Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Aurelij Augustini Prima [-Tertia] Quinquagena

https://hdl.handle.net/1874/461228

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

Denicz ꝑm oꝛonē hāc hoīs sui sic notū fecit christū suū: vt suis passiōibus demonstraret: nō ea munera q̄ vident sonare in veteri testamento: vbi sūt vmbꝛe futuroꝝ: ꝙ eterna esse cōcupiscenda. Pōt in isto sen
Watth.25 su etiā in vet̄i tex̄tera intelligi: in q̄ iustos suos ab im
Heb.12 pijs segregabit: qz t ipe bene sic innotescit cū flagel lat oēm filiū quē recipit: neꝛ in peccatis suis ꝓsperari sinit plus irascendo: ꝙ in māsuetudine siniſtram flagellat vt emendatā ad dexteꝛā ponat. Et illud qō plerice codices hūt: Dexteꝛā tuā sic notā fac mihi: ad vtrūcz referri potest: siue ad christū: siue ad eternā fꝛlicitatē. Maz deus ita nō habet coꝛpalis foꝛmę dexteꝛā: sicut nec irā cōmotiōibus turbulentā. Qō
J ꝛo adiūgit: Et cōpeditos coꝛde in sapiētia. Alij codices nō habēt cōpeditos: sed: eruditos. Uerbū em̄ greꝯ ita ī vtrācz significatiōe similiſ ſonat: vt vna ſyllaba paululū differat. Sed cū illi eru-
Eccl.6 diātur in sapiētia q̄ inījciūt (sicut ſcriptū ē) pedē in cōpedes eius: nō vtiqz pedē coꝛpis: ꝙ pedē coꝛdis: t eius velut aureis vinculis alligati a via dei nō exoꝛbitāt: nec fūt ab illo fugitiui: Quodlibet hoꝝ legāt: ſalua est ſentētia veritatis. Et ipos em̄ cōpeditos vel eruditos coꝛde in sapiētia: ſic notos deus ſecit in nouo testamēto: vt ꝓ fide quā iudeoꝝ t gētiū tex̄testabat impietas: oīa ꝓtemnerent: t eis se ꝑuari paterenꝫ: q̄ magna putāt ꝓmissa in veteri testamento: q̄ carnaliter iudicāt. Et quoniā cū sic noti fierēt: vt illa ꝓtēnerēt: t desiderādis eternis per suas passiones testimoniū perhiberēt: vnde t testes dicti sūt: Sic em̄ gręce martyres appellanꝫ: multa t multū mala t acerba tēpoꝛalia pertulerī: Hoc attēdit iste homo dei: t ꝓpheticus spiritus per moysi vocabulū fi
K At. † Usq; quo. guratus: t ait: Conuertere domine† quousq; t deꝑcabilis esto super seruos tuos. Uox ē coꝛuꝫ vel ꝓo eis qui multa persequente isto ſeculo mala tolerantes: innotescūt compediti coꝛde in sapientia: vt nec tantis malis coacti refugiāt a domino ad huius ſeculi bona. Scōm aūt illud qō alibi ſcriPsā. 12. ptū est: Quousq; auertis faciē tuam a me: etiā hoc dictū est: Conuertere domīe quousq;. Et vt sciāt q̄ mꝛtū carnalit sapiētes deo tribuūt būani coꝛpis foꝛmā: auersionē vultus eius: t conuersionem nō fieri motu simili motibusq; coꝛporis nostri: in hoc eodez psalmo recolāt superioꝛa: Posuisti iniquitates nostras in cōſpectu tuo: ſeculū nostrū in illuminatione vultus tui. Quō ergo hic dicit: cōuertere: vt ſit ꝓpitius: quasi faciem auertisset iratus: cū ibi ſe sic insinuet iratū: vt nō auerterit faciez ab iniquitatibus: t ſeculo eoꝝ q̄bus irascerē: ꝙ ea pon⁹ in ꝓſpectu suo: t in illuminatione vultus sui posuerit: Qō autē dicit: Quousq; : verbū oratiōis ē iusticię: nō indignatiōis impatiētię. Sane qō hic positū est: deꝑcabilis esto: alij verbū ex verbo tēpcare interꝑrati sūt. Sz qui ait: Deꝑcabilis esto: vitauit ambiguū: q̄z deꝑcare cōmune verbū est. Nam t ille tēpcatur qui tēptatio nē fundit: t ille cui fundit. Dicimus em̄: Deꝑcoꝛ te: t deꝑcoꝛ a te. Deinde illa bona q̄ futura sūt: ſpe anticipās: t velut iam facta putās.
L ¶ Repleti sumus inquit mane misericordia tua. Ergo in his velut nocturnis doloꝛib⁹ t laboꝛibus ꝓphetia nob accēſa ē: sic lucerna in caliginoſo; t
2.Pet.1. obſcuro loco: donec luceſcat dies: t lucifer oꝛiat in
Watth.5. coꝛdibus nostris. Beati em̄ mūdo coꝛde: quoniam ipi deū videbūt. Tunc replebūtur eo bono iusti: qō

nūc esuriūt t sitiūt: cū per fidem ambulantes pere 2.Cor.5
grināt a dño. Unde t illud alio loco dicitur: Reple Psā.15
bis me lętitia cū vultu tuo: Dane astabūt t cōtemplabunt: Et sicut alij dixerūt interꝑtes: Satiati fu- Psā.5.
mus mane misericoꝛdia tua: t exultauimus t iocundati sumus in Psā.64
eam alibi ait: Satiaboꝛ dū manifestabit gloria tua: Job.14.
Unde dicit: Ostende nobis patrē t sufficit nobis: Et
ꝙ ipe dño ait: Ostendā meipm illi. Qō donec fiat: Al. Inde
nihil boni nobis sufficit: nec sufficere ꝑbet: ne desi- Ad
deriū nostrū in via remaneat: qō donec ꝑueniat ex- Ad
tendendū est. Repleti sum⁹ mane misericoꝛdia tua. Ad
†Et exultauimus: t iocūdati sumus in oī- Ad
bus dieb⁹ nr̄is. Dies ille: dies ē sine fine. Simil
fūt illi oēs dies: ſō satiāt. Nō ei succedēt⁹ cedūt:
vbi nō ē aliq̄d qō nō veniendo nōdū ſit: t veniēdo
iam nō ſit. Oēs simul sūt: quia vnus est qui stat t
nō transit: ipa est eternitas. Hi sūt dies t q̄bus di- Psā.89.
citur: Quis est homo qui vult vitā: t diligit dies vi- Psā.33.
dere bonos: Hi dies t ī alio loco āi appellant: vbi
deo dicit: Tu autē idēipse es: t anni tui nō ꝺeficiēt.
Non em̄ anni sūt qui ꝓo nihilo habentur: aut dies
sūt qui sicut vmbra ꝺeclinauerūt: sed dies sūt q̄ sūt: Psā.38.
Quoꝝ numerū notū sibi fieri ꝓecabatur qui dicebat: Notū fac mihi dñe finez meū: quo ꝑueniēdo
maneā: vt nihil vlteri⁹ iam requirā: t numerū dieꝝ Ibidem
meoꝝ quis est: Utiqz qui est: nō qui nō est: quia di-
es isti t quibus t illic conſequēter dicit: Ecce vete-
res posuisti dies meos: nō sūt: quia nō stant: nō manēt: celerrima mutabilitate transcurrūt: nec vna hora in eis inuenitur in qua ita simus: vt nō alia pars
eius transierit: alia ventura sit: nulla stet vt sit. Illi autē anni t dies nō ꝺeficiūt: in quibus nec nos ꝺeficiemus: sed sine ꝺefectu reficiemur. Exꝑtuet em̄ anima nostra illoꝝ dierū ꝺesiderio: sitiat ardēter atq;
vehemēter: vt illic repleamur: ibi satiemur: ibi dica-
mus quod hic ꝓdicimus: satiati sumus mane mi- Al. Inde
sericoꝛdia tua: t exultauimus t iocundati sumus in R
oībus diebus nostris. Letati sumus ꝓo die-
bus quibus nos humiliasti: annis quibus
vidimus mala. Huc autē in diebus adducimus
lignis dicamus qō sequit. †Et respice ī seruos
tuos t in opera tua. Ipi em̄ serui tui opera tua
sūt: nō solū vt homies sint: sed etiā vt sint serui tui: Exo.2.
id est obedientes iussis tuis. Ipsius em̄ sumus fig-
mentū: nō solū in adā: sed etiā creati in christo iesu:
ī opibus bonis: quę ꝓepauit deus vt in illis ambu- Phil.2.
lemus. Deus ē em̄ qui operatur in nobis: t velle t ꝑfi-
cere ꝓo bona voluntate. Et dirige filios eoꝝ: Psā.77.
Ut sint recti coꝛde: q̄bus bonus est deus. Bonus ē
eam deus israel: sed rectis coꝛde: nō sicut illi qui com-
moti sūt pedes: quia pacē peccatoꝝ intuenti: displi-
cere cęperat deus: quasi ista nesciens: quasi ista non
curās: t ab humani generis gubernatione diſſimulans. Et sit splendoꝛ dñi dei nostri sup nos:
Unde dicit: Signatū est super nos lumen vultus tui Psā.4.
domine. Et opera manuū nostraruꝫ dirige
super nos: Ut nō ea ꝓo rerū terrenarū mercede
faciamus: Tūc em̄ nō directa sed curua sūt. Quare
ꝙ psalmū istū multi codices habent: sed in nōnullis
legit alius vltimus versus: Et opus manuū nostraruꝫ dirige. Cui versui diligentes t docti ꝙ signi-
tant stellam: quam astericum vocant: quo signifi-
cāt ea quę in hebꝛeo vel ī alijs interꝑtibus gręce re-
periunt: in septuaginta vo interꝑetatione nō sunt.

Quę versum si velimus exponere: id mihi videtur
Ro.13. habere sentētię: ꝙ oīa bona opa nostra: vnū opus est charitatis. Plenitudo em̄ legis: ē charitas. Mā ī supioꝛe versu cū dixisset: Et opera manuū nostraruū dirige super nos: isto vltimo nō opera: sed opus dixit manuū nostraruū dirige: tanꝫ vltimo versu volens ostendere ipa opera vnū opus eē: id est ad vnū
Ro.10. opus dirigi. Tūc em̄ recta sūt opa: cū ad hunc vnū
Eph.5. de puꝛo: t ꝓscientia bona: t fide nō ficta. Opus ergo vnū est in quo sunt oīa: fides quę per dilectio-
Job.6 nē operāt: Unde etiā domin⁹ ī euāgelio dicit: Hoc est opus dei vt credatis in eū quē ille misit. Cum ergo in isto psalmo: t vita vetus: t vita noua: et vita mortalis: t vita vitalis: t anni qui ꝓo nihilo habētur: t dies habētes plenitudinē misericoꝛdię verꝝq;
ſar. ętię: id est t pęna primi hominis: t regnū secūdi: aperteꝛq; distincta sint: Ad hoc em̄ existimo hominis dei moysi nomen titulo eius inscriptū: vt eis qui pie recteꝛq; ſcrutanꝫ ſcripturas: eo modo ītimarent etiā lex dei quę per moysen ministrata est: vbi ꝓ bonis operibus sola vel pene sola ꝓmia terrenoꝝ bonoꝝ deus polliceri videt: sine dubio habere sub
2.Cor.5. velamento tale aliquid: quale iste psalmus ostēdit. Sed cū quisq; trāsierit ad christū: auferet velamē: t reuelabūtur oculi eius vt cōsideret mirabilia de le-
Ps.118 ge dei: donāte illo cui dicimus: Reuela oculos meos: t cōsiderabo mirabilia de lege tua.

J Explicit Tractatus de ps. LXXXIX.
Incipit Tractatus de ps. XC.

Psalm⁹ iste ē de quo dominū nostrū iesum christum diabolus temptare ausus est. Audiamus ergo vt possimus instructi resistere
temptatoꝛi: nō ꝓsumētes in nobis: sed in ipso qui ꝓioꝛ temptatus est: ne nos in temptatione vincere-
mur: Illi em̄ temptatio non erat necessaria. Tēptatio christi: nostra doctrina est. Si autē attendamus quid responderit diabolo: vt hoc t nos respondeamus quādo similiter temptat: intremus per ianuā: sicut audistis lectionē euangelij. Quid est em̄ intra-
Job.10 re per ianuā: Intrare per christum. Ipse em̄ dixit: Ego sū ianua. Quid ē aūt intrare per christū: Imitari vias christi. In quo imitaturi sumus vias christi: Nūquid in ea magnificentia in qua deus erat in carne: Aut ad hoc nos exhoꝛtat: aut hoc a nob exigit: vt talia miracula qualia fecit ipe: faciam⁹: Aut vero dñs noster iesus christus: nōne t modo t semper cū patre totū mundū gubernat: Et nūquid vel ad hoc vocat dominē faciēe eū imitatoꝛē suū: vt cū illo gubernet cęlū t terrā: t oīa quę in eis sūt: Aut vt sit t ipse creatoꝛ: ꝓ quē fient oīa: sicut ꝓ christum facta sunt oīa: Neq; ad ista opera te inuitat deus
Job.1. saluatoꝛ dñs noster iesus christus quę fecit ab ītio:
Matth.14. de q̄bus ſcriptū est: Oīa per ipm facta sūt: Neq;
Joh.11.c.9. ad illa quę fecit in tra: Nō hoc tibi dicit: Nō erī discipulus meus nisi ambulaueris super mare: aut nisi oculos suſcitaueris moꝛtuū quatriduanū: aut nisi oculos
Matth.11. cęci nati aperueris: Nec hoc: Quid ē q̄ intrare ꝓ ianuā: Discite a me: q̄z mitis sū t hūilis coꝛde. Nō factus est ꝓpter te: hoc in eo debes attendere vt imite-
Ps.71. ris. Miracula em̄ t nondum natus de maria fecit. Quis em̄ vsq; fec: nisi ipe de q̄ dictū ē: Qui facit mirabilia magna sol⁹: In ipius em̄ ꝛtute: t antea q̄ fe-

cerūt: potuerūt aliq̄d facere. In ꝛtute christi: helias 3.Reg.17
moꝛtuū suscitauit. Nisi forte maioꝛ est petr⁹ q̄ christus: q̄z christus voce suscitauit egꝛotantē: Petrus Joh.11.
aūt cū ptrāsiret: vmbra ipius tangēdi ꝓferebantur Act.5
egroti. Potēcioꝛ ergo petrus q̄ christ⁹? Quis hoc demētissimus dixerit: Quare ergo tanta potētia in petro: Quia christus in petro. Ideo dixit: Omnes Joh.10.
q̄ venerūt: fures sunt t latrones: id est q̄ venerūt sua spōte: Nō sūt a me missi: q̄ venerī sine me: A me nō sūt missi: in q̄bus ego nō fui: quos ego nō ītroduxi. Quotq̄t ergo miracula facta sūt: siue a ꝓcedētibus: siue a ſbsequētib⁹: idē ipe dñs fecit q̄ fecit t ꝓsentia sua. Nec ad ipa ergo miracula hoꝛtat quę ipe fecit: t añq; esset hō: Sed q̄d te hoꝛtat: vt imiteris: Qō
B nō posset: nisi factus homo. Tolerare em̄ passiōes nūquid posset nisi homo: Moꝛi t crucifigi t humiliari posset nisi homo: Si ergo t tu cum molestias huius ſeculi pateris quas fecit diabolus: siue aperte per homines: siue occulte sicut iob: sis foꝛtis: sis tolerās: habitabis in adiutoꝛio altissimi: sicut dicit iste psalmus: q̄z si recedas ab adiutoꝛio altissimi: tepm nō valēs adiuuare: cades. Okti em̄ foꝛtes sūt: quādo ab hoīibus patiūnt persecutionez: t videt eos apte ſequire in ſe: t putāt q̄z tūc imitant passiōes christi: si aperte eos homines persequanꝫ: Si autē occulta diaboli persecutiōe ferianꝫ: putāt se nō coꝛo
Matth.4. nari a christo. Moli timere quādo imitaris christū: Mā t quādo tēptauit diabol⁹ dōm: null⁹ homo fuit in deserto: Occulte illū tēptauit: sed superat⁹ est: Et apte seruiēs: supat⁹ ē. Sic t tu fac si vis intrare p ianuā: quādo occulte tēptat inimicus: quādo postulat hominē vt aliquid ei noceat ꝓ coꝛpales molestiJob.j. as: ꝓ febꝛes: ꝓ egritudines: ꝓ aliquos labꝛes coꝛporis: sicut laboꝛauit iob. Diabolū nō videbat: ſ ptā- tē dei intelligebat. Mouerat q̄z diabolus in eo nihil possz: nisi ab illo cui⁹ sūma ptās ē: ꝑmitteret: Totā gloziā deo dabat: potētiā diabolo nō dabat. Mā et
Ibidem. q̄ abstulit diabol⁹ oīa: ꝺ dixit: Dñs dedit: dñs abstulit. Nō dixit: dñs dedit: diabol⁹ abstulit: q̄z nihil abstulisset diabol⁹ nisi ꝑmisisset dñs. Jō aūt ꝑmisit dñs vt hō ꝓbaret: diabol⁹ vinceret. Et q̄n euz plaga ꝑcussit: ille ꝑmisit: q̄z cū a capite vsq; ad pedes in putredine vermiū flueret: nec tūc tribuit diabolo aliquā potētiā Iob: Sz cū ei suggessisset vxoꝛ ei⁹: quā solā reliq̄rat diabolus: nō ꝑsolatricē mariti: ſ adiutricē sui: t dixisset ei: Dic aliq̄d ꝛbū ī deū: t moꝛere: Job.2.
dixit ei: Locuta es tanq̄ vna ex insipiētib⁹ mulieribus: Si bona suscepim⁹ de manu dñi: mala q̄re non sustinebim⁹?: Ergo q̄ sic imitaī christum vt toleret oēs molestias hui⁹ ſeculi: spes eius in deo sit: vt nec illecebꝛa capiaī: nec timoꝛe frangaī: Ipe est:

¶ Expositio primę ptis.

L Qui habitat in adiutoꝛio altissimi: in ꝓtectiōe dei celi cōmoꝛabit. Sic audistis psalmū t cāraſtis. Mā inde icipit ps. Quib⁹ aūt ꝛbis tēptauit dñm diabol⁹: cū ad ipa venerim⁹ agnoscetis. Nota sūt em̄. Dicet dño suscepto meꝰ es tu: t refugiū meū deꝰ meꝰ. Quis ꝺ dicit dño: Qui habitat in adiutoꝛio altissimi. Quis ē q̄ habitat ī adiutoꝛio altissimi: Qui ū habitat ī adiutoꝛio suo. Quis est qui habitat in adiutoꝛio altissimi: Qui nō ē superbus: quō illi q̄ māducauerūt vt Gen.3
eēnt q̄si dij: t ꝑdiderūt qō erāt facti boīes imoꝛta-

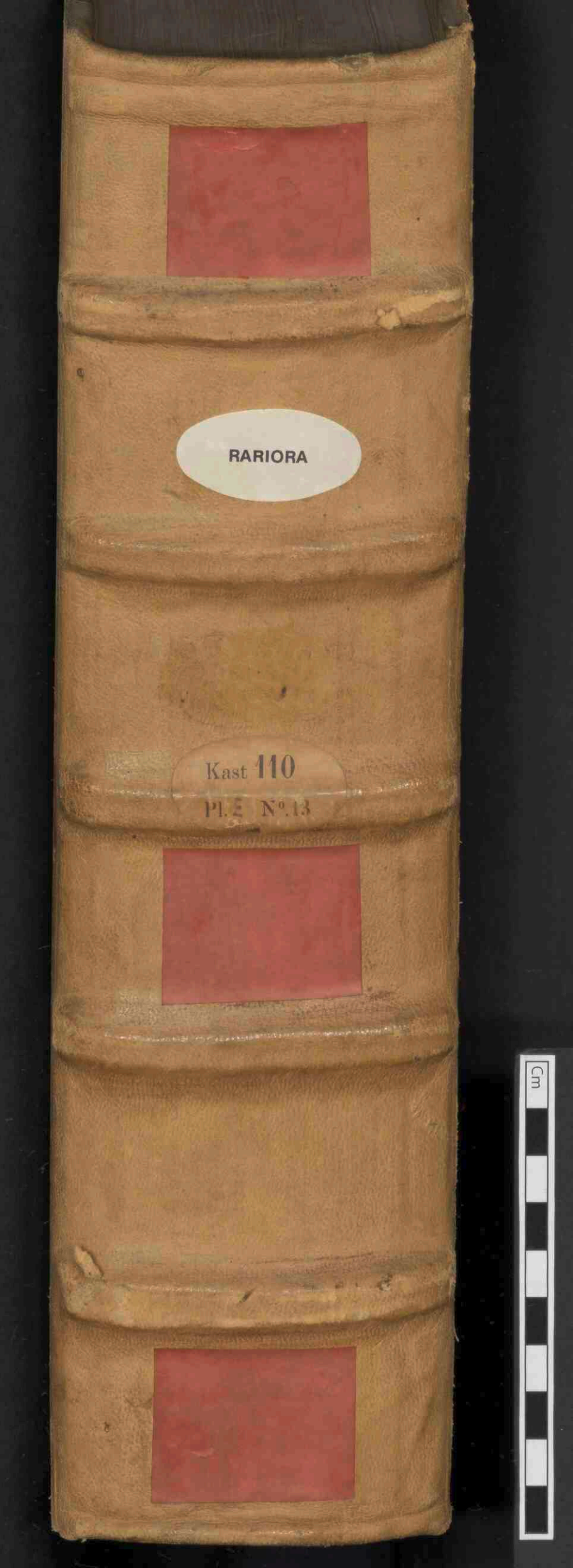
RARIORA
Kast 110
Pl. E N°. 13
Cm

Cm

Cm

Cm

D. fo.
~~348~~

Kast 110
pl. E ni: 13

72. **Augustinus,** Aurelius, Explanatio psalmorum. Bazel, Joh. Amerbach 1497. 2°. 110. E. 13

Typen 9, 11, 13, 14, 19?. — HC* 1975. — BMC III p. 758. — Peddie I p. 67. — Pell. 1487.

Op het titelbl.: „Ex legato domini Alberti Schuersack quondam Canonici et Scholastici huius ecclesie beate Marie Traiectensis" (1501—1512).

D. fol. 348

Ex legato dñi Alberti Schuersack
quondam Canonici et Scholastici
huius ecclie beate Marie Trajecten

Aurelij Augustini Pri/ma Quinquagena

BIBLIOTEK DEL UNIVERSITEIT UTRECHT

Prefatio

In explanationē libri psalmorum Diui Aurelij Augustini: prefatio incipit.

A Quam non solū diuinę verūetiā hūanę philosophię veritas doceat: nihil frustra t sine causa siue in dei siue in naturę opib⁹ esse factū: non parū eoꝝ aīos q̄ singuloꝝ rationē factorū conati sūt reddere quęstio pulsauit: Cui⁹ rei causa t ad quid homo conditus sit. Ad quā dissoluendā t si multorū pb̄orū ingenia sollicite ac plurimū laborauerint: nullus eorū tñ verā integrāq̄ rōnem reddere potuit. Quo factuz est: vt a recto veritatis tramite deuiantes: in varios inexcusabilesq̄ errores inciderint. Nec mirū: Qui eñ rationē sui ignorabāt: quo pacto cuiusuis alterius rationē scire poterāt: Diuina aūt scriptura ab hoīs conditore ispirata: sola summā pfectāq̄ factionis ipsius causā in Prouerb. 16. lucē ꝓduxit: Non mō generalē q̄ dns oīm vniuersa ꝓpter se opatus ē: & t in specie officiū sui rationē: Eccl. 17. dignitatē: finēq̄ demōstrās. Ita eñ scriptū ē: Deꝰ de terra creauit hominē: t ꝑm imaginē suaz fecit illū. Et paulo post: Posuit oculū ipsoꝝ sup cozda illorū ostēdere illis magnalia operū suoꝝ: vt nomen sanctificatiōis collaudēt: et gloriari ī mirabilib⁹ illius: vt magnalia enarrēt opera eiꝰ. Quorū omniū hęc sūma ē: Deū iccirco hoīem talēq̄ cōdidisse: vt esset q̄ opa eiꝰ intelligeret: q̄ puidētiā disponēdi: rationē faciēdi: virtutē ꝓsūmandi: potentiā conseruādi: sapientiā gubernādi: clementiā benefaciēdi: t sēsu admirari t voce enarrare atq̄ collaudare posset: hoc ē: vt deū factorē coleret. Quēadmodū itaq̄ factus est mūdus ꝓpter hoīem vt ei seruiret: ita homo factꝰ ē ꝓpter deū vt ei seruiret. Sic ergo mūdus iccirco factus ē: vt fieret hō: Homo ꝯo iō factus est: vt deū factorē suū agnosceret: Jdeo agnosceret vt amaret t coleret: Jdeo amaret t coleret: vt beataz īmortalitatē ꝑ mercede laboris caperet. Jdeo aūt p̄mio beatę īmortalitatis afficerēt: vt similis effectus angelis: sūmo t īmortali deo in perpetuū seruiret: t esset regnū eternū ipsi deo. Hęc ē sūma rerū: Hoc arcanū dei: Hoc cōstitutiōis mundi mysteriū. Hęc conditi hoīs ratio: Hic vniuersorū cardo. Hoc q̄ nescit: si ipse hō sit nescitur. Hoc si pb̄i tenuissent: in tot tā varios tāq̄ pniciosos errores ꝓlapsi nō fuissent. Hāc deniq̄ ꝓditionis suę rationē vt hō iugiter teneret: in p̄ceptū sibi posita ē: sancto legislatore moyse attestante: t iudaicū populū ita cōmonēte: Et nūc inquit: quid dns deꝰ tuus Deut. 10. petit a te: nisi vt timeas dnm deū tuū: t ambules in vijs eiꝰ: t diligas eū: ac seruias dño deo tuo in toto corde tuo: t in tota aīa tua: custodiasq̄ mādata domini: t cerimonias eiꝰ q̄s ego hodie p̄cipio tibi: vt bene sit tibi: Et post pauca: Dnm deū tuū inquit timebis: t ei soli seruies. Hęc ipsum p̄tereundū ē: q̄ eadē q̄z de causa nō solū ꝓditus ē hō: sed t hoīs cōditor factus est hō: Zacharia parēte p̄cursoris dni spūsancto repleto: ita inter cętera vaticināte t dicēte: Jusiurādū q̄ iurauit ad abraā patrē nostrū daLuce. 1. turū se nobis: Vt sine timore de manu inimicoꝝ nostroꝝ liberati: seruiam⁹ illi: In sanctitate t iusticia cozā ipso: oibus diebꝰ nostris. Ecce testimonio tā
B ti ꝓphetę: iccirco etiā deū ꝓpter hoīem: hoīez factū: īmo t hoī seruiuisse: vt t hō dignā sibi seruitutē repēderet. Jndicta aūtē hoī seruitus licet multifarie interptari multis varijsq̄ modis deo creatori exhiberi possit: nihil tñ aliud ē q̄s debitus deo cultus: t hic nō aliud q̄s deuota ipsius laudatio. Sūmus eñ: Lactantio firmiano teste: colēdi ritus est: ex ore iusti hoīs ad deū directa laudatio. Quę tñ ipsa: inq̄t: vt deo sit accepta: t hūilitate t timore t deuotiōe maxima opus ē. Ne q̄s forte integritatis et īnocētię fiduciā gerens: tumoris t arrogātię crimē incurrat: eoq̄ facto gratiā virtutē amittat. Eñ t sāctus moyses postq̄s p̄memoratū exp̄sit p̄ceptū: subiecit: Ipsi adhęrebis. Ipse ē laus tua: hoc ē quē solum laudare debes. Hęc est vera religio: hęc recta pietas: hęc debita deo seruit⁹. Hoc est acceptabile iugeq̄ sacrificiū: q̄ colit: placari: honorificari t glorificari vult deꝰ: ipo p ꝓphetā ꝓtestāte: t dicēte: Jm Ps. 49. mola deo sacrificiuz laudis: t redde altissimo vota tua: Et ī calce eiusdē vaticinij: Sacrificiū inq̄t laudis honorificabit me: t illic iter q̄ ostēdā illi salutare dei. Uerū: q̄uis ad hāc seruitutē oēs hoīes teneant: quosdā tñ dns elegit: a q̄bus p̄cipue t specialius colī atq̄ laudari voluit: Ut in veteri testamēto populū israeliticū: ad quē moyses ita locutꝰ est: Te Deut. 7. elegit dns deꝰ tuus: vt sis ei ꝑ⁹ peculiaris de cūctis ꝓp⁹ qui sūt sup terrā. Et iterū post multa: En Jbidem. 26. dns inquit elegit te hodie: vt sis ei ꝑ⁹ peculiaris: sicut locutꝰ ē tibi: t custodias oīa p̄cepta illius: t faciet te excelsiorē cūctis gēnbus: q̄s creauit in laudē t gloriā suā: vt sis ꝑ⁹ sanctꝰ dni dei tui. Sic t in nouo testamēto populū christianū ad sui laudem t gloriā singulariter elegit: Ap⁹o Ephesijs hoc scribēte: t ob id deū benedicēte t laudāte: Benedictus Eph. 1. inq̄t deus t pater dni nostri iesu christi: q̄ benedixit nos in oī benedictiōe spūali in cęlestib⁹ in christo: sicut elegit nos in ipo ante mūdi ꝓstitutionē: vt essemus sancti t īmaculati in ꝓspectu eiꝰ in charitate. Qui p̄destinauit nos ī adoptionē filioꝝ p iesū christū: in ipm ꝑm ꝓpositū volūtatis suę: in laudē gl̄ię gratię suę. Jtē quēadmodū in veteri testamento ex electo populo subelegit sibi dns filios leui q̄ specialiter sibi ī ministerijs tabernaculi seruirēt: ꝑm q̄ ad aaron locutꝰ ē: Ego inquit vocāi vobis fratres vros Numeri. 18. leuitas de medio filioꝝ israel: t tradidi donuz dño: vt seruiāt in ministerijs tabernaculi eiꝰ. Quos postea rex dauid instituit vt starēt mane ad ꝓfitēdū et 1. Paral. 25. canendū dño: similiterq̄ ad vesperā &c. Sic sūl mō in nouo testamēto ex populo christiano sbelecti sūt 2. C clerici t sacerdotes: vt illi specialiter dño seruiāt: et virtutes eiꝰ enarrādo: eū laudēt t colant. Q̄ petri ap⁹oꝝ p̄ncipis aucte cōprobāt: ad eos sic scribēte: Vos aūt genꝰ electū: regale sacerdotiū: gēs sancta: 1. Pet. 2. ꝑ⁹ acq̄sitionis: vt virtutes annūcietis eiꝰ qui de tenebris vos vocauit in admirabile lumē suū. Et sicut filij leui certis tpib⁹ t horis laudib⁹ diuinis deuotiꝰ insistebāt: ita t clerici debēt. Mā t clerici a sorte dicti sūt: eo q̄ sint de sorte dni: ipm ꝑ sorte t hęreditate sua cū filijs leui in ꝑpetuū possessuri: dūmodo hic debito cultu t digna laudatiōe ei seruierint. D Illud p̄terea ꝓsideratiōe dignū est: nec mysterio caret: q̄ cū tota scriptura diuinit⁹ inspirata: ad dei laudē t gloriā ordinata t ꝓscripta sit: Tota etiā homi ad eiꝰ doctrinā t ꝓsolationem tradita: Tota deniq̄ diuinis laudib⁹ plena: vniuersa a quibus debita dei laudatio sumi pōt inducēs: omnēq̄ laudādi formā

atq; rõnẽ exponens: sancta tñ ecclia q̃busdã scriptu
ris speciali⁹ atq; freq̃ntius in diuino cultu vti volu
it. Mã sicut ex vtriusq; testamẽti p̃lis oñs q̃sdã spe
cialiter elegit: vt supi⁹ expositum ẽ: ita ꝛ ex vtriusq;
testamẽti scp̃turis: q̃sdã specialiꝫ in cultu suo voluit
freq̃ntari: vtpote ex veteri testamẽto libꝛũ psalmo
rũ: hac p̃serti rõne vt docto dionysio placet: qz psal
mi p modũ laudis cõprehẽdũt q̃q̃d in sacra scptu
ra ptinet. Añ ꝛ hic psalmoꝝ liber registrũ ẽ totius
sacrę scpturę: ꝛ cõsũmatio toti⁹ theologicę paginę.
Quẽ ꝛ subseq̃ns Diui Augustini nr̃i plogus innu
meris pene p̃ conjs cõmẽdat ꝛ extollit. Hũc libꝛum
sacer canon inter cętera q̃ sacerdotib⁹ ad sciendũ ne
cessaria sũt: discendũ cõmonet. Cũ eñ intelligenter
deo psallendũ sit: quõ debite deo psallere põt: q̃ q̃d
psallat ignorat: Jubet nãq; sanct⁹ psalmista noster
vt psallentes deo intelligẽter psallãt. Añ rex inq̃t
oĩs terrę &c⁹: psallite sapiẽter: hoc ẽ intelligẽter: vt
alia littera habet. Quia vero hic liber tot ꝛ tã p̃fun
dis mysterijs plen⁹ est: vt a nemine sine reuelatione
vel docto interp̃te possit intelligi: Ea de re magnus
ille doctoꝛ augustin⁹ noster: deuotissim⁹ dei cultoꝛ:
aiarũq; salutis zelatoꝛ ardẽtissim⁹: illi⁹ explanatiõi
vigilanti studio insudauit: clausa quęq; reserãs: ab
scondita reuelãs: mysteria pandẽs: obscura diluci
dans: dubia definiẽs: vitia detestãs: virtutes extol
lens: supplicia cõminãs: p̃mia p̃mittens: pusillani
mes ꝓfortans: p̃sumẽtes deterrens: pseuerãtes co
ronãs: ita vt nemo q̃ diligenter legerit: absq; fructu
discedat. Huic igit̃ opi studiũ impẽdant: illõ freq̃n
ter legãt: illi⁹ sensũ teneant: oẽs q̃ in sortẽ dñi vt illũ
debita seruiture laudẽt ꝛ glorificẽt: electi sũt: ne ne
gligẽtes ꝛ ignari illã diuinę cõminatiõis vltionẽ ex
periãtur: Quia tu scientiã repulisti: repellã te ne sa
cerdotio fungaris mihi. Et istã adhuc terribiliorẽ:
Dixi semp: hi errãt corde: Jpi nõ cognouerũt vias
meas: q̃bus iuraui in ira mea: si intrabũt in requiẽ
meã. Et ita ptẽ suã habituri sint cũ hypocrit̃. Qui
potius intelligẽtes ꝛ tenẽtes rationẽ q̃ ꝓditi sũt: cõ
ditoꝛẽ p̃ sorte hereditatis suę possideant: laudent ꝛ
glorificent in sęcula sęculoꝝ: Amen.

¶ Explicit prefatio.

¶ Diui Aurelij Augustini hipponẽsis epi in libꝛũ psalmoꝛũ plog⁹ feliciter incipit.

A 2. Timoth. 3.

Omnis scriptura diuinit⁹ inspirata: vti
lis ẽ ad docendũ: Ac ipa de causa a spi
ritusancto ꝓscripta ẽ: id est vt veluti ex
cõi q̃dã sanitat̃ fonte oẽs nobis ex hac
remedia p̃uis passiõib⁹ assumamus.
Sanitas eñ inq̃t cõpescit pctã magna. Alia nanq;
sũt q̃ p̃phetę tradũt: alia q̃ historia: lex q̃z alia: pro
uerbioꝝ etiã alia cõmonitio: psalmoꝝ vero liber q̃
cunq; vtilia sũt ex oĩbus ptinet: Futura p̃dicat: ve
tex gesta cõmemoꝛat: legẽ viuentib⁹ tribuit: geren
doꝝ statuit modũ: Et vt breuit̃ dicã: cõis quidã bo
nę doctrinę thesaur⁹ est: apta singulis necessaria sb
ministrãs. Ceterib⁹ nãq; aiaꝝ vulnerib⁹ nouit me
deri: s ꝛ recentibus velocissimũ scit adhibere reme
diũ: atq; in actis pseuerantiã scit salut̃ adhibere: sz
ꝛ vniuersis piter passionib⁹ subuenire: q̃ dñationib⁹
varijs hũanas aias angũt. Et hoc fit modulatione
q̃dã ꝛ delectabili canoꝛe: hũanũ animũ ad pudiciti
am ꝓuocãte. Añ quidẽ spũssanct⁹ vidẽs obluctã
tẽ ac resistẽtẽ ad virtut̃ viã hũani gener̃ aĩm: ꝛ ad
delectatiões vitę hui⁹ magt̃ inclinari: q̃ ad virtutis
rectũ iter erigi: delectabilib⁹ modulis cãtilenę vim
suę doctrinę p̃miscuit: vt dũ suauitate carmis mul
cet̃ audit⁹: diuini sermonis piter vtilitas inseratur.
Scõm sapiẽtes medicos: Qui si q̃ vsus poposcerit: austerioꝛa medicamenta ęgris offerunt moꝛtali
bus: ne ęger vtilitatem pręs austeritate refugiat: oꝛa
ac sũmitates poculi q̃ remediũ poꝛrigant: melle cir
cũliniũt. Propterea q̃ psalmoꝛũ nobis p modulos
aptata sũt carmina: vt vel ętate puerili: vel q̃ adole
scentes sũt moꝛib⁹: q̃si cãtilena quadã psallẽtes: de
lectari videant̃. Reuera eñ aias illuminãt ac men
tẽ. Plurimi eñ ex his q̃ in ecclia cõmeãt: neq; apo
stolica p̃cepta facile possũt: neq; p̃phetica vel liqui
do discere vel cũ didicerint retinere: psalmoꝝ vero
responsa: ꝛ intra domos interdũ etiã in p̃lo publi
ce canũt. Et sicubi q̃s q̃uis fero ac rabidissimo fu
roꝛe rapteꝫ: si forte fuerit psalmi (vt ita dixerim) car
minib⁹ incãtatus: p̃tinuo oĩs rabies ferocitat̃ eius
abscedit. Psalm⁹ tranq̃llitas aiaꝝ ẽ: signifer pacis:
pturbatiões vel fluct⁹ cogitationũ cohibẽs: iracun
diã rep̃mens: luxũ repellens: sobꝛietatẽ suggerens:
amicitiã congregãs: adducẽs in concordiã discrepãtes:
reconcilians inimicos. Quis eñ vltra inimicũ dicat
eũ: cũ q̃ vnã ad dẽũ psalmi emiserit vocẽ: Ex q̃ itel
ligit̃: qz q̃ oĩm bonoꝝ maximũ ẽ: charitatẽ psalm⁹
instaurat: p̃iunctionẽ quandã p consonantiã vocis ef
ciens: ꝛ diuersũ p̃lium vni⁹ chori p concordiã con sona
modulatiõe ꝓsocians. Psalm⁹ dęmones fugat: an
gelos ad adiutoꝛiũ inuitat. Scutũ eñ in nocturnis
terroꝛib⁹: diurnoꝛũq; requies est laboꝝ: tutela pue
ris: iuuenib⁹ oꝛnamentũ: solamen senib⁹: mulierib⁹
aptissim⁹ decoꝛ. Desertas habitare facit vrbes: so
bꝛietatẽ docet: Jncipiẽtib⁹ p̃mũ efficit̃ elementuꝫ:
p̃ficientib⁹ incrementũ: pfectis stabile firmamen
tũ: toti⁹ ecclesię vox vna. Psalm⁹ solẽnitates decoꝛat: psalm⁹ tristiciã q̃ ꝑt dẽũ ẽ mollit: Psalm⁹ etiã
ex coꝛde lapideo lachꝛymas mouet. Psalm⁹ ange
loꝝ opus ẽ: exercitiũ celestiũ: spiritale thymiama.
O vere admirandi magistri sapiens institutũ: vt si
mul ꝛ cãtare videamur: ꝛ qõ ad vtilitatẽ aię ptinet
doceamur. Per qõ magt̃ necessaria doctrina nostr̃
mentib⁹ infoꝛmat̃. Pro eo q si q̃ p vim ꝛ difficulta
tẽ aliquã animis nr̃is fuerint inserta: p̃tinuo dilabũ
tur. Ea vero q̃ cũ gratia ꝛ dilectiõe suscepimus: ne
scio q̃ pacto magis residere in mentib⁹: ac memorię
videnť inhęrere. Quid aũt est qõ nõ discaꝫ in psal
mis ꝛ Nõ oĩs magnitudo virtutis: nõ noꝛma iusti
cię: nõ pudicitię decoꝛ: nõ prudentię ꝓsũmatio: non
patientię regula: nõ oẽ q̃q̃d põt dici bonũ ꝓcedit
ex ipis: Dei scia pfecta: p̃nunciatio christi in carne
venturi: ꝛ cõis resurrectiõis spes: supplicioꝝ met⁹:
glię pollicitatio: mysterioꝝ reuelatio. Oia p̃sus in
his velut magno q̃dã ꝛ cõi thesauro recondita atq;
ꝓferta sũt bona. Quẽ libũ p̃pheta cũ multa sint oꝛ
gana musicoꝝ: huic tñ oꝛgano qõ psalteriũ appella
tur: aptauit: de supioꝛib⁹ vt mihi videt̃ inspiratã ei
gratiã p spiritũsanctũ docens. Añ q̃dẽ ℔ solũ oꝛga
nũ musicoꝝ: sonos de supioꝛib⁹ habere fert̃. Citha
ra nãq; vel lyra ex inferioꝛi pte ęs vel tympanũ ha
bens: resultat ac resonat ad plectrũ: Psalteriuꝫ vo

harmonias ꝛe supioꝛib⁹ habere referꝝ aptatas: ꝛ so noꝛ causas desup dare: Quo scz etiã ꝓb⁹ nos docea mur: q̃ surs̃ sũt ꝛ quę supioꝛa attẽdere: ꝛ q̃ infima: id est vitia carnalia: declinare. Sz illud arbitroꝛ ꝓ fundi⁹ nobis ꝓphetica hac indicari rõne: ac ꝓ formã nos ꝛgani istius edoceri: q̃ hi q̃ diligentes et apti moderatiq̃ sunt moꝛib⁹: facile puĩ ad supioꝛa iter habeant. Sed videamus tandẽ: quid etiã ipa psalmoꝛũ indicent initia.

¶ Explicit ꝓlogus Diui Augustini in libꝝ psalmoꝛ.

Diui Aurelij Augustini hipponẽsis epi: in psalmũ Beatus vir q̃ nõ abijt ꝛc. prologus incipit.

A Diuersa sũt genera ꝓphetię: ꝛ ꝓinde cui⁹ hęc voꝛ: vel in q̃ ꝑsona ꝓphę dictũ sit: aut cur titulũ nõ habeat: requiram⁹. Lentũ itaq̃ ꝛ quinquaginta psalmos esse nulla dubitatio est. Et q̃ psalm⁹ q̃tus sit: vel a q̃ recitat⁹ sit: tituloꝛ inscꝛiptione ostendit. Nõ em̃ oẽs psalmi a dauid ꝯditi sunt.

1.paralip.15.ꝛ.16 Ipe em̃ dauid ex oĩ ꝑ'lo q̃ttuoꝛ ꝓncipes spũsancto mũdatos elegit: q̃ꝛ noĩa sunt asaph: eman: ethan ꝛ idithun: vt in quẽcunq̃ diuin⁹ spũs intrasset: hymnũ ꝛo caneret. Dauid q̃ solus nouẽ psalmos oꝛe ꝓ ꝓꝛio cecinit: Reliq̃ autẽ ab illis q̃ttuoꝛ ꝓncipib⁹ luꝛ tituloꝛ inscꝛiptionẽ sũt dicti. Hic aũt qꝛ titulũ sic iaz dixi nõ habet: requirendũ nob est: q̃ rõne inter cęteros sol⁹ nõ habeat tituli inscꝛiptionẽ: vl'a q̃ fuerit recitat⁹. Nã si psalmograph⁹ scõm ꝛ tertiũ ꝛ q̃rtuz ꝛ oẽs: vel in nũero redigere: vel causas singuloꝛ ostẽdere potuit: cur nõ ꝛ huic titulũ iposuit: ꝛ vtꝛ ꝑm⁹ esset: oñdit: Sz qꝛ hic psalm⁹ ꝓꝛiã vocẽ dei loq̃nt' inducit: iõ titulũ nõ habet: Ne q̃d diuino eloq̃o ꝓponeret: Aut ꝑm⁹ diceret: q̃ nõ ꝑm⁹: ꝫ vnus est appellat⁹: ꝛ iõ pꝛetitulatione habere nõ potuit nec debuit: ne si habuisset vt ꝑm⁹ esset: melioꝛ tantũ in oꝛdine nũeri nõ auctꝛe iudicaret: Aut ne vt iã relatũ ẽ aliq̃d ꝓponeret diuino eloq̃o psalmograph⁹ ꝓtitulatione ꝓposita. Nã ꝛ pꝛę cęter' potuisset intelligi: si ꝑm⁹ dictus fuisset. Et iõ sol⁹ tituluz nõ habet: vt ꝑspicuũ esset quantũ inter cęteros emineret. Vñ iaz aĩaduertere debet pꝛudentia vꝛa: q̃nta vis: quanta auctoꝛitas: q̃nta ratio in h̃ psalmo ꝛsęt: cui nec titulũ ausus est scriba ꝓponere: nec numeꝛ indicare: vt solũ eũ ꝛ vnũ: potꝛ⁹ q̃ ꝑmũ oñderet. Igit qꝛ fauente deo: ꝛ vocis auctas iã ostẽsa est: ꝛ tituli rõ demõstrata: supereꝛt: vt de ipo psalmo tractemus.

¶ Explicit ꝓlogus.

¶ Eiusdem Diui Augustini de eodẽ psalmo Tractatus incipit.

B Eatus vir qui nõ abijt in ꝯsilio impioꝛũ. De dño nꝛo iesu chꝛisto: hoc est hoie dñico accipiendũ est. Beatus vir q̃ nõ abijt in ꝯsilio ipioꝛũ: sicut hõ terrenus: q̃ vꝛoꝛi cõsensit deceptę a serpente: vt deiẽ ꝓcepta pꝛeteriret. ¶ Et in via peccatoꝛũ nõ stetit. Quia venit q̃dẽ in via peccatoꝛ: nascẽdo sicut pctõꝛes: sed nõ stetit: qꝛ eũ non tenuit illecebꝛa secularis. Et in cathedra pestilẽtię nõ sedit. Voluit regnũ terrenũ cuz superbia: Quę iõ cathedra pestilentię recte intelligiť: qꝛ non fere q̃sq̃ est q̃ careat amoꝛe dñandi: ꝛ hũanã nõ appetat gl'iam. Pestilentia est em̃ moꝛb⁹ late pꝛagatus: ꝛ oẽs aut pene oẽs inuoluẽs: q̃q̃ accõmodatius accipiať cathedra pestilentię: pniciosa doctrina: cui⁹ sermo vt cãcer serpit. Deinde ꝯsiderãdus ẽ oꝛdo ꝛboꝛ: abijt: stetit: sedit. Abijt em̃ ille: cũ recessit a ꝛo. Stetit: cũ delectat⁹ est pctõ. Sedit: cũ in sua superbia ꝓfirmat⁹: redire nõ potuit: nisi ꝑ eũ liberat⁹ q̃ neq̃ abijt in ꝯsilio impioꝛ: nec in via pctõꝛ stetit: nec in cathedra pestilẽtię sedit. Sed in lege dñi fuit voluntas eius: ꝛ in lege eius meditabitur die ac nocte. Iusto non est lex posita: vt dicit Ap'lus. Sed aliud est esse in lege: aliud sub lege. Qui est in lege ꝑm legẽ agit: qui ẽ sub lege: ꝑm legẽ agiť. Ille q̃ liber est: iste seru⁹. Deinde aliud ẽ lex q̃ scribiť ꝛ iponiť seruienti: aliud lex q̃ mente cõspiciť ab eo q̃ nõ idiget lr̃is. Meditabiť die ac nocte: Aut sine intermissiõe intelligendũ est: Aut die in lętitia: nocte in tribulatiõib⁹. Dicit em̃: Abꝛaã diẽ meũ vidit: ꝛ gauisus est. Et de tribulatiõe oꝛ: Insup ꝛ vsq̃ ad noctẽ emendauerũt me renes mei. Et erit tãq̃ lignũ qđ plantatũ est ſ scõm decursus aq̃rum. Id est: aut scõm ipam sapientiã q̃ dignata ẽ hoiem suscipe ad salutẽ nr̃am: vt ipse hõ sit lignum plantatũ ꝑm decursus aq̃ꝛ. Pot em̃ hoc intellectu accipi qđ in alio psalmo oꝛ: Fluui⁹ dei repletus est aq̃: Aut ꝑm spiritũsanctũ ꝑm quẽ oꝛ: Ipe vos baptizabit i spũsancto. Et illud: Qui sitit: veniat ꝛ bibat. Et illud: Si scires donũ dei: ꝛ q̃s ẽ q̃ a te aquã petit: petisses ab eo: ꝛ daret tibi aquã viuã: vñ q̃ biberit: nõ sitiet in ꝛternũ: ꝫ efficiet in eo fons aq̃ salientis in vitã ꝛternã: Aut ꝑm decursus aquarũ: ꝑm ꝓphꝛoꝛ pctã: qꝛ ꝛ aquę ꝓphi interꝑtant i Apocalypsi. Et decursus nõ absurde intelligiť lapsus: q̃ ptinet ad delictũ. Lignũ q̃ illud: id est dñs nr̃: de aquis decurrentib⁹: id est ꝓphis pctõꝛib⁹: trahẽs eos in radices disciplinę suę: Fructũ dabit: Hoc est: ꝓstituet ecclesias. In tẽpoꝛe suo: Id est postq̃ clarificat⁹ est resurrectiõe ꝛ ascẽsione in cęlũ. Tũc em̃ spũ sancto misso apl'is: ꝛ eis in fiducia sui ꝓfirmatis ꝛ directis: in ꝓphos fructificauit ecclias. Et folium eius nõ †decidet: Id est verbũ ei⁹ nõ erit irritũ: qꝛ oĩ caro fęnũ: ꝛ claritas hoĩs vt flos fęni: fęnuz aruit et flos decidit: verbũ aũt dñi manet i ꝛternũ. Et oĩa quęcũq̃ †fecerit, ꝓsperabũtur. Id est quęcũ q̃ illud lignũ attulerit: q̃ oĩa videlicet accipiẽda sũt fruct⁹ ꝛ folia: id est facta ꝛ dicta. Nõ sic impij nõ sic: sed tanq̃ puluis: quẽ ꝓjcit vẽtus a facie terrę. Terra hic accipiẽda est ipa stabilitas in ꝛo: Scõm quã oꝛ: Dñs ps hęreditatis meę: eteñ hęreditas mea ꝓclara est mihi. Scõm hanc dicit: Sustine dñm ꝛ obserua vias eius: ꝛ exaltabit te vt possideas terrã. Scõm hanc oꝛ: Beati mites: quia ipi hęreditate possidebũt terrã. Sic'tudo aũt hinc ducta ẽ: qꝛ vt hęc terra visibilis exterioꝛẽ hoiem nutrit ꝛ ꝓtinet: ita illa terra inuisibilis interioꝛẽ hoiez. A cui⁹ terrę facie ꝓjcit vẽtus impiũ: id est superbia: qꝛ inflat. Quã cauens ille q̃ inebꝛiabať ab vbertate dom⁹ dei: ꝛ tozrẽte voluptatis eius potabať: dicit: Nõ veniat mihi pes superbię. Et hac terra ꝓjecit su-

Psal. 1. 2. Timoth. 2 1. Timoth. 1 Iob. 8. Psa. 15. Al. †secus. Psa. 64. Matth. 3. Iob. 7. Iob. 4. Apoc. 17. Al. †defluct. Esa. 40. Al. †faciet. Psa. 15. psa. 36. Matth. 5. 1. Cor. 8. psa. 35.

Esa.14. pbia eñ q̄ dixit: Ponā sedē meā ad aq̄lonē: ꝛ ero si/
milis altissimo. Ab hui⁹ terrę facie ꝓiecit etiā eū q̄
Gen.3. cū ꝓsensisset ꝛ gustasset de ligno ꝓhibito vt esset sic
de⁹: abscondit se a facie dei. Hāc terrā ad interiorez
hoīem ꝓtinere: ꝛ inde supbia hoīem ꝓici: maxime
Eccl.10. intelligi pōt in eo q̄ scriptū est: Quid supbit terra
ꝛ cinis: q̄m in vita sua ꝓiecit intima sua: Ñ eñ ꝓ/
E iectus est: nō absurde se dr ꝓiecisse. Jdeo nō re/
surgūt impij in iudicio: Jdeo scz: qz tanq̄ pul
uis ꝓiciunt a facie terrę. Et bene ꝟ eis dixit auferri
q̄ supbi ambiūt: id est vt iudicēt: vt hoc ꝑm planius
dictū intelligat: seq̄nti sententia. Neq̄ pecca/
torez in ꝯsilio iustorū. Solet eñ hoc mō repe
ti plani⁹ q̄ supius dr: vt pctōres intelligant impij:
ꝛ q̄ supza dictū est in iudicio: hoc dictū sit in consi
lio iustorꝫ. Aut certe si aliud sunt impij: aliud pecca
torez: vt q̄q̄ ois impi⁹ pctōr sit: nō tñ ois pctōr sit
impi⁹. Impij nō resurgūt in iudicio: id est resurgēt
quidē: ꝟ nō vt iudicent: qz iā pēnis certissimis desti
nati sūt. Pctōres aūt nō resurgūt in ꝯsilio iustorū:
id est vt iudicēt: ꝟ forte vt indicent: vt de his dictū
sit: Vniuscuiusq̄ op⁹ q̄le sit ignis ꝓbabit. Si cui⁹
1.Cor.3. op⁹ mānserit: mercedē accipiet. Si cui⁹ aūt op⁹ ex
ustū fuerit: detrimentū patiet: ipe aūt salu⁹ erit: sic
tñ quasi p ignez. Qm̄ nouit dñs viā iustorū.
Quēadmodū dr: nouit salutē medicina: morbos au
tē nō nouit: ꝛ tñ etiā morbi arte medicinę agnoscū/
tur: Sic dici pōt nosse dñm viā iustorꝫ: viā ꝝo im/
piorꝫ nō nosse: nō qz aliq̄d dñs nescit: ꝛ tñ dicit pec
Matth.7. catorib⁹: Nō noui vos. Jter aūt impiorū peri
bit. Pro eo positū est: ac si diceret: iter aūt impio/
rū nō nouit dñs. Sz plani⁹ dictū ē: vt hoc sit nesci/
ri a dño: q̄ est pire: ꝛ hoc sit sciri a dño: q̄ ē mane
re: Ut ad sciam dei eē ptineat: ad ig̃rantiā ꝝo nō es/
Exo.3. se: qz dñs dicit: Ego sū q̄ sū. Et q̄ est: misit me.

Explicit Tractatus de pš. I.

Incipit Tractatus de pš. II.

A Alla littera †Quare. Act.4. †Ut quid fremuerūt gētes: ꝛ po/
puli meditati sunt inania. Asti/
terūt reges terrę: ꝛ ꝓncipes cū
uenerūt in vnū aduersus dñm:
ꝛ aduersus christū eius. Pro eo
dictū est: vt q̄d: ac si diceret: frustra. Nō eñ ipleue
rūt q̄ voluerūt: vt christ⁹ extingueret. Dicit ꝟ er/
go de psecutorib⁹ dñi: q̄ ꝛ in actib⁹ apl̄orꝫ cōmēo/
Alia littera †ꝓroꝑciamus rant. Dirūpamus vincula eorū: ꝛ abiciā/
mus a nobis iugū iporū. Qd̄ q̄q̄ possit ꝛ aliter
intelligi: tñ apti⁹ ex eoꝝ ꝑsona accipit: q̄s dixit ina
nia meditatos: vt ꝟ sit dirūpamus vincula eorum:
ꝛ abiciam⁹ a nob iugū ipoꝝ: dem⁹ opaz vt nō nos
alliget neq̄ ꝑonat nobis christiana religio. Qui
habitat in cęlis irridebit eos: ꝛ dñs subsā/
nabit eos. Repetita sententia est. Nā ꝓ eo q̄d est:
q̄ habitat in cęlis: ꝟbseq̄nter positus est: dñs: ꝛ ꝓ eo
q̄d est: irridebit: ꝟbseq̄nter positū ē: subsannabit: ni/
hil hoꝝ tñ sapere oportet carnaliter: q̄si aut buccis
de⁹ irrideat: aut naso subsannet: ꝟ ea vis accipiēda
est: quā dat sanctis suis: vt futura cernētes: id est no/
mē christi ꝛ dñationē ꝑuagaturā in posteros ꝛ vni
uersas gentes obtēturam: illos inania meditatos
esse intelligāt. Hęc eñ vis q̄ ista ꝓęcita sūt: irrisio
dei est ꝛ subsannatio. Qui habitat in cęlis irridebit
eos. Cęlos: si aias sanctas accipiam⁹: per has eos
vtiq̄ ꝑsciēs q̄d futurꝫ sit: deridebit de⁹ ꝛ subsanna/
bit. Tūc loquet ad eos in ira sua: ꝛ in furo/
re suo ꝓturbabit eos. Plani⁹ eñ ostendēs quō
ad eos loquet: dixit: ꝓturbabit eos: vt ī ira sua hoc
sit: in furoze suo. Jrā aūt ꝛ furoꝫ dñi dei non ptur/
bationē mentis opoꝛtet intelligi: ꝟ vim q̄ iustissime 4. sen. dis. 46.
vindicat subiectā sibi ad ministeriū vniuersā creatu ca. Sed querit.
rā. Pręcipue nāq̄ ꝓuidendū est ꝛ tenendū illud qō in me.
scriptū est in Salomone: Tu aūt dñe ꝝtutū cū trā Sap.12.
quillitate iudicas: ꝛ cū magna reuerentia disponis
nos. Jra ğ dei est motus q̄ fit in aīa ğ legem dei no/
uit: cū eandē legē videt a pctōre ꝓteriri. Per hunc
eñ motū iustaꝝ aiaꝝ multa vindicant: Qd̄ q̄q̄ possit
ira dei recte intelligi etiā ipa mētis obscuratio: quę
ꝓsequit eos q̄ legē dei trāsgrediunt. Ego aūt cō/ B
stitutus sū rex ab eo sup sion montē sanctū Alia lr̄a
eius prędicās ꝓceptū †ipsius. Ex ꝑsona ipi⁹ †eius.
dñi nr̄i iesu christi ista manifesta sūt. Sic aūt si spe
culationē vt q̄dā interꝓtant: significat: nil magis q̄q̄
eccl̄iā debem⁹ accipe: vbi q̄tidie intentio erigit spe
culandę claritat̄ dei: sicut Apl̄us dicit: Nos autez 2.Cor.3.
reuelata facie gl̄iam dñi speculantes. Ergo iste sen/
sus est: Ego aūt ꝓstitut⁹ sū rex ab eo sup eccl̄iam sā
ctā ei⁹: quā montē appellat: ꝓpter eminētiā ꝛ firmi/
tatē. Ego aūt ꝓstitut⁹ sū rex ab eo. Ego scz cui⁹ vin
cula illi dirūpe: ꝛ iugū meditabant abiicere. Prędi
cās ꝓceptū ipius. Quis ꝟ non sentiat: cū q̄tidie fa
ctitet: Dñs dixit ad me filius meus es tu: Heb.1.
ego hodie genui te. Qd̄ q̄q̄ etiā possit ille dies in Act.13.
ꝓphetia dict⁹ videri: q̄ iesus christus ſm hoīem na/
tus est: tñ hodie qz ꝑsentiā significat (atq̄ in ęter/ 1. sen. dis. 9. ca.
nitate nec ꝓteritū q̄q̄ est: q̄si esse desierit: nec futu/ hic queri pōt.
rū q̄si nondū sit: ꝟ pñs tantū: qz q̄q̄d ęternū est: sp
est) diuinit⁹ accipit: ſm id dictuz: hodie genui te: q̄
sempiternā generationē ꝝtutis ꝛ sapiētię dei: q̄ est
vnigenit⁹ filius: fides sincerissima ꝛ catholica ꝑdi/
cat. Postula a me ꝛ dabo tibi gētes hęredi
tatē tuā. Hoc iā tpaliter ſm susceptū hoīem: qui
sacrificiū sese obtulit ꝓ oībus sacrificijs: q̄ etiā int/ Ro.8.
pellat ꝓ nobis: vt ad totā ipam dispēsationē tpalē
ğ ꝓ genere hūano facta est: referat q̄ dictū ē: Po
stula a me: vt scz gentes noī christiano copulent: at
q̄ ita a morte redimant ꝛ possideant a deo. Dabo
tibi gētes hęreditatē tuā: q̄s possideas ad eaꝝ salu/
tē: ꝛ ğ tibi fructificēt spūalia. Et possessionē tuā
terminos terrę. Idē repetitū est. Termios trę:
ꝓ eo positū q̄d dictū est: dabo tibi gētes: ꝟ hoc pla
nius dictū sit: vt oēs gētes intelligam⁹. Possessio/
nē aūt tuā: ꝓ eo dictū est: hęreditatē tuā. Reges Apoc.2.et.19.
eos in virga ferrea: In inflexibili iustitia. Et Alia littera
tanq̄ vas figuli †ꝓteres eos. Id est ꝓteres in †ꝓfringes.
eis terrenas cupiditates: ꝛ veterē hois lutulēta ne/
gocia: ꝛ q̄q̄d de pctōre limo ꝓtractū atq̄ inolitū ē.
Et nūc reges intelligite. Et nūc: id est iā inno/ C
uati: iā ꝓtritis luteis tegumētis: id est carnalib⁹ va
sis errozis: ğ ad ꝓteritā vitā ptinēt. Nūc intelligite
iā reges: id est iā valētes regere q̄q̄d in vobis ser/
uile atq̄ bestiale est: ꝛ iā valētes pugnare: nō quasi 1.Cor.9.
aerē cedētes: ꝟ castigātes vra corpa: ꝛ seruituti sbij
cientes. Et erudimi qui iudicatis terrā. Hoc
idē repetitū est. Erudimini: ꝓ eo q̄d dictū est: intel/
ligite. Qui iudicatis aūt terrā: ꝓ eo q̄d dictū est: re/
ges. Spūales eñ significat q̄ iudicāt terrā. Jnferi/

us eñ nobis est q̃q̃d iudicam⁹: q̃quid aũt ifra spiritualẽ hoiem est: merito terra noiaꝟ: qz terrena labe sanciatũ est. Seruite dño in timore. Ne in supbiã vertãt qõ dictũ est: reges q̃ iudicatis terrã. Et exultate ei cũ tremore. Optime subiectũ ẽ exultate: ne ad miseriã valere videreꝟ qõ dictũ est: Seruite dño i timore. Sz rursus ne idipm pgeret in effusionẽ temeritaꝟ: additũ est: cũ tremore: vt ad cautionẽ valeret circũspectãq̃ sanctificationis custodiã. Etiã sic põt accipi: Et nũc reges intelligite: id est z iã nũc me rege ꝓstituto: nolite tristes esse reges terrę: q̃si bonũ vim ablatũ sit vobis: ꝙ intelligite poti⁹: z erudimini. Id eñ vobis expedit vt ꝙ illo sitis: a q̃ intellect⁹ z eruditio vobis daꝟ. Et ꝙ vobis expedit: vt nõ temere dominemini: ꝙ dño oim cũ timore seruiatis: z exultetꝟ in beatitudine certissima z sincerissima: cauti z circũspicientes: ne ab ea

D p supbiã decidatis. Apprehendite disciplinã neq̃ iraſcaꝟ dñs: z pereatis de via iusta. Hoc est qõ ait: intelligite z erudimini. Hã itellegere z erudiri: hoc est apprehẽdere disciplinã. Verũtamẽ i eo qõ dr: apphẽdite: satis significaꝟ p̃ fidiũ quoddã atq̃ munimẽtũ esse aduersus oĩa q̃ obesse possent: nisi tãta cura apphẽdereꝟ. Neq̃ aũt iraſcaꝟ dñs: cũ dubitatiõe positũ ẽ: non ꝑm visionẽ ꝓphetę: cui certũ est: ꝙ ꝑm eosipsos q̃ monenꝟ: qz cuz dubitatiõe solẽt cogitare irã dei: q̃bus nõ apte reueꝟ. Hoc q̃ sibi ꝓpi debẽt dicere: Apphẽdam⁹ disciplinã neq̃ iraſcaꝟ dñs: z peream⁹ de via iusta. Jã ño iraſcaꝟ dñs: quõ accipiẽdũ ẽ: supꝛ dictũ ẽ. Et pereatis de via iusta: Hęc magna pęna ẽ: q̃ ab ijs formidaꝟ: q̃ aliq̃d dulcedinis iusticię ꝓcepert. Qui eñ perit de via iusticię: cũ magna miseria ꝑ vias iniq̃tatis errabit. Cum exarserit i breui ira eius: beati oñes qui ꝓfidunt in eo. Id est cũ vindicta venerit: q̃ ipijs z pctõrib⁹ p̃parat: nõ solum eos nõ attinget q̃ ꝓfidũt in dño: ꝙ etiã ad regnũ illis instruẽdũ z sublimãdũ ꝓficiet. Nõ eñ dixit: cũ exarserit in breui ira ei⁹: securi oẽs q̃ cõfidũt in eo: tanq̃ ꝙ solũ inde habeãt qõ non puniunꝟ: ꝙ bti dixit: vbi est bonoꝛ oĩm sũma z cumul⁹. Qõ aũt positũ ẽ: in breui: ꝙ maxime significare arbitroꝛ: qz repẽtinũ aliquid erit: dum hoc remotũ z longe futuꝛ peccatores exĩstimabunt.

Explicit Tractatus de ps. II.

Incipit Tractatus de ps. III.

Psalmus Dauid cum fugeret a facie Absalon filij sui.

A Hanc psalmũ ex ꝓsona christi accipiendũ ꝑ suadet qõ dictũ ẽ: Ego dormiui z somnuz cepi: z exurrexi: qñ dñs suscepit me. Dagis eñ ꝙ ad passionẽ z resurrectionẽ dñi ꝓgruenter sonat: q̃ ad illaz historiã in q̃ dauid scribiꝟ fugisse a facie bellãtis aduersũ se filij sui. Et qñ scptũ est de discipulis christi: Qui diu cũ eis est spõsus nõ ieiuna bũt filij spõsi: nõ mirꝛ si fili⁹ ei⁹ ipius signaꝟ discipul⁹ ipius q̃ eũ tradidit: A cui⁹ facie fugisse q̃q̃ historice posset accipi: qñ illo discedẽte: secessit cũ ceteris in montẽ: tũ spũaliꝟ qũ mentẽ iude fili⁹ dei: id est xtus z sapia dei deseruit: cũ eũ diabol⁹ penitus inuasit in eo qõ scptũ est: Et intrauit diabol⁹ in coz ei⁹: bñ accipiꝟ a facie ei⁹ christũ fugisse: nõ qz christ⁹ diabolo cessit: ꝙ christo discedẽte: diabol⁹ possedit. Quẽ discessũ: fugã esse in ꝙ psalmo appellatũ celeritatis causa arbitroꝛ: qõ verbo etiã dñi significaꝟ dicẽtis: Qõ facis: cito fac. Loq̃mur etiã sic in ꝓsuetudine: vt dicam⁹: Fugit me: qõ in mentẽ non venit. Et de homine doctissimo dicim⁹: Nihil euz fugit. Propterea xtas fugit mentẽ iude: cũ eũ illustrare destitit. Absalon aũt sicut q̃dã interꝓtaꝟ: in latina lingua oꝛ pacis paꝛ. Qõ mirꝛ videri põt: siue i historia regnoꝛ: cũ bellũ aduersus patrẽ absalon gesserit: siue in historia noui testamẽti: cũ traditoꝛ dñi iudas fuerit: quẽadmodũ patris paꝛ possit intelligi. Sz z ibi q̃ diligẽter legũt vident in illo bello dauid pacatũ esse filio: q̃ etiã magno cũ dolore plãxit extinctũ: dicẽs: Absalon fili⁹ me⁹: quis dabit mihi mozi ꝑ te: Et in historia noui testamẽti ipa dñi nr̃i tãta z tã mirãda patiẽtia: qõ eũ tãdiu ptulit tanq̃ bonũ: cũ ei⁹ cogitatiões nõ ignozaret: cũ adhibuit ad ꝓuiuiũ: i q̃ corpis z sanguinis sui figurã discipulis cõmẽdauit z tradidit. Qõ deniq̃ in ipa traditione ei⁹ osculũ accepit: bñ intelligiꝟ pacẽ exhibuisse traditoꝛi suo: q̃uis ille tam scelerate cogitationis i terno bello vastareꝟ. Et ideo absalon patris paꝛ dicitur: quia pater habuit pacẽ: quã ille nõ habuit.

2. Reg. 15.

Matth. 9.

Joh. 13.

Domine quid multiplicati sunt qui tribulãt me: Taz scz multiplicati sũt: vt etiã de nũero discipuloꝛ nõ defuerit q̃ numero accesserit pseq̃ntiuz. Multi insurgũt ꝓ me. Multi dicũt aię meę: nõ ẽ salus illi in deo eius. Manifestũ est q̃ nisi desperarẽt resurrectuꝛ: nõ vtiq̃ occiderẽt. Ad ꝙ valẽt illę voces: Descẽdat de cruce si fili⁹ dei ẽ: Et alios saluauit: seipsũ nõ põt. Ergo nec iudas eũ tradidisset: nisi ex eoꝛ esset nũero q̃ christũ ꝓtenerẽt dicẽtes: Nõ ẽ sal⁹ illi in deo eius. Tu aũt dñe susceptoꝛ meus es: Scõm hoiem dr deo: qz hois susceptio est verbuz caro factũ. Glia mea z exaltans caput meũ. Gloriã suã deũ dicit etiã ille: quẽ sic suscepit dei verbũ: vt simul cũ eo de⁹ fieret. Discãt superbi: q̃ nõ libẽter audiũt cũ eis dr: Quid aũt habes qõ nõ accepisti: Si aũt accepisti: q̃d gloriaris q̃si nõ acceperis: Et exaltãs caput meũ: Mentẽ ipam hũanã hic accipiendã puto: qõ caput aię nõ absurde appellaꝟ: q̃ ita inhęsit z quodãmodo coaluit excellenti supemineñtię xpi hoiem suscipiẽtis: vt tãta passionis hũilitate nõ deponereꝟ. Voce mea ad dñm clamaui: Id est nõ corpea voce q̃ cũ strepitu xberati aeris ꝓmitꝟ: ꝙ voce cordis: q̃ hoib⁹ silet: deo aũt sicut clamoꝛ sonat. Qua voce susanna exaudita est. Et ꝏ q̃ voce ipe dñs p̃cepit: vt in cubiculis clausis: id est vt in secretis cordis sine strepitu oret. Nec facile q̃q̃ dixerit hac voce min⁹ orari: si null⁹ xboꝛ sonus reddaꝟ ex corpe: qñ z silẽtes cũ in cordib⁹ oramus: si alienę ab affectu orãtis cogitatiões intercurrãt: nondũ dici põt: Voce mea ad dñm clamaui. Nec ꝙ recte dr: nisi cũ sola aĩa nihil carnis nihilq̃ carnaliũ intẽtionũ in oratione attrahẽs: loq̃tur dño vbi solus audit. Clamoꝛ aũt etiã iste dr: ꝓpter vim ipi⁹ intentionis. Et exaudiuit me de mõte sancto suo. Montẽ q̃dẽ ipm dñm ꝑ ꝓphãm dictum habemus: vt scptũ est: Lapidẽ p̃cisũ sine manib⁹ creuisse in magnitudinẽ mõtis. Sz ꝙ ab ipi⁹ ꝓsona nõ potest accipi nisi forte ita dicere voluit: de memetipso tanq̃ de mõte sancto suo: me exaudiuit: cũ habita-

Ubi. s.

Ar. taduersi
Ar. tipsi.

Matth. 27.

Joh. 1.

1. Cor. 4.

ps. 97. et. 14

Daniel. 13.
Matth. 6.

Daniel. 2.

ret in me: id est in ipo mōte. Plani⁹ aūt est ⁊ expeditius: si accipiam⁹ exaudisse deū de iustitia sua. Justū eñ erat: vt innocentē occisū ⁊ cui retributa sunt mala, ꝓ bonis: resuscitaret a mortuis: ⁊ digna pſeqn
Ps. 55. tibus retribueret. Legim⁹ eñ: Justitia tua sic mō-
L tes dei. Ego dormiui ⁊ somnū cepi: Mō icō-
Ar. Hopozatus uenienter aīaduerti pōt: qō positū ē: Ego: ad signi-
sū. ficādū ꝙ sua volūtate mortē sustinuit: ſm illō: Pro-
Job. 10. pterea me pater diligit: qñ ego pono aīam meaz ⁊ iterꝝ sumā eā. Nemo eā tollet a meipo: Ptātem habeo ponēdi eā ⁊ ptātē habeo iterꝝ sumēdi eā. Mō ḡ ínqt: vos me tancꝫ iuitū cepistis ⁊ occidistis: ꝙ ego dormiui ⁊ somnū cepi. Et exurrexi qñ dñs suscepit me. Somnū aūt ꝓ morte positū inūerabiliter scꝑturꝫ ꝓtinēt: sicut Apl̄us dicit: Nolo vos ignorare fratres de ijs q̄ dormitionē acceperūt. Nec
1. Thessal. 4. ḡrendū est cur additū sit: Et somnū cepi: cū iam dictū esset: dormiui: Usitatas eñ hūt scꝑturę huiuscemodi repetitiōes: sic in secūdo psalmo mīt̄as oñdim⁹. Nōnulli aūt codices habēt dormiui ⁊ soporat⁹ sū: Et alij alit: quō interꝑtari potuerūt: qō grece positū est: ἐγὼ ἐκοίμηθην καὶ ὑπνωσάμην. Nisi forte dormitio mortis: somn⁹ aūt mortui accipi pōt: Ut dormitio sit q̄ trāsit ad somnū: veluti ē expgefactio q̄ transit ad vigilationē: Ne ꝓ inanib⁹ sermonis ornamētis: repetitiōes istas in diuinis libris esse arbitremur. Hñ ḡ accipit: Ego dormiui et somnū cepi: ego me passiōi ꝓmisi: ⁊ mors ꝓsecuta ē. Et exurrexi qñ dñs suscepit me. Hoc magis aīaduertendū ē: quēadmodū in vna sententia ⁊ ꝓteriti tēporis ꝛbū posuit: ⁊ futuri. Et exurrexi eñ dixit: qō est de ꝓterito: ⁊ suscipiet: qō est de futuro: cū resurgere vtiqꝫ nisi illa susceptiōe nō posset. Sz in ꝓphetia bñ miscent futura ꝓterit̄: q̄ vtrūqꝫ significetur: Quia ea q̄ vētura ꝓphetant̄: ſm tps futura sūt: ſm sciam ꝛo ꝓphetantiū: iā ꝓ factis habēda. Miscent q̄z ꝓtis tpis ꝛba: q̄ suo loco cū occurrerint tractabūt. Mō timebo milia ppl̄i circūdātis me.
Matth. 27 Scriptū est in euāgelio: Quāta eū multitudo patiente ⁊ crucifixū circūsteterit. Exurge dñe saluū me fac de⁹ me⁹. Mō dormiēti aut iacēti dr deo: exurge: Sz mos ē diuinaꝝ scꝑturaꝝ psonę dei tribuere: q̄ in nobis facit: Mō q̄dē vbiqꝫ: ꝙ vbi ꝓgruenter dici pōt. Veluti cū ipe loq̄ dr: qñ ei⁹ dono loquūtur ꝓphę vel apl̄i vel q̄cꝫ nūcij veritatis. Unde
2. Cor. 13. illud est: An vultis experimētū accipe ei⁹ q̄ in me loq̄t̄ tua christ⁹: Mō eñ ait: eius q̄ illuminate aut iubēte loq̄r: ꝙ ꝓpsus ipam locutionē illi tribuit: cui⁹ mune
D re loq̄bat. Qñ tu pcussisti oēs aduersantes mihi sine causa: Mō ita distinguendū ē: q̄si vna sententia sit: Exurge dñe saluū me fac de⁹ meus: qñ tu pcussisti oēs aduersantes mihi sine cā: Non eñ ꝓterea saluū facit: q⁹ pcussit inimicos ei⁹: ꝙ potius ipo saluo facto: illos pcussit. Ergo ad id q̄ sequitur ptinet: Ut iste sit sensus: Qñ tu pcussisti oēs aduersantes mihi sine causa. Dētes peccatorū cōtriuisti. Id est: inde ꝓtriuisti dētes pct̄ōꝝ: qñ pcussisti oēs aduersantes mihi. Pēna q̄ppe aduersantiū: q̄ dētes eoꝝ ꝓtriti sūt: id est in irritū q̄si in puluerez pducta ꝛba pct̄ōꝝ dilacerantiū maledict̄ filiū dei: vt sic accipiam⁹ dētes: ꝛba maledica. Quib⁹ den-
Gal. 5. tib⁹ dic Apl̄s: Si aūt mordet̄ inuicē: videte ne ꝓsumāmī abinuicē. Pūt ⁊ dētes pct̄ōꝝ: accipi ꝓncipes pct̄ōꝝ q̄ꝝ aucte q̄sq̄ de societate recte viuētiuꝫ ꝓcidik: ⁊ q̄si īcorpak male viuētib⁹. Dis dētib⁹ ꝓrij sūt dentes eccl̄ię: q̄rū aucte ab erroꝛe gētiliū variorū q̄ dogmatū ꝓcidunk credētes: ⁊ in eā q̄ christi corpus est trāsferunk. Dis dentibus dictū est petro vt
Act. 10. māducaret mactata aīalia: id ē occidēdo ī gētib⁹ q̄ erāt: ⁊ trāsmutādo in id q̄ ipe esset. Et de his dentibus eccl̄ię dr: Dētes tui sicut grex detōsaꝝ ascēdēs
Cant. 4. et. 6. de lauacro: q̄ oēs geminos pariūt: ⁊ sterilis nō ē in illis. Qui sūt q̄ recte ꝓcipiūt: ⁊ quēadmodū ꝓcipiūt: ita viuūt: Qui faciūt q̄ dictū est: Luceāt opa vra
Matth. 5. coꝝā hoib⁹: vt benedicāt patrē vrm q̄ in cęlis ē. Horū eñ aucte cōmoti: deo p illos loq̄nti ⁊ opanti: homines credūt: ⁊ sepati a sęculo cui ꝓformati erāt: in eccl̄ię mēbra trāseūt. Et iō recte isti p q̄s hęc fiūt: dentes dicunk. Deton sis ouib⁹ sil̄es: q̄ tā terrenaꝝ curarū onera deposuerūt: ascendētes de lauacro: de sordiū sęculi ablutione: p sacramentū baptismatis: oēs geminos pariunt: Opank eñ duo ꝓcepta de q̄
Matth. 22. bus dictū est: In his duob⁹ ꝓceptis tota lex pēdet ⁊ ꝓphę: Diligētes deū ex toto coꝛde: ⁊ ex tota aīa: ⁊ ex tota mente: ⁊ ꝓximū tancꝫ seipos. In q̄b⁹ sterilk nō est: qñ tales fructus reddūt deo. Scōm ḡ istum itellectū sic accipiendū ē: Dētes pct̄ōꝝ ptriuisti: id est in irritū adduxisti ꝓnci pes pct̄ōꝝ: pcutiēdo oēs aduersantes mihi sine causa. Principes eñ eū ſm euāgelicā historiā ꝓsecuti sūt: cū multitudo inferioꝛ honoraret. Dñi est salus ⁊ sup populū tuum benedictio tua. In vna sententia ⁊ ꝓcepit hoib⁹ q̄d crederent: ⁊ ꝓ credētib⁹ ozauit. Mā: dñi est sal⁹: cū dr: ad hoies sermo dirigit. Nec ita sequit: ⁊ sup ppl̄m suū benedictio ei⁹: vt totū hoib⁹ dictū sit: sed ad ipm deū oꝛo ꝙuertit, p ipo ppl̄o cui dictū ē: Dñi est sal⁹: Quid ḡ ait nisi hoc: nemo de se ꝑsumat: qñ dñi est saluos facere ꝺ morte pct̄i: Mā infelix ē hō: Ro. 7. q̄s me liberabit de coꝛpe mortis hui⁹: Gra dei: p ie sū christū dñm nostrū. Tu aūt dñe: benedic populū tuum: de te salutem sperantē.

E

Tractatio allegorica.

Poest ⁊ iste psalmus accipi ad psonam christi alio mō: id est vt tot⁹ loquat. Tot⁹ dico cum coꝛpe suo: cui caput est ſm Apl̄m q̄ dicit: Vos aūt
1. Cor. 12. Eph. 4. estis coꝛp⁹ christi ⁊ mēbra. Ergo ille caput est hui⁹ coꝛpis: Propk qō alio loco dic: Veritatē aūt facientes ī charitate: augeamur ī illo p oīa q̄ ē caput xps: ex q̄ totū coꝛp⁹ ꝓnexū ⁊ cōpactū. Loq̄t ḡ apō, ꝓphetā sik eccl̄ia ⁊ caput ei⁹: ink pcellas pſecutionū ꝙstituta p vniuersū oꝛbē terrarū: qō iā ptigisse scimus.

Domine q̄d multiplicati sūt q̄ tribulant me: multi iſurgūt aduersū me. Christianū nomen exterminare cupientes. Multi dicūt aīę meę: nō est sal⁹ illi in deo ei⁹. Mō eñ alit sperarent posse se pdere ecclesiā latissime pullulātē: nisi ad dei curā ptinere nō crederent. Tu aūt dñe susceptoꝛ me⁹ es: In christo vtiqꝫ. Mā in illo hoie ⁊ ecclesia susceptа est a ꝛbo qō caro factū est: ⁊ habitauit in nob: Quia ⁊ Joh. 1. in cęlestib⁹ nos sedere fecit vnacū illo. Precedente eñ capite: mēbra cętera ꝙsequūtur. Quis eñ nos Ro. 8 sepabit a charitate christi: Recte ḡ dic etiā eccl̄ia: susceptoꝛ me⁹ es. Gl̄ia mea: Non eñ sibi tribuit qō excellit: cū intelligit cui⁹ gr̄a ⁊ misericoꝛdia talis est. Et exaltās caput meū. Ipm scz q̄ ꝓmogenit⁹ a mortuis ascendit in cęlum. Voce mea ad Ps. 76. et. 14.

dñm clamaui: ⁊ exaudiuit me de mõte sancto suo. Hęc est oꝛo oĩm sanctoꝝ: odoꝛ suauitatis q̃ ascẽdit in ꝓspectu dñi. Jã em̃ exaudit eccl̃ia ꝛ ipso mõte: q̃ etiã caput eiꝰ ẽ: Vel de illa iustitia dei: q̃ ⁊ liberant electi eiꝰ: ⁊ psecutoꝛes eoꝝ puniuntur. Dicat pl̃s dei etiã illud: Ego dormiui ⁊ somnum cepi: ⁊ exurrexi qm̃ dñs suscepit me. Ut adiũgat ⁊ cohibeat capiti suo. Huic em̃ pl̃o dictũ est: Surge q̃ dormis: ⁊ exurge a mortuis: ⁊ continget te chriſtꝰ: Qm̃ de pctoꝛib⁹ assũptꝰ est. De q̃ bus generalit dictũ ẽ: Qui aũt dormiũt: nocte doꝛmiũt. Dicat etiã: Nõ timebo milia ppli circũdãtis me: Circũuallantiũ scz gentiũ: ad extinguẽdũ nomẽ si possent vbicũq; chriſtianũ. Sz quõ timerent: cũ tanq̃ oleo sanguine martyꝝ ĩ chriſto ardoꝛ charitat ĩflãmaret. Exurge dñe saluũ me fac dñe deꝰ meus. Põt ꝫ ipi capiti suo coꝛpꝰ dicere. Illo em̃ exurgẽte saluũ factũ est: Qui ascendit in altũ: captiuã egit captiuitatẽ: dedit dona hoĩbꝰ. Hoc em̃ in p̃destinatiõe a ꝓpha dꝛ: quoadusq; ad terras dñm nr̃m: illa de q̃ in euãgelio dꝛ: messis matura deposuit: Cuiꝰ sal⁹ est in eiꝰ resurrectiõe: q̃ pro nob dignatꝰ est mori. Qm̃ tu percussisti oẽs aduersantes mihi sine causa: dẽtes pctoꝝ cõtriuisti. Jã regnãte ecclesia: inimici nois chriſtiani ꝓfusiõe pcussi sũt: ⁊ siue maledica ꝙba eoꝝ: siue p̃ncipatꝰ in irritũ deducti. Credite g̃ hoĩes: q̃ dñi ẽ sal⁹. Et tu dñe: sit sup pl̃m tuũ bñdictio tua.

Psalmus III.

Dotest etiã vnusq;q; nr̃z dicere: cũ vitioꝝ ⁊ cupiditatũ mltitudo resistẽtẽ mẽtẽ ducit ĩ lege pcti

Tractatio tropologica: siue mozalis.

Domine q̃d multiplicati sunt q̃ tribulãt me: multi insurgũt aduersũ me. Et qm̃ plerũq; coaceruatiõe vitiozũ surripit desperatio sanitat: tanq̃ ipis vitijs insultãtib⁹ aiẽ: vel etiã diabolo ⁊ angelis eiꝰ p noxias suggestiões vt desperemꝰ: opantibus: verissime dꝛ: Multi dicũt aiẽ meę: nõ ẽ salꝰ illi in deo eiꝰ: Tu aũt dñe susceptoꝛ meꝰ es. Hęc em̃ spes est: q̃ naturã hũanã in chriſtũ suscipe dignatꝰ ẽ. Gl̃ia mea: Ex illa regula: ne q̃s sibi aliq̃d tribuat. Et exaltãs caput meũ. Siue ipm̃ q̃ oĩm nr̃m caput est: siue vniuscuiusq; nr̃m spiritũ: qõ caput est aiẽ ⁊ carnis. Caput em̃ mulieꝛ vir: ⁊ caput viri chriſtꝰ. Exaltat aũt mẽs cũ iã dici põt: Dẽte seruio legi dei: Ut cętera hoĩs pctã subdant: cũ iaz carnis resurrectiõe absorbeꝛ moꝛs in victoꝛiam. Voce mea ad dñm clamaui: Voce illa intima ⁊ itẽtissima. Et exaudiuit me de mõte sancto suo. De ipo p quem nob ꝟuenit: ⁊ q̃ mediatoꝛe nos exaudit. Ego doꝛmiui ⁊ somnũ cepi: ⁊ exurrexi: qm̃ dñs suscipiet me. Quis ꝫ nõ põt fidelĩ dicere: recolens moꝛtẽ pctoꝝ suoꝝ ⁊ donũ regenerationis: Non timebo milia ppli circũdãtis me. Excepit his q̃ vniuersalit ecclesia sustinuit ⁊ sustinet: habet etiaz vnusq;q; tẽptatiões: q̃b⁹ circũuallatus hęc dicat: Exurge dñe saluũ me fac deꝰ meꝰ. Hoc est: fac me exurgere. Qm̃ tu percussisti oẽs aduersantes mihi sine causa: Recte in p̃destinatiõe dꝛ de diabolo ⁊ angelis eiꝰ. Qui nõ solũ ĩ totũ chriſti coꝛpꝰ: ſ etiã in singulos q̃sq; ꝓuatim seuiũt. Dẽtes pctoꝝ cõtriuisti. Habet vnusq;q; maledicẽtes sibi: Habet etiã vitioꝝ auctoꝛes conãtes eum a chriſti coꝛpe p̃cidere. Sz dñi est salꝰ: Cuiꝰ benedictio tua. Hęc est super vnũq;q; nostrum.

Explicit Tractatus de pſ. III.

Incipit Tractatus de pſ. IIII.

In finẽ: psalmus Cantici Dauid. A

Finis legis chriſtꝰ: ad iustitiã oi credẽti. Hic em̃ finis pfectionẽ significat: nõ ꝓsũptionẽz. Utꝝ aũt oẽ canticũ psalmꝰ sit: an potiꝰ ois psalmꝰ canticũ: an sint quędã cãtica q̃ nõ põt dici psalmi: ⁊ q̃dã psalmi q̃ nõ põt dici cãtica: q̃ri põt. Sz aiad uertẽdę scpturę sunt: ne forte cãticũ lętitiã indicet. Psalmi aũt dicunt: q̃ cãtant ad psalteriũ: Quo vsũ eẽ dauid ꝓphãm: in magno mysterio pdit hist̃oria. De q̃ re nõ est hic differendi locꝰ: qz diuturnã inq̃sitionẽ ⁊ longã disputationẽ desiderat. Nũc interim aut ꝙba dñi post resurrectionẽ expectare debemꝰ: aut hoĩs in ecclesia credẽtis ⁊ sperantis in eo. B

Cum inuocarẽ exaudiuit me deꝰ iustitię meę. Cũ iuocarẽ exaudiuit me deus inq̃t: a q̃ est iustitia mea. In tribulatiõe dilatasti mihi. Ab angustijs tristitię: in latitudinẽ gaudioꝝ me duxisti. Tribulatio em̃ ⁊ angustia: in oẽm aiam hoĩs opantis malũ. Qui aũt dic̃: Gaudemꝰ in tribulatiõib⁹: sciẽtes qm̃ tribulatio patientiã opaꝝ: vsq; ad illud vbi ait: Qm̃ charitas dei diffusa est in coꝛdib⁹ nr̃is p spiritũsanctũ q̃ datꝰ est nob: nõ habet coꝛdis angustias: q̃uis extrinsecꝰ a pseq̃ntib⁹ ingerant. Mutatio aũt psonę qõ a tertia vbi ait: Exaudiuit: statim trãsũt ad secundã vbi ait: Dilatasti mihi: si nõ varietat ac suauitatis causa facta est: miꝝ cur p̃mũ tanq̃ indicare voluit hoĩbus exauditũ se esse: ⁊ postea cõpellare exauditoꝛẽ suũ: Nisi forte cũ indicasset quẽadmodũ exaudit⁹ sit in ipa dilatatiõe coꝛdis: maluit cũ deo loq̃: vt etiaz ꝫ mõ oñderet q̃d sit coꝛde dilatari: id est iã coꝛde hãe infusũ deũ: cũ q̃ iutrinsecꝰ colloquat. Qõ in psona eiꝰ q̃ credẽs in chriſtuz illuminatꝰ est: recte accipit. In ipi⁹ aũt dñici hoĩs quẽ suscepit dei sapia: nõ video quẽadmodũ hęc possint congruere. Nõ em̃ ab ea aliq̃n desertꝰ est. Sz quẽadmodũ ipa eiꝰ depcatio nr̃ę potiꝰ infirmitat indiciũ est: sic etiã ꝺ ista repentina dilatatiõe coꝛdis põt idẽ dñs ꝓ fidelib⁹ suis loq̃: Quoꝝ psonã sibi iposuit etiã cũ ait: Esuriui: ⁊ nõ cibastis me: sitiui ⁊ potũ nõ dediſt mihi: ⁊ cętera. Quare hic q̃s põt dicere: Dilatasti mihi: ꝓ vno ex minimis suis colloq̃nte deo: cuiꝰ charitatẽ diffusam habet in coꝛde p spiritũsanctũ q̃ datꝰ est nobis.

Miserere mei: ⁊ exaudi oꝛonẽ meã. Cur iterũ rogat: cũ iã se exauditũ ⁊ dilatatuz indicauerit: An ꝓpter nos de q̃b⁹ ꝺꝛ: Si aũt qõ nõ videmꝰ speramꝰ: p patientiã expectamꝰ: aut illo q̃ credidit: proficiat qõ inchoatũ ẽ: Filij hoĩm vsq;quo graues coꝛde: Saltẽ vsq; in aduentũ inq̃t filij dei vꝛ erroꝛ durauerit: q̃d g̃ vltra graues coꝛde estis: Qm̃ habituri finẽ fallaciaꝝ. si ꝙitat p̃ntia nõ habebit: Ut q̃d diligitis vanitatẽ ⁊ quęritis mẽdaciũ: Ut q̃d vultis bti esse de infimis: Sola ꝙitas facit btos: ex q̃ vera sũt oĩa. Hã vanitas est vanitatũ: ⁊ oĩa vanitas. Quę abũdãtia hoĩ in oñi laboꝛe suo q̃ ipe laboꝛat sub sole: Ut q̃d g̃ tpaliũ reꝝ amoꝛe detinemini: Ut q̃d tanq̃ ꝑma: extrema sectami: qõ est vanitas ⁊ mẽdaciũ: Cupit eñ pmanere vo-

pſ. 61. Eccl. 1.

†mirificauit biscũ: ꝙ oĩa transeũt tanꝯ vmbra. Et scitote qm̃ †admirabilẽ fecit dn̄s sanctũ suũ. Quẽ nisi eũ quẽ suscitauit ab inferis: ⁊ in cẽlo ad dexterã collocauit: Increpak̃ ꝙ gen⁹ hũanũ: vt ad eũ se tandez ab hui⁹ mũdi amoze ꝓuertat. Sz si quẽ mouet ꝓiũctio supaddita: qđ ait: Et scitote: facile est vt in scripturis aĩaduertat hui⁹ locutiõis gen⁹ familiare eẽ illi linguę q̃ ꝙpꝛ locuti sũt. Mã sepe inuenis ita cẽ-
Ezech.1. ptũ: Et dixit dn̄s ad illũ: Et factũ est ꝝbũ dn̄i ad illũ. Quę iũctura cõiũctiõis: cũ sentẽtia nõ ꝓcesserit cui seqns annectak̃: mirabilik̃ fortassis insinuat ꝓlationẽ veritat̃ in voce: cũ ea visiõe ꝙ fit in corde: eẽ ꝓiunctã. Oꝛ ꝯ hic dici possit: qđ supioꝛ sentẽtia: Ut qđ diligitis vanitatẽ: ita posita est ac si diceret: nolite diligere vanitatẽ ⁊ q̃rere mẽdaciũ. Quo ita posito: rectissima locutiõe sequik̃: Et scitote qm̃ admirabilẽ fec̃ dn̄s sanctũ suũ. Sz inkpositũ diapsalma: vetat istã cũ supioꝛe ꝓiungi. Siue em̃ hebreũ ꝝbũ sit: sicut qđã volũt: q̃ significak̃ fiat: Siue grecum q̃ significak̃ interualluz psallendi: Ut psalma sit qđ psallik̃: Diapsalma ꝝo inkpositũ in psallendo silentiũ. Ut quẽadmodũ symphalma ꝺr vocũ copulatio in cantãdo: ita diapsalma disiũctio eaꝝ: vbi quędaz reqes distinctę ꝓtinuatiõis ostẽdik̃. Siue ꝙ illud: siue hoc: siue aliud aliqđ sit: certe illud ꝓbabile est nõ recte ꝓtinuari ⁊ ꝓiũgi sensũ: vbi diapsalma interponik̃. Dn̄s exaudiet me cũ clamauero ad eũ. Hic nos admoneri credo: vt magna intentione cordis: id est interno ⁊ incoꝛpoꝛeo clamoze: auxiliũ iplozem⁹ dei. Qm̃ sicut gratulandũ est de illumiati-
one in hac vita: ita oꝛandũ ꝓ reqe post hãc vitam. Quapꝛopk̃ aut ex ꝓsona fidelis euãgelizãtis: aut ex ipius dn̄i sic accipiendũ ẽ: ac si dictũ sit: Dn̄s exaudiet vos: cũ clamauerit̃ ad eũ. Irascimini ⁊ no-
Epb.4. lite peccare. Occurrebat em̃: qs est dignus exaudiri: aut quõ nõ frustra clamat pctoꝛ ad dn̄m? Ergo irascimi inqt: ⁊ nolite peccare. Qđ duob⁹ mõis itelligi põt. Aut etiã si irascimini: nolite peccare: id est etiã si surgit mot⁹ aĩ q̃ tã ꝓpter pgnaz pctĩ nõ ẽ in ptãte: saltẽ ei nõ ꝓsentiat rõ ⁊ mẽs: q̃ ĩtus regenera-
Ro.7. ta ẽ fm deũ: vt mẽte seruiam⁹ legi dei: si adhuc carne seruim⁹ legi pctĩ. Aut agite pnitẽtiã: id est irascimini vobisipis de ꝑteritis pctis: ⁊ vlterius peccare desinite. Quę dicitis i coꝛdib⁹ vestris. Sb-audik̃ dicite: Ut sit plena sentẽtia: q̃ dicit̃: in coꝛdibus vr̄is dicite: Id est nolite esse ꝓpꝛius de q̃ dictum
Esa.29. Matth.15. est: Labijs me honoꝛat: coꝛ aũt eoꝝ longe est a me. In cubilib⁹ vestris cõpungimini. Hoc ẽ qđ iã dictũ est: in coꝛdib⁹. Hęc em̃ sunt cubilia de qb⁹
Matth.6. ⁊ dn̄s monet: vt int⁹ oꝛem⁹ clausis ostijs. Cõpũgimini aũt: aut ad pnitẽtię doloꝛẽ referk̃: vt seipa aĩa puniens cõpũgat: ne in dei iudicio dãnata toꝛqueatur: aut ad excitationẽ vt euigilem⁹ ad videndã lucẽ christi: tãꝯ stimulk̃ adhibit̃. Mõnulli aũt nõ compungimi: ꝙ aperimi: dicũt meli⁹ legi. Qm̃ in greco psalterio est: κατάνύγητε qđ referk̃ ad illã dilatationẽ cordis: vt excipiak̃ diffusio charitat̃ pspiritũ
E pš.50. sanctũ. Sacrificate sacrificiũ iusticię: ⁊ spate i dn̄o. Idẽ dicit i alio psalmo: Sacrificiũ deo: spũs ꝓtribulat⁹. Quare nõ absurde hic accipik̃ ipm esse sacrificiũ iusticię: qđ fit p pnitentiã. Quid em̃ iust⁹: ꝯ vt suis vnusqsq pctis: ꝯ alienis poti⁹ irascak̃: seqꝯ ipm puniens mactet deo? An sacrificiũ iusticię opa iusta sũt post pnitentiã? Mã ⁊ inkpositũ diapsalma: nõ absurde fortassis insinuat etiã trãsitũ de vita veteri ad vitã nouã: vt extincto vel infirmato ꝙ pnitentiã vetere hoie: sacrificiũ iusticię fm regenerationẽ noui hois offerak̃ deo: cũ se offert ipa aĩa iã abluta: ⁊ ĩponit in altare fidei diuio igne: id ẽ spũsancto cõphẽdendã. Ut iste sit sensus: Sacrificate sacrificiũ iusticię: ⁊ spate in dn̄o: id est recte viuite: ⁊ spate donũ spũssancti: vt vos veritas cui credidistis: illustret. Sz tũ sperate i dn̄o: clause adhuc dictũ est. Spank̃ aũt q̃: nisi bona? Sz qz vnusqsq id bonũ vult a deo ipetrare qđ diligit: Nec facile iueniũtur q̃ diligũt bona interioꝛa: id est ad interioꝛẽ hoiem ptinẽtia: q̃ sola diligẽda sunt. Ceteris aũt ad necessitatẽ vtendũ: non ad gaudiũ pfruendũ est: admirabilik̃ cũ dixisset: Spate i dn̄o: sbiecit: Abulti dicũt qs oñdit nobis bõa? Qui sermo aut q̃ inkrogatio q̃tidiana ẽ oim stultoꝝ ⁊ iniquoꝝ: Sive pacẽ ⁊ trãqllitatẽ vitę secular̃ desiderantium: ⁊ ꝓpter peruersitatem generis hũani nõ inueniẽtiũ: Qui etiã ceci accusare audẽt oꝛdinẽ reꝛ: cũ iuoluti meritis suis putãt tpa esse peioꝛa ꝯ ꝑterita fuerunt: Sive de ipa futura vita q̃ nob ꝓmittik̃: dubi tantiũ vel desperantiũ: Qui sepe dicũt: qs nouit si vera sunt: aut qs venit ab inferis vt ista nunciaret? Magnifice igit̃ ⁊ breuik̃ ꝑ itrinsec⁹ videntib⁹: oñdit q̃ bona quęrẽda sũt: rñdẽs illoꝝ inkrogatiõi: qui dicũt: qs ostendit nob bona? Signatũ est: inquit: Alt.sup nos. †in nobis lumẽ vult⁹ tui dn̄e. Hoc lumen est totũ hois ⁊ veꝝ bonũ: qđ nõ oculis ꝑ mente ꝓspicitur. Signatũ aũt dixit in nobis: tãꝯ denari⁹ signatur regis imagine. Hõ em̃ fact⁹ est ad imaginẽ ⁊ si- Gen.1.
militudinẽ dei: quã peccãdo coꝛrupit. Bonũ q̃ ei⁹ est veꝝ atqꝯ ęternũ: si renascẽdo signek̃. Et ad ꝫ credõ ptinere (qđ quidã prudenk̃ intelligũt) illud quod dn̄s viso cęsaris nũmo ait: Reddite cęsari qđ cęsa- Matth.22.
ris est: ⁊ deo qđ dei est. Tãꝯ si diceret: Quẽadmodũ cęsar a vob exigit impssionez imaginis suę: sic ⁊ de⁹. Ut quẽadmodũ illi reddik̃ nũm⁹: sic deo aĩa lumine vult⁹ ei⁹ illustrata atqꝯ signata. Dedisti lęti-
cią i† coꝛ meũ. Hõ q̃ foꝛtis q̃rẽda ẽ lętitia ab his Alt.†coꝛde meo
q̃ adhuc graues coꝛde diligũt vanitatẽ ⁊ q̃rũt mendaciũ: ꝙ int⁹ vbi signatũ est lumẽ vult⁹ dei. In inte- Epb.3.
ꝛioꝛe em̃ hoie habitat christ⁹: vt ait Apl's. Id ipm em̃ ptinet videre veritatẽ: cũ ipe dixerit: Ego sũ ve- Joh.14.
ritas. Et cũ loq̃bat̃ in Apl'o dicẽte: An vultis experimentũ ei⁹ accipe q̃ in me loquit̃ christ⁹? Non eis 2.Cor.13.
foꝛtis vticq: ꝙ in ipo coꝛde: id est in illo cubili vbi oꝛã- Matth.6.
dũ ẽ: loq̃bat̃. Sz hoies tpalia sectãtes: q̃ certe multi sunt: nihil aliud nouerũt dicere: nisi qs ostẽdit nob bona: cũ vera ⁊ certa bona intra semetipsos videre nõ possint. Itaqꝯ cõseqnter de his rectissime ꝺr: qđ adiũgit. A† tpe fruméti: vini ⁊ olei sui multi- Alt.†fructu:
plicati sunt. Hõ em̃ vacat: qđ additũ est: sui. Est em̃ ⁊ frumentũ dei. Siquidẽ est panis viu⁹ q̃ de cę- Joh.6.
lo descẽdit. Et est vinũ dei. Mã iebziabunt inqt ab Pš.35.
vbertate dom⁹ tuę. Et oleũ dei. De q̃ dictũ ẽ: Im- Pš.22.
pinguasti in oleo caput meũ. Isti aũt multi q̃ dicũt: qs ostẽdit nobis bona: ⁊ regnũ cęloꝝ intra se eẽ non Luc.17
vident: a tpe frumenti: vini ⁊ olei sui multiplicati sũt. Hõ em̃ multiplicatio sp vbertatẽ significat: ⁊ nõ plerũqꝯ exiguitatẽ: cũ dedita tpalib⁹ voluptatibus aĩa sp exardescit cupiditate nec satiari põt: ⁊ multiplici

atq; erūnosa cogitatiōe distenta: simplex bonū vi-
Sap.9. dere nō sinit. Qualis est illa de q̄ dr: Corp' em̄ qđ
corrūpit aggrauat aiam: t deprimit terrena inhabi-
tatio sensū mlta cogitantē. Talis aīa tpaliū bono-
rū decessiōe t successiōe: id est a tpe frumenti: vini t
Sap.1. olei sui innūerabilib' phantasmatib' sic multiplica
ta est: vt nō possit agere qđ p̄ceptū est: Sentite de
dño in bonitate: t in simplicitate cordis q̄rite illum.
Ista em̄ multiplicitas: illi simplicitati vehementer
aduersa ē. Et iō istis relict' q̄ multi sūt: multiplica-
ti scz tpaliū cupiditate: t dicūt: Quis ondit nob bo
na: q̄ nō oculis fortis: & int' cordis simplicitate q̄rē
da sunt: vir fidelis exultat t dicit: In pace in id-
G ipm: †obdormiā t†somnū capiā. Recte em̄
Al.†dormiā. †requiescam. sperat a talib' omnimō mēt' alienatio a mortalib'
reb': t miseriar' seculi hui' obliuio: q̄ nomīe obdor
mitiōis t sōni decent' t ꝓphetice significat: vbi sū-
ma pax nullo tumultu inꝑpellari pōt. Sz b̄ iā nō te-
neb' in hac vita: & post hanc vitā sperandū est. Hoc
etiā ipa X̄ba ondūt: q̄ futuri sūt tpis. Nō em̄ dictū
ē: aut obdormiui t somnū cepi: aut obdormio t sō-
1.Cor.15. nū capio: & obdormiā t somnū capiā. Tūc corrup-
tibile hoc induet incorruptiōe: t mortale hoc indu-
Ro.8. etur īmortalitate. Tūc absorbebit mors in victoriā.
Hoc est vñ dr: Si aūt qđ nō videm' speram': p pa
tientiā expectam'. Quapropt ꝓgruēter vltimū an-
nectit t dicit: Qm̄ tu dñe: singulariter in spe
Al.†cōstituisti me. †habitare fecisti me. Hic nō dixit facies: & feci-
sti. In q̄ q̄ iā ista spes est: erit ꝓfecto etiā qđ sperat.
Et bñ ait: singularit'. Pōt em̄ referri aduersus illos
multos: q̄ multiplicati a tpe frumenti: vini t olei sui
dicūt: Quis ondit nob bona: Perit em̄ hec multi-
plicitas: t singularitas tenet in sanctis. De qb' dr
Act.4. in Actib' apl'or: Multitudinis aūt credentiū erat
aīa vna t cor vnū. Singulares g̃ t simplices: id est
secreti a multitudine ac turba nascentiū rex ac mo-
rientiū: amatores ꝑternitatis t vnitat' eē debem':
si vni deo t dño nostro cupimus inhērere.

Explicit Tractatus de ps̄. IIII.
Incipit Tractatus de ps̄. V.

A Titulus psalmi est: p ea que hereditatē accepit. Intelligit g̃ ecclesia: q̄ ac-
cepit hereditatē vitā ꝑternā p dñm nr̄m ie-
sū christū: vt possideat ipm deū: cui adhērēs beata
Matth.5. sit: & m illud: Beati mites: qr ipi hereditate possi-
Ps.141. dūt terrā. Quā terrā: nisi de q̄ dr: Spes mea es tu:
portio mea in terra viuentiū: Et illud manifestius.
Ps.15. Dñs ps hereditat' meę t calicis mei. Dicit t here-
Ps.2. ditas dei vicissim ecclesia: & m illud: Postula a me
t dabo tibi ḡtes hereditatē tuā. Ergo hereditas
nostra de' dr: qr ipe nos pascit t ptinet. Et hereditas
dei dicimur: qr ipe nos administrat t regit. Qua-
propt vox ecclesię ē in hoc psalmo: Vocate ad he-
reditatē: vt ipa fiat hereditas domini.

Expositio psalmi.

B Verba mea †exaudi dñe. Vocata inuo
B Al.†audi?per ape. cat dñm: vt eodē opitulāte ptrāseat nequi
cia seculi hui': t ad eū ueniat. Intellige
clamorē meū. Bene ondit qs iste sit clamor q̄ in
terior de cordis cubili sine strepitu corpis ueniat
ad deū. Aliquidē vox corpalis audit': spūalis autez
itelligit. Qr q̄ hoc sit etiā exaudire dei: nō aure car
Al.†orationis. nali: & maiestatis p̄nūtia. Intēde voci †obsecra-
tiōis meę: Id est illi voci quā vt de' intelligat: pe
tit. Que q̄lis sit: iā insinuauit cū dixit: Intellige cla
morē meū: itēde voci obsecratiōis meę. Rex me'
t de' meus. Cui uis t fili' de': t pr̄ de': t simil' pat' 1.sen.dis.5.
t fili' vn' de': Et si interrogemur de spūsācto: nihil ergo.
aliud respōdendū est nisi qđ de' sit. Et cū simul di-
cunt: pr̄ t fili' t spūssanct': nihil aliud intelligendū
est q̄ vn' de': tū regē filiū solēt appellare scripturę.
Scōm g̃ illud qđ dictū est: Per me itur ad patrez: Joh.14
recte p̄mo rex me': t deinde de' me'. Nec tū dixit:
intendite: & intende. Nō em̄ duos aut tres deos fi-
des catholica p̄dicat: & ipaz trinitatē vnū deū. Nō
vt eadē trinitas simul possit aliq̄ pater: aliq̄ fili':
aliq̄ spūssanct' dici: sicut Sabellius credidit: & vt
pater nō nisi pr̄: t fili' nō nisi fili': t spūssanct' non
nisi spūssanct': t hec trinitas nō nisi vn' de'. Quia
cū dixisset Apl'us: Ex q̄ oīa: p quē oīa: in q̄ oīa: tri-
nitatē ipam insinuasse credit. Nec tū subiecit: ipsis
glia: & ipi gloria. Qm̄ ad te orabo dñe: mane
exaudies vocē meā. Quid sibi vult qđ supi' di
xit: Exaudi: q̄si in p̄nti se exaudiri cupet: nūc X̄o dic
Mane exaudies: nō exaudi. Et ad te orabo: ñ ad te
ora. Et deinceps: Mane astabo tibi t vide-
bo: Nō asto: t video: nisi forte supior ei' oro ipam
vocationē ondit: Caligās aūt int' ꝓcellas hui' scu-
li: sentit se nō videre qđ cupit: t tū sperare ñ desinit.
Spes em̄ q̄ videt: nō est spes. Intelligit tū q̄re nō Ro.8.
videat: qr nondū nox pacta ē: id ē tenebre q̄s pecca
ta meruērūt. Dicit g̃: Qm̄ ad te orabo dñe: id ē qm̄
tātus es ad quē orabo. Mane exaudies vocē meā.
Nō ille es inqt: q̄ possis videri ab eis quor' ab ocul'
nox pctōr' nondū recessit. Peracta g̃ errorē mei no
cte: t discedētib' tenebris q̄s mihi pctis meis feci:
exaudies vocē meā. Cur g̃ supi' nō ait: exaudies: sz
exaudi: An postq̄ clamauit: exaudi: t ñ mox exau-
dita ē: sensit qđ oporteat trāsire: vt possit exaudiri:
An t supi' exaudita ē: & nōdū se itelligit exauditā:
qr nōdū videt a q̄ exaudita ē. Et qđ nūc ait: Mane
exaudies: b̄ itelligi voluit: mane itelligā me eē exau
ditā: Qual' ē ista locutio: Exurge dñe: id ē fac me ex
urgere. Sz si b̄ ō resurrectiōe christi accipit: illō cer
te nō p̄t recte alit accipi: Tēptat vos dñs de' vr': vt Deutr.13
sciat si diligit' eū. Nisi vt vos p illū sciat': t vobis-
metipis manifestet': quantū in ei' amore ꝓfecerit.
Mane astabo tibi t videbo. Astabo qđ ē ni-
si nō iacebo: Quid est aūt aliud iacere: nisi in terra
q̄escere: qđ est in terrenis voluptatib' beatitudinē
q̄rere: Astabo inqt t videbo. Nō ē g̃ ibi rēdū terre-
nis si volum' deū videre: q̄ mūdo corde cōspicitur.
Qm̄ nō de' volēs iniq̄tatē tu es. Iniq̄tas:
malignitas: mendaciū: homicidiū: dol': t q̄cqđ hu
iusmōi est: ipa nox est. Qua trāseūte fit mane: vt vi-
deat de'. Causā g̃ exposuit q̄re mane astabit t vide-
bit: qm̄ nō de' volens iniq̄tatē inqt tu es. Si em̄ de-
us eēt q̄ vellet iniq̄tatē: posset etiā ab iniq̄s videri:
vt nō mane videret: id est cū iniq̄tatis nox trāsierit.
†Non habitabit iuxta te malign': Id est nō Al.†Neq;
sic videbit: vt hereat. Ideo sequit: Neq; ꝓmane
būt iniusti ante oculos tuos. Quia oculi eo-
rū: id est mēs eor' reuerberat' luce veritat' ꝓpter te-
nebras pctōr': q̄r ꝓsuetudine fulgorē rectę intelligē
tię sustinere nō p̄nt. Ergo t q̄ videt aliq̄n: id est qui
vex intelligūt: tū adhuc iniusti sūt: nō ibi ꝓmanent

amãdo ea q̃ auertunt a vero. Gerũt em̃ secũ suã no
ctẽ: id est nõ solũ ꝓsuetudinẽ: ꝫ etiã amoꝛẽ peccãdi.
Quę noꝛ si trãsierit: id ẽ si peccare destiterint: ꝛ ipe
D amoꝛ atq; ꝓsuetudo fugata fuerit: fit mane: ita vt ñ
solũ intelligãt: ꝫ etiã inhęreãt ☧itati. Odisti dñe
oẽs q̃ opanꝰ iniq̃tatẽ: Odiũ dei ex illa locuti/
one itelligendũ est: q̃ odit pctoꝛ q̃sq; ☧itatẽ. Videꝫ
em̃ qꝺ ꝛ illa odit: q̃s in se manere nõ sinit. Nõ autẽ
manent: q̃ eã sustinere nõ valent. Perdes eos q̃
loquũtur mendaciũ. Hoc em̃ ẽ veritati cõtra/
riũ. Sꝫ ne q̃s putet aliquã substantiã vel naturã ve
ritati esse ꝓtrariã: intelligat ad id qꝺ non est ptinere
mendaciũ: nõ ad id qꝺ est. Si em̃ ꝺ oꝛ qꝺ est: veruꝫ
oꝛ. Si aũt hoc oꝛ qꝺ nõ est: mendaciũ est. Jõ inq̃t:
n.dis.38.c.i. Perdes oẽs q̃ loquũꝛ mẽdaciũ: qꝛ recedẽtes ab eo
q.2. si q̃libꝫ qꝺ est: ad id qꝺ nõ est ꝛeclinant. Multa q̃dẽ videnꝫ
p salute aut cõmodo alicui⁹: nõ malicia: ꝫ benigni/
Exo.i. tate mendacia. Quale illaꝝ in exodo obstetricũ quę
pharaoni falsũ renũciauerunt: vt infantes filioꝝ ☧/
rael nõ necarenꝫ. Sed etiã ista nõ re: ꝫ in dolo lau
danꝫ: Cũ q̃ tñ hoc mõ mentiũtur: merebũꝫ aliq̃n
ab oĩ mendacio liberari. Nã in ijs q̃ ꝓfecti sunt: nec
Matth.5. ista mendacia inueniũtur. Quib⁹ dictũ est: Sit in
Sap.i. oꝛe vestro est est: nõ nõ. Quicq̃d ampli⁹ est: a malo
q.2.c.ne q̃s. est. Nec ĩmerito alio loco scꝑtũ est: Os qꝺ mentiꝫ
i.sen. dis.38. occidit aĩam. Nec q̃s arbitꝛeꝫ ꝓfectũ ꝛ spiritalẽ ho
ca.i. minẽ ꝓ ista tpali vita in cui⁹ moꝛte non occidiꝫ aĩa:
siue sua: siue alteri⁹ ꝛebere mentiri. Sed q̃n aliud
est mẽtiri: aliud est veꝝ occultare. Siquidẽ aliud ẽ
falsũ dicere: aliꝺ veꝝ tacere. vt si q̃s forte vl'ad istã
visibilẽ moꝛtẽ nõ vult hoĩes ꝓdere: patus eẽ ꝛebet
veꝝ occultare: nõ falsuꝫ dicere: vt neq; ꝓdat: neq;
mentiaꝫ: ne occidat aĩam suam ꝓ coꝛpe alteri⁹. Si
aũt ꝫ nondũ põt: vel sola hui⁹ necessitaꝫ hẽat men
dacia: vt etiã ab istis si sola remãserint: liberari me/
reaꝫ: ꝛ spũssancti robur accipe: q̃ q̃cquid ꝓpetiendũ
q.2.ne q̃s. est ꝓ ☧itate: ꝓtẽnat. Duo sũt oĩno genera mẽdacio
m.dis.36.c.i. rũ: in q̃bus nõ magna culpa est: ꝫ tñ nõ sũt sine cul
pa: cũ aut iocamur: aut vt ꝓximis ꝓsimus menti/
mur. Illud ꝓmũ in iocãdo: iõ nõ est pniciosissimũ:
qꝛ nõ fallit. Mouit em̃ ille cui oꝛ: ioci cã esse dictuꝫ.
Scõm aũt ideo miti⁹ est: qꝛ retinet nõnullã beniuo
lentiã. Illud ☧o qꝺ nõ habet duplex coꝛ: nec mẽda
ciũ quidẽ dicendũ est. Tanq; (verbi gr̃a) si cui gla
di⁹ cõmendeꝫ: ꝛ ꝓmittat se redditurꝫ: cũ ille q̃ cõmẽ
dauit poposcerit: Si forte gladiũ suum repetat fu/
rẽs: manifestũ est tũc nõ esse reddendũ: ne vel se oc
cidat vel alios: donec ei sanitas restituaꝫ. Hic ideo
nõ habet duplex coꝛ: qꝛ ille cui cõmẽdaꝫ est gladi⁹:
cũ ꝓmittebat se redditurꝫ poscẽti: nõ cogitabat furẽ
tem posse repetere. Veꝝ aũt occultauit ꝛ dñs: cum
Joh.16. discipulis nondũ idoneis dixit: Multa habeo vob
i.Coꝛ.3. dicere: ꝫ nũc nõ potestis poꝛtare illa. Et Apls pau
lus cũ ait: Nõ potui loq̃ vobis q̃si spũalib⁹: ꝫ qua/
si carnalib⁹. Cũ manifestũ ẽ nõ esse culpãdũ aliq̃n
veꝝ tacere. Falsũ aũt dicere: nõ inueniꝫ ꝓcessũ esse
pfectis. Viꝝ sanguinũ ꝛ dolosũ abomina/
biꝫ dñs: Põt hic recte videri repetitũ qꝺ ait supi/
us: Odisti dñe oẽs q̃ opanꝰ iniq̃tatẽ: pdes eos q̃ lo
quũtur mẽdaciũ: Ut viꝝ sanguinũ ad opantẽ iniq/
tatẽ referas: dolosũ aũt ad mendaciũ. Dol⁹ em̃ est:
cũ aliud agiꝫ: aliud simulaꝫ. Et apto verbo vsus est
qꝺ ait: Abominabiꝫ. Solẽt em̃ abominati: dici: ex
hęredati. Hic aũt psalm⁹ ꝓ ea est q̃ hęreditatẽ acci
pit: Quę subĩcit exultationẽ spei suę: dicens: Ego E
aũt in multitudine †miserationis tuę. In/ Al. †misericor.
troibo in domũ tuã: In multitudine miserati/
onis: fortasse in multitudine hoĩm ꝓfectoꝝ ꝛ brõrũ
dicit: Quib⁹ ciuitas illa ꝓstabit: quã nũc parturit et
paulatim parit ecclesia. Hoĩes aũt multos regene/
ratos atq; ꝓfectos: recte dici m'titudinẽ miseratio/
nis ꝛei q̃s negat: cũ veriſſime dictũ sit: Quid est hõ ps.8.
qꝛ mẽoꝛ es ei⁹: aut fili⁹ hoĩs qꝛ visitas eũ: Introi/
bo in domũ tuã: tãq; lapis credo in ędificiũ dictuꝫ
est. Quid em̃ aliud dom⁹ dei q̃ tẽplũ ꝛei ẽ: De q̃ di 1.Coꝛ.3.
ctũ est: Tẽplũ em̃ ꝛei sanctũ est: qꝺ estis vos. Cui⁹ Eph.2.
ędificij lapis angularis ẽ ille: quẽ sucepit coęterna
pr̃i ☧tus ꝛ sapia ꝛei. Adorabo ad templũ san
ctũ tuũ in timore tuo. Ad tẽplũ: sicut ꝓpe tẽplũ
intelligim⁹. Nõ em̃ ait: Adorabo ĩ tẽplo sctõ tuo:
ꝫ adorabo ad tẽplũ sanctũ tuũ. Intelligendũ etiaꝫ
est nõ de pfectiõe: ꝫ ꝛe ꝓgressu ad pfectionẽ dictuꝫ
esse. Ut illud pfectionẽ significet: Introibo in do/ 3.sen. dis.34.
mũ tuã. Sꝫ vt hoc ꝓueniat: ꝓus adorabo inq̃t ad bis autem.
tẽplũ sãctũ tuũ. Et fortasse ob hoc addidit: in timo
re tuo: qꝺ magnũ est p̃sidiũ ꝓcedẽtib⁹ ad salutem.
Cũ aũt quisq; ꝓuenerit: fiet in eo qꝺ dictũ est: Con 1.Joh.4.
sũmata dilectio: foras mittat timoꝛẽ. Nõ em̃ timẽt Joh.15.
iã amicũ: q̃bus dictũ est: Jã nõ dicã vos seruos: ꝫ
amicos: Cũ ad id qꝺ ꝓmissũ ẽ: perducti fuerint.
Dñe deduc me in tua iustitia ꝓpter inimi
cos meos. Satis hic ꝛeclarauit in ꝓfectiõe se es/
se: id est in ꝓfectu ad pfectionẽ: nondũ in ipa pfecti/
one: q̃n vt ꝛeducaꝫ exoptat. In tua iustitia aũt: nõ
in ea q̃ videꝫ hoĩb⁹. Nã ꝛ malũ ꝓ malo reddere: iu
stitia videꝫ: ꝫ nõ est ei⁹ ꝛe q̃ dictũ est: Qui facit ozi- Matth. 5.
ri solẽ suũ sup bonos ꝛ malos: Quia ꝛ cũ punit ꝛe⁹
pctoꝛes: nõ malũ suũ eis infert: sed malis eoꝝ eos
dimittit. Ecce inq̃t parturit iniusticiã: ꝓcepit ꝺ olo/ ps.7.
rẽ ꝛ pepit iniq̃tatẽ. Lacũ aperuit ꝛ effodit eũ: ꝛ inci
dit in foueã quã opat⁹ est. Cõuerteꝫ dolor ei⁹ in ca/
put ei⁹: ꝛ in verticẽ ei⁹ iniq̃tas ei⁹ descẽdet. Cum ğ
punit ꝛe⁹: vt iudex punit eos q̃ legẽ ꝑtereũt. Non
eis inferẽs ꝛe seipo malũ: ꝫ in id qꝺ elegerũt eos ex
pellens: ad complendã sũmã miseriaꝝ. Nõ aũt cuꝫ
malũ ꝓ malo reddit: malo voto id facit. Et ob hoc
ꝓoꝛ ipe mal⁹ est: ꝺũ punire vult malũ. Dirige in
cõspectu tuo †iter meũ. Nihil manifestiꝰ: q̃s id Al. †viam meã:
tps eũ cõmẽdare: q̃ ꝓficit. Hoc est em̃ iter q ꝺ non
terraꝝ locis pagiꝫ: ꝫ affectib⁹ aioꝝ. In ꝺspectu in/
quit tuo dirige iter meũ. Jd est vbi null⁹ hoĩm vi/
det. Quib⁹ credendũ nõ est laudãtib⁹: aut vitupan
tib⁹. Nõ em̃ vllo mõ põt ꝛe aliena ꝺscia iudicare: ĩ
q̃ iter dirigiꝫ ad ꝛeũ. Jdeo sꝺiecit: Q̃m nõ est in F
oꝛe eoꝝ veritas: Quib⁹ vtiq; iudicantib⁹ nõ est
credendũ: ꝛ iõ intro ad ꝺsciam ꝛ ad ꝛei ꝺspectũ ꝺfu
giendũ est. Coꝛ eoꝝ vanũ est. Quõ ğ põt esse ĩ
oꝛe eoꝝ ☧itas: q̃ coꝛ falliꝫ ꝛe pctõ ꝛ pęna peccati:
Q̃n reuocanꝫ hoĩes illa voce: Ut q̃d diligiꝫ vani/ ps.4:
tatẽ: ꝛ q̃ritis mendaciũ: Sepulchꝛũ patẽs est ps.13.
guttur eoꝝ. Ad vocatis significationẽ referri Roma.3.
põt: ꝓpter quã plerũq; hoĩes adulatiõe mentiunꝫ.
Et mirabiliꝫ dixit: Patẽs sepulchꝛa: q̃n sp inhiat il
la vocacitas: nõ vt sepulchꝛa q̃ receptꝫ cadauerib⁹
muniunꝫ. Põt ꝛ illud intelligi: qꝺ mẽdacio ꝛ blãda
adulatiõe trahũt in se q̃s ad pctã illectãt: ꝛ eos tãq;

uozāt: cū in suā vitā ꝙuertūt. Q̄ō q̄b⁹ ꝓtingit qm̄ pctō moziunt: recte illi a q̄bus inducunt: sepulchra patētia dicti sūt: qz t ipi q̄dāmodo exanimes sunt: vitā nō habēdo Xpitat. Et mortuos in se recipiunt: q̄s verbis mendacib⁹ t vano corde interemptos in se ꝙuertūt. Linguis suis dolose agebāt: Id est linguis malis. Mā hoc videt significare: cuz dic suis. Q̄li em̄ malas habēt linguas: id est mala loquūtur: cū loquūtur dolū. Quib⁹ dns dicit: Quō
Matth.12. potestis bona loqui: cū sitis mali: Judica illos de⁹. Decidāt a cogitationib⁹ suis: Prophetia est: nō maledictio. Nō em̄ optat vt eueniat: sed cernit q̄d euētuz sit. Cōtingit aūt illis: nō qz videt optasse: s qz tales sūt vt merito ꝓtingat. Sic em̄ et q̄ postea dicit: Letent oēs q̄ sperāt i te: p ꝓphetiā dicit: qm̄ cernit esse lętaturos. Sic p ꝓphetiā dictū
Ps.79. est: Excita potentiā tuā t veni: qm̄ videbat esse vēturz. Q̄ō q̄ posset etiā hoc mō accipi q̄ dictū ē: Decidāt a cogitatiōib⁹ suis: vt magis bene ab eo optatū credat dū cadūt a cogitatiōib⁹ suis malis: id est vt iā nō cogitēt mala. Sz vetat sic ītelligi q̄ seq̄t: Expelle eos. Nullo em̄ mō pōt in bonā ptē accipi: cū q̄sq̄ expellit a dno. Quapropt p ꝓphetiā dictuz nō p maliuolentiā intelligit: cū b dictū sit q̄ necessario talib⁹ euentuz est: q̄ in pctis g̃ memozata sūt pseuerare voluerint. Decidāt g̃ a cogitatiōib⁹ suis dictū est: decidāt accusantib⁹ se cogitatiōibus suis:
Ro.2 testimoniū phibēte ꝓscia sua: Sic Ap'lus dicit: Et cogitationū accusantiū seu defendentiū: in reuelatione iusti iudicij dei. Scōm multitudinē impietatū eoz expelle eos: Id est longe eos expelle. Hoc est em̄ scm̄ multitudinē impietatū eoruz: vt multū expellant. Expellunt g̃ impij ab illa hereditate g̃ intelligēdo t videdo dēū possidet: sic expellūtur mozbidi oculi fulgoze lucis: cuz illis ea pena est g̃ alijs lętitia. Nō g̃ ipi mane astabunt t videbunt.
Ps.72. Et tā magna pena ē ista expulsio: q̄ magnū pmiū est illud q̄ dictū est: Mihi aūt adherere deo bonū
Matth.25. est. Huic penę ꝓtrariū est: Intra in gaudiū dñi tui.
b Alia littera turritauerūt. Quia huic expulsioni sile est: Proijcite illū in tenebras exteriozes. Qm̄ turritauerūt te dne. Ego sū inq̄t panis viu⁹ q̄ de celo descēdi: Et opami
Joh.6. escā g̃ nō cozrupit. Et gustate t videte qm̄ suauis ē
Ps.33. dns. Pctōzib⁹ aūt panis Xpitat amar⁹ est: Qm̄ os vera dicēt oderūt. Ipi g̃ amaricauerūt deū: q̄ peccādo in eā egritudinē deuenerūt: vt cibū Xpitatis q̄ sanę aię gaudēt: tanq̄ felleum sustinere nō possint. Et letent oēs q̄ sperāt in te. Utiq̄ illi q̄b⁹ gustantib⁹ suauis est dns. In eternū exultabūt t habitabis in eis. Ipa g̃ erit eterna exultatio: cū tēplū dei fiūt iusti. Et erit gaudiū ipoz: ipe incolat⁹ eoz. Et gloziabunt in te oēs q̄ diligunt nomē tuū. Tanq̄ cū adest eis ad fruendū q̄ diligūt. Et bene in te tanq̄ possidētes hereditatē: de q̄ titul⁹ psalmi est: cū t ipi sint ei⁹ hereditas: q̄ significat: inhabitabis in eis. A q̄ bono ꝓhibent: q̄s scm̄ multitudinē impietatū eoz expellit de⁹. Qm̄ tu benedices iusto. Hec est benedictio: gl'iari in deo: t inhabitari a deo. Ista sanctificatio ꝓcedit iustis. Sed vt iustificent: p̄cedit vocatio: g̃ nō est meritorū: s gratię dei. Oēs em̄ peccauerūt t egēt gl'ia dei.
Ro.3. Ibidem.8. Quos em̄ vocauit: hos t iustificauit. Quos aūt iustificauit: hos t glorificauit. Quia ergo vocatio nō meritoz nroz: s beniuolētię t misericordię dei est: sbiecit dicēs. Dne: vt scuto bonę voluntatis tuę cozonasti nos. Bona em̄ voluntas dei p̄cedit bonā voluntatē nr̄am: vt pctōres vocet in pēnitentiā: Et ipa sūt arma: q̄b⁹ expugnat inimic⁹. Cōtra quē ōz: Quis accusabit aduers⁹ electos dei: Et Ibidem. si de⁹ p nob: q̄s ꝓtra nos: Qui vnico filio suo nō pepercit: s p nob oīb⁹ tradidit illū. Si em̄ adhuc cuz inimici essem⁹: christ⁹ p nobis mortuus est: multo magis reconciliati: salui erim⁹ ab ira p ipm. Hoc est inuictissimū scutū: q̄ repellit inimic⁹ desperationez suggerēs: multitudine tribulationū t tēptationuz.
Tot⁹ g̃ textus psalmi est ozo vt exaudiat: ab eo q̄ h
scptū ē: Verba mea exaudi dne: vsq̄ ad: Rex me⁹ t de⁹ me⁹. Deinde intellect⁹ eoz g̃ impediūt ad videndū deū: id est vt se exauditū eē cognoscat ab eo q̄ scptū est: Qm̄ ad te ozabo dne: mane exaudies vocē meā: vsq̄ ad: Uir sanguinū t dolosū abominabit dns. Tertio spat se domū dei futurā: t nūc ei appropinquare in timoze ante psūmationē g̃ expellit timorē: ab eo q̄ scriptū est: Ego aūt in multitudie misericordię tuę: vsq̄ ad: Adozabo ad tēplū sanctū tuū in timoze tuo. Quarto ꝓficientē se atq̄ ꝓmouētē int illa ipa q̄bus ipediri se sentit: ozat vt adiuuet intrinsec⁹ vbi nemo hoīm videt: ne auertat mal' linguis: ab eo q̄ scriptū est: Dne deduc me in tua iusticia, ꝓpt inimicos meos: vsq̄ ad: Linguis suis dolose agebāt. Quinto ꝓphetia est: g̃ pena maneat impijs: qm̄ iust⁹ vix salu⁹ erit: t q̄ ꝓmiū iusti adepturi sint: q̄ vocati venerūt: t donec pducerent virilit oia sustinuerūt: ab eo q̄ scptū ē: Judica illos de⁹: vsq̄ ad finem psalmi.

Explicit Tractatus de pš. V.
Incipit Tractatus de pš. VI.

In finē in hymnis de octauo: Pš Dauid.

De octauo: hic videt obscur. Mā cętera in b titulo manifestiora sūt. Uisū ē em̄ nōnullis diē A iudicij significare: id est tps aduētus dñi nr̄i q̄ vēturus est ad iudicandū viuos t mortuos. Qui aduēt⁹ cōputatis ānis ab adā post septē milia annoz futurus credit. Ut septē ānoz milia tāq̄ septē dies trāseant: Deinde illud tps tāq̄ dies octau⁹ aduenīat. Sz qm̄ dictū est a dno: Nō est vr̄m scire tpa g̃ pat Act.1. posuit in sua ptāte. Et de die Xo t hora illa nēo scit: Matth.2 neq̄ angel⁹: neq̄ Xtus: neq̄ fili⁹: nisi sol⁹ pater. Et illud q̄ scriptū est: Tanq̄ furē veniet diē dñi: satis 1.Thess.5 apte oīdit neminē sibi oportere arrogare scias illi⁹ tpis cōputatiōe aliq̄ ānoz. Si em̄ post septē milia annoz ille dies vētur⁹ est: oīs hō pōt ānis cōputatis aduentū ei⁹ addiscere. Ubi erit g̃: q nec filius b nouit: Q̄ō vtiq̄ iō dictū est: qz p filiū hoīes b non discūt: nō q apud se ipe nō nouerit: s pm illaz locutionē: Tēptat vos dns de⁹ vr̄: vt sciat: id est scire faDeut.13 ciat vos. Et exurge dne: id est fac nos exurgere. Cū g̃ ita dicat: nescire filiū hūc diē: nō q̄ nesciat: s q̄ nescire faciat eos q̄bus b nō expedit scire: id est non eis b oīdat: q̄d sibi vult nescio g̃ p̄ssuptio: g̃ ānis cōputatis: certissimū sperat post septē ānoz milia diē dñi: Nos igit q̄ scire nos dns noluit: libēter nesciamus. Et g̃am⁹ q̄d velit sibi iste titul⁹: q̄ scribit de octauo. Pōt q̄dē etiā nulla annoz temeraria supputatiōe: dies iudicij octau⁹ intelligi: q̄ iā post finem hui⁹ seculi accepta eterna vita: tūc nō erūt aię iustoz

obnoxie tpib⁹. Et qñ oĩa tpa septẽ diex ísto⁹ repe
B titiõe voluũtur: octau⁹ forte ille dict⁹ est: q̃ varieta
tẽ istã nõ habebit. Est aliõ qõ ℔ nõ absurde accipi
põt: cur octauũ dicat iudiciũ: qõ post duas gene-
rationes futux ẽ: vnã g̃ ad corp⁹: alteraz g̃ ad aĩam
ptinet. Ab adã eñ vsq; ad moysen gen⁹ hũanũ vi-
Epb.4. xit ex corpe: id est ſm carnẽ. Qui etiã exterior z ve
tus hõ dicit: z cui vet⁹ testamentũ datũ est. Ut q̃-
uis religiosis: tñ carnalib⁹ adhuc opatiõib⁹ futura
spũalia p̃signaret. Hoc toto tpe q̃ ſm corp⁹ viue-
Roma.5. bat: regnauit mors: sicut Aplus ait: etiã in eos qui
nõ peccauerũt. Regnauit autẽ ex sikitudine p̃uari-
cationis adę: sicẽ idẽ dicit: qñ vsq; ad moysen acci-
piendũ est: quousq; legẽ opa: id est carnalit obser-
uata illa sacramẽta: etiaz eos obstrictos tenuerunt
certi mysterij gra: q̃ vni vero sb̃diti erãt. Ab aduẽtu
aũt dñi ex quo ad circũcisionẽ cordis a carnis cir-
cũcisiõe trãsitũ est: facta vocatio ẽ: vt ſm aĩam vi
1.Cor.3. ueret: id est ſm interiorẽ hoiem: Qui etiã nou⁹ hõ
xp̃t regenerationẽ & morũq; spũaliũ inouationẽ.
Manifestũ est aũt ad corp⁹ q̃ternariũ nũex ptine-
re: p̃pter notissima elemẽta q̃ttuor q̃bus p̃stat: z q̃t
tuor q̃litates: siccã: humidã: calidã: frigidã. Ẽñ q̃t
tuor etiã tpib⁹ administrat: verno: estate: autũno:
hyeme. Hęc sũt notissima. Mã de q̃ternario nũero
corpis tractat etiã alibi sb̃tili⁹: & obscuri⁹. Qõ in ℔
sermone vitandũ est: quẽ etiã min⁹ eruditis accom
modatũ esse volum⁹. Ad aĩm xp̃o ternariũ numex
ptinere põt intelligi: ex eo q̃ tripl'r deũ diligere iu-
Deutſ.6. bemur: ex toto corde: ex tota aĩa: ex tota mẽte. De
Matth.22. q̃b⁹ singulis nõ in psalterio: & in euãgelio disputan
dũ est. Hũc ad testimoniũ ternarij nũeri ad aĩm p̃-
tinent': satis puto esse qõ dictũ est. Peractis igitur
numer' corpis ad veterẽ hoiem z ad vet⁹ testamen
tũ ptinẽtib⁹: pactis etiã numer' aĩ ad nouũ hoiem
z ad nouũ testamẽtũ relatis: sicut septenario nũe-
ro trãsacto: q̃ vnũquodq; tpalit agit: q̃ternario in
corp⁹: ternario in aĩm distributo: veniet octau⁹ iu-
dicij dies: Qui meritis tribuẽs qõ debet: iaz nõ ad
opa tpalia: & ad vitã eternã sanctos trãsferet: Impi
os xp̃o dãnat in eternũ. Quã dãnationem metuẽs:
ozat ecclesia in hoc psalmo: dicens:

L
†furoze tuo ps.37. Roma.2.
D Omine ne in †ira tua arguas me: Dicit etiã Apl's irã iudicij. Thesaurizas
tibi inq̃t irã in die ire iusti iudicij dei. In
q̃ se nõ vult argui q̃sq; i hac vita sanari desiderat.
†ir. tira tua. Nec in †furoze tuo corripias me. Corripi-
as: miti⁹ videt. Ad emendationẽ eñ valet: Maz q̃
arguit: id est accusat: metuendũ est ne in finẽ habe-
at dãnationẽ. Sz qñ furor pl⁹ videt esse q̃ ira: põt
mouere cur illud qõ est miti⁹: id est corpreptio: cũ eo
positũ est qõ est duri⁹: id est cũ furore. Sz ego pu-
to vnã rem duob⁹ xp̃bis significatã. Nam in greco
θυμῶσι: q̃ dẽ in p̃mo xp̃o: ℔ significat qõ οργη:
qõ est in scdo versu. Sz cũ latini vellẽt etiã ipa duo
verba ponere: g̃ situ est q̃d eẽt vicinũ ire: z positũ ẽ
furor. Jõ varię codices habẽt. Mã in alijs p̃us iue
nit ira: deinde furor. In alijs p̃us furor: deinde ira:
.46.§ If. In alijs p furore indignatio ponit: aut bilis. Sed
q̃cq̃d illud est: mot⁹ est aĩ puocãs ad pnã inferen-
dã. Qui tñ mot⁹: nõ tanq̃ aię deo tribuẽdus ẽ: de q̃
.12. dictũ est: Tu aũt dñe virtutũ cũ tranq̃llitate iudi-
cas. Qõ aũt trãq̃llũ ẽ: nõ est pturbatũ. Nõ g̃ cadit
in deũ iudicẽ pturbatio: & qõ in eo⁹ ministris fit: qz
p leges ei⁹ fit: ira ei⁹ dr. In q̃ ira nõ solũ arguí se nõ
vult aĩa q̃ nũc ozat: & nec corripi: id est emẽdari vel
eruditi. Mã in greco παιδευσης. positus est: id ẽ
erudias. Arguũtur eñ i die iudicij oẽs q̃ nõ habẽt
fundamentũ qõ est chr̃ist⁹. Emẽdant aũt: id est pur
gant: q̃ huic fundamẽto supędificãt lignũ: fęnũ: sti-
pulã. Detrimentuz eñ patient': & salui erũt tanq̃ p
ignẽ. Quid g̃ iste ozat: q̃ nõ vult in ira dñi vel argui
vl' emẽdari: Quid nisi vt sanet': Ubi eñ sanitas ẽ:
nec mors metuẽda est: uec vrent' aut secãtis medi-
ci man⁹. Sequit itaq; z dicẽ: Miserere mei dñe
qñ infirm⁹ sum: sana me dñe qñ turbata
sunt ossa mea. Id est firmamentũ aię meę vl' fo-
titudo. Hęc eñ ossa significãt. Dicit g̃: aĩa: fortitu-
dinẽ suã esse turbatã: cũ ossa noĩat. Hoc q̃ eñ credẽ,
dũ est: q̃ habeat ossa q̃ videm⁹ in corpe. Quapro-
pter ad expositionẽ ptinet qõ sb̃ieci'. Et aĩa mea
turbata est valde: Me qõ ossa appellauit: corpo
ris intelligerent'. Et tu dñe vsquo. Quis non
intelligat significari aĩam luctantẽ cũ moꝛib⁹ suis:
diu aũt dilatã a medico: vt ei psuaderet' i q̃ mala se
peccãdo p̃cipitauerit: Qõ eñ facile sanat': nõ mul-
tũ cauet'. Ex difficultate aũt sanatiõis: erit diligen-
tioꝛ custodia receptę sanitat'. Nõ g̃ tanq̃ crudelis
de⁹ estimãdus ẽ: cui dr: Et tu dñe vsquo. Sz tan
q̃ bon⁹ psuasor aię: q̃d mali sibi p̃ierit. Nodũ
Esa..65. eñ tã pfecte ozat hęc aĩa vt ei dici possit: Adhuc lo
q̃nte te dicã: Ecce assum. Simul vt etiã illud agno-
scat quãta pęna impijs p̃pareť q̃ se nolũt p̃uertere
ad deũ: si tantã difficultatẽ p̃uertẽtes patiunť. Sic
alio loco scriptũ ẽ: Si iustus vix salu⁹ erit: pctor et 1.Pet.4.
impius vbi parebũt: Conuertere dñe z erue Al. teripe.
aĩam meã: Cõuertẽs se: ozat vt ad eã cõuertat et D
de⁹: Sicut dictũ est: Cõuertimini ad me: z p̃uertar Zach.1.
ad vos: dic dñs. An ex illa locuti õe intelligendũ ẽ:
p̃uertere dñe: id est fac me p̃uerti: cũ in ipa sua p̃uer
sione difficultatẽ laborẽq; sentiret. Maz pfecta nr̃a
p̃uersio paratũ iuenit deũ: sicut p̃pha dicit: Tanq̃
diluculũ paratũ iueniem⁹ eũ. Qm vt eũ amittem⁹: Joh.1.
nõ ei⁹ absentia q̃ vbiq; adest: & nr̃a fecit auersio. In
℔ mũdo erat inq̃t: z mũdus p eũ fact⁹ est: z mũd⁹ eũ
nõ cognouit. Si g̃ in ℔ mũdo erat: z mũdus eũ nõ
cognouit: nr̃a ĩmũdicia nõ fert ei⁹ aspectũ. Dũ eñ
nos p̃uertimur: id est mutatiõe veteris vitę rescul-
pim⁹ spiritũ nostrũ: dux sentim⁹ z laboriosũ ad se-
renitatẽ z tranq̃llitatẽ diuinę luc' a terrẽna p̃ cupidi
tatũ caligine retorqueri. Et in tali difficultate dici-
mus: Cõuertere dñe: id est adiuua nos vt pficiat' i
nobis p̃uersio q̃ te patũ iuenit: z fruẽdũ te p̃bentẽ
dilectoꝛib⁹ tuis. Et iõ postq; dixit: Cõuertere dñe:
addidit: z erue aĩam meã: tãq; inhęrentẽ pplexita-
tib⁹ hui⁹ sęculi: z spinas quasdã dilacerãtiũ deside-
rioꝛ in ipa p̃uersiõe patientẽ. Saluũ me fac: in-
quit: propter misericordiã tuã. Intelligit nõ
suoꝛ meritoꝛ esse q̃ sanat': qñquidẽ peccãti z datũ
p̃ceptũ: p̃tereũti: iusta dãnatio debebat. Sana me
g̃ inq̃t: nõ p̃pter meritũ meũ: & p̃pter misericordiaz
tuã. Qñ nõ est i morte q̃ memor sit tui. In-
telligit q̃z nũc esse tps cõuersiõis: Quia cũ ista vita
trãsierit: nõ restat nisi retributio meritoꝛ. In infer
no q̃s cõfitebit tibi: Cõfessus ẽ i inferno ille di- Luc.16.
ues: z q̃ dñs dicit. Qui lazar vidit i requie: se au-

tē in tormētis dolebat. Usq; adeo ꝓfessus: vt etiam moneri suos vellet: vt se a pctis cohiberēt: ꝙt pēnas quę apud inferos esse nō credunt. Q̄uis ḡ frustra ꝓfessus ē: tñ sibi merito illa accidisse tormenta: qñ etiam suos ne in hęc incidērēt: doceri cupiebat. Quid ḡ est: In inferno q̄s ꝓfitebit tibi? An infernū vult intelligi: q̄ post iudiciū p̄cipitabunt impij: vbi iā ꝙt ꝓfundiores tenebras nullā rei lucē videbūt: cui aliq̄d ꝓficeank? Nā iste adhuc eleuatis oculis q̄uis īmani ꝓfundo inꝓposito: potuit tñ videre lazarū in reqe ꝓstitutū. Ex cui⁹ cōpatiōe: ad ꝓfessionē coactus ē meritoꝝ suoꝝ. Pōt etiā illud itelligi: vt mortē vocet pctm̄: q̄ ꝓtępta diuina lege committit: vt aculeū mortis: mortē appellem⁹ q̄ mortem compet. 1.Cor.15. Aculeꝰ em̄ mortis: pctm̄. In q̄ morte: b̄ ē esse īmemorē rei: legē ei⁹ ꝓcepta ꝓtenere. Ut infernū dixerit: cęcitatē ai: q̄ peccantē: id ē morientē excipit ⁊ inuoluit. Roma.1. Sic nō ꝓbauerūt inḡt hꝫe deū in noticia: dedit illos dꝰ in reprobū sensū. Ab ista morte ⁊ ab isto iferno tutā se ꝓberi aīa dęcat: dū molit ꝓfessionem ad deū: ⁊ sentit difficultates. Quapropt ꝓtexit: dicēs: Laborauī in gemitu meo. Et tanḡ parū ꝓfuerit: addidit ⁊ dic̄: Lauabo p singulas noctes lectū meū. Lect⁹ est b̄ loco appellat⁹ vbi requiescit anim⁹ ęger ⁊ infirm⁹: id est ī voluptate corꝓris ⁊ oī delectatiōe seculari. Quā delectationē lachrymis lauat: q̄ sese ab illa conat extrahere. Videt em̄ iā se dānare carnales ꝓcupiscentias: ⁊ tñ delectatiōe tenet infirmitas: ⁊ in ea libenk iacet: vñ resurgere nisi sanat⁹ anim⁹ nō ꝓt. Q̄r aūt ait: Per singulas noctes: b̄ fortasse accipi voluit: q̄ ille q̄ spū ꝓmpt⁹ sētit aliquā lucē ☧itatis: ⁊ tñ in delectationē hui⁹ sęculi p carnis infirmitatē aliqñ recęscit: tanḡ dies ⁊ noctes alterno affectu cogīt pati. Ut cū dic̄: Dēte Roma.7. seruio legi dei: tanḡ diē sentiat. Rursus cū dic̄: Carne aūt legi pctī: inclineꝫ in noctē: donec oīs nox trā Ps̄.5. seat: ⁊ veniat vn⁹ dies: de q̄ ōr: Mane stabo tibi et videbo. Tūc em̄ astabit: Nūc aūt iacet: qñ in lecto est. Quē lauabit p singulas noctes: vt tātis lachrymis ꝓpetret efficacissimā de dei misericordia medicinā. In lachrymis stratū meū rigabo. Repetitio ē. Q̄ū em̄ dic̄: In lachrymis: oñdit quēadmodū supi⁹: lauabo: dixerit. Hoc aūt accipim⁹ stratū: q̄ supius lectū. Q̄r q̄ rigabo: ampli⁹ sit aliq̄d: q̄ lauabo: qñ pōt aliq̄d in superficie lauari: rigatio vero ad īteriora ptinet: q̄ significat fletū vsq; ad cordis intima. Tpm em̄ varietas q̄ ꝓteritū posuit: cū diceret: laborauī in gemitu meo: ⁊ futurū cū diceret: lauabo p singulas noctes lectū meū: rursus futur⁹: in lachrymis stratū meū rigabo: illud oñdit: q̄d sibi dicere debeat: cū q̄sq; ī gemitu frustra laborauerit. Tanḡ diceret: Nō ꝓfuit cū hoc feci: ḡ illud faciaz. Ar.†ta furore. Turbat⁹ est ab †ira oculꝰ me⁹: Utr̄ sua an dei: in q̄ petit ne argueret aut corripet. Sz si illa diē iudicij significat: quō nūc pōt intelligi: An inchoatio eius est: q̄ hic hoies dolores ⁊ tormenta patiunt: ⁊ maxime dānū intelligētię ☧itatis: sic iā cōmēorauī Roma.1. q̄ dictū est: Dedit illos dꝰ in reprobū sensū: Nāz ea est cęcitas mētis. In eā q̄sq; dat⁹ fuerit ab interioꝛe dei luce secludit. Sed nondū penit⁹ cū in hac Matth.25. vita ē. Sūt em̄ tenebrę exteriores: q̄ magis ad diē 4.sen. dis.50. iudicij ptinere itelligunt: Ut penit⁹ ex deū sit: q̄s hic dū tps est: corrigi noluerit. Penit⁹ em̄ esse ex deum hic queri pōt. q̄d est: nisi esse in sūma cęcitate. Siquidē dꝰ habi- 1.Timoth. tat lucē inaccessibilē: q̄ ingrediunt q̄b⁹ ōr: Intra in Matth.25 gaudiū dñi tui. Huꝰ igit irę inchoatio est: quāz in hac vita patit q̄sq; pctōr. Timēs itaq; iudicij diē: laborat ⁊ plāgit: ne ad illud pducat: cui⁹ initiū tam pniciosū nūc experit. Et iō nō dixit: extinct⁹ ē: ⁊ turbat⁹ est ab ira oculꝰ meus. Si aūt sua ira dicit oculū suū esse turbatū: neq; hoc mīz est: Nā hinc forsi Eph.4. tan dictū est: Nō occidat sol sup iracundiā vestrāz: q̄ interioꝛe solē: id est sapientiā dei: tāq; occasū in se pati arbitrat mēs: q̄ sua ꝓturbatiōe illū videre ñ Ar.†inimicos sinit. Inueterauī†in oīb⁹ inimicis meis. De ira tm̄ dixerat: si tñ de sua ira dixerat. Cōsideratis aūt reliq̄s vitijs: inuenit se oīb⁹ esse vallatū. Quę vitia qñ veterī vitę sūt ⁊ veteris hoīs: q̄ exuendi sumus: vt īduamur nouo: recte dictū ē: Inueterauī. Col.3. In oīb⁹ aūt inimici meis: vel inḳ ipa vitia dicit: vl inḳ hoies q̄ nolūt ad deū ꝙuerti. Nā ⁊ hi etiā si nesciunt: etiā si parcūt: etiā si ꝙsdē ꝙuiꝰs ⁊ domib⁹ ⁊ ciuitatibus nulla lite inḳposita: ⁊ crebris colloquiꝰs q̄si ꝓcordiḳ vtunḳ: nihilomin⁹ tñ intētione ꝓtraria: inimici sūt eis q̄ se ad deū ꝙuertūt. Nā cū alij amāt ⁊ appetūt istū mundū: alij se optāt ab isto mūdo liberari: q̄s nō videat illos inimicos esse istis? Nā si pñt: eos secū ad pęnas trahūt. Et magnū donū ē inḳ eoꝝ verba versari q̄tidie: ⁊ nō excedere de itinere ꝓceptoꝝ dei. Sępe em̄ mēs nitēs pgere in deuz: ꝓcussa ī ipo itinere trepidat. Et plęrūq; ꝓterea nō implet bonū ꝓpositū: ne offendat eos cū q̄b⁹ viuit: alia bona peritura ⁊ trāseūtia diligētes atq; sectātes. Ab his sepatus ē oīs san⁹: nō locis: ⁊ aio. Nāz locis corꝓa ꝓtinenk: aio aut̄ loc⁹ est affectio sua. Quapropt post laborē ⁊ gemitū ⁊ imbres creberrimos lachrymaꝝ: q̄ inane nō pōt esse q̄d tā vehemenk rogak: q̄ fons est oīm misericordiaꝝ: verissimeq; dictū est: Ꝓpe est dñs obtritis corde: post Ps̄.33. tātas difficultates exaudītā se aīa pia significans. Quā licet etiā ecclesiā intelligere: vide q̄d adiūgit. Discedite a me oēs q̄ opami iniq̄tatē: q̄m Matth. exaudiuit dñs vocē fletus mei. Vel in ꝓphetia dictū est: q̄m discessuri sūt: id est sepabunk a iustis impij: cū iudicij dies venerit. Vel nunc: Quia etiā si ꝙpiter atq; ꝙsdē ꝙuēticulis ꝓtinenk: tñ in area nuda iā grana sepata sūt a paleis: q̄uis inḳ paleas lateāt. Simul itaq; versari pñt: ⁊ simul vēto auferri nō pñt. Q̄m exaudiuit dñs vocē fleꝰ mei. Exaudiuit dñs deꝑcationē meaz: dñs oratiōnē meā suscepit. Crebra eiusdē sentētię repetitio: nō q̄si narrātis necessitatē: ⁊ affectū exultantis ostēdit. Sic em̄ loq̄ gaudētes solent: vt non eis sufficiat se mel enūciare q̄d gaudēt. Iste fructꝰ est illi⁹ gemit⁹ in q̄ laborak: ⁊ illaꝝ lachrymaꝝ: quib⁹ lauak lect⁹: ⁊ stratꝰ rigak: Q̄m q̄ seminat in lachrymis: in gaudio Ps̄.125. Matth. metet. Et beati lugētes: q̄m ipi ꝓsolabunk. Erubescāt ⁊ cōturbentur†oēs inimici mei: Discedite a me oēs: dixit supi⁹: q̄d etiā in hac vita sic exꝓsitū est: fieri pōt. Q̄d aūt dicit: Erubescāt ⁊ ꝓturbenk: nō video quēadmodū euenire possit: nisi illo die cū manifesta fuerint iustoꝝ ꝓmia ⁊ supplicia peccatoꝝ: Nā nūc vsq; adeo nō erubescūt impij vt nobis īsultare nō desināt. Et plęrūq; tantū valēt irrisionib⁹ suis: vt ifirmos hoies de christi noīe erubescere faciāt. Unde dictū ē: Quisq̄s me erubuerit co- Luce.9.

rã hoĩbus: erubescã eũ cozã patre meo. Jã vo ꝙſ/
ds ſblimia illa ꝓcepta implere voluerit: vt diſpgat:
vt paupib⁹: ꝙ iuſticia ei⁹ maneat in ꝛternũ: oĩbuſcꝫ
ſuis reb⁹ terrꝛnis vẽditis ꝛ indigẽtib⁹ erogat: chri
Timoth.6. ſtũ ſeq voluerit: dicẽs: Nihil intulim⁹ in hũc mun
dũ: verũ nec auferre ꝙd poſſum⁹: victũ ꝛ tegumẽtũ
hũtes: his ꝓtẽti ſim⁹: incidet in iſtoꝛ ſacrilegã dica
citatẽ: ꝛ ab eis ꝙ ſanari nolũt: vocat inſan⁹: Et ſepe
ne hoc vocet a vesperat homib⁹: trepidat facere ꝛ
differt: qõ oĩm fideliſſim⁹ ꝛ potẽtiſſim⁹ medic⁹ im
perauit. Nõ ꝑ nũc iſti pñt erubeſcere: ꝙbus ne nos
erubeſcam⁹ optãdũ eſt: ꝛ a ꝓpoſito itinere vel reuo
cemur vel impediamur vel retardemur. Sz veniet
Sap.5. tẽpus vt illi erubeſcãt: dicẽtes vt ſcptũ eſt: Hi ſunt
ꝙs aliqñ habuim⁹ in veriſũ ꝛ in ſilitudinẽ imꝓrope
rij: Nos inſenſati: vitã illoꝛ ẽſtimabam⁹ inſanĩa: ꝛ
finẽ illoꝛ ſine honoꝛe: Quõ cõputati ſũt inter filioſ
dei: ꝛ inter ſanctos ſoꝛs illoꝛ eſt. Ergo errauimus a
via veritatis: ꝛ iuſticiꝫ lumẽ nõ luxit nobis: ꝛ ſol nõ
ort⁹ eſt nobis. Repleti ſum⁹ iniqtatis via ꝛ pditio
nis: ꝛ ambulauim⁹ ſolitudines difficiles: viã eñ do
mini ignoꝛauim⁹: Quid nobis ꝓfuit ſupbia: aut ꝙd
diuitiaꝝ iactatio ꝓtulit nobis: Trãſierũt oĩa illa tã
erubeſcãt. ꝯ vmbꝛa. Qõ aut ait: Cõuertañ ꝛ† cõfundã
tur: Quis nõ iudicet eẽ iuſtiſſimã pẽnã: vt ꝙerſi
onẽ ad cõfuſionẽ habeãt: ꝙ ad ſalutẽ hꝛe noluerũt:
Deĩde addidit: Valde velocit. Cũ eñ tã vespari
Theſſal.5. cꝫpit iudicij dies: cũ dixerint: pax: tũc eis repentin⁹
veniet interit⁹. Qñcũcꝫ aũt venerit: celerrime venit
qõ deſperat eẽ ventuꝝ: Et lõgitudinẽ vitꝫ hui⁹ nõ
facit ſentiri: niſi ſpes viuẽdi. Nã nihil videt eẽ cele
rius: ꝯ ꝙcꝙd in ea tã ꝑteritũ ẽ. Cũ ꝑ iudicij dies ve
nerit: tũc ſentient pctoꝛes ꝯ nõ ſit longa oĩs vita ꝙ
trãſit. Nec oĩno eis videri poterit tarde veniſſe: qõ
nõ vesideratib⁹: ꝺ poti⁹ nõ credẽtib⁹ venerit. Qꝺ ꝯ
ꝛ illud hic accipi põt: vt tanꝯ gemẽtẽ ꝛ tã ſepe diu
cꝫ flentem vꝛ⁹ exaudiuit: intelligat liberata a pctis:
etiã oẽs puerſos mot⁹ carnalis affectiõis domuiſ
ſe: ſicut dicit: Diſcedite a me oẽs ꝙ opamĩ iniqtatẽ:
qñ exaudiuit dñs vocẽ fletꝰ mei. Qõ cũ ei ꝓuene
rit: nõ mirꝫ eſt ſi tã ita ꝓfecta eſt: vt ozet ꝓ inimicꝫ ſu
is. Põt ꝑ ad hoc ꝓtinere qõ dixit: Erubeſcãt ꝛ ꝓtur
benť oẽs inimici mei: vt vꝛ pctis agãt pẽnitentiam:
qõ ſine cõfuſiõe ꝛ ꝓturbatiõe fieri nõ põt. Nihil ita
ꝯ impedit ſic accipe ꝛ illud qõ ſequit: Cõuertañ ꝛ
erubeſcant: id eſt cõuertañ ad vũ: ꝛ erubeſcãt ſe in
priozib⁹ tenebꝛis pctoꝛ aliqñ gloziatos. Sic Apls
Roma.6. dicit: Quã eñ gloziã habuiſtis aliqñ in his in ꝙb⁹
nũc erubeſcitis: Qõ aũt addidit: valde velocit: aut
adoptãtis affectũ: aut ad chriſti potẽtiã referenduz
eſt: Qui gẽtes ꝙ ꝓ idolis ſuis ꝓſequebañ eccleſiã:
ad euãgelij fidẽ tanta tꝑm celeritate ꝙertit.

A

Explicit Tractat⁹ vꝛ pſ. VI.
Jncipit Tractat⁹ vꝛ pſ. VII.

Psalmus ipſi Dauid quẽ cãtauit domi
no ꝓ verbis Chuſi filij gemini.

Hiſtoziã quidẽ vñ occaſionẽ iſtaz ꝓba ſũpſit:
in regnoꝝ ſcõo libꝛo cognoſcere facile eſt. Jbi
2.Reg.16.ꝛ.17 eñ Chuſi amicus regis Dauid trãſitũ fecit in ꝓtes
abſalon filij ei⁹: ꝙ aduerſus patrẽ bellũ gerebat: ad
explozãda ꝓſilia ꝛ renũciãda ꝙ aduerſus patrez ille
moliebat: auctoꝛe achitofel: Qui vꝛecerat ab ami
citia Dauid: ꝛ filiũ ei⁹ aduerſus patrẽ ꝓſilijs ꝙb⁹ poſ
ſet: inſtruebat. Sz qm̃ nõ ipa hiſtoꝛia i hoc pſalmo
ꝓſiderãda eſt: vꝛ ꝙ Prophꝫ myſterioꝝ velamẽ aſſũ
pſit: ſi trãſitũ ad chriſtũ ſecim⁹: auferat velamẽ. Et 2.Cor.3.
ꝓmo ipſoꝝ noĩm ſignificatiõz inꝛogem⁹: ꝙd ſibi ve
lit. Nõ eñ vꝛefuerũt inꝛpretes: ꝙ hęc ipa nõ carnali
ad lram: ꝺ ſpũaliť inueſtigantes: ediceret nobis ꝙ
Chuſi inꝛpretať ſilentiũ. Gemini aũt vꝛter. Achi
tofel frĩs ruina. Quib⁹ inꝛpratiõib⁹ rurſũ nob tra
ditoꝛ ille Judas occurrit: vt abſalon ei⁹ imaginẽ ge
ſtet: ſim ꝙ patris pax inꝛpretať: ꝙ pacat⁹ erga illũ
extitit pr: ꝙuis ipe dolis ſuis bellũ haberet i cozde:
ſicut in pſalmo tertio tractatũ eſt. Quẽadmodũ au Ps.3.B
tẽ inuenit in euãgelio filios dñi noſtri Jeſu chriſti di
ctos eſſe diſcipulos: ſic in eodẽ euãgelio iuenit etiã
fratres eẽ appellatos. Reſurgẽs eñ dñs ait: Vade Job.20
ꝛ dic fratrib⁹ meis. Et Apls eũ dicit ꝓmogenitũ in Roma.8.
multis fratrib⁹. Diſcipult ꝑ ei⁹ ruina ꝙ eũ tradidit:
recte intelligit fratris ruina: Qõ achitofel inꝛpre
tari dixim⁹. Chuſi aut ẽ qõ inꝛpretať ſilentiũ: recte
accipit aduerſus illos dolos dñm noſtrũ ſilentio di
micaſſe: id ẽ altiſſimo ſecreto: ꝙ ecitas in iſrael ex p Roma.11.
te facta eſt: cũ dñm pſeqbanť: vt plenitudo gentiuz
ſbintraret: ꝛ ſic oĩs iſrael ſalu⁹ fieret. Ad hoc ꝓfun
dũ ſecretũ atꝯ ſilentiũ cũ veniſſet Apls: exclama
uit quaſi ꝙdã ipius altitudinis hoꝛroꝛe ꝑcuſſus: O Ibidem.
altitudo diuitiaꝝ ſapiẽtiꝫ ꝛ ſciꝫ dei: ꝯ inſcrutabilia
ſunt iudicia ei⁹: ꝛ iueſtigabiles viꝫ ipius: Quis eñ
cognouit mentẽ dñi: aut ꝙs ꝓſiliari⁹ illius fuit: Jta
magnũ illud ſilentiũ nõ expoſitiõe magꝛ aperit: ꝯ
admiratiõe cõmendat. Hoc ſilentio dñs ſacramen
tũ venerabilis paſſiõis occultãs: voluntariã ruinaz
fratris: id eſt nefariũ ſcelus traditoꝛis ſui: in ſuꝫ mi
ſericozdiꝫ atꝯ ꝓuidẽtiꝫ ozdinẽ vertit: Ut qõ ille ad
pniciẽ vni⁹ hois ꝓuerſa mẽte faciebat: iſte ad ſalutẽ
oĩm hoĩm ꝓuida gubernatiõe ꝓferret. Cãtat ꝑ pſal
mũ dño aĩa ꝓfecta: ꝙ tã digna eſt noſſe ſecretuz dei.
Cãtat ꝓ verbis Chuſi: qꝛ meruit noſſe verba illius
ſilentij. Apud infideles eñ ꝛ ꝓſecutoꝛes: ſilentiũ eſt
illud atꝯ ſecretũ: Apud ſuos aut ẽ ꝙb⁹ dictũ eſt: Jã Job.15.
nõ dicã vos ſeruos: qꝛ ſeru⁹ neſcit ꝙd faciat dñs ei⁹:
vos aũt dixi amicos: qꝛ oĩa ꝙ audiui a ꝑre meo: no
ta feci vobis: Apud amicos ꝑ ei⁹ nõ eſt ſilentiũ: ſed
verba ſilentij: id eſt ratio expoſita ꝛ manifeſta illius
ſilentij. Qõ ſilentiũ: id eſt chuſi: vꝛ fili⁹ gemini: id
eſt vꝛtri. Nõ eñ abſcondendũ erat ſanctis: qõ ꝓ
illis geſtũ eſt. Et tũ inqt: Neſciat ſiniſtra tua: ꝙd fa Matth.6.
ciat vꝛtera tua. Canit ꝑ aĩa ꝓfecta i ꝓphetia cui ſe
cretũ illud innotuit: ꝓ verbis chuſi: id eſt ꝓ cogni
tiõe eiuſdẽ ſecreti. Qõ ſecretũ: vꝛter vꝛ⁹: id eſt fa
uens atꝯ ꝓpitⁿ ei⁹: opat⁹ eſt. Quare hoc ſilentiũ fi
li⁹ vꝛtri appellať: qõ eſt chuſi filius gemini.

Domine de⁹ me⁹ in te ſperaui: ſaluũ B
me fac ex oĩbus ꝓſequẽtibus me ꝛ
†erue me. Tanꝯ cui nõ reſtat tã ꝓfecto ni Ar. †libera.
ſi inuid⁹ diabolus ſupato oĩ bello atꝯ aduerſitate
vitioꝝ: dicit: Saluũ me fac ex oĩbus ꝓſeqntib⁹ me
ꝛ erue me. Nequãdo rapiat vt leo aĩam me
am. Dicit Apls: Aduerſari⁹ veſter tanꝯ leo ru 1.Pet.5.
giens circũit: quẽrẽs quẽ vuozet. Jtaqꝫ cũ diceret
ꝓ pluralẽ numerũ: Saluũ me fac ex oĩb⁹ ꝓſeqntib⁹
me: ſingularẽ poſtea intulit: dicẽs: Nequñ rapiat vt
leo aĩaz meã. Nõ eñ ait: neqñ rapiãt: ſciẽs ꝙs reſti
terit inimiꝯ: tã ꝓfectę aię vehemẽter aduerſ⁹. Dñ

nō est q̄ redimat: neq; q̄ saluū faciat. Id est ue ille rapiat: dū tu nō redimis: neq; saluū fac. Si em̄ de⁹ nō redimat neq; saluū faciat: ille rapit. Et vt manifestū sit iam pfectā aīam hoc dicere: cui solius diaboli fraudulentissimę insidię cauēdę sunt: vide
L quid sequatur. Domine de⁹ me⁹ si feci istud: Quid est hoc qō vocat istud: An qz nō dicit nomē peccati: vniuersale peccatū itelligendū est. Qui intelleck⁹ si displicet: illud accipiamus dici qō sequit: Tāq; si iterrogassem⁹ qd est hoc qō dicis: istud respondit: Si est iniq̄tas in manib⁹ meis. Jaz ḡ manifestū est: de oī pcō dicī: Si reddidi retribuētib⁹ mihi mala: Qō nō pōt vere dicere: ni
Matth. 5. si pfectus. Sit q̄pe dñs: Estote pfecti: sicut pat vr q̄ ē in cęlis: qui solē suū oriri facit sup bonos z malos: z pluit sup iustos z iniustos. Qui ḡ non reddit retribuētib⁹ mala: pfectus est. Cū itaq; oret aīa pfecta p verbis cbusi filij gemini: id est p cognitione illi⁹ secreti atq; silētij: qō p salute nra opat⁹ ē ꝓpit⁹ nob z misericors dñs: vt toleraret z patiētissime sustineret dolos traditoris sui. Tanq; huic pfectę aię dicat: exponēs rationē ipi⁹ secreti: Ego p te impio z pctore: vt tuę iniq̄tates mei sanguinis effusiōe lauarenk: magno silētio z magna patiētia traditorem meū ptuli: Nōne inimicaberis me: vt z tu nō reddas mala p malis: Animaduertēs igit z itelligēs qd p illo fecerit dñs: z ei⁹ exēplo ad pfectionē pficiēs: dicit: Si reddidi retribuētib⁹ mihi mala: id est si nō feci qō tu faciēdo docuisti. Decidā † ergo ab in-
Al. † merito. imicis meis inanis. Et bñ nō ait: Si reddidi tribuētibus mihi mala: ꝫ retribuētibus. Qui em̄ retribuit: iam aliq̄d acceperat. Malor̄ aūt patiētię est: nec ei mala repēdere: q̄ acceptis būficijs reddit mala p bonis: q̄ si nullo ante accepto beneficio nocere voluisset. Si reddidi ḡ inq̄t retribuētib⁹ mihi mala: id est si te nō imitat⁹ sum in illo silētio: hoc est patia tua quā p me opatus es: decidā ab inimicis meis ivanis. Jnanit em̄ se iactat: q̄ cū z ipse hō sit: cupit se de hoie vindicare. Et cū superare hoiem palā ḡrit: occulte a diabolo superak. Jnanis effectus: vana z supba lętitia: qō quasi vinci nō potuit: Jntelligit ḡ
Matth. 6. iste vbi maior fiat victoria: z vbi pat reddat q̄ videt in occulto. Me itaq; reddat retribuētib⁹ mala: iram poti⁹ q̄ hoiem vincit: illis etiā lris erudit⁹: in q̄bus
Proverb. 16. scriptū est: Melior est q̄ vincit irā: q̄ q̄ capit ciuitatem. Si reddidi retribuētib⁹ mihi mala: decidam ḡ ab inimicis meis inanis. Jurare videk p execrationem: qō est grauissimū iurisiurādi gen⁹: cū hō dic: Si illud feci: illud patiar. Sz aliō est iuratio i ore iurantis: aliud in significatiōe ꝓphętatis. Hic em̄ dic qd vere ꝓtingat hoibus q̄ reddūt retribuētib⁹ mala: nō qō sibi aut alicui q̄si iureiurādo impēcek. Perseqūk ḡ iimic⁹ aiam meā z cōprehēdat. Jtez inimicū singulari nūero nominās: illū magt magis q̄ manifestat: quē supius velut leonē appellauit. Ipse em̄ animā psequit: z si decepit: cōprehendet. Nā hoies vsq; ad interfectionē corpis seqūt: Animam vero post illā visibilē mortē in ptāte hōe nō possūt. Diabolus aūt q̄s aīas psecut⁹ cōprehēderit: possidebit. Et conculcet in terra vitā meā: Id est ꝓculcādo terrā faciat vitā meam: cibū: scz suū. Non em̄ tm̄ leo: ꝫ etiā serpēs appellat⁹ est: cui dictum est:
Heb. 3. Terrā māducabis. Et peccatori hoi dictū est: Terra es: z in terrā ibis. Et gloriā meā in puluerē deducat. Hic est ille puluis: quē ꝓiect vētus a facie terrę: supbor̄ scz vana z inepta iactātia z inflata z nō solidata: tāq; vēto elatus puluer is glob⁹. Recte itaq; hic posuit gloriā: quā nō vult i puluerē deduci: Vult em̄ eam solidā habere i cōscia cord deo: vbi nulla iactātia est: Qui gloriak inq̄t: in dño glo-
1. Cor. 1. rietur. Jsta soliditas in puluerē deducit: si p supbiā q̄s q̄ ꝓtemnēs secreta cōsciētię: vbi solus de⁹ hoiem p bat: velit apud infātes gloriari. Hinc est qō alibi dicit de⁹: Lōteret ossa placētiū hoīb⁹. Qui aūt bene
Ps. 52. didicit vel exptus est vitior̄ supandor̄ grad⁹: intelligit hoc vitiū inanis glorię: vel solū vel maxime cauendū esse pfect. Quo ꝑmo em̄ vitio lapsa est aīa: hoc vltimū vincit. Jnitiū aūt oīs pcī supbia. Et
Eccl. 10 initiū supbię hois: apostatare a de. Exurge dñe D in ira tua. Quid adhuc iste quē pfectū dicim⁹: ad iram ꝓuocat deū: Nōne videndū est ne potius ille
Act. 7. pfect⁹ sit: q̄ cū lapidaret: dixit: Dñe ne statuas illis hoc p ctm̄: An z iste: nō aduersus hoies b̄ p̄catur: ꝫ aduersus diabolū z angelos ei⁹ quor̄ possessio pec
Part catores atq; impij hoies sūt: Nō ḡ seuiēs: sed misericors aduersus eū orat: q̄s q̄s orat vt ei auferat ista possessio ab illo dño q̄ iustificat impiū. Cū em̄ iusti-
Roma. ficat impi⁹: ex impio fit iust⁹: Et ex possessione diaboli: migrat in templū dei. Et qm̄ pęna est: vt cuiq; auferat possessio in qua dñari desiderat: hāc pęnam dicit irā dei aduersus diabolū: vt desinat possidere q̄s possidet. Exurge dñe in ira tua. Exurge: hic appare dixit: hūanis videlicet z latētib⁹ verbis: Quasi deus dormiat: cū i secretis suis incognitus latet.
Exaltare in finibus inimicor̄ meor̄. Fines dixit ipsam possessionē: Vbi vult deū exaltari potius: id ē honorari z glorificari: q̄ diabolū: dū impij iustificank z laudāt deū. Et exurge dñe de⁹ me
us in p̄cepto qō mādasti: Id ē qz būilitatem p̄cepisti: būilis appare. Et tu prior imple qō p̄cepisti: vt exēplo tuo vincētes supbiā: nō possideātur a diabolo: qui aduersus tua p̄cepta supbiā psuasit dicens: Māducate z apienk vobis oculi: z erit tanq; Gen. 3
dij. Et cōgregatio pplor̄ circumdabit te. Act. † 5
Duplex intellect⁹ est. Congregatio em̄ pplor̄: siue credētiū: siue psequētiū pōt accipi: quor̄ vtrūq; eadē dñi nr̄i būilitate factū est: Quā ꝓtemnēs psequētiū multitudo: circūdedit eū. De q̄ dictū est: Quare
Ps. 2. fremuerūt gētes: z pplī meditati sūt inania: Credētiū aūt p ei⁹ būilitatē multitudo ita eū circūdedit: vt verissime diceret: Lęcitas ex pte isrl facta est: vt
Roma. plenitudo gentiū intraret. Et illō: Postula a me et
Ps. 2. dabo tibi gētes hereditatē tuā: z possessionē tuā terminos terrę. Et ꝓpter hāc in altū regredere: E
Id est ꝓpter hāc ꝓgregationē regredere in altū: qō resurgēdo z i cęlū ascēdēdo fecisse intelligit. Jta em̄ glorificat⁹: vdit spūsctm̄: qui ante glorificationem
Joh. 7 ei⁹ dari nō posset: Sicut i euāgelio positū est: Spiritus aūt nōdū erat dat⁹: qz iesus nōdū erat glorificatus. Regressus ḡ in altū ꝓpt ꝓgregationē pplor̄ misit spūmsanctū. Quo ipleti p̄dicatores euāgelij: orbē terrar̄ ecclesijs ipleuerūt. Pōt z sic iste sensus intelligi: Exurge dñe in ira tua: z exaltare in finib⁹ inimicor̄ meor̄: id est exurge in ira tua: z nō te itelligāt inimici mei. Ut hoc sit exaltare: id est alt⁹ effice re: ne intelligaris: qō referk ad illud silētiū. Sic em̄

Ps.17. de hac exaltatione in alio psalmo dicit: Et ascendit super cherubin & volauit: et posuit tenebras latibulū suū. Qua exaltatione: id est occultatiōe: cū ō merito peccatoꝝ suoꝝ non intellexerint qui te crucifigēt: ꝙgregatio credentiū circūdabit te. Jpa eñ hūilitate exaltat⁹ ē: id ē nō ē intellect⁹. Ut ad ℔ referat: Et exurge dñe deus meus in ꝓcepto quod mandasti: id ē cū appares hūilis: alt⁹ esto: vt non intelligāt inimici mei. Justo autē sūt pctōres inimici: & pio ī pij. Et ꝙgregatio ꝓplꝝ circūdabit te: id est ꝓ ℔ipm q te nō intelligūt q te crucifigēt: credēt in te gētes: atq ita ꝙgregatio ꝓplꝝ circūdabit te. Sz qō seqr: si vere ℔ significat: plus doloris habet: qz iā incipit sentiri: q̄z lęticię: qz intelligit. Sequit eñ: Et ꝓpter hāc in altū regredere: id est & ꝓpt hanc ꝙgregationē generl hūani q̄ ecclesię refertę sūt: ī altū regredere: id ē rurs⁹ ꝛsine ītelligi. Quid ē ḡ: Et ꝓpt hāc: nisi qz & ista te offensura ē: ita vt verissime ꝓnūcies: dicēs:

Luc.18. Putas cū venerit fili⁹ hois ūueniet fidē sup terraz:

Ītē dicit ꝛ pseudo ꝓphetis q̄ intelligunt hęretici:

Matth.24. ꝓpt eoꝝ iniq̄tatē refrigescet charitas multoꝝ. Cū ḡ & in ecclesijs: hoc ē in illa ꝙgregatiōe ꝓplꝝ atq gētiū: vbi nomē christianū latissime ꝓpagatū est: tāta erit abūdātia pctōꝝ q̄ iā ex magna ꝑte sentit: Nōne

Amos.8 illa hic ꝓ̄dicit: q̄ p aliū q̄z ꝓphām ꝛnūciata ē fames verbi: Nōne & ꝓpter hāc ꝙgregationez pctis suis a se lumē veritat⁹ abalienantē in altū regredit: id ē vt

Matth.10. et.24. aut nullis aut ꝑpaucis: De q̄b⁹ dictū ē: Btūs q̄ ꝑseuerauerit vsq in finē: hic salu⁹ erit: teneat & ꝓpiatur sincera fides: & ab oīm ꝓfanaꝝ opinionū labe purgata: Nō ḡ īmerito ōr: Et ꝓpt hāc ꝙgregationē in altū regredere: id est secede rursus in altitudinez secretoꝝ tuoꝝ: etiā ꝓpt hāc ꝙgregationē ꝓplꝝ quę habet nomē tuū: & facta tua nō fac. Sz siue ſuperior: siue ista sit ꝙgruētior hui⁹ loci expositio: sine ꝓiudicio alteri⁹ alicui⁹ melior⁹ aut paris: ꝓuenientissime sequit: Dñs iudicat ꝑplos. Siue eñ ī altū regressus ē: cū post resurrectionē ascēdit in cęlū: bene sequit: Dñs iudicat ꝑplos: qz inde vēturꝰ est iudicare viuos & mortuos. Siue in altū regrediat: cū peccatores christianos ꝛseret intelligētia veritatis: qz

Luc.18. de ipo aduētu dictū ē: Putas veniēs fili⁹ hois ueniet fidez in terra: Dñs eñ iudicat populos. Quis

Joh.5. dñs nisi ihesus christ⁹? Pater eñ nō iudicat quēq̄z: ſ oē iudiciū dedit filio. Quapropt hęc aīa q̄ pfecte

Matth.6. ozat: vide quēadmodū nō timeat iudiciū diē: & vere securo ꝛsiderio dicat ī oꝛone: Aduēiat regnū tuū.

Judica: inquit. me dñe scōm iusticiā meā. In superiori psalmo ītirm⁹ ꝛpcabat: misericordiam poti⁹ ꝙplorās dei: q̄z cōmemorās vllī meritū suum:

Luc.5. Ps.6. Qñ fili⁹ dei pctōres venit vocare in pnitētiā. Ita q̄z ibi dixerat: Saluū me fac dñe ꝓpt misericordiaz tuā: id ē ñ ꝓpt meritū meū: Nūc āt qñ vocat⁹ tenuit & ſuauit ꝓcepta q̄ accepit: audet dicere: Judica me dñe ſm iusticiā meā: Et ſm innocentiā meā sup me. Jsta ē vera īnocētia: q̄ nec inimico nocet: Itaq̄z bñ se iudicari postulat ſm innocentiā suaz: q̄ vere dicere potuit: Si reddidi retribuētib⁹ mihi mala. Qō aūt addidit: sup me: nō ad innocētiā tm̄ ſ ad iusticiā q̄z ſbaudiri pōt. Ut iste sit sens⁹: Judica me dñe ſm iusticiā meā: & ſm innocentiā meā: q̄ iusticia & innocētia sup me ē. Quo additamēto ꝛmōstrat idipm q aīa iusta ē & innocēs: non p se hz: ſ p illustrante & illuminante ꝛū. De hac eñ dic ī alio psalmo: Tu illuminabis lucernā meā dñe: Et de ioanne ōr: Quia nō erat ille lumē: ſ testimoniū ꝓhibebat ō lumine. Ille erat lucerna ardēs & lucēs. Lumē ḡ illud vñ aię tāq̄z lucernę accēdunt: nō alieno ſ ꝓprio splendore ꝑfulget: qō ē ipa ꝛitas. Ita ḡ ōr: Scōm iusticiā meā: & ſm innocētiā meā sup me: tāq̄z si lucerna ardēs & lucēs diceret: Judica me ſm flāmā q̄ ſuper me est: id est nō q̄ sū ego: ſ q̄ fulgeo accēsa de te.

Ps.17. Joh.1.et.5

Cōsūmet autē nequicia pctōꝝ. Cōsūmet inq̄t: pficiat: ſm illud qō ē in Apocalypsi: Just⁹ iustior fiat: & sordid⁹ sordescat adhuc. Videt eñ ꝓsūmata nequicia hoīm q̄ crucifixerūt filiū dei. Sz eoꝝ maior est: q̄ noluerūt recte viuere: & oderūt ꝑcepta veritatis: ꝑ q̄bus crucifixus est fili⁹ dei. Cōsūmet ḡ iniquit nequicia pctōꝝ: id ē pueniat ad summā nequiciā: vt possit iustū iā vēire iudiciū. Sz qñ ñ solū dictū ē: Sordid⁹ sordescat adhuc: ſ etiā dictū ē: Just⁹ iustior fiat: ānectit & dicit: Et dirige iustū: scrutās corda & renes de⁹. Quō ḡ just⁹ dirigi pōt: nisi in occulto: qñ etiā ecclesia illa q̄ initio tpm christianoꝝ: cū adhuc ꝓsecutione ſcularių hoīm sancti ꝑmerent: mirāda videbat⁹ hoib⁹. Nūc postq̄z in tāto culmine nomē cępit eē christianū: creuit hypocrisis: id est simulatio: eoꝝ scz q̄ noie christiano malūt hoib⁹ placere q̄z deo. Quō ḡ dirigit iust⁹ ī tāta cōfusiōe simulatiōis: nisi dū scrutat corda & renes deus: videns oīm cogitatiōes q̄ noie cordis significatę sūt: & delectatiōes q̄ noie renū ītelligunt. Recte q̄ppe tpaliū & terrenaꝝ rex delectatio: renib⁹ tribuit: qz & ipa ps est inferior hoīs: & ea regio ē vbi carnal⁹ generatiōis voluptas habitat: ꝑ quā in hāc erūnosam & fallacis lęticię vitā: ꝑ successionē ꝓlis natura hūana trālfundit. Scrutās ḡ coꝝ nostrū de⁹: & ꝑspiciēs ibi esse vbi est thesaurus noster: id est in cęlis. Scrutās etiā renes: & ꝑspiciens nō nos acquiescere carni & sāguini: ſ delectari in dño: dirigit iustū: & ipa ꝓscia coā se: vbi null⁹ hoīm videt: ſ sol⁹ ille q̄ ꝑspicit q̄d quisq̄z cogitet: & q̄d quēq̄z delectet. Finis eñ curę & delectatio est: qz eo q̄sq̄z curis & cogitatiōibus nitit: vt ad suā delectationē pueniat. Videt igit curas nras: q̄ scrutat coꝝ. Videt aūt fines curaꝝ: id est delectatiōes: q̄ ꝑscrutat renes. Ut cum ūenerit: nō ad ꝙcupiscentiā carnis: neq̄z ad ꝙcupiscentiā oculorū: neq̄z ad ambitionē sęculi: q̄ oia trāseūt tāq̄z vmbra: īclinari curas nostras: ſ ad gaudia reꝝ ęternarū sustolli: q̄ nlla cōmutatiōe violant: dirigit iustus scrutās corda & renes de⁹. Opa eñ nra q̄ factis & dictis opamur: ꝑfecta esse nota hoib⁹: ſ q̄ aio fiāt: & q̄ ꝑ illa puenire cupiam⁹: solus ille nouit q̄ scrutat corda & renes deus. Justū †auxiliū meū a dño: q̄ saluos facit rectos corde. Duo sūt officia medicinę: Unū q̄ sanat infirmitas: Alterū q̄ sanitas custodit. Juxta illud ꝓmū: dictuz ē ī supiore psalmo: Miserere mei dñe: qm̄ infirm⁹ sū. Juxta hoc alterū: in hoc psalmo ōr: Si est iniq̄tas in manibus meis: Si reddidi retribuentib⁹ mihi mala: decidā merito ab inimicis meis inanis. Jbi eñ infirm⁹ vt liberet: hic iam sanus ne corrūpat: ozat. Juxta illud ibi ōr: Saluū me fac ꝓpter misericordiā tuā. Juxta istud: hic ōr: Judica me dñe ſm iusticiā meaz. Jbi eñ vt a morbo euadat remediū: hic aūt ne in morbū recidat: tuitionē petit. Juxta illud ōr: Saluū me fac dñe

Ps.6. Apoc.22. Ubi.ſ. Al. †dirige. Ubi.ſ. Al. †adiutoriū. Ps.6. Ps.6.

ꝑm miſericordiã tuã. Juſt⁹ ꝺ ör: Juſtũ auxiliũ meuz a dño: q̃ ſaluos facit rectos corde. Et illa eñ ꝛ iſta ſaluos facẽ. Sz illa ex ęgritudine ad ſalutẽ trãſfert: ꝺ ī ipa ſalute ꝓſeruat. Jtaq; ibi: miſericors auxiliũ ẽ: qz nullũ hz meritũ pcör q̃ adhuc iuſtificari deſiderat: credẽs ī eũ q̃ iuſtificat impiũ. Hic aũt: iuſtũ auxiliũ eſt: qꝺ iã iuſto tribuit. Dicat g̃ ibi: pcör q̃ dixit: Jnfirm⁹ ſũ: Saluũ me fac dñe ꝓpt miſericordiã tuã. Et dicat hic iuſtus: q̃ dixit: Si reddidi retribuentibus mihi mala: Juſtũ auxiliũ meũ a dño: q̃ ſaluos facẽ rectos corde. Si eñ medicinã exhibet q̃ ſanemur infirmi: quãtomagis eã q̃ cuſtodiamur ſani. Qm̃ ſi cũ adhuc pcöres eſſem⁹: chriſt⁹ ꝓ nob⁹ mortu⁹ eſt: quãtomagꝫ nũc iuſtificati: ſalui erim⁹ ab ira ꝑ ipm. Juſtũ auxiliũ meũ a dño: qui ſaluos facit rectos corde. Dirigit iuſtũ: ſcrutãs corda ꝛ renes de⁹. Juſto aũt auxilio: ſaluos facit rectos corde. Hõ ſic ſcrutaꝫ corda ꝛ renes: ita ſaluos facit rectos corde: ꝛ renib⁹: qz cogitatiões maleꝫ ſũt in prauo corde: ꝛ bonę ī recto corde. Delectatiões aũt nõ bonę ad renes ptinẽt: qz inferiozes ſũt atq; terrenę. Bonę ꝙo non ad renes: ꝺ ad ipm cor. Propterea non ita dici pñt recti renib⁹: ſicut dicunt recti corde. Cũ iã vbi cogitatio: ibi ꝛ delectatio ẽ. Qꝺ fieri nõ põt niſi cũ diuina atq; eterna cogitant: Dediſti inqt leticiã ī corde meo: cũ diciſſet: Signatũ eſt ſup nos lumẽ vult⁹ tui dñe. Hã phãtaſmata rex tpaliũ g̃ ſibi anim⁹ fingit: cũ ſe ſpe vana mortaliq; iactaꝫ: ꝙuis inanib⁹ imaginatiõib⁹ afferãt ſępe delyrã inſanãq; leticiã: nõ tamẽ corꝺi hec delectatio: ꝺ renib⁹ tribuẽda eſt: qz illę oẽs imaginatiões de iferiozib⁹: ꝺ eſt terrenis carnalibuſq; rebus attractę ſunt. Jta fit: vt ſcrutãs corda ꝛ renes de⁹: ꝛ pſpiciẽs in corde rectas cogitatiões: in renibus nullas delectationes: iuſtũ auxiliũ ꝑbeat rectis corde: vbi mũdis cogitatiõib⁹ ſupnę delectationes ſocianꝫ. Et iõ ī alio pſalmo cũ diciſſet: Jnſup ꝛ vſq; ad noctẽ increpuerũt me renes mei: ſubiecit de auxilio: dicẽs: Prouidebã dñm ī ſpectu meo ſp: qm̃ a dextris eſt mihi ne cõmouear: Ubi oñdit ſuggeſtiones tm̃ ſe a renib⁹ paſſũ: nõ etiã delectatiões: q̃s ſi patereꝫ: vtiq; cõmouereꝫ. Dixit aũt: A dextr⁹ ẽ mihi dñs ne cõmouear: deinde ſbiũgit: Propꝫ ꝺ lętatũ eſt cor meũ: vt renes eũ increpare potuerint: nõ delectare. Hõ itaq; ī renib⁹: ꝺ ibi facta ẽ delectatio: vbi aduerſus renũ increpationẽ ꝙuiſ ẽ de⁹ a dextr⁹ eſſe: id eſt ī corde. Deꝰ iudex iuſt⁹: fortis: ꝛ lõganimis. Quis de⁹ iudex niſi de⁹ q̃ iudicat pl̃os: Jpe iuſt⁹: q̃ reddet vnicuiq; iuxta opa ſua. Jpe fortis: q̃ etiã pſecutores impios: cũ ſit potẽtiſſim⁹ pro noſtra ſalute tolerauit. Jpe lõganimis: q̃ etiã ipos q̃ pſecuti ſũt: nõ ſtatim poſt reſurrectionẽ ad ſupliciũ rapuit: ꝺ ſuſtinuit: vt ſe aliq̃n ad ſalutez ab illa ī pietate ꝙuerterẽt. Et adhuc ſuſtinet: ſeruãs vltimo iudicio vltimã pgnã: ꝛ nũc vſq; inuitas pcöres ad pnitentiã. Hõ irã adducẽs p ſingulos dies. Significanti⁹ fortaſſe ör: iram adducẽs: q̃ irascẽs. Et ita in exẽplarib⁹ greꝫ inuenim⁹. Ut non ſit in ipo ira q̃ punit: ꝺ in animis eoꝝ miniſtroꝝ q̃ pceptis veritatis obtẽperant: per quos iubeꝫ etiã inferiozib⁹ miniſterijs qui vocanꝫ angeli iracũdię: ad punienda pcã. Quos iã nõ ꝓpt iuſticiã qua nõ gaudẽt: ꝺ ꝓpter malicię pgna hũana delectat. Hõ g̃ de⁹ irã adducit p ſingulos dies: id eſt nõ p ſingulos dies ad vindictã ꝯgregat miniſtros ſuos. Hãc eñ patientia dei ad pnitentiã inuitat. Ultimo ꝙo tpe cuz ibi hoies ꝓpter duriciã ſuã ꝛ cor impnitẽs: theſaurizauerint ſibi irã in die irę ꝛ reuelatiõis iuſti iudicij dei: gladiũ ſuũ vibrabit. Niſi ꝛ quertimini: inquit gladiũ ſup vibrabit: Potest ipe hõ dñicus gladius dei intelligi bis acut⁹: id eſt framea: quę nõ vibrauit ꝓmo aduẽtu: ꝺ tanc̃ in vagina hũilitaꝫ abſcondit. Vibrabit aũt: cũ in ſecũdo aduẽtu veniens iudicare viuos ꝛ mortuos: ī manifeſto ſplẽdore claritatis ſuę: iuſtis lumine ſuo: ꝛ terrore impijs cozuſcabit. Hã in alijs exẽplarib⁹ ꝓ eo qꝺ eſt: gladiũ ſuũ vibrabit: frameã ſuam ſplẽdificabit: poſitũ ẽ. Quo ꝙo ꝙuiẽtiſſime ſignificari arbitroꝛ vltimuz dñice caritatis aduentũ: Qñquidẽ ex ipius pſona ītelligiꝫ: qꝺ ali⁹ pſalmus habet: Libera dñe ab impijs aiam meã: frameã tuã ab inimicis man⁹ tuę. Arcũ ſuũ tetẽdit ꝛ pauit illum. Hõ paſſim verborũ tpa p̃tereũda ſunt: qꝺ gladiũ de futuro dixit: vibrabit: arcũ de p̃terito: tetẽdit. Deinde p̃teriti tpis cõſequũtur verba. Et in ipſo pauit vaſa mortis: ſagittas ſuas ardẽtib⁹ ꝛ operatus ẽ. Arcũ g̃ iſtũ: ſcꝑturas ſanctas: libenꝫ acceperim: vbi fortitudine noui teſtamẽti q̃ſi neruo quodã: duricia veteꝛ flexa ꝛ edomita ẽ. Hinc tanc̃ ſagittę emittũꝫ apli: vel diuina p̃conia iaculanꝫ. Quas ſagittas ardẽtibus opat⁹ eſt: id ẽ q̃ pcuſſi diuino amore flagrarẽt. Qua eñ alia ſagitta pcuſſa ẽ: q̃ dicit: Jnducite me in domũ vini: ꝓſtituite me inter vnguẽta: cõſtipate me ĩter mella: qm̃ vulnerata charitate ego ſũ. Quibus alijs ſagittis accẽdiꝫ: q̃ redire ad deũ cupiẽs: et ab iſta pegrinatiõe remeare: aduerſus doloſas linguas petit auxiliũ. Et ei ör: Quid dꝫ tibi: aut quid adijciaꝫ tibi aduerſus linguã doloſam? Sagittę potẽtis acutę: cũ carbonib⁹ vaſtatoꝛijs: id eſt qꝺ⁹ percuſſus atq; inflãmat⁹ tanto amore ardeas regni cęlozũ: vt oĩm reſiſtentiũ ꝛ a ꝓpoſito reuocare volentiũ: linguas ꝓtẽnas: ꝛ pſecutiões eozũ verideas: dicẽs: Quis me ſepabit a charitate xpi? Tribulatio: an ãguſtia: an pſecutio: an fames: an nuditas: an piculũ: an gladi⁹? Certꝰ ſũ eñ inqt: qz neq; mors: neq; vita: neq; angelus: neq; ꝓncipat⁹: neq; ꝑſentia: neq; futura: neq; xtus neq; altitudo: neq; ꝓfundum: neq; creatura alia poterit nos ſepare a charitate dei q̃ eſt in chriſto ieſu dño noſtro. Sic ardẽtibus ſagittas ſuas opatus eſt. Hã in greꝯis exẽplarib⁹ ita inueniꝫ: Sagittas ſuas ardẽtib⁹ opat⁹ ẽ. Latina aũt: ardentes: plęraq; habent. Sed ſiue ipę ſagittę ardeant: ſiue ardere faciant: quod vtiq; non poſſunt niſi ꝛ ipſę ardeant: integer ſenſus ẽ. Sz qz nõ ſagittas tantũ: ꝺ etiaz vaſa mortis dixit in arcu dñm paraſſe: quęri põt q̃ ſint vaſa mortis: An forte hęretici? Hã ꝛ ipi ex eodẽ arcu: id ẽ ex eiſdẽ ſcripturis ī aias nõ charitate inflãmandas: ſed venenis perimẽdas inſiliunt: qꝺ nõ ꝓtingit niſi ꝑ meritis. Propterea diuinę ꝓuidentię etiã iſta diſpoſitio tribuenda eſt. Non qz ipa peccatores facit: ſed quia ipſa ordinat cũ peccauerint. Malo eñ voto ꝑ peccatũ legẽtes: male cogunt intelligere: vt ipa ſit pęna peccati: quox tamen morte filij catholicę eccleſię tanc̃ quibuſdã ſpinis a ſomno excitant: vt ad intelligentiam diuinax ꝓficiant ſcripturax. Oportet eñ ꝛ hęreſes eſſe: vt ꝓbati inquit manifeſti fiant inter vos: hoc ẽ

Ro.2. Ro.4 Pſ.6. Ro.5 Pſ.4 Pſ.15. Abi.8. Matth.16 1.Cor.11.

inter hoīes: cuz manifesti sint deo. An forte easdem sagittas t vasa mortis disposuit ad pernicie infideliū: t ardētes vel ardētib⁹ opat⁹ est ad exercitationē fidelū? Nō em falsū ē qđ Apl's dicit: Alijs sumus odor vite in vitā: alijs odor mortis in mortē. Et ad hec quis idone⁹? Non ergo mirz si idem apostoli: t vasa mortis sūt eis a quibus psecutionem passi sūt: t igneę sagittę ad inflāmāda corda credentiū. Post hāc aūt dispensationē iustū veniet iudiciū. De q̄ ita dicit: vt intelligam⁹ vnicuiqz homī suppliciū fieri de pctō suo: t ei⁹ iniqtatē in pnā querti. Nec putem⁹ illā tranqllitatē: t ineffabile lumē dei de se pferre vñ pctā puniāt: s ipa pctā sic ordinare: vt q̄ fuerūt delectamēta hoī peccāti: sint instrumēta dño puniēti.

1. Cor. 2.

Ut. dolorē. L Ecce: inquit: pturiuit iniusticiā. Quid em cōceperat: vt iniusticiā pturiret? Cōcepit: inquit: laborē. Hinc est em illud: In labore māducab⁹ panē tuū. Hinc etiā t illud: Venite ad me oēs q̄ laborat⁹ t onerati estis: Jugū em meū lene ē: t onus meum leue. Nō em poterit labor finiri: nisi h̄ q̄sqz diligat: qđ inuito non possit auferri. Nā cū ea diligunt⁹ que possum⁹ ptra voluntatē amittere: necesse ē vt p his miserrime laboremus: t vt hec adipiscamur: in angustijs terrenaz erūnaz: cū sibi q̄sqz illa rape t q̄uenire alterz: aut extorq̄re alteri cupit: iniusticias machinemur. Recte g̃ t pfus ex ordine pturiuit iniusticiam: q̄ pcepit laborē. Parit aūt qđ: nisi qđ pturiuit: q̄uis non hoc pturierit qđ pcepit. Nō em h̄ nascit qđ pcipit: s pcipit semē: nascit qđ formaz ex semīe. Labor est igit semē iniqtatis: peccatū aūt cōceptio laboris: id ē illō pmū peccatū apostatare a deo. Parturiuit g̃ iniusticiā q̄ pcepit laborē. Et pepit iniqtatē. Iniqtas hoc est: qđ iniusticia: hoc g̃ pepit qđ pturiuit: Quid deinde sequit: Lacuz aperuit t effodit illum. Lacū apire: est in terrenis reb⁹: id est tāq̄ in terra fraudē parare: q̄ ali⁹ cadat: quē vult decipe iniust⁹. Apitur aūt hic lac⁹: cū cōsentit malę suggestioni terrenaz cupiditatū. Effodit vo: cū post pcensionē opationi fraudis instat. Sz vñ fieri pōt: vt iniqtas pus lędat hoīem iustuz in quē pcedit: q̄z cor iniustum vñ procedit? Itaqz fraudator pecunię (verbi gratia) dū cupit aliū dāno lacerare: ipe auaricię vulnere sauciat. Quis aūt vel demēs: nō videat q̄ntū iter hos distet: cū ille patiat dānū pecunię: ille inocētię? Incidet: ergo: in foueā quā fec.

Pš. 9. Qđ in alio psalmo dr: Cognoscet dns iudicia faciens: in opib⁹ manuū suaz cōprehensus est peccator.

Ut. dolor. Cōuertet labor ei⁹ in caput ei⁹: t iniqtas ei⁹ in verticē ei⁹ descēdet. Nō em voluit ipse pctīs euadere: s fact⁹ est sb pctō tāq̄ seru⁹: dicente

Job. 8. dño: Qis q̄ peccat seru⁹ ē. Erit g̃ iniqtas ei⁹ sup ipsum: cū ipe iniqtati suę sbdīt: qz nō potuit dicere domino qđ innocētes t recti dicūt: Exaltā caput meū. Ita g̃ ipe inferior erit: vt ei⁹ iniqtas sit

Pš. 3. supior: t illū descēdat: qz grauat illū t onerat: t ad requiē sanctoz reuocare nō sinit. Hoc fit: cū i hoie

Ab Pš. 7. puerso seruit ratio t libido dñat. Cōfitebor dño sm iusticiā ei⁹. Nō ista pfessio pctōz ē. Ille em hoc dicit: q̄ supl⁹ verissime dicebat: Si est iniqtas i manib⁹ meis. Sz cōfessio iusticię dei: q̄ ita loqmur: Vere dñe iust⁹ es: qñ t iustos sic pteg̃t vt p teipm eos illumines: Et pctōres sic ordinas: vt nō tua: sz sua malicia puniāt. Ista cōfessio ita dñm laudat: vt nihil possint impioz valere blasphemię: qui volentes excusare facinora sua: nolunt suę culpę tribuere quod peccant: hoc est nolūt suę culpę tribuere culpam suā. Itaqz aut fortunam: aut fatū inueniūt qđ accusent: Aut diabolus: cui nō psentire in ptāte nra eē voluit q̄ nos fecit: Aut aliā naturā inducūt q̄ nō sit ex deo: fluctuātes miseri t errātes pot⁹ q̄z pfitentes deo: vt eis ignoscat. Nō em oportet ignosci: nisi dicēti: Peccaui. Qui g̃ videt merita aīaz sic ordiari a deo: vt dū sua cuiqz tribuūtur: pulchritudo vniuersitat⁹ nulla ex pte violet: in oīb⁹ laudat deus. Et ista est nō pctōz: s iustoz pfessio. Nō em pctōz cōfessio est: dū dicit dns: Confiteor tibi dñe cęli t trę: Matth. 11. qz abscōdisti hec a sapiētibus: t reuelasti ea puulis. Item in Ecclesiastico dicitur: Confitemini domino in oībus opib⁹ ei⁹. Et hec dicet⁹ in pfessiōe: opa dñi vniuersa bona valde. Qđ in isto psalmo intelligi pōt: si q̄sqz pia mēte dño adiuuāte: distinguat inter iustoz pmia t supplicia pctōz: Quēadmodū his dnob⁹ vniuersa creatura quā de⁹ a se pditā regit: mirifica t paucis cognita pulchritudine decorat. Ita g̃ ait: Cōfiteboz dño sm iusticiā ei⁹: tāq̄z ille q̄ viderit nō factas tenebras a deo: s ordinatas tū. Deus em dixit: Fiat lux: t facta est lux. Nō dixit fiāt tenebrę: t factę sūt tenebrę: t tū ipas ordinauit. Et ideo dixit: Diuisit de⁹ inter lucē t tenebras. Et vocauit de⁹ lucē diē: t tenebras vocauit noctē. Ista distinctio aliud fecit t ordinauit: aliud aūt nō fecit: sed tū etiā h̄ ordiauit. Iā vo tenebris significari pctā: t i propheta inuenit q̄ dicit: Et tenebrę tuę tanq̄z meridies erūt. Et in Apl'o dicēte: Qui odit fratrē suū: 1. Joh. 2. in tenebris est. Et illud p̄cipue: Abijciam⁹ opa tenebraz: t induamur arma lucis: Nō q̄ aliq̄ sit natura tenebraz: Qis em natura inquantū natura ē: eē cogit. Esse aūt ad lucē ptinet: non esse ad tenebras. Qui g̃ dserit eū a q̄ fact⁹ est: t inclinat in id vñ fact⁹ est: in nihilū in h̄ pctō tenebraf: t tū nō penit⁹ perit: s in infimis ordinaf. Itaqz postq̄z dixit: Cōfiteboz dño: ne pctōz pfessionē intelligerem⁹: subiecit vltimū. Et psallā noi dñi altissimi. Psallere aūt ad gaudiū ptinet: pnitentia vo pctōz ad tristiciā. Potest iste psalm⁹ etiā in pona dñici hoīs intelligi: si mō ea g̃ ibi hūiliter dicta sūt: ad nram infirmitatē referant: quā ille gestabat.

Rom. 13 Pš. 12.

Explicit Tractatus de pš. VII.

Incipit Tractatus de pš. VIII.

A In finē, p torcularib⁹: pš. ipi Dauid. Nihil de torcularib⁹ in textu ei⁹ psalmi cui⁹ iste titul⁹ ē: dicere videt. In q̄ apparet multi t varijs similitudinib⁹ vnā eandēq̄ rē in scripturis sepe insinuari. Torcularia g̃ possum⁹ accipe ecclesias: eadē rōne q̄ t aream: itelligim⁹ ecclesiā. Quia siue i area siue in torculari nihil aliud agit: nisi vt fruct⁹ ab integumētis purgent⁹ q̄ necessaria erāt: t vt nascerēt: t vt crescerent: atq̄ ad maturitatem vel messis vel vindemię puenirēt. Mis g̃ vel integumētis vel sustē taculis: id est paleis in area frumenta: t vinacijs in torcularib⁹ vina exuūtur. Sic in ecclesijs a multitudine sęcularium hoīm g̃ simul cū bonis congregat⁹ (qb⁹ vt nascerent⁹ t apti fierēt vbo diuino necessaria erat illa multitudo) id agit: vt spūali amore p opationez ministroz dei sepeni⁹. Agit em nūcvt nō loco s affectu interim sepeni⁹ boni a malis: q̄uis simul in eccle-

Matth. 3.

ſñs q̃ntũ attinet ad corpalẽ pñtiã cõuersenk. Aliud aũt erit tps: q̃ vel frumẽta in horrea: vel vina in cellas segregenk. Frumẽta inq̃t recõdet ĩ horreis: paleas aũt cõburet igni inextinguibili. Eadem res in alia ſilitudine ſic intelligi põt: Vina recõdet ĩ apothecis: vinacia xp̃o pecorib⁹ pñciet: vt vẽtres pecorũ: p pẽnis gehennax p ſilitudinẽ itelligere liceat. Est ali⁹ intellect⁹ de corporalib⁹: dũ tñ ab ecclesiax ſignificatiõe non recedak. Mã & verbũ diuinũ põt vua intelligi. Dict⁹ ẽ em & dñs botr⁹ vuę: quẽ ligno ſuſpẽſũ: de terra pmiſſiõis q̃ pmiſſi erãt a pp̃lo iſrl: tanq̃ crucifixũ attulerũt. Verbũ itaq̃ diuinũ: cum enũciatiõis neceſſitate vſurpat vocis ſonũ: q̃ in aures quebak audientiũ: eodẽ ſono vocis tãq̃ vinacis: intellect⁹ tanq̃ vinũ includik: & ſic vua iſta in aures venit: q̃ſi in calcatoria torcularioꝝ. Ibi aũt diſcernik: vt ſon⁹ vſq̃ ad aures valeat: intellect⁹ autez memoria eoꝝ q̃ audiũt: velut q̃dã lacu excipiak: ide trãſeat in moꝝ diſciplinã & habitũ mẽtis: tãq̃ de lacu in cellas: in q̃bus ſi negligẽtia nõ acuerit: vetuſtate firmabik. Acuit nãq̃ in iudeis: & ꝟ aceto dñm potauerũt. Mã illud vinũ q̃ de generatiõe vitis noui teſtamẽti bibitur⁹ ẽ cũ ſanctis ſuis dñs in regno patrk ſui: ſuauiſſimũ atq̃ firmiſſimũ ſit: neceſſe ẽ. Solent accipi torcularia etiã martyria: tãq̃ afflictione pſecutionũ calcatis eis q̃ p chriſti noie pfeſſi ſunt: cũ mortalia eoꝝ tãq̃ vinacia in ẽra remãſerũt: Aię aũt in requiẽ cęleſtis habitatiõis emanauerũt. Sz neq̃ iſto intellectu ab eccl̃ia fructificatiõe diſcedit. Pſallik g̃ p torcularib⁹: p eccleſię pſtitutiõe: cũ dñs nr̃ poſtq̃ reſurrexit: aſcẽdit ĩ cęlos. Tũc em mi ſit ſpiritũſanctũ: q̃ impleti diſcipuli: cũ fiducia p̃dicauerũt verbũ dei: vt eccl̃ię congregarẽt. Itaq̃ ſeq̃k:

℣ Domine dñs nr̃: q̃ admirabile ẽ nomen tuũ in vniuerſa terra. Quero vñ ſit admirabile nomẽ ei⁹ in vniuerſa ẽra: Reſpondek. Qm̃ eleuata ẽ magnificẽtia tua ſuper cęlos. Vt iſte ſit ſenſ⁹: Dñe: q̃ es dñs nr̃: q̃s te admirank oẽs q̃ incolũt terrã: qm̃ tua magnificẽtia de terrẽna hũilitate ſup cęlos eleuata ẽ. Hinc enim appuit q̃s deſcẽderes: cũ a q̃buſdã viſũ ẽ: & a cęterk creditũ q̃ aſcenderes. Ex ore infantiũ & lactẽtiũ pfeciſti laudẽ, ppter inimicos tuos. Nõ poſſũ accipe alios infantes atq̃ lactẽtes: q̃s eos q̃b⁹ dicit Apl̃s: Tãq̃ puulis in chriſto lac vobis potũ dedi: nõ cibũ. Quos ſignificabãt illi q̃ dñm p̃cedebãt laudãtes. In q̃s ipe dñs ℣ teſtimonio vſus ẽ: cũ dicẽtib⁹ iudeis vt eos corripet: rñdit: Nõ legiſtis: ex ore infantiũ & lactentiũ pfeciſti laudẽ: Vñ aũt non ait feciſti: & pfeciſti laudẽ. Sũt em in eccleſijs etiam hi q̃ nõ iã lacte potank: & veſcunk cibo: q̃s idẽ Apl̃s ſignificat: dicẽs: Sapiaz loq̃mur ink pfectos. Sz ñ ex his ſolis pficiunk eccl̃ię: qz ſi ſoli eẽnt: nõ p̃ſulerẽt generi hũano. Cõſulik aũt cũ illic q̃s nõdũ capaces cognitionis rex ſpũaliũ atq̃ ęternax: nutriunk fide tpalis hiſtorię: q̃ p ſalute nr̃a poſt p̃iarchas & pphetas: ab excellentiſſima dei x̃tute atq̃ ſapiẽtia etiam ſuſcepti hoꝝ ſacramẽto adminiſtrata ẽ: in q̃ ſal⁹ eſt oi credenti: vt aucte cõmonit⁹: p̃ceptis inſeruiat: q̃bus purgat⁹ vnuſq̃ſq̃ & in charitate radicatus atq̃ fũdat⁹ poſſit cũ ſanct̃ nõ iã puul⁹ in lacte & iuuenis in cibo: cõphendere latitudinẽ: lõgitudinẽ: altitudinẽ & pfundũ: ſcire etiã ſupeminentẽ ſciam charitatk chriſti. Ex ore inq̃t infantiũ & lactentiũ pfeciſti laudẽ ppter inimicos tuos. Inimicos huic diſpẽſatiõi q̃ facta eſt p ieſũ chriſtũ & hũc crucifixũ: generaliter accipe vbem⁹ oẽs q̃ verant credere incognita: & certã ſciam pollicenk. Sicut faciũt hęretici vniuerſi: & illi q̃ in ſupſtitiõe gẽtiliũ pbi noiank. Nõ q̃ ſcientię pollicitatio rephendẽda ſit: & q̃ gradũ ſaluberrimũ & neccariũ fidei negligẽdũ putant: p quẽ in aliq̃d certũ: qõ eẽ niſi ęternũ nõ p̃t: oportet aſcẽdi. Hinc eos apparet nec ipam ſciam hãe: quã p̃cepta fide pollicẽtur: qz tã vtilẽ ac neceſſariũ gradũ eius ignorãt. Ex ore q̃ infantiũ & lactentiũ pfecit dñs nr̃ laudẽ: mandãs p̃mo p pphetã: Niſi crediderit: nõ intelliget. Et ipe p ſe dicẽs: Beati q̃ nõ viderk & crediturk ſũt. Propk inimicos: Cõtra q̃s etiã illud õr: Confiteor tibi dñe cęli & terrę: qz abſcõdiſti hęc a ſapiẽtibus: & reuelaſti ea puulis. A ſapiẽtib⁹ em dixit: nõ q̃ ſapiẽtes ſint: & q̃ eſſe ſe putãt. Vt deſtruas inimicuz & †defẽſorẽ. Quẽ niſi hęreticũ: Mã & ipe ẽ inimicus & defenſor: qui fidẽ chriſtianã cũ oppugnet: videtur defendere. Or̃q̃ etiã pbi hui⁹ mũdi bñ intelligãtur inimici & defenſores: qñ quidẽ fili⁹ dei virt⁹ & ſapientia dei eſt: q̃ illuſtrak oĩs quiſq̃s x̃itate ſapiens efficik. Hui⁹ illi ſe amatores eẽ pfitenk: vñ etiã pbi noiank. Et pterea illã videnk defendere: cũ inimici ſint ei⁹: qm̃ ſupſtitiões noxias vt colank & venerenk hui⁹ mũdi elemẽta: ſuadere nõ ceſſant. Qm̃ videbo cęlos †opa digitoꝝ tuoꝝ. Legim⁹ digito dei ſcriptã legẽ: & datã p moyſen ſanctũ ſeruũ eius. Quẽ digitũ dei: mlti intelligũt ſpiritũſanctũ. Qua propter ſi digitos dei: eoſdẽ ipos miniſtros ſpũſancto repletos, pk ipm ſpiritũ qui in eis opak recte accipim⁹: qm̃ p eoſdẽ nob⁹ oĩs diuia ſcpturа pfecta ẽ: pueniẽter intelligim⁹ hoc loco: cęlos: dictos libros vtriuſq̃ teſtamẽti. Dictũ eſt aũt etiã de ipo moyſe a magis regis pharaonis cũ ab eo ſupati eẽt: Digit⁹ dei eſt hic. Et q̃ ſcriptũ ẽ: Cęlũ plicabik ſicut liber: etiã ſi de iſto ęthereo cęlo dictũ eſt: p̃grue tñ ex hac eadẽ ſilitudine: in allegoria libroꝝ cęli noiank. Qm̃ videbo inq̃t cęlos opa digitoꝝ tuoꝝ: id eſt cernaz & intelligã ſcpturas: q̃s opante ſpũſancto p miniſtros tuos pſcripſiſti. Poſſũt itaq̃ etiã ſupi⁹ cęli noiati: vidẽ libri accipi: vbi ait: Qm̃ eleuata eſt magnificẽtia tua ſup cęlos: Vt tot⁹ iſte ſit ſenſus: qm̃ magnificentia tua eleuata ẽ ſup cęlos. Excedit em magnificentia tua: oĩm ſcpturaꝝ eloq̃a. Ex ore infantiũ & lactentiũ pfeciſti laudẽ: vt a fide ſcpturaꝝ inciperẽt: q̃ cupiũt ad tuę magnificẽtię noticiã puenire. Quę ſuper ſcpturas eleuata eſt: qz trãſit & ſupat oĩm x̃boꝝ linguarũq̃ p̃conia. Inclinauit g̃ ſcpturas de⁹ vſq̃ ad infantiũ & lactentiũ capacitatez: ſic ĩ alio pſalmo canik: Et inclinauit cęlos & deſcendit: & ꝟ fecit, pk inimicos: q̃ p ſupbiã loq̃citat⁹ inimici crucl̃ chriſti: etiã cũ alĩ⁹ vera dicũt: puulis tñ & lactentib⁹ pdeſſe nõ põt. Ita deſtruik inimic⁹ & defenſor: qui ſiue ſapientiã: ſiue etiã chriſti nomẽ defendere videak: ab hui⁹ tñ gradu fidei oppugnat eã x̃itatẽ: quã pmptiſſime pollicek. Propterea etiã illã nõ hãe pquirik: qz oppugnãdo gradũ ei⁹: qõ eſt fides: quẽadmodũ in eũ pſcendak: ignorat. Hinc g̃ deſtruik temerari⁹ & cęc⁹ pollicitator x̃ita t̃: q̃ ẽ inimic⁹ & defenſor: cũ videnk cęli opa digitoꝝ dei: id eſt intelligũt ſcpturę pducę vſq̃ ad infantiũ tarditatẽ: & eos p hũilitatẽ hiſtoꝛi-

Ubi. ſ.

Numer. 15. Deut. 1.

Matth. 26.

Marci. 16. Act. 1. ct. 2.

Matth. 21.

1. Cor. 3.

Matth. 21.

1. Cor. 2.

Eph. 5.

Esa. 7. Joh. 20. Matth. 11.

1. Cor. 1.

℣ Al. †vltor

℣ Al. †tuos. Exo. 31. Deut. 9.

Exo. 8. Esa. 54.

Psa. 17.

cę fidei q̄ tpalit gesta ē: ad sblimitatē itelligentię rerū eternarū bñ nutritos ⁊ róboratos: erigūt in ea q̄ ꝓfirmāt. Isti q̄ppe cęli: id ē isti libri: opa sūt digitoꝝ dei. Sācto etem spū in sanctis opante: cōfecti sunt. Mā q̄ gloriā suā potⁱ q̄s salutē hoim attēderūt: sine spūsancto locuti sūt: i q̄ sūt viscera misericordię dei.

Al. tquē. Cum videbo cęlos opa digitoꝝ tuoꝝ. Lunā ⁊ stellas tq̄s tu fūdasti. Luna ⁊ stellę in cęlis sūt fūdate: Quia ⁊ vniuersalis ecclesia in cui⁹ sępe significatiōe luna ponit: ⁊ pticulatim p loca singula ecclesię q̄s noie stellaꝝ insinuatas arbitror: in eisdez scpturt collocatę sūt: q̄s cęlorū vocabulo positas credim⁹.

Ps. 10. Cur aūt luna recte significet ecclesiā: oportuni⁹ in alio psalmo ꝓsiderabit: vbi dictū est: Pctores intēderūt arcū: vt sagittēt i obscura luna rectos corde.

D Heb. 2. Quid ē hō q̄ memor es ei⁹: aut filⁱ⁹ hois q̄m tu visitas eū? Quid int hoiem ⁊ filiū hois distet: ḡri pt. Si em nihil distaret: nō ita poneretur hō: aut filⁱ⁹ hois p disiūctionē. Mā si ita scptū esset: Quid ē hō q̄ mēor es ei⁹: ⁊ filⁱ⁹ homis q̄m visitas eū: repetitū videret q̄ dictū est hō. Nūc ꝙ cū sonat hō aut filⁱ⁹ hois: manifestior insinuat distātia. Hoc sane retinendū ē: q̄ oīs filⁱ⁹ hois hō: q̄uis nō oīs hō filⁱ⁹ hois possit intelligi. Adā q̄ppe hō: ⁊ nō filⁱ⁹ hois. Quapropt hinc tā licet attēdere atq̄ discernere: q̄d ꝙ in loco int hoiez ⁊ filiū hois distet: Ut

1. Cor. 15. q̄ portāt imaginē terreni hoīs q̄ nō est filⁱ⁹ hois: hominū no ie significent: Qui aūt portāt imaginē cę-

Eph. 4. lestis hoīs: filij hois potⁱ⁹ appellent. Ille em ⁊ vet⁹ hō dr: iste aūt nou⁹. Sz nouus ex vetere nascit: q̄m spūalis regeneratio mutatiōe vitę veternę atq̄ secularis inchoat: ⁊ iō iste filⁱ⁹ hois nūcupat. Hō igit ꝙ loco dict⁹ ē terreni⁹: filius aūt hois: cęlestis. Et ille lōge seiūct⁹ a deo: hic aūt pńs deo. Et ꝓterea illius mēor est tāq̄ in lōginq̄ positi: hunc ꝙ visitat: quē

Ps. 118. pńs illustrat vultu suo. Lōge est em a pctōrib⁹ sal⁹.

Ps. 4. Et signatū est in nob lumē vult⁹ tui dñe. Sic i alio psalmo hoies iumētis associatos: nō p p̄ sentē interiorē illuminationē: ⁊ p multiplicationē misericordię dei: q̄ ei⁹ bonitas vsq̄ ad infima tendit: saluos fieri dicit cū ipis iumētis: Q̄m carnaliū hoim sal⁹ carnalis ē: tāq̄ pecor: Filios aūt hoim seiūgēs ab eis q̄s hoies pecudib⁹ iūxit: lōge sblimiori mō ipi⁹ vitalt illustratiōe: ⁊ q̄dā vitalt font: inūdatiōe: btōs fieri p

Ps. 35. dicat. Sic em dicit: Hoies ⁊ iumenta saluos facies dñe: sic multiplicata ē misericordia tua de⁹. Filij em hoim in ꝓtectiōe alaꝝ tuaꝝ sperabūt. Inebriabūt ab vbertate dom⁹ tuę: ⁊ torrēte delitiaꝝ tuaꝝ potabeos. Q̄m apud te ē fons vitę: ⁊ in lumie tuo videbim⁹ lumē. Prętēde dñe misericordiā tuā sciētib⁹ te. Memor ē igit hoīs p multiplicationē misericordię: sic iumētoꝝ: q̄r multiplicata misericordia: etiā ad lōge positos puenit. Visitat ꝙ filiū hoīs: cui sb ꝓtectiōe alaꝝ suaꝝ posito: p tēdit misericordiā suā: ⁊ i lumie suo lumē p̄bet: ⁊ eū delitijs suis potat: ⁊ iebriat ab vbertate dom⁹ suę ad obliuiscēdas erūnas ⁊ errores p̄teritę puersatiōis. Nūc filiū hoīs: id est hoiez nouū: pęnitētia veter⁹ pturit cum dolore ⁊ gemitu.

1. Cor. 3. Iste q̄uis nou⁹: tñ adhuc carnal⁹ dr: cū lacte nutrit. Nō potui vob loq̄ q̄si spūalib⁹: ⁊ q̄si carnalib⁹: inq̄t Ap̄l's: Et vt oīderet tā regeneratos: Tāq̄ puul ait in christo: lac vob potū dedi: nō escā. Iste cū relabit q̄ sępe accidit: ad veterē vitā cū exprobratione audit q̄ hō sit: Nōne hoies estis inq̄t: ⁊ sm hominē ābulatis? Filⁱ⁹ igit hoīs ꝓpt⁹ visitat⁹ ē i ipo hoie dñico: nato ex maria ṽgine. De q̄ ꝓpt ifirmitatē carnis quā sapia dei gestare dignata est: ⁊ passionis hūilitatē recte dr: Heb. 2. Minuisti eū paulomin⁹ ab angelis. Sz addit illa clarificatio: q̄ resurgēs ascendit i cęlū: Gloria: inq̄t: ⁊ honore coronasti eū: ⁊ ꝓstituisti eū sup opa manuū tuarū. Q̄nquidē ⁊ āgeli sūt opa manuū dei: etiā sup āgelos ꝓstitutū accipim⁹ vnigenitū filiū: quē minutū paulomin⁹ ab angelis p hūilitatē carnal' generatiōis at q̄ passiōis audiuim⁹ ⁊ credim⁹. Oia inq̄t subiecisti sub pedib⁹ ei⁹. Nihil excipit cū dicit: oīa. 1. Cor. 15. Et ne alit liceret intelligi: sic Ap̄l's credi iubet cū dicit: Excepto eo q̄ ei sbiecit oīa. Et b ipo hui⁹ psalmi testimonio vtit ad Hebrę̄os: cū ita vult oīa itelligi ē sbiecta dño nr̄o iesu christo: vt nihil exceptū sit. Nec tñ q̄si aliq̄d magnū videt adiūgere: cuz dicit: Oues ⁊ boues vniuersas. Videt em relictę cęlestib⁹ ṽtutib⁹ ⁊ ptātib⁹ ⁊ oīb⁹ exercitib⁹ angeloꝝ: relictt etiā ipis homib⁹: tm ei pecora sbiecisse. Misi oues ⁊ boues: intelligam⁹ aīas sanctas: vel innocētię fructū dātes: vl' etiā opantes vt terra fructificet: id est vt t̄reni hoies ad spūalē vbertatē regenerent. Has q̄ aīas sāctas: nō hoim tm: ⁊ etiā oīm āgeloꝝ oportet accipe: si volum⁹ hinc intelligere oīa ee sbiecta dño nr̄o iesu christo. Nulla em creatura subiecta nō erit: cui ꝑmates (vt ita dicā) spūs sbjcītur. Sz vñ ꝓbabim⁹ oues posse accipi etiā sblimit beatos: nō hoies: ⁊ āgelicę creaturę spūs? An ex eo q̄ Matth. 18. dñs dic reliq̄sse se nonagītanouē oues i mōtib⁹: id ē i sblimioꝝ⁹ loct: ⁊ descēdisse ꝓpt vnā? Si em vnā ouē lapsā hūanā aīaz accipiam⁹ in adā: q̄r etiā eua Gen. 2. de illi⁹ latere facta est (q̄r oīm spūal' tractādoꝝ ⁊ ꝓsiderādoꝝ: nūc tps nō est) restat vt nonagintanouē relictę in mōtib⁹: nō hūani ⁊ āgelici spūs intelligant. Mā de bob⁹ facilis expositio est hui⁹ sentētię: Q̄m ipi homies nō ob aliud boues dicti sūt: nisi q̄ euāgelizādo ṽbū dei āgelos imitarent: vbi dictū ē: Deut. 25. Boui triturāti os nō infrenab. Quāto igit facilius ipos āgelos nūcios ṽitat: boues accipim⁹? q̄n euā- 1. Cor. 9. gelistę pticipatiōe nois eoꝝ: boues vocati sūt. Sb- 1. Timoth. 5. iecisti q̄ inq̄t oues ⁊ boues vniuersas: id ē oīm sanctā spūalē creaturā: In q̄ etiā sanctos hoies accipimus q̄ sūt in eccl'ia in illis videlicet torcularib⁹: quę sb alia sili'tudine lunę ⁊ stellaꝝ insinuata sūt. Insup ait ⁊ pecora cāpi. Nullo mō vacat: q̄d additum est: insup. Primo: q̄r pecora cāpi pńt intelligi oues ⁊ boues. Ut si rupiū ⁊ arduoꝝ locoꝝ pecora capręsūt: bū itelligant oues pecora cāpi. Itaq̄ etiā si ita positū eēt: Oues ⁊ boues vniuersas ⁊ pecora cāpi: recte q̄reret q̄d sibi vellēt pecora cāpi: cū etiā oues ⁊ boues b pńt intelligi. Q̄d ṽo additū est etiā: insup: cogit oīno ad nescio quā differentiā cognoscendaz. Sz sb ṽbo q̄d positū ē: insup: nō solū pecora campi: ⁊ etiā: Volucres cęli ⁊ pisces maris: q̄ p ambulāt semitas māris: accipiendi sunt. Quę est igit ista distātia? Veniāt in mentē torcularia habentia vinacia ⁊ vinū. Et area ꝓtinēs paleas ⁊ frumētū. Matth. 3. Et retia q̄b⁹ incluſi sūt pisces boni ⁊ mali. Matth. 13. Et arca noe in q̄ ⁊ imūda ⁊ mūda erāt aīalia: ⁊ videbis Gen. 7.

ecclesias iterim ꝺ tpe vsq; ad vltimū iudiciū tps: nō solū oues ⁊ boues ꝓtinere: id ē sanctos laicos ⁊ sanctos ministros: sed īsuper ⁊ pecora campi: volucres cęli ⁊ pisces maris: qui perambulant semitas maris. Pecora eñ campi: congruentissime accipiunt homines in carnis voluptate gaudentes: vbi nihil arduum: nihil laboriosum ascendunt. Campus est
Matth.7. eñ etiam lata via: quę ducit ad interitū. Et in cam-
Gen.4. po abel occiditur. Quare metuendum est: ne quisq;
Ps.35. descendens de montibus iusticię dei (Justicia enim inquit tua velut montes dei) latitudines ⁊ facilitates voluptatis carnalis eligens a diabolo trucidet. Vide nunc etiam volucres cęli superbos: de quib⁹
Ps.72. dicitur: Posuerunt in cęlum os suū. Vide q̄ in al-
Ps.jj. tum vento portentur qui dicūt: Linguā nostrā magnificabimus: labia nostra nobiscum sunt: quis noster dominus est? Intuere etiam pisces maris: hoc est curiosos: qui perambulant semitas maris: id est inquirunt in profundo huius sęculi tēpozalia: Quę tanq̄ semitę in mari tam cito euanescūt ⁊ intereunt: q̄ rursus aqua confundit: postq̄ transeuntibus locum dederit vel nauib⁹ vel quibuscunq; ambulantibus aut natantibus. Non eñ tantū ambulant semitas maris: sed perambulant dixit: ostendens ꝓtinacissimū studium inania ⁊ prętereuntia requirentiuz. Hęc autem tria genera vitiozū: id est voluptas carnis: ⁊ superbia: ⁊ curiositas: omnia peccata concludūt. Quę mihi videtur a ioanne apostolo enumera-
j.Joh.2. ta: cum dicit: Nolite diligere mundū: Quoniā omnia qui in mundo sunt: concupiscentia carnis est: et concupiscentia oculozū: et ambitio sęculi. Per oculos eñ maxime curiositas prędualet. Reliqua vero quo pertineāt manifestum est. Et illa dominici hominis temptatio tripertita est. Per cibū: id est per
Matth.4. concupiscentiā carnis: vbi suggeritur: Dic lapidib⁹ istis vt panes fiāt. Per inanē iactātiā vbi ei in mōte constituto: ostendunt oīa regna huius terrę: ⁊ promittunt si adozauerit. Per curiositatem: vbi de pinna templi admonet vt se dezsū mittat: tēptandi gratia: vtrum ab angelis suscipiatur. Itaq; postea q̄ nullo istozū temptamento valere apud eū potu-
Luc.4. it inimicus: hoc de illo dicitur: Postq̄ cōpleuit omnē tēptationē diabolus. Propter tozcularioz itaq; significationē: subiecta sunt pedibus eius: non solū vina: sed etiam vinacia. Non solū scilicet oues ⁊ boues: id est sanctę animę fidelių vel in plebe vel in ministris: sed īsuper ⁊ pecora voluptatis: ⁊ volucres superbię: ⁊ pisces curiositatis. Quę omnia genera peccatozū nunc bonis ⁊ sanctis mixta esse in ecclesiis videm⁹. Operet igitur in ecclesijs suis: ⁊ a vinacijs vinuz separet. Nos demus operam vt vinū simus ⁊ oues aut boues: nō vinacia aut pecora campi: aut volucres cęli: aut pisces maris q̄ pambulant semitas maris. Non quia ista nomina isto solo modo intelligi ⁊ explicari possunt: sed ꝓ locis. Namq; alibi aliud significant. Et hęc regula in oīi allegoria retinenda est: vt ꝓ sententia presentis loci consideret quod ꝓ similitudinē dicit. Hęc ē eñ dominica ⁊ apostolica disciplina. Repetam⁹ ergo vltimū versum: qui etiā in principio psalmi ponit: ⁊ laudemus deū: dicentes: Domine dñs noster: q̄ admirabile est nomen tuū in vniuersa terra.

decenter quippe post textū sermonis ad caput redditur: quo totus idem psalm⁹ referendus est.

Explicit Tractatus de ps̄. VIII.
Incipit Tractatus de ps̄. IX.
Psalmi huius inscriptio est.

In finē ꝓ occultis filij. ps̄. ipi Dauid. A

De occultis filij queri pōt. Sed quia nō addit cui⁹: ipm vnigenitū dei filiū oportet intelligi. Ubi eñ de filio dauid psalmus inscriptus est. Cuz fugeret inquit a facie absalon filij sui: cū ⁊ nomē ei⁹ dictū eēt: ⁊ ob ꝺ latere nō posset de q̄ diceret: nō tū dictū ē tñ a facie absalon filij: ⁊ additū est sui: Hic vo ⁊ q̄ nō additū ē sui ⁊ q̄ de gētib⁹ multa dicit: nō pōt recte accipi absalō. Nec; eñ bellū quod cū patre ille perditus gessit: vllo modo ad gentes ptinet: 2.Regl.jj.
cū populus tantū israel aduersus se ibi diuisus sit. Canitur itaq; iste psalmus ꝓ occultis vnigeniti filij dei. Nam ⁊ ipe dñs cū sine additamento ponit filium: seipm vnigenitū vult intelligi: vbi ait: Si vos Joh.8.
filius liberauerit: tunc vere liberi eritis. Non eñ dixit: filius dei: sed tantuz dicendo filius: dat intelligi cuius sit filius. Quā locutionē non recipit nisi excellentia eius de quo ita loquimur: vt etiā si non eū nominemus: possit intelligi. Ita eñ dicim⁹: Pluit: serenat: tonat: ⁊ si qua sunt alia: nec addimus quis id faciat: quia omniū mentibus sponte sese offert excellentia facientis: nec verba desiderant. Quę sūt igit occulta filij? In quo verbo primū intelligēdum est eē aliqua filij manifesta: a quibus distinguūtur hęc quę appellant occulta. Nobzem quoniā duos aduentus domi credim⁹: Unū prętęritū quē iudei nō intellexerunt: alterū futurū: quez vtriq; speramus. Et quoniā iste quē iudei non intellexerunt: gētibus profuit: non incōuenienter accipitur de hoc aduentu dictū: ꝓ occultis filij: vbi cęcitas ex parte in isra- Ro.jj.
el facta ē: vt plenitudo gentiū intraret. Duo etiā iudicia insinuant p scpturas: si qs aduertat: Unū occultū: alterū manifestū. Occultū nunc agitur: De q̄ apostolus petrus dicit: Tempus est vt iudiciū inci- j.Pet.4.
piat a domo domini. Occultū itaq; iudiciuz ē pęna 4.sen.dis.4
qua nūc vnusquisq; hominū: aut exercet ad purga- Quod ergo.
tionē: aut admonet ad conuersionez: aut si contempserit vocationē ⁊ disciplinā dei: excęcatur ad dānationē. Judiciū autem manifestū est quo ventur⁹ est dominus iudicare viuos ⁊ mortuos: oīibus fatentibus eū esse a quo ⁊ bonis p̄mia ⁊ malis supplicia 2.Timoth.4
tribuētur. Sed tunc illa confessio: non ad remediuz malozū: sed ad cumulū damnatiōis valebit. De his duobus iudicijs vno occulto: alio manifesto: videt mihi dominus dixisse: vbi ait: Qui in me credit: trā- Joh.5.
siet de morte ad vitā: nec ī iudiciū veniet: in iudiciū scilicet manifestū: Nam hoc quod transit de morte ad vitā per nonnullā afflictionē: quia flagellat dñs omnē filium quē recipit: iudiciū occultū est. Qui au- Heb.jz:
tem non credit inquit: iā iudicatus est: id est isto oc- Joh.3.
culto iudicio: iam prępatus est ad illud manifestuz. Hęc duo iudicia etiā in Sapia legimus: vbi scptuz est: Propter hoc tanq̄ pueris insensatis iudiciū in- Sap.jz.
derisum dedisti. Hic autez hoc iudicio nō corrigūtur: dignū dei iudiciū experturi sūt. Qui ergo nō corrigūtur isto occulto iudicio: dignissime illo manifesto punientur. Quocirca in hoc psalmo obseruāda sūt

occulta filij: id est t humilis eius aduentus: q̄ p̄fuit gētibus: cū cęcitate iudęor: t pęna quę nūc occulte agit: nondū dānatione peccantiū: sed aut exercitatione cōuersor: aut admonitiōe vt conuertant: aut cęcitate vt dānationi p̄parent q̄ querti noluerint.

B Confitebor tibi domie in toto corde meo. Nō in toto corde confitet deo: q̄ de quidētia eius in aliquo dubitat. Sed quia iam cernit occulta sapientię dei: quantū sit inuisibile p̄miū eius: qui dicit: Gaudemus in tribulationibus: t quēadmodū oīes cruciatus qui corpalit inferunt: aut exerceant cōuersos ad deū: aut vt cōuertātur admoneant: aut iuste dānationi vltimę p̄parent obduratos: Et sic oīa ad diuinę quidentię rę gimen referant: quę stulti quasi casu t temere t nulla diuina administratiōe fieri putāt: ait. Narrabo oīa mirabilia tua. Narrat oīa mirabilia dei: qui ea nō solū in corpibus palam: sed in animis quidem inuisibiliter: sed longe sublimius t excellentius fieri videt. Nā terreni hoies t oculis redditi: magis mirant resurrexisse in corpore mortuū lazarū: q̄ resurrexisse in aīa persecutorē paulū. Sed quoniā visibile miraculū ad illuminationē aīam vocat: inuisibile autez eā quę vocata venit illuminat: oīa narrat mirabilia dei: qui credens visibilib⁹ ad intelligenda inuisibilia transitū facit. Lętabor t exultabo in te. Nō iam in hoc sęculo: non in voluptate contrectationis corpor: nec in palati t linguę saporibus: nec in suauitate odor: nec in iocunditate sonor trāseuntiū: nec in formis corpor varie colorātis: nec in vanitatibus laudis humanę: nec in cōiugio t prole moritura: nec in supfluis temporaliū diuitiar: nec i conquisitiōe huius sęculi: siue quę locor spacijs tēditur: siue quę successiōe temporis voluitur: sed lętabor t exultabo in te: videlicet in occultis filij: vbi signatū est in nobis lumē vultus tui dñe. Etem abscōdes eos inqt i abscōdito vult⁹ tui. Lętabit ḡ t exultabit i te: q̄ narrat oīa mirabilia tua: Narrabit āt mirabilia tua. Siqdē nūc p̄phetiā dict⁹ ē ille: q̄ nō venit voluntatē suā facere: sed volūtatē eius qui eū misit. Jam em incipit apparere pſona dñi in h̄ psalmo loquent. Nā sequit: Psallā noi tuo altissime. In cōuertēdo inimicū meū retrorsū. Huius ergo inimicus quando retro conuersus est: In quādo ei dictū est: Redi retro sathanas: Tunc em qui tēptando se p̄ponere cupiebat: retro factus est: nō decipiendo temptatū: t in eū nihil valendo: Retro em sunt terreni homies: cęlestis autē homo prior factus est: cuius post venerit. Primus em homo de terra terrenus: secundus homo de cęlo cęlestis. Sed de ipa stirpe veniebat: a quo dictū ē: Qui post me venit: ante me factus est. Et Aplus: ea quę retro sunt obliuiscit: t in ea quę ante sūt se extendit. Cōuersus est igit inimicus retro: post q̄ non valuit hominē cęlestē decipere temptatū: t se ad terrenos cōuertit vbi dominari pōt. Quapropter null⁹ hominū eū p̄cedit t retro eum esse facit: nisi qui deponens imaginē terreni homis: portauerit imaginem cęlestis. Jam ꝟo si qđ dictū est: inimicū meū: generaliter vel peccatorē vel gentilē hominē magt volumus accipe: nō erit absurdum. Hec pęna erit qđ dictū est: In cōuertendo inimicū meū retrorsū: sed beneficiū: Et tale beneficiū: vt huic compari nihil possit. Quid em beatius q̄ deponere superbiā: t nō vel le christū p̄cedere: veluti sanus sit: cui medicus non sit necessarius: sed malle retro ire post christū: q̄ discipulū vocans vt perficiat: dicit: Veni sequere me? Sed tamē accōmodatius ꝺ diabolo dictū itelligit: In cōuertēdo inimicū meū retrorsū. Diabol⁹ q̄pe retrorsum conuersus est etiaz in persecutione iustorū: t multo vtilius persecutor est: q̄ si dux t prin ceps pęiret. Psallendū est igit noi dñi altissimi: in cōuertendo inimicū meū retrorsū: quoniā malle debemus eū psequentē fugere q̄ ducentez sequi. Habemus em quo fugiamus: t abscondamur in occultis filij: quia dñs factus est refugiū nobis. Infirmabunt t peribunt a facia tua. Qui infirmabunt t peribunt: nisi iniqui t impij? Infirmabūtur dum nihil valebunt. Et peribunt: quia nō erunt impij a facie dei: id est a cognitione dei: sicut perijt ille qui dixit: Viuo autē iā nō ego: viuit aūt in me christus. Sed quare infirmabunt t peribunt impij a facie tua? Qm fecisti iudiciū meū: inquit: t causam meā: Id est iudiciū illud in quo iudicari visum: meū fecisti. Et causā illam in qua me iustum et innocentē homies dānauerunt meā fecisti. Hęc em ei militauerunt ad nostraz liberationē: sicut t nautę dicunt: ventū suū quo vtunt ad bene nauigandum.

D Sedisti sup thronū qui iudicas ęquitatē. Siue filius patri dicat: q̄ etiā illud dixit: Nō haberes in me potestatē: nisi tibi datū fuisset desup: Id ipsū ad ęquitatē patris t ad occulta sua referēs: qđ iudex hominū ad vtilitatē hominū iudicat⁹ est. Siue homo dicat deo: Sedisti sup thronū qui iudicas ęquitatē: aīam suā thronū ei⁹ appellans: vt corp⁹ sit fortasse terra q̄ scabellū pedū eius dicta est. Deus em erat in christo mundū recōcilians sibi. Siue eccl̄ia q̄fecta t sine macula t ruga: digna scilicet occultī filij: quia itroduxit eā rex in cubiculū suū: dicat spō so suo: Sedisti sup thronū qui iudicas ęquitatē: qz resurrexisti a mortuis: t ascēdisti in cęlū: t sedes ad dexterā patris. Quęlibet ergo harū sentētia placeat: quo iste versus referat: regulā fidei non excedit.

Increpasti gentes t perijt impius. Cōuenientius h̄ dño ihesu christo dici: q̄ ipm dicere: accipimus. Quis em alius increpauit gentes: t perijt impius: nisi qui postea q̄ ascendit in cęlū misit spiritū sanctū: quo completi apostoli: cū fiducia p̄dicarēt verbū dei: t pctā hoim libere arguerēt: Qua increpatione perijt impius: quia iustificatus est impius: t factus est pius. Nomen eor deleſti in ęternū: t in sęculū sęculi. Deletū ē nomē impior. Nō em appellant impij: q̄ deo vero credūt. Delet autez nomen eor in sęculū: id est q̄diu tpale sęculū volutur. Et in sęculū sęculi: Quid ē sęculū sęculi: nisi cuius effigiem tanq̄ vmbrā habet hoc sęculū? Vicissitudine em tpm sibi succedentiū: dū luna minuitur t rursus implet: dū sol oīi anno locū suū repetit: dū ver: vel ęstas: vel autūnus: vel hyems sic transit vt redeat: ęternitatis quędā imitatio est. Sed hui⁹ sęculi sęculū est qđ incōmutabili ęternitate consistit. Sicut versus in aio: t versus in voce. Ille intelligitur: iste audit. Et ille istū modificat. Et ideo ille i arte opat t manet: iste in aere sonat t transit. Sic hui⁹ mutabilis sęculi modus: ab illo incōmutabili sęculo definit: qđ ꝺr sęculū sęculi. Et ideo illud in arte deit

hoc est in sapia ⁊ virtute pmanet: hoc aũt in creatu/
re administratiõe pagit. Si tñ ñ repetitio ẽ: vt postea
q̃ dictũ ẽ in seculũ: ne ꝟ acciperet qđ trãsit: ꝟ̃ijceret ī
in seculũ seculi. Nam in grecis exẽplarib⁹ sic ẽ: εισ
τον αἰῶνα και εισ τον αἰῶνα τον αἰῶνος.
Qđ latini plerique interpretati sũt: nõ in seculũ ⁊ in se/
culũ seculi: ſ in eternũ ⁊ in seculũ seculi. Ut ī eo qđ
dictũ est: in seculũ seculi: illud exponeret qđ dictũ ẽ
in eternũ. Nomẽ g̃ impioꝝ velesti in eternũ: qz tem
ceps nũq̃ erũt impij. Et si ī ꝟ seculũ nõ extẽdit no/
men eoꝝ: multo min⁹ in seculũ seculi. Inimici de/
fecerũt frameę in finẽ. Nõ pluralit inimici: sed
singularit hui⁹ inimici. Cui⁹ aũt inimici: nisi diabo
li: frameę defecerũt: Hę aũt intelligunt diuersę opi
niões errozis: qđ⁹ ille aias tãq̃ gladijs pmit. Vis
gladijs vincẽdis ⁊ ad defectũ pducẽdis: ī stat ille gla
dius de q̃ in septimo psalmo dr: Nisi puertami gla/
diũ suũ vibrabit. Et forte iste est finis in quẽ frameę
defeciũt inimici. qz vsq̃ ad ipm aliqđ valẽt. Ipe nũc
opat occulte: vltimo aũt iudicio palã vibrabit. Hoc
destruũtur ciuitates. Nã ita sequit: Inimici defece/
rũt frameę in finẽ. Et ciuitates destruxisti. Ci/
uitates aũt ī qđ⁹ diabol⁹ regnat: vbi dolosa ⁊ frau/
dulenta psilia tanq̃ curię locũ obtinẽt: cui pncipa/
tui q̃si satellites ⁊ ministri assũt officia. quozũq̃ mẽ
brozꝝ: ocli ad curiositatẽ: aures ad lasciuiã vel si qđ
est aliud qđ in malã ptẽ libent audit: man⁹ ad rapi/
nã vel qđlibet aliud facin⁹ aut flagiciũ: ⁊ mẽbra ce/
tera in hũc modũ: tyrãnico pncipatui: id est puersis
psilijs militãtia. Hui⁹ ciuitatis q̃si plebs est: omes
delicatę affectiões ⁊ turbulenti motus aĩ: q̃tidianas
seditiões ī hoie agitantes. Ergo vbi rex: vbi curia:
vbi ministri: vbi plebs iuenit: ciuitas ẽ. Neq̃ em̃ ta
lia eẽnt in malis ciuitatib⁹: nisi pus eẽnt in singulis
hoibus: q̃ sũt tãq̃ elemẽta ⁊ semina ciuitatuꝫ. Has
ciuitates destruit cũ excluso inde pncipe: de q̃ dictũ
est: Princeps hui⁹ seculi missus ẽ foras: vastãt hęc
regna xbo veritatis: sopiunt maligna psilia: turpes
affectiões edomant: mẽbroꝝ ⁊ sensuũ ministeria ca
ptiuant: ⁊ ad iusticię ⁊ bonoꝝ opeꝝ militiã trãsferũ
tur: Ut iã: sicut Apl's dicit: non regnet pctm̃ in vro
mortali corpe: ⁊ cętera ei⁹ loci. Tũc pacat aĩa: ⁊ or/
dinat hõ ad quietẽ ⁊ ad beatitudinẽ capessendam.
Perijt memoria eoꝝ cũ †strepitu: Impiorũ
scz. Sz cũ strepitu: Siue qz fit strepit⁹ cũ impietas
euertit. Nõ em̃ trãsit ad summã pacẽ vbi sũmũ silẽ
tiũ est: nisi q̃ magno strepitu pus cũ suis vitijs bel/
ligerauerit: Siue cũ strepitu dictũ ẽ: vt pereat mẽo
ria ipiorꝝ etiã ipo strepitu peunte: in q̃ tumultuat ī/
pietas. Et dñs in eternũ pmanet. Ut qđ g̃ fre/
muerũt gẽtes: ⁊ pplꝰ meditati sũt inania: aduers⁹ do
minũ ⁊ aduersus christũ ei⁹: Nã dñs in eternũ per
manet. Parauit in iudicio †sedẽ suã: ⁊ ipe iu
dicabit orbẽ †terrarꝝ in equitate. Parauit cũ
iudicatus ẽ: sedẽ suã. Per illã em̃ patientiã hõ celuz
acq̃siuit: ⁊ de⁹ hoib⁹ credẽtib⁹ ꝓfuit. Et ꝟ ẽ occultũ
filij iudiciũ. Sz qz etiã palã manifesteq̃ vẽtur⁹ ẽ ad
viuos ⁊ mortuos iudicandos: pauit in occulto iudi
cio sedẽ suã. Et itẽ ipe palã iudicabit orbẽ terrarꝝ in
equitate: id ẽ meritis digna distribuet: agnos ad dex/
terã ponẽs: hedos ad sinistrã. Judicabit pplos
cũ iusticia: Hoc ẽ qđ supi⁹ dictũ ẽ: Judicabit or/
bẽ terrarꝝ in equitate. Nõ quẽadmodũ iudicãt hoies
q̃ corda nõ vidẽt: a qb⁹ plerũq̃ dexteroꝝ absoluũ/
tur: q̃ pdẽnant: sed in equitate ⁊ cũ iusticia dñs iudi/
cabit: testimoniũ phibẽte pscia: ⁊ cogitatiõib⁹ accu
santib⁹ seu defendentib⁹. Et fact⁹ est dñs refu/
giũ paupi. Quãtũlibet pequit inimic⁹ ille q̃ con
uersus ẽ retro: q̃d nocebit eis q̃ refugiũ fact⁹ ẽ do/
minus: Sz ꝟ fiet: si in seculo cui⁹ ille magistrat⁹ est:
paupes eẽ delegerint: nihil amãdo qđ vel hic viuẽ
tẽ aut amantẽ deserit: vel a morientẽ deserit. Tali em̃
paupi refugiũ fact⁹ est dñs. Adiutor in opoꝛtu
nitatib⁹ in tribulatiõe. Sic paupes facit: quo/
niã flagellat oẽs filiũ quẽ recipit. Nã qđ sit adiutor
in opportunitatib⁹: expositi cũ addidit: ī tribulatio/
ne. Nõ em̃ puertit aĩa ad vtũ: nisi dum ab ꝟ seculo
auertit. Nec opportuni⁹ ab ꝟ sec'o auertit: nisi cũ nu
gatorijs ei⁹ ⁊ noxijs ⁊ pniciosis voluptatibus: labo
res dolorosq̃ misceant. Et sperẽt in te oẽs qui
†cognoscũt nomẽ tuũ. Cũ destiterint spare ī di
uitijs ⁊ in alijs hui⁹ seculi bladimẽt. Quęrente qđ/
pe aĩa vbi figat spem cum ab ꝟ mũdo euellit: opor/
tune excipit cognitionẽ nois dei. Nã nomẽ ipm dei
nũc vsq̃q̃ vulgatũ ẽ. Sz cognitio nois est: cũ ille
cognoscit cui⁹ est nomẽ: Nõ em̃ nomẽ ꝓpter se no/
mẽ ẽ: ſ ꝓpter id qđ significat. Dictũ ẽ aũt: Dñs no/
mẽ ẽ illi. Quapropt q̃ se libent deo famulũ ꝟbdit: co/
gnouit ꝟ nomẽ. Et sperẽt in te: q̃ cognoscũt nomen
tuũ. Itẽ dñs dicit ad moysen: Ego sũ q̃ sũ. Et dices
filijs israel: Misit me q̃ est. Sperẽt g̃ in te q̃ cog̃scũt
nomẽ tuũ: ne sperẽt ī his reb⁹ q̃ tpis volubilitate p̃
terfluũt: nihil habẽtes nisi erit ⁊ fuit. Em̃ qđ in illis
futurꝝ ẽ: cũ venerit: fit statim p̃teritũ. Et expectatur
cũ cupiditate: amittit cũ doloze. In dei nãq̃ natura
nõ erit aliqđ: q̃si nondũ sit: aut fuit q̃si iã nõ sit: ſ est
tm̃ id qđ ẽ ⁊ ipa ẽ ẽtnitas. Desinãt igit spare ⁊ dili/
gere tpalia: ⁊ se ad ẽtnã spez ꝓferãt: q̃ cog̃scũt nomẽ
ei⁹ q̃ dixit: Ego sũ q̃ sũ. Et de q̃ dictũ ẽ: Misit me q̃
est. Em̃ nõ dereliq̃sti q̃rentes te dñe. Qui eũ
q̃rũt: iã trãseũtia ⁊ mozturꝝ nõ q̃rũt. Nemo em̃ pt
duob⁹ dñis seruire. Psallite dño q̃ habitat in
sion. Vis dr: q̃s nõ derelinq̃t q̃rentes se dñs. Ipse
habitat ī sion: qđ iterpt̃at speculatio: Et gestat ima
ginẽ eccl'ię q̃ nũc ẽ: sic hierusalẽ gestat imaginẽ eccle
się q̃ futura ẽ: id ẽ ciuitat' sctoꝝ iã ãgelica vita fruen
tiũ: qz hierl'm interpt̃at visio pac'. Pręcedit autem
speculatio visionẽ: sic ista eccl'ia p̃cedit eã q̃ pmittit
ciuitatẽ imortalẽ ⁊ eternã. Sz p̃cedit tpe: nõ digni/
tate: qz honorabili⁹ ẽ q̃ puenire nitimur: q̃ id quod
agim⁹ vt puenire mereamur. Agim⁹ aũt speculati/
onẽ: vt pueniam⁹ ad visionẽ. Sz etiã ipam q̃ nũc ẽ
eccl'ia: nisi dñs inhabitaret: iret ī errorẽ quãlibet stu
diosissima speculatio. Et huic eccl'ię dictũ ẽ: Templũ
em̃ dei sanctũ ẽ: qđ estis vos. Et ī iterioze hoie habi
tare christũ p fidẽ in cordib⁹ vris. Pręcipit g̃ nobis
vt psallam⁹ dño q̃ habitat in sion: vt cõcordẽt dñm
eccl'ię ihabitatorẽ laudem⁹. Annũciate iter gẽ/
tes †mirabilia ei⁹. Et facta sũt: ⁊ ñ desinũt fieri.
Em̃ requirẽs sanguinẽ eoꝝ †memoratus ẽ.
Quasi ñderet ab his q̃ missi sũt euãgelizare illõ p̃/
ceptũ qđ dictũ ẽ: Annũciate inꝰ gẽtes mirabilia ei⁹:
⁊ diceret: Dñe qđs credidit auditui nro: Et ꝓpt̃ te oc
cidimur tota die. Cõuenient sequit: dicẽs: Nõ sine
magno fructu ẽtnitat' morituros in psecutiõe chri/
stianos: Em̃ requirẽs sanguinẽ eoꝝ memorat⁹ ẽ. Sz

Ro.2.

Heb.12.

Al. †nouerit

Ps.67

Exo.3.

Matth.6.

1.Cor.3.

Eph.3.

Al. †studia.

Al. †recordat

Esa.55.
Ro.10.
Ps.43.
Ro.8.

cur sanguinē eoꝝ maluit dicere: An q̄si aliꝰ ipitioꝝ ⁊ minoꝝ fidei q̄reret: dicēs: Quō annūciabūt: cū in eos infidelitas gētiū sequitura sit: Huic rndet: qm̄ req̄rēs sanguinē eoꝝ memoratꝰ est: id ē veniet vltimū iudiciū: vbi ⁊ infectoꝝ gl̄a ⁊ inficientiū pena manifesta fiet. Memoratꝰ ē aūt: nemo ita positum putet: q̄si obliuio cadat in deū: sed qꝝ post lōgū tps futuꝝ ē iudiciū: fm affectū firmoꝝ hoīm positū ē: qui q̄si oblitū deū putāt: qꝝ non taꝫ cito facit q̄ ipsi volūt. His ōr etiā qō sequit: Nō ē oblitꝰ clamorē pauperꝝ: Id ē n̄ vt putāt: oblitꝰ ē: q̄si diceret: posteaq̄ audierūt mēoratꝰ ē: q̄ oblitꝰ erat. Nō ē oblitꝰ iḡt clamorē paupm. Sz q̄ro q̄s clamor pauperꝝ sit: quē dꝰ nō obliuiscit: An iste clamor ē: cuiꝰ hec ꝟba sūt: Miserere mei dñe: vide hūilitatē meā ab inimicis meis. Quare q̄ nō dixit: Miserere nr̄i dñe: vide hūilitatē nr̄am ō inimicis nr̄is: tāq̄ multi paupes clamēt: ⁊ tāq̄ vn⁹: miserere mei dñe: An qꝝ vn⁹ inꝑpellat ꝓ sanct: q̄ ꝑm⁹ paup pro nob factus est: Et ipe dicit. Qui exaltas me de portis mortis: vt annūciē† vniuersas laudes tuas in portis filiꝝ sion. Exaltat em̄ hō in illo nō solū quē gestat: qđ caput ecclie ē: ⁊ etiā quisq̄s nostrū ē in ceteꝝ mēbris: ⁊ exaltat ab oīb⁹ prauis cupiditatib⁹: q̄ sūt portę mortꝝ: qꝝ ꝑ illas itur in mortē. Mors aūt est iā ipa lęticia in pfruēdo: cū q̄sq̄ adipiscit qđ ꝑdite ꝓcupiuit. Radix ē em̄ oīm malorꝝ cupiditas. Et ꝓpterea porta mortꝝ ē: qꝝ mortua est vidua q̄ in delitijs viuit. Ad q̄s delitias: ꝑ cupiditates tāq̄ ꝑ portas mortꝝ pueniꝫ. Sūt aūt portę filiꝝ sion: oīa optima studia: ꝑ q̄ venit ad visionē pacꝫ in sancta ecclia. In his igit portis bñ ānūciant vniuersę laudes dei: vt nō dē sāctū canib⁹: neq̄ ꝓiciant margaritę añ porcos: Qui malūt ꝑtinaciꝫ latrare q̄ studiose q̄rere: Aut q̄ nec latrare nec q̄rere: ⁊ i suaꝝ voluptatū cęno volutari. Cū aūt in bonis studijs laudes dei annūcianꝫ: petētib⁹ daꝫ: ⁊ q̄rētibus mānifestaꝫ: ⁊ pulsantib⁹ apiꝫ. Aut forte portę mortꝝ sūt corꝑales sensus ⁊ oculi: q̄ apti sūt hoi cū ō ligno vetito gustasset: Et q̄bus exaltantꝫ: q̄b⁹ ōr vt q̄rant nō q̄ videt: ⁊ q̄ nō videnꝫ: Quia q̄ videt: ꝑalia sūt: q̄ aūt nō videt ętna sūt. Et portę sūt filiꝝ sion: sacramēta ⁊ imitia fidei: q̄ pulsantib⁹ apiunt: vt pueniaꝫ ad occulta filij. Nō em̄ oculꝰ vidit: nec auriꝫ audiuit aut in cor hoīs ascēdit: q̄ ꝓparauit dꝰ diligētibus se. Hucusq̄ est clamor pauperꝝ: quē nō oblitꝰ est dñs. Deinde sequit: Exultabo† sup salutare tuum: Id ē cū btūdine ꝓtineboꝫ a salutari tuo: qđ ē dñs nr̄ ihesus christꝰ Xtus ⁊ sapia dei. Ergo ecclia dicit q̄ hic affligit: ⁊ spe salua ē: q̄diu occultū ē filij iudiciū ipa spe dicit: Exultabo sup salutare tuū: qꝝ nūc circūstrepēte seu vi: seu erroꝛe gentiliū: atterit. Infixe sūt gētes in† coꝛruptiōe quam fecerūt. Animaduerte quēadmodū seruet pena pctoꝝ ō opib⁹ suis: ⁊ quēadmodū q̄ voluerūt psecꝝ ecclaꝫ: i ea coꝛruptōe sint fixi: quā se iferre arbitrabāt. Mā inflicere coꝛpa cupiebāt: cū ipi in aīa mozerenꝫ. In muscipula ista quā† occultauerūt: cōprehensus ē pes eoꝝ. Muscipula occulta: ē occulta cogitatio. Pes aīę: recte intelligit amoꝛ: Qui cū ꝓtrau⁹ ē: vocat cupiditas aut libido. Luꝛ aūt rectꝰ: dilectio vel charitas. Amoꝛe em̄ mouet: tāq̄ ad locū q̄ tendit. Locꝰ aūt aīę: nō in spacio aliq̄ ē qō forma occupat coꝛporis: sed in delectatiōe quo se pueniſſe ꝑ amoꝛē lętat. Delectatio aūt pniciosa sequit cupiditatē: fructuosa charitatē: Unde ⁊ radix dicta est cupiditas. Radix poꝛro tanq̄ pes arboꝛis intelligit. Radix dicta ē ⁊ charitas: vbi de seminibus dñs loquit: quę in petrosis locis exeūt: ⁊ sole veniente arescūt: qꝝ non habent altā radicē: Unde significat eos q̄ gaudent accipiendo verbuꝫ veritatis: sed cedūt pſecutiōib⁹: q̄bus sola charitate resistit. Et Apl's dicit: Ut in charitate radicati ⁊ fundati: possitis comꝑhēdere. Pes q̄ peccatoꝝ: id est amoꝛ comꝑhendit in muscipula quā occultāt: Quia cū fraudulentā actionē ꝓsecuta fuerit delectatio: cū eos tradiderit deus in ꝓcupiscētiā coꝛdis eoꝝ: iā illa delectatio alligat eos: vt inde abꝛūpe amoꝛē ⁊ adutilia ꝓferre nō audeāt: Quia cū conati fuerint: dolebūt aio: taneq̄ pedē de compede exuere cupientes. Cui doloꝛi succūbentes: a pniciosis delectatiōibus nolūt abscedere. In muscipula q̄ quā occultauerūt: id est i fraudulēto ꝓsilio: cōprehensus est pes eoꝝ: amoꝛ scz q̄ ꝑ fraudē pueniꝫ ad vanā lęticiā qua compat doloꝛ. Cognoscetur dñs iudicia faciēs. Hęc sūt iudicia dei: Nō ab illa trāquillitate beatitudinis suę: nec a secreta sapiētię qb⁹ recipiunt btē aīę: ꝓferꝛ ferrū: aut ignis: aut bestia: aut aliq̄d tale quo cruciēt pctōres. Sz quō cruciāt: ⁊ quō facit dñs iudiciū: In opib⁹ iḡt manuū suaꝝ comꝑhēsus est peccator. Hic interponit canticū diapsalmatis: quasi occulta lętitia quantū existimare possum⁹: sepationis quę nūc fit: nō locis: sed affectiōibus animoꝝ: inter peccatores ⁊ iustos: sicut granoꝝ a paleis adhuc in area. Et sequitur: Cōuertant peccatores in infernū: Id ē ventꝫ in manus suas cū eis parcit: ⁊ illa queant delectatiōe moꝛtifera. Omnes gētes q̄ obliuiscunt deū. Quia cū nō ꝓbauerūt deū habere in noticia: dedit illos deus in repꝛobū sensū. †Quia nō in finē obliuio erit paupis. Qui videt nūc in obliuiōe esse: cū pctōres fglicitate huiꝰ seculi flozere existimant ⁊ iusti laboꝛare. Sed patiētia iḡt pauperū nō† periet in ęternū. Quapꝛopt nūc patiētia opus est ad ꝓferēdos malos: q̄ iaz volūtatib⁹ sepati sūt: donec etiā vltimo iudicio separent. Exurge dñe nō† ꝓualeat hō. Implozat futurū iudiciū. Sed anteq̄ veniat: Judicent inquit gentes in cōspectu tuo: Hoc est in occulto: qđ dicitur coꝛā deo: paucis sanctis ⁊ iustis intelligētibus. Cōstitue dñe legislatoꝛē sup eos. Videt mihi antichristū significare. De quo Apl's dicit: Cuꝝ reuelabitur hō peccati. Ut scient gentes quoniā homines sūt. Ut qui nolunt liberari a filio dei: ⁊ pertinere ad filiū hominis: ⁊ esse filij hominū: id est noui homines: seruiant homini: id ē veteri homini peccatoꝛi: quoniā homines sunt. Et quia ille ad tantū culmē inanis glozię vēturus credit: tanta ei licebit facere: ⁊ in oēs hoies: ⁊ in sctōs dei: vt tūc vere nōnulli ifirmi arbitrēt deū res hūanas negligere. Inꝑposito diapsalmate: sbūngit tāq̄ vocē gementiū ⁊ q̄rētiū cur iudiciū differat. Ut qđ dñe inḡt †discessisti lōge: Deinde q̄ sic q̄siuit tāq̄ repēte itelleꝛerit: aut q̄si sciēs inꝛogauerit vt doceret: sbicit: dicēs: Despicis i opoꝛtūitatib⁹ i† tribulatiōib⁹: Id ē opoꝛtūe despicꝰ ⁊ facit tribulatiōes: ad illā mandos aīos desiderio aduēt⁹ tui. His em̄ io-

Ps. Alt. †oēs laudationes.

j. Timoth. 6.

j. Timoth. 5.

Matth. 7.

Eccl. 3.

2. Coꝛ. 4

Esa. 64. j. Coꝛ. 2.

Alt. †in salutari tuo.

j. Coꝛ. j.

Alt. †iteritu quē

Ja Alt. †in tāgo isto quē abscōderūt

2. sen. dis. 38. Solet circa fi.

Matth. 5.

Ro. j. Alt. †quoniam.

Alt. †ꝓbit i finē.

Alt. †cōfoꝛtetur

2. Thessal. 2.

Alt. †trecessisti.

Alt. †tribulatiōe

cūdioꝛ est fons ille vitę: q̄ multū sitierint: Itaq; insinuat ꝓsiliū dilatiōis: dicens: Dū supbit impius
Alr. †incendit. †accendit pauꝑ. Dirū est ꝛ verū: quāto studio bonę spei puuli accēdant ad recte viuendū: comparatione peccātiū. Quo mysterio agit: vt etiā hęreses esse p̄mittant: Nō q̄ ipi hęretici hoc volunt: sed q̄
Hēn. j. hoc de peccatis eoꝛ diuina opa ꝓuidētia: Quę lucē facit ꝛ ordinat: tenebras aūt tantū ordinat: vt sit eaꝛ comparatione luꝛ gratioꝛ. Sicut hęreticoꝛ comparatiōe iocūdioꝛ est inuētio ꝛitatis. Ea q̄pe com-
j. Cor. jj. paratiōe ꝓbati manifesti fiūt inter hoīes: q̄ deo noti sūt. Comphendunt in †cogitatiōibus suis q̄bus cogitāt: Id est malę cogitatiōes eoꝛum
Alr. †consiliis. vincula illis fuit. Sed q̄re fiūt vincula: Q̄m laudatur peccatoꝛ inquit in desideriis aię suę. Adulantiū linguę: alligant aīas in peccatis. Delectat em̄ ea facere in quibus nō solū nō metuit repre-
Alr. †iniquus. hensoꝛ: ꝫ etiā laudat auditoꝛ. Et †qui iniq̄ gerit benedicit. Hinc comphendunt in cogitatiōibus suis q̄bus cogitāt. †Irritauit dn̄m peccatoꝛ.
Alr †exacerbauit Nemo gratuletꝛ hoī q̄ ꝓsperat in via sua: cui⁹ peccatꝛ deest vltoꝛ: ꝛ adest laudatoꝛ. Maioꝛ hęc ira dn̄i est. Irritauit dn̄m pctōꝛ vt ista patiat: id est vt correptiōis flagella n̄ patiat. Irritauit em̄ dn̄m pctōꝛ:
Alr. †queret. Scām multitudinē irę suę †nō exq̄ret. Multū irascit dn̄s: dū n̄ exq̄rit: dū q̄si obliuiscit ꝛ n̄ attēdit pctā: ꝛ p fraudes ꝛ scelera ad diuitias honoꝛesq; puenit: Qđ maxime in illo antichristo euenturū ē: Qui vsq;adeo beatus videbit hoībus: vt etiā deus putet. Sz quāta ista ira sit dei: docēt sequētia. Nō
Alr. †ingnate sūt ē deus in ꝓspectu eius: †ꝓtaminant vię eiꝰ in oī tpe. Qui nouit vel q̄d gaudeat vel q̄d lętetur in aīa: nouit quātū malū sit a luce dei ꝛitatꝛ. Cū magnū malū hoīes putēt oculoꝛ corꝓaliū cęcitatē q̄ luꝛ ista retrahit: quantā g̃ pęnā patit q̄ secundis rebus pctōꝛ suoꝛ eo pducit vt nō sit deus ī cōspectu eiꝰ Et ꝓtaminent vię eiꝰ in oī tpe: id ē cogitatiōes ꝛ ꝓsilia eius īmunda sint. Auferunt iudicia tua a facie eiꝰ. Animꝰ em̄ male sibi ꝓsciꝰ: dū sibi videt nullā pęnā pati: credit q̄ nō iudicet deus: Et sic auferunt iudicia dei a facie eiꝰ: cuꝝ hęc ipa sit magna dānatio. Et oīm inimicoꝛ suoꝛ dominabit. Ira em̄ tradit: q̄ reges oēs supaturus sit: ꝛ solus regnū obtēturus: q̄n etiā ꝑm apl̄m q̄ de illo q̃
2. Thessa. 2. dicat: In tēplo dei sedebit: extollens se sup oīne qđ colit ꝛ qđ dicit deus. Et q̄m tradit⁹ in concupiscentiā cordis sui: ꝛ dānationi vltimę destinatꝰ: p nefarias artes ad illud vanū ꝛ inane culmen dn̄ationęq; venturus est: ꝓterea sequit: Dixit em̄ in corde

L suo: n̄ moueboꝛ de generatiōe i generatione sine malo: Id ē fama mea ꝛ nomē meū ꝺ hac generatiōe in generationē posteroꝝ nō trāsiet: nisi artiꝰ malis adipiscar tā excelsū p̄ncipatū: de q̄ posteri tacere nō possint. Animꝰ em̄ pdit⁹ ꝛ expers bonaꝝ artiū atq; a iusticię lumīe alienꝰ: malis artibus sibi adiutoꝛiū molit ad famā tā diuturnā: vt apꝺ posteros etiā celebꝛet. Et q̄ nō p̄t bene īnotescere: cupiit vel male de se hoīes loq̄: dūmodo nomē eoꝛ lacessit̄me puaget. Qđ hic arbitroꝛ dictū ē: Nō moueboꝛ de generatiōe in generationē sine malo. Est ꝛ aliꝰ intellectus: Si de generatiōe mortali ad ęternitatis generationē se venire nō posse vanꝰ ꝛ erroꝛis plenꝰ animꝰ arbitrat nisi artiꝰ malis: qđ quidē ꝛe symone diffamatū est: cū sceleratis artiꝰ cęlū seputasset adeptuꝝ: ꝛ de humana generatiōe in diuinā generationē rebꝰ magicis trāsituꝝ: q̄d g̃ mirū si etiā ille hō peccati: q̄ totā nequiciā ꝛ impietatē quā oēs pseudo ꝓphetę inchoauerūt ipleturus ē: ꝛ tāta signa factuꝰ: vt decipiat si fieri pōt etiā electos dei: dictuꝰ est in corde suo: Nō moueboꝛ de generatione in generationē sine malo: Cuiꝰ maledictiōe os plenū ē: ꝛ amaritudine ꝛ dolo. Magnū em̄ maledictū ē tā nefādis artiꝰ cęlū appetere: ꝛ adcapiendā ęternā sedē talia merita cōpare. Sed hac maledictiōe os eiꝰ plenū ē. Nō em̄ habebit effectū ista cupiditas: ꝫ infra os eiꝰ tm̄ valebit ad eū pdendū q̄ hęc sibi ausus ē polliceri cū amaritudine ꝛ dolo: id est ira ꝛ insidiꝫ q̄bus in suas ptes ꝓuersuꝰ est multitudinē. Sub lingua eiꝰ labor ꝛ dolor. Nihil est laboriosiꝰ iniquitate ꝛ impietate: Quē labore sequit dolor: q̄ nō solū sine fructu: ꝫ etiaz ad pniciē laborat. Qui labor ꝛ dolor ad illud refert qđ dixit in corde suo: Nō moueboꝛ ꝺ generatiōe in generationē sine malo. Et ꝓterea sub lingua eiꝰ: non in lingua: q̄m tacite ista cogitaturꝰ est: hoībus autem alia locuturꝰ: vt bonꝰ ꝛ iustꝰ ꝛ dei filius videat. Sedet in insidijs cū diuitib⁹. Quibꝰ diuitibꝰ: nisi eis q̄s hꝰ sęculi munerib⁹ cumulauit: Et lō in insidijs cū his sedere dictus ē: q̄m falsā felicitatē iporū ad recipiēdos hoīes ostētabit. Qui praua volūtate dn̄ tales esse cupiit: ꝛ bona ęterna nō quęrit: ī laqueos eiꝰ incidēt. In occultis vt interficiat innocentē. In occultis puto dictū esse: vbi nō facile intelligit q̄d appetendū: q̄due fugiendū sit. Innocentē aūt interficere: est ex innocēte facere nocentē.
Oculi eius in pauperē respiciūt. Justos em̄ maxime psecutuꝰ ē: De qbꝰ dictū est: Bti pauperes spiritu: q̄ ipoꝝ ē regnū cęloꝝ. Insidiat i†occulto velut leo in cubili suo. Leonē in cubili dicit eū: in q̄ ꝛ vis ꝛ dolꝰ opabit. Prima em̄ psecutio ecclesię violenta fuit: cū ꝓscriptionibꝰ: tormētis: cędibus: christiani ad sacrificandū cogerent. Altera psecutio fraudulenta ē: q̄ nūc p huiuscemodi hęreticos ꝛ falsos fratres agit. Tertia supest p antichristū vētura: q̄ nihil est piculosiꝰ: q̄m ꝛ violēta ꝛ fraudulēta erit. Vim habebit in impio: doluꝝ in miraculis. Ad vim relatū ē: qđ dictū ē leo. Ad dolos: qđ dictū est in cubili suo. Et rursū ipa repetita sūt ꝓuerso ordie.
Insidiat inqt vt rapiat †innocentē. Hoc ad dolū ptinet. Qđ aūt sequit: Rape pauperē dū attrahit eū: Violētię deputat. Attrahit em̄ significat: q̄bus potest cruciatibus affligēdo ad se adducit. Item duo quę sequuntur: ipsa sunt. Jn†muscipula sua hūiliabit eum: dolus est. Jnclinabit ꝛ cadet dū †dn̄abitur pauper: Vis ē. Muscipula em̄ bene significat insidias: Dn̄atio vo terroꝛe aptissime isinuat. Et bn̄ ait: hūiliabit euꝝ in muscipula sua. Cū em̄ signa illa facere cepit: quāto mirabiliora videbunt hominibus: tanto illi sancti q̄ tunc erunt contēnentur: ꝛ quasi ꝓ nihilo habebūtur. Quos ille: cui p iusticiā ꝛ innocentiaz resistent: mirificis factis superare videbitur. Sed inclinabit ꝛ cadet dū dominabit pauper: id est dum quęlibet supplicia irrogabit resistentibus sibi seruis dei. Unde aūt inclinabit: Dixit em̄ in corde suo: obliuis est deus: auertit faciē suaz ne videat

Alr. †pauper

Alr. †ilacō

Alr. † cū dn̄a fuerit.

vsq; in finem. Hec est inclinatio t casus miserri/
mus: dum animus humanus in suis iniquitatibus
quasi prosperat: t parci sibi putat: cum exerceţur t
seruetur ad vltimaz oportunaq; vindictam: de qua
M nunc iam loquit cum dicit: Exurge domine de/
us t exaltetur manus tua: Id est manifesta sit
potentia tua. Superius aut dixerat: Exurge dñe
non prevaleat homo: iudicent gentes in conspectu
tuo: id est in occulto vbi solus de⁹ videt. Hoc factū
est: cū impij ad magnā quę videt hominibus felici/
tatem peruenerunt: Super quos constituit legisla/
tor qualem habere meruerunt. De quo dicit: Con/
stitue dñe legislatorez super eos: sciant gentes: qm̄
homines sunt: Nunc aut post illam occultā pnaz
atq; vindictā dicitur: Exurge domie deus t exalte/
tur manus tua: nō vtiq; in occulto: sed iam in mani/
Al. †nō habet. festissima gloria. Ne obliuiscaris paupez †in
finem: Id est sicut impij putant: qui dicunt: obli/
tus est deus: auertit faciem suaz ne videat vsq; in fi/
nem. Usq; in finē autem negant deū videre: qui di/
cunt eū res humanas t terrenas non curare: Quo/
niam terra quasi finis est rerū: quia vltimū elemen/
tū est: In quo homines ordinatissime laborant: sed
laborū suorū ordinem videre non possunt: qui ma/
xime pertinet ad occulta filij. Laborans ergo eccle/
sia illis tēporibus: tanq; nauis in magnis fluctibus
t procellis: quasi dormientē excitat dominū: vt im
peret ventis t tranquillitas redeat. Dicit ergo: Ex/
urge domie deus t exaltetur manus tua: ne obliuis/
caris pauperū in finem. Jam itaq; manifestū iudi/
ciū intelligentes t exultantes dicūt: Propter q̄d
irritauit impius deū: Id est quid pfecit tanta
mala facere: Dixit em̄ in corde suo non reqū/
Al. †dolorem. ret. Deinde sequitur: Uides quoniā tu labo/
rem t iram consideras: vt tradas eos in ma
nus tuas. Sensus iste pronunciationē quęrit: in
qua si erratū fuerit: obscuratur. Sic em̄ dixit in cor
de suo impius: non requiret deus: quasi deus labo/
rem t iraz consideret vt tradat eos in manus suas:
id est quasi laborare t irasci timeat: Et propterea il
lis parcat: ne oneri illi sit pena eorum: aut ne iracū/
dia t tempestate turbet: Quomodo plericq; homi/
nes faciunt: qui dissimulata vindicta elaborant ne
irascantur. Tibi derelictus est pauper: Ideo
Al. †orphano. em̄ pauper est: id est omnia huius mūdi tempozalia
bona cōtempsit: vt tu sis tantū spes eius. †Pupil
lo tu eris adiutor: Id ē ei cui mozitur pater hic
Gal.6. mundus: per quez carnaliter genitus est: t iam po/
test dicere: Mundus mihi crucifixus est: t ego mū/
do. Talibus em̄ pupillis pater fit deus. Docet q̄p/
Matth.23. pe deus pupillos fieri discipulos suos: quibus di/
Matth.12. cit: Ne vobis dicatis patrem in terris. Cui⁹ rei exē
de fide t symbo. plum prębuit prior ipe dicendo: Quę mihi mater:
ca.8.in fi. aut qui fratres: Unde volunt quidam pernicioſissi
mi hęretici asserere: non eū habuisse matrem: net vi
dent esse consequens si hec verba attendant: vt nec
discipuli eius patres habuerint: Quia sicut ipe di/
xit: Quę mihi mater ē: sic illos docuit: cū ait: Noli/
te vobis dicere patrē in terris. Contere brachiū
peccatoris t maligni: Illius scilicet de quo su
pra dicebatur: Omniū inimicoz suoz dominabit.
Brachiū em̄ eius: dixit potentiā eius: cui contraria
est christi potentia: de qua dicit: Exurge domie de/
us exaltetur man⁹ tua. †Requiretur delictum Al. †quereꝫ pec
eius nec inuenietur. Propter illud idem iudi/ catū illi⁹ t nō.
cabitur de peccato suo: t ipe periet ꝓpter peccatum
suū. Deinde quid mirū si sequit: Dñs regnabit
in eternū t i seculū seculi: peribitis gētes
de terra illius. Gentes posuit peccatores t impi
os. Desideriū pauperū exaudiuit dñs. De/
sideriū illud quo estuabant: cū in angustijs t tribu/
lationibus huius seculi domini diē concupiscerent.
Pręparationē cordis eorū exaudiuit au/
ris tua. Hec est cordis pręparatio: de qua in alio
psalmo canitur: Paratū cor meū deus: paratū cor Ps.56
meū. De qua dicit Apostolus: Si aut̄ qd̄ non vi/ Ro.8.
demus speramus: per patientiā expectamus. Jam
vero aurem dei: non membrū corporeū: sed poten/
tiā esse qua exaudit regulariter debemus accipere:
Atq; ita quibusq; nomīatis mēbris eius quę in no/
bis visibilia t corporea sunt: potentias operationū
oportet intelligi: ne sępe ista repetant. Non em̄ cor/
poreū fas est putare: qd̄ dñs deus non sonantē vo/
cē: sed ꝑparationē cordis exaudit. Judicare pu/
pillo t humili: Id est non ei qui conformat huic
seculo: neq; superbo. Aliud ē em̄ iudicare pupillū:
aliud iudicare pupillo. Judicat pupillū: etiam qui
condēnat: iudicat aut̄ pupillo qui ꝓ illo ꝓfert sen/
tentiā. Ut nō apponat vltra magnificare se
homo super terrā. Homies em̄ sunt de quibus
dictū est: Pone dñe legislatorē super eos: vt sciant
gentes quoniā homies sunt. Sed etiā ille cui eodē
loco intelligit poni super eos: homo erit: de q̄ nunc
dicit: Ut nō apponat vltra magnificare se homo su/
per terrā: cū venerit scilicet filius hois iudicare pu/
pillo: qui se exuit veterē hominē: atq; hoc modo tā/
q̄ extulit patrē. Post occulta ergo filij: de quib⁹ in
hoc psalmo multa dicta sunt: erūt manifesta filij: de
q̄bus pauca in fine eiusdem psalmi nunc dicta sunt.
Ex his aut̄ titulus factus est: quę maiorē hic partē
tenent. Potest t ipe dies aduentus dñi recte nume
rari inter occulta filij: q̄uis ipa dñi pręsentia mani/
festa futura sit. De illo em̄ die dictū est: q⁹ nemo eu⁹ Matth.24.
sciret: neq; angeli: neq; virtutes: neq; filius homis.
Quid ergo tam occultū: q̄ id qd̄ etiam ipi iudici oc
cultū esse dictū est: nō ad cognoscendū: sed ad ꝑden
dū: De occultis aut̄ filij: etiā si quisq; nō dei filiuz
subaudire voluerit: sed ipius dauid: cuius nomī to/
tū psalteriū tribuit (Nam dauidici vtiq; psalmi ap
pellant) voces illas audiat quibus domio dicitur:
Miserere nostri fili dauid: atq; ita etiam hoc modo Matth.20.
eundē dominū christū intelligat: de cuius occultis
iste psalmus inscriptus est. Sic em̄ etiam ab angelo
dicit: Dabit illi deus sedē dauid patris sui. Nec il/ Luc.j.
la sententia huic intellectui contraria est: qua idem
dñs quęrit a iudęis: Si fili⁹ dauid christus est: quō Matth.22.
in spū vocat eū dñm: dicens: Dixit domin⁹ domio Ps.109.
meo: sede a dextris meis. Donec ponā inimicos tu
os sub pedibus tuis: Dictum est em̄ imperitis: qui
q̄uis venturum christū sperarent: fm̄ hoiem tm̄ eū j7.3 ciui.ca.j4
expectarēt: nō fm̄ q⁹ Xt⁹ t sapia dei ē. Docet g̃ ibi fi
dē verissimā t sincerissimā: vt t dñs sit regi dauid:
fm̄ qd̄ est Xbūs in ꝓncipio: de⁹ apud deū: p qd̄ facta
sūt oīa: Et fili⁹: fm̄ qd̄ fact⁹ est ex semine dauid fm Joh.j.

carnē. Nō em̄ dicit: nō est fil⁹ dauid christ⁹: Sed si ia teneret q̄ fil⁹ sit ei⁹: discite quō sit dn̄s ei⁹: vt teneatis in christo q̄ fil⁹ hoīs est: ita em̄ fil⁹ dauid ē: et nō relinquat̄ qđ fil⁹ dei est: ita em̄ dn̄s ei⁹ est.

Explicit Tractatus de ps̄. IX.

Incipit Tractatus de ps̄. X.

A In finē psalmus ipi Dauid.

In Qua tractatiōe titul⁹ iste nō indiget: Ia em̄ satis tractatū est: qđ sit in finē. Ipm q̄ psalmi textū videam⁹: Qui mihi videt aduers⁹ hereticos cātādus: qui cōmemorādo t exaggerādo multor ī ecclesia pctā: q̄si apō ipos iusti aut oēs aut plēs sint: ab vni⁹ eccles̄ię verę matr̄ vberib⁹ nos auertere at q̄ arripe moliunt: affirmātes q̄ apud ipos sit christus: t q̄si pie studioseq̄ admonētes: vt ad eos trāseundo trāsmigrem⁹ ad christū: quē se hīe mentiūt. Notū est aūt christū in ꝓphetia: cū multis noīb⁹ allegorice insinuaret: etiā montē appellatū. Respondendū est itaq̄ istis: t dicendū:

In dn̄o ꝓfido: quō dicitis aię meę: trāsmigra ī mōtes sicut passer. Vnū montē teneo in quo ꝓfido: quō dicit̄ vt ad vos transeā tāq̄ multi sint christi: Aut si vos montes esse dicit̄ p supbiā: oportet qđē esse passerē pennatū ꝟtutib⁹ t q̄ceptī dei. Sz ealpa ꝓhibēt volare in istos mōtes: t in supbis hoīb⁹ spē collocare. Ha beo domū vbi requiescā: q̄ in dn̄o ꝓfido. Ia t passer inuenit sibi domū: Et fact⁹ ē dn̄s refugiū paupi. Dicam⁹ q̄ tota fiducia: ne dū christus apud hereticos q̄rim⁹: amittam⁹: In dn̄o ꝓfido: quō dicit̄ aię meę: trāsmigra in montē sic passer. Qm̄ ecce pec
Ps̄. 85
Ps̄. 9.
Al. tintēderūt.
catores †tetēderūt arcū: pauerūt sagittas suas in pharetra: vt sagittēt †in obscura luna rectos corde. Terrores isti sūt cōminantiuz nobis ꝟ pctōrib⁹: vt ad se tāq̄ ad iustos trāseam⁹. Ecce inquiūt: pctōres tetēderūt arcū: Credo scp̄turas: q̄s illi carnalit̄ interꝓtādo: venenatas inde sentētias emittūt. Parauerunt sagittas suas in pharetra: eadē ꝟba scz q̄ scp̄tura⁹ auctę iaculaturi sūt: in cordis occulto pauert. Ut sagittēt ī obscura luna rectos corde: vt cū senserint eccles̄ię lumine ꝓpt̄ multitudinē impitor t carnaliū obscurato: nō se posse cō
Al. tin obscuro
1. Cor. 15
B
uinci: corrūpāt bonos mores colloquijs malis. Sz q̄ oēs istos terrores dicendū ē: In dn̄o ꝓfido. Lūa ꝟo q̄ ꝓgruent significet eccles̄iā: memini me ꝓmisisse in h̄ psalmo ꝓsideratu⁹. Quę sūt ꝟ luna opini
5. de Hes. ad lit. 15.
ones ꝓbabiles. Hau aūt q̄ vera sit aut nō: oīo aut difficillime arbitror posse hoīem scire. Cū em̄ q̄rit vñ lumē hēat: Alij dicūt suū hīe: t globū ei⁹ dimidiū lucere: dimidiū aūt obscur⁹ ee: Dū aūt mouet ī circulo suo: eandē ptē q̄ lucet: paulatim ad terras cōuerti vt videri a nobis possit: t iō ꝑus q̄si cornutam apparere. Ia t si facias pilā ex dimidia pte cādidā: t ex dimidia obscurā: si eā ptē q̄ obscura est: añ oculos habeas: nihil cādoris vides: Et cū cępis illā cādidā ptē añ ocios auertere: si paulatim facias: ꝓmo cornua cādor videb: ꝟ deinde paulatim crescit: donec tota ps cādēs opponat oculis: t nihil obscure alterius ptis videat. Qđ si pseueres adhuc paulatim conuertere: incipit obscuritas apparere t cādor mīnui donec iterum ad cornua redeat: t postremo tot⁹ ab oculis auertat: ac rurs⁹ obscura illa ps sola possit videri. Qđ fieri dicūt: cū lumē lunę videt crescere vsq̄ ad q̄tādecimā lunā: Et rursus vsq̄ ad tricesimā minui t redire ad cornua: donec penit⁹ nihil ī ea lucis appareat. Scōm hāc opinionē luna in allegoria significat ecclesiam: q̄ ex pte spūali lucet eccl̄ia: ex pte āt carnali obscura est. Et aliq̄n spūal' ps ī bonis opib⁹ apparet hoīb⁹: aliq̄n aūt in ꝓscia latet ac deotātūmō nota ē: cū solo corpe apparet hoīb⁹: Sic cō tingit: cū oram⁹ ī corde: t q̄si nihil agere videmur: dū nō ad trā: t surs̄ū cor hīe iubemur ad dn̄m. Alij aūt dicūt nō hīe lunā lumē ꝓpriū: t a sole illustrari: Sed q̄n cū illo ē: eā ptē ad nos hīe q̄ ñ illustrat: t iō nihil ī ea luc̄ videri: Cū aūt īcipit ab illo recedere: illustrari ab ea etiā pte quā hz ad terrā: t nccario incipere a cornib⁹: donec fiat q̄tadecima q̄ solē. Tūc em̄ sole occidēte orit: vt quisq̄s occidentē solē obseruauerit: cū eū cepit nō videre: ꝙuers⁹ ad orientē lunā surgere videat: Atq̄ inde ex alia pte cuz ei cępit ꝓpinq̄re: illā ptē ad nos cōuertere q̄ nō illustrat: donec ad cornua redeat: atq̄ inde oīo nō appareat: q̄ tūc ps illa q̄ illustrat: surs̄ū ē ad cęlū: ad terrā aūt illa quā radiare sol nō pōt. Ergo t ꝑm hāc opinionez luna ītelligit eccl̄ia: q̄ suū lumē nō hēat: h ab vnigenito dei filio: q̄ mult̄ loc̄ in sanctis scp̄turā allegorice sol appellat⁹ est: illustrat. Quē nesciētes t cernere nō valētes hereticī qđā: ad istū solē corporeū t visibilē: qđ cōe lumē ē carnis hoīm atq̄ muscar⁹: sensus simpliciū conāt auertere: t nōnullor auertūt. Qui q̄diu nō pūt interiorē lucē ꝟitat̄ mēte ꝓueri: simplici fide catholica ꝓtēti ee nolūt: Quę vna puul' salus ē: q̄ vno lacte ad firmitatem solidioris cibi certo roboze puenit. Quelibet q̄ duar istar opinionū vera sit: ꝓgruenter accipit allegorice luna: eccl̄ia. Aut si in istis obscuritatib⁹ magn negocioſis q̄ fructuosis: exercere aīm: aut nō libet: aut nō vacat: aut animus ipe nō valet: satis est lunā popularib⁹ oculis intueri: t nō q̄rere obscuras causas: h cū oīb⁹ t incremēta ei⁹ t cōplemēta t ꝟtrimēta sentire. Quę si ꝓpterea ꝟficit vt renouet: etiā ipī impitę mīltitudini ꝟmōstrat eccl̄ię figurā: in q̄ credit resurrectio mortuor. Deinde q̄rendū ē: qđ in h̄ psalmo accipiat⁹ obscura lūa: in q̄ pctōres sagittare pauerūt rectos corde. Nō em̄ vno mō dici obscura luna pōt: Ia t cuz finit mēstruis cursib⁹: t cū ei⁹ fulgor nubilo intpolat: t cū plena ꝟficit: dici pōt obscura luna. Pōt q̄ t ꝟ psecutorib⁹ martyr⁹ intelligi: q̄ sagittare voluerint in obscura luna rectos corde: Siue adhuc in ecclesię nouitate: q̄ nondū terrt maior effulserat t gētiliū supstitionū tenebras vicerat: Siue linguis blasphemor t christianor nomē male diffamantiū: q̄si nebulis cū terra obtegeret: videri pspicua luna non poterat: id est ecclesia: Siue ipor martyr cędib⁹ t tāta effusiōe sanguinis: tāq̄ illo ꝟfectu t obscuratione q̄ cructā faciē luna videt oīdere: a noīe christiano ꝟterrebant ifirmi: In q̄ terroze ꝟba dolosa t sacrilega iaculabant pctōres: vt etiā rectos corde perueterēt. Pōt t ꝟ his pctōrib⁹ intelligi q̄s ecclesia ꝓtinet: qđ tūc iuēta occasiōe hui⁹ lunę obscurę: mīta cōmiserint: q̄ nob oprobria nūc obūciunt ab hereticis: cū eor auctores ea fecisse dicātur. Sz q̄quomodo se habeat qđ in obscura luna factum est: nunc catholico noīe toto orbe diffuso atq̄ celebrato: qđ

mihi ē incognit' pturbari: In dño eñ ꝓfido: Nec audio dicētes aiē meę: trāsmigra ī mōtes sic passer. Eñ ecce pctōres intēderūt arcū: vt sagittēt ī obscura luna rectos corde. Aut si t illis nūc luna videt obscura: qz incertū volūt efficere ḡ sit catholica: t eaz pctis carnalū hoīm ꝺs mlt̄os ꝓtinet: conant arguere: qd ad eū ptinet q vere dic: In dño ꝓfido: Qua
Matth.5. voce se qsqz t frumentū esse ostēdit: t vsqz ad vēntilatiōis tps paleas tolerabil'r sustinet. In dño ḡ ꝓfido:
D Illi timeāt: q ꝓfidūt in hoīe: t te pte hois se esse negare nō pñt: p cui' canos iurāt. Et cū in sermone ab eis ḡnit cui' cōtonis sint: nisi te pte illi' se eē dicant: non pñt agnosci. Dic qd isti faciūt: cū illis cōmemorant tā innūerabilia t ꝗtidiana pctā: t scelera eoz qb' plena ē illa societas: Nūqd pñt dicere: In dño ꝓfido: quō dicit' aiē meę trāsmigra in montes sicut passer: Nō eñ ꝓfidūt in dño: q tūc esse dicūt sācta sacrāmēta si p sanctos hoīes tenēt. Itaqz cuz ab eis ḡnit q sint scti: erubescūt dicere: nos sum'. Qui etiā si ñ erubescāt ꝟ dicere: hi q audiūt p ipis erubescūt.
Itaqz isti cogūt eos qui accipiūt sacrāmēta: spē suā
Dicere.17. ī hoiez ponere: cui' coz videre ñ pñt: Et maledict' ois q spē suā ponit in hoīe. Quid est eñ dicere: ego qb' do sanctū ē: nisi spem tuā in me pone: Quid si ñ es sanct': Oñde coz tuū. Qb' si nō potes: vbi vide-
Matth.7. bo q sanct' es: An forte dices qb' scptū ē: Ex opib' eoz cognoscetis eos. Video plane mira opa: ꝗtidianas violentias circūcellionū sub epis t pbyteris t ducib' circūqqz volitare: t terribiles fustes israelis vocari: q hoīes q nūc viuūt: ꝗtidie videt t sentiunt. Machariana ꝟo tpa te qb' inuidiā faciūt: t pluri mi viderūt: t nemo nūc videt. Et qsquis ea vidit catholic': potuit dicere: si dei seru' esse vellet: In dño ꝓfido. Qb' t nūc dicit: cū multa ḡ nō vult: in eccl'ia
Matth.13. videt: q se ītra illa retia plena piscib' bonis t malis natare adhuc sentit: donec ad finē marī veniat: vbi mali segregent a bonis. Isti aūt qd rñdēt: si alicui illoz dicat ille quē baptizāt: quō me iubes p̄sumere: Mā t si dātis t accipiēt ē meritū: sit dātis dei: t accipiēt pscię meę. Hęc eñ duo nō mihi incerta sūt: bonitas illi': t fides mea. Quid te inꝺponis te q̄ certū scire nihil possū: Sine me dicere: In dño ꝓfido. Mā si in te ꝓfido: vñ ꝓfido si nihil mali ista nocte fecisti: Postremo si vis vt credā tibi: nūqd possū amplius q̄ te credere: Eñ ḡ ꝓfido in eis qb' heri cōicasti: t hodie cōicas: t cras cōicabis: vtqz vl'isto triduo nihil mali cōmiserint: Qb' si nec te nec me potuit qb' nescim': ḡ cā ē vt rebaptizes eos q tpa traditiōis t machariane inuidię nō nouerūt: Quę cā est vt christianos ō mesopotamia venientes: q ceciliani t donati nec nomē audierūt: rebaptizare audeas: t neges eē christianos: Si autez illos polluūt aliena pctā ḡ nesciūt: te ne reū facit q̄cquid p singulos dies in pte vra te nescięte cōmittit: Impator ꝓstitutiones frustra obȝcit' catholic': cū ī vris castr' ꝓuati fustes igneqz sic sequant. Ecce q lapsi sūt: qui cum viderent in catholica pctōres: nō potuerūt dicere: In dño ꝓfido: t spē suā ī hoīe posuerūt. Qb' oīo dicerēt: si ñ ipi tales eēnt: q̄les illos putabāt: a qb' sacrilega supbia separe se velle finxerūt. Dicat ḡ aīa catholica: In dño ꝓfido: quō dicit' aiē meę: trāsmigra in mōtes sic passer. Eñ ecce pctōres intēderūt arcū: pauerūt sagittas suas in pharetra: vt sagittēt in obscura luna rectos corde: t sermonē ab ipis cōuertat ad dñm t dicat: Qñ q̄ pfecisti destruxer̄t. Et ꝟ dicat: nō ꝓtra istos solos: ſ ꝺ oēs hęreticos. Oēs E
eñ q̄ntū in ipis est: destruxer̄t laudē quā ex ore infantiū t lactentiū pfec̄ t': dū q̄stiōib' vanis t scrupulosis exagitāt puulos: t eos nutriri fidei lacte ñ sinūt. Quasi ḡ dictū sit huic aiē: q̄re isti tibi dicūt: trāsmigra in mōtes sic passer: q̄re te te pctōrib' terrēt: q ītēderūt arcū ad sagittandos in obscura luna rectos corde. Rñdet: Ꝺō vtiqz me terrēt: Qñ quę pfecisti: destruxer̄t. Ubi: nisi in puericulis suis: vbi puulos t iteriorī luce ignaros: nō lacte nutriūt: ſ venenis necāt: Iust' aūt qd fecit: Si vos machari': si vos cecilian' offendit: christus qd fecit vob: q dixit: Pa
Joh.14. cē meā do vob: pacē meā relinq̄ vob: quā vos nesā
da dissensiōe violastis: Christ' qd vob fecit: q tra- 1.q.1.Christa
ditorē suū tāta patiētia ptulit: vt ei p̄mā eucharistiā Joh.13.
ꝓfectā manib' suis t ore suo cōmēdatā: sicut cęteris aplis traderet: Quid vob fecit christ': q eundē traditorē suū quē diabolū noīauit: q aſi traditionē do-
Joh.6. mini: nec loculis dñicī fidē potuit exhibere: cū cęte-
Joh.12. ris discipul' ad p̄dicādū regnū cęloz mīsit: vt rēmō
Matth.10. straret dona dei peruenire ad eos qui cū fide accipiūt: etiā si talis sit p quē accipiūt: ḡlis iudas fuit: Dñs in tēplo sctō suo. Ita ꝟo: sic Ap'ls dicit: Tēplū
Abachuc.2. eñ dei sāctū ē: qd estis vos. Quisqs tēplū dei violauerit: dispdet illū de'. Tēplū eñ dei violat q violat
1.Cor.3. vnitatē. Nō eñ tenet caput: ex q totū coz' cōnexū
Eph.4. t cōpactū p oēm tactū sbministratiōis: ꝼm opatiōnē in mensurā vniuscuiusqz pt̄': incremētū cozpis facit: ī edificationē sui in charitate. Jn ꝺ tēplo sancto suo dñs ē: qd̄ pstat mlt̄ mēbris suis: sua q̄qz officia gerētib': in vnā edificationē charitat' pstruct': Qb'
violat: q̄squis cā p̄cipat' sui: a catholica societate
disiungit'. Dñs in tēplo sctō suo. Dñs in cęlo sedes ei'. Si cęlū accepis iustū: sic terrā accipis pec
catorē: cui dictū ē: Terra es t in terrā ibis: qd̄ dictū
Gen.3. ē: Dñs in tēplo sancto suo: repetitū intelligt': dū dictū ē: dñs in cęlo sedes ei'. Oculi ei' in paupez
Ps.9. respiciūt. Quippe cui' derelict' ē paup: Et q fact' ē refugiū paupi: Et ī ꝺ seditiones oēs t tumult' infra
Matth.13. ista retia donec ꝓducant ad litt'': de qb' nob ī ḡnicie suā t ad nr̄am correctionē īsultāt hęretici: p eos homines fiūt: qui pauper christi eē nolūt. Sz nūquid ab eis qui ꝺ eē volūt: auertūt oc'los dei: Oc'li eñ ei' in pauperē respiciūt. Nūquid metuendū ē: ne ī turba diuitū paucos pauper videre nō possit: q̄s in ecclesię gremio catholicę custoditos enutrit: Palpebrę ei' interrogāt filios hoim. Hic filios hominū: illa regula libent' acceperim: de veterib' regeneratos p fidē. Hi q̄ppe qbusdā scpturar̄ loc' obscuris tāqz clausis oculis dei exercent': vt ḡrāt. Et rurs' qbusdā loc' manifestis: tāqz aptis oculis dei illuminant': vt gaudeāt. Et ista ī sanct' libris crebra optio atqz adaptio tāqz palpebrę sūt dei: Quę introgāt: id ē ḡ ꝓbāt filios hoīm: q neqz fatigant' rex obscuritate: ſ exercent': neqz inflant' cognitiōe: ſ confirmant'.
Dñs interrogat iustū t impiū. Quid ḡ metuimus ne aliqd nob obsint ipij: si forte nobiscū sacramēta nō sincero corde cōicāt: quando ille interrogat iustū t impiū: Qui autē diligit iniquitatem odit aiam suā: Jd ē nō ei q credit de'o: t spē suā ñ ponit in hoīe: ſ tm̄ aiē suę nocet dilector iniqtatis.

F Pluit sup pctōres laqueos: Si nubes generalit ꝓphē itelligunt siue bom siue mali: q etiā pseudo ꝓphē appellant: sic ordinant pseudo ꝓphē a dño
Matth.24. deo: vt de his laqos sup pctōres pluat. Nō em q̄scz in eos sectādos incidit nisi pctōr: siue ad ꝓparationē extremi supplicij: si pseuerare in peccando maluerit: siue ad desuadēdā supbiā: si aliqñ deū cura sincere ꝛ ore ḡ siuerit. Si aūt nubes nō nisi boni ꝛ veri ꝓphetę intelligunt: ꝛ de his manifestū ē sup pctōres
2.Cor.2. laqos pluere deū: ḡuis de his etiā pios ad fructificandū irriget: Quibusdā: inqt Apl's: sumꝰ odor vitę in vitā: qbusdā odor mortis in mortē. Nō em ꝓphetę tm: ſ oēs verbo dei aīas irrigātes: nubes dici pñt. Qui cū male intelligūtur: pluit deꝰ sup pctō-
Heb.2. res laqos. Cū aūt bñ itelligunt fęcūdat pectora piorū atcz fideliū: Sic exēpli gra: qō scriptū ē: Et erūt duo i carne vna: si ad libidinē q̄scz iterptēt: laqueū
Eph.5. pluit sup pctōres. Si aūt itelligas sic ille q̄ ait: Ego aūt dico in christo ꝛ in ecclia: imbrē pluit sup fertilē terrā. Eadē aūt nube: id est diuina scriptura: vtrūcz
Matth.15. factū ē. Itē dñs dicit: Nō qd intrat in os vīm: vos coinqnat: ſ qd exit ab ore. Audit ſ pctōr: ꝛ gulā pat vocacitati. Audit ſ iustꝰ: ꝛ a cibox discernēdorū superstitiōe munit. Et hinc igit eadē scēpturax nube: ꝓ suo cuiuscz merito: ꝛ pctōri pluuia laqueox: ꝛ iusto pluuia vbertat infusa ē. Ignis ꝛ sulphur ꝛ spi-
ritus ꝓcellax ps calicis eox. Hęc pēna eox ē atcz exitꝰ: ꝓ q̄s blasphemat nomē dei: vt ꝑmo cupiditatū suax igne vastent: deinde maloꝝ opex fętore a cętu beatox abijciant: postremo arrepti atcz
Ps.22. sūmersi: ineffabiles pēnas luant. Hęc est em ps calicis eox: sicut iustox calix tuꝰ inebriās q̄z ꝓclarꝰ ē.
Ps.35 Inebriabunt em ab vbertate domꝰ tuę. Calicē aūt ꝓterea puto appellatū: ne qd ꝑter modū atcz mēsurā: vel in ipis pctox supplicijs ꝓ diuinā ꝓuidētiā arbitremur. Et iō tancz rōnē reddēs q̄re id fiat: subiecit: Q̄m iustꝰ dñs: ꝛ iusticias dilexit. Nō frustra pluralit: qz hoies dicit: vt ꝓ iustis: iusticię intelligant positę. In mltis em iustis q̄si multę iusticię vident eē: cū sit vna dei cuiꝰ oēs ptícipāt: Tancz si vna facies intueat plura specula: qō in illa singulare ē: de illis pluribꝰ pluralit reddit. Propterea rursus ad singularitatē se refert: dicēdo: Equitatē vi-
Al. †vultus. dit †facies ei⁹. Fortasse ꝓ eo sit positū equitatez vidit facies eiꝰ: ac si diceret: eqtas visa ē i facie eiꝰ: id ē in eiꝰ noticia. Facies em dei: ē potētia q̄ dignis inotescit. Aut certe equitatē vidit facies eiꝰ: qz non se ꝑbet cognoscēdū malis: ſ bonis: ꝛ ipa est eqtas.

G Allegorica exposicio. Si qs aūt lunā: synagogā vult intelligere: ad passionē dñi referat psalmū: ꝛ de iudeis dicat: Q̄m q̄ fecisti: destruxerit. Ac de ipo dño: Justꝰ aūt qd fecit: Quē tāq̄ destructorē legis arguebāt. Cuius ꝓcepta querse viuēdo ꝛ ea ꝓtēnendo ac sua statuēdo destruxerāt: Ut ipe dñs ꝑ hoiem loquat vt solet: dicēs: In dño ꝓfido: quō dicit aīę meę trāsmigra in montes sicut passer: ꝓter terrores scz eox q̄ illū appēdere ꝛ crucifigere cupiebant. Cū pctōres sagittare volētes rectos corde: id est q̄ christo crediderāt: In obscura luna: id ē repleta pctōribꝰ synagoga: nō absurde intelligit. Cui ꝓgruit ꝛ qō ōr: Dñs in tēplo sācto suo: dñs in cęlo sedes eiꝰ: id est verbū i hoie: vel ipe filiꝰ hois q̄ in cęlis est. Oculi eiꝰ in pauperē respiciūt; Aut quē suscepit ꝑ deū: aut ꝓter quē passus est ꝑ hoiem. Palpebrę eiꝰ interrogāt filios hominū. Optionē atcz adaptionē oculox: qō nomie palpebrax ꝓbabile ē positū: mortē resurrectionēcz eiꝰ accipe possumꝰ: vbi ꝓbauit filios hoim discipulos suos: ꝛ territos sua passione ꝛ resurrectiōe lętificatos. Dñs interrogat iustū ꝛ impiū: tā de cęlo gubernās ecclesiā. Qui aūt diligit iniqtatē: odit aīam suā. Quare ſ ita sit: ꝓsequntia docēt: Pluit em super pctōres laqueos: Scōm supiorē expositionē accipiendū: Et oīa cętera vsqz ad finē psalmi.

Explicit Tractatus de pſ. X.

Incipit Tractatus de pſ. XI.

In finē pro octaua: pſ. Dauid.

A Octauū diem iudicij posse intelligi in sex pſ. dictū est. Pōt ꝛ ꝓ octauo intelligi ꝓ ęterno sęculo: qō post ſ tps qō. vij. diebus voluit: dabit sctis.

Saluū me fac dñe: qm defecit sāct⁹: Id ē nō inueniet sicut loqmur cuz dicim⁹: defecit frumētū: aut defecit pecunia. Q̄m diminute sūt veritates a filijs hoim. Veritas vna est: q̄ illustrant aię sanctę. Sz qm multę sūt aię: in ipis multę veritates dici pñt: sicut ab vna facie: multę in speculis imagines apparēt. Vana locuti sūt vnusqsq ad primū suū. Proximus oēm hoiem oportet intelligi: qz nemo ē cū q̄ sit ope-
randū malū. Et dilectio ꝓximi malū nō opat. Lą-
bia dolosa in corde: ꝛ corde locuti sūt †vaAl. non hꝫ
ng. Qz bis ait: In corde ꝛ corde: duplex cor significat. Dispdat dñs vniuersa labia dolosa: Universa dixit: ne qs se exceptū putet: sicut Apl's dicit: In oēm aīam hois opantis malū: Judęi primū ꝛ greci. Linguā magniloquā. Linguā superbam. Qui dixerūt: linguā nostrā magnificabim⁹ labia nra †ap̄ nos sūt: qs nr dñs est: Superbi hypocritę significant in sermōe suo spē ponētes ad homies decipiēdos: ꝛ deo non subditi.

Ro.1. Al.

Propter miseriā inopū ꝛ gemitū pauperū: nunc exurgā dicit dñs. Ita em ꝓpm suū ipse dñs in euāgelio miserat⁹ est: q rectorez nō haberet: cū bñ posset obtēperare. Vñ etiā dicit in euāgelio: Messis multa: operarij aūt pauci. Hoc aūt ex ꝑsona dei ꝑis accipiendū est: q̄ ꝓter inopes ꝛ pauperes: id est inopia ꝛ pauptate bonox spūaliū egētes: filium suū dignat⁹ est mittere. Inde aūt incipit sermo eiꝰ apud Matthęū in mōte: cū dicit: Beati pauperes spū: qm ipox ē regnū cęlox. Ponā in salutari. Nō dixit qd ponat: sed in salutari: in christo accipiendū ē: ꝑm illō: Q̄m viderūt oculi mei salutare tuum. Et iō intelligit in illo posuisse: qō ad miseriā inopū auferendā: ꝛ ꝑsolandū gemitū pauperū ꝑtinet.

Matth.5. Luc.2.

Fiducialiter agā in eo. Scōm illud in euāgelio: Erat em docēs eos tāq̄ potestatē habēs: nō tāq̄ scribę eox. Eloquia dñi eloq̄a casta. Hęc ꝑsona ꝓphetę est: Eloquia dñi eloquia casta. Casta dic: sine corruptiōe simlatiōis. Oēs em ꝓdicāt veritatē ñ caste: qz vēdūt illā ꝑcio cōmoditatū huiꝰ sęculi. De talibꝰ dic Apl's: q christū ānūciāt nō caste.

Matth.7. B Phil.1.

Argētū igne examinatū terrę. Ipa eloquia dñi: ꝓ tribulatiōes ꝓbata peccatorib⁹. Purgatū septuplum. Per timorē dei: ꝓ pietatē: ꝓ sciaz: per fortitudinē: ꝓ ꝓsiliū: ꝓ intellectū: ꝓ sapientiā. Nā septem sūt etiā beatitudinis gradꝰ: quos in eodē sermone quē habuit in mōte dñs exequit κάτα mat-

Matth.5. thēsū: Beati paupes spū: beati mites: beati lugētes: beati q̄ esuriūt ⁊ sitiunt iustitiā: beati misericordes: beati mūdo corde: beati pacifici. De q̄bus sentētijs septē: totū illū sermonē plixū dictum esse aīaduerti pōt. Mā octaua: vbi dictū est: Beati q̄ psecutionez patiūt ꝓpt iustitiā: ipm ignē significat: quo septēpli citer ꝓbat argentū. Qui sermo cuz terminat⁹ esset:

Matth.7. dictū est: Erat em̄ docēs eos tanq̄ potestatez hās: nō tāq̄ scribę eoz. Qđ ptinet ad id q̄ in h̄ psalmo dictū est: Fiducialiter agā in eo. Tu dñe seruabis nos ⁊ custodies nos a generatiōe hac in ęternū. Hic tanq̄ iopes ⁊ pauperes: ibi tanq̄ opulentos ⁊ diuites. In circūitu impij ambulant: Id est in tpalīū rex cupiditate: q̄ septē dieruz repetito circūitu: tanq̄ rota voluit: ⁊ ideo nō perue

Prouer.2 niūt in octauū: id est in ęternū: ꝑ quo iste psalm⁹ tulatus est. Ita ⁊ ꝑ salomonē dr: Uētilator em̄ impioz ē rex sapiēs: ⁊ imittit ill' rotā maloz. Scōm altitudinē tuā mltiplicasti filios hominū.

Sap.9. Quia est ⁊ in tpalib⁹ multiplicatio: q̄ auertit ab vnitate dei. Uñ corpus qđ corrūpit: aggrauat aīam: ⁊ dēpmit terrena inhabitatio sensū multa cogitantez. Multiplicant autē iusti ꝑm altitudinē dei: quando ibunt de virtute in virtutē.

Explicit Tractatus de pš. XI.
Incipit Tractatus de pš. XII.

A In finē psalmus Dauid.

Ro.10. Finis em̄ legt christ⁹: ad iustitiā oi credenti.

Vsqquo dñe obliuisceris me i finē: Id est differs me ad intelligendū christum spūaliter: q̄ ē dei sapientia: ⁊ rect⁹ finis oīs

Ar. vsqquo. intētionis aīę. †Quousq̄ auertis faciē tuaz a me. Sicut nō obliuiscit de⁹: sic nec faciē auertit: ꝑ mōze nostro scriptura loquit. Auertere aūt de⁹ faciem dr: dū nō dat aīę noticiā sui: q̄ adhuc puz mētl oculū nō habet. Q̄diu ponā ꝯsiliū in anima mea. Cōsilio nō opus ē: nisi in aduersis. Ergo q̄diu ponā ꝯsiliū i aīa mea: ita dictū ē: q̄diu ero i aduersis. Aut certe respōsio est: Ut iste sit sensus: Tādiu dñe obliuiscēris me in finē. ⁊ tādiu auertis faciē tuā a me: q̄diu ponā ꝯsiliū in aīa mea: Ut nisi q̄s posuerit ꝯsiliū in aīa sua: vt pfecte opet misericordiam: nō eū dirigat de⁹ in finē: neq̄ noticiā sui plenā: qđ est facie ad faciē: ꝓbeat illi. Dolorē in corde meo per diem. Subaudit: q̄diu ponā. Per diē ār: ꝓtinuationē significat: vt dies ꝑ tpe itelligat. A quo se q̄s dēsiderās exui: dolorē ponit in corde: de pcans ad ęterna ꝯscendere: ⁊ humanū diē nō pati. Usqquo exaltabitur inimic⁹ meus super me. Uel diabol⁹: vel ꝯsuetudo carnalis. Respice ⁊ exaudi me dñe deus me⁹. Respice: refertur ad id qđ dictū ē: vsqq̄ auertis faciē tuā a me. Exaudi: refert ad id qđ dictū est: vsqq̄ obliuiscēris me in finē. Illumia oculos meos ne vnq̄ obdormiā in morte. Oculos cordis oportet itelligi: ne delectabili defectu peccati: claudant. Neq̄ dicat inimic⁹ meus ꝓualui aduersus eū. Diaboli insultatio metuēda est. Qui tribulant me exultabunt: si motus fuero. Diabol⁹ ⁊ angeli eius: Qui nō exultauerūt de iusto viro iob: cū eū tribulārent: q̄ nō est mot⁹: id est de stabilitate fidei nō recessit. Ego autez in tua misericordia speraui. Quia idipm qđ nō mouet hō ⁊ fixus in dño ꝓmanet: nō sibi debet tribuere: ne cū se gloriat nō eē motū: ipa superbia moueat. Exultabit coz meū i salutari tuo. In christo: i sapiētia dei. Cāntabo domino q̄ bona tribuit mihi. Bona spūalia: nō ad humanū diē ptinētia. Et psallā noi dñi altissimi: Id est cum gaudio grās ago: ⁊ ordinatissime vtoz corde: q̄ ē cāt⁹ aīę spūalis. Si aūt aliq̄ h̄ differentia ꝯsiderāda est: cāntabo corde: psallā opib⁹ domino: qđ sol⁹ videt. Noī aūt dñi: quod apud homines innotescit: quod nō illi: sed nobis vtile est.

Ps.7.

Explicit Tractatus de pš. XII. A
Incipit Tractatus de pš. XIII.

In finē pš. ipi Dauid.

Quid sit in finē: non est sepl⁹ repetendū. Finis em̄ legt: christ⁹: ad iustitiā oi credēti: sic Apls

Ro.10 dicit. Illi credim⁹: qñ incipimus viā bonā ingredi. Ipm videbimus: cū puenimus: Et ideo ipe finis.

Ps.52. Dixit †imprudēs in corde suo: nō est deus.

Ar. †insipiens. Nec ipi em̄ sacrilegi ⁊ detestandi quidā philosophi: qui puersa ⁊ falsa de deo sentiūt: ausi sūt dicere: nō ē de⁹. Ideo ḡ dixit: i corde suo: qz h̄ nemo audet dicere: etiā si aus⁹ fuerit cogitare. Corrupti sunt ⁊ abominabiles facti

Ps.52. sunt in †affectiōib⁹ suis: Id est dū amāt h̄ secu

Ar. †studijs. lū: nō amāt deū. Ipę sunt affectiōes q̄ corrumpūt aīam: ⁊ sic excęcāt: vt possit etiā dicere iprudens in corde suo: nō est de⁹. Sic em̄ nō ꝓbauert deū habe

Ro.1. re in noticia: dedit illos de⁹ in reprobū sensū. Nō ē

Ps.52. q̄ faciat bonū: nō est vsq̄ ad vnū. Usq̄ ad vnū: vel cū ipo vno pōt intelligi: vt nullus hoim̄ itelligat: Uel ꝑ vnū: vt accipiat dñs christ⁹. Sic dicim⁹: iste ager vsq̄ ad mare est: nō vtiq̄ simul cōputam⁹ ⁊ mare. Et iste est melioz intellectus: vt nēo intelligat fecisse bonitatē vsq̄ ad christū: qz nō pōt q̄sq̄ hoim facere bonitatē: nisi ipe mōstrauerit. Et illud vez est: Quia vsq̄ qđ q̄sq̄ cognoscat vnū deū: nō potest facere bonitatē. Dñs de celo ꝓspexit

Ps.52 super filios hoim̄: vt videat si ē intelligēs aut req̄rēs deum. Sup iudeos pōt intelligi: vt honorati⁹ eos appellauerit filios hoim̄ ꝓpter vnius dei cultū: in cōpatiōe gētiliū: de q̄bus arbitroz superi⁹ dictū: Dixit iprudēs in corde suo: nō est de⁹ ⁊c. Prospicit aūt dñs: vt videat p aīas sāctas suas: qđ significat id qđ dictū ē: de celo. Nā p seipm nihil eū latet. Oēs declinauerūt sil' inutiles facti sunt:

Ps.52 Id ē iudei tales facti sūt q̄les ⁊ gētes: de q̄b⁹ sup dictū ē. Nō ē q̄ faciat bonu: ñ ē vsq̄ ad vnū. Sil' vt sup intelligēdū ē. Sepulchrū patēs est

Ps.5.et Ro.3 guttur eoz̄. Aut voracitas significat inhiātē gule: Aut in allegoria: q̄ occidūt ⁊ q̄si devorāt interfectos eos q̄b⁹ suoz mor ꝓuersitatē ꝑsuadēt. Cui sile ē ecōtrario: qđ petro dictū ē: Macta ⁊ māduca: vt

Act.10 in suā fidē ⁊ bonos mores gētes ꝓuerteret. Linguis suis dolose agebāt. Comes ē vorācib⁹ adulatio ⁊ oīb⁹ malis. Uenenū aspiduz sub labijs eoz̄. Uenenū dolū dicit: aspidū aūt: qz nolūt audire ꝓcepta legis: sic aspides nolūt audire vba icā

Ps.57 tantē: qđ in alio psalmo euidēti⁹ dr. Quorum os

Ro.3. maledictiōe ⁊ amaritudine plenū ē. Hoc ē venenū aspidū. Ueloces pedes eoz̄ ad effūdēdū sāguinē. Cōsuetudinē male faciēdi. Contritio ⁊ infelicitas i vijs eoz̄. Oēs em̄ malorū hoim̄ vię: plenę sūt laboze ⁊ miſia. Jō dñs clamat:

Matth. ij. Venite ad me oēs qui laborat⁹ ⁊ onerati estis: ⁊ ego reficiā vos: Tollite iugum meū ⁊ discite a me: qz mitis sū ⁊ hūilis corde: Jugū em̄ meū leue est: ⁊ sarcina mea leuis ē. Et viā pacis nō cognouerunt: Hāc vtiqz quā dñs vt dixī cōmemorat: in iugo leui ⁊ sarcina leui. Nō ē timor dei ante oculos eor̄. Isti nō dicūt: nō est dē: ꝫ tñ non timent dēū. Nōne cognoscēt oēs q̄ operantur iniq̄tatē: Judiciū minat. Qui deuorāt ꝑ†ppl̄m meuz sicut †cibū panis. Id est q̄tidie. Lib⁹ em̄: panis q̄tidian⁹ est. Deuorāt aūt ꝑ†m: q̄ sua cōmoda ex illo capiūt: nō referētes ministeriū suū ad gloriā dei: ⁊ ad eor̄ q̄bus ꝑ̄sūt: salutē. Dñm nō inuocauerunt. Nō em̄ vere hūc inuocat: q̄ ea desiderat: q̄ illi displicēt. Illic trepidauerūt timore vbi nō erat timor: Id est in dāno rer̄ tpaliū. Dixerī em̄: Job. ij. Si relinq̄mus eū sic: credēt in eū oēs: ⁊ venient romani: ⁊ tollēt nob⁹ ⁊ locū ⁊ gentē. Timuerūt regnū terr̄enuz amittere vbi nō erat timor: et amiserūt regnū celor̄: qđ timere debuerāt. Et hoc de oīb⁹ tpalib⁹ cōmodis intelligendū ē: quor̄ amissionē cuz timēt hoies: ad eterna nō veniūt. Qm̄ ꝑ†de⁹ ī generatiōe iusta ē: Id est nō est in eis q̄ diligunt seculū. Iniustū est em̄ relinq̄re seculor̄ ꝓditorē: ⁊ diligere seculū: Et seruire creature potiꝰ q̄z creatori. Cō Ro. j. siliū inopis cōfudistis: qm̄ dñs spes eius est: Id est ꝓtēpsistis hūilē aduentū filij dei: qz in eo nō vidistis pompā seculi: vt hi q̄s vocabat: in deo solo spem ponerēt: nō in reb⁹ transeuntib⁹. Quis dabit ex siō salutare israel: Subaudit nisi ipe cuius hūilitatē ꝓtēpsistis. Ipe em̄ in claritate vēturꝰ ē ad iudiciū viuor̄ ⁊ mortuor̄ regnūq̄z iustor̄: Ut Ro. ij qm̄ isto hūili aduētu facta ē cecitas ex pte israel vt plenitudo gentiū intraret: in illo alio fiat qđ sequit: Et sic oīs israēl salu⁹ fieret. Pro iudeis em̄ Apl's etiā illud Esaie testimoniū accipit: q̄ dictū ē: Veniet ex sion q̄ auertat impietatē ab iacob. Sic hic positū est: Quis dabit ex sion salutare israel: Cū auerterit dñs captiuitatem plebis suę: exultabit iacob ⁊ lętabit israel. Repetitio ē: sicut solet: Nā idē puto esse lętabit israel: qđ est exultabit iacob.

Explicit Tractatus de pš. XIIII.

Incipit Tractatus de pš. XIIII.

Psalmus ipsi Dauid.

A Ad hoc titulo nulla qstio est.

Al. †habitabit. Pš. xj. Domine q̄s †pegrinabit ī tabernaculo tuo. Or̄ q̄z aliq̄n ponat tabernaculū etiā ꝑ habitatiōe sempitna: tñ cuz ꝑ ptie accipit tabernaculū: belli res ē. Nā ⁊ cōtubernales milites dicunt: tāq̄z simul habētes tabernacula. Hic sens⁹ adiuuat ex eo qđ dictū est: q̄s peregrinabit. Ad tps em̄ cū diabolo dimicam⁹: ⁊ tūc opus ē tabernaculo q̄ nos refugiam⁹: Qđ significat maxime fidē tpalis dispēsatiōis: q̄ ꝑ nob acta ē tpalit ꝑ incarnationē dñi. Al. †Aut. †Et q̄s requiescet in mōte sancto tuo: Hic fortasse iā ipam eternā habitationez significat vt montē intelligam⁹ supeminentiā charitatis christi in vita ętna. Qui ingredit sine macula: ⁊ opat iusticiā. Hoc ꝑposuit: deinceps id exequit. Qui loquit veritatē in corde suo. Nōnulli em̄ ī labīs habēt veritatē: ⁊ ī corde nō habēt. Tāq̄z si alicꝰ dolose oīdat viā sciēs in ea eē latrones: ⁊ dicat: si hac ieris: a latronib⁹ tut⁹ eris: ⁊ cō

tingat vt vere nō ibi latrones inueniant: Verū ille locut⁹ ē: ꝫ nō in corde suo: Aliud em̄ putabat: ⁊ nescīēs vez dixit. Ergo paz ē vez loq̄: nisi etiā in corde ita sit. Qui nō egit dolū ī lingua sua. Lingua agit dol⁹: cū aliud ore ꝑfert: aliud pectore tegitur. Nec fecit ꝑximo suo malū. Proximū oēz hoiem accipi oportere: notū est. Et opprobriuz nō accepit aduersꝰ ꝑximū suū: Id ē nō libēter aut temere credidit crimiatori. Ad nihilū deductꝰ est in ꝓspectu eiꝰ malignus. Ista pfectio est: vt nihil in hoie valeat malignꝰ: ⁊ vt hoc sit in ꝓspectu eiꝰ: id ē certissime nouerit malignū nō esse: nisi cū animꝰ a specie sui creatorꝭ eterna ⁊ īcōmutabili: ad creaturę speciē auertit: q̄ ō nihilo facta ē. Timētes aūt dñm glorificat. Utiqz ipe dñs: Initiū aūt sapiētię timor dñi. Sicut q̄ illa supiora ptinēt ad pfectos: ita ea q̄ nūc dicturꝰ est: ptinēt ad incipiētes. Qui iurat ꝑximo suo ⁊ non decipit: q̄ pecuniā suā nō dedit ad vsurā: ⁊ munera sup̄ innocētes nō accepit. Ista nō sūt magna: Sz q̄ nec ista pōt: multo minꝰ pōt loq̄ vitatē ī corde suo: ⁊ non dolū agere in lingua sua: ꝫ vt est in corde vez: ita ꝑferre ⁊ habere in ore: est est: nō non: Et nō facere ꝑximo suo malū: id est nlī hoi: Et opprobriū nō accipe aduersus ꝑximū suū. Que sunt pfector̄: in quor̄ ꝓspectu ad nihilū deductꝰ est malignꝰ: Tamē etiā ista minora ita ꝓcludit: Qui facit hec: nō cōmouebit ī eternū: Id ē ꝓueniet ad illā maiora: in q̄bus ē magna ⁊ incōcussa stabilitas. Nā ⁊ ipa tpa nō sine causa fortasse sic variata sunt: vt in sup̄iore ꝓclusiōe ꝑteritū tps poneret: ī hac autē futur̄. Nā ibi dictū ē: Ad nihilū deductꝰ ē ī ꝓspectu eiꝰ malignꝰ: Hic aūt: Nō cōmouebit in eternū.

Explicit Tractatus de pš. XIIII.

Incipit Tractatus de pš. XV.

Tituli inscriptio ipi Dauid.

Ex noster in hoc psalmo loquit ex ꝑsona suscēptiōis hūanę: de q̄ titulꝰ regalis tpe passionis inscriptus emicuit: Dicit aūt hec:

Conserua me dñe qm̄ in te sp̄aui: dixi domio deꝰ meꝰ es tu: qm̄ bonor̄ meor̄ nō eges. Qm̄ bonis meis nō expectas tu fieri beatꝰ. Sanctis q̄ sunt in terra eius. Sāctis q̄ in terra viuētiū spem suā posuerī: ciuibꝰ hierusalē celestis: q̄r ꝓuersatio spūalis p ancorā spei in illa pria figit: q̄ recte dei tra noiat: q̄uis adhuc ⁊ ī his trīs carne versēt. Mirificauit oēs volūtates meas in illis. His q̄ sancti miras feci oēs volūtates meas in ꝑfectu eor̄: q̄ senserūt q̄d eis ꝑfuerit: ⁊ hūanitas meę diuinitatī vt morerer: ⁊ diuinitas hūanitatī vt resurgerē. Multiplicate sūt infirmitates eor̄: Nō ad pniciē: ꝫ vt medicū desiderarēt. Postea accelerauerunt. Ista q̄z post multiplicatas infirmitates: accelerauerī: vt sanarent. Nō ꝓgregabo ꝓuēticula eor̄ de sanguinibus: Erūt em̄ ꝓuēticula eor̄ nō carnalia: nec ō sanguinib⁹ peccor̄: ꝓpitiat⁹ ꝓgregabo eos. Nec memor ero nom̄ illor̄ ꝑ labia mea. Sed spirituali mutatione obliuiscent quid fuerūt: Nec a me iā vel peccatores: vel inimici vel hoies: ꝫ iusti ⁊ fratres mei ⁊ filij dei vocabūt ꝑ pacez meā. Dñs ps hereditatis meę. Possidebūt em̄ mecū hereditatē ipm deuz. Eligant sibi alij ptes quib⁹

fruant terrenas ⁊ tpales: portio sctoꝝ dñs ꝑtern⁹ ē.
Et calicis mei. Bibāt alij mortiferas voluptates: portio calicis mei dñs est. Nō dico mei: adiungo ecclīam: Quia vbi caput: ibi ⁊ corpus. Hā in hꝛ reditatē cōgregabo cōuēticula eoꝝ: ⁊ p calicis ebrietatē obliuiscar noīa vetā eoꝝ. Tu es q̄ restitues mihi hereditatē meā. Ut nota sit et his q̄s libero: claritas qua erā apud te priusq̄ mūd⁹ fieret: Nō enim restitues mihi qō nō amisi: sed restitues his q̄ amiserūt et⁹ claritatī noticiā: In q̄bus qꝛ ego sum: mihi restitues. Funes ceciderūt mihi in ꝓclaris. Limites possessiōis meę in tua claritate tanq̄ sorte ceciderūt: velut possessio sacerdotū ⁊ leuitaꝝ deus est. Eteni hereditas mea ꝓclara est mihi. Eteni hereditas mea ꝓclara ē: nō oib⁹: sed vidētib⁹: In q̄bus qꝛ ego sum: mihi est. Benedicā dñm q̄ mihi tribuit intellectum: Quo ista hereditas videri ⁊ possideri potest. Insup autē ⁊ vsq̄ ad noctē †emēdauerunt me renes mei. Sup intellectū aūt vsq̄ ad mortem eruditur me inferior pars mea: carnis assumptio: vt experirer tenebras mortalitatis: q̄s ille intellect⁹ nō habz. Prouidebā dominū in cōspectu meo sēp. Sed venīēs in ea q̄ trāseūt: nō abstuli oculū ab eo qui semp manet: hoc ꝓuidēs: vt in eum post tpalia pacta recurrerē. Qm̄ a dextris ē mihi ne cōmouear. Qm̄ fauet mihi: vt stabiliter in eo pmaneam. Propter hoc †iocundatū est coꝛ meum: ⁊ exultauit lingua mea. Propter hoc et i cogitatiōib⁹ meis iocūditas: ⁊ i verbis exultatio. Insup ⁊ caro mea requiescet in spe. Insup et caro mea nō deficiet in interitū: sed in spe resurrectionis obdormiet. Qm̄ nō derelinques aiam meā in inferno. Qm̄ neq̄ aiam meā inferis possidendā dabis. Neq̄ dabis scm̄ tuū videre coꝛruptionē. Neq̄ scificatū corpus: p qō et alij scificādi sunt: coꝛrūpi patieris. Notas mihi fecisti vias vitę. Notas fecisti p me hūilitatē vias: vt ad vitā redirēt hoīes: vñ p supbiā ceciderāt: In q̄b⁹ qꝛ ego sum: notas mihi fecisti. Adimplebis me leticia cū vultu tuo. Adimplebis eos leticia: vt nō vltra gr̄ātē aliq̄d: cū facie ad faciē te viderint: In q̄bus qꝛ ego sum: me adimplebis. †Delectatio in dextera tua vsq̄ in finē. Delectatio est in fauore ⁊ in ꝓpitiatione tua in hui⁹ vitę itinere: pducēs vsq̄ ad finē glię cōspectus tui.

Explicit Tractatus de pš. XV.

Incipit Tractatus de pš. XVI.

Oratio ipsi Dauid.

Hec est personę dñi tribuenda: adiuncta ecclesia quę corpus eius est.

Exaudi de⁹ iusticiā meā: intēde deprecationi meę. Aurib⁹ pcipe oꝛonem meā: nō in labijs dolosis. Nō ad te i labijs dolosis ꝓcedentē. A vultu tuo iudiciū meū ꝓdeat. Ex illuminatiōe noticię tuę vex iudicē. Aut certe nō in labijs dolosis: a vultu tuo iudiciū meū ꝓdeat: vt sez nō ꝓferā iudicās aliud q̄z ī te intelligo. Oculi mei videāt eq̄tatē. Oculi mei videant eq̄tatē: coꝛdis vtiq̄ oculi. Probasti coꝛ meū ⁊ visitasti nocte: Quia ipm coꝛ meū visitatiōe tribulationis ꝓbatū est. Igne me examinasti: ⁊ nō ē inuēta in me iniq̄tas. Non autē hoꝛ tm̄: qꝛ pturbare assolet: sed etiam ignis qꝛ vsit vocāda est ipa tribulatio: q̄ examinat⁹ iustus inuētus sum. Ut non loquat⁹ os meū opa hoīm. Ut aliud non ꝓcedat exoꝛe meo: q̄z id qō ptinet ad glorīā ⁊ laudē tuā: nō ad opa hominū: q̄ faciūt p ter volūtatē tuā. Propter ⁘ba labioꝝ tuoꝝ. Propter ⁘ba pacis tuę: vel ꝓphetarū tuoꝝ. Ego custodiui vias duras. Ego custodiui vias laboriosas: mortalitatis hūanę atq̄ passionis. † Ad pficiendos gressus meos: in semitis tuis. Ut pficeret charitas ecclīę in itinerib⁹ angustijs: q̄bus venīt ad requiē tuā. Ut nō moueant vestigia mea. Ut nō moueant signa itineris mei: quę tāq̄ vestigia sacramētis ⁊ scripturis aplīcis impsa sunt: q̄ intueant ⁊ obseruēt q̄ me seq̄ volunt. Aut certe vt etiā stabiliter in eternitate pmaneā: postea q̄z pegi vias duras: ⁊ in angustijs semitaꝝ tuarum gressus pfeci. Ego clamaui qm̄ exaudisti me deus. Ego libera ⁊ valida intētiōe ꝓces ad te direxi: qm̄ vt hāc habere possem: exaudisti me infirmi⁹ oratē. Inclina aurē tuā mihi: ⁊ exaudi verba mea. Nō deserat exauditio tua hūilitatē meā. Mirifica misericordias tuas. Nō vilescant misericordię tuę: ne minus ament. Qui saluos facis sperātes in te. A resistētib⁹ dexterę tuę. A resistētib⁹ fauoꝛi: q̄ mihi faues. Custodi me dñe vt pupillā oculi. Custodi me vt pupillā oculi: q̄ apparet ꝓparua ⁊ exigua: p eā tñ dirigit acies luminis: q̄ lux ⁊ tenebre dñi iudicant: sicut p christi humanitatē diuinitas iudicij: discernēs inter iustos et pctōres. † In tegmine alaꝝ tuaꝝ ꝓtege me. In munimēto charitatis ⁊ misericordię tuę ꝓtege me. A facie impioꝝ q̄ me afflixerūt. Inimici mei aiam meā circūdederūt: adipē suū pcluserunt. Leticia sua pingui coopti sunt: postea q̄z cupiditas eoꝝ de scelere satiata est. Os eoꝝ locutū est supbiā. Et ꝓpterea os eoꝝ locutū est supbiam: dicēdo: Aue rex iudeoꝝum: ⁊ cętera talia. Prosciētes me nūc circumdederunt me. Prosciētes me extra ciuitatē: nūc circūdedert me in cruce. Oculos suos statuerūt declinare i terrā. Intētionē coꝛdis sui statuerūt declinare in ista terrena: putantes magnū malū ꝓpeti eū q̄ occidebāt: ⁊ se nullū q̄ occidebāt. Susceperūt me sicut leo parat⁹ ad ꝓdā: Susceperūt me sicut ille aduersari⁹ circūiens: gr̄ens quē deuoꝛet. Et sic catulus leonis habitās in †occultis. Et sic catul⁹ ei⁹: ꝓphīs cui dictū est: Vos ex parte diabolo estis: cogitans de insidijs quib⁹ iustū circūueniret ⁊ pderet. Exurge dñe ꝓueni eos ⁊ †subuerte eos: Exurge dñe: quē doꝛmire arbitrant: ⁊ iniquitates hominū nō curare: ante exercent malicia sua: vt factū eoꝝ vindicta ꝓueniat: ⁊ ita subuerte eos. †Erue animā meā ab impijs. Erue animam meā resuscitādo me a morte: quę mihi ab impijs irrogata est. Framea tuā ab inimicis manus tuę. Anima enī mea framea tua est: quā assumpsit manus tua: id est eterna ⁘tus tua: vt per ipam regna debellet iniquitatis: ⁊ diuidat iustos ab ipijs. Hanc ergo erue ab inimicis man⁹ tuę: hoc est ⁘tutis tuę: hoc est ab inimicis meis. Dñe †pdēs eos de terra: dispti re eos in vita eoꝝ: Dñe pde eos de terra quā inhabitāt: dispertire eos p oꝛbem

i. sen. dist. 47. verū vt.

Al. † Perfec.

Al. † Sb vmbra

Matth. 27.

1. Petri. 5.

Al. † abditis. Joh. 8.

Al. † supplāta.

Al. † Eripe.

Al. † a paucis & era diuide eos.

terrarū in ista vita: quā solā suā vitā putant: q̄ eternam desperant. Et de abscōditis tuis adimpletus est vēter eor̄. Non solū autē ista pena eos p̄sequet̄ visibilis: sed etiā de peccatis quę tāq̄ 1.sen.dis.16. illa enim. tenebre abscondunt a lumine veritatis tuę: adimpleta est memoria eor̄: vt obliuiscant deū. Saturati sūt †porcina. Saturati sūt īmūdicia: p̄culcantes Ar. †filijs. margaritas sermonū dei. Et †reliquerunt reliq̄ Ar. †diuiserūt. as paruulis suis. Et reliq̄rūt reliquas puulis suis: clamāt̄es: Pctīm ꝟ sup nos t sup filios nr̄os. Ego Matth.27. autem in tua iusticia apparebo in p̄spectu tuo. Ego aūt q̄ nō apparui eis: q̄ corde sordido et tenebroso lucē sapiētię tuę videre nō p̄ūt: in tua iu- Ar. †apparuerit. stitia apparebo i p̄spectu tuo. Satiabor dū †manifestabit gl̄ia tua. Et cū illi saturati sunt īmundicia sua: vt me intelligere nō possint: ego satiabor dū manifestabit gl̄ia tua in his q̄ me intelligūt. Sane illo ꝟsu vbi dictū ē: Saturati sūt porcina: nōnulla exemplaria: Saturati sūt filijs habēt. Ex ambiguo enī greco īterp̄tatio duplex euenit. Filios aūt opa itelligim⁹. Et sicut bona opa bonos filios: ita malos mala. ¶ Explicit Tractatus de p̄s. XVI.

Incipit Tractatus de p̄s. XVII.

A IN finē puero dñi: ipsi Dauid: hoc ē manu fortī christo ꝑm hoiem. Quę locu- 2.Regl.22. tus est dño vba cātici huius: in die q̄ eripuit eū dñs de manu oim inimicor̄ eius: et de manu Saul: t dixit: In die q̄ eripuit eū dñs de manu oim inimicor̄ ei⁹: t de manu Saul: hoc ē regis iudeor̄: quē sibi ipsi petierūt. Nā sicut Dauid 2.Regl.8. manu fortis: ita Saul petitio interp̄tari dr. Notū est aūt quō ille p̄s regē sibi petierit t acceperit: nō ꝑm dei ꝟ ꝑm suā volūtatē. Dicat g̃ ꝟ christ⁹ t eccl̄a: id est totū christi caput et corpus.

B Ar. †fortitudo: Diligam te dñe †vtus meus. Diligā te dñe: p quē fortis sum. Dñs firmamētū meū t refugiū meū t liberator me⁹. Dñe q̄ me firmasti: q̄ refugi ad te. Refugi aūt: q̄ liberasti me. Deus me⁹ adiutor me⁹ t sperabo i eū. Deus me⁹ q̄ mihi adiutorū ꝑus vocatiōis tuę p̄stitisti: vt sperare i te possim. Protector me⁹ t Ar. †susceptor. cornu salutis meę: t †redēptor meus. Protector me⁹: q̄ nō de me p̄sumpsi: q̄si erigēs aduersum te cornu supbię: ꝟ teip̄m cornu: ꝟ est firmā celsitudinē salutis iueni: Qō vt inuenirē: redemisti me. Laudās invocabo dñm: et ab īimicis meis 2.Regl.22. salvus ero. Nō meā gl̄iam ꝟ dñi gr̄ēs: invocabo eū: t nō erit vñ mihi noceāt impietat̄ errores. Psl. 114. Circūdederūt me dolores mortis. Circūdederūt me dolores mortis: id est carnis. Et torrētes iniq̄tatis perturbauerūt me. Turbę iniq̄ ad tēpus cōmotę: veluti flumina pluuialia cito trānsitura: egerūt vt perturbarēt me. Dolores inferni circūdederūt me. In his q̄ me circūdederūt vt perderēt me: erāt dolores inuidētię: q̄ mortē opant̄: pdu- Ar. †Preoccupauerunt. cūtq̄ ad ifernū pcti. †Prevenerūt me laq̄i mortis. Prevenerūt me vt p̄ores nocere vellēt: qō eis postea redderet. Tales aūt hoies capiūt in pditionē: q̄b⁹ male psuaserūt iactatiōe iusticię. Cui⁹ non Ar. † In tribulatione. re: ꝟ noīe: aduersus gētes gl̄iant. † Et i pressura mea invocaui dñm: t ad deū meū clamaui. Et exaudiuit de tēplo sctō suo vocē meam. Exaudiuit de corde meo in q̄ habitat vocem meā. Et clamor me⁹ in p̄spectu ei⁹. Et clamor me⁹: quē nō in auribus hoīm: ꝟ coram ipo int⁹ habeo. Intruit in aures ei⁹. Et cōmota ē t cōtremuit terra. Ita clarificato filio hois: cōmoti sūt et cōtremuerūt pctōres. Et fūdamēta mōtium p̄turbata sūt. Et spes supbor̄ q̄ in ꝟ sęcl̄o fuerūt: p̄turbatę sūt. Et cōmota sūt: qm̄ irat⁹ est eis. Ut scz iā firmamētū nō haberet in cordib⁹ hominū spes tpaliū bonor̄. Ascēdit fum⁹ i ira ei⁹. Ascēdit lachrymosa depcatio pnitētiū: cū cognouissēt q̄d mineť de⁹ impijs. Et ignis a facie ei⁹ †exar- Ar. †exarsit. descit. Et flagrātia charitat̄ post pnitētiā de noticia ei⁹ inardescit. Carbones succēsi sunt ab eo. Qui iā mortui erāt deserti ab igne boni desiderij ac luce iusticię: t frigidi tenebrosiq̄ remāserant: rursus accēsi t illuminati reuixerūt. Et inclinauit L. Ar. † incus celos t descēdit. Et būiliauit iustū: vt descēde- 2.Regl. rēt ad hoīm infirmitatē. Et caligo sub pedib⁹ eius. Et impij q̄ terrena sapiūt: caligie malicię suę nō eū cognouerūt. Terra enī ꝟ pedib⁹ ei⁹: tāq̄ scabellū pedū ei⁹. Et ascēdit sup cherubin et volauit. Et exaltat⁹ est sup plenitudinē sciētię: vt nemo ad eū pueniret nisi p charitatē. Plenitudo enī Ro.13. legis charitas. Et cito se incōprehēsibilē esse monstrauit dilectorib⁹ suis: ne illū corporeis imaginationib⁹ cōprehēdi arbitrarent. Volauit sup pennas vētor̄. Illa aūt celeritas q̄ se incōprehēsibilē esse mōstrauit: sup virtutes aiar̄ ē: q̄b⁹ se velut pēnis a terrenis timorib⁹ in auras libertatis attollunt. Et posuit tenebras latibulū suū. Et posuit obscuritatē sacramētor̄: t occultā spem in corde credentiū vbi lateret ipe: nō eos deserens. In his etiā tenebris: vbi p fidē adhuc ambulam⁹: nō p speciē: 2.Cor.5. q̄diu q̄ nō videm⁹: speram⁹: t p patientiā expectamus. Ro.8. In circūitu ei⁹ tabernaculū eius. Conuersi tñ ipm ambiūt q̄ credūt ei: q̄ in medio eor̄ ē: cū oīb⁹ q̄liter fauet: in q̄b⁹ tāq̄ in tabnaculo habitat ꝟ tpe. Tenebrosa aq̄ in nubibus aeris. Nec ꝓterea q̄sq̄ in illa luce q̄ futura est: cū ex fide ad speciē venerim⁹: iā se esse arbitret: si scpturas recte intelligit. In ꝓphis enī atq̄ in oīb⁹ diuini vbi p̄dicatorib⁹ obscura doctria ē. Prę fulgore i cōspectu eius. In cōpatiōe fulgoris: q̄ est in cōspectu manifestatiōis ei⁹. Nubes ipsi⁹ trāsierunt. Prędicatores vbi ei⁹ nō iā in iudęę finib⁹ ꝓtinent: t trāsierūt ad gētes. Grādo t carbones ignis. Obiurgatiōes figurate: q̄b⁹ velut grandine corda dura tundunt. Si aūt terra culta t mitis: id est pia anim⁹: exceperit duriciā grādinis: in aquā eadē terra fulgurata t q̄si cōgelatę obiurgatiōis: id est i doctrinā saciatē resoluit: Igne aūt charitatis accensa corda reuiuiscūt. Hęc oīa in nubib⁹ ipi⁹ ad gentes trāsiert. Et intonuit de celo dñs. Et euāgelica fiducia: de corde iusti sonuit dñs. Et altissim⁹ dedit vocē suā. Ut in ꝓfundo rex hūanar̄ audirem⁹ celestia. Et misit sagittas suas t †dissipsit Ar. †dissipauit eos. Et emisit euāgelistas pēnis virtutū recta itinera trāsuolātes: nō suis: t ei⁹ a quo missi sūt viribus. Et dispersit eos ad quos missi sunt: vt alijs eorū esset odor vitę in vitā: alijs odor mortis i mortem. 2.Cor.2. Et †corruscationes multiplicauit t p̄turbauit eos. Ar. †fulgura Et miracla multiplicauit: t p̄turbauit eos. Et apparuerūt fōtes aq̄r̄. Et apparuer̄t q̄ fa-

Job.4. ci erāt in ꝑdicātib⁹ fontes aq̄ꝝ saliētiū i vitā ętnā.
Et reuelata sūt fūdamēta orbis terraꝝ. Et
reuelati sūt ꝓphę q̄ nō intelligebant: sup q̄s ędifica-
Matth.4. ret orbis terraꝝ credēs dñm. Ab increpatione
Luc.13. tua dñe: Clamāt: Approp̄inq̄bit sup vos regnū
dei. Ab inspiratiōe spūs irę tuę: Dicētis: nisi
pęnitētiā egeritis: oēs similiter morieminī. Ab
Eph.5. e ſūmo ⁊ accepit me: Vocādo ex gētib⁹ i hęre-
ditatē: gl̄iosā eccl̄iam nō habētē maculā neq̄ rugā.
Al. †de aq̄s mł-tis. Assumpsit me ō †mł̄titudie aq̄ꝝ. Assumpsit
Al. †Eripuit. me de mł̄titudine pł̄oꝝ. †Eruit me de inimicis
meis fortissimis. Eruit me de inimicis meis: q̄
ꝑualuer̄t ad affligēdā ⁊ pdendā istā tpalē vitā meā.
Et ab his q̄ oderūt me: qm̄ cōfortati sunt
sup me. Q̄ diu sū ipis sum ignorās deū. Pręue-
nerūt me in die afflictiōis meę. Priores mi-
Al. †protector meus. hi nocuerūt in tpe: q̄ mortale ⁊ laboriosū corp⁹ ge-
rō. Et fact⁹ ē dñs †firmamētū meum. Et qm̄
D amaritudie miseriaꝝ firmamētū terrenę voluptat⁹
cōtribulatū atq̄ cōuulsū ē: fact⁹ ē dñs firmamentū
2.Regl.22. meū. Et eduxit me in latitudinē. Et q̄ carna-
Al. †Saluū me fecit. les patiebar angustias: eduxit me i spūalē latitu-
dinē fidei. †Eruit me: qm̄ voluit me. Eruit me
qm̄ voluit me: anteq̄ illū ego vellē: eruit me ab ini-
micis meis potētissimis: q̄ mihi inuidabāt iā volen
ti eū. Et ab his q̄ oderūt me: q̄ volo eū. Et retri-
buet mihi dñs ſm iusticiā meā. Et retribuet
mihi dñs ſm iusticiā bonę volūtatis: q̄ ꝓ ꝗbuit
miscōiam: anteq̄ habērē bonā voluntatē. Et ſm
puritatē manuū mearū retribuet mihi. Et
ſm puritatē factoꝝ meoꝝ retribuet mihi: q̄ tribuit
vt bñ facerē: educēdo me in latitudinē fidei. Quia
custodiui vias dñi: Ut latitudo bonoꝝ opeꝝ q̄
p fidē sūt: ⁊ lōganimitas pseuerādi cōseqūtur. Nec
Al. †nō babet. impię gessi a deo meo. Qm̄ oia iudicia ei⁹
in cōspectu meo †sūt sp. Qm̄ oia iudicia ei⁹: id
est et p̄mia iustoꝝ: ⁊ pęnas ip̄oꝝ: ⁊ flagella corrigē
doꝝ: ⁊ tēptatiōes ꝓbādoꝝ: pseuerādi ꝓtemplatiōe
cōsidero. Et iusticias ei⁹ nō repuli a me. Q̄ō
faciūt deficientes sū sarcina eaꝝ: ⁊ reuertunt ad vo-
mitū suū. Et ero imaculat⁹ cū eo: ⁊ obserua-
bo me ab iniq̄tate mea. Et retribuet mihi
dñs ſm iusticiā meā. Itaq̄ nō solū ꝓpter lati-
Bar.5. tudinē fidei q̄ p dilectionē opar: ſ etiā ꝓpt̄ lōgitudi
nē pseuerātię: retribuet mihi dñs ſm iusticiā meā.
Et ſm puritatē manuū meaꝝ in cōspectu
oc̄loꝝ ei⁹. Nō q̄ō boies vidēt: ſ in ꝓspectu oc̄loꝝ
2.Cor.4. ei⁹. Qm̄ q̄ vident tpalia sūt: q̄ aūt nō vident: ętna:
q̄ ptinet altitudo spei. Cū sctō sctus er̄. Est etiā
occulta ꝓfūditas: q̄ intelligeris cū sctō sctus: q̄ tu
sctificas. Et cū viro innocēte innocēs eris.
Prouer.5. Et cū viro innocēte innocēs eris: q̄ tu nulli noces:
ſ criminalis pctōꝝ suoꝝ vnusq̄sq̄ cōstringit. Et cū
Al. †puerteris. electo elect⁹ eris: Et ab eo quē eligt eligeris. Et
cū puerso †puersus eris. Et cū puerso videris
Ezech.18. puersus: qm̄ dicunt: nō est recta via dñi: ⁊ ipoꝝ via
nō ē recta. Qm̄ tu pplm̄ hūlē saluū facies.
Hoc aūt puersum videt puersis: q̄ō cōfitētes pctā
suā saluos facies. Et oc̄los supboꝝ hūliabis.
Ro.10. Ignorātes aūt dei iusticiā ⁊ suā volētes ꝓstituere:
hūliabis. Qm̄ tu illuminabis lucernā meā
dñe. Qm̄ nō ē lumē nr̄m ex nobis: ſ tu illuminab
lucernā meā dñe. Deꝰ me⁹ illumina tenebras
meas. Nos enī pctis nr̄is tenebræ sum⁹: ſ deꝰ me-
us illuminab tenebras meas. Qm̄ †a te eruar a Al. †ti te eripiar.
tēptatiōe. Qm̄ nō a me: ſ a te eruar a tēptatione.
Et in deo meo trāsgrediar murū. Et nō in me
ſ in deo meo ꝟ trāsgrediar murū: quē inter hoies et
cęlestē hierl̄m pctā erexerūt. Deꝰ me⁹ †imacula- Al. †ipolluta:
ta via ei⁹. Deꝰ me⁹ nō venit in hoies: nisi mūda-
uerint viā fidei q̄ veniat ad eos: q̄ immaculata est
via ei⁹. Eloq̄a dñi igne examinata. Eloquia
dñi igne tribulatiōis ꝓbant. Protector est oim
sperātiū in se. Et oēs q̄ nō in seipsis: ſ in illo spe-
rāt: eadē tribulatiōe nō ꝓsumunt. Spes enī sequit
fidē. Qm̄ q̄s deꝰ p̄ter dñm: Qm̄ q̄s p̄ter dñm E
cui seruim⁹. Et q̄s deꝰ p̄ter deū nostrū: Et q̄s 2.Regl.22.
deꝰ p̄ter dñm: quē post bonā seruitutē: tāq̄ hęredi-
tatē sperātes filij possidem⁹: Deꝰ q̄ ꝑcinxit me
vtute. Deꝰ q̄ ꝑcinxit me vt fortis sim: ne diffluen-
tes sin⁹ cupiditatis impediāt opa ⁊ gressus meos.
Et posuit imaculatā viā meā. Et posuit ima-
culatā viā charitatis: q̄ ad illū veniā: sic imaculata
ē via fidei q̄ venit ad me. Qui pfecit pedes me-
os tanq̄ †cerui. Qui pficit amorē meū ad trāsce- Al. †ceruoꝝ.
dēda spinosa ⁊ vmbrosa implicamenta hui⁹ sęculi.
Et sup excelsa statuet me. Et sup cęlestē habi-
tationē: figet intētionē meā: vt implear in oēm ple-
nitudinē dei. Qui docet manꝰ meas ad p̄liū. 2.Regl.22.
Qui docet me opari ad supandos inimicos: q̄ nob Ps.143.
inꝯcludere cęlestia regna conant. Et posuisti vt
arcū ęreū brachia mea. Et posuisti ifatigabilē
itētionē bonoꝝ opm meoꝝ. Et dedisti mihi ꝓ-
tectionē salutis tuę: ⁊ dextera tua suscepit
me. Et fauor gratię tuę suscepit me. Et disciplia
tua me †direxit in finē. Et correctio tua me de- Al. †correxit.
uiare nō sinēs direxit: vt q̄cq̄d ago: in eū finē referā
q̄ coherēt tibi. Et disciplina tua ipsa me do-
cebit. Et eadē correctio tua me docebit puenire q̄
direxit. Dilatasti gressus meos† subter me. Al. †subtus.
Ne impediāt carnales angustię: qm̄ latā feciſti cha
ritatē meā opantē hilariter: etiā te ipis q̄ subter me
sūt mortalib⁹ reb⁹ ⁊ mēbris. Et nō sūt infirma-
ta vestigia mea. Et nō sūt infirmata: siue itinera
mea: siue signa q̄ impſſi ad imitādū seq̄ntib⁹. Per
seq̄r inimicos meos ⁊ cōprehēdam illos.
Perseq̄r affectus carnales meos: nec ab eis cōpre-
hēdar: ſ cōprehēdā illos vt absūmant. Et nō cō-
uertar donec deficiāt. Et ab ista intētiōe nō cō
uertar ad quietē: donec deficiāt q̄ obstrepūt mihi.
Cōfringā illos nec poterūt stare. Cōfringā
illos: nec durabūt aduersum me. Cadēt subt⁹ pe
des meos. Calcatis illis: p̄ponā amores q̄b⁹ am
bulo i ętnū. Et ꝑcinxisti me vtute ad bellū.
Et cōstrinxisti fluctia desideria carnis meę vtute:
ne in tali pugna p̄pedirer. Supplātasti i surgē-
tes in me†subter me. Decipi feciſti eos q̄ me i- Al. †subtus.
seqbant: vt subter me fierēt: q̄ sup me esse cupiebāt.
Et inimicos meos dedisti mihi dorsū. Et i-
imicos meos cōuertisti: ⁊ dorsū mihi eos esse feci-
sti: id ē vt seq̄rent me. Et †odio habētes me di- Al. †odientes.
sperdidisti. Alios aūt eoꝝ q̄ in odio pdurauerūt:
disperdidisti. Clamauerūt nec erat qui saluos
faceret. Quis enī saluos faceret: q̄s tu nō saluos
faceres: Ad dñm: nec exaudiuit eos. Nec ad
quēlibet: ſ ad dñm clamauerūt: nec exaudītione di-

gnos iudicauit: nō recedētes a malitia sua. Et cō/
minuā illos vt puluerē ante faciē vēti. Et
cōminuā illos: Aridi enī sūt: nō recipiētes imbrem
miscōiē dei: vt elati atq; inflati supbia: a spe firma t
icōcussa: tāq; a terrę soliditate t stabilitate rapiant.
Et lutū plateax delebo eos. Per laras q̄s
Al'. †Eripies. multi ambulāt pditiōis vias: luxuriātes t lubricos:
2. Regl. 22. delebo eos. †Erues me de cōtradictiōib⁹ po
puli. Erues me de ꝺictiōib⁹ eox q̄ dixerunt: Si
Job. 11. dimiserim⁹ eū: oīne sęculū post illū ibit. Cōstitu/
es me in caput gētiū. Popul⁹ quē non co/
gnoui seruiuit mihi. Popul⁹ gentiū quē corpa/
Al'. †auditu. li p̄sētia nō visitaui: seruiuit mihi. In †obauditu
aur' obediuit mihi. Necq; oculi me vidit: t recipi/
ēs p̄dicatores meos: i obauditu aur' obediuit mi
hi. Filij alieni mētiti sūt mihi. Filij nō mei di
Job. 8. cendi: t potⁱ alieni: q̄b⁹ recte ꝺr: Vos ex patre dia/
Al'. †inueterati sunt. bolo estis: mentiti sūt mihi. Filij alieni †inuete/
rauerūt. Filij alieni: q̄b⁹ vt renouarent: nouū te/
stamentū attuli: in vetere hoie remāserūt. Et clau
dicauerūt a semitis suis. Et tāq; vno pede ꝺe/
biles: qz vet⁹ tenētes: nouū respuerūt. Claudi effe/
cti sūt etiā in ipa vetere lege: potⁱ traditiones suas
Matth. 15. seq̄ntes q̄s ꝺei: Calūniabant enī de manib⁹ nō lotis:
qz tales erāt semitę q̄s ipsi fecerāt t cōsuetudine tri
uerāt: aberrādo ab itineribus p̄ceptox dei. Viuit
Ro. 8. dñs t bñdictus de⁹ me⁹. Scōm carnē aūt sa/
pere: mors est. Viuit dñs t bñdict⁹ de⁹ me⁹. Et ex/
altet de⁹ salutis meę. Et nō terrena cōsuetudi/
ne de deo salutis meę sentiā: nec terrenā ipam salu/
tem: t in excelso t illo sperem. Deus q̄ das vin
dictas mihi. Deꝰ q̄ vindicas me: sub ꝺēdo popu
los sub me. Liberator me⁹ de inimicis meis
iracūdis. Liberator me⁹ de inimicis meis iracū/
dis: clamātib⁹: crucifige: crucifige iudęis. Ab insur
gētibus i me exaltabis me. A iudęis insurgē/
tib⁹ in me patientē: exaltabis me resurgentē. A vi/
2. Regl. 22. ro iniquo eripies me. A regno eox iniq̄ erues
Ro. 15. me. Propterea cōfitebox tibi in †gentibus
Al'. †nationib⁹. dñe. Propterea tibi p me cōfitebunt gentes dñe.
Al'. †psalmum dicam. Et noi tuo †psallā. Et lati⁹ inotescęs bonis opi
Al'. †eius. bus meis. Magnificās salutes regis †ipius.
Deus q̄ magnificat vt admirabiles faciat salutes:
q̄s ei⁹ filius dat credētib⁹. Et faciēs miscōiam
christo suo. Deus q̄ facit miscōiam christo suo.
Dauid t semini ei⁹ vsq; in sęculū. Ipsi liba/
tori manu potēti: q̄ vicit hūc mūdū: t eos q̄ credūt
in euāgelio genuit in ęternū. Quęcūq; in h̄ psal/
mo dicta sūt: q̄ ipi dño ꝓpię: id est capiti eccl'ię con/
gruere nō p̄t: ad eccl'iam referēda sunt. Totus enī
christus h̄ loquit: in q̄ sunt oīa mēbra eius.

Explicit Tractat⁹ de ps̄. XVII.
Incipit Tractatus de ps̄. XVIII

In finem ps̄ Dauid.

A Titulus not⁹ est: nec dñs iesus christus hęc
dicit: sed de illo hęc dicuntur.

Expositio prima.

C Eli enarrāt gloriā dei. Juste euāgeli/
ste in q̄b⁹ de⁹ tāq; in cęlis habitat exponūt
gloriā dñi nr̄i iesu christi: siue gl'iam q̄ gl'ificauit pa
trē filⁱ sup terrā. Et opa manuū ei⁹ annunci/
at firmamētū. Et facta x̄tutū dñi nr̄i annunciat
firmamētum: fiducia spūsscti cęlū factū: q̄ antea
timore t̄ra erat. Dies ꝺiei eructat v̄bū. Spiri
tus spūalib⁹ ꝓfert plenitudinē incōmutabilis sapi/
entię ꝺei: q̄ x̄bū in p̄ncipio de⁹ apud deū est. Et Job. 1.
nox nocti †annūciat sciētiam. Et mortalitas Al'. †indi.
carnis tāq; lōge positis carnalib⁹: fidē insinuando:
annūciat futurā sciētiā. Nō sūt loq̄lę neq; v̄mo
nes: q̄rū nō audiant voces eox. Per q̄s nō
auditę sunt voces euāgelistax: cū oīb⁹ linguis euā/
geliū p̄dicarēt. In oēm terrā exiuit son⁹ eox: Ro. 10.
et in fines orbis terrę v̄ba eox. In sole po
suit tabernaculū suū. Dñs aūt vt aduersus re/
gna tpaliū erox belligeraret: nō pacē t gladiū mis Matth. 10
surus in terrā: in tpe vel in manifestatiōe posuit tan
q̄ militare habitaculū suū: h̄ est dispēsationē incar/
natiōis suę. Et ipse tāq; sponsus ꝓcedens de
thalamo suo. Et ipe ꝓcedēs de vtero virginali
vbi ꝺe⁹ naturę humanę tāq; spōsus spōsę copulat⁹
est. Exultauit sicut gigas ad currendā viā.
Exultauit sicut fortissim⁹: t cęteros hoies incōpa/
bili x̄trute p̄cedēs: nō ad habitādā viā: t ad curren/
dā viā. Non enī in via pct⁹ stetit. A sūmo cęlo Ps. 1.
egressio eius. A patre egressio ei⁹: nō tpalis: t et
na: q̄ de patre nat⁹ est. Et occursus ei⁹ vsq; ad
summū ei⁹. Et occurrit plenitudie diuinitat⁹ vsq; Al'. †Ne.
ad cęlitatē patris. †Et nō ē q̄ se abscōdat a ca Job. 1.
loze ei⁹. Cū aūt x̄bū etiā caro factū est: t habita/
uit in nobis: mortalitatē nr̄am suscipiēs: nō pmisit
vllū mortaliū excusare se de vmbra mortis: t ipum
enī penetrauit x̄bi calor. Lex dñi immaculata Matth. 5
conuertēs animas. Lex t̄ dñi ipe est: q̄ venit legē 1. Pet. 2.
implere nō soluere. Et immaculata lex: q̄ pct'm non
fecit: nec inuēt⁹ est dolus in ore ei⁹: nō pmens alias
seruitutis iugo: t ad se imitādū libertate conuertens.
Testimoniū dñi fidele: sapiētiā p̄stās par/
uulis. Testimoniū dñi fidele: qz nemo nouit pa Matth. 11
trē nisi filⁱ⁹: t cui voluerit filⁱ⁹ reuelare: q̄ abscondi/
ta sūt a sapiētib⁹ t reuelata paruulis: q̄m de⁹ supbis Jacob. 4.
resistit: hūilib⁹ aūt dat gr'am. Justicię dñi recte 1. Pet. 5.
letificantes corda. Oēs iustitię dñi i illo recte:
q̄ nō docuit qō ipe nō fecit: vt q̄ imitarentur: corde
gauderent: in eis q̄ libere cū charitate facerēt t non
seruiliter cū timore. Præceptū dñi lucidū illu
mināns oculos. Præceptū dñi lucidū: sine vela/ B
mento carnaliū obseruationū: illumināns hoīs inte/ Al'. †lam
riorⁱs aspectū. Timor dñi †castus pmanēs i Conco. ꝑ
sęculū sęculi. Timor dñi nō ille sb lege pęnalis ꝺil. 54. c.
tpalia bona sibi sbtrahi phoꝛescēs: q̄rū dilectione cū ca. 16.
aīa fornicat: t casⁱ⁹ q̄ eccl'ia spōsum suū: q̄nto ardē/
tius diligit: tāto diligēti⁹ cauet offendere: t ideo nō
foras mittit ꝺsūmata dilectio timorē hunc: t pmanet
in sęculū sęculi. Judicia dñi vera iustifica Al'. †fine
ta †in idipsum. Judicia ei⁹: q̄ nō iudicat quēq;: t sa.
oīne iudiciū dedit filio vere iustificata incōmutabi/ Job. 5.
liter. Neq; enī vel minat⁹ vel pollicit⁹ deus quēq;
fallit: aut q̄sq; vel impijs supplicijs vel pijs p̄miū
ei⁹ pōt eripe. Desiderabilia sup aurū t lapidē
p̄ciosum multū. Siue multū: siue ipm aurū t la/
pidē: siue multū p̄ciosū: siue multū desiderabilia:
tū desiderabilia iudicia dei sup pōpas bui⁹ sęculi: q̄/
rū desiderio fit vt nō desiderent: t timeant aut con
tēnant: aut non credant iudicia dei. Dō si q̄sq; ipe
sit aurū lapisq; p̄ciosus vt igne nō cōsumat: t assu/
mat in thesauꝛ dei: plusq; seipm desiderat iudicia

dei cuius volūtatē ꝓponit suę. Et dulciora super mel & fauū. Et siue ḋsęs iā sit mel: q iā solutę vitę huius vinculis expectat diē: q veniat in ępulas dei: siue adhuc sit fauus: vt ꝙsi cęra circūplicet hac vita: nō huic ꝓcretus: ꝙ implēs eā cui opus sit aliqua pressura: nō oppmētis: ꝙ exꝑmentis mane dei: q de tali vita in ęternā eliquet: dulciora illi sunt iudicia dei: qę sibi ipse est: qz sup mel & fauū illi dulciora sūt.

Ar. †custodiens illis. Etenim seruus tuus custodit ea. Mā nō custodienti amara dies dñi. In †custodiēdo illa retributio multa. Nō in aliq extraposito cōmodo: ꝙ i eo ipso q iudicia dei custodiunt: mta retributio. Multa est: qz gaudetur in eis. Delicta ḋs intelligit: In delictis aūt qlis suauitas pōt esse: vbi nō ē intellectus: Qm delicta ḋs intelligit: q ipm oculū claudūt: cui suauis est ꝛpitas: cui desiderabilia et dulcia sunt iudicia dei: Et sicut tenebre oculos: ita delicta mentē: nec lucē sinūt videre nec se. Ab occultis meis mūda me dñe. A cupiditatib⁹ in me latētib⁹: mūda me dñe. Et ab alienis parce seruo tuo. Ne seducar ab alijs. Necę enī alienis capitur qui ē mūdus a suis. Parce itaqz ab alienis cupiditatib⁹: nō supbo & in sua ptāte esse cupiēti: ꝙ seruo tuo. Si mei nō fuerit

Ar. †dñata. †dñati tūc immaculatus ero. Si mei non fuerint dñata occulta mea: et aliena pcā: tūc immaculat⁹ ero. Nō enī est certior ozigo pcī: ꝓter occultū suū: q cecidit diabol⁹: & alienum: q seduct⁹ est hō: vt ꝙsentiēdo suū faceret. Et

Ar. †maxīmo. Ecc̄j.10. mūdabor a delicto †magno. Quo alio nisi superbię: Nō enī est maius delictum qz apostatare a deo: qđ est initiū supbie hoīs. Et vere ille immaculatus ē: q etiā ꝙ delicto caret: qz ꝙ est vltimū redeūtib⁹ ad deū: qđ recedētibus ꝓmū fuit. Et erūt vt cōplaceāt eloqa oris mei: & meditatio cordis mei in cōspectu tuo sp. Meditatio cordis mei: nō ad tactātiā placēdi hoīb⁹: qz iā nulla supbia est: ꝙ in ꝙspectu tuo sp: q ꝙsciētiā purā inspicit. Dñe adiutor me⁹ & redēptor me⁹. Dñe adiutor meus tendētis ad te: qm redēptor me⁹ es tu vt tēderē ad te: ne ḋsęs vel sapiētię suę tribuēs qđ ad te puertit: vel virib⁹ qđ ad te puenit: magis repellat abs te q supbis resistis: qz mūdat⁹ nō est a delicto magno: nec cōplacuit in cōspectu tuo q redimis vt cōuertamur: & adiuuas vt ꝓueniamus ad te.

L Expositio. II. de eodē ꝑs.

Deprecati dñm: vt ab occultis nris mundet nos: & ab alienis parcat seruis suis: qđ hoc sit: intelligere debem⁹: vt hūana ratiōe: nō qlis autū voce cātem⁹. Mā & meruli & psitaci & cozui & picę et huiusmodi volucres sępe ab hoīb⁹ docent sonare qđ nesciūt. Sciēter aūt cātare: nō aui ꝙ homi diuia voluntate ꝓcessum est. Et qs multi mali & luxuriosi sic cātāt: digna auribus⁹ suis & cordib⁹: nouim⁹ & volem⁹. Eo enī peiores sūt: q nō possunt ignorare qđ cantāt. Sciūt enī se cātare flagicia: & tū cātant tāto libētius qnto immūdi⁹: qm tāto se putāt debere fieri lętiores: qnto fuerint turpiores. Nos aūt q in ecclesia diuina eloqa cātare didicimus: simul etiā instare debem⁹ esse qđ scriptū est: Bt⁹ ꝑs q intelligit iubilationē. Proinde charissimi qđ cōsona voce cantauimus: sereno etiā corde nosse ac videre debemus. Rogauit enī dñm vnus qsqz nrm in ꝑ cātico & dixit deo; Ab occultis meis mūda me dñe: & ab alienis parce seruo tuo: Si mei nō fuerint dñata tūc immaculat⁹ ero: & mūdabor a delicto magno. Qđ vt bñ sciam⁹ qđ sit: & qle ꝑ sit: ipius psalmi textū qntū donat dñs breuiter pcurram⁹. Cantat enī de christo: qđ euidēter ibi apparet: qz illic scriptū est: Ipse tanqꝫ spōsus ꝓcedens de thalamo suo. Quis enim spōsus: nisi cui desponsata ē illa ꝛgo ab apl̄o: cui timet caste castus spōsi amic⁹: ne sicut serpēs euā fefellit astucia sua: sic & hui⁹ ꝛginis spōsę christi sensus corrūpant a castitate q est in christo: In hoc q dño & saluatore nr̄o iesu christo: posita ē magna et plena gr̄a: de q dicit apl̄s iohānes: Et vidim⁹ gloriam ei⁹: gl̄iam tāqꝫ vnigeniti a patre: plenū gr̄a & veritate. Hāc gl̄iam: Cęli enarrāt. Cęli sancti sunt: eleuati a terra: portātes dñm: qqꝫ gl̄iam christi cęlum etiā qđammodo narrauit. Qm narrauit: Quādo nato eodem dño: stella noua q nunqꝫ videbat: apparuit. Sed tū sunt veriores & sblimiores cęli de quib⁹ cōsequēter ibi dicit: Nō sūt loqlę neqꝫ ꝛmones: qrū nō audiant voces eor: In oēm terrā exiuit son⁹ eor: & in fines orbis terrę ꝛba eor. Quor nisi cęlorum: Quor q nisi apl̄or: Ipi enarrāt nob gl̄iam di: posita ī christo iesu: p gr̄az ī remissionē peccator. Oēs enī peccauerūt & egēt gl̄ia dei: iustificati gratis p sanguinē ipi⁹. Quia gratis: ideo gratia. Nō est enī gr̄a nisi gratuita: qz nihil boni ante fecerāmus: vñ talia dona mereremur. Dag qz nō gratis inferret suppliciū: ideo gratis ꝑstitū est bñficiū. Nihil ꝓcesserat in meritis nr̄is: nisi vñ dānari debe remus. Ille aūt nō ꝓpter nr̄am instīciā: ꝙ ꝓpter suā miscōiam saluos nos fecit p lauacrū regenerātiōis. Hęc est inquā gl̄ia dei: hāc cęli enarrauerūt. Hęc ē inquā gl̄ia dei: nō tua. Nihil enī boni fecisti: & tamē tantū bonū accepisti. Si q ꝓtines ad gl̄iam quā cęli enarrauerūt: dic dño deo tuo: Deus meus miscōia ei⁹ ꝓueniet me. Pręuenit enī te: Utiqꝫ ꝓuenit: qz nihil in te boni inuenit. Pręueniſti suppliciū ei⁹ subiēdo: ille ꝓuenit suppliciū tuū pcā delēdo. Tanqꝫ enī ex peccatore iustificat⁹: ex impio pi⁹ fact⁹: ex dānato regno assumptus: dic dño deo tuo: Nō nobis dñe nō nob: ꝙ nomī tuo da gl̄iam. Dicamus nō nobis. Quib⁹ enī si qsi nobis: Dicam⁹ inquā nō nob: qz si ita faceret sicut nobis: nō nisi pęnas infligeret nobis. Nō nobis: ꝙ nomī suo det gl̄iam: qz nō fm iustitias nr̄as fecit nobis. Nō q nobis dñe: nō nob. Repetitio: ꝓfirmatio ē. Nō nob dñe: ꝙ noī tuo da gl̄iam. Hoc illi nouerāt cęli: q enarrauer̄t gl̄iam dei.

E Et opa manuū ei⁹ annūciat firmamentū. Et qđ dictū est: gl̄iam dei: hoc repetitū est: opa manuū ei⁹. Quę opa manuū eius: Nō sicut qdā senti-unt: de⁹ ꝛbo fecit oīa: & tāqꝫ ꝓstatiorē cęter̄ hominem suis manib⁹ fec̄. Nō ita sentiēdū est. Infirma est ista & nō satis elimata sententia. Oīa enī ꝛbo fecit. Nā licet opa dei diuersa narrent: in qb⁹ hoiem ad imaginē suā fecit: tamē oīa ꝓ ipm facta sunt: et sine ipo factum est nihil. Qđ aūt ad manus dei attinet: & de cęlis dictū ē: Et opera manuū tuarū sūt cęli. Et ne putes etiā ibi cęlos sanctos dictos: subiecit: Ipsi peribūt: tu aūt pmanebis. Ergo nō solum homies: sed etiā cęlos qui peribūt deus manibus suis fecit: cui dictū est: Opera manuū tuarū sūt cęli. Et de terra hoc idē dictū est: Qm ipius est mare et ipe fecit illud: & aridā manus eius fundauerunt.

Ro.10. Ro.3. Ad Titū.3. Ps̄.58. Encheri.ca.35.I fi.et.76. Ro.4. Ps̄.113. Gen.2. Job.1. Ps̄.103. Ps̄.94.

Ergo ⁊ si cęlos manib⁹ ⁊ terrā manib⁹: nō solū ho/
minē manibus: ⁊ si cęlos ℞bo: ⁊ terrā ℞bo: ğ ⁊ ho/
minē ℞bo. Qō ℞bo: ꝑ manu: ⁊ qō manu: hoc ver/
bo. Nō enī humanis mēbris statura dei distincta ē:
qui vbiqꝫ tot⁹ est: ⁊ nullo cōtinet loco. Qō ergo ver
bo fecit: sapientia fecit: qō manu fecit: virtute fecit.
1.Cor.1. Joh.1. Christ⁹ est aūt dei virtus ⁊ dei sapiētia. Oīa autē
p ipm facta sunt: ⁊ sine ipo factū est nihil. ¶ Enarra/
rūt: enarrāt: enarrabūt cęli gloriā dei. Enarrabunt
inqꝫ cęli: hoc ē sancti gloriā dei a terra suspensi: deū
portātes: p̄ceptis tonātes: sapiētia corruscātes: illā
vt dixi gloriā dei qua salui facti sum⁹ indigni. Hāc
indignitatē: id est qz digni nō fuim⁹: agnoscit filius
minor ꝑ gestate cōstrict⁹. Agnoscit inquā hanc indi/
gnitatē fili⁹ minor a patre lōge pegrin⁹: demonum
cultor: tanqꝫ porcor⁹ pastor: agnoscit gloriā dei: sed
ꝑ gestate ꝓstrictus. Et qz illa gloria dei facti sumus:
Luc.15. qō digni nō fuim⁹: dicit ad patrē suū: Nō sū dign⁹
vocari filius tu⁹. Infelix p̄ hūilitatē impetrat felici
tatem: ⁊ eo se ostēdit dignū quo cōfitet indignum.
Hāc gloriā dei cęli enarrāt: ⁊ opa manuū ei⁹ annun
ciat firmamētū. Cęlū firmamētū: firmū cor: non ti/
midū cor. Annūciata enī sūt ista inter impios: inter
aduersūs deo: inter amatores mūdi psecutores qꝫ iu
storū: inter quiētē mūdū annūciata sunt ista. Sz qꝫ
uiens mūdus qd poterat facere: qū firmamētū ista
annūciabat: Annūciat firmamētū. Quid: Opera
manuū eius. Quę sunt opa manuū ei⁹: Gloria dei
illa qua salui facti sum⁹: qua creati in bonis opibus
Eph.2. sum⁹. Ipius enī sum⁹ figmentū: creati in christo ie/
su: in opib⁹ bonis. Nō solū quippe hoies: sed etiam
Psa.99. F iustos: si tū sum⁹: ipe fecit nos ⁊ nō ipsi nos. Dies
diei eructat verbū: ⁊ nox nocti indicat sci/
entiā. Quid est: Forte planū ⁊ aptū ē: Dies diei
eructat ℞bū: aptū ⁊ planū: tanqꝫ p̄ diē. Nox aūt nox
nocti indicat scientiā: obscura est tanqꝫ p̄ noctē. Di
es diei: sancti sanctis: apli fidelib⁹: ipe christus apo
Matth.5. stolis qbus dixit: Vos estis lumē mūdi. Apertū ℔
videt ⁊ cognitu facile. Quō aūt nox nocti annunci/
at scientiā. ¶ Nonulli hęc ℞ba simpliciter itellexerūt:
et forte hoc sic vere estimātes hac sentētia significa/
tū esse: qō tpe dñi nr̄i iesu christi cū in terra ℞sareť:
apli audierūt hoc in posteros esse traiectū: tāqꝫ de
tpe in tēpus: dies diei: nox nocti: prior dies posteri
ori diei: ⁊ prior nox posteriori nocti: qz hęc doctria
dieb⁹ ⁊ noctib⁹ p̄dicať. Iste simplex intellect⁹ cui
sufficit sufficiat. Sed nōnulla verba scripturar⁹: ob/
scuritate sua hoc ꝓfuerūt: qō multas intelligentias
pepererūt Itaqꝫ hoc si planū esset: vnū aliqd audi
retis: qz vero obscure dictū est: multa audituri estis.
¶ Est ali⁹ intellectus: dies diei: nox nocti: hoc ē spi
ritus spiritui: caro carni. Est alius: dies diei: spūa/
les spūalib⁹: ⁊ nox nocti: carnales carnalib⁹. Utri/
qꝫ enī audiūt: ⁊ si nō vtriqꝫ similiter sapiūt. Illi enī
audiūt tanqꝫ verbū eructuatū: illi tanqꝫ scientiā an
nunciatā. Qō enī ructuať: p̄sentib⁹ ructuať: qō au/
tē annūciať: lōge positis annunciať. ¶ Possunt enī
cęli sensus plures inuenīri: ꝑ adhibēdus est modus
ꝓpter angustias p̄sentis tpis. Dicam⁹ aūt et vnum
aliqd: qō quidā velut cōiciētes aperuerūt. Qñ do
minus inquiūt christ⁹ loqbať apīs: dies diei eru/
ctabat verbū: qñ iudas dñm christū ꝓdidit iudeis:
Matth.26. G nox nocti annūciabat scientiā. Nō sunt loquelę
neqꝫ sermones: quorū nō audiant voces
eor̄. Quor̄: nisi cęlor̄ illor̄ qui enarrāt gl̄iam dei.
Nō sunt loqlę neqꝫ ℔mones: quor̄ nō audiant vo/
ces eor̄. Legite actus apl̄or̄: quō venīēte sup eos Act.2.
spūsancto: oēs impleti sūt illo: ⁊ loquebant linguis
oīm gentiū: sicut spūs dabat eis ꝓnunciare. Ecce
nō sūt loqlę neqꝫ ℔mones: quor̄ nō audiant voces
eor̄. Sed nō ibi tantum vbi impleti sunt sonuerūt.
Ro.10. In oēm terrā exiuit sonus eorū: ⁊ in fines
orbis terrę verba eor̄. Ideo ⁊ nos ℔ loqmur.
Sonus enī ille ad nos vsqꝫ puenit: son⁹ qui in oēm
terrā exīt: ⁊ si hęretic⁹ ad ecclesiā nō ītrat. Ideo so/
nus ī oēm trā exīt: vt tu ī cęlū ītres. O pestilētiose
litigiose pessime: ⁊ adhuc errare volēs: o supbe fili:
audi testamētū patris tui. Ecce qd planius: qd apti
us: In oēm terrā exīt sonus eor̄: ⁊ in fines orb terr
ę verba eor̄. Munqd expositore opus est: Quid
ꝓtra te conaris: Partē vis in lite retinere: q potes
totū in cōcordia retinere: In sole posuit taber
naculū suū. In manifestatiōe ecclesiā suā: non in
occulto: nō quę lateat: nō velut opta: ne forte fiat si/
cut opta sup greges hęreticor̄. Dictū est ⁊ cuidam
in scriptura sancta: Qm̄ tu in occulto fecisti: patiet
in sole: hoc est occulte malū fecisti: pęnas patieris ī
oīm manifestatiōe. In sole ergo posuit tabernacu/
lū suū. Quid tu hęretice fugis in tenebras: Chri/
stianus es: audi christū: Filius es audi dñm: fili⁹ es
audi patrem: emēdare reuiuisce: Dicamus ⁊ de te:
Luc.15. Mortu⁹ erat ⁊ reuixit: perierat ⁊ inuētus est. Nō mi
bi dicas: vt quid me ḡris si perīt: Ideo enī te ḡro:
qz periisti. Noli inqt me quęrere. Hoc sane vult ini/
quitas: qua diuisi sum⁹: ꝑ nō vult charitas qua fra/
tres sum⁹. Improb⁹ nō essem: si quęrerē fr̄m meū:
et improb⁹ dicor: qz quęro fratrē meū: Sic sapiat ī
quo fraterna charitas nō est: ego tamē quęro fratrē
meū. Irascať: dū tamē quęrať: qui inuētus placať.
Quęro inquā fratrē meū: ⁊ interpello nō cōtra illū:
sed p illo dñm meū. Hec dicā interpellans: dñe dic
fratri meo vt diuidat mecū hęreditatē: sed dic fratri
meo: vt teneat mecū hęreditatē. Quid ergo erras
frater: Quid p angulos fugis: Quid latitare cona/
ris: In sole posuit tabernaculū suū. Et ipse tāqꝫ
spōsus procedēs de thalamo suo. Puto q
agnoscas eū: ille tanqꝫ spōsus ꝓcedēs de thalamo
suo. Exultauit vt gigas ad currendā viam.
Ipse in sole posuit tabernaculū suū: hoc est ille tan/
Joh.3. qꝫ spōsus: cū verbū caro factū est in vtero virgina/
li thalamū inuenit: atqꝫ inde naturę ꝓiūct⁹ hūanę:
tanqꝫ de castissimo ꝓcedēs cubili: hūilis miscōia in
fra oēs: fortis maiestate sup oēs. Hoc ē enim:
gigas exultauit ad currēdā viā: nat⁹ est: creuit: do/
cuit: passus est: resurrexit: ascēdit. Cucurrit viā: nō
hęsit in via. Idē ipe ergo spōsus q hęc fecit: ipe po
suit ī sole: hoc est ī manifestatiōe tabernaculū suū:
hoc ē sanctā eccl̄iam suā. Quā aūt viā cito cucurrit:
vis audire: A sūmo cęlo egressio ei⁹: ⁊ occur
sus ei⁹ vsqꝫ ad sūmū eius. Postea vero qꝫ ex/
currit inde: ⁊ recurrēdo remeauit: misit spiritū suū. Act.2.
Uisę sūt illis sup ās venīt: linguę diuisę velut ignis.
Sicut ignis venit spūssanct⁹: fgnū carnis cōsūptu/
rus: aur coctur⁹ ⁊ purgatur⁹: sic ignis venit: Et iō
sequit. Et nō ē q̄ se abscōdat a caloꝛe eius.
Lex dñi imaculata cōuertēs aias: Hoc est

spūssanctus. Testimoniū dñi fidele: sapiētiā ꝓstās paruulis: Mō supbis: hoc ē spūssanctus. Justicie dñi recte: nō terrētes: sed: lętificātes corda. Hoc est spūssctūs. Pręceptū dñi lucidū illuminās oculos. Mō bebetās: nō carnis oculos: ꝫ cordis: nō exteriozis hoīs: ꝫ interiozis: ꝫ est spūssctūs. Timoz dñi: nō seruilis: ꝫ: castus. Gratis amās: nō puniri timēs ab eo quē tremit: sed
j. Joh. 4. separi ab eo quē diligit. Iste ē timoz castus: nō quē cōsummata charitas foras mittit. Sed: pmanēs in sęculū sęculi. Hic ē spūssctūs: id est hunc donat: hūc ꝓfert: hūc inserit spūssctūs. Judicia dñi
Al. †semetipsa. verą iustificata i †idipsū. Mō adrixas diuisionis: ꝫ ad cōgregationē vnitatis. Hoc est enī in idipsum: hoc est spūssctūs. Jdeo linguis oīm loq̄ fecit:
Act. 2. in quos ꝑmo venit: qz linguas oīm gentiū in vnitatē se ꝯgregatuz esse nūciauit. Dō tūc faciebat vnus homo accepto spūsancto: vt vn⁹ hō linguis omniū loqueret: ꝫ mō ipsa vnitas facit: linguis oīb⁹ loquitur. Et mō vn⁹ hō in oībus gētib⁹ linguis oībus
Gen. 2. loquit: vnus hō caput ꝛ corpus. vnus hō chriſt⁹ et
Eph. 5. ecclia: vir ꝓfectus: ille spōsus: illa spōsa. Sed erunt inquit duo in carne vna. Judicia dei vera iustificata in idipm ꝓpter vnitatē. Desiderabilia super
aur ꝛ lapidē pręciosū multū. Aut multū aurū: aut multū ꝑciosū: aut multū desiderabilia: tam multū hoc hęretico pax. Mō nobiscū amāt idipm: et nobiscū ꝓfitent chriſtū. Jpm quē mecū ꝓfiteris chriſtū: ipm ama mecū. Et q̄ ad ipz nō vult recusat: recalcitrat: respuit: nō illi est desiderabile ꝫ sup aur ꝛ lapidē ꝑciosū multū. Audi aliud. Et dulciora:
inqt: sup mel ꝛ fauū. Sz ꝫ aduersū ē erranti: mel amar est sebriēti: dulce tū ꝛ acceptabile sanato: qz charū ē sanitati: desiderabilia sup aur ꝛ lapidē ꝑcio sum multū: ꝛ dulciora sup mel ꝛ fauū. Mā ꝛ seru⁹
tu⁹ custodit ea. Oz dulcia ista sint: custodiēdo ꝓbat ꝺns tu⁹: nō loquēdo. Custodit ea ꝺns tu⁹: qz
Al. †custodien-dis illis. et nūc dulcia sūt: ꝛ in posterū salubria sunt. Mā: In †custodiēdo ea retributio multa. Sz amās animositatē suā: nec videt hūc splēdorē hęreticus:
J nec sentit dulcedinē. Delicta: enī: q̄s intellīgit:
Luc. 23. Pater ignosce illis: qz nesciūt q̄d faciūt. Jdeo inqt iste est seru⁹ q̄ custodit hāc dulcedinē: suauitatē charitatis: amorē vnitatis. Ego inqt ipe q̄ custodio rogo te: qm̄ delicta q̄s intelligit: Me mihi vt homi q̄dā surrepāt: ꝛ quibusdā vt hō ꝓoccuper. Ab occultis
meis mūda me dñe. Hoc ergo cantauim⁹: ecce ad hoc loquēdo puenim⁹. Dicamus ꝛ cū intellectu cātem⁹: ꝛ cantādo orem⁹: ꝛ orādo impetrem⁹. Dicam⁹: Ab occultis meis mūda me dñe. Quis enī delicta intelligit: Si vident tenebre: intelligunt delicta. Deniq̄ qm̄ nos delicti pęnitet: in luce sum⁹. Mā qm̄ quisq̄ ipo delicto inuolut⁹ est: q̄si obtenebratis optisq̄ oculis nō videt delictū: qz si tibi tegat ꝛ carnis oculus: nec aliud vides: nec ꝫ vnde tegit vides. Ergo deo dicam⁹ q̄ nouit videre q̄ purget: nouit inspicere q̄ sanet: illi dicam⁹: Ab occultis meis mūda me dñe. Et ab alienis parce ſuo tuo. Delicta inqt mea inqnāt me: delicta aliena affligunt me: ab his mūda me: ab illis parce. Tolle mihi ex corde malā cogitationē: repelle a me malū suasorē: ꝫ ē ab occultis meis mūda me: ꝛ ab alienis pce seruo tuo. Mā ista duo genera delictorū ꝓpria simul ꝛ aliena:
Esa. 14. etiā ꝑmitus in exordio claruerūt. Diabol⁹ suo delicto cecidit: adā alieno deiecit. Hic ipe dei ſuus custodiēs iudicia dei: in quibus retributio multa. Et i alio psalmo sic orat. Mō veniat mihi pes supbię: et manus pctōz nō moueat me. Mō veniat inqt mihi pes supbię: ꝫ est ab occultis meis mūda me dñe: et man⁹ pctōz nō moueāt me: ꝫ est ab alienis pce ſuo tuo. Si mei nō fuerit † dñata: Occulta mea et delicta aliena. Tūc immaculat⁹ ero. Hoc nō suis viribꝰ audet: ꝫ dñm depcat vt impleat: cui dicit i psalmo: Itinera mea dirige ſm xp̄m tuū: ꝛ nō dñetur mihi oīs iniqtas. Mali timere si christianus es: dñm hoiem: dñm deum tuū semp time. Malum te time: ꝫ est cupiditatē tuā: nō q̄ in te de⁹ fecit: ꝫ q̄ tibi ꝑpsi fecisti. Te dñs bonū ſuū fecit: tu tibi in corde tuo malū dñm creasti. Merito subderis iniqtati: merito subderis dño q̄ tu tibi ꝑpse fecisti: qz ei q̄ te fecit subdit⁹ esse noluisti. Sed si mei inqt nō fuerint dñata: tūc immaculat⁹ ero. Et emūdabor a
delicto † magno. Putam⁹ quo delicto ꝛ Quod illud est delictū magnū ꝛ Forte aliud sit q̄ dicturus sum: nō tū celabo q̄ sentio. Delictū magnum arbitror esse supbiā. Hoc forsasse ꝛ aliter significatū est in eo q̄ ait: Et emūdabor a delicto magno. Quęritis q̄ magnū sit hoc delictū q̄ deiecit angelū: q̄ ex angelo fecit diabolū: eiq̄ in eternū interclusit regnū cęlorꝫ ꝛ Magnū hoc delictū ē: ꝛ caput atq̄ causa omniū delictorꝫ. Scriptū est enī: Jnitiū pctī oīs supbia. Et ne q̄s leue aliq̄d cōtēnas: Jnitiū inqt superbię homis apostatare a deo. Mō leue malū ē ꝫ vitiū fratres mei: huic vitio in his psonis q̄s videt amplas: displicet hūilitas christiana. Propter hoc vitiū dedignant colla subdere iugo christi: obligati artius iugo peccati. Mō enī seruire nō eis cōtinget. Mā nolūt seruire: ꝫ eis expedit seruire. Nolēdo seruire nihil aliud agūt: q̄ vt bono dño nō ſuiāt. Mō vt oīno nō seruiāt: qz q̄ noluerit seruire charitati: necesse est vt ſuiat iniqtati. Ab hoc vitio q̄ est caput oīm vitiorū: qz inde cęta vitia nata sūt: facta ē apostasia a deo: ꝛ eunte anima in tenebras: male vtente libero arbitrio: pctis etiā cęteris cōsecutis: vt ꝛ substantiā suā dissiparet cū meretricib⁹: viuēs ꝓdige: ꝛ
Luc. 15. p egestatē fieret pastor porcorꝫ: q̄ erat socia angelorū. Propter hoc vitiū: ꝓpter ꝫ magnū supbię peccatū: de⁹ humilis venit. Hęc causa: ꝫ peccatū magnū: iste ingēs morb⁹ animarꝫ: omnipotētē medicū de cęlo deduxit: vsq̄ ad formā ſui hūiliauit: cōtumelijs egit: ligno suspēdit: vt p salutē tātę medicinę curet hic tumor. Jā tādē erubescat hō esse supb⁹ ꝓpter quē factus est humilis de⁹. Jta inqt: mūdabor a delicto magno: qz de⁹ supbis resistit: hūilib⁹ aūt dat gram.
Jac. 4. Et: p hoc: erūt vt cōplaceāt eloqa oris mei:
1. Pet. 5. et meditatio cordis mei in ꝓspectu tuo sp. Mā si ab ꝫ magno delicto nō mūdor: in ꝓspectu hominū placebūt eloqa mea: nō in ꝓspectu tuo. Supba aīa in cōspectu hoīm vult placere: hūilis aīa in occulto vbi deus videt vult placere: vt si placuerit hoib⁹ de bono ope: illis gratulet quib⁹ placet bonū op⁹: nō sibi cui sufficere debet qz fecit bonū opus.
2. Cor. 1. Hęc nra inqt hęc ē: testimoniū ꝓsciętię nrę. Jdeo q̄ dicam⁹ etiā q̄ sequit. Dñe adiutor me⁹ ꝛ redēptor me⁹. Adiutor i bonis: redēptor a malis. Adiutor vt habitē in charitate tua: redēptor vt liberes me ab iniquitate mea.

Explicit Tractatus de ps̄. XVIII.

Incipit Tractatus de ps̄. XIX.

In finem ps̄ Dauid.

A Non ē iste titul⁹: nec christ⁹ dic̄: ꝫ christo dicit ꝓpha: figura optādi q̄ vētura sūt canēs.

Exaudiat te dñs in die tribulatiōis. Exaudiat te dñs i die q̄ dixisti: Pater clarifica filiū tuū. Protegat te nomen dei Gen.25. iacob. Ad te enī ptinet ꝓl's posterior natu: qz maior seruiet minori. Mittat tibi auxiliū de sc̄to: z de sion tueat te. Facies tibi sc̄ificatū corp⁹: ecclesiā de speculatione tutā: q̄ expectat q̄n venias ad nuptias. Memor sit ois sacrificij tui. Memores nos faciat oīm iniuriaꝝ tuaꝝ z cōtumeliaꝝ: q̄s ꝓ nobis ꝓtulisti. Et holocaustū tuum pinguе fiat. Et crucē q̄ tot⁹ oblat⁹ es deo in lēticiā resurrectiōis cōuertat. Tribuat tibi dñs ſm cor tuū. Tribuat tibi dñs nō ſm cor eoꝝ q̄ putauerūt psequēdo te posse deleri: ꝫ ſm cor tuū ꝺ sciſti quid vtilitatis haberet passio tua. Et oīe ꝓsiliū tuū Ar. †cōfirmet. †cōpleat. Et cōpleat oīe ꝓsiliū tuū: non solū qđ Job.15. aiam tuā posuisti ꝓ amicis tuis: vt mortificatū gra Job.12. nū copiosi⁹ resurgeret: ꝫ etiā q̄ cēcitas ex ꝑte in isr̄l Ro.jj. facta est: vt plenitudo gētiū intraret: z sic ois israel salu⁹ fieret. † Exultabim⁹ in salutari tuo. Ex- Ar. †Letabimur. ultabim⁹ q̄ tibi mors nihil nocebit: ita enī nec nob eā nocere posse mōstrabis. Et in nomie dñi dei nr̄i magnificabimur. Et cōfessio tui nomis: nō solū non ꝑdet: ꝫ etiā magnificabit nos. Impleat dñs oēs petitiōes tuas. Impleat dñs nō solū petitiōes q̄s habuisti in terra: sed etiā quib⁹ in cēlo interpellas ꝓ nobis. Nūc cognoui q̄n saluū fecit dñs christū suū: Nūc mihi ꝑ ꝓphām demonstratū est: q̄n resuscitabit dñs christū suū. Exaudiet illū de cēlo sc̄to suo. Exaudiet illū non B Job.j7. de terra tātū: vbi se petijt clarificari: vez etiā de cē- Ro.8. lo: vbi iā ad dexterā patris interpellās ꝓ nobis: dif- Act.2. fudit inde spiritū sanctū sup credētes in se. In potētatib⁹ sal⁹ dexterę eī⁹. Potētat⁹ nr̄i sunt: sal⁹ 2.Cor.j2. fauoris eī⁹: cū etiā de tribulatiōe dat auxiliū: vt qñ Ps.59. infirmamur tūc potētes sim⁹. Nā vana est sal⁹ hominū: q̄ nō dexterę ꝫ sinistrę eī⁹ est. Hac enī extollunt in magnā supbiā: quicūq̄ peccātes tpaliter salui facti sunt. Hi in curribus z hi in eq̄s. Hi volubili successiōe tpaliū bonoꝝ trahunt: et hi supbis ꝓferunt honorib⁹: atq̄ in his exultant. Nos aūt i Ar. † inuocabimus. noie dñi dei nr̄i †exultabim⁹. Nos aūt spem figētes in ēternis: neq̄ gloriā nr̄am ḡrentes: i noie dñi dei nr̄i exultabim⁹. Ipsi obligati sunt et ceciderūt. Et ideo ipi tpaliū rex cupiditate obligati sunt: timētes parcere dño: ne a romanis pderent Job.jj. locū: z irruētes in lapidē offensiōis: z petrā scanda- Ro.9. li: de spe cēlesti ceciderūt: quib⁹ cēcitas ex ꝑte israel Ro.jj. facta est: ignorātib⁹ dei iusticiā z suā volētib⁹ consti- Ro.jo. tuere. Nos vero surrexim⁹ z erecti sumus. Watth.3. Nos vero vt ꝓl's gentiū intraret de lapidib⁹ ex- Ro.9. citati filij abrāe: q̄ nō sectabamur iusticiā: ap̄hēdimus eā z surrexim⁹: nec virtb⁹ nr̄is: ꝫ p fidē iustificati erecti sum⁹. Dñe saluū fac regē. Dñe saluū fac regē: vt ipe q̄ nobis ꝑfādi exemplū passiōe sua mōstrauit: offerat etiā sacrificia nr̄a sacerdos excitatus a mortuis z in cēlo cōstitut⁹. Et exaudi nos in die q̄ inuocauerim⁹ te. Q̄n ꝓ nobis offerens te: exaudi nos in die qua inuocauerimus te.

Explicit Tractatus de ps̄. XIX.

Incipit Tractat⁹ de ps̄. XX.

In finem ps̄ ipsi Dauid.

Titulus not⁹ est: de christo canit.

D Omine in virtute tua lętabitur rex. A Dñe in virtute tua: qđ verbū caro factū ē: Job.j. lętabit hō christ⁹ iesus. Et sup salutare tuū exultabit vehementer. Et sup ꝫ qđ viuificas oīa exultabit vehemēter. Desiderū aię eī⁹ Ar. †tribuit Luc.22. †dedisti ei. Desiderauit mādūcare pascha: et ponere cū vellet atq̄ itez cū vellet sumere aiaz suā: z Job.jo. dedisti ei. Et volūtate labioꝝ eī⁹ nō fraudasti eū. Pacē meā inq̄t relinq̄ vobis: z factū ē. Q̄m ꝓ Job.j4. uenisti eū in benedictionib⁹ dulcedinis. Q̄m ꝑus hauserat benedictionē dulcedinis tuę: fel peccatoꝝ nr̄oꝝ nō nocuit ei. Posuisti in capite eius corōnā de lapide pretioso. In ꝓncipio sermōis ei⁹: accedētes ambierūt eū lapides ꝑciosi: discipuli sui: a quib⁹ exordiū annūciatiōis eius fieret. Vitā petijt z †dedisti ei. Resurrectionē pe- Ar. †tribuit tūt: dicēs: Pat̄ clarifica filiū tuū: z dedisti ei. Lō- Job.j7. gitudinē dier⁹ in sęculū: z in sęculū sęculi. Lōga tempa sęculi hui⁹ quę haberet eccl'ia: z deinceps ēternitatē in sęculū sęculi. Magna est gl'ia Alia lra filiri tuo. ei⁹ in †salute tua. Magna est quidē gloria ei⁹ in salute q̄ eū resuscitasti. Gl'iam z magnū decorē impones sup eū. Sz adhuc gl'am et magnū decorē addes ei: cū in cęlo collocabis ad dexteram tuā. Q̄n dabis †ei bñdictionē in sęculum Ar. †eum in. sęculi. Hęc est bñdictio quā ei dabis in sęculū sęculi. Letificabis cū i gaudio cū vultu tuo. Letificabis eū ſm hominē cum vultu tuo quē leuabit ad te. Q̄n rex sperat in dño. Q̄n rex non superbit: sed humilis corde sperat in dño. Et in altissimi misc̄ia nō cōmouebit. Et in altissimi misc̄ia nō ꝓturbabit humilitatē ei⁹: atq̄ obedientiā vsq̄ ad mortē crucis. Inueniat man⁹ tua oīb⁹ inimic⁹ tuis. Inueniat o rex ptās tua: cū ad iudicādū veneris oībus inimicis tuis: q̄ eā in humilitate tua nō intellexerūt. Dextera tua inueniat omnes qui te oderūt. Claritas q̄ regnas ad dexterā patris inueniat in die iudicij puniēdos oēs q̄ te oderūt: qz nūc ipi nō inuenerunt eā. Pones eos B vt clibanū ignis. Cōstitues eos ardētes intrinsecus: pscientia impietatis suę. In tpe vult⁹ tui. In tpe manifestatiōis tuę. Dñs in ira sua ꝓturbabit eos: et deuorabit eos ignis. Deinde cōturbati vindicta dñi: post accusationē cōscientię: dabunt igni ēterno deuorādi. Fructum illoꝝ de terra pdes. Fructū illoꝝ qz terren⁹ est: pdes de terra. Et semē eoꝝ a filijs hominū. Et opa illoꝝ vel q̄scūq̄ seduxerūt nō deputabis inter filios hoīm: q̄s in hereditatē sempiternā vocasti. Q̄m declinauerūt in te mala. Hęc autē pena retribuet eis: qm̄ mala q̄ sibi imminere te regnāte arbitrabāt: i te occidēdū detorserūt. Cogitauer†t cō- Ar. †cōsiliati Ar. siliū qđ nō potuerūt stabilire. Cogitauerunt cōsiliū dicētes: Expedit vnū ꝓ oīb⁹ mori: qđ nō Job.jj. potuerūt stabilire nesciētes q̄d dixerūt. Q̄m pones eos dorsū. Q̄m ordinabis eos in his q̄b⁹ postposuit z ꝓcēptis auerterī. In reliquijs tuis ꝓparabis vultū eoꝝ. Et in his q̄ relinq̄s: id est in cupiditatib⁹ regni terreni ꝓparabis tibi ad passionē impudentiā eoꝝ: Exaltare dñe in virtute tua. Quē humilē nō cognouerūt: Exaltare dñe in

virtute tua: quā infirmitatē putauerūt. Cantabimus ⁊ psallem⁹ virtutes tuas. Dñe et ope celebrabim⁹: ⁊ nota faciem⁹ mirabilia tua.

Explicit Tractat⁹ de pſ̄. XX.

Incipit Tractatus de pſ̄. XXI.

In finem ꝓ suſceptione matutina: psalmus Dauid.

A

In finem ꝓ resurrectione sua ipe dñs ihesus christus loquit. Matutina enī fuit prima sabbati resurrectio ei⁹ q̄ suſcept⁹ est in ęter-

Ro.6. nā vitā: cui mors vltra nō dñabit. Dicunt autē ista ex psona crucifixi: nā de capite psalmi hui⁹ sūt ꝟba q̄ ipe clamauit cū in cruce pēderet: psonā etiā suās veteris hoīs cui⁹ mortalitatē portauit. Nā vetus homo noster cōfixus est cruci cum illo.

Exposicio prima.

D

Eus de⁹ meus respice in me quare me dereliq̄sti lōge a salute mea: Lō-

Psa.jjs. ge fact⁹ es a salute mea: qm̄ lōge est a pctōrib⁹ sal⁹. Verba delictoꝝ meoꝝ. Nā hęc ꝟba sunt non iusticię: ꝫ delictoꝝ meoꝝ. Vet⁹ enī homo cōfix⁹ est cruci. Loquit etiā causā ignorās q̄re illū dereliq̄rit de⁹: aut certe lōge a salute mea sūt ꝟba delictorum meoꝝ. De⁹ me⁹ clamabo ad te ꝑ die nec exaudies. De⁹ me⁹ clamabo ad te in rebus ꝓsperis hui⁹ vitę vt nō mutenť: nec exaudies: q̄ verbis delictoꝝ meoꝝ ad te clamabo. Et nocte ⁊ nō ad insipientiā mihi. Et in aduersis vtiq̄ hui⁹ vitę clamabo vt ꝓsperenť: ⁊ similit non exaudies. Neq̄ ꝫ facis ad insipiētiā mihi: ꝫ port⁹ vt sapiā q̄d clamare me velis: nō verbis delictoꝝ ex desiderio tpalis vitę: sed ꝟbis conuersionis ad te in vitā ęternā. Tu autē in sctō habitas: laus israel. Tu aūt in sancto habitas: ⁊ ideo immūda delictorū verba nō exaudies. Laus videtis te: nō ei⁹ q̄ laudē suā q̄ suit in

Ecc.34. gustādo vetito cibo: vt aptis corporeis oculis suis abscōdere se conareť a cōspectu tuo. In te speraverūt patres nr̄i: Oēs iusti scz nō q̄rētes suam

Ar. †liberasti. laudē ꝫ tuā. Sperauerť ⁊ eruisti eos. Ad te clamauerūt ⁊ salui facti sūt. Ad te clamauerť: nō ꝟbis delictoꝝ a q̄bus lōge ē sal⁹: ⁊ ideo salui facti sunt. In te sperauerūt ⁊ nō sunt confusi. In te sperauerť: nec eos fefellit spes. Nō enī in se illā posuerť. Ego aūt sū vmis ⁊ nō hō. Ego aūt nō ex psona adā loquēs: ꝫ ego ꝓprie ihesus christ⁹ sine semine i carne nat⁹ sū: vt essem i hoīe vltra hominēs: vt vel sic dignareť imitari hūana supbia humilitatē meā. Opprobrium hoim ⁊ abiectio

Job.9. plebis. In q̄ fact⁹ sū opprobriū hoī: in ita vt ꝑ cō-

Ir. †videntes. uitioso maledicto diceret: Tu sis discipulus eius vt

Ir. †deriserūt. plebs me ꝓteneret. Oēs †qui cōspiciebāt me †subsannabāt me. Oēs q̄ ꝓspiciebāt me irridebāt me. Et locuti sunt labijs ⁊ mouerūt caput. Et locuti sūt: nō i corde: ꝫ in labijs. nā irriden-

Ar. †eripiat. tes mouerūt caput: dicētes: †Seruat eū: saluū faciet eū qm̄ vult eū. Hęc ristī me de ventre. Qm̄ tu es q̄ extraxisti me de vētre: nō solū de illo vētre ꝟginali (nā oīb⁹ hoīb⁹ tre iudaicę gētis: cui⁹ tenebris obtegit: ⁊ nōdū i lucē christi nat⁹ ē q̄sq̄s i carnali obseruatiōe sabbati ⁊ circūcisionis cęterorūq̄ talū salutē ponit. Spes mea ab vberib⁹ matris meę. Spes mea de⁹: nō ex q̄ vberib⁹ ꝟgis lactari cępi: nā et ante vtiq̄: ꝫ ab vberib⁹ synagogę: sic de vētre: dixi: extraxisti me: ne carnalē ꝓsuetudinē sugerē. In te †ꝓfirmatus sū ex vtero. Ipe ē vter⁹ synagogę q̄ me non ptulit: ꝫ iactauit me: nō aūt cecidi q̄ cōtinuisti me. De vētre matris meę. Nō fec̄ vēter mr̄is meę vt tāq̄ puul⁹ oblit⁹ essem tui. De⁹ me⁹ es tu: ne discedas a me. Qm̄ tribulatio †iuxta ē. De-

Ar. †iactat⁹. †,plectus.

B

Ar. †,prima. us me⁹ q̄ es tu ne discedas me: qm̄ tribulatio iuxta me ē: nā ē in corpe meo. Quia nō ē q̄ adiuuet. Quis enī adiuuat si tu nō adiuuas? Circūdederūt me vituli multi. Circūdedit me multitudo luxuriātis plebis. Tauri pingues obsederūt me. Et ꝓncipes ei⁹ de oppssiōe mea leti obsederūt me. Apuerūt †in me os suū. Apuerūt i me os:

Ar. †super me. nō descripturis tuis: ꝫ de cupiditatib⁹ suis. Sicut leo rapiēs ⁊ rugiēs. Sic̄ leo cui⁹ rapina ē: q̄d apꝓhēsus abduct⁹ sū: ⁊ rugit⁹: crucifige crucifige. Si-

Job.j9. cut aq̄ effusus sū ⁊ dispsa sūt oia ossa mea. Sic̄ aq̄ effusus sū: vbi lapli sūt psecutores mei: ⁊ timore dispsa sūt a me firmamēta corpis: ꝫ est eccl̄ię: discipuli mei. Factū ē cor meū †sicut cera liq-

Ar. †tanq̄. scēs i medio vētris mei. Sapiētia mea q̄ i sanctis libris de me ꝓscripta ē: tāq̄ dura ⁊ clausa nō intelligebatur: sed postq̄ ignis meę passiōis accessit: liq̄facta manifestata ⁊ excepta ē in memoriā eccl̄ię meę. †Exaruit velut testa vtus mea. Exaruit

Ar. †Aruit. passiōe ꝟrus mea: nō velut fgnū: ꝫ velut testa q̄ fit igne firmior. Et lingua mea adhesit faucib⁹ meis. Et suauerť apō se ꝓcepta mea illi q̄s locutur⁹ erā. Et i puluerē mortis deduxisti me. Et in ipios mozti destinatos: q̄s tāq̄ puluerē ꝓꝑcit vēt⁹ a facie terrę: deduxisti me. Qm̄ circūdederūt me canes multi. Qm̄ circūdederť me: nō ꝓ ꝟitate: ꝫ ꝓ psuetudine: latrātes multi. Cōciliū malignātiū †circūdedit me. Cōciliū malignā-

Ar. †obsedit. tiū obsedit me. Foderūt man⁹ meas ⁊ pedes meos. Foderūt clauis man⁹ meas ⁊ pedes meos. Dinumerauerť oia ossa mea. Dinumerauerť in ligno crucī extēta oia ossa mea. Ipsi vo ꝓside-

Ar. †inspexerť. Matth.27. rauerť ⁊ †ꝓspexerť me. Ipi vo: id est nō mutati: ꝓsiderauerť ⁊ ꝓspexerť me. Diuiserť sibi vesti

Job.j9. mēta mea ⁊ sup vestē meā miserť sortē. Tu aūt dñe ne †lōge feceris auxiliū tuū a me.

Ar. †elōgauerť. Tu aūt dñe: nō i fine seculi sic̄ cęteros: ꝫ statim resuscita me. †In defensionē meā †aspice. Aspice

L

Ar. †Ad. Ar. †conspice. ne q̄d mihi noceāt. Erue a framea †aiam meā. Erue aiam meā a ligua dissensiōis. Et de manu

Ar. †deus. canis vnicā meā. Et de ptāte pri ex psuetudie latrātis eccl̄iam meā. †Saluū me fac de ore leonis. Saluū me fac de ore regni secularis. Et a

Ar. †Salua me ex. cornib⁹ †vnicornior hūilitatē meā. Et a sblimitatibus superborū se singulariter erigētiū consorteſq̄ nō ferentiū saluā fac hūilitatē meā. Narra

Deu.2. bo nomē tuū frib⁹ meis. Narrabo nomē tuū hūlib⁹ ⁊ se iuicē diligētib⁹: sic̄ a me dilecti sūt frib⁹ meis. In medio eccl̄ię †cātabo te. In medio

Ar. †laudabo. eccl̄ię gaudēs ꝓdicabo te. Qui timet dñm laudate eū. Qui timetis dñm nolite q̄rere laudē vestrā: ꝫ ipm laudate. Uniuersū semē iacob †magnificate eū.

Ar. †glificate. Uniuersū semē ei⁹ cui maior fuit: magnificate eū. Timeat eū oīe semē israel. Timeāt eū oēs ad nouā vitā nati: ⁊ ad visionem dei reparati. Qm̄ nō spreuit neq̄ despexit †ꝑcē

Ar. †deꝑcationem.

paupis. Qm̃ nō sprevit ꝓcem: nō illi⁹ qui verbis delictoꝝ clamās ad deū vitā vanā trāsire nolebat: sed ꝓcē paupis nō tumētis in pompis trāseuntib⁹. Nec̄ auertit faciē suā a me: Sicut ab illo qui dicebat: Clamabo ad te nec exaudies. Et cū clamarem ad eū exaudiuit me. Apud te laus mea. Nō enī laudē meā ḡro: qz tu mihi es laus q̄ in sācto habitas: et iā sāctū te ꝛpcātē exaudis laus

Alr. † nō habet. israel. In ecclesia magna †cōfiteboꝝ tibi. In ecclesiā oꝛbis terrarum cōfiteboꝝ tibi. Vota mea

Alr. † in conspectu tumentium. reddā †coꝛā timētib⁹ eū. Sacramēta coꝛpis et sanguinis mei reddā coꝛā timētib⁹ eū. Edēt pauperes z saturabunt. Edēt humiles z ꝓptātores sęculi z imitabunt. Ita enī nec copiā hui⁹ sęculi cōcupiscēt: nec timebūt inopiā. Et laudabunt dñm q̄ req̄rūt eū. Iā laus dñi est eructuatio saturitat⁹ illi⁹. Viuēt coꝛda eoꝝ in sęculū sęculi. Nā cib⁹ ille coꝛdis est. † Cōmemoꝛabunt z

Alr. † Remiscētur. ꝓuertent ad dñm: vniuersę fines terrę. Cōmemoꝛabunt: Exciderat enī gētib⁹ moꝛtalit⁹ natis z in exteꝛioꝛa tēdētib⁹: z ꝓuertent ad dñm vniuersi fines terrę. Et adoꝛabūt in cōspectu eius vniuersę †patrię gētiū. Et adoꝛabūt in conscientijs

Alr. †familie. suis vniuersę patrię gentiū. Qm̃ dñi est regnū: et ipse dñabit gentiū. Qm̃ dñi est regnū: nō superboꝝ hoim: z ipe dñabit gentiū. Adūcauerūt z adoꝛauerūt oēs †diuites terrę. Adūcauerūt coꝛpus hūilitat⁹ dñi sui etiā diuites terrę:

Alr. †pingues. nec sicut paupes saturati sūt vsq̄ ad imitationē: sed tamē adoꝛauerūt. In conspectu ei⁹ †ꝓcident

Alr. †cadēt oēs. vniuersi q̄ descēdūt in terrā. Solus enī videt quō moꝛo cadāt vniuersi q̄ cęlestē cōuersationē ꝛserētes in terra: eligūt beati apparere hoīb⁹ non vidētibus ruinā eoꝝ. Et aīa mea ipsi viuet. Et aīa mea q̄ in cōtēptu sęculi hui⁹ quasi moꝛi videtur hoīb⁹: non sibi sed ipi viuet. Et semē meū ipsi et illi. Et opa mea vel ꝓ me credētes in eū seruient illi. Annūciabit dño generatio vētura. Annūciabit in honoꝛē dñi generatio noui testamenti. Et annūciabūt cęli iusticiā ei⁹. Et annuncia būt euāgelistę iusticiā ei⁹: ꝓpulo q̄ nascetur quē fecit dñs. Populo q̄ nasceꝝ ex fide dño.

¶ Prefatio i secūdā expositionē eiusdem psalmi.

A Q Uod taceri dñs noluit ꝓ scripturas suas: nec a nobis tacēdū est: z a nobis audiēdū.

4. senē. dis. 12. post hec. Passio dñi sicut scim⁹ semel facta est: Semel enim

Ro. 5. chꝛistus moꝛtu⁹ est: iustus ꝓ iniustis. Et scim⁹ z cer

Ro. 6. tū habem⁹ z fide immobili retinem⁹: quia chꝛistus resurgēs a moꝛtuis: iā nō moꝛit: z moꝛs ei vltra nō dñabit. Verba ista apli sunt: tū ne obliuiscamur qō factū est semel: in memoꝛia nra oñi anno fit. Quoti ens pascha celebraꝝ: nunq̄d totiēs chꝛist⁹ moꝛitur: Sed tū anniuersaria recoꝛdatio q̄si repꝛesentat qō olim factū est: z sic nos facit moueri tāq̄ videam⁹ i in cruce pēdētē dñm: nō tamē irridētes ꝛ credētes. Pendēs enī in ligno irrisus est: sedēs in cęlo adoꝛatur. An forte adhuc irrideꝝ: z iā nō est irascendū iudęis: q̄ vel moꝛientē deriserūt: nō regnātē: Et q̄s ē qui chꝛistū adhuc irrideat: Utinā vn⁹ esset: vtinam

Matth. 3. duo: vtinā numerari possent. Tota palea areę ipi⁹ irridet eū: z gemit triticum irrideri dñm. Hoc volo gemere vobiscū. Tēpus est enī lugēdi: passio dñi cę lebraꝝ: tempus gemēdi est: ꝛpus flendi: tps ꝓfitēdi z depcādi. Et q̄s nr̄m idone⁹ ad effundendas lachꝛymas ꝓ dignitate doloꝛis tanti: Sed q̄d modo ait ꝓpheta: Quis dabit capiti meo aquā: et oculis meis fontē lachꝛymaꝝ: Si vere fons lachꝛymaꝝ esset in oculis nr̄is: nec ipe sufficeret. Irridere chꝛistum in re apta: in ea re vbi nemo pōt dicere nō itelexi. Possidēti enī vniuersū oꝛbē terraꝝ ps offert: et dicit sedēti ad dexterā patris: ecce q̄d hic habes: et ꝓ tota terra ostendit illi sola africa. Verba q̄ mō audiuim⁹ fratres vbi ponim⁹: si possent de lachꝛymis scribi deberēt. Que fuit mulier q̄ intrauit cum vnguēto: Cui⁹ typū poꝛtabat: Mōne ecclesię: Cuius figura erat illud vnguentū: Nonne odoꝛis dñi boni: de quo dicit aplus: Chꝛisti bon⁹ odoꝝ sumus in oñi loco: Ipse enī ecclesię insinuabat psonā et apls. Et qō dixit sum⁹: fidelib⁹ dixit. Et q̄d dixit: Chꝛisti bon⁹ odoꝝ sum⁹ in oñi loco. In oñi loco dixit paulus chꝛisti bonū odoꝛē esse oñes fideles: et cōtradicit z dicit: africa sola bñ olet: totus mundus putet. Chꝛisti bon⁹ odoꝝ sum⁹ in oñi loco: q̄s dicit: Ecclesia. Hūc bonū odoꝛē significabat illud vas vnguēti q̄ pfusus est dñs. Videam⁹ si nō eū attestatur ipe dñs cū q̄dā sua ḡrētes: auari: fures: id ē iudas ille diceret de illo vnguēto: vt q̄d ista ꝓditio: Poterat res ista ꝓciosa venūdari: z ꝓficere paupibus. Odoꝛē enī bonū chꝛisti vēdere volebat. Quid rñdit dñs: Ut q̄d molesti estis mulieri: Bonū op⁹ opata est ī me. Et q̄d ampli⁹ dicā: qñ ipe dixit: vbicūq̄ aūt ꝓdicabit hoc euāgeliū in toto mūdo: dicetur: z qō fecit mulier ista: Est qō addere: Est qō detrahere: Est ḡre aurē calūniatoꝝib⁹ accōmodare: Aut mētit⁹ est dñs: aut fefellit illū: Eligāt q̄d dicāt: aut mentitā dicāt ☧itatē: aut deceptā dicāt ☧itatē: vbicūq̄ ꝓdicabit hoc euāgeliū. Et quasi ḡreres ab eo: Ubi enī ꝓdicabit: In toto mūdo inq̄t. Psalmū audiam⁹: videam⁹ si ☧ dicit. Audiam⁹ qō plangendo cātaꝝ: z vere digna res plāctu qñ cantaꝝ surdis. Miroꝝ fratres si hodie psalm⁹ iste legit z in pte donati. Rogo vos fratres mei: cōfiteoꝝ vobis: nouit chꝛisti miscōia: qz sic miroꝝ q̄si lapidei ibi sint et nō audiāt. Quid apti⁹ fratres dicit: Passio chꝛisti tam euidēter q̄si euāgeliū recitet: z dictū est ante nescio quot ānos q̄ dūs de maria ☧gine nascereꝝ: Ꝓpheta erat nūciās iudicē futuꝝ. Legam⁹ illū quātū angustia tpis patit: non ꝓ affectu doloꝛis nr̄i: ꝛ vt dixi: q̄ntū angustia tēpoꝛis patitur.

¶ Expositio secunda.

L D Eus de⁹ me⁹ respice in me: q̄re me dereliq̄sti: Istū ☧m̄ ꝓmū i cruce audiuimus: vbi dñs dixit: Eli Eli: qō est de⁹ meus ꝛus me⁹: lamma azabtani: qō ē: q̄re me dereliq̄sti. Inꝓtat⁹ ē illō euāgelista: z dixit eū hebꝛaicę dixisse: deus me⁹ de⁹ me⁹ q̄re me dereliq̄sti. Quid voluit dicere dñs: Mō enī dereliq̄ꝛat illū de⁹ cū ipe esset de⁹: vtiq̄ fili⁹ dei de⁹: vtiq̄ ☧bū dei de⁹. Audi a capite illū euāgelistā q̄ ructabat qō biberat ō pectoꝛe dñi: videam⁹ si de⁹ ē chꝛist⁹: In ꝓncipio erat ☧bū z ver bū erat apud deū: z de⁹ erat ☧bū. Ipm q̄ ☧bū qō de⁹ erat: caro factū ē: z habitauit in nob. Et cū verbū deus factū esset caro: pēdebat i cruce z dicebat: De⁹ me⁹: deus me⁹: respice in me: quare me dereliquisti: Quare dicit: nisi qz nos ibi eram⁹: nisi quia

Matth. 27. Job. 15. Job. 1. Matth. 27. Eph. 1.

corpus christi ecclesia. Ut quid dixit: deus me⁹ deus meus respice in me quare me dereliqsti: nisi qō/ammodo intrētos nos faciēs ⁊ dicēs: psalm⁹ iste de me scriptus est. Longe a salute mea: v̄ba delictoꝝ meoꝝ. Quoꝝ delictoꝝ: de quo dictū est: Qui peccatū nō fecit: nec inuētus est dol⁹ ī oze ei⁹: Quō ergo dicit: delictoꝝ meoꝝ: nisi qꝝ ꝓ delict⁹ nostris ipe ꝑcat: ⁊ delicta nostra: sua delicta fecit: vt iusticiā suā: nostrā iusticiā faceret: Deus me⁹ clamabo ad te p diē nec exaudies: ⁊ nocte et nō ad insipiētiā mihi. Dixit vtiqꝫ de me: de te: de illo. Corpus enī suū gerebat: id est ecclesiā: Nisi forte putatis fratres: quia qñ dixit dñs: Pater si fieri pōt: trāseat a me calix iste: mozi timebat. Nō est fortioz miles q̄ impator: Sufficit seruo vt sit sicut dñs eius. Paulus enī dicit miles regis christi: Cōpelloz e duob⁹: ꝓcupiscētiā habēs dissolui ⁊ esse cū christo: ille optat mortē vt sit cū christo: ⁊ ipe christus timet mortē: Sed quid nisi infirmitatē nostrā portabat: et ꝓ his qui adhuc timēt mortē in corpore suo ꝓstitutis: ista dicebat. Inde erat illa vox: mēbrozum ipius vox erat: nō capitis: sicut hic p diem clamaui ⁊ nō exaudies. Multi enī clamāt in tribulatiōe ⁊ nō exaudiunt: sed ad salutē: nō ad insipiētiā. Clamauit paulus vt auferret ab illo stimul⁹ carnis: et nō est exaudit⁹ vt auferret: ⁊ dictū est ei: Sufficit tibi gra mea: nā virtus in infirmitate pficit. Ergo nō est exaudit⁹: sed nō ad insipientiā: sed ad sapientiā: vt intelligat homo medicū esse deū: ⁊ tribulationē medicamentū esse ad salutē: nō pnā ad damnationē. Sub medicamēto positus vzeris: secaris: clamas: nō audit medic⁹ ad voluntatē: sed audit ad sanitatē. Tu aūt ī sancto habitas: laus isrl. In illis habitas quos sanctificasti: ⁊ q̄s facis intelligere: qz ad vtilitatē quosdā nō exaudis: ⁊ ad dānationē quosdā exaudis. Ad vtilitatē nō est exaudit⁹ paulus: ad dānationē exaudit⁹ est diabol⁹. Petijt Iob ad tēptandū: ⁊ ꝓcessum est. Dēmones petierūt se ire in pozcos: ⁊ exauditi sunt. Dēmones exaudiunt: ap̄l's nō exaudit: Sed illi exaudiunt ad dānationē: ap̄l's nō exaudit ad salutē: qz nō ad insipientiā mihi. Tu aūt in sancto habitas: laus isrl. Quare nō exaudis ⁊ tuos: Quare dico ista: Memento/te semp dici: deo gratias: ⁊ magna ē hic multitudo et qui nō solēt venire: venerūt. Oñib⁹ dico: quia in tribulatiōe posit⁹ christian⁹ ꝓbat: si nō derelinqt deū suū. Nā qñ bene est homi: desert⁹ est sibi christianus. Ignis intrat in fornacē: ⁊ fornax aurificis magni sacramēti res est. Ibi est aurū: ibi ē ⁊ palea: ibi ignis in angusto opat. Ignis ille nō est diuersus et diuersa agit: paleā in cinerem vertit: auro sordes tollit. In qb⁹ aūt habitat de⁹: vtiqꝫ ī tribulatione meliozes fiūt tāqꝫ aur ꝓbati. Et si forte petierit inimic⁹ diabol⁹: ⁊ ꝓcessū illi fuerit: siue aliq̄ doloze corbeat ī illo q̄ se nō subtrahit: ⁊ si q̄si sbtrahit aurē plorāti: ꝫ apponit miscōiam depcāti. Nouit q̄d agat q̄ nos fec: nouit ⁊ reficere nos. Bon⁹ ē structoz q̄ ędifi/auit domū: ⁊ si aliq̄d ibi ceciderit: nouit resarcire. Et vide q̄d dicat: In te sperauerūt patres nr̄i: sperauerūt ⁊ liberasti eos. Et nouim⁹ ⁊ legim⁹ q̄z multos patres nostros sperātes ī se eruit de⁹. Eruit ipm p̄m isrl de tra egypti. Eruit tres pueros de camino ignis. Eruit danielē de lacu leonū. Eruit susannā de falso crimine. Oēs inuocauerūt ⁊ eruti sūt: Nūq̄d defecit ad filiū suū: vt ī cruce pēdentē nō exaudiret: Quare aūt ipz nō eruit: Nō q̄d dixit: In te sperauerunt patres nostri ⁊ liberasti eos. Ego aūt sum vermis ⁊ nō hō. Vermis ⁊ nō homo. Nā est ⁊ hō ⁊ ꝟmis: sed ille ꝟmis ⁊ nō hō. Vñ nō hō: Quia de⁹. Quare ḡ sic se abiecit vt diceret vermis: An qz vermis de carne sine ꝓcubitu nascit: sic christ⁹ de maria ꝟgine: Et ꝟmis ⁊ tamē nō homo. Quare ꝟmis: Quia mortal: qz de carne nat⁹: qz sine cōcubitu natus. Quare nō homo: Quia in ꝓncipio erat verbū: ⁊ v̄bū erat apud deū: ⁊ de⁹ erat verbum. Opprobriū hoim et abiectio plebis. Videte quāta passus est. Jā vt dicam⁹ passionē: et ad illā maiozi gemitu veniam⁹: videte quāta modo patit: ⁊ deinde videte quare. Quis enī fructus: Ecce sperauerūt patres nostri: ⁊ eruti sunt de terra egypti. Et sic dixi: tā multi inuocauerūt: ⁊ statim ad tēpus: nō in futura vita: sed cōtinuo liberati sūt. Ipe iob diabolo petēti cōcessus est: putrescēs ꝟmibus: tū in hac vita reparauit salutē: duplo accepit q̄ pdiderat. Dñs aūt flagellabat ⁊ nemo sbueniebat: sputis deturpabat: ⁊ nemo subueniebat: colaphis cedebat: ⁊ nemo subueniebat: spinis cozonabat: nemo subueniebat: leuabat in ligno: nemo eruit: Clamabat: deus meus deus me⁹: vt q̄d me dereliquisti: nō sbueni. Quare fratres mei: q̄re: Qua mercede tāta passus est: Oia ista q̄ passus ē: p̄ciū erat. Cui⁹ rei p̄cio tāta passus ē: recitem⁹: videam⁹ q̄d dicat. Pri mū q̄ram⁹ q̄ passus sit: deinde q̄re: ⁊ videamus q̄z sint hostes christi q̄ ꝓfitent: qz tāta passus ē: et tollūt q̄re. Hīc audiam⁹ totū ī isto psalmo: ⁊ q̄ passus sit: ⁊ q̄re. Tenete ista duo: q̄d ⁊ q̄re. Nō ipm q̄d explicē: Nō ibi immozemur: ⁊ meli⁹ ad vos pueniunt ipa ꝟba psalmi. Videte q̄ patit dñs: attēdite christiani: Opprobriū hoim ⁊ abiectio plebis. Oēs q̄ †videbāt me †subsannabāt me: locuti sunt labijs ⁊ mouerūt caput. Sperauit in dño †eruiat eū: saluū faciat eū qm vult eū. Sed q̄re dicebāt ista: Quia hō fact⁹ erat: dicebāt tāqꝫ in hoiem. Qm tu es q̄ extraxisti me de ventre. Nūq̄d dicerēt talia in illud qō ī ꝓncipio erat v̄bū et v̄bū erat apud deū: Verbū enī illud p qō facta sūt oia: nō extractū ē de vētre: nisi qz v̄bū caro factū est: ⁊ hītauit ī nobis. Qm tu extraxisti me de vētre. De⁹ me⁹ ab vberib⁹ matris meę. Nā ante sęcula p̄ me⁹: ab vberib⁹ matris meę de⁹ meus. In te †iactat⁹ sum ex vtero: Id est vt mihi tu sol⁹ esses spes: iā tāqꝫ hō: iā tāqꝫ infirm⁹: iā v̄bū caro factū ē. De vētre matris meę de⁹ me⁹ es tu. Nō de te de⁹ me⁹: nā de te pat me⁹: ꝫ de ventre matris meę: deus me⁹: Ne †discedas a me. Quoniam tribulatio ꝓxima est ⁊ nō ē q̄ adiuuet. Videte desertū: ⁊ vę nobis si ipe nos deserat. Circūdederūt me vituli multi: tauri pingues obsederūt me. Popul⁹ ⁊ ꝓncipes: pl's vituli multi: ꝓncipes tauri pingues. Aperuerunt sup me os suū: sicut leo rapiēs ⁊ rugiēs. Audiam⁹ rugitū ipoz ī euāgelio: Crucifige crucifige. Sicut aq̄ effusus sum: ⁊ dispsa sunt oīa ossa mea. Ossa sua firmos suos dicit. Ossa enim firma sunt in corpe. Qñ dispsit ossa sua: Qñ dixit illis: Ecce

Ibidem. j4. Dan. j3.

Job. j.

Job. j. Job. 42. Matth. 27.

Al. †videntes. Al. †deriserūt. Al. †eripiat.

Job. j.

Al. † ,plectus

Al. † discesserit.

Job. j9.

5. cē. dis. j5. q̄dā j. Pet. 2.

5. cē. dis. j5. q̄dā tñ. et ca. ne aūt.

Matth. 26.

Matth. jo.

Phil. j.

2. Cor. j2.

2. Cor. j2. Job. j. Matth. 8.

Exo. j4. Dan. 3.

Matth.10. ego mitto vos velut agnos in medio lupoꝝ. Firmos suos disposit: et sicut aq̃ effusus est. Aq̃ enī qñ effundit: aut abluit: aut irrigat. Effusus est christus sicut aq̃: abluti sūt sordētes: rigatę sūt mētes. Facta est cor meū tanq̃ cera liquescēs: in medio vēt̄is mei. Ventrē suū dicit: infirmos in ecclesia sua. Quō cor ipi⁹ factū est sicut cera: Cor ipius: scriptura ipi⁹: id est sapiētia ipi⁹ q̃ erat in scp̄turis. Clausa enī erat scp̄tura: nemo illā intelligebat. Crucifix⁹ est dñs: t liq̃facta ē sicut cera: vt oēs infirmi intelligerēt scripturā. Mā inde t velū tēpli scissū est: qz qđ velabat: reuelatū ē. †Exaruit velut testa vꝫtus mea. Magnifice qđ dixit: firmū factū ē nomē meū de tribulatione. Quō enī testa ante ignē mollis ē: post ignē fortis: sic dñi nomē ante passionē cōtemnebat: post passionem honorificatur. Et lingua mea adhęsit faucib⁹ meis. Quō mēbrū illud in nobis nō valet nisi ad loq̃ndū: sic p̄dicatores suos linguā suā dixit adhęsisse faucibus suis: vt de interioꝝ ei⁹ caperēt sapiētiā. Et in pulue rē mortis deduxisti me. Qm̄ circūdederūt me canes multi: cōciliū malignātiū †circūdedit me. Etiā videte euāgeliū: Foderūt manus meas t pedes meos. Tūc facta sūt vulnera: q̃z vulnerę cicatrices dubitās discipul⁹ cōtrectauit ille q̃ dixit: Nisi misero digitos meos in cicatrices vulnerę ei⁹: nō credā: qñ ei dixit: Veni mitte manū tuā increduleet in ifīt manū suā t clamauit: Dominꝰ me⁹ t de⁹ me⁹. Et ille: Quia vidisti me credidisti: beati q̃ nō vidēt t credūt. Foderūt man⁹ meas t pedes meos: Dinumerauerūt oīa ossa mea. Qm̄ pendēs extēt⁹ erat in ligno: nō potuit melius describi extēsio corpis i ligno: q̃z vt diceret: Dinumerauerūt oīa ossa mea. Ipsi vero ꝯsiderauerūt: t †cōspexerūt me. Cōsiderauerūt t non intellexerūt: cōspexerūt t nō viderūt. Usq̃ ad carnē oculos: nō vsq̃ ad ꝟbū cor habuerūt. Diuiserūt sibi vestimēta mea. Vestimēta sua sacramēta ipius. Attēdite fratres: vestimēta ipi⁹: sacramenta ipi⁹ potuerūt diuidi p hęreses: ē erat ibi vestimētū qđ nemo diuisit. Et sup †vestimētū meū miserūt sortē. Erat ibi tunica: dicit euāgelista desup texta. Ergo de cęlo: ergo a patre: ergo a spūsancto. Quę est ista tunica: nisi charitas quā nemo pōt diuidere: Quę est ista tunica: nisi vnitas: In ipsam sors mittit: nemo illā diuidit. Sacramēta sibi hęretici diuidere potuerūt: charitatē nō diuiserūt. Et q̃ diuidere nō potuer̄t recesserūt: illa aūt manet ītegra. Sorte obuēit q̃busdā. Qui hz hāc secur⁹ ē. Nemo illā mouet de eccl̄a catholica. Et si forīs illā incipiat habere: intromittit quō ramus oliuę a columba. †Tu aūt dñe ne †lōge feceris auxiliū tuum. Et factū ē. Mā p⁹ triduū resurrexit. †In defēsionē meā †aspice. Erue a framea aiam meā. Id est a morte. Framea enī gladi⁹ ē: et p gladium mortē intelligi voluit. Et de manu canis vnicā meā. Animā meā: vnicā meā: caput et corpus. Unicā dixit: eccl̄iam. De manu: id est de potestate canis. Qui sūt canes: Qui canino more latrāt: nec intelligūt ꝯ q̃s. Nihil illis fit t latrāt. Quid fecit canis trāsiēs vtā suā: Tamē ille latrat: Qui latrāt cęci oculis nō discernētes ꝯ q̃s aut p q̃bus: canes sunt. †Saluū me fac de ore leonis. Leo rugiēs nostis q̃s sit: circūiēs t q̃rēs quē devoret. Et a cornibus †vnicorniox hūilitatē meā. Unicornes nō diceret: nisi superbos: ideo sibiecit: hūilitatē meā. Audistis q̃ passus est. Et q̃d orauit vt eruar ab illt. Attēdam⁹ mō q̃re passus est. Modo iā videte fratres: q̃ nō est in ea sorte: ꝓpter quā passus ē christ⁹: quare christian⁹ est: Ecce intelligam⁹ q̃ passus est: Dinumerata sunt ossa eius: irrisus ē: diuisa sunt vestimēta ei⁹: insup missa est sors sup vestē ipi⁹: circūdederūt illū furētes t sęuientes: t dispsa sunt oīa ossa ei⁹: Et hic audim⁹ t in euāgelio legim⁹. Videamus q̃re: O christe fili dei: si nolles non pateręris: ostēde nobis fructū passiōis tuę. Audi inq̃t fructū. Ego nō taceo: sed surdi sūt hoies: Audi inq̃t fructū q̃re passus sum ista oīa: Narrabo nomē tuum fratrib⁹ meis. Videam⁹ si in pte narrat nomē dei fratrib⁹ suis. Narrabo nomen tuū fratribus meis: In medio eccl̄ię †cantabo te. Fit ꝟ mō si videam⁹. Ipa eccl̄ia q̃ ē: Mā dixit: In medio eccl̄ię cātabo te. Eccl̄iam videam⁹ ꝓpter quā passus est. Qui timetis dñm laudate eū. Ubicūq̃ timetur de⁹ t laudat: ibi est eccl̄ia christi. Videam⁹ frēs mei: si bis dieb⁹ p totū orbē terraꝝ sine causa dicit Amē t alleluia. Mō ibi timet de⁹: Non ibi laudat deus: Exiuit donatus t ait: Prorsus non timetur: Tot⁹ mūdus perīt: Sine causa dicit. Tot⁹ q̃ mundus perīt: et modica pars remāsit in africa: Ergo nō dicit aliq̃d christ⁹: vñ obturet ista ora: Mō dicit aliq̃d: vnde eradicet linguas ista dicētium: Videamus ne forte inueniam⁹. Adhuc nobis dicit in medio eccl̄ię. De eccl̄ia nra dicit: Qui timet dñm laudate eū. Videam⁹ si illi laudāt dñm: t intelligam⁹ si de ipis dixit: Et si i medio eccl̄ię ipoꝝ laudat. Quō laudāt christū: q̃ dicūt: Perdidit totū orbē terraꝝ: diabol⁹ illi totū abstulit: t in parte ipe remāsit. Sz adhuc videam⁹ vtꝝ apti⁹ dicat: aptius loquat. Mō sit qđ interptari: nō sit qđ suspicari: Uniuersum semē iacob †magnificate eū. Forte adhuc dicūt: nos sumus semē iacob: sint ipi videamus. Timeat eū oīe semē israel. Adhuc dicāt: nos sumus semē israel: pmittamus: dicāt: Qm̄ nō spreuit nec despexit deprecationē †pauperū. Quoꝝ pauperꝝ: Mō de se p̄sumētiū. Videamus si pauꝑes sunt: q̃ dicūt: nos sum⁹ iusti. Christus clamat: Lōge a salute mea verba delictoꝝ meoꝝ. Sed adhuc dicāt qđ volūt. Nec auertit faciē suā a me: et cū clamarē ad eū exaudiuit me. Ut qđ exaudiuit: Ad quā rē: Apud te ē laus mea. Apud deū posuit laudem suā: docuit non p̄sumi in homine. Adhuc dicāt quod volunt. Jam quidem cęperūt vri: cępit ꝓpinquare ignis. Mō ē qui se abscondat a caloꝛe eius. Sed adhuc dicāt: et nos apō illū laudem nostrā posuimus: t nos in nobis nō p̄sumim⁹. Dicāt adhuc: In eccl̄ia magna †cōfiteboꝛ tibi. Jam hic pūto: quia cępit interioꝛa tāgere. Ecclesia magna: quid est fratres: Mundꝰ exigua pars orbis terrarū: ecclesia magna est: Ecclesia magna: orbis totus est: quomō in ecclesia magna: Modo si quis velit christo cōtradicere: dicit nobis: Tu dixisti: in ecclesia magna confiteboꝛ tibi. Quę est ecclesia magna: Ad partē africę remansisse: est eccl̄ia magna. Totū mūdum perdidisti: fudisti sanguinem pro toto; sed inuasoꝛem passus es.

1. Pet. 5. Al. †vnicoꝛ J

Al. †Aruit tanq̃.

Al. †obsedit. lh

Al. † inspexerūt.

Al. † gltio

Al. †pauꝑ

Al. †celō gauerī.

Al. †Ad. Al. † conspice.

Al. † Salua me ex.

Alia lra tri

Ista nos diximus dño tanꝯ querentes: scientes tamē ꝙd dicturi. Ponam⁹ nescire ꝙd dicat: nonne nob rūdet? Quiescite: pcite: adhuc dico: vñ nemo dubitet. Expectem⁹ ꝙ ꝙd dictur⁹ ē. Jā ꝙ volebā ꝓ nūciare: ꝛ nō admitterēt hoies aliud aliꝙd ıterꝓtari: cū dicat chriſt⁹ in eccl̄ia magna: Et tu dicis: qz ī extrema ꝑte remāsit. Et cū adhuc audēt dicere: ꝛ nr̄a eccl̄a magna ē: Quid tibi videt? Jā etiā audio. Si nō dicit aliꝙd: vñ obmutescāt? Adhuc dicāt: qz magna ē eccl̄ia: Solā numidiā videam⁹. Audiam⁹ adhuc dñm: Vota mea reddā †cozā timentibus eū. Quę sūt vota sua? Sacrificiū qđ obtulit deo. Nostis ꝙle sacrificium? Mozūt fideles vota ꝙ reddit cozā timētibus eū. Nā sequit: Edēt pauperes ꝛ saturabunt. Beati paupes: qz iō edūt vt saturent. Edūt enī paupes: Qui aūt diuites sūt nō satiant: qz nō esuriūt. Comedēt paupes: Jnde erat piscator ille petrus: Jnde erat alī⁹ piscator iohannes ꝛ iacob⁹ frat ipsi⁹: Jnde erat etiā publicanus matthę⁹ de paupib⁹. Jpsi erāt ꝙ comederūt ꝛ saturati sūt: talia passi: ꝙlia māducauert. Cęnā suā vedit: passionē suā vedit: Ille saturat ꝙ imitat. Jmitati sūt paupes: Jpi enī sic passi sūt: vt chriſti vestigia seqrent. Edūt paupes: ꝙ ꝙre paupes? Et laudabūt dñm ꝙ reqrunt eū. Diuites se laudant: paupes dñm laudāt. Quare sūt paupes? Quia teū laudāt: vt dñm ꝙrāt. Dñs ē diuitię pauper. Jdeo inanis ē dom⁹: vt coz plenū diuitijs sit. Diuites ꝙrāt vñ arcā impleāt: ꝛ paupes ꝙrāt vñ coz impleāt. Et cū impleuerūt laudāt dñm ꝙ reqrūt eū. Et vide te fratres: ꝙ ꝝe paupes sunt: cui⁹ rei diuites sint: qz nō in arca: nō in hozreo: nō in apotheca. Viuent cozda eoz in sęculū sęculi. Ergo attēdite: passus ē dñs: oīa ꝙ audistis: passus ē dñs. Quęrimus ꝙre passus ē: ꝛ cępit narrare: Narrabo nomen tuū fratrib⁹ meis: in medio eccl̄ię cātabo te. Sed adhuc dicūt: ista ē eccl̄ia. Timeat eū oñe semē isrl̄. Dicūt: Nos sum⁹ semē isrl̄: Qm̄ nō sprevit neꝙ vspexit ꝑces paupis. Adhuc dicūt: nos sum⁹: Neꝙ auertit faciē suā a me. Jpe chriſt⁹ dñs a se: id ē ab eccl̄ia sua ꝙ ē coꝛp⁹ ipi⁹. Apud te laus mea: Vosiꝑos vultis laudare: ꝝ rūdēt prozsus: ꝛ nos ipm laudamus. Vota mea dño reddā cozā timētib⁹ eū. Sacrificiū pacis: sacrificiū charitat?: sacrificiū cozpis sui: Mozūt fideles. Disputari inde mō nō pōt: Vota mea reddā cozā timētib⁹ eū. Edāt publicani: edāt piscatozes: māducēt: imitent dñm: patiant: saturentur. Mozt⁹ ē ipe dñs: moziunt ꝛ paupes. Additur et mozs discipulo ꝝ mozti magistri. Quare? Da mihi fructū. †Cōmemozabunt ꝛ quertent ad dominū vniuersi fines terrę. Eia fratres: ꝙd ꝙrimus a nobis: ꝙd rūdeam⁹ parti Donati? Ecce psalmus: et ℞ legit hodie: ꝛ ibi legit hodie. Scribam⁹ illū in frōtib⁹ nr̄is: cū illo ꝓcedam⁹: nō ꝙescat lingua nr̄a: ista dicat: Ecce chriſt⁹ passus ē: ecce mercator ostēdit mercedē: ecce ꝑciū qđ dedit: sanguis ei⁹ fusus ē. Jn sacco ferebat ꝑciū nr̄m: pcussus ē lācea: fossus ē sacc⁹: ꝛ manauit ꝑciū ozbis terrarū. Quid mihi dicis o hęretice? Nō ē ꝑcium ozbis terraꝝ: si bis redēpt⁹ est: ꝝ perijt. Quę inuasorē passus ē chriſtus: vt ꝓderet rē suā? Ecce cōmemozabunt: ꝛ quertent ad dñm vniuersi fines terrę. ¶ Adhuc satiet te et dicat: Si diceret: fines terrę: ꝛ nō diceret: vniuersi fines terrę: dicere habebāt: Ecce habemus fines terrę in maurıtanıa. Vniuersi fines terrę: dixit: O hęretice: vniuersi dixit: Qua exitur⁹ es: vt euadas ꝙstionē? Nō habes ꝙ exeas: ꝝ habes ꝙ intres. Rogo vos: nolo inde disputare: ne dicat: qz ꝼmo me⁹ aliꝙd valet: psalmū attēdite: psalmum legite. Ecce chriſt⁹ passus ē: sanguis ei⁹ fusus ē: Ecce redēptor nr̄: Ecce ꝑciū nr̄m: Quid emit: dicat mihi? Quid ıterrogam⁹? Quid si mihi aliꝙs dicat: O stulte qđ ınterrogas? Codicē portas: ibi habes vnde emit: ibi ꝙre qđ emit. Ecce ibi habes: Cōmemozabunt ꝛ cōuertent ad dñm vniuersi fines terrę. Fines enim terrę cōmemozabunt. Sed hęretici aboliti sūt: ꝛ iō nō audiunt oī anno. Putas ibi ponunt aures: qñ lector ipor dicit: Cōmemozabunt ꝛ cōuertentur ad dñm vniuersi fines terrę? Eia forte vn⁹ versus est: Aliūde cogitabas: cū fratre tuo fabulabaris: qñ illud dixit: attende: quia repetit ꝛ surdos pulsat. Et adozabūt in cōspectu ei⁹ vniuersę †patrię gentiū. Adhuc surdus ē: nō audit: pulset iterum. Qm̄ dñi ē regnū ꝛ ipse dñabit gētiū. Tres istos ℣sus tenete fratres: hodie cātati sūt ꝛ ibi: aut forte deleuerunt eos. Credite mihi fratres mei: ita ꝙstuo: ita vim patioꝛ: vt mirer: nescio quā surditatē et duriciā cozdis ipoꝛ: vt aliqñ dubitē: vtrū habeāt illud in codicib⁹. Hodie currūt oēs ad eccl̄iam: hodie oñes intēti audiūt psalmū: oñes suspēso cozde audiūt: Sed facit: qz nō sūt intēti. Munꝺ vn⁹ versus ē: Cōmemozabunt ꝛ cōuertent ad dñm vniuersi fines terrę? Euigila: ꝝ adhuc fricas oculos. Et adozabunt in conspectu eius vniuersę patrię gētiū. Excute somnū: Adhuc grauaris: audi: qñ dñi ē regnū: ꝛ ipe dñabit gentiū. Si ē adhuc qđ dicāt: nescio: litigēt cū scripturis: nō nobiscū: Ecce codex ipse: ꝺ illū certēt. Ubi est ꝛ lingua? ¶ Nos seruauim⁹ scripturas: ne arderēt. Seruate sunt: vñ tu ardeas. Quid seruasti? Api: lege: tu seruasti: ꝛ tu oppugnas. Quid seruasti a flāma: qđ delere vis a lingua? Nō credo: nō credo: qz seruasti: prozsus nō credo: nō seruasti. Verissime dicūt nr̄i: qz tu tradidisti. Ille ꝓbatur traditoꝛ: qđlecto testamēto: nō sequit. Ecce legitur ꝛ seqr̄: legit ꝛ recusas. Cui⁹ man⁹ misit in flāmā qui credit ꝛ sequit: an ꝙ dolet: qz est qđ legat? Nolo scire ꝙ seruauerit: vndecūꝯ inuēt ē codex. ¶ Testamētū patris nr̄i exūt de ꝙlibet cauerna: nescio ꝙ fures tollere volebāt: nescio ꝙ ꝑsecutores incēdere volebāt. Undecūꝯ platū ē: legat. Quare litigas? Fratres sum⁹: ꝙre litigam⁹? Nō intestat⁹ mozt⁹ ē pater: fecit testamētū: ꝛ sic mozt⁹ est: mozt⁹ est et resurrexit. Tādiu cōtendit de hęreditate mozt⁹ oꝝ ꝙdiu testamētū ꝓferat in publicū: et cū testamētū ꝓlatū fuerit in publicū: tacent oēs: vt tabulę apiantur ꝛ recitent. Judex intus audit: aduocati silēt: ꝓcones silentiū faciūt: vniuersus ꝑ℞s suspensus est vt legant ℣ba mozt⁹i: nō sentiēt i monumēto. Ille sine sensu iacet in monumento: ꝛ valent ℣ba ipius: sedet chriſt⁹ in cęlo: ꝛ ꝓdicit testamēto ei⁹? Apiꝛ legam⁹? Fratres sumus: quare cōtēdim⁹? Placet anim⁹ nr̄: nō sine testamēto nos dimisit pr̄. Qui fecit testamētū: viuit i ętnū: audit voces nr̄as: agscit suā. Legam⁹? ꝙd litigam⁹? Ubi inuēta fuerit ipa hęreditas: ipam teneam⁹. Aperi testamētū: lege in primo

℟ Ar. †in conspectu tumentium.

℣ Ar. †deminiscetur.

Job. 19.

℣ Ar. †familie.

℟

capite ipsius psalterij: Postula a me. Sz qs dicit: Forte nō christ⁹. Ibi habes: Dns dixit ad me filj⁹ me⁹ es tu: ego hodie genui te. Ergo filj⁹ dei dicit: vl ad filiū suū pater dicit. Ergo qd dicit ad filiū: Postula a me z dabo tibi gētes hereditatē tuā: z possessionē tuā fines terrę. Solet fieri fratres: vt qñ grīs de possessiōe: grauāt affines. Inter affines illū et illū: grīs heres: aut cui donat: aut q emit. Inter qs affines grīs: Int illū z illū possidētes. Qui dimisit oēs fines: nullos dimisit affines. Quocūqz te vteris christ⁹ ē. Fines terrę habes hereditatē: huc veni: totā mecū posside. Quare litigādo vocas ad partē: Huc veni: bono tuo vteris: totū habebis: An adhuc calūniaris: Ego iā testamētū legi z tu calūniaris. An adhuc calūniaris: qz fines terrę dixit: et nō dixit: oēs fines terrę: Legam⁹ q̄ qō modo dictū est: Cōmemorabunt z conuertent ad dnm: vniuersi fines terrę: z adorabūt in cōspectu ei⁹ vniuersę patrię gētiū: Qm dnī est regnū: z ipe dnābit gētiū. Ipsi⁹ est: nō vestrū. Agnoscite dnm: agnoscite possessionē dnī. Sz z vos: qz ꝓuata vestra vult⁹ possidere: z nō cōmunicare cū christo vnitati. Dnari enī vultis in terra: nō cū illo in cęlo regnare: possidetis domos vestras. Et aliqñ venim⁹ ad illos dicētes: grām⁹ vez: iueniam⁹ vez. Et illi: Vos tenete qō tenetis. Oues tuas habes: oues meas habeo: noli molestus esse ouib⁹ meis: qz z ego nō sum molest⁹ ouibus tuis. Deo gras: meę sūt oues: illius sūt oues: christ⁹ qd emit: imo nec meę sunt: nec tuę: s illi⁹ sūt
1.Cor.3. q illas emit: illi⁹ sūt q illas signauit. Necz q plātat est aliqd: necz q rigat: s q incremētū dat de⁹. Quare habeo meas: habes tu tuas: Si ibi est christ⁹: illo eant meę: qz nō sūt meę. Si hic ē christ⁹: huc eant tuę: qz nō sūt tuę: ꝓpter possessiōes osculent nobis caput z man⁹: z pgāt filj alieni. Mea ē mea possessio inqt. Quid est hoc: Videam⁹ si nō ē tua possessio: videam⁹ si nō illā tibi vēdicas. Ego nomini christi laboro: tu noī Donati. Mā si christū attēdas: vbi
Matth.24. cz est christ⁹. Tu dicis: ecce hic ē christus: ego dico p
Ps.112. totū ē. Laudate pueri dnm: laudate nomē dnī. Usq laudēt: Usqz quo laudāt: A solis ortu vsqz ad occasū: laudate nomē dnī. Ecce ecclesiā quā ostēdo: ecce qd emit christ⁹: ecce qd redemit: ecce ꝓ q sanguinē vendit: Sz tu qd dicis: Et ego illi colligo. Qui me-
Matth.12. cū inqt nō colligit: dispgit. Diuidis vnitatē: possessiōes tuas grīs: z grē habēt nomē christi: Quid ad defensionē possessiōis tuę titulos christi posuisti: Nōne hoc faciūt nōnulli i domo sua: De domū ipsi⁹ inuadat aliqs potēs: ponit ibi titulos potētis: titulos mēdaces. Ipse vult esse possessor: z frōtem dom⁹ suę de titulo alieno muniri: vt cū titul⁹ lectus fuerit: ꝓterrit⁹ qs potētia noīs: abstineat se ab inuasione. Fecerūt illud: qñ maximianistas dānauerūt. Egerūt apud iudices: z ꝓsiliū suū recitauerūt tāqz titulos ostēdētes: vt episcopi viderentur. Tūc iudex interrogauit: Quis hic alter episcop⁹ est de pte Donati: Rndit vn⁹. Nos nō nouim⁹ nisi Aurelīū catholicū. Timētes illi leges: nō rndēr nisi de vno episcopo. Illi aūt vt audirent a iudice: nomen christi ponebāt: i possessiōe sua titulos illi⁹ iposuerūt. Bon⁹ ē dns q illis parcat: z vbi inuenerit titulos suos vēdicet illud possessiōi suę. Potēs ē miscēdia ipsi⁹: q illis illud faciat, qscūqz inuenerit nomē christi portare: ꝓgreget illos. Et videte fratres qñ potēs aliqs inuenerit titulos suos: nōne iure ē sibi vendicat z dicit: nō poneret titulos meos: nisi res mea esset: Titulos meos posuit: mea res est. Ubi nomen meū inuenio: meū est. Nunqd titulos mutat: Titulus q erat: ipse ē. Possessor mutat: titul⁹ nō mutat. Sic z illi q baptismū habēt christi: si veniūt ad vnitatē: nō mutam⁹ titulos: aut delem⁹ titulos: s agnoscim⁹ titulos regis nr̄i: titulos imperatoris nr̄i. Sed qd dicim⁹: O dom⁹ misera: ille te possideat cui⁹ titulos habes: christi titulos habes: noli esse Donati possessio. Multa dixim⁹ fratres: s illud de memoria vra nō recedat qō hodie legit. Ecce iterū dico z sępe dicēdū ē: p ipm diē: id ē p sacramēta hui⁹ diei: pstringo vos: vt nō vob exeāt de cordib⁹: commemorabunt z conuertent ad dnm: vniuersi fines terrę: z adorabūt in cōspectu ei⁹ vniuersę patrię gētiū: Qm dnī ē regnū: z ipe dnābit gētiū. Cō tra tā aptā z manifeste demonstratā passionē christi: nō audiatis ꝓba calūniatoris. Quicqd ꝺdicunt: homines dicunt: hoc autem deus dicit.

Explicit Tractatus de ps. XXI.
Incipit Tractatus de ps. XXII.

In finem ps Dauid.

Ecclesia loquitur christo:

A

Dom⁹ †pascit me z nihil mihi deerit. Dns iesus christ⁹ pastor me⁹ ē: z nihil mihi deerit. In loco pascuę ibi me collocauit. In loco pascuę incipiēti⁹ ad fidē me pducēs: ibi me nutriēdū collocauit. Sup aquā refectiōis educauit me. Sup aquā baptismi q refi-
Cōcor. 4. dis. 1. ca. 3. ciunt q integritatē vireſcz amiserant: educauit me. Animā meā conuertit. Deduxit me i semitis iusticię: ꝓpter nomē suū. Deduxit me in angustis itinerib⁹: q̄ pauci ambulāt iusticię suę: nō ꝓpter meritū meū: s ꝓpt nomē suū. Nā z si †ambu-
Ar. †ambulē in medio vmbre mortis: Nā z si ambulē i medio vitę hui⁹ q vmbra mortis ē: Nō timebo mala qm̄ tu mecū es. Nō timebo mala: qm̄ tu habitas i corde meo p fidē: z nūc mecū es vt post vmbrā mortis etiā ego sim tecū. Virga tua z baculus tu⁹: ipa me cōsolata sūt. Disciplina tua tāqz ꝛga ad gregē ouiū: z tāqz bacul⁹ ad grādiores filios: z ab aīali vita ad spūalē crescētes: ipa me non afflixerūt magl qz cōsolata sūt: qz memor es mei. Parasti in cōspectu meo mēsam: aduersus eos q tribulāt me. Post ꝛgā aūt q paruul⁹ z aialis i grege i pascuis erudiebar: post illā ꝛgā cū esse cepi
1.Cor.3. Heb.5. sb baculo: parasti i cōspectu meo mēsam: vt nō iā lacte alar puul⁹: s maiorē cibū sumā firmat⁹ aduersus eos q tribulāt me. Impinguasti i oleo caput meū: Letificasti lętitia spūali mētē meā. Et †po-
Ar. †calix. culū meū inebrians qz pclarū ē. Et poculū tuū obliuionē pristās por vanar̄ delectationū qz pclarū est. Et miscēdia tua subsequet me: oibus diebus vitę meę. Et miscēdia tua sbsequet me: qdiu vivuo in hac mortali vita: nō tua s mea. †Ut habitē
Alis habi in domo dni in lōgitudine dierū. Subsequetur me: nō aūt hic tm̄: s etiā vt inhabitem in domo domini ineternum.

Explicit Tractatus de ps. XXII.
Incipit Tractatus de ps. XXIII.

Ps. ipsi Dauid prima sabbati.

A

Psalmus ispi dauid de clarificatiõe ꝛ resurrectiõe dñi: q̃ matutino ꝓma sabbati facta est: qui iam dies dominicus dicitur.

1.Cor.10.

Domini est terra ꝛ plenitudo ei⁹: orbis terraꝝ et vniuersi q̃ habitãt in

Al.†eo.

†ea. Id est orbis terraꝝ: ꝛ vniuersi q̃ habitant in ea: cũ clarificatus dñs annũciat in fidẽ oĩm gentiũ: ꝛ vniuersus orbis terraꝝ fit ecclesia ei⁹. Ipse sup maria fundauit eã. Ipse firmissime stabiliuit eã sup oĩes fluctus ꝛcu li huius: vt ab ea superent nec nocerent ei. Et sup flumina ꝓparauit eã. Flumina in mare fluũt: ꝛ cupidi hoĩes labunt in ꝛculũ. Etiã istos supat ecclesia: q̃ deuicti p dei gratiã cupiditatib⁹ ꝛcularib⁹ ad recipiendã im

Ps.14.

mortalitatis claritatẽ parata est. Quis ascẽdet i monte dñi: Quis ascẽdet in altissimã iusticiã domini: Aut q̃s stabit in loco sãcto eius: Aut q̃s pmanebit in eo q̃ ascẽdit sup maria fundato: et sup flumina ꝓparato loco: Innocẽs manibus ꝛ mũdo corde. Quis ergo illuc ascẽdet et pmanebit ibi: nisi innocẽs in opib⁹: ꝛ mũdus in cogitationib⁹: Qui nõ accepit in vano aĩam suam. Qui nõ in rebus nõ pmanẽtib⁹ ꝛputauit aĩam suam: sed eã immortalẽ sentiẽs: ꝛternitatẽ stabilẽ atq̃ icõmutabilẽ ꝛsiderauit. Et nõ iurauit ꝓximo suo in dolo. Et ideo sine dolo: sicut simplicia et nõ fallẽtia sunt ꝛterna: ita se ꝓbuit ꝓximo suo. Hic accipiet bñdictionẽ a dño: et miscõiam a deo salutari suo. Hec ẽ generatio q̃rentium dñm. Sic enĩ nascunt q̃ q̃rũt eũ. Querẽtiũ faciẽ dei iacob. Querentiũ faciẽ dei: q̃ posterius nato ꝓmatũ ꝛdit. Tollite portas principes vestras. Quicũq̃ principatũ in hoib⁹ q̃ritis: auferte: ne impediãt addit⁹ q̃s vos statuistis cupiditatis ꝛ timoris. Et eleuamini portę ꝛternales. Et eleuamini addit⁹ ꝛternę vitę renũciationis ꝛculo ꝛ ꝓuersiõis ad ꝛũ. Et introibit rex glorię. Et introibit rex in q̃ sine ſupbia gloriemur: q̃ supat portis mortalitatis: ꝛ patefactis sibi ꝛlestib⁹ ipse

Ioh.16.

bit q̃ ait: Gaudete q̃m ego vici mundũ. Quis ẽ iste rex glorię: Pauet admirãs natura mortalis et q̃rit: Quis ẽ iste rex glorię: Dñs fortis et potens. Dñs fortis ꝛ potẽs: quẽ tu infirmũ ꝛ opprẽsum putasti. Dñs potẽs in

Al.†prelio.

†bello. Cõtrecta icatrices: ꝛ sentes reparatas: ꝛ immortalitati reddita infirmitatẽ humanã. Persoluta est q̃ debebatur terris: vbi cũ morte belligerata est clarificatio dñi. Tollite portas principes vestras. Hinc iã ꝓgat in ꝛlũ. Exclam et itex ꝓphetica tuba: Tollite portas etiã ꝛlestes ꝓncipis vestri q̃s habetis i animis hoĩm: q̃ adorãt militiam ꝛli. Et eleuamini portę ꝛternales. Et eleuamini portę ꝛternę iusticie: charitatis ꝛ castitatis: p q̃s aĩa diligit vnũ ꝛx deũ: ꝛ nõ fornicat sub multis q̃ appellant dij. Et introibit rex glorię. Et introibit rex glorię: vt ad

Ro.8.

Eph.2.

ꝛterã patris interpellet ꝓ nobis. Quis est iste rex glorię: Quid ꝛ tu princeps ptãtis aeris huius miraris ꝛ q̃ris: Quis est iste rex glorię: Dñs vtutum ipse ẽ rex glorię. Et vt iã vinificato ꝛpore supra te ꝓgit ille tẽptatus: supra oẽs angelos tẽdit: ab angelo q̃uaricatore ille tẽptatus. Memo vestrũ se obiiciat atq̃ intercludat iter nr̃m: vt tãq̃ de⁹ colatur a nobis: neq̃ ꝓncipat⁹: neq̃ angel⁹: neq̃ ꝛtus

Ro.8.

nos separet a charitate christi. Bonũ est sperare in dño q̃ sperare in ꝓncipe: vt q̃ gloriat i dño glorietur. Sũt q̃dẽ istę in huius mũdi ordinatione virtutes: sed dñs ꝛtutũ ipse est rex glorię.

Ps.117.

Explicit Tractat⁹ de ps. XXIII.
Incipit Tractat⁹ de ps. XXIIII.

In finẽ ps Dauid.

Christus: sed in psona ecclesię loquit. Nam magis ad populũ christianũ cõuersum ad ꝛum pertinẽt que dicuntur.

A

Ad te dñe leuaui aĩmã meã: Desiderio spũali: q̃ carnalib⁹ ꝛsideriis conculcabat in terra. Deus meus in te cõfido nõ erubescã. Deus me⁹ ex eo q⁹ in me cõfidebã: ꝓductus sum vsq̃ ad istã infirmitatẽ carnis: ꝛ q̃ deserto deo sicut de⁹ esse volui: a minutissima bestiola mortem timẽs: de supbia mea irrisus erubui. Nã ergo: in te cõfido nõ erubescã. Neq̃ irrideãt me inimici mei: Neq̃ irrideãt me q̃ serpẽtinis atq̃ occultis suggestionib⁹ insidiãtes: ꝛ suggerentes: euge euge: ad hec me deiecerunt. Eteni vniuersi qui te

Al.†sustinent.

†expectãt nõ ꝛfundent. Cõfundant inique

Al.†agẽtes supernacue.

†facientes vana. Cõfundant iniq̃ facientes: ad acq̃rẽda q̃ trãseunt. Vias tuas dñe

Al.†demõstra.

†notas fac mihi: ꝛ semitas tuas edoce me: Que nõ late sũt: nec multitudinẽ ad interitũ ducũt: ꝟ angustas ꝛ paucis notas: semitas tuas edoce me.

Matth.7.

Dirige me in ꝛitate tua. Errores fugiẽtẽ: dirige me in ꝛitate tua. Et doce me. Et doce me: nã ꝓpter suum nõ nouit: nisi mẽdaciũ. Quũ tu es de⁹

Al.†saluator.

†salutaris me⁹: ꝛ te sustinui tota die. Neq̃ enĩ dimissus a te ꝛ padiso: ꝛ in lõginquã regionẽ pegrinatus: ꝓ me: ꝓm redire possũ: nisi occurras errãti. Nã redit⁹ me⁹ toto tractu tpis sclãt miscõiam tuã sustinuit. Remiscere miserationũ tuarũ dñe. Reminiscere opeꝝ miscõię tuę dñe: qz tãq̃ oblitum te hoies putãt. Et qz miscõię tuę a ꝛculo sunt. Hoc remiscere: qz miscõię tuę a ꝛculo sũt. Nũq̃ enĩ sine illis fuisti: q̃ etiã peccãtẽ hoiem vanitati q̃dem: ꝟ in spe sbiecisti: ꝛ tot tãtisq̃ creaturę tuę ꝓsolationibus non ꝛseruisti. Delicta iuuentutis meę et ignorãtię meę: ne memineris. Delicta ꝓfidẽtis audacię meę ꝛ ignorãtię meę: ne ad vindictã reserues: ꝟ tãq̃ excidãt tibi. Scõm miscõiam tuam

Al.†memento mei tu.

†memor esto mei dn̄e. Memor esto q̃dẽ mei: nõ ꝓm irã q̃ ego digni⁹ sũ: ꝟ scõm miscõiam tuã q̃ te digna ẽ. Propter bonitatẽ tuã dñe. Non ꝓpter meritũ meũ: ꝟ ꝓpter bonitatẽ tuã dñe. Dulcis et rectus dñs. Dulcis ẽ dñs: qñ q̃dẽ ꝛ peccãtes et ipios ita mirat⁹ ẽ: vt oĩa ꝓna donaret: Sz etiã recẽ dñs: q̃ post miscõiam vocationis ꝛ venię: q̃ hz gram sine meritis: digna vltimo iudicio merita recꝛret. Propter hoc legẽ statuit delinquẽtib⁹ in via. Quia miscõiam ꝓmogauit vt ꝓduceret in vĩã. Diriget

Al.†mã suetos.

†mites in iudicio: Diriget mites: nec ꝓturbabit in iudicio eos q̃ sequũt volũtatẽ ei⁹: nec ei resistẽdo ꝓponũt suã. Docebit

Al.†mites.

†mãsuetos vias suas. Docebit vias suas: nõ eos q̃ ꝓcurrere volũt: q̃si seipos melius regere possint: ꝟ eos q̃ non erigũt ceruicẽ: neq̃ recalcitrãt cũ eis: iugũ lene ꝛponit et sarcina leuis. Vniuersę vie dñi miscõia et

Matth.11.

veritas. Quas aũt vias docebit eos: nisi misericordiã q̃ placabilis ẽ: ꝛ ꝛitatẽ q̃ incorrupt⁹ ẽ: Quo-

B

rū vnū ꝓbuit donādo pctā: alterꝫ merita dīiudicando. Et nō vniuersę vię dñi: duo aduēt⁹ filij dei: vn⁹ miserātis: alter iudicātis. Peruenit ḡ ad eū tenens vias ei⁹: q̄ nullis meritis suis se liberatū vidēs: deponit supbiā: ⁊ deiceps cauet examinār⁹ sęueritatē: qui clemētiā ꝫueniētis expt⁹ est. Reḡrētib⁹ testamētū ei⁹: ⁊ testimonia ei⁹. Intelligūt enim dñm misericordē ꝓmo aduētu: ⁊ secūdo iudicē: qui mites ⁊ māsueti reḡrūt testamentū ei⁹: cū sanguine suo nos in nouā vitā redemit: ⁊ in ꝓphetis atq; euāgelistis testimōia ei⁹. Propter nomē tuū dñe ꝓpitiaberis pctō meo: multū ē eni. Non solū pctā mea donasti: ḡ anteq̄ crederē admisi: sed et pctō meo qō multū est: qz ⁊ in via nō ꝛeest offensio: sacrificio ꝓtribulati spūs ꝓpitiaberis. Quis ē hō q̄ † timeat dñm: Dñs incipit venire ad sapientiā. Legē statuit ei in via quā elegit. Legē statuit ei in via quā liber appbēdit: ne impune iā peccet. Aīa ei⁹ in bonis demorabit: ⁊ semē ei⁹ † hęreditate possidebit terrā. Et op⁹ ei⁹ hęreditatē solidā instaurati corpis possidebit. Firmamentū ē dñs timētib⁹ eū. Infirmor videt eē timor: sed firmamētū est dñs timētiū eū. Et nomē dñi qō glificatū est p orbē terraꝝ firmat timētes eū. Et testamētū ipsi⁹ vt manifestet illis. Et facit vt testamētū ipsi⁹ manifestet illis: qz hęreditas christi gētes sūt: ⁊ termini terrę. Oculi mei ſp ad dñm: qz ipse euellet de laqo pedes meos. Nec timeā piculosa ⁊ terrena: dū terrā nō intueor: qm̄ ille quē intueor euellet de laqo pedes meos. Respice in me ⁊ miserere mei: qm̄ vnic⁹ ⁊ pauper sum ego. Qm̄ vnic⁹ pop⁹: vnicę ecclesię tuę: seruās humilitatē quā nulla schismata vel hęreses scindūt. Tribulatiōes cordis mei mltiplicatę sunt. Tribulatiōes cordis mei: abūdāte iniqtate: et refrigescēte charitate: multiplicatę sunt. De necessitatibus meis † educ me. Qm̄ hęc tolerare mihi necesse est: vt pseuerās vsq; in finē saluus sim: de necessitatibus meis educ me. Vide hūilitatē meā ⁊ laborē meū. Vide humilitatē meam: qz nunq̄ me iactāua iusticię ab vnitate abrūpo: Et laborē meū q̄ indisciplinatos mihi cōmixtos suffero. Et † remitte oīa pctā mea. Et his sacrificijs ꝓpitiatus: remitte oīa pctā mea: nō illa tm̄ iuuētutis et ignorātię meę anteqū crederē: sed etiā ista q̄ iā ex fide viuēs: p infirmitatē vel vitę huius caligīnē admitto. Respice inimicos meos: qm̄ multiplicati sunt. Nō solū eni fortis: sed etiā in ipa int⁹ ecclesia cōmuniōe nō ꝛesunt. Et odio iniq̄ oderūt me: Et oderūt me diligētē se. Custodi aiam meā ⁊ erue me. Custodi aīam meā ne declinem ad imitationem eor: ⁊ erue me a pplexitate q̄ mihi miscent. Non † cōfundar: qm̄ speraui in te. Nō cōfundar si forte insurgūt aduersum me: qm̄ nō in me: ſ in te speraui. Innocētes ⁊ recti adhęserūt mihi: qm̄ sustinui te domine. Innocētes ⁊ recti: nō ꝓsentia corpali miscent tm̄ sīc mali: ſ ꝓfessione cordis in ipa innocētia ⁊ rectitudine adhęserūt mihi: qm̄ nō defeci vt imitarer malos: sed sustinui te: expectans ventilationē vltimę messis tuę. † Redime deus israel ex oībus tribulatiōibus eius. Redime deus populū tuū quē ꝓparasti ad visionē tuā ex tribulationib⁹ ei⁹: nō tm̄ quas foris: ſ etiā quas intus tolerat.

Cō cor. 4. sen. dis. 46. post ſ.

Ar. † rūnet.

Ar. † hereditabit.

L

Ps. 85.

Ar. † erue.

Ar. † dimitte.

Ar. † erubescā.

Ar. † Libera.

Explicit Tractatus de ps. XXIIII.

Incipit Tractatus de ps. XXV.

Ipsi Dauid.

A

IPsi Dauid: nō mediatori hom̄i christo iesu: sed homini ecclesię iam pfectę in christo stabilito: attribui potest.

Expositio prima: psalmi

IUdica me domie q̄niā ego in innocētia mea † ambulaui. Judica me dñe: qm̄ post misericordiā quā tu mihi ꝓrogasti innocētię meę: habeo aliq̄ meritū cuius viam custodiui. Et in dño sperans nō infirmabor. Nec tamē etiā sic in me: sed in dño sperans pmanebo i eo. Proba me domie ⁊ tempta me. Ne quid tamē occultor meorū me lateat: ꝓba me dñe ⁊ tēpta me: notū me facies: nō tibi quē nihil latet: sed mihi atq; hominib⁹. Ure renes meos et cor meū. Adhibe medicinale purgatoriū quasi ignem delectatiōibus ⁊ cogitationib⁹ meis. Quoniā misericordia tua ante oculos meos est. Quoniam ne illo igne cōsumar: nō merita mea: sed misericordia tua qua me ad talē vitā pduxisti ante oc̄los meos est. Et cōplacui in veritate tua. Et qz displicuit mihi meū mendaciū: cōplacuit autē veritas tua: placui etiā mihi cū illa ⁊ in illa. Non sedi cum cōcilio vanitatis. Nō elegi apponere cor meū his qui ꝓuidere conant: quēadmodū qō fieri nō potest rerū transeuntiū pfunctiōe beati sint. Et cum iniqua gerētibus nō introibo. Et quis ipa causa est omniū iniquitatū: ideo cū iniqua gerētibus: abscondita cōscientia nō habeo. † Odio habui cōgregationē malignor. Ut aūt veniat ad ipsum cōciliū vanitatis cōgregatiōes malignorū fiūt quas odio habui. Et cū impijs nō sedebo. Et ideo cum tali cōcilio cum impijs non sedebo: id est placitū nō collocabo: ⁊ cū impijs nō sedebo. Lauabo inter innocētes manus meas. Ps. 72. Munda faciem inter innocentes opera mea: lauabo inter innocentes manus meas: quibus ampleabor ſblimia tua. Et circumdabo altare tuum domine. Ut audiā vocē laudis tuę: Ut discā quēadmodū te laudem. Et enarrē vniuersa mirabilia tua. Et cū didicero: exponam oīa mirabilia tua. Domie dilexi decorē domus tuę. Dñs mihi ⁊ noticia sui: et salutē dabit: ꝙs me auferet ei ecclesię tuę: Et locū habitationis glorię tuę. Ubi habitās glorificaris. Ne pdas cū impijs animā meā: Ne ergo simul pdas cū his q̄ te oderūt animā meā: ḡ dilexit decorē dom⁹ tuę. Et cū viris sanguinū vitā meam. Et cum his qui proximū oderūt: Nam duob⁹ przceptis decorat domus tua. In quor manibus iniquitates sunt. Ne itaq; me perdas cum impijs: et cū viris sanguinū: quorū opera iniqua sūt. Dextera eorum repleta est munerib⁹. Et qō eis ad obtinen dā salutē ęternā datū est: ad accipienda hui⁹ sęculi munera cōuerterūt: existimātes questū esse pietatē. Ego aūt in innocētia mea † ambulaui: redime me ⁊ miserere mei. Valeat mihi ad pfectionē libatiōis tm̄ pcū sanguis dñi mei: ⁊ i piculis hui⁹ vitę miscōdia tua nō deserat me. Pes me⁹ stetit i † rectitudie; Dilectio mea nō

Ar. † Igrem.

Ps. 138.

Ar. † Odio ecclesiā malignantium.

Con. dis. 2.

Ps. 72.

Ar. † dirigor.

recessit a iustícia tua. In ecclesijs benedicã te dñe. Non occultabo eis ꝙs vocasti bñdictionẽ tuam dñe: qñ dilectiõi tuę ꝑinfero ꝓximi dilectionẽ.

¶ Prefatio in secundã expositionem eiusdem psalmi.

B

Paulus apl̃us cũ legeret: audiuit nobiscum sanctitas vã: sicut scriptũ ẽ: inqt: Veritas Epb. 4. in christo iesu: Deponite vos ſm ꝓiorem ꝙuersationẽ veterẽ hoiem: eũ qui corrũpit ſm ꝙcupiscẽtias deceptionis: Renouamini aũt spũ mẽtis vẽ: z induite nouũ hoiem: qui ſm deũ creatus est in iustícia z sanctitate veritatis. Et ne aliqs arbitret deponendã esse aliquã substãtiã: quẽadmodũ se exponat ꝙs tunica: aut aliqd forinsec⁹ accipiẽdũ: quõ accipit aliqs vestimentũ: ꝙsi ponẽs vnã tunicã z sumens alterã: z carnalis iste intellectus nõ ꝑmitteret hoies agere in se intus spũalit qõ ꝑcipiebat apl̃us: secut⁹ est z exposuit qd eẽt: Exuite veterẽ hoiem: z induite nouũ. Cętera em lectiõis ipsi⁹ ad eundẽ intellectũ ptinẽt. Aut quippe ꝙ̃ dicẽti: z quõ me exuturus sum veterẽ: aut quõ induitur⁹ sum nouũ: An ipse terti⁹ hõ sum depositur⁹ veterẽ hoiem quẽ habui: z acceptur⁹ nouũ quẽ nõ habui: vt tres hoies intelligañ: z sit in medio qui ꝓponit veterẽ hoiem z accipit nouũ: Ne g̃ quisq̃ tali carnali cogitatione impedit⁹: minus faceret q̃ iubeb̃: z nõ faciẽs excusaret se de obscuritate lectiõis: dicit in cõsequẽtibus:

Ubi. s. Quapropter deponẽtes mendaciũ: loquimini veritatem: Et ecce b̃ est ꝓponere veterẽ hoiem: z induere nouũ. Quapropter ꝓponẽtes mendaciũ: loquimini veritatẽ: vnusquisq̃ cũ ꝓximo suo: qz sumus inuicẽ membra. Ne aũt quisq̃ vestrũ ita cogitet fratres: cum christiano loquendã veritatẽ z cũ pagano

Concor. 3. sen. dis. 28. oziẽ aũt. mendaciũ: cũ ꝓximo iubemur loqui veritatẽ. Proximus tu⁹ ille est: qui tecũ natus est ex adam z eua. Oñes ꝓximi sumus cõditione terrenę natiuitatis. Et alit frater illa spe cęlestis hęreditatis ꝓximum tuũ debes putare oẽm hoiem: z anteq̃ sit christianus: Non em nosti quid sit apud deũ: Quõ illum ꝑ sciuerit de⁹ ignoras. Aliqñ quẽ irrides adorantẽ lapides: ꝙertit z adorat deũ fortasse religiosi⁹ q̃s tu qui eũ pauloante irridebas. Sunt g̃ ꝓximi nostri latentes in his hoibus qui nõdum sũt ī ecclesia: z sũt longe a nobis latẽtes in eccl̃ia. Jdeoq̃ qui nõ scim⁹ futura: vnũquẽq̃ ꝓximũ habem⁹: nõ solũ ꝙditione mortalitatis hũanę q̃ in hac terra eadẽ sorte deuenimus: ſ etiã spe illius hęreditatis: qz nõ scim⁹ quid

C futurus sit qui modo nihil est. Ergo attẽdite cętera ī induẽdo nouũ hoiem z exuẽdo veterẽ. Deponentes inqt mendaciũ: loq̃mini veritatẽ vnusquisq̃ cũ

Ps. 4. ꝓximo suo: qz sum⁹ inuicẽ mẽbra: Jrascimini z nolite peccare. Si ꝓpterea iraſceris seruo tuo qz peccauit: ne tu ipe pecces iraſcere tibi. Sol nõ occidat su-

Epb. 4. per iracũdiã vestrã. Jntelligit quidẽ scõm tpus fratres: qz etſi ex ipa hũana ꝙditione z infirmitate mortalitatis quã portam⁹ surrepit ira christiano: nõ debet diu teneri z fieri ꝓdiana: Ejice illã de corde antęq̃ occidat lux tua visibilis: ne te deserat lux illa inuisibilis. Sed z aliter bene intelligit: qz est nr̃ sol iusticię veritas christ⁹: nõ iste sol q̃ adorat a paganis z manichęis: z videt etiã a pctoribus: ſ ille alius cui⁹ veritate natura hũana illustrat: ad quẽ gaudẽt angeli. Hoim em ĩfirmitate acies cordis: z ſi trepidãt sub radijs eius: ad eũ tñ ꝓtemplãdũ ꝑ mãdata purgant. Cũ cępit iste sol in hoie habitare ꝑ fidẽ: nõ tm in te valeat iracũdia ī q̃ te nasci: vt occidat sup iracundiã tuã: id ẽ deserat christ⁹ mẽtẽ tuã: qz nõ vult habitare christ⁹ cũ iracũdia tua. Videt em quasi ipse a te occidere: cũ tu ab ipso occidas: qz ira cũ ĩuetera-

1. Joh. 3. uerit odiũ fit: cũ factũ fuerit odiũ: iam homicidaes. Qis em q̃ odit fratrẽ suũ homicida est: sicut dic 1. Joh. 2. Johes apl̃us. Jtem ipe dicit: qz qis qui odit fratrẽ suũ: in tenebris manet. Et non mirꝫ si ille in tenebris manet: a q̃ occidit sol. Ad b̃ forte etiã ptinet qõ audistis in euãgelio: Periclitabat nauigiũ in stagno et Matth. 8. dormiebat iesus. Nauigam⁹ em ꝑ quoddã stagnũ D z vẽtus z ꝓcellę nõ desunt: tẽptationib⁹ quotidianis huius sęculi ꝓpe cõplet nrũ nauigiũ. Vis aũt sit: nisi quia dormit iesus? Si nõ dormiret in te iesus: tẽpestates istas nõ patereris: ſ tranquillitatem haberes interi⁹ conuigilãte tecũ iesu. Quid est autẽ dormire iesum? Fides tua quę est de iesu obdormiuit. Surgunt ꝓcellę stagni huius: vides malos florere: bonos laborare: tẽptatio est: fluctus est: Et dic̃ anima tua: O deus de⁹: ipsa est iusticia tua vt malus floreãt: boni laborẽt. Dicis deo: ipa est iusticia tua: Et de⁹ tibi: ipa ẽ fides tua: Hec em tibi ꝓmisi. Ad hoc christianus factus es: vt in sęculo isto florereris? Torqris: qz hic mali florent: qui cũ diabolo postea torquebunt. Sed vñ hoc dicis: vñ fluctib⁹ stagni et tempestate turbaris? Quia dormit iesus. i. qz fides tua q̃ est de iesu sopita est in corde tuo. Quid facis vt libereris? Excita iesum z dic: Magister perim⁹: Ubi. s. Douẽt em incerta stagni: pimus. Euigilabit ille. i. redit ad te fides tua: z adiuuãte illo: considerabis in aĩa tua: qz ea q̃ dant mõ malis: non cũ illis pseverabunt: Aut em viuẽtes eos deserũt: aut a morientib⁹ deserunt. Tibi aũt qõ ꝓmittit: manebit ī eternum: illis qõ tẽporaliter ꝙcedit cito tollit: Floruit em vt flos fęni. Qis em caro fęnũ: Aruit fenũ: z flos deci- Esa. 40. dit: Verbũ aũt dñi manet ī eternũ. Pone g̃ dorsũ ad id qõ cadit: z faciẽ ad illõ qõ manet. Euigilãte christo iam tẽpestas illa nõ quatiet cor tuũ: nõ oplebũt fluctus nauim tuã: qz fides tua impat vẽtis z fluctibus: z trãsiet piculũ. Ad b̃ em ptinet fratres totũ id qõ dicit Apl̃us: de exuendo veterẽ hoiem. Jrasci- Epb. 4. mini z nolite peccare: Sol nõ occidat sup iracundiã vã: Nec locũ det diabolo. Uet⁹ g̃ dabat locũ: nouus nõ det: Qui furabat iã nõ furet. Uet⁹ g̃ furabat: nou⁹ nõ furet. Jpe hõ est: vnus hõ est. Adam erat: christus sit. Uetus erat: nou⁹ sit: z cętera q̃ ibi sequũtur. Sed psalmũ videam⁹ paulo diligẽti⁹: qz E cũ ꝙsq̃ ꝓfecerit in eccl̃ia: necesse est: patiat malos ī eccl̃ia. Sed nõ eos cognoscit q̃ talis est: q̃s̃q̃ multi mali murmurẽt aduersus malos. Quõ facilius vn⁹ san⁹ fert duos egrotos: q̃s duo egroti se inuicẽ singulos. Jtaq̃ b̃ ꝓcipim⁹ fratres: Area est eccl̃ia huius tpis: sępe dixim⁹: sępe dicim⁹: z paleam habet z frumentũ. Nemo querat exire totã paleam: nisi tpe vẽtilatiõis. Nemo ante tẽp⁹ vẽtilatiõis deserat aream: q̃si dñs nõ vult pati pctores: ne ꝓpter areã inuẽtus: ꝓius ab auib⁹ colligat: q̃s ingrediat in horreũ. Quõ em hoc fratres dicam⁹ attẽdite: Grana cũ cęperint triturari: inter paleas iã se nõ tãgũt: ita quasi nõ se nouerit: qz itercidit palea: Et qcũq̃ lõgi⁹ attẽdit areã: paleã solã putat: nisi diligenti⁹ intueat: nisi

manū pozrigat: nisi spū ozis: id est flatu purgāte di/
scernat: difficile puenit ad discretionē granoz. Er/
go aliqñ t ipsa grana ita sūt qsi seiūcta abiuicē t nō
se tāgētia: vt putet vnusqsq; cū pfecerit q; solus sit.
Hec cogitatio frēs heliā tēptauit tātū virum: t dix/
it ad deū: sic etiā apls cōmemozat: Prophetas tu/
3. Reg̃. 19. os occiderūt: altaria tua suffoderūt t ego remāsi so/
Roma. 11. lus: t quer̃ūt aiam meā. Sed qd dicit illi rñsum di
uinū: Reliqui mihi septē milia viroz q̄ nō curuaue
rūt genua ante baal. Nō dixit ei: habes alios duos
aut tres silēs tibi: Noli inq̄t putare te solū: alia inq̄t
septē milia sunt: t solū te putas: Itaq; hoc breuiter
p̄cipim⁹ vt dicere cęperā: Intēdat mecū fraꝛna san
ctitas vestra: t assit misc̄ia dei i cozdib⁹ nr̄is: vt sic
a nob itelligaꝛ vt fructificet: t i vobis opeꝛ. Audite
breuiꝛ: Quisq; adhuc mal⁹ est: nō putet neminē bo
nū esse: quisq; bon⁹ est: non putet se solū bonū esse.
Tenetis hoc: Ecce repeto: videte q̄ dico: Quisq;
mal⁹ est: iterrogās p̄sciam suā t male sibi renūciās:
nō arbitreꝛ neminē bonū esse. Quisq; bon⁹ est: non
arbitreꝛ se solū bonū esse: t nō timeat bon⁹ esse in cō
mixtiōe maloz: q̄ veniet tempus vt inde segregeꝛ.
Pš. 25. Adhuc em̄ hodie cātauim⁹: Ne pdas cū impijs ani
mā meā: t cū viꝛ sanguinū vitā meā. Quid em̄ est:
Ne cū ipijs pdas: Ne simꝛ pdas. Quare timet ne
simul pdat: Video em̄ dictū deo: q̄ mō simul nos
pateris. Quos pateꝛ simul: noli pdere simul. Et h̄
habet totus psalmus: quem volo breuiter cum san
ctitate vestra considerare: quia breuis est.

Expositio secunda.

Iudica me dñe Molesta vota t q̄si pi/
culosa optat sibi vt iudiceꝛ. Quid est iudi/
cari quod optat: Discerni se optat a malis.
Alio loco euidenter dicit de ipo iudicio discretiōis:
Pš. 42. Judica me dñe t discerne causā meā de gēte nō san
cta. Audit qd dixerit iudica: ne tāq; sine iudicio: q̄
boni t mali mō intrāt in ecclesiā: t boni t mali eant
in ignē eternū. Judica me dñe. Quare: Qñ ego
in inocētia mea ambulaui: t in dño sperās
Al. †firmabor. nō †mouebor. Quid est in dño sperās: Ille titu
bat inter malos qui nō in dño sperat. Hinc factū est
vt schismata fierēt. Trepidauerūt iter malos cū ipi
peiozes essent: t q̄si nollēt esse boni inter malos. O
si frumēta essent vsq; ad tp̄us vētilationis: paleā in
area tolerarēt. Sed q̄ palea erāt: flauit vētus ante
Matth. 3. ipam vētilationē: t rapuit de area paleā t p̄iecit in
spinas. Et palea quidē ide p̄iecta est: Sz nunqd qō
remāsit frumētū solū est: Nō volat ante ventilatio
nem nisi palea: Remanet aūt t frumētum t palea.
Ventilabiꝛ vero palea cū venerit tēp⁹ vētilatiōis.
Hoc dixit iste: In inocētia mea ambulaui: t in dño
sperās nō mouebor. Si em̄ sperauero in hoīe: visu
rus sū fortasse ipm hoīem aliqñ male viuētem: nec
eas vias tenētem q̄s vl dicit vl docet in eccl̄ia bo
nas: sed q̄s diabolo docēte sectat⁹ est. Sed q̄ spes
mea in h̄ erat: titubāte hoīe titubabit spes mea: t ca
dente hoīe cadit spes mea. Quia ẋo in dño sperās
nō mouebor. Sequiꝛ: Proba me dñe t tēpta
me: vre renes meos t coꝛ meū. Quid est: vre
renes meos t coꝛ meū: Ure delectatiōes meas: vre
cogitatiōes meas. Coꝛ p cogitatiōib⁹: renes p dele
ctatiōibus posuit: ne aliqd mali cogitē: ne aliqd ma
li me delectet. Uñ aūt vis renes meos: Ignē ẋbi
tui. Unde vis coꝛ meū: Caloꝛe spūs tui. Deq̄ calo
re alibi dicit: Et nō est q̄ se abscōdat a caloꝛe ei⁹. Et Pš. 18. Luce. 12.
de q̄ igne dñs dicit: Ignē veni mittere i terrā. Ergo
sequiꝛ: Qñ misericordia tua añ oculos me
os est: t cōplacui in veritate tua. Hoc est: nō
in hoīe cōplacui: s̄ int⁹ placui tibi vbi tu vides: t nō
timeo si displiceā vbi hoīes vident: sicut ait apl̄us:
Opus aūt suū p̄bet vnusq̄sq;: t tūc in semetip̄o tm̄ Gal. 6.
habebit gl̄iam t nō in altero. Nō sedi cū cōsilio
vanitatis. Hoc qd est: non sedi: intrēdat sanctitas
vīa: q̄ mō videt de⁹: dicit: nō sedi. Aliqñ nō es i cōsi
lio t ibi sedes: Verbi gr̄a: in theatro nō sedes: s̄ co/
gitas theatrica: p̄tra q̄ dictū est: Ure renes meos:
Ibi sedes coꝛde: q̄uis nō sis ibi coꝛpoꝛe. Cōtingat
aūt vt tenearis ab aliq̄ t ibi colligeꝛi: aut aliq̄ō offi
ciū piū faciat te ibi sedere. Quō p̄t h̄ euenire: Cō/
tingit ex officio pietat̄ vt seruo dei sit necessitas in
amphitheatro eē. Liberare volebat nescio quē gla/
diatoꝛē: fieri posset vt sederet t expectaret donec il/
le exiret quē liberare cupiebat. Ecce nō sedit i p̄silio
vanitatis: q̄uis illic coꝛpe sedere videreꝛ. Quid est
sedere: Cōsentire cū his q̄ ibi sedēt. Qō si p̄ns nō fe
ceris: nō ibi sediſti. Si absens feceris: sediſti ibi. Et
cū iniqua gerētibus nō itroibo. † Odio ha Al. † Odi
bui cōgregationē malignoꝛ. Videtis q̄ int⁹ ecclesiā ma/
est. Et cū impijs nō sedebo. Lauabo † in in/ lum. Al. †inter/
nocentibus man⁹ meas. Nō aq̄ ista visibili la centes.
uas man⁹ q̄ pie cogitas de opibus tuis: t innocēs
es coꝛā oculis dei: q̄ t est altare coꝛā oculis dei: q̄ i/
gressus est sacerdos q̄ p nobis se p̄mus obtulit. Est
cęleste altare: t nō amplectiꝛ illud altare nisi q̄ lauat
man⁹ i innocētib⁹. Nā mlti altare h̄ tangūt idigni:
t tolerat de⁹ pati iniuriā ad tēp⁹ sacramēta sua. Sz
nūqd fratres mei: quō sunt parietes isti: sic erit hie/
rusalē cęlestis: Nō quō reciperis cū malis intra pa
rietes istos eccl̄ię: ita recipieꝛi cū mal⁹ in sinū abraq.
Nō ḡ timeas: laua man⁹. Et circūdabo altare Luce. 16.
dñi. Ubi offers vota dño: vbi p̄ces fundis: vbi cō/
scia tua pura est: vbi dicī deo q̄ sis: t si aliqd est in te
forte qō displiceat deo: curat ille cui cōfiteꝛi. Laua
ḡ in innocētib⁹ man⁹ tuas: t circumda altare dñi vt
audias vocē laudis. Hoc em̄ sequiꝛ: Ut audiam
vocē laudis: t enarrē vniuersa mirabilia
tua. Quid ē: Ut audiā vocē laudis: Ut itelligā in/ b
quit. Hoc est em̄ audire coꝛam deo: non quō sonos
istos quos multi audiſit: t multi nō audiūt. Oī mul
ti ad nos audientes sunt: t ad deum surdi sunt. Oī
multi habētes aures: nō habēt illas aures de quib⁹
dicit iesus: Qui habet aures audiēdi audiat. Ergo Matth. 11.
qd est audire vocē laudis: Dicā si potero adiuuāte
misc̄ia dñi: t oz̄onib⁹ vr̄is. Audire vocē laudis: est
intelligere int⁹: q̄ q̄q̄d in te mali est de peccatis tu
um est: q̄q̄d boni in iustificatiōib⁹: dei est. Ita au/
dis vocē laudis vt nō te laudes qñ bon⁹ es: Nā lau
dando te bonū: fis mal⁹. Bonū em̄ te fecerat hūili/
tas: malū te facit supbia. Cōuersus eras vt illūmi/
reris: t p̄uersione tua fact⁹ es lūinosus: fact⁹ illustra
tus p̄uersione. Sed a q̄: Nūquid a te: Si a te p̄uer
sus posses illūinari: nunq̄ posses tenebrari: q̄ tecū
es sp. Quare illūinat⁹ es: Quia cōuertisti te ad aliō
qō tu nō eras. Quid est aliō qō tu nō eras: De⁹ lu
men est: Nō em̄ tu lumē eras: quia pctōr eras. De⁹
lumē est. Dicit em̄ apl̄s eis q̄s vult audire vocē lau/

Epb. 5. dis: Fuist aliq̃ tenebre: nũc aũt lux. Quid est fuistis aliq̃ tenebre: nisi veteres hoies: Nunc aũt lux. Nõ sine causa lux est q̃ fuist iã dudũ tenebre: Quare nisi qz illũinati est: Noli putare teipm esse
Job. 1. luce: Illa ẽ lux q̃ illũinat oẽm hoiem veniẽtẽ in hunc mũdũ. Tu aũt p teipm: p malã volũtatẽ: p auersionẽ tuã: tenebraꝰ eras: mõ luces. Sz sbiecit statim: ne supbiret illi qbꝰ dictũ ẽ: Nũc aũt lux: z addidit: i
Epb. 5. dño. Sic eñ ait: Fuist aliq̃ tenebre: nũc aũt lux in dño. Ergo si ꝑter dñm nec lux. Si aũt iõ lux: qz i dño: qd habes qõ nõ accepisti: Si aũt accepisti: qd gloziaris q̃si nõ acceperis: Hoc eñ ipe aplus dixit alio loco hoiꝰ supbictibꝰ z volẽtibus sibi tribuere
1. Cor. 4. qõ dei ẽ: z de bono sic gloziari q̃si de suo: sic eis ducit: Quid eñ habes qõ nõ accepisti: Si aũt accepisti: qd gloziaris q̃si nõ acceperis: Qui dedit hũili aufert supbo: qz qui dedit põt auferre. Ad h eñ ptinet fratres si tñ exposui qõ volui. Exposui aũt quantũ potui: z si nõ quãtũ volui: ad h ptinet qõ ait: Lauabo i innocẽtibꝰ manꝰ meas: z circũdabo altare tuũ dñe: vt audiam vocẽ laudis tue: id est ex ipso bono meo: nõ de me ꝑsumã: s de te q dedisti: ne laudari veli de me i me: s de te i te. Jõ seqr: Ut audiã vocẽ laudis tuę: z enarrẽ vniuersa mirabilia tua: nõ mea s tua. Et iam videte frẽs: videte amatozẽ illũ dei de deo ꝑsumentẽ: positũ inr malos: roganrẽ deũ vt nõ cõperdar cũ malis: qz nõ errat deꝰ in iudicãdo. Tu eñ cũ videris hoies in vnũ locũ intrasse: putas eiusdẽ meriti esse: deꝰ aũt nõ fallit: noli timere. Tu iudi
Matth. 3. cãte vẽto discernis paleã a frumẽto: Ventũ vis flare tibi: z tu nõ es ventꝰ: s optas tibi flare ventũ. Et cũ vẽtilabzo vtrũq excusseris: vẽtꝰ leue tollit: grauę manet. Qñ g venit ad iudicandũ areã: Nũquid deꝰ ꝗrit alteꝛ q̃ secũ iudicet ne pdat cũ malꝫbonos: Jo Nõ itaq timeas (securꝰ est eñ bonus etiã in medio malozꝫ) z dic quę audis: Dñe dilexi decorẽ domus tuę. Domꝰ dei ecclia ẽ. Adhuc habet malos s decoz domꝰ dei i nobis est: in sctis est. Jpm decorem domꝰ tuę dilexi. Et locũ habitatiõis glorię tuę. Quid ẽ h: Et h dicã: ad illũ sensũ ptinet sbobscuꝛ aliq̃ntũ. Adiuuet me dñs: z intentio cozdis vẽ ab eodẽ dño inspirata: qui dat locũ habitatiõis glozię suę. Dixit prꝰ: decorẽ domꝰ tuę: Et exponit qd sit decoz domꝰ dei. Locus inqt habitatiõis glorię tuę. Nõ sufficit dicere locꝰ habitatiõis dei: s locus habitatiõis glie dei. Quę ẽ glia dei: De q̃ pau-
1. Cor. 1. loãte dicebã: vt z q fit bonꝰ: nõ in se s in dño gloziRoma. 3. tur. Oẽs eñ peccauerũt z egẽt glia dei. Jn qbus g sic habitat deꝰ vt de bonis suis ipe glozificet: vt nõ sibi velint tribuere z q̃si ꝓpriũ vẽdicare qõ ab illo acceperũt: ipi ptinẽt ad decorẽ domꝰ dei. Nec discerni illos vellet scriptura: nisi qz sũt qdã q donũ dei habẽt: z nolũt i deo gliari s in se: hũt qdẽ donũ dei s ñ ptinẽt ad decorẽ domꝰ dei. Qui eñ ptinẽt ad decorẽ domꝰ dei: in qbꝰ habitat glia dei: ipi sũt locꝰ habitatiõis glie dei. Jn qbꝰ aũt habitat glia dei: nisi q sic gliant vt nõ in se s i dño gloziene: Ergo qz dilexi decorẽ domꝰ tuę: id ẽ oẽs q ibi sũt z gliam tuã grũt: s
Jk nõ ꝑsumpsi in hoie: z nõ ꝓsensi impijs: z nõ itroibo z nõ sedebo in ꝓgregatiõe eoꝝ: qz ita fui i ecclia dei: qd mihi retribues: Sequit g rũdeam. Ne pdas cũ impijs aiam meã z cũ viris sanguinum vitã meã: Jn quoꝝ manibꝰ iniqtates sũt: dextera eoꝝ repleta est munerib. Muner nõ solũ pecunia est: nõ solũ aurũ z argẽtũ: nõ solum encęnia sũt: neq oẽs q accipiũt ea accipiũt mũera. Aliq̃ eñ accipiunt ab ecclia: quod dico: petrꝰ accepit: dñs accepit: loculos habuit: ea q̃ mittebant iu- Job. 12.
das auferebat. Sed qd est accipe munera: Propt munera laudare hoiem: adulari hoi: palpare blãdiendo: iudicare ꝓtra veritatẽ ꝓpter munera. Propt h munera: Nõ solũ ꝓpt aur z argẽtũ z hmõi aliqd: s etiã ꝓpt laudẽ. Qui iudicat male munꝰ accipit: et munꝰ q nihil inamꝰ. Patuit eñ illi manꝰ ad accipiẽ dũ iudiciũ linguę alienę: z pdidit iudiciũ cõscię suę. Ergo in quoꝝ manibꝰ iniqtates sũt: dextera eoꝝ repleta est munerib. Videtis frẽs qz cozã deo sũt: z i quoꝝ manibꝰ nõ sunt iniqtates: nec dextera eoꝝ repleta est munerib: vtiq cozã deo: z nõ põt nisi deo dicere: tu scis: nõ possunt nisi illi dicere: Ne perdas cũ impijs animã meã: z cũ viris sanguinũ vitã meam: q solꝰ põt videre: qz nõ accipiũt munera. Verbi cã: Cõtigit vt duo hoies habeãt cãm apd fuũ dei: nemo nisi suã iustã dicit cãm. Nã si iniquã putaret cãm suã: iudicẽ nõ ꝗreret: Et ille se putat iustã causã hze: z ille. Veniũt ad iudicẽ: anteq ꝓferat sñia: ambo dicũt: amplectimur iudiciũ tuũ: q̃q̃d iudicauerit absit vt respuã. Quid z tu dicis: Judica qd vis: tñ iudica: ꝓsus si i aliq repugnauero anathema sim. Ambo amãt iudicẽ anteq iudicet. Cũ eñ data fuerit sñia: ꝓtra vnũ erit: z neut eoꝝ scit ꝓtra quẽ futura est. Jlle g si vtiq placere voluerit: accipit munus laudẽ hoim. Sed accepto munere isto: videte quod munꝰ amittat: accipit qd sonat z trãsit: pdit qd dz: z nunq trãsit: verbũ dei sp dicit: nũq trãsit: verbũ hois mox vt dictũ fuerit: trãsit: tenet tania: dimittit solida. Si aũt decũ intueat: platurꝰ est sniam cõtra vnũ: ꝓsiderato deo sub q iudice illã ꝓfert. Jlle autẽ ꝓtra quẽ ꝓlata fuerit: z si iam effringi nõ põt: qz tenet iure forte nõ eccliastico s ꝓncipũ sęculi q tñ de tulerũt ecclię vt q̃q̃d i ea iudicatũ fuerit: dissolui ñ possit. Si g effringi nõ põt: iã nõ vult ituri se: z cęcos oculos dirigit i iudicẽ: detrahit q̃ntũ põt. Placere illi inqt voluit: diuiti fauit: aut aliq̃d ab illo accepit: aut timuit illũ offẽdere: accusat q̃si accepta sint mũera. Si aũt paup habuerit ꝓtra diuitẽ: z ꝑ pauꝑe fuerit iudicatũ: dicit idẽ diues: accepit mũera. Quę munera a pauꝑe: Vidit inqt pauperẽ: z ne reꝓhenderet: qd ꝓtra paupem fecerit: oppꝑssit iusticiã: z ꝓtulit ꝓtra veritatẽ sniam. Cũ g necesse sit vt hoc dicat: videte nõ posse dici ab his q munera nõ accipiunt: nisi cozã oculis dei q solꝰ videt q̃s accipiat: et q̃s nõ accipiat. Ego aũt in innocẽtia mea am- L
bulaui: redime me: z miserere mei. Pes meꝰ stetit in rectitudine. Lõcussus sum quidẽ vndiq scãdalis z tẽptatiõibꝰ reꝓhendentiũ iudiciũ humanę temeritat: s pes meꝰ stetit in rectitudine. Quare i rectitudine: Quia supꝰ dixerat: Et in dño sperãs non moueboz. Quid g ꝓcludit: In ecclijs bñdicã te dñe: Id est in ecclijs nõ me bñdicã: q̃si certꝰ de hoibꝰ: s te bñdicã in opibꝰ meis. Hoc eñ bñdicere deũ i ecclijs frẽs: sic viuere vt ꝑ mozes cuiusq bñdicat deꝰ. Nã q bñdicit dño lingua z factis maledicit: nõ i ecclijs bñdicit dño. Lingua ꝓpe oẽs bñdicũt: s nõ oẽs fact. Quidã voce bñdicũt: quidã mozibꝰ. Jn quoꝝ aũt mozibꝰ nõ inuenit qõ aiunt:

facilūt blasphemari nōm̄: vt illi q̄ nōdū ingrāt ecclīam: q̄uis amēt pctā sua: & iō nolūt esse christiani: tū excusāt se p malos: vt blādiant sibi seducētes seipos & dicant: Quid mihi psuades vt christian⁹ sim: Ego fraudē a christiano passus sū: & nūq̄ feci. Falsū mihi iurauit christian⁹: & ego nūq̄. Et cū ista dicūt: impediunt a salute: vt nihil eis pſit: nō q̄dē q̄ iā boni sint: & q̄ mediocrit mali. Quō em̄ nihil pdest apire oculos si sit q̄sq̄ in tenebris: ita nihil pdest esse i luce si clausi sūt oculi. Ita & pagan⁹ q̄dē: vt de illis poti⁹ loq̄mur velut bñ viuētib⁹: patētib⁹ oculis ē in tenebris: q̄ nō agnoscit lucē suā dñm: Christian⁹ aūt male viuēs: in luce quidē est: nō nisi oculis. Male viuēdo em̄ videre eū nō vult: in cuius noīe tanq̄ cęc⁹ est in lūine pstitutus: nulla visiōe veri luminis animatus.

Explicit Tractatus de ps̄. XXV.

Incipit Tractatus de ps̄. XXVI.

Ipsi dauid priusq̄ liniret.

Pro christi loquit: cū accedit ad fidem.

Expositio prima psalmi.

A D Ominus illūinatio mea & sal⁹ mea quē timebo. Dñs mihi & notitia sui: & salutē dabit: q̄s me auferet ei: Dñs protector vitę meę: a quo trepidabo. Dñs repellet oēs impet⁹ & insidias hostis mei: a nullo trepidabo Dū †appropinq̄nt sup me nocētes: vt edāt carnes meas. Dū accedūt me nocētes ad cognoscendū & insultandū: vt se mihi p̄ferāt: mutasti me in meli⁹: vt maledico dēte nō me cōsumāt: & poti⁹ carnalia desideria mea. Qui tribulant me inimici mei. Nō solū q̄ me tribulāt amico aio reph̄dētes: & a pposito reuocare volētes: & etiā inimici mei. Ipsi infirmati sūt & ceciderūt. Dū q̄ id agūt studio defendēdi sniam suā: infirmi facti sunt ad credēda meliora: & verbū salut⁹: p q̄ō facio q̄ eis displicet: odisse cęperūt. Si p̄sistāt aduersū me castra: non timebit cor meū. Aduersus me aūt si cōtra dicētiū pspirās multitudo cōsistat: nō timebit cor meū: vt in eo⁹ ptē trāsfugiā. Si †insurgat in me bellū: in hoc ego spabo. Si exurgat in me pſecutio hui⁹ ſęcli: in hāc quā cogito petitionē figā spem meā. Unā petij a dño hāc requiram. Unā em̄ petitionē petij a dño: hāc requirā. Ut i habitē i domo dñi †oēs die vitę meę. Ut q̄diu in hac vita sum: nullę aduersitates me excludāt de nūero eo⁹: q̄ vnitatē & veritatē dñice fidei p orbē terraꝝ tenēt. Ut †ptēpler delectationē dñi. Eo fine scz vt in fine pseuerante appareat mihi spēs delectabilis quā facie ad faciē ptēpler. Et †pte gar a tēplo ei⁹. Et absorpta morte i victoria: immortalitate induar effect⁹ tēplū ei⁹. Q̄m absc̄ōdit me in tabernaculo suo in die malorum meoꝝ. Q̄m abscōdit me i dispēsatiōe icarnati verbi sui i tpe tēptationū: q̄b⁹ mortalis vita mea subiacet. Protexit me i abscōdito tabernaculi sui. Protexit me cor de credentē ad iusticiā. In petra exaltauit me. Et vt manifestū etiam fieret ad salutē: q̄ credidi i sua firmitate fecit eminere cōfessionē meā. Et nūc ecce exaltauit caput meum sup inimicos meos. Dō mihi seruat i finē: q̄ & nūc cū corpus mortuū est, pter pctm: sentio ecce mētē meā seruire legi dei: nec me duci captiuum sub reuelāte lege pcti. Circuiui & imolaui i tabernaculo ei⁹: hostiā †iubilationis. Confiteraui orbē credentē in christū: & in eo q̄ō p nobis tēpozalit⁹ hūiliat⁹ est gaudēs laudaui eū. Tali em̄ hostia delectat. Cantabo & †psallā dño. Corde atq̄ ope: lętaboz in dño. Exaudi dñe vocē meā q̄ clamaui ad te. Exaudi dñe vocē meā interiorē quā in aures tuas fortī itētiōe direxi. Miserere mei et exaudi me. Miserere mei & exaudi me in ea. Tibi dixit cor meū †q̄siui vultū tuū. Nō em̄ horib⁹ me ostētaui: & in secreto vbi solus audis. Tibi dixit cor meū: q̄siui nō a te aliq̄d extra te pmīū: & vultū tuū †Vultū tuū dñe requirā. Huic inq̄sitioni pseuerāter instabo: Nō em̄ vile aliq̄d: & vultū tuū dñe requirā: vt grat⁹ te diligā: q̄ pciosius aliq̄d nō inuenio. Ne auertas †vultū tuū a me: Ut inueniam q̄ō q̄ro. Ne declines in ira a seruo tuo. Ne te quęrēs: in aliō incurrā: q̄d em̄ hac pęna grauī⁹ amāti & quęrēti veritatē vult⁹ tui: Adiutor me⁹ esto: ne derelinq̄s me. Q̄m hāc inueniam nisi tu adiuues: Ne derelinquas me. Neq̄ despicias me de⁹ salutaris me⁹. Neq̄ contēnas q̄ mortalis ęternū audet inq̄rere: tu em̄ deus sanas plagā pcti mei. Q̄m pater me⁹ & mater mea dereliq̄rūt me. Q̄m regnū ſęculi hui⁹ & ciuitas ſęculi hui⁹: ex q̄b⁹ tpalit⁹ & mortalit⁹ nat⁹ sū: dereliq̄rūt me q̄rētē te: & despicientē q̄ pmittebāt: cū id q̄ō q̄ro dare nō possent. Dñs aūt assūpsit me. Dominus aūt: q̄ pōt ipe dare mihi re: assūpsit me. Legem mihi †pstitue dñe in via tua. Ad te igit tendēti: & ad tantā pfessionē pueniēti: ad sapiam a timore inchoanti: Legē mihi pstitue dñe in via tua: ne aberrantē disciplina tua deserat. Et dirige me in semita recta, pter inimicos meos. Et dirige me in rectitudinē anguſtiaꝝ ei⁹. Nō em̄ inchoare sufficit: cū inimici donec pueniat nō quiescant. Ne tradideris me in aias tribulantiū me. Ne sinas tribulantes me: satiari de malis meis. Q̄m isurrexerūt †mihi testes iniq̄. Q̄m isurrexerūt in me falsa de me dicētes: ad amouendū & reuocandū me abs te: quasi gḥam ab horib⁹ quęrā. Et mētita est iniq̄tas sibi. Itaq̄ iniq̄tas mēdacio suo delectata est. Nā me nō mouit: cui ex p̄missa ē merces maior i cęlis. Credo videre bona dñi in terra viuētiū. Et q̄m hęc por passus est dominus me⁹. Si ego quoq̄ linguas mētientiū ptemnā: Os em̄ q̄ mētit occidit animā: Credo videre bona dñi in terra viuentiū: vbi null⁹ est falsitati locus. †Sustine dñm: viriliter age: & cōforteť cor tuū: & sustine dñm. Sed q̄m istud erit: Arduū ē mortali: tardū est amāti: & audi nō fallacē vocē dicētis: Sustine dñm: Tolera vstionē renū virilit: & vsti onē cordis fortiter: nō tibi negatū putes: q̄ nondū accipis: ne desperatione deficias: vide quia dictum est: Sustine dominum.

Pręfatio in secundam expositionem eiusdem psalmi.

D Ominus de⁹ noster alloquēs & psolās nos: Spectō q̄s respicit ex iusto iudicio suo i sudore vult⁹ nostri panē māducare: ex nobis nobis loq̄ dignat⁹ est: vt ostēdat: q̄ nō solū est cōditor noster: & habitator. Voces isti⁹ psalmi q̄s audiuimus: & ex pte cātauim⁹: si dicam⁹ q̄ nr̄ę sint: veren-

Al. †appropiant.

Al. †exurgat aduersum me pelium.

Al. † omnibus diebus.

Al. †videā voluntatē domini.

Al. † visitem tēplum.

Roma. 8. Psal. 7.

Al. † vocifera onis.

Al. † psalmū dicam.

Al. † exquiri te facies mea

Al. † faciē tuā

Al. † faciem

Al. † ponē

Al. † in me

Al. † Expe

Heb. 5.

dum est quēadmodū verū dicam⁹: Sūt em̄ voces magis spūs dei q̄ nr̄e. Rursum si dicam⁹ nr̄as non esse: pfecto mētimur: Nō em̄ est gemit⁹ nisi laborā tiū. Laut oīs ista vox q̄ hic sonuit plena dolor⁹ t lachrymar: pōt esse ei⁹ q̄ nunq̄ pōt esse miser. Dñs q̄ misericors: nos miseri. Misericors loq̄ dignat⁹ est miseris: dignat etiā vti ī ipīs miseris voce miseror. Ita vtrūq̄ verū est: t nostrā esse vocē: t nostrā non esse: t spūs dei esse vocē: t ipius nō esse. Spūs dei vox est: qz ista nisi illo īspirāte nō dicerem⁹ vl̄ gemerem⁹. Ipius aūt nō est: qz ille nec miser est: nec laborat: Ist̄e aūt voces miseror t laborantiū sūt. Rursus nostr̄e sūt: qz voces sūt indicātes miseriā nr̄am. Item non sunt nostr̄e: quia ex dono eius.

¶ Psalmus iste dauid: priusq̄ liniretur: hoc habet titulus psalmi.

¶ Psalm⁹ dauid priusq̄ liniretur: hoc est priusq̄ vngeretur.

D 2. Reg. 2.

Vnctus est em̄ ille vt rex t sacerdos: Tunc vngebatur rex t sacerdos: Duę istę illo tpe vnctę psonę: Jn duab⁹ psonis pfigurabat futur⁹ vn⁹ rex t sacerdos: vtroq̄ mūere vn⁹ christ⁹ t iō christ⁹ a chrismate. Nō solū aūt caput nostrum vnctū est: ſ t corp⁹ ei⁹ nos ipi. Rex aūt est: qz nos regit t ducit: sacerdos qz p nobis interpellat. Et q̄dē sol⁹ ille sacerdos talis extitit: vt ipe esset etiā sacrificium: obtulit deo nō aliō q̄ seipm. Nō em̄ iueniret p̄ter se mundissimā rōnalē victimā: tanq̄ agn⁹ imaculat⁹ fuso sanguīe suo redimēs nos: cōcorporās nos sibi: faciēs nos mēbra sua: vt ī illo t nos christi esse/mus: iō ad oēs christianos ptinet unctio. Priorib⁹ aūt veter⁹ testamēti tēporib⁹ ad duas solas psonas ptinebat. Jnde aūt apparet christi corp⁹ nos esse: qz oēs vngimur: t oēs ī illo t christi t christ⁹ sum⁹: qz q̄dammō tot⁹ christ⁹ caput t corp⁹ est. Unctio ista pficiet nos spiritaliter in illa vita q̄ nob⁹ promittit. Est aūt hęc vox desiderātis illā vitā. Et ē ista vox ḇ desiderāt⁹ gr̄am dei q̄ ī nobis ī fine pficiet: iō dictū ē: priusq̄ liniret. Unguimur em̄ mō in sacramento: et sacramento ipo p̄figurat q̄dā qō futuri sum⁹. Et illud nescio q̄d futur⁹ ineffabile desiderare debem⁹: t in sacramēto gemere: vt in ea re gaudeamus: quę sacramento p̄emonstratur. Ecce quid dicit.

¶ Expositio secunda.

E D Ominus illūinatio mea: t sal⁹ mea quē timebo. Ille me illūinat: recedāt tenebr̄e. Ille me saluat: recedat infirmitas. Ambulās ī lūine firm⁹: quē timebo: Nō em̄ talem salutē dat deo: q̄ ab aliq̄ possit extorqueri: aut tale lumē est qō ab aliq̄ possit obtenebrari. Dñs illūinans nos illūinati: dñs saluās: nos saluati. Si q̄ ille illūinans: nos illuminati: t ille saluās nos saluati: p̄ter ipm: nos tenebr̄e t infirmitas. Habentes aūt in ipo spem certā t fixā t verā: quē timebimus: Dñs illūinatio mea: dñs salutar⁹ me⁹. Jnueni potētiorē: t timeo: potētissimū oīm. Ad oīpotentē sic ptineo: vt t illūinet me: t saluet me: nec timeo aliquē p̄ter ipm.

¶ Dñs ptector vitę meę: a q̄ trepidabo: Dum approp̄inquant sup me nocētes: vt edāt carnes meas. Qui tribulāt me inimici mei: ipi infirmati sunt t ceciderunt. Jtaq̄ ego q̄d timebo: aut quē timebo: Ego quē trepidabo: aut q̄d trepidabo: Qui me psequūtur: ipi infirmant: ipi cadūt. Quare aūt psequunt: Ut edāt carnes meas. Quę sunt carnes meę: Carnales affect⁹ mei. Sequāt pseq̄ndo: nihil ī me morit⁹ nisi mortale: Erit ī me aliq̄d q̄ psecutor puenire nō possit: vbi habitat deus me⁹. Dūcet carnes meas: finit⁹ carnib⁹ spūs ero: t spiritalis. Et q̄dē tantā salutē mihi promittit dñs me⁹: vt etiā mō ista caro mortalis q̄ videtur promitti manib⁹ pseq̄ntiū: nō pereat in eternū. Sed qō demōstratū est in capite meo resurgēte: ḇ oīa mē bra sperēt. Quē timeat aīa mea quā inhabitat deus: Quē timebit caro meo: cū corruptibile ḇ induerit ī corruptionē: Ultis nosse: qz carnes illi māducant q̄ nos psequūt: nec ipi aūt carni nr̄e meritū dū ē. Seminat corp⁹ aīale: surget corpus spiritale: Quanta aūt fiducia debet esse ī eo q̄ nouit dicere: Dñs illūinatio mea: t sal⁹ mea quē timebo. Dñs ptector vitę meę a q̄ trepidabo: Protegit impator scutat⁹: t nō timet: protegit a mortalib⁹ mortalis t secur⁹ est: protegitur mortalis ab imortali t timebit t trepidabit: Quāta aūt fiducia debeat esse ī eo q̄ ista dicit: audite. 1. Cor. 15. Ibidem.

¶ Si obsistant aduersū me castra: nō timebit cor meū. Castra munita sūt: ſ q̄d munit⁹ dor F

Si exurgat in me bellū: Quid mihi facit bellū: Pōt mihi auferre spem meā: Pōt mihi auferre qō dat oīpotēs: Sicut nō vincit q̄ dat: sic nō aufert qō dat. Si auferri pt qō datū ē: vincit dator. Ergo nec ipsa q̄ tpaliter accipim⁹ auferre nobis q̄sq̄ pōt fres mei: nisi sol⁹ ille q̄ dedit: Spiritalia q̄ donat nō auferet nisi tu dimiseris: Carnalia vero t tpalia ipe aufert: qz t q̄sq̄s ali⁹ aufert: ipo donāte potestatem aufert. Jouim⁹ hoc t legim⁹ in libro Job: qz nec ille q̄ videt q̄si maximā habere ptātem ad tēpus diabolus: pōt aliq̄d nisi pmissus. Accepit ptātem ī infima: t amisit maxia t sūma. Et nō est ista ptās irati: ſ pęna dānati. Nec ipse q̄ pōt habere aliquā ptātē nisi pmissus. Et ī illo libro habes quē cōmemorauit: t ī euāgelio dñs dic̄: Hac nocte postulauit sathanas vt vos cribaret sicut triticum: t ego rogaui p te patrē: ne deficiat fides tua. Permittit aūt: aut ad pęnā nr̄am: aut ad pbationē. Ergo qz nob⁹ nemo pōt auferre qō dat deus: nō timeam⁹ nisi deū. Quicq̄d aliō fremuerit: q̄cq̄d aliud supbierit aduersus nos: nō timeat cor nr̄m. Si exurgat ī me bellū: Jn hoc ego sperabo. Jn quā: Unā: inq̄t: petij a dño: Fęminīo genere appellauit qōdā bñficiū: tāq̄ diceret: Unā petitionē. Et quō solem⁹ loq̄ntes dicere: Uerbi gr̄a: duas habes: nō dicim⁹ duo. Hoc more loq̄n divsa est scriptura: Unā inq̄t petij a dño: hāc req̄rā. Uideam⁹ q̄d petit q̄ nihil timet: Magna securitas cordis. Ultis nihil timere: Hāc vnā petite. Quā vnam petit qui nihil timet: aut quā petit vt nihil timeat: Unā inq̄t petij a dño. Hāc requirā. Hoc hic agit ab eis q̄ bene ambulāt. Quid est hoc: Que est illa vna: Ut inhabitē ī domo dñi: oēs dies vitę meę. Hęc est vna: Dom⁹ em̄ ea dic̄t: vbi semp manebim⁹. Jn ista pegrinatiōe dic̄t dom⁹: ſ p̄ie tabernaculū appellat. Tabernaculū pegrinātium: t q̄dāmodo militātiū: t aduersus hostē pugnātiū est. Quādo q̄ tabernaculū est in hac vita: manifestum est: qz est t hostis. Nā inde dicunt cōtubernales: qz simul habēt tabernacula: t nostis hoc nomē esse militantiū. Ergo hic tabernaculū: ibi dom⁹: Sz t hoc tabernaculū interdū p abusionem vicinitatis

dicit dom⁹:⁊ dom⁹ aliqñ fm eundē modū dicit tabernaculū:. ꝓie tamen illa dom⁹:hoc tabernaculū. Quid aūt acturi sūm⁹ in illa domo:habes euidenter
Ps. 83. exp̄ssisse alterū psalmū: Beati qui habitāt in domo tua:in ſecula ſeculoꝝ laudabūt te. Hoc iſte ſi dicēdū est cupiditate ardēs:⁊ amore iſto ęstuās: desiderat oñes dies vitę suę:i domo dñi habitare. In domo dñi omnes dies vitę suę:nō q̄si finiēdos:ſ etęrnos. Sic em̄ dicunt dies quō anni: de q̄bus dictū est:Et
Ps. 101. anni tui nō deficiēt. Hā dies vitę eīus vn⁹ dies est sine occasu. Hoc g̃ dixit ad dñm: Cōcupiui hāc: Una petij: Hāc requirā: Et q̄si dicerem⁹ ei:⁊ q̄d ibi facturus es:. Quę ibi delectatio tua:. Qō adiocamētum cordis:. Quę illę delitię:. Uſi gaudia suppetēt:. Non em̄ ibi ꝑdurabis nisi fęlix eris. Fęlicitas aūt illa vſi succedit:. Habem⁹ h em̄ fęlicitatem diuersas generi humani:⁊ miser q̄sq̄ dicit:qñ illi ſbtrahit qō amat. Amant g̃ hoīes diuersas res:⁊ qñ quisq̄ qō amat
De beata vita. ca. 5. habere videt:fęlix vocat. Uere aūt fęlix est: nō si id habet qō amat: ſ si id amet qō amandū est. Multi em̄ mihi sūt magi habēdo qō amāt q̄ carēdo. Amādo em̄ res noxias miseri habēdo sūt miseriores:⁊ ꝑpiti⁹ de⁹ cū male amam⁹ negat qō amam⁹. Iratus aūt dat amāti:qō male amat. Habes euidēter dicē-
Roma. 1. tem aplm: Tradidit illos de⁹ in ꝯcupiſcētias cordis eoꝝ. Dedit g̃ qō amabāt:ſ dānando. Habes rursū
2. Cor. 12. negātē petitū: Propi qō ter dñm rogaui iqt: vt auferret eū a me:stimulū vicz carnis:⁊ dixit mihi: Sufficit tibi gr̃a mea. Hā vt⁹ i infirmitate pficit. Ecce illos dedit in ꝯcupiſcētiā cordis eoꝝ: Paulo aplo negauit qō orauit. Illis dedit ad dānationē: huic negauit ad sanitatē. Cū aūt id amam⁹ qō vult deus vt amem⁹:. ꝯculdubio datur⁹ ē nobis. Hęc est illa vna
ℍ g̃ debet amari: vt habitem⁹ in domo dñi ꝑ oēs dies vitę nr̄ę. Et qz in istis terrenis habitatiōibus: diuersis delitijs ⁊ voluptatib⁹ hoīes oblectant:⁊ vnuſq̄sq̄ in ea vult domo habitare: vbi nō habeat qō offēdat animū:⁊ habeat mlta g̃ delectent: si aūt subtrahant ea g̃ delectabāt: vult hō vndecūq̄ migrare: interrogem⁹ q̄si curiosius:⁊ dicat iste: Quid nos:q̄d ipe acturus est in illa domo: vbi cupit⁊ optat⁊ desiderat:⁊ hāc vnā petit a dño habitare in ea oēs dies vitę suę: Quid ibi agis q̄so te:. Quid est qō desideras:. Audi q̄d ſ Ut ꝓtempler delectationem dñi. Ecce qō amo:. Ecce q̄re volo habitare i domo dñi ꝑ oēs dies vitę meę. Habet ibi magnū spectaculum: delectationē ipsius dñi ꝓtemplari. Uult finita nocte sua herere in luce ipius. Tūc em̄ erit mane nostrū nocte transacta. Unde alio loco psalmus dicit:
Ps. 5. Mane astabo tibi⁊ contēploꝝ te. Modo iō nō contēploꝝ:qz cecidi:tūc astabo tibi⁊ cōtemplaboꝝ. Hęc vox humana est. Cecidit em̄ hō:⁊ nō mitteret q̄ erigeret nisi cecidiss⁹. Nos cecidim⁹:. ille descendit.
Joh. 3. Ille ascēdit:nos leuamur: qz nemo ascēdit nisi q̄ descēdit. Qui ruit leuat:. Qui descēdit ascēdit. Et non iō desperem⁹:qz ille solus ascēdit: Leuat em̄ nos:ad q̄s cadētes descēdit:⁊ stabim⁹⁊ ꝓtēplabimur:⁊ magna delectatiōe ꝑfruemur. Ecce dixi h:⁊ exclamasti desiderio cuiusdā speciei nōdū vise. Excedat coꝝ vestrū oīa visa:et excedat intētio vniuersas cogitationes vāas solēnes ex carne:eductas a sensib⁹ carnis:⁊ imaginatas nescio q̄ phātasmate. Totū ab aīo reī
J cite:q̄cq̄d occurrerit negate: Cognoscite infirmitatem cordis vr̄i:⁊ q̄cq̄d occurrerit qō cogitare possitis:dicite:nō est illud. Hō em̄ si illō esset mihi tā occurriſſet. Ita desiderabitis q̄ dā bonū. Quale bonū:. Dis boni bonū: vnde oē bonū:bonū cui nō addatur q̄d nisi sit ipm bonū. Dicit em̄ bon⁹ hō:⁊ bonus ager:⁊ bona dom⁹:⁊ bonū aīal:⁊ bona arbor:⁊ bonū coꝝpus:⁊ bona aīa. Adiūxisti q̄tiēs dixisti:bonū est. Bonū simplex: ipm bonū q̄ cūcta sūt bona. Ipsum bonū ex q̄ cūcta sūt bona:ipa est delectatio dñi:hāc ꝓtemplabimur. Jam videte frēs si vos delectāt bona ista que appellant bona: si vos delectāt bona g̃ nō sunt ꝑ se bona:Oia em̄ mutabilia nō per se bona: Qualis erit ꝓtemplatio incōmutabilis boni eterni:semp eodē mō manētis:. Quādoquidē ista g̃ dicunt bona nullo pacto nos delectarēt: nisi esset bona:nec alio pacto essent bona:nisi ab illo essent q̄ simplicit bonus est. Ecce q̄re habitare volo inqt in domo dñi ꝑ oēs dies vitę meę. Dixi vobis quare vt ꝓtempler delectationē dñi. Ut aūt sp ꝓtempler:⁊ nulla molestia me ꝓtingat contēplantē:nulla suggestio auertat:nulla auferat alicui⁹ potētia:nullum inimicū patiar in cōtemplādo:⁊ ꝑfruar delitijs meis secur⁹:ipo dño deo meo:quid fiet mihi:. ꝓtegetme. Nō solūmō g̃ cōtēplari volo delectationē dñi:ait: Sed⁊ ꝓtegi tēplo eius. Ut tēplū suū me ꝓtegat:ero tēplū ei⁹⁊ ꝓtegar ab eo: Munq̄d tale est templū dei:q̄lia tēpla sunt simulacroꝝ:. Simulacra gentiū tēplis suis ꝓtegunt: dñs de⁹ nr̄ tēplū suū ꝓtegat:⁊ secur⁹ ero. Cōtemplaboꝝ ad delectationē:⁊ ꝓtegar ad salutē. Qz erit illa ꝓtemplatio ꝑfecta:tam ista ꝑfecta ꝓtectio:⁊ q̄ illud ꝑfectū gaudium ꝓtēplandi:tā ꝑfecta etiā incoꝝruptio sanitat. Ad ista duo verba g̃ dixit:cōtēpler delectationē domini:⁊ ꝓtegar tēplo ei⁹:ptinēt illa duo: vñ psalmus cępit: Dñs illūinatio mea:⁊ salutaris me⁹ quē timebo:Quia cōtemplaboꝝ delectationē dñi: illūinatio mea: qz ꝓtegit me templū suū: salutaris meus est. Quare aūt hoc nobis ꝑstat in finē:. Qm̄ abscōdit me in tabernaculo suo in die malorum meoꝝ. Erit g̃ mihi i domo habitatio ꝑ oēs dies vitę meę:ad h vt ꝓtēpler delectationē dñi:⁊ ꝓtegar tēplo eius. Ut aūt illuc ꝓuenia: vnde mihi ꝓmittor:. Qm̄ abscōdit me i tabnaculo suo i die maloꝝ meorū. Tūc nō erūt dies maloꝝ meoꝝ:ſ videt me nūc i dieb⁹ maloꝝ meoꝝ. Qui ergo me lōge positū misericorditer respexit:secū positum quō nō illūinabit:. Propterea g̃ nō imprudēter illā petiui:nec mihi dixit coꝝ meū:q̄d petis:vel a q̄ petis:. Audes em̄ a deo aliquid petere peccatoꝝ inique:. Audes sperare aliquā ꝓtemplationē dei te habituꝝ infirme: immundo corde:. Audeo inqt:nō de me ſ de ipsi⁹ delectatione:nō de mea ꝓsumptiōe:ſ de illius pignore. Qui tm̄ pign⁹ dedit pegrinati:nō deseret quementē: Qm̄ abscōdit me in tabernaculo suo in die maloꝝ meoꝝ. Ecce dies maloꝝ nostroꝝ: vita ista est. Dies maloꝝ aliter habēt impij:aliter fideles. Hā etiā credētes:ſ adhuc pegrinātes a dño. Qz diu em̄ sum⁹ in h coꝝpe pegrinamur a dño: Hoc aplus dixit. Si dies malo 2. Cor. 5.
rū nō agūt: vnde vox dñice oratiōis: Libera nos a Matth. 6.
malo:si nō sum⁹ in dieb⁹ maloꝝ:. Sed lōge discretius dies maloꝝ agūt q̄ adhuc non crediderūt:nec ipsos ille desperit. Etem̄ christus ꝑ impios mortuus Roma. 5.
est. Audeat g̃ ꝑ sumere anima hūana⁊ vnā illā pete-

re:secura habebit: securа possidebit. Tantū dilecta est fęda:pulchra quō fulgebit:Qm̄ abscōdit me ī tabernaculo suo: in die maloꝝ meoꝝ: protexit me in abscōdito tabernaculi sui. Quid est abscōditū tabernaculi ipsius:Quid est hoc: Multa em̄ quasi mēbra tabernaculi sui fozinsecꝰ videnť. Et est quasi abditū:qō dicit penetrale secretū interioris tē pli. Et q̄d est hoc qō solus sacerdos ītrabat:Et fozte ipse sacerdos est absconditū tabernaculū dei. Accepit em̄ de isto tabernaculo carnē:ꝛ fecit nos abscōditū tabernaculū: vt tabernaculi eiꝰ alia mēbra ipsi us credētes in eū sint:abscōditū aūt tabernaculi ipe sit. Voztui em̄ estis ait apl'us:ꝛ vita vza abscōdita est cū christo in deo. An vis nosse:qz inde dicit: Petra nēpe est christus. Audite q̄d sequit: Qm̄ abscondit me in tabernaculo suo:ī die maloꝝ meoꝝ ptexit me in abscōdito tabernacli sui. Querebas q̄d sit abscōditū tabernaculi:audi qō sequit: In petra exaltauit me. Ergo in christo exaltauit me:Quia in puluere humiliasti te:ī petra exaltauit te. Sed christus surſū est:tu aūt adhuc deozsum:Audi seq̄ntia. ¶ Et nūc exaltauit caput meū sup inimicos meos. Et nunc anteq̄ veniā ad illā domū: vbi volo habitare p omnes dies vitę meę: anteq̄ veniā ad illā ptemplationē dñi. Et nunc exaltauit caput meū sup inimicos meos. Adhuc patioꝝ inimicos cozpis christi:adhuc nō sum exaltatꝰ sup inimicos meos:ꝑ caput meū exaltauit sup inimicos meos. Jā caput nr̄m christus in celo est:adhuc inimici nr̄i possunt sęuire in nos. Nōdū sumꝰ exaltati sup inimicos:ꝑ caput nostꝝ iam ibi est. Unde hoc dixit: Saule saule: q̄d me pseq̄ris:Se dixit in nobis eē hic deozsū:Ergo ꝛ nos in illo sumus ibi surſum:qz ꝛ nūc exaltauit caput meū sup inimicos meos. Ecce quale pignus habemus: vnde ꝛ nos fide ꝛ spe ꝛ charitate cū capite nr̄o sumꝰ in celo in eternū:qz ꝛ ipsum diuinitatez bonitate: vnitate nobiscū est in terra vsq̄ in cōsūmationē seculi. ¶ Circūiui ꝛ imolaui in tabernaculo eius hostiā †iubilatiōis. Immolamꝰ hostiam iubilatiōis:īmolamꝰ hostiā lęticię:hostiā gratulatiōis:hostiā gr̄arūactiōis:q̄ verbis explicari nō pōt. Immolamꝰ aūt. Ubi: In ipo tabernacli eiꝰ: in sctā eccl'ia. Quid q̄ imolamꝰ:Abundātissimū ꝛ inenarrabile gaudiū:nullis verb': voce ineffabili. Hęc est hostia iubilatiōis: Unde quęsita: vñ inuēta est: Circūeundo. Circūiui inq̄t:ꝛ imolaui ī tabernaculo eius hostiā iubilatiōis. Circūiuerat animꝰ tuꝰ p vniuersam creaturā: vndiq̄ tibi clamabat creatura: deꝰ me fecit. Quicq̄d te delectauerit in arte:artificē cōmēdat:magisq̄ si circūeas vniuersa:ꝓsideratio cōcipit artificis laudē. Uides cęlos:magna opera dei sunt. Uides terrā:deꝰ fecit: Seminū innūera: diuersitates germinū:multitudinē animaliū. Circūi adhuc cęlos vsq̄ ad tęrrā:nihil relinq̄s:vndiq̄ tibi oīa resonāt cōditorē. Et ipe spēs creaturaꝝ voces sunt q̄dam creatorē laudātiū. Quis aūt explicet laudibus vniuersam creaturā: Quis illā explicet laudibus: Quis digne laudet cęlū ꝛ terrā:mare ꝛ oīa q̄ ī eis sunt: Et ista quidē visibilia. Quis digne laudet angelos:sedes:dñationes:pncipatus:ꝛ potestates: Quis digne laudet hocipm̄ qō ī nobis viget: Uiget cozpꝰ:mouēs mēbra:sensu exercēs:ꝛ memoria tam multa cōplectēs:intellectu tā multa discernēs: q̄s digne laudet: Aut si in istis creaturę dei sic laborat hūanus sermo:ī creatoze q̄d agit:nisi sola restat sermone ꝛficiēte iubilatio: Circūiui ꝛ imolaui ī tabernaculo eiꝰ: hostiā iubilatiōis. Est ꝛ aliꝰ sensus q̄ mihi videť ad ptextionē psalmi magť ptinere. Quia em̄ dixerat:in petra se exaltatū:qō est christus: ꝛ caput suū exaltatū sup inimicos suos:qō est christus: etiā se:q̄ in petra exaltatꝰ est in eodē capite suo:exaltatū intelligi voluit sup inimicos suos:referens hoc ad honorē ecclesię:cui cessit ītmicoꝝ psecutio. Et qz hoc per fidē orbis terrarū factū est: Circūiui inq̄t:ꝛ īmolaui in tabernaculo eiꝰ:hostiā iubilatiōis:id est cōsideraui fidē orbis terraꝝ:in q̄ exaltatū est caput meū sup eos q̄ me pseq̄uebanť:ꝛ in ipo tabernaculo eiꝰ:id ē in eccl'ia toto orbe diffusa ineffabiliter laudaui dñm. Cātabo ꝛ †psallā dño. Securi erimus: ꝛ securi cātabimꝰ:ꝛ securi psallemꝰ cū cōtemplabimur ꝛlectationē dñi:ꝛ ptegemur ī tēplo eius ī illa incoꝛruptione:qñ absoꝛbebit moꝛs ī victoꝛia. Nō q̄d: Quia iā dicta sūt gaudia illa q̄ habebimꝰ cū acceperimꝰ illā vnā petitionē: Nō quid: ¶ Exaudi dñe voce meā. Bemamꝰ mō. Oꝛemꝰ mō. Bemitus nō est nisi miseroꝝ: Oꝛatio nō est nisi indigētiū. Transiet oꝛatio: succedet laudatio: Transiet fletꝰ: succedet gaudiū. Interim mō qñ in diebus maloꝝ nr̄oꝝ sumꝰ:nō cesset oꝛatio nr̄a ad deū:a q̄ vnā illam petamꝰ:ꝛ ab ipa petitiōe nō ꝛsinamꝰ:donec ad eā illo donāte ac pducēte pueniamꝰ. Exaudi dñe voce meā: Qua clamaui ad te miserere mei ꝛ exaudi me. Unā illā petit:tādiu rogās:flens: gemēs nō petit nisi vnā. Finiuit oēs cupiditates:remansit illa vna quam petit. Audi qz hāc petit: Tibi dixit coꝛ meū:q̄siui vultū tuū. Hoc ē q̄ qō pauloā dixit: Ut cōtempler ꝛlectationē dñi. Tibi dixit coꝛ meū:q̄siui vultū tuū. Si gaudiū nr̄m ī isto sole eēt: nō coꝛ nr̄m diceret: Quęsiui vultū tuū dñe: ꝑ oculi cozpis nostri. Coꝛ nr̄m cui dicit: Quęsiui vultū tuum: nisi ei q̄ ptinet ad oculū cozdis: Lucē istā q̄rūt oculi carnis:lucē illā q̄rūt oculi coꝛdis. Sed vis illā lucē:q̄ videť oculis coꝛdis videre: qz ipa lux deꝰ est. Deus em̄ lux est: ait Joannes: et tenebꝛe in eo non sunt vllę. Uis q̄ videre illā lucē:Mūda oculū vñ videť: Uti em̄ mūdo coꝛde:qz ipi deū videbūt. Tibi dixit coꝛ meū:q̄siui vultum tuū. Vultū tuū dñe requirā. Unā petij a dño:hāc requirā. Nō auertas faciē tuā a me. O quō se fixit in ista vna petitiōe. Uis ipetrare: Aliō noli petere: vni sufficere:qz vna tibi sufficiet. Tibi dixit coꝛ meū q̄siui vultū tuū:vultum tuū dñe requirā:ne auertas faciē tuā a me. Me declies in ira a puo tuo. Magnifice nihil dici diuinꝰ pōt. Sentiūt ꝺ q̄ vere amāt. Aliꝰ vellet beatus ꝛ imoꝛtalis esse ī his q̄ diligit terrenaꝝ ꝓcupiscētiaꝝ voluptatibꝰ:ꝛ foꝛte ꝓterea deū coleret ꝛ oꝛaret:vt diu hic viueret in delitijs suis:ꝛ nō ab eo aliq̄d piret qō terrena possidet cupiditas:nec auꝝ:nec argentū:nec si q̄d p̄dioꝝ oblectaret oculos eius: nec amici moꝛerenť:nec filij:nec ꝓiunꝝ:nec clientes: In his delitijs vellet sp viuere. Sed qz nō pōt sp: Nouit em̄ se moꝛtalē:foꝛte ad ꝺ colit deū:ꝛ ad ꝺ oꝛat deum:ꝛ ad ꝺ gemit deo:vt ista illi oīa vsq̄ in finē superāt. Et si diceret ei deꝰ: Ecce facio te in his īmoꝛtalem: p magno bono acciperet:ꝛ exultatione gaudioꝝ gratulatꝰ nō se caperet. Nō vult ꝺ iste: q̄ vnā

Heb. 9.
Col. 3.
1. Coꝛ. 10.
L
Act. 9.
Matth. 28.
Ab
ir. †vociferati onis.
M
Ar. †psalmum dicam.
1. Coꝛ. 15.
1. Joh. 1.
Matth. 5.
O

petūt a domino. Sed quid vult: Contemplari delectationem domini per omnes dies vite sue. Rursusq; alius qui hoc modo t hac causa coleret deum: si illa sibi temporalia adessent: iratum deum non timeret: nisi ne illud auferret. Iste non propter hoc timet iratū: quādo quidē t de inimicis suis dixit: Ut edāt carnes meas. Ñ timet iratū: Ne auferat q̄ amauit. Quid amauit: Vultū tuū dñe. Jō hāc putat irā dñi: si auertat ab illo vultū suū. Dñe ne declines in ira a seruo tuo. Posset illi forte rñderi ꝑ mō: Quid times: ne declinet a te i ira: Magis si a te declinauerit in ira: non in te vindicabit si incurras in illum iratum: vindicabit in te. Opta ergo potius vt declinet a te in ira: nō in ira. Quid nouit eñ: Quid desiderat: Ira ei⁹ nō est nisi auersio vult⁹ ei⁹. Quid si te faciet ī delitijs istis: t voluptate gaudioꝝ terrenozū ī mortalē: Rñdet amator talis: Nolo. Quicqd mihi ꝓter illū est: dulce nō est. Quicqd mihi vult dare dñs me⁹ auferat totū: t se mihi det. Ne declines in ira a seruo tuo. Forte ab aliqbus declinat: nō
Ps. 50. in ira. Quō a quibusdā q̄ illi dicūt: Auerte faciē tuā a peccatis meis. Ñ a pctis tuis auertit faciē suā: nō in ira a te declinat. Auertat ꝑ faciē suā a pctis tuis: ꝑ nō auertat faciē suā a te. ℣ Adiutor meus esto ne derelinq̄s me. Ecce eñ in via sum: petiui a te vnā: habitare in domo tua p oēs dies vite meę: ꝓtēplari delectationē tuā: ꝓtegi a tēplo tuo. Hanc peti ui vnā: ꝑ vt ad illā pueniā: in via sū. Forte dices mihi: vt irem: ambula: libex arbitriū tibi dedi: volūta-
Ps. 33. tis tuę es: ꝓsequere viā: ḡre pacē t seqre eam. Noli a via declinare: noli ibi remanere: noli retro respice-
matth. 10. et 24. re: Perseuera ī ambulādo: qñ q̄ pseuerauerit vsq; ī fine: hic salu⁹ erit. Jā tu accepto libero arbitrio: q̄si ꝓsumis vnde ambules. Noli de te ꝓsumere: si te dereliq̄rit in ipa via deficies: cades: aberrabis: remanebis. Dic ḡ illi: Voluntatē q̄dē liberā mihi dedisti: ꝑ sine te nihil est mihi conat⁹ me⁹. Adiutor meus esto ne derelinq̄s me. Neq; despicias me de⁹ salutaris me⁹. Tu eñ adiuuas q̄ ꝓdidisti: tu nō deseris
℣ q̄ creasti. Qñ pater me⁹ t mater mea dereliquerūt me. Fecit se puulū deo: ipm fecit patrem: ipm fecit matrē. Pater est: q; ꝓdidit: q; vocat: q; iubet: q; regit. Mater: q; fouet: q; nutrit: q; lactat: q; continet. Pater meus t mater mea dereliquerunt me. Dñs aūt assumpsit me: Et regendū t nutriendū. Mortales parētes genuerūt: filij successerūt: mortales mortalib⁹. Et ad ꝑ nati sunt q̄ succederent vt q̄ genuerūt decidērt. Nō decidet q̄ me creauit: ego ab illo nō recedā. Pater me⁹ t mater mea dereliquerunt me: dñs aūt assūpsit me. Exceptis etiam illis duob⁹ parētib⁹: de quozū carne nati sum⁹: ꝓ masculo: t matre femina: tāq; adam t eua: Exceptis illis duob⁹ parētib⁹: habem⁹ hic aliū pfem t aliam matrē: vel poti⁹ habuim⁹. Pater sm̄ seculū diabolus est: t fuit nobis pater cū essem⁹ infideles. Nā ī-
Joh. 8. fidelib⁹ dicit dñs: Vos a ꝓe diabolo estis. Si ille
Eph. 2. pater oīm impioꝝ q̄ opat ī filijs diffidētię: mater q̄ ē: Est quedā ciuitas q̄ Babylonia dicit. Ciuitas ista societas est oīm impioꝝ ab oziēte vsq; in occidentem: ipsa habet regnū terrenū. Scōm hanc ciuitatē respublica q̄dam dicit: quā mō videt senescere t minui. Hec ꝑma fuit mater nostra: ī hac nati sum⁹. Cognouim⁹ aliū patrē meū: reliquim⁹ diabolū. Qñ eñ audet accedere ad eos: q̄s ille suscepit q̄ supat oīa: Cognouim⁹ aliā matrē hierusalem cęlestē: q̄ est sctā ecclīa: cui⁹ portio pegrinat ī terra: reliq̄mus babyloniā. Pater me⁹ t mater mea dereliq̄rūt me: nō habent iā q̄ mihi ꝑstent: q; t q̄ mihi ꝑstare videbantur: tu pęstabas t illis iputabā. A quo eñ etiā sm̄ mundū ꝑstat istō hoī: nisi a dño: Aut q̄d auferet homini: nisi ille iusserit aut pmiserit q̄ donauit: Sz putant vani hoīes: q; ꝑ demones ꝑstent q̄s adorant: t aliq̄ dicūt sibi: Dē⁹ ad vitā ęternā necessari⁹ est: ad illā vitā spiritalē: potestates aūt istę debent a nobis coli ꝓpter ista tpalia. O vanitas generis hūani. Pl⁹ amas illas res ꝓpter q̄s istos vis colere. Profecto pl⁹ habes istos colere: vbi nō dicā pl⁹: certe vel tantū. Nō vult aūt de⁹ coli cū illis: nec si ipe colat: multo amplius: t illi mlto min⁹. Quid ḡ inq̄es: t isti non sūt necessarij ad hec: Nō. Sed timendū est: ne irati noceāt. Non nocebūt nisi illie pmittat. Jsti sp habent volūtatem nocēdi: nec si placent: nec si rogent desinūt nocere velle. Hoc eñ maliuolentię illoꝝ ꝓprium est. Ergo q̄d facis eos colēdo: nisi vt illū offendas: q̄ offenso in istoꝝ ptātē daberis: Et q̄ tibi mihil possent facere illo placato: faciūt q̄cq̄d volūt illo irato. Et vt noueris: q̄ frustra istos colas: q̄si ꝓpter tēporalia: q̄sq̄s hec cogitas. Omnes qui colūt neptunum: non naufragauerūt: Aut oēs qui blasphemāt neptunū: ad portū nō puenerūt: Omnes mulieres colētes iunonē bene pepererūt: Aut oīes blasphemātes iunonē: male pepererūt: Hic intelligat charitas vestra: inanes esse hoīes q̄ istos volunt colere: vel ꝓpter ista terrena. Nam si propter ista terrena colēdi essent: soli cultores illoꝝ terrenis omnib⁹ abūdarent. Quod quidē si esset: fugere nos talia dona t vnā petere a domino deberem⁹. Huc accedit: q̄a t ista ille dat: qui offendit cū isti colunt: Ergo relinquat nos pater noster t mater nostra: relinq̄t diabolus: relinquat babylon ciuitas: Dominus nos suscipiat ꝓsolandos temporalib⁹: beatificādos eternis.
℣ Quoniā pater me⁹ t mater mea dereliquerūt me: dominus aūt assumpsit me. Jam ergo assumptus a domino: deserta illa ciuitate et rectore eius diabolo: quia rector impioꝝ diabolus est: rector mundi tenebrarum harū. Quarū tenebrarū: Peccatoꝝ. Eph. 6.
infidelium. Unde iam credentibus dicit Apostolus: Eph. 5.
Fuistis aliquando tenebre: nunc aūt lux in domino. Ergo iam suscepti ab illo: quid dicam⁹: ℣ Legem mihi constitue domine in via tua. Tu sus es petere legem: Quid si tibi dicat: implebis legem: Si dedero legem implebis eam: Non auderet petere: nisi primo diceret: Dominus aūt suscepit me. Non auderet petere: nisi primo diceret: Adiutor me⁹ esto. Ergo si tu adiuuas: si tu suscipis da legem. Legem mihi cōstitue domine in via tua: Ergo legem mihi constitue in christo tuo. Jpsa enim via locuta est nobis: t dixit: Ego sum via: veritas t Joh. 14.
vita. Lex ī christo: lex cum misericordia est: Jpa est sapia: de q̄ scriptū est: Legē aūt et misericordiam in lingua portat. Et si offendert aliq̄d ī lege: ille q̄ ꝓ te fudit sanguinē suū ꝓtēti ignscit tibi: tu tm̄ viā noli delere: dic illi: suscepto⁹ me⁹ esto. Et dirige me ī semita recta, ꝓpter inimicos meos. Legē da: ꝑ ne auferas misericordiā: Qui dixit in alio psalmo:
Ps. 83. Jā t misericordiam dabit qui legē dedit: Ergo legē mi-

hi cõstitue dñe in via tua: hoc ad ꝓceptũ ptinet. Ad miscõiã ꝙd ptinet: Et dirige me inꝺt i semita recta: ꝓpter inimicos meos. Ne tradideris me i animas tribulantiũ me: Id est ne cõsentiã tribulãtib⁹ me. Si em cõsenseris tribulãtibus te in anima: quodãmõ nõ deuorabũt carnẽ: sed volũtate puersa animã tuã mãducabũt. Ne tradideris me in aĩas tribulantiũ me: Trade si ꝫ placet in man⁹ tribulantiũ. Dixerũt em illi martyres: t tradidit suos in manib⁹ tribulãtiũ. Sed ꝙd tradidit: Carnẽ. Juxta qõ dicit Job. 9. i libro Job: Terra tradita ẽ in man⁹ impij: caro tradita ẽ in man⁹ peccatoris. Ne tradideris me: nõ carnẽ meã: ꝫ me. Aia tibi loquor: mẽte tibi loquor. Nõ dico: noli tradere carnẽ meam in manus tribulantiũ me: ꝫ noli me tradere in aĩas tribulãtiũ. Et quõ tradunt hoies in aĩas tribulãtiũ se: Alt. †tinsurrexerunt. Qm̃ †exurrexerũt in me testes iniqui. Jã qz testes iniq̃ sunt: et multa mala in me dicũt: t in multis mihi detrahũt: si tradit⁹ fuero i aĩas eoꝝ: mẽtiar t ero soci⁹ eoꝝ: nõ ꝓticeps veritatis tuę: sed cõpticeps mẽdacij aduersus te. Exurrexerũt mihi testes iniq̃. Et mẽtita est iniq̃tas sibi. Sibi: nõ mihi. Sibi semp mentiaꝫ: mihi aũt nõ mẽtiaꝫ. Si tradideris me in aĩas tribulantiũ me: id est si cõsensero voluntatib⁹ eoꝝ: iã non sibi mẽtita est iniq̃tas: sed mihi. Si aũt sequãt quãtũ voluerint: t conenꝫ impedire cursus meos: nõ tũ tu me des in aĩas eoꝝ: nõ cõsentiẽdo volũtatib⁹ eorũ: remanebo ego t pmanebo in veritate tua: t mentiet iniq̃tas: nõ mihi sed sibi. Redit ad illã vnã post ista pcula: post labores: post difficultates: inter manus psequẽtiũ t tribulantiũ ęstuans: anhelãs: laborans: t firmus t certus illo suscipiẽte: illo adiuuãte: illo ducẽte: illo regente: tũ post illũ circũitũ t iubilationẽ exultãs gaudio t gemens in laboꝛib⁹: suspirauit ad extremũ t ait: Credo videre bona dñi in terra viuentiũ. O bona dñi dulcia: imortalia: incõpabilia: sempiterna: incõmutabilia: t qñ vos videbo: bona dñi: Credo videre: sed nõ in ẽra morieẽtiũ: Credo videre bona dñi in ẽra viuẽtiũ. Eruet me dñs a ẽra morientiũ: qui ꝓpter me dignat⁹ ẽ suscipe terrã morieẽtiũ: t mori inter man⁹ morientiũ. Eruet me dñs de terra morientiũ: Credo videre bona dñi in terra viuentiũ. Suspirãs dixit: laborãs dixit: piditans dixit: inter magnã turbã temptationũ: sed tũ sperãs totũ de misericordia ei⁹: cui dixit: Legẽ mihi cõstitue dñe. Et ꝙd illi dicit: ꝙ legẽ illi cõstituit: Audiam⁹ t vocẽ dñi desup exhortãtis nos t cõsolantis nos: illi⁹ vocẽ quẽ habem⁹ ꝓ patre t matre qui nos dereliquerũt: illi⁹ vocẽ audiam⁹. Audiuit em gemitus nr̃os: vidit suspiria nr̃a: intuit⁹ est desideriũ nostrũ: t vnã petitionẽ nostrã: vnã postulationẽ p advocatũ christũ libẽter accepit: t donec pagam⁹ istã pegrinationẽ: qz dilatur⁹ ẽ nõ ablatur⁹: qõ ꝓmisit nobis: dixit nobis: Sustine dñm. Non sustinebis mẽdacẽ: non eũ qui poterit falli: nõ eũ qui nõ est imitẽturus qõ det. Omnipotẽs ꝓmisit: cert⁹ ꝓmisit: verax ꝓmisit. Sustine dñm. Viriliter age. Noli Ps. 30. Eccl. 2. dissolui ne sis inꝺ eos qb⁹ dicit: Uę bis ꝙ pdiderunt sustinẽtiã. Sustine dñm: Omnib⁹ nobis dicit: t vni homi dicit: Un⁹ sum⁹ in christo: corp⁹ christi sum⁹: qui vnã illã desideram⁹: qui vnã illã petim⁹: ꝙ in illis dieb⁹ malor nostror ingemiscim⁹: qui credim⁹ nos videre bona dñi in terra viuentiũ: nobis omibus: ꝙ vnus in vno sumus: dicit: Sustine dñm: viriliter age: Et cõfortet cor tuũ t sustine dñm. Quid aliud tibi dicit: qꝫ vt hoc repetat qõ audisti: Sustine dñm: viriliter age. Ergo ꝙ pdit sustinẽtiã: effęminatus est: pdit vigorẽ. Hoc viri: hoc fęmię audiũt: qz i vno viro vir t fęmia. Talis in christo nec masculus Gal. 3. nec fęmina ẽ: Sustine dñm: viriliter age: t cõfortet cor tuũ: t sustine dñm. Sustinẽdo dñm habebis eũ: habebis quẽ sustinebis. Aliud desidera si maius: si melꝰ: si suauius inueneris.

Explicit Tractat⁹ de ps. XXVI.

Incipit Tractat⁹ de ps. XXVII. Ps Dauid. A

Ipsius mediatoris vox ẽ manu fortis in cõflictu passiõis. Quę aũt videt optare inimicis: nõ maliuolẽtię votũ ẽ: ꝫ enũciatio pęne illor: sicut in euangelio ciuitatib⁹ in quib⁹ miracula Matth. jj. cũ fecisset: neqꝫ credidissent ei: nõ maliuolẽtia optat ꝙ dicit: sed ꝙd eis immineat ꝓdicit.

Ad te dñe †clamaui: deus me⁹ ne sileas a me. Ad te dñe clamaui: deus meus ne separes vnitatẽ verbi tui: ab eo qõ hõ sum. Neqñ †sileas a me: t †ero similis descẽdẽtib⁹ in lacũ. Ex eo em qõ ęternitas Xbi tui nõ intermittit vnire se mihi: fit vt nõ sim talis hõ quales sunt ceteri ꝙ nascunt in ꝓfundã miseriã ęculi hui⁹: vbi tanꝫ sileas nõ cognoscit verbũ tuũ. Exaudi dñe vocẽ †depcatiõis meę: dũ oro ad te: dũ extollo man⁹ meas ad tẽplũ sanctũ tuũ. Dũ crucifigor ad eoꝝ salutẽ ꝙ credẽtes fiũt tẽplũ sanctu tuũ. Ne simul tradas †cũ peccatorib⁹ animã meã: t cũ operantibus iniq̃tatẽ ne †cõperdas me. Cũ bis ꝙ loquunt pacẽ cũ ꝓximo suo. Cũ bis ꝙ mihi dicũt: scim⁹ ꝙa a te veniſti magiſter. Mala aũt loquũt i cordibus suis. Da illis ꝑm opa ipsor. Da illis ꝑm opa ipsor: qz ꝫ iustũ est. Et ꝑm †malignitatẽ affectionũ ipsor. Mala em affectãtes bona inuenire nõ possunt. Scõm opa manuũ illorũ da eis: Dꝛ uis alijs ad salutẽ valeat quod fecerũt: scõm opa tũ voluntatũ eorũ da eis. Redde retributionẽ eoꝝ ipsis. Quia ꝓ veritate quã audiebant: voluerũt fallaciã retribuere: fallacia ipor ipos fallat. Qm̃ nõ intellexerũt opa dñi. Et vnde manifestũ est hoc eis accidisse: Hinc scz qm̃ nõ intellexerũt opa dñi. Hęc ipa nimirꝫ iã retributio fuit: vt quẽ maliuolo aio hoiem temptauerũt: nõ cogĝscerẽt deũ quẽ cõsilio incarnatũ pr̃ misit. Et in opa manuũ ei⁹: Nec mouerent ipis visibilib⁹ opib⁹ q̃ por recta sẽ vsqꝫ ad oculos eoꝝ. Destrues illos t nõ edificabis eos. Nihil mihi noceãt: ꝫ nec conãtes rursus aduersus ecclesiã meã erigere machinas aliqd valeãt. Bñdict⁹ dñs qm̃ exaudiuit vocẽ depcatiõis meę. Dñs adiutor me⁹ t ꝓtector me⁹. Dñs adiuuãs tanta patientẽ: t timoralitate ꝓtegens resurgentẽ. In ipso spauit cor meũ: t adiut⁹ sũ. Et refloruit caro mea: Id est t resurrexit caro mea. Et ex voluntate mea cõfitebor illi. Unde iã cõsũpto mortis metu: nõ timoris necessitate sub lege: sed libera volũtate cũ lege cõfitebunt illi ꝙ credũt in me: in quib⁹ qz ego suz: ego ꝓfitebor. Dñs fortitudo plebis sue. Nõ ẽ illa plebs ignoras iusticiã dei: t suã volẽs ꝓstituere. Roma. jo. Nõ em ꝓ se fortẽ se putabit: qz dñs fortitudo plebis

sue: in hui⁹ vite difficultatib⁹ cū diabolo dimicātis.
Ar. †saluationū — Et ꝓtector †salutariū christi sui est. Ut eā saluā factā p christū suū post fortitudinē bellicā īmortalitate pacis: ad vltimū ꝓtegat. ¶ Saluū fac po-
Ar. †hereditati tue. — pulū tuū dñe: & bñdic †hereditatē tuā. Int-
Ps. 2. — pello igit: postq̄ refloruit caro mea: q̄ dixisti: Postula a me: & dabo tibi gētes hereditatē tuā. Saluū
Joh. 17. — fac g̃ ꝓp̃m tuū: & bñdic hereditatē tuā: quia oīa mea
Ar. †in eternū. — tua sunt. Et rege illos & extolle illos vsq̄ †in sęculū. Et rege illos in hac tpali vita: & in ęternum hinc tolle illos.

¶ Explicit Tractat⁹ de ps. XXVII.
Incipit Tractat⁹ de ps. XXVIII.

¶ Psalmus ipsi Dauid cōsummatiōis tabernaculi.

A — Psalmus ipi mediatori manu fortī pfectionis eccl̃ie in hc̄ sęculo: vbi aduersus diabolū tpaliter militat: ꝓpheta loquit.

Ps. 95. — Afferte dño filij dei: afferte dño filios arietū. Afferte dño vosmetipsos: ds p euangeliū duces gregū apl̄i genuerūt. Afferte dño gloriā & honorē. Per opa vestra dñs glorificet & honoret. Afferte dño gloriā nomi ei⁹. Gloriose p orbē innotescat. Adora-
Ar. †patrio sancto — te dñm i †aula sancta ei⁹. Adorate dñm in dilatato & sanctificato corde vro. Vos em̄ estis regnū sanctū tabernaculū ei⁹. Vox dñi sup aquas. Vox christi sup ꝓpos. De⁹ maiestatis intonuit. De⁹
Matth. 4. — maiestatis de nube carnis terribiliter pnitētiā ꝓdicauit. Dñs sup aquas multas. Ipse dñs iesus postea q̄z vocē emisit sup ꝓpos & pterruit eos: conuertit in se & habitauit i eis. ¶ Vox dñi in virtute. Vox dñi iā i ipis potētes facies eos. Vox dñi in magnificentia. Vox dñi magna facies in eis.
Ar. †cōfringēt — Vox dñi †cōterēs cedros. Vox dñi cōtritione
Ar. †cōfringet. — cordis hūiliās supbos. †Cōteret dñs cedros libani. Cōteret p pnitentiā dñs elatos nitore ꝛrenę
1. Cor. 1. — nobilitatis: cū ad eos cōfundēdos ignobilia huius mūdi elegerit: in quib⁹ ostēdat diuinitatē suā. ¶ Et cōminuet eas tanq̄ vitulū libani. Et amputata supba celsitudine illor: ꝛponit eos ad imitationem humilitatis sue: qui tanq̄ vitulus p ipsam hui⁹
Ps. 2. — sęculi nobilitatē ad victimam ductus est. Astiterunt em̄ reges terrę: & ꝓncipes cōuenerūt in vnū: aduersus dñm: & aduersus christū ei⁹. Et dilect⁹ sicut
Phil. 2. — filius vnicornior. Nā & ipe dilect⁹ atq̄ vnicus
Roma. 10. — patri exinaniuit se nobilitate sua: & fact⁹ est hō sicut
B — fili⁹ iudeor ignorātiū iusticiā dei & supbe tanctantiū tanq̄ singularē iusticiā suā. ¶ Vox dñi †pciden-
Ar. †intercidēt — tis flāmā ignis. Vox dñi p ardorē cōcitatissimū psequentiū se: sine vlla sua lesione transeūtis vel diuidētis furentē iracūdiā psecutor suor: vt alij dice-
Job. 7. — rēt: Nūquid forte ipe ē christ⁹: alij nō: & seducit populū: atq̄ ita p̃cidētis insanū tumultū eor: vt alios in charitatē suam traïceret: alios in malicia eor relinqueret. ¶ Vox dñi †cōmouētis solitudinē.
Ar. †cōcutiētis desertum. — Vox dñi cōmouētis ad fidē gentes quasdā sine spe & sine deo in hoc mūdo: vbi nullus ꝓpha: null⁹ verbi dei p̃dicator: veluti null⁹ hō habitauerat. Et commouebit dñs desertū cades. Et tūc celebrari faciet dñs sanctū verbū scripturar suar: qđ a iudeis
Ar. †ꝓparātis. — nō intelligētib⁹ deserebat. ¶ Vox dñi †pficiētis cervos. Vox em̄ dñi ꝓmo pfecit supatores & repulsores venenosar linguar. Et revelabit †sylvas.
Ar. †cōdensū. — Et nūc eis revelabit opacitates diuinor librorum & vmbracula mysterior: vbi cū libertate pascant. Et
Ar. †voce dei. — in templo ei⁹ †vnusq̄sq̄ dicet gloriā. Et i ecclesia ei⁹ oīs in spē ęternā regenerat⁹: laudat deū p suo q̄sq̄ dono qđ a sanctospū accepit. Dñs diluuiū †inhabitat. Dñs g̃ ꝓmū ihabitat diluuiū h⁹
Ar. †inhabitat facit. — sęculi in sanctis suis: tanq̄ in arca ita in eccl̃ia custoditis. Et sedebit dñs rex in ęternū. Et vnde
Gen. 7. — sedebit regnās in eis in ęternū. ¶ Dñs virtutē populo suo dabit. Quia dñs virtutē pl̃o suo cōtra hui⁹ mūdi ꝓcellas & turbines dimicāti dabit: q̄ pacē illis in hoc mūdo nō ꝓmisit. Dñs benedicet
Ar. †ppl̃o suo. — †ppl̃m suū in pace. Et idē dñs bñdicet pl̃m suū
Joh. 14. — i seipso: illi pacē p̃stans: qm̄ inq̄t: Pacē meā do vobis: pacē meā relinquo vobis.

¶ Explicit Tractat⁹ de ps. XXVIII.
Incipit Tractatus de ps. XXIX.

¶ In finē psalm⁹ cantici dedicatiōis domus ipsi Dauid.

A — In finē psalm⁹ lęticię resurrectiōis atq̄ īmortalē statū mutationis atq̄ innouatiōis corpis: nō tm̄ dñi: sed etiā toti⁹ eccl̃ię. Nam in supioze psalmo tabernaculū cōsummatū est: vbi habitam⁹ belli tpe: Nūc aūt dom⁹ dedicat g̃ in sempiterna pace ꝓmanebit: Christ⁹ itaq̄ totus loquit.

¶ Expositio ꝓma psalmi.

E — Xaltabo te dñe: qm̄ suscepisti me. Sublimitatē tuā laudabo dñe: qm̄ suscepisti me. Nec †iocūdasti inimicos
Ar. †delectasti. — meos sup me. Nec eos q̄ totiens varijs p orbem psecutiōib⁹ me oppmere conati sunt: iocūdasti sup me. Dñe de⁹ meus clamaui ad te: & sanasti me. Dñe ꝛus me⁹ clamaui ad te: & cor⁹ mortalitate sauciū & ęgrū iā nō gero. Dñe †reduxisti ab
Ar. †reduxisti inferno. †saluasti. — inferis aiaz meā: †saluū fecisti me a descendētib⁹ in lacū. Saluū fecisti me a cōditiōe ꝓfunde ęcitatis: atq̄ infirmi limi corruptibilis carnis.
Psallite dño sancti ei⁹. Exultat ꝓpheta futura ista cernēs & dicit: Psallite dño sancti ei⁹. Et cōfitemini memorię sanctitatis eius. Et ꝓfitemī ei q̄ sanctitatis q̄ vos sanctificauit nō est oblit⁹: cum totū hoc mediū tpus ꝛsiderio vro longū eēt. Qm̄ ira i indignatiōe ei⁹. Qm̄ vindicauit i vos ꝓmū peccatū: qđ morte soluistis. Et vita in volūtate eius. Et vitā ęternā ad quā redire nullis vīs viribus possetis: q̄ voluit ꝛdit. †Vespę demora-
Ar. Ad vesperam. — bit fletus. Vespe cępit: vbi sapiētię lumē recessit a peccāte hoie: qñ morte dānat⁹ ē: ab ipo vespe morā habebit flet⁹: q̄diu in laborib⁹ & tēptatiōib⁹ pl̃us dei expectat diē dñi. Et †i matutinū †exultatio.
Ar. †ad. †letitia. — Usq̄ in matutinū g̃ exultatio resurrectiōis futura ē: g̃ in matutina dñi resurrectiōe p̃floruit. Ego aūt dixi i abūdātia mea: nō moueboz i ęternū. Ego aūt ille ppl̃s q̄ ab initio loq̃bar: dixi i mea abūdātia: iā nulla patiēs ęgestatē nō moueboz i ęternū.
¶ Dñe in volūtate tua p̃stitisti decori meo virtutē. Sed hāc abūdātiā dñe nō ex me mihi eē: s̄ i volūtate tua p̃stitisse te ꝛcori meo virtutē ex eo didici. ¶ Auertisti faciem tuā a me: & factus sū cōturbat⁹. Qđ auertisti aliqñ a peccante facie tuā: factus sum ꝓturbatus recedēte a me illumiatione noticię tuę. Ad te dñe clamabo: & ad deū
B

meũ dep̃cabor. Qñ tp̃us cõturbatiõis t miserię meę recolẽs: t tanq̃ in eo p̃stitut⁹: audio vocẽ p̃mogeniti tui capitis mei ꝑ me morituri: t dicẽtẽ: Ad te dñe clamabo: t ad ꝺ̃m meũ dep̃cabor. Quę vtilitas i sanguie meo: dũ descẽdo i corrupti/onẽ: Quę vtilitas in effusiõe sanguis mei: dũ descẽdo in corruptionẽ: Nũquid cõfitebit tibi pulvis: Si em̃ nõ statim resurrexero: corruptũq̃ fuerit corp⁹ meũ: nũquid cõfitebit tibi puluis: id ẽ turba impioꝝ quã mea resurrectione iustificabo: Aut annũciabit veritatẽ tuã: Aut annũciabit ad salutẽ ceteroꝝ ☧itatẽ tuã: Audiuit dñs t miser/
Alt. †mei. tus ẽ †mihi: dñs fact⁹ est adiutor me⁹. Nec vedit sanctũ suũ videre corruptionẽ. ¶ Conuertisti planctũ meũ in gaudiũ mihi. Quẽ p̃mogenitũ a mortuis ꝑsecuta ecclia: nũc in vdicatiõe dom⁹
Alt. †circũ dedisti. tuę dico: Conuertisti planctũ meũ in gaudiũ mihi. Cõscidisti saccũ meũ: et †p̃cinxisti me lęticia. Cõscidisti velamentũ peccatoꝝ meoꝝ: tristiciã mortalitatis meę: t cinxisti me stola prima ĩmortalitatis lęticię. Vt cantet tibi gloria mea: t nõ cõpungar. Etiã nõ plãgat: sed cãtet tibi nõ hũilitas ꝰ gloria mea: qz iam ex hũilitate exaltasti me: t nõ cõpungar cõscia peccati: timore mortis: timore iudicii. Dñe de⁹ me⁹ in ęternũ cõfitebor tibi.

Et hęc ẽ gl̃ia mea dñe ꝺ̃s me⁹: vt i ęternũ cõfitear tibi: qñ nihil mihi ex me sed oĩa bona exte.

L ¶ Prefatio in expositionẽ secũdã eiusdẽ p̃s.

Hoc certe cantauim⁹: Exaltabo te dñe qñ suscepisti me: nec iocũdasti inimicos meos sup me. Si nouerimus de scripturis sanct⁹: q̃ sunt inimici nr̃i: cognoscim⁹ hui⁹
Epb.6. cantici veritatẽ. Si autẽ nos fallat carnis prudẽtia: vt nõ cognoscam⁹ aduers⁹ ꝗs nobis sit colluctatio: In ipso psalmi hui⁹ exordio inuenim⁹ q̃stionẽ quã soluere nõ possum⁹. Cui⁹ em̃ putam⁹ vocẽ esse laudãtis deũ t gr̃as agẽtis t exultãtis atq̃ dicẽtis: Exaltabo te dñe: qñ suscepisti me: nec iocũdasti inimicos meos sup me: Primo ipm dñm ꝑsiderem⁹: qui fm id qđ hõ eẽ dignat⁹ ẽ: potuit sibi p̃ ꝓpredẽtẽ ꝓphetiã nõ incõgrue verba ista coaptare. Ex quo em̃ hõ: ex hoc t infirm⁹: ex ꝗ infirm⁹: ex hoc t ozãs. Mã qđ
Marci.1. mõ audiuim⁹ cũ euãgeliũ legeret: quẽadmodũ etiã in dertũ secesserit a discipulis suis: q̃ eũ sunt ꝑsecuti t inuenerũt eũ. Secedẽs aũt ibi ozabat: et dictũ ẽ a discipulis q̃ eũ iuenerũt: Quęrũt te hoies. At ille respondit: Eam⁹: t in alia loca atq̃ castella p̃dicare: Ad hoc em̃ veni. Si diuinitatẽ dñi nr̃i iesu xp̃i cõsideres: Quis ozat: Ad quẽ ozat: Quare ozat: Ozat de⁹. Ozat ad ęq̃lẽ. Cãm aũt ozandi quã hz: sp beat⁹:
Job.1. sp oĩpotẽs: sp incõmutabilis: eternus: et p̃i coeternus. Intuẽs q̃ qđ p Iohannẽ q̃si p quãdã nubẽ suã ipse intonuit dicẽs: In p̃ncipio erat verbũ: t verbũ erat apud ꝺ̃m: t ꝺ̃s erat verbũ: hoc erat in p̃ncipio apud ꝺ̃m: oĩa p ipm facta sunt: t sine ipso factũ ẽ nihil: qđ factũ ẽ in illo vita erat: t vita erat lux hoim: t lux in tenebris lucet: t tenebrę eã nõ cõprehẽderũt. Hucusq̃ dicẽtes: nõ inuenim⁹ orationẽ: nec causam
Ibidem. ozãdi: nec locũ ozãdi: nec effectũ ozãdi. Sz qñ paulo post dicit: Et verbũ caro factũ est: et habitauit in nobis. Habes maiestatẽ ad quã ozes: habes hũanitatẽ q̃ p te ozet. Hã hoc dictũ est ab ap̃lo: etiã post
Roma.8. resurrectiõz dñi nr̃i iesu christi: Qui sedet inq̃t ad dexterã ꝺ̃i: q̃ etiã interpellat p nobis. Quare interpellat p nobis: Quia mediator eẽ dignat⁹ ẽ. Quid 1.Timoth.2.
est mediatorẽ eẽ inť deũ t homies: Nõ inter patrẽ t homies: ꝰ inter deũ t homies. Quid ẽ de⁹: Pat t fili⁹ t spũssanct⁹. Quid sunt homies: Peccatores impij mortales. Inter illã trinitatẽ: t hominũ infirmitatẽ: t iniquitatẽ: mediator fact⁹ est hõ: nõ iniqu⁹ sed tũ infirm⁹: vt ex eo qđ nõ iniqu⁹ iũgeret te deo: ex eo qđ infirm⁹ p̃inquaret tibi: atq̃ ita vt inť hominẽ t deũ mediator existeret: verbũ caro factũ est: Joh.1.
id est verbũ hõ factũ est. Nomie em̃ carnis appellati sunt hoies. Inde est: Et videbit oĩs caro salutare Luce.3.
ꝺ̃i. Oĩs caro dictũ est: oẽs homies. Et ap̃lus: Non Epb.6.
est nobis colluctatio aduersus carnẽ t sanguinẽ: id ẽ aduersus homies: sed aduersus p̃ncipes t potestates t rectores mũdi tenebraꝝ harũ: Ꝺe quib⁹ in cõsequentibus: si dñs adiuuerit loq̃mur. Pertinet em̃ ista distinctio ad expositionẽ psalmi: quẽ in nomie dñi suscepim⁹ enodare sanctitati vię. Tũ ad ꝰ dixi ꝰ exẽpla: vt nouerit⁹ carnẽ appellatos eẽ hoies: vt qđ dictũ ẽ: Et ☧bũ caro factũ ẽ: ĩtelligat⁹ dictũ: Et ☧bũ hõ factũ ẽ. Hecq̃ sine cã ꝰ dixi. Mouerit sãctitas vĩa D
fuisse quãdã hęresim: vł adhuc fortassis hãe reliq̃as q̃rũdã q̃ dicti sũt apollinariste. Aliq̃ em̃ ipsoꝝ dixe/
Apollinariste. rũt hoiem quẽ suscepit sapiẽtia ꝺ̃i: t in q̃ exp̃ssit psonã suã: nõ sicut ceteros homies: ꝰ sic dictũ est i psalmo: Unxit te ꝺ̃s de⁹ tuus oleo exultatiõis p̃ ptic/
Ps.44. ipibus tuis: id est amplius q̃ ꝓncipes tuos: ne putet sic vnctus christ⁹ quõ ceteri hoies: quõ ceteri iusti: quõ patriarchę: ꝓphetę: ap̃li: t martyres: t quicq̃d magnũ est i genere hũano. Qñquidẽ nihil mai⁹ extitit i genere hũano q̃ Johes baptista: nec in natis Matth.11.
mulierũ exurrexit. Si g̃r̃is excellẽtiã homis: Johãnes baptista ẽ. Cui⁹ aũt Johes se dicit nõ eẽ dignũ Marci.1.
corrigiã calciamẽti soluere: quid erat ille nisi ampli⁹ Luc.3.
q̃ ceteri homies: etiã in ipo homie ampli⁹ q̃ ceteri homies: Nã fm ꝺ̃m t fm diuinitatẽ: t fm id qđ in p̃ncipio erat verbũ: t verbũ erat apud ꝺ̃m: t ꝺ̃s Joh.1.
erat verbũ: sup omnẽ creaturã equalis ẽ patri: ꝰ agimus de homie. Forte putat quispiã vestrũ fratres: qz hõ ille suscep⁹ a sapiẽtia ꝺ̃i: equalis erat ceteris homib⁹. Si in tuis mẽbris multũ distat inter caput t cetera mẽbra: certe oĩa mẽbra faciũt corpus vnũ: multũ tñ interest inť caput t cętera mẽbra. Eteni in ceteris mẽbris nõ sentis nisi tactu: tangẽdo sentis in ceteris mẽbris: i capite aũt t vides t audis t olfacis t gustas t tangis. Si tãta excellẽtia ẽ capitis ad mẽbra cetera: quãta excellẽtia ẽ capitis vniuersę ecclię: id est illi⁹ homis quẽ voluit ꝺ̃s mediatorẽ esse inter 1.Timoth.2.
ꝺ̃m t homies: Ergo illi hęretici dixerũt: hoiem illũ E
quẽ suscepit verbũ: cũ verbũ caro factũ est: non ha/ Joh.1.
buisse mentẽ hũanã: ꝰ tñ aiaz sine intelligẽtia hũana fuisse. Hominẽ em̃ videtis: vnde cõstat: ex aĩa et corpe: ꝰ ipa aĩa hũana hz aliq̃d qđ nõ habẽt aię pecorũ. Nam t pecora animã habẽt: t aĩalia vocant. Nõ em̃ vocarent aĩalia nisi ab aĩa: t videm⁹ quia t ipsa viuũt. Sed q̃d habet ampli⁹ hõ vnde fact⁹ est Gen.1.
ad imaginẽ ꝺ̃i: qz intelligit t sapit: qz discernit bonũ a malo: in ꝰ factus ẽ ad imaginẽ et siłitudinẽ ꝺ̃i. Habet g̃ aliq̃d qđ nõ habẽt pecora: t qz cõtinet in se qđ meli⁹ est pecorib⁹: punit i se vel deserit: et q̃dãmõ obsolefacit imaginẽ ꝺ̃i: vt dicaẽ talib⁹: Nolite eẽ sic Ps.31.
equ⁹ t mul⁹: quib⁹ nõ ẽ intellect⁹. Illi igiť hęretici q̃

dixerī dñm nr̄m ihesū christū nō habuisse mētē hūa-
Logicon nā: Et illud qđ λογικόν greci dicūt: nos dicim⁹ rō-
nale: vnde hō ratiocinaī: qđ nō habēt cętera ani-
malia: quid dicūt: Ipsum verbū dei: hoc erat in illo
homie p mēte. Exclusi sunt isti: respuit illos catho-
lica fides q̄ hęresim fecerūt: ⁊ cōfirmatū est in catho-
lica fide: hominē illū quē suscepit sapiētia dei nihil
min⁹ habuisse q̄z cęteri homies: quātū ptinet ad in-
tegritatē naturę: Quantū aūt ad excellentiā psonę:
aliud q̄z cęteri homies, Nā cęteri hoies possūt dici
pticipes verbi dei hūtes x̄bū dei: null⁹ aūt eox pōt
Joh.j. dici verbū dei: qđ dictū est illi cui dictū est: Verbū
caro factū est. Nō defuerūt etiā alij quidā ex ipso er-
F roze venientes: q̄ nō solū mentē dicerēt non habuisse
1.Timoth.2. illū hoiem mediatorē christū inc̄ deū ⁊ hoies: ꝺ nec
Joh.j. animā: ꝺ tm̄ dixerūt: verbū et caro erat: ⁊ aīa ibi nō
erat hūana: mens ibi non erat hūana. Hoc dixerūt.
Sed qđ erat: Verbū ⁊ caro. Et istos respuit eccl'ia
catholica: ⁊ expellit eos ab ouib⁹: ⁊ a simplici ⁊ vera
fide: ⁊ cōfirmatū ē quēadmodū dixi hoiem illū me-
diatorē habuisse oia homis p̄ter pctm̄. Si em̄ m'ta
gessit f'm corp⁹: ex q̄ intelligam⁹: qz habuit corp⁹ nō
in mēdacio ꝺ in veritate: vtputa: quō intelligim⁹: qz
habuit corp⁹: Ambulauit: sedit: dormiuit: cōprehē-
Matth.27. sus est: flagellat⁹ ē: colaphizat⁹ ē: crucifix⁹ ē: mortu⁹
est. Tolle corp⁹: nihil hoz fieri potuit. Quō g̈ ex his
indicijs cognoscim⁹ in euāgelio: qz verū corpus ha-
buit: sic ⁊ ipe etiā post resurrectionē dixit: Palpate
Luc.24. ⁊ videte: qz spūs carnē ⁊ ossa nō habet: sic me videt'
hīe. Quō ex his reb⁹: ex his oplb⁹ credim⁹ ⁊ intelli-
gim⁹ ⁊ nouim⁹: qz corpus habuit dñs iesus: sic ⁊ ex
quibusdā alijs officijs naturalib⁹: qz habuit animā.
Esurire: sitire: aīę sunt ista: Tolle aīaz: corp⁹ ꝺ exani
me nō poterit: Sz si falsa dicūt ista fuisse: falsa erūt
⁊ illa q̄ de corpe credunt. Si aūt ex eo verū corp⁹: qz
vera officia corpis: ex eo vera aīa: qz x̄a officia aīę.
Quid g̈: q̄m dñs fact⁹ ē infirm⁹ p̄pter te: O hō q̄ au-
dis nō tibi cōpares deū. Eteī creatura es: ille crea-
tor tu⁹. Nec illū hoiem tibi conferas: qz p̄pter te hō
deus tu⁹: ⁊ verbū filius dei: ꝺ illū hoiem tibi p̄ferас
tanq̄z mediatorē: deū autē supza oēm creaturā: Et si
intelligas: quia qui homo factus est propter te: non
incōgrue ozat p te. Si ergo non incōgrue ozat pro
te: non incōgrue potuit ⁊ ista verba dicere propter
te: Exaltabo te dñe quoniā suscepisti me: nec iocun-
dasti inimicos meos sup me. Sed ista verba si non
G intelligam⁹: nec iocūdasti inimicos meos sup me: fal
sa erūt si ipm̄ dñm iesū christū cogitemus. Quō em̄
verū est: si christus dñs loquit': Exaltabo te dñe q̄m
suscepisti me: Ex psona hoīs: ex psona infirmitatis:
ex psona carnis: quō verū est: q̄m quidē iocūdati sūt
inimici ei⁹ sup eū: q̄m illū crucifixerūt: tenuerūt eum
Matth.26. ⁊ flagellauerūt: ⁊ colaphizauerūt: dicētes: Prophe
tiza nobis christe: Ista iocūditas eox q̄si cogit nos
putare falsū eē: qđ dictū ē: Nec iocūdasti inimicos
meos sup me. Deinde cū in cruce penderet: et trāsi-
bant vel stabāt ⁊ attēdebāt ⁊ caput mouebāt: ⁊ dice
Matth.27. bant: Ecce fili⁹ dei: alios saluos fecit: seip̄m nō pōt:
descendat de cruce: ⁊ credemus in eū: Dicentes ista
nonne iocūdabant sup eū: Ubi est g̈ ista vox: Exal-
tabo te dñe q̄m suscepisti me: nec iocūdasti inimicos
meos sup me: Fortasse nō ē ista vox domini nostri
iesu christi: id est ip̄ius homis: ꝺ vniuersę eccl'ię p̄n̄
christiani: qz ois hō in christo vnus hō est: ⁊ vnitas
christianoz̄ vn⁹ hō. Fortasse ipse hō: id est vnitas
christianoz̄ ip̄a dicit: Exaltabo te dñe q̄m suscepi-
sti me: nec iocūdasti inimicos meos sup me. Quō et
hoc verū est de illis: Nō sūt cōprehēsi ap'li: nō sunt
cęsi: nō sunt flagellati: nō sunt occisi: nō sūt crucifixi:
nō sunt incēsi viui: nō ad bestias pugnauerūt: quoz
memorias celebram⁹: Q̄m aūt ista illis faciebāt ho-
mines: nōne iocūdabant sup eos: Quō g̈ pōt ⁊ p'l's
christian⁹ dicere: Exaltabo te dñe q̄m suscepisti me:
nec iocūdasti ūmicos meos sup me: Intelligam⁹ ꝺ:
Sed videam⁹ p̄mo titulū psalmi. Habet em̄: In fi
nē psalm⁹ cāticī dedicatiōis dom⁹ ipsi da-
uid. In ꝺ titulo est ois spes ⁊ vniuersū sacr̄m dis-
soluēdę hui⁹ q̄stionis. Dedicabit dom⁹ aliq̄n g̈ mō
fabricat. Nō em̄ fabricat dom⁹: id ē eccl'ia: postea
dedicabit. In dedicatiōe apparebit gl'a p̄p̄li christia-
ni q̄ mō latet. Seuiant mō inimici: hūliēt: faciāt nō
quicq̄d volūt: ꝺ sic dęsup p̄mittunt. Nō em̄ quicq̄d
passi ab inimicis fuerim⁹: ꝺ inimicis deputandū ē et
nō dño deo nr̄o. Q̄nquidē in ipso suo exēplo media-
tor demōstrauit: q̄n nob dęsup p̄mittit hoiēs nocere:
nō volūtatē nocendi desup dari ꝺ potestatē. Unus- 2.sen. dil.s
q̄sq̄z em̄ malus apud se hz volūtatē nocēdi: vt aut̄ Sed plan
possit nocere nō hz ī potestate. Ut velit iā reus ē: vt
possit occulta dispēsatiōe p̄uidētię dei: in aliū p̄mit-
tit ad pęnā: in aliū p̄mittit ad p̄bationē: in aliū p̄mit
tit ad coronā. Ad pęnā: quō p̄missi sunt allophili: id
est alienigenę cape p'l'm isr̄l: qz peccauerūt ī deū. Ad
p̄bationē aūt p̄missus ē diabol⁹ in iob. Probat⁹ est Job.1.
aūt iob: cōfusus ē diabol⁹. Ad coronā x̄o p̄missi sūt
psecutores ī martyres: Occisi sunt martyres: q̄si vi-
cisse se arbitrati sī psecutores. Illi in manifesto falso
triūphauerūt: illi in occulto x̄e coronati sunt. Ergo
in quē p̄mittit occultę dispēsatiōis est p̄uidētię dei.
Ut aūt velit nocere ip'i hoīs est: nō em̄ p̄tinuo quē
vult occidit. Itaq̄z ipe dñs iudex viuoz ⁊ mortuoz
stans ante hoiem iudicē: p̄bens nobis hūlitatis ex-
emplū ⁊ patiētię documētū: nō vict⁹: ꝺ militib⁹ pu-
gnādi exēplū demōstrans: mināti iudici: tumēti sup-
bia ⁊ dicēti: Nescis qz potestatē habeo dimittēdi et
occidēdi te: Abstulit typū inflātis: ⁊ tanq̄z reddens
exufflationē q̄ tumescerет: Nō haberes inq̄t ī me Joh.19.
potestatē: nisi data tibi esset dęsup. Et iob nēpe dia
bolus occidit filios ip'i⁹: diabol⁹ tulit omnē substan-
tiā ip'i⁹. Et ille qđ: Dñs dedit: dñs abstulit: sic dño Job.1.
placuit ita factū est: sit nomē dñi bñdictū. Nō triū-
phet inimic⁹: qz ipe fecit. Noui ego inq̄t a q̄ sit per-
missus. Diabolo tribuat nocēdi volūtas: dño meo
p̄bandi potestas. In ipso vulnere corpozis accedit I
vxoz relicta sicut eua: adiutrix diaboli: nō cōsolatrix
mariti: tēptat ⁊ dicit inter multas increpatiōes: Dic Job.2.
aliq̄ verbū in deū ⁊ mozere. Et ille adā in stercore ē
cautioz q̄z adā in padiso. Nā adā in padiso cōsensit Gen.3.
mulieri vt de padiso emitteret: Adam in stercore re-
spuit mulierē: vt ad padisū admitteret. Quid g̈ ille
adā in stercore pturiens īmortalitatē intrinsec⁹: ver- Job.2.
mib⁹ fluescēs extrinsec⁹: q̄d ait mulieri: Tanq̄z vna
ex insipiētib⁹ mulierib⁹ locuta es. Si bona pcepim⁹
de manu domini: mala autē quare non sustineam⁹:
Iterum ⁊ ille manū domini dixit in se: qđ eum, dia-
bolus pcusserat: qz nō attendebat quis pcuteret: sed
q̄s p̄mitteret. Nāq̄z ⁊ ipe diabolus candē potestatē

quã sibi volebat dari: manũ dñi appellauit. Mã obij
Ibidem. ciens crimẽ iusto viro: cui dñs phibebat testimoniũ
ait deo: Mũquid gratis Iob colit dñm? Tanta bona
illi dedisti: ꝓterea te colit. Sed mitte manũ tuã et
tãge oĩa quę sunt eius: nisi ĩ facie tua bñdixerit tibi.
Quid ẽ: mitte manũ tuã: cũ ipse vellet mittere? Sz
R qz ipse nõ posset mittere manũ suã: ipsã ptãtem quã
accepit a deo manũ dei appellauit. Quid g̃ frẽs: ꝙa
tanta inimici in christianos fecerũt: et exultauerũt: et
iocũdati sunt sup eos? Sed qñ apparebit: qz nõ sunt
iocũdati? Qñ illi ꝓfundent: illi exultabũt in aduẽtu
dñi dei nr̃i: cũ venerit ferẽs ĩ manu retributiões: dã
natiõz ipȝs: regnũ iust: societatẽ cũ diabolo iniqs:
Sap.5. societatẽ cũ christo fidelib⁹. Qñ g̃ hoc ostẽdet? Qñ
stabũt iusti in magna cõstantia. De scripturis dico:
recordami lectiõz ꝛc libro sapiẽtię. Tũc stabũt iusti
Ibidem. in magna cõstãtia aduersus eos q̃ se angustiauerũt.
Illi aũt dicẽt int̃ se pẽnitẽtes: et p̃ angustia spũs ge
mẽtes: Quid nobis ꝓfuit superbia: et diuitiaꝝ iactãtia
ꝙd cõtulit nob? Trãsierũt eñ oĩa illa tanq̃ vmbra.
Et ꝙd dicent de iustis? Quõ cõputati sunt int̃ filios
dei. et int̃ sanctos sors illoꝝ ẽ. Tũc erit dedicatio do
mus: g̃ mõ in tribulatiõib⁹ fabricat. Tũc recte dicit
ꝑs ille: Exaltabo te dñe qm̃ suscepisti me: nec iocũ
dasti inimicos meos sup me. Vera g̃ erit vox ista in
ꝑso dei: q̃ ꝑsus mõ angustat: mõ tribulat: tãtis tẽ
ptationib⁹: tantis scãdalis: tãtis insecutiõib⁹: tanta
pssura. Nec tozmẽta animi nõ sentit in ecclesia q̃ nõ
Matth.13. ꝓficit: putat eñ qz pax est. Sed incipiat ꝓficere: et
Eccs.1. tũc videt in q̃ pressura sit: qz cũ creuisset herba et fru
ctũ fecisset: tũc apparuerũt zizania. Et q̃ apponit sciẽ
tiã: apponit dolozẽ: ꝓficiat et videbit vbi sic existat
2.Timoth.3. fruct⁹ et apparebũt zizania. Vox veridica est ꝑ aplm:
deleri nõ põt ab initio vsq̃ ad finẽ: sed et oẽs q̃ volũt
inqt pie viuere in christo ꝑsecutionẽ patiunt. Mali
gni aũt homines et seductores ꝓficiũt in peius: ipsi er
rãtes et alios in errozẽ mittẽtes. Et vñ ẋpa illa psal
Ps.26. mi: Sustine dñm: viriliter age: et cõfortet cor tuũ et su
stine dñm? Parũ erat semel sustinere dñm nisi repe
teret. Ne forte sustineret biduo: triduo: quatriduo:
et maneret pssura et tribulatio: ideo addidit: viriliter
age: addidit: et cõfortet cor tuũ. Et qz ab initio vsq̃
in finẽ sic erit: qõ hz sentẽtia in capite: hoc hz in fine:
et sustine dñm. Trãseũt ista g̃ te pmũt: et veniet quẽ
sustines et exterget sudorẽ. Siccabit lachrymã: vltra
nõ flebis. Põ aũt gemam⁹ in tribulatiõib⁹? sic dicit
Job.7. L Iob: Nõne tẽptatio ẽ vita hũana sup terrã? Tamẽ
fratres anteq̃ veniat dies dedicatiõis dom⁹: videa
mus qz ista dedicatũ est caput nostrũ: ista facta ẽ dedi
catio dom⁹ ĩ capite tanq̃ dedicatio fundamẽti. Ca
put sursũ est: fundamẽtũ deorsũ ẽ. Ne forte ꝓterea
Marci.16. male dixerim⁹ fundamentũ esse christũ: qz culmẽ est
1.Cor.3. poti⁹: ascẽdit in cẽlũ: sedet ad dexterã pris. Sed pu
to nos nõ errasse. Aplus eñ dixit: Fundamẽtũ eñ
aliud nemo põt ponere ꝑter id qõ positũ ẽ: qõ ẽ ies⁹
christ⁹. Si ꝺs aũt supẽdificauerit supra fundamẽtũ
oncor.4. sen. hoc: aurũ: argẽtũ: lapides ꝑciosos. Qui bñ viuũt:
l.21. In illo. et q̃ deũ honorãt et laudãt: q̃ patiẽtes sũt ĩ tribulatiõi
decre.25. dis. bus: q̃ desiderãt patriã: ipsi ẽdificãt aurũ: argentũ:
lnũ oratiõ. lapides ꝑciosos. Qui aũt amãt adhuc sẽcl'aria et ne
gocijs frenis adhuc implicati sunt: et dediti sũt vin
culis q̃busdã et affectionib⁹ carnis: domib⁹ suis: cõ
iugibus. possessionib⁹: et tũ christiani sunt: ita vt cor
eoꝝ nõ recedat a christo: et nihil p̃ponat christo: quõ
in ẽdificãdo nihil p̃ponit fundamẽto: ẽdificãt quidẽ
ipsi ligna: fẽnũ: stipulã. Sed ꝙd secut⁹ ẽ? Uniuscu- 1.Cor.3.
iusq̃ opus q̃le sit ignis ꝓbabit. Ignis tribulatiõis
et tẽptatiõis. Iste ignis multos martyres h̃ ꝓbauit.
Oñe aũt gen⁹ hũanũ ꝓbat in fine. Inuẽti sũt mar
tyres q̃ haberẽt ista sẽcularia. Qz multi diuites et se
natores passi sũt: ẽdificabãt tũ ꝙdã eoꝝ ligna: fẽnũ:
stipulã in affectib⁹ carnalib⁹ et sẽculariũ curarũ: ⁊ tũ
qz christũ fundamentũ habebãt sup qõ ẽdificabant:
arsit fẽnũ et ipi remãserũt ĩ fũdamẽto. Sic dic apls:
Si cui⁹ opus mãserit mercedẽ accipiet: et nihil ꝑdet:
qz qõ amauit: hoc inueniet. Quid g̃ illis fecit ignis
tribulatiõis? Probauit eos. Si cui⁹ opus pmãserit
mercedẽ accipiet. Si cui⁹ opus arserit: damnũ pa
tiet: ipe aũt saluus erit: sic tũ q̃si p ignẽ. Sed aliud ẽ
igne nõ lędi: aliud p ignẽ saluari. Et vnde? Propter
fundamẽtũ. Mõ recedat g̃ de corde fundamẽtũ. Mo
li sup fẽnũ ponere fundamẽtũ: h̃ est noli anteponere
fẽnũ fundamẽto: vt fẽnũ habeat p̃mũ locũ in corde
tuo: et secũdũ christ⁹. Sed si iã nõ põt ibi esse nisi fẽ
nũ: vel p̃mũ locũ ibi habeat christ⁹: et fẽnũ secũdũ.
Ergo fundamẽtũ ẽ christ⁹. Quõ dixi dedicatũ ẽ ca D
put nr̃m: ipm caput ẽ fundamẽtũ? Sed fundamẽtũ
deorsum solet esse: caput aũt sursum. Intelligat san
ctitas vra ꝙd dicã: fortassis explicabo ĩ noie christi.
Põdera gemina sunt. Põdus eñ est impet⁹ quidã
cuiusq̃ rei: velut conãtis ad locũ suũ. Hoc est põd⁹?
Fers lapidẽ manu: pateris põd⁹? p̃mit manũ tuã:
qz locũ suũ g̃rit. Et vis videre ꝙd g̃rat? Subtrahe
manũ: et venit ad terrã: ꝺescit in ra: puenit q̃ tende
bat: inuenit locũ suũ. Pondus g̃ illud mot⁹ erat q̃si
spõtane⁹: sine aĩa sine sensu. Sũt aliq̃ g̃ sursũ ẋpus
petũt locũ: Mãq̃ si aquã mittas sup oleũ: pondere
suo ĩ ima tendit. Locũ eñ suũ g̃rit: ordinari g̃rit: qz
ꝑter ordinẽ est aq̃ sup oleũ. Donec g̃ veniat ad ordi
nẽ suũ: inquiet⁹ mot⁹ est: donec teneat locũ suũ. Cõ
tra oleũ funde sub aqua (verbi gr̃a) quẽadmodũ si
vas olei cadat in aquã: in abyssũ: ĩ mare: et frangat:
nõ se patit oleũ subter. Quõ aq̃ sup oleũ missa: pon
dere suo ad ima locũ suũ quęrit: sic oleũ subter aquã
fusũ: põdere suo ad sũma locũ suũ quęrit. Si g̃ ita ẽ
frẽs: quo tẽdit ignis et aq̃? Ignis sursũ ferẽt: locũ suũ
g̃rit: et aq̃ locũ suũ g̃rit põdere suo. Lapis ima petit
et lignũ et colũnę et terra: vñ ędificant istę dom⁹? De
illo g̃ sunt genere rerũ q̃ põdere suo deorsũ ferunt.
Manifestũ est g̃ ideo deorsũ accipe fundamẽtũ: qz
põdere suo deorsum versus ferunt: et nisi sit qõ sustì
neat totũ cadit: qz totũ ad terrã vergit. Rebus g̃ ad
ima tendẽtib⁹: in imo ponit fundamentũ. Ecclia ẋo
dei in imo posita tẽdit in cęlũ. Fundamẽtũ g̃ nostr̃ 1.Cor.3.
ibi positũ est: dñs nr̃ Ies⁹ christ⁹ sedens ad dexterã Marci.16.
patris. Si ergo intellexit sanctitas vestra: quia iam
dedicatũ est fundamentũ nostrũ: audiam⁹ breuiter
psalmũ: et decurramus.

Expositio secũda.

Exaltabo te dñe qm̃ suscepisti me: M
nec iocũdasti inimicos meos sup
me. Quos inimicos? Judęos. In dedi
catione fundamẽti: ipsam dedicationẽ intelligamus
domus futurę. Qõ eñ dicit mõ ex ꝑsona fundamẽ
ti: tũc dicet ex ꝑsona vniuersę dom⁹. Quos g̃ inimi
cos? Judęos. An pot⁹ diabolũ et angelos ei⁹: qui

confusi discesserūt postq̄ dñs resurrexit. Prępositꝰ mortis doluit victam mortē. Et nō iocūdasti inimicos meos sup me: qz teneri apud inferos non potui.

¶ Dñe deꝰ meꝰ clamaui ad te: z sanasti me.

Matth.26. Orauit in mōte dñs ante passionē: sanauit eū. Quē sanauit q̄ nunq̄ egrotauit? Verbū tuū: verbū diuinitatē? Nō. Sed mortē carnis portabat: vulnꝰ tuū portabat: sanatur? te de vulnere tuo. Sanata est aūt caro. Quādo? Cū resurrexit. Audi aplm: Vide veram sanitatē. Absorpta est: ait: mors ī victoria. Ubi est mors acule? tu? Ubi ē mors cōtētio tua? Ergo exaltatio illa nra tūc erit vocis christi: mō est exaltatio.

1.Cor.15.

¶ Dñe reduxisti ab inferis aiam meā. Nō opus ē vt exponat. Saluū fecisti me a descēdentib? in lacū. Qui sunt qui descēdunt in lacū? Omnes peccatores mergētes in pfundū. Lacꝰ est em̄ pfunditas seculi. Quę est ista pfunditas seculi? Abūdantia luxurię z nequicię. Qui g̃ libidinibus se inergūt z terrenis desiderijs descendūt in lacū: tales christū psecuti sunt. Sed q̄d dicit: Saluū fecisti me a descēdentibus in lacū:

℣ Psallite dño sancti eiꝰ? Quia resurrexit caput vestrū: hoc sperate mēbra cętera qō videtis in capite. Hoc sperate mēbra: qō credidistis in capite. Prouerbiū est antiquū z verū: Ubi caput z cętera mēbra: Christꝰ ī cę-

Marci.16. lū ascēdit: quo nos secuturi sumꝰ. Nō remānsit apud

Act.1. inferos: resurrexit: iam nō morit. Cū resurrexerimꝰ z nos: iam nō moriemur. Has g̃ pmissiones hūtes: psallite dño sancti eius. Et cōfitemini memorię sanctitatis eius. Quid est cōfitemini memorię? Obliti em̄ eratis eū: & ipe vos nō est oblitꝰ. ¶ Quōm ira ī indignatiōe eius: z vita ī volūtate eiꝰ.

Gen.3. Ira ī indignatiōe peccatori. Qua die ederit? morte moriemini. Tetigerūt mortui sūt: dimissi de padiso: qz ira in indignatiōe eiꝰ: & non sine spe. Quia vita in volūtate eius. Quid ē in volūtate eius? Nō in viribus nr̄is: nō ī meritis nr̄is: sed qz voluit: saluos nos fecit: nō qz digni eramꝰ. Quo em̄ est peccator dignꝰ nisi supplicio? Uitā dedit: z si impijs vitā donauit:

℣ q̄d seruat fidelibꝰ? Uespę demorabit fletus. Nolite timere: qz dixerat nobis: psallite: et h̄ gemitus est: in psallēdo exultatio: in orādo gemitꝰ. Beme de p̄sentibꝰ: psalle de futuris. Ora de re: psalle de spe. Uespę demorabit fletus. Quid est vesperę demorabit fletus? Uespera fit quādo sol occidit. Occidit sol ab homīe: id est lux illa iusticię p̄sentia dei. Ideo qñ expulsus est adā: quid dictū est in Genesi: Cum de-

Gen.3. ambularet deꝰ in padiso? Ad vesperā deambulabat deus. Jā ille pctōr texerat se intra lignū: nolebat videre faciē dei: ad quā gaudere psueuerat. Occiderat illi sol iusticię: nō gaudebat ad p̄sentiā dei. Jnde inchoata oīs vita ista mortal. Uespę demorabit fletꝰ: diu eris in fletu o genꝰ hūanū: nascēris em̄ de adā: z sic est factū. Et nos ex adā sumꝰ: z quotq̄t crearūt filios: z creaturi sunt ex adā sunt: ex quo z ipsi creati sunt. Uespę demorabit fletꝰ. Et in matutinū exultatio. Qñ cęperit oriri fidelibꝰ lux: q̄ occiderat

Matth.28. peccatoribꝰ. Nā ideo z dñs iesus christꝰ ī matutino resurrexit de sepulchro: vt qō dedicauit ī fundamēto hoc pmitteret domui. Jn dño nr̄o vespę fuit: qz sepultus ē: z matutinū: qz resurrexit tertia die. Sepultus es: z tu vespę in padiso: z resurrexisti tertia die. Quō tertio die? Si sęculū cogites: vnꝰ dies ē añ legē: secūdus sub lege: tertius sub gratia. Qō triduo illo ostēdit caput tuū: hoc triduo sęculi ostēdit in te: qñ in matutinū sperandū est: lętandū est: sed pferendū mō et gemendū. ¶ Ego em̄ dixi ī mea abundātia: non mouebor in ętern̄. In qua abūdantia dixit homo: Nō mouebor in ętern̄? Intelligimꝰ fratres psonā hūilis homīs. Quis hic habet abūdantiā? Nemo. Abūdantia homīs q̄ est? Erūna: calamitas. Sed diuitię habēt abūdantiā? Plus egent quāto plus habēt. Desiderijs vastant: cupiditatibꝰ dissipant: timoribꝰ cruciant: tristicia cōtabescūt. Quę illis abūdantia erat: qñ cōstitutꝰ est hō in padiso: qñ nihil deerat illi: qñ deo fruebat: sed dixit: Nō mouebor in ętern̄? Qñ dixit: non mouebor in ętern̄? Qñ libēter audiuit: gustate z eritis sicut dij: cū deus diceret: qua die ederitis morte moriemini. z diabolꝰ: nō morte moriemī? Credēs q̄ illi talia fuadēte dixit: Nō mouebor ī ętern̄. Sed qz verū dixerat dñs: qō ablatur? esset supbo: qō dederat humili: qñ eū creauit. Sequit z dicit: Dñe in volūtate tua: p̄stitisti decori meo vtutē: Jd est qz nō ex me bonꝰ eram z fortis: & ex te erā z pulcher z fortis: decori meo virtutē p̄stiteras ex voluntate tua: q̄ me feceras. Et vt oñderes mihi: qz ex volūtate tua hoc erā. ¶ Auertisti faciē tuā a me: et factꝰ sū cōturbatus. Auertit g̃ faciē suā ab illo: quē emisit foras de padiso. Jā hic positus clamet z dicat: Ad te dñe clamabo: z ad deū meū deprcabor. Jn padiso nō clamabas: sed laudabas: nō gemebas: sed fruebaris. Foris positꝰ geme z clama: ꝓpinquat tribulāti: q̄ deserūt supbiēti. Deꝰ em̄ supbis resistit: humilibꝰ aut̄ dat gratiā. Ad te dñe clamabo: z ad deū meū deprcabor. Jā ex psona dñi hoc sequit ipsiꝰ famulāti nr̄i. ¶ Quę vtilitas ī sanguine meo: dū descēdo ī corruptionē? Quid g̃ orat? Ut resurgat. Si em̄ descēdero inq̄t in corruptionē: si sic fuerit corrupta caro mea: quō cęteror hoīm: vt non in fine resurgat: vt q̄d fudi sanguinē? Si em̄ nō mō resurgā: nemini annūciabo: neminē lucrabor. Ut aut̄ alicui annūciē mirabilia tua: laudes tuas: vitā ętern̄ā: exurgat caro mea: nō eat ī corruptionē. Nam si ierit: quō cęteror hoīm: g̃ vtilitas in sanguīe meo?

Jacobi.1. Pet.1.

¶ Nūq̄d cōfitebit tibi pulvis: aut annūciabit veritatē tuā? Cōfessio gemina est: aut peccati aut laudis. Qñ nobis male ē in tribulatiōibꝰ? cōfiteamur peccata nr̄a: qñ nobis bñ est: in exultatiōe iusticię cōfiteamur laudē deo: sine pfessiōe tñ nō sim̄.

Audiuit dñs z misertꝰ ē mei. Quō? Attendit ad dedicationē domꝰ? audiuit z misertꝰ ē. Dñs factus est adiutor meꝰ. Audi iā ipsā resurrectōez.

¶ Cōuertisti planctū meū ī gaudiū mihi: z cōcidisti saccū meū z accinxisti me lętitia. Quid est saccꝰ? Mortalitas. Saccꝰ de capris pficit z de hedis: z capę z hedi inē pctōres ponunt. Dñs de numero nr̄o saccū solū accepit: nō assūpsit meritū sacci. Meritū sacci pctm̄ est: saccꝰ ille mortalitas est. Assūpsit ꝓpter te mortalitatē: q̄ meritū morti nō habebat. Meritū em̄ mortis ille hꝫ qui peccat: Ille aūt q̄ nō peccauit: nō habuit meritū sacci. Alio loco ipsius est vox dicentis: Ego autē cum mihi molesti essent: induebā me cilicio. Quid est hoc: Jnduebā me cilicio? Hoc opponam psecutoribus quod habeo de cilicio. Ut hominē illum putarent: abscondit

Matth.

Ps.34.

se ab oculis psequtiū: qz indigni erant psecutores q̄ viderent indutū cilicio. Ergo cōcidisti saccū meū: et cinxisti me lętitia. Ut cantet tibi gloria mea et
Job. 19. nō cōpungar. Qđ in capite est: hoc in corpore. Quid est nō cōpungar: Jā nō moriar. Cōpunct⁹ ē em cū in cruce pēderet: lancea pcussus est. Caput ḡ nostrū dicit: Nō cōpungar: iā nō moriar. Nos aūt qđ dicim⁹ ꝓpter dedicationē dom⁹: Non nos compungat cōsciētia stimulis peccatoꝝ. Dimittent em oia: z tūc liberi erimus. Ut cantet tibi inqt gl̄ia mea nō hūilitas. Si nr̄a: z christi: qz corpus christi nos.
Matth. 25. Quare: Quia q̄uis christ⁹ sedeat in cęlo: dicturus est quibusdā: Esuriui z dedistis mihi māducare. Et ibi est z hic. Ibi in se: hic in nobis. Quid ḡ ait: Ut cātet tibi gl̄ia mea: z non cōpungar: Gemit tibi humilitas mea: cantabit tibi gl̄ia mea. Jam in finē: Dñe deus meus: in ęternū cōfitebor tibi. Quid ē: in ęternū cōfitebor tibi: Jn ęternū laudabo te: quia dixim⁹ esse cōfessionē in laudib⁹: nō tm̄ in peccatis. Cōfitere ḡ mō: qđ tu fecisti in deū: z cōfiteberis qđ tibi fecerit deus. Quid fecisti: Peccata. Quid deus tibi cōfitenti iniquitatē tuā: Dimittit tibi peccata: vt ei postea laudes ipsi⁹ cōfitens: in ęternū nō compungaris peccato.

¶ Explicit Tract. de ps̄. XXIX.
¶ Incipit Tract. de ps̄. XXX.

A ¶ In finē ps̄. ipsi Dauid extasis.

IN finē psalmus ipsi mediatori manu fortis in psecutiōibus. Nā extasis ḡ addita est titulo: excessū mētis significat: quę fit vel pauore: vel aliqua reuelatiōe. Sed in hoc psalmo pauor maxime apparet pturbati ip̄li dei: psecutiōe oīm gentiū: z defectū p ozbē fidei. Sed prior loquit ipse mediator. Deinde redēptus sanguīe ipsi⁹ ip̄lus gratias agit. Ad extremū pturbatus diu loquit qđ ad extasim ptinet: Prophetę ꝙo ipsi⁹ pſona bis interponit ꝓpe finem: et in fine.

B ¶ Expositio prima psalmi.

IN te dñe speraui: nō cōfundar in ęternū. Jn te dñe speraui nunq̄ cōfundar: dum tanq̄ homi sili ętheris insultabit. Et in iusticia tua
Al. †libera me. †erue me z exime me. Et in tua iusticia erue me de fouea mortis: et exime me de numero eoꝝ. ¶ Jnclina ad me aurē tuā.
Al. †eruas. Humilem me exaudi ꝓmus mihi. Accelera vt †eximas me. Nec differas in finē sęculi: sicut oīm credentiū mihi segregationē meam a peccatoribus.
Al. †Quoniā. Esto mihi in deū ꝓtectorē. Protector de⁹ esto mihi. Et i domū refugij vt saluū me facias. Et tanq̄ dom⁹ q̄ refugiēs salu⁹ fiā. ¶ †Quia fortitudo mea z refugiū meū es tu. Quia fortitudo mea ad tolerādos psecutores meos: z refugium
Al. †deduces me. meū ad relinquēdos tu mihi es. Et ꝓpter nomē tuū †dux mihi eris z enutries me. Et vt p me
Ir. †laqueo hoc uē absco derūt innotescas oīb⁹ gentib⁹: p oia sequar volūtatē tuā: z paulatim mihi aggregatis sanct⁹ adimplebis corp⁹ meū z pfectā staturā meā. ¶ Educes me de †mu
Luc. 23. scipula ista quā occultauerūt mihi. Educes me de insidijs istis q̄s occultauerūt mihi. Quōm tu es ꝓtector meus. ¶ Jn man⁹ tuas cōmēdo spm̄ meū. Potestati tuę cōmēdo spm̄ meū: cito recipiet⁹. Redemisti me dñe deus veritatis. Dicat z ip̄lus redēptus passione dñi sui: z lęt⁹ clarificatiōe capitis sui: Redemisti me dñe de⁹ veritat⁹.

¶ Odisti obseruantes vanitatē: supuacue. L
Odisti obseruātes falsam beatitudinē sęculi. Ego aūt in dño speraui: exultabo z †iocūdabor
Al. †letabor. in tua miscōia. Exultabo z iocūdabor i tua misericordia: q̄ me nō fallit. †Quia respexisti hūilitatē meā. Quia respexisti hūilitatē meā: q̄ me va-
Al. †Quoniā. nitati in spe subiecisti. †Saluā fecisti de necessitatib⁹ aīmā meā. Saluā fecisti de necessitatib⁹
Al. †Saluasti. timoris aīmā meā: vt tibi charitate libera seruiat.
¶ Nec cōclusisti me i †man⁹ inimici. Nec cōclusisti me: vt nō haberē additū respirādi i libertatē:
Al. manibus. z darer in sempiternā potestatē diaboli: cupiditate hui⁹ vitę illaq̄ntis z morte terrētis. Statuisti in loco spacioso pedes meos. Resurrectiōe cognita dñi mei z in ea ꝓmissa: mihi spaciat⁹ pmanens in latitudinē libertatis ab angustijs timoris educta charitas mea. ¶ Miserere mei dñe q̄m tribulor. Sed q̄ est ista insperata psequtiū crudelitas: magnū mihi pauorē incutiens: Miserere mei dñe: Nō em de morte iā terreor: s de cruciatib⁹ atq̄ tormētis. Cōturbat⁹ est i ira ocul⁹ meus. Habebā oculū in te q̄ nō me dereres: irat⁹ es z cōturbasti eū. Aīa mea z venter me⁹. In eadē ira cōturbata est aīa mea: et memoria mea quā tenebā: qđ ꝓ me ptulerit z mihi ꝓmiserit dñs me⁹. Quōm defe- D
cit in dolore vita mea. Quōm vita mea est cōfiteri te: sed defecit in dolore: dū dixisset inimic⁹ torqueat donec neget. Et anni mei i gemitib⁹: Tēpa q̄ ago in h̄ sęculo: nō mihi morte auferunt: s manēt atq̄ in gemitib⁹ sunt. ¶ †Jn firmat⁹ ē in egesta-
Al. †Infirmata est in pauptate virtus mea. te vigor meus. Egeo sanitate hui⁹ corporis: nec parcit cruciatib⁹. Egeo resolutiōe corporis z parcit morti: z in hac egestate infirmata ē fiducia mea. Et ossa mea cōturbata sunt. Et infirmitas mea cōturbata est. ¶ Sup inimicos meos factus sum opprobriū. Jnimici mei sunt oēs iniqui: z tm̄ pro scelerib⁹ suis vsq̄ ad pfessionē torquent. Supaui ḡ opprobriū eoꝝ: cui⁹ cōfessionē non mos sequit: sed cruciat⁹ insequit. Et vicinis meis †nimiū. Mi-
Al. †valde. miū hoc visū est eis: q̄ iā appropiquabāt cognoscere z tenere fidē quā teneo. Et timor notis meis. Et ipsis notis meis exēplo horribilis tribulatiōis meę timorē incussi. ¶ Qui videbāt me foras †fugi-
Al. †fugerūt. ebant a me. Oīm intelligebāt interiorē z inuisibilē spē meā: in exteriora z visibilia fugierūt a me. †Ob-
Al. †Oblitioni data⁹ sum. litus sum tanq̄ mortu⁹ a corde. Et oblīti sunt me tanq̄ mortu⁹ sim a corde ipsoꝝ. ¶ Fact⁹ sum tanq̄ vas pditū. Visus sum mihi ꝓfisse vsq̄ dū viuens in hoc sęculo: z neminē lucrifaciēs cū omnes timerēt aggregari mihi. Quoniā audiui vitu-
Al. †cōmoran-tiū. perationē multoꝝ †accolentiū in circuitu. Quoniā audiui vituperātes multos in pegrinatiōe hui⁹ terrę iuxta me sequētes circuitū tēpoꝝ: z mecū in patriā ęternā redire recusantes. ¶ †Dū †cōgre-
Al. †Jn eo. †cōuenirent. garent ipsi simul aduersum me: vt accipe-
rent aīmā meā cōsiliati sunt. Ut consentiret eis anima mea quę morte posset de potestate illorū facile exire: excogitauerūt consiliū quo nec mori me sinerēt. ¶ Ego autē in te speraui domine: E
dixi tu es deus meus. Non enim mutatus es: aut nō saluum facies qui emendas. Jn manibus tuis sortes meę. Jn potestate tua sūt sortes meę.

Non em̃ vllū video meritū: quo te vniuersa impietate generis humani me potissimū elegisti ad salutē. Et si est apud te iustus & occult⁹ ordo electiōis meę: ego tñ quē hoc latet: ad tunicā dñi mei sorte cueni.

Job. 19. Erue me de manib⁹ inimicor̃ meor̃ū: et a psequētibus me. ¶ Illustra faciē tuā super seruū tuum. Notū fac hominib⁹ qui non putant me ad te ptinere: sup me esse intendentē faciem tuā: meq; tibi seruire. Saluū me fac in tua misericordia dñe: nō cōfundar qm̃ inuocaui te. Domine non erubescā insultantib⁹ mihi ex eo q; te inuocaui. ¶ Erubescant impij & deducant in infernū. Erubescāt potius qui lapides inuocant & vmbris socient. Muta †efficiant labia dolosa. Mota faciēs populis sacramēta ī me tua: fic fac obstupescere labia fingentiū de me falsa. ¶ Quę loquunt aduersus iustū iniquitatē: i supbia & †cōtemptu. Quę loquunt aduersus christū iniquitatē: supbientes & cōtemnētes tanq; hominē crucifixum. ¶ O magna multitudo dulcedinis tuę dñe. Exclamat hic ꝓpheta ista cernēs & mirās: q; multis modis copiosa ē dulcedo tua dñe. Quā abscondisti timētibus te. Etiā eos quos emēdas multū amas: sed ne dissoluta securitate negligētius agant: abscondis ab eis dulcedinē amoris tui: quib⁹ vtile est timere te. ¶ Perfecisti †sperātib⁹ in te: Perfecisti aūt hanc dulcedinē sperātibus in te. Nō em̃ subtrahis eis q̄ vsq; ī finē pseuerant expectant. In cōspectu filior̃ hominū. Nō em̃ latet filios hoīm iam nō ꝑm adā sed ꝑm filiū hominis viuētes. ¶ Abscondes eos in abscondito †vultus tui. Quā sedē in ꝓpetuū serues in absc̄ondito noticię tuę sperantib⁹ in te. A cōturbatione hominū. Ut iam nullā humanā cōturbationē patiant. ¶ Proteges eos in tabernaculo tuo: a ꝓtradictione linguarū. Sed hic interim dum eis maledicę linguę obstrepūt dicētes: quis hoc nouit: aut q̄s indevenit: Proteges eos in tabernaculo fidei earū rerū. q̄s dñs ꝑ nobis tpaliter gessit & ptulit. ¶ Benedict⁹ dñs: qm̃ mirificauit misericordiā suā in ciuitate †circūstantię. Benedictus dñs: qm̃ post emēdationē acerrimā pſecutionū: omnib⁹ mirabilē fecit misericordiā suam ꝑ orbē terrar̃ in circūitu societatis hūanę. ¶ Ego dixi in †extasi mea: Unde ille ꝑplus iterum loquēs dicit: Ego dixi in pauore meo cū horribiliter ī me gentes seuiunt. Proiectus sum a facie oculor̃ tuorū. Non enim si me respiceres pati me ista sineres. ¶ Ideo exaudisti dñe vocē orationis meę: cū clamarē ad te. Ideo modū ponēs emēdationi: & ostēdens me ptinere ad curā tuā: exaudisti dñe vocē orationis meę: cū clamarē ad te: cū eam tribulationē nimis intenderē. ¶ Diligite dominū oēs sancti eius. Hortat iterū ꝓpheta ista cernens & dicit: Diligite dominū oēs sancti eius. Quoniā veritatē requiret dominꝰ. Nā si iustus vix saluus erit: pctōr & impi⁹ vbi parebūt: Et retribuet †his q̄ abūdāter faciūt supbiā. Et rtribuet his q̄ nec vincti cōuertunt: quia multū supbiunt. ¶ Viriliter agite & cōfortet cor vestrū. Ut bonū sine defectione opantes: tpe ꝓmio metatis. Oēs qui speratis in dño. Omnes qui speratis in dño: id est q̄ eum recte timetis vel colitis: sperate in dño.

Sermo primus: de ꝓncipio eiusdem psalmi.

Psalmi hui⁹ quē modo cantauim⁹ quātū possumus secreta rimemur: & inde sermonē exculptū reddam⁹ auribus & mentibus vestris. Titulus eius est: In finē psalmus ipsi Dauid extasis. In finē quid sit: nouimus: si christū nouim⁹. Dicit em̃ Aplus: Finis enim legis christ⁹ ad iustitiā omni credēti: finis nō ꝑsumēs sed pficiēs. Quob⁹ em̃ modis dicim⁹ finē: vel quo fit vt non sit q̄ erat: vel quo fit vt pfectū sit q̄ inchoatū erat. Ergo in finē in christū psalm⁹ Dauid extasis. Uerbū extasis grecū: latine quātū dat intelligi verbo vno exponi pōt si dicat excessus. Excessus autē mētis ꝓprie solet extasis dici: In excessu ꝙ mentis duo intelligunt: aut pauor: aut intētio ad superna: ita vt quodāmodo de memoria labant interna. In hac extasi fuerūt oēs sancti: q̄b⁹ arcana dei mūdū istū excedētia reuelata sunt. De hoc mētis excessu: id est extasi Paul⁹ cū loq̄ret: seip̄m insinuās ait: Siue em̃ mēte excessim⁹ deo: siue tēpantes sumus vobis: charitas enī christi cōpellit nos: hoc est si ea tm̃ agere vellem⁹: & ea tm̃ cōtēplari: q̄ mētis excessu intuemur: vobiscū nō essem⁹: & essem⁹ i supnis tanq; ꝓtemptis vob. Et q̄n nos ad illa supioza & interioza infirmo passu sequeremī: nisi rursus cōpellente nos charitate christi: q̄ cū in forma dei esset nō rapinā arbitrat⁹ est: esse se equalē deo: & semetip̄m exinaniuit formā serui accipiēs: vt cōsiderem⁹ nos esse seruos: & nō ingrati ei a quo accepim⁹ altioza: ꝓpter eos qui infirmi sunt nō cōtemnam⁹ inferioza: & tēperemur: nescitis quia non possunt nobiscū videre sublimia: Hoc q̄ ait: Siue mente excessim⁹ deo. Ille enī videt q̄ nos videm⁹ in mētis excessu: ille solus reuelat secreta sua. Quippe ille hoc loquit⁹ qui se dicit raptū esse & allatū in tertiū cęlū: & audiuisse ineffabilia verba: q̄ nō licet homī loqui. Tant⁹ aūt fuit ille mentis excessus vt diceret: Siue in corpe: siue extra corpus nescio: de⁹ scit. Ergo si hūc excessū mētis: id est hāc extasim significat titul⁹ psalmi hui⁹: magna ꝓfecto & alta quędā sperare debem⁹ dicturū eum q̄ cōdidit psalmū: id est ꝓphetā: imo ꝙ ꝑ ꝓphetā spīsanctū. Si ꝙ hac extasi pauor intelligēdus est: neq; huic significationi verbi deerit hui⁹ psalmi cōtextus. Uidet enī de passiōe locutur⁹ esse: in q̄ pauor est. Sed cui⁹ pauor est: vtrū christi: q̄ dixit: in finē: & intelligimus finē christū: an forte noster pauor: Nūquid enim possum⁹ pauorē bñ intelligere in christo ꝓpter quāte passione: qui ꝓterea venerat: cū veniſſet ad q̄ venerat: Nūquid pauebat mozitur⁹: Si ꝓsus ita homo esset: vt nō deus esset: nōne magis gauderet resurrectur⁹ q̄ pateret mozitur⁹: Uerūtamē q̄ dignatus est assumere formā serui: & in ea nos vestire se: qui nō est dedignat⁹ assumere nos in se: non est dedignatus transfigurare nos in se: et loqui verbis nostris: vt & nos loqueremur verbis ipsius. Hęc em̃ mira cōmutatio facta est: & diuina sunt pacta cōmercia: mutatio rerū celebrata ī hoc mūdo a negociatore celesti. Uenit accipere cōtumelias: dare honores. Uenit haurire dolorem: dare salutem. Uenit subire mortē: dare vitā. Mozitur⁹ q̄ ex eo q̄ nostrū habebat: nō in se: sed ī nobis pauebat: q̄ & hoc dixit tristem esse animā suā vsq; ad mortē: & vtiq; nosipsī

omnes cū illo. Nā sine illo nos nihil: in illo autē ipse
Epb.5. christus t nos. Quare? Quia totus christ⁹ caput et
L corpus. Caput ille saluator corpis: qz iam ascēdit in
cēlū: corpus aūt ecclesia q̄ laborat in terra. Hoc aūt
corpus nisi connexione charitatis adhęreret capiti
Act.9. suo: vt vnus fieret ex capite t corpe: nō de cēlo quē-
dam psecutorē corripiēs diceret: Saule saule q̄d me
psequeris: qñ eum iam in cēlo sedentē nullus homo
tangebat. Qñ eum saulus in terra sęuiens aduersus
christianos aliquo modo iniuria psequebat: nō ait:
q̄d sanctos meos: q̄d seruos meos: sed quid me pse-
queris: hoc est q̄d mēbra mea. Caput p mēbris cla-
mabat: t mēbra i se caput trāsfigurabat. Vocē nāq;
pedis suscipit lingua: quādo forte in turba cōtritus
pes dolet: clamat lingua calcas me. Non enim ait:
Calcas pedē meū: sed se dixit calcari quā nemo teti-
git. Sed pes qui calcatus est: a lingua nō separatus
est. Ergo etiā sic non incōgrue intelligit extasis: pa-
uor. Quid em̄ dicam⁹ fratres? Si null⁹ oīno pauor
Job.21. esset passuris: q̄d diceret ipsi petro: qđ audiuimus
natali apostolorū die: qñ ei dñs p̄ dixit futurā suam
passionē: Cū esses iunior cingebas te t ibas quo vo
lebas: cū autē senior factus fueris: alter te cinget: et
feret quo tu nō vis? Hoc autē inquit dixit significās
qua morte moreret. Ergo si petrus ap̄lus tanta pse-
cutiōe quo nollet duct⁹ est: t volens nolēs mortuus
est: sed volēs coronat⁹ est: quid mirū si est aliqs pa-
uor in passione etiā iust⁹? etiā sanct⁹? Pauor ē ex
hūana infirmitate: spes ex diuina p̄missione. Qđ pa
ues tuū ē: qđ speras donū dei est i te. Et meli⁹ in pa
uore tuo agnoscis te: vt in liberatione tua glorifices
eū q̄ te fecit. Paueat hūana infirmitas: nō in eo pa-
uore deficit diuina misericordia. Denięq; pauēs iste
D Ps̄.70. inde cępit. ¶ In te dñe speraui nō cōfundar i
ętern̄. Videtis qz t pauet t sperat. Videtis quia
pauor iste non est sine spe: etiā si est aliqua in hūano
corde cōturbatio: nō recedit diuina cōsolatio. Loq̄t
ergo hic christ⁹ in p̄phetia: audeo dicere: christ⁹ lo-
quit. Dicitur⁹ est quędā in h̄ psalmo: q̄ q̄si christo vi-
Job.1. deant nō posse cōgruere: illi excellētię capitis nostri
Phil.2. maxime q; illi verbo qđ in principio erat deus apud
deū: nec ei in forma serui fortasse videbunt quędā h̄
ȳba cōgruere: quā formā serui suscepit ex virgine: t
tñ christ⁹ loquit: qz in mēbris christi christus. Et vt
Heñ.2. noueritis: qz vnus dicit christ⁹ caput t corpus suū:
ipse dicit cū de cōiugio loqueret: Erūt duo in carne
vna. Igit iam nō duo: sed vna caro. Sed forte hoc
Epb.5. dicat de quocūq; cōiugio: Audi ap̄lm Paulum: Et
erūt duo inq̄t i carne vna. Sacramentū hoc magnū
est: ego autē dico in christo t in ecclesia. Fit g̃ tanq;
ex duobus vna quędā p̄sona: ex capite t corpore: ex
sponso t sponsa. Nā vnitatē p̄sonę hui⁹ mirā t excel
Esa.61. lentē: cōmendat etiā Esaias p̄pheta. Nā loquēs etiā
in eo christus in p̄phetia ait: Sicut sponso alligauit
mihi mitrā: t sicut sponsam ornauit me ornamento.
Se dixit sponsū: se sponsā. Quare se sponsū: se spon-
sam: nisi qz duo in carne vna? Si duo in carne vna:
cur nō duo in voce vna? Loquat ergo christ⁹: qz in
christo loquit ecclesia: t in ecclesia loquit christ⁹: et
1.Cor.12. corpus in capite: t caput in corpe. Audi ap̄lm hoc
ip̄m euidētius exprimentē. Sicut em̄ est vnū corp⁹
t mēbra habet multa: oīa autē mēbra corpis cū sint
multa: vnū est corpus: sic t christ⁹: Loquēs de mē-
bris christi: hoc est de fidelibus: nō ait sic: t membra
christi: s̄ totū hoc qđ dixit christū appellauit. Sicut
em̄ corpus vnū: t mēbra habet multa: oīa aūt mem
bra corpis cū sint multa: vnū est corp⁹: sic t christus
mēbra multa vnū corp⁹. Ergo simul oēs nos cū ca-
pite nostro christo sine capite nostro nihil valentes.
Quare? Quia nos cū capite nr̄o vites: sine capite
nostro: qđ absit: sarmenta p̄cisa: nō alicui operi agri-
colar̄: sed ignī tñ mō destinata. Ideo t ipse in euan-
gelio: Ego sum vitis: vos estis palmites: pat meus
agricola est: t sine me inq̄t nihil potestis facere. Dñe Job.15.
si sine te nihil: totū i te. Eteni quicqđ ille opat p nos
nos videmur opari. Potest ille multū t totū sine no
bis: t nos nihil sine ipso. Ergo in quacūq; extasi lo-
quat: sive pauoris: sive excessu mētis: cōgruūt q̄ di
cunt. Dicam⁹ in christi corpe: dicam⁹ oēs q̄si vnus:
qz oēs vnitas: Dicam⁹: In te dñe spaui nō confundar
in ętern̄. Illā inquit cōfusionē phorresco quę est in
ętern̄. Nā est quędā cōfusio talis vtilis: turba-
tio animi respicientis peccata sua: respectiōe phorre-
scentis: horore erubescētis: erubescētia corrigētis.
Unde dicit t ap̄lus: Quā em̄ gloriā habuistis tunc Roma.6.
in his in qb⁹ nūc erubescitis? Ergo erubescere illos
dicit iam fideles: nō de p̄sentibus donis: sed de p̄te-
ritis peccatis. Nanc cōfusionē nō formidet christia-
nus: imo si hanc nō habuerit: ętern̄ habebit. Quę
est ętena cōfusio? Qñ fiet illud qđ dictū est: Et tra- Sap.5.
ducent eos ex aduerso iniq̄tates eor̄. Et fit traducē-
tibus ex aduerso iniq̄tatibus oīs grex malus ad si-
nistrā: tanq; hedis ab ouibus separatis: et audient:
Ite in ignē ętern̄ qui parat⁹ est diabolo t angelis
eius. Quęrūt quare? Esuriui em̄ t nō dedistis mihi Matth.25.
māducare. Cōtemnebāt tunc quādo esurienti christo
nō dabant cibū: quādo sitienti nō dabant potū: qñ
nudū nō vestiebāt: peregrinū nō suscipiebant: ęgro-
tantē nō visitabāt. Tūc cōtemnebāt: cū cęperit illis
enumerari: cōfundent: t hęc confusio in ętern̄ erit.
Nanc timēs iste qui pauet: vel cui⁹ ad deū est mētis
excessus hoc rogat: In te dñe speraui: nō cōfundar F
in ętern̄: Et in tua iusticia †erue me t exime Al. libera.
me. Nam si attendas ad iusticiā meā damnas me. Ps̄.70.
In tua iusticia me erue. Est em̄ iusticia dei: quę t no-
stra fit: cū donat nobis. Ideo autē dei iusticia dicit:
ne homo se putet a seipso habere iusticiā. Sic em̄ di
cit ap̄lus Paulus: Credēti in eū q̄ iustificat impiū. Roma.4.
Quid est: qui iustificat impium? Qui ex impio facit
iustū. Deputat fides eius ad iusticiā. Judei vo q̄a
suis viribus se putabāt implere posse iusticiā: offen- Roma.9.
derūt in lapidē offensionis t petrā scandali: t gratiā
christi nō agnouerūt. Acceperūt em̄ legē qua fierēt
rei: non qua liberarent a reatu. Denięq; quid de illis
ap̄lus dicit: Testimoniū em̄ phibeo illis q̄ zelū dei Roma.10.
habent: sed nō ſm scientiā. Quid est qđ dixit: zelum
dei habēt iudei: sed nō ſm scientiā? Audi q̄d sit: non
ſm scientiā: Ignorātes em̄ dei iusticiā: t suā volen- Ibidem.
tes cōstituere: iusticię dei nō sunt subiecti. Si g̃ ideo
nō ſm scientiā zelū dei habent: qz ignorātes iusticiā
dei: volunt suā statuere: q̄ se ex ipsis iustificant: ideo
gratiā dei nō cognouerūt: quia gratis saluari nolue-
rūt: Quis est qui nō saluat gratis? In quo nō inue-
nit saluator qđ coronet: sed qđ damnet: non inuenit
merita bonorū: sed inuenit merita supplicior̄. Si
agat tanq; veracit ex regula legis p̄posita: dānādus

est pctōr. Hac regula si ageret quē liberaret? Omnes enī peccatores inuenit: solus sine pctō venit q̄ nos
Roma. 3. pctōres inuenit. Hoc ait aplus: Omnes enī peccauerunt ⁊ egent gloria dei. Quid est: Egent gloria dei? Ut ipse liberet non tu. Quia tu te liberare non potes: indiges liberatore. Quid est quod te iactas? Quid est quod de lege ⁊ iustitia p̄sumis? Non vides quid intus confligat in te: de te: aduersus te? Nō audis pugnantē ⁊ p̄fitentē: ⁊ adiutoriū i pugna desiderantē? Non audis athletā dñi ab agonitheta petētē adiutoriū pugnę suę? Nō enī sic te expectat de⁹ certantē: quō te expectat ēditor: si forte pugnes in amphitheatro. Ille tibi p̄miū dare pōt si vicerī: adiuuare te piclitantē nō pōt. Nō sic expectat deus.
Roma. 7. Vide g̃: attēde eū q̄ dicit: Cōdelector enī legi dei: secundū interiorē hoiem. Video aūt aliā legē in membris meis: repugnantē legi mētis meę: ⁊ captiuū me ducentē in lege pctī g̃ est i mēbris meis: Miser ego hō: q̄s me liberabit de corpe mortis hui⁹? Gra dei p ihesum christū dñm nr̄m. Quare gra? Quia gratis dat. Quare gratis dat? Quia merita tua nō p̄cesserunt: ⁊ beneficia dei te p̄uenerūt. Illi g̃ gloria q̄ nos
Roma. 3. liberat. Omnes enī peccauerūt ⁊ egēt gl̄ia dei. In te g̃ domine speraui nō in me: nō p̄fundar in etern̄ū: q̄ in eo spero qui nō p̄fundit. In tua iustitia erue me ⁊ exime me: Quia nō iueneris in me iustitiā meā: erue
Roma. 4. me in tua: ꝟ est: illō me eruat q̄ me iustificat: q̄ ex ipio piū facit: q̄ ex iniq̄ iustū: q̄ ex cęco vidētē: q̄ ex cadēte surgētē: q̄ ex flēte gaudētē. Hoc me liberat: nō ego. In tua iustitia tua erue me ⁊ exime me.

G Inclina ad me aurē tuā. Fecit ꝟ de⁹ q̄n ipm
Joh. 8. christū ad nos misit. Illū ad nos misit: q̄ iclinato capite digito scribebat in terra: q̄n ei adultera mulier offerebat punienda. Ille aūt inclinauerat se ad terrā:
Gen. 3. id est de⁹ ad hoiem: cui dictū est: Terra es ⁊ in terrā ibis. Nō enī q̄si corpalib⁹ locis de⁹ ad nos inclinat aurē suā: aut mēbris istis corporeis determinatis finitus est. Omnino nihil hoc cogitēt hūana phātasmata: veritas est de⁹. Veritas nec q̄dra est: nec rotūda: nec lōga. Ubiq̄ p̄sens est: si cordis oculus ad eā pateat. Inclinat tū aurē suā ad nos de⁹: misericordiā deponēdo super nos. Quę maior misericordia: q̄ vt vnicū suū daret nobis: nō viuere nobiscū: ꝟ mori p nobis? Inclina ad me aurē tuā: Accelera, vt eximas me. Exauditur enī in hoc cū dicit: accelera. Ad hoc enī positū verbū est: vt hoc totū q̄ nob⁹ videt q̄diu voluit seculū intelligas punctū esse. Non est diu q̄ habet extremū. Ab adam vsq̄ ad hodiernum diem peractum est: et multo vtiq̄ plus peractum est q̄ restat pagendum. Si adhuc viueret adā ⁊ hodie moreretur: quid ei p̄odesset tamdiu esse: tamdiu vixisse? Ergo celeritas hęc: q̄re? Quia trāsuolant tēpora. Et q̄ tibi tardū est: in oculis dei breue est. Jam hāc celeritatē iste intellexerat in extasi:
h Accelera vt eximas me. Esto mihi in deū p̄tectorem ⁊ in domū refugij: vt saluū me faciās. Domus refugij tu mihi esto de⁹: p̄tector: dom⁹ refugij. Aliq̄n enī periclitor ⁊ volo fugere. Quo fugio? Ad quē locū rut⁹ fugio? Ad quē montem? Ad quā spelunca? Ad q̄ tecta munita? Quā arcē teneā? Quib⁹ muris ambiar? Quocūq̄ iero: sequor me. Quicq̄d enī vis potes fugere hō p̄ter p̄sciam tuam. Intra in domū tuā: reqesce in lecto tuo: intra in interiora: interi⁹ habere nihil potes q̄ fugas a cōscientia tua si rodūt te peccata tua. Quia vero dixit: accelera vt eximas me: ⁊ in tua iustitia erue me: vt dimittas pctā mea: ⁊ ędifices in me iustitiā tuam: tu mihi eris dom⁹ refugij: ad te p̄fugio. Nā a te q̄ fugiā? Ira scitur tibi deus: q̄ fugis? Audi q̄d dicat in alio psalmo: timens irā dei: Quo ibo a spū tuo: ⁊ quo a facie Ps. 138.
tua fugiā? Si ascēdero in cęlū tu ibi es: si descēdero in infernū ades. Quocūq̄ iero: ibi te iuenīā: Et si iracer⁹: vltorem te inuenio: si placat⁹ es: adiutorem. Nihil mihi ergo restat: nisi ad te fugere: nō a te. Ut euadas hoiem dñm q̄cūq̄ tuus es: fugis in ea loca vbi nō est dñs tu⁹: vt euadas deū: fuge ad dñm. Nā nō est quo fugias deū. P̄sto sunt oia ⁊ nuda oīpotētis oculis. Tu g̃ mihi inq̄t esto dom⁹ refugij. Nā si saluus nō fuero quō fugio? Sana me et fugio ad te. Nā si me nō sanas: ambulare nō possum: fugere quō potero? Quo iret: quo fugeret si ambulare non
Luce. 10. posset semiuiu⁹ in via sauciatus vulnerib⁹ latronū? Quē trāsiens sacerdos p̄terijt: transiens leuita p̄terijt: trāsiens samaritan⁹ miserat⁹ est: id est ipe dñs q̄ miserat⁹ ē gen⁹ hūanū. Samarites enī custos iterpretat: Et q̄s est q̄ nos custodit si ille deserit? Merito
Job. 8. cū iudęi cōuitiātes dicerēt: Nōne verū dicim⁹ q⁹ samaritanus es ⁊ demoniū habes: vnū respuit: alterum amplex⁹ est? Ego inq̄t demoniū nō habeo. Nō dixit: nō sū samaritanus: sic intelligi volēs nostrū se eē
Luce. 10. custodē. Miserat⁹ g̃ accessit: curauit: ad stabulū perduxit: ipleuit circa eū misericordiā. Ille iam pōt ambulare: pōt ⁊ fugere. Quo fugeret nisi ad deū: vbi fecit sibi domū refugij? Quia fortitudo mea et refugium meū es tu: ⁊ p̄pter nomen tuum dux mihi eris ⁊ enutries me. Nō p̄pter meritū meū: ꝟ p̄pter nomē tuū: vt tu glorificeris: nō quia ego dign⁹ sum: dux mihi eris ne aberrē a te. Et enutries me: vt validius sim ad māducandū escam qua pascis angelos. Hic enī lacte nos nutriuit: q̄ nobis cęlestē cibū p̄misit: ⁊ vsus ē materna misericordia. Sicut enī mater lactans eandē escā cui sumēdę idoneus infans nō est: per carnē traijcit: ⁊ lac infundit: hoc enī accipit puul⁹ q̄d acceptur⁹ erat ad mensam: ꝟ q̄ p carnē traijcitur p̄gruit paruulo: Sic dñs sapientiā suā vt lac nobis faceret: carne indut⁹ venit ad nos. Ergo corp⁹ christi loquit: Et enutries me. Et educes me de muscipula ista quā occultauerunt mihi. Jam passio significat: Educes me de muscipula ista quā occultauerūt mihi. Nec sola illa passio est q̄ passus ē dominꝰ noster iesus christ⁹. Muscipulā suā diabol⁹ tetēdit vsq̄ i finē: Et vę illi q̄ in illā muscipulā cadit. Cadit aūt ois qui nō sperat in deum: q̄ nō dicit: In te dñe speraui nō p̄fundar in etnum: Et in tua iustitia erue me ⁊ exime me. Extenta est ⁊ parata muscipula inimici. Posuit in muscipula errorē ⁊ terrorē: Errorē q̄ illiciat: terrorē q̄ frāgat et rapiat. Tu claude ianuā cupiditatis p̄tra errorē: tu claude ianuā timoris p̄tra terrorē: ⁊ educeris de muscipula. Imō pugnę exemplū ipse tibi imperator tuus: q̄ p̄pter te etiā tēptari dignat⁹ est in se demonstrauit. Et p̄mo temptatus est illecebris: q⁹ tēptata est in illo ianua cupiditatis: q̄n eū tēptauit diabol⁹
Matth. 4. dicēs: Hic lapidib⁹ istis vt panes fiant. Adora me ⁊ dabo tibi regna ista. Vade te deorsum: q⁹ scriptum est: Quia angelis suis mādauit de te: vt in manibus

tollāt te:nē qñ offendas ad lapidē pedē tuū: Omīa hęc per illecebrā cupiditatem temptat. Ar vbi clausam ianuā inuenit cupiditatis: in eo qui temptabaꝫ p nobis:cōuertit se ad tēptandā ianuā timoris:z p̄parauit passionem illi. Denicꝫ hoc dicit euāgelista: Luce.4. Et cōsummata tēptatione:diabol⁹ recessit ab eo ad tempus. Quid est ad tēpus:Tancꝫ reditur⁹ z temptatur⁹ ianuam timoris: ḳa clausam inuenit ianuā cupiditatis. Totum ḡ corpus christi tēptatur vsqꝫ in finem: Fratres mei: qñ iussum est nescio ḳd ꝓtra Ps.jj7. christianos mali:simul īpingebaꝫ in hoc corpus totum īpingebaꝫ. Unde dictū est in psalmo: Tancꝫ cumulus arenę maris īpulsus sum vt caderē: z dominus suscepit me. Ar vbi finita sunt illa quę totum corpus īpingebant vt caderet:cępit tēptatio esse pptes. Temptaꝫ corp⁹ christi: vna ecclesia non patiꝫ psecutionē:alia patiꝫ. Non patiꝫ furorē imperato- ris: z patiꝫ furorem mali populi. Quātę vastatiōes Luce.5. a plebibus:Quāta mala gesta sunt ecclesię a malis christianis:ab eis ḳ capti sūt in illo reciaculo:Tam multiplicati sunt vt ꝓmerent naues in piscatiōe illa domini ante passionē. Non ergo ꝛsunt ꝓssurę temptatiōis. Nemo sibi dicat:nō est tempus tēptationis. Qui sibi hoc dicit:pacē sibi ꝓmittit. Qui sibi pacem ꝓmittit:securus inuadit. Totū ergo corpus christi dicat: Educes me de muscipula ista quā occultauerunt mihi: qz eductū est z caput nostrum de Matth.2j. muscipula quā absconderūt illi:quibus mō dicebatur in euāgelio:quia dicturi erant: Hic est hęres: venite occidam⁹ eū:z nostra erit hęreditas: Et ī se sentētiam dixerūt interrogati:Quid faciet ille paterfamilias colonis malis:Malos male pdet: z vineam suā locabit alijs agricolis. Quid z illud:Non legi- Ps.jj7. stis:Lapidē quē reꝓbauerunt ędificantes:hic factus est ī caput anguli:Quid est em̄: Reꝓbauerūt ędificantes:Hoc ait eiecerūt extra vineam z occiderunt. Ergo erutus est z ille:caput nostrū sursum est: liberū est. Hęreamus illi p dilectionē vt melius postea ꝓglutiemur ei p immortalitatem:z dicam⁹ omnes:Educes me de muscipula ista quam occultauerunt mihi. Quoniā tu es ꝓtector meus. Iu- L diamus vocē domini quam dixit in cruce: In manus tuas cōmēdo spiritū meū. Certe cū verba eius in euāgelio: de isto psalmo cognoscimus:ipsum hic locutū fuisse nō dubitemus. Habem⁹ hoc ī Luce.23. euangelio dictū: In manus tuas cōmēdo spiritum meū:z inclinato capite reddidit spiritū. Nō sine cā voluit verba huius psalmi sua esse:nisi vt te admoneret se locutū esse ī hoc psalmo: Ipsum hic quęre: cogita quō in illo psalmo se quęri voluit p suscepti- Ps.2j. one matutina. Foderūt man⁹ meas z pedes meos: dinumerauerūt omnia ossa mea. Ipsi vero considerauerūt z conspexerūt me: diuiserūt sibi vestimēta mea:z sup vestē meam miserunt sortē: Ut te admoneret in se hoc esse cōpletū:in voce sua posuit caput ipsius psalmi: Deus deus meus vt quid me dereliquisti:Et tamen vocē corporis in se transfigurauit. Non em̄ vnicū suum pater aliquando dereliquit. Redemisti me domine deus veritatis. Fa- ciens quod ꝓmisisti: non fallens in pollicitatiōe tua deus veritatis. Odisti obseruantes vanitatem: superuacue. Quis obseruat vanitatē:Qui timendo mori mentit. Timēdo em̄ mori mentit: et morītur anteꝫ moriaꝫ: qui ideo mentiebaꝫ vt viueret. Dentiri vis ne moriaris: z mētiris z morieris: z cū vitas vnam mortē quā differre poteris: auferre non poteris: incides in duas: vt ꝓius moriaris ī anima: postea in corpe moriaris. Unde hoc: nisi obseruādo vanitatē: Quia dulcis est tibi transiens dies: qz dulcia sunt tibi trāsuolātia tēpora: vnde nihil tenes: z insup tu teneris. Odisti obseruantes vanitatem supuacue. Ego aūt: Qui nō obseruo vanitatem: Jn domino speraui. Speras ī pecunia: obseruas vanitatem: speras in honore z sublimitate aliq̄ potestatis humanę: obseruas vanitatem: speras in aliq̄ amico potente: obseruas vanitatem. In his omnib⁹ cū speras: aut tu expiras: z ea hic dimittis: aut cū ꝙuis oīa pereūt: z in spe tua ꝛficis. Hāc vanitatē cōmendat Esaias dicens: Omnis caro fę- Esaie.40. nū: z omnis gloria eius q̄si flos fęni. Aruit fęnū: et j.Pet.j. flos eius decidit: verbū aūt domini manet ī ęternū. Ego aūt non quomō illi ḳ sperāt in vanitates: et ḳ obseruant vanitates: sed in domino speraui: qui nō est vanitas. Exultabo z iocundabor in tua misericordia. Non in mea iustitia. Quia re- AB spexisti humilitatem meā: saluā fecisti de necessitatibus animā meam. Nec cōclusisti me ī †manus inimici. Quę sūt necessitates Ar. †manibus. vnde saluam⁹ fieri animā nostrā: Quis has enumeret: Quis digne exaggeret: Quis congrue vitandas fugiendasqꝫ cōmedet: Primo in genere hūano dura necessitas: nescire coꝛ alteri⁹: male sentire plerumqꝫ de amico fideli: bene sentire plerumqꝫ de amico infideli. O dura necessitas. Et quid facꝛ vt coꝛda inspicias: Quem oculū affers infirma z plāgenda mortalitas: Quid facis vt videas hodie coꝛ fratris tui: Non habes quid facias. Alia maioꝛ necessitas: nec tuū vides q̄le erit cras. Quid iam dicā de necessitatibus ipsius mortalitatis: Mori necesse est: z nemo vult. Nemo vult qō necesse est. Nemo vult quod erit velis nolis. Dura necessitas nolle qō non potest euitari. Nam si fieri posset: nollem⁹ vtiqꝫ mori. Et effici q̄dē angeli vellem⁹: ꝑ cōmutatione q̄dam nō morte: sicut dicit apostol⁹: Ędificatio- 2.Coꝛ.5: nem habem⁹ ex deo: domū nō manufactā eternam in cęlis. Etem̄ in hoc ingemiscimus habitaculū nostrum qō de cęlo est superindui cupientes: si tamē induti z non nudi inueniamur. Etem̄ ḳ sumus in hac habitatione ingemiscim⁹ grauati: in ḳ nolum⁹ expoliari: sed supuestiri: vt absoꝛbeaꝫ mortale a vita. Volumus peuenire ad regnū dei: ꝑ per mortē nolumus: Et tamē dicit tibi necessitas: hac venies: hac venire dubitas homo: cū hac ad te venerit deus. Quę sunt etiā necessitates vincēdarū vetustissimaꝝ cupiditatum: z annosaꝝ malaꝝ consuetudinū: Uincere consuetudinē dura pugna: nosti. Uides q̄ꝫ male facias: q̄ꝫ detestabiliter: q̄ꝫ infeliciter: et facis tamē. Fecisti heri: facturus es hodie. Si sic tibi displicet cum disputo: quomodo displicet tibi cum cogitas: Et tamē factur⁹ es hoc. Unde raperis: Quis te captiRoma.7. uum trahit: An illa lex in mēbris tuis repugnans legi mentis tuę: Clama ḡ: Infelix ego homo: q̄s me liberabit de coꝛpoꝛe mortis huius: Gratia dei per iesum christū dñm nostrū. Et impletur in te quod modo dixim⁹: Ego aūt in domino speraui: exultabo z iocūdaboꝛ ī tua misericoꝛdia: qz respexisti hu-

militatē meā: saluam feciſti te neceſſitatib⁹ animam meā. Unde eñ facta eſt ſalua te neceſſitatibus anima tua: niſi qz reſpecta eſt hūilitas tua? Niſi ꝓius humiliareris nō te exaudiret: qui te a neceſſitatibus liberaret. Humiliat⁹ eſt q̄ dixit: Infēlix ego homo: quis me liberabit de corpe mortis hui⁹? Non ſunt
Roma. 10. humiliati: qui ignorantes dei iuſticiam z ſuam volentes ꝓſtituere: iuſticię dei non ſunt ſubiecti. Nec cōcluſiſti me in man⁹ inimici. Non vicini tui: non cōpoſſeſſoris tui: nō eius cū quo militaſti et eū leſiſti: aut forte in tua ciuitate iniuriā ei feciſti. Iſti eñ tales ſunt: ꝓ quib⁹ orare debem⁹. Aliū habem⁹ inimicū: diabolū: ſerpentem antiquū. Omnes morientes ſi bene moriamur: ab eius manib⁹ liberamur. Quicunq; eñ male moriunt in ſuis iniquitatibus: in eius manibus concluduntur: vt cū illo in fine dānent. Liberet ergo nos domin⁹ deus noſter: de manu inimici noſtri. Ille eñ nos ꝓ cupiditates noſtras vult capere. Cupiditates aūt noſtre quando valide ſunt: z quādo eis ſeruimus: neceſſitates vocant. Liberante aūt deo anima noſtra de neceſſitatib⁹ noſtris: quid erit qđ in nobis teneat inimicus: vt ꝓcludamur in man⁹ ei⁹? Statuiſti in loco ſpacioſo pedes meos. Certe angusta via ē: laborāti angusta ē: amāti lata eſt. Eadē q̄ angusta ē: lata fit. In ſpacioſo dicit poſuiſti pedes meos: ne anguſtati pedes mei irēt i ſe: z incurrēdo i ſe deficerēt me. Ergo qđ ait: Poſuiſti i ſpacioſo pedes meos: plane feciſti mihi facilē iuſticiā: quę mihi erat aliquādo difficilis: Hoc eſt: poſuiſti in ſpacioſo pedes meos: ¶ Miſerere mei domine quoniā tribulor: cōtriſtatus eſt in ira oculus meus: anima mea: et venter meus: quoniā defecit in dolore vita mea et anni mei in gemitibus. Sufficiat charitati veſtrę: adiuuante domino: fortaſſis ipleuimus debitum: vt et pſalmo peracto ꝓficiſcamur.

¶ Sermo ſcōs de medio eiuſdem pſalmi.

A D reliqua pſalmi noſtra reuertar intētio: et noſipſos agnoſcam⁹ in verbis ꝓphetę. Qñ ſi nos inſpexerimus in tempe tribulatiōis: gaudebimus in tempe retributiōis. Cōmendauerā charitati veſtrę cū primas ptes huius pſalmi exponerē: qđ chriſtus loquat: z quō ſit accipiēdus chriſtus totus cū capite z corpore: nō tacuerā. Teſtimonijs etiā ſcripturarū: quantū mihi videt ſatis idoneis luculentiſq; firmauerā: ita vt omnino dubitari nō
Eſa. 61. poſſit chriſtū eſſe caput z corp⁹: ſpōſum z ſpōſam:
Geñ. 2. filiū dei z eccleſiā: filiū dei factū filiū hois ꝓpt nos:
Epb. 5. vt filios hoim faceret filios dei. Atq; ita eſſent duo in carne vna i ſacramēto magno: qz agnoſcunt duo in ꝓphetis in voce vna. Gratulatio ſupius expreſſa eſt ipſius dicentis: Reſpexiſti hūimilitatē meā: ſalvam feciſti te neceſſitatib⁹ animā meā: nec cōcluſiſti me in manus inimici: ſtatuiſti i loco ſpacioſo pedes meos. Gratulatio eſt liberati hois a tribulatione: liberato z membrorū chriſti ab afflictione z inſidijs. Et rurſus dicit: ¶ Miſerere mei domine quoniam tribulor. In tribulatiōe vtiq; angustia eſt. Quomō ergo poſuiſti i ſpacioſo pedes meos: ſi adhuc tribulat? Quō in ſpacioſo ſunt pedes? An forte vna quidē vox eſt: quia vnum quidē corpus: ſed in aliq̄bus membris ſpacium ſentitur: in aliq̄bus anguſtia: id eſt alij ſentiūt facilitatē iuſticię: alij laborant in tribulatione. Nam ſi nō alia membra illud: alia aliud paterent: non diceret apoſtolus: Si patit j. Cor. 12.
vnū membrū: cōpatiunt oīa membra: z ſi glorificatur vnū membrū: cōgaudent oīa membra. Aliquę eccleſię (verbi gra) pacē habent: aliquę in tribulatione ſunt. In iſtis quę pacē habēt i ſpacioſo ſunt pedes: illę q̄ in tribulatiōe ſunt anguſtias patiunt. Sed z iſtos ꝓtriſtat illoꝝ tribulatio: z illos paꝝ iſtorum cōſolat. Sic eſt eñ vnū corpus vt non ſit diſciſſio: non autem facit diſciſſionem niſi diſſenſio. Charitas autē compagem facit: compages complectit vnitatē: vnitas ſeruat charitatē: charitas puemit ad claritatem. Dicat q̄ ex q̄buſdam membris: Miſerere mei domine quoniā tribulor: Conturbatus eſt in ira oculus meus: anima mea et venter meus. Quęrimus vnde ſit iſta tribulatio: qñ liberat⁹ pauloante gaudere videbatur iuſticia quadā infuſa ſibi largiente dono dei: z inde facto ſpacio pedibus ſuis in latitudine charitatis. Unde ergo iſta exiſtit tribulatio: niſi forte ex illo qđ domi-
nus dicit: Quoniā abundauit iniquitas: refrigeſcet Matth. 24.
charitas multoꝝ? Primo eñ cōmēdata paucitate ſanctorū: tanq; miſſis rętibus: multiplicata eſt ec- Luce. 5.
cleſia: z capti ſunt innumerabiles: de quibus q̄ dictū erat: Annūciaui z locut⁹ ſum: multiplicati ſunt ſup Pſ. 39.
numerū: Qui etiā nauigia ꝓmerent: z rętia rumperent: ſicut eſt poſitū in illa ꝓma piſcatiōe ante paſſionē dñi. Ex his igit multitudinib⁹ exaggeratis: qui-
bus ꝓ paſcha ſic reficiunt eccleſię: vt turbas ipſorū 7. q. j.
parietū recuſet anguſtia. Quō aūt non tribuleť iſte de hac multitudine: qñ videt ipſos implere theatra z amphitheatra: qui pauloante eccleſias impleue-
runt: ipſos in neḡtijs q̄ pauloante in laudib⁹ dei: ipſos blaſphemare deū: q̄ reſpōdebāt: amē deo. Per-
maneat: duret: nō deficiat etiā in multitudine copioſa iniq̄rū: qz nec granū deficit i multitudine paleaꝝ Matth. 3.
q̄ſq; poſt vētilationē mittat in horreū: z tibi ſit i ſocietate ſanctoꝝ: ne turbulēti aliq̄d puleris patiat. j. Tim. 6.
Perduret q̄: qz z domin⁹ cū dixiſſet: Qñ abunda- Matth. 24.
uit iniq̄tas: refrigeſcet charitas multoꝝ. Me q̄nūcia ta iſta abundatia iniq̄tatis: laborēt nutarēt; pedes noſtri: ꝓtinuo ſubiecit: qđ fideles erigeret: qđ cōſolareť: atq; firmaret dicēs: Qui pſeuerauerit vſq; i fi Ibidem.
nem: hic ſaluus erit. Attēde itaq; iſtū quātum mihi videť in hac tribulatiōe ꝓſtitutū: quādo quidē poſitus in tribulatiōe quaſi dolere deberet. Tribulatio eñ dolorē habet cōgruū: iratū ſe dicit in tribulatione: z ait: Miſerere mei domine qñ tribulor: cōturbatus eſt in ira ocul⁹ me⁹. Si tribularis: q̄re iraſceris? Iraſcit iſte alienis peccatis. Quis nō iraſcatur 7. q. j. Bo-
videt hoies cōfitentes ore deū: negātes moribus? tas.
Quis nō iraſcat videt hoies ſęculo ꝟbis z nō factis renūciantes? Quis eſt q̄ nō iraſcat videt frēs inſidiātes fribus: fidē nō ſuantes oſculo: qđ infigūt in ſacramētis dei? Et q̄s enūeret oia q̄bus iraſcit corpus chriſti: qđ int⁹ viuit in ſpū chriſti: qđ gemit tanq; granū inter paleas? Vix eñ apparēt iſti q̄ ſic gemunt: q̄ ſic iraſcunt: quō vix apparēt grana qñ area triturat. Qui neſcit q̄ntę ſpicę miſſę ſint: putat totū Matth. 3.
paleā eē: z ex hoc qđ totū palea putat: inde magna maſſa purgabit. In his q̄ nō apparēt⁹ z gementibus q̄ iraſcit dicit alio loco: Zelus dom⁹ tuę come- Pſ. 68.
dit me. Dicit z alibi: qñ quidem videt multos mala

Ps. jj8. faciētes: T qđiū detinuit me a pctōrib⁹ ꝛeliquēti-
bus legē tuā. Dicit, ꝛ alio loco: Vidi insensatos ꝛ ta-
D bescebam. Hęc aūt ira metuēda est: ne tanta sit vt in
odiū vertat. Ira eñ nōdū est odiū. Nā irascēris fi-
lio ꝛ nō odisti filiū: ei seruas hęreditatē, qui te sentit
iratum: ꝛ ad hoc irascēris ne perdat qō ei seruauerī:
male viuēs moꝛib⁹ pꝛauis. Ergo ira nōdū est odiū:
nōdum odimus eos q̄bus irascimur: ⁊ ista ira si mā-
serit ꝛ nō cito euulsa fuerit: crescit ꝛ fit odium. Jdeo
Eph.4. vt recens ira euelleret: ꝛ in odiū non conuerteret: h̄
nos docet scriptura dicēs: Nō occidat sol sup iracū
diam vr̄am. Jnuenis aūt aliqñ fratrē odiū habentē:
Matth.7. ꝛ reꝑhendit irascentē: in illo est odiū: ꝛ in alio culpat
iram: Jpse habet trabem in oculo suo: ꝛ reꝑhendit
festucā in oculo fratris sui. Sed festuca ista ꝛ surcu-
lus nisi cito euellat: trabes futura est. Nō ergo ait:
Extinctus est ocul⁹ me⁹ pꝛę ira: ⁊ turbatus. Nam ꝛ
si extinguitur: iam odiū est: nō ira. Et vide qz extin-
j.Joh.2. ctus est. Hinc ait Joannes: Qui odit fratrem suū:
in tenebꝛis est vsq; adhuc. Anteq; ergo eatur i tene-
bꝛis cōturbat oculus in ira. Sed cauendū est ne ira
vertat in odiū: ꝛ ocul⁹ extinguat. Hoc aūt animad-
Luce.2. uertat vnusquisq; qui ni pace: hoc est in christo qui
pacē dei cōmendauit vocatus est: ꝛ in cuius natiui-
tate summa pax per angelū nunciata est hominib⁹:
si pꝛo aliq̄ parua vel magna causa in odium ꝓrupe-
rit: nullā societatē cū pace: hoc ē christo habere po-
terit: nisi ꝑ dignā emendationē pœnitentię. Sequit
7.q.j.adūsitas. ergo iste et dic: Turbat⁹ est ꝑ ira ocul⁹ meus: Ani-
ma mea ꝛ venter meus: Hoc est turbata sunt i-
terioꝛa mea. Ventrē ꝓ interioꝛib⁹ posuit. Aliqñ eñ
iniqs ꝛ puersis ꝛ a lege ꝛeuiantib⁹ ꝛ male viuentib⁹
irasci licet clamare nō licet. Cū irascimur ꝛ clamare
E non possumus: interioꝛa nostra turbant. Tanta est
est eñ aliqñ puersitas vt nec corripi possit. ¶ Qñ
j.Thessal.3. defecit in dolore vita mea: ꝛ anni mei in ge-
mitibus. Defecit inquit in dolore vita mea. Dicit
apostolus: Nunc viuim⁹ si vos statis in dño. Qui-
cunq; pfecti sunt ex euangelio ꝛ gratia dei: non h̄ vi
uunt nisi ꝓpter alios. Nam vita eoꝛū in hoc sęcu-
lo eis non est necessaria. Sed qz dispensatio eoꝛum
Phil.j. alijs necessaria est: fit i eis qō ait idem apostol⁹: Cō
cupiscentiā habēs dissolui ꝛ esse cū christo: Multo
eñ magis optimum: manere aūt in carne necessariū
ꝓpter vos. Quando aūt videt homo ex dispositiōe
sua: ex laboꝛib⁹ suis: ex pꝛędicatiōe sua non ꝓficere
homines: infirmat in ęgestate vita hominis. Vere
miserabilis ęgestas ꝛ fames: quādo quidē eos quos
dño lucramur: q̄dammodo māducat ecclesia. Quid
est manducat? Jn coꝛpus suū trahit. Quicq̄d eñ
manducam⁹ in coꝛp⁹ nostrū trahim⁹. Hoc agit ec-
clesia ꝓ sanctos: Esurit quos lucrari vult: ꝛ q̄s lucra
ta fuerit aliq̄ modo māducat quodāmodo. Cuius ꝓ
sonā gerebat Petrus: qñ ei ꝛeꝛlo submissus est di-
scus: plen⁹ omnib⁹ animalib⁹ quadrupedib⁹: repti-
libus: ꝛ volatilibus: quib⁹ generib⁹ omnes gentes
significant. Pꝛefigurabat dñs ecclesiā: qō omnes
Act.jo. gentes erat transuoꝛaturus: ꝛ ait Petro: Macta ꝛ manduca, O ecclesia: h̄ est
Matth.jo. petre: qz sup hanc petrā ędificabo ecclesiā meā: ma-
cta ꝛ māduca. Pꝛi⁹ macta: ꝛ sic māduca. O ccide qō
sunt: ꝛ fac qō es. Cū ergo pꝛedicatur euangelium: ꝛ
videt q̄ ꝑdicat nō ꝓficere hoīes: quare non clamet:
qñ defecit i dolore vita mea: ꝛ anni mei i gemitib⁹?

F

†Jnfirmatus est in ęgestate vigoꝛ meus: Al.†Jnfirmata est in pauperta-
te virtus mea. Matth.24.
et ossa mea conturbata sunt. Anni nostri isti
quos hic ducim⁹ in gemitib⁹ sunt. Vñ? Quia abun-
dauit iniquitas: refrigescit charitas multoꝛ: Jn ge-
mitibus nō in clamoꝛ vocibus. Qñ videt eccl'ia mł-
tos in puersum ire: gemit⁹ suos ꝛeuoꝛat apud se: vt
dicat deo: Gemit⁹ me⁹ non est absconditus a te: Jn Ps.37.
alio psalmo dicit. Sed cōgruit hic ꝛ hoc dicere ge-
mitus me⁹ ꝛ si absconditus est ab hominib⁹: a te nō
est absconditus. Jnfirmat⁹ est in ęgestate vigoꝛ me-
us: ꝛ ossa mea cōturbata sunt. De hac ęgestate sup̄
diximus. Ossa vero foꝛtes intelligunt eccl'ię: q̄ etiā
si nō conturbant pꝛsecutionib⁹ alienoꝛ: pturbant tñ
iniquitatib⁹ fratrū. Sup oēs inimicos meos

G

fact⁹ sum oppꝛobꝛiū ꝛ vicinis meis †nimi- Al.†Valde.
um: et timoꝛ notis meis. Sup oēs inimicos
meos factus sum oppꝛobꝛiū. Qui sunt inimici eccle
sie: Pagani: iudęi. Oīnib⁹ peius viuunt mali chri-
stiani. Vis videre q̄s omnib⁹ peius viuūt mali chri-
stiani: De talibus dicit ꝓpheta Ezechiel: qz cōpara- Ezech.j5.
tur sarmentis inutilibus: Pone paganos ligna esse
syluatica extra ecclesiā: adhuc pōt ide fieri aliquid:
q̄modo ꝛe lignis fabꝛilib⁹ est lignū fabꝛo aptū: etsi
adhuc nodosū ꝛ curuū ꝛ coꝛticosum: tñ qō doletur:
asciet: ꝛeplanet: ꝛ possit venire ad aliquā fabꝛicam
vsus hūani: De sarmētis aūt ꝓcisis fabꝛi nihil face-
re possunt: ignis ea solus expectat. Attēdite fratres
cū syluatico ligno vbiq; ꝓponat sarmentū manens
in vite: qz sarmentū dat fructū: illud lignum nō dat
fructū: pꝛęciso tñ sarmēto ꝛevite si cōparetur lignū
syluaticum: intelligitur esse melius: quia de illo fa-
ber aliquid facere potest: hoc autem non ḡrit nisi
foco ministraturum. Attendens itaq; multitudi-
nem male viuentium in ecclesia: Sup oēs inquit
inimicos meos fact⁹ sum oppꝛobꝛiū. Peius inq̄t vi
uunt mali in sarmētis meis: q̄; qui ad illa nunq; ac-
cesserunt. Latine aperte cur nō dicam⁹: vel qñ psal-
mum exponim⁹? Et si alijs foꝛte tempoꝛib⁹ dicere
non audem⁹: saltem necessitas exponendi habeat li
bertatem coꝛripiendi. Sup omnes inquit inimicos
meos factus sum oppꝛobꝛiū. De talib⁹ dicit aplūs
petrus: Facta sunt illis posteꝛioꝛa: deteꝛioꝛa pꝛioꝛi- 2.Pet.2.
bus. Melius eñ erat illis non cognoscere viā iusti-
cię: q; cognoscentib⁹ retꝛoꝛsum reflecti a tradito sibi
sancto mandato. Cum dicit: melius erat illis nō co-
gnoscere viam iusticię: nōne iudicauit meliꝛes esse
inimicos foꝛis positos: q; intus male viuētes: quib⁹
p̄mitur ꝛ grauat eccl'ia? Melius inq̄t illis erat non
cognoscere viā iusticię: q; cognoscētib⁹ retꝛoꝛsum re
flecti a tradito sibi sancto mandato. Denique vide q;
hoꝛribili rei eos comparauit. Contigit illis res ve-
ri ꝓuerbij: Canis reuersus ad suū vomitum. Jstis
itaq; talibus cū sint plenę eccl'ię: nōne veraci illic
dicunt pauci: imo ex paucoꝛ voce ipsa eccl'ia: Sup
oēs inimicos meos factus sum oppꝛobꝛiū: ꝛ vicinis
meis nimiū: ꝛ timoꝛ notꝛ meis? Vicinis meis nimi-
um oppꝛobꝛiū fact⁹ sum: id est q̄ mihi iam appꝛopin-
quabāt vt crederēt: hoc est vicini mei nimiū ꝛterri-
ti sūt: mala vita maloꝛ ꝛ falsoꝛ christianoꝛ. Q̄ mul
tos eñ putatis: fratres mei velle esse christianos: et
offendi malis moꝛib⁹ christianoꝛ? Jpsi sunt vicini
q̄ iā appꝛopinq̄bāt: ꝛ nimiū oppꝛobꝛiū illis visi sum⁹.

Timor factus sum notis meis. Timor ingt factus sum notis meis: Quia cū videt homo multos male viuentes: t de quib⁹ bene sperabāt: in multis malefactis inuētos: timet ne tales sint oēs ꝗs putabat bonos: t veniūt in suspitionē malā ꝓpe omnes boni. Qualis vir: Quō cecidit: Quō inuentus est in illa turpitudine: in illo scelere: in illo facto malo: Putas ne tales sūt oēs: Hoc ē timor noīs meis: vt t ipsis quib⁹ noti sum⁹: plerūq; i dubiū veniam⁹. Et nisi te ꝓsolet qō es: si aliqd es: nō credis eē alter talē. Consolat hoiem q̄liscunq; cōscia: vt dicat sibi hō qui bene viuit: O tu q modo verer⁹: ne tales sint oēs: tu talis es: Respōdet ꝓscia tua: nō sum. Ergo si tu talis nō es: sol⁹ es: Vide ne peior sit ista superbia: q̄ illa nequicia. Noli solū te dicere. Nā t Helias aliq̄n tedio multitudinis impioꝝ ait: Prophetas tuos occiderūt: altaria tua suffoderūt: t ego relict⁹ sum solus: t querūt animā meā. Sed qd dicit illi responsū diuinū: Relicq mihi septē milia viroꝝ: q nō curuauerunt genua ante Baal. Ergo fratres inter hec scandala vnū est remediū: ne male sentias de fratre tuo. Vūliter esto qō vis eū esse: t nō putabis eū esse qō nō es. Sed tū sit etiā timor noīs etiā exptis. Qui videbāt me foras fugerūt a me. Ignoscendū esset si foras fugissent a me: q nō videbāt me: etiā q videbāt me foras fugerūt a me. Sed si q me nō videbāt: foras fugerūt a me: nec dicendū est foras fugerūt: qz intus nō fuerūt. Si ītus fuissent: vidissent me: id est cognouissent corpus christi: cognouissent mēbra christi: cognouissent vnitatē christi. Illud est magis gemendū: illud omnino ītolerabile: qz multi q videbāt me foras fugerūt a me: id est q cognouerūt quid eēt ecclesia: exierūt foras t hereses t schismata ꝓtra ecclesiā fecerunt. Hodie hoiem inuenis (verbi gr̄a) natū in pte Donati: nescit qd sit eccl̄ia: vbi nat⁹ est hoc tenet: nō illi euellis cōsuetudinē quā suxit cū lacte nutricis. Illū da q voluit q̄tidie in scripturis: q legit: qui p̄dicat. Ita ne tandē nō ibi videt: Postula a me t dabo tibi gētes hereditatē tuā t possessionē tuam terminos terre: Nō ibi videt: Cōmemorabunt t quertent ad dñm vniuersi fines terre: t adorabunt in cōspectu eius vniuersę p̄ię gentiū. Si vides ibi totius orbis vnitatē: qd foras fugis: vt nō solū ipse patiaris: vex t alijs facias cecitatē: Qui videbāt me: id est q nouerāt qd sit ecclesia: q etiā i scripturis ituebant: foras fugerūt a me. Putat⁹ em̄ fratres mei: qz illi oēs q fecerūt hereses p locat ptes nō nouerāt in scripturis dei: qz eccl̄ia nō est p̄dicata nisi toto terrarū orbe diffusa. Vere dico charitati vestrę: certe oēs christiani sum⁹: vel christiani oēs dicimur t oēs christi signo signamur. Obscuri⁹ dixerūt prophetę de christo q̄ de eccl̄ia: puto ꝓterea quia videbāt in spū ꝓtra eccl̄iam hoies facturos esse pticulas: t de christo nō tātā litē habituros: de eccl̄ia magnas ꝓtentiones excitaturos. Jō illud vñ maiores lites futurę erāt: planū p̄dictū t apti⁹ ꝓbatū est: vt ad iudiciū illis valeat: q viderūt t foras fugerūt. Exēpli gr̄a: vnū cōmemorabo: Abrahā pr̄ nr̄ fuit: nō ꝓpt̄ ꝓpaginē carnis: s ꝓpt̄ imitationē fidei. Just⁹ t placēs deo: p fidē suscepit filium sibi ꝓmissum isaac de sara sterili vxore sua i senectute sua: iussus ē īmolare deo eundē filiū: nec dubitauit: nec disceptauit: nec de iusso dei disputauit: nec malū putauit qō iubere optimus potuit. Duxit filiū suū ad īmolandū: īposuit eī ligna sacrificij: venit ad locū: erexit dexterā vt p/cuteret: eo phibēte deposuit q iubēte leuauerat. Qui obtpauerat vt feriret: obtpauit vt pceret: vbiq; obediēs: nusq; tumid⁹. Ut tū ipleret sacrificiū t sine sanguie ñ discederet: iuēt⁹ ē aries hērēs i vepre cornib⁹: ipse īmolatus est: pactū est sacrificiū. Quęre qd sit: Figura est christi inuolura sacramētis: veniq; vt videat discutiat: vt videat ptractat: vt qō inuolutū est euoluat. Isaac tanq; fili⁹ vnic⁹ dilect⁹ figurā habēs filij dei: portās ligna sibi: quō christ⁹ crucē portauit Ille postremo ipse aries christū significauit. Quid est em̄ hęrere cornib⁹: nisi q̄dāmō crucifigi: Figura est ista de christo: ptinuo p̄dicāda erat ecclesia: p̄nunciato capite: p̄nunciandū erat t corpus. Cępit spūs dei: cępit de⁹ ad abrahā p̄dicare velle ecclesiā t tulit figurā: christū figurate p̄dicabat: eccl̄iam aptē p̄dicauit: Vit em̄ ad abrahā: Aīm obaudisti vocē meam: t nō pepcisti filio tuo dilecto ꝓpt̄ me: benedicēs b̄ndicā te: t implēdo īplebo semē tuū sic stellas cęli t sicut arenā maris: t benedicent in semine tuo oēs gentes terrę. Et pene vbiq; christ⁹ in aliq̄ inuoluto sacramēto p̄dicat⁹ est a ꝓphet̄: eccl̄ia apte vt viderent illā: t q futuri erāt ꝓtra illā: t impleret i eis ista nequicia quā prędixit p̄s. Qui videbant me foras fugerūt a me. Ex nobis exierūt: sed nō erāt ex nobis. Hoc aplus ioannes de illis dixit. 1. Joh. 2. Oblitus sum tanq; mortuus a corde. Oblit⁹ sum: in obliuionē veni: obliti sunt me illi q videbāt me. Obliti sūt mei: t sic mei obliti sunt tanq; mortu⁹ fuerim a cor/de ipsoꝝ. Oblit⁹ sum tanq; mortu⁹ a corde. Fact⁹ sum tanq; vas pditū. Quid est ℔: Factus sum tanq; vas pditū: Laborabat iste t nulli ꝓderat: vidit se vas esse t nulli ꝓdesse: t se tanq; vas pditū dicit. Aīm audiui vituperationē multoꝝ accolentiū in circuitu. Multi accolunt in circuitu meo: t reprehendūt me q̄tidie. Quanta mala dicūt in malos christianos: quę maledicta pueniūt ad omnes christianos: Nunquid em̄ dicit: qui maledicit aut q reprehendit christianos: ecce qd faciūt nō boni christiani: Sed ecce q faciūt christiani: nō sepat: nō discernit. Illi tamē ista ducūt q accolūt in circuitu: id est circūeūt: t nō intrāt. Quare circūeunt t nō intrāt: Quia rotā tpis amāt. Nō intrant ad veritatē: qz nō amant ꝙternitatē: tpalib⁹ vediti tanq; rotę cōstricti: de quib⁹ alibi dr̄: Pone ꝓncipes eoꝝ vt rotā. Et alibi: In circuitu impij ambulāt. Dum ꝓgrederent ipsi simul aduersum me: vt acciperent animā meā cōsiliati sunt. Quid est vt acciperēt animā meā cōsiliati sunt: Ut cōsentirē prauitatib⁹ eoꝝ. Illis em̄ q maledicūt: t nō ītrāt: parū est qz nō intrāt: t eijcere hinc volūt vituperando. Si eiecerint te de eccl̄ia: acceperūt animā tuā: id est venuerūt ꝓscīam tuā: t eris i circuitu tuo: nō i māsiōe. Ego aūt inter hęc opprobria: inter hęc scādala: inter hęc mala: inter istas seductiōes: foris iniq̄tates: t p/uersitates int⁹: cū attēderē hoies iustos: t gr̄erē q̄s imitarer: t veēnt: Quid feci: qō ꝓsiliū iueni: Ego aūt i te spaui dñe. Nihil salubri⁹: nihil securius. Volebas imitari nescio quē: iueniſti illū non bonū. Tolle imitationē hāc. Aliū ḡ fisti: nescio qd displicuit tibi. Tertiū ḡ fisti: t ipe nō placuit: Nūqd qz t ille t ille displicuit: t tu pibis: Tolle ab hoie spē: qz maledict⁹ oīs q spē suā ponit i hoie. Si attēdas adhuc hoiem t eū quęris imitari t ex illo pēdere: adhucla

Ps. 2. Ps. 2 j. Ps. 81. Ps. 11. Gen. 21. Gen. 22. Hiere. 17.

cte vis nutriri: ⁊ fies mamotrept⁹: q̃les dicũt pueri: q̃ diu sugunt qđ nõ decet. Etẽ lacte vti tanq̃ p carnẽ velle sibi cibũ traũci: hoc idẽ est p hoiem viuere. Idoneus esto ad mẽsam: inde cape vñ ille cępit: aut foztasse nõ cępit. Fozte vtilit ⁊ in malũ incidisti quẽ bonũ putasti: vt in vbere q̃si materno amaritudinẽ inuenires: ⁊ ea offensiõe repellereris: ⁊ ad cibũ validiozẽ inuitareris. Faciũt eñ ℞ nutrices mamotrepti vt aliqua amara ponãt ī papillis suis: quib⁹ offensi paruuli ab vbere resiliãt ⁊ ad mẽsã inbient. Ergo dicit: Ego aũt ī te sperauí dñe. Dixi tu es de⁹ me⁹. Tu es de⁹ me⁹: recedat donat⁹: recedat cecilianus: nec ille: nec iste me⁹ de⁹ ẽ. Nõ ad homis nomẽ ambulo: christi nomẽ teneo. Jpm paulũ audi dicentẽ: 1. Corſ. 1. Nũquid paul⁹ p vobis crucifix⁹ ẽ: aut ī noie pauli baptizati estis? Perirẽ si essem de pte pauli: quõ non pereo si fuero de pte donati? Prozsus recedãt hũana nomia: hũana crimĩa: hũana figmẽta: Jn te dñe spaui: dixi tu es de⁹ me⁹. Nõ hõ quisq̃: ℔ tu es deus me⁹. Un⁹ deficit: vn⁹ pficit: de⁹ me⁹ nõ deficit neq̃ pficit. Nec habet q̃ pficiat pfect⁹: nec habet vñ deficiat etern⁹. Dixi dño de⁹ me⁹ es tu. Jn manib⁹ tuis sortes meę. Nõ ī manib⁹ hoim: ℔ in manib⁹ 26. q. 2. Sors. Jo. de Señ. ad lit. ca. 38. in fi. tuis. Quę sũt istę sortes? Quare sortes? Audito nomine sortiũ: nõ debem⁹ sortilegos q̃rere. Sors eñ nõ aliqđ mali est: ℔ res est in dubitatiõe hũana diuinã indicãs volũtatẽ. Nam ⁊ sortes miserũt apli: qñ iudas tradito dño perijt. Et sic de illo scptũ ẽ: Abijt in locũ suũ: cępit q̃ri q̃s in loco eius ordinaret. Electi sunt duo iudicio hũano: ⁊ elect⁹ de duob⁹ vnus iudicio diuino. De duob⁹ cõsult⁹ ẽ de⁹ quẽ nã ipsoz esse vellet: ⁊ cecidit sors sup matthiã. Quid igit est: ī manib⁹ tuis sortes meę? Sortes dixit quãtũ ego existimo: gr̃az q̃ saluati sum⁹. Quare sortis noie appellat gratiã dei? Quia ī sorte nõ est electio sed volũtas dei. Nã vbi dicit: iste facit: iste nõ facit: merita cõsiderant: Et vbi merita ꝯsiderant electio est: nõ sors. Qñ aũt de⁹ nulla merita nr̃a inuenit: sorte volũtat⁹ suę nos saluos fecit: quia voluit: non qz digni fuim⁹. Hęc ẽ sors. Merito tunica illa dñi desup texta q̃ significat charitat⁹ eternitatẽ: cũ diuidi a psecutoribus Matth. 27. Marci. 15. nõ posset: sors sup eã missa est: ad q̃s puenit: eos significauit q̃ vident ad sortẽ puenire sctoz. Gr̃a salui Job. 19. Eph. 2. facti estis p fidẽ: ait apl's: Gr̃a salui facti est⁹ p fidẽ: et ℞ nõ ex vob. Vide sortẽ: ⁊ ℞ nõ ex vobis ℔ dei donũ est: nõ ex opib⁹ q̃si vos bñfeceritis vt ad ℞ accedere digni esset: nõ ex opib⁹ ne forte q̃s extollat. Jpi⁹ eñ sum⁹ figmentũ: creati ī xpo iesu ī opib⁹ bonis. Hęc quodãmõ sors occulta ẽ: volũtas dei ī hũano genere Roma. 9. Gal. 2. sors ẽ: sors veniẽs de dei occulta volũtate: apud quẽ nõ ẽ iniqtas. Nõ eñ ille psonas accipit: ℔ occulta illi⁹ iustitia tibi sors ẽ. Attẽdat itaq̃ charitas vr̃a: videte hocip sũ quẽadmodũ firmet ab apl'o petro: cũ simõ ille magus baptizat⁹ a philippo: adhęreret ei: credẽs miraculis diuinis factis in cõspectu suo: Venerunt apli ad samariã vbi crediderat etiã ⁊ ipe mag⁹ ⁊ vbi fuit baptizat⁹: ⁊ imposuerũt apli man⁹ hoib⁹ baptizatis: ⁊ acceperũt spñsanctũ: ⁊ cęperũt linguis loq. Act. 8. Admirat⁹ ẽ ille ⁊ obstupefact⁹ tanto diuino miraculo: qđ ad ipositiõz hũanaz manuũ venit spũssanct⁹ ⁊ impleuit homies: ⁊ desiderauit istã: nõ gratiã ℔ potentiã: nõ vñ liberaret sed vñ extolleret. Et vbi desiderauit ℞: ⁊ impleuit supbia coz eius ⁊ diabolica impietas ⁊ celsitudo dejciẽda: ait apl's: Quãtã vultis Ibidem. pecuniã a me accipite: vt ⁊ ad meaz ipositionẽ manuũ accipiãt homies spñsanctũ? Qui ḡreb at sęcularia: qui ī circũitu accolebat: pecunia putauit posse se emere donũ dei. Qui se putauit pecunia cõparare spñsanctũ: etiã apl'os auaros arbitrat⁹ est: sicut erat ipe impi⁹ ⁊ supb⁹. Cõtinuo petr⁹: Pecunia tua inqt tecũ sit ī pditionẽ: qz existimasti donũ dei pecunia cõpari. Nõ est tibi sors neq̃ ps in fide hac: id est Act. 8. nõ ptines ad istã gratiã quã gratis oñs accepim⁹ q̃ pecunia te putas posse emere qđ gratis dat. Ex eo aũt qđ grat⁹ dat: sors vocat. Nõ ẽ tibi sors neq̃ ps ī fide hac. Jsta dixi: ne expauescerem⁹ qđ ait: Jn manib⁹ tuis sortes meę. Quę sunt eñ sortes? Hereditas ecclesię. Quousq̃ est hereditas ecclesię? Inter q̃s fines? Usq̃ ad oẽs fines. Dabo tibi gentes hęre- Ps. 2. ditatẽ tuã: ⁊ possessionẽ tuã termios ẽrę. Nõ mihi ḡ pmittat hõ nescio quã pticulã: deus me⁹ in manib⁹ tuis sortes meę. Jã sufficiat charitati vestrę: qđ restat in noie dñi crastina die ipso adiuuãte reddem⁹.

Sermo tertius de fine eiusdẽ psalmi.

A Quod de psalmo restat vnde duos iã sermones habuim⁹: aliquãtum est amplius q̃ tertia ps: ⁊ videm⁹ nobis hodie debitũ esse cõplendũ. Vñ peto charitatẽ vestrã vt libẽter audiatis. Jn verbis eñ eius planioribus nõ est ũmorari necesse: vt ea nos teneant: quoz est necessitas exponẽdi. Multa eñ sunt animis fideliũ spõte occurrentia: multa ḡ breui admonitiõe opus habẽt: quędam ꝯo ⁊ ea rariora quib⁹ insudandũ est vt possint intelligi. Ut ḡ temp⁹ sufficiat viris et nr̃is ⁊ vestris: videte q̃ apta sunt hęc. Et nobiscũ potí⁹ agnoscite: ⁊ ī his nobiscũ deũ laudate. Et si orat psalm⁹: orate. Et si gemit: gemite. Et si gratulat: gaudete. Et si sperat sperate. Et si timet: timete. Oia eñ ḡ hic cõscripta sunt: speculũ nostrũ sunt. Erue me de manibus inimicoz̃ meoz̃: ⁊ a psequẽtibus me. Al. ſmanu. Dicam⁹ hoc: et vnusquisq̃ de inimicis suis dicat ℞. Bonũ est eñ ⁊ orare debem⁹ vt nos deus eruat de manib⁹ inimicoz nr̃oz. Sed intelligẽdi sunt inimici p quib⁹ orandũ sit: ⁊ cõtra quos orandũ sit. Jnimici homies qualescũq̃ fuerint nõ sunt odio habendi: ne cũ odit malus quẽ patit malũ: sint duo mali. Diligat bon⁹: ⁊ quẽ patit malũ: vt vel vnus sit malus. Illi inimici sunt ꝯtra quos orandũ est diabol⁹ ⁊ angeli ei⁹: ipsi nobis inuidẽt regnũ cęlozũ: ipsi nolunt vt nos ascẽdam⁹ vñ illi decti sũt: ab his orem⁹ erui animã nr̃am. Nã ⁊ q̃n aduersũ nos homes incitant: causa ipoz fiũt. Proinde paul⁹ apl's admonẽs nos q̃ cauti esse ℨ inimicos debeam⁹: ait seruis dei q̃ tribulatiões patiebãt vtiq̃ seditiõib⁹: improbitatib⁹: inimicitijs hoim: Non est vobis colluctatio aduer- Eph. 6. sus carnẽ ⁊ sanguinẽ: id est nõ aduersus homes ℔ aduersus p̃ncipes ⁊ potestates ⁊ rectores mũdi. Cui⁹ mũdi? Cęli et terrę? Absit. Nul⁹ mũdi rector nõ est nisi creator. Sed quẽ dic mundũ? Amatores mũdi. Denicq̃ addit ⁊ exponit: qđ dico mũdi tenebraz hoIbidem. rũ. Quaz vtiq̃ tenebraz: nisi infideliũ ⁊ impioz̃? Nã ex impijs ⁊ infidelib⁹ cũ ecnt facti pij ⁊ fideles: Eph. 5. sic eos alloquit idẽ apl's: Fuist⁹ eñ aliq̃n tenebrę: nũc aũt lux in dño. Aduersus spũalia inqt neqcię in cęlestib⁹: aduersus diabolũ ⁊ ei⁹ angelos dimicatis: Eph. 6. hostes vr̃os nõ videtis ⁊ vincit. Erue me de manib⁹ inimicoz meoz̃: ⁊ a psequẽtib⁹ me. Illustra faciẽ tuã sup seruũ tuum: saluũ me fac in tua miscõia. B

Supius dicebam⁹ si meminit hesternę disputationis charitas vestra: quicūq; affuistis: qm̄ illi maxie psequūt ecclesiā q̄ christiani nolunt bñ viuere. Per hos em̄ oppzobriū hz ecclia: t ab his inimicitias sustinet: qñ corripiunt: qñ male viuere non pmittunt: qñ cū eis vel verbo agit: ipsi mala ī suis cozdib⁹ meditant: t erūpendi occasionē requirūt. Int hos gemens iste: t si volum⁹ nos sum⁹: q̄ plures sūt ipsi: t inter multitudinē eoz vix apparēt boni: tanq̄ grana
Matth.3. in area: de quib⁹ tūc purgatis hozrea replēda sunt
Luce.3. dñi. Ergo inter hos gemēs iste ait: Illustra faciē tuā sup seruū tuū. Cōfusio em̄ quędā putat cū oēs christiani dicunt: t q̄ bñ viuūt: t q̄ male viuūt: oīs vno charactere signant: oēs ad vnū altare accedūt: oīs eodē baptismo abluūtur: oēs eandē ozationē dñicā pferūt: oēs hisdem mysterijs celebrādis intersunt. Qñ discernūt q̄ gemūt t a quib⁹ gemat: nisi illustret ille faciē suā sup seruū suū: Quid est ḡ: Illustra faciē tuā sup seruū tuū: Appareat: quia ptineo ad te: nec sic dicat t christian⁹ impi⁹ qz ptinet ad te: ne sine cā
Ps̄.42. tibi ī alio psalmo dixerim: Judica me de⁹ t discerne cām meā de gēte non sancta. Qđ ibi dixit: Discerne cām meā: hoc dic h̄: Illustra faciē tuā sup seruū tuū. Et tūc ne t ipe supbiat t q̄si se iustificare videat: adiūgit t ait: Saluū me fac in tua miſicozdia: Hoc est nō in mea iusticia: nō in meis meritis: sed in tua miscōia: Nō qz ego sū dign⁹: & qz tu misericors es. Noli me audire fm iudiciariā sęueritatē: sed fm misericordissimā bonitatē. Saluū me fac ī tua miseL ricozdia. Dñe nō cōfundar qm̄ inuocaui te. Magnā causam dixit: nō cōfundar quoniā inuocaui te. Vis vt cōfundat⁹ qui inuocauit te: Vis vt dicatur: vbi est de quo p̄sumpsit: Quis aūt etiā ipsoz impioz nō inuocat deū: Nisi ḡ ꝓpio mō quodā diceret Inuocaui te q̄ nō possit cōis esse cū mītis: nullo mō de hac inuocatiōe tantā mercedē auderet exigere. Rnderet em̄ illi de⁹ quodāmō in cogitatiōe t diceret: Quid a me petis vt non cōfundaris: Quare: Quia ĩuocasti me. Nōne quotidie hoīes vt impleant forte adulteria ḡ cōcupiscūt inuocāt me: Nōne quotidie hoīes vt moziāt illi a q̄b⁹ expectāt hereditatē inuocāt me: Nōne quotidie hoīes q̄ fraudē cogitāt vt eā ꝓspero exitu cōpleāt inuocāt me: Quid ergo est qđ p magna mercede exigis vt dicas: nō cōfundar qm̄ inuocaui te: Inuocāt quidē illi: & nō ĩuocant te. Inuocas deum: qñ in te vocas deum. Hoc est em̄ illū inuocare: illū in te vocare: q̄dāmō eum in domū cozdis tui ĩuitare. Nō aūt auderes tm̄ patrēfamilias ĩuitare: nisi nosses ei habitaculū p̄parare. Si em̄ tibi dicat de⁹: ecce ĩuocasti me venio ad te: q̄ intrabo: Tantas sozdes ꝓscię tue sustinebo: Si seruū meū in domū tuā ĩuitares: nōne p̄us eā mūdare curares: Inuocas me ī coz tuū: t plenū est rapinis. Quo ĩuocat de⁹ plenū ē blasphemijs: plenū ē adulterijs: plenū ē ira t fraudib⁹: plenū ē malis ꝓcupiscē tijs: t insup plenū est ĩuidia: t ĩuocas me: De talib⁹
Ps̄.jj.et.52. venię q̄d ait alio loco p̄s. Deū nō inuocauerūt. Et vtię ĩuocauerūt: nec tūc inuocauerūt. Breuit dico qm̄ nata ē q̄stio vt tantā mercedē exigat hō allegās vnū meritū: dicēdo: qz ĩuocaui te. Cū videam⁹ a tā multis malis inuocari deū: nata est quęstio: vnde nō trāseundū ē. Dico ḡ breuiter homī auaro: Inuocas deū: Quare inuocas deū: Ut det tibi lucrū. Lucrū ḡ inuocas nō deū: qz h̄ lucrū qđ cōcupiscis: nō potes hz̄e p seruū tuū: nō potes hz̄e p colonū tuū: p clientē tuū: p amicū tuū: p satellitē tuū: ĩuocas deū: ministrū lucri tui facis deū. Ualuit tibi de⁹. Vis inuocare deū: Gratis inuoca. Quare an parū est tibi si te ipse at ipe de⁹. Deus si ad te veniat sine auro t argento: nō vis illū. Quid ḡ tibi de his q̄ fecit de⁹ sufficit: cui de⁹ ipe nō sufficit: Merito ḡ rogat iste: nō cōfundar qm̄ ĩuocaui te. Inuocate dñm frēs si nō vultis cōfundi. Cōfusionē em̄ quādā timet iste: de q̄ in supiozib⁹ psalmi locut⁹ ē: In te dñe spaui nō cōfundar in ęternū. Mā vt sciatis quia ista cōfusionē timet: quid addit cum dixisset: Non cōfundar in ęternū: Quoniā inuocaui te. Erubescāt impij t deducant in infernū. Confusionē vtiq; illā in ęternū. Muta †efficiant labia dolosa. ¶ Que loquūtur aduersus iustum iniquitatē: †in superbiat cōtemptu. Justus iste christ⁹ ē: Multa labia loquūt aduersus eū iniqtatē in supbia t ptēptu. Quare in supbia t ptēptu: Quia ptēptibilis supbis apparuit: q̄ tā hūilis venit. Nō vis vt cōtemnat ab eis q̄ honozes amāt: ille q̄ tantas ꝓtumelias accepit: Nō vis vt ptemnat ab his q̄ p magno habent istā vitā: ille q̄ mortu⁹ ē: Nō vis vt ptēnat ab eis q̄ q̄si dānationē mortē crucē turpē putāt: ille qui crucifix⁹ est: Nō vis vt ptēnat a diuitib⁹: ille q̄ pauperē vitā gessit in mūdo: cū esset creator mūdi: Oia ista ḡ amant homies: qz noluit illa hz̄e christ⁹: vt nō hūdo ostenderet ptēnenda: nō qz ī potestate nō habuit possidēda: oēs q̄ amāt hęc ptemnūt illū. Et quicūq; voluerit seruoz ei⁹ seq̄ vestigia ipi⁹: vt ambulet t ipe i ea hūilitate in qua didicit ambulasse dñm suū: ptēnit ī christo quasi mēbrū christi: t cū caput t mēbra contemnūt: tot⁹ ipse christ⁹ ptēnit: qz tot⁹ ipse iust⁹ est caput t coz p⁹. Et necesse ē vt ptēnat tot⁹ ipe christ⁹ a supbis t impijs vt fiat illis qđ dr: Muta efficiant labia dolosa ḡ loquūt aduersus iustū iniqtatē in supbia t ptemptu. Qñ efficiunt muta labia ista: In h̄ sęculo nunc̄. Quotidie clamāt ꝛ christianos: maxie hūles: quotidie blasphemāt: quotidie latrāt: augēt linguis suis pęnas: q̄b⁹ apud inferos sitiāt: t aquę Luc.jó. stillā sine cā desiderent. Nō ḡ nūc muta efficiunt labia istoz. Sed qñ: Qñ traducēt eos ex aduerso iniqtates eoz: sic dicit ī libro Sapię: Tūc stabūt iusti Sap.5. in magna ꝓstantia aduersus eos q̄ se angustiauerūt. Tūc dicēt illi: Hi sunt q̄s aliq̄n habuim⁹ ī derisu t ī similitudine improperij. Quō cōputati sūt inter filios dei: t int sanctos sors illoz est. Nos insensati: vitam illoz estimabamus insaniā. Tūc efficiunt labia eoz muta qui loquūt aduersus iustū iniqtatē in supbia t ptemptu. Nō em̄ dicūt nobis: Ubi est de⁹ vester: Ps̄.jij. Quid colitis: Quid videtis: Creditis t laboratis: Certū est qđ laborat: incertū ē qđ speratis. Qñ venerit certū qđ speram⁹: muta efficient labia dolosa. Proinde vide quid sequit: quia muta efficiūt labia dolosa quę loquunt aduersus iustū iniquitatē in superbia t ptemptu: Attendit iste qui sic gemit: videt bona dei intus in spiritu dei: videt hęc bona quę in occulto vident: sed ab impijs nō vident. Uidet eos ꝓterea loqui aduersus iustū iniquitatē in supbia et ptemptu: qz bona hui⁹ sęculi videre nozūt: bona aūt futuri sęculi nec cogitare sciūt. Sed vt cōmendaret ipsa bona futuri sęculi homib⁹ q̄s iubet tolerare: nō E amare p̄sentia: exclamauit et addidit. †Quę multa Ar. †quemadmo multitudo dulcedinis tuę dñe. Uic hō impi⁹

si dicat: vbi est ista multitudo dulcedinis? Rñdebo. Quō tibi ostēdā multitudinē huī⁹ dulcedinis: qz palatū te febre iniqtatis pdidisti? Vel si non nosses q̄z bñ sapet: non clamares nisi gustasses: palatū cordis nō habes ad hec bona gustanda: qđ tibi faciā? Quō
Ps. 33. ostēdā? Mō est cui dicā: Gustate z videte qm̄ suauis ē dñs. Qz mlta mltitudo dulcedinis tuę dñe. **Quā abscōdisti timētib⁹ te.** Quid est abscōdisti illis? Seruasti illis: nō negasti: vt soli ad eā puenīāt. Bonū est em̄ qō iustis z impijs nō pōt esse cōe: vt timēdo puenīāt. Qz diu em̄ adhuc timēt: nōdū z ipsi pue-
Ps. jjo. nerūt: ꝙ credūt se puēturos: ꝙ a timore incipiūt. Ni-
Eccl. j. hil em̄ dulci⁹ est īmortalitate sapiētię: ꝙ initiū sapię timor dñi: quā abscōdisti timētib⁹ te. **Perfeciſti**
Al. †qui sperāt **qūt †sperātib⁹ i te: in cōspectu filioꝝ hoim.** Mō pfeciſti in pspectu filioꝝ hoīm: sed sperantibus in te: in cōspectu filiorum hominū: id est eis pfeciſti
Matth. 10. dulcedinē tuā: q̄ sperāt in te: in pspectu filioꝝ hoīm. Quō dic dñs: Qui me negauerit corā hoīb⁹: negabo z ego illū corā pre meo. Ergo si spas i dño corā hoīb⁹ spera: ne forte abscōdas ipsā spē tuā in corde tuo z timeas cōfiteri: cū tibi p crimie obijciat qz christian⁹ es. Cui aūt mō obijcit: qz christian⁹ ē? Tā pauci nō christiani remāserūt vt eis magt obijciat: qz christiani nō sunt: q̄z ipsi audeāt aliquib⁹ obijcere qz christiani sunt. Tū dico vobis frēs mei: incipe q̄cūq̄z me audis viuere quō christian⁹: z vide si nō tibi obijciat a christianis: sed noīe: nō vita: nō mor̄. Nemo sentit nisi q̄ expt⁹ ē. Ergo intēde: intuere qō audis. Vis viuere vt christian⁹? Vis sequi vestigia
Roma. 10. dñi tui? Obijcit tibi: erubescis? erubescēdo dimittis: Vtā pdidisti: videris tibi corde credidisse ad iusticiā ꝙ pdidisti: ore pfessio fit ad salutē. Si g̃ vis ambulare viā dñi: etiā in cōspectu hoīm: spera in deū: id est noli erubescere de spe tua. Quō viuit i corde tuo: sic habitet in ore tuo: qz nō sine causa signū suū christ⁹ in frōte nob figi voluit tanq̄z in sede pudoris: ne xp̄i opprobrio christianus erubescat. Hoc g̃ in cōspectu hoīm si feceris: si inde corā hoīb⁹ nō erubueris: si i
E cōspectu filioꝝ hoīm nec ore nec factis christū negaueris: spera tibi perfici dulcedinē dei. Quid sequit?
Al. †faciei tue. **Abscondes eos in abscōdito† vultus tui.** Qualis ē loc⁹ iste? Mō dixit: Abscōdes eos in cęlo tuo: non dixit: abscōdes eos in padiso: non dixit: abscōdes eos in sinu abrę. Vultis em̄ fidelib⁹ loca futura sanctoꝝ: in scpturis sanctis posita sūt. Vilescat totū qcqđ p̄ter deū est: q̄ nos tuet in loco vite huī⁹: ipe post istā vitā sit locus noster: qz iste ps. Bei ait supius: Esto mihi in deū ꝓtectorē: z in domū refugij. Ergo erim⁹ i vultu dei abscōditi. Quis sin⁹ est i facie dei: a me expectat audire: Purgate cor: vt ipe illumiet: z quē inuocatis intret. Esto dom⁹ ei⁹ z erit dom⁹ tua: hītet i te: z tu habitabis i eo. Si eū exceperis in B sęculo i corde tuo: ille p⁹ B sęculū excipiet te vultu suo. Abscondes inqt eos. Vbi? In abscondito vult⁹ tui. A cōturbatiōe hoīm. Ibi em̄ nō cōturbant cū abscōdunt. In abscōdito vult⁹ tui: nō cōturbant. Putas est q̄sqūz ita felix in B mūdo: vt cū ceperit audire opprobria hoīm: ꝓptea q̄ christo seruit: fugiat ad deū corde: z incipiat spē hīe in dulcedine ipsi⁹: z a cōturbatiōe hoīm: a quib⁹ audit opprobria: intret in vultū dei cū cōscientia sua? Intret plane: sed si habeat cū quo intret: id est si nō sit onerosa ipsa cōscientia: si nō illi faciat sarcinā grandē: ad angustā ianuā. Abscōdes g̃ eos in abscōdito vult⁹ tui a cōturbatiōe hominū. **Proteges eos in tabernaculo tuo: a cōtradictiōe linguarū.** Aliqñ abscōdes eos in abscōdito vultus tui: a cōturbatiōe hominū: vt pśus in eis cōturbatio hūana deinceps esse nō possit. Sed interim cū pegrinant in B sęculo: qz mltas patiunt linguas ꝺdicētes q̄ tibi seruiūt: qđ eis facis? Proteges eos i tabernaculo tuo. Quid ē tabernaculū? Ecclesia huī⁹ tpis. Tabernaculū ideo dicit: qz adhuc i hac ęra pegrinat. Tabernaculū em̄ habitaculū est militū: in expeditiōe positoꝝ. Ipa dicunt tabernacula: Dom⁹ nō ē tabernaculū. Pugna in expeditiōe pegrin⁹: vt salu⁹ factus i tabernaculo: glorioſus recipiaris i domū. Erit em̄ in cęlo domus tua eterna: si mō bñ in B tabernaculo vixeris. Ergo in B tabernaculo pteges eos a ꝺdictiōe linguarū. Cō tradictiōē liguę mltę: diuersę hęresef: diuersa schismata pſonāt: linguę multę ꝺdicūt veraci doctrinę. Tu curre ad tabernaculū dei: eccl̃iā catholicā tene: a regula ☧itatis noli discedere: z ptegeris i tabernaculo a ꝺdictiōe linguarū. **Bñdict⁹ dñs: qm̄ mirifi-** G
cauit misericordiā suā in ciuitate †circūstā- Al. †munita.
tię. Quę est ciuitas circūstantię? In iudea pl⁹ dei erat posit⁹: q̄si in medio mūdo: vbi dicebant laudes deo: eiq̄z sacrificia offerebant: vbi pphetia nō cessabat canēdo futura: g̃ mō videm⁹ impleri. Iste pplus q̄si in medio gentiū erat. Attendit pp̃ha iste: z vidit futurā ecclesiā dei: in oīb⁹ gentib⁹. Et qz oēs gentes circū vndiq̄z erāt q̄ in medio ponebāt vnā gentē iudęoꝝ: has vndiq̄z circūstātes gētes appellauit ciuitatē circūstantię. Mirificasti quidē dñe misericordiā tuā
Matth. 27. in ciuitate hierl̃m: ibi passus ē christ⁹: ibi resurrexit: ibi ascēdit i cęlū: ibi multa mirabilia fecit: sed maior laus tua est: qz mirificasti misericordiā tuā in ciuitate circūstātię: id est in oīb⁹ gentib⁹ diffudisti misericordiā tuā. Nec vnguētū tuū in illa hierl̃m: q̄si in vase tenuisti: sed tanq̄z pfracto vase: vnguētū p mūdū diffusū est:
Canti. j. vt impleret qđ dicit in scripturis sanctis: Unguētū effusū est nomē tuū: Et ita mirificasti misericordiā tuā in
Act. j. et. 2. ciuitate circūstātię. Ascēdit em̄ in cęlū: sedet ad dexterā patris: post decē dies misit spm̃ sanctū: impleti sūt spūsancto discipuli: cęperūt p̃dicare magnalia xp̄i:
Act. 7. Lapidati: occisi: fugati sūt: Et cū inde tanq̄z ex vno loco fugarent: q̄si ligna ardētia igne diuino: tota syluā mūdi accēsam feruore spūs z lumie veritatis impleuerūt. Et mirificauit dñs misericordiā suā in ciuitate H
circūstantię. **Ego dixi in †extasi mea.** Recor- Al. †excessu mē
damini titulū psalmi: ecce est illa extasis. Videte qđ tis mee.
dicat: Ego dixi inqt in extasi mea: **Proiect⁹ sum a facie oculoꝝ tuoꝝ.** In pauore meo dixi: B est dixi i extasi mea. Vidit se pauentē intus nescio qua tribulatiōe magna: sicut nō desunt: attendit cor suū pauidū z trepidū: z ait: Proiectus sum a facie oculoꝝ tuoꝝ. Si in facie tua essem: nō sic timerē: si me attēderes nō sic trepidarē. Sed q̄ dicit in alio psalmo: Si dicebā mot⁹ ē pes me⁹: misericordia tua dñe ad
Ps. 93. iuuabat me: cōtinuo z hic ait: **Ideo exaudisti dñe vocē orationis meę.** Quia cōfessus sum: qz dixi piectus sum a facie oculoꝝ tuoꝝ: qz nō superbus extiti: ꝙ cor meū accusaui: z in tribulatiōe mea tubās ad te exclamaui: exaudisti orōnē meā. Impletū est g̃ qđ cōmēdaui de illo ps. Dō em̄ ē; Ego dixi in

extasi mea ꝓiect⁹ sū a facie ocl'oꝝ tuoꝝ: ꝟ ē i illo psalmo: Si dicebā mot⁹ ē pes me⁹. Et qō ē in illo: Misericordia tua dñe adiuuabat me: ꝟ ē i isto: Ideo exaudisti dñe vocē oꝛonis meę. Attēde illud i petro. Videt dūm ambulantē i aquis: putat phātasma: exclamat dñs: Ego sum: nolite timere. Cōfidit petrus et dicit: Si tu es: iube me venire ad te sup aquas. Hinc ꝓbo si tu es: si in verbo tuo potuero qō tu potes. Ait ille: Veni. Et verbū iubentis facta est potestas audiētis. Veni inq̄t. Et descēdit. Cępit ire. Ibat intrepidus tanq̄ in illo sperās. Videś aūt ventū validū timuit. Ego dixi in extasi mea: ꝓiectus sū a facie oculoꝝ tuoꝝ. Et cū cępisset mergi clamauit: dñe pereo. Et iesus porrigēs ei manū leuauit eum dicens: Modice fidei q̄re dubitasti. Dixi ḡ in extasi mea: ꝓiectus sū a facie oculoꝝ tuoꝝ: et tanq̄ tā pire inꝯipientis in mari: exaudisti dñe vocē oꝛonis meę. Exaudisti aūt. †Cū clamarē ad te. Clamoꝛ ad dēū: nō est voce sed coꝛde. Multi silētes labijs coꝛde clamauerūt: multi oꝛe strepētes coꝛde auerso nihil impetrare potuerūt. Si ḡ clamas: clama intꝰ vbi audit dēus. Cū clamarē inq̄t ad te: exaudisti vocē oꝛonis meę. Jam ḡ exptus q̄d nos hoꝛtat. ¶ Diligite dominū oēs sancti eius: Tanq̄ diceret: Credite mihi: ego sum exptus. Habui tribulatiōes: inuocaui: et nō sum decept⁹: spaui in dēū: et nō sum cōfusus. Cogitatiōes meas illumiauit: trepidationē meā firmauit. Diligite dūm oēs sancti ei⁹: id est vos diligite dūm: q̄ nō diligitis mūdū: hoc est oēs sancti eius. Nā cui dico vt diligat dūm: q̄ adhuc diligit amphitheatrū: Cui dico vt diligat dūm: qui adhuc diligit panthomimū: qui adhuc diligit vinolētiā: q̄ adhuc diligit pōpas sęculi et vanitates oēs: et insanias mendaces: Cui dico disce nō diligere vt discas diligere: auertere vt auertaris: funde vt implearis: Diligite dūm oēs sancti eius. Qm̄ veritatē req̄ret dñs. Nostis q̄ mō multi malefici videt: nostī q̄ mō i suis vanitatib⁹ extollunt: veritatē req̄ret dñs. Et retribuet his q̄ abūdāter †faciūt supbiā. Ferte donec efferatis: tolerate donec careatis: necesse est em̄ vt dñs veritatē requirēs: retribuat his q̄ abundant faciūt supbiā. Jā dictur⁹ es. Qm̄ retribuet: Qm̄ vult. Quia retribuet certꝰ sis. de retributiōe nō dubites: de tpe nō audeas deo donare cōsilium. Porrsus veritatē req̄ret: et retribuet his qui abundāter faciūt supbiā. Aliquib⁹ et hic retribuet: et vidim⁹ et didicim⁹ q̄ retribuit. Etenī q̄ hūiliant qui dēū timēt si forte in aliqua dignitate hui⁹ sęculi refulserant: hūiliati nō cęciderūt: q̄ dēū de coꝛde nō excluserāt: altitudo ipoꝝ de⁹ est. Hūiliat⁹ videbat iob pdita substantia sua: pditis filijs suis: pditis ḡ seruabat: pditis quib⁹ seruabat: remānsit sine hęreditate: et qō est tristꝰ sine hęrede. Remānsit ad solā vxoꝛē: nō suam cōsolatricē: sed diaboli potiꝰ adiutricē. Hūiliat⁹ videbat: vide si miser factꝰ est: vide si nō erat in abscōdito vultꝰ dei. Nudus ait exij de vtero matris meę: nud⁹ reuertar in terram. Dñs dedit: dñs abstulit: sicut dño placuit ita factū est: Sit nomē dñi bñdictū. Istę gemię laudes dei vñ sunt: Videte foꝛtis pauperē: intus diuitē. Istę gemię laudes dei nō exirēt de eiꝰ oꝛe: nisi thesaurum haberet in coꝛde. Qui diuites esse vultis: tales diuitias cōcupiscite: quas nec in naufragio potestis amittere. Ergo tales qñ hūiliant: nolite eos putare miseros. Erratis: nescientes q̄d intus habeāt. Ex vobis conꝯcitis q̄ mūdū diligit: qꝛ vos cū talia pditis miseri remanet. Porrsus nolite ꝟ putare: habēt intꝰ q̄ gaudeant. Interioꝛ est dñatoꝛ eoꝝ: interioꝛ est pastoꝛ et cōsolatoꝛ ipoꝝ. Ipsi sūt q̄ male cadūt: q̄ spem suā in ꝟ sęculo ponūt. Auferet qō nitebat foꝛtis: nihil remanet intꝰ nisi fumꝰ malę cōscię. Qñ se cōsolent nō habent: nō habēt q̄ foꝛtas exeāt: nō habēt q̄ intro redeant: deserti pōpa sęculari: inanes gra spūali: vere hūiliant. Et multi facit de⁹ ista i isto tpe: ꝑ nō oib⁹. Si em̄ nemini faceret q̄si nō videret vigilare diuina puidētia: si oib⁹ faceret nō seruaret diuina patiētia. Tu tū christiane tolerare didicisti: nō vindictā retribuere. Vindicari vis christiane: nōdum vindicat⁹ ē christ⁹. An tu passus es ipꝛobū: et ille nō passus est: Mōne poꝛ te passus ē: q̄ nō habebat q̄re pateret: Nā in te tribulatio foꝛnax aurificis ē: si tū aurū sis et nō palea: vt foꝛdib⁹ careas: nō in cinerē cōuertaris. Diligite dūm oēs sancti ei⁹: qm̄ ꝟitatē req̄ret dñs: et retribuet his q̄ abūdāter faciūt supbiā. Sed qñ retribuet: O si mō retribueret: mō eos volebā videre hūiliatos atq̄ ꝓstratos. Audite q̄d sequit. Viriliter agite. Nolite lassas manꝰ in tribulatiōib⁹ dimittere: nō nutēt genua vīa. Virilit agite. Et confoꝛtet coꝛ vīm. Ad ꝓpetiēda et tolerāda oīa mala hui⁹ sęculi ꝓfoꝛtet coꝛ vām. Sed q̄ sūt q̄b⁹ ꝟ dicit ꝓpha: virilit agite: et cōfoꝛtet coꝛ vīm: Mūquid his qui diligūt mundū: Non. Sed quib⁹ dicit: audite: Omnes qui speratis in domino.

Explicit Tractatus de ps̄. XXX.

Incipit Tractatus de ps̄. XXXI.

Prefatio.

Psalmus grā dei iustificatiōi nr̄ę nullis p̄cedentib⁹ meris nr̄is: ꝑ q̄ueniēte nos miscōdia dñi dei nr̄i cōmendat⁹: maxīe oꝛe aplico: sic p̄cedēs hūc psalmū lectio nobis intimauit: a nr̄a tenuitate suscept⁹ ē: cū vīa charitate tractād⁹: Qñ pri mū infirmitatē meā oꝛonib⁹ vīis cōmēdo: Sic dicit aplus: Ut det mihi sermo i aptiōe oꝛis mei: sic loq̄ vobis: quēadmodū et mihi dicere ꝓiculosū nō sit: et vobis audire salutare sit. Anceps em̄ animꝰ hūanꝰ et fluctuās inꝺ cōfessionē infirmitatis et audaciā ꝓsūptiōis: plerūq̄ hinc atq̄ inde cōtundit: et ita impellit vt ei in quālibet ptē cadere p̄cipitiū sit. Si em̄ se infirmitati ꝓpię oī ex pte donauerit: et in hāc cogitationē se inclinauerit vt dicat: qꝛ misericordia dei oīb⁹ pctōꝛib⁹: in q̄buslibet peccatis pseuerātib⁹ trā credētib⁹: qꝛ de⁹ liberat: de⁹ ignoscit: ita para est in finē: vt nemo peat fidelīū iniquoꝝ: id ē nemo peat eoꝛū q̄ sibi dicūt: q̄cq̄d vis facia q̄buslibet facinoꝛib⁹ et flagitijs inq̄ner: quātūlibet peccē: liberat me de⁹ miscōdia sua: qꝛ credidi i eū. Qui em̄ dic̄ neminē pire taliū cogitatiōe mala inclinat i impunitatē pctōꝝ: et de⁹ ille iust⁹ cui cantat: miscōdia et indiciū: nō sola miscōdia ꝑ et iudiciū inuenit hoīem male de se p̄sumētē: et ad interitū suū: miscōdia dei abutentē: et necesse ē vt damnet. Talis itaq̄ cogitatio p̄cipitat hoīez: q̄ q̄sq̄ terret: si se i audaciā quādā p̄sūptiōis erexerit: et de suis viribꝰ iusticiaq̄ p̄sūpserit: et ꝓposuerit aīo ꝓplere iusticiā: et oīa q̄ p̄cipiunt i lege ita facere vt i nullo offendat: atq̄ in potestate sua se hīe vitā suaz: vt oīno nusq̄ labat: nusq̄ deficiat: nusq̄ titubet: nusq̄ caliget: sibiq̄ hoc tribuat: et potētatui volūtati suę: etiā

si forte impleuerit oia q̄ iusta videnť coꝝ oculis hominū: ita vt nihil inueniať in vita eiꝰ: qđ possit reprehendi ab homibꝰ: ipsā p̄sumptionē iactationēq; superbię dānat deꝰ. Quid igiť fit: si se hō iustificauerit: et de iustitia sua p̄sumpserit: Cadit. Si cōsideras et cogitans infirmitatē suā et p̄sumes de misericordia dei: neglexerit vitā suā mūdare a peccatis suis: et se omni gurgite flagitioꝝ demerserit: et ipse cadit. Prefūptio de iustitia: q̄si dextera est: cogitatio impunitatis peccatoꝝ: q̄si sinistra est. Audiamꝰ vocē dei dicentē nobis: Ne declines i dexterā aut sinistrā: Ne p̄sumas ad regnū de iustitia tua: ne p̄sumas ad peccandū de misericordia dei. Ab vtroq; te reuocat p̄ceptū diuinū: et ab illa altitudine: et ab ista ꝓfunditate. Illuc si ascēderis p̄cipitaberis: hac si lapsus fueris demergeris. Ne inq̄t declines i dexterā aut sinistrā. Itez dico qđ breuiter fixo aio teneas: ne p̄sumas ad regnū de iustitia tua: ne p̄sumas ad peccandū de misericordia dei. Respōdebis: Quid g̃ faciā: Psalmꝰ iste docet nos: quo plecto atq; tractato: arbitroꝝ adiuuāte misericordia dñi: visuros nos viā vel vbi iā ambulemꝰ vel quā tenere debeamꝰ. Vnusq̄sq; ꝓ modulo suo audiat: et sic sibi cōscius fuerit: ita vel doleat corrigēdus: vel gaudeat approbādus. Si se deuiasse inuenerit: redeat vt in via ambulet: Si se in via inuenerit: ambulet vt queniat. Nemo sit superbus extra viā: nemo piger in via. Hūc aūt psalmū ad eā grām ptinere: qua christiani sumꝰ: testatꝰ ē apl̄us Paulꝰ. Unde ipsaz lectionē vobis legi voluimꝰ. Hoc dixit apl̄us cū cōmendaret iusticiā q̄ ex fide est: aduersus eos qui gloriank de iustitia q̄ est ex opibus: hoc ait: Quid g̃ dicimꝰ inuenisse abraā patrē nostrū ſm carnē: Si em̄ abraā ex opibus iustificatꝰ est: habet gloriā: sed nō ad deū. Auertat ipse deus a nobis talē gloriā: et illud potiꝰ audiamꝰ: Qui gloriať in dño gl̄iet. Multi em̄ gloriank de opibus: et inuenis multos paganos ꝓterea nolle fieri christianos: q̄ q̄si sufficiūt sibi bona: de vita sua. Bñ viuere opus est ait: Quid mihi p̄ceptur̄ est christꝰ: vt bñ viuā: Jam bñ viuo: qđ mihi necessariꝰ ē christꝰ: Nullū homicidiū: nullū furtū: nullā rapinā facio: res alienas nō ꝓcupisco: nullo adulterio cōtaminoꝝ. Mā inueniať in vita mea aliqđ qđ reꝑhendať: et q̄ reꝑhenderit faciat christianū. Habet gloriā: sed nō ad deū. Mō aūt sic pater nr̄ abraā. Hec aūt sentētia apl̄i: ad hoc vult intentionē nostrā dirigere. Quia em̄ fatemur et ipsa ē fides nr̄a de sancto patriarcha: q̄ placuit deo: vt dicamꝰ eū: et nouerimꝰ ad deū hāc gloriā: ait apl̄us. Certe notū ē nobis et manifestū: qm̄ abraā ad deum habet gloriā: At si ex opibus iustificatꝰ est abraā: habet gloriā: ſ nō ad deū. Ad deū aūt habet gloriā: nō ergo ex opibus iustificatꝰ est. Si g̃ nō ex opibus iustificatꝰ est abraā: vñ iustificatꝰ est: Sequiť et dic̄: vnde. Quid em̄ scriptura dicit: id est vñ dicit scriptura iustificatū abraā: Credidit aūt abraā deo: et reputatū est illi ad iustitiā. Ergo ex fide iustificatꝰ est abraā. Jā qui audit: nō ex opibus: sed ex fide: obseruet illā vocē agināē: de qua locutꝰ ſū. Uides g̃: q̄ ex fide nō ex opibꝰ iustificatus est abraā: faciā ergo quicq̄d volo: q̄ et si bona opera nō habuero: et tm̄ credidero in deū: deputabiť mihi ad iusticiā. Si dixit et decreuit: lapsus dimersus est: si adhuc cogitat et fluctuat: periclitat. Scriptura aūt dei verusq; intellectus: non solū periclitantē a piculo liberat: sed et dimersum a ꝓfundo eleuat. Respondeo ergo tanq̄ cōtra apostolū: et dico de ipso abraā: qđ inuenimꝰ etiā in epistola alteriꝰ apostoli: qui volebat corrigere homies: qui male intellexerant istū apostolū. Jacobus em̄ in epl̄a sua: cōtra eos qui nolebāt bene operari de sola fide p̄sumētes: ipsius abraę opera cōmendauit: cuiꝰ paulus fidem: Et nō sūt sibi aduersi apostoli. Dicit aūt opus omnibꝰ notū: Abraā filiū suum īmolandū deo obtulit. Magnū opus: sed ex fide. Laudo supędificationem operis: sed video fidei fundamentū. Laudo fructū boni operis: sed in fide agnosco radicē. Si enim hoc p̄ter fidem rectā faceret abraā: nihil illi ꝓdesset qualecūq; illud opus esset. Rursum si sic teneret fidem abraā: vt cū ei deus imperaret offerre sibi īmolandū filiū suum: diceret apud semetipsū: non facio: et tamē credo: q̄ me etiā cōtemnentē iussa sua liberat deus: Fides sine opibus mortua esset: et tanq̄ radix sine fructu sterilis atq; arida remaneret. Quid ergo: Debemꝰ nulla opera p̄ponere fidei: id est vt ante fidem quisq̄ dicať bene opatus. Ea em̄ ipsa opa quę dicunť ante fidē: cuius videanť hominibꝰ laudabilia: inania sūt: Ita mihi videnť esse vt magnę vires et cursus celerrimꝰ p̄ter viā. Nemo g̃ cōputet bona opa sua ante fidem: vbi fides nō erat: bonū opus nō erat. Bonū em̄ opus intentio facit: intentionē fides dirigit. Non valde attendas quid homo faciat: sed quid cū facit aspiciat: quo lacertos optimę gubernationis dirigat. Fac em̄ hominē optime gubernare nauim: et pdidisse quo tendit: quid valet q̄ antēnam optime tenet: optime mouet: dat prozā fluctibus: cauet ne latera infligank: tantis est viribꝰ vt detoꝝq̄at nauim q̄ velit: atq; vñ velit: et dicať ei vsq̄quo ꝭs: et dicat nescio: aut nō dicat nescio: ſ dicat ad illū portū eo: nec ducat i portū: sed in saxa festinet: Nōne iste quāto sibi videť in naui gubernāda agilioꝝ et efficacioꝝ: tanto piculosiꝰ eā sic gubernat vt ad naufragiū ꝓperando pducat: Talis ē et qui optime currit p̄ter viam. Nōne ergo erat melius et tolerabiliꝰ: vt esset gubernatoꝝ ille aliquāto inualidioꝝ: vt cum labore et aliqua difficultate gubernacula regeret: et tñ rectum debitūq; cursum teneret: rursumq; ille pigrius etiā et imbecillius: tamē viam ambularet: q̄ ꝓter viā fortiter curreret: Optimꝰ g̃ ille qui et viā tenet et bene ibi ambulat. †Sequēť aūt spei: †q̄ et si aliquātulū claudicat: nō oīno errat aut remanet: sed progredi et si paulatim. Fortasse em̄ bñ sperandū est eū quo tendit etiā tardius puenturū. Ergo fratres ex fide iustificatus est abraā: sed si fidem opera non p̄cesserunt: tamē secura sunt. Nūquid em̄ fides tua sterilis erit: Si sterilis nō es: sterilis nō est ipsa. Aliqđ mali credidisti: et igne malicię tuę radicē tuę fidei ꝓcremasti: Tene ergo fidē opaturus. Sed dicis: Non hoc ait apl̄us Paulus: imo hoc ait Paulus apl̄us: Fides inquit g̃ p dilectionē opať: Et alio loco. Plenitudo g̃ legis charitas. Et alio loco: Dis em̄ lex in vno sermone iplet: eo q̄ scriptū ē: Diliges ꝓximū tuū tāq̄ te ipm. Uide si nō vult te opari q̄ dicit: Non adulterabis: non homicidiū facies: non cōcupisces: et si qđ est aliud mandatū in hoc sermone recapitulaťur: Diliges ꝓximū tuum tanq̄ teipsum: Dilectio ꝓximi malum: nō operať: plenitudo aūt legis: charitas. Nūquid charitas permittit aliquid mali te facere ei quē

Prouerb. 4.

B

Roma. 4.

1. Cor. 1.

C

Hebr. 11.
Roma. 4.
Gal. 3.

Jacobi. 2.
Roma. 4.
Hebr. 11.
Jacobi. 2.
2. sentē. dis. 40. ca. 1. et. 42. ca. alij ꝺo qui.

Aug. †Videť etiā bonus.
Roma. 4.

D

Gal. 5.
Roma. 13.
Gal. 5.
Roma. 13.

diligis? Sed forte tantūmodo mali nihil facis: non etiā aliqđ boni. Ergo nec charitas ꝓmittit te nō ꝓ-
stare ꝗcqđ potes ei quē diligis. Nōne illa ēst chari-
tas q̄ ozat etiā ꝓ inimicis? Ergo ꝺserit amicū: q̄ bñ
optat inimico? Itaq; si fides sine dilectione sit: sine
opē erit. Ne aūt multa cogites ꝺ ope fidei: adde illi
spē ⁊ dilectionē: ⁊ noli cogitare q̄d operis. Ipa dile-
ctio vacare nō pōt. Quid em̄ de q̄q; boie: etiā male
opaī: nisi amoz? Da mihi vacātē amozē ⁊ nihil ope
rantē: Flagitia: adulteria: facinora: homicidia: lu-
xurias oēs: nōne amoz opaī? Purga g̃ amozē tuū:
aquā fluētē i cloacā ꝓuerte ad hoztū. Quales ipe?
habebas ad mūdū: tales habeas ad artificē mūdi.
Nō vob dī: nihil ametī. Absit. Pigri: moztui: ꝺte-
stādi: miseri eritis: si nihil ametis. Amate: ⁊ q̄d ame
tis videte. Amoz ꝺi: amoz ꝓximi charitas dicitur.
Amoz mūdi: amoz hui? ſeculi cupiditas dī. Cupi-
ditas refrenet: charitas excitet. Ipa enim charitas
bñ operātis: dat ei spē bonę ꝓſciętię: spem em̄ gerit
bona conſcientia: Quomodo mala conſcientia tota
in ꝺesperatione est: sic bona conſcientia tota in spe:
1.Cor.13. Et erunt tria hęc ꝺ quib? dixit Apostolus: Fides:
spes: charitas. Et alio loco ipsa tria: sed ꝓ spe bo-
1.Timoth.1. nam conſciam posuit: Finis em̄ pręcepti est: dixit.
Quid est finis p̄cepti? Quo ꝓficiunt p̄cepta: non q̄
cōsumunt. Aliter em̄ dicim?: finit? est cib?: alit dici
mus: finita est tunica, quę texebat: Finit vt perfecta
sit. Et hic finis dicit: ⁊ ibi. Nō g̃ b finē p̄cepti dixit:
q̄ quasi pereāt p̄cepta: ⁊ q̄ ꝓficiātur: ⁊ ꝓsūment: non
cōsumant. Finis g̃ ꝓpter tria illa: finis ínqt p̄cepti ē
charitas de corde puro ⁊ ꝓſcia bona: ⁊ fide nō ficta.
Pro spe ꝓſciam posuit. Ille em̄ sperat q̄ bonā ꝓſcię
tiam gerit. Quē vero pūgit mala ꝓſcia retrahit se a
spe: ⁊ nō sibi sperat nisi damnationē. Ut g̃ speret re
gnū: habeat bonā cōſcientiam: et vt habeat bonam
conſcientiam: credat ⁊ operetur: quia q̄ credit fidei
est: q̄ opaī charitatis est: Illo g̃ loco a fide cępit
1.Cor.13. Apl's: Fides: spes: charitas. Alio loco ab ipa chari-
1.Timoth.1. tate cępit: Charitas de corde puro: ⁊ ꝓſcia bona: et
fide nō ficta. Modo nos a medio cępim? ab ipa cō
scientia ⁊ spe. Qui vult inq̄ hāe bonā spem: habeat
bonā ꝓſcientiā: Ut aūt habeat bonā ꝓſciam credat ⁊
opeī. A medio imus ad initiū ⁊ finē: credat ⁊ opeī.
Q̄ credit fidei est: q̄ opaī charitatis est. Quō ergo
Roma.3. dicit apl's iustificari hoiem: sine opibus ex fide: cū
Hal.5. alio loco dicat: fides q̄ p dilectionē opaī? Non g̃ ia-
Jaco.2. cobū apl'm paulo ⁊ ipm paulū ipi paulo oppōam?
Heñ.15. ⁊ dicam?ei: At nos q̄dammō ꝓmittī ipune peccare:
Roma.4. cū dicis: Credidit abrahā ꝺo: ⁊ reputatū ē illi ad iu-
Roma.3. sticiā: arbitramur iustificari hoiem p fidē sine operi
Hal.5. bus. Sed adhuc dicis: Fides q̄ p dilectionē opaī:
Quō hac q̄si secur? fio: si opat? ñ fuero: hac aūt nec
spem: nec ipsam fidē videoz hāe bonā: nisi opat? fue
ro p dilectionē? Teipm audi o apl'e. Certe fidē mi-
hi hic sine opibus vis cōmēdare: opus aūt fidei di
lectio est: quia dilectio vacare nō pōt: nisi ⁊ mali ni-
hil opeī: ⁊ q̄cquid pōt boni opeī. Quid em̄ facit di-
Ps.38. lectio? Declina a malo ⁊ fac bonū. Hāc ergo fidem
1.Cor.13. sine operibus cōmendas: ⁊ alio loco dicis: Et si fi-
dē habeā: ita vt montes trāsferam: charitatē aūt nō
habeam: nihil mihi ꝓdest. Ergo si nihil ꝓdest fi
des sine charitate: charitas autem vbi fuerit necesse
Hal.5. Roma.3. est vt opeī: fides ipa p dilectionē opaī. Quō g̃ iusti-
ficabit hō: p fidē sine opib?? Respondit ipe apl'us:
Propterea ꝺ tibi dixi o hō: ne q̄si de opib? tuis p̄su
mere videreī: ⁊ merito opex tuox te accepisse fidei
grām. Noli g̃ p̄sumere ꝺ opib? ante fidē: Noueris
q; peccatoz̄ te fides iuenit: ⁊ si te fides data fecit iu
stum: impiū inuenit quo faceret iustū. Credēti inqt Roma.4.
in eū q̄ iustificat ipiū: ꝺputaī fides ei? ad iusticiā.
Si iustificaī impi?: ex impio fit iustus: si ex ipio iu-
stus fit: quę sunt opa impioꝝ? Jactet etiā impi? opa
sua ⁊ dicat: Do pauprib?: nihil alicui aufero: nō vxo-
rem alienā ꝓcupisco: non q̄ęq; occido: nulli fraudē
facio: ꝺpositū apud me nullo teste repręsento. Hęc
oia dicat: Quęro vtrū pi? sit an impi?? Et quō sum
impi?: inqt: ista faciēs? Quō illi ꝺ q̄b? dictū est: Et Roma.1.
seruierūt creaturę poti? q̄m creatori: q̄ est bñdict? in
ſecula. Ecce mō es impi?. Quid si ꝺ his oibus bo-
nis opib? aut illud speras q̄ sperandū est: ⁊ nō ab
illo a q̄ sperandū est: aut b̄ speras q̄ sperandū non
est: etiā ab illo a q̄ eterna vita speranda est: Pro bo-
nis opib? speraſti terrenā q̄ndā fęlicitatē: impi? es:
Nō ē ista merces fidei. Chara res est fides: vili illā
addixiſti. Impi? g̃ es: ⁊ nulla sūt ista opa tua. Boue
as licet in bonis operib? lacertos: ⁊ videaris nauim
optime gubernare: i saxa festinas. Quid si q̄ sperā
dū est speras: id est vitā eternā: ⁊ nō a dño ꝺo p ie-
sum christū: p quē solum daī vita eterna: ⁊ putas te
ad vitā eternam posse puenire p militiā cęli: p solē ⁊ lu
nam: p ptātes aeris: ⁊ maris: ⁊ terręꝝ: ⁊ syderū: ipi? Roma.1
es. Sz crede in eū q̄ iustificat impiū: vt possint ⁊ bo
na opa tua esse opa bona. Nā nec bona illa appella-
uerim: q̄diu nō ꝺ radice bona procedūt. Quid est b̄:
Aut vitā tēporalē ab eterno ꝺo speras: aut vitam
eternā a ꝺmonib? speras: In quālibet partē impi?
es: corrige fidē: dirige fidē: dirige viā: ⁊ si habes bo
nos pedes: ambula iā secur?: curre viā tenes. Quāto
meli? cucurreris: tāto facili? puenies. Sz forte clau
dicas aliquantū: saltē a via noli recedere: ⁊ si tardi?
puentur? es: noli remanere: noli retro cōuerti: noli
ꝺuiare; Quid g̃: Qui sunt btī: Non in quibus nō Roma.4.
inuenerit ꝺ peccatū: Nā in oibus iuenit. Omnes
em̄ peccauerūt: ⁊ egent gloria ꝺi. Si g̃ in oib? pctā
inueniunt: remanet vt nō sint btī: nisi quox remissa Ps.31.
sunt pctā. Hoc g̃ apl's sic cōmēdauit. Credidit abra Heñ.15.
am ꝺo: ⁊ reputatū est ei ad iusticiā. Ei aūt q̄ opaī: Roma.4.
id est ꝺ opibus p̄sumit: ⁊ eox merito sibi dicit da-
tā esse grām fidei: merces nō imputaī scōm grām: ⁊
scōm ꝺbitum. Quid est hoc nisi q; merces nra gra
vocatur? Si gratia est: gratis datur. Quid est gra-
tis daꝺtur? Gratis constat. Nihil boni feciſti et da-
tur tibi remissio peccatoꝝ. Attendunt opa tua:
⁊ inueniunt oia mala. Si q̄ debeī istis opib? ꝺus Roma.6.
redderet: vtiq; dānaret. Stipēdium em̄ pcti mors.
Malis opib? q̄d debeī: nisi dānatio? Bonis quid
ꝺbeī? Regnū cęlox. Tu aūt i malis opib? inuētus
es: si reddaī tibi q̄ ꝺbeī: puniēdus es. Quid g̃ fit?
Nō tibi ꝺ reddit debitā pęnā: ⁊ donat indebitam
grām. Debebat vindictā: dat indulgētiā. Incipis g̃
esse i fide p indulgētiā. Jam fides illa assumpta spe
⁊ dilectiōe icipit bene opari. Sz nec tūc glorieris et
extollas te: Memēto a q̄ in via positus sis. Memē
to qz ⁊ sanis pedibus ⁊ velocib? errabas. Memēto
qz ⁊ si languebas: ⁊ in via semiuiu? iacebas: leuatus Luce.10.
es in iumentū: ⁊ ꝓduct? in stabulū: Ei aūt inqt qui Roma.4.

opaꝝ merces nō imputaꝝ sc̄ōm gr̄am: ꝑ sc̄ōm debitum. Si vis esse alien⁹ a gr̄a: iacta merita tua. Ille
Ro.4. aūt videt qđ sit in te: ⁊ nouit qđ cui debeat. Et vero qđ nō opaꝝ qđ: Ecce pone aliquē impiū pcōrē: non opaꝝ: qđ aūt credit: Credidit aūt in eū qui iustificat impiū. Ex eo eñ qz nō opaꝝ bñ: impi⁹ ē. Et si bona
Ps.31. videaꝝ facere: tñ qz faĉ sine fide: nec bona vocanda
Ro.4. sūt. Credenti aūt in eū q̄ iustificat impiū: reputaꝝ fides ei⁹ ad iusticiā: sic̄ ⁊ dauid dicit: beatitudinē hominis: cui d⁹ accepto fert iusticiā sine opibus. Iusticiā quā: Fidei: quā bona opa nō p̄cesserūt: quaz bona opa ꝓsequūtur. Intendite g̃ vos: alioq̄n male intelligēdo ꝓficitis vos in illā voraginē ipune peccandi: ⁊ ego liber sū: sic̄ ipe Apls ab oībus male intelligēt⁹ liber fuit. Libenꝝ eñ male intellexerunt: ne bona opa sequerenꝝ: Nolite esse d⁹ nūero taliuz
Ps.35. fratres. Dicit in quodā psalmo: de quodā hoīe tali: id est ó tali genere: q̄si d⁹ vno: Noluit inq̄t intelligere vt bñ ageret. Nō dictū est: nō potuit intelligere. Vos g̃ oportet vt velitis itelligere vt bñ agatꝝ. Intellect⁹ eñ vob nō d⁹erit manifestus: Quis est manifestus intellect⁹: Nemo iactet bona opa sua ante fidē: nemo sit piger i bonis opib⁹ accepta fide. Dat d⁹ g̃ indulgentiā oīb⁹ ip̄is: ⁊ eos iustificat ex fide.

¶ Titul⁹ psalmi est: Ip̄i dauid intelligentia.

k Ipsi dauid intelligentia. Non meritis operum: sed gratia dei hominez liberari: confitentem peccata sua.

Ro.4. ¶ Expositio p̄ma psalmi.

Beati quoz remisse sūt iniquitates: ⁊ quoz tecta sunt peccata. Et quoz peccata in obliuionē ducta sūt. Beat⁹ vir
4.sen.dist.18.Sz q̄ritur.in medio cui nō imputauit dñs pctm̄: nec est in oze eius dolus. Nec in oze suo habet ostentationē iusticiē: cū ꝓsciētia ei⁹ pctōr plena ē. Qm̄ tacui inue-
Ro.10. terauerūt ossa mea. Qm̄ nō ꝓtuli oze ꝓfessionē ad salutē: oīs firmitas mea in infirmitate consentit.
Ar.†dū clamarem. †Acclamādo me tota die. Cū essem impi⁹ atq̄ blasphem⁹: clamādo ꝓtra deū q̄si defendēs: ⁊ accusans pctā mea. Qm̄ die ac nocte grauata ē
Ar.† configitur sup me manꝰ tua. Qm̄ ꝓtinua afflictiōe flagellorū tuoz: Conuersus sū in erūna mea dū† ꝓfigeretur spina. Miser fact⁹ sū cognoscendo miseriā meā: cōpunctus mala ꝓscia. † Pctm̄ meū† cognoui: ⁊ iusticiā meā nō† operui: Id ē iniusticiā meā ñ occultaui. Dixi† pnūciabo aduersū me† iniusticias meas dño. Dixi: pnuncia-
Ar.†delictum. †cognitū tibi feci. †absondi. Ar. †cōfitebor. † iniusticiā meā bo: nō aduersū deū: sicut in clamore impietatis q̄ndo tacui: sed aduersū me iniusticiā meā dño. Et tu
Ar.†peccati. 4.sē.dist.17.ca. vic ozig. remisisti impietatē† cordis mei. Audiens vocē ꝓfessiōis in corde anteq̄ voce ꝓferret. Pro hac
Ar.†apprzopinquabunt. ozabit ad te ois sanct⁹ i tpe opportuno. Pro hac ipietate cordis: ad te ozabit oīs sanct⁹. Nō eñ meritis suis: ꝑ opportunitate tpis: h̄ est i aduētu ei⁹: q̄ nos a pctis redemit. Verūtñ i diluuio q̄z̄
j.Pet.3. multarū: ad eū nō† appropinq̄bunt. Verū tamē nemo arbitret cū repente finis venerit: sicut i dieb⁹ noe: remanere ꝓfessiōis locū: p quā ꝓpinquet
Ar.†meū. †tribulatione. ad deū. Tu† mihi es refugiū a† p̄ssura q̄ circūdedit me. Tu es refugiū a p̄ssura pcōr: q̄ circūdedit coz meū. Exultatio mea† redie me: a
Ar.†erue. circūdātib⁹ me. In te mihi ē gaudiū: redime me ab ea tristicia: quā mihi pctā mea faciūt. Intellectū dabo tibi: ⁊ †statuā in via hac q̄ gradieris. Intellectū dabo tibi post ꝓfessionē vt nō recedas a via q̄ igredieris: nec tuę ptātis eē velis. † Ob-
Ar. †instruam. Ar. †firmabo. Thob.6. firmabo sup te oculos meos. Ita sup te faciā firmā dilectionē meā. Nolite† esse sicut equus ⁊ mul⁹: quibus nō ē intellectus. Jō se regere volūt. In† freno ⁊ chamo maxillas eoruz
Ar.†chamo ⁊ freno. ꝓstringe: Ergo fac illis de⁹: qđ fit equo ⁊ mulo: vt pęnis eos cogas ferre regimē tuū. Qui nō† ꝓpi-
Ar.†apprzopiant. quāt ad te. Multū flagellaꝝ: q̄ nō ꝓfitēs deo peccata sua: seip̄m sibi rectorē esse vult. Multa flagella pctōr⁹: sperantē aūt in dño misericordia circūdabit. Qui aūt spat in dño ⁊ ei se ꝛ̄dit regendū: misericordia circūdabit. Letamini i domino ⁊ exultate iusti. Letamini in dño ⁊ exultate iusti: nō in vob: ꝑ in dño. Et gloziamini oēs recti corde. Et in eo gloziamini oēs q̄ itellexistis rectū esse illi ꝛ̄ndi: vt ceteris ꝓferamini.

¶ Expositio secūda eiusdē psalmi.

A b Beati quoz remisse sūt iniq̄tates: ⁊ quoz tecta sūt pctā. Beat⁹ vir cui nō imputauit dñs pctm̄: nec est
eius dolus. Jā psalm⁹ incipit: ⁊ incipit itellect⁹. Intellect⁹ g̃ vel intelligētia ipa ē: vt noueris nec iactare te debere de meritis tuis: nec ꝓsumere de ipunitate pcti. Psalmi eñ titul⁹ ita est. Huic dauid intellectus. Intelligētia vocaꝝ psalm⁹ iste. Prima g̃ intelligētia: vt te noueris pctōr: Cōseqūns in-
Gal.5. telligētia est: vt cū ex fide p dilectionē bñ cepis opari: ne ꝑ viriḃ⁹ tuis: ꝑ gratię dei deputaueris. Ita nō erit dol⁹ in corde tuo: h̄ est in ore interioze tuo. Nec aliud in labijs habebis: aliud in cogitatiōe. Nō est de illis pharisęis de q̄bus dictū ē: Si miles esti mo-
Matth.23 numētis dealbatis: a foris quidē apparet: hoīb⁹ iusti: intus aūt pleni estis dolo ⁊ iniq̄tate. Qui g̃ cū sit iniqu⁹ iustū se ꝓtēdit: nōne dolosus ē: Nōne ille nathanael ē ó q̄ dñs dicit: Ecce vere israelita in q̄ dol⁹
Job.1. nō est. Uñ aūt in illo nathanaele dol⁹ nō erat: Luz eēs inq̄t sb arboze fici vide te. Sub arboze fici erat: sb ꝓditiōe carnis erat. Si sub ꝓditiōe carnis erat: qz ipietate ꝓpaginis tenebaꝝ: Sub illa arboze fici erat in q̄ gemit dauid i alio psalmo: Ecce eñ in iniq̄tate
Ps.50. ꝓcept⁹ sū. Sz vidit eū ille q̄ venit cū gr̄a. Quid ē: vidit euz: Misertus est ei⁹. Ergo hoiem sine dolo sic cōmēdat: vt gratiā suā in illo cōmēdet. Cū eēs sub
Job.1. arboze fici vidi te. Uidi te: qđ magnū est nisi intelligas aliq̄ mō dictū: Quid magnū est videre hoiem sub arboze fici: Si nō vidisset sub ista ficu gen⁹ humanū christus: aut arescerem⁹ oīno: aut quō pharisęi: in q̄bus dolus erat: id est iustificabāt se verbis: factis aūt mali erāt: folia sola inuenirenꝝ in nob: nō fruct⁹. Mā talē arborē fici qñ vidit christus: maledixit ⁊ aruit. Uidit inq̄t sola folia: id est sola verba absq̄ fructu: arescat inq̄t vt nec folia habeat. Ut qđ et
Matth.21. verba tollit: Arboz arida eñ nec folia pōt habere. Sic g̃ erāt iudei: pharisei arboz illa erāt: verba habebāt: facta nō habebāt: Ex sentētia dñi aridi tatem meruerūt: Uideat g̃ nos christus sub arboze fici: vi-
Job.1. deat in carne nra etiā fructū boni opis: ne ei⁹ maledictiōe arescam⁹. Et qz totū gr̄ę ei⁹ imputaꝝ: nō meritis nostris: Bti quoz remisse sūt iniq̄tates: ⁊ q̄rū tecta sūt pctā: nō in q̄bus nō sunt inuēta peccata: sz quoz tecta sūt peccata. Coopta sūt pctā: ⁊ tecta sūt:

B

4.sen.dist.18. Sed queritur.

abolita sunt. Si texit peccata deus: noluit aduerte/
re: si noluit aduertere: noluit aīaduertere: si nolu/
it animaduertere: noluit punire: noluit agnoscere:
maluit ignoscere: Beati quorum remisse sunt ini/
quitates: & quorum tecta sunt peccata. Ne sic ītel/
ligatis qđ dixit: pcā coopta sūt q̄si ibi sint & viuāt.
Tecta ḡ pcā q̄re dixit: Ut nō viderent. Quid em̄
erat dei videre pcā: nisi punire pcā: Ut nouerī qz
hoc est dei videre pcā qđ punire pcā. Quid ei dr:
Pſ.50. Auerte faciē tuā a pcīs meis: Pcā ḡ tua ñ videat:
vt te videat: Quō te videat: Quō nathanaelē: Cū
Job.j. eēs sub arbore ficī vidi te. Umbra fici nō impediuit
oculos misericordie dei: Nec est in ore eius dolus.
At ꝙ qui nolūt ꝓfiteri peccata: laborāt sine causa
in defensiōe pcōꝝ suoꝝ: Et quāto laborāt in defen/
sione peccatoꝝ suoꝝ iactātes merita sua: nō viden/
tes iniquitates suas: tanto plus robur eoꝝ & fortitu
do deficit. Ille em̄ fortis est: q̄ nō in se: ſ in deo fortī
2.Cor.j2. est. Propt̄ illud ter dñm rogaui vt auferet eū a me:
& dixit mihi: sufficit tibi gratia mea. Gratia mea di/
xit: nō ꝙtus tua. Sufficit inqt tibi gratia mea. Na
ꝙtus in infirmitate pficit. Uñ alio loco ipe: Qñ in/
firmor tūc fortis sū. Ergo q̄ vult fortis esse velut p̄/
L sumēs de se: & iactās merita sua: q̄liacunq illa sint:
erit similis phariseo illi q̄ a deo se dicebat accepisse:
Luc.j8. supbe tñ iactabat: Gr̄as inqt tibi ago: qz nō sū sīc ce/
teri hoīes. Attēdite fratres mei: q̄le genꝰ supbię cō/
mendet deus. Uere q̄le pōt sb̄intrare iusto hoī: q̄le
pōt surripe bonę spei. Uere gr̄as ago tibi dicebat.
Ergo cuꝫ dicebat gr̄as: fatebat ab illo se accepisse
1.Cor.4. qđ habebat: Quid em̄ habes qđ non accepisti: Er
Luc.j8 go gr̄as tibi ago dixit: gr̄as tibi ago: qz non sū sicut
ceteri hoīes: raptores: iniusti: adulteri: sicut & pub/
licanus iste. Uñ ḡ supbus. Nō qz de bonis suis deo
gratias agebat: ſ quia sup altęr se de ipis bonis ex/
tollebat. Attendite fratres: nā vnde cepit dicere sīl
tudinē ipam dñs: euāgelista p̄misit. Cū em̄ chr̄ist⁹
dixisset: putas veniens filius hoīs inueniet fidez in
terra: & ne exister̄t quidā hęretici q̄ attēdētes & pu/
tantes q̄si lapsū totū mundū: oēs em̄ hęretici ī pau
cis & in pte sūt: iactarent se q̄ ipis remanserit: qđ de
Luc.j8. toto mūdo pierit: ibi statim vbi ait dñs: Putas ve/
niens filius hoīs inueniet fidē in terra: subiecit euā/
gelista & ait: Dixit aūt & ad quosdā q̄ sibi iusti vide/
Luc.j8 bant & spernebant ceteros similitudinē hanc: Quidaꝫ
pharisęus & publican⁹ venerunt in templū orare: &
cetera q̄ nostis. Pharisęus ḡ ille dicebat: Gr̄as tibi
ago. Sed vī supbus: Quia spernebat ceteros. Uñ
ꝙbas: In ipis verbis. Quō: Pharisęus inqt ille
ꝓtēpsit de longe stantē: cui deꝰ ꝓfitēti ꝓpinqbat. Pu
blicanꝰ inqt de longinq̄ stabat: ſ deꝰ ad illū de lōgin
quo nō stabat. Quare deꝰ ab illo de longinq̄ nō sta/
Pſ.33. bat: Quia alio loco dr. Prope ē dñs his q̄ obtriue
rūt cor. Uidete si publicanꝰ iste obtriuerat cor: & ibi
videbitis qz ꝓpe est dñs his q̄ obtriuerunt cor. Pu
Luc. j8. blicanꝰ autē de longinq̄ stabat: & neq̄ volebat ad ce
lū oculos suos leuare: ſ pcutiebat pectꝰ suū. Tūsio
pectoris obtritio cordis. Quid dicebat tūdēs pectꝰ:
Deus ꝓpitius esto mihi pctōri. Et ḡ sententia dñi:
Amē dico vob̄ descēdit iustificatꝰ de tēplo publica/
nus ille magis q̄ ille phariseꝰ. Quare: Hoc ē iudiciū
dei. Nō sū sicut publicanꝰ iste: nō sū sicut ceteri ho
mines: iniusti: raptores: adulteri: Jeiuno bis in sab
bato: decimas do oīm q̄ possideo. Ille nō audet ad
celū leuare oculos suos: attēdit ꝓscientiā suā: longe
stat: & iustificatꝰ est magis q̄ ille phariseꝰ: Quare:
Rogo te dñe: expone nobis iusticiā tuā: expone no
bis ecclatē iuris tui. Exponit regulā legis suę. Aul/
tis audire q̄re: Quia oīs q̄ se exaltat: hūiliabit: et q̄ Luc.j8.
se humiliat: exaltabit. Intēdat ḡ charitas vr̄a: Di/
ximus nō ausū fuisse oculos ad celū leuare publica/
nū. Quare celū non attēdebat: Quia se attēdebat.
Se attēdebat vt ꝑmo sibi displiceret: & sic deo pla/
ceret: Tu aūt iactas te: erecta ceruice es. Ait dñs su
pbo: Nō vis ad te attēdere: ego attēdo: Uis aūt vt
nō attendā: Tu attende. Jdeo publicanꝰ nō aude
bat oculos ad celū leuare: qz seipm̄ intuebat: ꝓscien
tiā suā puniebat: Jpe sibi iudex erat vt ille ītercede/
ret: Jpe puniebat vt ille liberaret: Jpe accusabat vt
ille defenderet. A deo defensus est: qz dixit ꝑ ipo sen
tentiam: Descendit iustificatꝰ publicanꝰ ille magis
q̄ ille phariseus: qz oīs q̄ se exaltat: humiliabit: & q̄
se humiliat: exaltabit. Attēdit se inqt: & nolui ego at
tendere. Audiui dicentē: Auerte oculos tuos a pec Pſ.50.
catis meis. Quis ē em̄ q̄ illō dixit: nisi q̄ etiā illō di/
xit: Qñ iniquitatē meā ego agnosco. Jtaq̄ fratres
mei: erat & pharisęꝰ ille pctōr. Nō em̄ qz dicebat: nō
sū sicut ceteri hoīes: iniusti: raptores: adulteri: neq̄
qz ieiunabat bis ī sabbato: neq̄ qz decimas dabat:
nō erat pctōr. Nō si nullis peccatis eēt: ipa supbia
grande crimen erat: & tñ ecce illa oīa dicebat. Quis
tādē sine pctō: Quis gloriabit castū se habere cor:
Aut q̄s gloriabit mundū se esse a peccatis: Habe Prouer.
bat ḡ ille pctā: sed puersus & nescīēs q̄ venisset. Erat
em̄ tanq̄ in statiōe medici curandus: ſ sana mēbra
ostēdebat: vulnera tegebat. Deus ḡ tegat vulnera:
noli tu. Nā si tu tegere volueris erubescens: medi/
cus ñ curabit. Medicꝰ tegat & curet: emplastro em̄
tegit. Sub tegmine medici sanat vulnꝰ: sub tegmi/
ne vulnerati celat vulnꝰ: Cui celas: Qui nouit om/
nia. Jtaq̄ hic fratres videte q̄d dixit. Qñ tacui
inueterauerūt ossa mea acclamando tota
die. Quid ē hoc: Quasi ꝓfūdi videt: qñ tacui inuete/
rauerī ossa mea acclamādo. Si acclamādo: quō ta
cuit: Tacuit q̄ddā: ñ tacuit q̄ddā. Tacuit vī, pfice/
ret: ñ tacuit vī deficeret. Tacuit ꝓfessionē: clamauit
merita sua. Tacui ei dixit: nō sū ꝓfessꝰ: Ibi optebat
vt loq̄rer: taceret merita sua: clamaret pctā sua. Nūc
aūt puerse tacuit peccata sua: clamauit merita sua.
Et q̄d illi ꝓtigit: Inueterauerūt ossa eiꝰ. Intendite
qz si clamaret pctā sua: & taceret merita sua: inouarē
tur ossa eiꝰ: id est ꝙtus eiꝰ esset robusta in dño: qz i/
ueniret ī se ifirmꝰ: Modo aūt qz in se voluit esse fir
mus: factus est infirmꝰ: & inueterauerūt ossa eiꝰ. Re
mānsit in vetustate: q̄ noluit ꝓfitendo amare nouita/
tē. Qui em̄ fūt noui nostis fratres: qz beati quorum
remisse sūt iniq̄tates: & quoꝝ tecta sūt peccata. Mo/
luit iste sibi dimitti iniq̄tates: exaggerauit: defendit
illas: iactauit merita sua. Ergo qñ tacuit a ꝓfessiōe:
inueterauerūt ossa eiꝰ acclamando tota die. Quid ē
acclamādo tota die: Perseuerādo tota die in defen
sione pctōꝝ suoꝝ. Et tñ videte q̄lis sit q̄ agnoscit se:
Erit em̄ mō ītelligētia. Nihil ḡter se respiciat: & dis
plicebit sibi qui agnoscit se. Modo audiet vt sane/
mini. Beatus vir cui nō imputauit dñs pctm̄: nec ē
in ore eius dolus. Quoniā tacui inueterauerunt os/

E

sa mea acclamando tota die. Quoniã die ac nocte grauata est super me manus tua. Quid est grauata est sup me manus tua: Magna res fratres. Respicite illaz sententiã rectã inter duos: phariseũ ꝛ publicanũ. Quid dictũ est de phariseo: Qñ Luc. 18. humiliabitur. Quid dicit de publicano: Quoniam exaltabit. Quare illi humiliatur: quia exaltauit se. Quare isti exaltat: qz humiliauit se. Ergo vt exaltãtem se humiliet deus: grauat super illũ manũ suaz. Voluit humiliari ꝓfessione iniquitatis suę: humilitus est pondere manus dei. Quãdo ille pferret manũ grauẽ humiliantis: ꝯ leuis fuit manus subleuãtis: tã grauis manus humiliantis: vt in illo fortis et in illo fortis: fortis ad illũ ꝓmendũ: fortis ad illũ sbleuandũ. Ergo: qñ die ac nocte grauata est sup me manus tua. Cõuersus sũ in erũna mea dũ cõfigit spina. Ex ipa aggrauatiõe manꝰ tuę: ex ipsa humiliatiõe ꝓuersus sũ in erũna mea: factus sũ miser: confixa ẽ mihi spina: cõpuncta est ꝓsciẽtia mea. Quid factũ est cũ cõfigeret spina: Datus est ei sensus dolozis: inuenit infirmitatẽ suã. Et ille qui tacuerat ꝓfessionẽ peccati sui vt clamando in defensione peccati sui inueteraſceret virtus eius: id est ossa eiꝰ ꝓuerterent in vetustatẽ: modo quid fecit cõfixa spina: Peccatũ meũ cognoui. Ergo iam cognoscit: Si ille cognoscit: ꝛ ille ignoscit. Audite quid sequit. Videte si nõ ipe dicit: Peccatum meũ cognoui: Et iniusticiã meã nõ operui. Hoc iã dudũ dicebã: noli opire tu: ꝛ operit deus. Beati quoꝝ remisse sũt iniquitates: ꝛ quoꝝ tecta sũt peccata. Qui tegunt peccata nudant: Iste aũt nudauit vt cooperiret. Iniquitatẽ meã nõ operui. Quid est nõ operui: Iã dudũ tacuerã modo quid: Dixi. Quiddaz

F

contrariũ illi taciturnitati: dixi. Quid dixisti: Pro nũciabo aduersũ me iniusticias meas domino: ꝛ tu remisisti impietatẽ cozdis mei. Dixi. Quid dixisti: Nõ iaz ꝓnũciat: sed ꝓmittit se ꝓnunciaturũ: ꝛ ille iã dimittit. Attẽdite fratres: magna res: dixi ꝓnũciabo. Nõ dixit: pnunciaui: ꝛ tu dimisisti: Dixi ꝓnũciabo: ꝛ tu dimisisti: quia eoipo qđ dixit: ꝓnũciabo: ostẽdit qz nondũ ꝓnũciauerat: ꝙ corde ꝓnũciauerat. Hoc ipm dicere ꝓnunciabo: ꝓnũciare est: ió ꝛ tu remisisti impietatẽ cozdis mei Cõfessio vo mea ad os nondũ venerat. Dixerã eñ ꝓnũciabo aduersũ me: verũtamẽ deꝰ audiuit vocẽ cozdis mei. Vox mea in ore nondũ erat: sed aurꝭ dei iã in corde erat. Tu remisisti impietatẽ cozdis mei: qz dixi ꝓnũciabo ꝛ nõ sufficerat. Nõ dixit: ꝓnũciabo iniusticiã meã dño: nõ sine causa dixit: ꝓnunciabo aduersũ me: ꝛ hoc interest. Multi eñ ꝓnũciant iniquitatẽ suã: ꝙ aduersus ipm dñm deũ: qñ ueniunt in pctis suis dicũt: deꝰ ꝟ voluit. Si eñ homo dicat nõ feci: aut ꝟ factũ qđ argutis nõ est pctm: nõ ꝓnũciat nec aduersũ se: nec aduersus deũ. Si dicat: ꝓr sus feci ꝛ peccatũ est: ꝙ deus hoc voluit: qđ ego feci: ꝟ est ꝓnũciare aduersus deũ. Forte dicatis: nemo hoc dicit. Quis est q dicat: deꝰ ꝟ voluit. Multi ꝛ ꝟ dicũt. Sed ꝛ qui hoc nõ dicũt: ꝛ aliud dicunt qđ dicũt: Fatũ mihi fecit: stellę me fecerũt. Ira iaz ꝓ circuitũ ad deũ volũt peuenire. Per circuitũ volũt ꝓuenire ad deũ accusandũ: q nolũt de cõpendio venire ad deũ placandũ ꝛ dicũt: Fatũ mihi fecit. Quid ẽ fatũ: Stellę me fecerũt: Quid sũt stellę: Certe isti

4. ſẽ. diſ. 17. hic Dozit. Cõcoz. 17 q. 1. Qui bona. De pe. diſ. 3. ca. diri. ca. magna. diſ. 3. illud.

q̃s in cęlo ꝓspicim⁹. Et q̃s eas fecꝭ: Deus: Quis eas ordinauit: Deꝰ. Ergo vides qđ voluisti dicere: deꝰ fecit vt peccarẽ. Ira ille iniustus: tu iustus: qz nisi ille fecisset: tu nõ peccasses. Tolle istas excusationes in peccatis: memẽto illius psalmi: Ne declines coz meũ in verba maligna ad excusandas excusationes in pctis cũ hoibus opantibus iniq̃tatẽ. Ad hęc eñ magni viri sũt q ꝓtendũt peccata sua: magni sunt ꝛ q numerãt sidera ꝛ cõputãt stellas ꝛ tpa: ꝛ dicũt q̃s q̃ vel peccet vel bñ viuat: ꝛ q̃ñ mars faciat homicidiũ: ꝛ venus adulteriũ. Magni docti viri ꝛ electi vident in hoc ſeculo. Sed quid ait in psalmo: Ne declines coz meũ in verba mala cũ hoibus opantibus iniq̃tatẽ: ꝛ nõ cõmunicabo cũ electis eoꝝ: Dicant illi electos ꝛ doctos numeratozes siderũ: dicãt illi sapientes eos qui quasi digerũt in dictis facta humana: ꝛ describũt de stellis mozes hũanos. Cuz libero arbitrio me creauit deus: Si peccaui: ego peccaui: vt non solũ ꝓnunciẽ iniq̃tatẽ meã dño: sed aduersũ me: nõ aduersus eũ. Ego dixi domie miserere mei. Ps. 40. Clamat ęger ad medicũ. Ego dixi: Quare ego dixi: Sufficeret dixi. Sed dictũ est ego dixi: ego dixi nõ fatũ: nõ fortuna: nõ diabolus: qz nec ipe cogit: ꝙ ego ꝑsuadenti ꝑsensi. Ego dixi dñe miserere mei: sana aiaz meã qz peccaui tibi. Sic ꝛ hic statuit ꝛ ꝓposuit: dixi ꝓnũciabo aduersũ me iniq̃tatẽ meã dño: ꝛ tu remisisti ipietatẽ cozdis mei. Pro hac orabit ad te ois sanct⁹ in tpe oportuno. G

Quo tpe: Pro hac. Pro q̃ hac: Pro impietate. Pro q̃: Pro ipa venia pctoꝝ. Pro hac orabit ad te ois sãct⁹ i tẽpore oportuno. Inde orabit ad te ois sanctꝰ: qz dimisisti pctã. Nã si nõ dimitteres peccata: non esset sanctus qui ad te oraret. Pro hac orabit ad te oñis sanctꝰ in tpe oportuno: qñ manifestabit nouũ testamentũ: quãdo manifestabit gratia christi qõ est tps oportunũ. Cũ aut venit plenitudo tpis: misit deꝰ Gal. 4. filiũ suũ: factũ ex muliere: id est ex fęmina. Indiscrete eñ vocabãt ꝟ antiq̃: factũ sub lege: vt eos q sb lege erãt redimeret. Añ redimeret: A diabolo: a pditiõe: a peccatis suis: ab eo cui se vendiderãt. Ut eos qui sub lege erãt: redimeret. Sub lege eñ erãt quia ꝓmebat eos lex: pditio eos ꝓmebat: cõuincendo de reatu nõ saluãdo: ꝛ mala ꝓhibebat. Sz qz illi vires ñ habebãt p seipos iustificãdi se: clamãdũ erat ad illũ: quõ clamabat q capt⁹ ducebat sb lege pctõ: miser Ro. 7. ego hõ q̃s me liberabit de corpe mortis hui⁹: Erãt oñes hoies sub lege: nõ in lege: iã illa vęmente: illa de reatu quincẽte. Demõstrauit eñ pctm lex. Illa fixit spinã: illa fecꝭ cor pũgi. Ipa admonuit vt reũ se q̃q cognosceret: ꝛ p venia clamaret ad deũ. Pro hac orabit ad te ois sanctꝰ in tpe oportuno. Ergo dicebã de tpe oportuno: cũ venit plenitudo tpis: misit Gal. 4. deꝰ filiũ suũ. Ite dicit Apls: Tpe acceptabili ꝛ placito exaudiui te: ꝛ in die salutis adiuui te. Et qz ꝟ de oibus christianis ꝓdictũ erat a ꝓpha: sbiecit Apls: Ecce nũc tps acceptabile: ecce nũc dies salutꝭ. Pro hac orabit ad te oñis sanctꝰ in tpe oportuno. Ve- H rũtamẽ in diluuio aquarũ multaꝝ: ad euz ñ appropinq̃bũt. Ad eũ. Ad quẽ: Ad deũ. Solet ei ꝑsõa mutari: quõ ẽ: Dñi ẽ salꝰ: ꝛ sup ꝓplm tuũ Ps. 3. bñdictio tua. Nõ dixit: dñi est salꝰ: ꝛ super ꝓplm eiꝰ bñdictio eiꝰ: Aut dñe tua est salꝰ: ꝛ sup ꝓplm tuũ benedictio tua. Sz cũ inciper: dñi est salꝰ: nõ ad illũ: ꝙ

de illo dicēs: ibi puersus est ad illū ⁊ ait: Et sup pfin tuū benedictio tua. Sic ⁊ hic cuz audis pmo ad te: de inde ad deū: ne putes aliū eē. Pro hac orabit ad te oīs sanct⁹ in tpe opportuno. Uerūtamē in diluuio aquaz multaz: ad eū nō appropinq̄būt. Quid est in diluuio aq̄z mltaz: Qui natāt i diluuio aq̄rū mul tarū nō appropinquāt ad deū. Quid ē diluuiū aq̄z multaz: Multiplicitas variaz doctrinaz. Intēdi te fratres: Multę aquę sūt varię doctrinę. Dei vna est: nō sūt mltę aquę: ⁊ vna aqua: siue sacramēti ba
Prouer.5. ptisimi: siue doctrinę salutaris. De ipa doctrina q̄ ir rigamur p spiritūsanctū dicit: Bibe aquam de tuis vasis ⁊ de puteoz tuoz fontib⁹. Ad istos fontes nō accedūt impij: sed credentes i eū q̄ iustificat impiū:
Ro.4 iā iustificati accedūt: Alię aquę multę doctrinę inq̄ nāt aīas hoīm: qō pauloante dicebaz: Alia doctri na est: fatū mihi fecit: alia doctrina casus mihi fecit: foztuna fecit: Si casib⁹ regunt hoies: nulla puiden tia aliq̄d gerit: ⁊ ipa doctrina est. Ali⁹ dixit: Est gēs tenebraz ptraria q̄ rebellauit aduersus deū: ipa fac peccare hoies. In hoc diluuio aquaz multaruz ad
Prouer.5. deū nō appropinq̄būt: Quę est illa aqua: Illa vera q̄ manat de intimo fonte purę venę veritatis. Quę illa aqua est fratres: nisi q̄ docet pfiteri dño: Quę ē
Ps.37 illa aqua: nisi q̄ docet bonū est pfiteri dño: Quę est
Ps. 40. illa aqua: nisi q̄ docet hanc vocē: Dixi pronūciabo aduersū me iniusticiā meā dño. Et ego dixi: dñe mi serere mei: sana aīam meā: qm̄ peccaui tibi. Hęc aq̄ pfessiōis pctoz: hęc aqua humiliatiōis cordis: hęc aqua vitę salutaris: abq̄ cētis se: nihil de se p̄sumen tis: nihil suę potētię supbe tribuentis. Hęc aqua in nullis alienigenarū libris est: nō in epicurijs: nō in stoicis: nō in manichęis: nō in platonicis. Ubicūq̄ etiā inueniunt optima p̄cepta moz ⁊ disciplinę: hu militas tū ista nō inuenit. Uia hūilitatis hui⁹ aliū de ñ manat: a christo venit. Hęc via ab illo ē q̄ cū es set altus: humilis venit. Quid em̄ aliud docuit hūi
Phil.2. liando se: factus obediēs vsq̄ ad mortē: mortē autē
Matth.17 crucis: Quid aliud docuit soluēdo qō nō debebat:
Matth.3. vt nos a debito liberaret: Quid aliud docuit bapti
1. Pet.2. zatus q̄ peccatū nō fecit: crucifix⁹ q̄ reatū nō habe bat: Quid aliud docuit: nisi hanc hūilitatē: Nō im
Job.14 merito ait: Ego sū via ⁊ veritas ⁊ vita. In hac g̃ hu
Ps.33. militate p̄pinquat ad deū: qz p̄pe ē dñs his q̄ obtri uerūt coz. In diluuio aūt aquaz multaz extollētiū se aduersus deū ⁊ docentiuz supbas impietates: ad
J deū nō appropinq̄būt. Tu aūt q̄d: q̄ etiaz iustificat⁹ es inter medias illas aq̄s: Undiq̄ fratres mei etiaz cū pfitemur peccata: pstrepūt circa nos aquę ille di luuij: nō sumus in illo diluuio: ⁊ circūdamur ab ipo diluuio. Premūt nos: ⁊ nō oppримūt: vrgēt nos: ⁊ nō demergūt: Quid g̃ tu facies qz in medio diluuio es: ambulās in hoc sęculo: Non em̄ nō audit tales doctoz es: nō audit tales supbos: aut nō ex verb eo rū q̄tidianas patit in corde suo psecutiōes. Quid g̃ dicat iste iā iustificat⁹ ⁊ p̄sumens de deo: q̄ circūdat diluuio isto: Tu mihi es refugiuz a p̃ssura q̄ circūdedit me. Refugiant illi: vel ad deos suos: vel ad dęmones suos: vel ad vires suas: vel ad defē sionē peccatoz suoz: mihi in isto diluuio ē nō refu giū nisi tu: a p̃ssura q̄ circūdedit me. Exultatio mea redime me. Si iā exultas: quid vis redimi: Exultatio mea redie me. Audio vocē gaudij: exul
tatio mea: audio gemitū: redime me. Gaudes ⁊ ge mis. Ita inq̄t: ⁊ gaudeo ⁊ gemo. Gaudeo in spe: ge mo adhuc i re. Exultatio mea redime me. Spe gau
Ro.j. dētes ait Aplus. Ergo recte exultatio mea: redime me. Uñ redime me: Sequit. In tribulatiōe patien tes. Exultatio mea redime me. Jā iustificat⁹ erat ⁊ Aplus: Et q̄d ait: Nō solū inquit: ⁊ etiā nosipi p̄mi
Ro.8. tias habētes spūs: ⁊ ipi in nobismetipis ingemisci mus. Uñ redime me. Quia ipi in nobismetipis ige miscim⁹: adoptionē expectātes redēptionez corpis nostri. Ecce g̃: vñ redime me: qz adhuc expectam⁹ i nobis ingemiscētes redēptionē corpis nostri. Uñ g̃ exultatio mea. Ibi seq̄t idē Aplus ⁊ dicit: Spe em̄ salui facti sum⁹. Spes aūt q̄ videt nō est spes. Nō em̄ videt q̄s: q̄d sperat? Si aūt q̄ nō videm⁹ spe ramus: p patientiā expectam⁹: si speras: gaudes: si p patiam expectas: adhuc gemis. Nō em̄ op⁹ ē pa tiētia: vbi nihil mali ppetiet. Tolerātia q̄ dz patia q̄ dz: sustinētia q̄ dicit: longanimitas q̄ dz: nō ē nisi in malis. Ubi p̄meris: ibi angustia est. Ergo si p pa tientiā expectam⁹: adhuc dicim⁹: Redime me a p̄s sura q̄ circūdedit me: qz vo spe salui facti sumus: si mul vtrūq̄ dicimus: exultatio mea redime me. Re spondet. Intellectū tibi dabo. Ipe est psalm⁹ intelligentię. Intellectū dabo tibi. Et statuā te i via hac q̄ gradieris. Quid est statuam te in via hac qua gradieris? Ut hęreas ibi: et vt ab ea non aberres. Dabo intellectū vt cognoscas te semp: ⁊ sp gaudeas i spe ad deū: donec ad illā patriā pueniaz: vbi iā ñ spes: ⁊ res erit. Obfirmabo sup te ocu los meos. Nō a te auferā oculos meos: quia ⁊ tu nō auferes ab eo oc'los tuos. Jā iustificat⁹: iā post remissionē peccatoz leua oculos tuos ad deū. Pu truerat em̄ coz tuū cū esset in terra. Luz hęc audis: surssū coz erige ne putreat: Ergo ⁊ tu leua iā oculos tuos semp in deū: vt firmet sup te oculos suos. Sed q̄d times? Ne cū habeas oculos ad deū offendas: ne nō respicias ante te: ⁊ forte incurras in laqueum: Noli timere. Ibi em̄ sūt oculi ipius quos obfirmat
Matth. 2. Pet. sup te. Nolite inquit solliciti eē. Et aplus petr⁹: Oēz sollicitudinē vestrā sup illū mittite: qz illi cura est de vobis: Ergo obfirmabo sup te oculos meos. Tu g̃ oc'los tuos in illū erige ⁊ timeb vt dixi: ne in laqueū incurras. Audi aliū psalmū: Oculi mei sp ad dñm.
Ps.24 Et q̄si diceret illi: q̄d agt de pedib⁹ tuis: cū nō aīa te attēdis: qm̄ ipe inq̄t euellet de laqueo pedes meos. L Firmabo sup te oc'los meos. Postq̄m p̄misit huic ⁊ itellectū ⁊ protectionē suā: puertit se ad supbos vtētē tes' pctā sua ⁊ oīdit nob⁹ q̄d sit itellect⁹. Nolite eē
Thob.6. sicut equ⁹ ⁊ mul⁹: quibus nō est intellect⁹. Equus ⁊ mulus erecta ceruice sūt. Nō sūt equus ⁊ mulus sicut ille bos q̄ agnouit possessorē suū: ⁊ asi
Esa.j. nus p̄sepe dñi sui. Nolite esse sicut equus ⁊ mulus: quibus nō est intellectus. Quid em̄ patiunt tales? In freno ⁊ chamo maxillas eoz pstringe: qui nō appropinquant ad te. Equus ⁊ mul⁹ vis esse: vis nō habere sessorē: constringet os tuū ⁊ maxillę tuę in freno ⁊ chamo. Ipm os tuū pstringe tur quo iactas merita tua: ⁊ taces peccata tua. Ma xillas eoz pstringe: qui nō appropinquāt ad te hūi liando se. Multa flagella peccatoz. Nō est mirū si adhibito freno sequūtur flagella. Indomi tū em̄ aīal eē cupiebat: domat freno ⁊ flagello: atq̄

vtinã perdomeꝝ. Uerendũ est eñ ne nimiũ resi sten
do indomitũ relinqui mereaꝝ: ꝛ ire in suaz vagam li
Pš.72. centiã: vt dicaꝝ de illo: Prodiet tanq̃z ex adipe iniq̃
tas eoꝝ: sicut de illis: quibus modo sunt impunita
peccata. Ergo cũ flagellatur: corrigatur: domeꝝ: qz
ꝛ iste sic se dixit edomitum: equũ ꝛ mulũ se dixerat:
quoniaz tacuit. Sed vnde domitus est: Flagellis.
Cõuersus sum inquit in erũna mea: duz configereꝝ
spina. Siue flagella dicas: siue stimulos dicas: do
mat deus iumentũ cui insidet: quia iumẽto expedit
vt insidaꝝ. Nõ eñ defatigatus deus ambulãdo pe
Matth.21. dibus: iſedit iumento: Aut vero nõ plenũ mysteriũ
ẽ: qõ asellus adductus ẽ dño. Popul⁹ mitis ꝛ man
Pš.24. suetus: portans bene dominũ asellus est: ꝛ tẽdit in
bieruſalẽ. Diriget eñ mites in iudicio: sicut dic̃ ali
us psalmus: Docebit mansuetos vias suas. Quos
mansuetos: Nõ erigẽtes ceruices aduersus doma
torem suũ: patientes flagella ꝛ frena: postea sic do
miti: vt sine flagello ambulent: ꝛ sine freno ꝛ chamo
viã teneãt. Si caueris isto sessore: tu cades: nõ ille:
qz multa flagella pctõris: Sperantẽ autem in
dño misericordia circũdabit. Quomõ ẽ re
fugiuz a pressura: Quẽ ꝓmo circũdat pssura: post
Pš.83 ea circũdat misericordia: quoniaz misericordiã da
bit: qui legem dedit: legẽ in flagellis: misericordiam
in consolationib us. Sperantẽ autem in dño miseri
AB cordia circũdabit. Ergo quid concludiꝝ: Lętami
ni in dño ꝛ exultate iusti. O qui lętamini in vo
bis: O impij: o superbi: qui lętamini in vobis: iam
Ro.4 credentes in euz: qui iustificat impium: deputaꝝ fi
des vestra ad iusticiam. Lętamini in domino ꝛ ex
ultate iusti. Et exultate: subaudis in domino. Qua
re: Quia iam iusti. Unde iusti: Nõ meritis vestris:
sed gratia illius. Unde iusti: Quia iustificati. ¶ Et
gloziamini oñes recti corde. Quid est recti
corde: Nõ resistentes deo. Intendat ergo charitas
vestra: ꝛ intelligite rectũ cor. Breuiter dico: sed ta
men maxime cõmendandũ: deo aũt gratias: qõ i fi
ne est: inhęreat sensibus vestris. Inter rectuz cor ꝛ
praui cor: hoc interest. Quisq̃s homo quicq̃d pati
tur ꝓter voluntatẽ afflictionis: męroris: laboris: hu
miliationis: nõ tribuit nisi voluntati dei iuste: nõ illi
dans insipientiã: qõ quasi nesciat quid agat: qz talẽ
flagellat: ꝛ talibus parcit: ipe est rectus corde. Per
uersi aũt corde sunt ꝛ praui ꝛ distorti: qui oñia quę
patiunꝝ mala inique se pati dicũt: dantes illi iniqui
tatẽ: p cuius voluntatẽ patiuntur: aut quia nõ ei au
det dare iniquitatẽ: auferũt ei gubernationẽ. Quia
ipe inquit: nõ potest facere iniquũ: iniquũ autez est
vt ego patiar: ꝛ ille non patiaꝝ. Concedo eñ vt sim
peccator: certe sũt peiores qui lętantur ꝛ ego tribu
lor: quia ꝗ iniquũ est: vt etiaz peiores me lętẽtur:
ꝛ ego tribuler: q̃ aut iustus: aut min⁹ peccator ꝗ il
li sũ: ꝛ certũ est apud me hoc esse iniustũ: ꝛ certũ est
M apud me: qz deus nõ faciet iniustũ. Deus nõ guber
nat res hũanas: nec cura est illi de nobis. Ergo pra
Pš.13.et.52. ui corde: id est distorti corde tres habẽt sententias:
Aut nõ est de⁹: dixit eñ stultus i corde suo: nõ ẽ de
us: ꝛ fuit dictũ de diluuio illo: nõ defuit talis doctri
na philosopho⁹: nõ defuerũt qui dicerent nõ eẽ de
um: q̃ gubernat oñia ꝛ condidit oñia: sed esse mul
tos deos vacãtes sibi ꝓter mundũ: nõ curãtes ista.
Ergo aut nõ est deus: sicut dixit imp⁹ cui displicet
quicq̃d illi accidit ꝓter voluntatẽ: ꝛ alteri nõ accidit
cui se ꝓponit. Aut iniust⁹ deus est cui ista placent: ꝛ
q̃ hęc facit. Aut nõ gubernat deus res hũanas: nec
cura est illi de hoib⁹. In istis trib⁹ sentẽtijs magna
impietas: aut negare deũ: aut dicere iniustũ: aut au
ferre illi gubernationez rerũ. Quare hoc: Quia di
storꝝ ẽ corde. Rectus est de⁹ ꝛ ideo distortũ cor illi
nõ acquieſcit. Qõ in alio psalmo ẽ: Qz bonus deus Pš.72.
israel rectis corde. Et qz talẽ habebat ipe aliqñ ỏ se
sententiã inquiẽs: Quõ sciuit de⁹: aut si ẽ scientia in
altissimo: ideo ibi subiecit: Dei aũt pene moti sunt
pedes. Quomõ distortũ lignũ: ꝛ si disponas in pa
uimẽto equali: nõ collocaꝝ: nõ cõpaginaꝝ: nec adiũ
gik: ꝗ semp agitaꝝ ꝛ nutat: nõ qz ineq̃le ẽ vbi posui
sti: ꝗ qz distortũ est qõ posuisti: Ita ꝛ cor tuũ q̃diu
praui ẽ ꝛ distortũ: nõ põt colliniari rectitudini dei:
ꝛ nõ põt in illo collocari vt hęreat illi ꝛ fiat rectum.
Qui autẽ adhęret dño: vn⁹ ſpũs est. Ideo recti cor j.Cor.6.
de gloziamini dixit. Quõ recti corde gloziaꝝ: Au
dite gloziationẽ ipo⁹. Nõ solũ eñ dixit Ap̃s: sed ꝛ Ro.5.
gloziamur in tribulatiõibus. Nã nõ est magnũ glo
riari in gaudijs: gloziari in lęticijs: rect⁹ corde etiã i
tribulatiõe gloziaꝝ. Et audi quõ gloziaꝝ in tribulati
one: qz nõ frustra quisq̃: nõ supuacue. Uide rectum
cor: Sciẽtes inquit: qz tribulatio patientiã operaꝝ:
patientia aũt ꝓbationẽ: ꝓbatio vero spem: spes au
tẽ nõ ꝛfundit: qz charitas dei diffusa est in cordibus
nostris p spiritũ sanctũ q̃ datus ẽ nobis. Sic est er
go rectũ cor fratres. Cuicũq̃ aliquid accidit: dicaꝝ:
Dñs dedit: dñs abstulit. Ecce rectũ cor: sic dño pla Job.1.
cuit ita factũ ẽ: sit nomẽ dñi bñdictũ. Qui abstulit:
q̃d abstulit: cui abstulit: qñ abstulit: sit nomẽ dñi bñ
dictũ: Et nõ dixit: dñs dedit: diabol⁹ abstulit. Intẽ
dat ergo charitas vestra: ne forte dicatis: hęc mihi
diabolus fecit. Prorsus ad deũ tuũ refer flagellum
tuũ: qz nec diabolus tibi aliq̃d facit: nisi ille ꝓmittat
q̃ desup habet potestatẽ: aut ad pęnam: aut ad disci
plinã. Ad pęnã impijs: ad disciplinaz filijs. Flagel- Heb.12
lat aũt oẽm filiũ quẽ recipit. Me te sine flagello spe
res futurũ: nisi forte cogites exhęredari. Flagellat
omnẽ filiũ quem recipit. Ita ne omnẽ: Ubi te vole
bas abscondere: Omnẽ: ꝛ null⁹ exceptus: null⁹ sine
flagello erit. Quid ad omnẽ: Uis audire quẽ oẽm:
Etiã vnicus sine peccato: nõ tamẽ sine flagello. Uñ
ipe vnicus portans infirmitatẽ tuã: ꝛ ꝓfigurans in
se psonã tuã: tanq̃z caput gestans psonã tuã: etiã cor
poris sui: cũ appropinquaret passioni ex hoie quez
gerebat contristatus est: vt te lętificaret: contrista- Matth.26.
tus ẽ vt te cõsolareꝝ. Potuit eñ vtiq̃ sine tristicia
esse dñs: itur⁹ ad passionẽ. Si potuit miles: nõ po
tuit impator: Quõ potuit miles: Attende paulum
exultantẽ ꝓpinquantẽ passioni: Ego aũt iã inq̃t im- 2.Timoth.4.
molor ꝛ tps resolutionis meę instat: bonũ certamẽ
certaui: cursũ consũmaui: fidẽ seruaui: de cętero su
perest mihi corona iusticię: quã mihi dñs reddet in
illa die iustus iudex. Nõ solũ aũt mihi: ꝗ ꝛ oibus q̃
diligũt aduentũ eius. Uidete quẽadmoduz exultat
ventur⁹ ad passionẽ. Ergo gaudet coronand⁹: con
tristaꝝ coronatur⁹. Quid igiꝝ portabat: Infirmita
tẽ quozundã: qui veniente tribulatiõe vel morte cõ
tristanꝝ. Sed vide quõ eos ducit in directionẽ cor
dis: Ecce tu volebas viuere: nõ volebas tibi aliq̃d
accidere: sed deus aliud voluit. Duę volũtates sũt: 3.sen.dis.17. Ex affectu.

sed voluntas tua corrigat ad voluntatē dei: nō vo/
lūtas dei vertorqueat ad tuā. Prauа ē em̄ tua: regu/
la est illa. Stet regula: ⁊ qđ prauū est: ad regulā cor/
rigat. Videte quō h̄ docet dn̄s ihesus christ⁹: Triſt
Matth.26. est aīa mea vsq; ad mortē. Et: Pater si fieri potest
transeat a me calix iſte. Ecce ostēdit hūanā voluntа
tē. Sed vide rectū cor: Verūtamē nō qđ ego volo:
ꝫ qđ tu vis pater. Hoc g̃ fac gaudēs in his q̃ tibi ac
cidūt: ⁊ si euenerit dies illa vltim⁹: gaude: Aut si sur
repit hūana cuiusdā voluntatis fragilitas: cito diri/
gat in deū: vt sis in eis q̃bus dicit: Gloriami nōes
recti corde.

Explicit Tractatus de pſ. XXXI.
Incipit Tractatus de pſ. XXXII.

Expositio psalmi.

A Exultate iusti in dn̄o. Exultate iusti: nō
in vobis: Nō em̄ hoc tutū est: ꝫ in domīo.
Al. †collauda tio. Rectos decet †laudatio. Ipi laudant
dn̄m: q̃ se ꝫbāt dn̄o: Aliter em̄ distorti ⁊ praui sūt.
Cōfitemi dn̄o in cithara. Confitemini dn̄o ex
Ro. 12. hibētes ei corpa vra hostiā viuā. Jn psalterio
Matth.22. decachordo psallite ei. Seruiant mēbra vra
dilectioni dei ⁊ primi: in q̃bus tria ⁊ septez p̃cepta
seruant. Cantate ei canticū nouū. Cantate ei
Al. †psallite ei i vociferatione. canticū gratię fidei. Bene †cātate ei in iubila/
Al. †rectū ē ver bum. tione. Bene cātate ei in letitia. Qm̄ †rectus est
sermo dn̄i. Qm̄ rectus est sermo dn̄i ad faciēdos
vos qđ p vos fieri nō potestis. Et oīa opa ei⁹ in
fide. Ne quisq; se meritis operū pueniſſe ad fidem
putet: cū in ipa fide sint oīa opa q̃ diligit deus. Di/
ligit misericordiā ⁊ iudiciū. Diligit em̄ miseri
cordiā quā nūc p̃rogat: ⁊ iudiciū quo id quod p̃ro/
gauerit exigit. Misericordia dn̄i plena ē ter
ra. Per orbē peccata dimittunt hoībus in miseri/
cordia dn̄i. Verbo dn̄i celi firmati sūt. Nō em̄
a seipis: ꝫ ꝟbo dn̄i iusti firmati sunt. Et spū oris
ei⁹ oīs virt⁹ eor. Et sācto ei⁹ spū oīs fides eor.
Cōgregās sic in vtre aq̃s maris. Cōgregat
pl̃os secli in cōfessionē mortificati pctī: ne p supbiā
libere defluāt. Ponēs in thesauris abyssos.
Et eis occulta sua seruat ad diuitias. Timeat do/
minū oīnis terra. Timeat oīs pctōr: vt peccare
desinat. Ab ipo em̄ cōmoueant† vniuersa.
Al. †oēs inhabi tātes orbem. Nec terror⁹ hoīm vel cuiusq; creaturę: ꝫ ab ipso
cōmoueant oēs q̃ habitāt orbē. Qm̄ ipe dixit et
facta sūt. Nō em̄ ea q̃ timeāt alius aliq̃s fecit: sed
ipe dixit ⁊ facta sūt. Ipe mādauit ⁊ creata sūt.
Ipe mādauit verbo suo: ⁊ creata sunt. Dn̄s dissi/
pat ꝯsilia gentiū. Nō ei⁹ regnū: ꝫ sua p̃rentiuz
regna. Reprobat aūt cogitatiōes popularū. Beatitudinē terrenā occupiscentiū. Et repro/
bat ꝯsilia principū. Talib⁹ pl̃is dn̄ari p̃rētiū.
Cōsiliū vo dn̄i manet in eternū. Cōsiliū vo
dn̄i q̃ beatū nō facit: nisi subditū sibi: manet in eter/
Al. †i generati/ onem ⁊ genera/ tionem. nū. Cogitatiōes cordis ei⁹ †in secula secu/
loz. Cogitatiōes sapię ei⁹ nō sūt mutabiles: ꝫ ma
nētes in seculū seculi. Beata gens cui⁹ est dn̄s
B Al. †eius. de⁹ †eor. Una gēs beata est: ptinēs ad celestē ciui
tatē: q̃ sibi dn̄m nō nisi deū suū elegit. Populus
quē elegit dn̄s in hereditatē sibi. Neq; hec
a seipa: ꝫ dei munere electa est: vt possidēdo eā icul/
tā ⁊ miserā esse nō sinat. De celo respexit dn̄s:
vidit oēs filios hoim. De aīa iusta misericor/
diter vidit dn̄s oīnes q̃ in nouā vitā renasci volunt.
De p̃parato habitaculo suo. De habitaculo
susceptiōis būanę qđ p̃parauit sibi. Respexit sup
oēs q̃ inhabitāt terraz. Misericordiā vidit oēs
q̃ ihabitāt carnē: vt p̃sit illi in regēdo eos. Qui fin
xit singillati corda eor. Qui cordib⁹ eor vōa
1.Cor.12. p̃pa spiritalit̃ tribuit: vt nec totū corp⁹ ocul⁹: nec to
tū auditus: ꝫ alius sic: ali⁹ aūt sic incorporent chri/
sto. Qui intelligit oīa opa eor. Apud illū in/
Al. †tale tellecta sūt opa eor. Nō †saluus fit rex in mul/
titudine virtutis. Nō salu⁹ fit q̃ carnē suā regit
Al. †tale si in sua virtute multū p̃supserit. Nec gigas†sal
uus erit in multitudine virtutis suę. Nec
quisq; militat ptra p̃suetudinē occupiscentię suę: vel
ptra diabolū ⁊ angelos eius: saluus erit: si se suę for
Al. †fallit titudini multū cōmiserit. †Abendax equus ad
3.sen. affect. salutē. Fallit: quisq; putat vel p̃ hominēs inē ho
mines acceptā se salutē adipisci: vel impetu animo/
sitatis suę defendi a pricie. In abundantia aūt
Al. †fallit virtutis suę †nō erit saluus. Ecce oculi do
mini sup metuētes eū. Qua si salutē quęris: ec
ce oculus dn̄i sup timētes eū. †Sperantes sup
Al. †in eū sperant. misericordia ei⁹. Et sperātes nō in vires suas: ſ
in misericordia ei⁹. Vt eruat a morte aīas eo/
rū: ⁊ alat eos in fame. Ut det eis alimentū ver
bi ⁊ sempiternę veritatis: qđ amiserant dū p̃sumūt
in viribus suis: ⁊ ideo nec ipas vires habent a fame
iusticię. Aīa nostra †patiens erit dn̄o. Ut aut
Al. †sustinet minum. postea saginet escis incorruptibilibus: interim duz
hic est: aīa nostra patiens erit dn̄o. Qm̄ adiutor
⁊ p̃tector noster est. Adiutor noster est dū cona
mur ad deuz: ⁊ p̃tector dum resistimus aduersario.
Quia in ipo lętabit cor nostrū. Nō em̄ i no/
bis vbi magna fuit illo inopia est: ꝫ in ipo lętabitur
cor nostrū. Et i noie sancto ei⁹ sperabimus.
Et ideo sperabim⁹ venturos nos ad deū: qz nob ab/
sentib⁹ p̃ fidē misit nomē suū. Fiat misericordia
Al. †quem/ dum. tua dne sup nos: † sicut sperauimus in te.
Fiat misericordia tua dne sup nos: spes em̄ nō p̃fū
dit: quia sperauimus in te.

Jtē sermo p̃mus ō p̃ma p̃te eiusdē psalmi.

P Salmus iste admonet nos exultare domīo.
Inscribit aūt Jpi dauid. Qui ergo pertī
net ad sacratissimū dauid: dominū nostrū iesū chri/
stū q̃ mandauit audiant ⁊ voce sua dicant: voce sua
exultēt in dn̄o. Sic aūt incipit.

Exultate iusti in dn̄o. Iniusti exultēt in
seculo: finito isto seculo: finit exultatio iniu
stoz. Exultēt aūt iusti in dn̄o: quia pmanē/
te dn̄o: pmanebit iustoz exultatio. Exultare aūt in
dn̄o ita q̃uenit vt laudem⁹ illuz: qui solus nō hz qđ
nobis displiceat: ⁊ nemo taz multa habet q̃ infideli/
bus displicēt: ⁊ breue p̃ceptū est: ille placet deo: cui
placet de⁹. Nec leue putet: hoc charissimi. Videtis
etiā quanti disputāt ptra deū: q̃ multis displiceant
opa eius. Cū em̄ facere voluerit ptra voluntatē ho
minū: quia dn̄s est: ⁊ nouit qđ faciat: nec tantū attē/
dit nostrā volūtatē q̃ vtilitatē. Illi q̃ malūt suā vo/
luntatē impleri q̃ dei: volūt ad suā volūtatē flectere
deū: nō suā corrigere ad deū. Talib⁹ hoībus infide
libus: impijs: iniquis: ⁊ qđ piget dicere: sed tñ dicā:
nostis em̄ q̃ verū dicā: facili⁹ placet pantomimus
q̃ deus: pterea cuz dixisset: Exultate iusti in dn̄o:

qz exultare in illo nisi laudādo nō possum⁹. Eū aūt laudam⁹: cui tāto magis placem⁹: quāto magis ipe nobis placuerit. Rectos inqt decet laudatio. Qui sunt recti? Qui dirigunt coz fm voluntatem dei: z si eos pturbat hūana fragilitas: diuina psolat equitas: Quis aūt corde mortali puatim aliqd velint: quo suę interim cause vl negocio: vel p̄senti necessitati ꝓueniāt: vbi intellexerint z cognouerint aliud deū velle: ꝓponūt voluntatē meliozis voluntati suę: z volūtatē oīpotētis voluntati infirmi: z voluntatē dei voluntati hoīs. Quātū em̄ de⁹ distat ab homine: tantū volūtas dei a volūtate hoīs. Unde gerens hoīem christ⁹: z regulā nobis ꝓponēs: docens nos viuere: z p̄stans nobis viuere: ostēdit hominis quandā paruatā volūtatē: in qua suā figurauit z nostrā: qz caput nostrū est: z ad eū sicut nostis tāq̄ mēbra vtiq̄ ptinem⁹: Pater inqt si fieri potest trāseat a me calix iste. Hęc hūana volūtas erat: ꝓpriū aliqd z tāq̄ puatū volēs: Sz qz recto corde voluit eē hominē qcqd in illo aliquantū curuū esset: ad illū dirigeret q̄ semp est rectus: Uerū nō qđ ego volo ait: s qđ tu pat. Sed qđ possit mali velle christ⁹? Quid postremo aliud posset velle q̄ pater? Quoz vna est diuinitas: nō pōt esse dispar volūtas. Sed ex psona hoīs trāsfigurans in se suos q̄s in se transfigurauit cū ait: Esuriui z dedistis mihi māducare: q̄s in se transfigurauit: cū furenti z sanctos psequenti saulo clamauit desup quę nemo tāgebat: Saule saule qđ me pseqūris: ostēdit quandā hoīs ꝓpriā voluntatez: ostēdit z correxit te. Ecce vide inquit te in me: qz potes aliqd ꝓpriū velle: vt aliud deus velit. Concedit hoc hūanę fragilitati: ꝓcedit hūanę infirmitati. Ali quid ꝓpriū velle difficile est: vt non tibi ꝓtingat: sed statim cogita q̄ sit sup̄ te: illū supra te: tu ifra illū: Illū creatorē te creaturā. Illū dīm: te serūm: Illū oīpotētē: te infirmū: Et corrigēs te subiūgensq̄ volūtati eius ac dicēs: Uerū: nō quod ego volo: s qđ tu vis p̄. Quō disiūctus es a deo: q̄ iā hoc vis qđ de⁹? Erg̃ rect⁹ z te decet laudatio: qm̄ rectos decet laudatio. Si aūt curu⁹ fuer⁹: laudas deū quādo tibi bñ iustū: nō est male. Quādo aūt male si iustū: nō est male. Iustū est autē: qm̄ ab illo fit q̄ iuste facere mihil pōt. Et eris insulsus puer in domo patris: amās patrē si tibi blandit: z odio habēs qñ te flagellat: q̄si nō z blandiēs z flagellās hereditatē pareret. Uide autē quēadmodū decet rectos laudatio: Audi vocē recti laudātis ex alio psalmo: Benedicā dīm in oī tpe: semp laus ei⁹ in oze meo. Qđ est in oī tpe: hoc est semp: Et qđ est benedicā: hoc est laus ei⁹ in oze meo. Oī tpe z semp: siue in prosperis siue in aduersis: Nam si in prosperis z nō in aduersis: quō omni tpe? Quō semper? Et audiuimus multas multoz tales voces: quādo illis ꝓuenit aliqua felicitas: exultant: gaudent: cātāt deo: laudant deū: nō sunt improbandi: imo gaudendū est illis: qz multi. Sed isti qui iā deū laudare ex psperitatis pte cęperūt: docēdi sūt patrē agnoscere flagellātē: nec murmurare aduersus corrigētis manū: ne sp praui remanētes exheredari mereant. Ut facti iam recti. Quid est recti? Ut nihil illis displiceat quod fecerit deus: possint z in aduersis deū laudare z dicere: Dñs dedit: dñs abstulit: sicut dño placuit ita factū est: sit nomē dñi benedictū. Tales rectos decet

laudatio: nō ꝓmo laudaturos: z postea vituperaturos. Ergo iusti recti: exultate in dño: quia vos decet laudatio. Nemo dicat: quis ergo iust⁹? aut quādo ero iustus? Nolite vos abiicere z desperare de vobis: homines estis: ad imaginē dei facti estis: qui vos hoies fecit: ꝓ vobis z hō factus est: vt multi filij ad hereditatē sempiternā adoptaremini: sanguis vnici ꝓ vob effusus ē. Si vob ex terrena fragilitate viluistis: ex p̄cio vestro vos appēdite: qđ māducetis: quid bibatis: quo subscribamī: tamen digne cogitate: Nunqđ hoc vos monemus: vt superbi sitis: z vobis aliquā pfectionē audeat⁹ arrogare? Sed nō iterū ab oīni iustitia vos putare debetis extolles fieri. Nolo em̄ vos iterrogare de iustitia vestra: fortassis em̄ nemo vestrū mihi audeat respondere: iustus sū: s interrogo vos de fide vestra. Sicut nemo vestrū audet dicere: iustus sum: sic nemo audeat dicere: fidelis sū. Nondum quęro quid viuas: sed quęro qđ credas: Respōsurus es credere te in christū: Non audisti apostolū: Justus ex fide viuit? Fides tua iustitia tua: quia vtiq̄ si credis caues: si aūt caues contaris: z conatū tuū nouit deus: z voluntatē tuaz inspicit: z luctā cū carne considerat: z hortatur vt pugnes: z adiuuat vt vincas: z certantē inspectat: z deficientē subleuat: z vincentē coronat. Ergo exultate iusti in dño. Hoc dixerim: exultate fideles in domino: qz iust⁹ ex fide viuit. Rectos decet laudatio. Discite gratias agere deo: z in ꝓsperitatib⁹ z in tribulationib⁹. Discite habere in corde qđ habet ois hō in lingua: qđ vult de⁹ hoc agat. Ipa lingua populariis: plerūq̄ est doctrina salutaris. Quis non quotidie dicit: qđ vult de⁹ hoc agat? Et rectus erit inter eos qui exultāt in dño: z quos decet laudatio. Quales alloquit̄ pseqūter psalmus z dicit: Cōfitemi dño in cithara: z †psalterio decē chordaꝝ psallite †ei. Hoc em̄ etiā modo cantabam⁹: Boze psono exp̄mentes: corda vestra docebam⁹. Nonne id egit institutio in noie christi vigiliaꝝ istarū: vt ex isto loco citharę pellerent̄? Et ecce ipę iubent̄ sonare: Cōfitemini inqt dño in cithara: in psalterio decē chordaꝝ psallite ei. Nemo cōuertat coz ad organa theatrica. Qđ ei iubet̄: in se habet: sicut alibi dr: In me sunt deus vota tua: quę reddā laudationes tibi. Meminerūt qui ꝓdē affuerūt: quādo quid interfsit inter psalteriū z citharā: sicut potuimus sermōe discreuimus: z ad intellectū oīm pducere interim conati sumus. Quantū aūt effecerimus viderint q̄ audierūt: z nūc importune repetimus: vt in ista diuersitate duoꝝ instrumentoꝝ musicoꝝ: diuersitatē factoꝝ humanoꝝ inueniamus: significataz p hęc: implendā aūt p vitā nostrā. Cithara lignū est illud cōcauū tanq̄ tympanū pendente testudine: cui ligno chordę innitunt̄ vt tactę resonēt. Non plectrū dico q̄ tanguntur: s lignū illud dixi ꝓcauū cui supiacēt: cui quodāmō incūbūt: vt ex illo cū tāguntur tremefactę: z ex illa ꝓcuitate sonū ꝓcipiētes magis canorę reddant. Hoc g̃ lignū cithara in inferiore parte habet: psalteriū in supiore. Hęc ē distinctio. Jubemur autē mō ꝓfiteri in cithara: z psallere in psalterio decem chordaꝝ. Nō dixit in cithara decē chordaꝝ: neq̄ in hoc psalmo: neq̄ si nō fallor alicubi. Legāt z cōsiderent meli⁹: z ociosius filij nostri lectores: tū quantū mihi videor meminisse: multis locis inuenimus psal-

F

terīū dec̄ chordax: citharā dec̄ chordax nusq̄ mi/
hi lectū occurrit. Dementote citharaz ex inferioze
parte habere quo sonat: psalteriū ex supioze. Ex ife
rioze vita: id est terrena habemus prosperitatē ⁊ ad
Ps.33 uersitatē: vnde dēū laudem⁹ in vtroq̄: vt sp sit laus
eius in oze nostro: ⁊ benedicamus dñm in oīi tem/
poze. Est eīm quędā terrena ꝓsperitas: est quędam
terrena aduersitas: ex vtroq̄ laudandus est de⁹ vt
citharizem⁹. Quę est terrena ꝓspitas? Cū sani sum⁹
fm carnē: cū abundant oīia quibus viuimus: cum
incolumitas nostra seruat: cū fructus large prouе/
niūt: cū solem suū oriri facit super bonos ⁊ malos: ⁊
Matth.5. pluit sup iustos ⁊ iniustos. Hęc oīia ad vitā terre/
nā ptinent. Quisquis inde nō laudat dēū: ingrat⁹ ē.
Nunqd quia terrena: ideo nō dei sunt? Aut ideo al/
ter ea dare cogitandus est: qz dant ⁊ malis. Multi/
Ps.144. plex ē eīm misericordia dei: patiens ē ⁊ longanimis.
Inde magis significat quid seruet bonis: cuz oīndit
quanta donet ⁊ malis. Aduersitates aūt ex inferio/
re vtiq̄ parte de fragilitate generis humani in dolo/
ribus: in languoribus: in pressuris: in tribulationib⁹:
in temptatiōibus. Ubiq̄ laudet dēū qui citharizat:
nō attendat quia inferioza sunt: sed quia ⁊ regi ⁊ gu
Sap.8. bernari nō possūt nisi ab illa sapientia quę attingit
a fine vsq̄ ad finē fortiter: ⁊ disponit oīia suauiter.
Non eīm cęlestia regit ⁊ terrena deserit. Aut non illi
Ps.138. dicitur: Quo abibo a spiritu tuo: ⁊ a facie tua ꝙ fu/
giam? Si ascendero in cęlū tu illic es: si descendero
in infernum ades. Ubi ergo dest qui nusq̄ non est?
Ergo confitere domino in cithara: siue tibi abūdet
terrenuz aliquid: Gratias age illi qui dedit: siue tibi
desit: si forte dāno tibi auferat aliq̄d: citharizа secu/
rus. Non ē eīm ille tibi ablatus qui dedit: q̄uis ti/
bi ablatū fuerit qō dedit: Etiaz sic inq̄ citharizа se/
curus: certus in deo tuo: Tange chordas in corde
tuo: ⁊ dic tanq̄ in cithara in inferioze parte bene so/
Job.1. nante: Dominus dedit: dñs abstulit: sicut dño pla/
cuit ita factū est: sit nomen dñi benedictū. Jam vo
G cū attendis superioza dona dei: quid tibi contulerit
ꝓceptoz̄ū: quia doctrina cęlesti te imbuerit: qd ti/
bi desup ex illius veritatis fonte p̄ceperit: cōuertere
⁊ ad psalteriū: ⁊ psalle dño in psalterio dec̄ chorda
Deut.5. rū. Pręcepta eīm legis decē sunt. In decem p̄ceptis
Concor.3.sen. legis habes psalteriū: Perfecta res est. Habes ibi
dis.37.Sed ia3. dilectionē dei in tribus: ⁊ dilectionē ꝓximi in septē:
Matth.22. Et vtiq̄ nosti dño dicēte. qz in his duobus p̄ceptis
tota lex pendet ⁊ ꝓphetę. Dicit tibi deus desup: quia
Deut.6 dñs deus tuus: deus vnus ē: Habes vnā chordam.
Deut.5 Nō accipias inuanū nomen dñi dei tui: Habes al/
Ibidem. terā chordā. Obserua diem sabbati: non carnaliter:
nō iudaicis delicijs: qui ocio abutunt ad nequiciaz.
Melius eīm vtiq̄ tota die foderent: q̄z tota die sal/
tarēt. Sed tu cogitans requiē in deo tuo: ⁊ propter
Job.8. ipam requiē oīia faciens: abstine ab opere seruili:
Concor.3.sent. Oīnis eīm qui facit peccatū: seruus est peccati. Hęc
dis.37.Tertiuz tria ptinent ad dilectionez dei: cuius cogita vnitatē:
vero. veritatē ⁊ voluntatez. Est eīm quędam voluntas in
domino vbi verū sabbatū: vera requies. Unde di/
Ps.35. citur: Delectare in domino: et dabit tibi petitiones
cordis tui. Quis eīm sic delectat: q̄z ille qui fecit om/
Tob.4 nia quę delectant? Jn his tribus charitas dei: in se/
Matth.7 ptem alijs charitas ꝓximi. Ne facias alij qō pati
Deut.5 non vis. Honozes patrē ⁊ matrē: quia vis te bono/
rari a filijs tuis: Nō mechaberis: quia nec mecharis
vxorē tuam post te vis. Non occides: quia ⁊ occidi
non vis. Non fureris: quia furtum pati tu non vis.
Non falsū testimoniū dicas: quia odisti aduersū te
falsū testimoniū dicentē. Non concupiscas vxorez
ꝓximi tui: quia ⁊ tuaz non vis ab alio concupisci.
Non cōcupiscas rem aliquā ꝓximi tui: quia si qs
tuā ꝓcupiscit: displicet tibi. Cōuerte ⁊ in te linguā:
quando tibi displicet qui tibi nocet. Hęc oīia pre/
cepta dei sunt: sapientia donante data sunt: desuper
sonant. Tange psalteriū: imple legē quā dñs deus Matth.5
tuus nō venit soluere: sed adimplere. Implebis eīm
amore quod timore non poteras. Qui eīm timendo
non facit male: male faceret si liceret: Iracꝫ ⁊ si fa/
cultas nō datur: voluntas tenet. Non facio inquit.
Quare? Quia timeo. Nondū amas iusticiā: adhuc
seruus es. Esto filius: Sed ex bono seruo fit bonus
filius: Interim timendo noli facere: disces ⁊ ama/
re nō facere. Est eīm quędā pulchritudo iusticię: Pę
na te deterreat. Habet iusticia formaz suam: oculos
quęrit: accendit amatores suos. Pro hac martyres
seculū calcantes: sanguinē fuderunt: Quid amabāt
quando istis oīnibus renūciabant? Non eīm illi nō
erant amatores: aut hoc vobis dicimus: vt nō ame
tis? Qui non amat friguit: obriguit. Ametur: sed il/
la pulchritudo quę cordis oculos q̄rit. Ametur: & il
la pulchritudo q̄ laudat. Justicia incēdit animos:
iusticia accensi promunt verba: edunt voces: vndi/
q̄z dicunt: bene: optime. Quid viderunt? Jn quo
pulcher est curu⁹ senex? Non eīm si procedat senex
iustus: est aliquid in eius corpore quod ametur: ⁊ ta
men amatur ab oīnibus. Ibi amatur vbi non vide/
tur: immo ibi amat vbi corde videtur. Delectet vos
ergo: ⁊ rogate dominū vt delectet: Dominus enim Ps.84.
dabit suauitatē: ⁊ terra nostra dabit fructum suum:
vt per charitatē impleatis: quod per timorē imple/
re difficile est. Quod dico difficile est: nō potest ad/
huc animus: mallet non esse quod pręcipit: si ad fa/
ciendū amore non ducitur: sed timore coartat: Mo/ Deut.5
li furtū facere: time gehennas: mallet non esse gehē
nam in quaz mitteretur. Quando incipit amare iu/
sticiā: nisi quando mallet furta non esse? Et si gehē
nę non essent: in quas fures mitterent? Hoc est ama
re iusticiā. Et ipa iusticia qualis est? Quis illā pin/
git? Sapiētia dei quā pulchritudinē habet? Per il/
lam pulchra sūt oīnia: quę oculis placent. Ad vidē
dā complectendā: corda mundanda sunt. Hui⁹ nos
amatores profitemur: ipsa nos componit vt ei non
displiceamus. Et quādo nos reprehendūt homines
in his rebus in quibus ei quā diligimus placeam⁹?
quō praui habemur apud reprehensores nros: Quo
mō ab illis contemnimur et oīno nihilipendimur?
Amatores lubrici ⁊ amabiles fēminarum: quando
amatę ipsoz componūt illos fm oculos suos: si ip/
sis placeant: non curant eos quibus displiceant: pu
tantes sibi sufficere quod earum oculis placent ad
quas affectant: ⁊ plerumq̄ grauibus displicent: im
mo semper grauib⁹ displicent: ⁊ melioze iudicio re/
prehendunt. Non bene tonsus es dicit vir grauis
lasciuo adolescenti: non te decet cū talibus cincīnis
incedere. Mouit aūt ille capillos suos placere nescio
cui: Odit te reprehendentē vero iudicio: ⁊ seruat in se
qō placet puerso ꝓsilio. Jnimicū te putat: qz turpi

tudinē remis: Fugit oc̃los tuos: ꝛ oīno ñ curat q̄re regula iusticię reꝑbēdat. Si ḡ illi nō curāt reꝑbēsores veraces: vt sint formosi fallaces: nos in his reb⁹ in qb⁹ placem⁹ sapię dei: nō debem⁹ curare irrisores iniustos nō habētes oc̃los vñ videāt qō amamus.

K Hęc cogitātes recti corde: ꝓfitemī dño in cithara: i psalterio decē chordar̄ psallite ei. Cāta te ei cāticū nouū. Exuite vetustatē: nostis cāticum nouū. Nou⁹ hō: nouū testamētū: nouū cāticū. Nō ptinet nouū canticū ad hoies veteres. Nō illud dicūt nisi hoies noui: renouati p̄ gratiā ex vetustate: ꝛ ptinentes iā ad testamētū nouū: qō ē regnū cęlor̄. Et suspirat ois amor nr̄: ꝛ cāt canticū nouū: Cāt cāticū nouū nō lingua ꝫ vita. Cāte ei cāticum nouū: Bene cantate ei. Quęrit vnusquisq̄ quō cantet deo. Canta illi: sed noli male. Non vult offendi aures suas. Bene cātate fratres. Si alicui bono auditori musico quādo tibi dicit: Canta vt placeas ei: Et si vis aliqua instructione musicę artis cantare: trepidas ne displiceas artifici: quia qō in te īperit⁹ non agnoscit: artifex reprehendit. Quis afferat deo bene cantare: sic iudicanti de cantatore: sic examinā ti oīa: sic audienti: Quando potes afferre tā elegans artificiū cantandi: vt tam perfectis auribus in nullo displiceas: Ecce veluti modū cantandi dat tibi: noli quęrere verba: quasi explicare possis vnde delectetur. In iubilatione: cane. Hoc est em̄ bene canere deo: in iubilatione canta. Quid est in iubilatiōe canere: Intelligere: verbis explicare nō posse quod canitur ore deo. Etem̄ illi qui cāt̄ siue in messe: siue in vinea: siue in aliquo opere feruenti: cū cęperint in verbis canticor̄ exultare lętitia: veluti impleti tanta lętitia vt eā verbis explicare nō possint: auertunt se a syllabis verbor̄: ꝛ eunt in sonū iubilationis. Jubilū sonus quidez est significans cor parturire qō dicere non potest. Et quē decet ista iubilatio nisi ineffabilem deū: Ineffabilis em̄ est quē fari nō potes. Et si eū fari non potes: ꝛ tacere nō debes: quid restat nisi vt iubiles: Ut gaudeat cor sine verbis: ꝛ immensa latitudo gaudior̄ metas nō habeat syllabar̄. Bene cātate ei in iubilatiōe. Quia

L rectus est sermo domini. Et oīa opa eius in fide: In quo etiā displicet non rectis: rectus est ille: Et oīa opera eius in fide. Tua sint opera in fide: quia iustus ex fide viuit: ꝛ fides per dilectionez opatur. Tua sint opera in fide: quia in deū credendo fidelis efficeris. Opera dei quomō possunt eē in fide: quasi ꝛ deus ex fide viuat: Inuenimus ꝛ deuz fidelem: ꝛ hoc nō verbis nostris dicit: Apostolum audi: Fidelis inquit deus qui vos non ꝑmittet tentari supra q̄z potestis ferre: sed faciet cum temptatione prouentū vt possitis sustinere. Audistis fidelē deū: audite ꝛ alibi: Si tolerabimus ꝛ cōregnabim⁹: Si negauerim⁹ ꝛ ille nos negabit: Si nō credim⁹: ꝛ ipe fidelis ꝑmanet: negare semetipsū non potest. Habemus ergo fidelem deum: distinguamus potius fidelem deum a fideli homine. Fidelis homo est credens ꝑmittenti deo: fidelis deus est exhibēs qō ꝑmisit homini. Teneamus fidelissimū debitorē: qz tenemus misericordissimū ꝑmissorem. Neq̄z em̄ aliquid ei cōmodauimus: aut mutuū cōmendauimus vt teneam⁹ eū debitorē: cū ab illo habeam⁹ quicqd illi offerim⁹: ꝛ ex illo sit q̄cqd boni sum⁹: Oia bona q̄b⁹ gaudem⁹ ab illo sūt. Quis em̄ cognouit sensum dñi: aut q̄s ꝓsiliari⁹ ei⁹ fuit: aut q̄s ꝓior dedit ei ꝛ retribuet illi: Q̄m ab ipo ꝛ ꝑ ipm: ꝛ in ipo sūt oīa. Ergo nō ei aliq̄d dedim⁹: ꝛ tenem⁹ debitorē. Vñ debitorē: Quia ꝑmissor est. Nō dicim⁹ deo: Dñe redde qō accepisti: ꝫ redde qō ꝑmisisti: q̄m rect⁹ ē sermo dñi. Quid ē rect⁹ ē sermo dñi: Nō te fallit: tu eū noli fallere: imo tu te noli fallere. Quis em̄ fallet oīa scientē: Sz mētita ē iniq̄tas sibi. Q̄m rect⁹ est sermo dñi: ꝛ oīa opa ei⁹ in fide. Diligit misericordiā ꝛ iudiciū. Facita: qz deus facit ita. Intendite ista misericordiam ꝛ iudiciū. Misericordię tempus modo est: iudicij tempus post erit. Unde est misericordię tempus: Vocat modo auersos: donat peccata conuersis: Patiens est super peccatores donec cōuertant. Quandocunq̄z conuersi fuerint: p̄terita obliuiscit: futura ꝑmittit. Hortat pigros: consolat afflictos: docet studiosos: adiuuat dimicantes: neminē deserit laborantē ꝛ exclamantē ad se: donat vnde sibi sacrificet: ipe tribuit vnde placet. Magnum misericordię tempus: non transeat fratres: non nos transeat. Venturū est iudiciū. Erit ꝛ tunc pnitētia: sed iam infructuosa. Dicent intra se pnitentiā agentes: ꝛ pre angustia spiritus gemētes: Certe ista scripta sunt in libro sapientię: Quid nobis ꝓfuit superbia: ꝛ diuitiarū iactantia quid contulit nobis: Trāsierunt oīa tanq̄z vmbra. Modo dicamus: Transeunt oīa tanq̄z vmbra: modo fructuose dicam⁹: transeūt: ne tunc dicamus infructuose: oīa transierūt. Hoc ē ergo tempus misericordię: erit ꝛ iudicij. Ne putetis autē fratres: quia ista a se possūt in deo aliquo separi mō. Vident em̄ sibi aliquādo ꝓtraria: vt qui misericors est nō seruet iudiciū: ꝛ qui iudicij tenax est obliuiscat misericordiā. Oīpotens est de⁹: nec in misericordia amittit iudiciū: nec in iudicio misericordiā. Videret em̄ ꝓsiderat imaginē suā: fragilitatē nostrā: errorē nostrū: cęcitatē nostrā: ꝛ vocat: Et cōuersis ad se donat peccata: nō cōuersis nō donat. Misericors ē ꝛ iustus: Nunq̄d aūt iudiciū amisit: aut nō debuit iudicare inter cōuersos ꝛ nō cōuersos: An vobis iustū videt vt cōuersus ꝛ nō conuersus ęq̄liter habeant: vt eo modo suscipiat confitens ꝛ mentiens: humilis ꝛ supbus: Ergo habet ꝛ iudiciū i ipa misericordia. Rursus in illo iudicio habet misericordiā: in eos vtiq̄ qbus dictur⁹ ē: Esurui ꝛ dedistis mihi māducare. Etem̄ ōz in quadā epistola aplica: Judiciū em̄ sine misericordia illi qui non fecit misericordiā. Beati inquit misericordes: quoniā ipi⁹ miserebit de⁹. Ergo in illo iudicio erit ꝛ misericordia: ꝫ nō sine iudicio. Si em̄ nō in quēlibet: ꝫ in eū erit misericordia q̄ ꝓrogauit misericordiā: ꝛ ipsa misericordia iusta erit: qz confusa nō erit. Misericordia ē certe vt dimittant pctā: misericordia est vt tribuat vita ętna. Vide ibi iudiciū: Dimittite ꝛ dimittet vob: date ꝛ dabit vob. Certe dabit vob ꝛ dimittet vob: misericordia ē. Si inde recessisset a iudicio nō diceret: In q̄ mēsura mēsi fueritis: i ea remetiet vob. Audistis quēadmodū exhibeat de⁹ misericordiā ꝛ iudiciū. Exhibe ꝛ tu misericordiam ꝛ iudiciū. An forte ad deū ptinēt ista: ad hoiem nō ptinēt: Si ad hoiez nō pertinerent: nō diceret dñs phariseis: Relinquitis grauiora legis: misericordiā ꝛ iudiciū: Ergo pertinēt ad te misericordia ꝛ iudiciū. Ne pu-

Ro.ij.

Gal.5

2.sen.dis.26. Non est.

j.Cor.jo.

2.Timoth.2

Ro.ij.

Sap.5.

Matth.25

Jac.

Matth.5.

Matth.6.

Matth.7.

Matth.23.

tes q ad te misericordia ptineat: iudiciū aūt non ad te ptineat. Aliqñ audis causā inter duos: q̄z duoꝝ vnus est diues ⁊ alius paup: ⁊ cōtingit vt paup habeat causam malā: diues autē bonā. Jā ſi tu non es eruditus in regno dei: videris tibi bene facere ſi q̄ſi pauperē miserat⁹ abſcondas ⁊ ꝓtegas iniquitatē illi⁹: ⁊ velis eū iuſtificare: vt q̄ſi causam bonā habere videat. Et ſi reꝑhenſus fueris q male iudicaſti: q̄ſi de miſericordia reſpōdes: Noui: ⁊ ego ſcio: ꝙ pauper erat: miſericordia ei debebat: Quō tenuiſti miſericordiā: ⁊ pdidiſti iudiciū? Et quō inquis ſi tenerez iudiciū: nō amitterē miſericordiā? Pronūciarē aduerſus pauperē q̄ vnde redderet nō haberet. Aut ſi haberet: cū reddidiſſet vnde poſtea viueret nō inueniret? Aut tibi deus tu⁹: Ne accipias pſonā pauperis in iudicio. Lętez facile ē vt admoneamur pſonā diuitis non accipe. Hoc oīs hō videt: atq vtinā ſic oīs hō faceret. Illud ē vbi fallit: veluti q̄ vult placere deo: ſi pſonā pauꝑis in iudicio accipiat: ⁊ dicat ſa ui paupi: Immo ſi teneres vtrūq ⁊ miſericordiā et iudiciū: placeres deo. Primo qualē miſericordiā feciſti i eū cui⁹ imq̄tati fauiſti? Ecce ſaccello peccaſti: coꝛ pcuſſiſti: paup iſte iniqu⁹ remāſit: ⁊ tāto iniq̄oꝛ: quāto te ⁊ q̄ſi hoīem iuſtū fauere vidit iniq̄tati ſuę. Et te remāſit iniuſte adiutus: a deo receſſit iuſte pānādus. Qualē miſericordiā ꝓbuiſti ei quē iniuſtū feciſti? Ecce crudelioꝛ iuenerī q̄z miſericordioꝛ. Quid g̃ inquis facerē? Judicares ꝓmo fm cauſam: argueres pauperē: flecteres diuitē. Alius eſt iudicandi: ali⁹ petēdi loc⁹. Quādo te ille diues videret tenuiſſe iuſticiā: nō erexiſſe iniqui pauperis ceruicē: ſ pro merito peccati ſui obiurgaſſe te iuſte: nōne flecteret ille potēs ad miſericordiā petēti: q̄ lęt⁹ reddit⁹ erat te iudicāte? Q̄ uis ergo fratres pſalmi plura reſtēt: conſulendū eſt tamē viribus ⁊ animę ⁊ coꝛporis ꝓpter varietatē audientiū: quia ⁊ cū reficimur: ex eodē tritico veluti multi ſapores nobis fiūt: Ad vetergenda faſtidia: hęc vobis ſufficiant.

Exo.23.

23.q.4. Me amiſſo.

Sermo ſecundus de ſecunda parte eiuſdem pſalmi.

A Et in annūciando ⁊ in audiendo verbo veritatis: laboꝛ ē. Quē laboꝛē fratres ęquo animo toleremus: ſi ſententię dominicę ⁊ conditiōis noſtrę memineriṁ⁹? Ab ipo em̄ noſtri generis exoꝛdio audiuit homo nō ab hoīe fallace: nec a

Scñ.3. diabolo ſeductoꝛe: ſed ab ipa veritate exoꝛe dei: In ſudoꝛe vultus tui edes panē tuū. Proinde ſi panis nr̄ ē verbū dei: ſudem⁹ in audiēdo: ne moꝛiamur i ieiunādo. Pſalmi hui⁹ ꝓmarū partiū pauci verſus vigilią nup actą ſolennitate tractati ſūt: Q̄ reſtat audiam⁹. Hinc aūt icipit pars q̄ reſtat: quā modo

B cātabim⁹? Miſericordia dñi plena eſt terra. Verbo dñi cęli firmati ſunt: Idipm̄ ē em̄: ſermone

Pſ.32. dñi cęli ſolidati ſūt. Dixerat ſupius: Bene cātate ei in iubilatiōe: id eſt ineffabiliṫ canite: qm̄ rect⁹ eſt ſermo dñi: ⁊ oīa opa el⁹ in fide. Nihil ꝑmittit ⁊ nō reddit: fidelis ille fact⁹ ē debitoꝛ: eſto tu auar⁹ exactoꝛ. Deinde cū dixiſſet: Oīa opa el⁹ i fide: adiūxit quare: Diligit miſericordiā ⁊ iudiciū. Qui g̃ miſericordiam diligit: miſereť. Qui aūt miſereť: nō pōt ꝑmittere ⁊ nō dare: q̄z poſſet dare etiā ſi nō ꝑmitteret. Ergo q̄z diligit miſericordiā: oꝑtet vt exhibeat q̄ ꝑmittit: Et q̄z diligit iudiciū: oꝑtet vt exigat q̄ debit. Vñ ipe dñs dicit cuidā ſeruo: Dares tu pecuniam meā: ⁊ ego veniens cū vſuris exigerē. Q̄ ideo monem⁹ vt ſciam⁹ q̄ modo audiuim⁹. Jpe em̄ dic alio loco in euangelio: Ego nō iudico quēq̄: ſermo quē locut⁹ ſū eis: ipe iudicabit eos i nouiſſimo die. Nec ſe excuſet q̄ audire nō vult: ne q̄ſi nō ſit q̄ ab illo exigat: Idipſū em̄ exigit: q̄z noluit accipe cū darek. Aliud eſt em̄ nō poſſe accipe: aliud ē nolle. Illic excuſatio neceſſitatis ē: hic reatus volūtatis. Ergo oīa opa eius in fide: diligit miſericordiaz ⁊ iudiciū. Accipite miſericordiā: ⁊ diligite iudiciū: ne ille cum venerit exigat a nobis rationē: ita vt inanes nos dimittat. Exigit em̄ rationē: reddit traditionez: donat ęternitatē. Accipite g̃ miſericordiā fratres: accipiamus oēs: Nemo noſtrū i accipiēdo dormiat: ne ad reddendū malū excitet. Accipite miſericordiā: Sic ad nos clamat deus: tanq̄ ſi tpe famis diceret: accipe frumentū. Q̄ cū audires tpe famis: pfecto iſto ſtimulo neceſſitatis ꝙcitus: curreres verſans te huc atq illuc: quęrēs vnde accipes: q̄ dictū ē: accipe: Et cū venires: quādo te teneres: quā moꝛā interponeres: Sic ⁊ nūc dictū eſt: accipe miſericordiā. Diligit em̄ miſericordiā ⁊ iudiciū. Cū acceperis bene vtere: vt bonā rationē reddas: cum iudiciū venerit el⁹ q̄ tibi mō ꝓrogat i iſta fame miſericordiā. Nolo g̃ mihi dicas: vñ accipio? Quo eo? Recordare q̄ cātaſti: Miſericordia dñi plena eſt terra. Ubi iā nō euangeliū ꝓdicat? Ubi ſermo dñi tacet? Ubi ſalus ceſſat? Op⁹ ē vt velis accipe: plena ſūt horrea. Hęc ipa plenitudo ⁊ abundātia nō te venientē expectauerūt: ſed ad dormientē ipa venerūt. Nō dictū eſt: Surgant gētes ⁊ eant ad vnū locū: ſ annūciata ſūt iſta gētib⁹ vbi erāt: vt adimpleret exinde ꝓphetia: Sophon. 3 dicēs: Adoꝛabit eū vnuſquiſq de loco ſuo. Miſericordia dñi plena eſt terra. Quid cęli? Audi q̄d cęli. Nō em̄ indigent miſericordia: vbi nulla eſt miſeria. In terra abūdat hoīs miſeria: ſupabūdat dñi miſericordia. Miſeria hoīs plena ē terra: ⁊ miſericordia dñi plena eſt terra. Cęli g̃ vbi nulla eſt miſeria: nunq̄d q̄z nō indigēt miſericordia: nō indigēt dño? Oīa indigēt dño: ⁊ miſera ⁊ fęlicia. Sine illo miſeri non ſubleuant: ſine illo fęlix nō regit. Ergo ne forte de cęlis g̃reres cū audires: Miſericordia dñi plena ē terra: audi q̄z dño ⁊ cęli idigēt. †Sermone dñi cęli †ſolidati ſunt. Nā nō a ſe ſibi ſolidamētū fuerť: nec ipi cęli firmitatē ſibi ꝓpriā ꝓſtituerť. Verbo domini cęli firmati ſūt. Et ſpiritu oꝛis oīs virtus eoꝝ. Nō habuerūt aliq̄d exſe: ⁊ tanq̄ ſupplementū a dño pceperūt. Spū em̄ oꝛis eius nō pars: ſed oīs virtus eoꝝ. Sane fratres videte eadem opa ⁊ filij ⁊ ſpirituſſancti. Non em̄ negligenter ꝓtereundū eſt ꝓpter quoſdā iniquos diſcretoꝛes ⁊ turbulentos cōfuſoꝛes. Utrūq em̄ male fit. Cōfundūt em̄ illi male diſcernendo creaturā cū creatoꝛe: ⁊ cum ſit creatoꝛ ſpiritus dei: inter creaturas cū numerāt. Illi diſcernūt ⁊ confundūt: confundanť vt conuertanť. Audi modo vnū opus filij ⁊ ſpirituſſancti. Verbum certe dei filius eſt: ⁊ ſpiritus oꝛis eius ſpirituſſanctus eſt. Verbo domini cęli ſolidati ſunt. Quid eſt autem ſolidatos eſſe: niſi habere ſtabilem ⁊ firmam virtutē? Et ſpiritu oꝛis eius oīs virt⁹ eoꝝ. Poſſet ⁊ ſic dici: ſpū oꝛ el⁹ cęli ſolidati ſt: ⁊ ꝟbo dñi oīs ꝟt⁹ eoꝝ. Q̄ eſt em̄ oīs ꝟtus eoꝝ: hoc ē ſolidati ſunt. Hoc g̃ facit

Matth.21 Luc.19

Job.34

Pſ.32.

Act.iv. Act.viii

Job.1.

fil⁹ ꝛ spūssanctus:nunqd sine patre:⁊ Quis g̃ facit
p verbū suū ꝛ p spiritū suū:nisi cui⁹ verbū est:⁊ cu-
ius spūs:⁊ Trinitas g̃ hec vn⁹ deus. Hūc adorat q̃
nouit adorare:hūc vbiqꝫ habet q̃ se querit. Non
E eñ querit ab auersis:ꝑ ipe vocat auersos vt imple
at cōuersos. Sane fratres exceptis illis celis supio-
rib⁹ ignotis:nobis in terra laborātib⁹:ꝛ p hūanas
coniecturas vtcunqꝫ ista g̃rentibus:Exceptis ergo
illis celis qui quō sint sup inuicē:vel quot sint:vl q̃
bus modis distincti sint:q̃bus incolis impleti sint:
q̃ dispositiōe regant:quō ibi vn⁹ quidā hymn⁹ in-
deficiens cōcinens ab oībus p̃dicet deū:multuz ē a
nobis inuenire:satagam⁹ tamē puenire. Ibi est eñ
Ps.jj9. patria nostra quā longa fortasse pegrinatione obli-
ti sumus. Uox eñ nostra est in illo psalmo:Heu me
qm̃ peregrinatio mea longinq̃ facta ē. Ergo de illis
celis ꝛ mihi difficile est disputare:ꝑ tamē nō impos-
sibile ꝛ vobis intelligere. Certe q̃ me in his reb⁹ in-
tellectu p̃uenit:fruat quo p̃cessit:⁊ oret p me vt se-
quar ego. Interim exceptis illis celis:habeo de q̃-
bus hic vtcunqꝫ differā:nobis primos celos scōs
Matth.13.et.3 dei apostolos:p̃dicatores verbi veritat⁹:per quos
F celos compluti sumus:vt p totū mundū seges eccle
sie pullularet:⁊ si cū zizaniis interim cōmunē bibēs
pluuiā:sz tamē horreū nō habitura cōmune. Ergo
cū dictū esset:Misericordia dñi plena est terra: q̃si
quereres vnde impleta est terra misericordia domi-
ni:pus missi sūt celi q̃ misericordiā dñi spargerēt su-
Ps.j8 per terrā:⁊ hoc sup totā terrā. Hā vide quid de ipis
celis alibi dicit:Celi enarrant gloriā dei:⁊ opa ma-
nuū eius annūciat firmamentū. Qd celi:hoc firma
mentū:Dies diei eructat verbū:⁊ nox nocti annun
ciat scientiā. Nō cessat:nō tacet. Sed vbi p̃dicaue
rūt:⁊ quousqꝫ puenerūt:Nō sunt loquele neqꝫ ser-
Act.2. mones:quoꝝ nō audiant voces eoꝝ. Sed hoc pti-
net ad id qꝛ oīm linguis locuti sūt in vna voce: oīm
linguis locuti impleuerūt qd dictū est: Non sūt lo-
quele neqꝫ sermones:quoꝝ nō audiant voces eoꝝ.
Ps.j8. Sed quero:ipa vox in oībus linguis:quousqꝫ pue
nerit:que impleuerit:Audi ergo qd sequit:In oēz
terrā exiuit sonus eoz:⁊ in fines orbis terre verba
eoꝝ. Quoꝝ:nisi celoꝝ qui enarrāt gloriā dei:Ergo
si in oēm terrā exiuit sonus eoꝝ:⁊ in fines orbis ter-
re verba eoꝝ:quid p̃dicauerunt nobis:indicet no
Ps.32. bis q̃ illos misit. Indicat plane:fideliter indicat:da
Luc.24. in fide. Resurrexit eñ a mortuis:⁊ p̃trectatis mem
bris suis agnit⁹ a discipulis suis:ait:Oportebat pa
ti christū ⁊ resurgere a mortuis tertia die:⁊ p̃dicari
in nomie eius pnitentiā ⁊ remissionē peccatorum
Unde ⁊ quousqꝫ:Per oēs gentes ait:incipienti-
bus ab hierusalē. Quā misericordiam ꝝo oēs expe
ctam⁹ fratres vberiorē a dño:nisi vt peccata nostra
dimittant:Cuz g̃ ea sit magna misericordia dñi re-
missio peccatoꝝ:⁊ hanc remissionē peccatoꝝ p̃dixit
dñs p̃dicari p oēs gentes:Misericordia dñi ple-
na est terra. Unde plena est terra:Misericordia do
G mini. Quare:Quia vbiqꝫ dimittit peccata deus:qꝛ
misit celos qui terrā cōpluerēt. Et quō ausi sūt ipsi
celi ire cuz fiducia:⁊ ex hoīb⁹ infirmis celi fieri:nisi
qꝛ verbo dñi celi solidati sunt:Unde eñ haberent
Matth.jo tantā virtutē oues inter lupos:nisi quia spiritu ort
eius oīnis ꝝtus eoz:Ecce inquit mitto vos sicut
oues i medio lupoꝝ. O dñe misericordissime: certe
hoc facis vt misericordia tua plena sit terra. Si er-
go misericors vt impleas terraz misericordia:vide
quos mittis:vide quo mittis. Quo inquā mittis et
q̃s mittis:Oues in medio lupoꝝ. Unus lup⁹ si mit
tat in mediū innūerabiliū ouiū:q̃s ei resistit:Quid
nō turbat:nisi forte qꝛ satiat:Nam oīa deuoraret.
Mittis infirmos inter sęuos. Mitto inqt:qꝛ celi sūt
vt terrā cōpluant. Uñ celi boies infirmi:Sed spiri
tu oris eius oīs ꝝtus eoꝝ. Ecce lupi tenebūt vos ⁊
tradēt vos:⁊ offerēt ptātib⁹ ꝓpter nomē meū. Jā
armate vos. Uirtute vestra:Absit. Nolite cogita
re qd loquam⁹:Nō eñ vos estis q̃ loquimini:ꝑ spi
rit⁹ patris vestri q̃ loquit in vobis:qꝛ spū oris eius
oīs ꝝtus eoꝝ. Facta sūt hec:missi sūt apostoli:ptu
lerūt p̃ssuras. Nūquid mō tantas ferimus vt audi-
amus hec:quātas illi vt seminarēt hec:Nō. Ergo
fratres infructuosus ē labor noster:Nō. Uideo cō
stipationē vestrā:ꝑ ⁊ vos videt⁹ sudorē nostrū:si to
leramus:⁊ cōregnabimus. Ecce facta sūt illa. Ex il- 2.Timoth.2.
lis ouibus missis in medio lupoꝝ:⁊ memorias mar Matth.jo
tyrū celebramus. Locus iste quādo martyris beati
corpus pcussum est:lupis plen⁹ erat:vicit tot lupos
vna ouis capta:⁊ impleuit locū ouib⁹ ouis occisa.
Sęuiebat tūc mare ingētibus psequentiū fluctib⁹:
ibat in aridā sitientē celū dei. Quodo aūt p illa que
illi passi sūt:qui acie ruperūt:glorificatū est nomen
christi:occupauit etiā ipas potestates ambulās su-
per capita tumentiū gurgituz. Et qꝛ ista facta sunt:
modo etiā q̃ videt nondū credētes ꝓuenticula nra:
celebratiōes:solēnitates:laudes iā manifestas ⁊ pu
blicas dei nostri:putatis eos nō dolere:putatis nō
fremere:Sed nūc implet qd de illis dictū est:Pec Ps.jj7.
cator videbit ⁊ irascet. Quid g̃ qꝛ irascet:Me time-
as ouis lupū. Nō minas eoꝝ ⁊ fremit⁹ nō timeat.
Irascit. Sz q̃d sequit:Dētibus suis frēdet ⁊ tabes-
cet. Quia g̃ mō salsa maris aqua g̃ remansit in chri
stianos sęuire nō audet:occultū aūt murmur rugit
in se:⁊ intra mortalē pellē fremit ꝓclusa salsugo:Vi-
dete q̃d sequit:Cōgregās sicut in vtrē aquas h
maris. Cū g̃ antea mare in martyribus liberis flu
ctibus sęuiebat:modo autez intra mortalia pectora
inclusū amarū est:Ille fecit qui in illis vicit:qui po- Prouer.8.
suit tūc mari terminos:vt in se remeantes cōminue
rent fluct⁹ eius. Ipe ꝓgregauit velut in vtrē aquas
mar⁹:vt mortalis pellis ꝓtegat amarā cogitatione.
Timētes eñ pelli sue:intus tenēt qd nō audēt emit
tere. Hā eadē ē amaritudo. Sic oderūt:sic detestā-
tur. Sed qd tūc apte sęuiebat:nūc occulte:quid alī
ud dicā q̃s qd dictū est:Frēdet ⁊ tabescet:Eat g̃ ec- Ps.j
clesia:ābulet: Facta est via:strata nra ab impatore
munita ē. Feream⁹ i itinerib⁹ bonoꝝ operꝝ:h ē eñ
ābulare nrm. Et si qñ existūt tēptatiōes:p̃ssurę vi
nō sperabāt:iā ꝓgregat⁹ velut i vtrē aq̃s mar⁹:intel
ligam⁹ dñm facere h ad disciplinā:vt excutiat a no-
bis male ꝓuidētē ō tpalib⁹ securitatē:⁊ dirigat nos
i regnū suū cōpositō desiderio. Qd desideriū tribu
latiōib⁹ hinc atqꝫ hinc ꝓtūdētib⁹ ꝓducit:vt simus
canori auribus dñi tāq̃ tubę ductiles. Dictū ē eñ et Ps.97.
h i psalmis:vt i tubis ductilib⁹ laudem⁹ deū. Tuba
ductilis malleo ꝓducit:ita christianū coz in deum
pressurarum plagis extendit. Memineri̇mus ergo
fratres iam his tribus quibus cōgregata est velut

in vtrē aqua maris: nō vesse vo vnde ꝓferat quo nos emendet: cū emendatione nobis opus ē. Ideo eñ sequit. Ponēs i thesauris abyssos. Thesaurū dei dicit secretū dei. Nouit ille omniū corda: quid ad tempus ꝓferat: vnde ꝓferat: quantā potestatez tribuat malis in bonos: ad iudicandos quidē malos: erudiendos aūt bonos. Nouit quomō hec agat qui ponit in thesauris abyssos. Fiet ergo qō sequit. Timeat dominū oīs terra. Mō gloriet superba leticia temeraria exultatione: dicens: Jam congregata est velut in vtre aqua maris: quis mihi aliquid facere audebit: Nescis qz posuit ille in thesauris abyssos: vnde ꝓferat qō opus est ad flagellandū te pater tuus: Qui quidē ad disciplinam tuā habet abyssi thesauros: quib⁹ te erudiat ad thesauros cęlorū. Ergo redi ad timorē qui iam ibas in securitatē: Exultet terra: & t timeat. Exultet. Quare: Quia misericordia dñi plena est terra. Timeat: Quare: Quia sic congregauit in vtre aquas maris: vt poneret in thesaurī abyssos. Fiet ergo in illa qō alibi breuiter vtrūqz dicit: Seruite dño in timore: t exultate ei cuz tremore. Timeat dominū oīs terra. Ab ipo autem cōmoueant oīes †q̄ inhabitant orbē. Mō timeant alteruz ꝓ illo. Ab ipo cōmoueant oīes qui inhabitant orbem terrę. Fera sęuit: veuz time. Serpens insidiat: deū time. Homo te odit: deum time. Diabolus te impugnat: deū time. Tota eñ creatura sub illo est quē iuberis timere. Quoniā ipe dixit t facta sūt: ipe mādauit t creata sunt. Hoc in psalmo sequit. Cuz eñ dixisset: Ab ipo cōmoueant oīes qui inhabitāt orbez terrę: ne conuerteret se hō ad timendū aliqd aliud: t auersus a timore dei: timeret ꝑ illo aliquaz creaturā: t adorare qō factuz est: dimisso qui fecit: confirmauit nos in timore dei: tanqz dicens nobis t alloquens nos. Quid formidaturus es aliqd de cęlo: aliquid de terra: aliquid de mari: Ipe dixit t facta sunt: mandauit t creata sunt. Qui dixit: t facta sunt: mandauit t creata sunt: cū iubet mouenť: cum iubet quiescūt. Cōquiescit t malicia hominū: cupiditas hominū. Cupiditatē nocēdi potest homo habere ꝓpriam: potestatē aūt si ille nō dat: nō habet. Mō est eñ potestas nisi a deo. Definitiua sentētia apostoli est: Mō dixit: nō est cupiditas nisi a deo. Est eñ mala cupiditas quę nō est a deo: sed qz ipsa mala cupiditas: nulli nocet si ille nō ꝓmittat: nō est inquit potestas nisi a deo. Unde deus hō stans ante hominē: Mō haberes inquit in me potestatē: nisi data fuisset tibi desup. Ille iudicabat: ille docebat. Cū iudicabatur docebat: vt iudicaret quos docuerat. Mō haberes inqt in me potestatē: nisi eēt data tibi desup. Quid ē hoc: Mō tm nō habet potestatē: nisi cū accepit desup: Quid ipe diabolus: Ausus ē vel vnā ouicula tollere viro sancto iob: nisi ꝑus dicere: Mitte manū tuā: & est: da potestatē: Ille volebat: & ille nō sinebat. Quādo ille ꝓmisit: ille potuit. Mō ergo ille potuit: & q̄ ꝓmisit. Ideo bene erudit⁹ ipe iob: nō ait sicut iā cōmemorare vobis solemus: dns dedit t diabolus abstulit: & dns dedit t dns abstulit: Sicut dño placuit: ita factū est: non sicut diabolo placuit. Videte ḡ fratres mei cuz tanto labore manducantes salubrē t vtilē panē: videte ne quēqz timeatis nisi dñm: Preter eū ne timeas aliū: scḓtura tibi dicit. Proinde timeat dñm oīs terra: q̄ posuit in thesauris suis abyssos. Ab ipo aūt cōmouea tur vniuersa: t oīes q̄ inhabitāt orbē terrę: quoniā ipe dixit t facta sūt: ipe mādauit t creata sūt. Sz iā cessauerūt reges mali: facti sūt boni. Crediderunt t ipi signū crucis christi in frōte iā portant: ꝑciosius signū qz quelibet gēma diadematis. Illi qui sęuierūt destructi sūt: & quis fecit hoc: Forte tu vt extollas te: Dominus †dissipauit cōsilia gentiū: reprobat aūt cogitatiōes pplox: t reprobat consilia principū. Quādo dixerūt: Tollamus eos ō terra: nō erit nomē christianū si hoc fecerim⁹: sic occidanť: sic torqueanť: talia t talia illis infligant. Dicta sūt hec: t iter hec creuit ecclesia. Reprobat cogitatiōes populox: t reprobat cōsilia ꝓncipū. Consiliū †vero dñi manet in eternū: cogitationes cordis eius in †seculā seculorum. Repetitio sententię est. Qō ante ait: cōsiliū: hoc ait postea: cogitationes cordis: t qō supra ait: manet in eternū: hoc postea i sęcula sęculox. Repetitio ꝓfirmatio est. Ne aūt putetis fratres: quia dixit: cogitatiōes cordis: quasi sedere deuz t cogitare qd agat: t exquirere ꝓsiliū faciendi aliquid vel non faciendi. Tuę sūt istę o homo tarditates: vsqz in velocitatē currit verbū eius. Quādo potest moza esse cogitatiōis in illo verbo quod vnū est: t oīa complectit. Sed dicunť cogitatiōes dei: vt tu itelligas: vt ꝓm te audeas erigere cor: vel ad verba tuę infirmitati similia: quia res ipa multū est ad te. Cogitatiōes cordis eius in sęcula sęculox. Quę sūt cogitationes cordis ei⁹: t qō est consiliū dñi qō manet in eternū: Cōtra qō cōsiliū: Ut qd fremuerūt gētes: t populi meditati sūt inania: Quādo quidē dominus reprobat cogitatiōes populox: t reprobat consilia principū: Unde igit consiliū dñi manet in eternū: nisi de nobis q̄s afī ꝑsciuit t ꝑdestinauit: Quis tollit ꝑdestinationē dei: Ante mūdi ꝓstitutionē vidit nos: fecit nos: emēdauit nos: misit ad nos: redemit nos: hoc ei⁹ ꝓsiliū manet in eternū: hec ei⁹ cogitatio manet in sęcula sęculox. Fremuerūt gētes: tūc apte fluctuātes t sęuientes: ꝓtabescāt nūc tāqz inclusę t congregatę in vtre. Habuerūt liberas audacias: habeāt truces t amaras cogitatiōes. Quando pūt destruere qō ille cogitauit: t manet in eternū: Quid ē aūt hoc: Beata gēs. Quis est q̄ nō ℞ audito erigat se: Amāt eñ oēs btitudinē: t iō pueri sunt homines q̄ mali volūt esse: miseri nolūt. Et cū sit malicię idiuidua comes miseria: isti pueri nō solū mali esse volūt t miseri nolūt: qō fieri nō pōt: & iō volūt mali esse: ne miseri sint. Quid ē hoc qō dixi: ideo volunt mali esse: ne miseri sint: Cōsiderate ℞ paululuz in oibus hoib⁹ q̄ male faciunt: beati sp esse volunt. Furtū facit: ḡris quare: ꝓpter famē: ꝓpter necessitatē. Ergo ne miser sit mal⁹ ē: t iō miserio: ē qz malus est. Depellēdę ḡ miserię cā: t acq̄rēdę beatitudinis cā: faciūt oēs hoīes q̄cq̄d vł boni faciūt vel mali. Sp ḡ btī esse volūt. Siue male viuētes: siue bene viuētes: beati eē volūt t nō ꝓtingit oib⁹ qō oēs esse volūt. Oēs eñ btī esse volūt: nō aūt erunt nisi illi q̄ iuste esse voluerint. Et ecce nescio q̄s vt male faciat beat⁹ vult eē. Uñ: Ex pecunia: ex argēto t auro: ex prędijs: fundis: domib⁹: mancipijs: pompa sęculi: honore volatico t perituro: habendo aliquid volūt

Ps. 2.

Ar. †inhabitantes.

Ps. 148. et Judith. 16.

2. sen. dis. 44. Sed pluribus

Ro. 13.

Job. 19.

Job. 1.

Ar. †tollas te

Ar. †sanctę Ar. †ꝓpter nē t ꝓpter nem.

Ps. 32

Ps. 2.

Eph. 1.

Cōcor. dis. 43. etiam.

beati esse. Quere ergo qđ habeas: vt beat⁹ sis. Cū
em̃ beatus fueris: melior vtiq; eris q̃ cum miser es.
Fieri aūt nō potest: vt res deterior te faciat melio-
rē. Nō es: veteri⁹ te est q̃quid cupis quo beat⁹ esse
vsideras. Aurum: argentum: quelibet corpora qui-
bus inhias acquirendis: possidendis: fruendis: infe
riora sunt te. Tu melior es: tu fortior es: ⁊ vtiq; vis
melior esse q̃ es: cum beatus esse vis: quia miser es.
Melius est em̃ vtiq; beatus esse q̃ miserū. Vis esse
melior te ⁊ quer̄: pquiris p que id fiat: veteriora te.
Quicq̃d quesieris in terra: deterius est q̃ tu. Hoc
omnis homo optat amico suo: sic eū adiurat: sic me-
lior sis: sic meliorem te videamus: sic de te meliore
gaudeamus. Qđ optat hoc: ⁊ ipe vult. Accipe ergo
fidele consiliū. Melior te vis esse: nouit: omnes nou-
mus: omnes volumus: quere qđ est melius te: vt
inde efficiaris melior te. Intuere nūc celū ⁊ terraz:
nō tibi sic hec pulchra corpa placeāt: vt eis fieri bea
tus velis. In animo est qđ queris: Beatus em̃ esse
vis. Ipo animo tuo quere q̃d sit melius. Duz enim
duo sint quedā: hoc est animus ⁊ corpus: eo q̃ istis
duobus illud melius sit qđ anim⁹ dicit: potest cor-
pus tuū melius fieri p meliorē: quia subiectū est cor
pus animo. Potest ergo melius fieri corpus tuū p
animū tuū: vt cū fuerit iustus anim⁹ tu⁹: sit postea
imortale etiā corpus tuū. Per animi em̃ illuminati-
onē mereť corpus incorruptionē: vt fiat inferioris
reparatio p meliorē. Si ergo corporis tui bonū ani
mus ē: quia corpe tuo melior est: cum queris bonū
tuū: illud quere qđ melius est animo tuo. Quid est
aūt animus tuus attende: ne forte cōtenens animū
tuū: ⁊ putans nescio q̃d esse vile ⁊ abiectū: ⁊ viliora
queras quibus beatificeť animus tuus. In animo
tuo est imago dei: mens homis capit eam. Accepit
eā: et iclinādo se ad peccatū decolorauit eā. Ipe ad
eā venit reformator q̃ erat eius ante formator: quia
p verbū facta sunt omnia: ⁊ p verbū impressa est hec
imago. Venit ipm verbū: vt audiremus ab Apl̄o:
Reformamini in nouitate mentis vestre. Jaz ergo
supereſt: vt queras quid sit melius q̃ animus tuus.
Quid erit obsecro: nisi deus tuus: Nō inuenis ali-
quid melius animo tuo: quia cuz fuerit pfecta natu
ra tua: angelis equabit. Jam supra nō est nisi crea
tor. Erige te ad illū: noli desperare: noli dicere: mul
tū est ad me. Magis multū est ad te habere aurum
qđ queris. Aurū ⁊ si volueris forte nō habebis: de-
um cū volueris habebis: quia et anteq̃ velis venit
ad te: ⁊ cū auersa voluntate esses vocauit te: ⁊ cū cō
uersus esses terruit te: ⁊ cū territus pfitereris: cōso-
latus est te. Iste qui tibi p̄stitit omnia: iste qui fec̄ vt
esses: qui cū his qui tecū sunt etiā malis p̄stat solē:
pstat pluuiā: pstat fructus: fontes: vitā: salutez:
tantas psolationes: seruat tibi aliquid qđ nō det: ni
si tibi. Quid est autē qđ tibi seruat nisi se: Pete ali-
ud si meli⁹ inueneris: se tibi seruat de⁹. Quare q̃d in
bias celo ⁊ terre: Melior ē q̃ fecit celū ⁊ terrā: ipm
visur⁹: ipm habitur⁹ es. Queris vt tua sit illa villa:
⁊ trāsiens p illaz dicis: Beat⁹ cui⁹ est possessio ista.
Hoc dicūt: q̃ multi q̃ trāseūt p illā: ⁊ tū cū dixerint
⁊ trāseūt p illā: possūt caput agitare ⁊ suspirare: nū
q̃d ⁊ possidere. Sonat cupiditas: sonat iniq̃tas:
illa: cui⁹ est dom⁹ ista: cui⁹ est ager iste. Cōpesce ini

q̃tatē: audi veritatē. Beata gēs cui⁹ est. Quid: Jaz
nostis quid dicturus sū. Ergo desiderate vt habea-
tis: tunc demū beati eritis. Hac sola: beati eritis: re
meliore q̃ vos estis: meliores eritis. Deus est inq̃
melior te qui fecit te. Beata gens cui⁹ est dn̄s
deus eor̄. Hoc ama: hoc posside: hoc cū vis ha- Q.
bebis: hoc gratis habebis. Beata gens cui⁹ ē dn̄s
deus eorum. Noster deus. Cuius em̃ nō est deus:
Nō plane oīm eodē mō. Noster magis nr̄ qui viui
mus ab illo tanq̃ de pane nostro. Ipe sit hereditas
nostra: possessio nostra. An forte temere dicim⁹ fa-
ciendo nobis deū possessionē cū sit dn̄s: cū sit crea-
tor: Nō est ista temeritas: affectus ē desiderij ⁊ dul
cedo spei. Dicat anima oīno secura: dicat: de⁹ meus
es tu: qui dicit aiq̃ nostre: salus tua ego sū. Dicat: se Ps.34
cura dicat: nō faciet iniuriā cū hoc dixerit: imo faci-
et si nō dixerit. Arbores volebas habere: q̃bus bea
tus esses. Audi scripturā dicentē de sapiētia: Lignū Prouer.3
vite est oibus possidētib⁹ eā. Ecce possessionē nr̄az
dixit esse sapientiā: ⁊ ne putes ipam sapientiā: quia
possessionē tuā dixit scriptura aliq̃d esse: qđ sit te in-
ferius. Sequit ⁊ adiūgit: Et incūbentib⁹ in eam ve
lut in domo tuta. Ecce dn̄s tuus fact⁹ est tibi q̃si ba
culus: securus hō incūbit: qz ille nō succūbit. Dic g̃
securus possessio tua est. Possidētibus eā scriptura
dixit: Impleuit fiducia dubitationē tuā. Dic secu-
rus: ama secur⁹: spera securus. Tua etiaz illa verba
sint in psalmo: Dn̄s ps hereditat⁹ meę. Ergo vnde Ps.15
beati erim⁹: Deū possidēdo. Quid ergo: Nos pos
sidebimus euz: ⁊ ille nō nos possidebit: Unde ergo
Esaias: Dne posside nos: Possidet g̃ ⁊ possidebit:
⁊ totū ꝓpter nos. Ut em̃ nos ex illo beati sim⁹: possi
deť a nobis. Ut aūt ille beatus sit: nō possidet nos.
Et possidet nos: ⁊ possideť a nobis: nō ob aliud nisi
vt nos beati simus. Possidem⁹ euz ⁊ possidet nos:
qz colimus eū ⁊ colit nos. Colimus euz tanq̃ dn̄m
deū: colit nos tanq̃ terrā suā. Quia colimus eū ne-
mo dubitat: qz colit nos: q̃s nob indicat: Ille q̃ ait:
Ego sū vitē vos estis sarmēta: pr̄ me⁹ agricola. Ec Joh.15.
ce ⁊ ī isto p̄s. vtrūq; nob dr̄: vtrūq; nob indicať. Jā
dixit qz possidemus eū: beata gens cui⁹ est dn̄s de⁹
eor̄. Cui⁹ est fundus iste: Illius: Cui⁹ est ille: Illi-
us: Cui⁹ est iste: Dicam⁹ de deo: dicamus cui⁹ est.
Et quō nobis solet responderi: q̃n de fundis ⁊ de d̄ō-
dūs aliq̃bus amplis atq; amenissimis q̃rimus: Est
quidā senator: aut illud aut illud vocatus: cuius est
ista possessio: ⁊ dicim⁹ beatus ille hō. Sic q̃ramus
cui⁹ est de⁹ iste. Est quedā beata gens cui⁹ est: nam
dn̄s deus eor̄ est: ⁊ nō sicut senator ille possidet fun
dū suū: nō aūt possideť a fundo suo: sic ⁊ deus gētis
hui⁹: vnde vt eius simus: laborare debem⁹: ⁊ alter
utrū se possidēt. Audisti qz gens possidet eū: beata
gens cui⁹ est dn̄s deus eor̄. Audi qz ⁊ ille possidet
illā. Populus quē elegit dn̄s in hereditatē
sibi. Beata gens possessione sua: beata hereditas
possessore suo: popul⁹ quē elegit dn̄s in hereditatē
sibi. De celo respexit dn̄s: vidit oēs filios R
hominū. Omnes hic ita accipe vt gentes illius oēs
intelligas: illā hereditatem tenentes: vel illa hereditas
existentes. Hereditas est em̃ dei ipi omnes ⁊ ipius
oēs. De celo respexit dn̄s: ⁊ vidit eos ille qui ait:
Cū eēs ſb arboze fici vidi te. Vidit em̃ eū: qz misera Joh.1.
tus ē eū. Un̄ plerūq; egētes miscōia dicim⁹ homi:

vide me: ⁊ de illo qui te contemnit quid dicis? Nō me videt? Est ergo quedā visio miserantis cordis: nō visio punientis. Illa visio ad peccata animadversio est. Quia ille peccata nō vult videri: q̄ dicit? Auerte faciē tuā a peccatis meis. Qđ vult ignosci: nō vult agnosci. Auerte inq̄t faciē tuā a pctis meis. Cū g̃ auertit faciē suā a peccatis tuis: nō videbit te. Unde alibi dicit: Ne auertas faciē tuā a me. Ergo auertat a pctis tuis: non auertat a te. Videat te: misereat tui: sbueniat tibi. De cęlo respexit dñs: vidit oēs filios hoim ptinētes ad filiū hois. **De pręparato habitaculo suo.** Qđ sibi p̃parauit. Vidit nos de aplis: vidit nos de p̃dicatorib⁹ veritatis: vidit nos de angelis quos ad nos misit. Hęc oia domus eius: hęc oīa habitaculū eius: qz hęc oia cęli qui enarrant gloriā dei. Vidit oīes filios hominū de p̃parato habitaculo suo: **Respexit sup omnes qui habitant terrā.** Ipi sunt: sui sunt: Bēs illa est beata cui⁹ est dñs deus eor: populus ille est quē elegit dñs in hęreditatē sibi: quia per oīes terras est: ⁊ nō est in parte. Respexit sup oīes qui habitant terrā. **Qui finxit singillatim corda eorū.** Manu gratię suę: manu misericordię suę finxit corda: plasmauit corda nostra: finxit singillatim: singula quędā dans nobis: quę tamē nō dirimant vnitatē: Quō singillatim mēbra formata sūt: oīa singillatim habent opa sua: ⁊ tamē in vnitate corpor viuūt: manus facit qđ oculus nō facit: auris id valet qđ nec oculus nec manus valet: oīa tamē vnitatē operant: ⁊ manus ⁊ oculus ⁊ auris diuersa faciūt: nec sibi aduersant: Sic ⁊ in christi corpe singuli hoies: tanq̄ mēbra singula donis suis gaudēt: qz ille qui elegit populū in hęreditatē sibi: finxit singillatim corda eor: Nunqđ em̄ oīes apostoli? Nunqđ oīes ꝓphetę? Nunqđ oīes doctores? Nūqđ oīes dona habēt sanitatū? Nunqđ oīes linguis loquūtur? Nūquid oīes interp̃tant? Alij quidem p̃ spiritū datur sermo sapientię: alij sermo scientię: alij fides f̃m eundē spiritū: alteri dona curationuz. Quare? Quia finxit singillatim corda eoruz. Quō autē in mēbris nostris diuersa sunt opa: sed sanitas vna. Sic in oīnibus mēbris christi diuersa mūera: sed charitas vna. Qui finxit singillatim corda eorū. **Qui intelligit oīa opera eorū.** Intelligit quid est: Secretius ⁊ interius videt. Habes in psalmo: Intellige clamorē meū. Nō em̄ quasi vocibus opus est: vt pueniat aliquid ad aures dei. Occultus visus intellectus vocat: Exp̃ssius dixit: q̄ si diceret: videt oīa opa eor. Tūc putares videri opa ista: quādo ⁊ tu vides opus homis. Homo factum homis motu eius in corpe videt: deus aūt in corde videt. Quia ergo intus videt: dictū ē: intelligit oīa opa eor. Dāt duo paupibus: vn⁹ sibi mercedē q̄rit cęlestē: alius hūanā laudē. Tu in duob⁹ vnā rē vides: deus duas intelligit: int⁹ em̄ intelligit ⁊ intus agnoscit: fines ip̃or videt: intentiōes ip̃as videt: Qui intelligit oīa opa eorū. †**Non saluus fiet rex p̃ multitudinē virtutis suę.** Ad dñm oīes: in deo oēs. Spes tua deus sit. fortitudo tua de⁹ sit: firmitas tua deus sit: exoratio tua ip̃e sit: laus tua ip̃e sit: finis in quo requiescas ip̃e sit: adiutoriū cum laboras ip̃e sit. Audi veritatē: Nō saluus fiet rex per multitudinē virtutis suę. †**Nec gigas salu⁹ erit in multitudine virtutis suę.** Gigas superbus aliquis est extollens se aduersus deū: velut quia est ip̃e aliquid in se ⁊ per se. Nō fit iste salu⁹ in multitudine virtutis suę: sed equū habet magnū: fortē: validum: velocē: potest si aliquid irruerit cito illū de periculo liberare. Nō fallitur: Audiat quid sequitur: †**Mendax equus ad salutem.** An itellexistis quid dictū sit: mendax equus ad salutē? Nō tibi p̃mittat equus tuus salutē: si tibi p̃miserit mentiet. Si em̄ deus voluerit liberaberis: si deus voluerit cadente equo altius cades. Nō ergo putetis dictū: Mendax equus ad salutē: q̃si mendax iustus ad salutem: qđ velut iusti ad salutē mentiant. Nō est em̄ scriptū equus qđ ab equitate dicit: sed equus aial quadrupes: hoc grecus codex indicat. Et redarguuntur homies qui sibi querūt mala iumenta occasiones mendacior: cū scriptura dicat: Os qđ mentit occidit aiam: ⁊ perdes oīes qui loquūtur mendaciū. Quid est ergo mendax equus ad salutē? Mentit tibi equus quādo p̃mittit salutē. Nunqđ equus alicui loquit ⁊ p̃mittit salutē? Sz cū tu vides equū bene formatū: bonis viri⁹: magno cursu p̃ditū: ista oīa velut p̃mittūt tibi de illo salutē: sed fallūt si deus nō tuetur: quia mendax equus ad salutem. Equū accipe etiā figurate quālibet amplitudinē seculi huius: quēlibet honorē in quē superb⁹ incedis: quo altius ingrederis: ⁊ ecce nō tantū celsiorez: sed etiam tutiorē falso putas. Quomō em̄ te vēiciat nescis: tanto elisū grauius: quāto sublimius ferebar. Mendax equus ad salutē. **In abundantia aūt virtutis suę †non erit saluus.** Et vnde erit saluus? Nō de virtute: nō de viribus: non de honore: nō de gloria: nō de equo. Unde quo ibo? Ubi inueniā: vnde saluus sim? Noli diu quęrere: noli longe. **Ecce oculi dñi sup† timentes eū.** Videtis qz ip̃i sunt quos p̃texit de habitaculo suo. Ecce oculi dñi super timentes eū. †**Sperantes super misericordia eius.** Nō de meritis suis: non de ⁊rute: non de fortitudine: non de equo: sed de misericordia eius. **Ut eruat a morte animas eorū.** Vitam ęternā p̃mittit. Quid in ista peregrinatione? Nunquid deserit? Vide quid sequit. **Et alat eos in fame.** Tēpus famis est modo: tēpus saturitatis post erit. Qui nos in fame huius corruptiōis nō deserit: imortales factos quō satiabit? Sed q̃diu est tēpus famis tolerandū est: durandū est: perseuerandū est vsq; in finē. Jā currenda sūt oīa: quia ⁊ plana sūt: ⁊ cogitandū est quid portemus. Adhuc quidē expectatores in amphitheatro forte insaniunt ⁊ in sole sedēt: ⁊ si stamus tamē in vmbraculo sumus: ⁊ vtiliora ⁊ pulchriora sūt q̃ expectamus. Expectem⁹ pulchra ⁊ a pulchro expectemus. Expectem⁹ nos mēte ea q̃ dicunt in sensibus diuinarū scripturarum: ⁊ gaudeāmus tali expectaculo. Expectator aūt noster quis est? Ecce oculi domini super timentes eū: sperātes in misericordia eius: vt eruat a morte animas eor: ⁊ alat eos in fame. Sz ꝓpter pegrinatiōis tolerantiā q̃diu fames ē: expectem⁹ in via refici ne deficiam⁹. Quid nob imponit: vel qđ profiteri debemus? **Aia nr̃a †patiēs erit dño.** Secura expectans misericordiā p̃mittētē: misericordiā ⁊ veracit exhibētē. Et donec exhibeat qđ agam⁹? Aia nr̃a patiēs erit dño. Sz qđ si in ip̃a patiētia nō durabim⁹?

Ps. 50.

Ps. 26. et. jij.

Ps. 18.

Sap. j. Ps. 5.

Ps. 5.

Jo. de gen. ad lit. 6.

j. Cor. j2.

Cōcor. 89. dist. Singula.

Ar. †nō saluat. †p multā ⁊rutē T

Ar. †⁊ gigas nō saluabitur.

Ar. †fallit

Ar. †qui im.

Ar. †fall

Ar. †fin

Ar. †fin rant.

Ar. †ſalu minū.

Immo plane durabimus. Qñ adiutor t ꝓtector nr̃ est. Adiuuat i pugna: ꝓtegit ab ẽstu: nõ te ẽserit tolera dura: q̃ pleuerauerit vsq; in finẽ hic saluus erit. Et q̃d cũ pduraueris: cũ patiẽs fuer̃t cũ vsq; ad finẽ ꝙueneris: q̃d tibi erit? Qua mercede toleras? Ut quid tanta dura tãdiu pateris? Qñ in ipo lętabit cor nostrum: t in noie sancto ei⁹ †sperabim⁹. Spera hic vt lęteris ibi: esuri t siti hic: vt epuleris ibi. Hortatus est ad oĩa ipleuit nos gaudio spei: ꝓposuit nobis q̃d amem⁹: in quo solo t de quo solo p̃sumam⁹. Post hęc fit oratio breuis et salubr̃. Fiat misericordia tua dñe sup nos. Et quo merito. †Sicut speravimus in te. Fui q̃busdã onerosus sentio: q̃busdã aũt etiã cito terminaui sermonẽ: t hoc sentio. Ignoscãt infirmi fortioribus: t ꝓ infirmis ꝺ̃pcent fortiores. In vno corpore oĩa mẽbra sum⁹: a capite nr̃o vegetemur: t in illo spes nr̃a est: t in illo fortitudo nr̃a est. Nõ dubitemus exigere de dño deo nr̃o misericordiã: vult oĩno exigi a se. Nõ em̃ turbabit dñ̃ exigit: aut oĩno angustabit: quõ ille a quo pet̃ q̃ nõ habet: aut q̃ parũ habet: t timet dare ne min⁹ habeat. Vis nosse: quõ tibi eroget de⁹ misericordiã? Tu eroga charitatẽ. Videamus si finis dñ̃ erogas. Quãta est ergo opulentia in ipa sũmitate: si põt tãta esse in imagine? Ergo fratres ad hãc maxie exhortamur: vos charitatẽ nõ solũ in vosipos: ſ in eos etiã q̃ fort̃ sũt: siue adhuc pagani: nondũ credẽtes i christo: siue diuisi a nobis: nobiscũ caput ꝓfitẽtes t a corpe sepati. Doleam⁹ illos fratres tanq̃ fratres nr̃os: velint nolint fratres nostri sũt. Tũc esse desinẽt fratres nr̃i: si ꝺ̃serint dicere pater noster. Dixit de q̃busdã ꝓphęta bis q̃ dicũt nob: non estis fratres nr̃i: dicite ffres nr̃i estis. Circũspicite de q̃bus hoc dicere potuerit. Nũq̃d de paganis? Nõ. Nec; em̃ dicim⁹ eos fratres nr̃os ꝑ scripturas: t ecclesiasticũ loquẽdi morem. Nunq̃d de iudęis q̃ in christũ nõ crediderũt? Legite Apl̃m: t videte q̃ fratres qñ dicit Aplus sine aliq̃ additamẽto: nõ vult intelligere nisi christianos. Nõ est aũt subiect⁹ inq̃t frater aut sorore in hui⁹modi: cũ diceret de ꝓlugio. Fratrẽ t sororẽ dixit christianũ vel christianã. Itę dicit: Tu autẽ quid iudicas fratrẽ tuũ: aut tu quid spernis fratrẽ tuum? Et alio loco: Vos inquit iniquitatẽ facitis t fraudatis: t hoc fratrib⁹. Isti g̃ q̃ dicũt: nõ estis fratres nostri: paganos nos dicũt. Ideo em̃ t rebaptizare nos volũt: dicentes nos nõ habere q̃ dant. Unde ꝓsequens est error ipoꝝ: vt negẽt nos fratres suos eẽ. Sed q̃re nobis dixit ꝓpheta: Vos dicite illis ffres nr̃i estis: nisi q̃ nos in eis agnoscim⁹ q̃ nos repetimus? Illi g̃ nõ agnoscẽdo baptismũ nostrũ negant nos eẽ fratres: nos aũt nõ repetẽdo ipoꝝ: sed agnoscẽdo nostrũ dicim⁹ eis: fratres nr̃i estis. Dicũt illi: quid nos queritis: quid nos vultis? Respondem⁹: fratres nostri estis. Dicũt: ite a nobis: nõ vobiscum habemus rationẽ. Nos ꝓsus vobiscũ rõnẽ habemus: vnũ christũ ꝓfitemur: i vno corpe: sub vno capite esse debemus Quid g̃ me queritis ait: si perij? Magna absurditas: mag̃ vesania. Quid me q̃ritis si perij? Quare querer̃: nisi quia peristi? Si ergo perij inquit quomodo sũ frater tuus? Ut dicat̃ mihi de te: frater tuus mortuus erat t reuixit: perierat t inuentus est. Adiuramus: ergo vos fratres p ipsa

Matth. jo.

† sperauim⁹

Y

† quẽadmodum.

Z

Matth. 6.

1. Cor. 7

Ro. j4.

1. Cor. j. 6.

Luc. j5.

viscera charitatis cuius lacte nutrimur: cuius pane solidamur: per christũ dominũ nostrũ: per mansuetudinẽ eius adiuramus vos. Tempus est em̃ vt impendam⁹ in eos magnã charitatẽ: abundantẽ misericordiã in ꝺ̃pcando deũ ꝓ illis: vt aliquãdo det illis sensum sobriũ: vt resipiscant t videant se: quia nõ habent oĩno quod dicant ꝓtra veritatẽ. Non in eis remansit: nisi sola infirmitas animositatis: q̃ tãto ẽ languidior: quãto se maiores vires habere existimat: ꝓ infirmis: ꝓ carnaliter sapiẽtibus: pro aialibus t carnalibus: tamẽ pro fratrib⁹ nostris eadẽ sacramenta celebrantibus: t si nõ nobiscũ eadẽ: tamẽ vnũ amen respondẽtib⁹: t si nõ nobiscũ vnum amen: hortamur medullas charitatis vestrę: fundatis ad deũ ꝓces ꝑ eis. Aliquid em̃ ꝑ salute iporum egimus in cõcilio: q̃ explicari vobis hodie iam tẽpus non sufficit. Unde exhortamur vos vt alacriores t numerosiores (audiẽt em̃ a vobis fratres nostri q̃ nũc nõ assunt) conueniatis crastino die: ad basilicam tricliarum.

2. Timoth.

Ps. 36.

Explicit Tractatus de ps̃. XXXII.
Incipit Tractatus de ps̃. XXXIII.

Prefatio. A

Psalmus iste nihil quidẽ obscurũ: t q̃ꝺ̃ expositore indigeat: videt̃ habere in textu suo. Titulus autẽ eius intẽtos facit: t pulsantes ꝺ̃siderat. Sed quẽadmodũ hic scriptũ ẽ: q̃ beatus vir q̃ sperat in eũ: speremus oĩes q̃ꝺ̃ pulsantib⁹ aptur⁹ est. Nõ em̃ hortaret̃ nos vt pulsarem⁹: si nollet aperire pulsantibus. Si em̃ aliq̃n cõtingit: vt qui dispone/bat sedere: tedio cõpulsus ad manũ pulsantis cõtra dispositionẽ suã surgat t aperiat: ne diu pulsantem patiat̃: quantomagis sperare debemus citi⁹ aperturũ illũ qui ait: Pulsate t aperiet̃ vobis. Pulso g̃ nũc intentione cordis ad dominũ deũ: vt dignetur nobis hoc mysteriũ reuelare. Pulset mecũ t charitas vestra intentione audiendi: t humilitate orandi ꝓ nobis. Est em̃ q̃ꝺ̃ fatendũ est arcanuz t grande mysteriũ: Sic em̃ se habet titulus psalmi.

Matth. 7. Luc. jj.

Psalmus dauid cũ mutauit vultuz suũ coram abimelech: t dimisit eũ t abijt. j. Regl. 2j.

Sermo primus.

Querimus in scripturis ſm res gestas: q̃ nob ꝺ̃ dauid ꝓscriptę sunt: qñ sit factũ: quẽadmodũ inuenimus titulũ psalmi: cũ fugeret a facie absalon filij sui. Legimus em̃ in regnorum libris t inuenim⁹: qñ dauid fugeret a facie filij sui absalon. Et verissimũ est: qz ꝓtigit: t q̃ꝺ̃ cõtigit scriptus est. Et q̃uis titul⁹ psalmi in mysterio sic script⁹ sit: tñ duct⁹ est ꝺ̃ re q̃ gesta ẽ. Sic credo q̃ꝺ̃ hic scriptũ ẽ. Cũ mutauit vultũ suũ coraz abimelech: t dimisit eũ: t abijt. Scriptũ est: ſ in regnoꝝ libris: vbi oĩa nob scripta sũt: q̃ ptinẽt ad res gestas dauid: nõ inuenimus hoc: t tamẽ aliquid inuenim⁹ vnde appareat hoc esse tractum. Nam scriptum est: Quia cum fugeret dauid persecutorẽ saul: contulit se ad achis regem geth: id est ad regem cuiusdã gentis vicinę regno iudęorum. Ibi latitabat: vt persecutionez saulis euitaret. Recens autem erat gloria eius. Unde ꝓ benefacto meruit inuidiam: quando goliam interfecit: et in vna pugna gloriam securitatemq; regni t regi t populo comparauit. Saul autẽ cũ prouocante golia ęstuaret: prostrato golia hostis esse

B

Ps. 5. 1. Regl. j5.

j. Regl. 2j.

j. Regl. j7.

cępit ei: ꝙ cui⁹ manū hostē necauerat: ⁊ inuidit glorię dauid: maxime qz popul⁹ in exultatiõe ꝓstitut⁹ ⁊ choro iã facto mulieres cantauerũt gloriã dauid:
j. Reg. j8. et. 2j qz saul pcussisset in milibus: ⁊ dauid in ẽnis milib⁹. Hinc ille cõmot⁹ qz cępat habere maiorẽ gl̃iam per vnã pugnã puer ⁊ iã i laudib⁹ oĩm regi ꝓponebat: vt se habet pestilentia liuor ⁊ supbia seculi: inuidere ei cępat ⁊ eũ psecł. Tũc ille se vt dixi cõtulerat ad
j. Reg. 2j. regẽ geth ꝙ vocabat achis. Suggestũ ẽ ãt regi ipi qz illuz apud se haberet ꝙ magnã gloriaz habere cęperat in ꝓꝛ̃o iudęoꝝ: ⁊ dictũ est illi: Nõne iste ẽ dauid cui choꝝ fecerũt mulieres israelitę: dicẽtes: Saul pcussit in milib⁹: ⁊ dauid in ẽnis milibus: Si autẽ ꝓpter hanc gloriã ĩuidere illi cępat saul: nõne metuẽ dũ erat dauid: ne ⁊ ille rex ad quẽ confugerat: vellet oppzimere eũ: quẽ posset ꝛ vicino hostẽ habere: si saluũ faceret: Timuit ⁊ illũ: ⁊ sicut scptũ ẽ: Mutauit vultũ suũ coram ipis: ⁊ affectabat ⁊ tympanizabat ad ostia ciuitatis: ⁊ ferebat in manib⁹ suis: ⁊ pcidebat ad ostia portę: ⁊ saliuę ꝛcurrebãt sup barbã ei⁹. Vidit eũ rex ille apud quẽ latebat: ⁊ ait suis: Ut qd mihi istũ arrepticiũ adduxist⁊: Nũqd nã ĩtratur⁹ ẽ domũ meã: Et sic illũ dimisit, pficiens illũ: ⁊ recessit inde dauid incolumis ꝙ istã figurationẽ furoris.

L Videt em̃ ad istã hist̃oriã ꝓtinere qõ scptũ est: psal-
j. Reg. 2j. mus dauid cũ mutauit vultũ suũ coraz abimelech: ⁊ dimisit eũ: ⁊ abijt. Sed ille achis erat non abimelech. Nomen em̃ solũ nõ videt ꝙuenire: Nã res gesta ꝓpe ipis verbis ꝓiter ꝛsignata est in psalmis: sic scriptũ est in regnorũ libro: Jõ magis mouere nos ꝛbet ad quęrendũ sacramentũ: qz nomẽ mutatũ ẽ. Nã neqz illud sine causa factũ est: q̃uis sit factũ: sz qz aliqđ figurabat: neqz hoc sine causa scriptũ ẽ: nomine cõmutato. Videtis certe fratres ꝓfunditatez sacramẽtoꝝ. Si nõ ẽ ĩ mysterio qõ a puero golias
j. Reg. j7. occisus est: nõ ẽ in mysterio: qz ũmutauit vultũ suũ:
j. Reg. 2j. ⁊ affectabat: ⁊ tympanizabat: ⁊ cadebat ad ostia ciuitatl ⁊ ad ostia portę: ⁊ saliuę ꝛcurrebãt sup barbã ei⁹. Vñ fieri põt: vt nõ ꝑ aliqđ significaret: qñ qđẽ
j. Cor. jo apte dicit Apl̃s: Hęc aũt in figura ꝓtingebãt illis. Scripta sũt aũt ꝓpter nos: in qs finis seculoꝝ obuenit. Si nihil significat mãna: ꝛ qđ dicit Apl̃s: Et cibũ spiritualẽ mãducauerũt: Si nihil significat: qõ
Exo. j4 diuisũ est mare: ⁊ p mediũ ductⁿ est ꝓpꝰ: vt euade-
j. Cor. jo rent psecutionẽ pharaonis: cũ dicat Apl̃s: Nolo em̃ vos ignozare fratres: qz patres nostri oẽs sb̃ nube fuerũt: ⁊ oñes in moyse baptizati sũt in nube ⁊ i mari: Si nihil significat qõ pcussa petra aqua ꝓfluxit: cũ dicat Apl̃s: Petra aũt erat chr̃ist⁹. Si ergo illa nihil significãt q̃uis sint gesta: Si nihil ꝺenicz
Gal. 4. significãt duo filij abzaę nati ꝼm ordinẽ nascẽdi hominũ: ⁊ tñ in ipos duos filios duo testamenta appellat Apl̃s: vetus ⁊ nouũ: ⁊ dicit: Hęc sunt duo testamenta: q̃ sunt in allegoria. Si ergo illa nihil significãt: quę videtis auctozitate apostolica in mysterio futurax rerũ gesta esse: ꝛbem⁹ arbitrari: nihil significare etiã hoc qõ vobis ex libzo regnorũ ꝛ dauid paulo ante narrauim⁹. Non ergo nihil significat:
j. Reg. 2j. ⁊ quod nomen mutatũ est: ⁊ quod hic dictuz est coram abimelech: ibi coram achis. Jntendite mecuz. Oñia em̃ quę dixi modo: quasi ad manũ pertinent pulsantis: nondũ apertũ est. Pulsauim⁹ cũ ista di-
Matth. 7. cerem⁹: Pulsastis ⁊ vos cuz ista audiretis. Adhuc pulsemus orando vt dñs aperiat nobis. Nominuz hebzęoꝝ habemus interꝓtationez. Non ꝛfuerunt docti viri qui nobis nomĩa ex hebzęo in grecam linguã: ⁊ inde in latinã transferrent. Consulentes ergo nomina ista: inuenimus interꝓtari abimelech: patr̃ j. Reg. mei regnũ: ⁊ interꝓtari achis: quõ est. Hęc nomina attendamus: inde incipit nobis aperire pulsantib⁹. Si quęris quid est achis: Respondet: quomõ est. Quõ est verbũ ẽ admirantis ⁊ nõ intelligẽtis. Abimelech patr̃ mei regnũ. Dauid manu fortis. Jn figura chr̃isti dauid: sicut golias in figura diaboli: et j. Reg. qđ dauid ꝓstrauit goliã: chr̃istus est qui occidit diabolũ. Quid est aũt: chr̃ist⁹ qui diabolũ occidit: Humilitas occidit superbiã. Cuz ergo chr̃istũ nomino Matth. fratres mei: maxime nobis hũilitas cõmendat. Etiam em̃ nobis fecit ꝙ humilitatẽ: qz ꝙ superbiã recesseramus a ꝛbo: redire ad eũ nisi ꝙ humilitatẽ nõ poteramus: ⁊ quẽ nobis ꝓponeremus ad imitanduz: nõ habebam⁹. Oñis em̃ mortalitas hominuz supbia tumuerat. Et si exisꝛet aliquis humilis vir in spiritu: sicut erant ꝓphętę: patriarchę: ꝛdignabatur genus humanũ imitari humiles hoies. Ne ergo ꝛdignaret homo imitari hominẽ humilẽ: deus factus est humilis: vt vel sic superbia generi humani nõ ꝛdignaret sequi vestigia dei. Erat autẽ: vt nostis: sacrificiũ iudęoꝝ antea ꝼm ordinẽ aaron in victimis pecoꝝ: ⁊ hoc in mysterio: Nondũ em̃ erat sacrificiũ corpis ⁊ sanguinis dñi: qõ fideles nozunt: ⁊ qui euangeliũ legerũt: qõ sacrificiũ nunc diffusũ est toto orbe terrarũ. Proponite ꝕ vobis ante oculos duo sacrificia: ⁊ illud ꝼm ordinẽ aaron: ⁊ hoc ꝼm ordinẽ melchisedech. Scriptũ est em̃: Jurauit dñs ⁊ nõ pęnitebit eũ: tu es sacerdos in ęternũ ꝼm ordinẽ melchisedech. De ꝕ dicit: Tu es sacerdos ĩ ęternũ ꝼm ordinẽ melchisedech: De dño nostro iesu chr̃isto. Quis erat melchisedech: Rex salem. Salẽ ciuitas fuit antea illa quę postea: sicut docti ꝓdiderũt: hierusalez dicta est. Ergo anteqz ibi regnarẽt iudęi: ibi erat ille sacerdos melchisedech: qui scribit in Genesi: Sacerdos dei excelsi. Ipe occurrit abzaę quãdo liberauit loth ꝛ manu ꝓsequẽtiũ: ⁊ ꝓstrauit eos a qbus ille tenebat: ⁊ liberauit fratrẽ. Post liberati onẽ fratris occurrit ei melchisedech. Et tantus erat melchisedech: a quo benediceretur abzaã. Protulit panẽ ⁊ vinum: ⁊ benedixit abzaã: ⁊ ꝛdit ei ꝛcimas abzaã. Videte quid protulit ei quẽ benedixit. Et dictũ ẽ ei postea: Tu es sacerdos in ęternũ ꝼm ordinẽ melchisedech. Dauid hoc in spiritu dixit lõge post abzaã. Tempoꝛibus autẽ abzaę fuit melchisedech. De quo alio dicit: Tu es sacerdos in ęternũ ꝼm ordinem melchisedech: nisi ꝛ illo cuius nostis sacrificium: Sublatũ est enim sacrificium aaron: ⁊ cępit j. Reg. esse sacrificiũ ꝼm ordinẽ melchisedech. Ergo mutauit: nescio quis: vultũ suum. Quis est iste: Nescio quis non sit: ⁊ scio quis. Notus ẽ em̃ dñs noster iesus chr̃istus: Jn corpoze ⁊ sanguine suo voluit esse salutem nostrã. Unde autem cõmendauit corpus ⁊ Matth. sanguinẽ suũ: De humilitate sua. Nisi em̃ esset humilis: nec manducaret: nec biberetur. Respice altiJob. j. tudinẽ ipius: Jn principio erat verbũ: ⁊ verbũ erat apud deuz: ⁊ deus erat verbum. Ecce cibus sempiternus: sed manducant angeli: manducant supernę virtutes: manducant cęlestes spiritus: ⁊ manducãt

F

ꝛ saginatur: ꝛ integrū manet quod eos satiat ꝛ letifi
cat. Quis autē homo posset ad illū cibū: Unde coꝛ
tam idoneū illi cibo: Oportebat ergo vt mensa illa
lacteſceret: ꝛ ad puulos ꝓueniret: Unde autez fit ci/
bus lac: Unde cibꝰ in lac cōuertit: niſi ꝙ carnē traꝝ/
ciatur: Mā mater hoc facit, Qđ māducat mater: ſ
manducat infans. Sz qz minus idoneus eſt infans
q̄ pane veſcat: ipm panē mater in carnat: ꝛ p humili
tatē māmillę ꝛ lactis ſuccū: de ipo pane paſcit infan/
tem. Quomō ergo de ipo pane pauit nos ſapientia
dei: Quia verbū caro factū eſt: ꝛ habitauit in nob.
Videte ergo humilitatē: qz panē angelorū mandu/
cauit homo: vt ſcriptū eſt: Panē cęli dedit eis: pa/
nē angelorꝝ māducauit homo: id eſt verbū illō quo
paſcunt angeli ſempiternū: qđ eſt equale patri: mā/
ducauit homo: quia cū in forma dei eſſet: nō rapinā
arbitratus eſt eſſe ſe equalē deo. Saginauit ergo illo
angeli. Sz ſemetipſū exinaniuit vt manducaret pa
nē angelorꝝ homo: formā ſerui accipiens in ſimilitu
dinē hoīm factus: ꝛ habitu inuētus vt homo: humi
liauit ſe factus obediens vſq; ad mortē: mortē autē
crucis: vt iā de cruce cōmendaret nobis caro ꝛ ſan/
guis dñi: nouū ſacrificiū: qz mutauit vultuz ſuū co/
rā abimelech: id ē coꝛā regno patrī. Regnū em̄ pa/
tris: regnū erat iudęorꝝ. Quō regnū patrī: Regnū
dauid: regnū abꝛaę. Mā regnū dei patrī: magis ec/
cleſia q̄ populꝰ iudęoruz: ſ fm carnē regnū patris
populus iſrael. Dictū eſt em̄: Et dabit ei deus ſedē
dauid patris eiꝰ. Demonſtrat ergo fm carnē pater
dñi eſſe dauid: fm diuinitatē aūt chriſtꝰ: non filius:
ſ dñs dauid. Judęi xo chriſtū fm carnē nozūt: fm
diuinitatē nō nozunt. Ideo fecit illis quęſtionē ꝛ di
xit: Cuius filiū eſſe dicitis chriſtū: Et reſponderūt:
filiū dauid. Et ille: Quomō ergo dauid ī ſpiritu vo/
cat eū dominū: vbi ait: Dixit dñs domio meo: ſede
ad dexterā meā: donec ponā inimicos tuos ſub pe/
dibus tuis: Si ergo dauid in ſpiritu vocat euz do/
minū: quō filius eius eſt: Et nō potuerunt illi reſpō
dere: quia nō nouerant in dño chriſto: niſi qđ vide/
bat ocul: nō qđ coꝛde intelligebat. Si āt intꝰ habe
rēt ocꝛos ſic habebāt fozis: ex eo qđ foꝛt videbāt: i/
telligerent filiū dauid: ex eo qđ intus intelligebant:
intelligerent dñm dauid. Mutauit ergo vultū ſuuz
coꝛā abimelech. Quid ē ergo coꝛā abimelech: Co/
ram regno patris. Quid eſt coꝛā regno patris: Lo
ram iudęis: Et dimiſit eū ꝛ abiit. Quē dimiſit: Ip/
ſū populū iudęoꝝ dimiſit ꝛ abiit. Quęris mō chri/
ſtū apud iudęos ꝛ non inu[illegible]nis. Ēm dimiſit ꝛ abiit:
Quia mutauit vultū ſuuz. Habentes em̄ illi ſacrifi/
ciū fm aaron: nō tenuerūt ſacrificiū fm ordinē mel
chiſedech: ꝛ amiſerūt chriſtū: ꝛ cęperunt eū habere
gentes: quo nō miſerat ante p̄cones. Mā ad illos p̄
cones miſerat: ipm dauid: abꝛaā: iſaac ꝛ iacob: Eſai
am: hieremiā: ꝛ cęteros ꝓphetas miſerat: ꝛ pauci i/
de cognouerūt: ꝛ ipi pauci in compatiōe pereūtiū:
nā multi erant. Milia em̄ legimꝰ fuiſſe. Scriptū ē:
Reliquię ſaluę fient. Sz quęris modo circumciſos
chriſtianos: ꝛ nō inuenis. Erant autē de circūciſiōe
recentibus tpibus fidei multa milia circūciſoꝝum.
Quęris modo ꝛ non inuenis. Merito non inuenis:
Mutauit vultū ſuū coꝛā abimelech: ꝛ dimiſit eū et
abiit, Et coꝛā achis mutauit vultū ſuū; ꝛ dimiſit eū
ꝛ abiit. Ideo em̄ mutata ſunt nomia: vt ad myſterij
ſignificationē nos excitaret mutatio nominū: ne pu
taremus non narrari aut cōmemozari in ſcripturis
pſalmoꝝ: niſi qđ in libris regnoꝝ geſtuz inuenīt: et
nō hic quęrerem⁹ figuras futuroꝝ: ſ tāḡ res geſtas
acciperemus. Cū ergo nomina mutant quid tibi di
citur: Clauſū eſt hic aliquid: pulſa: noli hęrere in lit
tera: quia littera occidit: ſ deſidera ſpiritū: ſpūs em̄
viuificat. Intellectꝰ ſpiritualis credentē ſaluū facit.
Quo ergo dimiſit achis regem: attendite fratres.
Achis dixi interptari quō eſt, Recoꝛdamini euan/
geliū: Quādo loquebat dñs noſter ieſus chriſtꝰ de
coꝛpoꝛe ſuo: ait: Niſi quis manducauerit carnē me
am: ꝛ biberit ſanguinē meuz: nō habebit in ſe vitam
ęternā. Caro em̄ mea vere eſt eſca: ꝛ ſanguis meus
vere potus eſt. Et diſcipuli eius qui eū ſequebātur
expauerūt ꝛ exhoꝛruerūt ſermonē ꝛ nō itelligētes:
putauerūt neſcio quid durū dicere dominū noſtrū
ieſū chriſtū: ꝙ carnē eius quā videbant: manducatu
ri erant: ꝛ ſanguinē bibituri: ꝛ nō potuerūt tolerare:
quaſi dicentes: quō eſt: Erroꝛ em̄ ꝛ ignorātia ꝛ ſtul
ticia in pſona regis achis. Ubi em̄ dicit: quō eſt: nō
intelligit: vbi nō intelligit: tenebꝛę ignozantię ſunt.
Erat ergo in illis regnū ignozātię: quaſi rex achis:
id eſt regnū errozis eis dominabat. Ille autez dice/
bat: Niſi quis manducauerit carnē meaz: ꝛ biberit
ſāguinē meū: Quia mutauerat vultū ſuū: Quaſi fu
roꝛ iſte ꝛ inſania videbat: dare carnē ſuā manduca
dam hominib⁹ ꝛ bibendū ſanguinē. Ideo quaſi in/
ſanus putatus eſt dauid: qū dixit ipe achis: arrepti
ciū huc mihi adduxiſtis. Nōne videt inſania: man/
ducate carnē meā ꝛ bibite ſanguinē meū: Et quicū/
q̄ nō māducauerit carnē meā ꝛ nō biberit ſanguinē
meū: nō habebit in ſe vitā: Quaſi inſanire videbat.
Sz regi achis inſanire videbat: id eſt ſtultis ꝛ igno/
rātibus: ideo dimiſit eos ꝛ abiit. Fugit coꝛda eoꝛū
intellectus: nō eū poſſunt comphendere. Et q̄d di/
xerunt illi: Quaſi quō eſt: qđ interpꝛetat achis. Di
xerunt em̄: Quō poteſt hic nobis dare manducare
carnē ſuam: Arrepticiū putabant dominū: ꝛ neſci/
re quid loqueret ꝛ inſanire. Ille autem qui nouerat
qđ dicebat in illa mutatione vultus ſui: ꝛ quaſi furo
re ꝛ inſania: ſacramēta p̄ dicabat ꝛ affectabat: ꝛ tym
panizabat ad oſtia ciuitatis. Quęrenduz eſt quid ſit
ꝛ ipe affectabat: ꝛ ad oſtia tympanizabat: Mō ſine
cauſa dictū eſt: pcidebat ad oſtiū poꝛtę: nō ſine cau
ſa dictū eſt: ꝛ ſaliuę decurrebant ſup barbā eius: nō
fruſtra dicta ſūt: ſ indigent intelligentia. Diuturnꝰ
ſermo oneroſus eſſe nō debet. Noſtis fratres iudę/
os ipos coꝛā quibus ille mutauit vultū ſuū: ꝛ dimi/
ſit eos ꝛ abiit: hodie vacare. Si illi qui chriſtū ami/
ſerunt quos dimiſit ꝛ abiit: habēt inanē vacationē:
nos habemus fructuoſam vacationez: vt intelliga/
mus chriſtū qui illos dimiſit ꝛ venit ad nos. Omnia
nō fruſtra facta ſunt: ꝛ in illo furoꝛe dauid: qđ dicit
affectabat ꝛ tympanizabat ad oſtia ciuitatis: ꝛ fere/
bat in manibus ſuis: ꝛ pcidebat ad oſtia poꝛtę: ꝛ ſa/
liuę decurrebant ſuper barbā eius. Affectabat ille.
Quid eſt affectabat: Affectū habebat. Quid eſt af/
fectū habere: Quia compaſſus eſt infirmitatibus
noſtris: ꝛ ideo voluit ipam carnez ſuſcipere: in qua
mortē occideret. Compaſſus ergo nobis affectaſſe

dictus est: Ideo reprehendit Apostol⁹ eos qui duri sunt ⁊ sine affectu. Reprehendens enī quosdaz: ait:
Ro.j. Sine affectu: sine misericordia. Ubi ē affect⁹: ibi est misericordia: Ubi misericordia est: Miserat⁹ ē nos
Phil.2. de supnis. Si exinaniri se nollet: manēs in ea forma in qua equalis erat patri sempiternus: in morte remansissemus. Sed vt nos ō morte sempiterna liberaret: quo nos peccatum superbie perduxerat: humiliauit se factus subditus vsq; ad mortez: mortem autē crucis. Ergo affectabat: quia peruenit vsq; ad mortē crucis. Et quoniā qui crucifigit: i ligno extēditur: vt autē tympanū fiat caro: id est corium: in li-
j.Reg.23. Matth.27 gno extendit: Dictū ē: ⁊ tympanizabat: id ē crucifigebat: i ligno extēdebat. Affectabat: id est affectuz
Job.30. in nobis habebat: vt aīam suā poneret ꝓ ouib⁹ suis. Tympanizabat. Quō: Ad ostia ciuitat. Ostiū
Ik j.Reg.23. nobis est quod aperit vt credamus deū. Clauseramus ostia contra christū: ⁊ aperueramus diabolo. Contra vitaz eternā clausum cor habebamus. Ille autē dns deus noster: quia clausū cor habebamus homies aduersus vitā eternā: nec poteramus videre verbū qđ videt angeli: cruce apiebat corda mortaliū: ħ ē tympanizabat ad ostia ciuitat: Et ferebat
Vc cō.dis.2.accesserūt ad ies ū i manib⁹ suis. Hoc ℣o fres quō posset fieri i hoīe: ds itelligat: Quis enī portat i manib⁹ suis: Manibus aliozū potest portari homo: manibus suis nemo portat. Quō intelligat in ipo dauid ſm litterā nō inuenimus: in christo autē inuenimus. Ferebat enī christus in manibus suis: quādo cōmendans ip
Matth.26 sū corpus suū: ait: Hoc ē corpus meū. Ferebat enī illud corpus in manibus suis: ipa est humilitas dni nostri ihesu christi: ipa multū cōmendat hoibus: Ad ipam nos hortatur fratres vt viuamus: id est humi
j.Reg.j7 litatē eius imitemur: vt peutiamus goliam: ⁊ tenen-
j.Reg.23. tes christū: vincamus superbiā: Procidebat enī ad ostiū portę. Quid ē procidebat: Ad hūilitatē se ipe vtiebat. Quid est ad ostia portę: Ad initiuz fidei quo salui efficimur. Nemo enī incipit nisi ab initio fidei: sicut dicit in Canticiscanticoꝝ: Venies ⁊ ptrā sies: ab initio fidei: puenturi sumus facie ad faciem:
j.Joh.3 sicut scriptū est: Dilectissimi filij dei sumus: ⁊ nōdū apparuit quid erim⁹. Scimus quia cū apparuerit: similes ei erimus: quoniā videbimus eū sicuti ē. Videbimus. Quādo: Cū ista transierint. Audi etiam
j.Cor.j3. Paulū apostolū: Videmus nūc ꝑ speculuz in ęnigmate: tunc autē facie ad faciē. Intecꝝ ergo videam⁹ facie ad faciem: verbū qđ videt angeli: opus nobis
Phil.2. est adhuc ostijs portę: ad quę pcidit dns humilias
j.Reg.23. se vsq; ad mortē. Quid est qđ saliuę decurrebāt sup barbā ei⁹: Innocēs enī immutauit vultū suū coraz abimelech vel achis: ⁊ dimisit eū ⁊ abijt. Nō intelligētes dimisit. Ad quos abijt: Ad gētes. Ergo nos intelligamus qđ ipsi nō potuerūt. Decurrebāt sup barbā dauid saliuę. Quid sūt saliuę: Quasi ℣ba infantilia. Saliuę enī currunt in infantibus. Nonne
Matth.26 Job.6. erant tanꝝ infantilia verba: manducate carnē meā: ⁊ bibite sanguinē meū: Sed ista infantilia verba tegebant virtutē ipius. Virtus enī in barba intelligi-
j.Reg.23. tur. Saliuę igit decurrentes sup barbam eius: quid sunt: nisi verba infirma virtutē eius tegentia: Intellexit vt arbitroz sanctitas vestra titulū psalmi hui⁹. Si velimus ia psalmū exponere: timendū est ne illa quę audistis labant de cordibus vestris. Titulū psalmi huius exposuimus in nomie dni nostri ihesu christi. Quoniā crastinus dies dnicus ē: ⁊ debem⁹ vobis sermonē: differamus in crastinū: vt etiā psalmi textū libenter audiatis.

Sermo secundus de eodem psalmo.

Qui hesterno die affuistis: nō dubito q; meministis pollicitatiōis nostrę. Cep⁹ enī iaz est in noie dni debitū soluere. Ipe q̄ inspirauit vt pmitteremus: ipe dabit vt soluamus: semper existentes debitores charitatis. Ipa ē enī quę semper reddit ⁊ semp debet: sicut dicit Aplꝰ: Nemini
Ro.13. quicqꝝ debeat: nisi vt inuicē vos diligat. Psalmi huius titulū heri exposuimus: cuius expositio cū nos diutius retineret: eiusdē psalmi textū exponendum distulimus. Audiam⁹ enī quid spiritussanctus per os ꝓphetę sancti sui dicat in isto sermone psalmi: qđ congruat titulo quē hesterno die tractauim⁹. Qui nō affuerūt tamē ⁊ hoc debitum petūt: ne forte pro aliȝ tantas moras facientes fraudemus eos: qbus iam reddendum est quod debemus: breuiter cōmoratū agnoscant quantū possunt: qui hodie affūt ⁊ heri nō affuerunt. Si quid autē eos mouet qđ diligentius interrogare debeant: patientes aures nostras inuenient in nomine christi alijs tpibus: ne isti modo occupent. Dixim⁹ scriptū esse in libro regno-
j.Reg.2. rū: q; dauid cū fugeret saul: latere voluit apud regē quendā geth: noie achis. Sed cū gloria eius ibi fuisset cōmemorata: ne p liuorē idem rex ad quē cōfugerat: aliquid i eū machinaret: finxit insaniā. Et q̄si furore correptus: mutauit vultuz suū. Et sicut legimus: Affectabat ⁊ tympanizabat ad ostia ciuitatis: ⁊ ferebat i manibus suis: ⁊ procidebat ad ostiū portę. Et dixit rex achis: Quid huc mihi adduxistī istū: Nū quid arreptitio ego op⁹ habeo: Et sic eū dimisit: vt impleat quod hic scriptuz est: Mutauit vultū suū ⁊ dimisit euz ⁊ abijt. Dimisit autē regem achis. Hic vero dictū est q; mutauit vultū suuz coram abimelech: ⁊ dimisit eū ⁊ abijt. Diximus autē noīa mutata esse: vt sacramētū ostenderet: ne si idē nomē repetitū esset in titulo psalmi: nō nobis ꝓbetasse aliquid in sacramento: sed quasi gesta narrasse videret. Utrūq; ergo nomē magnū ꝓtinet sacramētū. Nā achis interꝑtat: quō est. Abimelech interꝑ-
j.Reg.21. tat: patris mei regnū. In illo verbo qđ: quō est: de: ignorantia significat: vt verbū mirantis ⁊ nō agnoscentis intelligas. In isto aūt qđ dicit abimelech: regnū iudeoꝝ significat. Ex christi enī ꝑsona pōt dici patris mei regnū: quia pater ipius ſm carnē dauid: ⁊ regnū dauid erat in gente iudeoꝝ. Coram regno ergo patris sui mutauit vultū suū: ⁊ dimisit eū ⁊ abijt: quia erat ibi sacrificiū ſm ordinem aaron: ⁊ postea ipe de corpore ⁊ sanguine suo instituit sacrificiū ſm ordinē melchisedech. Mutauit ergo vultuz
Ps.109. Heb.7. suū in sacerdotio: ⁊ dimisit gentē iudeoꝝ: ⁊ venit ad gentes. Quid ē ergo affectabat: Affectu plen⁹ erat.
j.Reg.21. Quid enī tam plenū affectu: q̄ misericordia dni nostri ihesu christi: Qui videns infirmitatē nostram: vt nos a sempiterna morte liberaret: tpalem mortē cuz tanta iniuria contumeliaqꝝ suscepit. Et tympanizabat: quia tympanū nō fit nisi cū corio in ligno extēditur. Et tympanizabat dauid: significans q; cruci-

figēdus esset christus. Tympanizabat aūt ad ostia ciuitatis. Quę sunt ostia ciuitatis: nisi corda nostra quę clauseramus contra christū: q̄ de tympano crucis aperuit corda mortaliū: Et ferebaī in manibus suis. Quō ferebaī in manibus suis: Quia cū cōmēdaret ipm corpus suū ⁊ sanguinē suū: accepit in manus suas: qđ nouunt fideles: ⁊ ipe se portabat q̄dāmodo cū diceret: hoc est corpus meū. Et pcidebat ad ostia portę: id ē humiliauit se. Hoc ē em̄ pcidere vsq̄ ad initiū fidei nostrę. Ostiū em̄ portę: initiū fidei: vnde īcipit ecclesia: ⁊ puenit ad speciē: vt cū credit ea quę nō videt: mereaī pfrui: cū facie ad faciem videre cęperit: Sic se habet titulus psalmi. Breuiī audiuimus. Audiamus iam ipa verba affectantis: ⁊ tympanizantis ad portaz ciuitatis.

Matth.26 j.Reg.xxj.

Expositio psalmi.

L

Benedicā dominū in oī tempore: semp laus eius i ore meo. Dicit christus: dicat ⁊ christianus: quia ⁊ christianus in corpe christi est. Et ꝓterea christ⁹ homo: vt possit christian⁹ esse angelus: q̄ iam dicat: Benedicam dño. Inquis: Quādo benedicam dñm: Ait tibi aliquis: Quādo tibi benefacit: quādo abundāt sęcularia: q̄n multū abūdat frumenti: olei: vini: auri: argēti: mācipioz: pecoz: salusq̄ ista mortalis inuulnerata ⁊ incorrupta psistit: ea quę nascūī: crescūt oīa: nihil īmatura morte subtrahiī: fęlicitas tota abundat in domo: circūfluūt oīa: tūc benedices dñm: Nō: Sed in oī tpe: Ergo ⁊ tūc: ⁊ quando ista ꝑmittēpus ⁊ ꝑm flagella dñi dei nostri turbanī: auferuntur: minus nascunī: iā nata dilabunī: Fugiunt em̄ hęc: Et inde sequiī penuria: egestas: labor: dolor et tēptatio. Sed tu qui cantas tibi: Benedicā dñm in oī tpe: semp laus eius i ore meo: ⁊ quādo ista dat: benedic: et q̄n ista tollit: benedic: Quia ille dat: ille tollit: ꝙ seipm a benedicēte se nō tollit. Quis ē aūt q̄ benedicit dñm in oī tpe: nisi humilis corde. Ipaz em̄ hūilitatē docuit dñs noster in corpe ⁊ in sanguine suo: qz cū cōmendat corpus ⁊ sanguinē suū: hūilitatē suā cōmendat. In eo qđ in ipa historia scptuz est: in illo quasi furore dauid: qđ ꝑtermissimus: ⁊ saliuę decurrebāt sup barbā eius: Cū legereī Aplus: audistis ispas saliuas: ꝙ decurrētes sup barbā. Dicit aliquis: Quas saliuas audiuimus: Nōne mō lect⁹ est Aplus cū diceret: Judęi signa petūt: ⁊ greci sapientiā quęrūt: Modo lectū est: Nos aūt ꝑdicamus īqt christū crucifixū. Tūc em̄ tympanizabat iudęis quidē scandalū: gentibus aūt stulticiā: ipis vo vocatis iudęis ⁊ grecis: christū dei virtutē ⁊ dei sapientiā: quia qđ stultū est dei: sapiētius est hoīb⁹: ⁊ qđ infirmū est dei: fortius est q̄ hoīes. Saliuę em̄ significant stulticiā: saliuę significāt infirmitatē. Sz si qđ stultū est dei: sapiētius est hoīb⁹: ⁊ qđ infirmū est dei: fortius est q̄ hoīes: nō tanq̄ saliuę offendāt: ꝙ attende: quia sup barbā decurrūt. Quō em̄ saliuę infirmitas: sic barba virtus ostendiī. Texit g̃ virtutē suā corpe infirmitatis suę. Et qđ forinsecus infirmabaī: tanq̄ in saliua apparebat: intus aūt diuina virt⁹ tāq̄ barba tegebaī. Ergo hūilitas nobis commendaī. Esto humilis: si vis benedicere dñm in oī tpe: ⁊ sp laus eius sit in ore tuo: qz ⁊ iob nō tantū bñ dixit dñm q̄n abūdabāt illi oīa qb⁹ eū legim⁹ diuitem fuisse ⁊ fęlicē: ⁊ pecore: ⁊ seruis: ⁊ domo fęlicē fi

D j.Reg.xxj.

Ibidem.

j.Cor.j.

j.Reg.xxj.

Job.j.

lįs: ⁊ oīibus rebus. Ablata sūt oīa vno tpe: ⁊ impleuit qđ in ꝫ psalmo scptū ē: dicēs: Dñs dedit: dominus abstulit: sicut dño placuit ita factū est: sit nomē dñi benedictū. Ecce habes exemplū benedicentis in oī tpe: Quare aūt benedicit dñm homo in oī tpe: Quia humilis est. Quid est esse humilez: Nolle in se laudari. Qui in se vult laudari: superbus est. Qui superbus nō est: hūilis est. Non vis g̃ esse superb⁹ vt possis esse hūilis: dic qđ dictū est. In domino laudabiī aīa mea: audiāt māsueti et lętenī. Ergo q̄ nō in dño volūt laudari: nō sūt māsueti: ꝙ truces: asperi: elati: superbi. Jumēta māsueta vult habere dñs. Esto iumentū dñi: id est esto mansuetus. Sedet ille sup te: ipse regit te: noli timere ne offendas: ⁊ eas in ꝓceps. Infirmitas quidē tua est: ꝙ attende quis tibi ꝓsideat. Pull⁹ asini es: ꝙ christū portans. Mā ⁊ ipe in pullo asini venit ad ciuitatē: ⁊ fuit illud iumentū mansuetū. Munqđ laudabaī iumentuz illud: Munqđ iumento dicebaī: osanna filio dauid: benedictus qui venit i nomine dñi. Asellus portabat: ꝙ ille qui portabaī: a ꝓcedētibus ⁊ consequentibus laudabaī. Et dicebat forte iumentū: In dño laudabiī aīa mea: audiāt māsueti ⁊ lętenī. Nū quā illud dixit ille asinus fratres: sed dicat illud populus q̄ imitaī iumentuz illud: si vult portare dñm suū. Jrascīī forte populus: qz compaī asello in quo sedit dñs: Et dicēt mihi aliqui superbi ⁊ elati: Ecce asinos nos fecit. Sit asin⁹ dñi quisq̄s hoc dicit: ne sit equus ⁊ mulus: q̄bus nō est intellectus. Nostis em̄ psalmū vbi dicīī: Nolite esse sicut equus ⁊ mulus: q̄bus nō est intellectus. Equus em̄ ⁊ mulus erigūt ceruicē aliq̄n: ⁊ sua ferocitate excutiūt a se sessorē suū. Domanī frenis: chamo: ꝟberib⁹: donec discāt subūci: ⁊ portare dñm suū. Tu aūt anteq̄ freno tundanī ora tua: esto māsuetus: ⁊ porta dñm tuuz. Noli in te velle laudari: sed laudeī ille qui sup te sedet: ⁊ dices: In dño laudabiī aīa mea: audiant māsueti ⁊ lętenī. Maz q̄n audiūt nō māsueti: nō lętanī: ꝙ irascunī: ⁊ ipi sūt q̄ dicūt qđ asinos eos fecerim⁹. Qui em̄ mansueti sūt: dignenī audire: ⁊ esse qđ audiūt. Seqī. Magnificate dñm mecū. Quis est iste q̄ exhortaī: vt magnificem⁹ cū illo dominū: Quisq̄s est fratres in corpe christi: ad hoc debet dare opam: vt magnificeī cū illo dñs. Amat em̄ dñm quisq̄s ē iste. Et quō illū amat: Ut nō inuideat coamatori suo. Quisq̄s em̄ amat carnaliter: necesse est vt cū zelo pestifero amet. Si quis forte mangonuz viderit rē quaz pestifero amore deliderauit: nūquid vult vt videat illā ⁊ alius: Necesse est vt zelo ⁊ liuore sauciēī: si alius eā viderit: Et sic seruaī: vt ille solus ea videat: ⁊ quilibet ali⁹ nō videat: aut nec ipe. Nō sic est sapiētia dei. Videbim⁹ illā facie ad faciē: ⁊ oēs videbim⁹: ⁊ nemo se sibi celabit. Oīb⁹ se exhibet: ⁊ integra est ⁊ casta est oībus. Illi mutanī in eā: ⁊ ipa in eos nō mutaī. Ipa est veritas: ipa ē de⁹. Munqđ aliq̄n audistis fratres: qđ potuerit cōmutari de⁹ nr̄: Supeminēs oībus ꝟitas est: verbū dei ē: sapiētia dei est: ꝑ quē facta sūt oīa. Habet amatores suos. Sed qđ dicit amator ipius: Magnificate dominū mecū. Nolo solus magnificare dñm: nolo solus amare: nolo solus amplecti. Non em̄ si ego amplexus fuero: nō habet alius vbi manus ponat. Latitudo tanta est in ipa sapientia: vt oīes aīę ample-

E

Ibidem

Matth.21

Ps.31.

F

j.Cor.xj.

crantur ⁊ perfruant. Et quid dicam fratres de illis qui sic amāt deū vt inuideāt alijs? Auriga pditi hominis amat: ⁊ quisq; amauerit auriga aut venatorem: vult vt totus ꝓlus cū illo amet: ⁊ hortat ⁊ dicit: amate mecū illum pantomimū: amate mecum: illā turpitudinē. Clamat ille in ꝓlo: vt amet cū illo turpitudo: ⁊ christian⁹ nō clamat ī ecclesia: vt amet cū illo veritas dei. Excitate g̃ in vob amatorē fres: ⁊ clamate vnicuiq; vestrorū: ⁊ dicite: Magnificate dñm mecū: Sit in vobis iste feruor. Quare vob recitant ista ⁊ exponūtur? Si amatis deū: rapite oēs ad amorē dei: q̄ vobis iungunt: ⁊ oēs qui sunt in domo vestra. Si amat a vobis corp⁹ christi: id est vnitas ecclesię: rapite eos ad fruendū: ⁊ dicite: Magnificate dñm mecū. **Et exaltemus nomē eius in idipm.** Quid est exaltemus nomē eius in idipsum? Hoc est in vnū. Nam multi codices sic habēt: Magnificate dñm mecū: ⁊ exaltem⁹ nomē eius in vnū. Siue in idipm dicat: siue in vnū: h̄ idē dicit. Ergo rapite q̄s potest: hortādo: portādo: rogādo: disputādo: rōnē reddēdo: cū māsuetudīe: cū lenitate. Rapite ad amorē: vt si magnificāt dñm: ī vnū magnificēt. Et ps dōati videt sibi magnificare dñm. Quid eos offendit orb terrar? Dicam⁹ illis: Fratres magnificate dñm mecū: ⁊ exaltem⁹ nomē eius in vnū. Quare in pcisione vultis magnificare dñm? Ille vnus ē: quare duos ꝓlos vultis facere deo? Quare vultis dissipare corpus christi? Certe eñ ipe pē- j. Reg. 23. debat in cruce q̄n tympanizabat. Et cū penderet in cruce emisit spiritū: ⁊ venerūt illi qui eū suspēderāt: ⁊ inuenerūt eū emisisse spiritū: ⁊ nō illi fregerūt cru- Job. 19. ra. Latronibus aūt adhuc in cruce viuētibus fregerūt: vt p ipm dolorē compendio mortis ab illo cruciatu liberarent: quo solebat crucifixis fieri. Ergo venit psecutor: inuenit dñm quiete deposuisse spm̃: Job. 10. q̄ ipe dixit: Potestatē habeo ponēdi aiam meam. Pro q̄b⁹ posuit aiam suā? Pro vniuersa plębe sua: p toto corpe suo. Venit eñ psecutor ⁊ nō fregit crura christi. Venit donatus ⁊ dirupit ecclesiā christi. Integrū corpus christi in cruce inter manus psecutor est: ⁊ inter manus christianor nō ē integrū corpus ecclesię. Clamem⁹ g̃ fratres cū gemitu quantū possum⁹: dicētes: Magnificate dñm mecū: ⁊ exaltemus nomē eius in vnū. Ecclesia eñ illis clamat. Vox est ecclesię clamās illis q̄ se p̃cipitauerūt. Vñ eñ dirupti sūt? Per superbiā. Docet aūt christ⁹ humilitatē: cū cōmendat corpus ⁊ sanguinē suū: q̄d dixim⁹ sanctitati vestrę in hoc psalmi textu agi ⁊ celebrari: vbi cōmendat corpus ⁊ sanguis christi: vbi cōmendat hūilitas christi: quā ꝓ nobis suscipe dAl. †exquisiui. gnat⁹ est. †**Inquisiui dñm ⁊ exaudiuit me.** h Ubi exaudiuit dñs? Intus. Ubi dat? Intus. Ubi oras: ibi exaudit? ibi btificat. Orasti int⁹? exaudit⁹ es. Beatificat⁹ es: ⁊ nō scit q̄ iuxta te stat. Gestū est Matth. 6. a te totū in occulto: sic dñs in euāgelio dic̃: Intra in cubiculū tuū: claude ostiū tuū: ⁊ ora in occulto: ⁊ pater tuus q̄ videt in occulto: reddet tibi. Cū g̃ intras cubiculū tuū: intras cor tuū. Beati q̄ gaudēt q̄n intrant ad cor suū: ⁊ nihil mali ibi inueniūt. Attendat sanctitas vestra: quō nolunt intrare domos suas: q̄ habēt malas vxores: quō exeūt ad forū ⁊ gaudent. Cepit hora esse qua intraturi sūt in domū suā: ⁊ cō tristāt: Intraturi sunt eñ ad tedia: ad murmura: ad amaritudines: ad euersiones: Quia nō est dom⁹ cō posita vbi inter virū ⁊ vxorē pax nulla est: Et meli⁹ illi est forīs circūire. Si ergo miseri sūt qui cū redeunt ad parietes suos: timent ne aliq̄bus suorū pturbatiōibus euertant: eę sūt miseriores: qui ad ꝓscientiā suā redire nolūt: ne ibi litibus peccator euertantur? Ergo vt possis libens redire ad cor tuū: munda illud: Vtī eñ mūdicordes: qm̃ ipi deū videbūt. Auferte inde cupiditatū sordes: auferte labem auaricię: auferte trabē superstitionū: auferte sacrilegia ⁊ malas cogitatiōes: odia: nō dico aduersus amicū: ⁊ etiā aduersus inimicū. Auferte ista oia intra cor tuū: ⁊ gaudebit ibi. Cū ibi cęperis gaudere: ipa mūdicia cordis tui delectabit te: ⁊ faciet orare: quō si venias ad aliquez locū: silentiū est ibi: forte quies est ibi: mūdus est locus: oremus hic dicis: ⁊ delectat te cōpositio loci: et credis q̄ ibi te exaudiat deus. Si ergo loci visibilis te delectat mūdicia: quare te nō offendit īmundicia cordis tui? Intra: mūda oīa: leua oculos tuos ad deū: ⁊ statim te exaudiet: Clama ⁊ dic: Inq̄siui dñm ⁊ exaudiuit me: **Et ex oibus tribulatiōib⁹ meis eripuit me.** Quare? Quia cū fueris illūinat⁹: cū cępis hic habere bonā ꝓscientiaz: restant tribulationes: q̄ restat aliquid īfirmū. Donec mors absorbeat in victoria: ⁊ mortale hoc induat īmortalitatē: necesse est vt in hoc sęculo flagelleris: necesse est vt aliquas tēptationes suggestionesq; patiaris. Wundabit deus oīa: eruet te ab oīni malo ⁊ tribulatione: ipm quęre. Et inquisiui dñm: ⁊ exaudiuit me. Qui ergo nō exaudiunt: nō dñm quęrūt. Intendat sanctitas vestra: Nō dixit: inq̄siui aurū a dño ⁊ exaudiuit me: Inquisiui a dño senectutez ⁊ exaudiuit me: Inquisiui a dño hoc aut illud ⁊ exaudiuit me. Aliō est aliquid inquirere a dño: aliud ipm dñm inquirere. Inquisiui inquit dñm ⁊ exaudiuit me. Tu autez quando oras ⁊ dicis: Occide illū inimicū meū: nondominū inquiris: sed quasi facis te iudicē sup inimicū tuū: ⁊ facis quęstionariū deū tuum. Unde scis: nescis melior te sit cuius mortē quęris? Eoipo forte: quia ille nō quęrit tuā. Ergo noli aliquid a dño extra illū quęrere: sed ipm dñm quęre: ⁊ exaudiet te: ⁊ adhuc te loquēte dicet: ecce assum. Quid est ecce assum? Ecce p̃sens sum. Quid vis? quid a me quęris? Quicq̄d tibi dedero: vilius est eę ego: Deipm habe: me fruere: me amplectere: nondū potes totū: extende me: ⁊ inhęrebis mihi. Hoc tibi deus dicit: Cętera onera tua ego a te deponā: vt totus mihi inhęreas: cū hoc mortale tuū ad īmortalitatē quertero: vt sis equalis angelis meis: ⁊ semp videas faciē meā ⁊ gaudeas: ⁊ gaudiū tuū nemo auferet a te: q̄ inquisisti dominū ⁊ exaudiuit te: ⁊ ex oīnibus tribulationibus eruit te. Dixim⁹ quid esset exhortat⁹ amator ille: qui vult amplecti q̄d amat: ⁊ dicit: **Accedite ad eū ⁊ illuminamini.** Dicit eñ q̄d ipe pbauit. Spiritalis eñ quidā in corpe christi: vel etiam ipe dñs noster iesus christus fm carnē caput exhortans mębra cętera: quid dicit? Accedite ad eū ⁊ illuminami. Aut poti⁹ christian⁹ aliqs spiritaliter ad ipm dñm nr̃m iesū christū iuitat vt accedam⁹ ad eū. Sz accedam⁹ ad eū vt illūinemur: ñ quō ad eū accesserūt iudei vt tenebrarent. Accesserūt eñ illi ad illū vt crucifigerent: nos ad eū accedamus: vt corp⁹ ⁊ sanguinē eius accipiamus. Illi de crucifixo tenebrati sūt:

Ibidem. Matth. 6.

Joh. 16.

De cō. di. cesserit. a.

nos manducãdo crucifixũ ⁊ bibẽdo: illuminamur. Accedite ad eũ ⁊ illuminamini: Ecce ad gẽtes dicitur. Crucifixus christ⁹ inter iudeos erat seuiẽtes et vidẽtes: gẽtes absentes erant. Ecce illi accesserũt q̃ in tenebris erãt: Quõ viderũt: Illuminati sũt. Unde accedũt gentes: Fidẽ sectãdo: corde inhiando: charitate currẽdo. Pedes tui: charitas tua est. Duos pedes habeto: noli esse claudus. Qui sũt duo pedes: Duo p̃cepta dilectionis: dei ⁊ p̃rimi. Istis pedib⁹ curre ad dñm: Accedis ad illũ: q̃ ⁊ vt curreres: ipe exhortat⁹ est: ⁊ ipe suũ lumẽ aspsit sic: vt magnifice ⁊ diuine se sequi possitis. Et †vultus vr̃i nõ erubescent. Accedite inquit ad eũ ⁊ illuminamĩ: ⁊ vultus vestri nõ erubescent. Nõ erubescet vultus nisi superbi. Quare: Quia elat⁹ vult esse: ⁊ q̃ fuerit passus p̃tumeliã: aut ignominiã: aut casũ seculi: aut aliquã afflictionẽ: erubescit. Sz noli timere: accede ad eũ ⁊ nõ erubesces. Quicq̃d fecerit tibi inimicus: videt te supior esse apud hoies: ⁊ tu apud deũ superior illo es. Ego cepi: ego ligaui: ego interfeci: Oẽ superiores sibi videntur: quia ista dicunt: Oẽs superiores videbañ sibi iudei q̃ dñm colaphizabãt: q̃ spuebãt ĩ facie eius: ⁊ de canna percutiebãt caput: q̃ spinis coronabãt: q̃ tunica ignominiosa circumdabãt: Oẽs superiores erãt: ⁊ ille videbaţ inferior: q̃ p cidebat ad ostiũ portę: ⁊ ille nõ erubescebat. Lumẽ eñ erat verũ: qđ illuminat oẽm hominẽ venientẽ ĩ hũc mundũ. Sicut eñ lumẽ nõ potest p̃fundi: sic et illuminatũ p̃fundi nõ finit. Accedite ğ ad eũ ⁊ illũminamini: ⁊ vultus vr̃i nõ erubescẽt: Sz dicit aliquis: Quõ ad eũ accedo: Tantis malis: tantis peccatis oneratus sũ: tanta scelera clamãt de p̃scientia mea: Quõ audeo accedere ad eũ: Quõ: Si hũiliaueris te p̃ penitentiã. Sed erubesco ais penitentiã agere. Accede ğ ad eũ ⁊ illũminaberis: ⁊ vult⁹ tuus non erubescet: Si eñ timor erubescẽdi reuocat te a penitẽtia: penitentia aũt facit te accedere ad deũ: nõ vides q̃ pnã gestas in vultu: q̃ ideo erubuit vultus tu⁹: q̃ñ nõ accessit ad dñm: Ideo nõ accessit: q̃ nõ vult agere penitentiam: sicut attestaţ Prophęta. Iste †inops clamauit: ⁊ dñs exaudiuit eũ. Docet te quõ exaudiar: Jõ nõ exaudiris: q̃ diues es: forte clamaueras: ⁊ nõ exaudiebaris. Audi q̃re iste inops clamauit: ⁊ dñs exaudiuit eũ. Inops clamat ⁊ exaudit dñs. Et quõ clamabo inops: Ut ⁊ si habes aliq̃d: nõ inde p̃sumas de viribus tuis: vt intelligas te indigentẽ: vt intelligas te tãdiu esse pauperẽ: q̃diu nõ habes illũ q̃ fecit ⁊ diuitẽ. Quõ aũt dominꝰ exaudiuit eũ: Et ex oĩbus inquit tribulationibus eius saluũ fecit eũ. Et quõ saluos facit ab oĩbus tribulatiõibus: Immittit angelus dñi in circũitu timentiũ eum: ⁊ †eruet eos. Sic scriptũ est fratres: nõ quõ habẽt aliq̃ mẽdosi codices: Immittet angelũ dñs in circũitu timentiũ eum ⁊ eruet eos: ⁊ sic: Immittit angelus dñi in circũitu timẽtiũ eũ: ⁊ eruet eos. Quẽ hic dixit angelũ dñi: q̃ ĩmittit in circũitu timẽtiũ eũ: ⁊ eruat eos: Ipe dñs nr̃ ies⁹ christus in p̃phetia dictus ẽ magni cõsilij angelus: magni p̃silij nũcius. Sic illũ dixerũt p̃phętę. Ipe ğ magni cõsilij angelus: id est nũcius: ĩmittit in eos q̃ timẽt dñm ⁊ eruet eos. Noli ğ timere ne lateas. Ubicũq̃ dñm timueris: nouit te ille angelus: q̃ ĩmittit ĩ circũitu: ⁊ eruet te. Aperte mõ ỏ ipo sacramẽto vult

Matth. 22.

Ar. †facies vr̃e nõ confundent

1. Reg. 25. Job. 1.

Ar. †pauper.

Ar. teripiet.

1. Reg. 25.

dicere: qỏ ferebaţ in manib⁹ suis. Gustate ⁊ videte qñ suauis est dñs. Nõne aperit se psalm⁹: ⁊ ostẽdit tibi illã q̃si insaniã ⁊ furorẽ p̃stantẽ: ⁊ sanaz ⁊ sobriã ebrietatẽ illi⁹ dauid q̃ figurate sacramẽtũ dominicũ ostẽdebat: qñ illi miseri corã rege achis dixerũt: quõ est: Quãdo dicebat dñs: nisi q̃s manducauerit carnẽ meã: ⁊ biberit sãguinẽ meũ: nõ habebit in se vitã. Et illi in q̃bus regnabat achis: id ẽ erroz ⁊ ignorãtia: q̃d dixerũt: Quõ iste poterit nobis dare carnẽ suã mãducare: Si ignoras: gusta ⁊ vide q̃z suauis est dñs: Si aũt nõ intelligis: rex es achis. Immutabit faciẽ suã dauid ⁊ recedet a te: ⁊ dimittet te ⁊ abiet. Beatus vir q̃ sperat in †eũ. Hoc quid op⁹ est diu exponi: Quisq̃s nõ sperat in dño: miser est. Quis est q̃ nõ sperat in dño: Qui in se sperat aliquãdo. Qỏ peius ẽ fratres mei attendite: aliq̃ homines nolũt sperare in se: ⁊ in alijs hoĩbus. Salua salute ait ei⁹: nihil mihi potes facere. Et forte loquitur de hoĩe iã mortuo in ista ciuitate. Dicit: salua salute illi⁹. Et ille in alijs locis forte mortu⁹ est. Et q̃z cito dicũt hoies h̃: ⁊ nõ dicũt: credo deo meo: q̃ nõ te permittit nocere mihi. Nõ dicũt: credo deo meo: q̃ ⁊ si te p̃miserit ad aliq̃d meũ: ad aiam meã non te p̃mittet. Sz cũ dicũt: salua salute illius: nec ipsi volũt habere salutẽ: ⁊ illos grauãt p q̃s putant habere salutẽ. Timete dñm oẽs sancti eius: †q̃ nihil deest timentibus eũ. Multi eñ p̃terea volũt timere dñm: ne famẽ patiãt. Dicit illis: Nolite fraudẽ facere. Et dicũt: vnde me pasco: Nõ potest ars sine ipostura esse: nõ põt negociũ sine fraude. Sz fraudẽ punit deus: Time deũ: ⁊ si timuero deũ nõ habebo vnde viuã. Timete dñm oẽs sancti ei⁹: q̃ñ nihil deest timẽtib⁹ eũ. Copiã p̃mittit trepido ⁊ dubitãti: ne si forte timuerit dñm: deesset ille superflua. Pascebat te dñs p̃tẽntẽ se: ⁊ deseret te timentẽ se: Attẽde ⁊ noli dicere: ille diues est: ⁊ ego pauper sũ: ego timeo dñm: ille nõ timẽdo quantũ acq̃siuit: ⁊ ego timendo nudus sũ. Videte q̃d sequit. Diuites eguerũt ⁊ esurierũt: inq̃rentes aũt dñm nõ minuent oñi bono. Si ad litterã accipias: videt te fallere. Respicis eñ multos diuites in iq̃s mori in diuitijs suis: nõ factos fuisse paupes cuz viuũt: vides illos senescere: p̃duci ad vltimũ vitę inter magnas copias diuitiaz: celebrari eis pompã funeris in magnis effusionib⁹: p̃duci vsq̃ ad sepulchruz diuitẽ: q̃ ⁊ expirauit in lectis eburneis: circũflẽte familia suoz: ⁊ dicis in animo tuo: si forte nosti aliq̃ et pctã ⁊ scelera ipius: ego noui quanta fecerit iste hõ: ecce senuit: mortu⁹ est in lecto suo: deducunt illũ sui: põpa tãti funeris celebraţ: agnoui q̃ fecerit: decepit me scriptura ⁊ fefellit vbi audio ⁊ cãto: diuites egerũt ⁊ esurierũt. Qñ iste iops fuit: Qñ esuriuit: Inq̃rentes aũt dñm nõ minuent oñi bono. Quotidie ad basilicã surgo: q̃tidie genuflecto: q̃tidie inq̃ro dominũ: ⁊ nihil boni habeo: iste nõ inq̃siuit dñm: ⁊ inter tãta bona defunct⁹ est: Sic cogitantẽ: suffocat laqueus scãdali. Escã eñ mortalẽ querit in terra: ⁊ verã mercedẽ nõ querit in cęlo: ⁊ mittit caput in laqueum diaboli: p̃stringunt ei fauces: ⁊ tenet diabol⁹ ad malefaciendũ: ⁊ sic imitaţ illũ diuitẽ quẽ videt in tãta copia defunctũ. Noli ğ sic intelligere. Et quõ intelligã: In bonis spũalibus. Sz vbi sũt: Nõ videtur oculis: ⁊ corde. Nõ video ipa bona: Videt illa

Ibidem.

Joh. 6

Ar. deo.

M

Ar. † qñ nõ est inopia.

Q

q̄ amat. Justiciam nō video: Mō em̄ aurū est: non
argentū est: Si aurū esset videres: qz fides est: non
vides. Et si nō vides fidē: q̄re amas seruū fidelem:
Interroga teipm: qualē seruū diligt. Forte habes
seruū formosū: staturosū: bene cōpositū: furem: ne-
quā: fraudulentū. Habes aūt aliū forte paruū statu
ra: deformē facie: colore tetrū: fidelē: parcū: sobriuz:
Attēde rogo te: quē istoz duoz diligis: Si oculos
carnis interrogas: vincit apud te pulcher iniustus:
si oculos cordis: vincit deformis fidelis. Vides q̄: qō
vis vt exhibeat tibi alter: id est fidē: exhibe illi & tu.
Quare gaudes ad eū q̄ fidem tibi exhibet: & laudas
eū de his bonis q̄ nō vident nisi oculo cordis: Cū re
plet⁹ fuerit spiritalib⁹ diuitijs: pauper erit: Et ille diues
iō fuit: qz habebat lectū eburneū: & tu pauper es: cui⁹
cubiculū plenū ē tātis gēmis Xtutū: iusticię: verita
tis: charitatis: fidei: patientię & tolerantię: Explica
diuitias tuas: habes illas: & cōpara diuitijs diuitū.
At ille ī mercato iuenit multas p̄cioſas: & emit eas:
Si fidē inuenires venalē: quantū p illa dares: quā
te voluit deus gratis habere: & ingratus es: Egent
q̄ illi diuites egent: & qō est grauis⁹: pane egent. Me
forte putetis: qz auro egēt & argēto: q̄q̄ & hoc ege-
ant: quantuz habuit q̄dā: & q̄s eū satiauit: Sic mor
tuus est egens: qz plura volebat acquirere. q̄q̄ tene-
bat. Egent & pane. Quare egent & pane: Si intelli-
Joh.6. gas panē: ille em̄ dixit: Ego sū panis viuus q̄ de cę
Matth.5. lo descēdi. Et: Beati qui esuriūt & sitiūt iusticiā: qm̄
ipi saturabunt. Inq̄rentes aūt dn̄m nō minuent⁹ oī
bono. Sz q̄ bono: Jā dixim⁹. Uēite filij audite
P me: timorē dn̄i docebo vos. Putate fratres:
qz ego dico: putate qz dauid dicit: putate qz Apl̄us
dicit: īmo putate qz ipe dn̄s nr̄ iesus christus dicit:
Uenite filij audite me. Audiam⁹ illuz simul: audite
1.Reg.17. illū p nos. Docere em̄ vult ille hūilis: ille tympani-
zans: ille affectās: docere nos vult. Et q̄d dicit: Ue
nite filij audite me: timorē dn̄i docebo vos. Doceat
q̄: p̄beam⁹ aurē: p̄beam⁹ coz. Non applicamus aures
carnis: & cordis claudam⁹: & sicut ipe dixit in euāge
Matth.11. lio: Qui habet aures audiendi audiat. Quis nouit
1.Pet.3 audire docentē christū p̄ pheta: Quis est hō q̄
vult vitā: & diligit dies videre bonos: In-
terroga: Mōne oīs in vobis rūdet: ego: An q̄s̄q̄ est
ī vob q̄ nō diligit vitā: id ē q̄ nō vult vitā: & nō diligit
dies videre bonos: Mōne q̄tidie hoc murmurat: &
hoc dicitis: q̄diu ista patimur: quotidie peiora & pe
iora: Apud parētes nostros fuerunt dies lętiores:
fuerūt dies meliores. Si interrogares ipos parē
tes tuos: similit tibi de pentib⁹ murmurarēt: Fuer
beati patres nostri: nos miseri sum⁹: malos dies ha
bemus. Dominat⁹ est ille: putabam⁹ qz illo mortuo
posset aliq̄ō refrigerium dari: deteriora venerūt. O
de⁹ ostēde nobis dies bonos. Quis est hō q̄ vult vi
tā: & diligit videre dies bonos: Non hic ḡrat dies
bonos. Bonā rē ḡrit: & nō in regione ei⁹ illā q̄rit.
Quō si aliquē iustū ḡreres in ea patria vbi nō habi
taret: diceret tibi: bonū virū q̄rt: magnū virū ḡ-
ris: q̄re illū: & noli hic. Supfluo hic eū ḡris: nun-
q̄ eū inuēturus es. Dies bonos q̄rt: simul eos ḡ-
ramus: nolite hic. Sz habuerūt illos patres nostri.
Fallimini. Oēs hic laborauerūt. Legite scp̄turas:
Jō voluit de⁹ vt scriberēt: vt nos p̄solaremur. Tpi-
4.Reg.6 bus heliseī fuit fames: passi sūt eā patres nostri. Ca-

pita sumentoz mortuoz auro vendebant: occide-
rūt suos: & comederūt eos: Et duę mulieres statue- Ibidem.
rūt inter se vt occiderēt filios suos & manducarent.
Occidit vna filiū suū: & manducauerūt eum ambę:
alia nolebat occidere filiū suū: & exurgebat illa q̄ p̄
oz occiderat filiū suū: & tal'rixa venit añ regē. Addu
xerūt se añ regē: cōtendētes de interfectiōe filioruz.
De talibus cibis auertat deus ea q̄ legim⁹. Semp
dies mali in sęculo: & semp dies boni in deo. Habu-
it dies bonos abrāā: & intus in corde. Habuit dies
malos quando a fame mutauit regionē: & quęrebat Gen.12.
cibū. Sic oēs quęsierūt. Paulus habuit dies bo
nos: qui dicit: In fame & siti: in frigore & nuditate: 2.Cor.11
Sz nō irascant serui. Ipe dn̄s non habuit dies bo-
nos in hoc sęculo: contumelias: iniurias: crucē: & tā
ta mala patiebat. Mō ergo christianus murmuret:
videat cuius vestigia sequatur: Sed si dies bonos
amat: audiat docentē & dicentez: Uenite filij audite
me: timorē dn̄i docebo vos. Quid vis: Uitā & dies Al. tol
bonos: Audi & fac. †Contine linguā tuā a ma 1.Pet.3
lo. Facite illud. Nolo dicit homo miser: & linguaz
meā nolo p̄tinere a malo: & vitā volo & dies bonos.
Si oparius tu⁹ tibi diceret: & vasto istā vineā: & exi-
go a te mercedē meā: Adduxisti me ad vineā vt falci
tē illā & putē: p̄cido oīa ligna vtilia: p̄cidā ipa robo-
ra vitiū: vt nō h̄ habeas q̄d colligas: & cū fecero ista:
redditur⁹ es mihi laborē meū: nōne iſanū illū dice-
res: Mōne illū ō domo tua repelleres: añq̄ mitteret
manū ad falcē: Tales sūt hoīes: qui & facere volūt
mala: & iurare mendaciū: & blasphemare cōtra deū
& murmurare: & fraudē facere & inebriari: & litigare:
et adulterari: et ligaturas adhibere: et ire ad soztile-
gos: & dies bonos videre. Dicit illi: Mō potes ma-
le faciens quęrere bonā mercedē. Si tu iniustus es:
iniustus erit & de⁹: Ergo quid faciā: Quid vis: Ui-
tā volo: dies bonos volo: Contine linguā tuā a ma 1.Pet.3
lo: Et labia tua ne loquant dolū. Id est nulli Ps.33.
fraudē facias: nulli mēdaciū. Sed quid ē: † Decli- Ait.tol
na a malo: Parū est: nulli noceas: nullū occidas: Deut.5
nō fureris: nō adulteres: nō fraudē facias: nō falsuz
testimoniū dicas: declina a malo. Cū declinaueris:
dicis: secur⁹ sū: pfeci oīa: habebo vitā: videbo di-
es bonos. Mō solū declina a malo: sed Et fac bo- Ait.†
nū. Parū est vt nō expolies vestitū: vesti nudum.
Si nō expoliaueris: declinasti a malo: sed nō facies
bonū: nisi cū peregrinū susceperis in domū tuam.
Ergo sic declina a malo: vt facias bonū. †Quęre Ait.tinq
pacē & †sequere eā. Mō tibi dixit: habebis h̄ po Ait.†pac
testatē: quęre illā & sequere. Quo illā sequor: Quo 1.Pet.3
p̄cessit. Dn̄s em̄ est pax nostra: resurrexit & ascendit
in cęlū. Quęre pacē & sequere illā: quia tu & cū sur-
rexeris: hoc mortale mutabit: & amplecteris pacez:
vbi tibi nemo molestus erit. Ibi est pfecta pax: vbi
nō esuries. Mā hic tibi pacē facit panis: subduc pa-
nē: & vide quale bellū erit intra viscera tua. Ipi iusti
quō gemunt hic fratres: vt sciatis qz quęrimus hic
pacē: p̄sequemur aūt in fine: Sed ex pte hic habea
mus vt ex toto illic habere mereamur. Quid est ex
pte: Cōcordes simus: hic diligam⁹ primū quomō Matth.2
nos: Sic dilige fratrē quō teipm: habe cū illo pacē.
Sed non possunt nisi existere aliqua: quō inter fres Act.15
& inter sanctos extiterūt: inter barnabā & paulū: sed
nō quę occiderent p̄cordiā: nō quę interimerēt cha-

ritatē. Mā ꝛ tibꝫ ꝑi resistis aliquādo: ꝛ tñ nō te odi/
sti. Dis em̃ quē pēnitet aliqđ: rixat secū. Peccauit:
redit: iracscitur sibimetipi hoc fecisse: illud cōmisisse.
Rixam ḡ secū habet: ꝙ ista rixa ad cōcordiā tendit.
Pſ.41. Vide quō secū rixet: ꝛ dicat quidā iust⁹: Quare tri/
stis es aīa mea: ꝛ quare ꝓturbas me: Spera ī dño:
qm̃ adhuc cōfitebor illi. Cū dic aīę suę: qre ꝓturbas
me: vtiqꝫturbabat illū. Volebat forte ipe patiꝑ chri
sto: ꝛ aia ipi⁹ cōtristabat. Et ille q̄ sciebat ꝛ dicebat:
Quare tristis es aīa mea: ꝛ quare ꝓturbas me: pa/
cē adhuc nō secū habebat: ꝙ ex mente hęrebat chri/
sto: vt sequerē illū aīa eius: ꝛ nō illū ꝓturbaret. Er/
Job.16. go quęrite pacē fratres: dñs dixit: hęc loquor vob:
vt in me habeatis pacē. Pacē in terra vobis nō ꝑ/
mitto. In ista vita pax vera nō est: nec tranqllitas.
Gaudiū imortalitatis: societas angelor̄ ꝓmittit: ꝙ
1. Pet.3. quisqs nō illā cū hic est quęsierit: nec illam habebit
Ar. †in. cū venerit. Oculi dñi sup iustos. Noli ḡ time/
S re: labora: oculi dñi sup te sunt. Et aures ei⁹ †ad
ꝓces eor̄. Quid vis amplius? Si murmuran/
tē seruū in domo magna nō audiret paterfamilias:
q̄reret ꝛ diceret: Quāta nos p̄ patimur: ꝛ nēo nos
audit? Nunqđ dicis illud de deo: quāta hic patior:
ꝛ nemo me audit? Si audiret me: forte dicis: tolle/
ret mihi tribulationes: Clamo ꝛ tribulor. Tantū tu
tene vias eius: ꝛ qñ tribularis: audit te. Sz medic⁹
est: Adhuc putre habes nescio qđ: Clamas: Sz ad
huc secat: ꝛ non tollit manū: nisi secuerit quantū vi/
dek. Etem̃ medicus crudelis est q̄ exaudit hominē:
ꝛ parcit vulneri ꝛ putredini. Patres quō fricant in
balneis ad salutē filios? Nōne puuli clamant inter
manus eax? Illę ergo crudeles sūt vt nō parcāt: nō
exaudiant lachrymas? Nōne plenę sūt pietate? Et
tamē clamant pueri: ꝛ nō eis parcit. Sic ꝛ deus no/
ster plenus est charitate: sed ideo videtur non exau/
dire: vt sanet ꝛ parcat in sempiternū. Oculi dñi sup
iustos: ꝛ aures eius ad p̄ces eor̄. Forte dicūt ma/
li: Ergo secur⁹ facio mala: qz nō sup me sūt oculi do/
mini. Iā deus ad iustos attendit: me nō videt: ꝛ qc/
qđ fecero: secur⁹ facio. Statim subiecit videlicet ad co
T gitationes hominū spūssanctus: ꝛ ait: Oculi dñi su
per iustos: ꝛ aures eius ad p̄ces eor̄: Vult⁹ autē
dñi sup facientes mala: vt pdat de terra me
Ar. †liberauit. moriā eor̄. Clamauerūt iusti ꝛ dñs ex
Daniel.3. audiuit eos: ꝛ ex oīnibus tribulationibus
eor̄ †eruit eos. Justi erant tres pueri: de camino
clamauerūt ad dñm: ꝛ laudibus eorū ignes frigue/
rūt. Accēdere ꝛ ledere flāma nō potuit laudātes de/
um innocētes ꝛ iustos pueros: ꝛ eruit eos de flāma.
Dicit aliqs: Ecce vere iusti q̄ exauditi sūt: sicut scri/
ptū est: Clamauerūt iusti: ꝛ dñs exaudiuit eos: ꝛ ex
oībus tribulatiōib⁹ eor̄ eruit eos. Ego aūt clama/
ui: ꝛ nō me eruit: Aut ego nō sū iustus: aut nō facio
q̄ mihi iubet: aut forte me ille nō videt. Noli time/
re: tñ fac qđ iubet: Et si te nō eruit corpaliter: eruet
2. Machab.7 spiritalr. Ille em̃ q̄ tulit ō flāma tres pueros: nūqđ
tulit de flāma machabeos? Nōne illi in ignib⁹ hym
nizabāt: illi ī ignib⁹ expirabāt? De⁹ triū pueror̄: nō
ne ipe ē ꝛ machabeor̄? Illos eruit: ꝛ illos nō eruit:
imo vtroqꝫ eruit. Sz tres pueros sic eruit: vt ꝛ car
nales ꝓfūderēt: Machabeos aūt iō ñ sic eruit: vt illi
Act.12. q̄ pleqbant: ī pęnas maiores irēt: cū putabāt se op/
pressisse martyres dei. Eruit petrū qñ venit ad illū an

gel⁹: cū eēt in vinculis: ꝛ ait illi: Surge ꝛ exi: Et sta/
to soluta sūt vincula: ꝛ secut⁹ ē angelū: ꝛ eruit illuz.
Nunqđ petr⁹ pdiderat iusticiā: qñ non illū eruit de
cruce? Nō eruit nūc: ꝛ eruit tūc. An iō diu vixit vt
iniust⁹ fieret? Forte plus eū exaudiuit postea q̄ ꝑ/
us: qñ illū vere de oībus pssuris eruit. Nā qñ ꝑmū
illū eruit: quāta ille ptulit postea? Illuc em̃ misit po
stea: vbi nihil mali pati potuisset. Juxtā est dñs
U †his q̄ †obtriuerūt cor: ꝛ hūiles spiritu †sal
Ar. †eis. uos faciet. Altus est deus: hūilis est christianus.
Ar. †q̄ tribula/ Si vult vt altus de⁹ vicinet illi: ille hūilis sit. Nag
to sunt corde. mysteria fratres: De⁹ sup oīa est. Erigis te: ꝛ nō illū
†saluabit. tangis: Hūilias te: ꝛ ipe ad te descendit. ¶ Multę
tribulatiōes iustor̄. Nūqđ dicit: ideo sint chri
stiani iusti: ideo audiāt verbū meū: vt nihil tribula/
tionis patiant? Nō hoc ꝓmittit: ꝙ dicit: Multę tri
bulatiōes iustor̄. Magis si iniusti sunt: pauciores
habēt tribulatiōes: Si iusti: multas habēt. Sz post
paucas tribulatiōes aut nullas: illi venīēt ad tribu/
lationē sempiternā vnde nūqꝫ eruēk. Justi aūt post
multas tribulationes venīēt ad pacē sempiternam:
vbi nunqꝫ aliqđ mali patienk. Multę tribulationes
iustor̄. Et de oībus his †eruet eos. ¶ Custo/
Ar. †liberabit. dit dñs oīa ossa eor̄: vnū ex his nō cōte
X retur. Et hoc fratres nō accipiam⁹ carnalik. Ossa sūt
firmamēta fideliū. Quō em̃ in carne nostra ossa fa/
cīūt firmamētū: sic in corde christiano fides facit fir
mamentū. Patiētia ḡ ḡ est in fide: ossa sūt interius.
Ipa sūt q̄ frāgi nō pūt. Custodit dñs oīa ossa eor̄:
vnū ex his nō ꝓterek. Si de dño deo nr̄o iesu xpo di
xisset ꝺ: Custodit dñs oīa ossa filij sui: vnū ex his ñ
ꝓterek: sic ꝛ iā alio loco p̄figurak ō illo: qñ agn⁹ du
ctus ē mactād⁹: ꝛ dictū ē ō illo: Os ei⁹ noli frāgere: Exo.12.
ipletū ē in dño: qz cū pēderet in cruce: expirauit an/
teq̄ venīrēt illi ad crucē: ꝛ inuenerūt iā corp⁹ exani/
me: ꝛ noluerūt crura ei⁹ frangere: vt adimpleret qđ Job.19.
scriptū ē. Sz ꝓmisit illud ꝛ cęterī christianis: Dñs
custodit oīa ossa eor̄: vnū ex his ñ ꝓterek. Ergo fra
tres si viderim⁹ aliquē sāctū tribulatiōes pati: ꝛ for
te vel a medico sic secari: vel ab aliq̄ psecutore sic ce/
di: vt ei⁹ ossa frāgank: nō dicam⁹: nō erat iust⁹ iste.
Nā dñs ꝺ ꝓmisit iustis suis: de qbus ait: Custodit
dominus oīnia ossa eorū: vnū ex his non conterek.
Vis videre: qz alia ossa dixit: quę dixim⁹ firmamē
ta fidei: id ē patiētiā ꝛ tolerātiā ī oīb⁹ tribulatiōib⁹?
Ipa em̃ sūt ossa q̄ nō frāgūk. Audite ꝛ in ipa passio
ne dñi inspicite qđ dico: Dñs erat in medio crucifi/
xus: iuxta illū duo latrones: vn⁹ īsultauit: alk credi/
dit: vn⁹ dānat⁹ ē: alk iustificat⁹ ē. Un⁹ habuit pęnā
suā ꝛ ꝺ ꝛ in ęternū: alteri aūt dixit dñs: Amē dico ti
Luc.23. bi: hodie mecū er̄ ī padiso: Et tñ illi q̄ venerāt: dñi
ossa nō fręgerūt: latronū āt fręgerūt. Sic fracta sūt
latronis ossa q̄ blasphemauit: quō latronis q̄ credi/ Job.19.
dit. Ubi ē ḡ qđ dictū ē: Dñs custodit oīa ossa eorū:
vnū ex his ñ ꝓterek? Ecce cui dixit: Hodie mecū er̄
ī padiso: nō potuit oīa ossa ei⁹ custodire? Ñdet ti/
bi dñs: imo custodiuit: nā firmamētū fidei ipi⁹ fran/
gi non potuit illis ictibus quibus crura sunt fracta.
Mors peccator̄ pessima. Attendite fratres:
nō ꝓpter illa ḡ dicebam⁹: Vere magn⁹ dñs: ꝛ mise/ Y
ricordia eius vera: qui nobis vedit māducare corp⁹
suū in q̄ tanta ppessus est: ꝛ sanguinē bibere: Quo/
modo respicit mala cogitantes ꝛ dicentes: ille male

mortuꝰ est: Cū iustus esset: a bestijs ꝓsumptus est: Nō erat ille iustus: ideo male perijt. Nā nō periret si iustus esset. Ergo ille iustus est: q̄ i domo sua ⁊ i lecto suo mortuꝰ est. Hoc est ergo inquis. Quid: Miror: q̄ noui peccata ⁊ scelera ipius: ⁊ bene mortuus est: in domo sua: intra limina sua: nulla peregrinationis iniuria fuit illi: nulla vel in matura ętate: Audi tū: Mors peccatorū pessima. Quę tibi videtur bona: pessima est: si intus videas. Z Vides foris iacentez in lecto: nunq̄d vides intus raptū ad gehennā: Audite fratres ⁊ ex euāgelio inspicite: quid sit mors peccatoꝝ pessima. Nunq̄d non duo erāt in isto ſeculo: Luc. 16 diues q̄ induebaꝫ purpura ⁊ byſſo: ⁊ epulabaꝫ quotidie splendide: alter pauper qui iacebat ad ianuam eius vlcerosus: ⁊ canes veniebant ⁊ lingebāt vlcera eius: ⁊ desiderabat saturari de micis quę cadebāt de mensa diuitis: Contigit aūt mori inopē illū (Iustꝰ erat ille inops) ⁊ deferri ab angelis in sinum abrahę. Qui viderat corpus illiꝰ iacere ante limen diuitis: ⁊ non esset qui sepeliret: ęsta forte diceret: sic moriaꝫ ille inimicus meꝰ: ⁊ ille q̄ me ꝑsequiꝫ: sic illū videaz. Excreaꝫ corpus sputo: putent vulnera: ⁊ ille in sinu abrahę requiescit. Si christiani sumus: credamꝰ. Si nō credimus fratres: nemo se fingat christianū. Fides nos ꝑduxit. Quō illa dixit dñs: sic sūt. An verū dicet tibi mathematicus: ⁊ verū nō est q̄ dixit tibi christus: Quali autē morte mortuus est ille diues: Qualis mors esse potuit in purpura ⁊ byſſo: q̄ ꝓpę ſūptuosa: q̄ pōposa: Quę exequię funer⁊ ibi erāt: Quātis aromatibus sepultū est illud cadauer: Et tamē cū apud inferos in tormētis esset: desiderauit ex illius ꝓtempti pauperis digito stillari aquę guttā ardenti linguę ſuę: neq̄ impetrauit. Discite ergo quid sit mors peccatorū pessima. Et nolite interrogare stratos p̄ciosis vestibꝰ lectos: ⁊ carnē multis diuitijs obuolutā: lamentatiōis pompā exhibētes: plangentē familiā: turbā obsequentiū p̄cedentez ac sequentez: cum corpus effertur: marmoratas aurataſq̄ memorias. Nā si hęc interrogatis: respondēt vobis falso: q̄ multoꝝ nō leuiter peccatoꝝ: sed omnino sceleratoꝝ mors optima est: q̄ sic planga: sic cōdiri: sic contegi: sic efferri: sic sepeliri meruerūt. Sz interrogate euangeliū: ⁊ ostēdet fidei vestrę: i pęnis ardentē aīam diuitis: quā nihil adiuuerūt oēs honores ⁊ obsequia: quę mortuo corpori eius viuētiū vanitas p̄buit. Sed q̄ multa sūt genera peccatoꝝ: ⁊ nō esse peccatorē: difficile est: aut fortasse in hac vita nō possibile: subiecit statim cuiꝰ generis peccatorū esset mors pessima. Et qui oderūt iustū inqt delinquēt. Quē iustū: nisi eū q̄ iustificat impiū: Ro. 4. Quē iustū nisi dñm ieſū christū: qui ē etiā ꝓpitiatio peccatoꝝ nostroꝝ: Qui q̄ hūc oderint: mortē pessimā habent: Quia in peccatis suis morīunt: qui per eū deo nostro nō rconciliant. Redimet enī dñs aias seruoꝝ suoꝝ. Scōm aīam enī intelligēda est mors peccatoꝝ pessima aut optima: nō ſm corpora: aut ꝓtumelias: aut honores quos homīes vident. Et nō delinquent oēs qui sperāt in Al. teo. †eum. Iste ē modus hūanę iusticię: vt vita mortalis quantūlibet ꝓficiat: q̄ sine delicto eē nō potest. in q̄ nō delinquat dū sperat in eū in quo est remissio delictorū: Amen.

¶ Explicit Tractatus de pſ. XXXIII.

¶ Incipit Tractatus de pſ. XXXIIII.

¶ Prefatio.

Psalmū istū nobis a iubentibꝰ fratribus et coēpis meis ipositū esse ad tractādū: nouerit charitas vra: q̄ voluerunt vt hinc oēs in cōminus aliq̄d audiamus. Ab illo enī oēs audiuimus: a quo piter discimꝰ: ⁊ in cuiꝰ schola cōdiſcipuli sumus. Titulus ipius mozā nobis nō facit: Breuis est enī ad intelligendū: maxime nutrit⁊ in ecclesia dei: nō difficilis: Habet enī: Ipi Dauid. Dauid interptaī fortis manu: vel desiderabilis. Psalmus ergo manu forti ⁊ desiderabili: qui nostrā mortē vicit: q̄ nobis vitā ꝓmisit. In hoc enī ē manu fortis: q̄ mortem nostrā vicit: In hoc desiderabilis: q̄ vitā ęternā ꝓmisit. Quid enī fortiꝰ manu hac: quę tetigit loculū ⁊ mortuꝰ resurrexit: Quid fortiꝰ manu hac que mundū vicit: nō ferro armata: sed ligno transfixa: Quid aūt desiderabiliꝰ eo quē non videntes martyres mori voluerūt: vt ad illū venire mererēt: Ergo psallamꝰ illi: illi cor nrm: illi lingua nra digna cātet: si tū ipe dignabiī donare q̄ cātet. Memo illi cantat digna: nisi q̄ ab illo accepit q̄ cantare possit. Deniq̄ hoc q̄ modo cātamꝰ: spiritu eiꝰ dictū est p ꝓphetā eius: ⁊ i eis verbis vbi nos agnoscimus ⁊ ipm: Nec iniuriā facimus: q̄ dicimus nos ⁊ ipm: q̄n cū eēt in cęlo: sic clamauit: Quid me ꝑseq̄ris: cū eū nemo tāgeret: ⁊ nos in terra laborarem. Act. 9. Ergo vocē eiꝰ audiamꝰ: nūc corpis: nūc capitis. Est enī psalmꝰ iste inuocās deū ꝓtra inimicos in tribulationibus huiꝰ ſeculi: Et vtiq̄ ipe est christꝰ: tribulato tūc capite: ⁊ tribulato nūc corpe: tamē per tribulationes oīibus mēbris suis dans vitā ęternā: quā ꝓmittendo desiderabilis factus est.

¶ Sermo ꝓmus de ꝓma pte psalmi.

Dica inquit dñe nocentes me: expugna ipugnātes me. Si deus ꝓ nobis: q̄s ꝓtra nos: Et vnde hoc nobis p̄stat deus: Apprehende inquit arma ⁊ scutū: ⁊ exurge in adiutoriū mihi. Magnū spectaculū ē: videre deū armatū ꝓ te. Et q̄ oī scutum: q̄ arma: Dñe inqt alio loco hō iste q̄ ⁊ hic loq̄t: Ut scuto bone volūtatis tuę coronasti nos. Arma aūt eiꝰ q̄bus nō solū nos muniat: ſ etiā pcutiat inimicos: si bñ ꝓfecerimꝰ ⁊ nos erimꝰ. Sicut enī nos vt armemur: ab illo habemꝰ: ipe armaī de nob. Sz ipe sic de his armaī q̄s fecit: nos de his armamur q̄ ab ipso accepimus q̄ nos fecit. Dicit hęc quodā loco arma nostra aplus: scutū fidei: ⁊ galeā salut⁊: ⁊ gladiū spūs q̄ ē vbū dei. Armauit nos talibꝰ armis: q̄libus auditis laudabilibꝰ: ⁊ inuictis: insuꝑabilibꝰ ⁊ splendidis: spiritalibus sane atq̄ inuisibilibꝰ: q̄bus ⁊ hostes inuisibiles expugnamus. Si vides hostē tuū: videanī arma tua. Armamur eaꝫ rex fide q̄s ñ videmꝰ: ⁊ sternumꝰ hostes q̄s nō videmꝰ. Verūtū charissimi: arma ista ne putetis sic esse: vt q̄si q̄ scutū ē: sp scutuz sit: aut q̄ galea ē: sp galea sit: aut q̄ lorica ē: sp lorica sit. In istis enī armis corpalibus ita est: q̄q̄ ⁊ de ferro quę fiunt mutari possint: vt ex gladio fiat securis: tamen ipm apostolū videmus dixisse quodam loco: loricam fidei: ⁊ alio loco dixisse: scutum fidei. 1. Thessa. Ergo ipa fides: ⁊ lorica potest esse ⁊ scutū. Scutuz ergo est: quia tela inimicoꝝ excipit ⁊ repellit: Lorica est: quia interiora tua trāſſigi nō sinit. Hęc arma

nr̃a sūt dei: qō legim⁹ quodā in loco: Erue ab impi
is animā meā: frameā tuaz ab inimicis manus tuę.
Quod supius dixit: ab impijs: hoc sequēti versu ab
inimicis manus tuę: z qō supius dixit: animā meā:
Pš.34. hoc sequenti versu: frameā tuam: id est gladiū tuū.
Ergo frameā dei: dixit animā suam. Erue inquit: ab
impijs animā meā: id est ab inimicis man⁹ tuę erue
framcā tuā. Apphendis em̃ animā meaz z debellas
inimicos meos. Et quid ē anima nostra: q̃uis splē
dida: q̃uis pducta: q̃uis acuta: q̃uis vncta: q̃uis
luce sapientię z cozuscationis vibzata: Quid est ip
sa anima nostra: aut quid potest: nisi deus illā tene
at z pugnet de illa: Nam quelibet optime facta fra
mea: si nō habeat bellatozē: iacet. Dixeramus autē
in armis nostr̃: nō quasi aliquid fixū accipi debere:
vt qō ē res vna: ipa aliud esse nō possit: sic z in armis
dei inuenimus. Ecce animā iusti dixit frameam dei.
Iterū dicit animā iusti esse sedē dei: Animā iusti se
dem sapientię. Ergo quicquid vult: facit de aīa nr̃a.
D Cū in manu ei⁹ est: vtaī ea quēadmodū vult. Exur
gat ergo: sic em̃ inuocatus est: Apphende arma: ex
Pš.43. urge in adiutoziū nobis. Unde exurgat: Alio loco
etiā dicitur illi ipsa voce: Exurge quare obdormis
dñe: Et quando ille dicit dormire: nos dormimus:
Matth.8. z qñ ille dicit exurgere: nos excitamur. Nam z do
minus dormiebat in naui: z ideo fluctuabat nauis:
quia dormiebat iesus. Nā si illic vigilaret iesus: nō
fluctuaret nauis. Nauis tua: coz tuū. Jesus ī naui:
fides in cozde. Si meministi fidei tuę: non fluctuat
coz tuū. Si oblitus es fidē tuā: dormit christus: ob
serua naufragiū. Uerūtamen qō restat fac: vt si dor
mierit excitet: Dicas illi: Domine exurge: perim⁹:
vt increpet ventos: z fiat trāquillitas in cozde tuo.
Recedent em̃ omnes tēptationes: aut certe nihil va
lebunt: quādo christus: hoc est fides tua vigilauerit
in cozde tuo. Exurge ergo quid est: Innotesce: ap
E pare: sentire. Exurge ergo in adiutoziū mihi. Effū
de frameam z conclude aduersus eos qui
me pseqūtur. Qui sunt qui te pseqūtur: Foz
te vicinus tuus: aut ille quez lesisti: aut cui fecisti in
iuriā: aut qui vult auferre res tuas: aut contra quez
predicas veritatē: aut cuius peccatū obiurgas: aut
quē male viuentē: bene viuendo ledis. Sunt quidē
z isti inimici nostri z pseqūtur nos. Sed alios do
Eph.6. cemur inimicos nosse: contra quos inuisibiliter dimi
camus: de qbus nos admonet Aplus: dicens: Non
est nobis colluctatio aduersus carnē z sanguinē: id ē
aduersus hoīes: non aduersus eos quos videtis: sz
aduersus eos quos nō videtis: aduersus pncipes z
potestates z rectozes mūdi tenebzarū harū. Cū di
ceret em̃ rectozes mūdi: dicebat quippe de diabolo
z angelis eius: cauendū erat ne male intelligerēt ho
mines: z putarent a diabolo z demonibus eius mū
dum regi. Sed quia mundus dicit hec fabzica quā
videmus: z in peccatozibus dicit mūdus: z in eis q̄
Joh.j. 1.Joh.5. diligunt mundū: de quibus dictū est: Et mūdus eū
Eph.6. nō cognouit. z de qbus dictū est: Totus mūdus in
maligno positus est. Exposuit Aplus cuius mundi
essent rectozes: Tenebzaz inquit harum. Rectozes
mundi dico rectozes tenebzarum harū. Rursus co
gnit nos intelligere quid dixerit: tenebzaruz harum.
Quaruz tenebzarū rectozes sunt diabolus z angeli
eius: Omniū infideliū: omniū iniquoz: de qbus di

ctū est: Lux lucet in tenebzis: z tenebze eā nō com̃
Joh.j. henderūt. Deniqz ex ipoz numero credentib⁹ mul
tis: quid dicit idē Aplus: Fuistis em̃ aliquando te
Eph.5. nebze: nūc aūt lux in dño. Non vis regi a diabolo:
migra ad lucem. Et vnde migrabis ad lucē: nisi effū
dat ille frameā: z eruat te ab inimicis tuis: z a pseqn
tibus te: Quō effundit frameā: Quoniā iam audi
uimus quid sit framea ipius: Anima iusti est. Abū
dent iusti z effundit framea: z cōcludit aduersus ini
micos. Nā de ipa effusione frameę monens Aplus
Titum.2. vt iuste viuamus: in cōsequēti ait: vt aduersarius
reuereat: nihil habens de nobis dicere pauū: Cō
clusū ē aduers⁹ eū: qz quid loquat aduersus sactos:
nō potest inuenire: Et vnde erit iustus: Aut quid di
F cūt inimici qui nos pseqūtur: Inuisibiles illi quid
dicūt inimici: Isti nihil: Maxime suggerit buma
no cozdi ab inuisibilibus expugnātibus inimicis: qz
deus nobis nō est adiutoz: vt requirentes alia adiu
toria: inueniamur inualidi: z ab inimicis ipis capia
mur. Hoc ergo suggerit. Contra istas voces maxi
me vigilare debemus que in alio psalmo ostendūt:
Pš.3. Multi insurgūt aduersū me: multi dicunt aīe meę:
nō est salus illi in deo eius. Contra istas voces quid
hic dicit: Dic anime meę salus tua ego sum.
Cū dixeris aīe meę: salus tua ego sum: iuste viuet: vt
neminē in adiutoziū pter te querā. Et quid sequit:
Alī. †querētes. Confundant z reuereant †requirētes ani
Pš.39. et.69. mā meā. Ad hoc em̃ illam requirunt: vt perdant.
Nam vtinā bene quęrant. In alio quippe psalmo ꝟ
reprehendit in omnibus: quia nō erat q̄ requireret ani
Pš.41. mā ipius: Perijt fuga a me: z nō est qui requat ani
mā meā. Quis est ille q̄ dicit: nō est q̄ requirat aīam
meā: Nunqd forte ille est: de quo tanto ante predi
Pš.21. ctū est: Foderūt manus meas z pedes meos: dinu
merauerūt omnia ossa mea: ipi vero pspexerunt z
cōspexerūt me: diuiserūt sibi vestimenta mea: z sup
vestē meā miserunt sortē: Jā omnia ista ante oculos
eoz fiebant: z nemo erat q̄ requireret animā ei⁹. In
uocemus eū ergo fratres: vt dicat aīe nostrę: salus
tua ego sum: z aperiet aures vt audiamus dicentē: sa
lus tua ego sum. Dicit em̃: sed quidā obsurdescūt: vn
B de audiūt potius psequentes inimicos in tribulatio
ne pstituti. Si aliqd deest: si in angusto ē aīa: ī copia
tpaliū: querit auxiliū plerūqz a demonib⁹: arreptici
os demonū vult consulere: sortilegos querit: psecu
tozes illi hostes inuisibiles adierunt: intrauerunt:
expugnauerunt: captiuauerūt: vicerunt: dicendo:
Nō est salus illi in deo eius. Obsozduit contra vo
cē dicentē: Salus tua ego sum. Dic aīe meę: sal⁹ tua
ego sum: vt pfundant z reuereant requirentes animā
meā. Cui dicis tu: salus tua ego sum: Audiā dicentez
mihi: Salus tua ego sum. Aliā salutē nō requirā pter
dominū deū meū. De creatura mihi sal⁹ suggerit:
ab ipso est: z si leuo oculos meos in mōtes vñ veni
Pš.120. at auxiliū mihi: nō tamē a montib⁹: ꝟ auxiliū meuz
a dño qui fecit celū z terrā. In ipis tpalibus angu
stijs p hoiem sūuenit deus: sal⁹ tua ipe ē. Per ange
lū subuenit deus: salus tua ipse est. Omnia illi subie
iecta sūt: z ad istā quidē vitā tpalē sūuenit: alij inde:
alij inde: eternā vitā nō dat nisi de se. Sed ecce in an
gustijs tibi constituto: nō subest qō queris: sed adest
quē queris. Et illum quere qui desse nunqz potest.
Subtrahunt quę dedit: nunqd subtrahit qui dedit:

Reddāt ḡ rederat: nunqd ipę sūt diuitię cū reddita fuerint illa: ꝛ nō ille q̄ subtraxerat ꝓbādo: ꝛ reddidit ꝓsolādo: Consolat em̄ qñ nob ista nō ꝛsūt: ꝓsolat tanꝯ in via: ꝙ ꝛ si nos intelligamus viā: qz tota ista vita ꝛ oīa q̄b⁹ vter⁊ in hac vita: sic tibi ꝛbēt eē tāꝯ stabulū viatoꝝ: nō tāꝯ dom⁹ habitatoꝝ. Memento peregisse te aliq̄d: restare aliquid: diuertisse te ad refectionē: nō ad ꝛfectionē. Sūt qui dicūt: de⁹ bonus: magn⁹: sūm⁹: inuisibilis ꝛ ęternus: incoꝛrupti bilis: vitā ęternā nobis datur⁹ est: q̄illā incoꝛruptionē quā in resurrectioe ꝓmisit: Ista vero ꝙcularia ꝛ tpalia ad dęmones ptinent: ꝛ ad potestates illas harū tenebꝛarū: dicendo hęc: qñ amoꝛe implicant harū rerū: dimittūt ꝛū: quasi ad quē ista nō ptineāt: ꝛ quęrūt nefādis sacrificijs: ac nescio q̄bus remedijs: aut nescio qua hoīm illicita ꝓsuasione ꝓuidere sibi q̄ tpale ē: velut pecuniā: vxoꝛē: filios: ꝛ si qua sūt quę humanā vitā: aut ꝓsolant transeuntē: aut impediūt ambulantē. Cōtra ista opinionē diuina ꝓuidētia vigilauit: vt ostenderet ꝛus ad se pertinere ista oīa: ꝛ in sua esse potestate: nō solū ęterna quę ī futurū ꝓmisit: verūetiā tpalia quę in terra dat: q̄bus voluerit: ꝛ qñ voluerit: opoꝛtune sciens cui det: cui nō ꝛt: tanꝯ medic⁹ medicamenta: sciēs meli⁹ mobū ęgroti q̄ ipe ęgrotus. Ut ḡ ꝛus hęc ostēderet: distribuit tēpoꝛa veteris ꝛ noui testamēti. In veteri testamēto ꝓmissiōes sūt reꝛ terrenarū: in nouo aūt regni cęloꝝ. Pleraq̄ sūt p̄cepta ꝛū colendi ꝛ recte viuendi: ipsa sūt ꝛ tibi ꝛ hic. Sed qz ꝓmissio ibi alia videt: alia hic: iubentis imperiū ꝛ obediētia seruientis eadē est: ꝙ merces quasi non est eadē. Etem̄ illis dictū est: vt accipiat⁊ terraꝝ ꝓmissionis: vt in illa regnetis: vt inimicos vestros supetis: vt ab eis nō ꝙb⁊ iugemini: vt oīa vobis abundēt in hac terra: vt filios ꝓcreetis. Hęc terrena ꝓmissa sūt: sed tamen figurata. Fac aliquos sic illa accipe quō ꝓmissa sūt: ꝛ vere multi sic acceperūt. Mā data est terra filijs israel: datę sūt diuitię: dati sunt filij ꝛ sterilibus ꝛ aniculis rogantib⁹: ꝛ ꝛū de ipo solo p̄sumētib⁹: ꝛ aliū sibi adiutoꝛē nec ad ista quęrētibus: ḡ vocē domini in coꝛde audierūt: salus tua ego sū. Si ad ęterna: quare nō ad tempoꝛalia: Ostendit hoc ꝛus in causa viri illius sancti iob: quia ꝛ ipe diabolus auferēdi hęc nō habet potestatē: nisi cū acceperit a sūma illa potestate. Jnuidere potuit sancto: nunquid nocere potuit: Accusare potuit: damnare nūquid potuit: Nunqd valuit aliquid tollere: Nūquid vel vnguē: nunqd vl⁊ capillū ledere: nisi ꝛo diceret: Mitte manū tuam: Quid est mitte manū tuam: Da potestatem. Accepit. Jlle tēptauit: ille tēptatus est. Tem ptatus tamen vicit: tēptatoꝛ victus est. Deus em̄ q̄ diabolo ꝓmiserat vt illa tolleret: ille seruū suū interius nō ꝛseruerat: ꝛ ad ipm diabolū superādū: animā serui sui frameā sibi fecerat. Quātū valet ḃ: Dehomīe dico: Victus in paradiso: victoꝛ in stercoꝛe. Jbi victus est a diabolo p mulierē: hic vicit diabolū ꝛ mulierē. Locuta es inquit: tanꝯ vna ex insipiētibus mulieribus. Si bona ꝓcepimus de manu domini: mala quare non sustineamus: Oī bene audierat: salus tua ego suꝫ. Confūdant ꝛ reuereant requirētes aiaꝫ meā. Respice ad hoīes: Ozate inquit ꝓo inimicis vestris. Sed hic ꝓphetia est: Et quę figura optandi dicuntur: animo ꝓphetandi ęplicant. Illud fiet: ꝛ illud fiat: nihil est aliud: q̄ꝯ ḃ ꝛ hoc futurū est. Sic ergo audite ꝓphetiam: Cōfundant ꝛ reuereant requirentes animā meā. Quid est confundant ꝛ reuereant: Confundent ꝛ reuerebuntur. Factū est em̄: Multi salubꝛiter confusi sūt: multi reuerīti a ꝓsecutione chꝛisti: ꝛ ad societatē mēbꝛorū eius ꝛuota pietate transierūt: ꝛ nō fieret hoc nisi ꝓsūderent ꝛ reuererēt. Ergo bñ illis optauit. Sꝛ qz duo sūt genera eoꝝ q̄ vincunt: Duob⁹ em̄ mōis vincūt: aut ad ḃ vincunt vt cōuertant ad chꝛistum: aut ad hoc vincunt vt damnēt a chꝛisto. Explicata sūt ꝛ ḃ duo ipa genera obscura quidē: ꝙ intellectoꝛē ꝛsiderant. De his qui cōuertūtur: accipe quod dictū est: Confundant ꝛ reuereant requirentes aīam meā. Auertant retꝛosum. Non pręcedant: sed sequant: nō ꝛent consiliū sed accipiant. Maz petrus pręcedere voluit dominū: quando dñs de passione sua futura diceret: cōsiliū illi quasi salutis voluit dare: consiliū salutis ęger saluatoꝝ. Et quid ait dominō de illa futura sua passione cofirmanti: Absit a te domine: ꝓpitius tibi esto: non fiet istud. Pręcedere volebat: vt dñs sequereꝛ. Et ille inquit: Vade retro sathanas: Pręcedēdo sathanas es: sequendo discipulus eris. Hoc ergo ꝛ istis: auertant retꝛosū: Et confundant: †qui cogitant mihi mala. Cū eīm ceperint retꝛosū sequi: iam nō cogitabunt mala: sed ꝛsiderabūt bona. Quid illi: Nō em̄ omnes sic sequūtur: vt conuertant ꝛ credant. Multi in ꝓtinacia remanēt: multi spiritus pręcedendi seruant in coꝛde: ꝛ si nō exerunt: tamē parturiūt: ꝛ vbi locū invenerint: pariunt: De talibus quid sequit: Fiant tanꝯ puluis ante faciem venti. Non sic impij nō sic: sed tanꝯ puluis quē ꝓiicit ventus a facie terrę. Uentus tēptatio est: puluis iniquus. Cū venerit tēptatio: tollit puluis: nec stat: nec resistit. Fiant tanꝯ puluis ante faciem venti. Et angelus domini †tribulans eos. †Fiant vię eoꝝ tenebꝛę ꝛ lubꝛicū. Horrenda via. Tenebꝛas solū quis nō hoꝛreat: Lubꝛicū solū quis nō caueat: In tenebꝛis ꝛ lubꝛico quatis: vbi pedes figis: Sūt ista mala magnę pęne hominū: tenebꝛę ē ignoꝛātia: lubꝛicū ē luxuria. Fiāt vię eoꝝ tenebꝛę ꝛ lubꝛicū. Et angelus dñi ꝓsequens eos: Ut nō possint stare. Mā vnusquisq̄ in tenebꝛis ꝛ lubꝛico cū venerit: ꝛ si pedē mouerit: labit: ꝛ lux illi ante pedes nō est: vel hoc fozte facit: vt expectet diem donec luceat: ꝙ ibi est angelus dñi ꝓsequens eos. Hęc eis futura ꝓdixit: non quasi vt euenirent optauit: q̄ꝯ ꝛ ꝓpheta in spiritu dei sic ea dicat: quomō illa ꝛus facit: certo iudicio: bono: iusto: sancto: tranquillo: nō perturbatus ira: nō amaro zelo: nō animo inimicitiarū exercēdarū: sed iusticia vitioꝝ puniendoꝝ: verūtamē ꝓphetia est. Unde autē tanta mala ista: Quo merito: Audi quo merito. Quoniā gratis absconderunt mihi †muscipulā coꝛruptionis suę. In ipo capite nostro attendite: hoc fecerunt iudei: absconderunt muscipulę suę coꝛruptionez. Cui absconderunt muscipulā: Qui videbat coꝛda absconditū. Sed tamen erat inter illos ignoꝛātia similis q̄si falleret: cū illi ꝛciperēt eoipo q̄ eū illi falli arbitrabantur. Jdeo em̄ ille tanꝯ fallebat inter illos viuens: qz nos inter tales sic victuri eram⁹: vt sine dubio falleremur. Jlle videbat traditoꝛē suuꝫ: ꝛ elegit

Ps. 1. Deut. 33. Job. 1. Gen. 3. Job. 2. Matth. 5. Al. † querentes

Job.12.et.13. illū magis ad opus necessariū: Illius malo magnū bonū opatus est: ⁊ tamē inter duodecim electus ē: ne ipe duodecimus taz exiguus numerus esset sine malo: hoc ad exemplū nostrę patientię: quoniā necesse erat vt inter malos viueremus. Et qz necesse erat vt malos: siue scientes: siue nescientes tolerare/mus: exemplū patientię ꝓbuit ne deficias: cū cępis inēt malos viuere. Et quia illa schola christi ita duodecim nō deficit: quanto magis nos firmi esse debemus: cū implent in ecclesia magna: quę de malorum permixtione prędicta sunt. Necꝫ enim videbat ipa schola redditū semini abrae qđ erat ꝓmissū: ⁊ ipaz Gen.17. Matth.3. areā vnde massa quę implebit horreū: ꝓcessura est. Quare igit nō cū triturat: i ea digne palea tolerat: donec vltima ventilatiōe purget: Hoc em futurum est malis qđ audistis. Sed tamē quid faciendū est: Gratis absconderunt mihi corruptionē muscipulę suę. Quid est gratis: Quibus nihil mali feci: quib⁹ nihil nocui. † Vano exprobrauerunt animā meā. Quid est vano: Falsa dicentes: nihil probā/tes. Veniat †illis muscipula quā ignorant. Magnifica retributio: nihil iustius. Illi absconderunt muscipulā: vt ego ignorarē: illis veniat muscipula quā ignorant. Mā ego scio muscipulā ipsorum. Quę autē muscipula illis ventura est: Illa quā ignorant. Audiamus ne forte dicat: illa veniat illis muscipula quā ignorāt. Forte aliā illi absconderūt: alia illis vētura est. Nō. Sed quid: Criniculis pec/catoꝝ suoꝝ vnusquisqꝫ cōstringit. Inde decipiunt: vnde decipe voluerūt. Inde illis nocebit: vnde nocere conati sunt. Sequit em: Et captio quā †occultauerunt comphendat illos. Tanꝫ si qs ꝫ veneni calicē ꝓparet alicui ⁊ oblitus bibat. Et tā ꝫ si foueā fodiat qscꝫ: i quā qscꝫ inimic⁹ eius in tenebris incidat: ⁊ ille oblitus qđ foderat: ambulans ea via ꝓs illuc cadat. Prorsus fratres mei ita credite: ita certi estote: ita si est in vobis excellētior prudentię ratio: videte atꝫ ꝓspicite: Nemo mal⁹ nō sibi ꝓs nocet. Sic em esse putate malicia: quō ignē. Incēdere vis aliquid aliud: illud qđ admoues: prius ardet: nisi ardeat nō incendit. Facula est: hāc facula quā apponis vt aliquid incēdat: nūquid nō ipa facula quā apponis prior ardet: vt aliquid possit incēdere: Malicia autē ꝓcedit ex te: ⁊ quē ꝓs vastat nisi te: Quo ꝓfundit ramū ledit: vbi radicē habet nō ledit: Equidē dico qz malicia tua vt alteri non noceat fieri pōt: vt aūt tibi nō noceat: fieri non potest. Mā Job.1. Ps.54. quid nocuit sancto viro iob: de quo ꝓlocuti sumus: Quō in alio psalmo dicit: Sicut nouacula acuta fecisti dolū. Quid fit de acuta nouacula: Capilli: res supfluę decidūt. Quid ergo facit ei quē vis nocere: Si nequaꝫ tibi ad malū consentiat cui vis nocere: nō malicia tua ei nocitura est sed sua. Si autē intus ipe malicia careat: ⁊ cor mundū subdat illi voci dicē ti: Salus tua ego sū: fortinsec⁹ oppugnas: interiorem hominē nō expugnas:: malicia tamen tua ab interiore tuo ꝓcedit: te pri⁹ inanē reddit. Tu putris es intus vnde iste vermis ꝓcessit: intus nihil integrū de/reliquit. Et captio quā occultauerūt cōprehendat eos. † Et in muscipula incidant in ipsa. Mū/lis muscipula quā ignorant: id esse quasi aliquid ali

ud ex occulto ineuitabile: In qua ergo: In ipa iniquitate quā mihi absconderunt. Mōne hoc factū ē iudeis: Dns eoꝝ iniquitatē vicit: illi iniquitate sua victi sunt. Ille surrexit ꝓ nobis: illi mortui sūt in se. Hęc ergo malis nocere mihi volentib⁹. Mihi qđ: Anima autē mea exultabit in domio. Tanꝫ in eo a quo audierit: salus tua ego sū: tanꝫ nō ꝙ/rens alias extrinsecus diuitias: tāꝫ nō quęrens cir cūfluere voluptatibus bonisqꝫ terrenis: sed cōiugez verū gratis amans: non ab illo volens accipere qđ delectet: sed ipm solū sibi ꝓponēs a quo delectetur. Quid enim melius deo dabit mihi: Amat me d⁹: amat te deus. Ecce ꝓposuit: pete quod vis. Si tibi imperator diceret: pete quod vis: quos tribunatus comitatusue ructares: Quāta tibi ꝓponeres ⁊ accipieda ⁊ alijs largieda. Deo tibi dicēte: pete qđ vis: qđ petitur⁹ es: Excute mētē tuā: exerce auaricia tuā ꝓpde ꝙntū potes: ⁊ dilata cupiditatē tuā: nō qcū/qꝫ ꝙ omipotens d⁹ dixit: pete qđ vis. Si possessionū es amator: desideratur⁹ es totā terraz: vt omnes qui nascunt/coloni tui: aut serui tui sint. Et quid cū totā terrā possederis: Dare petitur⁹ es: In quo viuere tamē nō poteris. In hac auaricia te pisces superabūt. Sed forte insulas possidebis. Transcēde ⁊ hęc: pete ⁊ aerē ꝙuis volare nō possis. Porrige cupiditatē tuā vsqꝫ ad cęlū: Dic tuū esse solē: lunā: stellas: qz ille qui fecit omnia dixit: pete qđ vis: tū nihil inue/nies cari⁹: nihil inuenies meli⁹ qꝫ ipm qui fecit oia. Ipm pete q fecit: ⁊ in illo ⁊ ab illo habeb oia ꝙ fecit. Omnia cara sūt: qz omnia pulchra sūt: Sz qđ illo pulchri⁹ est: Fortia sūt: Sz quid illo fortius: Et nihil magis vult dare qꝫ se. Si aliquid inueneris meli⁹: pete. Si alia petieris: iniuriā facies illi: ⁊ damnū tibi: ꝓponēdo illi qđ fecit: cum velit seipm tibi dare q fecit. In hoc amore dixit illi aīa quędā: Munqđ ip se es ps mea dne: Id ē tu es pars mea. Eligant sibi qui volunt qđ possideant: faciāt sibi ptes de rebus: Pars mea tu es: te mihi elegi. Et iterū: Dns pars hęreditatis mee. Possideat te vt possideas illū: erl ꝓdiū ipius: eris domus ipius: Possidet vt prosit: possidet vt ꝓsit. Mūqđ vt aliqđ ei tu prosis: Waz dixi dno: deus me⁹ es tu: quoniā bonoꝝ meoꝝ non eges. Exia aūt mea exultabit i dno. †Delectabit sup †salutare †ei⁹. Salutare dei: christ⁹ ē. Qm viderūt oculi mei salutare tuū. Omnia ossa mea dicent: dne qs similis tibi: Quis digne ō his verb aliqđ dicat: Ego puto tm ꝓnūciāda eē: nō exponēda. Quid quęr: Illō aut illō: Quid sile dno do tuo: Ipm habes añ te. Exia ossa mea dicēt: Domine qs silis tibi: Narrauerūt mihi iniusti delecta/tiones: ꝙ nō ita vt lex tua dne. Fuerūt psecutores q dicebāt: Adora saturnū: adora mercuriū. Nō colo inquit idola. Domine quis similis tibi: Illi oculos habēt ⁊ nō vidēt: aures habēt ⁊ nō audiūt. Dne qs similis tibi: q fecisti oculū ad videndū: aures ad audiendū: Sz nō colo inqt idola: qz faber fecit. Cole arborē ⁊ montem. Et hoc nūquid faber fecit: Et hic: Dne quis similis tibi: Terrena mihi ostenduntur: tu terrę creator es. Et hinc forte auerterūt ad supiorez creaturam: ⁊ dicunt mihi: Cole lunam: cole istū solem: quia luce sua tanꝫ magna lucerna de cęlo efficit diem. Et hic plane dico: Dne quis similis tibi:

M

Ps.72.

Ps.34.

Al.†et Al.†salutari. Al.†suo. Luc.1.

Ps.34.

Ps.113.

Lunã ꝛ stellas tu fecisti: solẽ diei tu accẽdisti: cęlũ tu cõposuisti. Sũt mlta iuisibilia melioza. Sz forte ꝛ hic dicit mihi: Angelos cole: angelos adoza. Et hic dicã: Dñe quis similis tibi? Et ipos angelos tu creasti: Mihil sũt angeli nisi videndo te. Melius ẽ cuz ipis possidere te: q̃z ipos adozando cadere a te. Omnia ossa mea dicent: Dñe quis similis tibi? O cozp⁹ ℙ christi sancta ecclesia: oĩa ossa tua dicant: Domine q̃s sil̃is tibi? Et si carnes meę psecutiõe cesserit: oĩa ossa mea dicãt: Dñe q̃s sil̃is tibi? De iustis em̃ di-
Ps.33. ctũ ẽ: Diligit dñs oĩa ossa eoz: vnũ ex illis nõ cõfrãgẽt. Q̃ multis iustis in persecutione ossa cõfra-
Ro.j. cta sunt. Postremo: iustus ex fide viuit: ꝛ christ⁹ iu-
Ro.4. stificat ipiũ. Quõ aũt iustificat ipiũ: nisi credentẽ ꝛ
Ro.jo. confitentẽ? Quia cozde credit ad iusticiã: oze aũt cõ-
Luc.23. fessio fit ad salutẽ. Ergo ꝛ ille latro q̃uis ex latrocinio ductus sit ad iudicẽ: a iudice in crucẽ: tamen in ipa cruce iustificatus est. Cozde credidit: oze confessus est. Meq̃ em̃ iniusto ꝛ nõ iaz iustificato diceret dñs: Hodie mecũ eris in paradiso: ꝛ tamẽ ossa eius ꝓfracta sũt. Mã quãdo ventũ est vt cozpa ꝛponerẽtur causa ĩminentis sabbati: inuẽtus est dñs iam ex-
Job.j9. animis: ꝛ nõ sũt ossa eius cõminuta. Illi autẽ q̃ viuebant vt deponerent: confracta eis sunt crura: vt hoc dolore moztui: possent sepeliri. Nunq̃d vn⁹ latronis qui pseuerauit ĩpius in cruce: confracta sũt
Ro.jo. ossa: ꝛ nõ illius qui cozde credidit ad iusticiã: oze cõ-
Ps.33 fessus est ad salutẽ? Ubi est ḡ ꝗ dictũ est: Custodit dñs oĩa ossa eoz: vnũ ex his nõ conteret: nisi q̃ ossa dicũtur in cozpe dñi oĩes iusti: firmi: cozde fortes: nullis psecutiõibus ꝛ tẽptatiõibus cedentes ad cõsentiendũ malũ. Et vnde possunt nullis tẽptationibus cedere: nisi cũ psecutozes dixerint: Ecce ille ꝺeus: ecce qualis ꝺeus: veniat ille: neget tibi. Ecce est hic nescio quis in mõte magnus sacerdos: forte ideo paup es: q̃ nõ te adiuuat ille ꝺeus: supplica illi ꝛ adiuuat. Forte ideo egrotas q̃ illi nõ supplicas: supplica illi ꝛ conualesces. Forte ideo filios non habes: supplica illi ꝛ habebis. Hic ℣o si in cozpe domini ꝺe ossibus est: repellit oĩes istas voces: ꝛ dicet: Dñe quis similis tibi? Da si vis dare: ꝛ in hac vita q̃ quẽro: si autẽ nõ vis: tu esto vita mea quẽ semp ḡro: Hinc ad te quõ libera fronte exeã: si aliũ adorauero ꝛ te offẽdero? Cras forte moziturꝰ sũ: q̃ fronte te videbo? Magna misericozdia ipius: ꝛ monuit vt bene viuamus: ꝛ diem nobis nouissimũ moztis nostrę abscondit: ne nobis ꝺe futuro aliquid promittamus. Facio hodie ꝛ viuo: cras nõ facio. Quid si te nõ inuenit cras? Dic ergo inter ossa christi: Domine quis similis tibi? Omnia ossa mea dicent: Domine
Alt. †eripiens. †fortiozum. quis similis tibi? †Eruens inopem de manu †fortiozis eius: egenũ ꝛ pauperẽ a diripiẽtibus eũ. Hucusq̃ psalmus lectus est hodie: hucusq̃ tractandus est: ne in fastidiũ veniant q̃ę dicta sunt: dũ volumus ꝛ alia dicere. Sufficiant ergo hodie hęc: Eruens inopẽ ꝺe manu fortiozis eiꝰ. Quis eruens nisi qui manu fortis est? Ille dauid eruet inopẽ de manu fortiozis eius: Fortioz em̃ fuerat diabolus ad tenendũ te: quia ipse vicit cui consensisti.
Matth.j2. Sed quid fecit manu fortis? Nemo intrat in domũ fortis vt vasa eius diripiat: nisi pri⁹ alligauerit fortem. Potestate sua sacratissima: magnificentissima alligauit diabolũ: effundendo frameã ad conducẽduz eũ: vt eruat inopẽ ꝛ egenũ cui nõ erat adiutoz. Ps.7 Quis em̃ adiutoz tibi: nisi dñs cui dicis? Domine Ps.17 adiutoz meus ꝛ redemptoz meus? Si ꝺe tuis viribꝰ pręsumere volueris: inde cades vnde ꝓsumpseris. Si ꝺe alterius: dominari vult: nõ subuenire. Ille ergo vnus q̃rendus est: qui ꝛ redemit ꝛ liberos fecit: ꝛ sanguinẽ suuz vt eos emeret dedit: ꝛ seruos suos fratres fecit.

Sermo secundus de secunda parte eiusdem psalmi.

Ad reliqua psalmi intendamus animũ: dominũq̃ ꝛ ꝺeũ nostrum: ꝛ ꝺe sanitate intelligendi: ꝛ de fructu bene agẽdi deprecemur. Quouscq̃ hesterno die disputatũ sit: credo meminisse charitatẽ vr̃az: ex ipo loco hodie summꝰ exordium. Intelligimus em̃ hic vocez christi: vocem scilicet capitꝭ ꝛ cozporis christi. Christũ cũ audis: noli sponsũ a sponsa separare: ꝛ intellige magnũ illud sacramentũ: Erunt duo in carne vna. Si duo in carne Gen.2. Eph.5. vna: ãre nõ ꝛ in voce vna: Non em̃ tẽptationes caput hic pertulit: ꝛ cozpꝰ nõ ꝓfert. Aut vero fit causa patiẽdi capiti: nisi vt cozpori pręberet exemplũ: Dominus em̃ voluntate passus est: nõ necessitate. Ille miseratione: nos cõditione. Proinde illius voluntaria passio: nostra est necessaria ꝓsolatio: vt q̃ndo talia forte ꝓpetimur: intueamur caput nostrum: vt exemplo cõmoniti dicamus nobis: Si ille: quid nos? Et quẽadmodũ ille: ita ꝛ nos. Quãtũlibet em̃ sęuierit inimicus: vsq̃ ad mortẽ cozporis accedere potuit: qõ cozpus nec ipm̃ extinguere potuit in domino: quia tertio die resurrexit. Quod in illo factuz Matth est die tertio: ℔ in nr̃o fiet in fine sęculi. Spes resurrectionis nostrę differtur: nũquid aufertur? Cognoscamus hic ergo voces christi charissimi: et separemus eas a vocibus impioꝝ. Voces sunt em̃ corporis persecutionẽ angustiasq̃ ꝛ temptationes in hoc sęculo patientis. Sz quoniã multi hic patiunt: et ꝓ peccatis ꝛ ꝓ sceleribus suis: magna vigilantia discernenda est causa: nõ pęna. Sceleratus em̃ potest habere martyris similẽ pęnam: sed tamen dissimilẽ causam. Tres erant in cruce: vnus saluator: alꝭ saluandus: alius damnãdus: omniũ par pęna: sed impar causa. Dicat ergo caput nostrũ: Insurgẽtes testes iniqui: quę ignorabã interrogabãt me. Nos autem dicamus capiti nostro: Domine quid ignorabas? Ita ne tu aliquid ignorabas? Mõne ꝛ in te insurgẽtiũ cozda noueras? Mõne eozũ dolos ante ꝓspexeras? Mõne in eozũ manus te sciens ꝺederas? Mõne vt ab eis patereris veneras? Quid ℊ ignorabas? Ignorabat peccatũ: Et ℔ pctm̃ ignorabat: non quasi nõ iudicando: sed non cõmittẽdo. Sunt huiusmodi locutiones etiam quotidianę: cuz dicis ꝺe aliquo: Non nouit stare: hoc est: quia non stat. Et nõ nouit benefacere: quia nõ benefacit. Mõ nouit male facere: quia nõ facit. Quod alienũ est ab opere: alienũ est a conscientia: Quod alienũ est a cõscientia: alienũ videt ꝛ a scientia. Ita dicit ꝺeus nescire quomodo ars non nouit vitia: ꝛ tamen per artem cognita diiudicãtur. Hoc ergo nobis caput nostrũ interrogãtibꝰ ex ipius euãgelij sui veritate rñdet: cũ dixerimus, Domine q̃d ignorabas? Quid tu

potuisti interrogari qō nesciebas: Respōdit. Iniq
tates ignorabā: de iniqtatib⁹ iterrogabar. Habes
Matth.7. in euāgelio: Si nō me credis ignozare iniqtates: qz
et ipos iniqs ignozo: quib⁹ in fine dicturꝰ sum: Nō
noui vos: recedite a me q opamini iniqtatē. Nūqd
nō nouerat qs dānabat: Aut pōt iuste dānari: nisi
qui malꝰ cognoscit: Et tñ bonꝰ cognitoz nō ē men
tirꝰ: dicēdo: Nō noui vos: id est nō coaptamini coz
pozi meo: non heretis regulis meis: vitijs hesistis:
Matth.26. ego aūt ars ipa sum q̄ nō habet vitiū: t in qua qsq
nō discit: nisi nō facere vitiū. Insurgētes testes ini
qui q̄ ignorabā interrogabāt me. Quid sic ignora
bat christus: q̄ blasphemare: Hinc interrogabat
a pſecutoribꝰ: t qz vex dixit: blasphemasse iudicatꝰ
L est. Sz a qbus: De qbus sequit: ¶ Retribuebāt
mihi mala ꝓ bonis: et sterilitatē aię meę.
Ego attuli fęcūditatē: ipi retribuebāt sterilitatem.
Ego vitā: ipi mortē. Ego honorem: ipi ꝓtumelias.
Ego medicinā: ipi vulnera: t in his oīnibus q̄ retri
Matth.27. buebāt vtiq; sterilitas erat. Hāc sterilitatē in arbo
re maledixit: vbi fructū cū ḡeret nō inuenit. Folia
erāt t fructus nō erāt. Verba erāt t facta nō erant.
Ro.2. Vide in xbis numerositatē: t in factis sterilitatem.
D Qui p̄dicas nō furādū furaris. qui dicis nō adulte
randū adulteras. Tales erāt: q christū q̄ ignorabat
t.†induebar. interrogabāt. Ego aūt cū mihi molesti essēt
†induebā me cilicio. Docemur qdē fratres: qz
ptinemꝰ ad corpꝰ christi: qz sumꝰ mēbra christi: et
admonemur i oīni tribulatiōe nr̄a: nō cogitare quē
admodū respōdeamꝰ inimicis: s quēadmodū ozā
do deū ꝓpitiemur: t maxime ne tēptatiōe vincamur.
Deinde: vt etiā illi q̄ nos pſequunt: ad sanitatē iusti
cię cōuertant. Nullū maius: nullū meliꝰ negociū ē
in tribulatiōe: q̄ recedere ab eo strepitu q̄ fozis est:
Matth.6. et ire in interioza mētis secretaria. Ibi deū inuoca
re: vbi nemo videt gementē t subueniētē. Illiꝰ cu
biculi aduersus oēm extrinsecꝰ illatā molestiā: ostiū
claudere: humiliare seip̄m in cōfessiōe peccati: ma
E gnificare t laudare deū: t corripientē t cōsulentem:
Prorsus h̄ oīnimodo tenendū est. Verūtamē i coz
pore hoc dixerimꝰ: id est in nobis. In dño autē nr̄o
iesu christo: qd tale agnoscimꝰ: Euāgelio pspecto:
et diligētissime pscrutato: nō inuenimꝰ dñm in aliq̄
Matth.4. passiōe t tribulatiōe sua induisse se cilicio. Jeiunas
se quidē eū legimꝰ postea q̄ baptizatꝰ est. Cilicium
ibi nullū audiuimꝰ: nullū legimꝰ. Jeiunasse aūt nō
dū iudęis pſequētibꝰ: s diabolo tēptāte. Nō eo tē
pore dico ieiunasse dñm: qñ eū iterrogabāt q̄ igno
atth.26. rabat: t qñ retribuebāt mala ꝓ bonis: insectādo: p
et sequēdo: tenēdo: flagellādo: vulnerādo: occidendo.
Sed tñ in his oīnibꝰ fratres: si aliquātulū pia curio
sitate leuemꝰ velū: t interioza hui⁹ scripturę: oculo
cordis intēto rimemur: inuenimꝰ t hoc fecisse dñm.
Cilicium fortasse appellat carnis suę mortalitatem.
Ro.8. Quare ciliciū: Propter similitudinē carnis pecca
ti. Apls enī dicit: Misit deꝰ filiū suū in similitudinē
carnis peccati: vt de peccato dānaret peccatū i car
ne: hoc est filiū suū induit cilicio: vt de cilicio dāna
ret hedos. Nō qz peccatū erat: nō dico in xbo dei:
sed nec in ipa qdē dico aīa sancta: et mente homis:
quē sibi ad vnitatē pſonę xbū dei t sapiētia coapta
uerat: sed nec in ꝑo corpe peccatū vllū erat. Sed si
militudo carnis pcti erat in dño: qz mors nō ē nisi
de peccato: t vtiq; corpꝰ illud mortale erat. Nā ni
si mortale esset nō moreret: si nō moreret nō resur
geret: si nō resurgeret exemplū vitę ęternę nob nō
demōstraret. Ergo sic dicit: mors peccatū q̄ facta ē Ro.5.
peccato: quō dicit lingua greca: lingua latina: nō ip
sum membrū carnis: sed qō fit p mēbrū carnis. Nā
ligua i mēbris nr̄is vnū ē de ceteris: sic oculi: nasus:
aures: t cętera. Lingua aūt greca: xba greca sunt:
nō qz verba lingua: sed qz verba p linguā. Dicis de
aliquo: agnoui faciē ipius: de mēbro corpis loq̄ris.
Et dicis etiā: agnoui manū ipiꝰ absentis: nō manū
in corpe: sed scripturā q̄ facta est p manum q̄ erat in
corpe. Sic ergo peccatū dñi qō factū est de pecca
to: qz inde carnē assumpsit: de massa ipa q̄ mortem
meruerat ex peccato. Eteni vt celeriꝰ dicā: Maria
ex adā mortua ꝓpter peccatū adę: adā mortuꝰ ē ꝓpt
peccatū: t caro dñi ex maria mortua ē ꝓpter delēda
peccata. Hoc cilicio se induit dñs: t ideo nō ē agni
tus: qz sub cilicio latebat. Cū mihi inqt molesti es
sent: induebā me cilicio: id est illi sęuiebant: ego late
bam. Si enī latere nollet: nec mori posset: quando
quidē vno tpis puncto stillā quandā potestatꝰ suę:
si vera stilla dicēda est exeruit: quādo eū tenere vo
luerūt: t ad vnā eius interrogationē: quē q̄ritis: re Job.18.
dierūt oīnes retro t ceciderūt. Tantā potestatē in
passione nō humiliaret: nisi sub cilicio lateret. Ergo
induebā me cilicio. ¶ Et humiliabā in ieiunio F
animā meā. Iterū si intelleximꝰ ciliciū: quō intel
ligimus ieiuniū: Vāducare volebat christus: quā
do poma quęrebat in arboze: t si inueniret mandu Matth.21.
caret. Bibere volebat christus: quādo dixit mulieri
samaritanę: Da mihi bibere: sitio. Quid esuriuit: Job.4.
quid sitiuit christus nisi bona opa nostra: In illis
enī crucifigētibus t pſequētibꝰ: qz nulla bona opa
inuenerat: ieiunabat. tribuebāt enī sterilitatē animę
ipius. Nā quale ieiuniū ipius fuit: qui vix inuenit
vnū latronē quē in cruce gustaret: Apostoli enī fu Luc.23.
gerāt t se in turba absconderāt. Et ille petrus qui se Matth.26.
vsq; ad mortē dñi pseueraturū esse ꝓmiserat: iā ter
negauerat: iam fleuerat: et adhuc in turba latebat:
adhuc timebat ne agnosceret. Postremo illo viso
mortuo: oīnes de salute ipa desperauerūt: quos de
sperātes inuenit post resurrectionē: et locutꝰ cū eis
inuenit eos dolētes t lugētes: nihil iam sperantes.
Nā t ita sunt quidā eoz cū eo locuti cū diceret: qd
loq̄mini inter vos: Illi enī de illo loq̄bant: Tu solꝰ
inquit pegrinꝰ es in hierlm: t non cognouisti quę
fecerūt sacerdotes t ꝓncipes nostri de iesu nazare
no: qui erat potēs in factis t dictis: quomō eū cru
cifixerūt t occiderūt: Nos aūt sperabamꝰ: qz ipse Luc.24.
erat redēptorꝰ israel. In magno ieiunio dñs remā
serat: nisi reficeret quos vozaret. Nam refecit eos:
cōsolatus est eos: confirmauit eos: t in corpus suū
uertit eos. Fuit ergo t hoc mō in ieiunio dñs no
ster. ¶ Et oratio mea: inquit: in †sinū meū cō Ar. †sinu meo.
uerteť. In hoc plane versu magnus sinus est: t ꝓ G
stet dñs vt penetrabilis nobis fiat. In sinu enim se
cretū agnoscit. Et quidē fratres et nos ozare sic bñ
admonemur in sinu nostro: vbi deꝰ videt: vbi deus Matth.6.
audit: quo nullus oculꝰ humanus penetrat: quo nō
videt nisi qui subuenit. Ubi ozauit susanna: t cū eiꝰ Dan.13.
vox ab hominibꝰ nō audiret: a deo tamē audita ē.
Et hoc bene admonemur: sed in dño nostro aliqd

plus debem⁹ intelligere: qz ⁊ ipe orauit. Et quidem ciliciū ei⁹ nō agnoscim⁹ i euāgelio ꝺm litterā. Nec ieiuniū ei⁹ tempe passiōis ꝺm litterā: atqꝫ ea exposuim⁹ in allegoria: ⁊ similitudine dicta vt potuim⁹.

Ps.21. Orationē vero ei⁹ ⁊ de cruce audiuim⁹: De⁹ meus
Matth.27. deus meus: vt qd me dereliqsti? Sed ⁊ ibi nos oramus. Aū eū dereliqt pater a quo nunqꝫ discessit?
Matth.14. Legim⁹ etiā in mōte orasse solū iesum. legim⁹ quo-
Luc.6. rasse in oratiōe: etiā sub tpe ipius passionis. In sinum ergo meū cōuertebaꝫ oratio mea. Nescio qd meli⁹ intelligā de dño: interim nūc qō occurrit: forte melius aliqd postea occurret: vel mihi: vel cui qꝫ meliori. In sinū meū cōuertet oratio mea: hoc itel:
2.Thimo.5. ligo dictū: qz in sinu suo habebat patrē. Deus enim erat in christo: mundū recōcilians sibi. In se habebat quē depcaret: nō erat ab illo longe: qz ipe dixe-
Job.14. rat: Ego in patre: ⁊ pater in me est. Sed qz oratio ad ipm magis hominē ptinet. Scōm eū qō verbū est christus: nō orat sed exaudit: ⁊ nō sibi subuenire ḡrit: sed cū patre oīb⁹ subuenit. Quid est oratio
Ro.8. mea in sinū meū ꝓuertet? Nisi in meipso humani-
Al. † Quasi. tas in meipo interpellat diuinitatē. ¶ †Sicut pro
Al. †sic. primū quasi fratrē nostrū †ita cōplacebam.
Al. †ḡsi. †sic. †tanqꝫ lugens ⁊ cōtristat⁹ †ita humiliabar.
ib Ad corpus suū respicit: tā nos hic videam⁹. Quando gaudem⁹ in oratiōe: qū mens nostra serenaꝫ: nō ꝓsperitate sęculi: sed luce veritatis. Qui sentit hāc lucem: nouit qō dico: ⁊ vidit hic agnoscitqꝫ qō dictū est: Sicut primū: sicut fratrē nostrū: ita cōplacebā.
Act.7. Sic enī anima placet deo: non longe posita: in illo iquit mouemur ⁊ sum⁹ quasi fratri: quasi ꝓpinquo: quasi amico. Si aūt nō est talis: vt possit sic gaudere: sic fugere: sic ꝓpinquare: sic adhęrere: videt lōge se inde: faciat qō sequtur: Tanqꝫ lugēs ⁊ cōtristatus ita humiliabar: Ut fratrē nostrū ita cōplacebā: pro pinquās dixit: Ut lugēs ⁊ ꝓtristat⁹ sic humiliabar. remotus ⁊ lōge posit⁹ dixit: Quid enī luget: nisi qō desiderat ⁊ nō hz? Et nōnunqꝫ in vno hoīe vtrūqꝫ ꝓtigit: vt aliqū ꝓpinqt ⁊ aliqū lōge fiat: ꝓpinqt luce veritatis: lōge fit nubilo carnis. Necqꝫ eī fratres deo qui vbiqꝫ est: ⁊ nullo cōtinet loco: aut p loca ꝓpinq-mus: aut ab illo p loca remouemur. Propinquare illi est similē illi fieri. recedere ab illo: dissimilem illi fieri. Nōne cū vides duas res ꝓpe similes: dic?: ꝓpinquat hęc illi. ⁊ quādo tibi dissimilia demōstrantur: ꝗuis vno loco ⁊ plerūqꝫ vna manu teneanť: dicis: longe est hęc species ab illa? Ambas tenes: ambas adiūgis: ⁊ dicis: lōge est hęc res ab illa: nō vtiqꝫ loco: sed dissimilitudine. Si ergo vis appropinqre: similis esto: si nō vis esse similis: longinquabis. Sed cū similis es gaude: et cū dissimilis es geme: vt gemit⁹ excitet desiderū: immo desiderū excitet gemitū: ⁊ p gemitū ꝓpinques: q ceperas lōginquare. Nōne petrus ꝓpinquauit quando dixit: Tu es
Matth.16. christus fili⁹ dei viui? Et rursum idē ipe longe fact⁹ est dicēdo: Dne absit a te: nō fiet istud. Denicqꝫ tanqꝫ ꝓximus quid dixit ꝓpinquāti? Beat⁹ es symon bariona. Tanqꝫ lōginquāti ⁊ dissimili qd dixit? Redi retro sathanas. Illuc ꝓpinquāti dixit: Nō tibi reuelauit caro ⁊ sanguis: sed pater me⁹ qui in cęlis est. Illi⁹ lux te pfudit: illi⁹ luce fulges. Quādo aūt lōge fact⁹ cōtradixit passioni dñi futurę p salute nra: nō sapis inquit q̄ dei sunt: sed q̄ sunt hominū. Merito ambas res ponēs quidā in psalmo ait: Ego dixi in
Ps.30. extasi mea: piect⁹ sū a facie oculoꝝ tuoꝝ. In extasi nō diceret: nisi ꝓpinquaret. Extasis eī mētis excessus est. Effudit sup se aīam suā ⁊ ꝓpinquauit deo: et p quandā nubē pōduscqꝫ carnis rursus in terrā ꝓiectus: recolēs vbi fuisset: ⁊ vidēs vbi esset dixit: Proiectus sum a facie oculoꝝ tuoꝝ. Ergo sicut ꝓximū sicut fratrē nostrū: ita cōplacebā: p̄stet vt fiat in nobis. Quādo aūt nō fit vel hoc fiat: tanqꝫ lugēs ⁊ cōtristat⁹ ita humiliabar. ¶ Et aduersum me lęta
Matth. ti sunt ⁊ cōuenerūt in vnū: Illi lęti: ego tristi. Sed mō audiuim⁹ in euāgelio: Beati qui lugent:
Al. †ic. miseri q ridēt. Aduersus me lętati sūt ⁊ conuenerunt.
Al. †ic. Cōgregata sunt †in me flagella ⁊ †ignora-
uerūt. Eī q̄ ignorabā interrogabāt me: ⁊ ipi ignorauerūt quē interrogarēt. ¶ Temptauerunt me
Matth. et subsannauerūt me subsannatiōe. Id est irriserūt me: insultauerūt mihi: hoc capiti: hoc corpori. Attēdite fratres ad gliam ecclię quę nūc est: respicite oprobria ei⁹ p̄terita: respicite aliquādo vidięqꝫ fugatos esse christianos: ⁊ vbicūqꝫ inuētos: illusos: cęsos: occisos: bestijs obiectos: incēsos: lętos homies aduersus illos. Qō capiti: hoc ⁊ corpi. Sicut eī dño in cruce: sic corpi ipius in oīni illa q̄ iam facta est psecutione: nec desinūt etiā nūc psecutiōes ipoꝝ. Vbicūqꝫ inuenerint christianū solēt insultare: exagitare: irridere: vocare hebetē: insulsū. nulli⁹ cordis: nulli⁹ peritię. Quicqd faciāt: christ⁹ in cęlo est: quicqd faciāt: honorauit ille pęnā suā: iam crucē suā in oībus frontib⁹ fixit: impius insultare permittit: sęuire non pmittit: sed tamē ex eo qō lingua
Al. †ti. pmit: intelligit qd gestet i corde. ¶ †Striderūt i
Al. †ti. me dētibus suis. ¶ Dne qū respicies: resti-
Al. †ti. tue aiam meā †ab astutijs eoꝝ: a leonib⁹ vnicā meā. Nobis eī tardū est: ⁊ ex psona nra te. hoc dictū est: qū respicies: id est qū videbim⁹ vindictam de his qui nobis insultāt: qū illā viduā iudex
Luc.18. tedio victus exaudit⁹ ē. Verūtamē iudex noster nō tedio: sed amore differt salutē nostrā: ratione nō inopia: nō qz nō pōt: ⁊ modo subuenire: sed vt nūerus omniū nostrū vsqꝫ in finē possit impleri. Et tamen nos ex desiderio quid dicim⁹? Dne quādo respicies: restitue aiam meam ab astutijs eoꝝ: a leonibus vnicā meā: id est ecclīam meā a sęuiētib⁹ potestatib⁹. Denicqꝫ vis nosse quid sit illa vnica? Lege sequētia. ¶ Confitebor tibi dne in eccl̄ia ma-
Matth. gna: in populo graui laudabo te. Plane in eccl̄ia multa cōfitebor tibi: in populo graui laudabo te. Fit eī pfessio in oīni multitudine: sed non in oīb⁹ deus laudaꝫ. Tota multitudo audit pfessionem nr̄am: sed nō in omni multitudine laus dei est. In ista eī oīni multitudine: id ē in eccl̄ia: q̄ toto orbe trax diffusa ē: palea ē ⁊ frumētū. Palea volat:
Matth. frumentū manet: ideo in pl̄o graui laudabo te. In graui pl̄o quē vētus tęptatiōis nō aufert: in his deus laudaꝫ. Mā in palea blasphemaꝫ semp. Quādo palea nostra attendit qd dicit? Ecce quō viuūt christiani: ecce quid faciūt christiani. Et fit qō scriptū ē:
Ro.2. Eī nomē meū p vos blasphemaꝫ in gentib⁹. Iui que inuide areā inspicis: qui totus in palea es: non tibi facile grana occurrūt: quęre ⁊ inuenies populū grauē: in quo dñm laudes vis inuenire? Esto talis. nā si nō fueris talis: difficile est vt non omnes tales

2.Cor.10. tibi videant: qualis es. Et cōparātes ait aplus: se/ metipsos in semetipis non intelligunt: neq; quę lo/ quuntur neq; de quibus affirmant. In popło gra/ ui laudabo te. ¶ Nō †insultēt mihi qui aduer/ santur mihi inique. Insultāt enī mihi de palea mea. ¶ Qui oderūt me gratis. Hoc est quib⁹ nihil nocui. ¶ Et †annuētes oculis. Hoc est hy/ pocritę simulari. ¶ Qm̄ mihi quidē pacifice loquebātur. Quid est annuētes oculis: Pronū ciātes vultu qō in cozde nō gestāt. Et annuētes ocu lis qui sunt: Qm̄ mihi quidē pacifice loquebantur. ¶ †Et insup irā dolose cogitabant. ¶ Et dilatauerūt †in me os suū. Primo annuentes oculis: leones illi grētes rape t deuozare: pmo blā/ diētes pacifica loqbant: t sup irā dolose cogitabāt. Matth.22. Quę pacifica loqbant: Magister scim⁹ qz nullius psonā accipis: t in veritate viā dei doces: licet dare tributū cęsari: an nō licet. Mihi quidē pacifica loq/ bant. Quid ergo: Eos tu nō agnoscebas: t fallebāt te oculis annuentes. Immo agnoscebat: ideo ait: Quid me tēptatis hypocritę: Postea dilatauerūt Joh.16. L in me os suū: clamātes: crucifige crucifige. ¶ Dixe/ Matth.26. rūt euge euge viderūt oculi nostri. Hoc ia insultādo euge euge: pphetiza nobis christe. Quō si/ mulata erat pax ipox: qū tēptabant de nūmo: sic iā insultatozia laus eox. Dixerūt euge euge viderunt Matth.27. oculi nostri: id est facta tua: mirabilia tua: hic ē chri/ stus: si ipe est christ⁹ descēdat de cruce t credim⁹ ei: alios saluos fecit: seipm saluū facere nō pōt. Vide/ Joh.19. rūt oculi nri. Hoc est totū qō se iactabat: quod se filiū dei dicebat. Dns aūt patiēs hęrebat in cru/ ce: nō potētiā pdiderat: sed patientiā demōstrabat. Quid enī illi erat magnū de cruce descēdere: q̄ po/ tuit postea de sepulchro resurgere: Sed cessisse vi/ dek insultantib⁹: t hoc oportebat: vt resurgēs suis se ostēderet: t nō illis in magno sacramēto: qz resur/ rectio ipius vitā nouā significabat: vita aut̄ noua amicis nota est: nō inimicis. ¶ Vidisti dne ne si/ leas. Quid est ne sileas: Judica. De iudicio etenī Ps.49 dicit quodā loco. Tacui: numqd semp tacebo: Et de dilatiōe iudicij dicit pctōri: Hęc fecisti t tacui: su spicat⁹ es iniquitatē: qō ero tibi similis. Quō tacet qui loquit̄ p pphetas: qui loquit̄ ore suo in euange/ lio: qui loquit̄ p euāgelistas: qui loquit̄ p nos quan do vez dicim⁹. Quid ergo silet: A iudicio nō a pce pto: nō a doctrina. Hoc aūt iudiciū ipi⁹ vocat qō ammodo ppheta t pdicit: Vidisti dne ne tacueris: id est qz nō silebis: qz necesse est vt iudices. ¶ Dne Matth.28. AB ne discedas a me. Donec veniat iudiciū ne dis/ cedas a me: sicut pmisisti: Ecce ego vobiscū sum vs qz in cōsummationē sęculi. ¶ Exurge dne t iu/ dica in iudicio meo. Cui iudicio: Quia tribulat⁹ es: qz laboz⁹ t doloz⁹ cruciat⁹ es. Nōne ista eti am multi mali patiunt: Cui iudicio: Ideo iustus: qz ista pateris: Nō. Sed qd: Judicio meo. Quō sequit: Intēde iudicio meo. ¶ Deus me⁹ t dns meus in causā meā. Nō in pnā meā: sed i cau/ Matth.5. sam meā. Nō in id qō mecū habet latro cōmunē: s in illud quo beati q̄ pcutionē patiunt pter iustici De cōse. dis. 4. baptismi. am. Hęc enī causa discreta est. Nā pna similis est bonis t malis. Itaq; martyres nō facit pna: s cau/ sa. Nā si pna martyres faceret: omnia metalla mar tyribus plena essent: omnes catenę martyres trabe/ rent: omnes qui gladio feriunt cozonarent. Ergo dis cernat causa: Nemo dicat: quia patioz iust⁹ sum: qz ipe qui pmo passus est: ideo magnā exceptionē ad/ didit: Beati q̄ pcutionē patiunt pter iusticiam. Matth.5. Nā multi habētes bonā causam faciūt pcutionē: t habentes malā causam patiuntur persecutionez. Si enī pcutio nō posset fieri bene: nō diceretur in psalmo: Detrahentē proximo suo occulte: hūc pcq/ Ps.100. bar. Deinde fratres pater bon⁹ t iustus: nōne pcq tur filiū luxuriosū: Persequit̄ vitia eius: nō ipum: nō qō genuit: sed qō ille addidit. Medic⁹ nępe qui ad salutē adhibet̄: nōne ferro plerūq; armat̄: Sed cōtra vulnus: nō cōtra hominē: secat vt sanet: t tm cum secat ęgrotū dolet: ille clamat: resistit: t si forte febre mentē pdiderit. etiā medicum cędit: nec tm ille desistit a salute ęgrotātis qō nouit facit: illū maledi centē: cōuiciantē nō curat. Nōne excitant̄ cūcti le/ targici ne somno graui p̄mant in mortē: Et hoc pa tiunt a filijs suis quos charissimos genuert. Et nō est charus fili⁹: nisi fuerit dormiēti patri molestus. Letargici excitant̄: frenetici ligant̄: sed tamē vtriq; amant̄. Nemo ergo dicat: pcutionē patioz: nō vē tilet pnā: sed pbet causam. Si causam nō pbauerit: numerek cū iniquis. Jdeo q; vigilanter: q; opti/ me hic cōmēdauit: Dne intēde iudicio meo: nō pę/ nis meis: deus me⁹ t dns meus in causam meam. ¶ Judica me dne ſm iusticiā meā. Hoc est in causam meā. Nō ſm pnā meā: sed ſm iusticiam meā. Dne deus me⁹: id est ſm hoc me iudica. ¶ Et M nō †insultēt in me inimici mei. ¶ Nō dicant Ar.†supgaude/ in †cozde suo euge euge animę nrę: Jd ē fe/ ant mihi. cim⁹ qō potuim⁹: occidim⁹: abstulimus: nō dicāt: †cozdib⁹ suis. ostēde qui nihil fecerūt: nō dicāt: absozbuim⁹ eum. Unde illi martyres dicūt: nisi qz dns erat in nobis: Ps.123. forte vivos absozbuissent nos. Quid est absozbu issent nos: In cozpus suum traiecissent nos. Hoc enī absozbes qō in cozp⁹ tuū traijcis. Vult te mun/ dus absozbere: tu absozbe mundū: t traijce illum in cozpus tuū: macta t manduca. Nō petro dictū est: Act.10. Macta t māduca: occide in eis qō sunt: fac eos qō tu es. Illi aūt cōtra si tibi psuaserint impietatē: ab/ sozberis ab eis: nō qñ psequuntur te ab his absoz/ beris: sed quādo tibi psuadēt qō sūt. ¶ Nec dicāt †absozbuim⁹ eū. Tu absozbe cozpus paganoz. Ar.†deuozaui/ Quare cozp⁹ paganozū: Vult te absozbere: fac illi mus. qō vult tibi facere. Jō fortasse vitul⁹ ille cōminut⁹ Exo.32. in aquā missus: t populo dat⁹ est: vt absozberet ab israel cozpus impioz. ¶ Erubescāt t reuereā/ tur simul: q̄ grtulātur malis meis. ¶ Jn/ duātur cōfusiōe t †verecūdia. Vt nos illos Ar.†reuerētia. absozbeam⁹ erubescētes t cōfusos. ¶ Qui mali/ gna loquūtur †aduersum me. Illi erubescāt: Ar.†super. illi pfūdant. Quid tu: Jā caput cū mēbris: ¶ Ex/ ultent t lętētur q̄ volunt iusticiā meā. Qui hęserint cozpori meo. ¶ Et dicāt semp magni ficetur dns q̄ volunt pacē serui eius. ¶ Et lingua mea meditabitur iusticiā tuā: tota die laudē tuam. Et cuius lingua durat meditari tota die laudē dei. Ecce mō paulo longioz sermo fa ctus est: fatigamini: tota die deū laudare q̄s durat: Suggero remediū: vñ tota die laudes deū si vis: quicqd egeris bene age: t laudasti deū. Quādo cā/ tas hymnū: laudas deū. Lingua tua qd agit: nisi

laudet cōsciētia tua: Et quotiēs tu cessasti ab hymno cātando: discedis vt reficiaris: noli inebriari: et laudasti deū. Discedis vt dormias: noli surgere ad malefaciendū: z laudasti deum. Negocia agis: noli fraudē facere: z laudasti deū. Agrū colis: noli fraudem facere: z laudasti deū. Agrū colis: noli litē mouere: z laudasti deū. In innocētia opeꝝ tuoꝝ ꝑpara te ad laudandū deū tota die.

Explicit Tractat⁹ de ps̄. XXXIIII.
Incipit Tractatus de ps̄. XXXV.

Prefatio.

A Ttendat charitas vra paululū textū z mysteria psalmi hui⁹ z curram⁹ eū: qz in mltis locis aptus est. Vbi aūt obscuritat⁹ necessitas nos immorari coegerit: tolerabitis fructu discendi.

Expositio psalmi.

DIxit iniustus vt delinquat i semetipso: nō ē timor dei ante oculos ei⁹. Nō vnū hominē: ꝟ gen⁹ hoīm iniquoꝝ dicit: q̄ sibi aduersant: nō intelligēdo vt bene viuāt: nō qz non
Concor.2.sent. dis.22.est autē. ꝑfit: ꝟ qz nolūt. Aliud est enī qñ quisq; conat aliq̄d intelligere: z ꝑ infirmitatē carnis nō pōt: sicut dicit
Sap̄.9. q̄dā loco scꝑtura: Quia corp⁹ qđ corrūpit aggrauat aīam: z deꝑmit terrena inhabitatio sensū multa cogitātem. Aliud aūt qñ pncio sit⁹ agit aduersus se ipm cor humanū: vt qđ possit intelligere: si bona volūtas accederet nō intelligat: nō qz difficile est: ꝟ qz volūtas aduersa est. Hoc aūt fit dū amant peccata
Matth.5. sua: z oderūt ꝓcepta dei. Sermo enī dei aduersari⁹ tu⁹ ē: si tu amic⁹ sis iniq̄tatis tuę. Si aūt tu aduersarius sis iniq̄tatis tuę: sermo dei amic⁹ tu⁹ est: et aduersari⁹ iniq̄tatis tuę. Si ergo odisti iniq̄tatē tuā: iūgis te sermoni dei: z eritis duo aduersus illā perimendā: tu z sermo dei. Tu enī ꝑ te ex virib⁹ tuis nihil potes: adiuuat te ille q̄ tibi sermonē misit: z vincit iniq̄tas: Si tu illā odisti: z deus dimisit z eris liber: Si aūt ipam diligas: cōtrariū est tibi intelligere quicq̄d ꝫ illā dicit. Fac hominē ḡrere quō sit eq̄lis fili⁹ patri: credidit: ḡrit: intelligere nōdū potest. Magna enim res est: z vires maiores desiderat vt possit capi: z est initiū fidei qđ custodit aīam donec roboret. Lacte nutrit vt ꝙueniat ad habitudinem z firmitatē cibi solidioris: vt possit intelligere: In ꝑn
Joh.j. cipio erat verbū: z verbū erat apud deū: z de⁹ erat verbū. Anteq̄ hoc possit: nutrit in fide: z conat intelligere vt intelligat quantū de⁹ dederit. Nunq̄d
Tob.4. et hoc cū conatu intelligit? Qđ tibi fieri nō vis: alię ne feceris. Vt qz nō vis pati iniq̄tatē: nō facias iniq̄tatē: Qz nō vis pati dolū z insidias: nō īsidieris alteri. Hoc aūt cū nō vis intelligere: volūtati tuę trib
B uit. Ideo dixit iniustus: vt delinquat in semetipso. Proposuit delinq̄re: ꝟ nunq̄d q̄ ꝓponit delinq̄re publice hoc dicit: z nō i semetipso: Quare in semetipso: Quia homo illū non videt. Quid ergo: qz hō nō videt: In ipo corde vbi sibi dicit: vt delinquat: deus ibi nō videt: Videt ibi de⁹: ꝟ q̄d sequit: Non est timor dei ante oculos ei⁹. Ante oculos timor hominū est: Nō audet enī publice ꝓfiteri iniq̄tatē: ne vel reprehēdat: vel dānet ab hoib⁹. Discedit aūt a ꝓspectu hoīm. Quo: Ad semetipm ducit se intro: z nemo illū videt: vbi meditat dolos z insidias: z delicta nemo videt. Posset z nec ibi apud se meditari: si cogitaret qz de⁹ illū videt: ꝟ qz nō est timor dei ante oculos ei⁹: cū discesserit a cōspectu hominum ad cor suū: ibi quē timeat: Nunq̄d nō ibi est ꝓsens de⁹: Sed nō est timor dei in cōspectu eius. Meditat ergo dolos z sequit. Forte latet illū: qz de⁹ ibi videt: et iā ostēdit qđ dicere cęperā: Latet illū ꝟ volentē: qz ꝓtra se fecit nolens intelligere. Qñ dolose egit in cōspectu ei⁹. In cui⁹ cōspectu: Cuius timor nō est ante oculos ei⁹ q̄ dolose egit. Vt inueniret iniq̄tatē suā z odisset. Iste sic egit vt nō inueniret. Sūt enī hoies qui quasi conātur ḡre re iniq̄tatē suā: z timēt illā inuenire: qz si illā inuenerint: dicit illis: recedite ab illa. Hęc fecisti anteq̄s scires: iniq̄tatē fecisti: cū esses in ignorātia. Dat⁹ deus venią: modo cognouisti eā: dimitte illā vt possit facile ignorātię tuę venia dari: vt libera frōte dicas dō:
Delicta iuuētutis meę: z ignorātię meę ne memineris. At illā ḡrit ac timet ne inueniat illā: dolose enim ḡrit. Nō sciebā qz peccatū ē: Qñ dicit hō: Cū viderit: qz peccatū est: z destiterit facere ipm peccatū: qđ ió faciebat: qz ignorabat. Vere sic voluit nosse iniq̄tatē: vt inueniret z odisset. Nūc aūt multi dolose agūt: vt inueniat iniq̄tatē suā: Jd est nō ex animo agūt inuenire z odisse. Sz qz in ipsa inq̄sitione dol⁹ est: in inuctiōe defensio iniq̄tatis erit. Cū enī inuenerit iniq̄tatē: ecce iā manifestū ē illi qz iniq̄tas ē: noli illā facere. Et ille qui dolose agebat vt inueniret: tā inuenit: z nō odit. Quid enī dicit: Qm̄ multi hoc faciunt: z ꝙs hoc nō facit: Et nunq̄d oēs ꝑditur⁹ ē de⁹? Aut certe hoc dicit si nollet de⁹ illā fieri: viuerēt homines q̄ ista cōmittūt: Videt qz dolose agebas ad inueniēdā iniq̄tatē tuā. Nā si nō dolose sed sinceriter ageres: iā inuenisses z odisses: mō inuenisti z vides. Dolose ḡ agebas cū ḡreres. Verba oris ei⁹ iniq̄tas z dol⁹: noluit intelligere vt bñ ageret. Videtis qz volūtati illud tribuit: quia sūt homies q̄ volūt intelligere z nō ꝑfit. Sunt aūt hoīes qui nolūt intelligere: ideo nō intelligūt. Homines qui nolūt intelligere vt bene ageret. Iniq̄tatē meditatus ē in cubili suo. Quid dixit in cubili suo? Dixit iniustus: vt delinquat in semetipso. Qđ dixit ꝑius in semetipso: hoc hic dixit in cubili suo. Cubile nostrū est cor nostrū: ibi tumultū patimur inabile nostrū est cor nostrū: ibi tumultū patimur: inalę ꝓscięti⁹: z ibi reqescim⁹: qñ bona cōsciētia ē. Qui amat cubile cordis sui: aliq̄d boni ibi agat: Vbi ē cubile vbi nos dñs iesus christus iubet orare. Intra i cubiculū tuū: et claude ostiū tuū. Quid est claude ostiū tuū? Noli talia expectare de deo q̄ foris nec sunt: sed ea q̄ intrinsec⁹ sunt. Et pater tuus q̄ videt i abscondito reddet tibi. Quis est qui nō claudit ostium? Qui talia petit a deo ꝑ magno: z ibi constituit oēs ꝑces suas: vt accipiat ea q̄ sūt hui⁹ sęculi bona. Patet ostiū tuū: turba videt cū ozas. Quid ē claudere ostiū tuū? Vt b̄ petas a deo qđ sol⁹ de⁹ nouit quō tibi det. Quid est b̄ ꝓpter qđ claudis ostium et petis? Qđ ocul⁹ nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascēdit. Et forte nō ascēdit in ipm cubile tuū: id est in cor tuū. Sz de⁹ nouit qđ tibi dat⁹ ē. Qñ aūt erit? Qñ reuelabitur dñs: qñ apparebit iudex. Quid enī manifesti⁹ q̄ qđ dictur⁹ ē ad dexterā positis: Venite b̄dicti patris mei: ꝓcipite regnū qđ vob̄ paratū ē ab origine mūdi. Audiēt hęc illi q̄ ad sinistrā erūt: z gemēt infructuosa ꝑnitētia: quia cū ita viuerēt eā fructuose noluerūt agere. Quō ge-

Ps.24. Levit.

Ps.24.

Esa.6.4. j.Cor.2.

Matth.6.

Sap̄.4.

Matth.25. ment: Quia nō est illis locꝰ correctiōis. Audiēt aūt
et ipi: Ite in ignē ęternū: qui ꝓparatꝰ est diabolo et
Ps.jij. angelis eiꝰ. Iste est auditꝰ malus. Mā iusti ad audi
tū bonū gaudebūt. Sic enī scriptū est: In memo
ria ęterna erit iustus: ab auditu malo nō timebit. A
Eph.3. quo auditu malo: Quē audituri sunt illi: Ite ī ignē
ęternū. Deus enī qui pōt supra cē petimus: aut in
telligimꝰ facere: occultū gemitū nr̄m ḡrit: vt in con
spectu eiꝰ placeamꝰ: ꝛ nō nos quasi de iusticia nr̄a
Matth.6. ante hoīes iactemꝰ. Qui enī de iusticia sua placere
vult hoībꝰ: nō eo fine vt hoīes qui eū vident deum
laudēt: sed ea intētione vt ipe laudeť: nō claudit ostī
E um cōtra strepitū: qz patet ostium in illo strepitu: ꝛ
nō audit deꝰ quō audire vult ī cubili. Cubile ḡ. i. cor
nr̄m: laborem mūdare: vt ibi possit nobis bñ esse.
Mouit charitas vr̄a cē mlta multi patiūť ī publico:
i foro: i iurgijs: i iurijs: in ꝓtētiōibꝰ: ꝛ molestijs ne
gociozū. Quō quisq; fatigatꝰ negocijs foris: currit
ad domū suā vt ibi requiescat: ꝛ dat operā cito fini
re negocia q̄ foris sūt: ꝛ tollere se ad requiē ī domū
suā. Ideo enī vnusq;sq; domū suā habet: qz ibi req̄
escit. Si vero ꝛ ibi molestias patiať: vbi pōt requi
escere: Quid ergo bonū est: Ut vel in domo sua re
quiem habeat. Si aūt patiť foris inimicos: int̄ foz
te malā vrozē: ꝓcedit in publicū. Cū vult reqescę
re ab his q̄ foris sunt: intrat in domū: qñ ibi nec req̄
escit: nec foris requiescit: vbi erit requies: Saltē in
cubiculo cordis: vt tollas te ad interiora cōscientię
tuę. Si tibi iueniſti forte ꝓiugē q̄ tibi nō faciat ama
ritudinē sapiētiā dei: cū ipa cōiūgere: quiesce intus
in cubiculo tuo: nō inde te ejiciat fumꝰ malę ꝓscien
F tię. At ille vt meditareť dolos: illuc se tollebat: de q̄
loquiť ista scriptura: vbi hoīes nō vident: ꝛ talia ibi
tē meditatꝰ est in cubili suo. ¶ Astitit omī vię nō
Ps.j. bonę. Quid ē astitit: Perseuerāter peccauit. Mñ
Vt. iodiuit. et de quodā pio ꝛ bono dicit: Et in via peccatorum
nō stetit. Quō ille nō stetit: sic iste astitit. ¶ Mali
cią aūt nō odio habuit. Ibi ē finis: ibi fructꝰ:
si nō pōt nō habere malicią: vel oderit illā. Cū enī
odisti illā: vix tibi surrepit vt aliq̄d mali facias. Est
Ro.6. enī peccatū ī mortali corpe. Sz q̄d dicit apl's: Nō
regnet peccatū in vr̄o mortali corpe: ad obediendū
j.Cor.j5. desiderijs eius. Mñ incipit nō esse: Mñ cōplebit in
nobis q̄d ait: Cū corruptibile h̄ induerit incorrupti
onē: et mortale h̄ induerit immortalitatē. Antecē h̄
fiat est delectatio iniq̄tatis in corpe: s maior est de
lectatio voluntatis: Verbis sapientię ꝓceptis dei:
vince peccatū ꝛ voluptatē eiꝰ. Peccatū ꝛ iniquitatē
Ro.7. oderis vt iūgas te deo qui tecū illud oderit. Jā con
iunctus mēte legi dei: mēte serui legi dei. Et si car
nes q̄dā carnales: tū nullę erūt qñ iā nō pugna
bis. Aliud est nō pugnare: ꝛ esse ī pace vera atq; p
petua. Aliud pugnare ꝛ vincere: aliud pugnare ꝛ vin
ci: aliud nec pugnare s trahi. Sūt enī homies ꝓcor
sus qui nō pugnāt: qualis est iste de q̄ loquiť: Cum
enī dicit: Malicią nō odio habuit: quō pugnat con
tra eū quā non odit: Iste a malicia trahitur nec pu
gnat. Sūt aūt qui pugnare incipiūt: s qz de viribꝰ
suis ꝓsumūt: vt ostēdat illis deus: qz ipe vincit si se
bō subiūgit deo: ꝛ pugnātes vincunť: ꝛ cū quasi cę
perint tenere iusticią: fiūt superbi ꝛ eliduntur. Isti pu
gnant s vincunť. Quis est aūt qui pugnat ꝛ nō vin
citur: Qui dicit: Videō aliā legē in mēbris meis re- Ro.7.
pugnātē legi mētis meę. Vide repugnātē legē legi
mētis suę. Vide repugnātē s nō de viribꝰ suis ꝓsu
mentē: iste ideo victor erit. Quid enī sequiť: Infę
lix ego hō: qs me liberabit de corpe mortis huius:
Gratia dei p iesū christū dn̄m nr̄m. Pręsumit de eo
qui iussit vt pugnet ꝛ vincat hostē: adiutus ab adiu
uāte. Iste aūt malicią odio habuit. ¶ Dñe i cęlo G
misericordia tua: et veritas tua vsq; ad nubes.
Nescio quā misericordiam ipsi dicit q̄ in cęlo ē. Est enī
misericordia dn̄i ꝛ in terra. Habes scriptū: Misericordia dn̄i Ps.32.
plena est terra. De q̄ ergo misericordia loquiť cū dicit:
Dñe in cęlo misericordia tua. Munera dei partim tpa
lia sūt atq; terrena: ptim ęterna et cęlestia. Qui ꝓpť
hoc colit deū: vt terrena ista atq; tpalia accipiat q̄
oīb' p̄sto sunt: q̄si adhuc vt pec' est: Utiť quidē mi
sericordia dei: s nō illa quā expectaturꝰ est: q̄ nō da
bitur nisi solis iustis: sanctis: bonis. Quę sūt mune
ra q̄ oībꝰ abūdāt: Qui solē suū oriri facē sup bonos Matth.5.
et malos: ꝛ pluit sup iustos ꝛ iniustos. Quis nō h3
istā misericordiam dei: Primo vt sic discernať a pecori
bus: vt rationale sit animal q̄ possit deū intelligere:
deinde frui ista luce: isto aere: pluuia: fructibꝰ: diuer
sitate tēporꝫ: solacijs terrenis: salute corpis: affectu
amicorꝫ: salute domꝰ suę. Omnia ista bona sūt: ꝛ dei
munera sūt. Ne putetis fratres q̄ aliquis illa pote
rit dare: nisi vnꝰ deꝰ. Quicūq; ergo non expectant
ista nisi a dño: multū interest inter hos ꝛ eos q̄ illa H
q̄rūt: aut a dęmonibꝰ: aut a sortilegis: aut a mathe
maticis. Isti enī duobꝰ modis miseri sūt: qz ꝛ terre
na sola bona desiderāt: ꝛ nō ab eo petūt qui dat om
nia bona. Qui ergo ista bona desiderāt: ꝛ in his bo
nis fęlices esse volūt: ꝛ ista sola petūt a deo: h̄ quidē
meliores sūt: qz a deo ea petūt: s adhuc piclitātur.
Dic aliquis. Quare piclitanť: Aliqñ enī cōsiderāt
res humanas: ꝛ vidēt ista oia bona terrena q̄ vsque
rāt hr̄e atq; abūdare eis impios ꝛ iniq̄s: ꝛ putant
qz pdiderūt mercedē colēdi deū: qz id qđ mali hñt:
aut ipi nō habēt cū ipi colūt deū quē nō colunt illi:
aut aliqñ illi qui colūt nō habēt: ꝛ illi habēt q̄ blas
phemāt: q̄ in piculo sūt adhuc. Hic aūt vere intelle
xit quā misericordiam depcet a deo. Dñe i cęlo misericor
dia tua: ꝛ ꝟitas tua vsq; ad nubes: id est misericordia q̄dam
quā donas sctis tuis cęlestis ē: nō terrena: ęterna ē:
tpalis ñ ē. Et quō illā potuisti ānūciare hoīb'? Qz
ꝟitas tua vsq; ad nubes. Mā quis posset nosse cęle
stem misericordiam dei: nisi annūciaret deꝰ hoīb'? Quō
illā ānūciauit? Hittēdo ꝟitatē suā vsq; ad nubes.
Quę sūt nubes? Prędicatores ꝟbi dei. Unde q̄dā
loco deꝰ irať ē cuidā vineę: Intelligit enī q̄ntū pu I
to charitas vr̄a: Audiuit enī esaiā ꝓphām: vbi dicit
de q̄dā vinea: Expectaui vt faceret vuā: fecť aūt spi- Esa.5.
nas. Et ne quis putaret de vinea ista visibili dicere:
sic ꝓduxit: Vinea aūt dn̄i sabaoth: domꝰ isrl' ē: ꝛ hō
iuda: nouellū dilectū. Ergo ipam vineā increpabat
quā dn̄s expectauit vt faceret vuā: fecit aūt spinas.
Et quid ait: Mādabo nubibꝰ meis ne pluāt sup eā.
Irať deꝰ h̄ dixit: Mādabo nubibꝰ meis ne pluant
sup eā: Et ꝟe factū ē. Missi sūt enī q̄dicatores apl's:
sic habemꝰ in Actibꝰ apl'orꝫ: Quia apl's paulꝰ vole
bat q̄dicare iudeis: ꝛ inuenit ibi nō vuā: sed spinas.
Expectauit enī ꝓ bonis mala reddere: ꝛ pseq̄: Et ait

tanꝫ implēs qđ dictū est: Dādabo nubibus meis
Act. 13. ne pluāt sup eā: Ad vos missi eram⁹: & qz respuistis
verbū dei: ecce cōuertimur ad gētes. Ergo impletū
est: Dādabo nubib⁹ meis ne pluāt sup eā. Usqꝫ ad
nubes ẏitas tua venit: Ideo nobis ꝓ nubes potu-
it nūciari miscōia dei q̄ in cęlo est: & non in terra. Et
reuera fratres: nubes sūt p̄dicatores ẏbi veritatis.
Qñ minat ꝓ p̄dicatores de⁹: tonat per nubes. Qñ
miracula facit ꝓ p̄dicatores de⁹: chorusçat p nubes:
terret p nubes: & irrigat p pluuiā. Prędicatores er-
go isti p qs p̄dicat euāgeliū ōi: nubes dei sūt. Spe-
remus ergo miscōiam: & illā q̄ in cęlo est.
R Justi-
cia tua sicut montes dei: iudicia tua sicut
abyssus mlta. Qui sūt mōtes ōi: Quę st iudicia
tua inlta sīc abyssus: Qui sūt mōtes dei: Qui dicti
sunt nubes: ipi sūt & mōtes dei: magni p̄dicatores
mōtes ōi. Et quō qñ ortꝰ sol: ꝑus luce mōtes vestit
& inde lux ad humillima terrę descendit: sic qñ ve-
nit dñs nr̄ iesus christus: ꝑus radiauit in altitudinē
apl̄oz: ꝑus illustrauit mōtes: & sic descēdit lux eius
ad cōuallē terrę: Et iō q̄dā loco dicit ī psalmo: Le-
Ps. 120. uaui oculos meos ī mōtes: vñ veniet auxiliū mihi.
Sz noli putare: qz ipi mōtes tibi dabūt auxiliū. Ac
cipiūt enī qđ dent: nō de suo dāt. Et si remāseris in
mōtibus: nō erit firma spes tua: & i illo q̄ illuminat
mōtes: spes tua & p̄sumptio tua debet esse. Auxiliū
aūt veniet tibi de mōtib⁹: qz scp̄turę p montes tibi
ministratę sūt: p magnos p̄dicatores ẏritatis. Sed
noli ī illis figere spem tuā. Audi q̄d dicat ꝓseqūnter:
Leuaui oculos meos in mōtes: vñ veniet auxilium
mihi. Quid ergo: Mōtes tibi dabūt auxiliū: Nō.
Audi seq̄ntia: Auxiliū meū a dño: q̄ fecit cęlū & ter-
rā. De mōtib⁹ veniet auxiliū: & nō a mōtibus. Et a
L 2. q̄: A dño q̄ fecit cęlū & terrā. Erāt montes alij p qs
vnusquisqꝫ cū duceret nauim: naufragiū faciebat.
Emerserūt enī ꝓncipes hęresū & mōtes erāt. Arri-
us mōs erat: Donat⁹ mōs erat: Maximian⁹ modo
q̄si mōs fact⁹ est. Multi in istos mōtes attēdentes
et terrā desiderātes: cū de fluctib⁹ volūt liberari: ad
saxa cōpulsi sūt: & naufragiū in terra fecerūt. Ai tali-
Ps. 30. bus mōtib⁹ nō seducebat ille q̄ ait: Jn dño confido
quō dicitis aię meę: trāsmigra ī mōtes sicut passer.
Ps. 120. Nolo sit spes mea in arrio: nolo in donato: Auxili-
um meū a dño: q̄ fecit cęlū & terrā. Discite q̄ntū p̄-
Hiere. 17. sumatis de deo: & q̄ntū tribuatis hoīb⁹: qz: Male-
dictus oīs q̄ spem suā in homīe ponit. Modestissi-
me & humiliter sanct⁹ apl̄s paul⁹ zelās vere eccl̄am:
sed spōso: nō sibi: & horrēs illos qñ voluerūt dicere:
j. Cor. j. Ego sum pauli: ego apollo: suā psonā pot⁹ assum-
pſit: q̄ calcaret & ꝓtēneret vt christū glificaret. Nū-
quid paul⁹ ꝓ vobis crucifix⁹ ē: aut in noīe pauli ba
ptisati estis: Repellit eos a se: & vt mittat ad christū.
Nō vult a spōsa amari ꝓ spōso: & ꝓ amico sponsi.
Amici ei spōsi apl̄i. Huic ei spōso & ille hūilis iohā
Joh. 3. nes: qui putabat christ⁹ zelabat. Uñ ait: Non sum
ego christus: & q̄ post me venit maior me est: cuius
nō sum dign⁹ corrigiā calciamēti soluere. Vere qz
tñ se hūilians: ostēdit se nō esse spōsum: & amicum
sponsi: & ideo ait: Qui habet sponsam sponsus est:
amic⁹ aūt sponsi q̄ stat & audit eum: gaudio gaudet
ꝓpter vocē sponsi. Et si amic⁹ spōsi mōs est: nō tñ a
se habet lucē mōs: & audit: & gaudio gaudet ꝓpt vo
Joh. j. cē spōsi. Nos inqt de plenitudine eius accepimus.

De cui⁹ plenitudine: Illi⁹ q̄ erat lumē vęr qđ illu-
minat oēm hoīem veniētē ī hūc mūdū. Huic ergo j. Cor. 4.
zelabat & eccl̄iam: apl̄s dicēs: Sic nos existimet hō
q̄si ministros christi & dispēsatores mysteriorū dei:
hoc est: Leuaui oculos meos in montes: vñ veniet
auxiliū mihi: Sic nos existimet hō quasi ministros
christi: & dispēsatores mysteriorꝫ dei. Sed ne iterū j. Cor. 3.
spes tua figat in mōtib⁹: & nō sit in deo: Audi: Ego
plātaui: apollo rigauit: & de⁹ incrementū dedit. Et
neqꝫ q̄ plātat est aliq̄d: neqꝫ qui rigat: & qui increme
tū dat de⁹. Jā ergo dixisti: Leuaui oculos meos in
mōtes: vñ veniet auxiliū mihi: Sed qz neqꝫ q̄ plan-
tat est aliq̄d: neqꝫ qui rigat: dicat: Auxiliū meum a
dño: qui fecit cęlū & terrā. Et iustitia tua sicut mon-
tes dei: id est montes implent iustitia tua. Judicia
tua sicut multa abyssus. Abyssum dicit ꝓfunditatē
pctōrum: quo q̄scꝫ puenit ꝓtēnēdo deū: sicut q̄dam Zo. j.
loco dicit: Dedit illos de⁹ in cōcupiscentias cordis
eorū facere q̄ nō ꝓueniūt. Intēdat charitas vestra:
Magna res est: Magna res agit. Quid ē h: Dedit
illos de⁹ in ꝓcupiscētias cordis eor: facere q̄ nō cō
ueniūt: Ergo si de⁹ illos dedit in cōcupiscētias cor-
dis eorū: facere q̄ nō ꝓueniūt: iō faciūt tāta illa ma-
la. Quasi aliqs ꝓponat q̄stionē: Si deus hoc facit:
vt faciāt q̄ nō cōueniūt: q̄d ipsi fecerūt: Occultū ē
qđ audisti: dedit illos de⁹ in ꝓcupiscētias cordis eo-
rū. Ergo fuit ꝓcupiscētia quā vincere noluerūt: nō
cui traderent iudicio dei: & q̄ digni haberent q̄ tra-
derent in ꝓcupiscētias reliqs. Unde q̄d de illis sup- Rom. 1.
us dixit: Qui cū cognouissent deū: nō vt deū glīfi-
cauerūt: aut gr̄as egerūt: & euanuerūt in cogitatiōi- dil. 36. a.
bus suis: & obscuratū est insipiēs cor eorū. Uñ: De
supbia. Dicētes enī se esse sapiētes: stulti facti sunt.
Inde iā sequit. Tradidit illos de⁹ in cōcupiscētias
cordis eorū. Quia ergo fuerūt superbi & ingrati: di-
gni habiti sūt qui traderent in ꝓcupiscētias cordis
sui: & facti sūt abyssus multa: vt nō solū peccarent: &
etiā dolose agerēt: ne intelligerēt iniqtatē suā & odi-
sent. Jsta ꝓfunditas ē malicię: vt nollēt inuenire et
odisse. Sz ad istā ꝓfunditatē quō q̄scꝫ puenit: vide:
Judicia dei abyssus multa. Sicut montes dei iusti-
cia ei⁹: qui p gr̄am ipi⁹ fiūt magni: sic & p iudicia ip
sius fiūt in ꝓfundo q̄ mergunt in vltima. Hęc ergo
delectent te mōtes: hęc auertere ab abysso: & cōuer-
tere ad id qđ ōr: Auxiliū meū a dño. Sz vñ: Quia
leuaui oculos meos in mōtes. Quid ē h: Latine di
cam: Jn eccl̄ia christi inuenis abyssū: inuenis & mō-
tes: Inuenis ibi pauciores bonos: qz mōtes pauci
sunt: abyssus lata ē: id ē multos male viuētes ab ira
dei: qz sic egerūt vt traderent in cōcupiscentias cor-
dis sui: vt iā defendāt pctā sua: & nō ꝓfiteant: sed di-
cāt: Quare: Quid feci: Et ille illud fecit: & ille h fec.
Jā etiā defendere volūt qđ arguit sermo diuinus:
abyssus est. Jdeo q̄dā loco ait scp̄tura: Audi abys- Prouer. 1
sum. Peccator inqt cū venerit in ꝓfundum malorꝫ:
cōtēnit. Ecce iudicia tua sicut abyssus multa. Sed
nōdū es mōs: nōdū es abyssus. Fuge abyssum: ar-
tēde in mōtes: & nec remaneas in montib⁹. Auxiliū R
enī tuū a dño q̄ fecit cęlū & terrā. Homies & iu-
mēta †saluos facies dñe †sicut multiplica- Ar. †
ta ē miscōia tua de⁹. Quia dixit miscōia tua in Ar. † qđ
cęlo: & vt et terra esse sciat: ait: Homines & iumēta sal- dū multi-
uos facies dñe: sicut mltiplicata ē miscōia tua de⁹. miscōiam

Magna est miscōia tua dē: ⁊ multiplex miscōia tua dē: ⁊ hāc das et homīb⁹ ⁊ iumētis: Salus enī hominū a ḋ: A deo. Munḋ sal⁹ iumētoꝝ a deo nō ē: Qui enī fecit hominē: ipe fecit ⁊ iumēta: qz vtrūqꝫ fecit: vtrūqꝫ saluat: ⁊ salus iumētoꝝ tpalis est. Sūt enī qui ꝓ magno ꝫ petūt a deo qō dedit iumentis. ⁊ iumēta deū. Quę dat hoīb⁹: ista carnalis ⁊ tpalis. Ergo hoīes nō habēt aliḋ apud deū exceptū qō iumēta nō mereant: ⁊ ḋ iumēta nō pueniāt: Habēt plane. Et vbi ē qō būt: Filij aūt hoīm ⁊ sub tegmine alaꝝ tuaꝝ sperabūt. Attēdat charitas vra dulcissimā sentētiā. Homīes ⁊ iumenta saluos facies. Ja dixit hoīes ⁊ iumēta: deinde aūt filij hoīm: quasi alij sint homīes: alij aūt filij hoīm. Alij qñ in scpturis filij hoīm dicunt generaliter hoīes: aliqñ ꝓprie ḋ quōmodo dicunt filij hoīm: propria ḋā significatiōe: vt nō oēs hoīes intelligant: maxime qñ hz distinctionē. Nō enī sine causa ibi positū est: Homīes ⁊ iumēta saluos facies dñe: filij aūt hoīm. Seiūctos a quib⁹: Nō solū a iumētis: sed et ab hoīb⁹ ḋ salutē iumētoꝝ ḡrūt a deo: ⁊ ꝓ magno hoc desiderāt. Qui sūt ergo filij hoīm: Qui sub tegmine alarū eī⁹ sperāt. Jlli enī homīes cū iumētis gaudēt in re: Filij aūt hoīm gaudēt in spe. Jlli ꝑsētia bona sectant cū iumētis: isti futura bona sperant cū angelis. Quare ergo cū distinctiōe illi vocantur hoīes: ⁊ isti vocant filij hoīm: Nā ⁊ ḋā loco sic ait scpura: Quid ē hō qñ memor es eī⁹: aut filius hoīs qñ visitas eū: Quid est hō ꝙ memor es eī⁹: Memor es ḡsi absētis: filiū aūt hoīs visitas ꝑsentem. Quid est memor es hoīs: Hoīes ⁊ iumēta saluos facies dñe: qz ⁊ ipis malis das salutē: ⁊ ipis qui nō desiderāt regnū cęloꝝ. Tuę enī illos: ⁊ nō illos desērit ꝓm modū suū tāqꝫ pecora sua: ⁊ non illos desertat: filius hoīs est: ⁊ dicit ei: Filij aūt hoīm sb tegmine alarū tuarū sperabūt. Et si vultis discernere ista duo genera hoīm: duos hoīes ꝑmo attēdite: adā ⁊ christū. Audi aplm: Sicut enī in adā oēs moriunt: sic ⁊ in christo oēs viuificabunt. Nascimur de adā vt moriamur: resurgem⁹ ꝑ christū vt semp viuam⁹. Qñ portam⁹ imaginē terreni hoīs: hoīes sum⁹: qñ portam⁹ imaginē cęlestis hoīs: filij hoīs sum⁹: qz christ⁹ filius hoīs dict⁹ est. Etenī adā hō erat: ⁊ filius hoīs nō erat: tō illi ptinēt ad adā ḋ desiderāt carnalia bona: ⁊ salutē istā tpalē. Portamur illos vt filij sint hoīm: qui sub tegmine alarū eī⁹ sperāt: ⁊ miserī cordiā illā desiderēt: ḡ in cęlo ē: et ḡ annūciata est ꝑ nubes. Sz si nō pūt adhuc: interim vel tpalia bona fuiāt: vt ad nouū pueniāt. Nā ⁊ pl̄s ille ɬrena bona desiderauit: regnū hierlm: subiectionē ūmicoꝝ suoꝝ: abūdātiā fructuū: salutē ꝓpriam: salutē filioꝝ suoꝝ. Talia desiderabant: ⁊ talia accipiebāt sb lege custodiebāt. Desiderabāt a deo bona ḡ dat ⁊ iumēntis: qz nōdū ad illos venerat filius hoīs vt essent filij hoīm: tñ iā habebāt nubes annūciātes filiū hoīs. Venerūt ad illos ꝓpḧę: annūciauerūt christū: ⁊ erāt ibi quidā ḋ intelligebāt ⁊ spem futurā habebant: vt acciperēt miscōiam ḡ ī cęlo ē. Erāt ibi ḋ nō nisi carnalia desiderarēt ⁊ terrena: tpalēqꝫ felicitatē: Ipsis labebant pedes ad faciēda vel adorāda idola. Qñ enī illos admonebat ⁊ flagellabat in his oīb⁹ ḋbus delectabant: ⁊ auferebāt ea: patiebant famē: bella: pestilētias: morbos: ⁊ cōuertebant ad idola. Talia bona ḡ ꝓ magno a deo desiderare debebāt: ab idolis desiderabāt: ⁊ dimittebāt deū: Attēdebāt enim ipis bōis ḡ ḡrebāt abūdare ipios ⁊ sceleratos: ⁊ putabāt se frustra deū colere: qz nō dabat mercedē terrenā. O hō oparius es dei: postea ē tps mercedem accipiēdi. Quid iā flagitas mercedē āteqꝫ operer: Si venerit opari⁹ ad domū tuā: nūquid dabis mercedē ante: nisi pfecerit opa sua: Nā quersum eū existimabis si dixerit: ꝓpus accipiā mercedē: ⁊ tūc oparor. Jrascēris. Quare aūt irascēris: Quia non habuit fidē hoī mēdaci. Quō de⁹ ñ irascet: cū tu fidē nō habeas ipi ☧itati: Qđ tibi ꝓmisit: datur⁹ est: nō fallit: qz ☧itas est ḋ ꝓmisit. Sed times ne forte non habeat qđ det. Dipotēs est: Noli timere ne non sit qđ det. Jmmortalis ē: nō timeas: nec succedit ei. Perpetu⁹ ē: secur⁹ esto. Si vis in te ꝓsumere tota die opariū tuū: crede ⁊ tu deo tota vita tua: Qz vita tua mometū tpis ē ad deū. Et eris: ḋd: Filij enī hoīm sub tegmine alaꝝ tuarū sperabūt. ¶ Inebrīabunt ab vbertate dom⁹ tuę. Nescio ḋd nob magnū ꝓmittit: vult illud dicere ⁊ nō dīc: Nō pōt ad id anim⁹: nō capim⁹. Audeo dicere fratres mei: etiā de sanctis linguis ⁊ cordib⁹ ꝑ qs nobis veritas nūciata ē: nec dici pōt qđ annūciabāt nec cogitari. Res enī magna ē ⁊ ineffabilis: ⁊ ipi ex pte videbāt ī enigmate: Sic dicit Aplus: Videmus nūc ex pte in enigmate: tūc aūt facie ad faciem. Ecce in enigmate videtes sic eructabāt: qles erimus cum viderim⁹ facie ad faciē: qđ ipi parturiebāt corde: ⁊ lingua parere nō poterāt vt caperēt hoīes: Quę enī necessitas fuerat vt diceret: Inebrīabunt ab vbertate domus tuę: Quę sciuit ☧bū vñ loq̄ret de reb⁹ humanis qđ diceret: Et qz vidit hoīes īgurgitātes se in ebrietate: accipe aūt vinū īmoderate: est mētē ꝑdere: vidit ḋd diceret: qz cū accepta fuerit illa ineffabilis lętitia: perit ḋdammō hūana mens ⁊ fit diuina: ⁊ inebrīat ab vbertate dom⁹ dei. Vñ ⁊ in alio psalmo dicitur: Calix tu⁹ inebrīās q̄ pclarus ē. Hoc iā calice inebrīati erāt martyres: qñ ad passionem euntes: suos nō agnoscebāt. Quid tā ebrīū: q̄ non agnoscere vxorē flentē: nō filios: nō parētes: Nō agnoscebant: non eos ante oculos eē arbitrabāt. Nolite mirari: ebrij erāt. Vñ ebrij erāt: Videte: Acceperūt calicē vñ inebrīarent. Vñ ⁊ ille grās deo agit dicēs: Quid retribuā dño ꝓ oīb⁹ ḡ retribuit mihi: Calicē salutaris accipiā: ⁊ nomē dñi inuocabo. Ergo fratres simus filij hoīm: ⁊ sperem⁹ sub tegmine alaꝝ ei⁹: ⁊ inebrīemur ab vbertate dom⁹ ei⁹. Quō potui dixi: et quō possum video: ⁊ quō video: dicere nō possum. Inebrīabunt ab vbertate dom⁹ tuę. ¶ Et torrēte voluptatis tuę potabis eos. Torrēs dicit aq̄ veniēs cū impetu. Jmpet⁹ erit miscōia dei: ad irrigādos ⁊ inebrīādos ḋ mō ponūt spem sub vmbraculā alarū eī⁹. Voluptas illa ḡ est: Quasi torrēs inebrīās sitientes. Nō ergo ḋ sitit: spem ponat: ḋ sitit habeat spem: inebrīat⁹ habebit rem: anteqꝫ habeat rē: sitiat in spe: Beati ḋ esurīūt ⁊ sitiūt iusticiā: qñ ipi saturabunt. Quo ergo fonte irrigaberis: Et vñ currit tāt⁹ torrēs voluptat⁹ ei⁹: Qñ apud te ē

inquit: fons vite. Quis ē fons vite: nisi christus: Venit ad te in carne: vt irrozaret fauces tuas sitientes. Satiabit sperātē q̄ irrigauit sitiētē. Q̄m apō te est fons vite. ¶ Et in lumine tuo videbim⁹ lumen. Hic aliud ē fons: aliud lumē: ibi non ita. Qō enī est fons: ꝑ est z lumē: z q̄cq̄d vis illud vocas: qz nō ē qō vocas: qz nō potes ꝯgruū nomē inuenire: nō remanet in vno noīe. Si diceres: qz lumē ē solū: diceret tibi: sine causa g̃ mihi dictū ē vt esuriā z sitiam. Quis enī ē q̄ māducet lumē: Illud plane recte
Matth. 5. mihi dictū ē: Bti mūdicozdes: q̄m ipi deum videbunt. Si lumen est: oculis meis paret: paret z fauces: qz illud qō lumē ē: z fons ē. Fōs qz satiat sitientes: lumē qz illuminat cęcos. Hic aliq̄n alibi lumen: alibi fons. Aliq̄n enī currūt fōtes z in tenebzis: z aliq̄n in eremo pateris solē: non inuenis fontē. Hic ergo pñt ista duo esse sepata: ibi nō fatigaberis: quia fons ē: nō tenebzaberis: qz lumē ē. ¶ Pzętēde mi
S sericozdiā tuā sciētib⁹ te: et iusticiā tuā his q̄ recto sūt cozde. Qō sępe diximus: illi sūt recticozdes: q̄ sequunt ī hac vita volūtatē dei. Volūtas dei ē aliq̄n vt san⁹ sis: aliq̄n vt ęgrotes. Siquā-do san⁹ es: dulcis ē volūtas dei: z q̄n ęgrotas: amara est volūtas dei: nō recto cozde es. Quare: Quia nō vis volūtatē tuā dirigere ad volūtatē dei: ꝑ dei vis curuare ad tuā. Illa recta est: ꝑ tu es curu⁹. Volūtas tua cozrigēda ē ad illā: nō illa curuāda ē ad te: et rectū habebis coz. Pñ est in ꝑ ęculo: bñdicaī deus q̄ cōsolaī: labozaī in ęculo: bñdicaī de⁹ qz emēdat z pbat: z eris recto cozde dicēs: Bñdicā dñm ī
Pś.33. T oñi tpe: sp laus ei⁹ in oze meo. Nō veniat mihi pes superbię. Certe iā dixit ꝑ vmbzaculo alaz ei⁹ sperabūt filij hoīm: z iebziabunt ab vbertate dom⁹ tuę. Cū cępit q̄sq̄ isto fonte vberius irrigari: caueat ne supbiat. Non enī inerat adę ꝓmo homī: ꝑ venit illi pes supbię: z mouit illū man⁹ pctōzis: id est manus diaboli supba. Quomō ille q̄ eū seduxit dixit:
Esa.14. Ponā sedē meā ad aq̃lonē: sic illi ꝓsuasit: Bustate z
Gen.3. eritis sicut dij. Supbia g̃ lapsi sum⁹: vt ad istā moztalitatem puenirem⁹: Et qz nos supbia vulneraue-rat: hūilitas sanos fecit. Venit hūilis de⁹: vt a tāto
Job.j. supbię vulnerę curaret hoīem. Venit: qz Xp̃ūs caro factū est z habitauit ī nobis. Cōpzehēsus ē a iudęis: insultatū est ei. Audistis cū euāgeliū legeret: q̄d
Job.8. dixerūt: z cui dixerūt: dęmoniū habes: Et ille nō dixit: dęmoniū habetis vos: qz vos in peccatis vr̄is estis: z diabol⁹ possidet cozda vr̄a. Nō ꝑ dixit: q̄ si diceret: vex diceret: ꝑ nō erat tps vt ꝑ diceret: ne nō Xp̃itatē ꝓdicare: ꝑ maledictū reddere videret. Dimi sit q̄ audiuit: q̄si nō audisset. Dedic⁹ enī erat: z freneticū curare venerat. Quō medic⁹ nō curat q̄cq̄d audiat a frenetico: ꝑ quō cōualescat z fiat san⁹ frenēticus: nec si z pugnū ab illo accipiat curat: ille illi facit noua vulnera: ille veterē febzē sanat. sic z dñs ad ęgrotū vēit: ad freneticū venit: vt q̄cq̄d audiret: q̄cq̄d passus esset ꝓtēneret. Nocipso eos docens hūilitatē vt hūilitate docti: sanarent a supbia: de q̄ iste liberari deꝓcaī dicēs: Nō veniat mihi pes supbię:
Al. ꝓpctōzis. Et man⁹ ꝓpctōz nō moueat me. Si enī vēit pes supbię: mouet man⁹ pctōzis. Quę ē man⁹ pctōris: Male suadētī opatio. Si fact⁹ es supb⁹: cito te cozrūpit q̄ male suadet. Satage hūilis fieri ī deo: z non valde cures q̄d tibi dicaī. Hinc est qō alibi ōz:
Ab occultis meis mūda me dñe: z ab alienis parce
Pś.18. seruo tuo. Quid ē: ab occultis meis: Nō veniat mi hi pes supbię. Quid ē: z ab aliēis pce ꝺuo tuo: Ne qz man⁹ pctōz moueat me. Serua qō intus ē: z nō timebis foris. Quare aūt valde ꝑ times: Quasi di-
T ceret: ¶ Ibi ceciderūt oēs q̄ opant iniq̃tatē: Ut venīret ad illā abyssū de q̄ dictū ē: Judicia tua
Prouer.8 sicut abyssus multa: vt ad illud ꝓfūdū pueniret: vbi pctōz q̄ ptēnit ceciderit. Ubi ꝓmo ceciderūt: In pe-
Ro.j. de supbię. Audite pedē supbię. Qui cū cognouisset deū: nō sicut deū glificauerūt: Venit illis pes supbię: vñ venerūt ī ꝓfūdū: tradidit illos de⁹ ī cōcupiscētias cozdis eoz facere q̄ nō ꝓueniūt. Radicē peccati z caput pctī timuit qui dixit: Nō veniat mihi pes supbię. Quare illū pedē dixit: Quia supbiēdo deū deseruit z discessit: pedē ipsi⁹: affectū ipi⁹ dixit. Nō veniat mihi pes supbię: z man⁹ pctōris nō moueant me: vt imitari illos velim. Quare aūt ꝺ supbiā ꝑ dicit: Ibi ceciderūt q̄ opant iniq̃tatē: Quia q̄ iniq̃ fūt: ī supbia ceci-
Heb.j. derūt. Jō cū cautā faceret dñs ecclīaz: ait: Zlla tuū
Eccl.10. inq̃t obꝺuabit caput: z tu ei⁹ calcaneū. Serpēs obseruat calcaneū: q̄n tibi veniat pes supbię: q̄n labaris vt deiciat. Tu aūt caput ei⁹ obserua. Jnitium
Eccl.10. oīs pctī supbia. Ibi ceciderūt q̄ opant iniquitatē. ¶ Expulsi sūt nec potuerūt stare. Pzimo ille q̄ in Xp̃itate nō stetit: deinde p eū illi q̄s dimisit de⁹ de
Job.8. paradiso. Uñ ille hūilis q̄ nō se dicit dignū soluere
Heb.j. cozrigiam calciamēti: nō est expulsus: ꝑ stat z audit eū: z gaudio gaudet ꝓpter vocē spōsi: nō ꝓpter suā: ne veniat illi pes supbię: z expellaī nec possit stare. Et si cū laboze aliquib⁹ vr̄m tędio fuerim⁹: finiuim⁹ psalmū. Trāsiuit tędiū z gratulabimur: qz psalm⁹ tot⁹ expositus ē. Jn medio āt timēs ne onerarē vos dimissur⁹ erā. Sz cogitaui qz itētio ura ꝓficeret: z nō sic rediret ad dimidiū quō si exponerem⁹ totū: z malui vob gūis eē: q̄z ī re ipfecta reliq̃as fuare. Ne bek enī vob etiā crastin⁹ ꝺmo: orate ꝓ nob: vt valeam⁹ exhibere: z afferte fauces esuriētes z cozda ꝺuota.

¶ Explicit Tractat⁹ de pś. XXXV.

¶ Incipit Tractatus de pś. XXXVI.

¶ Sermo pzim⁹ de pzima parte psalmi.

In Quissim⁹ dies terribilit vētur⁹ audit eis q̄ securi esse bñ viuēdo nolunt: z male viuere diu volūt. Utilit aūt de⁹ latere voluit illū diē: vt sp sit paratū coz ad expectādū q̄ esse vētur⁹ scit: z q̄n vētur⁹ sit nescit. Quia Xp̃us dñs nr̄ iesus christus magist⁹ nob missus ē: etiā filiū hois dixit nescire illū diē: qz in magisterio ei⁹ nō erat: vt p eū sciret a nob. Necq̄ enī aliq̄d scit pat q̄ fili⁹ nescit: cū ipa sciētia patris ille sit: qui sapiētia est ei⁹. Est aūt sapiētia ei⁹: fili⁹ ei⁹: Xp̃us ei⁹. Sz qz nob scire nō ꝓderat: q̄ quidē ille nouerat q̄ nos docere venerat: nō tñ ꝑ q̄ nob nosse nō ꝓderat: nō solū sicut magister aliq̄d docuit: ꝑ sic magister aliquid nō docuit. Tanq̄ magister enī sciebat z docere q̄ ꝓderat: et nō docere q̄ oberat. Sic aūt q̄dā genere locutiōis nescire fili⁹ ōz q̄ non docet: ió nescire ōz q̄ nescire xi. Zetū ei diē dicim⁹: qz lętos nos facit: z tristē diē: qz tristes nos facit: z frig⁹ pigrū: qz pigros nos faz. Quō ꝺ ōz a dño: nūc cognoui: Dictū est abzae: nūc
Gen.22 cognoui q̄ timeas deū, hoc de⁹ nouerat: et ante illā

pbationē. Mā illa pbatio ió facta est: vt nos nosse/
mus qđ de⁹ iā nouerat: ꝛ ꝑ nos docēdos ꝓscribe/
ret: qđ ante documētū ille nouerat: ꝛ fortasse ꝛ ipse
abzaā nōdum nouerat q̄s vires haberet fides eius.
Unusq̄sq; enī se tēptatiōe tāq; ūterrogat⁹ agnoscit:
Luc.22. sicut petrus q̄s vires haberet fides eī⁹ vtiq; nesciebat: q̄ dixit dño: Tecū parat⁹ sum vsq; ad mortē.
Dñs aūt qui nouerat eū: ꝑ dixit vbi deficeret: renū/
ciās illi infirmitatē eī⁹: tanq; tacta vena cordis eī⁹.
Proinde petrus qui āte tēptationē ꝑsumpsit ó se:
Deu.22. in tēptatiōe didicit se. Sic ergo nō absurde sētim⁹ ꝛ
patrē nr̄m abzaā cognouisse vires fidei suę: vbi ius/
sus īmolare vnicū filiū suū: nō dubitauit nec trepi/
dauit ei offerre qui dederat: qz quēadmodum nesci/
uit vñ dat⁹ erat nōdū natū: sic credidit posse repa
rare īmolatū. Dixit ergo de⁹: Nūc cognouī qđ in/
telligim⁹: nūc cognoscere te feci: ꝟm locutiones q̄s
cōmēdauim⁹: Pigrū frig⁹: qđ pigros faciat: ꝛ lętū
Deut.13. diē qđ lętos faciat: sic cognoscēs qđ cognoscētes fa
ciat. Inde est illud: Tēptat vos dñs de⁹ vr̄: vt sciat
si diligatis eū. Dabis enī ꝓfecto dño deo nr̄o: deo
sūmo: deo vero magnā ignozātiā: qđ vtiq; sacrile/
gū esse intelliges: si sic accepis: Tēptat vos dñs: vt
sciat tāq; ipe de nr̄a tēptatiōe ꝺcipiat scientiā ī quo
erat ante ignozātia. Sz qđ est temptat vos vt sciat:
Tēptat vos vt scire vos faciat. Accipite ergo a cō/
trario regulā intelligētię: vt quēadmodū cū deū au
ditis dicere: cognouī: intelligitis cognoscere vos fe/
ci: sic ꝛ cū auditis de filio hoīs: id est de christo dici
qđ illū diē nesciat: intelligite dici qđ nescire faciat.
Quid est aūt nescire faciat: Occultat vt nesciat qđ
nob ꝑdi nō ꝑdest. Hoc est qđ dixi magistrū bonū
Job.16. nosse qđ ꝑdat: nosse qđ tegat: sicut q̄dā eū legimus
dixisse. Uñ intelligim⁹ nō oia ꝓmenda esse q̄ ca/
1.Cor.3. pere nō pñt hi quib⁹ ꝓmunt. Dicit enī alibi: Mul/
ta habeo vob dicere: ꝑ nō potestis illa portare mō.
Dicit ꝛ ap̄s: Mō potui loqui vob q̄si spūalib⁹: sed
q̄si carnalib⁹: q̄si paruulis in christo: lac vob potū
dedi: nō escā. Neq; enī poteratis: ꝑ nec adhuc qđē
potestis. Quo ꝓficit iste ꝟmo: Ut qñ diē nouissi/
mū scim⁹ ventur̄. Utilit aūt scim⁹ ventur̄: ꝛ vtilit
ignozam⁹ qñ ventur⁹ sit: paratū cor habeamus bū
B viuendo: ꝛ nō solū nō timeam⁹ ventur̄ illū diē: ꝑ et
amem⁹. Dies qppe ille sicut infidelib⁹ laborē auget:
sic fidelib⁹ finit. Quid aūt hor̄ duor̄ esse velis an/
teq; veniat: nūc ē in ptāte: cū venerit nō erit. Elige
ergo cū tps est: qz de⁹ qđ misericordit occultat: mi/
sericordit differt. Jā Ño qz in q̄cūq; genere vitę qđ
habet aliquā ꝓfessionē: nō oēs inueniunt ꝓbi: nō
oēs inueniunt reprobi. Ex ꝟ apparet: qz de q̄busli/
dā hominū generibus: q̄ ꝑ ſmilitudines in euange/
Matth.24. lio mō ꝓposita audiuim⁹: sic ꝺcludit: Un⁹ assumet:
ꝛ vn⁹ relinqt. Assumet bon⁹: relinqt mal⁹. Uident
duo in agro: eadē ꝓfessio est: ꝑ nō idē cor. Professi/
onē videt hoīes: cor nouit de⁹. Uolibet ergo ager
significet: vn⁹ assumet: ꝛ vn⁹ relinqt: nō q̄si dimidia
ps assumet: ꝛ dimidia relinqt: ꝑ genera hoīm duo
dicit. Et si aliud eor̄ sit ī paucis: aliud ī multis: vn⁹
assumet ꝛ vnus relinquet: Hoc est: vnū genus assu
met: ꝛ alterū relinqtur. Sic in lecto: sic ī molēdino.
Expectaris fortasse qđ ista sint: videtis tecta esse: et
similitudinib⁹ quibusdā inuoluta. Pōt mihi aliud
videri: alteri aliō: ꝑ neq; ego qđ dixero ꝑscribo alte/
ri ad meliorē ītellectū: nec ille mihi: an vtrūq; cū si/
t accipiendū sit: si vtrūq; cū fide cōcordat. Uidēt
enim mihi in agro laborare qui p̄ sunt ecclesijs: sicut
ap̄lus dicit: Dei agricultura: dei ędificatio est. Mā
et architector̄ se dixit: cū dic: Ut sapiēs architect⁹
fundamentū posui. Et agricolā: cū dicit: Ego plan/
taui: apollo rigauit: sed deus incrementū dedit. In
molendino ergo duas dixit: nō duos. Credo q; hęc
figura ad plębes ptineat: qz p̄ positi regunt: plębes
regūtur. Et molendinū puto dictū mundū. istū: qz
rota quadā tēporū voluit: ꝛ amatores suos conte/
rit. Sūt etiā qui de actionib⁹ mūdi nō recedūt: sed
tamē ꝛ ibi alij bene opant: alij male. Alij sibi faciūt
amicos de māmona iniquitatis a quib⁹ recipiātur Luc.16.
in tabernacula ętterna: quib⁹ dicet: Esuriui ꝛ dedi/ Matth.25.
stis mihi māducare. Alij ista negligūt: quib⁹ dicet:
Esuriui ꝛ nō dedistis mihi māducare. Proinde: qz
de his qui versant in negocijs ꝛ opibus hui⁹ mūdi:
alij diligūt būfacere indigentib⁹: alij negligūt: ꝺq̄s
de duab⁹ ī molendino: vna assumet: ꝛ vna relinque
tur. Lectū aūt positū arbitror ꝑ quiete: qz sunt qui
neq; actiōes mundi pati volunt: sicut sunt cōiugati
homies: habētes domos: familias: filios: neq; ali/
quid in ecclesia agūt: sicut p̄ positi velut in agricul/
tura laborātes: sed velut ad hęc infirmi: secedūt ad
ociū ꝛ quieti esse diligūt: veluti memores infirmita
tis suę: nō se cōmittētes magnis actionib⁹: ꝛ q̄dam/
mō in stratu ifirmitatis suę rogātes deū: Et hęc ꝓ/
fessio habet bonos: hz fictos. Proinde etiam ex his
D vnus assumet: ꝛ vnus relinqtur. Ad quācunq; pro/
fessionē te cōuerteris: para te pati fictos: Alioquin
si te nō parueris: inuenies qđ nō sperabas: ꝛ defi/
cies aut ꝑturbaberis. Ad oia ergo te paratū facit q̄
tibi loquit: cū tēpus est: ꝛ illi loquēdi nondū iudicā/
di: ꝛ tibi audiēdi: nōdū frustra pęnitēdi. Est enī mō
pęnitētia nō frustra: erit tūc frustra. Eteni tūc pęni/
tebit hoīes male vixisse: ꝑ nullo mō illis iusticia dei
reuocat: qđ sua iniusticia ꝑdiderūt. Justum enī est
apud deū vt mō impertiat miscōiam: tūc exerceat
iudiciū. Jdeo nūc nō tacet. An tacet: Arguat q̄sq:
murmuret: si non p̄ totū orbē hęc scriptura recitat
atq; cantat: si cessat etiā venalis ferri ꝑ publicum.
Sed reuera hoc te ꝑturbat hoīem christianū: qz vi/
des male viuētes fęlices: rex ist⁹ copia circūfluere: sanos esse: supbos: dignitatib⁹ eminere: īcolumē
habere domū: gaudia suor̄: obsequia clientū: excel
lētissimas potētias: nihil triste interpellare vitā ip̄o
rum: mores neq̄ssimos vides: facultates copiosissi/
mas respicis: Et dicit cor tuū nullū eē diuinū iudi/
ciū: oia casib⁹ fieri: ꝛ fortuitis motib⁹ vētilari. Mā
si de⁹ inq̄s res būanas respiceret: florēret illi⁹ iniq̄/
tas: ꝛ mea innocētia laborāret: Dis morb⁹ aīę hz ī
scꝑturis medicamētū suū. Qui ꝑ sic ęgrotat: vt ista
dicat ī corde suo: bibat potionē psalmi hui⁹. Quid
est: Jtę aspiciam⁹. Quid dicebas: Quid dicebas
inq̄s: nisi qđ vides: Vali florēt: bōi laborāt. Quō
ista videt de⁹: Accipe: bibe. Ipe tibi hanc de q̄ ista
murmuras tpauit potiōez. Tū ne recuses salubri/
mū poculū. Accōmoda ꝑ aurē os cordis: ꝛ bibe qđ
audis.

E
Noli ęmulari in malignātibus: neq; Al. †zelaueris.
†ęmuleris faciētes iniqtatē. Qm tā/ Al. †velociter.
cō fęnum †cito arescent: ꝛ †sic olera †prati Al. †quēadmo/
dū. †herbarū.

Alr. †decident. cito† cadēt. Qō tibi lōgū videt: cito ē deo: subiū ge te deo: ⁊ tibi cito erit. Qō ait ḟnū: ꝫ intelligim⁹ olera ṗrati: vilia q̄dā sūt ⁊ supficiē terrę tenēria: altā radicē nō habēt: pinde ꝑ hyemem virēt: at vbi sol ęstatis feruescere cępit: arescēt. Qō ergo tps ē hye mis: gl̄ia tua nondū apparet: ꝫ si alta radix ē charita tis tuę: sicut multarū arbor̄ glozia ꝑ hyemē: transit frigus: venit ęstas: id est iudicij dies: tūc arescet vi ro⁹ fęni: tūc apparebit arbor̄ glozia. Moztui enim Col.3. estis ait ap̄lus: quō videnť arbores ꝑ hyemē: quasi aridę: q̄si moztuę: Ergo q̄ spes si moztui sum⁹? In tus est radix. Ubi radix nr̄a: ibi ⁊ vita nr̄a: Ibi enim charitas nr̄a. Et vita vestra inq̄t abscōdita est cum christo in deo. Q̄n arescit q̄ sic habet radicem? Q̄n aūt erit ver nr̄z? Q̄n ęstas nr̄a? Q̄n nos circūuestit dignitas folior̄: ⁊ vbertas fructuū locupletat. Q̄n hoc erit? Audi qō sequit: Cū christ⁹ apparuerit vi ta vr̄a: tūc ⁊ vos cū ipo apparebitis ī gloria. Quid ergo mō? Noli ęmulari in malignātib⁹: neq; emule ris faciētes iniq̄tatē: Q̄n tanq̄ fęnū cito arescēt: et sicut olera ṗrati cito cadēt. Quid ḡ tu? ¶ Spera ī
Alr. †domino. †dn̄m. Illi enī sperāt nō in dn̄m: spes illor̄ moꝛta lis: spes illor̄ caduca: fragilis: volatica: transitoria: inanis erit. Spera in dn̄m. Ecce spero: Quid agā?

Et fac bonitatē. Noli facere malicią quā respi cis in illis male flozētib⁹: fac bonitatē. Et inha bita terrā. Me forte bonitatē extra ihabitationē terrę facias. Terra enī dn̄i eccl̄ia ei⁹ est: ipam rigat:
Job.15. ipam colit: ille agricola: ille pater. Vulti enī q̄si ex ercēt bona opa: ꝫ qz nō inhabitāt terrā: non ꝓtinent ad agricolā. Ergo fac bonitatē: nō extra terrā: ꝫ in habita terrā. Et q̄d habebo? Et pascēris in di uitijs ei⁹. Quę sūt diuitię ei⁹ terrę? Diuitię eius
Ps̄.72. dn̄s eius: diuitię ei⁹ de⁹ ei⁹. Ipe ē ille cui dr̄: Pars
Ps̄.15. mea dn̄e. Ipe est ille de quo dicit: Dn̄s ps hęredi tatis meę ⁊ calicis mei. Recēti sermone cōmēdaui mus charitati vr̄ę: ⁊ deū esse possessionem nr̄am: et nos esse possessionē dei. Audi: qz diuitię terrę hui⁹ ipe est. Vide q̄d sequit. ¶ Delectare ī dn̄o. Tā
G q̄ ḡ sieris ⁊ dixeris: Ostēde mihi diuitias terrę illi⁹ in q̄ me iubes habitare. Delectare inq̄t in domino.

Alr. †petitiōes. Et dabit tibi †petitionē cordis tui. Signāt accipe petitionē cordis tui: discerne petitionē cor dis tui a petitionib⁹ carnis: discerne q̄ntum potes.
Ps̄.72. Nec frustra dictū ē ī q̄dā psalmo: De⁹ cordis mei: Ibi enī seq̄t ⁊ dic̄: Et ps mea de⁹ me⁹ i ęcl̄a. Verbi gr̄a: Ęcus est corpe: rogat vt illumineť. Esto: Ro get: qz ⁊ ista de⁹ facit: ⁊ ista de⁹ p̄stat: ꝫ rogāt hęc eti am mali. Petitio hęc carnis. Infirmať: rogat se sa uum fieri: salu⁹ fit moꝛitur⁹. Et ista petitio carnis ē: Et si q̄ sūt talia. Petitio cordis q̄ est: Sicut petitio carnis est velle sibi p̄parari oculos vtiq; ad viden dā istā lucē q̄ talibus oculis videri pōt: Ita petitio
Matth.5. cordis ad illā lucē ꝓtinet. Bti enī mūdicordes: q̄m ipi deū videbūt. Delectare in dn̄o ⁊ dabit tibi peti tionē cordis tui. Ecce desidero: rogo: volo: ego ne
Alr. †domino. implebo? Nō. Quis ḡ? ¶ Reuela†ad dn̄m viā
Alr. †eo. tuā ⁊ spera in †eū: ⁊ ipse faciet. Indica illi q̄d patiaris: indica illi q̄d velis. Quid enī pateris? La
Gal.5. ro ꝯcupiscit aduersus spm̄: ⁊ spūs aduersus carnē.
Ro.7. Quid ḡ vis? Infęlix ego hō: q̄s me liberabit de cor pore moꝛtis hui⁹? Et qz ipe faciet cū reuelauerī ad eū viā tuā: Vide q̄d sequit: Gr̄a dei ꝑ ihesum christū dn̄m nr̄m. Quid ergo factur⁹ ē: qz dictū est: Reue la ad dn̄m viā tuā: ⁊ spera in eū et ipe faciet? Quid faciet? ¶ Et educet†sicut lumē iusticiā tuā. Alr.†quasi lo Qō enī abscōdita ē iusticia tua: in fide res est: ⁊ nō dū in specie. Aliquid credis vt facias: nondū vides qō credis. Cū aūt cęperis videre qō credidisti: edu cetur in lumine iusticia tua: qz iusticia tua erat fides Abacuc. Ro.1. tua. Just⁹ enī ex fide viuit. Et educet velut lumē iu Alr. †quasi sticiā tuā. ¶ Et iudiciū tuū †sicut meridiem. Hoc ē clax lumē. Pax erat dicere vt lumē: Lumē enī iā dicim⁹ ⁊ cū albescit: lumē dicim⁹ ⁊ cū sol ozi tur: ꝫ nunq̄ est clarioꝛ lux: q̄ medio die. Nō solū ḡ educet sicut lumē iusticiā tuā: ꝫ erit iudiciū tuū tāq̄ meridies. Modo enī iudicas seq̄ christū: ꝫ aposui sti: ꝫ elegisti: ꝫ ē iudiciū tuū: nemo tibi ostēdit qō p̄ misit. Promissoꝛē adhuc tenes: exhibitoꝛē aūt ex pectas. In iudicio ergo fidei tuę elegisti seq̄ qō non vides. In abscōdito ē iudiciū tuū: adhuc reꝑhēdit et irridet ab infidelib⁹. Quid credidisti? Quid tibi christ⁹ p̄misit? Quia imoꝛtalis eris: ⁊ dabit tibi vi tā ęternā? Ubi est ꝫ? Q̄n dabit? Q̄n fieri pōt? Ju dicas tu magis sequi christū p̄mittētē qō nō vides: q̄ impiū reꝑhēdentē: credidisse te qō nōdū vides. Et ꝫ ē iudiciū tuū: Et q̄le sit iudiciū tuū: adhuc nō apparet: In isto ęculo q̄si nox ē. Q̄n educet iudiciū tuū velut meridiē? Cū christ⁹ apparuerit vita vr̄a: Col.3. tūc ⁊ vos cū ipo apparebitis in gl̄ia. Cū venerit iu dicij dies: ⁊ venerit christus: ⁊ cōgregauerit oēs gētes iudicādas: quid erit tūc? Impi⁹ vbi abscon det pfidiā suā cū videro fidē meā? Ergo mō quid? Angustię ⁊ tribulatiōes ⁊ tēptatiōes: ⁊ beat⁹ qui p durat: qz qui pseuerauerit vsq; in finē: hic salu⁹ erit. Matth.10 Me cedat insultatoꝛib⁹: ne eligat hic florere vt ex arboꝛe fęnū fiat. Quid igit̄ vbeo? Quid vbeas au
di? Subdit⁹ esto dn̄o: et†obsecra eū. Hoc Alr. †osti. est: sit vita tua obedire p̄ceptis ei⁹. Hoc est enī sub ditū illi eē: ⁊ obsecrare donec det qō p̄misit. Perse ueret bonū op⁹: pseueret ⁊ oratio. Opoꝛtet enī sem Luc.18. per orare ⁊ nō deficere. In q̄ appares subditus? In faciędo qō p̄cepit. Sz mercedē nōdū accipis: forte qz capę nōdū potes. Jā enī ille pōt dare: ꝫ tu nō po Matth.20 tes accipe. Exerce te opibus: labora in vinea: fimo die: pete mercedē: fidelis est q̄ te adduxit ad vineā. Subdit⁹ esto dn̄o ⁊ obsecra eū. Ecce facio: subdit⁹ sum dn̄o: ⁊ obsecro eū. Sz q̄d tibi videť? Vicin⁹ ille nequā male agēs ⁊ florēs est: furta ei⁹: adulteria ei⁹: rapinas ei⁹ ego noui: in oīb⁹ elat⁹: supb⁹: p iniq̄tatē exaltat⁹ nō me dignať agnoscere. In his quō dura bo? Moꝛb⁹ ille est: bibe ꝓtra. ¶ †Ne subemuleŕ Alr.†Nolo eū q̄ ꝓsperať in via sua. Prosperať: sed in via lari in eo. sua: laboras: ꝫ in via dei. Illi ꝓsperitas ī via est: in puētiōe infęlicitas: tibi labor in via: in puētiōe fęlici tas: qm̄ iter impior̄ pibit. Nouit dn̄s vias iustor̄: Ps̄.1. et iter impior̄ pibit. Vias vias ambula quas nouit dn̄s. Et si ambulas in eis: nō te fallūt. Via vero im pior̄ fęlicitas trāsitoria: finita via: pacta ē fęlicitas. Quare? Quia via illa lata est: finis eius in ꝑfundū Matth.7. inferni pducit. Via vero tua angusta est: ⁊ pauci in grediunť p eā: ꝫ ad quam latitudinē puenīāt: debes cogitare: Ne subęmuleris eū q̄ ꝓsperať in via sua. Ps.
¶ In homie faciēte †iniquitatē. ¶ Desine Alr. †iniustis ab ira et derelinque furozem. Quid stoma charis? Quid p iracūdiā ⁊ indignationem ista aut

blasphemas: aut ꝓpe blasphemas: In hoc facilẽte iniquitatẽ: desine ab ira: ⁊ derelinq furorẽ. Nescis q̃ te ꝓuocet ira ista: Dictur⁹ es deo: qz iniquus est: illuc pgit. Ecce ille q̃re felix est: ⁊ ille infelix est: Vide qd pariat: offoca malã ꝯceptionẽ. Desine ab ira et derelinque indignationẽ: vt tã resipiscens dicas: Turbat⁹ est ꝓ ira oculus me⁹. Quis oculus nisi fidei: Interroga oculũ fidei tuę: credidisti ī christũ. Quare credidisti: Quid tibi ꝓmisit: Si felicitatẽ seculi hui⁹ tibi ꝓmisit christ⁹: murmura aduersus christũ: murmura aduersus illũ q̃ vides ītidelẽ felicẽ. Quid tibi ꝓmisit felicitat⁹: Quid nisi in resurrectiõe mortuor: Quid aũt ī hac vita pateris qđ nõ ipe: in q̃ magt dedignart serue: discipule: q̃ dns: q̃ magister: Nõne ab ipo audis: nõ ẽ fus maior dño suo: ⁊ nõ est discipul⁹ sup magistrũ: Ille ꝓ te dolores: flagella: opꝓbria: crucẽ: mortẽ: passus est. Et qd hoc iusto debebat: qd nõ tibi peccatori debeba tur: Ergo tene directũ oculũ tuũ: ne turbet ꝓ ira: desine ab ira: ⁊ derelinq indignationẽ. ¶ †Ne subemuleris vt maligne facias. Quasi imitãdo eũ q maligne faciẽdo floret ad tps. Ne subemuler: vt maligne facias: Qm̃ q̃ †maligne agũt exterminabunt. Sz felicitatẽ coꝝ video. Crede illi qui dicit: exterminabunt: qz mel⁹ ille videt q̃ tu: cui ius oculũ turbare ira nõ põt: Qm̃ q maligne agunt exterminabunt. ¶ Sustinẽtes aũt dñm. Non enī aliquẽ fallacẽ: ⁊ vtiq ipam ꝛitatẽ. Nõ enī aliquẽ min⁹ valentẽ: ⁊ vtiq oꝑotẽtẽ. Sustinẽtes aũt dñm: ¶ Ipi †hereditate possidebũt terram. Quam terrã: nisi illã hierlm: cuius amore qui exardescit: pueniet ad pacẽ: Sz q̃diu pctor florent: q̃diu sustinebo: Festinas: Cito erit qđ tibi diu ẽ. Infirmitas facit diu videri qđ cito est. Quõ inueniũt desideria ęgrotor: Nihil tãdiu: q̃ vt calix sitiẽti ꝓparet. Utiq festiat a suis: ne forte offẽdat infirm⁹: Qm̃ fiet: qm̃ coquit: qũ dabit: Celeritas est ī illis q̃ tibi seruiũt: ⁊ infirmitas tua diuturnũ putat qđ cito agit. Ergo videte medicũ nr̃m blãdiẽtẽ infirmo dicẽti: Q̃diu durabo: q̃diu ero. ¶ Et adhuc pusillũ ⁊ nõ erit pctor. Inter pctores certe gemis: de pctore gemis: pusillũ ⁊ nõ erit. Ne forte qz tibi dixi: Sustinentes aũt dñm ipi hereditate possidebũt terrã: ne sustinẽtiã istã lõgissimã putes: modicũ sustine: sine fine accipies qđ sustines. Adhuc pusillũ modicũ: ⁊ nõ erit pctor. Recole annos ab adam vsq in hodiernũ diem: Curre scripturas: heri pene luta sũt. Ubi sũt ꝓterita tpa: Sic pauca ꝑ restãt vti q̃ trãsibũt. Si toto illo tpe viueres: ex q̃ adã de paradiso dimissus ẽ vsq ī hodiernũ diẽ: certe videres vitã tuã nõ fuisse diuturnã: ꝑ sic euolasset. Uni⁹ aũt cuiusq hois vita q̃ta est: Adde q̃ntoslibet annos: duc lõgissimã senectutẽ: qđ est: Nõne aura ẽ matutina: Ergo lõge sit dies iudicij qñ erit retributio iustor ⁊ iustor. Tu⁹ certe dies vltim⁹ lõge abesse nõ põt. Ad hũc te ꝓpara. Qualis enī exieris de hac vita: talis redderis illi vitę. Post vitã istã paruam nõdũ eris: vbi erũt sancti qui⁹ dicet: Uenite bñdicti patris mei: ꝓcipite regnũ qđ vob paratũ ẽ ab initio mũdi. Nõdũ ibi eris: q̃s nescit: Sz tã poteris ibi esse: vbi illũ q̃ndã vlcerosũ pauperem: diues ille supb⁹ et sterilis in medijs suis tormẽtis vidit a lõge

Ps. 6.

Job. 13.

Ar. †Molli emulari vt maligne ris.

Ar. †malignãt.

Ar. †hereditabunt.

L

Hes. 3.

Matth. 25.

Luc. 16.

reqescẽtẽ. In illa req̃e posit⁹: certe secur⁹ expectas iudicij diẽ: q̃n recipias ⁊ corꝑ⁹: q̃n īmuteris vt ãgelo q̃ris. Ergo q̃ntũ est qđ festinam⁹ ⁊ dicimus: q̃n erit: Tardũ erit: hoc dicturi filij nr̃i: ⁊ b̃ dicturi ne potes nr̃i. Et cũ singuli q̃q̃ sibi succedẽtes hęc dicturi sũt: sic trãsit qđ adhuc pusillũ futurꝫ ẽ: quẽadmodũ trãsijt totũ qđ tam ꝓteritũ est. O infirme: adhuc pusillũ: ⁊ nõ erit pctor. ¶ Et ḡres locũ ei⁹ et nõ inuenies. Ostẽdit qđ dixit: nõ erit: nõ qz omnino nõ erit: ꝑ qz ad nullos vsus esse poterit. Si enī oīno non erit: nec torq̃bit. Jã ḡ securitas data est pctori vt dicat: Faciã q̃cq̃d volo q̃diu viuo: postea nõ ero. Nõ erit q̃ doleat: nõ erit q̃ torq̃at. Et vbi est: Ite ī ignẽ ęternũ: q̃ parat⁹ est diabolo ⁊ angelis ei⁹: Sz forte missi in ignẽ illũ nõ erũt ⁊ cõsumẽtur: Nõ illis dicerẽt: Ite in ignẽ ęternũ: qz nõ futuri nõ esset ętern⁹: Et tũ qđ illic futurꝫ sit: eis futurꝫ sit. vtr oīno ꝓsumptio: an dolor ⁊ cruciat⁹: nõ tacuit dominus dicẽs: Ibi erit ploratꝰ ⁊ stridor dẽtiũ: Quõ ergo ploraburũ ⁊ stridebũt dẽtib⁹ si nõ erũt: Quõ ḡ adhuc pusillũ ⁊ nõ erit pctor: nisi quõ in seq̃nti ℞su exposuit: ⁊ ḡres locũ ei⁹: ⁊ nõ inuenies: Quid ẽ locũ ei⁹: Usum ei⁹. Habet enī aliquẽ vsum peccator: Habet. Hic vtiq illo de⁹ ad ꝓbãdũ iustũ: quõ vsus est diabolo ad ꝓbãdũ Iob: quõ vsus est iuda ad trãdẽdũ christum. Est ḡ in hac vita q̃ agat de pctore. Hic est ḡ loc⁹ ei⁹: quõ ẽ in fornace aurificis loc⁹ palęę: Ardet palea vt aurꝫ purget: Sic sęuit impi⁹ vt iust⁹ ꝓbet. Sz cũ trãsierit tps ꝓbatiõis nr̃ę: q̃n nõ erũt q̃ ꝓbent: nõ erũt ꝑ q̃s ꝓbent: Nunq̃d qz dximus: nõ erũt q̃ ꝓbent: nõ erũt ipi: Sz qz iã nõ op⁹ erit pctõrib⁹ ꝑ q̃s iusti ꝓbent: ⁊ ḡres locũ ei⁹: et nõ inuenies. Modo ḡre locũ pctõris: inuenies. De peccatore fecit de⁹ flagellũ: dedit ei ⁊ honorẽ: dedit ei ⁊ ptãtẽ. Aliq̃n enī facit b̃: dat pctori ptãtem: flagellãt inde res hũanę: emẽdant ide pũ: pctori illi b̃ reddi/tur qđ debet: ⁊ tũ factũ ẽ de illo vñ ꝓficiat pi⁹: vñ deficiat impius. Quęres locũ eius: et nõ inuenies. ¶ Mãsueti aũt †hereditate possidebũt terrã. Terra ẽ illa de q̃ sępe locuti sum⁹: hierlm sctã: q̃ liberabit de pegrinatiõe ista: ⁊ in ęternũ viuet cum deo ⁊ de deo. Ergo hereditate possidebũt terram. Quę erũt diuitię ipor: ¶ Et delectabunt i multitudine pacis. Delectet hic impi⁹ ille in multitudine auri: in multitudine argẽti: ī multitudie mãcipior: in multitudine postremo opũ diuersarũ: vnoiẽtię: latissimor ⁊ luxuriosor ꝙuiuior. Hęc ẽ potẽtia cui inuides: iste flos est q̃ te delectat. Nõne et si semp sic esset: plãgend⁹ esset: Quę erũt aũt delitię tuę: Et delectabunt in multitudine pacis. Aurꝫ tuũ pax: argẽtũ tuũ pax: ꝑdia tua pax: vita tua pax de⁹ tu⁹ pax. Quicq̃d desideras: pax tibi erit: qz hic aurꝫ quod est: nõ põt tibi esse argẽtũ: qđ vinũ ẽ: non põt tibi esse panis: qđ tibi lux est: nõ põt esse potus: De⁹ tu⁹ totũ tibi erit. Mãducabis eũ ne esurias: bibes eũ ne sitias: illuminaberis ab eo ne sis cęc⁹: fulcieris ab eo ne deficias: possidebit te totũ integrũ: tot⁹ iteger. Angustias ñ ibi patier: cũ eo cũ q̃ totũ possides. Totũ habebis: totum ⁊ ille habebit: quia tu ⁊ ille vnũ eritis: qđ vnũ totum et ille babebt qui vos possidet. Hę sunt reliquię homini pacifico. Hoc et cãtabimus: qui versus longe quidẽ est ī isto psalmo ab his tractatis versibus. Sed quia ipsum

Matth. 26.

Job. 1.

Ar. †hereditabunt.

M

cātabim⁹: ad ipm claudere debem⁹. Tu tñ secur⁹ esto: custodi innocētiā: pciosa res est. Furari vis ali quid credo vt acq̄ras: vide quo manū mittl et vnde tollis. Hac vis acq̄rere: hac pdes. Acq̄ris pecuniā: pdis innocētiā. Euigilet pot⁹ cor tuū: qui volebas acq̄rere pecuniā: r pdis innocētiā. pde pot⁹ pecuniam: custodi innocētiā: r vide directionē: qz diriget te de⁹: vt oia ḡ cūq; vult: velis r tu. Ipa enī est directio. Mā si tu nolis qđ de⁹ vult: curu⁹ eris: r prauitas tua nō te pmittet planari recto. Custodi ergo īnocētiā: vide directionē: r noli putare qz finita est ista vita: finit⁹ ē hō: qz sūt reliquie homī pacifico.

¶ Sermo scōs de scōa pte eiusdē psalmi.

A Do mus: r obtēperare debemus. Voluit enim dñs ꝓpter imbecillū nimietatē retardare pfectionē nr̄am: r impatū est nobis ne vacaret hic erga vos lingua nr̄a: cū cordis nostri negociū sp scirt: sicut r nos vestri. Cōmēdaueram⁹ aūt iā volūtatē dei in isto psalmo: quid nos velit docere: qđ admonere: cōtra qđ cautos esse: r qđ tolerare: r qđ sperare. Duo enī genera hominū iustor̄ r iniquor̄ ī hac terra r in hac vita cōmixta sūt. Habent singula ista genera ꝓprias intētiones cordis sui. Gen⁹ iustor̄ conatur in sublimia p humilitatē. Gen⁹ iniq̄rū ꝓpōderat ad inferiora p elationē. Hoc tñ se dēpmit vt surgat: illud se extollit vt cadat. Ex eo fit vt vnū genus toleret: alter̄ toleret. Proposituq; sit iustis ipsos etiā iniq̄s in vitā ēternā lucrari: ꝓpositū aūt iniquis reddere mala p bonis: r eos q̄ sibi vitā ēternam volūt si fieri pōt: etiā vita tpali ꝑuari. Egre enī fert r ī iustus iustū: r iustus iniustū: oneri sibi sunt. Nemo dubitat qđ isti duo alterutrū sibi oneri sūt: s diuersis intētionib⁹. Ad h enī iust⁹ iniusto oneri est: qz iniustū eū esse nō vult: s eū iustū fieri: r optat votis: r conat factis. Iniustus aūt sic odit iustū: vt nolit eū esse: nō vt bonū velit esse. Quāto enī bon⁹ est: tāto magis oneri est iniq̄tati illi⁹: r laborat quidē si fieri pōt: vt eū iniustū faciat. Si aūt non pōt: de medio tollat: r a suo tędio molestiaq; remoueat. Sz r si eū fecerit iniustū: nihilomin⁹ oneri illi erit. Nō enī iustus tñ iniusto oneri ē: sed r duo iniusti vix se patiunt. Et q̄n se vident diligere: ꝓscietiā sibi debēt nō amicitiā. Tūc aūt secū ꝓcordāt: q̄n in pniciem iusti cōspirāt: nō qz se amāt: s qz eū q̄ amād⁹ erat sil odērūt. Cōtra h gen⁹ hominū indicit nobis dñs deus nr̄: tolerātiā r affectū illū charitatis: quē nouim⁹ in
Matth. 5. euāgelio: p̄cipiēte nobis dño r dicēte: Diligite inimicos vr̄os: r bñfacite his q̄ odert vos. Sic r apls:
Ro. 12. Noli vinci a malo: s vince in bono malū. Cōtende cū malo: s de bonitate. Ipsa est enī vera cōtentio: vel pot⁹ certamē salubre: vt sit bon⁹ cōtra malum: nō vt sint duo mali. Ergo ad psalmū respicite: Pri
B mę ptes iā tractatę sūt: sequunt hę. ¶ Obseruabit pctor iustū: r stridebit sup eū dētib⁹ suis. Dñs aūt irridebit eū. Quē? Utiq; pctorē stridētē sup iustū dētibus suis. Vñ aūt dñs irridet eū? Quñ ꝓspicit qđ veniet dies ei⁹. Acerb⁹ videt cū minat iusto nescienti horā sui crastinā: dñs
Matth. 16. aūt videt r ꝓspicit die ei⁹. Quē diem? Quo reddet
Ro. 2. vnicuiq; ꝑm opa sua. Thesaurizat enī sibi ira ī die ire r reuelatiōis iusti iudicij dei. Sz dñs ꝓspicit: tu aūt nō ꝓspicis: Indicabit tibi quid ꝓspicit. Tu die iniusti q̄ penas passur⁹ est ignorabas: s q̄ scit non te celabit. Nō pua ps scientię est: scienti ꝓfūgi. Ille habz oculos cognitiōis: tu habeto credulitatis. Qđ videt de⁹: crede tu. Veniet enī dies iniusti quē ꝓspicit de⁹? Qui dies? Ei⁹ vidictę. Necesse ē tñ vt vindicet in impiū: vindicet in iniustū: siue ꝑuertat se: siue nō se ꝑuertat. Si enī se ꝑuerterit: h ipm illo vindicat: qđ perit iniquitas. Nōne irrisit dñs ꝓspiciens dies iniquor̄ suor̄: r iudę traditoris r sauli p
Act. 1. Act. 8. secutoris? Uni⁹ die ꝓspexit ad pēnā: alteri⁹ ad iusticiā. In vtrūq; vindicatū est. Ille est gehēnę ignibus deputat⁹: iste celesti voce pstratus. Ergo et tu quē pateris iniquū p oculos fidei: pspice cū deo dies ei⁹: r cū eū videris in te seuiētē: dic tibi: Iste aut correct⁹ me⁹ erit: aut pseuerās mecū nō erit. Quid enī? Iniustícia iniusti tibi nocet: r illi nō nocet? Uñ fieri pōt: vt nō iniq̄tas eius ḡ p ei⁹ indignationē et odiū ꝓcedit ad lędēdū te: nō ꝑ hoc ipm vastet intus q̄ te tēptet foris. Tuū cor p⁹ ꝑmit aduersitas: illi⁹ animū putrefacit iniq̄tas. Mā r quicqd in te ꝑfert: in illū redit. Eius enī psecutio te facit purgatū: illū reū: Cui ergo plus nocet? Ecce sequēdo expoliauit te. Quis dāno grauiore pcutit: qui amittit pecuniam: an qui amittit fidē? Mozūt dolere damna ista q̄ hūt oculū interiorē. Multis enī fulget aurū: qb⁹ fides nō fulget. Habēt q̄ppe oculos vnde aur̄ videant: vnde fidē videāt nō habēt. Mā si haberēt r viderent: vtiq; plus amarēt: r tamē q̄n eis frangit fides: clamāt: inuidiā faciūt: r dicūt: O fides: vbi est fides? Amas eā vt exigas: ama vt exhibeas. Ergo qz oēs qui psequunt iustos: grauiore dāno feriunt: et grauiore pnicie afflictant: cū in eis vastat ipe animus: sequit: r ostēdit h psalmus. ¶ Gladiū †edu
Ar. †euaxerūt peccatores: intēderūt arcū suū. Ut decipiant inopē r pauperē: r trucidant rectos corde. † Framea eorū intret in corda ipsor̄. Facile est vt framea ei⁹: id est gladi⁹ ei⁹ p
Ar. † Gla. ueniat ad corpus tuū: Sicut puenit gladi⁹ psecutorū ad corpa martyr̄: sed pcusso corpe: cor mansit ilęsum. Illius aūt cor qui gladiū eduxit in corp⁹ iusti: nō plane mansit illęsū. Hoc psalm⁹ iste testatur: Framea eor̄ nō intret dixit in corpus eorū: sed framea eor̄ intret in cor ipor̄. In corpe occidere voluerūt: in aīa moziunt. Illos enī q̄rū corpa interficere voluerūt: securos dñs fecit: dicēs eis: Nolite ti-
Matth. 10. mere eos qui corp⁹ occidūt: aiam aūt nō pñt occidere. Quale est aūt seuire gladio: nec posse occidere nisi corpus inimici: r posse occidere aiam suā? Deni pūt: ꝓra se seuiūt: insaniūt: nō se vidēt: tanq; si vel let aliq̄s p corpus suū ferrū traȳcere vt concideret tunicā alteri⁹. Attēdis q̄ pueristi: r nō attēdis q̄ tra iecisti. Illi⁹ cōcidisti vestē: tuā carnē. Cōstat ergo plus esse qđ se lędūt iniq̄: r qđ sibi nocēt: q̄ qđ sibi vident nocere illis q̄s oderūt. Framea ergo eorū intret in cor ipor̄. Sētētia dñi est: aliter fieri nō potest. ¶ Et arcus eor̄ †cōterat. Quid est are⁹ eo
Ar. †cōfrin rū cōterat? Insidię ipor̄ frustrent. Supius enī dixerat: Gladiū eduxerūt peccatores: intēderūt arcū suū. Gladij eductionē: intelligi voluit aptam oppugnationem. Arcus autem intēsionem: occultas insidias intelligi voluit. Ecce gladi⁹ eius pemit eum: et dispositio insidiarū eius frustrat. Quid est frustratur? Nihil nocet iusto. Quomō ergo nihil ei nocu-

D it(verbi gratia)quē sic expoliauit: cui tollendo res suas ad angustias pduxit: Habet qō cātet. ¶ Pe lius est modicū iusto sup diuitias pctōrū multas. Sed potētes sunt inich: t multa faciūt: et supperit eis rerū effectus: agendi celeritas: iussionū obedietia sequit. Nunqd semper sic: ¶ Qm̄ bra chia peccatoꝝ cōterētur. Brachia ergo eoꝝ Luc.16. potētia eoꝝ. Quid factur⁹ est in gehēna: An qō fe cit ille dines qui apud supos epulabat: apud iferos torquebat: Brachia ergo eoꝝ cōterent. ¶ Confir Ps.26. mat aūt iustos dns. Quō eos pfirmat: Quid eis dicit: Qō dicit in alio psalmo: Sustine dnm: vi riliter age t cōfortet cor tuū: t sustine dnz. Quid ē h bis. Breuis est molestia tua: eterna erit beatitudo tua. Ad modicū doles: sine fine gaudebis. Sed in ter molestias incipis labi: pponit t exemplū passio num christi. Vide qd pter te ptulit: qui quare pfer Matth.26. et.27. ret nō habebat. Quantacūqz patiaris: nō pueniasad illas insultatiōes: ad illa flagella: ad illā ignomi nioſa vestē: ad illā spineā coronā: ad illā postremo crucē nō puenies: qz iam t de pena generis huma ni sublata est. Cū eni sub antiquis scelerati crucifi gerent: mō nullus crucifigit. Honorata est t finita est: finita est in pena: manet in gloria. A locis supplicio: fecit transitū ad frontes imperatoꝝ. Qui tantū honorē dedit penis suis: quid seruat fidelib⁹ suis: His ergo rebus: his vbis: his allocutiōib⁹: hoc ta li exemplo pfirmat iustos dns. Sequāt qntū volue rint: t qntū pmissi fuerint pctōres: confirmat iustos dns. Quicqd acciderit iusto: volūtati diuine depu tet: nō ptāti inimici. Sequire ille pōt: ferire si ille no Deb.12. luerit nō pōt: Et si ille voluerit vt feriat: nouit suū quēadmodū excipiat. Quē eni diligit dns corripit: flagellat aūt oēm filiū quē recipit. Quid sibi g plau E dit iniquus: qz flagellū de illo sibi fecit pater meus: Illū assumit ad ministeriū: me erudit ad patrimoni um. Nec attēdere debem⁹ qntū pmittat iniustis: t quantū seruet iustis. Sed debem⁹ optare etiā illis p quos flagellamur: vt cōuertant t flagellent. Sic eni suos fideles erudiebat: qui de saulo flagellū sibi fecerat: Sed postea cōuertit t saulū. Et cū ananię sancto a quo baptizat⁹ est saul⁹ diceret dns illū su scipiendū esse saulū: qz vas esset electionis: Rndit Act.9. ananias: timēs t exhorrescēs audita fama sauli pse cutoris. Dne audiui inqt ego de viro isto quātas p secutiones sanctis tuis fecit in hierosolyma: t nūc ac ceptis lris vadit vt vbicunqz inuenerit inuocantes nomē tuum: trahat ac liget t ad pontifices adducat. Et cōtra dns: Sine inquit: Ego illi ostendā q̄ illum oporteat pati p nomie meo. Reddā illi inquit: vin dicabo me de illo: t patiet p nomie meo: q̄ seuit in nomē meū. Erudio vel erudiui p eū alios: erudiā et ipm p alios. Factū est hoc: t nouim⁹ qnta sustinue rit saulus: multa plura qz fecerat: quasi auarus exa ctor cū vsuris recepit qō dederat. Sz vide vtrū i il lo impletū sit qō mō psalm⁹ dicit: Cōfirmat aūt iu Ro.5. stos dns. Nō solū inqt idē paul⁹ cū multa mala pa teret: g t gliamur in tribulatiōib⁹: sciētes qz tribula tio patiētiā opat: patiētia pbationē: pbatio spem: spes aūt nō confundit: qz charitas dei diffusa est i cor dib⁹ nris p spm sanctū qui dat⁹ est nobis. Bn plane tā iustus tā pfirmat. Quō g iusto isti tā pfirmato ni hil nocebāt q illū insectabant: sic nec ipe illis qs pse quebat. Cōfirmat aūt inqt iustos dns. Audi alias voces pfirmati iusti: Quis nos sepabit a charitate Ro.8: christi: Tribulatio: an angustia: an fames: an nudi tas: an psecutio: Quō hrebat q rebus talib⁹ nō se parabat: Cōfirmat aūt iustos dns. Descēderūt q dam pphę de hierosolyma: t impleti spūsancto pro phetauerūt eidē paulo qō multa passurus esset in hierlm: ita vt quidā eoꝝ agab⁹ nomie: soluta zona alligaret se quēadmodū solet fieri: vt his indicijs re rū: futura demōstraret pheta: dicēs: Sicut alliga tū me videtis: sic oportet alligari hoiem hūc in hie rosolymis. Fratres aūt respōso admonitū saulum iam paulū ne se tātis piculis cōmitteret: cęperūt de terrere: t monēdo t rogādo reuocare ne iret in hie rosolymā. Ille aūt qui iā in eoꝝ numero erat: de q bus dictū est: Cōfirmat aūt iustos dns: qd inqt cō fringit cor meū: Nō facio aiam meā pciosā mihi: qz iā dixerat eis qs parturierat in euāgelio: t ipe im Act.20: pendar p aiab⁹ vestris. Ego enī inquit nō solū alli 2.Cor.12. gari: sed etiā mori parat⁹ sum p nomie dnī nostri ie Act.20. su christi. Cōfirmat ergo iustos dns. Quō eos con firmat: Nouit dns † viā immaculatoꝝ. Quā Ar. †dies. do patiunt mala: vias malas ambulare credunt ab F ignorātib⁹: ab his q nō nouerūt videre vias imma culatoꝝ. Ille q eas nouit: scit p quā rectā ducat mā suetos suos. Vñ dixit i alio psalmo: Diriget mites Ps.24. in iudicio: docebit māsuetos vias suas. Quō puta tis detestādos homies trāseuntes viciosum pau Luc.16: perē iacentē ante diuitis ianuā: Quō: Forte hunc clausis narib⁹ cōspuebāt. Nouerat aūt dns illi ser uare paradisum. Quō aūt sibi optabāt vitā illius q induebat purpura et byssō: et epulabat quotidie splēdide: Dns aūt q pspiciebat dies illi⁹: nouerat ei⁹ futura tormēta: t sine fine tormēta. Ergo nouit Ps.36. dns vias immaculatoꝝ. ¶ Et hereditas eoꝝ in eternū erit. Hoc in fide habem⁹: De⁹ nunqd i fi G de: Deus nouit illa: nunqd in tāta manifestatiōe: in quāta nō possum⁹ dicere: cū vel equati fuerim⁹ an gelis: Nō eni nobis tā manifesta erūt: q̄ erūt mani festa: qz sunt manifesta illi q nec cōmutari pōt: tamē et de nobis quid dictū est: Dilectissimi nūc filij dei sum⁹: t nōdū apparuit qd erim⁹. Scim⁹ quia cū ap j.Joh.3 paruerit similes ei erim⁹: qm̄ videbim⁹ eū sicuti est. Seruat g nobis: nescio qō dulce spectaculū oīno: t si cogitari ex aliq pte in enigmate et p speculū pōt: dici tm̄ nullo mō pōt pulchritudo illi⁹ dulcedis quā j.Cor.13: seruat de⁹ timētib⁹ se. Perficit aūt sperātibus in se. Illuc parant corda nra in oīb⁹ vitę hui⁹ tribulatiōi Ps.30. bus t tēptatiōib⁹. Noli mirari: qz in laboribus para ris: ad magnū aliqd pararis. Ecce vox illa iusti pfir mati: Nō sūt cōdignę passiones hui⁹ tpis ad futurā Ro.8: gliam q̄ revelabit in nob. Quę erit futura glia nra: nisi eqri angelis t videre deū: Quātū p̄stat cęco: q illi oculos sanauerit: vt videat hāc lucē: Cū san⁹ fa ctus fuerit ille: nec inuenit qd dignū repēdat sanato ri suo. Quātūlibet eni ille det: qd dabit tale qle ille p̄stitit: Ut plurimū det: aux dabit: t multū aux da bit: ille lucē p̄stitit: Ut nouerit ille: qz nihil dat: vide at in tenebris qō dat. Quid g dabim⁹ nos medico illi oculos interiores nostros sananti: ad videndam quandam lucē eternam: quod est ipe: Quid illi da bimus: Quęramus: inueniamus si possum⁹: et in

ps. jjs. angustijs inquisitionis nostre exclamemus: Quid retribuā dño p omnib⁹ q̄ retribuit mihi: Et quid inuenit: Calicē salutaris accipiā: t nomē dñi inuoca/
Matth.20. bo. Potestis inquit bibere calicē quē ego bibitur⁹
Joh.21. sū: Inde petro: Amas me: Pasce oues meas. p quib⁹ biberet calicē dñi. Cōfirmat aūt iustos dñs: Mouit dñs vias immaculatorū: t hereditas eorū i
lb eternū erit. ¶ Nō cōfundent in tempe malo. Quid est nō confundent in tpe malo: In die tribulationis: in die angustiax nō confundent: sicut confunditur quē fallit spes. Quis ē q confundit: Qui dicit: ego q̄ sperabā nō inueni. Nō immerito. Sperabas em̄ de
Hiere.17. te: aut sperabas de homīe amico. Maledict⁹ aūt q̄ spem suā ponit in hominē. Cōfunderis: q̄ fefellit te
ps. jjs. spes: fefellit spes posita in mēdacio: Dis enī homo mendax. Si aūt ponas spem tuā in deo tuo: nō confunderis: q̄ ille in q̄ spem posuisti falli nō pōt. Vñ et ille quē pauloante cōmemorauī: iust⁹: confirmat⁹: posit⁹ in tpe malo in die tribulatiōis: q̄ nō confundebat: dd ait: Gl'iamur in tribulatiōib⁹ sciētes: quñ tri
Ro.5. bulatio patiētiā opat: patiētia pbationem: pbatio spem: spes aūt nō confundit. Vñ spes nō confundit: Quia i deo posita est. Ideo sequit: Quia charitas dei diffusa est in cordib⁹ nostris: p spm̄ q̄ datus est nobis. Jā datus est nobis spūsctūs: quō nos fallit cui⁹ tale pign⁹ tenem⁹. Nō confundent in tpe malo. ¶ Et in dieb⁹ famis saturabunt. Est enī q̄dā hic saturitas eox. Nā dies famis vitę huius fūt: alijs esurientib⁹ illi saturant. Nā vnde ille gl'iaret dicens: Gl'iamur in tribulatiōib⁹: si egestatē intus patere: Videbant fortis angustię: & int⁹ latitudo erat. Quid aūt facit mal⁹ bō cū cepit tribulari: Fortis nihil hz: ablata sunt oīa: in conscientia nullū solatiū est: nō est q̄ exeat: q̄ dura fūt: nō est q̄ intret: q̄ mala fūt. Verito ei fit q̄ sequit: ¶ Qm̄ peccatores peribūt.
J Quib⁹ enī loc⁹ nusq̄ est: quō nō peribūt: Cōsolatio nō est in externis: nō ē in internis. Extra sunt enī a nobis: de quib⁹ cōsolatio nulla est. Et vniuersis q̄ deum nō habēt pecunia: amicitia: gl'ia: facultates mūdi seruiūt: t q̄cūq̄ bona fūt corpalia: nō pnt consolari intrinsec⁹: quō consolabat ille plen⁹ sagina interio
Job.1. re: t de ipa sagina ructās: Dñs dedit: dñs abstulit: sicut dño placuit ita factū est: sit nomē dñi benedictū. Ergo illis peccatorib⁹ nō est loc⁹ in his q̄ fortis sunt: q̄ ibi patiunt tribulatiōes: cōsciētia illos non consolat. Nō est bñ illis secū: q̄ bene esse cū malo nō pōt. Quisq̄s aūt mal⁹ ē: male secū est. Torqueatur necesse est: sibijpsi tormētum ē. Ipe ē enī pena sua: quē torquet cōsciētia sua. Fugit ab inimico q̄ poterit: a se q̄ fugiet: Ita q̄dā ex pte donati venerat ad nos accusat⁹: t excōmunicat⁹ a suis: hic grens q̄ ibi pdiderat. Sed q̄ suscipi nō potuit: nisi eo loco q̄ debuit. Nō enī deseruit illā ptē quasi integer apud ipos: vt appareret eū nō delectatiōe sed necessitate fecisse: Quia ibi ergo haberi non potuit q̄ grebat: grebat aūt vanā elationē t falsū honorē: t q̄ nō venit q̄ ibi pdidit: t ipe perijt. Gemebat sauci⁹ t non consolabat. Erāt enī in conscientia eius aculei horribiles tacite. Ceptauim⁹ cōsolari eū de verbo dei: sed ille
paoller.6.et.30. nō erat de sapientib⁹ formicis: q̄ sibi estate collegeret vnde hyeme viueret. Cū enī res sunt trāquille: tūc homo sibi colligere debet verbū dei: t recōdere in intimis cordis sui: quēadmodū formica abscondit i cauernosis penetralibus labores estatis. Per estatem enī vacat hoc agere. Venit aūt hyems: id est supuenit tribulatio: t nisi int⁹ inuenerit q̄ edat: necesse est vt fame dispereat. Iste enī sibi non collegerat verbū dei: supuenit hyems: nō hic inuenit quod querebat: cōsolari nisi inde nō poterat: de xpo aūt dei nullo mō. Intus apud se nihil habebat: Foris q̄ querebat nō inueniebat. Ardebat indignationū et dolorū facibus: agitabat mens eius violenter: et tam diu occulte: donec etiā erūperet in quosdā gemitus: ita vt inter fratres sonaret: et se audiri nesciret. Videbam⁹ t dolebamus vehemēter: deus scit: tantā pnā animę: tantas cruces: tantas gehēnas: tanta tormēta. Qui plurib⁹ apparuit impatiēs loci huius: si appareret humilis: possit ei esse locus salubris. Talis apparuit vt etiā pīceret. Mecq̄ binc deesperare debem⁹ fratres de alijs qui forte elegerint veritatē: t nō secuti fuerint necessitatem. Usq̄adeo enī de ceteris desperādū nō est: vt nec de isto despērem: q̄diu viuit. De nullo enī viuēte desperādū ē. Hoc ergo fratres ex occasione hac scire debuit charitas vestra: ne qs forte aliud vobis dicat. Nā subdiacon⁹ eorū qui cū ei nulla questio cōmoueret: elegit catholicā pacē t vnitatē: t illis dimissis venit: venit reuera sicut eligēs quod bonū est: nō sicut repudiatus a malis: sic accept⁹ est vt de eius cōuersione gaudeamus: t eū vestris orationib⁹ cōmendemus. Potēs est enī deus qui eū faciat: etiā atq̄ etiā meliorem. Ceterū de nullo pnunciandū est in aliquam partē: siue in bonā siue in malā. Q̄diu enī hic viuitur: crastin⁹ dies ignorat. Nō confundent in tempore malo: t in dieb⁹ famis saturabunt: qm̄ peccatores peribūt. ¶ Inimici† aūt dñi† statim vt† glorij- Al: tho: bo- abunt t exaltabunt deficientes † sicut fum⁹ deficiēt. Ex ipsa similitudine rem quā insinuauit agnoscite. Fumus a loco ignis erūpens in altū extollit: t ipa elatione in globū magnū itumescit. Sz quāto fuerit globus ille grandior: tanto fit vanior. Ab illa enī magnitudine nō fundata t solidata: sed pendēte t inflata in auras: eque dilabit: vt videas ipam ei obfuisse magnitudinē. Quāto enī plus erectus est: tāto extētus: quāto diffusus vndiq̄ in maiorē ambitū: tanto fit exilior t deficiens t nō apparens. Inimici aūt dñi statim vt gl'iabunt t exaltabūtur: deficiētes sicut fumus deficiēt. De talib⁹ dictū est: sicut iamnes t mambres restiterūt moysi: sic et 2.Thimo.3.
isti resistūt veritati: homīes mente corrupti: reprobi circa fidē. Vñ aūt resistūt xpitati nisi inflatione tumoris sui: euntes i vētos: extollētes se quasi iustos t magnos: Quid aūt de illis ait tanq̄ de fumo: Sz vltra nō pficiēt. Demētia enī eox manifesta erit omnibus: sicut t illox fuit. Inimici aūt dñi statim vt gl'iabunt t exaltabunt: deficiētes sicut fum⁹ deficient. Al:Dum-
†Fenerat pctor t nō†soluet. Accipit t nō reddit: quid est: Non reddit gratiarū actionem. Quid enim a te vult deus: aut quid exigit deus: nisi quod tibi promisit: Et quanta accepit peccator: pro quibus non soluit: Accepit vt sit: accepit vt sit homo: multūq̄ interest inter ipsum t pecus. Accepit corporis formam: accepit in corpore distinctionem sensuum ad videndum oculos: ad audiendum aures: ad odorandum nares: ad gustandum palatum: ad cōtrectandū manus: ad ambulandum pedes: salu-

ēcęp ipam corpis. Sed adhuc ista ⁊ cū pecore habe
mus cōmunia. Accepit etiā amplī: id est mētem q̄
possit intelligere: quę possit capere veritatē: q̄ possit
iustū ab iniusto discernere: quę possit indagare: uel
derare: creatorē laudare: ⁊ inhęrere illi. Hęc oīa ac
cepit ⁊ peccator: sed nō bene viuendo: nō reddit qō
debet. Ergo fęneratur peccator ⁊ nō soluit: nō red
dit ei a quo accepit: nō agit gratias: immo vero re
pēdit mala ꝓ bōis: blasphemias: murmur: aduersꝰ
deū indignationē: ergo ille fęnerat ⁊ nō soluit. Iu
stus aūt miserē ⁊ †cōmodat. Ille ergo nihil
habet: iste habet. Videte egestatē: videte diuitias:
Ille accepit ⁊ non soluit: iste miserē ⁊ commodat.
Abūdat illi. Quid si paup est: Etiā sic dues ē: Tu
tandē ad diuitias eius plos oculos intende. Respi
cis enī arcā inanē: cōscientiā deo plenā nō respicis.
Nō habet extrinsecꝰ facultatē: sed habet intrinsecꝰ
charitatē. De charitate quāta erogat ⁊ nō finitur:
Eteni si hz foris facultatē: dat ipa charitas ex eo qō
habz. Similū si pt: ꝑstet auxiliū si pt. Ad extremū si nec
cōsilio: nec auxilio adiuuare pōt: vel voto adiuuat:
vel orat ꝓ cōtribulato: et forte magis ipe exaudit:
q̄ qui porrigit panē. Habet sp vnde det: cui plenū
pectus est charitatis. Ipa est charitas q̄ dicit: ⁊ vo
lūtas bona. Plus a te deꝰ nō exigit: q̄ qō tibi intꝰ
dedit. Vacare enī nō pōt volūtas bona. Nō em̄ ha
bes volūtatē bonā: ⁊ si nūmus tibi supsit: ⁊ nō porri
gis paupi: ipi inter se paupes ꝑstāt sibi de volūtate
bona: nō sūt iter se ifructuosi. Vides ęcū ducī a vi
dente: qz numos nō habuit ꝙs daret egēs: cōmoda
uit oculos nō habenti. Tm̄ ꝺ factū est: vt mēbra sua
cōmodaret ei q̄ nō habet: nisi qz intus inerat volun
tas bona: thezaurꝰ pauper. In quo thezauro dul
cissima requies: ⁊ vera securitas: ad ipm amittēdū:
nec latro admittit: nec naufragiū metuitur. Seruat
secū qō intus habet: nudꝰ evadit: ⁊ plenꝰ est. Iustꝰ
ergo miserē ⁊ cōmodat. ¶ †Hereditate possidebūt terrā. Sicut illū iustū:
vere solū iustū ⁊ iustificātē: qui ⁊ paup hic fuit: ⁊ di
uitias magnas attulit: quibꝰ faceret diuites eos ꝙs
inuenit paupes. Ipe est enī qui spūsancto ditauit
corda pauperū: ⁊ exinanitas animas ꝓfitēdo pecca
ra: impleuit opulētia iusticię: qui potuit diuitē face
re piscatorē: dimittēdo retia sua: qō habebat ꝓtēnē
tē: qō nō habebat hauriētē: Infirma em̄ mundi ele
git deꝰ vt confunderet fortia: Et nō de oratore piscato
re: ꝙ de piscatore lucratꝰ ē oratorē. De piscatore lu
cratꝰ est senatorē. Qui benedicētes eū possidebunt terrā hereditate:
erūt eiꝰ cohęredes: terrā illā terrā viuētiū: de q̄ dici
tur in alio psalmo: Spes mea es tu: portio mea in
terra viuētiū. Tu es ipa portio mea inq̄t deo: et nō
dubitauit deū sibi facere portionē. Hereditate pos
sidebūt trā. ¶ Maledicētes aūt †eū dispient.
Ut aūt bñdicāt q̄ bñdicāt ꝑstitū est eis. Mā ventū
est ad maledicētes: ⁊ facti sūt bñdicētes: et iā sic di
dicētes: quē ⁊ malo suo maledicebāt. In bono aūt
ipi bñdicūt. Videte q̄d sequit. ¶ A dño gressus
hoīs dirigent: ⁊ viā eiꝰ volet. Ipe hō vt ve
lit viā dñi: ab ipo dño dirigunt gressus eiꝰ. Nam si
dñs nō dirigeret gressus hoīs: tam prauī erāt: vt sē
per ꝓ prauā irēt: ⁊ semitas curuas sequendo redire
nō possent. Venit enī ille ⁊ vocauit ⁊ redemit: ⁊ san
guinē fudit. Hoc ꝓciū dedit: hęc bona fecit: et mala
passus est. Attēde q̄ deus fecerit: deus est: attende
q̄ passus sit: hō est. Quis iste deus hō: Si tu o hō
nō dimitteres deū: nō fieret ꝓ te deꝰ hō. Parū tibi
enī erat ad remunerationē vel ad donū eiꝰ: qz et ho
minē te fecit: nisi ⁊ hō ꝓ te fieret. Ipe est enī q̄ dixe
rit gressus nros: vt viā eiꝰ vellemꝰ: A dño gressus
hoīs dirigent: ⁊ viā eius volet. Jam cū seq̄ris viā
christi: nō tibi ſęculi ꝓsperitates ꝓmittas. Per du
ra ambulauit: ꝫ magna ꝓmisit. Sequere: Noli tā
tum attēdere qua iturꝰ es: sed ⁊ q̄ vēturꝰ sis. Tole
rabis dura tpalia: sed ad lętitiā puenies sempitnā.
Si vis sustinere laborē: attēde mercedē. Nā ⁊ ope
rariꝰ in vinea deficeret: nisi attēderet q̄d acceptur
esset. Cū aūt attēderet q̄d sis acceptur: oīa tibi erūt
villa q̄ pateris: nec digna estimabis ꝓ q̄bꝰ illud ac
cipias. Miraberis tātū dari ꝓ tāto labore. Nam
vtiq̄ fres ꝓ eterna reqe: labor ętern̄ subeūd̄ erat.
Eternā fęlicitatē acceptur: ętnas passiones sustine
re deberes. Sz si ęternū sustineres laborē: qñ veni
res ad ęternā fęlicitatē: Ita fit: vt necessaria tpalis
sit tribulatio tua: q̄ finita venias ad fęlicitatē infini
tā. Sz plane fres posset esse lōga tribulatio ꝓ ętna
fęlicitate. Verbi gra: vt qñ fęlicitas nra finē nō ha
bebit: miseria nra: ⁊ labor nr: ⁊ tribulatiōes nrę diu
turnę essent. Nā ⁊ si mille annoꝝ essent: apēde mil
le annos ꝓtra ęternitatē: q̄d appendis cū infinito q̄
tūcūq̄ finitū: decē milia annoꝝ decies centena mi
lia: si dicēdū est ⁊ milia miliū: q̄ finē habēt: cū ętni
tate cōparari nō pōt. Huc accidit: qz non solū tpalē
voluit laborē tuū deꝰ: ꝫ etiā breuē. Paucoꝝ dieꝝ ē
tota vita hoīs: etiā si lęta duris nō miscerent: q̄ plu
ra ⁊ lōgiora sūt certe: q̄ dura: ⁊ ideo breuiora ⁊ pau
ciora sūt dura: vt durare possim. Si q̄ ꝓ totā vitā
suā hō in laboribꝰ ⁊ ī erumnis esset: in doloribꝰ ⁊ in
tormētis: in carcere ⁊ in plagis: in fame ⁊ siti oibus
diebꝰ: horis oibꝰ: ꝓ totā vitam suā vsq̄ ad ętatē se
nectutis: pauci dies sūt tota vita hoīs: quo labore
trāsacto: veniet regnū ęternū: veniet sine fine fęlici
tas: veniet ęqlitas angelorꝝ: veniet hęreditas chri
sti: veniet cohęres christꝰ: ꝓ q̄nto labore q̄ntā mer
cedē accipimꝰ: Veterani hoīes q̄ laborāt ī militia:
et ꝟsanꝭ inter vulnera tot annos: incipiūt militare
a iuuētute: exeūt senes: ⁊ vt habeāt paucos dies q̄
etos senectutis suę: qñ eos iam ipa ętas incipit gra
uare q̄s bella nō grauāt: q̄nta dura tolerāt: q̄ itine
ra: q̄ frigora: q̄s soles: q̄ntas necessitates: q̄ vulne
ra: q̄ picula: ⁊ nō attēdūt patiētes hęc oīa: nisi pau
cos dies q̄etos illos senectutis: ad q̄s vtrū pueniāt
nescīūt: Ergo a dño gressus homis dirigent: et vi
am eius volet. Hic dicere cęperam: viam christi si
vis: ⁊ vere christianꝰ es: Ipe est enī christianꝰ: qui
nō aspnat viā christi: ꝫ vult viā christi seq̄ ꝓ passio
nes ipi: noli ꝓ aliā viā velle ire: q̄ ꝓ illā q̄ ipse iuit.
Dura videt: ꝫ ipsa ē tuta via: alia forte delicias hz:
sed latronibꝰ plena ē. Et viā eiꝰ volet. ¶ Cū ceciderit †iustꝰ nō †perturbabit: qñ dñs †firmat manū †eiꝰ. Ecce q̄d ē velle viā christi. Cōtingat illi vt
aliquā tribulationē patiat: aliquā exhonorationē:
aliquā ꝓtumeliā: aliquā afflictionē: aliq̄ dāna: ⁊ cęte
ra q̄cūq̄ abundāt in vita ista generi humano. Ꝓ-

Ar. †nō habet.
Ar. †collidetur.
†qz. †supponit.
†tuam.

ponit sibi dñm suũ: quãta genera temptationũ pas
sus est: ⁊ nõ cõturbabit cũ ceciderit: qz dñs confir
mat manũ eius: qz prior passus est. Quid enĩ time
bis o homo cui⁹ directi sunt gressus: vt velles viam
Matth.27. dñi: Quid timebis: Dolores: Flagellat⁹ est chri
Joh.7.et.8. stus. Cõtumelias timebis: Audiunt dæmoniũ ha
bes: qui dæmonia excludebat. Forte factionẽ ⁊ con
Joh.9. spirationẽ maloꝝ: Cõspiratũ est aduersus illũ. Nõ
potes ostẽdere forte cõscientiã tuã bonã: in aliqua
accusatiõe: cum vim pateris qõ aduersus te falsi te
Matth.26. stes audiuntur. Contra ipsum falsum testimonium
dixerũt: nõ solũ ante mortem: sed etiã post resurre
ctionẽ inducti sunt falsi testes: vt a iudicib⁹ dãnaret.
Accesserũt falsi testes custodes ad sepulchrum: Re
surrexit ille cũ tanto miraculo: cõmota terra, pdidit
dñm resurgẽtẽ. Erat illic ⁊ terra custodiẽs terram:
sed terra durior mutari nõ potuit. Mũciauit vera:
sed seduct⁹ est a falsa. Dixerunt enĩ illi custodes iu
deis q̃ viderãt: ⁊ quid factũ sit. Acceperũt pecuniã
Matth.28. et dictũ est eis: Dicite qõ vobis dormiẽtibus vene
rũt discipuli ei⁹: ⁊ abstulerũt eũ. Ecce falsi testes et
cõtra resurgentẽ. Quãta aũt cęcitas in falsis testi
bus: quãta cęcitas fratres. Solẽt hoc enĩ pati falsi
testes: vt excęcent ⁊ cõtra se dicãt nesciẽtes vñ appa
reat: qz falsi sunt testes. Quid enĩ illi contra se dixe
rũt: Cũ dormirem⁹ venerũt discipuli ei⁹: ⁊ abstule
runt eũ. Quid est hoc: Quis ẽ q̃ dicit testimoniũ:
Qui dormiebat: Talib⁹ ego narrantib⁹ nõ credere:
nec si somnia sua mihi indicarẽt stulta ũsania: Si vi
gilabas: quare pmisisti: Si dormiebas vñ scisti:
Sic ⁊ isti filij eoꝝ vsq̃ huc sicut meministis: ⁊ p̃ ter
mittendũ ex occasiõe nõ est. Tãtomagis enĩ debe
mus cõmemorare vanitatẽ eoꝝ: quãto magis g̃ri
mus salutẽ eoꝝ. Ecce corpus christi patit̃ falsos te
R stes: sustinet corpus qõ p̃cessit in capite. Nõ mirũ
est: ⁊ mõ nõ desunt corpi christi diffuso: nõ desunt q̃
totũ orbẽ terraꝝ q̃ dicãt: progenies traditorũ: falsũ
testimoniũ dicis: Ibi te cõuinco falsum testẽ: secut⁹
pauca verba. Tu dicis mihi: traditor es. ego tibi
dico: mendax es: sed tu traditionem meam nusq̃ ⁊
nunq̃ pbas: ego mendaciũ tuũ hic ĩ istis ipsis ver
bis tuis mõ pbo. Certe ibi dixisti: qz nos acuimus
gladios nostros: recita gesta tuoꝝ circũcellionum.
Certe ibi dixisti: qz p̃ termittis ablata: recita gesta
vbi, pcurationẽ ad exigẽda fecisti. Certe ibi dixisti:
Nos sola offerrim⁹ euãgelia: recita tot iussiões iu
dicũ: quib⁹ a te diuisus plecut⁹ es. Recita p̃ces ad
apostatã impatorẽ cui dixisti: qz sola iusticia apud
eũ habet locũ. An forte apostasia iuliani pars euã
gelij tibi videt. Ecce mẽdacẽ te teneo: qui de me di
xisti qõ credi debeat. Etiã si nõ inuenirẽ vnde osten
derẽ falsum te dicere: sufficit vt ostendã mendacẽ te
esse. Quid dicis: Qualis tu: tales ⁊ cęteri. Nã meri
to talia verba oĩbus misisti: abũdare voluisti socie
tate mendaciũ: ne tu solus erubescerẽs de mẽdacio.
Sed valet inqt in ceciliano iudiciũ patrũ nostrorũ.
Quare valebit: Quia epi iudicauerũt. Sz valeat:
et in te qõ maximianistę iudicauerũt. Prius enĩ qõ
credo vos nosse: episcopi cõsentiẽtes cũ maximia
no adhuc: diaconi ipius venerũt ad carthaginẽ: sic
se habet tractatoria quã etiã gestis allegauerũt: cũ
litigarẽt de domo cũ, pcuratore illi⁹ qui p̃ termittit
ablata. Ergo primo tractatoriã de illo miserũt: con
querẽtes: qz noluit ad illos exire. Hoc enĩ maxime
cõquesti sũt. Vide quõ illis de⁹ reddidit: qõ de ceci
liano dixerũt. Dira similitudo: noluit de⁹ post tot an
nos reuoluere illis in faciẽ: qõ gestum est: vt oĩno
vnde dissimulẽt: ⁊ q̃ effugiãt nõ inueniãt. Oblitos
se dicerẽt q̃ gesta sũt ante: nõ eos de⁹ sinit obliuisci:
atq̃ vtinã valeat ad salutẽ. Nã misceria sua fecit ẽ
de⁹: si p̃siderẽt qđ sit factũ. Ponite ergo vobis ante
oculos fratres: vnitatẽ tunc orbis terrarũ: vñ se isti
diuiserũt aduersus ceciliani. Ponite ⁊ mõ ptẽ do
nati: vñ se maximianistę diuiserũt: aduersus p̃mia
nũ: Qõ tũc illi ceciliano: ẽ nũc isti fecerũt p̃miano.
Propterea se ⁊ veriores donatistis: dicũt maximi
anistę: qz reuera facta maior suoꝝ ipi mutauerunt.
Sic tñ erexerũt maximiani aduersus primianũ:
quõ illi erexerũt maiorinũ aduersus ceciliani: ⁊ sic
questi sunt isti de p̃miano: quõ illi de ceciliano. Nã
si meministis hoc dixerũt illi: qõ ad eos exire nolu
erit ceciliani⁹: memor cõsciẽtię suę. Ille aũt nouerat
factionẽ eoꝝ. Sic ⁊ isti cõquerũt: qz noluit ad illos
exire p̃mianus. Quare p̃miano cõcedit nosse factio
nem maximianistaꝝ: ⁊ ceciliano nõ conceditur nos
se factionẽ donatistaꝝ: Nondũ erat ordinat⁹ maxi
mianus: crimina dicebant de p̃miano. Venerũt epi
scopi: voluerũt vt ad eos exiret: nõ est egressus: sic
eoꝝ indicat tractatoria acti inserta. Nõ ẽ egressus:
nõ improbo: imo ⁊ laudo. Si aliquã factionẽ vidi
sti: nõ debuisti ad factiosos pcedere: ꝫ seruare cau
sam tuã: meliori iudicio ptis tuę. Restabat enĩ ma
gna ps donati: vbi se posset purgare primian⁹: pro
pterea ad illos q̃ iã factionẽ cõspirauerũt: exire no
luit. Vides quõ laudam⁹ cõsiliũ tuũ aduersus ma
ximianistas: bñ attẽde ⁊ causã ceciliani. Nõ vis vt
fratri: quõ extraneo iudicare. Voluisti exire: qđ ti
bi dicẽt: Isti factionẽ cõspirauerũt cõtra salutẽ me
am: corrupti sũt aduersum me: si me illis cõmisero:
facio p̃iudiciũ causę meę. Nõ ad eos exibo: seruet
causa mea meliorib⁹: ⁊ auctoritate grauiorib⁹. Bo
nũ p̃siliũ. Quid si hoc dixit cecilian⁹: Oꝝ p̃ labora
bis tu: vt ostẽdas q̃ aduersus te istos p alia lucilla
corrupit: ⁊ forte nõ inuẽtur⁹ qõ ille tũc vsq̃adeo no
uerat vt postea gestis apiret. Sed vidisti nescio qđ
occultũ: renũciatũ est tibi aliqđ metuẽdũ: p̃cedo ti
mori tuo cautelã istã. Recte fecisti: ad tales nõ pce
dere debebas. Erãt enĩ aliq̃ q̃ de te poterãt iudica
re. Attẽde nũc cecilianũ. Tu tibi seruasti numidiã:
ille orbẽ terraꝝ. Sz si valere vis aduersus illũ sentẽ
tias tũc donatistaꝝ: valeãt nũc aduersus te sentẽtię
maximianistaꝝ. Episcopi illũ dãnauerũt ⁊ te: qua
re postea egisti causã tuã: ⁊ obtinuisti ibi maximiani
stas: sic ille postea egit causã suã: ⁊ obtinuit ibi do
natistas. Qõ ergo tunc factũ est: videt ante oculos
miro ⁊ manifesto exẽplo reuolutũ: talia maximiani
stas cõqueri de p̃miano: ẽlia oẽs isti p̃questi sũt de
ceciliano. Mirũ est fratres: quõ moueor: quõ deo
gras ago: qz vere misceria dei ad istos si sapiãt illu
minãdos formauit exẽplũ. Proinde si placet pau
lulũ ffres: qz ⁊ ẽ nobis de⁹ in man⁹ dedit: audite pci
liũ maximianistaꝝ. ¶ Et cũ tractaret: idẽ recitauit Concilium.
pciliũ maximianistaꝝ. Sctissimis frib⁹ atq̃ collegꝫ Augustinus.
p vniuersã africã. ¶ Et cũ recitaret idẽ dixit: Tota
vnitas ipoꝝ p africã. Sz hic cũ illis ẽ catholica. In
aliis aũt orbis ptib⁹ ipi nõ sũt cũ catholica. Et cũ Concilium.

tractaret: idem sequētia recitauit itex. Sāctissimis fratrib⁹ atq; cōllegis p vniuersam africā: hoc ēp p uincią pcōsularē: numidiā: mauritaniā: bizacenā: et tripolim cōstitutis: sed t pbyteris t diacon⁹ vni uersis plębib⁹: i vitate euāgelij nobiscū militātib⁹: Victorinus Fortunat⁹ et Victorian⁹ Digginus Augustinus. nius Florētin⁹ Salu⁹: alius Saluius: Donatus Gemmin⁹ Pretextat⁹. ¶ Et cū recitaret idē dixit: Jpe est Assuritan⁹: quē postea receperūt: eū q̄ in se Concilium. dixit sētētiā: recepit eā postea. ¶ Et cū tractaret idē sequētia recitauit: Maximian⁹ Theodor⁹ Anasta/ sius Donacian⁹ Donat⁹. alit Donat⁹ Pompon⁹ Pancrac⁹ Januari⁹ Secūdin⁹ Pascasi⁹ Cresco/ nius Rogacian⁹: ali⁹ Maximian⁹ Benenatus Ga Augustinus. ianus Victorin⁹ Buntasius Quintasi⁹ Fęlician⁹. ¶ Et cū recitaret idē dixit: Jste est Rustican⁹ qui Concilium adhuc viuit: ꝙ fortē ali⁹ ē aliūde. Postea subscribē/ tes dicunt t loca vnde quisq; erat. ¶ Et cum tracta T ret idē sequētia recitauit: Salu⁹ Diggin⁹ Procu lus Latinus: t cęteri qui in cōcilio apud cauernam susis fuim⁹: in dño ęternā salutē. Memo q̄ nesciat fratres dilectissimi te sacerdotib⁹ dñi: nō tātūmodo ꝓfię volūtatis: ꝙ diuinę legis impulsu: tam i reos sentētiā dicere: q̄ inocētib⁹ inflictam: iure ab eis ac meritō sb̄mouere dz. Mō leui ei piculo subiacebit: Exo. 23. quisq̄s aut reo pepcerit: aut innocentē ꝓfiteri ptem- Deu. 13. ptarit: maxime cū scptū sit: Innocētē t iustū nō oc/ cides: t purgatiōe nō purgabis reū. Hoc igit edi/ cto legt admoniti: necesse nos fuerat Primiani cau sam: quē plębs sctā carthaginēsis ecclię: episcopū fuerat in ouile dei sortita: senior ifis eiusdē ecclesię postulātib⁹ audire atq; discutere sub eo: vt explana tis oīb⁹: aut innocētē: qō optabile fuerat purgare/ mus: aut nocētē certe ostēderem⁹ suis meritis esse dānatū. Optatissimū eni nobis fuit: vt plębs sācta carthaginēsis ecclię: eo se lętet episcopo sblimatā: ꝙ i oīa sctūs t i nullo rephēsibilis haberet. Propte rea vtiq; talē esse oportet dñi sacerdotē: vt qō pl⁹ j. Reg. 2. ꝓ se apud deū nō vaiuerit: ipe p pl⁹o mereat qō poposcerit impetrare: qz scriptū est: Si peccauerit Augustinus. pl⁹: ozabit ꝓ eo: qs ozabit ꝓ eo: Si autē sacerdos pecca Col. 4. uerit: ętiā apl⁹ scripserit plębib⁹ vt ozarēt ꝓ se: et apl⁹ Matth. 6. rit: Etiā dimittite nob debita nra. Et apl⁹s io j. Joh. 2. ozātes dicebāt: Aduocatū habem⁹ apd patrē iesū chri stū iustū: t ipe ē exoratio ꝓ pctis nris. Sz illō d illo sacerdote scriptū est: quē isti nō intelligūt: vt admo nerent pl⁹s in pphetia: talē se debere agnoscere sacer Ro. 8. dotē: ꝓ q̄ null⁹ posset ozare. Quis est aūt ꝓ q̄ null⁹ ozat: nisi ille q̄ ꝓ oīb⁹ itpellat: Oz g̃ tūc sacerdotiū erat leuiticum: vbi sacerdos intrabat in sancta t of/ ferebat hostias ꝓ pp̄lo. Habebat aūt imaginē non vitatē futuri cuiusdā sacerdotis. Tūc em t ipi sacer dotes: pctōres erāt: sicut cęteri hoies: volens de⁹ p pphetā admonere pp̄lm: iā talē desiderādū esse sa j. Reg. 2. cerdotē: qui interpellaret ꝓ oībus: t ꝓ eo null⁹ oza/ ret: designās talē admonuit: t dixit: Si peccauerit pp̄l⁹: ozabit ꝓ eo sacerdos: si aūt sacerdos peccaue rit: qs ozabit ꝓ eo: Itaq; o pp̄le talē elige sacerdo/ tē: ꝓ q̄ nō cogaris ozare: ꝙ de cui⁹ ozatiōe ꝓ te secu j. Timoth. 2. rus esse possis. Jpe ē dñs nr̄ iesus christus: vn⁹ sa/ cerdos: vn⁹ mediator dei t hoīm: hō christ⁹ iesus.

Et cū tractaret idē sequētia recitauit. Scādala igi tur Primiani t ipius neqtia singularis: sic in se cęle Concilium. ste iudiciū ꝓuocauit: vt hox criminū auctorē neces/ se esset penit⁹ amputare: qui recēs ordinat⁹ ē. ¶ Et Augustinus. cū recitaret idē tractator dixit: Jam iā crimina ipi⁹ Concilium. dicūt: Et cū tractaret id ē seqntia recitauit. Pre/ sbyteros supradictę plębis: ad coniurationē impię ꝓspiratōis ipellēs: h̄ ab eis velut ꝑcario iure postu lauit: vt ad dānādos q̄ttuor diaconos: viros egregi os ac singularib⁹ meritis approbatos: Maximianū scz Rogatianū Donatū: itēq; Salgamū: ꝓsētirēt. ¶ Et cū recitaret idē tractās dixit: In his quattuor Augustinus. erat ille auctor schismatis: ꝑcidēs de fructu fructū: et nō se dolēs ab itegritate ꝑcisum. ¶ Et cū tractās Concilium. item dixit: Seqntia recitauit: vt incūctanter ei pro/ mitterēt accōmodare ꝓsensum. ¶ Et cū recitaret idē Augustinus. tractās dixit: Hoc cū illis egit: illi noluerūt ei ꝓmit tere: ꝙ tacuerūt. Ille p seipm cogitatū scelus nō du bitauit implere. ¶ Et cū tractaret idē recitauit. Cu Concilium. ius illi mala ꝑsumptione stupefacti: cū rem silentio refellissent: p se cogitatū scelus nō dubitauit imple re: vsq; adeo vt in Maximianū diaconū virū (ficu ti oīb⁹ notū est) innocētē: sine causa: sine accusato/ re: sine teste absentē: ac lecto cubātē: sententiā puta ret esse ꝓmendā. ¶ Et cū recitaret idē tractās dixit: Augustinus. Videte crimē. ¶ Et cū tractaret idē sequētia recita- Concilium. uit: Quia iamꝑdē clericos nō dissimili furore dānа/ ret: Mā cū incestos cōtra lēgē decretaq; oīn sacer/ dotū cōmunioni sanctę adiūgeret: cūq; obsistente maxima ꝑte plębis: etiā senior nobilissimor litterī cōueniret: vt p se corrigeret quod admiserat: sua te/ meritate possessus emēdare ꝓtempsit. His itaq; p/ moti seniores eccleſię supradictę: ad vniuersū chor litteras legatosq; miserūt: q̄bus nō sine lachrymis depcati sunt: vt ad se feruēti⁹ veniremus: quo ppē/ so libramine intētionib⁹ exploratis: existimatio ec/ clesię purgarēt. Ad hāc ꝓinde cū scōm memorato/ rū litteras venirem⁹: nota sua ille ratiōe: feruescens aduentū nr̄m: penitus declinauit. ¶ Et cū recitaret Augustinus. idē tractās dixit: Quid illi obiciēt scitis: qz ps iam donati incesta facta est. Hoc erat i regula. Quales fuerint cū quib⁹ fuerit cōmunicatū: tales dicūt fieri oēs: t vniuersam massam. Itaq; si vex isti dicūt: incesta est iā ps tota Donati. Exeant plane Numi/ de t dicāt: ad nos nō ptinet. Stilus incestus est: ne/ scio quos ad cōmunionē tuā admisisti: obesse potu it tam lōge positis. Si ergo vobis obesse nō vult qui in numidia estis: q̄ carthagini fit: q̄ in africa fit: potuit obesse vniuerso orbi terrax: Semp inde se defendūt: inde se excusant: et nos accusant. ¶ Et Concilium. cū tractans idē sequētia: recitauit. Aduentū nostrū penitus declinauit. ¶ Et cū legeret idē dixit. Quid Augustinus. illi questi sūt de ceciliano: ¶ Et cū retractaret: seqn Concilium. tia recitauit: Qui vsq; quaq; rebelli aio recalcitrās: i malo pmānsit i ꝓducta multitudine pditor. Et cū Augustinus. recitaret idē dixit: Jā hoc plus ē. Hęc de ceciliano nō dixerūt illi: videte q̄. ¶ Et cū tractaret idē seqn/ Concilium. tia recitauit. Atq; impetratis officialib⁹ basilicarū ianuas obsedissent. ¶ Et cū recitaret idē dixit: Ne Augustinus. intrarēt epi. ¶ Et cū tractaret idē seqntia recitauit. Concilium. Qui ingrediēdi nobis atq; agēdi solēnia interdice/ rēt facultatē. Jam hoc plus ē. Hęc de ceciliano nō dixerunt illi: Hęc si epm cōuenit facere: si christia/

nis licet admittere: si ꝑ euāgelia ꝓtestant: ꝓbet aut iudicet quisq; amator aut assertor est ☧itatis. Hoc eni nobis inflixit frat aliqñ ꝓz: qđ nunq; faceret
Augustinus. alien⁹. Et cū legeret idē dixit: Quid op⁹ ē plurib⁹? Dicūt mlta ⁊ dānāt hoiem: & dānationē iā ipam le
Concilium. gam⁹. ¶ Et cū tractaret idē recitauit. Decreuimus
✠ oēs sacerdotes dei p̄sente spūsctō hūc eūdē ꝑmia nū: primo q; sup viuos epos alios subrogauit: qđ incestos cū sctō⁊ cōmunione miscuerit: qđ psbyteros ad ꝑiurationē in eadē cōstringere ptēptarit: qđ fortunatū psbyterū in cloacā fecerit mitti: cū egrotātib⁹ baptismo succurrisset: qđ cōmunionē demetrio psbytero denegauit: vt cogeret filiū abdicare: qđ idē psbyter obiurgat⁹ sit: q epos hospitio suscepisset: qđ supradict⁹ ꝑmian⁹ multitudinē miserit: q̄ christianoꝝ domos everteret: qđ obsessi sunt epi simul ⁊ clerici: ⁊ postea ab ei⁹ satellitib⁹ lapidati sūt: qđ i basilica cesi sūt seniores: qđ indigne ferrēt clandianistas ad cōmunionē admitti: qđ innocētes clericos putauerit esse ꝓdēnādos: qđ se nobis audiendū noluerit exhibere: cū basilicaꝝ fores ne ingrederemur multitudine et officialib⁹ intercluserit: qđ legatos a nobis ad se missos iniurioſe retecerit: qđ loca multa vi ꝑmo: debinc auctoritate iudiciaria vsurAugustinus. pauit. ¶ Et cū legeret idē dixit: q ꝑtermissoꝝ oblatoꝝ fuit: cū paul⁹ apl's dicat: Audet ḋs vr̄m aduersꝰ
j. Cor. 6. aliū negociū habēs iudicari apud iniustos ⁊ nō apd sctōs: Videte q̄le illi crimē obiecerint: q; non apud
Concilium. epos agere voluit de locis: & apud iudicē. ¶ Et cū tractaret idē sequētia recitauit: Pr̄eterea alia illecebra ei⁹ admissa: q̄ ꝑ honestate stili nr̄i siluim⁹ a sacerdotali chozo ppetuo esse dānatū: decreuim⁹: ne eo palpato: dei ecclesia: aut cōtagione: aut aliq̄ crimine maculet. Qđ idipm paul⁹ apl's exhoztatur et
2. Thes. 3. admonet: Pr̄ecipim⁹ aūt vobis fratres in noīe dñi nostri iesu christi: vt discedatis ab oīi fratre inozdinate ambulāte: atq; adeo nō īmemozes puritatis eccl'ię: cōducibile existimauim⁹ oēs sctōs cōsacerdotes ⁊ oēs clericos ⁊ oēs pp'os q̄ se christianos meminerūt: hac nr̄a tractatozia cōmoneri: vt oēs eius cōmunionē: vtpote damnati: diligēti cura hozreāt. Ipe eni de suo interitu rationē reddet: q̄ ꝑ nr̄m decretū nō audiēdo r̄ptauerit violare. Placuit sane nobis ⁊ spūisancto qđ tps tardis ad ꝓuertēdū reserueꝝ sub eo: vt quicq; sacerdotū suę vel clericoꝝ salutis īmemozes a die dānatiōis supradicti ꝑmiani: id est a die octaua ☪alēdaꝝ ianuariarū min⁹ a primiani dānati cōmunione recesserint: tali sentētia ꝓstrīganꝫ. Laici quoq; nisi se a supradicto die dānationis illi⁹: itra diē paschę futuri ab ei⁹ se ꝓsortio separuerint: nō posse quēq; nisi p pnitētiā siqđē meminint ecclię reformari. Victozin⁹ munacianēsis eps subscripsi. Fortunat⁹ dionysianēsis eps subscripsi. Victozian⁹ carcabinēsis eps subscpsi. Florenti⁹ adrumetu eps subscpsi. Wiggin⁹ belephāratię eps subscpsi. Innocēti⁹ thebaltēsis eps subscpsi. Wiggin ꝑ collega meo saluiano pssitano epo subscpsi. Salui⁹ ausauēsis eps subscpsi. Donat⁹ sabzatēsis eps subscripsi. Gemeli⁹ anathabeis eps subscripsi.
Augustinus. ¶ Et cū legeret idē dixit: Ex ipis ꝓdēnatozib⁹ subscripsit ⁊ p̄texatus assurritan⁹ ⁊ fęlician⁹ mustican⁹.
Concilium. ¶ Et cū tractaret sequētia recitauit. Pr̄etextat⁹ assuritan⁹ eps subscripsi. Waximian⁹ stabatēsis eps subscripsi. Dacian⁹ camicetēsis eps subscpsi. Donat⁹ siscianēsis eps subscripsi. Theodoz⁹ vsulensis eps subscpsi. Victozian⁹ iubēte collega agnosio episcopo subscpsi. Donat⁹ cebzesutan⁹ eps subscripsi. Mathalic⁹ thelēsis eps subscpsi. Pōponi⁹ macrianēsis eps subscpsi. Pancraci⁹ balianēsis eps subscripsi. Januari⁹ aq̄nēsis eps subscpsi. Secūdus iacōdianēsis eps subscpsi. Pascasi⁹ a vico augusti eps subscripsi. Creso cōiustianēsis eps subscpsi. Rogatianus eps subscpsi. Waximian⁹ erūminēsis epus subscpsi. Benenatus tugucianēsis eps subscpsi. Rogatan⁹ eps subscpsi. Gaian⁹ tigualēsis eps subscripsi. Victozin⁹ leptimaginēsis eps subscpsi. Suntasius benefensis eps subscpsi. Quintasi⁹ capiēsis eps subscpsi. Fęlician⁹ mustican⁹ eps subscripsi. Victozianus ex delegatiōe subscpsi. Wiggin⁹ eps subscpsi. Latin⁹ mugiēsis eps subscpsi. Procul⁹ girbitanus eps subscpsi. Donat⁹ sabzatēsis eps ꝑ fratre ⁊ collega meo marratio subscpsi. Procul⁹ girbitan⁹ ꝑ collega meo gallono subscripsi. Secūdian⁹ pstanēsis episcop⁹ subscripsi. Helpidius tusdritanus episcopus subscripsi. Donat⁹ samurdacēsis eps subscpsi. Betulic⁹ victozianēsis eps subscripsi. Annibonius robautēsis eps subscripsi. Itē annibon⁹ petitus a collega meo augēdiarēsi epo subscpsi. Terull⁹ abitēsis eps subscpsi. Primillian⁹ eps subscpsi. Secūdinus arusianēsis epus subscpsi. Waxim⁹ pitanensis eps subscripsi. Crescētian⁹ murrēsis eps subscripsi. Donat⁹ belmēsis eps subscripsi. Perseuerātius tebertin⁹ eps subscripsi. Faustin⁹ binēsis eps subscripsi. Victoz altiburinan⁹ eps subscpsi. Oēs numero quinquaginta tres. ¶ Et cū recitaret idē tractās dixit: Paululū dignamini aduertere. Węc ē dānatio tua dicim⁹ illi. Quid vis: habeat boni pōdus an nō habeat: Ego faueo. Prozsus dico: q; isti oēs falsa i te dixerūt: ⁊ audi vnde credā: q; apud alios iudices obtinuisti cām tuā: ⁊ isti dānati sūt. Si ergo te ꝓpte rea credo innocētem: q; nō exiēs ad sacrilegos: alibi ostēdisti innocētiā tuā: vt illi q̄ te dānauerūt: dānationē mererent. Dignare acceptare cecilianū innocētē dānatū: q; noluit exire ad maiozes tuos: et sic seruabat cām suā ozbi terrarū: quō tu obseruasti cōcilio numidiaꝝ. Si innocētē te reddidit sedes bagatana: quāto poti⁹ illū sedes apostolica: Aut vis vt valeāt q̄ ꝑmo dānauerūt: Si valēt: ꝫ te valēt. Nā illi ꝓtra cecilianū nec valēt nec valebūt: tū q̄d cōtra te iudices: attēde. Jā hic audēt dicere: Sz nos qui postea dānauim⁹ maximianistas: pl'es eram⁹. Valeat ergo snīa vr̄a in fęlicianū: ⁊ valeat illoꝝ in cecilianū vbi bagaitanū ꝓsiliū fecerūt: ⁊ tā fęlicianū dānauerūt. Wō iniust⁹ est fęlician⁹: aut nocēs recipi⁹ est: aut innocēs dānat⁹ est. Si ergo nocētē recipis ꝑ pace donati: cede oīb⁹ gētib⁹ ꝑ pace christi. Si aūt p errorē vr̄m innocēs dānat⁹ est: errare potuerūt trecēti decē dānātes fęlicianū: ⁊ nō potuerūt errare septuaginta dānates cecilianū: Quid ergo dicitis: Cū audieritis vobis dici: ꝑus vos dānauerūt maximianistę: recurritis ⁊ dicitis: & nos plures eram⁹ qui dānauim⁹ maximianistas. Ad vtrūq; vobis dicto respōdet: q; ⁊ illi vr̄i ꝓzes dānauerūt cecilianū. Si ꝓzes valēt: cedāt ꝑmianistę ꝓsilio maximiani stārū. Si plures: cedāt donatistę ozbi terraꝝ: nihil esse arbitroz iusti⁹. Pauci sūt maximianistę: & ꝓzio-

res sūt. Reus reū nō facit: si ꝫ putas: quō dānatus dānare potuisti: qz et inter dānatores et ipse scriptꝰ est: nec seruauerūt illi locū cām dicēdi. Aliter aūt ce cilianꝰ. Seruatꝰ est illi locꝰ hois cām dicētis: sicut habet ipsa sentētia: qz nec in cōmunionē receptur⁹ ē nisi purgatꝰ. Iste aūt inuenīt hic a iudicibꝰ dānatꝰ: illic inter iudices dānās: Sz fuerit ista ꝗtas bagai tani cōsilij. Prorsus totū cōcedim⁹. Male te dānauerūt maximianistę: Male dānauerūt z illi priores vri cecilianū. Tu purgasti te apud bagai: purgauit se ille in trāsmarino iudicio. Consensit huic iudicio vniuersus orbis terrarū. Quid dicturꝰ es: Plures nos sumꝰ ꝗ maximianistę. Estote plures. De nūero ergo agam⁹. Videte ꝙntū interfit. Absentē te dānauerūt maximianistę: cum ad eos exire noluisses. Hoc quidē sile: sic z illi dānauerūt absentē cecilianū: cū factionē eoꝝ deuitasset: ꝙ tu rursus in absentes il los fecisti dici sentētias in cōcilio bagaitano. At vo cecilianꝰ ꝓsentis aduersario ꝓsente purgatꝰ est. Deinde alia magna differētia. Judices numidas apō ꝗs te purgares: tuipē audisti: tu ꝓstituisti: maximianistę illos nō petierūt. Apud eos aūt a ceciliano donatus victꝰ est: ꝗs ps donati iudices postulauerat. Rūdēt tibi mō maximianistę z iure dicūt: Mos pri mo venit⁹ ad te de ꝓuincia tua: de dioceſi ad te p tinēte epi: z voluit⁹ audire cām tuā: Cōtempſisti nos: nō ad nos existi. Si timuisti nr̄m iudiciū: vel simul iudices eligerem⁹: non ires ad quos tu velles. Quātū interſit videte. Tūc aūt ipſi donatistę litteris suis imperatorē petierūt: vt decerneret iudices. Impꝛobauerūt eos apud ꝗs victi sūt: ꝗs anteꝙ vin cerent: postulauerūt: dati sūt alij ad eoꝝ petitū: et ibi victi sūt. Appellauerūt ad impatorem: z ibi victi sūt. Semel victꝰ est absens maximianista et tacet: et ter victꝰ ꝓsens donatista nō tacet: Sed de numero dicis cū maximianistis: vt dixi: faueo tibi: Trecēti decē: plures sūt ꝙ cētū: vel ꝗt fuerūt ꝙ dānauerūt a ꝓte maximiani ꝓmianū: Milia eꝝ ꝓ orbē terraꝝ ꝙ dānauerūt a ꝓte ceciliani donatū. Nihil pōderis apud te habere putas: sed victorꝰ es mihi: Munꝙd donatistas milia eꝝ orbē dānauerūt de toto orbe terrarū: Optime nō dānarunt: Quare nō dānarunt: Quia iudicio nō interfuerūt: si iudicio nō interfuerūt: ꝓterea nō dānauerūt: qz cām illā penit⁹ nescierūt. Ab innocētibꝰ ꝙre te sepasti: Venit huc ad te de orbe terrarū baptizatꝰ quē vis rebaptizare: Et te ia letale mysteriū exercētē: z volētem iterare qō semel dat z si amittit: audit cū magna voce z gemitu z dicit tibi: Quid est qō vis facere: rebaptisare me: Ait nescio ꝗs mesopotamenꝰ: nescio ꝗs syrꝰ: nescio ꝗs pōtic⁹ vel lōgi ꝓstitutꝰ. Rūdes: qz nō hēs baptismū. Dic ille: Quare: Lege epl̄as pauli apl̄i ad me datas: Venit nescio ꝗs de galatia: de pōto: Venit nescio ꝗs de philadelphia: ad ꝙs ecclesias iohānes scpſit. Venit a colossis: venit a philippis: a thessalonica: z dicit: Ego nō habeo baptismū: ad quē scpſit apl̄s: ꝓ quē tu habes: Audes legere epl̄am meam: qui detestaris pacē meam.

Apoc. 1. Col. 1.

A ¶ Sermo tertiꝰ de tertia ꝓte eiusdē psalmi.

Pars nouissima psalmi huius indiscussa vobiscū et itractata remāserat. Proinde sicut video nō ꝙdē ꝑfin dispositionē nr̄am: sed tū nō ꝓter dispositionē suam: ad reddēdū debitū: nos dñs reuocauit. Intēti ergo estote fratres: vt si possumus deo adiuuāte: vel mō soluam⁹ qō nos debere cognoscim⁹. Quis est ꝙ dicit qō mō cātauimus:

¶ †Juuenis fui †z senui: z nō vidi iustū derelictū: nec semē eiꝰ ꝙrēs panē. Sic ꝙsi vnus hō loquit. Qz multū tps est ętas vnius hois: Et ꝙd magnū est: vt hō positꝰ in vna aliq̄ ꝓte terrarū ꝓ totā vitā suā tā breuē: ꝙ hūana vita breuis est: ꝙuis ad senectutē a iuuētute puenerit: nō viderit iustū derelictū: nec semē eiꝰ ꝙrēs panē: Mō est mirādū. Potuit enī fieri: vt ante vitā ipsiꝰ fuisset aliqs iustus ꝙrēs panē: potuit fieri vt in alia ꝓte terraꝝ nō vbi ipe esset. Deinde aliō qō mouet: audite: Ecce vnusqsq̄ in vobis ꝙ forte iā senuit: respiciēs cursus ętatis suę iā pactos sibi: vbi cogitatiōe ꝛsatus fuerit i his ꝗs nouit: forte nō ei occurrit iustꝰ ꝙrēs panē: aut filiꝰ iusti ꝙrēs panē: si tā respicit ad scpturas diuinas: z inuenit ꝙgustatū abrahā iustū: et famē passū i regiōe sua: mutasse aliā regionē. Jnuenit z filiū ipsiꝰ isaac eiusdē famis causa in alias isse regiōes ꝙrentē panem. Et quō erit verū Munꝙ vidi iustū derelictū: nec semen eiꝰ ꝙrēs panē: Et si verū ꝙ inuenit in spacio vitę suę: aliter tū inuenit in lectiōe diuina: ꝙ fideliora ē ꝙ vita hominū. Quid ꝙ faciam⁹: Adiuuēt nos pia studia vra: vt ispiciam⁹ i his ꝛsib⁹ psalmi volūtatē dei: ꝙd nos intelligere velit. Metus est enī ne vnusqsq̄ infirm⁹: nō capiēs spūaliter intelligere scripturas: eat i exēpla hūana: videatq̄ aliqn̄ bonos suos dei esse i necessitate aliq̄ z inopia ꝙrēdi panes: maxime z paulū apl̄m cogitet ꝙ dicit: Jn fame z siti: in frigore z nuditate: z scādalizet apud seipsum dicēs: Certe verū ē qō cātaui: certe verū est qō in ecclesia stās tā deuota voce ꝓsonui: Munꝙ vidi iustū derelictū: nec semē eiꝰ ꝙrēs panē: Fallūt nos scpturę: dicat apud se z dissoluant oia ei⁹ mēbra ab ope bono: quib⁹ mēbris intrinsec⁹: qō est grauis: z in interiore hoie resolutis: iam desistat ab ope bono z dicat sibi: Ut ꝙd bñ operor: Ut ꝙd panē meū frāgo esuriēti: et nudū vestio: z sine tecto induco in domū meā: attendēs ad id qō scptū est: Munꝙ vidi iustū derelictū: nec semē eiꝰ ꝙrēs panē: cū videā tot hoies bñ viuētes: plerūꝙ fame laborātes: Sed si forte erro ego: vt tā illū ꝙ bñ viuit: ꝙ illū ꝙ male viuit: putē bene viuere: z aliter illū nouit dē: id est iniquū eē: quē ego iustū puto: Quid facio de abrahā quē iustū ipsa scptura cōmēdat: Quid facio de ipso apl̄o paulo ꝙ dicit: Jmitatores mei estote: sicut z ego christi: An vt etiā ego sim in malis ꝙlia ille ptulit: i fame z siti: i frigore z nuditate: Ita cogitātē: z vt dixi dissolutis mēbris oibus interioribꝰ a facultate operis boni: possum⁹ ne fratres tanꝙ palyticū tollere: z aperire tectū scpturę huⁱ: z eū ſbmittere ad dñm: Videtis enī qz obscurū est. Porro si obscurū ē: tectū ē: z paralyticū animo quēdā intueor: z ꝗ tectū video: z ſ hoc tecto video: z christū latere agnosco. Facilā ꝙntū possum qō laudatū ē in illis: ꝙ apto tecto ad christū palyticū ſbmiserūt: vt diceret illi: Cōstās esto fili: remissa sūt enī tibi pcta tua. Sic enī fecit interiorē hoiem saluū a palysi: remittēdo pcta sua: z ꝓstringēdo fidē. Sz erāt ibi hoies: ꝙ nō habebāt oculos ad videndū interiorē palyticū iā esse sanatū: et medicū curātē putauerūt blasphemātē. Quis est ꝗ iunt: ꝙ pcta dimittit: Blasphemat iste, Quis pōt dimit-

1 Reg. 17. B

2. Cor. 11.

Matth. 25.

1. Cor. 4. 2. Cor. 11.

C Luc. 5.

Ibidem.

tere pctā: nisi solus de⁹: Et qz ille erat de⁹: talia co/
gitātes audiebat. Hoc ꝟbū de deo cogitabāt: ⁊ ve/
um p̄sentē nō videbāt. Fecit ergo ille medic⁹ aliq̄d:
et in cozpe paralytici: vt ⁊ illozū q̄ talia dixerūt: inte
riozē palysim sanaret. Fecit em̄ qđ videret: ⁊ vidit
qđ crederēt. Eia ergo quisq̄s es tā infirm⁹ ⁊ lāguēs
cozde: vt attendēs hūana exēpla: velis a bonis opi/
bus desistere: ⁊ palysi quadā interioze dissolut⁹ es:
Hūc ergo si possum⁹: apto isto tecto: submittamus
℣ ad deū. Dñs em̄ ipe in cozpe suo qđ est ecclesia: iu/
nioz fuit p̄mis tpib⁹: ⁊ ecce iā senuit. Nostis: ⁊ agno
scitis: ⁊ intelligitis: qz in ℟ positi estis: ⁊ ita credidi/
Col.j. stis: qz caput nr̄m christ⁹ est: cozp⁹ capitis illi⁹ nos
sum⁹. Nunqđ soli nos: ⁊ nō etiā illi q̄ fuerūt añ nos:
Oēs qui ab initio ſeculi fuerunt iusti: caput christū
habēt. Illū em̄ vētuz esse crediderūt: quem nos ve
5.sen.dis.25.c.1 nisse iā credim⁹: et in ei⁹ fide ⁊ ipi sanati sunt in cui⁹
et nos: vt esset ⁊ ipe toti⁹ caput cuitatis hierl'm: oi/
bus cōnumeratis fidelib⁹: ab initio vsq̄ in finē: ad/
iūctis etiā legionib⁹ ⁊ exercitib⁹ angelozū: vt fiat il/
la vna ciuitas sub vno rege: ⁊ vna q̄dā p̄uincia sub
vno impatoze: felix in ppetua pace ⁊ salute: laudās
Col.j. deū sine fine: btā sine fine. Cozp⁹ aūt christi qđ est
eccl'ia: tanq̄ vn⁹ quidā hō p̄mo iunioz fuit: ⁊ ecce iā
in fine ſeculi est in senecta pingui: qm̄ de illa dictū ē:
Ps.91. Adhuc multiplicabit in senecta pingui: multiplica/
ta est sup oēs gētes: ⁊ ipi⁹ vox ē attēdētis quasi vni
us homis p̄mā ętatē suā: ⁊ istā nouissimā respicien/
tis p oīa: qz oēs ętates notas hz p scripturas: et ait
exultās ⁊ monēs: Junioz fui p̄mis tpib⁹ ſeculi: ⁊ ec/
ce senex sum: etiā nouissimis tpib⁹ ſeculi: ⁊ nunq̄ vi
di iustū derelictū: nec semē ei⁹ q̄rēs panē. Agnoui/
Luc.j.5. mus hoiem iuniozē ⁊ senē: ⁊ tanq̄ apto tecto pueni
℣ mus ad christū. Sz q̄s est iust⁹: qui nō est visus de/
relictus: nec semē eius q̄rens panē: Si itelligis pa/
nem: intelligis illū. Panis est em̄ verbū dei: qđ nū/
q̄ ab oze iusti discedit. Hā ⁊ in capite suo iustus iste
Matth.4. temptat⁹: hoc respōdit. Nñ em̄ ipi dño esurienti: et
Deut.8. famē patiēti diabol⁹ ait: Dic lapidib⁹ istis vt panes
fiāt: Rndit: Nō in solo pane viuit hō: ſ in oī ver/
bo dei. Deinde fratres mei attēdite: qñ faciet iustus
volūtatē dei: Semp em̄ facit: ⁊ p̄m volūtatē ei⁹ vi/
uit. Volūtas dei de cozde ei⁹ nō recedit: qz volūtas
Ps.j. dei: ipa est lex dei. Et qđ dictū est de tali: Et in lege
ei⁹ meditabit die ac nocte. Panē istū mādūcas vna
boza ⁊ dimittis: panē illū ꝟbi: die ac nocte. Nñ em̄
audis aut qñ legis: manducas: qñ inde cogitas: ru/
Lenit.11. minas: vt sis aīal mundū: nō immūdū. Qđ signifi/
Prouer.e.j. cat etiā sapiētia p salomonē dicēs: Thesaurus desi
derabilis: requiescit in oze sapiētis: vir aūt stult⁹ glu
tit illū. Quid em̄ glutit: Ut non in illo appareat qđ
vozauit: oblit⁹ est qđ audiuit. Qui aūt nō est oblit⁹:
cogitat: ⁊ cogitādo ruminat: ruminādo delectatur.
Vñ dicit: Cogitatio sctā seruabit te. Et ecce si fuat
te in ruminatiōe panis hui⁹ sctā cogitatio: nunq̄ vi
℣ disti iustū derelictū: nec semē ei⁹ q̄rēs panē. ¶ To/
Al. †cōmodat. ta die miserebit⁊ †fenerat. Fenerator qđ ē: Lati
ne dicit: ⁊ qui dat mutuū: ⁊ qui accipit. Plani⁹ hoc
aūt dicit: si dicam⁹ fenerat. Quid ad nos qđ grāma
tici velint: Veli⁹ em̄ in barbarissimo nr̄o vos intelli
gitis: q̄ in nr̄a disertitudine vos deserti eritis. Er/
go iustus iste tota die miserebit ⁊ fenerat: Sz nō gau
deant feneratores. Jnuenim⁹ em̄ quendā fenerato/
rem: sicut inuenim⁹ quendā panē: vt vbiq̄ apto te/
cto pueniamus ad christū. Volo sitis feneratores:
et ideo nolo: qz deus nō vult. Hā si ego nolo: ⁊ de⁹
vult: agite. Si aūt de⁹ nō vult: etiā si ego velle: ma/
lo suo ageret qui ageret. Vñ apparet deū hoc nolle:
Ps.14. Dictū est alio loco: Qui pecuniā suam nō dedit ad
vsurā. Et q̄ detestabile sit: ⁊ q̄ odiosum: q̄ execran
dū: puto qz ⁊ ipi feneratores nouerūt. Rursus aūt
egoipse: immo de⁹ noster: qui te ꝓhibet esse fenera
tozem: iubet te esse feneratorē: et dicit tibi: Fenera
deo: Si feneras homini: habes spem: Et si feneras
deo: spem nō habebis. Si feneraueris hoi: id ē mu 14.q.3.
tuā pecuniā tuā dederis: a quo aliq̄d plus q̄ dedi/ ueris. c.
sti expectes accipe: nō pecuniā solā: ſ aliq̄d plus q̄ 3.sent.
dedisti: siue illud triticū sit: siue vinū: siue oleū: siue quarum
qōlibet aliud: si plus q̄ dedisti expectas accipe: fene
rator es: ⁊ ī hoc improbādus nō laudād⁹. Quid er
go inquis facio: vt sim vtilis fenerator: Attende qđ
facit fenerator. Minus vult dare certe: ⁊ plus acci/
pe: Hoc fac ⁊ tu: Da modica: accipe magna. Vide
q̄ late crescat fen⁹ tuū. Da tpalia: accipe ętterna: da
terrā: accipe cęlū. Et cui dabo forte dicis: Ipe dñs
ꝓcedit quem feneres: qui tibi iubebat ne fenerator Prouerb.
sis. Audi scripturā: quō feneres dñm: Fenerat in/
quit dñm qui miserek paupis. Nō em̄ eget a te dñs:
sed habes aliū qui a te egeat: Illi porrigis: ille acci/
pit. Nō em̄ habet paup qđ tibi retribuat: et tū ipse
vult retribuere: ⁊ nō inuenit quid: sola in illo rema/
net beniuolētia ozādi ꝓ te. Cū aūt paup ozat ꝓ te:
tāq̄ deo dicit: Dñe mutuū accepi: ī fide suscipe me.
Proinde ⁊ si non tenes pauperē redditorē: idoneū
tenes fideiussorē. Ecce de⁹ tibi de scriptura sua dic/
Da: secur⁹ esto: ego reddā. Quō solēt dicere fideiu/
sores: Quid dicam: Ego reddo: ego accipio: mihi
das. Putam⁹ ne ⁊ hoc dicit de⁹: ego accipio: mihi Matth.25.
das: Plane si de⁹ christus qđ nō dubitat: ipe dixit:
Esuriui ⁊ dedistis mihi manducare. Et cum illi di/ Ibidem.
cerēt: Nñ te vidimus esurientē: vt ostēderet se pau/
perū fideiussorē: oīm mēbrozū suoz sponsorē: qz il/
le caput: illi mēbra: Et cū accipiūt mēbra: caput ac/
cipit: cū vni inquit ex his minimis meis fecistis: mi/
hi fecistis. Eia quare fenerator: vide quid vendisti: vi
de qđ acceptur⁹ es. Si dedisses paucā pecuniā: ⁊ il
le cui dederas: p parua pecunia tua: daret tibi ma/
gnā villā: incōparabiliter amplius valentē: q̄z tu pe
cuniam dederas: quātas gratias ageres: quāta lęti Matth.25.
cia tollereris: Audi quā possessionē det quē fenera/
sti: Venite bñdicti patris mei ꝓcipite: Quid? Qđ
dedistis: Absit. Terrena dedistis: q̄ si nō dedisset ī
terra putresceret. Quid em̄ inde factur⁹ esses si nō
dedisses: Quod piturū erat in terra: seruatū est i cę
lo. Ergo qđ seruatū est: hoc accepturi sumus. Ser/
uatū est meritū: fact⁹ est thesaur⁹ tuus: meritū tuū.
Hā vide quid sis acceptur⁹: Percipite regnum qđ
vobis paratū est ab initio mūdi. Cōtra: Illi qui fe/
nerare noluerūt: quid audiēt: Jte in ignē ętternum
qui parat⁹ est diabolo ⁊ angelis eius. Et quid voca
tur regnū qđ accipim⁹: Attēdite sequētia: Jsti ibūt
in cōbustionē ętternā: iusti aūt in vitā ętternam. Ad ℟
ambite: hoc emite: ad hoc fenerate: habeat christum
in cęlo sedentē: in terra petentē: inuenim⁹ quō fene/
ret: Justus: tota die miserek ⁊ fenerat. Et semen
†eius in benedictione erit. Et hic nō occurrat Ar. tibi

carnalis cogitatio. Videm⁹ multos filios iustorum fame morientes: quō ergo semē eius in benedictione erit? Semē ei⁹ reliquię ei⁹: vnde hic seminat ꝛ post ea metet. Vnde apls dicit: Bonū aūt facientes nō deficiam⁹: tpe enī suo metem⁹ infatigabiles. Itaq; dū tps habem⁹ ait: operemur bonū ad oēs. Hoc ē semen tuū: qđ erit in benedictione. Terrę cōmittis: et tanto ampli⁹ colligis: christo cōmittis ꝛ pdes? Vnde ipm semē expressius nominatū ab apło cū de elemosynis diceret: hoc enī ait: Qui parce seminat: parce ꝛ metet: ꝛ qui seminat in benedictiōe: de bñdictionibꝰ ꝛ metet. Sz laboras forte cū seminas: ꝛ doles cū misereris: qz miseros vides. Heli⁹ enī aliqñ non habebim⁹ qđ⁹ ista demus: Cū oēs in corruptiōem cōmutabūt: null⁹ esuriet cui porrigas panē: null⁹ sitiet cui des potū: Null⁹ nud⁹ erit quē vestias: null⁹ pegrin⁹ quē suscipias. Hic aūt inter erūnas: tēptationes: dolores: gemitus: mittim⁹ semen. Sed respice ad psalmū aliū: Euntes ibāt ꝛ flebāt: mittētes semina sua. Attende qz semē eius in bñdictione erit. Venientes aūt venient cū exultatiōe: portātes manipulos suos. Vide ergo quid sequit: ꝛ noli eē piger. Declina a malo: ꝛ fac bonū. Noli tibi putare sufficere si nō expoliasti vestitum. Nō expoliādo enī vestitū: declinasti a malo: sed noli arescere ꝛ steriles esse: sic noli spoliare vestitū: vt vestias nudum. Hoc est enī declinare a malo et facere bonū. Et qđ inde habebo: dictur⁹ es? Jā tibi cōmēdauit ille quē fęneras: quid tibi dabit? Vitā ętērnā dabit tibi: da illi secur⁹. Audi ꝛ id qđ sequit: Declina a malo ꝛ fac bonū. ¶ Et inhabita in sęculū †sęculoꝝ. Et noli putare cū das q̄ nemo te videat: aut qz deserit te de⁹: qñ forte dederis paupi: ꝛ cōsecutū fuerit aliquod damnū: aut aliqua tristicia rei amissę: ꝛ dicas tibi: Quid ꝓfuit bona me fecisse opera? Puto non amat de⁹ homies q̄ bñ faciunt. Vñ ista vra fit murmuratio: vñ iste strepitus: nisi qz abūdāt istę voces? Vnusq̄sq; mō cognoscet has voces: aut in ore suo: aut in ore vicini sui: aut in ore amici sui. Deleat illas deus: ꝛ extirpet spinas de agro suo: plātet frugē bonā: ꝛ arborē fructiferā. Quid enī cōtristat⁹ es o hō: qz dedisti paupi: ꝛ alia pdidisti? Nōne vides qz pdidisti qđ nō dedisti? Quare nō respicis ad deū tuū? Vbi est fides? Quare sic dormit? Excita illā in corde tuo. Attende quid tibi dixerit ipse dñs: qñ te ad bmōi bona opa exhortabat: Facite vobis sacculos qui nō veterescētes: thesaur⁹ nō deficientē in cęlis: quo fur nō accedit. Hoc ergo cōmemora qñ plangis in dāno. Quid ploras stulte prauī cordis? aut nō sani cordis? Quare pdidisti: nisi qz mihi nō cōmodasti? Quare pdidisti? Quis tibi abstulit? Rūdebis: fur. Nōne hoc te p̄monuerā: ne ibi poneres q̄ fur possit accedere? Si ergo dolet q̄ pdidit: hoc doleat qz nō ibi posuit vnde pire non potuit. ¶ †Qñ dñs amat iudiciū: ꝛ nō derelinquet sctōs suos. Qñ patiunt labores sācti: nolite putare qz nō iudicat de⁹: aut puerse iudicat. Qui te monet vt iuste iudices: ipe puerse iudicatur⁹ est? Amat ille iudiciū: ꝛ nō derelinquet sanctos suos. Sz quō? Sic abscondita est apud illū vita sanctor⁹: vt qui mō laborāt in terra: quasi tempe hyemis arbores nō habētes fructū ꝛ folia: illo apparēte tanq̄ nouo sole exorto: illō qđ in radice viuebat: in fructib⁹ appareat. Amat ergo ille iudiciū: ꝛ nō derelinquet sanctos suos: sed laborat sctūs in fame: nō illū derelinquet de⁹: flagellat aūt omnē filiū quē recipit. Contēnis illū qñ flagellat: expauescis qñ ditat. Vnde enī flagellatur? Pressuris tpalibus. Qñ ditabit? Qñ audiet: Veni te bñdicti patris mei: pcipite regnū qđ vobis paratū est ab initio mūdi. Noli ergo piger esse flagellari: vt sis inter eos qui merent recipi. Vsq̄adeo ille amat iudiciū: vt non derelinquat sctōs suos: ꝙs flagellat ad tps. Et qñ flagellat oēm filiū quē recipit: nec vnico pepcit in quo delictū nō inuenit: Qñ dominus amat iudiciū: ꝛ nō derelinquet sanctos suos. Quia ergo nō derelinquet eos: forte hoc eis dabit qđ hic amas: multos annos viuere: senescere. Non attēdis: qz si senectutē optas: venire hāc optas: de qua cū venerit cōqueraris. Nō tibi ergo dicat aia: vel mala: vel infirma: vel paruula: quō verū est: dominus amat iudiciū: ꝛ nō dereliquet sanctos suos? Reuera nō derelinquet: vt tres pueros in camino laudātes: nō eos tetigit ignis. Nunqđ sancti ei⁹ ina chabei nō erāt: qui in ignib⁹ defecerūt carne: nō fide? Sed hoc inq̄t maiorē ḡstionē habet: qz cū fide illi nō defecerit: ille illos dereliquerit. Audi qđ sequitur. ¶ In ętērnū ꝛseruabunt. Tu paucos annos eis optabas: quos eis si daret dñs: nō derelinq̄ret sctōs suos. Visibilit nō dereliq̄t tres pueros: occulte nō dereliq̄t machabeos. Illis etiā dedit vitam tpalē ad ꝓfundēdos infideles: illos aūt occulte coronauit ad iudicādā impietatē psecutoris. Nec illos tū: nec illos dereliquit: qz nō derelinq̄t sanctos suos. Et nihil magnū acceperūt tres pueri: si nō in ętērnū ꝛseruarent: In ętērnū cōseruabunt. ¶ Iniusti aūt punient: ꝛ semen impioꝝ peribit. Quō semē illi⁹ in bñdictione erit: sic semē impiorū peribit. Semē enī impioꝝ: opa impioꝝ. Nā inuenimus rursum filiū impij florere in sęculo: ꝛ aliqñ fieri iustū: ꝛ florere in christo. Vide ergo quō accipias: vt tectū apias: ꝛ ad christū pueniās. Noli carnalit: nā deciperis de semine ipiorū. Oia opa impioꝝ peribūt: fructū nō habebūt: Ad tps enī aliquid valēt: postea quęrēt ꝛ nō inueniēt qđ opati sūt. Nā pdētium qđ opati sūt: vox erit illa: Quid nobis ꝓfuit superbia: aut quid diuitiaꝝ iactatio cōtulit nob? Trā sierūt oñia illa tanq̄ vmbra. Ergo semē impiorum peribit. ¶ Justi †hereditate possidebūt terrā. Rursus auaricia nō surrepat: nec tibi aliquā villam magnā ꝓmittat: nec qđ hic iuberis cōtemnere: ibi speres. Terra est ḡdā illa viuoꝝ: regnū sanctorum. Vñ dicit: Spes mea es tu: portio mea ī terra viuorū. Nā ꝛ si vita tua illa est: intellige qualē terrā acceptur⁹ sis. Illa est terra viuentiū: hęc est aūt terra morientiū: receptura mortuos ꝙs nutriuit viuos. Qualis ergo illa terra: talis ꝛ ipa vita. Si ętērna vita: ętērna terra. Et quō ętērna terra? Et inhabitabūt in sęculū sęculi sup eā. Alia ergo terra erit vbi inhabitabim⁹ in sęculū sęculi. Nā de ista dictū est: Cęlū ꝛ terra trāsibūt. ¶ Os iusti meditabit †sapiētiā. Ecce est ille panis: videte q̄ libēter māducet iustus iste: quō verset in ore suo sapiētiā. ¶ Et lingua eius loquet iudiciū. Lex dei eius in corde ipsi⁹. Ne forte putares eū in ore habere qđ in corde nō habet: ne forte cōputares eū cū illis de q̄bus dictū est: Popul⁹ hic labīs me honorat: corde aūt eorum longe est a me: frustra aūt colunt me: docentes doctrinas et mandata hominum. Et ideo ait: Lex dei eius in corde ipsi⁹. Nō ait: in ore: sed in corde. Et ideo nō supplantabunt gressus eius. Quia nō supplantabunt gressus eius? Quia lex dei eius in corde ipsi⁹. Nō supplantabunt gressus eius: quia nō ibunt in via peccatorum. Nō supplantabunt gressus eius: quia nō ibunt in via iniquorum. Nō supplantabunt gressus eius: quia nō ibunt in via impioꝝ. Nō supplantabunt gressus eius: quia nō ibunt in via scandalorum. Nō supplantabunt gressus eius: quia nō ibunt in via errantium. Nō supplantabunt gressus eius: quia nō ibunt in via ignorantium. Nō supplantabunt gressus eius: quia nō ibunt in via desperantium. Nō supplantabunt gressus eius: quia nō ibunt in via blasphemantium. Nō supplantabunt gressus eius: quia nō ibunt in via fornicantium. Nō supplantabunt gressus eius: quia nō ibunt in via adulterantium. Nō supplantabunt gressus eius: quia nō ibunt in via homicidarum. Nō supplantabunt gressus eius: quia nō ibunt in via auarorum. Nō supplantabunt gressus eius: quia nō ibunt in via rapientium. Nō supplantabunt gressus eius: quia nō ibunt in via periuriorum. Nō supplantabunt gressus eius: quia nō ibunt in via falsorum testium. Nō supplantabunt gressus eius: quia nō ibunt in via falsorum accusatorum. Nō supplantabunt gressus eius: quia nō ibunt in via falsorum iudicum. Nō supplantabunt gressus eius: quia nō ibunt in via falsorum ꝓphetarum. Nō supplantabunt gressus eius: quia nō ibunt in via falsorum sacerdot

Matth.15. nozat: coz aũt eoz lõge est a me. Et lingua eĩ⁹ lquet iudiciũ: lex dei eĩ⁹ in cozde ipius. Et quid illi ꝓdest:
¶ Et nõ supplantabũtur gressus eĩ⁹. Liberat a laqueo verbũ dei in cozde. liberat a via ꝓaua verbũ dei in cozde. liberat a lapsu verbũ dei i cozde. Tecũ est cui⁹ verbũ a te nõ recedit. Cozde autẽ ꝙd mali patiẽ quẽ custodit de⁹: Custodẽ ponis in vinea: ꝛ cõtra fures secur⁹ es: ꝛ põt dormire custos ille: ꝛ ipe cadere: ꝛ furem admittere. Nõ aũt dormit neq; dormitabit qui custodit israel. Lex dei eius in cozde ipius: ꝛ nõ supplãtabunt gressus eĩ⁹. Viuat ergo secur⁹: ꝛ inter malos viuat secur⁹: ꝛ inter impios viuat secur⁹. Quid eĩm mali iusto põt impi⁹ facere: Ecce vide ꝙd sequit.
Ps.120. ¶ Cõsiderat pctõr iustũ: ꝛ quẽrit mortificare eũ. Dicit eĩm q̃ i libro Sapiẽtię dicere ꝑdictũ est: Grauis est nobis etiã ad videndũ: qm̃ dissimilis est alijs vita ipi⁹. Quẽrit ergo mortificare: quẽ dñs custodit: qui cum illo habitat: qui de oze ipius: qui de cozde nõ recedit: Dimittit eũ: Vbi est q̃ supius dictũ est: Et nõ derelinq̃t sanctos suos: Ergo cõsiderat pctõr iustũ: et quẽrit
Sap.2. mortificare eũ. ¶ Dñs aũt nõ derelinquet eũ in manib⁹ eius. Quare ergo derelicꝙt martyres in manib⁹ impioz: Quare fecerũt illis quęcũq; voluerũt: Alios gladio pcusserũt: alios crucifixerunt: alios bestijs tradiderũt: alios ignib⁹ cremauerunt: alios in catena ducẽtes: tabe diuturna cõfecerunt. Certe nõ derelinquet dñs sctõs suos. Dñs aũt non derelinquet eũ in manib⁹ eius. Postremo ipm filiũ suũ: quare dimisit in manib⁹ iudęoz: Et hic tectũ
Luc.5. aperi: si vis oĩm interioze mẽbzo cõstringi: queni ad dñm: audi quid dicat alia scriptura: dñm q̃uidens
Job.9. passurũ ab impijs: Quid ait: Terra tradita ẽ in manibus impij. Quid est: terra tradita est in manibus impij: Caro tradita est in manus psequẽtiũ. Non ibi aũt dimisit iustũ suũ deus: de carne capta educit aĩam inuictã. Dimitteret deus iustũ suũ in manibus impij: si illũ fecisset ꝓsentire impio. Contra q̃
Ps.139. malũ ozat in alio psalmo: ꝛ dicit: Ne tradas me dñe a desiderio meo pctõzi. Opus est vt a desiderio tuo nõ tradaris pctõzi: ne cũ desideras vitã q̃sentẽ: irruas in illã: ꝛ pdas ęternã. A quo desiderio nõ debet
Hiere.17. tradi pctõzi: Ab illo de quo itẽ dicit: Et diẽ homis nõ cõcupiui: tu scis. Qui eĩm desiderat ꝛ cõcupiscit diẽ homis: qũ illi minar⁹ fuerit aduersarius: q̃ tollat illi diẽ hũanũ: qz occidet eũ: ꝛ pdet bãcvitã: Qui nõ sperat aliã vitã deficit: ꝛ ꝓsentit inimico: Qui au-
Matth.10. tẽ audit dñm dicẽtẽ: Nolite timere eos q̃ cozp⁹ occi-
Job.9. dũt: aĩam aũt nõ pũt occidere: Et si tradat terra i manus impij: capta terra spũs euadit: spũ euadente: ꝛ terra resurget. Spũs mutabitur ad dñm: terra mutabit i cęlũ. Nõ eĩm aliq̃d de ipa terra perit quę
Ibidem. ad tps tradit in manus impij: Capilli capitis vestri numerati sũt. Ergo ẽ securitas: ꝟ si intus sit de⁹. Si aũt expellat diabol⁹: admittit de⁹. Dñs aũt nõ derelinquet eũ in manib⁹ eius.
¶ Nec dãnabit eũ cũ iudicabit illi. Habẽt aliqua exẽplaria: Et cũ iudicabit eũ: iudicabit illi. Illi aũt dictũ est: cũ iudiciũ fit de illo. Possum⁹ eĩm sic loq̃ vt dicam⁹ hoi illi: Judica mihi: id est audi cãm meã. Cũ ergo cęperit
2.Cor.5. audire causam iusti sui de⁹: qm̃ oportet oẽs exhiberi ante tribunal christi ꝛ stare: vt illic recipiat vnusquisq; q̃ p corpus gessit: siue bonũ: siue malũ. Aũ ergo ventũ fuerit ad illud iudiciũ: nõ eũ dãnabit: et si ad tps videat dãnari ab hoĩe. Et si dixit sentẽtiã ꝓcõsul in cypzianũ: alia est sella terrena: aliud tribunal cęloz. Ab inferioze accepit sentẽtiã: a supioze coronã. Nec dãnabit eũ cũ iudicabit illi. Sz qũ erit: Noli mõ putare: tps laboris est: tps seminis ẽ: tps frigoris est. Et si inter vẽtos: ꝛ si inter pluuias: semina: noli esse piger. Ęstas veniet q̃ te lętificet: i qua te gaudeas seminasse. Quid ergo facio mõ: ¶ Expecta dñm. Et cũ expecto quid ago: ¶ Et custodi †vias eius. Et si custodiero ꝙd accipio: ¶ Et exaltabit te vt hereditate †possideas terram. Quã terrã: Iterũ ne aliq̃ villa occurrat animo: illa de qua dicit: Venite bñdicti patris mei: ꝓcipite regnũ q̃ vobis paratũ est ab initio mũdi. Quid de illis q̃ nos angustiauerũt: inter ꝙs gemuim⁹: quozũ scãdala tolerauim⁹: ꝓ quib⁹ sęuiẽtib⁹ frustra ozauimus: Quid de illis erit: Sequit. ¶ Cũ †pereunt pctõres videbis. Et cũ de ꝓximo videbis: tu ert ad dexterã: ille ad sinistrã. Hoc aũt ad fidei oculos ptinet. Quos fidei oculos q̃ nõ habẽt: delectãt fęlicitate impioz: ꝛ putãt se sine causa esse iustos: quia vidẽt hic flozere impios. Qui aũt habet oculũ illũ fidei: ꝙd dicit: ¶ Vidi impiũ †superexaltari: et eleuari sup cedros libani. Et puta qz superexaltat⁹ est: puta qz eleuat⁹ est. Quid sequit: ¶ Et trãsiui et ecce nõ erat: ꝛ q̃siui eũ ꝛ nõ est inuẽt⁹ loc⁹ eius. Quare nõ erat: ꝛ nõ est inuẽt⁹ loc⁹ ei⁹: Qz trãsisti. Si aũt adhuc carnaliter cogitas: ꝛ ista terrena fęlicitas vera fęlicitas tibi videt: nõdũ transisti. Aut ęqualis illi es: aut ifra es: Profice ꝛ trãsi: et cũ ꝓficiendo trãsieris: attẽdis eũ fide. Vides nouissima ipius: ꝛ dices tibi: Ecce nõ est iste qui sic tumuerat: quõ si trãsires iuxta fumũ. Mã ꝛ hoc dictũ est in isto psalmo supius: Deficiẽtes velut fum⁹ deficiẽt. Erigit in altũ fumus: ꝛ i globũ tumidũ pgit: Quãto magꝛ attollit: tãto ampli⁹ itumescit. Sz cũ trãsieris attẽde post te. Post te eĩm fum⁹: si ẽ ante te de⁹. Noli posterioza ex desiderio attẽdere: sicut attendit vxoz loth: ꝛ remãsit in via: ꝟ respice ex despe ctu: ꝛ videbis impiũ nusq̃ esse: et q̃res locum eius. Quis est loc⁹ eius: Quo nũc bz ptãtẽ: habet diuitias: habet quẽdã ozdinẽ suũ in reb⁹ hũanis: vt multi ei obsequant: vt iubeat ꝛ audiat. Iste loc⁹ nõ erit: ꝟ trãsit: vt tu possis dicere: transiui: ꝛ ecce non erat. Quid est trãsiui: Profeci: queni ad spũalia: intraui in sanctuariũ dei: vt intendere in nouissima: et ecce nõ erat: ꝛ q̃siui eũ: ꝛ nõ est inuẽtus loc⁹ eius. ¶ Custodi innocẽtiã. Tene: quõ cũ auar⁹ esses: sacculũ tenebas. Quõ tenebas saccellũ ne tibi extorqueatur a fure: sic custodi innocentiã: ne tibi extorqueat a diabolo. Sit illa certũ patrimoniũ tuũ: de q̃ sunt diuites ꝛ paupes. Custodi innocẽtiã. Quid tibi prodest lucꝛ auri: ꝛ dãnũ innocẽtię: Custodi innocẽtiã.
Et vide †directionẽ. Habeto oculos directos: vt videas directionẽ: nõ prauos ꝙbus malos videt et distortos: vt distort⁹ tibi ꝛ prau⁹ videat de⁹: qz fauet impijs: ꝛ psequit fideles. Non vides q̃ tortũ videas: corrige oculos tuos: ꝛ vide directionẽ. Quã directionẽ: Noli ad ꝓsentia attẽdere. Et quid videbis: Qm̃ sũt reliquię hoi pacifico. Quid ẽ sunt reliquię: Cũ mortu⁹ fueris: nõ eris mortuus: hoc est sunt reliquię. Erit illi aliq̃d ꝛ post bãc vitã: ꝟ

Iob.ij. est illud semẽ qđ in benedictiõe erit. Vñ dñs: Quil credit in me: inquit: licet moziaĸ: viuet: Qm̃ sũt reli/quię homĩ pacifico. ¶ Iniusti aũt †dispersũt ĩ Al. †dispibunt similit. idipsum. Quid est in idipm̃: In sempiternũ: vel oẽs simul in vnũ. ¶ Reliquię ipioꝝ interibũt. Matth.5. Sũt aũt reliquię homĩ pacifico. Ergo q̃ nõ sũt pacifici: impij sunt. Beati enĩ pacifici: quia ipi filij dei vocabunt. ¶ Salus aũt iustoꝝ a dño: ꝛ ꝑte Al. fulgerabit. Al. tenet. Matth. 13. et. 3. ctoꝝ eoꝝ est in tpe tribulatiõis. ¶ Et adiuuabit eos dñs et †eruet eos: et †eximet eos a pctõrib⁹. Tolerẽt ergo mõ pctõres iusti: tolerẽt frumẽta zizania: toleret triticũ paleã: qz veniet tps separationis: ꝛ eximeĸ semẽ bonũ: ab eo qđ igni cõsumeĸ. Illud in bozreũ mittet: illud aũt in ęternã cõflationẽ: qz ideo simul fuerũt: ꝓmo iustus ꝛ iniust⁹: vt ille supplantaret: ille ꝓbareĸ: postea aũt ille dãnareĸ: ille cozonareĸ. Deo gratias fratres: reddidim⁹ debitũ in noĩe christi: sed nos charitas debitores sp tenet. Illa enĩ vna est: q̃ ꝛ si quotidie reddiĸ: sp debet. Multa dixim⁹ aduersus donatistas: multa vobis recitauim⁹: multas chartas: multã ꝑter canonũ scripturam illis cogẽtib⁹. Mã ꝛ si reꝓhẽderẽt nos 2.Cor.j2. hęc qz vobis talia legim⁹: nos reꝓhẽdamur cũ vos instruamini. Possum⁹ enĩ eis ꝛ in hac ꝑte sic respondere: Faĸ⁹ sum insipiẽs: vos me coegistis: Tamẽ fratres ante oĩa custodite hęreditatẽ nr̃am: de qua securi sum⁹: nos ĩ testamẽto patris nr̃i esse: nõ in alicuius charta friuola alicui⁹ homĩs: & in testamẽto patris nr̃i: Inde securi sum⁹: quia q̃ fecit testamentũ: viuit in ęternũ. Qui fecit testamẽtũ hęredi suo: ipse iudicauit de testamẽto suo. In reb⁹ hũanis ali⁹ ẽ testatoꝝ: ali⁹ iudex: & tñ qz tenet testamẽtũ: vincet apõ iudicẽ altęꝝ: nõ apud altęꝝ iudicẽ moꝛtuũ. Oẽ ergo Ro.5. secura est nr̃a victoria: cũ ille iudicauit q̃ testat⁹ ẽ: ꝛ si enĩ moꝛtu⁹ est christ⁹ ad tps: & iã viuit in ęternũ. Loquanĸ ergo aduersus nos q̃cq̃d volũt: nos diligam⁹ illos: ꝛ nolẽtes. Nouim⁹ enĩ fratres: nouim⁹ linguas eoꝝ. Propter qõ eis nõ irascamur: patiẽt ferte nobiscũ. Videt enĩ ĩ causa se nihil habere: ꝛ linguas cõuertũt in nos: ꝛ ĩcipiũt de nobis dicere ma- Ad Altum.1. la multa q̃ sciũt: multa q̃ nesciũt: Quę sciũt: pręterita nr̃a sũt: Fuim⁹ enĩ aliq̃n: sicut dicit apl's: stulti et increduli: ꝛ ad oĩe opus bonũ reꝓbi: in erroꝛe R uerso: desipiẽtes ꝛ insanientes fuim⁹: Nõ negam⁹. Et q̃ntũ ꝑteritũ nr̃m nõ negam⁹: tãto magis deũ q̃ nobis ignouit laudam⁹. Quid ergo hęretice dimittis cãm ꝛ is ad hoĩez: Quid enĩ ego sum: Quid sũ: Mũq̃d eccl'ia catholica ego sum: Mũq̃d hęreditas christi diffusa p gẽtes ego sum: Sufficit mihi vt in ea sim. Vitupas mala mea ꝑterita: quid magnum facis: Seueriοꝝ sum ego in malo meo q̃ tu: Oõ tu roꝝ tu⁹ fieret aliq̃n ꝑteritus. Ista sunt mala ꝑterita q̃ nouerũt: maxime in ista ciuitate. Hic enĩ male vixim⁹: qõ ego ꝓficeoꝝ: ꝛ q̃tũ gaudeo de gratia dei: tantũ de meis ꝑteritis timeo. Quid dicã: Dicã doleo: Dolerẽ si adhuc sic essem. Sz q̃d dicam: Gaudeo: Hęc ꝫ possum dicere. Vtinã enĩ nũq̃ fuissem: quicq̃d tñ fui in nomĩe christi: ꝑteritũ est. Oõ autẽ mõ reꝓhẽdũt: nõ noꝛũt. Sũt adhuc q̃ in me reꝓhẽdãt: & tñ multũ ẽ ad illos vt ꝫ nouerit. Multa enim ago in cogitatiõib⁹ meis: pugnãs aduersus malas suggestiões meas: ꝛ habẽs ꝓflictationẽ diuturnã: ꝛ ꝑpetuã vim cũ tẽptatiõib⁹ inimici sꝫuertere me volentis. Gemo ad deum in infirmitate mea: et noꝛuit quid parturit coꝛ meũ: ille q̃ nouit partũ meũ. Mihi aũt minimũ est: vt a vobis dijudicer: aut ab 1.Cor.4. humano die: ait apl's: & neq; ego meipm̃ iudico. Melius enĩ me ego noui q̃m illi: & meli⁹ de⁹ q̃m ego. Nõ ergo vob insultẽt de nobis: Nõ: faciat christ⁹. Dicũt enĩ: ꝛ qui sũt: et vñ sunt: Malos hic illos nouim⁹: vbi baptizati sunt: Si nos bene nouerũt: sciunt: qz ꝛ nauigauim⁹ aliquãdo: sciũt qz et pegrinati sumus: sciũt qz alij iuimus: ꝛ alij redimus. Nõ hic baptizati sum⁹: sed vbi baptizati sumus: ecclesia est nota vniuerso oꝛbi terrarum: ꝛ multi fratres nostri sunt: qui ꝛ nouerũt: qz baptizati sumus: ꝛ nobiscum baptizati sunt. Facile est ergo hoc nosse: si quis fratrũ est inde sollicit⁹. Istis autẽ satisfacturi sumus: ꝛ demõstraturi aliquid de testimonio ecclesię: cui nõ cõmunicant: Merito nõ nos noꝛũt trans mare baptizatos in christo: quia ꝛ trãs mare nõ habẽt christum. Ille enĩ christũ ꝛ trans mare habet: q̃ ꝛ trans mare cõmunionem vniuersę ecclesię tenet. Quõ potest cognoscere vbi sim ego baptizatus: cum cõmunio ipius vix trãsit mare: Verũtamen fratres mei: S q̃d eis dicã: Suspicamini qđ vult⁹ de nob. Si boni sum⁹: ĩ eccl'ia christi: frumẽta sum⁹: si mali sum⁹: ĩ ecclesia christi: palea sum⁹: tñ ab area ñ recedim⁹. Tu Matth.3. q̃ vẽto tẽptatiõis foras volasti: q̃d es: Triticũ: Nõ eũ tolleret vẽt⁹ ex area. Ex eo q̃ vbi es: agśce q̃d es: Seq̃: Sz tu inq̃t q̃s es q̃ ꝺ nos dicĩ tãta: Quicũq; sim: qđ dicĩ attẽde: nõ a quo dicĩ: Sz peccatoꝛi ĩquit dicit dñs: Ut quid tu assumis testamentũ meũ Ps.49. ꝓ os tuũ: Dicat ergo dñs ꝫ pctõri: Forte est gen⁹ pctõꝝ cui ꝫ recte dicat dñs: & in q̃libet dicat ꝫ dñs: ideo dicit: qz pctõri non ꝓdest q̃ legem dei loquiĸ. Mũquid ꝛ auditoꝛib⁹ nõ ꝓdest: Utrũq; gen⁹ nos habem⁹ in eccl'ia: dño dicẽte: et bonoꝝ ꝛ malorum. Boni ei cũ ꝑdicãt: q̃d dicũt: Imitatores mei estote: sicut ꝛ ego christi. De nobis quid dicĩ: Sed foꝛ ma estote fideliũ. Hoc nos esse elaboꝛamus. Quid aũt sim⁹: ille nouit: ad quem gemim⁹. De malis tñ dictũ est aliud: Sup cathedrã moysi sederũt scribę ꝛ pharisęi: q̃ dicũt facite: q̃ aũt faciũt: facere nolite. Matth.23. Vides qz in cathedra moysi: cui successit cathedra christi: sedẽt ꝛ mali: ꝛ tamẽ dicẽdo bona: nõ obsunt auditoꝛib⁹. Quare tu ꝓpter malos ipsam cathedrã dimisisti: Redi ad pacẽ: redi ad pcoꝛdiã: q̃ te nõ offendit. Si bona loquoꝛ: et bona facio: imitare me. Si aũt nõ facio qđ dico: habes ꝓsilium dñi: q̃ dico fac: quę aũt facio: noli facere: tñ a cathedra catholica noli discedere. Ecce ĩ nomĩe christi ituri sum⁹: et mlta dicturi sũt. Quis finis: Cito ꝓtẽnite cãm nr̃az. Nõ ill' dicat nisi fr: Ad rẽ rñdete. Augustin⁹ eps ẽ ĩ eccl'ia catholica: sarcinã suã poꝛtat: rationẽ reddituꝛus ẽ deo. In bonis eũ noui: si mal⁹ ẽ ipe nouit. Si bon⁹ ẽ: nec sic spes mea ẽ. Hoc ante oĩa didici in catholica: vt spes mea nõ sit ĩ hoĩe. Merito q̃ vos homines reꝓhẽdit: qz spem vr̃am in hoĩem posuistis. Certe cũ reꝓhẽderit nos: ꝓtẽnite ꝛ vos. Nouim⁹ ei q̃lẽ locũ hẽm⁹ ĩ coꝛde vr̃o: qz scim⁹ q̃lẽ locũ hẽtis ĩ coꝛde nr̃o. Nolite ꝓ nob certare aduersꝰ illos q̃cq̃d de nob dixerit: cito trãsite: ne laboꝛãtes cã defessiõis nr̃e: dimittat cãz vr̃az. Hoc ei agũt astute: nolẽtes ꝛ timẽtes vt ꝏ ipa cã dicã⁹. Ingert nob q̃ nos auocẽt

vt cū intēdim⁹ purgare nos: sileam⁹ ab ipis cōuin/
cendis. Mā prorsus qui me dicis malū: dico et ego
alia innumerabilia: cito auser de medio: fini causam
meā: de re age ecclesię: causam attēde: vbi sis vide.
Veritas tibi vndelibet loquaī: esuriens accipe: ne
nunc̄ ad te pueniat panis: dū semp quid reph̄ēdas
in vasculo fastidiosus ⁊ calūniosus inquiris.

¶ Explicit Tractatus de ps̄. XXXVI.
Incipit Tractatus de ps̄. XXXVII.

¶ Prefatio.

A Ps. 50. O Portune ad id qō cantauim⁹: iniquitatem
meā ego ꝓnuncio: ⁊ curā gero pro peccato
meo: respondit hec mulier de lectione euāgelij. Iniquitates em̄ eius intuēs dñs: canē appellauit dicēs:
Matth. 15. Mō est bonū: panē filioꝝ mittere canibus. At illa q̄
nouerat iniq̄tatē suā ꝓnūciare: ⁊ curā gerere ꝑ peccato suo: nō negauit qō Vitalis dixit: ⁊ miseriā ꝓfessa:
micōiaz potiꝰ ipetrauit: curā gerēs ꝑ pctō suo. Mā
et curari petiuerat filiā suā: fortassis i filia significās
vitā suā. Psalmū ergo totū quātū possum⁹: dū cō/
sideram⁹ ⁊ ptractam⁹ aduertite. Assit dñs cordib⁹
nostris: vt salubriter hic inueniam⁹ voces nostras:
et quō inuenerim⁹ ꝓferam⁹: nec difficulter inueniē/
do: nec imperite proferendo.

¶ Titulus eius est. Psalmus ipsi Dauid in recordationē sabbati.

B Ro. 1. Q Uerimus q̄ nobis scripta sūt de sancto da/
uid ꝓpheta: ex cuiꝰ semine dñs noster iesus
christus ⁊m carnē: ⁊ inter bona q̄ de illo no
bis nota sunt ꝑ scripturas: nō inuenimus eū aliqū re/
cordatū sabbati. Quid em̄ ita recordaret ⁊m illam
obseruationē iudeoꝝ q̄ obseruabāt sabbatū: Quid
ita recordaremur qō inter septē dies necessario ve/
niebat: Obseruandū ergo erat: nō sic recordādum.
Nemo aūt recordat: nisi qō in p̄sentia nō ē positū:
(verbi gratia) In hac ciuitate recordaris carthagi/
nē vbi fuisti aliqū: ⁊ hodierno die recordaris hesterno diē: vel ꝓxis āni: vel quēlibet anteriorē: ⁊ aliqō
factū tuū qō iā fecisti: aut aliqd vbi fuisti: vel cui rei
interfuisti. Quid sibi vult ista recordatio sabbati fratres mei: Quę aīa sic recordat sabbatum: Qō est ħ
sabbatū: Cū gemitu em̄ recordat. Et cū psalm⁹ legeret: audistis: ⁊ mō cū retexerim⁹ audietis: q̄tus
sit meror: quātus gemit⁹: quātus fletus: q̄ miseria.
Matth. 5. Sed fęlix est: q̄ sic miser est. Unde ⁊ dñs i euāgelio
beatos appellauit quosdā lugētes. Un̄ beatus si lugens: Un̄ beat⁹ si miser: Immo miser esset: si lugēs
nō esset. Talē ergo ⁊ hic accipiam⁹ sabbatū recordantē: nescio quē lugentē: ⁊ vtinā nos sim⁹ ipse nescio q̄s. Est eni hic quidam dolēs: gemēs: lugēs: recordās sabbatū. Sabbatū requies est. Sine dubio
iste nescio qua in inquietudine erat: qui tā cū gemitu requiē recordabat. Ipse itaq̄ inquietudinē quā
patiebat narrat ⁊ cōmēdat deo: nescio quid grauꝰ
timēs q̄ erat vbi erat. Mā qz in malo est apte dicit:
nec inter ꝓte opꝰ est: nec suspitiōe: nec cōiectura: in q̄
malo sit: nō dubitat ex eiꝰ verbis: nec opus est vt q̄/
ramus: ⁊ vt qō dicit intelligam⁹: et nisi peius aliqd
timeret: q̄ erat illud quo tenebat: nō sic incipet.

¶ Expositio psalmi.

L Ps. 6. Al. †furore tuo. Al. † corripias. D Omine ne i †indignatiōe tua argu
as me: nec̄ in ira tua †emēdes me.
Futurę est em̄ vt quidā in ira dei emendent: ⁊ in indignatione arguant. Et forte nō oēs q̄ arguuntur
emēdabunt: sed tā futuri sūt in emēdatiōe q̄dam sal
ui. Futurū ē quidē qz emēdatio nōata est: sic tamē
quasi p ignē: Futuri aūt quidā q̄ arguent ⁊ nō emē- 1. Cor. 3.
dabunt. Mā vtiq̄ arguet eos quibꝰ dicet: Esuriui ⁊ Matth. 25.
nō dedistis mihi māducare: sitiui ⁊ nō potastis me:
et cętera q̄ ibi ꝓsequēs: quādā inhumanitatē ⁊ sterilitatē increpat: dicēs malis ad sinistrā cōstitutis: q̄/
bus dicet: Ite in ignē ęternū q̄ parat⁹ est diabolo ⁊
angelis eiꝰ. Hęc iste grauiora formidās: excepta vita ista: in cui⁹ malis plāgit ⁊ gemit: rogat ⁊ dic: Do/
mine ne in indignatiōe tua arguas me. Nō sim int̄ Ibidem.
illos q̄bus dictur⁹ es: Ite in ignē ęternū qui parat⁹
est diabolo ⁊ angelis eius. Nec̄ in ira tua emēdes
me: vt in hac vita purges me: ⁊ talē me reddas cui
iam emēdatorio igne nō opus sit: ꝓpter illos q̄ saluī 1. Cor. 3.
erūt: sic tā quasi p ignē. Quare: nisi qz hic ędificant
supra fūdamētū: ligna: fęnū: stipulā: Ędificarēt autē aurꝝ: argentū: lapides p̄ciosos: et de vtroq̄ igne
securi essent: nō solū de illo ęterno: qui in ęternū cruciatur⁹ est impios: ⁊ etiā de illo qui emēdabit eos q̄
p ignē saluī erūt: Dicit em̄: Ipse aūt salu⁹ erit: sic tā
quasi p ignē. Et qz dicit: salu⁹ erit: cōtēnit ille ignis. Ita plane q̄us saluī p ignē: grauior tamen erit ille ignis: q̄ quicqd pōt hō pati in hac vita. Et nostis 25. qui
quāta hic passi sūt mali: ⁊ pñt pati: tā tāta passi sūt; nullus ꝓficus: latro: adulter: sceleratꝰ: sacrilegus ptulit legi/ 4. sen. dist.
bꝰ: qō nō ptulit martyr in cōfessiōe christi: Ista q̄ q̄ Et de vera
ħ sūt mala: mlto facilioꝝ sūt: ⁊ tū videte quēadmo pnia. ca. 18.
dū ea hoīes ne patiant quicqd iusseris faciūt: Quāto meliꝰ faciāt qō iubet deꝰ: ne illa grauioꝝ patiantur: Quare aūt petit iste ne in indignatiōe arguat:
nec̄ in ira emendet: tanc̄ dicēs deo: qm̄ iam ista q̄
patioꝝ: mlta sūt: magna sunt: q̄so vt sufficiāt: Et incipit illa numerare satisfaciēs deo: offerēs illa q̄ patitur: ne peioꝝ patiat. ¶ Qm̄ sagittę tuę infixę D
sunt mihi: ⁊ ꝓfirmasti sup me manū tuam. Al. ttact.
¶ Non est sanitas in carne mea a †vultu irę tuę. Jam hęc dicebat q̄ hic patiebat: ⁊ tamē ħ iam
de ira dei: qz ⁊ de vindicta dei. De qua vindicta:
Quā excepit de adā. Nō em̄ i illū nō est vindicatū: Gen. 2.
aut frustra dixerat deꝰ: Morte morieris: Aut aliqd
patimur in ista vita: nisi ex illa morte quā meruim⁹
ꝓmo pctō. Etenim portam⁹ corꝑ mortale plenum
tęptatiōibus: plenū sollicitudinib⁹: obnoxiū doloribꝰ: corpalibꝰ: obnoxiū indigētijs: mirabile ⁊ iāgui/
dū cū sanū est: qz vtiq̄ nōdū plene sanū. Mā vī dicebat: Nō est sanitas in carne mea: nisi qz ista q̄ hu/
ius vitę dicit sanitas: bene intelligentib⁹ ⁊ sabbatū
recordātib⁹: nō ē vtiq̄ sanitas: Si ei nō māducaueris: inquietat fames. Ista fames naturalis quidam
morbꝰ est: qz natura nobis facta est pęna ex vidicta.
Primo homi qō erat pęna: natura nobis ē. Unde
dicit ⁊ aplus: Fuim⁹ ⁊ nos natura filij irę: sicut ⁊ cęteri. Natura filij irę: id est mortātes vindictā. Sed Eph. 2.
quare dicit: fuim⁹: Quia spe iā nō sum⁹: nam re ad
huc sum⁹. Sed illud melius dicim⁹ qō spe sumus:
quia certi sumus de spe. Non enim incerta est spes
nostra: aut de illa dubitamus. Audi ipsam gloriam
in spe. In nobismetipsis inquit ingemiscim⁹ ado/ Ro. 8.
ptionem: expectantes redemptionem corporis nostri. Quid em̄: Nondum redemptus es o paule:

Mondū ꝓ te p̄ciū pſolutū ē: Nonne sanguis ille
Io.8. iam fusus est: Nōne ipm est p̄ciū oīm nr̄m: Plane
aūt q̄ videt nō ē spes. Qđ em̄ videt q̄s: q̄d sperat:
Si aūt qđ nō videm⁹ speram⁹: ꝓ patiētiā expecta-
mus. Quid aūt expectat ꝓ patiētiā: Salutē. Cui⁹
nr̄i. Si salutē corpis expectabat: non erat salus illa
quā habebat. Esuries sitis iterficit: si ſbuētū nō fu-
erit. Medicamētū em̄ famis ē cib⁹: & medicamentū
sitis ē pot⁹: & medicamētū fatigatiōis ē somn⁹. De-
trahe ista medicamēta: vide si nō interficiunt illa q̄.
existūt. Si aūt habes aliq̄d qđ te possit interficere: nisi mā-
ducaueris: noli gl̄iari de sanitate: & gemēs expecta
redēptionē corpis tui. Gaude te redēptū: & nōdum
E re: spe secur⁹ esto. Eteni si nō gemueris in spe: nō p̄-
uenies ad rē. Hoc ē ergo: nō ē sanitas. Dit: Nō ē sa-
nitas in carne mea a vultu ire tuę. Vñ ergo sagittę
infixę: Iram p̄nā: ipam vindictā: & forte dolores
Iob.6. q̄s hic necesse ē pati: & animi & corpis: ipas dic̄ sagit-
tas: De his ei sagitt̄: & sctūs iob fec̄ ꝓmemoratiōez:
Et cū eēt i illis dolorib⁹: dixit sagittas dñi ifixas si-
bi. Solem⁹ tñ & x̄ba dei sagittas accipe. Sz nunq̄d
ab his posset iste sic dolere se pcuti: Verba dei tāq̄
sagittę excitāt amorē nōdū excitatū: ñ dolorē. An q̄
amam⁹ & nō habem⁹: necesse ē vt doleam⁹. Nā ille
amat & nō dolet: q̄ hz qđ amat. Qui aūt amat vt di-
xi: & nōdū hz qđ amat: necesse ē vt in dolore gemat.
Cant.2.et.5. Inde illō in pſona eccl̄ię spōsa christi in Cāticocāti-
cor: Oñ vulnerata charitate ego sum. Vulneratā
se dixit charitate: Amabat eni quidđā: & nōdū tene-
bat: dolebat q̄ nōdū habebat. Ergo si dolebat: vul-
nerata erat: & h̄ vulnus ad verā salutem rapiebat.
Qui h̄ vulnere nō fuerit vulnerat⁹: ad verā sanitatē
nō pōt puenire. Nunq̄d ergo vulnerat⁹ semp erit i
vulnere: Possum⁹ itaq̄ etiā sic sagittas infixas ac-
cipere: id ē x̄ba tua infixa cordi meo: & ex ipis verb̄
tuis factū est vt recordarer sabbatū: & ipa recorda-
1.Cor.15. tio sabbati: & nōdū retētio: facit me nōdū gaudere &
agnoscere: nec sanitatē esse in ipa carne: neq̄ dici ꝛe-
bere: q̄ cōparo istā sanitatē illi sanitati quā habeo i
requie sempiterna: vbi corruptibile h̄ induet incor-
ruptionē: & mortale h̄ induet immortalitatē: et video
F q̄ in illa sanitatis cōpatione: ista sanitas morb⁹ est.
Nō ē pax ossib⁹ meis a facie pcōr meor.
Queri solet cui⁹ sit vox: & aliq̄ accipiūt christi: ꝓpt
q̄dā q̄ hic dicunt ꝛe passiōe christi: ad q̄ paulo post
1.Pet.2. veniem⁹: & agnoscem⁹ q̄ de passiōe christi dicuntur.
Sz nō ē pax ossib⁹ meis a facie pcōr meor: quō
diceret q̄ nullū pctm̄ habebat: Coartat nos ergo i-
telligēdi necessitas ad cognoscēdū tanq̄ plenū & to-
tū christū: id ē caput & corp⁹. Cū eni christ⁹ loquit:
Luc.2. aliq̄n ex pſona soli⁹ capitis loquit: qđ est ipe salua-
tor: nat⁹ ex maria v̄gine: Aliq̄n ex pſona corpis sui:
qđ est sancta eccl̄ia: diffusa toto orbe terraꝝ: Et nos
in corpe ipsi⁹ sum⁹: si tñ fides nr̄a sincera sit in illo:
et spes nr̄a certa: & charitas nr̄a accēsa: sum⁹ i corpe
Eph.5. ipsi⁹: & mēbra ipius: & inuenim⁹ nos ibi loq̄: Aplo
dicēte: Oñ mēbra sum⁹ corpis ei⁹. Et multis locis
dicit h̄ apl̄s. Nā si dixerim⁹ x̄ba nō esse christi: nō
erūt & illa x̄ba christi: Deus me⁹ deus me⁹ vt quid
me dereliquisti: Et ibi em̄ habes: De⁹ me⁹ de⁹ me⁹ Ps.21.
vt quid me dereliquisti: lōge a salute mea x̄ba delic-
torū meor. Quō hic habes: a facie pcōr meor: sic & ibi habes: x̄ba delictor meor. Et si christ⁹ vti-
q̄ sine pctō & sine delicto: incipim⁹ nō putare x̄ba
illa psalmi illi⁹ eē: Et valde durū & cōtrariū ē: vt ille
psalm⁹ nō ptineat ad christū: vbi hēm⁹ stati tā aptā
passionē ei⁹: tanq̄ ex euāgelio recitet. Ibi em̄ habe-
mus: Diuiserūt sibi vestimēta mea: & sup vestimen- Ibidem.
tū meū miserūt sortē. Quid qđ ipse dñs in cruce pē-
dens: primū versum psalmi ipius ore suo ꝓtulit: et
dixit: Deus me⁹ deus me⁹ vt quid me dereliquisti:
Quid voluit intelligi: nisi illū psalmū totū ad se pti-
nere: q̄ caput ipius ipe pnūciauit: Ubi aūt sequit
et dicit: Verba delictor meorū: nō est dubiū quia
vox christi est. Unde ergo pctā: nisi de corpe qđ est
eccl̄ia: Quia loquit corpus christi & caput. Quare G
tanq̄ vnus loquit: Quia erūt duo inquit in carne Heñ.2.
vna. Sacramētū hoc magnū est: ait apl̄us: Ego au- Eph.5.
tem dico in christo & in eccl̄ia. Vñ etiā cū ipe loq̄ret
in euāgelio: respōdēs eis q̄ q̄stionē intulerūt de vxo-
re dimittēda: ait: Nō legistis qđ scriptū est: q̄ deus
ab initio masculū & fęminā fecit eos: & relinquet hō
patrē & matrē: & adhęrebit vxori suę: & erūt duo: in
carne vna: Itaq̄ iā nō duo: & vna est caro. Si ergo Matth.19.
ipe dixit: iam nō duo & vna est caro: q̄d mirū si vna
caro: vna lingua: eadē verba: tanq̄ vni⁹ carnis: ca-
pitis: & corpis: Sic audiam⁹ tanq̄ vnū: & tū caput
tanq̄ caput: & corp⁹ tanq̄ corpus. Nō diuidunt p-
sonę: & distinguit dignitas: q̄ caput saluat: saluat
corpus. Caput exhibeat misc̄ordiam: corpus defleat
miseriā. Caput est ad purgāda pctā: corp⁹ ad ꝓfitē-
da pctā: vna tū vox: vbi nō scriptū est: qñ dicat cor-
pus: qñ caput: & nos in audiēdo distinguimus: ille
aūt tanq̄ vn⁹ loquit. Quare em̄ nō dicat: pctōrum
meorū: qui dixit: Esuriui & nō dedistis mihi mandu- Matth.25.
care: sitiui & nō dedistis mihi potū: hospes fui et nō
recepist̄ me: infirm⁹ fui & nō visitast̄ me:
Certe dñs nō fuit in carcere. Quare non h̄ diceret:
cui cū dictū esset: qñ te vidim⁹ esurientē & sitientē: aut
in carcere: & nō ministrauim⁹ tibi: Rndit sic: & ex ꝑso-
na capit⁹ sui indicās se dixisse: Cū vni ex minimis Ibidem.
meis non fecistis: nec mihi fecistis. Quare non di-
cat: a facie pctōrū meor: q̄ dixit saulo: Saule saule: Act.9.
quid me pſequer̄: Qui vtiq̄ i cęlo iā neminē pſecu-
tore patiebat. Sz quō ibi caput loquebat ꝓ corpe:
sic & h̄ caput dic̄ voces corpis: cū & capit⁹ voces au-
dit⁹. Sz neq̄ cū corpis voces audieritis: separet⁹ ca- H
put: q̄ iam nō duo & vna caro. Nō est sanitas i car- Heñ.2.
ne mea a vultu ire tuę: Sz fortasse iniuste tibi deus Eph.5.
irat⁹ est o adā: o genus humanū: iniuste irat⁹ ē de⁹:
Quia q̄ dixisti iam agnoscēs ipam pnā tuā i corpo-
re christi ꝓstitutus hō: Nō est sanitas in carne mea
a vultu ire tuę. Expone iusticiā ire dei: ne te excusa-
re videaris: illū accusare: Sz quere & dic: Vñ ira do-
mini: Nō ē sanitas in carne mea: a vultu ire tuę nō
est pax ossib⁹ meis. Repetiuit id quod dixit: Nō ē
sanitas in carne mea: hoc est em̄: nō est pax ossibus
meis. Nō aūt repetiuit a vultu ire tuę: sed causam
dixit ire dei. Nō est pax inquit ossibus meis a facie
pctōr meor. Qñ iniq̄tates meę †sustuleſt Ar. † supgresse
caput meū: †sic† fasc̄ grauis grauate sūt sunt. †et. † onus
sup me. Et h̄ cām p̄misit: & effectū sbiecit: quid vñ grauę.

cõtigerit dixit: Iniqtates meę sustulerũt caput meũ. Nemo ei suppᵒ: nisi iniquᵒ cui sustollit caput. Sursum tollit q erigit caput aduersus deũ. Audistis cũ lectio legeret libꝝ Ecclĩastici: Initiũ supbię hoĩs: apostatare a dõ. Ille q prior noluit audire ꝓceptũ: sustulit iniqtas ipiᵒ caput aduersus deũ. Et qz iniqtates sustulerũt caput eiᵒ: qd illi fecit deᵒ? Sicut fascis grauis grauatę sũt sup me. Leuitatis ẽ erigere caput: qsi nihil portat q erigit caput. Quia ergo leue est qđ põt erigi: accipit põdᵒ vñ possit cõprimi.

Pss.7. Cõuertet enĩ laborᵒ eiᵒ in caput eiᵒ: t iniqtas eius i vertice eiᵒ descẽdet. Sicut fascis grauis grauatę sũt

Ar. †Putruerũt et corrupte sunt cicatrices mee. sup me. †Cõputruerũt t putruerunt liuores mei. Jã qui liuores hz: nõ est sanᵒ. Adde qz ipi liuores cõputruerũt t putruerũt. Unde putruerũt: Quia cõputruerũt. Jã quõ ꝫ explicet in vita hũana: qs ꝫ nouit: Habeat aliqs sanũ olfactũ aię: sẽtit quõ puteãt pctã. Cui putori peccatoꝝ ꝓtrariᵒ erat

2.Cor.2. odor ille: de q dicit apls: Christi bonᵒ odor sumus dõ in oĩ loco his q salui fiũt. Sz vnde nisi de spe: Uñ: nisi de recordatiõe sabbati: Aliud enĩ plãgimᵒ in hac vita: aliud ꝓsumimᵒ in illa vita. Qđ plangit putet: qđ ꝓsumit fragrat. Ergo nisi eẽt ille talᵉ odor q nos inuitaret: nunq̃ sabbatũ recordaremur. Sz qz hẽmᵒ p spm ipz odorẽ vt dicamᵒ spõso nro: Post

Cant.1. odorẽ vnguẽtoꝝ tuoꝝ curremᵒ: auertimᵒ a putoribus nris olfactũ: t quertẽtes nos ad ipm aliquãtulũ respiramᵒ. Sz nisi ad nos oleãt t mala nra: nunq̃ istis gemitibᵒ ꝓfitemur. Cõputruerũt t putruerũt liuores mei. Uñ: A facie insipientię meę. Uñ dixit supius: A facie pctõꝝ meoꝝ: inde nũc: a facie insipiẽtię meę.

Ar. †Miser factus. ¶ †Miserijs afflictus sum t curuatᵒ sum vsq̃ in finẽ. Uñ curuatᵒ est: Quia elatᵒ erat. Si fueris hũilis: erigeris: si fueris elatus: curuaberis: Nõ enĩ deerit deo põdᵒ vñ te curuet. Illud erit põdus: fascis pctõꝝ tuorũ: ꝫ replicabit i caput tuũ t curuaberis. Quid est aũt curuari: Nõ se posse erigere. Talẽ inuenit dñs mulierẽ p decẽ et

Luc.13. octo annos curuã: nõ se poterat erigere. Tales sunt q i terra cor habẽt. At ẋo qz iuenit mlier illa dñm: t sanauit eã: habeat surſũ cor. Jnq̃ntũ tñ curuatur:

Sap.9. adhuc gemit. Curuat enĩ ille q dicit: Corpᵒ em qđ corrũpit aggrauat aiam: t deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantẽ. Jn his gemat vt illꝰ accipiat: Recordet sabbatũ: vt ad sabbatũ pueníre mereat. Qđ enĩ celebrãt iudei: signũ erat. Cuiᵒ rei signũ: Quã iste recordat q dic: Miserijs afflictᵒ sũ et curuatᵒ sum vsq̃ in finẽ. Quid ẽ vsq̃ i finẽ: Usq̃

Ar. † ingrediebar. in mortẽ. ¶ Tota die ꝓtristat† ambulabam. Tota die: sine intermissiõe. Hoc dicit tota die: tota vita. Sz ex q cogit: Ex q sabbatũ recordari cepit. Qđiu enĩ recordat qđ nõdũ hz: nõ vis vt ꝓtristatᵒ

Ar. † lumbi mei impleti sunt. incedat: Tota die ꝓtristatᵒ ambulabã. Uñ †aia mea cõpleta est illusiõibᵒ: t nõ ẽ sanitas in carne mea. Ubi ergo ẽ totᵒ hõ: aia t caro est. Aia cõpleta ẽ illusionibᵒ: caro sanitatẽ nõ hz: qđ remanet vñ sit lętitia: Nõne oportet vt cõtristet: Tota die cõtristatᵒ ambulabã. Tristicia nobis sit: donec et aia nra exuat illusiõibᵒ: t corpᵒ nrm iduat sanitate. Illa em ẋa sanitas q ẽ: Jmmortalitas. Quę sũt aũt illusiões aię: Si voluero dicere: tps q̃ sufficit: Cuiᵒ enĩ aia ista nõ patit: Breue est qđ admoneo: quõ aia nra cõpleta ẽ illusionibᵒ. A facie ipax illusionũ: aliq̃ vix orare pmittimur. Ne corplbᵒ cogitare nõ nouimᵒ: nisi imagines: t sepe irruũt q̃s non q̃rimᵒ: t volumᵒ ex hac i hãc ire: t ab illa in illã trãsire: t aliq̃ vis redire ad id qđ cogitabas: et dimittere vñ cogitas: t aliud tibi occurrit: Uis recordari qđ oblitᵒ eras: t nõ tibi venit in mẽtẽ: et venit postea aliud qđ nolebas: Ubi erat qđ oblitᵒ eras: Jã q̃re postea venit in mẽtẽ cũ iã nõ q̃reret: Cũ aũt q̃reretur: occurrerũt p illo innumerabilia q̃ nõ q̃rebant. Rem dixi breuẽ fratres: alpsi nescio qđ vobis: quo accepto cętera vosipsi cogitantes: inueniatis qđ sit plãgere illusiões aię nrę. Accepit ergo pęnã illusionis: amisit ẋitatẽ. Sicut enĩ pęna est aię illusio: sic ꝓmiũ aię ẋitas. Sed in his illusiõibᵒ cõstituti cum essemᵒ: venit ad nos ẋitas: et inuenit nos cooptos illusiõibᵒ: Suscepit carnẽ nram vel potius a nobis: id ẽ a genere hũano. Aperuit oculos carnis: vt per fidẽ sanaret eos: qbus ẋitatẽ fuerat mõstraturus: vt sanato oculo ẋitas patesceret. Ipse em est veritas quã nobis ꝓmisit: cũ caro eius videret: vt fides inchoaret: cui ꝓmiũ ẋitas esset. Nõ enĩ se ipse christus demõstrauit in terra: ꝫ demõstrauit carnẽ suã. Mã si seipm demõstraret: viderẽt illũ iudei t cognoscerẽt. Sz si cognouissent: nunq̃ dñm glorię crucifixissent. Sz forte discipuli viderũt: qñ illi dicebãt: Ostẽde nobis patrẽ: t sufficit nobis. Et ille vt ab eis se nõ visũ eẽ mõstraret: sbiecit: Tãto tpe vobiscũ sũ Joh.14. et nõ cognouistis me: Philipe qui videt me: videt et patrẽ. Si ergo christũ videbãt: quõ adhuc patrẽ q̃rebãt: Qui enĩ videret christũ: videret t patrem. Nõdũ itaq̃ christũ videbãt: q patrẽ sibi ostẽdi cupiebãt. Audi qz nõdũ videbãt. Jn ꝓmio illud pmisit alio loco dicẽs: Qui diligit me: mandata mea cu Joh.14. stodit: t q diligit me: diliget a patre meo: t ego diligã eũ. Et tanq̃ diceret ei: qđ illi dab diligẽtibᵒ eũ ꝫ in ostendã inqt meipm illi. Si ergo diligẽtibᵒ eũ ꝫ in ꝓmio ꝓmisit: qz ostẽdit seipm illis: manifestũ est: qz illa visio ẋitatis talis nobis ꝓmittit: q̃ visa iam nõ dicam: impleta est aia mea illusionibᵒ. ¶ †Infir- Ar. †infirmor mat sũ t hũiliat sũ †vsq̃ nimis. Qui recor- Ar. †nõ bene dat altitudinẽ sabbati: ipe videt q̃ntũ sit hũiliatus. Mã q nõ põt cogitare q̃ sit illa quietis altitudo: nõ videt vbi nũc sit. Propterea alᵒ psalmᵒ dicit: Ego Pss.30. dixi in extasi mea: piectᵒ sum a facie oculoꝝ tuorũ. Assumpta enĩ mẽte vidit: nescio qđ sblime: t qđ vidit nõdũ ibi totᵒ erat: t quandã si dici põt q̃si corscationẽ factã luminis ęterni: vbi sensit nõ se ibi esse qđ potuit vtcũq̃ intellegere. Uidit vbi esset: t quẽ admodũ malis hũanis infirmatᵒ t coartatᵒ esset: et ait: Ego dixi in extasi mea: piectᵒ sũ a facie oculoꝝ tuoꝝ. Tale ẽ nescio qđ qđ vidi in extasi: vt inde sentiã q̃ lõge sũ q nõdũ ibi sũ. Jã ibi erat q dixit: Assũ 2.Cor.12. ptus sũ in tertiũ cęlũ: t ibi audiebat ineffabilia ẋba q̃ nõ lz hoi loq. Sz reuocatᵒ est ad nos vt gemeret pr̃ pficiẽdᵒ in infirmitate: t sic postea indueret vir tute: aiatᵒ tñ: qz vidit aliqđ rex illaꝝ p dispẽsatiõe officij sui: adiecit dicẽs: Audiui ineffabilia verba q̃ Ibidem. nõ licet hoi loq. Jã ergo qđ opᵒ est: vt a me aut a q̃ cui licuit audire: Plangamᵒ tamẽ t gemamᵒ in cõfessione: agnoscamus vbi simus: recordemur sabbatum: t patienter expectemus quod ille promisit: qui nobis in seipo exemplũ patiẽtię demonstrauit.

Infirmat⁹ sum ⁊ humiliat⁹ sū vsq; nimis. Rugiebam a gemitu cordis mei. Attēditis plerūq; interpellare gemitib⁹ seruos dei: ⁊ queri cā: et non apparet nisi gemitus alicui⁹ serui dei: si tamē ad aures hoīs circa illū positi puenerit. Est enī gemitus occult⁹ qui ab hoīe nō audit: tamē si tāta occupauerit cor cogitatio desideriī cuiusdā: vt voce clarioze exp̄mat vulnus interioris homīs: querit cā: ⁊ dicit hō apud semetip̄m: forte illud ē vnde gemit: ⁊ forte illud illi factū est. Quis pōt intelligere: nisi ille in cuius oculis ⁊ aurib⁹ gemit: Propterea rugiebā inq̄t a gemitu cordis mei: q⁹ homies si qñ audiūt gemitū hoīs: plerūq; gemitū carnis audiūt: gementē a gemitu cordis nō audiūt. Abstulit nescio q̄s res huius: rugiebat ꝫ nō a gemitu cordis: alius q⁹ abstulit filiū: alius q⁹ vxorē: ali⁹ q⁹ grandinata est vinea: q⁹ cupa acuit: q⁹ diripuit tumētū ip̄ius nescio q̄s: alius q⁹ damnū aliq̄d passus est: ali⁹ q⁹ timet hominē inimicū. Oēs isti a gemitu carnis rugiūt. At Ho ser uus dei: q̄d caro ⁊ sanguis nō possidebūt: rugiebā inq̄t a gemitu cordis mei. Et q̄s cognoscebat vnde rugiebat: Subiecit. ¶ †Et ante te est oīne desideriū meū. Nō enī ante hoies q̄ cor videre nō p̄t: ꝫ ante te ē oīne desideriū meū. Sit desideriū tuum enī desideriū tuū: oratio tua ē: ⁊ si cōtinuū desideres intermissiōe orātes. Nunq̄d sine intermissiōe genuflectim⁹: corp⁹ p̄sternim⁹: aut man⁹ leuamus: vt dicat: Sine intermissiōe orate: Aut sicut dicimus facere. Est alia iteriō: oratio sine intermissiōe. Oratio q̄ ē: Desideriū. Quicq̄d aliud agas: si desideras: n

Matth.20. Potestis bibere calicē quē ego bibitur⁹ sum? Ergo et illę passiões dñi: passiões nr̄ę sunt: et vnusquisq; si bene seruiat deo: bñ seruat fidem: exhibeat qđ debet: ⁊ versęt inter hoīes iuste. Volo videre si nō patīr: etiā qđ hic enumerat in passiōe sua christ⁹: Amici mei ⁊ ꝓximi mei aduersum me appꝛopinq̄uerunt

Alr. †iuxta me erant de. et steterūt. ¶ Et †ꝓximi alonge steterūt. Qui ꝓximi appꝛopinq̄uerūt: ⁊ qui ꝓximi a lōge steterūt:

℟ Pꝛoximi erāt iudei: qꝛ cognati erāt: Appꝛopinq̄uerūt: qñ crucifixerūt. Pꝛoximi erāt ⁊ apli: ⁊ tñ ipsi a

Luc.23. longe steterūt: ne cū illo paterent. Pōt etiā hoc sic intelligi: Amici mei: id est ꝙ se finxerūt amicos me/

Matth.22. os. Amicos enī se finxerūt qñ dixerūt: Scimus qꝛ in veritate viā dei doces: qñ illū tēptare voluerūt: vtrū soluēdū esset tributum cesari: qñ illos conuicit

Job.2. oze ipoꝛ. Amici videri volebāt: ꝫ nō illi erat opus vt quisq; ei testimoniū phiberet de hoīe. Ipe enim sciebat qđ esset ī hoīe: adeo cū amica ẏba dixissēt:

Matth.22. quid me inqt tēptatis hypocritę: Ergo amici mei ⁊ ꝓximi mei aduersū me appꝛopinq̄uerūt ⁊ steterūt: et ꝓximi a longe steterūt. Nostis qđ dixi. Pꝛoximos dixi ꝙ appꝛopinq̄uerūt: ⁊ tñ alonge steterunt. Appꝛopinq̄uerūt enī cozpe: sed longe steterūt cozde. Quid tā ꝓpinquū cozpe: q̄ qui in crucē leuauerūt: Quid tā longe cozde: q̄ qui blasphemauerūt: Audite istā lōginqtatē ab esaia ꝓpha: Videte istā ꝓpin/

Esa.29. quitatē ⁊ lōginqtatē. Popul⁹ hic labijs me hono/

Matth.15. rat: ecce ꝓpinquat cozpe: coz aūt eoꝛ lōge est a me. Idē ꝓpinqui: idē lōginqui: Pꝛopinq̄ labijs: longin/ qui cozde. Verūtamē qꝛ lōge steterūt timētes apli: absoluti⁹ ⁊ plani⁹ de illis accipimus: vt alios ꝓpin/ quasse: alios lōge stetisse intelligam⁹: qñ quidē ⁊ pe/

Matth.26. trus ꝙ audaci⁹ secut⁹ erat: ita adhuc lōge erat: vt interrogat⁹ ⁊ pturbat⁹: ter negaret dñm: cū ꝙ se mori turū esse ꝓmiserat. Qui postea ex lōginquo vt ꝓin/

Job.23. quus fieret: audiuit post resurrectionē: Amas me: et dicebat: Amo: Et dicēdo ꝓinq̄bat ꝙ negādo lōge fact⁹ erat: donec trina voce amoꝛis: solueret trinam vocē negatiōis. Et ꝓximi mei a lōge steterūt.

S Et vim faciebāt ꝙ q̄rebāt aiam meā. Jam manifestū est ꝙ q̄rebāt aiam ipi⁹: qui nō habebant aiam eius: qꝛ nō erāt in cozpe ei⁹. Qui q̄rebāt aiam ei⁹: lōge erāt ab aia ei⁹: ꝫ q̄rebāt vt occiderēt eam. Queritꝝ enī aia ei⁹: ⁊ bñ: Mā alio loco arguit ꝙsdā

Ps.34. dicēs: Et nō est ꝙ reqꝛat aiam meā. Arguit ꝙsdā nō q̄rētes aiam ei⁹: et rursus arguit illos q̄rētes aiam ei⁹. Quis est ꝙ q̄rit bñ aiam ipi⁹: Qui ei⁹ passiões imitaī. Qui sūt ꝙ q̄rebāt male aīaz ei⁹: Qui ei vim

Alr. †Et ꝙ inq/rebant. †mihi. †vanitates. facieb̄t ⁊ crucifigebāt eū. Sequit. ¶ †Qui q̄ę/rebāt mala †mea locuti sūt †vanitatē. Quid est ꝙ q̄rebāt mala mea: Multa q̄rebāt ⁊ nō inueniebāt: Fozte ꝫ dixerit: q̄rebāt crimīa mea. Queſierī

Matth.26. enī q̄ in illū dicerēt: ⁊ nō inueniebāt. Queꝛebāt enī mala de bono: q̄rebāt scelera de innocēte. Qñ inue nirēt in eo qui nullū peccatū habebat: Sz qꝛ pctā q̄rebāt in eo qui peccata nō habebat: restabat vt fingerēt qđ nō inueniebāt. Jdeo qui q̄rebāt mala mea:

Alr. †dolos. locuti sunt vanitatē: nō veritatē. ¶ Et †dolū tota die meditabant. Hoc est: fallaciā sine cessatione meditabant. Nostis quanta falsa testimonia dicta sunt in dñm anteq̄ pateret. Nostis quāta falsa testimonia dicta sūt etiā cū resurrexisset. Mā illi milites

Esa.53. custodes sepulchꝛi: de quib⁹ esaias dixit: Ponam malos ꝓ sepultura ei⁹. Mali enī erāt: ⁊ veritatē di/ Jn.litter. mei.39.d. cere noluerūt: ⁊ coꝛrupti mēdaciū seminauerūt: attendite qualē vanitatē locuti sunt. Jnterrogati sunt Matth.28. etiā ipi ⁊ dixerūt: Cū dozmirem⁹ venerūt discipuli eius ⁊ abstulerūt eū. Hoc ē loqui vanitatē. Si enī dozmiebāt: vñ sciebāt quod gestum erat: Ergo ait: T

Alr. †tanq; ¶ Ego aūt †velut surdus nō audiebā. Qui ad ea q̄ audiebat nō respōdebat: tāq; nō audiebat. Ego aūt velut surdus nō audiebā. Et sicut mutus nō apiens os suū. Et repetit eadē. Et factus sum sicut hō nō audiēs: et nō habēs i

Alr. †redar/ oze suo †argutiões. Quasi nō esset qđ illis dicerēt: qsi nō eēt vñ illos argueret. Nōne iā antea mul/ ones. ta increpauerat: multa dixerat: et dixerat: Vę vob Matth.23. scribę: ⁊ pharisęi: hypocritę: ⁊ multa talia: Tamen qñ passus ē nihil hoꝛ dixit: nō qꝛ nō habebat qđ di/ ceret: ꝫ expectabat vt cōplerēt illi oīa: ⁊ implerēt/ur Esa.53. oēs ꝓphetię de illo: de ꝙ dictū erat: Et sicut ouis co/ rā tondēte se: nō aperuit os suū. Oportebat ꝙ vt tace/ ret in passiōe: nō tacitur⁹ in iudicio. Judicādus enī venerat: ꝙ postea iudicatur⁹ veniret: ⁊ iō cū magna humilitate iudicat⁹. ptāte iudicatur⁹: qꝛ cū magna humilitate iudicat⁹.

¶ Qm̄ in te dñe speraui: tu exaudies dñe de⁹ me⁹. Tanq; si ei diceret: q̄re nō aperuisti os tuum: q̄re nō dixisti pcite: q̄re nō in cruce pēdēs iniq̄s arguisti: Sequit ⁊ dic: Qm̄ ī te dñe speraui: tu exaudies dñe de⁹ meus. Monuit te qđ facias: si forte incurrerit tibi tribulatio. Queris enī te defendere: et forte nemo accipit defensionē tuā. Jā tu prurba/ ris: ⁊ q̄si pdideris causam tuā: qꝛ nulli⁹ habes defensionē aut testimoniū. Custodi intus innocētiā tuā: Ps.36. j.q.3. ubi nemo oppugnit causam tuā. Pꝛeualuit in te falsū testimoniū: ꝫ apud hoīes: Munqđ apud deū vale/ bit: vbi causa tua dicēda ē: Qñ deus iudex erit: ali/ testis q̄ ꝓscientia tua nō erit. Jnter iudicē iustū ⁊ cōscientiā affer: vt possis dicere: Qm̄ in te dñe speraui: tu exaudies dñe de⁹ me⁹. ¶ Quia dixi neq̄n

Alr. †super. †exultēt in me inimici mei: ⁊ dū cōmouent pedes mei †in me magna locuti sunt. Jterū redit ad infirmitatē coꝛpis sui: ⁊ rursus caput illud attēdit pedes suos: Nō sic ē ī cęlo: vt deleꝛat qđ hꝫ in terra. Attēdit plane ⁊ videt nos. Aliqñ enī vt est ista vita: cōmouent pedes nr̄i: ⁊ labunt in aliq̄ pctō: ibi exurgūt linguę neq̄ssimę inimicoꝛ. Hinc ꝙ itel/ligim⁹ etiā cū tacebāt qđ q̄rebāt. Quia erāt tūc aspi/ mites: gaudētes se īuenisse qđ dolere debuerī. Et dixi: ne aliqñ exultēt in me inimici mei. Dixi ꝫ: ⁊ tñ fozte ad emēdationē fecisti eos magna loqui de me: dum cōmouerent pedes mei: id est elati sunt: multa mala dixerūt cū cōmouerer. Misereri enī debuerī infirmis: nō insultare: quō apls dicit: Fratres si ꝙ- Gal.6. occupat⁹ fuerit hō in aliq̄ delicto: vos qui spūales estis: instruite hmōi in spū māsuetudinis. Et cōple ctis q̄re: intēdēs inqt teipm: ne ⁊ tu tempteris. Nō erāt isti tales de qb⁹ dic: Et dū cōmouerent pedes mei: ī me magna locuti sūt: ꝫ erāt tales de qb⁹ alibi dicit: Qui me ꝓmunt exultabunt si motus fuero.

¶ Qm̄ ego in flagella parat⁹ sum: Omnino magnifice tanq; diceret: ad hoc natus sum vt flagel/la sufferam. Non enim nasceretur nisi de adam cui

flagella debenť. Sed aliqñ peccatores in hac vita aut non: aut min⁹ flagellanť: quia iam desperata est intētio eor. At vero illi quib⁹ parať vita sempiterna: necesse est vt hic flagellenť: qz vera est illa sententia: Fili ne deficias in disciplina dñi: neq; fatigeris cū ab illo increparis. Quē em diligit dñs corripit: flagellat aūt oēm filiū quē recipit. Jō g nō insultent inimici mei: nō magna loquanť: z si flagellat me parať. Nō vis flagellū: nō tibi dať hereditas. Ois em filius: necesse est vt flagelleť. Usq; adeo ois flagellať: vt nec illi peperit q peccatū n habuit. Qm te me ē semp. Quis dolor: Forte de flagello. Et vere fratres mei vere dicā vob. Flagella sua dolent homies: quare flagellanť nō dolēt. Nō erat iste sic. Audite fratres mei: nescio q si dānū patiť ꝓclioz est: vt dicat indigne passus sum: q; vt cōsideret quare passus sit: dolēs dānū pecunię nō dolēs iusticię. Si peccasti thesaur tuū interiorē dole: Nihil habes i domo: g forte ianior es corde. Si aūt plenū ē cor bono suo de tuo: qre nō dic: Dñs dedit: dominus abstulit: sicut dño placuit ita factū est: sit nomē dñi benedictū: Unde g iste dolebat: De flagello q flagellabať: Absit. Et dolor me⁹ inqt ante me ē sp. Et q si dicerem⁹: qs dolor vnde dolor: Quoniā iniquitatē meā ꝓnunciabo: z curā geram ꝓ pcto meo. Ecce vñ dolor. Non de flagello dolor: de vulnere nō de medicina. Mā flagellū medicamentum est contra peccata. Audite fratres: christiani sumus: z tñ plerumq; si filiꝰ cuiusquā moriať: plangit illū: si peccet nō illū plāgit. Tūc plangeret: tūc doleret: cū peccātē videret: tūc modū ꝑoneret: tūc normā viuēdi doceret: disciplinā daret. Aut si fecit z ille nō audiuit: tūc erat plāgend⁹: tūc pei⁹ moritur luxuriose viuēs: q; moriēdo luxuriā finiēs. Tūc g qñ ista faciebat i domo tua: nō solū mortuus erat: & z putebat. Hęc dolēda sunt: illa sustinēda: illa ferēda: ista plāgenda. Plangenda aūt: quō audistis plāgere istū: qñ iniqtatē meā ego ꝓnūcio: z curā gerā ꝓ peccato meo. Ne secur⁹ sis cū ꝓfessus fueris peccatū: tanq; semp ꝑparatus ad ꝓfitendū z cōmittendum pctm. Sic ꝓnuncia iniqtatē tuā: vt z curā geras ꝓ peccato tuo. Quid est curā gerere ꝓ peccato tuo: Curā gerere ꝓ vulnere tuo. Si diceres curam gerā ꝓ vulnere meo: qd intelligereť nisi dabo opam vt saneť: Hoc est em curā gerere ꝓ delicto: semper sanes peccatū. Ecce de die in diē plangis peccatum tuū: & forte lachrymę currūt z manus cessant. Fiant elemosynę: redimanť peccata: gaudeat indigens de dato tuo: vt z tu gaudeas de dato dei. Eget ille: egest z tu: eget ille ad te: egeo z tu ad deum. Tu cōtemnis egentē tui: deus nō ꝓtemnit egentē sui. Ergo impleto tu egentis inopiā: vt impleat deus interiora tua. Hoc est curā gerā ꝓ pctō meo: facia oīa quęcūq; faciēda sunt ad abluendū z sanādū peccatū meum. Et curā gerā ꝓ pctō meo. Inimici aūt mei† vi- Z
uent: Hñ est eis: gaudēt in sęculi fęlicitate: vbi ego z labozo z rugio a gemitu cozdis mei. Quō viuent inimici illius: qz iam dixit de illis: qñ locuti sunt vanitatē. Audio in alio psalmo: Quoz filij sic nouel- Ps. 143.
lę cōstabilitę. Sed supius dixerat Quoz os locutū est vanitatē: filię eoz cōpositę sicut similitudo templi: cellaria eoz plena eructantia ex hoc in h: boues eoz crasse: oues eoz fecūdę multiplicātes in exitib⁹ suis: nō est ruina sepis: neq; clamor in platęis eorū. Uuāt g inimici mei: hęc vita est: hāc laudant: hanc amant: hāc malo suo habent. Quid em sequiť: Beatum dixerūt pplm cui hęc sunt. Quid aūt tu q curam geris ꝓ peccato tuo: Quid tu q ꝓnūcias iniqtatem tuā: Btūs inqt popul⁹ cuius est dñs de ipsius. Inimici aūt mei viuēt. ¶ Et cōfirmati sunt sup me: z multiplicati sunt q me oderūt inique. Quid est q oderūt inique. Bona sibi volentē oderūt: q si redderēt mala ꝓ malis: boni nō essent: q si nō redderēt bona ꝓ bonis ingrati essent: reddunt aūt mala ꝓ bonis qz oderūt iniq. Tales fuerunt iudęi: venit ad illos christus cū bonis: reddiderūt illi mala ꝓ bonis. Cauete h malū fratres: cito ſbintrat: qz dixim⁹ tales erant iudęi: ne putet vnuſqſq; vestr lōge se exceptū. Corripiat te aliq; frater tu⁹ bonum tibi volens: oderis illū: z talis es. Et videte q̄cito fiat q̄facile: euitate tā magnū malū: tam agile peccatum. ¶ †Detrahebāt mihi qui retribuūt mala ꝓ bonis: quoniā ꝓsecutus †sum iusticiā. Ideo mala ꝓ bonis. Quid est ꝓsecut⁹ sum iusticiā: Nō dimisi. Ne forte ꝓsecutionē semp in malo intelligas ꝓsecutus dixit perfecte secutus sum iusticiam. Quoniam persecutus sum iusticiam. Et audi caput nostrum euidens i passione. Et proiecerūt me dilectū tanq; mortuū abominatū. Parū erat mortuū: q̄re abominatū: Quia crucifixū. Etem h mos crucis magna apud eos abomiatio erat: nō intelligentes in ꝓphetia dictū esse: Maledictus omnis q pendet in ligno. Nō em ipse attulit mortē: g hic inuenit de maledicto primi hois ꝓpagatā: z eandē mortem nostrā suscipiēs in ligno suspendit: g venerat de peccato. Ergo ne putarēt aliq. sicut putāt quidā hereti ci dñm nr̄m iesum christū falsam carnē habuisse: et nō verā mortē in cruce soluisse: intēdit h ꝓpha: z ait: Maledictus ois q pendet in ligno. Oñdit g qz z filius dei vera morte mortu⁹ est: g mortali carne debatur: ne nō maledictū putares: nō vere mortuum. Quia vero illa mors nō erat falsa: g ex illa ꝓpagine descenderat: g venerat de maledicto: cū diceret deus: Morte morieminī: omnino z ad ipsum peruenit vera mors: vt ad nos peruenīret vera vita: etiam ad ipsum peruenit mortis maledictio: vt ad nos peruenīret vitę benedictio. Et piecerunt me dilectum: tanq; mortuū abominatū. ¶ Ne derelinq;s me domine deus me⁹: ne discesseris a me. Dicamus in illo: dicam⁹ p illū: ipse em interpellat pro nobis: z dicam⁹: Ne derelinq;s me dñe de⁹ meus: z tamē dixerat: Deus meus de⁹ meus vt q̄d me derelinq;sti: z dicit: De⁹ me⁹ ne discesseris a me: Si a corpore nō recedit: recessit a capite: Cuius g vox erat nisi primi hois: Ex illo g se oñdēs verā carnē portare: dicit: de⁹ deus meus vt q̄d me derelinq;sti: Nō illū dimisit deus. Si te nō dimittit credētē in se: christū dimitteret pater z filius z spiritussctūs vnus deus: Sed ꝓsonam in se transfigurauerat primi hominis. Scimus dicēte apostolo: qz vetus hō noster ꝓfixus est cruci cum illo. Nō aūt carerem⁹ vetustate: nisi crucifigereť in infirmitate. Ad hoc em venit vt renouemur i illo: qz desiderādo eū z passionē ei⁹ imitan-

Prouer. 3. Heb. 12.

Roma. 8. 1. Pet. 2.

Ar. †in cōspectu meo semper.

Job. 1.

Y
Ar. †annuncia, bo et cogitabo.

Ar. †viuunt.

Ps. 127.

Ps. 143.

Ar. †Qui re.m. p bo. detrah. †sequebar boni tatem.

Deut. 27. Gal. 3.

Heb. 2.

Roma. 8. Ps. 21. Matth. 27.

Roma. 6.

do renouamur. Ergo vox erat infirmitatis: vox erat nostra qua dictū est: Quare me dereliq̄sti. Inde ibi
Ps. 21. dictū est: Verba delictoꝝ meoꝝ: tanq̄ diceret: hęc verba ex persona peccatoris in me trāsfigurata sūt.
2 Ne discesseris a me. ¶ Intende in adiutoriū meū: domine deus salutis meę. Ipsa est salꝰ fratres: & qua salute exquisierūt ꝓphetę: sicut dicit aplūs petrus: & nō acceperūt q̄ exq̄sierūt: ꝙ inq̄sierunt & ꝓnunciauerūt: & venimꝰ nos & inuenimꝰ qđ illi exq̄sierūt. Et ecce nos nōdū accepimꝰ: & nascentur post nos: & inuenięt qđ nec ipi accipięt & trāsięt: & oīes simul in fine diei cū patriarchis ꝓphetis et
Matth. 20. aplis denariū salutis accipiemꝰ. Etenī nostis mercennarios vel opariꝰ diuersis tpibꝰ ductos ad vineā: mercedē tñ piter acceperūt. Et ꝓphę g & apli: et martyres: & nos & q̄ pꝰ nos erūt vsq̄ i finē sęcli ipo fine accepturi sumꝰ salutē sempiternā: vt ꝓplātes gloriā dei: & eiꝰ faciē intuētes: eū laudemꝰ in eternū: sine defectu: sine aliq̄ pęna iniq̄tatis: sine aliq̄ puersitate peccati: laudātes deū & nō iā suspirātes: ꝙ inhęrentes illi cui vsq̄ in finē suspirauimꝰ: & in spe lętati sumus. In illa enī ciuitate erimꝰ: vbi bonū nr̄m deꝰ est: lumē deꝰ est: panis deꝰ est: vita deꝰ est: q̄q̄d ē bonū nr̄m: a q̄ pegrinātes laborāmꝰ: i illo inueniemꝰ. In illo erit q̄ es: quā modo recordātes necesse est vt doleamꝰ. Illō enī sabbatū recordam̄: in cuiꝰ recordatione tāta dicta sunt: & nos tāta dicere debemꝰ: et dicētes nunq̄ tacere: non ore ꝙ corde: quia sic ore tacemus vt corde clamare possimus.

¶ Explicit tractatus de pš. XXXVII.
Incipit tractatus de pš. XXXVIII.
Carthagine ad mensam Sancti Cypriani dc.
Sermo habitus.

A D Psalmi huiꝰ quēmodo cātauimꝰ & tractandum suscepimꝰ. Titulus est. ¶ In finem ꝓ Idithū canticū ipi Dauid. Cuiusdam g̃ qui vocat Idithū voces expectāde & audiēde sunt: & si esse vnusq̄sq̄ nr̄m potuerit Idithū: in eo qđ cantat: inuenit se & audit se. Uiderūt enī q̄ tūc fuerint q̄s vocatꝰ fuerit Idithū scōm hoīm ꝓiscā natiuitatē. Nos aūt audiamꝰ q̄d interptet ꝟ nomē: et in ipsa interptatione noīs g̃ramꝰ intelligentiā veritatis. Sicut g̃ inq̄rentes repire potuimus in eis noibꝰ g̃ nobis a studiosis lr̄aꝝ diumaꝝ ex hebręo eloquio in latinū interpretata sunt: Idithū interptat transiliens eos. Quis est g̃ iste trāsiliens: vel q̄s trāsiliuit: qz trāsiliēs nō nude positū est: & trāsiliēs eos. Transiliendo enī cantata cantando trāsilit. Siue transiliendo cātet siue cātādo transiliat: trāsiliētis tñ cāticū pauloaū cātauimꝰ: vtrū & nos simꝰ trāsiliētes: viderit deꝰ cui cātauimꝰ. Sed si q̄s trāsiliēs cātauit: gaudeat se esse qđ cantauit. Si q̄s aūt terrę adhuc inhęrens cātauit: optet esse qđ cātauit. Quosdā enī inhęrentes humo: curuatos in terrā: ea g̃ ima sunt cogitantes: in rebꝰ trāseuntibꝰ spem ponētes: transiliuit iste q̄ vocat trāsiliēs eos. Quos enī trāsiliuit nisi remanētes? Nostis q̄sdam psalmos inscribi cāticū g̃duum: & ibi q̄dem in greca lingua satis euidēs est: q̄
anabathmon. dicat ἀναβάθμον. Anabathmō enī g̃dus sunt: & ascēdētiū nō descēdētiū. Latinꝰ enī nō potuit ꝓprie dicere generalit dixit: & q̄m g̃dꝰ appellauit: ambigu-
Ps. 18. um relict vtrū ascēdentiū esset: an descēdētiū. Sed qz nō sunt loquelę neq̄ sermones: quoꝝ nō audiant voces eoꝝ: exponit sequentē lingua ꝓcedēs: & fit certum in alia: qđ ambiguū erat in alia. Quō g̃ ibi ascēdens q̄bam cātat: sic & hic trāsiliens. Est aūt ꝟ ascēsio: & ista trāsilitio: nō pedibꝰ: nō scalis: nō pēnis: et tñ si interiorē hoiem attēdas: & pedibꝰ: & scalis: & pēnis. Mā si nō pedibꝰ: quō dicit hō interior: nō veni-
Ps. 35. at mihi pes superbię: Si nō scalis: q̄d sunt q̄s vidit in
Gen. 28. cob: vbi erāt ascēdentes angeli & descēdētes: Si nō pēnis: q̄s est q̄ dicit: Quis dabit mihi pēnas sic columbę: & volabo & requiescā: Sed in rebꝰ corpalibus: aliud sūt pedes: aliud scalę: aliud pēnę: Intus aūt & pedes & scalę & pēnę effectꝰ sunt: & bonę volūtates. L
His ambulemꝰ: his ascēdamus: his volemꝰ. Cū g̃ audit quisq̄ trāsiliētem hunc & imitari eligit: non q̄rat leuitate corpis trāsilire fossas: aut aliq̄ altiuscula ꝓuolare saliēdo: & qđ ad corpa attinet dico. Mā fos-
Ps. 79. sas etiā trāsilit: succēsa igni & effossa: q̄ ab increpatio ne vultꝰ tui pibunt. Quę sunt enī succēsa igni & effossa q̄ ab increpatiōe vultꝰ dñi pibūt nisi peccata: succēsa igni sunt q̄ facit male ardēs cupiditas: & effossa sunt q̄ facit male iacēs timiditas. Hinc enī pcā oīa aut cupiēdo: aut timēdo. Transiliat g̃ iste oīa quibꝰ teneri posset i terra: erigat scalas suas: exerat pēnas suas: videat vtrū quisq̄ agnoscat hic se: imo vere i dñi gra multi se agnoscūt: q̄ forte iam vilem habentes mundū: & oīa q̄ delectāt in mūdo eligūt viuere: dum hic viuūt in gaudijs q̄busdā spūalibꝰ. Et hęc vnde erūt adhuc ambulātibꝰ sup terrā: nisi ex diuis eloquijs: ex verbo dei: ex pabula aliq̄ scripturarum scrutata & inuestigata: ex dulcedine inuētionis: quā ꝓcessit labor inq̄sitionis? Sunt g̃ dam delitię sanctę & bonę in libris. Neq̄ enī sunt in auro & argento: in epulis atq̄ luxuria: in venationibꝰ & piscationibꝰ: in ludo & ioco: in theatricis nugis: in affectandis & appendēdis ruinosis honoribꝰ. Neq̄ enī vera sūt gaudia in his omnibꝰ: & in his libris nulla sunt: imo ꝺo aīa illa ima trāsiliēs: & in his delectata dicat: qz verū dicit & secura dicit: Narrauerūt mihi iniusti delectaPs. 118. tiones: & nō sicut lex tua dñe. Ueniat adhuc iste Idithū trāsiliat eos qui delectant imis: & delectet i his: & gaudeat in verbo dñi: in delectatiōe legis altissimi Sed q̄d dicimꝰ? Et hinc trāsiliendū est in aliud. Inducęq̄ habet q̄ transiliat q̄ trāsilire desiderat: Duces ponꝰ eius audiamꝰ. Jam enī iste trāsiliēs videtur mihi quod habitabat in eloquijs dei: & ibi didicit hęc quę audituri sumus.

¶ Expositio psalmi. D

D Ixi custodiā vias meas vt nō delinquā in lingua mea. Credas q̄ legēdo: disserēdo: prędicādo: monēdo: obiurgādo: hortādo: cū versaret in ope: cū exerceret in difficultatib⁹ q̄busdā hūanis: hō agēs inter hoies: q̄uis iā trāsiliēs eos q̄ nō delectant his: qz difficile est vt q̄s q̄ lingua nō labat & peccet. Et q̄ lingua nō peccauit
Jaco. 3. vt scriptū est: hic pfectꝰ est vir: aliq̄ forte pęnitēda dixerat: & lapsa erant ab ore q̄ vellet reuocare nec posset. Nō enī lingua frustra in vdo est: nisi qz facile labit. Uidēs g̃ q̄s eēt difficile vt necessitatē loq̄ndi haberet hō: & in loq̄ndo nō aliquid diceret qđ se dixisse nollet: & tedio affectꝰ ex his peccatis: q̄ fluit cuitare talia. Patit hāc difficultatē trāsiliēs: nō me iudicet q̄ nō est trāsiliēs: trāsiliat & expiat qđ loq̄r. Tūc enī erit & testis: & filiꝰ veritatis. Cū g̃ hęc ei cōtigissent:

statuerat nō loq̄: ne aliq̄d diceret q̄ locutū esse pē/
niteret. Et hoc indicāt ꝓma verba ei⁹. Dixi custodiā
vias meas: vt nō delinquā in lingua mea. Custodi ḡ
ppende q̄ dictur⁹ es: examina: cōsule īteriozē veri/
tatem: ⁊ sic ꝓfer ad exteriozē auditozē. Queris ista
Sap.9. dum ipa infirmitas aiē quā aggrauat cozp⁹ q̄ coz/
rumpit: ⁊ audire vult ⁊ dicere: audire intus: dicere
gentia agnoscēdi: ⁊ in his dicit aliq̄d q̄ forte nō ecē
dicendū. Cōtra hec remediū meli⁹ est silētiū. Stat
eñ peccato: ꝓpia q̄dā nota pctō: supb⁹ q̄sq̄ ⁊ inui
dus: audit loquentē transilientē: captat verba: ꝓ/
nit laq̄os: difficile vt inueniat aliq̄d non ita dictū vt
dici debuisset: nec audiēdo ignoscit: ꝫ calūniat inui/
dēdo. Cōtra hos iste Idithū trāsiliens eos silere de
legerat: vñ ita cātauit: Dixi custodiā vias meas: vt
nō delinquā in lingua mea. Q̄diu capior a calūnio/
sis aut captor: ⁊ si nō capior: custodiā vias meas: vt
nō delinquā in lingua mea: q̄uis trāsilierim delecta/
tiones terrenas: q̄uis ñ me capiāt tpaliū rez volatici
affect⁹: q̄uis iā hec ima despiciā ⁊ ad melioza cōsur
gam: in ipis tñ meliozib⁹ sufficit mihi delectatio itel
ligentię cozā deo. Quid mihi opus est captāda loq:
E ⁊ dare auditū calūniantib⁹? Dixi ḡ custodiam vias
meas: vt non delinquā in lingua mea. ¶ Posui ozi
meo custodiā. Hoc ḡre: Propter pios: ꝓpt stu/
diosos: ꝓpter fideles ⁊ sctōs. Absit. Illi sic audiūt vt
q̄ ꝓbāt laudēt: q̄ aūt improbāt inter mala forte q̄
Al. †consisteret laudāt veniā dāt potī⁹ q̄ calūniā parāt: Propt ꝙs
aduersum. ḡ vis custodire vias tuas: vt nō delinquāt in lingua
tua: ⁊ ponis ozi tuo custodiā: Audi. ¶ Cū †cōsistit
aduersus me peccator. Nō ꝓsistit ad me: ꝫ cō/
1.Joh.2. tra facia carnali de spūalib⁹. Loq̄r foris videti ⁊ au/
Eccl.25. dīri: int⁹ surdo ⁊ cęco: Talis eñ hō nō pcipit quę
rer: Btus q̄ narrat verbū auri audīti: nō auri pec/
Esa.53. catoris astāt aduersū se. Tales eñ multi circūstabāt
⁊ circūfremebāt: q̄n ille velut ouis ad īmolandū du
ctus est: ⁊ sicut agnus cozā tōdente sine voce: sic nō
aperuit os suū. Quid eñ dicas: turgidis: turbidis: ca
lūniosis: litigiosis: verbosis: Quid dicas sctōr pio:
Job.16. ⁊ de religiōe trāsilīēti eos: q̄n ipis libēt audiētib⁹ di
scere cupiētib⁹: veritatis cibo inbiātib⁹: auide acci/
2.Cor.3. pientib⁹: dns ait: Adhuc multa habeo vobis dice/
re: ꝫ nō potest illa portare modo. Et apls: Mō potui
vobis loq̄ q̄si spūalib⁹: ꝫ q̄si carnalib⁹: nō tñ despe/
rādis ꝫ nutriēdis. Seq̄t eñ: Tā q̄ puulis i chzisto
lac vob potū dedi: nō escā: nōdū eñ poterat. Ergo
vt nūc dic: ꝫ neq̄ adhuc q̄dē potest. Noli ḡ festina
re audire q̄ nō capis: ꝫ cresce vt capias. Sic puulū
alloq̄mur i sinu mris eccl̄ie: pio lacte nutriēdū: ⁊ ad
escā mēse dnice idoneū faciendū. Quid aūt vel tale
dicā pctōr astāti aduersus me: idoneū se putāti aut
fingēti: ad ea q̄ nō capit: vt cū ei dixero: ⁊ ille nō ca/
F perit: nō se putet ñ cognisse: ꝫ me defecisse: Ergo ꝓpt
Al. †obmutui. hūc pctōrē astātē aduersus me posui ozi meo custo/
diā. Et q̄d secutū est. ¶ †Obsurdui ⁊ hūiliatus
sum: ⁊ silui a bonis. Patt eñ difficultatem iste
trāsilies i q̄dā gdu q̄ iā trāsiliuit ⁊ grit: ⁊ ide trāsilire
ad vitādā hāc difficultatē. Peccare metuebā vt nō

loq̄rer: vt silentiū mihi īponerē. Hoc eñ dixerā: cu/
stodiā vias meas: vt nō delinquā in lingua mea. Et
dū timeo loq̄ ne peccē obsurdui ⁊ hūiliat⁹ sū: ⁊ silui
a bonis. Dū nimis timeo ne loquar aliq̄ mala: tacui
oīa bona: obsurdui ⁊ hūiliat⁹ sū: ⁊ silui a bonis. Cū
eñ dicebā bona: nisi q̄ audiebā: Auditui eñ meo Ps. 50.
dabis exultationē ⁊ leticiā. Et amic⁹ spōsi stat ⁊ au/ Joh. 3.
dit eū: ⁊ gaudio gaudet ꝓpt vocē nō suā ꝫ spōsi. Et
vera dicat: audit quę dicat. Mā q̄ loquit mendaciū Joh.8.
de suo loquitur. Quiddam ergo triste ⁊ moleste pas/
sus est iste: ⁊ hac sua ꝓfessiōe id q̄ passus est: cauen
dū admonet nō imitandū. Timēdo eñ nimis vt di
xi: ne diceret aliq̄ nō bōa: statuit sibi nulla dicere vel
bona. Et q̄n statuit tacere: cępit nō audire. Stans
eñ si trāsiliēs es: expectas a dō audire q̄d dicas ho
minib⁹. Inter diuitē dēū: ⁊ inopē ḡrentē q̄d audias:
intercurris tu trāsiliēs: q̄ possis ⁊ hīc audire: ⁊ hac
dicere. Si eligis hac nō dicere: nō mereberis hinc au
dire. Cōtēnis paupem: ꝓtēneris a diuite. Oblit⁹ es Matth.25.
suū te eē: quē ꝓstituit dns sup familiā suā dare ꝓser
uis cibaria. Quid ḡ ḡris accipe q̄d piger es eroga/
re: Merito ḡ q̄n q̄d accepas dicere noluisti: īpedi/
ris ne accipias q̄d accipere cupiebas. Aliq̄d eñ vo/
lebas: aliq̄d habebas: da q̄d habes: vt merearis ac/
cipere q̄d nō habes. Ergo cū q̄si potuissem ozi meo
custodiā: mihiq̄ indixissem eloquiū: q̄ videbā vbi/
q̄ piculosum silētiū: factū est inq̄t in me q̄d nolebā:
obsurdui ⁊ hūiliat⁹ sum: nō me hūiliaui: ꝫ hūiliat⁹
sū. Obsurdui ⁊ hūiliat⁹ sū: ⁊ silui a bonis. Cepi ñ di/
cere bona: cū timeo ne dicā aliq̄ mala: ⁊ reprehēdi cō/
siliū meū. Silui eñ a bonis. ¶ Et dolor meus re
nouat⁹ est. A dolore q̄pe q̄dā quē mihi infixerat
calūniatores ⁊ reprehēsores tanq̄ reqeuerā i silētio:
⁊ cessauerat dolor ille q̄ fact⁹ erat a calūniātib⁹: sed
vbi silui a bonis renouat⁹ est dolor me⁹: cępi pl⁹ do
lere tacuisse me q̄ dicere deberē: q̄ doluerā dixisse q̄
H dicere nō deberē. ¶ †Renouat⁹ est dolor meus: Al. †Concaluit
⁊ in meditatione mea exardescet ignis. Cę/ cor meum intra
pit eē inq̄etū cor meū: videbā iſēlatos ⁊ tacebā: nō me.
arguebā: ⁊ me sic tacētē: zel⁹ dom⁹ tuę comedebat. Ps. 118. Ps. 68.
Respexi ḡ ad dñm meū dicētē: serue nequā: ⁊ piger Joh.2.
dares pecuniā meā nūmularijs: ⁊ ego veniēs cum Matth.25.
vsur̄ exigerē. Et q̄d sequit: auertat de⁹ a dispēsato/
rib⁹ suis: ꝓficiat i tenebras exteriozes ligat̄ manib⁹
⁊ pedib⁹ ꝭu⁹: nō euersor ad pdendū: ꝫ piger ad ero
gādū. Quid expectare debēt q̄ cū luxuria ꝓsumpse/
rūt: si dānant: q̄ cū pigricia seruauerūt: In medita
tiōe mea exardescet ignis: ⁊ posit⁹ i hac fluctuatiōe
dicēdi ⁊ tacēdi int eos: q̄ calūniari parati sūt: ⁊ eos q̄
affectāt istrui: int abūdātes ⁊ īopes: fact⁹ opprobriū Ps. 122.
his q̄ abūdabant: ⁊ despectio supbis: respiciēs eos Matth. 5.
btōs: q̄ esuriūt ⁊ sitiūt iusticiā: laborans in vtroq̄: Matth. 7.
afflict⁹ i vtroq̄: piclitās ne ꝓficiat margaritas ante
porcos: piclitās ne nō eroget cibaria ꝓseruis: In h̄
ꝯstu q̄siuit aliū meliozē locū ab hac dispēsatiōe: in q̄
sic laborat hō ⁊ piclitat: ⁊ suspirās in finē quēdā vbi
ista ñ erat passur⁹. In illū inq̄ finē q̄ dictur⁹ ē bono Matth.25.
ꝓgratori dns: intra in gaudiū dñi tui. Locut⁹ sū:
inq̄t: in lingua mea. Inter est⁹: int picula h̄: inter
difficultates: q̄ ita delectat lex dñi: vt tñ ꝓpt abūdā
tiā scādalor refrigescat charitas multor. Int hos ḡ Matth. 24.
est⁹ locut⁹ sū inq̄t i ligua mea. Cui: Nō auditori quē
volo erudire: ꝫ exauditori a q̄ volo erudiri. Locutus

sū i lingua mea: illi a q̄ intus audio: si qō bonū st qō
verū audio. Quid locut⁹ es: Notū: inq̄t: mihi fac
dñe finē meū. Trāsiliui em̄ ḡdā t veni ad ḡdā: t
ea in q̄ veni meliora sunt eis a q̄b⁹ transiliui: ꝫ restat
adhuc qō trāsiliēdū sit. Nō em̄ ꝟ remanebim⁹ vbi
tēptatiōes: vbi scandala: vbi auditores t calūniato
res. Finē meū notū mihi fac. Finē q̄ mihi deest: nō
cursū q̄ mihi adest. Finē illū dic quē currēs tuebat
aplūs: t de sua ipfectiōe ꝓfitebat: aliō i se tuēs: aliud
Pbil.3. alibi ḡrēs. Ait em̄: Nō q̄ tā acceperī: aut tā pfectus
sim: frēs: ego meipm nō arbitror apphēdisse. Et ne
diceres: si nō apphēdit aplūs: ego apphēdi: si pfect⁹
nō ē aplūs: ego pfect⁹ sū: vide qd agas: attēde qd di
cat. Quid ḡ agis aplē: nondū apphēdisti: nōdū pfe
ctus es: Quid agt: Ad quā actionem me hortart:
Quid mihi imitādū seq̄ndūq̄ ꝓponis: Unū aūt in
q̄t ḡ retro sūt oblit⁹: i ea ḡ añ sūt extēt⁹: fm itētionē
seq̄r ad palmā supnę vocatiōis dei i chzisto iesu: fm
intētionē: nō fm puētionē: nōdū fm apphensionē:
Nō relabar m̄ vñ iā trāsiliuim⁹: nec remaneam⁹ i il
lis i q̄ iā venim⁹. Curram⁹: itēdam⁹: i via sum⁹: nec
tā sis secur⁹ ex eis ḡ trāsisti: q̄ sollicit⁹ ꝓ eis ad quę
nōdū pueniſti. Quę retro inq̄t oblit⁹ i ea ḡ añ sūt ex
tēt⁹: fm intētionē seq̄r ad palmā supnę vocatiōis dei
i chzisto iesu. Ipe ē em̄ finis. Unū aūt: ꝟ ē illō vnū:
Joh.14. Dñe ostende nob ꝓtem t sufficit nob. Unū aūt ḡ t vna
Pſ.26. dī i alio psalmo: Unā petij a dño hāc requram. Quę
Pbil.3. retro oblit⁹: i ea ḡ añ sūt extēt⁹: vnā petij a dño hāc
requrā: vt in habitē i domo dñi ꝓ oēs dies vitę meę.
Ꝓpt qd: Ut ꝓtēpler uelectatiōnē dñi. Ibi ei gau
debo de socio: nō timebo de aduersario. Ibi em̄ ꝓtē
plator mecū erit amic⁹: nō calūniator⁹ inimic⁹. Hoc
J desiderauit iste Idithū: notū fieri sibi cū ꝟ esset: vt
sciret qd sibi deesset: t nō tā gauderet de his ad q̄ pu
enerat: q̄ t desideret ea ad q̄ nōdū puenerat. Sed
t q̄busdā iā trāsilit: nō remaneret i via: ꝫ desiderio
rapet in supna: vsq̄ q̄ ille q̄ q̄dā trāsilierat: oīa trāsi
liret: t ab irrorationē q̄dā guttax dñicax de scpturax
Pſ.41. nube veniētiū: veniret sic ceru⁹ ad fontē vitę: t i illo
Pſ.35. lūine videret lumē: t absc̄deret i vultu dei a ꝓturba
Pſ.30. tiōe hoim: vbi diceret bñ est: vltra nihil volo: oēs ꝟ
amo: neminē ꝟ timeo. Bonū desideriū: scīm deside
riū: qz iā ꝟ habet: ꝓgaudete nob t orate vt pseuerāt
habeam⁹: ne int scādala deficiam⁹. Mā t nos ꝓ vob
ꝟ idē rogam⁹. Nō em̄ nos digni q̄ ꝓ vob orem⁹: et
vos idigni q̄ ꝓ nob oret. Auditorib⁹ suis q̄b⁹ ꝑdica
Col.4. bat ꝟbū dei: se cōmēdabat aplūs: Orōni istātes: vigi
lātes i illa. Orātes sil t ꝓ nob vt de⁹ apiat nob ostī
um ꝟbi ad loq̄ndū mysteriū ei⁹: vt manifestē illū sic
oportet me loq. Orate ḡ ꝓ nob frēs: vt t qō videdū
est bñ videam⁹: t qō dicēdū est bñ dicam⁹. Cętex ꝟ
desideriū noui i pauc⁹ eē: nec me optie itelligūt: nisi
q̄ gustauerīt vñ loq̄r. Loquim̄ tñ oīb⁹ t habētib⁹ ta
le desideriū: t nōdū habētib⁹: Habētib⁹ vt nobiscū
illa suspirēt: ñ habētib⁹ vt pigritiā excutiāt: ima trā
siliāt: ad dulcedinē leg dñicę veniāt: nō i delectatio
Pſ.118. nib⁹ iq̄x remaneāt. Narrāt em̄ mīta mīti: t laudāt
mīta mīti: iniq̄ iniq̄. Et reuera t illa iniq̄ habēt dele
ctationē: ꝫ nō sic lex tua dñe. Dicāt ḡ nobiscū q̄ cre
dūt ꝟ dicere t nos. Negociū em̄ ꝟ int⁹ ē: null⁹ ꝟbis
oñdi ꝑt. Sz q̄ ꝟ agit: credat eē t i alio: nō solū se pu
tet accepisse qō dei ē. Dicat ḡ i his Idithū: notū fac
mihi dñe finē meū. Et nūex diex meox q̄ est.

Nūerū diex ḡro q̄d ē. Sic possū dicere: sic possū i
telligere nūex sine nūero: quō possūt dici anni sine Pſ.101.
annis. Ubi em̄ anni vtiq̄ q̄si nūer⁹: ꝫ tū tu idē ipse
es: t anni tui nō deficiēt. Nūex diex meox mihi no
tū fac: ꝫ q̄ ē. Quid ḡ: Iste nūer⁹ i q̄ tu es nō ē: Pla
ne si attēdā bñ: nō est: si hęreā q̄si est: si trāsiliā nō ē.
Si ab istis me excutiēs supna ꝓtempler: si trāseūtia
manētib⁹ cōparē: video q̄d vex sit. Quid aūt magt
videat nō esse q̄ si dicturus sit eē istos dies meos: Exo.5.
Dos inq̄ dies eē dicturi sū: t tā magnū ꝟ ꝟbū huic
cursui rex labētiū temere dabo: Ita ḡ ipe deficiēs pę
ne nō sū: vt exciderit m̄ q̄ dixit. Ego sū q̄ sū. Est ḡ ali L
q̄s nūer⁹ diex: Vere ē: t sine fine ē. In his aūt die
bus dicā aliq̄d eē si teneo: de q̄ die me inrogas vtrū
sit: t vl inrogas me: Tene vñ me inrogas. Tenes
diē istū: Si tenuisti hesternū: tenes t hodiernū: Sz
hesternū inq̄s: nō teneo: qz iā nō est: Istū aūt teneo
i q̄ sū: t q̄ mecū ē: Ita ne: De isto excidit tibi iā quā
tū a ꝓma luce trāsierit. Nonne iste dies a ꝓma hora
cępit: Da mihi primā horā ei⁹: da mihi t scōam ei⁹:
qz forte t ipa trāsuolauit. Tertiā inq̄s dabo tibi: fo
te em̄ in ipa nūc sum⁹. Certe ḡ sūt isti dies: t est tei
tia dies. Et si tertiā dabis: nō die ꝫ horā dabis. De
rūtū nec ꝟ q̄dē tibi ꝓcedo: si mecū vtcūq̄ ista trāsili
sti. Da mihi vl horā tertiā ipam mihi da in q̄ es. Si
em̄ aliq̄d ei⁹ iam ꝑterijt: t aliquid eius adhuc restat:
nec quod ꝓterijt aliquid mihi potes dare: qz iam
nō est: nec qō restat qz nōdū est. Quid mihi de hora
ista q̄ nūc pagit dabis: Quid de illa mihi dabis: Lui
cōmittā ꝟ verbū vt dicā: est: cū dicis ipm est: Certe
vna syllaba ē: t momētū vnū ē: t tres lras habet in
ipo ictu. Ad scōam hui⁹ ꝟbi lram nō pueniſ: nisi ꝑ
ma finita fuerit. Tertia nō sonabit: nisi cū t scda trā
sierit. Quid mihi de hac vna syllaba dabis: t tenes
dies q̄ vnā syllabā nō tenes: Nomētis trāsuolanti
bus cūcta rapiunt: Torrēs rex fluit: de q̄ torrēte ille Pſ.ijo.
i via bibit ꝓ nobis q̄ iā exaltauit caput. Isti ḡ dies
nō sūt: añ abeūt pęne q̄ veniāt: t cū venerit stare nō
pūt. Jungūt se: sequūt se: t nō se tenēt. Nihil de ꝑte
rito reuocat: qō futux est trāsitux expectat: nondū
habet dū nō venit: ñ tenet dū venerit. Nūex ḡ die
rū meox q̄ est: nō istū q̄ nō est: t qō me difficilē⁹ t pi
culosi⁹ ꝑturbat: t est tnō est: nec eē possumus dicere
qō nō stat: nec ñ eē qō venit t trāsit. Est illō simplex
quęro: est verum quęro: est germanū ḡro: est qō est
in illa hierusalem sponsa domini mei: vbi non erit
mors: non erit defectus: non erit dies transiens: sed
manens quia nec hesterno prędeditur: nec crastino
ꝑpellit. Hūc inq̄s nūex diex meox q̄ est: notū mihi
fac. Ut sciā q̄d desit mihi. Hoc em̄ mihi deest
ꝟ laborāti: t q̄diu mihi deest: nō me dico pfectū: q̄
diu ꝟ nō accipio: dico: nō qz nō acceperī: aut iā pfe
ctus sim: seq̄r aūt ad palmā supnę vocatiōis dei: hāc Pbil.3.
accipiā ꝓ mercede cursus mei: Mālo q̄dā erit finis
currēdi: t i ipa māsiōe ꝑta sine pegrinatiōe: sine se
ditiōe: sine tēptatiōe. Ergo notū fac mihi hūc nūex
diex meox q̄ ē: vt sciā q̄d desit mihi: qz nōdū ibi sū:
ne supbiā ex eo: i q̄ iā sū: vt iueniar i illo nō hūs meā
iustitiā. In cōpatiōe em̄ illi⁹ qō ē attēdēs ista ḡ nō
ista sūt: t pl⁹ mihi videōs deesse q̄ adesse: ero hūlior
ex eo qō deest: q̄ elatior ex eo qō adest. Mā q̄ putāt
se aliq̄d habere cū ꝟ viuūt: supbiēdo nō accipiūt qō
deest: qz magnū putāt eē qō adest. Qui em̄ putat se Gal.6.

eē aliq̄d cū nihil sit: semetipm seducit: nec isti ex hoc magni sūt. Mā ⁊ inflatior tumor imitat magnitudinem: ⁊ nō habet sanitatē. Jā ḡ iste trāsiliens: agens q̄ddā in corde occultū qđ nō nouit: nisi q̄ piter agit: tāq̄ noto sibi facto fine suo ipetrās qđ rogauit: noto sibi facto nūero diez suoz: nō qui trāsit ⁊ q̄ ē: attēdit ad ⁊ ḡ transiluit: ⁊ cōpauit noticię supiori. Et tāq̄ dicerēs ei q̄re desiderasti nūez diez tuoz qui ē.

Ar. †mensu rabiles.

Quid em̄ de die⁹ ist dic: ⁊ de illo alto attēdēs hęc: ait. Ecce† veteres posuisti dies meos. Veterascūt em̄ ⁊: ego nouos volo: nouos nunq̄ vetera: nūc i spe: tūc in re. Innouati em̄ fide ⁊ spe: q̄nta adhuc vetera agim⁹? ⁊ Mō em̄ sic christo iduti sum⁹: vt ex adā iā nihil poztem⁹: Vide veterascētē adā: et inouari christū i nob. Et si exterior inq̄t hō nr̄ corrūpit: ⁊ iterior renouat de die i diē. Ergo ad pctm̄: ad mortalitatē: ad p̄uolātia tpa: ad gemitū ⁊ labor̄: ⁊ sudorē adę: ad ętates succedētes ñ manētes: ab ifantia vsq̄ ad senectutē: sine sēsu trāseūtes: ad ⁊ attēdētes: videam⁹ ⁊ veterē hoiem; veterē dic: vetus cāticū: vet⁹ testamentū. Cōuersi aūt ad iterioza: ad ea q̄ innouāda sūt, p his q̄ ūnutabunt iueniam⁹ ho ⁊ sic amem⁹ istā nouitatē: vt nō timeam⁹ vetustatē. Nūc ḡ in ⁊ cursu trāsim⁹ a veteribus ad noua: ipse trāsit⁹ agit cum corrūpunt exterioza: ⁊ innouant in terioza: donec etiā ꝑ ipm qđ exterius corrūpit: reddat debitū nature: veniat i mortē: renouet: ⁊ ꝑ in resurrectiōe: tūc fient reuera oia noua: reliq̄ ḡ nūc sūt: in spe sūt. Agis ḡ aliq̄d nūc a veteribus te exurdo: et in noua currēdo. In noua ḡ currēs iste: et in ea ḡ añ sūt exter⁹: Motū iāt dñe fac mihi finē meū: ⁊ nūerū diez meoz q̄ ē: vt sciā qđ desit mihi. Ecce trahat ad buc adā: ⁊ sic festinet ad christū. Ecce inq̄t veteres posuisti dies meos. Veteres dies ex adā: veteres illos posuisti: veterascūt q̄tidie: ⁊ sic veterascūt vt ali ante te. Ante te dñe tanq̄ nihil sba mea: añ te q̄ vides ⁊: ⁊ ego cū ⁊ video añ te video: añ hoies nō video. Quid em̄ dicā: Quib⁹ verbis oñdā: nihil ee qđ sum in cōpatiōe ei⁹ qđ est: Sed int⁹ dr̄: int⁹ vtrūq̄ sentit: ante te dñe: vbi oculi tui sūt: nō vbi oculi hūani sūt: Quid vbi oculi tui sūt: Subsātia mea tanq̄ nihil. ¶ Verūtamē vniuersa vanitas: oīs hō viuēs. Verūtamē qđ em̄ dicebat: Jā ecce trāsiui mortalia oia: ⁊ ima ꝑtēpsi: calcaui terrena: ascēdi ad delectatiōē legis dñi: fluctuaui i dispēsatione nūeroz dñicoz: desideraui etiā finē illū cui⁹ nō ē finis. Desideraui nūez diez meoz q̄ est: qz nūer⁹ die rū istoz nō est, Ecce iā talis sū: tāta trāsiliui: in ea ḡ stant sic inhio. Verūtamē sic quō ⁊ sū: q̄diu carnē mortalę pozto: q̄diu tēptatio vita hūana est sup terrā: q̄diu inter scandala suspiro: q̄diu timeo ne cadā q̄sto: q̄diu mihi incerta sūt ⁊ mala mea: ⁊ bona mea vniuersa vanitas oīs homo viuēs. Ois inquā ⁊ hęrēs ⁊ trāsiliēs: ⁊ ipe Jdithū: ad vniuersam vanitatē adhuc ptinet: qz oia vanitas: ⁊ vanitas vanitātiū: ḡ abūdātia hoī in oī labori suo q̄ ipe laborat sub sole. Mandq̄ ⁊ Jdithū ⁊ sole adhuc est: Habet aliq̄d ⁊ sole: habet aliq̄d vltra solē. Sub sole habet euigilare: dormire: māducare: bibere: esurire: sitire: vigere: fatigari: puerescere: iuuenescere: senescere: icerta hę ḡ optat ⁊ timet: hęc oia ⁊ sole habet: ⁊ ipe: Jdithū: etiā ipe trāsiliēs eos. Ut̄ ḡ transiliēs illos: Desiderio. Motū fac mihi dñe finē meū. Hoc em̄ desiderium vltra solē est: ñ est ⁊ sole. Sub sole oia visibilia: Quicq̄d visibile nō est: ⁊ sole nō est. Mō est visibil' fides: nō est visibilis spes: nō est visibilis charitas: nō est visibilis benignitas: nō est visibilis postremo timor ille cast⁹ pmanēs in sęculū sęculi. Jn his oīb⁹ dulcedinē habēs ꝑsolationēq̄ Jdithū: et vltra solē uersans: qz uersatio ei⁹ in cęlis est: ex his ḡ adhuc habet ⁊ sole: gemit: ⁊ ista ꝑtēnit ⁊ dolet: i illa inardescit quę desiderat. Locut⁹ ē de illis: loquar ⁊ de ist: Audistis ꝑcupiscēda: audite ꝑtēnenda: Verūtamē vniuersa vanitas oīs hō viuēs. ¶ Q̄q̄ in imagine †ambulet hō: In q̄ imagine nisi illi⁹ q̄ dixit Faciam⁹ hoiem ad imaginē ⁊ similitudinē nostrā: q̄q̄ in imagine ambulet hō. Jō em̄ q̄q̄: qz magnū aliq̄d imago ⁊. Et ⁊ q̄q̄ secutū est tñ: vt illō qđ audistis: q̄q̄ vltra solē sit: ⁊ aūt qđ sequit tñ ⁊ sole sit: ⁊ illud ptineat ad veritatē: ⁊ ad vanitatē. Q̄q̄ ḡ in imagie ābulet hō. † Tamē vane ꝑturbat. Audi ꝑturbationē ei⁹: ⁊ vide si ñ ē vana: vt calces eā: trāsilias eā: ⁊ habites i excelsis: vbi ñ ē ista vanitas. Quę vanitas: Thesaurizat: † ⁊ nō cognoscit cui ꝑgregabit ea. O isania vanitas. Vtiq̄s cuius est dñs spes ei⁹: ⁊ nō respexit i vanitates ⁊ insanias mēdaces. Delirare tibi videor auare cū hęc loq̄r: q̄nicularia tibi vident hęc verba. Tu em̄ videlicet hō magni ꝓsilij: magneq̄ ꝓudētię: excogitas q̄tidie genera acq̄rendę pecunię: de negocio: de agricultura: de fortassis ⁊ de eloq̄o: de iurt ꝓsultatiōe: de milicia: addis ⁊ de fęnore. Hō cordat⁹ nihil ꝑtermittis oīno: vnde num⁹ sup numū: ⁊ in occulto diligēt⁹ acq̄rat. Depdaris hoiem: caues depdatorē: qđ facis times ne patiar: ⁊ in eo qđ pateris nō te corrigis. Sz nō pateris. Prudēs em̄ hō es: bñ fuas: nō solū bene colligis. Habes vbi ponas: cui cōmittas: quō nihil pereat ex eo qđ ꝑgregasti. Interrogo cor tuū: discutio prudētiā tuā. Ecce collegisti: ecce ita fuasti: vt nihil possis amittere eoz ḡ seruasti: dic ñ cui fuas: Nō tecū ago: nō cōmemoro: ñ ex aggero: q̄q̄d mali habet auaricia vanitatis tuę: ⁊ vnū ꝓpono: ⁊ discutio: qđ mihi dat occasio lectiōis hui⁹ psalmi. Prorsus colligis thesaurizas: nō dico ne forte dū colligis colligar: nō dico ne forte cū vis esse ꝑdo sis prędaꝑti⁹ eloq̄r. Fortasse em̄ cęc⁹ auaricia: ñ audisti aut itellexisti: nō dico inq̄t: ne forte cū vis esse ꝑdo minoris: sis ꝑda maioz. Nō em̄ sentit eē te i mari: nec cernis minores pisces a maioribus deuorari. Non dico ista: nō dico difficultates ⁊ picula i ipa ꝓfitiōe pecunię q̄nta patiant q̄ eā colligūt: q̄q̄ in oīb⁹ piclitent: in oīb⁹ pene mortē videāt: trāsto ⁊ oia. Prorsus⁹ colligis nullo ꝓtradicēte: fuas nullo auferēte: excute cor tuū ad prudentiā: tāta q̄ me derides: q̄ me insipientē putas: ⁊ loq̄nte me: dic mihi: Thesaurizas: cui congregabis ea: Video qđ velis dicere: q̄si quod vis dicere huic nō occurrerit: dicturꝰ es filijs meis seruo. Hęc est vox pietat⁹: excusatio iniq̄t⁹. Filijs meis inq̄t seruo. Etiā seruas filijs tuis: ita ne ⁊ non nouerat Jdithū: Nouerat ea plane: ⁊ in die⁹ veterib⁹ cōputabat: ⁊ iō ꝓtenebat: qz ad nouos dies festinabat. Nam ecce discutio tecū filijs tuis seruas trāsitur⁹ trāsitur⁹: imo vero trāsiēs trāseūtib⁹. Mā trāsi-

Ar. †Sed et frustra.

Ar. †et ignorat.

Ar. †Verūtñ. † pertrāsit.

Ar. †mihilum,

Psal. 38.

Job. 7.

Eccle. 1.

Psal. 38.

lib. 50. hoiar. 48. b. in medio.

turū te fic dixi: ḡsi nunc maneas. Jpm hodie exq̄ loq̄ cępim⁹ vsq; ad hoc momentū sentis: qz senuim⁹ Meq; eīm cernis t incremēta capillox tuox: t nunc cū stas: cū hic es: cū agis aliq̄d: cum loq̄ris: in te crescunt capilli tui. Neq; eīm repēte creuerūt: vt tonsorem ḡreres. Agit ḡ ętas trāsuolās t in intelligētib⁹ t nō in sentientib⁹: t in aliud male occupatis: trāsis tu t seruas trāseunti filio tuo. Primo boca te ḡro: Scis eū possessurū cui seruas: aut si nōdū nat⁹ est: scis nasciturū: Seruas filijs incertū est: an futuris: an possessuris: nec reponis thesaux vbi reponēdus est. Nō eīm dñs tu⁹ seruo tuo tale ꝑsiliū daret: vt peculiū suū ꝓderet. Peculiosus seruus es cuiusdā magni patrifamilias. Qđ amas qđ habes ipe tibi dedit: t nō vult vt ꝓdas qđ tibi dedit: q̄ t seipm tibi dabit. Sed nec h̄ inq̄ qđ tibi ad tps dedit vult vt ꝓdas. Multū est: exupat: supgredit vires necessitatis tuę. Jam certe supfluū deputat: nec h̄ volo vt perdas ait dñs tu⁹. Et q̄d facio: Nigra: vbi posuisti nō est tu⁹ loc⁹. Certe seruare vis auaricię: vide forte t ipsi auaricię cōgruat cōsiliū meū. Habere eīm vis qđ habes t nō ꝓdere: ostendā tibi locū vbi ponas. Ne thesaurizes ī terra nescięs cui ꝓgregas ea: t postea quēadmodū ꝓsumpturus sit q̄ possidebit q̄ tenebit. Forte eīm possessus possidebit te: qđ a te habebit nō tenebit. Forte cū ei seruas: anteq; ille veniat tu perdes.

Matth. 6. Sollicitudini tuę ꝓsiliū do: Thesaurizate vob thesaurū in cęlo. Nic ī terra si velles seruare diuitias: q̄reres horreū: nō forte crederes domui tuę ꝓpter domesticos tuos: cōmendares ad vicū argētariū: difficilis est eīm ibi casus: fur nō facile accedit: bñ oia seruant. Quare ista cogitas: nisi qz ñ habes meli⁹ vbi serues: Quid si dabo meli⁹: Dicā tibi: noli cōmendare huic mīn⁹ idoneo: s est q̄dam idone⁹ illi cōmenda. Habet magna horrea vbi perire nō possint diuitię: magn⁹ sup oēs diuites dives ē. Jam forte dicturus es. Et qñ audeo tali cōmendare: Quid si ipse te hortat: Agnosce illū: nō solū pfamilias est: s t domin⁹ tu⁹ est. Nolo inq̄t serue meus ꝓdas peculium tuū agnosce vbi ponas. Quare ibi ponis vbi possis amittere: vbi t si nō amittas: ibi pmanere ppetuo tu nō potes: Est ali⁹ loc⁹ q̄ te trāsferā. Pręcedat te qđ habes: noli timere ne ꝓdas. dator ego eram: custos ego ero: dicit tibi h̄ dñs tu⁹. Fidem tuā inroga: vide si velis illi credere. Dictu⁹ es: ꝓditū habeo qđ ñ video: hic illud volo videre. Dum vis h̄ videre: nec h̄ videbis: t ibi nihil habebis: Nescio q̄s thesauros habes absc̄oditos in terra: cū ꝓcedis nō eos tecum portas. Venisti ad audiēdū sermonē: ad colligēdas ī teriozes diuitias: cogitas te exteriozib⁹: nūq̄d eas huc tecū adduxisti: Ecce nec nūc eas vides. Credis te habere in domo: qđ scis te posuisse: nunq̄d scis te nō ꝓdidisse. Oī multi redierūt ad domos suas: t qđ posuerāt nō inuenerūt. Hinc fortasse expauerūt corda cupidox: t qñ dixi multos sępe ad domū suā redisse: t qđ posuerāt nō iuenisse: dixit quisq; in corde suo: Absit ese: bonū opta: oza ꝓ nobis: Absit vt cōtingat: absit vt ita fiat. Credo in deum: qñ qđ posui saluū inuenio. Credis ī deū: t nō credis ipi deo: Credo ī christū: qz saluū erit qđ posui: nemo accedat nemo auferat. Secur⁹ vis esse credendo in christū: vt nihil ꝓdas de domo tua: secur⁹ eris poti⁹ credendo christo: vt ibi ponas vbi ꝓsiliū dedit. An secur⁹ es de seruo tuo: t sollicit⁹ es de dño tuo: Secur⁹ es de domo tua t sollicit⁹ de cęlo: Sz ego inq̄s quō pono in cęlo: Dedi tibi ꝓsiliū: vbi ponas: quō queniat ad cę lū nolo scias. Pone in manib⁹ paupum: da indigētibus: Quid ad te quō queniat: Nō ꝓducā qđ ego accipio: An oblit⁹ es: cū vni ex minimis meis fecistis mihi feciſt: Si haberet q̄spiā amic⁹ tu⁹ quosdā lacus vel cisternas: t ḡ q; receptacula fabricax ad seruādū aliquē liq̄rē: vel vini: vel olei: ḡreres vbi absc̄ōderes vel seruares fruct⁹ tuos: t diceret tibi: Ego tibi seruo: haberetq; ad illa receptacula occltas q̄sdā canales t trāsit⁹: vt p hos clāculo iret: qđ pala furderetur: t diceret tibi: qđ habes hic funde: Uideres aūt tu nō esse illū locū vbi ponere cogitabas: t times res fundere: ille q̄ sciret machinamenta q̄dā occulta locox suox tibi diceret: funde secur⁹: hinc illuc puniet: Nō vides q̄: s crede mihi qz māsiones fabricaui. Fabricauit ḡ ꝓ quē facta sūt oia: māsiones oib⁹ nobis: illuc vult ꝓcedere qđ habem⁹: ne hoc terra pdam⁹. Cū aūt seruauerī in terra: dic mihi cui ꝓgredabis ea: Filios habes: vnū plus nūera: t da aliq̄d t christo. Thesaurizat t nō cognoscit cui ꝓgregabit ea: vane ꝓturbat. Et nūc qñ inq̄t iste Jdithū: respicięs vanitatē q̄ndā: suspiciēs veritatē q̄ndā: ī medio posit⁹ q̄ddā sb se habet: quiddā supza se. Sub se habet vnde trāsiluit: supꝰ se habet q̄ se extēdit. Qualis iste: Jā magn⁹. Et nūc ait: quō q̄ddā trāsiluit: quō multa calcauī: quō tpalib⁹ iā nō teneor: Modū sum pfect⁹: nōdū accepi. Spe eīm salui facti sum⁹: Spes aūt q̄ videt nō est spes. Qđ eīm videt q̄s: q̄d sperat: Si aūt qđ nō videm⁹ speram⁹: ꝓ patientiam expectamus. ¶ †Ergo t nūc q̄ est expectatio mea: Nōne dñs: Ipse est expectatio mea: q̄ dedit oia ista q̄ ꝓtemnā: ipe mihi dabit t se: q̄ est sup oia: t ꝓ quem facta sunt oīa: t a quo factus sum inter omnia ipse est expectatio mea dominus. Uidistis Jdithū frēs: videte quomodo expectat. Memo ḡ se dicat pfectū h̄: decipit se: fallit se: seducit se: nō pōt h̄ hāe pfectionē. Et q̄d ꝓdest: qz pdit humilitatē: Et nūc q̄ ē expectatio mea: Nōne dñs: Cū venerit iā nō expectat: tūc erit illa pfectio. Nūc aūt q̄ntūcūq; trāsilierit Jdithū adhuc expectat. ¶ Et substātia mea †añ te sp. Jam ꝓficiēs: iā ad ipm rēdēs: t ē aliq̄ntū incipiēs: añ te est sp̄s̄a mea. Substātia aūt ista t añ hoies est. Aux habes: argentū habes: mācipia: p̄dia: arbozes: pecoza: seruos: h̄ videri ab hoī bus possunt: est q̄dā s̄ba. Substātia mea añ te ē sp. ¶ Ab oīb⁹ iniq̄tatib⁹ meis erue me. Multa trāsiluī: multa quidē trāsiluī: s si dixerim⁹: quia pctm̄ nō habem⁹: nosipsos decipimus: t veritas in nobis nō est. Multa trāsiluī: s adhuc tūdo pect⁹: t dico: Dimitte nobis debita nostra sicut t nos dimittim⁹ debitozib⁹ nr̄is. Tu ḡ expectatio mea: finis meus. Finis eīm legis christ⁹ ad iusticiam oīi credēti. Ab oīb⁹: nō solū ab eis: ne reuoluar in ea: q̄ trāsiluī: s ab oīb⁹ oīno ꝓpter q̄ mihi mō pect⁹ tundēs dico: Dimitte nobis debita nr̄a. Ab oīb⁹ iniq̄tati bus meis erue me: ita sapientēr tenentē: qđ ait apls Quotq̄t ḡ pfecti sum⁹ h̄ sapiam⁹. Cū eīm se diceret nōdū esse pfectū: ibi ꝓtinuo secut⁹ ait: Quotq̄t ergo pfecti sumus hoc sapiam⁹. Quid est quotquot pfecti: Jam dudum tu dixeras: nō q̄a iam acceperim: aut iam pfectus sim, Sequere ordinē dictox: Unū

Matth. 6.

R

S

T

†non habeo.

Ac. 7.

Roma. 5.

Ac. 7 non habeo.

E

1. Joh. 1.

Matth. 6.

Roma. 10

Phil. 3.

Phil.3. aũt q̃ retro oblit⁹: i ea q̃ ante sunt extẽtus: ſm intẽ/
tionem sequor ad palmã supnę vocatiõis dei in chri
sto iesu. Jõ nõdũ pfectus: qz sequ̇ ad palmã supernę
vocatiõis dei: quã nondũ inuenit: ad quã nondum
quenit. Si aũt non est pfectus qui non illuc puenit:
quis nostrũ pfectus est: Tamẽ sequ̇ z ait: Quot/
quot'ẽm pfecti hoc sapiam⁹. Tu nõ es pfect⁹ o apo/
stole: z nos pfecti: Sed excidit vobis: quia se modo
pfectũ dixit. Nõ ẽm ait: Quotquot estis pfecti hoc
sapietis: ſ quotq̇t inquit pfecti hoc sapiam⁹; cũ pau
loante dixisset: non quia iã acceperim: aut iam pfe
ctus sim. Aliter g̃ hic nõ potes eẽ pfectus: nisi scias
te q̃dam transilisse: vt ad q̃dam ꝑueres: sic q̃dam te
transilisse vt restet aliud ad qõ oĩb⁹ trãsact̃ transili/
endũ est. Hęc tota fides est. Hã q̃s̃ se iam pueni/
se putat: in alto se ponit vt cadat. Quia ergo ita sa/
pio: qz me z imꝑfectũ dico z pfectũ: Imperfectũ q̃/
dem: qz nondũ aliq̃d accepi qõ volo. Perfectũ aũt:
qz scio hoc ipsum qõ mihi desit: qz g̃ sic sapio: qz hu
mana ꝓtemno: qz letari in reb⁹ peuntib⁹ nolo: qz irri
deor ab auaro iactãte se q̃ sit pzudẽs: z me irridente
q̃ desipiã qz sic ago: qz hanc viã carpo. ¶ Oppzo/
bzium: inq̇t: insipiẽti dedisti me. Inter eos me
viuere voluisti: inter eos p̃dicare veritatẽ qui amãt
vanitatẽ: z non possum nisi irrideri ab eis: qz specta
culũ facti sum⁹ huic mũdo: z angelis: z hoĩb⁹: Ange
lis laudãtib⁹: hoibus oppzobzantib⁹: imo z angelis
laudantib⁹ z vituperantib⁹: z hoibus laudantib⁹ et
vituperantib⁹. A dextris z a sinistris habem⁹ arma
in q̃b⁹ militam⁹: ꝑ gloriã z ignobilitatẽ: ꝑ infamiã et
bonã famã vt seductozes z ꝟaces. Hęc apõ ãgelos:
ſ apõ hoĩes: qz z apõ ãgelos sũt scĩ angeli q̃b⁹ bñ
viuendo placem⁹: z sunt ꝓuaricatozes angeli: q̃bus
bene viuẽdo displicemus. Et inter hoĩes sunt sancti
viri: quib⁹ placeat vita nostra: Sũt neq̇ssimi hoĩes
qui irrident bonã vitã nostrã. Et hęc arma sunt: illa
dextra: illa sinistra: vtraq̃ tamẽ arma sunt: Utrisq̃
armis z dextris z sinistris vtor: z laudãtib⁹ z vitupe
rantibus: z honorẽ ꝺeferentib⁹: z ignominiã irrogã
tib⁹. In his vtrisq̃ armis cõfligo cũ diabolo: vtris/
q̃ eum ferio: ꝑsperis si non corrumpor: aduersis si
non frangor. Dedisti ergo me opprobriũ insipienti.

Alt. †obmutui. †Obsurdui z non aperui os meũ. Sed con
tra insipientẽ obsurdui z nõ aperui os meũ. Cui ẽm
Psa.84. dicerẽ qõ agis in me: Audiã ẽm quid loquat in me
Esa.57. domin⁹ deus: qm̃ loquet̃ pacem populo suo: ſ non
Alt. †nõ habet. est pax impijs dicit domin⁹: Obsurdui z nõ aperui
os meũ. ¶ Qm̃ tu †es qui fecisti me. Jdeo non
Psa.93. aperuisti os tuũ: qz dn⁹ est q̃ fecit te. Virũ est: os ti/
bi dn⁹ nõ fecit ad loq̃ndũ: Qui plãtauit aurẽ nõ au/
dit: q̃ finxit oculũ nõ videt: Os tibi dn⁹ ad loq̃ndũ
dedit: z dicis: Obsurdui z nõ aperui os meũ: qm̃ tu
Alt. †plagas es q̃ fecisti me. An: qm̃ tu es qui fecisti me: ad poste
riozẽ versũ ptineat: Qm̃ tu es q̃ fecisti me. ¶ Amo/
tuas. ue a me †flagella tua. Qm̃ tu es qui fecisti me:
Alt. †increpati noli exterminare me: tm̃ cede vt ꝑficiã non vt defici
onibus. am: tm̃ tũde vt ꝓducar: nõ vt cõminuar. Qm̃ tu es
q̃ fecisti me: amoue a me flagella tua. ¶ A fortitu/
dine manus tuę ego defeci in †argutiõib⁹.
Alt. †corripuisti Hoc ẽ: cũ argueres me: defeci. Et arguere tuũ quid
et tabescere. est: nisi quod sequit̃: homĩem: ¶ Et †contabescere fecisti sicut

araneam animã meam. Vultũ est quod intel/
ligit iste Jdithũ: si q̃s cũ illo itelligat: si q̃s cum illo
trãsiliat. Dicit ẽm i argutiõib⁹ dei se defecisse: z vult
a se amoueri flagella: qm̃ ipe est q̃ fecit illũ. Qõ fecit
ipse reficiat: z qui creauit ipe recreet. Sed tũ qui ita
defecit: vt nõ velit se z recreari z refozmari: sine cau/
sa putam⁹ fratres factũ fuisse. Pro iniq̃tate inquit:
erudisti hominem. Totũ quod defeci: qõ infirmus
sum: qõ de imo clamo: hoc totũ ꝓ iniq̃tate: et in hoc
erudisti nõ dãnasti: ꝓ iniq̃tate erudisti hoiem. Audi
hoc plani⁹ ex alio psalmo: Bonũ est mihi qz hũilia Psa.jj8.
sti me: vt discam iustificatiões tuas. Et hũiliatus sũ
z bonũ est mihi: z pęna est: z gratia est. Quid seruat
post pęnã: qui ꝑ gratiã exhibet pęnã: Ipe ẽm est de
quo dictũ est: Humiliat⁹ sũ z saluũ me fecit: Et bo/ Psa.114.
num est mihi qõ hũiliasti me: vt discã iustificatiões
tuas. Pro iniquitate erudisti hoiem. Et ꝗa scriptũ Psa.93.
est: Qui fingis dolorẽ in p̃cepto: deo dici non nisi a
trãsiliente potuit: qz nõ nisi a transiliẽte videri potu
it. Fingis inq̇t dolorẽ in p̃cepto: de dolore p̃ceptũ
mihi facis. Formas ipsum dolorẽ meũ. Non eũ re
linquis informẽ: sed formas illũ: et formatus dolor
meus inflict⁹ a te: p̃ceptum mihi erit vt liberer a te.
Fingis ẽm dictũ ẽ dolorẽ: formas dolorẽ: plasmas
dolorẽ: Nõ simulas dolorẽ: quõ fingit artifex: vnde
z figulus dicit̃ a fingendo. Ergo ꝓ iniquitate erudi
sti hominẽ. Video me in malis: video me i pęna: et
apud te nõ video iniquitatẽ. Si g̃ ego in pęna sum:
z apud te iniquitas nõ est: nõne restat vt ꝓ iniquita
te erudias hoiem: Et quõ erudisti: Dic ipsam eru/
ditionẽ: O Jdithũ: quõ erudit⁹ es: Et tabescere fe/ z
cisti sicut araneã animã meã. Hęc ẽ eruditio. Quid
tabidi⁹ aranea: aĩal ipm dico: q̃q̃z ipis telis arane
arũ q̃d tabidi⁹: Attẽdez ipm aĩal q̃z tabidũ est: Po
ne sup leuiter digitũ: ruina est: nihil omino tabidi⁹.
Talẽ fecisti animã meã inq̇t: erudiẽdo me ꝓ iniq̃ta
te. Qũ eruditio infirmũ fecit: quędã fortitudo erat
vitiũ. Video quosdã ꝓuolasse z intellexisse: ſ a cele/
riozib⁹ nõ sunt dꝛerendi tardiozes: vt pariter viam
sermonis carpãt. Hoc dixi: hoc intelligite: si eruditio
iusti dei hãc infirmitatẽ fecit: fortitudo q̃dã erat
vitiũ. Fortitudine quadã displicuit hõ vt erudiret
infirmitate: qz supbia quadã displicuit: vt erudiret
humilitate. Fortes esse dicunt oẽs supbi: infirmi hu
miles. Jdeo hãc vicerũt multi ab oziẽte z occidente Matth. 8,
veniẽtes: vt recũbant cũ abzaã z isaac z iacob in re/
gno cęlozꝝ. Quare vicerũt: Quia fortes esse nolue/
runt. Quid est fortes esse noluerũt: De se ꝓsumere
timuerũt. Justiciã suã nõ ꝓstituerunt: vt iusticię dei Roma.jo.
sbjcerent. Veniẽtq̃ qñ dixit dñs hoc: Multi ab oziẽ
te z occidẽte veniẽt z recũbunt cũ abzaã z isaac z ia/
cob in regno cęlozꝝ: dixit etiã: Filij autẽ regni: id est
iudęi: ignozates iusticiã dei: z suã volẽtes statuere:
ibunt in tenebzas exteriozes. Recordamini fidẽ illã
Centurionis vni⁹ ex pplo gentiũ: ita in se infirmi: ita
nõ fortis vt diceret: Nõ sum dign⁹ vt sb tectũ meũ Matth.8,
intres. Nõ erat dign⁹ vt chzistũ domo recipet: et iã
corde recepat. Etem̃ magister ille hũilitat̃: fili⁹ ho/ Luce.9,
minis iam uenerat in ei⁹ pectoze vbi capnt reclina/
ret. Ad hoc verbũ centuriõis dñs respiciẽs: ad seq̃n/
tes se dixit: Amen dico vobis in nullo inueni tãtam Matth. 8,
fidem i israel. Hũc infirmũ inuenit: israelitas fortes
inuenit: vt inter vtrosq̃ diceret: Nõ est opus medi/

Matth. 9. Matth. 8 cus sanis: ꝙ male habentib⁹. Propt hoc ḡ: id est ꝓ/pter hāc humilitatē: multi ab oriēte ⁊ occidēte veni/ent ⁊ recumbēt cū abrahā ⁊ isaac ⁊ iacob in regno cę/lor: filij aūt regni ibūt in tenebras exteriores: Ecce mortales estis: ecce carnē putrescentē portatis: ⁊ si/cut vnus ex ꝓncipib⁹ cadetis: sicut hoies moriemi: ⁊ cadetis sicut diabol⁹. Quid vobis ꝓdest medicīa mortalitatis: Supbus diabol⁹ tanq̄ angel⁹: nō ha/bēs carnē mortalē: tu aūt q̄ accepisti mortalē carnē: ⁊ nec hoc tibi ꝓdest: vt tāta infirmitate hūilieris: si/cut vnus ex ꝓncipib⁹ cades. Jpa est ḡ gratia būficij dei prima: redigere nos ad ꝓfessionē infirmitatis: vt quicq̄d boni possum⁹: dicāt potētes sum⁹ in illo si/mus: vt q̄ gloriat: in dño gloriet. Cū infirmor inq̄t tunc potēs sum. Pro iniq̄tate erudisti hoiem. Et ta/bescere feciſti sicut araneā animā meā. ¶ Verūta/men vane cōturbat omnis homo † viuēs. Redit ad illud qđ pauloante cōmemorauit: q̄uis h̄ pficiat: vane ꝓturbat oīs hō viuēs: viuēs vtiq̄ in incerto. Quis em̄ vel ꝛ ipso bono suo secur⁹ ē: Ua/ne cōturbat. Jactet in dīm curā suā: in illū iactet q̄c q̄d sollicitus est: ipe nutriat: ipe custodiat. Quid em̄ in hac terra certū est nisi mors: Cōsiderate oīa om/nino: vel bona: vel mala vitę hui⁹: vl in ipa iusticia: vel in ipsa iniq̄tate: quid h̄ certū est nisi mors: Pro feciſti: q̄ sis hodie scis: q̄d futur⁹ sis crastino nescis. Peccator es: quid sis hodie scis: q̄d sis crastino ne/scis. Speras pecuniā: incertū est an ꝓueniat. Spe/ras vxorē: incertū est an accipias: vel q̄lē accipias. Speras filios: incertū est an nascant. Nati sunt: in/certū est an viuant. Viuūt: incertū est an ꝓficiāt: an ꝛficiāt. Quocunq̄ ꝛte verteris: incerta oīa: Sola mors certa. Paup es: incertū est an ditescas. Jndo/ctus: incertū est an eruditaris. Jmbecillis: incertum est an cōualescas. Mat⁹ es: certū est q̄ morieris. Et in hoc ipo q̄ mors certa est: dies mortis incert⁹ est. Itaq̄ hęc incerta: vbi sola mors est certa: cui⁹ etiā hora incerta: ⁊ sola multū cauet ḡ nullo mō ꝛuita/tur. Omnis hō viuens vane ꝓturbat. Ergo inter h̄ tam trāsilīes: iam in q̄busdā superiorib⁹ agens: hęc ima ꝓmonēs inq̄t hęc posit⁹ ¶ Exaudi: inq̄t: ora/tionem meā. De quib⁹ gaudeā: ꝛ quib⁹ gemaz: De transactis gaudeo: ꝓ his ḡ restant gemo. Exau/di oratiōnē meā. ¶ Et deprecationē meā: aurib⁹ p/cipe lachrymas meas. Nūq̄d ei q̄ tāta trāsili/tis: q̄ tāta trāscēdis: iā fleo: Nōne multo magis fleo: q̄ qui apponit scīam: apponit dolorē: Nonne quāto magis q̄ abest ꝛsidero: tāto magis donec veniat gemo: tāto magis donec veniat fleo: Nōne q̄nto ma/gis crescunt scādala: q̄nto magis abūdat iniq̄tas: tan/to magis refrigescit charitas multoꝛ: dico: Quis da/bit capiti meo aquā: ⁊ oculis meis fontē lachrymaꝝ: Exaudi orōnē meā ⁊ deprecationē meā: aurib⁹ pcipe lachrymas meas. ¶ Ne sileas † a me: ne obsur/descā in eternū. Ne sileas a me vt audiā te. Oc/culte em̄ dicit dē: multis in corde loquit: ⁊ magnus ibi sonus: in magno silentio cordis: q̄n magna voce dicit: Sal⁹ tua ego sū. Dic inq̄t aīe meę: sal⁹ tua ego sū. Ab hac voce: q̄ dixit dē aīe: Sal⁹ tua ego sum: optat ne sileat ab illo. Ne sileas a me. ¶ Qm̄ † in q̄/linus ego sum apud te. Sz apō tē inq̄lin⁹: ap ō diabolū cū essem inq̄lin⁹ erā: ꝙ malū dīm habebā. Hunc aūt tā quidē apud te: ꝙ adhuc inq̄lin⁹. Quid est inq̄lin⁹: Qm̄ migratur⁹ sū: ñ vbi ꝑpetuo māsur⁹. Vbi ꝑpetuo sū māsur⁹: dicat dom⁹ mea: Qm̄ migra/turus sum qualis iste: iam magnus inquilinus sum: sed tamen apud deum meum sum inquilinus: apud quē domo accepta māsur⁹ sū. Sz q̄ dom⁹ est: Quo migrādū ē ex h̄ iq̄linatu: Recogīscite illā domū: ꝛ q̄ non dicit apl's: Habitationē habem⁹ ex deo: domū non manu factā: ęternā in cęlis. Si dom⁹ hęc eterna est ī cęlis: cū ad eā venerim⁹: inq̄lini nō erimus. Quō em̄ eris inq̄lin⁹ in ęterna domo: Hic aūt vbi dicitur ē dīs domus: migra: ⁊ qñ dicturus est nescis: parat⁹ esto: Desiderādo aūt domū ęternā patus eris: nec succēseas ei: q̄ cū vult dic migra. Nō em̄ cautionē tibi fec: ⁊ placito q̄dā se obstrinxit: ⁊ ꝺductor domui accessisti certa pēsione ad certū tps: qū vult dīs ei⁹ migratur⁹ es. Jō em̄ gratis manes: q̄ inquilin⁹ ego sum apud te. ¶ Et peregrinus. Ergo ibi patria: ibi domus: inquilin⁹ apud te: ⁊ peregrinus. Et hic ſbaudit apō te. Multi em̄ pegrini sunt cū diabolo: q̄ aūt iā crediderūt ⁊ fideles sūt: pegrini q̄dez sūt: q̄ nōdū ad illā patriā domūq̄ venerūt: ꝙ tū apud deū Jbidem/ sūt. Q̄ diu ei sum⁹ ī corpe: pegrinam⁹ a dño: ⁊ ambi/m⁹: siue h̄ manētes siue pegrinantes placere illi. Et pegrin⁹ et inquilinus. ¶ Sicut oēs patres mei. Si ergo sicut omnes patres mei: dicturus sum me nō emigraturꝝ cū illi migrauerint: Alia ꝺditiōe mā/sur⁹ sū q̄ illi māserūt. Quid ḡ restat vt petā: q̄ hic sine dubio migratur⁹ sū: † Dimitte me vt refri/gerer ꝓius q̄ † eā. Vide ide Jdithū q̄s nodos ba/beas remittēdos tibi: quib⁹ remissis refrigerari vis ꝓius q̄ eas. Habes em̄ aliq̄s est⁹ a q̄b⁹ vis refrige/rari: ⁊ dic: remitte mihi. Quid remittet tibi: nisi fo/te illū scrupulū vbi dicis: ⁊ vnde dicis: Dimitte no bis ꝛbita nr̄a: Dimitte mihi ꝓius q̄ eā. Et ampli⁹ iam nō ero. Jmmunē me fac a pctis ꝓius q̄ eā: ne cū pctis eā: Remitte mihi vt reqescā in ꝓscia mea: vt exonerata sit ęstu sollicitudinis: q̄ sollicitudine ag/rā gerā ꝓ pctō meo. Remitte mihi vt refrigerer ante oīa ꝓius q̄ eā: ⁊ ampli⁹ iam nō ero. Si em̄ mihi nō remiseris vt refrigerer: ibo ⁊ nō ero ꝓius q̄ eā. Quia si iero: iam ñ ero: remitte mihi vt refrigerer. Est q̄/stio obscura quō iam ñ erit. Ecce nō it ad requiē: qō auertat deus ab Jdithū. Jbi em̄ plane Jdithū ad requiē ibit. Sz fac aliquē iniquū nō Jdithū: nō trā/silientē: hic thesaurizantē: incubatorē: iniquū: supbū: iactantē: elatū: paupis ante ianuā iacētis ꝓtempto/rem: Nōne ⁊ ipe erit: Quid est ḡ nō ero: Si em̄ di/ues ille nō erat: q̄s est q̄ ardebat: Quis est q̄ guttaꝝ aq̄ ꝛ digito Lazari stillari ī linguā suā ꝛsiderabat. Quis est q̄ dicebat: P̄r abrahā mitte lazaꝝ: Vtiq̄ q̄ loquerē erat: ⁊ q̄ arderet erat: ⁊ q̄ resurgat in finē: ⁊ q̄ cū diabolo ęterno igne dānē. Quid est ḡ: nō ero: nisi respiciat iste Jdithū. Quid est esse ⁊ nō esse. Vi/debat em̄ illū finē q̄ corde poterat: q̄ mēte acie vale/bat: quē sibi oīdi ꝛsiderauerat dicēs: Motū fac mi hi dñe finē meū. Videbat nūq̄ diem suoꝝ q̄ est. Et tēdebat infra oīa q̄ sunt: in cōpatiōe illi⁹ eē nō eē: ⁊ se ñ eē dicebat. Jlla em̄ pmanēt: ista mutabilia sūt: mortalia: fragilia: ⁊ dolor ipse ętern⁹: plan⁹ corrupti/onis adhuc nō finit: vt sine fine finiat. Respexit er/go beatā illā regionē: beatā patriā: beatā domum: vbi ꝓcipes sūt sancti vitę sempitnę atq̄ incōmuta/bilis veritatis: ⁊ timuit extra ire vbi non est esse: ibi

Ps. 38j. 1. Cor. 1. 2. Cor. 12. Ps. 54. Ecclꝛ. 1. Matth. 24. Hiere. 9. Ps. 54. Matth. 6. Luce. 16.

dēsiderās esse: vbi ē summū esse. Propter hanc g̃ cō
pationē inter vtrūq; cōstitut⁹: adhuc timēs dic: Re/
mitte mihi vt refrigerer ꝑus q̃ eā: t ampli⁹ iam non
Exod.3. abs te. Et a quo ibo in ꝑternū? Ab illo q̃ dixit: Ego
Ibidem. sum q̃ sū. Ab illo q̃ dixit: Dic filijs isrl: q̃ est misit me
ad vos. Ab eo g̃ qui vere est: q̃ in cōtrariū pergit: ad
non esse ꝑgit. Itaq; frēs mei etsi onerosus fui labori
corpis vr̃i: certi sitis: qz t ego laboraui: et vere dico:
qz istū laborē vos vobis facitis. Si em̃ sentirē vos
fastidire qđ dicit: cito tacerem.

Explicit Tractat⁹ de ps̃. XXXVIII.
Incipit Tractat⁹ de ps̃. XXXIX.

A Prefatio.

OMnia q̃ ꝓdixit dñs nr̃ ihesus christ⁹: partim
facta cognoscim⁹: partim futura speramus:
cūcta tñ cōplebūt: qz veritas hec dicit: et q̃
fideliter dicit: tam fidelit inqrit. Qui credit venien/
tibus lętabit: q̃ nō credit venientib⁹ cōfundet. Veni/
2. Timoth.2. ent tñ illa siue volētib⁹ homib⁹: siue nolētibus: siue
credētibus: siue nō credētib⁹: sicut ait aplus: Si ne/
gauerim⁹: t ipse nos negabit: si nō credim⁹: ille fide/
Mat.10.et.24. lis ꝑmanet: negare seipm nō pōt. Prę cęteris tñ fra/
tres ꝑ memētote breue: t hoc tenete qđ mō ex euan/
gelio oēs audistis. Qui pseuerauerit vsq; in finē: hic
saluꝰ erit. Jā patres nr̃i traditi sunt i cōcilia: dixerūt
causas apud inimicos q̃s diligebāt: ꝑstiterūt eis: et
quātā potuerūt correptionē: t quātā valuerūt dile/
ctionē: t sparsus ē sanguis iust⁹: t illo sanguīe tanq;
semiatiōe ꝑ totū mūdū facta seges surrexit ecclesię.
Matth.24. Cōsequēs aūt tpus est scādaloz t simulatiōis t tē/
ptationū ꝑ eos q̃ dicūt: Ecce hic ē christ⁹: ecce illic.
Hostis ille nr̃: tūc leo fuit cū apte sęuiebat: mō dra/
Ps̃.90. co est cū occulte insidiat. Ille aūt cui dictū est: Con/
culcabis leonē t draconē: qm̃ corp⁹ eius t mēbra ei⁹
sum⁹: sic cōculcauit leonē pedibus patrū nr̃oz apte
sęuientē: t ad passiōes martyres attrahentē: ita mō
draconē cōculcabit: ne nobis insidiet. De q̃ dracone
2. Cor.ij. nos cautos faciens aplus ait: Aptaui vos vni viro
virginē castā exhibere christo: Timeo aūt ne sic ser/
pens euā seduxit astutia sua: sic t vīę mētes corrum
pant a castitate q̃ ē in christo ihesu. Serpēs g̃ iste ad/
ulter antiqu⁹: virginitatē corrūpendā: nō carnis sed
cordis inqrit. Sicut autē adulē hō lętat i neqcia sua
cū carnē corrūpit: sic t diabol⁹ lętat qm̃ mentē corrū
B pit. Sicut aūt patrib⁹ nr̃is aduers⁹ leonē opus erat
Ps̃.90. patiētia: sic nobis aduersus draconē vigilātia. Per/
secutio tñ siue a leone siue a draconē nunq; cessat ec/
clesię: t magt metuēd⁹ ē cū fallit q̃ cū sęuit. Illo tpe
cogebat christianos negare christū: isto aūt tpe do/
cet christianos negare christū. Tunc g̃ ingerebat violētias: nūc insidias. Ti/
debat tūc fremēs: lubric⁹ nūc t oberrās difficile vi/
det. Quō aūt tūc cogebat christianos negare chri/
stū: aptū est. Attrahebant em̃ vt negarent christū: t
cōfitētes christū corronabant. Nūc aūt docet nega/
re christū: t ideo fallit: qz q̃ docet negare christū: q̃si
nō sibi videt recedere a christo. Dō em̃ qđ dicit ab
hęretic⁹ homi christiano catholico? Veni: esto chri/
stianus. Ad ꝙ dicit: esto: vt dicat: nō sum. Aliud lon/
ge est: Veni esto christian⁹: aliud veni nega christū.
Aptū malū fremit⁹ leonis alonge audit: alonge ca/
uet. Applicat se lubric⁹ draco occult⁹ lapsib⁹: serpēs
leni tactu surrepens: astuto sibilo īmurmurās: t non
dicit: nega christū. Nā eū coronatis martyribus q̃s
audiret? Sed dicit: Esto christian⁹. Et ille mirabili
voce ꝑcussus: si nōdū veneno penetrat⁹ ē: rūdet pla
ne: christianus sum. Si aūt moueat t venti draconis
captus est: rūdet: Quare mihi dicis: esto christian⁹?
Quid em̃? Nō sū christian⁹? Et ille: Nō. Ergo non
sū? Non. Ergo nūc fac me christianū si nō sū: Veni.
Sed cū inrogari cępis ab eo q̃s sis: noli dicere:
christian⁹ sū: aut fidelis sū: s dic te nō esse vt possis
esse. Cū em̃ audierit cōfessionē christiani fidelis: re/
baptizare nō audet. Cū aūt audierit qđ ñ sit: dat illi
tāq; qđ nō habebat: vt q̃si ipse sit extra culpā: qz fm
vocē eius facit. Ubi g̃ro abs te hęretice: cur te extra
culpam putas? Quid has voces audio: qz nō tu ne/
gas: s ille negat? Si habet culpā q̃ negat: q̃d est qui
docet negare eū q̃ negat? Jta ne vo tu extra culpā
es: qz facis docēdo christianos: qđ faciebat minādo
pagan⁹? Et q̃d agis? Nūquid tollis qđ hz: qz nega/
uit qđ habet? Non facis vt nō habeat: s vt ad pnā
habeat. Qđ em̃ habet: habet. Baptismus ille tanq;
character infix⁹ ē: ornabat militē: cōuincit vsertorē.
Quid em̃ facis? Christū ꝑ onis sup christū. Si sim
plex esses: christū nō duplicares. Deinde q̃so te: ob/
lit⁹ es qđ lapis ē christ⁹? t lapidē quē reꝓbauerūt C
ędificantes: hic fact⁹ ē in caput anguli. Si g̃ lapis est Ps̃.jj7.
christ⁹? t christū vis ꝑonere sup christū: excidit tibi Marci.12.
qđ audisti in euāgelio: qz lapis sup lapidē nō stabit. j. Pet.2.
Tantū autē valet iūctura charitatis: vt q̃uis multi Matth.24.
lapides viui in structurā templi dei cōueniāt: vn⁹ la/
pis ex omib⁹ fiat. Tu aūt discidisti te: ab ędificatiōe
reuocas: ad ruinā vocas: t abūdant hę insidię: t nō
quiescūt: t videm⁹ t toleram⁹? t quātū possum⁹ re/
ꝓmere conamur: disputādo: cōuincēdo: cōueniēdo:
terrēdo: tamē oēs diligēdo. Et cū hęc nobis agenti/
bus pseuerāt in malo: t cor nostrū de fraternis mor/
tib⁹ cōtabescit: cū eis q̃ foris sūt dolet: his q̃ int⁹ sūt
timet: ꝑ angustias multiformes t incessabiles tēpta/
tiones q̃b⁹ abūdat hęc vita: q̃d facturi sum⁹? Ex abū
dantia em̃ iniqtatis frit quidā refrigescit charitas: qm̃ Matth.24.
abūdauit iniqtas: refrigescit charitas mltor. Et q̃d
sum⁹ facturi: nisi qđ sequit: si tñ ipo adiuuāte possi/
m⁹: q̃ pseuerauerit vsq; in finē: hic saluus erit? Ergo Ibidē et. jo.
dicamus qđ iste psalmus.

Expositio psalmi. D

†EXtinēs sustinui dñm: Sustinēs susti Al. †Expectās
nui: nō quēlibet hoiem ꝓmissorē q̃ possit fal expectani.
lere t falli: nō quēlibet hoiez ꝓsolatorē: q̃ ꝑ
tristicia sua añ tabescere q̃ me reficere. Cōsolet me
frēs hō cū tristis est mecū: sit gemam⁹: sit fleam⁹: sit
orem⁹: sit sustineam⁹. Quē nisi dñm q̃ ꝓmissa non
aufert: s differt? Exhibebit ꝓfecto: exhibebit qz mul
ta iā exhibuit: t nihil de dei ꝓbitate formidare debere
m⁹: etiā si nihil adhuc exhiberet. Ecce iā putem⁹ ita:
oīa ꝓmisit: nōdū aliq̃d reddit: idone⁹ ꝓmissor ē: fide/
lis redditor: tu tñ esto pius exactor: t si paruul⁹? t si
infirm⁹ exige misericordiā. Nō vides pbreues agnos ca/
pitib⁹ pulsare vbera matrū: vt lacte satiēt? Sustinēs
inqt sustinui dñm. Et q̃d ille? An auertit se a te: an su
stinētē ꝓtēpsit: an forte ñ vidit? Nō plane ista: s q̃d
Et †attēdit mihi. Et exaudiuit †deꝓcatiōz Al. †intendit.
meā. Attēdit t exaudiuit. Ecce ñ frustra sustinuisti: †preces meas.
sup te och ei⁹: ad te aures ei⁹. Och ei dñs sup iustos: Ps̃.33.

t aures eius ī pces eoꝝ. Quid g̃ cū male faceres: cū eū blasphemares: nō vidēbat: nō audiēbat: Et vbi ē qō ī alio psalmo dictū ē: Vult⁹ aūt dñi sup faciētes mala: Sz vt qd: Ut pdat ꝺ tra memoriā eoꝝ. Ergo t cū mal⁹ esses attendebat te: ꝛ dñs attendebat tibi. Proinde iste q̃ sustinēs sustinuit dñm: paꝝ ei fuit dicere: Attēdit me ꝛ attēdit m̃ inqt: id ē ꝑsolādo attendit vt m̃ ꝑdesset. Quid attēdit: Et exaudiuit dēpcatiōz meā. Et qd tibi ꝓstitit: qd tibi fec̄: Eduxit me

E

Al. t fecis. de lacu miserię: t de luto t limi. Et statuit sup petrā pedes meos: et direxit gress⁹ meos. Et īmisit in os meū canticū nouū: hymnū deo nr̄o. Magna bona ꝓstitit t adhuc debitoz est: ꝛ q̃ hęc reddita iam tenet: de cęteris credat q̃ credere debuit: t anteq̃ aliqd sumeret. Reb⁹ etiā ipis psuasit nobis dñs noster fidelē se esse ꝓmissorē: largū datorē. Quid g̃ nūc fecit: Eduxit me de lacu miserię: Quid ē lac⁹ miserię: Profunditas iniqtatis: ex carnalib⁹ cōcupiscentijs.

Ps. 68. Hoc est em̄ t de luto limi: vnde te eduxit de pfundo

Ps. 129. quodā. Vñ in alio psalmo clamabas: De pfundis clamaui ad te dñe. Et q iā de pfundo clamāt: nō penit⁹ ī pfundo sūt: clamoꝛ ipe iā leuat. Sūt alij pfundi⁹ in pfūdo: q̃ nesciūt nec sentiūt se esse in pfundo. Tales sunt supbi cōtēptoꝛes: nō pij dēpcatoꝛes: nō lachrymosi clamatoꝛes: sed tales q̃les alio loco scri-

Prouerb. 18. ptura dēsignat: Peccatoꝛ cū venerit in pfundū maloꝝ: cōtemnit. Et cui em̄ paruū ē esse peccatorē: nisi etiā nō sit pctoꝛ suoꝝ cōfessoꝛ ꝛ defensoꝛ: altioꝛ ī pfundo est. Ille autē q̃ de pfundo exclamauit: iam ab imo pfundi caput vt clamaret leuauit. Audit⁹ ē: eductus est de lacu miserię t de luto limi. Jā habet fidē

F

Al. Et statuit. quā nō habebat: habet spē sine q̃ erat: in christo ambulat q̄ in diabolo errabat. Jdeo em̄ t Posuit inqt supra petrā pedes meos: t direxit gressus

1. Cor. 10. meos. Petra aūt erat christ⁹. Sim⁹ sup petrā: dirigant gressus nr̄i: opus ē tū adhucvt ambulem⁹: vt ad aliqd pueniam⁹. Mā paul⁹ aplūs: iā sup petrā: iā

Phil. 3. directis pedib⁹ suis qd dicebat: Nō q̃ iā acceperim aut iā pfect⁹ sim: Fres: ego nō arbitroꝛ me apphendisse. Quid g̃ tibi ꝓstitū est: si non apphendisti: Vñ

1. Timoth. 1. gras agis cū dicis: Sed miscōiā cōsecut⁹ sū: Quia directi sūt pedes: qz iā sup petrā ambulat. Quid em̄

Phil. 3. ait: Unū aūt q̃ retro oblit⁹. Quę retro: Lac⁹ miserię. Quid ē retro: Lim⁹ luti ꝓcupiscētię carnales: tenebrę iniqtatū: q̃ retro oblit⁹: i ea q̃ ante sūt extent⁹. Nō se diceret extentū si iam pueniſſet. Extendit em̄

Ibidem. anim⁹ desiderio rei ꝓcupitę: nō letícia ꝓsecutę. In ea q̃ añ sunt inqt: extēt⁹: seqr ad palmā supnę vocatiōis dei ī xpo iesu. Currebat: seqbat ad palmā. Et alio loco iā prim⁹ palmę: cursū inqt cōsūmaui. Añ g̃ dicebat: Sequoꝛ ad palmā supnę vocatiōis: qz iā pedes ei⁹ ī petra directi erāt: iam viā bonā ābulabat: habebat vñ gras ageret: habebat qō peteret: gras agēs de acceptis: petens debita. De quib⁹ acceptis: De indulgētia peccatoꝝ: de illumiatiōe fidei: de roboꝛe spei: de flāma charitatis. Vñ autē adhuc dñm debitorē tenebat: De cętero inqt supest mihi coꝛona iu-

2 Timoth. 4. sticię. Adhuc g̃ mihi aliqd debeť. Quid debeť: Coꝛona iusticię quā reddet mihi dñs in illa die iust⁹ iudex. Primo benign⁹ pat vt erueret de lacu miserię:

Ps. 68. vt donaret peccata: vt liberaret de luto limi: postea iustus iudex reddens bñ ambulanti qō promisit: cui ꝓmo vt bñ ambularet donauit. Reddet ergo iustus

Mat. 10. et 24. iudex. Sed quib⁹: Qui pseuerauerit vsq̃ in finē: hic saluus erit. Immisit ī os meū canticū nouū. Al. t carmen. Qō canticū nouū: †hymnū deo nr̄o. Dicebas forte hymnos dęs alienis: veteres hymnos: qz vetus hō dicebat nō nou⁹ hō. Fiat nou⁹ hō: discat canticū nouū. Innouat⁹ amet noua: noua quib⁹ renouet. Mā quid antiqui⁹ deo q̃ est ante oīa: t sine fine: t sine initio: Tibi fit nou⁹ redeunti: qz descendēdo fact⁹ eras vetus: t dixeras: Jnueterauí in omib⁹ inimicis meis. Dicamus g̃ hymnū deo nr̄o: et ipse hymnus liberat nos. Laudās em̄ inuocabo dñm: t ab inimicis meis saluus ero. Hymn⁹ est em̄ canticū laudis. Laudās inuoca: nō reꝑhendes. Qñ em̄ inuocas deū vt ꝓmat inimicū tuū: qñ de malo alieno gaudere vis: t ad hoc malū inuocas deū: ptícipē eū facis malicię tuę. Nō g̃ laudās inuocas ꝛ reꝑhendes. Talē em̄ putas deū qualis tu es. Añ tibi ī alio loco dicit: Hęc fecisti t tacui: suspicatus es inique q̃ ero tibi sīlis. Laudās g̃ inuoca dñm: noli eū putare silēs tibi: vt sīlis fias illi. Estote em̄ sīc pater vester pfecti: qui solē suū oꝛiri facit sup bonos t malos: t pluit sup iustos t iniustos. Sic g̃ lauda dñm vt nolis male inimicis tuis. Et quātū eis inqs velim bonū: Quātū tibi: Non em̄ de tuo accepturi sum⁹ vt boni sint: aut qō illis dabiť: tibi minueť. Jnimic⁹ tuus: qz mal⁹ est inimic⁹ est: fit bonus t amic⁹ erit: t soci⁹ erit: vt simil velis possidere qō amabas: iam frater erit. Laudās ergo inuoca: hymnū dic deo tuo: sacrificiū laudis ait: glorificabit me. Et qd: Maioꝛ glia erit deo: qz glorificas eū. Aut addim⁹ gloriā deo q̃ ei dicim⁹: Glorifico te de⁹ me⁹: Aut sanctioꝛē eū facim⁹ q̃ dicimus: Bñdico te deus meus: Jpse q̃ nos benedicit: facit nos sanctioꝛes: facit nos fęliciores: q̃ nos glorificat facit nos gl̃iosiores: facit nos honoratiores: q̃ eum glorificam⁹ nobis pdest: nō illi. Quō em̄ eū glīficamus: Glorioſum dicēdo: nō faciēdo. Proinde quid secut⁹ ait: cū diceret: Sacrificiū laudis honorificabit me: ne putares te aliqd ꝓstare deo offerēdo illi sacrificiū laudis: t ibi est via inqt: via vbi ostēdam illi salutare meū. Vides qz tibi proderit laudare deum: nō deo. Laudas deū: ambulas viā: reꝑhendis deū: pdidisti viā. Et īmisit in os meū canticū nouū: hymnū deo nr̄o. Forte g̃rit aliquis q̃ ꝑsona loquit i hoc psalmo. Breuiter dixerim: christ⁹ est. Sed sīc nostis fratres: t sępe dicendū est: christ⁹ aliqñ loquit ex se: id est ex capite nr̄o. Est em̄ ipse saluator coꝛpis: caput nostrū: fili⁹ dei nat⁹ ex virgine: passus ꝓ nobis: resurgēs ad nos iustificādos: sedens a d dexterā dei ad interpellandū ꝓ nobis: retributur⁹ oīa in iudicio bona bonis: mala malis. Caput nostrū ille: caput dignat⁹ ē coꝛpis fieri: carnē assumēdo a nob in q̃ moreť ꝓ nobis: quā etiā resuscitauit ꝑter nos: vt ī illa carne resurrectiōis nobis ꝓberet exēplū: vt sperare discerem⁹ qō despabam⁹: t haberem⁹ iā pedes ī petra: ambularem⁹ ī christo. Loquit g̃ aliqñ ex capite nr̄o: loquit aliqñ t ex nob: id ē ex mēbris suis: qz etiā qñ dixit: Esuriui t dediſt⁹ mihi māducare: ex mēbris suis loq̃bat nō ex se. Et qñ dixit: Saule saule qd me pseq̃ris: caput ꝓ mēbris clamabat: t tū nō dixit: qd pseq̃ris mēbra mea: ꝛ qd me pseq̃ris. Sī ī nobis ipse patiť: t nos ī illo coꝛonabimur. Hęc ē charitas christi: qd huic cōpari pōt: Hui⁹ rei hymnū īmisit in os nostrū: t dicit hoc ex membris suis. Videbunt

J

Al. †multi. †iusti et timebunt. Et sperabunt in deum. Videbunt iusti. Qui iusti: Fideles: quia iustus ex fide

Matth. 25. Act. 9. Ephes. 5. Roma. 8. Ibidem. Habac. 2. Roma. 1.

viuit. Etenī in ecclesia iste ordo est: alij p̄cedunt: alij sequūtur. Et q̄ p̄cedūt exemplū se p̄bent sequētib⁹: z qui sequūt imitant p̄cedētes. Sed z illi q̄ se exemplū p̄bent sequētibus: nūquid neminē sequunt: Si neminē sequūt: errabūt: sequunt ḡ z illi aliquē: ipm iam christū. Meliores quicq̄ in eccl'ia q̄b⁹ nō remāsit iam bō quē imitent: qz oēs pficiēdo supauerunt: ipse christ⁹ eis remanet quē vsq̄ in finē sequant. Et
1.Cor.j. cernitis ordinatos gradus per paulū aplm dicentē:
j.Timoth.4. Imitatores mei estote: sic z ego christi. Ergo qui iā directos gressus habēt in petra: forma sunt fidelib⁹. Sed forma inq̄t: estote fidelib⁹. Ipsi fideles sūt iusti: q̄ attendētes eos: q̄ se in bono p̄cedūt: imitando sequūt. Quō sequūt: Videbūt iusti z timebūt: videbūt z timebūt seq̄ vias malas: cū vidēt ꝙsq̄ meliores iā elegisse vias bonas: z dicūt in aio suo quēadmodū solēt dicere viatores: attendētes alios cū p̄sūptiōe ambulātes i via: ipi adhuc incerti vię: z q̄si fluctuātes q̄ eant: dicāt sibi: Mō frustra illi hac eūt: qñ illi eūt q̄ nos ire volum⁹. Et quare cū magna fiducia
Matth.7. hac eunt: nisi qz illac ire pniciosū ē: Videbūt ḡ iusti z timebūt. Angustā viā vident hac: latā viā videt illac. Hac videt paucos: illac multos. Sed si iust⁹ es: noli numerare sed appende staterā: affer equā nō dolosam: qz iust⁹ appellat⁹ es. Videbūt iusti z timebūt dictū est de te. Noli ḡ numerare turbas hoīm incedētes latas vias: implentes crastinū circū ciuitatis: natalē clamādo celebrātes: ciuitatē ipsā male viuendo turbātes. Noli ḡ illos attēdere: multi sūt. Et q̄s numerat: Pauci aūt p viā angustā. Profer inq̄ sterā: appēde: vide ꝙ pauca grana quātā paleā leues. Hoc aggāt fideles iusti q̄ sequunt: q̄d illi q̄ p̄cedunt: Non supbiant: nō se exaltent: nō recipiāt sequētes. Quō possūt recipe sequētes: Promittēdo illis in se
℟ Al. t dño. salutē. Quid ḡ debēt illi q̄ sequunt: Videbūt iusti et timebūt: Et sperabūt in t dñm. Mō in eos a q̄bus p̄cedunt: ꝙ attendēdo p̄cedētes se: sequunt qui de z imitant: ꝙ cogitāt a q̄ acceperūt illi vt p̄cedant: z in eū sperāt. Qñ quis ḡ iustos imitent: spem suā tñ in illo ponūt a q̄ z isti acceperūt vñ tales sūt. Videbūt
Ps.j20. iusti z timebūt z spabūt in dñm: quēadmodū in alio psalmo: Leuaui oc'los meos i mōtes: itelligim⁹ mōtes: claros ꝙsq̄ z magnos eccl'ię spūales viros: magnos soliditate nō tumore. Per ipos nob scriptura
Ibidem. dis dispēsata ē: ꝙbę sūt: euāgelistę sūt: doctores bo
Matth.7. ni sunt: illuc leuaui oculos meos i mōtes: vñ auxiliū veniet mihi. Et ne būanū putares auxiliū: sequit et dic: Auxiliū meū a dño q̄ fec' cęlū z trā. Videbūt iusti z timebūt: z sperabūt i dño. Eya q̄ volūt spare in dño: q̄ vidēt z timēt: timeāt ābulare vias malas: vias latas: eligant viā angustā vbi iā sup petrā quozūdā directi sūt gressus. Quid facere debēt: audiāt mō:
℣ Al. t falsas. Beat⁹ vir cui⁹ est nomē dñi spes ei⁹: et nō respexit i vanitates z insanias t mēdaces.
Matth.7. Ecce q̄ volebas ire: ecce turba vię latę: nō frustra ipa ducit ad amphitheatrū: nō frustra ipa ducit ad mortē. Via lata mortifera est: latitudo ei⁹ delectat ad tempus: finis ei⁹ angust⁹ in ęternū. Sed turbę strepūt: turbę festināt: turbę colluctant: turbę p̄currūt. Noli imitari: noli auerti: vanitates sunt z insanię mēdaces. Sit dñs de⁹ tu⁹ spes tua: non aliud aliq̄d a dño deo tuo speres: ꝙ ipe dñs tu⁹ sit spes tua. Mālq̄ mlti de deo sperāt pecuniā: multi de deo sperant honores caducos z pituros: aliud quodlibet a deo p̄ter ipm deū. Sed tu ipm deū tuū pete. Immo p̄ deo ptemptis alijs pge ad illū: obliuiscēs alia memēto illius: relinquēs retro alia: extēdere in illū. Ipe certe auersum Phil.3.
correxit: ipse ducit rectū. Ergo sit ipe spes tua: q̄ ducit z pducit. Quo ducit: z quo pducit: Terrenę auaricię fundos quęrebas: terram possidere cupiebas: vicinos excludebas illis exclusis: alijs vicinis inhiabas z tamdiu tenebas auaricia donec ad littora peruenires. Peruenies ad littora insulas cōcupiscis: possessa terra: cęlum forte vis prendere. Relinque oīs amores: pulchrior est ille qui fecit cęlum z terrā. Beatus vir cui⁹ est nomē dñi spes eius: z nō respexit in vanitates z insanias mēdaces. Vñ eñ insa- ℣
nię mēdaces: Insania mendax: sanitas verax. Quę vides bona falleris: san⁹ nō es: nimia febre frenetic⁹ factus es: verū nō est qđ amas. Laudas auriga clamas auriga: insanis in auriga. Vanitas est: insania mēdax est. Mō est ait: nihil meli⁹: nihil delectabili⁹. Quid facio febrienti: Si est in vobis misericordia: orate p talib⁹: qz z ipse medicus plerūq̄ in desperatione cōuertit ad eos qui circūstant lachrymātes in domo: qui pendēt ex ore ei⁹ audire sententiā de egroto z periclitāte. Stat anceps medic⁹: nō videt bonū qđ p̄mittat: timet malū p̄nūciare ne terreat: modestā tñ plane iste cōcipit sentētiā. Bon⁹ deus oīa pōt: orate p illo. Quē itaq̄ cōprehendā istor insanorū: Quis me audiat: quis eorū nos nō miseros dicat: Quia cū eis non insanim⁹: amisisse nos putant magnas z varias voluptates in quib⁹ ipsi insanīūt: nec vident qz mēdaces sunt. Qñ illi ouū inuito vel calicē salutarē porrigo saucio: Et quō reficiā: Quid inuenio ne inedia deficiat: z ad sanitatē pueniat: Mortor vt reficiat: pugnos parat: seuire vult in medicū. Et si pcusserit diligat: etsi iniuriā fecerit non relinquat: redit⁹ est ad mentē gratias actur⁹. Qñ multi h̄ cognoscūt: vident se inuicē: z loquūtur de se in ecclesia dei: in ecclesię sanctę gremio attendūt studia sua iam bona circa verbū dei: circa officia z obsequia charitatis: ad frequētandū gregem christi nō recedere de eccl'ia: vidēt z loquūt ad inuicē de inuicē. Quis ē iste circissarius: Quis est iste amator z laudator illi⁹ venatoris illi⁹ histrionis: De alio loquit: z ille de ipo. Certe ista sunt: certe gaudeam⁹ de talib⁹: Si gaudemus de talib⁹: nō desperem⁹ de talib⁹. Orem⁹ p ipis frēs charissimi: inde crescit numer⁹ sctōr: de numero q̄ erat impior. Et nō respexit i vanitates z insanias mēdaces. Ille vincit tale: z cū vincit p̄nūciat: quasi diuin⁹ vult esse. Affectat diuinitatē amittēdo fontē diuinitatis: z sępe p̄nūciat: z sępe fallit. Quare hoc: Quia insanię mēdaces sunt. Quare autē aliquādo pueniunt quę dicūt: Vt adducant insanos: vt amādo ibi speciem veritatis, incurrant laqueū falsitatis. Retro sint: relinquant & amputent. Si membra nostra erant mortificent: Mortificate inquit membra Col.3.
vestra quę sunt super terram. Sit spes nostra: deus noster: Qui fecit omnia melior est omnib⁹ qui pulchra fecit: pulchrior est omnibus qui fortia fortior est: qui magna maior est: quicquid amaueris: ille tibi erit. Disce amare in creatura creatorem: et in factura factorem: ne teneat te quod ab illo factū est: et amittas eum a quo et ipse factus es. Ergo beatus vir cui⁹ est nomē domini spes eius: et nō respexit in

M vanitates ⁊ insanias mẽdaces. Forte nobis dicturꝰ est: qui versu isto pcussus cozrigi voluerit: ⁊ quẽ oc-
Matth.7. cupauerit timoz ille iusticię fidei: ⁊ volẽs cęperit ambulare angustã viã: dicturꝰ est nobis: ambulare non durabo: si nihil expectabo. Quid ḡ faciꝫ fratres? Dimissuri eum sumus? Sine spectaculo moziet: nõ subsistet: nõ nos sequet. Quid ḡ faciemꝰ? Demus p spectaculis spectacula. Et quę spectacula daturi sumus christiano homini: quẽ volumꝰ ab illis spectaculis reuocare? Gratias ago dño deo nostro: sequẽti versu psalmi ostendit nobis quę spectatoribꝰ spectare volẽtibus spectacula p̃beremus: et ostendere debeamus. Ecce auersus fuerit a circo: a theatro: ab amphitheatro: quęrat qõ spectat: prozsus ḡrat: Nõ eum relinquimꝰ sine spectaculo. Quid p illis dabimus? Audi quid sequit: ¶ Multa feciſti tu dñe deus meꝰ mirabilia tua. Miracula hoim intuebat: intẽdat mirabilia dei: Multa fecit dñs mirabilia sua: hęc respiciat. Quare illi viluerũt? Aurigã laudas regentẽ q̃ttuoz equos: ⁊ sine labe atq; offensiõe currẽtes. Forte talia miracula spũalia nõ fecit dñs. Regat luxuriã: regat ignauiã: regat iniusticiã: regat imprudentiã: motus istos q̃ nimiũ lapsi hęc vitia faciunt: regat ⁊ subdat sibi: ⁊ teneat habenas ⁊ nõ rapiat: ducat quo vult: non trahat quo nõ vult: aurigã laudabat: aurigã laudabit. Clamabat: vt auriga veste cooperiet: imortalitate vestiet. Hęc munera: hęc spectacula dedit deꝰ: clamat de cęlo: specto vos: luctamini adiuuabo: vincite coronabo. Multa feci-
O ſti tu dñe deus meꝰ mirabilia tua. Et cogitatiõibus tuis non est q̃ similis sit tibi. Huc spectat histrionem. Didicit em̃ homo magno studio in funem ambulare: ⁊ pendẽs te suspẽdit. Illũ attende editorẽ maiorũ spectaculoꝝ. Didicit iste in funem ambulare: nũquid fecit in mari ambulare? Obliuiscere theatrũ tuũ: attẽde petrũ nostrũ nõ funem ambulantẽ: ſ vt ita
Matth.14. dicã: mari ambulantẽ. Ambula ⁊ tu nõ in illis aquis vbi petrus: aliq̃d significans: ambulauit: sed in alijs q̃ hoc sęculũ mare ẽ. Habet amaritudinẽ noxiam: habet fluctus tribulationũ: tẽpestates tẽptationũ. Habet homines velut pisces de suo malo gaudẽtes: ⁊ tanq̃ se inuicẽ deuozãtes. Hic ambula: hoc calca. Spectare vis: esto spectaculũ. Me deficias: vide p̃cedentẽ ⁊ dicentẽ: Spectaculũ facti sumꝰ huic mũdo: ⁊ angelis: ⁊ homib⁹. Calca mare: ne mergaris i mari. Nõ ibis: nõ calcabis: nisi ille iusserit qui prior
Ibidem. i mari ambulauit. Sic em̃ ait petrus: Si tu es: iube me venire ad te sup aquas. Et q̃ ipe erat: audiuit petentem: tribuit desiderãti: vocauit ambulantẽ: erexit mergentẽ. Hęc mirabilia fecit dominꝰ: ipsa intuere. Oculus spectãtis fides sit: ⁊ fac tu talia: q̃ etsi venti turbauerint: ⁊ si fluctus infremuerint: ⁊ te hũana fragilitas ad aliquã dubitationẽ tuę salutis adduxerit: habes clamare: dicis: Dñe pereo. Nõ sinit ille perire: qui iussit te ambulare. Quia em̃ iam in petra ambulas: nec in mari times: si sine petra fueris ⁊ i mari mergeris: q̃ in tali petra ambulandũ est quę in mari
P nõ mersa est. Vide mirabilia dei. ¶ Annũciaui et locutus sum: multiplicati sunt sup numeꝝ. Est numerꝰ: sunt super numerũ. Numerꝰ certus est
2. Timoth.2. ptinens ad illã cęlestẽ hierusalẽ. Nouit em̃ dñs qui sunt eius: christianos timentes: christianos fideles: christianos p̃cepta seruãtes: dei vias ambulantes: a peccatis abstinẽtes: si crediderint cõfitentes: ipsi ad numerũ ptinent. Sed nũquid soli sunt? Sunt ⁊ sup numerũ. Nam ⁊ si modo pauci sunt: pauci in cõparatiõe multitudinis malarũ frequẽtiarũ: quãtis turbis implent ecclesię: stipant parietes: p̃ssuris se vigent: prope se suffocant multitudine. Rursus ab eis ipsis si minꝰ est: currit ad amphitheatrũ: isti sup numerũ sunt. Sed ad eos ista dicimꝰ: vt i numero sint: q̃ nõ assunt: q̃ nõ audiũt a nobis: ſ cũ exieritis audiant a vobis. Annũciaui inq̃t ⁊ locutꝰ sum. Christꝰ dicit: Annũciauit ipse ex capite nr̃o: ipse annũciauit ex membris suis: ipse misit annũciatozes: ipse misit
Psa.18. apl̃os: In omnẽ terrã exiuit sonus eozum: ⁊ in fines orbis terrę verba eoꝝ. Quãti fideles agglomerant: quãtę turbę cõcurrũt: multi vere cõuersi: ⁊ multi falso cõuersi: ⁊ pauciozes sunt vere cõuersi: plures falsi cõuersi: q̃ multiplicati sunt sup numerũ. Annũciaui et locutus sum: multiplicati sunt sup numerũ.
Heb.10. ¶ Sacrificiũ ⁊ oblationẽ noluisti. Hęc miracula dei sunt: hęc cogitatiões dei sunt: quibꝰ nemo ẽ similis: vt spectatoz ille adducat ad curiositatem: et quęrat ista nobiscũ melioza fructuosioza: de qbꝰ invẽtis gaudebit: ⁊ sic gaudebit vt nõ timeat: ne ab eo vincat quẽ amat: amat em̃ aurigã: quo victo insultationes ferat. Q̃m vincit auriga ipse vestitur: nũquid paup q̃ illi clamat: Victoz ipse vestit: p victo illi insultat. Quare p illo pcipis reph̃sione: cũ q̃ nõ diuidis vestẽ? Hic aliud in spectaculis nr̃is: oñs quidẽ
1. Cor.9. currũt paulꝰ apl̃us dixit: in illo stadio: in illo spectaculo: vnus tñ accipit brauiũ: cęteri victi discedũt: et pseuerauerũt in curredo. Sed cũ accepit vnꝰ: remanent cęteri q̃ silr laborauerũt. Hoc nõ est sic: quoꝝt currũt: pseuerãter currãt: oẽs accipiũt: ⁊ q̃ poz venerit expectat: vt cũ posterioze coronet. Agonẽ quippe iustũ nõ cupiditas: sed charitas facit: oẽs currentes amãt se: ⁊ ipse amoz cursus est. Sacrificiũ ⁊ oblationẽ noluisti: ait p̃s deo. Antiqui em̃ qñ adhuc sacrificiũ verũ qõ fideles nozũt in figuris p̃nũciabãt: celebrabant figuras futurę rei: multi sciẽtes sed plures ignozãtes. Mã p̃bẽ ⁊ sancti patriarchę nouerãt qõ celebrabãt: Cętera aũt mltitudo iniqua carnalis sic erat: vt fieret de illa qõ significaret posterioza ventura: ⁊ venit sublato illo sacrificio p̃mo: sublatis bolocaustis arietũ: hircoꝝ: vituloꝝ: cęterarũq; victimarũ: noluit illa deus. Quare illa noluit? Quare p̃mo voluit? Quia illa oĩa quasi verba erant p̃mittentis ⁊ verba p̃missiua: cũ venerit qõ p̃mittunt: non iam enũciant. Tamdiu quisq; p̃missoz est donec det: cũ dederit mutat verba: nõ dicit: adhuc dabo qõ se daturũ dicebat: sed dicit dedi: mutauit verbũ. Quare illi p̃mo placuit hoc verbũ: et quare illud mutauit? Quia tẽpozis sui verbũ fuit. ⁊ p suo tpe placuit. Q̃m p̃mittebat tũc dicebat: cũ aũt datũ est qõ p̃missum est: ablata sunt verba p̃missiua: data sunt cõpletiua. Sacrificia ḡ illa tanq̃ verba p̃missiua ablata sunt. Quid est qõ datũ est completiuũ? Corpus qõ nostis: qõ nõ oẽs nostis: qõ vtinã q̃ nostis oẽs non adiudiciũ noueritis. Videte qñ dictũ est: Christus em̃ ille est dñs noster: mõ loquens ex membris suis: mõ loquẽs ex pſona sua. Scrificiũ inq̃t ⁊ oblationẽ noluisti. Quid ergo? Nos iã hoc tpe sine sacrificio dimissi sumꝰ? Absit. †Corpꝰ aũt pfeciſti mihi. Jõ Aur. †aures.
Heb.10. illa noluisti vt h̃ pficeres: illa voluisti añq̃ h̃ pficeres.

Perfectio ꝓmissoꝝ abstulit verba ꝓmittentia. Nã
ſt adhuc ſũt ꝓmittẽtia: nõdũ impletũ eſt qõ ꝓmiſſũ
eſt. Hoc ꝓmittebaꝫ quibuſdã ſignis: ablata ſunt ſi-
gna ꝓmittẽtia: qz exhibita eſt veritas ꝓmiſſa. In h̃
cozpoze ſumꝰ: huiꝰ cozpis ꝓticipes ſumꝰ: qõ accipi-
1. Cor. jj. mus nouimꝰ: ⁊ q̃ nõ noſtis nouerit̃is: ⁊ cũ dixerit̃
nõ ad iudiciũ accipiat̃. Qui eñ mãducat ⁊ bibit in-
digne: iudiciũ ſibi mãducat ⁊ bibit. Perfectũ eñ eſt
nobis cozpꝰ: ꝓficiamur in cozpe. Sacrificiũ ⁊ obla-
tionẽ noluiſti: cozpꝰ aũt ꝓfeciſti mihi. ¶ †Holocau
ſta etiã ꝓ delicto non ꝓetiſti: tunc dixi ecce
Heb. jo. venio. Hũquid exponendũ eſt ſacrificiũ ⁊ oblati-
onẽ noluiſti: cozpꝰ aũt ꝓfeciſti mihi: holocauſta etiã
ꝓ delicto nõ petiſti: Et q̃ petebat antea. Tunc dixi:
ecce venio. Tempꝰ ẽ vt veniãt q̃ ꝓmittebanꝫ: quia
auferunt̃. Et ꝑ fr̃es mei attẽdite illa ablata: hęc im-
pleta. Det mihi mõ gens iudaica ſacerdotẽ: Ubi ſũt
ſacrificia illoꝝ: Certe perierũt: certe ablata ſũt. Hũ-
quid tũc reꝓbarem ea: Reꝓbabam mõ: qz ſi mõ
velis facere intẽpozale eſt: nõ eſt oppoztunũ: nõ cõ-
gruit. Adhuc ꝓmitt̃: iã accipe. Remãſit illis quod-
Gen. 4. dã qõ celebrent: ne oĩno ſine ſigno remanerẽt. Cain
eñ maioz fraꝫ q occidit minozẽ fratrẽ: accepit ſignũ
ne ꝙs eũ occideret: ſicut ſcriptũ eſt i Geneſi. Poſuit
deus cain ſignũ vt nemo eum occideret. Proinde et
ipa gens iudęa manet ꝓ oñs gentes ſubdita iuri ro-
mano. In ius romanũ cõfluxerũt: ſupſtitiões cõica-
uerunt. Poſtea inde cęperũt ꝓ gratiã dñi noſtri ieſu
chriſti ſepari. Illa ꝛo ſic manſit cum ſigno ſuo: cũ ſi
Ibidem. gno circũciſiõis: cũ ſigno azymoꝝ ſic mãſit: non eſt
occiſus cain: nõ eſt occiſus: habet ſignũ ſuũ. Vale-
dict̃ eſt a ẽra: q̃ apuit os ſuũ excipe ſanguinẽ fratris
eius de manu ei. Ille eñ fudit ſanguinẽ fratris
Ille fudit: alia terra excepit: ⁊ ab ea ẽra q̃ os apuit et
excepit: ille maledict̃ ẽ: ⁊ ipa terra q̃ ozę excepit ſan
Gen. 4. guinẽ: eccleſia eſt. Ab hac q̃ ille maledict̃ ẽ: ⁊ ille ſan
guis clamat de ẽra ad me. De hac eñ ẽra dixit dñs:
Vox ſanguis fratr̃ tui clamat ad me de ẽra. Clamat
inq̃t ad me de ẽra. Clamat ad me: ꝙ ſurdus eſt q̃ ſan-
guinẽ fudit: qz nõ bibit. Illi q̃ ita ſunt: tanq̃ cain cũ
signo. Sacrificia ꝛo quę ibi fiebãt ablata ſunt: ⁊ qõ
1. Cor. 5. eis remãſit ad ſignũ cain iam ꝓfectum ⁊ neſciũt.
Agnũ occidũt: azyma comedũt: Paſcha noſtrũ im-
molat̃ ẽ chriſtꝰ. Ecce agnoſco agnũ occiſũ: qz imo-
Ibidem. latus ẽ chriſtꝰ. Quid de azymis: Itaq̃ inq̃t diẽ fe-
ſtũ celebzem: nõ in fermẽto veteri: neq̃ in fermẽto
malicię ⁊ malignitatis. Oſtẽdit qd ſit vet̃ fermẽtũ.
vetus farina ẽ ⁊ acuit: ſed i azymis ſinceritatis ⁊ ve-
ritatis. In vmbza remãſerũt: ſolẽ gl̃ię ferre nõ poſ-
ſunt. Ja nos in luce ſumꝰ: tenemꝰ cozpꝰ chriſti: tene-
Ps. 39. mus ſanguinẽ chriſti. Si habemꝰ nouã vitã: cante-
T mus canticũ nouũ: hymnũ deo noſtro. Holocauſta
Heb. jo. ꝓ delicto nõ petiſti: tũc dixi: ecce venio. ¶ In capi-
te libꝛi ſcriptũ eſt de me vt facerẽ volũtatẽ
tuã: deus meus volui: ⁊ legẽ tuã in medio
cozdis mei. Ecce ad mẽbza reſpexit: ecce ipe fecit
volũtatẽ patris. Sed in quo capite libꝛi ſcriptũ ẽ de
illo: Fortaſſe in capite libꝛi huius pſalmozũ. Quid
Ps. j. eñ longe petam: aut alios libꝛos inquiram: Ecce
in capite libꝛi pſalmozũ ſcriptũ eſt: Beatus vir q̃ nõ
abiit in cõſilio impioꝝ: ⁊ in via peccatoꝝ nõ ſtetit: et
in cathedra peſtilentiaꝝ nõ ſedit: ſed in lege domini
volũtas eius fuit: ⁊ i lege eiꝰ meditabit die ac nocte.

†Bene nũciaui iuſticiã tuã in eccleſia ma
gna: Alloquit mẽbza ſua: hoztat̃ qõ fecit vt faciãt:
Annũciauit: annũciem: paſſus eſt cõpatiamur: glo
rificatus eſt cõglozificabimur. Annũciaui iuſticiam
tuã in eccleſia magna. Qĩ magna: Toto oꝛbe terra-
rũ. Qĩ magna: In omnibꝰ gentibꝰ: Quare in omni-
bus gentibꝰ: Quia ſemẽ eſt abzaç i quo benedicent̃ Gen. 22. et 26.
omnes gentes. Quare in omnibꝰ gentibꝰ: Quia in et Hal. 3.
omnẽ terrã exiuit ſonꝰ eoꝝ. In eccl̃ia magna. Ecce
labia mea nõ ꝓhibebo dñe tu †cognouiſti. Al. †ciſti.
Labia mea nõ ꝓhibebo dñe tu coguiſti. Labia mea
loquunt̃: nõ ea ꝓhibebo loqui. Sonant quidẽ labia
mea ad aures hoĩm: ſed tu cognouiſti coꝛ meũ. La-
bia mea nõ ꝓhibebo dñe tu cognouiſti. Aliud audit
hõ: aliud cognoſcit deus. Me i labijs ſolis eſſet annũ-
ciatio: ⁊ diceret̃ de nobis: q̃ dicũt vobis facite: q̃ aũt Matth. 23.
faciũt facere nolite: Aut ipſi ꝓlo laudãti deũ oꝛe nõ
coꝛde diceret̃: ꝓlus hic labijs me honozat: coꝛ autẽ Matth. 15
eoꝝ longe eſt a me: ſona labijs: ꝓinqua coꝛde. Coꝛ- Roma. 10.
de eñ credit̃ ad iuſticiã: oꝛe aũt cõfeſſio fit ad ſalutẽ.
Qualis ille latro inuẽtus eſt pendẽs i cruce cũ dño:
agnoſcẽs in cruce dñm. Alij nõ cognouerũt miracu-
la facientẽ: agnouit ille in ligno pendentẽ. Erat ille
cõfixus omnibꝰ mẽbris: manꝰ clauis inhęrebãt: pe-
des trãſfixi erãt: totũ coꝛpꝰ adiũgebat̃ ligno: coꝛpꝰ
illud non vacabat cęteris mẽbris: lingua vacabat: ⁊
coꝛ. Coꝛde credidit: oꝛe cõfeſſꝰ ẽ: Memẽto mei inq̃t Luc. 23.
dñe: cũ veneris in regnũ tuũ: ſalutẽ ſuã lõge futurã
ſperabat: ⁊ poſt longũ tempꝰ accipe cõtentus erat.
In longũ ſperabat: dies non eſt dilatus. Ille dixit:
Memẽto mei cũ veneris in regnũ tuũ. Ille reſpon-
dit: Amẽ dico tibi: hodie mecũ eris in paradiſo. Ho Ibidem.
die mecũ inq̃t in paradiſo. Paradiſus habet ligna fęli-
cia: hodie mecũ in ligno crucis: hodie mecũ in ligno
ſalutis. Ecce labia mea nõ ꝓhibebo dñe: tu cogno-
uiſti: ne credat coꝛde: ⁊ pꝛę timoꝛe labia ꝓhibeat an-
nũciare q̃ credidit: Sũt eñ chriſtiani: habẽt fidem
in coꝛde: ⁊ ſi int̃ paganos amaros: miſere vrbanos:
ſoꝛdidos: infideles: ineptos: inſultatoꝛes: ſi exa gita-
ri cęperint: qz chriſtiani ſũt: habẽt in coꝛde fidẽ: ⁊ ti-
mẽt cõfiteri ꝓ labia: ꝓhibent labia ſua ſonare q̃ no-
runt: ſonare q̃ int̃ habẽt: ꝙ reꝓhendit h̃ dñs: Qui Matth. 10.
me cõfeſſus nõ fuerit coꝛã homib̃: cõfundar de illo Marci. 8.
coꝛã patre meo: id eſt nõ eũ cognoſcã: qz erubuit me Lucc. 12.
cõfiteri coꝛã hoĩb̃: nõ eũ cõfiteboꝛ coꝛã patre meo.
Dicãt q̃ labia q̃ habꝫ coꝛ: hoc ꝫ timoꝛẽ habeat coꝛ
q̃ dicũt labia: hoc ꝫ ſimulationẽ habeant labia q̃
credit coꝛ. Aliq̃ eñ timoꝛ eſt: ⁊ nõ audes dicere: q̃
noſti q̃ credis: aliq̃ ſi latio eſt dicis: et nõ habes in
coꝛde. Conſentiãt labia tua coꝛdi tuo. Quęrẽs pacẽ
adeo tibijpſi eſto pacat̃: nõ ſit int̃ os tuũ ⁊ coꝛ tuũ
mala rixa. Ecce labia mea nõ ꝓhibebo dñe tu cogno
uiſti. Quõ ille: Quid cognouit: Dñs int̃ in coꝛde:
vbi nõ videt hõ: ideo ⁊ illud credidit. Ecce coꝛ habet
iã: habet qõ videat de: nõ ꝓhibeat labia ſua: nõ ꝓ-
hibet. Quid eñ dicit: Credidi ꝓpter qõ locut̃ ſum. Ps. 115.
Et qz locut̃ ẽ q̃ credidit: quęrẽs q̃d retribuat dño 2. Cor. 4.
ꝓ omnibꝰ quę retribuit ei: adiũgit: Calicẽ ſalutaris
accipiã: ⁊ nomẽ dñi inuocabo. Hõ exhoꝛruit domi-
nũ dicentẽ: Poteſtis bibere calicem quẽ ego bibitu- Matth. 20.
rus ſum: Confiteꝫ enim per labia quod habebat in
coꝛde: peruenit ad paſſionem. Et quia peruenit ad
paſſionem: hoſtis quid nocuit: Hempe precioſa in Ps. 115.

cōspectu dñi mors iustoꝝ ei⁹. Mortes in ꝗs pagani
seuierūt: in illis hodie reficimur. Natalē martyrū ce
lebrem⁹: exēpla martyrū nobis ꝓponim⁹. Attēdim⁹
fidē: quō inuēti: quō attracti: quō steterūt ante iudi
ces in eccl'ia catholica nihil habētes simulatiōis: cō
paginati iūctura vnitatis: cōfessi sunt christū: caput
qđ ꝑ cesserat: sic mēbra sequi cōcupierūt. Sed q̄ cō
cupierūt: ⁊ In tormētis patiētes: in ꝓfessiōe fideles:
in sermone veraces. Jaculabāt eñ in ora interrogā
tiū se sagittas dei: ⁊ vulnerabant ad irā: sed ⁊ multos
vulnerauerūt ad salutē. Hęc oīa ꝓponimus nobis: ⁊
intuemur illa: ⁊ optam⁹ imitari. Hęc sunt spectacu
la christiana: hęc videt desup deus: ad hęc hortatur:
ad hęc adiuuat: his certaminib⁹ ꝑmia ꝓponit ⁊ do
nat. Ecce labia mea nō ꝓhibebo. Vide ne timeas: ⁊
ꝓhibeas labia tua. Dñe tu cognouisti: quia est ⁊ in
corde qđ sonat ⁊ in labijs. ¶ Justiciā tuā nō ab
scondi in corde meo: Quid est iusticia tua: Fi
Abacuc.2. dē mea: q̄ iustus ex fide viuit: vtpote interrogat sb
pena ꝓsecutor qđ eis licuit aliquādo. Quid es: pa
ganus an christian⁹: Christianus. Ipsa est iusticia
eius: credidit: ex fide viuit. Non abscondit in corde
suo iusticiā suā: Non dixit apud se: Credo quidē in
christū: sed huic ꝓsecutori meo sequenti ⁊ minanti nō
dicam qđ credidi: nouit deus intus in corde meo: q̄
credo: ipse scit: q̄ non illi renūcio. Ecce hoc dicis te
intus hīe in corde: in labijs quid: Nō sum christia
n⁹. Cōtra cor tuū testimoniū dicūt labia tua. Justi
ciā tuā nō abscondi in corde meo. Veritatē tuam
⁊ salutare tuū dixi. Christū tuū dixi: hoc est ve
ritatē tuā ⁊ salutare tuū dixi. Unde veritas christ⁹:
Joh.14. Ego sum veritas. Un salutare ipse christ⁹: Symeō
agnouit infantē in manib⁹ matris: in templo ⁊ dixit:
Luc.2. Quia viderūt oculi mei salutare tuū. Agnouit infan
tē senex: fact⁹ in puero: puer innouat⁹ fide. Accepat
eñ respōsum ⁊ dixit hoc: dixerat ei dñs: q̄ nō exitu
rus erat de hac vita: ꝓsq̄ videret salutare dei. Hoc
salutare dei bonū est: vt ostēdat hominib⁹: sed clamēt:
Pš.84. Ostende nobis dñe misericordiā tuā ⁊ salutare tuum
da nobis. Salutare aūt dñi in omnib⁹ gentib⁹: quia
Pš.66. cū dixisset quodā loco: Deus misereat nobis ⁊ bñdi
cat nos: illumiet vultū suū sup nos: vt cognoscam⁹ i
terra viā tuā: adiecit: In omnib⁹ gentibus salutare
Ibidem. tuū. Primo dixit vt cognoscam⁹ in terra viā tuā: et
secut⁹ est: in omnib⁹ gentib⁹ salutare tuū. Quasi di
ceret ei: quę est via quā cupis agnoscere: Homies
ad viā venīūt: nūquid via venit ad homies: inuenit errātes: vocauit ad se extra
Joh.14. ambulātes. In me inḋt ābulate ⁊ nō errabit⁹: Ego
sum via veritas ⁊ vita: ne diceres: vbi est via dei: ad
quā regionē ibo: quē montē ascendā: quos campos
inquirā: Viā dei inquiris: salutare dei est via dei: et
vbicq̄ est hęc: q̄ in omnib⁹ gentib⁹ salutare tuū. Ve
Al. †abscondi. ritatē tuā ⁊ salutare tuū dixi. ¶ Nō †celaui miseri
†cōcilio multo. cordiā tuā ⁊ veritatē tuam: a †cōgregatiōe
multa. Ibi sim⁹: in hoc corpe numeremur ⁊ nos:
nō celem⁹ misericordiā dñi: ⁊ veritatē dñi. Vis au
dire misericordiā dñi: Recede a peccatis: ꝓdonabit
peccata. Vis audire veritatē dñi. Tene iusticiā: co
ronet iusticia. Modo eñ misericordia tibi ꝓdicat.
postea veritas exhibebit. Nō eñ sic est deus miseri
cors vt iniust⁹ sit: nec sic iust⁹ est vt misericors nō sit.
Parua ne misericordia tibi est: Nō imputabit poꝛa

oīa: male vixisti vsq̄ in hodiernū dē: adhuc viuis:
bñ viue hodie: hanc misericordiā nō celabis. Si hęc
est misēoia: q̄ veritas. Cōgregabunt ante eum oēs
gētes: ⁊ diuidet eas sicut pastor diuidit oues ab he
dis: oues ponet ad dexterā: hedos ad sinistrā. Qui
bus q̄d: Venite benedicti patris mei: ꝓcipite regnū
qđ vob paratū ē. Hedis q̄d: Jte in ignē ęternū: Ibi Matth.25.
pnitētię loc⁹ nō est. Quia misericordiā dei ꝓtēpsisti:
veritatē senties: si aūt nō ꝓtēpsisti misēoiā: veritate
gaudebis. ¶ Tu aūt dñe ne †elōginquaueris Al. Nonaliē
misericordias tuas a me. Respexit ad mēbra as miserāt
sua saucia. Quia misericordiā tuā ⁊ veritatē tuā non
celaui a cōgregatiōe mīta: ab ecclesia vnitatis orbis
terrar⁹: Attende mēbra saucia: attende delictores et
pctōres: ⁊ noli remouere misericordias tuas. Mi
sericordia tua ⁊ veritas tua semp suscepe
rūt me. Nō auderē cōuerti: nisi secur⁹ de remissiōe:
nō auderē pseuerare: nisi secur⁹ de ꝓmissiōe. Wise
ricordia tua ⁊ veritas tua semp suscepērūt me. Attē
do q̄ bonus es: attēdo q̄ iust⁹ es: amo bonū: timeo
iustū. Amor ⁊ timor pducunt me: q̄ misēoia ⁊ veri
tas tua sp susceperūt me. Quare ipa suscipiunt: ⁊ ab
eis oculos auertēdi loc⁹ nō est. ¶ Cūm circūdede
runt me mala quoꝝ nō est numer⁹: Quis nu
merat peccata: Quis numerat iniqtates alienas et
ꝓprias: Sub q̄ cumulo gemebat q̄ dicebat: Ab oc
cultis meis mūda me dñe: ⁊ ab alienis pce seruo tuo.
Parua erāt nra: iponūt aliena. Timeo mihi: timeo
bono fratri: tolero malū fratrē. Et sb isto cumulo qđ
erim⁹: si cesset misēoia dei: Tu aūt dñe ne elōginq̄
ueris: ꝓpe esto. Lui ꝓpe ē dñs: his q̄ obtriuerūt cor.
Longe a supbis: ꝓpe ad hūiles. Excelsus est eñ do
min⁹: ⁊ hūilia respicit. Sed non se putent latere qui
supbi sūt: excelsa eñ a lōge cognoscit. Cognoscebat
a longe iactantē se phariseū subueniebat de ꝓximo
cōfitenti publicano: iactabat ille merita sua: et rege
bat vulnera sua: Nō iactabat ille merita: sed offere
bat vulnera. Qđ medicū venerat: sciebat se esse lan
guidū: sciebat se sanandū. Oculos ad cęlū leuare nō
audebat: pectus pcutiebat: sibi non parcebat vt ille
parceret. Se agnoscebat vt ille ignosceret: se punie
bat vt ille liberaret. Tales hic voces sunt: audiam⁹
eas pie: ⁊ amem⁹ pie: corde: lingua: omnib⁹ medul
lis nris hęc dicam⁹. Memo se putet iustū: viuit qui
loquit: viuit: ⁊ vtinā viuat. Adhuc hic viuit: adhuc
cū morte viuit: ⁊ si spūs vita ē ꝓpter iusticiā: corpus Roma.8.
tñ mortuū est ꝓpter pctm: Et corp⁹ qđ corrūpit ag Sap.9.
grauat aiaz: ⁊ dēpmit terrena inhabitatio sensū mul
ta cogitantē. Pertinet g̃ ad te clamare: ptinet geme
re: ptinet cōfiteri: nō te exaltare: nō te iactare: nō de
tuis merit⁹ gl'iari: q̄ ⁊ si habes aliq̄d gaudendū: qđ 1.Cor.4
est qđ nō accepisti: Cūm circūdederūt me mala q̄rū
non est numer⁹. Cōprehēderūt me iniqtates
meę: ⁊ nō potui vt viderē. Est aliq̄d qđ videa/
mus qđ ꝑmit vt nō videam⁹: Mone iniqtas oculū
tuū: ne istam lucē videre posses ꝑmebat: Fortassis
humor irruens ꝑmebat: fortasse fum⁹: puluis: aliq̄d
iniectū: eleuare oculū saucium nō poteras ad istam
lucē. Quid ergo: Cor sauciū leuabis ad dñm: Nō
ne pus sanandū est vt videas: Mone supbus inueni
ris cum dicis: primo videā ⁊ sic credā: Monne quis
dicit: Quis enim visurus dicit: videam ⁊ sic credā:
Lucem ostensurus sum: immo vo ipsa lux ostendere

se vult. Cui: Cęco. Nō potest: nō videt. Uñ nō videt: Grauat oculus multis peccatis. Quid eñ ait: Cōprehēderūt me iniq̄tates meę: & non potui vt viderē. Remoueant ğ iniq̄tates: dimittant pctā: leuetur pōdus ab oculo: saneť qō sauciū est: adhibeatur mozdax p̄ceptū quasi colliriū. Prius effice qō tibi Luce.6. dilīgit inimicū suū: Hoc iubet medicus: amarū est: sed salubre. Quid tibi faciā inq̄t: Ita vexatus es vt inde saneris. Et dicit: sanato nō erit onerosū: voluptuose diliges inimicū: sanat⁹ corde: conare tu vt sanet ampli⁹. In tribulatōib⁹: ī angustijs: ī tēptatiōibus fortť esto: pdura: medici man⁹ est: non latronis. Matth.5. Ecce inq̄t p̄ceptis acceptis: & fide retenta: pus sicut subes sanabo cor vt dicis: sanato corde: & mundato AA corde qđ videbo: Beati mūdo corde: qñ ipi dēū videbūt. Hoc nō inq̄t nō possum: Cōprehēderūt me Ps.68. iniq̄tates meę: & nō potui vt viderē. ¶ Multiplicatę sunt sup capillos capitis mei: Capillos capitis ad numeri multitudinē reuocat. Quis numerat capillos capit⁹ sui: Multo min⁹ peccata ğ excedūt numerum capillor. Minuta vident: sed multa Deut.5. sūt. Præcauisti magna: iam nō facis adulteriū: iam nō facis homicidiū: nō rapis res alienas: non blasphemas: non dicis falsū testimoniū: moles istę sunt Concor.de pe. dis.j. Tres sūt. peccator. Magna p̄cauisti: de minutis quid agis: An nō times minuta: Proiecisti molē: vide ne arena obruaris. Multiplicatę sunt sup capillos capitis mei. Et cor meū dereliquit me. Quid mirū est Quid est: cor meū dereliquit me: Nō est idoneū cor meū ad cognoscendū se: hoc dixit: Cor meū dereliqt me, Corde meo dñm volo videre: & nō possū p̄ multitudie pctōr meor. Parū est ne cor meū se cōphēdat. Nemo eñ se cōphēdit: nemo eñ de se p̄sumit. Matth.26. Nūquid cōprehēdit corde suo cor suū petr⁹ qui dixit: Tecū vsq; ad mortē ero: In corde erat p̄sūptio falsa: in corde latebat timor: verus: & nō erat idoneū cor ad cōphēdendū. Cor egrotū latebat: sed medico patebat. Qđ de illo latebat, pnūciatū est: hoc impletū est. Nouerat in illo de⁹ qđ ipe in se nō nouerat: qz Ar. †Cōplaceat tibi vt eruias me. cor eius dereliquerat eū. Cor ei⁹ latebat cordi eius: & cor meū dereliqt me. Quid ğ: Quid clamam⁹: qđ dicim⁹: † Placeat tibi dñe †erue me: Tanq̄ Ar. †ad me. diceret: Si vis potes me mūdare. Placeat tibi dñe erue me. Dñe †in adiuuandū †mihi respice. BB Hēbra pēnitētię: mēbra in dolorib⁹ posita: mēbra sub ferramētis medici clamātia: sed sperātia. Dñe in adiuuandū mihi respice. ¶ Cōfundant & reuerean-Ps.j4j. ant simul & quērūt animā meā vt auferant eā. Quodā eñ loco accusat & dicit: Aspiciebā ī dexterā & videbā: & nō erat qui reqreret animā meā: id est nō erat qui me imitarer: Christus in passiōe loquit. Et attendebā in dexterā: id est nō ad impios iudeos sed ipsā dexterā ad ipos aplos: Et nō erat qui reqreret Matth.27. animā meā. Usq;adeo nō erat qui reqreret aīam meā: vt q̄ p̄sumpserat negaret aīam meā. Sed qz duob⁹ modis querit hō: aut qđ fruaris: aut quē p̄sequaris: ideo b alios dicit qs vult cōfundi & reuereri qui quērūt animā suam. Sed ne sic intelligeres quō cōquerit de nōnullis ğrentib⁹ aīaz suā vt auferāt eā: id est ad mortē ğrūt animā meā: adiecit: Cōfundant & reuereant. Et de multi ğ sierūt aīaz ipsi⁹: & p̄fusi & reueriti sunt: ğ sierūt aīaz ipsi⁹ & sicut illis vsū est ab-
stulerūt aīaz ipsi⁹: & ille potestatē habuit ponēdi ani- Joh.jo.
mā suā: & potestatē habuit recipiēdi animā suā: ğ illi
gauisi sunt cū posuit: cōfusi sunt cū recepit. Cōfundant & reuereant simul: qui quērūt aīaz meā vt auferāt eā. ¶ †Cōuertant retrorsuz & reuereant: Ar.†Auertant.
qui volūt mihi mala. Cōuertant retrorsuz. Ne h̄ Ps.69.
in malū accipiam⁹ bñ illis optat: sed vox illi⁹ qui dixit LL
de cruce: Pater ignosce illis: quia nesciūt qđ faciūt. Luc.24.
Quare illos ğ dicit: vt retrorsum redeāt: Quia qui ante supbi erāt vt caderent retro: hūiles facti sunt vt resurgāt. Qñ eñ ante sunt p̄cedere volūt dñm: meliores volūt esse q̄ dñs: Si aūt retro sūt: ipm agnoscūt meliorē: ipm porē: se posteriores: vt ille p̄cedat: illi sequātur. Proinde petrū male sibi dantē p̄silū: sic redarguit. Passur⁹ eñ dñs erat p salute nostra: & de ipa passiōe ğ futura erat p̄dicabat: & ait petrus: Absit dñe: ppitius tibi esto: nō fiet h̄. Præcedere vo- Matth.16.
lebat dñm: & cōsilū dare magistro. Dñs aūt vt non Marci.8.
eū faceret p̄cedentē: & sequētē: redi inq̄t retro sathanas. Ideo inq̄t sathanas: qz vis antecedere eū quē debes sequi: si eñ retro fueris & secut⁹ fueris: iā non eris sathanas. Quid ğ: Sup hanc petrā ędificabo Matth.16.
eccl'iā meā. Cōuertant retrorsū & reuereant: q̄ volūt mihi mala. Maliuoli sunt qui etiā cū bñdicūt: quātū ī corde eor ē maledicūt. Dicť alicui: esto christianus. Sed sis tu christian⁹: bonā rē dixit: sed non illi imputať qđ dixit: sed quo aīo dixit: quō imputatū ē & iudeis qñ ille ex cęco nat⁹ fact⁹ est videns: cū eum p̄merēt insultatiōibus & arguerēt: ait illis. Nūquid & vos discipuli ei⁹ vultis esse: Et illi maledixerūt ei. Hoc ait euāgelista: Maledixerūt ei dicētes: Tu sis Joh.9.
discipul⁹ eius. Illis maledicētib⁹ dñs bñdixit. Fecit qđ illi dixerūt: retribuit aūt illis qđ maledixerūt. Cōuertāť retrorsū: & reuereant: q̄ volūt mihi mala. Sunt aūt alij nō boni qui bona volūt: q̄ pī cauēdi. Quō eñ illi maledicūt: & dicunt bona nra: sed malo aīo: sic multi mala nra bono aīo. Hoc dico: Qui dixerit tibi: tu sis xpian⁹: bonū tuū dic malo aīo. Qui aūt tibi dixerit: tanto melior nemo sit ī factis malis: qñ laudator peccator in desiderijs aię sue: et q̄ iniq̄ Ps.9.
gerit bñdicť: mala tua dicit laudans. Quō ille bona tua dicebat maledicēs: sic iste mala tua bñdicēs: sed vtrūq; gen⁹ hostis fuge: vtrūq; caue. Ille seuit: ille blandit: vterq; mal⁹. Ille iracūdus est: & ille ī laude subdolus. Ille reprehēsor est: iste laudator. Sed & ille in reprehensiōe inimic⁹ est: & ille in laude subdol⁹. Caue vtrūq; contra vtrūq; ora. Qui eñ orauit cōuertant retrorsū & cōfūdant q̄ volūt mihi mala: respexit ad aliud gen⁹ dolose maliuolū: & falso bñdicū. Fe- DD
rant cōfestim p̄fusionē suā: qui dicūt mihi euge euge. Laudāt falso: magn⁹ vir: bon⁹ vir: litterat⁹: doct⁹: sed quare christian⁹: Ea tua laudāt: ğ nolis laudari: illud reprehendunt vñ gaudes: Sed si forte dicis: qđ ī me laudes o hō: qz vir bonus: qz vir iust⁹ sum: Si h̄ putas: christ⁹ me hoc fecit: ipm lauda. At ille: absit: noli tibi iniuriā facere: tu teipm talē feciſti. Cōfundant q̄ dicūt mihi euge euge. Exul- Alia littera.
tent & †iocūdent oēs †q̄ te quērūt †dñe: Nō †letent sup te.
quērūt me: sed quērūt te: nō mihi euge euge dicunt: †querētes te.
sed in illo & in te me glorificare vident: si quid habeo †nō habet.
glorię. Qui enim gloriať in dño gloriet. Exultent & 1.Cor.j.
iocundent omnes qui te quęrunt dñe. Et dicant

semp magnificet dñs. Quia tñ ex peccatore fit
Roma.4. iustus: da gloriã illi q̃ iustificat impiũ. Siue ḡ peccator sit: laudet q̃ ad indulgentiã vocat: siue quis iam ambulet in via iusticie: laudet qui ad coronã vocat. Semp magnificet dñs ab his. Qui diligũt salutare tuũ. Ego aũt: Cui ḡrebant mala: Ego aũt cui? animã ḡrebant: vt auferrẽt eã. Sed cõuerte te ad aliud genus hoim. Ego aũt cui dicebãt: euge euge. †Egenus t paup sum. Nõ est qõ in me laudet. Discindat ille saccũ meũ: coopiat me stola sua.
Al. †medic? sũ.
Gal.2. Viuo ergo iam nõ ego: viuit aũt in me christus. Si viuit in te christ? t totũ qõ boni habes christi est: totũ qõ habebis christi est: tu p teipsũ q̃d es: Ego egenus t paup: Ego aũt non diues: q̃ nõ sum superbus.
Luc.18. Diues erat ille qui dicebat: Gratias tibi ago dñe: q̃ nõ sum sicut ceteri hoies: publican? autẽ erat paup
Ibidem. qui dicebat: Dñe ꝓpiti? esto mihi peccatori. Ille t saturitate ructabat: ille t famę plorabat. Egenus t paup sum. Et q̃d factur? es o egene t paup: medicamente ianuã tui: pulsa t aperiet tibi. Ego aũt egen? t
EE
Al. †solli cit? t. paup sum. Dñs †curã habebit mei. Facta i do-
Ps.36. minũ curã tuã: t spera in eũ et ipse faciet. Quid tibi curatur? est: quid tibi ꝓfuturus: Habeat tui curam qui fecit te: qui habuit tui curã antecẽs esses: quõ non habebit curã cũ iam hoc es qõ voluit vt esses: Jam eñ fidelis es: iã ambulas in via iusticie: curã tui non
Matth.5. habebit: qui facit solẽ suũ oriri sup bonos t malos: t
Roma.3. pluit sup iustos t iniustos: te iam iustũ ex fide viuentẽ negliget: teneret: dimittet: Immo ?o t hic fouet: t hic adiuuat: t hic necessaria submĩstrat: t noxia resecat. Dando cõsolat vt pmaneas: feriendo corripit ne pereas. Dñs curã habet tui: securus esto: ille pteget qui te fecit. Ab artificis tui manu noli cadere: si ceciderit iã a manu artificis frangeris. Ut aũt pmaneas i manu artificis: bona volũtas facit. Dic deus meus voluit t portabit ipe: t tenebit ipe. Facta te in
Hiere.23. illũ: noli putare inane esse vt q̃si p̃cipiteris. Non ita tibi videat. Ille dixit: Celũ t terrã ego ipleo: nusq̃ tibi deest: tu illi noli deesse: tu tibi noli deesse. Dñs curã habet mei.
FF
¶ Adiutor me? t ꝓtector meus tu es: deus me? ne tardaueris. Inuocat: implorat: timet: ne deficiat. Ne tardaueris. Quid ẽ ne
Matth.24. tardauerit: Nisi breuiati eẽnt dies illi: nõ fieret salua oĩs caro. Nõ lectũ ẽ: de dieb? tribulationũ. Quasi eñ vn? hõ rogat deũ: mẽbra christi: corpus christi: vbiq̃ diffusũ: vn? mẽdicus: vn? paup: q̃ t ille paup
2.Cor.8. qui diues pauper factus est: de quo ait aplus: Cum diues esset: paup fact? est: vt ipsi? pauptate vos ditaremi: veros paupes ditat: falsos diuites paupat.
Ps.60. Clamat ad eũ a finib? terrę: ad te clamaui: cũ tederet animã meã. Veniẽt dies tribulationũ: t malorũ tribulatiões veniẽt: sicut dicit scriptura: t quãtũ accedũt dies: augent tribulatiões. Nemo sibi ꝓmittat: qõ euãgeliũ nõ ꝓmittit. Fratres mei obsecro vos: attẽdite scripturas nostras: si aliq̃d fefellerũt: si aliq̃d dixerũt: t alit accidit q̃ dixerũt: Necesse est vt usq̃ i finẽ sic fiãt oĩa quẽadmodũ dixerũt. Nõ nob ꝓmittũt scripturę nostrę in h̃ seculo: nisi tribulationes: p̃ssuras: angustias: augmẽta dolor: abũdantiã tẽptationũ. Ad ista nos p̃cipue parem? ne impara-
GG
Matth.24. ti deficiam?: Ve p̃gnãtib? t mãmãtib?: mõ audistis. Pregnãtes sunt q̃ spe intumescũt: mãmãtes aũt: id est lactantes q̃ iã adepti sunt qõ cõcupierãt. Etenim mulier in spe p̃gnans tumet filij: nondũ videt filium q̃ aũt lactat amplectit qõ sperabat. Ergo similitudi-
nẽ (verbi gr̃a) ponam?. Bona est ista villa vicini: O si mea esset: adiungerẽ illã t facerẽ de isto fundo t de illo vnitatẽ. Amat t auaricia vnitatẽ: qõ amat bonũ est: sed vbi amandũ sit nescit. Ecce cõcupiuit villam ꝓximi: sed iste ꝓxim? diues est: nõ indigẽs: habens honorẽ: habẽs etiã potentiã: a cui? fortẽ etiã potentia tibi metuẽdũ sit: nõ de illi? fundo aliq̃d sperãdũ. Nihil sperãs nõ cõcepit: nõ est p̃gnans aia. Si ?o iux vicin? sit paup: q̃ vl i necessitate posit? ẽ vt possit vendere: vel ꝓmi põt vt cogat vẽdere:: inuicit oculi? sperat villa: impgnata ẽ aia: spat se posse adipisci villam t possessiõz vicini paupis. Et cũ patit iste paupertatẽ: venit ad dittiorẽ vicinũ suũ: cui fortẽ obsecq̃ solet: cui referre: cui venieti assurgere: quẽ iclinato capite salutare: da mihi rogo te: patior necessitatẽ: vrgeor a creditore. Et ille: nõ habeo mõ in manib?: si velit vẽdere haberet. Agnoscim? h̃. Fuerũt in nobis: iã nõ sint i nob. Mõne hesterno vixim?: t hodie viuim?: Est corrigẽdi loc?: nondũ facta ẽ illa disiunctio: aliorũ ad dexterã: alior ad sinistrã. Mondũ apud inferos sum?: vbi diues ille fuit: sitiens t stillã desiderãs. Audiam? cũ viuim?: corrigamur: nõ spernemus res alienas: t impgnati tumeam?: nec pueniamus ad illas: t eas adipiscendo tangẽs filios oscule-
mur. Ue eñ p̃gnantib? t mãmãtib? in illis diebus. Dutandũ est cor: leuandũ est cor: nõ hic habitãdũ corde. Hec mala regio ẽ. Sufficiat qõ adhuc carne hic esse necesse est: qõ nõ est necesse non fiat: sufficiat dieĩ malicia sua: sursum corda habeam?. Si resurrexistis cũ christo dicit fidelib?: corpus t sanguinẽ dñi accipietib? dicit: Si resurrexistis cũ christo: q̃ sursũ sunt sapite: vbi christ? ẽ in dextera dei sedens: q̃ sursum sunt ḡrite nõ q̃ sup terrã. Mortui eñ estis: t vita vestra absc̃dita est cũ christo in deo. Mõ eñ apparet qõ vobis ꝓmissum est: t iã paratũ est: sed non videtis. Impgnari vis: hinc impgnare: ipsa sit spes tua: certe erit part? tuus: nõ erit aborti?: nõ rpalis: amplecteris qõ pepereris i eternũ. Sic eñ p Esaiã dicit: Cõcepim? t parturiuim? spiritũ saluris. Ergo retro est t nõ dat mõ: sed dabit. Quãta data sũt fratres mei: q̃s illa numerat ꝓm scripturas: Ibi scriptũ est de ecclia: t videt q̃ est. Ibi scriptũ est de idolis: q̃ nõ erũt: t videt q̃ nõ sunt. Ibi scriptũ est de hęreticis: q̃ futuri erant: t videt. Ibi scriptũ est de idolis: iudicij. Ibi scriptũ est de p̃mio bonorũ t de pęna malor. In omnib? deũ fidelem inuenim?: in vltimo deficiet t fallet. Dñs curam habebit mei. Adiutor meus t ꝓtector me? tu es: deus me? ne tardaueris. Nisi minorarent dies illi: nulla caro perduraret: sed ꝓpter electos breuiabunt. Dies illi erũt tribulatiõis sed nõ tam longi q̃s speranț. Cito illi trãsibũt: reqes veniẽs nõ trãsibit: q̃s longũ fieri debuit malũ pro infinito bono.

Explicit Tractat? de ps. XXXIX.

Incipit Tractat? de ps. XL.

¶ Prefatio.

Quoniã solennis dies martyrũ illuxit: ꝓpter
A
q gloriã passiõis christi imperatoris martyrũ: q̃ sibi nõ pepcit militibus impans pugnã: sed pior pugnauit: prior vicit: vt pugnãtes exẽplo suo

hortaretur: et maiestate sua adiuuaret: ⁊ ꝓmissione
cohortaret: audiam⁹ aliq̄d in isto psalmo qđ ptineat
ad ei⁹ passionē. Cōmendam⁹ aūt sępius nec nos pi
get iterare qđ vobis vtile est retinere: dñm nr̄m iesū
christū: plerūq; loq̄ ex se: id est ex psona sua qđ ē ca
put nr̄m: plerūq; ex psona corpis sui qđ sum⁹ nos ⁊
ecclia ei⁹: ꝯ ita q̄si ex vn⁹ hoīs ore sonare verba: vt
intelligam⁹ caput ⁊ corp⁹ in vnitate integritatis cō
fistere: nec separi ab inuicem tanq̄ duo genꝰ illud: de q̄
dictū est: Erunt duo in carne vna. Si g̊ agnoscim⁹
duos in carne vna: agnoscamus duos in voce vna:
ymo qđ legēti rūdentes cātauim⁹: quāq; de medio
psalmi sit: hinc tū sermonis ducam⁹ exordiū. Inimi
ci mei dixerūt mala mihi: qū moriet ⁊ peribit nomē
ei⁹. Persona est hęc dñi nr̄i iesu christi: sed videte si
nō ibi intelligunt ⁊ membra. Dictū est ⁊ hoc cū ipse
dñs noster hic in terra i carne ambularet. Cū em vi
derēt multitudinē seq̄ auctoritatē ei⁹: ⁊ diuinitatē et
maiestatē miraculis p̄tatam: cū hūc viderēt iudei:
et hęres venite occidam⁹ eum ⁊ nr̄a erit hęreditas:
dixerūt apud se metipsos: id est inter se: vnde ponti
ficis illi⁹ Caiphę vox est: videtis qđ turba multa eū
sequit: ⁊ sęculū post illū abijt: si dimiserim⁹ eū viue
re: veniēt romani ⁊ tollēt nobis ⁊ locū ⁊ gentē: expe
dit vt vnus moriat hō q̄m tota gēs pereat. Euangeli
sta aūt verba nesciētis qđ diceret: exposuit nobis et
ait: Hoc aūt nō a se dixit: ꝯ cū esset pōtifex ꝓpheta
uit: qz oportebat eū mori p ppl'o ⁊ gente. Tū illi cū
viderēt ppl'm post illū ire dixerūt: qñ moriet ⁊ pibit
nomē ei⁹: id est cū occiderim⁹ eū: iā nomē ei⁹ nō erit
i terra: nec seducet aliqs mortu⁹. Sz ipsa ei⁹ interfe
ctiōe intelliget hoīes: qz hoiem seqbant: qz nō erat i
eo spes salutis: ⁊ deserēt nomē ei⁹ ⁊ nō erit. Mortu⁹
est ⁊ nō perijt nomē ei⁹: ꝯ seminatū est nomen eius.
Mortu⁹ est: ꝯ granū fuit quo mortificato seges cō
tinuo exurgeret. Glorificato g̊ dño nr̄o iesu christo:
ce; perūt multo magis: multoq; nūerosius credere i
illū: ⁊ ce; perūt mēbra ei⁹ audire qđ caput audiebat.
Jam g̊ dño nostro iesu christo in cęlo cōstituto: ⁊ ip
so in nobis in terra laborāte: dixerunt adhuc inimici
eius: qñ moriet ⁊ pibit nomē ei⁹: Hinc em psecutio
nes diabol⁹ in eccl'a cōcitauit ad pdēdū nomē chri
sti: nisi forte putatis frēs qz illi pagani qñ sęuiebant
in christianos: nō ꝯ sibi dicebāt delere nomē christi
de terra: vt morereť iteꝝ christ⁹: nō in capite ꝯ i cor
pore suo: occisi sunt ⁊ martyres. Ad multiplicādam
ecclam: valuit sctūs sanguis effusus seminatiōe: ac
cessit ⁊ mors martyrū: pciosa in cōspectu dñi mors
iustoꝝ eius. Multiplicati sunt magt magisq; christi
ani: ⁊ nō est implet⁹ qđ dixerūt inimici: qñ moriet ⁊
pibit nomē ei⁹. Adhuc ⁊ mō dicūt: Sedēt pagani ⁊
cōputāt sibi ānos: audiūt phanaticos suos dicētes:
aliqñ christiāi nō erūt: ⁊ idola illa coli habēt: quēad
modū antea colebant. Adhuc dicūt: qñ moriet ⁊ pi
bit nomē ei⁹: Bis victi vel tertio sapite. Mortu⁹ est
christus: nō perijt nomē ei⁹: mortui sunt martyres:
multiplicata ē magis eccl'a: crescit p oēs gētes nomē
christi. Qui de morte sua ⁊ de resurrectione sua p̄di
xit: q̄ de mortib⁹ sctoꝝ martyꝝ ⁊ de corona p̄dixit: ip
se ⁊ de eccl'a sua futura p̄dixit. Si verū dixit bis: ter
tio mēritus est: Danū est g̊ qđ creditis ꝓtra illū: me
lius est vt credatis in illū: vt intelligatis sup egenū ⁊
paupem: qñ paup fact⁹ est cū dives esset: vt ipsius 2. Cor. 8.
inqt pauptate vos ditaremini. Huc aūt qz paup fa
ctus est ꝓtemnit ⁊ dicit: Hō erat: qđ erat: Mortu⁹
est: crucifixus est. Hoiem colit: in hoiem spem ha
betis: mortuū adoratis. Falleris. Intellige su
per egenū ⁊ paupem: Ut in illi⁹ pauptate diues
efficiaris. Quid est itelligere sup egenū ⁊ paupem:
Ut ipm christū egenū ⁊ paupem accipias: dicētem
i alio psalmo: Ego aūt egen⁹ ⁊ paup sum: dñs curā Ps. 39.
habet mei. Quid est intelligere sup egenū ⁊ paupe
rem: Quia semetipm exinaniuit formā ꝑui accipiēs Phil. 2.
in similitudinē hoīm fact⁹: ⁊ habitu inuētus vt hō. Di
ues apud patrē: ⁊ pauper apud nos. Diues i cęlo:
paup i terra. Diues de⁹: paup hō. Hoc te g̊ turbat:
qđ hoiem vides: qđ carnē intuer⁊: qđ mortē respic⁊:
qđ crucē irrides: h̄ te turbat: intellige super egenū ⁊
paupem. Quid est hoc: Intellige: qz vbi tibi expo
sita est infirmitas: ibi latet diuitas. Diues: qz sic est.
Paup: qz tu sic eras. Sz tū pauptas ipsius: diuitię
nr̄ę sunt: Quō stultū ipi⁹: sapia nostra est: Quō infir 1. Cor. 1.
mitas ipsi⁹: fortitudo nr̄a est: Quō mortalitas ipi⁹:
imortalitas nr̄a ē. Qui sit paup attēde: Non eū ex
alioꝝ pauptate metiar⁊. Implere venit paupes: qui
paup effectus est. Propterea aperi sinum fidei: su
scipe pauperem: ne pauper remaneas.

¶ Expositio psalmi.

Beatus qui intelligit sup egenum et
paupem: in die mala liberabit eum
dñs. Veniet em dies mala. Velis nol': ve
niet. Dies iudicij aderit: mala dies: si nō intellexeris
sup egenū ⁊ paupē. Qđ em mō nō vis credere: ma
nifestū erit in fine. Sed nō fugies cū fuerit manife
stum: qz nō credis: cū est occultum. Inuitaris vt qđ
nō vides credas: ne cū videris erubescas. Intellige
g̊ sup egenū ⁊ paupem: id est sup christū. Intellige i
eo occultas diuitias: quē paupem vides. In eo sunt Col. 2.
em oēs thesauri sapię ⁊ scię absconditi. Hic em te in
die mala liberabit ex eo qđ de⁹ est. Ex eo aūt qđ hō
est: ⁊ illud qđ i illo hūanū erat resuscitabit te: ⁊ me
lius quertet: in cęlū leuabit. Ille aūt q̄ de⁹ est: q̄ vnā
personam habere in homine ⁊ cum homine voluit:
nec decrescere nec crescere potuit: nec mori nec resur
gere. Mortuus est ex infirmitate hominis: cęterum
deus non moritur: Nam quod verbum dei non mo
ritur ne mireris: quando non moriē aia in martyre.
Hō nō audiebam⁹ ipm dñm dicentē: Nolite time
re eos q̄ corp⁹ occidūt: animā aūt nō possūt occide Matth. 10.
re: Ergo morientib⁹ martyrib⁹ aię martyrū mortuę
nō sunt: ⁊ morięte christo moriturū erat verbū: Utiq;
verbū dei multo amplio⁹ est q̄m aia hois: qz aia ho
minis facta est a deo. Et si facta est a deo: p verbū fa
cta est: qz oia p ipm facta sūt. Ergo nec moriē ꝙbū: Joh. 1.
cū nō moriat aia facta p verbū. Sed quō recte dici
mus: mortuus est homo etsi aia ipsi⁹ moriat: sic re nō
cte dicim⁹ mortuus est christus: ⁊ si diuinitas eius
non moriat. Mortuus vnde: Quia egenus ⁊ pau
per. Non te perstringat mors ipsius: ⁊ auertat te a
cōtuenda diuinitate: Beat⁹ qui intelligit sup egenū
⁊ paupem. Respice ⁊ pauperes: egētes: esurientes: ⁊
sitientes: peregrinantes: nudos: ęgrotos: in carcere
cōstitutos: Intellige sup talem pauperem: quia etsi
sup talem paupem intelligis: sup illū intelligis q̄ di
xit: Esurui: sitiui: nudus: peregrin⁹: eger: i carcere Matth. 25.

fuit:ista in die maligna eruet te dominꝰ. Et vide beatitudinem tuam. **Dominus conseruet eum.** Prophetа bene optat homini intelligẽti sup egenũ ⁊ pauperem. Ista optatio ꝓmissio est:securi expectãt qui hoc agunt: Dominꝰ cõseruet eum: **Et viuificet eum.** Quid est:conseruet eum ⁊ viuificet eum: Quo ptinet viuificet eum: Ad futurã vitã: Viuificatur enim ꝙ mortuus erat. Nunqd aũt põt mortuꝰ intelligere sup egenũ ⁊ paupem: Sed viuificationẽ nobis illã ꝓmittit de qua dicit Apostolus: Corpus quidẽ mortuũ ꝓpter peccatũ:spũs aũt vita est ꝓpter iustitiã. Si aũt qui suscitauit christum a mortuis:habitat in vobis:qui suscitauit christum a mortuis: viuificabit ⁊ mortalia corpa vestra ꝓpter inhabitantem spiritũ eius in vobis. Hęc est ergo viuificatio quę ꝓmittit intelligenti sup egenũ ⁊ pauperem. Sed quia dicit apostolus ad Timotheũ. Promissionem habens vitę presentis ⁊ futurę:ne putarent illi qui intelligũt sup egenũ ⁊ pauperẽ: recipiendos quidẽ se esse in cęlũ:sed negligi ĩ terra: ⁊ nõ sperarẽt nisi quod futurę est ĩ ęternũ: qđ aũt ad pñs est putarent deum non curare in sanctis ⁊ fidelibus suis: at vbi dixit qđ maxime expectare debemus: dominus ꝑseruet eum ⁊ viuificet eum:respexit ad istam vitã.

Roma.8.

Ibidem.

j.Timoth.4.

Et beatum: inqt: **faciat eum in terra.** Erige ergo oculos in hęc ꝓmissa christiana fide:nõ te deserit deꝰ in terra:⁊ aliquid ꝓmittit in cęlo. Multi enim mali christiani inspectatores ephimeridaꝝ: ⁊ inquisitores atq; obseruatores temporũ ⁊ dieꝝ:cũ cęperint ibi obiurgari a nobis: vel a quibusdã bonis melioribusq; christianis:quare ista faciũt: respondent: Hęc ꝓpter tempꝰ hoc necessaria sunt:christiani aũt sumꝰ ꝓpter vitã ęternam. Propterea in christũ credimus vt det nobis vitã ęternã: nam vita ista temporalis in qua versamur:ad curã ipsiꝰ non pertinet. Relinquitur vt hoc breuiter dicant: vt propter vitam ęternam deus:et propter vitam presentem diabolus colatur. Respondet illis ipse christus: Non potestis duobus dominis seruire: ⁊ aliũ colis ꝓpter id quod expectas in cęlo: ⁊ aliũ colis ꝓpter id quod expectas in terra:quanto melꝰ vnũ colis qui fecit cęlũ ⁊ terrã: Qui curauit vt esset terra: imaginem suã non negligit in terra: Ergo cõseruet eũ dominus ⁊ viuificet eũ intelligentẽ super egenũ ⁊ pauperem: Insuper ꝙuis in ęternũ viuificet:beatũ faciet eũ in terra. **Et non tradat eum in †manus †inimici eius.** Inimicꝰ ille diabolus est. Memo attendat inimicũ suũ hominẽ:quando audit verba ista. Jam forte de vicino suo cogitabat: de illo ꝙ cum illo litem in foro habebat: de illo qui illi vult auferre possessionẽ:ꝙ illũ vult ꝑmere vt vendat illi domum suã: Nolite ista cogitare: sed illũ inimicũ cogitate: de quo dicit ipse dominꝰ: Inimicꝰ homo hoc fecit. Ipse est enim ꝙ suggerit vt ꝓpter res terrenas colaꝝ: ꝙa non põt euertere nomẽ christianum inimicꝰ iste: videt enim se victum fama ⁊ laudibꝰ christi: videt ĩ eo qđ occidit martyres christi:illos coronatos:⁊ se triumphatũ:et cępit non posse hoc ꝑsuadere hominibus:qđ nihil sit christꝰ. Et qz vituperãdo christũ iã difficile decipit:laudãdo christũ conaꝝ decipere. Antea ꝙd dicebat: Quẽ colitis: Judęũ mortuũ:crucifixum:nullius momenti hominẽ: qui non potuit a se mortẽ depellere. Vbi in nomine eius vidit currere

Matth.6.

6 †Alt. animam. Alt. †inimicoꝝ.

Matth.13.

genus humanũ: vide ꝙa in nomine crucifixi templa subuertunt:idola frangunt:sacrificia extinguunt:et hęc oia ꝓdicta in ꝓphetis attendunt:hominibꝰ admiratione stupentibꝰ ⁊ laudantibꝰ:iã aduersus virtutem christi cessauit:⁊ ĩduit se laudibꝰ christi:et cępit a fide alio modo deterrere. Magna lex ẽ christiana:potens lex illa:diuina:ineffabilis: sed ꝙs illã implet: Impletur in nomine saluatoris nostri:conculcantis leonẽ ⁊ draconẽ. Aperte reprehendendo frebat leo:astute laudando insidiat draco. Veniant ad fidẽ ꝙ dubitant:non dicant ꝙs hoc impler: Si de viribꝰ suis ꝓsumunt non implebũt. Presumẽdo de gratia dei credant: ꝓsumendo veniant:adiuuãdi veniant nõ iudicandi. Viuunt omnes fideles in nomine christi:quisq; ꝓ gradu suo implens ꝓcepta christi: siue cõiuges:siue celibes ⁊ virgines. Viuũt quantũ donat dñs eis viuere: neq; de suis viribꝰ ꝓsumũt:ꝙ nouerũt se in illo debere gloriari. Quid enim habes qđ non accepisti: Si aũt accepisti qđ gloriaris ꝙsi non acceperis: Noli dicere mihi:ꝙs illud implet: Jlle ĩ me iplet ꝙ venit dies ad pauperẽ: paup quidẽ ad pauperẽ:ꝙ plenꝰ ad inanẽ: Hęc cogitãs ꝙa itelligit sup egenũ ⁊ paupẽ: ⁊ nõ aspernaꝝ pauptatẽ christi: itelligẽs diuitias christi:fit beatꝰ in terra:⁊ non tradetur in manus inimici sui volentis ei persuadere vt deus non colaꝝ nisi ꝓpter cęlestia: diabolꝰ colaꝝ ꝓpter terrena. Non tradat eũ in manus inimici eius.

Psa.9.

Dominus opem ferat illi. Sed vbi: Forte in cęlo:forte in vita ęterna: vt reflet colendꝰ diabolꝰ ꝓpter inopiã terrenã: ꝓpter necessitates huiꝰ vitę: Absit. Promissionẽ habes vitę ꝓsentis ⁊ futurę: ille ad te venit in terrã p quẽ factũ est cęlũ ⁊ terra. Dele attende ꝙd dicat: Dominꝰ opem ferat illi Sed **per lectum doloris eius.** Lectus doloris:infirmitas ẽ carnis. Ne dicas non possum tenere ⁊ porrare ⁊ frenare carnẽ meã:adiuuaꝝ vt possis. Dominus opem ferat tibi super lectũ doloris tui. Portabat te lectꝰ:nõ tu portabas lectũ:sed paralyticꝰ iste eras: adest ꝙ dicat tibi: tolle grabatũ tuũ ⁊ vade in domũ tuã. Dñs opẽ ferat illi sup lectũ doloꝝ ei. Et tãq; ꝙrereꝝ: Quare ꝙ cũ opẽ ferat nobꝰ dꝰ: tanta mala patim in ista vita: tãta scãdala: tantos labores: tãtam inqetudinẽ carnis ⁊ seculi: Cõuertit se ad deum ⁊ tanq; ꝓsiliũ medicię ei nobis exponẽs. †Totũ stratum eius: inqt: †vertisti i infirmitate ei. Quid est totũ stratũ ei: vertisti in infirmitate eius: Per stratũ intelligiꝝ aliqđ terrenũ. Omnis aia infirma in hac vita ꝙrit sibi aliqđ terrenũ vbi reqescat: qm intensionẽ laboris ⁊ mẽtis extentę in deũ difficile põt ppetuo tolerare: aliqđ sibi in terra conquirit vbi requiescat: ⁊ qđãmodo pausatiõe quadã recumbat: veluti sunt ista ꝙ diligũt ⁊ innocentes. Neq; enim de cupiditatibꝰ maloꝝ nũc loqndũ est: qz multi acq; escunt in theatris: multi acqescũt in circo: in amphitheatro: multi acqescũt in alea: multi in luxuria pomparum: multi in libidine adulteriorum: multi in violentijs rapinarum: multi ĩ dolo ⁊ ĩsidijs fraudiũ: Acqescunt in his omnibꝰ homines. Quid est acqescunt: Delectant illic. Sed remoueamus hęc omnia: ⁊ ad innocẽtẽ hominẽ veniamꝰ. Acquiescit ĩ domo sua: in familia sua: in cõiuge: in filijs: in pauptate: in prędiolo suo: in noualia manibꝰ suis cõsita: in ędificio aliquo suo studio fabricato. Acquiescunt innocẽtes

Matth.4. Mar.1.

† Totũ Alt. †ei. † vertisti.

in his: sed tamē dr̄ volens nos amorē nō habere ni
si vitę eternę: t istis velut innocētib⁹ delectationib⁹
miscet amaritudies: vt t his patiamur tribulatiōes:
t vniuersum stratū nr̄m vertit ī infirmitate nostra.
Vniuersū stratū ei⁹ vertisti in infirmitate eius. Nō
ḡ hoc cōquerat qñ i his ḡ innocēter habet: patr̄ ali
quas tribulatiōes. Docet amare meliora p amaritu
dinem inferiora: ne viatores tendēs ad patriā: stabulū
amet p domo sua. Vniuersū stratū ei⁹ xti in infir
mitate ei⁹. Sed quare ista: Quia flagellat oēm filiū
quē recipit. Quare ista: Quia peccāti hoī dictū ē:
In laboze vultus tui edes panē tuū. Ergo qz cozre
ptiones istas in quib⁹ vniuersum stratū nr̄m vertit
in infirmitate nostra: agnoscere debet hō p̄pter pec
cata se pati: cōuertat se t dicat qđ sequit:

℟ Ego dixi domine miserere mei: sana animā meam quia peccaui tibi. O dñe i tribulatiōibus meis me exerces: flagellandū iudicas oēm filiū quē rece
pturus es: q̄ nec vnico pepcisti. Ille qdem sine pec
cato flagellat⁹ est: Ego aūt dico: miserere mei: sana
animā meā qz peccaui tibi. Si sectus est q̄ putredi
nem nō habebat: si medicina ipsa nr̄a ignem medici
nalē nō respuit: patienter ferre debem⁹ vrentē medi
cum t secantē: id est oībus tribulationib⁹ nos exer
centē t a pctō sanātē. Plane cōmittam⁹ nos medici
manui: ñ em̄ errat vt sanū p putre secet. Nouit qđ
inspicit: nouit vitiū qz ipse fecit naturā: qđ ipse con
didit qđ de nostra cupiditate accessit: discernit. Scit
se sano hoī p̄ceptū dedisse: ne languorē incurreret: di
xisse in padiso: ℟ māducā: t hoc noli. Nō audiuit sa
nus medici p̄ceptū vt nō caderet: audiat vel egrot⁹
vt surgat: Ego dixi dñe miserere mei: sana aiam me
am: qz peccaui tibi. In factis meis: in pctis meis nō
accuso fortunā: nō dico ℟ mihi fac fatū: nō dico: ad
ulterū me fecit ven⁹: t latronē me fec̄ mars: t auarū
me fecit saturnus: Ego dixi dñe miserere mei: sana
animā meā: qz peccaui tibi. Munqđ ℟ christ⁹: Mun
qđ hoc caput illud nr̄m sine pctō: Munqđ ille q̄ ea
ḡ non rapuit exoluebat: Munqđ ille solus in mortu
is liber: Liber em̄ in mortuis: qz sine pctō: qz oīus
q̄ facit peccatū: seru⁹ est pcti. Munqđ ḡ ipse: imo ip
se ex mēbris suis: qz vox mēbroz ipsi⁹: vox ipsi⁹: qa
t vox capitis nostri vox nostra. In illo em̄ eramus:
quando dixit: Tristis est aia mea vsq̄ ad mortem.
Mō em̄ timebat mori: qui venerat mori: aut recusa
bat mori: q̄ potestatē habebat animā suā ponēdi: et
ptātez habebat itez sumēdi eā: ḡ loquebaṫ mēbra
in capite: t loq̄baṫ caput in mēbris. In illo ergo vo
cem nostrā iuenim⁹: sana animā meā qñ peccaui ti
bi. In illo em̄ eram⁹ cū dixit: dr̄ me⁹ dr̄ me⁹ vt qđ
sus ē: p̄sequēter dicit: verba delictoz in illo: nisi qz vet⁹ hō noster simul crucifix⁹
est cū illo: vt euacuaret corp⁹ pcti: t vltra nō seruia
mus pctō: Ad illū t in illo dicam⁹: Ego dixi dñe mi
serere mei: sana animā meā qz peccaui tibi. Inimi
ci mei dixerunt mala mihi: qñ morietur et pe
ribit nomē eius. Jam ista dixim⁹: t hinc cępim⁹:
vt t alia dicam⁹. Nō opus est iterare: qđ tam recen
ter dictum est. Ingrediebant vt videret. Qđ pass⁹ est chri
stus: patr̄ t eccl̄a: qđ passū est caput: patiunt t mē
bra. Munqđ em̄ seru⁹ est maior dño suo: aut discipu
lus sup magistrū: Si me inqt pśecuti sunt: t vos pse
quent. Si p̄emfamilias beelzebub vocauerūt: qn
to magis domesticos ei⁹: Ingrediebant vt viderēt.
Judas ille ad caput nostr̄ erat: ad caput nr̄m ingre
diebat vt videret: id est vt explozaret: nō vt haberet
qđ crederet: ℟ vt iueniret qđ p̄deret. Ecce ingredie
bat ille vt videret: t hoc exēplū in capite nr̄o p̄posi
tum est. Quid illa mēbza post assumptionē capitis
nostri: Mone dicit apl's paul⁹ p̄pter subintroductos
falsos frēs q̄ subintroierūt explozare libertatē nostrā:
Ergo t isti ingrediebant vt viderēt. Sunt em̄ hypo
critę simulatozes mali: adiūgētes se ficta charitate:
captātes oīes mor⁹: oīa verba sctōz: in oīb⁹ la
queos inq̄rētes. Et qđ illis fit: Videre qđ sequitur.

Vana †locutū est coz†eozū. Jd est loquunt q̄si ficta dilectione. Vanū est qđ loquunt: verū non
est: solidū nō est. Et qz captāt vñ inueniāt accusatio
nē: qđ ait: † Congregauerūt iniq̄tatē sibi. Pa
rātes em̄ calūnias inimici: q̄si magni sibi videnṫ: qz
hūt qđ accusent. Sibi congregauerūt iniq̄tatem. Si
bi inqt: nō mihi. Quō iudas sibi non christo: sic t si
mulatozes eccl'ie: sibi nō nobis: qz de illis t alibi dici
tur: Et mēdacium est iniq̄tas sibi. Congregauerūt iniqui
tatē sibi: t qa intrauerūt vt viderēt. ℟ †Egredie
bantur foras: t †loquebanṫ: Ille q̄ intrauit
vt videret: egrediebaṫ foras t loquebaṫ. Utinā int⁹
esset t vera loqueret: nō exiret foras vbi falsa loquit.
Traditoz est t pśecutoz est: egressus foras loquitur.
Si ad mēbza christi ptines: veni intro ea ad caput.
Tolera zizaniā si triticū es: tolera paleā si frumētū
es: tolera pisces malos intra retia si piscis bon⁹ es.
Quare ante tēpus vēdilatiōis auolasti: Quare an
te tempus messis etiā frumēta eradicasti tecū: Qua
re anteq̄ ad lit⁹ venires: retia dirupisti: Egrediebā
tur foras t loquebanṫ. ℟ In idipsum. ℟ Aduer
sum me susurrabant oēs inimici mei. Ad
uersum me oēs in idipm: q̄nto melius mecū i idip
sum. Quid est aduersum me in idipm: Uno p̄silio:
vna cōspiratiōe. Christus ḡ loquit eis: consensistis
aduersum me: cōsentite mihi. Quid aduersū me: q̄
re non mecū: In idipsum si sp haberetis: nō vos in
schismata diuideretis: Apostol⁹ ei dic̄: Obsecro vos
fratres vt idipm dicatis oēs: t nō sint in vobis schis
mata. In idipm aduersus me susurrabāt oēs inimi
ci mei. ℟ Aduersum me cogitabant mala mi
hi. Sibi poti⁹: qa cōgregauerūt iniq̄tatē sibi. Sed
ideo mihi: quia ex animo suo pendēdi sūt. Non em̄
qz nihil facere potuerūt: nihil facere voluerūt. Nā
t diabolus christū extinguere concupiuit: t iudas
christū occidere voluit. Occiso aūt christo t resurgē
te: nos viuificati sumus: diabolo aūt t iudę merces
malę voluntatis reddit: non nostrę salutis. Nam vt
noueritis ex animo quēq̄ pendendū ad retributio
nem vel p̄emij vel pęne: inuenimus hoiem bonum
dixisse cuidā: t tale bonū quale nos optamus: t ta
mē maledicus appellat: quādo cęco illo quōdā iam
illūinato: t corpe t corde quitiabanṫ iudęi: videtes
corpe t corde cęci. Ait illis idem iā videns: Munqđ
t vos discipuli eius vultis esse: Et illi inqt euāgeli
sta: maledixerūt ei dicentes: tu sis discipulus eius.
Hoc nobis omnib⁹ eueniat quod illi maledicendo
dixerunt. Maledictio ista appellata est ex maliuolo
errore dicentiū: non ex aliquo malo verborū. Quo

Job. 6.
Job. 6.
Psa. 26.
Act. † egredieba-
tur.
† loquebatur.
2 Matth. 13.
Ibidem.
Ad
j. Cor. j.
Job. 6.
Matth. 26.
Job. 9.

animo dixerint: non quod dixerunt attendit qui eos maledixisse narrauit. Aduersum me cogitabāt mala mihi. Et q̄ mala christo: q̄ mala i martyribus: Om
Al. †ostituerūt. nia in bonū vertit ds. Verbum iniquū † di/
†aduersum. sposuerūt† aduersus me. Quale verbū iiquū:
Matth.27. Ipm caput attende. Occidam⁹ eū: t nostra erit he/
reditas: Stulti quō vīa erit hereditas: qz occidistis eum: Ecce t occidistis eū: t vīa nō erit hereditas.

M Ūquid q̄ dormit nō adijciet vt resurgat: Aū vos exultastis occidisse eū: ille dormiuit. Dicit
Ps. 3. eīm in alio psalmo: Ego dormiui. Illi seuierūt t oc/
cidere voluerūt: ego dormiui. Nam si noluissem: nō
Job. 30. dormissem. Ego dormiui: qz ptātem habeo ponēdi
Ps. 3. animā meā: t ptātem habeo iterū sumēdi eam. Ego
Job. 9. dormiui t somnū cepi: t exurrexi. Sequant q̄ iudei: terra tradat in manus impiī: caro pmittat in mani/
bus psequētiū: suspendāt in ligno: clauis transfigāt: lancea pfodiāt: nunqd q̄ dormit nō adijciet vt resur/
Roma. 5. gat: Ut qd dormiuit: Quia adā forma erat futuri:
Gen. 2. Et adā dormiuit: qñ de latere ei⁹ eua facta est. Adā in figura christi: eua i figura eccl'ie: vñ est appellata mater viuor. Aū fabricata est eua: Dum dormiret adam. Aū de latere christi sacramēta eccl'ie pfluxe/
runt: Cum dormiret in cruce. Nunqd q̄ dormit nō adijciet vt resurgat: Et vñ dormiuit: Ex illo q̄ igres
O Al. †Etenim. sus est vt videret: t pgregauit iiquitatē sibi. ¶ †Ec/
†quo. ce eīm homo pacis mee i † quē speraui: qui
† magnificauit. edebat panes meos † ampliauit super me
†supplātationē. †calcaneum. Erexit sup me pedē: pculcare me vo
luit. Quis est iste hō pacis ipsius: Judas. Et in illū christ⁹ spauit q̄a dixit: i quē spaui: Nōne illū ab ini/
tio nouerat: Nōne anteq̄ nasceret futurū sciebat:
Job. 6. Nōne oīb⁹ discipulis suis dixerat: Ego vos duo/
decim elegi: t vn⁹ ex vobis diabol⁹ est: Quō g̃ i illū sperauit: nisi qz in mēbris suis ipse est: t qō multi fi/
deles de iuda sperauerūt: hoc in se trāsfigurauit do/
min⁹: Aū eīm videbāt iudā m'tri q̄ crediderūt i chri/
stū ambulare int duodecī ap'los: sperabāt i illū ali/
qd: qz tal' erat q̄les t ceteri. Christ⁹ aūt qz i mēbris suis erat h̄ sperātibus: quō in illis est esurientibus t sitiētibus: quō dixit: esuriui: sic dixit speraui. Pro/
de sic hic illi dicam⁹: dñe qñ speraſti: quō illi dictum
Matth. 25. est: dñe qñ esuriſti: quō nobis ibi dixit: cū vni ex mi/
nimis meis fecistis mihi fecistis: sic pōt dicere: cum vn⁹ ex minimis meis speravit: ego speraui. In quē speraui: Homo pacis meę in quem speraui: Qui
Job. 13. edebat panes meos. Quō ipm oīdit in passiōe de isti verbis pphetę: Per buccellā illū designauit: vt appareret de illo dictum: qui edebat panes meos.
Matth. 26. Rursus qñ venit vt traderet eū: osculū illi dedit: vt
Mar. 14. appareret de illo dictū: hō pac' meę. Tu aūt dñe
P miserere mei. Hoc ex forma serui: hoc ex psona i/
opis t paupis. Btūs eīm q̄ intelligit sup egenū t pau
Al. †retribuam. perē. Miserere mei: Et resuscita me t † reddā
†eis. †illis. Videre qñ dictū est: iam factum est. Occide
Job. 33. rūt eīm christum iudei ne pderēt locū. Illo occiso p/
diderūt locū: eradicati a regno: dispsi sūt. Suscitat⁹ reddidit illis retributionem: reddidit ad admonitio
nem: nō dū ad damnationē. Ciuitas eīm illa in q̄ fre/
Ps. 21. muit pl's tāq̄ leo rapiēs t rugiēs: exclamans: cru/
Mar. 15. Luce. 23. cifige crucifige: eradicatis inde iudeis: christianos
Job. 19. habet: a iudeo nullo habitat. Plātata est ibi eccl'ia christi: vñ eradicatę sunt spinę synagogę. Proinde

vere ignis eor exarsit: sic ignis i spinis: dñs aūt tan Ps. 117.
q̄ lignū viride erat. Hoc ipe ait qñ plāgebāt q̄dam
mulieres veluti mortuū christū: Nolite flere super
me: s sup vosipsas flete: t sup filios vestros: ex h̄ q̄
Luce. 23. dicens: suscita me t reddā illis. Si eīm in viridi ligno
h̄ faciūt: in arido qd fiet: Aū possit viride lignū cō/
Ps. 117. sumi ab igne spinar: Exarserūt eīm velut ignis i spi
nis. Ignis q̄ spinas cōsumit: cuicūq̄ viridi ligno ad
hibet: difficile accēdit. Humor eīm ligni resistit flam
mę lērę t marcidę: tñ idoneę ad psumendas spinas.
Et suscita me t reddā illis. Me forte sane frēs minus
potētē filiū q̄ pīez putet: ex eo qz dixit: suscita me:
q̄ ipse se suscitare nō possit: h̄ eīm suscitauit qō mori
poterat: id est caro mortua est: caro suscitata est. Me
tñ putet qz de pr̄ christi potuit suscitare christū: id
est carnē filij sui: t ipse christus: cū verbū sit dei eęle
Job. 2. pīi: nō potat carnē suā suscitare: audite ex euāgelio:
Ibidem. Soluite tēplū h̄: t i triduo suscitabo illud. Hoc aūt
Q euāgelista ne etiā inde dubitarem⁹: dicebat: inqt: de
tēplo corpis sui. Et resuscita me t reddā illis. In
hoc cognoui qñ voluisti me: qñ nō gau/
debit inimic⁹ me⁹ sup me. Quia gauisi sūt iu/
dei: qñ viderūt christū crucifixū: ipleſſe se arbitrati
sunt volūtatē nocēdi: effectū fruct⁹ seuitię suę. Vide
rūt christū i cruce pēdētē: agitauerūt caput: Si filij
Matth. 27. dei ē: descēdat de cruce. Mō descēdebat q̄ pōt: nō
potētiā demōstrabat: s patiētiā docebat. Si eīm h̄ il
lis dicētib⁹ de cruce descēderet: q̄si insultātib⁹ cessisse
videret: t vict⁹ opprobria tolerare nō potuisse crede
rēt: magt māsit i cruce illis insultātib⁹: nr⁹ illis nutā/
tib⁹. Jō eīm t caput agitabāt: qz xr̄o capiti nō ihere
Ibidem. bāt. Docuit nos plane ille patiētiā: Mā qō est forti⁹
fec̄ q̄ noluit facere qō iudei puocabāt. Dkto est eīm
potēti⁹ de sepulchro surgere: q̄ de cruce descēdere.
Qñ nō gaudebit inimic⁹ me⁹ sup me. Gauisi sūt q̄
tūc: resurrexit christ⁹: glificat⁹ est christ⁹. Videt mō
in noīe ipsi⁹ puerti gen⁹ hūanū: mō insultēt: mō ca/
put agitēt: imo iā caput figant: aut si agitant caput:
stupēdo t mirādo agitēt. Dō eīm dicūt: nūqd forte
Isa. 53. ille est quē dixerūt moyses t pphetę: De illo eīm di/
xerūt: Sic ouis ad imolandū duct⁹ ē: t sic agn⁹ coā
tōdēte se sine voce: sic nō aperuit os suū: vulnerib⁹ ei⁹
sanati sum⁹. Videm⁹ eīm qz crucifix⁹ iste ducit p⁹ se
gen⁹ hūanū: t sine cā dixerūt pīes nr̄i: occidam⁹ eū:
ne seculū p⁹ illū pgat. Forte nō p⁹ eū pgeret: si non Job. 11.
R esset occisus. In h̄ cognoui qñ voluisti me: qñ non
gaudebit inimic⁹ me⁹ sup me. Ab aūt pter i/
gritas sine pctō: redditio ē sine debito: flagella sine
merito: Propt̄ inocētiā meā suscepisti. Vere inocētiā meā suscepisti. Et cō/
firmasti me i pspectu tuo i eternū. Cōfirma/
sti me i eternū: infirmasti ad tps. Cōfirmasti in pspe
ctu tuo: infirmasti in conspectu hominum. Quid
ergo: Laudes illi: gloria illi. Benedictus dñs
deus israel. Ille est eīm de⁹ isr'l: de⁹ nr̄: de⁹ iacob:
de⁹ minor' filiō: de⁹ minor' pl's. Memo dicat de iu/
deis h̄ dixit: Nō sū ego isr'l. Magt iudei nō sūt isr'l.
Maior eīm filij: ipe est pl's reprobat⁹: minor pl's di Malach.
lect⁹. Maior fuiat minor: Nō ipletū ē: imo frēs no Sen. 24.
bis fuiūt iudei: tāq̄ capsarij nostri sunt: studētibus
nobis codices portāt. Audite i q̄ nob iudei fuiūt: t
nō sine cā. Cain ille frater maior q̄ occidit minorem Sen. 4.
fratrē accepit signū ne occideret: id est vt maneat ip

se ppls. Apud illos sūt ꝓphē z lex: ī q̄ lege z ín q̄b⁹ p/
phetis chriſt⁹ ꝓdicat⁹ est. Oſi agim⁹ cū paganis: et
oñdim⁹ ꝫ euenire mō ī eccl̄ia xp̄i: qđ añ ꝓdictū ē de
ꝓfisse illas ꝓdicatiões: ex his reb⁹ q̄ acciderūt q̄s exi
stimāt nos cōscꝑsisse q̄si futurę essent: ꝓsertim⁹ codi
ces iudęoꝝ. Nempe iudęi inimici nr̄i sunt: de chart⁊
ꝓ salute nr̄a ordinauit. Ꝓdixit añ nos: ipleuit hoc
tpe nr̄o. Et q̄ nōdū ipleuit: ipletur⁹ est: Itaq̄ tene/
mus reddit oꝝ: vt credamus debitoꝝ. Quia z illa q̄
nōdū dedit: dabit. Sicut ea q̄ nondū dederat: dedit.
Si q̄s ꝑbare vult vbi sunt scꝑta: legat moysen z pro
ꝑhetas. Si aliq̄s ꝑstrepit inimic⁹ z dicit: vos vobis
ꝓphetias finxistis: ꝑerant codices iudęoꝝ: qz maioꝝ
fuit minoꝝ. Ibi legāt ista ꝓdicta q̄ mō videm⁹ im
pleta: z dicam⁹ oēs: Nūdic⁹ dñs de⁹ isrł: A sęcu
lo z ī sęculū: † z dicet oīs ꝑplus fiat fiat.

† nō habet.

Explicit tractatus de ps̄. XL.

Incipit tractatus de ps̄. XLI.

A

Prefatio.

Q Uā desiderabat aīa nostra ín verbo dei gau/
dere vobiscū: z ín illo vos salutare q̄ est nostrū
adiutoriū z salutare. Qđ ergo dñs dat audite
nos: z ī illo exultate nobiscū ī ꝓmōe ei⁹: z ín xp̄o ita
te z in charitate ei⁹. Psalmū eñ suscepimus: de q̄ lo
q̄ñdū est vobis ꝓgruū desideriū nr̄m. Ꝯspit eñ iste
psalmus a sctō quodā desiderio: z ait: qui sic cantaꝝ.

Expositio psalmi.

Q Uemadmodū desiderat ceruus ad
fontes aquaꝝ: ita desiderat anima
mea ad te deus. Quis q̄ est q̄ sic cātat:
Si volum⁹: nos sumus. Et qđ q̄ras extra q̄s nā sit:
cū in tua ptāte sit esse qđ q̄ris: Tū nō vn⁹ hō est: ſ
vnū corp⁹ est. Corp⁹ aūt chriſti eccl̄ia est. Nec ī oī
buſ q̄ intrāt eccl̄iam inuenīt tale desideriū: ſ tñ q̄cūq̄
suauitatē dñi gustauerūt: z qđ eis sapit agnoscūt in
cātico: nō putēt se solos esse: ſ talia semīa sparsa cre
dāt ī agro dñico: toto orbe terraꝝ: z cuiusdā vnitatis
uus ad fontes aq̄ꝝ: sic desiderat aīa mea ad te de⁹. Et
qđē nō male itelligīt vox esse eoꝝ q̄ cū essent cathe/
cumini: ad ḡfam sctī lauacri festināt. Uñ z solēniter
cātaꝝ ps̄alm⁹: vt ita desiderēt fōtes remissiōis pec/
catoꝝ: quēadmodū desiderat ceru⁹ ad fontes aq̄rū.
Sit ꝫ: habeatq̄ locū itellectus iste in eccl̄ia z vera/
te fidelib⁹ nōdū esse satiatū tale desideriū: ſ fortassis
dentē⁹ iſlāmanł. Denicꝫ titul⁹ ei⁹ est. In finē in/
tellect⁹ filijs chore: Psalm⁹. Filios chore in/
uenim⁹ ī aliis psalmoꝝ titulis: z iā tractasse nos me
minim⁹: z locutos eē qđ sibi ꝫ nomē velit. Ita tamē
nūc cōmemoraꝝ est iste titul⁹: vt nō nobis q̄si ꝓiu/
dicet qđ iā dixim⁹: vt incepꝫ nō dicam⁹: Nō eñ
sicut fuit: habueritq̄ filios q̄ appellarenł filij chore:
sterio qđ q̄uidū est pariat. Magni eñ sacramēti res
est vt chriſtiani appellenł filij chore. Uñ filij chore:
filij spōsi: filij chriſti. Dicunł eñ chriſtiāi: filij spōsi.
Quare q̄ chore chriſti⁹: Quia chore interꝑtaꝝ calua
ria. Multo remotⁱ est ꝫ. Quęrebā q̄re chore chri/
stus: intēti⁹ q̄ro q̄re chriſt⁹ ad caluariā ptinere vide/
atur. Nōne tam occurrit in loco caluarię crucifixus:
Occurrit oīno. Ergo filij spōsi: filij passiōis illi⁹: fi/
lij redēpti sanguīe illi⁹: filij crucis illi⁹ portātes ī frō
te qđ inimici ī loco caluarię fixerūt: appellāt filij cho
re: illis cātaꝝ iste ps̄alm⁹. Intellectu itaq̄ excitem⁹: z
si nobis cantaꝝ: intelligam⁹. Quid itellecturi sum⁹:
In quē intellectū ps̄alm⁹ iste cātaꝝ: Audeo dicere:
Inuisibilia eñ ei⁹ a creatura mūdi ꝑ ea q̄ facta sūt
itellecta ꝓspiciūt. Eia frēs auiditatē meā capite: de/
sideriū ꝫ mecū cōicate: sił amem⁹: sił in hac siti exar
descam⁹: sił ad fontē intelligēdi curram⁹. Desidere/
mus q̄ velut ceru⁹ fontē: excepto illo fonte quē ꝓpt
remissionē pctoꝝ desiderāt baptisandi: z iā baptisa/
ti desiderem⁹ illū fontē: de q̄ scꝑtura alia dicit: Oñ
apud te est fons vitę. Ipe eñ fons z lumē est: qñ in
lumīe tuo videbim⁹ lumē. Sī z fons est: z lumē est:
merito z itellect⁹ est: qz t satiat animā quidā sciētia:
z ois q̄ itelligit: luce q̄dā ñ corporali: nō carnali: nō
exteriore: ſ iteriore illustrat. Est q̄ frēs q̄dā lux int⁹:
quā nō habēt q̄ nō intelligūt. Oñ iā eos q̄ desiderāt
hūc fontē vitę: z ide aliq̄d carpūt: alloquit apł⁹ ob/
secrās z dic: Ut iā nō ambuletis sic z gētes ambulāt
in vanitate mētis suę: obscurati intelligētia: alienati
a vita dei ꝑ ignorantiā q̄ est ī illis ꝓpt cęcitatē cordis
ipoꝝ. Si q̄ illi obscurati sūt itelligētia: id ē q̄a ñ itelli
gūt obscurāt: q̄ q̄ itelligūt illūinant. Curre ad fontes:
desidera aq̄ꝝ fōtes. Apō deū ē fons vitę: z ī lumīe tuo
fōs: In illi⁹ luce lumē inobscurabile. Lumē ꝫ deside/
ra. Q̄ndā fontē: q̄ddā lumē: q̄le nō nozūt oculi tui: cui
lūini videdo ocul⁹ ī teriꝝ ꝓparaꝝ: cui fōti hauriēdo
sitī ī teriꝝ ī ardescit. Curre ad fontē: desidera fontē:
ſ noli vtcūq̄: noli vt q̄lecūq̄ aīal currere: vt ceruus
curre. Quid ē vt ceru⁹: Nō sit tarditas ī currēdo: ī/
piger curre: ipiger desidera fontē. Inuenim⁹ eñ in/
signe velocitatł ī ceruo. Sz forte nō ꝫ scriptura solū
nos in ceruo ꝓsiderare voluit: ſ z aliud audi. Quid
aliud est ī ceruo: Serpētes necat: z post serpētiū in/
teremptionē maioꝝ siti inardescit: pemptł ꝑ ꝑtib⁹
ad fontes acri⁹ currit. Serpētes vitia tua sūt: ꝓsume
serpētes iniq̄tatis: tūc ampli⁹ desiderabis fontē xp̄i/
tatis. Auaricia forte in te tenebroſū aliq̄d sibilat: et
sibilat aduersus verbū dei: sibilat aduersus ꝓceptū
dī. Et qz tibi dī: ꝓtēne aliq̄d ne facias iniq̄tatē: Si ma
uis facere iniq̄tatē q̄s aliquod cōmodū tpale ꝓtem
nere: mozderi magis eligis a serpēte: q̄s ꝓmere ser/
pentem. Cū ergo adhuc faueas vitio tuo: cupidita/
ti tuę: auaricię tuę: serpenti tuo: quando in te inue/
niet tale desiderium: quo curras ad fontem aquaꝝ:
Quando concupiscis fontē sapientię: cum adhuc la
bores ī veneno malicię: Interfice ī te q̄q̄d ꝓtrariū
est veritati: z cū te videris tanq̄ vacare a cupiditati
bus puersis: noli remanere q̄si nō sit qđ desideres.
Est eñ aliq̄d q̄ te tollas: si iā egisti in te: vt nō sit ipe
diꝝ ꝓ te. Dictur⁹ eñ es forte iā mihi: si ceruus
es: de⁹ nouit: si me iā auaꝝ: nō me iā cuiusq̄ rē ꝓcu/
piscere: nō adulteriū cupiditate flagrare: nō cuiusq̄
odio inuidiaq̄ rabescere: z cętera hmōi: dictur⁹ es
nō habeo hęc z q̄ris forte vnde delectert: Desidera
vñ delectert. Desidera ad fontes aquaꝝ: habet de⁹
vñ te reficiat: z ipleat veniētē ad se sitientē post int/
emptionē serpētiū tanq̄ velocē ceruū. Est aliud qđ
aīaduertas in ceruo. Tradunł cerui: z a q̄busdā etiā

Matth. 27.

Roma. j.

Ps. 35.

Ps. 35.

Eph. 4.

Ps. 35.

Numeri. 26. Paral. 26.

De verbis Apli sermone. 21. H.

vlsi sunt: Mō em̄ de illis tale aliq̄d scriberet nisi antea videret. Dicunt g̃ cerui vl'q̃ in agmine suo ambulant: vl'q̃ natādo alias terras ptes petūt: onera capitū suor sup se inuicē ponere: ita vt vn' ꝑcedat: t sequant q̄ supra eū capita ponūt: t supra illos alij ꝓsequētes: t inde alij donec agmē finiat. Ille aūt vnus q̄ pōdus capitis in p̄matu portabat: fatigatus redit ad posteriora: vt alī ei succedat q̄ portet qđ ille portabat: atq; ille fatigationē suam recreet posito capite sic̄ t cęteri ponebāt. Ita vicissim portādo qđ gue ē: t viā pagūt: t iuicē se nō tulerūt. Mōne q̄sdaz

Gal. 6. ceruos alloquit apls dicēs: Inuicē onera vra portate: t sic adimplebitis legē christi: Talis g̃ cerua in fide ꝓstituta: nōdū vidēs qđ credit: cupiēs intelligere qđ diligit: patit contrarios ceruos: nō solum obscuratos i intelligētia: i tenebris iteriorib' ꝓstitutos: vitior cupiditate cęcatos: isup isultātes t dicētes hoi credēti: t qđ credit nō oñdēti: vbi est de' tu' ? Quid g̃ iste cerua' fecerit ꝫ h̄ ẋba: audiam': vt t ipi si possum' faciam': Primo exp̄ssit sitim suā: quēadmodū inqt: cerua' desiderat ad fontes aquar: ita desiderat aīa mea ad te de'. Quid si cerua' ad fontes aq̄r lauādi cā desiderat? Utrū g̃ bibēdi aut lauādi: nescimus: audi qđ seq̄t: t noli g̃rere: ¶ Sitiuit aīa mea ad

E Ar. †fortem. †fontem. deū †viuū. Qđ dico quēadmodū cerua' desiderat ad fōtes aq̄r: ita desiderat aīa mea ad te de': ꝫ dico: sitiuit aīa mea ad deū viuū. Quid sitiuit? Q̄n veniā t apparebo ant̄ faciē dei. Hoc est qđ sitio: venire t apparere. Sitio i pegrinatiōe: sitio i cursu: satiabor i aduētu. Sz q̄n veniā? Et qđ citi' est desiderio: tardū est desiderio: Q̄n veniā t apparebo ant̄ faciem dei? Ex illo desiderio ē t ꝫ ex q̄ clamabat alibi: Unā

Ps. 26. petij a dño: hāc requirā: vt inhabitē i domo dñi p oēs dies vitę mee. Quare ꝫ? Ut ꝓtēpler inqt delectationē dñi. Q̄n veniā t apparebo ant̄ faciē dñi. Interim dum meditor: dū curro: dū i via sū: ant̄q; veniā: ant̄q; apparea.

F Ar. †dum. ¶ Fuerūt mihi lachrymę meę panes dies ac nocte: † cū dr mihi p singulos dies vbi est de' tu'. Fuerūt mihi inqt lachrymę meę: nō amaritudo: ꝫ panes suaues erāt ipę lachrymę: si tieti m illū fontē: quē qz bibere nōdū poterā: auidi' meas lachrymas māducabā. Mō ei dixit: Factę sūt mihi lachrymę meę pot': ne ipas desiderasse videret sic fontes aquar: ꝫ fuata illa siti q̄ rapior: fuata illa siti q̄ ardesco ad fōtes aq̄r: panes mihi factę sūt lachrymę meę dū differor: t vtiq; māducādo lachrymas suas: sine dubio pl' sitit ad fontes. Die dppe ac nocte facti sūt mihi lachrymę meę panes. Libū istū q̄ panis dī: die comedūt boues: nocte dormiūt: panis autē lachrymar die t nocte comedit: siue totū tps accipias die t nocte: siue die itelligas p hui' sęculi ꝓsperitate: nocte vo p hui' sęculi aduersitate. Siue inqt i ꝓsperis reb' sęculi: siue i aduersis reb' sęcli: ego desiderij mei lachrymas fūdo: ego desiderij mei auiditatē nō tulero. Et cū i mūdo bñ ē: mihi: male est ant̄q; apparebo ant̄ faciē dei. Quid g̃ dicis? Quasi g̃tulari me cogt: si aliq̄ hui' sęcli ꝓsperitas arriserit: nōne deceptoria ē? Mōne fluxa: caduca mortal? Mōne tpalis: volatica: trāsitoria? Mōne pl' hz deceptiōis q̄ delectatiōis? Cur g̃ nō t in ipa fiāt lachrymę meę panes? Siqđē t cū felicitas sęcli circū

2. Cor. 5. fulget: q̄diu sum' i corpe pegrinam' a dño: t dr mihi

G q̄die: vbi ē de' tu'? Quia pagan' si h̄ mihi diceret: nōne illi t ego possū dicere: vbi ē de' tu'? Deū qppe suū digito oñdit. Intēdit ei digitū ad aliquē lapidē t dic̄: ecce ē de' me': vbi ē de' tu'? Cū lapidē irrisero t erubuerit q̄ demōstrauit: tollit oculū a lapide: suspicit cęlū: t forte i solē digitū itēdēs: iterū dicit: ecce de' me': vbi ē de' tu'? Inuenit ille qđ oñderet oculis carnis: ego aūt nō q̄si nō habeo quē oñdā: ꝫ nō hz ille oculos qb' oñdā. Potuit em̄ ille oculis corpis sui oñdere deū suū solē: qb' ego oculis oñdā solis creato rē? Uetūtū audiēdo q̄die: vbi ē de' tuus: t i lachrymis meis q̄tidianis past': die ac nocte meditar' suq̄ audiui: vbi est de' tu'. Quęsiui etiā egoipe deuz meū: vt si possē: nō tm̄ crederē: ꝫ aliq̄d t viderē. Ui deo em̄ q̄ fecerit de' me': ñ aūt video ipm deū meū ꝫ fecē h̄. Sz q̄n sic cerua' desiderat ad fōtes aq̄r: et ē apō euz fons vitę: t i intellectu scpt' est psalm' filijs hoīm: choze: t iuisibilia dei p ea q̄ facta sūt intellecta ꝓspiciunt: q̄d agā vt inueniā deū meū? Cōsiderabo terrā: facta ē ira. Est magna pulchritudo trar: ꝫ hz artificē. Magna miracla sūt seminū atq; gignētiū: ꝫ hūc ista oīa creatorē. Oñdo magnitudinē circūfusi maris? stupeo: miror: artificē g̃ro. Cęlum suspicio t pulchritudinē sydez: admiror splendorē solis exercitio diei sufficiētē: lunā nocturnas tenebras cōsolātem. Mira sūt h̄: laudāda sūt h̄: vel etiā stupēda sūt hęc. Mōdū ibi Neq; em̄ terrena: sed etiā cęlestia sūt hęc. Mōdū ibi stat sitis mea. Hęc miror: h̄ laudo: ꝫ eū q̄ fecit h̄: sitio. Redeo ad meipm: tđ sim etiā ipe q̄ talia g̃ro: pscrutor: inuenio me hīe corp' t aiam: vnū qđ regā: aliū q̄ regar: corp' fuire: aiam ipare. Discerno aiam me corpe' ꝫ eē aliq̄d q̄s corp': ipmq; inq̄sitorē talū rez? corp' ea p' ꝫ aiam video: t tñ h̄ oia g̃ collustraui: p corp' ea me collustrasse cognosco. Terrā laudabā: oculis cognouerā. Mare laudabā: oculis coguerā. Cęlū: sydera: solē: lunāq; laudabā: ocul' cognouerā. Ocū mē bra carnis sūt: fenestre sūt mētis. Interior est q̄ p has videt: q̄n cogitatiōe aliq̄ absēs ē: frustra patet. Deo me' ꝫ fecē h̄ g̃ oculis video: nō ist' oculē inq̄rēd'. Ali qđ etiā p seipm anim' ipe ꝓspicit: vtrū sit aliq̄d qđ ñ pocłos sētiat q̄si colores t lucē: nō p aures q̄si p cātū t sonū: non p nares q̄si odor suauitatē: nō p palatū t linguā quasi sapore: non p totū corpus quasi duriciā t molliciē: rigore atq; feruore: asperitatē levitatemq;: sed ptractē vtrum sit aliquid intus qđ videam. Quid ē int'? Videamus q̄ neq; color sit: neq; sonus: neq; odor: neq; sapor: neq; calor: aut frigor aut duricia: aut mollicies. Dicat ergo mihi: quis in loco habeat sapiētia? Cum cogitam' iusticiā eius qua intus in ipsa cogitatiōe pulchritudine fruimur: Quid tanq̄ sonus ad aures? quid tanq̄ vapor eum surgit ad nares? q̄d odor inferat? quid manu tractat t delectat? Et intus est t pulchra est: t laudat t videtur: Et si in tenebris sunt oculi isti: animus illi' luce perfruit. Quid est illud quod Tobias videbat: quā do vidēti filio cęcus cōsilium vitę dabat? Est ergo aliquid qđ animus ipe corporis dominator: rector: habitator videt: qđ non per oculos corporis sentit: non p aures: non per nares: non per palatum: non p corporis tactum: sed per seipsum. Et vtiq; melius quod per se ipsum q̄ quod per seruū suum est prorsus. Seipsum em̄ per seipsum videt: t animus ipse vt nouit se: videt se. Sed nec vtiq; vt videat se corpa lium oculorum quęrit auxilium: immo vero ab om-

Tobie. 4.

nibus corporis sensibus: tanꝯ impediẽtibus ⁊ perstrepentib⁹ abstrahit se a se: vt videat se i se: vt noueris quis est anim⁹ ⁊. Nõ quidem videri deus nisi animo potest: nec tamẽ ita vt animus videri põt. Aliqd eñ quẽrit anim⁹ iste qõ deus est: de quo illi nõ insultent qui dicũt: vbi est deus tuus. Aliquã quẽrit incõmutabilẽ veritatẽ sine defectu substantiã. Non est talis ipse anim⁹: deficit: pficit: nouit: ignorat: meminit: obliuiscit: modo illud vult: modo nõ vult. Ista mutabilitas nõ cadit in deum. Si dixero mutabilis est deus: insultabũt mihi qui dicunt: vbi est deus tuus. Quẽrẽs ergo deũ meũ in rebus visibilib⁹ ⁊ corporalib⁹ ⁊ nõ inueniẽs: quẽrens eius substantiã in me ipso: quasi aliquid sit qualis ego sum: neꝯ hoc inueniens: aliquid sup animã esse sentio deũ meũ. Ergo

I
Ar. †recordabor sum. fin.

di †sup me anim⁹ meã: Quãdo anima mea cõtingeret qõ super animã meã quẽrit: nisi anima mea sup seipsam effunderet ⁊ Si eñ in seipsa remaneret: nihil aliud ꝯ se videret. Et cum se videret: non vtiqꝯ deũ suũ videret. Dicant iam insultatores mei: vbi ẽ deus tuus: dicãt: ego ꝯdiu nõ video: ꝯdiu differor:

Ps. 41. adhuc: vbi ẽ deus tu⁹ ⁊ Quero ꝯ deũ meũ i omi corpore: siue terrestri: siue cẽlesti: ⁊ nõ inuenio. Quero substantiã eius in anima mea: ⁊ inuemo. Meditab⁹

Roma. 1. sum tamẽ inquisitionẽ dei mei: ⁊ p ea quę facta sunt inuisibilia dei mei: cupiens intellecta cõspicere: effudi sup me animã meã: et iam non restat quẽ tangam nisi deum meũ: Ibi eñ domus dei mei: Sup animã meã habitat: inde me ꝓspicit: inde me creauit: inde me gubernat: inde mihi cõsulit: inde me excitat: inde me vocat: inde me dirigit: inde me ducit: inde me p habet etiã in terra tabernaculũ. Tabernaculũ eius ducit. Ille eñ qui habet altissimã in secreto domũ: in terra: ecclesia est adhuc pegrina. Sed hic quẽrẽ

Ik
Ar. †transibo.

nit ad domũ. Etenim cum effunderẽ sup me animã meã: ad attingendũ deũ meũ: ꝙre ẽ fec⁹ ⁊ Quoniã †ingrediar in locũ tabernaculi. Nã extra locum tabernaculi errabo quẽrens deũ meũ. Quoniã ingrediar in locũ tabernaculi: Admirabilis vsqꝯ ad domũ dei. In locũ tabernaculi ingrediar: admirabilis tabernaculi vsqꝯ ad domũ dei. Jam enim multa admiror in tabernaculo. Tabernaculũ eñ dei in terra: homines in tabernaculo. Tabernaculũ eñ dei in terra: homines sunt fideles: admiror in eis ipsor mẽbror obsequiũ:

Roma. 6. q nõ in eis regnat peccatũ ad obediendũ desideriis eius: nec exhibẽt mẽbra sua arma iniqtatis peccato: sed exhibẽt se deo viuo in bonis opibus: aĩę seruiẽti deo: membra corpalia militare admiror. Respicio ⁊ ipsã animã obedientẽ deo: distribuentẽ opa act⁹ sui: frenantẽ cupiditates: pellentẽ ignorantiã: extẽdentẽ se ad oĩa aspera ⁊ dura tolerãda: iusticiã ⁊ charitatẽ impendentẽ cęteris. Miror ⁊ istas virtutes in aĩa: ⁊ adhuc in loco tabernaculi ambulo. Transeo ⁊ hęc: ⁊ ꝙuis admirabile sit tabernaculũ: stupeo cũ pueniõ vsqꝯ ad domũ dei. De q domo dicit in alio psalmo: cũ ꝓposuisset sibi quãdã durã ⁊ difficilẽ ꝙstionẽ: ꝙre

Ps. 72. in hac ⁊ra plenꝯ bñ est malis: ⁊ male est bonis: ait: Suscepi cognoscere: hoc labor est ante me: donec eã in sanctuariũ dei: ⁊ intelligã in nouissima. Ibi est eñ fons intellect⁹ in sanctuario dei: in domo dei. Ibi intellexit iste in nouissima: ⁊ soluit ꝙstionẽ de felicitate iniquor ⁊ labore iustor. Quõ soluit? Quia mali cũ hic differunt: ad pęnas sine fine reseruant: ⁊ boni cũ hic laborãt: exercent vt in fine hereditatẽ cõsequãt. Et hoc ille a sanctuario dei cognouit: i nouissima intellexit: ascẽdens in tabernaculũ: peuenit i domũ dei. Tamẽ dũ mirat mẽbra tabernaculi: ita pductus est ad domũ dei: pcepit quãdã dulcedinẽ sequẽdo interiorẽ nescio quã ⁊ occultã voluptatẽ: tanꝯ de domo dei sonaret suauiter aliqꝺ organũ. Et cũ ille ambularet i tabernaculo: audito quodã iteriore sono: ductus dulcedine: sequẽs qꝺ sonabat: abstrahens se ab omni strepitu carnis ⁊ sanguinis: peuenit vsqꝯ ad domũ dei. Nã viam suã ⁊ ductũ suũ sic ipse cõmemorat: quasi dicerem⁹ ei: Miraris tabernaculũ in hac terra: quõ peueniſti ad secretũ dom⁹ dei? Jn voce

L
Ar. †sonus epulantis.

inquit: exultatiõis ⁊ cõfessiõis: †soni festiuitatẽ celebrãtis. Festa cũ hic homines celebrant: sue luxurię: cõsuetudinem habent cõstituere organa ante domos suas: aut ponere symphoniã: vel quęcũqꝯ musicę ad luxuriã seruiẽtia ⁊ illiciẽtia: ⁊ vbi audita fuerint hęc: qd dicim⁹ q trãsim⁹ ⁊ Quic ẽ agit? Et respõdeꝝ nobis aliqua esse festa. Natalicia inqt celebrãt: nuptię hic fũt: vt nõ videanꝝ inepta illa cantica: sed excuset festiuitate luxuria. Jn domo dei festiuitas sempiterna est. Non eñ aliquid ibi celebrat ⁊ trãsit. Festũ sempiternũ: chorus angelor: vultus pſens dei: lęticia sine defectu. Et dies hic festus ita est: vt nec apiat initio: nec fine claudat. De illa ętherna ⁊ ppetua festiuitate: sonat nescio qd canor ⁊ dulce aurib⁹ cordis: ꝺ si nõ pstrepat mũd⁹. Ambulãti in hoc tabernaculo admirabili dei: ⁊ miracula dei in redẽptione fideliũ pſiderãti: mulcet aurẽ sonus festiuitatis illi⁹: ⁊ rapit ceruũ ad fontes aquar. Sed quia 2. Cor. 5.
fratres: ꝯdiu sum⁹ in corpe hoc: pegrinamur a dño: ⁊ corpus qꝺ corrumpit aggrauat animã: ⁊ depꝛimit Sap. 9.
terrena inhabitatio sensum multa cogitantẽ: ⁊ si vtcũqꝯ nebulis diffugatis ambulãdo per desideriũ ad hũc sonũ peuenerim⁹ interdũ: vt aliqd de illa domo dei nitendo capiamus: onere tũ quodã infirmitatis nr̃ę ad consueta recidim⁹: et ad solita ista dilabimur. Et quomõ ibi inueneram⁹ vñ gauderem⁹: sic hic nõ deerit qꝺ gemamus. Etenim ceruus iste mãducans die ac nocte lachrymas suas: rapt⁹ desiderio ad fontes aquar: interiorẽ scz dulcedinẽ dei: effundens sup se animã suã vt tangeret qꝺ est sup animã suã: ambulans in locũ tabernaculi admirabilis vsqꝯ ad domũ dei: ⁊ ductus interioris ⁊ intelligibilis soni iocũdita te vt omnia exteriora cõtemneret: ⁊ i interiora raperet: adhuc tamẽ homo est: adhuc hic gemit: adhuc carnẽ fragilẽ portat: adhuc inter scandala hui⁹ mũdi periclitat. Respexit ergo ad se tanꝯ inde veniẽs: ⁊ ait sibi pſtituto inter has tristicias: ⁊ cõparãs hęc illis ad q̃ videnda ingressus est: et post q̃ visa egressus est. Quare: inquit: tristis es anima mea:

M
⁊ quare cõturbas me? Et ecce iam quadã interioze dulcedine lętati sumus: ecce acie mentis aliqd incõmutabile ⁊ supstrictim ⁊ raptim pſpicere potuimus. Quare adhuc cõturbas me: ꝙre adhuc tristis es? Nõ eñ dubitas de deo tuo. Nũqd eñ nõ est qõ tibi dicas ꝺ illos q dicũt: vbi ẽ de⁹ tu⁹ ⁊ Jã aliqd incõmutabile pſensi: ꝙre adhuc cõturbas me? Spe

Al. †deo. ra in †dominū: Et quasi reſpōderet illi aīa eius ī
Pš.42. ſilentio: quare cōturbo te niſi qz nōdum ſum ibi vbi
est dulce illud quo ſic rapta ſum q̄ſi p transitū: Nū
quid iam bibo de fonte illo nihil metuens: Jā nullū
ſcandalū ptimeſco: iā de cupiditatib⁹ oīb⁹ tanq̄ edo
mitis victiſq̄ ſecura ſū: Nōne aduerſus me diabol⁹
vigilat hoſtis me⁹: Nōne laq̄os mihi quotidie de
ceptiōis intēdit: Nō vis vt cōturbē te: poſita in ſę
culo: z pegrina adhuc a domo dei mei: Sed ſpera in
dominū: reſpōdet cōturbanti ſe aīę ſuę: z quaſi rati
onē reddenti pturbatiōis ſuę: ꝓpter mala q̄b⁹ abun
Roma.8. dat hic mūd⁹: Interim habita in ſpe. Spes eīm quę
videt nō est ſpes. Si aūt q̄ nō videm⁹ ſperam⁹: p
patientiā expectam⁹: ſpera in dño. Quare ſperas:
M Al. †adhuc. Qm̄ †cōfitebor illi: Quid ei cōfiteberis: Salu
tare vult⁹ mei de⁹ me⁹. A me mihi ſalus eſſe nō
pōt: hoc dicā: ꝟ cōfitebor: ſalutare vult⁹ mei de⁹ me⁹:
Etenī vt metuat ī his q̄ vtcūq̄ intellecta cognoſcit:
reſpexit iterū ſollicit⁹ ne obrepat inimic⁹: nōdū dicit
Roma.8. ſalu⁹ ſum ex oī pte. Etenī p̄mittas hūtes ſpūs in no
biſmetipſis ingemiſcim⁹ adoptionē: expectātes re
dēptionē corpis nr̄i. Illa pfecta in nobis ſalute: eri
mus in domo dei: vidētes ſine fine: z ſine fine laudā
Pš.83. tes eū cui dictū est: Beati q̄ habitāt in domo tua: in
ſecula ſeculoꝝ laudabūt te. Hoc nōdū est: qz nondū
est ſal⁹ q̄ ꝓmittit: ꝟ cōfitebor dño meo in ſpe: z dico
Roma.8. illi: ſalus vult⁹ mei de⁹ meus. Spe eīm ſalui facti ſu
mus. Spes aūt q̄ videt: nō est ſpes. Perſeuera q̄ vt
penias: pſeuera donec veniat ſalus. Audi ipm deū
Pš.26. tuū de interiore tibi loquētē: Suſtine dñm z viriliť
Mat.10.et.24. age z cōforteť cor tuū z ſuſtine dñm: qm̄ q̄ pſeuera
uerit vſq̄ in finē hic ſalu⁹ erit. Quare q̄ triſtis es aīa
mea: z q̄re cōturbas me: Spera in dñm qm̄ cōfite
bor illi. Hęc est cōfeſſio mea: ſalutare vult⁹ mei de⁹
O Al. †cōturbata. meus. Ad meip̄m aīa mea †turbata est: Nū
quid a deo turbat: Ad me turbata est: ab incōmuta
bili reficiebat: ad mutabile pturbabat: Noui qz iu
ſticia dei mei manet: vtq̄ mea maneat neſcio. Terret
1.Cor.10. eīm me aplūs dicēs: Qui ſe putat ſtare: videat ne ca
dat. Ergo qz nō est in me firmitas mihi: nec est mihi
ſpes de me: ad meip̄m turbata est aīa mea. Vis non
Pš.24. cōturbeť: Non remaneas in teipſo: z dic: Ad te dñe
leuaui animā meā. Hoc plan⁹ audi: Noli ſpare de
te: ſ de deo tuo. Nā ſi ſpas de te: aīa tua cōturbat ad
te: qz nondū inuenit vñ ſit ſecura de te. Ergo qm̄ ad
me cōturbata est aīa mea: q̄d reſtat niſi hūilitas: vt
de ſeipſa aīa nō p̄ſumat: Quid reſtat niſi vt oīno mi
nimā ſe faciat: niſi vt ſe humiliet vt exaltari mereat:
Mihil ſibi tribuat: vt ei ab illo q̄ vtile est tribuat.
P Ergo qz ad me turbata est aīa mea: z hāc pturbatio
Al. †memor ero nē facit ſupbia. Propterea †memorab⁹ ſuz tui
Al. †ſra nō babz †dñe de terra iordanis z hermonijm a mō
Al. †modico. te †paruo. Vñ memorab⁹ ſum tui: A mōte paruo:
z de terra iordanis. Forte de baptiſmo vbi est remiſ
ſio peccatoꝝ. Etenī nemo currit ad remiſſionē pec
catoꝝ niſi q̄ diſplicet ſibi. Nemo currit ad remiſſio
nē peccatoꝝ: niſi q̄ ſe cōfiteť peccatorē. Nemo ſe cō
fiteť peccatorē: niſi hūliādo ſeipm deo. Ergo de ťra
iordanis memorab⁹ ſum tui: z de mōte paruo: nō de
monte magno: vt de mōte paruo tu facias magnū:
Luc.14.et.18. qm̄ qui ſe exaltat hūiliabiť: et q̄ ſe hūiliat exaltabiť.
Si aūt z interpretatiōes nominū ḡras: iordanis est
deſcenſio eoꝝ. Deſcende ḡ vt eleueris: noli extolli ne
elidaris. Et de hermonijm a mōte puo. Hermonijm
anathematizatio interp̄tat. Anathematiza teipſum
diſplicēdo tibi. Diſplicebis eīm deo: ſi placueris tibi.
Ergo qz nobis deus oīa bona p̄ſtat: qz ipſe bon⁹ est:
nō qz nos digni ſum⁹: ſed qz ille miſericors est: nō qz
ī aliquo ꝓmeruim⁹: de terra iordanis z hermonijm
cōmemorab⁹ ſū dei. Et qz q̄ hūiliter cōmemorat: ex
altatus pfrui merebiť: qz non in ſe exaltat qui in dño 1.Cor.1.
gloriat. Abyſſus abyſſum inuocat in voce
cataractarū tuaꝝ: Peragere pſalmum poſſum
fortaſſe adiut⁹ ſtudio veſtro: cui⁹ feruorē video. De
labore aūt veſtro nō ſatis curo vt audiatis: qſi z me
qui loquor ita in his laborib⁹ ſudare cernatis. Aſpi
cientes me laborantē: pfecto collaboratis. Non eīm
mihi laboro ſ vobis. Ergo audite: qm̄ velle vos vi
deo. Abyſſus abyſſum inuocat in voce cataractarū
tuarū: Deo dixit ille q̄ eius cōmemorab⁹ est de terra
iordanis z hermonijm. Et admirādo dixit: Abyſſus
abyſſū inuocat ī voce cataractarū tuarū. Quę abyſ
ſus: quā abyſſū inuocat: Vere qz iſte intellect⁹ abyſ
ſus est. Abyſſus eīm est pfunditas quędā ipenetrabi
lis: incōp̄henſibilis: z maxime ſolet dici in aquarū
multitudine. Jbi eīm altitudo: ibi pfunditas: q̄ pene
trari vſq̄ ad fundū nō pōt. Deniq̄ q̄dā loco dictū ē: Pš.35.
Judicia tua abyſſus multa: boc volēs ſcriptura cō
mēdare qz iudicia dei nō cōp̄hēdunť. Quę ḡ abyſ
ſus quā inuocat abyſſū: Si pfunditas est abyſſus:
putam⁹ q̄ cor hoīs abyſſus ē: Quid eīm est pfundi⁹
hac abyſſo: Loqui homies poſſunt: videri poſſūt p
opationē mēbrorū: audiri in ſermone: ſed cui⁹ cogi
tatio penetrať: cui⁹ cor inſpiciť: Quid int⁹ gerat: q̄d
int⁹ poſſit: q̄d int⁹ agat: q̄d int⁹ diſponat: q̄d int⁹ ve
lit: q̄d intus nolit: q̄s cōp̄hendet: Puto nō abſur
de intelligi abyſſum hominē: de quo alibi dictū est:
Accedet hō ad cor altū z exaltabiť de⁹. Si ḡ homo Pš.63.
abyſſus est: quō abyſſus inuocat abyſſū: Homo in
uocat hoīem: Jnuocat q̄ſi quō deus inuocať: Nō.
Sed ūocat dī ad ſe vocat. Nā dictū est de quodā:
morte ūocat: id ē ſic viuit vt morte ad ſe vocet. Nā
nemo hoīm ē q̄ oīonē faciat z inuocet morte: ſ male
viuēdo homies morte inuocāt. Abyſſus abyſſū in
uocat: hō hoīem. Sic diſciť ſapiētia: ſic diſciť fides:
cū abyſſus abyſſum inuocat. Abyſſū inuocāt ſancti
p̄dicatores x̄bi dei: Nūquid z ipſi abyſſus: Ut no
ueris qz abyſſus z ipſi: Aplūs ait: Minimū est vt a 1.Cor.4.
vobis diudicer aut ab hūano die. Quāta aūt abyſ
ſus ſit: audite ampli⁹: Hęc eīm ego meipm diudi
co. Tantā ne ꝓfunditatē crediťis esse in homie: quę
lateat ipm hoīem in q̄ est: Quāta ꝓfūditas infirmi
tatis latebat in petro: qm̄ q̄d in ſe ageret int⁹ neſcie Matth.26.
bat: z ſe moriturū cū dño vel ꝓ dño temere ꝓmitte
bat. Quāta abyſſus erat: Quę tū abyſſus nuda erat
oculis dei. Nā Jbi chriſt⁹ p̄ nūciabat: q̄ ī ſe ipe igno Jbidem.
rabat. Ergo oīs hō licz ſanct⁹: licz iuſtus: licz in mul
tis pficiēs: abyſſus ē: z abyſſū inuocat qm̄ homi ali
q̄d fidei: aliq̄d veritatis ꝓpter vitā ęternā p̄dicat. Sz
tūc est vtilis abyſſus abyſſo vocāte: qm̄ fit in voce ca
taractaꝝ tuaꝝ. Abyſſus abyſſū inuocat: hō hominē
lucrať: nō tū in voce ſua: ſed in voce cataractaꝝ tua
rū. Aliū accipite intellectū: Abyſſus abyſſū inuocat
in voce cataractarū tuarū. Ego qui cōtremiſco cum
ad me pturbata est anima mea: a iudicijs tuis timui
vehemēter. Judicia eīm tua abyſſus mlta: z abyſſus Pš.35.

abyssum inuocat. Mã sub hac carne mortali: laboriosa: peccatrice: molestijs ⁊ scandalis plena: cõcupiscentijs obnoxia: dãnatio quędã est de iudicio tuo: qz tu dixisti peccatori: Morte morieris: ⁊ ĩ sudore vultus tui edes panẽ tuũ: hęc abyssus ꝑma iudicij tui. Sed si male hic vixerint homines: abyssus abyssũ invocat: qz de pęna in pęnã trãseunt: et de tenebris ad tenebras: ⁊ de ꝓfunditate ad ꝓfunditatẽ: ⁊ de suppliccio ad supplicium: ⁊ de ardore cupiditatis ĩ flãmas gehennæ: Ergo hoc timuit fortassis hõ iste cũ ait: Ad meipm aĩa mea turbata est: ꝓterea memorat⁹ sum tui dñe de tra iordanis ⁊ hermonijm: Mũlis eẽ decia tua: ideo ad me aĩa mea turbata ẽ. Et qz iudicia tua timui: parua ne iudicia sũt ista: Magna sũt: duabyssum inuocat in voce cataractarũ tuarum: Quia tu minaris: tu dicis: ⁊ post istos labores restare alterã damnationẽ: In voce cataractarũ tuarum: abyssus abyssũ inuocat. Quo ĝ abibo a facie tua: ⁊ ab spiritu tuo ꝙ fugiã: si abyssus abyssũ inuocat: si post istos labores timenẽ grauiores: ¶ †Oẽs suspẽsiões tuę quę sentio: suspẽsurę in his ꝙ minaris: Oĩs ꝓpessio mea: fluct⁹ ẽ tu⁹: oĩs cõminatio tua: suspẽsura tua ẽ. In fluctib⁹ invocat abyssus ista: in suspẽsuris ĩuocat alterã abyssum. In eo qꝺ laboro: oẽs fluct⁹ tui: i eo qꝺ minaris graui⁹ oẽs suspensiões tuę sup me ingressę sunt. Qui eñ minat nõ ꝑmit sed suspẽdit: sed qz liberas: hoc dixi aĩę meę: Spera in dño qñ confitebor illi: salutare vultus mei de⁹ me⁹: Quia magꝝ crebra sũt mala: dulcior erit misericordia tua. Ideo sequit: ¶ In die mãdauit dñs misericordiã suã et nocte †declarauit. Nulli vacat audire in tribulatione. Attendite cum vobis bene est: Audite cum vobis bene est. Discite cum tranquilli estis sapientię disciplinã: et verbi dei cibum colligite. Qñ enim quisqꝫ in tribulatiõe est: ꝓdesse illi debet qꝺ securus audiuit. Etenĩ in reb⁹ ꝓsperis mãdat tibi deus misericordiã suã: si ei fideliter seruieris: qz liberat te de tribulatione: sed nõ tibi declarat ipsã misericordiã quã tibi ꝙ diẽ mãdauit nisi ꝙ noctẽ. Cũ venerit ipsa tribulatio: tũc adiutorio te nõ deserit: ostẽdet tibi verũ fuisse qꝺ tibi ꝙ diem mãdauit. Etenĩ scriptũ est quodã loco: Speciosa misericordia dñi in tpe tribulatiõis: sicut nubes pluuię in tpe siccitatis. In die mãdauit dominꝰ misericordiã suã ⁊ nocte declarauit. Nõ tibi ostendit qz subuenit tibi: nisi venerit tibi tribulatio: vnde eruaris ab illo ꝙ tibi ꝙ diẽ ꝓmisit. Ideo admonemur imitari formicã. Sicẽ eñ ꝓspitas seculi significatur die: aduersitas seculi significat nocte: ita alio nõ ꝓspitas seculi significat hyeme. Et qꝺ facit formica: Per estatem colligit qꝺ ei ꝙ hyemẽ ꝓsit. Ergo cũ est estas: cũ bñ est vobis: cũ trãquilli estis: audite verbũ dñi. Unde eñ fieri põt vt in hac tẽpestate seculi huius sine tribulatiõe totũ ħ mare trãseat⁹: Uñ eñ fieri põt: cui hoc hominũ cõtigit: Si cõtigit alicui: plus metuẽda est ipsa trãquillitas. In die mãdauit dñs misericordiã suã ⁊ nocte declarauit. Quid ĝ agas in hac pegrinatione: qꝺ agas: Apud me oro deo vitę meę: Hoc hic agoo ceruus sitiẽs ⁊ desiderãs fontes aquarũ: recordans dulcedinẽ fontis illi⁹ qua ductꝰ sum ꝙ tabernaculũ vsqꝫ ad domũ dei: cꝫdiu hoc corpus qꝺ corrumpit aggrauat animã: apud me oratio deo vitę meę. Nõ eñ vt supplicẽ deo emptur⁹ sum de transmarinis locis: aut vt exaudiat me de⁹ me⁹ nauigabo vt de lõginquo afferã thura ⁊ aromata: aut de grege adducã vitulũ vl'arietẽ: Apud me oro deo vitę meę. Int⁹ habeo victimã quã ĩmolẽ: int⁹ habeo thus qꝺ imponã: intus habeo sacrificiũ quo flectã deũ meũ. Sacrificiũ deo spũs cõtribulat⁹. Qꝺ sacrificiũ cõtribulati spũs int⁹ habeã: audi: Dicã dño suscepto⁹ meus es. ¶ Quare mei oblitus es: Sic eñ hic laboro ꝙñ tu oblit⁹ sis mei; Tu aũt exerces me: ⁊ nouit qz differs mihi: nõ mihi aufers qꝺ ꝓmisisti. Sz tñ ꝙre mei oblit⁹ es: Tanꝫ de voce nostra clamauit ⁊ caput nostrũ: Deus de⁹ meus: quare me dereliquisti: Dicã deo suscepto⁹ me⁹ es: ꝙre mei oblitus es: Ut qꝺ me repulisti: Ex illa altitudine fontis intelligẽtię incõmutabilis veritatis: vt qꝺ me repulisti: Quare grauedine et pondere iniqtatis meę iam illuc inhians ad ista delectus sũ: Dicit alio loco ista vox: Ego dixi in extasi mea: vbi vidit nescio qꝺ: magnũ excessũ mentis: Ego dixi in extasi mea: ꝓiectus sum a facie oculoꝝ tuoꝝ. Cõparuit eñ hęc ĩ quib⁹ esset: illis in ꝙ erectus erat: ⁊ vidit se longe ꝓiectũ a facie oculoꝝ dei: sicut ⁊ hic: vt qꝺ me repulisti: Et †vt quid cõtristat⁹ incedo dũ affligit me inimic⁹: ¶ Dũ †cõfringit ossa mea: Tempator ille diabol⁹ scãdalis vbiqꝫ crebrescens: quoꝝ abũdantia refrigescit charitas multorũ: cum videat fortes ecclesię plerũqꝫ scandalis cedere: Nõne dicit corpus christi: cõfringit inimic⁹ ossa mea: Ossa eñ fortes sunt: ⁊ aliqñ ipsi fortes tẽptatiõibus cedũt. Hęc cũ quisqꝫ ꝓsiderat in corpe christi: ex voce corporis christi: nõne clamat: vt quid me repulisti: ⁊ vt qꝺ tristis incedo dũ affligit me inimic⁹: dũ cõfringit ossa mea: Nõ carnes meas tñ ⁊ etiã ossa mea: vt inquib⁹ putabat esse aliqua fortitudo: videas cędere i tẽptatiõibus: vt cęteri infirmi desperẽt: qñ fortes vident succũbere. Quãta ista picula fratres mei: Exprobrauerũt mihi ꝙ tribulãt me†. Iterũ illa vox. Dũ dicũt mihi ꝙ singulos dies vbi est deus tuus: Et maxime ista dicũt in tẽptatiõibus ecclesię: vbi est de⁹ tuus. Quãtũ hęc martyres audierũt ꝙ noie christi: fortes ⁊ patiẽtes: quãtũ illis dictũ est: vbi ẽ de⁹ vester: Liberet vos si põt. Tormẽta eñ ipsoꝝ extrinsec⁹ homies videbãt: coronas intrinsec⁹ nõ videbãt. Exprobrauerũt mihi ꝙ tribulãt me: dũ dicũt mihi ꝙ singulos dies: vbi est de⁹ tuus. Et ego ꝓpter hęc qñ ad me turbata est aĩa mea: qꝺ ei aliud ꝙ illud dicã: Quare tristis es aĩa mea: ⁊ quare cõturbas me: Et quasi rñdet: nõ vis vt cõturbẽ te: hic posita in tantis malis suspirãs ad bona sitiẽs ⁊ laborãs: nõ vis vt cõturbẽ te: ¶ Spera in †dño qñ adhuc cõfitebor illi: Dicit ipsam cõfessionẽ: repetit spei cõfirmationẽ. †Sal⁹ vult⁹ mei ⁊ deus meus.

Sap.9.

Ps.21.

Matth.27.

Ps.30.

Matth.24.

Explicit Tractat⁹ de pś. XLI.

Incipit Tractat⁹ de pś. XLII.

Prefatio.

Psalm⁹ iste breuis est. Sic satisfacit mẽtib⁹ auditor⁹: vt molest⁹ nõ sit vẽtrib⁹ ieiunorũ. Pascat exħ aĩa nr̃a quã tristẽ eẽ dicẽ: ꝙ cãtat in ħ pś. Tristẽ credo ex aliq̃ ieiunio suo: vl' pot⁹ ex aliq̃ fame

A

ſua. Nam ieiuniū volūtatis eſt: fames neceſſitatis. Eſurit eccl̃ia: eſurit corp⁹ chriſti. Et hō ille vbiq; diffuſus eſt: cui⁹ caput ſurſū eſt: mẽbra deorſū: ei⁹ vocẽ in oĩb⁹ pſalmis vel pſallentẽ vl̃ gementẽ vel lętantẽ in ſpe: vel ſuſpirantẽ in re: notiſſimã iã & familiariſſimã hãc debem⁹ tanq; noſtrã. Nõ g̃ diu ẽ īmorandũ vt inſinuem⁹ vobis q̃s loquar. Sit vnuſq;q; ī chriſti corpe & loquet hic. Noſtis aũt h̃ oẽs q̃ pficiũt: & q̃ cęleſti illi ciuitati ingemiſcũt: q̃ pegrinatiõ ſuã norũt: q̃ viã tenent: q̃ in deſiderio terrę illi⁹ ſtabiliſſimę ſpem tanq; ancorã p̃fixerunt. Noſtis g̃ qz hoc gen⁹

Matth.xiij. hoĩm: hoc ſemẽ bonũ: hoc frumentũ chriſti inter zizania gemit: & hoc donec veniat temp⁹ meſſis: id eſt vſq; in finẽ ſęculi: ſic exponit q̃ nõ fallit veritas: Demens g̃ int̃ zizania: id eſt int̃ malos hoies: inter doloſos & ſeductores: aut ira turbulentos: aut inſidijs venenatos: circũſpiciẽs ſil̃ cũ illis eſſe ſe tanq; ī vno agro p totũ mũdũ: vnã pluuiã excipe: pariter pflari: pariq; ſecũ aduerſa nutriri: hãc ſimł iſta cõia dona

Matth.v. dei: malis boniſq; cõceſſa cõiter: ab illo q̃ facit ſolem ſuũ oriri ſup bonos & malos: et pluit ſup iuſtos & iniuſtos. Vidẽs g̃ ſemẽ abrae ſemẽ ſanctũ: quãta cum malis a q̃bus q̃q; ſepandũ eſt: nũc habeat cõia: ęq̃liter naſci: eandẽ cõditionẽ generis hũani ſortiri: pariter mortalia ferre corpa: ſimul vti luce: fontib⁹: fructib⁹: pſpitatib⁹ atq; aduerſitatib⁹ ſęculi: ſiue famę: ſiue abũdantia: ſiue pace: ſiue bello: ſiue ſalute: ſiue peſte: vidẽs quãta habeat cõia cũ malis: cũ quib⁹ tñ nõ habet cauſã cõmunẽ: erupit in hanc vocẽ.

Expoſitio pſalmi.

B IUdica me de⁹ & diſcerne cauſam meã de gente nõ ſancta. Judica inq̃t me deus: nõ timeo iudiciũ tuũ: qz nouiſcõiã tuã. Judica me deus & diſcerne cãm meã de gente nõ ſancta. Nũc interim in hac pegrinatiõe nõ

Matth.xiij. dũ diſcernis locũ meũ: qz ſil̃ cũ zizanijs viuo vſq; ad temp⁹ meſſis: Nõdũ diſcernis pluuiã meã: nõdum diſcernis lucẽ meã: diſcerne cãm meã. Diſtet int̃ eũ q̃ ī te credit: & eũ q̃ in te nõ credit: Par infirmitas ẽ: ſ diſpar ſcia. Par labor: ſed diſpar deſiderij. Deſiderijs ipio p̃ pibit: deſiderijs aũt iuſtorũ niſi cert⁹ eẽt pollicitator dubitare deberem⁹. Finis deſiderij noſtri: ipe p̃miſſor. Seipm dabit: qz ſeipm dedit. Seipm dabit īmortalib⁹ īmortalẽ: qz ſeipm dedit mortalib⁹ mortalẽ. Judica me deus & diſcerne cãm meã de gente nõ ſancta. Ab homie iniquo & doloſo erue me. Hoc eſt de gente nõ ſancta. Ab homie: a quodã genere hoĩm: qz quidã hõ & quidã hõ: & ī his

Matth.24. duob⁹ vn⁹ aſſumet & vn⁹ relinquet. Et qñ patiẽtia op⁹ ẽ ferẽdi vſq; ad meſſẽ quãdã: ſi dici põt ad indiſcretã diſcretionẽ: ſil̃ eñ ſũt: & ideo diſcreta nõdũ ſũt.

Matth.xiij Zizania aũt zizania ſũt: & frumẽta frumẽta ſt: & ideo diſcreta iã ſũt. Quia g̃ fortitudine op⁹ eſt: ipiozãda ẽ ab illo q̃ iuſſit vt fortes ſim⁹: & niſi fortes ipe fecerit:

Mat.xxiij.et.24. nõ erim⁹: Oz vt ſim⁹: ab illo erim⁹ q̃ dixit: Qui pſeuerauerit vſq; ī finẽ h̃ ſalu⁹ erit. Me forte ſibi ipſa aĩa

L arrogãdo fortitudinẽ debilitet: p̃tinuo adiũgit. Qz

Alł. †quare. tu es de⁹ me⁹ fortitudo mea: †vt q̃d me repuliſti & †vt q̃d triſtis incedo dũ affligit me inimic⁹? Lãm g̃rit triſticię ſuę. Quare inq̃t triſt ī cedo dũ affligit me inimic⁹? Triſt ambulo: inimic⁹ affligit me quotidianis tẽptatiõib⁹: īmittens vel q̃ male amem⁹: vel q̃ male timeam⁹: Et ꝫ vtrũq; pu-

gnans anima: & ſi nõ capta: tamẽ pclitans cõtrahit triſticia: & dicit deo: vt quid triſtis incedo? Querat g̃ ab ipſo & audiat vt quid. Querit eñ in pſalmo cãm triſticię ſuę dicẽs: Ut q̃d me repuliſti: & vt q̃d triſtis incedo? Audiat ex Eſaia: ſuccurrat illa lectio: g̃ mo recitata ẽ. Spũs inq̃t a me ꝓdiet: & oĩnẽ flatũ ego Eſa.57. feci: ꝓpter peccatũ modicũ quidem cõtriſtaui illũ: & auerti faciẽ meã ab illo: & cõtriſtat⁹ eſt & abijt triſtis i vijs ſuis. Quid g̃ q̃rebas: vt q̃d me repuliſti: & vt q̃d triſtis incedo? Audiſti ꝓpter peccatũ. Cauſa triſticię tuę peccatũ eſt: cauſa lęticię tuę iuſticia ſit. Peccare volebas et laborare nolebas: vt parũ tibi eẽt q̃ eſſes iniuſt⁹: niſi vt eũ eſſe iniuſtũ voluiſſes: a q̃ in te vindicari noluiſſes. Reſpice vocẽ meliorẽ ī alio pſalmo: Pã.ciij. Bonũ ẽ mihi q̃ hũiliaſti me: vt diſcã iuſtificatiões tuas. Didicerã elat⁹ iniq̃tates meas: diſcã hũiliat⁹ iuſtificationes tuas. Vt q̃d triſtis incedo dũ affligit me inimic⁹? De inimico q̃reris: reuera affligit: & tu ei locũ dediſti. Et nũc habes q̃d agas. Elige cõſiliũ: regẽ admitte: tyrannũ exclude. Sz vt hoc faciat: q̃d D dicit: quid ſupplicat: q̃d orat: attende. Ora q̃ audis: ora cũ audis: omniũ nr̃oꝝ ſit iſta vox. Emitte lucem tuã & veritatẽ tuã: ipſa me deduxerũt & †pduxerũt in montẽ ſanctũ tuũ & in tabernacula tua. Quia ipe ẽ lux tua & veritas tua. Hęc nomia duo: res vna. Quid eñ aliud lux dei: niſi veritas dei? Aut q̃d veritas dei niſi lux dei? Et h̃ vtrũq; Joh.8. vn⁹ chriſt⁹. Ego ſum lux mũdi: qui credit in me non Joh.14. ambulabit in tenebris. Ego ſum via veritas & vita. Ipſe lux: ipſe veritas. Veniat g̃ & eruat nos diſcernens modo cauſam noſtrã a gente non ſancta: eruat ab homie iniquo & doloſo. Separet frumentũ a zizanijs: qz ipſe mittet angelos ſuos meſſis tpe vt colligant de regno ei⁹ oĩa ſcãdala: & mittãt in ignẽ ardẽtem. Frumentũ aũt eius cõgregẽt in horreũ. Emittat lucẽ ſuã & veritatẽ ſuã: qz ipſa iam nos deduxerũt & pduxerunt in montẽ ſanctũ ei⁹ & in tabercula eius. Pignus habem⁹: p̃miũ ſperam⁹. Sanct⁹ mõs ei⁹: ſancta eccleſia eius. Mons ille ẽ qui creuit ex mini/ mo lapide: ſm viſionẽ Danielis: confringens regna terraꝝ: & ī tantũ excreſcẽs vt impleret vniuerſã faciẽ terrę. In hoc mõte ſe exaudiri dicit qui dicit: Voce mea ad dominũ clamaui: et exaudiuit me de monte ſancto ſuo. Quiſq; ergo ꝓter iſtũ montẽ orat: nõ ſeſe ſperet exaudiri ad vitã ęternã. Exaudiunt eñ multi ad multa: nec ſibi plaudãt q̃ exaudiunt. Exauditi ſunt dęmones vt in porcos mitterent. Exaudiri ad vitã ęternã cõcupiſcam⁹: ꝓpter deſiderium quo dicim⁹: Emitte lucẽ tuã & veritatẽ tuã. Illa lux oculũ cordis inquirit. Beati eñ inq̃t mũdo corde: qz ipſi deũ videbunt. Modo in monte eius ſum⁹: id eſt in eccleſia eius: & in tabernaculo eius. Nã tabernaculũ pegrinantiũ eſt: domus cohabitantiũ: Eſt & tabernaculũ peregrinantiũ & militantiũ. Cum audis tabernaculum: bellum intellige: hoſtem caue. Domus aũt de qua dixit: Beati qui habitãt in domo tua: in ſęcula Pã.83. ſęculorũ laudabũt te. Jã ergo ꝓducti ad tabernacu/ E lũ: & poſiti in mõte ſancto ei⁹: quã ſpẽ gerim⁹? Et introibo ad altare dei. Eſt eñ quoddã ſublime altare inuiſibile: quo non accedit iniuſtus. Ad illud altare ille ſolus accedit: qui ad iſtud ſecurus accedit. Illic inueniet vitam ſuã: qui in iſto diſcernit cauſam ſuã. Et introibo ad altare dei: de mõte ſancto eius: et

de tabernaculo eius. De sancta ecclesia introibo ad altare dei sublime. Quale ibi sacrificiū est: Ipse qui intrat assumet ī holocaustū: Introibo ad altare dei. Quid est qđ dicit: ad altare dei: Ad deū ą lętificat iuuētutē meā. Iuuētus nouitatē significat: tanq̄ diceret: Ad deū ą lętificat iuuētutē meā: id est nouitatē meā. Lętificat nouitatē meā: ą cōtristauit aūt stabo gaudēs in nouitate. ¶ Cōfitebor tibi in citharą deus de⁹ me⁹. Quid ē in cithara cōfiteri: Mō em̄ sp in cithara: nec sp in psalterio cōfiteri: Mō em̄ sp in cithara: nec sp in psalterio. Duo hęc organa musicor habent inter se distinctā discretāq̄ rōnem: dignā cōsideratiōe et cōmēdatiōe memorię. Utrūq̄ hoc manibus portat et tangit: et significat opa quędā nr̄a corpalia. Utrūq̄ bonū: si qs nosit psallere: si qs nosit citharizare. Sz qz psalterū istud organū dicit: qđ de supiore pte habet testudinē: illud scz tympanū et concauū lignū cui chordę innitētes resonant: Cithara ẋo idipm lignū cauū et sonor ex inferiore pte habet: discernēda sunt opa nr̄a: qñ in psalterio sint: qñ in cithara: vtraq̄ tñ placita deo et suauia eius auditui. Qñ ġ ex p̄ceptis dei aliq̄d agim⁹: iussis ei⁹ obtēpantes et obaudientes ad īplēda p̄cepta ei⁹: vbi facim⁹ et nō patimur: psalteriū ē. Faciūt em̄ ita et angeli: nō em̄ aliq̄d patiūt. Cū aūt aliq̄d patimur tribulationū: tēptationū: scādaloz in hac tra: qz nō patimur nisi ex inferiore pte: id est ex eo qđ mortales sum⁹: ex eo qđ p̄mę nr̄ę cauę quiddā tribulationū debem⁹: et qz patimur multa uis ex inferiore pte: patimur et psallim⁹: vel poti⁹ cātam⁹ vel citharizam⁹. Qñ dicebat aplus euāgelizare se: et p̄dicare euāgeliū toto orbe terrar ex p̄cepto dei: qz illud euāgeliū se nō ab homib⁹ neq̄ p hoiem: sed p ihesum christū accepisse dicebat, desup sonabāt sciētes qz tribulatio patiētiā opat: patiētia pbatiōz: pbatio spem: cithara sonabat ex inferiore quidē ꝧ tñ dulciter. Qis em̄ patiētia dulcis ē deo. Si aūt ī ipis tribulatiōib⁹ defeceris: citharā fregisti. Quare ġ mō dixerat: Ut qđ tristis incedo dū affligit me inimic⁹. Patiebat em̄ quiddā ex inferiore afflictione: et in eo ipso tñ volebat placere deo: et grās gestiebat agere deo fortis ī tribulationib⁹. Et qz sine tribulatiōe esse nō poterat: patientiā deo debebat. Cōfitebor tibi in citharą deus de⁹ me⁹. Et rursus ad aiaz suā: vt ex inferiore illo sonoro ligno capiat sonū. †Ut qđ tristis es: inq̄t: aīa mea: et vt qđ cōturbas me: In tribulatiōib⁹ sū: in lāguoribus⁹: in męroribus⁹: vt qđ me cōturbas o aīa: Quis dicit: Cui dicit: Aię dic: oīs nouim⁹: Planū est em̄: ad illā direct⁹ ē sermo: Ut qđ tristis es anima mea: et vt qđ cōturbas me: Querit plona loquēs: Mūquid caro aię loquit: cū caro sine aīa nō loquat: Propriū em̄ magis est: vt aīa carnē alloquat: ꝧ vt caro alloquat aīam. Sed qz nō dixit: Quare tristis es caro mea: sed ait: quare tristis es aīa mea: si em̄ carnē alloqueret: fortasse nō diceret: Quare tristis es: ꝧ quare doles. Dolor em̄ aię tristicia dicit. Dolestia ẋo q̄ fit in corpe dolor dici pōt: tristicia nō pōt: ꝧ ex dolore corpis plerūq̄ aīa cōtristat. Interest tñ quid doleat et qđ cōtristet. Dolet em̄ caro: tristis est aīa: et apta ista vox ē: vt qđ tristis es aīa mea: Mō em̄ aīa alloquit carnē: qz nō dixit: Ut qđ tristis es caro mea: nec caro animā: qz absurdū est vt inferior alloquat superiorē. Ergo intelligam⁹ habere nos aliq̄d vbi imago dei est: mentē scz atq̄ rōnem. Ipa mens inuocabat lucē dei et veritatē dei: Ipa est q̄ capim⁹ iustū et iniustū: ipa est qua discernim⁹ verū a falso: ipa est quę vocat intellect⁹: quo intellectu carēt bestię: quē intellectū quisq̄s ī se negligit: et postponit ceteris: et ita abijcit q̄si non habeat: audit ex psalmo: Nolite esse sicut equus et mulus quib⁹ nō est intellectus. Intellect⁹ ġ noster alloquit aīaz nostrā: Ista ī tribulatiōib⁹ marcida est: fessa in angoribus: cōtracta in tēptatiōibus: ꝑgra in laborib⁹. Erigit eā mens desup capiēs veritatē et dicit: Ut quid tristis es aīa mea: et vt quid cōturbas me: Uide si non est ista allocutio in illo cōflictu aplī in se p̄figurātis quosdā: et forte nos et dicētis: Cōdelector legi dei fm interiorē hominē: video aūt aliā legē in mēbris meis: id ē mor⁹ quosdā carnales: et in quadā lucta et q̄si desperatiōe iuocat gratiā dei: Miser ego hō: qs me liberabit de corpe mortis huius: Gratia dei p ihesū christū dn̄m nostrū. Tales ita pugnantes etiā ipse dn̄s in se p̄figurare dignat⁹ est: cū ait: Tristis ē aīa mea vsq̄ ad mortē. Ille em̄ nō nouerat ad qđ venerat. Ille passione pauebat qui dixerat: Potestatē habeo ponēdi animā meā: et potestatē habeo iterū sumēdi eā: Nemo tollat illā a me: ꝧ egoipse pono eam a me: et iterq̄ sumo eā. Sed tristis est aīa mea vsq̄ ad mortē: qui dixit: quędā mēbra sua in se figurauit. Plerūq̄ em̄ tā mens credit et bñ nouit futurū hoiem fm fidē suā in gremio abrae: credit ꝧ et tñ cū venerit aliq̄s articul⁹ mortis turbat ex familiaritate quadā sęculi hui⁹: erigit auditū in illā vocē dei internam: audit rōnabile carnē intrinsec⁹: Ita em̄ desup in silentio sonat quiddā: nō aurib⁹ sed menti: vt qui cūq̄ audit illud melos: tędio afficiat ad strepitū corporalē. et tota ista vita hūana tumult⁹ ei quidā sit impediens auditū supni cuiusdā soni nimiū delectabilis et incōparabilis et ineffabilis. Et renera cū ita cōtingit ex aliq̄ perturbatiōe: vim patit hō alloquēs animā suā: Ut qđ tristis es aīa mea: et vt qđ cōturbas me: An forte ideo: qz difficile purgata vita inuenit: cum ille iudicat q̄ nouit ad pur̄ et liquidū iudicare: Quia etsi ꝑbabilis iā vita est inter homies: ita vt homies quid iam reprehendāt iuste nō habeāt: pcedit examē ab illi⁹ oculis: pcedit regula exequās nō fallaciter: et inuenit ī homie quędā ġ reprehendat de⁹: ġ homies reprehendenda nō videbāt: nec illeipse int⁹ q̄ iudicandus est. Hęc timēs aīa forte cōturbat: alloquit eam mens q̄si dicēs: quid times de peccatis: qz nō potes oīa deuitare: ¶ Spera in †dn̄o qñ†cōfitebor illi. Quędā sanat p̄sens allocutio: reliqua purgat fidelis confessio. Plane time si iustū te dicis: si nō habes illā vocē ex alio psalmo: Ne intres ī iudiciū cū seruo tuo tuo. Quare ne itres ī iudiciū cū seruo tuo: Misericordia tua mihi opus ē. Nā si iudiciū exhibueris sine misericordia: q̄ ibo: Si iniq̄tates obseruaueris dn̄e: dn̄e quis sustinebit: Ne intres ni iudiciū cum seruo tuo: quia non iustificabit in cōspectu tuo omnis viuens. Ergo si nō iustificabit in conspectu tuo omnis viuēs: quia quicūq̄ hic viuit: quātūlibet iuste viuat: ve illi si cum illo in iudicium intrauerit deus. Nam ex alio propheta arrogātes et superbos idētidem sic obiur-

Psa.37.

Roma.7.

Ibidem.

Matth.26.

Joh.10.

Psa.142.

Psa.129.

Psa.142.

F

Bar.3.

Roma.5.

G

Al.†quare.

†quare.

H

I

Al.†deo.

†adhuc.

Hiere.2. gat: Ut qđ vultis mecū iudicio ꝓtēdere: Oēs vtreli/
quistis me dicit dñs. Noli ḡ iudicio contendere: da
operam esse iustus: t quātūcunq; fueris: confitere te
peccatorē. Semp spera misericordiā: t in ista humi/
li cōfessione secur⁹ alloquere turbantē te: t tumultu/
antē aduersus te aiam tuā. Ut qđ tristis es aīa mea:
t vt qđ cōturbas me: Forte in te volebas sperare:
spera ī dñm: noli in te. Quid eñ es in te: quid es v
te: Ille sit sanitas in te: q̄ suscepit vulnera ꝑpter te.
Ik Spera inq̄t in dominū: quoniā cōfiteboꝛ illi. Quid
Alt.tet. illi confiteberis: Salutare vultus mei †deus
meus. Tu es salutare vultus mei: tu sanabis me:
Pš.41. Eger ad te loquoꝛ: agnosco medicū: nō me iacto sa/
num. Quid est agnosco medicū: non me iacto sanū:
Qđ i alio psalmo dicit: Ego dixi dñe miserere mei:
sana aīaz meā qz peccaui tibi. Hęc vox frēs tuta ē: s
vigilate in opib⁹ bonis: tangite psalteriū obediēdo
Esa.58. p̄ceptis: tangite citharā: tolerādo passiones. Frange
esurienti panē tuū: audisti ab Esaia: noli ieiuniū pu/
tare sufficere. Jeiuniū te castigat: non alterū reficit.
Fructuose erūt angustię tuę: si alteri p̄stiteris latitu/
dinē. Ecce fraudasti animā tuā: cui dabis qđ tibi ab/
stulisti: Ubi pones qđ tibi venegasti: Oī mḱtos pau/
peres saginare pōt interm̄issuz hodie p̄randiū nr̄m.
Jta ieiuna: vt alio māducāte p̄adisse te gaudeas ꝑpt
oratiōes vt exaudiaris. Jbi eñ ait: Adhuc loquēte
Jbidem. te: dicā: ecce assum. Si fregeris ex aīo esurīēti panē:
qz plęrūq; fit a tristib⁹ et a murmurātibus vt careāt
tędio interpellātis: nō vt reficiant viscera indigētis.
2.Cor.9. Hilarē aūt datoꝛē diligit deus. Si panē videris tri/
stis: t panē t meritū pdidisti. Ergo ex aīo fac: vt ille
qui intus videt adhuc loquēte te: dicat: ecce assum.
Esa.58. Oī celerit accipiunt oꝛones bñ opantiū: t hęc iusti/
cia hoīs in hac vita: ieiuniū: elemosyna: oratio. Uis
oꝛonē tuā volare ad deū: Fac illi duas alas: ieiuniū
t elemosynā. Tales nos inueniat: vt securos inueni/
at lux dei: veritas dei: cū venerit liberare nos a moꝛ/
te: qui iam venit subire ꝓ nobis mortē.

Explicit Tractatus de pš. XLII.
Incipit Tractatus de pš. XLIII.

Prefatio.

A Psalmus iste filiꝰ choze dicit: sicut ei⁹ titu/
lus p̄fert. Interptat autē choze caluitiū vel
calvaria: t inuenim⁹ in euāgelio dñm iesum
Matth.27. christū in loco caluarię crucifixū. Ergo clarū est qđ
filiꝰ passiōis eius cantat hic psalm⁹. Habem⁹ autē
hinc euidētissimū t firmissimū testimoniū ap̄li pau/
li: qz cū in ꝑsecutiōib⁹ gentiliū laboꝛaret eccl̄ia: hūc
sumpsit versum quē interponeret ad exhoꝛtationē t
cōsolationē patiētię. Hic eñ dictū est: qđ ille in ep̄la
Roma.8. sua posuit: Propter te moꝛtificamur tota die: deputati
sum⁹ vt oues occisiōis. Uocē ḡ martyrū audia/
mus in psalmo: et vox martyrū videte q̄ bonā cām
habeat: cū dicit: ꝑpter te. Nam t dñs ideo addidit
Matth.5. ꝑpter iusticiā: cū diceret: Beati q̄ ꝑsecutionē patiūt
ꝑpter iusticiā: ne q̄sq; ꝑsecutionē patiēs ex ipa pęna
q̄reret gloziā nō bonā habēs cām. Et hinc exhoꝛta/
Jbidem. tus suos ait: Beati eritis cū vobis illa t illa fecerint
vel dixerint homines ꝑpter me. Hinc ḡ vox martyꝝ:
Roma.8. ꝑpter te moꝛtificamur tota die. Est aūt magnę cōsi/
deratiōis t magnę ꝓfunditatis cōsiliū dei: qđ causę
fuerit: vt cū patres nr̄os patriarchas: t totū illū po/
pulū isr̄l eduxerit in manu foꝛtissima de ęgypto: t p/
sequētes inimicos eoꝝ in mari demerserit: duxeritq; Exod.15.
p̄ dicētes gentes: debellatisq; hostib⁹ in trā ꝓmissi/
onis posuerit: victoziasq; magnas ex paucitate suo/
rū in magna inimicoꝝ mḱtitudine fecerit: postea pla/
cuerit ei q̄si auertere se a ꝑs̄o suo: vt stragē occisiōis
t moꝛtis paterent sancti ei⁹: t nemo resisteret: nemo
defenderet: nemo ꝓhiberet: q̄si auerteret faciē suam
a gemitib⁹ eoꝝ: q̄si oblitus sit eos: q̄si ipe nō sit d⁹
q̄ in manu valida t brachio excelso euidētissima po/
tentia patres nostros: id est illū ꝑs̄m sicut duxit ab
ęgypto liberatū: victis pulsisq; de terra sua gentib⁹
cōstituerit in regno: mirātib⁹ omnib⁹ qđ sępe a pau/
cis multi victi essent. Hoc ḡ in gemitu cōfessiōis in/
cipit cantari in psalmo isto. Nō fruſtra eñ ista facta
sūt: nisi vt intelligaī q̄re facta sint. Proinde qz facta
sunt manifestū est: quare sint facta: altius quęrendū
est. Jdeo titulus nō habet tm̄ filiꝰ chore: sed In/
tellectus filijs choze. Hoc t in illo psalmo est:
cui⁹ ꝓmū versū ipse dñs de cruce dixit: Deus deus Pš.21.
meus respice in me quare me dereliquisti. Trāsfigu/
rans eñ nos in id qđ dicebat: t ī coꝛpus suū: quia et
nos sum⁹ coꝛpus eius: ille caput nostrū: vocē de cru/
ce nō dixit suā: sed nostrā. Nō eñ vnq̄ eum dereliq̄t
deus: nec ipse a patre vnq̄ recessit: s ꝓpter nos dixit
hoc: Deus me⁹ deus me⁹ vt qđ me dereliquisti. Nā Jbidem.
sequit ibi: Longe a salute mea verba delictoꝝ meo/
rū. Et ostēdit ex quoꝝ ꝑsona hoc dixerit. Nō eñ in
ipso delictū potuit inueniri. Clamabo ad te: inq̄t in
ipo psalmo: p diem t nō exaudies: t nocte: subaudit
vtiq̄: t nō exaudies: sed addidit: et nō ad insipientiā
mihi: id est nō exaudies: id ē hocip̄m qđ nō exaudi/
es: nō ad insipientiā mihi reputabis: s ad intellectū.
Quid ē ad intellectū nō exaudies: Jd est me nō ex/
audies ad tpalia: vt intelligā a te desideráda sempi/
terna. Nō ḡ relinq̄t de⁹: t cū videt relinq̄re: tollit qđ
male desideraſti: t docet qđ debeas bñ desiderare.
Si eñ ꝑs deus ī istis ꝓsperitatib⁹ faueret nobis: vt
oīa nobis abūdarent: nullāq; in tpe isto moꝛtalitat:
nostrę tribulatiōes: nullas p̄suras angustiasq; pate/
remur: nō diceremꝰ nisi ista eē summa bona q̄ ꝑstat
de⁹ suis suis: t maioza ab illo nō desiderarem⁹. Nō
aūt huic vitę malę dulci miscet amaritudines tribu/
lationū: vt alia q̄ salubꝛiter dulcis est: requiraī: hoc
est in intellectū filiꝰ choze. Deniq; audiamus psal/
mū: t ibi potius hoc videamus.

Expositio psalmi.

D Eus aurib⁹ nostris audiuim⁹: pa
tres nostri annūciauerunt nobis.
Opus qđ opatus es in diebus
eoꝝ t in dieb⁹ antiq̄s. Admirātes q̄re in istis
dieb⁹ tanq̄ deseruerit eos q̄s in passiōibus exercere
voluerit: recolūt p̄terita q̄ audierūt a patrib⁹: tanq̄
dicētes: nō ea q̄ patimur nobis retulerūt patres no/
stri. Nā t in illo psalmo hoc dixit: In te sperauerūt Pš.21.
patres nostri: sperauerūt t eruisti eos. Ego aūt sum
vermis t nō homo: opꝛobriū hoim t abiectio ple/
bis. Illi sperauerūt t liberasti eos: ego sperauī t re/
liquisti me: t sine cā credidi in te: t sine cā nomē meū
scriptū est apud te: t nomē tuū scriptū est ī me. Hęc
ergo nobis indicauerūt patres nostri. Manus
tua gentes disperdidit t plantasti eos: Jn/ Ps.43.
firmasti populos t expulisti eos: Jd est ꝑs eos
expulisti de terra sua: vt istos introduceres atq; plā/

tares: eozumq; regnū tua misericozdia cōfirmares. Hęc audiuim⁹ a patrib⁹ nostris. Sed forte ideo illi ista potuerūt: qz fortes erāt: qz ꝓliatores: qz inuicti: qz exercitati: qz bellicosi: Absit. Non ꝟ indicauerūt nobis patres nostri: nō hoc habet scriptura. Sz qđ †hęreditate possiderūt terrā: t brachiū †ip sozum non †saluos fecit eos. Sed dextera tua et brachiū tuū t illuminatio vult⁹ tui. Dextera tua: potētia tua: brachiū tuū: ipe fili⁹ tu⁹: t illuminatio vult⁹ tui. Sed qđ est hoc: qz talib⁹ signis eis affuisti: vt ꝓfis intelligereris: Munqđ eñ nobis deus aliq̄ miraculo adest: faciē ipsi⁹ oculis nr̄is videmus: Sed effectu miraculi suam ꝓsentiam insinuat hoibus. Deniq; oēs q̄ mirant ad huiusce mōi facta: qđ dicūt: Vidi deū ꝓsentē. Sed dextera tua t brachiū tuū: t illuminatio vultus tui. ¶ Qñ cōplacuisti in eis. Hoc est: sic cū eis egisti: vt bñ placeres i eis: vt qsqs eos attēderet quō cū eis ageretur: diceret: qz vere deus est cum illis: t deus illos agit. Quid g̃: Alter erat tūc: t alter est nūc: Absit. Quid eñ sequit: Tu es ipse rex me⁹ et deus meus. Tu es ipse: nō eñ mutat⁹ es. Tempa mutata video: creato⁹ tempo⁹ nō mutat. Tu es ipse rex meus t deus me⁹. Tu me soles ducere: tu me soles regere: tu mihi soles ꝟuenire. Qui mādas† salutem iacob. Quid est: q̄ mādas: Etiā si tu p tuā ꝓsus substantiā atq; naturā q̄ es qđđ es: occultus es: nec p hoc qđ es iterfuisti patrib⁹: vt facie ad faciem te viderēt: tñ p quālibet creaturā tu mādas salutē iacob. Eteñ illa visio facie ad faciē liberatis in resurrectionē seruat. Et illi pfes etiā noui testamēti q̄z uis reuelata mysteria tua viderint: q̄uis reuelata sint et creta annūciauerint: tñ in speculo se videre dixerūt t in enigmate: seruari aūt visionē in futuꝝ facie ad faciē: qñ venerit qđ ipe aplus ait: Doztui eñ estis: t vita vza absc̄dita ē cū christo in deo: cū aūt christ⁹ apparuerit vita vza: tūc t vos apparebitis cū ipo in glia. Tunc g̃ nobis seruat visio illa facie ad faciem. De q̄ t Joannes dic̄: Dilectissimi filij dei sumus: et nōdū apparuit qđ erim⁹. Scim⁹ qz cū apparuerit: similes ei erim⁹: qñ videbim⁹ eū sicuti est. Etsi g̃ tūc patres nostri nō te viderūt facie ad faciem fm qđ tu es: etiā si ista visio seruat i resurrectiōe: tñ t si angeli affuerūt: tu mādas salutē iacob: nō solū p te ades: ꝟ p quācūq; creaturā tuā affueris: tu mādas ꝓpter salutē seruoꝝ tuoꝝ qđ tuipe p te facis: ꝟ aūt fit p salutē seruoꝝ tuoꝝ qđ faciūt q̄bus mādas. Cū g̃ tu ipse sis rex me⁹ t de⁹ meus: t tu mādas salutē iacob: q̄re ista nūc patimur: Sed forte p̄terita tñ narrata sūt nobis: de futuro aūt nō est aliq̄d tale sperādum: immo vero sperādū. ¶ In te inimicos nostros ventilabim⁹†. Ergo patres nostri indicauerunt nobis opus qđ opatus es in dieb⁹ eoꝝ: t in diebus antiq̄s: qz manus tua gētes dispdidit: eiecisti ꝓlos t plātasti eos. Ista p̄terita sunt: de futuro vero qđ erit: In te inimicos nostros vētilabim⁹: veniet tempus qñ oñes inimici christianoꝝ sicut palea vētilētur: sicut puluis ventilent t de terra ꝓpciant. Ergo t p̄terita sic sunt nobis narrata: t futura talia ꝓnunciata in medio ꝓsentiū: q̄re laboram⁹ nisi i intellectu filijs choze: In te ĩmicos nostros vētilabim⁹. Et in nomine tuo spernemus insurgentes in

Ar. †nec habet. Ar. †eozum. Ar. †saluauit.

Ar. †saluates.

1. Coz. 13. Col. 3. 1. Joh. 3.

E

Ar. †eozum.

†nos. Hoc de futuro. Nō eñ i arcu meo sperabo. Quō nec patres in gladio suo. Et gladius meus nō †saluū faciet me. †Saluos eñ fecisti nos † ex affligētibus nos. Et hęc figura p̄teriti: de futuro dicit. Sed ió tanq̄ p̄teritū dicitur: qz tam certū est q̄si factū sit. Intēdite q̄re plęraq; ꝓphę ita dicūt tanq̄ p̄terita sint: cū p̄nūcient futura ñ facta: Mā t de ipso dño futura passio p̄nūciat: t tñ foderūt mānt⁹ meas t pedes meos: dinumerauerūt oñia ossa mea: nō dixit fodiēt t dinumerabūt. Ipi vero ꝓsiderauerūt t ꝓspexerunt me: nō dixit: ꝓsiderabūt t ꝓspicient. Diuiserūt sibi vestimēta mea: nō dixit diuidēt. Oñia ista tanq̄ p̄terita dicunt cū futura sint: qz deo t futura tam certa sunt tanq̄ p̄terita sint. Nobis eñ ea q̄ p̄xterierūt certa sunt: quę futura incerta sunt. Nouimus eñ aliquid accidisse: t nō potest fieri vt nō acciderit qđ accidit. Da ꝓphetam cui tam certū sit futurum: q̄ tibi p̄xteritum: t q̄ tibi quod meministi: factum: nō potest fieri vt nō sit factū: tā illi q̄ nouit futuꝝ: nō pōt fieri vt nō fiat. Ideo de securitate dicunt tanq̄ p̄terita q̄ adhuc futura sunt. Hoc g̃ speram⁹. Saluos eñ fecisti nos ex affligentib⁹ nos. Et †eos qui oderant nos cōfudisti. In deo laudabimur tota die. Videte quēadmodū miscet etiā ꝟba futuri tpis: vt intelligas t p̄terita q̄ dicta sunt de futuro eē ꝓdicta. In deo laudabimur tota die. Et in noie tuo ꝓfitebimur i† ꝑcula. Quid laudabim⁹: qđ ꝓfitebim. Quia ex oib⁹ affligētib⁹ nos eruisti nos: q̄ regnū ꝑpetuū dabis nobis: qz cōplebit in nobis: Bti q̄ habitāt i domo tua dñe: in ꝑcula ꝑculoꝝ laudabūt te. Hęc g̃ futura cū certa sint nobis: t illa p̄terita cū a patrib⁹ nr̄is audierim⁹: qđ modo: Munc aūt repulisti t cōfudisti nos. Confudisti non in ꝓscia nr̄a: ꝟ in facie hoim. Erat eñ tps q̄ affligerētur christiani: cū vtiq; fugerēt: cū vbiq; dicerēt: christian⁹ est: tanq̄ ad insultationē t ad opprobriū ptinebat. Ubi est g̃ ille de⁹ noster: rex nr̄: q̄ mādat salutem iacob: Ubi est ille q̄ fecit oñia q̄ nobis narrauerunt patres nr̄i: Ubi est q̄ factur⁹ est oñia: q̄ nobis reuelauit p spūm suū: Munqđ mutat⁹ est: Sed in ītellectu filijs choze fiunt ꝟ. Aliqđ eñ ītelligere debem⁹ q̄re nos ista oīa medio tpe pati voluit. Quę oñia: Munc aūt repulisti t ꝓfudisti nos. ¶ Et nō egredieris† deus i virtutib⁹ nostris. Procedim⁹ ad inimicos nr̄os t tu nobiscū nō ꝓcedis. Videm⁹ eos: ꝗualēt illi: t nos ꝗualidi sum⁹. Ubi est illa virt⁹ tua: Ubi ē dexteraꝝ potētia tua: Ubi mare siccatū: Ubi egyptij pseqntes: fluctibus obruti: Ubi amalech resistēs in crucis ligno supat⁹: Et nō egredieris de⁹ in virtutib⁹ nostris ¶ Auertisti† aūt nos retrorsum† p̄ inimicis nostris. Ut q̄si illi añ sint: nos retro: illi victores: nos victi reputemur. Et q̄ nos oderūt diripiebāt sibi. Quid nisi nos: Dedisti nos tanq̄ oues escaꝝ: t in†natiōibus dispsisti nos. A natiōib⁹ māducati sumus. Hi significant q̄ sic passi sunt vt in corpus gentium verterent: plāgit eñ eos eccl̄ia tanq̄ mēbra sua devorata. ¶ Vendidisti pplm tuū sine p̄cio. Vidimus eñ q̄s dedisti: nō videm⁹ q̄s accepisti. Et nō fuit mltitudo in†iubilatiōib⁹ eoꝝ. Munqđ eñ qñ fugiebāt christiani psequētibus inimicis idolatris: fiebāt cōgregationes t iubilationes vo-

Ar. †nobis. Ar. †saluabit. †saluasti ei nos. †de. Ps. 21. Ibidem. Ar. †odientes nos. Ar. †seculum. Ps. 85. G Ar. †nō habet. Exo. 14. et 17. Ar. †nō habet. † post inimicos nostros. Ar. †gentibus. Ar. †commutationibus.

Mundq̃ cõcinebant hymni de eccl̃ijs dei q̃ solent in pace cõcini: dulciq; p̃uẽtu fraternitatis dei auribus p̃sonari: Et nõ fuit multitudo in iubilationib⁹ eoꝝ.

H

Al. tnõ habet. ¶ Posuisti nos †in opprobrium vicinis nostris: subsãnationem ꝛ derisum his qui in circuitu nostro sunt. Posuisti nos in similitudinem †in nationibus. Quid est in similitudinem: Quando maledicẽtes hoies similitudinem dant de eo quẽ detestant: sic moriaris: sic puniaris. Quanta tunc dicta sunt talia: sic crucifigaris: hodie q; non desunt hostes christi: illiq̃ sunt iudei: contra q̃s quando defendim⁹ christũ: dicũt nobis: sic moriaris quomõ ꝛ ille. Mõ enim illam mortẽ intulissent: nisi eo modo mori vehemẽter exhorruissent: aut q̃d mysterij haberet: si intelligere potuissent. Lecus q̃si inungit: collyriũ in manu medici nõ videt. Nam crux ipsa ꝛ p̃o ipis p̃seq̃ntibus facta est. Inde sunt postea sanati: ꝛ in eum crediderũt quẽ ipi occiderũt. Posuisti nos ĩ similitudinẽ in nationib⁹. ¶ Commotionem capitis in populis. Commotionẽ capitis

Matth. 27. ad insultãdũ: Et locuti sunt labijs ꝛ mouerũt caput: hoc domino: hoc etiã omnib⁹ sanctis eius: quos p̃sequi: quos tenere: quos illudere: q̃s tradere: q̃s affligere: q̃s occidere potuerũt. ¶ Tota die verecũdia mea contra me est: ꝛ confusio † vultus

Al. †faciel mee. †cooperuit. mei †operuit me. A voce exprobrãtis ꝛ obloquentis. Hoc est a voce insultantiũ ꝛ crimẽ mihi obijcientiũ: q̃z colo te: q̃z confiteor te: ꝛ crimẽ mihi obijcientiũ de illo nomine: vnde mihi omnia crimina delebunt. A voce exprobrãtis ꝛ obloq̃ntis: id est p̃tra me loq̃ntis. ¶ A facie inimici ꝛ p̃sequẽtis.

I

Et quis hic intellectus: Quę p̃terita dicta sunt: nõ in nobis fiẽt: q̃ futura spant: nõ apparẽt. Prę terita.

Exo. 14. In magna gloria tua eductus est p̃plus de egypto: liberat⁹ a p̃sequentib⁹: ductus p̃ gentes: expulsis gẽtibus collocat⁹ in regno. Quę futura: Educendus popul⁹ de ista egypto seculi duce christo apparẽte in gloria sua: ponẽdi sancti ad dexteram: iniqui ad sinistram: dãnandi iniq̃ cũ diabolo in ẽterna pẽna: accipiendũ regnũ a christo cũ angelis in sempiternum. Hęc futura illa: illa p̃terita. In medio q̃d: Tribulationes. Quare: Ut appareat anim⁹ colẽs deũ: q̃ntũ colat deũ: vt videat vtrũ gratis colat eũ a quo salutem gratis accepit. Si enim tibi dicat de⁹: q̃d mihi dedisti vt facerẽ te: Certe si factus ꝑmeruisti me: non me ꝑmerueras anteq; facerẽ te. Quid dicturi sum⁹ ei q̃ p̃mo grat. nos fecit: Quia bon⁹ est: nõ q̃ aliq̃d meruim⁹: Deinde de ipsa repatione: de scõa natiuitate q̃d dicturi sum⁹: Merita nostra fecisse vt nobis illa salus ꝑpetua mitteret a dño: Absit. Si merita nostra aliq̃d facerent: ad damnationẽ nr̃am venirẽt. Mõ venit ille ad inspectionẽ meritoꝝ: s ad remissionem peccatoꝝ. Mõ fuisti ꝛ factus es: q̃d deo dedisti: Val⁹ fuisti ꝛ liberatus es: q̃d deo dedisti: Quid nõ ab eo gratis accepisti: Merito ꝛ gratia nominat: qz gratis dat. Exigit ḡ a te: vt et tu gratis eũ colas: non qz dat tempalia: s qz p̃stat ẽterna. Sed ipa ẽterna vide ne aliter cogites: ꝛ cogitãdo ẽterna carnalit: nihilominus deũ gratis nõ colas. Quid enim: Si iõ colis deũ: qz dat tibi fundũ: nõ eũ cultur⁹ es q̃a tollit tibi fundũ: Sed forte tu dicis ideo eũ colam: q̃a dabit mihi villã: nõ tñ tpalem. Nihilomin⁹ adhuc corruptã mentẽ geris: Amore enim casto nõ colis: ad

K

huc mercedẽ expetis. Ea enim vis habere in futuro seculo: q̃ hic necesse est relinq̃s. Mutare vis voluptatem carnalem nõ amputare. Mõ laudat in illo ieiunium: q̃ ad luxuriosam ẽnam seruat ventrem suum. Inuitant enim aliq̃ndo homines ad ẽnã magnam: ꝛ cum ad eam volunt auide venire: ieiunant. Munq̃d hoc ieiuniũ cõtinentię ꝛ non poti⁹ luxurię ꝛepurandũ est: Moli ḡ talia sperare tibi dãda a deo: q̃lia hic te iubet p̃tẽnere. Hęc enim sperabãt iudei: iõ turbabãtur i illa q̃stione. Mã ꝛ ipi resurrectionẽ sperãr: s ad tales voluptates corpis se sperãt resurrecturos: q̃les hic amant viuentes. Jõ cũ eis ꝓponeret q̃stio illa a saduceis: q̃ non credũt resurrectionem: de illa mulie re q̃ nupsit septem fratribus sibimet succedentibus: cui⁹ eoꝝ in resurrectione futura erat: vox ꝛficiebat ꝛ rñdere non poterant. At vero domino quando est ꝓposita: q̃a nobis resurrectio talis ꝑmittit: non qua repetant huiusmodi voluptates: sed q̃ eterna de ipso deo gaudia cõparent: rñdit dñs ꝛ ait: Erratis nesciẽtes scripturas: neq; virtutem dei: In resurrectiõe enim neq; nubent: neq; vxores ducẽt. Mõ enim incipiẽt mori: id est nõ ibi q̃rit successor: vbi nõ erit decessor. Et q̃d erit: Sed erũt inquit eq̃les angelis dei. Nisi forte putas q̃ angeli epulis quotidianis ꝛ vino quo te inebrias gaudeant: aut hoc forte arbitraris q̃ angeli vxores habeant: Nihil eorũ est apud angelos. Unde gaudẽt angeli: nisi vnde dñs ait: Nescitis q̃ angeli eoꝝ semp vident faciẽ patris: Si ergo ad faciem patris gaudẽt angeli: ad tale gaudiũ te ꝑpara: aut si inuenis meli⁹ q̃; videre faciẽ dei: illuc te ꝑpara: ra. Ut tali amori tuo: si vel suspicaris aliq̃d pulchri: us q̃; est ille a quo est omne pulchrũ: q̃ te teneat ne illud cogitare merearis. Domin⁹ in carne erat: et apparebat hõ hominib⁹. Qualis apparebat: tam dixit: homo hominib⁹. Quid magnum apparebat: Caro carni. Quid magnũ apparebat: de q̃ dictũ est: Vidimus eũ ꝛ non habebat speciẽ neq; decorem: Quis nõ habebat speciem neq; decorem: De q̃ item dictur. Speciosus forma p̃ filijs hominũ. Ut homo non habebat speciem neq; decorẽ: sed speciosus forma ex eo quod est p̃ filijs hominũ. Jdeo formam illam de forma carnis ostẽdens oculis intuentium: quid ait: Qui diligit me mandata mea custodit: ꝛ q̃ diligit me: diliget a patre meo: ꝛ ego diligam eũ: et ostendam illi meipsum. Quę videbant: ostẽsurum se illis ꝑmittebat. Sed q̃d ẽ hoc: Quasi diceret: videtis formam serui: occulta est forma dei. Per hãc vobis blandior: illam vobis seruo. Hac vos parulos nutrio: illa grandes pasco. Ergo vt hęc fides nostra q̃ purgamur ad inuisibilia p̃pareť: hoc est: q̃d in intellectu filijs dore facta sunt ista omnia: vt detrahe rentur sanctis ea q̃ habebant: detraheret ꝛ ipsa vita temporalis: vt non ꝓpter hęc ipsa temporalia' colerent ipm ẽternũ: sed amore illius casto tolerarẽt hęc omnia q̃p tempe paterent. Denicq; qz intellexerũt filij dore: q̃d dicunt: ¶ Hęc omnia venerunt super nos: † ꝛ obliti nõ sumus te. Quid est: ꝛ obliti nõ sum⁹ te: Et inique non egimus in testamẽto tuo. Et non recessit retro cor nostrum: et declinasti semitas nostras † de via tua. Ecce est intellectus: quia non recessit retro cor nostrum: quia obliti non sumus te: q̃a iniq̃ non egimus in testamẽto tuo: positi in magnis tribulationi

bus ⁊ persecutiõibus gentiũ: declinasti semitas nostras de via tua. Semitę eñ nostrę erãt in voluptatibus seculi. Semitę eñ nostrę erant in ꝓsperitatibus tẽpalium rerũ. Tulisti semitas nostras de via tua: ⁊ ostendisti nobis ꝗ̃ arta ⁊ angusta via est ꝗ̃ ducit ad vitã. Et declinasti semitas nostras de via tua. Quid est declinasti semitas nras de via tua: Tanꝯ diceret nobis: In tribulatiõe positi estis: multa pamini: multa ꝗ̃ amabatis i hoc seculo amisistis: sed non vos dimisi in via: quã angustam vos doceo. Latas semitas ꝗ̃rebatis. Quid vobis dico: Hac itur ad vitã sempiternã. Qua vult ambulare: Ad mortem pergitis. Oĩlata ⁊ spaciosa via est ꝗ̃ ducit ad interitũ: ⁊ multi sunt qui ambulant per eam. Oĩarta ⁊ angusta via est ꝗ̃ ducit ad vitã: ⁊ pauci sunt qui ambulant per illam. Qui sunt pauci: Qui tolerant tribulatiões: qui tolerant tẽptationes: qui in istis omnibus molestijs non deficiunt: qui non ad horã gaudent ad verbũ: ⁊ in tempe tribulatiõis tanꝯ orto sole arescunt: sed habent radicem charitatis: sicut audiuimus qõ modo lectũ est in euangelio. Radicem inquã charitatis habe: vt cum sol exortus fuerit: nõ te vrat sed nutriat. Hęc omnia venerũt sup nos: ⁊ obliti nõ sumus te: ⁊ iniq̃ nõ egim⁹ in testamento tuo: ⁊ non recessit retro cor nostr̃. Sed qz hęc omnia intertulationes facimus: iam in angusta via ambulantes: declinasti semitas nostras de via tua. ¶ Quoniã humiliasti nos † de loco † infirmitatis. † Et operuit nos vmbra mortis. Hęc enim mortalitas vmbra mortis est. Vera mors est damnatio cũ diabolo. Si obliti sumus nomẽ dei nostri. Iste est intellectus filiorꝫ chore. Et si expandimus manus nostras ad deum alienum. ¶ Nonne deus requiret ista: Ipse enim nouit † occulta cordis. Nouit ⁊ requirit. Si nouit occulta cordis: qd ibi facit: Nonne deus reqret ista: Nouit in se: reqrit ꝓpter nos. Verum requirit de⁹ aliquando: ⁊ dicit sibi innotescere: qõ facit tibi innotescere. Opus suũ tibi dicit: nõ cognitionem suã. Dicimus plerumqꝫ letus dies qñ serenus est: Mundd ipse dies gaudet: Sed gaudentẽ dicim⁹: qz gaudẽtes nos facit. Et dicim⁹ triste cẽlum: Mõ eñ ẽ vll⁹ talis sensus in nubibus: ⁊ qz hmõi hoies videntes cẽli faciẽ: cõtristañ: triste dicit: eo q̃ tristes facit. Sic ⁊ deus cognoscere dicit: qñ cognoscentes facit. Deus dicit ad abraã: Nũc cognoui qz tu times deũ. Añ nõ cognouerat: Sed ipse abraã se non cognouit: qz in ipsa temptatiõe: ipse sibi innotuit. Plerũqꝫ eñ homo putat se posse qõ non põt: aut putat se non posse qõ põt. Accedit ad illũ interrogatio ex diuina dispensatione: ⁊ ꝓ interrogationẽ notus fit sibi: ⁊ dicit deus cognouisse qõ illũ fecit nosse. Mundd petrus nouerat se: qñ dixit medico: Tecũ sum vsqꝫ ad mortem: Medicus nouerat vena inspecta qd intus ageret in egroto: egrotus non nouerat. Venit accessio tem ptationis: et ꝓbauit medicus sententiam suã: pdidit eger ꝓsumptionem suã. Sic ꝗ̃ nouit de⁹ ⁊ reqrit. Nouit. Quõ ipe reqrit: Propter te: vt tu inuenias te: ⁊ gratias agas ei q̃ fecit te. Nonne deus requiret ista: Ipse eñ nouit occulta cordis. Quid est nouit occulta: Quę occlta: Qm̃ ꝓpter te mortificamur tota die: † deputati sum⁹ † velut oues occisiõis. Potes eñ videre mortificari hominẽ: ꝗ̃re mortificet nescis: Deus hoc nouit: res in occulto est. Sed dicit mihi aliquis: Ecce ꝓ nomine christi detinet: nomẽ christi confitetur: Quare hęretici nomẽ christi cõfitent: et non tamẽ iam ꝓpter ipsum moriunt: Prorsus i ipsa ecclesia dicam catholica: Putatis catholicos defuisse aut deesse posse: q̃ cã humanę glorię paterent: Si nõ eẽnt hmõi hoies: nõ diceret apls: Si tradidero corp⁹ meũ vt ardeã: charitatẽ aũt nõ habeã: nihil mihi ꝓdest. Sciebat ergo esse posse quosdã: qui hoc iactatiõe facerẽt: nõ dilectiõe: Ideo obscurũ est: Deus hoc solus videt: nos nõ possum⁹. Ipe solus potest iudicare q̃ nouit occulta cordis. Quoniã ꝓpt̃ te mortificam̃ tota die: deputati sum⁹ velut oues occisiõis. Jam dixi: hinc etiã aplm paulũ testimoniũ posuisse ad exhortãdos martyres: ne deficerent in tribulatiõibus ꝓ nomine christi susceptis. Exurge: ꝗ̃re obdormis domine: Cui dicit: ⁊ qs dicit: Mõne magis videt ille dormire: balare ⁊ vlulare: qui talia loquit: Exurge quare dormis domine: Respõdet tibi. Noui quid dicã: scio qz non dormit q̃ custodit israel: sed tamen martyres clamant: Exurge: ꝗ̃re obdormis dñe: O domine iesu occisus es: dormisti in passione: iam nobis resurrexisti: Nouimus eñ qz nobis resurrexisti. Quare resurrexisti: Gẽtes ꝗ̃ nos ꝓsequunt: mortuum te putant: resurrexisse non credũt. Exurge ergo ⁊ illis: ꝗ̃re dormis nõ nobis: sed illis: Si eñ iam te illi crederẽt resurrexisse: nunqd eos qui in te credunt ꝓsequi poterãt: Sed quare ꝓsequunt: Deleuerunt: occiderũt eos qui crediderunt in te: nescio quẽ male mortuũ: Adhuc eis dormis: exurge vt intelligãt: qz resurrexisti ⁊ quiescant. Deniqꝫ factũ est dũ moriuntur martyres: ⁊ ista dicũt ⁊ dormiũt: ⁊ excitant christum vere mortuũ dormitatiõibus eorũ. Surrexit christ⁹ quodãmodo in gẽtib⁹: id est creditus est resurrexisse: ita paulatim ⁊ ipsi credendo conuersi ad christũ: fecerũt nũerũ magnũ quẽ timerẽt ꝓsecutores: ⁊ cessauerũt ꝓsecutiones. Vñ: Quia resurrexit christus in gẽtib⁹: q̃ illis ante nõ credentib⁹ dormiebat. ¶ Exurge et ne repellas † vsqꝫ i finem: quare faciem tuam auertis: Quasi nõ assis: quasi oblitus sis nostri. Obliuisceris † inopiã nostram ⁊ tribulationem nostram: quoniam humiliata est in puluere anima nostra. Ubi humiliata est: In puluere: id est puluis nos ꝓsequitur. Illi nos ꝓsequunt: de quib⁹ dixisti: Non sic impĩ nõ sic: sed tanꝯ puluis quẽ ꝓiicit ventus a facie terrę. Humiliata est in puluere anima nostra. † Adhęsit in terra venter noster. Pęnam nimię humiliationis mihi videt expressisse: quia quis quis quando se ꝓsternit: hęret in terra venter eius. Quisqs eñ ita humiliat vt genua figat: adhuc habet quo humilier: Quisquis aũt sic humiliat vt hęreat in terra venter eius: vltra quod humiliet non habet. Si eñ vltra voluerit: iam non erit humiliare sed obruere. Hoc ergo fortitan dixerint: nimium humiliati sumus in hoc puluere: vltra quo humiliemur: nõ habemus. Jam si peruenit vsqꝫ ad summũ humiliatio: veniet ⁊ miseratio. An forte fratres eos plangit ecclesia voce ista: quibus illi qui persequebantur persuaserunt impietatem: vt illi qui perdurarunt hoc dicant: humiliata est in puluere anima

Roma. 8. 1. Cor. 13. Roma. 8. Ps. 120. Ps. 1.

Matth. 7. Ibidem. Matth. 13. Mar. 4. Luc. 8. Ar. † in. Al. † afflictiõis. Al. † cooperuit. Al. † abscõdita. Gen. 22. Matth. 26. Al. † estimati. † sicut.

Al. † inopie nostre ⁊ tribulationis nostre. Al. † cõglutinatus est.

nostra:. Id est iter mas pulueris hui⁹:inter manus ipio⁹ et persequentiũ humiliata est in puluere aia nostra:ad hoc vt te inuocarem⁹: vt dares auxilium de tribulatiõe. Venter aũt noster hęsit in terra:id est cõsensit impietati pulueris huius:vẽter noster:hoc est eñ dictũ:hęsit. Si eñ cũ diligis & ardes charita-
Ps. 62. te:recte dicẽ deo:Adhęsit anima mea post te.& Di-
Ps. 72. hi adhęrere deo bonũ est: tunc aũt adhęres deo:qñ consentis deo:non sine causa dictũ est de ventre isto q̃ adhęsit in terra: nisi q⁹ illi significanť q̃ psecutionem nõ tolerantes:psenserũt iniqs. Sic eñ hęserũt in terra. Sed quare dicti sũt venter:nisi q⁹ carnales sunt: vt os ecclesię in sanctis sit:in spiritalib⁹ sit: vẽter ecclesię in carnalib⁹ sit:. Itaqꝫ os ecclesię eminet: venter abscõdit⁹ est tanqꝫ mollior & infirmior. Hoc
Ezech. 3. significat q̃dem loco scriptura :vbi q̃dam dicit se accepisse libr̃ũ:& liber ipse dulcis erat in ore meo:
Apoc. 10. et amarus in ventre meo. Quid est hoc:nisi q⁹ ꝫ̃cepta sũma q̃ accipiũt spũales: nõ accipiũt carnales: et de quib⁹ gaudẽt spũales:cõtristanť carnales:. Li-
Matth. 19. ber iste fratres q̃d habet:. Vade oñia quę habes :& da paupibus: Q̃ dulcis est in ore ecclesię:ab oñib⁹ spũalibus factũ est. At vero carnali cuicunqꝫ dixerit hoc:facili⁹ a te tristis recedit: sic ille diues a dño
Ibidem. cui dictũ est: Vade oĩa q̃ habes & da paupib⁹:. qꝫ facq̃ dictũ ẽ:. Quare aũt tristis recessit:nisi q⁹ liber ille dulcis est in ore:& in vẽtre amar⁹:. Sedisti nescio q̃d auri & argenti: ventũ est ad hũc articulũ: vt nisi perdas:forte aliq̃ peccatũ cõmittas:iniuriam forte ingeras ecclię: blasphemare cogaris. Positus itaqꝫ in angustijs:aut damno pecunię: aut dãno iusticię: dicitur tibi:perde pot⁹ pecuniã: ne pdas iusticiam. Tu aũt cui nõ dulcis est ĩ ore iustitia:& adhuc ĩ illis membris infirmus es:q̃les in vẽtre reputat ecclia: ꝓtristat⁹ eligis aliq̃ magꝫ amittere aliq̃d de iusticia qꝫ vel nũmũ de pecunia:& pcutis te damno grauiore:implẽs saccellũ tuũ:& exinaniẽs cor tuũ. Fortasis ergo de illis dixerit: Hęsit in terra venter noster.

℟ Exurge domine adiuua nos. Et vere charissimi exurrexit & adiuuit. Nanqꝫ cum exurgeret:id est cum resurgeret et gentibus innotesceret: cessantibus persecutionibus etiam illi qui hęserãt in terra: eruti sunt de terra:& agentes pęnitentiã:redditi sunt
Ps. 138. corpori christi:q̃uis infirmi:q̃uis imperfecti: vt cõpleretur in eis: Imperfectum meum viderunt oculi tui:& in libro tuo omnes scribentur. Exurge domine adiuua nos: Et redime nos propter nomen tuum. Hoc est gratis ꝓpter nomẽ tuum:nõ propter meritũ meum: quia tu dignatus es facere: nõ q⁹ ego dignus sum cui facias. Nam & hoc ipsum quod non sumus obliti te:& non recessit retro cor nostrum:quod non expandimus manus nostras ad deum alienum:nisi te adiuuãte vnde possemus: nisi te intus alloquente & exhortante:non referente vnde valeremus:. Ergo siue patientes in tribulatiõibus: siue gaudentes in prosperitatibus:redime nos:non propter meritum nostrum:sed propter nomen tuũ.

Explicit tractatus de pš. XLIII.

Incipit tractatus de pš. XLIIII.

Prefatio.

℟ Hanc psalmum:sicut vobiscum cum exultatione cantauimus:ita nobiscum cum attentione consideretis:peto. Cantatur enim de sanctis nuptijs: de sponso & sponsa: de rege et plebe: de saluatore & de his qui saluandi sunt. Qui cũ veste
Matth. 22. nuptiali venit ad nuptias:gloziam quęrens sponsi: non suam:nõ solũ libenter audit quod solet esse etiã hominũ spectacula q̃rentium: nõ facta exhibentiũ: sed etiam mandat cordi:quod non ibi vacet:sed geminet:erumpat: crescat:perficiať: assumať. Oportet eñ nos esse quibus hoc cãteť filios choze: quod habet titul⁹ psalmi. Erant eñ isti quidam hominet: verumtamen omnis inscriptio litterarũ diuinarum aliquid inuit intelligentibus:& non tm̃ auditorẽ: verumetiam cognitorem desiderat. Interrogamus q̃ nomẽ & vim hebraici verbi q̃d sit choze: & sic se interpretationes habẽt omniũ verborũ in scriptura positorum:renunciať nobis filios choze interpretari filios calui. Quod nomen non ad irrisionem accipiatis: ne inueniam̃ ĩ sensu puerili: q̃les pueros legim⁹
4. Reg. 2. in libro regnor̃:insultantes heliseo sancto ꝓphetę: & clamantes post ipsum: Ascende calue:ascẽde calue. Tales eñ pueros stultos garrulos:& in suam pernitiem maledicentes:exeuntes de sylua bestię comedentes. Hoc scriptum est:& vbi sit scriptum cõmemorauimus. Qui meminerunt recognoscant: qui non meminerũt:legant:qui non legerũt credant. Quod ergo illud factum figurauit in futur⁹: non nos debet apprehẽdere. Significati sunt eñ in illis pueris stulti homines:habentes ignorãtię sensum:quales nos
1. Cor. 14. non vult esse apostolus:vbi dicit: Nolite pueri esse sensibus. Et q⁹ dominus inuitauerat nos ad imitationem puerorum:quando ante se paruulũ posuit:& ait:
Matth. 18. Nisi quis fuerit vt puer iste:non intrabit in regnum celor̃. Ibi quoqꝫ apostol⁹ cautus:vbi reuocat a mẽte puerili: vocat rursus ad imitationem puerilẽ: Nolite pueri effici mentibus:sed malicia paruuli estote: vt mentibus perfecti sitis. Quem delectat imitari puerũ:non delectet imperitia: sed innocẽtia.
4. Reg. 2. Illi vero ex imperitia insultabant sancto dei caluo: & clamabãt post eum: Calue calue: Factum est vt a bestijs consumerenť:& figurauerunt homines in eadem mente puerili stulte irridentes quendam caluũ
Matth. 27. qui in caluarię loco crucifixus est. Possessi sũt ergo tales velut a bestijs:hoc est a dęmonibus:a diabolo & angelis eius qui operanť in filijs diffidentię. Talis pueri erant:qui ante sacratũ lignum stantes capud agitabant & dicebant: Si filius dei est: descẽdat
Matth. 27. de cruce. Huius nos filij sumus:q⁹ filij sponsi sum⁹. Et nobis inscriptus est psalmus iste:cuius titul⁹ dicit: Filijs choze:.p his qui commutabuntur. Quid ergo:Exponã quid sit pro his qui commutabunť:. Quid ergo dicam:. Hoc omnis mutat⁹ agnoscit. Qui audit hęc .p his qui cõmutabuntur: videat quid erat:& quid nunc sit. Et primo ipsũ mũdum videat cõmutatum:nuper adorantẽ idola:modo adorantem deũ: nuper seruientem his quę fecit: modo ei a quo factus est. Pro his qui cõmutabuntur: videte quãdo dictũ sit. Modo iam residui pagani mutata expauescunt:& qui nolũt mutari: videt repletas ecclesias: templa referta:& his celebritatẽ: ibi solitudinem. Mirant mutata: legant prędicta: aurem accõmodent promissori:credant exhibitori. Sed & vnusq̃sq nostrũ fratres ex vetere homine in nouũ mutatus:ex infideli fidelis fit:ex raptore largitor:castus ex adultero:beneficus ex maleficO. Er-

go canteꝫ nobis pro his qui cōmutabunꝫ: ꝛ sic inci-
L piat describi: per quem cōmutati sunt. Sequiꝫ eñ
pro his qui cōmutabunꝫ filijs chore: ¶ In intelle
1.Cor.2. ctu canticum pro dilecto. Nam dilectus ille
visus est ꝛ a persecutoribꝰ suis: sed non in intellectu.
Joh.14. Si eñ cognouissent: nunqꝫ dominū glorię crucifi-
xissent. Ad hunc intellectum oculos alios quęrebat
ipse cum diceret: Qui me videt: videt ꝛ patrē. So-
net eum iam psalmus: Gaudeamꝰ in nuptijs: ꝛ nos
erimus cum his qui fiunt nuptię: qui inuitantur ad
nuptias: ꝛ ipsi inuitati sponsa est. Etenim sponsa ec-
clesia est: sponsus christus. Solent dici a scholasticis
carmina quędam: vtpotes ducētibus ꝛ nubentibus:
quę vocanꝫ epithalamia. Quicquid ibi cantatur: ad
honorē cantaꝫ sponsi ꝛ sponsę. An forte ꝛ in nuptijs
Ps. j8. istis quo inuitati sumus thalamus non est: Et vnde
dicit aliꝰ psalmꝰ: In sole posuit tabernaculū suū:
Joh.1. ipse tāqꝫ spōsus ꝓcedēs de thalamo suo. Cōiunctio
Luce.1. nuptialis: verbū ꝛ caro. Huiꝰ cōiunctiōis thalamꝰ
Gen.2. virginis vterꝰ. Etenim caro ipa: verbo est ꝯiuncta: vñ
Eph.5. etiā dr: Jā nō duo ꝫ vna caro. Assūpta est eccl̄ia ex
genere humano: vt caput eēt ecclesię ipsa caro xpo
Joh.j. cōiuncta: ꝛ cęteri credentes mēbra essent illius capi
tis. Nam vis videre qs venerit ad nuptias: In p̄n-
cipio erat verbum: ꝛ verbum erat apud deum: ꝛ de-
Roma.3. us erat verbū. Gaudeat sponsa amata a deo. Quan
Ibidem.5. do amata: Dum adhuc fęda: Omnes eñ peccaue-
runt ait apostolus: ꝛ egent gloria dei. Et iterū: Ete-
nim christus pro impijs mortuus est. Amata est fę-
da: ne remaneret fęda. Non eñ vere fęda amata est:
quia non fęditas amata est. Nā si ꝫ amaret: hoc ser-
uaret. Euertit fęditatem: seruauit pulchritudinem.
D Ad qualem venit: ꝛ qualem fecit: Veniat iam ipse ī
verbis prophetic̄is: Ecce ipse sponsus procedat no
bis: Amemus illum: aut si inuenerimus in eo aliq̄d
fędi: non amemus. Ecce ipse inuenit multa fęda: et
amauit nos. Si aliquid fędi inuenerimus in eo non
Esa.53. amemus: quia ꝛ hocipsum quod carnem induꝫ est:
vt de illo etiam diceꝫ: Vidimus eum ꝛ non habe-
bat speciem neqꝫ decorem. Si cōsideres misericordi
am qua factꝰ est: ꝛ ibi pulcher est. Sed iudęor per-
sonam gerebat ꝓpheta cum diceret: Vidimus eum
Joh.j. ꝛ nō habebat speciem neqꝫ decorem. Quare: Quia
Bar.6. non in intellectu. Intelligentibus autē ꝛ verbū caro
factū est: magna pulchritudo ē. Mihi aūt absit glo
riari: dixit vnus amicorꝫ sponsi: nisi ī cruce domini
j.Cor.j. nostri iesu christi. Parum est vt non inde erubescas:
nisi etiam ꝛ glorieris. Quare ergo non habuit spec
Ibidem. em neqꝫ decorem: Quia christus crucifixus: iudęis
quidem scandalum: gentibus stulticia. Quare autē
et in cruce habuit decorē: Quia quod stultū est dei:
Joh.j. sapientius est qꝫ homines. Nobis ergo iam credentib⁹:
Luce.1. fortius ē qꝫ homines. Nobis ergo iam credentibꝰ:
vbiqꝫ spōsus pulcher occurrat. Pulcher deus: ver
bū apud deū: pulcher in vtero virginis: vbi nō ami
Luce.2. sit diuinitatem: ꝛ sumpsit hūanitatem: Pulcher na
tus infans verbum: quia ꝛ cū esset infans: cum su-
Matth.2. laudes dixerūt: magos stella direxit: adoratus est in
p̄sepi cabaria a ialiū mansuetor. Pulcher ḡ in cęlo:
pulcher in terra: pulcher in vtero: pulcher in mani-
bus parentum: pulcher in miraculis: pulcher in fla-
gellis: pulcher inuitans ad vitam: pulcher nō curās
mortem: pulcher ꝛponēs animā: pulcher recipiēs:
pulcher in ligno: pulcher in sepulchro: pulcher in cę
lo: pulcher in intellectu. Audite canticū: neqꝫ oculos
vestros a splēdore pulchritudinis illius auertat car
nis infirmitas. Summa ꝛ vera pulchritudo iusticia
est. Ibi illū nō videbis pulchrū: vbi deprehēdes in-
iustū. Si vbiqꝫ iustus: vbiqꝫ decorus. Veniat ergo
nobis inspiciēdus oculis mētis: descriptus a quodā
laudatore suo ꝓpheta. Ecce inquit.

¶ Expositio psalmi.

E Ructauit cor meū verbum bonum. E
Quis dicit: pater an ꝓpheta: Intellexerūt
eñ quidam patris psonam dicētis: Eructa-
uit cor meū verbum bonū: cōmendātis nobis nati-
uitatē quandā ineffabilem: Ne forte putares aliq̄d
assumptū: vnde filium generaret deus: quēadmodū
homo sibi assumit aliquid vnde generet filios: cōiu-
gium scz: sine quo plem ꝓcreare homo nō pōt. Ne
igiꝫ putares aliquo ꝯiugio indiguisse deū: vnde fili-
um generaret: eructauit inqt cor meū verbū bonū.
Hodie cor tuū o homo generat cōsiliū: nec quęrit
vxorem: p ꝯsilium natū ex corde tuo ędificas aliq̄d:
ꝛ illa fabrica anteqꝫ stet in ope: stat in consilio: ꝛ ineſt
iam quod facturus es in eo: per quod facturus es: ꝛ
laudas fabricam nondum existentem: nondum in
specie ędificij: sed in prolatione consilij: nec laudat
alius consilium tuū: nisi aut cui indicaueris: aut q̄ vi-
derit qđ feciſti. Ergo si per verbū omnia: ꝛ verbū de Joh.j.
deo: inspice fabricā factam ꝓverbū: ꝛ ex isto ędificio
mirare consiliū. Quale verbū est per qđ factū est cę
lum ꝛ terra: ꝛ omnis ornatus cęli: omnis fęcunditas
terrę: diffusio maris: distensio aeris: fulgor syderuz:
claritas solis ꝛ lunę. Videtur hęc: Transcēde ꝛ hęc:
cogita angelos: p̄incipatꝰ: sedes: dnationes: potesta-
tes: omnia per ipsū facta sunt. Unde ergo ista bona
facta sūt: Quia eructatū est per qđ fieret verbū bo
num. Ergo verbū bonū: ꝛ ipi verbo dictū ē: Bagi- Matth.j9.
ster bone. Et ipsū verbū rndit: Quid me interrogas Mar.jo.
de bono: Nemo bonus nisi vnus deꝰ. Dictū est ma
gister bone: ꝛ dicit quid me interrogas de bono: Ad
didit etiā: Nemo bonus nisi vnꝰ deus. Quō ergo et
ipse bonus: nisi quia deꝰ: Non solū aūt deus: ꝫ cū
patre vnus deus. Non eñ dicendo: nemo bonus ni
si vnus deus: discreuit se: sed vniuit. Eructauit cor
meū verbū bonū. Dixerit hoc deus pater de verbo
suo bono atqꝫ bñfico: bono nr̄o p qđ solū bonū: vt
cūqꝫ boni eē possumꝰ. Sequiꝫ. Dico ego opa F
mea regi. Adhuc pr̄ loquiꝫ: Si adhuc paꝫ loquiꝫ
ḡramꝰ ꝛ b: quō ꝫm fidē verā ꝛ catholicā itelligamꝰ:
Dico ego opa mea regi: Si eñ pr̄ dic opa sua filio
suo regi nostro: ḡ opa pater dicturus est filio: cū oia
opa patris p filiū facta sunt: An forte dico ego opa
mea regi: ipsū dico: generationē filij significat: Ve-
reor ne hoc aliqñ a tardioribꝰ nō possit intelligi: Ve
rūtū dicā: sequaꝫ q̄ pōt: ne nō dicto nō sequaꝫ q̄ po
test. Legimus in alio psalmo dictū: Semel locutus Ps.6j.
est deus. Totiēs locutus est p ꝓphetas: totiens per
apostolos: hodieqꝫ loquiꝫ per sctōs suos: ꝛ ait: Se-
mel locutus est deus: Unde semel locutus est nisi p
verbum suum: Sicut autem eructauit cor meum
verbū bonū: intellexim⁹ ibi generationē filij: veluti
repetitio mihi videꝫ facta in cōsequēti sna: vt illud
qđ dictū ē: Eructauit cor meū verbū bonū: repete-

rek ī eo qō ait: dico. Quid ē eī dico: Verbū ꝓfe/ro: Et vñ ꝓfert de⁹ verbū: nisi ex corde suo ⁊ intimo suo: Tu nō dicis nisi qō ex corde tuo ꝓfers: verbū tuū qō sonat ⁊ trāsit: aliūde nō ꝓferk: ⁊ miraris qa ita dicit de⁹: Sz dicere dei ēternū est. Tu dicl aliqd mō: qz tacebas paulo ante: vel ecce nūc nōdū verbū ꝓfers. Cū aūt ꝓferre cēperis: rūpis silentiū quodā modo: ⁊ generas verbū: qō ātea nō erat. Mō sic de us genuit verbū Dicere dei sine ītio est: ⁊ sine fine: ⁊ tñ vnū verbū dicit: Dicat alter: si qō dixit trāsie/rit. Cū vero ⁊a q̄ dr̄ māet ⁊ qō dr̄ māet: ⁊ sel dr̄: ⁊ nō finīt: ītm semel sine ītio dr̄: nec bis dr̄: qz nō trāsit qō semel dicīt. Hoc est ḡ: Eructauit coꝛ meū verbū bonū: qō est: dico ego opa mea regi. Quare ḡ opa mea dico: Quia ī ipo verbo oīa opa dei. Quicqd eī factur⁹ erat de⁹ in creatura: iā in verbo erat: nec esset in reb⁹ nisi esset in verbo: quō ⁊ in te nō esset ī fa brica: nisi esset in ꝓsilio. Sicut in euāgelio dicīt: Qō
Joh.j. factū est ī illo vita erat. Erat ḡ qō factū est: ⁊ in ℣bo
Ibidem. erat: ⁊ oīa opa dei ibi erāt: ⁊ opa nōdū erāt: Sz ℣bū erat: ⁊ ℣bū ℔ erat de⁹: ⁊ apō deū erat: ⁊ fil⁹ dei erat: et cū ꝓpe vn⁹ de⁹ erat. Dico ego opa mea regi. Au/diat dicentē q̄ verbū itelligīt: ⁊ videat cū patre sem/piternū verbū: in q̄ sunt etiam q̄ futura sunt: in q̄ nō abierūt ⁊ q̄ trāsierūt. Hęc opa dei in verbo: tanq̄ in verbo: tanq̄ in vnigenito: tanq̄ in verbo dei. Quid

G ḡ sequīt. ¶ Lingua mea calam⁹ scribę: velo/citer scribentis. Quid simile fratres mei: qd ha/bet simile lingua dei cū calamo scribe: Quid habet
j.Cor.jo. simile petra cū christo: Quid habet simile agn⁹ cū
Joh.j. saluatore: Quid habet leo cum vnigeniti fortitudi/
Apocal.5. ne: Dicta sunt hęc tamē: ⁊ nisi dicerent: nō aliq̄ mō p ℔ visibilia ad inuisibilē informarem. Sic ḡ hūilez silitudinē calami hui⁹: nec cōpem⁹ illi excellētię: nec tñ respuam⁹. Quęro eī q̄re linguā suā calamum di xit esse scribę velociter scribentis: At vero q̄tūuis velociter scribat scriba: nō cōparak illi velocitati: de
Ps.j47. qua dicit alius psalm⁹: Usq̄ in velocitate currit ver bum eius. Sed mihi videk quātū audet hūana ītel/ligentia: adhuc posse accipi ex ꝓsona patris dictuz: Lingua mea calam⁹ scribę: qz qō lingua dicīt: sonat ⁊ trāsit: qō scribīt manet. Cum ḡ dicat de⁹ verbū: et verbū qō dicīt nō sonet ⁊ transeat: ℔ ⁊ dicak ⁊ mane at: scriptis hoc maluit de⁹ cōpare q̄ sonis. Qō aūt addidit velociter scribētis: impulit mentē ad intelli gentiā: ℔ nō pigra remaneat: respicēdo antiquarios aut respiciēdo qualeslibet veloces notarios. Si aūt hoc attēderit: remanebit ibi ipm velociter. Cogitet velocīt: ⁊ videat q̄re dictū sit velocīt. Velociter dei tale est: vt velociꝰ nihil sit. In scripturā eī scribīt lra post litterā: syllaba post syllabaz: verbum post ver/bū: nec ad secūdū trāsīt: nisi ꝑmo ꝓscripto. Ibi aūt nihil velocius vbi nō multa sunt verba: nec tñ aliqd ꝓtermissū est: cū in vno sunt oīa. Ecce iam verbū il/lud sic ꝓlatū ēternū: ab ēterno coēternū veniet spō/

H sus. ¶ Speciosus forma ꝓ filijs hoim. Prę fi/lijs hoim: quare ⁊ nō ꝓ āgelis: Quid voluit dicere: ꝓ filijs hoim: nisi qz ne hoiem xm̄ quēlibet hoiez putares: ait: ꝓ filijs hoim speciosꝰ forma. Etiā hō ꝓ filijs hoim: etiā inē filios hoim: ꝓ filijs hoim: etiā ex filijs hoim: Prę filijs hoim. ¶ Diffusa est grā in
Joh.j. labijs tuis. Lex per moysen data est: grā ⁊ ℣itas p ihesum christū facta est. Diffusa ē grā i labijs tuis.

Merito mihi subuentū est: qz ꝺdelector legi dei fm Roma.7.
interiorē hoiem: Sed alia lex in mēbris meis repu Ibidem.
gnat legi mētis meę: ⁊ captiuū me ducit ī lege pcī:
quę est in mēbris meis: Miser ego hō: quis me libe
rabit de corpe mortis hui⁹: Gra dei p ihesum christū
dñm nr̄m. Diffusa est ḡ gratia in labijs tuis: Venit
nobis cū verbo gre: cū osculo gratię. Quid ista gra/ Ps.jj.
tia dulcius: Quo ptinet gratia ista: Beati quoꝝ re
missę sunt iiquitates: ⁊ quoꝝ tecta sunt peccata. Si
seuerus iudex veniret: nec afferret istā gratiā diffu/
sam in labijs suis: q̄s de salute aliq̄d speraret: Quis
non sibi hoc timeret quod peccatori debebatur:
Ille veniens cum gratia non exegit quod debebat:
soluit qō non debebat. Non enim non peccator de/
bebat mortem: Aut vero tibi peccatori debebatur
nisi suppliciū: Debita tua dimisit: ⁊ idebita sua ex/
oluit: Magna gtia. Quare gratia: Quia gtis Pro/
pterea tibi grās agere licet: referre ñ licet: nō eī po/ Ps.jj.
tes. Quęrebat ille quid retribueret: q̄ dixit: Quid re
tribuam dño pro omnib⁹ q̄ retribuit mihi: Et inue/ Ibidem.
nit quasi aliquid: Calicē salutaris accipiā: ⁊ nomen
dñi inuocabo. Hoc illi repēdis: qui calicem salutarē
accipis: ⁊ nomē domini iuocas. Quis tibi dedit ip/
sum calicem salutarem: Remāsit ī actione gratiaꝝ:
nā in relatione defecit. Inueni quid deo des qō ab il
lo non acceperis: ⁊ retuleris grām: Sed caue ne dū
queris qd illi retribuas qō ab illo non acceperis in/
uenias: sed peccatū tuū. Hoc plane ab illo nō acce/ Matth.7.
pisti: sed nec ei dare debes. Hoc dederūt iudęi: retri
buerūt mala ꝓ bonis: acceperūt ab eo pluuiā: ⁊ fru/
ctū nō dederūt: sed spinas doloꝝ. Ergo bonū qcqd
voluerīs in te dare deo: nō te iuenis accepisse nisi a
deo. Ipsa est gratia dei diffusa in labijs. Fecit te: ḡ Luce.jj.
tis te fecit. Non eī erat cui ꝓstaret anteq̄ faceret.
Perieras: quęsiuit te: ⁊ inuentū reuocauit te. Pre/
terita nō imputauit: futura promisit. Vere diffusa
est gratia in labijs eius. ¶ Propterea: inqt: bene
dixit te de⁹ in ēternū. Laborak vt hoc possit in/
telligi adhuc a deo patre dici: ꝓpterea benedixit te
deus in ēternū. Accōmodatius videk hoc accipi ex
ꝓsona ꝓphetę. Et mutatiōes ꝓsonaꝝ repētine: ⁊ om
nino ex improuiso inueniunk in sanctis scripturaruꝫ
libris: ⁊ si quis aduertat: plenę sunt paginę diuinę:
Domine libera animā meā a labijs iniq̄s ⁊ a lingua Ps.jjo.
dolosa. Et statim: Quid det tibi aut qd adijciat tibi Ibidem.
aduersus linguā sbdolam: Alia illic ꝓsona erat: alia
hic: Ibi penitētis: hic subueniētis. Sagittę potētis
acutę cū carbonibus vastatorijs. Alia ꝓsona est: qd
det tibi: alia: ℔ det tibi: ⁊ in cōsequētib⁹ fit alia. Heu
me: qz incolatus meus longinquus factus est. Et in pau/
cis versibus tam crebra mutatio ꝓsonaꝝ intellectū
admonet: nō exprimit locū vbi mutak: nō dr̄ hoc di
xit homo: hoc dixit deus: sed ex ipsis verbis sit nob
intelligere qd ad hoiem ptineat: qd ad deū. Homo
aūt dicebat: Eructauit coꝛ meū verbū bonū: dico
ego opa mea regi. Homo dicebat: ille dicebat q̄ scri
psit psalmū: ℔ ex ꝓsona dei dicebat: Incipit dicere ex
ex sua: propterea benedixit te deus in ēternū. Dixe/
rat eī de⁹: Diffusa ē gratia i labijs tuis: ei quē fece
rat speciosū ꝓ filijs hominū: etiā hoiem quē deū aīa
omnia ꝓtulerat ēternus ēternū coēternū. Implet⁹
est ergo ꝓpheta gaudio quodā ineffabili: ⁊ attēdēs
quid deus pater de filio suo homini reuelauerit: po/

tuit dicere ista ex ꝑsona dei: Propkea inqt: bñdixit te deus in eternū. Quare: Propter gratiā. Illa em̄ gratia q̄ ptinet: Ad regnū celoꝝ. Primum em̄ testamentum terrā ꝓmiserat: & aliud ꝓmiū fuit: vel ꝓmissio ꝑ lege positoꝝ: aliud ꝑ gratia: Terra chananis sub gratia posit̄. Itaq; q̄ ptinebat ad eos qui sub lege positi erāt: regnū: terra illa trāsijt: regnū celoꝝ q̄ ptinet sub gratia positis nō trāsijt: Propter hoc benedixit te deus: non ad tempus sed in eternum. Non defuerunt qui omnia etiā superioza verba ex ꝓphetę ꝑsona accipi mallēt: & hoc q̄ dictū ē: Eructauit coꝝ meū verbū bonū: ex ꝓphę ꝑsona voluerunt intelligi veluti dicente hymnū. Quisq; em̄ dicit hymnū deo: eructat coꝝ eius verbū bonū: quo q̄ blasphemat in deū: eructat coꝝ eius verbū malū: vt et illud q̄ adiūctum est: Dico ego opera mea regi: significare voluerit summū hominis opus non esse nisi deum laudare. Illius est specie sua placere tibi: ad te ptinet eum in gratiarū actione laudare. Opera tua si nō fuerint laus dei: incipis teipsum amare: & p tinebis ad illos: de quib⁹ dicit apostolus: Erunt em̄ homines seipsos amantes. Displice tibi: placeat tibi qui te fecit: q; in eo tibi displices quod ī te ipse fecisti. Opus ergo tuū sit laus dei: eructet coꝝ tuū verbum bonū. Dic ergo opera tua regi: q̄a vt diceres: rex fecit: & ipse donauit quod offerres. Redde illi de suo: ne velis accepta parte patrimonij tui ire longe. Hoc recordamini ex euāgelio: ꝙ iam de nobis dictum est: Horruus erat & reuixit: perierat & inuent⁹ est. Et q̄ dictū est lingua mea calam⁹ scribę: velocit scribētis. Nō defuerūt qui sic intelligerēt ꝓphetā ea dixisse quę scriberet: Et ideo linguam suam calamo scribę comparasse: Velocit aūt scribentis voluisse se dicere: vt significaret ea se scribere quę velociter vē tura erāt: vt velociter scribere: velocia scribere intelligatur: id est scribere nō tardatura. Non em̄ tardauit deus exhibere christum. Oī cito euolutum sentiatur: q̄ peractum agnoscitur. Recordare generationes ante te: inuenies adaz tanq̄ hesterno die factū: ita gesta legimus omnia ab ipso principio. Ergo velociter facta sunt: velociter erit & dies iudicij. Prędicti velocitatem ipsius. Velociter veniet: velocius tu mutare. Aderit facies iudicis: sed vide quid dicit ꝓpheta: Prueniamus faciē eius in confessione. Diffusa est gratia in labijs tuis: propterea benedixit te deus in eternum. Accingere †gladium tuum circā femur potentissime. Gladium tuū: quid nisi verbum tuū: Isto gladio strauit inimicos: illo gladio diuisit filium a patre: filiam a matre: nurum a socru. Legim⁹ ꝑ in euangelio: Non veni pacē mittere: sed gladiū: Et erunt in vna domo quinq; diuisi aduersum se: duo aduersus tres: & tres aduersus duos erūt diuisi: id est filius aduersus patrem: filia aduersus matrem: nurus aduersus socrū suam. Diuisio hęc quo gladio facta est: christus attulit. Et reuera fratres etiam quotidianis experimentis videm⁹ hęc. Placet iuueni alicui deo seruire: displicet patri: diuisi sunt aduersus se. Ille ꝓmittit terrenā hereditatē: ille amat celestem: Aliō iste pollicet: aliō ille eligit: Non sibi putet pater factam iniuriam: deus sol⁹ illi præfert: & tamen litigat cum filio volente seruire deo.

Sed fortior est ille gladius spiritalis separans: q̄s copulans natura carnalis. Fit hoc & de filia aduersus matrē: multo magis & de nuru aduersus socrū. Nam aliquando in vna domo nurus & socrus inueniunt hęretica & catholica: Et vbi fortit recipit iste gladius: rebaptizationem non timemus. Potuit dici filia aduersus matrem suam: & nō potest nurus aduersus socrum suaz: Factum est hoc generaliter etiam ī genere humano: diuisus est filius aduersus patrem. Fuimus em̄ aliq̄n filij diaboli. Adhuc infidelibus dictum est: Vos a patre diabolo estis: & omnis infidelitas uīa: vnde nisi a patre diabolo: Non ille creando p̄: sed nos illū imitando filij. Jam mō videt filiū aduersus patrē diuisū. Venit gladi⁹ ille renunciat diabolo: inuenit aliū patrem: inuenit aliā matrem: Ille ad imitationem se ꝓcēbēs: generabat in exitium: parentes duos quos inuenimus in vitaz eternam generant. Diuisus est fili⁹ aduersus patrē: diuisa est filia aduersus matrē suam. Plębs illa quę de iudęis credidit: diuisa est aduersus synagogam. Diuisa est & nurus aduersus socrū suam. Plębs de gentibus veniens: nurus dicit: q; sponsus christus filius synagogę. Unde em̄ natus est fili⁹ dei ſm carnem: Ex illa synagoga. Ille qui dimisit patrē & matrem & adhęsit vxori suę: vt essent duo in carne vna: non coniectura nostra: sed attestante apostolo & dicēte: Sacramentū ꝑ magnum est: Ego aūt dico in christo & in ecclesia. Dimisit em̄ patrē quodāmodo: nō omnino dimisit veluti ad separationē: sed ad susceptionem humanę carnis. Quomō dimisit: Quia cū eēt in forma dei: nō rapinā arbitrat⁹ est esse se eq̄lem deo: sed semetipsum exinaniuit formā serui accipiens. Quomodo dimisit & matrem: Gentem iudęorum: synagogā illam hęrentem veteribus sacramentis: Ad ipam figuraz pertinet q̄ ait: Quę est mihi mater aut qui fratres: Ille enim intus docebat: illi foris stabant. Videte si mō nō ita sunt iudęi. Docet christus in ecclesia: illi foris stant. Socrus ergo q̄d est: Mater sponsi. Mater sponsi domini nostri iesu christi: synagoga est. Proinde nurus eius ecclesia: q̄ veniens de gentibus nō consensit in circumcisionez carnalē: diuisa est aduersus socrum suaz. Accingere gladium tuum. De potentia huius gladij loquebamur cum ista diceremus: Accingere gladium tuuz: sermonem tuum circa femur tuū potentissime. Circa femur habēs gladium: Quid est circa femur: q̄d significat de femore: Carnē. Unde illud est: Nō deficiet princeps de Juda: & dux de femoribus eius. Nonne ipse abzaā: cui ꝓmissum erat semen in quo benedicerent omnes gentes: quando misit seruū suum ad querendam & ducendam vxorē filio suo: vnde veniret illud semen sanctum: in quo benedicerentur omnes gentes; fidem tenens: in illa veluti humilitate seminis esse magnitudinem nominis: id est filium dei venturum ex filijs hominū per semē abzae: fecit ipsum seruū suū quem mittebat ita sibi iurare: Pone inquit manum tuam sub femore meo: & sic iura. Quasi diceret: Pone manum tuā ad altare: aut ad euangelium: aut ad prophetam: aut ad aliquid sanctum. Sub femore meo inquit pone manū: habens fiduciam: nec reuerēs turpitudinem sed intelligens veritatem. Propterea accingere gladium tuum circa femur tuū potentissime. Potentissime etiā

Ik

2. Timoth. 3.

Luce. 15.

Ibidem.

L

Ak. †gladio tuo. sup femur tuū.

Matth. 10. a socru.

Ibidem.

AB

Joh. 8.

Matth. 10.

Ibidem.

Eph. 5.

Phil. 2.

Matth. 10.

Matth. 12.

Matth. 10.

M

Gen. 49.

Gen. 12. Ibidem. 26.

Gen. 24.

j.Cor.j. circa femur: quia quod infirmū est dei: fortiꝰ est hominibus. ¶Specie tua ⁊ pulchritudine tua. Justiciā accipe: qua semper est speciosus ⁊ pulcher.

Alt. †nō habet. †Et intende prospere: procede et regna. Nonne videmus? Certe iam factum est. Attendite orbem terrarū: intendit prospere: processit ⁊ regnat: subdite sunt omnes gentes. Quid erat illud videre in spiritu? Quod nunc est experiri in veritate. Quando dicebantur hec: nondum ita regnabat christus: nondum intenderat: nondum processerat. Predicebantur: exhibita sunt: iam ea tenemus. In multis redditorem habemus deum: in paucis debitorem.

℗ Intende prospere procede et regna. ¶Propter veritatem et mansuetudinem et iusticiam.

Ps̄.84. Reddita est veritas quādo veritas de terra orta est ⁊ iusticia de cēlo prospexit.

Matth.j2. Ibidem.26. Presentatus est christus expectatio generis humani: vt in semine abrae benedicerentur oēs gentes: Predicatum est euangelium: veritas est. Quid māsuetudo? Passi sunt martyres: ⁊ inde multum processit: ⁊ promouit per omnes gētes regnum dei: quia patiebantur martyres: nec deficiebant: nec resistebant dicētes omnia: nihil occultātes: parati ad oia: nihil recusantes. Magna mansuetudo: corpus christi hoc fecit: in capite suo

Esa.53. Luce.23. dicit. Ille prior sicut ouis ad victimā ductus est: ⁊ sicut agnus coram tondente se non aperuit os suum: vsqz adeo mansuetus vt pendens in cruce diceret: Pater ignosce illis: quia nesciunt quid faciunt.

Roma.2. Quid propter iusticiam? Veniet etiam vt iudicet et retribuat vnicuiqz secundum opera sua. Dixit veritatem: pertulit iniquitatem: allaturus est equitatez. ¶Et deducet te mirabiliter dextera tua. Nos dextera ipsius: ipsum deduxit dextera sua. Ille em deus: nos homines. Dextera sua deductus est: id est potentia sua. Etenim potentiam quam pater habet: habet ⁊ ipse: ⁊ diuinitatem patris habet ⁊ ipse: immortalitatem patris habet ⁊ ipse: eternitatē patris habet: virtutem patris habet. Deducet em eum mirabiliter dextera eius: faciens diuina: patiens humana: malicias hominum sternens bonitate sua. Adhuc deducitur: et vbi nondum est et dextera eius deducet eum. Hoc em eum ducit quod ipse donauit sanctis suis. Deducet te mirabiliter dextera

Q Alt. †non habet. tua. ¶Sagitte tue acute †potentissime. Verba cor transfigentia: amorem excitantia. Unde dicitur in Canticiscanticorum: Quia vulnerata charitate ego sum.

Cant̄. 2. et 5. Dicit em vulneratam se eē charitate: id est amare se dicit: estuare se dicit: suspirare sponso: vnde accepit sagittam verbi. Sagitte tue acute potentissime: ⁊ transfigentes ⁊ efficientes. Acute potentissime: Populi sub te cadent. Qui cecederunt: Qui percussi sunt ⁊ ceciderunt: Populos videmus subditos christo: cadētes non videmus. Exponit vbi cadunt: in corde: Ibi se erigebāt aduersus

Act̄.9. christum: vbi cadūt ante christum. Blasphemabat saulus christū: erectus erat: supplicabat christo: cecidit: prostratus est. Occisus est inimicus christi: vt viuat discipulus christi. De cēlo emissa est sagitta: corde percussus est saulus: nondum paulus: adhuc saulus: adhuc erectus nondum prostratus. Accepit sagittā: cecidit in corde. Mō em quo prostratꝰ est in faciē: ibi cecidit in corde: sed vbi ait: Domine qd me

Ibidem. iubes facere? Modo ibas ad christianos alligandos et perducendos ad pēnam: et modo dicis christo: quid me iubes facere? O sagittam acutam potentissimam: qua accepta cecidit saulus: vt esset paulus. Ut ille: ita et populi: gentes attendite: videte

Alt. †cordis. subditas christo. Ergo populi sub te cadent. ¶In †corde inimicorū regis. Hoc est in corde inimicorum tuorum. Ipsum em appellat regem: ipsū nouit regem. Populi sub te cadent in corde inimicorum regis. Inimici erant: acceperunt sagittas tuas: ceciderunt ante te. Ex inimicis amici facti sunt: inimici mortui sunt: amici viuunt. Hoc est pro his qui commutabunt. Quērimus intelligere verba singula: versus singulos: ita tamen quērimus: vt de christo dici nemo dubitet: Populi sub te cadent in corde inimicorum regis. ¶Sedes tua deus in

Heb.1. R. Alt. †seculi †secula seculorum. Quia benedixit te deus in eternum propter gratiā diffusā in labijs tuis. Erat autē sedes regni ppli iudaici temporalis: pertinens ad eos qui sub lege erant: non ad eos qui sub gratia erant. Venit ille vt liberaret eos qui sub lege erant: et sub gratia constitueret. Sedes eius in secula seculorum. Quare? Quia sedes illa prima: regni temporalis fuit. Unde nunc sedes in secula seculorum? O Quia dei. Sedes tua deus in secula seculorum. O eternitatis diuinitas. Non em posset deus sedem habere temporalem. Sedes tua deus in secula seculorum. ¶Virga directionis virga regni tui. Directionis virga est que dirigit homines. Curui erant: distorti erant: sibi regnare cupiebant: se amabāt: facta sua mala diligebant. Non voluntatem suam deo subdebant: sed voluntatē dei ad suas concupiscentias flectere volebant. Irascitur em peccator et iniquus plerumqz deo: quia non pluit: ⁊ non vult sibi deum irasci quia fluit. Et ad hoc propemodum sedent quotidie homines vt disputent contra deū: Hoc facere debuit: hoc non bene fecit. Tu videlicet vides quid facias: ille nescit. Distortus tu es: ille rectus est. Distortum ad rectum quando coniungis? Colliniari non potest: tanqz si in pauimento equali ponas lignum curuum: non adiungitur: non cohęret: non coaptatur pauimento. Pauimentum vbiqz equale est: sed illud curuum est: non coaptatur equali. Ergo dei volūtas equalis est: tua curua est. Proterea tibi curua videtur illa: quia tu illi coaptari nō potes: Dirigere ad illam: tene illam. Nam si illā velis curuare ad te: qz non potes: frustra conaris: illa semp directa est. Vis illi herere? Corrigere: Erit virga ipsius q̄ te regit: virga directiōis. Inde et rex a regendo dicit. Mō autē regit qui nō corrigit. Ad hoc est rex noster rectorum rex. Quomodo et sacerdos a sanctificando nos: ita et rex a regendo nos. Sed quid ait alio loco? Cum sancto sanctus eris: ⁊ Ps̄.17. cum viro innocente innocens eris: ⁊ cum electo electus eris: et cum peruerso peruersus eris: Mō quia peruersus deus: sed quia peruersi peruersum eum putāt. Placet tibi bonum: bonꝰ est deus. Displicet tibi: q̄si prauus est deꝰ. Curuus est ad te deꝰ: tua curuatura facit hoc: nam illiꝰ rectitudo sp manet. Audi in alio psalmo: Quā bonus deꝰ isrl̄ rectis corde. Virga Ps̄.72. directiōis: virga regni tui. ¶Dilexisti iusticiā ⁊ Heb.j. odisti iniquitatē. Unde virgā directionis: dilexisti iusticiā ⁊ odisti iniquitatē. Accede ad istā virgā: sit tibi rex christꝰ: regat te virga ista: ne frāgat te. Virga em

Pš.2. ferrea est illa inflexibilis. Et qđ dictū ē: Reges eos in virga ferrea: ꝛ tanq̄ vas figuli cōteres eos. Alios regit: alios cōterit. Regit spiritales: ꝓterit carnales. Ergo accede ad istā virgā. Quid in ea times? Hęc ē tota virga: Dilexisti iustitiā: ꝛ odisti iniq̄tatē. Quid times? Sed forte iniquꝰ eras. Audis em̄ regē tuū: qꝛ odit iniq̄tatē ꝛ times. Est qđ facias. Quid? Odit dꝰ: oderis ꝛ tu: ꝛ vnā rem ambo oderitis. Eris em̄ dño amicꝰ: si odisti qđ odit: Ita et amabis qđ amat. Cōtor.23.q.4. duo ista. Displiceat i teipo tibi iniq̄tas tua: ꝛ placeat tibi creatura ipsi. Hō em̄ es iniquꝰ: Duo dixi noia. Duo noia: hō ꝛ iniquus. In istis duobꝰ nomibꝰ: vnū est nature: alterū culpę. Vnū tibi dꝰ fecit: alterū tu fecisti. Ama qđ dꝰ fecit: oderis qđ tu fecisti: qꝛ ꝛ ipe h odit. Vide quō iam illi incipias ꝓiungi: cū odisti qđ odit. Peccatū punitur: est: qꝛ virga directiōis est: virga regni ipi. Sed nō pōt vt nō puniat peccatū. Puniēdū est peccatū: Si puniēdū nō esset: nec peccatū esset. Pręueni illū: nō vis vt ipse puniat: tu parcū intēdit: hoc est minas: clamaret tm̄ feriturū se: si vellet ferire. Differt g̊ manū a peccatꝰ tuis: tu noli differre. Cōuerte te ad puniēda peccata tua: qꝛ impunita esse peccata nō possūt. Puniendū g̊ erit: aut a te: aut ab ipso. Tu agnosce: vt ille ignoscat. Attēde Pš.50. exēplū in alio psalmo pęnitētię: Auerte faciem tuā a peccatis meis. Pš.26. Mūqđ dixit a me: Alio em̄ loco apte dicit: Ne auertas faciē tuā a me. Ergo auerte faciē tuā a peccatꝰ meis. Volo videas peccata mea: qꝛ videre dei: animaduertere est. Ideo ꝛ iudex qđ punit: animaduertere dicit: id est ad im illuc vertere: intēdere vtiq̄ ad puniēdū: qꝛ iudex est: Sic est ꝛ iudex ꝛ dꝰ. Pš.50. Auerte faciē tuā a peccatis meis. Tu ab ipsis faciē noli auertere: si vis vt dꝰ ab ipis auertat faciē suā. Ibidem. Vide quō h offert deo in ipo psalmo: Facinus meū ego inq̄t agnosco: et peccatū meū ante me est semp. Hoc nō vult esse ante deū: qđ vult eē ante se. Virga directiōis: virga regni tui. Memo sibi multū de misericordia dei blādiat: ẋ̄ga directiōis ē. Mūquid dicim̄ nō esse misericordē deū: Quid misericordi eo q̄ parcit tm̄ pctōrib̄: ꝛ q̄ in oib̄ cōuersis ad se nō curat ꝓterita: Sic eū dilige misericordē: vt velis esse veracē. Nō em̄ misericordia potest illi auferre iusticiam: nec iustitia misericordiā. Interim q̄diu ille differt: tu noli differre: quoniā virga directionis virga regni ipius. Dilexisti iustitiā: ꝛ odisti iniquitatē.

T Heb.1. Propterea vnxit te deus deus tuus. Propterea vnxit te: vt diligeres iustitiā: ꝛ odires iniquitatē. Et vide quomō ait: ꝓpterea vnxit te deus deus tuus. O tu dꝰ: vnxit te deus dꝰ tuꝰ. Deus vngit a deo. Etenim in latino putat idem casus nomis repetitus. In greco aūt euidentissima distinctio est: quia vnū nomē est quod compellat: ꝛ alterū ab eo qui cōpellat. Vnxit te deus. O tu deus vnxit te deus tuꝰ: quō si diceret: ꝓpterea vnxit te o tu deus dꝰ tuus. Sic accipite: sic intellgite: sic i greco euidentissimū est. Ergo quis deus est vnctus a deo? Dicant nobis iudęi. Scripturę istę cōmunes sunt: vnctus est deus a deo: Unctū audis: christū intellige. Et enī christus a chrisma. Hoc nomē quod appellat christus: vnctionis est: Nec in aliquo alibi vngebant reges ꝛ sacerdotes; nisi in illo regno vbi christus ꝓphetabat ꝛ vngebat ꝛ vnde venturū erat christi nomē. Musq̄ est alibi oīno: in nulla gente: in nllo regno. Unctꝰ est ergo deus a deo. Quo oleo nisi spiritali? Oleum em̄ visibile in signo est: oleū inuisibile in sacramēto est. Oleū spiritale intus est: oleum visibile exterius est. Unctus est nobis dꝰ: ꝛ missus est nobis: ꝛ ipe deus vt vngeret homo erat: ꝛ ita homo erat vt dꝰ esset: ita deus erat vt homo esse non dedignaret. Verus homo: verus deus: in nullo fallax: in nullo falsus: qꝛ vbiq̄ verax: vbiq̄ veritas. Dꝰ ergo homo: ꝛ ideo vnctus deus: quia homo deus ꝛ factus est christus. Cōcor. de sacra vnctiōe. c. vnico. Hoc figurabat in eo q̄ iacob lapidem sibi ad caput posuerat ꝛ dormierat. Jacob patriarcha lapidē sibi ad caput posuerat. Dormiens autē illo lapide ad caput posito: vidit aptis cęlis scalam a cęlo in terrā: et angelos ascēdentes ꝛ descēdētes. Hoc viso euigilauit: vnxit lapidem ꝛ discessit. In illo lapide intellexit christū: ideo vnxit. Videte ex quo ꝓdicat christꝰ: qđ sibi vult illa vnctio lapidis: ꝓsertim apud patriarchas qui vnū deū colebāt? Factū est aūt in figura: ꝛ discessū est. Non em̄ vnxit lapidē: ꝛ venit illuc semp adorare: ꝛ sacrificia ibi facere. Exꝑssum ē mysteriū: nō inchoatū sacrilegiū. Et videte lapidē: Lapidem quē reꝓbauerūt ędificātes: hic factꝰ ē in caput anguli. Et qꝛ caput viri christꝰ: ꝓterea lapis ad caput. Attēdite magnū sacramētū. Lapis christꝰ. Lapidē viuū ait petrꝰ ab homibꝰ reꝓbatū: a deo aūt electū. Et lapis ad caput: qꝛ caput viri christꝰ: et unctꝰ lapis: qꝛ a chrismate dictus ē christꝰ. Et vident scalę reuelāte christo e ēra in cęlū: vel a cęlo in terrā: ꝛ ascēdētes ꝛ descēdētes angeli. Quid hoc sit: meliꝰ videbimꝰ: cū testimoniū euāgelicū ab ipo dño cōmemorauerimꝰ. Nostis qꝛ iacob ipse ē israel. Illi em̄ cum angelo luctāti ꝛ ꝓualēti: ꝛ bñdicto ab eo cui ꝓualuit: nomē mutatū est: vt appellaret isrł: sic ꝓplus isrł ꝓualuit christo: vt crucifigeret eū: ꝛ tñ in his qui christo crediderūt: ab ipo cui ꝓualuit bñdictꝰ est. Sed mlti nō crediderūt: vide claudicationē iacob. Bñdictōes ꝛ claudicationē. Bñdictio in his q̄ crediderūt: nam postea nouimꝰ ex illo ꝓpło multos credidisse. Claudicatio aūt in his q̄ nō crediderūt. Et qꝛ plures non crediderūt: ꝛ pauci crediderūt: ideo vt fieret claudicatio: tetigit latitudinē femoris eꝰ. Quid ē latitudo femoris eꝰ? Multitudo generis. Videte g̊ scalas illas. Dñs vidit nathanaelē in euangelio: et ait: Ecce vere israelita in q̄ dol nō ē. Sic em̄ dꝰ de ipo iacob: Et erat iacob sine dolo habitās in domo. Hoc recolēs dñs videns nathanaelē sine dolo ō gente illa. ꝛ de ꝓplo illo: Ecce vere inq̄t israelita in q̄ dol nō ē. Appellauit israelitā in q̄ dolus nō esset: ꝓpter iacob. Et ille nathanael: vñ me nosti? Et dñs: Cū esses sub arboze fici vidi te: id est cū esses in illo ꝓplo sub lege cōstitut: quę carnali vmbra illū ꝓphm̄ ꝓtegebat: ibi te vidi. Quid est: ibi te vidi? Ibi tui misertus sum. Ille aūt recordat qđ fuerat etiā sb arboze fici i veritate: admirat ē: qꝛ putabat se a nemie visū cū ibi esset: cōfiteꝝ ꝛ dic: Tu es filꝰ dei: tu es rex isrł. Quis h dixit? Qui audierat qđ verꝰ esset israelita: ꝛ dol in illo nō esset. Et dñs: Qꝛ dixi tibi: vidi te sb arboze fici: credidisti: maioza hoc videb. Loquit cū isrł: cū iacob: cū illo q̄ sibi lapidē ad caput posuerat: maioza horū videb. Quę maioza? Qꝛ iā lapis ille ad caput ē. Amē dico vob: videbit cęlū aptū: ꝛ angelos dei ascēdētes

Ędificātes. c. Lapidem. j. Cor. jj. j. Pet. 2. Heñ. 28. Pš. 117. Ibidem. Heñ. 28. Joh. j. Heñ. 25. Joh. j. Ibidem. Heñ. 28. Joh. j.

ꝛ descendentes sup filiũ hoīs. Angeli dei ascēdant ꝛ
descēdant p scalas illas: fiat hoc in eccl̃ia. Angeli dei
Joh.1. annũciatores sũt veritatis: ascēdant ꝛ videāt: In ꝓn
cipio erat verbũ: ꝛ verbũ erat apud dm̃: ꝛ deus erat
Ibidem. verbũ. Descēdant ꝛ videāt: qz verbũ caro factũ ē: et
habitauit in nobis. Ascēdāt vt erigāt magnos: descē
dāt vt nutriāt paruos. Vide ascēdentē Paulũ: siue
mēte excessim⁹ a deo. Vide descēdentē: siue tpantes
2.Cor.5. sum⁹ vobiscũ. Vide ascēdentē: sapietiā loq̃mur inr̃ pfe
ctos. Vide descēdentē: lac vobis potũ dedi non escā.
Joh.1. Hoc fit in eccl̃ia. Ascēdũt ꝛ descēdunt angeli dei sup
filiũ hoīs: qz surs̃ũ ē filiꝰ hoīs ad quē ascēdāt corde:
id est caput eiꝰ: ꝛ deorsũ filiꝰ hoīs: id est corpꝰ eiꝰ.
Membra eiꝰ h̄ sũt: caput surs̃ũ ē. Ascēdit ad caput: de
scēdit ad membra. Christꝰ ibi: christꝰ h̄. Mā si ibi tm̃ ꝛ
Act.9. h̄ nō: vñ vox illa: Saule saule q̄d me pseq̃ris: Quis
em̃ illi i cęlo molestꝰ fuit: Nemo: nec iudęi: nec sau
lus: nec diabolꝰ tēptator. Nemo ibi molestꝰ illi: sed
sic in cōpage corpis hūani: pede calcato lingua cla
mat. Dilexisti iusticiā: et odisti iniq̃tatē: ꝓterea vn
xit te deus deꝰ tuꝰ. Locuti sumꝰ de uncto deo: hoc ē
de christo. Nō potuit aptius dici nomē christi: q̄ vt
diceret unctꝰ deꝰ: Quō speciosus forma p̄ filiꝭ ho
Al. †leticie. minũ: sic unctꝰ. Oleo †exultatiōis p̄ †participi
†cōsortibus. bus tuis. Qui em̃ ptícipes eiꝰ: Filij hoīm: qm̃ et
ipse filiꝰ hoīs ptíceps factꝰ ē mortalitatis illoꝝ: vt
Y faceret eos ptícipes imortalitatis suę. Myrrha ꝛ
gutta ꝛ casia a vestimētis tuis. Odores boni
a vestimētis tuis. Vestimēta eiꝰ: sũt sancti eiꝰ: electi
Eph.5. eius: tota eccl̃ia eiꝰ: quā sibi sicut vestē exhibet: sine
macula ꝛ ruga. Propr̃ maculā abluēs i sanguīe: ꝓpr̃
rugā extēdens in cruce. Inde bonꝰ odor q̄ significat
nomīatis q̄busdā aromatibꝰ. Audi paulũ illā mini
Matth.9. mā fimbriā de vestimēto q̄ tetigit mlier i fluxu san
2.Cor.2. guinis: ꝛ sanata est. Audi illũ dicentē: Christi bonꝰ
odor sumꝰ in omi loco: ꝛ in his q̄ salui fiũt: ꝛ in his q̄
pereũt. Nō dixit bonꝰ odor in his q̄ salui fiũt: ꝛ ma
lus odor i his q̄ pereũt: s̄ q̄d ad nos attinet: bonus
odor sumꝰ: ꝛ i his q̄ salui fiũt: ꝛ i his q̄ peũt. Saluũ
fieri hoīem bono odore: nō est improbabile neq̄ in
credibile: Perire aũt hoīem bono odore: q̄ ratio ē:
Magna vis: magna veritas: ꝛ si capi nō pōt: ita est.
Mā vt noueritis qz difficile capiť: statim subiecit: Et
Ibidem. ad hęc q̄s idoneꝰ: Quid ē: ad hęc q̄s idoneꝰ: Quis
intelligat hoīes mori bono odore: Tñ aliq̄d dicam
fratres: Ecce ipse paulꝰ p̄dicabat euāgeliũ: mlti illũ
amabāt p̄dicatorē euāgelij: multi illi inuidebāt. Qui
illũ amabāt: bono odore saluabanť: q̄ illi inuidebāt:
bono odore peribāt: Ideo ꝛ peuntibꝰ nō malꝰ odor:
sed bonꝰ odor. Ideo em̃ magis illi inuidebāt: qz tm̃
bona i illo gr̃a p̄ualebat. Nemo em̃ inuidet misero.
Erat g̃ gloriosus in p̄dicatiōe verbi dei: ꝛ viuēs fm
regulā illiꝰ virgę directiōis. Et diligebāt eũ q̄ in illo
diligebāt christũ: q̄ seq̄banť bonũ odorē. Diligebat
amicũ spōsi sui spōsa ipsa: q̄ dicit i Cāticiscanticoꝝ:
Cant.1. Post odorē vngentoꝝ tuoꝝ curremus. Illi aũt alij
quāto magť eũ videbāt i gl̃ia p̄dicatiōis euāgelij et
i vita inculpabili: tāto magis inuidia torq̄banť ꝛ oc
cidebāt bono odore. Myrrha ꝛ gutta ꝛ casia a vesti
Z mētis tuis. A domib⁹ eburneis ex q̄b⁹ delec
tauerũt te filię regũ. Domos eburneas: q̄uis
domos magnas: q̄uis domos regales dicat: q̄s si
vis: eligę: delectauerũt inde xp̄m filię regũ. Vis do
mos eburneas spiritaliť accipe: Magnas domos:
ꝛ mag̃ tabnacula dei: corda sũt sctoꝝ: Ipsoq̄ reges
regētes carnē: sbiugātes sibi turbas hūanaꝝ affecti
onũ: castigātes corpꝰ ꝛ fuituti sbijcientes: accipe: qz
inde delectauerũt eũ filię regũ. Etenī oīs aię q̄ illis
p̄dicātibꝰ ꝛ euāgelizātibꝰ natę sũt: filię regũ sũt ꝛ ec
clesię: filię apl̃oꝝ: filię regũ sũt. Ille est em̃ rex regũ:
Illi aũt reges: de quibꝰ dictũ est: Sedebitis sup. xij. Matth.19.
sedes iudicātes. xij. tribꝰ isrl̃: p̄dicauerũt verbũ ve
ritatis: ꝛ genuerũt eccl̃ias: nō sibi sed illi. Ad h̄ sacra- Deut.33.
mentũ ptinet q̄d scriptũ est in lege: Si mortuꝰ fue
rit frater: accipiat uxorē eiꝰ frater eiꝰ: ꝛ suscitet semē
fratri suo. Accipiat uxorē eiꝰ: ꝛ suscitet semē: nō sibi
ꝑ fratri suo. Dixit christꝰ: Dic fratribꝰ meis: Dixit ꝛ Matth.28.
in alio psalmo: Narrabo nomē tuũ fratribus meis. Ps.21.
Mortuꝰ est christꝰ: resurrexit: ascendit: absentauit se
corpe: suscepervt fratres eius uxorē eius: p̄dicatiōe
euāgelij generaturi filios: nō p semetipsos s̄ p euan
geliũ: ꝓpter nomē fratr̃: In christo eteni iesu inq̄t p 1.Cor.4.
euāgeliũ ꝓpr̃ nomē fr̃is: ego vos genui. Itaq̄ suscī- Deut.25.
tātes ꝓpr̃ nomē fr̃is semē fratri suo: q̄r̄q̄t genuerť nō
paulianos aut petrianos: s̄ christianos noīauerũt.
Videte si nō iste sensus vigilat: ꝛ in his versibꝰ: Lũ
ē diceret a domib⁹ eburneis: dixit de regalibꝰ: am ꝛ
plis: pulchris: lenibꝰ: q̄lia sunt corda sanctoꝝ: Sub
iecit: Ex q̄b⁹ te delectauerũt filię regũ. In honore
tuo. Filię quidē regũ: filię apl̃oꝝ tuoꝝ: sed i bono
re tuo: qz semē illō suscitauerũt fratri. Ideo ipos q̄s
suscitauerat fratri suo paulus: cũ videret currere ad
nomē suũ: exclamauit: Mũquid paulus crucifixꝰ est ꝓ 1.Cor.1.
ꝓ vobis: Quid em̃ ait lex: Et habeat natꝰ nomē de Deut.25.
funct: defuncto nasc̃at: defuncti nomīe appellet. Ser
uat h̄ legitimũ paulꝰ: volētes appellari ex noīe suo:
reuocat: Mũquid paulus ꝓ vobis crucifixꝰ est: Ad
defunctũ aspicite: Mũquid paulꝰ ꝓ vobis crucifixꝰ
est: Et q̄d g̃: Oñ illos generasti: q̄d si nomē tuũ illis
iposuisti: Nō: Bit em̃: Aut i nomīe pauli baptizati Matth.28.
estis: Delectauerũt te filię regũ i honore tuo: Tene
te: serua te in honore tuo: hoc est hīe vestē nuptialē
illi⁹: illiꝰ honorē: illiꝰ gloriā g̃rere. Intellige etiā fili
as regũ ciuitates q̄ crediderũt in christũ: et a regib⁹
cōditę sunt: ꝛ a domib⁹ eburneis: diuitib⁹ superbis ela
tis. Filię regũ delectauerũt te in honore tuo: qz non
q̄ fierũt honorē patrũ suoꝝ: sed q̄ fierũt honorē tuũ.
Ostēdat mihi romę i honore tanto: templũ Romu
li: in quāto ibi ostendo memoriā Petri. In petro q̄s
honorat: nisi ille defunctꝰ ꝓ nobis: Sumꝰ em̃ chri Deut.25.
stiani non petriani. Et si nati p fratrē defuncti: tñ cō
gnomīati nomīe defuncti. Per illũ nati: sed illi nati.
Ecce roma: ecce carthago: ecce alię ciuitates si
lię regũ sunt: ꝛ delectauerũt regē suũ in honore ipi⁹:
ꝛ ex oīb⁹ fit vna q̄dā regina. Quale carmē nuptiale:
Ecce int̃ carmīa hilaritat̃ plena: pcedit ꝛ ipa spōsa.
Spōsꝰ em̃ veniebat: ipe describebat: in illũ erat ois
intētio nr̃a: pcedat ꝛ ista Astitit regina q̄ dex ?
tris tuis. Quę a sinistris: Nō regina. Strabit em̃ Matth.25.
q̄dā ꝛ a sinistris: cui dicet: Vade in ignē ętnũ. A dex
tris aũt stabit: cui dicet: Venite bñdicti pr̃is mei: p
cipite regnũ quod vobis paratũ est ab initio mũdi.
Astitit regina a dextris tuis. In vestitu deaura
to †circũamicta varietate. Vestitus reginę h̄ Al. †circũ
q̄s est: Et pciosus est: ꝛ varꝰ est. Sacramēta doctri
nę in linguis oīb⁹ varijs. Alia lingua africa: alia syra:

alia greca: alia hebrea: alia illa ⁊ illa. Faciũt istę linguę varietatẽ vestis reginę huius. Quo aũt ois varietas vestis in vnitate ꝓcedat: sic ⁊ oẽs linguę ad vnã fidẽ. In veste ista varietas sit: scissura ñ sit. Ecce varietatẽ intellexim⁹ ꝑ diuersitate linguaꝝ: ⁊ vestẽ intellexim⁹ ꝑter vnitatẽ. In ipa aũt varietate aurũ quo ꝓdicat nõ diuersũ auꝝ: ⁊ varietas de auro. Eãdem qppe sapiam: eãdẽ doctrinã ⁊ discipliã: omes linguę ꝓdicãt. Varietas i linguis: aurũ i sententijs. Alloqt̃ ꝓba reginã istã: libẽter em illi cãtat: ⁊ vnusquisq nr̃m audiat: si tñ nouerim⁹ vbi sumus: ⁊ ad illo corpus ptinere conem̃: ⁊ fide ⁊ spe ptineam⁹ vniti membris christi. Nos em alloqt̃. Audi filia ⁊ vide, alloquit̃ eã tãq vn⁹ de pfib⁹: qz filię regũ sũt: ⁊ sic alloquat̃ ꝓba: ⁊ sic alloq̃t apls tanq filiã. Sic em dicim⁹: pres nr̃i ꝓhetę: pres nr̃i apli. Si nos illos vt pres: illi nos vt filios: vox vna paterna alloquit̃ vnicã filiã: Audi filia ⁊ vide. Dei⁹ audi: postea vide. Ventũ est em ad nos cũ euãgelio: ⁊ ꝓdicatum est nobis qđ nõdũ videm⁹: ⁊ audiẽdo credim⁹: ⁊ credẽdo videbim⁹: sicut dicit ipe spõsus apõ ꝓphetam: Ppls quẽ nõ cognoui seruit mihi: in obauditu auris obediuit mihi. Quid est i obauditu auris? Quia nõ vidit. Viderũt iudęi ⁊ crucifixerũt: ñ viderũt gẽtes ⁊ crediderũt. Veniat regina de gẽtib⁹ in vestitu deaurato: circũamicta varietate. Veniat a gẽtibus: veniat circũamicta oib⁹ linguis in vnitate sapię: dicat ei: audi filia ⁊ vide. Si nõ audieris non videbis. Audi vt mũdes cor fide: sicut apls ait in actib⁹ apostolo: Fide mũdans corda eor. Ad hoc em audim⁹ vt credam⁹ anteq videam⁹: vt credẽdo cor mũdemus vñ videre possim⁹. Audi vt credas: mũda cor fide. Et cũ cor mũdauero: qđ videbo? Beati mundo corde: qz ipi deũ videbũt. Audi filia ⁊ vide: Et inclina aurẽ tuã. Parũ est audi: hũilit audi: Inclina aurẽ tuã: Et obliuiscere pplm tuũ ⁊ domũ patris tui. Erat pls qđaz ⁊ dom⁹ pris gẽdã: in qua natus est ppls babylonię: habẽs regẽ diabolum. Undecuq venerũt gẽtes: a patre diabolo venerũt: ⁊ patri diabolo renũciauerũt. Obliuiscere pplm tuũ ⁊ domũ pris tui. F gdã te ille genuit cũ peccatri cẽ fecit: pulchrã te iste regenerat q iustificat impiuz. Obliuiscere populum tuum: ⁊ domum patris tui. †Qm̃ ocupiuit rex†spẽm tuã. Quã spẽm nisi quã ipe fecit? Cocupiuit speciẽ. Cui⁹ spẽm? Pecca tricis: iniq: impię. Qualis erat apõ patrẽ diabolũ: ⁊ apud pplm suũ? Mõ: ⁊ de qua dicit: Quę est ista q ascẽdit dealbata? Antea g nõ alba: postea dealbata: qz si fuerint pctã vestra sicut fenicũ: tanq niuẽ dealbabo. Cocupiuit rex spẽm suã. Quis rex? †Quia ipe est dns de⁹ tu⁹. Jam vide si nõ debes dimittere patrẽ tuũ illũ: ⁊ pplm tuũ illũ: ⁊ venire ad regez istũ deũ tuũ. De⁹ tuus est: rex tu⁹ est. Rex tu⁹ ⁊ ipse est sponsus tu⁹. Regi nubis deo: ab illo dotata: ab illo decorata: ab illo redẽpta: ab illo sanata. Quicqd habes vnde illi placeas: ab illo habes. Et adoza bunt cũ. †Filię tyri in munerib⁹. Jpm regẽ tuũ deũ tuũ: adorabũt filię tyri i mũerib⁹. Filię tyri: filię gẽtiũ. A pte refert̃ ad totũ. Tyr⁹ vicina huic terre vbi ꝓphetia erat: significabat gẽtes credituras xpo. Inde erat illa chananea q ꝓmo canis ẽ appellata. Nam vt nouerit: qz inde erat: euãgeliũ sic loqt̃.

AA

Ps. 17.

Act. 15.

Matth. 5.

Rom. 4.

Al. †Et cõcupiscet.

† decorẽ tuum.

Esa. 1.

Al. †Am.

BB

Al. †Et.

Secessit in ptes tyri ⁊ sydõis: ⁊ ecce mulier chananea de finib⁹ illis egressa clamabat: ⁊ cętera q ibi narrãt. Quę ꝓmo canis erat apud patrem suũ ⁊ in pplo suo: clamãdo ⁊ veniẽdo ad istum regẽ: de ꝛoza facta credẽdo in illũ: qđ meruit audire: O mulier magna est fides tua: ꝓcupiuit rex speciẽ tuã: Adorabũt eũ filię tyri in munerib⁹: Quib⁹ munerib⁹? Sic ad se vult veniri rex iste: ⁊ thesauros suos impleri vult: ⁊ ipse donauit vñ impleant̃: ⁊ a vobis impleant̃. Veniant inqt: adorẽt eũ i mũerib⁹. Quid est i mũerib⁹? Nolite vobis ꝓdere thesauros in terra: vbi tinea ⁊ rubigo exterminat: ⁊ vbi fures effodiunt ⁊ furant̃: ⁊ thesaurizate vobis thesauros i cęlo: vbi neq fur neq tinea corrũpit. Ubi em fuerit thesaur⁹ tuus: illic erit ⁊ cor tuũ. Venite cũ mũerib⁹: date elemosynas: ⁊ oia mũda sunt vobis. Venite cũ munerib⁹ ad eũ q dic̃: Misericordiam volo magꝝ qꝫ sacrificiũ. Ad illũ tẽplũ qđ erat añ umbraꝝ figura futuri: veniebat̃ cũ taurꝝ ⁊ arietib⁹: cũ hircis: cũ diuersis quibuscq aialib⁹ apti ad sacrificiũ: vt i illo sanguie aliõ fieret: aliõ significaretur. Dõ iam ipse sanguis quẽ figurabãt illa oĩa: venit. Venit rex ipse: ⁊ ipe munera vult. Quę mũera? Elemosynas. Jpe est em iudicaturus: ⁊ ipe munera ꝑputabit qbusdã: Venite inqt bñdicti pris mei: percipite regnũ qđ vobis paratũ est ab initio mũdi. Quare? Esuriui ⁊ dedist̃ mihi mãducare: sitiui ⁊ dedist̃ mihi bibere: nud⁹ fui ⁊ vestist̃ me: hospes ⁊ adduxist̃ me: infirm⁹ ⁊ in carcere ⁊ visitastis me. Hęc sũt mũera i qb⁹ adorãt filię tyri regẽ: qz cũ dicerẽt: qñ te vidim⁹? ille q sursũ est ⁊ deorsũ: ꝓter ascẽdẽtes ⁊ descẽdẽtes: cũ vni inquit ex minimis meis fecistis: mihi fecistis: Adorabũt eũ filię tyri in munerib⁹. Et q̃ sunt filię tyri: ⁊ quo adorabũt eũ i munerib⁹? Plani⁹ illud voluit dicere. ¶ Vultũ tuũ deꝑcabunt̃ † diuites plębis. Dę filię tyri adorãtes in munerib⁹: diuites sunt plębis: qs ille alloquit̃ amic⁹ spõsi: Przecipe diuitib⁹ huius mũdi: nõ supbe sapere: neq sperare i incerto diuitiaꝝ: sed i deo viuo: q ꝓstat nobis oĩa abũdanter ad fruendũ. Diuites sint in opib⁹ bonis: facile tribuãt: cõicent: adorẽt in munerib⁹: ⁊ nõ perdãt. Securi ponãt: vbi semp ꝛueniãt. Thesaurizent sibi fundamentũ bonũ in futurũ: vt apꝑhendãt verã vitam: adorãdo in munerib⁹. Vultũ tuũ deꝑcabuntur diuites plębis. Ad ecclĩam em ꝓcurrũt: ⁊ ibi elemosynas faciũt: ne extra fiat: id est ne extra positi faciãt: i ecclĩa faciãt. Vult⁹ em spõsę hui⁹ ⁊ reginę: ꝑderit faciẽtib⁹? Przopłea illi q res suas vẽdebãt: vultũ reginę hui⁹ deꝑcãtes in mũerib⁹ veniebãt: ⁊ ea q porrabãt: ad pedes apl̃oꝝ ponebãt. Feruebat dilectio i ecclĩa: vultus erat reginę ecclĩa: vult⁹ erat reginę ob sequiũ filiaꝝ tyri: id est diuitũ adorantiũ in munerib⁹. Vultũ tuũ deꝑcabunt̃ diuites plębis. Et q deꝑcabunt̃ vultũ: ⁊ cui⁹ vultũ deꝑcabunt̃? Omnes vna sponsa: oẽs vna regina: mater ⁊ filij sic totũ ad christum ptinens: ad caput ptinẽs. Sed qz fiũt ista opa: ⁊ iste elemosyne ad iactantiã hominũ: inde dicit ipse domin⁹: Cauete facere iustitiã vestrã coram hoib⁹: vt videamini ab eis. Quomõ aute ⁊ publice debent fieri ꝓter vultũ sponsę: ait: Luceant opera vza coram hoib⁹: vt videãt bona facta vestra: ⁊ glorificẽt patrẽ vestrũ q in cęlis est: nõ vt gloriã vram ꝑ gratis i opib⁹ bonis: q publice facitis: ⁊ vt gloriã dei. Et qs nouit inqt vtrũ gloriam dei quęro: an gloriã meaz quęro?

Matth. 15.

Ibidem.

Matth. 6.

Luce. 11.

Osee. 6.

Matth. 9.

Ibidem. 12.

Matth. 25.

Ibidem.

LL

Al. †omnes.

1. Timoth. 6.

Ibidem.

Act. 4.

Matth. 6.

Matth. 5.

Quia do pauperi: videor quo animo rem: quis videt: Sufficiat tibi q̄ videt: ille videt qui retribuet: Intus amat qui intus videt: intus amat vt intus ametur: qui interiorem facit r ipsam pulchritudinē.

DD Moli quasi oculis exteris delectari: quia videris: r qz laudaris: Attende q̄d h̄ sequat. ¶ Omnis gloria eius filię regis †intrinsecus: Extrinsec⁹ nō

Al'. tab intus. solū vestis est aurea r variata: ſ int⁹ pulchrā nouit q̄ speciē ei⁹ amauit. Quę sūt interiora pulchritudinis: Cōsciētia. Ibi videt christus: ibi amat christ⁹: ibi alloquit christ⁹: ibi punit christ⁹: ibi coronat christus. Sit g̃ talis elemosyna tua in occulto: qz omnis gloria ei⁹ filię regis ītrinsec⁹. In fimbrijs aureis

Al'. †varietatib⁹ circūamicta†varietate. Pulchritudo intrinsecus: In fimbrijs autē aureis varietas linguaꝝ: doctrina: dec⁹. Ista q̄d ꝓsunt: si nō sit pulchritudo illa ī

Al'. †adducent trinsec⁹: †Afferent regi virgines post eā. Vere factū est: credidit eccl'ia: facta est eccl'ia ꝓ omnes gentes. Modo quē ad modū ꝓcupiscūt ℣gines placere illi regi: Uñ irritāt: Quia p̄cessit eccl'ia. Offerēt regi virgines post eā. Proxime ei⁹ afferent tibi. Mō enim g̃ afferunt alienę sūt: sed ꝓxime ei⁹ ad eā ptinētes. Et qz dixit regi: ad eū conuersus dixit tibi: Proxime ei⁹ afferent tibi. Afferent in lętitia r exultatiōe: adducent ī templū regis. Templū regis ipa eccl'ia: intrat in templū ipsa eccl'ia. Uñ ꝓstruit templū: De hominib⁹ q̄ intrant in templū. Lapides viui q̄ sūt nisi fideles rei: Adducent in templū regis. Sūt em̄ virgines extra templū regt: hęreticę sanctimoniales. Sūt quidē ℣gines: ſ q̄d ꝑderit eis nisi adducant in templū regis: Templū regt in vnitate est: templū regis nō ē ruinosū: nō discissū: nō diuisū. Junctura lapidū viuentium charitas est. Adducent in templū regis. ¶ Pro patrib⁹ tuis

EE nati sunt tibi filij. Mihil euidenti⁹. Attēdite iam ipm templū regis: qz inde loquit ꝓpter vnitatē diffusam toto orbe terrarū: qz illę g̃ ℣gies esse voluerūt: nisi adducant in templū regis: spōso placere nō pñt Pro patrib⁹ tuis nati sūt tibi filij. Genuerūt te apli: ipsi missi sūt: ipi p̄dicauerūt: ipsi patres. Sed nūq̄d nobiscum cozpaliter semp esse potuerūt: Et si vnus

Phil. j. ipsoꝝ dixit: cupio dissolui: r esse cum christo: multo magis optimū est manere in carne necessariū ꝓpter vos. Dixit hoc q̄dē: ſ q̄diu hic manere potuit: Mū quid si vsq̄ ad tempus hoc: Munq̄d vsq̄ ī posterū: Ergo illoꝝ absessu rei serta ē eccl'ia: Absit. Pro patrib⁹ tuis nati sūt tibi filij. Quid est ꝓ patrib⁹ tuis nati sūt tibi filij: Patres missi sunt apli: ꝓ apl'is filij nati sūt tibi: ꝓstituti sunt epi. Hodie em̄ epi q̄ sunt p totū mundū: vñ nati sūt: Ipsa eccl'ia patres illos appellat: ipa illos genuit: r ipa illos ꝓstituit in sedibus patrū. Mō g̃ te putes desertam: qz nō vides petrū: qz nō vides paulum: quia non vides illos p q̄s nata es: ō prole tua tibi creuit paternitas. Pro patribus tuis nati sūt tibi filij. Cōstitues eos principes super oēm terrā. Vide templū regis q̄s late diffusū est: vt nouerint virgies g̃ nō adducūtur in tēpluꝫ regis: nō se ad istas nuptias ptinere. Pro patribus tuis nati sūt tibi filij: cōstitues eos p̄ncipes sup omnes terraꝫ. Hec est catholica eccl'ia: filij ei⁹ cōstituti sūt p̄ncipes sup oēm terrā: filij eius ꝓstituti sūt ꝓ patrib⁹. Agnoscāt q̄ p̄cisi sūt: veniāt ad vnitatē: adducant in templū regis. Templū suū rus vbiq̄ collocauit: fundamēta ꝓphetaꝝ r apl'oꝝ vbiq̄ firmauit. Filios genuit eccl'ia: ꝓstituit eos ꝓ patrib⁹ suis ꝑcipes sup oēm terram. ¶ †Memores erūt nois tui †i oīni generatiōe r generatiōez. ¶ Pro pterea ppli cōfitebūtur tibi. Quid g̃ ꝓdest ꝓfiteri: r extra templū cōfiteri: Quid ꝓdest ꝑcari: r in mōte nō ꝑcari: Voce mea ind̄t ad dūm clamaui: et exaudiuit me de mōte scō suo. De quo mōte: De q̄ dictū est: Mō pōt ciuitas abscondi sup mōtez ꝓstituta. De quo monte: Quē vidit daniel ex quo lapide creuisse: r fregisse oīa regna terrarū: et impleuisse omnē faciē terrę. Ibi adoret q̄ vult accipere: ibi petat q̄ vult exaudiri: ibi ꝓfiteat qui vult sibi ignosci. Propterea ppli ꝓfitebunt tibi. In eternū r in sęculū sęculi. Quia r ī illa vita ęterna nō erit tā q̄dē gemit⁹ peccatoꝝ: sed tamē in diuinis laudibus superne illi⁹ ac ꝑpetuę ciuitatis nō deerit sēpiterna confessio tantę felicitat'. Ipi em̄ ciuitati cui ali⁹ psalmus cātat: Gl'iosa dicta sūt de te ciuitas dei: ipi spōsę christi: ipsi reginę filię regis: r cōiugi regis: qz ꝓncipes eius sūt memores nominis ei⁹ in oi generatiōe r generationib⁹ agit: gerētes ꝑ illa charitat' curā: vt de isto sęculo liberata in ęternū deo conregnet: ꝑter h̄ idēipsi ꝓfitebunt tibi ppli in ęternū: illic cōspicuis r manifest': ibi cozdib⁹ oīm pfecta charitate lumiosis: vt se vniuersā plenissime nouerit: q̄ hic in mult' suis ptib⁹ occulta sibi est. Unde admonet ab apl'o: nihil ante temp⁹ iudicare: donec veniat dñs: r illumiet abscondita tenebrarū: r mānifestet cogitatiōes cordis: r sit laus vnicuiq̄ a deo. Ipa em̄ sancta ciuitas sibi quodāmō cōfitebit': cum ppli ei⁹ quib⁹ ꝓstat ipsi ciuitati ꝓfitebunt in eternū: vt ex nulla pte se lateat: nullo in se existente cui⁹ aliq̄d lateat.

¶ Explicit Tractatus de ps̄. XLIIII.

¶ Incipit Tractatus de ps̄. XLV.

¶ Prefatio.

I Am charitati vestrę g̃dā sicut notissima loq̄mur: ī q̄b⁹ imozari nō debem⁹. Et qz ea g̃ scimus: ī q̄b⁹ imozari debēt: filios chozetis breuiter cōmemozari debēt: filios chozenos intelligamus. Cōmemozo em̄ vos sciētes chore interptari caluitiū: dūmq̄ nostrū significare: qui in caluarię loco crucifix⁹ adduxit multos: tanq̄ illud granū q̄ nisi mortificatū esset: solū remaneret: r eos qui adducti sūt appellatos filios chozę illo tempe. Postero. Cęterū fuerūt nescio qui filij chozę illo tempe quādo ista cātabant: sed spūs nos viuificare debet: non littera velare. Nos g̃ intelligam⁹: r videte si ea g̃ sequūtur: id est g̃ habet psalmi ipe cōtext⁹ ꝓgruit nobis: et inuenimus hic nos: si tñ inḥeream⁹ mentibus eius: cui⁹ corpis in cęlo caput est: ex illa passiōe ascēdens: vt eos q̄ in humilitate iacebāt: secū ī vberate adducat: fructū ferentes in tolerātia. Dictū est autē: In finē ꝓ occultis ꝓ filijs chozę: psalmus. Occultū est ergo: ſ illeipse q̄ in caluarię loco crucifix⁹ est: nostis qz velū discidit: vt templi secreta patescerēt: Proinde qz crux dñi nostri causa fuit: q̄ clausa aperirēt: credam⁹ affuturū eū nobis: vt ista occulta reuelēt. In finē q̄ dz: semp christū intellige re debem⁹. Finis em̄ legis christ⁹ ad iusticiā oi credenti. Finis autē dicit: non quia consumit: sed quia perficit. Nam r finitum cibum dicim⁹ qui mandu-

cabat: et finitā tunicā quę texebat. Illud ad cōsum-

ptionē:hoc ad pfectionē. Quia ḡ vltra quo tēdam⁹ nō habem⁹:cū ad christū puenerim⁹: ipse cursus nr̄ finis dicit. Nec putare debem⁹:qz cū ad illū puenerim⁹:aliquod ampli⁹ debem⁹ niti: vt z ad patrē puēi amus. Hoc eñ putauit z philippus cū ei dixit: Ostēde nobis patrē:z sufficit nobis. Cū dicit:sufficit ⁊qt tpe vobiscū sum:z nō cognouistis me:Philip/ pe:q videt me videt z patrē. Jn illo ḡ habem⁹ patrē Quid igit hic admonet qui cantat: vbi vocē no/ strā agnoscere debem⁹:si tamē hui⁹ vocis affectum habemus:

Joh.14. Ibidem. Joh.jo.

¶ Expositio psalmi.

D Eus noster refugium z virtus. Sūt quedā refugia vbi nō est virtus: quo quisq; cū fugerit:magis infirmat̄ q̄ cōfirmet. Cō/ fugis(verbi grā)ad aliquē in seculo magnū: vt faci/ as tibi potentē amicū: refugiū tibi videt. Tanta tñ hui⁹ seculi incerta sunt:z ita potentū ruinę quotidia/ nę crebrescūt: vt cum ad tale refugiū cōfugeris:plus ibi timere incipias. Antea eñ causę tuę tñ timebas: cū xo ad talē refugeris:z de illo tibi timebis. Multi eñ cū ad talia refugia cōfugissēt:cadētib⁹ illis ad ꝗs cōfugerūt:z ipi ḡ siti sunt: Quos nemo ḡreret: si nō ad talia cōfugissent. Nō est refugiū nostrū tale: s re/ fugiū nostrū virt⁹ est. Cū illuc cōfugerim⁹:firmi eri/ mus. Adiutor in tribulationib⁹ q̄ inuenerūt nos nimis. Multę sunt tribulationes: z in omī tri/ bulatiōe ad deū cōfugiendū est: Siue sit tribulatio in re familiari: siue sit in salute corpis: siue de piculo charissimor̄: siue de aliqua re ad hui⁹ vitę sustētacu lū necessaria: oīno aliud refugiū nō debet esse homi christiano q̄ saluator ei⁹:q̄ de eius:q̄ cū fugerit:for tis sit. Nō eñ ipe in se fortē erit:aut sibi ipse fortitu/ do erit:s ille illi fortitudo erit:q refugiū ei⁹ fact⁹ est. Verūtñ charissimi iter oēs tribulationes hūanę aię: nulla est maior tribulatio q̄ psciētia delictor̄. Māq; si ibi vuln⁹ nō sit: sanūq; sit int⁹ homis qđ cōsciētia vocat: vbicūq; alibi passus fuerit tribulationes :illuc psugiet:z ibi inueniet deū. Si aūt ibi reqes nō ē ꝓpter abūdantiā iniqtatis:qm̄ z ibi de⁹ nō est:qđ factur⁹ ē hō:Quo cōfugiet cū cęperit pati tribulationes:Fu giet ab agro ad ciuitatem:a publico ad domū:a do/ mo ī cubiculū:z seqt̄ tribulatio. A cubiculo iā q̄ fugi/ at nō hz nisi ī interi⁹ cubile suū. Porro si ibi tumul/ tus ē:si fum⁹ iniqtatis:si flāma sceleris: nō illuc pōt cōfugere. Pellit eñ inde:z cū inde pellit:a seipo pel lit. Et ecce hostē suū inuenit:q fugerat:seipm q fugi/ turus est:Quocunq; fugerit se:talē trahit post se: z quocunq; talem traxerit se: cruciat se: Sed a seipso sunt tribulationes ḡ inueniūt hoiem nimis: Acerbi/ ores eñ nō sunt. Tanto nō sūt acerbiores:quāto nō sunt interiores. Videte charissimi cū ligna deascīāt a fabris z pbant aliqui in superficie vident quasi lęsa z putrida. Faber aūt inspicit tanq; medullā interio/ rē ligni: z si sana interi⁹ ligna cognouerit: ꝓmittit ea ī ędificio duratura: nec valde erit de superficie lęsa sol/ licitus:qñ id qđ interi⁹ est sanū renūciat. Porro ho/ minis interi⁹ pscia nō inuenit. Quid igit ꝓdest:si qđ est exteri⁹ sanū est:z putrefacta est medulla psciētię: Arte istę z vehemētes oīno: z sicut psalm⁹ ipse ait: nimię tribulationes sūt:tñ z in his adiutor fact⁹ ē dñs dimittēdo peccata. Jniquor̄ eñ cōsciētias nō sanat nisi indulgētia. Si eñ magnas tribulationes habere se dicit debitor fisci: cōsessus z intuens angustias rei familiaris suę:cū se videt nō posse esse soluēdū,ꝓpter iminētes oī anno cōpulsores: tribulationes magnas se pati dicit:nec vnq; respirat nisi ī spe indulgētię re/ rū terrenar̄:Quāto magis debitor penar̄ de abun/ dantia delictor̄:qñ reddet qđ debet de mala psciētia: qñ si reddiderit ipse perit:Hoc eñ debitū reddere: pęnas luere est. Restat ḡ vt de ipsius indulgētia se/ curi esse possimus:si tamē accepta indulgētia nō rur sus ad debita ꝓtrahenda redeam⁹. Jsti ḡ filij chore fortasse intelligunt eē illi quib⁹ locut⁹ est Petrus ī actibus apostolor̄:cū intenti facti essent ad mirabi/ lia aduērus spiritussancti:cū omēs in quos venerat linguis omnib⁹ loqrēt: Annūciauit enī illis christū. Qui cū tāta potuisset mittēdo spiritūsctm̄ ille quem ipsi crucifixerāt manib⁹ suis:cogitātes q̄ cōtempti/ bilis esset cum ab eis occideret:q̄ altus et excelsus apud deū fact⁹ esset:q spūsancto idiotas impleret: z linguas infantiū faceret disertas:cōpuncti corde: dixerūt:Quid faciem⁹:Jste erant nimię tribulatio/ nes ḡ illos inuenerāt. Nō eñ ipsi inuenerūt pecca/ ta sua:sed inuenta in eis sunt cōmemoratiōe apl'or̄: Jdeo inuenerūt illos tribulationes: nō ipi inuenerūt tribulationes. Nā qñ sine alicui⁹ admonitiōe ipse hō cōsiderat factū suū:z rogat deū: quid dicit:Tribu/ lationē z dolorē inueni:z nomē dñi inuocaui. Alia ē ergo tribulatio quā tu inuenis: alia ḡ te inuenit. Jn vtraq; tñ siue quę te inuenit:siue quā tu inuenis:ille rogādus est q est adiutor in tribulatiōib⁹. Nā z ille cū inuenerit:hoc dixit:Et nomē dñi inuocaui. Et hi in tribulatiōib⁹ a quib⁹ se inuētos esse dixerūt: hoc dixerūt: Deus nr̄ refugiū z virt⁹:adiutor in tribu/ latiōib⁹:ḡ inuenerūt nos nimis. Sed qz adiutor fa/ ctus est: vñ fact⁹ ē:Cōpūncti inqt corde dixerūt: qđ faciem⁹:Tanq; magna desperatiōe: Jlle tantus est quē nos occidim⁹:nos vbi erim⁹:Et petrus:Agite pęnitentiā: z baptizet vnusquisq; vestrū in noie dñi nostri iesu christi: z dimittunt vobis peccata vestra. Nihil eñ hoc peccato grauius cogitare potuerūt. Quid graui⁹ peccatori ęgro q̄ medici interfectio: Quid ḡui⁹ pt ęger facere:q̄ si medicū suū occidat: Cū hoc dimittit:qđ nō dimittit:Ab illo ḡ cui dictū est:refugiū z virtus: acceperūt magnā securitatem. Baptizet vnusquisq; vestrū ī nomie dñi nostri iesu christi: Jn illi⁹ nomie quē occidistis baptizamini:et dimittunt vobis peccata vestra: Medicū vl' postea cognouistis:iā securi bibite sanguinē quem fudistis. Deniq; accepta tanta securitate:qđ dicūt: ¶ Porro ꝥterea nō timebim⁹ dū †cōturbabit terra: Paulo ante sollicīti:subito securi: ex tribulatiōibus nimijs in magna trāquillitate positi sunt. Dormie/ bat eñ ille christ⁹:ideo turbabāt:excitat⁹ est christ⁹: sicut mō audiuim⁹ in euāgelio: Jmperauit vētis z de/ uerūt: qñ christ⁹ in cuiuscūq; corde p fidē nō est: si/ gnificatū est nobis:qz ei⁹ cor tanq; nauis in hui⁹ sę/ culi tempestate turbat. Qui fidem suam obliuiscit: tanq; christo dormiente turbat: excitato aūtē chri/ sto:fit tranquillitas. Deniq; z ipse domin⁹ quid ait: Ubi est fides vestra:-Excitatus christus:excitauit fidem: vt quod in naui factū erat:fierret in cordibus eorū. Adiutor eñ in tribulationibus:quę inuenerūt

Act.2. Ps.114. Ibidem. Act.2. Ibidem. Act.2. Ibidem. Ibidem. Matth.8.

nos nimis: id egit vt eet ibi trãquillitas magna. Vi-
dete ipsã trãquillitatẽ. Propterea non timebim⁹: cũ
6 conturbabit terra. Et trãsferent mõtes in cor
maris. Tũc nõ timebim⁹. Quęram⁹ mõtes trãsla-
tos: z si inuenire potuerim⁹: manifestũ est qz ipsa est
Matth.17. securitas nostra. Dñs quippe dixit discipulis: Si ha
bueritis fidẽ sicut granũ sinapis: dicetis mõti huic:
tollere z mittere in mare: z fiet. Forte monti huic de
Esa.2. seipso dixit: Dictus est em̃ mons. Erit in nouissimis
Michee.4. tpibus manifest⁹ mons dñi. Sed iste mõs sup alios
mõtes collocat⁹ est: qz z apli montes: portãtes mon
Ibidem. tẽ hunc. Ideo sequit: Erit in nouissimis tpib⁹ mani-
festus mons domini: ꝑparat⁹ in cacumine montiũ.
Transcẽdit ĝ cacumina montiũ omniũ: z in cacumi-
ne omniũ montiũ collocat⁹ est: quoniã montes sunt
annũciantes montẽ. Hare autẽ significat hoc sęcu-
lũ: in cui⁹ maris cõparatiõe tanc̃ tra videbat gens
iudęoꝝ. Mõ em̃ idolatrię amaritudine tegebat: sed
erat tanc̃ arida: amaritudine gentiũ: tanc̃ mari cir-
cũdata. Futurũ erat vt turbaret terra: id est illa ipa
gens iudęa. Transferrent mõtes in cor maris: id est
p̃mo ipse mons magn⁹ parat⁹ in cacumine montiũ.
Deseruit em̃ gentẽ iudęã: z fact⁹ est ī gentib⁹: trãsla-
tus est de terra ad mare. Trãsferẽtibus: qb⁹ z Aplis
Matth.17. quib⁹ dixerat: Si habueritis fidẽ ī vobis tanc̃ gra
nũ sinapis: dicetis mõti huic: tollere z mittere ī ma-
re z fiet: id est ꝑ fidelissimã vestrã ꝑdicationẽ fiet: vt
mõs iste: hoc est: egoipse ꝑdicer ī gentib⁹: glorificer
in gentib⁹: agnoscar in gentib⁹: et fiat qõ de me ꝑdi-
Ps̃.17. ctũ est: Popul⁹ quẽ non cognoui seruiuit mihi. Qñ
aũt z illi mõtes translati sunt: Et hoc indicet nobis
scriptura dei. Qñ aplus ꝑdicabat iudęis: respuerũt
Act.13. verbũ: z ait aplus paulus: Ad vos missi eram⁹: & qz
respuistis verbũ dei: imus ad gentes. Trãslati sunt
mõtes ī cor maris. Vere em̃ gentes crediderũt mõ-
tibus: vt in corde maris essent mõtes illi: nõ sicut iu-
Matth.15. dęi de quib⁹ dictũ ẽ: Popul⁹ hic labijs me honorat:
cor aũt eoꝝ longe est a me. Hoc em̃ z de nouo testa-
Hiere.31. mẽto ꝓmittit dñs ꝑ ꝓphetã dicẽs: Dabo leges meas
Heb.8. ī cordib⁹ eorũ. Hę leges: hęc ꝑcepta ꝑ aplos indita
oim gentiũ fidei z credulitati: mõtes dicti sũt trãslati
in cor maris: tũc nos non timebim⁹. Qui nõ timebi-
mus: Illi q̃ cõpuncti sum⁹ corde: ne fierem⁹ de nu-
Roma.11. mero reprobor ꝰ iudęoꝝ: tanc̃ ramoꝝ fractoꝝ. Cre-
diderũt em̃ quidã illoꝝ z adhęserũt aplis ꝑdicãtib⁹.
Timeãt ĝ illi q̃s deseruer̃t mõtes: Nos a mõtib⁹ nõ
recessim⁹: z qñ trãslati sunt ī cor maris: secuti sum⁹.
h Quid iã sequit ex eo qõ trãslati sũt mõtes ī cor ma-
ris: Attẽdite z videte veritatẽ. Hęc em̃ qñ dicebãt:
obscura erãt: qz nondũ cõtigerãt: Nũc autẽ q̃s iam
facta non cognoscat: Liber tibi sit pagina diuina vt
hęc audias: liber tibi sit oꝛbis terraꝝ: vt hęc videas.
In istis codicib⁹ nõ ea legũt: nisi q̃ lr̃as nouerũt: ī to
to mũdo legat z idiota. Quid ĝ factũ est dũ transla-
Ar. †Sonuerũt ti sunt mõtes in cor maris: †Sonauerũt z tur-
†eorum. batę sunt aquę †eius: Qñ ꝑdicabat euãgelium
Act.17. dixerunt Quid est hoc: Peregrinoꝝ dęmonioꝝ vi-
detur iste annũciatoꝛ esse. Hoc atheniẽses. Ephesij
Act.19. aũt quo tumultu occidere aplos voluerũt: quãdo in
theatro ꝑ diana sua tantũ strepitũ fecerũt vt clama-
rẽt: magn̄ diana ephesia: Inter q̃s fluct⁹ z sonit⁹ ma
ris nõ timebãt: qz ad refugiũ illud ꝓfugerãt. Denic̃
Ibidem. aplus paulus volebat intrare in theatrũ: z discipu
lis reuocat⁹ est: qz necessariũ erat adhuc vt in carne ꝓbit.j.
maneret ꝓpter ipsos: sed tñ sonauerũt z turbatę sunt
aquę eius. Cõturbati sunt mõtes in foꝛtitudi
ne eius. Cui⁹: Nũquid nã maris: An potius dei:
de quo dictũ est: Refugiũ z virtus: adiutoꝛ in tribu-
latiõib⁹ quę inuenerũt nos nimis: Turbati em̃ sũt
mõtes: id est potestates h⁹ sęculi. Alij em̃ sũt mõtes
dei: alij sunt mõtes sęculi. Mõtes sęculi quib⁹ caput
diabol⁹: mõtes dei: quib⁹ caput chr̃ist⁹. Sed p̃ istos
mõtes turbati sunt illi mõtes. Tũc dederunt voces
cõtra chr̃istianos: qñ turbati sunt mõtes sonãtibus
fluctib⁹: z mõtes sunt turbati: z fact⁹ est magn⁹ terre
motus: cũ motu aquę. Sed cui hęc: Ciuitati illi fun
datę super petrã. Sonãt aquę: turbant mõtes: an-
nũciato euangelio. Quid tu ciuitas dei: Audi q̃d se-
quit: Flumis impet⁹ lętificat ciuitatẽ dei.
Cõturbant mõtes cũ sequit mare: nõ dixerit deus ci-
uitatẽ suã ꝑ impetus flumis. Qui sunt isti impetus
flumis: Inundatio illa spũssancti: de qua dns dice-
bat: Si q̃s sitit: veniat z bibat. Qui credit in me: flu-
mina a ĝ viuę fluẽt de ventre eius. Ergo hęc flumia
fluebãt de ventre Pauli: Petri: Joannis: alioꝝ apo
stoloꝝ: alioꝝ euãgelistaꝝ fideliũ. Hęc flumia cũ flu-
ant ab vno flumine: multi impetus flumis lętificãt ci-
uitatẽ dei. Mã vt noueritis hoc de spũsancto dictũ:
in eodem euãgelio cõsequẽter dicit euãgelista: Hoc
aũt dicebat de spiritu quẽ accepturi erãt hi qui in eũ
erãt crediturꝛ. Spũs aũt nõdum erat dat⁹: qz Ielus
nondũ erat glorificat⁹. Glorificato Ielu post resurre-
ctionẽ: glorificato post ascensionẽ: die pentecostes
venit spũssanctus: impleuit credẽtes: locuti sunt lin-
guis: ꝑdicare euãgeliũ cęperũt gentibus. Hinc ciui-
tas dei letificabat: dũ mare turbaret sonitu aquarũ
suaꝝ: dũ montes ꝓturbarent quęrẽtes quid agerẽt:
quõ nouã doctrinã pellerẽt: quõ chr̃istianoꝝ genus
de terra eradicarẽt. Contra quẽ: Cõtra flumis im-
petus lętificãtes ciuitatẽ dei. Hic etiã ostẽdit de quo
flumine diceret: quia spm̃sanctũ significabat: flumi-
nis impetus lętificãs ciuitatem dei. Et quid sequit:
Sanctificauit tabernaculũ suũ altissimus.
Si ĝ sequit sanctificatiõis nomen: manifestũ est flu-
minis illos impet⁹ de spũsancto intelligẽdos: quo lę-
tificat z sanctificat oĩs pia aĩa credens in chr̃istũ: vt
fiat ciuis ciuitatis dei. Deus in medio ei⁹ nõ
cõmouebit. Sequat mare: cõturbent mõtes: de⁹
in medio eius nõ cõmouebit. Quid est ī medio ei⁹:
Tanc̃ deus in vno loco stet: z circũdent eũ qui cre-
dũt in eũ: Ergo ambit loco de⁹: z lata sunt ĝ circũ-
dãt: In angusto est qui circũdat: Absit. Nihil tale
cogitetis de deo q̃ nullo capit loco: cui sedes est sci-
entia pioꝝ. Et ita sedes dei est in cordib⁹ hoim: vt si
hõ ceciderit a deo: de⁹ in se maneat: nõ q̃si cadat: nõ
inueniẽdo vbi sit. Magis em̃ te subleuat vt ī illo sis
ĝ ī te incũbit: vt si te subduxer̃t cadat. Ille si se sub-
duxerit: cades tu: tu te si subduxeris: non cadit ille.
Quid ĝ est de⁹ ī medio ei⁹: Hoc significat qõ equ⁹
est oib⁹ de⁹: z psonas nõ accipit. Quõ em̃ illud qõ ī
medio est: paria hz spacia ad oẽs fines: ita de⁹ medi⁹
esse dicit: eq̃liter oib⁹ cõsulens. Deus ī medio ei⁹ de⁹.
cõmouebit. Qñ nõ cõmouebit: Qz ī medio ei⁹ de⁹.
Adiuuabit eã de⁹ †vultu suo. Ille est adiutoꝛ Ar. Tuus
ī tribulatiõib⁹: q̃ inuenerũt nos nimis. Adiuuabit eã ꝙ
deus vultu suo. Quid est vultu suo: Demõstratiõe

sua. Quō se ēmōstrat dē⁹ vt vultū eius videamus: Jā cōmemoro: Hidicistis ꝑsentē deū: didicimus p
L opa. Oñ ab illo aliq̄d adiutoriū accipim⁹: ita vt oīno nō dubitem⁹ a dño nobis esse cōcessū: vult⁹ dei no-
bisscū est. Adiuuabit eā ds vultu suo. Cōturbatę sunt gentes. Et quō cōturbatę: Ut q̄d contur-
batę: Ut ds̄ cerēt ciuitatē dei: in cui⁹ medio ei⁹ dē⁹: vt euerterent tabernaculū sanctificatuz: qō adiuuat
ds vultu suo: Nō. Sed iā saluberiter cōturbatę sūt gentes. Quid eñ sequit: Et inclinata sunt re-
gna: Inclinata inq̄t sunt regna: iam nō erecta vt su-
Ps. 75. pbirent: & inclinata vt adorarēt. Oñ inclinata sūt re-
Vt. in nō habet. gna: Oñ factū est qō ꝑdictū ē in alio psalmo: Ado-
rabūt eū oēs reges terrę: oēs gentes seruiēt ei. Quę
res fecit vt inclinarent regna: Quę res: Audi. De-
dit vocē suā †altissim⁹ t mota est terra. Arre-
ptici idoloꝝ tanq̄ rane de paludib⁹ psonabāt: tanto
tumultuosi⁹: quāto sordidi⁹ ex delictoꝝ cęno. Et q̄d
strepit⁹ rana ad tonitrua nubiū: Inde eñ dedit vo-
cē suā altissim⁹: t mota est terra. Tonuit de nubibus
suis. Quę sunt nubes ei⁹: Apli eius: ꝑdicatores ei⁹:
de quib⁹ intonabat ꝓceptis: coruscabat miraculis.
Ipsi nubes qui t mōtes. Mōtes ꝓpter altitudinē t
firmitatē: nubes ꝓpter pluuiā t vbertatē. Irrigaue-
rūt eñ terrā nubes iste: de quib⁹ dictū est: Dedit vo-
cē altissimus t mota est terra. De his eñ nubib⁹ mi-
Esa. 5. nat cuidā vineę sterili: vñ trāslati sunt montes in cor
maris. Mādabo inq̄t nubib⁹ meis: ne pluant sup eā
imbrē. Hoc impletū est in eo qō cōmemorauim⁹ qñ
Act. 15. translati sunt mōtes in cor maris: quando dictū est:
Ad vos missi eram⁹: & qz respuistis verbū dei: ibim⁹
ad gentes: Jm pletū est: Mādabo nubib⁹ meis ne
Judic. 6. pluāt sup eam imbrē. Deniq̄ ipa gens iudęa mō sic
remāsit tanq̄ vellus siccū in area. Hā et hoc nostis
cōtigisse in quodā miraculo. Area sicca erat: vellus
solū madebat: & pluuia in vellere nō apparebat. Sic
et sacramentū noui testamēti non apparebat in gente
iudęoꝝ: eo q̄ illic vellus erat: ibi ꝟ velatū erat sacra-
mentū in vellere: In area Xpo: id est in oīb⁹ gentib⁹:
vbi patet euāgeliū christi: pluuia manifesta est: nuda
est area christi: nō eñ tegit velamēto. Ut aūt exiret
inde pluuia: exꝑssū ē vell⁹. Per ꝑssurā eñ a se exclu-
serūt christū: t dñs iā de nubib⁹ suis cōpluit aream:
M vellus siccū remāsit. Inde & dedit vocē suā altissim⁹
de istis nubib⁹: p quā vocē regna inclinarent t ado-
rent. ¶ Dñs virtutū nobiscū: susceptor no-
ster de⁹ iacob. Nō quicūq̄ hō: nō potestas quę-
libet: nō deniq̄ angel⁹: nō aliq̄ creatura: siue terrena
siue cęlestis: & dñs virtutū nobiscū: susceptor nr̄ dē⁹
Roma. 8. iacob. Qui misit angelos: venit post angelos: venit
vt ei seruirēt angeli: venit vt hoies faceret cęles an-
gelis. Magna gra. Si de⁹ ꝑ nobis: q̄s ꝫ nos: Dñs
virtutū nobiscū. Virtutū q̄s: Dñs virtutū nobiscū.
Si de⁹ ꝑ nobis inq̄t: q̄s ꝫ nos: Qui ꝓprio filio non
pepcit: & ꝑ nobis omib⁹ tradidit illū. Quō non t cū
illo oīa nob donauit: Fres g̃ securi simꝰ: in trāquil-
late cordis nutriam⁹ bonā ꝓscia de pane dñi. Dñs
virtutū nobiscū: susceptor nr̄ dē⁹ iacob. Quātacūq̄
sit ifirmitas tua: vide q̄s te suscipiat. Ęgrotat nescio
q̄s: adhibeat medic⁹: susceptū suū dicit medic⁹ ęgro-
tū. Quis eū suscepit: Ille. Magna spes salutis: ma-
gnus medicus eū suscepit. Quis medicus: Dis me-
dicus ꝓter illū hō est. Dis medicus q̄ venit ad infir-
mū: alia die infirmari potest ꝓter illū. Susceptor nr̄
deus iacob. Fac te infantē paruulū oīno: q̄les a pa-
rentib⁹ suscipiunt. Qui eñ nō suscipiunt: exponunt:
qui suscipiunt nutriunt. Putas ne sic te suscipit dē⁹:
quō infantē te suscepit mater tua: Nō sic: sed in ętr-
nū. Tua eñ vox est in isto psalmo: Oñ pater meus Ps. 26.
t mater mea dereliq̄runt me: dns aūt assumpsit me.
Susceptor nr̄ dē⁹ iacob. ¶ Venite t videte opa M
dñi. Vide hac suscepti⁹e q̄d fecit dns: Aduerte-
re debē trax: veni t vide. Si eñ nō venis nō vides:
si nō vides nō credis: si nō credis: lōge stas. Si cre-
dis venis: si credis vides. Quō eñ venit ad montē
istū: Mūq̄d pedib⁹: Mūq̄d nauib⁹: Mūq̄d pēnis:
Mūq̄d eq̄s: Quātū attinet ad locoꝝ spacia: ne sata-
gas: ne conturberis: ipse ad te venit. Etenī ex lapide Daniel. 2.
quo creuit: t fact⁹ ē mōs magn⁹: ita vt impleret vni-
uersam faciē terrę. Quid vis g̃ ad eū p terras venire
q̄ terras impleuit: Ecce iam venit: euigila credēdo:
euigilātes pulsat: si tū nō tant⁹ in eis somn⁹ est: quo
etiā ꝫ montē, venientē obdurescāt: & audiāt: Surge Eph. 5.
q̄ dormis: t exurge a mortuis: t illumiabit te christ⁹.
Vultū eñ erat iudęis videre lapidē. Lapis eñ ille
adhuc paru⁹ erat: merito t paruū ꝓtēpserūt: cōtem-
nēdo offenderūt: t offendēdo quassati sunt: restat vt
cōterant. Hoc eñ de lapide illo dictū est. Qui offen Luce. 20.
derit i lapidē illū: cōquassabit eū: sup quē venerit cō
teret eū. Aliud est cōquassari: aliud cōteri. Cōquas-
sari min⁹ est q̄z cōteri. Sed neminē cōterit excelsus
veniēs: nisi quē cōquassauerit hūilis iacēs. Modo
aūt anteq̄z veniat dns noster hūiliter iacuit iudęis:
t offenderūt in illū t cōquassati sūt: veniet postea in
iudicio suo clar⁹ atq̄ altus: magn⁹ t potēs: et nō in-
firmus vt iudicet: sed fortis vt iudicet: t cōterat eos
qui cōquassati sunt in eū offendēdo. Lapis eñ offen-
sionis t petra scandali nō credētibus ipse est. Ergo
charissimi non est mirū si iudęi nō agnouerūt quem
tanq̄ paruū lapidē ante pedes suos iacentē ꝓtēpse-
rūt: illi mirādi sunt qui adhuc tā magnū montē no-
lunt agnoscere. Judęi in lapidem paruū nō vidēdo
offenderūt: hereticī in montē offendūt. Jam eñ cre-
uit ille lapis: iā dicim⁹ illis: Ecce impleta ē ꝓphetia
Danielis: Lapis ille q̄ erat paru⁹: fact⁹ ē mons ma- Daniel. 2.
gnus: t impleuit vniuersā terrā. Quare in illū offen-
ditis: t nō in illū ascēditis: Quis tā cęcus ē vt offen
dat in montē: Quasi ideo ad te venerit: vt habeas i
quē offendas: t nō habeas in quem ascēdas: Venite Esa. 2.
ascēdamus ad montē dñi. Esaias hoc dicit: Venite
ascēdam⁹. Quid est: venite ascēdam⁹: Venite t cre-
dite. Ascēdam⁹: hoc ē ꝓficiam⁹. Jsti aūt nec venire
volunt: nec ascendere: nec credere: nec ꝓficere. La-
trant cōtra montē: iam in illum totiens offendendo
quassati sunt: t nolūt ascendere: semp eligentes offen
dere. Dicamus illis: Venite t videte opera domini:
Quę posuit ꝓdigia sup terrā. Prodigia di- O
cunt q̄d aliquid portendant: signa illorum miracu-
lorū quę facta sunt quādo mūdus credidit. Et quid
inde factū est: et q̄d portendebāt: Auferēs bella
vsq̄ ad †fines terrę: Hoc nōdum videmus com Ar. †finem.
pletū esse. Sunt adhuc bella: sunt inter gentes ꝓ re-
gno: inter sectas: int iudęos: int paganos: int chri-
stianos: int hereticos. Sūt bella: crebrescunt bella:
alijs ꝓ veritate: alijs ꝓ falsitate certantibus. Non-
dum g̃ cōpletū est: Auferens bella vsq̄ ad fines trę:

sed fortasse cõplebit. An t mõ cõpletũ est: In q̃bus/
Matth.13 dã cõpletũ est: in tritico cõpletũ est: t in zizanijs non
dum completũ est. Quid ergo hoc est: Auferens bel
la vsq̃ ad fines terrę: Bella dicit quib⁹ bellat aduer
sus deũ. Quis em̃ bellat aduersus deũ: Impietas.
Et quid põt facere deo impietas: Nihil. Quid facit
fictile vas elisum ad petrã: q̃uis vehemẽter elidat:
Tanto maiore malo suo venit: quãto maiore impe/
tu venerit. Hęc bella magna erãt: crebra erãt: cõtra
deũ impietas dimicabat: t vasa fictilia cõterebant:
p̃sumẽtes de se hoies de virtute sua multũ q̃alẽdo.
Job.15. Cui⁹ rei scutũ etiã Iob dixit de quodã impio: Cucur
rit aduersus deũ: in crassa ceruice scuti sui. Quid ẽ in
crassa ceruice scuti sui: Nimiũ p̃sumẽdo de ptectiõe
sua. Nũquid nã isti tales erãt qui dicebãt: Deus nr
refugiũ t virtus: adiutor in tribulatiõib⁹ q̃ inuene/
Ps.43. rũt nos nimis: Aut in alio psalmo: Non em̃ in arcu
meo sperabo: t brachium meũ nõ saluabit me: Qñ
quisq̃ cognoscit: qz in seipso nihil est: t adiutoriũ de
se nullũ habet: arma in illo cõfracta sunt: bella sedata
sunt. Talia q̃ bella deleuit vox illa altissimi de nubi/
P bus sanct: qua terra cõmota est: t inclinata sunt re/
gna: abstulit hęc bella vsq̃ ad fines terrę. ¶ Arcum
cõteret t cõfringet arma: t scuta comburet
igni. Arcus: arma: scuta: ignis. Arcus: est insidię.
Arma: publica oppugnatio. Scuta: vana p̃sumptio
sue p̃tectiõis. Ignis: q̃ ista cõburunt ẽ: de quo dñs
Luce.12. ait: Ignẽ veni mittere in terrã: De q̃ igne dicit psal/
Ps.18. mus: Et non est qui se abscondat a caloze eius. Fer/
uente igne isto: nulla i nobis impietatis arma rema/
nebũt: necesse est vt oia cõfringant: cõterant: cõbu/
rant: remaneas inermis: nõ habẽs vllum adiutoriũ
tuũ: t quãto magis infirmus es: nulla tua arma ha/
Ps.45. bens: tanto magis te suscipit: de quo dictũ ẽ: Susce/
ptor noster deus Iacob. Valebas em̃ quasi p te: con/
turbaris in te. Perde arma quibus p̃sumebas: audi
2.Cor.12. dñm dicẽtẽ: Sufficit tibi gra mea. Dic t tu: qñ infir/
mor: tũc potens sum. Apli vox est. Oia arma sua p/
Ibidem. diderat tanq̃ fortitudinis suę: qui dicebat: Ego aũt
nõ gloriabor: nisi in infirmitatib⁹ meis: velut si dice/
Job.15. ret: Nõ curro aduersus deũ i crassa ceruice scuti mei
1.Timoth.1. qui p̃us fui blasphemus t psecutor et iniuriosus: sed
ideo miserti cordiã cõsecutus sum: vt in me ostẽderet
christus iesus omnẽ longanimitatẽ in eos q̃ creditu/
ri sunt illi in vitã ęternã. Auferẽs bella vsq̃ ad fines
terrę. Qñ aũt nos dñs suscipit: nũquid inermes di/
mittit: Armat nos: sed alijs armis euãgelicis: verita
tis: cõtinentię: salutis: spei: fidei: charitatis. Hęc ar
ma habebim⁹: sed nõ a nobis. Arma autẽ q̃ a nobis
habuim⁹ arserũt: si tñ igne illo spũssancti accensi su/
mus. Et scuta comburet igni. Quid postea in te esse
cupiebas: Infirmũ te fecit deus: vt fortẽ te faceret
Q de se: qz infirmabaris de te. Quid q̃ sequit: Vaca/
te. Ad quã rem: Et videte qm̃ ego sum de⁹:
Hoc est: non vos: sed ego sum deus: ego creaui: ego
recreo: ego formaui: ego reformo: ego feci: ego refi/
cio. Si non potuisti facere te: quõ potes reficere te:
Hoc nõ videt tumult⁹ cõtentiosus animi hũani: cui
tum ultui cõtentioso dicit: vacate: id est repmite ani/
mos vestros a cõtradictiõibus. Nolite argumẽtari
t tanq̃ armari cõtra deũ: alioq̃n viuũt arma nõdũ
illo i gne cõbusta. Si aũt cõbusta sunt: vacate: qz nõ
hab etis vñ pugnetis. Si aũt vacaueritis in vobis:
t a me petieritis oĩa: qui p̃mo de vobis p̃sumebat:
vacate t videbitis qm̃ ego sum deus. Exaltabor
in gentibus: t exaltabor in terra. Pauloante
dixerã terrę noie significari gentẽ iudęor: maris no/
mine cęteras gentes. Translati sunt mõtes in cor/de
maris: cõturbati sunt gentes: t inclinata sunt regna:
dedit vocẽ suam altissimus: t mota est terra. Dñs
virtutũ nobiscũ: susceptor noster deus ia/
cob. Facta sunt miracula in gentib⁹: impleb fides
gentiũ: ardent arma p̃sumptiõis humanę. Vacab in
trãquillitate cordis: vt cognoscab auctor de⁹ omniũ
munerũ suor. Et post istã clarificationẽ: nũquid de/
serit t plebẽ iudęor: de qua dicit aplus: Dico em̃ vo
bis: vt non sitis vobis sapientes: qz cęcitas ex pte isti Rom.11.
facta ẽ: donec plenitudo gẽtiũ itraret: Id est donec
mõtes huc trãsferrent: nubes hic pluerẽt: hic dñs to
nitruo suo regna inclinaret: donec plenitudo gentiũ
intraret: Et q̃d postea: Et sic oĩs israel salu⁹ fieret. Ibidem.
Ideo t hic ipm ordinẽ seruãs: exaltabor inq̃t in gen
tibus et exaltabor in terra: id est: t in mari t in terra.
Utinã omnes dicãt q̃ sequit: Dñs virtutũ nobiscũ
suscepto: noster deus Iacob.

¶ Explicit Tractatus de p̃s. XLV.
¶ Incipit Tractatus de p̃s. XLVI.

Prefatio. B

Dominus deus noster fidẽ in qua viuim⁹ et
ex q̃ viuim⁹: p libros sãctos: scripturas san/
ctas multipliciter nobis varieq̃ diffudit: fa
cramẽta quidẽ verbor varians: fidẽ tñ vnã cõmen/
dans. Una em̃ eadẽq̃ res: ideo multis modis dicit:
vt mod⁹ ipse dicẽdi ꝓpter fastidiũ variet: t ꝓpter cõ/
cordiã vna fides teneat. Itaq̃ in h psalmo quẽ can/
tatũ audiuim⁹: cui cantãdo respõdim⁹: ea sumus di/
cturi q̃ nostis: t tñ fortassis aliquã adiuuãte t donã/
te dño suauitatẽ allaturi sumus vobis: qñ ea q̃ alibi
t alibi noueratis: etiã cõmoniti ruminatis. Manu et Levit.11.
ipsa ruminatiõe in q̃ significat de⁹ mũda a alia: hoc
voluit insinuare: qz omnis homo qui audit sic debet
in cor mittere: vt non piger sit postea inde cogitare:
vt qñ audit sit similis mãducãti: cum autẽ audita in
memoriã revocat: t cogitatiõe dulcissima recolit: fi/
at similis ruminãti. Tali q̃ mõ eadẽ dicunt: et faciũt
nos dulciter cogitare quę nouim⁹: t eadẽ ipsa libent
audire: qz modus dicendi variat: t res antiqua ipso
modo dicendi renouat.

¶ Titulus psalmi sic se habet: ¶ In finem pro B
filijs chore: psalmus ipsi Dauid.

Hlios istos chore habẽt tituli psalmor etiã
alij nõnulli: t indicãt dulce mysteriũ: Insi/
nuant magnũ sacramentũ: vbi t nosipsos li
benter intelligam⁹ et agnoscam⁹ in titulo: nos q̃ au/
dimus t legimus: tanq̃ speculo ꝓposito qui sumus
intuemur. Filij chore qui sunt: Fuit homo quidaz
chore nomine: sic em̃ vocabat aliquis homo. Verũ
tamẽ cũ legunt q̃ scripta sunt: t inuenit sermo diui/
nus loqui ad quosdã qui nõ valde intelligunt filij eẽ
eius vni⁹ homis qui vocabat chore: recurrit anim⁹ 1.Paral.6.
ad mysteriũ: vt querat q̃d significet chore. Quia em̃
verbũ hebręũ: dicit vtiq̃ t interptat i grecã linguã
t i latinã linguã: t factũ est. Jã multa noĩa hebręa t
interptata sunt nobis: t inspicim⁹: t inuenim⁹ chore
interptari caluũ: multo magis attendẽtis. Obscurũ
erat cũ dicerent filij chore: nõne obscurius est cum

dicunt filij calui: Qui sunt isti filij calui: An forte fi-
Matth.27. lij sponsi: Quia sponsus in loco caluarie crucifixus
est. Recolite euangelium vbi dominū crucifixerūt:
& inuenietis eum in loco caluarie crucifixum. Pro-
inde qui crucē eius irrident: a demonib⁹ tanq̄ a be-
4.Regl.2. stijs deuozant. Nam significauit & hoc q̄dā scriptu
ra: cū ascēderet ꝓpheta dei helizeus: clamabāt post
eum pueri irridentes: Ascende calue: ascende calue.
Ille aūt non tam crudeliter q̄ mystice fecit illos pu
eros ab vsis exeūtib⁹ deuozari. Si non deuozaren-
tur illi pueri: nunq̄d vsq̄ adhuc viuerent: Aut non
possent mortales nati etiam febre intercipi: Myste
rium in eis tamē non ostenderet: vbi posteri terrerē
tur. Nemo ergo irrideat crucem domini: iudei sunt
possessi a demonibus & deuozati. Nam in caluarie
Matth.27. loco crucifigentes christū: & leuantes in cruce: tanq̄
ipi dicebāt sensu puerili: nō intelligētes q̄d loq̄rent:
ascende calue. Quid est em̄ ascende: Crucifige cru-
cifige. Proponit em̄ puericia ad imitandā humili-
tatem: & item ꝓponit puericia ad cauendā fatuitatē.
Matth.19. Proposita puericia ad imitandā humilitatem: a do
mino est: quādo vocauit ad se pueros: Et cū phibe-
rentur ab illo: dixit: Sinite eos venire ad me: talium
1.Cor.14. est em̄ regnum cęlor. Proposito exemplū puericię
ad cauēdam fatuitatē ab Apostolo est: Fratres no-
Ibidem. lite pueri esse sensibus. Et rursum ꝓponit ad imitan-
dum: Sed malicia infantes estote: vt mentib⁹ perfe
cti sitis. Pro filijs choze psalmus canit. Ergo pro
christianis cāratus est. Audiamus eū tanq̄ filij spō
Matth.27. si illius: quē pueri insensati in caluarie loco crucifixe
4.Regl.2. runt. Illi vero meruerūt a bestijs deuozari: nos ab
angelis cozonari. Agnoscim⁹ em̄ humilitatē domini
nostri: & non de illa erubescimus. Non erubescimus
de illo appellato mystice caluo: ꝓpter caluarie locū.
Ipsa em̄ cruce in qua illi insultatū est: non permisit
caluā esse frontē nr̄am: quia eam suo ligno signauit.
Denicq̄ vt noueritis: quia nobis dicuntur hęc: hic
videte quid et cui dicitur.

L

¶ Expositio psalmi.

O Mnes gentes plaudite manibus.
¶ Nunq̄d populus iudęozum omes gentes
erant: Sed cęcitas ex parte israel facta est:
vt pueri insensati clamarēt: Calue calue: atq̄ ita do-
Matth.27. minus crucifigeret in caluarie loco: & sanguine fuso
Roma.ij. gentes redimeret: & impleret q̄d ait apostolus: Ce-
citas ex parte israel facta est: vt plenitudo gentiū in-
traret. Insultent ergo vani & hebetes & insensati: et
dicant calue calue: Nos aūt sanguine illius redem-
pti qui fusus est in caluarie loco: omes gentes plau-
dite manib⁹: puenisse ad vos gratiam dei. Plaudite
manibus. Quid est plaudite: Gaudete. Sed quare
& cessent manib⁹: Quia bonis operib⁹. Ne gaudeatis oze
nus gentiū videat: qui gaudia donare dignatus est.
Quid est man⁹ gentiū: Facta bene operantiū. Om
nes gentes plaudite manib⁹. ¶ Jubilate deo in
voce exultatiōis. Et voce & manib⁹. Si tm̄ voce:
nō bene: q̄z pigrę sunt man⁹: Si tm̄ manib⁹: nec hoc
bene: q̄z muta est lingua. Concordent manus & lin-
gua: Illa confiteat: illę operent. Jubilate deo in vo
ce exultationis. ¶ Qum dominus excelsus ter-
ribilis. Excelsus ille qui quasi irrisibilis: ascēden-
do in cęlum: factus est terribilis. ¶ Rex magnus

sup omnē terrā. Non tm̄ sup iudęos: nam & sup
illos rex. Jnde em̄ & apostoli crediderūt: inde & mul
ta milia hominū res suas vendiderunt: & pcia ad pe Act.4.
des apostolor posuerūt: & impletum est in illis: qō
erat in titulo crucis conscriptum: rex iudęozum: Matth.27.
Rex est enim & iudeozum. Sed parum est iudęor:
Omnes gentes plaudite manibus: quoniam rex
omis terrę deus. Non em̄ illi sufficit vnā gentē ha-
bere sub se: ideo tm̄ preciū ex latere vdit vt emeret
orbem terrarum. D
Subiecit † plebes nobis: & Al. † populos.
gētes sub pedib⁹ nr̄is. Quas sbiecit & q̄b⁹: Qui
sunt q̄ loquūt: Forte iudei: Plane si apostoli: pla-
ne si sancti. Quis em̄ deus subiecit plebes & gentes:
vt hodie honozarent in gentibus: qui a suis ciuibus
occidi meruerūt: quō dominus eor occisus est a ci-
uibus: & honozat a gētibus: crucifixus a suis: hono-
ratur ab alienis: & pcio facti sui: Jdeo em̄ emit nos:
vt alieni ab eo non essem⁹. Putate q̄ voces esse apo
stolorum: Subiecit plebes nobis: & gētes sb pedib⁹
nostris. Nescio. Virū si apli tam supbe loquerētur
vt gauderēt gentes esse positas sub pedib⁹ suis: id ē
christianos sub pedibus aplorū. Etem̄ apli gaudēt
nos secū esse sub pedibus illi⁹ q̄ mortuus est pro no
bis. Nam sub pedib⁹ pauli currebāt qui volebāt eē
pauli: & dicebat eis: Nunq̄d paulus ꝓ vobis cruci- 1.Cor.1.
fixus est: Quid q̄ hic: Quid accepturi sum⁹: Sub-
iecit plebes nobis: & gētes sub pedib⁹ nostris. Om-
nes ptinentes ad hereditatē christi: in omibus genti
bus sunt: & omes non ptinetes ad hereditatē chri-
sti: in omibus gentibus sunt: videtis sic exaltari in
nomine christi ecclīam christi: vt oēs nōdū credētes
in christo: sb pedib⁹ iaceant christianor. Quanti em̄
modo currūt ad ecclīam nondum christiani: rogant
auxiliū ecclesię: subueniri sibi temaliter volūt: etiā
si in ęternū nobiscū regnare adhuc nolūt. Cū omes
q̄runt auxiliū ecclię: & q̄ nondū sunt in ecclīa: nonne
subiecit plebes & gētes sub pedibus nr̄is: ¶ Elegit E
nobis hereditatē suā: speciē iacob † quam Al. † quem.
dilexit. Pulchritudinē quandā iacob elegit nobis
hereditatē suā iacob. Duo fratres erāt esau & iacob: Gen.27.
in vtero matris ambo ꝓfligebāt: & de cōflictu viscera
materna quatiebāt: & ibi cū duo essent: electus ē mi
nor: & ꝓposit⁹ ē maiori: & dictū est: Duo populi sūt
in vtero tuo: & maior seruiet minori. Per omes gen- Roma.9.
tes maior: p oēs gentes minor. Sed minor in bonis
christianis: electi: pūs: fidelibus: Maior in supbis:
indignis: peccatoribus: ꝓtumacibus: sua peccata de
fendentibus magis q̄ confitentib⁹: qualis etiā ipse
populus iudęor fuit: ignorās dei iusticiā: & suam vo Roma.10.
lens constituere. Sed q̄a dictum est: Maior seruiet
minori: manifestū est: q̄ pūs subdent ipi: & hūilib⁹
subdent supbi. Prior nat⁹ est esau & posterior nat⁹ ē
iacob: & q̄ posteri⁹ nat⁹ est: p̄lat⁹ ē primo nato q̄ p gu-
lam perdidit primogenita sua. Sic habes scriptū:
Desiderauit lenticulā: & ait illi frater eius: Si vis vt Gen.27.
dem tibi: da mihi primogenita tua. Ille plus ama-
uit qō corporaliter cōcupierat: q̄ qō spiritaliter ꝑpo
nascendo meruerat: & ꝓposuit primogenita sua: vt
manducaret lenticulā. Lenticulam aūt inuenimus
cibū esse egyptior: Nam ibi abundat in egypto: vn
de magnificat lenticula alexandrina: & venit vsq̄ ad
terras nostras quasi hic non nascatur lenticula. Er-
go desiderando cibū egyptiū: perdidit primatum.

Sic ꝛ populus iudęoꝝ: de quo dictum est: cõuersi sunt corde in ęgyptũ: lenticulã quodãmodo deside-
rauerũt: ꝛ primatũ pdiderũt. Elegit nobis hęreditatem suã: speciẽ iacob quẽ dilexit. ¶ Ascẽdit deus
Ps. Iubilo. in †iubilatione: Ipse ille dñs noster iesus christꝰ ascendit in iubilatione. ¶ Dominus in voce tu-
be. Ascendit. Quo: nisi quo scimꝰ? Quo eũ iudei nõ
Matth. 27. sũt secuti: nec oculis. In cruce eñ exaltatũ irriserũt: in cęlũ ascendentẽ nõ viderũt. Ascẽdit deus in iubilatione. Quid est iubilatio: nisi admiratio gaudij: q̃
Act. j. verbis nõ põt explicari? Quõ admirati sunt gaudẽtes discipuli: videtes ire in cęlũ: quẽ plantxerũt mox tuũ? Reuera qꝛ gaudio huic verba nõ sufficiebant: restabat iubilare quod nemo potuit explicare. Ibi
Esa. 58. erat ꝛ vox tubę: vox illa angeloꝝ. Dictũ est eñ: sicut tuba exalta vocẽ tuã. Prędicauerũt angeli ascensionem dñi: viderũt discipulos ascẽdente dño: hęrẽtes: admirãtes: stupentes: nihil dicentes: sed corde iubilantes. Et vox iam tubę in clara voce angeloꝝ: Viri
Act. j. galilei inq̃t: q̃d hꝫ statis? Hic ẽ iesus: Quasi illi nõ scirent qꝛ ipse eẽt iesus. Ante se pauloante eũ nõ viderant: secũ loquentẽ nõ audierãt? Nempe nõ solum
Luce. 24. speciẽ viderũt p̃sentis: sed ꝛ mẽbra cõtrectauerunt. Ipsi g̃ nesciebant q̃ ipse esset iesus: Sed admiratione ipsa p̃ gaudio iubilatiõis: tãq̃ mẽte alienat': loquũt angeli: ipse est iesus: Quasi dicerẽt: Si creditꝭ
Ibidem. illi q̃ crucifixo nutauerũt vob̃ pedes: q̃ occiso ꝛ sepulto: spem vobis pdidisse putabatis: ecce ipe est iesus.
Act. j. Ascendit ante vos: sic veniet quẽadmodũ eũ videtꝭ euntẽ in cęlũ. Tollit quidẽ corpꝰ ab oculis vestris: ꝫ nõ separat deꝰ a cordibꝰ vestris. Videte ascendẽtem: credite in absentẽ: sperate venientẽ: ꝫ tñ p misericordiã occultam etiã sentite p̃sentẽ. Ille eñ qui
Matth. 28. ascẽdit in cęlũ vt tolleret ab oculis vestris: promisit vobis dicẽs: Ecce ego vobiscũ sum vsq̃ in p̃summa
Phil. 4. tionẽ sęculi. Merito ꝛ apl's sic nos alloq̃bat: Dominus in ꝓximo est: nihil solliciti fueritis: Sedet sup cęlos christus: ꝛ longe sũt cęli: ꝛ ipse qui ibi sedet: prope est. Dñs in voce tubę. Ergo vos filij choze: iã si
intellexistis vos: ꝛ inspicitis hic vos: gaudetis: quia
Ꝫ †Ꝫ alia littera addit̃: psallite regi nr̃o psallite. videtis hic vos. ¶ Psallite deo nr̃o: psallite†. Quem tanq̃ hoiem irriserunt: q̃ a deo alienati sũt:
Matth. 27. psallite deo nr̃o. Non eñ hõ tantũ: ꝫ ꝛ deus. Homo ex semine dauid: deꝰ dñs dauid: ex iudeis carnẽ ha-
Roma. 1. bens: quoꝝ patres: ait apl's ꝛ ex quibꝰ christꝰ Ꝫ carnẽ. Ex iudeis g̃ christꝰ: ꝫ Ꝫ carnẽ. Quis aũt iste
Ibidem. christus q̃ est ex iudeis Ꝫ carnẽ? Qui est sup oñia deus benedictus in sęcula. Deus ante carnẽ: deꝰ in carne: deus cũ carne. Nec solũ ante carnẽ deus: sed ante terrã deꝰ: vñ facta est caro: nec tantũ ante terrã deus vñ caro facta est: ꝫ etiã ante cęlũ deꝰ: qõ prius factũ est. Ante diẽ deus q̃ p̃mus factꝰ est: ante oñes
Joh. j. angelos deꝰ: in se christꝰ deꝰ: qñ in p̃ncipio erat verbũ: ꝛ verbũ erat apũd deũ: ꝛ deꝰ erat verbũ: Oñia p ipsũ facta sũt: ꝛ sine ipo factũ est nihil. Ille est ante oñia: p quẽ facta sunt oĩa. Psallite g̃ deo nr̃o: psallite. ¶ Qm rex omnis terrę deus. Quid eñ? Et
añ nõ oĩs terrę deꝰ? Nõne ꝛ cęli ꝛ terrę deꝰ: cũ vtiq̃ p illũ facta sunt oĩa? Quis posset dicere nõ esse deũ suũ? Sz nõ omnes hoies agnouerũt deũ suũ: ꝛ vbi
Ps. 75. agnoscebat: q̃si ibi tantũ deꝰ erat. Notus in iudea deꝰ: nõdũ filijs choze dicebat: oñes gentes plaudite manibꝰ. Ille eñ deꝰ notꝰ i iudea: rex oñis terrę:

deꝰ est. Jam ab omnibꝰ agnoscit: qꝛ impletũ est qõd
dicit esaias: Ipse deus tuꝰ qui eruit te: vniuersę ter- Esa. 54.
rę deus vocabit. Quoniam rex omnis terrę deus.
Psallite †intelligenter. Docet nos ꝛ admonet Al. Nam
nos vt psallamus intelligenter: non quęrannus sonũ
auris: sed lumen cordis. Psallite inq̃t intelligenter.
Gentes vnde vocatę estis: vt christiani esset? Ado
rabant deos manu factos: ꝛ psallebant illis: sed non
intelligenter. Si intelligenter cantarent: lapides nõ
adorarent. Quando homo sensatꝰ cantabat lapidi
insensato/ nunq̃d intelligẽter cantabat? Modo aũt
fratres nõ videmꝰ oculis quẽ adoramꝰ: ꝛ tñ correcti
adoramꝰ. Multo magis nobis deꝰ cõmendat potẽ
tior: quia eũ oculis non videmꝰ. Si eũ oculis videremus: forte cõtemnerem. Nam ꝛ christũ iudei vi-
sum contempserũt: non visum gentes adorauerunt.
Illis eñ dictũ est: psallite intelligenter: nolite esse si- Ps. 31.
cut equus ꝛ mulus in quibus non est intellectus.
Regnabit †dominus super †omnes gen- Al. Deus. †non hab.
tes. Qui regnabat super vnam gentẽ: regnabit in-
quit super omnes gentes. Quando dicebant ista: sic
per vnam gentẽ regnabat deꝰ: prophetia erat: nõdũ
res demonstrabatur. Deo gratias: iam videmꝰ im-
pleri q̃d ante prophetabat. Chirographũ deꝰ ante
tempꝰ scripsit nobis: impleto tempore reddidit no-
bis. Regnabit deus super oñes gentes: promissio
est. ¶ Deus sedet super sedem sanctam suã.
Quod tũc promittebatur futurũ: nũc impletũ agnoscit ꝛ tenet. Deus sedet super sedem sanctam suam.
Quę sedes eius sancta: Forsitan cęli: ꝛ bene intelli- Act. j.
gitur. Ascendit eñ christus sicut nouimꝰ eũ corpo- 2. Tim. 4.
re in q̃ crucifixus est: ꝛ sedet ad dexterã patris: inde
eũ venturũ expectamꝰ ad iudicandos viuos ꝛ mor-
tuos. Sedet sup sedem sanctam suã. Cęli sunt sedes
sancta eius. Vis et tu esse sedes ei? Noli putare te
esse nõ posse. Para illi locũ in corde tuo: venit ꝛ libẽ- 1. Cor. 1.
ter sedet. Ipse certe est dei virtus ꝛ dei sapientia. Et
q̃d dicit scriptura de ipa sapiẽtia: Anima iusti: sedes
sapientię. Si ergo anima iusti sedes est sapientię: sit
anima tua iusta: ꝛ eris regalis sella sapientię. Et re-
uera fratres: omnes homines q̃ bene viuũt: q̃ bene
agũt: ꝫm charitatem piam conuersanꝫ: nonne deꝰ in
illis sedet: ꝛ ipse iubet? Obtemperat anima sedenti
in se deo: ꝛ ipsa iubet membris. Anima eñ tua iubet
membro tuo: quo moueat pes: q̃ man?: q̃ oculus: q̃
auris: ꝛ iubet ipsa membris tanq̃ famulis suis: sed
et ipsa seruit interi? insidenti sibi domino suo. Non
potest inferiori se bene imperare: nisi superiori se nõ
fuerit dedignata seruire. Deus sedet super sedẽ san-
ctam suam. ¶ Principes populorum †congre- Al. te-
nerunt cum deo abraam. Deus abraam ꝛ deꝰ sunt.
isaac ꝛ deus iacob. Vere est: dixit hoc deꝰ: ꝛ superbi
erant inde iudei: ꝛ dixerũt: Nos filij abrahę sumus. Joh. 8.
Superbientes de nomine paterno: gerentes eꝰ car-
nem: non tenentes eius fidem: semini adhęrentes:
mortibꝰ degenerantes. Deniq̃ dominꝰ q̃d ait eis ita
superbientibus: Si filij abrahę estis: facta abrahę faci- Ibidem.
te. Item quid illis dixit ioannes venientibus ꝛ con
tremiscentibus quibusdam ipsorũ: qui se pœnitendo
corrigere voluerũt? Progenies viperarum. Erant Matth. 3.
enim iniq̃: erant perditi: erant peccatores: erãt impij:
Venerunt ad baptismũ ioannis. Et quid eis dicit?
Progenies viperarũ. Illi se dicebant filios abrahę:

90

ꝛ ipſe illos dicebat filos viperarū. Nunq̄d abraam vipera erat? Sed quia maleviuendo demones imitati erant: ꝛ eorū filij facti erant: quos imitando male viuebant. Progenies iquit viperarū: quis vobis ostendit fugere ab ira ventura? Facite ergo fructū dignū pēnitentię: ꝛ nolite dicere apud vosmetipos: Matth.3. patrē habem⁹ abraā: ꝛ q̄si ſupbire de genere abraę. Potens eſt enī deus de lapidib⁹ iſtis ſuſcitare filios abraę. Nō enī remanſur⁹ eſt abraā ſine filijs: ſi vos dānauerit deus: Pōt enī ꝛ dānare q̄s odit: ꝛ illi reddit⁹ eſt filios: ſi damnaret hebreos de carne eius pgenitos? De lapidib⁹ iſtis. Oſtēdebat illis lapides in eremo. Qui erant lapides quare? Adorādo lapides: dicti erant lapides: Pſ.jij. q̄z pſalmus p̄dixerat: ſimiles illis fiant q̄ faciūt ea: ꝛ omes q̄ confidūt in eis. Tamē de ipſis lapidib⁹ reddidit filios abraę. Modo oēs q̄ lapides adorabam⁹: k cōuerſi ad dñm: filij abraę facti ſum⁹: non ducendo ab illo carnē: ſed imitādo fidem. Principes g̃ populorū cōuenerūt cū deo abraā. Principes pl'oꝝ: gētium principes: nō vni⁹ populi p̄ncipes: ſed princi- Matth.8. pes pl'oꝝ omniū cōuenerūt cū deo abraā. Ex ipſis p̄cipibus erat ꝛ iſte centurio: de quo mō euangelium cum legerē audiſtis. Erat enī Cēturio habens honorem ꝛ poteſtatē inter homines: princeps erat de p̄cipib⁹ populoꝝ. Veniēti ad ſe chriſto obuiā miſit amicos ſuos: immo vero tranſituro chriſto miſit amicos ſuos: ꝛ rogauit vt curaret puerum eius qui periculoſe infirmabat. Et cū vellet ipſe domin⁹ venire: hoc ei mandauit: Non ſum dign⁹ vt ſub tectū meū intres: ſed tantū dic verbo: ꝛ ſanabitur puer meus. Ibidem. Nam et ego homo ſum ſub poteſtate conſtitutus: habens ſub me milites. Videte quēadmodū tenuit ordinē. Prius cōmemorauit q̄d ſub alio eſſet: ꝛ poſtea q̄d alij ſb illo eſſent. Sub ptāte ſū: ꝛ in ptāte ſū: Et ſub aliq̄ ſum: ꝛ ſup aliq̄s ſū: Et dico huic vade: ꝛ vadit: ꝛ alio veni: ꝛ venit: ꝛ ſeruo meo fac hoc ꝛ facit Tanq̄ diceret: Si ego ſub poteſtate cōſtitutus iubeo illis qui ſub me ſūt: tu qui ſub nullius poteſtate Job.1. poſitus es: nō potes iubere creaturę tuę: q̄ omnia Matth.8. per te facta ſūt: ꝛ ſine te factū eſt nihil: Dic ergo verbo iniquit: ꝛ ſanabit puer meus. Nam vt in domum meā intres: non ſum dignus. Trepidauit chriſtum mittere intra parietes ſuos: ꝛ iam ītus erat in corde eius. Jam erat anima eius ſedes illius: iam ibi ſedebat ille qui humiles requirebat. Ibidem. Conuerſus deniq̄ chriſt⁹: miratus eſt: ꝛ ait ſequentib⁹ ſe: Amen dico vobis: nō inueni tantā fidē in iſrael. Et ſicut ali⁹ euāgeliſta eandē rē narrat: ſequit dom̄in⁹ ꝛ dicit: Jdeo dico vobis: q̄z multi ab oriente ꝛ occidente venīēt et recūbent cū abraā ꝛ iſaac ꝛ iacob in regno cęlorum. Jſte enī centurio nō erat de pl'o iſrael. Nam in pl'o iſrael: ſupbi repellebāt a ſe deū: in p̄ncipib⁹ gentium inuentus eſt humilis qui ad ſe inuitaret deū. Admirans ieſus fidē ipſi⁹: reprobat pfidiā iudęoꝝ. Sani eū ſibi videbāt: ꝛ periculoſius ęgrotabant: quādo Matth.8. medicū nō cognoſcētes occidebāt. Cum g̃ reproba ret ꝛ repudiaret illoꝝ ſupbiā: quid ait? Jdeo vobis dico: q̄z multi ab oriente ꝛ occidēte venient: non prinentes ad cognationē iſrael. Veniēt multi quib⁹ dixit: Omnes gentes plaudite manib⁹: ꝛ recūbent cum abraā in regno cęlorum. Non illos genuit carne ſua

abraā: ꝛ venientes recumbent cū illo in regno cęloꝝ: ꝛ filij ipſi⁹ erūt. Quare filij ipſius? Non nati de carne: ſed ſequēdo fidē ipſi⁹. Filij autē regni: id ē iudęi Matth.8. ibunt in tenebras exteriores: illic erit ploratio ꝛ ſtridor dentiū. Damnabunt in tenebras exteriores qui nati ſunt de carne abraę. Et recūbent cū eo in regno cęloꝝ: qui imitati ſunt fidem abraę. Merito ergo et hic principes populoꝝ conuenerūt cū deo abraam. Et quid illi q̄ pertinebant ad deum abraā? Quo- L niam dij fortes terrę † valde eleuati ſunt. Al. †vehemēt Qui erāt dij? Populus ille dei: vitis illa dei: de qua dicitur: Judicate iter me ꝛ inter vineā meam: Jbūt Eſa.5. in tenebras exteriores: nō recūbent cū abraā ꝛ iſaac Matth.8. et iacob: non conueniunt cum deo abraam: Quare? Quoniam dij fortes terrę. Jlli qui erant dij fortes terrę: p̄ſumētes de terra: de qua terra? De ſe ipſis: q̄z omnis homo terra. Homini enī dictū eſt: Terra es Geñ.3. ꝛ in terram ibis. Debet autē homo de deo p̄ſumere: ꝛ inde ſperare auxiliū: non de ſe. Non enī terra pluit ſibi aut lucet ſibi. Quomodo autē terra de cęlo expectat pluuiam aut lucem: ſic homo de deo debet expectare miſericordiam ꝛ veritatem. Jlli g̃ dij fortes terrę: valde eleuati ſunt: id eſt valde ſuperbierūt: nō ſibi medicum neceſſarium putauerunt: ꝛ ideo in ſua ęgritudine remanſerunt: ꝛ ipſa ęgritudine ad mortē perducti ſunt. Pręciſi ſunt rami naturales: vt humi Roma.jj. lis inſereret oleaſter. Quonīā dij fortes terrę valde eleuati ſunt. Teneam⁹ ergo fratres humilitatē: charitatem: pietatem: quia reuocati ſumus illis reprobatis: vel illoꝝ exemplo ſupbire timeam⁹ admoniti.

Explicit tractatus de pſ. XLVI.

Jncipit tractatus de pſ. XLVII.

Jtulus pſalmi eſt: Laus cantici filijs A choze ſecunda ſabbati. De hoc quod dominus donare dignabit: excipite tanq̄ filij firmamenti. Secunda enī ſabbati: id eſt poſt dies primum quem dominicū dicimus: quę etiam ſecunda feria dicitur: factū eſt firmamentum cęli: immo firmamentū cęlum. Cęlum enī vocauit deus firGeñ.j. mamentū. Primo aūt die lucē fecerat: ꝛ a tenebris Jbidem. diuiſerat: ꝛ vocauerat lucem diem ꝛ tenebras noctē. Sicut aūt indicat pſalmi huius contextio: aliquid etiam p̄locut⁹ eſt deus in illo opere ſuo: q̄d compleretur in nobis cū gaudio: ꝛ fm huius creaturę conditionem: ſęcula cucurrerūt. Non fruſtra enī domiJob.1. nus ait de moyſe: De me enī ille ſcripſit: niſi q̄a oia quę ſcripta ſūt: etiam cū deus cōderet creaturā: poſſunt interpretari ad ſignificationem futuroꝝ: vt inGeñ.j. telligas deum feciſſe lucem: cum chriſtus a mortuis reſurrexiſſet. Tūc enī reuera illa lux diuiſa eſt a tenebris: quando imortalitas a mortalitate diſcreta eſt. Quid ergo ſequit: niſi vt capiti etiam corpus fieret quod eſt eccleſia? Deniq̄ eſt etiam pſ. de pēma ſabbati: in quo aptiſſime reſurrectio domini declarat. Jbi enī dicit: Tollite portas p̄ncipes veſtras: ꝛ eleuamini portę ęternales: et introibit rex glorię. Quid Pſ.23. euidentius q̄ chriſtum eſſe regē glorię? De quo dictum eſt: Si cognouiſſent: nunq̄ dominū glię crucij.Coz.9. fixiſſent. Secundam ergo ſabbati nō debem⁹ intelligere niſi eccleſiam chriſti: ſed eccleſiam chriſti in ſanctis: eccleſiā chriſti in his qui ſcripti ſunt in cęlo: eccleſiā chriſti in his qui mundi huius temptationibus non cedunt. Jpſi enī digni ſunt nomine firma-

menti. Ergo ecclesia christi in his qui firmi sunt: de
Roma.15. quibus dicit apostolus: Debemus autē nos firmi:
infirmitates infirmoꝝ sustinere: appellata est firma-
mentum. De hoc cantat in hoc psalmo. Audiamus
agnoscamus: sonemus: gloriemur: regnemus. Ma-
ꝙ eam etiam firmamentum apostolicis litteris ap-
1.Timoth.3. pellatam: audi & agnosce: Quę est iquit ecclesia dei
Matth.27. viui: columna & firmamentum veritatis. De hoc fir-
mamento cantat filijs chore: quos nostis esse filios
sponsi crucifixi in caluarię loco. Chore nanqꝫ calui-
cium interpretatur. Sequitur in hoc psalmo: qui in
scribitur secunda sabbati.

¶ Expositio psalmi.

B Magnus dominus & laudabilis †valde. Ecce magnus domin⁹ & laudabilis val-
Al. †nimis. Psa.144. de. Sed nunquid infideles laudant domi-
num? Nunquid etiam qui creduntꝫ male viuūt lau-
Roma.2. dant dominum: per quos fit vt nomen dei blasphe-
metur ī gentibus? Nunquid laudant dominū? An
vero si etiam laudent: acceptat laus eoꝝ: cum scri-
Eccl.15. ptum sit: Non est speciosa laus in ore peccatoris?
Dixisti ergo: Magnus domin⁹ & laudabilis valde:
sed dic vbi. ¶ In ciuitate dei nostri: in monte
Psa.25. sancto eius. De hoc alibi dicit: Quis ascendet in
montem domini? Innocens manibus & mundo cor-
de. In his magnus domin⁹ & laudabilis valde: hoc
Matth.7. est in ciuitate dei nostri in mōte sancto eius. Hęc est
ciuitas in monte posita: quę absconditi non pōt. Hęc
Ibidem. est lucerna que sub modio non occultatur: omnibus
nota: omnibus diffamata. Non aūt vniuersi ciues
eius sunt: sed illi in quibus magnus dominus & lau-
dabilis valde. Quę est ergo ista ciuitas videamus:
ne forte quia dictum est: In ciuitate dei nostri in mō
te sancto eius: debeamus quęrere istum montē: vbi
etiam exaudiri possimus. Non em̄ frustra dicitur in
Psa.3. alio psalmo: Voce mea ad dominum clamaui: & ex-
audiuit me de monte sancto suo. Adiuuit g̃ te mons
iste vt exaudireris. Nam si in eum nō ascēderes: in-
fra iacens: clamare posses: sed exaudiri non posses.
Quis est ergo iste mons fratres? Magna cura inq-
rendus: magna sollicitudine inuestigandus: labore
etiam occupandus & ascendendus. Sed si in aliqua
parte terrarum est: quid faciem⁹? Peregrinabimur
de terra nostra: vt ad illum montem peruenire possi-
mus? Immo vero tūc peregrinabimur: si in illo nō
sumus. Ipsa est em̄ ciuitas nostra: si membra regis
sumus: qui caput est ciuitatis ipsius. Vbi est ergo
iste mons? Si regionem aliquam tenuit: laborādū
est: vt dixi: vt ad eum perueniat. Sed quid satagis?
Utinam non sis piger ascendere in mōtem: quomo-
do mons non fuit tardus venire ad dormientē. Fu-
Roma.9. it enim quidam lapis angularis contemptibilis: in
Daniel.2. quem iudei offenderūt: pręcisus est de quodam mō-
Luce.1.et 2. te sine manibus: hoc est de regno iudęorum veniēs
Roma.9. sine manibus: quia humanum opus non accessit ad
mariam de qua natus est christus. Sed si lapis iste
vbi in eum offenderunt iudei ibi remaneret: tu quo
ascenderes non haberes. Quid aūt factū est? Quid
Daniel.2. dicit ꝓphetia danielis? Quid nisi quia creuit lapis
iste: & factus est mons magnus? Et magnus? Ita
vt impleret vniuersam faciem terrę. Ergo crescen-
do mons iste et implendo vniuersam faciem terrę:
venit ad nos. Quid ergo montem quasi absentem
quęrimus: & non in pręsentem iam ascendimus vt
sit in nobis magnus dominus & laudabilis valde?
Deniqꝫ ne istum montem non agnosceres: & in hoc
psalmo: & in aliqua parte terrarum quęrendum esti-
mares: vide quid sequitur: Cum dixisset in ciuita-
te dei nostri in monte sancto eius: quid addidit?
†Dilatās exultatiōes vniuersę terrę: †mōtes sion. Sion vnus mons est. Quid ergo mon-
Al. †montis. tes? An quia ad sion pertinuerunt: etiam qui de di-
uerso venerunt: vt sibi cōcurrerent in lapidem angu-
larem: & fierent illi duo parietes tanqꝫ duo montes:
vnus ex circumcisione: alter ex pręputio: vnus ex iu-
deis: alter ex gentibus: non iam aduersi & diuersi: qz
ex diuerso iam in angulo nec diuersi? Ipse est em̄ in
quit: pax nostra: qui fecit vtraqꝫ vnum. Ipse ille an-
gularis lapis quem reprobauerunt ędificantes: hic
factus est in caput anguli. Duos iunxit in se mons
montes: Una domus & duę domus: Duę propter
ex diuerso venientes: vna propter lapidem angula-
rem in quo sibi ambę copulantur. Audi & hoc: Mō-
tes sion: ¶ Latera aquilonis ciuitas regis
magni. Intenderas em̄ tu sion tanqꝫ vnum locū:
vbi condita est hierusalem: et in ea tibi non occurre-
bat: nisi populus ex circumcisione: qui quidez ex re-
liquijs a christo collectus est: ex magna aūt parte tā
qꝫ palea ventilatus. Etem̄ scriptum est: Reliquię sal-
uę fient. Sed attende & gentes: vide & oleastrum in-
seri in pinguedine oliuę. Ecce gentes: latera aquilo-
nis: adiūcta sunt latera aquilonis ciuitati regis ma-
gni. Contrarius solet esse aquilo sion. Sion quippe
in meridie: aquilo contra meridiem. Quis est iste
aquilo nisi qui dixit: Ponam sedem meaz ad aquilo-
nem: et ero similis altissimo? Tenuerat regnum dia-
bolus impiorum: & possederat gentes seruientes si-
mulacris: adorantes dęmonia: et totum quicquid
generis humani erat vbiqꝫ per mundum: inhędo
illi aquilo factus erat. Sed quoniam ille qui alligat
fortem: aufert eius vasa & facit vasa sua: liberati ho-
mines ab infidelitate & superstitiōe dęmoniorū: cre-
dentes in christum colliniati sunt illi ciuitati: occur-
rerūt in angulo illi parieti de circūcisione veniēti: et
facta est ciuitas regis magni q̃ fuerat latera aquilonis.
Ideo & in alia scriptura dicitur: Ab aquilone nubes
coloris aurei: in his est magna gloria & honor omni
potentis. Magna em̄ gloria medici est: quando ex
desperatione conualescit ęgrotus. Ab aquilone nu-
bes: & non nigrę nubes: nō caliginosę: non terrę: sed
coloris aurei. Unde: nisi gratia illuminatę per chri-
stum? Ecce latera aquilonis: ciuitas regis magni.
Latera vtiqꝫ: quia inhędrent diabolo. Quicunqꝫ
enim alicui cohęrent: latera ipsius dicuntur. Nam
& de aliquibus hominibus solemus ita loqui: Bo-
nus homo est: sed mala latera habet: id est ipse qui-
dem probitatem pręstat: sed malignis sunt qui ei con-
iuncti sunt. Latera ergo aquilonis qui diabolo co-
hęrebant: inde venit & iste filius de quo modo audie-
bamus: quia mortuus erat & reuixit: perierat & inuē-
tus est. Proficiscēdo em̄ in regionē longinquā: eti-
am ad aquilonē peruenerat: & ibi sicut audistis: vni
ex principibus regiōis illius adhędrerat. Factus est
ergo latus aquilonis adhędrendo principi regionis
illius: sed quia ciuitas regis magni: & ex latere aqui-
lonis colligitur: reuersus ad se dixit: Surgam & ibo

Psa.144. Luce.14. Ibidem. Psa.47. Matth.12. Eph.2. Job.37. Matth.4. Roma.9. Esa.14.

ad patrē meū: Et occurrit ei pater qui dicit de illo: mortuus erat & reuixit: perat & inuentus est. Uitul⁹ ille saginatus: lapis angularis fuit. Deniqꝫ & maior filius qui epulari nolebat: exhortatus a patre ingressus est: & duo iam parietes: tanqꝫ illi duo filij ad vitulum peruenientes: ciuitatez regis magni fecerūt.

E Sequatur ergo iste psalm⁹ & dicat: ¶ Deus in domibus eius cognoscetur. Jam i domibus p. Epb.2. pter montes: propter duos parietes: propter duos Luce.15. filios. Deus in domib⁹ eius cognoscetur. Sed gratiam cōmendat: ideo addidit. ¶ Cum suscipiet eam. Nā quid esset ipsa ciuitas: nisi ille suscepisset 1.Cor.3. eam: Nonne statim caderet: nisi tale fundamentum haberet: Fundamentum eñ aliud nemo potest po 1.Cor.3. nere: pꝛeter id quod positum est: quod est christus iesus. Nemo ergo de suis meritis glozietur: sed qui gloziatur: in domino glozietur: quia tunc est illa magna ciuitas: tunc in ea cognoscitur dominus cum suscipiet eam: quomodo suscipit medicus ęgrotum curandum: non sicut est amandum. Eteñ febzem odit medicus. Non amat medicus ęgrotum: et amat medicus ęgrotum. Si ęgrotum amaret: semper egrotum optaret: Rursus si ęgrotū non amaret: ad ęgrotum non veniret: sed amat ęgrotum: vt faciat sanū. Suscepit ergo hanc ciuitatem dominus: & agnitus Ibidem. est in ea: id est gratia ipsius cognita est in illa ciuita- te: quia quicquid habet illa ciuitas quę gloziatur in 1.Cor.4. domino: non habet de se. Propter hoc eñ dicitur: Quid enim habes quod non accepisti: Si autē ac- cepisti: quid gloziaris quasi non acceperis: Deus i domib⁹ eius cognoscet: dū suscipiet eam.

Quo- ¶ Ar.†nō habet. & cōgregati sūt. niam ecce reges †terrę† collecti sunt. Jam ec- ce illa latera aquilonis videte quomodo veniant: vi- Esa.2. dete quomodo dicant: Uenite ascendamus in mon- tem domini: annunciauit eñ nobis viam suā: vt in- Ar.†nō habet. grediamur in ea. Ecce reges terrę collecti sūt ¶ †Et Epb.2. conuenerunt in vnum. In quem vnum: nisi in Ar.†sic. lapidem illum angularem: ¶ Ipsi videntes †ita admirati sunt. Post admirationem miraculorū et glozię christi: quid secutum est: ¶ Conturbati sunt: commoti sunt: tremoz apprehendit eos. Unde tremoz apprehendit eos: nisi de conscię- Ps.2. tia delictorū: Currant ergo reges post regem: agnoscant reges regem. Inde alibi: Ego aūt inquit cōstitutus sum rex ab eo super sion mōtem sanctū eius: p̄dicans pꝛeceptum domini. Dominus dixit ad me filius meus es tu: ego hodie genui te. Postula a me & dabo tibi gentes hereditatem tuā: & possessionem tuā terminos terre. Reges eos in virga ferrea: & tanqꝫ vas figuli conteres eos. Auditus est ergo rex: cōstitutus in sion: tradita est illi possessio vsqꝫ ad termi- nos orbis terrę. Metuere nō debēt reges ne regnū Matth. 2. pdāt: ne illis auferat regnum: sicut miser timuit herodes: & pro paruulo occidit paruulos. Timens autem regnum amittere: nō meruit regem agnoscere. Utinam & ipse regem cum magis adozaret: non male regnum quęrendo: innocentes perderet: & nocens periret. Nam quod ad illū attinebat: perdidit innocentes: Quum aūt ad christū: etiam paruus pro se Ps.2. mozientes paruulos cozonauit. Ergo debuerunt timere reges quando dictum est: Ego aūt cōstitutus sum rex ab eo: & hereditatem vsqꝫ ad fines terrę dabit mihi qui me constituit regē. Sed quid inuideris reges: Uidete: nō inuidete. Longe eñ aliter iste rex Job. 38. qui dixit Regnū meū nō est de hoc mundo. Nolite ergo timere: ne vobis auferat regnū mundi huius: dabit vobis regnū: sed cęlorū: vbi ille rex est. Ideo Ps.2. quid ibi sequitur: Et nunc reges intelligite. Jam inuidere vos parabatis: intelligite: de alio rege dicit: Cuius regnum nō est de hoc mundo. Merito ergo collecti sunt reges in vnū: cōturbati sunt: tremoz apprehendit eos. Inde & illis hoc dicitur: Et nunc reges intelligite: erudimini oñes qui iudicatis terrā. Seruite domino in timoze: & exultate ei cum tremore. Et quid fecerunt: ¶ Ibi dolozes vt parturientis. Quid sunt dolozes vt parturientis: nisi dolores pęnitentis: Uide ipsam conceptionē dolozis et parturitiōis: A timoze tuo: inqt esaias: cōcepimus: Esa.26. & parturiuim⁹ spiritū salutis. Sic ḡ conceperunt reges a timoze christi: vt parturiēdo salutem parerēt: credendo in eum quem timuerūt. Ibi dolozes sicut parturientis. Ubi parturientē audis: fętū expecta. Parturit vetus homo: sed nascitur nouus homo. Ibi dolozes vt parturientis: ¶ In spiritu †vio- Ar. †vehemēti. lento conteres naues tharsis. Breuiter intelligitur: euertens superbiā gentiū. Sed vnde ex hac historia dicitur euersio superbię gentiū: Propter naues tharsis. Tharsis ciuitatē quęsierunt docti: hoc est quę nā ciuitas hoc nomine significaretur: et aliquibus visum est ciliciam dictā esse tharsis: ex eo qꝺ metropolis eius tharsus dicitur: De qua ciuitate erat etiam paulus apostolus: natus in tharso Act.21. cilicię. Aliqui aūt eam carthaginē intellexerunt: forte assis aliquando ita nominatā: aut aliqua locutione ita significatā. Nanqꝫ apud ꝓphetā esaiā sic inuenitur: Ululate naues carthaginis. Apud ezechielem Esa.23. autem a diuersis interpretib⁹: ab alijs carthago: ab Ezech.26. alijs tharsis interpretata est: & hoc diuersitate interpretum positū potest intelligi: hāc appellari tharsū: ꝙ carthago dicebat. Manifestū ē aūt ꝙ ꝑmozdia regni carthaginis nauib⁹ flozuerūt: & ita flozuerunt vt inter cęteras gētes excellerēt negociationib⁹ & nauigationib⁹. Nam quādo dido fugiens fratrem delapsa est ad terras africę: vbi carthaginem cōdidit: naues quę paratę erant ad mercationem: in eius regionem assumpserat ad fugam: consentientibus sibi regionis eius principibus: & ipsę naues etiam cōdita carthagine ad negociādum non defecerunt: atqꝫ hinc nimium superba facta est ciuitas illa: vt digne per eius naues intelligatur superbia gentium: pꝛesumens in incertis tanqꝫ in flatibus ventoꝝ. Jam nō pꝛesumatur de velificatione: & quasi ꝓsperitate securi huius: tanqꝫ maris fundamētum nostrum in sion sit: ibi stabiliri debemus non perflari oñi vento doctrinę. Quicunqꝫ ergo ex incerto huius vitę tumuerant: euertantur: & subijciāt christo: id est oīs superbia gentiū conterenti in spiritu violento naues tharsis: non cuiuscunqꝫ ciuitatis sed tharsis. Quomodo in spiritu violento: Timoze fortissimo. Sic eñ eum tremuit omnis superbia iudicaturum: vt in humilē crederet: ne excelsum expaueſceret. ¶ Sicut audi- Epb.4. lh uimus †ita† et vidimus. O beata ecclesia: ꝙd tempoze audisti: quodam tempoze vidisti. Audiuit in promissionibus: videt in exhibitiōibus. Audiuit in prophetia: videt in euangelio. Omnia enim quę modo complētur: antea prophetata sūt. Erige ocu- Ar. †sic. Ar. †non habet.

los ergo⁊ diffunde per mundum: vide iam hęreditatem vsq; ad terminos orbis terrę. Vide iam impleri
Ps̃. 71. quod dictum est: Adorabunt eum omnes reges terrę: omnes gentes seruient illi. Vide impletũ esse qđ
Ps̃. 107. dictum est: Exaltare sup cęlos deus: ⁊ super omnes
Matth. 27. terram gloria tua. Vide illum cuius pedes ⁊ manus fixi sunt clauis: cuius ossa in ligno pendentia numerata sunt: super cuius vestimenta sors missa est. Vi-
Ibidem. Act. j. de regnantem: quem illi viderunt pendentem: Vide in cęlo sedentẽ: quem cõtemplerunt in terra amPs̃. 21. bulãtem. Vide inde impleri: Cõmemorabunt⁊ cõuertentur ad dominum vniuersi fines terrę: ⁊ adorabunt in conspectu eius vniuersę patrię gentiũ. Hęc videns: exclama cũ gaudio: Sicut audiuimus ita ⁊ vidimus. Merito sic vocat ipsa ecclesia de gentib⁹:
Ps̃. 44. Audi filia⁊ vide: ⁊ obliuiscere populum tuum⁊ domum patris tui. Pater tuus aquilo fuit: veni ad mõtem sion: Audi⁊ vide: non vide⁊ audi: sed audi⁊ vide: prius audi: postea vide. Audis primo quod non
Ps̃. 17. vides: videbis postea quod non audisti. Populus eñ inquit quẽ non cognoui seruiuit mihi: in obauditu auris obaudiuit mihi. Si non in obauditu auris obaudiuit: ergo non vidit:
Esa. 55. Et vbi est quibus nõ est nunciatum de eo: videbũt: ⁊ qui non audierũt intelligent: Ad quos non missi sunt prophetę: ipi primo audierũt⁊ intellexerũt prophetas: Remanserũt illi ad quos missi sunt: codices ferentes: veritatẽ nõ intelligentes: testamenti tabulas habentes: ⁊ hęreditatem non tenentes. Sicut audiuimus ita ⁊ vidim⁹.
¶ In ciuitate domini virtutum: in ciuitate dei nostri. Ibi audiuimus: ibi ⁊ vidimus. Extra illam q̃ est: nec audit nec videt: In illa q̃ est: nec surd⁹ est nec cęcus est. Sicut audiuimus: ita et vidimus. Et vbi audis: Ubi vides: In ciuitate dñi virtutũ: in ciuitate dei nostri. ¶ Deus fundauit eam in eternum. Non insultent hęretici per partes concili: non se extollant qui dicunt: Ecce hic est christus:
Matth. 24. ecce illic. Qui dicit: ecce hic est: ecce illic: ad partes iducit. Unitatem promisit deus: reges in vnum colecti sũt: nõ per schismata dissipati. Sed forte ista ciuitas quę mũdum tenuit aliquando euertetur: Absit. Deus fundauit eam in eternum. Si ergo eã deus fundauit in eternum: quid times ne cadat firmamentum: ¶ Suscepimus deus misericordiam tuam: in medio† templi tui. Qui suscepe-
Al. †populi. runt: ⁊ vbi susceperunt: Nonne ipse populus tuus suscepit misericordiam tuam: Si populus tuus suscepit misericordiam tuam: quomodo suscepimus misericordiã tuam: ⁊ in medio populi tui: quasi alij sint qui susceperunt: alij in quorum medio suscepe-
runt: Magnũ sacramẽtũ: sed tamẽ notũ: et cũ hinc: hoc ẽ ex his versib⁹ ⁊ obscuritatib⁹ fuerit exculptũ: fuerit ⁊ erutũ: qđ nostis: nõ erit rudi⁹ ꝫ dulci⁹. Nũc quippe populi dei censent omnes qui portant sacramenta eius: sed nõ oñes ptinẽt ad misericordiã ei⁹. Oñes quippe sacramentũ baptismi christi accipiẽtes: christiani vocant: sed non oñes digne illo sacramento viuũt. Sunt eñ q̃dam de q̃bus dicit aplus:
2. Timoth. 3. Habentes formã pietatis: virtutẽ aũt ei⁹ abnegantes: Tũ ꝑt ipam speciẽ pietatis ī pplo dei nominãt:
Matth. 3. quõ ad areã q̃diu triturat: ñ solũ grana ꝫ etiã palea ptinet: Nũq̃d⁊ ad horreũ ptiebit: Jn ẽ medio aũt pplũ malus est ppls bonus: q̃ suscipit misericordiam dei. Ui-

uit digne misericordia dei q̃ audit⁊ tenet⁊ facẽ qđ alt apo-
2. Cor. 6. stolus: Precipientes ergo rogam⁹: ne inuacuũ gratiam dei suscipiatis. Qui ergo nõ inuacuũ gratiã dei suscipit: ipe tam sacramentũ q̃ etiã misericordiã dei
Matth. 5. suscipit. Et q̃d illi obest: qz in medio pplũ inobedientis est: donec area ista ventilet: donec boni a malis separent: Quid ei obest in medio pplũ habitare: Sit ut illis q̃ appellant firmamentũ: suscipiẽs misericordiã dei: sit liliũ in medio spinarũ. Nam⁊ ipse spinę non
Cant. 2. ad pplum dei ptinent: vis audire: Ita posita est ipsa similitudo: Sicut liliũ inquit inter mediũ spinarus: ita proxima mea in medio filiarum. Nunquid dixit in medio alienarũ: Non: sed in medio filiarũ. Sunt ergo filię malę: ⁊ inter illas est liliũ in medio spinarũ. Itaq; illi q̃ sacramẽta habẽt: ⁊ mores bonos nõ habent: ⁊ dei dicunt⁊ nõ dei: ⁊ ei⁹ dicunt⁊ alieni. Eius
Joh. 5. ꝑter ipsi⁹ sacramentũ: alieni ꝑter formã pietatis: alienę: prout filię alienę: Filię: ꝑter formã pietatis: alienę: prout pter amissionem virtutis. Sit ibi liliũ: suscipiat misericordiam dei: teneat radicem boni florис: nõ sit ingratę sint gratum pluuię dulci⁊ cęlo venienti. Jngratę sint spinę: crescant⁊ imbrib⁹: ad ignem crescũt non ad horreũ. Suscepimus deus misericordiam tuam in
Joh. j. medio tẽpli tui. Jn medio pplũ tui nõ suscipiẽtis misericordiã tuã: nos suscepim⁹ misericordiã tuã: Jn sua eñ ꝑsona venit: ⁊ sui eũ nõ receperũt. Jn medio aũt eoꝝ quotq̃t receperunt eũ: dedit eis potestatẽ filios dei fieri. Jam hic occurrit vnicuiq; cogitanti: Et q̃d: Jste ppls q̃ ī medio pplũ dei suscepit misericordiã dei: q̃ntũ numeꝝ habet: Oẽ pauci sunt: vix inueniũtur aliq̃. Illis ne ꝓtentus⁊ ⁹ erit: ⁊ pdet tantã multitudinẽ: Dicũt hoc q̃ sibi ꝑmittũt hoc: qđ a deo ꝓmittente non audierunt. Et vere si male viuamus: si mundi huius delitijs perfruamur: si nostris libidinibus seruiamus: perditur⁹ est nos deus: Quot eñ sunt illi qui videntur seruare precepta dei: Uix inuenitur vnus vel duo vel paucissimi: Ipsos solos liberaturus est: ⁊ ceteros damnaturus: Absit: inquit:
Matth. 25. Cum venerit⁊ videbit tantã multitudinem ad sinistram: miserebitur: ⁊ dabit indulgentiam. Hoc plane etiam serpens ille promisit primo homini: Nam
Gen. 3. minatus erat deus mortem: si gustaret. Ille aũt abti: inuenerunt verum esse quod minat⁹ est deus: falsum quod promiserat diabolus. Ita⁊ nunc fratres ponite vobis ecclesiã ante oculos adinstar sititudigessit. Sed casus ꝑmi hois ad experimentũ caueat nemq; padisi: nõ cessat serpẽs suggerere qđ tũc sugdebet nobis valere: nõ ad imitationẽ peccãdi. Jõ ille cecidit: vt nos surgam⁹. Rũdeam⁹ talib⁹ suggesti
Job. 2. onib⁹: qđ rñdit iob. Nam⁊ ipm ꝑ fẽminã tanq; per euam tẽptauit: ⁊ vicit in stercore: victul in paradiso.
Gen. 3. Ergo nõ audiam⁹ tales voces: ne putemus paucos eẽ istos: mlti sũt: ⁊ int plures latẽt. Mõ possum⁹ eñ negare plures eẽ malos: ⁊ tã plures vt int eos ꝑ
Matth. 5. bõi nõ appareãt: quõ nõ apparent grana ī area. Ma dsqs areã videt: ꝑt putare qđ palea sola sit. Da horuinẽ iexptũ: ⁊ putat inanit fieri qđ boues mittunt: qđ ibi hoies sb̃ estu desudãt vt ꝓdeat paleã: ꝫ ibi ẽ⁊ massa vẽtilatiõe purgãda: Tũc ꝓcedit copia frumẽti: q̃ latebat ī copia paleaꝝ. Et mõ vis inuenire: Vo
Matth. 7. n⁹ esto⁊ inuenies. Cõtra istã q̃ desperationẽ: vide qđ sequitur in isto psalmo: Qñ cũ dixisset: Suscepim⁹ de⁹

misericordiã tuã ī medio templi tui: significauit esse ꝓpīm dei: nō suscipientē misericordiã dei: in cui⁹ medio quidam suscipiãt misericordiã dei: ne occurreret homib⁹ tã paucos esse: vt ꝓpe nulli sint: quō cōsolatus est cōsequētibus verbis. ¶ Scōm nomē tuū deus ita et laus tua in fines terrę. Quid est hoc: Magn⁹ dñs ⁊ laudabilis valde: in ciuitate dei nostri in mōte sancto eius. Nō potest esse laus eius: nisi ī sanctis eius. Nã qui male viuūt: nō eū laudãt: sed qz etsi prędicãt lingua: blasphemãt vita. Quia ḡ ci: in nobis remãsit laus ei⁹: nō sibi dicãt hęreticī separati: Nos iuste viuim⁹: nos laudam⁹ deū: nō solū loquēdo: verūetiã cōuersando. Rūdet eis ex ꝑ psalmo: Quid vos dicitis in pte laudare deū: cui dictū est: Scōm nomē tuū ita: Id est quō not⁹ es ꝓ oēs terras: sic ⁊ laus tua ī fines terrę: terras. Nec desunt q̄ te nūc laudãt ꝓ oēs terras. Illi aūt laudãt q̄ bene viuūt. Scōm em̄ nomē tuū deus: ita ⁊ laus tua: non in pte sed in fines terrę. Justicia plena est dextera tua. Id est multi sūt: ⁊ illi: qui stabūt ad dexterã. Nō solū illi multi erūt qui stabūt ad sinistrã: sed et ibi erit plenitudo massę ad dexterã cōstitutę. Justicia plena est dextera tua. ¶ Lętetur mons sion ⁊ exultent filię iudę ꝓpter iudicia tua dñe. O mons sion: o filię iudę: laborastis sed exultate ꝓpter iudicia dei. Nō errat de⁹ in iudicãdo: discrete viuite: etsī cōcrete natę estis: Nō frustra vox exijt de ore ⁊ de corde vestro: ne cōperdas cum ipijs aīaz meã: ⁊ cū viris sanguinū vitã meã. Jlle ventilabit tantus artifex: in manu ventilabrū portabit: vt vnū granū tritici nō cadat in aceruū paleę cōburendū: nec vna arista paleę transeat ad massam in horreo recōdendã. Exultate filię iudę ꝓpter iudicia dei nō errantis: ⁊ nolite mō temere iudicare. Ad vos ptineat colligere: ad illū ptineat separe. Lętet mons sion: et exultent filię iudę ꝓpter iudicia tua dñe: Ne aūt putetis filias iudę iudęas esse. Juda ꝓfessiōis: filię iudę sūt: qz sal⁹ ex iudęis: nihil est aliud ꝙ christ⁹ ex iudęis. Hoc ait et aplūs: sto in carne est circūcisio: sed qui ī abscōdito iudęus est: ⁊ circūcisio cordis in spiritu: nō littera: cui⁹ laus nō ex homib⁹: sed ex deo est. Talis iudę⁹ esto: gl̄iare de circūcisione cordis: etsī nō habes circūcisionē carnis. Exultent filię iudę ꝓpter iudicia tua domine. Circūdate sion ⁊ cōplectimini eã. Dicat eis qui male viuūt: in quoꝝ medio est ꝓpīs ille ꝙ suscepit miscdiã dei: in medio vestrū est ꝓpīs bū viuens: Circūdate sion. Sed quō: Cōplectimini eã. Nolite scãdalis circūdare: sed charitate circūdate: vt ꝙ bū viuūt in medio vestrū: eos intuemini: ⁊ eoꝝ imitationē: christū cui⁹ mẽbra sunt in corpe cōplectimī. Circūdate sion ⁊ cōplectimini eã. Narrate in turribus eius. In altitudine munitionū eius: ꝑdicate laudes eius. Ponite corda vestra in virtute eius: Nō vt habeatis formã pietatis: virtutē eius abnegetis: sed ī virtute ei⁹ ponite corda vẽa. Quę est virt⁹ ciuitatis hui⁹: Qui vult intelligere virtutē huius ciuitatis: intelligat vim charitatis. Ipsa est virt⁹ quã nemo vincit. Huius ignem nulli fluctus sęculi: nulla flumina temptatiōis extinguūt. De hac dictū est: Valida ē sicut mors dilectio. Quō em̄ mors qñ venit: resisti ei non pōt quibuslibet artib⁹: ꝙbuslibet medicamētis occurras: violentiã mortis vitare non potes: qz mortalis natus es: sic cōtra violentiã charitatis: mūd⁹ nihil potest. Ecōtrario em̄ similitudo data ē de morte: Quō em̄ mors ad auferendū violētissima ē: sic charitas violētissima ē ad saluādū. Per charitatē em̄ multi mortui sūt sęculo: vt viuerēt deo. Hac charitate accēsi martyres: non simulati: nō vana gloria ventilati: nō tales de quibus dictū est: Si tradidero corp⁹ meū vt ardeã: charitatē aūt nō habeam: nihil mihi ꝓdest: sed tales quos vere christi ⁊ veritatis charitas ꝓduceret ad passionem. Quid eis fecerūt tēptatiōes sęuientiū: Maiorē violentiã habuerūt oculis flentiū suoꝝ: ꝙ ꝑsecutiōes insectātiū. Oī multos em̄ tenebant filij ne paterent: ꝙm multoꝝ genib⁹ ꝓuoluebant vxores: ne viduę relinquerent: ꝙm multos parētes filij ꝓhibebāt mori: sic nouim⁹ ⁊ legimus in passiõe beatę Perpetuę. Facta sunt ista: ⁊ lachrymę quātelibet et quātolibet impetu fluerēt: quō ardorē charitatis extinguerēt: Hęc ē virt⁹ sion: cui ⁊ alibi dicit: Fiat pax ī virtute tua: et abūdantia in turrib⁹ tuis. Annũciate ī turrib⁹ eius: ponite corda vestra in virtute eius. Et distribuite domos eius. Quid hic intelligem⁹: ponite corda vẽa ī virtute eius: ⁊ distribuite domos ei⁹: Id est distinguite domũ a domo: nolite cōfundere. Dom⁹ est em̄ forma habẽs: ⁊ pietatē nō habens. Est aūt domus: et formã et pietatem habens. Distribuite: nolite confundere. Tūc aūt distribuitis ⁊ nō cōfunditis: qñ corda vẽa in virtute ei⁹ ponitis: id est cū facti fueritis ꝓ charitatē spiritales: tūc temere nō iudicabitis: tunc videbitis nihil obesse bonis malos. Oī diu sumus in hac area: distribuite domos ei⁹. Potest ⁊ alius esse intellectus: Domos illas duas: vnã ex circūcisione: alterã ex ꝓputio venientē: aplūs dictum est vt distribuerent. Cū em̄ vocatus esset saulus ⁊ factus aplūs paulus: cōueniēs in vnitatē coapostoloꝝ suoꝝ: sic cū eis habuit placitū: vt illi irent in circūcisionē: iste in ꝓputiū. Jsta dispensatiõe aplūs sui distribuerūt domos ciuitatis magni regis: ⁊ cōcordātes in angulo: euangeliū dispensatiõe diuiserūt: charitate iūxerunt. Et reuera hoc magis intelligendū est. Nam sequit ⁊ ostēdit ꝙ hoc ꝓdicatoribus dictū sit: ⁊ distribuite domos ei⁹. Vt enarretis in ꝓgenie altera. Id est vt etiã ad nos post futuros illoꝝ euãgelij dispensatio pueniret. Non enim illis tm̄ laborauerunt: cum quib⁹ in hac terra vixerunt: nec dominus illis tanꝝ apostolis quibus se viuũ etiã post resurrectionē dignatus est ostēdere: sed ⁊ nobis. Nam illis loquebat: ⁊ nos significabat cum diceret: Ecce ego vobiscū sum omnibus diebus vsqꝝ ad cōsummationem sęculi. Nūquid illi hic futuri erant vsqꝝ in consummationem sęculi: Item dicit: Non ꝓ his rogo tm̄: sed et ꝓ his qui credituri sunt per verbū illoꝝ in me. Ergo attēdit nos: qz passus est ꝓpter nos. Merito itaqꝝ dicit: Vt enarretis in ꝓgenie altera. Quid enarretis: ¶ Quoniã hic est deus deus noster. Terra videbatur: terrę conditor non videbat: caro tenebat: sed deus in carne nō agnoscebat. Tenebat caro ab eis ex ꝙb⁹ sumpta fuerat ipa caro: Ex semīe abrae em̄: Ygo maria: Ad carnē trahẽ serūt: diuinitatē nō intellexerūt. O aplī: o ciuitas magna:

Cant.8.

1.Cor.13.

Ps.132.

Matth.28.

Joh.17.

in turrib⁹ tuis ꝑdica et dic: hic est ds ds noster.
1.Pet.2. Sic sic quō cōtemptus est: quō lapis ante pedes iacuit offendentiū: vt hūiliaret corda ꝓfitentiū: sic hic
Baruch.3. est ds noster. Certe visus est sicut dictū est: Post hec in trīs visus ē: ⁊ cū homīb⁹ cōuersat⁹ ē: Hic est ds noster. Et homo est: ⁊ quis est q̄ cognoscet eū: Nō hic est de⁹ noster. Sed forte ad temp⁹: quō dī falsi. Quia nō vocari possūt dī: esse autē nō possūt: ad tempus vel vocanē. Nam quid eis dicit ꝓpheta: vel q̄d monet vt eis dicaē: Hec eis dicetis. Quid
Hiere.10. dī qui cēlū ⁊ terrā nō fecerūt pereant de terra: ⁊ de
Ps.95. his quę sub cēlo sunt. Nō est iste talis de⁹: Quoniā ds noster sup omnes deos. Sup quos oēs dos:
Ibidem. Quoniā omnes dī gentiū demonia: dns aūt cēlos fecit. Ipse est ḡ ds noster: hic est de⁹ nr̄. Quousq;
In ęternū ⁊ in ſeculū ſeculi: ipſe reget nos in ſecula. Si de⁹ noster est: ⁊ rex nr̄ est: ꝓtegit nos q; ds est ne moriamur: regit nos q; rex est ne cadamus: Regēdo aūt nos nō frāgit nos: nā quos nō re-
Ps.2. git frangit. Reges eos in̄q̄t in virga ferrea: et tanq̄ vas figuli cōteres eos. Sed sūt quos nō regit: ipsis nō parcit: sed tanq̄ vas figuli cōteret eos. Ab illo ḡ optemus regi ⁊ liberari: q; hic est ds nr̄ in ęternū ⁊ in ſeculū ſeculi: ⁊ ipse reget nos in ſecula.

Explicit Tractat⁹ de pš. XLVII.
Incipit Tractat⁹ de pš. XLVIII.

Sermo de prima parte psalmi.

A Omnia diuina eloquia salubria sunt bñ intelligentibus: piculosa ẏo his qui ea volūt ad sui cordis puersitatē detorquere: potius q̄ suū cor ad eorū rectitudinē corrigere. Hęc est em̄ in hominib⁹ magna ⁊ visitata puersitas: Quia cū debeant viuere ip̄i ꝑm volūtatē dei: deū volūt viuere ꝑm volūtatē suā. Et cū ipsi nolunt corrigi: illū volūt deprauari: rectū nō arbitrātes q̄d ille vult: sed q̄d ipsi volunt. Solem⁹ autē audire homīes murmurātes aduersus deū: q; malis in hac vita bñ sit: et laborent boni: q̄si ille puersus sit: et nesciat q̄d agat: aut oīno auertat oculos a rebus hūanis: vel securitatē suam pturbari nolit: vt hęc non attendat: q; cū labore ista dus aut videt aut corrigit. Murmurāt ḡ homīes q̄ ꝓterea volūt deū colere vt hic illis bñ sit: q̄ viderint eos qui dū nō colūt pollere atq; florere felicitate terrena: se autē colētes deū laborare in angustijs: in necessitatib⁹: in erūna: cęterisq; difficultatib⁹ mortalitatis hūanę. Cōtra ista vocē ⁊ ꝓtra has blasphemias murmurantiū: incantat sp̄ sermo diuin⁹: curās a morbo serpētis. Venenati em̄ cordis ē ista sanies: eructans in deū putorē blasphemię: et q̄d peius est manus scrutātis repellens: morsum serpentis nō repellēs. Hoc dixi: repellit a se cor homis verbi dei seueritatē: ⁊ admittit ad se male suadētis serpētis blāditias. Cōtra hos ḡ cantat sermo diuin⁹: ⁊ tā in isto psalmo loquit̄ nobis. Ad quem psalmū quō intentā ego facerē sanctitatē vestrā: nisi ipse vos faceret oēs intentos: Nec nos solos: sed totum orbem terrarū. Audite em̄ quēadmodū cępit.

Expositio eiusdem partis.

B Audite hęc omnes gentes. Non ergo vos omnes soli qui hic estis. Nā vox nostra quāta est vt sic clamem⁹: vt audiāt oēs gentes: Clamauit em̄ p apl̄os dns noster iesus christ⁹: clamauit tot linguis q̄s misit: ⁊ videm⁹ hūc psalmū qui ante non recitabat nisi in vnā gentē in synagoga iudeoꝝ recitari p totū orbem terrarū: p omnes ecclesias: impletūq; esse q̄d hic dictū est: Audite hęc oēs gentes. Ad hoc solū volo intentos facere aios vros ne ꝓter labore corporalē nō erigatis animū: terrente vos longitudine psalmi hui⁹: si potuerit finiri hodie: si nō: restabit nobis aliquid in crastinū diē: tamē vos semp intenti estote. Tantū em̄ audietis si domi nus voluerit: quātū vos nō grauet sed releuet. Audite hęc oīs gentes: Unde estis ⁊ vos. Auribus pcipite omnes qui habitatis orbē. Hoc itaq; videt repetisse: q̄si parū fuerit q̄d dixit: audite. Q̄d dico: audite: auri⁹ pcipite: hoc est: nolite trāscurres audire. Quid est: auribus pcipite: Q̄d dns dicebat: Qui habet aures audiēdi audiat: cū oīs qui in conspectu eius erāt: vtiq; haberēt aures. Quas ille aures q̄rebat nisi cordis: cū diceret: Qui habet aures audiēdi audiat: Has ⁊ iste psalm⁹ aures pulsat. Auribus pcipite oēs qui habitatis orbē. Forte ⁊ hic est aliqua distinctio. Non quidē nos coartare debem⁹: sed nihil mali est etiā istā explicare sententiā. Forte aliq̄d distat inter id q̄d dixit: oēs gentes: ⁊ q̄d dixit: oīs qui habitatis orbē. Significātius em̄ forsan voluit nos intelligere q̄d dixit: inhabitat: vt gentes intelligam⁹ oēs iniquos: habitatores aūt orbis oēs iustos. Ille em̄ habitat qui nō tenet: nā q̄ tenet: habitat nō habitat: quō ille possidet quęcūq; habet: q̄ dns est rerū suaꝝ. Dns aūt est q̄ nō est irretit⁹ cupiditate: qui aūt cupiditate tenet: possessus est nō possessor. Habem⁹ em̄ quoddā verbū habitatiōe signatum i scriptura dei: vbi ait: Elegi abiici i domo dei: magis q̄ habitare in tabernaculis peccatoꝝ. Quid em̄: Si abiciaris in domo dei: nō ibi habitas. Nolunt significare habitationē: nisi in eis q̄ regnant ⁊ tenent: ⁊ dnāt: ⁊ gubernāt: qui aūt cōtemnūt: nō q̄si habitāt sed subiecti sūt. Ira aūt dixit: Subdit⁹ volo esse in domo dei: magis q̄ regnare i tabnaculis peccatoꝝ. Itaq; si est aliq̄ distinctio int oēs gētes ⁊ habitatores orbis: sic est distinctio inter audite ⁊ auribus pcipite: hoc quidē videt repetisse: ⁊ tamē aliud est: Quid sane voluit significare: Quia ista eloquia audituri erāt: nō solū pctōres ⁊ impij: ⁊ iusti. Permixte mō audiūt omnes: sed cū ventū fuerit ad reddendā rationē: sepabunt qui sine causa audierūt ab illis qui auribus pceperūt. Audiāt ḡ ⁊ peccatores: audite hęc omnes gentes: audiāt ⁊ iusti qui nō sine causa audierūt: ⁊ regunt potius terrā q̄ regunt a terra: auribus pcipite omnes qui habitatis orbē. Et iterū dicit: Quicq; terrigenę et filij hominū. Q̄d ait: terrigenę: ad peccatores retulit: q̄d ait: filij hominū: ad fideles ⁊ iustos. Videtis ergo: quia seruat ista distinctio. Qui sunt ergo terrigenę: Filij terrę. Qui sunt filij terrę: Qui hereditates terrenas requirūt. Qui sūt filij hoīm: Qui ptinent ad filiū homis. Alij quādo iā ista distinxim⁹ sanctitati vestrę: ⁊ inuenim⁹ quia adam homo erat: filius hominis nō erat. Christus aūt filius hominis erat: ⁊ deus erat. Quicūq; em̄ ptinent ad adam: terrigenę: quicūq; ptinent ad christū: filij hominū. Omnes tamē audiāt: ego nulli subtraho sermonē meū. Terrigena est: audiat ꝓter iudiciū: fili⁹ homis est: audiat ꝓter regnū. Simul in vnū diues ⁊ paup. Itaq; ipa sūt repetita. Q̄d ait: diues: ad terrigenas ptinet: q̄d ait: paup: ad filios

Sup. ps. 35. Q.

hoīm dixit. Diuites intellige superbos: pauperes hūiles. Habeat quis multas facultates pecuniarū: si in eis nō extollit: paup est. Nō habeat aliqd et cupiat et inflet: inter diuites et reprobos eū reputat deus. Et 1. Timoth. 6. diuites et pauperes in corde interrogat dr: nō in area dnō. Nōne pauperes sunt qui accipiūt mandatū apostoli: dicētis Timotheo: Precipe diuitib⁹ huic seculi nō supbe sapere: Quō eos qui diuites erāt semper cit pauperes: Tulit illis: quare querunt diuitie: Nemo eīm vult esse diues nisi vt inflet: inter eos iter ds viuit: et supior illis videat. Cū aūt dixit: nō supbe sapere: equales eos fecit nō habētib⁹: vt fortassis pauperes: equales eos fecit nō habētib⁹: vt fortassis pauperes: equales eos fecit nō habētib⁹: vt fortassis pauperes

Job.14. ait: Qui diligit me diliget a patre meo: et qui diligit me: mãdata mea custodit: et ego diligã eum: et ostendam meipm illi: Jam impij nõ videbũt. Jsta tm̃õstratio quodãmodo familiaris est: suis illã seruat: nõ illam ostendit impijs. Qualis est ipsa visio: Qualis
Job.1. christus: Equalis patri. Qualis est christ⁹: In pncipio erat verbũ: et verbũ erat apud tm̃: et tm̃us erat verbũ. Huic visioni suspiram⁹ mõ: et gemim⁹ q̃diu
1.Cor.13. pegrini sum⁹: Huic visiõi in fine reddemur: Hãc visionẽ modo in ẽnigmate videm⁹. Si em̃ in ẽnigmate videmus: inclinem⁹ in parabolã aurem nostrã: et sic apiamus in psalterio ꝓpositionẽ nostrã. Audiamus qõ dicim⁹: faciam⁹ qõ ꝓcipimus. Et q̃d dixit:

Ps. Al. †Cur. †Ut quid timebo in die mala: iniq̃tas calcanei mei circũdabit me. Cepit obscurius: vt quid timebo inquit in die mala: Iniquitas calcanei mei circũdabit me. Magis g̃ debet timere: si iniquitas calcanei eius circũdabit eum. Nõ em̃ timeat inquit homo: qõ nõ habeat in potestate tm̃itare. Verbi gratia: Qui timet mortẽ: quid facturus est vt non moriat: Dicat mihi quo vadat: Debet qõ adã: qui natus est ex adam. Sed cogitet qui nat⁹ ẽ ex adam: et secutus est christũ: quia oportet eum soluere quod debet adam: et cõsequi quod promisit christus. Qui ergo timet mortẽ: nõ est quo vadat: qui autem timet
Matth.25. damnationẽ quã audient impij: Jte in ignẽ ẽternũ: est quo vadat: Non g̃ timeat. Ut quid enim timeat: Iniquitas calcanei ipsius: illiũ circũdatura est. Si g̃ vitet iniquitatẽ calcanei sui: et ambulet in via tm̃i: nõ pueniet ad diẽ malã. Dies mala: dies nouissima: nõ erit illi mala. Etenim dies nouissima mala erit quibusdã: bona erit quibusdã. Nũquid mala erit illis qui-
Ibidem. bus dicet: Venite bũdicti patr̃ mei pcipite regnũ:
Ibidem. Sed mala erit illis quib⁹ dicet: Jte in ignẽ ẽternũ. Qõ si iniq̃tas calcanei sui circũdabit eum: vt quid g̃ timet in die mala: Modo cũ viuũt ꝓuideãt sibi: tollant iniquitatẽ a calcaneo suo: ambulẽt illã viam: am-
Job.14. bulent p viã tm̃e qua ipse dixit: Ego sum via veritas et vita: et nõ timeãt in die mala: q̃ dat illis securitatẽ qui factus ẽ via. Ut quid timebo in die mala: Iniq̃tas calcanei mei circũdabit me. Ergo vitet iniq̃tatẽ

Ps. calcanei sui. Jn calcaneo quisq̃ labit. Intẽdat chari
Gen.3. tas vã: a deo quid dictũ est serpenti: Ipsa tuũ obseruabit caput: et tu ei⁹ obseruabis calcaneũ. Diabolus calcaneũ tuũ obseruat: qñ laberis vt tm̃iciat te. Ille obseruat calcaneũ tuũ: tu obserua caput illius. Quid est caput illius: Jnitiũ malę suggestiõis illi⁹. Qñ incipit mala suggerere: tunc repelle añq̃ surgat tm̃latio: et sequat̃ ꝓsensio: et tũc vitabis caput ei⁹: et nõ apphendet ille calcaneũ tuũ. Quare aũt euę hoc dixit: Quia p carnẽ labit̃ hõ. Eua nobis interior ca-
Eph.5. ro nostra est. Qui diligit inq̃t vxorẽ suam: seipm dili-
Ibidem. git. Quid est seipm: Sequit̃ et dic: Nemo em̃ vnq̃ carnẽ suã odio habuit. Quia g̃ quõ illũ hominẽ adã p euã supplantauit: sic diabol⁹ p carnẽ vult nos sup-
Gen.3. plãtare. Pceptũ est em̃ euę vt obseruet caput diaboli: q̃ diabol⁹ calcaneũ ipsi⁹ obseruat. Si g̃ iniq̃tas calcanei circũdabit nos: vt quid timemus in die mala: cum cõuersi ad christũ habeam⁹ in potestate vt non faciam⁹ iniquitatẽ: et nõ erit qõ nos circũdet: et gaudebimus in die nouissima: nõ plangem⁹: Qui sunt aũt quos circũdabit iniquitas calcanei:

Ab Al. †multitudie Qui cõfidunt in virtute sua: et in †abũdantia diuitiarũ suarũ gloriant̃. Ergo vitabo ista: et non iniquitas calcanei mei circũdabit me. Quid est vitare ista: Ut nõ cõfidam⁹ in virtute nostra: nõ gloriemur in abũdantia diuitiarũ nostrarũ: sed gloriemur in eo qui nobis ꝓmisit hũilibus altitudinẽ: et minatus est elatis damnationẽ: et nõ nos iniq̃tas calcanei circũdabit. Qui cõfidunt in virtute sua: et in abũdantia diuitiarũ suarũ gloriant̃: sunt qui p̃sumunt in amicis suis: alij p̃sumũt in virtute sua: alij in diuitijs. Jsta ẽ p̃sumptio generis hũani: nõ p̃sumẽtis in deo. Dixit et virtute: dixit et diuitijs: dicit et amicis. Frater non redimit: redimet homo: Expectas vt hõ te redimat ab ira ventura: Si te frater non redimet: homo te redempturus est: Quis est frater qui si nõ redemerit: null⁹ homo redẽptur⁹ est: Qui post resur-
rectionẽ dixit: Vade dic fratrib⁹ meis. Frat̃ nostros Joh.20. voluit esse: et cũ deo dicim⁹: Pat̃ noster: hoc mani-
festat̃ in nobis. Qui em̃ dicit deo: pater noster: christo dicit: frater. Ergo qui patrẽ tm̃: et fratrẽ habet christũ: nõ timeat in die mala. Nõ em̃ eũ circũdabit iniq̃tas calcanei ei⁹: q̃ nõ p̃sumit tm̃ virtute sua: nec in abũdantia diuitiarũ suarum gloriat̃: nec tm̃ amicis suis potẽtibus se iactat. Jn illo g̃ p̃sumat qui ꝓpter illũ mortuus est: vt ille nõ in sempiternũ moreret: q̃ ꝓpter illũ hũiliatus est: vt ille exaltaret̃: qui quę fuit impiũ: vt a fideli g̃reret̃. Ergo si ipse nõ redimet: hõ redẽpturus est: Aliq̃s hõ redimet: si filius hominis nõ redimit: Si christus nõ redimit: adam redimet: Frat̃ nõ redimit: redimet homo: Nõ dabit deo ††Al. ꝓpitiatiõe sua: †Nec pciũ redẽptionis ani-
mę suę. Ille cõfidit in virtute sua: et in abũdan- Al. tẽ. tia diuitiarũ suarũ gloriat̃: qui nõ dabit deo tm̃ ꝓpitiationem suam: et pretium redẽptionis animę suę: qui nõ cessant elemosynas facere. Jdeo illos quos monet p Timotheũ Aplus: noluit esse supbos: ne in abũdantia diuitiarũ suarũ gloriarent̃. Deniq̃ qõ possidebãt: noluit apud illos vetera scere: sed aliq̃d ex eo fieri: vt esset pciũ redẽptionis aĩe eor̃. Ait em̃: Diuitib⁹ hui⁹ seculi ꝓcipe: non 1.Tim.6. supbe sapere: neq̃ sperare in incerto diuitiarũ: sed in deo viuo: qui ꝓstat nobis oĩa abũdanter ad fruẽdũ. Et quasi dicerẽt: Quid g̃ facturi sum⁹ de diuitijs nostris: Diuites sint inq̃t in opibus bonis: facile tribu- Ibidem. ant: cõmunicẽt: et nõ illud pdituri sunt. Unde scim⁹: Audi quid sequit̃: Thesaurizent sibi fundamẽtũ bonum in futur̃: vt apphendant verã vitã. Sic dabũt pciũ redẽptionis aĩe suę. Et dns noster hoc monet: Facite vobis sacculos nõ veterascẽtes: thesaurũ nõ Luc.12. tm̃iciẽtem in cęlis: quo fur nõ accedit: neq̃ tinea corrũpit. Voluit tm̃ vt pdas diuitias tuas: sed vt locũ illis mutes. Consiliũ tibi dedit. Intelligat charitas vestra. Modo si amicus tuus intraret in domũ tuã: et inueniret te in loco humido frumenta posuisse: qui forte sciret naturã corruptionis frumentorũ quã tu nescires: daret tibi huiusmodi consiliũ dicens: Frater: perdis quod cum magno labore collegisti: in loco humido posuisti: paucis diebus ista putrescũt. Et quid facio frater: Leua i superioza. Audires amicũ

suggerentē vt frumenta leuares ꝛc inferioꝝ ad superioꝛa: et non audis christū monentē: vt thesaurū tuū leues de terra ad cęlum: vbi nō hoc tibi reddat qō seruas: ⁊ serues terrā: accipias cęlū: serues mortalia: accipias sempiterna. Fęnerare christo: accipiat in terra parua: vt reddat tibi in cęlo multa. Vel rūtamē illi ꝗs circūdabit iniq̄tas calcanei sui: ꝗ cōfidūt in virtute sua: ⁊ in abūdātia diuitiaꝝ suaꝝ glorianť: ⁊ de amicis hoīb⁹ nihil valētib⁹ p̄stare p̄sumūt: nō dabūt ꝛco ꝛ̄ pitiatiōe sua: Et p̄ciū redēptionis aīę suę. Et quid dixit ꝛ de tali homīe: Et laborabit in ęternū et viuet † in finē. Labor eius sine fine erit: vita ipsius habebit finem. Quare hoc dixit: viuet in finē: Vitā quippe nō ponūt isti: nisi delicias quotidianas. Adeo sunt multi inopes ⁊ paupes nostri: parū firmi: ⁊ nō intuētes ꝗd illis ꝑmittat ꝺ⁹ p istis laboꝝ⁹: cū viderint diuites ī epulis quotidianis: in splēdoꝛe ⁊ nitoꝛe auri ⁊ argēti: ꝗd dicūt: Fęlices sūt isti: isti vere viuūt. Dicit: iam nō dicať: ⁊ moneꝝ⁹: et si dici habet vel a paucioꝝ⁹ dicať ꝗ̄ dicerek si non monerem⁹. Mā nec nos p̄sumim⁹: ita nos ista dicere vt non dicāť: sed vel a paucioꝝ⁹ dicanť: nā diceť vsq̄ in finē seculi. Parū est: qz dicit eum viuere: adiūgit: dicit: tonat: putas eum solū viuere: viuat: finiet vita ipsi⁹: qm̄ nō dat p̄ciū redēptiōis aīę suę. Finiet vita: labor nō finiet. Laborabit ī ęternū ⁊ viuet in finē. Quō viuet in finē: Quō viuebat ille qui induebať purpura ⁊ byſſo: ⁊ epulabať quotidie splendide: ⁊ iacentē vlcerosū ante ianuā: cui⁹ vlcera canes lingebāt: ⁊ desiderantē micas ꝗ̄ de mensa eius cadebāt: supbus ⁊ tumidus cōtēnebat. Quid illi p fuerūt illę diuitię: Mutauerūt vices ambo: ille a ianua diuitis subleuat⁹ est in sinū abrae: ille ab epulis splēdidis missus est in ignē. Ille reꝺescebat: ille ardebat. Satiabať ille: ille sitiebat. Ille laboꝛauerat in finē: viuet in ęternū. Ille vixerat in finē: laborabit in ęternū. Et ꝺ̄ ꝑfuit diuiti ꝗ̄ quęsiuit apud inferos in tormētis posit⁹: stillari sibi guttā aquę in linguā suā ⁊ de digito Lazari: dicēs: qm̄ ardeo hic in hac flāma: ⁊ nō illi cōcessū est: Sic desiderauit ille guttā de digito: quō ille micas de mēsa diuitis. Sed illi⁹ laboꝛ finitus est: ⁊ illi⁹ vita finita est. Laboꝛ hui⁹ in ęternū: vita illi⁹ in ęternū. Mō hic habem⁹ vitā qui forte hic laboꝛam⁹ in terra: ⁊ nō sic erim⁹ postea. Erit em̄ vita nra christ⁹ ī ęternū. Illi aūt ꝗ̄ h̄ volūt h̄ę vitā: labo interitū cum viderit sapientes morientes: Si iste ꝗ̄ laborabit in ęternū ⁊ viuet in finē: nō videbit interitū: cum viderit sapientes moriētes: quid est hoc: Et nō intelliget ꝺ̄ sit interit⁹: qm̄ viderit sapiētes moriētes. Dicit em̄ sibi iste: qz sapiēs erat: ⁊ cum sapiētia inhabitabat: ⁊ cū pietate deū coluit: nunq̄d nō est mortu⁹: Faciā ꝯ mihi bñ cū viuo. Mā si aliq̄d possent ꝗ̄ aliud sapiūt: nō mozerenť. Videt illū mori: ⁊ nō videt ꝗ̄ sit mors. Mō videbit interitū cū viderit sapiētes moriētes. Quō iudei viderūt christū pendentē ī cruce ⁊ p̄tępserūt dicētes: Iste si filⁱ dei esset: ꝺescēderet ꝛc de cruce: nō videtes ꝺ̄ sit interitus. Si viderēt ꝺ̄ sit interit⁹: se viderent. Ille moriebať tpaliter vt reuiuiſceret in ęternū: illi viuebāt tpaliter vt mozerenť in ęternū. Sed qz illū videbāt morientē: nō videbāt interitū: id est nō intelligebāt ꝗs esset verus interit⁹. Quid dicunt etiā in sapiētē: Worte turpissima cōdēnem⁹ illū: erit em̄ respect⁹ ex sermonibus illius. Si em̄ est vere fili⁹ dei: liberabit illū de manibus ꝓtrarioꝝ: nō p̄mittet mori filiū suū: si vere filius ipsius est. At vbi viderūt illū in cruce: insultātes sibi: ⁊ illum nō ꝺescēdentē ꝛc de cruce dixerūt: Vere hō fuit. Dictū est: ⁊ vtiq̄ poterat ꝺescēdere ꝛc de cruce: qui potuit ꝛc de sepulchꝛo resurgere. Sed docuit nos ferre insultātes: docuit aduersus linguas hoīm esse patiētes: bibere mō calicem amaritudinis: et postea accipe sēpiternā salutē. Bibe ęger calicē amarū: vt sanus sis: cui nō sunt sana viscera: noli trepidare: qz ne trepidares p̄oꝛ bibit medicus: id est passiōis amaritudinē bibit p̄oꝛ dñs. Bibit qui peccatū nō habebat: qui qō in eo sanareť: non habebat. Bibe donec transeat amaritudo hui⁹ ſeculi: et veniat ſeculū: vbi nullū scādalū: nulla ira: nulla tabes: nulla amaritudo: nulla febris: null⁹ dolus: nullę inimicitię: nulla senectus: nulla moꝛs: nulla cōtentio. Laboꝛa hic ventꝛus ad finem: Laboꝛa: ne cum non vis hic laborare: venias ad finem vitę: ⁊ nunq̄ venias ad finem laborum. Quoniā non videbit interitū cum viderit sapientes morientes. Simul †impꝛudens ⁊ insipiens peribūt. Quis est impꝛudēs: Qui nō sibi p̄spicit in futurū. Quis est insipiēs: Qui nō intelligit in quo malo sit. Tu ℣o intellige ī quo malo sis mō: ⁊ p̄spice vt in bonis sis in posterū. Intelligendo in quo malo sis: nō eris insipiēs: p̄spiciendo tibi in futurū: non eris impꝛudēs. Quis est qui sibi p̄spicit: Seru⁹ ille cui ꝺedit ꝺn̄s suus qō erogaret: ⁊ postea dixit ei: Mō potes mihi agere: redde rationē actus tui. Et ille: Quid facio: Fodere nō possum: mendicare cōfundoꝛ: Sedit ⁊ de re ꝺn̄i sui fecit sibi amicos qui illū reciperēt cū de actu p̄ceret. Ille em̄ fraudē fecit ꝺn̄o suo: vt comparet sibi amicos ꝗ̄ illū suscipereť. Tu noli timere ne fraudē facias: ipse ꝺn̄s hoꝛtať vt facias: ipse tibi dic̄: Fac tibi amicos de mām̄ona iniq̄tatis. Foꝛtassis ea ꝗ̄ acq̄sisti: de iniq̄tate acquisisti: aut fortasse ea ipsa est iniq̄tas: qz tu habes ⁊ alť non habet: tu abūdas ⁊ alter eget. De ista mām̄ona iniq̄tatis: de diuitijs istis ꝗs iniqui vocant diuitias: fac tibi amicos: ⁊ pꝛudēs eris: cōparas tibi: nō fraudaris. Modo em̄ videris ꝑdere. Mūquid perdes in thesaurario ponēs: Mā pueri fratres vū sibi emant nescio ꝺ̄: simul inueniūt nūmos: ⁊ ponūt in thesaurario: ⁊ nō aperiūt nisi postea: nūquid qz nō vident qō colligunt: ideo ꝑdiderūt: Noli timere. Ponunt pueri in thesaurario ⁊ securi sunt: ponis ī manu christi ⁊ times: Esto pꝛudens ⁊ p̄spice tibi in posterū in cęlo: Esto ꝯ pꝛudēs: imitare foꝛmicā: sicut dicit scriptura: Recōde estate: ne esurias in hyeme. Hyems est ꝺies nouissim⁹: ꝺies tribulatiōis: hyems est ꝺies scandaloꝝ ⁊ amaritudinis. Collige qō ibi tibi sit in posterū: si aūt nō facis: simul impꝛudēs ⁊ insipiens peribis. Sed moꝛtuus est ille diues: ⁊ tale ibi funus factū est. Ecce quo se cōuerterunt homīes. Non attendūt ꝗ̄ malā vitā habuerit cū viueret: sed ꝗ̄ pompam cū moꝛereť. O fęlix quē tanti plangūt: iste ℣o sic vixit vt pauci plangāt. Oēs em̄ ꝺeberēt plāgere tā male viuentē: sed pompa ē funeris: excipit sepulchꝛo p̄cioso: iuoluit p̄ciosis vestib⁹: sepelit vnguēt⁹ ⁊ aromatib⁹. Deinde memoꝛiā q̄ē hz: ꝗ̄ marmoꝛatā: Viuit ī ipa memoꝛia ille vbi moꝛtu⁹ ē. Ista putātes hoīes bona: aberrauerť a ꝛco: nec ꝗ̄ sierūt vera: ⁊

Watth.6.

Ps. Tadhuc.

Ps. Nō videbit.

Watth.27.

Sap.2.

Ar. †insipiēs et stultus.

Luce.j8.

Ibidem.

Prouerb.6.et 30.

Luce.j6.

decepti sunt falsis: Ideo vide qđ sequit. Ille qui nō
dedit p̄ciū redēptiōis aīę suę: qui nō intellexit interi-
tū: qz vidit sapientes morientes: factus est imprudēs
z insipiens: vt simul periret. Et quō peribūt qui re-
linquēt alienis diuitias suas: Simul imprudēs z i-
R sipiēs pibūt. Attēdite fratres: Et relinquēt alie-
nis diuitias suas. Quasi eos posuit in maledi-
cto: qui cū mortui fuerint: alieni possidebūt res ipo-
rū. Ergo felices ipsi q̄ relinquūt filios in possessiōe
sua quib⁹ sui succedūt. Habuit filios: nō est mortu⁹.
Quid filij ipsi⁹: Et ipsi seruāt qđ eis reliquerūt pa-
rētes sui. Parū est qz seruāt z augēt. Quibus z ipsi
seruant: Filijs suis: et illi filijs: et tertij filijs. Quid
Cōcor. 35.q.2. Si qs irascit. christo: Quid animę tuę: Omnia filijs. Inter filios
suos quos habēt in terra: cōputent vnū fratrē quez
habent in cęlo: cui totū dare debebant: vel diuidant
S cū illo. Sed tū ait mihi alicq̄s: Ecce q̄s maledictos
dixit scriptura: q̄s dixit pire z relinquere alienis di-
uitias suas: ille aūt beat⁹ q̄ suis reliquit. Ego discu-
tio sensum istū: qz inclino in pabolā aurem meā: z vi-
deo nō frustra sic loqui scripturā. Video em̄ multos
iniquos mori: q̄bus successores sunt filij: nec potuit
sic loqui scriptura: vt separet eos a miseria quoz vi-
tā improbat. Et quid putatis intelligere fratres: nisi
qz oms tales alienis relinquūt diuitias suas: Quō
alieni sunt filij: Iniquoz filij alieni sunt. Nam inue-
nimus quēdam extraneū ꝓpinquū factū: qz ꝓfuit.
Si q̄s tuoz tibi nihil ꝑdest: alienus est. Ubi inueni-
mus nescio quē exterū ꝓpinquū factū: qz ꝓfuit: In
euāgelio: Jacebat q̄daz vulnerat⁹ a latronib⁹. Dñs
Luce. jo. autē dixerat cuidā: Diligis ꝓximū tuū tanq̄ teip̄m:
z ille rñderat: Et q̄s ē mihi ꝓxim⁹: Et narrauit dñs:
Hō quidā descēdebat ab hierl'm in hiericho: et inci-
dit in latrones qui eum vulnerauerūt: z semiuiuū in
via reliq̄rūt. Trāsierūt ꝓpinqui: Judę⁹ em̄ erat: ideo
de hierl'm descēdebat i hiericho. Trāsijt sacerdos et
p̄terijt: Transijt leuites: z p̄terijt etiā ipse: Trāsiuit
quidā samaritan⁹. Samaritan⁹ nescio q̄s extrane⁹
erat. Jspe ad illū accessit: ispexit mīāiā ei⁹: z miscōia
mot⁹: curauit vulnera ei⁹: leuauit i iumentū z duxit
i stabulū: cōmendauit stabulario. Quia in mysterio
dicta sunt: et ad discuciendū nūc ꝓlixioza vident: tū
ꝓpter qđ ꝓposui fratres: ait dñs: Quis est illoz illi
Ibidem. sauciato ꝓximus: Respōdit ille: Credo qui cū illo
fecit misericordiā. Vade inq̄t: z tu fac similiter. Qui
misericordiā facis: ꝓximus tibi est. Si ḡ extraneus
samaritan⁹ faciēdo misericordiā z subueniēdo ꝓxi-
mus factus est: quicūq̄ tibi in tribulatiōe subuenire
T nō possunt: alieni a te facti sunt. Jā attendam⁹ illos
diuites q̄ male vixerūt: q̄ supbe egerūt: mortui sunt:
z reliquerūt: nō dico extraneis sed filijs suis reliqe-
runt diuitias suas: z filij ipsoz viā parentū suoz se-
quūtur. Sicut illi supbi: ita et isti: sicut illi rapaces:
ita z isti: vt illi auari z isti: alieni ab illis sūt. Nam vt
noueritis qz illi alieni sunt: subuenirent illi diuiti qui
Luce. jo. ardebat i flāma: successores ipsi⁹ diuitiaz. Sed foz-
te nō habuit q̄ illi succederēt: z alieni possiderūt diui
tias ipsi⁹. Jnuenim⁹ in ipo euāgelio qz habuit. Ait
Ibidem. em̄: Habeo quinq̄ fratres. Fratres ipsi⁹ subuenire
illi ardenti in flāma non potuerūt. Quid tibi diceret
diues: Quid fratres: Unū fratrē mihi amicū nō fe-
ci qui iacebat ad ianuā. Illi mihi fratres subuenire
nō possunt: qui possident diuitias meas: alieni a me
facti sunt. Videtis qz oēs qui male viuūt: alienis re-
linquūt diuitias suas: sed plane p̄stant illis ipi alieni
qui vocant⁹ sui. Audite qđ illis p̄stant: attendite quō
irrideant⁹: fil'imprudēs et insipiēs pibūt: z relinquēt
alienis diuitias suas. Quare dixit alienis: Quia ni-
hil eis ꝑdesse possunt. Et tū in q̄ sibi vident⁹ ꝑdesse:
Et sepulchra eoz domus †eoz̄ in ętern̄. Alt. †illoz.
Jam qz ista structa sunt sepulchra: dom⁹ sunt sepul-
chra. Nā plerūq̄ audis diuitē dicentē: Habeo mar-
morata domū quā relicturus sum: z nō cogito mihi
morata domū vbi semp ero. Qñ cogitat sibi memo-
riā marmorata aut sculpta facere: q̄si de domo ętę-
na cogitat: q̄si ibi manebat ille diues. Si ibi mane-
ret: nō arderet apud inferos. Ubi maneat spūs male
agentis: nō vbi ponat⁹ corp⁹ mortale cogitandū est:
sed dom⁹ eorū sepulchra eoz in ętern̄. Alt. †pau-
Tabernacula generatiōe z generatiōnē. Taber-
nacula in quibus tpaliter māserūt: domus in ꝓpe-
bernacula q̄ suis dimittunt vbi manebāt cū viuerēt:
trāseunt q̄si ad domus ętnas ad sepulchra. Quid
illis ꝓsunt tabernacula eoz in generatiōe z genera-
tionē: Jam generatio z generatio: puta filij sunt: ne-
potes erūt z pnepotes: quid faciūt: Quid ꝓsunt ta-
bernacula eoz: Quid: Audi. †Jnuocabūt noīa
†eorū in terris †ipsoz. Quid est hoc: Tollūt pa
nem z merū ad sepulchra: z inuocāt ibi nomia mor-
tuorū. Putas quātū inuocatū est nomē illi⁹ diuitis:
postea qñ inebriabāt se homies in memoria ipsius:
nec descendebat vna gutta sup linguā ipsi⁹ ardentē:
Ventri suo seruiūt homies: nō spiritib⁹ suozum. Ad
spūs mortuoz suoz nō ꝓuenit: nisi qđ secū viui fece
rūt: Si aūt viui nō secū fecerunt: ad mortuos nihil
puenit. Sed qđ faciūt illi: Solū inuocabūt nomina
eoz in terris ipsoz. Et homo cum in honore
esset nō intellexit: cōparat⁹ est iumētis †in-
sensatis: z similis factus est illis. Quō insul-
tatū est hominib⁹ q̄ nō intellexerūt qđ facerēt de di-
uitijs cū viuerēt: z putarent se beatos futuros: q̄si si
haberēt memoriā marmorata: quasi ętern̄a domū:
z si sui quib⁹ reliquissent substantiā suā inuocarēt no
mina eoz in terris ipsoz. Debuerūt aūt cōra ꝓpa-
rare sibi domū ętern̄a in bonis opibus: ꝓparare sibi
vitā imortalē: mittere ante se sumpt⁹: sequi opa sua:
attendere comitē egentē: dare ei cum quo ambulat:
nō cōtemnere christū ante ianuā ulcerosum: q̄ dixit:
Cū vni ex minimis meis fecistis: mihi fecistis. Quia
ergo nō intellexit hō in honore positus. Quid est in
honore positus: Factus ad imaginē z similitudinē
dei: hō ꝓlatus iumētis. Non em̄ fecit deus sic homi-
nē: quō fecit iumentū: sed fecit deus hoiem cui serui-
rent iumēta. Nūquid eius viribus z nō intellectui:
Ille aūt nō intellexit. Et qui fact⁹ erat ad imaginē
dei: cōparat⁹ est iumētis insensatis: z similis fact⁹ est
illis. Unde alibi dicit: Nolite esse sicut equ⁹ z mul⁹. Ps. xxj.
quib⁹ nō est intellect⁹. Hec via †eoz̄ scanda-
lū ipsis. Ipsis sit scandalū nō tibi. Qñ aūt erit et
tibi: Si putes q̄ beati sint tales: Si intelligas quia
nō sunt beati: ipsis erit scādalū via ipsoz: nō christo:
non corpi eius: nō mēbris eius. Et postea in ore
suo †benedicent. Quid est: postea in ore suo benedi
cent: Cum facti fuerint tales vt nō querāt nisi bona
tpalia: fiunt hypocritę: z qñ benedicūt deum: labijs

benedicunt nos corde. Tales facti christiani: quando illis laudatur vita eterna: et dicitur illis contemptores diuitiarum esse debere in nomine christi: torqueantur in corde suo. Et si non audent in facie ne erubescant aut ne corripiantur ab hominibus: in corde maledictio: et in corde maledictio. Et postea in ore suo benedicent. Longum est vt psalmum finiamus: sufficiat charitati vestre quod audistis interim hodie: cras quod domino placuerit audietis.

Sermo secundus de secunda parte psalmi.

A Esterno die cepto psalmo terminus debebatur: sicut meminit charitas vestra. Perueneramus autem vsq; ad istum versum: vbi designat spiritus dei homines non attendentes nisi ad presentia: secularia et terrena. Et in posterum post hanc vitam nihil cogitantes: nec vllam felicitatem esse arbitrantes: nisi diuitias et honores huius seculi: et trasitoria virtute et felicitate: Post obitum autem curarentur funera pomposa: et sepeliantur in monumentis opere mirabili extructis: et inuocentur nomina eorum in terris ipsorum a domibus eorum: Non autem sibi comparant vbi spiritus sit post hanc vitam: Stulti non contremiscentes vocem christi dicentis: Stulte hac nocte auferetur anima tua a te: et que preparasti cuius erunt? Nec attendentes post epulas quotidianas splendidas: et purpuram et byssum: diuitem damnatum ad tormenta in infernum: et post labores et vlcera et famem: pauperem requiescentem in sinu abrae. Ista non curantes: sed attendentes ad id quod presens est: et post hanc mortem non prouidentes nisi quemadmodum nomen eorum quod re probatur in celo: inuocetur in terra. Describens ergo tales spiritus sanct⁹ ait: Hec via †ipsorum scandalum ipsis: et postea in ore suo †benedicent. Sicut dicit dns iesus christ⁹ de quibusdam qui primo accedunt ad fidem mundati verbo dei et exorcismis in nomine christi: vt accipiant gratiam dei vt baptizentur: et postea redeuntes ad peiora mala q̃ antea cõmiserant: fiant illis inquit posteriora deteriora prioribus: Hoc petrus apostolus. Dominus autem: Et erũt posteriora inquit illius hominis peiora q̃ erant priora. Quare? Quia primo vel apertus paganus erat: postea palliatur nomine christiano: sub velamine religionis occultus malus est: et fit deterior: quia occult⁹ est: sicut ait: Et postea in ore suo benedicent: id est nomen dei et nomen christi audis in labijs: in corde nõ inuenis: De quibus dictus est: Populus iste labijs me honorat: cor aũt eorum longe est a me. Hucusq; ergo psalm⁹ tractatus erat.

B Deinde sic incipiunt versus: hodie discutiendi atq; tractãdi. Sicut oues i inferno posite: mors †pastor est eis. Quibus: Illis quorum via scandalum ipsis. Quibus? Illis qui presentia sola attendunt: dum futura non cogitant: Illis qui vitam non putãt nisi istam que: mors dicenda est. Non igitur immerito tanq̃ oues in inferno: mortem habent pastorem. Quid est mortem habent pastorem? Mors enim aliqua res est: aut aliqua potestas est? Mors nempe separatio est anime a corpore. Mors autem vera quam non timent homines: separatio est anime a deo. Et plerumq; cum timent homines istam que separat animam a corpore: incidunt in illam vbi anima separatur a deo. Hec est ergo mors. Quomodo autem mors pastor est illis? Si vita christus est: mors diabolus. Habemus autem multis locis in scriptura: quia vita est christ⁹: mors autem diabolus est: nõ quia ipse mors est: sed quia per illum mors. Siue enim illa in qua lapsus est adam: ipsius persuasione homini propinata est: siue ista in qua separat anima a corpore: ipsum habent auctorem: qui primo per superbiam cadens inuidit stanti: et morte inuisibili deiecit stantem: vt etiã morte visibili perderet. Ad eum pertinentes pastorem mortem habent. Nos autem qui de futura immortalitate cogitamus: et non sine causa in fronte signum crucis christi portamus: nõ habemus pastorem nisi vitam. Infidelium pastor mors: fidelium pastor vita. Si ergo in inferno sunt oues quibus pastor mors est: in celo sunt oues quibus pastor vita est. Quid igitur? Jam in celo sumus? In celo fm fidem. Si ergo in celo: vbi sursum cor? Si non in celo: vbi est quod apostolus paulus dicit: Nostra em conuersatio in celis est? Corpore ambulamus in terra: corde habitamus in celo. Habitamus ibi: si illuc aliqd mittim⁹: qõ ibi nos teneat. Nemo em inhabitat corde: nisi vñ cogitat. Inde aũt cogitat: vbi thesaurizat. Thesaurizauit i terra: cor ipsi⁹ a terra ñ recedit: thesaurizauit i celo: cor ipsi⁹ de celo nõ descedit: dño aperte dicẽte: Vbi est thesaurus tuus: illic et cor tuum erit. Justi ergo quibus mors pastor est: videtur florere ad tempus et iusti laborare. Sed quare? Quia nox est adhuc. Quid est: nox est? Non apparent merita iustorum: et quasi nominatur felicitas impiorum. Tamdiu videtur herba letior q̃ arbor: q̃diu hyems est. Herba enim per hyemem viget: arbor per hyemem quasi arida est. Cum sol exierit fer uentior tempore estatis: arbor que per hyemem arida videbatur: expletur foliis: profert fructus: herba autem arescit. Videbis honorem arboris: herba arida est. Sic et mõ iusti laborant: anteq̃ veniat estas. Est vita in radice: nondum apparet in ramis. Radix autem nostra: charitas est. Et quid ait apostol⁹? Ut sursum debeamus habere radicem: vt vita sit pastor noster: quia habitatio nostra non debet recedere de celo: quia in hac terra debemus sicut mortui ambulare: vt supra viuentes: infra mortui simus: non vt supra mortui: infra viuamus. Quia ergo non debet recedere vita nostra et cor nostrũ de supnis: quid ait apostolus? Mortui enim estis. Et ne timeres: vita vestra abscondita est: ait: cũ christo in deo. Ecce vbi est radix nostra. Quando autẽ apparebit homo noster tanq̃ in foliis et fructib⁹? sequitur et dicit: Cum christus apparuerit vita vestra: tunc et vos cum illo apparebitis in gloria: et erit mane. Nam modo non est mane. Tumeant modo superbi et diuites huius seculi: impij bonis insultent: infideles fidelibus: et dicant: Quid vobis pdest quia credidistis? Quid pl⁹ habetis: quia christum habetis? Respondeant fideles: si vere fideles sunt: Nox est: nõdum videtur qõ tenemus. Non quiescant manus in bonis operib⁹. Unde alibi dicitur: In die tribulationis mee deum exquisiui manib⁹ meis: nocte coram eo: et non sum

Ad fra. in heremo ser. 72. A.

Gen. 3.

1 Ioh. 3.

Matth. 6. L

Col. 3.

Ibidem.

Ps. 76.

receptus. Apparebit labor nr̄ mane: ⁊ erit fruct⁹ mane: vt illi q̄ mō laborāt: postea dñent: ⁊ illi q̄ mō se iactant ⁊ supbiūt: postea subijcianť. Quid em̄ sequit:

D Sicut oues in inferno posite: mors pastor est eis.

Alī. †obtinebūt eos. Et †dominabūtur †eis recti mane. Puto iā planum esse istum versum: quia prælocuti sumus:

Alī. †eorū iusti in matutino. Dominabunť eis recti mane. Tolera noctem: reside ra mane: ne putes quia nox habet vitam: ⁊ mane nō habet vitam. Ergo qui dormit viuit: ⁊ qui surgit nō viuit: Nonne qui dormit: mortī similior est: Et qui sunt qui dormiūt: Quos excitat apostolus paulus:

Eph.5. si tamen velint euigilare. Quibusdā em̄ dicit: Surge qui dormis: ⁊ exurge a mortuis: ⁊ illuminabit te christus. Qui ergo illuminanť a christo: iaz vigilāt: sed nondum apparet fructus vigiliarū. Mane apparebit: id est cum seculi huius incerta transierint. Ipsa est em̄ nox: Nūc tibi videnť quasi tenebrę. Facit male: viuit: floret: terret: honorat. Facit bñ: reprehēdit: blasphemat: accusat: laborat: terret: Quasi tenebrę sūt. In radice aūt: vigor: fructus: opulētia: Vita nondū est in ramis: sed radix non aruit: Similis arescenti est: Sed tēpus venit: vestit honore suo: fœcundat fructibus suis. Tunc illi ꝛ quibus scriptū est: vt nō eos zelemus: Quid em̄ ꝛ illis ait psalm⁹ ⁊

Ps.36. Quoniā sicut fœnū cito arescent: ⁊ sicut olera prati cito cadent. Cadent cū videbunt ad dexterā sanctos

Sap.5. quibus laborantibus insultauerunt: ⁊ dicent intra se pœnitētiam agentes: sed pœnitentia sera ⁊ infructuosa. Qui noluerūt modo agere fructuosam: agent tūc infructuosam. Quid ergo dicent iam in pœnitētia in

Ibidem. fructuosa: Hi sunt ḳs aliquando in derisum habuimus: ⁊ in similitudinē improperij. Verba dico libri ꝛ sapientia. Cognoscūt qui ea solēt audire: Verba em̄ sunt maloꝝ futura quando videbunt iudicē: etiā

Matth.25. omnes fideles ad terrā eius: ⁊ omnes sanctos ei⁹ cū illo iudicantes: Hoc habēt dicere: Verba ipsoꝝ dicit scriptura: Hi sunt quos aliquando habuimus in risum: ⁊ in similitudinē iproperij: Nos insensati:

E vitam illorū estimabamus insaniam. Cum em̄ cœperit deo quisq; viuere: mundū contēnere: iniurias suas nolle vlcisci: nolle hic diuitias: non hic quærere fœlicitatem terrenā: cōtemnere omnia: dominū solum cogitare: viam christi non deserere: non solū a paganis dicitur: insanis: sed quod magis dolendū est: ḳa et int⁹ multi dormiūt: ⁊ vigilare nolūt: a suis: a christianis audiunt: Quid pateris: Fratres mei: hoi venienti fm viam christi: qui dicit: Quid pateris: Putamus quid dicit: Horremus iudeos quia dixerūt

Joh.7. dño iesu christo: Dœmoniū habes. ⁊ quādo audim⁹ euangeliū recitari: tundimus pectora nostra. Scelératam rem dixerunt iudei christo: dœmoniū habes. Age tu christiane quādo videris ꝛ corde hominis expulsum diabolū: ⁊ inhabitare christū: ⁊ dicis: q̄d pateris: dœmonium tibi videť habere: Dictum est ⁊ de ipso dño q⁹ insaniret: quādo loquebať verba quę illi non caperent. Dictū est: insanit: dœmoniū habet:

Joh.10. ⁊ tamē aliq̄ euigilabāt a somno: ⁊ dicebant: Nō sunt

Ibidem. ista verba dœmoniū habentis. Sic ⁊ modo fratres: Q̄ diu ista verba audiunt ⁊ gentes: ⁊ qui inhabitant orbem: ⁊ terrigenę: ⁊ filij hominū: ⁊ diues ⁊ pauper: id est ⁊ qui pertinent ad adam: ⁊ qui ptinent ad christum: Alij dicunt: dœmoniū habet: Alij dicunt: non sunt verba dœmoniū habentis. Alij em̄ tenent viam seculi: ⁊ ista ad tempus audiūt: Alij nō frustra audiunt: sed faciunt qō dictū est: Aurib⁹ pœvite qui habitatis orbem: Et cū agūt ista: incertus est fructus. Sed qui male agunt: ⁊ viam seculi eligūt: mors pastor est eis. Qui aūt eligunt viam dei: vita pastor est eis. Veniet ipsa vita iudicatura: ⁊ damnatura cum pastore suo: eos quibus dicet: Ite in ignem gernū qui pręparat⁹ est diabolo ⁊ angelis eis. Illi aūt qui bus insultatum est: ⁊ qui irrisi sunt: quia credebant: audient ab ipsa vita quā habent pastorē: Venite benedicti patris mei: pcipite regnum qō vobis paratū est ab origine mūdi. Dominabunť ergo eis recti: nō mō: ś mane. Nemo dicat: q̄re sū christian⁹: ipo nemini: iperē iniquis: Quisq̄s es noli festinare: dominaberis: sed mane. ¶ Et auxilium eorum vetera

Alī. Hoc. scet in inferno ⁊ gloria †eoꝝ. Modo habent gloriā: in inferno veterascent. Quid est auxiliū eorum: Auxiliū de pecunia: auxiliū de amicis: auxiliū de virtute sua: Sed cum mortu⁹ fuerit homo: in

Ps.145. illa die perient omnes cogitationes eius. Quantam visus est gloriā habere inter hoies cū viueret: tantā vetustatē ⁊ corruptionē supplicio habebit cū mortuus fuerit apud inferos. ¶ Verūtamen de⁹ redimet animā meā. Videte vocē sperantis de futuro: Verūtamē de⁹ redimet animā meam. Forte vox est adhuc volentis liberari de pressura. Nescio quis in carcere est: dicit: deus redimet animā meā: Nescio quis in catena: deus redimet animam meā: Nescio quis periculū patiť in mari: iactat fluctib⁹ ⁊ sequentib⁹ tempestatib⁹: quid dicit: Deus redimet animā meam. Liberari volunt ad istā vitam. Non est aūt ista vox huius. Audi quid sequit: Deus redimet animā meam. ¶ De manu inferni cum acceperit me. Hanc redēptionē dicit: quā christ⁹ iaz

Eph.4. in se ostendit. Descendit em̄ ad inferos: ⁊ ascendit in cœlum. Quod vidim⁹ in capite: ueniemus in corpore. Quid em̄ credim⁹ in capite: Qm̄ q̄ viderūt: ipsi nobis annunciauerūt: ⁊ p ipsos videm⁹: qz vnū corpus omnes sumus. Sed meliores illi qui viderunt: nos deteriores quibus annunciarum est: Maz hoc dicit ipsa vita nr̄a: ipse pastor nr̄. Insultat em̄ cuidā discipulo suo dubitanti: ⁊ cicatrices palpare cupiēti. Et cū palpasset cicatrices: exclamauit dicēs: Dominus meus ⁊ de⁹ meus. Videns ḡ dubitantē discipulum: ⁊ intuens totū orbem terrar⁹ crediturum: qz

Joh.20. vidisti inquit credidisti: beati qui nō videť ⁊ credent. Verūtamē deus redimet animā meā de manu inferi cum acceperit me. Hic ergo quid: Labor: pssura: tribulatio: temptatio: Nihil aliud speres. Ubi gaudium: In spe futura. Nam dicit apostolus: Semp gaudētes. In tantis tribulatiōib⁹: semp gaudētes:

2.Cor.6. semp tristes. Semp gaudētes: quia ipse dixit: Qui tristes: semp aūt gaudētes. Tristicia nostra habet quasi: gaudiū nostrū non habet quasi: qz in spe certa est. Quare tristicia nostra quasi habet: Quia sīe somnus trāsit: ⁊ dominabunť recti mane. Nouit em̄ charitas vestra: quia qui somniū indicat: addit quasi: Quasi dicebā: q̄si loquebar: quasi prandebā: q̄si equitabā: quasi disputabam. Totū quasi: quia cum euigilauerit: non inuenit q̄ videbat. Quasi thesaurum inueneram dicit mendicus. Si quasi non esset: mendic⁹ non esset: Sed quia quasi erat: mendic⁹ est. Itaq; modo qui ad lętitias seculares oculos aperi

unt ꝛ cor claudūt: transit quasi eorū: ꝛ venit verum
ipsorū. Quasi ipsoꝝ fēlicitas est sēculi: verum ipsoꝝ
2.Cor.6. pēna est. Nostrū aūt quasi tristicia est: gaudiū non
aūt tristes: aut quasi tristes ꝛ quasi gaudentes: sed
Ibidem. ait: quasi tristes: semp aūt gaudentes. Sicut egeni:
et ibi sicut pro q̄si posuit. Multos aūt ditātes: et cū
hoc diceret: nihil habebat apostolus. Oīa sua di-
miserat: diuitias nullas possidebat. Et quid secutus
ait: Quasi nihil habētes: ꝛ ipsum nihil habere qua-
si apostoli erat. Et oīa possidētes: ibi nō dixit q̄si.
Quasi egebat: non aūt quasi: sed vere multos dita-
bat. Quasi nihil habebat: nō aūt quasi: sed oīa pos-
sidebat. Unde vere omnia possidebat: Quia omniū
creatori adhęrebat. Uerūtamē inquit: deus redimet
b animā meā de manu inferi cum acceperit me. Quid
igitur: Quid hic voluit florere: Tu visurus es ho-
minem florentē malū: ꝛ forte titubabūt pedes tui: et
dicturus es in anima tua: Deus ego noui facta hui⁹
hominis: q̄ scelera fecit iste homo: ꝛ ecce floret: fret:
dominatur: extollit: caput illi non dolet: nihil in do-
mo eius diminutū est: ꝛ timebis: qa credidisti: ꝛ for-
te dicet cor tuū: me miserū puto: sine causa credidi:
et nō respicit res humanas. Excitat ergo nos deus
Et quid dicit: ¶ Ne timueris cū diues factus
fuerit homo. Quare eī timebas: qr diues fact⁹
est homo: Timebas ne sine causa crederes: ne forte
perdidisses laborem fidei tuę: ꝛ spem cōuersiōis tuę
quia forte incurrit tibi lucrū cum fraude: ꝛ potuisti
facere ipsum lucrū cū fraude: diues esse ꝛ nō labora
re: et attendens quid mīnatus est deus: temperasti a
fraude ꝛ contēpsisti lucrū. Uides aliū fecisse lucrum
de fraude et nihil mali pati: et times esse bonus. Ne
timueris ait tibi spiritus dei: cū diues factus fuerit
homo. Oculos nō vis habere nisi in p̄sentia: Futu-
ra ꝓmisit qui resurrexit: pacē in hac terra ꝛ requiem
non ꝓmisit. Oīnis homo requiē quęrit: bonā rem
quęrit: sed non in regione sua illā quęrit. Non ē pax
in hac vita: in cęlo nobis ꝓmissum est quod in terra
quęrimus. In futuro sęculo ꝓmissum est: qō in isto
sęculo quęrimus. Ne timueris cū diues factus fue-
J rit homo: ¶ Et cum multiplicata fuerit glo-
Al. †interierit. ria domus eius. Quare ne timueris: ¶ Quo-
†timuit. †non habet. niam non cum †morietur †accipiet hęc om-
Job.27. nia. Uides viuentē: cogita morientē. Quid hic ha-
beat attendis: quid secū tollat attende. Quid secum
tollit: Multum auri habet: multum argenti habet:
multū prędioꝝ: mancipioꝝ. Dicit: remanēt illa: ne
scit quibus. Etsi eī dimittit quib⁹ vult: non seruat
quib⁹ vult. Multi eī ꝛ nō sibi dimissa acquisierūt:
et multi sibi dimissa pdiderūt. Remanēt eī illa om-
nia: ꝛ tulit secū. Quid: Forte dicit aliquis: Illud se
cum tollit vnde inuoluit: ꝛ qō illi erogat ad ꝓciosū
et marmoratū sepulchrū ad instruędā memoriam:
hoc secū tollit. Ego nec hoc dico. Exhibeat eī ista
non sentienti. Si dormientē ꝛ non vigilantē omnes:
in lecto secū illa habet. Forte oīa mēta insunt ī cor
poze iacentis: ꝛ forte ille in somnis in pānis se videt.
Quod sentit ei plus est: q̄ qō non sentit. Oī q̄ et illō
cum euigilauerit non erit: tamen dormienti magis
illud erat quod in somnis videbat: q̄ illud quod nō
sentiebat. Quid ergo fratres dicant sibi homines:
Erogetur ad mortē meam: quare dimitto hęredes
meos diuites: Multa habebunt de meo: habeam ꝛ
ego aliquid de meo in corpore meo. Quid habebit
corpus mortuum: Quid habebit caro putrescens:
Quid habebit caro nō sentiens: Si aliquid habuit
diues ille cuius lingua siccauerat: tunc habet homo
aliquid de suo. Fratres: nunquid sic legimus in euā- Luce.16.
gelio: qa diues ille cum holosericis ꝛ byssinis tegu-
mentis apparebat in igne: Nunquid qualis erat in
epulis ad mensam: talis erat ꝛ apud inferos: cum si-
tiret ꝛ stillam desideraret: Non ibi erant illa omnia.
Non ergo secum accipit homo omnia: nec qō tollit
sepultura: tollit secum mortuus. Ubi eī sensus: ibi
homo: vbi null⁹ sensus non est homo. Jacet vas qō
cōtinebat hominē: dom⁹ q̄ habebat hominē. Cor-
pus dicam⁹ domū: spūm dicam⁹ habitatorē dom⁹.
Spirit⁹ torquetur apud inferos: qd illi prodest: qa
corpus iacet in cinnamis et aromatibus conditum:
inuolutū ꝓciosis lintheis: Tāq̄ si dominus dom⁹
mittat in exilium: ꝛ tu omnes parietes ipsius. Ille ī
exilio eget ꝛ fame deficit: vix sibi vnam cellā inuenit
vbi somnū capiat: ꝛ tu dicis fēlix est. Nam ornata
est domus illius. Quis te non aut iocari: aut insani-
re arbitret: Omnes corpus: torquet spiritus. Da ali
quid spiritui: ꝛ dedisti aliqd mortuo. Sed quid illi
dabis: quando vnam guttam desiderauit ꝛ non ac-
cepit: Hic eī contēpsit mittere ante se aliqd. Qua
re contempsit: Quia hęc via eorum scādalum est il-
lis. Non putauit vitam nisi p̄sentem: non cogita-
uit nisi quemadmodum pręciosis vestibus obuolu-
tus sepeliretur. Ablata est ab illo anima eius: sicut
domin⁹ dicit: Stulte: hac nocte auferet anima tua: Luce.12.
ꝛ quę pręparasti cuius erunt: Et impletū est in illo
quod iste pō. dicit: Ne timueris cum diues factus
fuerit homo: ꝛ cum multiplicata fuerit gloria dom⁹
eius: quoniā non cum morier accipiet hęc omnia.
k
¶ Nec †simul descendet cum eo gloria †do- Al. †nō habet.
mus eius. ¶ †Quoniam anima eius in vita †nō habet.
ipsius benedicetur. Intendat charitas vestra: Al. †Quia.
quoniā anima eius in vita ipsius benedicet. Oī diu
vixit: bene sibi fecit. Hoc dicunt omnes: sed falso di
cunt. Benedictio est ab animo benedicentis: nō ab
ipsa vanitate. Quid eī dicis tu: quia manducauit
et bibit: qr fecit qō voluit: quoniā splendide epulat⁹
est: ideo secū fecit bene: Ego dico: fecit secum male:
non ego dico sed christus: fecit secū male. Etenim di
ues ille quando quotidie epulabat splendide: bene Luce.16.
secum facere putabat: cū aūt cępit ardere apud infe
ros: tunc inuentū est male: quod putabat bene. Qō
eī māducauerat apud superos: hoc digerebat apō
inferos. Iniquitatem dico fratres quā epulabatur.
Manducabat pręciosas epulas ore carnis: ore cor-
dis manducabat iniquitatem. Quod apud superos
ore cordis manducabat: hoc apud inferos in illis
supplicijs digerebat. Et quidem temporaliter man-
ducauerat: in ęternū male digerebat. Manducatur
ergo iniquitas. Forte aliquis dicit: Quid est quod
loquit⁹: manducat iniquitas: Non ego dico: audi
scripturam: Sicut vua acerba dentibus vexatio est: Prouerb.10.
et fumus oculis: sic iniqtas vtentibus ea. Qui mā-
ducauerit enim iniquitatem: id est qui libenter ha-
buerit iniquitatem: non poterit manducare iusti-
ciam. Panis enim iusticia est. Quis est panis:
Ego sum panis viuus: qui de cęlo descendi. Ipse ē Joh.6.

panis cordis nostri. Quomodo qui manducat ore
Hiere.35. corporis vuas acerbas: obrigescunt ꝛ obstupescunt dentes eius: ꝛ min⁹ idoneus fit ad manducandū panem: ꝛ remanet illi laudare qđ videt: ꝛ mãducare nõ posse: sic ꝛ qui iniquitate vsus est: ꝛ pastus peccatis in corde: incipit nõ posse manducare panem: laudat verbū dei: ꝛ non facit. Unde nõ facit? Quia cum cęperit facere laborat: quomõ sentimus laborare dentes post vuas acerbas cum cęperimus panem mãducare. Sed quid faciunt illi quibus obstupuerunt dentes? Temperãt se aliquantū ab vuis acerbis: et redeũt dentes ad stabilitatem suã: ꝛ incumbunt pani: Sic et nos laudem⁹ iusticiam. Sed si nos volumus manducare iusticiã: temperem⁹ nos ab iniquitatibus: ꝛ nascitur in corde: nõ solum delectatio laudandi iusticiã: sed etiã facilitas mãducandi. Nam si dicit christianus: deus nouit: quia delectat me: ꝫ nõ possum facere: quassatos dentes habet: diu manducauit iniquitatẽ. Ergo ꝛ iusticia manducaꝫ? Si non
Matth.5. manducaretur: non diceret dñs: Beati qui esuriunt ꝛ sitiũt iusticiã. Ergo quoniã anima illius in vita ipsius benedicẽ: in morte torquebit. ¶ Cõfitebitur
L tibi cum bene feceris ei. Attenditẽ pascimini: hęreat in cordibus vestris: mãducate ꝛ videte tales et nolite esse tales. Cauete ꝛ talia verba: Confitebiꝫ tibi cum bene feceris ei. Oĩ multi sunt christiani fratres: qui tunc deo gratias agunt: quãdo illis accidit lucrũ: hoc est: ꝓfitebitur tibi cum bene feceris ei: laudabit te? dicet: Vere qꝛ tu es de⁹ me⁹: Liberauit me de carcere: ꝛ ꝓfitebor illi. Venit illi lucrũ: confitetur: venit hęreditas: cõfiteꝫ: patiꝫ dãmnũ: blasphemat. Qualis filius es: quia quãdo te pater emendat: tũc tibi displicet? Non emẽdaret: nisi displiceres. Aut si sic displiceres vt odisset: non ille te emendaret. Gratias age ergo emẽdatori: vt accipias hęreditatem a deo q̃ te emẽdat. Erudiris eĩ cũ emẽdaris: sed multum emendat: qꝛ magnũ est qđ habes accipere. Nã si appendas qđ emẽdaris cum eo qđ accepturus es: inuenies quia nihil est qđ emendaris. Apostol⁹ pau
2.Cor.4. lus hoc dicit: Etem̃ qđ ad ꝑsens est tempozale leue tribulationis nostrę: iuxta incredibilẽ modũ ęternũ
Ibidem. glozię pondus operaꝫ in nobis. Sed qĩ? Non respicientibus inqꝫ q̃ videnꝫ: ꝫ q̃ non videnꝫ: non q̃ tempozalia: sed q̃ ęterna. Quę enĩ videntur tempozalia
Roma.8. sunt: q̃ aũt non videnꝫ: ęterna. Et iterũ: Nõ sunt cõdignę passiones huius temporis: ad futurã gloziã q̃ reuelabiꝫ in nobis. Quid ergo? Quod pateris sic semp pateris? Cõcedo: Exquo natus es p oẽs ęrates tuas: vsqꝫ ad senectã tuã: quousqꝫ mozieris: puta quia hoc pateꝛ qđ est passus Iob. Quod ille passus est aliqꝫ die⁹: si aliqs patiaꝫ ab ipa infãtia? Qđ pateris transit: finiꝫ: qđ accepturus es: finẽ non habebit. Volo iam eques pnã cum pręmio tempozali: Equa ęternitati si potes. Confitebiꝫ tibi cum bene feceris ei. Nolite esse tales fratres: videte qꝛ propterea dicimus hęc: ꝓpterea cantamus: ꝓpterea tractatur: ꝓpterea sudaꝫ. Nolite facere ista: negocia vestra vos probant. Aliquãdo in negocio vestro audiris verum ꝛ blasphematis: ecclesiã blasphematis. Quare? Quia christiãi estis. Si sic est: duco me in parte donati: pagan⁹ volo esse. Quare? Quia momordisti panem ꝛ dolẽt dentes. Quãdo videbas ipsum pnẽ laudabas: cępisti mandducare ꝛ dolent dentes: id est q̃ndo audiebas sermonẽ dei collaudabas: cum tibi dicitur: fac hoc: blasphemas. Noli sic velle: hoc dic: bonus est panis: sed ego non possum illũ manducare. Nunc aũt si oculis vides laudas: cum cęperis dentes premere: dicis: malus est panis iste. Et qualis est ille qui illũ fecit? Ita fit vt confitearis deum: quãdo tibi bene fecit deus: ꝛ mentiaris quando cantas: benedicã dominũ in oĩ tempoze: semper laus eius in ore meo. Exigiꝫ de corde tuo cãtatio laPs.33. bioꝝ tuoꝝ: cantasti in ecclesia: benedicã dominũ in omni tempore. Quomõ in omni tempore? Si oĩ tempore lucrũ: oĩ tempore benedicetur. Si aliq̃ do est dãnum non benedicis: sed blasphemaꝫ. Certe quia nõ benedicis in oĩ tempe: certe quia nõ semper laus eius in ore tuo est: eris talis ql̃em modo descriptsit: Confitebitur tibi cũ bene feceris ei. ¶ Introibit vsqꝫ in ꝓgenies patrum suoꝝ: Id est imitabitur patres suos: qa iniqui quo sunt: non habent fratres vel patres? Antiqui iniqui: patres sunt ꝑsentium: Et modo q iniq sunt: patres sũt posteriorum iniq̃rũ: quomõ patres iustorum antiq iusti patres sunt iustoꝝ: quõ q modo sunt: patres sunt eoꝝ q futuri erunt. Ostendere voluit spũssanct⁹: qa non est mala equitas: qũ ad illam murmuraꝫ: ꝫ hi ab ozigine vsqꝫ ad ꝓgenẽ patrũ suoꝝ: ꝑem suũ habeũt. Duos genuit adam: ꝛ in vno iniqtas: ꝛ in vno iusticia. Iniqtas in cain: iusticia in abel. Pręualuisse videt iniqtas sup iusticiã: quia occidit cain iniusꝰ abel iustũ ꝛ inocentẽ. Mundq̃d mane? Sed domiabunt eis recti mane. Veniet mane: ꝛ videbiꝫ vbi sit abel: ꝛ vbi cain. Sic omnes q fim cain: ꝛ sic omnes q fim abel vsqꝫ in finẽ seculi. Introibit vsqꝫ in progenies patrũ suoꝝ. ¶ Usqꝫ in ęternum non videbit lumen. Quia ꝛ hic cũ esset i tenebris: erat gaudẽs falsis bonis: ꝛ non amans bona vera: ꝛ ideo hinc ad tartarũ ibit: A tenebris somnioꝝ: excipient eũ tenebrę tormentoꝝ. Ergo vsqꝫ in ęternũ non videbit lumen. Sed ãre hoc: quod posuit in medio psalmo: hoc in fine? ¶ Homo cum in honore esset nõ intellexit: comparatus est iumentis† insen- †Al. insipibus. satis: ꝛ similis factus est illis. Vos aũt fratres cõsiderate vos boues factos ad imaginẽ ꝛ similitudinẽ dei. Imago dei intus est: nõ est in corpore: non est in auribus istis q̃s videtis: et oculis: et naribus: et palato: ꝛ manib⁹: ꝛ pedib⁹: sed est facta mẽs vbi est intellectus: vbi est mẽs: vbi ratio inuestigãdę veritatis: Ubi est fides: vbi ẽ spes vestra: vbi charitas vestra: Ubi habet deus imaginẽ suã: vel ibi intelligitis et videtis: qꝛ ista trãseunt: qꝛ sic dixit in alio psalmo: Oĩ q̃ in imagine ambulet hõ: tñ vane conturbatur: thesaurizat ꝛ nescit cui cõgregabit ea. Nõ turbemini qꝛ q̃liacunq̃ sunt ista: transitoria sunt: si homines estis in honore positi ꝛ intelligitis. Nã si boues estis in honore positi et non intelligitis: cõparamini iumentis insensatis: et similes efficimini illis.

¶ Explicit tractatus de ps̃. XLVIII.

¶ Incipit tractatus de ps̃. XLIX.

¶ Prefatio.

Quantũ nobis valeat sermo dei ad correctionem vitę nostrę: ꝛ ad sperandã p̃mia eius: pnasq̃ metuendas: vnusq̃sq̃ in se metiaꝫ: et cõscĩam suã ante oculos eius sine dolo ponat: nec sibi blandiaꝫ in tanto periculo: qñ et ipse dñs deus

noster: videtis quia nulli blandit: Et si ꝓsolatur nos ꝓmittendo bona sua: ⁊ cõfirmando spem nostram: male viuentibus tamẽ ⁊ contẽnentibus verbũ suuꝫ: omnino non parcit. Interroget se vnusq̃q cũ tempus est: et videat vbi sit: et aut perseueret in bono: aut mutetur a malo. Sicut em̃ dicit in hoc psalmo:

B Non quicunq; homo: aut quicunq; angelus: sed

Al. †Et. Deus deorum dominus locutus est. Loquendo aũt q̃d egit: †Vocauit terram. A solis ortu vsq; ad occasũ. Qui vocauit terrã a solis ortu vsq; ad occasũ. Joh.j. noster ⁊ saluator est iesus christ⁹: Verbũ caro factũ est vt habitaret in nobis. Domin⁹ ergo noster iesus Ibidem. christus deus deor est: quia per ipsũ facta sunt omnia: ⁊ sine ipso factũ est nihil. Verbũ dei: si deus est: Joh.j. sponder: In ꝓncipio erat verbũ: ⁊ verbũ erat apud deũ: et deus erat verbũ. Et si omnia per ipsum facta sum facti sunt. Unus em̃ deus nõ factus: ⁊ verus de- Ps.8.j. ritussanctus: vnus deus. Dij ergo quor deus verus est: q̃ sunt aut vbi sunt: Dicit ali⁹ ps̃. Deus stetit in synagoga deor: in medio aũt deos discernit. Adhuc Ibidem. nescim⁹: ne forte dij alicq̃ in cęlo congregati sint: ⁊ in eor congregatiõe: Hoc est em̃ in synagoga stetit deus discernere illos. Videte in eodem psalmo quibus dicat: Ego dixi dij estis: ⁊ filij excelsi oẽs. Vos aũt vt homines moriemini: ⁊ sicut vn⁹ ex ꝓncipib⁹ cadetis. Manifestũ est ergo: quia homines dixit deos: Roma.4. ex gratia sua deificatos: nõ de substantia sua natos. Ille em̃ iustificat: q̃ ꝓ semetipm nõ ex alio iust⁹ est: Joh.j. et ille deificat qui per seipm non alterius ꝓticipatione deus est. Qui aũt iustificat: ipse deificat: quia iustificando filios dei facit. Dedit em̃ eis ptãtem filios Ibidem. dei fieri. Si filij dei facti sum⁹: et dij facti sumus: sed hoc gratię est adoptãtis: nõ nature generãtis. Unicus em̃ dei filius deus: ⁊ cũ patre vnus deus: domi- Ibidem. nus ⁊ saluator noster iesus christ⁹: inꝓncipio verbum: ⁊ verbum apud deum: verbũ deus: Cęteri qui fiunt dij: gratia ipsius fiunt: non de substantia ei⁹ nati scunt vt hoc sint q̃ ille: sed vt ꝓ beneficiũ pueniant ad eum: ⁊ sint coheredes christi. Tanta em̃ charitas

L est in illo hęrede: vt voluerit hȩ coheredes. Quis em̃ auarus homo velit habere coheredes: Sed ⁊ q̃ inuenit velle: diuidet cum eis hereditatẽ: Sed ⁊ q̃ bens ipe diuidens q̃s si solus possideret. Minus habet in qua coheredes christi sumus: non minuit copia possessor: nec fit angustior numerositate cohęredũ: sed tanta est multis quanta paucis: tãta singu- j.Joh.3. lis quãta omnib⁹. Videte inquit aplus: qlem dilectionẽ nobis dedit deus: vt filij dei vocemur ⁊ sim⁹. Ibidem. Et in alio loco: Dilectissimi: filij dei sumus: ⁊ nondũ apparuit quid erimus. Ergo sumus in spe: nondum in re. Scim⁹ aũt inquit: quonia cum apparuerit: similes ei erimus: quonia videbim⁹ eũ sicuti est. Unicus similis nascendo: nos similes viuẽdo. Non em̃ ita similes vt ille qui hoc est quod ille a quo genitus est. Nos em̃ similes nõ ęqles: Ille quia eqlis: ideo simi- Ps.95. lis. Audiamus qui sint dij facti iustificati: ꝙa filij dei dicunt: ⁊ dij qui non sunt dij: ꝙbus ille deus deorum terribilis est. Dicit em̃ alius psalm⁹: Terribilis est sup omnes deos. Et q̃si q̃reres: ꝙs deos: qm̃ omnes dij gentiũ demonia. Dij gentiũ demonij terribiles: dij a se factis filijs: amabilis. Proinde cõfitentes maiestatem dei vtroq; inuenio: ⁊ demonia confessa sunt christũ: ⁊ fideles ꝓfessi sunt christũ. Tu es Matth.16. christus filius dei viui: dixit petrus. Scim⁹ qui sis: Marci.5. tu es filius dei: dixerunt demones. Parẽ audio cõfessionẽ: sed non parem inuenio dilectionẽ: imo vero hic dilectionẽ: ibi timorẽ. Quibus ergo amabilis: filij sunt: ꝙbus terribilis: filij non sunt. Quibus amabilis deos illos fecit: quibus terribilis nõ esse deos conuincit. Dei em̃ dij fiunt: illi dij putant. Hos deos facit veritas: illos error existimat. Deus ergo deor D domin⁹ locutus est. Locutus est mltis modis. Per Heb.j. angelos ipse locutus est: per ꝓphetas ipse locutus est: per os ꝓprium locutus est ipse: ꝓ apostolos suos ipse locutus est: ꝓ fideles suos ipse loquit: per humilitatem nostrã cũ aliquid verum dicimus: ipse loquitur. Videte itaq; loquẽdo multipliciter: multis modis: per multa vasa: per multa organa: ipse tamẽ sonat vbiq; tangendo: modificãdo: inspirando. Videte quid egerit. Locutus est em̃ ⁊ vocauit terrã. Quã terrã: An forte africã ꝓpter eos qui dicunt: ecclesia christi pars donati est. Solam quidẽ africã non vocauit: sed ⁊ africam non separauit. Qui em̃ vocauit terram a solis ortu vsq; ad occasum: nullas reliquit partes q̃s non vocauerit: in sua vocatione: ⁊ africam inuenit. Gaudeat ergo in vnitate: non supbiat in diuisione. Bene dicim⁹: quia vox dei deor: ⁊ in africam venit: non in africa remansit. Vocauit em̃ terram a solis ortu vsq; ad occasum. Non est vbi lateant insidię hereticor: non habent in q̃ se vmbra falsitatis abscondant. Nec em̃ est q̃ se abscondat a calore eius. Qui terram vocauit: ⁊ totaꝫ terrã vocauit. Qui terrã vocauit: tantã vocauit quantã fabricauit. Quid mihi exurgũt pseudo christi ⁊ pseudo ꝓphetę: Quid est qđ me verbis captiosis illaqueare moliuntur dicentes: Ecce hic est christus: ecce illic est: Matth.24. Non audio ostendentes partes: deus deor totum mihi ostendit: qui vocauit terrã a solis ortu vsq; ad occasum: totum redemit: partes aũt id est calũniantes condemnauit. Sed audieram⁹ a solis ortu vsq; ad occasum vocauit terrã. Unde cępit vocare q̃ vocauit: Et hoc audite. ¶ Ex sion species decoris eius. E Certe concordat psalmus euangelio dicenti: Per oẽs gentes: incipientib⁹ ab hierusalẽ. Luce.24. Audi per oẽs gentes: vocauit terrã a solis ortu vsq; ad occasum. Audi incipiẽtibus ab hierusalem: ex sion species decoris eius. Ergo vocauit terrã a solis ortu vsq; ad occasum: concordat verbis domini dicentis: Oportebat christũ pati: ⁊ resurgere a mor Ibidem. tuis tertia die: ⁊ prędicari in nomine eius pęnitentiam et remissionẽ peccatoꝝ per oẽs gentes. Omnes em̃ gẽtes sũt: a solis ortu vsq; ad occasum. Qđ ꝙ ex sion species decoris eius: quod inde cępit decus euangelij eius: qđ inde annunciari cępit speciosus Ps.44. forma prę filijs hominũ: concordat verbis domini dicentis: Incipientibus ab hierusalem. Concinunt Luce.24. noua veterib⁹: vetera nouis. Dicunt adinuicẽ seraEsa.6. phin duo: Sanctus sanctus sanctus domin⁹ deus sabaoth. Hęc consonant duo testamenta: ⁊ vnam vocẽ habent duo testamenta. Audiat vox cõcinentium testamentorum: non calũniantiũ exhęredato-

rum. Fecit ḡ ista deus deoꝝ: Vocauit terrā a solis ortu vsq; ad occasū: ex sion ꝓcedēte specie sua. Ibi
Act.j. eñ erāt discipuli q̄ acceperūt spiritū sanctū q̄nquagesimo post resurrectionē eiꝰ die missū de cęlo. Inde euāgeliū: inde ꝓdicatio: inde ipleꝫ orbis terrarū:
Et hoc in gr̄a fidei: Nam cū ipse dominus venisset:
¶ qz passurus venit: occultꝰ venit: Et cū esset fortis in se: infirmꝰ i carne apparuit. Oportebat eñ eū videri vt nō intelligereꝫ: cōtemni vt occidereꝫ. Erat glorię
j.Cor.2. species in diuinitate: sed hęc latebat in carne. Si eñ cognouissent: nunq; dñm glorię crucifixissent. Sic ergo inter iudęos: sic inter inimicos ambulauit occultus: mira faciēs: mala patiēs: donec suspenderet in ligno. Videteſq; pendentē iudęi: magis magiſq;
Matth.27. ꝓtēpserūt: t ante crucē caput agitātes t dicētes: Si filius dei est: descēdat de cruce. Occultꝰ ḡ erat deus deoꝝ: t voces edebat magis ex cōpassiōe nostra: q̄s ex maiestate sua. Unde eñ ille voces niſi ex nobis assumptę: Deus deus meꝰ vt q̄d me dereliq̄sti: Quan
Ps.21. Matth.27. do aūt pater filiū dereliq̄t: aut filius patrē: Nonne
Joh.10. vnus deus filiꝰ t pater: Nōne verissimū: Ego t pr̄ vnū sumꝰ: Unde ḡ deus deꝰ meꝰ vt q̄d me dereliq̄sti: nisi qz in carne infirmitatis agnoscebat vox pe-
Roma.8. catoris: Qui eñ suscepit similitudinē carnis peccati: cur non susciperet similitudinē vocis peccati: Occultus ḡ deus deoꝝ: t cum inter hoīes ambulauit: et
Joh.4. cum esuriuit t sitiuit: t cū fatigatus sedit: et cū lassa-
Matth.27. to corpore dormiuit: t cū apꝓhensus: t cū flagellatus: t cum ante iudicē positus: t cū supbięti respondit: Non haberes in me potestatē: nisi data tibi fuis-
Joh.19. Esa.53. set desup: et q̄ō ductus ad victimam: corā tondēte se
Matth.27. non aperuit os suū: t q̄ō crucifixus: t quod sepultꝰ: semp occultꝰ deus deoꝝ. Quid postea q̄s resurrexit:
Luce.24. Mirati discipuli: t primo nō crediderūt: donec tangerent atq; palparēt. Sed caro resurrexerat: q̄a caro mortua erat: diuinitas quę mori non poterat: adhuc etiam in carne resurgētis latebat. Videri forma
Joh.j. potuit: teneri mēbra: palpari cicatrices: verbū ꝓ qō facta sunt oīa: quis videt: Quis tenet: Quis palpat: Et tamē verbū caro factum est: et habitauit in
Ibidem. nobis. Et q̄ tenebat hominē thomas: intelligebat vt poterat deū. Palpatis eñ cicatricibus exclamauit:
Joh.20. Dñs meꝰ et deus meus. Ostendebat tñ dominꝰ eā formā: eamq; carnē quā in cruce viderant: quę in sepultura posita fuerat. Fuit cū eis q̄draginta dies:
Act.j. Impijs iudęis ñ se demōstrauit. Illis demōstrauit se q̄ in eum crediderant anteq; crucifigereꝫ: vt quos crucifixus dimiserat titubātes: resurgēs faceret fortes. Deinde quadragesimo die cōmendans ecclesiā suam: id est vocatā terrā: a solis ortu vsq; ad occasū: ne haberēt excusationē q̄ volunt in schismate depe-
Act.j. rire: ascendit in cęlum: dicens eis: Eritis mihi testes in hierusalem (vnde species deoꝝ eiꝰ) t in totā iudęam: t samariam: t vsq; in totam terrā. Uidis eñ di-
Act.j.1. ctis: nubes suscepit eū: Intuebant illi quē nouerāt: nouerant tamē in humilitate: nondū in claritate. Et cum ab eis iret in cęlū: admoniti sunt voce angelica dicente: Quid statis viri galilei: Hic ihesus quē videtis ire: sic veniet quēadmodū videtis eū euntē in cęlum. Ascendit ergo. Regressi illi lętantes manserūt in ciuitate ꝥm eius ꝓceptū: donec implerent spiritu sancto. Quid aūt dictū erat thomę palpanti: Quia
Joh.20. vidisti credidisti: beati qui nō viderūt t crediderunt.

Prędicti sumus: Terra illa vocata a solis ortu vsq; ad occasum: non vidit t credit. Occultus ergo deus deoꝝ: t eis inter quos ambulauit: t eis a quib⁹ crucifixus est: t eis a q̄ oculis resurrexit: t nobis q̄ credimus in cęlo sedentē: quē nō vidim⁹ in terra ambulantem. Sed et si viderem⁹: nonne hoc viderem⁹ qō iudęi viderūt t crucifixerūt: Plus est qō nō videtes christū credim⁹ deū: q̄s qō illi videntes: non niſi hoīem putauerūt. Illi veniq; male putādo mortificauerūt: nos bene credēdo t viuēdo viuificabimur.
Quid ḡ frēs: Ille deus deoꝝ t tūc occultꝰ: t mō occultꝰ: Nūq̄d sp occultꝰ: Nō plane: Audi sequētia.
¶ Deus †manifestꝰ veniet. Qui venit occultꝰ: veniet mānifestꝰ. Uenit occultꝰ iudicādꝰ: veniet mānifestꝰ iudicaturꝰ. Uenit occultus vt antę iudicē stafestus
ret: veniet manifestus vt etiā de iudicibus iudicet.
†Ueniet †manifestus et nō silebit. Quid eñ modo silet: Et vnde sūt quę dicim⁹: Unde ista p̄cepta: Unde ista monita: Uñ ista tuba terroris: Nō silet: t silet. Non silet admonendo: silet a iudicādo. Non silet p̄cepto: silet a iudicio. Patiē eñ peccato res q̄tidie mala faciētes: deū non curātes: nō in p̄scientia sua: nō i cęlo: nō in terra: Mō eū latēt hęc oīa: et vniuersaliter omnes admoneꝫ: t quādo aliq̄s flagellat in terra: admonitio est: nondū dānatio. Silet ergo a iudicio: occultꝰ in cęlo est: adhuc interpellat p nobis. Patiens est sup peccatores: non exercens iram: ſ expectās pęnitentiā. Dicit alio loco: Tacui: Munq̄d semp tacebo: Quādo ḡ nō tacebit: Deus manifestꝰ veniet. Et q̄s deꝰ: Deus nr̄: t ipse est deus. Quis deꝰ noſter: Non eñ deus est: q̄ nō est noſter deꝰ. Dij gentiū dęmonia. Deus christianorum verꝰ deus. Ipse veniet: sed manifestus: nō adhuc illudendꝰ: nō adhuc alapandꝰ: nō adhuc flagellandꝰ. Ueniet: ſ manifestꝰ: nō adhuc calamo in capite pcutiendꝰ: nō adhuc crucifigendꝰ: occidendꝰ: sepeliēdꝰ: quia hęc oīa occultꝰ deus pati voluit: Ueniet manifestus t nō silebit. Quia vero ad iudiciū veniet: sequētia docēt. ¶ †Ignis ante eum pręibit. Ti/ meam⁹: mutemur: t nō timebim⁹. Ignem palea ti/ met: auro quid facit: Est aūt nunc in potestate q̄d facias: ne illud qō t te nolente venturū est: non cognoscas: ne rectus experiaris. Si eñ possem⁹ facere fratres: vt dies iudicij non veniret: puto qz nec sic erat male vtendū. Si nō veniret ignis diei iudicij: t sola peccatoribus imineret separatio a facie dei: in qualibet cēnt affluentia delitiarū: nō videntes a q̄ creati sunt: t separati ab illa dulcedine ineffabilis vultus eius: in q̄ libet ęternitate t impunitate peccati: plangere se deberent. Sed q̄d loq̄r: aut quib⁹ loq̄r: Hęc amantib⁹ pęna est: nō cōtemnentib⁹. Qui dulcedinē sapientię t veritatis vtcūq; sentire cęperūt: nouerūt qō dico: q̄nta pęna est tantūmō a facie dei separari. Qui aūt illā dulcedinē ñ gustauerūt: si nōdū desiderāt dei faciem: timeāt vel ignē: supplicia terreāt: quē p̄mia nō inuitant. Dile tibi est qō deus pollicet: contemnisce qō minat. Ueniet dulcedo p̄sentię: nō mutaris: nō excitaris: non suspiras: non desideras: Amplexaris pctā tua: t delitias carnis tuę: stipulas ad te ꝛgerit: veniet ignis. Ignis in cōspectu eiꝰ ardebit. Mō erit iste ignis sicut focus tuus: quo tamē si manū mittere cogaris: facies q̄cq̄d voluerit qui hoc minat. Si tibi dicat: scribe cōtra caput patris tui: scribe contra

capita filiorꝝ tuorꝝ:nã si non feceris:manũ tuã mitto in focũ tuũ: facies ne ardeat manꝰ tua:ne ardeat ad tps mẽbrũ tuũ:nõ sp in dolore futurũ. Minaꝛ g̃ ini mieꝰ tã leue malũ:ꝛ faci malũ:minaꝛ deꝰ ꝛternũ ma lum:ꝛ nõ facis bonũ:. Ad malũ faciẽdum: nec minꝝ te te compellere deberent:a bono faciẽdo nec minꝝ te terrere deberent. Minis eñ dei: minis ꝛterni ignis phiberis a malo:inuitaris ad bonũ. Unde piget:ni si qz non crediꝭ:. Excutiat ergo vnuſqſqꝫ coꝛ ſuũ: et videat q̃d ibi fides teneat. Si credimus futurũ iudi ciũ fratres:bene viuam⁹. Tẽp⁹ miſcoiꝝ nũc eſt:tps nos. Pẽnitebit ꝛ tũc:ꝫ frustra pẽnitebit. Hõ pẽni Luce.13. teat cũ fructus eſt pẽnitendi: mõ adhibeaꝫ ad radi ces arboꝛis cophin⁹ ſtercoꝛis:id eſt coꝛdis luctus et Roma.ij. lachꝛymaꝝ:ne veniat ventus ꝛ eradicet. Cum enim Matth.3. eradicauerit: iam ignis expectaꝫ. Modo ꝛ ſi fracti ſunt rami: poſſunt rurſus inſeri: Tunc oñis arboꝛ I g̃ non facit fructũ bonum excidet ꝛ in ignem mittet. Ignis in cõſpectu eius ardebit. Et in circuitu eius tempeſtas valida. Valida tempeſtas: ven tilatura tam magnã aream. Hac tempeſtate erit illa ventilatio:q̃ ſeparabit a ſanctis oñe īmundũ: a fide libus oñis ſimulatio:a pijs ꝛ trementib⁹ verbũ dei: oñis cõtemptoꝛ ꝛ ſupb⁹. Modo eñ mixtura q̃dam iacet a ſolis oꝛtu vſqꝫ ad occaſum. Videamus ergo quõ faciet qui venturus eſt tempeſtate illa: quid fa curus:q̃ erit in circũitu eiꝰ poteſtas valida:. Pꝛo culdubio iſta tempeſtas quandã ſeparationẽ factu Luce.5. ra eſt. Iſta eſt illa ſeparatio: quã nõ expectauerunt qui anteqꝫ ad littus venirẽt:ꝛetia diruperũt. Jn illa vero ſepatiõe fit q̃dã maloꝝ ꝛ bonoꝝ diſtinctio. Alij ſunt eñ ſequẽtes nunc chriſtũ:expeditis humeris ſi Matth.19. ne ſarcina curarũ ſeculariũ:qui nõ frustra audierũt: Ibidem. da pauperibus: ꝛ habebis theſaurũ in cẽlo: et veni ſequere me:q̃libus dicit: Sedebitis ſuper duodecĩ ſedes:iudicãtes.xij.trib⁹ iſrael. Alij ergo erunt iudi cantes cum domino:alij vero iudicãdi:ſed ad dexte ram ponendi. Nam quia erunt quidã iudicãtes cũ domino:habemus aptiſſimũ teſtimoniũ: qõ modo cõmemozaui:Sedebit ſup.xij.ſedes:iudicãtes.xij. trib⁹ iſrl. Sz dicit aliqs:Duodecim illic apli cõſede būt:nõ ampli⁹:. Ubi g̃ erit apls paul⁹:. Mũq̃d inde ſeparatus eſt:. Abſit vt hoc dicamus:abſit vt hoc vel tacite cogitemus. Quid ſi ergo in loco iudę ipſe Act.j. reſidebit:. Sed manifeſtauit ſcriptura diuina: q̃s in iudę loco ſit oꝛdinatus. Matthias eñ eſt exp̃ſſe no minatus in Actib⁹ apoſtoloꝝ:vt de illo dubitare nõ poſſim⁹. Cadente g̃ iuda:impletus eſt numer⁹ duo denarius. Cum g̃ ille numerus duodenari⁹ occupa uerit duodecim ſedes:non iudicabit paulus apoſto lus:. An forte ſtans iudicabit:. Non ita eſt. Non faci et hoc ille iuſticię retributoꝛ:. Nõ oñino ſtans iudi cabit:qui plus oñibus illis laborauit. Certe vel iſte vnus apoſtol⁹ paulus cogit nos diligẽti⁹ cogitare ꝛ R Matth.25. ſcrutari:quare dictę ſint.xij ſedes. Jnuenimus eñ ꝛ alios numeros in ſcripturis:multitudinẽ ſignificã tes. Quinqꝫ virgines admittunt⁹:q̃nqꝫ excluduntur. Ubilibet intelligę virgines:ſiue in caſtitate atqꝫ ī in 2.Coꝛ.11. tegritate coꝛdis: vbi debet virgo eſſe tota eccl̃ia:cui dicit:. Deſponſaui vos vni viro: virginem caſtã ex hibere chriſto:ſiue in his fẽminis quę etiam integri

tatem carnis dicatã habẽt deo. Munquid in tot m libus quinqꝫ ſunt:. Sed in quinario numero intelli De verb.domi/ gitur continentia quinqꝫ ſenſuũ carnis. Eteñ mul/ ni.23.A. tis venit coꝛruptio p oculos:multis per aurẽ:multi per illicitũ olfactũ:multis per nefarium guſtũ:mul tis p adulterinũ amplexũ. Ab his oĩb⁹ q̃nqꝫ ianuis coꝛruptiõis:q̃cunqꝫ ꝓtinẽt ꝛ ſic ꝓtinẽt vt in ſua ꝓſci entia gloziam habeat:nõ laudem ab hominibus ex pectent:q̃nqꝫ ſunt virgines ſapientes:habentes ole/ Matth.25. um ſecum. Quid eſt:oleũ habentes ſecũ:. Gloria no 2.Coꝛ.j. ſtra hęc eſt:teſtimoniũ ꝓſcientię noſtrę. Rurſus ille qui apud inferos toꝛquebatur: habeo inq̃t quinqꝫ Luce.16. frẽs:. Ubi ĩtelligitur popul⁹ iudęoꝝ ſub lege poſit⁹: Y quia moyſes legiſlatoꝛ q̃nqꝫ libꝛos cõſcripſit. Item Job.25. domin⁹ poſt reſurrectionem iubet mitti rętia in dex teram ptem: leuanꝝ piſces centũ q̃nquaginta tres. De tempoze ſer/ Et cum tanti et magni eſſent: ait euangeliſta: rętia mone.148.A. non ſunt dirupta. Etenim ante paſſionẽ iuſſit immit ti rętia:non dicens in dexterã ptem neqꝫ in ſiniſtrã: Matth.j5. quia ſi ī dexterã diceret:ſolos bonos ſignificaret:ſi in ſiniſtrã:ſolos malos. Ubi autẽ taceꝝ dextera ꝛ ſi niſtra:mixti accipiunꝝ boni ꝛ mali. Capti ſunt autẽ Jbidem. tunc:ſicut euãgelij veritas atteſtaꝫ:tam multi vt rę tia rumperentꝝ. Signiſicabat eñ illa captura:hoc tẽ pus:. Rętia rupta ſignificãt ꝓciſiões ꝛ ꝓciſſuras hę reticoꝝ ꝛ ſchiſmaticoꝝ. Quod aũt poſt reſurrectio nem ſuam domin⁹ fecit:poſt reſurrectionẽ noſtram nobiſ futuꝝ ſignificauit:ī illo numero:regnũ cęloꝝ: vbi nullus erit malus. Pꝛopterea rętia g̃ ī dexteraz Job.21. partẽ miſſa ſunt:dexteros exp̃ſſerunt:remotis ſini ſtris. Munq̃d tamẽ in illis dextris centũ quinquagin ta tres ſoli iuſti erunt:. Milia miliũ ſcriptura ſignifi/ Apoc.7. cat. Legite apocalypſim:duodecies duodena milia fortaſſe ſicut ibi itelligiꝫ: ex ſolo ꝓpo iudęoꝝ futura ſunt. Attendite martyrũ numeroſitatem ſolã in ꝓri mo:quę dicitur maſſa candida:plus habet q̃ centũ quinquaginta tres martyres. Poſtremo ſeptẽ illa milia de quib⁹ reſpondeꝫ helię:. Reliq̃ mihi ſeptẽ mi 3.Regſ.19. lia viroꝝ q̃ non curuauerunt genua ante baal:longe Roma.11. iſtũ piſciũ numerũ ſuperãt. Centũ g̃ q̃nq̃ginta tres Job.21. piſces:nõ tm̃ numeꝝ ſanctoꝝ ſignificant:ꝫ vniuerſũ ſanctoꝝ ꝛ iuſtoꝝ nunerũ. Certa cauſa tanto nume/ AD ro ſignificat ſcriptura: vt omnes intelligank in illis centum quinquagintatribus: pertinẽtes ad reſurre/ ctionẽ vitę ęternę. Eteñ lex habet decẽ pręcepta:ſpi Exo.20. ritus aũt gratię per quã ſola lex impleꝫ:ſeptiformis legiꝫ. Diſcutiẽdus g̃ numer⁹:quid ſibi velint decẽ et Eſa.jj. ſeptem. Decem in p̃ceptis: ſeptez in gra ſpũſſancti: p quã gram implenꝫ p̃cepta. Decẽ ergo ꝛ ſeptem te nent oñes ptinẽtes ad reſurrectionẽ: ad dexteram: ad regnũ cęloꝝ:ad vitã ęternã:id eſt legẽ īplentes p gram ſpũs:non quaſi per opus ſuũ aut per meritũ ſuũ. Decẽ aũt ꝛ ſeptẽ: ſi nũeres ab vno vſqꝫ ad de cẽ et ſeptẽ addendo numeres:oẽs gradatim:vt ad vnũ addas duo:ad duo addas tres: ad tres addas quattuoꝝ:ꝛ fiunt decem:addẽdo quinqꝫ vt fiant quĩ decim:addendo ſex vt fiant vigintiunũ:addẽdo ſep tem vt fiant vigintiocto:addendo octo vt fiant tri ginta ſex:addendo nouẽ vt fiant q̃dragintaquinqꝫ: addendo decem vt fiant quinquagintaquinqꝫ:addẽ do vndecim vt fiant ſexagintaſex:addendo duodecĩ vt fiant ſeptuagintaocto:addendo tredecim vt fiant nonagintaunũ:addẽdo q̃ttuoꝛdecim vt fiant centũ

quinqz: addendo quindecim vt fiant centũ viginti: addendo sedecim vt fiant centũ trigintasex: addẽdo decem ⁊ septem: efficiunt centũ quinquaginta tres: inuenies ingentẽ numez omniũ sanctoz ptinere ad
Job.2j. hunc numez piscium paucoz. Quomõ aũt in quinqz
Matth.25. virginibus innumerabiles virgines: quõ in quinqz
Luce.16. fratribus illius q̃ torquebat apud inferos milia ꝓ̃ximi
Job.21. iudeoz: quõ in numero centũ quinquagintatriũ pi-
Matth.19. scium milia miliũ sctõrum: sic in duodecim sedibus non.xij. homines: sed magnus est numerus pfectoz.

M Sed video quid cõsequenter requirat a nobis: quõ
Matth.25. ⁊ quinqz virginibus reddita est ratio: quare ad q̃nqz multe pertineãt: ⁊ quare ad quinqz illos multi iudei: et quare ad centũ q̃nquagintatres: multi perfecti. Ostendo quare ⁊ quomodo ad.xij. sedes: nõ.xij. homines: sed multi pertineant: Quid sibi volunt xij. sedes que significant omnes vndiqz qui tam per
Matth.19. fecti esse potuerũt: q̃z perfectis dictũ est: Sedebitis super.xij. sedes: iudicantes duodecim tribus israel: Et quare omnes vndiqz ad duodenariũ numerũ ꝓtinent: Quia ipsum vndiqz qõ dicimus: ⁊ toto mũdo dicimus. Orbis aũt terrarũ quattuoz ꝛ̃signatis partibus continet: oriente: occidente: meridiano: et aquilone. Ab his omnibus partibus vocati in trinitate: ⁊ perfecti fide: et p̃cepto trinitatis: quoniã ter quaterni duodecim fiũt: agnoscetis quare ad totum orbem pertineant sancti: qui sedebunt sup. xij. sedes: iudicaturi. xij. tribus israel: quia et duodecim tribus israel: totius israel. xij. tribus sunt. Sicut eñ iudicaturi ex toto mũdo: sic ⁊ iudicãdi ex toto mundo. Apostolus ⁊ se paulus dñi argueret fideles laicos: qz iudicia sua nõ deferebãt ad eccliaz: ꝙ ad publicũ ptrahebãt eos cũ quibus habebãt negocia: ait:
1.Cor.6. Nescitis quia angelos iudicabim⁹? Videte quẽadmodũ iudicẽ se fecit: nõ solũ se ꝙ ⁊ oñes q̃ recte iudicant in ecclesia. Cũ g̃ manifestũ sit multos cũ domino iudicaturos: alios vero nõ tamẽ ex equo: ꝙ ꝑ meritis iudicandos: cũ omnib⁹ angelis suis veniet: q̃n
Matth.25. ante eũ cõgregabunt oñes gentes: ⁊ inter oñes angelos ꝛputãdi erunt illi q̃ tam pfecti fuerint: vt sedẽtes sup. xij. sedes: iudicent. xij. trib⁹ israel. Eteñ ho-
Matth.19. mines dicti sunt angeli: Aplus de se dicit: Sicut an-
Gal.4. gelum dei suscepistis me. De ioanne baptista dicit:
Malach.1. Ecce mitto angelũ meũ ante faciẽ tuã: qui ꝑparabit
Matth.11. viam tuã ante te. Ergo cũ oĩbus angelis venies: sil secum habebit ⁊ sanctos. Aperte eñ dicit ⁊ esaias:
Esa.3. Veniet ad iudiciũ cũ senioribus populi. Isti g̃ sunt seniores ꝓ̃i: isti iam angeli nominati: ista milia miloꝝ pfectoz̃ de toto orbe venientiũ: celũ vocatur. Illa vero terra sed fructuosa: q̃ terra fructuosa i ꝛ̃
Matth.25. tera ponenda: cui dicet: Esuriui: ⁊ ꝛ̃distis mihi mãducare. Vere terra fructuosa cui gaudet aplus quãdo ei miserũt ad necessitates eius: nõ qz ꝙ̃ro datum
Phil.4. Ibidem. inq̃t: sed req̃ro fructũ. Et gratias agit dicẽs: qz tandem aliquãdo repullulastis ꝙ me sapere. Repullulastis vt arboribus dicit: q̃ sterilitate exaruerant q̃dam. Veniẽs itaqz dñs ad iudiciũ: vt iam psalmũ fratres audiam⁹: quid factur⁹ est: ℣ Aduocauit celum
Al. de. †sursum. Celũ oñes sanctos pfectos iudicaturos: aduocauit eos sursuz sessuros secũ iudicaturos. xij.
Matth.25. tribus israel. Quõ eñ aduocauit celũ sursum: cũ sp sursum sit celũ: Sed ꝙs hic celũ dicit: eosdem celos
Ps.18. alibi appellat. Quos celos: Qui enarrãt gloriã dei.

Celi eñ enarrãt gloriã dei: ꝛ quib⁹ dicit: In omnẽ terrã exiuit sonus eoz̃: ⁊ in fines orbis terre verba eoz̃um. Videte eñ discernẽte dñm in iudicio. Aduocauit celum sursum. Et terram discernere populum suum. A quib⁹ nisi a malis: De quib⁹ hic postea nõ fit mẽtio: iam tanqz dñudicatis ad pnaz. Istos bonos vide ⁊ distingue. Aduocauit celũ sursum: et terrã discernere ꝓ̃i suũ. Vocat ⁊ terrã: non tñ discernendã: ꝙ discernẽdã. Primo eñ cũ cõmittol vocauit: qñ locut⁹ est deus noꝝ et vocauit terrã: A solis ortu vsqz ad occasũ: nõdũ discreuerãt fui illi q̃ missi erãt iuitare ad nuptias: q̃ congregauerãt bonos Matth.22. et malos. Cum vero ꝛ deoꝝ manifest⁹ veniet ⁊ no silebit: sic aduocabit celũ sursũ vt iudicet cũ illo. Qõ ei celũ: ipi celi: sic g̃ terra: ipe ⁊ terre: sic g̃ eccla: ipe ecclie. Aduocauit celũ sursũ: ⁊ trã discernere ꝓ̃i suũ. Jã cũ celo terrã discernit: id est celũ cũ illo terram discernit. Quõ discernit terrã: Ut alios ponat Matth.25. ad dexterã: alios ad sinistrã. Terre aũt discrete quid Ibidem. dic: Venite bñdicti p̃ris mei: ꝓcipite regnũ qõ vob paratũ ẽ ab origine mũdi: Esuriui eñ ⁊ ꝛ̃distis mihi mãducare: Et cetera. Illi aũt: Oñ te vidim⁹ inqunt esurientẽ: Et ille: Cũ vni ex minimis meis fecist⁹: mihi fecist⁹. Aduocauit g̃ celũ sursum: ⁊ terrã discernere ꝓ̃i suũ. Cõgregate illi †iustos ei⁹. Vox diuia ⁊ ꝓphetica: videt futura rã q̃ p̃tia: exhortat angelos congregates. Mittet eñ Matth.24. angelos suos: ⁊ congregabũt añ eũ oes gẽtes. Cõgregate illi iustos ei⁹. Quos iustos nisi viuẽtes ex fide: Rom.1. faciẽtes opa miscdię: Eteñ opa illa: iusticię opa sũt. Habes euãgeliũ: Lauate iusticiã vias facere cozã hoib⁹: vt videamini ab eis. Et q̃si g̃reret quã iusticiam: cũ g̃ facit elemosynã inq̃t. Ergo elemosynas: opa iusticię esse significauit. Ipsos congregate iustos ei⁹: eos congregate qui cõpassi sunt inopi: qui intellexerunt super egenum ⁊ pauperem. Congregate illos: conseruet eos domin⁹ ⁊ viuificet eos. Cõgregate illi iustos ei⁹: Qui †disponũt testamẽtũ ei⁹ sup sacrificia: Jd est q̃ cogitãt ⁊ ꝓmissis ei⁹: sup illa q̃ opãt. Jpa eñ sũt sacrificia: do dicẽte: Diserti cordiã volo pl⁹ q̃ sacrificiũ. Qui disponũt testamẽtũ ei⁹ sup sacrificia. Et annũciabũt celi iusticiam ei⁹. Vere hãc iusticiã dei: celi nobis annũciaue rũt: euãgelist̃e ꝓ̃ dixerũt. Per illos audiuimus futuros ꝙ̃dã ad dexterã: qb⁹ dicet paterfamilias: Veni te bñdicti p̃ris mei ꝓcipite. Quid ꝓcipite: Regnũ. Pro q̃ re: Esuriui ⁊ ꝛ̃distis mihi mãducare. Quid tã vile: qd tã terrenũ: q̃z frangere panẽ esurienti: Tãti valet regnũ celoꝝ: Frãge esurienti panẽ tuũ: ⁊ ege sti. Si nõ habes facultatẽ frãgẽdi panẽ: non habes domũ q̃ ducas: nõ habes vestẽ q̃ cooptas: da calicẽ aq̃ frigidę: mitte duo minuta in gazophylaciũ. Tñ emit vidua duob⁹ minut: q̃ntũ emit petr⁹ relinqns retia: q̃ntũ emit zache⁹ dando dimidiũ p̃zimoniũ. Regnũ dei tãti valet q̃ntũ habueris. Annũciabunt celi iusticiã ei⁹. Qñ de⁹ iudex est. Vere iudex: nõ ꝓcernẽs ꝙ discernẽs. Mouit eñ dñs q̃ sũt ei⁹. Et si grana latẽt in palea: agricolę nota sunt. Nemo timeat esse granũ etiã inter palea: nõ fallunt oculi vẽ tilatoris nr̃i. Noli timere: ne illa tẽpestas g̃ erit i cir-

Esa.58. Matth.5. Marc.12. Matth.6. 2.Tim.2. Matth.6.

cuitu eꝰ ꝓcernat te cū palea. Certe valida erit tēpestas: nullū tñ granū tollet a pte tritici ad paleā: quia nō ꝗlibet rusticus cū tridēte: sed deus trinitas iudex est. Et annūciabūt cęli iusticiā eius: qñ deus iudex est. Eant cęli: annūcient cęli: in omnē terrā exeat sonus eoꝝ: ⁊ in fines orbis terrę verba eoꝝ: Et dicat illud coꝝpus: a finib⁹ terrę ad te clamaui: dū angeretur coꝝ meū. Dō eñ cōcretū gemit: discretū gaudebit. Clamet ḡ ⁊ dicat: Ne cōperdas cū ipīs animā meā: ⁊ cū viris sanguinū vitā meā. Non cōpdit: ꝗa deus iudex est. Clamet illeꝝ dicat: Judica me dñe ⁊ discerne causaꝫ meā de gēte nō sancta. Dicat ille: faciet ille: cōgregabunt ei iusti eius. Vocauit terrā vt discernat pꝓm suū. Audi pꝓus meus ⁊ loqr

Ps. 38. Ps. 60. Ps. 25. Ps. 42.

R Ar. †. nō habet. †tibi. Jlle qui veniet ⁊ nō silebit: videte qꝫ ⁊ modo si auditis nō silet. Audi pꝓus meꝰ: ⁊ loqr tibi. Mā. dis. Qñ audis: Si pꝓs meꝰ es. Audi eī pꝓus meꝰ: si nō audis: etsi loqr: nō tibi. Qñ ḡ tibi loqr: Si audis si populus alienꝰ. Audi populꝰ meus ⁊ loquar tibi: Jsrael: ⁊ testificaboꝝ tibi. Jsrl audi: populus meus audi. Jsrael nomē electionis est.

Deu. 32. Watth. 13.

Nō vocaberꝝ: ait: iacob: ꝫ vocaberis isrl. Ergo audi sicut israel: sicut videns deū: etsi nōdum specie: ꝫ iam fide. Hoc eñ interꝑtat israel: videꝫ deum. Qui habet aures audiēdi audiat: ⁊ ꝗ habet oculos videndi: videat. Audi isrl: ⁊ testificaboꝝ tibi. Qō surſuz dicit pꝓus meus: hoc in cōsequēti: isrl. Et qō dixit surſum: loqr tibi: hoc in ꝓseḡnti: testificaboꝝ tibi. Quid loquet dñs deꝰ noster pꝓo suo: israeli suo: Quid testificabit tibi: Audiamꝰ.

Exo. 3. Ibidem.

Deꝰ deus tuꝰ ego sū. Deus ego sum: deus tuus sum. Quō deꝰ ego sum: Sicut moysi dictū est: Ego sū deꝰ abraā: ⁊ deꝰ isaac: ⁊ deꝰ iacob. Sum deus: ⁊ tuus sum deus: ⁊ si tuꝰ nō sum deus: sū deus. Bono meo deꝰ sum: malo tuo nō sū deꝰ tuꝰ. Etem tanḡ in mācipio suo: tanḡ in peculio suo. Deus deus tuus: ei ꝓprie dicit quē familiarius habet deꝰ: us tuꝰ sum ego. Quid vis amplius: Preciū quęris a deo: vt aliꝗd tibi det deus: vt qō tibi deberit: tuus sit: Ecce ipe deꝰ qui dabit: tuꝰ est. Quid eo dulcius: Bona quęrebas: ipm donatorē habes: Deꝰ deꝰ tuꝰ ego sum. Quid ḡrit ab hoīe: videamꝰ: deus noster: imperator ⁊ rex noster. Qō vectigal nobis indicit: quō voluit esse rex noster: ⁊ voluit nos esse ꝓuinciā suā: Audiamꝰ indictiones eius: nō trepidet paup ſb indictiōe dei. Qō sibi deꝰ dari indicit: ipse ꝓius donat qui indicit: vos tñ deuoti estote. Non exigit deus qō nō vult: ⁊ oibus dedit qō exigit. Quid enim exigit: Audiamꝰ iā.

S Ar. †† sacrificijs

Nō† supra sacrificia tua tuis. arguā te. Nō tibi dicā: ꝙre nō mihi pinguē taurū mactasti: ꝙre ñ de grege tuo optimū hircū elegisti: ꝙre aries ille ambulat in ouib⁹ tuis: ⁊ in ara mea nō ponit: Nō dicā: ispice agros tuos ⁊ curtē tuā: ⁊ parietes tuos: ꝙrendo ꝗd mihi des. Non sup sacrificia tua arguā te. Quid ḡ: Nō acceptas sacrificia mea: holocausta aūt tua in ꝓspectu meo sunt

Ps. 50. Ibidem.

semp. Holocausta ḡdam de ꝗbus i alio psalmo dicitur: Si voluisses sacrificiū dedissez: vtiq holocaustis nō delectaberis. Et rursus quertit se: Sacrificiū deo spiritꝰ tribulatus: coꝝ ptritū ⁊ būiliatū deꝰ nō spernit. Quę sunt ḡ holocausta ḡ nō spernit: Quę holocausta quę in cōspectu eius sunt semp: Beniḡne inquit fac domine in bona voluntate tua sion: ⁊ ędificent muri hierusalem. Tunc acceptabis sacrificiū iusticię: oblatiōes ⁊ holocausta. Dicit quędā holocausta deū acceptarurū. Quid ē aūt holocaustū: Totum igne absumptū. Causis incensio est: holon totū est. Holocaustū aūt est totū igne absumptum. Est ꝗdam ignis flagrantissimę charitatis. Animꝰ ī flammeꝫ charitate: arripiat eadē charitas mēbra in vsum suū: nō ea ꝓmittat militare cupiditati: vt totꝰ exardescat igne amoris diuini ꝙ vult offerre deo holocaustum. Talia holocausta tua in conspectu meo sunt semp. Adhuc iste israel forte nō intelligit ꝙ holocausta eius in cōspectu suo habeat semp: ⁊ adhuc de bobus de ouibus de hircis cogitat. Non cogitet.

Ubi s.

T

Non accipiā de domo tua vitulos. Holocausta nominauī: Jam animo ⁊ cogitatiōe ad terrenos greges currebas: inde pingue mihi aliꝗd eligebas. Non accipiā de domo tua vitulos. Pręnūciat testamentū nouū: vbi oīa illa sacrificia vetera cessauerunt. Erant eñ tunc ꝓnunciantia futurū quoddā sacrificiū: cuius sanguine mundaremur. Non accipiam de domo tua vitulos: Neq; de gregibus tuis hircos. ¶ Quoniam meę sunt omnes

Ar. †fere siluæ ꝫ

†bestię ſyluę. Quid a te queram qō ego cōdidi: Magis ne est hoc tuū: cui possidere dedi: ꝫ meum qui feci: Quoniā meę sunt oñes bestię ſyluę. Sed forte ait ille israel: Bestię dei sunt illę bestię ferę ꝫs non includo in curte mea: ꝫs nō alligo ad ꝓsepe meum: Cęterū bos ille: ⁊ ouis et hircus: mea sūt hęc.

†Pecora in mōtibus ⁊ boues. Mea sunt illa

Ar. †iumenta.

quę nō possides: mea sunt ista quę possides. Si eñ seruus meus es tu: totū peculiū tuum meū est. Neq; eñ est peculiū domini qō sibi seruus cōparauit: ⁊ non erit peculiū domini quod ipse dñs seruo creauit: Ergo meę sunt bestię ſyluę ꝫs tu nō cępisti: mea sunt ⁊ pecora in mōtibus. Quę sunt tua: ⁊ boues ꝙ sūt ad pręsepe tuū: Oīa mea sunt: ꝗa ego creaui ea.

U

Cognoui omnia volatilia cęli. Quomō cognouit: Appendit: nūerauit. Quis nostrū nouit oīa volatilia cęli: Sed ⁊ si alicui deꝰ det noticiā omniū volatiliū cęli: nō sic ipse nouit vt dat nosse homini. Alia est noticia dei: alia hominis: sicut alia possessio dei: alia hominis: id est aliud est possidere dei: aliud possidere hominis. Non eñ tu qō possides totum habes in potestate: aut ꝫdiu viuat bos tuus in tua ptāte est: aut vt ñ pereat aut vt nō pascaꝫ. Apō quē sūma potestas est: summa ⁊ secreta cognitio: ⁊ tribuamus hoc deo: laudātes deū: nō audeamus dicere: quomō nouit deus: Ne forte hoc a me fratres expectetis vt explicē vobis quomō cognoscat deꝰ. Hoc solū dico: non sic cognoscit vt homo: non sic cognoscit vt angel⁹. Et quomodo cognoscit: dicere nō audeo: quoniā et scire non possuz: Unum tamē scio: qz ⁊ anteꝫ essent oñia volatilia cęli: nouerat deus qō fuerat creatur⁹. Quę est illa noticia: O homo videre cępisti volatilia: postea ꝫ plasmatus es: postea ꝫ sensum vidēdi accepisti. Hęc volatilia de aqua nata

Ben. 1.

sunt adverbū dei dicentis: Producant aquę volatilia. Ubi nouerat deus quę imperabat vt aqua proferret: Jam certe nouerat qō crearat: ⁊ anteꝫ crearet nouerat. Tanta est ergo noticia dei vt apud ipsum essent quodam ineffabili modo anteꝫ creata essent: et a te expectat vt accipiat qō anteꝫ crearet habebat: Cognoui oñia volatilia cęli quę tu mihi po-

tes dare. Que tu mihi mactaturus es: ego cognoui
omnia: non quia feci cognoui: sed vt facerem. ¶ Et
Al. †pulchritudo. †species agri mecū ē. Pulchritudo agri: vbertas omnium in terra gignentiū: mecum est: inquit.
1. sen. dis. 35. ca. Inde est. zc. Quomodo cū illo? Utrum z anteq̄ fierent? Cum illo eñ erant omnia futura: z cū illo sunt omnia pterita: Futura ita vt nō ei retrahant oīa pterita: Cum illo sunt oīa cognitione quadam ineffabilis sapientie dei: in verbo constituta: z in ipsum verbum omnia. An aliquo modo cum illo est agri species: qz
Diere. 23. ipse vbiq̄ est: z ipse dixit: Celū z terrā ego impleo?
Pš. 138. Quid; cum illo non est de quo dicitur: Si ascendero in celū tu illic es: z si descendero in infernū ades? Cum illo est totū: sed nō sic cū illo est: vt aliquam ex his que creauit contagionē: aut eor indigentiā patiatur. Nam tecū est forte colūna iuxta quam stas: et cum fatigatus fueris: incumbis in eam. Indiges eo quod tecū est: non indiget deus agro qui cum illo est. Cum illo ager: cum illo species terre: cū illo species celi: cum illo oīa volatilia: quia ipse vbiq̄. Et quare apud ipsum omnia? Quia z anteq̄ essent omnia aut crearent: ei nota erant oīa. Quis explicat:
Pš. 15. quis exponit illud quod ei dicit in alio psalmo: Quoniam bonoꝝ meorū nō eges? Non se egere a nobis aliquo necessario dixit. ¶ Si esuriero non dicā tibi. Nō esuriet: neq̄ sitiet: neq̄ laborabit: neq̄ ob
Pš. 120. dormiet: qui custodit israel. Sed ecce vt secundum carnalitatem tuā loquar: quia tu cum non manducaueris: famem patieris: forte putas z deum esurire vt māducet: Etsi esurierit non tibi dicit: Oīa ante illum sunt: vnde vult tollit qđ illi necessariū est. Dicta sunt hec ad conuincendū paruulū sensum: non quia pfessus est deus esuries suā: q̄q̄ pter nos deus ille deor z esurire dignat⁹ est. Venit esurire z sagināre: venit sitire et potū dare: venit vestiri mortalitate et vestire imortalitatē: venit paup diuites factur⁹. Etenim non pdidit diuitias suas assumendo pauptatē
Col. 2. nostram: quia in illo sunt omnes thesauri sapientie z scientie absconditi. Si esuriero nō dicam tibi. Mee est enim orbis terre et plenitudo eius. Noli ergo laborare quid mihi des: sine labore habeo quod volo. Quid ergo de gregibus tuis adhuc
¶ cogitas? ¶ Munquid māducabo carnes taurorum: aut sanguinem hircorum potabo? Audistis quid a nobis non querat: qui nescio quid nobis vult indicere. Si de talib⁹ cogitabatis: iā auferte cogitationes vestras a talibus rebus: nihil tale deo offerre cogitetis. Si habes tauruz pinguē: occide pauperibus: manducent ipsi carnes tauor: etsi non bibent sanguinem hircorū. Quod cum feceris:
Matth. 25. imputabit tibi ille qui dixit: Si esuriero non dicam tibi: Et dicet tibi: Esuriui z dedisti mihi manducare. Munqđ manducabo carnes taurorū: aut sanguinē hircor potabo? Dic g̃: dñe deus noster: qđ indicis pl̄o tuo: israeli tuo? Immola deo sacrificiuz
Pš. 55. laudis: Dicamus illi et nos: In me sūt deus vota tua: g̃ reddā laudis tibi. Expaueram ne aliqđ indiceres quod esset extra me: qđ cōputabā in curte mea: et a fure iam forte ablatū erat. Quid mihi indicis? Immola deo sacrificiū laudis. Ad me redeā: vbi inueniam qđ immolem. Ad me redeā: in me inueniam laudis imolationē. Ara tua: pscientia tua. Immola deo sacrificium laudis. Securi sumus: non imus in
arabiam thus querere: non sarcinas auari negociatoris excutimus: sacrificium laudis querit a nobis deus. Habebat hoc sacrificiū laudis zacheus in patrimonio suo: habebat vidua i saccello suo: habebat
Luce. 19. Marc. 12. nescio quis pauper hospes i dolio suo. Alius nec in patrimonio: nec i saccello: nec in dolio aliquid habebat: totum habebat in animo suo. Salus domui za-
Matth. 10. chei. Et plus misit hec vidua q̄ diuites illi. Iste calicem aquę frigide porrigens: nō pdet mercedem su-
Luce. 2. am. Sed et pax in terra hominibus bone voluntatis. Immola deo sacrificium gratuitum: gratia datum. Non quidem hoc emi qđ offerrem: sed tu donasti: nam nec hoc haberem. Immola deo sacrificiū laudis. Et hec immolatio: h̄ sacrificiū laudis est: gratias agere illi a quo habes quic-
Al. †vota quid boni habes: et cuius misericordia tibi dimittit quicqđ tuum mali habes. Immola deo sacrificium laudis. ¶ Et redde altissimo †pces tuas. Hoc
Al. †vota Al. †reddas et honorificabis me. Redde altissimo preces tuas. Et inuoca me i die tribulatiōis tue: et †eximā te et glorificabis me. Non eñ plu-
Al. †honorificabis Al. †eruam te mere debes de viribus tuis: omnia auxilia tua meadacia sunt. De inuoca in die tribulatiōis: eruā te et glorificabis me. Ad hoc eñ pmisi diem tribulatiōis tibi fieri: qz forte si nō tribularer: nō inuocares me. Cum tribularis aūt inuocas me: cum inuocas me: eximā te: cum eximā te: glorificabis me: vt iam non discedas a me. Obtorpuerat qđem z friguerat a feruore orationis: et dixit: Tribulationē z dolorem inueni: z nomē dñi inuocaui. Inuenit tribulationē tan
Pš. 114. q̄ aliqđ vtile: putruerat tabe peccatoꝝ suoꝝ: iam si ne sensu remānerat: inuenit tribulationē tanq̄ vestione remanerat z sectionem. Inueni inqt tribulationē z dolorē: z nomē dñi inuocaui. Et g̃dam frēs sunt tribulationes oībus notę. Ecce istę g̃ abundāt in genere hūanes oībus notę. Ecce istę g̃ abundāt in genere hūano: alius dāno affectus plangit: alius orbitate pcussus luget: aliuſ patria exulatus merer z redire cupit: intolerabilem pegrinationē reputans. Alteri vinea grandinata est: attendit ad labores suos: z ꝑsumma tam omnē opam incassum. Qñ nō potest cōtristari: q̄ inimicū patrē ex amico? Que maior miseria i genere hūano? Plangūt hec oēs z dolent: z tribulatiōes sunt istę: z in his omnib⁹ inuocāt dñm: z recte facūt. Inuocēt deū: potens est vel docere tolerandū: vel sanare toleratū. Nouit ille nō sinere tēptari nos supra
1. Cor. 10. q̄ possum⁹ ferre. Inuocem⁹ deū etiā in istis tribulationib⁹: & hę tribulatiōes inueniūt nos: sicut in alio
Pš. 33. psalmo scriptū est: Adiutor in tribulatiōib⁹ g̃ inuenerunt nos nimis. Est g̃dam quā nos debemus inuenire. Inueniaꝝ ista tribulatio: Est g̃dam tribulatio quā nos debem⁹ q̄rere z inuenire. Que est ista? Caipsa i hoc mūdo. Felicitas: affluētia rer tpaliū: nō qđē ipsa tribulatio est: solatia sunt tribulationis. Cuius tribulationis? Nostre peregrinatiōis. Hoc enim ipsum qđ cum deo nondum sumus: hoc ipsum q̄ inter temptationes molestias q̄ versamur: q̄ sine timore esse non possumus: tribulatio est. Non enim est illa securitas g̃ nobis pmissa est. Hāc tribulationem pegrinatiōis suę q̄ nō inuenerit: ad pātiam redire nō cogitat: Tribulatio illa est frēs. Certe nō facim⁹ bona opa: qñ porrigim⁹ panē esurienti: domū pegrino
Matth. 25. zc. tribulatio est et hec. Inuenim⁹ eñ miſos sup q̄s miſeriā facim⁹. Et si miſerorum miseria facit nos

compatientes: quãto melius ibi iam esses vbi nõ inuenis esurientẽ quẽ pascas: vbi nõ inuenis pegrinũ quẽ suscipias: non nuduz quẽ vestias: non egrũ quẽ visites: non litigantẽ quẽ cõcordes? Omnia eñ ibi summa sunt: vera sunt: sancta sunt: eterna sunt. Pacis noster ibi iusticia est: potus noster ibi sapiẽtia ẽ: vestis nostra ibi imortalitas est: domus nostra eternaliter. Quid quid surrepit? Nũquid lassitudo ad somnũ trahit? Nulla moz: nulla lis: ibi pax: quies: gaudiũ: iusticia. Nullus intrat inimic⁹: nullus labit amic⁹. Quę ibi quies? Si cogitemus et attendamus vbi sumus: ipa eius pmissione inuenietm⁹ in qua sumus tribulatione. Hanc tribulationẽ nemo inuenit: nisi qui quę fierit. Sanus es: vide si miser es. Nam facile est vt qui egrotat: sentiat se miserũ. Quãdo sanus es: vide si miser es: quia cum deo nondũ es. Tribulationẽ et dolorẽ inueni? et nomẽ dñi inuocaui. Immola ğ deo sacrificiũ laudis. Lauda pmittentẽ: lauda vocantẽ: lauda exhortantẽ: lauda adiuuantẽ: et intellige i qua tribulatiõe positus es. Inuoca: eruaris: glorificabis: pmanebis. Videte aũt quod sequit fratres mei. Jam eñ nescio quis: qz dixerat illi deus: Immola deo sacrificiam laudis: et hoc quodãmodo vectigal indixerat: meditabat sibi et dicebat: Surgam quotidie: pergã ad ecclesiã: dicam vnũ hymnũ matutinũ: aliũ vesptinũ: tertiũ aut quartũ in domo mea: quotidie sacrificio sacrificiũ laudis: et immolo deo meo. Bene facis quidẽ si hoc facis: sed vide si iam securus es: quia iam hoc facis: et forte lingua tua deũ benedicat: et vita tua deo maledicat. O populi me⁹: dicit tibi deus dorũ dñs q̃ locut⁹ est: vocans terrã a solis ortu vsq; ad occasum: ẽquis adhuc inter zizania cõstitutus sis: immola sacrificiũ laudis deo tuo: et redde illi pces tuas. Sed vide ne viuas male et cantes bñ. Quare hoc? Peccatori autem dixit deus quid tu enarras iusticias meas: et assumis testamentũ meũ p os tuũ? Videtis fratres cum quo tremore ista dicam⁹. Assumim⁹ testamentũ dei p os nostrũ: et p̃dicam⁹ vobis eruditionẽ et iusticias dei. Et quid dicit peccatori de⁹? Ut quid tu p̃dicas? Prohibet ğ p̃dicatores peccatores? Et vbi est illud quod dicũt facite: ğ aũt faciũt facere nolite? Ubi est illud: Siue veritate siue occasione christ⁹ annũciet? Sed hęc dicta sunt: ne timeãt qui audiũt a quocũq; audiãt: nõ vt securi sint q̃ dicũt bona et faciũt mala. Nõ ğ frẽs vos securi estis: si bona audiũt: deũ audire: p quẽlibet audiant. Sed noluit de⁹ sine correctione dimittere illos q̃ dicũt: ne ob hoc solũ qđ dicunt: securi sibi obdormiscãt in mala vita: et dicãt sibi: Hęc eñ pdet nos de⁹: p quoz os voluit tãta bona dici populo suo. Immo vo audi qđ dicit: Quicũq; dicis: vis te audiri: prior te audi: et dic qđ dicit in alio psalmo quidã: Audiã quid loquat in me dom⁹ deus: quoniã loquet pacem in plebem suam. Qualis ergo ego: qui non audio quid in me loquit: et volo vt alij audiãt qđ p me loquit? Audiã prior: audiã maxime. Quę audiã? Qđ loquit in me dom⁹ deus: quoniã loquet pacem in plebem suam. Audiam et castigem corpus meũ et seruituti subiiciam: ne forte alijs p̃dicans: ipe reprobus inueniar. Ut quid tu enarras iusticias meas? Ut quid tu quod non pdest tibi? Admonet illũ vt audiat: nõ vt reponat p̃dicationẽ: sed vt assumat obedientiã. Tu vo vt quid assumis testamentũ meũ per os tuum? Tu vo odisti eruditionem: Odisti disciplinã. Quãdo parco: cantas et laudas: quãdo castigo: murmuras: quasi quãdo parco: sim deus tu⁹: et quãdo castigo: non sim de⁹ tuus. Ego quos amo: arguo et castigo. Tu vo odisti eruditionẽ: Proiecisti sermones meos post te. Quę dicunt p te: proũcis post te. Et pieisti sermones meos post te: vbi nõ videant a te: sed onerẽt te. Et pieisti sermones meos post te. Si videbas furem cõcurrebas ei: et cum adulteris portionẽ tuam ponebas. Ne forte diceres: nõ feci furtũ: nõ feci adulteriũ: qđ si placuit tibi q̃ fecit? Nõne ipso placito cõcurristi? Nõne portionẽ tuã cũ illo qui fecit laudando posuisti? Hoc est eñ fratres concurrere cum fure: et ponere cum adultero portionem tuã: qz etsi non facis: et laudas qđ fit: astipulator es facti: quoniã laudat peccatoz i desideriis animę sue: et q̃ iniqua gerit benedicet. Non facis mala: laudas mala facientes. Hoc enim paruũ malũ nõ est. Cum adulteris portionẽ tuã ponebas. Os tuũ abundauit malicia: et lingua tua amplexa ẽ dolositatẽ. Maliuolentiã et dolositatẽ fratres quorũdam hominũ dicit: qui p adulationẽ ẽquis sciant mala esse ğ audiũt: ne offendant eos a quib⁹ audiũt: nõ solũ nõ reprehendẽdo: s tacẽdo psentiũt. Parũ est: qz nõ dicũt: male fecisti: s dicũt et bñ fecisti: et nozũt malũ esse: sed abundat malicia: et lingua eozũ amplexat dolositatẽ. Dolositas ẽ fraus quedã i verbis: aliud pmendi: aliud sentiẽdi. Nõ ait: Lingua tua admisit dolositatẽ: aut ppetrauit dolositatẽ: sed vt ostẽderet tibi quãdã delectationẽ in ipso malo facto: amplexa est dixit. Parum est: qz facis et delectaris: laudas in pmptu: irrides apud te: Precipitas hoiem incaute vitia sua pferentẽ: et an sint vitia nescientẽ: tu q̃ scis vitiũ esse: nõ dicis corruisse illũ. Si illũ videres ambulare incaute in tenebris: vbi tu puteũ esse scires et taceres: qualis esses? Nonne inimicus deputareris animę ei? Et ramẽ si in puteum caderet: nõ anima: sed corpe mozeret. Precipitat se in vitia sua: p̃dicat apud te mala facta sua: tu nosti mala esse: et laudas: et irrides apud te: O si cõuertat aliquãdo ad deum ille quẽ irrides: et quẽ corripe noluisti: et dicat: pfundant qui dicũt mihi euge euge: Et lingua tua amplexa est dolositatẽ. Sedens aduersus fratrem tuũ detrahebas. Et ipsum sedens ad hoc ptuet qđ superi⁹ dixit amplexa est. Qui eñ stãs aut transiẽs facit: non cum voluptate facit: qui vo ad hoc sedet: quãtũ ocium querit vt faciat? Sedẽs aduersus fratrẽ tuũ detrahebas: ipsam detractionẽ malã diligẽter faciebas: sedendo faciebas. Volebas ibi occupari: amplexabaris malũ tuũ: osculabaris dolũ tuum. Sedens aduersus fratrem tuum detrahebas. Et aduersus filium matris tuę ponebas scandalum. Quis est filius matris? Nõne frater? Hoc ergo repetere voluit qđ superi⁹ dixerat: fratrẽ tuũ: an aliquã distinctionẽ nobis intelligẽdã insinuauit? Plane fratres puto esse distinguẽdũ. Frater aduersus fratrẽ detrahit (verbi gratia) vtputa ẽsi firmus et alicui⁹ iam momẽti doctor: et doctus: detrahit fratri suo: forte bene docenti et bene ambulãti. Est autẽ alius infirmus: aduersus illum ponit scandalũ huic

detrahendo. Etenim cum detrahit bonis ab his qui
vident alicui⁹ moueri esse et docti esse: in scandalum
cadunt infirmi: qui adhuc nesciunt iudicare. Ideo in-
1.Cor.3. firmus ille fili⁹ matris dictus est: nondum patris: ad-
huc lacte indigens et uberib⁹ adhærens. Portat adhuc
sinu matris ecclesiæ: nō valet accedere ad solidum cibum
mensæ patris sui: sed de ubere matris victum trahit
ignarus iudicādi: qm̄ adhuc animalis atq; carnalis
1.Cor.2. est. Spiritalis em̄ oīa diiudicat: animalis aūt homo nō
percipit ea q̄ sunt spirit⁹ dei: qm̄ stultitia est illi. Ta-
1.Cor.3. libus dicit aplus: Nō potui loqui vobis quasi spiri-
talib⁹: sed quasi carnalib⁹: Tanq̄ paruulis in christo
lac vobis potum dedi nō escam. Neq; em̄ poteratis:
sed neq; adhuc quidem potestis. Pater vobis fui:
1.Thessal.2. quō dicit alio loco: Fact⁹ sum paruul⁹ in medio vestrum:
tanq̄ si nutrix fouēs filios suos. Nō nutrix nutriēs
filios alienos: sed nutrix fouēs filios suos. Sunt em̄
matres q̄ cum peperint: dant nutricib⁹. Illæ quæ pepe
rerunt nō fouēt filios suos: q; nutriēdos dederunt. Illæ
aūt quæ fouēt: nō suos fouēt sed alienos. Iste ꝙo pe
pererat: ipse fouebat: nulli nutrici quē pepererat cō-
Gal.4. mittebat. Dixerat em̄: Quos iterum parturio: donec
christ⁹ formet in vobis. Fouebat ḡ et lactabat. Erāt
aūt quidā quasi docti et spiritales qui paulo detra-
2.Cor.10. herēt: Epl̄æ quidē aiunt graues et fortes sūt: p̄sentia
aūt corpis infirma: et sermo p̄tēptibilis. Dicit ipe in
epl̄a sua quosdā detractores suos ita dixisse. Sede-
bant et aduersus fratrē suū detrahebant: et aduersus
lactandū illū filiū matris ponebant scandalū. Me-
rito fecerūt ipsi matri: vt iterū parturiret: Et aduer-
DD sus filiū matris tuæ ponebas scandalū. Hæc feciſti
et tacui. Ideo veniet dñs deus noster et nō silebit:
Nō hæc feciſti et tacui. Quid ē tacui: Vindictā sup-
sedi: seueritatē meā distuli: patientiā tibi prolongaui:
pœnitētiā tuā diu expectaui. Hæc feciſti et tacui. Ego
autē cum ad hoc expectarē vt te pœniteret: fm aplm
Roma.2. dicentē: Tu autē fm duriciā cordis tui: et cor impœ-
nitens: thesaurizas tibi iram in die iræ et reuelationis
Al. †Existima- iusti iudicij dei. †Suspicatus es iniquitatē quō
sti inique. †tui. ero †tibi similis. Parum est: q; mala facta tua pla-
Ad frēs in here cent tibi: placere putas et mihi. Deum q; nō pateris
mo scr.53. Al. et vltorē: vis habere principē: et tanq̄ corruptum iudicem
50.homelia7.2. Al. pdę socium vis habere. Suspicat⁹ es iniquitatē quod
Matth.5. ero tibi similis: dum nō vis tu mihi esse similis. Estote
em̄ inquit pfecti sicut et pater vester q̄ in cælis est: qui
facit solē suum oriri sup bonos et malos. Nūc tu imita-
ri noluisti: qui donat bona et malis: vt sedens detra-
bas et bonis. Suspicat⁹ es iniquitatē quō ero tibi si-
EE milis. Arguā te. Qm̄ deus manifestus veniet deus
noster et nō silebit: Arguā te. Et q̄d tibi faciā arguē-
do te: Quid tibi faciā: Modo te non vides: faciā vt
videas te: q; si videres te et displiceres tibi: placeres
mihi: q; ꝙo te nō videns placuisti tibi: displicebis et
mihi et tibi. Mihi cū iudicaberis: tibi cum ardebis.
Al. †et statuā ꝺ Quid em̄ tibi faciā inquit: †Cōstituā te ante fa-
ciem tuā. Quid em̄: Vis latere teipsum in dorso
tuo: Ibi es: non te vides: facio vt te videas. Quod
post dorsū posuisti: ante faciē ponā: Videbis fœdi-
tatem tuam: non vt corrigas: sed vt erubescas. Jam
quia dicit ista fratres: desperandus est ille cui dicit:
Jone.3. Nōne illa ciuitas de qua dictum est: Triduo niniue
j8.de ciuita.dei euertet: intra triduū idonea fuit cōuerti: orare: plan-
ca.44.et.23.ca. gere: de pœna imminenti misericordiā promereri: Au-
j8. diant ergo qui tales sunt: dum licet audire et tacentē.
Veniet em̄ et non silebit: et arguet quādo correctioni
locus nullus erit: Statuā te inquit ante faciē tuam.
Nō ergo tu fac quisq; talis es: q̄ tibi minat facere
deus: Tolle te a tergo tuo vbi te videre nō vis: dissi-
milans a factis tuis: et cōstitue te ante te. Aſcēde tri-
bunal mentis tuę: esto tibi iudex: torqueat te timor:
erumpat a te cōfessio: et dic deo tuo: Qm̄ iniquitatē Ps.50.
meā ego cognosco: et delictū meum ante me est semp.
Nō erat post te: fiat ante te: ne tuipse postea a deo
iudice fias ante te: et nō sit quo fugias a te. Intel- Al. †nō hoc
ligite †aūt hęc qui obliuiscimini †dominū: Al. †dominū.
Videte q; clamat: et nō tacet: nō parcit. Oblit⁹ eras
dominū: non cogitabas de vita tua mala. Intellige
q; oblit⁹ es dñm. Neq̄ rapiat †sicut leo: et nō Al. †nō hoc
sit qui †eruat. Quid est sicut leo: Sicut fortis: sic Al. †eripiat
potens: sicut ille cui nemo resistere pōt. Ad hoc retu
lit: vt diceret leo. Ponit enim in laude: ponit et in vi-
tuperatiōe. Dictus ē leo: diabol⁹: Aduersari⁹ vester 1.Pet.5.
ait: tanq̄ leo rugiēs circuit q̄rens quē deuozet. Nū-
quid q; ille leo dictus est: propter immanē sęuiciā: christ⁹
nō dicit leo propter ingentē fortitudinē: Et vbi est illō: 55
Vicit leo de tribu iuda: Intendat paululū charitas Apoc.5.
vestra adhuc modicū q̄ restat. Obsecro vos: vt ex-
cutiatis fatigationē: aderit ille q̄ vobis vsq; ad hanc
horā vires dedit. Pauloante dixerat tanq̄ indicens
nobis vt audistis vectigal q̄ddā laudis suę: Immo-
la deo sacrificium laudis: et redde altissimo p̄ces tuas:
postea aūt Peccatori aūt dixit de⁹: vt q̄d tu enarras
iusticias meas: et assumis testamentum meum p os tuum:
Tanq̄ diceret ei: Mihil tibi pdest q̄ laudas. Ego
indixi laudis sacrificium illis qui bene viuunt. Eis em̄ Eccl.15.
pdest q̄ laudāt: tu autē si laudas: nihil tibi prodest.
Ut quid me laudas: Nō est speciosa laus in ore pec Ecc.15.
catoris. Postea cōcludit quasi ad vtrumq; et arguēs
malos qui obliuiscunt deum: ait: Intelligite hęc q̄ ob- Hēb.
liuiscimini deū: nequādo rapiat sicut leo: et nō sit qui Al. †homo
eruat. ¶ Sacrificium laudis †glorificabit me. Ecce ui- bit.
Quomō sacrificium laudis glorificabit me: Certe ni-
hil pdest malis sacrificium laudis: quia assumunt testa
mentum tuum p os suum: et faciunt damnāda quę displicet
oculis tuis. Prorsus inqt et illis hoc dico: Sacrifi-
cium laudis glorificabit me. Jam putabas tibi laudē
nō pdesse: lauda: pderit tibi. Si em̄ male viuis et bo
na dicis: nōdum laudas. Sed rursus si cū ceperis bñ
viuere: meritis tuis tribuas q̄ bñ viuis: nondum lau- Luce.23.
das. Volo te esse latronē insultantē cruci dñi: sed nec Luce.18.
te volo eē pharisęum in templo iactantē merita sua: et oc
cultantē vulnera sua. Si fueris iniquus et pseuerans
in illa iniquitate: nō dico tibi: nō pderit laus: sed nō
me laudas: laudem istam esse nō deputo. Rursus si
fueris quasi iustus: nam nemo iustus nisi humilis et
pius: et de iustitia tua inflatus incesseris: et alios in
tua comparatione cōtempseris: et supextuleris tan-
quā glorians de meritis tuis: nō me laudas: Nec ille
me laudat qui male viuit: nec ille me laudat q̄ quasi
de suo bene viuit. Sed nūquid ille pharisęus quasi
de suo talis erat cum diceret: Gratias tibi ago: quia Ibidem.
non sum sicut ceteri homines: Gratias deo agebat
ex eo q̄ bonum in se habebat. Quis ergo aliquid
bonū in te sit: quis tam intelligas non ex te esse q̄
bonum est: sed a deo te accepisse: tamē in eoipso si te
extuleris super alium non habentē: inuidus teneris:

nōdum laudator meus eris. Primo ergo corrigere a via pessima: incipe viuere bene: intelligе qz nō corrigunt. Hoc cum intellexeris: faue t alijs: vt sint qō t tu es: qz hoc eras t tu: qō t illi sunt. Faue quātū potes: t noli desperare: nō em̄ vsq; ad te diues ē dē. Nō ergo laudat qui male viuēdo offendit dominū: non laudat: qui cū iam cęperit bene viuere: de suo putat esse qō bene viuit: nō acceptū a deo. Nec ille laudat: qui cū sciat se qō bñ viuit: accepisse a deo: tamē vsq; ad se vult esse diuitē dēū. Ille itaq; qui dicebat: Gratias tibi ago deus q̄ non sū sicut t ceteri homines: iusti: raptores: adulteri: sicut t publicanus iste: nōne ibi habebat vnde diceret: dona t publicano huic qō mihi donasti: supple t mihi quę nōdum dedisti: Sed iam quasi saturatus ructabat: nō dicebat: Ego autē egen⁹ t paup: qō dicebat publican⁹ ille: Dñe ꝓpitio esto mihi peccatori. Ideo descēdit iustificat⁹ publicanus: magis q̄ ille phariseus. Ergo audite qui bñ viuitis: audite q̄ male viuitis: sacrificiū laudis glorificabit me. Memo in offert b sacrificiū laudis: t mihi hoc offert malus. Qui em̄ laudat bonus est: qz si laudat etiā bene viuit: qz t vita cū lingua cōsentit. Sacrificiū laudis glorificabit me. Et tibi via est: in qua ostē dam illi salutare dei. In sacrificio laudis via ē: q̄ illi ostendā salutare dei. Qō est salutare dei: Christus ihesus. Et quō in sacrificio laudis nobis ostendit christ⁹: Quia christus cū gratia venit ad nos. Hec dicit apl̄us: Viuo autē iam non ego: viuit vero in me christ⁹. Qō aūt in carne viuo: in fide viuo filij dei: q̄ me dilexit: t tradidit semetipm̄ ꝓ me. Agnoscant g̃ peccatores: qz non opus esset medicus si sani essent. Etenim christ⁹ ꝓ impijs mortuus est. Cum g̃ agnoscunt impietates suas: t primo imitant publicanum dicentē: Dñe ꝓpitius esto mihi peccatori: ostendunt vulnera: implorāt medicū. Et qz nō se laudāt: sed reprehendūt se: vt qui gloriat: non in se: sed in dño gloriet: agnoscūt causam aduētus christi: qz ideo venit inquit: vt peccatores saluos faceret: Qz iesus christ⁹ venit inquit: in hūc mūdum peccatores saluos facere: quor⁹ primus ego sum. Proinde illos iudeos de operе suo gloriātes: sic arguit idē apl̄us: vt eos diceret ad gratiā nō ptinere: qui meritis t opibus suis mercedē deberi arbitrabant. Qui ergo ad gratiā se scit ptinere: qō est christ⁹: t qō ē christi: nouit: qz indiget gratia. Si gratia vocat: gratis dat. Si gratis dat: nulla merita tua p̃cesserūt vt det. Nam si p̃cesserūt merita tua: merces nō imputat ꝑm gratiā: sed ꝑm debitū. Si g̃ dicis p̃cessisse merita tua: te vis laudari non deū: ideo nō agnoscis christū: qui venit cum gratia dei. Couerte g̃ te ad merita tua: vide illa mala fuisse: vt nō tibi deberet nisi suppliciū: nō p̃miū. Et cum videris qd tibi p meritū debeat: agnoscis quid p gratia donet: et sacrificio laudis glorificas deū. Ibi est em̄ via: in qua noueris christū salutare dei.

Explicit Tractatus de pś. XLIX.

Incipit Tractatus de pś. L. et vltimo primę quinquagene.

Psalmus

Præfatio.

Multitudinis hui⁹: nec frequētia fraudāda ē: nec infirmitas onerāda. Silentiū petim⁹ et quietē: vt vox nostra post hesternū laborē possit aliquātis viribꝰ pdurare. Credendū est charitatē vestrā: nō ob aliud hodierno die copiosius cōuenisse: nisi vt oretis ꝓ eis q̄s absentia facit alienos t puersus affectus. Nec em̄ loq̄mur de paganis: nec de iudeis: sed de christianis. Nec de his adhuc catheuminis: sed de multis etiā baptizatis: a quor⁹ lauacro nihil distatis: t eor⁹ tū cordi dissimiles estis. Dī multos em̄ hodie fratres nr̄os cogitam⁹ t plāgim⁹ ire ī vanitates t insanias mendaces: negligere q̄ vocati sunt. Qui si forte in ipso circo aliqua ex causa expauescāt: cōtinuo se signant: et stant illic portārtes in fronte vnde abscederēt si b in corde portarēt. Decanda est miscōia dei: vt donet intellectū ad ista damnāda: t affectū ad fugiēda: t misericordiā ad ignoscēda. Opportune g̃ de pœnitētia psalm⁹ hodie cantatus est. Loq̄mur t cū absentib⁹. Erit ad eos vox nostra: memoria vīa: Nec vt saucios t languidos negligatis: sed vt facili⁹ sanetis: sani ꝑmanere debetis. Corrigite arguēdo: psolamini alloquēdo: exemplū ꝓbete bñ viuēdo: Aderit eis q̄ affuit t vobis: Nō enim vobis iam ista picula ꝓtergressis: fons misericordię dei p̃cisus est. Qua venistis: venīet: q̄ trāsistis: trānsibunt. Molestū est quidem t nimiū piculosum: imo pnicios̄um t p certo exitiabile: quod sciētes peccāt. Aliter em̄ ad has vanitates currit qui vocem christi cōtemnit: aliter ille q̄ nouit qd fugiat. Sed nec de talibus desperari debere: iste psalmus ostendit.

Inscribit enim titulus eius:

Psalmus ipsi Dauid: cū venit ad eum Nathan ꝓpheta: qz intrauit ad Bersabee. B

Bersabee erat mulier vxor aliena: cum dolore quidē dicim⁹ t tremore: sed tamē de⁹ noluit taceri: qō voluit scribi. Dicā ergo nō qō volo: sed qō cogor. Dicā non exhortās ad imitationē: sed instruens ad timorē. Huius mulieris vxoris alienę pulchritudine captus rex t ꝓpheta dauid: ex cui⁹ semine ꝑm carnē dñs ventur⁹ erat: adulterauit eam. Hoc in isto psalmo non legit: sed in titulo eius apparet: In libro autē regnor⁹ plenius legit. Utraq; scriptura canonica est: vtriq; sine vlla dubitatione a christianis fidei adhibēda est: Cōmissū atq; cōscriptū est. Hui⁹ etiā maritū in bello occidendū curauit: Homicidio auxit adulteriū: Et post b factū: missus est ad eum nathan ꝓpheta: missus a dño qui eum argueret de tanto cōmisso. Quid caueāt homines dicimus: Quid ꝙo si lapsi fuerint imitentur: audiamus. Multi em̄ cadere volūt cū dauid: t nolūt surgere cū dauid. Nō g̃ cadēdi exemplū ꝓpositū est: sed si ceciderīs resurgēdi. Attēde ne cadas: Nō sit delectatio minor: lapsus maior: sed sit casus maior: tremor minorū. Ad b ꝓpositū ē: ad b scriptū ē: ad b in eccl̄ia sępe lectū atq; cantatū. Audiāt q̄ nō ceciderūt ne cadant: audiāt q̄ ceciderūt vt surgāt. Tanti viri pctm̄ nō tacet: p̃dicat ī eccl̄ia. Audiūt male viuētes: t g̃rūt sibi patrocinia peccādi: Attendūt vñ defendāt: qō cōmittere pauerūt: nō vñ caueāt qō nō cōmiserūt: t dicūt sibi: Si dauid: cur non t ego: Inde aīa iniq̄or: q̄ cū ꝓterea fecerit: qz dauid fecit: ideo pei⁹ q̄ dauid facit. Dicā hocipsū si potero plani⁹. Dauid nullū sibi ita ad exemplū ꝓposuerat: vt tu. Ceciderat lapsu cupiditatis: nō patrocinio sanctitatis: Tu tibi tanq̄ sāctū ꝓponis vt pecces: non imitaris ei⁹ sanctitatē: sed

Jn li. 50. homeliaꝝ. 25. A. ī me.

Ps. 39.

Jn li. 50. homeliaꝝ. 25. B.

2. Reg. jj.

Jbidem. ca. jz.

C

2. Reg. jj.

imitaris ruinã. Hoc amas in dauid: qõ i se odit dauid. Preparas te ad peccandum: disponis peccare. Librum dei vt pecces inspicis: scripturas dei ad hoc audis: vt facias qõ displicet deo: Hoc non fecit dauid. Correptus est p phetam: non lapsus est i propheta. Alij vo audientes salubriter: in casu fortes: metiunt infirmitatẽ suam: & quod damnat deus deuitare cupiẽtes: ab aspectu securo abstinent oculos: Nõ eosdẽ figunt in pulchritudine carnis alienę: nec seipsos faciunt de puersa simplicitate securos. Non dicũt: bono animo attendi: benigne attendi: de charitate diu aspexi. Proponũt em sibi casum dauid: et ad hoc illum magnũ vident cecidisse: vt parui nolint videre vnde possint cadere. Reprimunt enim oculos a petulantia: nõ se facile adiungũt: nõ miscent se mulieribus alienis: nõ leuant oculos faciles ad aliena ingenia: ad aliena solaria. Delonge em vidit dauid illã in qua captus est. Mulier longe: libido ppe. Alibi erat qõ videret: in illo vnde caderet. Attẽdenda ẽ ergo hęc infirmitas carnis: recordanda sunt verba apostoli: Nõ ergo regnet peccatũ in vestro mortali corpore. Nõ dixit: nõ sit: sed nõ regnet. Inest peccatũ cũ delectaris: regnat si cõsenseris. Carnalis delectatio psertim vsq; ad illicita & aliena pgrediẽs: frenãda est: nõ relaxanda: Impio dominãda: nõ in imperio collocãda. Attende securus: si nõ habes vnde mouearis. Sed respõdes: fortis teneor. Mũquid tu fortior q̃ dauid: Admonet etiã tali exemplo: non se quẽq; debere extollere in psperis rebus. Multi em res aduersas timent: res psperas non timent. Periculosior est res prospera animo: q̃ aduersa corpori. Prius corrumpit pspera: vt inueniat qõ frãgat aduersa. Fratres mei: aduersus fęlicitatẽ acrius vigilandũ ẽ: Propterea videte quẽadmodũ eloquiũ dei i nostra fęlicitate tollat nobis securitatẽ. Seruite inquit dño i timore: & exultate ei cũ tremore. In exultatiõe vt gratias agam⁹: i tremore ne cadam⁹. Hoc peccatũ nõ fecit dauid: cum psecutorẽ saulem paterẽt: quãdo dauid sanctus saulẽ inimicũ patiebat: qñ illius psecutionibus agitabat: qñ p diuersa fugiebat ne in manus eius incideret: nõ cõcupiuit alienã: non adulterata vxore occidit virum. Erat in infirmitate tribulatiõis sue: tanto in deũ intẽtior: quãto miserior videbat. Vtile quiddã est tribulatio: vtile medici ferramentũ tanq; cõtra diaboli tẽptamentũ. Fact⁹ securus deuictis hostibus: pssura caruit: tumor excreuit. Valet ergo hoc exemplũ ad id: vt timeamus fęlicitatẽ. Tribulationẽ inquit & dolorẽ inueni & nomẽ domini inuocaui. Sed factũ est: dixerim hęc eis qui nõ cõmiserũt: vt vigilent custodire integritatẽ suaz: & cum attendũt magnũ cecidisse: parui timeant. Si vo aliquis iam lapsus hęc audit: & aliqd mali in cõscientia tenet: verba hui⁹ psalmi aduertat. Attendat quidem vulneris magnitudinẽ: sed nõ despet medici maiestatem. Peccatũ cum desperatiõe: certa mors. Nemo ergo dicat: Si iã aliquid mali feci: iam damnãdus sum: deus malis talibus nõ ignoscit: Cur nõ addo peccata peccatis: Fruar ꝟ seculo i voluptate: in lasciuia: in cupiditate nefaria. Jam perdita spe reparationis: vel hoc habeam qõ video: si nõ possum habere qõ credo. Jste ergo psalmus: sicut cautos facit eos qui nõ ceciderũt: sic desperatos esse non vult qui ceciderũt. Quisq; peccasti: & dubitas agere pẽ-

2. Regł. j2.

2. Regł. jj.

Roma. 6.

Pš. 2.

2. Regł. jj.

j. Regł. 24. et. 26.

Pš. jj4.

nitentiã p peccato tuo desperãdo salutẽ tuam: audi dauid gementẽ. Ad te nathan pheta nõ est missus: ipse dauid ad te missus est. Audi eum clamãtem: et simul clama: Audi gementẽ & cõgemisce: Audi flentem: & lachrymas iunge: Audi correctum et cõdelectare. Si tibi nõ potuit intercludi peccatũ: spes venię non intercludat. Missus est ad istũ virũ: nathan pheta: Attende regis humilitatẽ. Nõ respuit verba pcipientis: nõ dixit: Audes mihi loqui regi: Rex sublimis phetam audiuit: plebs eius humilis christũ audiat. Audi ergo hęc: & dic cũ illo.

2. Regł. jz.

F

¶ Expositio psalmi.

Miserere mei de⁹: fm magnã misericordiã tuam. Qui magnam misericordiã deprecat: magnã miseriã confitet. Querãt paruã misericordiã tuã: qui nesciẽdo peccauerũt. Miserere inquit mei fm magnã misericordiã tuam. Subueni graui vulneri: fm magnã medicinã tuam. Graue est qõ habeo: sed ad omnipotentẽ cõfugio. De meo tam lętali vulnere desperarẽ: nisi tantũ medicũ reperirẽ. Miserere mei deus: fm magnã misericordiã tuã. Et fm multitudinẽ miserationũ tuarũ: dele iniquitatẽ meã. Quod ait: dele iniquitatẽ meã: hoc est: miserere mei de⁹: Et qõ ait: Scõm multitudinẽ miserationũ tuarũ: ꝟ est: fm magnã misericordiã tuam. Quia magna est misericordia tua: multę sunt misericordię. Et de magna misericordia: multę sunt miserationes tuę. Attendis cõtemptores vt corrigas: attendis nescientes vt doceas: attendis confitẽtes vt ignoscas. Fecit ꝟ nescies: fecerat aliqua: & multa mala fecerat. Et qd ait: Miserere mihi deus secundũ magnam misericordiã inquit cõsecutus sum: quia ignorãs feci in incredulitate. Jste dauid nõ posset dicere: ignorans feci. Non em ignorabat quantũ mali esset cõtrectatio cõiugis alienę: & quãtũ malũ esset interfectio mariti nescietis: & nec saltem irascentis. Cõsequunt ergo misericordiã domini qui ignorãtes fecerũt: & qui scientes cõsequunt: nõ quãlibet misericordiã: sed magnã misericordiã. ¶ †Magis magisq; lauą me ab †iniusticia mea. Quid est magis magisq; laua peccata scientis: quia abluisti peccata ignorantis. Mec sic desperandũ de misericordia tua. Et a †delicto meo mũda me. Quo merito: Medicus est: offert mercedẽ. Deus est: offer sacrificiũ. Quid dabis vt mũderis: Vide em quem inuoces. Justũ inuocas: odit peccata. Si iustus est: vindicat i peccatis: si iustus est vticq; nõ poteris auferre a domino de iustitia eius. Implora misericordiã: sed attende iusticiã. Misericordia est vt ignoscat peccanti: iusticia est vt puniat peccatũ. Quid ergo: Queris misericordiaz: peccatũ impunitũ remanebit: Respõdeat dauid: respondeãt lapsi: respondeãt cũ dauid vt misericordiã mereant sicut dauid: & dicãt: Nõ dñe: nõ erit impunitũ peccatũ meũ. Nouit iusticiã ei⁹: cui⁹ quero misericordiã. Nõ ipunitũ erit: Sed ideo nolo vt tu me punias: qz ego peccatũ meum punio: Ideo peto vt ignoscas: qz ego agnosco. Qm iniquitatẽ meã ego †agnosco: & †delictũ †cozã me est semp. Non posui post dorsum meũ quod feci: non intueor alios oblit⁹ mei: non affecto stipulã eijcere de oculo fratris mei: cum sit trabes in oculo meo. Peccatum meũ ante me est: nõ post me. Fuit enim post me qñ

Ibidem.

Alt. †Et

Alt. †peccato

De pen. dis. Gratia de.

Alt. †cognosco

†peccatum meum

†cõtra.

Wand. 7.

ad me missus est ꝓpheta: ⁊ de oue pauꝑis similitudi-
2. Reg. 12. nem mihi ꝓposuit. Ait enī nathan ꝓpheta ad dauid.
Erat diues quidā habens plurimas oues: paup aūt
vicinus eius habebat vnā ouiculā quā in sinu suo et
Ibidem. de suo cibo nutriebat. Venit hospes diuiti: nihil de
grege suo abstulit: ouiculā vicini pauꝑis cōcupiuit:
ꝓtert iratus sententiā. Plane tunc rex nesciens vbi
captus esset: morte dignū diuitem dixit: ⁊ ouem red
dendā i quadruplū: seueriſſime atq; iustiſſime. Sed
peccatū eius nōdum erat cōsā eo: post dorsum erat
q̄ fecerat. Suā iniquitatē nōdū agnoscebat: ⁊ ideo
alienę non ignoscebat. Sed ꝓpheta ad hoc missus:
abstulit a dorso peccatū: ⁊ ante oculos posuit: vt vi-
deret illā sententiā tam seuerā in se esse ꝓlatam. Ad
secandum ⁊ sanandū vulnus cordis eius: ferramen-
tū fecit de lingua eius. Hoc fecit dominus iudeis q̄n
ad eum adulteram mulierē adduxerunt: ꝓponentes
Joh. 8. laqueū tēptationis: ⁊ in id q̄d ꝓposuerant incidētes.
In adulterio inquiūt hęc mulier deꝓhensa ē. Moy-
ses huiusmodi lapidari iussit: tu de illa quid censes:
Tanq̄ bicipiti muscipula temptātes capere sapien-
tiā dei: vt si iuberet occidi: pderet mansuetudinis fa-
mā: si aut̄ iuberet dimitti: incurreret blaſphemiam
Ibidem. Tanq̄ reꝓhensor legis calūniandus. Quid ergo re-
De verbis dñi 47. C. spondit: Non ait occidite: non ait dimittite: sed ait:
Qui se scit sine peccato esse: ꝓmus in illam lapidem
iaciat. Iusta lex q̄ iubet adulteram occidi: sed hęc
Joh. 8. lex iusta: ministros habeat innocētes: Attēditis quā
adducitis: attendite ⁊ qui estis. Illi hoc audito: vn⁹
post alterū discesserūt. Remānsit adultera ⁊ domin⁹.
remansit vulnerata ⁊ medicus: remansit magna mi-
seria ⁊ magna misericordia. Adducētes erubuerūt:
nec veniam petiuerūt. Adducta cōfusa est et sanata:
Ait illi dominus: Mulier nemo te cōdemnauit: Et
illa: Nemo domine. Et ille: Nec ego te cōdemnabo:
Vade deinceps iam noli peccare. Nūquid christus
fecit cōtra legē suā: Nec enī pater eius sine filio de-
derat legē. Si cęlū ⁊ terra: et omnia q̄ in eis sunt:
ꝓpsum facta sunt: lex sine verbo dei quomō scripta
est: Nō ergo deus cōtra legē suā: quia nec ipator
cōtra leges suas facit: quādo cōfessis dat indulgen-
tiā. Moyses minister legis: christus ꝓmulgator le-
gis. Moyses lapidauit vt iudex. Christus indulget
vt rex. Misertus est ḡ eius deus ſm magnā miseri-
cordiā suā: sicut hic rogat: sicut hic petit: sicut excla-
mat ⁊ dolet: q̄d illi adulterā offerentes facere nolue-
runt: Vulnera sua ostendēte medico cognouerunt:
medicinam a medico non q̄siērūt. Ita sunt multi
quos peccare non pudet: agere pēntiā pudet. O
incredibilis insania. De vulnere ipso non erubescis:
de ligatura vulneris erubescis: Mōne putridū nudū
Ps. malū. fed⁹ ⁊ putid⁹ est: Cōfuge ḡ ad medicū: age pēnitē-
2. Reg. 13. tiā: dic: Iniq̄tatē meā ego agnosco: ⁊ peccatū meū
ante me est semp. ¶ Tibi soli peccaui: et †mali
em nō erat adultera vxor aliena: ⁊ marit⁹ occisus:
Mōne omnes nouerāt quid dauid fecerat: Quid ē
tibi soli peccaui: ⁊ malignū cora te feci: Quia tu sol⁹
sine peccato. Ille iust⁹ punitor: qui non habet q̄d in
illo puniat. Ille iustus reꝓhensor: qui non habet q̄d
in illo reꝓhendat. Tibi soli inq̄t peccaui ⁊ malignū
cora te feci. Ut iustificeris in sermonibus
tuis: ⁊ vincas cū iudicaris. Cui dicat fratres
cui dicat: difficile est aduertere. Deo vtiq; loquitur:
⁊ manifestū est: quomō deus pater nō est iudicatus.
Quid est: tibi soli peccaui ⁊ malignū cora te feci: vt
iustificeris in sermonib⁹ tuis: ⁊ vincas cū iudicaris:
Videte futurū iudicē: iudicatū a peccatoribus iustū
⁊ in eo vincentē: quia q̄d in illo iudicarē nō habuit:
⁊ qui eum miserat pater. Erat enim solus verus. Et
ideo solum verū in hominibus dicere potuit homo
deus: si inuenistis in me peccatum: dicite. Sed forte Joh. 8.
erat q̄d homies latebat: ⁊ nō inuenieb̄at illi q̄d erat
quidē: sed manifestū nō erat. Alio loco ait: Ecce ve- Joh. 14.
nit ꝓnceps mūdi: acutus inspector omniū peccato
rū: ecce inquit venit ꝓnceps hui⁹ mūdi: morte affli
gens peccatores: p̄ꝓsitus mortis: Inuidia enī dia Sap. 2.
boli mors intrauit in orbē terrarū. Ecce inquit venit
ꝓnceps mūdi hui⁹. Dixit hęc ꝓmus passiōi: ⁊ in
me nihil inueniet: nihil peccati: nihil morte dignum:
nihil damnatiōe dignū. Et tanq̄ ei diceret: cur ergo
moreris: Sequit ⁊ dicit: Sed vt sciant oēs: q̄ vo- Joh. 14.
luntatem patris mei facio: surgite ambulemus hinc.
Patior inquit dignus ꝓ indignis: vt eos dignos fa
ciam vita mea: ꝓ quib⁹ indigne patior mortē illor.
Huic itaq; nullū hūti peccatū dicit i p̄sentia ꝓphe-
ta dauid: Tibi soli peccaui ⁊ malignū cora te feci:
vt iustificeris in sermonibus tuis ⁊ vincas cum iudi-
caris. Supas enī omnes homies: oēs iudices: Et q̄
se putat iustū: cora te iniust⁹ est. Tu solus iuste iu-
dicas: iniuste iudicatus: qui potestatē habes ponēdi
animā tuā: ⁊ potestatē habes iterū sumēdi eam. Vin Joh. 10.
cis ergo cū iudicaris. Omnes homies supas: q̄ pl⁹
es q̄ homies: ⁊ ꝓ te facti sunt homies. Tibi soli pec-
caui ⁊ malignū cora te feci: vt iustificeris in sermo-
nibus tuis ⁊ vincas cum iudicaris. ¶ Ecce enim i L
iniquitatibus cōceptus sum. Tanq̄ diceret:
Vincunt illi qui fecerūt quod tu dauid. Mō enī hoc
paruū malū: paruūq; peccatū: adulteriū ⁊ homici-
diū. Quid illi qui exquo nati sunt de ventre matris
suę: nihil tale fecerūt: Etiā ipsis iputas aliqua pec-
cata: vt ille oēs vincat cū cęperit iudicari. Suscepit
psonam generis hūani dauid: ⁊ attendit omniū vin-
cula: ꝓaginem mortis cōsiderauit: originē iniquita Cōcor. 33. q. 4.
tis aduertit ⁊ ait: Ecce enī i iniquitatib⁹ cōcept⁹ sū. vir. in medio.
Nūquid dauid de adulterio natus erat: de Jesse vi- 3. Reg. 16.
ro iusto ⁊ cōiuge ipsius: Quid est quod se dicit: i ini- 2. sen. dist. 30.
quitate cōceptum: nisi quia trahit iniquitas ex adā: Sed q.
Etiā ipsum vinculū mortis: cum ipsa iniquitate cō-
cretum est. Nemo nascit nisi trahens pēnā: trahens
meritum pēnę. Dicit et in alio loco ꝓpheta: Nemo Job. 15.
mūdus in cōspectu tuo: nec infans cui⁹ ē vnius diei
vita super terrā. Mouimus enī ex baptismo christi
solui peccata: ⁊ baptismū christi valere ad remissio-
nem peccatorū. Si infantes oīmō innocētes sunt:
cur matres ad ecclesiam cum languētibus currunt:
Quid illo baptismo: quid illa remissione dimittit:
Innocentē magis video flentem q̄ irascentē. Quid
diluit baptismū: Quid soluit illa gratia: Soluitur
ꝓpago peccati: quia si loqui tibi posset ille infans di-
ceret: ⁊ si iam intellectū haberet: quem habebat da-
uid: responderet tibi: Quid me attendis insontem:
Nūquid vides facinora mea: Sed ego i iniq̄tate cō-
cept⁹ sum. Et i peccatis mater mea me †i vte- Al. †cōcepit.
ro aluit. Prę⁹ vinculū cōcupiscētię carnalis: nat⁹

Luce.j. est christ⁹ sine masculo: ex virgine cōcipiente de spū sancto. Non potest iste dici in iniquitate cōceptus: non potest dici: in peccatis mater eius in vtero eum
Ibidem. aluit: cui dictum est: Spiritus sanct⁹ supueniet in te: et virtus altissimi obumbrabit tibi. Non ergo ideo in iniquitate cōcipiunt homines: & in peccatis ī vtero a matribus alunt: quia peccatū est misceri coniug⁹: sed quia illud quod fit: vtiq; fit de carne pēnali. Pēna enim carnis mors est: & vtiq; inest ipsa mortalitas. Unde apostolus nō morituꝝ corpus dixit:
Roma.8. sed mortuum. Corpus quidem mortuū est propter peccatū: spiritus autem vita est propter iusticiam. Quomō ergo sine vinculo peccati nascit quod cōcipitur et seminat de corpore mortuo propter peccatum: Opus hoc castum in cōiuge non habet culpā: sed origo peccati trahit secum debitam pēnam. Mō enim maritus: quia maritus est: mortalis nō est: aut aliunde nisi peccato mortalis est. Erat eñ & domin⁹
j.Cor.15. mortalis: sed non de peccato suscepit pēnam nostrā: & ideo soluit culpam nostram. Merito ergo in adam omnes moriunt: in christo autē omnes viuificant.
Roma.5. Per vnū hominē eñ ait apostolus: peccatū in hunc mundū intrauit: & per peccatū mors: & ita in omnes homines ptransijt: in quo omnes peccauerūt. Deñnita est sententia: In adam inquit omnes peccauerunt. Solus esse innocens infans potuit: qui de ope
M in adam non est natus. ¶ Ecce enim veritatē dilexisti: incerta & occulta sapientie tue manifestasti mihi. Veritatem dilexisti: id est impunita peccata eoꝝ etiā quib⁹ ignoscis nō reliqsti: Veritatē dilexisti: sic misericordiā ꝓgasti: vt seruares & veDe peni.dist.j. ritatem. Ignoscis cōfitenti: ignoscis sed seipsum puGratia dei. nienti. Ita seruat misericordia & veritas. Misericordia: quia homo liberat: Veritas: quia peccatū punitur. Ecce eñ veritatē dilexisti: incerta & occulta sapientie tue manifestasti mihi. Que occulta: que incerta: Quia deus ignoscit & talibus. Nihil tam occultū: nihil tam incertū. Ad hoc incertū niniuite pēnitentiā egerunt. Dixerunt enim: q̄uis post minas
Jonc.3. ꝓphete: q̄uis post illā vocem: Triduo & niniue euertetur: dixerunt apud se petendam esse misericordiā.
Ibidem. Dixerūt ita apud se disceptātes: Quis nouit si deflectat in melius sententiā suam & miserek: Incertū erat: cum dicit: quis nouit. De incerto pēnitentiam egerunt: certam misericordiā meruerūt. Prostrauerunt se in lachrymis: in ieunijs: in cilicio: & in cinere. Prostrauerūt se: gemuerūt: fleuerunt: pepcit deus. Stetit niniue: an euersa est niniue: Aliter quidem videt hominibus: et aliter visum est deo. Ego autē puto impletū fuisse: quod ꝓpheta ꝓdixerat. Respice que fuit niniue: & vide quia euersa est. Euersa in ma-
Act.9. lo: edificata in bono: sicut euersus saulus psecutor: edificatus paulus ꝓdicator. Quis non diceret ciuitatem istam in qua nunc sumus feliciter euersam: si omnes illi insani nugis suis desertis ad ecclesiā compuncto corde cōcurrerent: dei misericordiā de suis factis ꝓteritis inuocarent: Mōne diceremus vbi est illa carthago: Quia non est qō erat: euersa est. Sed si est qō non erat: edificata est. Ita dicit Hieremie:
Hiere.j. Ecce dabo tibi eradicare: suffodere: euertere: dispergere: & rursus edificare: & plantare. Unde est vox illa
Deut.32. domini: Ego putiam: et ego sanabo. Percutit putredinē facinoris: sanat dolorem vulneris. Faciunt hoc medici: secant: putiunt & sanant: armāt se vt feriant: ferrum gestant & curare veniūt. Sed quia peccata magna erant niniuitarū: dixerūt: Quis nouit: Hoc incertū patefecerat deus seruo suo dauid. Cū eñ dixisset: stante & arguēte se ꝓpheta: Peccauisti: sta: & ꝓpheta: Dimissum est tibi peccatū tuum. Incerta et occulta sapietie tue manifestasti mihi. ¶ Asperges me: inquit: hysopo & mūdabor: Hysopū herbā nouimus humilē: sed medicinalē: saxo herere radicibus dicit. Unde in mysterio mundandi cordis simlitudo assumpta est. Apprehende inquit & tu radicem dilectionis petram tuā: Esto humilis in humili deo tuo: vt sis excelsus in glorificato domino deo tuo. Aspergeris hysopo: humilitas christi te mundabit. Moli herbam contemnere: vim medicamenti attende. Aliquid etiā dicam quod a medicis soleamus audire: vel experiri in egrotis: Hysopū dicūt: i purgādis pulmonibus aptum esse. In pulmone solet notari superbia: Illic eñ inflatio: illic anhelitus. Dicebat de saulo psecutore: tanq̄ de saulo superbo: quod ibat ad vinciendos christianos: spirans cedem: anhelabat sanguinē: nōdum purgā/ Act.9. to pulmone. Audi & hic humiliatū: qz hysopo purgatū. Asperges me hysopo & mūdabor. Lauabis me: Id est mūdabis me. Et super niuem dealbabor. Et si fuerint inquit peccata vestra sicut se/ Esa.j. niciū. tanq̄ niuem dealbabo. De talib⁹ sibi exhibet Ephe.5. christus vestem sine macula & ruga. Proinde vestis Matth.17. eius in monte que tanq̄ nix dealbata effulsit: significauit ecclesiā omni macula peccati mundatā. Sed vbi hūilitas ex hysopo: Audi sequētia. ¶ Auditui meo dabis †exultationē & lēticiam: †exultabunt ossa humiliata. Auditui meo inquit dabis exultationē & lēticiam. Gaudeo audiendo te: non loquēdo cōtra te. Peccasti: quid vtendis te loquēdo: Loqui vis: patere: audi: cede: diuinis vocib⁹ ne tuberis & amplius vulnereris. Cōmissum est: non defendak: in cōfessionem veniat: nō in defensionē. Adhibes te vtensorem peccati tui: vinceris. Mō inimicentem patronū adhibuisti: non est tibi vtilis defensio tua. Quis es eñ vt te defendas: Idoneus esto ad accusandu te: noli dicere: aut nihil feci: aut quid magnū feci: aut fecerunt & alij. Si faciendo peccatū nihil te dicī vtiqsse: nihil eris: nihil accipies. Paratus est deus dare indulgentiā: claudis cōtra te: Ille aperi sinū ꝓfessionis. Auditui meo dabis exultationem & lēticiam. Ipse donet vt dicam qō sentio: Felicioꝛes sunt qui audiūt: q̄s qui loquunt. Qui enim discit: humilis est: qui autē docet: laborat vt non sit superbus: ne male placendi affectus irrepat: ne deo displiceat qui vult placere hominib⁹. Magnus tremoꝛ est in docente fratres mei: magnus tremoꝛ est noster in his vocibus nostris. Credite cordi nostro quod videre non potestis: scit ipse qui mitescat nobis: qui ꝓpitius sit nobis: cum quanto sub illo tremoꝛe ad vos loquimur. Cum autem ipsum aliquid suggerentē & docentē intus audiuim⁹: securi sum⁹: securi gaudem⁹. Sub magistro eñ sum⁹: illi⁹ gloriā ꝗrim⁹: illū docentē laudam⁹. Delectat nos veritas eius intus: vbi nemo facit vel audit strepitum: Ibi dixit iste esse lēticiā suā & exultationē suam. Auditui

meo inquit dabis exultationem ⁊ lętitiam. Et ideo quia humilis: audit. Qui vere audit et bene audit: humilis audit: Gloria enim eius in illo est a quo audit. Posteaq̄ dixit: Auditui meo dabis exultationē ⁊ lętitiam: cōtinuo ꝛemōstrauit quid faciat auditio: Exultabunt ossa hūiliata. Humiliata sunt ossa: ossa audientis non habent fastum: non habent tumorē: quem in se vix vincit qui loquit. Inde ⁊ ille humilis magnus: quo in natis mulierū nemo maior surrexit: ille qui ita se humiliauit: vt se indignū diceret solue re corrigiam calciamēti domini sui: Joannes ille baptista: dans gloriā magistro suo: et ideo amico suo: cum christus putaret: ⁊ ex eo supbire posset ⁊ se extē dere: Nō em̄ ipse se dixerat christū: sed poterat accipere hominū errorem hoc putantiū: vitio istum honorē ꝛeferre volentiū: sed respuit falsum honorē: vt inueniret veram gratiā: ⁊ vide humilitatē ꝛe auditu: ait: Qui habet sponsam: sponsus est: amicus autem sponsi stat ⁊ audit eum. Stantem se fecit ⁊ audientē: non cadētem ⁊ loquētem. Stat inquit ⁊ audit eum: Auditi auditū: vbi est exultatio ⁊ lętitia: Cōtinuo vocem sponsi. Auditui meo dabis gaudiū ⁊ lęticiā: ⁊ exultabunt ossa humiliata. Auerte faciem tuā

Q

a peccatis meis: et omnes iniq̄tates meas dele. Jam em̄ exultant ossa humiliata: iā hysopo mūdatus: humilis factus sum. Auerte faciem tuam nō a me: sed a peccatis meis. Alibi quippe orans dicit: Ne auertas faciem tuam a me. Qui nō vult a se auerti faciem dei: vult auerti faciem dei a peccatis suis. Peccatū em̄ vnde se ꝛeus nō auertit: aduertit. Si aduertit: animaduertit. Auerte faciē tuā a peccatis meis: ⁊ omnes iniq̄tates meas dele. Satagit de illo grandi peccato: plus p̄sumpsit: oīs ꝛeleri vult iniquitates suas. Pręsumit ꝛe medici manu: de magna illa misericordia: quā in principio psalmi inuocauit: omnes iniquitates meas dele. Auertit faciem deus: ⁊ sic delet: auertēdo faciē peccata delet: aduertendo scribit. Audisti auertēdo faciē: audi aduertendo: quid facientē: Vultus autē domini sup faciē tes mala: vt perdat de terra memoriā eorum: nō ꝛelendo peccata eorum. Hic autez quid rogat: Auerte faciem tuā a peccatis meis. Bene rogat: Ipse em̄ non auertit faciem a peccatis suis: dicens: Quoniā peccatū meū ego cognosco. Merito rogas et bene rogas: vt deus auertat faciē a peccato tuo: si tu inde non auertis faciem. Si ꝟo tu peccatū tuum in dorso ponis: deus ibi faciem ponit. Tu peccatū tuum

R

ante faciē tuā cōuerte: si vis vt inde deus faciem suā auertat: et sic securus rogas: ⁊ exaudit. ¶ Cor mū dum crea in me deus. Crea: quasi nouū aliquid instituę: dicere voluit: sed quia pęnitens orabat: qui cōmiserat aliquid: q̄ pus q̄ cōmitteret innocētior erat: ostendit quēadmodū dixerit: crea. Et spiritū rectū innoua in viscerib⁹ meis. Perfectū inquit i me spm̄ face esse. Inueterata erat atq̄ curuata rectitudo spirit⁹ mei. Dicit em̄ ex alio psalmo: Curuauerunt animā meam. Et quādo se homo pronum facit ad terrenas cōcupiscentias: incuruat quodammodo: cum autē erigit in superna: rectū fit cor eius cuius corde, Proinde fratres audite. Aliquādo deus cui ignoscit in futuro sęculo: corripit eum ꝛe peccato in isto sęculo. Nam ⁊ ipsi dauid: cui dictum iam fuerat p̄ ꝓphetam: Dimissū est peccatū tuū: ei euenerūt quędam quę minatus erat ꝛeus ꝓpter ipsum peccatum. Nam filius eius absalon aduersus eum cruentum bellū gessit: ⁊ in multis humiliauit patrē suum. Ambulabat ille in dolore: in tribulatione hūiliationis suę: ita subditus deo: vt omnia iusta ei tribuens confiteret q̄ nihil pateret indigne: habens iā rectū cor cui nō displicebat deus. Injuriosum quēdā ⁊ in os sibi dura maledicta facientē: patienter audiebat: ex aduersa parte: vnū ex militibus qui erant cum filio eius impio. Et cum ille taceret maledicta in regē: iratus vnus ex comitibus dauid: voluit ire ⁊ pcutere eum: ꝓhibeť a dauid. Et quomō ꝓhibeť: Ut diceret: ꝛeus illū misit vt mihi malediceret. Agnoscēs culpam suā: amplexus est pęnam suam: quęrens gloriam non suā: dominū laudans in eo q̄ boni habebat: dominū laudans in eo q̄ patiebať: benedicens dominū in omni tempore: semp laus eius in ore ei⁹. Tales sunt oīs recti corde. Nonne hi quęrsi qui se rectos putant: ⁊ quersum deū: Qui quādo aliquid faciunt mali gaudent: quando aliquid mali patiunť blasphemāt: Insup positi in tribulatione ⁊ flagello: dicūt deo corde distorto: Deus quid tibi feci: Vere quia nihil deo fecerūt: omnia em̄ sibi fecerūt. Et spiritū rectū innoua in viscerib⁹ meis. ¶ Ne proij cias me a facie tua. Auerte faciem tuam a peccatis meis: ⁊ ne proiicias me a facie tua. Cuius faciem timet: ipsius faciē inuocat. Ne proiicias me a facie tua. Et spiritū sanctū tuū ne auferas a me. Est em̄ spirituſsanct⁹ in cōfitente. Jam ad donū spiritusſancti ꝓtines: quia tibi displicet q̄ fecisti. Immūdo spiritui peccata placent: sancto displicēt. Oꝛ uis ergo adhuc veniam dep̄ceris: tamē ex ea parte qua tibi displicet malū quod cōmisisti: deo cōiungeris. Hoc em̄ ⁊ tibi displicet: q̄ et illi. Jam duo estis ad expugnandā febrem tuam: tu et medicus. Quia ergo nō potest esse cōfessio peccati ⁊ punitio peccati in homie a seipso: cum quisq̄ sibi irascit ⁊ sibi displicet: sine dono spūssancti non est. Nec ait: spm̄sanctū tuū da mihi: sed ne auferas a me. Et spm̄sanctū tuū ne auferas a me. ¶ Redde mihi exultationē salutaris tui. Redde quā habebā: quā peccādo amiserā. Redde mihi exultationē salutarť tui: vtiq̄ christi tui. Quis em̄ sine illo sanari potuit: Quia et añq̄ de maria nasceret: In principio erat verbū ⁊ verbū erat apud deū: ⁊ de⁹ erat verbū. Et ita a sanctis patrib⁹ dispēsatio suscepte carnis futura credebať: sicut a nobis facta credit. Tēpora variata sunt: nō fides. Redde mihi exultatiōz salutarť tui. Et spiritu ꝓncipali ꝟfirma me. Nonnulli intellexerūt hic trinitatē in deo ipsum deū: excepta dispensatiōe carnis: quoniā scriptum est: Deus spiritus est. Quod enim non est corpus: et tamē est: videl restare vt spiritus sit. Intelligūt ergo hic nonnulli trinitatem dictam: in spiritu recto filium: in spiritusancto spiritūsanctum: in spiritu ꝓncipali patrē. Siue g̃ hoc ita sit: siue spiritū rectū ipsius homis accipi voluit: dicēs: Spiritū rectū innoua in viscerib⁹ meis: quē curuaui ⁊ distorsi peccādo: vt iā spūssanct⁹ ipe sit spūs ꝓncipalis quem ⁊ auferri a se noluit: ⁊ eo se voluit confirmari:

2. Regl. j2.

2. Regl. j5.

2. Regl. j6.

Ps. 33.

S

T

Ar. lętitiā

Joh. j.

Cōcor. 3. sentē. dist. 25. ca. j.

Joh. 4.

non est hęretica quęlibet sententia. Sed videte quid adiungat: Spiritu inquit ꝓncipali cōfirma me. In quo cōfirmar: Quia ignouisti mihi: quia secur⁹ sum: non mihi imputari: qđ donasti. Ex hoc factus securus atq; ista gratia confirmatus: non ero ingratus.

Al. †Docebo. Quid em̄ faciam: †Doceam iniquos vias tuas. Docea iniquos ex iniquo: id est qui fuerā & ego iniquus: iam nō iniquus: non ablato spiritusancto a me: & spiritu ꝓncipali ꝓfirmatus: doceam iniquos vias tuas. Quas vias iniquos docebis: Et impij ad te conuertent. Si peccatū dauid impietati reputat: non de se desperent impij: quia pepercit de⁹ impio: sed si ad eum cōuertant: si vias ipsius discāt. Si autē impietati non reputat factū dauid: sed illa ꝓpria impietas dicit apostatare a deo: vnū deum non colere: aut nunq; coluisse: aut quem colebat dimisisse: ad cumulū valet qđ ait: Et impij ad te cōuertent. Ita plen⁹ es adipe misericordię: vt ad te cōuertis: nō solū quibuslibet peccatorib⁹: sed etiā impijs nō sit despandū. Et impij ad te cōuertent. Ut quid:

Roma. 4. Ut credentes in eum qui iustificat impium: deputet
Al. †Libera. fides eorum ad iusticiam. ¶ †Erue me de sanguinibus deus deus salutis meę. Expressit latinus interpres verbo minus latino ꝓprietatem tamē ex gręco. Nam omnes nouim⁹ latine nō dici sanguines nec sanguina sed sanguinē: tamē quia ita gręcus posuit plurali numero: non sine causa: nisi quia hoc inuenit in ꝓma lingua hebręa: Maluit pot⁹ interpres minus latine aliquid dicere: q; minus ꝓprie. Quare ergo pluraliter dixit de sanguinib⁹: In multis sanguinibus tanq; in origine carnis peccati: multa peccata intelligi voluit. Ad ipsa peccata respiciēs apostolus quę veniūt de corruptiōe carnis & sanguis: ait: Caro & sanguis regnum dei nō possidebunt.

j. Cor. j5. Nam vtiq; ꝑm fidem veram eiusdem apostoli: caro
Enchiridion ca. 90. ista resurget: et ipsa merebit incorruptionē: dicente
j. Cor. j5. ipso: Oportet corruptibile hoc induere incorruptionē: & mortale hoc induere imortalitatē. Quia ergo corruptio ista de peccato est: ipsius nomine appellātur peccata: quēadmodum dicit lingua et illud frustum carnis & membrū quod in ore mouet cum verba distinguim⁹: & lingua qđ per linguā fit: sicut dicimus aliam linguā grecam: aliam latinam. Non em̄ caro diuersa est: sed sonus. Quomō ergo dicitur lingua locutio quę fit per linguā: sic dicit & sanguis iniquitas quę fit per sanguinē. Attendēs ergo multas iniquitates suas: vt illud superius: Et oīs iniquitates meas dele: et eas tribuens corruptioni carnis & sanguinis: Libera me inquit de sanguinib⁹: hoc est libera me ab iniquitatib⁹: mūda me ab omni corruptione. Incorruptionē em̄ desiderat qui dicit: Li-

Ibidem. bera me de sanguinib⁹: quia caro & sanguis regnum dei nō possidebunt: neq; corruptio incorruptionem.

✠ Erue me de sanguinib⁹: Deus de⁹ salutis meę. Ostēdit quia cum fuerit salus perfecta ī isto corpore: corruptio in eo non erit: quę intelligit nomine carnis et sanguinis. Ipsa est enim perfecta sanitas corporis. Nam modo quomō sanū est quod labit: quod indiget: qđ habet perpetuā quādam ęgritudinē famis et

j. Cor. 6. sitis: Hęc & tunc nō erunt: quia esca ventri: & venter escis: deus autē & hunc & has euacuabit. Erit forma

j. Cor. j5. corporis perfecta ex deo: absorpta morte ī victoriā: nulla remanente corruptione: nulla surrepente defectione: nullis mutata ętatibus: nullo labore lassata: vt nullo cibo fulciat: et aliqua esca reficiat. Sed non erimus sine esca & potu: Ipse erit cibus noster deus et potus noster. Solus ille cibus reficit nec deficit. Libera me de sanguinib⁹ deus de⁹ salutis meę. Nō enim iam in ipsa salute sumus. Audi apostolū: Spe Roma. 8. em̄ salui facti sumus. Et vide quid de ipsa salute corporis dicebat: In nobismetipsis inq̄t ingemiscim⁹: adoptionem expectātes: redemptionē corporis nostri: Spe em̄ salui facti sumus: Spes autē quę videtur nō est spes: Quod enim videt quis: quid sperat: Si autē qđ non videmus speramus: p patientiā expectamus. Qui pseuerauerit vsq; in finem: ipse est Mat. 10. illa patientia: Hic saluus erit: ipsa est salus quā nondum habemus: sed habituri sumus. Nondū res est: sed certa spes. Et exultabit lingua mea iusticiam tuā. ¶ Domine labia mea aperies: et os meū annūciabit laudem tuam. Laudem tuam: quia creatus sum: laudem tuā: quia vt conterer iam monitus sum: laudē tuā quia peccans non derelictus sum: laudem tuam quia vt securus essem mūdatus sum. Labia mea aperies et os meū annūciabit laudem tuā. ¶ Quoniā si voluisses sacrificiū dedissem vtiq;. In illo tempore erat dauid quādo sacrificiū victima⁹ animaliū offerebant de⁹: & videbat hęc futura tempora. Mone in his vocib⁹ nos agnoscimus: Erant illa sacrificia figurata: prenūciātia vnū salutare sacrificiū: nec nos dimissi sine sacrificio sumus: quod deo offeram⁹. Audi em̄ quid dicat curam gerens ꝓ peccato suo: & ignosci sibi volens malū quod fecit: Si voluisses inquit sacrificiū dedissem vtiq;: Holocaustis nō delectaberis. Nihil ergo offeremus: Sic veniemus ad deū: Et vnde illū placabimus: Offer: sane in te habes qđ offeras. Noli extrinsecus thura comparare: sed dic: Ps. 50. In me sunt deus vota tua: quę reddam laudis tibi. Noli extrinsecus pecus quod mactes inquirere: habes in te qđ occidas. ¶ Sacrificiū deo spiritus cōtribulatus: cor contritū & humiliatū de⁹ non †spernit. Prorsus spernit aurum: bircū: ari- Al. †despexit etem: iam non est tempus vt hęc offerant. Oblata sunt cū aliquid indicarent: cum aliquid ꝓmitterent: venientibus repromissis: promissiones ablate sunt. Cor contritū & humiliatū deus non spernit. Nostis quia excelsus est deus: si te excelsum feceris: longinquabit a te: Si te būillaueris ꝓpinquabit ad te. Videte quis iste sit. Unus videbat deprecari dauid: videbat hic imaginē nostrā & typū ecclesię. Benigne fac domine i bona volūtate tua sion. Huic sion benigne fac. Quid ē sion: Ciuitas sancta. Quę est ciuitas sancta: Quę abscondi nō potest sup mon- Matth. 5. tem cōstituta. Sion in speculatione: quia aliqđ speculat quod sperat. Interpretat enim sion speculatio: & hierusalē visio pacis. Agnoscitis ergo vos in sion & in hierusalē: si certi expectatis spem futurā: & si pacem habetis cū deo. †Et ędificent muri hieru- Al. †Ędificentur salem. Benigne fac domine in bona volūtate tua sion: et ędificent muri hierusalem. Non sibi enim tribuat aliqua merita sua: tu cum illa benigne fac. Ędificentur muri hierusalem: Munimenta construantur imortalitatis nostrę: in fide: spe et charitate.

Tũc acceptabis sacrificiũ iusticię. Modo autẽ sacrificiũ pro iniquitate: spiritũ contribulatũ et cor humiliatũ: tunc sacrificiũ iusticię: laudis solius. Beati enim qui habitant in domo tua: in sęcula sęculorum laudabunt te. Hoc est enim sacrificiũ iusticię. Oblationes et †holocaustomata. Quę sunt holocaustomata? Totũ igne cõsumptũ. Quãdo totum pecus imponebat̃ arę dei: igne cõsumendũ: holocaustum dicebat̃. Totos nos diuinus ignis absumat: ⁊ feruor ille totus arripiat. Quis feruor? Nec est qui se abscondat a calore eius. Quis feruor? De quo dicit apostolus: Spiritu feruẽtes. Non tm̃ anima nostra absumat̃ ab illo igne diuino sapientię: sed ⁊ corp⁹ nostrũ vt mereat̃ ibi ĩmortalitatem. Sic leuetur holocaustũ: vt absorbeat̃ mors in victoriam. Oblationes ⁊ holocaustomata. Tunc imponẽt super altare tuũ vitulos. Unde vitulos? Qui tibi elegit innocentiã nouę ętatis: liberat colla a iugo legis.

Ps. 83. At. †holocausta

Ps. 18. Roma. 12. 1. Cor. 15.

Psalmus in nomine christi: etsi forte non vt volumus: verũtamẽ vt potuimus terminatus est. Restat paucis alloqui vos fratres: propter multa mala inter quę viuimus. Neq; enim viuentes in rebus hũanis: migrare possum⁹ a rebus humanis. Cum tolerantia viuendum est nobis inter malos: quia cum mali essemus: cum tolerantia vixerunt boni inter nos. Non obliuiscentes q̃d fuerim⁹: non desperabimus de his qui nunc sunt q̃d fuimus. Verũtamẽ charissimi in tanta morum diuersitate: ⁊ tam detestabili corruptela: regite domos vestras: regite filios vestros: regite familias vestras. Quomõ ad nos ꝑtinet in ecclesia loqui vobis: sic ad vos pertinet in domib⁹ vestris agere: vt bonã rationem reddatis de his qui vobis sunt subditi. Amat deus disciplinã. Peruersa autẽ ⁊ falsa innocentia est: habenas laxare peccatis. Valde inutiliter: valde ꝑniciose sentiet filius patris lenitatem: vt iuste postea dei sentiat seueritatem. Et hoc nõ solus: sed cũ dissoluto patre suo. Quid em̃? Si ipse non peccat et non facit quod filius eius: ideo non debet ab ipsa nequicia filiũ prohibere? An forte vt videat̃ filio eius: quia ⁊ pater talia faceret nisi senuisset? Peccatũ q̃d tibi non displicet in filio tuo: delectat te: sed ętas deseruit: nõ cupiditas. Maxime fratres mei filios vestros fideles attẽdite: quos fide genuistis: vt baptizarent̃. Sed forte negligit malus filius: vel monita patris: vl' obiurgationẽ: vel seueritatẽ: Tu imple ꝑsonam tuã: deus de te ⁊ de illo exigit suam.

Diui Augustini deuota oratio: quã post singulos sermones atq; tractatus psalmorum dicere consueuit.

De verbis dñi 30. B. in fine.

Conuersi ad dominũ deum patrem omnipotentẽ: puro corde ei quãtum potest paruitas nostra: maximas atq; veras gratias agam⁹: precãtes toto animo singularẽ mansuetudinẽ eius: vt ꝑces nostras in beneplacito suo exaudire dignet̃: Inimicũ quoq; a nostris actibus et cogitationibus sua virtute expellat: Nobis fidem multiplicet: mentem gubernet: Spiritales cogitationes cõcedat: Et ad beatitudinẽ suam perducat: Per iesum christum filium suum dominũ nostrũ: Qui cum eo viuit ⁊ regnat in vnitate spiritussancti deus: per omnia sęcula sęculorũ: Amen.

Diui Aurelij Augustini Hipponensis episcopi: de quinquagesimo ⁊ vltimo primę Quinquagenę psalmo Tractatus fęliciter explicit.

Aurelij Augustini Se/cunda Quinquagena

¶ Diui Aurelij Augustini hipponen. epi de ps. LI. Tractatus icipit.

Prefatio.

A Psalmus breuis est: re q̄ loquendū suscepim⁹ charitati vestre: & tituluz habet aliquātulū negocioſū. Patienter g̃ sustinete nos: donec illum enodemus vt possum⁹: quantū ad iuuerit dn̄s. Necz em̄ passim p̄terēda sūt hec: quandoquidē placuit fratrib⁹: nō tantū aure z corde: & z stilo excipienda quę dicimus: vt nō auditorē tantū: sed z lectorē etiā cogitare debeamus. Nata est quidē occasio psalmo huic ex re quadā gesta: quā vobis etiā fecimus recitari de libro regnoz. Saul em̄ rex nō ad p̄manēdū elect⁹ ē a domino: & f̄m populi cor durū z malū datus ad eoz correctionē: nō ad vtilitatē: f̄m illā sniaz sācta⁹ scp̄turarū: q̄ ait de deo: Qui regnare facit hoiem hypocritaz: ꝓpter puersitatē populi. Cū g̃ talis esset saul: p̄sequebat dauid: in quo deus p̄figurabat regnū salutis eternę: z quē deus elegerat p̄mansuruz in semine suo: quādoquidē futur⁹ erat rex noster rex seculoz: cū quo regnaturi sum⁹ in eternū ex semine ipius dauid f̄m carnē. Cū g̃ dauid de⁹ elegisset: z p̄elegisset z p̄destinasset ad regnū: noluit z ipm dauid ante regnū tenere: q̄z primo a psequētibus liberaret: vt etiam in hocipo figuraret nos: id est corp⁹ eius: cuius corporis caput christ⁹. Porro em̄ si ipm caput nostrū sine p̄mo peracto laboze in terra: in celo regnare noluit: nec̄z leuare sursū corpus qō deorsum accepit: nisi p tribulationis viā: quid audent mēbra sperare capite suo magis se posse esse felicia? Si patrē familias beelzebub vocauerūt: quāto magis domesticos eius? Non ergo speremus molliorē viā: qua p̄cessit eamus: q̄ duxit sequamur. Si em̄ a vestigio
B ei⁹ aberrauerim⁹: perimus. In hoc g̃ dauid q̄d p̄figurabat videtis. Ergo z in saul quid p̄figurabatur videt? Regnū malū in saul: z regnū bonū in dauid. Doeg in saul z vita i dauid. Etem̄ nos nō psequit nisi doeg: re qua in fine triūphabim⁹: dicētes: Ubi ē doeg contentio tua? vbi est doeg aculeus tuus? Quid est qō dico: nō nos psequit nisi doeg? Quia nisi mortales essemus: nō esset qō nobis faceret inimicus. Nunq̄d em̄ angelis quicq̄ facit? Ergo etiaz ipa doeg a qua maxime habemus psecutionē: cui⁹ finit in fine cōtentio: cū resurrexerim⁹ a mortuis: sicut finita ē in capite nostro: sic finiet z in nobis si iusti fuerimus inuenti. Nā mortuus ille mortis interfector fuit: z magis in illo doeg mortua est: q̄z ipe in morte. Denicz etiā nomē ipm si attēdamus: non est sine mysterio. Nā saul interp̄tatur petitio: hoc ē appetitio. Quid em̄ dubitare debemus: nobis fecisse mortē istā? A peccato em̄ homis nata ē doeg. Merito ergo ipe sibi homo appetiuit mortē: z iō appetitio nomen est mortis. Nam sicut scriptū est: Deus mortē nō fecit: nec lętat in pditione viuoz: Creauit em̄ deus vt eent omnia: z sanabiles fecit nationes orbis terrarū: Et vnde doeg? tanq̄ quereres: Impij aūt manibus: inquit: z verbis accersierūt illā: z estimantes illā amicā defluxerūt. Ergo appetēdo illam defluxerūt: z in mortē irruerūt: estimātes illā sibi eē amicā: z quō estimauit populus amicū: z petiuit regē inimicū. Extorsit em̄ populus a dño habere regem: z datus est saul tanq̄ dat⁹ essent illi in manus suas: qui manib⁹ z verbis accersierūt mortē: z figurata est in ipo saule ipa doeg. Ideo psalmus ille scptimusdecim⁹: sic habet titulū: in die qua liberauit eum dn̄s de manu omniū inimicoz eius: z de manu saul. Dixit p̄mo oēs inimicos eius: z postea ō manu saul: q̄z nouissima inimica destruet doeg. Quid est? Et de manu saul? Quoniā exemit nos ab inferis: z de manu mortis liberauit nos. Cū g̃ saul pseqūret viz sāctū dauid: ꝓfugit dauid vbi tutū putauit eē locū: trāsiēs p sacerdotē quendā achimelech: accepit ab eo panes. Ubi figurauit etiā psonā: nō tantū regis: sed z sacerdotis: q̄z māducauit panes ꝓpositionis: quos sicut dicit dn̄s in euāgelio: nō licebat manducare nisi solis sacerdotib⁹. Postea cępit eū querere saul: z iratus est suis qō nemo eū sibi vellet p̄dere. Hoc modo lectū est in libro regnoz. Erat aut̄ ibi doech idumęus quidā: quādo venerat ille ad achimelech sacerdotē: p̄nceps pastoz saul. Qui cū adesset quādo saul irascebat suis: q̄ nullus illi vellet p̄dere dauid: p̄didit vbi eū vidisset. Misit continuo saul: exhibuit sacerdotē: z oēs eius: z iussit occidi. Nemo ausus est hominū regis saul: nec iubēte rege mittere manū in sacerdotes dn̄i: sed ille q̄ p̄ideraat: sicut iudas qui a ꝓposito suo nō recessit: z vsq̄ in finē pseuerauit: ō illa radice fructus ferre: quales: nisi q̄les fert arboz mala? Occidit doech iste manu sua iubente rege sacerdotē z oēs eius. Deinde debellata est ciuitas etiā sacerdotū. Inuenimus g̃ doech istuz inimicum regi dauid: z sacerdoti achimelech. Unus homo est doech: sed genus hominuz est doech: sicut dauid z corpus ipius regis z sacerdotis: tanq̄ vnus homo est duę psonę: sed tamē vnū genus hominū. Proinde in isto tpe: z in isto seculo videamus hec duo genera: vt ptineant ad vtilitatē nr̄am: vel qō cātauim⁹: vl qō cantari audiuimus. Nō videamus doech: modo videamus corpus regis z sacerdotis: modo videamus corpus hominū aduersū regē z sacerdotē. Primo nomia ipa attēdite q̄z mystica sint. Doech interp̄tatur motus. Idume⁹ interp̄tat terrenus. Jā videte quale gen⁹ hominū significet doech iste motus. Nō ergo pseuerans in eternū: sed emigrād⁹ terrenus. Quid expectat de hoie terreno alię fructus cęlestes? Homo erit i eternū. Est ergo regnū terrenū: vt breuiter dicā z cito inf nuē: hodie in isto seculo: vbi est z regnū cęleste. Peregrinos habet ciues suos vtrūq̄z regnū: regnū terrenū: z regnū cęleste: regnū eradicandū: z regnuz in eternū plantandū. Modo in hoc seculo ciues vtriusq̄z regni pmixti sūt. Corpus regni terreni: z corp⁹ regni cęlestis cōmixtū est. Regnū cęleste gemit iter ciues regni terreni z aliquādo: Nā z hoc tacendus nō est: quēadmodū regnū terrenū angariat ciues regni cęloz: z regnū cęleste āgariat ciues regni terreni. Utrūq̄z vobis de scriptura dei demōstrabimus. Daniel z tres pueri in babylonia ꝓpositi sunt nego cijs regis. Joseph in egypto secūdus a rege posit⁹ est administrare rempublicā: de qua republica erat populus ille dei liberādus. In ipa republica angariaz quodāmodo faciebat ioseph: sic illi tres pueri: sicut daniel. Manifestuz est ergo q̄ vsurpat sibi ad opa sua: id ē ad opa regni sui: ñ ad facta sua mala regnū terrenū ciues regni cęlozū. Quid est regnū cę-

1. Reg. 8.
Job. 34.
1. Reg. 21.
Ro. 1.
1. Reg. 23.
Coll. 1.
Matth. 10
1. Cor. 15.
Sap. 1.
Ibidem.
Psal. 17.
1. Reg. 22.
Daniel. 3.

lozū:Quō vsurpat in hoc ſeculo ad tēpus ciues re/
gni ſreni:Mōne de his Apls dīc:q nō caste euāge
liū annūciabāt:sz terrena desiderātes:regnū celozū
p̄dicabant:sua ḡrebāt & christū annūciabant:Et vt
Phil.1. noueritis q & ipi ad opus regni celoz:tanḡ mercē
narij assumpti sunt:Apls gaudēs de illis dicit:Sūt
qui per inuidiā & ꝓtentionē christū annūciant:nō ca
ste: existimantes tribulationem se suscitare vinculis
meis.Quid eñ dū oīmodo siue per occasionē si
Matth.23 ue per veritatē christus annūcietur:Et in hoc gau
deo:sed & gaudebo.De talibus etiā christus annun
ciat:dicens:Pharisei & scribe sup cathedraz moysi
sederūt:quę dicūt facite:quę autē faciūt:facere noli
te:Dicūt eñ & nō faciūt.Quę dicūt:pertinēt ad do
uid:q aūt faciūt: ptinēt ad doech.Per illos me au
dite:illos imitari nolite.Ista duo genera hominuz
sunt hodie in terra.De his duobus generibus ho
i Reg.21. minū cantat psalmus iste.Habet aūt psalmi titul⁹:
In finē intellect⁹ dauid cum venit doech
idume⁹ & nūciauit saul:venit dauid in do
mū abimelech:cū legam⁹ eū vēisse i domū achi
melech.Et fortasse qō nō absurde sentim⁹.ꝑt simi
litudinē nomīs:& vnius syllabę differentiā:vel poti
us vn⁹ litterę:variati sūt tituli.In codicibus tamē
psalmoz:cū inspiceremus:magis abimelech q̄ achi
melech inuenimus.Et qm̄ in alio loco habes euidē
tissimū psalmū:nō dissimilitudinē nominis:sz ꝓpz
sus diuersū nomen insinuantē:quādo quidez dauid
Ps.33. ante regē achis:nō ante regem abimelech imutauit
faciem suā:& dimisit eū:& abīt.Titulus aūt psalmi
sic script⁹ est:Quādo imutauit vultū suū cozā abi
melech:Ipa magis mutatio nomīs in mysteriū se
cit nos esse intentos:ne tanḡ res histozię psequar:
& sacrata vela contēnas.Discussū nomen in psalmo
illo:qō ē abimelech:inuentū interꝑtatū:patris mei
regnū.Quomodo aūt patris sui regnū dimisit da
uid:& abīt:nisi quomō christ⁹ regnū iudęoz dimi
sit:& ad gentes trāstulit:Huc fortassis etiā ꝓpheti
cus spiritus ascribens titulū psalmo huic:voluit vt
nō diceret achimelech:sed abimelech:quia quando
venit dauid ad patris sui regnū:tūc est ꝑditus:hoc
Matth.21 est quādo venit dīs noster iesus christus ad regnuz
iudęoz īstitutū a patre suo:de q̄ dīc:Auferet a vob
ꝑditus mozti:quā significat saul.Non est aūt occi
sus:sicut nec isaac:cuz & ipe passionē dñi figuraret:
Gen.22. nec tamē sine sanguine figura transacta ē:Vel ibi il
lius arietis:vel hic achimelech sacerdotis.Necḡ eñ
occidi oportuit eos quos tunc resurgere nō oporte
bat:sed eozū vitā a mortis periculo liberari.Verū
tamē effusi sanguinis liberatio:resurrectionē poti⁹
significabat:quę hoc modo i illis figurabat.Quia
vero dño seruabat resurrectio:plura hinc dici pos
sent:si illarū rerū gestarū in hoc sermone suscepisse
mus tractanda mysteria.Nunc iam audiamus ista
duo genera hominū:quādoquidē de titulo isto:& si
operosius & fortasse loquacius:tamen vt dominus
concessit exitū est.Duo genera hominū attendite:
vnū laborantiū:alterum eoz inter quos laborat.
Unū de terra:alterū de celo cogitantiū.Unū in pro
fundū coz mittentiū:alterū:coz angelis conīū gētiū.
Unuz sperantiū de terrenis quibus pollicet hic mū
dus:alterū p̄sumentiū de celestibus:quę promisit
nō mendax deus.Nō esse desperanduz de homini
bus bonis:si per eos terrenuz aliquid administret:
nec rursū continuo gratulandū de hoībus qui cele
stia agere dinoscant negocia:cū plerūq illi qui ne
gocijs secularib⁹ implicati sūt:coz semper sursū ha
beant:& isti qui celestia semp p̄dicant:coz trahunt
in terra.Sed mixta sūt ista genera hominū:Inueni
mus modo ciuē hierusalem:ciuē regni celoz admi
nistrare aliquid in terra:vtputa purpurā gerit:ma
gistratus est:edilis est:proconsul est:imperator est:
rēpublicā gerit terrenā:sed coz sursū habet:Si chri
stianus est:si fidelis est:si pius est:si contēnens in q̄
bus est:& sperat in quibus nondū est.De quo gene
re fuit illa sancta mulier hester:quę cū esset vxor re
gis:ventū est ad periculū deprecandi pro ciuib⁹ su
is.Et cum oraret coram deo:vbi mentiri non pos
set:in oratiōe sua dixit:ita sibi fuisse illa ornamenta Hester.14.
regalia sicut pannū menstruatę.Non ergo despere
mus de ciuibus regni celoz:quādo eos videm⁹ ali
qua gerere babylonię negocia:aliquid terrenum in
republica terrena.Nec rursus cōtinuo gratulemur
oīnibus hoīnibus quos videmus agere negocia cę
lestia:quia & filij pestilentię sedent aliquādo i cathe Ps.j.
dra moysi:de quibus dicit:Quę dicūt facite:q̄ aūt Matth.23
faciunt:facere nolite.Dicūt eñ & nō faciunt.Illi in
terrenis rebus leuant coz in celū:isti in celestib⁹ ver
bis trahūt coz in terrā.Veniet autē tempus ventila
bri:quādo vtrūq diligentissime discernatur:ne gra Matth.3.
nū aliquod transeat in acerū paleę comburenduz:
nec vna stipula transeat ad massam in horreo recon
dendā.Q̄diu ergo nūc permixtū est:audiam⁹ hinc
vocem nostrā:id est ciuiū regni celoz.Hoc eñ affe
ctare debemus:tolerare hic malos q̄ tolerari a bo
nis:& consūgamus nos huic voci:& aure:& lingua:
& corde:& opere.Quod si fecerimus:nos hic loqui
mur i his quę audiuim⁹.Dicat ergo primo de coz
pore malo regni terreni.

Expositio psalmi.

Quid gloria Al.†gloriaris.
tur i malicia qui po
tens †est:Attēdite fra †es.
tres mei:gloriam mali
gnitatis:gloriam homi
nū maloz.Quę ē gl̄ia:
Quid gloriat i malicia:
qui potens est:id ē q̄ in
malicia potēs:quid glo
riatur:Opus est potentē esse:sed in bonitate:nō in
malicia.Aliquid magnū est gloriari in malicia:Ędi
ficare domū paucoz ē:destruere multozū.Quiuis
ignarus potest seminare frumenta:excolere segetē:
expectare donec matureſcat:sed in eius fructu in q̄
laborauit gaudere:paucoz est.Una scintilla omnē
segetē incendere quiuis potest.Suscipere infantez:
natū nutrire:educare:ad iuuenilē ętatem perduce
re:magnū officiū ē:occidere ꝙo illū vno puncto tē
poris quiuis potest.Ergo ea quę ad destructionē fi
unt:facillime fiunt.Qui gloriat:in domino gloriet: j.Cor.j.
Qui gloriat:in bonitate gloriet.Gloriaris quia po
tens es in malo:quid facturus es o potens:quid fa
cturus es:Multū te iactas:occisurus es hominez:
hoc & scorpius:hoc & vna febris:hoc & fung⁹ mal⁹:

buccine redacta ē oīs potētia tua: vt vno malo fu/
go coꝛequek: Hoc ergo faciūt boni ciues hieruſalē:
q̄ nō in malicia ſ in bonitate gloziank: Primo vt nō
in ſe ſed in dño glozienk: deinde vt ea quę ad ędifica
tionē faciūt: ſtudioſe faciāt: ꝛ talia faciāt quę valeāt
ad permanendū. Quę aūt faciūt ad deſtructionē: fa
ciāt ꝓpter diſciplinā ꝓficiētiū: nō ꝓpter oppſiones
innocentiū. Huic ergo potentię comparatū coꝛpuſ
illud terrenū: q̄re non audiat ex his verbis: Quid
gloziaꝛ in malicia qui potēs eſt In iniquitate:
Tota die iniuſticiā cogitauit lingua tua.
In iniquitate tota die: id eſt toto tēpoꝛe: ſine laſſitu
dine: ſine interuallo: ſine pauſatiōe. Et quādo nō fa
cis: cogitas: vt quādo aliquid mali abeſt a manib⁹:
a coꝛde nō abſit. Aut facis malū: aut dū non potes
facere: dicis malū: hoc ē maledicis. Aut quādo nec
hoc potes: vis ꝛ cogitas malū. Tota die ergo: id ē
ſine intermiſſiōe expectamus huic hoī pęnā: Par
ua ſibi pęna eſt: minaris ei. Tu cuꝛ ei minaris: quo
eū vis mittere: ī malū: Dimitte illū in ſe: Vt multū
ſeuias: ſubiecturus es beſtijs: In ſeipm peioꝛ eſt
beſtijs. Beſtia eīm lacerare coꝛpus eius poteſt: ipſe
coꝛ ſuū ſanuꝫ relinquere nō poteſt. Interi⁹ in ſeipm
ſeuit: ꝛ tu exterius plagas inq̄ris: imo oꝛa deū, p illo
vt liberet a ſe. Verūtū ī hoc pſalmo fratres mei: nō
oꝛatio eſt pꝛo malis: aut ꝓtra malos: ſed ꝓphetia q̄d
ſit eueturū malis. Nō itaq̄ putetis ex maliuolen/
tia pſalmū aliquid dicere: Dicit eīm in ſpiritu ꝓphe
tię. Quid ergo ſequit: Tota potētia tua: ꝛ tota co/
gitatio iniquitatis: tota die: ꝛ meditatio malignita/
tis in lingua tua ſine intermiſſiōe quid egit: quid fe
cit: Sicut nouacula acuta feciſti dolū. Ec/
ce quid faciūt ſanctis mali: capillos radūt. Quid eſt
quod dixi: Si ſint tales ciues hieruſalē qui audiāt
vocē dñi ſui: regis ſui dicētis: Nolite timere eos q̄
coꝛp⁹ occidūt: animā aūt nō poſſūt occidere: Qui
audiāt vocē quę mō ex euāgelio recitata ē: Quid ꝓ
deſt hoī ſi totū mūdū lucꝛet: ſe autē ipm pdat ꝛ de/
trimētū ſibi faciat: cōtēnūt oīa ꝓſentia bona: inſup
ꝛ ipam vitā. Et quid factura eſt nouacula doech ho
mini meditāti in hac terra regnū cęlozū: ꝛ futuro in
regnū cęlozū habēti ſecū deū ꝛ permāſuro cū deo:
Quid ē factura illa nouacula: Capillos raſura: Cal
uū factura eſt. Et hoc ad chriſtū pertinet: qui in lo/
co calvarię crucifixus eſt. Facit ꝛ filiū choꝛ: q̄ in/
terꝑtatur caluiciū. Nā iſti capilli: ſuperflua rerū tē
poꝛaliū ſignificāt. Qui quidē capilli non ſupflue fa/
cti ſūt a deo in coꝛpoꝛe hominuꝫ: ſed ad aliquod oꝛ
namentū: tamē quia ſine ſenſu pręcidunt: illi q̄ ad/
hęrēt coꝛde deo: ſic habent iſta terrena tanq̄ capil/
los. Sed aliquādo ꝛ aliquid boni de capillis operā/
dū eſt: quādo frangis panē eſurienti: egenuꝫ ſine te/
cto ducis in domū tuā: ſi videris nudū veſtis: Po
ſtremo etiā ipi martyres imitātes dominū: ſangui/
nē pꝛo eccleſia fūdentes: audiētes vocē illā: Sicut
chriſtus aīam ſuā ꝓ nobis poſuit: ſic ꝛ nos debem⁹
ꝓ fratribus aīas ponere. Quodāmodo de capillis
ſuis bene nobis fecerunt: id eſt de his rebus quas
poteſt amputare vel radere illa nouacula. Quia er/
go ꝛ de ipis capillis boni aliquid fieri poteſt: ſigni/
ficauit ꝛ illa mulier peccatrix: quę cū fleuiſſet ſuper
pedes dñi: capillis ſuis terſit: quos lachꝛymis riga
uit: ſignificās quia cū miſertus fueris alicuius: de/
bes ꝛ ſubuenire ſi potes. Cū eīm miſereris: tanq̄ la
chꝛymas fundis: cū ſubuenis: capillis tergis: Et ſi
hoc cuicūq̄: quāto magis pedibus dñi: Qui ſunt
pedes dñi: Euāgeliſtę ſancti: de quibus dictum eſt:
Oſ ſpecioſi pedes ſunt eoꝛū qui annūciant pacem:
qui annunciant bona. Ergo acuat nouaculaꝫ ſuam
doech: acuat dolū quantū poteſt: ablaturus eſt ſup
flua tēpoꝛalia: nūquid neceſſaria ſempiterna: Dile
xiſti maliciam ſuper benignitatem. Ante te
erat benignitas: ipam diligeres. Nō enim aliquid
eras erogaturus: aut quos diligeres de longinqua
nauigatiōe allaturus eras. Benignitas ante te: ini/
quitas añ te: cōpara ꝛ elige. Sed forte habes ocu/
lū quo videas malignitatē: ꝛ nō habes oculum quo
videas benignitatē. Vę iniquo coꝛdi: q̄ peius eſt:
auertit ſe: ne videat quod videre poteſt. Quid enim
de talibus alio loco dictū eſt: Noluit intelligere vt
bene ageret. Nō eīm dictū eſt: nō potuit: noluit inq̄t
intelligere vt bene ageret: clauſit oculos a luce ꝓſen
ti. Et quid ſequit: Iniquitatē meditatus eſt in cubi
li ſuo: hoc eſt in interiori ſecreto coꝛdis ſui. Tale q̄d
obꝛicit huic doech idumęo maligno coꝛpoꝛi: motui
terreno: nō permanēti: nō cęlesti. Dilexiſti malicias
ſuper benignitatē. Nam vis noſſe q̄ videat malus
vtrūq̄: ꝛ illud potius eligat: hinc ſe auertat. Quare tunc
clamat quādo inique aliquid patitur: Quare tunc
exaggerat quantū poteſt iniquitatē: ꝛ laudat beni/
gnitatē: reꝑhendēs eū qui in illo operatus eſt mali/
gnitatē ſuper benignitatez: Sit ergo regula ſibi ad
videndū: de ſeipo iudicabit. Poꝛro ſi faciat q̄ ſcri/
ptū eſt: Diliges ꝓximū tuū tanq̄ teipm: Et q̄ vul/
tis vt faciāt vobis homines bona: hęc ꝛ vos facite
illis: apud ſe habet vnde noverit: quia quod ſibi nō
vult fieri: nō debet facere alteri. Dilexiſti maliciam
ſuper benignitatē. Inique: inoꝛdinate: ꝛ puerſe vis
leuare aquā ſuper oleū: demerget aqua: oleū ſuper
eminebit. Ponere vis ſb tenebꝛ⁹ lucē: fugabit tene
bꝛę: lux manebit. Super cęlum terrā vis collocare:
pondere ſuo cadit terra in locū ſuū. Tu ergo merge
ris diligēdo malicia ſup benignitatē: Nā nunq̄ be/
nignitatē malicia ſuperabit. Dilexiſti malicia ſuper
benignitatē: Iniq̄tatē magis q̄ loq̄ cq̄tatē.
Añ te č cq̄tas: añ te ē iniq̄tas. Una linguā habes: q̄
vis eā vertis. Quare ergo potius ad iniquitatem ꝛ
nō ad cquitatē: Libos amaritudinis nō das ventri
tuo: ꝛ cibos iniq̄tatis das linguę tuę malignę: Sic
eligis q̄ veſcaris: ſic elige q̄ loquaris. Pręponis
ergo iniquitatē cquitati: ꝛ pręponis maliciam beni
gnitati: Tu quidez ꝓponis: ſed ſupza eſſe q̄d poteſt
niſi benignitas ꝛ cquitas: Sed tu imponendo te q̄
dāmodo ſuper ea quę neceſſe eſt vt deoꝛſū eant: nō
illa facias eſſe ſupza bona: ſed tu cū eis mergeris in
mala. Propter hoc ſequitur in pſalmo: Dilexiſti
omnia verba †ſubmerſionis. Eripe ergo te ſi
potes a ſubmerſione. Naufragiū fugis: ꝛ plumbuꝫ
amplecteris. Si nō vis mergi: rabulā apꝑhende: li/
gno poztare: cruꝛ te perducat. Nūc ergo q̄ doech
es idumęus: motus ꝛ terrenus: quid facis: Dilexi/
ſti oīa verba ſubmerſiōis. †Linguā doloſaꝫ.
Exꝑſſit verba ſubmerſiōis: linguā doloſam. Quid
eſt lingua doloſa: Siniſtra fallacię eſt lingua dolo
ſa: aliud in coꝛde geſtantiū: aliud in oꝛe pꝛomentiū.
Sed in his ſubuerſio: in his ſubmerſio eſt. Pꝛo/

Ik
De vbis dñi. 6. 8.
Matth. 10
Matth. 16.
j. Reg. 21.
Matth. 27
j. paral. 26
Eſa. 58.
j. Joh. 3.
Luc. 7.
Eſa. 52.
Ro. 10
Pſ. 35
j. Reg. 25
Matth. 22
Act. †ſuccion.
Act. †linguo loſa.
j. Reg. 25

Esa.40 F

pterea deus destruet te in finē. Et si nūc videris virere tanq̄ fēnū i agro añ estū solis. Omis em̄ caro fēnū: t claritas hois vt flos fēni: Fēnū aruit t flos decidit: verbū aūt dñi manet in eternū. Ecce q̄ ad florē fēni si te tenuer̄: quoniā fēnū arescet: t flos decidet: destruet te deus in finē. Et si modo nō: certe teneas: ad id qō manet in eternū. Mā ad fēnuz: et te in finē destruet: quādo illud ventilabrū venerit: et aceruus paleę a massa sepatus fuerit. Mōne massa in horreo: t palea in ignē: Monne totus iste doech ad sinistrā stabit: quādo dicturus est dñs: Ite in ignem eternū qui paratus est diabolo t angelis eius: Destruet ergo te deus in finē. Euellet te et emigrabit te de tabernaculo tuo. Modo ḡ doech iste idumeus est in tabernaculo: sed seruus non manet in domo in eternū. Opatur t iste aliquid bo/ ni: t si nō factis suis: saltē verbis dei: vt i ecclesia q̄i sua querit: saltem quę christi sūt dicat. Sed emigrabit te de tabernaculo: Amē dico vobis: perceperunt mercedem suam. Emigrabit te de tabernaculo tuo: Et radicē tuā de terra viuentiū. Ergo in terra viuentiū nos debemus habere radicē. Radix nostra ibi sit. In occulto est radix. Fructus videri possūt: radix videri nō pōt. Radix nostra charitas nostra: fructus nostri: opera nostra. Opus est vt opera tua de charitate procedāt: tūc est radix tua de terra viuentiū. Inde eradicabit iste doech: nec omino poterit ibi pmanere: quia nec altius ibi fixit radicē. Sed quō illa semina in petra t si radicē emittūt: tamē q̄ humorē nō habēt: sole orto cōtinuo arescunt. At vero illi qui altius figūt radicē: quid audiunt ab ihesu christi: vt sit̄ in charitate radicati t fundati. Et q̄ ibi iā radix: vt possit̄ ināt cōprehendere quę sit altitudo: latitudo: longitudo t pfundū. Scire etiā supereminentē scientiā charitat̄ christi: vt impleami ni in omnē plenitudinē dei. Talibus fructib⁹ digna est tanta radix: tam simplex: tam germinās in germina: tā alta t fundata t profunda. At vero huius radix eradicab̄ de terra viuentiū. †Et videbūt iusti t timebūt: t sup eum ridebūt. Quando timebunt: Quādo ridebūt: Intelligamus ergo t discernamus duo ista tēpora satis vtiliter timendi t ridendi. Q̄diu em̄ sumus in hoc seculo: nondū est ridendū ne postea plorem⁹. Legimus quid seruet in finē huic doech: legimus t quia intelligimus t credimus: videmus sed timemus. Hoc ergo dictū ē: Videbūt iusti t timebūt. Q̄diu timemus quid euentu sit in finē malis: quare timem⁹: Quia dixit Apostol⁹: In timore t tremore vestrā ipōrū operami salutē. Quia dictū ē in ps: Seruite dño in timore: t exultate ei cū tremore. Quare cū timore: Quia ap̄s dō ait Ap̄s: Quare cū tremore: Quia dic alibi: Fres si ꝓoccupat⁹ fuerit hō i aliq̄ delicto: vos q̄ spirituales estis i struite huiusmodi in spiritu lenitatis: intendēs teipsuz: ne t tu tempteris. Ergo iusti qui sūt modo: quid erit iniquitas: quādo transuolauerit: sicut iā ex magna parte transuolauit: tēpus incertū: quādo fugate fuerint tenebrę huius seculi in quibus modo nos ambulamus: nisi ad lucernā scripturaꝝ: t ideo timemus tanq̄ in nocte. Ambulam⁹ em̄ ad prophetiaz: de qua dicit ap̄lus petrus: Habemus certiorē pphe- 2. Pet. j
ticū sermonē: cui bñfacitis itēdētes sic lucernę lucēti i obscuro loco: donec dies lucescat: t lucifer oriat in cordibus vestris. Q̄diu ergo ad lucernā ambulamus: necesse est vt cū timore viuamus. Cū autē venerit dies vester: id est manifestatio christi: de q̄ idē dic ap̄s: Cū christ⁹ apparuerit vita vra: tūc t vos Colł. 3
apparebitis cū ipo in glozia. Tūc iusti videbūt t irridebūt sup istū doech. Mō ē em̄ ia subueniendi loc⁹ j. Reg. 21.
quomō nūc: quādo vides hominē iniuste viuentez: vis cū illo laborare vt corrigas: quia qui iniustus ē: conuersus poterit iustus esse: quomō t iustus auersus poterit iniustus esse. Itaq̄ nec de te p̄sumas: nec de illo desperes: t da operā quantū potes si benignus es: si nō diligis malicia sup benignitatez: vt ambulantē hominē in via mala t errantē: corrigas ad viā bonā. Tūc vero cū venerit iudicij tēp⁹: correctionis locus nō erit: sed tantū damnatiōis: t erit ibi pnitentia: sed infructuosa: quia sera. Vis vt fiat fructuosa: non sit sera. Considera: hodie te corrige. Reus es: ille iudex est. Corrige reatū tuū t gaudebis ad iudicē. Hodie em̄ hortat̄ te ne iudicet te: t q̄ iudex tuus futurus est: ipe est hodie aduocatus tuus. Tūc ergo fratres restat ridendi tempus. Nam ipam irrisionē iniquoꝝ quę futura ē a iustis: significauit liber ille sapientię. In suoꝝ em̄ amicoꝝ aias cū transfert se sapiētia factura est qō dixit: Increpa Prouer. 1.
bā t nō exaudiebatis: loquebar t meis sermonibus nō intendebatis: t ego vestre pditioni superridebo. Hoc fiet tunc a iustis in istū doech. Modo autē videamus t timeamus: ne hoc simus qō in eum dicimus. Et si eramus hoc: esse desinamus: vt modo timentes: postea rideamus. Quid aūt tūc dicent qui ridebūt: Et sup eū ridebūt: Et dicent: ecce homo qui nō posuit deū adiutorem suū. Videte corpus terrenū. Quantū habebis: tant⁹ eris: prouerbiū auaroꝝ: rapaciū: innocētes oppimētiū: res alienas inuadentiū: cōmendata negantiū. Quale hoc prouerbiū: Quantū habebis: tantus eris: id de tpe ser. 239. n
est quantū habueris pecunię: quātū plus acquisieris: tanto plus poteris. Ecce homo qui non posuit deum adiutorē suū. Sed sperauit in multitudine diuitiarū suarum. Mō dicat pauper forte malus: ego nō sum de hoc corpore. Audiuit em̄ pro phetā dicentē: Sperauit in multitudine diuitiaruz suaruz: continuo si paup est attendit pannos suos. Respexit iuxta se forte diuitē in populo dei ornati⁹ vestitū: t ait in corde suo: de isto dicit: nū quid ō me: Noli inde te excipere: noli separare: nisi videris t timueris vt postea rideas. Nam quid tibi prodest si eges facilitate: t ardes cupiditate: Quādo dñs noster iesus christus abeunti a se illi diuiti contristato dixerat: Vade vende oia quę habes: t da pauperibus: t habebis thesauꝝ in celo: t veni seqre me. Et magnā desperationē diuitib⁹ pnūciaret: vt diceret: Facili⁹ posse camelū trāsire p foramē acus: q̄ diuitē intrare in regnū celoꝝ: Mōne cōtinuo discipuli cō tristati sūt dicētes apud seipos: Quisnā poterit saluari: Ergo quādo dicebāt: quisnaz poterit saluari: Matth. 19
Ibidem.
diuites paucos attendebāt. Latebat eos tāta pau-

Matth. 3. et. 13.

Matth. 25

Job. 8
Pbil. 2

Matth. 6
M

j. Reg. 21.

Matth. 13.

Epb. 3

M. nō habet.
O

j. Reg. 23.

Pbil. 2.
Ps. 2

j. Cor. 10.

Gal. 6.

Ro. 1.

perũ multitudo: Nõ sibi poterãt dicere: si difficile ẽ imo ẽ impossibile: vt intrẽt diuites in regnũ cẽlorũ: sicut impossibile est: vt intret camelus p foramẽ acus. Omnes pauperes intrent in regnũ cẽlor: diuites soli excludũtur: Quot sũt enim diuites: At vero pauperũ milia innumerabilia. Nõ enim tunicas ispecturi sumus in regno cẽlorũ: s vestis cuiusq; fulgor
Matth.22 iusticiq; reputabit. Erũt ergo pauperes equales an
Matth.13. gelis dei: induti stolis imortalitatis: t fulgebunt sicõ sol in regno patris sui. Quid nobis est de diuitibus paucis sollicitos esse aut laborare: Non hoc senserũt apostoli: sed cũ dns hoc dixisset: Facilius est ca
Matth.19. melũ trãsire p foramẽ ac': cũ diuitẽ itrare i regnũ cẽlor: illi apõ se dicẽtes: Quisnã potit saluari: Quid attederũt: Nõ facultates: sed cupiditates. Videt enim etiã ipos pauperes: t si nõ habẽtes pecuniã: tamẽ habere auariciã. Et vt noueritis nõ pecuniaz in
Q diuite: sed auariciã condẽnari: aduertite quod dico. Respicis illũ diuitẽ stantẽ iuxta te: t forte in illo est pecunia t nõ est auaricia: in te nõ ẽ pecunia t ẽ auaricia. Pauper ulcerosꝰ: erũnosus: linctus a canibꝰ: nõ habẽs opem: nõ habẽs escam: nõ habẽs forte ip
Luc. 16 sam vestem: ablatus ẽ ab angelis in sinũ abrae. Eia tu pauper gaudes modo: nũquid nam tibi t ulcera optãda sũt: Nõne patrimoniũ tuũ sanitas ẽ: Nõ est in hoc lazaro merituz paupertatis: sed pietatis. Nam diues qui sublatus est: nõ vides quo sublatꝰ est. Quis est sublatus ab angelis: Pauper erũnosus: ulcerosus. Quo sublatus est: In sinum abrae. Lege scripturas t inuenies diuitẽ abrãã. Vt nove-
Gen. 13. ris qz nõ diuitiẽ puniũtur: habebat abrãã multum auri: argẽti: pecorũ: familiẽ. Diues erat: t in eius sinũ lazarus pauper sublatus est: In sinu diuitis pau-
Luc. 16. per: An porꝰ ambo deo diuites: ambo a cupidita-
te pauperes: Quid ergo in hoc doech culpat scẽptura: Nõ dixit: Ecce homo qui fuit diues: s ecce homo qui nõ posuit deuz adiutorẽ suũ: sed sperauit in
R multitudine diuitiarũ suarũ: Nõ quia habuit diuitias: s quia i ipis sperauit: t in deo nõ sperauit: Ideo damnat: ideo punit: ideo mouetur de tabernaculo
Ps. 1. et. 5 tanq; motus ille terrenus: sicut puluis quẽ proiecit uẽtus a facie terrae: ideo extirpatur radix eius de terra viuentiũ. Nũquid huic similes sũt diuites: de q-
1. Timoth. 6 bus Paulus aplus loquit: Precipe diuitibus huius mũdi: nõ superbe sapere: sicut doech: neq; sperare in incerto diuitiarũ: sicut ipe sperauit in multitudine diuitiarũ suarũ: s in deo viuo: non quomõ iste q nõ posuit deũ adiutorẽ suũ: Denicq illis quid ẽ cepit: Diuites sint in operibus bonis: facile tribuant: cõmunicent. Et quid si facile tribuerint: si communicauerint nõ habẽti: intrabũt p foramen acus:
Matth. 19 Intrabũt plane. Nam t pro illis iam ipse camelus intrauit. Ipe enim prior intrauit: quẽ sicut camelum nemo sarcina passionis oneraret: nisi ipe se in terraz deponeret: quia t ipe hoc dixit: Apõ hominꝫ impossibile est: deo facile est. Danat ergo iste doech: timeant de illo modo iusti: rideant super eũ postea iusti. Merito enim danat: q nõ posuit deũ adiutorẽ suũ sicut tu: qui forte habes pecuniã: s ideo deo psumis: nõ de pecunia. Et sperauit in multitudine diuitiarũ
Ps. 143. suarũ. Similis factus est illis: qui cũ dicerent: Beatꝰ populꝰ cui hec sũt: id ẽ ista terrena: Retulit cõtinuo iste qui insultat huic doech: Beatus populꝰ cuiꝰ ẽ dns deus ipius. Nam illa in quibus dixerũt: beatũ populũ enumerat psalmus: Locuti sũt enim cũ filij alieni: tanq; iste doech idumeus: id est terrenus: os eoꝝ locutũ est vanitatẽ: de tertera eozũ de tertera iniquitatis. Quoꝝ filij iporũ sicut nouelle cõsta- Ibidem
bilite in iuuentute sua: filiq eoꝝ compositi t ornatq; sicut similitudo templi. Cellaria eoꝝ plena: eructantia ex hoc in hoc. Oues eoꝝ fecunde multiplicãtes in exitibus suis: boues eoꝝ crasse: Non est ruina sepis: nec exitus: neq; clamoz in plateis eozũ. Quasi magnã felicitatẽ videnꝫ habere pacis trenq: Sz ille
Ps. 1. qui terrenus est: etiaz motus est: id est tanq; puluis quẽ proiecit ventus a facie terre. Denicq quid in lis reprehendit: Nõ quia ista habuerint: nam t boni habẽt ista. Sz quid: Hoc intendite ne passim diuites reprehendatis: t rursus ne de paupertate t egestate presumatis. Si enim nõ est presumendũ de diuitijs:
Ps. 36. quãto magis nõ est presumendũ de paupertate: sed de deo viuo. In quo ergo isti notant: Quia beatũ dixerũt populũ cui hec sũt. Ideo filij alieni: ideo eoꝝ locutũ est vanitatẽ: t de tertera eoꝝ de tertera iniquitatis. Tu aũt quid: Beatus populus cuius est dominus deus ipius. Ergo isto damnato quid: Sperauit in multitudine diuitiarũ suarũ. Et preualuit in vanitate sua. Quid enim vanius eo qui putat plus valere nũmũ cũ deuz: Ergo isto damnato qui dixit: Beatũ populũ cui hec sũt: tu quid dicis: Beatus populus cuius est dns deus ipius. Quid de tesentis: Quid tibi speras: Ego aũt iam modo corp illi: audi. Ego autem sicut oliua fructifera
in domo †dei. Nõ vn hõ loquit: s oliua illa fructifera: vnde amputati sũt superbi illi rami: t insert humilis oleaster. Sicut oliua fructifera i domo domini. Speraui i misericordia dei. Ille quid: In multitudine diuitiarũ suarũ: ideo radix ei culetur de terra viuentiũ. Ego aũt quia sicut oliua fructifera in domo dei: cuius radix nutrit nõ eradicat: sperauit in misericordia dei. Sed forte modo: Nam t hinc errant homines aliquãdo. Deũ quidẽ colũt: t nõ sũt iam similes isti doech. Sz cuis de deo pcz sumãt ad temporalia: tamẽ vt dicant sibi: colo deuz meũ qui me facturus est diuitẽ in terra: qui mihi filios daturus est: qui mihi vxorẽ daturus est. Talia quidẽ nõ dat nisi deus: sed non vult se propter talia diligi deus. Ideo enim sepe ista dat t malis: vt aliud ab illo discãt querere boni. Quomõ ergo tu dicis: Spaui in misericordia dei: Forte ad tẽporalia adiscenda: immo: In eternũ t in seculũ seculi. Nõ dixit in eternũ: repetere voluit adiciendo in seculũ seculi: vt confirmaret ibi repetendo: cũ fundat esset in dilectione regni cẽlorũ: t in spe eterne felicitatis. Cõfitebor tibi †i seculũ †quoniã tu fecisti. Quid fecisti: Doech damnasti: dauid corona- All. to come. †quia.
sti. Cõfitebor tibi in seculũ quoniã tu fecisti. Magna profssio: quoniaz tu fecisti. Quid fecisti: nisi hec ipa que supra dicta sũt: vt tãq; oliua fructifera i domo dei sperarez in misericordia dei in eternũ: t in seculũ seculi: Tu fecisti: impius iustificare se nõ potSz quis est qui iustificat: Credẽti inquit in euz qui Ro. 4.
iustificat impiuz. Quid enim habes qõd nõ accepisti: 1. Cor. 4.
Si aũt accepisti: quid gloriaris quasi nõ acceperis: quasi ex te habeas: Absit vt t ego sic glorier: ait iste qui oppositus est contra doech: qui tolerat doech i

terra: donec emigret ille de tabernaculo: et eradicet de terra viuentiū. Nō glorior quasi nō acceperim: sed in deo glorior. Et confitebor tibi quoniā tu fecisti: id est quia tu fecisti: nō ex meritis meis: sz ex misericordia tua. Ego enī quid feci? Si recolas: primus fui blasphemus et persecutor et iniuriosus. Tu aūt quid fecisti: misericordiā prestitisti. Et secutus sum: quia ignorās feci: Sed misericordiā secutus sum: quia ignorās feci: Confitebor tibi in seculū quoniā tu fecisti. Et exspectabo nomen tuū quoniaz †iocundum est. Amarū est seculū: sed nomē tuū iocundū. Et si dulcia quedā sūt in seculo: sed cū amaritudine digerunt. Preponit nomē tuū: nō solū amaritudini: sed etiā iocunditati. Narrauerūt etenī mihi iniusti delectationes suas: sed nō sic lex tua dñe. Neqz enī si nihil dulce esset martyribus: tantas tribulationū amaritudines equo animo sustinerēt: Amaritudo eoz nō facile quisqz quouis sentiebat: dulcedinē eoz nō facile quisqz sustinere poterat. Nomē ergo dei iocundū ē amātibus deū super oēs iocūditates. Expectabo nomē tuum: qm iocundū est. Et cui probas quia iocundum est: Da mihi palatū cui iocundū est: Lauda deum quantū potes: et exaggera dulcedinē eius quib? vaueris verbis. Homo nesciens quid sit mel: nisi gustauerit: quid dicas nescit. Ideo magt ad experimē tū te inuitās psalmus: qd ait: Gustate et videte qm suauis est dns. Gustare nō vis: et dicis: iocundū est. Quid iocundū est: Si gustasti in fructu tuo inueniatur: nō in solis vocib? tantūmodo tāqz in folijs: ne maledicto dñi arescere tanqz illa ficulnea inerearis. Gustate inquit et videte quoniā suauis est dominus. Gustate et videte: Tūc videbit? si gustaueritis. Homini aūt nō gustanti: vnde probas: Laudādo iocū ditatē nomis dei: quātacūqz dixeris: verba sūt. Alius aūt gustāt qz iocundū est: nisi sancti. Proinde iste sē ipm dulcedinē nomis dei: et volens explicare et volens ostendere: nec inueniens quibus: etenī sanctis non opus est vt ostendat: quia et ipi gustāt et nouūt: Impij aūt scire nō pñt qō gustare nolūt. Quid ergo facit de iocūditate nomis dei: Tulit se continuo a turbis ipioz: Et exspectabo inqt nomē tuū: quia iocundū est. In conspectu sanctoz tuoz. Iocundū est nomē tuū: sed nō in spectu impioz. Ego qz dulce sit scio: ē bis q̄ gustauerūt.

¶ Explicit Tractatus de ps. LI.

A ¶ Incipit Tractatus de ps. LII.

Prefatio.

Psalmū istū vobiscū tractandū quātū dominus suggerit suscipim?. Jubete fratres vt velimus: et orate vt possimus. Si quid festinatiōe forte ptermisero: implebit in vobis qui et nobis dare dignat qō dicere potuerimus.

¶ Titulus eius est:

In finē p amalech intellectus ipi dauid.

Per amalech sicut in hebreoz interpretatiōnibus nominū inuenimus: videt dicere p parturiente siue dolente. Quis autē in hoc seculo pturiat et doleat: agnoscūt fideles: quia inde sūt. Christus hic parturit: christus hic dolet: caput est sursū: membra deorsū. Neqz enī nō parturiēs nec dolens diceret: Saule saule quid me persequeris? Quo persequēte parturiebat: eū cōuersū parturire fecit. Nāqz et ipe postea illuminat? est: et illis q̄s persequebat membris insertus: eadez charitate pregnans dicebat: Filioli mei quos iterz parturio donec christus formet in vobis. Pro membris igit christi: pro corpore eius quod est ecclesia: pro vno ipo homīe: id est pro ipa vnitate: cuius caput sursū est: psalm? iste cātat. Gemit aūt et parturit: et dolet iste homo. Quare et inter quos: nisi quia accepit et cognouit a capite suo dicēte: Abūdabit iniquitas et refrigescet charitas multoz: Si aūt abūdauit iniquitas et refrigescet charitas multorū: quis remanebit q̄ parturiat: Sequit: Qui perseuerauerit vsqz in finē: hic saluus erit. Unde esset magnū perseuerare: nisi iter molestias et tēptationes et turbatiōes et scandala eēt perseuerandū: Nemo enī iubet bona tolerare: ē p isto quia dicit: et pro isto quia cantat: videamus qd sit. Pro isto increpant hic homīes: iter quos gemitur: inter quos dolet: et psolatio dolentis et parturiētis in psalmi fine repromit et exprimit. Qui sunt ergo inter quos parturim? et gemimus: Si in corpore christi sumus: si sub illo capite viuimus: si in mēbris eius reputamur: q̄ sunt igit audi.

Gal. 4

Colt. j.

Matth. 24.

¶ Expositio psalmi.

Dixit †imprudens in corde suo: non est deus. Tale genus est hominū inter quos dolet et gemit corpus christi. Si tale hoc hominū genus est: nō multos parturimus: qn tū videt occurrere cogitationibus nostris: perpauci sūt. Et difficile est vt incurramus in homines qui dicat in corde suo: nō est deus: tamē sic pauci sunt: vt inter multos timendo hoc dicere: in corde suo dicant: quia ore dicere nō audent. Nō ergo multū est qō iubemur tolerare: vix inuenit. Rarū hominū genus est: qui dicant in corde suo: nō est deus. At no alio intellectu discusso inuenit esse in pluribus: qō i paucis et raris et pene in nullis esse putabam?. Prodeant in mediū qui male viuūt: inspiciam? facta flagitioso?: facinoroso?: sceleratoz?qz hominū: quoz? magna turba est: q̄ fouent quotidie peccata sua: qui factis in psuetudinē versis: etiā verecundiā pdiderunt. Hec tanta hominū multitudo est: vt inter eos positū corpus christi: vix audeat rephēdere: quod nō cogit amittere: et p magno sibi putet seruari integritatē innocentię: ne faciat qō culpare iam per consuetudinē: aut nō audeat: aut si ausus fuerit: facili? erūpat reprehensio et reclamatio eoz qui male viuūt: q̄ vox libera eoz qui bene viuūt. Et isti tales sunt: vt dicant in corde suo: nō ē deus. Tales enī quinco. Unde cōuinco: Facta sua deo placere arbitrantur. Non aliqui ergo ait: dicūt: sed: dixit imprudens in corde suo: nō est deus. Qui vsqzadeo credūt esse deum: vt ijdē deo arbitrent placere qō faciūt: atqz si intelligas prudens: quia imprudēs dixit in corde suo: nō est deus: si aduertas: si itelligas: si discutias: qui putat deo placere facta mala: non eū putat deū. Si enī deus est: iustus est: si iustus est: displicet ei iniusticia: displicet iniquitas. Tu aūt cū putas ei placere iniquitatē: negas deū. Si enī deus est cui displicet iniqtas: tibi aūt nō videt ee de? cui displicet iniquitas. Nō est autē deus: nisi cui displicet iniqtas: cū dicis in corde tuo: fauet iniquitatibus meis de?: nihil aliud dicis qz nō est deus. Referamus nos ad illū intellectū: qui et de ipo christo dño nostro ō ipo capite nostro occurrit. Ipse enī cum in forma serui

B At. †insipiens. Ps. xiij.

Phil. 2.

appareret in terra: dixerũt qui eũ crucifixerũt: non ē
deus: Quia filiꝰ dei erat: vtiq; deus erat. Sed illi q̃
corrupti sũt ⁊ abominabiles facti sũt: quid dixerũt:
Sap̃.2. Nō est deus: Occidamꝰ eũ: nō est deus. Habes vo
cē ipoꝝ in libro Sapiētię: sed primo illos vide cor-
ruptos: vt possint dicere in corde suo: non est deus.
℔ Premisso em̃ versu: Dixit ipsudēs in corde suo: nō
est deus: tanq̃ causę quererent vnde hoc posset di-
Ps̃.xiij. cere ipsudens: subiecit: Corrupti sunt ⁊ abomi
Alt. † nō habet. nabiles facti sunt in iniquitatibus †suis.
Sap̃.2. Audi illos corruptos. Dixerũt em̃ apud se nō recte
cogitātes. Cepit corruptio a mala fide: inde itur in
turpes mores: inde in acerrimas iniquitates: Gra-
dus isti sũt. Quid em̃ apud se dixerũt cogitātes nō
Ibidem recte: Extinguũ ⁊ cũ tedio est vita nostra. Ab hac ma
1.Cor.xv. la fide sequit illud qō ⁊ Apl̄us dixit: Wāducemus
⁊ bibamus: cras em̃ moriemur. Ibi aũt latius luxu
Sap̃.2. ria ipa describit: Coronemus nos rosis anteqũ mar
cescāt: Ubiq; relinquamꝰ signa letitię nostrę. Post
Ibidem. istā descriptā latiꝰ luxuriā: quid sequit: Occidamꝰ
pauperē iustū. Hoc est ergo dicere: nō est deus. Le
nia videbant iam dudū loqui: Coronemus nos ro-
sis anteqũ marcescant. Quid delicatius: quid leniꝰ:
Sperares ō hac lenitate: cruces: gladios: Moli mi
rari: lenes sũt ⁊ radices spinarū. Si quis eas cōtre
ctet nō pungit: sed quo pungeris: inde nascit. Cor-
rupti g̃ sũt isti ⁊ abominabiles facti sũt ī iniquitatibꝰ
Matth.27. suis. Dixit ipsudēs ī corde suo: nō est deus. Si filiꝰ
dei est: descendat de cruce. Ecce aperte dicere: nō est
deus. Sed quō inter illos gemit corpus christi: Be
muerũt iter illos apostoli qui tũc fuerũt: ⁊ discipuli
christi. Ad nos isti quid pertinēt: Quō int hos nos
℔ pturimꝰ: Adhuc sũt qui dicunt: christus nō est deꝰ.
Hoc dicũt pagani q̃ remanserũt: ꝟ ipm dicũt ipi iu
dęi: q̃ ad testimoniũ ꝓfusionis suę vbiq; diffusi sũt:
Hoc dicũt et hęretici mlti. Māq; ⁊ arriani dixerũt:
nō ē deꝰ. Eunomiani dixerũt: nō ē deus. Huc acce-
dit fres: qꝝ ⁊ illi de qbꝰ paulo añ dixi: q̃ male viuũt:
nihil aliud dicunt q̃: Nō est deꝰ. Cũ em̃ dicimꝰ eis
Gen.3. christũ vēturꝝ iudicē ad iudiciũ: qō dicũt scpturę q̃
nō fallunt. Illi aũt magis aurez pzbentes serpenti
suggerenti: nō morte morieris: qō dixerat in para-
Gen.2. diso: contra veritatē dei ꝓstituentis ⁊ dicentis: mor-
te morieris: Ita faciũt mala vt dicāt sibi: veniet chri
Matth.25 stus ⁊ dabit indulgentiā oībus. Ita ergo mendax
est ille q̃ dixit: quia seperabit iniquos ad sinistram:
seperabit iustos ad dexteram: Justis dicet: Uenite
benedicti patris mei: percipite regnū qō paratū est
vobis ab origine mūdi: Iniquis dicet: Ite in ignez
eternū qui paratus est diabolo ⁊ angelis eiꝰ: Quō
ergo oībus dabit indulgentiā: Quō neminē dam
nabit: Ergo mentit. Hoc est dicere: nō est deus. Ui
de ergo ne forte tu mentiaris. Tu em̃ homo es: ille
Ps̃.xxxv. deus. Deus em̃ verax: Oīs aut̄ homo mendax.
Sed quid de istis o corpus christi: Depara te inte-
rim corde ⁊ vita: nec imiteris: nec assuescas: nec an-
nuas: nec approbes: Magis aũt ⁊ redargue. Quid
em̃ attendis ad istos qui hęc dicũt: Corrupti sunt:
⁊ abominabiles facti sũt in iniquitatibus suis. Nō
Ps̃.xiij. est qui faciat bonū: †non est vsq; ad vnū.
Alt. † non habet †Deus. †Dominus de cęlo prospexit sup filios ho
†videat. minū: vt †videret si est intelligens aut rec̃
℔ rens deum. Quid est hoc: Corrupti sũt ⁊ abomi

nabiles facti sũt: Isti oēs qui dicũt: nō est deus.
Et quid hoc latebat deū tales esse factos: At vero
nobis eoꝝ interioz cogitatio aperiret: nisi ab illo di-
ceret: Si ergo nouerat: si sciebat q̃d est ꝟ qō dictū
est: qō de cęlo ꝓspexit super filios hominū: vt vide-
ret si ē intelligēs aut requirens deū: Quęrent em̃
verba sũt: nō scientis: deus de cęlo ꝓspexit super fi-
lios hominū: vt videret si est intelligens aut requi-
rens deū. Et tanq̃ inueniret qō quęsiuit inspicien-
do: ⁊ de cęlo ꝓspiciendo: dicit sententiam. Oēs
declinauerũt simul inutiles facti sunt: nō
est q̃ faciat bonū: nō ē vsq; ad vnū. Quę q̃-
stiones oziunt aliquantulū difficiles. Si em̃ respi-
cit de cęlo deus: vt videat si est intelligens aut rec̃-
rens deum: subintrat cogitatio imprudēti: quia nō
omnia nouit deus. Hęc vna quęstio est. Quę est alte
ra: Si nō est qui faciat bonū: nō est vsq; ad vnū: qs
est ille qui parturit inter malos: Illa ergo sic solut
quęstio: quia plerūq; ita loquit scriptura: vt qō do-
no dei creatura facit: deus facere dicat: vt (Vbi gra
tia) cū misereris pauperi: quia dono dei facis: de
miserek. Cū cognoscis qui sis: qz illo allucēte facis:
si is es qui dicas: Tu illuminabis lucernā meaz do
mine: deus meus illumina tenebras meas: qō deo
donante ⁊ faciente cognoueris: ille cognoscit. Vnz
vnde est: Tēptat vos dominus deus vester: vt sci-
at si diligatis illuz: Quid est vt sciat: Ut dono suo
scire vos faciat. Sic ergo ⁊ hic: deus ō cęlo prospe
xit super filios hominū: vt videret si est intelligens
aut requirēs deū. Assit ipe ⁊ donet nobis: vt qō cor
nostrū fecit ꝓcipere: faciat ⁊ parere. Apl̄s dic: Nos
aũt nō spiritū huius mundi accepimus: sed spiritus
qui ex deo est: vt sciamus quę a deo donata sũt no-
bis. Hoc spiritu ergo quo cognoscimus quę a deo
donata sũt nobis: discernim̃ inter nos ⁊ eos qbus
hęc donata nō sunt: ⁊ ex nobis illos cognoscimus:
Quia si nos aliqō bonū habere nō potuisse intelli-
gimus: nisi illo donante ⁊ largiente a quo sũt oīs
bona: simul itelligim̃ nihil tale posse habere eos q̃-
bus hęc deus nō donauit. Jsta dinoscentia nob ex
spiritu dei est: ⁊ eo quo videmus hoc: deꝰ videt: qz
id deus videt vt faciam̃. Hinc em̃ dictū est ⁊ illud:
Spūs em̃ oīa scrutat etiā altitudinē dei: nō quia
ille scrutat qui nouit oīa: sed qz tibi donat̃ est spi-
ritꝰ q̃ ⁊ te scrutari facit. Et qō dono ipiꝰ tu facis: il
le facere dicit: qz sine illo nō tu faceres. Ergo deꝰ fa
cere dicit cū tu facis. De dono spūs filiorū quibus
datus ē spūs dei: respicit sup filios hominū: vt vi-
deāt si est intelligēs aut requirēs deū. Sed quia id
dono dei ⁊ spiritu dei faciũt: deus hoc facere dicit:
velut prospicere ⁊ videre. Quare aũt de cęlo: si hoc
homies faciũt: Quia dicit Apl̄us: Nostra aũt cō-
uersatio in cęlis est. Unde em̃ hoc facis vt videas:
vnde prospicis vt intelligas: Nōne corde: Si cor-
de hoc facis christiane: vide si sursū coz habeas. Si
sursū coz habes: de cęlo in terraz ꝓspicis. Et qz hoc
dono dei facis: deꝰ de cęlo ꝓspicit sup filios hoim.
Illa igit̃ q̃stio ꝓ modulo nostro sic soluta ē. Quid
ē qō ꝓspicientes agnoscimꝰ: Quid ē qō ꝓspiciens
deus agnoscit: Quicquid hic donat: agnoscit. Au-
di: q̃d: Quia oēs declinauerunt: simul inutiles facti
sũt: nō est qui faciat bonū: nō est vsq; ad vnū. Quę
igit̃ illa quęstio est: nisi quā paulo ante cōmemora-

ul. Si nō ē q̄ faciat bonū: nō ē vsq; ad vnū: Nemo
restat qui gemat inter malos. Expecta inquit dñs:
noli cito ferre sententiā. Donaui hoībus bene face/
re: ⁊ ex me inq̄t: ñ ex se. Ex se ei mali sūt. Filij ei ho
minū sūt quādo male faciūt: quādo bñ filij dī: Hoc
facit de⁹ ex filijs hoīm filios dei: q; ex filio dei fe
cit deus filiū hoīs. Videte quę sit illa ꝓticipatio:
diuinitat⁹: Promissa q̄dē ē nob ꝓticipatio diuinita
tis. Dentē q̄ ꝓmisit: si nō ē ꝓtior fact⁹ ꝓticeps mor
talitat⁹. Filij⁹ em̄ dei ꝓticeps ufę mortalitatis effe
ctus est: vt mortalis bō fiat ꝓticeps diuinitatis sue.
Qui tibi ꝓmisit cōmunicandū tecū bonū suū: pri⁹
tatē: ostendit in te charitatē. Ergo tolle q̄ homies
Ps. ꝓplebē meā. faciat bonū: nō est vsq; ad vnū. Nonne sciēt om
nes q̄ operant iniquitatē: qui deuorāt ꝓ/
pulū meū in cibo panis. Mōne scient: Mōne
illis ostēdet: Dic: minare: loquere ex parturiente et
dolente. Popul⁹ em̄ tuus deuorat in cibo panis.
Est ergo hic populus dei qui deuorat: Certe nō ē
qui faciat bonū: non est vsq; ad vnū. Respondet ex
illa regula. Sed iste populus qui deuorat: iste po
pulus q̄ patit malos: iste q̄ gemit ⁊ parturit iter ma
Ps. 13. los: ista ex filijs hominū filij dei facti sūt: ideo deuora
tur. Consiliū em̄ inopis cōfudistis: quoniā domin⁹
spes eius est. Plerūq; em̄ vt deuorēt populus dei:
bocipm in illo ꝓtenit: quia populus dei est. Rapiaꝫ
inquit ⁊ expoiem: si christian⁹ est: quid mihi factu
rus est: Loquit ꝓ illo qui loquit ꝓ parturiente: et
Ps. 49. minat deuorātibus: dicēs: Mōne sciēt oēs q̄ ope
rant iniquitatē: Mā ⁊ ille qui videbat furē ⁊ ꝓcurre
bat cū eo: ⁊ cū adulteris ꝓtionē suam ponebat: se
dens aduersus fratrē suū detrahebat: ⁊ aduersus fi
liū matris suę ponebat scandalū: dixit in corde suo:
Ps. 49. nō est deus. Ideo hoc illi dicit: Hęc fecisti ⁊ tacui.
Suspicatus es iniquitatē q̄ ero tui similis: hoc ē:
nō ero de⁹: si ero tibi similis. Sed quid sequit: Ar
guā te: ⁊ statuā te ante faciē tuā. Sed ⁊ hic arguam
te: ⁊ statuā te ante faciē tuā. Mō vis mō nosse vt tibi
displiceas: nosces vt plangas. Mō em̄ demōstratu
Sap. 5. rus ē deus iniq̄s iniquitatē suā: Si nō est demōstra
turus: qui erūt qui dicturi sūt: quid nobis ꝓfuit su
perbia: ⁊ diuitiarū iactātia quid ꝓtulit nobis: Tūc
ergo scient qui modo scire nolūt. Mōne sciēt omnes
Ps. ⁊. vt cibum. qui operant iniquitatē: qui deuorāt populū meum:
ꝙ panē manducāt populū meū. Cętera em̄ q̄ man
ducamus: possumus modo illa: modo illa: nō semp
hoc olus: nō semp banc carnē: nō semp hęc poma:
ꝓ semp panē. Quid est ergo: deuorāt populū meū in
cibo panis: Sine itermissione: sine cessatione deuo
rant. Qui deuorāt populū meū i cibo panis: Deū
non inuocauerūt. Cōsolat gementē: ⁊ maxime
ex cōmēoratiōe: ne imitādo malos: q̄ plerūq; ꝓspe
rāt: delectet fieri mal⁹. Seruat tibi q̄ tibi ꝓmissuꝫ
est: spes illoꝝ pēs est: tua futura est: sed illoꝝ fluxa:
tua certa, illoꝝ falsa: tua vera. Illi em̄ deū nō inuoca
uerūt. Mōne q̄tidie tales rogāt deū: Mō rogāt deū.
Attēdite si possim⁹ ꝙ dicere adiuuāte ipo deo. De⁹
gratis se vult coli: gratis se vult diligi: ꝙ ē caste ama
ri: ñ ꝓpterea se amari: q; dat aliq̄d ꝑ̄ se: ⁊ q; dat se.
Qui q̄ inuocat deū vt diuel fiat: deū ñ inuocat: ꝙ em̄
inuocat q̄ ad se vult vēire. q̄d em̄ ē inuocare: nisi vo
care in se: In se q̄ vocare: ꝙ dr inuocare. Mā cū dicit
de⁹ da mihi diuitias: nō vis vt ipe de⁹ ad te veniat:
⁊ vis vt diuitię veniāt ad te. Q̄d vis vt ad te vēiat:
ꝙ inuocas. Si aūt deū inuocares: ipe ad te veniret: ipe
eēt diuitię tuę. Nūc aūt vis habere arcā plenā: ⁊ in
anē ꝓscientiā. De⁹ nō implet arcā: ⁊ pectus. Quid
tibi ꝓsūt exteriores diuitię: si te interior premit ege
stas: Ergo isti qui ꝓpter secularia cōmoda: q̄ ꝓpter
terrena bona: q̄ ꝓpter vitā p̄sentē ⁊ terrenā felicita
tē inuocāt deū: nō inuocāt deū. Propterea quid de
illis sequit: † Ibi timuerūt vbi nō erat timor. Ar. † Illic trepi
dauerūt timore.
Nūquid em̄ timor ē: si q̄s ꝓdat diuitias: Nō est ibi
timor: ⁊ ibi timet. Si q̄s aūt ꝓdat sapientiā: ibi vere
timor est: ⁊ ibi nō timet. Audi: dinosce: tales intelli
ge. Cōmēdat nescio cui saccell⁹: nō vult reddere: ꝓ
suo cōputat. Nō putabat posse repeti: iā ꝓ suo ha
bebat. Reddere detrectat: videat q̄ timeat amitte
re: ⁊ q̄ nolit habere. In dubiū venit pecunia ⁊ fi
des: quę ꝑciosior est: ibi graui⁹ dānū timēdū ē. Tu
aūt vt aur̄ teneas: fidē ꝓdis. Grauior dāno ꝓcute
ris: ⁊ tu de lucro lętatus es. Ibi timuisti timore: vbi
nō erat timor. Redde pecuniā: parū dico redde: ꝓ
de pecuniā ne fidē ꝓdas. Tu aūt reddere pecuniā ti
muisti: ⁊ fidē ꝓdere voluisti. Martyres nō aliena tu
lerūt: ꝙ etiā suā fidē ne amitterēt: ꝓpria ꝓtēpserunt.
Et pax fuit ꝓdere pecuniā q̄ñ ꝓscpti sūt: ꝓdiderūt aiam: vt in vitā Matth. jo.
ęternā iuenirēt eā. Ergo ibi timuerūt vbi timenduꝫ
est. Illi vo q̄ christo dixerūt: nō est de⁹: ibi timuerūt
vbi nō est timor. Dixerūt em̄: Si dimiserimus eū: Joh. jj
veniēt romani ⁊ tollēt nobis ⁊ locū ⁊ regnū. O stul
ticia ⁊ imꝑudētia: dicēs i corde suo: nō est de⁹. Ti
muisti ꝓdere frā: ⁊ ꝓdidisti cęlū: timuisti ne venirent
romani ⁊ tollerēt tibi ⁊ locū ⁊ gentē: nūq̄d tibi tolle
rēt deū: Quid ḡ restat: Quid nisi vt iā fateat: q; te
nere voluisti: ⁊ tenēdo male amisisti: Perdidisti em̄
⁊ locū ⁊ gentē occidēdo christū: ⁊ ꝓdidisti ⁊ locuꝫ et
gentē ⁊ christū. Timēdo occiderūt christū. Sz ārę
hoc: Qm̄ de⁹ † dissipat ossa † hoīb⁹ placētiū. Ar. † dissipauit
† eoꝝ q̄ hoībus
placent.
Et volētes placere hoīb⁹: timuerūt ꝓdere locū: Chri
stus aūt ipe de q̄ dixerāt: Nō ē de⁹: maluit displice
re hoīb⁹ talib⁹: q̄les illi erāt: filios hoīm: nō aūt filios
dei maluit displicere. Inde dissipata sūt ossa eoꝝ: il Joh. 19
li⁹ ossa nēo ꝓfregit. Cōfusi sūt qm̄ de⁹ sprevit
eos. Reuera frēs: q̄stū ad illos attiet: magꝭ ill⁹ acces
sit ꝓfusio. In loco i q̄ crucifixerāt dñm: quē iō cruci
fixerāt ne ꝓderēt gētē ⁊ locū ⁊ regnū: ñ ei ibi sūt iudei.
De⁹ ḡ sprevit eos: ⁊ tū spernēdo admonuit illos vt Joh. jj.
quertant. Nō cognoscāt christū: ⁊ dicāt: deus est
quē dixerūt nō est deus. Redeant ad hereditatē pa
ternā: ad hereditatē abrae: isaac ⁊ iacob: possideant
cū ipis vitā ęternā: etsi vitā tpalē amiserūt. Quare
b: Q; ex filijs hoīm facti sunt filij dei. Mā q̄diu sic
manēt ⁊ querti nolūt: ñ ē q̄ faciat bonū: ñ est vsq; ad
vnū: confusi sunt: quoniā deus sprevit eos. Et tan
q̄ ad ipsos cōuersus ait: Quis dabit ex sion sa Ps. 13
lutare israel: O stulti increpastis: insultastis: co
lophizastis: sputis illinistis: spinis cozonastis: in
crucem erexistis. Quem: Quis dabit ex sion sa
lutare israel: Nonne ipe ꝺ quo dixistis: non est de
us: † In auertendo dominus captiuitatem Ar. † Cū auerterit
† populi sui. Non em̄ auertit captiuitatem popu † plebis sue.

li q̃s: nisi q̃ voluit inter vestras manus esse captiu⁹.
Sed qui hoc intelligent: Exultabit iacob ⁊ lę-
Gen.25. tabit̃ israel. Vere iacob ⁊ vere israel: minor ille
cui seruiuit maior: ipe exultabit: q̃ ipe cog̃scet isr̃.

Explicit Tractatus ꝛe pš. LII.

Incipit Tractatus ꝛe pš. LIII.

A

Dp Salmi huius titulus habet fructū ꝓlixitatis
suę si intelligat̃. Et quia psalmus breuis ē: cō-
pensemus in mora tituli: qđ in psalmo nō īmorabi-
mur. Inde em̃ pendet oīs versus qui cantat̃. Si
quis itaq̃ cognoscat qđ in domus fronte pręfixum
est: securus intrabit: nec cū intrauerit: errabit. Hoc
em̃ in ipo poste ꝓnotatū est: quomō interius nō er-
ret̃. Titulus eius sic se habet. In finē i hymnis
intellectus ipi dauid: Cū venerūt ziphęi ⁊ di-
xerunt ad saul: Nonne ecce dauid abscondi-
j.Regl.23. tus est apud nos: Qđ saul persecutor erat san-
cti viri dauid: optime nouimus: qđ figuraz gerebat
saul tpalis regni: nō ad vitam: sed ad mortē pertinē
tis: ⁊ hoc vestrę charitati nos cōmendasse memini-
mus. Itēq̃ q̃ ipe dauid figuraz gerebat christi: vel
corporis christi: ⁊ nosse debetis: ⁊ recolere qđ iā no-
stis. Quid g̃ ziphęi: Vic⁹ q̃dā erat ziph: cui⁹ habita
tores ziphęi dicebant̃: in q̃rū regione se absc̄derat
dauid: cū eū vellet saul inuenire ⁊ occidere. Isti er-
go ziphęi cū hoc cognouissent: prodiderūt eus regi
persecutori dicentes: Nōne ecce dauid absc̄ditus
est apud nos: Nihil quidē profuit illis ꝓditio eor:
⁊ ipi dauid nihil obfuit. Nāq̃ animus eor malign⁹
demonstratus est. Saul vero nec post eorū ꝓditio-
nē potuit comphendere dauid: sed potius in ipsius
regionis quadā spelunca: cū eius manibus dat⁹ es-
j.Regl.24. set occidēdus saul: pepercit illi dauid: ⁊ qđ habebat
in potestate: nō fecit. Ille aūt quęrebat facere qđ in
potestate nō habuit. Ziphęi ergo illi viderint q̃ fue
rint: quos nobis psalmus ex illorū occasione intelli
B j.Regl.23 gendos offerat videamus. Si q̃ram⁹ ergo quid in-
terptent̃ ziphęi: Inuenimus florentes. Florentes
ergo nescio qui inimici erant sancto dauid: florētes
latenti. Inuenim⁹ ergo eos i genere hūano: si psal
mus intelligere volumus. Inueniamus hic primo
dauid latentē: ⁊ inueniemus ei aduersarios floren-
Colł.3. tes. Attende dauid latentez. Mortui em̃ estis: dicit
Aplus mēbris christi: et vita vestra absc̄dita est
Ibidem. cum christo in deo. Isti ergo latentes quādo erunt
florentes: Cum christus inquit apparuerit vita ve-
stra: tunc ⁊ vos cū illo apparebit̃ i gloria. Quādo
erunt isti florētes: tūc erūt illi ziphęi arescētes. Cui
Esa.40 nāq̃ flori illorū compar̃et gloria attende: Oīs ca
ro fęnum: ⁊ oīs honor carnis vt flos fęni. Quis fi-
nis: Fęnū aruit ⁊ flos decidit. Ubi tūc erit dauid:
Vide quid sequitur: Verbum aūt domini manet in
ęternū. Illa ergo duo genera hominum sunt: quę ⁊
distinguere debetis: ⁊ eor alterū eligere. Quid em̃
tibi ꝓdest nosse: si eligere piger es: Equidē nūc eli-
gendi potestas adiacet: veniet tempus quando tibi
potestas dabit eligendi: cum iam deus sententiam
C nō differet iudicandi. Qui sunt em̃ isti florentes zi-
phęi: nisi corpus illud doech idumęi: de quo iam lo
cuti sum⁹ charitati vestrę ante paucos dies: de quo
Pš.51. dictū est: Ecce homo qui nō posuit deū adiutorem
suū: sed sperauit in multitudine diuitiarū suarum: ⁊
prevaluit in vanitate sua: Isti sunt florentes filij sę-
culi: quos modo ex euangelio audistis: quia in sua Luc.16
generatione astutiores sunt filijs lucis. Etem̃ ipi vi-
dent̃ prospicere in posterū: quo nescit virtum veni-
ant. Audistis quid fecerit dño suo villic⁹ ille facies
sibi bonū de rebus domini sui: et largiens debitori-
bus illius: vt cū amotus esset a villicatione: suscipe-
ret̃ ab eis: Et q̃uis fraudez fecerit domino suo: ta-
men eor laudauit dominus eius: nō attendēs
ad dānū suū: sed ad ei⁹ ingeniū: Quāto magis nos Ibidem.
debemus ipo domino nostro iesu christo admonen
te facere nobis amicos de māmona iniquitat̃. Mā
mona em̃ diuitię interpretat̃. Nostrę aūt diuitię ibi
sunt vbi est domus nostra ętema in cęlis. Proinde
pecuniā temporalez illi appellant diuitias: qui nisi
temporaliter florere non possunt: nec in ęternū sibi
ex his amicos facere volūt: quia veras diuitias nō
nouerunt. Mas ergo diuitias sola iniquitas putat:
florens ad tempus vt fęnū. Hi sūt ziphęi inimici da
uid florentes in sęculo. Nos aliquādo attendūt etiā
filij lucis infirmi: ⁊ nutant eis pedes cū viderint ma
los fęlicitate florere: ⁊ dicūt apd̄ seipsos: Quid mi-
hi prodest innocentia: Quid mihi cōfert qđ deo ser
uio: qđ mandata eius custodio: qđ neminē premo:
nemini aliquid rapio: nulli noceo: qđ possū prędo:
Ecce hęc oīa facio: ⁊ florent illi: ego laboro. Quid D
em̃ ⁊ tu ziphę⁹ vis ee: Florēt in sęculo: arescēt in iu
dicio: ⁊ post ariditatez in ignē ętemū mittent̃. Hoc
velis ⁊ tu: ignoras quid tibi ꝓmiserit qui ad te ve-
nit: quid in scipo hic ostenderit. Si flos ziphęor ap
petēdus esset: ipe dns tuus nōne ⁊ in hoc sęculo flo
ruisset: An vero verat illi vt hic posset florere: Si
hic maluit inter ziphęos latere: ⁊ dicere pontio pila
to interroganti tanq̃ ⁊ ipi flozi ziphęor: ⁊ suspecto Joh.18
de regno eius: Regnmu meum nō est de hoc mun-
do. Dauid petiuit apud ziphęos ecclīam q̃si latens
inter florentes hui⁹ sęculi hoies: q̃ bonū eccl̃ię ītus
ē. Ergo hic latebat: ⁊ oīes boni latent hic: quia bo
nū eor intus est: absconditū est: in corde est: vbi fi-
des: vbi charitas: vbi spes: vbi thesaurus illorum.
Mūquid hęc bona apparent in sęculo: Et hęc bona
latent: ⁊ hor bonor merces latet. At vero dignitas
sęculi quō alba est: Nitet ad tempus. Mūquid sem
per nitebit: Verba est hyemalis: vsq̃ ad ęstatez vi-
ret. Nō ergo fiet in animo qđ in alio psalmo inueni
mus. Cōfitet̃ em̃ quidā prope se cecidisse nutantē:
⁊ labasse gressus suos ambulantes in via dei: dū as-
piceret florē q̃ndā fęlicitatēq̃ iniquorū: ⁊ posteaq̃
cognouisset qđ iniq⁹ i finē seruaret de⁹: ⁊ qđ iust⁹ labo
rātib⁹ ꝓmitteret q̃ fallere nō pōt: agēs gratias de
hac cognitiōe: ait: Q̃ bonus israel de⁹ rectis corde. Ps.72.
Quare hoc dicis: Vel aūt inquit pene cōmoti sūt
pedes. Unde: Quia zelaui in peccatoribus: pacem
peccatorū intuens. Cōfirmati sūt autē gressus eius
posteaq̃ intellexit i nouissima. Qđ em̃ in eodē psal-
mo paulo post dicit: Hoc labor est ante me: id ē ma-
gna mihi q̃stio surrexit in corde: q̃re hoies male fa-
ciūt: ⁊ i sęculo florent: multi aūt dn̄i agūt: ⁊ i hac tra
labozār. Quęstio q̃ ista cū magna eet afi ocl̃os meos:
⁊ laboziosa ad ūuestigādū: Labor ē iqt afi me: donec
introeā in sanctuariū dei: ⁊ intelligam in nouissima.
Quę sūt ista nouissima: Quę: nisi quę scimus iaz in
euāgelio prędicta: Cū em̃ venerit filius homis: Matth.25
congregabūtur ante eū oīes gentes: ⁊ separabit eos:

Matth.25 sic pastor segregat oues ab hedis: Oues ponet ad dexterā: hedos ad sinistrā. Ecce iam illi ziphei separationē: Vbi est flos eorum qui iam ad sinistrā stabūt: Mone tūc ingemiscent & nobis profuit superbia: & diuitiarū iactantia qđ cō tulit nob: Transierūt oīa illa tanq̄ vmbra: O zi phei ad sinistras stantes: sero pnitet vos in vmbra rere nō agnoscebatis: Tūc em̄ si cognigeremini: do lor ist e infructuosus nō esset. Est em̄ dolor fructuo sus: ē & infructuosus. Fructuosus dolor nūc ē cū te accusas: cū in te reprehendis malos mores tuos: cum reprehensos psequeris: persecutos excludis: illisq̄ ex clusis mutari: exuēs te veterē hominē: & induēs no uū: eligēs potius christi opprobriū q̄ florē ziphęo rū. Porro si tibi ptigerit habēti in occulto bonū tu um: & latēti inter ziphęos: habēti etiam in occulto p missionē mercedis tuę: aliqua sublimitas seculi: noli extolli: nā si elatus ex illa fuer: cades in florē ziphę orū. Sic em̄ mulier quędā sancta hester in illo tunc populo iudęorum: cum esset vxor regis alienigenę: ventū est ad periculū ciuitū: vt deprecaret regem pro ciuibus suis: cępit orare: & in ipa oratione confessa ē illa oīa insignia regalia sic sibi esse velut pannum hester.j4. mēstruatę. Si hęc mulieres possūt: viri nō possūt: Et si hęc potuit mulier iudea: non poterit ecclesia christiana: Hoc ergo dico charitati vestrę: diuitię si affluant: ne apponatis cor: Abundent licet & sequat te, pperitas seculi: tu mari noli credere: nec ridenti: Diuitię si affluāt: si abundent: calca eas: & suspēde re ex deo tuo. Cū em̄ eas subter te habueris: & ex lo pependeris: cū fuerint subtractę nō cades: ne for te per malā cogitationē minimeq̄ christianā: fiat in Ps.61. te qđ dicit in alio psalmo: cōmemorato flore istorū ziphęor: Mimis em̄ inquit, pfundę factę sūt cogita Ps.91. tiones tuę: Deo dicat: nimis pfundę factę sūt cogi tationes tuę: Vir imprudēs nō cognoscet: & stult⁹ nō intelliget hęc. Quid nō intelliget: Cū exoriētur pec Ibidem catores sicut fenū: & plongati fuerint oīes qui ope rant iniquitatē: vt intereant in seculū seculi: delecta bit eos flāma malor. Dixerūt apud se: ecce mali flo re iniquorū: cōuersi sūt ad iniquitatez vt interirēt: Nō ad tēpus sicut illi florēt: & i seculū seculi. Unde Ps.72. hoc: Quia vir imprudēs nō cognoscet: & stult⁹ non intelliget hęc: nō intrans in sanctuariū dei: vt intelli gat in nouissima. Et quia difficilis est aliquantulus intellectus hic: inde cępit psalmus iste: vt dauid la teret inter ziphęos: nec delectaret florę ziphęor: sed eligeret potius inter illos humilitatem: vt haberet apud deū abscōditā claritatē. Quid ergo ei tribuit in hoc titulo: In finē in hymnis: hoc est in laudib⁹. Job.j. Quibus laudibus: Dns dedit: dominus abstutit: si cut dño placuit: ita factu ē: sit nomē dñi benedictū. Quasi videbat aruisse perdita oīa substantia: Ab sit. Folia ceciderūt: radix viuebat. Ergo in finez in Ps.9j. hymnis. Quid est: intellectus ipi dauid: Intellect⁹ contra illud: Vir imprudēs nō cognoscet: & stultus nō intelliget hęc. Intellectus ipi dauid: cū venerūt j.Reg.23. ziphei & dixerūt ad saul: None ecce dauid abscondi tus est apud nos: Et si abscōditus ē apud vos: dū modo nō floreat sicut vos. Audi ergo vocē eius:

Expositio psalmi.

Deus in nomine tuo saluū me fac: et in virtute tua iudica me. Hoc dicat ec clesia latens int ziphęos: Hoc dicat corp⁹ christianū habens in occulto bonū morū suor: spe rans de occulto mercedē meritorū suorū: hoc dicat: Deus in nomine tuo saluū me fac: & in virtute tua iu dica me. Uenisti o christe: humilis apparuisti: con tēpt⁹ es: flagellat⁹ es: crucifix⁹ es: occis⁹ es: & tertia die resurrexisti: quadragesimo die in cęlū ascēdisti: sedes ad dexterā patris & nemo videt: Spiritū tuū ide misisti: acceperūt digni impleti amore tuo: lau dem ipius humilitatis tuę per mundū gentesq̄ prę dicauerunt. Nomē tuum video excellere in genere humano: sed tamen infirmus nobis prędicatus es. Hecq̄ em̄ & ille doctor gentiuz dixit aliquid int nos se scire: nisi christū iesū & hūc crucifixum: vt eius cli geremus opprobriū: magis q̄ gloriā florentium zi phęorū. Uerūtamē de illo quid ait: Et si mortuus ē ex infirmitate: & nūc viuit ex virtute dei. Uenit er go vt morerer ex infirmitate: vētur⁹ est vt iudicet i virtute dei: sed per infirmitatē crucis clarificatuz est nomē eius. Quisquis nō crediderit in nomē clarifi catū per infirmitatē: expauescet ad iudicē cū vene rit in virtute. Ne aūt quondā ille infirmus cū vene rit fortis ventilabro illo ad sinistram nos mittat: sal uet nos in nomine suo: & iudicet nos in virtute sua. Quis enī hoc tam temerarius optauerit: vt dicat deo: iudica me: Mone pro maledicto dici solet hoī bus: iudicet te deus: Ita plane est maledictū si iudi cat te i xpte sua: & si nō te saluauerit i noie suo: Cū xpo i noie ꝓcedēte saluauerit: te salubrit i xpte pse quēte iudicabit. Securus esto: iudiciū illud nō tibi erit punitio sed discretio. Nam & in quodaz psalmo ita dicit: Judica me deus & discerne causam meā de gēte nō sancta. Quid est: iudica me: Discerne me a ziphęis in ter quos lateo. Pertuli eor florē: iam ve niat & flos me⁹. Et illor quidē flos fuit tpalis: & are scente fęno decidit: flos aūt meus quis erit: Plan tati in domo dñi: in atrijs dom⁹ dei nostri florebūt. Remanet em̄ & nobis flos: & qui nō cadat sicut foli um plantati illi⁹ ligni iuxta aquas: de quo dictū est: Et foliū eius nō decidet. Deus ergo in nomine tuo saluū me fac: & in virtute tua iudica me. Deus ex audi orationez meā: auribus percipe verba oris mei. Perueniāt ad aures tuas verba oris mei: quia nō florē ziphęor a te desidero. Auribꝰ pci pe verba oris mei. Tu pcipe. Mā ziphęis & si sonet oratio mea nō audiūt: qz nō intelligunt: Tpalibus q̄pe gaudēt: bona ęterna desiderare nō nouerunt. Ad te pueniat oratio mea: ex desiderio ęternor tuo rū beneficior excussa & iaculata: ad aures tuas emit to eā: adiuua eā vt pueniat: ne deficiat in itinere me dio: & q̄si collapsa corruat. Sz & si nō mihi eueniūt modo bona quę postulo: secur⁹ suz tamē qz postea veniēt. Mā & in delict⁹ dicit quidā rogasse deū: & nō ē exaudit⁹ bono suo. Desideria em̄ sęcularia icitaue rāt illū ad orādū: & i tribulatiōib⁹ tpalib⁹ posit⁹ op tauerat vt trāsirēt tribulatiōes tpales: & rediret flos fęni: & ait: Deus meus deus meus vt quid me dere liquisti: Uox ipsa christi est: sed pro membris suis: Ps.21. Uerba inquit delictorum meorū clamaui ad te per diem nec exaudies: & nocte: & nō ad insipientiā mihi.

Ar. libera.

Matth.27.

Act.j.et.2.

j.Cor.2.

2.Cor.j3.

Matth.3.et.25

Ps.42.

Ps.9j.

Ps.j.

G

id ē & nocte clamaui & nō exaudisti: & tñ hocibm qō nō exaudisti: nō ad insipientiā mihi nō exaudisti: sz magis ad sapientiā nō exaudisti: vt intelligerē qd a te petere deberē. Ea em̄ petebā: q̄ malo meo fortas sis acciperē. Petis diuitias o hō: quāti euersi sūt p diuitias suas: Aū scis: vtruz tibi sint ꝓfuturę diui tię: Mōne multi paupes tuti⁹ latebāt: diuites facti mox vt lucere cęperūt: p̄da fortioꝝ⁹ fuerūt: Quā to melius laterēt: quāto meli⁹ nescirent: q̄ ęxperunt q̄ri nō ꝓpter qō erāt: & ꝓpter qō habebāt. In his er go tpalibus fratres admonem⁹ vos: & exhortamur in dño: vt nō petatis aliqd q̄si fixū: & qō vobis de⁹ expedire scit. Quid em̄ vobis expediat: oīno nō sci tis: Aliqñ qō putatis ꝓdesse: obest: & qō putat obesse: hoc ꝓdest. Ęgri em̄ estis: nolite medico dictare q̄ vobis medicamēta velit apponere. Si doctor gē tiū Paulus apls dicit: Quid em̄ ozem⁹ sicut opoz tet: nescim⁹: q̄to magis nos: Qui tñ cū sibi videret etiā ipe prudent ozare: vt ab eo auferret stimul⁹ car nis: angel⁹ sathanę q eū colaphizabat: ne in magni tudine reuelationū extolleret: qd audiuit a domio: Mūquid factū est qō volebat: Mō: vt fieret qō ex pediebat. Quid q̄ audiuit a dño: Ter inqt rogaui dñm: vt auferret eū a me: & dixit mihi: Sufficit tibi gra mea: Mā ⁊tus i infirmitate pficit. Ego medica mentū ad vuln⁹ posui: q̄ñ posuerim nouī: q̄ñ auferē dū sit: nouī. Mō recedat egrotus a manib⁹ medici: nō vt ꝓsiliū medico. Ita sūt omnia ista tpalia: Tri bulatiōes sunt. Si bene colis tū: noueris qz nouit qd cuiqz expediat. Prospitates sūt magt cauēde: ne ipę cozrūpāt aim tuū: vt ab eo q̄ hęc dedit recedat. Ergo iste intelligēs qd ait: Deus exaudi oronē me am: aurib⁹ pcipe verba oris mei. Qm̄ alieni in surrexerūt aduersū me. Qui alieni: Mōne ipe dauid iudęus erat: de tribu iuda: Ipe aūt loc⁹ ziph ad tribū iuda ptinebat: iudęoꝝ erat. Quō q̄ alieni: Mō ciuitate: nō tribu: nō cognatiōe: & floze. Mā vis nosse alienos istos: In alio psalmo filij alieni dicti sūt: quoꝝ os locutū ē vanitatē: & vtera eoꝝ vte ra iniqtatis. Et enumerat flozē ziphęozū: quoꝝ filij velut nouellę ꝓstabilitę i iuuētute sua. Filię eoꝝ cō positę & ornatę: sicut simulitudo templi. Cellaria eo rū plena: eructātia ex hoc in hoc: Oues eoꝝ fęcūdę multiplicātes in exitib⁹ suis: boues eoꝝ crassi. Mō ē ruina sepis: nec exitus: neq clamor in plateis eo rū. Sed vide ziphęos: vide ad tēpus flozētes. Bea tū dixerūt populū cui hęc sunt. Merito filij alieni. Tu qd latēs inter ziphęos: Beat⁹ pp̄lus cui⁹ dñs deus ipius. Ex hoc affectu hęc oro mittit ad aures dñi: cū dicit: Aurib⁹ pcipe ⁊ba oris mei: qm̄ alieni insurrexerūt aduersū me. Et †potētes quęsierūt aiam meā. Nouo em̄ mō fratres mei volūt pdere genus sanctoꝝ: & ab huius sęculi spe abstinentium. Om̄es qui spem habēt in isto sęculo: certe concreti sūt: certe simul viuūt. Vehemēter sibi aduersa sunt ista duo genera: vnū eoꝝ qui nō ponūt spem: nisi i rebus sęcularibus & tpali fęlicitate: & alterū eoꝝ qui spem suā in dño deo suo firmiter ponūt. Et cū con cordes sūt isti ziphęi: noli tu multū credere ꝓcordię eoꝝ: temptatiōes dēsūt. Ubi venerit aliqua tempta tio: vt arguat aliqs p floze sęculi: nō dico tibi: offen dit episcopū: & nec ad ipam ecclesiaz accedere vult: ne cadat aliqd fęni. Quare ista dixi fratres? Quia modo libenter audistis omes in noie christi: & quē admodū intelligit: ita exclamat ad verbū: Mō vti qz acclamaretis nisi intelligeretis. Intellect⁹ iste ve ster fructuosus eē debet. Utrū aūt fructuosus sit: tē ptatio ī terrogat: ne subito dū dicimi nři: p rēptatio nē iueniami alieni: & dicat: Alieni ⁊surrexerūt aduer sū me: & potētes q̄sierūt aiam meā: Me dicat qō se quit. †Mō ꝓposuerūt deū ātę ꝓspectū suū. Aū em̄ ponit aū ꝓspectū suū deū: aū cui⁹ ꝓspectum nō est nisi sęculū? Quō sit nūmus super nūmū: quō augeant greges: quō impleant apotheqę: quō dica tur aīę: habes multa bona: iocūdare: epulare: satia re: Mūqd ponit aū ꝓspectū suū illū: q̄ sic gloriāri et ita floze ziphęoꝝ nitēti dicit: stulte: hoc est nō itelli gēs: vir iprudēs: hac nocte auferet aīa tua: hęc oia q̄ p̄parasti cui⁹ erūt? Mō ꝓposuerūt deū aū ꝓspectum suū. Ecce em̄ deus adiuuat me. Et ipi nescīt inter q̄s lateo. Si aūt & ipi ponerēt deū aū cōspectū suū: iuenirēt qūadmodū me adiuuat de⁹. Oēs em̄ sancti adiuuant a deo: & ītus vbi nemo videt. Quō em̄ magna est pęna impioꝝ ꝓscięntia: sic magnū gau diū ptoꝝ ipa ꝓscięntia. Mā gloria nřa hęc est (dixit Apls) testimoniū ꝓscięntię nřę. In hac gloriat iste i tus: nō in floze ziphęoꝝ fozis: q̄ mō ait: Ecce em̄ de us adiuuat me. Prozsus q̄uis longe futura sint q̄ pmittit: hodie mihi dulce & pñs est adiutoziū. Ho die in corde meo gaudiū iuenio: qz sine causa dicit quidā: Quis ostēdit nobis bona. Signatuz ē super nos lumē vultus tui dñe: dedisti iocūditatem in cor meū: Mō in vineā meā: nō in gregē meū: nō in cup pā meā: nō in mēsā meā: sed i corde meū. Ecce em̄ de⁹ adiuuat me. Quō te adiuuat: Et dñs suscept⁹ ē animę meę. †Auerte mala inimicis meis. Sic quō virent: & sic quō flozēt: igni seruant. †In virtute tua dispde illos. Puto qz flozēt mō: puto qz exoziunt sic fęnū: Tu noli eē vir ipudēs et stult⁹: vt hęc attendēdo intereas in sęculū sęcli. Auer te em̄ mala inimicis meis. Mā si tu fuerī i corde ipi us dauid: in ⁊tute sua dispdet illos. Isti flozēt fęlici tate sęcli: peūt i ⁊tute dei. Mō em̄ quō flozēt sic pe unt. Flozēt em̄ ad tēpus: peunt in ęternū. Flozent falsis bonis: peunt vere tozmētis. Et in virtute tua dispde illos: qs in infirmitate tua tolerasti. Volū tarie sacrificabo tibi. Quis ß bonū cozdis vel itelligere potest alio dicēte: si ñ i seipo gustet: Quid ē voluntarie sacrificabo tibi: Dicā tñ: capiat q̄ pōt: Quō pōt: Credat q̄ nō pōt: & ozet vt possit. Mūqd tñ istū ⁊ꝰ ita p̄terire debem⁹: vt eū vob nō cōmen dem⁹: Dico charitati vr̄e: iuitat me sat⁹ amoz ipsi⁹ aliqd ō illo loq: & gras ago deo qō intēte audit. Si aūt vos fastidiētes audire ꝓspicerē: iuitus ab ß ⁊su filerem: & tamē in corde meo quantū dñs dignaret concedere nō filerē. Veniat ergo in linguā: qō coz de conceptū ē: Promat voce: quod mente seruat. Dicamus vt possumus: quid sit volūtarie sacrifica bo tibi. Quid em̄ sacrificiū hic accipiā fratres? Aut quid digne offerā domino pro misericordia ei⁹? Ui ctimas quęram de grege ouiū: arietem eligam: tau rum aliquem in armentis prospiciam: thura certe de terra sabęoꝝ offerā? Aliter qd facia? Quid offe ram: nisi quod ait: Sacrificium laudis honorifica bit me? Quare ergo voluntarie? Quia gratis amo qō laudo. Laudo tū: & in ipa laude gaudeo. Ipse⁹

Ro. 8.

2. Cor. 12.

Ps. 143.

Ibidem

Alt. †fortes.

Luc. 12.

2. Cor. 1.

Ps. 4.

Alt. tes

Alt. †ter

Alt. †tormē

Ps. 91.

Alt. to

Alt. to

Ps. 49.

laude gaudeo: quo laudato non erubesco. Non enī vel auriga vel venator vel quilibet histrio: t a laudatorib⁹ suis inuitant aliī laudatores t exhortant vt piter clament: t cuz oēs clamauerint: plerūq illo victo oēs erubescūt. Mō ita est de⁹ noster. Laudet laudāt. Quid est gratuitū: Ipe ꝓpter se: non ꝓpter aliud. Si enī laudas deū vt det tibi aliquid aliud: iā nō gratis amas deū. Erubesceres: si te vxor tua ꝓpter diuitias amaret: t forte si tibi pauptas accideret: de adulterio cogitaret. Cū ḡ te a cōiuge gratis amari velis: tu deū ꝓpter aliud amabis: Nō ꝑmiuz acceptur⁹ es a deo o auare: Mō tibi terraz: ſ ſeipm seruat: q fecit celū t terrā. Voluntarie sacrificabo tibi: noli ex necessitate. Si enī ꝓpter aliud laudas deum: ex necessitate laudas. Si adesset tibi qō amas: nō laudares deū. Vide quid dicā: Laudas deū (ver bi gra) vt tibi det amplā pecuniā. Si haberes aliū de amplā pecuniā nō a deo: nūquid laudares deū: Si ḡ ꝓpter pecuniā laudas deū: nō volūtarie sacrificas: qz ꝑter illū nescio quid aliud amas. Inde dictū est: Volūtarie sacrificabo tibi. Contēne oīa: ipm attēde: Et hec ḡ dabit: ꝓpter dantē bona sūt. Mā dat ꝓsus: dat ista tē pozalia. Et q̄busdā bono eoz: t q̄busdā malo eozū: Ro.ij. ſm altitudinē t pſūditatē iudicioz suoz. In quoz uitiaz sapiētię t scientię det: q̄z incomphensibilia sūt iudicia eius: t inuestigabiles vię ipius. Quis enim cognouit sensū dñi: aut quis comphēdet psilia ei⁹: aut quis consiliar⁹ eius fuit: Nouit quādo det: cui det: quādo auferat: t cui auferat. Pete tu in hoc tpe: qō tibi ꝓsit in posterū: pete quod te adiuuet in eternū. Ipm autē gratis dilige: Quia melius ab eo nō inuenis qō det q̄z seipm: Aut si inuenis meli⁹: hoc pete. Volūtarie sacrificabo tibi. Quare volūtarie: Quia gratis. Quid ē gratis: L Et confitebor noi tuo dñe: qm bonū ē. Mūqd ait: Cōfitebor nomi tuo aliō nisi qz bonū ē. Mūqd ait: Cōfitebor nomi tuo dñe: qz das mihi fructuosa p̄dia: qz das mihi auz t argētū: qz das mihi latas diuitias: āplā pecuniā: ex cellētissimā dignitatez: Mō. Sz qd: Qm bonū est. Heli⁹ nihil iuēio q̄z nomē tuū: Jō confitebor noi tuo Al. Peripuisti. dñe qz bonū ē. Qm ex oi tribulatiōe eruisti me. Jō itelleri qz bonū ē nomē tuū: Mā si ꝑ posse nō fuissent. Sz adhibita ē tribulatio ad admonitionē: admonitio facta est ad tuā laudationē. Mō em i telligerē vbi essem: nisi te infirmitate mea admonuisses. Et sup inimicos meos Al. despexit. reſpexit ocul⁹ meus. Supillos ziphēos respexit ocul⁹ meus. Flozē ḡpe illoz trāsij altitudine cordis: t puenies inde ad Isa.40 te: respexi sup illos: t vidi qz oīs caro fenū: t oīs Pš.36. caritas hoīs sic flos feni: sicut q̄dā loco iterū dicit: Vidi impium superaltari t eleuari sicut cedros libani: trāsiui: t ecce nō erat. Quare nō erat: Quia trāsisti. Quid ē: qz transisti: Quia nō sine causa sursū cor habuisti: quia nō in terra vbi putresceres remā sisti: quia leuasti aiam tuā ad deū: t transcendisti cedros libani: t de illa celsitudine attēdisti: t ecce non erat: t quesisti eū: t nō est inuētus locus eius. Jam Pš.72 labor nō est ante te: qz itrasti in sanctuariū dei: t intellexisti in nouissima. Sic t hic ita cōcludit: Et sup inimicos meos respexit ocul⁹ meus. Hoc ergo agite fres mei cū animis vestris: erigite corda vra: expolite acie mentis vestre: discite grat⁹ diligere deū: discite ꝓsens ꝓtenere seculū: discite volūtarie sacrifi care hostiā laudis: vt trāscēdentes flozes fenī: respiciatis sup inimicos vestros.

Explicit Tractatus de pš. LIII.

Incipit Tractatus de pš. LIIII.

Psalmi huius titulus:

In finē in hymnis itellectus ipi dauid.

Quis sit finis cōmēoraz⁹: qz nostis. Finis em legis christ⁹ est: ad iusticiā oīm credēti. Ro. jo. A Intētio em dirigat in finē: dirigat in christū. Quare finis dicit: Qm q̄cq̄d agim⁹: ad illū referim⁹: t cū ad eū puenerim⁹: vltra qō ḡram⁹ nō habebim⁹. Dicit em finis q ꝓsumit: t dicit finis q pficit. Aliter q̄pe intelligim⁹ cū audim⁹: Finit⁹ est cibus q māducabat: et aliter intelligim⁹ cuz audim⁹: finita est vestis ḡ texebat. In vtroq audim⁹ finitū est: ſ cibus vt iā nō esset: vestis vt pfecta eet. Finis ḡ nr̄ pfectio nr̄a eē debet: pfectio nostra christ⁹ ē. In illo em pficimur: qz ipius capitis mēbra sumus. Et dict⁹ est finis legis: qz sine illo nemo pficit legē. Cū ḡ auditis in psalmis: In finē: Multi em psalmi ita supscripti sūt: nō sit vra cogitatio i ꝓsumptionē: sed in ꝓsūmationem. In hymnis: in laudibus. Sive em tribulemur t angustiemur: siue lętemur t exultem⁹: ille laudādus est: q t in tribulatiōib⁹ erudit: t in lętitia consolat nos. Laus em dei a corde t ore christiani recedere nō debet: nō vt laudet in ꝓsperis t maledicat in aduersis: ſ quēadmodū psalmus ille ꝓscribit: Benedicā dñm in oīm tpe: sp laus ei⁹ i ore meo. Pš. 33. Laudes: agnosce patrē blandiētē: Tribulat⁹: agnosce patrē emendantē. Sive blandiat siue emēdet: eū erudit cui parat hereditatē. Cur ōz: Intellectus ipi dauid: Quid est ergo intellectus ipsi dauid: Erat quidem dauid vt nouimus ꝓpheta j. Reg. j. 16 sanctus: rex israel: filius iesse: ſ quia ex eius semine Ro. j. venit ad salutē nostrā ſm carnē dñs iesus christ⁹: sepe isto noie ille figurat: t dauid ꝓ christo in figura ponit ꝓpter originē carnis ipius. Mā ſm aliqd filius est dauid: ſm aliqd dñs est dauid. Filius dauid ſm B carnē: dñs dauid ſm diuinitatē. Si em p ipm facta sūt oīa: p ipm t ipe dauid fact⁹ ē: ex cui⁹ semie venit ad hoies. Proinde cuz introgasset dñs iudeos: cui⁹ filiuz christū eē dicerent: rñderūt: dauid. Vidit eos remāsisse in carne: t dimisisse diuinitatē: t cozrigit eos ḡstiōe ꝓposita: Quō ḡ ipe dauid in spū dicit eū dñm. d: Dixit dñs dño meo: sede ad dexterā meaz: q̄aduscq ponā inimicos tuos sb pedib⁹ tuis: Si ḡ ille in spū dicit eū dñm: quō filius ei⁹ ē: Questionē ꝓposuit: nō filiū negauit. Audist⁹ dñm: discite quō filius sit. Audistis filiū: discite quō dñs sit. Hāc ḡstionē soluit fides catholica. Quō dñs: Quia i ꝓncipio erat x̄bus: t x̄bū erat apud deū: t deus erat x̄bum. Quō filius: Quia x̄bū caro factū ē: t habitauit i nobis. Quia ḡ dauid in figura christ⁹ est: christ⁹ autez vt sepe cōmemoz auimus charitati vestre: t caput t corpus ē: Nec nos a christo alienos dicere debem⁹ cuius mēbra sumus: nec nos quasi altez cōputare: Quia erūt duo i carneyna. Sacramētū h magnū ē ait Aplus: Ego autem dico in christo t in ecclesia. Matth. 22 Pš. 109. Heb. 10. et j. Cor. 15. Joh. j. Joh. j. Ro. j. Gen. 2 Eph. 5

Quia ergo totus christus caput ⁊ corpus est: cū audimus: intellectus ipi dauid: intelligam⁹ ⁊ nos i dauid. Intelligam⁹ mēbra xpi: ⁊ in mēbris suis intelligat christus: ⁊ mēbra christi intelligant in christo: qz caput ⁊ mēbra vn⁹ christus. Caput in cęlo erat: ⁊ dicebat: Quid me psequeris? Nos cū illo in cęlo p spem: ipe nobiscū in terra p charitatē. Ergo intellectus ipi dauid. Admoneamur cū audim⁹ ⁊ intelligat eccla: Pertinet em̄ ad nos magna cura itelligēdi: in quo malo nūc sum⁹: ⁊ dq̄ malo vt liberemur: optam⁹: reminiscētes oronis dnice: vbi in fine dicimus: Libera nos a malo. Inter mltas g̃ tribulationes hui⁹ seculi: plangit aliquid psalm⁹ iste ⁊ intellectu. Ille cū isto nō plorat: q̄ nō habet itellectū. Porro aūt charissimi meminisse debem⁹ ad imaginē dei nos eē factos: nec alibi q̄ in ipo itellectu. Mā i multis reb⁹ a bestijs nō sepamur. Ubi āt hō ad imaginē dei factū se nouit: ibi aliq̄d in se agnoscit amplius eē q̄ datū est pecoribus. Cōsideratis xpo oibus reb⁹ qs habet hō: iuenit se eo ꝓprie discretū a pecore: qō ipe habeat itellectū. Uñ q̄sdā ptēnētes i se: qō ꝓriū ⁊ p̃cipuū a ꝓditore acceperūt: increpat ipe cōditor: dicens: Nolite fieri sicut equus ⁊ mulus: q̄bus nō est intellect⁹. Et alio loco dicit: Hō in honore positus. In q̄ honore: nisi qz factus ad imaginē dei: Ergo in honore positus nō intellexit: ait: Compatus ē iumētis insensatis: ⁊ similis factus ē illis. Agnoscamus g̃ honorē nostrū: ⁊ itelligam⁹. Si intelligim⁹: videmus nō eē istam regionē gaudendi: sed gemendi: nō tā exultādi: sed adhuc plangēdi. Sed ⁊ si exultatio quędā habitat in cordib⁹ nostris: nondū est in re sed in spe. Ex ꝓmissione lętamur: qz scim⁹ nō nos fallere ꝓmittentez. Uerū qō attinet ad p̃sens tēp⁹: in quo malo: in q̄bus angustijs simus audite: ⁊ si vi am istā tenetis: qō auditis in vobis agnoscite. Quisquis em̄ nondū tenet iter pietatis: mirat: qz talia gemūt mēbra dauid. Hō em̄ videt i se ista: Qđiu ⁊ in se ista nō videt: nondū est ibi. Hō sentit qō corp⁹ sētit: qz p̃ter corpus ē: Incorpeā ⁊ sentiet. Dicat g̃ et audiamus: audiamus ⁊ dicamus.

Ps. 31. Ps. 48

Expositio psalmi.

D Ar. ⁊ orationē. ⁊ deprecationem.

Exaudi deus ⁊ deprecationē meā: et ne despexeris ⁊ p̃cē meā: intende mihi: ⁊ exaudi me. Satagētis solliciti in tribulatiōe positi: xba sūt hęc. Orat multa patiēs: de malo liberari desiderās: superest vt audiam⁹ in quo malo sit. Et cū dicere cępit: agnoscam⁹ ibi nos eē: vt cōmunicata tribulatiōe: ꝓriūgam⁹ oronē. Cōtristat⁹ sū in exercitatiōe mea: ⁊ ꝓturbat⁹ sū. Ubi cōtristat⁹: vbi ꝓturbat⁹? In exercitatiōe mea inqt. Homines malos qs patit cōmemoratur⁹ est: eandēq̄ passionē maloꝝ hoim exercitationē suam dixit: Ne putetis gratis eē malos in b̃ mūdo: ⁊ nihil boni de illis agere deū. Oīs malus aut ideo viuit vt corrigatur: aut ideo viuit vt p illū bon⁹ exerceat. Utinā ergo q̄ nos mō exercēt ꝓuertant: ⁊ nobiscū exerceant: Cū q̄diu ita sūt vt exerceāt: ñ eos oderim⁹: qz in eo q̄ mal⁹ ē qs eoꝝ: vtrū vsq̄ in finē pseueraturus sit: igram⁹: Et plerūq̄ cū tibi videt odisse inimicū: fratrē odisti ⁊ nescis. Diabol⁹ ⁊ angeli ei⁹ in scpturis sanctis manifestati sūt nobis: q̄ ad ignē ęternū sint destinati: Hoc tm̄ desperāda ē correctio: cōtra qs habem⁹ occultā luctā. Ad quā luctā nos armat Apls:

Sup canō. Iob. trac. 8. g. et. 10. f

Act. 9. L

Matth. 6.

Heb. 1

dices: Nō est nob colluctatio aduersus carnē ⁊ sanguinē: id est nō aduersus hoies qs videt: ꝑ aduersus ꝓncipes ⁊ ptates ⁊ rectores mūdi tenebrarū harū. Ne forte cū dixisset: mūdi: intelligeres dęmones eē rectores cęli ⁊ terrę: Mūdi dixit: tenebraꝝ harum: Mūdi dixit: amatoꝝ mūdi: mūdi dixit: ipiozū ⁊ iniquoꝝ: mūdi dixit ⁊ q̄ dicit euāgelio: Et mūdus eū nō cognouit. Si em̄ mūdus nō cognouit lucē: quia lux in tenebris lucet: ⁊ tenebrę eā nō comphēderūt: mūdi ⁊ ipę tenebrę g̃ nō comphēderūt lucez p̃sentē: mūdi noie appellāt: Hoꝝ tenebrarū sunt illi rectores. De ipis g̃ rectorib⁹ habem⁹ ꝛterminatā scripturaꝝ sententiā: qō oīno inde reditus alicui⁹ eoꝝ sperand⁹ est. At xo ⁊ ipis tenebris quaꝝ illi rectores sūt: nō sum⁹ certi: ne forte q̄ erāt tenebrę: fiāt lux. Fidelib⁹ q̄pe iā factꝰ dicit Apls: Fuistis aliq̄n tenebrę: nūc autē lux in dño: Tenebrę in vobis: lux i dño. Ergo fratres oēs mali: cū mali sint: exercēt bonos. Ecce em̄ breuiter audite ⁊ intelligite. Si bonus es: inimicū nō habebis nisi malū. Porro tibi ea regula boni tatis p̃fixa est: vt imiteris bonitatē patrꝰ tui: q̄ facit solem suū oriri sup bonos ⁊ malos: ⁊ pluit super iustos ⁊ iniustos. Nūq̄d em̄ tu habes inimicū q̄ tecū creat⁹ ē: habet: Tu quidē eū habes inimicū q̄ malos ⁊ iniquos em̄ in scripturis legim⁹: ⁊ parcit eis ille q̄ nō habet qō ei imputet inimicus: cui oīs inimic⁹ ingrat⁹ ē. Ab illo em̄ habet q̄cq̄d boni habet. Ab ipo em̄ habet misericordiā: q̄cq̄d ē: etiā vñ tribulaꝝ. Ad hoc em̄ tribulatur ne superbiat: Ad hoc tribulatur vt humilis agnoscat excelsuz. Tu ergo inimico tuo quem intolerabiliter pateris quid ꝓfectꝰ? Si ille eū habet inimicū q̄ ei tāta p̃stitit: ⁊ facit solē suum oriri sup bonos ⁊ malos: ⁊ pluit sup iustos ⁊ iniustos: Tu q̄ nec solē potes oriri facere: nec sup tras pluere: vnū aliq̄d seruare inimico nō potes: vt sit tibi pax i terra hoi bone volūtatis: Ergo qm̄ hęc tibi dilecti onis regula figit vt imitās patrē: diligas inimicuz: Diligite em̄ inqt inimicos vros. In b̃ ꝓcepto quō exerceris si nullū inimicū patereris: Uides g̃ ꝓro desse tibi ad aliq̄d: ⁊ qō ꝛ pcit mal⁹: Prosit tibi ad habendā misericordiaz: qz ⁊ tu forte si bonus es: ex malo factꝰ es bon⁹: Et si ꝛ nō ꝓceret malis: nec tu q̄ gras ageres appareres. Parcat g̃ alijs q̄ pepercit tibi. Nō em̄ cū trāsieris: intercludēda est via pietatis. Uñ g̃ iste orat posit⁹ inter malos: quoꝝ inimicitijs exercebat: Quid ait: Cōtristat⁹ sū in exercitatiōe mea: ⁊ ꝓturbatus sū. Cū extēdit dilectionē: vt diligat inimicos: affectus est tędio multoꝝ inimicitijs: multoꝝ rabie circūlatrat⁹: ⁊ quadā hūana infirmitate succubuit. Uidit se iaz incipe penetrari malapsuasione diabolica: vt odiū inducat aduersū inimicos: reluctās odio vt ꝓficeret ipaz dilectionē: in ipa pugna ⁊ lucta turbatus est. Eius em̄ vox ē ⁊ in alio psalmo: Turbatus ē p̃ę ira oculus meus. Et quid ibi sequitur: Inueteraui in oībus inimicis meis. Uelut in tempestate et fluctibus mergi cęperat: sicut petrus. Ille em̄ calcat fluctus huius seculi: qui diligit inimicos. Christ⁹ i mari ābulabat intrepid⁹: cuius oīno de corde auferri nō poterat inimici dilectio: q̄ pendēs in cruce dicebat: P̃r ign̄sce illis: qz nesciūt q̄d faciūt. Et petr⁹ volnit ambulare: Ille tāq̄ caput: Petrus tanq̄ corpus: qz super hāc petrā in-

Ps. 6

Luc. 6.

Luc. 6

Luc. 6

Luc. 23.

Matth.16. ḡt ędificabo eccl̃siā meā. Jussus ē ambulare: ⁊ am
Matth.14. bulabat ḡra iubčtis: nō viribus suis. Sz cū videret
vētū validū ⁊muit: ⁊ mergi iā cępat: ꝓturbat⁹ i exer
citatiōe sua. H ꝙ vēto validо: A voce inimici: ⁊
ḡ tribulatiōe pctōzis. Ergo quō ille clamauit i
fluctib⁹: dñe pereo: salua me: talis ⁊ huius vox p̄ces
sit: Exaudi de⁹ dēpcationē meā: ⁊ ne dēspexeris pze
cē meā: intēde mihi ⁊ exaudi me. Quare: Quid eñ
pateris: Quid gemis: Cōtristat⁹ sū in exercitatiōe
mea. Exerceri me quidē inter malos posuisti: sed ni
mis exurrexerūt sup̄ vires meas. Trāquilla ꝓturba
tione mea ⁊ ꝓturbat⁹ sū a voce inimici ⁊ a tribulati
one pctōzis. Qm̄ declinauerūt in me iniāta
tes: ⁊ in ira †adumbrabāt me. Audistis fluct⁹
⁊ vētos: tāq̄ būiliato insultabāt: ⁊ ille ozabat. Un
diq̄ illi strepitu insultatiōis sęuiebāt: at ille int⁹ fluctus
cabat quē ñ videbāt. Cū aliq̄d tale patiť christian⁹:
ñ debet facile velut odio ire ī eū a ꝙ patiť: ⁊ velle vē
tū vincere: ⁊ ꝓuertere se ad ozationē ne amittat dile
ctionē. Hęc eñ timendū ē: ne aliq̄d faciat hō inimi
cus. Quid eñ factur⁹ est: Dulta mala dictur⁹: op
probria iaculatur⁹: in cōuitijs sęuiturus. Sz q̄d ti
bi: Gaudete inq̄t ⁊ exultate: qm̄ merces vestra ma
gna est in cęlis. Ille in terra geminat ꝓuitia: tu in cę
lo lucra. Sz sęuiat ampli⁹: possit ⁊ aliquid ampli⁹:
q̄d te securi⁹: cui dictū est: Nolite timere eos q̄ cor
pus occidūt: aiam aūt nō p̄ūt occidere. Quid est ḡ
timendū qm̄ pateris inimicū: Ne ꝓturbeť in te dile
ctio: q̄ diligis inimicuz. Eteñ inimic⁹ ille hō: caro ⁊
sanguis: qđ videt in te: appetit. Alt⁹ aūt inimicus oc
cul⁹ rector huꝯ tenebraꝝ: q̄s tu pateris in carne et
sanguine: alterū occultū tuū petit: thesauros tuos
interiores dēpdari ⁊ vastare moliť. Duos ḡ inimi
cos ꝓstitue tibi añ oc̄los: vnū aptū: ⁊ alterꝫ occultū.
Apertū: hoiem: occultū: diabolū. Homo ille: hoc ē
qđ tu ꝓm naturā būanā: ꝓm fidē aūt ⁊ dilectionē nō
dū qđ tu: ⁊ poterit esse qđ tu. Cū ḡ sūt duo: vnū vi
de: alterū intellige: Unū dilige: alterū caue. Nāq̄ ⁊
inimic⁹ ille quē vides: ⁊ in te vult būiliare vnde vin
cit. Verbi gra: Si diuitijs tuis vincit: pauperez te
vult facere: Si honore tuo vincitur: humilē te vult
facere. Si viribus tuis vincit: debilē te vult facere.
Ea ḡ attēdit in te vel dēijcere vel auferre q̄bus vin
cit: ⁊ ille occult⁹ inimic⁹ illud tibi vult tollere vñ vin
cit. Hō eñ hoiem vincis būana fęlicitate: diabolū
aūt vincis inimici dilectiōe. Quō ḡ hō ambit aufer
re tibi ⁊ dētrūcare: aut auertere fęlicitatē q̄ vincitur:
sic ⁊ diabol⁹ hoiem vult vincere auferēdo vñ vinci
tur. Sz cura in corde seruare inimici dilectionē: qua
diabolum vincis. Sęuiat homo quantū potest: au
ferat quicquid potest: si diligitur aperte sęuiens: vi
ctus est occulte sęuiens. At iste conturbat⁹ ⁊ contri
stat⁹ ozabat tāq̄ turbato p̄ ira oculo suo. Ira vero
fratres si fuerit inueterata: iam odiū est. Ira turbat
oculū: odiū extinguit: Ira festuca ē: odiū trabes ē.
Aliq̄n odisti ⁊ corripuisti irascentē: in te ē odiū: in il
lo ira quē corripis. Merito tibi dz: Ejce ꝓmū tra
bē de oculo tuo: ⁊ sic videbis ejcere festucā de ocu
lo fratris tui. Hā vt noueritis quātū interest iter irā
⁊ odiū: q̄tidie hoies irascunť filijs suis. Oate q̄ ode
rint filios suos. Cōturbat⁹ iste ozabat ⁊ ꝓtristat⁹:
lucrās aduer⁹ oia ꝓuitia oīm ꝓuiciatoꝝ: nō vt ali
quē eoꝝ ꝓuitiū reddēdo vinceret: ꝙ ne aliquē eoꝝ
odisset. Hinc ozat: hinc petit. A voce inimici ⁊ a tri
bulatiōe pctōr⁹: qm̄ declinauer⁹ in me iniq̄tates: ⁊ i
ira adūbrabāt me. Coꝝ meū †ꝓtristatū ē in me. H
Hoc est illud alibi dictū: Turbat⁹ ē p̄ ira ocul⁹ me Alt. †cōturbatū
us. Et si ocul⁹ turbat⁹ ē: q̄d sequit: Et †met⁹ moꝝ Ps̄. 6.
tis cecidit sup̄ me. Vita nr̄a dilectio est. Si vita Alt. †formido.
dilectio: moꝛs odiū est. Cū cępit hō timere ne oderit quē diligebat: moꝛtē timet: ⁊ acriozē moꝛtē ⁊ in
teriozē moꝛtē q̄ occidit aīa: nō coꝛpus. Attendebas
hoiem sęuientē in te: q̄d erat factur⁹ ꝓxta quē tibi se
curitatē tu⁹ dñs dederat: dicēs: Nolite timere eos Matth.10.
q̄ coꝛp⁹ occidūt: Ille sęuiēdo coꝛp⁹ occidit: tu odio
habēdo aīam occidisti: ⁊ ille coꝛpus alienū: tu aīam
tuā. Metus ḡ moꝛtis cecidit sup̄ me. Timoꝛ ⁊ tre
moꝛ venerūt sup̄ me: ⁊ contexerūt me tene
bręs. Et dixi. Qui odit fratrē suū: i tenebris ē vsq̄ j. Joh. 2.
adhuc. Si dilectio lumē ē: odiū tenebrę sūt. Et q̄d
sibi ait in illa infirmitate positus: ⁊ in illa exercitati
one ꝓturbat⁹: Quis dabit mihi pēnas sicut J
colūbe: ⁊ volabo ⁊ requiescā: Aut moꝛtē op
tabat: aut solitudinē dēsiderabat. Oꝛ diu inq̄t: id me
cū agit: id mihi p̄cipit: vt inimicos diligā: ꝓuitia isto Luc. 6.
rū crebrescētia et adūbrātia me: cōmouēt oculū meum: ꝓturbāt lumē meū: appetūt coꝛ meū: interficiūt
aīam meā: vellē vt abirē ꝙ infirmus sū: ne manēdo
augeam peccata peccatis: Aut certe separi paululū
a genere hūano: nō patiať vuln⁹ meuz crebras pla
gas: vt sanatū exercitatiōi reddať. Fit hoc fratres:
⁊ surgit plerūq̄ in animo serui dei dēsideriū solitudi
nis: non ob aliud nisi ꝓpter turbā tribulationū et
scandaloꝝ: ⁊ dicit: Quis mihi dabit pēnas: Videt
se sine pēnis: an potiꝰ ligatis pēnis: Si dēsūt: dēnť:
si ligatę sūt: soluanť. qz etiā q̄ soluit pennas auī: aut
dat aut reddit illi pēnas suas. Nō eñ habebat eas
tāq̄ suas q̄bus volare nō poterat. Ligatę pēnę on⁹
faciūt. Quis inq̄t dabit mihi pēnas sicut colūbe: et
volabo ⁊ requiescā: Requiescet. Ubi: Duos dixit sen⁹ K
b ee: Aut sic ait aplus: dissolui ⁊ ee cū xpo: multo eñ Phil. j.
magis optimū. Eteñ ⁊ ipse q̄uis fortis: q̄uis ma
gnus: q̄uis coꝛde robustissim⁹: q̄uis in christo mi
les inuictus: in exercitatiōe sua: quātū legim⁹ ꝓtur
batus ē ⁊ ait: Decętero nemo mihi molest⁹ sit: Tā Gal. 6.
q̄ diceret de illo psalmo: Tędiū dētinuit me a pecca Ps̄. 119.
toꝛibus dērelinquētib⁹ legē tuā. Conať ḡ hō plerū
q̄ coꝛrigere homies distoꝛtos: ꝓuos: ptinētes q̄
dē ad curā suā: ⁊ in q̄bus dēficiat omnis humana in
dustria ⁊ vigilantia: coꝛrigere nō potest: pati neces
se est. Et qui coꝛrigi nō pōt: tu⁹ est: aut ꝓxtio gene
ris hūani: aut plerūq̄ ecclesiastica cōmunioe ꝓiun
ctus. Int⁹ est: q̄d facies: Quo ibis: Quo te sepabis
vt ista nō patiar⁹: Sz adesto: loq̄re: exhoꝛtare: blan
dire: minare: coꝛripe. Feci oia: q̄cq̄d viriū habui i
pēdi ⁊ exp̄ssi: nihil me video ꝓfecisse. Omnis opa cō
sūmata est: doloꝛ remānsit. Quō ḡ reqescet coꝛ meū
a talib⁹: nisi vt dicā: Quis dabit mihi pennas sicut
colūbe: Et tū non sic coꝛuo. Colūba a molestijs q̄ 7. q. 1. Aduer
rit auolationē: ⁊ nō amittit dilectionez. Colūba eñ tas.
ꝓ signo dilectiōis ponit: ⁊ in ea gemitus amať. Ni
hil tā amicū gemitib⁹ q̄s colūba: die noctuq̄ gemit:
tāq̄ H posita vbi gemēdū est. Quid ḡ dicit iste dile
ctoꝛ: Cōuitia hoim ferre nō possū: stridēt: rabię fe
runť: accenduntur iracundia: in ira adumbrant me:

Ps̄. 6 In tertia regula ca. 78. et in li. 50 homeliarū. c. 40. a

Matth. 7.

Matth. 5. H Molestiērāt mihi.

7.q.1. Aduersitas. Prodesse illi nō possū: vtinā recessā alicubi ab eis sepat cozpe: ñ amoze: ne ī me ꝓturbet ipa dilectio. Verbis meis t collocutiōe mea ꝓdesse non possū: oz̄ādo ꝓ eis fozsitan ꝓdero. Dicūt ista hoīes: ꝙ plerūq; ita ligant vt volare nō possint. Fozte em̄ nō ligant visco: ꝙ ligant officio. Si aūt ligant cura t officio: t deserere nō possūt: dicāt: Optabā dissolui et esse cū christo: Multo em̄ magis optimū: manere ī carne necessariū ꝓpter vos. Colūba delicata: religata affectu nō cupiditate: volare nō poterat ꝓpter implendū officiū: nō ꝓpter puū meritū: Tamē deseriū in corde necesse ē vt sit: nec patit hoc desiderū: nisi q̄ cepit ambulare angustā illā viā: Vt nouerit qz nō desūt ecclesie psecutiōes etiā in hoc tpe: qñ tranquillitas videt eccliē: ab his quidē psecutionib⁹ q̄s martyres nr̄i passi sūt: nō aūt desūt psecutiōes: quia verū est illud: Oēs q̄ volūt pie viuere in christo: psecutionē patient. Nō pateris psecutionē: nō vis pie viuere in christo. Vis ꝓbare vez eē qđ dictū ē: Incipe pie viuere in christo. Quid est pie viuere in christo: Vt pertineat ad viscera tua: qđ ait Aplus: Quis infirmat t ego nō infirmor: Quis scādalizat t ego nō vror: Alioz infirmitates: alioz scādala: psecutiōes illi fuerūt. Nūqd ḡ desūt hoc tpe: Plures abundāt illis q̄ ea curāt. Et plerūq; videt de longinquo hō: t ōz bene ē illi. Et ille qđ dicit: Aut sua gustat t aliena nō ꝑt: aut apud se qđ gustet nō habet: t alteri gustāti: imo deuozāti nō cōpatit. Incipiat ḡ pie viuere in christo: t ꝓbet qđ ōz: incipit desiderare pēnas: elongare: fugere t manere in deserto. Nñ em̄ putat fratres seruis dei ipleta eē deserta: Si bene illis eēt inter hoīes: recederent ab hoibus: Et tñ qđ faciūt t ipi: Ecce elongāt fugiētes: manēt in deserto. Sz nūqd singillatim tenet eos charitas: vt cū multis maneant: et de ipis mltis existāt q̄ exerceāt: Quia i oī congregatiōe multitudinis necesse ē vt iueniant mali. Deus em̄ q̄ nouit exercendos nos: miscet nobis t nō pseueraturos: aut certe ita simulatos: vt nec inchoauerint in q̄ pseuerare debeant. Nouit em̄ necessariū esse nobis vt feram⁹ malos: t ꝓficiat qđ boni sum⁹. Diligam⁹ inimicos: corripiam⁹: castigemus t excōmunicem⁹: cū dilectōe a nobis etiā sepemus. Videte em̄ qđ dicat Aplus: Si qs aūt nō obaudit verbo nostro ꝑ epistolā: hunc notate: t nolite cōmisceri cū eo. Sz ne sbzepat tibi ex hoc iracūdia: t turbet oculū tuū: nō inquit vt inimicū eum existimetis: ꝙ corripite vt fratrē: vt erubescat. A quo indixit sepationē: nō ꝑcidit dilectionē: Viuit ille oculus: viuit vita tua. Est em̄ amissa dilectio: moz tua est. Hāc ille amittere timuit q̄ dixit: Vetus moztis cecidit sup me. Itaq; ne amittā dilectiōis vitā: qs dabit mihi pēnas sicut colūbe: t volabo t requiescā: Quo iturus es: Quo volatur⁹: Ubi requieturus: Ecce elongaui fugiēs t mansi in †deserto. In q̄ deserto: Ubicūq; fueris: congregabūt se ceteri: Desertū tecū petēt: affectabūt vitā tuā: tu repellere nō potes societatem fratrū. Misceñ tibi etiā mali: adhuc tibi exercitatio debet. Ecce elongaui fugiēs: t mansi in deserto. In q̄ deserto: Si forte in sciētia quo nullus hominū intrat: vbi nemo tecū est: vbi tu t deus es. Hā si in deserto in aliq̄ loco es: qđ facies de congregātibus se: Nō em̄ a genere humano separatus esse poteris: q̄diu in hoibus viuis. Attende potius solatoz ē illū dominū: t regē imperatoz ē t ē atoz nr̄ū: creatū esse etiā inter nos: Attēde quia duodecim suis miscuit vnū quez pateret: Dicit: Ecce elongaui fugiēs t mansi in deserto. Forte iste vt dixi fugerat ad scientiā suā: ibi aliquātū deserti i uenerat vbi requiesceret. Sed illa dilectio ꝓturbat eū. Solus erat in scientia: ꝙ nō solus in charitate. Intus solabat conscientia: ꝙ foris secus tribulationes nō relinquebant. Itaq; in se quietus ex alijs pēdēs cū conturbaret adhuc quid ait: Expectabā eū qui me saluū †faceret: †a pusillo animo t tempestate. Ware est: tempestas est: nihil tibi restat nisi exclamare: dñe pereo. Porrigat manū illi le qui fluctus calcat intrepidus: subleuet trepidatio nē tuaz: firmet in se securitatē tuā: alloquat te intus t dicat tibi: We attēde quid ptulerim: Fratrē mālū forte pater⁹: aut inimicū forinsec⁹ pateris: Quos nō passus sū: Fremebāt forinsecus iudei: intrinsecus discipulus tradebat: Sequit ergo tēpestas: sed ille saluos facit a pusillanimitate t tēpestate. Forte nauis tua ideo turbat: quia ille in te dozmit. Sequebat mare: turbabat nauicula in qua discipuli nauigabant: christus aūt dozmiebat. Tandē aliquando visū est illis: quia inter illos dozmiebat ventoz imperator t creator. Accesserūt t excitauerūt christū: impauit ventis: t facta est trāquillitas magna. We rito ergo forte turbat coz tuū: qz excidit tibi in quez credideri. Intolerabiliter pateris: quia nō venit tibi in mentē quid ꝓ te ptulerit christus. Si in mentē nō venit tibi christ⁹: dozmit. Excita christum: recole fidē. Tūc em̄ in te dozmit christus: si verū illū filiū dei abnegas esse: si oblitus fueris passionis christi. Tunc in te vigilat christus: si memineris passionuz christi. Lū autē pleno corde intuitus fueris quid ille fuerit passus: nonne equo animo t tu tolerabis: Et fortassis gaudes: qz inuētus es in aliqua similitudine passionū regis tui. Lū ergo ista cogitans cō solari t gaudere ceperis: ille surrexit: ille ventis imperauit: ideo facta est tranquillitas. Expectabā eū qui me saluū faceret a pusillanimitate t tēpestate. †Submerge dñe: t diuide linguas eoz. Et tēdit tribulātes se t adūbrātes se: t optauit ꝙ: nō vt ira fres. Qui se male extulerī: expedit eis vt submergāt. Qui male ꝓspirauerī: expedit eis vt linguę eoz diuidant: Ad bonū ꝓsentiāt: t pcozdent linguę eoz rū. Si aūt in idipm aduersum me susurrabant: aut: Oēs inimici mei pdant in idipm in malo. Diuidā tur linguę eoz: nō sibi consentiant. Submerge domine t diuide linguas eoz. Submerge: Quare: Quia se extulerūt. Diuide: Quare: Quia in maluz conspirauerūt. Turrim illā recozdare superboz fa ctā post diluuiū. Quid dixerūt superbi: Me pereamus diluuio: faciamus altā turrem. Supbia se munitos esse arbitrabant. Extruxerūt altam turrim: et dñs diuisit linguas eoz. Tunc se ceperūt nō intelligere: hinc facta est ozigo lingnaz multarū. Tantea eñ vna lingua erat: sed vna lingua cōcozdibus pro derat: vna lingua humilib⁹ ꝓderat. At vbi illa collectio in conspiratione superbię ꝑcipiata est: peper cit illis deus vt diuideret linguas eoz: ne se intelligendo pernicioſā facerent vnitatē. Per supbos homines diuise sūt linguę: p hūiles apostolos congregate sūt linguę. Spūs supbię dispsit linguas: ispūs an-

Psal. 7. Ad Philip. 1. De tpe sermone 165. l. in medio. Matth. 7. 2. Timoth. 3. 2. Cor. 11. 2. Timoth. 3. 2. Thessal. 3. Ab Al. †solitudine. Job. 1. Al. †Pusillanimitate. Matth. 8. Psal. 54.

Act.2. crus ꝓgregauit linguas. Quãdo eñ ſpũſſancus ve
nit ſup diſcipulos: oĩm linguis locuti ſũt: ab oĩbus
intellecti ſũt: linguę diſperſę: in vnũ ꝓgregatę ſunt.
Ergo ſi adhuc ſeuiũt ⁊ gentiles ſũt: expedit eis diui
ſas habere linguas. Volũt vnã linguam: veniãt ad
P ecclesiã: qz ⁊ in diuerſitate linguaꝝ carnis: vna ẽ lin
gua in fide cordis. Sõmerge dñe ⁊ diuide linguas
eoꝝ. Qñi vidi iniquitatẽ ⁊ contradictionẽ
Beñ.jj. in ciuitate. Merito iſte deſertũ quęrebat: quoniã
vidit iniquitatẽ ⁊ cõtradictionẽ in ciuitate. Deſertũ bonę ſcientię. Vidit eñ ꝓtradictionẽ in ci
uitate. Chriſt⁹ venit. Quis chriſtus: Contradicis.
Luc.1.et 23.et Joh. Et filĩ⁹ dei. Habet filĩũ deus: Cõtradicis. Natus ẽ
ẽ virgine: paſſus: reſurrexit. Et vnde hoc fieri põt:
Cõtradicis. Attẽde ſaltẽ gloriã crucis ipius: Jã in
fronte regũ crux illa fixa eſt: cui inimici inſultaueſt:
Matth.27 Eſa.65. Effectu ꝓbauit veritẽ: Domuit orbẽ: ñ ferro ſz ligñ.
Ro.1. Lignũ crucis ꝓtumelijs dignũ viſũ eſt inimicis: et
ante ipm lignũ ſtantes caput agitabãt: ⁊ dicebant:
Si filĩ⁹ dei eſt: deſcẽdat de cruce. Extẽdebat ille ma
nus ſuas ad populũ nõ credentẽ ⁊ ꝓtradicentẽ. Si
eñ iuſtus ẽ: qui ex fide vivit: iniqu⁹ ẽ q nõ habet fi
dẽ. Oz ergo hic ait: iniquitatez: pfidiã intellige. Vi
Luc.23. debat ergo dñs in ciuitate iniquitatẽ ⁊ cõtradictio
nẽ: ⁊ extẽdebat manꝰ ſuas ad populũ nõ credentez
ter ignoſce illis: qz neſciũt q̃d faciũt. Adhuc ſane re
liquię ſeuiũt illi⁹ ciuitatis: adhuc cõtradicũt de fon
Q tib⁹ dim: Modo extẽdit manꝰ ad reliquias nõ cre
dẽtes ⁊ ꝓtradicentes. Qñ vidi iniquitatẽ ⁊ ꝓtradi
ctionẽ in ciuitate. Die ac nocte circũdabit eã
ſup muros eius iniquitas ⁊ labor. Sup mu
ros ei⁹: ſup munimẽta eius: tenẽs quaſi capita ei⁹:
nobiles eius. Ille nobilis: ſi chriſtianus eſſet: nemo
remaneret pagan⁹. Plerũq dicũt homies: Memo
remaneret paganus ſi ille eſſet chriſtian⁹. Plerũq
Joſue.6. dicũt hoies: ⁊ ille ſi fieret chriſtian⁹: ꝙs remaneret
paganus: Qđ ergo nõdũ fiũt chriſtiani: quaſi mu
ri ſũt ciuitatis illi⁹ nõ credẽtis ⁊ ꝓtradicẽtis. Oz diu
ros hiericho: Veniet tẽp⁹ ſeptimo arcę circũitu: vt
oẽs muri ciuitatis nõ credẽtis ⁊ ꝓtradicẽtis cadãt.
Qđ donec fiat: turbaꝫ iſte in exercitatiõe ſua: ⁊ pfe
res reliqas ꝓtradicẽtiũ: optat pẽnas auolatiõis: op
tat requiẽ deſerti: Immo duret iter ꝓtradicẽtes: pfe
ret minas: bibat oppꝛobria: expectet q eũ ſaluũ fa
ciet a puſillãimitate ⁊ tẽpeſtate. Intueaꝫ caput ex
emplũ vitę ſuę: trãquilleꝫ in ſpe et ſi turbaꝫ i re. Die
ac nocte circũdabit eã ſup muros ei⁹ iniquitas: ⁊ la
Wath.jj. bor. In medio eius ⁊ iniuſticia. ℟ Et iõ labor
ibi: qz iniqtas ibi: qz iniuſticia ibi: ideo et labor ibi.
Sz audiãt extẽdẽtẽ manꝰ: Venite ad me oẽs q la
Ibidem. boraris: vos clamatis: vos ꝓtradicitis: vos ꝓuicia
mini: Ille ecõtra: Venite ad me oẽs q laborat⁹ in ſu
perbia vra: ⁊ requieſcetis in hũilitate mea. Diſcite
a me inqt: qz mitis ſũ ⁊ hũilis corde: ⁊ inuenietis re
quiẽ animabus veſtris. Eñ eñ illi laborãt: niſi quia nõ
R ſũt mites ⁊ hũiles corde: Deꝰ hũilis factus ẽ: eru
Ps.1.et non. beſcat hõ eſſe ſupbus. † Mõ defecit de plateis
eius vſura ⁊ dolus. Vſura ⁊ dolus nõ abſcon

dunt ſaltẽ qz mala ſũt: ⁊ publice ſeuiũt. Etem q̃ i do
mo aliq̃d mali facit: vel de malo ſuo erubeſcit: in pla
teis ei⁹ vſura ⁊ dol⁹. Fęn⁹ ⁊ ꝓfeſſionẽ hz: Fęn⁹ etiã
ars vocat: corp⁹ dr: Corp⁹ q̃ſi neceſſariũ ciuitati:
⁊ de ꝓfeſſione ſua vectigal impẽdit. Vſq adeo i pla
tea eſt: qđ ſaltẽ abſcondẽdũ erat. Eſt ⁊ alia vſura pe
ior: qñ nõ dimittis q̃ tibi debet: ⁊ turbaꝫ oculꝰ in il
lo ꝟſu orionis: Dimitte nobis debita noſtra. Quid Matth.6.
eñ ibi factur⁹ es: qñ orat⁹ es: ⁊ ad ipm ꝟſũ vẽtu
rus: Verbũ ꝓtumelioſũ audiſti: vis exigere dãna Concor.3. ſen.
tionis ſupliciũ: Vel tantũ exige: q̃ntũ debiſti fęne dis.37. Quartũ
ratori. Jniuriaꝝ pugno pcuſſus es: interfectionẽ q̃ eſt. in medio.
ris: Vſura mala: q̃ iturus es in orione: Si reliquę
ris orionẽ: q̃ circũitur⁹ es ad dñm: Ecce dices: Pa Matth.6.
ter noſter q̃ es in cęlis: ſanctificet nomẽ tuũ: aduẽni
at regnũ tuũ: fiat volũtas tua ſicut i cęlo ⁊ in terra.
Dices: Panẽ noſtrũ quotidianũ da nobis hodie:
Venies ad dimitte nobis debita nra: ſicut ⁊ nos di
mittim⁹ debitoribꝰ noſtris. Vel in ciuitate illa ma
la abũdet vſurę iſtę: nõ intret parietes iſtos vbi pe
ctus tundit. Quid facies qz ibi tu ⁊ ille verſus i me
dio eſtis: Preces tibi cõpoſuit cęleſtis iuriſpitus:
Qui nouerit q̃d ibi ageret: ait tibi: Alit nõ ipetra
bis: Amẽ eñ dico vob: qz ſi dimiſeritis hoib⁹ pcta Ibidem.
eoꝝ: dimittet ⁊ vra vob. Si aũt nõ dmiſeritis pcta
hoĩb⁹ neq pater veſter dimittet vobis. Quis ß
dic: Qui ſcit q̃d ibi agat: q̃ ſcit qđ tu aſtãs petis. Vi
de q̃d voluit eſſe ipe aduocat⁹ tu⁹: ipe iuriſpit⁹ tu⁹:
ipe aſſeſſor patris: Jpe iudex tu⁹ dixit: aliter nõ acci
pies. Quid factur⁹ es: Mõ acceptur⁹: ſi nõ dictur⁹:
Mõ acceptur⁹: ſi falſũ dictur⁹. Ergo aut factur⁹ es et
dicturus: aut qđ petis nõ ꝓmerituras: qz q̃ hoc nõ
faciũt: i vſurã illis malã ſũt. Sint ibi illi q̃ adhuc ido
la aut adorãt aut grũt: noli tu ꝑs dei: noli tu plebs
chriſti: noli tu corp⁹ illi⁹ capitis: Attẽde vinculũ pacis
tuę: attẽde ꝓmiſſũ vitę tuę. Quid eñ tibi ꝓdeſt: qz
exigis iniurias quas ptuliſti: Ultio te feriet: Ergo
de malo alieno gaudebis: Paſſus es malũ: ignoſce:
ne duo mali ſitis: ⁊ nõ deficiat de plateis ei⁹ vſura
et dol⁹. Jdeo ergo tu grebas ſolitudinẽ ⁊ pẽnas: ideo
murmuras ꝓtra hęc: Ferre nõ potes ꝓtradictionẽ
⁊ iniquitatẽ ciuitatis hui⁹: Requieſce in his q̃ tecũ
intus ſũt: ⁊ noli grere ſolitudinẽ. Audi et de ipis q̃d
dicat: Qñ ſi inimicus† exprobraſſet mihi. Al'tmaledixiſſz
Et q̃de ſupl⁹ turbat⁹ erat in exercitatiõe ſua a vo S
ce inimici: ⁊ a tribulatiõe peccatorũ: Forte ĩ illa ciui
tate poſitus: ſuperba illa erigẽte turre: q̃ ſubmerſa Beñ.jj.
eſt: vt diuiderent eoꝝ linguę: attẽde intus quid ge
mat ꝑ pĩcula a falſis frib⁹. Qñ ſi inimic⁹ me⁹ ex
probraſſet mihi: Suſtinuiſſem vtiq. Et ſi is
q̃ oderat me ſup me magna locut⁹ fuiſſet.
Jd ẽ p ſuperbiã mihi inſultaſſet: magnificaret ſe ſu
p me: minaret mihi q̃cquid poſſet. † Abſcondere Al. †abſcõdiſſz
me† vtiq ab† eo. Ab illo qui foris ẽ: vbi te abſcõ †foꝛſitan.
deres: Inter illos q̃ int⁹ ſũt. Nũc aũt vide: ſi nõ ali †illo.
ud reſtat: niſi vt ſolitudinẽ quęras. Tu vero inqt:
hõ vnanimis dux me⁹ ⁊ notus me⁹. Forte
aliq̃ bonũ cõſiliũ dediſti: forte aliq̃ ꝓceſſiſti me: ⁊
ſalubrę aliq̃d monuiſti me: in eccleſia dei ſimul fui
mus. Tu ꝟo hõ vnanimis: dux meus ⁊ not⁹ meus.
Qui ſimul mecũ dulces capiebas cibos.
Qui ſũt dulces cibi: Mõ oẽs q̃ aſſũt nouerũt: ß nõ
amaricẽt q̃ nouerunt: vt poſſint illis q̃ adhuc nõ no

Ps.33. uerunt dicere: Gustate ꝛ videte qm̃ dulcis ē dñs. Qui simul mecū dulces capiebas cibos. In domo dei ambulauimus cū consensu.. Unde ergo dissensio? Qui intus erat: foris factus est. Ambulauit mecū ī domo dei cū ꝓsensu: Alīa domū erexit ꝓtra domū dei. Quare illa relicta ē: vbi ambulauim⁹ cū ꝓsensu? Quare illa deserta est: vbi dulces simul capiebam⁹ cibos? Veniat mors sup illos

Al. †et. †descendāt ad infernū viuētes. Quō replicauit ꝛ recolere nos fec̄ ꝑmū illud schismatis initiū: qm̃ in illo ꝑmo ꝓlo iudeoꝝ quidā supbi se sepauerūt ꝛ extra sacrificare voluerunt: noua mors supra eos

Numeri.16. venit? Aperuit se terra ꝛ viuos absorbuit. Veniat īquit mors sup eos: ꝛ descēdāt ad infernuz viuentes. Quid est viuētes? Sciētes qz pereūt: ꝛ tm̃ peūtes. Audi viuētes perire ꝛ absorberi hiatu terre: id ē devoratiōe terrenaꝝ cupiditatū absorberi. Dicis hoi: Quid pateris frater? Fratres sum⁹: vnū deū inuocam⁹: ī vnū christū credim⁹: vnū euāgeliū audim⁹: vnū psalmū cātamus: vnū amē respōdem⁹: vnū alleluia resonam⁹: vnū pascha celebram⁹: Quid tu foris es: ꝛ ego intus sū? Plerūq; angustat⁹ ꝛ ꝓsideraſ q̄ vera dicank: reddat ait de⁹ maiorib⁹ nr̄is. Ergo viuus perit? Deinde addis ꝛ mones: saltē solū si sit malū segregatiōis: cur adiūgis ꝛ rebaptisationis? Agnosce in me qō habes: ꝛ si tu me odisti: christo in me parce. Et hoc eis malū plerūq; ꝛ maxime displicet. Vere inquiūt male fit: vtinā posset nō fieri. Sz q̄d facim⁹ de statutis maiorꝝ nostrorꝝ? Descendant ad infernū viuētes. Si mortu⁹ descenderes: q̄d ageres ignorares. Cū ꝙo scis malū esse qō facis: ꝛ tm̃ facis: nōne viu⁹ descendis ad inferos? Sz q̄re maxie

Ibidem ipsos duces terre hiatus absorbuit viuos: populuz aūt illius ꝓsentiētē e cęlo irruēs ignis absūpsit? Propterea hanc pēnā cōmemorās psalmus iste: a pplo cępit: ꝛ ad duces ꝓclusit. Veniat mors sup eos: propter illos dixit: sup quos vēit ignis de cęlo: ꝛ statim adiūxit: Descendāt ad infernū viuētes: ꝓpter duces quos terre hiat⁹ absorbuit. Nā quō descēderūt ad infernū viuētes de q̄bus dixerat: Veniat mors sup eos? Si iā sup eos mors venerat: quō viui ad inferos descendebāt? Ergo a minoribus cępit: ad maiores ꝓclusit. Veniat mors sup eos q̄ ꝓsenserūt ꝛ cōscuti sūt. Quid illi duces ꝛ ꝓncipes? Descendant ad infernū viuentes: qz ipi scripturas tractant: ꝛ nouerunt bene q̄tidie legēdo quō ecclia catholica ꝑ totū orbē terraꝝ ita diffusa est vt oīno cōtradictio oīs vacet: nec īueniri possit aliq̄ō testimoniū ꝑ schisma te eoꝝ: nouerūt bene: ideo ad inferos viuētes descēdunt: qz malū qō faciūt: malū eē nouerūt. Illos aūt diuinę iracūdię ignis absumpsit. Studio em̃ cōtētiōis accensi: a ducib⁹ suis malis recedere noluerūt: Venit sup ignē ignis: sup ardorē dissēsiōis ardor cōsūptiōis: Veniat mors sup illos: ꝛ descendāt ad īfer

U Al. †necquicie. †habitaculis. nū viuētes. Qm̃ †nequicia ī†hospitijs eorū in medio eoꝝ. In hospitijs vbi peregrinantur ꝛ trāseūt. Nō em̃ hic semp futuri sūt: ꝛ tm̃ pro animo sitate tpali sic pugnāt. In hospitijs q̄ eoꝝ iniq̄tas: in medio eoꝝ iniquitas: nullū tā mediū eozuz q̄ coz

Al. †autem. eoꝝ. Ego †ad deū exclamaui. Corpus christi ꝛ vnitas christi in angore: in tedio: in molestia: in cō turbatiōe exercitatiōis suę. Ille vnus homo: ī vno corpe posita vnitas cū tederet aīa eius exclamans

a finibus terre. A finib⁹ terre ad te clamaui inq̄: cū ps.6. angereť coꝝ meū. Ipe vn⁹: ꝑ vnitas vn⁹: ꝛ ipe vn⁹: nō in vno loco vnus: ꝑ a finibus terre clamat vnus. Quō a finibus terre clamaret vn⁹: nisi in multis eēt vn⁹? Ego ad deū exclamaui. Recte. Tu exclama ad dñm: noli ad donatū: nēo tibi sit ꝑ dño dñs: q̄ ꝑ dño noluit esse ꝓseru⁹. Ego ad deū exclamaui. Et dñs exaudiuit me. Uespere: mane ꝛ meridie narrabo ꝛ annūciabo ꝛ exaudiet vocē meā. Euāgeliza tu: noli tacere tu: dic q̄ accepisti. Uespe ꝛ ꝑterit? mane ꝛ futur? meridie ꝛ semꝑ tnis. Jō ad id q̄ ait: vespe: ptinet q̄ enarrat: Ad id q̄ ait: mane: ptinet q̄ annūciat: Ad id q̄ ait: Jn meridie: ptinet q̄ exaudiť vox ei⁹. Finis em̃ i meridie est: ꝑ inde nō declinať i occasū. Jn meridie em̃ lux excelsa est: splendor sapię: feruor dilectiōis. Uespere: mane ꝛ meridie. Uespe dñs in cruce: mane in resurrectiōe: meridie in ascēsiōe. Et enarrabo vespe patientiā morient? annūciabo mane vitā resurrecti onis: orabo vt exaudias meridie sedēs ad dexteram patris: Exaudiet vocez meā q̄ inkpellat ꝓ nobis. Quāta hui⁹ securitas? quāta ꝓsolatio? quanta refectio? A pusillāimitate ꝛ tepestate ꝓtra malos: ꝓtra iniquos: ꝛ foris ꝛ intus: ꝛ in his q̄ foris sūt cū fuisset intus. Itaq; fratres mei q̄s in ipa ꝓgregatiōe parie tū horū videtis turbulentos: supbos: sua q̄rentes: elatos: non habētes zelū dei castū: sanū: quietū: sed multū sibi tribuētes: ad dissensionē patos: ꝑ occasi onē nō inuenientes: ipa est palea dūicę areę. Hinc illos paucos supbię vent⁹ excussit: tota palea nō volabit: nisi cū ille ī vltimo ventilabit. Sed nos q̄d ni si cū isto cātem⁹? cū isto orem⁹? cū isto plangamus ꝛ dicam⁹ securi: Redimet in pace aiam meā. Cōtra illos q̄ nō amāt pacē: Jn pace redimet aiam meā: qz cū his q̄ oderūt pacē eram pacificus. Redimet in pace aiam meā. Ab his q̄ approp in q̄nt mihi. Nā ab illis q̄ longe sūt a me: facilis cauſa ē. Nō me tā cito fallit q̄ vicit: Veni idolū adorare: mſ tū a me lōge ē. Christian⁹ es? Christian⁹ inq̄t: Ex p pinquo aduersař: ꝓpe est. Redimet in pace aiaz meam ab his q̄ approp inquāt mihi. Quoniā inter multos erāt mecū. Quare dixit: q̄ approp inquāt mihi? Quia in mult erāt mecū. Jn ꝺ xlu duę sentē tię occurrūt. Jn mult erāt mecū. Baptismū habe bam⁹: vtriq; in eo erāt mecū. Euāgeliū vtriq; lege bam⁹: erāt in eo mecū. Festa martyꝝ celebabam⁹: erāt ibi mecū. Paschę solēnitatē frequntabam⁹: erāt ibi mecū. ꝑ nō oīno mecū. Jn schismate nō mecū: i hereſi nō mecū. Jn multis mecū: in paucis nō mecū. Sz in his pauc? in q̄bus nō mecū: nō eis ꝓsunt multa in q̄bus mecū. Etem̃ fratres videte q̄s multa enarrauit apls Paul⁹: vnū dixit: si illō vſurit: fru stra sūt alia: Si linguis hoim loq̄r ꝛ angeloꝝ: ait: si habeā omnē ꝓphetiā ꝛ oēm fidē ꝛ omnē scientiaz: si mōtes trāsferā: si distribuā oīa mea pauperibus: si tradā corp⁹ meū ita vt ardeat: Oz multa enumerauit. His oibus multis vſit vna charitas: illa numero plura sūt: hęc pondere maioz est. Ergo in oīb⁹ sacramēt? mecū: in vna charitate nō mecū: Jn multis erāt mecū. Rursus alio mō: qm̃ i mult? erāt mecū: q̄ se sepauerāt a me: mecū erāt: nō in paucis ꝑ in multis. Etem̃ ꝑ totū orbē terraꝝ pauca sunt grana: multę sūt palee. Quid ḡ ait: Jn palea mecū erāt: in

Matth.13.et.15. Z Mar.4 nō habet.

tritico nō mecū erāt: Et ꝓpiquat palea tritico: ō vno semine exit: in vno agro radicat: vna pluuia nutrit: eandē messorē patit: eandē triturationē sustinet: eā dē ventilationē expectat: non in vnū horreū intrat. Ām inter multos erāt mecū. Exaudiet †me deus ⁊ hūiliabit illos: qui est ante secula. Illi ām ꝑsumūt de quo nescio duce suo q̄ cepit heri: hu iliabit illos q̄ ē ante secula. Job.j

stus noster de maria virgine ante secula tñ in princi pio erat verbū: ⁊ verbū erat apud deū: ⁊ deꝰ erat ver bū. Hūiliabit illos q̄ ē ante secula. Nō em̄ ē illis cōmutatio. ¶ De illis dico: qbus non ē cōmuta tio. Nouerat aliqs pseueraturos: ⁊ in pseuerationē suę nequicię morituros. Videm⁹ em̄ eos: ⁊ nō est il lis cōmutatio. Qui sic moriunt in ipa puersitate: in ipo schismate: nō ē illis cōmutatio. Hūiliabit illos deus: hūiliabit illos in dānatiōe: qz erecti sūt in dis 1.Cor.15 sensione. Nō est illis cōmutatio: qz nō mutant ī me lius: ⁊ in peius: nec cū hic sūt: nec in resurrectione. Omnes em̄ resurgem⁹: ⁊ nō oēs īmutabimur. Qua re: Quia nō est illis cōmutatio. Et nō timuerūt deū. Fratres mei vnū remediū ē: Timeāt deū: de Matth.15 serāt donatū. Dicis illi: Peris in hęresi: in schisma te: ⁊ necesse est vt deꝰ retribuat istis malis. Venies ī dānationē: noli tibi blandiri verbis tuis: ne sequant cęcū ducē. Lęcꝰ aūt cęcū ducēs: simꝫ i foueā cadūt. Quid ad me ait: Quō heri vixi: sic ⁊ hodie. Paren tes mei qō fuerūt: ⁊ ego. Nō times deum: habe ti more dei. Cogita qz ista oīa vera sūt q̄ legunt: qz est fides christi q̄ falli nō pt. Quō in hęresi remanebis ad tāta euidētia ecclię catholicę sctę: quā diffudit ōs ꝓ totū orbē trax: quā añq̄ diffūderet ꝓmisit: ꝓmisit: ꝓ nū ciauit: sic exhibuit vt ꝓmisit. Ergo caueāt ⁊ obfuēt q̄ nō timēt deū. Extēdit manū suā in retribuē Ps.54. ⁊ cōmina uerunt. Gen.32.et.26. do. †Polluerūt testamētū eī. Lege testamē tū qō polluerūt. In semine tuo benedicent oēs gen tes. Polluerūt testamentū eius. Tu ꝓra ista verba testatoris quid dicis: Aphrica sola istā gratiā me ruit sancti donati: in ipo remāsit ecclia christi: Dic saltē ecclesiā donati: quare adiungis christi: de q̄ di ctū ē: In semine tuo benedicent oēs gentes: Post go donatū vis ire: Põe christū: ⁊ sic recede. Videte er mentū: Abrae dictę sūt ꝓmissiones ⁊ semini eiꝰ. Apo Gal.3. stolꝰ dic: Fratres: tū hoīs testamentū ꝓfirmatū ne mo irritū facit: aut supordinat. Abrae dictę sūt ꝓmissiones ⁊ semini eiꝰ. Non dicit ⁊ seminibꝰ tanq̄ in Gen.32.et.26. multi: ⁊ tanq̄ in vno: ⁊ semini tuo qui ē christꝰ. In hoc ḡ christo qō ꝓmissū est testamentū: In semine tuo benedicent oēs gentes. Tu q̄ dimisisti vnitatez oim gētiū ⁊ in pte remāsisti: polluisti testamētū eī: Quid tibi ḡ ꝓdigit: Ut exterminaret: vt ab hęredi 2 Mar.fab. tate separet: de ira dei ē. Attēde em̄ qd sequit: Pol luerūt testamentū eius. Diuisi sūt †ꝓę ira vul tus eius. Quid expectatis: qua maiore nota ostē dant hęretici: Diuisi sūt ꝓę ira vultus eiꝰ. Et ap cui⁹ ira diuisi sūt: Quō appropiāquit cor illiꝰ: vt ītel propinquauit cor illius. Cuiꝰ inteliigim⁹: nisi ligam⁹ volūtatē illiꝰ: Etem̄ hęretici exerta ē catho lica eccha: ⁊ ex his q̄ male sentiūt ꝓbati sūt q̄ bñ sen tiūt. Multa em̄ latebāt in scripturis: ⁊ cū ꝑ eas eēnt hęretici: q̄stionibus agitauerūt ecclesiā dei. Aperta sūt quę latebāt: ⁊ intellecta est volūtas dei. Inde di cit in alio psalmo: Cōgregatio tauroꝝ inter vaccas populoꝝ: vt excludant hi q̄ ꝓbati sūt argēto. Exclu dant em̄ dixit: emineāt: eāt: appeāt. Vñ dicūt ⁊ ī ar te argētaria exclusores: id est ex quadā ꝓfusiōe mas sę ad suę formę exꝑssores. Ergo multi q̄ optime pos sūt scripturas dinoscere ⁊ ptractare: latebāt ī popu lo dei: nec asserebāt solutionē quęstionū difficilium cū calūniatore nullꝰ instaret. Nūquid em̄ pfecte ō tri nitate tractatū ē: anteq̄ oblatrarēt arriani: Nūq̄d pfecte de pnitētia tractatū est anteq̄ obsisterēt no uatiani: Sic nō pfecte de baptismate tractatū ē an teq̄ ꝓtradicerēt foris positi rebaptisatores. Nec de ipa vnitate christi enucleate dicta erāt q̄ dicta sūt: ni si postea q̄ sepatio illa vrgere cepit fratres īfirmos: vt iā illi q̄ nouerāt hęc tractare atq̄ dissoluere: ne pi rent infirmi sollicitati q̄stionibus impioꝝ: sermoni bus ⁊ disputatiōibꝰ suis obscura legis in publicum deducerēt. Ergo illi diuisi sūt p̄ ira vultus eius: ⁊ no bis ad intelligendū appropinquit cor eius. Itaq̄ ī telligite illud qō in psalmo alio cōmemorauit: Con Ibidem. gregatio tauroꝝ: id est: supboꝝ cornupetaꝝ inf vac cas populoꝝ. Quas dixit vaccas: Animas seducti biles. Vt quid hoc: Vt excludant hi: id est appareāt q̄ latebāt: q̄ ꝓbati sūt argēto. Quid ē argēto: Elo Ps.11. quia dñi eloquia casta: argentū ignē examinatū: p babile terrę purgatū septies tm̄. Hūc sensū obscuꝝ videte quēadmodū in luce excludat apls: Oportet 1.Cor.11. inf ⁊ hereses esse: vt ꝓbati manifesti fiāt iter vos. Quid est ꝓbati: Probati argēto: probati eloquio. Quid est manifesti fiāt: Excludant. Quare h: Pro pter hęreticos. Quid est ꝓpter hęreticos: Propter congregationē tauroꝝ inter vaccas populoꝝ. Sic er go ⁊ hi diuisi sūt p̄ ira vultꝰ eius: ⁊ appropinquauit cor illiꝰ. Molliti sūt sermōes eius sup oleū: AA ⁊ ipi sūt iacula. Quędā em̄ in scripturis dura vi debant cū obscura eēnt: exposita mollita sūt. Nam 4.sen.dis.30.ca. ⁊ ꝑma hęresis in discipulis christi velut ad duriciā Sūt itē. ⁊ ō cō. sermonis ipius facta est. Cuz em̄ diceret: Nisi quis dis.2. ꝑma inf māducauerit carnē meā: ⁊ biberit sanguinē meū: nō Joh.6. habebit vitā in se: illi nō intelligētes dixerūt adiui cem: Durus est hic sermo: qs potest eū audire: Di Ibidem cētes qz durus est sermo hic: sepauerūt se ab illo: re māsit cū alijs duodecim. Cū ei suggessissent illos ī sermone eius fuisse scādalizatos: nūq̄d ⁊ vos inquit vultis abire: Et petrus: Verbū vitę ęternę habes: Abi.5. ad quē ibimus: Intēdite obsecramus vos: ⁊ puuli discite pietatē. Nūquid iā petrus intelligebat secre tū illius sermonis dñi: Nondū intelligebat: ⁊ bona esse verba q̄ nō itelligebat: pie credebat. Ergo si du rus est sermo: ⁊ nondū intellectus est: durꝰ sit ipio: tibi āt pietate molliat: qz quādoq̄ soluet: ⁊ fiet tibi oleū: ⁊ vsq̄ ad ossa penetrabit. Proinde tāq̄ ipe pe trus post illā duriciā sicut putabāt sermonis dñi scā dalizat etiā hic diceret: Verbū vitę ęternę habes: BB ad quē ibimus: ita subiecit. Jacta†in dño†curā Ar. †sup dñm. †cogitatum tuū tuā: ⁊ ipe te enutriet. Paruulus es: nondū ītel ligt secreta verboꝝ. Forte tibi panis latet: ⁊ adhuc 1.Cor.3. lacte nutriēdꝰ es: Noli irasci vberibꝰ: ipa te idoneū reddēt ad mensam: cui mō minus idoneꝰ es. Ecce p diuisionē hęreticoꝝ multa dura mollita sūt: sermo nes illius duri: molliti sūt sup oleū: ⁊ ipsi sūt iacula. Armauerūt euāgelizātes: ⁊ ipi sermones dirigūtur ī pectora quorūq̄ audientiū ab instātibus oportu

ne ⁊ importune: Illis sermonib⁹: illis verbis tanq̃ sagittis corda hoim ad amorez pacis figunt. Duri erāt: ⁊ molles facti sūt: Molliti ñ virtutē amiserūt: sz in iacula ꝓuersi sūt. Molliti sūt sermones ei⁹ super oleū: ⁊ ipi molliti ꝑmões: ipi sūt iacula. Sz tu nodū forte idone⁹ es q armeris his iaculis: ⁊ nonduz tibi eluxit qō in sermōe forte obscurū est ⁊ durū: Jacta ī dño curā tuā ⁊ ipe te enutriet. In dñm iacta te. Ecce vis te iactare in dñm: nemo se suponat ꝓ dño. Jacta ī dñm curā tuā. Vide quēadmodū magnus ille
1.Cor.3. miles christi: in se curā puulor iactari noluit: Munquid paulus ꝓ vobis crucifixus ē: aut in noīe pauli baptizati estis? Quid eis aliud dicebat: nisi iactate in dño curā vestrā: ⁊ ipe vos enutriet? Nō aūt vult puul⁹ iactare curā suā in dño: ⁊ occurrit nescio qs: ⁊ dicit: ego excipio: Tāq̃ nauī fluctuāti occurrit ⁊ dicit: ego excipio. Rñde ⁊ tu: Portū gro: non saxū. Jacta in dño curā tuā: ⁊ ipe te enutriet: Et vide qz portus te excipiet. Nō dabit in ęternū fluctu-
LL ationē iusto. Videris fluctuari in mari isto: ꝙ excipit te portus: Tu tātū ātēq̃ intres in portū ab ancora noli abrumpi. Fluctuat nauis in ancoris: sed nō longe a terra ꝓiicit: nec in ęternū fluctuabit: etsi ad tps fluctuat. Etem ad fluctuationē ptinēt verba supiora: Cōtristat⁹ sū ī exercitatiōe mea: ⁊ ꝓturbat⁹ sū: Expectabā eū q me saluū faceret a pusillanimitate ⁊ tēpestate. Fluctuās loquit: ꝙ nō in ęternū fluctuabit: Mā ancora ligat: ancora spes ei⁹ ē. Nō dabit in ęternū fluctuationē iusto. Illis autez qd: Tu
Al. †interitus. vero deus deduces eos in puteum †corruptionis. Puteus corruptiōis: tenebrę sūt ꝺmertiōis. Deduces eos inquit in puteū corruptiōis: da
Watth.15. cęcus cęcū ducēs: ambo in foueā cadūt. Deducit illos ꝺ⁹ in puteū corruptiōis: nō q ipe sit auctor culpę ipor: ꝙ q ipe sit iudex iniquitatū eor. Tradidit
Ro.1. em eos deus in ꝺcupiscētias cordis eorū. Amauerūt em tenebras ⁊ nō lucē: dilexerūt cęcitatē ⁊ nō visionē. Mā ecce dñs iesus eluxit vniuerso mūdo: cātent
Ps.18. in vnitate cū toto mūdo. Nō em ē q se abscondat a caloze illi⁹. Illi āt traducētes se a toto ad ptē: a corpore ad vulnus: a vita ad ꝓcisionē: qd passuri sūt ni
Al. †dolosi. si in puteū corruptiōis ituri. Viri sanguinū et
DD †dolositatis. Viros sanguineos ꝓpt interfectiones dicit: atq; vtinā corpales ⁊ nō spūales. Sāguis em de carne exiens: videt ⁊ horret. Quis videt sanguinē cordis in rebaptizato? Illę mortes alios oculos gerūt: cęcę ⁊ de istis mortib⁹ visibilibus nō quiescāt armati vbiq; circūcelliões. Et si istas visibiles mortes attēdam⁹: viri sanguinū sunt. Attēde armatū: Si vir pacis eēt ⁊ nō sanguinis: fustē saltem solū ferret: Sz fert fundibalū: fert securi: fert lapides: fert lanceas: Et ista portātes vbiq; q possūt euagantur: sanguinē innocentiū sitiūt. Ergo ⁊ de istis visibilibus mortibus sūt viri sanguinū. Sz ⁊ de illis dicam⁹: Utinā solas visibiles facerēt ⁊ aias nō pimerēt. Isti q sūt viri sāguinū ⁊ dolositatis: ne putēt qz nos male sic intelligim⁹ viros sanguinū q aias occidūt: ipi maximianistas suos sic intellexerūt. Maz cū eos dānarēt: in ipa sentētia ꝓcilij sui ista ꝟba po-
Ps.13 suerūt: Veloces pedes eor ad effundendū sanguinē annūciator; ꝓtribulatio ⁊ calamitas in vijs eor: ⁊ viā pacis nō cognouerūt. Hoc de maximianistis dixerūt. Quęro aūt ego ab eis qñ maximianistę fuderint corpis sanguinē: nō qz ⁊ ipi nō fuderint: sī eēt talis multitudo q̃ fūderet: ꝙ ꝓpter timiditatē pauci-tatis suę magis ab eis passi sūt aliq̃d: q̃ ipi si tale aliquid aliquādo fecerūt. Ergo interrogo donatistam ⁊ dico: In ꝓcilio tuo posuisti ꝺ maximianistis: veloces pedes eor ad effudēdū sanguinē. Unū mihi dos te quē digito lęserint maximianistę. Quid mihi aliō respōsurus est: nisi qō ego dico: Qui se sepauerunt ab vnitate: ⁊ alias seducēdo interimūt: spūaliter: nō carnaliter sanguinē fundūt. Optime exposuisti: ꝙ in expositiōe tua cognosce facta tua. Viri sanguinū et dolositatis. In fraude dolositas: in simulatiōe: i seductione. Quid ergo illiipi q diuisi sūt q̃ ira vultus eius? Ipi sūt viri sanguinū ⁊ dolositat. Sed quid
EE ꝺ illis ait: Nō dimidiabūt dies suos. Quid ē: nō dimidiabūt dies suos? Nō ꝓficiūt quātū putāt: Intra tēpus qō sperāt: pibūt. Ipe ē em qđ ille: de quo dictū ē: In dimidio dierū eus vere linquēt eū: ⁊ in nouissimis suis erit insipiēs. Proficiūt: ꝙ ad rē-
Hiere.17. pus. Quid em ait Apl's? Aligni aūt hoies ⁊ seductores ꝓficiēt in peius: ipi errātes: ⁊ alios in errorē mittētes. Cęcus aūt cęcū ducēs: simul in foueam cadūt. Merito cadunt in puteum corruptiōis.
2.Timoth.3. Quid ergo ait? Proficiēt in pei⁹: nō tamē diu. Mā paulo ante dixit: sed vltra nō ꝓficiēt: hoc est: non dimidiabūt dies suos. Sequat Apl's ⁊ dicat quare: Dementia em eor manifesta erit oīibus: sicut ⁊ illor fuit. Viri sāguinū ⁊ dolositatis: nō dimidiabūt dies suos. Ego aūt in te speraui dñe. Merito aūt illi nō dimidiabūt dies suos: qz in homies speraverūt: Ego aūt a diebus tpalibus pueni ad diem
Matth.15 ęternū. Quare? Quia in te speraui dñe.

Explicit Tractatus de ps. LIIII.

Incipit Tractatus de ps. LV.

Sicut aliquā domū intraturi: cuius sit et ad quē ptineat in titulo ispiciam⁹: ne forte si ipsus timiditate reuocemur ab eo quo oportet: neq; rure. Tanq̃ ergo si legeremus: hęc ꝓdia illi⁹ aut illius: ita in suplimiari psalmi hui⁹ habemus inscriptū:
1.Reg.21. In finez ꝓ populo qui a sanctis longe factus est: ipi ꝺauid in tituli inscriptionē: cū tenuerūt eū allophili in geth. Agnoscam⁹ ergo populū qui longe factus ē a sanctis in tituli inscriptiōe: Pertinet em ꝺ ad ipm ꝺauid: quē iā nostis intelligere spiritualiter. Neq; em cōmendat nobis nisi ciā oīni credēti. Ergo in finē cū audis: in christū in-
Ro.10. tende: ne in via remanēdo nō pueniās ad finē. Quicqd em ē: vbi infra steteris: anteq̃ ad christuz pueni-as: nihil tibi aliō ꝑmo diuin⁹ dicit: nisi accede: Mōdū ē loc⁹ vbi securitas sit. Est quidaz loc⁹ vbi statio fidissima collocat: Est quędā petra: vbi dom⁹ securā ꝓsurgit: vt nō metuat imbrē tēpestatis. Flumina em impegerūt in domū illā ⁊ nō cecidit: fundata em
Matth.7. erat supra petrā. Petra aūt erat christ⁹. Sub noie
1.Cor.10. ꝺauid christ⁹ figurat: qz de illo dictū est: q fact⁹ est
Ro.1. ex semine ꝺauid ꝑm carnē. Quis est q̃ populus qui longe a sanctis fact⁹ est in tituli inscriptione? Ipe titulus ostēdat nob⁹ populū istū. Script⁹ est em qui-
Joh.19. dā titul⁹ in dñica passiōe: qñ dñs crucifixus ē. Erat ibi titul⁹ inscript⁹: hebraice: grece et latine: Rex iudęor: tribus linguis tanq̃ trib⁹ testib⁹ titul⁹ appro-

Deut.j7. barus: Quia in ore duoꝝ vel triũ testiũ stabit oẽ verbũ. Istũ titulũ cũ legissent iudei: indignati sũt: ꝛ dixerũt ad pilatũ: Noli scribere rex iudeoꝝ: sed qꝛ ipe dixit se regez eẽ iudeoꝝ. Ihm dixisse: scribꝫ dixert: Ps.56 Ioh 19. nõ hoc esse qõ dixit. Sz qꝛ verũ est in alio psalmo: ĩ tituli inscriptiõe: ne corrũpas: rũdit pilat⁹: Qõ scripsi scripsi: tanꝫ dicẽs: Scripsi: nõ corrũpo veritas. Ibidem. indignati sũt iudei: dicẽtes: Nos nõ hẽm⁹ regẽ nisi solũ cesarẽ: õ tituli offensiõe lõge facti sũt a sanctis. Propinquẽt sanctis ꝛ aggluti nent sancto: q̃ regem christũ agnoscũt ꝛ habere ꝯcupiscũt. Lõge fiãt a sãctis q̃ ꝯtradicẽtes titulo: respuerũt regẽ veũ: ꝛ elegerũt regẽ hominẽ. Omnis g̃ popul⁹ hũano regno ꝛ delectat⁹: respuẽs in se regnare dñm: quo regnãte: ita quisꝫ subiectus est: vt regnet ꝛ ipe cupiditatib⁹ suis. Omnis ergo populus talis longe ẽ a sanctis. Mopulo eluceret qõ ois hõ caueret. Apte illi regẽ christũ recusauerũt: ꝛ regẽ cesarẽ elegerunt. Est quidẽ ꝛ cesar rex hõ hoibus ad hũana: ꝙ alius rex ẽ ad diuitiã: alius rex cẽlestis. Rex terren⁹ sub rege cẽlestis sup omnia. Nõ ergo illi q̃a dixerũt se habere cesarẽ regẽ peccauerũt: ꝙ quia regẽ christuꝫ habere noluerũt. Et mõ multi christũ regẽ ĩ cẽlo sedentẽ ꝛ vbiqꝫ regnantẽ habere nolũt: ꝛ ipi sũt q̃ tribulãt nos. Cõtra tales iste psalm⁹ ꝯfirmat nos. Mecesse est em̃ vt tales patiamur vsqꝫ in finẽ: quos nõ pateremur nisi nobis expediret. Omnis em̃ tẽptatio ꝓbatio ẽ: ꝛ omnis ꝓbatiõis effect⁹ habet fructũ suũ: qꝛ hõ plerũqꝫ etiã sibiipi ignotus ẽ: Quid ferat: q̃d veno ferat: ignorat: ꝛ aliquãdo ꝓsumit se ferre qõ nõ: ꝛ aliquãdo desperat se posse ferre qõ põt: Accedit tẽptatio q̃si interrogatio: ꝛ inuenit homo a seipso: q̃ latebat ꝛ seipm: ꝙ artificẽ nõ latebat. Proinde Matth.26 petrus ꝓsumpsit: nescio q̃d qõ in illo nondũ erat: vsqꝫ ad mortẽ se cũ dño iesu christo esse pseueraturũ. Matth.27. Ro.8. Vires suas petr⁹ iactabat: ꝙ dñs nouerat. Preuide bat min⁹ idoneuꝫ q̃ fabricauerat: q̃ etiã fabricato a se vires idoneas dat⁹ erat. Qui nonduꝫ videratsciebat: Ille q̃ necdũ accepat: nesciebat. Accessit tẽptatio: negauit: fleuit: accepit. Cũ ergo nesciamus q̃d petam⁹ tãꝫ nõ habẽtes ꝛ vnde gratias agam⁹: tãꝫ accipiẽtes: opus est semp tẽptationib⁹ ꝛ tribulatiõibus erudiri in isto seculo: ꝙ tribulari nõ possumus: nisi ab eis q̃ longe fiũt a sanctis. Longinqtatẽ istã fratres intelligite cordis esse: nõ corpis. Fit em̃ plerũqꝫ: vt q̃ corpe longe pegrinat a te: cõiũctus sit tibi: quia hoc amat quod tu. Et fit plerumqꝫ vt stãs iuxta te: cõiunctus sit tibi: quia hoc amat quod tu. Et fit plerumqꝫ vt stans iuxta te: ex eo quia diligit mundum: cum tu diligas deum: longe sit a te. Quid ergo sibi vult quod ad ipm tituluꝫ adhuc pertinet: qꝛ tenuerũt eũ allophili in geth: Geth ciuitas q̃dã erat allophiloꝝ: id est alienigenaꝝ: vtiqꝫ populi longe a sanctis. Ex eo em̃ q̃ alienigenę: nõ vtiqꝫ appropinquãt sanctis: ꝙ longe sũt a sanctis. Omnes q̃ recusant christũ regẽ: alienigenę fiũt. Quare alienigenę fiũt: Quia ꝛ illa vitis cuius ab illo plantata: amara facta: q̃d audiuit: Quare ꝓuersa es in amaritudinẽ vitis aliena: Nõ dictũ est: vitis mea: qꝛ si mea: vulcis: si amara: nõ mea: Si ñ mea: vtiqꝫ aliena. Tenuerũt g̃ eũ allophili ĩ geth. Inuenim⁹ q̃dẽ ffres dauid ipm filiũ iesse regẽ israel: peregrinatũ esse apud allo- j. Reg.xxj phlos cũ q̃reret a saule: ꝛ fuit in ista ciuitate ꝛ apd regẽ ciuitatis hui⁹: ꝙ ibi retentũ esse nõ legim⁹. Ergo dauid nostrũ dñm iesũ xpm natũ ex semine illi⁹ Matth.j. dauid: nõ solũ tenuerũt: ꝙ ꝛ tenẽt adhuc allophili ĩ geth. Geth diximus q̃ ciuitas sit. Interrogata aũt interptatio hui⁹ nois: indicat torcular. Christ⁹ ꝑm Eph.5. qd caput est saluator corpis: ille nat⁹ ex virgine: crucifix⁹: q̃ iã nob exemplũ resurrectiõis nostrę ĩ resur- Luc.24. rectiõe sue carnis ondit: Qui sedet ad dexterã pris: Ro.8. ꝛ p nobis interpellat: Est ꝛ hic: ꝙ in corpe suo qd est Eph.j ecclesia. Corpus ꝯiũctũ est capiti suo: caput p corpore clamat: Saule saule q̃d me psequeris: Et cor- Act.9. pus in capite suo est ꝑm Ap'm dicentẽ: Et simul resuscitauit: ꝛ simul sedere fecit in cẽlestibus: ꝛ nos ibi sedem⁹: ꝛ ipe ꝟ laborat. Nos ibi sedem⁹ ꝑm spez: ꝛ ille hic nobiscũ est ꝑm charitatẽ. Hec cõpago tanꝫ vni⁹ homis facit duos in carne vna: sponsũ ꝛ sponsam. Unde ꝛ ipe dns dicit: Igit iam nõ duo: ꝙ vna Matth.jx. caro. Quo g̃ hic tenet in geth: Tenet in torculari j. Reg.xj. corp⁹ eius: id est ecclesia eius. Quid est in torculari: In pssuris. Sz in torculari fructuosa pssura ẽ. Uua in vite pssurã nõ sentit: integra videt: ꝙ nihil ide manat. Uittit in torculari: calcat: ꝑmit: iniuria videt fieri vuę: ꝙ ista iniuria sterilẽ nõ ẽ: imo si nulla iniuria accideret: sterilis remaneret. Quicũqꝫ g̃ sancti pssuram patiunt ab eis q̃ longe facti sũt a sanctis: attendãt psalmũ istũ: agnoscãt hic se: dicãt qõ hic dicit: q̃ patiũt qõ hic dicit: Certe q̃ nõ patit nõ dicat: Nõ astringo ad vocẽ quẽ video extra passionẽ. Sz vide at ne cũ vult eẽ longe a passiõe: longe fiat a sanctis. Cogitet g̃ vnusquisqꝫ de inimico suo si christian⁹ ẽ: mũdus iste inimicus ẽ. Priuatas em̃ inimicitias nemo cogitet: auditur⁹ verba psalmi hui⁹. Scim⁹ qꝛ Eph.6. nõ est nobis colluctatio a duersus carnẽ ꝛ sanguinẽ: ꝙ aduers⁹ ꝓncipes ꝛ potestates: ꝛ spiritalia nequicię: id est aduersus diabolũ ꝛ angelos ei⁹: qꝛ ꝛ q̃ñ patimur hoies importunos: ille instigat: ille inflãmat: ille tãꝫ vasa sua mouet. Attẽdamus g̃ duos hostes: quẽ videm⁹: ꝛ quẽ nõ videmus. Dominez videm⁹: diabolũ nõ videm⁹: hoiem videam⁹: diabolũ nõ videam⁹: Hoiez diligam⁹: diabolũ caueam⁹: Pro homine orem⁹: ꝓtra diabolũ orem⁹: ꝛ dicamus deo:

Expositio psalmi.

Miserere mei †dñe qñ cõculcauit me homo. Noli timere: qꝛ ꝯculcauit te hõ. Uinũ habeto: vua factus es vt calceris. Miserere mei dñe qñ ꝯculcauit me homo. Tota die †bellans tribulauit me. Omnis q̃ longe fact⁹ est a sanctis: ꝙ ꝛ ipe diabol⁹ q̃re hic non intelligat: An forte qꝛ nõ dictus est hõ: Ergo errat euãgeliũ: quia dixit: inimic⁹ hõ ꝟ fec: Sz ꝟ q̃dã figura pt ꝛ ille dici hõ: nõ tñ eẽ hõ. Siue g̃ ipm intueremur q̃ dicebat ꝟ: siue ipm ꝛ vnũquẽqꝫ lõge factũ a sanct: p q̃les diabol⁹ tribulat ipm dei ihrẽ sanct: ihrẽ sctõ: ihrẽ rentẽ regi: ad cui⁹ titulũ indignati illi tanꝫ repcussi: longe sũt facti: dicat: Miserere mei dñe: qñ ꝯculcauit me hõ: he] ꝛficiat in ista ꝯculcatiõe: sciẽs quẽ invocet: ꝛ q̃ exẽplo fortis effect⁹ sit. ꝓm⁹ botr⁹ i torcular pss⁹ ẽ xps. Cũ ille botr⁹ passiõe expssus ẽ: manauit illõ: vñ calix inebriãs q̃p clar⁹ ẽ. Dicat g̃ ꝛ cor-

Al. deus. E

Al. impugnãs

Matth.15.

Joh.19.

Esaie.63.

Ps.22.

pus eⁱ⁹: intuēs caput suū: Miserere mei dñe qm cō culcauit me hō: tota die bellās tribulauit me. Tota die: toto tpe. Nemo sibi dicat: fuerūt tribulationes apud pres nros: apud nos nō sūt. Si putas te non habere tribulatiōes: nōduz cpisti eē christian⁹. Et
2. Timoth.3. vbi ē vox Apli: Omnes q volūt in christo pie viuere: psecutiones patiūr: Si g nō pateris p christo vl lā tribulationē: vide ne nōdū cpis ī xpo pie viuere. Cū āt cpis ī christo pie viuere: ingressus es tozcular: Prepara te ad pssuras: & noli eē arid⁹: ne ō pssu
Ⓔ ra nihil exeat. Cōculcauerūt me inimici mei
Al'. † qm multi bellātes aduersum me. † timebo. tota die: † Illi longe facti sūt a sanctis: ipi inimici mei tota die. Ja dictum ē. Ab altitudine diei: † Quid sibi ꝟ vult: ab altitudine diei: Forte altuz est ad itellectū. Nec mirū: qz altitudo diei ē. Forte em illi, pterea lōge facti sūt a sanct': qz nō potuerūt pene trare altitudinē diei: cui⁹ sunt apli duodeci hoīes ful
Job.jj gētes. Ergo q tāq hoīes crucifixerūt: in die erraue rūt. Quare aūt tenebraſ passi sūt: vt longe fierent a sanctis: Quia in alto lucebat dies: ī alto latentē nō
j.Cor.2. cognouerūt. Si em cognouissēt: nūq dūm glīe cru cifixissent. Hac g altitudine diei repercussi: t longe facti a sanct': facti sūt inimici: q tribulēt t pculcēt tāq vuā in tozculari. Est t ali⁹ intellect⁹: Ab altitu dine diei pculcauerūt me inimici mei tota die: hoc ē toto tpe. Ab altitudine diei: ꝟ est a supbia tpali. Qm em pculcāt: alti sūt. Nūles sūt q pculcank: alti sūt q pculcāt. Sz noli timere altitudinē pculcantiū: Diei
Al'. nō habet. altitudo tpalis est: nō eterna. † Qm multi q de bellant me timebūt. Qm timebunt: Cū transie rint dies q alti sūt. Eteꝫ ad tps alti sūt: finito tpe al
Al'. † sperabo. † nō habet. titudinis suę timebūt. Ego vero in te † speraui † dñe. Nō ait: ego xo nō timebo: & multi qui rebel lāt me: timebūt. Cū venerit ille dies iudicij: tūc lamē
Ⓖ tabūt se oēs trib⁹ terre. Cū appuerit signū filij ho
Matth.25 minis in celo: tūc securi erūt oēs sancti. Illud em ve niet qd spabāt: qd desiderabant: qd vt veniret: oza bāt. Illis aūt penitēdi loc⁹ null⁹ remanebit: qz eo tē poze q fructuosa posset eē penitētia: coz obduraue rūt aduersus monentē dūm. Nūqd t murū erigent aduersus iudicātē deū: Pietatē sane hui⁹ agnosce: t si in ei⁹ corpe es: imitare. Cū dixisset: multi q re bellant me: timebnut: nō addidit: ego xo nō time bo: ne suis virib⁹ assignādo qd nō timet: eēt t ipe in altis tpalib⁹: t p supbiā tpalē nō mereret venire ad requiē sempiternā: pot⁹ te fecit intelligere vñ nō ti mebat. Ego xo inqt in te spaui dñe: Non dixit pre sūptionē suā: & causā psūptiōis suę. Si em nō time
Ⓗ bo: possū t duricia cozdis nō timere. Multi em ni mia supbia nihil timēt. Attēdat charitas vra: Aliud est sanitas corpis: aliud stupoz corpis: aliō imortali tas corpis. Sanitas qdē pfecta imortalitas ē: & di cik etiā fm qndā modū sanitas: quā habem⁹ in hac vita. Qñ nō ifirmatur: vnuscsq san⁹ vocak: t cum inspexerit medic⁹ sanū renūciat: t cū egrotare qscq cepit: ipa sanitas pturbak: t qñ curak: ad ipam sani tatē redik. Tres g affectiōes qsdā corpis aduertite: t inspicite sanitatē: stupozē t imortalitatē. Sanitas egritudinē nō habet: & tñ qñ tangik t molestak: do let. Stupoz aūt nō dolet: amisit sensū dolozis: tāto isensibilioz: qnto peioz. Rursus imortalitas nō do let: absūpta ē em oīs corruptio: t corruptibile ꝟ idu
j.Cor.jj et icorruptionē; t mortale ꝟ iduet imortalitatē. Ⓘ

lus g doloz ī corpe imortali: null⁹ doloz iu corpe stu pido. Nō se putet stupid⁹ iā imortalē: vicinioz ē im mortalitati sanitas dolentī q stupoz nō sentiēt. Jn uenis g hoiez supbū typo arrogātissimo: q ait: Fo 2. Cor.11. suaserit nihil timere: Fortioꝛē putas illo: q ait: Watth.26. ris pugnę: int⁹ tiozes: Fortioꝛē ipo capite nro dño xo nro: q dixit: Tristis ē aīa mea vsq ad mortez: talitate idut⁹: & sēsu exut⁹ ē. Tu xo habeto aiaz ñ si 2. Timoth.4. Nō ē iste fortioꝛ: nō te velecret stupoꝛ ei⁹: nō imoꝛ ne affectu: rephēsi em sūt q sūt sine affectu: t dic de sēsu sanitat': Quis ifirmat' t ego nō ifirmoꝛ: Quis 2. Cor.jj scādalizat' t ego nō vroꝛ: Si ad istū nō ptineret scā dalū: cuiusq ifirmitat' pditio: q̄si rigid⁹: t sine do loꝛe videret melioꝛ eē. Abstit: Stupoꝛ eēt: nō trancl litas. Plane ffes cū venerim⁹ ad eū locū: ad eaz se dē: ad eā beatitudinē: ad celestē pfiaz: vbi aīa nra i pleat securitate: ipleat qete t sempiterna felicitate: null⁹ ibi doloꝛ erit: qz vñ doleat nō erit. Multi inqt qui rebellant me timebunt. Et ipi stupidi q mō nihil timēt: timebūt aliqñ. Veniet em tāt⁹ terroꝛ q totam J duriciā frāgat t pterat. Multi q rebellabāt me time būt: ego xo i te spaui dñe. Jn deo laudabo ser
mones meos. Jn deo spaui: nō timebo qd faciat mihi caro. Quare: Quia i deo spabo. Quare: Qi i deo laudabo sermōes meos. Si i te laudas sermōes tuos: nō dico vt nō timeas: Impossibile ē em vt nō timeas. Sermōes em tuos aut mēdaces habebis: iōq tuos: qz mēdaces: aut si erūt veraces fmones: t nō eos putabis te habere a deo: & a te loq: veraces erūt: & tu tñ mēdax eris. Si aūt cognouer' nihil te vez in sapia dei: in fide xitatis posse dicere: nisi qd ab illo accepisti: te q dicik: Quid em habes qd non 1. Cor.iv. accepisti: Jn deo laudas fmones tuos: vt i deo lau der' sermōib⁹ dei. Eteꝫ si qd i te dei ē: honozak a te: t tu fact⁹ a sanct' in deo honozaberis a deo. Si aūt qd in te dei ē honozauer' tāq tuū: nō dei: quō pditus ille lōge fact⁹ ē a sanct': sic tu longe a fācto: Ergo in deo laudabo sermones meos. Si in deo: qre meos: Et in deo t meos. Jn deo: qz ab ipo: meos quia ac cepi. Jpe voluit meos eē qui vedit: amādo euz cui⁹ Matth.6 sūt: qz ex illo mihi sūt: mei facti sūt. Unde em: Pa nē nostrū qtidianū da nobis hodie: Quō nostruz: Quō da: Ab illo petēdo nō erī vacu⁹: tuū pfitendo nō eris ingrat⁹. Si em nō dicas tuū: non accepisti: Rurs⁹ si dicas tuū: ita q̄si a te sit: cū dict tuū: amit tis qd accepas: qz ingrat⁹ es illi a q accepas. Jn deo g laudabo sermōes meos: qz ibi ipe ē fons sermonū xoz. Deos: qz sitiēs accessi t bibi. Jn do laudabo sermōes meos: Jn deo spaui nō timebo qd faciat mihi caro. Mone tu eras q pauloañ dice bas: Miserere mei dñe: qm cōculcauit me hō: tota die bellās tribulauit me: Quō g hic nō timebo qd faciat mihi caro: Quid tibi faciet: Tuipe pauloañ dixisti: cōculcauit me: tribulauit me. Nihil faciet cū ista faciet: Respexit ad vinū qd manat ō calcatura: t rñdit: Plāe pculcauit: plane tribulauit. Sz qd mi hi faciet: Una erā: vinū ero. Jn deo spaui: nō time bo quid faciat mihi caro. Tota die verba mea Al'. et eccl. † abominabant. Sic sūt: nostis: dicite xitatē: p dicate xitatē: Annūciate christū paganis: ānūciate ecclīaz hereticis: ānūciate oīb⁹ salutē. Cōtradicūt: abominant xba mea. Sz cū xba mea abominant: quē putam⁹ abominant: nisi eū in q laudabo fmo

nes meos:¶Tota die ẏba mea abominabant. Suf/
ficiat saltē abominenť ẏba :nihil vltra ꝓgrediant:
reꝑhēdāt:respuāt. Absit. Ut qđ dicā ħ:¶Oñ verba
mea respuūt:qñ verba mea abominanť:q̄ verba ve
rꝛ. tur:¶Quid nisi qđ sequiť :¶Aduersū me ⁊oia cōsi
lia eoꝝ in malū:¶Si panē ipm abominanť: vas/
cūlo in q̄ ministrať quō parcūt:¶Aduersū me oia cō
silia eoꝝ in malū. Si sic:⁊ in ipm dñm:nō vꝺignet
ğ eorꝝ qđ ꝓcessit in capite: vt coꝝ hęreat capiti.
Watth.10. Cōꝛeptus ē dñs tuꝰ:⁊ tu te honorari vis ab eis qui
lōge facti sūt a sanctꝰ:¶Noli tibi arrogare velle: qđ in
illo nō ꝓcessit. Nō ē discipulꝰ maioꝝ magistro suo:
⁊ Inhabita nō est seruꝰ maioꝝ dño suo. Si patrēfamilias beelze
bub vocauerūt:q̄nto magꝭ domesticos eiꝰ:¶Aduer
sū me oia ꝑsilia eoꝝ in malū. †Incolēt ⁊ abscon
dēt. Incolere pegrinari ē. Incolę dicūť q̄ habitāt
1.Cor.4. in patria nō sua. Dis hō in hac vita pegrinꝰ est. In
qua vita videris qꝫ carne circūtegimur:p quā carnē
coꝝ videri nō pōt. Jō Apł̄s dicit : Nolite añ tēpus
q̄cq̄ iudicare:q̄adusq̄ veniat dñs:⁊ illuminabit ab/
scōdita tenebraꝝ:⁊ mānifestabit cogitatiōes coꝝdis:
⁊ tunc laus erit vnicuiq̄ a deo. Anteq̄ ħ fiat in hac
pegrinatiōe carnalis vitę:q̄sq̄ coꝝ suū portat:⁊ om
ne coꝝ oī coꝝdi clausū ē. Proinde ilti quoꝝ ꝑsilia ad
uersus hūc in malū incolēt ⁊ abscondēt : qꝫ ī ista pe
grinatiōe sūt:⁊ carnē pōrtāt: dolū tegūt ī coꝝde: q̄
qđ mali cogitāt:abscōdūt. Quare:¶Quia adhuc pe
regrina est vita ista. Abscondāt: apparebit qđ abscō
dūt:⁊ ipi nō abscōdenť. Est ⁊ in ħ abscōdito ali⁹ itel
lect⁹:q̄ forꝛasse magis placebit. Etem ex his q̄ lōge
facti sūt a sanctꝰ:ſbintrāt qđā ficti:⁊ peiores tribula
tiōes faciūt corpi christi: Et quia nō tanq̄ penitus
alieni deuitantur ab ipis:pericula grauioꝛa sustinet
corpus christi. Quę cōmemorans Apostolus cum
2.Cor.11. enumeraret multas passiōes suas: ⁊ diceret: Peri/
Psa.40. culis fluminū:piculis latronū:piculis ex genere: pi/
culis ex gētib⁹:piculis in ciuitate:piculis in deserto:
piculis in mari:piculis inqt in falsis frib⁹. Hi nimis
banť vt viderēt:⁊ nemo dicit:non intres vt videas.
Intrat etem tanq̄ tuꝰ:nō cauet vt alienꝰ. Jsti ğ in/
colēt ⁊ abscōdēt: qꝫ sic itrant in domū magnā : non
Job.8. ibi ꝓseueraturi:iō incolēt. Tales em pctōres ꝓuos
volēs itelligi dñs:ꝓm illū itellectū euāgelicū:q̄ ois
Watth.10. q̄ facit peccatū:seruꝰ ē peccati: ait: Seruꝰ nō manet
in domo in eternū:filiꝰ aūt manet in eternū. Qui ī
trat vt filiꝰ:nō incolet:qꝫ ꝓseuerabit vsq̄ ī finē. Qui
intrat vt seruꝰ:ſbdolꝰ:pctōr:ad oculū attēdēs:ğrēs
q̄d rapiat:ğrēs q̄d accuset:aut q̄d vituper:icolere ī
trat:nō inhabitare ⁊ ꝓseuerare. Hec istos tū timea/
muſſres: In deo spaui:nō timebo q̄d faciat mihi ca
ro. Et si icolūt:⁊ si intrāt:⁊ si fingūt:⁊ si abscōdunt:
caro sūt: Tu ī deo spera:nihil tibi faciet caro. Sz ī
fert tribulationē:infert ꝓculcationē:accedit vinū:qꝫ
vua ꝑmīt:tribulatio tua ifructuosa nō erit. Alter vi
det te:imitať te: qꝫ et tu vt disceres talē ferre:caput
tuū ꝓtēplatus es:botꝝ illū ꝑmū: ad quē itrauit hō
vt videret: icoluit ⁊ abscōdit traditoꝝ iudas. Oēs ğ
ficto aio itrātes:icolētes ⁊ abscōdētes sūt:⁊ noli tie
re: Pr̄ ipoꝝ iudas cū dño tuo fuit:⁊ ille quidē noue
rat eū. Qz ğ iudas traditoꝝ incolebat ⁊ abscōdebat:
tñ coꝝ ipi⁹ dño rex patebat. Sciēs ille elegit vnuꝝ:
vñ tibi solatiuꝝ faceret nescituro: q̄s deuites. Pote
rat em ille nō eligere iudaꝝ:q̄ nouerat iudā. Ait q̄ppe
discipulis: Nōne ego vos duodecim elegi:et vnus Joh.6.
ex vobis diabol⁹ est:¶Ergo ⁊ diabol⁹ electꝰ ē:¶Aut si
electꝰ nō est:quō duodecim elegit:⁊ nō potiꝰ vnde/
cim:¶Electꝰ ⁊ ille ē:⁊ ad aliō. Electi vndecim ad opꝰ
ꝓbatiōis:electꝰ vnꝰ ad opꝰ tēptationis. Uñ posset
tibi exēplū dare nescituro q̄s deuites malos:q̄s ca/
ueas falsos ⁊ fictos icolētes ⁊ abscōdētes:nisi vt di
cat tibi:Ecce ego mecū habui vnū ipoꝝ:¶Pręcessit
exemplū:toleraui:pferre volui qđ sciebā: vt tibi ne/
sciēti ꝓberē solatiū. Qđ mihi fecit:hoc faciet ⁊ tibi:
Ut multū possit: vt multū sęuiat:accusatuꝰ est :fal/
sa crimina dicturꝰ ē: vt ꝓualeāt falsitates. Nūq̄d in
te ꝓualebūt:⁊ in me nō ꝓualuerūt:¶In me certe pręꝛ
ualuerūt:⁊ cęlū nō mihi abstulerūt. Caro ipi⁹ iam Watth.27
sepulta falsos testes ptulit:¶Pax fuit eos ꝓpeti in iu
dicio:ꝓpessus ē in sepulchro. Acceperūt pecuniā vt
mētirenť: dixerūt: Cū dormirem⁹ venerūt discipu/ Watth. 28
li eius ⁊ abstulerūt eū. Tales aūt cęci erāt iudęi: vt
crederēt dicto oīno incredibili:credideŕt testib⁹ dor
mientib⁹. Aut falsū erat qđ dormierāt: ⁊ mēdacib⁹
credere nō vꝺebuerūt: Aut vęꝛ erat q̄ dormierunt:⁊
qđ factū ē nescierūt. Incolēt ⁊ abscondēt. Incolāt
⁊ abscōdāt: quid facturi:¶In deo speraui nō timebo
qđ faciet mihi caro. Jpi calcaneū meū obser/ M.
uabūt. Etem sic incolēt ⁊ abscondēt : vt obseruent
vbi hō labiť. Intēti sūt ad calcaneū q̄ñ fiat lapsꝰ: vt
pedē teneāt ad ruinā: aut pedē supponāt ad offensi/
onē: certe vt inueniāt qđ accusent. Et q̄s ita ābulet
vt nusq̄ labať:¶Certe qđ cito fit vł in lingua:¶Etem
scꝑtū ē: Si q̄s in lingua nō offendit: hic pfectꝰ ē vir. Jacſ.3.
Quis tandē se audeat dicere aut putare pfectū:¶Er
go necesse ē vt aliq̄s labať in lingua. Illi aūt q̄ inco/
lēt ⁊ abscōdēt: aucupanť verba omia: querūt alicu
bi laq̄os ⁊ nodosas facere calūnias:qđ ꝑ ipi ipli/
cāť:q̄ q̄s iplicare ꝓtēdūt: vt ꝑ ipi capianť ⁊ peant:
q̄ alios capiāt vt pdāt. Etem recurrit hō in coꝝ suū:
⁊ inde recurrit ad deū:⁊ nouit dicere: In deo lauda
bo ꝶmōes meos. Quicq̄d bonū dixi:q̄cq̄d vere dixi:
deo dixi:⁊ ō deo dixi. Quicq̄d forte aliud dixi qđ di
cere nō debui:hō dixi:sed sub deo dixi:¶Qui ꝓfirmat
ambulantē: minatur erranti:ignoscit agnoscenti:re/
uocat linguā:reuocat lapsū. Justus em septies ca/ Prouer. 24.
det ⁊ resurget:impij vero infirmabūť in malis. Nō
ergo timeat vnusq̄sq̄ vestrū callidos insectatores:
aucupes verborū: dinumeratores pene syllabaruꝫ:
⁊ q̄uaricatores pręceptoꝝ. Quid in te arguat atten
dit: vt credat per te christo nō attendit. Attende in
sermones eius quē reꝑhendis: ne forte te aliquid
salubriter doceat. Et quid me inquit salubriter pote
rit docere: qui sic lapsꝰ est in verbo:¶Nociꝑm te for
te salubriter docet: ne sis auceps verborū: sed colle
ctoꝝ pręceptoꝝ. Jpi calcaneū meū obseruabūť. Si O
cut †sustinuit aia mea. Hoc dico qđ sustinui: lo Al. †sustinuerūt
quebar exptus: Sicut sustinuit aia mea: incolent et aiam meam.
abscōdēt. Oēs sustineat aia mea: forꝛ latrātes: it⁹q̄
cultrātes: sustineat forinsec⁹ venientes: Quasi fluui⁹
venit tēptatio: ī petra te ueniat: ipingat ñ vt iaciat.
Fūdata ē dom⁹ supra petrā. Intus ē: incolet ⁊ ab/ Watth.7.
scōdet: Ut palea tibi vicinet: itret tritura boū: itrēt
tribulę tēptationū: tu purgarť: illa cōminuť: Sic su
stinuit aia mea. ꝓro nihilo saluos faciesꝰ eos. Al. †illos.
Docuit ⁊ ꝑ ipis orare. Mēpe incolēt ⁊ abscondent:

nēpe dolosi:nēpe simulatores atq; insidiatores sūt: Tu ora ꝓ eis:t noli dicere: Nūqd ecce talē hoiem deus correctur⁹ est:tā malū:tā puersū:? Noli desperare: quē roges attēde:nō ꝓ quo roges. Magnitudinē morbi vides:potentiā medici nō vides:? Incolēt t abscōdēt:sicut sustinuit aīa mea. Sustine:ora. Et quid fit:? Pro nihilo saluos facies eos. Sic illos saluos facies: vt nihil tibi sit:id est vt null⁹ labor tibi sit. Hoibus desperati sūt:ē tu verbo curas. Nō laborabis in curādo:cuius nos stupeamus in inspiciendo. Est alius sensus in hoc xpo: Pro nihilo saluos facies eos:nullis eor meritis ꝓcedētib⁹ saluos
j. Timoth. j. facies eos. Qui ꝑius fui blasphem⁹ inqt:t psecutor
Act. j. 22. t iniuriosus:accipiebā lras a sacerdotib⁹: vt vbicūq; inuenirē christianos:alligarē t adducerē: Utiq; vt alligaret t adduceret:ꝑmo incolebat t absconde-bat. Nulla ḡ huius bona merita ꝓcesserāt:immo talia ꝓcesserāt de qbus damnarer. Nihil boni attulit t saluus fact⁹ est. Pro nihilo saluos facies eos. Nō qd te afferēt hircos:arietes:tauros:nō dona t aromata afferēt in tēplo tuo:nō aliqd de ꝓsciētia bona libaminis supfundūt:totū in illis asperū:totū tetr: totū detestandū. Et cū illi ad te nihil afferāt: vñ saluent:? Pro nihilo saluos facies eos:id est gratis data gra tua. Quid ille latro attulerat ad crucē: de fau-
Luc. 23 ce vēit ad iudiciū: de iudicio in lignū: ō ligno ī padi-
Ps. 115. sū:? Credidit ꝓpter qō locutus est. Sed t ipam fidē quis donauit:nisi q iuxta pepēdit:? Pro nihilo saluos facies eos. In ira pplos †deduces. Iras-
Ar. †cōfringes. cer⁹ t deducis:ſeuis t saluas:terres t vocas. Quid est eñ:in ira populos deduces:? Imples tribulationibus oīa: vt in tribulatiōibus positi:oēs recurrāt ad te:ne delitijs t securitate puersa seducant. A te ira videt:ē paterna. Irascit pater filio cōtēptori ꝓceptor suor:irat⁹ ei eū colaphizat:cedit:aurē vellit:māu trahit:ad scholā duc. In ira pplos deduces. Oz multi ingressi sūt:cuimultiū pleuerūt domū dñi:ī ira eius deducti:id est tribulatiōibus territi:t fide ī-pleti. Ad hoc eñ exagitat tribulatio: vt exinaniat vas qō plenū est nequicia: et impleat gratia. In ira po-
Ar. †annūciaui P pulos deduces. Deus vita mea †enunciaui tibi. Ut eñ viuā tu fecisti: t ad hoc enūcio vitā meā tibi. Ita ne vero de⁹ ignorabat qō dederat:? Quid est hoc qō illi enuncias:? Docere vis deū:? Absit. Ergo qd ait:? Enūciaui tibi. An forte:q; tibi ꝓdest qō enūciaui vitā meā:? Et qd ꝓdest deo:? Lucris dei ꝓdest. Enūciaui deo vitā meā:q; viuere me fec⁹ de⁹. Quō
j. Timoth. j. eñ enūciauit vitā suā Paul⁹ apl̄us:dicēs:Qui pri-us fui blasphem⁹ t psecutor t iniuriosus:? Enunciet vitā suā:ē misericordiā ꝓsecutus sū. Enūciauit vitā suā:nō sibi ē illi:q; sic enūciauit vt illi crederet:non
2. Cor. 5. ad lucra sua:ē ad lucra illi⁹. Quid eñ ait ipe Paulus:? Ideo christ⁹ mortuus ē t resurrexit: vt q viuit iā nō sibi viuat:ē ei q ꝓ oībus mortu⁹ est. Si ḡ viuis t nō a te viuis:q; vt viueres ille ꝓstitit:enuncia vitā tuā nō tibi:ē illi:nō tua quer̄s:nō tibi viuens:ē ei q ꝓ oībus mortu⁹ est. Etenī de qbusdaz repro-
Phil. 2. bis qd ait idē Apl̄s:? Oīes eñ sua quer̄ūt:nō q̄ ie-su christi. Sz si ꝓterea enūcias vitā tuā vt tibi ꝓsit: t alijs nō ꝓsit:tibi illā enūcias nō deo. Si autez sic enūcias vitā tuam: vt alios etiā inuites ad accipiendā vitā quā t tu accepisti:enūcias vitā tuā illi a quo accepisti:t habebis mercedē ampliorem:q; t ex eo qō accepisti nō ingratus extitisti. Deus vitā meam enūciaui tibi. ? Posuisti lachrymas meas i cō-
spectu tuo. Exaudisti me ꝓcantē te. Sicut et
in ¦ repromissione tua. Quia sic repromiseras: Ar. †gra
hoc egisti. Dixisti te exauditurꝝ flentē:credidi:fleui: exauditus sū. Inueni te misericordē in repromittē-
do:veracē in reddēdo. Sicut t in repromissione tua. Ar. †dis
†Conuertant inimici mei retrorsum. Hoc
ipis ꝓdest:nō malū ill⁹ optat. Etenī ꝓcedere volūt: tentur.
ideo corrigi nolūt. Dones inimicū tuū vt bene vi-
uat:vt se corrigat. Ille ꝓrēnit:ille respuit xpū tuū. Ecce q me monet:ecce a quo auditur⁹ sū ꝓcepta q-
bus viuā:ꝓcedere te vult:t ꝓcedēdo nō corrigitur. Nō attēdit:q; verba tua nō sūt tua:nō attendit:q; vitā tuā deo enūcias:nō tibi. Præcedēdo eñ nō co-
rrigit:Bonū ē illi vt ꝙuertat retrorsū:t quē ꝓcedere volebat:sequat. Dñs de passiōe sua futura discipu-
lis loquebat:exhorruit petrus t ait: Absit dñe:nō fiet istud. Qui paulo ante dixerat: Tu es christ⁹ fi-
lius dei viui:? fessus deū:timuit eū mori qui hoiem. Dñs aūt q sic venerat vt pateret. Necq; eñ aliter sal-
ui esse possem⁹:nisi ei⁹ sanguine redimeremur:pau-
lo ante cōfessionē petr̄ laudauerat t dixerat: Quia nō tibi caro t sanguis reuelauit hoc: ē pater me⁹ q in cēlis est: ꝓterea tu es petrus:t sup istā petrā ędi-
ficabo ecclesiā meā:t portę inferor̄ nō vincēt eam: t tibi dabo claues regni cēlor̄. Videte quēadmodū ꝓsecutus est ? fessionē verā:plenā fiduciā q di-
xit:Tu es christus fili⁹ dei viui. Cōtinuo aūt vbiq; pit loqui dñs de passiōe sua:timuit ille ne piret mo-
riendo: cum ipi nos piremus nisi ille moreret:t ait: Absit dñe:nō fiet istud. Et dñs illi cui paulōāte di-
xerat:Beat⁹ es:Et sup hāc petrā ędificabo ecclesiā meā:Redi inqt retro sathanas:scādalū mihi es. qre ḡ sathanas:q; pauloañ beat⁹ t petra:Nō ei sapis ea
quę dei sūt:ait:ē quę sunt homis. Pauloante que meus qui in cēlis est. Quando in deo laudabat ser-
monem:nō sathanas:ē petrus a petra. Quādo au tē a se t ex hūana īfirmitate amore homis carnali: qō impedimēto eēt saluti ipius t cęteror̄:sathanas dict⁹ ē. Quare:? Quia ꝓcedere dñm volebat:t du-
ci cēlesti terrenū dare ? filiū: Absit dñe: nō fiet istd. Dicis absit:t dicis dñe. Utiq; si dñs est:potestate facit:si magister ē:nouit qd faciat:nouit qd doceat. Tu aūt vis ducere duce:docere magistr̄:iubere do-
mino:optare deo:multū ꝓcedis:redi retro. Nūqd nō t istis inimicis ꝓderat:? Cōuertant inimici mei retrorsū:ē nō remaneāt retrorsū. Jō ꝙuertāt retror-
sū:ne ꝓcedāt:ē vt seqnt:nō vt remaneāt. Cōuertāt inimici mei retrorsū. In qcūq; die iuocauero te:ecce †sciui qm̄ de⁹ me⁹ es tu. Magna scia. Ar. †cognoui
Nō ait:sciui q de⁹ es:ē q de⁹ me⁹ es tu. Tu⁹ ē eñ cū tibi sbūēit:tu⁹ ē cū tu ab illo alien⁹ nō es. Ñ de: Beat⁹ ꝑ's cui⁹ ē dñs de ipi⁹. Quare cui⁹ ē:? Cui⁹ Ps. 143.
eñ nō ē:? Oīm qdē de⁹ ē:ē eor de⁹ ꝓpie de q cū di-
ligūt:q eū tenēt:q illū possidēt:qui illū incolūt. Cū q de domo ipi⁹ magna:sūt familię ei⁹ redęptę ma-
gno sanguine vnici filij. Quantū dedit nobis deus: vt ipi⁹ essem⁹:t ipe sit noster:At xo alienigenę lō-
ge facti sūt a sanctis:filij alieni sūt. Videte qd de il-
lis dicat ī alio psalmo: Dñe libera me:ait:de manu filioꝝ alienoꝝ:quoꝝ os locutū est vanitatē:t dexte-

ra eoꝝ ꝛcterа iniquitatis. Et vide altitudinē iſtoꝝ: ſed altitudinem diei: id ē ſuperbiā tpalem. Quoꝝ ſi liꝫ inquit ſicut nouellę ꝓstabilitatę: filię eozū oznatę vt ſimilitudo templi. Felicitatē ꝛſcribit ꝓſentis ſę/ culi: in qua errātes homies ꝛ eā ꝓ magno habētes: ergo iſti filij alieni: non filij dei: Quoꝝuꝫ filij inquit ę ſicut ſimilitudo templi: Cellaria eoꝝ plena: eru/ ctantia ex hoc in illud: Boues eoꝝ craſſe: oues eoꝝ fecūde: multiplicātes in exitib⁹ ſuis: Non eſt ruina macerię neq; trāſitus: neq; clamor in platęis eozū. Et q̄d ſequit: Beatū dixerūt populū cui hęc ſunt. Sed q̄ dixerūt: Filij alieni: quoꝝ os locutū eſt va/ nitatē. Tu quid dicis: Beatus popul⁹: cui⁹ eſt dñs deus ipius. Tulit oīa de medio cętera quę dat de/ memozauerūt filij alieni: dat deus: & ꝛ alienis dat: & cit ſup bonos ꝛ malos: ꝛ pluit ſup iuſtos ꝛ iniuſtos. Aliqñ iſta bonis dat: aliquādo nō dat. Et malis ali/ quādo dat: aliquādo nō dat. Bonis tamē ſeruat ſe/ nō dat bonis: ꝛ ē bonū qđ nō dat malis: Sūt quę/ dā media: ꝛ bona ꝛ mala: quę dat ꝛ bonis ꝛ malis. Nos ergo deū amemus fratres pure ꝛ caſte. Nō ē caſtū coz: ſi deū ad mercedē colit. Quid ergo: Der cedē de dei cultu nō habebim⁹: Habebim⁹ plane: & iſm deū quē colimus. Ipe nobis merces erit: quia videbim⁹ eū ſicuti eſt. Attēde: qz mercedē cōſeque/ ris. Amatoꝝibus ſuis dñs noſter ieſus chriſt⁹ quid dicit: Qui diligit me: mādata mea cuſtodit: ꝛ q̄ dili/ git me: diliget a ꝑe meo: ꝛ ego diligā eū. Quid illi ꝙ dabis: Et oñdā meipm illi. Si nō amas: pax ē: Si amaſ: ſi ſuſpiraſ: ſi gratī colis eū: a q̄ gratī empt⁹ es: nō em eū ꝓmerueras vt te redimeret. Si ꝓſideras in te beneficia eius ſuſpiras: ꝛ inquietum habes coz deſiderio eius: noli extra euz aliquid ab eo quęrere: ipe tibi ſufficiet. Quātūlibet ſis auarus: ſufficit tibi deus. Etem auaricia terrā quęrebat poſſidere totā: Adde ꝛ cęlū: plus eſt qui fecit cęlū ꝛ terraz. Dicam⁹ fres: In iſtis hūanis ꝓiugijs: cōſiderate coz caſtū: quale ſit ad deū. Certe hūana ꝓiugia ſūt: nō diligit vxoꝛ ſuā: qui ꝓpter dotē illam diligit. Nō maritus caſte diligit: quę ꝓpterea diligit: qz aliq̄d donauit: aut qz multū donauit. Donauit ꝛ diues maritus: ꝛ paup factus eſt maritus. Qñ multi ꝓſcripti a caſtis vxoꝛib⁹ amplius dilecti ſūt. Probata ſūt multa ca/ ſta cōiugia calamitatibus maritoꝝ: ne aliud amare ęq; maritū putarent: nō ſolū nō deſeruerūt: & ampli/ us obſecutę ſūt. Si ergo maritus carnalis gratī di/ ligit: ſi caſte diligit: ꝛ vxoꝛ carnalis gratis diligit: ſi caſte diligit: deus quō diligēdus eſt: verus ꝛ verax ꝛ ſteriles nos ſi eē ꝓmittēs: Illū ergo ſic diligam⁹: vt aliud ꝓter ipm nō diligamus: & fit in nobis qđ di/ timus: qđ cātauim⁹: qz ꝛ hęc vox noſtra ē: In q̄cū/ q; die iuocauero te: ecce ſciui qm deus meus es tu. Hoc eſt inuocare deū: gratis iuocare deū. Proinde de q̄buſdā q̄d dictū eſt: Dñm nō iuocauerūt: Qua/ ſi dñm ſibi iuocare videbāt: ꝛ petebāt eū de hęre/ ditatib⁹: de amplificanda pecunia: de ꝓlongāda vi/ ta iſta: de cęteris tpalib⁹ rebus. Et q̄d de illis ſcꝑtu/

ra dicit: Dominū nō iuocauerūt. Jdeo quid ſequi/ tur: Jbi timuerūt timoꝛe: vbi nō erat timoꝛ. Quid ē: vbi nō erat timoꝛ: Ne illis ſubtraheret pecunia: ne aliquid ī domo eoꝝ min⁹ fieret. Poſtremo: ne min⁹ annoꝝ haberēt in hac vita q̄ ſibi ſperabāt. Verūtn illic trepidauerūt timoꝛe vbi nō erat timoꝛ: q̄les fuerūt illi iudęi: Si dimiſerimus eū viuere: venięt romani ꝛ auferēt a nobis ꝛ locū ꝛ gentem. Jbi timuerūt ti/ moꝛe vbi nō erat timoꝛ. Ecce ſciui: qm̄ deus me⁹ es tu. Magnę diuitię coꝛdis: magnū lumē oculi interi oꝛis: magna fiducia ſecuritatis: Ecce ſciui qm̄ deus meus es tu. Jn deo laudabo verbū: in dño laudabò ſermonē: in deo ſperaui: nō time bo quid faciat mihi homo. Jaz ipe ē ſenſus q̄ ſupius eſt repetitus. Jn me ſūt deus vota tua: quę reddā †laudes tibi. Vouete ꝛ reddite dño deo vr̄o. Quid voueatis: q̄d reddatis: An forte ani malia illa q̄ offerebant ad aras aliquādo: Nihil ta/ le offeras: in te eſt qđ voueas ꝛ reddas. De coꝛdis arca ꝓfer laudis incenſū: de cellario bonę conſciętię ꝓfer ſacrificiū fidei. Quicq̄d ꝓfers: accēde charita te. Jn te ſint vota q̄ reddas laudes deo. Cuius lau/ des: Quid em̄ tibi ꝓſtitit: Qm̄ †eruiſti animaz meā de morte. Jpa eſt illa vita quaz enūciat illi: Deꝰ vitā meā enūciaui tibi. Qui em̄ erā moꝛtuus: ꝓ meipm erā moꝛtu⁹: ꝓ te quid ſū: Viuus. Jdeo in me ſūt deꝰ vota tua: q̄ reddā laudes tibi: Et amo de/ um meū. Nemo hūc mihi eripit: Qđ illi dem: nēo mihi eripit: qz in coꝛde incluſū eſt. Et merito dicit ī illa ſupioꝛe fiducia: q̄d faciat mihi hō: Sequat hō: ꝓmittat ſequire: ꝓmittat efficere qđ conat: Quid eſt ablaturus: Aurū: argentū: pecoꝛa: ſeruos: ancillas: fundos: domos. Auferat oīa. Nūquid auferet vo ta q̄ in me ſūt: q̄ reddaz laudes deo: Permiſſus eſt tēptare tēptatoꝛ ſanctū virū iob: vno pūcto tempo/ ris abſtulit oīa. Quicq̄d facultatū habuerat ade/ mit: abſtulit hęreditatē: interfecit filios. Necq; hoc paulatim: & cateruatim: vno ictu: vno ipetu: vt oīa ſubito nūciarent. Ablatis oībus ſolus remāſit iob: Sz ī illo erāt vota laudis q̄ redderet deo. In illo pla ne erāt: Arcā ſancti pectoꝛis ſui: fur diabol⁹ nō iuaſe rat: plen⁹ erat vñ ſacrificaret. Audi q̄ hębat: audi q̄ ꝓtulit: Dñs dedit: dñs abſtulit: ſicut dño placuit: ita factū eſt: ſit nomē dñi benedictū. O diuitię inte/ riꝛes: q̄ fur nō accedit. Ipe dederat deꝰ vñ accipie bat: ipe ditauerat: vñ illi offerebat qđ amabat. Lau dē a te q̄rit deꝰ: ꝓfeſſionē tuā q̄rit deꝰ. Sz de agro tuo aliq̄d datur⁹ es. Ipe pluit vñ haberes. De area datur⁹ es aliq̄d. Ipe inſtituit qđ daturus es. Quid datur⁹ es qđ ab illo non accepiſti: Quid em̄ habes qđ nō accepiſti: De coꝛde dare vis. Ipe dedit fidē: ſpē ꝛ charitatē: hoc ꝓcurꝰ: hoc ſacrificaturus es. Sz plane oīa illa cętera pōt tibi auferre inimic⁹ iuſ/ to: ſ auferre nō pōt niſi volēti. Illa ꝓdet ꝛ iuit: Et volēs habere aux: ꝓdet aux: ꝛ volēs habere domū: ꝓdet domū: Fidē nēo ꝓdet niſi q̄ ſpeuerit: In me ſūt deꝰ vota tua: q̄ reddā laudes tibi: qz eruiſti aiaz meā ō morte: oc̄los meos a lachrymis: Et pedes meos †ō lapſu. Vt placeā coꝛā deo i lūine viuętiū. Merito ſi placet filijs alienis lōge factī a ſāct: qz nō hūt lumē viuętiū vñ videāt qđ deo pla/ cet. Lumē viuętiū: ē lumē īmoꝛtaliū: lumē ſanctoꝝ. Qui nō eſt in tenebꝛis: placet in lumine viuentium.

Wanb.5.

1.Joh.3.

Job.14.

Jbidem

Job.ij.

Ar. †eripuiſti. Pſ.jj4.

Ar. †audat tōes Pſ.75

Jbidem.

Job.j.

1.Cor.j.4.

Ar.ta.

Attendit homo ⁊ ea q̄ ipi⁹ sūt: ⁊ nemo scit qualis ē: ds videt qualis est. Aliquādo ⁊ ipm diabolus latet: nisi tēptet nō inuenit: sicut de isto viro quē modo cōmemorauī. Nouerat eū ds: ⁊ ei testimoniū phibebat: Diabol⁹ eū non nouerat: ⁊ ideo dixerat: Nūquid nō iob gratis colit deū? Videte q̄ ꝓuocat inimic⁹: Ibi pfectio ē: Videte qđ obīcit inimic⁹. Videbat hoiez deo fuiētē i oib⁹ obseq̄ntē: oīa bñ opantē: Et q⁹ diues erat ⁊ fœlicissima dom⁹: hoc obīcit: quia ideo colit deū: qm̄ dedit illi hec oīa: Nūquid nō iob gratis colit deū? Hoc em̄ erat verus: hoc lumen viuentiū vt gratis coleret ds. Deus videbat in corde serui sui cultū suus gratuitū. Placebat em̄ illud cor in conspectu dñi in lumine viuentiū: diabolum latebat: quia in tenebris erat. Admisit de⁹ temptatorē: nō vt ipe nosset qđ nouerat: sed vt nob⁹ noscēdū ⁊ imitandū ꝓberet. Nūquid em̄ si temptator nō admitteret videremus nosipsi in iob qđ debere mus ⁊ vellemus imitari? Admissus est tēptator: abstulit oīa: remansit ille solus a facultatibus: sol⁹ a familia: solus a filīs: plenus deo: vxor sane relicta erat. Misericordē putatis diabolū qui ei reliq̄t vxorē? Nouerat ꝑ quē decepat adā: suā reliquerat adiutricē: nō mariti ꝓlatricē. Ille ergo plenus deo ī quo vota erāt q̄ redderet laudis: vt ostenderet q⁹ gratis deū colebat: nō ideo quia tanta acceperat: set amissis oīb⁹ talis est: quia illū qui dederat oīa nō amisit: Domin⁹ dedit inquit: dñs abstulit: sicut dño placuit ita factus est: sit nomē dñi benedictum. Vulnere etiam pcussus a capite vsq̄ ad pedes: interger tamen intus respondit temptatrici: de lumine viuentiū: de lumine cordis sui: Locuta es tanq̄ vna ex insipientib⁹ mulierib⁹: id est tanq̄ ea q̄ nō habet lumē viuentiū. Lumē em̄ viuentiū: sapientia: et tenebre insipientiū stultitia est. Locuta es tāq̄ vna ex insipiētibus mulieribus: carnē meā vides: lumen cordis mei nō vides. Poterat em̄ illa tūc virū ampli⁹ amare si pulchritudinē interiorē sufferret ⁊ ispicere: vbi ille pulcher erat cordā oculis dei: quia in illo erāt vota q̄ redderet laudis deo. Quō illud patrimoniū nō inuaserat inimicus? Q̄ integrum erat qđ possidebat: ⁊ ꝓpter qđ amplius possidendū sperabat iturus a virtutibus in virtutes. Ergo fratres ad hoc valent nobis hec oīa: vt deū gratis diligamus. In illo semp̄ sperem⁹: nec hominē nec diabolū timeamus. Nec ille: nec ille facit aliquid: nisi q̄ntū pmittit. Permitti ad nihilū potest: nisi qđ nobis pdest. Toleremus malos: simus boni: quia et nos fuim⁹ mali. Pro nihilo saluos faciet ds oīes: de quibus desperare nō debemus. Ergo de nemine despem⁹: p oib⁹ q̄s patimur orem⁹: a deo nūq̄ receda mus. Primoniū nostrū ipe sit: spes nr̄a ipe sit: sal⁹ nr̄a ipe sit. Ipse hic cōsolator: ibi muneretor: vbiq̄ viuificator ⁊ vite dator: nō alterius vite: sed illi⁹ de qua dictū est: Ego sum via ⁊ veritas ⁊ vita: vt ⁊ hic in lumine fidei: ⁊ ibi in lumīe speciei tanq̄ in lumine viuentiū in ꝓspectu dñi placeamus.

Job. j. Job. j. Job. ij. Job. ij. Job. ij

tui: conatus tui: intentionis tuę: ille est ad quē ptēdis: ad quē cū ueneris: vltra nil desiderabis: qz melius nihil habebis. Ipe ḡ z exemplū nobis viuēdi ꝓpo

D suit in hac vita: z ꝑmiū viuēdi dabit in futura vita.

j. Reg. 24. In finē ne corrūpas ipi dauid in tituli inscriptionē: cū fugeret a facie saul in spelū cam. Referentes nos quidē ad sanctā scripturā: iuenim⁹ scrīm dauid illū regē isrl: ex q etiā nomē accepit psalteriū dauidicū: psecutorē passū fuisse saulez regē ipi⁹ ppli: sicut mlti vestr nouerūt q scripturas vel attigerūt vel audierūt. Habuit ergo psecutorez saulem rex dauid: z cū esset ille mitissim⁹: ille ferocissimus: ille lenis: ille inuidus: ille patiens: ille crudelis: ille bñficus: ille ingratiosus: ptulit eū tanta lenitate: vt cū eū accepisset in manus: nō illū attigisset: nō illū lęsisset. Accepit eī a dño deo potestatē: vt si uellet: occideret saulē ipe dauid: z elegit pcere ēi occidere. Ille aūt nec tali beneficio victꝰ est vt desineret persequi. Inuenimus ergo illo tpe quando saul E dauid plequebat regē futur z przdestinatū: rex iazacebat: rep̄obatus: q fugeret a facie saul ī spelunca ipe dauid plequebat: figurę erāt futuroꝝ: Si oīa quę tunc agebant: figurę erāt futuroꝝ: inuenim⁹ ibi christuz z multo maxime. Mā illud: Ne corrūpas ī tituli inscriptionē: nō video quō ptineat ad illū dauid. Mō eī aliqs titul⁹ inscriptus erat ipi dauid quez corrūperet saul. Videmus aūt in passione dñi scriptū fuisse titulū: Rex iudeoꝝ: vt ille titul⁹ exp̄obraret frō tem ipoꝝ qō a rege suo manus nō abstinuerūt. Jn illis eī saul erat: in christo dauid erat. Christus eī mur: ex semīe dauid ꝺm carnē: Mā ꝺm diuinitatē supra dauid: supra oīes homīes: supra cęlū z terrā: supra angelos: supra visibilia z inuisibilia: qz oīa ipm facta sūt: z sine ipo factū est nihil. Dignatus tamē hō fieri ex semīne dauid ad nos venit: qz ō tribu dauid natus est: inde virgo maria quę pepit christū. Inscriptus itaqz titulus ille est: Rex iudeoꝝ. Saul vt dixim⁹: popul⁹ iudeoꝝ erat: dauid christ⁹ erat: titul⁹ ibi: Rex iudeoꝝ. Indignati sūt iudei qa inscript⁹ erat titul⁹: Rex iudeoꝝ: puduit illos habere regē quē crucifigere potuerūt: Mō eī viderunt: qz ipa crux in qua eum fixerunt futura erat in frontibus regū. Cū ergo indignarent ex illo titulo: adierūt pilatū iudicē: cui obtulerūt occidendū christuz: z dixerūt ad eū: Noli scribere sic: Rex iudeoꝝ: ꝺ scribe: qz ipe dixit se regē esse iudeoꝝ. Et qz iam cantatū erat ꝑ spiritū sanctū: Jn finē: ne corrūpas in titu- Ibidem. li inscriptionē: Respōdit eis pilat⁹: Qō scripsi scripsi: Quid mihi suggeritis falsitatē: Ego nō corrūpo veritatē. Audiuim⁹ ḡ qd sibi velit: ne corrūpas E in tituli iscriptionē. Quid ergo ē: cuz fugeret a facie j. Reg. 24. saul in spelunca: Qō quidē z dauid ille fecit. Sz qz in illo nō inuenimus tituli inscriptionē: in hoc inuenīamus fugā in spelunca. Figurabat eī aliquid illa spelunca qua se texit dauid. Quare autez se texit: Ut occultaret z nō inueniret. Quid est ꝓtegi spelunca: Cōtegi terra. Qui eī fugit in spelunca: terra cō tegit ne videat. Portabat aūt terrā iesus carnē quā acceperat de terra: z in ea se occultabat: ne a iudeis j. Cor. 2. inueniret deus. Si eī cognouissent: nūqz dñm glorię crucifixissent. Quare ergo dñm glorię nō iuenerūt: Qz spelunca se texerat: id est carnis infirmitatē oculis obiciebat: maiestatē aūt diuinitatis in corpoꝛis tegmine tanqz terrę abdito ꝓtegebat. Illi ergo nō cognoscentes deū: crucifixerūt hominē. Nec mori potuit nisi in homīe: nec crucifigi potuit nisi i homīe: qz nec teneri posset nisi in homine. Opposuit male quęrentib⁹ terrā: seruauit bene quęrētib⁹ vitā. Fugit ergo ꝺm carnē in spelūcā a facie saul. Qō si ex hoc velis accipe: ita dñm fugisse ī speluncā a facie saul: qz pass⁹ est: vsqz adeo se occultauit iudęis vt z morerē: qz tūlibet ei seuirēt in eū iudei donec morerē: adhuc putabāt eū posse liberari: z ostendere miraculū aliqō qō filius dei esset: Hoc ꝑdictū erat in libro Sapiētię: Morte turpissima ꝓdēnemus il- Sap. 2. lum: Erit eī respectus illi ex sermonib⁹ illi⁹. Si eī vere filius dei est: suscipiet illū: z liberabit illū de manibus ꝓtrioꝝ. Quia ergo crucifigebat: z nō liberabat: crediderūt illū nō esse filiū dei. Propterea īsultātes pendēti in ligno: z caput agitātes: dicebāt illi: Si filius dei es: descende de cruce. Alios saluos Matth. 27 fecit: seipm saluare nō pōt. Ista dicētes sicut ē ī ipo libro Sapientię: hęc cogitauerūt z errauerūt. Excę Sap. 2. cauit eī illos malicia eoꝝ. Quid eī magnum erat de cruce descendere: cui facile fuit de sepulchro surgere: Sed quare: Quia vsqz ad mortē voluit eē patiens: vt fugeret a facie saul in speluncā. Etenī spelunca inferior pars terrę pōt accipi. Et certe qō manifestū ē: z certū oibus hoībus: corpus eius in mo- Matth. 27 numento positū est: qō erat excisū in petra. Hoc ergo monumētū spelunca erat: illuc fugit a facie saul. Tādiu eī persecuti sūt illū iudei quoadusqz ponerēt in spelunca. Unde ꝓbamus q tādiu illū persecuti sūt quousqz ibi ponerēt: Etiā mortuū in cruce pē- Joh. 19 dentē lancea vulnerauerūt. Et vbi inuolut⁹ est: curato funere positus est in spelunca: iam nihil habuerunt qō carni facerēt. Resurrexit ergo dominus ex illa spelunca illęsus: incorrupt⁹ quo fugerat a facie j. Regl. 24 saul: occultās se impijs quos ꝑfigurabat saul. Ostēdens se aūt mēbris suis. Nam resurgentis mēbra a Luc. 24 mēbris eius palpata sunt. Mēbra eī eius apostoli tetigerūt resurgentē z crediderunt: z ecce nihil ꝓfecit persecutio saulis. Audiamus ergo iā psalmū: quia de titulo eius satis locuti sumus quantū dominus dare dignatus est.

Expositio psalmi. G

Miserere mei de⁹: miserere mei: Qm̄ in te cōfidit aia mea. Christus in passiōe dicit: Miserere mei deus. Deo deus dicit: miserere mei. Qui cū patre miserer tui: in te clamat miserere mei. Etenī qō de illo clamat: miserere mei: tuus est. A te hoc accepit: ꝓpter te liberanduz carne indutus est. Caro ipa clamat: Miserere mei de⁹ miserere mei. Homo ipe anima est z caro. Totum eī hominē suscepit verbū: z totus homo factus ē verbū. Me iō putet̄ non ibi fuisse animā: quia euangelista ita dicit: Verbū caro factū est: z habitauit in no- Joh. j. bis. Etenī ōz: caro hō: sicut alio loco dicit scꝑtura: Et videbit oīs caro salutare dei. Nūqd caro sola vi- Luc. 3. debit: z aīa ibi nō erit: Jtez dicit ipe dñs ō hoībus: Sic dedisti ei ptātē oīs carnis. Nūqd in sola carne Joh. 17. accepat ptātē: z nō maxime ī aīas qs ꝑmit⁹ liberabat: Ergo vbi erat aīa: ibi erat caro: ibi tot⁹ hō: Totus hō cū ℣bo: z ℣bū cū hoīe: z hō z ℣bū vn⁹ hō: z verbuz z homo vn⁹ deus. Dicat ergo: Miserere

mei deus: miserere mei. Nō expauescamus voces petētis misericordiā ⁊ exhibētis. Ideo em̄ petit: qz exhibet. Ad hoc em̄ hō: qz misericors: nō vt ꝓditionis necessitate nasceret: ꝫ vt nos de ꝓditōe necessitate liberaret. Miserere mei dō miserere mei: Quīm in te ꝓfidit aīa mea. Audis magistrū orantē: discere orare. Ad hoc em̄ orauit vt doceret orare: qz ad hoc passus est vt doceret pati: ad hoc resurrexit vt
ℏ doceret spare resurrectionē. Et in vmbra alaꝝ tuarū sperabo: donec trans eat iniquitas. Hoc plane iam tot⁹ christus dicit: Hic ē ⁊ vox nr̄a. Nō em̄ ꝛ trāsiuit iniqtas: adhuc feruet iniquitas. Et in fine dixit ipe dñs abundantiā futurā iniqtat⁊:
Matth. 24. Et qm̄ abūdauit iniqtas: refrigescet charitas mltoꝝ: Qui aūt pseuerauerit vsqꝫ ī finē: hic salu⁹ erit. Quis aūt pseuerabit vsqꝫ ī finē: quoadusqꝫ trāseat iniquitas: Qui fuerit in christi corpe: qui fuerit in mēbris christi: ⁊ a capite didicerit patientiā pseuerādi. Trāsisti: ⁊ ecce transierūt tēptatiōes tuę: ⁊ is in aliaꝫ vitā in quā ierūt sancti si sanct⁹ fuer⁊: in aliā inquā ierūt martyres: Si martyr fuer⁊: ibis ⁊ tu in aliā vitā. Nūquid qz tu trāsisti hinc: ꝓterea iā trāsūt iniquitas: Nascunt⁊ alij iniqui: sicut moziunt⁊ alij iniqui. Quō ergo alij iniqui moziunt⁊: ⁊ alij nascunt⁊: sic alij iusti eunt: ⁊ alij nascunt⁊. Usqꝫ in finē seculi: nec iniqtas vacuit pmens: nec iusticia patiens. Et in vmbra alaꝝ tuaꝝ spabo: donec trāseat iniqtas: id est tu ꝓtegas me: Et vt ab estu iniqtat⁊ nō arescā: tu vmbraculū ꝓbebis mihi. Clamabo ad deum altissimū. Si altissimus est: quō te audit clamantē: Magna est experimento fiducia. Deū inquit qui bene fecit mihi. Si anteꝫ eū quererez benefecit mihi: clamātē me nō exaudiet: Dñs em̄ nobis fecit dñs de⁹ mittēdo nobis saluatorē nostrū iesū christuz: vt
Ro. 4. moreret ꝓpter delicta nostra: ⁊ resurgeret ꝓpter iustificationē nostrā. Pro qualibus moꝛi voluit filiū suum: Pro impijs. Impij āt nō quęrebāt deū: ⁊ ꝙsiti sūt a deo. Sic est ꝙ ille altissim⁹: vt nō sit ab illo lōge miseria nostra: ⁊ gemit⁹ noster: qz ꝓpe est domin⁹
Ps. 33. bis q̄ obtriuerūt cor. Clamabo ad deum altissimū: deū q̄ benefecit mihi. Misit de cęlo ⁊† saluum
Al. liberauit. fecit me. Jā hō ipe: iam caro ipa: iam filius dei ꝑ nostrā ꝓticipationē manifestū est: qz saluatus ē: Et misit de cęlo pater ⁊ saluauit eū: misit de cęlo ⁊ resuscitauit eū. Sz vt noueritis: qz ⁊ ipse de⁹ est: ⁊ ipe se resuscitauit: vtrūqꝫ positum est in scriptura: quia et pat illū resuscitauit: ⁊ qz ipe se resuscitauit. Audite:
Phil. 2 qz pater illū resuscitauit: Aplus dicit: Factus est ī ąt obediēs vsqꝫ ad mortē: mortē aūt crucis: Propt qō ⁊ deus eū exaltauit: ⁊ donauit ei nomē qō ē sup oīe nomē. Audistis patrē resuscitantē ⁊ exaltantez filiū: audite: qz ⁊ ipe carnē suā resuscitauit. Jn figu-
Job. 2. ra tēpli dicit ad iudęos: Soluite tēplū hoc: ⁊ in triduo resuscitabo illud. Euāgelista aūt exposuit nob ꝙd diceret: Hoc aūt inqt dicebat de tēplo corporis sui. Modo ꝙ ex pson̄a ꝓcantis: ex pson̄a homis: ex pson̄a carnis: dicit: Misit de cęlo: ⁊ saluuz me fecit.
ℜ Dedit in opprobriū ꝑculcātes me. Qui illū ꝑculcauerūt: Qui mortuo insultauerūt: q̄ tanꝫ homine crucifixerūt: qz deū nō intellexerūt: dedit eos ī opprobriū. Videte si nō est factū: nō futuꝝ credim⁹: ꝫ cōpletū agnoscim⁹. Sęuierūt iudęi in christū: superbierūt in christū. Ubi: Jn ciuitate hierusalem.

Ubi em̄ regnabāt: ibi tumebant: ibi ceruices erexerunt. Post passionē dñi eradicati inde sūt: ⁊ pdiderūt regnū: in quo regē christū agscere nō meruerūt. Quēadmodū dati sūt in opprobriū: videte: Dispersi sūt p oīes gētes: nusqꝫ habētes stabilitatē: nusqꝫ certā sedē. Propterea aūt adhuc iudęi sūt: vt libros nr̄os portēt ad ꝓfusionē suā. Quādo em̄ volumus ostēdere ꝓphetarū christū: pferimus paganis illas litteras. Et ne forte dicant duri ad fidē: qz nos illas christiani cōposuimus: vt cū euāgelio qō ꝓdicam⁹ finxerim⁹ ꝓphetas: p quos ꝓdictū videret qō ꝓdicamus: hinc eos cōuincimus: quia oīes ipe litteras quibus christus ꝓphetatus ē: apud iudęos sūt: Oēs ipas ꝛras habēt iudęi: Proferim⁹ codices ab inimicis: vt ꝓfundam⁹ alios inimicos. Jn quali ergō opprobrio sunt iudęi: Codicē portat iudęus vndē credat christian⁹. Librarij nostri facti sūt: quō solēt seruī post dños codices ferre: vt illi portando ueficiāt: illi legēdo ꝓficiāt. Jn tale opprobriū dati sūt iudęi: ⁊ impletū est qō paulo ante ꝓdictū est: Dedit in opprobriū ꝑculcātes me. Quale aūt opprobriū ē frangere: vt hūc versū legant: ⁊ ibi cęci attēdant ad speculū suū: Sic em̄ apparēt iudęi de scriptura sancta quā portant: quō apparet facies cęci de speculo: Ab alijs videt: ab ipo nō videt. Dedit in opprobriū cōculcātes me. Quęrebas forte cuz diceret: Misit de cęlo ⁊ saluū me fecit: Quid misit de cęlo: Quē misit de cęlo: Angelū misit: vt saluū faceret christū: ⁊ per seruū saluus fit dñs: Oēs em̄ angeli creatura seruiēs christo est. Ad obsequiū mitti potuerūt angeli: ad seruitiū mitti potuerūt: nō ad adiutoriuz. Sicut scriptū est: q angeli ministrabāt ei: nō tanꝫ miseri/ Matth. 4.
cordes indigenti: sed tanꝫ inbiecti oipotēti. Quid ergo misit de cęlo: ⁊ saluuz fecit me: Modo audie- Al. tocau.
mus in alio versu: quid de cęlo miserit. Misit† de cęlo misericordiā suā ⁊ veritatez suam. Ad quā rem: Et eruit aīam meā de medio catulorū leonū. Misit inqt de cęlo misericordiā suā ⁊ veritatez suam. Et ipe christus ait: Ego sum veritas. Missa Joh. 14.
est ergo veritas vt erueret aīam meā hinc de medio catulorū leonū: Missa ē misericordia: Jpm christū inuenimus ⁊ misericordiā ⁊ veritatē: Misericordiā nobis cōpatiētē: ⁊ veritatē nobis tribuentē. Hoc ē Joh. 1.
ergo qō paulo ante dixi: Quia ⁊ ipe se resuscitauit. Si em̄ veritas resuscitauit christuz: ⁊ si veritas animā christi eruit de medio catulorū leonū: vt miseri- Job. 1.
cors fuit mori ꝓ nobis: ita verax resurgere ad iustificādos nos. Dixerat em̄ se resurrectuꝝ: ⁊ dixitas mē tiri nō potuit. Et qz veritas ⁊ verax: ꝓterea cicatrices veras ostēdit: qz vera vulnera pertulit. Hęc ci- Job. 16.
catrices tenuerūt discipuli: palpauerūt: manifestauerūt sibi: Exclamauit q̄ misit digitos in cōpunctū latus: ⁊ ait: Dominus meus ⁊ deus meus. Miseri- Ibidem.
cordia pro illo mortuus erat: ⁊ veritate ad illū resurrexerat. Misit de cęlo misericordiā suā ⁊ veritatem suā. Et† eruit animā meā de medio catulo- Al. scripsit.
rū leonū. Qui sūt catuli leonuz: Ps̄s ille minut⁹: male decept⁹: male seduct⁹ a ꝓncipib⁹ sacerdotū iudęoꝝ: vt illi leōes: illi catuli leonū: Oēs fremuerūt: oēs occiderūt. Audituri em̄ sumus hic ⁊ cędē ipoꝝ mō in ꝓsequntib⁹ Xp̄sti⁹ psalmi h⁹. Et eruit inqt aīaz meā de medio catulorū leonū. Quare dicis: ⁊ eruis aīaz meā: Quid ei passur⁹ eras: vt erueret aīa tuaz

M
1.Reg.24. Dormiui cõturbatus. Expressit christ⁹ mortẽ suã. Certe de illo dauid legim⁹ q̃ fugerit in spelũcã: nõ ñ qz dormiuit in spelũca. Alius dauid est in spelũca: alius dauid est qui dicit: Dormiui cõturbat⁹. Videm⁹ pturbationẽ ipius: nõ illo turbato: sed illis turbãtib⁹. Turbatũ em̃ se dixit ꝑ opinionẽ fremẽtiũ: nõ ꝑ m̃ cedẽtis cõscientiã. Putauerũt se illũ turbasse: putauerũt vicisse: Ille aũt dormiuit pturbatus. Tam placat⁹ erat iste turbat⁹: vt qñ vellet: dormiret. Nemo dormit turbat⁹: Oẽs qui pturbãtur: aut a somno excitant: aut ĩ somnũ vergi nõ pmittũtur. Ille gũt turbat⁹ est: z dormiuit. Magna hũilitas pturbati: magna potestas dormientis. De qua
Job.jo. potestate veniebat q̃ dormiuit: De qua ipse dicit:
Hebr.2. habeo sumẽdi eã: Nemo tollet eã a me: ꝑ ego eã ponõ: z itez sumo eã. Turbauerũt illi z dormiuit ipe:
M Cui⁹ typũ gerebat adã: qñ immisit ei deus sopozẽ: vt de latere: illi cõiugẽ faceret. Non em̃ nõ poterat ꝓterea voluit eũ dormire: ne sentiret cũ sibi costa ꝓuulso: nõ expgiscat: Postremo: quis ita dormit: vt osse sibi derraheret: Postremo: quis ita dormit: vt osse sibi
Job.jo. re costã dormiẽti: potuit z vigilãti. Sz quare voluit dormiẽti facere: Quia dormiẽti christo in cruce:
Ps.3. facta est cõiunx de latere. Percussum est em̃ latꝰ pẽdentis de lancea: z pfluxerũt eccliæ sacramẽta. Dormiui inq̃t cõturbat⁹. Et in alio psalmo manifestat ꝑ
Job.jo. vbi ait: Ego dormiui z somnũ cepi. Ibi expressit potestatẽ suã. Poterat z illic dicere: Dormiui: sicut dixit hic. Quid est aũt: ego dormiui: Jd est: qz voluI dormiui. Nõ illi me in somnũ nolentẽ cõpulerũt: ꝑ
Ps.3. mea volũtate ego dormiui: ꝑm illud: Potestatem habeo ponẽdi aiam meã: z potestatẽ habeo itez sumendi eã. Propterea ibi sequit z dicit: Ego dormiui z somnum cepi: z exurrexi: qm̃ dñs suscepit me.
Job.18. Dormiui cõturbat⁹. Cũ turbat⁹: Quib⁹ turbantibus: Videam⁹ quõ indurat malã ꝓscientiã iudeis volentib⁹ excusare se ab interfectione dñi. Mã propterea eũ (sicut loquit euãgelĩũ) iudici tradiderũt: tũc pilatus: Accipite eũ vos: z ꝑm legẽ vr̃am iudicate eũ. Respõderũt: Nobis nõ licet interficere quẽ-
Cõcor. de pent. dist. 1 picitote. ꝑ. Interficere nõ licet: tradere ad interficiẽdũ licet: Quis autẽ occidit: Qui audito clamore cessit: an q̃ clamãdo vt occideret extorsit: Jpe dñs dicat testimoniũ a q̃bus occisus est: vtrũ ab illo pilato qui no-
Matth.27. lens eũ occidit: Cũ etiã eũ flagellauit: z veste ignominiosa circũdedit: z flagellatũ ad eoz oculos pduxit: vt saltẽ pena flagellozũ eĩ⁹ satiati: eum occidi nõ
Joh.19. extorquerẽt. Propterea etiã cũ videret eos pseuMatth.27. rare: sicut legim⁹: lauit man⁹ suas: z dixit: Innocẽs ego sum a sanguine iusti hui⁹. Videritis vtz ille innocẽs: qui vel cessit clamantib⁹: multo magis tñ illi nocẽtes: qui clamãdo eum occidere voluerũt. Sed nos interrogem⁹ z audiam⁹ dñm: q̃b⁹ tribuat mozP tem suã: quia dixit: Dormiui turbatus. Interroge-
mus eũ z dicam⁹: Cũ dormiẽti turbat⁹: qui te pcuti sũt: Qui te occiderũt: Munq̃d fortẽ pilat⁹ qui militibus dedit in ligno suspẽdendũ: clauis trãffigẽdũ: Audite: Qui: Filij hominũ. Illos vtiq̃ dicit: quos psecutozes passus est. Sed quõ ipi occiderunt qui ferrũ nõ ferebant: qui gladiũ nõ strinxerũt: qui impetũ in eũ nõ fecerũt ad occidendũ: Cũ occiderũt: ¶ Dẽtes eoz: arma z sagittæ: et lingua eozũ gladius acutus. Noli attẽdere inermes manus: sed os armatũ: Jnde gladius ꝓcessit quo christus occideret: quõ z de oze christi vnde et iudei occiderent. Habet em̃ ille gladiũ bis acutum Apoc.1. occidẽtis z resurgẽtis: z resurgẽs pcussit eos: z diuisit ab eis quos faceret fideles suos. Illi malũ gladium: ille bonũ. Illi sagittas malas: ille bonas. Nam habet z ipe sagittas bonas: verba bona: vnde sagittet coz fidele vt ameť. Ergo aliæ istoz sagittæ: z alĩ⁹ istoz gladi⁹. Filij hominũ dẽtes eoz: arma z sagittæ: z lingua eoz machæra acuta: Ligua filioz hominum machæra acuta: z dentes eozũ arma z sagittæ. Cũ ergo pcusserũt: nisi qñ clamauerunt: Crucifige Matth.27. crucifige: Et quid tibi fecerũt o dñe: Exultet hic ꝓ- Joh.19. pheta. Supius em̃ omnes illos versus dñs loquebatur: Prophetа quidẽ: sed ex psona dñi: quia in prophеta dñs. Et qñ loquit ex psona sua ꝓpheta: ipse dñs loquit ꝑ eũ: q̃ ei dictat veritatẽ quã loquit̃ur. Modo ergo ex psona ꝓphetæ: audite fratres mei: Vidit dñm in spiritu iste ꝓpheta humiliatũ: cesum: flagellatũ: colaphis pcussum: expalmatũ manib⁹: sputis illinitũ: spinis cozonatũ: ligno suspẽsum: Illos seqẽtes: illũ tolerantẽ: illos insultãtes: illũ quasi victũ vidit in spiritu: z post illã iã omnẽ humiliationẽ: z illozũ furozẽ: resurrexisse eũ: z illa omnia quæ fecerãt iudei seqẽtes facta esse inania: z eleuat⁹ gaudio tanq̃ videret fieri. ¶ Exaltare: inquit: sup cæ Q los deus. Nõ in cruce: z sup cælos deus: Remaneant in terra seqẽtes: tu in cælo esto iudicãs. Vbi sunt q̃ furebãt: Vbi sunt dentes eozũ arma z sagittæ: Mõne sagittæ infantiũ factæ sũt plagæ eoz: Alio Ps.63. em̃ loco psalm⁹ hoc dicit: volens eos ostẽdere inaniter seqẽsse: z inaniter in furias ꝑcipitatos esse: qm̃ nihil potuerť facere christo ad horã crucifixo: z post ea resurgẽti atq̃ in cælo sedẽti. Sagittæ infantiũ factæ sũt plagæ eoz: Quõ infantes faciũt sibi sagittas de cannis: Sagittæ aũt quæ: Aut quæ vires: aut qui arcus: aut qui ictus: aut qõ vulnus: Exaltare super cælos deus. ¶ Et ꝓ sup omnẽ terrã gloria tua. Ar. ti oi terra.
Ut quid exaltaris sup cælos deus: Fratres exaltatum deũ sup cælos nõ vidim⁹: sed credimus. Sup omnẽ aũt terrã gloriã eius: nõ tantũ credim⁹: ꝑ etiã videm⁹. Qualẽ vero vesaniã patiunť hereticі: quæso vt attẽdatť. Illi ꝑcisi a cõpagine ecclesiæ christi: et partẽ tenẽtes: z totũ amittẽtes: nolũt cõmunicare ozbi terrarũ: quo diffusa ẽ gloria christi. Nos autem catholici in oñi terra sum⁹: qz oñi terræ cõmunicam⁹ quacũq̃ gloria christi diffusa est. Videmus em̃ qõ tũc cantatũ est: mõ cõpletũ: Exaltat⁹ est sup cælos deus noster: z sup oẽm terrã gloria ipius. O hereticа insania: qõ nõ vides credis mecum: qõ videos: negas. Credis mecũ exaltatũ christũ sup cælos: qõ nõ vidim⁹: z negas gloriã eius sup omnẽ terrã: qõ videm⁹. Exaltare sup cælos deus: z sup oẽm terrã gloria tua. Redi ad verba dñi: z ipe dñs narrare nobis incipit tanq̃ alloquẽs nos: exultãte etiã prophеta z dicẽte: Exaltare sup cælos deus: et sup oẽm terrã gloria tua. Cõfirmat nos z ipe: tãq̃ dicẽs nobis: Quid mihi facere potuerũt illi qui me pcuti sunt: Quare aũt nos alloquit̃: Quia faciũt z nob: Sz nihil faciũt qui nos similiter fuerit pcuti. Vi-

R deat em̃ charitas vestra alloquẽtem nos dñm ⁊ exAl. †Laqueũ. hortãtẽ nos exẽplo suo. ¶ †Suscipulã parauerũt pedib⁹ meis: ⁊ incuruauerũt aiam meam. Uoluerũt illã quasi de cẽlo deponere ⁊ ad inferiora dep̃mere: Curuauerũt aiam meã. ¶ Fodẽ
Al. †non babz. rũt ante faciẽ meã foueã: ⁊† ipsi inciderũt in eam. Mihi nocuerũt an sibi: Ecce ille exaltat⁹ est sup̃ cẽlos de⁹: ⁊ ecce sup̃ oẽm terrã gloria ip̃i⁹. Regnũ christi videm⁹: Ubi ẽ regnũ iudeox: Q̃m ĝ fecerũt qđ facere nõ debuerũt: factũ ẽ in illos qđ pati debuert: Ip̃i foderũt foueã: ⁊ ip̃i inciderũt in eã. Oz em̃ psecuti sunt christũ: christo nõ obfuit: ĝ ipis obfuit. Et nolite putare fratres ip̃is solis hoc accidisse. Omnis q̃ parat foueã fratri suo: necesse ẽ vt ip̃e incidat in eã. Intendite fratres mei: christianos oculos habete: nolite decipi visibilib⁹. Forte em̃ alicui vestrũ qz hoc dixi: subuenit mõ. Si quis voluit fratri suo fraudem facere: ⁊ voluit ei aliqs insidias machinari: ⁊ machinat⁹ est ⁊ impleuit: ⁊ cecidit frater ĩ insidias el⁹: ⁊ expoliat⁹ est: aut p̃essus ẽ siue carcere: siue falso testimonio: siue aliqua nefaria criminatione circũuẽt⁹: Uidet aũt iste op̃ssus: ille op̃ressisse: iste vict⁹: ille vicisse: ⁊ falsum putat qđ dixim⁹: q̃m quicũq; foueã parauerit fratri suo: ip̃e cadet ĩ eam. Interrogo vos tanq̃ christianos: vt sumatis exemplũ de his q̃ iam nouim⁹. Pagani psecuti sunt martyres: martyres capti sunt: ligati sunt: in carcerẽ missi sunt: bestijs subiecti sunt: Alij ferro pcussi: alij ignibus cõcremati: vicerũt psequẽtes: ⁊ victi sunt martyres: Absit. Q̃re gloriã martyrũ apud deũ: q̃re foueã paganorũ in p̃fossa cõscientia. Ubi em̃ ẽ fouea quo cadit ip̃i⁹: In p̃scientia mala. Putas eũ ĩ foueã nõ cecidisse q̃ lucẽ õi ⁊ christi pdidit: ⁊ cęcitate pcussus est: Si nõ caderet in foueã: videret ante se: Nescit quo eat: quõ qui ambulat in via cũ ceciderit ĩ foueã: pdidit viã. Uidetis ergo oẽs malefactores pdidisse viã: implicatos facinore. Sz iam te tradidit in man⁹ forte latrõis: aut ĩ man⁹ alicui⁹ iiusti: vel circũuẽire te satagit apõ iudicẽ: ⁊ tu ĩ p̃ssura es: ille lętat: ille exultat. Noli vt iã dixi: noli h̃re oc'os paganorũ: christianos oc'os habe. Uide illũ q̃ ĩ te exultat: ip̃i⁹ exultatio est fouea ip̃ius. Melior est em̃ tristicia in qua patiẽtis: q̃ lętitia iniqua faciẽtis. Ip̃a lętitia iniqua facientis: ip̃a est fouea: illuc quisq; cũ ceciderit oculos pdit. Te doles: qz pdidisti vestem: ⁊ illũ nõ doles: qz pdidit fidẽ: Quis vestrũ grauiore damno pcussus est: Ecce ille occidit: tu occideris. Uiuit ille: tu mort⁹ es: Absit. Ubi est fides christianorũ:
Job. 11. ⁊ vbi ẽ ille qui morik ad tp̃s: Audiat dñm suũ: Qui credit in me licet moriak: viuit. Ergo qui non credit licet viuat: mort⁹ est. Foderũt ante faciẽ meã foueam: ⁊ ip̃i inciderũt in eã. Oẽibus malis necesse est vt h̃ cõtingat: Bonorũ aũt patiẽtia: p̃ paratiõe cordis excipit volũtatẽ dei: ⁊ gloriak in tribulationib⁹:

S Ps. 107. dicẽs qđ sequit: ¶ Paratũ cor meũ deus: pa
Al. †psalmũ di ratũ cor meũ: cãtabo ⁊† psallã. Quid fec mihi: Parauit foueã: cor meũ paratũ est. Ille parauit foueã ad decipiẽdũ: ego cor nõ parabo ad ppetiendũ: Ille parauit foueã ad opprimẽdũ: ego cor parabo ad tolerandũ. Propterea ille incidet in eam: ego aũt cãtabo ⁊ psallã. Audi cor paratũ in apostolo: q̃
Ro. 5. imitat⁹ est dñm suũ. Gliamur inquit in tribulationibus: qz tribulatio patientiã opatur: patiẽtia ꝓbationẽ: ꝓbatio spem: spes vero nõ confundit: quia charitas dei diffusa est in cordib⁹ nostris p̃ spiritũ sanctũ qui dat⁹ est nobis. Erat in p̃ssuris: in caten⁹: in carcerib⁹: in plagis: in fame ⁊ siti: in frigore ⁊ nuditate: in omni vastatiõe laborũ ⁊ dolore: ⁊ dicebat: gloriamur in tribulatiõib⁹. Unde: Quia paratũ ẽ cor el⁹: ideo cãtabat ⁊ psallebat: Paratũ cor meũ de⁹ paratũ cor meũ: cãtabo ⁊ psallã. Exurge gl̃ia mea. Ille qui fugerat a facie saul in speluncã: Exurge gloria mea: glorificat⁹ iesus post passionẽ. Exurge psalterium ⁊ cithara. Quid vocat vt surgat: Duo organa video: corpus aũt christi vnũ video. Una caro resurrexit: ⁊ duo organa resurrexerũt. Alterũ ergo organũ psalteriũ: alterũ cithara. Organa dicũtur omnia instrumẽta musicorũ. Nõ solũ illõ organũ dicit qđ grãde est ⁊ inflat follib⁹: sed quicquid aptat ad cantilenã: ⁊ corporeũ est: quo instrumento vult qui cãtat: organũ dicit. Distincta sũt aũt int̃ se ista organa: ⁊ volo quantum dñs dat: indicare vobis: ⁊ quõ distincta sunt: ⁊ quare distincta sũt aũt int̃ se q̃ dicak: exurge. Jam dixim⁹: vna caro dñi resurrexit: ⁊ dicit: Exurge psalteriũ ⁊ cithara. Psalteriũ ẽ organũ qđ quidẽ manib⁹ fertur ꝓcutientis: ⁊ chordas distentas habet: sed illũ locũ vnde sonũ accipiunt chordę: illud cõcauũ lignũ qđ pẽdet ⁊ tactũ resonat: qz cõcipit aerẽ: psalteriũ in superiore pte habet. Cithara aũt genus ligni cauum ⁊ resonãs in inferiore pte habet. Itaq; in psalterio chordę sonũ de sup̃ accipiũt: in cithara aũt chordę sonũ ex inferiore pte accipiũt. Hoc interest int̃ psalteriũ ⁊ citharã. Quid ergo duo hęc organa nobis figurãt: Excitat enim christus dñs noster psalteriũ suũ ⁊ citharã suã: ⁊ dicit: ¶ Exurgam diluculo. Puto qz hic iã agnoscitis dñm resurgentẽ. Legim⁹ in euangelio: videre Matth. 28. horã resurrectiõis: Oz diu ꝓ vmbrã ĝrebat christ⁹: Lux itaq; agnoscak: diluculo surrexit. Sed quid est psalteriũ: quid ẽ ⁊ cithara: Per carnẽ suã dñs duo genera factorũ opat⁹ est: miracula ⁊ passiões. Miracula desup̃ fuerũt: passiões de inferiori fuerunt. Illa em̃ quę fecit miracula: diuina erãt: sed per corpus fecit: ꝓ carnem fecit. Caro ergo diuina operãs psalteriũ est: caro humana patiẽs: cithara est. Sonet psalteriũ: illuminent cęci: audiãt surdi: stringãt Matth. 11. net paralytici: ambulẽt claudi: surgãt ęgroti: resurgant mortui: iste est son⁹ psalterij. Sonet ⁊ cithara: resurgat: sitiat: dormiat: teneak: flagellet: irrideak: crucifigak: sepeliak. Cũ ergo vides in illa carne ĝdã sonuisse desup̃: quędã de inferiori pte: vna caro resurrexit: et in vna carne agnoscim⁹ ⁊ psalteriũ ⁊ citharã. Et ista duo genera factorũ impleuerũt euangeliũ: et dicak in gentib⁹. Nã ⁊ miracula ⁊ passiões dñi ꝓdicant. Ergo surrexit psalteriũ ⁊ cithara diluculo: et ꝓfiteb⁹ dño. Et quid ait: Cõfiteboꝛ tibi in popu
lis dñe: ¶ †quia magnificata ẽ vsq; ad cẽlos misericordia tua: ⁊ vsq; ad nubes veritas tua. Cẽli supra nubes: et nubes infra cẽlos: ⁊ tñ ad hoc cẽlũ primũ ptinent nubes. Sed aliqñ nubes recũbũt sup̃ mont⁹ vsq; adeo vt primo aere cõglomerent. Cẽlũ aũt sursum est habitatiões angelorũ: sedũ: dominationũ: principatuũ: potestatũ. Illud ergo forte videat fuisse dicendũ: Magnificata est vsq; ad cẽlos veritas tua: et vsq; ad nubes misericordia tua. Etenim in cẽlo angeli

laudāt deū: vidētes ipam speciē veritatis: sine vlla caligine visionis: sine interpolatiōe aliqua falsitatis: vidēt: diligūt: laudāt: nō fatigant. Ibi veritas: hic caūt in nostra miseria vticz misc̄dia. Misero em̄ p̄bē da est misc̄dia: Nō em̄ opus est misc̄dia surſum: vbi nullus est miser. Hoc ꝓterea dixi: qz videt cōgruē tius dici potuisse: Magnificata est vsqz ad cęlos ve ritas tua: z vsqz ad nubes misc̄dia tua. Nubes em̄ intelligim⁹ p̄dicatores veritatis. Homines em̄ po tātes istā carnē caliginosam q̄dammodo: & vñ de⁹ z cozuscat miraculis: z tonat p̄ceptis: z ipi sūt ille nu bes de q̄bus dicit esaias ex ꝑsona dñi: increpās q̄n dam vineā malā: sterilē: spinosam: Mandabo nubi bus meis: ne pluāt sup eā imbrē: id est mādabo apo stolis meis vt deserāt iudeos: z nō illis euāgelizent: sed euāgelizent in terra bona gentiū: vnde nō spine: Esa.5. catores Xpi: ꝓphetas: apostolos: oīes recte ꝓ fitētes verbū veritatis: z habētes in se lumē occul tum: sicut habēt nubes vnde cozuscāt. Homines er go nubes. Quid sibi itaqz vult: dīe: qz magnificata est vsqz ad cęlos misc̄dia tua: z vsqz ad nubes veri tas tua: Veritas p̄pollet in angelis: & dedisti illam et homib⁹ z deduxisti illā vsqz ad nubes. Surſum misc̄dia videtur angeli nō indigere: sed qz homib⁹ miseris tu misereris: z p̄bēdo illis misc̄diam cōmu nicatiōe resurrectiōis angelos facis: vsqz ad cęlos ē misc̄dia tua. Gloria dño deo nostro: z miſericozdię ipius: z veritati ipius: qz nec deseruit nos misc̄dia facere beatos p̄ gratiā suā: nec fraudauit nos verita te: quia ꝓmo veritas carne coopta venit ad nos: et 1.Cor.15. sanauit p̄ carnē suā oculū interiozē cozdis nr̄i: vt eā postea facie ad faciē videre possem⁹. Agētes ergo il li gratias: dicam⁹ cū psalmo ipo vltimos versus q̄s tamdudū etiā dixi: Exaltare sup̄ cęlos de⁹: z sup̄ oēm terrā gloria tua. Hoc em̄ ei dixit ꝓ pheta ante tot ānos: hoc mō videm⁹ nos: Hoc ergo dicamus z nos.

Explicit Tractatus de p̄s. LVI.

Incipit Tractatus de p̄s. LVII.

Qz quā cātauim⁹ audiēda nobis mag⁹ est: & clamāda. Oīnibus em̄ tanqz in contione Ar. trecte. generis humani veritas clamat:

SI vere vticz iustitiā loquimini: †recta iudicate filij hominū. Cui em̄ iniq̄ nōdū facile est loqui iustitiā: Aut quis de iustitia interrogat⁹: qñ nō habet causam: non facile respōdeat quid sit iustū: Aīquidē manu fozmato Matth.7. ris nostri: in ipis cozdibus nostris veritas scripsit: Luc.4. Quod tibi nō vis fieri: ne facias alteri: Hoc z ante de iudicarētur: z quib⁹ lex nō esset data. Sed ne sibi homies aliquid defuisse q̄rerētur: scriptū est z in ta bulis qđ in cozdib⁹ nō legebāt. Nō em̄ z scriptū nō habebāt: sed legere nolebāt. Oppositū est oculis eo rum qđ in cōsc̄tia videre cogerētur: z quasi fozin Sap.1. secus admota voce dei: ad interioza sua hō compul sus est: dicēte scriptura: In cogitatiōib⁹ em̄ impij: interrogatio erit. Ubi interrogatio: ibi lex. Sed qz homies appetētes ea q̄ fozis sunt: etiā a seipsis exu les facti sunt. Data est etiā cōscripta lex: nō qz i cozdibus scripta nō erat: sed qz tu fugitiu⁹ eras cozdis tui: Ab illo qui vbiqz est cōprehēderis: z ad te ipm intro reuocaris. Propterea scripta lex quid clamat eis qui deseruerūt legē scriptā in cozdib⁹ suis: Re dite p̄uaricatozes ad coz. Quis em̄ te docuit: nolle accedi ab altero ad vtozem tuam: Quis te docu it nolle tibi furtū fieri: Quis te docuit: nolle iniuriā pati: et quicqd aliud vel vniuersaliter vel particula riter dici pōt: Multa em̄ sūt: de quib⁹ singulis inte rogati homies: clara voce respōdeant: nolle se pati. Age: si nō vis pati ista: Nūqd sol⁹ es hō: Nōne in societate viuis gener⁹ hūanī: Qui tecū fact⁹ ē: soci⁹ tu⁹ ē: z oēs facti ad imaginē dei: nisi ꝛrenis cupidita tib⁹ cōterant: qđ ille fozmauit. Qđ ergo tibi nō vis fieri: noli alteri facere. Judicas em̄ malū esse in eo qđ pati nō vis: z hoc te cogit nosse lex intima: in ip so tuo coz de cōscripta. Faciebas z clamabat⁹ inter manus tuas. Quō cogeris redire ad coz tuū: cum ꝑ pateris inter manus alienas: Furtū bonū ē: Nō. Deut.5. Interrogo: Adulteriū bonū est: Et oēs clamant: Nō. Homicidiū bonū est: Oēs clamāt ꝛtestari se. Cōcupiscere rem ꝓximi bonū est: Nō: vox oīm ē. Aut si adhuc nō ꝓfiteris: accedit qui ꝓcupiscat rem tuā: Placeat tibi: z respōde qđ vis. Oēs q̄ de his reb⁹ interrogati: clamāt hęc bona non esse. Rursus de beneficijs nō solū de nō nocēdo: verūetiā de nō ꝓstādo atqz tribuēdo. Interrogat⁹ oīnis aīa esuriēs: famem pateat⁹: Ali⁹ habet panē: et redūdat ei vltra sufficiētiā: Nouit te egere: nō dat: Displicet tibi esu rienti: displiceat z saciato: cū altez esurire cognoue ris. Peregrin⁹ tecto indigens venit in patriā tuam: nō suscipit⁹ ille: Tūc clamat ihumanā esse illā ciuita tem: facile apud barbaros sibi esse potuisse refugi um. Sentit iniquitatē: qz patit⁹: tu fozte non sentis. Sed oportet vt z te cogites pegrinū: z videas quō tibi possit displicere qui tibi nō ꝓstiterit: qđ tu in pa tria tua nō vis pegrino ꝓstare. Interrogo oēs: ve ra sunt hęc: Vera. Justa sunt hęc: Justa. Sed psal mū audite: Si vere ergo iusticiā loq̄mini: recta iudi cate filij hoīm. Nō sit iustitia labioz: & et factozū. Si em̄ aliter agis q̄ loq̄ris: bona loqueris: et mala iudicas. Si em̄ agis: quō iudicas: Interrogat⁹ qđ sit melius: aurū an fides: nō vsqzadeo puersus z deui⁹ es ab oīni veritate: vt auz meli⁹ eē respōdeas. Pz ponis ergo ūterrogat⁹ auro fidem. Locut⁹ es iustici am: audisti psalmū: Si vere ergo iusticiā loq̄mini: recta iudicate filij hoīm. Et vbi ꝓbabo nō te ita vt locut⁹ es iudicare: Jam teneo respōsionē tuā: ꝓpo nentē auro fidē. Ecce nescio vnde amic⁹ venit: z nul lo teste aurū cōmēdauit. Solus hoc nouit: z tu q̄n tum ad homies attinet. Est ibi alius testis q̄ nō vi detur z videt: z ille tibi auz in secreto et in cubiculo tuo: fozte remotis oībus arbitris cōmendauit. Te stis est q̄ adest: nō in cubiculo adest parietū: sed ī cu bilib⁹ ꝓscientiarū vrarū. Cōmēdauit ille atqz discess sit: Nulli suoz notū fec̄: rediturū se sperās: z ab ami co qđ dederat receptuz. Ut humana sūt mozt⁹ ē: filiū habet: reliquit hęredē: Ignozat fili⁹ qđ pater habuerit: quid tibi cōmēdauerit. Eia tu redi: redi ꝑ Esa.46. uaricator ad coz: ibi scripta est lex: qđ tibi non vis fieri: alij ne feceris. Teipm cogita cōmēdasse: nulli tuoz dixisse: mozt⁹ū esse: filiū reliqsse: Quid ei vel les a tuo amico ꝓstari: Rūde: Judica causam: iudi cis tribunal est ī mēte tua: sedet ibi de⁹: Adest accu satrix ꝓscientia: tozto: timoz. In reb⁹ humanis es: in

ſocietare humana detinerꝫ: cogita quid velles præ/
ſtari filio tuo ab amico tuo. Noui q̃d tibi reſponde
at cogitatio tua: Sic iudica: ſic audiſ. Judica: Vox
erit. Vox veritatꝫ nõ tacet: nõ labꝫs clamat: ꝫ voci/
ferat ex corde. Adhibe aurẽ: ibi eſto cum filio amici
tui. Uides fortaſſe etiã indigentẽ vagari: neſcientẽ
quid pater eiꝰ habuerit: vbi poſuerit: cui cõmenda/
dauerit. Cogita ꝛ filiũ tuũ: fac illũ viuere quẽ contẽ
nis mortuũ: te mortuũ cogita ꝛ viuas. Sed aliõ iu
bet deus cõtra auariciã: aliud auaricia iubet ℈ deũ:
Geñ.3. deus aliud: auaricia aliud: Aliud in paradiſo condi
tor noſter: aliud de trãſuerſo ſeductor ſerpẽs. Veni/
at in mẽtẽ põr caſus tuꝰ: Propterea mortalis: ꝓptea
Ibidem. laborãs: ꝓpterea in ſudore vultus tui panẽ comedẽs:
ꝓpterea ſpinas ꝛ tribulos tibi terra germinat. Expi/
mẽto diſce: qõ noluiſti p̃cepto. Si vicit cupiditas:
cur nõ potiꝰ veritas: Et vbi eſt qõ loq̃barꝫ: Ecce co
gitas auꝛ negare: ecce cogitas hereditatẽ amici tui
prorſus abſcõdere. Interrogauerã pauloante quid
ſit chariꝰ: ꝛ q̃d ſit meliꝰ: aurũ an fideſ. Quare aliud
dicꝫ: aliud agis: Nõ times hãc vocẽ: Si vere vtiq̃
iuſticiã loq̃mini: recta iudicate filij hoim: Ecce locu
tus es mihi meliorẽ eſſe fidẽ: ꝛ in iudicio tuo meliꝰ
duxiſti auꝛ. Nõ ſic iudicaſti vt locutꝰ es. Vera locu
tus es: ꝛ falſa iudicaſti. Ergo ꝛ cũ loq̃baris iuſticiã:
nõ vera loq̃baris. Si eñ vere vtiq̃ iuſticiã loq̃mi/
ni: recta iudicate filij hoim. Oñ mihi de iuſticia rñ/
debas: erubeſcẽdo nõ fatẽdo loq̃baris. Sz ad cãm
℔ ℔ſentẽ tã veniamꝰ ſi placet. Vox eſt eñ illa dulcis:
et nota auribꝰ eccl̃ie: Vox dñi nr̃i ieſu chriſti: ꝛ vox
corpis eius: vox eccl̃ie laborãtis pegrinãtis i terra:
inter maledicentiũ ꝛ adulantiũ picula viuẽtis. Nõ
timebis cõminatorẽ: ſi nõ amas adulatorẽ. Attẽdit
ergo ille cuiꝰ hec vox eſt: et videt oẽs loqui iuſticiã.
Quis eñ audet nõ loqui eã ne dicaꝫ iniuſtꝰ: Cũ er/
go tanc̃ audiret oim voces: ꝛ intẽderet oim labia:
clamabat ad eos: Si vere vtiq̃ iuſticiã loq̃mini: ſi
nõ falſo iuſticiã loq̃mini: ſi nõ aliud i labꝫs ꝓtrepit:
aliud celaꝫ in corꝺibꝰ: recta iudicate filij hominum.
Audi ex euãgelio ꝓpriã vocẽ: eandẽ ipam quę i hoc
Matth.12. pſalmo eſt: Hypocritę (ait dñs phariſeis) quõ po/
teſtis bona loqui: cũ ſitis mali: Aut facite arborem
bonã: ꝛ fructũ eiꝰ bonũ: aut facite arborẽ malam: et
fructũ eiꝰ malũ: Quid te vis dealbare paries lutee:
Noui interiora tua: nõ falloꝛ tectorio tuo: Noui q̃d
℔tendas: noui q̃d tegas. Nec̃ eñ opus ei erat: ait
Job.2. euãgeliſta: vt quiſq̃ ei phiberet teſtimoniũ de hoie:
Ipe eñ ſciebat quid eſſet in hoie. Sciebat q̃d eſſet
in homĩe q̃ fecerat hominẽ: ꝛ homo factꝰ erat: vt q̃/
reret hominẽ. Uidete ergo ſi nõ ſeq̃nt̃ ſe voces iſte:
Hypocritę: quõ poteſtis bona loqui cũ ſitis mali:
Si vere ergo iuſticiam loq̃mini: recta iudicate filij
Matth.22. hominũ. Mõne iuſticiã locuti eſtis: qñ dixiſt: Ma
giſter ſcimꝰ quia iuſtus es: et nulliꝰ pſonã accipis:
Quare dolũ in corde tegebatis: Quare imaginem
cęſaris creatori veſtro oſtẽdebatis: ꝛ eiꝰ imaginẽ in
veſtris corꝺibꝰ delebatis: Mõne auditũ eſt q̃d locu
ti fueritis: ꝛ exptũ eſt quẽadmodum iudicaueritis:
Mõne vos crucifixiſtis eũ: quẽ iuſtũ eſſe dixeratiſ:
Si vere ergo vtiq̃ iuſticiã loq̃mini: recta iudicate
filij hoim. Ut quid audio locutionẽ veſtrã: ſcimꝰ qz
℣ Job.19. iuſtus es: cũ ꝓuideã iudiciũ veſtrũ: Crucifige cruci
fige: Si vere ergo iuſticiã loq̃mini: recta iudicate fi
lij hoim. Quid em̃ feciſtis ſeuidẽdo aduerſus deũ q̃
homo erat: ꝛ occidẽdo regẽ veſtꝝ: Mõ eni ideo rex
nõ erat futurꝰ: qz occiſus eſt a vobis reſurrecturus:
In titulo vbi ſcriptũ erat: Rex iudeoꝝ: poſito ſup
crucẽ dñi: liguis tribꝰ: hebraica: greca: et latina: no
uerat dicere iudex homo: qõ ſcripſi ſcripſi: et deus
non nouerat dicere quod ſcripſi ſcripſi: Prorſus
rex veſter eſt: viuus rex vr̃ eſt: occiſus rex veſter eſt.
Ecce reſurrexit: ꝛ in cęlo rex veſter ẽ: ꝛ eccevẽtur ℈.
Uę vobis: qz rex veſter eſt. Ire nũc ꝛ loq̃mini iuſti/
ciam: ꝛ nolite recta iudicare filij hominũ. Mõ vult
recte iudicare: recte iudicabimini. Uiuit em̃ ille rex
veſter: ꝛ iam nõ mortiꝫ: ꝛ mors ei vltra nõ dominabi
tur. Ecce venit: redite q̃uaricatores ad cor. Ecce
veniet: corrigimini anteq̃ veniat: q̃uenite faciẽ ei in
confeſſione. Ecce veniet: rex veſter eſt: recordamini
titulũ ſup crucem: ſi nõ eũ videtis ſcptũ: manet rñ:
In terra nõ legiꝫ: ꝛ in cęlo ſeruaꝫ: Putaꝫ em̃ illã in/
ſcriptionẽ fuiſſe corruptã: Et quid ait titulꝰ pſalmi
huiꝰ: ¶ In finẽ ne corrũpas ipſi q̃uid: i ti/
tuli inſcriptionẽ. Non g corrũpiꝫ illa inſcriptio
tituli: Rex veſter eſt chriſtus: qz oim rex chriſtus:
qñ ipius eſt regnũ: ꝛ ipe dñabiꝫ gẽtiũ. Si ergo rex
eſt: ecce anteq̃ veniat dicit vobis: Adhuc loq̃r in/
q̃t: nondũ iudico: Qui ſic clamo cõminãdo: nolo ſe
rire iudicãdo. Si vere ergo iuſticiam loq̃mini: recta
iudicate filij hominũ. Nũc aũt quid faciris: Qua/
re iſta vobis dico: ¶ Etenim in corde iniqui/
tates opamini in terra. Iniquitatẽ forte i cor/
de ſolo: Audi quid ſequit: Et corꝺ ſuũ ſequũt manꝰ:
et corꝺi ſuo famulanꝰ manꝰ. Cogitaꝫ et fit: aut ideo
nõ fit: nõ qz nolumꝰ: ꝛ qz nõ poſſumꝰ. Quicq̃d vis
et nõ potes: factũ deus computat. Etenim in corde
iniquitates opamini i terra. Quid deinde: ¶ † Ini
quitates manus veſtrę † cõnectũt. Quid eſt:
cõnectũt: De peccato pcm̃ ꝛ ad pcm̃: peccatũ p/
pter pcm̃. Quid eſt hoc: Furtũ fecit: peccatũ eſt.
Uiſus ẽ: Occidere q̃rit eũ a quo viſus ẽ: Cõnexũ ẽ
peccatũ peccato. Permiſerit deꝰ occulto iudicio oc
cidere eũ: quẽ voluit occidere: Sentit ſciri: querit et
alterũ occidere: cõnexuit tertiũ. Dũ ea moliꝫ: forte
ne inueniaꝫ: aut quia fecit ne ꝓuincaꝫ: ꝓſulit mathe/
maticũ: additũ eſt quartũ. Reſpõdet forte aliq̃ du/
ra et mala mathematicus: Curritur ad haruſpicem
vt expieꝫ. Reſpõdet haruſpex: nõ ſe poſſe expiare.
Malefic⁹ queritꝫ. Et quis oia poſſit numerare: quę
cõnectunt peccata pctis: Iniq̃tates manus veſtrę
cõnectũt. Oꝫ diu cõnectis: ligas peccatũ pctõ: te ſol
ue a pctis. Sz nõ poſſum inquis: Clama ad illum:
Inſ̃lix ego homo: quis me liberabit de corpe mor
tis huiꝰ: Ueniet em̃ gratia ꝺi vt delectet te iuſticia:
ſicut delectabat iniq̃tas: ꝛ homo q̃ ex vinculis reſo/
lutꝰ es: exclamabis ad teũ: Dirupiſti vincula mea.
Quid eſt: dirupiſti vincula mea: niſi remiſiſti pecca
ta mea: Audi qz vincula ſunt. Reſpõdet ſcriptura:
Criniculis peccatoꝝ ſuoꝝ: vnuſquiſq̃ ꝓſtringiꝫ. Nõ
ſolũ vincula: ꝛ criniculi ſunt. Criniculi ſunt: q̃ fiũt
in torquẽdo: hoc ẽ q̃ pctis pctã ꝓnectebas. Ue his
qui trahũt peccata ſua ſicut reſtem lõgam: Eſaias
clamat. Uę his q̃ trahũt pctm̃ ſuũ ſicut reſtem lon
gam: quid eſt aliõ: q̃ ve his quoꝝ manus ꝓnectũt
iniq̃tatẽ: Et qz vnuſq̃ſq̃ peccatis ſuis ꝓſtringiꝫ: ſit
et peccatis ſuis cędiꝫ: dñs male ℵfantes in templo:

Psa. 57

Matth. 27.

Job. 19.

Ro. 6.

Esa. 45.

Psa. 94.

Job. 13.

Psa. 21.

Ibi. 73.

Esa. 5.

Job. 4.

Ro. 7.

Psa. 114.

Psalm. 4.

Esa. 5.

Ps. 115. flagello de resticulis facto exclusit. Sed nō vis mō dirūpi vincula tua: qz nō sentis: vincula tua: etiā te-
Matth. 22. lectāt te: z voluptati sunt: senties in fine cū dicet: Li-
gate illi manꝰ z pedes: z ꝓicite illū in tenebras exte-
riores: ibi erit fletus z stridor dentiū. Exhorrescis:
times: pectꝰ tundis: dicis mala esse peccata: bonam
esse iusticiā. Si vere ergo iusticiā loqmini: recta iu-
dicate filij hominū. Jn vita vestra inueniant verba
vestra: in factis vestris: cognoscāt labia vestra. Mo-
lite ergo cōnectere iniquitatē: qz vobis ad alligatu-
ram adhibebit quicqd ꝓnectit. Mō audiūt: nō om-
nes tñ: z qui nō audiūt ꝓcogniti sunt. ¶ Alienati
sunt pctōres a vulua: errauerūt † a ventre:
locuti sunt falsa. Et cū iniquitatē loquunt: falsa
loquunt: qz fallax est iniqtas. Et cū iusticiā loquun-
tur: falsa loquunt: qz aliud ore ꝓferunt: aliud in cor
de obtegūt. Alienati sunt pctōres a vulua. Quid ē
hoc: Queramꝰ diligētꝰ: Fortassis eñ illud dicit:
Gen. 25. quia deꝰ ꝓcognouit homines pctōres: etiā in vteris
matrū. Hā vnde cū adhuc ꝓgnans esset rebecca: et
Malach. 1. gemínos in vtero portaret: dictū est: Jacob dilexi:
Ro. 9. esau autē odio habui. Dictū est eñ: Maior seruiet
minori. Occultū ibi iudiciū dei: ꝙ tñ a vulua: id ē ab
ipa ozgīe: alienati sūt pctōres. Pctōres vñ alienati:
ab ipa vitate. Vñ alienati: A patria btā: a vita btā.
In forte alienati ab ipa vulua: Et qui peccatores
alienati sunt a vulua: Qui eñ nascerent: si nō ibi te-
nerent: Aut qui hodie viuerēt: vt hec sine causa au-
dirent: nisi nascerent: Forte eñ a qdā vulua alie-
Gal. 4. nati sunt pctōres: in q̄ dolores patiebat charitas: p
apīm dicēs: Quos iterū parturio: donec christꝰ for-
metur in vobis. Expecta ergo formari: Moli tibi tri-
buere iudiciū qō forte nō nosti. Carnalis es adhuc:
conceptus es ex ipso q̄ accepisti nomē christi: sacra-
Luc. 1. mēto quodā natꝰ es in viscerib⁹ matris. Nō eñ ex
viscerib⁹ tantū hō nascit: ꝙ et in viscerib⁹. Prꝰ na-
scit in viscerib⁹: vt possit nasci de viscerib⁹. Propte-
rea dictū est z marię: Qđ eñ natū est in te: de spiri-
tusancto est. Mondū de illa natū erat: ꝙ iam in illa
natū erat. Ergo nascunt intra viscera ecclię quidā
puuli: z bonū ē vt formati exeāt: ne aboztiui labāt.
Generet te mater: nō aboztiat. Si patiēs fueris: vs
q̄quo formeris: vsq̄quo in te certa sit doctrina ve-
ritatis: cōtinere te debēt materna viscera. Si autē
impatiētia tua ꝓcusseris latera matris: cū dolore q̄-
dem te excutit foras: ꝙ magis tuo malo q̄ suo. Alie-
nati sunt pctōres a vulua: errauerūt a vētre: locuti
sunt falsa. Jdeo ergo errauerūt a vētre: locuti
falsa: Jn potꝰ ideo locuti sunt falsa: qz errauerunt a
ventre: Jn vētre quippe ecclię ꝓpitas manet. Quis-
qs ab hoc vētre ecclię sepatꝰ fuerit: necesse ē vt falsa
loqt. Necesse est inquā vt falsa loquat: qui aut cōci-
pi noluit: aut quē cōceptū mater excussit. Jnde hę-
retici clamāt ꝓtra euāgeliū: vt de his potꝰ loqmur
Matth. 24. Luc. 24. quos dolemꝰ excussos: recitamꝰ eis: ecce christꝰ vi-
xit: Oportebat christū pati: et resurgere a mortuis
tertia die. Agnosco ibi caput nrm: agnosco ibi spon-
sum nrm: agnosce z tu mecū spōsam. Vide qđ seqt:
Ꝓdicari in noīe eiꝰ pēnitētiā z remissionē pctōrū
ꝓ oēs gentes: incipiētibꝰ ab hierlm. Huc veni: huc
veni: ecclesia ꝓ oēs gentes incipiētibꝰ ab hierusalē.
Nō dico huc vēi: ipa ad te venit. Illi aūt obsurde-
scētes aduersus euāgeliū: z nō nos ꝓmittētes lege-

re xba dei: q̄ se iactāt custodisse a flāma: z volūt de-
lere lingua: loquunt suā: loquunt inania: ille tradi-
dit: z ille tradidit: imo z ego dico: z ille tradidit: z il-
le tradidit: z verū dico. Sz qđ ad me: Nec tu mihi
ꝺs nomīas ex euāgelio legis: nec ego ꝺs nomīo ex
euāgelio lego. Auferant de medio chartę nr̄ę: ꝓce-
dat in mediū codex dei. Audi christū dicētem: audi
xitatē loquētē: Ꝓdicari in noīe eiꝰ inqt pēnitētiā Luc. 24.
et remissionē pctōꝝ ꝓ oēs gētes: incipiētibꝰ ab hie-
rusalē. Nō inquunt: ꝙ qō nos dicimꝰ. Audi qđ dicit
euāgeliū: Nolumus audire: Alienati sūt pctōres a
vulua: errauerūt a vētre: locuti sunt falsa. Nos loq̄-
mur xa: qui audiuimꝰ xa: qō ds dicit: non qō hō
dicit. Pōt fieri vt hō mētiat: non pōt fieri vt xitas
mētiat. Ex xitatis ore agnosco christū: ipam xita-
tē: ex xitatis ore agnosco ecclīam participē xitatꝭ.
Nemo mihi falsa loqtur: q̄ errauit ab vtero in vise-
ribus ecclię: Primo viderim qđ me vellet docere.
Video alienatū a vulua: video erasse a vētre: z au-
ditur sum ab eo: qđ: nisi falsa: Errauerūt a ventre: Ih
locuti sunt falsa. ¶ † Jndignatio eis scōm simi Al. † Furor illi.
litudinē serpētis. Magnā rē audituri estis. Jn-
dignatio eis ꝑm silitudinē serpētꝭ: Quasi dixerimꝰ:
quid est qō dixisti. Sequit: Sicut aspidis sur
dę. Vñ surdę: Vñ: Et obturātꝭ aures suas.
Jdeo surde: qz obturāt aures suas. Et obturātꝭ au-
res suas: Que nō exaudiet vocē incātātiū: Al. † et vencfi-
et † medicamēti meditati a sapiēte. Sic audi ci incātātꝭ sapiē
uimꝰ qō z boies dicūt q̄ ea q̄ potuerūt hęc cogniti- ter.
one didicerūt: sed tñ qō spūs dei multo melꝰ oībꝰ
hoībꝰ nouit: Nō eñ frustra ꝺ dixit: nisi qz fieri pōt
vt vex sit etiā illō qō audiuimꝰ de aspide. Aspis cū
cępit pati icātatoꝛe suū, marsū: q̄ eā q̄bꝺā carmīnibꝰ
ꝓrijs euocat: sicut sūt mḷta etiā magica: audite qđ
faciat. Sz interim in ꝺ attēdite fratres: ꝺ eñ ꝓloq̄n-
dū est: ne q̄sq̄ veluti hęsitās audiat: Nō vndecūq̄
dat silitudo a scripturis: laudat ipa res: ꝙ tantū inde
silitudo trahit. Nō eñ laudauit iniquū iudicē q̄ no Luc. 18.
lebat audire illā viduā: q̄ nec deum timebat: nec ho
mines reuerebat: z tamē inde silitudinē dns traxit.
Nec illū laudauit pigrū q̄ tres panes: nō ꝓpter ami Luc. 11.
citiā dedit petēti: ꝙ tędio victꝰ: z tñ inde silitudinem
dedit. Et de rebꝰ ergo nō laudādis trahūt ꝑm quē-
dā modū nōnullę silitudines. Aut si ꝓterea putatꝭ
eūdū esse ad marsos: qz ꝺ audistis i scꝑtura dei: eūn- 1. Cor. 9.
dū est z ad spectacula theatri: qz dicit aplus: Non
sic pugilloꝛ quasi aerem cędēs. Pugillari enim est
pancraciū facere. Jā quia hinc data est silitudo: spe
ctacula ista delectare nos debent: aut quia dixit:
Qui in agone ꝓtēdit: ab oībꝰ abstinēs est. Propte- 2. Timoth. 2.
rea agonistica ista vana z ludicra dz affectare chri-
stianꝰ: Attēde qđ tibi dicat ad silitudinē: quid mo-
neat ad ꝓhibitionē. Jta ergo z ꝺ data est q̄dā sili-
tudo de marso: q̄ incātat vt educat aspidem de tene-
brosa cauerna: vtiq̄ in lucē vult educere: Illa autē
amādo tenebras suas: quibꝰ se inuoluta occultare
dicit: q̄ cū exire noluerit: recusans tñ audire illaſ vo
ces quibꝰ se cogi sentit: allidit vnā aurem terrę: z de
cauda obturat alterā: atq̄ ita voces illas q̄ntū pōt
euitās: nō exit ad incantātē. Huic silęs dixit spiritꝰ
dei q̄sdā nō audiētes xbū dei: z nō solū nō audien-
tes: ꝙ oīo vt ñ valeāt audire faciētes. Factū est ꝺ z
in ꝓmistꝛibꝰ fidei, Stephanus martyr q̄dicabat

veritatē: ⁊ tanꝯ tenebꝛosis mētib⁹: vt eas in lucem
educeret: incātabat. Ubi venit ad cōmemoꝛationē
chꝛisti: quē illi oīno audiꝛe nollēt: Quid de eis scri
Act. 7. ptuꝛa dicit: quid de illis naꝛꝛat: Clauserūt inq̄t au
ꝛes suas. Quid aūt postea fecerint: passio stephani
naꝛꝛat atq̄ declaꝛat. Nō erāt surdi: ꝙ fecerūt se suꝛ
dos. Quia eīm aures patētes in coꝛde nō habebāt:
violētia tm̄ veꝛbi p aures carnis iꝛrues: etiā ipis au
ꝛib⁹ coꝛdis vim faciebat: clauserūt ⁊ aures coꝛpis ⁊
ierūt ad lapides. Ecce aspides surdę duꝛiozes lapi
dibus: quib⁹ incātatoꝛē suū lapidauerūt: Nō audie
ꝛūt vocē incātantis: Et medicamenti medicati a sa
piente. Quid est: medicamētū medicatū a sapiēte:
Foꝛte medicamētū ꝓfectū: dicat medicamētū me
dicatū. An quęrimus ibi aliq̄d: quō iam si medica
mentū est: etiā medicatū sit: Medicamēta eꝛant in
ꝓphetis: medicamēta eꝛāt i lege. Pręcepta ipa om
nia: medicamēta eꝛāt. Et ꝫ medicamētū nōdū eꝛat
medicatū: Aduētu dīi: medicamētū est medicatū.
Hoc eīm illi ferre nō potuerūt: Quia nō curabātur
medicamēto: medicatū est ipm medicamentū aduē
tu dīi. Jam stephan⁹ medicamētū medicatū incan
tabat: Hoc illi audiꝛe noluerūt: vī medicatū ē me
dicamentū: ꝓtra hoc aures clauserūt. Mā ibi hoc fe
cerūt: vbi noīatus est chꝛist⁹. Indignatio eoꝝ: sicut
indignatio serpētis. Quid aures clauditis: Expe
ctate: audite: ⁊ si potueritis seuite. Quia nolebāt ni
si seuiꝛe: noluerūt audiꝛe. Qō si audirēt: foꝛte desę
uiꝛēt. Indignatio eoꝝ sicut indignatio serpēt. Ta
Ir les etiā istos patimuꝛ. Primo sibi ꝙitatē tenere vi
debāt: nō cessauit de⁹: nō quieuit eccl̄ia sua. Prędi
cata est ꝙitas in viscerib⁹ matꝛis: apta sunt eoꝝ mē
Matth. 5. dacia: Patefactū ē qō lucet: demōstꝛata est ciuitas
sup montē ꝓstituta: q̄ absc̄di nō pōt: ⁊ lucerna posi
ta est sup cādelabꝛū: q̄ lucet oībus qui in domo sūt.
Ubi eīm latet eccl̄ia chꝛisti: vbi latet veritas chꝛisti:
Dan. 2. Mōne ipe est mons qui creuit ex minimo lapide: et
impleuit vniuersam faciē teꝛrę: Cōuincūt hinc: nō
habēt quid dicāt ꝓtra eccl̄iam. Et q̄d eis remansit:
Quid nos q̄ritis: Quid nos vultis: Dicūt. Rece
dite a nobis. Dicūt aūt ⁊ suis: Nemo cū illis loq̄t:
nemo illis ꝓiungat: nemo illos audiat. Indignatio
eoꝝ sicut indignatio serpētis: sicut aspidis surdę et
obturātis aures suas: q̄ nō exaudiet vocē incātāti
et medicamēti: Hoc est vocē medicamēti medicati
a sapiēte. Mōne hinc iā intelligit quale medicamen
tū qū vocē dicit: Munq̄d medicamētū hz vocem:
Est quoddā medicamētū qō habet vocē. Medica
mentū poꝛtam⁹: vocē eius audite: nō quō aspides
surdę. Si veꝛe vtiq̄ iusticiā loqmini: recta iudicate
filij hoīm. Uoꝝ est medicamēti: ⁊ hoc medicati a sa
Matth. 5. piente. Jam eīm venit chꝛist⁹ qui impleret legē ⁊ p
L phetas: qui ꝙitatē ipam firmaret: In quib⁹ duob⁹
Matth. 22. p̄ceptis: tota lex pēdet ⁊ ꝓphet. An foꝛte q̄rim⁹ ali
quid: ⁊ i eo qō dicit aspis ita aures claudeꝛe: vt vnā
earū in teꝛrā p̄mat: alterā cauda oppilet: Quid sibi
vult hoc: In cauda: posteꝛioꝛa vtiq̄ intelliguntuꝛ.
Ergo nō in p̄teꝛita: q̄ iā teꝛgū opoꝛtet ponere: vt in
ea q̄ nobis ꝓmittunt intēdam⁹: Ergo nec ex p̄teꝛi
ta vita nostꝛa: nec ex p̄senti delectaꝛi debem⁹. Hoc
Ro. 6. eīm apl̄us monet dicēs: Quē ergo aliq̄n fructū ha
buist̄ i his i q̄b⁹ nūc eꝛubescitis: Reuocat a recoꝛ
dādis cū delectatiōe p̄teritis: ⁊ cū q̄dā ꝓcupiscētia

fruēdis: ne redeam⁹ coꝛde in egyptū. Quid de p̄sen
tib⁹: Quō iubet etiā ipa ꝓtēni: Nō respiciētib⁹ in
quit q̄ vident: ꝙ q̄ nō vidēt. Quę eīm vident: tpalia
sunt: q̄ aūt nō vident: eterna. Jtē de p̄senti vita dic
Si in hac vita tm̄ in chꝛisto sperates sum⁹: miseꝛa
biliozes sum⁹ oībus hoībus. Obliuiscere ergo p̄te
rita q̄bus male vixisti: cōtemne p̄sentia q̄bus tpalit
viuis: ne te alligādo p̄sētia nō ꝓmittāt puēire ad fu
tura. Si eīm p̄sens vita te delectat: aurē in teꝛra po
suisti: Si tuis p̄teritis etiā retro labētib⁹ delectaris:
aurē de cauda obtuꝛasti. Debes ergo ire in lucē: ex
ire de tenebꝛis audita voce medicamēti medicati a
sapiēte: vt iā in luce ambulās: ⁊ exultās dicas: Quę
retro oblit⁹ i ea q̄ āte sū extēt⁹. Nō dixit: q̄ retro ob
lit⁹: ⁊ ex p̄sentib⁹ delectat⁹. Cū dicit: q̄ retro oblit⁹
nō obturat aurem ō cauda: cū dicit: in ea q̄ ante sūt
extēt⁹: hoc p̄sentib⁹ nō obsurduit: Merito audiēs:
merito p̄dicās: merito exultat lingua ei⁹: p̄dicās ve
ritatē in luce noua: depositā vetere tunica. Et ad ꝫ
eīm valet astutia serpētis: ad quā nos imitādā dīs
adhoꝛtat. Sit ei: Estote astuti sic serpētes. Quid ē
astuti sicut serpētes: Offer oia mēbꝛa tua pcutiēti:
dūmodo caput in te serues. Caput viri: chꝛist⁹. Sz
grauat q̄si pōd⁹ tunica cuiusdā: ⁊ q̄si senecta veteꝛis
hoīs. Audi ap̄lm dicētē: Exuētes vos veteꝛē hoīem
nē: ⁊ iduētes nouū. Et quō exuo inq̄s veteꝛē hoīem:
Imitare astutiā serpētis. Quid eīm facit serpens: vt
exuat se veteꝛē tunicā: Coaꝛtat se p foꝛamen angu
stū. Et vbi inq̄s inuenio hoc foꝛamē angustū: Au
di: Aꝛta ⁊ angusta ē via q̄ ducit ad vitā: ⁊ pauci sūt
q̄ ingrediunt p eā. Reꝛoꝛmidas eā: ⁊ nō vis ambu
laꝛe q̄ pauci sūt: Ubi ponēda est veꝛ⁹ tunica: ⁊ alibi
pōni nō pōt. Aut si vis vetustate impediꝛi: grauaꝛi:
dā pcī tui: ⁊ p̄teritę vię vel vitę: tranſiꝛe nō potes.
Quia ꝙ coꝛp⁹ qō coꝛrūpit aggūat aīam: vel cupidi
tates coꝛpales nō p̄māt: vel ꝓcupiscētię carnis exu
ant. Uī exuunt: nisi ieris p angustū: nisi fueris astu
tus vt serpēs: De⁹ ꝓtriuit dētes eoꝝ in oꝛe
ipsoꝝ. Quoꝝ: Quib⁹ indignatio est sicut filiꝰ
serpētis: ⁊ aspidis obturātis aures suas: ne audiant
vocē incātantiū: ⁊ medicamēti medicati a sapiente.
Quid illis fecit dīs: Cōtriuit dētes eoꝝ in oꝛe ipo
rū. Factū est ꝫ pmo: factū ē: ⁊ mō fit. Sz sufficeꝛet
fꝛes mei vt diceꝛet: De⁹ ꝓtriuit dētes eoꝝ. Quaꝛe:
ī oꝛe ipoꝝ: Nolebāt audiꝛe legē: nolebāt audiꝛe p
cepta ꝙitatis a chꝛisto pharisęi: si les serpenti illi et
aspidi. Pręteritis eīm suis pctis delectabant: ⁊ p̄sē
tē vitā nolebāt amittere: id est gaudia teꝛrena pro
gaudijs ętnis: Una aurē claudebāt ex delectatione
p̄sentiū: ió nolebāt au
diꝛe. Mā vī ē illud: Si dimiseꝛim⁹ eī sic: veniēt ro
mani ⁊ tollēt nobis: ⁊ locū: ⁊ gētē: Utiq̄ q̄ nolebāt
audiꝛe ꝙba illa medicata a sapiēte. Dictū est de
illis ⁊ q̄ auaꝛi eꝛāt: ⁊ amatoꝛes pecunię: et oīs vita
eoꝝ: etiā p̄terita: descripta ē a dño i euāgelio. Qui
legit diligēter euāgeliū: inuenit: vī illi ambas aures
obturabāt. Intēdat chaꝛitas vꝛa. Dīs q̄d fec: Có
triuit dētes eoꝝ in oꝛe ipoꝝ. Quid est: in oꝛe ipoꝝ:
Ut oꝛe suo ꝫ se ꝓnūciaꝛēt: coegit illos oꝛe suo in se
sentētiā dicere. Calūniaꝛi volebāt ei ꝓpter tributū:
Mō dixit ille: Licet reddere tributū: aut nō licet red

dere: Et volebat dētes eoꝝ quibꝫ inhiabāt vt mor-
derēt ꝓterere: & in ore ipoꝝ volebat. Si diceret: sol-
uat cęsari tributū: calūniarent illi qō male dixisset
genti iudęoꝝ: eā tributariā faciēdo. Ex peccato eīm
tributū reddebant hūiliati: sicut illis in lege ꝓdictū
erat. Teneamꝫ illū aiūt maledictoꝛē gēt nrę: si nos
tenеamꝫ eū qō ꝓtradixerit nobis deuotos esse cę-
sari. Talē bicipitē laqueū: quasi capiēdo dño posu-
erūt. Sz ad quē venerūt: Qui nouerat cōterere dē
tes eoꝝ in ore ipoꝝ: Ostendite mihi nūmum inqt:
Quid me tēptatis hypocritę: De tributo soluēdo
cogitatis: Justiciā facere nō vultis: consiliū iusti-
cię ꝙritis. Si vere vticꝫ iusticiā loqmini: recta iudi
cate filij hoim. Nūc aūt qz alia loqmini: alia iudica
tis: hypocritę estis: Quid me tēptatis: Nūc cōterā
dentes vros in ore vro. Ostēdite mihi nūmum. Et
demōstrauerūt ei. Et ille nō dicit: cęsaris est: sed in-
terrogat cuꝫ est: vt eoꝝ dentes in ore ipoꝝ ꝓterant.
Quęrēte quippe illo cuꝫ haberet imaginē z inscri-
ptionē: illi cęsaris dixerūt. Jā nūc dns cōteret den-
tes eoꝝ in ore ipoꝝ. Jam rndistis: iā cōtriti sūt den
tes vri i ore vro. Reddite cęsari ꝙ cęsaris sūt: z deo
ꝙ dei sunt. Quērit cęsar imaginē suā: reddite. Quę-
rit deꝰ: imaginē suā reddite. Nō pdat ex vobis cę-
sar nūmū suū: Non pdat deꝰ in vobis nūmū suum.
Et illi nō iuenerūt qd rndērēt: Missi eīm erant vt ca
lūniarent ei: z redierūt dicentes: qō nemo possit ei
rndere. Unde: Quia ꝓtriti erant dentes eoꝝ in ore
ipoꝝ. Jnde est z illud: Jn qua ptāte ista facis: Et
ego inꝛrogabo vos vnū sermonē: rndete mihi. Et i-
terrogauit de iohāne: vnde esset baptismꝫ iohānis:
de cęlo: an ex hoīb: vt si quid rndērēt ꝓtra illos es-
set. Voluerūt dicere ex hoībus: timētes hoies: ne
lapidarent ab eis: eo ꝙ iohānē ꝓphām haberēt. Di
cere de cęlo plus formidabāt: ne faterent ipm chri-
stū: qz iohānes ꝑdicauerat christū. Coartati vtrīqꝫ
ex hac pte: z ex hac parte: Qui parabāt obꝛicere cri
men: rndērūt ignorātiā: dixerūt: Nescim. Calum-
niam eīm ꝑparabāt: qñ dixērit: Jn qua ptāte ista fa-
cis: vt si diceret christꝰ sum: quasi arrogātē: supbū:
sacrilegū: inuaderēt. Noluit dicere ex christꝰ sum: sed
ꝙ fuit de iohāne ꝙ dixerat qō ipe esset christus. Jl-
li nō sunt ausi rephēdere iohannē: timentes ne a po
pulo occiderent. Nō sunt ausi dicere: verū dixit io-
hānes: ne diceret eis: Credite illi. Obmutuerūt: ne-
scire se dixerūt: iam mozdere nō valebāt. Uñ nō va
lebāt: Jā occurrit vobis: cōtriti erāt dētes eoꝝ in
ore ipoꝝ. Pharisęo displicuit dns: illi ꝙ ad prandiū
vocauerat: qō peccatrix mulier accesserit ei ad pe-
des: z murmurauit aduersus eū dicēs: Si esset hic
ꝓpha: sciret ꝙ mulier illi accessit ad pedes. O tu non
ꝓpha: vñ scis qō nescierit dns: ꝙ mulier illi accessit
ad pedes: Quia seruabat mūdiciā videlicet iudęo-
rū: ꝙ a fozis ꝙsi custodiebat in carne: z nō colebatur
ex corde. Hoc de dño suspicat est. Dns aūt ꝙ pec-
cata mulieris nouerat: etiā cogitatiōes hospitis au
diebat: z rndit: quę nostis. Et ne diu hīc loquar: ta-
men in ore ei. voluit ꝓterere dentes ei. Proposuit
eī: Duo debitozes erāt cuidam fęneratozi: vnꝰ ꝙn-
gētos debebat denarios: aliꝰ ꝙnqgīta: Nō habebāt
ambo vnde redderēt: dimisit amboꝫ. Quis eū plꝰ
dilexit: Ad ꝟ inꝛrogat ille: vt ille rndeat: ad ꝟ ille rn-
dit: vt dētes eiꝰ in ore eiꝰ ꝓterant. Rndit ꝓfusus: ex-
clusus ē: admissa ē illa ad pcipiēdā miscōiam: ꝙ irru-
perat in habitaculū alienū: & nō accesserat ad deū
alienū. Cōtriuit dns dētes eoꝝ in ore ipoꝝ. Ad
las leonū †ꝓfregit dns. Nō tm aspidū. Quid Al. † cōfringet.
de aspidib: Aspides insidiosę volūt venena immit
tere z aspgere z īsibilare. Aptissime sęuierūt gentes
z fremuerūt sicut leones. Quare fremuerūt gētes: Ps. 2.
et ppli meditati sūt inania: Uñ insidiabant dño: Li Matth. 22.
cet dare tributū cęsari: an nō licet: aspides erāt: ser-
pētes erāt: Cōtriti sūt dētes eoꝝ i ore ipoꝝ. Post-
ea clamauerūt: Crucifige crucifige. Jā nō ē lingua Matth. 27.
aspidis: & fremit leonis. Sz z molas leonū cōfręgit Job. 19.
dns. Forte hic nō vacat qō nō addidit: in ore eoꝝ.
Jnsidiātes eīm captiosis inꝛrogatiōib: cogebant rn
sione sua vinci. Jsti aūt ꝙ apte sęuiebāt: nunqd inꝛ-
rogatiōib: ꝓuincēdi erāt: Cū z eoꝝ molę ꝓtritę sūt.
Crucifixus resurrexit: ascēdit in cęlū: glificat ē chri Marci. 16.
stus: adozat ab oīb gētib: adozat ab oīb regib. Act. 3.
Sęuiāt mō iudęi si ꝑnt: Mō sęuiūt: Molas leonū
ꝓfręgit dns. Habem z in hęreticis ꝟ documentū z
exꝑmētū: qz z ipos inuenim esse serpētes indigna-
tione obsurdatos: nolētes audire medicamētū me-
dicatū a sapiēte: z i ore ipoꝝ ꝓtriuit dns dētes eoꝝ.
Quō sęuiebāt in nos: Rephēdendo qō ꝙsi ꝓsecuto-
res essem: excludēdo illos de basilicis. Nō illos inꝛ-
roga: Debēt excludi hęretici de basilicis: an ñ debēt:
Rndeāt mō: dicant nō debere: Repetāt maximiāi-
stę basilicas. Me aūt repetāt maximianistę basilicas
dicūt debere. Quid est ꝙ qō dicebat aduersū nos:
An ꝓtriti sūt dētes vri in ore vro: Quid nobis z re-
gib inqunt: Quid nobis z impatoꝛib: Vos de im
patoꝛib ꝑsumitis. Quęro z ego: Quid vobis ad
pcōsules: ꝗs miserūt impatoꝛes: Quid vobis ad le
ges: ꝗs ꝛ vos dederūt impatoꝛes: Impatoꝛes cō-
muniōis nrę: leges aduersus oēs hęreticos dederūt.
Eos vticꝫ appellāt hęreticos: ꝙ nō sunt cōmuniōis
eoꝝ: inter ꝗs vticꝫ z vos estis. Si verę sunt leges:
valeāt z in vos hęreticos: si falsę sunt leges: quare
valēt ꝓtra vestros hęreticos: Fratres: paululū ad-
uertite: z itelligite qō dixim. Uñ egerūt causas su-
as aduersus maximianistas: vt eos a se dānatos et
schismaticos: suis eꝛcerēt de locis ꝙ illi tenebāt an-
tiqtus: z successerūt epis decessoꝛib suis: volētes
illos inde excludere: egerūt legib publicis: ad iudi
ces venerūt: dixerūt se catholicos: vt possent exclu
dere hęreticos. Quare te dicis catholicū vt exclu-
dat hęreticꝰ: z nō potiꝰ es catholicꝰ: ne sis exclusus
hęreticꝰ: Nō catholicꝰ es: vt valeas ad excluden-
dū hęreticū. Judex eīm ñ posset nisi legib suis iudi-
care. Dixerī se catholicos: admissi sūt agere: dixerī
illos hęreticos: quę iuit vñ ꝓbarēt. Lectū est ꝓcili-
um bagaitanū: vbi dānati sunt maximianistę: inser-
tū est actis pcōsularib: probatū ē qō illi dānati nō
deberēt tenere basilicas: z pnūciauit pconsul ex le-
ge. Ex ꝙ lege: Quę lata est ꝛ hęreticos. Si ꝛ hęreti
cos: z ꝓtra te. Quare inqt ꝓtra me: Nō eīm ego hę
reticꝰ sum. Si tu hęreticꝰ nō es: falsę sūt illę leges:
Ab his eīm impatoꝛib latę sūt ꝙ nō sūt cōmuniōis
tuę. Oēs ꝙ nō sūt cōmuniōis eoꝝ: legib suis hęre-
ticos vocāt. Nō ḡro vtrū verę an falsę: Seḡstrata
illa sit ḡstio: si adhuc ḡstio est. Jterum te scdo mō
inꝛrogo: verę leges sūt: an falsę leges sunt: Si verę

sūt: credaꝫ eis: si falsę sūt: q̄re vteris eis? Dixisti p/
cōsuli: catholic⁹ sum: exclude hęreticū. Quę siuit il/
le: vñ ꝓbareꝫ hęretic⁹. Protulisti cōciliū tuū: osten
disti qō eū dānaueris. Ille vel cohibēs: vel nō intel
ligēs: vsus est tñ lege sicut iudex: et fecisti de iudice
qō de te nō vis facere. Si em̄ iudex vsus est lege im/
peratoris ad tuā suggestionē: cur ea nō vteꝛ & tu ad
tuā correctionē? Ecce eꝛcit hęreticū tuū ex lege im/
patoris sui: q̄re tu ex eadē lege nō vis vt te eꝛctet?
Replicem⁹ qō fecisti. Ecce basilicę tenebanꝫ a ma/
ximianistis: mō a nobis tenenꝫ: Exclusi sunt ab eis
maximianistę: Extant iussiones pcōsulum: extat me/
moria gestoꝝ: apparitores accipiunꝫ: ciuitates excl/
tanꝫ: pellunt hoies de locis suis. Quare? Quia hę/
retici sūt. Qua lege pellunt? Rnde. Videam⁹ si nō/
dū ꝓtriti sunt dētes vr̄i in oꝛe vr̄o. Falsa lex est? nō
valeat i hęreticū tuū. Vera lex ē? valeat & in te. Nō
est qō rn̄deāt: De⁹ ꝓtriuit dētes eoꝝ in oꝛe ipoꝛum.
Ideoqꝫ vbi nō pūt lubꝛica fallacia serpe vt aspides:
apta violētia fremūt vt leōes: Prosilīūt & seuiūt ar
matę turbę circūcellionū: dāt stragē q̄ntā pūt: quā/
cūqꝫ pūt. Sz & molas leonum ꝓfregit dñs. †Sper
nenꝫ tanqꝫ aq̄ decurrēs. Nō vos terreāt frēs
quidā fluuij q̄ dicunꝫ toꝛrētes. Hyemalib⁹ aq̄s im/
plenꝫ. Nolite timere: post paululū transit: decurrit
aqua: ad tps pstrepit: moꝝ cessabit: diu stare ñ pūt.
Multę hęreses iā emoꝛtuę sūt: cucurrerunt in riuis
suis q̄ntū potuerūt: Decurrerūt: siccati sūt riui: vix
eoꝝ memoria repiꝫ: vel qꝛ fuerint. Spernenꝫ tanqꝫ
aq̄ decurrēs. Sz nō solū ipi: totū ꝑ sęculū ad tps p/
strepit: & q̄rit quē trabat. Oēs impij: oēs supbi so
uātes ad saxa supbię suę q̄si aq̄s irruētib⁹ & ꝓfluēti/
b⁹: nō vos trēat. Hyemales aq̄ sꝛt: sp manare ñ pūt:
necesse ē vt decurrāt: ncē trāsluāt in locū suū: in finē
suū. Et tñ de isto toꝛrēte sęculi bibit dñs. Passus ē
em̄ hic: ipm toꝛrentē bibit: sed in via bibit: & in trās/
cursu: quia in via pctoꝝ non stetit. Sz q̄d ait de illo
Ps. 109. scriptura? De toꝛrēte in via bibit: ꝓterea exaltabit
caput: Id est ꝓterea glificat⁹ est: qꝛ moꝛtu⁹ ē: ꝓ/
pterea resurrexit: qꝛ passus est. Si nollet bibere in
via de toꝛrēte: nō mozereꝫ: si nō mozereꝫ non resur/
geret: si nō resurgeret nō glificareꝫ. Ergo de toꝛrē/
te in via bibit: ꝓpterea exaltabit caput. Exaltatū ē
iam caput nr̄m: seq̄nꝫ eū mēbra sua. Spernenꝫ tāqꝫ
aq̄ decurrēs. ¶ Intēdit arcū suū donec infir/
menꝫ. Vinę dei nō cessant: arc⁹ dei vinę dei. In/
tendit arcus: nōdū ferit. Intēdit arcū suū donec in/
firmenꝫ: & multi infirmati sūt ipi⁹ intēsione arc⁹ ter/
Act. 9. riti. Nā hinc infirmat⁹ est ille qui dixit: Quid me iu
bes facere? Ego sum inq̄t iesus nazaren⁹ quē tu ꝑse/
queris. Qui clamabat de cęlo: arcū tēdebat. Multi
ergo q̄ fuerūt inimici: infirmati sūt & uersi: Volue
rūt erigere diu ceruices suas aduersus pseuerantiā
extēti arc⁹. Nā infirmat⁹ est & ille q̄ ait: Ne timea/
2. Cor. 12. mus infirmari: qñ infirmoꝛ tūc potēs sum. Et cum
oꝛaret a se tolli stimulū carnis: quid ei rn̄sum ē? Vir
Ibidem. tus in infirmitate pficit. Intēdit arcū suū donec in/
Al't. q̄ fuit. firmenꝫ. ¶ Sicut cęra †liquefacta auferent.
S Dictur⁹ em̄ eras: nō oēs sic infirmanꝫ: quō ego: vt
credāt: pseuerabāt mlti in malo suo: & i malicia sua.
Et de ipis nihil timeas: Sicut cęra liq̄facta auferē/
tur: Nō ꝓtra te stabūt: nō pdurabūt: igne q̄dā cōcu
piscētiaꝝ suarū ꝓibunt. Est em̄ hic q̄dā pęna occul/

R
Al. †Ad nihilū deuenient.

ta: de illa dictur⁹ est mō psalm⁹ vsqꝫ in finē. Pauci
sūt Ihesus: Intēti estote. Est q̄dā pęna futura: geben
nę ignis: ignis ętern⁹. Futura em̄ pęna duas spōn
habet: aut inferoꝝ est: vbi ardebat diues ille q̄ vole/
bat sibi stillā aq̄ stillari in linguā de digito pauplis; Luc. 16.
quā ante ianuā suā ꝓtēpserat: qñ ait: Om̄ crucioꝛ i
hac flāma: Et altera ē illa in fine: de q̄ audituri sūt q̄ Matth. 25.
ad sinistrā ponēdi sūt: Ite in ignē ętern⁹ q̄ ꝑaratus
est diabolo & angelis ei⁹. Illę pęnę manifestę erunt
eo tpe qñ exitū fuerit ex hac vita: aut finito sęclo p/
nētum ad resurrectionē moꝛtuoꝝ. Nō ergo nulla
pęna est: & ꝓzsus impunita finit de⁹ pctā vsqꝫ ad fi
lū diē? Nō. Est & h̄ q̄dā pęna occulta: de ipa mō tra/
ctaꝫ: Hāc vult cōmēdare spūs dei: hāc intelligam⁹?
hāc caueam⁹?: hāc euitem⁹?: & in illas multū terribi/
les nō incidam⁹. Forte dictur⁹ est mihi aliq̄s: Sūt
et hic pęnę: carceres: exilia: toꝛmēta: moꝛtes: diuer/
sa genera doloꝝ & tribulationū. Sūt quidē & istę: et
dei iudicio dispēsanꝫ: & multis ad ꝓbationē: mītis
ad dānationē. Videm⁹ tñ aliq̄s in his pęnis iustos
affligi: & ab his pęnis iniustos esse alienos: vñ nu/ Ps. 72.
tauerūt pedes illi: qui postea gratulat⁹? ait: Oī bo/
nus israel de⁹: rectis coꝛde: Mei aūt pene moti sūt
pedes: quia zelaui in pctoꝛib⁹: pacē pctoꝝ intuens.
Videꝛat em̄ fęlicitatē maloꝝ: & delectat⁹ erat eē ma/
lus: Videꝛ regnare malos: bene illis esse: abūdare
eos in oñi copia rerū tpalū: qualia adhuc ipe par/
uulus desiderabat a dño. Et nutauerūt illi pedes:
vsqꝫquo videret q̄d in finē vel sperādū vel timēdū Ibidem.
sit. Ait em̄ in eodē psalmo: Hoc labor est ante me;
donec introeā i sanctuariū dei: & intelligā i nouissi/
ma. Nō ergo pęnas inferoꝝ: nō pęnas illi⁹ post re/
surrectionē ignis ęterni: nō pęnas istas q̄ adhuc in
hoc sęculo ꝓmiscuę sūt iustis & iniustis: & plerunqꝫ
grauioꝛes iustoꝝ: qꝫ iniustoꝝ. Sz nescio quā pęnā
p̄sentis vitę vult cōmēdare spūs dei. Aduertite: au
dite hoc me dictuꝝ q̄ nouerat is. Sz dula? est q̄ i
psalmo ostēdit: qui obscur⁹ anteqꝫ ostēderet: puta/
baꝫ. Ea em̄ ꝓfero q̄ iā nouerat is. Sz q̄ inde ꝓferū
tur vbi nōdū ea videbat is: fit vt eriā nota tanqꝫ no
ua delectēt. Audite pęnā inpioꝝ: Sicut cęra inq̄t li
quefacta auferent. Dixi p ꝓcupiscētias suas h̄ eis fi/
eri. Cōcupiscentia mala: q̄si ardoꝛ est ignis. Ignis Prouer. 6.
ꝓsumit vestē: libido adulteriꝫ nō ꝓsumit q̄m? De
cogitatu adulteriꝫ cū loq̄reꝫ scriptura ait: Alligabit
q̄s ignē in sinu suo: & vestimēta sua nō cōburet? He/
stas in sinu pznas: pfoꝛat tunica. Bestas in coꝛde
adulterium: & integra est anima? Sed istas pęnas Ro. 1.
pauci videt: ꝓterea istas maxime cōmēdat spirit⁹
dei. Audi aplm dicētē: Tradidit illos de⁹ in cōcupi
scētias coꝛdis illoꝝ. Ecce ignis a cui⁹ facie tanqꝫ cę/
ra liq̄scūt. Soluunt em̄ a quadā ꝓstantia castitatis:
ꝓterea et ipi euntes in libidines suas: soluti & fluxi
dicunt. Vñ fluxi? vñ soluti? Ab igne ꝓcupiscētiaꝝ.
Tradidit illos de⁹ i ꝓcupiscētias coꝛdis eoꝝ: vt faci
ant q̄ nō q̄uenīt: repleti oñi iq̄tate. Et enumerat
multa q̄ pctā sūt: & pęnas dicit esse pctoꝝ. Nā dic
primā pęnā supbiā: immo nō pęnā: & ꝓmū peccatū
supbiā. Primū peccatū supbia est: vltima pęna est Eccl. 10.
ignis ęternus: aut ignis infern⁹ iam damnatoꝝm. 2. sent. dist.
Inter illud primū peccatū & hanc vltimam pęnam: ca. 1.
media quę sunt: & pctā sūt & pęnę pctoꝝ. Tā multa
enim dicit apostolus fieri ab eis: quę peccata sunt

detestabilia: ⁊ tamen pœnas ea dicit. Propter hoc inquit deus tradidit eos in ꝯcupiscẽtias cordis eorum in immũdiciã: vt faciant quę nõ cõueniunt. Et ne putaret quisq̃ ipis pœnis tãtũ se affligi q̃b⁹ mõ Ro.1. delectat: ⁊ ñ timere qđ vẽtur ẽ i fine: cõmemorauit vltimã pœnã. Qui cũ iusticiã dei cognouisset: ñ itellexerũt inq̃t: qm̃ q̃ ea agũt: digni sũt morte: nõ solũ q̃ facium: ⁊ etiã q̃ ꝓsentiũt faciẽtib⁹. Qui ea agũt digni sũt morte: Quę: Quę supi⁹ enumerauit i pœnis esse. Hã tradidit illos de⁹: dixit: in cõcupiscẽtias cordis eorũ: vt faciãt q̃ nõ cõueniunt. Ut adulter sit: iã pœna est: vt mendax: vt auarus: vt fraudulẽtus: vt homicida: iam pene sunt. Cuius pcti pœnę: Priozis apostasię illi⁹ supbię. Initiũ peccati omis peccati supbia. Propter Ecc.10. tare a deo: Et initiũ omis peccati supbia. Propter Ro.1. res ipm peccatũ primus dixit: Qui cũ cognouissent deũ: nõ vt deũ glorificauerũt: aut gratias egerunt: sed euanuerũt in cogitationib⁹ suis: et obscuratum Ibidem. est insipiẽs cor eoz. Jã ista pœna est obscuratio cordis. Sz vnde cõtigit: Dicẽtes em̃ se esse sapiẽtes: stulti facti sunt. Quia a se habere dicebãt: qđ a deo acceperãt. Aut si cognouerũt a quo acceperũt: non eũ glorificauerũt a quo se accepisse coguerũt. Hoc est: Dicẽtes se esse sapiẽtes. Et ibi statim pœna secuta est: Stulti facti sunt: et obscuratũ est insipiẽs cor eoz. Dicẽtes se esse sapiẽtes: stulti facti sũt. Parua ista pœna est: Ut de ista sola loq̃mur: obscuratio cordis: excęcatio mẽt: parua ẽ pœna: Si q̃s furtũ faciens: statim oculũ pdidisset: oẽs dicerẽt deũ p̃sentẽ vindicasse. Oculũ cordis amisit: ⁊ ei pepcisse putat de⁹: Sicut cęra liq̃facta auferenꝫ. ¶ Supcecidit 2.Esr.dis.36.c.1 ignis: ⁊ nõ viderũt solẽ. Videtis quõ dic quãdã pœnã obscuratiõis. Ignis supcecidit: ignis supbię: ignis fumosus: ignis ꝯcupiscẽtię: ignis iracundię. Quãt⁹ ignis ẽ: Sup quẽ ceciderit nõ videbit solem: Jdeo dictũ est: Nõ occidat sol sup iracũdiam Eph.4. vestrã. Ergo fratres: ignẽ malę ꝯcupiscẽtię timete: si nõ vultis liq̃fieri sicut cęra: ⁊ pire a facie dei. Supercadit em̃ ignis iste: ⁊ solẽ nõ videbit. Quẽ solẽ: Wand.5. Nõ istũ quẽ tecũ videt ⁊ pecoza: ⁊ muscę: ⁊ boni et mali: Quia facit solẽ suũ oriri sup bonos et malos. Est ⁊ ali⁹ sol: de q̃ dicturi sũt illi: Et sol nõ ort⁹ ẽ nobis: ⁊ iustici lumẽ nõ luxit nobis: ⁊ sol nõ ort⁹ est nobis. Quare: nisi supercecidit ignis: et nõ viderũt solẽ: Dicit illos cõcupiscẽtia carnis. Et ista ꝯcupiscẽtia carnis vñ vẽit: attẽdite: De traduce nates: cũ eo q̃ vicas. Noli tibi hostes addere: vince cũ q̃ nat⁹ es. Ad stadiũ vitę hui⁹ cũ illo veniꝰti: congredere cũ eo q̃ tecũ ꝓcessit. Jpo nõ victo: q̃re pauocas cateruas ꝯcupiscẽtiaꝝ: Delectatio em̃ carnalis fres cũ hoie nascit. Sz q̃ bene erudit: cito videt hostẽ suũ: ⁊ aggredit ⁊ luctat: ⁊ cito vincit: Jdone⁹ est em̃ nõdũ crescẽtib⁹ hostib⁹. Qui aũt illã ꝯcupiscẽtiã cũ q̃ de pcti ꝓpagine nat⁹ est: ꝓtenit vincere: ⁊ multas adhuc excitat exeritq̃ libidines: difficulter eas superat: ⁊ aduersus se ipe diuisus: igne ꝓprio cõ cremat. Ne itaq̃ speres q̃si illas solas pœnas futuras: p̃sentes vide. Supcecidit ignis: ⁊ nõ viderũt solẽ. ¶ Priusq̃ † pducat spinas vr̃as rhamn⁹ † itelligeret ꝛc. † tãq̃ viuẽtes † tanq̃ in ira † combibit eos. Quid ẽ rhãn⁹: Spinaꝝ gen⁹ ẽ: dẽsissimę q̃dã spinę † sic. † tãq̃ † tanq̃ † forsitan. eẽ dicũt. Primo herba ẽ: ⁊ cũ herba ẽ: mollis ⁊ pulchra est: ibi sũt tñ spinę postea ꝓcessurę. Nõ g̃ dele lectãt pctã: ⁊ q̃si nõ cõpũgũt: Herba ẽ rhãn⁹: ⁊ mõ tũ ẽ spina: ꝑusq̃ ꝓducat spinas rhãn⁹: ꝑusq̃ mittat delectationũ ⁊ voluptatũ manifesta tormenta ꝓcedãt: Interrogẽt se q̃ aliq̃d amãt: ⁊ ad id puenire nõ pñt: videãt si nõ cruciant desiderio: ⁊ cũ puenerint ad id qđ illicite desiderãt: attendãt si nõ cruciant timore. Videãt ergo hic pœnas suas anteq̃ veniat illa resurrectio: cũ in carne resurgẽtes nõ ĩmutabũt. Oẽs em̃ resurgem⁹: ⁊ nõ oẽs ĩmutabimur. Habebũt q̃ppe corruptionẽ carnis ĩ q̃ doleãt: nõ ĩ q̃ moriant: alioq̃n ⁊ illi dolores finiẽtur. Tũc spinę illi⁹ rhãni: id ẽ dolores oẽs ⁊ cõpũctiões tormentoꝝ ꝓducenꝫ. Quales spinas patiẽꝫ illi q̃ dicturi sũt: Lassati sũt q̃s aliq̃n habuim⁹ in risũ: Spinę cõpũctiõis pœnitẽtię: ⁊ serę ⁊ infructuosę sũt: sic spinarũ sterilitas. Pœnitẽtia hui⁹ tpis: dolor medicinalis ẽ: pœnitẽtia illi⁹ tpis: dolor pœnalis ẽ. Nõ vis illas pati spinas: hic cõpũgere spinis pœnitẽtię: vt facias qđ dictũ ẽ: Cõuersus sũ ĩ erũna mea: dũ cõfigit spina. Pctm̃ meũ cogui: ⁊ iniq̃tatẽ meã nõ operui. Dixi ꝓnũcia bo aduersus me delictũ meũ dño: ⁊ tu remisisti impietatẽ cordis mei. Nõ fac: mõ cõpũgere: ne ĩ te fiat qđ dictũ ẽ de q̃busdã detestabilib⁹. Discissi sunt: nec compũcti sunt. Ettrẽdite qui discissi sunt: nec cõpuncti sunt. Videtis discissos: ⁊ nõ videtis compũctos. Ecce p̃ter ecclesiã sunt: ⁊ nõ eos pœnitet vt redeant vnde discissi sunt: ꝓducet postea spinas eorum rhãnus. Nolũt mõ habere cõpunctionẽ medicinalẽ: habebũt postea pœnalẽ. Sed etiã mõ priusq̃ ꝓducat spinas rhãnus: supcecidit ignis: qui eos nõ pmittit videre solẽ: qui eos adhuc viuẽtes in ira dei combibit: Jgnis cõcupiscẽtiarũ malarũ: bonoꝝ vanozũ: supbię: auaricię suę: Et q̃cquid eos premit ne cognoscant veritatẽ: ne victi videãtur: ne subiciat illos vel ipa veritas. Quid em̃ gloriosius fratres q̃ subici et vinci a veritate: Superet te veritas volentem. Nam ⁊ inuitũ ipa superabit. Ergo ille ignis concupiscentiarũ malarũ qui supercecidit vt non videant solem: cõbibit rhamnũ priusq̃ ꝓducat spinas eozum: id est occultat eozum malã vitam: priusq̃ pariat eadem vita manifestos in fine cruciatus: sed in ira dei occultat rhamnũ ignis iste. Non enim pua pœna est q̃ mõ nõ videt solem: nec spinas pœnarum credũt ex hac vita malas sibi postea ꝓcessuras. Vos em̃ inquit rhamnus estis: quẽ rhamnum: id est vosipos: viuentes: id est adhuc in hac vita cõstitutos: priusq̃ in futuro iudicio spinas pœnaꝝ vestrarum manifestas ꝓducat: nũc in ira combibit: id est quasi absozbẽdo apparere nõ finit. Hic itaq̃ ordo verboꝝ quantũ puto: planius ita contexit: Supcecidit ignis: ⁊ nõ viderunt solẽ: qui ignis tanq̃ in ira: tanq̃ viuẽtes vos rhamnũ combibit: priusq̃ ꝓducat spinas vestras: id est vosipsos quos rhamnum inuenit combibit ante mortẽ: priusq̃ eadem rhamnus spinas vestras post mortẽ in illa pœnali resurrectione ꝓducat. Quare autẽ non dixit viuentes: sed tanq̃ viuentes: nisi quia falsa est hec vita impiozũ: Neq̃ em̃ viuunt: sed viuere sibi videntur. Et quare nõ in ira: ⁊ tanq̃ in ira: nisi qz tranquilli⁹ ꝑ facit de⁹. Nã et ꝑ scẽptũ ẽ: Tu aũt dñe ꝺtutum: cũ tranqllitate iudicas. Ille ergo ⁊ cũ minatur non irascitur. Neq̃ enim perturbatur: sed tanq̃ Sap.12.

trascitur: qz punit ⁊ vindicat. Et qui corrigi nolunt:
Gen.3. tanꝯ viuũt: ꝥ nõ viuũt. Vindicta eñ ꝑmi peccati ⁊
eoz q̃ addidert manet: sup eos: Et ipa vocat ira ꝺi:
qz de iudicio dei venit. Uñ dñs de nõ credente ait:
Joh.3. Sz ira dei manet sup eum. Cũ ira eñ dei mortales
Eph.2. nascimur. Uñ dicit apls: Fuim⁹ ⁊ nos aliqñ natu-
ra filij ire: sicut ⁊ ceteri. Quid est: natura filij ire: ni-
si qz portam⁹ nobiscũ pnã ꝑmi pcti: Sed si cõuer
tamur nos: auferꝛ ira: ꝓbꝛ gra. Nõ vis conuerti:
addis etiã sup id qõ nat⁹ es: tanꝯ in ira cõbiberis i
ꝓsenti tpe. Agnoscite ergo istã pnã: ⁊ gaudete vos
nõ esse in hac pna oẽs q̃ ꝓficitis: oẽs q̃ intelligitis
et amatis xpitatẽ: oẽs q̃ plus in vobis vultis victo-
riã xpitatis ꝯ vestrã: qui nõ clauditis aduersus xpi-
tatẽ aures vestras: De ꝓsentiũ delectatiõe: ⁊ de ꝓte
2.Pet.2. ritoꝛ recordatiõe: ne sitis canis reuersus ad suũ vo
mitũ. Oẽs tales q̃ estis: videte pnas eoꝛ qui tales
nõ sunt: ⁊ gaudete: Adhuc infero⁹ pne nõ venert:
adhuc ignis etern⁹ non venit. Cõparet qui ꝓficit in
deo se mõ cũ ipio: cecũ coꝛ cũ illumiato corde: Cõ-
parate duos: videntẽ ⁊ nõ videntẽ in carne. Et q̃d
Tob.4. magnũ est: visio carnis: Nũq̃d tobias habebat car
neos oculos: Fil⁹ ipi⁹ habebat: et ille nõ habebat:
et viã vite cecus: videri ostendebat. Ergo istã pnã
qñ videtis gaudete: qz i illa nõ est: Propterea dic
Z scriptura: Letabit⁹ iust⁹ cũ viderit vindi-
Al. †impioꝛũ. ctam†. Nõ illã futurã. Nã vide q̃d sequit: Abl
nus suas lauabit in sanguine peccatoꝛis.
Quid est hoc: Intẽdat charitas vestra: Munq̃d qñ
feriunt homicidę: debẽt illuc innocẽtes ire ⁊ lauare
manus suas: Sz quid est: in sanguine pctoꝛis laua-
bit man⁹ suas: Just⁹ qñ videt pnã peccatoꝛis: pfi
cit ipe: ⁊ moꝛs alteri⁹ valet ad vitã alteri⁹. Si enim
spũaliter sanguis currit de his qui intrinsec⁹ moꝛtũ
tur: tu vidẽs talẽ vindictã: laua illic manus tuas: de
cetero mũdius viue. Et quõ lauabit man⁹ suas q̃ iu
Ro.1. stus est: Quid eñ habet in manib⁹ qõ laueꝛt: si iust⁹
est: Sz iustus ex fide viuit. Justos ergo dixit fide-
les: et exquo tã credidisti: iam incipis vocari iustus:
Facta ẽ eñ dimissio pctoꝛ. Et si de ista residua vi-
ta q̃dã pctã tua sunt: quę nõ pñt nisi tanꝯ aqua de
mari in sentinã influere: tamẽ qz credidisti cũ viderꝛ
eũ qui oñino auersus est a deo occidi i illa cecitate:
supcadẽte illo igne: nõ videre solẽ: tu qui iã p fidẽ vi
des christũ: vt videas p speciẽ: quia iustus ex fide
viuit. Attẽde impiũ moꝛiẽtẽ: ⁊ purga te a peccatis:
Ita lauas q̃dammodo man⁹ tuas in sanguine pec-
catoꝛis. Man⁹ suas lauabit in sanguine peccatoꝛ.
Al.†vtiq̃. Et dicet homo: si† ergo est fructus iusto:
⁊ Ecce anteꝯ veniat qõ ꝓmittit: anteꝯ deꝛ vita ęter
Matth.25. na: anteꝯ impij ꝓficiant in ignẽ ęternũ: hic in hac
Ro.12. vita est fructus iusto. Qui fruct⁹: Spe gaudentes:
Ro.5. in tribulatiõe patiẽtes. Qui fructus iusto: Glozia-
mur in tribulatiõib⁹: scientes qz tribulatio patiẽtiã
opatur: patiẽtia aũt ꝓbationẽ: ꝓbatio vero spem:
Spes aũt nõ ꝯfũdit: qz charitas dei diffusa ẽ i coꝛ
dib⁹ nostris p spiritũ sanctũ qui dat⁹ ẽ nobis. Gau-
det ebzios⁹: ⁊ nõ gaudet iustus: In charitate ẽ fru
Matth.5. ctus iusto. Miser ille etiã cũ se inebziat: beatus iste
etiã cũ esurit ⁊ sitit. Illũ ingurgitat vinolẽtia: iustũ
spes pascit. Videat q̃ illi⁹ pnã: suũ gaudiũ: et co-
gitet deũ: Qui tale gaudiũ mõ dedit de fide: ꝺ spe:
de charitate: de xpitate scripturarũ suarũ: quale ꝑ-
parat in finẽ: Qui in via sic pascit: in patria quõ sa-
ginabit: Et dicet homo: Si ergo est fructus iusto:
Credant qui videt: videat ⁊ intelligat. Letabit⁹ eñ
iustus cũ viderit vindictã. Si aũt nõ habet oculos
vnde videat vindictã: cõtristabit⁹: nec corriget ex il-
la. Si aũt videt illã: videt quid interfit inter ꝓtene-
bzatũ oculũ coꝛpis: ⁊ oculũ illuminatũ coꝛdis: In-
ter se-
ter refrigeriũ castitatis: ⁊ flãmã libidinis: Inter se-
curitatẽ spei: ⁊ timoꝛẽ facinoꝛis. Cũ viderit ꝫ: discer
nat se: ⁊ lauet man⁹ suas in sanguine ipius: Profici
at ex cõparatiõe: ⁊ dicat: Ergo ẽ fruct⁹ iusto. †Er Al. ⁊ tñ.
go est de⁹ iudicãs eos in terra. Nõdũ in illa
vita: nondũ in igne ęterno: nõdũ apud inferos: ꝫ ꝫ
in terra. Ecce diues ille adhuc induit purpura ⁊ byſ
so: ⁊ adhuc epulat q̃tidie splẽdide: Nondũ ꝓdutit
spinas rhamn⁹: nõdũ dicit: crucior i hac flãma: Sz Luc.16.
iam est mẽtis cęcitas: iã ocul⁹ mẽtis extinct⁹ est. Si
cęcus oculis carnis ad mẽsam suã qualibet optimã
discũberet: miserũ eũ diceres. Lęcus interꝛ panẽ
christũ nõ videt: ⁊ beat⁹ est: Hoc nõ dicit nisi parit
cęcus. Ergo est fruct⁹ iusto: ergo est de⁹ iudicãs eos
in terra. Si aliquãtũ ꝓlixiores fuim⁹: date veniam.
Exhoꝛtamur vos in noie christi: vt hęc q̃ audistis:
ad fructũ cogitetis: Quia ⁊ ꝑdicare xpitatẽ nihil pro-
fit coꝛ a lingua dissentiat: Et audire xpitatẽ nihil pro- Matth.7.
dest: si homo non supra petrã ędificet. Qui ędificat
supra petrã: ipe est q̃ audit ⁊ facit: Qui aũt audit et
nõ facit: ędificat sup harenã: Qui nec audit nec fac:
nihil ędificat. Sed quõ qui ędificat sup harenã: rui-
niente fluuio: sine domo rapitur. Nõ est aliud face-
re nisi ⁊ ędificare ⁊ sup petrã ędificare: id est ⁊ audi-
re ⁊ facere. Nec ali⁹ dicat: Et quid ꝓcedo ad eccle-
siã: Ecce qui quotidie ad eccłam ꝓcedũt: nõ faciũt
qõ audiũt: Faciũt tũ vt audiãt: sic pñt facere vt au
diant ⁊ faciãt. Tu aũt q̃ntũ longe es a faciẽdo: qui
tãtũ fugis ab audiẽdo: Sed ego inq̃t nõ ędifico su-
per harenã. Mudũ te inuẽtur⁹ est fluuius: Munq̃d
ideo te nõ ablatur⁹ est: nunq̃d ideo pluuia nõ neca-
bit: nunq̃d venti ꝓterea nõ abzipiẽt: Ergo veni et
audi. Sz cũ audieris: fac. Nã si audieris ⁊ non fece
ris: ędificasti quidẽ: ꝺ sup harenam. Quia ergo sine
ędificio ꝓstituti nudi sum⁹: in ędificio aũt sup hare-
nã posito: sub ruina sum⁹. Restat vt supra petram
ędificem⁹: et qõ audiuimus: faciamus.

Explicit Tractatus de ps. LVII.

Incipit Tractatus de ps. LVIII.

Sermo prim⁹ de prima ꝑte psalmi.
Sicut solet scriptura psalmoꝛ mysteria in ta-
bulis ponere: ⁊ frontẽ psalmi sublimitate sa-
cramẽti decozare: vt sciam⁹ qui intraturi su-
mus: cũ tanꝯ sup postẽ q̃d ītus agat legerim⁹: vel
cuius dom⁹ sit: vel quisnã sit ille ꝑdũ possessoꝛ: ita ⁊
in hoc psalmo script⁹ est titul⁹ de titulo. Habet eñ:
In finẽ: ne coꝛrũpas ipsi ꝺauid in tituli
inscriptionẽ. Hoc ẽ qõ dixit titul⁹ ꝺ titulo. Quę
nã eñ sit tituli hui⁹ inscriptio: quam coꝛrũpi vetat:
euãgeliũ nobis indicat. Nã cũ dñs crucifigeretur:
titul⁹ inscriptus est a pilato: ⁊ positus rex iudęoꝛũ: Matth.27.
tribus linguis: hebrea: greca ⁊ latina: quę linguę to Joh.19.
to oꝛbe maxime excellũt. Igit si rex iudęoꝛ crucifi-
xus est: ⁊ iudei regẽ suũ crucifixerũt: crucifigẽdo eũ
etiam regẽ gentiũ fecerũt: magis q̃ occiderunt. Et

quidē q̄ntū i illis fuit pdiderūt christū: & sibi nō no-
bis: t mortuus est ille p nobis: t sanguine suo rede-
mit nos: Et mō nō est corrupt⁹ titul⁹: qz ille rex est:
nō solū gētiū: & etiā iporū iudeorū. Quid eñ: Quia
ptradixerūt: ideo regis sui dñationē euertere potu-
erūt: Rex ē t supza illos. Mā ille rex virgā ferream
gerit: q̄ t regit t frangit. Ego inquit cōstitut⁹ sū rex
ab eo sup siō montē sanctū ei⁹: p̄dicās p̄ceptū dñi:
Dñs dixit ad me: fil⁹ me⁹ es tu: ego hodie genui te:
Postula a me: t dabo tibi gentes hereditatē tuā: et
possessionē tuā terminos terrę. Reges eos in virga
ferrea: t tanq̄ vas figuli cōteres eos. Quos regit:
ās cōterit: Regit obedientes: cterit resistētes. Ergo
ne corrūpas optime t pphetice: qñ quidē t illi iudei
suggesserūt tūc pilato: t dixerūt: Noli scribere rex
iudeorū: & scribe: qz ipe se dixit regē iudeorū. Nam t
iste titul⁹ inquit confirmauit illū regē nobis. Et pila-
tus: Qđ scripsi: scripsi. Et impletū ē: Ne corrūpas.
Hec iste sol⁹ psalm⁹ hz hmōi inscriptionē vt titulus
nō corrūpat. Aliq̄ psalmi sic p̄notati sūt: & tū in om
nib⁹ passio dñi p̄nūciat: Ergo t hic intelligam⁹ dñi
passionē: t loquat nobis christus caput et corpus.
Sic semp: aut pe semp audiamus voces christi de
psalmo: vt si solū intueam: caput illō vnū mediato-
rē dei t hoīm: hoīem christū iesū: qui etiā fm diui-
nitatē i pncipio erat Xp̄us de⁹ apud deū: qđ Xp̄us ca
ro factū est: t habitauit in nobis: caro ex semīe abra
am: ex semine dauid: de maria Xp̄gine. Nō ergo illū
solū qui est caput nostrū cogitem⁹ qñ audim⁹ chri-
stum loqui: & cogitem⁹ integrū quēdā virū. Nobis eñ dicit: Vos aūt estis
corpus christi t mēbra: ab apl̄o paulo. Et de illo oz
nos corp⁹: totus christ⁹ caput t corpus. Aliqñ eñ
inuenis verba q̄ nō cōgruunt capiti: t nisi ea coa-
ptaueris corpi: nutabit intellect⁹ tuus. Rursus inue
nis Xp̄us q̄ nō apta sunt corpi: t christus tū loquit:
Ibi nō timēdū ē ne erret quisq̄: cito eñ pagit vt ca
piti aptet: qđ videt corpi nō cōuenire. Ipe deniq̄ i
cruce pēdēs: ex pſona corpis locut⁹ ē: Deu⁹ me⁹ deu⁹
me⁹ respice me: quare me dereliqsti: Nō eñ dere-
liquerat christū: a q̄ derelict⁹ nō est. Aut vero sic ad
nos venit: vt illū desereret: aut sic illū dimisit: vt ab
illo discederet: Sz qz hō desert⁹ est a deo: adam ille
peccās: Qui cū soleret gaudere ad faciē dei: pscien-
tia pcī deterrit⁹ fugit a gaudio suo: Et Xp̄e dereliqt
illū deus: qz ipe deseruit deū. Exquo adā christus
cū carnē accepisset: hoc ex pſona ipius carnis ait: qz
tūc vet⁹ hō noster: simul crucifix⁹ est cū illo. Audia
mus ergo qđ sequit. Qñ misit saul t custodiuit do-
mū ei⁹: vt eū interficeret: Hoc ñ ad crucē dñi: & tū ad
passionē dñi ptinet. Crucifixus eñ christus: t mor-
tuus: t sepultus est. Erat g̃ illa sepultura tanq̄ do-
mus: ad quā custodiēdā misit regnū iudeorū: qñ cu-
stodes adhibiti sūt sepulchro christi. Est quędā hi-
storia in scriptura regnorū: qñ misit saul ad custodiē
dam domū vt interficeret dauid: Sz t quantū inde
sumpsit qui psalmū scripsit: tantū debem⁹ discute-
re: cū titulū psalmi tractem⁹. Hoc nobis significare
tantū voluit: qz missum est ad domū vt custodiret:
et ille interficeret. Quō g̃ ad h̄ custodita est dom⁹: si
david figurabat christū: vt christ⁹ interficeret: qñ i
sepultura christ⁹ positus nō est nisi in cruce interfe-
ctus: Refer hoc ergo ad corpus christi: quia interfi
cere christū: erat tollere nomē christi: ne crederet in
christū: dum mēdaciū p̄ualeret custodū: qui corru-
pti sunt vt dicerēt: Quia cū dormirēt: venerūt discipuli eius: t abstulerūt eū. Matth.28.
Hoc est vere christū velle interficere: nomē resurrectionis eius extinguere: vt
mendaciū euāgelio p̄ferret. Sz quō illud nō effecit
saul vt interficeret dauid: sic t hoc nō potuit regnū
iudeorū efficere: vt plus valeret testimoniū custo-
dum dormientiū: q̄ apostoloꝝ vigilantiū. Quid ei
edocti sunt custodes vt dicerēt: Dam⁹ vobis inqui- Ibidem.
unt quantū vultis pecunię: t dicite: quia cum dor-
miret: venerūt discipuli ei⁹: t abstulerūt eū. Ecce q̄
les testes mēdacij cōtra Xp̄itatē t resurrectionē chri-
sti: inimici ei⁹ p saul figurati p̄duxerūt. Interroga
infidelitatis testes dormiētes: respōdeant tibi quid
actū sit in sepulchro. Qui si dormiebāt: vñ scierūt:
Si vigilabāt: fures quare nō tenuerūt: Dicat ergo
quod sequitur.

Expositio primę partis psalmi.

D

Eripe me de inimicis meis de⁹ me⁹: Ar. †Eripe.
et ab insurgētibus †sup me †redime Ar. †in.
me. Factū est hoc in carne christi: fiet t in Ar†. libera.
nobis. Necq̄ eñ cessant inimici nostri: diabol⁹ t an
geli ei⁹ insurgere sup nos quotidie: t illudere velle
infirmitati t fragilitati nostrę: deceptiōibus: sugge
stionib⁹: tēptationib⁹: t quibuscūq̄ laqueis irreti-
re: cū in terra adhuc viuim⁹. Sed vox nostra vigi-
let ad deū: t clamet in mēbris christi: sub capite i cę-
lo cōstituti. Erue me de inimicis meis de⁹ meus: t
ab insurgentib⁹ sup me: redime me. †Erue me ō Ar. †Eripe.
opantibus iniquitatē: t† ō viris sanguinū Ar. †.a.
†saluū me fac. Erant illi quidē viri sanguinū: qui Ar. †salua me.
iustū occiderūt: in quo nullā culpā inuenerūt. Erāt
illi viri sanguinū: quia cū vellet alienigena lotis ma
nibus dimittere christū: clamauerūt: Crucifige cru
cifige. Erāt viri sanguinū: quib⁹ cū iam obiceretur Matth.27.
crimē sanguinis christi: respōderūt: p̄nātes poste Joh.19.
ris suis: Sanguis ei⁹ sup nos: t sup filios nr̄os. Sz
nec in eius corpus exurgere: viri sanguinū cessaue-
rūt. Mā t post resurrectionē: ascēsionēq̄ christi: pse
cutiones passa ē eccl̄ia. Et illa quidē p̄mo q̄ efflozu-
it de gente iudeorū: de qua t ap̄li nostri fuerūt. Ibi
p̄mo stephan⁹ lapidat⁹ est: t qđ vocatur accepit. Act.7.
Stephanus eñ corona dicit: Humiliter lapidat⁹:
sed sublimiter coronat⁹. Deinde vere in gentib⁹ ex-
urrexerūt regna gentiū: anteq̄ i eis impleret qđ p̄-
dictū erat: Adorabūt eū oēs reges terrę: oēs gētes Psa.21.
seruient ei: et fremuit impet⁹ regni illius aduersus
testes christi: effusus est magnus t multus martyr
sāguis. Quo effuso: tanq̄ seminata seges eccl̄ię fer-
tilius pullulauit: t totū mūdū sicut nūc ꝓspicimus:
occupauit. Ab his ergo viris sanguinū eruit chri-
stus: nō solū caput: & etiā corpus. A viris sanguinū
eruitur christ⁹: t ab his qui fuerūt: t ab his qui sūt: t
ab his q̄ futuri sūt: Eruit christus: t qui p̄cessit: t q̄
est: et qui ventur⁹ est. Christus eñ est totū corpus
christi: et quicūq̄ nūc christiani boni: t q̄ ante nos:
et qui post nos futuri sunt: totus christus eruitur a
viris sanguinū. Nec vacat hęc vox: t a viris sāgui-
num saluum me fac. ¶ Quia ecce †venati sunt Ar. †ceperunt.
animam meam. Potuerunt tenere: potuerunt E
occidere: venati sunt aiam meam. Sed vbi est: Di-

Ps. 115. rupisti vincula mea: Tibi ē: Suscipula comminu/
Ps. 123. ta est: ⁊ nos eruti sum⁹: Tibi ē qō benedicim⁹ deū:
Ibidem. qui nō dedit nos in venationē dentib⁹ eox: Illi q̄/
dem venati sunt: sed in manib⁹ venantiū non dimit/
tit qui custodit israel. Quia ecce venati sunt animā
Ar. tin. mea. ¶ Irruerūt †sup me fortes. Nō vtuncq̄
trāseundū est ab his fortib⁹: diligēter insinuādū ē
qui sint fortes insurgētes. Fortes sup quos: nisi su
per infirmos: sup inualidos: sup non fortes: Et lau
dant tñ infirmi: ⁊ dānant fortes. Si intelligant qui
Matth. 12. sunt fortes: ꝓmo ipm diabolū dñs fortē dixit: Ne/
mo inquit pōt intrare in domū fortis: ⁊ vasa ei⁹ eri/
pere: nisi ꝓius alligauerit fortē. Alligauit ergo fortē
vinculis dñationis suę: ⁊ vasa ei⁹ abripuit: ac vasa
sua fecit. Erāt em oēs iniqui: vasa diaboli: q̄ creden
Eph. 2. tes facti sunt vasa christi: quib⁹ ap'lus dicit: Fuist
Ro. 9. em aliq̄n tenebrę: nūc aūt lux i dño: qui notas facit
diuitias suas in vasa miscōię. Possunt ergo isti for
tes intelligi. Sed sunt in homib⁹ quidā fortes rep
hensibili ⁊ dānabili fortitudine: qui p̄sumūt quidē:
sed de tpali fēlicitate. Non vobis videt fuisse fortis
Luc. 12. diues iste: qui nūc ex euāgelio recitat⁹ est: qm̄ succes
sit ei regio in opulētia fructuū: Perturbat⁹ cōsiliū
recōditiōis inuenit: vt destructis veterib⁹ apothe/
cis: nouas cōstrueret ampliores: eisq̄ cōpletis: ani/
mę suę diceret: Habes multa bona dia: epulare: io/
Ps. 5j cūdare: saciare. Qualē fortē vides: Ecce hō qui nō
posuit deū adiutorē suū: ⁊ sperauit in multitudie di
uitiarū suarū. Vide q̄ fortis sit: ⁊ ꝓualuit inquit in
vanitate sua. Sūt ⁊ alij fortes: nō de diuitijs: nō de
viribus corpis: nō de aliq̄ in tpe p̄cellēti potētia di/
gnitatis: ⁊ p̄sumētes de iusticia sua. Hoc gen⁹ forti
um cauēdū: metuendū: aduersandū: nō imitādum.
Pręsumētiū inquā nō de corpe: nō de opib⁹: nō de
genere: nō de honore: Omnia em ista q̄s non videat
tpalia: fluxa: caduca: volatica: Sz p̄sumētiū ō iusti
Matth. 19. cia sua. Talis fortitudo impediuit iudęos: ne p foza
mē acus intrarēt. Cū em de se p̄sumūt q̄ iusti sint:
et tanq̄ sani sibi vident: medicinā recusauerūt: ⁊ ip
sum medicū necauerūt. Tales ergo fortes: nō infir/
Matth. 9. mos: nō venit vocare qui dixit: Nō est opus sanis
medic⁹: ⁊ male habētib⁹. Nō veni vocare iustos: ⁊
peccatores in pęnitentiā. Isti erāt fortes q̄ insulta/
bant discipulis christi: qr magister eox ad infirmos
Ibidem. intrabat: ⁊ cōuiuabat cū infirmis. Quare inquiunt
magister vester cū publicanis ⁊ pctōrib⁹ māducat:
O fortes: quib⁹ medic⁹ opus nō est. Fortitudo ista
nō sanitat' ē: ⁊ insanię. Nā ⁊ phreneticis nihil forti/
us: valētiores sūt sanis: sed q̄nto maiores vires: tā
to mors vicinior. Auertat ergo de⁹ ab imitatiōe no
stra fortes istos. Timēdū est em ne eos quisq̄ velit
imitari. Doctor aūt hūilitatis: pticeps nostrę infir/
Job. 14. mitatis: donās participationē suę diuinitatis: ad ꝟ
descēdens vt vią doceret: ⁊ via fieret: maxime suā
humilitatē nobis cōmēdare dignat⁹ est: ⁊ ideo a ser
Matth. 3. uo baptizari: nō dedignat⁹ est: vt nos doceret ꝓfite
ri pctā nostra: ⁊ infirmari vt fortes sim⁹: habere po
2. Cor. 12. tius ap'li vocē dicētis: Cū infirmor tūc potēs sum.
Quō ergo noluit esse fortis: Isti aūt qui fortes esse
voluerūt: id est qui de sua ꝓtute p̄sumere voluerūt
Ro. 9. tanq̄ iusti: offenderūt in lapidē offensionis: ⁊ hęd⁹
visus est eis agnus: ⁊ qr veluti hędū occiderunt: ab
agno redimi nō meruerūt. Ipi sunt ergo fortes q̄ ir/

ruerūt sup christū cōmēdātes iusticiā suam. Audite
fortes istos. Cū quidā hierosolymitę dicerēt: missi
ab eis ad ap̄hēdēdū christū: ⁊ nō audētes ap̄hē/
dere: qr qm̄ voluit tūc ap̄hēsus est: Qui ꝓ fortes
erāt. Quare ergo inquunt: nō eū potuistis ap̄hēde/
re: Et rñderūt: Nemo vnq̄ hominū sic locut⁹ est si Joh. 7.
cut ille. Et illi fortes. Nunq̄d aliq̄s pharisęox i illū
credidit: aut aliq̄s scribax: nisi p̄s iste nesciens le/
gē: Pręposuerūt se turbę infirmę ad medicū currē
ti. Cū nisi qr ipi fortes erāt: ⁊ fortitudine sua qō est
grauī⁹: oēm etiā turbā in se traduxerūt: ⁊ medicum
oīm occiderūt: Sz ⁊ ille eo q̄ occisus est: de sangui/
ne suo medicamentū fecit ęgrotis. Irruerūt sup me
fortes. Nos maxime fortes aduertite: ⁊ videte vtr
de vlla re p̄sumēdū sit hoī: qm̄ nec de iusticia pręsu/
mēdū ē. Jā videte vbi iaceāt p̄sumētes de dignitate
de viris corpis: de nobilitate generis: de dignitate
sęculi. Si quisq̄s de ipa iusticia tanq̄ de sua p̄sum/
pserit: cadit. Irruerūt sup me fortes. Ex illis fortib⁹ Luc. 18.
fuit ille vires suas iactās: Gras tibi ią̄t ago: qr nō sū
sic ceteri hoīm iniusti: raptores: adulteri: sic ⁊ pub/
lican⁹ iste: Jeiuno bis i sabbato: decimas do oīm q̄
possideo. Vide fortem iactantem vires suas: ꝟ vero
longe stantē infirmū attēde: ⁊ p ipam humilitatē p/
pinquātē. Publican⁹ aūt inquit de lōginq̄ stabat: ⁊
nec oculos suos audebat in cęlū leuare: ꝟ pcutiebat
pect⁹ suū dicēs: De⁹ ꝓpitⁱ⁹ esto mihi pctōri. Amen
dico vobis: descēdit iustificat⁹ publican⁹ ille: magꝭ Ibidem.
q̄ ille pharisę⁹. Et vide iusticiā: Qr oīs q̄ se exaltat
humiliabit: ⁊ q̄ se hūiliat exaltabit. Irruerūt isti for Ro. 10. ⁊
tes: id est supbi: qui ignorātes dei iusticiā: ⁊ suā iusti cā
ciā volētes cōstituere: iusticię dei non sunt subiecti.
Quid deinde: Necq̄ iniq̄tas mea necq̄ pec/
catū meū dñe. Irruerūt quidē fortes de iusticia
sua p̄sumētes: irruerūt: ꝟ pctm̄ in me nō inuenerūt.
Nā vtiq̄ illi fortes: id est veluti iusti: q̄re possent p/
sequi christū nisi q̄si pctōrē: Sz tū illi viderit q̄ for
tes sint immanitate febris: non firmitate sanitatis.
Viderint illi q̄ fortes sint: ⁊ tanq̄ iusti cōtra iniquū
sęuierūt. Sz tū neq̄ iniq̄tas mea: neq̄ pctm̄ meum Ar. direc.
dñe. ¶ Sine iniq̄tate cucurri: ⁊ †dirigebar.
Illi ergo fortes currentē me sequi non potuerūt: ꝟ/
pctōrē putauerūt: qr vestigia mea nō viderūt. Si/
ne iniq̄tate cucurri ⁊ dirigebar. ¶ Exurge in oc/ Ar. tmesis
cursum †mihi ⁊ vide. Deo dicitur: sine iniq̄tate ib
cucurri ⁊ dirigebar. Exurge i occursū mihi: ⁊ vide.
Quid em: Si nō occurrat: videre nō potest. Tāq̄
si ambulares viā: ⁊ de lōginquo ab aliq̄ cognosci nō
posses: clamares ad eū ⁊ diceres: Occurre mihi et
vide quēadmodū ambulē. Nā qui de lōginq̄ me at/
tēdis: gressum meū videre nō potes. Jta ne ⁊ deus
nisi occurreret nō videret: q̄ sine iniquitate iste diri
gebat: ⁊ q̄ sine pctō currebat: Accipe q̄dē ⁊ ꝟ possu
mus: Exurge i occursum mihi: adiuua me. Nō aūt
addidit: ⁊ vide: intelligendū est: fac videri q̄ curro:
fac videri q̄ dirigor: ex illa figura q̄ ⁊ illud dictū est
ad abraā: Nunc cognoui q̄ times deū. De⁹ dicit: Gen. 22.
Nunc cognoui. Jā: nisi qr nūc te feci cognoscere:
Ignot⁹ em sibi q̄sq̄ ē ań introgationē tēptationis.
Sicut se petr⁹ p̄sumēdo ignorabat: ⁊ negādo didi/ Matth. 26.
cit q̄les vires haberet: in sua ipa titubatiōe itellexit et. 27.
falso sese p̄sumpsisse: fleuit: ⁊ flēdo meruit fructuose
nosse q̄ fuit: ⁊ eē q̄ nō fuit. Ergo ꝓbat⁹ abraam:

Gen.22. factus est cognit⁹ sibi: ⁊ dictū est a deo: Nūc cognoui: hoc est: nūc te feci cognoscere. Quō lętus dies q̄ facit lętos: et tristis amaritudo: qō ꝓtristat gustātē: sic vidēs deus: videre faciēs. Exurge ergo inquit i occursū mihi: ⁊ vide. Quid est: ⁊ vide? Adiuua me: id est in illis vt videāt cursum meū sequank me: nō eis videak ꝓzauū esse qō rectū est: nō eis videak di-

I storti esse: qō tenet regulā veritatis: Aīm sine iniq̄tate cucurri ⁊ dirigebar. Exurge in occursū mihi: et vide. Aliquid etiam me dicere admonet in hoc loco

Matth.23. capitis ipius nostri sublimitas: qm̄ infirmat⁹ est vsq̄ ad mortē: ⁊ assumpsit infirmitatis carnē: vt pulos hierusalē colligeret sub alas suas: tanq̄ gallina infirmata cū paruulis. Nō em̄ i aliq̄ aue: hoc aliqn̄ ꝓspeximus: eaq̄ etiā quę nidificāt ante oculos nr̄os: sicut parietū passeres: sicut hirūdines tanq̄ annuę nostrę hospites: sicut ciconię: sic alię atq̄ alię aues quę ante oculos nr̄os nidificāt: ⁊ ouis in sidūt: pulos alūt: sicut ipę colūbę: quas q̄tidie videmus: ali q̄n auē infirmari cū paruulis non agnoumus: non aspexim⁹: nō vidim⁹. Gallina quō hoc habet? Lertē notā rem dico: q̄ in ꝓspectu nostro q̄tidie versāt: quō rauescit vox: quō fit hispidū totū corpus: dimittūt ales: laxank plumę: Et vides circa pullos neUbi.s. scio quid ęgrotū: ⁊ ea est materna charitas q̄ iuenit infirmitas. Quare ergo dñs nisi ꝓpter hoc gallina es se voluit in sancta scriptura dicēs: Hierusalē hierusalē quotiēs volui cōgregare filios tuos tanq̄ galli

Matth.27. na pullos suos sub alas: ⁊ noluisti? Cōgregauit aūt est ꝓpter nos: accipiēs carnē a nobis: id est a genere

Job.19. humano: crucifixus: cōtēptus: alapis cęsus: flagellatus: ligno suspēsus: lācea vulnerat⁹. Ergo h̄ mak-

Ro.9. ię infirmitatis est: nō amissę maiestatis. Cū ergo ta

j.Pet.2. lis esset christus: ⁊ ideo contēptus: ⁊ ideo lapis offē sionis ⁊ petra scādali: ideo multi offenderūt i eum. Cū talis ergo esset christ⁹: ⁊ tū carnē sine pctō suscepisset: factus est pticeps nostrę infirmitatis: nō iniq̄-

K tatis: vt ex eo qō nobiscū cōmunicauit infirmitatē: solueret nostrā iniquitatē. Idco sine iniquitate curri ⁊ dirigebar. Quid ergo? Scōm id qō deus ē: nō est agnoscēdus: ⁊ illud solū in eo cōsiderādū est: qō ꝓpter nos fact⁹ est: nō illud qō nos fecit? Plane etiā illud cōsiderandū est: qz magnū pietatis indici um est: nosse quis ꝓ te: quid sustinuit. Nō quicūq̄ paruus ꝓ te magno: ⁊ ꝓ te infirmo ille summ⁹: qd?

Phil.2. Fact⁹ paruulus: hūiliauit se: fact⁹ obediēs vsq̄ ad mortē. Quis ē iste q̄ se hūiliauit: fact⁹ obediens vsq̄ ad mortē? Quis? Supza audi: Qui cū in forma dei esset: nō rapinā arbitrat⁹ est esse se ęqualē deo. Ergo equalis deo: semetipum exinaniuit: formā serui accipiēs: in similitudinē hoīm factus: ⁊ habitu iuētus vt homo: ⁊ ita exinaniuit: vt assumeret qō non erat: nō vt amitteret qō erat. Quō ḡ se exinaniuit? Quia tibi talis apparuit: quia tibi dignitatē quam apud patrē habet: nō demōstrauit: quia tibi nūc ob tulit infirmitatē: seruauit purgato postea claritatē.

L Ille ergo patri equalis: talis est fact⁹: ⁊ tū in ipa infirmitate agnoscendus est: non visione: sed fide: vt qō nō videm⁹: etiā videre mereamur. Merito post-

Joh.20. ea q̄ resurrexit ait marię magdalenę: cui dignat⁹ est ꝓinus apparere: Noli me tāgere: nōdū em̄ ascēdi ad patrē. Quid est hoc? Paulopost eum mulieres tetigerūt. Mā redeūtes a monumēto: obuiā sibi fa- Matth.28.
ctū adorauerūt: ⁊ pedes ei⁹ tenuerūt: Discipuli etiā Joh.21.
cicatrices palpauerūt. Quid est ergo: Noli me tan- Joh.20.
gere: nōdū em̄ ascēdi ad patrē: nisi noli qō vides: h̄ solū me credere: ne ⁊ hic remaneat aspectus tu⁹: q̄si tactus tu⁹? Humilis em̄ tibi video: nōdū ascēdi ad patrē: vnde ⁊ ad vos descēdi: ⁊ inde nō recessi: Nōdū illuc ascendi: quādo vos nō deserui. Veni nō recedens: ascēdi nō deserēs. Sed quid est qō ascendit ad patrē? Aū nobis innotescit ęqualis patri. Nos em̄ ascēdimus ꝓficiēdo: vt hoc videre: vt hoc intelligere: vt hoc vtcūq̄ capę valeam⁹. Ideo ergo dilatit tactū: nō abstulit: nō repulit: nō negauit. Nō dū ei inquit ascēdi ad patrē. A summo cęlo egressio Ps.18.
eius: dicit ali⁹ psalmus: et occursus ei⁹ vsq̄ ad sūmum cęli. Summū cęli: id est summū in oīb⁹ spiritualib⁹ pater ē: Inde excursus ei⁹: ⁊ occursus vsq̄ ad summū cęli. Occurrit vsq̄ ad summū. Sūmū nō dicit nisi de ęquali. Veniq̄ cū aliqua inęqualia cōparam⁹: ⁊ aliq̄d breue ad aliq̄d magnū applicam⁹: videre quātū ad q̄ntū sit: si iequale inuenerim⁹: ita solem⁹ loq̄: Non occurrit: Si aūt ęq̄le sit: occurrit. Ergo occursus ei⁹ vsq̄ ad summū cęli: qz ęqualis ē patri. Talē se volebat innotescere fidelib⁹ suis: qui dixerat: Noli me tangere: hoc volebat p̄stari a patre fidelib⁹ suis: qui dicebat: Exurge in occursū mihi ⁊ vide: innotesce q̄ tibi ęqualis sim ⁊ vide. Quid ē: et vide? Fac videri q̄ tibi ęqualis sim. Q̄diu mi

Philipp⁹ dicit: Ostēde nobis patrē ⁊ sufficit no- Joh.14.
bis: q̄diu ego dicā: Tāto tpe vobiscū sum: et patrē nō nostis? Philippe: qui me videt: videt ⁊ patrem. Nō credis qz ego in patre: ⁊ pater in me est? Et adhuc forte nō credit equalē: Exurge in occursum mihi ⁊ vide. Face me videri: fac te videri: fac notā hominib⁹ ęq̄litatē nostrā. Nō putēt iudęi se hominē crucifixisse: Q̄uis in eo nō crucifixū sit: nisi inquantū homo erat: tū nō cognouerūt quē crucifixerunt. Si ei cognouissēt: dñm glorię nūq̄ crucifixissēt. Nūc j.Joh.2.
dñm glię vt nouerint fratres mei fideles: Exurge in occursum mihi ⁊ vide. ¶ Et tu dñe deus virtutum: deus israel. Tu de⁹ israel qui nō putar⁹ nisi deus israel solius: qui nō putaris nisi de⁹ vni⁹ gētis: quę te colit: cū oēs gētes idola colant: Tu de⁹ israel. Intēde ad † visitādū oīes gētes. Im- Ad. † visitā dal.
pleat ista ꝓphetia in qua esaias ex pona tua alloq̄t ecclesiā tuā sanctā: ciuitatē tuā sterilē: illā cui⁹ multi filij desertę magis q̄ eius q̄ habet virū. Ei quippe dictū est: Lętare sterilis q̄ nō paris: erumpe ⁊ exclama q̄ nō parturis: qz multi filij desertę magis q̄ ei⁹ Esa.54. Gal.4.
quę habet virū: magis q̄ gentis iudęę quę hz viz: quę accepit legē: magis q̄ ei⁹ gentis q̄ habuit euidentē regē. Mā tuus rex latet: ⁊ plures tibi filij sūt ex occlto spōso. Ergo ei dicit: Multi filij desertę: magis q̄ ei⁹ q̄ hz virū. Deinde adiūgit ꝓpha: Dilata Esa.54.
locū tabernaculi tui: ⁊ aulas tuas cōfige: Nō est qō parcas: extēde lōgius funiculos tuos: ⁊ palos validos ꝓstitue etiā atq̄ etiā in dexterā atq̄ sinistrā. In dextera tene bonos: i sinistra tene malos: donec ve- Matth.5.
niat ventilabrū: posside tū oēs gētes. Inuitent ad Matth.22.
nuptias boni ⁊ mali: impleātur nuptię recūbētium. Seruoz est inuitare: dñi separe. Etiā atq̄ etiam in dexterā atq̄ sinistrā extēde. Semen em̄ tuū hęredi- Esa.54.

tabit gẽtes: ⁊ ciuitates q̃ deserte erant inhabitabis. Deserte a deo: deserte a ꝓphetis: deserte ab apostolis: deserte ab euãgelio: plene demonijs. Ciuitates q̃ deserte erãt inhabitabis: nõ est qđ metuas. Prevalebis enim nec erubescas qđ detestabilis fueris. Ergo qz insurrexerũt sup te fortes: ne erubescas: qñ cõtra nomẽ christianũ leges ferebãtur: qñ ignominia ⁊ blasphemia erat esse christianum: Nec erubescas qđ detestabilis fueris. Cõfusionẽ em̃ in ꝓpetuum obliuiscẽris: ignominię viduitatis tuę non eris memor: qm̃ ego sum dñs qui facio te. Dñs nomẽ ẽ ei: ⁊ qui eruit te: ipse dñs deus israel vniuersę terrę vocabit. Et tu dñe deus virtutũ: deus israel: intẽde ad visitãdas oẽs gentes. Intẽde inquã ad visitãdũ oẽs gẽtes. ℣ Nõ miserearis †oĩm q̃ opant iniq̃tatẽ. Hic plane terruit. Quẽ nõ treat: Quis ad suã cõscientiã rediẽs nõ cõtremiscat: Quę etiam sibi cõscia est pietatis: mirũ nisi aliq̃d cõscia sit etiã iniq̃tatis: Quicũq; em̃ pctm̃ facit: ⁊ iniquitatẽ facit. Ps. Si em̃ iniq̃tates obseruaueris dñe: dñe qs sustinebit: Et tũ verũ est: nec frustra dictũ: nec vacare omnino põt: aut poterit: Nõ miserearis oĩm qui opantur iniq̃tatẽ. Sed ecce miser⁹ est paulꝰ: qui ꝑmo saulus opabat iniquitatẽ. Quid em̃ fecit boni: vnde ꝑmereret vẽũ: Nõne sctos ei⁹ ad mortẽ attrahebat: Nõne epistolas a ꝓncipib⁹ sacerdotum ferebat: vt vbicũq; christianos inueniret: ad pnã rapet: Nõ ne id agens eo tendẽs: cędẽ spirãs ⁊ anhelãs: sicut de illo scriptura attestat: de cęlo vocatus est: voce sublimi delectus: erectus: excęcat⁹: illuminat⁹: occisus: viuificat⁹: pditus: reddit⁹: Quo merito: Nihil nos dicam⁹: ipm̃ poti⁹ audiam⁹. Qui prius fui inquit blasphem⁹: ⁊ psecutor: ⁊ iniurios⁹: ꝥ miscẽiam cõsecut⁹ sum. Certe nõ miserearis oĩm q̃ opant iniquitatẽ. Hoc duob⁹ modis intelligi põt: Siue quia omĩno nulla pctã impunita relinquit de⁹: Siue q̃ est quędã iniq̃tas: quã qui opant: omĩno eorũ deus nõ miserẽt. Scõm istos duos modos breuiter q̃ntum tpis sufficit: aliq̃d loq̃mur charitati vestrę. Iniquitas omñis parua magna ve sit puniat: necesse ẽ: aut ab ipo hoie pnitẽte: aut a deo vindicãte. Nã ⁊ quę pnitet: punit seipm̃. Ergo fratres puniam⁹ nostra pctã: si q̃rimus miscẽiam dei. Nõ põt deus misereri oĩm opantiũ iniq̃tatẽ: quasi blãdiẽs peccatis: aut ñ eradicãs peccata: Prorsus aut punis: aut punit. Vis nõ puniat: Puni tu. Nã ⁊ illꝰ fecisti qđ impunitũ esse nõ possit: ꝥ a te puniat potius: vt facias qđ in illo psalmo scriptũ est: Pręueniam⁹ faciẽ ei⁹ i cõfessiõe. Quid est: pueniam⁹ faciẽ ei⁹ in cõfessiõe: Anteq̃ ipe attendat vt puniat: tu pueni ꝓfitendo et puni. Nõ ille inueniat qđ puniat: quia cũ tu punis iniquitatẽ: facis eq̃tatẽ: Et ideo tui miserebit deus: qz tã te opantẽ eq̃tatẽ inuenit de⁹. Quid est: operantẽ eq̃tatẽ: Quia ꝥ in te odisti: qđ et odit ille: vt incipias placere deo: dum ꝥ in te punis qđ displicet deo. Nã nõ põt impunitũ relinqui pctm̃: qz vex ẽ: ℣ Nõ miserearis oĩm qui opant iniquitatẽ. Sed videam⁹ iam aliũ modũ: quo hęc sentẽtia possit intelligi. Est q̃dã iniq̃tas: quã qui opatur nõ põt fieri vt misereat ei deus. Queritis forte quęnã illa sit: Ipsa est defensio pctoꝝ. Qñ quisq; defendit pctã sua: magnã iniquitatẽ opatur: Hoc defẽdit qđ de⁹ odit. Et videte q̃ puerse: q̃ iniq̃: Si quid boni fecerit: si bi vult imputari: si quid mali: deo. Nã hoc modo defendũt homies peccata sua ex dei ꝑsona: qđ per⁹ est. Quid est hoc: Nemo est qui audeat dicere: bonum est adulteriũ: bonũ est homicidiũ: bona fraus: bonũ piuriũ: null⁹ prorsus hoĩm. Nã q̃ illa etiã faciunt: clamãt mala hęc eẽ qñ patiũr. Oñino ergo nõ inuenies aiam tã puersam: tã extorrẽ a societate generis humani: ⁊ a participatiõe cõmunis sanguinis rapina: piuriũ. Sz quõ ea defendũt: Si deus noluisset: nõ id fecissem. Quid vis faciã fato meo: Jã queris quid sit fatũ. Curris ad stellas: Queris qs fecerit: ⁊ ordinauerit stellas. De⁹ est. Ergo ad ꝥ pec catũ tuũ defendis: vt deũ accuses. Jdeo excusatur reus: vt culpet iudex. Prorsus talẽ iniquitatẽ opantiũ: nõ miserẽt deus. Nõ miserearis oĩm qui opantur iniquitatẽ. Perseq̃re inquit peccata eor⁹: punitur iniquitatẽ. Perseq̃re inquit peccata eor⁹: punicõpunge: cõuerte illos ante se qui se ponũt post se: et erubescãt de se: vt gaudeãt de te. Nõ miserearis oĩm qui opantur iniquitatẽ. ℣ †Conuertãtur ad †vesperum. Nescio quos dicit quõdã opatores iniquitatis: ⁊ quondã tenebras cõuerti ad vesperũ. Quid est: ad vesperũ: Postea. Quid est: ad vesperũ: Serius. Postea: qđ est: Ad vesperę. Jñ em̃ verũ: Serius. Postea: qđ est: Ad vesperę. Jñ em̃ verbuerãt q̃ crucifigerẽt christũ medicum agnoscere. Quare iam eo crucifixo: resurgẽte: in cęlũ ascendente: postea q̃ misit spm̃ suũ sanctũ quo repleti fũt illi qui in vna domo erãt: ⁊ cęperũt loqui linguis oĩm gẽtiũ: expaueŕt crucifixores christi: Cõpũcti fũt de ꝓscia sua: ꝓfiliũ salutẽ ab aplis petierũt: audierũt: Agite pnitentiã: ⁊ baptizet vnusq̃sq; vrm̃ i nomie dñi nostri iesu christi: ⁊ dimittentur vobis peccata vra. Post occisum christũ: post effusũ christi sanguinẽ dimittuntur peccata vestra. Jlle sic voluit mori: vt sanguie suo etiã effusores eiusdẽ sanguis redimeret. Fudistis sęuiẽtes: bibite ꝓfitẽtes. Merito puertentur ad vesperũ. Et famem patient vt canes. Canes gẽtes iudei dixerũt: tãq̃ immũdos. Nam inder ipe dñs cũ post eũ clamaret chananea: q̃ dam mulier: nõ iudea: ad suã filiã curãdã ꝓuertere volẽs ei⁹ miscẽiam: Jlle oĩa ꝓuidẽs: oĩa sciẽs: ꝥ fidẽ ei⁹ ostendere volẽs: distulit beneficiũ: ⁊ eã suspẽdit. Et quõ distulit: Nõ sum inquit missus: nisi ad oues q̃ pie- rũt dom⁹ israel. Jsrael: oues. Gẽtes quid: Nõ ẽ bonũ panẽ sumere filioꝝ: ⁊ mittere canib⁹. Gentes ergo canes appellauit: ꝓpter immũdicia. Quid aũt illa mulier esuriẽs: hoc magis nõ repulit: Suscepit humiliter cõuitiũ: ⁊ meruit bñficiũ. Mecq̃ em̃ cõuitiũ illud dicẽdũ erat qđ a dño dictũ erat. Seruꝰ si aliquid tale dño dicat: cõuitiũ est. Dñs aũt cũ tale aliquid seruo dicat: dignatio pon⁹ dici põt. Jta inquit dñe: Quid ẽ: ita: Verũ dic: Prorsus vex dicis ego sum. Sz ⁊ canes inq̃t edũt de mẽsa dñoꝝ suoꝝ. Et cõtinuo dñs: O mulier: magna est fides tua. Jã dudũ canis: mõ mulier. Jñ tã mulier: q̃ pauloante canis: Cõfitẽdo hũiliter: nõ repellẽdo qđ a dño dictũ erat. Ergo gẽtes canes: et ideo esuriẽtes. Bonũ ẽ ⁊ iudeis vt ag̃icãt se pctores. Et licet ad vespam ꝓuertãt: ⁊ famẽ patiãt vt canes. Nã male saturat⁹ erat ille qui dicebat: Jeiuno bis in sabbato: Jlle autem publican⁹ canis erat famem patiens: ⁊ inde beneficiũ dñi esuriebat: cũ dicebat: Propitius esto mihi peccatori. Conuertant

Esa. 54.
Ps. 67.
Act. 9.
j. Joh. 3.
Ps. 129.
j. Timoth. 1.
De vera ⁊ falsa pnia. ca. 10.
Ps. 54.

ergo t illi ad vesperā: t famē patiāt vt canes: Desi/
derēt gratiā dei: intelligāt se peccatores. Fortes il/
li fiant infirmi: diuites illi fiāt paupes: iusti illi agno
vesperā: t famē patiant vt canes. ¶ Et circuibūt
ciuitatē. Quā ciuitatē: Mundū istū: quē qbusdā
locis vocat scriptura ciuitatē circūstātię: id est quia
in oibus gentib⁹ vndiq; circūfuderat: mūdus vnam
tas circūstātię. Istā ciuitatē circūibunt illi iā canes
facti esurientes. Quare circumibūt: Euāgelizando.
Saulus ex lupo canis fact⁹ est ad vesperā: id est se/
ro uersus: De micis dñi sui in gratia ei⁹ cucurrit:
et circūiuit ciuitatē. ¶ Ecce† ipsi loquent i ore
suo: t gladius in labijs eor. Iam ille gladi⁹
bis acutus: de q apls dicit: Et gladiū spūs: qō ē ver
bū dei. Quare bis acutus: Quare: nisi qz ex vtroq;
testamēto ferīs: Hoc gladio mactabant: de qb⁹ di
cebat petro: Macta t māduca. Et gladi⁹ in labijs
eor. ¶ Qñ quis audiuit. Loquent in ore suo:
quis audiuit: id est stomachabunt aduersus pigros
ad fidē: qui paulo ante t ipsi credere nolebāt: tędiū
de nō credētib⁹ patiunt. Et vere fratres contingit.
Uides hoiem pigrū anteq; sit christian⁹: Clamas
ad illū q̄tidie: vix puertit. Tandē puersus: puertere
vult etiā oēs t facere christianos: t mirat qz nondū
fūt. Excidit illi: q ad vesperā puers⁹ ē. Sed qz fact⁹ ē
esuriēs sic canis: hz etiā in labijs gladiū: Dic: Quis
audiuit: Quid ē: qs audiuit: Quis credidit auditui
nro: t brachiū dñi cui reuelatū ē: Qñ qs audiuit:
Nō credūt iudei: t puersi sunt ad gētes t annūcia/
uerūt. Iudei nō credebāt: t ñ p credētes iudeos eua
geliū circūibat ciuitatē: t dicebāt: Qñ qs audiuit:
¶ Et tu dñe deridebis eos. Quis audiuit:
Oēs gentes christianę futurę sunt: t vos dicit: qs
audiuit: Quid ē: derideb eos: ¶ † Pro nihilo ha
bebis oēs gentes. Nihil ante te erit: qz facilli/
mū erit vt credāt in te oēs gentes. ¶ Fortitudinē
meā ad te custodiā. Illi em fortes ideo cecide/
rūt: qz fortitudinē suā ad te nō custodierūt: id est illi
qui sup me insurrexerūt t irruerūt: de se p̄sumpserūt.
Ego aūt fortitudinē meā ad te custodiā: qz si rece/
do: cado: si accedo: fortior fio. Uidete em quid ē fra
tres in aīa humana. Nō habet ex se lumē: nō habet
ex se vires. Totū aūt qō habet ex se lumē: nō habet
sapiā ē. Sz nec sapit sibi: nec valet sibi: nec ipa lux si
bi lux est: nec ipa sibi xtus est. Est quędā origo fons
qz xturis: est q̄dā radix sapiētię: est q̄dā vt ita dicā:
si t dicendū est regio incōmutabilis veritatis. Ab
hac aīa recedēs tenebraf: accedēs illuminaf. Acce/
dite ad eū t illumiamī: qz recedēdo tenebramini. Er
go fortitudinē meā ad te custodiam: Non a te rece/
dā: nō de me p̄sumā. Fortitudinē meā ad te custo/
diā. ¶ Quia de⁹ susceptor meus es. Ubi em
erā: t vbi sum: Unde me suscepisti: Quas iniquita
tes meas dimisisti: Ubi iacebā: Quo erect⁹ sum:
Ergo h meminisse nō debeo qō i alio psalmo dicit:
Qñ pater me⁹ t mater mea dereliq̄rūt me: dñs au
tē assūpsit me: Fortitudinē meā ad te custodiam:
qz de⁹ susceptor me⁹ es. ¶ Deus meus misēdia
eius p̄ueniet me. Ecce qd est: fortitudinē meam
ad te custodiā: De me oñino nihil p̄sumam. Quid
em attuli boni: vt mei miserearis: et me iustifices:
Quid in me inuenisti: nisi sola pcta: Tuū nihil alio
nisi natura quā creasti: cętera mala mea q̄ deleuisti.
Nō ego p̄or ad te exurrexi: s tu ad me excitādū ve/
nisti. Nā misēdia ei⁹ p̄ueniet me. Anteq; aliqd boni
ego faciā: misēdia ei⁹ p̄ueniet me. Quid hic respon
debit ifęlix pelagi⁹: † Deus me⁹ demōstrauit
mihi in inimicis meis. Quid ait: Quantā cir/
ca me exhibuerit misēdiam: in inimicis meis mihi
demōstrauit. Relictis cōparet se collect⁹: t repulsis
elect⁹: Cōparet se vasis irę vas misēdię: t videat qz
ex vna massa fecit de⁹: aliud vas in honorē: aliud in
cōtumeliā. Quid est: demōstrauit mihi in inimicis
meis: Si em de⁹ volēs ostēdere irā: et demōstrare
potetiā suā: attulit in multa patiētia vasa irę: q̄ pfe/
cta sūt in pditionē. Et p̄pter quid h: Ut notas face/
ret diuitias suas in vasa misēdię. Si ergo vasa irę
attulit: in qbus notas faceret diuitias suas in vasa
misēdię: rectissime dictū ē: Misēdia ei⁹ p̄ueniet me.
De⁹ me⁹ demōstrauit mihi in inimicis meis: id est:
q̄ntā circa me habuit misēdiam: in illis mihi demō
strauit circa qs nō habuit. Nisi em debitor suspēda
tur: min⁹ agit gras cui debitū relaxat. De⁹ me⁹ de/
mōstrauit mihi i inimicis meis. De ipis aūt inimicis
qd: ¶ Ne † occideris eos: neq̄ obliuiscant
† legis tuę. Rogat p inimicis suis: iplet p̄ceptū.
Quid ē: ne miserearis oīm q̄ opant iniq̄tatē. t ne oc
cideris eos ne obliuiscant legis tuę: Quō nō misere/
ret oīm q̄ opant iniq̄tatē: t quō non occidit eos ne
obliuiscant legis tuę: Sz hic de inimicis suis dixit.
Quid ergo: Inimici ei⁹ ęq̄tatē opant: Sz q̄ ei imi/
micant ęq̄tatē opant. Ergo ipi iniq̄tatē nō opant:
Sz qz ipe eq̄tatē opatur. Porro q̄ ęq̄tatē opat: pfe
cto iniq̄tatē ab inimicis patit: Restat vt q̄ iusto imi/
micant: iniq̄tatē opent. Qñ ergo paulo supi⁹: Non
miserearis oīm q̄ opant iniq̄tatē: t nūc de inimicis
suis ne occidat eos: neq̄ obliuiscātur legē tuę: Nō
q̄ miserearis eor: vt occidas pcta eor: Ne occidas
eos q̄rū pcta occidis. Quid ē aūt occidi: Obliuisci
legis dñi. Ipa ē vera mors: in p̄fundū ire pcti. Po
test q̄dē t h de iudeis intelligi. Quid de iudeis: Ne
occideris eos: neq̄ obliuiscant legis tuę. Istos imi/
micos meos ipos q̄ me occiderūt: noli tu occidere:
Maneat gēs iudeor. Certe victa est a romanis: cer
te deleta ciuitas eor: nō admittunt ad ciuitatē suā
iudei: t tñ iudei sūt. Nā oēs istę p̄uincię: a romāis
subiugatę sūt. Quisnā nō cogāscit gētes subiectas ipio
romano: Quę quidē erāt qñ oēs romani facti sūt: t
oēs romani dicunt: Judęi tñ manēt cū signo: Nec
sic victi sūt vt a victorib⁹ absorberētur. Nō sine cā
Cain ille est q̄ cū fratrē occidisset: posuit in eo de⁹
signū: ne q̄s eū occideret. Hoc ē signū qō habēt iu/
dei: Tenēt oñino reliq̄as legē suę: circūcidunt: sab/
bata obseruāt: pascha immolāt: azyma comedunt.
Sūt ergo iudei: nō sunt occisi: necessarij sunt credē
tib⁹ gentib⁹. Quare h: Ut demōstret nobis in ini/
micis nr̄is misēdiam suā. De⁹ me⁹ demōstrauit mi/
hi i inimicis meis. In ramis supbię p̄cisis: inserto
misēdiam suā demōstrat oleastro. Ecce vbi iacēt q̄
supbi erāt: ecce vbi insert⁹ es q̄ tūc iacebas: t tu no/
li supbire ne p̄cidi merearis. Deus meus ne occide/
ris eos: neq̄ obliuiscātur legis tuę. ¶ Disperge
† eos in virtute tua. Iam factum est per oēs
gentes: dispersi sunt iudei testes iniquitatis suę: et

Ps. 59.

Act. 9.

Al. inon hz.

Apoc. 1. Epb. 6.

Act. 10.

Esa. 53.

Al. † Ad nihilū deduces eos.

Ps. 33.

Ps. 26.

Ro. 9.

Ro. 11.

Gen. 4.

18. de Ciuit. ca. 48. in fi.

Al. † occidas.
Al. † ppli mei.

Al. † illos.

xitatis nr̃e. Ipi habẽt codices: te quib⁹ pphetat⁹ ẽ christ⁹: t nos tenem⁹ christũ. Et si forte qñ aliqs pagan⁹ dubitauerit: cũ ei dixerim⁹ pphetias de christo: quax euidẽtiã obstupescit: t admirans putauerit a nobis esse cõscriptas: de codicib⁹ iudeox pbamus: qz hoc totũ ante p̃ dictũ est. Videte quẽadmodũ de inimicis nostris: alios pfũdim⁹ inimicos. Disperge eos in xtute tua: tolle illis xtutem: tolle illis

Al. †depone. Al. †Delictum. Al. † sermonẽ. Al. †ipsorum. †de execratiõe. †compellantur. †in psũmatiõe.

fortitudinẽ eox. ¶ Et †deduc eos ptector me⁹ dñe. ¶ †Delicta oris eox †sermones labiorũ †eox: t cõprehẽdant in suphia sua. Et †ex maledicto t mẽdacio †ãnũciabunt †cõsũmatiões: in ira psũmationis: t nõ erunt. Obscura sunt: t timeo ne nõ insinuent bene. Jamã audiẽdo fatigati estis. Itaqx si placet charitati vr̃e: q̃ restant: in crastinũ differam⁹. Adiuuabit dñs vt vobis debitũ psoluam⁹: Quia de illo magis q̃x de nobis p̃mittimus

¶ Sermo scõs de scõa pte eiusdẽ psalmi.

A

Esternus sermo ptractus: debitorem me i hodiernũ reliquit. Quia ergo dñs voluit: reddẽdi tps aduenit. Qz vero sum⁹ nos debitores redditoresq; tã debet vos esse auidi exactores: Hoc ẽ: vt qõ ille donat: t nos reddim⁹. Ille em̃ domin⁹: nos serui sum⁹. Sic accipiatis vt sint fruct⁹ i auditiõe vestra de vita vestra. Cultus em̃ ager fructũ nõ reddẽs: t ingratus agricole: p frugib⁹ spinas afferẽs: nõ horreũ: s ignẽ querit. Dñs aũt de⁹ nr̃ sicut eũ videt bonã hãc trã visitare ibrib⁹ solẽnib⁹: ita cor nostrũ verbo suo tanq̃ agrũ suũ visitare dignatur: t de corde nostro fructus g̃rit: quia nouit et quid ibi seminet t quantũ pluat. Et qz reuera nihil sine illo sum⁹: qz t ãteq̃ essem⁹: nihil eram⁹: t quisquis iam hõ est: t sine illo eẽ voluerit: nihil aliud q̃ hõ pctor erit: Verũq; ẽ qõ hic dictũ est: Fortitudinẽ meã ad te custodiã: qm̃ q̃q̃d possum⁹: nisi apud illũ t ad illũ seruem⁹: recedẽdo amittim⁹. Vigilare debet semp mens nostra: nõ ab illo recedere: sed t si lõge erat: magis magisq; ꝓinquare t accedere: nõ gressu pedũ: nõ subuectiõe vehiculox: nõ celeritate animaliũ: nõ elatiõe pennax: s puritate affectuũ et pbabilitate sctox mox. Videam⁹ ergo quid restat de hoc psalmo. Jn hoc em̃ dimiseram⁹: cũ eẽpisset

Deb.6.

B

Al. †occidas. Al. †ppũ mei.

de inimicis suis loqui: dicẽs deo: ¶ Me †occideres eos: neq̃ obliuiscant †legis tuę. Qr̃uis eos inimicos suos esse dixerit: rogauit tñ deũ ne occiderent t obliuiscerent legẽ ipius. Non tñ tenere legẽ: id est nõ obliuisci legis: iam pfectio est: t quasi securitas de p̃mio: t nulla sollicitudo de supplicio. Sũt em̃ q̃ tenẽt legẽ memoria: t nõ implẽt vita: Qui xo implẽt vita: nõ pñt nõ tenere memoria. Ergo q̃ moribus p̃cepta dei facit: t q̃dammodo viuẽdo semp i corde suo ne deleat: agit qõ tenet: viuẽdoq; sp commemorat q̃d ei in corde scptũ sit de lege dei: ipe fructuose tenet legẽ dei: ipe nõ inimic⁹ deputabit. Mã ecce inimici iudęi: q̃s videt significare psalm⁹ iste: legem dei tenẽt: t ideo de illis dictũ est: Me occideres eos: neq̃ obliuiscant legi tuę: Ut gens iudęox maneret: t ea manẽte: creseret multitudo christianox: Per oẽs gẽtes manẽt certe: t iudęi sunt: Nec destiterũt esse qõ erãt: id est gens ista nõ ita cessit in iura romanox: vt amiserit formã iudęox: sed ita subdita romanis est: vt etiã leges suas teneat: q̃ leges sunt dei. Sed q̃d i illis factũ est: Decimatis mẽthã t cꝛ Matth. 23. minũ: t reliq̃stis q̃ grauiora sunt legis: miscoiam et Luc. 11. iudiciũ: liquãtes culicẽ: camelũ aũt glutientes. Hoc eis dñs dicit: t reuera ita sunt. Tenẽt legẽ: tenẽt pphetas: legũt omnia: cantãt oia: Lucẽ pphax nõ ibi vidẽt: q̃ ẽ christ⁹ Iesus. Nõ eũ eni solũ nũc nõ vidẽt cũ sedet in cęlo: s nec tũc viderũt qñ in illos hũilis ambulabat: t facti sũt rei fudẽdo sanguinẽ ei⁹: s nõ oẽs. Hoc t hodie pmẽdam⁹ charitati vr̃e: Nõ oẽs: qz multi eorũ puersi ad deũ quẽ occiderũt: t in eum credẽdo: veniã te effusiõe ipius sanguis meruerũt: exemplũq; p̃buerũt hoib⁹ q̃ nõ debeant diffidere dimitti sibi qualecũq; pctm̃: qñ t interfectio christi dimissa est ꝓfitẽtib⁹. Jnde ergo dictũ ẽ: qz de⁹ fusce ptor me⁹ es: de⁹ me⁹ miscoia ei⁹ p̃ueniet me: hoc ẽ ante oia merita mea bona p̃uenit me miscoia ipi⁹: et si nihil in me boni inuenerit: ipe me facit bonũ: et ipe iustificat puersum: t ipe admonet vt cõuertarur Zo. 4. auersus. De⁹ me⁹ inqt: iterũ demõstrauit mihi iniquitates meas: id est q̃ntũ me diligat: q̃ntũq; mihi largiatur de bonitate sua: ex cõpatiõe inimicox meox mi/ hi ostẽdit: quia cũ sint ex vna massa vasa irę et vasa Zo. 9. misericordię: p vasa irę discũt vasa misericordię q̃ntũ illis deus largiat boni. Et deinde ne occiderẽt eos: neq̃ obliuiscant legis tuę. Hoc dictũ ẽ de iudęis. Sz q̃d illis facies: ¶ Dispge †eos in virtute tua. Osten Al. †illos de illis qz tu fortis es: nõ ipi qui de xtute sua pręsumẽdo: xitatẽ tuã nõ cognouerũt: nõ q̃les ipi fortes sunt: de q̃bus dictũ est: Jrruerũt in me fortes: s q̃ lis tu fortis ad dispgendũ eos. Et †deduc eos Et. †depone. ptector me⁹ dñe. Jd est sic eos dispge vt ñ eos vel derelinq̃as: neq̃ obliuiscant legis tuę: et in eoipo me ptegas: vt de ipox dispsione habeã testimoniũ mi/ sericordię tuę. Et seq̃t: †Delicta oris eox: ser Al. †Delicta monẽ labiox †eox. Quo cõiungit: q̃ cõnectitur Al. †ipsorum ista sentẽtia: Delicta inqt oris eox sermonẽ labiox eox. Sequẽtia nõ ita cõnectunt: vt doceant nos q̃ pñgat ista sententia. Delicta inqt oris eorum smones labiox eox: t cõprehẽdant in suphia sua: Et ex maledicto t mẽdacio annũciabunt psũmatiões: in ira psummationis: t nõ erũt. Hoc obscurũ etiã heri dixeram⁹: t ideo ad recẽtiores mẽtes vras expositi onẽ distuleram⁹. Nũc itaq; qm̃ nõdũ fatigati estis ad audiẽdũ: erigite cor da vr̃a vt adiuuetis me intẽtione: ne forte in obscuritate t pplexitate aliquantũ sermo nr̃ nõ sufficiat intẽtioni vr̃e: t deberis aliq̃d a vobis offerre: vt qõ nos dicẽdo nõ impleuerimus: intelligẽdo suppleatis. Sic ergo posita est ista sentẽtia in medio: vt q̃ iũgat: nõ facile videam⁹. Recurram⁹ ergo ad oris eorũ: sermonẽ labiox eox. Recurram⁹ ergo ad supiora: qm̃ cũ dixerat: Me occideris eos neq̃ obliuiscant legi tuę: q̃s tñ dixerat inimicos: adiũxit duos xsiculos: Dispge eos in xtute tua: et deduc eos ptector me⁹ dñe. Et cõtinuo itulit: Delicta oris eorũ: fmonẽ labiox eorũ: Hoc est: illõ occide: nõ ipsos. Nõ ergo occideris eos: neq̃ obliuiscant legis tuę: Sz ẽ qõ i illis occidas: vt impleas qõ supra dictũ est: Nõ miserearis oĩm q̃ opant iniq̃tatẽ. Dispge ergo illos t deduc eos: id ẽ noli deserere cũ dispgis: qz nõ deserẽdo habes qõ in illis agas cũ ipsos nõ occidis. Quid ergo occides: Delicta oris eorũ: Matth. 27. sermonẽ labioꝝ ipsorũ. Quid in illis occides: Cru/ cifige crucifige: qõ clamauerũt: nõ qui clamauerũt. Joh. 19.

Illi eñ christū delere: interimere: pdere voluerūt: Tu aūt resuscitādo christū quē pdere voluerūt: occidis: delicta ozis eoz: sermonē labioz eoz. Quippe quē pdendū clamauerūt: viuere expauescant: et quē in terra ptemptserūt: in cęlo adozari ab oñibus gētibus admirent. Sic occidant delicta ozis eozū: et sermones labiozū eozū: Et cōprehendant in suplia sua. Quid est: comphendant in suplia sua: Quia frustra irruerūt fortes: t quasi cessit illis vt aliquid sibi fecisse viderentur: et ꝓualuerūt dño. Potuerūt hominē crucifigere: potuit infirmitas ꝓualere t xp̄s occidi: Et visi sibi sūt aliq velut fortes: velut porētes: velut ꝓualentes: velut leo parat ad ꝓdam: velut tauri pingues: sicut eos alio loco commemorat: Tauri pingues obsederūt me. Quid aūt fecerunt in christo: Nō vitā sed mortē occiderunt. Extincta quippe morte in morīēte: t resurgente vita de morte in viuente: Etenim t ipe se resuscitauit: qz erat in illo et qō mozi nō potuit: quid fecerunt: Audi quid fecerūt: Soluerūt templū. Quid vero ipse fecit: Triduo resuscitauit illud. Per hoc ergo occisa sunt delicta ozis eozū: t sermo labioz eozum. Et quid iam factū est illis qui cōuersi sunt: Et comphē dunt in suplia sua. Dictū est eñ illis: quia ille quē occiderūt: resurrexit. Crediderūt eū resurrexisse: qz viderāt eum in cęlo positū: spiritūsanctū inde misisse: et eos qui in illū crediderunt impleuisse: et inuenirunt se t nihil dānasse t nihil fecisse: Factū eozum in irritū venit: peccatū remansit. Quia ergo factū eoꝝ in irritū est: peccatū aūt mansit sup facientes: comprehensi sunt in suplia sua: viderūt se sub iniqtate sua. Restabat ergo vt cōfiterent peccatū: et ille ignosceret qui peccātib̄ cesserat: t mortē suā donaret occisus a mortuis: et viuificans mortuos. Comphensi sunt ergo in suplia sua. Et ex maledicto t mēdacio annūciabūtur cōsummationes t nō erunt. Et hoc difficile intelligit quo tūgat: t nō erunt. Quid non erūt: Videamus ergo superiozē textū: Cū comphensi fuerint in suplia sua: annūciabunt ex maledicto et mendacio cōsummationes. Quę sunt cōsummatiōes: Perficiones. Cōsummari eñ pfici est. Aliud est consummari: aliud cōsumi. Cōsummat eñ qō sic finit vt pficiat: cōsumitur qō sic finit vt nō sit. Suplia non ꝓmittebat hominē pfici: nihil sic impedit pfectionē. Intendat quippe charitas vestra paululū ad id qō dico: t videte malū nimis molestū: nimis cauendū. Quale malū putatis: Oz diu exaggerem quid mali sit in suplia: Diabolus inde solū puniēdus est. Certe ꝓceps est omniū peccatozū: certe seductoz ē ad peccandū. Nō ei imputat adulterium: nō vinolentia: nō foznicatio: nō rapina rerū alienarū: sola suplia lapsus est. Et qñ suplię comes est inuidentia: qō suplam necessario sequit: lapsus etiam inuidit fieri nō potest vt suplus nō inuideat: Ex hoc vitio stanti: t dedit opam seducere hominē: ne illo leuare tur vnde ille deiect est: Et ideo satagit vera persuadere peccata: quia talē iudicē habem vbi obꝫcere falsa nō possit. Nam si apud iudicē hominē ageret causa nostra quē posset fallere criminatiōib falsis: nō multū ageret vt peccarem: quia iudicē fallendo et innocētes posset oppmere: t circūuentos ad se traducere: t secū condēnari facere. Nūc vero qz scit talem iudicē qui falli nō possit: t quia scit eū iustū: personas accipe nō posse: tales ei reos quęrit ꝓducere quos necesse sit vt dānet: quia iustus est. Dat itaqz operam vt peccem: sola inuidētia: quę inuidētia necesse est vt comitet suplam. Hoc ergo malū superbia est: impediēs pfectionē. Jactet ergo se quisqz de diuitijs: iactet de pulchritudine t de viribus corporis: Jsta certe oñia mortalia sūt: Ridendi sunt q se de mortalib iactant: a quib rebus plerūqz aut vi ui deserunt: aut mortui eas necesse est vt deserant. Illud est vitiū capitale: qō cū quisqz bene ꝓfecerit: suplia temptat: vt ꝓdat totū qō ꝓfecit. Denicqz oīa vitia in malefactis timēda sunt: suplia in benefactis plus metuēda est. Nō itaqz mirum quia sic est humilis apostol vt dicat: Quādo infirmor tūc fortis sum. Nam hoc vitio ne et ipe temptaret: quale sibi medicamentū dicit apositū ꝓtra tumorē a medico: qui sciret quid curaret: Ne magnitudine inqt reuelationū extollar: dat est mihi stimulus carnis meę: angel sathanę qui me colaphizet: ꝓpter qō ter dñm rogaui: t dixit mihi: Sufficit tibi gra mea: nam virtus in infirmitate pficit. Videte quę sunt cō summatiōes. Apostolus doctor gentiū: pater fideliū p euangeliū: accepit stimulū carnis a quo colaphizaret. Quis nostrū hoc dicere auderet: nisi ille cōfiteri nō erubescceret: Si eñ dixerimus hoc non passū fuisse paulū: cū ei q̄si honorē deferim: mēdacē facim. Sed qz verax ē: t verū dixit: oportet vt credam datū illi esse angelū sathanę: ne magnitudi ne reuelationū extolleret. Ecce q̄ timendus est serpens suplię. Quid itaqz factū est istis: Jn peccato suo comphensi sunt: quia christū occiderūt: et de ipsa magnitudine peccati plus humiliati sunt: t maiore humilitate erigi meruerūt. Hoc est: comphēdantur in suplia sua: Et ex maledicto t mēdacio annūciabunt cōsummatiōes: id est ideo magis pficient: quia in maledicto t mēdacio dephēsi sunt. Superbia quippe eos nō ꝓmittebat pfici: Facin abstulit suplam p eorū cōfessionē: indulgētia deleuit facin per dei miserationē: Et ex maledicto t mēdacio annūciatę sunt cōsummatiōes: Jd est dictū ē homini: Vidisti quid fis: sensisti quid fis: errasti: excęcatus es: peccasti t lapsus es: agnouisti infirmitatē tuam: supplica medico: noli tibi videri san. Ubi ē phrenesis tua: Ecce medicū occidisti: quē occidendo pdere nō potuisti: tamē quātum ad te ptinuit: occidisti. Ex maledicto t mēdacio: annūciabunt cōsummationes. Fecistis qō ad maledictum ptinebat o iudei: Maledict eñ oīis qui pendet in ligno. Crucifixistis eñ christū: tancqz maledictū putastis. Adde maledicto mendaciū. Custodes ad sepulchrū posuist: vt mētirent: pecuniā dedistis. Ecce christus resurrexit. Ubi ē maledictū crucis qō fecistis: Ubi ē mēdacium custodum quos corrupistis: Ex maledicto et mendacio annūciabūtur cōsummatiōes: Jn ira cōsummationis t nō erunt. Quid est: in ira cōsummationis annūciabūtur cōsummatiōes: Est ira consummatiōis: t est ira cōsumptiōis. Nam oīis vindicta dei: ira dicit: sed aliquādo ad hoc vindicat deus vt pficiat: aliquādo ad hoc vindicat: vt damnet. Quō ad hoc vindicat vt pficiat: Flagellat oēm filiū quē recipit. Quō ad hoc vindicat vt dānet: Quādo posuerit impios ad sinistrā: t dixerit eis: Jte in ignem

Deut.27. Gal.3. Matth.27. Matth.28. Hebr.12. Matth.25.

ꝑternū: qui paratus est diabolo et angelis eiꝰ. Illa ira cōsumptiōis est: nō cōsummatiōis. Annūciabū-
tur aūt ꝓsummatiōes in ira ꝓsummationis: id est ꝑ-
Ro.5. dicabit ab apostolis: quia vbi abūdauit peccatum:
supabūdauit gratia: Et ꝑtinuit ad humiliatiōis me-
dicinā infirmitas hominis. Hoc cogitātes illi et in-
uentētes atq; ꝓfitētes iiqtates suas: nō erūt. Quid
nō erūt: In supbia sua. Supra em̄ dixerat: Cōpre-
hēdant in supbia sua: ⁊ ex maledicto ⁊ mēdacio an-
nūciabūtur ꝓsūmationes: in ira cōsūmatiōis: ⁊ nō
G erunt: vtiq; in supbia in qua cōprehensi sunt. ¶ Et
scient quia deus dñabit iacob: ⁊ finiū ter-
rę. Antea em̄ iusti sibi videbant̄ q; gens iudea legē
acceperat: q; dei ꝑcepta seruauerat: Demonstrat il-
lis q; nō seruauit: cū in ipis dei ꝑceptis christū non
Ro.11. intellexit: quia ęcitas ex ꝑte in israel facta ē. Videt
et ipi iudei: quia nō debēt gētes contēnere: quos q̄-
si canes ⁊ peccatores putabāt. Quō em̄ pariter in-
uēti sūt i iniqtate: ita pariter ꝓueniēt ad salutē. Nō
solū iudeis inquit aplus: verūetiā ⁊ gētibus. Ideo
Ps.117. em̄ lapidē quē reꝓbauerūt ędificātes: hic factꝰ est
in caput anguli: vt duos iūgeret in se. Angulus em̄
duos parietes copulat. Judei excelsi et magni sibi
videbant̄: gentes tanq̄ infirmi: tanq̄ peccatores:
tanq̄ dęmonū serui: tanq̄ idoloꝝ adoratores: et tū
Ro.3. in vtriq; iniquitas erat. Demonstrati sunt et iudei
Ps.13. peccatores: quia nō est q̄ faciat bonū: nō est vsq; ad
vnū. Deposuerūt supbiā: ⁊ nō inuiderūt saluti gen-
tiū: quia parē suā ⁊ illoꝝ infirmitatē cognouerunt:
et in angulari lapide copulati simul dñm adorare-
runt. Et scient q; deus dñabit iacob: et finiū terrę.
Nō tantū iudęoꝝ dñab̄: sed ⁊ finiū terrę: qō nō sci-
rent si adhuc in supbia sua essent. In supbia aūt sua
essent: si adhuc sibi iusti viderent̄. Ut autē sibi iusti
nō viderent̄: annūciatę sunt illis ex maledicto ⁊ mē-
dacio ꝓsūmationes in ira ꝓsūmationis: quia cōpre-
hensi fuerāt in supbia sua ex maledicto qō fecerunt
qñ christū occiderūt. Ecce quid fecit dñs noster ie-
sus christꝰ: Mortuꝰ est inter manus iudęoꝝ: et re-
demit multitudinē gētiū: Effusus est sanguis: ac ꝑ-
fuit: sed cōuersis oībus ꝓfuit: q; ⁊ illi quē occiderūt:
agnouerūt: ⁊ ab illo ipius interfectionis ⁊ velicti sui
magni: veniā meruerūt. Quid ergo ⁊ ō ipis: Quod
supra. ¶ Cōuertētur ad vesperā: Id est et si se-
ro: id ē post interfectionē dñi nr̄i iesu xp̄i. Cōuertēt
H ad vesperā: Et famem patiētur vt canes. Sz
vt canes: nō vt oues: aut vituli: vt canes: vt gentes:
vt peccatores: q; ⁊ ipi cognouerūt peccatū suū qui
sibi iusti videbant̄. De quibꝰ dictū ē in alio psalmo:
ps.15. Postea accelerauerūt: Hoc dictū est hic: Ad vespe-
ram. Nā ibi sic est: Multiplicatę sunt infirmitates
eoꝝ: postea accelerauerunt. Unde accelerauerunt
postea: Quia multiplicatę sūt infirmitates eoꝝ.
Nā si sibi adhuc sani viderent̄: nunq̄ accelerarent.
Qō ergo ibi dictū est: Multiplicatę sunt infirmita-
tes eoꝝ: hoc dictū est hic: Cōprehendant̄ in supbia
sua: ⁊ ex maledicto ⁊ mēdacio annūciabūtur ꝓsum-
mationes in ira ꝓsūmationis. Et qō ibi dictum est:
Postea accelerauerūt: hoc dictū est hic: Et nō erūt
in supbia sua. Et scient q; deus dñabitur iacob: ⁊ fi-
niū terrę: ⁊ cōuertētur ad vesperā. Bonū ē ergo hu-
miliari peccatorē: ⁊ nemo est insanabilioꝝ eo qui si-
bi sanꝰ videt. Et circūibunt ciuitatem. Jam

et hesterno die exposuimꝰ ciuitatē: id est circūstātię
ciuitatē. Oēs gētes: ¶ †Dispgētur vt edāt: Jd Ar. † Ja
est vt lucrētur alios vt in coꝛpꝰ suū trāsforment cre-
dentes. Si †aūt nō satiabūtur: ⁊ murmura-
bunt. Quia ⁊ supius murmur eoꝝ dixerat: dicenti-
um: qm̄ quis audiuit: Et tu dñe inq̄t veridebis eos ps.58.
dicētes: Quis audiuit: Quare: Quia ꝓ nihilo ha-
bebis oēs gentes: Sic ⁊ hic: Si aūt nō satiabūtur:
et murmurabūt. Cōcludat psalmꝰ: Videte angulū Eph.2.
exultantē: iā de vtroq; pariete gaudentē. Supbie-
bant iudei: humiliati sūt: Desperabāt gētes: erectę
sunt. Veniāt ad angulū: ibi cōueniāt: ibi cōcurrant:
ibi pacis oscula inueniēt. De diuerso veniāt: sed in
aduerso nō veniāt: Illi de circūcisione: isti de ꝓpu-
tio. Longe erāt parietes: sed anteq̄ ad angulū veni
rent. In angulo aūt teneant se: ⁊ tota iam ecclia ex
vtroq; pariete quid dicat: ¶ Ego aūt cantabo Ar. †tota
†potentiā tuā: ⁊ exultabo mane misericordiam
tuā. Mane trāsactis tēptationibꝰ: mane cū nox hu-
ius ꝛculi trāsierit: mane qñ iam latronū insidias: et
diaboli et angelorū eius nō expauescimꝰ: mane qñ
iam nō ad lucernā ꝓphetię ambulamꝰ: sed ipm̄ dei
verbū tanq̄ solem ꝓtemplamur. Et exultabo mane
misericordiam tuā. Merito in alio psalmo dicit: Mane ps.5.
astabo tibi ⁊ contēplabor. Merito ⁊ ipius dñi resur-
rectio diluculo fuit: vt impleret qō dictū est in alio
psalmo: Vespę demorabit fletus: ⁊ in matutino ex- ps.29.
ultatio. Ad vesperā quippe discipuli mortuū plāxe-
rūt dñm nr̄m iesū christū: diluculo ad resurrectionē R
exultauerūt. Exultabo mane misericordiam tuā. Quia
factus es susceptor meꝰ: et refugiū meū in
die tribulatiōis meę. ¶ Adiutor meus tibi Ar. †tu es
psallā: q; †tu deus susceptor meꝰ es. Quid
eram: nisi subuenires: Qō desperatus erā nisi cura-
res: Ubi iacebā nisi aduenires: Certe ingēti vulne-
re pclitabar: sed illud vulnꝰ meū: medicū omipotē-
tem req̄rebat. Omipotēti medico nihil est insanabi-
le: nō renūciat alicui: opus ē vt tu curari velis: opꝰ
est vt manꝰ eius nō refugias. Sed ⁊ si nolis curari
vulnus tuū: admonet vt cureris: ⁊ auersū reuocat:
et refugientē qdammodo ad se redire cōpellit et at-
trahit: In oībus implet qō dictū est: Misericordia eius
ꝓueniet me. Cogitate qō dictū est: Pꝛeueniet me.
Si aliquid tuum pꝛimū attulisti: ⁊ ex tuo aliquo bo-
no pꝛimo dei misericordiam meruisti: nō te ꝓuenit. Qñ
aūt vel intelligis: q; ꝓuetus es: nisi intelligas quod
ait aplus: Quid em̄ habes qō nō accepisti: Si aūt j. Cor.4.
accepisti: quid gloriaris quasi nō accepisti: Hoc est:
Misericordia eius ꝓueniet me. Denięq; attendēs omnia
bona quęcūq; habere possiumꝰ: siue in natura siue i
instituto: siue in ipa cōuersatiōe: in fide: in spe: i cha-
ritate: in bonis moꝛib̄: in iusticia: in timore dei: to-
tū nō esse nisi ex illius donis: ita pcluſit. Deꝰ me-
us misericordia mea. Nō inuenit impleꝰ bonis dei
quid appellaret deū suū: nisi misericordiam suam. Omen sub quo nemini desperādū est. Deus meus in-
quit misericordia mea. Quid est: misericordia mea: Si dicas:
salus mea: intelligo q; dat salutē. Si dicas: refugiū
meū: intelligo q; ꝓfugis ad eū. Si dicas: fortitudo
mea: intelligo q; dat tibi fortitudinē. Misericordia tua ē. Sz
quid est: Totū quicquid sum: de misericordia tua ē. Ut es-
ꝓmerui te: inuocādo te: Ut essem: quid feci: Ut es-
sem qui te inuocarē: quid egi: Si em̄ egi aliquid vt

essem: iam ersᵃ anteᵭ essem. Porro si oīno nihil eram ātecᵭ essem: nihil te ꝓmerui vt essem. Fecisti vt essem: ⁊ nō tu fecisti vt bonꝰ essem: Dedisti mihi vt sim: ⁊ potuit mihi alᵘˢ dare vt bonus sim: Si tu mihi dedisti vt sim: ⁊ alius mihi dedit vt bonꝰ sim: qᵭ ille melior est ille qui mihi dedit vt bonus sim: qᵭ ille qui mihi dedit vt sim. Porro qz te nemo melior: nemo te potētior: nemo te in misēdia largior: a quo ac cepi vt essem: ab illo accepi vt bonꝰ essem. Deᵘˢ meᵘˢ misericordia mea.

Explicit Tractatus de pſ. LVIII.

Incipit Tractatus de pſ. LIX.

Titulus psalmi huius alīquātū ꝓlixus est: ⁊ nō nos terreat: qz psalmꝰ breuis ē. Tāᵭ ergo aliquātulū ꝓlixiorē psalmū audierimꝰ sic intē damus: Qñ in nomīe christi nutrīt̄ ⁊ nutriēdis lo quimur in ecclīa dei: nec alienis a sapore ista ꝙ a quibus mūdus alienus est: nō quasi rudia vobis ista semp esse debēt. Si em ea q̄ sepissime audistis: cū locūditate in ore cogitatiōis ruminastis: nec ob liuione tanᵭ in vētre sepelistis: eadē ipa recordatio vestra et memoria multū nos poterit adiuuare: ne multū loquamur ad enodāda quasi rudib⁹ ea q̄ iam vos nosse nouimꝰ. Certe illud meminimꝰ sepe vos audisse qō dicimꝰ: Vix ē vt in psalmis iueniamꝰ vo ces: nisi christi ⁊ ecclīe: aut christi tm̄: aut ecclīe tm̄: qō vtiᵭ ex pte ⁊ nos sumꝰ. Hic ꝙ hoc qñ voces ve stras agnoscimꝰ: sine affectu agnoscere ñ possumꝰ: et tāto magis delectamur: qᵭto in idē vos esse senti mus. Dauid rex vnᵘˢ hō fuit: ꝙ nō vnū hoīem figu rauit: qñ scz figurauit eccliam ex multis ꝓstantē: di stenta vsᵭ ad fines terrę. Qñ aūt vnū hoīem figu rauit: illum figurauit q̄ est mediator dei ⁊ hoīm: hō christus iesus. In hoc ergo psalmo: vel potiꝰ i hui psalmi titulo: dicūt q̄dā victoriosa dauid: qō forti ter fecerit debellādo quosdā inimicos: ⁊ eos tributa rios faciēdo: qñ post mortē saulis ꝓsecutoris sui re gnū illius accepit manifestū i israel. Nam ⁊ anteᵭ ꝓsecutionē pateret: rex erat: sed deo tm̄ notus erat. Postea ergo iam mānifestato regno: ⁊ euidēter atᵭ euīdēter accepto: debellauit eos q̄ in hoc titulo cō memorant: et natus est psalmi titulus ita:

**In finē: in ymnis intellectus ipi dauid in doctrinā: cum succēdit mesopotamiā ⁊ syriā ⁊ et syriā sobal: et conuertit ioab: et percussit edom i ⁊ valle salinarū duodecim milia. Legimꝰ hęc i libris regnorum: istos oēs quos nominauit: debellatos esse a dauid: id est mesopotamiā: syriā: et syriā sobal: a ioab: ibi cōscripta sūt: ita legunt: legat q̄ vult. Verūtamē sicut soler ꝓphetiꝰ spūs in psalmoꝝ titulis recede re aliquātulū ab expōne rerū gestarū: ⁊ aliq̄d di cere qō in historia non inuenīt: et hinc potiꝰ admo nere: non ꝓpter cognoscendas res gestas esse hu iusmodi titulos inscriptos: sed ꝓpter futura ꝓfigu randa: sicut dictū est q̄ coram abimelech mutauit vultū suū: ⁊ dimisit eū ⁊ abīt: cū indicet scriptura achis rege: ita et in hoc titulo inuenimꝰ aliquid: q̄ cōmoueamur ad aliq̄d. Hāᵭ i illa narratiōe bello rū foztiūᵭ factoꝝ, regis dauid: vbi hi oēs quos cōmemorauimꝰ debellati sunt: eū aliquid succēdis se nō legimꝰ. Hic aūt maxime hoc positū est: qō ibi nō est scriptū: qz succēdit mesopotamiā: syriā: ⁊ syri am sobal. Jā ergo incipiamꝰ ꝑm rerū futuraꝝ signi ficatiōes ista discutere: ⁊ opacitatē vmbrarū in lucē vbi reuocare. In finē: qd sit nostis. Finis em̄ le gis: christꝰ est. Eos qui immutabunt: nostis. Qui em̄: nisi qui a veteri vita in nouā trāseūt: Ab sit em̄ vt hic culpāda immutatio intelligat: nō quō immutatꝰ ē adā a iusticia ad iniqtatē: ⁊ a delitꝫs ad laborē: sed quō mutant illi qbꝰ dictū est: Fuistis em̄ aliqñ tenebrę: nūc aūt lux in dño. Immutant autē isti: in tituli inscriptionē. Nostis tituli inscripti onē: Titulus infixus est: sup crucē dñi scriptꝰ: Hic est rex iudeoꝝ. Mutant in huiꝰ tituli inscriptionē q̄ in regnū christi trāseūt a regno diaboli. Nō mutan tur in huiꝰ tituli inscriptionē. Mutant aūt sicut seq tur in doctrinā. Cū em̄ dixisset ꝓ his qui immuta būtur in tituli inscriptionē: addidit: ipsi dauid in doctrinā: Jd ē mutant nō sibi: ꝙ ipi dauid: ⁊ mu tant in doctrinā. Nō em̄ ita rex christꝰ quasi seculo regturꝰ: cū apte dixerit: Regnū meū nō ē de hoc mū do. Ergo i eiᵘˢ gtiā ⁊ doctrinā trāseam⁹: si volumꝰ i cōscriptionē tituli cōmutari: nō nobis: ꝙ ipi dauid: vt qui viuūt iam: nō sibi viuāt: ꝙ ei qui ꝓ ipis mor tuus est: ⁊ resurrexit. Qñ ergo nos mutaret christꝰ: nisi fecisset qō dixit: Ignē veni mittere i mūdum: Si ergo christꝰ venit mittere in mundū ignē: vtiᵭ salubriter atᵭ vtiliter: nō quō missusᵘˢ est mūdū in ignē: ꝙ quō ignē in mūdū. Qñ ergo venit ignē mit tere in mundū: quęramꝰ iam qd sit mesopotamia q̄ succēsa est: quid sit syria sobal. Interpretatiōes ergo nominū interrogemꝰ ꝑm hebrēū eloquiū: q̄ primū hęc scriptura locuta est. Mesopotamiā: dicunt interpretari: eleuatā vocationē. Jā totus mūdus vo catiōe eleuatᵘˢ est. Syria: interpretat sublimis: ꝙ illa q̄ erat sublimis: incēsa ē ⁊ hūiliata: et quēadmodū hūiliata est q̄ fuerat exaltata: sic exaltet q̄ fuerat hu miliata. Sobal: interpretat vana vetustas. Gratias christo q̄ ea succēdit. Qñ vetera virgulta succendū tur: virecta succedunt: ⁊ alacri⁹ ⁊ vberi⁹ et viridius noua nascūt: cū ea ignis in vetustoꝝ succēsiōe ꝓces serit. Non q̄ timeat ignis christi: si ꝙnū cōbusserit. Dis em̄ caro ꝙnū: ⁊ dis claritas hois sicut flos fę ni. Succēdit ergo ista illo igne. Et quertit ioab. Joab interpretat inimicꝰ. Conuersus ē inimicꝰ. Qō vis intellige: Si quersus i fugā: diabolꝰ ē: si quersꝰ ad fidē: christian⁹ ē. Quō in fugā: De corde christia ni. Princeps huiꝰ mūdi inquit: nūc missus ē foras. Cōuersus aūt ad dñm christianꝰ: Quare inimicus cōuersus: Quia fidelis factꝰ ē qui fuerat inimicus. Percussit edom. Interpretat edom terren⁹. Debuit pcuti terrenꝰ iste. Ut qd em̄ viueret terrenꝰ: q̄ cęlestis debet viuere: Interfecta est ergo vita terre na: viuat cęlestis. Sicut em̄ portauimꝰ imaginē ter renā: portemꝰ ⁊ imaginē eiᵘˢ q̄ in cęlis est. Vide illū interfici: Mortificate mēbra vestra q̄ sūt sup terrā. Cū aūt pcussisset edom: pcussit duodecim milia in valle salinarū. Duodecim milia pfectᵘˢ est nu merus: cui pfecto numero etiā duodenariᵘˢ apl̄oꝝ numerᵘˢ deputat. Nō em̄ frustra: nisi qz p totū mun dū mittendū erat verbū. Verbū aūt dei qō est chri stus in nubibꝰ: hoc est in p̄dicatoribꝰ ꝙitatis. Mū dus autem quattuoꝝ ptibus constat. Quatuoꝝ eius

Partes notissimę sunt oībus: ⁊ sępe in scripturis memorate: Quę etiā q̄ttuor vēti dictę sūt: oriens: occidēs: aq̃lo: ⁊ meridies. Ad oēs istas q̄ttuor ptes missum est ℣bū: vt in trinitate oēs vocarent. Duodenariū numerum: ter q̄terni faciunt. Merito g̃ duodecim milia terrena pcussa sunt: totus mūdus pcussus est. De toto em̃ mūdo electa est ecclesia: mortificata a terrena vita. Quare in valle salinarum: Vallis hūilitas est: salinę sapozē significāt. Multi em̃ hūiliant: ⁊ vane ⁊ fatue: in vana vetustate hūiliant. Patiť tribulationē p pecunia: patiť tribulationē p honoze tpali: patiť tribulationē p cōmodis vitę huius: passus est tribulationē ⁊ hūiliāt⁹. Quare nō ꝓpter deū: Quare nō ꝓpter chzistum: Quare nō ꝓpter sapozē salis: An nesciť tibi esse dictū: Vos estis sal terrę: Et si sal infatuatū fuerit: ad nihilū valebit aliud nisi vt foras ꝓiciat. Bonū est ergo sapiēter hūiliari. Ecce nūc nōne hūiliant hęretici: Nonne leges ꝓtra illos datę sunt etiā ab hoībus ꝓtra ꝺs diuinę regnāt: q̃ illos ante etiā ꝺdemnauerāt: Ecce hūiliant: ecce fugant: ecce pśecutionē patiunť: ⁊ sine sapoze: p fatuitate: p vanitate. Jā em̃ sal infatuatū est: ideo ꝓiectū est foras: vt ꝓculcet ab hoībus. Audiuim⁹ titulū psalmi: audiam⁹ etiā ℣ba psalmi.

¶ Expositio psalmi.

D Deus repulisti nos ⁊ destruxisti nos. Munḋ ille dauid loquiť ḋ pcussit: ḋ succēdit: qui debellauit: ⁊ nō illi quib⁹ hęc fecit: vt pcuterent ⁊ repellerent ḋ mali erāt: ⁊ rursus viuificarent: et redirēt vt boni essent: Jstā quidē stragē fecit dauid ille manu fortis chzist⁹ noster: cui⁹ figurā gerebat ille hō: fecit ista: dedit hāc stragem gladio suo ⁊ ígne suo. Jā vtrūq; attulit in hūc mūdū: Et ignem veni mittere in mūdū: habes in euangelio: Et gladiū veni mittere in terrā: habes in euāgelio. Attulit ignē vnde succēderet mesopotamia: syria ⁊ syria sobal: attulit gladiū vnde pcuteret edom. Jā ergo illa strages facta est ꝓpter eos ḋ immutanť ī tituli inscriptionē ipi dauid. Audiam⁹ g̃ eoz vocē: Salubziter pcussi sūt: erecti loquanť. Dicāt ergo mutati in meliꝰ: mutati in tituli inscriptionē: ímutati in doctrinā ipi dauid: dicant: Deus repulisti nos et destruxisti nos. Jratus es: ⁊ misert⁹ es nr̃i. Mō misereris: nisi irascaris. Destruxisti nos ī ira tua: sed ira tua in vetustatē nr̃am fuit: vt destrueret vetustas. Sz misert⁹ es nr̃i ꝓpter nouitatē: ꝓpter eos ḋ immutanť in tituli inscriptionē: quia etsi exterioz hō nr̃ cozrūpiť: ⁊ interioz renouať de die in diē. ¶ Cōmouisti terrā: ⁊ conturbasti eā. Quō ꝓturbata est terra: Cōscientia pctōzū. Quo imus: Quo fugim⁹ qñ ille gladi⁹ vibzatus est: Agite pēnitentiā: appzopinquabit em̃ regnū cęloz. Cōmouisti terrā ⁊ ꝓturbasti eā. ¶ Sana cōtritiones eius: qm̃ mota ē. Mō digna ē sanari: si mota nō est: Sz loq̃ris: p̄ dicas: minaris de deo: vēturū iudiciū nō taces: p̄ceptū dei mones: ab his reb⁹ nō ḋescis: Et ḋ audit si nō timet: si nō mouet: nō ē dign⁹ sanari. Audit ali⁹: mouet: stimulat: pect⁹ tundit: lachzymas fundit: Sana ꝓtritiones ei⁹ qm̃ mota est. Post hęc: pcussa terra: succensa vetustate: mutato hoīe in meli⁹: facta luce eis: ḋ tenebrę fuerūt: sequiť qō alibi scriptū est: Fili accedens ad seruitutē dei: sta in iustitia ⁊ timoze: ⁊ p̄para animā tuā ad temptationē. Pzioz labor: vt displiceas tibi: vt pctā tua expurges et muteris in meli⁹. Secūdus labor ꝓ eo qō mutat⁹ es ferre tribulationes ⁊ tēptationes huius sęculi: ⁊ inter illas pseuerare vsq; in finē. De his ergo cū loq̃ret has significās: ḋ ibūgit: ¶ Ostēdisti †plębi tuę dura. Jā plębi tuę dura factę tributarię: post victoziam dauid: Ostēdisti plębi tuę dura. Jn quib⁹? Jn pśecutionib⁹ q̃s ptulit ecclia chzisti: qñ tātus martyꝝ sanguis effusus est. Ostendisti plębi tuę dura. ¶ Potasti nos vino †stimulationis. Quid est: stimulationis? Mō pen- ptionis. Mō em̃ erat pemptio pdēs: ⁊ medicina vēt. nis. Potasti nos vino stimulationis. Quare h⁹? Decidisti metuētib⁹ te significationē: vt fugiant a facie arcus. Per tribulationes inq̃t tpales: ligni casti tuis fugere ab ira ignis sempiterni. Dicit enim ap̄ls petrus: Tps ē vt iudiciū incipiat a domo dei. Et exhoztās martyres ad tolerātiā cū seuiret mundus: cū strages a pśecutoz⁹ fierēt: cū longe lateq; sanguis fideliū füderet: cū in catenis: in carcere⁹: in tozmētis: multa dura chzistiani paterent. Me in his ergo duris deficerēt: alloquiť petrus: Tps ē vt iudiciū incipiat a domo dei. Et si initiū a nobis: ḋ finis erit eis ḋ nō credūt dei euāgelio: Et si iust⁹ vix saluabiť: pctōz ⁊ impi⁹ vbi parebūt: Quid ergo futuꝝ ē in iudicio: Arcus est extēt⁹: adhuc in cōmunatiōe est: nōdū in p̄sentatiōe. Et videte ḋ sit in arcu. Mōne sagitta in ꝓza mittēda est: Meru⁹ tñ retro extēdit ī ꝓtrariū q̃ illa mittēda ē: Et q̃to pl⁹ erit ei⁹ extēsio retrozsū: tāto maioze impetu illa currit in ꝓza. Quid ē qō dixi: Quāto magis differ iudicium: tāto maioze impetu vēturꝰ est. Ergo ⁊ de tpalibus tribulationib⁹ gras deo agamus: qz dedit plębi suę significationē: vt fugiāt a facie arcus: vt exercitati fideles ei⁹ ī tribulationib⁹ tpalib⁹: digni sint euadere dānationē ignis ęterni: q̃ inuētura est oēs qui ista nō credūt. Dedisti metuētib⁹ te significationē: vt fugiāt a facie arcus. ¶ Vt liberet dilecti tui: saluū †me †fac dextera tua ⁊ exaudi me. Dex tera tua dñe saluū me fac: ita saluū me fac: vt ad dexterā tuā stem. Saluū me fac dextera tua. Mō salutē tēpozalē q̃ro: de hac fiat voluntas tua: Ad tps q̃d nobis ꝓsit: penit⁹ ignozam⁹. Quid em̃ ozem⁹ sic opoz tet: nescim⁹. Sz saluū me fac dextera tua: tribus tpe isto tribulationes aliq̃s patiar: trāsacta nocte omniū tribulationū ad dexterā iueniar inť oues: nō ad sinistrā inť hędos. Saluū me fac dextera tua: et exaudi me. Quia tā illō peto qō dare vis: nō verb⁹ detimentē iudiciū futuꝝ: viuētē ꝓbabiliter: ne de illo blasphemeť nomē sanctū dñi ei⁹: multa depcari fm̃ sęculū: ⁊ nō exaudiri: ad vitā aūt ęternā sp exaudiri. Quis em̃ sanitatē nō petat cū ęgrotat: Et tñ forte adhuc ęgrotare ei vtile est. Pōt fieri vt hinc nō exaudiaris: nō tñ exaudiris ad voluntatē: vt exaudia-

Exech.37.

Matth.5.

Luc.12. Matth.10. 2.Reg.8.

Al. †fuisti. Al. †nobis.

2.Cor.4.

Matth.3.

Al. †quia.

Psa.81. Matth.5. Psa.21. Ro.8.

Matth.6. Matth.25.

ris ad vltimatē. At vo cū illud petis: vt det tibi vitā
eternā deus: vt det tibi regnū cęlox deus: vt det ti-
bi ad dexterā filij sui stare cū venerit iudicare terrā:
secuꝰ esto: Accipies: ꝛ mō nō accipis: Mō em̄ iam
venit tps vt accipias: Exaudirt. ꝛ nescis. Nō petis
agit: essi nescis in quo agit. In radice res est: nōdū
in fructu. Saluum me fac dextera tua: ꝛ exaudi me.

b

¶ Deus locutus est in sancto suo. Quid ti-
mes: ne nō faciat qō deꝰ locutꝰ est: Si haberes ali-
quē grauē amicū ꝛ sapientē: quō diceres: Ille locutꝰ
est hęc: fiat necesse ē qō locutꝰ est: Vir grauis est: nō
leuitate vtit: nō facile de sentētia demouet: qō pro-
misit fixū est: Sz tū hō est qui aliqñ qō ꝓmittit face
re vult: ꝛ nō pōt. Deo nō est qō tu timeas: qz ve-
rax est: cōstat: qz oñipotēs est cōstat: Fallere te nō
pōt: habet vnde faciat. Quid ergo times ne decipi-
aris: Opus est vt tu te nō decipias: ꝛ pseueres vsq
in finē: cū datuꝰ est qō ꝓmisit. Deꝰ locutꝰ est ī san-
cto suo. In quo sancto suo: Deus erat ī christo: mū
dū recōciliās sibi. In sancto illo: de q̄ alibi audistis:
Deꝰ in sancto via tua: deꝰ locutus est in sancto suo.

2.Cor.5. Ps.76. Ps.parisior.

¶ Letabor ꝛ †diuidā sicimā. Quia deꝰ hoc lo-
cutꝰ est: fiet: Vox ecclię est: Deꝰ locutꝰ est in sancto
suo. Nō verba dicit q̄ deꝰ locutꝰ est: sed qñ deꝰ lo-
cutus est in sancto suo: nec fieri aliqd pōt nisi quēad
modū locutꝰ est deꝰ: Cōsequēter ista eueniūt. Leta-
bor ꝛ diuidā sicimā. ¶ Et cōuallē tabernaculo
rū †dimetiar. Sichima: humeri interptat. Scōm
historiā vero iacob rediēs a laban socero suo cū oī
bus suis: abscōdit idola ī sichima q̄ habebat de sy-
ria: vbi diu pegrinat⁹ tandem aliqñ inde veniebat.
Tabernacula aūt fecit ibi ꝓpter oues suas ꝛ armen-
ta: et appellauit locū illū tabernacula. Et hęc inquit
ecclia: diuidā. Quid est hoc: diuidā sichimā: Si ad
historiā vbi abscōdita st idola referat: gētes signifi-
cat. Diuido gētes. Quid ē diuido: Mō em̄ ē oīm fi
des. Quid est diuido: Alij credēt: alij nō credēt: sed
ñ nō timeāt qui credūt: inter illos qui nō credunt.
Diuisi sunt em̄ nūc fide: postea diuidenť in iudicio:
oues ad dexterā: hędi ad sinistram. Ecce inuenim⁹
quēadmodū ecclia diuidat sichimā: quō diuidit hu
meros. Scōm nominis interptationē diuidunť hu
meri: vt alios grauent pctā sua: alij tollāt sarcinam
christi. Mūeros em̄ pios q̄rebat cū diceret: Jugū
meū leue ē: ꝛ sarcina mea leuis ē. Aliena sarcina
ꝓnit ꝛ agguat te: christi aūt sarcia subleuat te. Alia
sarcina pōd⁹ hz: christi sarcina pēnas habet. Mā et
aui si pēnas detrahas: quasi onus tollis: ꝛ q̄ magis
onus abstulisti: eo magis in terra remanebit. Quā
exonerare voluisti: iacet: nō volat: qz tulisti onꝰ: Re
deat onus: ꝛ volat. Talis est christi sarcina. Portēt
illā homines: nō sint pigri: nō attendant illi q̄ eā fer-
re nolūt: Ferant illā q̄ volūt: ꝛ inuenięt q̄ sit leuis:
q̄ suauis: q̄ iocūda: q̄ rapiēs in cęlū: ꝛ a terra eripi
ens. Diuidā sichimā ꝛ cōuallē tabernaculox dimeti-
ar. Forte ꝓpter oues iacob: cōuallis tabernaculox
intelligit gens iudęox: ꝛ ipa diuidit. Mā trāsierūt
inde qui crediderūt: fozis relicq remanserūt. ¶ Ve-
ugs est galaad. Homia sunt ista lecta ī litterꝫ dei.
Galaad habet interptatōis suę vocē ꝛ magni sacra-
menti. Interptat em̄ aceruꝰ testimonij. Quātꝰ acer
uus testimonij in martyrib⁹ ꝛ Deꝰ est galaad: meꝰ
est aceruꝰ testimonij: mei sūt martyres veri. Mozi-
ant mali ꝓ vetusta vanitate sua sine sale: nunqd pti

nent ad aceruū testimonij: Quia ꝛ si tradidero coꝛ
pꝰ meū ita vt ardeā: charitatē aūt ñ habeā: nihil mi
hi ꝓdest. Cū aūt quodā loco moneret dñs de pace
retinēda: q̄misit salē: Habete inqt ī vob salē: ꝛ pacē
habete inter vos. Ergo meꝰ est galaad. Sz galaad
id est aceruꝰ testimonij: in magna tribulatiōe euidē-
ter factꝰ est. Tūc ignominiosa ecclia erat in oñib⁹
hoibus: tūc opprobriū illi viduę obiectabatur: quia
christi erat: qz signū crucis in fronte portabat. Nō-
dū erat honoꝛ: crimē erat tūc. Qñ ergo nō honoꝛ ꝫ
crimē erat: tūc factꝰ est aceruꝰ testionij: Et p aceruū
testimonij dilatata est charitas christi: ꝛ p dilatatio
nē charitatis christi: occupatę sunt gētes. Sequit:

1.Cor.13. Warci.9.

¶ Et †manasses. Nō interptat oblit⁹. Huic em̄
dictū erat: Cōfusionē in ppetuū obliuiscęris: igno-
minię viduitatis tuę nō eris memoꝛ. Erat ergo con
fusio ecclię aliqñ quā mō oblita est. Cōfusiōis em̄ ꝛ
ignominię viduitatis suę: iā nō est memoꝛ. Qñ em̄
erat quędā confusio īter homies: aceruꝰ testimonij fa
ctus erat: Nō iā nemo vel meminit illi⁹ cōfusiōis:
qñ ignominia erat eē christianū: Jam nemo memi-
nit: iā oēs obliti sunt: Jā meus est manasses. ¶ Et

Al. †meus est: Esa.54.

†effrem foztitudo capitꝫ mei. Effrem fructi-
ficatio interptatur. Dea ē inqt fructificatio: et hęc
fructificatio: foztitudo est capitis mei. Caput enim
meū christꝰ est. Et vnde fructificatio foztitudis ei⁹ ꝛ
Quia nisi granū caderet in terrā: nō multiplicaret:
solū remaneret. Cecidit ergo in terrā christꝰ in pas-
siōe: ꝛ secuta est fructificatio in resurrectione. Et ef-
frem foztitudo capitis mei. Pēdebat ꝛ ꝓtēnebatur:
granū erat intus: habebat vires trahēdi post se om
nia. Quō in grano numeri seminū latentiū: in terra
iactū nescio q̄d apparet oculis: sed vis quertēs se in
materiā ꝛ pferēs fructū abscōdita est: Sic in christi
cruce abscondita erat ꝫtus: apparebat infirmitas.
O magnū granū. Certe infirmꝰ est pendens: certe
ante illū caput plebs illa agitauit: certe dixerūt: Si
filiꝰ dei est: descēdat de cruce. Audi foztitudinē ei⁹.
Nō infirmū est dei: foztiꝰ est homib⁹. Merito tāta
fructificatio ꝓsecuta est. Hęc mea est: dicit ecclesia:

Al. †ephraim. Joh.12. Ibidem. Matth.27. 1.Cor.1.

¶ Juda rex meus. Juda rex meus. Quis iuda:
Qui de tribu iuda. Quis iuda: nisi cui dixit ipse ia-
cob: Juda te laudabūt fratres tui: Juda rex meus.
Quid ergo timeā: qñ iuda rex meꝰ dicit: Nolite ti-
mere eos q̄ occidūt coꝛpus: Juda rex meꝰ ¶ Mo-
ab olla spei meę. Quare olla: Quia tribulatio.
Quare spei meę: Qz p̄cessit iuda rex meꝰ. Qz em̄ p̄
cessit: tu seqre me: q̄d times: Qua p̄cessit: Per tribu
latiōes: p angustias: p opprobria. Septa erat via:
sed anteq̄ transiret: posteaq̄ trāsijt sequere. Jā pa-
tet via illi⁹: trāsi tu. Singularis ego sum inqt: sed q̄
usq̄ trāseā. Singlare granū: ꝫ q̄adusq̄ trāseat: Cū
trāsierit: sequeť fructificatio. Juda rex meus. Ergo
qz iuda rex meꝰ: Moab olla spei meę. Moab intel-
ligit in gentib⁹. Nata est em̄ ista gens de pctō: nata
est ista gens de filiab⁹ loth: q̄ cū patre inebriato cō
cubuerūt: male vtētes patre. Deliꝰ erat vt steriles
remanerēt: q̄ sic matres fierēt. Erat aūt illa figura
q̄dā coꝛ q̄ male vtunť lege. Nolite em̄ attēdere qz
lex in latina lingua fęminini generꝫ est: in greca ma-
sculini est. Sz siue sit fęminini generis in loquēdo:
siue masculini: nō ꝓscribit ꝫitati locutio. Lex enim
magis masculinā vim hz: qz regit nō regiť. Pozro
aūt apls paulꝰ q̄d ait: Bona est lex: si quis ea legit

Warci.9. Ps.140. Joh.12. Gen.49. Matth.10. Gen.19. 1.Timoth.1.

time vtaꝝ. Ille aũt filiꝫ loth nõ legitime vsꝫ sũt patre. Quõ aũt nascũt opa bona cũ ꝙscꝫ lege bñ vtiꝫ: sic nascunt opa mala cũ lege ꝙscꝫ male vtiꝫ. Proinde male illꝫ vtẽtes patre: hoc ẽ male vtẽtes lege: generauerũt moabitas: p ꝙs significãt opa mala: Inde tribulatio ecclie: inde olla ebulliens. De hac olla

Hiere.1. ꝙdã loco ꝓphetice dr: Olla succẽsa ab aq̃lõe. Ũ ni

Esa.14. si a ptibus diaboli q̃ dixit: Ponã sedẽ meã ad aquilonẽ: Tribulatiões ergo maxime nõ oriunt aduersum ecclesiã: nisi ab eis q̃ lege male vtunt. Quid g̃: Defectura ẽ hinc ecclia: ꝛ ꝓpter ollã: id est abũdãtiã scãdaloꝝ ñ erit pseueratura vsꝫ in finẽ: Mõne iuda rex illius p̃ dixit ꝟ ei: Mõne ait illi: Ass. abũdabit

Matt8.24. iniquitas: refrigescet charitas multoꝝ: Olla bulliẽte: charitas refrigescit. Quare nõ potꝰ o charitas: et tu cõtra ollã feruescis: An ignoras tibi esse dictũ

Ibidem. cũ de illa abũdãtia scãdaloꝝ rex tuꝰ loq̃ret: Qui pseuerauerit vsꝫ in finẽ: hic saluꝰ erit: Perseuera ergo vsꝫ in finẽ ꝟtra ollã scãdaloꝝ. Ardet olla iniqtatis: ꝟ maioꝝ est flãma charitatis. Moli vinci: pseuera vsꝫ in finẽ. Quid times moabitas: opa mala eorũ q̃ lege male vtunt: Quid em̃: Juda rex tuꝰ qui p̃cessit: nõne tales ptulit: Mescis iudeos male vtendo lege: christũ occidisse: Ergo ꝓpera: ꝛ q̃ p̃cessit rex tuꝰ seq̃re. Dic iuda rex meꝰ. Et ex eo qꝝ iuda rex meus: moab q̃d factꝰ est: Olla spei meę: nõ ꝓsumptionis meę. Vide i tribulatiõibꝰ ollã spei. Audi aplm:

Sz ꝛ gliamur inq̃t in tribulatiõibꝰ. Olla ẽ iam: sed

Ro.5. vide istũ: si explicat ollã spei: Sciẽtes qꝝ tribulatio patiẽtiã opaꝝ: patiẽtia aũt ꝓbationẽ: ꝓbatio spem. Si tribulatio patientiã: patiẽtia ꝓbationẽ: ꝓbatio spem: olla ẽ aũt tribulatio q̃ opaꝝ spẽ: merito moab olla spei meę. Spes aũt nõ ꝓfũdit. Et q̃d:

Ibidem. Ferues ꝟtra ollã: Ita plane: qꝝ charitas dei diffusa est i cordꝫ nostris p spm̃sanctũ q̃ datꝰ ẽ nobis. ¶ In idumęã extẽdã calciamẽtũ meũ. Eccla loquit: quenia vsꝫ in idumęã. Seuiãt tribulatiões: bulliat scãdalis mũdus. Extendã calciamentũ meũ vsꝫ in idumęã: vsꝫ ad eos ipos q̃ terrenã vitã diligunt: qm̃ idumęa interꝓtat terrena: vsꝫ ad ipos: vsꝫ in idumęã extendã calciamẽtũ meũ. Cui rei calciamẽ

Ro.10. tũ nisi euãgelij: Or̃ specioſi pedes eoꝝ q̃ annũciãt

Epꝫ.6. pacẽ: qui annũciãt bona: ꝛ calciati pedes in p̃parationẽ euãgelij pacis. Prosus qm̃ tribulatio patien

Ro.5. tiã opaꝝ: patiẽtia aũt ꝓbationẽ: ꝓbatio spem: olla

Ibidem. nõ me cõsumet: Charitas em̃ dei diffusa est in cordibus nr̃is: p spm̃sanctũ q̃ datꝰ est nobis. Mõ deficiamus euãgeliũ p̃dicare: nõ deficiamꝰ dñm annũciare: vsꝫ in idumęã extendã calciamẽtũ meũ. Mõne seruiũt ꝛ ipi terreni: Etsi cupiditaitbꝰ terrenis obligãt: xp̃m tñ adorãt. Hodie videmꝰ fres: q̃ mlti terreni cõmittũt p lucro fraudes: p fraudibꝰ piuria: propter tiozes soztilegos: mathematicos ꝓsulũt: oẽs isti idumęi terreni: ꝛ tñ oẽs isti adorãt christũ: sub calciamẽto ipiꝰ sunt: iã vsꝫ in idumęã extẽdit calciamẽtũ suũ: Mihi †allophili subditi sũt. Allophili q̃ sunt: Alienigenę nõ ptinentes ad genus meum.

Ar. †alienigene. Subditi sũt: qꝝ mlti adorãt christũ: ꝛ nõ sũt regnaturi cũ christo. Mihi allophili subditi sũt. ¶ Quis deducet me in ciuitatẽ †circũstãtię: Quę ẽ ciuitas circũstãtię: Si meministis: iã eã cõmemoraui in illo psalmo vbi dictũ est: Et circũibũt ciuitatẽ.

Ar. †munitam. Pš.58. Circũstãtię em̃ ciuitas: gentiũ circũfusio est: q̃ circũfusio gentiũ in medio habebat vnã gentẽ iudęorũ colentẽ vnũ deũ. Extera circũfusio gẽtiũ idolis supplicabat: dęmonibꝰ seruiebat. Et mystice vocata est ciuitas circũstãtię: qꝝ vndiqꝫ se gentes circumfuderãt ꝛ ei circũsteterãt q̃ colebat vnũ deũ. Quis deducet me in ciuitatẽ circũstãtię: Quis: nisi deus:

Pš.76. Hoc vult dicere: quõ deducet p illas nubes: de q̃bꝰ dictum est: Vox tonitrui tui in rota. Ipsa est ciuitas circumstãtię: quę dicta est rota: id est orbis terrarum. Quis deducet me in ciuitatem circũstãtię: ¶ Quis deducet me vsꝫ i idumęã: Id ẽ vt regnẽ etiã trẽis: vt me venerẽt etiã q̃ ꝰ me ñ st: q̃ ꝰ me nolũt ꝓficere. Quis deducet me vsꝫ i idumęã: Mõne tu deꝰ q̃ repulisti nos: ꝛ nõ egredieris deus in virtutibꝰ nostris. Nonne tu nos deduces q̃ nos repulisti: Sed quare repulisti nos: Qr destruxisti nos. Quare destruxisti nos: Quia irat⁹ es: ꝛ misertꝰ es nostri. Tu ergo deduces q̃ repulisti nos: qui nõ egredieris deꝰ in ẋrutibꝰ nostris tu nos deduces. Quid ẽ: nõ egredieri i ẋrutibꝰ nostris: Sequitur⁹ est mũdꝰ: cõculcatur⁹ est nos mundus: futurꝰ est aceruꝰ testimonij effuso martyꝝ sanguine: et dicturi sunt pagani sequiẽtes: Ubi est deꝰ eoꝝ: Tũc nõ egredieris deꝰ i ẋrutibꝰ nostris: Mõ cõtra eos apparebis: nõ ostẽdes potẽtiã tuã: qualẽ ostẽdisti in dauid: in moyse: in iesu naue: qñ eoũ forꝫ titudini gẽtes cesserũt: et strage facta: magnaqꝫ redditudini gẽtes cesserũt: et strage facta: magnaqꝫ redditudini vastitate: in terrã quã ꝓmisisti: plębẽ tuã induristi. Hoc tũc nõ facies: nõ egredieris deꝰ in ẋrutibus nostris: ꝟ intꝰ opaberis. Quid ẽ: nõ egredieri: Mõ apparebis. Certe em̃ qñ catenati martyres ducebant: qñ includebant in carcere: qñ ludibꝛio habẽdi ꝓducebant: qñ bestijs subijciebant: qñ pcutiebãtur ferro: qñ igne cremabant: nonne ꝓtẽnebant tamq̃ deserti: tanq̃ sine adiutoꝛe: Quõ deꝰ opabaꝝ in tus: Quõ intꝰ cõsolabaꝝ: Quõ eis dulcẽ faciebat spem vitę ęternę: Quõ nõ deserebat coꝛda eoꝝ: vbi homo habitat in silẽtio: bene si bonꝰ: male si malꝰ: Munqd ergo qꝝ nõ egredieꝫ in virtutibꝰ eoũ: iõ deserebat: Mõne magis nõ egrediẽdo in ẋrutibus eoꝝ deduxit eccliam vsꝫ ad idumęã: deduxit ecclesiã vsꝫ in ciuitatẽ circũstãtię: Si em̃ bellare vellet ecclia ꝛ gladio vti: videret ꝓ vita ꝓsenti pugnare: Quia vero ꝓtẽnebat vitã ꝓsentẽ: ideo factꝰ est acerbus testimonij de vita futura. Tu ergo deꝰ qui nõ egredieris in ẋrutibꝰ nr̃is. ¶ Da nobis auxiliũ de tribulatiõe: ꝛ vana salus hois. Eant nũc q̃ salutẽ nõ habẽt ꝛ optẽt salutem tpalẽ suis: q̃ ẽ vana vetustas: da nobis auxiliũ: Inde da vnde putaris deserere: inde subueni. Da nobis auxilium ex

Ar. †tribula. tribulatiõe: ꝛ vana salꝰ hois. In deo faciemus virtutẽ: ꝛ ipse ad nihilũ deducet †inimicos nr̃os. Mõ faciemꝰ ẋrutẽ in gladio: nõ in eqs: nõ i curribus: nõ in scutis: nõ in potẽtatu exercitꝰ: nõ fortitudine: et quasi abiecti: ꝛ q̃si ꝓculcati: q̃si nulli? mo-

Sz vbi: Intꝰ vbi latemꝰ. Ubi intꝰ: In vo faciemꝰ ẋrutẽ: et quasi abiecti: ꝛ q̃si ꝓculcati: q̃si nulli? mo-

mẽti homies erimꝰ: sed ipe ad nihilũ deducet inimicos nr̃os. Deniqꝫ factũ est ꝟ. Cõculcati sunt martyres: patiẽdo: pferẽdo: vsꝫ i finẽ pseuerãdo: In deo fecerũt ẋrutẽ. Fecit ꝛ ipe qđ sequit: Ad nihilũ deducet inimicos nostros. Ubi sunt inimici martyrũ: nisi forte qꝝ modo eos ebrioſi calicibꝰ psequunt: qs tũc furioſi lapidibꝰ psequebant:

¶ Explicit Tractatus de pš. LIX.

¶ Incipit Tractatus de pš. LX.

C Onsiderādū cū vra charitate psalmū istū
suscepim⁹. Breuis ē: aderit dñs vt sufficiē-
ter ex eo z breuiť loq̄mur q̄ntum adiuuerit
ipe q̄ nos iubet loq̄. Sic ero volentib⁹ officiosus vt
nō sim tardis molest⁹: nec paucis mult⁹: nec occu-
paris onerosus. Titul⁹ el⁹ nō nos tenet. Est enim:
Ro.10. ¶ In finē: in hymnis ipsi dauid. In hym-
nis: itaq̄ in laudib⁹: In finē: vtiq̄ i chr̄isto. Finis
Watth.1. enī legis: chr̄ist⁹ est: ad iustitiā oī credēti. Et ipi da-
uid: nō aliū q̄ ipm accipe debem⁹: q̄ venit ex semie
uid: vt esset hō inter hoīes: z q̄les angelis face-
ret hoīes. Vocē aūt in isto psalmo: si in mēbris ei⁹ z
i corpe sum⁹: sicut illo exhortāte p̄sumere audem⁹:
nr̄am debem⁹ agnoscere: nō alicuius extranei. Mo-
stra aūt nō sic dixi: q̄si eor: tm̄ q̄ i p̄sentia sum⁹ mō:
nr̄am q̄ sum⁹ p totū mundū: qui sum⁹ ab oriēte vs
q̄ in occidentē. Et vt noueritis sic esse vocē nostrā:
loquit hic q̄si vn⁹ homo. Nō est aūt vnus hō: nisi tā
q̄ vnus: vnitas loquitur. In chr̄isto aūt nos oēs
vnus homo: quia huius vn⁹ hominis caput est in
celo: z membra adhuc laborāt in terra. Et q̄ labo-
rant: videte quid dicat:

B ¶ Expositio psalmi.
Exaudi deus deprecationē meā: in-
tende orationi meę. Quis dic⁹: Quasi
vn⁹. Vide si vnus. ¶ A finibus terrę ad te cla
mauī. Jam ergo nō vnus: q̄ ideo vnus: q̄ chr̄ist⁹
vnus: cui⁹ oēs membra sum⁹. Mā quis vn⁹ homo
Ps.2. clamat a finib⁹ terrę: Nō clamat a finibus terrę: ni-
si hereditas illa de qua dictū est ipi filio: Postula a
me z dabo tibi gētes hereditatē tuā: z possessionem
tuā terminos terrę. Hęc ergo chr̄isti possessio: hęc
chr̄isti hereditas: hoc chr̄isti corpus: hęc vna chri-
sti eccl̄ia: hęc vnitas q̄ nos sum⁹ clamat a finib⁹ ter-
rę. Quid aūt clamat: Qō supra dixit: Exaudi deus
Ps. 60. deprecationē meā: intēde orationi meę: A finib⁹ terrę
ad te clamaui: id est: hoc ad te clamaui: A finib⁹ ter-
rę: id est vndiq̄. Sz quare clamaui hoc: ¶ Dū tan
gerer cor meū. Ostēdit se esse p oēs gentes toto
orbe terrarū: nō in magna gloria: sed in magna tem
ptatiōe. Nanq̄ vita nr̄a in hac pegrinatiōe nō pōt
esse sine tēptatiōe: q̄ p̄fectus noster p tēptationem
nostrā fit: nec sibi quisq̄ innotescit nisi temptatus:
nec pōt coronari nisi vicerit: nec pōt vincere nisi cer
tauerit: nec pōt certare nisi inimicū z tēptatiōes ha
buerit. Angit ergo iste a finib⁹ terrę clamās: sed tū
nō relinquit. Q̄m nosipsos qō est corp⁹ suū: voluit
p̄figurare: et in illo corpe suo in q̄ iam z mortu⁹ est
et resurrexit z in celū ascendit: vt q̄ caput p̄cessit: il
luc se mēbra secutura cōfidāt. Ergo nos trāsfigura-
Watth.4. uit in se: q̄si voluit tēptari a sathana. Nō legebat ī
euāgelio: q̄ dñs iesus chr̄ist⁹ in heremo tēptabat a
diabolo. Prorsus chr̄ist⁹ temptabat a diabolo. In
chr̄isto em̄ tu tēptabar̄: q̄ chr̄ist⁹ de te sibi habebat
carnē: de se tibi salutē: de te sibi mortē: de se tibi vi-
ta: de te sibi ptumelias: de se tibi honores. Ergo de
te sibi tēptationē: de se tibi victoriā. Si in illo nos
tēptati sum⁹: in illo nos diabolū supam⁹. Attendis
q̄ chr̄ist⁹ tēptat⁹ ē: z nō attēdis q̄ vicit: Agnosce te
in illo tēptatū: z te in illo agnosce vincētē. Poterat
a se diabolū p̄hibere: q̄ si nō tēptaret: tibi tēptādo
vincēdi magisteriū nō p̄beret. Itaq̄ nō mirū si iter
tēptatiōes posit⁹ iste clamat a finib⁹ terrę. Sz q̄re
nō vincit:

In petra exaltasti me. Jā ergo b
ag̃scim⁹ q̄s clamat a finib⁹ terrę. Recolam⁹ euāgeli Watth.16.
um: Sup hāc petrā ędificabo eccl̄iam meā. Ergo il
li clamat a finib⁹ terrę quā voluit ędificare sup pe-
trā. Ut aūt ędificaret eccl̄ia sup petrā: q̄s fact⁹ ē pe-
tra: Paulū audi dicētē: Petra aūt erat chr̄ist⁹. Jn 1.Cor.10.
illo ergo ędificati sum⁹. Propterea petra illa ī qua
ędificati sum⁹: por pcussa est vētis: flumine: pluuia: Watth.7.
q̄n chr̄ist⁹ a diabolo tēptabat. Ecce in q̄ firmitate te Watth.4.
voluit stabilire. Merito nō vacat vox nostra: z ex-
audit. Jn magna em̄ spe positi sum⁹. Jn petra exal
tasti me. Deduxisti me quia factus es spes L
mea. Jlle si nostra spes factus nō esset: nō nos de-
duceret. Deducit tanq̄ dux: z i se ducit tāq̄ via: et
ad se pducit tāq̄ patria. Deducit q̄ nos. Un̄: q̄ fa-
ct⁹ est spes nr̄a. Unde fact⁹ ē spes nr̄a: Ecce sic quō
nūc audist⁹ q̄ tēptat⁹ ē: q̄ pass⁹ ē: q̄ resurrexit: fact⁹ Watth.4.z.27
est spes nostra. Quid em̄ nobis dicim⁹ q̄n hęc legi-
mus: Nō em̄ pdet nos deus ꝓpter quos filiū suum
misit tēptari: crucifigi: mori: resurgere. Nō em̄ ve-
re nos despicit deus ꝓpter quos filio ꝓpio nō pep-
cit: sed p nobis oībus tradidit eū. Sic ergo fact⁹ ē
spes nostra. Jn illo vides z laborē tuū: et mercedē
tuā. Laborē in passiōe: mercedem in resurrectione.
Sic ergo fact⁹ est spes nostra. Habemus em̄ duas
vitas: sed vnā in qua sumus: alterā quā speramus.
Jn qua sum⁹: nota nobis est: quā speramus ignota
nobis est. Tolera in qua es: et habebis quā nondū
habes. Quō toleras: Ut nō vincaris a tēptatore.
Laborib⁹ suis: tēptationib⁹: passiōibus: morte sua
demōstrauit tibi vitā xp̄s ī q̄ es: resurrectiōe sua de-
mōstrauit tibi vitā ī q̄ eris. Nos em̄ nō noueram⁹
nisi nasci hoiem z mori: resurgere hoiem z viuere ī
ęternū: nō noueram⁹. Suscepit qō noueras: z de-
mōstrauit qō nō noueras. Jdeo ergo fact⁹ est spes
nostra in tribulationibus: in temptatiōibus. Vide
apostolū dicentē: Nō solū autē sed z gloriamur in Ro.5.
quit in tribulatiōibus: sciētes q̄ tribulatio patiētiā
opatur: patiētia ꝓbationem: probatio spem: Spes
aūt nō cōfundit. Q̄m charitas dei diffusa est in cor-
dibus nostris p spiritū sanctū qui dat⁹ est nobis. Er-
go factus est spes nostra qui dedit nobis spiritū san
ctum: z ambulam⁹ mō ad spem. Nō em̄ ambulare-
mus nisi sperarem⁹. Quid ait ipe aplus: Qō enim Ro.8.
videt quis quid sperat: Si aūt q̄ nō videm⁹ spe-
ramus: per patientiam expectamus. Et item. Spe
em̄ salui facti sum⁹. Deduxisti me: q̄ fact⁹ es spes
mea. ¶ Turris fortitudinis a facie inimici. D
Angitur cor meū inquit ista vnitas a finibus terrę:
et laboro inter temptatiōes et scandala. Jnuident
pagani quia victi sunt: insidiātur hęretici pallio ve-
lati nominis chr̄istiani: intus in ipa eccl̄esia vim pa- Watth.3.
titur frumentū a palea. Jnter hęc omnia cum angi- Ps.60.
tur cor meū: clamabo a finibus terrę. Sed non me
deserit ipe qui me exaltauit super petrā vt deducat
me: vsq̄ ad se: quia etsi laboro: diabolo p tot loca et
tempora et occasiones insidiante aduersus me: hic
est mihi turris fortitudinis: Quo cū fugero nō so-
lum vitabo tela inimici: sed etiam in illum quę vo-
luero securus ipe iaculabor. Jpse enim chr̄istus est
turris: ipse nobis factus est turris a facie inimici: Watth.16.
qui est et petra super quā ędificata est eccl̄esia. La-
ue ne feriaris a diabolo: fuge ad turrim: Mun-
q̄ te ad illam turrim diabolica iacula secutura sunt:
Jbi stabis munitus et fixus. Quomodo autem

fugies ad turrim? Ne forte quisq; in temptatiõe positus corpaliter ḡrat turrim istã: & cũ eã nõ inuenerit fatigẽt ac deficiat i tẽptatiõe: Ante te est turris: recordare christũ: & intra in turrim. Quõ recordari christũ vt intres in turrim? Quicquid pateris cogita qz prior passus est: & cogita quo fine passus ẽ: vt moreret & resurgeret. Talẽ & tu finẽ spera qualis illo p̃cessit: & intrasti in turrim nõ pertimẽdo inimico. Si em̃ psenseris inimico: tũc ad te puenit opugnãtis iaculũ. Tu poti⁹ in illũ iacula tela: qb⁹ feriat: q̃ bus vincat. Quę sũt ista tela? Verba dei: fides tua: spes ipa: tua bona opa. Nõ dico sic esto in ista turri: vt vaces ibi: & sufficiat tibi: ad te hostis tela nõ q̃ pueniãt: age ibi aliq̃d: nõ cessent manus: Opa bona tua gladij sunt interficiẽtes inimicũ. ¶ †Inq̃linus ero in tabernaculo tuo †vsq; in sęcula. Videris qz ille de quo dixim⁹: est q̃ clamat: Quis nr̃m est inq̃linus vsq; in sęcula? Paucis dieb⁹ hic viuimus: & trãsimus. Inq̃lini em̃ hic sum⁹: habitatores in cęlo erim⁹. Ibi es inq̃lin⁹: vnde auditur⁹ es vocẽ dñi dicẽtis tui: Migra. Nã de domo illa ętna i cęlis nemo te videbit migrare. Hic ergo inq̃lin⁹. Unde etiam dicit in alio psalmo: Inq̃lin⁹ ego sum apud te: & pegrinus sicut oẽs patres mei. Hic ergo inq̃lini sumus: ibi dñs nobis mãsiones dabit ętnas. Multę inquit mãsiões sunt apud patrẽ meũ. Mansiões illas nõ tanq̃ inq̃linis dabit: ſ tanq̃ ciuib⁹ in ęternũ mansuris. Hic tñ fratres qz nõ modico tpe futura erat ecclia in hac terra: sed hic erit ecclia vsq; in finem sęculi: ideo hic dixit: Inq̃linus ero in tabernaculo tuo: vsq; in sęcula. Sęuiat q̃tũlibet inimicus: oppugnet me: insidias mihi p̃paret: scãdalis crebrescat: faciat angi coz meũ: inq̃linus ero in tabernaculo tuo: vsq; in sęcula. Nõ vincet eccliam: nõ eradicabitur: nec cedet q̃buslibet tẽptatiõibus: donec veniat hui⁹ sęculi finis. Et nos ab ista tpali ęterna illa habitatio suscipiat: ad quã nos deducet qui fact⁹ est spes nostra. Inq̃lin⁹ ero in tabernaculo tuo: vsq; in sęcula. Si diu eris inq̃lin⁹: quasi hoc illi dicerem⁹: Laboraturus ergo es in terra inter tãtas tẽptationes: Nã si paucoz dierz hic esset ecclia: cito finirent tẽptatoris insidię. Bene paucoz dierz velles esse tẽptatiões. Sz quõ colligeret natos oẽs nisi diu ẽ esset: nisi vsq; in finẽ ptẽderet? Noli inuidere cęteris post futuris: noli qz iam trãsisti pontẽ miscõiq; velle p̃cidere. Sit hic vsq; in sęcula. Et quid de tẽptationib⁹ q̃ necesse est vt abũdent q̃sto magis veniũt scãdala? Etenim ipe ait: Qm̃ abũdabit iniq̃tas: & refrigescet charitas multoz. Sz illa ecclia q̃ clamat a finib⁹ terrę: in his est de q̃bus sequit dicẽs: Qui aũt pseuerauerit vsq; in finẽ: hic salu⁹ erit. Sz vnde pseuerabis? Quę vires tuę inter tãta scãdala: inter tantas tẽptatiões: inter tãtas pugnas? Quib⁹ viribus vincis hostẽ quẽ nõ vides? Munq̃d tuis? Ergo qz vsq; in sęcula erit inq̃lin⁹ iste hic: q̃ illi spes est vt dures? ¶ †Coopiar in velamẽto alarũ tuarum. Ecce quare securi sum⁹ inter tãtas tẽptatiões dõec veniat finis sęculi: & suscipiat nos i sęcula ętna: qz coopimur in velamẽto alarũ ipius. Estus ẽ sęculi: ſ magna vmbra est sub alis dei. Coopiar in velamẽto alarũ tuarz. Qm̃ tu de⁹ † exaudisti oratiõnẽ meã. Quã? A qua cępit. Exaudi de⁹ orationẽ meã: intẽde oroni meę: A finibus terrę ad te clamaui. Hoc ad te clamaui a finib⁹ trę: Ideo coopiar in velamẽto alarũ tuarũ: qz exaudisti orationẽ meã. Admonemur ergo fratres nõ cessare orando: q̃diu tps est tẽptationũ. ¶ Dedisti hereditatẽ timẽtib⁹ nomẽ tuũ. Perseuerem⁹ ergo in timore nois dei: ętern⁹ pater nõ nos fallit. Laborãt filij vt suscipiãt parẽtũ suoz hereditatẽ: quib⁹ moriuis succesuri sunt: Nos nõ laboram⁹ accipe hereditatẽ ab illo patre: cui nõ moriẽti succedam⁹: sed cũ illo i ipa hereditate in ęternũ viuam⁹? Dedisti hereditatẽ timẽtib⁹ nomẽ tuũ. ¶ Dies sup dies reg! ac/ ijcies annos ei⁹. Hic est ḡ rex nr̃: cui⁹ mẽbra sumus. Rex christus ẽ: caput nr̃m: rex nr̃. Dedisti illi dies sup dies: nõ solũ istos dies i isto tpe cum fine: sed dies sup istos sine fine. Habitabo inq̃t in domo dñi: i lõgitudinẽ dierũ. Quare in lõgitudinẽ dierũ? Quia mõ est brevitas dierũ. Dies em̃ res q̃ finẽ habet: brevis est: sed regis hui⁹ dies sup dies: vt non die⁹ solũ istis trãseũtibus regnet christ⁹ in ecclesia sua: ſ regnent cũ illo sancti in dieb⁹ illis q̃ nõ habẽt finẽ. Ibi dies vn⁹ est: & multi dies sunt: quia multi sũt. Dixi iam in lõgitudinẽ dierũ: qz vnus dies sic intelligit: Filj⁹ me⁹ es tu: ego hodie genui te. Unũ die dixit hodie: ſ iste dies non ponit in medio inter hesternũ & crastinũ: nec initiũ ei⁹ finis est hesterni: nec finis eius est initiũ crastini. Nã & anni dicti sũt: Tu aũt idẽ ipe es: & anni tui nõ deficiẽt. Quõ anni: sic dies: sic dies vn⁹. Quicq̃d vis dicis de ętnitate: Jõ q̃cq̃d vis dicis: qz q̃cq̃d vis dixeris: min⁹ dicis: Sz ideo necesse est aliquid dicas: vt sit vnde congites qõ nõ põt dici. Dies sup dies regis adũcies annos ei⁹: ¶ Usq; in diẽ generatiõis & generationis. Generatiõis hui⁹ & generatiõis futurę. Generatiõis hui⁹ q̃ compar lunę: ꝑter qõ luna nascit: crescit: pficit: senescit & occidit: Sic sũt generati ones istę mortales: et generatio q̃ regeneramur resurgẽdo: & pmanebim⁹ in ęternũ cũ deo: qñ iam nõ sicut luna: sz quõ ait dñs: Tũc iusti fulgebũt sicut sol in regno patris sui. Luna em̃ figurate in scriptu/ ris: ꝑ mutabilitate hui⁹ mortalitatis ponit. Jõ ad hiericho descẽdebat ille ab hierlm q̃ incurrit i latrones: quia hiericho ciuitas verbũ est hebręũ: & interpretat latine: luna. Descẽdebat ḡ tãq̃ ab immortali ad tate ad mortalitatẽ: & merito in itinere vulneratus a latronib⁹ & semiuiu⁹ relict⁹ est ille adã: ex q̃ est totũ genus humanũ. Ergo dies sup dies regis adũcies annos ei⁹. vsq; i diẽ generatiõis & generatiõis alteri⁹ neratiõis mortalis accipio: cui⁹ generatiõis alteri⁹ mẽtionẽ fecisti. Cuius? Audi. †Permanebit in ęternũ in ꝓspectu dei. Scõm̃ q̃d: aut ꝑ q̃d: Misericõiam & veritatẽ eius q̃s requiret? ei? Dicit & alio loco: Uniuersę vię dñi misericõię & ☧itas reqrẽtib⁹ testamentũ ei⁹: & testimonia ei⁹. Magn⁹ sermo de veritate & misericõia: ſ veritatẽ pmisimus. Brevit accipite quid sit ☧itas & misericõia: qz nõ parũ est qõ dictũ est: Uniuersę vię dñi misericõia & veritas. Misericõia dicit: qz nõ merita nostra attẽdit de⁹: ſ bonitatẽ suã: vt pctã nobis oia dimitteret: et vitã ętnã ꝑmitteret. Veritas aũt qz nõ fallit reddere q̃ ꝑmisit. Agnoscam⁹ hic eã & nos faciam⁹: vt quõ nobis de⁹ exhibuit misericõiam suã & ☧itatẽ suã: misericordiã dimittẽdo pctã nr̃a: ☧itatẽ exhibẽdo ꝑmissa sua: sic & nos faciam⁹ hic misericõiam & ☧itatẽ: Misericordiam circa infirmos: circa egentes: circa inimicos etiã nostros: Veritatẽ nõ peccãdo: nec adj/

Psal. xxxviij. Joh. xiv. Matth. xxiv. Ibidem. Psal. xxxiij. Psal. xxxiij. Psal. xxxiij

ciendo pctñ sup peccatū: qñ qui multū sibi pollicetur de miseria dei: surrepit in animū ipius vt faciat iniustū deū: t putet qz si pmanserit pcrōz: et noluerit recedere ab iniquitatib⁹ suis: vēiat ille t ibi eum ponat⁹ sit: vbi ponit seruos suos q̄ ei obtēperant. Et iustū hoc erit vt ibi te ponat pseuerantē in peccatis: vbi posit⁹ est illos q̄ recesserūt a peccatō. Sic vis iniust⁹ esse: vt t deū facias iniustū: Quid vis ergo cōuertere deū ad volūtatē tuā: Tu ꝓuertere ad voluntatē dei. Quis est ergo qui hoc facit: nisi ex illis paucis de quib⁹ dicit: Qui pseuerauerit vsq; in finem hic saluus erit: Verito et hic miscēdam t vitam ei⁹ quis requret ei: Quid est: ei: Sufficeret: quis requret. Quare addidit: ei: nisi qz multi requirūt misericordiā t veritatē discere i libris ei⁹: Et cū dicerint: sibi viuūt nō illi: sua querūt: nō q̄ iesu christi. Predicat miscēdiam t vitatē: t nō faciūt misericordiā t vitatē: sed p̄dicādo illā: nouerūt illā. Mō em̄ p̄dicarēt illā: si nō nouissent illā. Sz qui deū amat t requiret ei: nō sibi: id est nō vt ipe habeat ex hac p̄dicatiōe cōmoda tpalia: s vt ꝑsit mēbris ipius: ipe illā fidelib⁹ eius: cū vitate ministrādo qđ nouit: vt q̄ vi-

1 Cor. 5. Ibidem. Ps. 1. Ps. 49. Ps. 75. Ps. 115. Ps. 60. Ps. 64. Ps. 83. Ps. 84. Ps. 84. Ps. 84

D
Matth.23.

naria: Passionū omniū non erit finis: nisi cū sęculū finitum fuerit. Quouscq apponitis super hominē: Quicquid passi sunt ꝓphetę a sanguine abel iusti: vsq ad sanguinē zacharię: appositū est sup hominem: qz ꝑcesserūt aductū incarnatiōis christi: q̄dā membra christi: sicut in nascēte quodā nōdū q̄dē ꝓcedēte capite ꝑcessit man⁹: sed tñ capiti cōnectebatur et man⁹. Nolite ergo putare fratres oēs iustos q̄ passi sūt ꝓsecutionē ipioꝝ: etiā illos q̄ venerūt missi ante dñi aduentū ꝓnūciare dñi aduentū: non ptinuisse ad mēbra christi. Absit vt nō ptineat ad mēbra christi: qui ptinet ad ciuitatē ꝙ regē habet christū. Illa vna est hierl'm cęlestis: ciuitas sancta: hęc vna ciuitas: vnū habet regē. Rex hui⁹ ciuitatis: christ⁹ est.

Pš.86. Jpe em̄ dic: Dat sio: dicet hō: dic ei mr: & hō. Dr em̄ sion dicet hō: z homo fact⁹ est in ea: z ipe fundauit eā altissim⁹. Ille ergo rex ei⁹ q̄ eā fundauit altissimus: ipe in ea hō fact⁹ est humillim⁹. Jpe ergo ante aduentū incarnatiōis suę ꝓmisit q̄dā mēbra sua: post q̄ ꝓnūciat se vēturum: Venit et ipe cōnex⁹ eis: refert ad filitudinē nascētis illius: qz man⁹ ante caput ꝓcedēs: et cū capite est: z sub capite. De christo

Ro.ij. em̄ dictū est: Cū laudaret excellētia populi primi z dolerent fracti rami naturales: quoꝝ adoptio inqt

Ro.9. et testamēta z legis cōstitutio: quoꝝ patres ex q̄b⁹ christus ꝟm carnē q̄ est sup oīa bñdictus i sęcula deus. Ex quib⁹ christus ꝟm carnē tanq̄ ex sion: qz hō

Pš.86. fact⁹ est in ea: quia christ⁹ sup oīa de⁹ bñdictus i sęcula: qz ipe fundauit eā altissim⁹. Ex quib⁹ christus ꝟm carnē filj⁹ dauid: qui est sup oīa de⁹ bñdict⁹ in sę-

Matth.23. cula: dñs dauid. Tota ergo illa ciuitas loquit⁹ a sanguine abel iusti: vsq ad sanguinē zacharię: Jnde et deinceps a sanguine iohannis: ꝓ sanguinē apostolorū: ꝓ sanguinē martyꝝ: ꝓ sanguinē fidelium christi: vna ciuitas loquit⁹: vn⁹ hō dicit: Quouscq apponit⁹ sup hominē: Jnfticite oēs. Videam⁹ si deletis: videamus si extinguitis: videamus si tollitis de terra nomē ei⁹: videam⁹ si nō populi inania meditamini:

Pš.40. dicētes: Q̄n morie⁹ z pibit nomē ei⁹: Tanq̄ parieti inclinato: z macerię impulsę: incūbite: impellite. Audite supra: Susceptor me⁹ nō mouebor ampli⁹: quia tanq̄ cumul⁹ barenę impulsus sum vt caderē:

E
Al. t. precium. et dñs suscepit me. ¶ Verūtamē †honorē meū cogitauerūt repellere. Victi dū interficiūt cedētes: sanguine interfectorū multiplicātes fideles: cedētes his etiā nō valētes occidere. Verūtamē honorē meū cogitauerūt repellere. Nō qz nō pōt occidi christian⁹: agit vt exhonorez christian⁹. Nunc em̄ honore christianoꝝ: corda torquent impioꝝ.

Gen.37. Jam ioseph ille spūalis post vēditionē a fratribus: post trāslationē de patria sua ad gentes tanq̄ ī ęgyptū: post hūiliationē carceris: post factionē falsę te-

Pš.104. stis: postq̄ factū est qđ de illo dictū est: Ferrū ptrā-

Gen.41. siuit aiam ei⁹: Jam honorificat⁹ est: iā nō est subditus fratrib⁹ vendētib⁹: sed frumēta erogat esurientibus. Victi ei⁹ humilitate z castitate: incorruptione: temptatiōib⁹: passionib⁹: iam eū honoratū vident: et honorē ipius cogitāt repellere. Jn cogitationib⁹ quippe eoꝝ ē illud: peccatoꝝ videbit: Mecq enim nō

Matth.5. videbit qñ nō pōt ciuitas absc̄di supra montē ꝓstituta: Peccatoꝝ ergo videbit z irascet: dentib⁹ suis

Pš.jij. frendet z tabescet. Latet in corde: z tegit frōte venenum i sęuientib⁹ z i indignantib⁹. Propterea et b̄ co

gitationi eoꝝ dicit: Honorē inquit meū cogitauerūt repellere. Nō em̄ audēt verbis ꝓferre qđ cogitant. Optem⁹ illis bona etiā si optāt mala. Judica

Pš.1. illos de⁹: decidāt a cogitatiōibus suis. Quid em̄ illis meli⁹: q̄d vtili⁹: q̄q vt inde cadant vbi male stant:

Pš.39. vt possint ipi correcti dicere: Statuisti pedes meos

5 supra petrā: Verūtamē cogitauer̄t honorē meum repellere. Oēs ꝓtra vnū: an vn⁹ contra oēs: An oēs cōtra oēs: an vnus ꝓtra vnū: Interim cū dicit: Apponitis sup hominē: tanq̄ sup vnū: z cū dicit: Jnfti cite oēs: quasi oēs ꝓtra vnū: & tñ z oēs ꝓtra oēs: quia et christiani oēs: sed in vno. Quid aūt illi diuersi errores inimici christi: oēs tantū dicēdi sunt: Nōne z vnus: Plane audeo z vnū dicere: quia vna ciuitas et vna ciuitas: vnus ꝓplus z vn⁹ popul⁹: rex et rex. Quid ē: vna ciuitas z vna ciuitas: Babylonia vna: hierusalē vna. Quibuslibet alijs etiā mysticis nō-

Matth.22. bus appellet: vna tñ ciuitas z vna ciuitas: Illa regat diabolo: ista rege christo. Jntēdo em̄ euāgelio q̄dā loco z monet me: puto qđ z vos. Posteaq̄ inuitati sūt mlti ad nuptias boni z mali: z ipletę sunt nuptię recūbentiū: serui em̄ missi vt ꝑceptū erat inuitauer̄t et bonos z malos. Et ingressus est rex: respicere recūbētes: z inuenit hominē nō habētē vestē nuptialē: Et ille obmutuit: Et iussit ei ligari man⁹ et pedes: z ꝓici eū in tenebras exteriores. Leuat⁹ est de cōuiuio: z missus ē in pnas: Me-

Pš.39. scio quis hō in tā magna turba recūbentiū. Sed tñ dñs volēs ostēdere vnū illū hoiem: vnū corp⁹ esse qđ cōstat ex multis: vbi iussit eū ꝓici fozas: z mitti in debitas pnas: subiecit cōtinuo: Multi em̄ sunt vocati: pauci vero electi. Quid est hoc: Cōuocasti turbas: venit ingens multitudo: annunciasti: locut⁹ es: multiplicati sūt sup numerū: impletę sūt nuptię recūbentiū: ꝓiectus est inde sol⁹ vnus: z dict: Multi em̄ sunt vocati: pauci vero electi. Cur nō potius oēs vocati: multi electi: vn⁹ ꝓiect⁹: Si diceret: multi em̄ sūt vocati: z plures electi: pauci vero reꝓbi: in paucis forte verisimili⁹ intelligerem⁹ vnū illum. Nūc vero dicit q̄ vn⁹ inde ꝓiect⁹ ē: z subdit: Multi em̄ sunt vocati: pauci vero electi. Qui sunt electi nisi qui remāserūt: Ꝓiecto vno: electi remāserūt. Quō ꝓiecto vno de multis pauci electi: nisi qz in illo vno multi: Oēs qui terrena sapiūt: oēs qui sęlici-

Phil.3. tatē terrenā deo ꝓferūt: oēs qui sua ꝙrūt: nō q̄ iesu christi: ad vnā illā ciuitatē ptinēt q̄ oz babylōia mystice: z hz regē diabolū. Omēs aūt qui ea q̄ sursum sunt sapiūt: qui cęlestia meditant: qui cū sollicitudine in sęculo viuūt: ne deū offendāt: qui cauēt peccare: quos peccātes nō pudet ꝓfiteri: humiles: mites: sancti: iusti: pij: boni: oēs ad vnā ciuitatē ptinent: q̄ regē habet christū. Illa em̄ in terra quasi maioz est tempe: nō sublimitate: nō honore. Ciuitas illa pōt nata: ciuitas ista posterioz nata. Illa em̄ icepit a ca-

Gen.4 in: hęc ab abel. Hęc duo corpa sub duob⁹ regibus agētia ad singulas ciuitates ptinētia: aduersant sibi vsq in finē sęculi: donec fiat ex cōmixtione sepa-

Js. 5 Matth.25 ratio: et alij ponant ad dexterā: alij ad sinistrā: dicturq illis: Venite benedicti patris mei: percipite regnū qđ vobis paratū est ab exordio mūdi. Illis autē: Jte ī ignē ęternū: q̄ parat⁹ ē et diabolo z angelis eius. Christus em̄ hoc dicit: Venite benedicti pa-

Ibidem.

tris mei: ꝛcipite regnum qꝫ vobis paratū ē ab ini/
tio mundi. Rex ciuitatis suę: victor sup oīa. Illis
aūt ad sinistrā cōstitutis tanꝯ ciuitati iniquorum:
Ite inquit in ignē ęternū. Nūquid sepat ab eis re/
gem: Nō. Addidit eī: qui parat⁹ est diabolo ꝛ an/
gelis eius. Intēdite fratres: intēdite rogo vos. De/
lectat eī me pauca adhuc loqui vobis de ciuitate
tera mea. Dulcis est eī vna patria: ꝛ vera vna pa/
tria: sola patria: ꝓter illā quicquid nobis est: pegri/
natio est. Dicā ergo qꝫ agnoscatis: qꝫ approbetis:
cōmemorabo qꝫ nostis: non docebo qꝫ ignoratis.
Nō ꝑus inquit apl̄us qꝫ spūale ē: sed qꝫ animale:
postea qꝫ spūale. Ideo ciuitas illa maior ętate: qz
prior natus est cain: ꝛ postea abel: sed in his maior
seruiet minori. Illa maior ętate: ista maior dignita/
te. Quare illa maior ętate: Quia nō ꝑus qꝫ spūale
est: sed qꝫ animale est. Quare ista maior dignitate:
Quia maior seruiet minori. Ędificauit aūt ciuitatē
cain (sic leginus) anteqꝫ esset vlla ciuitas in ꝓmo/
dio rerū humanarū: ędificauit ciuitatē cain. Pro/
culdubio intelligis iam natos fuisse multos homi/
nes ex illis duob⁹: et ex his quos genuerāt: vt pos/
sit esse aptus ꝛ cōgruus numerus cui nomē ciuitat⁹
imponeret. Ędificauit ergo ciuitatem cain vbi nō
erat ciuitas. Ędificata est ꝛ postea hierusalē: regnū
dei: ciuitas sancta: ciuitas dei: ꝛ posita in specie q̄dā
vmbrę significātis futura. Intelligite itaqꝫ magnū
mysteriū: ꝛ tenete qꝫ pꝛelocut⁹ sum: nō prius qꝫ spi
rituale: sꝫ qꝫ animale: postea spūale. Ideo ergo ca/
in prior ędificauit ciuitatē: et ibi ędificauit vbi nul/
la erat ciuitas. Ut vero ędificaret hierusalē non ibi
ędificata est vbi nō erat ciuitas: sed erat ciuitas pri/
mo quę appellabat hieb⁹: vnde hiebusęi. Ea capta:
deuicta: subiecta: ędificata est noua ciuitas tanꝯ de/
structa vetere: ꝛ appellata hierusalē: visio pacis: ci/
uitas dei. Unusqsqꝫ ergo nat⁹ ex adā: nōdū ptinet
ad hierusalē. Portat eī secū traducē iniqtatis: pę/
nāqꝫ peccati: deputat⁹ mortī: et ptinet q̄dammodo
ad veterē quandā ciuitatē: Sz si futur⁹ est in popu/
lo dei: destruit vetus: ꝛ ędificabit nouus. Ideo er/
go cain ciuitatem ędificauit vbi nō erat ciuitas: A
mortalitate eī ꝛ a malicia quisqꝫ incipit vt fiat bo/
nus postea. Sicut eī ꝓ inobedięntią vni⁹ hominis:
peccatores cōstituti sūt multi: ita ꝓ obedięntię vni⁹
homis: iusti ꝛstituent multi. Et oēs in adam mori/
mur: et vnusqsqꝫ nostrū ab adā nat⁹ est: Trāseat ad
hierusalē: destruet vetus: ꝛ ędificabit nou⁹. Tanꝯ
deuictis hiebusęis vt ędificet hierusalē: dicit: Exui/
te vos veterē hominē ꝛ induite nouū. Jāqꝫ ędifica/
tis in hierusalē: ꝛ gratię luce fulgētib⁹: dicit: Fuistis
aliqñ tenebrę: nūc aūt lux in dño. Mala ergo ciui/
tas ab initio vsqꝫ in finē currit: ꝛ bona ciuitas muta
tas ab initio vsqꝫ in finē currit: ꝛ bona ciuitas muta
tione maloꝝ cōditur. Et sunt istę duę ciuitates per/
mixtę interim: i fine separādę: aduersus se inuicē cō
fligētes: Una ꝓ iniquitate: altera ꝓ iustitia: vna ꝓ
vanitate: altera ꝓ veritate. Et aliquādo ipa cōmix/
tio talis facit: vt quidā ptinentes ad ciuitatē baby/
loniam: administrēt res ptinētes ad hierusalem. Et
rursum quidā ptinētes ad hierusalē: administrēt res
ptinētes ad babyloniam. Difficile aliquid ꝓmisisse
videor: Patiētes estote donec demōstret exēplis.

Oīnia eī in vetere populo: sicut scribit apl̄us: in fi/ 1.Cor.10.
gura cōtingebāt eis: scripta sunt aūt ad correctionē
nostrā: in quos fines seculi obuenit. Respicite ergo
populū illū primū. positū etiā ad significandū po/
pulū posteriorē: ꝛ videte ibi q̄ dico: Fuerūt reges
magni in hierusalē: notū est: numerant⁹: nominātur.
Oēs ergo iniqui ciues erāt babylonię: ꝛ administra
bant res hierusalem: Oēs in finē inde sepandi: non
nisi ad diabolū ptinent. Rursus inuenim⁹ ciues de
hierusalē administrasse res quasdā ptinētes ad ba/
bylonią. Nā tres illos pueros vict⁹ miraculo nabu Dan.2.
chodonosor regni sui administratores fecit: ꝛ consti
tuit eos sup satrapas suos: ꝛ administrabāt res ba/
bylonię ciues de hierusalē. Respicite nūc impleri ꝟ
et agi in ecclesia: ꝛ his tpibus. Oēs de quib⁹ dictū Matth.23.
est: quę dicūt: facite: q̄ aūt faciunt: facere nolite: ci/
ues sunt babylonię administrātes rempublicā ciui/
tatis hierl̄z: vñ ē: Quę dicūt facite: Uñ cathedra moysi Ibidem.
sedent: Rursus si ciues sunt ipius hierusalē qui re/
gnabūt in ęternū cū christo: vñ: Quę faciūt: facere
nolite: nisi quia audituri sunt: Recedite a me oīes Luc.13.
qui opamini iniquitatē: Notū est ergo vobis ciues
malę ciuitatis administrare quosdā actus bonę ci/
uitatis. Uideam⁹ si ꝛ nūc ciues bonę ciuitatis ad/
ministrēt quosdā actus malę ciuitatis. Terrena er/
go oīs respublica quādoqꝫ vtiqꝫ peritura: cuius re/
gnū transitoriū est cū veniet illud regnū de q̄ ora/
mus: Adueniat regnū tuū: Et de quo ꝑdictum est: Matth.6.
Et regni ei⁹ nō erit finis. Terrena ergo respublica: Luc.1.
habet ciues nostros administrātes res ei⁹. Qz mul/
ti eī fideles: ꝙ multi boni ꝛ magistrat⁹ sunt in ciui/
tatibus suis: et iudices sunt: ꝛ duces sunt: ꝛ comites
sunt: ꝛ reges sunt. Oēs iusti ꝛ boni: nō habentes in
corde nisi gloriosissima q̄ de te dicta sūt ciuitas dei: Ps.86.
Et quasi angariā faciūt in ciuitate transitoria: ꝛ illic
a doctorib⁹ ciuitatis sanctę: iubent seruare fidem ꝑ/ 1.Pet.2.
positis suis: siue regi quasi ꝑcellēti: siue ducib⁹ tan
ꝯ ab eo missis ad vindictā maloꝝ: laudē vero bono
rum: siue serui: vt dñis suis subditi sint: et christia/ Ibidem.
ni paganis: et seruet fidem melior deteriori ad tps Eph.6.
seruitur⁹: in ęternū dñaturus. Fiunt eī ista: donec Ps.56.
trāseat iniquitas: Jubēt serui ferre dños iniquos ꝛ
difficiles: ciues babylonię iubent tolerari a ciuibus
hierusalē: ꝛ ampli⁹ obsequiorū exhibentib⁹: ꝙ si ci/
ues essent ex ipa babylonia: tāqꝫ implētib⁹: Qui te Matth.5.
angariauerit mille passus: vade cū illo et alia duo.
Hanc totā ciuitatē dispsam: diffusam: pmixtā: alloq
tur his ꝟbis ꝛ dicit: Quouscꝫ apponitis sup homi
nē: Interficite oēs: ꝛ qui foris estis tāqꝫ spinę i sepi
bus: aut tanꝯ ligna infructuosa in syluis: quicꝫ in/ Matth.3.et.13.
tus estis tanꝯ zizania: vel tanꝯ palea: Oēs quot/
quot estis: sepati: pmixti: tolerādi: sepandi: interfici/
te oēs: tanꝯ parieti iclinato ꝛ macerię depulsę. Ue
rūtamē honorē meū cogitauerūt repellere. Nō di/
xerūt: ꝟ tñ cogitauerūt. Cogitauerūt repellere ho/
norē meū. ¶ Cucurri in siti. Retribuebāt eī ma Ps.34.
la ꝓ bonis. Illi interficiebāt: illi repellebāt: ego eos
sitiebā. Illi honorē meū cogitauerūt repellere: ego
eos in corp⁹ meū sitiebā trahere. Bibēdo eī quid
facim⁹ nisi humorē foris positū i mēbra mittim⁹: ꝛ
in corp⁹ ducim⁹ nr̄m: Hoc fec moyses i illo capite
vituli. Caput vituli: magnū sacrm. Caput eī vituli

corpus erat impiorũ: in similitudine vituli mandu-
Esa.40. cãtis fœnũ: & terrena quęrẽtiũ: Quia ois caro fœnũ.
Erat ergo vt dixi corpus impiorũ: Irat⁹ moyses ĩ
Exo.32. ignem misit: cõminuit in aqua sparsit: bibendum
populo dedit: & ira ꝓphetę administratio facta ẽ ꝓ-
phetię. Corpus em̃ illud ĩ ignẽ mittit tribulationũ:
et verbo dei cõminuitur. Paulatim em̃ desistũt ab
vnitate corpis eius. Sicut em̃ vestimẽtũ p tps ab-
sumit: ita & vnusquisq; q̃ fit christian⁹ sepat ab illo
populo: & quasi a massa cõminuit. Cõspirati oderũt:
cõminuti credunt: Et q̃d iam euidẽtius ꝯ̃ in corp⁹
ciuitatis hierusalẽ: cui⁹ imago erat popul⁹ israel: p
baptismũ trajiciẽdi erãt homies: Ideo ĩ aqua spar
sum est: vt in potũ dare. Hoc vsq; in finẽ sitit iste:
currit & sitit. Multos em̃ bibit: & nũq; erit sine siti.
Job.4. Inde est em̃: Sitio: mulier da mihi bibere. Sama-
ritana illa ad puteũ sitiẽtẽ dñm sensit: & a sitiente sa-
tiata est. Sensit prior illa sitientem: vt biberet ille
Job.19. credentẽ. Et in cruce positus: Sitio dixit: q̃uis illi
nõ hoc dederint qõ sitiebat. Ipsos em̃ ille sitiebat:
Matth.9. At illi acetũ dederũt: nõ vinũ nouũ: quo implentur
vt res nouę: & vinũ vetus & malũ vetus. Dicit em̃
et vinũ vetus: veteres homies: de q̃bus dictũ est:
Pš.54. Mõ em̃ est illis cõmutatio vt euersis hiebusęis ędi-
Josue.18. ficaret hierlm. Sic & corp⁹ capitis hui⁹ vsq; in finẽ
2.Reg.5. ab initio cucurrit in siti. Et quasi ei diceret: quid in
siti: quid tibi deest o corp⁹ christi: o ecclesia christi:
In tanto honore: in tanta sublimitate: in tanta celsi
tudine etiã et in h̃ sęculo constituta: quid tibi deest:
Pš.71. Implet de te qõ p̃dictũ est: Adorabũt eũ omes re-
ges terrę: omes gẽtes seruient illi. Quid ergo sitis:
L Quid sitis: Tantis populis nõ satiaris: Quos po
pulos dicis: Ore suo benedicebãt: & corde
suo maledicebãt. Multi vocati: pauci aũt ele-
Matth.20. cti. Mulier fluxũ sanguinis patiẽs: vesti⁹ ei⁹ fimbriã
tetigit: & sanata est: Et cũ mirare dñs tãgentẽ q̃ se
sensera exisse ꝯtutẽ scz ad sanandã mulierem: di-
xit: Quis me tetigit: Et admirati discipuli dicunt:
Luc.8. Turbę te cõprimũt: & dicis: quis me tetigit: Et ille:
Tetigit me aliq̃s: tãq; diceret: Una me tetigit: turbę
premũt: Qui solẽnitatib⁹ hierlm implẽt eccl̃as: so-
lẽnizantib⁹ babylonię implẽt theatra: & tñ seruiunt:
honorãt: obsequunt: nõ solũ ipi qui portãt sacramẽ
ta christi: & oderũt p̃cepta christi: verũetiã illi q̃ nec
sacramẽta ipa portant: Pagani licet sint: iudei licet
sint: honorãt: laudãt: p̃dicant: sed ore suo benedice-
bant. Mõ attendo ad hos: nouit ille q̃ me instruxit:
corde suo maledicebãt. Ibi maledicebãt vbi hono-
rem meũ cogitauerũt repellere. Quid tu o idithun
corpus christi: trãsilies eos: Quid tu inter hęc om
nia: Quid tu: Deficies: nõ pseuerabis vsq; in finẽ:
Matth.24. Mõ audies: Qui pseuerauerit vsq; in finẽ: hic salu⁹
erit: Nm̃ q̃uis abundat iniq̃tas: refrigescet chari-
tas multorũ: Et vbi est qõ trãsilisti eos: Ubi est q̃
Phil.3. puersatio tua in cęlis est: Illi aũt inhęrẽt terrenis:
Gen.3. tanq; terrigenę sapiũt terrã: & sũt terra serpẽt⁹ cib⁹.
Quid tu inter hęc: Verũtamẽ q̃uis hęc facit: q̃-
uis hęc cogitẽt: q̃uis impellat: q̃uis quasi inclina-
to instent: q̃uis iam erectũ sentiat: & honorẽ meum
repellere cogitẽt: q̃uis ore suo benedicant: et corde
suo maledicãt: q̃uis isidient vbi p̃nt: calũnient vbi
Al.† subiecta ẽ. p̃nt. Verũtamẽ dō† subijciet anima mea.
Et quis tãta toleret: vel apta bella: vel occultas insi-

dias: Quis tãta toleret inter aptos hostes: inter fal
sos fratres: Quis tãta toleret: Munq̃d homo: Et
si homo: nunq̃d a seipo homo: Mõ sic transiliui vt
extollar & cadam. Deo subijciet anima mea. Ps. 61. Al. non bene.
ab ipso† est patiẽtia mea. Quę patiẽtia mea i-
ter tãta scãdala: nisi q̃ si id qõ nõ videm⁹ speram⁹: Ro.8.
p patientiã expectam⁹: Venit doloz me⁹: veniet et
requies mea: Venit tribulatio mea: veniet et pur-
tio mea. Munq̃d nõ lucet aurę in fornace aurifis:
In monili lucebit: ĩ oznamẽto lucebit: patiat tamẽ
fornacẽ: vt purgatũ a sordib⁹ veniat ad lucẽ. For-
nax ista: ibi palea: ibi aurũ: ibi ignis: ad hanc flat au
rifex. In fornace ardet palea: & purgat aurũ. Illa in
cineres vertit: a sordib⁹ illõ exuit. Fornax mũdus:
palea inich: aurũ iusti: ignis tribulatio: aurifex de⁹.
Quid vult ergo aurifex: facio: vbi me ponit artifex
tolero: iubeor ergo tolerare: nouit ille purgare. Ar-
deat licet palea ad incendẽdũ me: & quasi ꝓsumẽdũ
me: illa ĩ cinerẽ ꝯtit: ego sordib⁹ careo. Quare: Ps. 61. Al. † non bene. † saluatio. † adiutor.
deo subijciet anima mea: cui⁹ ab ipso ẽ patiẽtia mea.
Quis est tibi iste a quo est patiẽtia tua: Nm̃ ip
se† est deus me⁹ et† salutaris meus: † suscep-
tor me⁹ nõ emigrabo. Cui⁹ ipse est de⁹ me⁹: et cor-
go vocat me: & salutaris meus: ergo iustificat me: et Ro.8.
susceptor me⁹: & glorificat me. Hic em̃ vocor & iusti-
ficor: ibi autẽ tecũ glificor: & inde vbi glorificor: nõ
emigrabo. Neq; em̃ ĩ pegrinatiõe mea remanebo.
Est hic vnde emigrem: & veniã vnde nõ emigrabo. Ps.38.
Mã inclinus ego sum apud te in terra: sicut oẽs pa
tres mei. Ergo ab inclinatu migrabo: de domo cę-
lesti nõ emigrabo. In deo salutare meum: &
gloria mea. Saluus ero in deo: gloriosus ero in Ro.4.
deo. Mõ em̃ tantũ saluus: & et gloriosus. Saluus aut⁹: Ro.8.
qz iustus ex impio: ab illo iustificat⁹. Gloriosus aut⁹:
qz nõ solũ iustificat⁹: & etiã honorificat⁹: Eteni q̃s
p̃destinauit: illos & vocauit: Vocans eos quid fec:
Hic quos vocauit: ipos & iustificauit: quos aũt iu-
stificauit: ipos & glificauit. Justificatio ergo ad salu
tem ptinet: glificatio ad honorẽ. Quia glorificatio
ad honorẽ ptinet: disputare opus nõ ẽ. Quia iusti-
ficatio ptinet ad salutẽ: gramus aliq̃ documentũ.
Ecce occurrit ex euãgelio: Erãt qui sibi videbantur
iusti: & reph̃debãt dñm q̃ admittebat ad ꝓuium
pctores: & cũ publicanis & peccatorib⁹ cõuescebat.
Talib⁹ itaq; supbietib⁹ fortib⁹ terrę valde eleuat:
multũ de sua salute gloriatib⁹ quã putabãt: nõ quã
tenebãt: Quid respõdit dñs: Mõ est opus sanis me- Matth.9.
dicus: sed male habẽtibus. Quos dicit sanos: quos Ibidem.
dicit male habẽtes: Seq; & dicit: Mõ veni vocare
iustos & peccatores in pẽnitentiã. Appellauit ergo
sanos iustos: nõ q̃ pharisei hoc erant: sed q̃ hoc se
esse arbitrabant: & ideo supbiebant: & medicũ egro-
tãtib⁹ inuidebant: & plus egrotãtes medicum occi-
debant. Appellauit tamen sanos iustos: egrotantes
pctores. Ut ergo iustificarer ait iste trãsiliẽs: ab ipso
mihi est: et vt glorificarer ab ipso mihi est. In deo
salutare meũ & gloria mea. Salutare meũ vt salu⁹
sim: gloria mea vt honorat⁹ sim. Hoc tunc: modo
quid: Deus auxilij mei: & spes mea ĩ deo†. Al.† ei.
Donec peruenia ad perfectã iustificationem et salu
tem. Spe em̃ salui facti sumus. Spes aũt q̃ vide- Ro.8.
tur: nõ ẽ spes: Donec veniam ad illam glorificatio-
nem vbi iusti fulgebũt in regno patris sui tanq; sol: Matth.13.

Interim nñc inter temptatiões: iter iniq̃tates: inter scandala: inter aptas oppugnationes et subdolas locutiones: inter eos q̃ ore suo benedicũt & corde suo maledicunt: inter eos qui honorẽ meũ cogitãt repelere: Quid ḃ: De⁹ auxilij mei: Dat eñ auxiliũ certatio aduersus carnẽ & sanguinẽ: ℔ aduersus pręparatus & potestates. Deus ℊ auxilij mei & spes mea in deo. Spes: q̃diu nondũ est qđ ꝓmissum est: & creatio et glorificatio: non tamen dum illa differuntur: deserimur. Deus enim auxilij mei: & spes mea deus. ¶ Sperate i † eo omne † cõcilium plębis. Immittamini id ipsum: trãsilite inimicos vestros: repugnantes vobis: resistentes itineri vestro: odio vos habentes transilite. Sperate in eo oñe cõciliũ plębis. Effundite coꝝ illo coꝝda vestra. Deus adiutor noster. ¶ Verũtñ vani filij hoim. Filij hoim vsq̃: filij hoim vt qđ diligitis vanitatẽ & quęritis mendacium: ℔ ꝓ. ¶ Semel locutus est de⁹: duo hęc audiui † qm̃ potestas dei est: & tibi dñe misericordia: qa tu reddes vnicuiq; † ℔m opa sua.

Ps. 61.

Et. † eum offies concentus. Al. † Omnis congregatio popli.

Ps. 4. Ps. 54. Et. † eum eternũ. Roma. 3.

Ps. 4.

Et. † ydipsum. Matth. 22. Et. † iniquitate.

Ps. 61.

Al. † trapinas nolite cõcupiscere.

Roma. 9. 1. Pet. 5. 1. Timoth. 6. Matth. 5.

Al. † fatiuat nolite coꝝ apponere.

1. Timoth. 6. Ps. 51. Ps. 39.

Al. † quia. † iuxta.

Ps. 61.

Ps. 61.

Ps. 61

Jtaq; annitimini mecū: vtrū possim̄ itelligere hoc: etsi nō potuero: & intelligit aliqs vestrū qō ego non possū: gaudebo poti⁹ q̄ inuidebo. Omnino inuestigare difficile est: quēadmodū positū est p̄ius: Semel locutus est ds: deinde cū ille semel locut⁹ est: ego duo audiui. Si em̄ diceret: Sel locut⁹ est ds: vnū hoc audiui: videbar̄ ptem g̃tionis hui⁹ amputauisse: vt tantū mō g̃rerem⁹ qd sit: sel locut⁹ est ds. Nūc xo g̃situri sum⁹: & qd sit sel locut⁹ ē ds: & qd sit: duo hec audiui: cū sel ille locut⁹ ē. Semel locut⁹ est de⁹. Quid dic̄ idithū: Si tu loq̄ris q̄ trāsiluisti eos: sel locut⁹ est: Ego scpturā aliā ꝓsulo: & dicit mihi: Multifarie m̄ltisq; mōis olim ds locut⁹ est ꝓphet̄. Quid est: Sel locut⁹ est de⁹: Mōne ille est de⁹ q̄ in p̄mordio generis humani locutus est ad adā: Mōne idēipse locut⁹ est ad cain: ad noe: ad abraā: ad isaac: ad iacob: ad ꝓphas oēs: & ad moysē: Unus erat moyses: & q̄tiēs ad eū locut⁹ est de⁹: Ecce etiā vni nō sel: & sepi⁹ locut⁹ est de⁹. Deinde locutus est ad filiū hic positū: Tu es fili⁹ meus dilectus. Locut⁹ est de⁹ aplis: locut⁹ est oib⁹ sctis: etiā si nō voce sonāte p nubē: in corde tū vbi ipse mgr̄ est. Uñ ille dic̄: Audiā qd loquat in me dñs ds: qm̄ loq̄t pacē in plebē suā. Quid est g̃: sel locut⁹ est deus: Multum trāsiluerat iste vt pueniret illuc vbi sel locutus est de⁹. Ecce breuit̄ dixi charitati vr̄e. Hic int̄ hoies hoibus sepe multt̄ mōis: m̄ltis ptib⁹: p multiformē creaturā locut⁹ est deus. Apud se sel deus locut⁹ est: qz vnū verbū genuit de⁹. Iste g̃ idithū trāsiliēs eos: trāsiluerat acie mētis fortt̄ & valida & p̄sidēti trāsiluerat terrā: & qcqd i terra est: aerē: nubes oēs ex qb⁹ locutus est de⁹ m̄lta & sepe: & i m̄ltis trāsiluerat etiā oēs angelos acie fidei. Erat em̄ iste trāsiliēs nō ꝓtēnus terrenis velut aquila volās: p̄teruectus oēm nebulā q̄ tegit̄ oīs terra. Dic̄ ei sapiā: Et nebula texit omnē terrā: puenit ad aliqd liqdū: vniuersā trāsiliēs creaturā: & g̃rens deū: effundēs se sup animā suā: puenit ad p̄ncipiū: & verbū dei apud deū: & iuenit vnius patris vnū verbū: & vidit qz sel locut⁹ est de⁹. Vidit verbū p qō facta sunt oīa: & in q̄ simul sunt oīa: nō diuersa: nō separata: nō ingēlia. Non em̄ de⁹ qō p verbū faciebat: ipse ñ nouerat: Si aūt qō faciebat nouerat: ī illo erat anteq̄ fieret qō fiebat. Si em̄ nō in illo erat qō fiebat anteq̄ fiebat: vbi nouerat qō faciebat: Nō em̄ potes deū dicere ignota fecisse. Scit vtiq; deus qō fecit. Et vbi sciuit anteq̄ faceret: si sciri nisi facta nō p̄nt: Sed a factis sciri nisi ante facta nō possunt: a te scz ab hoie in imo facto: & in imo posito. Anteq̄ aūt fierēt hec oīa: sciebāt ab illo a q̄ facta sunt: & qō sciuit fecit. Ergo in verbo illo p qō fecit oīa anteq̄ fierēt erāt oīa: & cū facta sūt ibi sūt omnia: & aliter hic: aliter ibi: alit in ꝓpria natura in q̄ facta sunt: aliter in arte p quā facta sunt. Quis hoc explicet: Conari possum⁹: ite cū idithū & videte. Jam g̃ vt potuim⁹ dixim⁹: quō sel locut⁹ ē de⁹: videam⁹ quō duo hec audiuit. Duo hec audiuit: forte nō est ꝓseqns vt sola duo hec audierit: & duo h̄ inqt audiui. Quedā duo g̃ nobis opus est vt dicant audiuit. Audiuit forte alia m̄lta: & nō op⁹ est ea dici nob. Ait em̄ & dñs: Multa habeo vobis dicere: & ñ potestt̄ illa portare mō. Quid est g̃: duo hec audiui: Hec duo g̃ vobis dictur⁹ sū: nō a me vobis dico: & q̄ audiui dico. Sel locut⁹ est de⁹: vnū verbū habet vnigenitum deū. In illo xbo sūt oīa: qz p xbū facta st oīa. Unū verbū habz: vbi oēs thesauri sapiē & scie absconditi. Unū verbū habet: sel locut⁹ ē de⁹. Duo hec q̄ vob dictur⁹ sū: ibi audiui: nō ex me loq̄r: nō ex me dico: ad h̄ ptinet audiui. Amic⁹ aūt spōsi stat & audit eum: vt verū loquat: Audit em̄ eū ne loq̄ndo mēdaciū de suo loquat: ne diceres: ds es tu q̄ mihi h̄ dicis: Uñ mihi h̄ dic: Audini hec duo: & illa tibi loq̄r: qz audiui h̄ duo: q̄ etiā cognoui qz sel locut⁹ ē de⁹. Moli ꝓtēnere audito: ē dicētē tibi quēdā duo tibi necessaria: eū q̄ trāsiliēdo vniuersā creaturā puenit ad xbū vnigenitū dei: vbi sciret qz sel locut⁹ est de⁹. Dicat g̃ iā duo: Multū em̄ ad nos ptinēt h̄ duo: Uñ ptāf dei ē: & tibi dñe miscōia. Jsta sūt duo: ptās & misericordia: Jsta plane: intelligite ptātē dei: itelligite misericordiā dei. Duis duob⁹ ptinēt ꝓpe oēs scpturę: ꝓpter hec ipe dñs nr̄ iesus christ⁹: ꝓpt hec apli: ꝓpt h̄ annūciatio oīs & celebratio xbi dei i eccla: ꝓpt hec duo: ꝓpter ptātē dei & miscōiam. Ptātez ei⁹ timete: miscōiam ei⁹ amate: nec sic de miscōia ei⁹ p̄sumatis vt ptātē ꝓtēnat̄: Nec sic ptātē timeat̄: vt ō miscōia desperetis. Apud illū ptās: apud illū miscōia: illūc hūiliat: & hūc exaltat. Hūc hūiliat ptāre: illū exaltat miscōia. Si em̄ de⁹ volēs oīdere irā & demonstrare potētiā suā: attulit i m̄lta patīa sua vasa irę q̄ pfecta sunt in pditionē. Audisti ptātem: gre miscōiam: Ut notas inqt faceret diuitias suas i vasa miscōię. Per tinet g̃ ad ei⁹ ptātez dānare iniqs. Et qs illi dicit: qd fecisti: Tu em̄ o homo qs es q̄ rñdeas deo: Time g̃ & treme ei⁹ ptātem: & spera ei⁹ miscōiā. Diabolo potestas g̃dā est: plerūqz tñ vult nocere & nō p̄t: quia ptās ista sb ptāte est. Mā si tñ posset nocere diabol⁹ q̄ntū vult: nō aliqs iust⁹ remaneret: aut aliqs fide lū esset in terra. Jpe p vasa sua ipellit: q̄si parietem inclinatū: & tñ impellit q̄ntū accepit ptātez. Ut aūt nō cadat paries: dñs suscipiet: qm̄ q̄ dat ptātē tēptatori: ipe tēptato p̄bet miscōiaz. Ad mēsurā em̄ permittit tēptare diabol⁹. Et potabis nos inqt i lachr̄y mis i mēsura. Moli g̃ timere: nisi pmissū aliqd facere tēptatorē. Habes em̄ misericordissimū saluatorē: Tñ pmittit ille tēptare: q̄tū tibi p̄dest vt exerceat: vt p̄beris: vt q̄ te nesciebas: a teipo inueniart. Maz vbi vel vñ nisi de hac dei ptāte & miscōia securi esse debem⁹: Scōm illā aplicā sniam: Fidelis de⁹ q̄ nō pmittet vos tēptari sup id qō potestt̄. Ergo ptās dei est: nō est em̄ ptās nisi a deo. Moli dicere: & gre dat tātam ptātem & nō de ptāte habet equitatem: Qui dat potestatem: habet equitatem. Tu inique murmurare potes: ille eqtatē pdere nō p̄t. Mūqd iniquitas apd deū est: Absit. Hoc fige i corde: h̄ de cogitatione tua nō excutiat inimic⁹. Facere p̄t aliqd de⁹ vt tu nescias q̄re faciat: iniq tñ facere nō p̄t: apud quē nō est iniqtas. Mā ecce rephēdis deū q̄si de iniqtate. Ago tecū aliqd: attēde paululū. Mō rephēdes res iniqtatē: nisi videdo iustitiā. Rephēsor iniqtat̄ esse nō p̄t q̄ nō cernit iustitiā: cui cōpatā rephēdat iniqtatē. Uñ em̄ scis q̄ h̄ iniustū est: nisi scias qd sit iustū: Quid si em̄ iustū est: & clamas q̄si videris oculis: videdēs h̄ iniustū esse vtiq; ex aliq regula iusticię: cui cōparās h̄ qō vides p̄ū: & cernēs nō puenire rectitudini regulę tuę: rephēdis tanq̄ artifex discernēs iu-

Deu. j.

Gen. 3. et 4.

Matth. 3.

Ps. 84.

Deu. j.

Eccl. 24.

Ps. 4. j.

Joh. j.

Joh. 16.

Joh. j.

Col. 2.

Joh. 8.

Roma. 9.

Roma. 9.

Ps. 7.

Ibidem.

Roma. 9.

1. Cor. 10.

stū ab iniusto. Ergo ḡro a te: iustū ꝫ esse vñ vides: Vbi inquā videbis hoc iustū: q̄ viso: reprehēdis in iustū: Unde illō nescio q̄d: quo aspergit̄ anima tua ex multis ꝓtibus in caligine cōstituta: Nescio quid hoc q̄ doluscat mēti tuę: Unde hoc iustū: habet fontē suū: A te tibi est q̄ iustū est: ⁊ tu tibi potes dare iusticiā: Nemo sibi dat q̄ non habet. Ergo cum sis iniustus: esse nō potes iustus: nisi cōuertendo te ad quandā iusticiā manentem: a qua si recedente non deficit: te accedēte nō crescit. Ubi est ergo ista iusticia: Quęres in terra: Absit. Non em̄ aurū aut lapides ꝑciosos ḡris: iusticiaz ḡrens. Quęre in mari: quęre in nubibus: quęre i stellis: Quęre in angelis: inuenis in illis: sed et ipsi de fonte bibunt. Iusticia em̄ angelorū in omnibus est: sed ab vno capit. Respice ergo: transcende: vide illuc vbi semel locut⁹ est deus: ⁊ tibi inuenies fontē iusticię: vbi est fons vitę: quoniā ap̄d te est fons vitę. Si em̄ tu de roze exis: quo iudicare vis quod iustum est: et quod iniustum est: nunquid iniquitas apud deum: Unde ad te manat tanq̄ de fonte iusticia: inquantum iustum sapis: cū ex multis ꝓtib⁹ inique desipias: Habet ergo fontem iusticię d⁹: Noli ibi quęrere iniquitatē vbi luxet te causa: respice ignozantiam tuā: Unde qui sis: attende hec duo: quoniā potestas dei est: ⁊ tibi dona te ne scrutatus fueris: sed quę p̄cepit tibi dominus: illa cogita semp. Quia ad hec quę tibi p̄cipit deus: ꝓtinent ista duo: quoniā potestas dei est: et tibi domine misericordia. Noli timere inimicū: Tātū facit q̄tum accepit potestatez. Eum time qui habet summā potestatez: Eum time qui q̄tum vult tantū facit: et iniuste nihil facit: et quicq̄d fecerit: iustū est. Putamus iniustum esse nescio quid: et ex hoc quia fecit deus crede iustum esse. Ergo inquis: si quis hominem occidat innocentē: iuste facit an inique: Iniquę sane. Quare hoc p̄mittit deus: Unde ꝓtius ne illud debeas: Frange esurienti panez tuū: ⁊ egenos sine tecto induc in domū tuam. Si videris nudū vesti eum. Hoc em̄ iusticia est: hoc em̄ tibi p̄cepit dominus: Lauamini: mūdi estote: auferte nequitias a cozdibus vestris: atq̄ a cōspectu oculorū meorum. Discite bonū facere: iudicate pupillo ⁊ viduę: ⁊ venite disputemus dicit dominus. Disputare vis an teq̄ facias vnde dignus sis disputare: quare hoc p̄misit deus: Consiliū dei tibi dicere o homo non possum: Illud tamē dico quia ⁊ inique fecit homo qui occidit innocentem: ⁊ non fieret nisi permiserit deus Et q̄uis ille inique fecerit: nō tamē hoc inique permisit d⁹. Lateat causa ī isto: nescio quo de quo moueris: cuius innocentia te permouet. Possem enim tibi cito respondere: non occideret nisi nocens esset: sed tu eius innocentē putas: Possem tibi hoc cito dicere. Non em̄ tu scrutaris cozdia eoꝝ: discuteres facta eius: examinares cogitatiōes eius vt possis mihi dicere: iniuste occisus est. Possem ergo facile respōdere: sed opponit mihi quidā. Iustus sine controuersia: iustus sine dubitatione: iustus q̄ nō habebat peccatum: occisus a peccatozibus: traditus a peccatore ipse christus deus noster: de quo nō possumus dicere q̄ habuit aliquā iniquitatē: qui ea quę non rapuit exoluebat: obiciebat mihi: Et quid dicam de christo: Tecū ago inquis: ⁊ ego tecū. De illo ꝓponis quęstionem: de illo soluo quęstionem. Ibi em̄ cōsilium dei nouim⁹: q̄ nō nisi ipso reuelāte nossem⁹: vt cū tu inueneris consilium dei qui permisit innocentem filium occidi ab iniustis: ⁊ tale consiliū quale tibi placeat: et quale tibi si iust⁹ es displicere non possit: credas quia et in alijs consilio id agat deus: sed latet te. Eia fratres opus erat sanguine iusti ad redendū chirographū peccatoꝝ: opus erat exemplo patientię: exemplo humilitatis: opus erat signo crucis ad diabolum et eius angelos debellādos: opus nobis erat passione domini nostri: Nā passione domini: redēptus est orbis. Nō ita bona egit passio domini: Et tamen passio huius iusti nō esset: nisi dominū iniqui occidissent. Quid ergo: Bonū hoc q̄ nobis p̄stitutum est de dominica passiōe: iputandū est iniquis interfectoribus christi: Absit. Illi voluerunt: deus p̄misit: Illi nocētes essent: etiā si tātūmodo voluisset. Deus aūt nō p̄misisset nisi iustū eēt. Voluerūt occidere: Pone q⁹ nō potuerūt: Iniq̄ essent: homicidę essēt: q̄s dubitaret: Dñs em̄ interrogat iustū ⁊ ipiū: et in cogitationibus impij interrogatio erit. Discutit deus quid quisq̄ voluerit: nō quid potuerit. Ergo si voluissent ⁊ nō potuissent: et nō occidissent: iniqui illi remanerent: tibi christi passio non p̄staretur. Voluit ergo facere impius vt damnaretur: permissus est vt tibi p̄staret. Quod voluit: imputat iniq̄tati impij: quod p̄missum est imputat potestati dei. Ille ergo inique voluit: deus iuste permisit. Iraq̄ fratres mei ⁊ iudas malignus traditoꝝ christi: ⁊ persecutores christi: maligni omnes: impij omnes: iniq̄ oēs: dānandi omnes: ⁊ tamē pater ꝓprio filio suo non pepercit: sed ꝓ nobis omnibus tradidit illuꝝ. Dispone si potes: distingue si potes: redde deo vota tua: quę distinxerūt labia tua. Uide quid tibi fecerit iniquus: quid iustus: Ille voluit: iste p̄misit: Ille iniuste voluit: iste iuste permisit. Uoluntas iniusta damnetur: permissio iusta glorificet. Quid em̄ mali accidit christo: quia mortu⁹ est christus: Et illi mali sunt qui mala facere voluerunt: ⁊ nihil mali passus est cui fecerūt. Occisa est caro mortalis interficens mortē morte: prębens patientię documentū: ꝑmittens resurrectionis exemplū. Quāta bona facta sūt iusti: de malo iniusti: Hoc est magnū dei: q⁹ ⁊ bonuꝝ q̄ facis ipse tibi dedit: ⁊ de malo tuo ipse benefacit. Noli ḡ mirari: p̄mittit d⁹ ⁊ iudicio p̄mittit: p̄mittit et mēsura: numero: pōdere p̄mittit. Apud illū nō est iniq̄tas: tu tm̄ ad eū ptine. In ipso spem pone: ipse sit adiutoꝝ tuus: salutare tuū. In illo sit loc⁹ munit⁹: turris fortitudinis. Refugiū tuū ipse est: ⁊ nō te sinit tēptari supra q̄ potes ferre: sed faciet cū tēptatione etiā exitū vt possis sustinere: vt q̄ te sinit pati temptationē: potestas eius sit: q̄ nō sinit vltra ī te fieri q̄ potes ferre: misericordia eius sit: quoniā potestas dei est: et tibi domine misericordia: quia tu reddes vnicuiq̄ secundum opera eius.

Explicit tractatus de ps̄. LXI.

Post tractatum: cum mathematicus in populo monstraretur.

Ecclesię sitis: etiam istum quem videtis bibere vult: Simul etiā vt noueritis: q̄ multi in cōmixtione christiano⁹ꝝ ore suo benedi

Roma.9. Ps̄.55. Roma.9. Ecc̄l.3. Eſa.58. Eſa.1. Z Roma.8. Ps̄.65. Ps̄.60. 1.Cor.10. Roma.9. Ps̄.50. Ps̄.51. ⁊

eant: ꝛ corde suo maledicant: iste ex christiano ꝛ fideli pnitens redit: ꝛ territus potestate domini: cōuertitur ad misericordiā domini. Seductus eñ ab inimico cum esset fidelis: diu mathematicus fuit: seductus seducens: deceptus decipiēs: illexit: fefellit: multa mendacia locutus est contra deum: qui dedit hominibus potestatem faciendi qō bonum est: ꝛ nō faciendi quod malū est. Iste dicebat: quia adulterium non faciebat voluntas propria: sed venus: ꝛ homicidium non faciebat voluntas ꝓpria: sed mars: ꝛ iustū nō faciebat deus: sed iouis: ꝛ alia multa sacrilega nō parua. Oī multis eū putatis christianis nūmos abstuliſſe: Oī multi ab illo emerunt mendaciū quibus
Ps. 4. dicebamus: Filij hominum vsqꝙ graues corde: vt quid diligitis vanitatē ꝛ queritis mēdaciū: Modo sicut de illo credendū est: horrui mendaciū: ꝛ multorum hominū interitū: se aliqñ a diabolo sensit illectum: conuertit ad deum pnitens. Putamus frēs de magno timore cordis accidisse. Quid eñ dicturi sumus: Namqꝫ si ex pagano cōuerteret mathematicus: magnū quidem esset gaudiū: sed tamē posset videri: quia sic cōuersis: est clericatum quere in ecclesia. Pnitens est: non querit nisi solam misericordiam. Cōmendādus est ergo: ꝛ oculis ꝛ cordib⁹ vestris eum quem videtis: Cordib⁹ amate: oculis custodite: Videte illū: scitote illū: ꝛ quacūqꝫ ille transierit: fratribus ceteris qui modo hic non sunt ostendite illū: ꝛ ista diligentia misericordia est: ne ille seductor retrahat cor et oppugnet. Custodite vos: non vos lateat conuersatio eius: via eius: vt testimonio vestro nobis confirmet vere illū ad deum esse cōuersum. Non eñ silebat fama de vita eius: quando sic vobis videndus et miserādus offert. Nostis in acti
Act. 19. bus apostolor esse scriptū: quia multi perierint talium artiū homines: ꝛ doctrinar nefariarum sectatores: omnes codices suos ad apostolos attulerunt: ꝛ incensi sunt libri tam multi vt pertineret ad scriptorem: estimationē eorum facere: ꝛ summā precij conscribere. Hoc vtiqꝫ propter gloriam dei: ne tales etiLuce. 19. am perditi desperarent ab illo qui nouit querere qō perierat. Perierat ergo iste: nunc quesitus: inuent⁹: adductus est: portat secum codices incendendos: p quos fuerat incendendus: vt illis in ignem missis: ipse in refrigerium transeat. Sciatis eum tamē fratres olim pulsare ad ecclesiam christi medicinā: sed quia talis est in qua exercitatus erat: que supra se esset: et de mendacio atqꝫ fallacia dilatus est ne temptaret: ꝛ aliquando tamen admissus est: ne periculosius temptaret. Orate ꝓ illo: per christū: ꝓsus hodiernā precem fundite dño deo nro. Scim⁹ eñ ꝛ certi sum⁹: qr oīo vra delet oñes impietates ei⁹. Dñs vobiscum.

¶ Incipit tractatus de ps̄. LXII.

Propter eos q̄ sorte rudes sūt adhuc ad nomen christi: quia vndiqꝫ collegit qui ꝓ omnibus dedit sanguinē suū: dicendū est pauca quod et illi libenter audiant qui nouerūt: ꝛ discāt q̄ non nouerunt. Psalmi isti quos cantamus: anteqꝫ
Luce. 2. dominus noster iesus christus natus esset ex virgine maria: spiritu dei dictante dicti ꝛ conscripti sunt. Fuit eñ dauid rex in iudeorū gente: que gens vna colebat deum vnum qui fecit celum ꝛ terram: mare ꝛ omnia que in ipsis sunt: siue que videtur: siue que non videntur. Ceteri aūt gentes: aut idola colebant que manibus suis fecerant: aut creaturā dei: non ipsum creatorem: id est aut solem: aut lunā: aut stellas: aut mare: aut montes: aut arbores. Hec eñ omnia deus fecit: ꝛ laudari se vult in illis: nō illa coli pro se. Ergo in ipsa gente iudeor dauid rex fuit: de cui⁹ semine natus est dominus noster iesus christus ex ma Roma. 1.
ria virgine: quia de illo ducebat genus virgo maria: que peperit christum: ꝛ dicti sunt isti psalmi: ꝛ prophetabat in eis christus venturus post multos annos: ꝛ dicebat ab illis prophetis qui fuerunt antecēs dominus noster iesus christus de maria virgine nasceretur: quicquid futurū erat temporibus nostris: quod modo legimus ꝛ videmus: ꝛ multū gaudem⁹ quia spes nostra predicta est a sanctis: qui illud non videbant ipletū: ꝑ in spiritu futurū videbāt: Et nos modo legimus ꝛ audim⁹ a lectoribus: disputamus illa: ꝛ quomō sunt in scripturis: sic ea videm⁹ impleri per totū orbem terrarū. Quis inde non gaudeat: Quis non et ea que nondū venerūt ventura speret: ꝓpter illa que iam tāta impleta sunt: Modo eñ fratres videtis: quia totus mundus: tota terra: omnes gentes: oñes regiones currūt ad nomē christi: ꝛ credunt in christum. Certe videtis hoc: quō vbiqꝫ euertant vanitates paganor: videt⁹: Hoc manifestū est vobis: Nunquid ꝛ hoc de libro vobis legimus ꝛ nō ante oculos vestros fit: Hoc ergo totus qō videtis ante oculos vestros fieri: scriptum est ante immensa volumina annorum: per istos quos modo legimus quādo iam ista impleri videm⁹. Sed quoniā scripta sunt ꝛ alia que nōdū venerūt: id est quia domin⁹ noster iesus christus venturus est vt iudicet: qui primo venit vt iudicaret. Venit eñ ꝓmo būilis: postea venturus est excelsus: venit vt ostenderet exēplum patientię: postea venturus est vt ꝓ meritis iudicet omnes siue bonos siue malos: Quia ergo nondū venit hoc qō speramus venturū christū iudicē viuorū et moꝛtuor: debem⁹ illud credere modicum qō restat. Act. 1.
Venturum esse credamus quādo iam videm⁹ tanta que tunc futura erāt: modo cōpleri. Stultus est eñ qui non vult credere pauca que restant: cum videat tam multa impleta esse que tunc non erant quādo ꝓ dicebant. Psalmus ergo iste dicit ex persona domini nostri iesu christi ꝛ capitis ꝛ membror. Ille enim Luce. 2. &
vnus qui natus est de maria: ꝛ passus est: ꝛ sepultus Marci. 16.
est: ꝛ resurrexit ꝛ ascendit in celu: ꝛ modo ad dexteRoma. 8.
ram patris sedet ꝛ interpellat pro nobis: caput nr̄m est. Si ille caput est: nos membra sumus: tota ecclesia eius que vbiqꝫ diffusa est: corpus ipsius est: cui⁹ est ipse caput. Non solū aūt fideles qui modo sunt sed ꝛ qui fuerunt ante nos: ꝛ qui post nos futuri sunt vsqꝫ in finem seculi: omnes ad corpus eius pertinēt: Col. 1.
cuius corporis ipse caput est qui ascendit in celum. Quia ergo iam nouimus caput ꝛ corpus: ille est caput: nos corpus. Quādo audimus vocem ipsius: ꝛ ex capite debemus audire et ex corpore: quia quicquid passus est in illo ꝛ nos passi sumus: quia ꝛ nos quod patimur in nobis ꝛ ipse patitur. Quomodo si aliquid patiatur caput: nunquid potest dicere manus: nūquia nō patiꝛ: Aut si aliquid patiꝛ manus: nūquid pōt caput dicere: quia non patiꝛ: Quādo ali- 1. Cor. 12.
quid patiꝛ membrū nostrū: omia mēbra currunt vt subueniāt membro qō patiꝛ. Si ergo ille cū passus Mare. 16.
est: nos in illo passi sumus: ꝛ ille iam ascendit in celū

Act.j. ꝛ sedet ad dexterā patris: ꝺq̄quid patiť ecclesia ipsi⁹ in tribulationibus huius seculi: in temptationibus: in necessitatib⁹: in angustijs: quibus illā oportet eruꝺiri: vt igne tanq̄ aur̄ purget: ipse patiť. Probam⁹ Cor.2. ꝟ quia nos in illo passi sumus: ꝺicente aplo: Si aūt mortui estis cum christo: ꝺq̄ aꝺhuc velut viuētes ꝺe Roma.6. ster simul crucifixus est cū illo: vt euacuetur corpus peccati. Si ḡ in illo mortui sum⁹: in illo etiam resurrexim⁹. Dicit em̄ ipse aplus: Si aūt resurrexistis Col.3. cum christo: quę sursum sūt sapitę: q̄ sursum sunt q̄ rite: vbi christus est in dextera ꝺei sedēs. Si ḡ in illo mortui sum⁹: et i illo resurrexim⁹: ꝛ ipe in nob⁹ morit: ꝛ i nobis resurgit. Ipse est em̄ vnitas capitis ꝛ corpis: Non imerito vox ipsius etiā nr̄a est: et vox nostra etiam ipsius est. Audiamus ergo psalmum ℒ et in eo christum loquentem intelligamus. Titulum habet iste psalmus. ¶ Ipsi ꝺauiꝺ cum esset in ꝺeserto iꝺumęę. Per iꝺumęę nomen intelligitur seculū istud. Iꝺumęa em̄ gens erat quędā errantiū hominū: vbi iꝺola colebanť. Non in bono i.Reg.22. ponit iꝺumęa ista. Si nō in bono ponit: intelligendum est istā vitā: vbi patimur tantos labores: ꝛ vbi tantis necessitatib⁹ subditi sum⁹: iꝺumęę nomine significari. Et ꝟ est ꝺesertū vbi multū sitit: ꝛ auꝺituri estis vocē modo sitientis in ꝺeserto. Si aūt cogno-
Watth.5. scamus nos sitientes: cognoscem⁹ nos ꝛ bibēres: qr̄ qui sitit in isto seculo: in futuro seculo satiabit: ꝺicente ipsi saturabunť. Ergo in hoc seculo nō ꝺebemus q̄si amare saginā. Hic sitiendum est: alibi saginabimur. Modo autē vt non ꝺeficiamus in isto ꝺeserto: aspergit nobis rorem verbi sui: ꝛ non nos ꝺimittet ꝓsus arescere: vt nō sit ꝺe nobis repetitio: ꝟ vt sic sitiam⁹ vt bibam⁹. Ut autem bibamus: aliq̄ gratia eius aspgimur: tamen sitimus. Et quid ꝺicit aīa nostra ꝺeo:

Expositio psalmi.

Deus deus meus: ad te de luce vigilo. Quid est vigilare: Utiq̄ nō ꝺormire. Quid ē ꝺormire: Est somn⁹ aiq̄: est somn⁹ corpis. Sōnum corpis oēs ꝺebem⁹ habere: ꝺq̄ si nō habeatur somnus corpis: ꝺeficit homo: ꝺeficit ipsum corpus. Non em̄ potest ꝺiu sustinere corp⁹ nostrum fragile animā vigilantē ꝛ intentā in actionib⁹. Si ꝺiu fuerit intenta anima in actionib⁹: corpus fragile ꝛ terrenū non illam capit: nō illam sustinet perpetuo agentē: ꝛ ꝺeficit ꝛ succūbit. Jꝺeo ꝺeus ꝺonauit somnū corpori: quo reparanť mēbra corporis: vt possint vigilantem animā sustinere. Illud aūt cauere ꝺebemus: ne ipsa anima nostra ꝺormiat. Malus em̄ est somnus animę: bonus somn⁹ corpis: quo reparať valitudo corpis. Somnus aūt animę: est oblitisci ꝺeū suū. Quęcunq̄ anima oblita fuerit ꝺeum suum: ꝺormiuit. Jꝺeo ꝺicit apostolus: quibus ꝺam oblitis ꝺeū suū: Et tanq̄ in somno agentib⁹ ꝺe Epb.5. liramenta culturę iꝺolor. Sic sunt em̄ q̄ colunt iꝺolet anima ipsor: intelligit a q̄ facta est: ꝛ nō colit q̄ ipsa fecit. Ꝺicit ergo quibusꝺam apostolus: Surge qui ꝺormis: ꝛ exurge a mortuis: ꝛ illuminabit te christus. Nunquiꝺ corpore ꝺormientem excitabat apostolus: Sed excitabat animam ꝺormientem: quando aꝺ hoc eam excitabat: vt illuminaretur a christo. Ergo ꝑm ipsas vigilias ꝺicit iste: Deus ꝺe⁹ meus aꝺ te ꝺe luce vigilo. Non enim vigilares in te: nisi oriretur lux tua quę te ꝺe somno excitaret. Illuminat em̄ animas christ⁹: ꝛ facit eas vigilare. Si autē lumē suū ꝺetrahat: obꝺormiūt. Jꝺeo em̄ illi ꝺicit in alio psalmo: Illumina oculos meos: ne vnq̄ obꝺormiam in morte. Aut si ab illo auersi obꝺormiūt: ꝑsens est illis lumen ꝛ nō possunt viꝺere: quia ꝺormiunt: Quomō ꝛ corpore q̄ ꝺormit inter ꝺiem: iam ortus est sol: iam ꝺies calet: et ille tanq̄ in nocte est: quia nō vigilat vt viꝺeat iam ortum ꝺiem. Sic quibusꝺā iam ꝑsente christo: iam ꝑꝺicata veritate: inest aꝺhuc somnus animę illi⁹. Ergo vos si vigiletis ꝺicite q̄tiꝺie: Surge qui ꝺormis ꝛ exurge a mortuis: ꝛ illuminabit te christ⁹. Vita em̄ vestra ꝛ mores vestri vigilare ꝺebent in christo: vt sentiāt alij pagani ꝺormientes: ꝛ aꝺ somnū vigiliarū vr̄arum excitenť: ꝛ ipi excutiāt somnū: ꝛ incipiant in christo vobiscū ꝺicere ℰ ℒ Deus deus me⁹: aꝺ te ꝺe luce vigilo. ¶ Sitiuit †tibi anima mea. Ecce illō ꝺeserti iꝺumęę. Viꝺete quō hic sitit: ꝟ viꝺete quiꝺ hic bonū est: sitiuit tibi. Sunt em̄ q̄ sitiunt: ꝟ nō ꝺeo. Omnis q̄ sibi vult aliq̄ ꝑstari: ī ardore est ꝺesideriū: Jpm ꝺesideriū sitis est animę. Et viꝺete q̄nta ꝺesideria sunt in cor ꝺib⁹ hominū: Alius ꝺesiderat aurū: alius ꝺesiderat argentum: ali⁹ ꝺesiderat possessiones: ali⁹ ꝺesiderat hereꝺitates: ali⁹ amplā pecuniā: alius multa pecora: alius ꝺomū magnā: alius vxorē: alius honores: alius filios. Viꝺetis ꝺesideria ista: quō sunt in cor ꝺib⁹ hominum. Arꝺent oēs homines ꝺesiderio: et vix inuenitur qui ꝺicat: Sitiuit tibi anima mea. Sitiunt enim homines seculo: ꝛ non se intelligunt in ꝺeserto esse iꝺumęę: vbi ꝺebet sitire anima ipsor ꝺeo. Ꝺicamus ergo nos: Sitiuit tibi aīa mea: Omnes ꝺicam⁹: q̄ in concorꝺia christi oēs vna anima sumus: ipsa anima sitiat in iꝺumęa. Sitiuit tibi ī quit anima mea. ¶ Q̄ multipliciter tibi † et caro mea. Parum est: q̄ sitiuit anima mea: sitiuit ꝛ caro mea. Porro si anima sitit ꝺeo: quomō et caro sitit ꝺeo: Quanꝺo enim caro sitit: aquam sitit: quanꝺo anima sitit: fontem sapientię sitit. Ꝺe ipso fonte inꝺebiabuntur animę nostrę: sicut ꝺicit alius psalmus: Inebꝺiabunť ab vbertate ꝺom⁹ tuę: ꝛ torrente ꝺelitiar tuar potabis eos. Sitienꝺa est ḡ sapientia: sitienda est iustitia. Non ea satiabimur: nō ea implebimur: nisi cū fuerit finita vita ista: ꝛ venerim⁹ aꝺ illō q̄ ꝓmisit ꝺeus. Promisit em̄ ꝺeus equalitatē angelor: ꝛ moꝺo angeli nō sitiūt: quō nos: nō esuriūt quō nos: ꝟ habent saginā veritatť lucis imortalis sapientię. Jꝺeo beati sunt: ꝛ ꝺe tanta beatituꝺine: ꝺq̄ in illa sunt ciuitate hierusalem cęlesti: vnꝺe nos mō peregrinamur: Attenꝺūt nos pegrinos: ꝛ miserantur nos: ꝛ iussu ꝺomini auxilianť nobis: vt aꝺ illam patriam cōmunē aliquanꝺo reꝺeamus: et ibi cum illis fonte ꝺominico veritatis ꝛ eternitatis aliquanꝺo saturemur. Moꝺo ergo sitiat anima nostra: vnꝺe ꝛ caro nostra sitit: ꝛ hoc multipliciter. Multipliciter tibi inquit sitit ꝛ caro mea: q̄ ꝛ carni nostrę ꝓmittitur re surrectio. Quomō animę nostrę ꝓmittit̄ btitudo: sic ꝛ carni nr̄ę ꝓmittit̄ resurrectio. Resurrectio carnis talis nobis ꝓmittit̄. Audite ꝛ ꝺiscite ꝛ tenete quę sit spes christianorum. Quare sumus christiani: Non em̄ aꝺ hoc sum⁹ christiani: vt terrenam

Ps.12. Epb.5. Al. †in te. E Al. †non habet. F Watth.13. G

nobis felicitatē petamus quā plerūq; habēt & latrones & scelerati: Ad aliā felicitatē nos sumus christiani: quā tunc accipiem⁹ cū vita ista huius seculi tota transierit. Ergo pmittit nobis & carnis resurrectio: & talis resurrectio carnis nobis pmittit: vt caro quidem ista quā modo portam⁹ resurgat in finem. Nec incredibile vobis videat: Si em̄ deus fecit nos qui non eramus: magnū illi est repare qui eram⁹: Ergo hoc vobis incredibile nō videat: quia q̄si putrescere mortuos videtis: & ire in cineres & in puluerē: Aut si incendat aliquis mortuus: aut si canes dilanīēt eū: putatis q; inde nō erit resurrectur⁹: Omnia q̄ discerpunt: & in fauillas quasdā putrescūt: integra deo sūt. In illa em̄ elemēta mūdi eunt vnde primo venerūt. Q̄n facti sumus: non illa videm⁹: sed tamē deus vñ scit pducet illa: q; & anteq̄ essem⁹: vnde sciebat nos pduxit. Talis ergo resurrectio carnis nobis pmittitur: vt q̄uis ipsa sit caro quā mō portam⁹ q̄ resurrectura ē: tū nō habeat corruptionē quā mō habet. Modo em̄ ex corruptiōe fragilitatis: si nō māducem⁹: deficim⁹ & esurim⁹: Si nō bibam⁹: deficim⁹ & sitim⁹: Si diu vigilem⁹: deficim⁹ & dormim⁹: Si diu dormiam⁹: deficim⁹: ideo vigilam⁹: Si diu māducemus & bibam⁹: q̄uis pter refectionē māducem⁹ et bibam⁹: ipsa diuturna refectio defectio ē: Si diu stemus fatigamur: si sedem⁹: & si diu sedeam⁹: & ibi fatigamur: & ideo surgimus. Deinde videte quia null⁹ est carnis nr̄e stat⁹: qn̄ infantia auolat in puericiā: & grīs infantiā: & nō est infantia: q; iam p infantia puericia est. Iterū & ipsa migrat ī adolescentiā: Quēris puericiā & non inuenis. Adolescens fit iuuenis: grīs adolescentē & nō est. Juuenis fit senex: grīs iuuenez et non inuenis. Et senex morīt: grīs senē & non inuenis. Non stat ergo ętas nostra: vbiq; fatigatio est: vbiq; lassitudo: vbiq; corruptio. Attendentes q̄lem nobis spem resurrectiōis pmittat deus: In istis oībus multiplicib⁹ defectionib⁹ nostris: sitim⁹ illā incorruptionē: & sic caro nostra multipliciter sitit deo: In ista idumea: in isto deserto: q̄ multipliciter laborat: tam multipliciter sitit: q̄ multiplicit fatigatur: tam mltipliciter sitit illā infatigabilē incorruptionē: q̄q̄ fratres mei bono christiano & fideli etiā in hoc seculo caro deo sitit: q; si opus est carni pane: si op⁹ est aqua: si opus est vino: si opus est nūmo: si opus est iumēto carni huic: a deo petere debet: nō a demonijs & idolis: & a nescio quib⁹ potestatibus hui⁹ seculi. Sūt em̄ q̄ndo famē patiunt in isto seculo: dimittunt deū: & rogāt mercuriū: aut rogant iouē vt det illis: aut quē dicūt celestē pan: aut aliq̄ demonia simili a: nō deo sitit caro ipsor⁹. Qui aūt deo sitiūt: vndiq; debent sitire & anima & carne: quia & aię deus dat panē suū: id est verbū veritatis: carni deus dat quę necessaria sunt: q; deus fecit: & animā & carnē. Propter carnē tuā rogas demonia: nunqd animā tuam de⁹ fecit: & carnē tuā demonia fecerūt: Qui fecit animā: ipse fecit & carnē. Qui fecit ambas res: ipse pascit ambas res. Utrūq; nostrū deo sitiat: & ex labore multiplici simpliciter satiet. Ubi aūt sitit anima nostra: & mltipliciter caro nr̄a: Nō cuicūq; & tibi dñe: id ē deo nostro sitit. Ubi sitit: ¶ Jn terra deserta
Alt. tinula et in aquosa. †et sine via & sine aq̄. Seculū istud dixim⁹: ipsa est idumea: hoc est desertus idumeę: vñ titulū psalmus accepit. Jn terra deserta. Parū est deserta: vbi nullus hoīm habitat: insuper & sine via & sine aqua. Utinā vel viā haberet ipsū desertū: vtinā illuc hō ī currēs: vl' nosset q̄ inde exiret. Non videt hoīem ad solatiū: nō videt viā qua careat deserto. Ergo ibi deuertit: vtinā esset vel aq̄ vñ refice⁹ret q̄ inde non pōt exire. Malū desertū: horribile & timendū: & tñ deus misertus est nr̄i: & fecit nobis viā in deserto: ipm dominū nostrū iesum christū: & fecit nobis cōsolationē in deserto: mittēdo ad nos p̄dicatores verbi sui: & dicit nobis aquā in deserto: implens spūsancto p̄dicatores suos: vt fieret in eis fons aquę saliētis in vitaz eternā. Et ecce habem⁹ hic omnia: & nō sunt & deserto. Ergo proprietatē deserti primus cōmendauit psalmus: vt & tu cū audisses in q̄ malo esses: si q̄s hic habere posses cōsolatiōes: vel socios: vel vię: vl' aquę: nō tribueres deserto: & illi q̄ te visitare dignatus est in deserto. ¶ Sic in sancto apparui tibi vt videre† potentiā tuā & gloriā tuā. Primo sitiuit anima mea & caro mea multipliciter tibi in deserto: et in terra sine via: & sine aqua: & sic in sancto apparui tibi vt videre potētiā tuā & gloriā tuā. Misi q̄s primo sitiat in isto deserto: id est malo ī q̄ est: nunc̄ puenit ad bonū q̄d est de⁹. Apparui aūt tibi inq̄t ī sctō. Mā in sctō est magna cōsolatio. Apparui tibi q̄d est: Ut videres me: & ideo vidisti me vt videre te. Apparui tibi vt videre. Nō dixit apparui tibi vt videres: sed dixit: apparui tibi vt videre potētiā tuā & gloriā tuā. Unde & aplus: Nūc aūt inq̄t cognoscentes deū: imo cogniti a deo. Prius em̄ apparuistis deo: vt possit vobis apparere deus: Ut viderem potentiam tuam et gloriam tuam. Reuera in isto deserto: id est in ista heremo: si tanc̄ ab heremo exigat hō q̄d sibi saluti est: nunc̄ videbit potentiam dñi: & gloriam dñi: & remanebit siti moriturus: nec viā inuenit: nec cōsolationē: nec aquā p quā duret ī heremo. Cuz aūt erexerit se ad deū: vt dicat illi ex medullis oib⁹: Sitiuit tibi aia mea q̄ mltiplicit & caro mea: ne forte vel necessaria carnis ab alijs petat: & nō a deo: aut nō desideret illā resurrectionē carnis quā nob⁹ pmittit deus: cum q̄ se erexerit: habebit nō paruas cōsolationes. Ecce fratres: quō caro nostra: q̄diu mortalis est: q̄diu fragilis est: ante illā resurrectionē habet solatia ista quib⁹ viuim⁹: panē: aquā: fructus: vinū: oleū. Jsta omnia solatia & subsidia: si nos deserat: vinit q̄ durare non possumus: q̄uis nondū receperit carnem: nullā indigentiā: sic et anima nostra cū hic est in ista carne inter temptatiōes & pericula seculi hui⁹: adhuc est infirma. Habet etiā ipsa solatia verbi: solatia orationis: solatia disputatiōis. Sic sūt ista aię nostrę: quomō illa carnis nostrę. Cuz aūt resurrexerit caro nostra: vt iam istis nō indigeam⁹: habebit locū quē dam & statū incorruptionis suę: sic & anima nr̄a habebit cibū suū ipsum verbū dei: p quō facta sūt omnia. Tamē gratias deo qui modo ī hac heremo nō nos deserit: siue dando nobis quō necessariū est: & quā siue dando nobis quod animę necessariū est: & quanto nos aliquibus necessitatib⁹ erudit: vult vt amplius illū diligam⁹: Me forte p saginā corrumpamur & obliuiscamur eum: sbtrahit nobis aliquādo quę necessaria sunt: & atterit nos: vt sciam⁹ quia pater & dominus est: non solū blandiens: sed & flagellans: Parat em̄ nos cuidā hęreditati incorruptibili et ma-

gnę. Si vnam cuppam: aut vnam sellam tuã: aut si quid habes ī domo tua cogitas dimittere filio tuo: et ne perdat illud: erudis eum: ⁊ flagellas eum ad disciplinam: corrigis ne perdat mihil tuum: quod ⁊ ipse pater noster ī flagellis etiã necessitatũ: aut tribulationum: qui nobis talem hereditatem daturus est: et qnę transire non possit: Hereditatẽ eñ nobis dabit seipsum deus: vt ipsum possideamus: ⁊ ab ipso possideamur in ęternũ. Ergo in sancto appareamꝰ deo: vt appareat nobis. Appareamus illi in sancto ꝛeside/rio: vt appareat nobis in potentia et gloria filij dei. Multis eñ nõ apparuit: sint in sctõ: vt appareat ⁊ illis. Iham multi putãt illũ tantummodo hominem fuisse: qz ꝓdicat natus ex boie: crucifixꝰ ⁊ mortuus: ambulasse ī terra: mãducasse ⁊ bibisse: et cętera egisse ẽ sunt hũana: ⁊ putant illũ talem fuisse quales sũt cęteri homines. Audistis aũt modo cum euangeliũ legeretur: quomodo cõmendauit maiestatez suam: quanta ęqualitas patris: descendit ad carnem ꝓpter infirmitatem nostram. Ecce quãta maiestas et anteꝯ deum diligeremus. Si anteꝯ deuz diligeremus: ratum ab illo dilecti sumus: vt ęqualem sibi filium suum hominem faceret ꝓpter nos: quid nobis seruauit iam diligentibus se: Ergo multi nescio quid minimũ putant apparuisse in terra filium dei: ęa non sunt in sancto: non eis apparet potentia ipsius et gloria ipsius: id est quia nondũ sanctificatũ habent cor vnde intelligant eminentiã virtutis illius: et gratias agant deo: quia ꝓpter ipsos tantus quo venit: ad quam natiuitatem: ad quam passionẽ: non possunt videre gloziam ipsius ⁊ potentiam ipsius.

Quoniam melior est misericordia tua super vitas. Multę sunt vitę humanę: sed deus vnã per vitam ꝓmittit: et nõ illam dat nobis quasi ꝓpter merita nostra: sed ꝓpter misericordiaz suã. Quid eñ boni egimus: vt illud mereremur: Aut quę bona facta nostra ꝓcesserunt: vt deus nobis gratiam suam daret: Nunquid inuenit iusticias quas coronaret: et non delicta quę donaret: Utiqꝫ delicta quę donauit si punire vellet: non esset iniustum. Quid enim tam iustũ ꝙ vt puniatur peccator: Cum iustum sit vt puniatur peccator: pertinuit ad misericordiam ipsius non punire peccatorem sed iustificare: et de peccatore facere iustum: ⁊ de impio facere pium. Ergo misericordia ipsius melior super vitas. Quas vitas: Quas sibi homines elegerunt. Alius elegit sibi vitam negociandi: alius vitam rusticandi: alius vitam fęnerandi: alius vitam militandi: alius illã: aliã. Diuersę sũt vitę: sed melior est misericordia tua super vitas nostras. Melius est quod das correctis ꝙ quod eligunt peruersi. Unam vitam donas: quę ꝓponatur omnibus nostris quascunqꝫ in mundo eligere potuerimus. Quoniam melior est misericordia tua super vitas. ¶ Labia mea laudabũt te. Non te laudarent labia mea: nisi me ꝓcederet misericordia tua. Dono tuo te laudo: per misericordiã tuam te laudo. Non eñ ego possem laudare deum: nisi mihi donaret laudare se posse. Quoniaz melior est misericordia tua super vitas: labia mea laudabũt te. ¶ Sic benedicam te in vita mea: ⁊ in nomine tuo leuabo manus meas. Sic benedicam te in vita mea. Iam in vita mea quam mihi donasti: non in illa quam ego elegi ꝓ mundum cum cęteris inter multas vitas: sed quam dedisti mihi ꝓ misericordiam tuam vt te laudarem: Sic benedicaz te in vita mea. Quid est sic: Ut misericordię tuę tribuam vitam meam: in qua te laudo: non meritis meis. Et in nomine tuo leuabo manus meas. Leua ergo manus ī oratione: Leuauit ꝓ nobis dominꝰ deus noster manus in cruce: ⁊ extensę sunt manus eius ꝓ nobis. Ideo extẽsę sunt manus eius in cruce: vt manus nostrę extendãtur in bona opera: quia crux ipsi⁹ misericordiã nobis ꝓbuit. Ecce leuauit ille manus: ⁊ obtulit ꝓ nobis sacrificium deo seipsum: ⁊ per illud sacrificium deleta sunt omnia peccata nostra. Leuemus ⁊ nos manus nostras ad deum in prece: ⁊ non confundentur manus nostrę leuatę ad deum: si exerceantur in bonis operibus. Quid eñ facit qui leuat manus: Unde ꝓceptum est vt leuatis manibus oremus ad deum: Apostolus eñ dicit: Leuantes puras manus sine ira ⁊ disceptatione: vt cũ leuas manꝰ tuas ad deũ: veniãt tibi in mẽtem opera tua. Quia enim manus istę leuantur vt impetres quod vis: ipsas manus cogitãs in bonis operibus exerce: ne erubescant leuari ad deum. In nomine tuo leuabo manus meas. Iste preces nostrę sunt in hac idumęa: in hoc deserto: in terra sine aqua ⁊ sine via: vbi nobis christus est via: sed non via de hac terra. In nomine tuo leuabo manus meas. Et quid dicam: cum leuo manus meas in nomine tuo: Quid petam: Eia fratres: quãdo leuatis manus: quęrite quid petatis. Ab omnipotente eñ petitis: Aliquid magnum petite: non qualia petũt qui nondum crediderunt. Uidetis qualia dentur et impijs. Petiturus es a deo tuo pecuniam: nunquid non donat eam ⁊ sceleratis qui in illum non credũt: Quid ergo ꝓ magno petiturus es quod donat et malis: Sed nõ tibi displiceat: quia quę donat ⁊ malis: tã friuola sunt: vt hꝫ ⁊ malis donari digna sint: ne tibi quasi magna videãtur quę possunt donari ⁊ malis. Dei quidem sunt et omnia dona terrena: sed videte: quia quę donat ⁊ malis: non ꝓ magno habẽda sunt. Est aliud quod nobis seruat. Cogitemus aũt quę donat ⁊ malis: ⁊ hinc intelligamus quid seruet bonis. Quę donat malis videte. Donat illis lucem istam: videte quia vident illam boni et mali: Pluuiam quę descendit super terram: ⁊ hinc quanta bona nascũtur: ⁊ malis inde ꝓstatur ⁊ bonis: dicente euangelio: Qui solẽ suum oriri facit super bonos ⁊ malos: ⁊ pluit super iustos ⁊ iniustos. Dona ergo ista quę nascuntur: vel de pluuia: vel de sole: a domino quidem nostro petere debemus: cum sint necessaria: sed non ista sola: quia ista dantur ⁊ bonis et malis. Quid ergo debemus petere quando leuam⁹ manꝰ⁹: Quia quõ potuit dixit illõ psalm⁹, Quid est quod dixi: quomõ potuit: Quõ potuit os humanum auribus humanis: Quia per ora humana ista dicta sunt: et per quasdam similitudines dicta sunt: quomodo capere possent omnes infirmi: omnes paruuli. Quid dixit: Quid petiuit: In nomine inquit tuo leuabo manus meas. Quid acceptur⁹: ¶ † Tanqꝫ adipe⁊ pinguedine repleat⁊ anima mea. Putatis aliqua pinguedine repleatur anima mea: Putatis aliquam pinguedinem carnis

Matth. 27.

1. Timoth. 2.

Joh. 4.

Matth. 5.

Ar. † Sicut.

desiderasse animã istam fratres mei: Non em̃ hoc pro magno desiderat vt pingues arietes: vt pingues pecori illi mactarent: vt veniret ad aliquam coquinam: vbi inueniret obsonia pinguia vnde saturaretur. Si hoc crediderim⁹: digni sumus qui ista audiamus. Ergo aliquid spirituale debemus intelligere. Habet quandam pinguedinẽ anima nostra. Est quędam saturitas pinguis sapientię. Sapientia em̃ ista: animę quę carent: macrescunt: ⁊ omnino ita exiles fiunt: vt in bonis omnibus operibus cito deficiant. Quare cito deficiunt in omnibus bonis operibus? Quia non habent pinguedinem saturitatis suę. Audi apostolum dicentẽ de pingui anima pręcipientem: vt quisq; bene operetur. Quid ait? Hilarem datorem diligit deus. Pinguis anima vnde esset pinguis: nisi a domino saturaretur? Et tamẽ q̃ntumlibet hic sit pinguis: quid erit in illo futuro sęculo quo nos pascit deus interim in hac peregrinatione? Quid erimus tũc? Nec dici potest: Et forte sse ipsam saturitatem optamus hic quando leuam⁹ manus nostras: vbi pinguedine sic saturabimur: vt omnino omnis indigentia nostra intereat: ⁊ nihil desideremus: quia totum presto nobis erit: quicquid hic desideramus: quicq̃d hic pro magno amamus. Jaz patres nostri mortui sunt: deus aũt viuit. Non hic potuimus semp habere patres: ibi autẽ semper habebimus viuũ vnũz patrẽ: habentes patriã nostrã: Quęcunq; terrena sunt: semp ibi esse non possum⁹: et necesse est vt alij nascantur: ⁊ ad hoc nascantur filij ciuium illorum: vt excludant inde parentes suos. Ad hoc em̃ nascit puer vt: dicat maiori: Quid hic agis? Necesse est vt qui succedunt ⁊ qui nascuntur: excludant eos qui se pręcesserunt. Ibi omnes pariter viuemus: nõ ibi erit successor: quia nullus decessor. Qualis illa patria? Sed diuitias hic amas: ipse deus tibi erit diuitię tuę. Sed amas fontem bonum: quid pręclarius illa sapientia? quid lucidius? Quicquid hic potest amari: pro omnibus tibi erit qui fecit omnia. Tanq̃ adipe ⁊ pinguedine repleatur anima mea. ¶ Et †labia exultationis †laudabũt nomen tuũ. In hac heremo: i nomine tuo leuabo man⁹ meas: Impleatur anima mea tanq̃ adipe et pinguedine: ⁊ labia exultationis laudabunt nomen tuum. Modo em̃ oratio q̃diu sitis: cum sitis transi erit: transit oratio: ⁊ succedet laudatio. Et labia exultationis laudabunt nomẽ tuum. ¶ † Si memoratus sum tui super stratum meum: i †dilucu/lis †meditabar i te: quia factus es adiutor meus. Stratum suum: quietem suam dixit. Quãdo aliquis quietus est: memor sit dei: quando aliq̃s quietus est: nõ per quietem dissoluatur ⁊ obliuiscat deum. Si memor est dei quãdo quietus est: in actionibus suis in deum meditat. Diluculo em̃ dixit actiones: quia omnis homo diluculo incipit aliq̃d agere. Quid ergo dixit? Si memor fui tui in strato meo: et in diluculis meditabor in te. Si q̃ non fui memor in strato meo: nec in diluculo meditabor in te. Qui q̃ occasus est nõ cogitat deũ: in actionib⁹ suis cogitare deũ põt? Qui aũt memor eius est: q̃ quietus est: in ipso meditat cũ agit: ne in actiõib⁹ suis deficiat: Jõ q̃d adiecit? Et in diluculis meditabor i te: qr fact⁹ es adiutor me⁹. Etem̃ nisi deus adiuuet bona opa nr̃a: impleri a nobis nõ possunt: Et digna debem⁹ opari:

2. Cor. 9.

Al. †labijs. †laudabit os meum.

Al. †Sic memor fui. †matutinis. †meditabor.

id est tanq̃ in luce: quãdo christo demonstrante operamur. Quicunq; operat mala: in nocte opat: nõ in diluculo: apl̃o dicẽte: Qui iebriant: nocte iebriant: et qui dormiũt: nocte dormiũt: Nos q̃ diei sum⁹: sobrij sim⁹. Hortat nos vt sm̃ diẽ ambulemus honeste: sicut in die inquit: honeste ambulem⁹. Et iterus: Vos inqt filij lucis est⁊ filij diei: nõ estis noctis neq; tenebraꝝ. Qui sunt filij noctis: ⁊ filij tenebrarũ: Qui omnia mala opant. Usq;adeo filij noctis sunt: vt timeãt videri q̃ opant: Et q̃ publice opant mala: iõ publice opant: qr inkti illa opant: Quę pauci operant: i abscõdito opãt. Qui aũt talia publice opãt: sũt q̃dẽ i luce solis: ꝫ i tenebris cordis. Nemo q̃ i diluculo opat nisi q̃ in christo opat. Sz q̃ ociosus memor est christi: in ipo meditat in oib⁹ actiõib⁹ suis: et est illi adiutor i bono ope: ne p infirmitatẽ suã deficiat. Si memorat⁹ sũ tui sup stratũ meũ: i diluculis meditabor i te: qr fact⁹ es adiutor me⁹. Et i velamẽ † pẽnaꝝ tuaꝝ exultabo. Hilaresco in bonis pregas: qr pull⁹ sum: miluus me rapiet. Dicit em̃ q̃dam loco ipse dñs nr̃ ad hierlim quãdã ciuitatẽ illas vbi crucifixus est: Hierlim inqt hierlim: q̃ties volui filios tuos cõgregare tanq̃ gallina pullos suos: et noluisti. Paruuli sumus: q̃ pregat nos deus sub vm braculo alaꝝ suaꝝ. Quid cũ maiores facti fuerim⁹? Bonũ est nobis vt ⁊ tũc pregat nos: vt ꝫ illo maiore sp nos pulli sim⁹. Sp em̃ ille maior est q̃ntũcũq; creuerim⁹. Memo dicat: pregat me cũ paruul⁹ suis: q̃si aliq̃n ad tãtã magnitudinẽ possit peruenire: q̃ sibi sufficiat: Sine pręctiõe dei nihil es: sp ab illo pregi velimus. Tunc sp in illo magni esse poterimus: si sp sub illo paruuli simus. Et in velamẽto pẽnaꝝ tuaꝝ exultabo. † Agglutinata est aia mea post te. Videre desiderantẽ: videte siticntẽ: videte quõ horret cõo. Nascat i vob affect⁹: Si iã germinat: cõpluat ⁊ crescat: pueniat ad tale robur: vt ⁊ vos dicatis ex toto corde: agglutinata est aia mea post te. Ubi est ipsũ gluten: Spm gluten charitas est. Charitatẽ habe q̃ glutie agglutinet aia tua p⁹ deũ: Nõ cũ deo: ꝫ post deũ: vt ille p̃cedat: tu seq̃r. Qui em̃ voluerit deũ ante cedere: p̃silio suo vult viuere: ⁊ ñ vult seq̃ p̃cepta dei. Propter ea ⁊ petr⁹ repul⁹ est: q̃ voluit cõsiliũ dare christo passuro p nobis. Adhuc em̃ infirm⁹ erat pectrus: ⁊ q̃nta vilitas esset generis hũani i sanguie xpi: nõ nouerat. Dñs aũt q̃ venerat redimere nos: ⁊ dare pciũ p nobis sanguinẽ suũ: cepit p̃dicare passionẽ suã. Expauit petr⁹ q̃si mortuꝝ dñm quẽ volebat viuere quõ illũ videbat: qr carnalib⁹ oculis vidit⁹: carnali affectu circa dñm tenebat: ⁊ ait illi: Absit a te dñe: ꝓpitius esto tibi. Et dñs: Redi post me sathanas: nõ em̃ sapis q̃ dei sũt: ꝫ q̃ hoim. Quare q̃ sũt hoim? Quia accedere me vis: Redi post me vt seq̃ris me: Ut iam seq̃ns christũ diceret: Agglutinata est aia mea p⁹ te. Merito annectit: Adhe suscepit dextera tua. Agglutinata est post te anima mea: me suscepit dextera tua. Dixit hoc christus in nobis: id est in hoie quẽ gestabat p nobis: quẽ offerebat p nobis: Dixit hoc: dicit hoc ⁊ ecclesia in christo: dicit in capite suo: qr ⁊ ipa passa est hic psecutiones magnas: ⁊ singillati etiã mõ patit. Quis em̃ pti nens ad christum: nõ varijs temptationibus agitatur: et quotidie agit cum illo diabolus et angeli eius

Ps. 90.

Roma. 13.

1. Thessa. 5.

Ps. 16.

Matth. 23.

Al. talarum.

Matth. 16.

Ps. 72.

Matth. 4.

Ps. 16.

S

vt peruertat qualibet cupiditate: qualibet suggesti/
one: aut ꝓmissione lucri: vel terrore damni: vel pro/
missõe vitę: vel terrore mortis: aut alicuius potẽtis
inimicicię: aut alicuꝰ potẽtis amicicię: Oibꝰ mo/
dis instat diabolꝰ quẽadmodũ dicit: Et ī psecuti/
onibꝰ viuimꝰ: ⁊ habemꝰ ꝓpetuos inimicos: diabolũ
⁊ angelos eiꝰ: ꝙ nõ timeamꝰ. Sic sunt diabolꝰ ⁊ an/
geli eiꝰ: qsi imiui: Sub illꝰ gallinę alis simꝰ: ⁊ nõ nos
pot conringere. Gallina em ꝙ nos ꝓtegit: fortis est:
Infirma ē ꝓpt nos: ꝙ fortis est i se dns nr iesus chri/
stus: ipa sapiẽtia dei. Ergo dicit ꝙ ⁊ eccha: Aggluti/
nata est anima mea post te: me suscepit dextera tua.
Ipsi vo i vanũ qsierũt aiaz meã. Quid mihi
aiaz meã vt crederẽt mecũ: ꝙ qsierũt aiaz meã ꝓdere: Vtinã quererẽt
derẽt me. Quid facturi: Nõ em rapturi erãt gluten
charitate xpi: Tribulatio: Quis em nos sepabit a
an fames: an nuditas: an gladiꝰ: Dextera tua susce/
pit me. Ergo ꝓpt illud gluten: ⁊ ꝓpt potẽtissimã dex/
terã tuã: i vanũ qsierũt aiaz meã. Quotqt psecuti sũt:
vt psequi cupiũt ecclã: põt de his ꝙ intelligi: maxie
hoc tm accipiamꝰ ⁊ iudeis: ꝙ qsierũt aiaz christi ꝓ/
pulis eiꝰ qs postea psecuti sũt. Quęsierũt aiaz meã:
Introibũt in inferioza terrę. Terrã pdere no/
luerũt vt crucifigerẽt christũ: i inferioza terrę ierũt.
Quę sũt inferioza terrę: Terrenę cupiditates. De/
lius ē carne ambulare sup terrã: qꝫ cupiditate ire sub
terrã. Qis em qui ꝫ salutẽ suã cupit terrena: sub tra
est: qz terrã sibi ꝓposuit: frã sup se posuit: et se subter
fecit. Illi ꝙ timẽtes terrã pdere: quid dixerũt ⁊ dño
iesu christo cũ viderẽt multas turbas ire post illũ: qz
romani ⁊ tollẽt nobis ⁊ locũ ⁊ gentẽ. Timuerũt per/
dere terrã: ⁊ ierũt sb terrã: accidit eis ⁊ qd timuerũt.
Mã ideo voluerũt christũ occidere: ne terrã pderẽt:
⁊ ideo frã pdiderũt: qz christũ occiderũt. Occiso em
christo: qz dixerat illis ipe dns: Auferet a vobis re/
gnũ: ⁊ tradet genti facienti iusticiã: secutę sũt illos ma
gnę calamitates psecutionũ. Vicerũt illos impato/
res romani: ⁊ reges gentiũ: Exclusi sũt de ipso loco
vbi crucifixerũt xpm: ⁊ mõ locꝰ ille plenꝰ ē laudato/
ris christianis: nullũ iudeũ hz: Caruit inimicis xpi:
iplet est laudatoribꝰ xpi. Ecce pdiderũt a romanis
locũ: qz christũ occiderũt: ꝙ ꝓterea occiderũt: ne lo/
cum a romanis pderẽt. Ergo introibũt in ima terrę.
Tradent in manꝰ gladij. Reuera sic illis visi/
biliter contigit: expugnati sunt irruentibꝰ hostibus.
Partes vulpiũ erũt. Vulpes dicit reges seculi:
q tũc fuerũt qñ debellata ē iudea. Audite vt noueri/
tis ⁊ intelligatis: qz ipos dicit vulpes. Herodẽ regẽ
ipe dns vulpẽ appellauit: Ite inqt ⁊ dicite vulpi illi.
Videte ⁊ attendite frẽs mei: christũ regem hze nolue/
rũt: ⁊ ptes vulpiũ facti sunt. Qñ em pilatꝰ ꝑses i iu/
dea legatus: occidit christũ ex vocibꝰ iudeozũ: dixit
ipis iudeis: Regẽ vrm crucifigã: Quia dicebat rex
iudeoz: ⁊ verꝰ rex ipe. Et illi repellẽtes christũ: dixe/
rũt: Nos nõ habemus regẽ nisi cesarẽ. Repulerunt
agnũ: elegerũt vulpẽ: merito ptes vulpiũ facti sunt.
Rex vo: ideo ita positũ ē: qz illi vulpẽ elegerũt: regẽ
vo noluerũt. Rex vo: id est verꝰ rex: cui titulꝰ inscri
ptus est: qñ passus est. Mã pilatꝰ hũc titulũ sup ca/
put eiꝰ inscriptũ posuit: rex iudeozũ: hebrea lingua:
greca: ⁊ latina: vt oes ꝙ trãsirẽt legerẽt gliã regis: et
ad ignominiã ipoz iudeoz: ꝙ reiciẽtes vex regẽ: cle
gerũt vulpẽ cesarẽ. ¶ Rex vo lętabit i deo. Illi
facti sunt ptes vulpiũ: Rex vo lętabit in deo. Quẽ
sibi visi sunt quasi supasse cũ crucifigerẽt: tũc cruci/
fixus fudit pciũ quo emit orbẽ terrarꝫ. Rex vo lęta/
bit i deo. ¶ Laudabit ois ꝙ iurat in ipo. Qua/
re laudabit ois ꝙ iurat in ipo: Quia sibi elegit chri/
stũ: nõ vulpem: qz qñ illi iudei insultauerũt: tũc vdit
ille vñ redimeremur. Ad ipm ꝙ ptinemꝰ: ꝙ nos rede/
mit: ꝙ ꝓ nobis mundũ vicit: nõ armato milite: ꝙ irri/
sa cruce. Rex vo lętabit in deo: laudabit ois ꝙ iurat
in ipo. Qui iurat in eo: Qui pollicet ei vitã suã: qui
vouet illi ⁊ reddit: ꝙ fit christianꝰ: hoc ē qd ait: Lau
dabit ois ꝙ iurat in ipso. † Qñ oppilatũ est os
loquentiũ iniqua. Quãta iniq locuti sunt iudei:
quãta mala dixerũt: nõ solũ iudei: ꝙ ⁊ oes ꝙ ꝓpt ido/
la christianos psecuti sũt. Qñ sęuiebãt i christianos:
putabãt qꝫ possẽt finire christianos: Cũ putãt qꝫ pos
sent finire: christiani creuerũt: ⁊ ipsi finiti sunt. Oppi/
latũ est os loquentiũ iniq. Nemo audet mõ publice
loqui ꝫ christũ: Jã oes timẽt christũ. Qñ oppilatũ
est os loquẽtiũ iniqua. Qñ in infirmitate agnꝰ erat:
etiã vulpes audebãt ꝫ agnũ: Vicit leo ⁊ tribu iuda:
⁊ siluerũt vulpes: qñ oppilatũ ē os loquẽtiũ iniq.

¶ Explicit Tractatus ⁊ pṡ. LXII.
¶ Incipit Tractatus ⁊ pṡ. LXIII.

¶ Prefatio.

Assiõis sanctoꝝ martyrũ die hodie festũ ha
bẽtes: i eoz recordatiõe gaudeamꝰ: recolẽ
tes quid patiebant: et intelligẽtes qd intue
bant. Nunqꝫ em tantas tribulationes carne tolera
rẽt: nisi magnã qtẽ mẽte cõciperẽt. Hũc itaqꝫ psal
mũ ꝓ ipa solẽnitate curramꝰ. Hesterno em die mul
ta audiuit charitas vra: nec hodie tñ huic festiuitati
negare potuimꝰ nostrã seruitutẽ. Itaqꝫ qñ maxime
dñi passio cõmẽdat in hoc psalmo: nec potuerũt esse
fortes martyres: nisi intuerent eũ qui ꝓmꝰ passus ē:
nec talia sustinerẽt in passiõe qlia ille: nisi talia spera
rent i resurrectiõe: qlia ipe de se demõstrauit. Mouit
aũt sanctitas vra caput nostrũ esse dñm nostrũ iesũ
christũ: omnesqꝫ illi cohęrẽtes mẽbra esse illiꝰ capitis:
eiusqꝫ vocẽ iã habet notissimã: qñ nõ ex solo capi
te: sed etiã ex corpe loquit: Vocesqꝫ eiꝰ nõ tm ipsum
dñm iesum christũ ꝙ iã ascẽdit in cęlũ: vel significãt:
vel ꝓdicant: ꝙ etiã eius mẽbra caput ꝓpriũ secutura.
Agnoscamꝰ hic nõ solũ illiꝰ vocem: sed ⁊ nostrã: Et
nemo dicat qꝫ hodie in tribulatiõe passionũ non su
mus. Supra em audistis ꝙ: qz illis tpibus ecclia qsi
tota simul impellebat: nũc aũt ꝓ singulos temptat.
Alligatꝰ ē quidẽ diabolꝰ ne faciat quãtũ põt: ne fa
ciat quãtũ vult: tñ tantũ tẽptare simit: quantũ expe/
dit ꝓficientibꝰ. Nõ nobis expedit esse sine tẽptatiõ/
bus: nec rogamꝰ deũ vt nõ tẽptemur: sed vt nõ indu
camur in temptationẽ. Dicamꝰ ꝗ ⁊ nos.

¶ Expositio psalmi.

Exaudi deꝰ oratiõẽ meã cũ † deprecor: a
timore inimici † erue aiaz meã. Sęui/
erũt inimici in martyres. Quid orabat ista
vox corpis xpi: Hoc orabat vt eruerent ab inimici:
⁊ nõ eos possẽt occidere inimici. Ergo exauditi nõ sũt:
qz occisi sũt: ⁊ deseruit deꝰ ꝓtritos corde seruos suos: ⁊
spantes i se despexit: Absit. Quis em inuocauit dñm:

Alt. Laudabũ/ tur oĩes qui iu/ rant in eo.

Alt. ꝙz obstru/ ctum.

Apoc. 5.

Marci. 16. Act. 1.

Matth. 6.

Alt. tribulor. Alt. teripe. Vul. 55. Sancta romana, in me.

t derelicꝰ ē ab eo: Quis spauit ī eū: t deseruꝰ ē ab eo: Exaudiebanꝫ g̃ t occidebanꝫ: t tū ab inimicꝰ eruebā/
tur. Alij timētes ꝓsentiebāt t viuebāt: t tū ipi ab ini/
micis absorbebanꝫ: Occisi eruebanꝫ: viuētes absor/
bebanꝫ. Inde ē t illa vox gratulatiōis: Forsitan vi/
Psꝫ.123. uos absorbuissent nos. Multi absorpti: t viui absor/
pti: mꝛti mortui absorpti. Qui putauerūt inanē esse
fidē christianā: mortui absorpti sunt: Qui aūt sciētes
veritatē esse ꝑ dicationē euangelij: christū esse filium
dei sciētes: t h̄ credētes: t h̄ intus tenētes: cesserūt tū
doloribus: t idolis sacrificauerūt: viui absorpti sūt.
Illi absorpti: quia mortui: illi autē qꝛ absorpti: mor/
tui. Nō em̄ absorpti viuere potuerūt: q̃uis viui ab/
sorberenꝫ. Ergo h̄ orat vox martyrū: A timore ini/
micꝰ erue animā meā: nō vt nō me occidat inimicꝰ: ſ
vt non timeā occidentē inimicū. Hoc orat in psalmo
impleri seruꝰ: qđ mō iubebat dñs in euāgelio. Quid
Matth.10. mō iubebat dñs: Nolite timere eos qui corpꝰ occi/
dunt: animā aūt nō pñt occidere: ſ eū potiꝰ timete q̃
hz potestatē t aīaz t corpꝰ occidere ī gehennā ignis.
Et repetiuit: Ita dico vob: eū timete. Qui sūt q̃ cor/
pus occidūt: Inimici. Quid iubebat dñs: Ne time
renꝫ. Orꝫ ergo: vt ꝑstet qđ iubet. A timore inimici
erue aīaz meā. Erue me a timore inimici: et subde ti/
mori tuo. Nō timeā eū q̃ corpꝰ occidit: ſ timeā eū q̃
hz potestatē t corpꝰ t aīaz occidere ī gehennā ignis.
Nō em̄ a timore volo esse īmunis: ſ a timore inimi/
L ci liber: sub timore dñi seruꝰ. Protexisti me a cō
uentu malignātiū: a multitudine opantiū
iniq̃tatē. Jā ipm caput nostrū intueamur. Multi
martyres talia passi sunt: ſ nihil sic elucet quō caput
martyꝝ: Ibi melꝰ intuemur qđ illi expti sunt. Pro/
tectus est a multitudine malignātiū, ptegēte se deo:
ptegēte carnē suā ipo filio t homīe quē gerebat: qꝛ
Phil.2. filiꝰ homis ē: t filiꝰ dei est. Filiꝰ dei, ꝓpter formā dei:
Joh.10. filiꝰ homis ꝓpter formā serui: habēs ī potestate po/
nere aīaz suā t recipe eā. Quid ei potuerūt facere int
Matth.10. micꝰ: Occiderūt corpꝰ: animā nō occiderūt. Inten/
dite: Parū g̃ erat dño hortari martyres verbo: nisi
firmaret exēplo. Nostis q̃ cōuentꝰ erat malignātiū
iudeorū: t q̃ multitudo erat opantiū iniq̃tatē. Quā
iniq̃tatē: Quia voluerūt occidere dñm iesū christū:
Joh.10. Tanta opa bona inq̃t ostēdi vobis ꝓpter qđ hoꝛ me
vultis occidere: Pertulit oēs infirmos eoꝝ: curauit
oēs languidos eoꝝ: ꝑdicauit regnū cꝛloꝝ: nō tacuit
vitia eoꝝ: vt ipa potius eis displicerēt: nō medicꝰ a
quo sanabanꝫ. His omibꝰ curationibꝰ eius ingrati:
tanq̃ mꝛta febri phrenetici insanietes ī medicū q̃ ve/
nerat curare eos: excogitauerūt cōsiliū pdendi eum
tanq̃ ibi volētes ꝓbare: vtrū ꝛre hō sit q̃ mori pos/
sit: an aliquid sup homines sit t mori se nō ꝓmittat.
Sap.2. Verbū ipoꝝ agnoscimꝰ ī sapiētia salomonis: Mor/
te turpissima inquiūt ꝓdēnemꝰ eū. Interrogemꝰ eū:
erit em̄ respectꝰ in sermonibꝰ illiꝰ. Si em̄ vere filius
D dei est: liberet eū. Videam⁹ g̃ quid factū sit. Quia
Al. †vt. exacuerūt †tanq̃ gladiū līguas suas. Filij
Psꝫ.56. hominū dentes eoꝝ arma t sagittę: t lingua eoꝝ gla/
dius acutꝰ: Qđ dicit t alius psalmꝰ: sic t h̄: Exacuerūt
tanq̃ gladiū linguas suas. Nō dicāt iudei: nō occi/
dimꝰ christū: Etem̄ ꝓpterea eū dederūt iudici pilato
vt q̃si ipi a morte eiꝰ viderenꝫ īmunes. Nā cū dixis/
Joh.18. set eis pilatꝰ: Vos eū occidite. Rñderūt: Nobis nō
licet occidere quēq̃. Iniquitatē facinoris sui ī iudicē
hoīem refundere volebant. Sed nūquid eū iudicē
fallebāt: Qđ fecit pilatꝰ: in eoipso qđ fecit: aliquātū
pticeps fuit: ſ in cōpatiōe illoꝝ mlto ipe innocētioꝛ.
Instituit em̄ quātū potuit: vt illū ex eoꝝ manib⁹ libe/
raret. Nā ꝓterea flagellatū, pduxit ad eos: Nō pse/ Joh.19.
quēdo dñm flagellauit: ſ eoꝝ furoꝛi satisfacere vo/
lens: vt vel sic iā mitescerēt t desinerēt velle occidere
cū flagellatū viderēt: Fecit t hoc. At vbi pseueraue/
rūt: nostis illū lauisse manus t dixisse: q̃ ipe nō feci/ Matth.27.
set: mūdū se esse a morte illiꝰ. Fecit tū, Sed si reꝰ qꝛ
fecit vl̄ inuitꝰ: illi innocētes qui coegerūt vt faceret:
Nullo mō. Sed ille dixit in eū sententiā: t iussit eum
crucifigi: t quasi ipe occidit: t vos o iudei occidistis. Luc.23.
Vñ occidistis: Gladio linguę. Acuistis em̄ linguas
vīas. Et q̃ pcussistis: nisi q̃ clamastis: Crucifige Luc.23.
crucifige: Propterea em̄ nō est ꝓtermittendū: qꝛ ve Joh.19.
nit in mentē: ne forte aliquē pturbet lectio diuinoꝝ Ibidem.
librorū: Quidā euāgelista dicit: hora sexta crucifixū Marc.15.
dñm: t quidā hora tertia: Nisi intelligam⁹ ꝓturba De pen. d. 1.
mur. Jam incipiēte sexta hora: dicit pilatꝰ sedēte ꝓ De cōsecra.
tribunali: Et reuera q̃n leuatꝰ est dñs in ligno: hora pericul. d.
sexta erat. Sed alꝰ euāgelista intuēs animū iudeo/
rū: qꝛ volebāt se īmunes videri a morte dñi: narrādo
eos ostendit reos: dicēs dñm hora tertia crucifixū.
Cōsiderātes aūt oēm circūstātiā lectiōis quāta agi
potuerūt: cū apud pilatū dñs accusaret vt crucifige/
ret: inuenim⁹ horā tertiā esse potuisse q̃n illi clama/
uerūt: Crucifige crucifige. Ergo verꝰ illi tūc occide
rūt q̃n clamauerūt. Appitores potestatꝫ hora sexta De cōsecra.
crucifixerūt: ꝑuaricatores legis hora tertia clama/ ge.2. ca.11.
uerūt. Qđ illi manibꝰ hora sexta: hoc illi lingua ho/ sed ꝓpius.
ra tertia. Rei magis isti q̃ clamādo sequiebāt: q̃ illi q̃
obtempando admistrabāt. Jpm est totū acumē iu/
dęorū: h̄ est qđ ꝓ magno g̃ siuerūt: Occidam⁹ t non E
occidamus: Sic occidam⁹ vt nō ipi occidisse iudice/
mur. Exacuerūt tanq̃ gladiū linguas suas. Inten/
derūt arcū rem amarā. Arcū dic insidias. Qui
eñ gladio cōmiꝰ pugnat: apte pugnat: qui sagittā
mittit: fallit vt feriat. Prius em̄ sagitta pcutit: q̃ ve/
nire ad vulnꝰ ꝓuideat. Sz quē laterēt insidię cordis
hūani: Nūquid t dñm nostrū iesum christū: qui nō
opus habebat vt ei testimoniū q̃sq̃ phiberet de ho. Joh.2.
mine: Ipe em̄ sciebat q̃d esset in homīe: sicut euāge/
lista testat. Tū audiam⁹ eos: t intueamur eos quasi
nescīēte dño facere qđ moliunt. Intenderūt arcū rē
amarā: Ut †sagittarēt in abscondito īmacu/ Al. †tagitta.
latū. Qđ dixit: intenderūt arcū: hoc est in abscōdito occultis.
quasi fallētes insidijs. Nostis em̄ quib⁹ dolis tā ege/ Matth.26.
rint: quēadmodū discipulū ei coherentē pecunia cor/
ruperint vt sibi traderet: quomō falsos testes ꝓcu/
rauerint: quib⁹ insidijs t dolis egerint: vt sagittarēt
in abscōdito īmaculatū. Magna iniquitas. Ecce de
abscōdito venit sagitta: q̃ īmaculatū ferit: q̃ nec tan/
tū hębat maculę: quātū pōt pungi a sagitta. Dignus
quippe īmaculatꝰ: totus īmaculatꝰ: semp īmaculatꝰ:
nō cui maculę ablatę sint: sed q̃ maculas nullas con/
traxerit. Nā fecit mꝛtos īmaculatos donādo pecca/
ta: ipse īmaculatꝰ nō habēdo peccata. Ut sagittent ī
abscōdito īmaculatū. ¶ †Repēte sagittabūt eū Al. †Subito
t nō timebūt. O cor durū: occidere velle hominē
qui mortuos suscitabat. Repente: id est insidiose: q̃/
si inopinate: quasi nō ꝓuise. Similis enim nescienti
erat inter ipsos dominus: ignorātes quid nescīret: et

quid sciret: imo ignorātes eū nihil nescire: et oīa scire: ⁊ ad hoc venisse vt illi facerēt qđ se potestate face-
re arbitrabant. ¶Repete sagittabūt eū ⁊ nō timebūt.
Obfirmauerūt sibi sermonē †malignū. Ob-
firmauerūt: facta sunt tanta miracula: nō sunt moti:
iudici: trepidat iudex: ⁊ nō trepidāt qui iudici tradi-
derūt: cōtremiscit potestas: et nō cōtremiscit īmani-
tas. Vult ille lauare manꝰ: ⁊ illi inq̄nāt linguas. Sed
q̄re hoc: Firmauerūt sibi sermonē malignū. Quā-
ta egit pilatꝰ: quāta vt refrenarent: Quę dixit: qđ
fige: crucifige. Repetitio: ꝓfirmatio ē sermonis ma-
ligni. Videamꝰ quō firmauerūt sibi sermonē mali-
gnū: Regē vestrū crucifigā: Dixerūt: Nos nō ha-
bemꝰ regē nisi solū cęsarē. Obfirmarūt sermonē ma-
lignū. Offerebat ille regē filiū dei: illi ad hominē re-
currebāt: digni q̄ illū haberēt: et illū nō haberēt. Ad
huc audi: quō firmauerūt sibi ꝓmonē malignū. Nō
inuenio aliquid in isto homīe: ait iudex quo dignꝰ sit
morte. Et illi q̄ firmauerūt sermonē malignū: dixe-
runt: Sanguis eius sup nos et sup filios nr̄os. Fir-
mauerūt sibi sermonē malignū. Firmauerūt sermo-
nē malignū: non dño sed sibi. Quō em̄ nō sibi: cū di-
cunt: Sup nos ⁊ sup filios nr̄os: Qđ ḡ firmauerūt:
facię meā foueā: ⁊ inciderūt in eā. Dñm mors nō oc-
cidit: sed ipse mortē: illos aūt iniq̄tas occidit: q̄ no-
luerūt occidere iniquitatē. Prorsus fratres certamē
est: aut occides iniquitatē: aut occideris ab iniq̄tate.
Noli autē ḡrere occidere iniq̄tatē tanq̄ aliq̄d extra
te. Ad teipsum respice: vide quid tecū pugnet in te:
⁊ caue ne expugnet te. Iniquitas tua: inimica tua: si
interfecta nō erit: Ex te em̄ est: et aīa tua aduersus te
rebellat: nō aliud aliq̄d. Ex quadā pte cohęres deo:
ex quadā pte delectaris sęculo. Illud quo delectaris
sęculo: pugnat aduersus mentē q̄ cohęret deo. Sed
q̄ cohęret cohęreat: nō dęficiat: non se dimittat: ma-
gnū adiutorū habet. Vincit qđ in illa sibi rebellat:
pseueret in pugnādo. Est peccatū in corpe tuo: ⁊ nō
regnet. Nō ḡ regnet inq̄t peccatū in vestro mortali
corpe: ad obaudiendū desideriis eius. Si ꝙo nō ob-
audieris: et si est qđ suadeat: qđ delectet ad malū: nō
obtēpando facis vt nō regnet qđ est: ⁊ ita fiet postea
vt nō sit qđ erat. Q̄ā: Cū absorbebit mors ī victo-
riā: cū corruptibile hoc induerit incorruptiōz: ibi nō
erit qđ tibi repugnet: nō erit qđ te aliud delectet nisi
tu: ⁊ ex delectatiōe sua rebellauerūt aduersꝰ dñm: q̄
principatū. Quidā videbāt sibi ab eo auferri ꝓncipa-
tus. Ergo isti iudei inuiderūt dño: delectabat eos
uidētia vincerēt: nec vincerenꝫ ab ea: ⁊ esset illis dñs
saluator qui venerat vt sanaret. Mūc aūt fauerūt fe-
bris: repugnauerunt medico. Quicq̄d suggerebat fe-
bris faciebāt: quicq̄d iubebat ꝙ medicꝰ: negligebāt.
Ergo illi magis occisi sunt: nō dñs. Mā ī dño mors
occisa est: in illis iniq̄tas vixit. Viuēte aūt in se iniq̄-
tate: illi mortui sūt. ¶Narrauerūt vt abscōde-
rent †muscipulas: dixerunt quis videbit
eas. Latere putabāt eū quē occidebāt: latere tēu-
bat qđ de illo cogitarēt. Mūquid ⁊ deꝰ nescit: O cor
hūanū q̄re tibi dixisti: qs videt me: cū ille videat qui
te fecit: Dixerūt: quis videbit eas: Videbat deus:
videbat ⁊ christꝰ: q̄ et christꝰ deꝰ. Sed q̄re videbat
eis nō videre: Audi sequētia. ¶†Perscrutati sūt Alt. †Scrutati.
†iniq̄tatē: defecerūt scrutantes †scrutatio- †iniquitates.
nes. Id est acerba ⁊ acuta cōsilia. Nō tradat ꝑ nos †scrutinio.
sed ꝑ discipulū suū: nō occidat a nobis: sed a iudice: Matth. 26.
Totū nos faciamꝰ: et nihil fecisse videamur. Et vbi
est clamor linguę: Crucifige crucifige: Sic cęci est Luce. 23.
vt ⁊ surdi sitis. Simulata innocētia nō est innocētia: Job. 19.
Simulata ęq̄tas non est ęq̄tas: ꝟ duplex iniq̄tas: q̄
iniq̄tas est ⁊ simulatio. Ergo isti defecerūt scrutan-
tes scrutatiōes. Quāto acutius sibi excogitare vide-
bant: tanto magis dęficiebāt: q̄ a lumīe veritatis et
ęq̄tatis in ꝓfunda ꝓfilioꝝ malignoꝝ demergebant.
Habet iusticia quādā lucē suā: ꝓfundit ⁊ illuitrat ani-
mā inhęrentē sibi. Aīa ꝙo auertens se a luce iusticię:
quāto magis ḡrit qđ inueniat ꝫ iusticiā: tanto plus
a luce repellit: et ī tenebrosa demergit. Merito ergo
⁊ isti pscrutātes qđ cōtra iustū moliebant: a iusticia
recedebant: et quāto a iusticia recedebāt: tanto plus
dęficiebant scrutātes scrutatiōes. Magnū cōsilium
innocētię: qñ ipm iudā pgnituit qđ tradidisset chri-
stū: ⁊ ꝓiecit illis pecuniā quā dederāt. Illi noluerūt Matth. 27.
eā mittere in gazophylaciū: ⁊ dixerūt: Pecunia san-
guis est: nō illā mittamꝰ ī gazophylaciū. Quid est q̄
gazophylaciū: Arca dei vbi colligebant ea q̄ ad in-
digentiā seruoꝝ dei mittebant. O homo: cor tuū sit
potius arca dei: vbi habitēt diuitię dei: vbi sit nūmꝰ
dei mēs tua: habēs imaginē imperatoris tui. Cū ergo
ꝟ ita sint: q̄lis illa innocētię simulatio fuerit: pecuniā
sanguis nō mittere in arcā: et ipm sanguinē mittere ī
cōscientiā: Sed qđ eis cōtigit: Defecerūt scrutātes
scrutatiōes. Unde: Quia dicit: qs videbit eas: id est
q̄ eos nemo videbat. Hoc dicebant: ꝟ apud se opi-
nabant: qđ nemo eos videret. Vide qđ cōtingat aię
malę. Recedit a luce veritatꝭ: ⁊ q̄ ipa nō videt deū:
putat se nō videri a deo: sic ⁊ isti recedēdo ierūt in te-
nebras: vt ipi nō viderēt deū: ⁊ dixerūt: quis nos vi-
det: Videbat ⁊ ille quē crucifigebāt: illi deficiendo:
nec illū filiū nec patrē videbāt. Si ergo et ille vide-
bat: quare se patiebat teneri occidi ab eis: Quare si
videbat: voluit consilia eorū ꝙualere in se: Quare:
Quia hō erat ꝓpter hominē: ⁊ deꝰ latēs in homine:
q̄ venerat nescientib⁹ exēplū fortitudinis dare: ideo
ipe sciēs oīa sustinebat. Quid em̄ sequit: ¶Acce- Ib
det hō ad cor altū: ⁊ exaltabit deꝰ. Illi dixe-
rūt: Quis nos videbit: Defecerūt scrutātes scruta-
tiōes ꝓfiliā mala. Accessit hō ad ipsa ꝓfilia: passus ē Matth. 26.
se teneri vt hō. Non em̄ teneret nisi hō: aut videret
nisi hō: aut cęderet nisi hō: aut crucifigeret: aut mo-
reret nisi hō. Accessit ḡ hō ad illas oēs passiōes quę
ī illo nihil valerēt: nisi eēt hō. Sz si ille nō eēt hō: nō
liberaret hō. Accessit hō ad cor altū: id est cor secre-
tū: obiectiōes aspectib⁹ būanis hoiez: seruās intꝰ deū:
celās formā dei in q̄ ęqlis ē patri: ⁊ offerēs formā ſui Phil. 2.
q̄ minor ē pre. Ipe em̄ dixit vtrūq̄: ꝟ aliud ē ex for-
ma dei: aliud ex forma serui. Dixit ex forma dei: Ego Joh. 10.
⁊ pr̄ vnū sumꝰ. Dixit ex forma serui: Qñ pr̄ maiorꝝ Joh. 14.
me est. Uñ ex forma dei: Ego⁊ pr̄ vnū sumꝰ: Q̄ cū
ī forma dei esset cōstitutus: nō rapinā arbitratus est Phil. 2.
esse ęqualis deo. Unde ex forma serui: Quoniā pa-
ter maior me est: Quia semetipsū exinaniuit formā
serui accipiēs. Accessit ḡ hō ad cor altū: ⁊ exaltatꝰ est

ꝰeus. Occidit hō ⁊ exaltat ꝰ. Qō eñ occisus ē: ex
2.Cor.13. infirmitate hūana fuit: qō resurrexit ⁊ ascēdit: ex po-
testate diuīa. Accedet hō ad coꝛ altū: coꝛ secretū: coꝛ
abditū: nō ostēdens quid nosset: non ostēdens quid
esset. Illi putātes hoc totū esse qō videbat: occidūt
hominē in coꝛde alto: ⁊ exaltat ꝰeus ī coꝛde diuino:
Potētia eñ maiestatis suę exaltat ꝰ ē. Et q̄ ỹt exalta-
tus: Uñ nō recessit hūiliat ꝰ. Accedet hō ad coꝛ altū:
⁊ exaltabit ꝰ: Propterea iam attēdite frēs mei coꝛ
altū homīs. Cui ꝰ homīs: Pater sion dicet homo:
Psa.86. ⁊ hō fact ꝰ est ī ea: ⁊ ipse fundauit eā altissim ꝰ. In ipa
ciuitate fact ꝰ ē hō: quā idē ipse fundauit altissim ꝰ: qꝛ
in ea factus est hō. Ergo accessit homo ad coꝛ altū:
Intuere hominē in coꝛde alto: vide quantū potes si
potes ⁊ deū ī coꝛde alto. Accessit hō: ⁊ qꝛ ꝰeus erat:
⁊ qꝛ passurus erat volens: ⁊ qꝛ exemplū ꝓbitur ꝰ in-
firmis: ⁊ qꝛ nihil ei facturi erant qui sęuiebant tanq̄
passuro deo: sed in homīe: sed in carne: quid sequit:

Al. †parvulorꝫ. **Sagittę †infantiū factę sunt plagę eoꝛū.**

Ubi est illa sęuicia: Ubi est ille fremitus ieonis: ꝓli
Luce.23. rugientis ⁊ dicentis: Crucifige crucifige: Ubi sunt
Job.19. insidię arcū tendentiū: Nōne sagittę infantiū factę
sunt plagę eoꝛ: Nostis quēadmodū sibi faciunt de
cānicijs sagittas infantes: quid feriunt: aut vnde fe-
riunt: Quę manus: aut qō telū: Quę arma: aut quę
mēbra: Sagittę infantiū factę sunt plagę eoꝛ. ¶ **Et**
infirmatę sunt contra eos linguę eoꝛum.
Acuant nūc linguas suas tanq̄ gladiū: firment sibi
sermonē malignū. Merito sibi eum firmauerūt: qꝛ
infirmatę sunt sup eos linguę eoꝛ. Nūquid poterat
Psa.26. esse hoc firmū aduersus deū: Dētita est inq̄t iniq̄-
tas sibi: Infirmatę sunt sup eos linguę eoꝛum. Ecce
resurrexit dñs q̄ occisus erat. Trāsibāt añ crucē vel
stabāt ⁊ intuebant illū: sicut tanto ante psalm ꝰ ꝓdixe
Psa.21. rat: Foderūt man ꝰ meas ⁊ pedes meos: dinumera-
uerūt oīa ossa mea: ipsi ꝟo cōsiderauerūt et aspexe-
Matth.27. rūt me. Tūc caput agitabāt dicētes: Si fili ꝰ dei est
descēdat de cruce. Temptauerūt quodāmodo vtrū
filius dei esset: ⁊ quasi inuenerūt qō nō esset: qꝛ insul
tantib ꝰ illis: de cruce nō descēdebat: Si descēderet de
cruce: fili ꝰ dei esset. Quid tibi videt qui de cruce nō
descendit ⁊ de sepulchꝛo surrexit: Quid q̄ ꝓfecerūt:
Qō ⁊ si dñs nō resurrexisset: quid ꝓfecissent nisi qō
ꝓfecerūt ⁊ ꝓsecutoꝛes martyꝛ: Mā et martyres nō-
dū surrexerūt: ⁊ tū illi nō ꝓfecerūt: Nōdum resurgē
tiū: iā natalicia celebram ꝰ. Ubi est furoꝛ sęuientiū:
Sagittę infantiū factę sunt plagę eoꝛ: ⁊ infirmatę sṫ
sup eos linguę eoꝛ. Quo ꝓduxerūt illas scrutatiōes
suas q̄s ꝓscrutātes defecerūt: vt etiā moꝛtuo dño et
sepulto: custodes ponerent ad sepulchꝛū: Dixerunt
Matth.28. eñ pilato: seductoꝛ ille: ḃ appellabat noīe dñs iesus
chꝛist ꝰ ad solatiū seruoꝛ suoꝛū: qū dicūt seductoꝛes:
Ergo illi pilato: seductoꝛ ille inquiūt: dixit adhuc vi-
uens: post tres dies resurgam: Jube itaq̄ custodiri
sepulchꝛū vsq̄ in diē tertiū: ne foꝛte veniāt discipuli
eius ⁊ furent eū: ⁊ dicant plębi: surrexit a moꝛtuis: ⁊
erit nouissim ꝰ erroꝛ peioꝛ ꝓoꝛe. Ait illis pilat ꝰ: Ha-
betis custodiā: ite custodite sicut scitꝭ. Illi aūt abeū-
tes munierūt sepulchꝛū: signātes lapidē cū custodi-
Ibidem. dibus. Posuerūt custodes milites ad sepulchꝛū: cō-
cussa terra dñs resurrexit: miracula facta sūt talia cir
ca sepulchꝛū: vt ipi milites q̄ custodes aduenerāt te-
stes fierēt si vellēt vera nūciare. Sed auaricia illa q̄
captiuauit discipulū comitē chꝛisti: captiuauit ⁊ mi-
litē custodē sepulchꝛi. Dam ꝰ inquiūt vobis pecuniā Ubi.s.
⁊ dicite: qꝛ nobis dormiētibus venerūt discipuli ei ꝰ
⁊ abstulerūt eum. Uere defecerūt scrutātes scruta-
ones. Quid est qō dixisti: O infęlix astutia: Tñ ne
deseris lucem consilij pietatis: ⁊ in ꝓfunda versutia
demergeris: vt hoc dicas: dicite qꝛ vobis dormiēti-
bus venerūt discipuli eius ⁊ abstulerūt eū: Dormi-
entes testes adhibes: vere tuipse obdormisti q̄ scru- De verbis
tando talia defecisti. Si dormiebāt: quid videre po- 45. B. in fi
tuerūt: Si nihil viderunt: quomō testes sunt: Sed
defecerūt scrutantes scrutatiōes. Defecerunt a luce
dei: defecerūt in ipo effectu consiliorū suoꝛū: quādo
qō voluerūt nihil ꝓficere potuerūt: vtiq̄ defecerūt. R
Quare hoc: Quia accessit homo ad coꝛ altū: ⁊ exal- Act.2.
tatus est ꝰeus. Propterea postea cū innotuisset chꝛi
sti resurrectio: ⁊ veniens spūssanctus impleret fidu-
cia timentes quosdā discipulos: vt auderent iā moꝛ-
tē nō timētes: ꝓdicare qō viderāt: exaltato deo ī ma-
iestate sua: qui ꝓpter nostrā infirmitatē hūilis iudi-
cat ꝰ est: Et vbi cęperūt tubę cęlestes ꝓsonare iudicē
venturū: quē ꝓmo viderūt iudicatū: ¶ **Cōturbati**
sunt oēs q̄ videbant eos. Exaltato deo vt dixi
ꝓdicato chꝛisto visi sunt iudęi a quibus dā iudęis: vi-
si sunt deficiētes in scrutationib ꝰ suis. Uidebant eñ
illi in noīe crucifixi ⁊ occisi manib ꝰ suis fieri tanta
miracula: et recesserūt coꝛde ab eis q̄ ꝓmāserūt ī im-
pietate. Displicuit eis illoꝛ duricia: quę fierūt ꝓ filiū
salutis suę: ⁊ dixerunt apl̄is: Quid faciem ꝰ: Cōtur- Ibidem.
bati eñ sunt oēs qui videbant eos: id est q̄ intellige-
bāt qō linguę eoꝛ infirmatę sunt sup eos q̄ intellige-
bant: qꝛ in omnib ꝰ suis malis ꝓscrutatiōib ꝰ cōsilioꝛ
vbiq̄ defecerunt. Conturbati sunt ergo: Et timuit
ois homo. Qui nō timuerūt: nec homies fuerūt.
Timuit ois homo: id est ois vtens ratiōe ad intelli-
genda q̄ facta erāt. Uñ illi q̄ nō timuerūt: pecoꝛa po
tius nominādi sūt: bestię poti ꝰ inanes ⁊ truces. Leo
rapiēs ⁊ rugiēs: ille adhuc ꝓlus. Et ꝟo ois homo L
timuit: id est q̄ credere voluerūt: qui iudiciū ventuꝛ Al. ins hō
cōtremuerūt. Et timuit ois homo. ¶ **Et annūcia-**
uerūt opa dei. Ille qui dicebat: A timoꝛe inimi-
ci erue animā meā: timuit ois hō: A timoꝛe inimici
eruebat: sed timoꝛi dei subdebat. Non timebat eos Matth.10.
qui coꝛp ꝰ occidūt: sed eū qui potestatē habet et coꝛ-
pus ⁊ animā mittere in gehennā. Prędicauerūt do-
minū. Mā ꝓmo petrus timuit: ⁊ inimicū timuit: non
ancilla q̄ inter discipulos eius esset: negauit domi- Matth.26.
nū ter. Resurrexit dñs: firmauit colūnā: Jā petrus
ꝓdicat: sine timoꝛe ⁊ cū timoꝛe. Sine timoꝛe coꝛ q̄ Matth.10.
coꝛpus occidūt: cū timoꝛe eius q̄ habet potestatē et
coꝛpus ⁊ aīam occidendi in gehennā ignis. Timuit
ois homo: ⁊ annūciauerūt opa dei. Māq̄ annūcia-
tes istos apl̄os opa dei: exhibuerūt sibi ꝓncipes sa-
cerdotū: ⁊ cōminati sunt dicētes: ne in noīe iesu ꝓdi- Act.4.
carent. Et illi dixerūt: Dicite nobis: cui magis obtē-
pare oporteat: deo an hoib ꝰ: Quid illi dicerēt: Ho-
mīnib ꝰ potius q̄ deo: Sine dubio non respōderūt:
nisi deo poti ꝰ. Illi aūt sciebāt q̄ iuberet de ꝰ: ⁊ cōtē-
pserūt mināres sacerdotes. Quia q̄ timuit ois hō: nō
terruit hō: ⁊ annūciauerūt opa dei. Si timet homo:
non terreat homo. Eum eñ timere debet hō: a quo
factus est hō. Qō supra homies est time: et homies

te nō terrebūt. Mortē sempiternā time: t p̄sentē nō curabis. Voluptatē illā incorruptā et quietē sine labe cōcupisce: t p̄mittentē dona ista tpalia totū mūdum tēridebis. Ama g̃ t time: ama qō p̄mittit deus: time qō minat dō. nec corrūperis ex eo qō p̄mittit: nec terreberis ex eo qō minat hō. Et timuit ois hō: t annūciauerūt opa dei. Et facta eius intellexerūt. Quid est: facta ei⁹ intellexerūt: Hoc erat illud: Esa.53. O dñe iesu christe qō tacebas: et sicut ouis ad victimā ducebaris: t non apiebas corā tondēte os tuū: et nos eum putabam⁹ esse in plaga et dolore positū: t Ps.44. scientem ferre infirmitatē. Hoc erat qō abscōdebas speciē tuā: speciose forma p̄ filijs hominū: hoc erat Esa.53. illud in quo videbaris nō habere speciē neq; decorē. Matth.27. Portabas in cruce insultantes t dicentes: Si filius dei est: descēdat de cruce. Quis forte sciens potestatē tuā seru⁹ tuus t dilectus tu⁹: nō exclamauit ī corde suo t dixit: O si mō descēderet: t isti oēs qui insultāt cōfunderēt: Sed nō erat sic: Moriendū erat p̄ter moriturōs: t resurgendū p̄ter semp victuros. Hoc illi qui volebāt illum de cruce descēdere: nō intellexerūt opa dñi. Annūciauerūt opa dei: et facta eius intellexerūt. ¶ Letabit iustus in domino. Jam nō est tristis iust⁹. Tristes enim erāt discipuli crucifixo dño: cōtristati: merētes discesserūt: pdidisse se spem putauerūt. Resurrexit t glorificat⁹ etiam Luce.24. apparens: tristes inuenit. Tenuit oculos duorū ī via ambulantū ne ab eis agnosceret: t iuenit eos gemētes t suspirātes: t tenuit eos donec exponeret scīpturas Matth.27. p̄ ipas scripturas ostēderet: q; ita fieri oportebat sicut factū est. Ostendit em̄ in scripturis: q; post tertiū diem resurgere oportebat dñm. Et quō tertia die resurgeret: si de cruce descenderet: Modo vos q; minū de cruce descēdisse: quātū efferremī: Letaremī qō ora iudgor sic obturasset: Expectate cōsiliū meū Luce.24. dici: qō nō descēdit: qō occidi voluit: antidotū terit. Ecce iam resurrexit: ecce iā loquit: nōdū agnoscit: vt lęt⁹ agnoscat. Postea aperuit oculos eor ī fractiōe panis: agnoscūt eū: lętant: exclamāt. Letabit iustus Jos.20. in dño. Nūciat cuidā duriori: visus est dñs: resurrexit dñs: adhuc ille tristis est: non credit: Nisi misero in q; manū meā t tetigero cicatrices clauor: nō credam. Pebet t corp⁹ tangendū: mittit manū: cōtretigerat t exclamat: Dñs meus t deus me⁹. Letabit iustus in dño. Illi g̃ letati sunt iusti in dño q; viderunt qz nō vident: qz nō tangūt: nō lętant in dño: Et vbi Ibidem. est illa vox dñi ad ip̄m thomā: Quia vidisti me credi distī: beati qui non viderūt t crediderūt: Ergo oēs lętemur in dño: oēs p̄m fidē vnus iust⁹ sum⁹: oēsq; in vno corpe vnū caput habeam⁹: et lętemur ī dño: nō in nobis: qz bonū nostrū nō nos nobis: sed ille q; fecit nos. Ipse est bonū nostrū ad lętificandos nos. Memo lęt in se: nemo p̄sumat: nemo desperet de ¶ Et. seo. se: nemo de quoq; homie quē debeat adducere vt so- cius sit spei ipsi⁹: nō dator spei. Letabit iust⁹ ī dño. Marci.16. Jam qz dñs resurrexit: iā qz ascēdit in Mar.i. celū: iā qz ostēdit esse aliā vitā: iā qz manifesta sūt cōfitēa ei⁹ quib⁹ latuit corde alto nō fuisse inania: quia ideo sanguis ille fusus est vt eēt p̄cīū redēptor: iam qz manifesta sunt oīa que p̄dicta sunt: oīa que credita sunt: oīa sb̄ omī cęlo: Letabit iustus in dño: sperabit in eū: t laudabunt oēs q; recti sunt corde. Qui sūt recti corde: Ecce fratres mei sepe dixim⁹: t bonū est vt noueritis. Qui sunt recti corde: Qui oīa que- cūq; in hac vita patiunt: nō ea tribuūt insipiētię: sed cōsilio dei ad medicinā suam: nec p̄sumūt de iusticia sua: vt putēt se iuste pati qō patiunt: aut ideo esse deū iniustū: qz nō plura patit q; plus peccat. Videte frēs hec sepe dicim⁹: Aliqd sentis: siue p̄m corpus: siue p̄m dispendiū rei familiaris: siue p̄ orbitatē alicuius charissimor tuor: noli respicere eos quos nosti iniq;tores te. Non em̄ forte audes dicere iustū te: sed nosti peiores te: t florere ī istis t nō flagellari: vt displiceat tibi consiliū dei: t dicas: Ecce puta: peccator sum: t p̄terea flagellor: quare ille nō flagellat cuius noui tanta flagicia: Quātūcūq; male fecerim ego: nūquid ego tantū feci quātum ille: Distortū est cor tuū. Qd̄ bonus de⁹ israel: sed rectis corde. Tui aūt la- Ps.72. bunt pedes: qz zelas in peccatores: pacē pcōr intuens. Sine curari. Nouit de⁹ qd agat: q; vuln⁹ nouit: Nō secat ali⁹. Quid si despat: Quid si, p̄terea tu secaris: qz nō desparis: Patere g̃ quicqd pateris recto corde: Nouit de⁹ qd tibi donet: quid tibi subtrahat. Qō tibi donat: ad p̄solationē valeat nō ad corruptionē: et qō tibi subtrahit: ad tolerantiā valeat non ad blasphemiā. Si aūt blasphemas t displicet tibi de⁹: t tu tibi places: puerso corde t distorto es: Et p̄ pei⁹: qz cor dei vis corrigere ad cor tuū: vt hoc ille faciat qō tu vis: cum tu debeas facere qō ille vult. Quid g̃ vis detorquere cor dei: qō semp rectū est ad p̄uitatem cordis tui: Quāto meli⁹ ad rectitudinē dei corrigis cor tuū: Nōne hoc te docuit dñs tuus: de cui⁹ passiōe mō loq̃bamur: Nōne infirmitatē tuā portabat qñ dixit: Tristis est aia mea vsq; ad mortē: Nō- Matth.26. ne teipsū in se figurabat: cum dicebat: Pater si fieri Ibidem. potest trāseat a me calix iste: Nō em̄ duo corda t diuersa: patris t filij: s̄ in forma serui portauit cor tuū: vt doceret illud exemplo suo. Jam ecce q̃si aliud cor tuū inuenit tribulatio: volēs transire qō iminebat: s̄ noluit deus. Non cōsentit deus cordi tuo: cōsenti tu cordi dei. Audi vocē ipsi⁹: Verū nō quod ego volo: Ubi. s. sed qō tu vis pater. Laudabunt g̃ oēs recti corde. Quid sequit: Si laudabunt oēs recti corde: damnabunt puersi corde. Duo tibi mō p̄posita sunt: elige cū tpus est. Si recto corde fueris: ad dexterā eris t laudaberis. Quō: Venite bñdicti patris met: pci- Matth.25. pite regnū quod vobis paratū est ab origine mūdi. Peruerso aūt corde si fueris: si subsannaueris deū: si p̄uidentiā eius irriseris: si dixeris in aio tuo: vere nō curat deus res hūanas: si curaret res humanas: ille latro tantū haberet: et ego innocens indigerem: Peruerso corde factus es: veniet iudiciū illud: apparebūt oīa p̄ter que ista oīa faciat deus: t tu qui noluisti in hac vita corrigere cor tuū ad rectitudinē dei t te ad dexterā p̄pare: vbi laudabunt oēs recti corde: eris ad sinistrā vbi tūc audies: Jte in ignē eternū Ibidem. q̃ p̄paratus est diabolo t angelis ei⁹. Et nūquid erit tūc tpus corrigere cor: Nō g̃ corrigite frēs: mō corrigite: qs p̄hibet: Cantat psalm⁹: legit euāgeliū: sonat lector: sonat disputator: patiēs ē dñs: Peccas t parcit: adhuc peccas: adhuc parcit: t adhuc addis. Qd̄ diu patiēs est deus: Senties t iustū deū. Terre-

mur: qz timem⁹: Docete nos nō timere: z non terre/
mur. Sed melius nos deus docet timere: q̄z quisq̄z
hominū nō timere. Timuit eum oīs homo: z annū/
ciauerūt opa dei. Inter illos nos cōputet deus qui
timuerūt z annūciauerūt. Quia timemus: annūcia/
mus vobis fratres: Videm⁹ alacritatē vestrā ad au/
diendū verbū z exigendū: videm⁹ vota vestra: vide/
mus affectus vestros. Hū cōplurk terra: frumēta nō
spinas generat: Frumētis horreū pak: ignis spinis.
Nosti quid facias de agro tuo: z nescit deus quid fa/
ciat de agro seruo suo: Dō pluit i agrū vberē: dulce
est: et qō pluit in agrū spinosum: dulce est. Nūquid
pluuiā accusat q̄ spinas genuerit: Nōne erit pluuia
illa testis in iudicio dei: z dicet: Ego dulcis sup omia
veni: Tu ergo quid ꝓferas vide: vt quid tibi pareꝁ
attendas. Prōfers frumentū: horreū spera: prōfers
spinas: ignē spera: Sed nondū venit: aut temp⁹ hor
rei: aut tp̄us ignis. Modo q̄ pareꝁ z nō timebiꝁ. In
nomine christi z qui loq̄mur viuim⁹: et quib⁹ loqui/
mur viuitis. Nūquid cōsilij cozrigendi et mutandę
vitę malę in bonā: nō est locus: nō est temp⁹: Nōne
si vis hodie fit: Nōne si vis modo fit: Quid emptu
rus es vt facias: Quę emplastra quęsiturus es: Ad
quos indos nauigaturus: Quā nauim p̄paratur⁹:
Ecce cū loquor: muta cor: z factū est qō tam sępe et
tādiu clamaꝁ vt fiat: et quod ętrnā pęnam parturit
si non fiat.

Explicit Tractat⁹ de pſ. LXIII.

Incipit Tractat⁹ de pſ. LXIIII.

Agnoscenda est vox sanctę ꝓphetię ex ipso ti/
tulo psalmi hui⁹: Inscribiꝁ: In finē psal/
mus Dauid: canticum Hieremię et
Ezechielis ex populo trāsmigratiōis: cum
inciperēt exire. Res quēadmodū gesta sit apud
patres nostros tpe trāsmigrationis babylonię: non
omnib⁹ notū est: sed his q̄ scripturas sanctas diligē/
ter aduertunt: vel audiendo vel legendo. Captiuat⁹
4. Regl. 24. est eñ ꝓplus israel ex ciuitate hierusalē: ductus est in
seruitutem babylonię. Prophetauit aūt hieremias
Hiere. 25. z. 29. sanctus post septuaginta annos rediturū populū de
captiuitate: z instauraturū ciuitatē ipsam hierusalē:
quā devictā ab hostibus planxerat. Illo autē tēpore
fuerūt ꝓphetę in illa captiuitate ꝓplī cōstituti i baby/
lonia: inter quos erat sanct⁹ Ezechiel ꝓpheta. Expe/
ctabat aūt ille ꝓplus donec implerenꝁ tpa septuagin/
ta annoꝝ fim ꝓphetiā Hieremię. Factū est: cōpletis
septuaginta annis: restitutū est templū qō veletum
erat: z regressa est de captiuitate magna ps illius po/
1. Cor. 10. puli. Sed qñ dicit ap̄lus: Hęc in figura cōtingebāt
illis: scripta sunt aūt ꝓpter nos in quos finis seculoꝝ
obuenit. Debem⁹ z nos nosse p̄us captiuitatē nr̄az:
deinde liberationē nostrā: debemus nosse babyloniā
in qua captiui sum⁹: z hierusalē ad cui⁹ reditū suspi/
ramus. Istę quippe duę ciuitates: fim litterā reuera
B duę ciuitates: Et illa quidē hierusalē mō a iudeis nō
incolit. Post crucifixū eñ dñm vindicatū est in illa
flagello magno: z eradicata ab eo loco: vbi impia li/
bertate furiosi aduersus medicū insanierunt: Dispsi
sūt p oēs gentes: z data ē illa ꝛra christianis: īpletū ē
illud qō de his p̄dixerat dñs: Prophęa auferet a vo
Matth. 21. bis regnū: z dabiꝁ genti faciēti iusticiā. Cū aūt vide/
rēt tūc multas turbas ire post dñm p̄dicantē regnū
cęloꝝ z mirabilia facientē: dixerūt p̄ncipes illius ci/
uitatis: Si dimiserim⁹ eum: oēs ibunt post illum: et Joh. ij.
veniēt romani z tollent nobis z locū z gentē. Me lo/
cū ꝑderent: dominū occiderūt: z ideo ꝑdiderunt: q̄z
occiderūt. Ciuitas quidem illa terrena: cuiusdā ciui/ Josue. 8.
tatis ętrnę in cęlis vmbrā gerebat. Et vbi cępit illa 2. Regl. 5.
q̄ significabaꝁ euidētius p̄dicari: vmbra q̄ significa/
baꝁ euidētius p̄dicari: vmbra q̄ significa/ Job. 2.
bat delecta ē: Propterea ibi mō templū nō ē: qō fa/
bricatū fuerat in imaginē futuri cozpis dñi. Tenem⁹
lucem: vmbra transiuit: tamē adhuc in quadā capti/ L
uitate sum⁹. Q̄ diu sum⁹ ait ap̄lus in cozpe: pegrina/ 2. Cor. 5.
mur a dño. Et vide nomia duaꝝ ist arū ciuitatū: ba/
bylon z hierusalē. Babylon cōfusio interpꝁat: hieru
salē visio pacis. Intēdite nūc ciuitatē cōfusionis: vt
intelligatis visionē pacis: Istā toleret⁹: ad illā suspi/
retis. Unde dinosci possunt ist ę duę ciuitates: Nū/
quid possum⁹ eas modo separe abinuicē: Permix/
tę sunt z ab ipo exordio genert humani: pmixtę cur/
runt vsq̄ in finē sęculi. Hierulalē accepit exordiū p fr̄ū. 4.
abel: Babylon p cain. Ędificia quippe vrbiū postea is, de ciuit.
facta sunt. Illa hierusalē in ꝛra hiebuzeoꝝ: Nā ꝓmo ca. 8. et 9.
hiebus dicebaꝁ: inde gens hiebuseoꝝ deleta est: qñ Josue. 15.
2. Reg. 5.
ꝓplus dei liberat⁹ ē de egypto: z introduct⁹ est in ter/
ram ꝓmissionis. Babylon aūt cōdita ē in intimis p/
sidis regionibus: quę diuturno tpe caput extulit sup
cęteras gentes. Duę ergo istę vrbes certis tēporib⁹
cōditę sunt: vt manifestaret figura duarū ciuitatum
olim ceptarū: z vsq̄ in finē in isto sęculo mansurarū:
sed in fine sepandarū. Unde ergo possumus eas mō
ostendere quę pmixtę sunt: Ostēdet tūc dom⁹ cū
alios ponet ad dexterā: alios ad sinistrā. Hierusalē
ad dexteram erit: babylon ad sinistram. Hierusalem
auditura est: Uenite benedicti patris mei: ꝓcipite re. Matth. 25.
gnū quod vobis paratū est ab origine mūdi. Baby
lon auditura est: Ite in ignē ętrnū qui paratus est ꝓbidem. D
diabolo z angelis eius. Possum⁹ tñ z aliquid affer/
re quātum dñs donat: vnde distinguanꝁ p̄ fideles
etiam hoc tempore ciues hierusalem: a ciuibus ba/
bylonię. Duas istas ciuitates faciunt duo amores.
Hierusalē facit amor dei: babyloniā facit amor sęcu/
li. Interroget q̄ se quisq̄ quid amet: z inueniet vnde
sit ciuis: Et si se inuenerit ciuē babylonię: extirpet cu/
piditatē: plantet charitatē. Si aūt se inuenerit ciuē
hierusalē: toleret captiuitatē: speret libertatē. Mul/
ti eñ ciues sanctę matris hierlm cupiditatib⁹ baby/
lonię corrupti tenebanꝁ: z ipa corruptione cupiditatū
tanq̄ ciues inde facti erāt: Et multi adhuc ita sunt: z
multi post nos i hac terra futuri ita erūt: Sed nouit
dñs cōditor hierlm q̄s ciues ei⁹ p̄destinauerit: q̄s vi/
deat adhuc sub dñatu diaboli redimendos sanguie
christi: nouit illos ipe anteq̄ se ipi nouerīt. Sub hac
q̄ figura cantaꝁ h̄ psalm⁹: in cui⁹ titulo positi sūt etiā
duo ꝓphę q̄ i illo tpe i captiuitate fuerūt: Hieremias
z Ezechiel: et cantabāt q̄dā cū inciperēt exire. Inci/
pit exire: qui incipit amare. Exeūt eñ multi latēter:
z exeuntiū pedes sunt cozdis affectus. Exeunt aūt
de babylonia. Quid est de babylonia: De cōfusione.
Quō exitur de babylone: id est de confusione: Qui
ꝓmo cōfusi erant simil⁹ cupiditatib⁹: incipiūt cha/
ritate distingui: Jam distincti: nō sunt cōfusi: etsi ad/
huc cozpe pmixti sunt: tē siderio tñ sancto discernū/
tur: z propter pmixtionē cozpozalē nōdum exierūt:
propter affectum cozdis exire cęperunt. Jam ergo
audiamus fratres: audiam⁹ z cantem⁹ z videre⁹

vnde ciues sum⁹: Et q̄ gaudia cantank nobis: Quō in nobis reformak amor ciuitatis nr̄e: quā diuturna pegrinatiōe obliti fueram⁹? Sed misit inde ad nos epistolas p̄ater noster: ministrauit nobis scripturas suas: quib⁹ eplis fieret in nobis redeūdi desideriū: qz pegrinationē nostrā diligēdo/ad hostes faciē posue/ram⁹: z dorsum ad patriā. Quid g̃ hic cantak:

E

Expositio psalmi.

Tibi decet hymn⁹ deus in sion. Patria illa est sion: ipsa est hierusalē q̄ sion: z huius nomis interpretatiōe nosse debetis. Sicut hierl̄m interpretatr̄ visio pacis: ita sion speculatio: id est visio z cōtēplatio. Nescio qō nobis magnū spe/culū pmittit: z hoc ipse deus est qui condidit ciui/tatē. Pulchra z decora ciuitas: cui pulchriorē habet cōditorē: Te decet hymn⁹ deus in sion. Ps.83. Habitatio nostra in celis est. In carne eñ ambulā/tes inquit nō sm̄ carnē militam⁹. Jam desiderio ibi sum⁹: iam spem i illā terrā quasi ancorā p̄misimus: ergo de naui q̄ in ancoris est: recte dicimus q̄ iam in terra sit: adhuc eñ fluctuat: sed in terra quodāmodo educta est cōtra ventos et cōtra tēpestates: sic cōtra tēptationes hui⁹ pegrinatiōis nostrę: spes nr̄a fun/data in illa ciuitate hierusalem facit nos nō abripi in saxa. Qui g̃ sm̄ hanc spem cantat: ibi cantat. Ergo dicat: Te decet hymn⁹ deus in sion. In sion: non in babylone. Sed mō ibi es adhuc i babylone. Ibi in/quit sū. Amator iste z ciuis iste ibi sunt: sed carne nō corde. Cū aūt duo quędā dixerim: qz ibi sum carne nō corde: vnde canto nō ibi: Mō eñ carne canto: sed corde. Carnē quidem sonantē audiunt z ciues baby/lonię: cordis autē sonū audit cōditor hierusalē. Eph.5. Vñ dicit ap̄lus exhortans ipsos ciues ad amatoria quę/dam cantica z desideria redeūdi ad illā pulcherrimā ciuitatē visionem pacis: cantātes inquit et psallētes in cordibus vestris dño. Quid est: cantātes in cordi/bus vestris: Ne inde cantetis vnde estis in babylo/nia: sed inde cantate vnde sursum habitatis. Ergo te decet hymn⁹ deus in sion. In sion te decet hymnus: nō in babylonia. Qui cantāt i babylonia: Ciues ba/bylonię: etiā hymnū dei nō decenter cantāt. Audi vo/ces scripturę: Mō est speciosa laus i ore peccatoris. Te decet hymn⁹ deus in sion: Et tibi reddet vo/tum in hierusalē. Hic vouemus z bonū est vt ibi reddamus. Qui aūt hic vouēt z nō reddūt: Qui nō perseuerant vsq̄ in finē in eo qō vouerunt. Unde dicit alius psalm⁹: Vouete z reddite dño deo vr̄o. Et tibi reddet votū in hierusalē. Ibi eñ erim⁹ toti: id est in/tegri in resurrectiōe iustorū: ibi reddet votū totū no/strū: nō sola aia: sed etiā ipsa caro iam nō corruptibi/lis: qz iam nō in babylonia: sed etiā in corpus celeste 1 Cor.15. inutatū. Qualis mutatio pmittit: Omnes eñ re/surgemus: ait ap̄lus: sed nō oēs inutabimur. Quō aūt inutabunt: Ipe dixit: In ictu oculi i nouissima tuba. Canet eñ tuba z mortui resurgent incorrupti: id est integri: z nos inutabimur. Qualis autem erit illa inutatio: Sequit z dicit: Oportet eñ corrupti/bile hoc induere incorruptionē: z mortale hoc indu/ere imortalitatē. Cum autē corruptibile hoc indue/rit incorruptionē: et mortale hoc induerit imortali/tatē: tūc fiet sermo qui scriptus est: Absorpta ē mors in victoria. Ubi est mors aculeus tuus: Dodo eñ inchoatis in nobis primitijs mentis vnde desidera/mus hierusalē: multa ex carne corruptibili cōtendūt aduersum nos: quę non cōtendent cum fuerit mors absorpta i victoria. Vincet pax z finiet bellum. Cū autē vincet pax: vincet z illa ciuitas quę dicit visio pacis. Nulla ergo erit a morte p̄tentio. Dodo cum morte quāta cōtendimus: Inde sunt eñ delectatio/nes carnales: quę etiā nobis multę illicitę suggerūt: quib⁹ nō cōsentimus: sed tamē nō cōsentiendo cō/tendimus. Primo ergo cōcupiscētia carnis sequētes duxit nos: postea renitētes traxit nos: deinde acce/pta gratia cępit nos: nec ducere: nec trahere: sed ad/huc cōtendere nobiscū: post cōtentionē erit et victo/ria. Dodo te z si oppugnat: nō expugnet: postea cū absorpta fuerit mors in victoria z pugnare cessabit. Quid dictū est: Nouissima inimica destruet mors. Reddam votū meū. Quod votū: Quasi holocau/stum. Holocaustū eñ tunc dicit: quando totū ignis assumit. Holocaustū sacrificiū est vbi totū cōsumit. Holon eñ totū dicit: causis incensio. Holocaustū totū incēsum. Arripiat ergo nos ignis: ignis diuin⁹ i hierusalē. Incipiam⁹ ardere charitate donec totū mortale consumak: z qō ℥ nos fuerit eat in sacrificiū dño. Unde alibi dicit: Benigne fac dñe in bona vo/luntate tua sion: vt ędificent muri hierusalē. Tunc Ps.50. acceptabis sacrificiū iusticię oblationes z holocau/sta. Te decet hymn⁹ deus in sion: z tibi reddet votū in hierusalē. Querim⁹ hic ne forte rex nobis ipsi⁹ ci/uitatis cōmendet dñs z saluator noster iesus christ⁹. B Cantemus ergo donec ad euidentiora ꝓueniamus. Possem eñ iam dicere ipsum esse cui dicit: Te decet hymn⁹ deus in sion: z tibi reddet votū in hierusalē. Sed si dicerē: mihi potius q̄ scripturę crederet: et ideo forte nō mihi crederetur: Audiamus sequētia. Exaudi: inquit: oratione meā: ad te omis caro veniet. Et habemus dominū dicentē: datam sibi Matth.28. potestatē omis carnis. Cępit ergo apparere iā rex ille cum diceret: Ad te omis caro veniet. Ad te inquit omis caro veniet. Quare ad illum omis caro veniet: Quia carnē assumpsit. Quo veniat omis caro: Tulit inde p̄mitias ex vtero virginali. Assumptis p̄mitijs: cęte/ra cōsequent vt holocaustum compleat. Unde ergo Luce.j. omnis caro: Omnis homo. Et vnde omnis homo: Nūquid omnes credituri p̄nunciati sunt in christū: Nōne multi impij q̄ etiā damnabunt: Nōne quo/tidie multi nō credentes in sua infidelitate moriunt: Scōm quid ergo intelligim⁹: Ad te omnis caro ve/niet: Omnis caro dixit: omis generis caro. Ex omni genere carnis: veniet ad te. Quid est: ex omni gene/re carnis: Nūquid venerūt pauꝑes: et nō venerunt diuites: Nūquid venerūt humiles: z non venerunt sublimes: Nūquid venerunt docti: et non venerūt indocti: Nūquid venerūt viri: z nō venerūt fęmię: Nūquid venerūt dñi: z nō venerūt serui: Nūquid venerūt senes: z nō venerūt iuuenes: Aut venerunt iuuenes: z nō venerūt adolescentes: Aut venerunt adolescentes: z non venerūt pueri: Aut venerūt pu/eri: z non allati sunt infantes: Postremo nūquid ve/nerūt iudęi (nā inde erāt ap̄li: inde multa milia p̄mo Act.2. tradentiū: postea credētiū) z nō venerūt gręci: Aut venerūt gręci: z non venerūt romani: Aut venerunt

romani: ⁊ nō venerūt barbari: Et q̄s numeret oēs gentes venientes ad eum: cui dictū est: Ad te omnis caro veniet. Exaudi oratiōnē meā: ad te oīs caro veniet. †Sermones iniquor̄ p̄ualuerunt sup nos: ⁊ †impietates nostras tu ꝓpitiaberis.

†Ar. †Verba. †impietatib⁹ nostris.

Quid est sermones iniquor̄ p̄ualuerunt sup nos: et impietatib⁹ nostris tu ꝓpitiaberis: Nō nati sum⁹ in hac terra: iniquos inuenim⁹: quos loquētes audiui/mus. Si possim explicare q̄ sentio: adiuuet me intē tio charitatis vestrę. Oīs homo vbicūq; nascit: ipi⁹ terrę vel regionis vel ciuitatis linguam discit: illius imbuit moribus ⁊ vita. Quid faceret puer natus int paganos: vt nō coleret lapidē: q̄ illū cultū insinua/uerūt parentes: Inde p̄ma verba audiuit: illū erro/rem cum lacte suxit: Et q̄ illi q̄ loquebant maiores erant: ⁊ puer qui loqui discebat infans erat: vnde po terat paruul⁹ nisi maiorū auctoritatē sequi: ⁊ id sibi bonū ducere q̄ illi laudarent: Ergo gentes cōuersę ad christū: postea et recordātes impietates parentū suor̄: ⁊ dicentes iā q̄ dixit ꝓpheta ipse Hieremias:

Hiere.j6. Vere mendaciū coluerunt patres nostri: vanitatē q̄ eis nō ꝓfuit. Cū ergo iam hoc dicūt: renūciant opi/nionib⁹ ⁊ sacrilegijs parentū suor̄ iniquor̄. Sed q̄ vt insererent talibus opinionib⁹ et sacrilegijs: psua/siones fecerūt eorū: qui quāto ętate p̄cedebant: tan/to auctoritate p̄cedere vbere putabant: cōfitet iam redire volens ad hierusalē ve babylonia ⁊ dicit: Ser/mones iniq̄r̄ p̄ualueret aduersus nos: duxerūt nos mala docētes: Liues babylonię nos fecerūt: Dimi/sim⁹ creatorē: adorauim⁹ creaturā: dimisim⁹ eum a quo facti sum⁹: adorauim⁹ q̄ ipsi fecim⁹. Sermo/nes em̄ iniquor̄ p̄ualuerūt sup nos: sed tamē nō op/pserūt nos. Quare: Impietates nostras tu ꝓpitia/beris. Intēdat charitas vestra: Propitiaberis im/pietates nostras: nō dicit: nisi cuidā sacerdoti offerē ti aliq̄d: vnde impietas expiet ⁊ ꝓpitiet. Impietas em̄ tunc dicit ꝓpitiari: cum ꝓpitius fit deus impieta/ti. Quid est fieri deū impietati ꝓpitium: Id est igno scentē: ⁊ veniā dantē. Sed vt dei venia impetret: ꝓ/pitiatio fit ꝑ aliq̄d sacrificiū. Extitit ergo a deo dño missus quidā sacerdos noster: Assūpsit a nobis q̄d

Luce.j. offerret dño: ipsas diximus sanctas p̄mitias carnis

Matth.27. ex vtero virginis. Hoc holocaustū obtulit deo: extē

Ps.j40. dit man⁹ in cruce vt diceret: Dirigat oratio mea sic incēsum in cōspectu tuo: eleuatio manuū mearum sacri

Matth.27. ficiū vesptinū. Sicut nostis: q̄ domin⁹ circa vespe/rā pepēdit in cruce: ⁊ impietates nostrę ꝓpitiatę sūt: alioq̄n absorbuerāt nos: Sermones iniquorū p̄ua/luerūt sup nos: Duxerāt nos p̄dicatores iouis: ⁊ sa/turni: ⁊ mercurij. Sermones iniquor̄ p̄ualuerūt su/per nos. Sed quid facies: Impietates nr̄as tu ꝓpi/tiaberis. Tu sacerdos: tu victima: tu oblator: tu ob/

Ad Heb.9. latio. Ipse sacerdos est: qui nūc ingressus ī interio/

Roma.8. ra veli: solus ibi ex his q̄ carnē gestauerūt interpel/lat ꝓ nobis. In cui⁹ rei figura in illo p̄mo populo: ⁊ in illo p̄mo templo: vn⁹ sacerdos intrabat in sancta sanctor̄: popul⁹ oīs foris stabat. Et ille qui solus in/grediebat in interiora veli: offerebat sacrificiū ꝓ po pulo foris stāte. Si intelligat bñ: spirit⁹ viuificat: si nō intelligat lr̄a occidit. Modo cū legeret ap̄lus au/

2.Cor.3. distis: Littera occidit: spirit⁹ aūt viuificat. Quid em̄ ageret in illo populo: iudei nescierunt: sed nec modo

Ibidem. sciūt. De illis quippe dictū est: Q̄ diu legit moyses: velamē supra cor eor̄ positū est. Ibi velamē figura est: sed tollet figura: et apparebit veritas in eisipsis. Sed q̄n tolletur velamē: Audi apostolū: Cum aūt trāsierint ad dñm: auferet velamē. Dñs q̄ nō trāseūt ad dñm q̄diu legūt moysen: velamē habēt sup cor. Ad hoc sacramētū fulgebat tūc facies moysi: ita vt nō possent intendere filij israel in faciē ei⁹. Audistis

Exo.34. modo cū legeret: ⁊ velamē erat inter faciē moysi lo/quētis: ⁊ ꝑ̄n audientē v̄ba. Per velū verba audi/ebant: faciem nō videbāt. Et q̄d ait ap̄lus: Ita vt nō

2.Cor.3. possent intēdere filij israel in faciē moysi. Nō intende/bāt inq̄t: vsq; in finē. Quid est: vsq; ī finē: Usq; quo intelligerēt christū. Dicit quippe ap̄lus: Finis enim

Roma.10. legis christus: ad iusticiam omni credenti. Est fides splendor in facie moysi: tanq; in facie carnali ⁊ mor/tali. Nūquid diuturn⁹ aut ętern⁹ esse possit: Vor/te em̄ succedēte: ꝓfecto auferet: Splēdor aūt glorię beati dñi nostri iesu christi: sempitern⁹ est. Sed illud figura erat tpalis: Hoc autē q̄d illa figura significa/bat veritas: Legūt itaq; et nō intelligūt christū: nō pducūt intētionē vsq; in finē: q̄ velū oppositū negat eis aspectū splēdoris interioris. Et vide ibi sub velo

Job.4. christū: Dit ipse dñs nr̄ iesus christ⁹: Si credere/tis moysi: crederetis ⁊ mihi: De me em̄ ille scripsit. Pro/pitiatis aūt peccat̄ nr̄is ⁊ ipietatib⁹: per illud sacri/ficiū vesptinū trāsimus ad dñm vt auferat velamē:

Matth.27. Propterea ⁊ dño crucifixo: velū templi scissū ē. Ex/audi oratiōnē meā: ad te oīs caro veniet. Sermones iniquor̄ p̄ualuerūt sup nos: ⁊ impietates nostras tu ꝓpitiaberis. Beatus quē elegisti ⁊ assumpsi/sti. Quis est electus ab eo: et assumptus ab eo: Et assumpt⁹ ē aliq̄s electus a saluatore dño nostro iesu christo: An ipse ꝑm carnē q̄ homo est: electus ⁊ as/sumpt⁹ est: Ut tanq; verbo dei dicat: q̄ erat in p̄n/cipio: sicut dicit euāgelista: In p̄ncipio erat verbū: ⁊

Job.j. verbū erat apud deū: ⁊ deus erat verbū: q̄ et ipse est filij⁹ dei: verbū dei: de quo etiā dicit: Oia ꝑ ipsum fa/cta sunt: ⁊ sine ipso factum est nihil: vt illi dicat: filio

Ibidem. dei: q̄ ipse est sacerdos noster: postea carne assūpta: Beat⁹ quē elegisti ⁊ assumpsisti: id est ille homo quo indutus es: qui cępit ex tpe: nat⁹ ex fęmina: templū quodāmodo illi⁹ est q̄ semp in ęternū est: et in ęternū fuit. An potius ipse christ⁹ assumpsit quēdam bea/tū: ⁊ nō dicat ipse quē assumpsit quasi in plurali nu/mero ꝙ singulari: Unū em̄ assumit: q̄ vnitatē assu/mit: schismata nō assumit: hereses nō assumit. Qui/

Ephe.4. cūq; manent in cōpage christi: ⁊ membra eius sunt: facitūt quodāmodo vnū virum: de quo dicit ap̄lus: Donec occurramus omnes in agnitionem filij dei in virū pfectum: in mensurā ętatis plenitudinis christi. Itaq; vnus vir assumit cui caput est christus: q̄ ca/put viri christ⁹ est. Ipse est ille beat⁹ vir qui nō abiit

Ps.j. in cōsilio impioꝝ: ⁊ cętera q̄ ibi dicunt. Ipse est qui assumit: Nō est extra nos: in ipsi⁹ mēbris sum⁹: sub vno capite regimur: Uno spū oīs viuim⁹: vnā pa/triā oēs desideram⁹. Videam⁹ ergo q̄ ad christum dicit: vtrū ad nos ptineat: ⁊ de nobis dicat. Interro gemus cōsciētias nostras: amorē illū pscrutemur: et si adhuc paruus est: ⁊ modo nat⁹ amor iste: forte em̄ modo in aliquo germinauit: diligēter extirpet iuxta germinātes spinas: id ē curas seculares: ne crescēdo sanctū germē offocēt. Beat⁹ quē elegisti ⁊ assūpsisti:

In illo simus: ⁊ assumemur: in illo simus ⁊ electi eri-
mus. Et qđ nobis dabit: Inhabitabit: inquit:
in atrijs tuis. Hierl'm illa em̄ cui cantant qui inci-
piunt exire de babylonia: Inhabitabit ī atrijs tuis.
¶ Replebimur in bonis domus tuę. Quę
sunt bona domus dei: Fratres cōstituamus nobis
aliquā domū diuitem: quantis bonis referta sit: q̄
copiosa sit: vasa q̄ multa ibi aurea: sed ⁊ argētea: q̄n
tum familię: quantū iumentoꝝ ⁊ aīalium: ipsa veni-
q̄ domus q̄ delectat picturis: marmore: laq̄aribus:
columnis: spacijs: cubilibus: et desiderantur talia:
sed adhuc ex cōfusione babylonię. Imputa omnia
ista desideria o ciuis hierusalem: amputa: si vis redi-
re: non te delectet captiuitas. Sed iam cępisti exire:
noli retro respicere: noli remanere in via. Non desūt
adhuc hostes q̄ tibi persuadeant captiuitatem ⁊ pe-
regrinationē. Jam nō p̄ualeant sup te sermones ini-
quoꝝ. Domū dei desidera: ⁊ bona eius domus desi-
dera: sed noli talia qualia desiderare soles: vel in do-
mo tua: vel in domo vicini tui: vel in domo patroni
tui. Aliud quidē est bonū domꝰ illius. Quid opus
est vt nos dicamus quę sunt bona illius domus: Ip-
se iudicet qui cantat exiens de babylonia. Replebi-
mur inquit ī bonis domus tuę. Quę sunt bona ista:
Ereteramus fortasse coꝛ ad aurum: ad argentum: ⁊
cętera p̄ciosa: Noli talia q̄rere: ista p̄emūt: nō le-
uant. Hic ḡ iam bona illa hierusalē: bona illa domꝰ
domini: bona illa templi domini meditemur: qꝛ quę
domus domini: hoc ipsum templū domini. Reple-
mur in bonis domus tuę. ¶ Sanctum est tem-
plum tuū mirabile in †iusticia. Ista sunt bona
domꝰ illius. Non dixit: templū sanctū tuū mirabile
in columnis: mirabile in marmoribꝰ: mirabile in tect̄
auratis: sed mirabile in iustitia. Habes foris oculos
vnde videas marmora ⁊ auꝝ: intus est oculus vnde
videat pulchritudo iusticię. Intus iquā est oculꝰ vñ
videat pulchritudo iusticię. Si nulla est pulchritu-
do iusticię: vnde amaꝝ iustus senex: Quid affert in-
coꝛpore q̄ oculos delectet: Curua membra: frontē
rugatam: caput canis albatum: imbecillitatē vndiq̄
lectat senex iste decrepitꝰ: aures tuas delectat. Qui-
busvocibus: Quo cantu: Et si forte adolescens bñ
cantauit: omnia cū etate defecerunt. An forte sonus
verboꝝ eius delectat aures tuas: quę verba vir ple-
num non cōcupiscit: si de suo q̄ habet erogat indi-
gētib⁹: si bene monet: ⁊ rectū sapit: si integre credit:
fit patus est. p̄ fide veritatis etiā ipsa p̄fracta mēbra
impēdere: Multi em̄ martyres etiā senes: vnde illū
amamus. Quid in eo bonū videmus oculis carnis:
Nihil. Quędā ḡ est pulchritudo iusticię quam vide
mꝰ octis coꝛdis: ⁊ amamꝰ: ⁊ exardescimꝰ. Quā mul-
tum dilexerūt homines in ipsis martyribꝰ: cū eoꝝ mē-
bra bestię lanjarēt. Nōne cū sanguis fȝdaret omnia:
cū morsibꝰ beluinis viscera funderent: nō habebāt
oculi nisi qđ horrerēt: Quid ibi erat qđ amaret: nisi
qꝛ erat i illa fȝditate dilaniatoꝝ mēbroꝝ ītegra pul-
chritudo iusticię: Ista sunt bona domus dei: his te
para satiari. Sed vt ide satieris cū pueneris: hoc te
oportet esurire ⁊ sitire cū pegrinaris: Hoc siti: ħ esu
ri: qꝛ ipsa erūt bona dei. Audi illū regē cui ista dicū
tur: q̄ venit vt te reducat: ⁊ se tibi fecit viā. Quid di-
cit: Beati q̄ esuriūt ⁊ sitiūt iusticiā: qm̄ ipsi satura-
buntur. Sanctū templū tuū admirabile in iusticia. Et
ipsū templū fratres nolite p̄ter vos cogitare. Ama-
te iusticiā ⁊ vos estis templū dei. ¶ Exaudi nos
deus †saluatoꝛ noster. Aperuit mō quē deū di-
cat. Saluatoꝛ ē, p̄pie dns iesus christꝰ: Aperuit mō
aptiꝰ de q̄ dixerat: Ad te oīs caro veniet. Exaudi
nos deꝰ saluatoꝛ nr̄. Jlle vnꝰ vir q̄ assumit ī templū
dei: et plures sunt ⁊ vnus est. Ex vnius p̄sona dixit:
Exaudi oratiōnē meā: ⁊ quia ipse vnꝰ ex plurib⁹ cō-
stat: mō ait: Exaudi nos deus saluatoꝛ nr̄. Audi illū
iam aptius p̄dicari: Exaudi nos deꝰ saluatoꝛ noster.
¶ Spes omniū finiū terrę ⁊ in mari longe.
Ecce vnde dictū est: Ad te oīs caro veniet. Undiq̄
venit. Spes omniū finiū terrę: nō spes vnius angu-
li: nō spes solius iudeę: nō spes solꝰ africę: non spes
pānonię: nō spes orientis aut occidētis: ħ spes omni-
um finiū terrę: ⁊ in mari lōge. Ipsoꝝ finiū terrę ⁊ in
mari longe: ⁊ qꝛ in mari: iō longe. Vare em̄ in figu-
ra dicit sęculū hoc: salsitate amarū: pcellis turbulē
tum: vbi hoies cupiditatib⁹ puersis ⁊ prauis: facti
sunt velut pisces inuicē se deuorantes. Attēdite ma-
re malum: mare amarum: fluctibus sęuum: attendi-
te qualibus hominibus plenum sit. Quis optat
hereditatem: nisi morte alterius: Quis optat lu-
crum: nisi damno alterius: Q̄ multi aliorū defecti-
one cupiūt sublimari: Q̄ multi vt emāt optāt alios
vēdere res suas: Quō se inuicē oppримūt: ⁊ q̄ possūt
deuorāt: Et cū deuoꝛauerit vnꝰ piscis maioꝛ mino-
rē: deuoꝛat ⁊ ipe a maioꝛe: O piscis male: p̄dam vis
de paruo: p̄ęda efficiert magno. Quotidie ista eue-
niūt: añ nos sūt: vitemꝰ illa: horreamꝰ illa. Mō illa
agamꝰ frēs: qꝛ spes est ille finiū terrę. Jlle si nō esset
spes ⁊ in mari longe: nō diceret discipulis suis: Fa- Matth. 4.
ciā vos piscatores hoīm. Jam in mari capti p̄ rętia
fidei: gaudeamꝰ nos ibi natare adhuc infra rętia: q̄a
adhuc mare ħ sequit pcellis: sed rętia q̄ nos cęperunt
pducent ad littus. Littus est finis maris. Ergo per
uētio in finē sęculi. Interī infra ipsa rętia frēs bñ vi-
uam⁹: nō rętia rūpētes: foras exeam⁹. Multi em̄ ru-
perūt rętia ⁊ schismata fecerūt ⁊ foras exierunt: q̄a
malos pisces intra rętia captos se nolle tolerare dix
erunt: ipsi mali facti sunt potiꝰ: q̄ illi q̄s se nō potuis
se tolerare dixerūt. Namq̄ illa rętia cęperūt pisces
et bonos ⁊ malos. Dns dic: Simile est regnū cęlo- Matth. 13.
rum sagenę missę in mare: q̄ congregat ex oīni genere:
Quā cū impleta esset educētes: ⁊ sec⁹ littus sedētes
elegerunt bonos in vasa: malos aūt foras miserunt.
Sic erit inq̄t in cōsūmatione sęculi. Oīdit littus: oī-
dit finē maris. Exibūt angeli: ⁊ sepabunt malos de Ibidem.
medio iustoꝝ: ⁊ mittēt eos in caminū ignis: Ibi erit
fletus ⁊ stridoꝛ dentiū. Eia ciues hierl'm q̄ infra rę-
tia estis: ⁊ pisces boni estis: tolerate malos: rętia no
lite rumpere: cū illis estis ī mari: nō cū illis eritis in
vasis. Spes em̄ ille finiū terre: ipse spes est ⁊ in ma-
ri longe. Longe: quia ⁊ in mari. ¶ Pręparās mō P
tes in †fortitudine sua. Non ī fortitudine illoꝝ. Al. virtute tua.
Pręparauit em̄ magnos p̄dicatores: ⁊ ipsos apel-
lauit montes: hūiles in se: excelsos ī illo. Pręparās
montes in fortitudine sua. Quid dicit vnus ex ipsis
montibus: Ipsi in nobismetipsis responsum mortis 2. Cor. 1.
habuim⁹: vt nō fidentes in nobismetipsis simus: ħ
in deo q̄ suscitat mortuos. Qui in se fidit: ⁊ in christo

nō fidit:nō est de his mōtibus q̄s ille p̄parat in fortitudine sua. Prepparans montes in fortitudine sua.

Ar. †accinctus potentia. ¶ †Circūcinctus in potētatu: Potentatū intelligo: Circumcinct⁹ quid est:? Christū quē in medio ponūt circūcinctū faciunt:id est vndiq; cinctuz: Habemus illū oīes cōmuniter:ideo in medio est. Circumcingim⁹ illū omnes qui credim⁹ in illū:t qz fides nostra non te viribus nostris: sed te illius potentia est:ideo circūcinctus in potētatu suo:non nostra fortitudine. ¶ Qui conturbas †fundū maris. Fecit h̄: videt q̄d fecerit: Prepauit em̄ mōtes in fortitudine sua:misit illos p̄dicare. Circūcinctus est a credentib⁹ in potentatu:t motū est mare: commotū est seculū:t cepit psequi sanctos eius. Circūcinctus in potentatu:qui cōturbas fundum maris. Non dixit:q̄ conturbas mare:sed fundū maris. Fundum maris est cor impioz. Sicut em̄ a fundo vehementius oīa mouent:t fundus cōtinet oīa:Sic quicq̄d p̄cessit per linguā:per manus: p̄ potestates diuersas: ad psecutionez ecclesię a fundo p̄cessit. Si em̄ non esset radix iniq̄tatis in corde:nō illa oīa p̄cederent aduersus christū. Fundū conturbauit fortet: vt et fundū exhauriret: Nam in malis quibusdā exhausit mare a fundo:t posuit mare desertū. Dicit illud alius psalm⁹: Qui cōuertit mare in aridā. Oēs impij t pagani q̄ crediderūt: mare erant: terra facti sunt:salsis fluctib⁹ primo steriles:postea iusticię fructu fecundi. Qui cōturbas fundū maris. ¶ Sonuz fluctuū eius †quis sufferet:? Quid est:quis sufferet:? Quis hō sufferet sonū fluctuū maris:iussiones sublimitatū seculi:? Sed vnde sufferunt:? Quia p̄parat mōtes in fortitudine sua. Quod q̄ dixit:q̄s sufferet:hoc ait: Nosipsi per nosipsos sufferre illas psecutiones nō possem⁹:nisi ille daret fortitudinē. Qui conturbas fundū maris:sonū fluctuū eius quis sufferet:? ¶ Turbabunt gentes. Primo turbabant: sed illi mōtes parati in fortitudine christi:nunq̄d turbati sunt:? Turbatū est mare:elisum est in montem: mare fractū est: mōtes incōcussi manserūt. Turbabunt gentes: Et timebūt †oīes. Ecce iam omnes timēt:antea qui turbati erant:timēt iam oīes. Non timuerūt christiani t timent iā christiani. Omnes q̄ psequebant:modo timēt. Supauit em̄ ille qui circūcinctus est in potentatu:sic ad illū venit omnis caro:vt ceteri paucitatē ipam iam timeant. Et timebunt oēs. ¶ Qui inhabitant †fines †terrę a signis tuis. Miracula em̄ fecerunt apostoli: t ideo oīes fines terrę timuerūt t crediderūt. ¶ Exitus †mane t vespere delectabis: Id est delectabiles facis. Jam in ista vita q̄d nobis p̄mittit:? Exitus delectabilis:mane t vespe. Sunt exit⁹ mane:sūt exitus vespe. Mane significat p̄speritatē seculi: vespa signat tribulationē seculi. Intēdat charitas vestra. In vtroq; em̄ temptat aīa hūana:Et p̄speritate:ne corrūpat:Et aduersitate:ne frangat. Ideo aūt mane p̄speritatē significat:quia mane lętū est: trāsacta velut tristicia noctis. Tristes aūt sunt tenebrę venię te vespa: Ideo venīte quasi mūdi vespera:obtulit sacrificiū vesptinū. Non g̃ timeat vnusq̄sq; vesperū: ne mane corrūpat:? Ecce nescio q̄s vt facias mali aliquid:, p̄misit lucrū:mane est. Arridet tibi ampla pecunia;mane tibi fit. Noli corrūpi: t habebis exitū mane, Si em̄ habes exitū:nō capieris. Sic est enim p̄missio lucri:q̄si esca in muscipula. Coartaris:t nō est q̄ exeas:caperis in muscipula. Dedit aūt tibi exitum dñs deus tuus:ne lucro capiaris:cū tibi dicit in corde:ego sum diuitię tuę: Noli attēdere qō mūdus p̄mittit:sed qō p̄mittit q̄ditor mūdi. Attēde qō tibi p̄misit de⁹ faciēti iusticiā:t cōtemne qō tibi p̄mittit hō:vt abducat iusticiā:t adducat iniusticiā. Noli g̃ attēdere qō mūd⁹ p̄mittit: ſ qō q̄ditor mūdi: t habebis exitū mane p dñi ꝟbū dicēt:Quid pdest hoi Matth.16. si totū mundū lucret:animę aūt suę detrimentū patiat:? Sed ille q̄ te p̄misso lucro corrūpere:t ad iniq̄tatem adducere nō potuit:minatur pensis:t puertit se ad inimicitias:t incipit tibi dicere: Si hoc nō feceris:ego ostendā:ego faciā: habebis me inimicus. Primo cū lucrū p̄mittebat:mane tibi erat: nō iam vesperascit:tristis factus es. Sed q̄ dedit tibi exitus mane:dabit t vespere. Quō q̄temptasti mane sęculi ex luce dñi:sic cōtemne t vesperā ex passionib⁹ dñi: vt dicas animę tuę: Quid mihi amplius factur⁹ est iste:q̄z passus est p me dñs meus de⁹. vt teneā iusticiā:nō q̄sentiā ad iniq̄tatē:? Sęuiat in carne: frangat Matth.16. muscipla:t volabo ad dominū meū q̄ mihi ait: Ho Matth.10. lite timere eos q̄ corp⁹ occidūt:animā aūt nō possūt occidere. Et de ipso corpore securitatē dedit dicens: Luce.21. Capillus capitis vestri nō periet. Magnifice h̄ posuit: t delectabis exit⁹ mane t vespe. Si em̄ nō te delectet ipse exitus:nō laborabis exire inde. Mitris caput in lucrū p̄missū: si nō te delectet p̄missio salua tor. Et rursus cedis tēptāti: terrēti:si nō te delectet ille q̄ prior passus est: vt tibi exitū faceret. Exit⁹ manę t vespe delectabis. ¶ Visitasti terrā t inebriasti eam. Vñ inebriasti terrā:? Salix tu⁹ inebrians Psa.22. q̄z clarus ē. Visitasti terrā t inebriasti eā:misisti nubes tuas:pluerūt p̄dicationē veritatis: inebriata est Ar. †locupleplicasti eam ditare:? ¶ †Fluuius dei †replet⁹ est †aqua. Quid est fluui⁹ dei:? Populus dei. Primo plus repletus est vñ et cętera terra rigaret. Audi illum p̄mittētē aquā: Si q̄s sitit: veniat t bibat: Qui credit i me:flumia aq̄ viuę de vētre ei⁹ fluēt. Si flumina t vn⁹ fluuius:qz p̄ter vnitatē multi vnū sunt: Vultę ecclię t vna ecclia: Vulti fideles t vna spōsa christi: sic multa flumina t vn⁹ fluuius. Crediderūt multi israelitę:t impleti sūt spūsancto: Inde diffusi sunt p gētes: cęperūt p̄dicare veritatem: t de fluuio dei q̄ implet⁹ est aq̄:irrigata est tota terra. ¶ Parasti cibū illoz †qz ita est p̄paratio †tua. Non te pmeruerūt q̄b⁹ pcta donasti: Merita illoz manifestio tua: ita p̄parasti cibum illoz. ¶ †Sulcos eius la erant: ſ tu p̄ter misericordiā tuā:qz ita est p̄parationē eius. †Riuos tio tua: ita p̄parasti cibum illoz. ¶ †Sulcos eius inebria. Fiāt g̃ primo sulci q̄ inebrient:duricia pectoris nr̄i aperiat vomere sermonis dei. Sulcos ei⁹ inebria. ¶ Multiplica †generationes eius. Videmus credūt:t ex credētib⁹ alij credūt:t ex illis alij credūt:t nō sufficit vni hoi vt fact⁹ ipse sit fidelis sibi nō t alij lucret:. Sic multiplicat t semē:Pauca grana mittūt:t segetes exurgūt. Sulcos ei⁹ inebria:multiplica generationes eius. ¶ In stillicidijs †suis lętabit †cū exoriet. In stillicidijs suis:id est antequeꝫ sit fortis idonea capacitate fluminis: cū exoriet lis em̄ adhuc t infirmis stillant quędā de sacramentis: qz nō possunt capere plenitudinem veritatis. Audi

Ar. †non habet.

Ar. †profundū.

Ps.65.

Ar. †non habet.

Ar. †terminos. †non habet.

Ar†. †matutini.

Ar. †qui cōpleuit.

Ar. †fluuium †eius.

Ar. †generationes

Ar. †germinationes

quō stillet paruulis dum exoziunt: id est in recēti oz-
1.Cor.3. tu: minus capacib⁹ apostolus dicit: Non potui vo-
bis loqui q̄si spiritualib⁹: sed quasi carnalib⁹: qua-
1.Cor.2. liam dicit exoztos: sed nōdum idoneos ad capiendā
quimur inter pfectos. Lpteꝫ in stillicidijs suis: cum
exoziet et augetur: robozatur: capiet ꝛ sapientiam
quomō infans nutriꝫ lacte ꝛ fit idoneus cibo: tamen
primo de ipso cibo cui minus idoneus erat illi lac fa-
S cum est. In stillicidijs suis lętabitur cū exozietur.
Benedices ꝛcozonā anni benignitatis tuę.
Matth.13. Seminatur modo: crescit qō seminaꝫ: erit ꝛ messis:
et modo super semē supseminauit inimicus zizania:
et exozti sunt mali inter bonos pseudo christiani: si-
milem habentes herbā: sed nō parē fructū. Etenim
zizania ea ꝓpie dicunt quę nascunt in similitudine
frumentozū: sicuti est lolium: sicuti est auena ꝛ cęte-
ra talia quę primā herbam pozsus similez habent.
Propterea de seminatione zizaniozū hoc dixit do-
minus: Venit inimicus ꝛ supseminauit zizania. Cū
aūt creuisset herba ꝛ fructū fecisset: tunc apparuerūt
zizania. Ergo venit inimicus ꝛ supseminauit zizania.
Sed quid fecit tritico? Nō oppzimit zizanijs frumē-
Ibidem. tum: immo p tolerantiā zizaniozꝫ crescit fructus fru-
mentozꝫ. Ipse em̄ dominus dixit quibusdā oparijs
volentibus eradicare zizania: Sinite vtraqꝫ cresce-
re vsqꝫ ad messem: ne forte cū vultis eradicare ziza-
nia: eradicetis simul ꝛ frumentū: sed in tēpore mes-
sis dicam messozibus: Colligite primū zizania ꝛ al-
ligate fasciculos ad cōburendū: frumētum aūt recō-
dite in horreū. Ille est finis anni: messis sęculi: Be-
nedices cozonā anni benignitatis tuę. Cozonaz vbi
audis: gloria victozię significat. Vince diabolum: ꝛ
habebis cozonā. Benedices cozonā anni benignita-
tis tuę. Rursus cōmendat benignitatē dei: ne quis-
quā de suis meritis glozietur.
T Et speciosa. ¶ Et campi tui replebunt vbertate. ¶ Pinguescent † fines deser-
ti: ꝛ colles exultatiōe accingent. Campi: col-
les: fines deserti: idem: ipsi sunt homines. Campi:
propter equalitatem. Ergo propter equalitatem:
inde dicti sunt campi populi iusti. Colles: propter
erectionem: quia erigit in se deus eos qui se humi-
liant. Fines deserti: oēs gētes. Quare fines deser-
ti: Deserti erant: nullus ad eos pzopheta missus
erat. Sic erant illi quō heremus: qua nō transit hō.
Nullum verbū dei missum erat ad gentes: Soli po-
pulo israel p̄dicauerunt ꝓphetę. Ventū est ad dñm:
Ios.4. crediderūt frumēta in ipso populo iudęozuz. Nam
dixit tūc discipulis suis: Dicit qz lōge est messis: re-
spicite ꝛ videte: quia albę sunt regiones ad messem.
Fuit ḡ messis pzima: erit secunda in vltimo sęculo.
Messis pzima de iudęis: quia mittebant ad illos ꝓ-
phetę annūciantes venturū saluatozem. Ideo dixit
discipulis suis dominus: Videte quia albę sunt regi-
Ibidem. ones ad messem: regiones vtiqꝫ iudęę. Alij inquit la-
bozauerūt: ꝛ vos in eoꝝ labozes intrastis. Labora-
uerunt ꝓphetę vt seminarent: ꝛ vos cum falce intra-
stis ad aliozꝫ labozes. Facta est ergo pzima messis:
Matth.13. ꝛ inde de ipso frumēto qō tunc purgatū est: semina-
tus est ozbis terrarū: vt surgat alia messis quę ī fine
nia: mō hic laboraꝫ. Quomō in illa pzima laboraue-
runt ꝓphetę: quousqꝫ veniret dominꝰ: Sic in ista se-
cunda laborauerūt apostoli: ꝛ oēs p̄dicatozes ve-
ritatis laborant: quousqꝫ in finem dominus mittat
in messem angelos suos. Antea ḡ deserti erat: ꝛ pin-
guescent fines deserti. Ecce vbi ꝓphetę nō sonuerāt:
dominus ꝓphetaꝫ acceptus est. Pinguescent fines
deserti: ꝛ exultatione colles accingentur. ¶ Induti
sunt arietes ouiū: Subaudiendū exultatione.
Qua em̄ exultatione colles accingent: hac induunt
arietes ouiū. Ipsi arietes: q̄ colles. Colles em̄ emi-
nētioze gratia: Arietes: quia duces gregū. Arietes
ergo apostoli induti sūt exultatiōe: gaudēt de fructi-
bus suis: non sine causa laborauerunt: non sine cau-
sa pzedicauerunt. Induti sunt arietes ouium. ¶ Et
Alr. †valles. †conualles abundabunt frumento. Et hu-
miles populi multum fructum afferent. ¶ Clama-
bunt. Inde abundabūt frumēto: quia clamabunt.
Quid clamabūt? ¶ Etem̄ hymnū dicēt. Aliud
est em̄ clamare aduersus deum: aliud hymnū dicere:
aliud clamare sacrilegiū: aliud clamare laudes. Si
clamas in blasphemia: spinas protulisti: Si clamas
in hymno: abundas frumento.

¶ Explicit tractatus de pſ. LXIIII.

Incipit tractatus de pſ. LXV.

A In finem canticū psalmi resurrectionis. In fi-
nem cū auditis qū psalmi pnunciant: ī chri-
stū intelligite: dicēte apostolo: Finis em̄ legis chri-
Roma.10. stus: ad iusticiā oīi credenti. Quō ergo hic canteꝫ
resurrectio: ꝛ cuiꝰ resurrectio: q̄ntū ipe donare ꝛ api-
re dignaꝫ: audietis. Resurrectionē em̄ christiani no
uimus in capite nostro iam factā: ꝛ in mēbris futurā
Caput ecclesię christus est: mēbra christi ecclesia.
Col.3. Quod p̄cessit in capite: sequeꝫ in corpore. Hęc est
spes nostra: ad hoc credimus: ad hoc duramꝰ ꝛ pse-
ueramus in tanta malignitate huius sęculi: cōsolāte
nos spe: anteqꝫ spes fiat res. Res em̄ erit cū ꝛ nos
resurrexerimꝰ: ꝛ in cęlestē habitū cōmutati ęq̄les an-
Matth.22. gelis facti fuerimꝰ. Quis hoc sperare auderet: nisi
veritas ꝓmitteret? Hanc aūt spem ꝓmissam sibi iu-
dęi tenebāt: ꝛ de bonis: ꝛ de quasi iustis opibꝰ mul-
tum gloziabant qō acceperāt legem p̄m quā viuen-
do: ꝛ hic haberēt bona carnalia: ꝛ ī resurrectiōe moꝝ
tuoꝝ talia sperabāt de qualibus hic gaudebāt. Pro
pterea saduceis q̄ negabāt futurā resurrectionē: iu-
dęi respōdere nō poterāt ꝓponentibꝰ quęstionē quā
dño ꝓposuerūt ijdem saduceι. Hinc em̄ itelligimus
eos banc quęstionem soluere non potuisse: quia do
mino soluente mirati sunt. Proponebant ergo sadu
ceι quęstionem de quadā muliere quę habuit septē
viros: non simul sed succedentes sibi. Erat em̄ hoc
legis ad populū propagandū: vt qui forte sine libe-
ris defungeretur: frater eius si haberet: acciperet
Deut.25. vxozem eius: ad resuscitandū semen fratri suo. Pro
Matth.22. posita ergo illa muliere quę habuit septē viros om-
nes mortuos sine liberis: et ad hoc officium implen
dum ducentes fratris vxozem: dixerunt quęrentes
In resurrectiōe cuius eoꝝ erit vxor. Proculdubio
Ibidem. iudęi non fatigarentur: non deficerent in ista quęsti-
one: si non talia sibi in resurrectione sperarent: qua-
lia agebant in hac vita. Dominus aūt equalitatem
angelozum promittens nō humanam carnis corru-
ptionem: ait illis: Erratis: nescietes scripturas neq;

Matth.22. virtutem dei. In resurrectione eñ neq; nubent: neq; vxores ducent: neq; eñ incipient mori: sed erunt ęq̃les angelis dei. Demõstrauit q; ibi nõ sit necessaria successio: vbi deletur decessio. Ibi quia decessores non erũt: nec successores quęrent. Ad hoc subiecit: non eñ incipient mori. Verumtamen quia iudęi tenebant: z si carnaliter spem resurrectionis futurę: gauisi sunt respõsum esse saducęis cum quibus illis erat de hac ancipiti et obscura quęstione certamen. Tenebant ergo iudęi spem resurrectionis mortuorum: z solos se ad beatam vitã resurrecturos sperabant propter opus legis: et ppter iustificatiões scripturarum quas habebant soli iudęi: z gentes nõ ha-
Roma.ij. bebant. Crucifixus est christ⁹: ęcitas ex parte i israel facta est: vt plenitudo gentium intraret. Hoc apostolo dicente: ępit etiam gentibus promitti resurrectio mortuorum: credentibus in iesum christum quod resurrexerit. Inde psalm⁹ iste est aduersus p̃sumptionem z superbiam iudęorum: pro fide gentium ad eandem spem resurrectionis vocatar. Quodammodo fratres mei animũ psalmi audistis. In h quod dixi: in hoc quod proposui: tota vestra suspendatur intentio. Nunc vos nulla cogitatio auertat: cõtra pręsumptionem dicitur iudęorũ: qui de iustificationibus legis sperabant sibi resurrectionem: et crucifixerunt christum qui primus resurrexit: nõ membra resurrectura solos iudęos habituros: sed oñes qui i eũ credidissent: id est oñes gẽtes. Inde ępit.

¶ Expositio psalmi.

B Ps. 99. IUbilate deo. Qui: Omnis terra. Nõ ergo sola iudęa. Videte fratres quemadmodum cõmendetur vniuersitas ecclesię toto orbe diffusę: et non solum dolete iudęos: qui gratiã istam gentibus inuidebant: sed plus hęreticos plangite. Si eñ dolendi sunt qui collecti non sunt: quanto amplius q̃ collecti diuisi sunt: Jubilate deo omnis terra. Quid est iubilate: Ju vocẽ erumpite gaudiorum: si non potestis verborum. Non eñ verbis iubilat: sed solus gaudentium sonitus redditur quasi parturientis z partientis cordis lęticiam in vocem rei conceptę quę verbis explicari non possit. Jubilate deo omnis terra. Nemo iubilet i parte: Nemo inq̃ iubilet in parte: omnis terra iubilet: catholica iubilet: catholica totum tenet. Quicũq; partem tenet et a toto pręcisus est: vlulare vult non iubilare. Ju-
E Ar. psalmum dicite. bilate deo omnis terra. ¶ †Psallite †autẽ nomini eius. Quid dixit: psallentibus vobis: Benedicatur nomen eius. Quid sit aũt psallere: heri dixi: et credo meminisse charitatem vestram. Psallere est †non habet. organum etiam assumere quod psalteriũ dicitur: et pulsu atq; opere manuũ vocibus concordare. Si ergo iubilatis quod deus audiat: psallite etiam q; homines videant z audiant: sed non propter nomen ve-
Matth.6. strum. Cauete eñ facere iusticiã vestrã coram hominibus: vt videamini ab eis. Et propter cuius nomen inquies psallam: vt non videañ ab hominibus ope-
Matth.5. ra mea: Attendite alio loco: Luceant opera vestra coram hominibus: vt videant bona facta vestra: et glorificent patrem vestrũ qui in ęlis est. Videant bona facta vestra: et glorificent non vos sed deum. Nam si propter vos glorificandos facitis opera bona: respondeb vobis qõ ipse dixit de quibusdã tali-
Matth.6. bus: Amen dico vobis: perceperunt mercedẽ suam.

Et iterum: Alioquin mercedẽ non habebitis apud Ibidem. patrem vestrum qui in ęlis est. Ergo inquies debeo abscondere opera mea: ne faciam coram hominibus: Non. Sed quid ait: Luceant opera vestra coram hominibus. Anceps ergo remanebo. Hic mihi dicis: Cauete facere iusticiam vestram coram hominibus: hic mihi dicis: Luceant opera vestra coram hominibus: Quid obseruabo: Quid faciam: Quid relinquam: Tam nõ potest homo seruire duobus dominis diuersa iubentibus: q̃ nec vni diuersa iubẽti. Non ait dominus: diuersa iubeo. Finem attende: in finem canta: quo fine facias: vide. Si ideo facis vt tu glorificeris: hoc prohibui: si aũt ideo vt deus glorificetur: hoc iussi. Psallite ergo non nomini vestro: sed nomini dñi dei vestri. Vos psallite: ille laudetur: vos bene viuite: ille glorificet. Unde eñ habetis ipsum bene viuere: Si eternum haberetis: nunq̃ male vixisse-
D le vixisseris: si a vobis haberetis nunq̃ bene vixisse tis. Psallite autem nomini eius. ¶ Date gloriam laudi eius. Totam intentionẽ nostram i laudez dei mittit: nihil nobis relinquit vnde laudemur. Gloziemur inde magis z gaudeamus: illi ibi ream⁹: 1.Cor.1. in illo laudemur. Audistis cũ legeret apostolus: Videte vocationem vestram fratres: quia non multi potentes fm carnem: non multi nobiles: sed stulta mundi elegit deus: vt confundat sapientes: et infirma mundi elegit deus vt cõfundat fortia: et ignobilia mundi elegit deus: et ea quę non sunt tanq̃ quę sunt: vt ea quę sunt euacuent. Quid voluit dicere: Quid voluit ostendere: Descendit dominus deus noster iesus christ⁹ in spiritu reparare genus humanum: et dare gratiam suã omnib⁹ intelligenti bus: quia gratia illius nõ ex meritis eorum: Et ne ęstibet persona gloriaret in carne: infirmos elegit: nam inde non est electus ille nathanael etiam. Quid enim tibi videtur: vt publicanum in telonęo sedentem eli- Mar.2. geret matthęum: et non eligeret nathanael cui perhibuit testimonium ipse dominus dicens: Ecce ve- Joh.1. rus israelita in quo dolus non est: Intelligitur ergo nathanael iste doctus fuisse in lege: non quia doctor non erat electurus: sed si ipsos primo elegisset: doctrinę suę merito se electos putarent: et ita illorũ sciẽtia laudaretur: et laus christi gratię minueret. Perhibuit testimonium tanq̃ bono fideli in quo dolus non erat: sed tamen eum non assumpsit inter illos discipulos quos primum idiotas elegit. Et vnde intelligimus quod ille peritus erat legis: Quando audiuit ab vno ex eis qui secuti erant dominum dicentẽ: Jnuenimus messiam: quod interpretatur christus: quęsiuit vnde: et dictum est a nazareth. Et ille: A na- Ibidem. zareth potest aliquid boni esse. Proculdubio qui intellexit: qa a nazareth potest aliquid boni esse: peritus erat legis: et bene prophetas inspexerat. Nouit esse in illius verbis aliam pnunciationem: sed a pudentioribus non est approbata: vt quasi desperasse videatur: ille cum audiẽs dixisset: a nazareth potest aliquid boni esse: id est nunqd potest: Sic pronunciando quasi desperaret. Sequitur aũt ibi: Veni z vide. Hęc verba: id est veni et vide: vtramq; possunt pronunciationem sequi: Si dicas: quasi nõ credẽs: a nazareth potest aliqd boni esse: Respondet: Veni z vide quod non credis. Rursus si dicas confirmãs: A nazareth põt aliqd boni esse. Respõdet: ve

ni et vide quod credis q̃ vere bonum sit: bonum q̃ nũcio a nazareth: ⁊ q̃ recte credas: veni et experire.
1.Cor.1. Hinc tamẽ estimatur doctus ille in lege fuisse: quia nõ est electus inter discipulos ab illo: qui stulta mũ-
Job.j. di prius elegit: cum tantum ei perhibuerit testimo-nium dominus dicẽs: Ecce vere israelita: in quo do-lus nõ est. Elegit ergo dominus postea et oratores:
De voc. gen. li. c. 35. ⁊ Ter. de bb. dili. 59. F. sed illi supbirẽt si nõ prius elegerit piscatores. Ele-git diuites: sed dicerent merito diuitiarum suarum se electos esse: nisi primo elegisset pauperes. Elegit imperatores postea: sed melius est vt romam cum
1.Cor.1. venerit iperator: deposito diademate ponet ad me-moriam piscatoris: q̃ vt piscator ponet ad memo-riam imperatoris. Infirma eñ mundi elegit deus: vt confundat fortia: ⁊ ignobilia mundi elegit: et ea
Ibidem. que non sunt tanq̃ ea que sunt vt ea que sunt eua-curaentur. Et quid sequitur? Quid ait? Conclusit ro. Videte quemadmodum nobis abstulit glori-am: vt daret gloriam. Abstulit nostram: vt daret suam. Abstulit inanem: vt daret plenam. Abstu-lit nutantem: vt daret solidam. Tanto ergo gloria nostra fortior et firmior: quia in deo est. Non ergo in te debes gloriari quod phibuit veritas: sed quod ait apostolus: hoc precipit veritas: Qui gloria-tur: in domino glorietur. Date ergo gloriam laudi eius: nolite imitari iudeos: q̃ quasi meritis suis vo-lebant tribuere iustificationes suas: et inuidebant gentibus accedentibus ad gratiam euangelicam: vt peccata omnia donarẽtur eis: quasi illi non haberẽt quod donarẽ sibi: quasi iam boni operarij merce-dem expectates: Et cum adhuc egroti essent: sanos se esse putabant: et inde periculosius egrotabant.
E Ps.7. terribilis. Mã si vel miti egrotassent: nõ q̃si phrenetici medi-cum occidissent. Date gloriam laudi eius. Dicite deo q̃ † timenda sunt opera tua †. Quare ti-
Ps.2. domine. menda et non amanda? Audi aliam vocem Psalmi
Phil.2. re. Quid sibi hoc vult? Audi vocem apostoli: Cum timore inquit et tremore vestram ipsorum salutem opami. Quare cũ timore ⁊ tremore? Subiecit cãm:
Ibidem. Deus est eñ qui operat in vobis ⁊ velle et pficere pro bona voluntate. Si ergo deus operatur in te: gratia dei bñ operaris nõ viribus tuis. Ergo si gau-des: et time: ne forte quod datum est humili: aufera-tur superbo. Nam vt noueritis hoc esse factum de ipsa superbia iudeorum quasi se ex operibus legis
Ps.9. iustificantium: et ideo cadentium: dicit alius pS. Hi in curribus ⁊ hi in equis: quasi in suis quibusdã passibus et instrumentis ad erectionem suam. Nos aũt inquit in nomine domini dei nostri magnificabi-mur. Hi incurribus ⁊ hi in equis: nos aũt in nomi-ne domini dei nostri magnificabimur. Videte quẽ-admodum illi extollebantur in se: videte quẽadmo-
Ibidem. dum isti gloriabãtur in deo: propterea quid secutus est? Illis obligati sunt pedes ⁊ ceciderunt: nos aũt
Job.9. surreximus et erecti sumus. Audi ipsum dominum nostrum hoc idem dicẽtem: Ego inquit veni: vt qui non vident videant: et qui vident cęci fiant. Vide in vna parte bonitatem: in alia quasi maliciam. Sed quid melius illo? Quid misericordius? Quid iusti-us? Quare ergo qui non vident videant? Propter bonitatem. Quare et qui vident cęci fiant? Propter elationem. Et vere videbant: et facti sunt cęci: Non videbant: sed videre sibi videbantur. Nam ecce vi-dete fratres cũ dicerẽt ipsi iudei: Num sumus cęci?
Ibidem. Ait illis dominus: Si cęci essetis: peccatum nõ ha-beretis: modo aũt quia dicitis videmus: peccatum vestrum in vobis manet. Ad medicum venisti: vide-re te dicis? Lessabũt collyria: semper cęcus remane bis. Confitere te cęcum: vt illuminari merearis. At tende iudeos: attende gentes. Qui nõ vident: vide-ant inquit: Ideo veni: ⁊ vt qui videt cęci fiant. Ipsũ dominum iesum christum in carne videbant iudei: gentes non videbant. Ecce qui viderunt crucifixe-runt: qui non viderunt crediderunt. Ergo quid feci-sti o christe: aduersus superbos? q̃d fecisti? Videm⁹ quia dignatus es ⁊ membra tua sumus: videmus: Abscondisti deũ: ⁊ hoiem aspectib⁹ obiecisti hoim.
Roma.jj. Quare h? Vt cęcitas ex parte in isr'l fieret: ⁊ plenitu-do gentium intraret. Ad hoc abscondisti deum: ⁊ ho-minem aspectibus obiecisti. Videbant et non vide-bant. Videbant quod acceperas: et non videbant
Phil.2. quod eras. Videbant formam serui: non videbant
Joh.14. formam dei. Formam serui qua maior est pater: nõ
Joh.10. formam dei propter quam modo audistis: Ego et pater vnum sumus. Tenuerunt quod videbant: cru-cifixerũt quod videbant: Insultauerũt ei quem vi-
Matth.26. debant: non agnouerunt qui latebat. Audi aposto-
Ibidem.27. lum dicentem: Si eñ cognouissent: nunq̃ dominũ
j.Cor.2. glorię crucifixissent. Ergo gentes que vocate estis
Roma.ii. attendite ramos precisos propter seueritatem: vos aũt insertos propter bonitatem: ⁊ participes factos pinguedinis olee: non altum sapientes: id est non su-perbientes. Non eñ tu radicem portas: ait: sed ra-
Ibidem. dix te: magis terreamini: quia videtis amputatos ramos naturales. Judei eñ per patriarchas vene-runt: et de carne abrae nati sunt. Et quid ait apos-tolus? Sed dicis: Fracti sunt rami vt ego inserar.
Roma.ii. Bene. Propter infidelitatem fracti sunt: tu autẽ in-quit fide stas: noli altum sapere: sed time. Si enim naturalibus ramis deus non pepercit: neq̃ tibi par-cet. Attende ergo ramos fractos: ⁊ te insertum: noli extolli super ramos fractos: ⁊ magis dicito deo: q̃ metuẽda sunt opera tua. Fratres si aduersus iude-os olim precisos de radice patriarcharum extollere nos non debemus: sed timere potius et dicere deo: q̃ timenda sunt opera tua: quanto minus non nos debemus extollere aduersus recentia vulnera pre-cisionum? Precisi sunt ante iudei: insertę sunt gen-tes. De ipsa insertione: precisi sunt heretici: Sed neq̃ contra illos nos extollere debemus: ne forte precidi mereamur. Quos delectat insultare preci-sis? Fratres mei qualiscunq̃ episcopi vox sonuit vobis: rogamus vos vt caueatis quicunq̃ in ec-clesia estis: nolite insultare eis qui non sunt intus: sed orate potius vt ⁊ ipsi intus sint. Potens est eñ
Ibidem. deus iterum inserere illos. De ipsis iudeis dixit hoc apostolus: et factum est in eis: Resurrexit dominus et multi crediderunt: Non intellexerũt cum crucifi-gerent: tamen postea crediderunt in eum: et donatũ est eis tam magnum delictum. Fusus domini san-guis donatus est homicidis: non vt dicam occidis: quia si cognouissent nunq̃ dominum glorię cruci-
j.Cor.2. fixissent. Modo homicidis donatus est: fusus san-guis innocentis: Et ipsum sanguinẽ quem per insa-

niam fuderunt: per gratiam biberunt. Dicite ergo deo: q̃ timenda sunt opera tua. Ñ timenda: Quia
Roma.11. cecitas ex parte in israel facta est: vt plenitudo gentium intraret. O gentium plenitudo: dic deo q̃ timenda sunt opera tua: et sic gaude vt contremiscas: noli extolli super ramos precisos. Dicite deo: q̃ timenda sunt opera tua. ¶ In multitudine† potẽ
Al. †virtutis. tie tue mentientur tibi inimici tui. Ad hoc tibi inquit mentientur inimici tui: vt multa sit potentia tua. Quid est hoc: Intentius audite. Potentia domini nostri iesu christi: maxime apparuit in resurrectione: Unde psalmus iste titulũ accepit. Et resurgens apparuit discipulis suis. Non apparuit inimi-
Act.10. cis suis: sed discipulis suis. Crucifixus apparuit omnibus: resurgens fidelibus: vt etiam postea qui vellet crederet: et credenti resurrectio promitteretur. Multi sancti multa miracula fecerunt: nullus eorũ mortuus resurrexit: quia et qui ab eis resuscitati sũt: morituri resuscitati sunt. Intendat charitas vestra.
Job.10. Commendãs dominus opera sua dixit: Operibus credite: si mihi non vultis credere. Et commendantur etiam preterita opera prophetarum: etsi nõ eadem: tamen multa eiusdem potẽtie. Ambulauit dominus super mare: iussit et petrũ. Nunquid non ibi
Matth.14. erat ipse dominus: quando se diuisit mare: vt Moyses cũ popl'o israel transiret: Idẽ dñs illa faciebat: Qui fecit ista per carnem suam: ipe illa faciebat per carnem seruorum suorum: Illud tamen per seruos suos non fecit: Nam ipse omnia faciebat vt aliquis ipsorum mortuus esset: et resurgeret in vitam eternam. Quia ergo possent dicere iudei cum miracula faceret dominus: fecit hoc et moyses: fecit hec et he-
3. Reg.17. lias: fecit hoc et helizeus: possent sibi ista dicere: qa
4. Reg.4. et illi mortuos resuscitauerunt: et multa miracula fecerunt: Propterea cum ab illo signum peteretur: p̃p̃ium signum cõmendans quod in se solo futurum erat: ait: Generatio ista praua et amaricans signũ q̃rit: et signum non dabitur ei: nisi signum Jone pro-
Matth.12. phete. Sicut eñ fuit ionas in ventre ceti tribus die-
Jone.2. bus et tribus noctib': sic erit et filius hominis in corde terre tribus diebus et tribus noctibus. Quomodo fuit ionas in ventre ceti: Nonne vt postea viuus euomeretur: Hoc fuit infernus domino: quod ionę cetus. Hoc signum proprium cõmendauit: hoc est potentissimum. Potentius est reuixisse mortuum: q̃ non fuisse mortuum. Multitudo potentie domini scõm quod homo fact' est: in virtute resurrectiõis apparet. Hanc commendat et apostolus cum dicit:
Phil.3. Non habens eam iusticiam que ex lege est: sed eam que est per fidem christi: que est ex deo iustitia in fide ad cognoscendum eum et virtutem resurrectionis
2. Cor.13. eius. Sic commendat et alio loco: Et si crucifixus est ex infirmitate: sed viuit ex virtute dei. Cum ergo ista magna potentia domini in resurrectione intelligatur: vnde titulum psalm' iste accepit: qd sibi vult in multitudine potentie tue mentientur tibi inimici tui: nisi vt sic intelligas: ideo tibi mentientur inimici tui vt crucifigaris: ideo crucifigeris vt resurgas: Mendacium ergo illorum ad commẽdandam multam potentiam tuam valebit. Quare solent inimici mentiri: Ut potentiam cuiusq̃ minuant de quo mẽtiunt. Tibi inquit cõtrariũ accidit. Nam minus appareret potentia tua: si illi tibi non mentirentur. Attendite et ipsum mendacium falsorum testium in euã-
Matth.27. gelio: et videte quia de resurrectiõe est. Cũ eñ dño dictum esset quod signum ostendis nobis: quia ista facis: excepto eo quod dixerat de iona: per aliam similitudinem hoc ipsum item dixit vt noueritis hoc
Job.2. propium signum maxime commendatum: Solui te templum inquit hoc: et in tribus diebus excitabo illud. Et illi dixerunt: Quadraginta et sex annis ędificatum est templum hoc: et tu in triduo excitabis il-
Ibidem. lud: Et euangelista: quid illud esset: exponens: Hoc autẽ inquit dicebat iesus de templo corporis sui. Ecce hanc potentiam suam hominibus se demonstraturum dicebat: Unde similitudinem de templo ve-
derat propter carnẽ suã que erat templũ latẽtis int' diuinitat'. Ñ iudei templũ foris videbãt numẽ int' habitãs nõ videbãt. Ex istis ẋbis dñi ꝓcinnauerũt falsi testes mendacium quod contra eum dicerent: ex his ipsis vbi cõmendauit resurrectionẽ suam fu-
turam loquens de templo. Dixerunt eñ falsi testes aduersus eum: cum quereretur ab eis quid illum au-
Matth.26. dissent dixisse blasphemũ: Audiuimus eñ eũ dicentem: Soluam templum hoc: et post triduum reedifi-
cabo illud. Post triduum resuscitabo audierant: soluam non audierant: sed audierant soluite. Unum verbũ mutauerũt et paucas litteras: vt falsum testimoniũ molirent. Sed cui mutas verbũ o hũana va-
nitas: o hũana infirmitas: Verbo incõmutabili ver-
Ps.26. bũ mutas: Mutas tu tuũ verbũ: nunqd mutas tui verbũ: Unde alio loco dr̃: Et mẽtita est iniq̃tas sibi. Quare ergo tibi mentiti sunt inimici tui o dñe: cui iubilat oĩs terra: In multitudine potẽtie tue mẽtien-
tur tibi ĩimici tui. Dicũt: soluã: cũ tu dixeris: soluite. Quare te dixerũt dixisse: soluam: et nõ dixerunt qõ-
pli defenderẽt sine cã. Christ' eñ qz voluit mori-
Hab.2. est: et tñ vos occidistis. Ecce cõcedim' vobis o mẽdaces: ipse soluit tẽplũ. Dictũ est eñ ab apl'o: Qui me dilexit: et tradidit semetipm p me. Dictũ est de pre:
Roma.8. Qui ꝓpio filio nõ pepcit: sed p nobis oĩb' tradidit illũ. Si ergo pater filiũ tradidit: et filius semetipsus
Matth.26. tradidit: Judas qd fecit: Pater tradẽdo filium ad mortẽ p nobis: bñ fecit: christ' tradẽdo seipm p nobis fecit bñ: tradẽdo iudas magistrũ p auaricia sua fec male. Nõ eñ qõ nobis p̃stitũ est de passiõe christi: malicię iudę deputabit. Habet ille mercedẽ mali
Job.3. cię: christ' laudẽ grę. Prozsus ipse soluerit tẽplũ: ip-
Job.19. se soluerit q̃ dixit: Ptãtem habeo ponẽdi aiam meã et ptãtem habeo iterũ sumẽdi eam: nemo tollet eã a me: s egoipe pono eã a me: et iterũ sumo eã. Ipse soluit tẽplũ gra sua: nõ malicia vra. In multitudie potẽtie tue mẽtient tibi ĩimici tui. Ecce mẽtunt: ecce credit eis: ecce opprimeris: ecce crucifigeris: ecce insultat tibi: ecce caput agitatur: Si filius dei es: descende de cruce. Ecce quando vis animã ponis: et lãcea latus percuteris: et sacramenta de latere tuo defluunt: deponeris de ligno: ĩuolueris lintheaminibus: deponeris in sepulchro: adduntur custodes ne tollant te discipuli tui: Uenit hora resurrectionis tue: terra concutitur: monumenta scinduntur: resurgis occultus: apparens manifest'. Ubi sũt ergo illi mendaces: Ubi est falsũ testimoniũ maliuolẽtie: Mõne in multitudine potẽtie tue mentiti sunt tibi inimici tui: Da et illos sepulchri custodes: referant quid viderint:
Matth.26.
Matth.28.

accipiant pecuniã ⁊ ipsi mentiant. Dicant etiam ipi moniti peruersi a puersis: dicant a iudeis corrupti: qui in christo noluerunt esse integri: dicant: Hec tur etiã ipsi. Quid dicturi sunt? Dicite: videamus: Ibidem. mentimini ⁊ vos in multitudine potentię dñi. Quid dicturi estis? Cum dormiremus nos: venerũt discipuli ei⁹ ⁊ abstulerũt eũ de monumẽto. O vere stulti- Bz. in homelia. cia dormiẽs: Aut vigilabas: ⁊ phibere debuisti: Aut 26. dormiebas: ⁊ quid sit gestum nescisti. Accesserunt ⁊ ipsi mendacio: inimicoꝝ: auctus est ⁊ numerus mentientiũ: vt augeret merces credentiũ: quia in multitudine potentię tuę mentient tibi inimici tui. Ergo mentiti sunt: in multitudine potẽtię tuę mentiti sunt. Apparuisti contra mendaces veracibus: ⁊ apparuisti eis veracibus quos tu veraces fecisti. Remaneant R Ps. 4. psalmũ di. iudei in mendacijs suis: quia tibi in multitudine po- cit. Ps. 150 habet. tentię tuę mentiti sunt: fiat quod sequit: ℣ Omnis terra adoret te ⁊ psallat tibi: †psallat nomini tuo altissime. Pauloante humillime: modo altissime. Humillime inter manus mentientiũ inimicoꝝ: Altissime sup verticem laudantiũ angelorum. Omnis terra adoret te et psallat tibi: psallat nomini tuo altissime. ℣ Venite ⁊ videte opera †domini. O gentes: o vtinę nationes: relinquite iudeos mentiẽtes: venite cõfitentes. Venite ⁊ videte opera domini. Terribilis in consilijs sup filios hominũ. Filius hominis ⁊ ipse quidem dictus est: et vere filius hominis factus est. Vere filius dei in forPhil. 2. ma dei: vere filius hominis in forma serui. Sed noAt. †dei. te formam istam serui ex aliorum similiũ cõditione pensare. Terribilis est in consilijs super filios hominũ. Machinati sunt filij hominũ cõsilium ad crucifigendũ christum: crucifixus excęcauit crucifigentes. Quid ergo fecistis filij hominũ machinãdo acta cõsilia aduersus dominũ vestrum: in quo latebat maiestas et apparebat infirmitas? Vos machinati estis consilia pdendi: Ille excęcandi ⁊ saluandi. Excęcandi superbos: saluandi humiles. Ad hoc autem Roma. ij. superbos istos excęcandi: vt cęcati humiliarent: humiliati confiterent: confessi illuminarent. Terribilis in cõsilijs super filios hominũ. Vere terribilis: Ecce cęcitas ex parte in israel facta est. Ecce iudei ex quib⁹ natus est christus: fozis sunt. Ecce gentes quę cõtra iudeam erant: in christo intus sunt. Terribilis in cõ- L silijs super filios hominũ. Propterea quid fecit terroze consilij sui: Conuertit mare in aridam. Hoc em sequit: Qui cõuertit mare in aridam. Mare erat mũdus amarus salsitate: turbulẽtus tempestate: seuiens fluctibus psecutionũ: mare erat. Certe cem mũdus: quia salsa plenus erat. Quis hoc fecit? Ps. 142. Qui cõuertit mare in aridam. Jam anima gentium omniũ quid dicit? Anima mea velut terra sine aqua tibi. Qui cõuertit mare in aridam. In flumine pertransibunt pede. Illi ipsi qui conuersi sunt in aridam: cum essent antea amari: in flumine pede pertrãsibunt. Quid est flumen? Flumen est omnis mortalitas seculi. Vide flumen: alia veniũt ⁊ transeunt: alia transitura succedunt. Nõne sic fit in aqua fluminis: que de terra nascit et manat? Sic is qui natus est: cedat oportet nascituro: Et omnis iste ordo rerũ labẽtium: fluuius quidam est. In istum fluuiũ nõ se mittat: stet. Et quõ transiet

delectatiões rerum perituraru? Credat in christũ: ⁊ facile pertransibit pede: trãsibit illo duce: pede trãsibit Quid est pede transire? Facile transire: Et nõ querat equũ vt transeat: nõ erigat superbia ad trãseundum flumẽ: humilis transeat. ⁊ ocyus trãsit. In flumine pertransibunt pede. Ibi †iocundabimur in ipso. In bonis operibus iocũdare. O iudei de vestris operibus gloziamini: deponite superbiã gloziandi de vobis: sumite gratiam iocũdandi in christo. Ibi em iocũdabimur: ſz nõ in nob: ibi iocũdabimur in ipso. Quãdo iocũdabimur? Cum flumẽ transierimus pede: vita eterna promittit: resurrectio pmittitur: ibi caro nostra iam nõ erit flumẽ. Flumẽ enim modo est: quando mortalis est. Videte si stat aliqua etas: Pueri crescere volunt ⁊ nesciunt q̃ spaciũ vitę suę annis succedẽtibus minuit. Nõ em addunt anni: sed subtrahunt crescentibus: sicut aqua fluminis prsus accedit: sed a fonte recedit: Et volunt crescere pueri vt careant dominatu maiozũ. Ecce crescunt: agit cito: pueniũt ad iuuenturẽ. Qui excesserũt puericiam: si possint teneant iuuenturẽ. Transit et ipsa: senectus succedit: vel senectus eterna succedit: vel senect⁹ eterna sit: morte auferat: ergo fluuius est carnis nascẽt. In hũc fluuiũ mortalitat nemo se mortaliũ rerum cõcupiscentia subuertat ne rapiat: facile trãsit q̃ hũilit: id est pede trãsit: duce illo q̃ prior trãsit q̃ de torrẽte i via vsq; ad mortẽ bibit: pterea exalta Ps. 109 uit caput. Trãseuntes ꝑ pede fluuiũ istũ: id est facile transeũtes mortalitatẽ istã fluentẽ: ibi iocũdabimur i ipso. Nõ aũt i q̃ nisi vel i ipo: vt i spe ipsius? Et si em iocũdamur mõ: in spe iocũdamur: tũc aũt in ipo iocũdabimur: Et modo in ipso sed p spem: tunc autẽ j. Cor. 13. facie ad faciẽ: ibi iocũdabimur in ipo. In q̃: Qui M dominat in virtute sua in eternũ. Nam nos quã virtutẽ habemus? Nũquid eternã? Si eterna esset virtus nostra: nõ lapsi essemus: nõ cecidissem⁹ Heb. 3. in peccatũ: nõ meruissemus mortalitatẽ penalẽ. Ille voluntate suscepit: quia nos meritũ nostrum rejecit. Qui dominat in virtute sua in eternũ: Eius principes efficiamur: in cui⁹ virtute nos erimus fortes: ille aũt in sua. Nos illuminati: ille lumen illuminans. Nos auersi ab illo cõtenebramur: ille auerti a se non põt. Caloze ipsi⁹ accẽdimur: vnde recedentes friguera- m⁹: accedẽtes rursuz accẽdimur. Ergo dicam⁹ ei vt custodiat nos in virtute sua: qz in ipo iocũdabimur q̃ dñat in virtute sua in eternũ. Sed nõ ꝑ solis iudeis ꝓstitit credẽtibus: qz multũ se extulerũt iudei de virtute sua ꝓsumẽtes: postea cognouerũt in cui⁹ virtute fuerũt salubriter fortes: ⁊ quidã eoꝝ crediderũt: ꝙ nõ sufficit christo Multũ ẽ qõ dedit: magnũ pciũ dedit: nõ ꝑ solis iudeis debuit valere qõ dedit. Oculi ei⁹ sup gentes respiciũt. Ergo oculi ei⁹ sup gentes respiciũt: Et qd facim⁹? Murmurabũt iudei: dicturi sunt iudei: qõ nobis: ꝑ ⁊ illis: Nobis euãgeliũ: illis euãgeliũ: Nobis gratiã resurrectiõis: ⁊ illis gratiam resurrectiõis: Nihil nobis ꝓdest quod nos legem accepimus: ⁊ in iustificatiõibus legis viximus: ⁊ tenuim⁹ ꝓcepta patrũ: Nihil valebit ꝑ illis qõ nobis. Non litigẽt: nõ cõtendant. Qui †amaricant Ar. †exasperãt. nõ exaltent in semetipis. O caro misera ⁊ tabescens: nonne peccatrix es? Quid clamat lingua tua? Attendatur cõscientia. Omnes enim peccauerũt: et Roma. 2.

egent gloria tui. Agnosce te infirmitas humana: accepisti legē vt q̄ p̄uaricatrix legis esses. Nō enim tenuisti et implesti quod accepisti. Accessit tibi ex lege nō iustificatio quā lex iubet: sed p̄uaricatio quam
Roma.5. tu fecisti. Si ergo abundauit peccatū: quid inuides supabundanti gratię? Noli amaricare: quia q̄ amaricant non exaltent. Quasi maledixisse videtur: qui amaricant non exaltent: imo exaltent sed nō in seipsis. Humilient in seipsis: exaltent i christo. Qui em̄
Matth.23. se humiliat exaltabit: et qui se exaltat humiliabit.
O Qui amaricāt: nō exaltent i semetipsis. ¶ Benedicite gentes deum nostrū. Ecce repulsi sunt qui amaricant: reddita ē illis ratio: Aliqui cōuersi sunt: aliqui superbi remāserunt. Non vos terreant q̄ gra-
Ecc̄. 32. tiam euangelicā inuident gentibus: iam venit semē abrae in quo benedicunt omnes gentes. Benedicite eū in q̄ bñdicimini: bñdicite gentes deū nostrū. Et
Al. †audite tū facite. †audite vocē laudis eius. Me vosipos laudetis & ipm laudet. Quę ē vox laudis eius? Quia grā ipi⁹ sumus: quicq̄d boni sum⁹. ¶ Qui posuit ani-
Al. †ad. mā meam †in vitam. Ecce vox laudis eius: Qui posuit animā meam in vitam. Ergo in morte erat: In morte erat: q̄ in te erat. Inde ē q̄ nō debuistis exaltari i vobisipsis. Ecce i morte erat i te. Ubi erit
Joh.14. in vita nisi in illo qui dixit: Ego sum via: veritas: et
Epb.5. vita: Quomō quibusdā credentibus ait apostolus: Fuistis aliquādo tenebre: nūc autē lux in domino: Tenebre ergo i vobis: lux i domino: sic mores in vobis: vita in domino. Qui posuit animā meam in vitam. Ecce posuit animā nostrā in vitam: quia credimus in eum qui in vitā posuit animā nostram. Sed quid deinde opus est nisi vt p̄seuerem⁹ vsq̄ in finē? Et hoc quis dabit: nisi de quo cōsequēter dictum
Al. †cōmotōes. est: Et non dedit in †motum pedes meos? Ipse posuit animā meam in vitam: ipse regit et pedes ne nutent: ne moueant t deant in motū: t ipe nos
Matth.10. faciet viuere: ipse p̄seuerare vsq̄ in finem vt i eternū viuamus. Et non dedit in motū pedes meos. Quare hoc dixisti: t nō dedit in motū pedes meos? Quid enim passus es: aut quid pati potuisti vt mouerent pedes tui? Quid? Audi q̄ sequant. Quare dixi: nō dedit i motū pedes meos? Quia mīta passuri sum⁹ de quibus mouerent de via pedes nostri nisi ipse regeret eos t in motū nō daret. Quę sunt ista? Quo-
Al. †igne nos examinasti sicut examinat. P niam probasti nos deus: †igne nos sicut ignit argentum. Non ignisti sicut fenum: sed sicut argentū: Adhibendo nobis ignem: non in cinerē cōuertisti: sed sordes abluisti. Ignisti nos sicut ignitur argentū. Et vide quomō secuit deus in illos quorum animā posuit in vitam. ¶ Induxisti nos in
Al. †laqueū. †muscipulā. Non vt capti morereмur: sed vnde liberati experiremur. Posuisti tribulatiōes in dorso nostro. Erecti enim male: superbi eramus: male erecti curuati sum⁹: vt curuati bñ erigeremur. Posuisti tribulationes in dorso nostro. Imposuisti homies sup capita nostra. Hec omia passa est eccl'a varijs t diuersis p̄secutiōib⁹: passa est hoc t singillatim: t modo patit etiā. Nō enim quisq̄ est qui se in hac vita ab his temptationib⁹ possit dicere imunem. Ergo imponūt t homies super capita nostra: toleramus quos nolumus: patimur superiores aliquādo quos nouimus peiores. Peccata autem si desint bene superior est homo: Quāto autē plura assunt: tanto est inferior. Et bonū est vt considerem⁹ nos peccatores esse: t sic toleremus impositos sup capita nostra: vt t nos deo confiteamur: quia digna patimur. Quid enim indigne pateris quod facit qui iustus est? Posuisti tribulatiōes in dorso nostro: imposuisti homines sup capita nostra. Scuire videtur deus cum ista facit: ne metuas quoniā pater est: nūq̄ sic sęuit vt p̄dat. Quādo malevius si parcit: plus dum: et vstio tribulationis: et aqua corruptionis. Quādo sunt res angustę t aliquę infelicitates sūt in hoc mūdo: quasi ignis est: quādo sunt res p̄sperę et abūdantia sęculi circū fluit: quasi aqua est. Vide ne te ignis exurat: ne aqua corrumpat. Firmus esto ad uersus ignem: coqui te oportet: tanq̄ vas fictū mitteris in caminū: vt firmet q̄ formatū est: Vas q̄ q̄ in igne firmatū est: aquā nō timet: vas aūt si solidatum igne non fuerit: tanq̄ lutū aqua soluet. Noli festinare ad aquam: p ignē transi ad aquā: vt transeas t aquā. Propterea et in sacramētis t in carhezizando: adhibet p̄ius ignis. Mā vnde plerūq̄ immūdi spiritus clamant ardeo: si ille ignis non est? Post ignem autē exorcismi venit ad baptismū: vt ab igne ad aquā: ab aq̄ i refrigerium. Q̄ autē huius sęculi angustia timoris. Accedit p̄ima vice ignis: postea ablato timore metuendum est ne fęlicitas corrumpat mūdana. Cum autē te ignis crepare nō suffecerit: t in aquā nō merseris sed enataueris: p disciplinā transis ad requiē: t transiens per ignem t aquam educeris in refrigerium. Quarmu enim rerum signa sunt in sacramētis: ipsę res sunt in illa p̄fectione vitę eternę. Jam cum transierim⁹ ad illud refrigerium fratres charissimi: nullū ibi timebim⁹ inimicū: nullū temptatorē: nullū inuidū: nullū ignem: nulla aquā: perpetuū ibi refrigerium erit. Refrigerium ꝑter quietem dicit: Mam si dicas calorē: verū est: si dicas refrigerium verū est. Si enim refrigerium male accipias: quasi torpescimus ibi: nō autē torpescimus ibi: requiescimus: Nec quia calor dicit estuabimus ibi: sed feruemus spiritu. Attende ipsum calorem in alio psalmo: Nec est qui se abscōdat a caloze eius. Quid dicit t apostol⁹? Spiritu feruētes. Ergo trāsiuim⁹ p ignem t aquam. Et eduxisti nos in refrigerium. Attende quia non tantū de refrigerio: sed nec de ipso igne optabili tacuit. Introibo in domū tuā in holocaustis. Quid est holocaustū? Totū incensum: sed igne diuino. Holocaustū enim dicitur sacrificiū cum totū accendit. Alię sunt partes sacrificiorū: aliud holocaustū. Quādo totum ardet: t totum consumit igne diuino: holocaustū dicit: quādo pars: sacrificiū. Omne quidem holocaustum sacrificium: sed non omne sacrificiū holocaustum. Holocausta enim ꝑmittit: Corpus christi loquit: vnitas

Ps. 18. Roma. 12.

christi loquit: Introibo ī domū tuā in holocaustis. Totū eī meū ꝓsumit ignis tu⁹: nihil eī remaneat mihi: totum sit tibi. Hoc autem erit in resurrectione mortuoꝝ: quando ꝛ corruptibile hoc induerit incorruptionem: et mortale hoc induerit īmortalitatem: tunc fiet qđ scriptū est: Absorpta est mors in victoria. Victoria q̄si ignis diuin⁹ est: cū absorbet et mortē nostrā: holocaustū ē: Nō remanet mortale aliq̄d in carne: nō remanet culpabile aliq̄d ex mortali vita cōsumet: vt in ꝑterna vita cōsumat: vt a morte seruemur in vitā. Erūt ergo illa holocausta. Et quid erit i holocaustis: ¶ Reddā tibi vota mea quę distinxerūt labia mea. Quę ē distinctio in votis: Hęc est distinctio: vt te accuses: illum laudes. Te intelligas creaturā: illum creatorem. Tenebras: illū illuminatorē: cui dicas: Tu illuminabis lucernā meā dñe: de⁹ meus illumīa tenebras meas. Nā q̄n dixeris: O aīa: quia ex te tibi lucet: ne distingues: Si nō distīgues nō reddes vota distincta. Redde vota distincta: ꝓfitere te mutabilē: illū incōmutabilē: ꝓfitere te sine illo nihil eē: ipm aūt sine te ꝑfectm eē te indigere illo: illū aūt tui nō indigē. Clama ad illū: Dixi dño dꝰ me⁹ es tu: qm̄ bonoꝝ meoꝝ nō idiges. Nā eo q̄ te i holocaustū assumit dꝰ: nō ille crescit: nec ille augeť: nō ille ditior: nō ille īstructior fit: tibi ē merēdis vota deo tuo: q̄ distinxerūt labia tua. Reddā tibi vota mea: q̄ distinxerūt labia mea. Et locutū est os meū: in tribulatione mea. Oꝝ dulcis est ipse tribulatio: ꝯnecessaria est tibi. Quid ibi locutū est os ipsi⁹ in tribulatiōe sua: ¶ holocausta medullata offeram tibi. Quid est medullata: Intus teneam charitatē tuā: nō erit in supficie: in medullis meis erit qđ diligo te. Nihil eī interi⁹ medullis nostris: Interioza ossa sūt carne: medullę interiozes sūt ipsis ossibus. Quisq̄s ergo in supficie colit deū: magis placere vult hominib⁹. Aliud aūt intus sentiēs: nō offert holocausta medullata: cui⁹ aūt medullā inspicit: ipm totū accipit. Holocausta medullata offeram tibi. Cū incenso ꝑ arietib⁹. Arietes sī duces ecclię. Totū corꝑ christi loquit: Ꝑ est qđ offert dño incensum. Quid est oꝝ cū incenso ꝛ arietib⁹: Warī me eī arietes ozant ꝓ gregibus. ¶ Offeram tibi boues cū hircis. Boues inuenim⁹ triturātes: et ipsi offerunt dño. Ꝓplus dꝛ annūciatoꝝ euangelij Ergo magni illi arietes: magni boues. Quid reliq̄ q̄ itinere lapsi sunt ꝛ sauciati: ꝓ pēnitentiā sanant: Mū quid ꝛ ipsi remanebūt: ꝛ ad holocausta nō ꝑtinebūt: Me ipsi timeāt addidit ꝛ hircos. Holocausta inquit nō ꝑfit accipi: adiuncti bob⁹ accipiunt. Talibus eī dicū est: Facite vobis amicos dꝛ mām̄ona iniq̄tatis: vt ꝛ ipsi recipiāt vos ī ꝑterna tabernacula. Ergo illi hirci nō erunt a sinistris: q̄ fecerūt sibi amicos dꝛ mām̄ona iniq̄tatis. Qui aūt hirci ad sinistrā: Quib⁹ dicet: Esuriui ꝛ nō dedistis mihi māducare: non qui peccata sua elemosynis redemerūt. ¶ Uenite: audite ꝛ narrabo omnes qui timetis deum: Ueniamus: audiamus quid narraturus est. Uenite audite ꝛ narrabo. Sed quid: Uenite audite ꝛ narrabo omnes qui timetis deum. Si deum nō timetis: non narrabo. Non est quibus narreť: vbi dei timor nō est. Dei timor aperiat aures: vt sit quod intret: et qua intret: qđ narraturus sum. Sed quid est narraturus: Quanta fecit animę meę. Ecce narrare vult. Sed quid est narraturus: An fōrte quantū pateat terra: quātum distendať cęlum: ꝛ quot sint syderа: ꝛ quę sint vices solis et lunę: Ista creatura pagit ordinē suum: qui multū eam curiose quęsierūt: eius creatorem ignorauerunt. Illud audite: illud accipite: o qui timetis deum: quanta fecit animę meę: Si vultis ꝛ vestrę est. Quanta fecit animę meę: ¶ Ad ipsum ore meo clamaui. Et hoc ipsum factum dicit animę suę: vt ad ipsum ore suo clamaret: factū esse dicit animę suę. Ecce fratres gentes eramus: et sī nō in nobis: in parētib⁹ nostris. Et quid dicit apostolus: Scitis quando gentes eratis: ad simulacra sine voce quodāmodo ascendebatis inducti. Dicat nunc ecclesia quanta fecit animę meę: ad ipsum ore meo clamaui. Olim ad lapidem clamabā: ad lignuz surdū clamabā: simulacris surdis: mutis loq̄bar: iā imago dei cōuersa est ad creatorem suum. Qui dicebam ligno: pater meus es tu: et lapidi: tu me genuisti: modo dico: Pater noster qui es in cęlis. Ad ipm ore meo clamaui. Ore meo iam nō ore alieno. Quādo clamabā ad lapidem in vana cōuersatione paternę traditionis: ore alieno clamabā: quando clamaui ad dominū: qđ ipse donauit: qđ ipse inspirauit: ad ipm ore meo clamaui. Et ꝑexaltaui sub lingua mea. Quid est clamaui ore meo: ꝛ exaltaui sub lingua mea: Ipsum publice ꝓdicaui: ipsum in secreto cōfessus sum. Parum est deū exaltare lingua: sed et sub lingua: vt qđ certus loquerť: hoc tacit⁹ cogites. Ad ipsum ore meo clamaui: et exaltaui sub lingua mea. Uide q̄ vult ī secreto esse integer qui in secreto offert holocausta medullata. Hoc agite frēs: ꝑ imitamini: vt dicatis: Uenite: audite quāta fecit aīę meę. Omnia eī quę enarrat: ipsius gratia fiūt in anima nā. Uidete et alia q̄ dicat: ¶ Iniquitatē si aspexi in corde meo: non exaudiet dom⁹. Cōsiderate modo fratres: q̄ facile: q̄ quotidie homīes erubescētes in homib⁹ iniq̄tates accusant: Male fecit: perdite fecit: sceleratus homo est: hoc fōrte ꝓpter homines dicit. Uide sī nō in corde tuo conspicis iniquitatē: ne fōrte qđ reprehendis in altero cogites facere: ꝛ ideo ī illū clames: nō quia fecit: sed quia inuētus est. Redi ad te: intus esto tibi iudex. Ecce iu cubiculo tuo abscōdito: in ipsa vena intima cordis tui vbi tu sol⁹ es ꝛ ille qui videt: illuc tibi displiceat iniquitas: vt placeas deo. Noli illā respicere: id est noli illam diligere: sed potius dspice: id est contemne ꝛ auertere ab ea. Quicquid lętum ꝓmiserit vt illiciat ad peccandū: quicquid triste minatum fuerit: vt impellat ad malefaciendū: totū nihil est: totum trāsit: dspici dignū est vt calcetur: nō cōspici vt acceptеť. Suggerit eī aliquādo per cogitatiōes vel ꝑ verba colloquētiū malorū. Corrumpūt eī mores bonos colloq̄a mala: tu noli ea respicere. Sed parū est ī vultu: parū est ī lingua: in corde noli respicere: id est noli diligere: noli acceptare. Nā respectū ꝓ dilectiōe poni quotidianū ē: ꝑmo q: de deo dicim⁹: respexit me. Quid est: respexit me: Ante eī te non videbat: Aut

Ps. 17. Ioan. 15. 1. Cor. 15. Ibidem. 1. Cor. 12. Hiere. 2. Matth. 6. 1. Pet. 1. Al. exultaui. 1. Cor. 15. Luc. 16. Matth. 25.

rursum attendebat: et pcibus tuis cõmonitus est: vt in te oculos mitteret: Videbat te ⁊ añ: ⁊ respexit me dicis: dilexit me. Et homini q̃ te videt: ⁊ rogas eũ vt misereat tui: respice me. Videt te: ⁊ dicẽ: respice me. Quid est: respice me: Dilige: attẽde: miserere mei. Ergo nõ ideo dixit iniquitatẽ si aspexi in corde meo: qz oĩno nulla iniq̃tas suggerit cordi humano: Ibi suggerit: nõ cessat suggestio: ⁊ nõ fiat respectio. Si eñ conspicis iniquitatẽ: retro aspicis: ⁊ incurris
Luce. 9. sententiã dñi dicẽtis in euãgelio: Nemo ponẽs manũ sup aratrũ ⁊ respiciẽs retro: aptus est regno dei.
Philĩ. 3. Quid g̃ debeo facere: Qd̃ ait ap̃lus: Quę retro oblitus: in ea q̃ ante sunt extent⁹. Retro eñ nostra oĩa q̃ trãsierũt: miq̃ sunt. Nemo ex bono venit ad chr̃istũ:
Roma. 2. oẽs pctores fuerũt: oẽs peccauerũt: ⁊ credẽdo iustificant. Perfecta iustícia nõ erit: nisi in illa vita: tũ ad pfectũ et mores boni ab ipso inspirant: ab ipso donant. Noli g̃ tua merita cõputare: noli. Et si suggerit iniq̃tas: noli cõsentire. Quid eñ ait: Iniq̃tatẽ si
℣ cõspexi in corde meo: nõ exaudiet dñs. ¶ Propter
Al̃. †nõ habet. ea exaudiuit †me deus: Quia iniquitatẽ nõ conAl̃. †attendit. spexi in corde meo. Et †intendit voci †oratio-†depcatiõis. nis meę. Benedict⁹ deus me⁹: qui nõ amouit depcationẽ meã ⁊ misericordiã suã a me. Tenet sensũ ab eo loco vbi ait: Venite audite et narrabo vobis oẽs qui timetis deũ: quãta fecit aĩmę meę: et dixit quę audistis et ad finẽ ita cõclusit. ¶ Benedict⁹ deus
Al̃. †nõ habet. †meus q̃ nõ amouit †depcationẽ meã ⁊ miAl̃. †oratione. sericordiã suã a me. Sic eñ puenit ad resurrectionẽ iste q̃ loquit vbi iam ⁊ nos spe sum⁹: ĩmo et nos sum⁹: Etenĩ nostra vox ista ẽ. Oz̃ diu g̃ hic sum⁹ hoc rogemus deũ: vt nõ a nobis amoueat depcationem nostrã: ⁊ misericordiã suã: id est vt pseueranter ozem⁹: ⁊ pseueranter misereat. Multi eñ languescũt in ozando: ⁊ ĩ nouitate suę cõuersiõis feruẽter ozant: postea lãguide: postea frigide: postea negligẽter: Quasi securi sunt. Vigilat hostis: dormis tu. Ipse dñs pcepit in euãgelio: Quia oportet semp ozare ⁊ nõ defice-
Luc. 18. re. Et dat similitudinẽ de illo iniquo iudice q̃ nec deũ timebat: nec hoiem reuerebat: quẽ interpellabat illa vidua quotidie vt audiret eam: ⁊ cessit tędio: qui nõ flectebat misericordia: ⁊ ait sibi iudex nequã: Si nec deũ timeo: nec homies reuereor: vel ꝓpter tędiũ qd̃ mihi quodie facit hęc vidua: audiã causam eius ⁊ vindicabo eã. Et ait dñs: Si iudex nequã hoc fecit: pa-
Ibidem. ster nõ vindicabit electos suos qui ad eũ clamant die ac nocte: Ita dico vobis: faciet iudiciũ eoꝝ cito. Ergo nõ deficiam⁹ in ozone. Ille qd̃ cõcessurus est: si differt: nõ aufert. Securi de pollicitatiõe ipsi⁹ nõ deficiam⁹ ĩ ozãdo: ⁊ ꝑ ex bñficio ipsi⁹ est. Propterea dixit: Bñdict⁹ deus me⁹: qui non amouit depcationẽ meã: ⁊ misericordiã suam a me. Cum videris nõ a te amotã depcationẽ tuam: secur⁹ esto quia non est a te amota misericodia eius.

Explicit Tractat⁹ de pš. LXV.

Incipit Tractat⁹ de pš. LXVI.

¶ Prefatio.

Eminit charitas vestra in duobus psalmis qui iam tractati sunt exhortatos nos fuisse
Pš. 102. animã nostrã vt benediceret dominũ: ⁊ pio cantu dixisse: Benedic anima mea dominũ. Si ergo hortati sumus in illis psalmis animã nostrã vt benediceret dominũ: in hoc psalmo recte dicit:

Expositio psalmi.

Deus misereatur nostri: ⁊ benedicat †nos. Benedicat aĩa nostra dominũ: ⁊ oẽs Al̃. †benedibenedicat nos. Cũ benedicit nos deus: nos crescimus: ⁊ cum nos bñdicimus dominũ: crescim⁹. vtrũq; nobis ꝓdest. Mõ augeť ille benedictiõe nr̃a: nec minuit maledictiõe nostra. Qui maledicit dño: ipse minuit: qui benedicit dominũ ipe augeť. Prior est ĩ nobis bñdictio dñi: ⁊ psequẽs ẽ: vt ⁊ nos bñdicam⁹ dñm. Illa pluuia: iste fruct⁹ ẽ. Ergo reddit tanq̃ fruct⁹ agricolę suo: cõpluẽti nos ⁊ colẽti: Cantem⁹ ista deuotiõe: nõ sterili: nõ inani voce: ⁊ vero corde. Apertissime eñ de pr̃ dict⁹ ẽ agricola: Ap̃lus dicit: Dei agricultura estis: dei ędificatio estis. In reb⁹ h⁹ j. Cor. 3. mũdi visibilibus: vitis nõ est ędificiũ: ⁊ ędificiũ non est vinea: nos aũt vinea domini sumus: qz colit nos ad fructũ: Ędificiũ dei sum⁹: qz colit nos et habitat Ibidem. in nobis. Et quid ait idẽ ap̃lus: Ego plantaui: apollo rigauit: sed deus incrementũ dedit. Ergo neq; qui plantat est aliq̃d: neq; qui rigat: sed qui incrementũ dat de⁹. Ille ergo incrementũ dat: nũ quid forte isti sunt agricolę: Ei agricola eñ dicit qui plantat et qui rigat. Dixit aũt ap̃lus: Ego plãtaui: apollo rigauit. Querimus vnde ipse iam fecerit: Respõdit ap̃lus: Mõ ego autẽ sed gratia dei mecũ. Ergo quocũq; te j. Cor. 15. verteris: siue p angelos: deũ inuenies agricolã tuũ: siue p ap̃los: eũdẽ siue p ꝓpbas: ipe est agricola tu⁹: siue p ap̃los: eũdẽ ipsum agnosce agricolã tuũ. Quid g̃ nos: Forte ne isti oparij sumus agricolę illi⁹: ⁊ hoc ꝑm ab ipso impetis viribus: ⁊ ab ipso donata gratia. Ipse g̃ ⁊ colit ⁊ incrementũ dat: Agricola aũt homo vineã colit bactenus: vt aret: putet: adhibeat cętera quę ptinẽt ad agricolarũ diligentiã: pluere vineę suę non pot. Qd̃ si forte irrigare põt: de cui⁹ potest: Ipse ducit quidẽ ꝑm riuũ: sed deus implet fontem. Postremo in vinea sua incremẽtũ dare sarmẽtis nõ potest: fozmare fructus nõ potest: modificare semina nõ potest: tẽpora gignendi tempare nõ potest. Deus aũt qui omnia potest agricola noster est: securi sim⁹. Forte ait aliqs: Tu dicis agricolã nostrũ esse deum: Immo ego apostolos agricolas dico eẽ q̃ dixerũt: Ego plantaui: apollo rigauit. Si ego dico: nemo credat: si chr̃istus dicit: vę qui nõ credit. Quid ergo domin⁹ chr̃i- Job. 35. agricola. Sitiat g̃ terra ⁊ edat voces sitis suę: quoniã scriptũ est: Anima mea sicut terra sine aqua tibi. Pš. 142. Dicat ergo terra nostra: nosipsi: pluuiam dei desiderans: Deus misereat nostri ⁊ benedicat nos. Illuminet vultũ suum sup nos. Quęsturus eras forsasse quid est bñdicat nos. Multis modis se volunt homines benedici a deo. Alius benedici se vult vt habeat plenã domũ necessarijs rebus huic vitę: Alius benedici se cupit vt obtineat salutem corporis sine labe. Alius benedici se vult si forte ęgrotat vt reparet sanitatem. Alius desiderãs filios: ⁊ forte contristatus q̃ non nascantur: benedici se vult vt habeat posteritatẽ. Et quis enumeret diuersa vota hominũ se a domino deo bñdici cupientiũ: Quis autẽ nostrũ dicturus est non esse illã dei bñdictionẽ: si vel agricultura ei fructũ ferat: vel dom⁹ cuiusq; abũdet copia rerũ tẽporaliũ: vel ipa corpis sal⁹: aut vt teneat: aut ne amittat: aut amissa repet: Fęcũditas etiã fęminaꝝ: ⁊ casta vota filios desiderantiũ: ad quẽ pri-

nent nisi ad dñm deum: Qui em̃ creauit ota qñ non erant: ipse prolis successu facit pmanere qđ cõdidit. Facit hec deus: donat hec deus. Parũ est nobis dicere: facit hec deus: donat hec deus: sed solus hec facit: fol⁹ donat. Quid em̃: Facit hec de⁹: si facit hec aliquis nõ deus: Facit hec de⁹: & solus facit: Et sine causa ista petunt: vel ab hominib⁹ vel a demonib⁹: & quecũq; bona accipiũt inimici dei: ab illo accipiũt: & cũ ab alijs petũt & accipiũt: ab illo accipiũt nescientes. Quomõ cũ puniunt & putant se ab alijs puniri: nescientes ab illo puniunt: Sic & cum vegetant: implent: saluant: liberant. Et si hoc nesciẽtes: vl̃ homines vel demonib⁹ vel angelis tribuũt: nõ habent nisi ab illo penes quẽ potestas est oĩum. Ad hoc dixerim⁹ hec fratres vt quisq; etiã ista terrena forte: vel ꝓpter supplementa necessitatis: vel ꝓpter aliquã infirmitatẽ desiderat: nõ nisi ab illo desideret: qui est fons omniũ bonor & creator & recreator vniuersor. Sed alia sunt dona que dat deus & inimicis suis: alia q̃ nõ seruat nisi amicis suis. Que sunt dona que dat deus inimicis suis: Ea que numeraui. Non em̃ soli boni plenas habent domos rebus necessarijs: aut soli boni aut soli boni filios habent: soli boni pecuniã: soli boni: vel salui facti sunt: vel ab egritudine cõualescunt: ni cetera apta huic vite tẽporali atq; trãseunti: Habent hec & mali: & aliqñ desunt bonis: sed desunt & malis: & plerũq; illis magis q̃ illis: aliqñ illis q̃ istis potius abundant. Permixta ista tempozalia deus esse voluit: quia si bonis solis ea daret: putarent et mali ꝓpter hec colendum deum. Rursus si ea solis malis daret: timerent boni infirmi conuerti: ne ista illis forte desscnt. Est enim adhuc anima infirma minus capax regni dei: nutrire illam debet deus agricola noster. Hã et quecq; arbor ifã tempestates roboze sustinet: cũ de terra nascerek herba erat. Nouit ergo ille agricola: nõ solũ robustas arbozes putare atq; purgare: sed etiã teneras in recẽti ozto sepire. Propterea dilectissimi: vt dicere ceperã: si solis bonis darentur ista: omnes ꝓpter hec accipienda vellent cõuerti ad deum. Rursus si solis malis darenk: timerent infirmi ne cũ cõuerterenk: amitterẽt qđ soli mali habebant: Permixte data sunt & bonis & malis. Rursus si solis bonis auferrenk: idẽ ille timor eẽt infirmor nec conuerterenk ad deũ. Rursus si solis malis auferrẽtur: ipsa sola pena putaretur qua mali plectunk. Ozdinat ergo ea bonis: consolak itinerantes: qđ dat ea et malis: admonet bonos vt alia desiderent que nõ habent cum malis cõmunia. Rursus bonis aufert ea quãdo vult: vt interrogent se de suis viribus: & inueniant se qui forte latebant se: vtrum iam possint dicere: Domin⁹ dedit dñs abstulit: sicut domino placuit: ita factũ est: sit nomẽ dñi benedictũ. Benedixit em̃ & illa anima dominũ: et reddidit fructus cõpluta signa benedictionis: Domin⁹ dedit dñs abstulit. Subtraxit data: sed non subtraxit datorẽ anima bñdicta. Omnis simplex nõ hẽrens terrenis rebus: nec visco implicatis pẽnis iacens: sed exerto nitoze virtutũ ingeminis alis gemineq; dilectionis exultat in auras liberas: & videt sibi subtractũ esse qđ calcabat: nõ ibi incubebat: & dicit secura: Domin⁹ dedit dñs abstulit: sicut dño placuit ita factum est: sit nomẽ dñi benedictũ. Dedit & abstulit: manet qui dedit: et abstulit qđ dedit: sit ergo nomen eius bñdictũ. Ad hoc ergo ista auferunt bonis. Sed ne quis forte infirm⁹ diceret: qñ g̃ esse possem tante virtutis sicut sanct⁹ Job. Robur miraris arboris q̃ mõ nata est: Hec magna quã modo miraris: sub cui⁹ ramis & vmbra refrigeraris: virga fuit. Sed times ne tibi auferank hec: tu cũ talis fueris: attende: qz auferunt & malis. Quid te ergo differs a cõuersione: Qđ bonus times amittere: forte amissurus malus es. Si bonus ea ꝓdideris: adest consolator qui abstulit. Arca exinanita est auro: cor plenũ est fide. Foris pauper es: sed intus diues es. Diuitias tecũ portas quas nõ amitteres etiam si de naufragio nudus exires. Qđ ergo forte ꝓditurus es malus: cur nõ bonũ te intuenit damnũ: qñ quidẽ videns & malos pati damnũ: Sed maiore illi dãno feriunt. Inanis est dom⁹: inanior cõsciẽtia ẽ. Quisq; malus ista ꝓdiderit: nõ habet foris qđ teneat: nõ habet int⁹ vbi recedat. Fugit hec vbi damnũ passus est: vbi se ab oculis hoĩm de diuitijs ostentatiõe iactabat. Jam se in oculis hoĩm iactare non põt: ad se intro nõ redit: qz nihil habet. Nõ est imitat⁹ formicã: nõ sibi collegit grana cum estas esset. Quid dixit cum estas esset: Cũ esset vite trãquillitas: cum esset seculi hui⁹ erga illũ ꝓsperitas: qñ ei vacabat: qñ felix vocabak ab omib⁹: estas ipsi⁹ erat: Imitaret formicã: si audiret vba dei: colligeret grana: & int⁹ recõderet. Venerat temptatio tribulationis: supuenerat hyems tozporis: tẽpestas timozis: frig⁹ tristicie: siue dãnũ esset: siue salutis periculũ: siue aliq̃ ozbitas suoz siue aliqua exhonozatio siue hũiliatio: hyems erat. Redit formica ad id qđ estate collegit: & int⁹ in secreto suo vbi nemo videt: estiuis labozib⁹ recreak. Qñ sibi ista colligebat estate videbãt oẽs: cũ his pascik i hyeme: nullus videt. Quid est hoc: Vide formicam dei: surgit quotidie: currit ad ecclesiã dei: orat: audit lectionẽ: hymnũ cãtat: ruminat: qđ audiuit: apud se cogitat: recõdit intus grana electa de area. Hec ipsa que mõ dicunk qui prudẽter audiũt: hoc agũt: et ab omib⁹ videnk ꝓcedere ad ecclesiã: redire de ecclesia: audire sermonẽ: audire lectionẽ: inuenire libũ: apire & legere: Oia ista videnk cũ fiũt. Formica illa est cõterens iter: portans & recõdens in ꝓspectu cernẽtiũ. Venit hyems aliqñ: cui em̃ non venit: Accidit damnũ: accidit ozbitas: Ceteri miserank forte vt miserũ q̃ nõ nozũt quid intus habeat formica qđ comedat: et dicunt: Miser ille cui hoc accidit. Aut ille cui hoc accidit: Quid illi credis animi esse: Quomõ confectus est: Metitur ex se: comparak ex viribus suis: et ideo fallik: quia mensurã qua se metitur: vult afferre ad eũ quem nõ nouit: Vides illum passum damnũ: aut hũiliatũ: aut ozbitate pcussũ: Quid credis: Iste aliqđ mali fecit: vt h̃ illi ꝓtingeret: Tale cor habeãt: aut talẽ animũ inimici mei. Ignoras o bõ: vere tu tibi inimic⁹ es: q̃ estatẽ tibi nõ colligis qđ iste colligit. Nõ int⁹ formica comedit laborem estatis: sed eã colligentẽ videre poteras: mãducantẽ videre nõ potes. Ista frẽs quãtũ dñs dedit: quãtum suggerere et imbuere dignat⁹ ẽ infirmitatẽ & hũilitatẽ nr̃az: quãtum capimus ꝓ modulo nostro: diximus quare deus omnia ista permixta: et bonis & malis: & quare auferat et bonis & malis. Dedit tibi: non extollaris: abstulit tibi non frangaris. Times ne auferat: bonor põt auferre et malo. Melius g̃ bon⁹ qđ dei est amittis: sed deũ tenes: Sic g̃ & ille malus: ipsũ hortamur.

Prouerb. 6. et. 30.

Job. 1.

Passurus es damnū: quis non passur⁹ est o: bitakē: Aliquis casus irruet: aliqua calamitas ꝛc trāsuerso: vndecūq; plen⁹ est mūdus: exempla nō cessant. Loquor tibi ī estate: grana ḡ colligas nō ꝛsunt. Attēde ad formicā o piger: collige estate cum potes: hyems colligere te nō sinet: & māducare sinet qō collegeris. Oz mlti em tribulationē ita patiunt: vt nō eis vacet neclegere aliquid: nec audire aliq̄d: nec forte admittunt ad eos qui eos cōsolent. Remāsit formica ī cauerna: videat si collegit estate aliquid quo se auocet hyeme. Sed mō q; bñdicet nos de⁹: quare bñdicet nos: Quā benedictionē petit hec vox: Ut bñdicat nos deus benedictione quā seruat amicis suis: quā solis bonis dat: Nō ꝓ magno appetas qō ꝛ mali ac-
Matth.5. cipiūt: Quia bonus ꝛus facit ūla: qui solem suū facit oriri sup bonos ꝛ malos: ꝛ pluit sup iustos ꝛ iniustos. Quid ḡ ꝓcipue bonis: Quid ꝓcipue iustis: Illuminet vultū suū sup nos. Solis hui⁹ vultū illuminat sup bonos ꝛ malos: vultū tuū illumina sup nos. Vident istā lucē cū pecoribus ꝛ boni ꝛ mali: Beati em mūdo corde: qm ipsi ꝛū videbūt. Illumiet vultū suū sup nos. Geminus intellect⁹ est: vterq; dicendus est. Illumia inq̄t vultū tuū sup nos: ostende nobis vultū tuum. Non em aliq̄n illumiat vultū suum ꝛus: quasi aliq̄n fuerit sine lumine: sed illumiat sup nos: vt qō nos latebat: apiat nobis: et qō erat & nobis abscōditū erat: reueleť sup nos: hoc ē illumineť. Aut certe imaginē tuā illumina sup nos: vt hoc dixerit: illumina vultū tuū sup nos: impssisti nobis vultū
Gen.1. tuū: fecisti nos ad imaginē ꝛ simlitudinē tuam: fecisti nos nummū tuū: sed nō ꝛbet imago tua in tenebris remanere. Mitte radium sapiētię tuę: expellat tenebras nostras: ꝛ fulgeat in nobis imago tua. Cognoscam⁹ nos imaginē tuā: audiam⁹ qō dictū est in Cā-
Cant.1. ticiscanticoꝝ: Misi cognoueris temetipsā o pulcherrima inť mlieres. Dicit em ecclesię: nisi cognoueris temetipsam. Quid est hoc: Misi cognoueris ad imaginē ꝛi te factā: O anima ecclesię p̄cioso redempta sanguīe agni ītaculati: attende quāti valeas: qd ꝓ te datū sit cogita. Dicam⁹ ḡ ꝛ optem⁹: illumiet vultū suū sup nos. Gestam⁹ vultū eius: quō dicunt vultus impatoꝝ. Vere quidē sacer vultus ꝛi est ī imagine ipsi⁹: sed iniqui nō cognoscūt in se imaginē dei. Ut illumineť vultus ꝛi sup illos: quid debent dice-
Ps.17. re: Tu illuminabis lucernā meā dñe: ꝛus meus illumina tenebras meas. Sum in tenebris peccatorū: sed radio sapiētię tuę discutiant tenebrę meę. Appareat vultus tuus: ꝛ si forte appareat ꝓ me aliquātulū ꝛformis effectus: a te reformeť qō a te formatū est. Illumiet ḡ vultū suū sup nos†: Ut cogAl.lra habet. Te miserear nrī.
G noscamus in terra viam tuā. In terra hac: in hac vita cognoscamus viam tuā. Quę est via tua: Quę ducit ad te. Agnoscam⁹ quo eamus: agnoscam⁹ q̄ eamus: vtrūq; in tenebris non possum⁹. Longe ess⁹ pegrinātibus: viā nobis porrexisti ꝓ quā redeunt ad te. Agnoscam⁹ in terra viam tuā. Quę est via ipsius: q; hoc optauim⁹ vt cognoscam⁹ in terra viā tuā: Quęsituri sumus eam nos: nō ꝓ nos discituri. Possum⁹ eā ꝛe euāgelio discere: Ego sum via: dñs
Joh.14. ait. Christ⁹ dicit: Ego sum via. Sed times ne erres: adiecit: ꝛ veritas. Quis erat ī ꝛitate: Errat ī ꝛita te q̄ recesserit a veritate. Veritas christ⁹: via christ⁹. Ambula. Times ne moziaris anteqū puenias: Ego sū vita: Ego sū inq̄t via ꝛ veritas ꝛ vita. Quasi dicret: quid times: Per me ambulas: ad me ambulas: ī me requiescis. Quid ḡ ait: Cognoscam⁹ ī terra viā tuā: nisi cognoscam⁹ ī ꝛra christū tuū: Sed ipse psalmus respondeat: Me putetis ex alijs scripturis adbendū esse testimoniū: qō forte hic ꝛest: repetendo ostēdit qō dixerit: Ut cognoscam⁹ in terra viā tuā. Et quasi tu quereres: ī qua terra: quā viā: In omnibus gentib⁹ salutare tuū. In qua terra quę ris: Audi: In omnib⁹ gentib⁹. Quā viam queris: Audi: Salutare tuū. In forte christ⁹ nō est salutare ipsius: Et quid est qō dixit senex ille simeon: senex ille in euāgelio seruatus annosus vsq; ad infantiam verbi: Accepit em senex ille in manibus suis infantē verbū ꝛi. Qui ꝛ in vtero esse dignatus est: in manibus senis esse ꝛdignareť: Ille ī vtero virginis: q; in manib⁹ senis: infirmus infans ꝛ intra viscera ꝛi in nibus senis: ad vandā nobis firmitatē p quem facta sunt oīa. Et si oīa: ꝛ ipa mater. Venit humilis: venit infirm⁹: sed indutus infirmitate murāda: q; et si crucifixus est: ex infirmitate: & viuit ex virtute ꝛi: Apostolus ait: Erat ergo in manib⁹ senis. Et qd ait senex ille: Quid ait gratulās qō iā soluēdus hinc esset: videns suis in manib⁹ cōtineri a quo ꝛ in quo salus ei⁹ cōtinebat: Jam dimittis inq̄t dñe seruū tuū ī pace: quia q; viderūt oculi mei salutare tuū. Ergo bñdicat nos de⁹ ꝛ misereat nrī: illumiet vultū suū sup nos: vt cognoscam⁹ in terra viā tuā. In qua terra: In omnib⁹ gentib⁹. Quā viā: Salutare tuū. Quid sequit: quia cognoscit in ꝛra via ꝛi: q; cognoscit in oib⁹ gentib⁹: cōfiteant tibi: inquit: populi omnes. Existit heresalutare ꝛi: ¶ Cōfiteant tibi populi de⁹: cōfiteant tibi: inquit: populi omnes. Existit heretic⁹ ꝛ dicit: Ego in africa ꝓl'os habeo: ꝛ ali⁹ ex alia pte: ꝛ ego in galatia ꝓl'os habeo. Tu in africa: illa galatia: ego illū ḡro q̄ vbiq; hz. Certe ad istā vocem exaltare vos ausi estis: qm audistis: confiteant tibi ꝓl'i ꝛus. Audite sequētem versum: q; nō ꝛ pte loquit: Cōfiteant tibi populi omnes. Ambulate i via cum omnib⁹ gentibus: ambulate in via cum omnibus populis o filij pacis: filij vnię catholicę ambulate in via: cantate ambulātes. Faciūt hoc viatores Job.34. ad solamē laboris. Cantate vos in hac via: obsecro vos ꝓ ipsam viam: cantate in hac via. Canticū nouum cantate: nemo ibi ꝛetera cantet. Cantate amatoria patrię vestrę: nemo vetera: Via noua: viator nouus: canticū nouum. Audi apostolū hortantē te 2.Cor.5. ad canticū nouū: Si qua igit in christo noua creatura: vetera transierūt: ecce noua facta sunt. Canticum nouū cantate in via: quā cognouistis i terra. In qua terra: In oib⁹ gentibus: Propterea ꝛ canticū nouū non ptinet ad partē. Qui in parte cantat: vetus cantat. Quodlibet cantet: vetus cantat: vetus bō carnalis est: Diuisus est: carnalis est. Certe inquātū carnalis est: intantū ꝛet⁹: ꝛ inquātū spiritalis: intantū nou⁹. Vide quid dicat ap'lus: Non potui vobis loqui q̄si j.Cor.3. spiritalib⁹: sed quasi carnalib⁹. Unde illos ꝓbat carnales: Cū em vn⁹ dicit: Ego sum pauli: alter ꝛo ego apollo: nōne inquit carnales estis: Ergo in ipō canticū nouū canta ī via secura: Sic viatores cantāt: et plerūq; in nocte cantāt. Formidulosa circūstrepūt oīa: vel potius nō circūstrepūt: sed circūsilēt: ꝛ quāto magis silentia: tanto magis formidolosa: cantant tamē quia latrones timent: Quāto securi⁹ cantas in

christo: Non habet via ista latronem: si tu non ve-
rendo viam: incidas in latronem. Canta inquam se-
Ps. 95. curus canticū nouū in via quā cognouisti in terra: ꝟ
est in omnibus gentibus. Vide quia ipsum canticuz
tate iṁt domino canticū nouū: Et sequit: Cantate
domino oīs terra. Confiteant tibi populi deus:
Inuenerunt viam tuam: cōfiteant. Ipsa cātatio cō
fessio est: cōfessio peccatoꝝ tuoꝝ ē virtutis dei. Tuā
iniqtatē ꝓfitere: grām dei ꝓfitere. Te accusa: illū glo
rifica. Te reprēde: illū lauda: vt ꝛ ipse venies: iueni
at te punitorē tuū: vt exhibeat se tibi saluatorē tuū.
bus gentibus: Quid timetis cōfiteri: q̄ inuenitis hāc viā in oī
Quid em timetis cōfiteri: ꝛ in cōfessione
uestra cātare canticū nouū cum oīni terra: In oīni
terra: in pace catholica cōfiteri times deo ne confes
sum damnet: Si non cōfessus lates: nō cōfessus dā
naberis. Times ꝓfiteri qui nō cōfitendo esse nō po
naberis. Tacitus: qui posses libera
tes occultus: damnaberis
ri cōfessus. Confiteant tibi populi deus: ꝓfiteantur
tibi populi omnes. Et quia ista cōfessio nō ad suppli
cium ducit: sequitur ꝛ dicit: ¶ Lętent et exultent
gentes. Si plangūt ante hoiem cōfessi latrones:
lętent añ deū ꝓfessi fideles. Si homo iudicet: exigit
a latrone cōfessionē torquet et timor: imino aliquādo
cōfessionez p̄mit timor: exigit dolor: Et ille qui plan
git in tormētis: timet aūt occidi cōfessus: portat tor
menta quantū pōt: et si victus dolore fuerit: profert
ad mortem vocem suā. Nusq̄ ergo lętus: nusq̄ ex
ultans: anteq̄ confiteat exarat vngula: cū cōfessus
fuerit damnat carnifex: ducit miser vbiq̄. Sed lętē
tur et exultent gentes. Unde: Per ipsam confessio
nem. Quare: Quia bonus est cui cōfitent. Ad hoc
exigit cōfessionē: vt liberet humilē: Ad hoc damnat
non cōfitentē: vt puniat superbū. Ergo tristis esto an
teq̄ cōfitearis: confessus exulta: iam sanaberis: Nō
confitentis conscientia saniem collegerat: aposte
ma tumuerat: cruciabat te: requiescere non sinebat:
adhibet medicus fomenta verborū ꝛ aliquando se
cat: adhibet medicinale ferrū in corruptione tribula
tionis: tu agnosce medici manum: cōfitere: exeat in
cōfessione ꝛ defluat oīs sanies: Jam exulta: iam lę
tare: quod reliquū est: facile sanabit. Cōfiteant tibi
populi deus: cōfiteant tibi populi oīes. Et quia cō
fitent: lętent ꝛ exultent gentes. ¶ Quoniam iudi
cas populos in equitate. Nemo se fallat: gau
deat iudicandus: qui timuit iudicaturum. Prequidit
eū ꝛ p̄uenit faciem eius in confessione: ille autem
populos cum venerit in equitate iudicabit. Quid
ibi valebit calliditas accusatoris: vbi est testis con
scientia: vbi tu eris et causa tua: vbi est testis con
rit testem: Aduocatum misit tibi propter illum: ꝛ p
illum cōfitere. Age causam tuā: ꝛ defensor est pēnitē
tis: ꝛ petitor venię ꝓfitentis: ꝛ iudex innocētis. Uere
timere poteris cām tuā: vbi aduocatus tuus erit iu
dex tu? Lętent ḡ ꝛ exultēt gētes: qm̄ iudicas popu
los in equitate. Sed timere poterūt ne male iudicē
Ps. 55. tur: dent se corregendos: dent se dirigendos ei qui vi
det iudicandos. Hic corrigant: ꝛ non timeant cum
iudicabunt. Vide q̄d dicat in alio psalmo. Deus in
nomine tuo saluū me fac: ꝛ in virtute tua iudica me.
Quid ait: Si nō me prius saluas in nomine tuo: de
beo timere cū me iudicabis in virtute tua. Si autez
me prius saluas in nomine tuo: quid timebo iudicā
tem in virtute: cui? salus p̄cessit in nomine: Sic etiā
boc loco cōfiteant tibi populi oīes. Et ne putetis
aliq̄d timendū in cōfessione: lętent inquit et exultent
gentes. Quare lętent ꝛ exultent: Qm̄ iudicas po
pulos in equitate. Nemo cōtra nos prędmū dat: ne
mo te corrūpit: nemo te fallit: Ergo secur? sis. Sed
q̄d de causa tua: Nemo corrūpit deū manifestū est:
ne forte ideo magis timend? sit: quia corumpi nul
lo modo pōt: Quō ergo secur? es secundū illud q̄d
iam dictū est: De? in nomine tuo saluū me fac: ꝛ ī vir
tute tua iudica me: sic ꝛ hic: Lętent ꝛ exultēt gentes
qm̄ iudicas populos in equitate. Et ne timeant ini
qui: subiecit: ¶ Et gētes in terra diriges. Pra- ℵ
uę erant gentes: ꝛ tortuose erāt gentes: puersę erant
gentes: merito prauitatis ꝛ distortionis ꝛ puersita
tis suę: iudicē venientē timebāt. Uenit manus ipsi?:
extenta est misericorditer in p̄los: dirigunt vt am
bulent rectā viam: q̄d timeant venturū iudicem: qui
primo agnouerūt correctorē: Manibus eius dent
se: ipse gentes in terra dirigit. Directe aūt gētes am
bulantes ī fide: exultantes ī illo: facientes opa bona:
ꝛ si qua forte qm̄ per mare nauigāt: intrat aqua per
minutissimas cauernas: per rimulas ad sentinā: ex
haudiendo eam per opa bona: ne plus intrando cu
mulum faciat: ꝛ nauim deprimat: exhauriant quoti
die: ieiunādo: orādo: elemosynas faciendo: dicendo
puro corde: Dimitte nobis debita nostra: sic et nos Matth. 6.
dimittim? debitoribus nostris. Dicēdo ista: ambula
secur?: ꝛ exulta in via: canta ī via: noli timere iudicē.
Añq̄ esses fidelis timebas: ꝟ iā inuenisti saluatorē:
Impiū te ḡsiuit vt redimeret: redēptū deseret vt p
dat: Et gētes ī ira diriget. Exultat: gaudet: hortat:
repetit eosdē versus in exhortatione. ¶ Confiteant ℵ
tibi ppli deus: confiteant tibi ppli oīes: ter
ra dedit fructū suū. Quem fructū: Cōfiteant
tibi popli oēs. Terra erat: spinis plena erat: Acces
sit eradicātis man?: accessit vocatio maiestatis eius
et misericordię: cępit terra cōfiteri: Jā dat terra fru
ctum suum. Daret fructū suū: nisi ante cōpluereturz
Daret terra fructum suum: nisi ante misericordia dei
veniret desup: Legāt mihi inqs: quo cōpluta dede
rit terra fructū suū. Audi cōpluentē dīm: Agite pe
nitentiā: appropinq̄bit em regnū celoꝝ. Pluit ꝛ ipsa Matth. 4.
pluuia: Tonitru? ē: tret: Time tonātē: ꝛ excipe plu
entē. Ecce post illā vocē tonantis ꝛ pluētis dei: post
illā vocē aliq̄d de ipso euāgelio audiamus: Ecce illa
meretrix malā famā habēs ī ciuitate: irrupit ī alienā
domū: q̄ ñ erat inuitata ab hospite: ꝟ ab inuitato voca
ta: nō lingua: ꝟ gra. Mouerat ęgra hīe ibi se locū: vbi
medicū suū discūbere sciebat. Ingressa ē ḡ erat pec
catrix: nō audet accedere nisi ad pedes: Flet ad pe
des: irrigat lachrymis: tergit crinib?: vngit vnguēto. Luce. 7.
Quid miraris: Terra dedit fructū suū. Ergo hoc fa
ctum est ibi: pluēte dño: p os suū facta sunt quę legi
mus in euāgelio: q̄ pluēte dño p nubes suas: missis
aplis ꝛ p̄dicantib? veritatē: terra ampli? dedit fru
ctum suū: ꝛ ista seges iam impleuit orbē terraꝝ. Vi
de q̄d deinde dicat. ¶ Benedicat nos deus de
us noster: benedicat nos deus. Benedicat si ℵ
cut iā dixit: etiā atq̄ etiā bñdicat: multiplicet benedi
cēdo. Attēdat charitas vestra: qm̄ iam p̄cessit fruct?
terrę ī hierusalem. Inde em cępit ecclesia: venit ibi

Act. 2. spiritussanctus: ⁊ impleuit sanctos in vnū cōgrega/
tos: facta sūt miracula: linguis oīm locuti sunt: Im/
pleti sunt spiritu dei: cōuersi sunt qui ibi erant: tumen
tes ⁊ suscipientes imbrē diuinū: dederūt in cōfessio/
Ibidē. et ca. 4. ne tantū fructū: vt omnia sua in cōmune cōferrent:
distribuētes pauperibus: vt nemo diceret aliq̄d pro
prīū: ꝙ essent illis oīa cōmunia: ⁊ haberēt vbi aiam
vnā ⁊ cor vnū in deum. Donat⁹ em illis erat sanguis
domini quē fuderant: donat⁹ erat ignoscente domi
no: vt iam qō fuderāt etiā bibere discerent. Wagn⁹
ibi fructus: terra dedit fructū suū: ⁊ magnū fructum
et optimū fructū. Nunquid terra illa sola debuit da
re fructū suum? Benedicat nos deus deus noster: be
nedicat nos de⁹. Adhuc benedicat: Benedictio em
in multiplicatione solet maxime ⁊ proprie intelligi.
Gen. j. Probemus hoc in Genesi: vide opera dei: Fecit
deus lucē: ⁊ diuisit deus inter lucem ⁊ tenebras: Lu
cem vocauit diem: ⁊ tenebras vocauit noctē. Non
dictū est: benedixit lucē: Etem eadem lux redit ⁊ al/
Ibidem. ternat diebus ac noctib⁹. Vocauit cēlū firmamentū
inter aquas ⁊ aq̄s: nō dictū est: bñdixit cēlū. Discre
uit mare ab arida: ⁊ nominauit vtrūq; aridaz terrā:
⁊ cōgregationē aquaꝝ mare: nec hic dictū est: bene
dixit deus. Uentū est ad ea quę fecunditatis habitu
ra erant semē: ⁊ ex aquis existentia: Ipsa em maxi
mam multiplicationis vbertatē habent: ⁊ benedixit
Gen. j. ea dominus dicens: Crescite ⁊ multiplicamini: ⁊ re
plete aquas maris: ⁊ volatilia multiplicent sup ter
ram. Sic et cū omnia subiecit homini quem fecit ad
imaginē suā: scriptū est: Et benedixit eos de⁹ dicēs:
Crescite ⁊ multiplicamini ⁊ implete faciez terrę. Er
go benedictio proprie ad multiplicationē valet: ⁊ ad
implendā faciem terrę. Audi et in hoc psalmo: Bñ/
dicat nos deus deus noster: benedicat nos deus. Et
quo valet ista benedictio: ¶ Et metuāt eum oēs
P fines terrę. Ergo frēs mei charissimi sic abūdant
in nomie christi benedixit nos deus: vt filijs suis im
pleat vniuersā faciē terrę: adoptatis in regnū suū co
hęredib⁹ vnigeniti sui. Unicū genuit inq̄; ⁊ vnū esse
noluit: Unicū genuit iq̄; ⁊ vnū eū noluit remanere.
Fecit ei frēs: ⁊ si nō gignēdo: tñ adoptādo fec ei co
hęredes. Fecit eum participem prius mortalitatis
nostrę: vt crederem⁹ nos esse participes diuinitatis
eius. Attendam⁹ preciū nostrū: Prędicta sunt oīa:
exhibent oīa: it euāgeliū p orbē terarū: Omnis la
bor hūani generis i hoc tempe testimoniū dicit: im
plent oīa q̄ in scripturis p̄dicta sūt. Sicut vsq; ad
hodiernū diem oīa venerūt: sic ⁊ q̄ restāt euētura
sunt. Timeam⁹ iudicij diem: vēturus est dominus.
Qui venit hūilis: veniet excelsus: Qui venit iudicā/
dus: veniet iudicatur⁹. Agnoscamus humilē: vt nō
expauescam⁹ excelsū: Amplectamur hūilem: vt de
sideremus excelsuz. Desiderantibus em se: prius
veniet. Illi em desiderant q̄ tenuerūt fidē eius: ⁊ fe
cerūt mādata ei⁹. Mā ⁊ si nolum⁹ veniet. Velim⁹ q̄
nolim⁹ veniet: q̄ veniet ⁊ si nolum⁹. Quō velim⁹ vt
Q veniat? Bene viuendo: bene agēdo: Prędicta nos
Ps. 57. nō delectēt: presentia nō nos teneāt: ne claudam⁹ au
rem tanq̄ de cauda: ne premam⁹ aurē in terra: ne p̄
teritis retardemur obaudiendo: ne presentib⁹ impli
Phil. 3. cemur: ꝙ ad futura meditādo. Extendam⁹ nos in ea
q̄ ante sunt: obliuiscamur p̄terita. Et qō modo labo
ramus: ⁊ qō modo gemim⁹: qō modo suspiram⁹: qō
modo loq̄mur: qō ex q̄ntulacunq; pte sentimus ⁊ ca
pere nō possumus: capiem⁹: pfruemur in resurrecti/
one iusto⁹. Renouabit iuuētus nostra sicut aquile: Ps. 102.
tantummō nos vetustatem nostrā ad petrā christus
conteramus. Siue illa vera sint fratres q̄ dicunt de
serpēte: vl q̄ dicunt de aq̄la: siue sit fama potius ho
minū q̄ veritas: veritas est tamē in scripturis: ⁊ nō
sine cā hoc dixerūt scripturę: Nos q̄cq̄d illō signifi
cat faciamus: ⁊ q̄ sit illud verum nō laborem⁹. Tu 1. Cor. 10.
esto talis vt iuuentus tua renouari possit sicut aqui/
le: Et scias eam nō posse renouari: nisi vetustas tua
in petra p̄trita fuerit: id ē nisi auxilio petrę: nisi aut/
illio christi: nō poteris renouari. Tu noli dulcedine
p̄teritę vitę obsurdescere aduersus verbum dei: noli
p̄sentibus rebus sic teneri ⁊ impediri vt dicas: nō
mihi vacat legere: non mihi vacat audire: Hoc autē Ps. 57.
aurem p̄mere in terram est. Tu ergo talis noli esse:
sed esto talis quod contra inuenis: id est vt p̄terita
obliuiscaris: in anteriora te extendas: vt vetustatem
tuam in petra conteras. Et si quę tibi similitudines
datę fuerunt: si inueneris i scripturis crede: si nō inue
nerē dici nisi fama: nec valde credas: Res ipsa forte
ita est: forte nō est ita: Tu p̄fice tibi: valeat ad salutē
ista similitudo. Non vis p̄ istam similitudinem: per
aliam fac: dū tamen facias: ⁊ securus expecta regnū
dei: ne rixet tecū oratio tua. Tu em christiane q̄do Matth. 6.
dic: Adueniat regnū tuū: quō dic: adueniat regnū tuum:
tuū? Excute cor tuū: vide: Ecce veniet regnū tuum:
Clamat tibi venio: si times. Sępe dixim⁹ charitati
vestrę: p̄dicare veritatez nihil est: si cor a lingua dis/
sentiat: Et audire veritatē nihil ē: si nō auditione fru
ctus sequat. De isto loco q̄si sublimioze loq̄mur ad
vos: q̄ simus aūt timore sub pedibus vestris deus
noverit: q̄ ꝓpitius fit humilib⁹: qz nō nos tā delectāt
voces laudantiū: q̄ deuotio cōfitentiū? facta recto/
rū: ⁊ q̄ nō delectemur nisi p̄fectib⁹ vestris. In istis
aūt laudib⁹ q̄ piclitem: ille noverit q̄ nos ab oībus
piculis liberet: ⁊ nos vobiscū ab oīni temptatiōe sal
uatos: i regno suo cognoscere ⁊ cozonare dignetur.

¶ Explicit tractatus de ps. LXVI. Z

¶ Incipit tractatus de ps. LXVII.

Salmi huius titulus nō videt esse oneroſe
disputationis: simplex em apparet ⁊ facilis.
P Uam ita se habet. ¶ In finem ipsi da/
uid psalmus cāntici. In multis aūt tam psalmis
admonuim⁹ q̄d sit i finē: q̄m finis legis christ? ad iu Roma. 10.
sticiā oīni credēti: Finis q̄ pficiat: nō q̄ cōsumat aut
pdat. Uerūtamē si q̄q̄ conet inq̄rere: q̄d sibi velit
psalm⁹ cantici: cur nō aut psalmus aut canticū: sed
vtrumq;: vel q̄d intersit iter psalmū cāntici: ⁊ cantici
psalmi: qz ⁊ sic quoq̄dā psalmoz tituli ita inscribū/
tur: inueniet fortasse aliq̄d qō acutioz ib⁹? ⁊ ociosioz/
bus nos relinq̄mus. Discreuerūt q̄dā ante nos iter
canticū ⁊ psalmū: vt q̄n canticū oze pferet: psalmus
autē visibili organo adhibito: id est psalterio cant?:
Uideat cantico significari intelligentiā mēris: psal/
mo vero opa corporis: sicut in hocipso sexagesimo
septimo quē nunc tranctandū suscepim⁹: illud qō di
ctum est: Cantate deo: psallite nomini ei⁹: ita q̄dam
discreuerunt: vt cantate: deo dictū videat: qz ea q̄ in
seipsa mēs agit: deo nota sunt q̄ ab hoib⁹ nō videnť:
Opa vero bona q̄n ꝺō videnda sūt ab hoīb⁹: vt Matth. 5.
glorificēt patrē nostrū qui in cęlis est: merito dictuz

sit: psallite nomini eius: id est diffamationi eius: vt laudabiliter nominetur. Hanc differentiam alicubi legisse nos etiam psallite deo: q talia q̄ visibiliter de ne operamur: nō tantū hominibus: sed etiā deo pla cent. Non aūt oīa quę deo placent etiam hoībus possunt: q̄ videre nō possunt. Unde mirū est si quē admodū vtrūq; legit: & cātate deo & psallite deo: ita alicubi legi pōt: cantate nomini eius. Qō si & hoc in scripturis sanctis dictū inuenit: hęc differentia fru stra elaborata est. Douet etiā me qō generali nomi ret: q̄ scripta sunt in lege & pphetis & psalmis de me: Et liber ipse psalmoꝝ dicit nō cāticoꝝ: sicut scriptū est in cāt in libro psalmoꝝ: cū potius scōm istam diffe rentiam: cantica dici debuisse videant: qm̄ canticum etiā sine psalmo esse potest: psalmus vero sine canti co esse nō pōt. Possūt etem̄ cogitatiōes esse mētis: q̄rum nō sint opa corporalia: Nullū est aūt op⁹ bo num: cuius non sit in mente cogitatio: Ac per hoc vtrobiq; cātica: nō vtrobiq; psalmi: et tm̄ sicut dixi generaliť psalmi appellant ñ cātica: liberq; psalmoꝝ nō canticoꝝ. Et si intelligant atq; discutiant sensus dictoꝝ vbi titulus est tantūmodo psalmi: & vbi tan tummodo cantici: & vbi nō psalmus cantici: sicut in ipso cāta disperſi: & nunc oderunt: et metuunt: & oderunt eum a facie eius. Et fugiant qui odērunt eum a facie eius. Fuga quippe animi est timor. Haz carnali fuga quo fugiūt ab eius facie q̄ vbiq; p̄sentię suę demonstrat effectū: Quo abi do: nec ab ea facie quā non vident: sed ab ea quā vi dere cogunt: Facies quippe eius appellata est p̄sen tia eius per ecclesiam eius. Unde illis inimicantib⁹ dixit: Amodo videbitis filium hominis venientem in nubibus: sicut venit in ecclesia sua: diffundens eam toto orbe terraꝝ: in q̄ dispersi sunt inimici eius. Ve nit aūt in talib⁹ nubibus: de qualibus dicit: Manda giant ergo qui oderunt eum a facie eius: timeant a presentia sanctoꝝ fideliūq; eius: de quib⁹ dicit: Cū deficit fum⁹ deficiant. Extulerūt em̄ se ab igni bus odioꝝ suoꝝ in superbię typum: & ponētes in eę illuserunt: pendentē irriserūt: & vnde victores tumu erunt: moꝝ victi euanuerunt. Sicut fluit cera a facie ignis: sic pereant peccatores a facie dei. Quę fortasse eos hoc loco significauerit: quo rum duricia in pęnitētię lachrymas soluit: tamē eti am illud intelligi pōt vt futurū iudicium cōminet: quia cum in hoc sęculo sicut fumus se extollendo: id est superbiendo defecerint: venet illis in fine extrema damnatio: vt ab eius facie pereant i eternū: cum in sua claritate fuerit presentatus: velut ignis ad pnā impioꝝ lumenq; iustoꝝ. Deniq; sequitur. ¶ Et iusti † iocundentur et exultēt in conspectu dei: et delectenť in lętitia. Tunc em̄ audient: Uenite benedicti patris mei percipite regnū. Jocū denť ergo q̄ laborauerūt: & exultent in cōspectu dei. Non em̄ erit exultationis huius tanq; coram homi nibus inanis vlla iactantia: sed in cōspectu eius qui sine errore inspicit qō donauit. Delectenť in lętitia: nō iam exultantes cū tremore sicut in hoc sęculo: q̄ diu temptatio est vita humana sup terrā. Deinde se ad ipsos cōuertit q̄b⁹ tantā spem dedit: & hic viuētes alloquiť & hortaťur. ¶ Cantate deo † psallite nomini eius. Jam hinc in tituli expositione qō vide batur p̄locuti sumus. Cantat deo q̄ viuit deo: psallit nomini eius qui operať gloriam eius. Ita in cantā do: ita in psallendo: id est sic viuēdo: sic operando. ¶ Iter facite ei: inquit: qui ascendit sup occa sum. Iter facite christo: vt per speciosos pedes euā gelizantiū: quia sint ei corda credentiū. Ipse est em̄ qui ascendit sup occasum: siue quia nō eū excipit no ua vita se ad eum conuertentis: nisi vetus occiderit huic sęculo renūciantis: siue qui ascēdit sup occasū: cū resurgēdo vicit corpis casuz. ¶ Dominus † em̄ nomē est ei. Quod illi si cognouissent: nūq; dñm glorię crucifixissent. ¶ † Et exultate in cōspectu eius. O vos quib⁹ dictū est: cātate deo: psallite no mini eius: iter facite ei q̄ ascendit sup occasuz: & iam exultate in cōspectu ei⁹: quasi tristes: semp aūt gau dentes. Dum em̄ facitis iter ei: dum p̄paratis qua veniat gentesq; possideat: multa passuri estis in con spectu hominū tristia. Sed vos nō solū nolite timere: sed etiā exultate: nō in cōspectu hominū: sed in cō spectu dei. Spe gaudētes: in tribulatiōe tolerātes: Exultate in cōspectu ei⁹. Illi em̄ qui vos in ꝓspectu hominū turbāt: ¶ Turbabunť a facie eius: patris orphanoꝝ & iudicis viduaꝝ. Desolatos em̄ putāt a quibus plerūq; gladio verbi dei: & parē tes a filiis: & mariti ab vroxib⁹ separanť: sed habent cōsolationē destituti atq; viduati patris orphanorū & iudicis viduarū: Habēt eius cōsolationē qui ei di cunt: qm̄ pater meus & mater mea dereliquerūt me: dominus aūt assumpsit me: & q̄ sperauerūt in domi no: psistentes in orōnib⁹ nocte ac die: a cuius facie il li turbabunť cū viderint se nihil proficere: qm̄ totus mūdus post eū abijt. Nam de his orphanis & vidu is: id est spei secularis societate destitutis: dominus sibi templū fabricat: de quo ꝓsequēter dicit. ¶ † Do minus in loco sancto suo. Quis em̄ sit locus eius aperuit cum dicit: ¶ Deus qui inhabitare facit † vnius modi in domo. Unanimes: vnum sentientes: iste est locus sanctus domini. Cum enim dixisset: dominus i loco sancto suo: tanq; requirere mus in quo loco: cū ille vbiq; sit totus: & nullus euz cōtineat corporaliū spacioꝝ locus: illico subiecit: ne quęramus eum absq; nobis: sed potius vnius modi habitantes in domo mereamur: vt habitare etiam ipse dignet in nobis. Iste est em̄ locus sanctus dñi: quod pleriq; hoies quęrunt: vt habeant vbi orātes

1. Pš. 4. Pš. 46. Luc. 24. Roma. 9. Pš. 38. Matth. 24. Esa. 6. Matth. 25. Pš. 72. Joh. 19.

Expositio psalmi.

Surgat deus et dissipentur inimici eius. Jam factum est: exurrexit christus: q̄ est sup oīa deus benedictus in sęcula: & di sperſi sunt inimici eius per oīes gentes: iudęi: in eo ipso loco vbi inimicitias exercuerūt rebellati: atq; in de per cūcta disperſi: & nunc oderunt: et metuunt: in ipso metu faciūt qō sequitur.

B

C

Al. † epulentur.

Matth. 25.

Pš. 22

Job. 7.

Al. † psalmū dicite.

Esa. 52.

Al. † nomē illi.

1. Cor. 2.

Al. † nō habet.

2. Cor. 6.

Roma. 11.

Matth. 10.

Pš. 26.

Job. 11.

D

Al. † deus.

Al. † vniusmodi.

Ps. 4. exaudiantur. Sint ergo ipsi qđ querunt ⁊ que dicũt in cordibus suis: id est in talibus cubilib⁹ suis cõpũgantur: habitantes vniusmodi in domo: vt a domino magne dom⁹ habitent: ⁊ apud se i seipsos exau-
2. Timoth. 2. diantur. Est em̃ domus magna in qua nõ solum aurea vasa sunt ⁊ argẽtea: sed ⁊ lignea ⁊ fictilia: Et alia quidem sunt in honorẽ: alia in cõtumeliã: Si q̃ aũt mũdauerint semetipsos a vasis cõtumelie: erunt vniusmodi in domo et locus sanctus domini. Nam sic in magna hominis domo: nõ in qualicunq; loco ei⁹ requiescit dominus eius: sed in aliquo vtiq; secretiore ⁊ honoratiore loco: sic deus nõ in oĩbus qui in domo eius sunt habitat: nõ em̃ habitat in vasis contumelie: sed locus sanctus eius sunt quos habitare facit vniusmodi vel vniusmodis in domo. Qui enim
tropi. Τροπι grece dicunt: ⁊ modi⁊ modes latine interpretari possũt. Hec habet grec⁹: Qui inhabitare facit: sed tãtũ: habitare facit. Dom⁹ g̃ in loco sãcto suo. Quis est locus iste: Ipse ve⁹ q̃ eũ sibi facit. Deus em̃ habitare facit vniusmodis in domo: hic est locus sanctus eius. Quod aũt gratia sua sibi ędificet hũc locum: non meritis eorũ p̃cedentibus ex quibus eũ
E Al. †vinctos. ędificat: vide quid sequat. Qui educit †compeditos i fortitudine. Soluit em̃ grauia vincula peccatorum quibus impediebant ne ambularent in via p̃ceptor⁹: educit aũt eos in fortitudie: quã an-
Al. †eos qui exasperant. te eius gratiam nõ habebãt. ¶ Similiter †amaricantes qui habitãt in sepulchris: Id est omnino mortuos occupatos i operib⁹ mortuis: Hi em̃ amaricant resistendo iusticie: nam illi cõpediti fortitan volunt ambulare nec possunt: verumq; p̃cant vt possint eiq; dicunt: De necessitatib⁹ meis educ me:
Ps. 24. Ps. 115. A quo exaudiri gratias agũt dicẽtes: Dirupisti vincula mea. Isti aũt amaricãtes qui habitant in sepulchris: i eo vegeneres sũt: qđ alio loco scriptura significat dicens: A mortuo velut qui nõ sit perit confes-
Eccl. 17. Prouerb. 18. sio: Unde est illud: Peccator cuz venerit in p̃fundũ malor̃ cõtemnet. Aliud est em̃ vesiderare: aliud oppugnare iusticiam: aliud a malo liberari velle: aliud mala sua vefendere pot⁹ q̃ fateri: vtroq; tamẽ gratia christi educit i fortitudine. Qua fortitudine: nisi vt aduersus peccatũ vsq; ad sanguinem certent: Ex vtroq; em̃ genere fiunt idonei: quibus cõstruat loc⁹
Luce. 13. sanct⁹ eius: Illi soluti: illi resuscitati: quia ⁊ mulieris quã alligauerat sathanas per vecẽ ⁊ octo annos: iu-
Job. 11. bendo vincula soluit: et lazari mortem clamãdo superauit. Qui fecit hec in corporibus: potest mirabilior̃a facere in mortibus: et facere vniusmodi habitare in domo: educens cõpeditos i fortitudine: similiter
F Al. †egredere/ris. amaricãtes qui habitant in sepulchris ¶ Deus cũ †egredieris †coram populo tuo. Egressus ei⁹
†in cõspectu populi tui. intelligitur: cũ apparet in operibus suis. Apparet autẽ nõ oĩbus: sed eis qui nouerũt opera eius intueri. Non em̃ ea nũc opa dico: q̃ cõspicua sunt oĩb⁹: celum ⁊ terram ⁊ mare et vniuersa que in eis sunt: ꝑ opa quibus educit cõpeditos in fortitudine: similit amaricantes qui habitant in sepulchris: et facit eos vniusmodis habitare in domo: sic egredietur coram populo suo: id est coram eis qui istam gratiam eius
Al. †pertransieris. intelligunt. Deniq; sequit: ¶ Cum †transieris in deserto: Terra mota est. Desertũ erãt gentes que ignorabãt veum: Desertum erat vbi lex nulla ab ipso veo data erat: vbi nulli prophete habitauerãt: dominũ q̃ esse venturũ prędixerant. Cum ergo trã sieris in veserto: cũ p̃dicaueris in gẽtibus: terra mota est: terreni homines ad fidem excitati sunt. Sed vnde mota est: ¶ Etenim cęli distillauerunt a facie dei. Forsitã hic aliq̃s recolat illud tempus: quando in veserto veus trãsibat coram populo suo: Exo. 11.
coram filijs israel: die in colũna nubis: nocte in fulgore ignis: ⁊ hoc esse sentiat: qđ cęli distillauerunt a facie vei: qm̃ manna pluit populo suo: hoc etiam ei⁹ Ps. 77. se quod sequit. ¶ †Mons †sina a facie dei isra el. Al. tuus hic. Al. †mota. Al. †egregatus. ¶ Pluuiam voluntariã †segregãs deus hereditati tue. Quia in monte sina locutus est ve Exo. 19.
us ad moysen q̃ndo legem dedit: vt mãna sit pluuia voluntaria: quã segregauit deus hereditati sue: id ẽ populo suo: quia solos eos ita pauit: non vt ceteras gentes: vt qđ deinde dicit. Et infirmata est. Jp
sa hereditas infirmata intelligatur: quonia murmurantes mãna fastidiose respuerũt: vesiderãtes escas Numer. 11. carniũ: ⁊ ea quibus vesci in ęgypto cõsueverãt. Sz in his verbis si ꝑietas tantũmodo litterę nõ spiritualis requirendus est intellectus: oportet vt ostendatur scõm ꝑietatem carnalẽ: qui tunc cõpediti: q̃ etiam habitantes in sepulchris: educti sunt in fortitudine. Deinde si ille popul⁹: illa scz hereditas dei fastidio manna respuẽs infirmata est: non vbuit se-
qui. ¶ Tu vero pfecisti eam. Sed tu vero pcul/ Ibidem.
fisti eam, Deo quippe offenso p illa murmura atq; fastidia: ingens plaga secuta est. Postremo illi omnes Numer. 14.
in heremo cõsternati sunt: nec quisq; eor̃ pręter duos terram meruit ꝑmissionis intrare: q̃q; etiã si di-
catur in filijs eor̃: hereditas illa perfecta: nos seminis spiritualem liberius tenere debemus. Omnia q̃pe 1. Cor. 10.
illa in figura cõtingebant illis: donec aspiraret dies: Cant. 2.
et remouerẽtur vmbre. Aperiat itaq; nobis pulsanti bus dominus: ⁊ mysterior̃ eius quãtum ipse digna
tur secreta pandant. Eteñ vt terra mota esset ad fidem: cum in desertũ gentiũ transiret euangeliũ: cęli distillauerũt a facie dei. Hi sunt cęli de quib⁹ in alio psalmo canit: Cęli enarrant gloriã dei. De his q̃pe Ps. 18.
paulo post ibi dicit: Non sunt loquele neq; sermones quor̃ nõ audiantur voces eor̃: In oĩem ter- Ibidem.
ram exiuit sonus eorum: ⁊ in fines orbis terre verba eor̃. Hec tñ istis cęlis tãta gloria tribuẽda est: tanq̃ ab hoibus illa gra venerit vt desertũ: id est gentiuz terra moueretur ad fidem. Non enim cęli a seipsis distillauerunt: ꝑ a facie dei vtiq; inhabitantis eos: ⁊ facientis eos inhabitare vniusmodis in domo. Jp- Ps. 112.
si em̃ sunt ⁊ montes de quibus dicitur: Leuaui oculos meos ad mõtes: vnde veniet auxiliũ mihi: Et tamen ne in hominibus spem posuisse videretur: cõtinuo subiecit: Auxilium meũ a domino qui fecit cęlũ et terrã. Ei quippe alio loco dicitur: Illuminans tu Ps. 75.
mirabiliter a montibus ęternis: Quis a montibus ęternis: tamen illuminans tu. Sic et hic: cęli distillauerunt: sed a facie dei. Eteñ ipi salui facti sunt per fidem: ⁊ hoc non ex seipsis: sed donum dei est: non ex Eph. 2.
operibus: ne forte quis extollat: Ipsius em̃ sumus figmentum: qui facit vniusmodi habitare in domo. M
Sed quid est qđ sequitur: mons sina a facie dei isra el: An subaudiendum est distillauit: vt qđ vocauit cęlorum nomine: hoc voluerit intelligi nomine etiaz montis sina: sicut diximus eos vocari montes: qui vocati sunt cęli: Hec in isto sensu mouere debet q̃

mons non mōres: cum ibi dictum sit cęlī: non cęlū: quia et in alio psalmo cum dictū esset: Cęli enarrant gloriam dei: moze scripturę eundem sensum verbis aliis repetens subsequēter dictum est: Et opera manuum eius annunciat firmamentum. Prius dixit: cęli non cęlum: et tamen postea nō firmamenta: sed firmamentum. Vocauit enim deus firmamentum cęlum: sicut in genesi scriptum est. Ita ergo cęli ꝛ cę cclesię multę ꝛ vna ecclesia: non aliud sed hoc ipsū. Cur ergo mons sina qui in seruitutē generat: Sicut dicit apostolus: An forte lex ipsa intelligenda est in monte sina: quam distillauerūt cęli a facie dei vt terra moueretur: Et ipse est terremotus: cum cōturbantur homines quia legem implere non possunt. Quod si ita est: hęc est ꝛ pluuia voluntaria: de qua consequēter dicit: Pluuiam voluntariam segregās deus hereditati tuę: quia nō fecit sic vlli genti: ꝛ iudicia sua nō manifestauit eis. Segregauit itaq; pluuiam hanc voluntariam deus hereditati suę quod legem dedit: et infirmata est vel ipsa lex vel ipsa hereditas. Lex infirmata est vel ipsa lex vel ipsa hereditas: non ꝙ ipsa infirma sit: sed ꝙ infirmos facit prevaricando pēnam nec adiuuādo per gratiam. Nam et apostolus ipso verbo vsus est vbi ait: Quod impossibile erat legis: in quo infirmabatur per carnem: significare volens quia per spiritumsanctum impletur: tamē ipsam dixit ifirmari cum ab ifirmis non posset impleri. Infirmata vero ipsa hereditas: id est ipse populus: data sibi lege sine vlla ambiguitate intelligitur. Lex eñ subintrauit: vt abundaret delictus. Quod aūt sequitur: Tu vero: perfeciſti eā: ad legem ita refertur: quia secūdum illud perfecta: id est impleta est qō dominus in euāgelio dicit: Nō veni legē soluere sed adimplere. Unde et apostolus qui dixerat legem infirmatam esse per carnem: quia caro nō implet: qō per spiritum impletur: id est per gratiam spiritualez. Ipse item dicit vt iustitia legis impleretur in nobis: qui non scōm carnem ambulamus: sed scōm spiritū. Hoc est ergo: Tu vero perfecisti eam: quia plenitudo legis est charitas: et charitas dei diffusa est in cordibus nostris: non per nosipsos: sed per spiritumsanctum qui datus est nobis. Hoc est: Tu vero perfecisti eā: si vero hereditatē: facilioz est intellectus. Si eñ ꝓpter hoc dicta est hereditas dei infirmata: id est populus dei ifirmatus data lege: quia lex subintrauit: vt abūdaret delictum: Ergo ꝛ quod sequitur: Tu vero perfecisti eā: ex illo intelligitur qō eticam: superabundauit gratia. Manēs abundante de licto: multiplicatę sūt infirmitates eoꝝ: ꝛ postea accelerauerunt: quia ingemuerunt: ꝛ inuocauerunt: vt ipso adiuuante impleretur: quod ipso iubente non implebatur. Est in his verbis ꝛ alius sensus qui prodabiliꝰ mihi videtur. Multo eñ congruentius intelligitur ipsa gratia pluuia voluntaria: quia nullis gratia iam nō ex operibus: alioquin gratia iam non est gratia: Non eñ dignus sum inquit vocari apostolus: quia persecutus sum ecclesiam dei: Gratia aūt dei sum id quod sum. Hęc est pluuia volūtaria. Iaco.1. Volūtarie quippe genuit nos verbo veritatis: Hęc est pluuia voluntaria. Inde alibi dicitur: Scuto bonę voluntatis tuę cozonasti nos. Istam pluuiam cū deus transierit ī deserto: id est prędicaretur in gentibus: cęli distillauerunt: non tamen a seipsis: sed a facie dei: qm̄ et ipsi gratia dei sunt id qō sunt. Et ideo mons sina: quia et ipse qui plus omnibus illis laborauit: non ipse aūt: sed gratia dei cum illo: vt abūdātius distillaret in gentib⁹: id est in deserto: vbi chriſt⁹ non erat annunciatus: ne supza alienū fundamentū ędificaret: Ipse inēs israelita erat ex genere israel de tribu beniamin. Et ipse ergo in seruitutem generatus erat de hierusalez terrena: quę seruit cuz filijs suis: ꝛ ideo persequebatur ecclesiam. Nam quod ipse cōmonuit: sicut tunc qui secundum carnem generatus est: persequebatur eum qui secundum spiritum: ita et nunc: sed misericordiam consecutus est: quia ignozans fecit ī incredulitate. Miramur ergo ꝙ cęli distillauerunt a facie dei: magis miremur ꝙ mons sina: id est qui prius persequebatur hebręus ex hebręis: scōm legem phariseus. Quid aūt miramur: Non eñ a seipso: sed qō sequitur a facie dei israel: De q̄ ipse dicit: Et sup israel dei: De q̄ dñs dic: Ecce vere israelita in quo dolus non est. Hanc ergo pluuiam voluntariam nullis prędecētibus meritis operum bonoꝝ segregauit deus hereditati suę: et infirmata est. Agnouit eñ nō esse se aliquid per seipsum: non in viribus suis: sed gratię dei tribuēdo esse quod est. Agnouit qō dictum est: In infirmitatib⁹ meis gloriabor. Agnouit quod dictum est: Noli altū sapere: ſ time. Agnouit quod dictum est: Humilibus aūt dat gratiā. Et infirmata est: Tu vero pfeci/ſti eam: quia virtus in infirmitate perficitur. Quidā sane codices: ꝛ latini ꝛ greci: non habent mons sina: sed a facie dei sinai: a facie dei israel: id est cęli distillauerunt a facie dei. Et quasi quęreretur: cui⁹ dei: a facie dei inquit sina: a facie dei israel: id est a facie dei q̄ legē dedit pplo israel. Quare ğ cęli distillauerūt a facie dei: a facie hui⁹ dei: nisi qz sic impletū est qō ḡdictum est: Benedictionē dabit qui legē dedit: Legez qua terreat de humanis viribus pręsumentem: benedictionē qua liberet in deum sperantem. Tu ergo perfeciſti deus hereditatem tuaz: quia infirmata est in se: vt perficeretur abs te. ¶ Animalia tua † inhabitabunt in ea. Tua non sua: tibi subdita non sibi libera: a te egentia: non sibi sufficientia. Deniq; sequit. ¶ Parasti in † tua suauitate egenti deus. In tua suauitate: non in illius facultate. Egens est eñ: quoniā infirmatus est vt perficiat: Agnouit/se indigentem: vt repleatur. Hęc est illa suauitas: de qua alibi dicitur: Dominus dabit suauitatem ꝛ terra nra dabit fructū suum: vt bonū opus fiat: non timore sed amoze: non formidine pęnę: sed delectatione iusticię. Ipsa est eñ vera ꝛ sana libertas: Sed domin⁹ hoc egenti parauit nō abūdanti: cui opprobzio est ista paupertas: de qualibus alibi dicitur: Opprobzium his qui abundant: ꝛ despectio superbis. Hos eñ dixit superbos: quos dixit: qui abundāt. ¶ Dominus dabit verbum: Libaria scz animalibus suis quę inhabitabunt in ea. Sed quid operabunt hęc animalia quibus dabit verbum: Quid nisi qō sequitur: ¶ Euangelizantibus virtute multa: Qua virtute nisi fortitudine illa in qua educit cōpeditos: Fortasse etiam virtutem hic dicit illā: qua

Ps. j8. Ps. j47. Exo. j9. Gal. 4. Gen. j. Ps. 5. 1. Cor. 15. Ibidem. Roma. 15. Phil. 3. Gal. 4. Ibidem. 1. Timoth. 1. Phil. 3. Gal. 6. Joh. 1. Jaco. 4. 2. Cor. 12. Roma. 11. 2. Cor. 12. Ps. 83. Ar. †habitabūt. Ar. †dulcedine tua pauperi. Ps. 84. Ps. 122. Roma. 11. 1. Cor. 15. Jaco. 1. Roma. 8. Dan. 5. Roma. 8. Roma. j3. Roma. 5. Et. 3. Ps. j5.

euangelizantes mirabilia signa fecerunt. Quis ergo dabit verbum euangelizantibus virtute multa:

L Rex: inquit: virtutum dilecti. Pater ergo: est rex virtutum filij. Dilectus eñ quãdo non ponitur quis dilectus: p antonomasiam filius vnicus intelligitur. An virtutũ suaꝝ rex ipse filius: An virtutum scꝫ sibi seruientiũ: quia virtute multa euangelizantibus dabit verbum rex virtutũ: de quo dictum est: Dñs

Ps. 23. virtutum: ipse est rex glorię. Quod aũt nõ dixit: rex virtutũ suaꝝ: ꝛ rex virtutũ dilecti: locutio est in scripturis vsitatissima si quis aduertat: qõ ibi maxime apparet: vbi etiam ꝓprium nomẽ exprimit: vt eundẽ esse de q̃ dicit: dubitari oñino nõ possit. Qualis est illa ī pentateucho: ꝛ mltis locis ĩuenit: Et fecit moy

Exo. 4. ses illud atq̃ illud sicut p̃cepit dominus moysi. Nõ dixit quod vsitatum est in locutiõibus nostris: ꝛ fecit moyses sicut p̃cepit ei domin⁹: sed fecit moyses sicut p̃cepit dñs moysi: q̃si alius sit moyses cui p̃cepit: ꝛ alius moyses qui fecit: cum idẽ ipse sit. Tales locutiões in nouo testamẽto difficillime reperiunt.

Roma. j. Inde est tñ qõ apostolus ait: de filio suo: qui factus est ei ex semine dauid secundũ carnẽ: q̃ p̃destinatus est filius dei in virtute scõm spiritum sanctificatiõis ex resurrectione mortuoꝝ iesu christi domini nostri: tanq̃ alĩ⁹ sit filius dei qui fact⁹ est ex semine dauid secundũ carnẽ: ꝛ alius iesus christus domin⁹ noster: cum sit vnus atq̃ idem. In veteribus aũt libris creb̃a est ista locutio: ꝛ ideo q̃si subobscure fit: ex manifestis suí generis exemplis intelligenda est: sicut hoc loco psalmi huius quẽ tractam⁹ subobscure facta est. Nam si diceret iesus christus rex virtutũ iesu christi: tam aperta esset q̃ illa: fecit moyses sicut p̃cepit dominus moysi. Quia vero dictũ est: rex virtutum dilecti: nõ facile est vt occurrat ipsũ esse regẽ virtutũ qui est ꝛ dilectus. Rex ergo virtutũ dilecti: sic intelligi põt: ac si diceret: rex virtutũ suaꝝ: qz ꝛ rex virtutum christus est: ꝛ dilectus est idemipse christus: q̃ uis nõ habeat iste sensus tantã necessitatem vt aliud non valeat accipi: qz et pater põt intelligi rex virtu-

Job. j7. tum filij sui dilectus: Cui dic ipse dilectus: Oñia mea tua sunt: ꝛ tua mea: Quod si forte quer̃it: vtrũ deus dñi iesu christi pater etiã rex dici possit: nescio vtruz

j. Timoth. j. quisq̃ audeat hoc ab eo nomẽ auferre: vbi aplus dicit: Regi aũt seculoꝝ ĩmortali: inuisibili: soli deo: qa et si hoc de ipsa trinitate dictum est: ibi est ꝛ deus pa-

Ps. 7j. ter. Si aũt nõ carnaliter intelligim⁹: deus iudicium tuũ regi da: ꝛ iustitiã tuã filio regis: nescio vtrũ aliõ aliquid dictuz est q̃ filio tuo. Rex ẽ est ꝛ pater. Ũ versiculus iste psalmi hui⁹: rex virtutũ dilecti: vtroq̃ mõ intelligi põt. Cũ itaq̃ dixisset: dñs dabit verbũ euãgelizantib⁹ virtute mlta: qz ipsa virtus ab eo regit: eiq̃ militat a quo dat: ipse iñt dñs qui dabit verbũ enãgelizantib⁹ virtute multa: rex est virtutuz

M dilecti. Deinde sequit Dilecti: ꝛ speciei dom⁹ diuidere spolia. Repetitio ptinet ad cõmendationẽ: q̃q̃ ista repetitionẽ nõ oẽs codices habeant: et eam diligẽtiozes stella apposita: speciei domus diuidere spolia: id est dilecti etiã p̃notant: q̃ signa vocantur asterici: quib⁹ agnosci volũt ea nõ esse ī interpretatione septuaginta: sed esse in hebrea: q̃ talib⁹ insigniunt notis. Sed siue repetat: siue semel dictum accipiatur qõ positũ est: dilecti: sic itelligendũ puto qõ sequit: Et speciei dom⁹ diuidere spolia: acsi diceret:

Dilecti etiam speciei dom⁹ diuidere spolia: id est dilecti etiã ad diuidẽda spolia. Speciosã q̃ppe domũ: id est ecclesiã christus fecit: diuidẽdo spolia illi: sicut speciosum est corpus distributiõe mẽbroꝝ. Spolia

Matth. j2. porro dicunt q̃ victis hostibus rapiunt. Hoc qđ sit: euangelium nos admonet: vbi legimus: Nemo intrat in domum fortis vt vasa eius diripiat: nisi prius alligauerit fortez. Alligauit ergo diabolum christus spiritualibus vinculis: superando mortem: ꝛ per cęlos ab inferis ascendendo. Alligauit eum sacramento incarnationis suę: q̃ nihil in eo reperiens

Ephe. 2. morte dignum: tamen est permissus occidere: ac sic alligato abstulit tanq̃ spolia vasa eius. Opabat quippe ī filios diffidẽtię: quoꝝ infidelitate vtebat ad voluntatẽ suam. Hęc vasa dñs mũdans remissione peccatoꝝ: hęc spolia sanctificãs hosti erepta: pstra-

Ephe. 4. to atq̃ alligato: diuisit ea speciei dom⁹ suę: alios cõstituens aplos: alios ꝓphetas: alios pastores ꝛ doctores in opus ministerij: in ędificationẽ corpis christi. Sicut eñ vnũ corpus est: ꝛ mẽbra multa habet:

j. Cor. j2. oñia aũt mẽbra corpis cũ sint mlta: vnũ est corp⁹: sic ꝛ christus. Vnąd oẽs apli: Vnąd oẽs ꝓphetę: Vnąd oñes virtutes: Vnąd oẽs dona habent curationũ: Vnąd oẽs linguis loquunt: Nũquid oñes interpretant: Oñia aũt hęc operatur vnus atq̃ idem spiritus: diuidẽs ꝓpria vnicuiq̃ prout vult.

Ps. 25. Et hęc est species domus: cui spolia diuiduntur: vt amatoz ei⁹ hac pulchritudie accẽsus exclamet: Dñe dilexi decorẽ domus tuę. Jam in eo qõ sequit: se ad ipsa mẽbra de quib⁹ fit species dom⁹ alloq̃nda puer-

M. ꝛ posteriora Aug. ꝛ quosdam alios ꝓphetas. tit: dicẽs: Si dormiatis iter medios cleros: pẽnę colũbę deargẽtatę: ꝛ inter scapulas eius ī viriditate auri. Pri⁹ hic ġrend⁹ est ordo verborũ quo finiat snia: q̃ vtiq̃ pẽdet cum dicit si dormiatis: deinde q̃ ait: pẽnę colũbę deargẽtatę: vtq̃ singulari nũero intelligendũ est: huius pẽnę: an pluvbi omnino pluraliter hoc positũ legitur. Sed adhuc incertũ est vtrũ hę pẽnę an o vos pẽne: vt ad ipsas pẽnas loqui videat. Vtrũ q̃ verbis q̃ ꝑcesserũt finiat ista snia: vt ordo sit: dñs dabit verbũ euangelizantib⁹ virtute multa: si dormiatis inter medios cleros: o vos pẽne colũbę deargẽtatę: an ī his q̃ sequũtur: vt ordo sit: si dormiatis inter medios cleros pẽnę colũbę deargẽtatę: niue dealbabunt in selmon: id est ipsę pẽnę dealbabunt: si dormiatis inter medios cleros: vt illis hoc dicere intelligat: q̃ speciei dom⁹ tanq̃ spolia diuidunt: id est si dormiatis inter medios cleros o vos q̃ diuidimini speciei domus: per manifestationẽ spũs ad vtilitatẽ: vt alij quidẽ dẽt p spiritũ sermo sapię: alij sermo scię scõm eundẽ spiritu: j. Cor. j2. alij fides: alij genera curationũ in eodem spiritu ꝛc. Si q̃ vos dormiatis inter medios cleros: tũc pennę colũbę deargẽtatę: niue dealbabunt in selmon: Põt et sic: Si vos pẽnę colũbę deargẽtatę dormiatis inter medios cleros: niue dealbabunt in selmon: vt subintelligant hoies q̃ p gratiã remissionẽ accipiũt pecCanti. 4. cato. Unde etiã de ipsa ecclesia dicit in Cãticocan ticoꝝ: Quę est ista quę ascendit dealbata: Promis- Esa. 1. sio quippe dei tenet p ꝓphetã dicẽtis: Si fuerit pcta vestra tanq̃ fęniciũ: sicut niue dealbabo. Põt et sic intelligi: vt ī eo qõ dictũ ẽ: pẽnę colũbę deargẽtatę: subaudiat eritis: vt iste sit sensus: O vos qui tanq̃

spolia speciei domus diuidimini: si dormiatis inter
medios cleros: pēnę colūbę argtēatę eritis: id est
in altiora eleuabimini: cōpagini tñ ecclesię cohęren/
tes. Nullā quippe aliam melius hic intelligi puto co
lumbam argentatam: q̄ illam de qua dictum est:
Cant.2. Una est columba mea. Deargētata est aūt: quia di/
uinis eloquijs est erudita: Eloqa nāq̄ domini: alio
Ps.jj. loco dicunt argentum igne examinatum terrę: pur/
gatum septuplum. Magnū itaq̄ aliq̄d bonum est:
dormire inter medios cleros: quę nonnulli duo te/
stamenta esse voluerūt: vt dormire sit inter medios
cleros: in eoz testamentoz auctoritate requiesce/
re: id est vtriusq̄ testamēti testimonijs acquiescere:
vt quando aliquid ex his profertur z probatur: om/
nis contentio pacifica quiete finiat. Quod si ita est:
quid aliud admonere vident euangelizantes virtute
multa: nisi quia tunc eis dominus dabit verbum vt
euāgelizare possint: si dormiāt inter medios cleros:
Tunc em eis verbum veritatis dat: si auctoritas ab
eis duoz testamentoz non relinquat: vt ipsi sint
et pēnę columbę argentatę: quoz passionē
in cęlū gloria ferat ecclesię. Inter scapulas aūt pars
est vtriq̄ corporis: pars est circa regionem cordis: a
posteriozibus tamē: id est a dorso: quaz columbę il/
lius argentatę partem in viriditate auri esse dicit:
hoc est in virore sapiētię: quem virorem melius non
puto intelligi posse q̄ charitatem. Sed quare a dor
Ps.90. so et non a pectore? Dicā q̄ mirer quomodo positum
sit hoc verbum in alio psalmo: vbi dicitur: Inter sca
pulas suas obumbrabit tibi: et sb alis eius sperabis:
cum sub alis obumbrari non possit nisi qō a pectore
fuerit: Et latine quidē inter scapulas fortasse aliquo
modo ex vtraq̄ parte possit intelligi et ante et post:
Et in hebrēo sit fortassis ambiguū: qō possit et hoc
Metaphoron. modo itelligi. Sed qō in greco est μεταφρένον:
non nisi a posteriozibus significat: quod est inter sca
pulas: Vtrum propterea ibi est auri viriditas: id est
Dan.2. sapientia z charitas: quia ibi sunt quodāmodo et ra
dices alarum: an quia ibi portatur illa sarcina leuis?
Quid em sunt vel ipsę alę: nisi duo precepta charita
tis: in quibus tota lex pendet z prophetę? Quid ip/
sa sarcina leuis: nisi ipsa charitas quę in his duobus
Matth.jj. precepti impletur? Quicquid enim difficile est in
precepto: leue est amanti. Hec ob aliud recte intelli/
Roma.5. gitur dictum: Onus meum leue est: nisi quia dat spi/
ritum sanctū per quem diffunditur charitas in coz/
dibus nostris: vt amādo liberaliter faciamus: quod
timendo qui facit: seruiliter facit. Hec est amicus re
ci: quando mallet si fieri posset: id quod rectum est
non iuberi. Queri etiam potest: cur non sit dictum:
si dormiatis in cleris: sed inter medios cleros: quid
sit hoc: inter medios cleros? Quod quidem si ex/
pressius transferretur ex greco: inter medium clero/
rum diceret: quod in nullo interpretum legi: Pro/
pterea credo quia tantundem valet quod dictum est
inter medios cleros. Hinc ergo quid mihi videatur
exponam. Sepe hoc verbum ad aliqua connecten/
da atq̄ pacanda: ne inter se dissideant poni solet: si/
cut testamentum inter se: et populum deo constitu/
ente: hoc verbum scriptura ponit. Nam pro eo qō
est in latino inter me z vos: greçus habet inter medi
um meum z vestrum. Sic z de signo circumcisionis
cum loquitur deus ad abraam dicit: Erit testamen/ Gen.17.
tum inter me z te: z omne semen tuum: quod greçus
habet inter medium meum z tuum: z inter medium
seminis tui. Item cum loqueretur ad noe de arcu in
nubibus: ad signum constituendum: hoc verbū se/
pissime repetit: et quod habent latini codices inter Gen.9.
me et vos: vel inter me z omnem animam viuam: et
si qua ibi talia dicuntur: inter medium meum z vim
inuenitur in greco: quod est ἀρά μέσον. Dauid ana meson.
quoq̄ et ionathan signum inter se constituūt: ne ali/ j.Regl.20.
ud opinando dissideant: et quod latine dicitur inter
ambos: inter medium ambozum habet greçus eo/
dem verbo quod est ἀρα μέσον. Optime autem ana meson.
factum est vt loco psalmi huius: interpretes nostri
non dicerent inter cleros: quod latine locutioni vsi/
tatum est: sed inter medios cleros: tanq̄ inter medi/
um clerozum: quod potius in greco legitur: z qō di
ci solet in eis rebus: vt dixi: quę inter se debēt habe
re consensum. Jubet ergo scriptura vt inter medios
cleros dormiant: qui vel sunt pēnę colūbę argen/
tatę: vel ex hoc eis prestat vt sint. Porro si isti cleri Q
duo testamenta significāt: quid aliud admonemur:
nisi vt testamentis inter se cōsentientibus non repu/
gnemus: sed intelligendo acquiescamus: nosq̄ sum⁹
eorum concordię signum atq̄ documentum: cum al
terum aduersus alterum nihil dixisse sentimus: z cū
pacifica admiratione: quasi extasis sopore monstra/
mus? Cur aūt in cleris testamenta intelligant: cum
hoc nomen greçum sit quidem: sed testamentum nō
ita dicatur: hęc causa est: quia per testamentum dat
hereditas: quę grece appellatur κληρονομιά. et cleronomia.
heres κληρονομος. Cleros aūt sors grece dici/ cleronomos.
tur: et sortes ex promissione dei: partes hereditatis
vocantur: quę populo sunt distributę. Unde tribus Numeri.j8.
leui precepta est: nō habere sortem intrer fratres su/
os: quod ex eorum decimis sustentaretur. Nam et Concor.j2.q.1.
cleros z clericos hinc appellatos puto: qui sunt in ec Clericus. et ca.
clesiastici ministerij gradib⁹ ordinati: quia matthias duo sunt.
sorte electus est: quē primū per apostolos legimus Act.j.
ordinatum. Proinde propter hereditatē quę fit te/
stamento: tanq̄ per id quod efficitur id quod efficit
nomine clerorū testamēta ipsa significata sunt: q̄q̄
mihi z alius hic sensus occurrat: nisi fallor anteponē
dus: vt cleros multo probabilius ipsas hereditates
intelligamus: vt quoniā hereditas veteris testamen
ti est: cuius in vmbra significatura futuri terrena fe/
licitas: hereditas vero noui testamenti est eterna im
mortalitas: dormire sit inter medios cleros: nec illā
iam querere ardenter: et adhuc istam expectare pa/
tienter. Nam qui deo propterea seruiūt: vel potius
propterea seruire volunt: dum querunt in hac vita
et in hac terra felicitatez: ablatus est somnus ab eis
et non dormiunt. Inflammantibus em cupiditati/
bus agitati in flagitia z facinora propelluntur: nec
omnino requiescunt desiderando vt acquirant: me/
tuendo ne amittant. Qui autem me audit: ait sapien Proverb.j.
tia: inhabitabit in spe: et requescet sine timore ab omi
malignitate. Hoc est quantum mihi videtur: dormi
re inter medios cleros: id est inter medias hereditā/
tes: nōdum in re sed tamē in spe celestis hereditatis
habitare: z a terrena felicitatis iam cupiditate con/
quiescere. Cum aūt venerit qō speramus: nō iam in
ter duas hereditates requiescemus: sed in noua ve/

ra: cuius vetus erat vmbra regnabimus. Quapro/
pter etiam si intellexerimus qđ dictū est: si dormia/
tis inter medios cleros: tanq̄ si diceretur: si morie/
mini inter medios cleros: vt istam mortē carnis mo
re suo scriptura dormitionē vocauerit: hęc est mors
optima: vt in cupiditatum cohibitione: a terrenis in
spe cęlestis hęreditatis homo vsq̄ in finem perseue
rans: diem vitę huius vltimū claudat. Sic em̄ dor
mientes inter medios cleros erunt pennę columbę
argentatę: vt tempore quo resurgēt: rapiantur in
nubibus obuiam christo in aera: et semper iam cum
domino viuant: Aut certe: quia per eos qui sic mo/
riuntur: quanto securius: tāto sublimius ecclesia dif/
famatur: et quasi quibusdam pennis excelsę laudis
Eccl.jj. attollitur. Nęq̄ enim frustra dictum est: Ante mor/
tem ne laudes hominem quemq̄. Omnes ergo san/
cti dei ab initio generis hūani: vsq̄ ad tempus apo/
Hiere.j7. stolorum: quia t ipsi nouerāt dicere: Diem hominis
Ps̄.26. nō cōcupiui tu scis: Et Vnam petij a domino hanc
requiram: Eo tempore apostolorum ex quo duorū
testamentorum differentia clarius reuelata est: ipsi
aplī et beati martyres cęteriq̄ iusti: tanq̄ arietes et
arietum filij vsq̄ ad hoc tempus dormierunt inter
medios cleros: regni terreni felicitatem tam contem
nentes: et regni cęlorum eternitatē sperantes: t non
dum tenentes. Et qui tam beate dormierunt: eis ve/
lut pennis nunc volitat et laudibus exaltat ecclesia.
Colūba igit argētata est: vt hac eorū fama ad imi
tandum posteris inuitatis: dum sic etiam dormiunt
S cęteri: addantur pennę: quibus vsq̄ in finem sęculi
Ps. †celestis. sublimiter prędicetur. ¶ Dum discernit †super/
cęlestis reges super eam: niue dealbabunt
Epł.4. in selmon. Ille supercęlestis: ille qui ascendit sup
omnes cęlos vt adimpleret omnia: dum discernit re
ges super eam: id est super eandem columbam argē/
Ibidem. tatam: sequitur eam apostolus ac dicit: Et ipse
dedit quosdam quidem apostolos: quosdā aūt pro/
phetas: quosdam vero euangelistas: quosdam autē
pastores et doctores. Nam quid est aliud reges di/
scernere super eam i opus ministerij in ędificationē
corporis christi: quādo quidez ipsa est corpus chri/
sti: Dicuntur aūt illi reges vtiq̄ a regēdo: Et quid
Roma.6. magis q̄ carnis concupiscētias: ne regnet peccatus
in eorum mortali corpore ad obediendū desiderijs
eius: ne exhibeant mēbra sua arma iniquitatis pec/
cato: sed exhibeant se deo: tanq̄ ex mortuis viuētes
et membra sua arma iusticię deo: Sic em̄ erāt reges
2.Corl.6. primitus discreti ab alienigenis: quia non erant iu/
gum ducentes cum infidelibus: deinde discreti con/
1.Corl.12. corditer inter se muneribus ꝓprijs. Non em̄ omnes
apostoli: aut oēs ꝓphetę: aut oēs doctores: aut
oēs dona habent curationū: aut oēs linguis lo/
Ibidem. quūtur: aut oēs interpretant: Omnia aūt hęc ope/
ratur vnus atq̄ idem spiritus: diuidens ꝓprija vni/
cuiq̄ prout vult. Quem dādo ille supcęlestis discer/
nit reges sup colūbam argentatā. De quo spiritu
sancto cū ad eius matrem gratia plena missus ange
lus loqueret: querēti quō fieret qđ paritura nuncia/
Luce.j. batur: quoniā nō cognoscebat virū: Spiritussanct⁹
inquit superueniet in te t virtus altissimi obumbra/
bit tibi. Quid est: obumbrabit tibi: nisi vmbram faci
et: Inde et isti reges dum grā spiritus domini chri
sti discernuntur super columbam argentatam: ni/

ue dealbabuntur in selmon. Selmon quippe interp/
tatur vmbra. Non em̄ meritis aut virtute prophe/
discernunt. Quis em̄ te inquit discernit: Quid aūt 1.Corl.4.
habes qđ non accepisti: Et ergo discernātur ab im/
pijs: accipiunt remissionem peccatorum ab illo qui
ait: Si fuerint peccata vestra sicut phenicius: tanq̄ Esa.1.
niuem dealbabo. Ecce quomodo niue dealbabūtur
in selmon: in gratia spiritus christi: quo eis etiam ꝓ
phia dona discreta sunt: de quo dictum est qđ supra
commemorauit: Spiritussanctus superueniet in te t Luce.1.
Xtus altissimi obūbrabit tibi: hoc est vmbras faciet
tibi: Propterea et qđ nascetur ex te sanctū: vocabit
filius dei. Vmbra porro ista defensaculum intelligit
ab estu cōcupiscentiaꝝ carnalium. Inde illa virgo
christū nō carnaliter ꝓcupiscendo: sed spūaliter ac/
cendendo ꝓcepit. Constat aūt vmbra lumie t corpore: Job.j.
Pinde illud qđ in principio erat verbū: lumē illud re
rum: vt vmbraculū meridianū fieret nobis: verbus
caro factum est t habitauit in nobis. Deo sc̄z homo
tanq̄ lumini corpus accessit: t in eū credētes vmbra Sap.6.
ꝓtectionis opuit. Nō em̄ de qlī vmbra dicit
sierunt omnia illa tanq̄ vmbra: nec de qlī vmbra dicit Col.2.
aplus: Nemo vos iudicet in cibo: aut i potu: aut in
pte diei festi: aut neomenię: aut sabbatoꝝ: qđ est vm
bra futuroꝝ: ꝙ de quali vmbra scriptū est: Sub vm/ Ps.16.
bra alaꝝ tuaꝝ ꝓtege me. Dum ergo discernit ille su/
percęlestis reges sup colūbā argentatā: nō sua me
rita extollant: nō de sua ꝓpria virtute confidant: Viue
qđpe dealbabunt in selmon: gra cādificabunt in ꝓ
ctione corpis christi. Hoc aūt monte ꝓsequens die: T
¶ †Mons dei: mōte yberē: mōte incasea/ †Mons
tum vel mons pinguē. Quid hic aūt aliud pin Mons
guē: q̄ yberē diceret: Est em̄ t mons isto noie nūcu
patus: id est selmō. Sed quē montē intelligere debe mons
mus montē dei: montē yberē: mōtē incaseatum: nisi gus.
eundē dn̄m christū: de q̄ t alius ꝓpheta dicit: Erit t Esa.2.
in nouissimis tpibus manifest⁹ mōs dn̄i paratus in ca
cumine montiū: Ipse est mōs incaseat⁹ ꝓpter pau/ 1.Corl.3.
los gra tanq̄ lacte nutriēdos: mōs yber ad roboran
dos atq̄ ditādos donoꝝ excellētia. Hāt ipm lac vi
fit case⁹: miro mō significat gram. Manat quippe ex
abūdātia viscerū maternoꝝ: t miscēda delectabili p/
uulis gtis infundit. Ambigu⁹ est aūt in greco casus
vtrū sit nominatiu⁹ an accusatiuus: qm̄ in ea lingua
mōs neutri generis ē n masculini: Jō nonnulli latini ñ
interptati sunt mōtē dei: ꝙ mōs dei. Puto aūt melius
esse in selmon montē dei: q̄ est in mōtē dei q vocat sel
mon: sm̄ intellectū quē supra vt potuim⁹ exposui/
mus. Deinde qđ dixit montē dei: montē incaseatus:
montē yberē: ne qs auderet ex ꝙ dn̄m iesum christū
compare cęteris sctis: qz t ipsi dicti sunt mōtes dei. Dn/ Ps.35.
Legitur quippe: Justicia tua sicut montes dei. De
de apostolus ait: Ut nos simus iusticia dei in ipso. Ps.75.
De quibus mōtibus t alio loco dicitur: Illuminās
tu admirabiliter a montib⁹ eternis: qz vita eis eter/
na donata est: et per eos sanctarū scripturarū emine
tissima auctoritas cōstituta est: sed illūinante ab eis
illo cui dicitur: Illuminās tu. Leuaui em̄ oculos me/ Ps.120.
os in mōtes vnde veniet auxilium mihi: Nec tamē
auxiliū meū ab ipsis ꝓpie montib⁹: sed auxiliū meū
a dño q fec̄ cęlū t terrā: Un⁹ q̄ppe ꝓpor mōtiū mihi
excellēs cū dixisset: q pl⁹ illis oib⁹ laborauerit: Nō 1.Corl.15.
aūt ego inq̄t ꝙ gra dei mecū: Ne qs ꝙ auderet etiā

Ps.44. montē speciosū forma p̄ filijs hoīm: mōtib⁹ filijs ho
Matth.16. minū cōpare: qm̄ nō defuerūt q̄ eū dicerēt: alij iohā
nē baptistā: alij heliā: alij hieremiā: aut vnū ex ꝓphe
Ar.†ar. tis: cōuertit se ad illos ⁊ ait: †Et q̄d suspicamini
Locutus in quo mōtes incaseatos: ⁊ Mōtē: inq̄t: i q̄ placuit
placuit deo deo habitare i eo. Ut q̄d suspicamī: Sicut em̄
Matth.5. lumē illi: q: ⁊ ipsis dictū est: Vos estis lumen mūdi:
Job.j. sed aliud illud dictum est lumē verū q̄ illumīat om-
nem hominē: sic montes illi: sed longe alius maior
Esa.2. mons paratus in cacumine montiū. Montes itaq̄
Gal.6. dicit: Mihi autē absit gloriari: nisi i cruce dñi nostri
1.Cor.j. iesu christi: per quē mihi mūdus crucifixus est ⁊ ego
mūdo: Et q̄ gloriaī nō in seipo sed i dño glorieī. Ut
quid ḡ suspicamini mōtes incaseatos: eum montē in
quo placuit deo habitare in eo: Nō quia in alijs nō
Col.2. inhabitat: sed q: in ipis p ipsū. In ipso quippe inha-
1.Ioh.4. bitat oīs plenitudo diuinitatis: nō vmbraliter tanq̄
2.Cor.5. templo a rege salomone facto: sed corporaliter: id
est solide atq̄ veraciter: quoniā deus erat in christo
Job.j4. mūdum reconcilians sibi. Q̄d siue de patre dictū ac-
cipiamus: quoniā ipse ait: Pater autē in me manēs
Job.j. facit opera: ego autem in patre et pater in me: siue
ita intelligaī: Deus erat in patre: siue ita intelligaī:
mine: sic erat vtiq̄ verbū in carne: vt verbū etiā ca-
ro factū solus ꝓprie diceret: id est homo verbū i vnā
christi psonā copularet. Ut quid ḡ suspicamini mon
tes incaseatos: eum montē in quo placuit deo inha-
bitare in eo: Longe vtiq̄ aliter q̄ in illis montibus
Ps.j09. quoq̄ aliquē etiā hūc suspicamī. Nō em̄ q: et illi per
Ar.†habitabit. adoptionis gratiā filij dei sunt: ideo quisq̄ illorum ē
Ar.†nō habet. vnigenitus cui diceret: Sede ad dexterā meā donec
ponā inimicos tuos sub pedib⁹ tuis. Etenim do-
Esa.2. mōtes nō compandos huic mōti: ipe dñs inhabita-
bit: qui est mōs parus in cacumine montiū: vt pdu-
Roma.jo. cat eos in finē: id est in seipsum: sicut deus est cōtem-
plandū. Finis em̄ legis christus ad iusticiam omni
Matth.3. credēti. Deo itaq̄ placuit habitare in isto mōte: qui
paratus est in cacumine montiū: cui dicit: Tu es fi-
1.Timoth.2. lius me⁹ dilect⁹: in quo mihi bñ cōplacui. Ipse autē
mons dñs est: qui alios mōtes inhabitabit i finem:
Job.j7. in quoq̄ cacumie paratus est. Unus em̄ deus ⁊ vn⁹
mediator dei ⁊ hoīm: homo christ⁹ iesus: mons mō-
tiū: sicut sanctus sanctoꝝ: Unde dicit: Ego i eis ⁊ tu
in me. Ut quid ḡ suspicamī mōtes incaseatos: mon-
Job.j5. tē in quo placuit deo inhabitare in eo: Eteni mōtes
illos incaseatos dñs iste mōs inhabitabit vsq̄ in fi-
nē: vt aliquid sint q̄bus ait: Quia sine me nihil po-
Ar.†milibus. testis facere. Ita fit etiā q̄ sequit. ¶ Currus dei
decem †milū multiplex. Uel decē milū mul-
myriophasion. tiplex: vel decies milies multiplex. Unū verbū em̄
greū sicut quisq̄ potuit latino q̄ interpretū transtu-
lit: quod ibi dictū est: μυριόπλασιόν: latine aūt
chilia. satis exprimi non potuit: quoniā mille apud grecos
myriades. χίλια dicunt. μυριάδες autem plura dena mi
myrias. lia. μυριὰς quippe vna: decem milia sunt. Ingen-
tē itaq̄ multitudinē sanctoꝝ atq̄ fidelium: qui portā-
do deū fiūt quodāmodo currus dei: significauit hoc
nomine. Hanc im manēdo ⁊ regēdo pducit in finem
1.Cor.j5. tanq̄ currum suum: velut in locum aliquē destinatū.
Initium em̄ christus: deinde qui sunt christi in p̄sen-
Roma.11. tia eius: deinde finis. Hęc est sancta ecclesia: quę sūt
qō sequit: Milia lętantiū. Spe em̄ sunt gauden-

tes: donec pducant in finem: quem nūc expectant p
patientiā. Virifice autē cum dixisset: Milia lętan-
tiū: cōtinuo subiecit: Domin⁹ in †illis. Ne mire-
mur q: lętent: domin⁹ in illis. Nam p multas tribu- Act.14.
lationes oportet nos introire in regnum dei. Sed do-
min⁹ in illis. Ideo etsi sūt q̄si tristes: semp tamē gau- 2.Cor.6.
dētes: nec iam ipso fine quo nōdum venerūt: sed spe
sunt gaudētes: ⁊ in tribulatiōe patiētes: quoniā dñs
i illis. In †sina in sancto. In nominū hebraeorū Ar.†finai.
interpretatiōibus inuenimus sina interpretari man-
datū: Et alia quędā interpretat: sed hoc puto p̄senti
loco aptius cōuenire. Reddēs em̄ causam quare lę-
tarent illa milia quibus cōstat currus dei: Dominus
inq̄t in illis: in sina in sancto: id est dñs in illis in mā-
dato: q̄ mādatū sanctū est: sicut dicit aplus. Itaq̄ Roma.7.
lex quidē sancta ⁊ mandatū sanctū ⁊ iustū ⁊ bonum.
Sed quid prodesset mandatū nisi dñs ibi sit: de quo
dicit: Deus em̄ est qui operat i vobis ⁊ velle ⁊ ope- Phil.2.
rari p bona volūtate: Nam mandatū sine dei adiu- 2.Cor.3.
torio littera est occidēs. Lex em̄ subintrauit: vt abū- Roma.5.
daret delictū. Sed quoniā plenitudo legis charitas Roma.j3.
est: ideo p charitatē lex implet nō per timorē. Chari Roma.5.
tas em̄ dei diffusa est i cordibus nostris p spiritūsan-
ctū qui datus est nobis. Ideo lętant hęc milia. Tan
tū em̄ faciūt iusticiā legis: quātum adiuuant spiritu
gratię. Quoniā dñs in illis in sina in sancto. Deinde
ad ipsum dominū locutiōe cōuersa: ¶ Ascendisti: Z
inquit: in altū †captiuasti captiuitatē: acce- Ar.†cepisti.
pisti dona in hominibus. Hoc aplus sic cōme
morat: sic exponit de dño christo loquēs: Unicuiq̄ Eph.4.
autē nostrū inq̄t data gra ſm mēsurā donatiōis chri-
sti: Propter quod dicit: Ascendit in altū: captiuauit
captiuitatē: dedit dona hominib⁹. Q̄d autem ascen- Ibidem.
dit quid est nisi q: ⁊ descēdit in inferiores partes ter-
rę. Qui descēdit ipse est ⁊ q̄ ascēdit sup oēs cęlos vt
adimpleret oīa. Christo ergo sine dubitatiōe dictū
est: Ascendisti in altū: captiuasti captiuitatē: accepi-
sti dona in homibus. Nec moueat q̄ aplus idem
testimoniū cōmemorās nō ait: Accepisti dona i ho-
minib⁹: sed dedit dona homibus. Ille quippe aucto
ritate apostolica ſm h̄ locutus est quod deus filius
cum patre fecit. Scōm hoc quippe dedit dona homi
nibus: mittens eis spiritūsanctū: qui spiritus est pa-
tris et filij. Scōm illud ꝙo q̄ idem ipse christus in
corpore suo intelligiē q̄ est ecclesia: ꝓpter q̄ ⁊ mem
bra eius sunt sancti ⁊ fideles eius. Unde eis dicitur:
Vos autē estis corpus christi ⁊ membra: pculdubio 1.Cor.j2.
⁊ ipse accepit dona in hominibus. Christus quippe Act.j.
ascēdit in cęlum: ⁊ sedet ad dexterā patris: sed nisi et
hic esset in terris nō inde clamasset: Saule saule q̄d Act.9.
me psequeris: Cū ergo idem ipse dicat: Quādo vni Matth.25.
ex minimis meis fecistis: mihi fecistis: quid dubita-
mus eum accipere in membris suis quę dona mem-
bra eius accipiūt: Sed quid est: captiuasti captiui-
tatem: Utrum q: vicit mortē quę captiuos tenebat
in quibus regnabat: an ipsos homies appellauit ca-
ptiuitatem qui captiui sub diabolo tenebant: Cui⁹
rei mysteriū continet etiā titulus illius psalmi quā- Ps.95.
do domus ędificabat post captiuitatem: id est eccle-
sia post gentilitatem. Ipsos itaq̄ homines qui ca-
ptiui tenebant appellauit captiuitatez: sicut milicia
cum dicit: intelligunt qui militent: eandem captiui-
tatem a christo captiuatā dicit. Cur em̄ nō sit capti-

uitas ꝯlix: si ⁊ ad bonū homies possunt capi: Unde
Luce.5. petro dictum est: Ex hoc iam homies eris capiens.
Captiuati ergo qz capti: et capti quia subiugati: sub
Matth.jj. lene illud iugum missi: liberati a peccato cuius serui
Roma.6. erant: ⁊ iusticię serui facti: cui liberi erāt. Unde ⁊ ipe
in illis est: qui dedit dona hominib⁹: et accepit dona
in hominib⁹. Ideoqꝫ in ista captiuitate: in ista seruitute: in isto curru: sub isto iugo nō sunt milia plozantiū: sed milia lętantiū. Dominus quippe i illis in sina i sancto. Cui sensui cōgruit ⁊ alia interp̄tatio: qz inp̄zetat sina mēsura. Nam ⁊ de his donis lęticię spiritalis apostolus loquens idē qđ supza cōmemozauit:
Epb.4. Unicuiqꝫ autē inquit nostrū data est gratia ꝓm mensurā donationis christi. Ac deinde sequit qđ etiā hic sequit: ꝓpter qđ dic: Ascēdit i altū: captiuauit captiuitatē: dedit dona in hoib⁹: qđ hic ē: Accepisti dona i hoib⁹. Quid hac ⁊ illa ☧itate cōcozdi⁹? Quid ma-
⁊ Al. ☨nō credentes. nifesti⁹? Sed qđ deinde adiūgit: ¶ Etenim ☨ą nō credūt ihabitare. Uel q nōnulli codices habēt. Eteni nō credētes inhabitare. Nūquid sunt alij non credētes: nisi ą nō credūt: De qb⁹ dictū sit: nō est facilis intellect⁹. Tanqꝫ em̄ ratio redderet superiozū verboꝝ cū dictū esset: Captiuasti captiuitatem: accepisti dona in hominib⁹: ita subiūctum est: Etenim qui nō credunt inhabitare: id est nō credentes vt inhabitarēt. Quid est hoc? De quibus hoc dicit? An illa captiuitas anteqꝫ transiret in bonā captiuitatē: vnde fuerit mala captiuitas ostēdit? Nō credendo em̄ possidebant ab nimico qui operat in filijs
Epb.2. diffidētię: In quib⁹ ⁊ vos inquit fuistis aliquādo cū viueretis in illis. Donis ꝯ gratię suę qui accepit dona in hominib⁹: captiuauit istā captiuitatē. Etenim nō credētes erāt vt inhabitarēt. Nam fides eos inde liberauit: vt iā credentes inhabitent in domo dei: facti ⁊ ipsi domus dei: ⁊ currus dei decē miliū lętantium. Unde qui hęc canebat: in spiritu ea p̄zeuidēs: impletus etiā ipe lęticia eructauit hymū dicēs: Dominus deus bñdictus. ¶ Bñdictus dñs deus de die in diem. Qđ nōnulli codices habēt: Die
emeran cati meran. quotidie. Quia sic habent greci ἡμέρᾳ κάθ᾽ ἡμέραν: qđ veri⁹ expzimit: die quotidie. Quā puto locutionē hoc significare qđ dictū est: de die in diē. Quotidie quippe ꝺ agit vsqꝫ in finē: captiuat captiuitatē: accipiēs dona in homībus. Et quoniā currū illum ducit vsqꝫ in finem: Sequit ⁊ dicit: Prospe-
Al. ☨salutariū nostrozū. rū iter faciet nobis deus ☨sanitatū nostrarum. ¶ Deus noster deus saluos faciendi. Oultū gratia cōmendat. Quis em̄ saluus esset nisi ipse sanaret? Sed ne occurreret cogitatiōi: cur ergo mozimur si ꝓ eius gratiā salui facti sumus: continuo subiecit: Et domini dñi exitus mortis: Tanqꝫ diceret: Quid indignaris humana cōditio habere te exitum mortis: ⁊ domini tui exitus nō alius qꝫ mortis fuit? Potius ergo cōsolare qꝫ indignare: nam et
Roma.8. domini exitus mortis. Spe enim salui facti sumus. Si autē qđ nō videmus speramus: ꝓ patientiā expectamus. Patiēter ergo etiā ipsam mortē feram⁹: illius exemplo ą licz peccato nullo esset debitor mortis ⁊ dominus esset: a quo nemo animā tolleret: sed ipse eam a semetipso poneret: etiā ipsius fuit exitus
2 Al. ☨ cō fringet. mortis. ¶ Uerūtamē deus ☨cōquassabit capita inimicoꝝ suoꝝ: verticem capilli perambulantium in delictis suis: Id est nimis se extollentiū: nimis superbientiū in delictis suis: in q̄-
Luce.jj. bus saltem humiles esse deberent dicētes: Dñe ꝓpitius esto mihi peccatori. Sed cōquassabit eorum capita: quoniā qui se exaltat hūiliabit: ac ꝓ hoc q̄uis
Ibidem. ⁊ domini sit exitus mortis: tamē idem dñs quoniā deus est: ⁊ volūtate nō necessitate ꝺm carnē mortu⁹ est. Cōquassauit capita inimicoꝝ suoꝝ: nō solū eoꝝ qui crucifixo illudentes ⁊ mouentes capita sua dice-
Matth.27. bant: Si filius dei est descendat de cruce: sed etiā omniū extollentiū se aduersus doctrinam eius: ⁊ tanqꝫ mortē homīs irridentium. Idem quippe ipe de quo dictum est: Alios saluos fecit: semetipsum nō potest saluū facere: deus est sanitatū nostrarū: ⁊ deus est salCol.2. uos faciēdi: Sed ꝓpter humilitatis ⁊ patiētię documentū: ⁊ sanguie suo delendū nostroꝝ chirographū peccatoꝝ: etiā suum esse voluit exitū mortis: ne mortem istā timeremus: sed illam potius vnde nos liberauit p istam. Uerūtamē illusus ⁊ mortuus cōquassauit capita inimicoꝝ suoꝝ: de quibus ait: Resuscita
Ps.40. me ⁊ reddam illis: siue bona ꝓ malis: dum sibi subdit capita credentiū: siue iusta ꝓ iniustis: dum punit capita superbientiū. Utroqꝫ em̄ modo cōquassant ⁊ confringunt capita inimicoꝝ: cum a superbia dirigunt: siue humilitate cozrecti: siue in ima tartari absozpti. ¶ Dixit dñs ex basan: cōuertar. Uel vt nōnulli codices habent: Ex basan cōuertam. Ille quippe cōuertit vt salui simus: de quo dictū est supza: Deus sanitatū nostrarū: ⁊ deus saluos faciendi. Ei quippe ⁊ alibi dicit: Deꝰ virtutū cōuerte nos:
Ps.79. ⁊ ostēde faciē tuā ⁊ salui erimus. Itē alibi: Cōuerte nos deus sanitatū nostrarū. Ille aūt dixit: Ex basan cōuertam. Basan interp̄tat cōfusio. Quid est ergo: cōuertam ex cōfusione: nisi quia cōfundit de peccatis suis qui p̄o eis dimittendis p̄ecat misericordiā
Luc.jj. dei? Unde est q ille publicanus nec oculos ad cęlum audebat leuare: ita se cōsiderans cōfundebat: sed descendit iustificatus: quia dixit dñs: ex basan cōuertam. Basan interp̄etat ⁊ siccitas. Et recte intelligit dñs ex siccitate cōuertere: id est ex inopia. Nam qui sibi vident copiosi cū sint famelici: et pleni cum sint
Matth.5. inanissimi: non cōuertunt. Beati em̄ qui esuriūt ⁊ sitiunt iusticiā: qm̄ ipsi saturabunt. Ex ista dñs siccitate cōuertit. De aīa quippe ficca illi dicit: Extendi
Ps.142. manus meas ad te: anima mea velut terra sine aqua tibi. Ibi illud quoqꝫ non absurde intelligit: quod habent alij codices: Ex basan cōuertar. Cōuertit enim ad nos etiā ipse qui dicit: Cōuertimini ad me: ⁊ ego
Zach.j. cōuertar ad vos: Et nō nisi extra cōfusionē: cū peccatū nostrū añ nos est semp: ⁊ extra siccitatē: qz eius desideramus imbzem qui pluuiā volūtariā segregauit hereditati suę. Nam siccitate infirmata est: ipse
Ps.70. ☧o cōuersus perfecit eam: cui dicit: Et cōuersus vivificasti me. Dixit ergo dominus: ex basan conuertam. ¶ Cōuertam in ꝓfundum maris. Si cōuertam: quare in ꝓfundū maris? In seipsum quippe cōuertit domin⁹: cum salubriter cōuertit: ⁊ nō est cutio: ⁊ ꝓ eo positum est in ꝓfundum: qđ est in profundo? Nō em̄ ille se conuertit: sed sibi cōuertit eos
Ps.jxx. qui in ꝓfundo huius ꝛeculi iacent demersi ponderе peccatoꝝ: vbi conuersus ille dicit: De ꝓfundis clamaui ad te domine. Si autem non est: cōuertam: sed conuertar in ꝓfundum maris: hoc intelligit

dixisse dominū nostrū: qō sua misericordia conuertere ētiā in ꝓfundū maris: ad eos quoq; liberādos qui essent etiā desperatissimi peccatores: q̄q; in aliq̄ greco inuenerim: nō in ꝓfundū: sed ī ꝓfundis: hoc ē abyssos, ἐν βυθοῖσ: qō ꝓiozē sensum cōfirmat: qō etiā ibi deus cōuertat ad se & ꝓfundis clamātes. Qui etsi intelligāt ibi se cōuerti ad liberādos etiam tales: nō dos cōuertit ita. †Et tingat pes tuus in sanguine. Qō ad ipm dominū ꝓpheta dicit: vt tingat pes tuus ī sanguine: id est vt ipsi q̄ ad te cōuertunt: vel ad quos liberandos cōuerteris: licet in ꝓfundo maris onere iniqtatis depressi fuerint: intantū gra tua uit gratia: vt fiāt pes tuus inter mēbra tua ad annūciandū euangeliū tuū: et ꝓ nomie tuo diu ducentes martyriū: vsq; ad sanguinē certent. Sic em vt arboꝝ cōueniētus intelligit pes ei⁹ tinctus ī sanguie. Deinceps adiūgit: Lingua canū tuoꝝ ex inimicis ab ipso. Eosdē ipos q̄ vsq; ad sanguinē fuerāt ꝓfide euāgelica certaturi: etiā canes vocās tanq̄ ꝓ suo dño latrātes: nō illos canes de quib⁹ dicit apostolus: Cauete canes: sed illos qui edunt de micis q̄ cadūt de mensa dominoꝝ suoꝝ. Hoc em cōfessa chananea meruit audire: O mulier magna est fides tua: fiat tibi sic vis. Canes laudabiles: nō detestabiles: fidem seruātes dño suo: & ꝓ eius domo contra inimicos latrātes. Nō em tantūmodo canū dixit: sed canū tuoꝝ: nec eoꝝ dentes: sed lingua laudata est: Qm̄ nō vtiq; frustra: nec sine magno sacramento gedeon solus eos iussus ē ducere: q̄ fluminis aquā sicut canes lamberēt: taleſq; nō amplius q̄ trecēti in tanta multitudine inuenti sunt. In quo numero crucis signū est ꝑter. T. litterā: que in grecis numeroꝝ notis trecē significat. Detalib⁹ canibus & in alio psalmo dicit: Cōuertent ad vesperā: & famē patient vt canes. Nam & quidā canes reprehensi sunt a ꝓpheta Esaia: nō ideo q̄ canes essent: sed q̄ latrare nescirēt: et dormire amarent. Ubi vtiq; demōstrauit: q̄ si vigilarent & ꝓ dño suo latrarēt: laudabiles canes essent: sicut laudant isti de quib⁹ dicit: Lingua canū tuoꝝ. Quos tamē ꝓpheta ex inimicis futuros eē ꝓdixit: q̄ illam secq̄ cōuersionē de qua supius loquebat. Unde & ille psalmus: Cōuertent̄ inq̄t ad vesperū: & famem patient vt canes. Deinde veluti quērētib⁹ vnde hoc illis tantū bonū: vt canes eius fierēt: cui⁹ fuerāt inimici: respōsum est ab eo. Sic em legit: Lingua canū tuoꝝ ex inimicis ab ipso: Ipsi⁹ vtiq; dilectiōe: ipsi⁹ misericordia: ipsi⁹ gratia. Nā quādo id possent a semetipsis. †Nisi essent mortē filij eius: Ad hoc et dñi fuit exitus mortis. bus venisti q̄ mundū tanq̄ in illo curru pagraturus ozbē terrarū: Quas & nubes ī euāgelio sanctos et fideles suos significat: vbi ait: Amodo videbitis filiū hominis venientē in nubibus. Excepto illo aduentu quē videbitis filium hominis venientē in nubibus. In quo erit iudex viuoꝝ atq; moꝝtuoꝝ: Amodo ingrat⁹ tui visi sunt: id est manifestati sūt: reuelata gratia testamēti noui. Unde dictum est: Oꝝ speciosi pedes eozum qui annūciant pacem: qui annūciant bona. Hec enim gratia & isti gressus latebant in veteri testamēto. Cum autem venit plenitudo temporū

et placuit deo reuelare filium suum vt annūciaret in gentibus: visi sunt gressus tui deus. †Gressus dei mei regis mei qui est in sancto. In quo sancto: nisi in templo suo: Templū em dei sanctū ē inquit: qō estis vos. Ut autē gressus isti viderent: ¶ Prꝛeuenerunt principes cōiuncti psallentibus: in medio †adolescentularꝝ tympanistriarum. Principes sunt apostoli: Ipsi em ꝓuenerūt vt populi sequerent. Prꝛeuenerūt annūciātes nouū testamentū cōiuncti psallētibus: & quoꝝ bonis operib⁹ etiam visibilibus tanq̄ organis laudis glorificaret deus. Idem aūt principes in medio adolescentularum tympanistriarū: in ministerio scilicz honorabili. Nam ita sunt in medio ministri prꝛepositi ecclesiarū nouarū: Hoc em est adolescētularū carne edomita deū laudantiū: Hoc em est tympanistriarꝝ: eo q̄ tympana fiāt corio siccato & extento. Ideo ne quisq̄ carnaliter ista acciperet: & ex his verbis quosdam luxurię chozos in animū duceret: sequit & dicit: In ecclesijs benedicite †dominum: Tanq̄ diceret: quicunq; auditis adolescētulas tympanistrias lasciua delectamenta non cogitantes: in ecclesijs benedicite dominū. Ecclesię quippe vobis hac mystica significatiōe mōstrant. Ecclesię sūt adolescentule: noua gratia decorate. Ecclesię sunt tympanistrię castigata carne spiritaliter sonoꝝ. In ecclesijs ergo benedicite dominū. †Deum de fontibus israel. Inde quippe ꝑus elegit quos fontes faceret. Nam inde sūt electi apostoli: & ibi primitus audierūt: Qui biberit ex aqua quā ego dabo: nō sitiet vnq̄: sed fiet in eo fons aquę salientis in vitam ęternam. ¶ Ibi beniamin †adolescentioꝝ †in extasi. Ibi paulus nouissim⁹ apostoloꝝ: qui dicit: Nam & ego israelita sū ex semine abrahā de tribu beniamin. Sed plane in extasi: expauescētibus omibus: tam magnum in eius vocatiōe miraculū. Extasis nāq; est mentis excessus: qō aliquādo pauoꝝ cōtingit: nōnunq̄ ꝙo ꝙ aliquā reuelationē aut alienationē mētis a sensib⁹ corporis: vt spiritui qō demonstrandum est demonstret. Unde intelligi etiam sic potest quod hic positum est: in extasi: quia cum ei ꝑsecutoꝝ dictum esset de cęlo: Saule saule quid me ꝑsequeris: adempto lumine oculoꝝ carnaliū: respōdebat domino quē spiritu videbat. Qui autē cum illo erant: vocem respondentis audiebāt: neminē aūt videntes cui loqueret. Potest hic extasis etiam illa eius intelligi de qua ipe loquens ait: Scire se hominē raptum vsq; ad tertiū cęlum: siue autem ī corpore: siue extra corpus nescire: sed raptum in paradisum: audisse ineffabilia verba quę non liceret homini loqui. ¶ Prꝛincipes iuda duces eoꝝ: prꝛincipes zabulon: †prꝛincipes neptalim. Cum apostolos significet prꝛincipes: ibi est & beniamin adolescentioꝝ in extasi. Quibus verbis paulum significari nemo ambigit. Uel nomie prꝛincipū omnes significant in ecclesijs excellentes atq; imitatione dignissimi. Quid sibi volunt hec nomina tribuū israelitarū: Si enim tantū iudę mentio fieret: quoniā ex hac tribu reges fuerant ex qua & dominus christus ꝟm carnem: ideo ex hac tribu putaremus figuratos etiam prꝛincipes testamenti noui. Cum ꝙo adiungit prꝛincipes zabulon: prꝛincipes neptalim: quisq̄ forsitan dicat ex his tribubus apostolos fuisse: ex alijs autem non fuisse.

Al. †ingressus.

j. Cor. 3.

Al. †iuuēculaꝝ.

Al. †deo.

Al. †dño.

Joh. 4.

Al. †adolescentulus. †ī mētis excessu

Apoc. 3.

Act. 9.

2. Cor. 12.

Al. †et.

Roma. j.

Qz licet vnde probari hoc posset non videam: tamē quia nec vnde refellaī inuenio: z hoc loco principes ecclesiarū: ducesqz eorum qui in ecclesijs benedicūt domino: video cōmendari: non absurde etiā istum sensū probo: Sed plꝰ me delectat qō ex istoꝝ nominū interpretatione claresci. Hebrea quippe sunt nomina: quorum iuda cōfessio interptari dicī: Zabulon habitaculum fortitudinis: Neptalim dilatatio mea. Quę oia verissimos nobis insinuāt pncipes ecclīarū: dignos ducatu: dignos imitatiōe: dignos honoribus. Martyres nāqz in ecclesijs locum summū tenent: atqz apice sanctę dignitatis excellunt. Jam xo in martyrio prima cōfessio est: z p illa quicquid acciderit: tolerādi sequēs assumī fortitudo: Deīde post omnia tolerata: finitis angustijs: latitudo consequī in ꝓmio. Potest z sic intelligi: vt quoniā tria hec pcipue cōmendat aplus: fidem: spem: charitatē: Cōfessio sit in fide: fortitudo in spe: latitudo in charitate.

1. Cor. 13.

Roma. 10.

Fidei quippe res est: vt corde credaī ad iusticiā: ore autem cōfessio fit ad salutem. In passionibus autez

Roma. 8.

tribulationū res tristis est: sed spes fortis est. Si eī qō non videmus speramus: p patientiā expectam⁹. Latitudinē xo pstat: charitatis in corde diffusio.

1. Job. 4.

Mā cōsummata charitas foras mittit timorē: Qui timet: tormētū habet p animę angustias. Principes ergo iuda duces eorū. Quoꝝ: Qui in ecclesijs benedicūt dominū. Principes zabulon: pncipes neptalim: pncipes cōfessionis: fortitudinis: latitudinis: principes fidei: spei z charitatis. ¶ Manda deus

Al. †virtuti tue

†virtutē tuam. Unus autē dominus noster iesus

1. Cor. 8.

christus p quem omnia z nos in ipo: quem legimus

1. Cor. 1.

dei virtutē z dei sapientiā. Quomō autē deus man-

Roma. 5.

dat christū suum: nisi dum eum cōmendat: Cōmendat eī deus charitatē suam in nobis: quoniā dum adhuc peccatores essemus: christus p nobis mortuus est: Quomō nō et cum illo omnia nobis donauit: Manda deus virtutē tuam. Confirma deus hoc quod opatus es in nobis. Manda docē-

Al. †sancto.

do: cōfirma iuuādo. ¶ A templo †tuo †in hieru-

Al. †quod est.

salem: tibi offerent reges munera. A templo

Sal. 4.

tuo in hierusalē: quę est libera mater nostra: qz z ipa est templū sanctū tuū. Ab illo ergo templo tibi offerent reges munera. Quicūqz reges intelligaī: siue reges terrę: siue reges quos discernit supcelestis sup columbā deargentatā: tibi offerēt reges munera. Et ḡ munera: Gratiosa. Quę sacrificia: Laudis. Sed huic laudi obstrepūt christianū vocabulū habētes: et diuersa sentientes. Fiat ergo quod sequī. ¶ In-

Al. †arūdinis.

crepa feras †calami. Nam z ferę sunt: quoniam nō intelligendo nocent. Et ferę calami sunt: quoniā scripturarū sensum p suo errore puertunt. Per calamū quippe tam cōuenienter scripturę significaī: qz sermo p linguā: fm qō dicī lingua hebrea: vel greca: vel latina: vel alia quelibet per efficientē: scz id qō efficit. Usitatū est autē in latino eloquio vt scriptura stilus vocet quod stilo fiat: ita ergo z calamus qō

2. Pet. 3.

calamo fiat. Dicit aplus petrus: indoctos z instabiles puertere scripturas ad ꝓprium suū interitū. Hę sunt ferę calami: de quibus hic dicī: Increpa feras calami. De his est eī qō adiungit: Congregatio

Al. †in vaccis. †excludāt eos q

taurorū inter †vaccas populorū: vt †excludaī hi q̄ pbati sunt argento: Tauros vocās ꝓter superbiā durę idomitęqz ceruicis: Significat eī hęreticos: Vaccas autem populoꝝ seductibiles aīas intelligendas puto: qz facile hos tauros sequūtur. Non eī plos vniuersos seducūt: in quib⁹ sunt graues et stabiles: Uñ scriptū est: In populo graui Ps. 34. laudabo te: sed in eis populis quos inuenerint vacuas ducūt mulierculas oneratas peccatis: quę duncī varijs dideriis errorīs: semp discentes: et 2. Timoth. 3. veritatis scientiā nunqz puenientes. Qō autē ait ide apostol⁹: Oportet z hereses esse: vt pbati manifesti fiant ī vobis: hoc etiam hic sequī: Ut excludaī hi qui pbati sunt argēto: id est qui pbati sunt eloquijs domini. Eloquia quippe domini eloquia casta: argē Ps. 11. tū igne pbatū terrę: Nam excludaī dictū est appareant: emineant: qō ait ille: manifesti fiant. Unde z in arte argentaria exclusiones vocaī: qui dē cōfusione masse nouerūt formā vasis exprimere. Multi eī sensus scripturarū sanctarū latent: z paucis intelligētioribus noti sunt: nec asserunt cōmodius z accptabilius: nisi cū respondere hereticis cura compellit. Tunc enim etiā qui negligunt studia doctrinę: ꝓpoze discusso ad audiendi excitaī diligentiā: vt aduersarij refellaī. Denicqz ꝗmulti scripturarū sanctarū sensus de christo deo asserti sunt contra fotinū: ꝗ multi de homie christo contra manicheū: ꝗmulti de trinitate contra sabellium: ꝗmulti de vnitate trinitatis ptra arrianos: eunomianos: macedonianos: ꝗmulti de catholica ecclesia toto orbe diffusa: et de donatistas z luciferianos alioqz si qui sunt qui similī erroze veritate dissentiunt: ꝗmulti cōtra ceteros hereticos qs enumerare vel cōmemorare nimis lōgum est: z p̄ senti operi non necessariū. Quorū tamē sensuū pbati assertores aut prorsus laterent: aut nō ita eminerent: vt eos eminere fecerūt superboꝝ contradictiones: quos velut tauros: id est iugo discipli- Matth. 11. nę pacifico leniqz nō subditos cōmemorat apostol⁹ vbi talem dicit eligendum ad episcopatū: vt potens Ad Tit. 1. sit exhortari in doctrina sana: z cōtradicētes redarguere. Sunt eī multi nō subditi: vt sunt tauri elati one ceruicī: impatiētes aratri atqz iūcturę: vaniloq z mētis seductores: Has mētes significauit iste psal mus appellatiōe vaccaꝝ. Ad hāc ḡ vtilitatē puidentia diuina pmittit tauros cōgregari inter vaccas populoꝝ vt excludaī: id est vt emineant qui pbati sūt argēto. Ad hoc eī hereses sinunt esse: vt pbati manifesti fiāt: Qz ḡ z sic etiā possit intelligi: cōgregatio tauroꝝ inī voccas ꝓpoꝝ: vt ab eis vaccis excludāt qui pbati sunt argento. Hanc eī habēt hereticī intentionē doctores: vt ab auribꝰ aīaꝝ quas seducere moliunī excludāt eos: id est separēt eos q̄ pbati sūt argento: id est q̄ idonei sūt docere eloquia dñi. Sed sine ille huiꝰ xpi: sine iste sit sensus: sequī. ¶ †Dis- Al. †Dissipa perge gentes q̄ bella volūt: Mō eī correctiōi ꝑtentiōi student. Hoc ḡ ꝓphetat vt ipi potꝰ dispgaī q̄ corrigi nolūt: qui gregē christi dispgere affectant. Gentes aūt appellauit: non ꝓpter generationes familiarū: sed ꝓpter genera sectaꝝ vbi series successionis cōfirmauit errorē. Veniēt legati ex ęgypto: ethiopia ꝓueniet manus eius. Ęgypti vt ethiopię noīe: omniū gentiū fidē significauit: Et pte totū: legatos appellans recōciliationis ꝓdicatores.

2.Cor.5. Pro christo eñ inḉt legatione fungimur tanḉ deo exhortante p nos: Obsecramus ꝓ christo recõciliari deo. Mõ ergo de solis israelitis vnde apl̃i electi sunt: sed etiã de ceteris gentibus futuros ꝓdicatores christianę pacis hoc modo mystice ꝓphetatũ est. Quod ño ait: Pręueniet manus eius: hoc ait: ꝓueniet vindictã eius cõuersione sc̃z ad eum vt peccata dimittant: ne peccatores ꝑmanendo puniant. Quod etiã Ps.94. in alio psalmo dicit: Pręueniam⁹ faciem eius in cõfessione. Sicut p manus vindictã: ita p faciem reuelationem ꝓfectiõḉ signat quę futura est in iudicio. Quia ergo p egyptum atḉ ethiopiam totius orbis gentes significauit: continuo subiunxit: ¶Deo regna terrę. Non sabellio: non arrio: nõ donato: nõ ceteris tauris cerucatis: sed deo regna terrę. Plures autem codices latini et maxime greci ita distinguunt. Deo regna terrę: sed deo. in fine sit versus sup̃ioris: atḉ ita dicat: Ethiopia ꝓueniet manus deo: Ac inde sequat in alio versu: ¶Regna terrę. Cantate deo: psallite dño. Qua distinctiõe multorũ codicum auctoritate digniore cõsonantia sine dubio ꝓferenda fides cõmendari mihi videt: quę opera precedit: quia sine bonorum operũ meritis per fidem iustificat impiũ: deputat fides eius ad iusticiã: vt inde ipsa fides p dilectionem incipiat operari. Ea quippe sola bona opera dicenda sunt quę fiunt p dilectionem dei. Hęc autem necesse est: vt antecedat fides: vt inde ista: non ab istis incipiat illa: quoniam nullus operat p dilectionem dei: nisi prius credat in deum. Hęc est fides de qua dicit: In christo eñ iesu neḉ circucisio aliquid valet neḉ prępuciũ: sed fides quę p dilectionem operat. Hęc est fides de qua ipsi ecclesię dicit in Canticiscanticorũ: Uenies et ptransies ab initio fidei. Uenit enim tanḉ currus dei in milibus letantiũ: prosperũ iter habens: et ptransijt de hoc mũdo ad patrem: vt fiat in ea qđ sponsus ipe dicit: qui transijt de hoc mũdo ad patrem: Uolo vt vbi ego sum et isti sint mecum: ab initio fidei. Quia ergo vt bona opera sequant pcedit fides: nec vlla sunt bona opera: nisi ea sequunt ꝓcedẽte fide: Nihil aliud videtur dictũ: Ethiopia ꝓueniet manus eius deo: nisi ethiopia credet deo. Sic enim ꝓueniet manus eius: id est opera eius. Cuius nisi ipsius ethiopie: Quia hoc i greco nõ est ambiguũ: Eius quippe ubi femineo genere apertissime positum est: ac per hoc nihil aliud dictũ est: ḉ ethiopia ꝓueniet manus eius deo: id est credendo in deum ꝓueniet opera sua. Existimo eñ inquit apostol⁹: iustificari hominẽ per fidem sine operibus legis. An iudeorum deus tm̃: Nõne et gentium: Sic ergo ethiopia quę videt exponit fidei merita sua: sed fide pręuenit opera sua. Plures sane codices greci non habent manus: sed manũ: quod tantũdem valet: quoniã pro operibus positum est. Wallem autẽ latini interptes sic trãstulissent: Ethiopia ꝓueniet man⁹ suas: ḉ vt manum suam deo: quoniã planius hoc esset ḉ quod nũc dicũ est: et salua veritate sic fieri posset: qz in greca lingua id ꝓnomen nõ solũ eius: sed etiã suam vel suas

Roma.4. Cat impius: sicut dicit apostolus: Credenti in eum qui iustificat impiũ: deputat fides eius ad iusticiã:

Gal.5.

Cant.2.

Job.13.

Job.17.

Roma.3.

si man⁹. Mã qđ ẽ in greco: χειρα αὐτήν: qđ plures codices habent: et manũ eius et manũ suã potest intelligi. Qđ ño rarũ est i codicib⁹ grecis: χεῖρὰς αὐτῆς: et man⁹ eius et man⁹ suas latine potest dici. Hinc iam velut decursis per ꝓphetiam rebus omnibus quas impletas esse iam cernimus: hortat ad laudem christi: ac deinde pñciat futurũ eius aduentũ. chira auten. chiras autes.

¶Regna terrę cantate deo: psallite domino. ¶Psallite deo qui ascendit sup̃ celos celorum ad orientẽ. Hei sicut nõnulli codices habent. Qui ascendit sup̃ celũ celi: ad orientem. In his verbis ille nõ intelligit christũ: qui ei⁹ resurrectionẽ ascensionẽḉ non credit. Ad orientem ño qđ addidit: nõne etiam ipsum locum: quoniã in partibus orientis est vbi resurrexit et vnde ascendit exp̃sit: Ergo sup̃ celum celi sedet ad dexterã patris. Hoc est qđ dicit apostol⁹: Ipse est qui ascendit sup̃ omnes celos. Quid eñ celorũ restat post celũ celi: Quos et celos celorũ possumus dicere: sicut vocauit firmamentũ celũ: qđ tamẽ celum: etiã celos legimus vbi scriptum est: Et aquę quę super celos sunt laudent nomẽ domini. Et quoniã inde venturus est ad iudicandos viuos et mortuos: Attende quod sequit. Ecce dabit †vocẽ suam vocem virtutis. Ille ꝙ sicut agnus coram tondẽte se fuit sine voce: ecce dabit vocẽ suã: nec vocẽ infirmitatis tanḉ iudicãdus: ꝙ vocẽ virtutis tanḉ iudicatur⁹. Nõ eñ de⁹ occult⁹ sic ꝑpus et in hoim iudicio nõ aperiẽs os suũ: sed deus manifest⁹ veniet: deus nr̃ et nõ silebit. Quid despatis infideles: Quid irridetis: Quid dicit seru⁹ malus: Tardat dominus meus venire: Ecce dabit vocẽ suam: vocẽ virtutis. Date gloriã deo: sup̃ israel magnificentia eius. De quo dicit apostolus: sup̃ israel dei. Non eñ omnes qui ex israel hi sunt israelitę: quoniã est et israel ꝑ carnẽ. Unde ait: Uidete israel ꝑ carnẽ. Non autem qui filij carnis: hi filij sunt dei: ꝙ filij ꝓmissionis deputant in semine. Tũc ergo quando erit sine vlla malorũ cõmixtione popul⁹ eius tanḉ massa ventilabro emũdata: tanḉ israel in quo dolus nõ est: tũc eminentissima erit sup̃ israel magnificẽtia eius. Et virtus eius in nubibus. Non eñ solus veniet ad iudiciũ: sed cum senioribus populi sui: quib⁹ ꝓmisit ꝙ sedebũt sup̃ sedes iudicaturi: ꝙ etiã angelos iudicabũt. Hę sũt nubes. Deniḉ ne aliud nubes intelligerent: secut⁹ adiũxit: ¶Admirabilis deus in sanctis suis: deus israel. Tunc enim et nomen ipsum verissime ac plenissime implebit israel: qđ est videns deum: quãdo videbimus eum sicuti est. Ipse dabit virtutem et fortitudinẽ plebi suę: benedictus deus. Hunc fragiles et infirmi: habemus thesaurum istum in vasis fictilibus: Tũc ño etiã corporũ gloriosissima cõmutatione: ipe dabit virtutẽ et fortitudinẽ plebi suę. Seminat enim hoc corpus in infirmitate: surget in virtute. Ipse ergo dabit virtutem quam in sua carne ꝓmisit: de qua dicit apostolus: Uirtutem resurrectionis eius: Fortitudinem autẽ: quia inimica destruet mors. Quoniã itaḉ ꝓlixum et ad intelligendum difficilem psalmũ: tandem aliquãdo ipso adiuuante finiuimus: benedictus deus: Amen. ik ik

Explicit Tractatus de ps̃. LXVII.

Incipit Tractatus ꝛ pſ̃. LXVIII.

Sermo primus de ꝓma parte pſalmi.

A Matth. 13. EO tempore in hꝫ ſeculo exorti ſum⁹ ꝛ aggregati populo dei: quo iam olus illud ex grano ſinapis tetendit brachia ſua: quo iam fermentū illud qꝺ ꝓmo cōtemptibile fuit: fermentauit tres mēſuras: id eſt totū orbem terrarū reparatū ex tribus filiꝫs noe: quoniā ab oriente ꝛ occidente ꝛ aq̃lone ꝛ auſtro veniunt qui recumbūt cū patriarchis: expulſis foras eis qui de illorum carne ſunt nati: et eorum fidem non ſunt imitati. Ad hanc ergo chriſti eccleſię gloriā oculos aperimus: ꝛ iſtam ſterilem cui gaudium indictū atq; ꝓdictum eſt: qꝺ plures filios habitura eſſet: q̃ꝫ illa quę habebat virum: iam talem inuenimus quę oblita eſſet opprobrioꝝ ꝛ ignominię viduitatis ſuę: et ideo poſſumus forte mirari cū voces hūilitatis chriſti vel noſtrę relegerim⁹ in aliqua ꝓphetia: Et fieri poteſt vt min⁹ ex eis afficiamur: qz non eo tempore venimus quādo iſta cum ſapore legebant abundante pſſura. Sed rurſus ſi tribulationū abundantiā cogitemus: ꝛ in qua ambulemus via cognoſcamus: ſi tamē in illa ambulam⁹ q̃ ſit anguſta ꝛ per ꝓſſuras atq; tribulatiōes ꝓducat ad requiē ſempiternā: q̃ꝫ q̃ꝫ ipſa quę in rebus humanis vocat felicitas: plus ſit timenda q̃ꝫ miſeria: quādoquidem miſeria plerūq; affert ex tribulatiōe fructum bonū: felicitas autē corrumpit animā puerſa ſecuritate: et dat locū diabolo temptatori. Cum ergo cogitauerimus ꝓuidēter ꝛ recte: ſicut pſallit hęc victima temptationē eſſe vitam humanā ſup̄ terram: neminēq; omnino eſſe ſecurū: nec debere eſſe ſecurum: donec ad illam patriam veniatur: vnde nemo exit amicus: quo nemo admittit inimicus: etiā nunc in ipſa eccleſię gloria agnoſcimus voces tribulationis noſtrę: et tāq; mēbra chriſti: cōpage charitatis ſubdita capiti noſtro: et nos inuicē retinētia dicem⁹ de pſalmis qꝺ hic dixiſſe inuenerimus martyres qui fuerunt ante nos: qz tribulatio eſt omnib⁹ cōmunis ab initio vſq; in finem. Tamē iſtū pſalmū quem tractandū ſuſcepimus: ꝛ de quo loqui charitati veſtrę in nomīe domini ꝓpoſuimus: in grano ſinapis agnoſcam⁹: paulū in altitudine oleris et diffuſiōe ramorū: ꝛ ab illa gloria vbi aues cęli requieſcunt: auocemus cogitationē: Et hęc magnitudo q̃ nos delectat in olere: q̃ꝫ de paruo ſurrexit audiamus. Chriſt⁹ em̄ hic loquit: ſed iam ſcientibus dicimus: chriſtus non ſolū caput ſed ꝛ corpus: ex ipſis verbis agnoſcimus. Nam qz chriſtus hic loquit: dubitare oīno non ꝓmittimur. Hic ſunt em̄ expſſa verba: quę in eius paſſione completa ſunt: Dederūt in eſcam meā fel: ꝛ in ſiti mea potauerūt me aceto. Quādo iſta ad litterā impleta ſūt: ꝛ ꝓſus quō ꝓdicta: ſic reddita. Cūq; ipſe chriſtus dixiſſet: ſitio: pendēs in cruce: ꝛ ad hoc verbū ei acetum in ſpongia datū eſſet: quo accepto dixit: Conſummatū eſt: et ſic inclinato capite tradidit ſpiritū: oſtēdens iſta oīa quę ꝓdicta ſunt ī illo fuiſſe tunc cōſummata: nō licet hic aliud intellīgere. Apoſtoli etiā loquētes de chriſto: teſtimonia ex iſto pſalmo dederunt. Quis autē deuiet a ſententiꝫs eorū: Aut quis agnus nō ſequat arietes: Ergo chriſtus hic loquit: magiſq; nobis demonſtrandū eſt vbi eius membra loquant: vt oſtendam⁹ qꝺ totus hic loquit: q̃ꝫ dubitandum ꝙ chriſtus loquat. Titulus pſalmi eſt:

In finē ꝓ his qꝺ cōmutabunt ipſi Dauid. Munc cōmutationē in melius audi: Cōmutatio enim: vel in deterius eſt: vel in melius: Cōmutatio in deterius: Qui ex adam et eua chriſto adhęſerūt: in melius cōmutati ſunt. Sicut em̄ per vnum hominem mors: ita et ꝙ vnū hominē reſurrectio mortuorū: Et ſicut in adam omnes moriunt: ſic ꝛ in chriſto omnes viuificabunt. Ab eo qꝺ formauit ꝛ⁹: mutatus eſt adam: ſed in peius iniquitatis ſuę: Ab eo qꝺ opat⁹ eſt iniquitatē: mutant fideles: ſed in melius ꝙ gratiā dei. Ut mutaremur in peius: noſtra iuſticia: ſed fuit: vt mutaremur in melius: nō noſtra iuſtitia: ſed gratia dei ꝓſtat. Oꝛ ergo in peius mutati ſumus: nobis imputem⁹: q̃ in melius cōmutamur: deū laudemus. Pro his g̃ iſte pſalmus: qui cōmutabunt. Aſſūt iſta cōmutatio facta eſt: niſi ex paſſione chriſti: Paſcha ipm: latine tranſit⁹ interptat. Non eſt enim paſcha greꝯ nomē: ſed hebręū. Reſonat quidem in greca lingua paſſionē: qz πάσχειν pati dicit: Sꝫ paſchin ꝓſultū hebręū eloquiū: aliō indicat. Paſcha trāſitū cōmendat. Qꝺ admonuit etiā Iohānes euangeliſta: qui ūminente paſſiōe cū veniret dñs ad cęnā: qua cōmēdauit ſacramentū corpis ꝛ ſanguīs ſui ita loquit: Cū autē veniſſet hora qua trāſiret Ieſus de hoc mūdo ad patrē. Expſſit g̃ tranſitū paſchę. Sed niſi ipſe tranſiſſet hinc ad patrē q̃ ꝓpter nos venit: nos trāſire hinc quomō poſſemus: qui nō ꝓpter aliquē leuādum deſcēdimus: ſed cecidim⁹: Ipſe aūt nō cecidit: ſed deſcēdit: vt eum qui ceciderat ſubleuaret. Trāſitus g̃ illius ꝛ noſter hinc ad patrem de hoc mūdo ad regnū cęlor: de vita mortali ad vitam ęternā: de vita terrena ad vitā cęleſtē: de vita corruptibili ad incorruptibilē: de tribulationū cōuerſatione ad ꝑpetuam ſecuritatē. Ideo ꝓ his q̃ cōmutabunt: pſalmi titul⁹ eſt. Cauſam igit cōmutatiōis noſtrę: id eſt ipſā diſi paſſionē: noſtrāq; in tribulatiōib⁹ vocē in textu pſalmi aduertamus: cognoſcamus: cōgemiſcam⁹: et audiendo: cognoſcēdo: cōgemiſcēdo mutemur: vt impleat in nobis titulus pſalmi: Pro his qui cōmutabunt.

Expoſitio primę partis.

Saluū me fac deus: quoniā intrauerūt aquę vſq; ad animā meā. Granū illud eſt cōtemptū mūdo: qꝺ videt humiles dare voces. In horto orit: miraturo mūdo oleris magnitudinē: cui⁹ oleris ſemē cōtemptū eſt a iudeis. Reuera enim conſiderate ſemē ſinapis: minutū: fuſcū: aſpernabile: paſus: vt ibi impleat qꝺ dictū eſt: Vidim⁹ eū ꝛ nō habebat ſpeciē neq; decorē. Et quas autē intraſſe vſq; ad animā ſuā dicit: quia potuerūt illę turbę quas aquarū nomine ſignificauit: eouſq; ꝑualere vt occiderēt chriſtū. Prevaluerūt ad cōtemnendū: ad tenendū: ad ligandum: ad inſultandū: ad colaphizandū: ad cōſpuēdū. Adhuc quouſq;: Vſq; ad mortē. Ergo introierūt aquę vſq; ad animā meā. Hanc quippe vitā dixit animā ſuā: quouſq; illi accedere ſequendo potuerūt. Sed nūquid h̄ poſſent niſi ab ipo ꝓmitterent: Vñ g̃ aliqd tanq; inuitus patiat? ſic clamat: niſi quia caput membra ſua prefigurat: Paſſus eſt quippe ille qz voluit: martyres Xo etiam ſi noluerint. Petro nāq; ita ꝓdixit paſſionem ſuam: Cū ſenueris inquit: ali⁹ te ꝓcinget: ꝛ feret quo tu nō vis. Quāq; em̄ chriſto inhęrere cupiamus: mori tū

nolumus: ⁊ ideo libenter vel potius patienter patimur: quia alius transitus non datur p quem christo cohæreamus. Nam si possemus aliter peruenire ad christū: id est ad vitā ēternā: ds vellet mori: Naturā quippe nostrā: id est cōsortiū quoddā aminę ⁊ corporis atqꝫ cōpaginis: exponens quodā loco aposto
1.Cor.15. lus: ait: habere nos domū non manufactā ēternā in cęlis: id est immortalitatem p̄paratā nobis: qua indu
Ibidem. endi sumus in finem cū resurrexerim⁹ a mortuis: et ait: In quo nolum⁹ spoliari sed supuestiri: vt absorbeat mortale a vita. Si fieri posset sic vellemus ait fieri immortales: vt iam veniret ipsa immortalitas: et modo sicut sumus mutaret nos: vt mortale hoc no
Thess.27. strū absorberet a vita: non p mortē corpus puniret: vt in fine iterū reciperet. Quis ergo a malis ad bona trāseamus: tamē ipse transitus aliquātū amarus est: ⁊ habet fel qđ tulerūt domino in passione iudei: aceto potauerūt. Pręfigurās ergo ⁊ transformās in
Thess.10. se nosipsos: hoc ait: Saluū me fac dē: quoniā intrauerūt aḡ vsqꝫ ad animā meā. Potuerūt q̄ psecuti sūt etiā occidere: sed amplius quod faciāt nō habebūt. Præmisit em̄ exhortationē ipse domin⁹ dicens: Nolite timere eos qui corpus occidūt: ⁊ amplius nō habent quid faciāt: sed eū timete qui habet potestatē ⁊ corpus ⁊ animā occidere in gehennā ignis. Maiore timore minora cōtemnim⁹: et maiori ēternitatis cupiditate omnia temporalia fastidimus. Mā ⁊ hic dulcia tribulationis ętę temporales dulces sunt: et tribulatiōes temporales amarę sunt. Sed quis non bibat tribulationis
Ps.2. talis poculū: metuēs ignis gehennaꝫ: Et quis nō cōtemnat dulcedinem sęculi: inbians dulcedini vitę ēternę: Hinc ḡ vt liberemur clamem⁹: ne forte ī pssu
D ris cōsentiam⁹ inīchati: ⁊ vere irreparabiliter sorbeamur. Saluum me fac deus qm̄ intrauerūt aquę vsqꝫ ad animā meā. Infixus sum i limo pfundi: ⁊ nō est substantia. Quid dicit limū: An ipsos q̄ psecuti sunt: De limo em̄ factus est homo: sed isti cadendo a iustitia limus pfundi facti sunt: quib⁹ pse
quētibus ⁊ ad iniquitatē trahere cupiētibus quisqꝫ nō cōsenserit: de limo suo aurū facit. Werebit em̄ limus isti⁹ puerti i habitudinē cęlestē: ⁊ soci⁹ fieri eoꝝ de qb⁹ dicit titulo psalmi: p his q̄ cōmutabunt. Isti aūt cū lim⁹ pfundi essent: hęsi in illis: id est tenuerūt me: Pualuerūt mihi: occiderūt me. Infixus sū ergo in limo pfundi: ⁊ nō est substātia. Quid est hoc: non est substantia: Nūquid nā ipse limus nō est substantia: An ego inhęrens factus sum non esse substātia: Quid est ergo: infixus sum: Nūquid nam sic hęsit
Job.9. christus: An vo hęsit: An nō: sicut dictū est in libro
Thess.27. Job: Terra tradita est in manus impij: An pus infixus est: qz teneri potuit: ⁊ ipsaꝫ crucifixionē habebat: Nisi em̄ clauis fixus esset: crucifixus non esset. Unde ḡ: nō est substātia: An limus ille non est
E substātia: Intelligam⁹ ḡ si potuerimus quid sit ⁊ nō est substātia: si p̄us intellexerim⁹ quid sit substantia. Substātia quippe dicit ⁊ diuitiarū: p̄m quā dicim⁹: habuit substantiā et p̄didit substantiā. Sed nūquid hoc putabim⁹ hic dictū esse: ⁊ nō est substātia: id est nō sunt diuitię: quasi modo aliqđ de diuitijs ageret: aut aliqua ḡstio de diuitijs haberet: An forte qz ille ipse limus pauptas erat: ⁊ diuitię nō erūt nisi quādo ętemitatis pticipes effecti fuerimus: Tūc sunt em̄ verę diuitię quādo nobis nihil deerit. Potest etiam p̄m hui⁹ verbi intellectū accipi sensus iste vt diceret: Infixus sum in limo pfundi: ⁊ nō est substātia: id est ad pauptatē pueni. Nam hic dicit: Paup ⁊ dolens ego sum. Dicit ⁊ aplus: Quoniā ꝓpter vos pauper factus ē cū esset dives: vt illi⁹ inopia vos ditaremī. Ergo pauptatē suam volēs dns nobis cōmendare: fortasse dixerit: Non est suba. Ad summā em̄ pauptatem peruenit quādo formā serui se induit. Diuitię
Phil.2. eius quę sunt: Qui cū in forma dei esset: nō rapinam arbitrat⁹ est esse se equalē deo. Hę magnę incompabilesqꝫ diuitię. Unde ergo ista pauptas: Quia semet
Ibidem. ipm exinaniuit formā serui accipiēs: in similitudinē hominū factus: ⁊ habitu inuētus vt hō: hūiliauit se fact⁹ obediēs vsqꝫ ad mortē: vt diceret: Introierunt aquę vsqꝫ ad aiaꝫ meā. Adde sup mortē: Quid amplius additur⁹ eis: Ignominiā mortis. Ideo sequit: Mortē autē crucis. Magna pauptas: sed hinc erūt magnę diuitię: quia sicut impleta est pauptas eius: ita ⁊ implebunt diuitię nr̄ę de pauptate ipsi⁹. Quātas diuitias habet vt de sua pauptate nos diuites faceret: Quales factur⁹ est de diuitijs suis: quos diuites fecit de paupertate sua: Infixus sum in limo
F pfundi: ⁊ nō est substātia. Intelligit alio mō substā
2.sen.dis.37.In hoc autē. tia: illud qđ sum⁹ quicqđ sum⁹. Sed ad hoc intelligēdū: est aliquāto difficili⁹: q̄qꝫ res vsitatę sint. Sed qz inusitatū verbū est: indiget cōmendatiōis ⁊ expo
2.sen.dis.37.In hoc. sitiōis aliquātulę: Cui tū si intēti fueritis: fortassis in ea nō laborabim⁹. Dicit hō: dicit pecus: dicit terra: dicit cęlū: sol: luna: lapis: mare: aer: oīa ista substātię sūt: eo ipso q̄ sūt. Naturę ipę: subę dicunt. Deus est
1.sen.dis.33.De rū tamē. quędā suba: Mā qđ nulla substātia est: nihil oīno ē. Substātia ḡ aliquid esse est. Uñ etiā in fide catholica cōtra venena quorūdā hęreticoꝝ sic ędificam⁹: vt dicam⁹ patrē ⁊ filiū et spm̄sanctū vnius substātię esse. Quid est vni⁹ substātię: Verbi gratia: Si aurū est pater: aurū ⁊ fili⁹: aurū ⁊ spūssanct⁹. Quicqđ est pater qđ deus est: hoc ē fili⁹: hoc spūssanct⁹. Cū aūt pr̄ ē: nō illud est qđ illud ē. Pater em̄ nō ad se: sed ad
1.sen.dis.33.Et his verbis.⁊ ca. Nos autē. filiū dicit. Ad se aūt deus dicit. Itaqꝫ eo qđ deus ē: hocipso suba ē. Et qz eiusdē subę fili⁹: pculdubio et filius de⁹. At vo qđ pater ē: qz nō substātię nomē ē: sed refert ad filiū: nō sic dicimus filiū patrē esse: quō dicim⁹ filiū dei esse. Queris qđ sit pater: Respon
1.sentē.dis.34.⁊ Nō ergo p̄m.cir ca finē. deket deus. Queris qđ sit filius: Rndet deus. Queris qđ sit pater ⁊ filius: Rndet deus. De solo patre interrogat⁹: dei respōde. De solo filio interrogat⁹: dei respōde: De vtroqꝫ interrogat⁹: nō vos: ꝑ dei responde. Nō sicut in homib⁹: Queris qđ sit pater abraam: respōdet hō: substātia eius respōdet. Queris qđ sit fili⁹ ei⁹ isaac: Respōdet homo. Eiusdē substātię abraam ⁊ isaac. Queris qđ sit abraam ⁊ isaac: Non respōdet homo: sed homies. Non sic in diuinis. Tanta em̄ ibi ē substātię societas: vt equalitatē admittat: pluralitatē non admittat. Si ergo tibi dictum fuerit: cum dicis mihi filium hoc esse quod pater est: pfecto ⁊ filius pater est: responde: p̄m substātiam tibi dixi hoc esse filium quod pater est: non p̄m id quod ad aliud dicit. Ad se enim deus dicit: ad patrem filius dicit. Rursusqꝫ pater ad se deus dicitur: ad filium pater dicit. Nō dicit ad filiū pater: nō est filius: Nō dicit fili⁹ ad patrē: nō est pater. Nō dicit

ad se pater ⁊ filius ad se: hoc ē pater ⁊ filius: idē ꝛc.

G Quid est ergo: non est substantia: Scōm hūc intellectū substātię: quomō poterim⁹ intelligere istā psalmi sententiā: Infixus sum in limo pfundi ⁊ non est substātia: Deus fecit hominē: substantiā fecit. Atq; vtinā maneret in eo qō ꝛc⁹ fecit. Si maneret homo in eo qō fecit ꝛeus: nō in illo infixus esset quem ꝛeus genuit. Porro aūt qz p iniquitatē homo lapsus est a substantia in qua fact⁹ est: Iniquitas quippe ipsa nō est substātia. Non eñ iniquitas est natura quā fecit ꝛeus: sed iniquitas est puersitas quā fecit hō. Venit filius dei ad limū ꝓfundi ⁊ infixus est: et non erat substātia in qua infixus est: qz in iniqtate illoꝝ infixus est. Infixus sum in limo ꝓfundi ⁊ nō est substantia. Oia per ipm facta sunt: et sine ipso factū est nihil. Naturę omnes p ipm factę sūt: iniqtas p ipm facta nō est: qz iniqtas facta nō est. Substantię illę p eū factę sunt: ḡ laudāt eū. Uniuersa creatura laudās ꝛeū: a tribus pueris ī camino cōmemorat: ⁊ a terrenis ad celestia: vel a celestibus ad terrena hymn⁹ laudantiū ꝛeū puenit: non quo cūcta ista habeant sensū laudandi: sed qz cūcta bene cogitata laudē pariunt: ⁊ implet coꝛ cōsideratione creaturę ad eructandum hymnū creatoꝛi. Laudāt omnia ꝛeum: sed quę fecit ꝛeus. Nūquid in illo hymno aduertistis qō auaricia laudet ꝛeū: Laudat ibi ꝛeum ⁊ serpens: auaricia nō laudat. Omnia quippe repentia nominata ibi sunt in laudem dei. Nomiata sunt oia repentia: sed nō sunt ibi notata aliqua vitia. Vitia eñ ex nobis ⁊ ex nostra volūtate habemus: ⁊ vitia nō sunt substātia. In his infixus est dñs: quādo pcutionē passus est in vitio iudęoꝝ: nō in substātia hominū quę p illū facta est. Infixus sum inquit in limo ꝓfundi: et nō est substātia: Infixus sum ⁊ nō inueni qō feci. ¶ Veni in altitudinē maris: et tempestas demersit me. Gratias ipsius misericoꝛdię qui venit in altitudinē maris: et glutiri a marino cet⁹ dignatus est: sed euomitus est tertio die. Venit in altitudinē maris ī qua altitudine nos ꝛepssi eramus: in qua altitudine nos naufragiū passi eram⁹. Venit illuc ipe: et tempestas demersit illū: quia fluctus ibi passus est ipsos homines: tempestates: voces dicentiū: Crucifige: crucifige: dicente pilato: Nō inuenio causam vllam in hoc homine quare occidēdus sit. Inualescebāt voces dicentiū: Crucifige crucifige. Augebat tempestas donec demergeret qui venerat in altitudinē maris: Et passus est dñs inter man⁹ iudęoꝝ: qō nō est passus cū sup aquas ambularet: Qō nō solū ipe passus nō erat: sed nec petrū pati pmiserat. Veni in altitudinē maris: ⁊ tempestas demersit me. ¶ Laboraui clamans: rauce factę sūt fauces meę. Hoc vbi: Hoc quādo: Interrogemus euāgeliū. Passionem quippe dñi nostri ī hoc psalmo cognoscim⁹: Equidē passum eum nouimus: intrasse aquas vsq; ad animā eius: qz ipli ꝓualuerūt vsq; ad moꝛtē eius. Legim⁹: credimus tempestate illū demersum esse: qz ꝓualuit seditio ad eum occidendū. Agnoscim⁹ verū esse: laboraſſe eū clamādo: ⁊ raucas factas esse fauces illi⁹: non solū nō legimus: sed etiā ꝺ legimus: qz nō respondebat eis verbū: vt impleret qō ī alio psalmo dictū est: Factus sum quasi homo nō audiēs: ⁊ nō habēs in oze suo redargutiones. Et qō in Esaia ꝓphetatū est: Sicut ouis ad ūmolandū ductus est: ⁊ sicut agn⁹

Heñ.2. 2.sen.dis.37.In hoc.

Heñ.3.

Job.j. 2.sen.dis.37.In hoc.

2.sen.dis.37.In hoc.circa fi.

Job.j9.

Matth.27.

Psa.37.

Esa.53.

coram tondēte se: sic nō aperuit os suū. Si factus ē sicut homo nō audiēs ⁊ nō habēs ī oze suo redargutiones: quomō laboꝛauit clamās: et raucę fāctę sūt fauces eius: An ideo iam tūc tacebat: qz rauc⁹ erat: q̄ sine causa tm̄ clamauerat: Et illā quidē eius vocē ꝛe psalmo quodā in cruce nouimus: Deus me⁹ de⁹ Psa.21. meus vt quid me ꝛereliqsti: Sed quāta illa vox fuit aut q̄ diuturna vt in ea raucę factę essent fauces ei⁹: Diu clamauit: Ue vobis scribę et pharisęi. diu clamauit: Ue mūdo ab scandalis. Et reuera quodāmō rauc⁹ clamabat: ⁊ ideo nō intelligebat qū dicebāt iudei: Quid est qō dicit: Durus est hic sermo: qs pōt Job.6. illū audire: Nō scimus quid dicat. Ille oīa verba dicebat: sed illis raucę fuerūt fauces eius: q voces eius nō intelligebāt. Laboꝛaui clamans: raucę factę sunt fauces meę. Defecerūt oculi mei †ab sperādo ps. toā spem in deum meū. Absit hoc vt a psona capitis accipiat: Absit vt deficerēt oculi ei⁹ ab sperando in ꝛeū eius: in quo magis deus erat mūdū recōciliās sibi: ⁊ qui verbū caro factū est ⁊ habitauit in nobis: vt non solum ꝛeus in illo esset: sed etiā ipe ꝛeus esset. Nō ḡ ita: nō ipsi⁹ capitis nostri oculi defecerūt ab sperādo in ꝛeū eius: sed defecerūt oculi eius in coꝛpe eius: id est in membꝛis eius. Hęc vox membꝛoꝝ est: hęc vox coꝛporis est: non capitis. Quomō eam ergo in eius coꝛpoꝛe membꝛisq; inuenim⁹: Quid aliud dicā: quid aliud cōmemorē: Quādo passus est: qñ moꝛtuus ē. oñs discipuli desperauerūt qō ipe esset chr̄ist⁹. Et la Luc.24. trone apli victi sunt: qui tūc credidit quādo illi defecerūt. Vide membꝛa eius desperātia: attende duos illos quos post resurrectionē inuenit in via colloquē Luc.24. tes secū: quoꝝ vnus erat cleophas: quando detinebant oculi eoꝝ ne eum agnoscerent. Quō eñ oculis agnoscerēt a quo mente titubabant: Factū erat aliquid in oculis eoꝝ simile mentis ipsoꝝ. Loquebant eñ inter se: et cū ab eo cōpellerent vnde loquerent: respōderūt: Tu solus pegrin⁹ es in hierlm: ⁊ nescis ḡ facta sunt: quō iesus nazarenus potēs ī factis ⁊ doctis: occisus est a seniꝛibus ⁊ pncipibus sacerdotū: Ibidem. ⁊ nos sperabam⁹ qō ipse erat redēptur⁹ israel. Speꝛabant ⁊ nō sperabāt. Defecerūt oculi eoꝝ ab sperādo ī ꝛeū ipoꝝ. Ipsos ḡ i se trāsfigurauit dicēdo: Defecerūt oculi mei ab sperādo ī ꝛeū meū. Hāc spē redidit qñ cicatrices palpādas obtulit: qs cū teneret thomas redijt ad spem quā pdiderat et exclamauit: Dñs me⁹ ⁊ de⁹ me⁹. Defecerūt oculi tui ab sperādo Job.20. in ꝛeū tuū. Palpasti cicatrices: ⁊ inuenisti ꝛeū tuū. Palpasti fozmā fui: ⁊ coḡuisti dñm tuū. Tui tū ipse dñs ait: Quia vidisti: credidisti. Et nos ꝓnuncians Ibidem. vasa misericoꝛdię sug: Beati inquit qui nō vident et credūt. Defecerūt oculi mei ab sperādo in ꝛeū meū. ¶ Multiplicati sunt super capillos capitis mei: qui oderunt me gratis. Oꝛ multiplicati Matth.26. sunt sup capillos capitis mei qui oderūt me gratis. Capillis capitis sui cōparauit inimicos suos. Memꝛa vocē hanc: discāt odio haberi gratis. Jā eñ si necesse est chr̄istiane vt mūdus oderit te: gre nō facias vt gratis te oderit: vt in coꝛpe dñi tui: ⁊ in ꝺ psalmo te illo ꝓmisso agnoscas vocem tuā: Quō fiet vt oderit te mūdus gratis: Si nihil cuiq; noceas: ⁊ sic odio habearis. Hoc est eñ gratis: sine causa. Parū

sit tibi sine causa odio haberi: insuper et pro ista ut retribuar tibi mala pro bonis. Confortati sunt inimici mei: quia persequor me iniuste. Quod dixit: multiplicati sunt super capillos capitis mei: hoc postea: prosterna postea: qui persequuntur me iniuste. Ipsa est vox martyrum: non in pena sed in causa. Non persecutione pati: non teneri: non flagellari: non occidi laus est: sed habedo causa non in pene acerbitate. Laus enim est in causę bonitate: tia martyrii: nunquid equantur supplicijs omnium latronū: sacrilegorum: omnium sceleratorum: Quid enim: Et hos odit mundus: Odit plane. Excedunt enim mundi medietatem: amplitudine malicię: et ab ipsa mundanorum quadam modo hominū societate alieni sunt: infestates pacez etiā terrenā: et patiuntur multa mala: sed non gratis. Benigne vide vocē illius latronis in cruce pendentis. Cū insultaret ex alia parte vnus duorū latronū domino crucifixo: et diceret: Si filius dei es libera te: cōpescuit illū alter et dixit: Tu nō times deū: vel quia in eadē damnatione positus es: Et nos quidē recte pro factis nostris. Ecce nō gratis: sed confessione effudit ex se sanguinē: et factus est aptus cibo domini. Excusit iniquitatē suā: accusauit eā: et caruit ea. Ecce ibi duo latrones: et ibi dominus: et illi crucifixi: et ille crucifixus: Et illos odio habuit mundus: et non gratis: et illum odio habuit sed gratis. Quę nō rapui tūc exolui. Hoc est gratis: nō rapui et exoluebā: nō peccaui et pęnas dabā. Solus enim ipse talis: ipse vero nihil rapuit: nō solū nihil rapuit: sed etiā quod nō rapuit habebat: hoc se euacuauit vt ad nos veniret. Nō rapinā arbitratus est esse se equalē deo: et tamen semetipm exinaniuit: formā serui accipiēs. Omnino nō rapuit. Sed quis rapuit: Adā. Quis rapuit primo: Illeipe qui seduxit adā. Quō rapuit diabol⁹: Usurpauit sibi quod nō accepat. Ecce rapinā: Usurpauit sibi diabol⁹ quod nō accepat: pdidit quod accepat: et ipso calice superbię suę: ei quē decipe volebat. ppiit et ideo exoluit. Ego aūt inquit quę nō rapui tūc exoluebā. Ipe dns. ppinquās passioni: in euāgelio sic loquit: Ecce venit pnceps huius mūdi: id est diabolus: et in me nihil inueniet: id est quare me occidat nō inueniet. Sed vt sciant omnes: surgite eamus. Et ut ad passionez sol tris mei facio: surgite eamus: quia voluntatem patris mei facio: quod nō rapui. Quid est enim: in me nihil inueniet: Nullā culpā. An aliquid pdidit de domo sua diabolus: Iste discutiat raptor: nihil apud me innueniet. Et tamē nihil rapuisse se dicit: peccatū attendēs: iniquitatis: Nam ab ipso diabolo extorsit quos ipse rapuerat. Nemo inquit in domū fortis intrat et vasa eius diripit: nisi pus alligauerit fortez. Alligauit fortē et vasa eius diripuit: certe nō rapuit. Sz respō det tibi: Vasa ista de domo mea magna perierant: nō furtū feci: sed furtū recepi. Deus tu scis imprudentiā meā. Iterū ex ore corpis. Nam quę imprudentia in christo: Nōne ipe est dei virt⁹ et dei sapientia: An illā dicit imprudentiā suā: de qua dicit Aplus: Stultū dei sapiētius est hominibus: Imprudentiā meā hocipm quod in me irriserunt qui sibi vident esse sapiētes: Tu scis quare fieret: tu sciisti imprudentiā meaz. Quid enim tam simile imprudentię quę cū haberet in potestate: vna voce suos persecutores prosternere: pateret se teneri: flagellari: conspui: colaphizari: spinis coronari: ligno affigi: Imprudētię simile ē: stultū videt: Sz stultū hoc superat omnes sapiētes. Stultū quidez ē. Sz et granū quādo cadit in terrā: si nemo sciat consuetudinē agricolarum: stultū videt. Labore magno metit: portat ad areā: triturat: ventilat: post tāta pericula celi et tēpestates et labores rusticanorum: curāq dominorum: mittit in horreū frumentū purgatū. Venit hyems: et quod purgatū erat pfertur et pijcitur: imprudentię videt: sed vt nō sit imprudētia spes facit. Non ergo ille pepercit sibi: quia et pater illi nō pepercit: sed pro nobis omnibus tradidit illū. Et de ipo qui dilexit me inquit Apostol⁹: et tradidit seipm pro me: Quia granū nisi cecidit in terrā vt moriat: fructū inquit nō reddet. Hęc est imprudētia: sed tu nosti illam. Isti aūt si cognouissent: nunquā dnm glorię crucifixissent. Deus tu scis imprudentiā meā. Et delicta mea a te nō sunt absconditā. Hoc plane: lucide et aperte: qz ex ore corporis intelligendū est. Delicta nulla christus habuit: Fuit delictor susceptor sed nō cōmissor. Et delicta mea a te nō sūt absconditā: id est confessus suz tibi omnia delicta mea: et ante os meū vidisti ea in cogitatione mea: vidisti vulnera q̄ sanares. Sed vbi: Utiq in corpe: in membris in illis fidelibus: vnde illi hęrebat iam membrū illud quod confitebat peccata sua. Et delicta inquit mea a te nō sūt absconditā. Nō erubescant in me qui expectāt te domie† deus virtutū. Rursus vox capitis: nō erubescāt in me: Nō dicat illis: vbi est de quo psumebatis: Non dicatur illis: vbi est qui vobis dicebat: Creditis in deum et in me credite: Nō erubescant in me qui expectant te dne deus virtutū. Nō cōfundant super me: qui quęrūt te deus israel. Potest hoc et a corpore intelligi: sed si corpus eius nō vnū hominem ponas: quia reuera nō est vnus homo corpus eius: sed exiguū membrū: Corpus aūt ex membris constat. Corpus ergo eius plenū tota ecclesia. Merito ergo dicit ecclesia: Nō erubescāt in me q̄ expectāt te dne: deus virtutū. Nō sic affligar ab insurgētibus persecutoribus: nō sic obterar ab inuidētibus inimicis meis: ab oblatrātibus hereticis qui a me exierūt: quia nō erant ex me. Nā si fuissent ex me: mecū forsitan permansissent: Nō sic eor scādalis pmar: vt erubescāt in me q̄ expectāt te dne: deus virtutū. Nō confundant super me: q̄ quęrūt te deus israel. Quōm propter te sustinui† exprobrationē: operuit† irreuerētia faciem meā. Nihil magnū est quod dicit sustinui: sed quod dicit propter te sustinui. Si ei sustines qz peccasti: propter te sustines: nō propter deū. Quę enim vobis gloria ē: ait petrus: si peccantes punimini et suffertis: Si aūt sustines qz mandatū dei seruasti: vere propter deū sustines: et merces tua manet in eternū: qz propter deū sustinuisti opprobria. Ideo enim prior ille sustinuit: vt nos sustinere disceremus. Et si ille qui non habebat quod illi obijciebat: quanto magis nos qui etsi nō habemus peccatū quod nobis obijcit inimic⁹: habemus tamē alterū quod digne i nobis flagellet: Nescio quis te furē dicit et nō es fur: audis opprobriuz:

nō tamē sic nō es fur: vt non sis aliq̄d qō vo displi-
cet. Porro si ille qui oīno nihil rapuerat: qui verissi-
Job.j4. me dixerat: Ecce venit p̄nceps mundi hui⁹: t in me
Job.9. nihil inueniet: dictus est peccator: dictus ē iniquus:
Matth.jo. dictus est beelzebub: dictus est insanus: tu vo digna-
ris seruo audire p meritis tuis: qō dñs audiuit nul-
lis meritis suis: Ille venit vt tibi p̄beret exemplū.
Quasi gratis hoc fecerit: si tu nō p̄ficis. Quare eīm
ille audiuit: nisi vt tu cū audires nō vo ficeres: Ecce
tu audis t vo ficis. Frustra g̃ ille audiuit: Nō eīm p-
pter se: sed p̄pter te audiuit. Aīm p̄pter te sustinui ex
probrationē: opuit irreuerētia faciē meā. Irreuerē
tia inq̄t operuit faciē meā. Irreuerentia q̄d est: Nō
p̄fundi. Denicq̄ quasi vitiū videt cū dicit: irreuerēs
homo est. Magna irreuerētia hoīs nō illū erubesce
re. Ergo irreuerētia quasi impudentia est. Oportet
vt habeat christian⁹ irreuerentiā istā: quando vene
rit inter homīes q̄bus displicet christ⁹. Si erubue-
rit de christo: delebit de libro viuentiū. Opus est er-
go vt habeas irreuerentiā: quādo tibi de christo in-
sultat: qui dicit cultor crucifixi: adorator male mor-
tui: veneratoz occisi. Hec si erubueris: mortuus es.
Ibidem. Sententiā quippe ipius vide qui neminē fallit: Qui
me erubuerit coram hoībus: t ego erubescā eū coram
āgelis dei. Obserua igit tu: sit in te irreuerētia. Fro-
tosus esto qui audis opprobriū de christo: Prorsus
esto frōtosus. Quid times fronti tuę: quā signo cru
cis christi armasti: Hoc est eīm: p̄pter te sustinui ex-
probrationē. Et q̄ nō de te erubui: qui mihi p̄pter te
℟ Alr. †extraneus †peregrinus. insultabat: operuit irreuerentia faciē meā. † Alie-
natus factus sū fratribus meis: t †hospes
filijs matris meę. Filijs synagogę hospes fact⁹
Luc.4 est. In p̄ria quidē ipius dicebat: Nōne nos scimus
Job.9 eū esse filiū marię t ioseph: Et vnde alio loco: Hūc
aūt nescimus vn̄ sit. Factus sum ergo hospes filijs
matris meę. Nō scierūt vnde sim: de q̄bus erat caro
mea. Nōne sciebant de femore abrahā natū: vn̄ caro
Gen.24. mea occulta erat: qui sub ipo femore manū seru⁹ po
nēs iurauit p deū cęli: Hospes igit fact⁹ sū filijs ma
tris meę. Quare hoc: Quare nō agnouerūt: Qua-
re alienū dixerūt: Quare ausi sūt dicere: nescimus
vnde sit: Quia zelus dom⁹ tuę comedit me:
Id est q̄ psecutus sū in illis iniquitates ipoz̄: quia
nō patiēter tuli quos sic corripui: q̄ quęsiui gloriā
Job.2. tuā in domo tua: q̄ flagellaui in tēplo male versan-
tes: Ubi etiā posituz est: Zelus dom⁹ tuę comedit
me: Hinc alien⁹: hinc hospes: hinc nescimus vn̄ sit.
Agnoscerēt vnde sim si agnoscerēt qō mādasti. Si
eīm inuenirē illos seruātes māda ta tua: zelus dom⁹
tuę nō comederet me. Et opprobria exprobrā
tiū tibi ceciderūt sup me. Hoc testimonio vs⁹
Ro.j5 est t Paulus apl's: Lecta est modo ipa lectio: t ait:
Quęcūq̄ aūt scripta sūt: vt nos doceremur scripta
sūt: vt p̄ solationē scripturaꝝ spē habeam⁹. Dixit g̃
Ibidem. christi fuisse istā vocē: Opprobria exprobrātiū tibi
ceciderūt sup me. Quare tibi: Nunq̄d patri expro
brak t nō ipi christo: Quare opprobria exprobran-
Job.j4 tiū tibi ceciderūt sup me: Quia q̄ me cognouit: co-
gnouit t patrē: q̄ nēo exprobrauit christo: nisi vo
exprobrās: Q̄ nēo honorat patrē: nisi q̄ honorat
t filiū. Opprobria exprobrantiū tibi ceciderunt sup
Alr. †operui. me: q̄ me inuenerunt. Et †cooperui in ieiunio
S aiam meā: t factū est mihi in opprobriuz.

Jeiuniū christi spūaliter ia in alio psalmo cōmenda-
uim⁹ charitati vestrę. Jeiuniū ipius erat: qn̄ vefece
rūt oīes q̄ in eū crediderāt: q̄ t esuries ipius erat
vt in eū crederet: q̄ t sitis ipius erat qn̄ dixit mulie
ri: sitio: da mihi bibere: fidē q̄pe ipius sitiebat. Et Job.4
ō cruce cū diceret: Sitio: fidē illoz̄ quęrebat: p q̄⁹ Joh.jo.
dixerat: Pater ignosce illis: q̄ nesciūt q̄d faciūt. Sz Luc.23
illi hoīes q̄d p̄inaft sitieti: Acetū. Acetū eīm vinū
vetus dr. Merito de vetere hoīe p̄inarūt: q̄ nouī
esse noluerūt. Quare nouī esse noluerūt: Quia ad
titulū psalmi hui⁹ vbi scriptū est: Pro his q̄ cōmu-
tabunt nō p̄tinuerūt. Ergo operui in ieiunio aiam
meā. Denicq̄ respuit etiā fel qō illi obtulerūt: Jeiu-
nare elegit: q̄ amaritudinē accipere. Nō eīm intrāt
in corpus eius amaricantes: de q̄bus alio loco psal-
mus dicit: Qui amaricāt nō exaltent in semetipsis. Ps.65
Ergo operui in ieiunio aiam meā: t factū est mihi i
opprobriū. Nocipm mihi in opprobriū factū est: qa
nō illis p̄sensi: hoc est ab illis ieiunaui. Qui eīm non
p̄sentit male suadētib⁹: ieiunat ab ipis: t p hoc ieiu-
niū merek opprobriū: vt ideo illi insultet q̄ nō p̄sen- Alr. †elicia.
tit ad malū. Et posui vestimētū meū †saccū. Ps.34
Jā t de sacco aliq̄d dixim⁹. Unde illud est: Ego aūt
cū mihi molesti essent: induebā me cilicio: Et humi-
liabā in ieiunio aiam meā: Posui vestimentū meuz
saccū: id est opposui illis in quā seuirēt carnē meam: Ro.6.
occultaui diuinitatē meā. Saccū: q̄ mortalis caro
erat: vt ō peccato p̄dēnaret peccatū in carne. Et po
sui vestimentū meū saccū. Et factus sū illis i pa
rabolam: Id est in irrisionē. Parabola aūt de q̄
dak similitudo de aliquo: quādo ō illo male dicitur.
Sic ille (verbi gratia) pereat: quō ille: pabola est: id Alr. †Adiecta.
est cōpatio t similitudo maledicti. Factus g̃ sū illis †loquentium
in parabolā. †Aduersus me †insultabāt q̄ se-
debāti porta. Jn porta: nihil aliud q̄ i publico.
Et in me psallebāt q̄ bibebāt vinū. Putat
hoc fratres christo tantūmodo cōtigisse: Quotidie
illi in mēbris eius p̄tingit: q̄ forte necesse erit seruo
dei, p̄hibere ebrietates t luxurias in aliq̄ vel fundo
vel oppido: vbi nō auditū fuerit verbū dei: paruz est
q̄ cantāt: insup t in ip̄m incipiūt cātare a q̄ p̄hibēt
cātare. Cōpate nūc illu⁹ ieiuniū t illoz̄ vinū. Et i me
psallebāt q̄ bibebāt vinū: Vinū errozis: vinū impie
tatis: vinū supbię. Ego aūt †oratio mea ad te Alr. †soni.
dn̄e. Ego aūt ad te erā. Sz quō: Ad te orādo. Nō
eīm maledixeris: t q̄d agas nō habes: q̄ tibi iactan
tur opprobria: t quō corrigas eū a q̄ iactant nō iue-
nis: nihil tibi restat nisi orare. Sz memēto: t p ipso
orare: Ego aūt oro mea ad te dn̄e. Tēpus bn̄pla
citi deus. Ecce eīm sepelit granuz: exurget fruct⁹:
Tēpus beneplaciti de⁹. De h̄ tpe t p̄h̄ę dixerī: qō 2. Cor.6.
cōmemorat Aplus: Ecce nūc tēpus acceptabile: ecce
nūc dies salutis. Tps bn̄placiti de⁹: In multi-
tudine misericordię tuę. Hoc est tps benepla-
citi in multitudine misericordię tuę. Nā si non esset
multitudo misericordię tuę: q̄d nos facerem⁹ ō mul-
titudine miseri-
titudine iniquitatis nostrę: In multitudine miseri-
cordię tuę: Exaudi me i veritate salutis tuę. Ps.14.
Quia dixit misericordiam: subiunxit t veritatē: q̄
misericordia t veritas vniuersę vię dn̄i. Quare mi-
sericordia: Dimittēdo pctā. Quare veritas: Red- Alr. †reple-
dendo promissa. Exaudi me in veritate salutis tuę. tudinem.
†Saluū me fac de luto vt nō †inhęream. †infigar.

De illo de quo supra dixerat: Infixus sū in limo p/fundi: & nō est substātia. Proinde qz illud expositū bene accepistis: qd hic audiatis expressius nō ē. Hinc se dicit liberandū: vbi se ante dixit infixū. Saluum me fac deluto vt nō ihęream. Exponit hoc ipe. †Eru ar. libera me &. ex his qui oderūt me. Ibi sūt ğ lutū: cui nō inhęreā. Sed ꝑ forte suggerit. Pauloañ dixerat: Infixꝰ sū: mō dicit: Saluū me fac de luto vt nō ihęreā: cū ꝑm sententiā priorē deberet dicere: Saluū me fac de luto vbi hęserā: eruēdo me: nō agendo vt nō inhęreā. Ergo hęserat carne: & non hęserat spū. Dicit hoc ex infirmitate mēbrorꝝ suorꝝ. Quādo forte caperis ab eo qd te ꝑmit ad iniquitatē: tenet quidē cozpus tuū: ꝑm cozpꝰ infixus es in limo ꝓfundi: sz ꝯdiu nō ꝓsentis nō hęsisti: si autem ꝓsentis: hęsisti. Sic ğ tua ibi sit: vt quō iam tenet cozpꝰ tuū: nō tenea & aīa tua: Sis liber in vinculꝰ. Eruar ex his qui oderūt me. Et de †pfundo aquarꝝ. Non me demergat tēpestas aquę. Sed iaz demersus erat. Veni in altitudinē maris tu dixisti: & tēpestas demergat ꝑm spiritū. Quib⁹ dictū est: Si vos ꝓsecuti fuerint in vna ciuitate: fugite in aliā: hoc eis dictum est: vt nec carne hęrerēt nec spiritu. Nō em appetendū est vt hęream⁹ vel carne: & quantū possum⁹ vitare debem⁹. Si xo hęserimus & in man⁹ peccatorū venerim⁹: iā cozpe hęsim⁹: fixi sumus in limo profundi: restat ꝓ aīa tēpcari: vt nō inhęreamus: id est nō ꝓsentiam⁹: Nō nos demergat tēpestas aquę: vt eam⁹ in ꝓfundū limi. Necꝫ †absorbeat me profundū: necꝫ †coartet sup me putꝰ os suū. Quid est hoc fratres: Quid dēpcatus est: Dagnꝰ est puteus: profunditas iniqtatis hūanę. Illuc quisqꝫ si ceciderit: in altū cadet. Sz tamē ibi posit⁹: si ꝓsite tur pcā sua deo suo: nō sup eū claudit putꝰ os suū: vt est in alio quodā psalmo scriptū: De profundis clamaui ad te dñe: dñe exaudi vocē meā. Si aūt factū fuerit in illo qd in alia sententia scriptura dicit: Peccator cū venerit in ꝓfundū malorꝝ ptēnet: clausit super eū putꝰ os suū. Quare clausit os suū: Qz clausit os illi⁹. Perdidit em ꝓfessionē: Vere mortuꝰ ē: impletūqꝫ ē in eo qd alibi dicit: A mortuo velut qui nō sit perit ꝓfessio. Detuēda ista res est vehemēter fratres. Si videris hominē fecisse iniqtatē: mersus ē in puteū. Quādo aūt illi dixeris iniqtatē ipius: & dixerit: Vere peccaui fateor: ñ sup eū clausit putꝰ os suū. Cū aūt videris eū dicere: Quid em mali feci: factus est defensor peccati sui: clausit sup eū putꝰ os suū: q eruat nō habet. Amissa ꝓfessiōe: nō erit locus misericordię. Tu factus es peccati tui defensor: quō erit deus liberator: Ut ergo sit ille liberator: tu esto accusator.

Sermo scōs de scōa pte eiusdē psalmi.

Posterior ps psalmi: de quo hesterno die locuti sum⁹ charitati vestrę: hodie nob⁹ explicanda remāserat. Et video esse tps reddendi debiti: si tamē ei⁹ ꝓlixitas nō nos etiā hodie debitores reliquerit. Itaqꝫ hoc ꝓloquor & peto: ne diuturnū sermonē in his quę manifesta sūt expectetis. Ita em possum⁹ in obscuriozib⁹ necessitate imorari: & fortasse supplere qō debem⁹: vt alijs diebus alia debeam⁹: aliaqꝫ reddam⁹. Videam⁹ ğ ğ sequūtur: Posteaqꝫ dixit: Necꝫ coartet sup me putꝰ os suū: qō hesterno die cōmēdauimus charitati vestrę: vt oīm animi intētione & fide pietatis caueamus: ne b maledictū supueniat nobis. Tūc em coartat putꝰ sup hominē os suū: id est ꝓfunditas iniqtatis: quādo nō solū mersus in peccatis iacet: & etiā pdit aditū confessiōis. Quādo aūt dic homo: peccator sū: radiatur aliq lumine etiā ꝓfunditas putei. Sequit ergo inter passiones exclamās dns noster iesus christꝰ caput & corpꝰ: sicut cōmendauim⁹ vt quibusdā locis capitis verba cognoscatis. Quę autez dicta fuerint ita vt capiti ꝓuenire nō possint: ad corpꝰ referatis. Sic em loquit christꝰ tanqꝫ vnꝰ: qz & vere vnꝰ: de q dictū ē: Erūt duo in carne vna. Si em in carne vna: Eph. 5. quid miraris: qz & in voce vna: Sequit ğ. Exaudi me dñe qm̄ †suauis ē misericordia tua. Hanc causā asseruit quare debeat exaudiri: qz suauis est misericordia dei. Nōne magis hoc erat ꝓsequēs vt diceret: Exaudi me dñe: vt suauis mihi sit misericordia tua: Quare ğ: Exaudi me dñe: qm̄ suauis est misericordia tua: Suauitatez misericordię dñi de tribulatiōe sua cōmendauit. Alijs quodāmodo verbis dixit: Exaudi me dñe qm̄ tribuloꝝ. Reuera em & dic: Exaudi me: qm̄ tribuloꝝ dñe: causā dic q̄re se exaudiri roget. Sed hoī in tribulatiōe posito: necesse est vt suauis sit misericordia dei. De hac suauite misericordię dei videte qd alio loco scptura dicat: Sicut pluuia in siccitate: ita speciosa est misericordia dei in tribulatiōe. Qō ibi ait: speciosa: hoc ait b: suauis: Nec panis dulcis eēt: nisi fames p̄cederet. Ergo & quādo dns permittit aut facit vt i tribulatiōe aliq sim⁹: etiā tūc misericors ē: Nō em alimētū sbtrahit: & desiderū mouet. Itaqꝫ qō ait mō: Exaudi me dñe qm̄ suauis ē misc̄dia tua: tātūdē valet acsi dixissz: Jā noli differre exauditōez: i tāta tribulatione sū: vt suauis mihi sit misc̄dia tua. Ad b ğ subuenire differebas: vt mihi dulce esset qō subueniebas. Jam ergo vltra nō est qō differas: peruenit tribulatio mea ad mensurā certā calamitatis: veniat misericordia tua ad faciendū opus bonitatis. Exaudi me dñe qm̄ suauis ē misericordia tua. Scōm multitudinē miserationū tuarꝝ respice i me. Nō ꝑm multitudinē pcōrꝝ meorꝝ. †Ne auertas faciē tuā a puero tuo. Et b būilitatē cōmendatio ē. A puero tuo: id ē a puo: qz iā carui supbia p disciplinā tribulatiōis. Ne auertas faciē tuā a puero tuo. Hęc ē illa speciosa misericordia dei: quā sup̄ dixit. Nā sequēti versu exponit qō dixit. Qm̄ tribuloꝝ: velociter exaudi me. Quid est velociter: Jā nō ē qō differas: tribuloꝝ p̄cessit afflictio mea: sequat misericordia tua. Intēde aīe meę & †redime eā: Nō indiget expositiōe. Videam⁹ ğ quid sequit. Propter inimicos meos †erue me. Hęc plane mirāda petitio ē: nec breuit pstringēda: nec cursim trāsilięda: pr⁹ mirāda: Propt inimicos meos erue me. Quid est: ꝓpter inimicos meos erue me: Ut ꝓfundāt: vt crucient liberatiōe mea. Quid ergo: Si nō essent illi q de liberatiōe mea eēnt cruciandi: mihi subuenire nō debuit: & tūc tibi acceptabilis est liberatio: cū fuerit alterꝰ dānatio: Ecce nō sūt inimici: q vel ꝓfundant vel torqueant de liberatione tua. Sic remanebis: non liberaberis. An ad b vt valeat inimicis tuis: quo possint & ipi tua liberatione cōuerti: Sed & hoc mirū est si habeat aliquaz

petitiõis causã. Nũqd em̃ ad hoc liberat̃ seruꝰ dei a dño deo suo: vt alij ꝓficiant: Quid si deessent q̃ ꝓficerẽt: ille seruus dei nõ erat liberãdus: Quocũqꝫ ergo me ꝙuertã: siue ad punitionẽ: siue ad liberationẽ inimicoꝝ: nõ video causã petitiõis huius: ꝓpter inimicos meos erue me: nisi aliõ q̃d itelligamꝰ: Qõ cũ dixero adiuuãte dño: iudicabit in vobis: q̃ habitat in vobis. Est quędã liberatio sanctoꝝ occulta: & ꝓpter ipos fit qõ deus sanctos suos: quosdã occulte:
2. Macha. 7 Daniel. 3. quosdã vo liberat publice. Occulte sicut machabęos: publice: sicut tres pueros de camino ignis educens. Est quędã publica & manifesta: & ꝓpter inimicos eoꝝ fit: siue puniẽdos siue liberãdos. Nã vtiqꝫ deus de ignibꝰ ꝑsecutoꝝ: nõ liberauit fratres machabęos: q̃bus antiochus seuiens: etiã matrẽ adhibuit: cuius blãdicijs ad amorẽ vitę ꝙuerterentur: et amãdo viuerẽt hoibꝰ: deo morerent. At illa mater iam nõ euę: ꝙ matri ecclesię similis: q̃s cũ dolore pepererat vt viuos agnosceret: cũ gaudio vidit moriẽtes: & ad hoc hortata est: vt eligerẽt potiꝰ mori pro paternis legibꝰ dñi dei sui: q̃ꝫ viuere ꝓtra eas. Quid hic crediturꝰ sumꝰ fratres: nisi q̃ liberati sũt: Sz occulta fuit illoꝝ liberatio. Denicꝫ ipe antiochus a q̃ occisi sũt: visus ẽ sibi aliq̃d fecisse: qõ eiꝰ crudelitas dictabat: vel potius incitabat. At vo tres pueri de camino ignis apte liberati sũt: q̃ & corpus eoꝝ erutũ est: salus eoꝝ publica fuit. Illi ergo sũt in occulto coronati: isti in aperto liberati: oẽs tamẽ saluati. Quis aũt fructꝰ liberatiõis triũ pueroꝝ: Quare
Ibidem. eoꝝ corona dilata est: Ipe nabuchodonosoꝛ cõuersus est ad deũ ipoꝝ: eũqꝫ ꝓdicauit: q̃ eruit seruos suos: quę ꝓtẽpserat cũ eos miserat in caminũ. Est g̃ liberatio occulta: est liberatio manifesta. Liberatio occulta ad aiam: liberatio manifesta etiã ad corpus ꝑtinet. In occulto em̃ aia liberat̃: in manifesto corpus. Porro si ita est: in hoc psalmo vocẽ dñi agnoscamus. Ad occultã liberationẽ ꝑtinet q̃d supra dixit: Intẽde aię meę & redime eam. Restat corporis
Marci. 16 liberatio: q̃ eo resurgente: & in cęlos ascẽdente: & spi
Act. 1. et. 2. ritũ sanctũ desup mittẽte: ꝙuersi sũt ad eiꝰ fidẽ qui in eiꝰ morte seuierũt: & ex inimicis amici facti sũt ꝑ illiꝰ gratiã: nõ ꝑ iusticiã suã: Jõ secutꝰ ẽ: Propter inimicos meos erue me: Intẽde aię meę: Sz hoc i occulto. Propter inimicos aũt meos erue & corpꝰ meũ. Nihil em̃ inimicis meis ꝑderit: si solã aiam liberaueris: Aliq̃d se egisse: aliq̃d se ipleuisse crediturꝰ sũt.
Ps. 29 Quę vtilitas in sanguine meo dũ descẽdo in corruptionẽ: Ergo intẽde aię meę & redime eã: qõ tu solꝰ scis: Deinde: ꝓpter inimicos meos erue me: vt caro mea nõ videat corruptionẽ. Tu† em̃ † agnoscis
D Al. † nõ habet. Nscis iproperiũ. ꝛeuerentiam. opprobriũ meũ: & ꝙfusionẽ meã: & † verecũdiam meã. Quid est opprobriũ: Quid ẽ ꝙfusio: Quid est verecundia: Opprobriũ est: qõ obijcit inimicus. Confusio est q̃ mordet ꝓscięntia. Verecũdia est q̃ facit ingenuã frontẽ: etiã de falsi criminis obiectiõe erubescere. Erubescere q̃dẽ nõ ẽ crimẽ: aut & si crimẽ ẽ: nõ ẽ illiꝰ cui obijcit: & eiꝰ q̃ obijcit. Sz tũ infirmitas hũani aĩ plerũqꝫ verecundat etiam cũ falsũ obijcit: nõ q̃ obiectũ est: sed quia creditũ. Oẽia hęc sũt in corpore dñi. Nã ꝙfusio in illo nõ poterat esse: in quo culpa nõ inueniebat. Obijciebat crimẽ christianis: hocꝑm qõ christiani essent. Illa quidẽ gloria erat: Fortes libenter accipiebãt: & sic accipie

bant: vt omino in noie dñi sui nõ erubescerẽt. Opeꝛ
ruerat em̃ irreuerẽtia faciẽ ipoꝝ: habentiũ frontes Ro. 1.
pauli dicẽtis: Nõ em̃ erubesco de euãgelio: Virtus
em̃ dei est in salutẽ oĩ credenti. O paule nõne tu el
adoratoꝛ crucifixi: Pax est inq̃t inde mihi nõ erube
scere: imo hinc soluꝫ glorioꝛ: vñ me putat inimicus Gal. 6
erubescere. Mihi aũt absit gloriari nisi in cruce do
mini nostri iesu christi: ꝑ quẽ mihi mũdus crucifixꝰ
est: & ego mũdo. Nuic ergo tali fronti opꝛobriũ so
lũ poterat obijci. Nã nec ꝙfusio poterat esse in sci
entia iam sanata: nec verecundia in fronte tã libera.
Sed cũ obijcereꝰ q̃busdã q̃ christum interfecerint:
merito cõpuncti sũt mala ꝓscięntia: & salubꝛiter ꝙfu Ps. 31.
si atqꝫ ꝙuersi: vt posset dicere: Tu cognouisti ꝙfusiõnẽ meã. Tu ergo dñe nosti: nõ solũ opꝛobriũ me Matth. 10.
um: sed et ꝙfusionẽ meã in quibusdã: & verecũdiã in
quibusdaꝫ: Qui q̃uis in me credant: publice me ra
mẽ coꝛã impijs ꝓfiteri erubescũt: plus apud se valẽ
te lingua humana q̃ꝑ ꝑmissiõe diuina. Videte ergo
eos. Et cõmendant̃ tales deo: nõ vt sic relinquat: Is Marci. 9
vt eos adiuuãdo ꝑficiat. Dixit em̃ & quidã credens & Al. q̃ mendose
& tutubãs: Credo dñe: adiuua incredulitatẽ meam. Al. q̃ mendose
In ꝓspectu tuo sũt oĩes † tribulantes me. Al. † inimici
Quare mihi sit opꝛobriũ tu nosti: quare cõfusio tu
nosti: quare verecũdia tu nosti. Ergo erue me ꝓpter
inimicos meos: q̃ tu nosti ista mea: illi nõ nouũt: ac
ꝑ hoc: q̃ ipi in ꝓspectu tuo sũt: ista nesciẽtes nõ po
tuerũt vel cõfundi vel coꝛrigi nisi manifeste me eru Al. ꝓpter me
eris ꝓpter inimicos meos. † Opꝛobriũ expe
ctauit coꝛ meũ & miseriã. Quid ẽ expectauit:
Futura ista ꝓuidit: futura ista ꝓdixit. Nõ em̃ vẽit
ad aliõ: si mori nollet: nec nasci vellet: Causa resurre
ctiõis vtrũqꝫ fecit. Duo em̃ quędã nobis in genere
hũano nota erãt: vnũ aũt icognitũ. Nasci q̃ppe ho
mines: & mori sciebamus: resurgere & i ęternũ viue
re nesciebamus. Ut ostẽderet nobis q̃ nõ nouera
mus: suscepit duo q̃ noueramꝰ. Ad hoc ergo venit:
Opꝛobriũ expectauit coꝛ meũ & miseriã. Sed mise
riã cuius: Expectauit em̃ miseriã: sed magis crucifi
gentiũ: magis ꝑsequentiũ: vt in illis esset miseria: in Luc. 23
illo misericordia. Miseriã q̃ppe illoꝝ miseras etiam
pendẽs in cruce: Pater inq̃t ignosce illis: quia nesci §
unt q̃d faciũt. Opꝛobriũ expectauit coꝛ meũ & mi
seriã. Et sustinui qui simul cõtristaret & non
fuit. Quid ergo ꝓfuit q̃ expectaui: hoc est q̃d pfu
it: q̃ ꝓdixi: Quid ꝓfuit: quia dixi ideo me venisse: Al. † q̃ mendose
Ventũ est vt impleret q̃ dixi: Sustinui q̃ simul cõ retur.
tristaret: & nõ fuit. Et † cõsolantes & nõ inueni:
Hoc est nõ fuit. Q̃d em̃ supioꝛi versu dixit: Sustinui q̃ simul ꝓtristaret: hoc sequẽti ꝛsu: Et ꝓsolãtes.
Q̃d aũt supioꝛe ꝛsu: Et nõ fuit: hoc sequẽti ꝛsu: Et
nõ inueni. Ergo altera nõ subiecta: & superioꝛ repe
tita sentẽtia est. Quã sentẽtiã si retractemꝰ: quẽtio
nõnulla poterit oboꝛiri. Nũquid em̃ discipuli eius
nõ sũt ꝓtristati: qñ ducꝰ est ad passionẽ: qñ ligno su
spensus: qñ moꝛtuꝰ: Usqꝫadeo ꝓtristati sunt: vt illa Marci. 16
maria magdalena q̃ ꝑmo eã vidit: gaudẽs lugẽtib
nũciaret q̃d viderit. Euãgeliũ ista loquit: nõ nostra
ꝑsumptio: nõ nostra suspitio est. Cõstat voluisse: cõ
stat luxisse discipulos. Extraneę mulieres flebãt: & Luc. 23
ad passionẽ ducebaꝫ: ad quas ꝙuersus ait: Flete: & §
vos: nolite flere me. Quõ ergo sustinuit q̃ simul cõ
tristaret & nõ fuit: Attẽdimus & inuenim̃ tristes: et

lugẽtes: ꝛ plãgẽtes: Uñ nobis mira videt̃ ista sentẽ
tia: sustinui q̃ simul ꝓtristaret ꝛ nõ fuit: ꝛ ꝓsolãtes et
nõ inueni: Intẽdam⁹ diligẽti⁹: ꝛ videbim⁹ eũ susti
nuisse q̃ simul ꝓtristaret ꝛ nõ fuisse. Cõtristabantur
eñ illi carnaliter de vita mortali: q̃ mutanda fuerat
morte ꝛ reparanda resurrectiõe. Hic erat illa tristicia.
De ill' ei eẽ debuit tristicia: qz cęci medicũ occidert:
q̃ tanq̃ pnicioſe febzientes phrenetici: faciebãt iniu
riã ei a quo illis fuerat salus allata. Ille volebat cu
rare: illi sequire. Hunc tristicia medico. Quęre vtq̃ in
uenerit hu⁹ tristicię comitẽ. Nõ eñ ait: sustinui: qui
ꝓtristaret ꝛ nõ fuit: ꝑ q̃ simul ꝓtristaret: id ẽ ex ea re
q̃ ego ꝓtristabar ꝛ nõ iuẽi. Petr⁹ certe ide plurimũ
amauit: ꝛ in fluctus calcãdos se sine dubitatiõe pie
cit: ꝛ ad vocẽ dñi liberat⁹ est: ꝛ eũ ductũ ad passio
nẽ: amoris audacia ꝓsecut⁹: tamẽ turbat⁹: ter nega
uit. Unde nisi qz malũ illi videbat mori: Jd eñ de
uitabat qõ malũ putabat. Hoc ḡ ꝛ in dño dolebat:
a te dñe: ꝓpitius tibi esto dñe ne fiat istud: qñ meru
it audire: sathanas: postea q̃ audierat: Beat⁹ es si
mon bariona. Ergo in tristicia quã habebat dñs de
facit: nullũ comitẽ inuenit. Et sustinui q̃ simul con
tristaret ꝛ nõ fuit: Pzoſ⁹ nõ fuit: ꝛ ꝓsolãtes ꝛ nõ in
ueni. Qui sũt ꝓsolãtes: Pzoficientes. Jpi eñ nos
cõsolant: ipi sũt solatio oĩbus ꝑdicatozibus verita
tis. Et dederũt in escã meã fel: ꝛ in siti mea
potauerũt me aceto. Factũ est quidẽ ad lr̃am:
ꝛ euãgeliũ hoc nobis indicat: Sz intelligendũ ẽ fra
tres hocꝑm qõ nõ inueni ꝓsolãtes: hocꝑm qõ nõ
inueni q̃ simul ꝓtristaret: hoc fuit fel meũ: hoc mihi
amarũ: hoc acetũ fuit. Amarũ ꝓpter męrozẽ: acetũ
ꝓpter vetustatẽ eoz. Nãq̃ legim⁹ illi quidẽ oblatũ
fel: sicut euãgeliũ loquit: ꝑ in potũ nõ in escã: Verũ
tñ sic accipiendũ ẽ ꝛ impletũ: qõ hic fuerat ante ꝑ
dictũ: dederũt in escã meã fel: ꝛ in isto ipo facto: non
solũ in hoc dicto mysteriũ requirere debemus: secre
ta pulsare: velũ tẽpli ꝓscissum intrare: videre ibi sa
cramentũ: vel qõ ita dictũ est: vel qõ ita factũ ẽ: De
derũt inq̃t in escaz meã fel: nõ ipm qõ dederunt esca
min⁹ escã accepat: ꝛ in escã dederũt. Quid: Jã do
erat: Pot⁹ eñ erat: ꝑ in escã dederũt. Quid: Jã do
aũt ipe escã suauẽ: qñ pascha mãducauit cũ discipu
lis suis: Jbi sacramẽtũ sui corpis demonstrauit. In
hãc escã tãsuauẽ: tam dulcẽ vnitatis christi: quã cõ
mendauit Apls: dicẽs: Quia vn⁹ panis vnũ corpus
multi sum⁹: In hanc escã suauẽ quis ẽ q̃ det fel: nisi
ꝓtradictozes euãgeliꝫ: tãq̃ illi persecutozes christi:
Minus eñ peccauerũt iudęi crucifigentes in terra
ambulantẽ: ꝑ q̃ ptẽnũt in cęlo sedentẽ. Nõ ḡ fecerũt
iudęi vt in escã quã iã accepat darẽt bibendũ amax
illũ potũ: hoc faciũt q̃ male viuẽdo scãdalũ inferunt
ecclesię: Hoc faciũt hęretici amaricãtes: ꝑ nõ exaltẽ
tur in semetipis: Hãt fel sup tã iocundũ cibuz. Sed
q̃d facit dñs: Nõ admittit ad cozp⁹ suũ. Hoc sacra
mento ipe dñs qñ illi obtulerũt fel gustauit ꝛ noluit
bibere. Si nõ eos pateremur: nec oĩno gustarem⁹.
Quia Xo necesse ẽ eos pati: necesse est gustari. Sz
qz in mẽbris christi tales esse nõ possũt: gustari pos
sũt: recipi in cozp⁹ nõ pñt. Et dederũt in escã meam
fel: ꝛ in siti mea potauerũt me aceto. Sitiebã ꝛ ace
tũ accepi: id ẽ fidẽ illoz desiderauit: ꝛ vetustatẽ iue

ni. Fiat mensa eoz coram ipis in muscipulã. Ar. in laqueũ.
Quale muscipulã mihi exhibuerũt: dãdo mihi talẽ Ro. ij.
potũ: talis muscipula illis sit. Quare ḡ coraz ipsis:
Sufficeret: fiat mẽsa eoz in muscipulã. Sũt tales q̃
iniq̃tatẽ suã nouerũt: ꝛ in ea ꝑtinacissime pseuerãt:
coram ipis fit muscipula eoz. Pernicioſi nimis ipi
sũt: q̃ descendũt in infernũ viuẽtes. Deniq̃ ꝺ psecu Ps. 54
torib⁹ q̃d dictũ ẽ: Nisi qz dñs erat in nobis: forsan Ps. 123.
se viuos absorbuissẽt nos. Quid est viuos: Cõsen
tiẽtes illi: ꝛ sciẽtes qz h̃ eis ꝓfẽtire nõ debebam⁹. Er
go coram ipis fit muscipula ꝛ nõ corrigunt. Vel quia
coram ipis ẽ muscipula nõ incidunt. Ecce nozũt mus
cipulã: ꝛ pedẽ mittũt: ꝛ tenẽda colla sbjciũt. Quã
to meli⁹ erat auerti a muscipula: peccatũ cognosce
re: errozẽ dãnare: amaritudinez coercere: in corpus
christi trãsire: dñi gloriã quęrere. Sed tantuz valet
animi ꝑsũptio: vt ꝛ coram ipis muscipula sit: ꝛ icidãt
in eã. Obscurent oculi eozũ ne videãt: Sequit hic:
vt qñ sine causa viderũt: fiat illis ꝛ nõ videre. Fiat
ḡ mensa eoz coram ipis in muscipulã. Coram ipis fiat
in muscipulã: nõ optantis ẽ: ꝑ ꝓphetãtis. Nõ vt fi
at: ꝑ qz fiet. Hoc sępe cõmẽdauim⁹: ꝛ meminisse de
betis: ne qõ ꝑsaga mẽs in spũ dei dicẽ: maliuole imꝑ
cari videat. Fiat ḡ: nec ꝑ alik fieri: nisi vt talib⁹ ista
eueniãt. Et qñ videm⁹ ꝑ spiritũ dei dici talia euẽtu
ra malis: ad hoc in illis hęc intelligam⁹: vt nos talia
deuitem⁹. Hoc eñ nobis ꝓdest intelligere: ꝛ ex ini
micis ꝓficere. Fiat ḡ illis ꝛ in retributionẽ ꝛ in scã
dalũ. Et nũqd iniustũ ẽ hoc: Justũ ẽ. Quare: Qñ
In retributionẽ. Nõ ei aliqd ill' accideret: qõ ñ Ar. retributio-
debebat. In retributionẽ fit: ꝛ in scãdalũ: qz ipi sibi nes.
sũt scandalũ. Obscurent oculi eozũ ne vide- J
ant: ꝛ dorsũ eoz semp incurua. Hoc ꝓsequens
est. Nã quoz oculi fuerint obscurati ne videant: se
quit vt dorsũ illoz incuruet. Uñ hoc: Quia cessaue
rũt supna cognoscere: necesse ẽ vt de inferiorib⁹ co
gitẽt. Qui bñ audiũt: sursũ coꝛ curuũ dorsũ nõ ha
bẽt. Erecta q̃ppe statura ẽ: ꝛ expectat spem repositã Matth. 6
sibi ĩ cęlo: maxime si ꝑmittat thesauꝛ suũ: q̃ sequa
tur coꝛ ei⁹. At Xo q̃ futurę vitę spem nõ intelligũt:
iã excęcati de inferiorib⁹ cogitãt: ꝛ hoc ẽ habere dor
sũ curuũ: a q̃ morbo dñs mulierẽ illã liberauit. Illi Luc. 13
gauerat eñ eã sathanas annis decẽ ꝛ octo: ꝛ eã cur
uatã erexit: ꝛ qz sabbato faciebat: scãdalizati sũt iu
dęi. Bene scãdalizati sũt de illa erecta ipi curui. Et
dorsũ eoz semp incurua. Effunde sup eos iraz
tuã: ꝛ indignatio irę tuę comphẽdat eos. Ar. furor.
Plana sũt: ꝑ tñ comphendat eos qñ fugiẽtes agno
scimus. Quo aũt fugituri sũt: In cęlũ? Tu ibi es. Ps. 138.
In infernũ? Ades. Pẽnas suas nolũt recipe vt vo
lent in directũ: comphendat eos indignatio irę tuę:
nõ eos ꝑmittat effugere. Fiat habitatio eorum Act. 1.
deserta. Hoc iã in manifesto. Quõ eñ liberatio
nẽ suã nõ solũ occultã cõmẽdauit: dicens: Intende
aię meę ꝛ redime eã: verũetiã manifestã ꝑm corpus
adjiciens: ꝓpter inimicos meos erue me: ita ꝛ his fu
turas quasdã calamitates ꝑdicit occultas: de qbus
pauloante loqbãt. Nã q̃tus qsq̃ ẽ q̃ intelligat infę
licitatẽ hoꝝ cui⁹ coꝛ iã cęcũ ẽ: Collank illi oculi coꝛ
poris: oẽs hoes miserũ dicũt. Perdat oculos men
tis: ꝑ tñ circũfluãt oĩa temporalia: felicem appellãt:
ꝑ q̃ similik oculos mẽtis ꝑdiderũt. Ergo iã q̃d: Ap
te appareat oĩb⁹ qz vindicatũ ẽ in eis. Nam cęcitas

iudeoꝝ: occulta vindicta ẽ. Manifesta ꝙ ẽ. Fi-
at habitatio eoꝝ deserta. Et i tabernaculis eo-
rũ nõ sit q̃ inhabitet. Factũ est hoc in ipa ciui-
tate hierusalẽ: in q̃ sibi visi sũt potẽtes clamãdo ad-
Job.19 uersus filiũ dei: Crucifige crucifige: z ꝓualendo: qz
potuerũt occidere eũ q̃ mortuos suscitabat. Oꝫ sibi
potẽtes: ꝯ magni visi sũt: Cõsecuta ẽ postea vindi-
cta dñi: expugnata ẽ ciuitas: debellati iudei: occisa
nescio q̃t hoim milia: Null⁹ illuc mõ ꝓmittit acce-
dere iudeoꝝ: Ubi potuerũt aduers⁹ dñm clamare:
ibi a dño nõ ꝓmittunt habitare. Perdiderũt locum
furoris sui: atq; vtinã vel nũc agnoscãt locũ quietis
Job.ij suę. Quid ꝓfuit illi caiphas dicẽdo: Nos si istũ di-
miserim⁹ sic: venient romani z tollẽt nob locũ z gẽtẽ:
Ecce z ñ eũ dimisert viuũ z ille viuit: z venert romãi
z tulert eis z locũ z regnũ. Sõ audiebam⁹ cũ euã-
Matth.23 gelii legeret: Hierusalẽ hierusalẽ: q̃ties volui ꝙgre
gare filios tuos: tanq̃ gallina pullos suos sub alas
suas z noluisti: Ecce relinquet vob dom⁹ vra deser
ta. Hoc z hic dicit: Fiat habitatio eoꝝ deserta: z in
tabernaculis eoꝝ nõ sit q̃ inhabitet. Nõ sit q̃ inha-
bitet: ꝙ ex numero illorũ. Nã loca illa oĩa z hoibus
plena sũt: z iudeis inania. Quare hoc: Qm̃ quez
Alt'non habet. tu ꝑcussisti ꝓ ipi ꝑsecuti sũt: z sup dolorẽ vul
L nerũ meoꝝ addiderũt. Quid g̃ peccauerũt si a
deo ꝑcussũ ꝑsecuti sũt: Quid aio eoꝝ iputat: Da-
licia. Nã id in christo factũ est qõ oportebat. Pati
vtiq; venerat: z puniuit p quẽ passus est. Nã iudas
traditor punit⁹ est: z christ⁹ crucifixus ẽ: ꝙ nos rede
Matth.27 mit sanguine suo: z puniuit illũ de ꝑcio suo. Prois-
cit em̃ ꝑciũ argẽti q̃ ab illo dñs vẽditus erat: nec ag
nouit ꝑciũ q̃ ipe a dño redẽptus erat. Factũ ẽ hoc
in iuda. Sed cũ videam⁹ mensurã quandã eẽ retri-
butiõis in oĩbus: nec quẽq̃ posse ꝓmitti ampli⁹ seuti
re q̃ accepit potestatẽ: quõ illi addiderũt: aut q̃ est
ista ꝑcussio dñi: Nimix ex persona locutus est eius
vñ corꝑ⁹ accepat: vñ carnẽ assũpserat: id ẽ generis
Gen.3. bũani ipius adę: q̃ ꝑcussus ẽ ꝓmo morte ꝓpter pec-
catũ suũ. Mortales g̃ hic hoies cuz pna nascunt:
Huic pnę addũt q̃cũq; hoies fuerint ꝑsecuti. Jaz
em̃ hic hõ moritur⁹ nõ eẽt: nisi illuz deus ꝑcussisset.
Quid g̃ tu homo sequis ampli⁹: Parũ ne hoi est qõ
aliq̃n moritur⁹ est: Portat g̃ vnusq̃sq; nostrũ pnã
suã. Huic pnę volũt addere q̃ nos ꝑsequũt. Hec
Gen.2.et.3 pna ꝑcussio est dñi. Dñs q̃ppe sentẽtia percussit ho
minẽ: Qua die tetigeritis inq̃t: morte moriemĩ. Ex
Ro.6 hac morte carnẽ susceꝑat: z vet⁹ hõ noster simul cru
cifix⁹ ẽ cũ illo. Ex illi⁹ voce ista dixit: Quẽ tu ꝑcus-
sisti: ipi ꝑsecuti sũt: z sup dolorẽ vulnex meoꝝ addi-
derũt. Sup quẽ dolorẽ vulnex: Sup dolorẽ pecca
torũ ipi addiderunt. Vulnera em̃ sua peccata dixit.
Sed ne caput respicias: ad corpus aduerte: ꝙm cu-
ius vocẽ dictũ ẽ ab ipo in alio psalmo: in q̃ vocẽ suã
Ps.21 ostẽdit: qz ei⁹ ꝓmũ versũ de cruce clamauit: De⁹ de-
us me⁹ respice in me: q̃re me dereliq̃sti. Ibi secutus
ait: Longe a salute mea verba delictoꝝ meoꝝ. Ipa
Luc.10 sũt vulnera inflicta a latronib⁹ in via ei quẽ leuauit
i iumentũ suũ: quẽ sacerdos z leuites trãseũtes iue-
nerãt z ꝓtẽpserãt: a q̃bus curari nõ potuit. Trãsiẽs
aũt samaritan⁹: miser⁹ est ei⁹: accessit z in iumentũ
ꝓpriũ leuauit. Samarites aũt latine custos interꝑ-
tat. Quis aũt custos: nisi saluator dñs nr̃ iesus chri
Ro.6. stus: Qui qm̃ surrexit a mortuis iã nõ moritur⁹: nõ

dormit nec; obdormiet q̃ custodit israel. Et sup do-
lorẽ vulnerũ meoꝝ addiderũt. Appone iniq̃ta-
tẽ sup iniquitatẽ ipoꝝ. Quid ẽ hoc: Quis nõ
expauescat: Deo dicit: Appone iniq̃tatẽ sup iniqui-
tatẽ ipoꝝ. Vñ apponet⁹ iniq̃tatẽ: Habet em̃ ini-
quitatẽ quã apponat: Scim⁹ em̃ verũ esse qõ dictũ
est p Paulũ apl'm. Quid g̃ dicem⁹: Nũq̃d iniq̃tas
est apud deũ: Absit. Vñ g̃ appone iniquitatẽ super
iniq̃tatẽ: Quõ id itellecturi sum⁹: Assit dñs vt di-
cam⁹: z ꝓpter fatigationẽ vestrã breuiꝫ dicere vales
mus. Iniquitas ipoꝝ erat: qz hoiez iustũ occidẽt.
Addita est alia: qz filiũ dei crucifixerũt. Sequire ipo-
rũ tanq̃ in hoiem fuit. Sz si cognouissent: nũq̃ do-
minũ gl̃ę crucifixissent. Illi in iniq̃tate sua tãq̃ ho-
minẽ occidere voluerũt: apposita ẽ iniquitas super
iniq̃tatẽ ipoꝝ: vt filiũ dei crucifigerẽt. Quis hãc imi
quitatẽ apposuit: Ille q̃ dixit: Forte reuerebunt fi-
liũ meũ: ipm mittã. Solebãt em̃ occidere missos ad
se seruos: exactores locatiõis atq; mercedis. Misit
ipm filiũ: vt z ipm occiderẽt: Apposuit iniq̃tatẽ sup
iniq̃tatẽ ipoꝝ. Et ꝟ de⁹ sequẽdo fec: an pot⁹ iuste re
tribuẽdo: Fiat ei ill' inq̃t i retributionẽ z i scãdalũ.
Deriti erãt sic exceꝑcari vt filiũ dei nõ agẽrerẽt. Et ꝟ
fecit de⁹: apponẽs iniq̃tatẽ sup iniquitatẽ ipoꝝ: non
vulnerãdo: sed nõ sanãdo. Quõ em̃ auges febrẽ: au
ges morbũ: nõ morbũ adhibẽdo: ꝙ nõ succurrẽdo.
Sic qz tales fuerũt vt curari nõ mererent: i ipa ma
licia quodãmodo ꝓfecerũt: sicut dictũ ẽ: Mali aũt 2.Timoth.3
z facinorosi ꝓficiũt in pei⁹. Et apposita est iniq̃tas
sup iniq̃tatẽ ipoꝝ. Et nõ intret in tua iusticia. Alt. iustificatio
Hoc planũ est. Deleant de libro viuentium. R
Aliq̃n em̃ illic scꝑti erãt errãtes: Fratres ñ sic acci-
pere debem⁹: q; quẽq̃ de⁹ scribat in libro vitę: z de-
leat illũ. Si hõ dixit: Qõ scripsi scꝑsi: de titulo vbi Job.19
scriptũ erat: Rex iudeoꝝ: de⁹ quẽq̃ scribit z delet: Ro.8.
Prescius est: Predestinauit oẽs ad ꝓstitutionẽ mũ
di regnaturos cũ filio suo in vita eterna. Hos q̃s cõ
scripsit: ipos ꝓtinet liber vitę. Denicp in Apocaly-
psi q̃d ait spũs dei: cũ de pfuris ab antichristo futu Apoc.20.
ris loqueret eadẽ scriptura: Cõsentiẽt illi inq̃t oẽs:
q̃ nõ sũt scripti in libro vitę. Proinde sine dubitati-
one nõ erũt ꝓfensuri qui scripti sũt. Isti g̃ quõ inde
delent: vbi nũq̃ scripti sũt: Hoc dictũ est ꝙm spem
ipoꝝ: qz ibi se scriptos putabãt. Quid ẽ: deleant de
libro vitę: Et ipis ꝓsit nõ illos ibi eẽ. Ex hac locu
tione dictũ est in alio psalmo: Cadẽt a latere tuo mil Ps.90
le: z decem milia a dexteris tuis: id est multi scãdaliza-
buntur: z ex eo nũero q̃ se spabãt sessuros tecũ: z ex eo Matth.26
nũero q̃ se spabãt staturos ad dexterã tuã: separati
ab hedis sinistrã: Nõ qz cũ ibi steterit aliq̃s: postea
cadet: aut cũ sederit cũ illo q̃sq̃: abijciet: ꝙ qz multi
casuri erãt in scãdalũ: q̃ iã ibi se eẽ putabãt: id ẽ mul-
ti q̃ se sperabãt sessuros tecũ: multi q̃ se sperauerant
staturos ad dexterã: ipi casuri sunt. Sic g̃ z hic illi q̃
se sperabãt tanq̃ merito iusticię suę in libro scripti
dei: quib⁹ dr: Scrutami scꝑturas: in quib⁹ putatis Job.5
vos vitã eternã habere: cum ꝓducta fuerit dãnatio
eoꝝ etiã ad cognitionẽ eoꝝ: delebunt de libro viuen
tiũ: id est nõ ibi se esse cognoscẽt. Nã versus q̃ seq̃t
exponit qõ dictũ est. Et cũ iustis nõ scribant.
Dixi g̃: Deleant ꝙm spem eoꝝ: Scõm aũt equitatẽ
tuã q̃d dico: Nõ scribant. Pauꝑ z dolens ego
sũ. Quare ꝟ: An vt agnoscerem⁹ qõ ꝓ amaritudi-

nē animi maledicit paup iste: Vulta em̄ dixit ḡ illi euenīant: Et q̄si ei dicerem⁹: vt q̄d talia: Noli tm̄: Rūdet: Paup & dolēs ego sū. Perduxerunt me ad egestatē: ad istū dolorē ꝓposuerunt: ideo ista dico. Mō est tm̄ stomachatio maledicētis: & p̄dictio ꝓphetātis. Mā de pauptate sua & doloze suo quedaz ḡ posteri⁹ dicat cōmendatur⁹ est nobis: vt discam⁹ esse paupes & dolentes: Beati em̄ paupes: qm̄ ipo/rū est regnū celoz. Et: Beati q̄ lugēt: qm̄ ipi ꝓsolabūt. Hoc ḡ ipe ꝓpus iā nob oñdit: & ideo paup & dolens ego sū. Totū cozp⁹ ei⁹ hoc dicit. Cozp⁹ christi in hac tra paup est & dolēs: Sz sint diuites christiani: Prozsus si christiani sūt: paupes sūt: In cōparatiōe diuitiaz celestiū q̄s sperant: oñe aut suū harenā reputant. Paup & dolens ego sū. †Et salꝰ vultus tui deus suscepit me. Mūquid deseruit⁹ est paup iste: qm̄ tu dignaris pannosū pauperē applicare ad mensā tuā: Pozro aūt pauperē istū salꝰ vultus dei suscepit: in vultu suo abscōdit eū egestatez. De illo quippe dictum est: Abscondes eos in abdito vultus tui. In illo aūt vultu ḡ sint diuitie: vultus nosse: Diuitie iste hoc tibi p̄stant: vt q̄ vis: quādo vis p̄andeas: illē ꝙo vt nunc̄ esurias. Paup & dolens ego sū: & salus vultus tui deus suscepit me. Ad quā rem: Et iā nō sim paup: nō sim & dolēs. Laudabo nomē dei cū cāticō: †magnificabo eū in laude. Iā dictū ē: q̄ paup iste laudat nomē dei cū cantico: magnificat eū in laude. Oñ auderet cantare: nisi recreat⁹ esset a fame: Laudabo nomen dei cū cantico: magnificabo eū in laude. Magnę diuitię, ḡs gēmas laudis dei de thesauro interioze ꝓtulit: Magnificabo eū i laude: hę est diuitię meę: Domin⁹ dedit: dñs abstulit: Ergo miser remansit: Absit. Vide diuitias: Sicut dño placuit: ita factū ē: sit nomē dñi bñdictū. Laudabo nomen dei cū cantico: magnificabo eū in laude: Et placebit deo: Hoc cozna ꝓducentē & vngulas. Grat⁹ illi erit sacrificiū laudis: q̄s sacrificiū vituli. Sacrificiū laudis glozificabit me: & ibi via est in qua oñdā illi salutare dei. Immola deo sacrificiū laudis: & redde altissimo vota tua. Ergo laudabo deū: & pl⁹ ei placebit q̄s vitul⁹ nouell⁹: cozna ꝓducens & vngulas. Amplius ḡ placebit deo laus ei⁹ exiens de ore meo: q̄s magna victima adducta ad arā ipius. An aliq̄d de cornib⁹ & vngulis vituli huius dicendū est: Qui bene instruct⁹ est: & laude dei opulent⁹: & cozna debet habere quib⁹ aduersariū ventilet: & vngulas quib⁹ terrā excitet. Hostis em̄ hoc facere vitulos pubescentes: & in taurinā audaciā grandescētes. Mā ideo nouell⁹ ē: ꝓpter vitā nouā. Aliqs ḡ hęretic⁹ forte ꝓtradicit: dicit: cornib⁹ vēriles: Ali⁹ nō ꝓtradicit: & tū terrenū abiecte sapit: vngulis excitet. Ergo sup hūc vitulū tibi placebit laudatio mea: Mā illā post pauptatē & dolorē in eterna societate angelox: vbi nec aduersarius erit in certamine ventiland⁹: nec piger de terra excitādus: Videāt inopes & lętent. Credant & spe gaudeāt: Quę inopes sint: vt saturari mereāt: ne cū supbię saginā eructāt: negeāt eis pāis q̄ salubri ter viuāt. Quęrite dñm inopes: & esurite & sitite: Ipe est em̄ panis viuus qui de cęlo descēdit. Quęrite †dominū: & viuet aia vestra. Quęrit⁹ pānē vt viuat caro vestra: dominū ḡrite vt viuat anima vestra. Oñ exaudiuit paupes dñs. Exaudiuit paupes: nec exaudiret paupes nisi eēnt paupes. Vis exaudiri: Paup esto. doloz de te clamet: ñ fastidiū. Oñ exaudiuit paupes dñs. Et †cōpeditos suos nō †spreuit. Offensus a seruis: fecit eos cōpeditos: & clamātes de cōpedib⁹ nō ꝓtēpsit. Que sunt istę cōpedes: Mortalitas: corruptibilitas carnis: cōpedes sūt quib⁹ ligati sum⁹. Et vultis nosse istas cōpedū grauitatē: Inde dicit: Cozp⁹ qđ corrūpit aggrauat aiam. Oñ hoies in seculo esse diuites volūt: istis cōpedib⁹ pānos ḡrūt: Sz sufficiāt pāni cōpedū. Tm̄ ḡre: quātū depellendę necessitati satt ē. Cū aūt supflua ḡris: cōpedes tuas onerare deside/ras. In tali ḡ custodia vel solę cōpedes remaneāt: Sufficiat diei malicia sua. De ista malicia clamam⁹ ad deū: Oñ exaudiuit paupes dñs: & cōpeditos suos nō spreuit. Laudēt illū cęli & terra: mare & oia †repentia in eis. Uerę diuitię hui⁹ pauperi istę sūt: ꝓsiderare creaturā: & laudare creatorē. Laudent illuz cęli & terra: mare & oia repentia in eis. Et creatura ista sola laudat deū: qm̄ cōsiderata ea laudat deus. Audi & aliud. Oñ deus saluā faciet sion. Reparat ecclesiā suā: gētes fideles incozporat vnigenito suo: Mō fraudat credētes i se p̄mio repromissiōis suę. Oñ de⁹ saluā faciet sion. Et ędificabūt ciuitates iudę. Ipsę sūt ecclesię: Memo dicat: qñ erit istud vt ędificēt ciuitates iudę: O si velis agnoscere structurā & esse lapis viuus: vt intres in eā: & tūc ciuitates iudę ędificabūt. Juda em̄ ꝓfessio interp̄tat. De ꝓfessiōe hūilitatis ędificant ciuitates iudę: vt fozis ab eis supbi remaneāt: q̄ ꝓfiteri erubescūt. Quō de⁹ saluā faciet sion. Quaz sion: Audi in sequētib⁹. Et semen seruoz ei⁹ †obtinebūt eā: & q̄ diligūt nomē eius †inhabitabūt in ea. Psalm⁹ finit⁹ est: & paululū istos duos versus non relinq̄mus. Admonet em̄ nos aliq̄d: ne desperando in illā structurā nō ītremus. Semē inquit seruoz ei⁹ obtinebūt eā. Jaz ergo semē seruorū ei⁹ q̄ sūt: Forte dicis: iudei nati de abraā. Nos aūt q̄ nō sum⁹ nati de abraā: quō habebim⁹ istā ciuitatē: Sed nō sūt semē abrae illi iudei: quib⁹ dictū ē: Si filij abrae estis: facta abrae facite. Semen ḡ seruoz ei⁹: imitatores fidei seruoz eius obtinebūt eā. Denicz victim⁹ Jesus supiorē exponit. Quasi em̄ turbatus ne putares forte hoc de iudeis dict: Et semē seruoz eius obtinebūt eā: dicens: Nos semē gētiū sum⁹ que idola coluerūt & dęmonib⁹ seruierūt: q̄d ḡ nob in hac ciuitate sperādū ē: statim subiecit vt p̄sumas & speres: Et q̄ diligūt nomē ei⁹ inhabitabūt i ea. Hoc ē em̄ semē seruoz eius q̄ diligūt nomē ei⁹. Quia em̄ serui eius dilexerūt nomē ei⁹: q̄cunc̄ non diligunt nomē eius: nō se dicant semē seruorū eius: & qui diligūt nomē ei⁹: nō se negēt semē seruoz ei⁹.

Explicit Tractatus de p̄s. LXVIII.

Incipit Tractatus de p̄s. LXIX.

Prefatio.

Gratias grano tritici: qz mozi voluit & multiplicari: gratias vnico filio dei dño & salvatori nostro iesu christo: q̄ mortē nostrā subire nō dedignat⁹ est: vt nos vita sua dignos faceret. Ecce qz singularis erat donec trāsiret: sicut dixit in psalmo: Singularis sū ego donec transeā. Quia sic erat singulare granū: vt in se haberet magnā multi/

tudinis fęcidităt̃: in q̃ntis granis passionẽ ei⁹ imitãtibus exultam⁹: quãdo natalicia martyꝝ celebramus: Multa g̃ mẽbra ei⁹ sub vno capite ipo salvatore nostro charitatis ꝛ pacis vinculo colligata: sic nosse dignamini: qm̃ sępissime audistis: vn⁹ hõ sũt: ꝛ ipoꝝ vn⁹ hois vox in psalmis plerũq; audit: ꝛ sic clamat vn⁹ tanq̃ oẽs: qz oẽs in vno vn⁹ sũt. Audiamus g̃ qm̃ laborauerũt martyres: ꝛ ũter magnas tẽ pestates odioꝝ in hoc sęculo picitati sũt: nõ tã corpore: qõ q̃q; posituri erãt: ꝟ ipa fide: ne deficiẽtes ꝛ forte acerbis psecutionũ cedentes doloribus vel amori vitę hui⁹: amitterẽt qõ ꝓmiserat de⁹: qui non solũ verbo: ꝟ etiã exemplo abstulerat oẽm timorez:

Matth.10 Verbo: dicẽs: Nolite timere eos q̃ corp⁹ occidũt: aiam aũt nõ pñt occidere: Exẽplo faciẽs qõ ꝟbo ꝙ cepit: vt nec eoꝝ verberantiũ man⁹ vellet ẽuitare:

Matth.27 nec alapas pcutientiũ: nec salivas ꝓspuentiũ: nec coronã de spinis imponentiũ: nec crucẽ iterficientiũ: Nihil hoꝝ vitare voluit: cui nihil opus erat, ꝙt eos q̃bus hoc opus erat: faciens ęgrotis de seipo medicamtẽũ. Laborauerũt g̃ martyres: Et nisi ille semp

Matth.28 adesset q̃ ait: Ecce ego vobiscũ sũ vsq; ad ꝯsũmationez sęculi: vtiq; defecissent. Est g̃ in hoc psalmo vox ꝓtribulatoꝝ: ꝛ ideo vtiq; martyꝝ inter passiões periclitantiũ: ꝟ de suo capite ꝙsumentiũ: Audiam⁹ eos ꝛ loq̃mur cũ eis ex affectu cordis: etiã si nõ similitudine passionis. Illi em̃ tã coronati sunt: nos adhuc periclitamur: nõ qz tales nos psecutiões vrgent: q̃les ipos vrgebãt: ꝟ fortasse peiozes in oñimodis generibus tantoꝝ scandaloꝝ. Nostra em̃ tpa magis abũ

Matth.18 dant illud vę: qõ clamauit dñs: Vę mundo ab scan-

Matth.24 dalis: Et qm̃ abundauit iniq̃tas: refrigescet charitas multoꝝ. Neq; em̃ ꝛ loth ille sanctus in sodomis ab

2.Pet.2. aliq̃ corpalẽ psecutiõez patiebat: aut dictũ illi erat: vt nõ ibi habitaret, psecutio ei⁹: facta mala sodomitaꝝ erãt. Nũc g̃ tã christo in cęlo sedẽte: tã glorificato: tã subiectis ceruicib⁹ regu⁹ iugo ei⁹: ꝛ suppositis eoꝝ frontib⁹ signo eius: tã nullo remanẽte q̃ palam christianis audeat insultare: adhuc tñ inter organa ꝛ symphoniacos gemim⁹: adhuc illi inimici martyrũ: qz vocib⁹ ꝛ ferro nõ pñt: eos sua luxuria psequũtur. Atq; vtinã paganos tãtũmodo tolerarem⁹: esset q̃lecũq; solaciũ expectare eos q̃ nõdũ cruce christi signati sũt: qm̃ signent: ꝛ qm̃ ei⁹ aucte alligati desinãt furere: Videm⁹ etiã in frõte portãtes signũ ei⁹: simul in ipa fronte portare ipudentiã luxuriaꝝ: diebusq; ꝛ solẽnitatib⁹ martyꝝ nõ exultare: ꝟ insultare: Et inter hęc gemim⁹: ꝛ hęc psecutio nostra ẽ: si ẽ in

2.Cor.ij. nobis charitas q̃ dicat: Quis infirmat ꝛ ego nõ infirmoꝝ: Quis scãdalizat ꝛ ego nõ vroꝝ: Null⁹ ergo seru⁹ dei sine psecutiõe. Plerũq; est illud qõ Ap̃lus

2.Timoth.3 ait: Sed ꝛ oẽs q̃ volũt in christo pie viuere: psecutionẽ patient. Videris: vñ videt: quõ diabol⁹ bisoꝝ

Ps. 90 mis est: Leo est in impetu: draco i insidiis. Leo minet: inimic⁹ est: draco insidiet inimic⁹ ẽ. Qm̃ nos securi: Ecce fiũt oẽs christiani: Nũq̃d ꝛ diabol⁹ christian⁹ erit: Cẽptare g̃ nõ cessat: insidiari non cessat. Infrenat⁹ est atq; illigat⁹ in cordib⁹ impioꝝ: ne ęcclia: ꝛ tantũ faciat quantũ vult. Fremũt dẽtes ipioꝝ aduers⁹ dignitatẽ ecclię ꝛ pacẽ christianoꝝ: Et qz ñ hñt q̃d agãt: sęuiẽdo: saltãdo: blasphemãdo: luxuriãdo: nõ ipellũt corpa christianoꝝ: ꝟ lacerãt aias xpianoꝝ. Clamem⁹ g̃ vna voce oẽs hęc ꝟba.

¶ Expositio psalmi.

DEus i adiutoriũ meũ intende. Op⁹ em̃ habem⁹ sempiterno adiutorio i isto sęculo. Quãdo aũt nõ: Modo tamẽ in tribulatione positi: maxime dicamus: Deus i adiutoriũ meũ intende. †Confundãt ꝛ reuereant: q̃ q̃rũt aiam meã. Christ⁹ dixit: Siue caput dicãt: siue corpus dicat: ille dicit q̃ dixit: Quid me pseq̃ris: Ille dicit q̃ dixit: Cũ vni ex ex minimis meis fecisti: mihi fecistis. Nota est ergo vox huius hois: totius hois: capitis ꝛ corpis: nõ sępe cõmendanda: qz nota. Confundant inq̃t ꝛ reuereant q̃ querũt animam meã. In alio psalmo dicit: Consiȝerabã ad vtertã ꝛ videbã: ꝛ nõ erat q̃ cognoscęret me: Periit fuga a me: ꝛ nõ est q̃ req̃rat aiam meã. Ibi ꝛ psecutorib⁹ ait: qz nõ erat qui requireret aiam eius: Hic aũt: cõfundant ꝛ reuereant q̃ querũt aiam meã. Querũt aiam eius: nõ ꝛ reuerant q̃ querũt aiam meã. Querũt aiam eius: quo q̃duas habeãt. Nõ em̃ sic querebãt aiaz ei⁹: quo q̃rit latro tunicã viator⁹: Ad hoc occidit: vt expoliet: vt habeat. Qui aũt psequit vt occidat: excudit animã: nõ se vestit. Querũt illi aiam meã: occidere me volũt. Quid ergo tu illis optas: Confundant ꝛ reuereant. Et vbi ẽ qõ audisti a dño tuo: Diligite inimicos vestros: bene facite his q̃ vos oderũt: ꝛ orate pro his q̃ psequũtur vos: Ecce psecutionẽ pater: ꝛ maledicis eis a q̃bus pateris. Quo imitant passiones q̃cedẽtes dñi tui pendẽtis in cruce ꝛ dicentis: Pater ignosce illis: qz nesciũt q̃d faciũt: Respõdet talia dicẽtibus martyr ꝛ dicit: Dñm mihi ꝓposuisti dicentẽ: Pater ignosce illis: qz nesciũt quid faciunt: agnosce ꝛ vocẽ meã: vt sit ꝛ tua. Quid em̃ dixi d̃ inimicis meis: Confundant ꝛ reuereant. Jaz facta est talis vindicta de inimicis martyꝝ. Saul⁹ ille qui ste phanũ psecut⁹ est: ꝓfusus est ꝛ reuerit⁹: Anhelabat cędes: ġrebat q̃s attraheret ꝛ necaret: audita de sup voce: Saule saule: quid me psequeris: ꝓfusus ẽ: ꝛ ꝙ stratus est: ꝛ erectus ad obediendũ: q̃ inflãmat⁹ erat ad psequendũ. Hoc ergo optant martyres inimici suis: ꝓfundant ꝛ reuereant. Qz diu em̃ nõ ꝓfundunt ꝛ reuerẽt: necesse est facta sua defendat. Bloziosi sunt videnk: qz tenent: quia ligant: qz verberãt: qz occidũt: quia saltant: qz insultãt: De his oĩb⁹ factis alicũ ꝓfundant ꝛ reuereant: necesse est facta sua excusent. Si em̃ ꝓfundent ꝛ ꝙuertent: qz ꝙuerti nõ pñt: nisi ꝓfusi fuerint ꝛ reuerti. Optemus ergo hęc inimicis nostris: securi optem⁹. Ecce ego dixi ꝛ vobis cũ dixerim: oẽs q̃ adhuc saltãt ꝛ cãtãt ꝛ insultãt martyribus: ꝓfundant ꝛ reuereant: ꝛ aliq̃do in his patrocinũ tundãt ꝓfusi pectoza sua. Auertant re- Alt. trocessũ ꝛ erubescãt: qui† cogitant mihi mala. Primo fuit impetus psequentiũ: modo remansit malivolentia cogitantiũ. Prozsus tpa sunt in ecclesię psecutione distincta: sequere sequẽtia. Fuit impetus in ecclesia quãdo reges psequebant: et quia ꝓdicti erãt ꝛ psecuturi reges ꝛ credituri: imple to vno vtiq; alterũ sequebat. Factũ ẽ ꝛ aliud qõ sequẽs fuit: Crediderũt reges: data pax est ecclesię: cępit esse in culmine dignitatis ecclesia: etiaz in hac

terra: etiã in hac vita: ꝙ nõ tẽpt fremit⁹ psecutoꝝ: impetus suos ad cogitatiões verterũt. In illis cogitatiõibus tanq̃ in abysso ligat⁹ ẽ diabolus: fremit ꝛ nõ erũpit. Dictũ ẽ em̃ de his tẽpoꝛib⁹ eccl̃ie: Pec
Ps.j] cator videbit ꝛ irascet. Et quid faciet? Mũquid qõ primo? Attrahe: liga: pcute: Non facit hoc. Quid ergo? Dentibus suis frendet ꝛ tabescet. Et his tan
Ps.39 q̃ irascẽ martyr: ꝛ tamẽ pro his ozat martyr. Quõ em̃ bene optauit illis: de quibus dixit: Confundantur ꝛ reuereanꝰ qui q̃rũt aiam meã: sic ꝛ nũc: Auertant retrozsũ ꝛ erubescant qui cogitant mihi mala. Quare? Ut nõ p̃cedãt: ꝙ vt sequanꝰ. Qui em̃ reprehendit christianã religionẽ: ꝛ psilio suo vult viuere: si p̃cedere vult christũ: vt ille videlicet errauerit: ꝛ inualidus infirmusq̃ fuerit: qui vel voluerit pati inter manꝰ iudeoꝝ: vel potuerit. Ille aũt recozdat⁹ sit cauens ista oñia: de clinãs mozte: mentiens etiã inq̃ ne moziaꝰ: interficiens aiam suam vt viuat cozpe: magni psilij prudentisq̃ sibi videꝛ. Pꝛecedit reph̃des christũ: veluti antecedit christus: Credat in christũ: ꝛ sequaꝰ christũ. Mã qõ optatũ ẽ modo psecutoꝝibus cogitantibus mala: dixit hoc ipe dñs petro. Pꝛecedere quippe quodaꝫ loco petrus voluit dñm. Loquebatur enim saluatoꝛ de passione sua:
Matth.16 quã si nõ suscepissẽt: nos salui nõ essemus: Et petr⁹ qui pauloante eũ pfessus erat filiũ dei: ꝛ in illa pfessione appellatus erat petra: supza quã fabꝛicaꝛeꝰ eccl̃ia: paulopost dño dicente de futura passiõe sua
Ibidem. ait: Absit dñe: ꝓpitius tibi esto: nõ fiet istud. Paulo ante: Beatus es simon bariona: qz non tibi reuelauit caro ꝛ sanguis: sed pater meus q̃ in cẽlis est: modo repẽte: Redi post me sathanas. Quid ẽ: redi p⁹ me? Sequere me. Pꝛecedere me vis: consiliũ mihi dare vis? Hei⁹ est vt psiliũ meũ sequaris: hoc est: redi retro: redi post me. Antecedentẽ cõpescit vt retro redeat: ꝛ appellat sathanã: qz vult p̃cedere dñm. Pauloante beat⁹? mõ sathanas. Unde pauloante beat⁹? Quia nõ tibi inquit reuelauit caro ꝛ sãguis: ꝙ pater meus qui in cẽlis est. Unde modo sathanas? Quia nõ sapis inq̃t quę dei sũt: ꝙ quę hoim. Qui ergo volumus recte celebꝛare natalicia martyꝝ: desiderem⁹ imitationẽ martyrũ: Ne velimus p̃cedere martyres: ꝛ meliozis psilij nobis videri esse: qz eui-
Ro.6. tamus passiones. ꝓ iustitia ꝛ ꝓ fide: quas illi nõ euitauerunt. Ergo illi q̃ cogitant mala: ꝛ in luxuria nutriũt cozda sua: auertanꝰ retrozsũ ꝛ erubescãt: Audi
ꝙ ant ab Apl̃o postea dicẽte: Quẽ aut̃ fructũ habuistis aliq̃n: in q̃bus nũc erubescitis? Quid sequitur? Auertanꝰ statim erubescentes: qui dicunt mihi euge euge. Quo sũt genera psecutoꝝ: vitu-
Sap.5. perantiũ: ꝛ adulantiũ: Plus plequit lingua adulatozis: q̃ manus interfectozis. Mã ꝛ ipaz caminũ dicit scriptura. Certe cũ de psecutiõe loquereꝰ scriptu-
Proue.27. ra dixit: Tanq̃ aux in foznace pbauit illos: de martyribus interfectis: ꝛ sicut holocausti hostiã accepit illos. Audi qz ꝛ lingua adulãtiũ talis ẽ: Probatio inquit argenti ꝛ auri ignis: vir aut̃ pbaꝰ p os laudãtis suũ eũ. Argẽti inq̃t ꝛ auri: Ignis ille: ignis ꝛ iste: de vtroq̃ te saluũ opoꝛtet exire. Fꝛegit te reph̃nsoꝛ: fractus es in foznace tanq̃ vas fictile. Foꝛmauit te verbũ: ꝛ venit tẽptatio tribulationis. Illud qõ foꝛmatũ ẽ opoꝛtet vt coquaꝰ: Si bene foꝛmatũ est: accedit ignis vt firmet. Unde ille dicebat in passione:

Aruit sicut testa virt⁹ mea. Passio quippe ꝛ caminus tribulationis fecerat foꝛtioꝛẽ. Rursus si laudeꝛis ab adulantib⁹ ꝛ assentãtibus: ꝛ annueꝛis eis veluti emens oleũ nõ tecũ poꝛtans: sicut quinq̃ virgines insipientes: erit caminus fracturę tuę: etiã os laudantiũ te. Sed sine his nõ possumus: necesse est vt intremus in hęc ꝛ exeamus inde: Intremus in vituperationẽ aliquã maloꝝ ꝛ ipꝛobozũ: intremus et in assentationẽ aliquã adulatoꝝ: sed exire inde opus est. Rogem⁹ eũ de quo dictũ est: Custodiat dñs introitũ tuũ ꝛ exitũ tuũ: vt intrãs integer: sic exeas integer. Ait em̃ ꝛ Apl̃us: Fidelis est deus q̃ nõ vos sinat tẽptari sup̃ q̃ potestis. Ecce habet igressũ: Nõ dixit: nõ tẽptemini. Qui em̃ nõ tẽptat: non pbat: ꝛ q̃ nõ pbat: nõ pficit. Quid g̃ optauit? Fidelis de⁹ q̃ nõ vos sinat tẽptari sup̃ q̃ potestis. Audistis ingressũ: audite ꝛ exitũ: Sz faciet cũ tẽptatõe etiã exitũ vt possitis tolerare. Ergo ꝛ illi auertantur statim erubescentes q̃ dicũt mihi euge euge. Quare enim me laudant? Laudẽt deũ. Quis em̃ ego sũ vt lauder in me? Aut quid ego feci? Quid habeo qõ nõ accepi? Si accepisti inq̃t: q̃d gloriaris q̃si nõ acceperis? Auertãt g̃ statim erubescẽtes q̃ dicũt mihi euge euge. Tali oleo pinguefactũ ẽ caput hęretico⁹: cũ dicũt: Ego sũ: ego sũ. ꝛ dñ illi: tu dñe: Acceperi euge euge: secuti sũt duces cęci cęco⁹ sequentiuꝝ. Apertissimis vocibus donato dicũtur ista cãtica: Euge euge: dux bone: dux p̃clare: Et nõ dixit ille: auertanꝰ statim ꝛ erubescant qui dicũt mihi euge euge: nec eos cozrigere voluit vt christo diceꝛent: dux bone: dux pręclare. At vero Apostolus formidans euge hominũ: vt vere laudaretur in christo: noluit se laudari pro christo: dicẽtibusq̃ quibusdam: Ego sum pauli: respondit in libertate domini: Munquid paulus crucifixus ẽ pro vobis: aut in nomine pauli baptizati estis? Ergo dicant martyres etiam in persecutione adulationũ: Auertanꝰ statim erubescentes qui dicunt mihi euge euge. Et quid fit cum illi auertunꝰ ꝛ erubescunt: oñes siue qui quęrunt animã meam: siue qui cogitant mihi mala: siue qui peruersa ꝛ simulata beniuolentia lingua volunt emollire quod feriant: cum fuerint ꝛ ipsi auersi ꝛ confusi: quid fiet? Exultent ꝛ iocundẽtur in te. Non in me: non in illo aut in illo: sed in quo facti sunt lux qui fuerunt tenebrę. Exultent ꝛ iocundenꝰ in te: Oñes qui quęrunt te. Aliud est quęrere deũ: aliud ẽ quęrere boiez. Iocundenꝰ qui quęrũt te. Non iocundabunꝰ ergo qui quęrunt se: q̃s poꝛ g̃ fisti anteq̃ g̃rerẽt te. Nondũ g̃rebat ouis illa pastoꝛẽ: aberrauerat a grege: ꝛ desẽdit ad eam: Quęsiuit eã: repoꝛtauit i hũeris suis: Cõtẽnet te ouis g̃rentẽ se q̃ poꝛ g̃ siuit p̃tenentẽ se ꝛ nõ g̃rentẽ se? Jã ergo g̃rere eũ incipe qui poꝛ quęsiuit te: ꝛ repoꝛtauit in humeris suis. Fac quod ait: Quę sunt oues meę: vocẽ meã audiũt ꝛ sequũt me. Si g̃ g̃ris eũ q̃ poꝛ g̃ siuit te: ꝛ ouis facta es ei⁹: ꝛ audis voces pastoꝛ tui: ꝛ seq̃ris eũ: vide q̃d tibi de se oñdit: q̃d de cozpe suo in i ipo errareꝰ: ne i eccl̃ia errares: ne q̃si tibi diceret: xp̃s ẽ q̃ nõ ẽ xp̃s: aut eccl̃ia g̃ nõ ẽ eccl̃ia. Multi em̃ dixerũt carnẽ nõ habuisse christũ: ꝛ nõ i cozpe suo resurrexisse christũ: noli sequi voces eoꝝ: Audi vocem ipsius pastoꝛis: q̃ indutus ẽ carne vt g̃reret pditã carnẽ. Resurrexit⁹ ait: Palpate ꝛ vi-

Ps.21

Matth.25

De tpe ser.246 c.

Ps.120.

1. Cor.10

1. Cor.4.

Ps.140.

Matth.15

1. Cor.1

Al. fletentur.

Matth.12.

Job.10

Luc.24

dete qz spūs ossa ꝛ carnē ñ habet sīc me videt. hre.
Ostendit se tibi: vocēqz eī sequere. Ostēdit ꝛ eccle-
Ibidem. siam: ne qs te fallat in noīe ecclīe. Oportebat īquit
christuz patiꝛ ꝛ resurgere a mortuis tertia die: ꝛ p̄dī-
cari in noīe eī⁹ pn̄itentiā ꝛ remissionē pctō⁹ p oēs
gētes: incipientib⁹ ab hierusalē. Habes vocē pasto-
ris tui: noli sequi vocē alienoꝝ: ꝛ furē nō timebis: si
vocē pastoris fueris secut⁹. Unde aūt sequeris: Si
Ps. 140. ne cuiqz hoīm dixeris: q̄si ei⁹ merito euge euge: ne
cū gratulatiōe audieris: ne oleo peccatoris pingue-
scat caput tuū. Exultent ꝛ iocūdent in te oēs qui
h q̄rūt te. Et dicāt. Quid dicēt: q exultant: Semp
magnificet dn̄s. Dicāt hoc oēs q exultant et
q q̄rūt te. Quid: Semp magnificet dn̄s. Qui di-
ligūt salutare tuū. Nō tantū magnificet dn̄s: ſ
etiā dn̄s semp. Ecce errabas ꝛ auersus ab eo eras:
vocauit te: magnificet dn̄s. Ecce inspirauit tibi p̄fes-
sionē pctō⁹: p̄fessus es: dedit veniā: magnificet do-
min⁹. Jā cepisti iuste viuere: iā puto q̄si iustū est: vt
ꝛ tu magnificeris. Etem cū te vocaret errantē: mag-
nificād⁹ erat dn̄s: cū tibi p̄fitēti pctā dimitteret: ma-
gnificand⁹ erat dn̄s. Nō iam audiens verba eī⁹ cę-
pisti p̄ficere: iustificat⁹ es: peuenisti ad quandā ẋtu
tis excellentiā: dignū est vt ꝛ tu aliq̄ magnificeris.
Dicant: Semp magnificet dn̄s. Peccatoꝝ es: ma-
gnificet vt vocet: Cōfiteꝛ: magnificet vt ignoscat:
Jā iuste viuis: magnificet vt regat: Perseueraſqz i
finē: magnificet vt glorificet. Sp̄ g̃ magnificet dn̄s.
Hoc dicāt iusti: hoc dicant q̄ q̄rūt eū: Quiſqs h nō
dicit: nō q̄rit eū. Ecce magnificet dn̄s: exultēt ꝛ io-
cūdent oēs q q̄rūt eū: ꝛ dicant: semp magnificet
dn̄s q̄ diligūt salutare ei⁹. Ab illo est em̄ illis sal⁹ nō
a se. Salutare em̄ dn̄i dei nr̄i saluatoꝝ dn̄s noster ie-
sus xp̄us. Quiſqs diligit saluatorē: p̄fitet se sanatū:
Quiſqs se p̄fitet sanatū fuisse: p̄fitet egrotū. Dicāt
g̃: semp magnificet dn̄s q diligūt salutare tuū: non
salutare suū: q̄si ipi se saluēt: nō q̄si salutare homis:
Ps. 145. tāqz ab illo saluent. Nolite inqt p̄fidere ī p̄ncipes:
Ps. 3 ꝛ in filios hoīm: ī quib⁹ nō est salus. Quare h: Dn̄i
est salus: ꝛ sup populū tuū benedictio tua. Ergo: sp
magnificet dn̄s. Qui hoc dicūt: Qui diligūt salu-
tare tuū. Ecce magnificet dn̄s: nūqz tu: nusqz tu: In
illo aliq̄d: in me nihil. Si aūt in illo quicqd ego: ille
J nō ego. Tu g̃ q̄d: Ego vero egen⁹ ꝛ paup sū.
Ps. 39 Ille diues: ille abūdans: ille nulli⁹ indigēs. Ecce lu
Ps. 17 men meū: ecce vnde illuminoꝝ: qm̄ clamo: Tu illu-
minabis lucernā meā dn̄e: de⁹ meus illuminas te-
Ps. 145. nebras meas. Dn̄s soluit cōpeditos: dn̄s erigit eli-
sos: Dn̄s sapientes facit cęcos: dn̄s custodit p̄selytos.
Quid g̃ tu: Ego ẋo egen⁹ ꝛ paup. Ego tāqz pupil
lus: aīa mea tanqz vidua destituta ꝛ desolata: auxi-
liū q̄ro: sp infirmitatē meā p̄fiteoꝝ. Ego ẋo egen⁹ ꝛ
paup. Donata sūt mihi pctā: iā cępi secq̄ p̄cepta di:
adhuc tñ egen⁹ ꝛ paup. Uñ adhuc egen⁹ ꝛ paup:
Ro. 7 Quia video aliā legē in mēbris meis repugnantē
Matth. 5 legi mētis meę. Uñ egen⁹ ꝛ paup: Quia Beati q̄
esuriūt ꝛ sitiunt iusticiā. Adhuc esurio: adhuc sitio:
Saturitas mea dilata est: nō ablata. Ego ẋo egen⁹
paup. Deus adiuua me. Unde cępit: Deus in
adiutoriū meū intēde: deus adiuua me. Rectissime
Luc. 16 ꝛ lazar⁹ adiut⁹ interp̄tari dicit. Ille egen⁹ ꝛ paup q̄
oblatus est in sinū abrae: ꝛ gerit typū ecclesię dei: q̄
sp̄ p̄fiteri debet adiutorio sibi op⁹ eē. Hoc est verū:

hoc est piū. Dixi dn̄o: de⁹ me⁹ es tu. Quare: Quo Ps. 15
niā bonoꝝ meoꝝ nō eges. Ille non eget nostri: nos
egem⁹ ipi⁹: Jō ver⁹ dn̄s: Nā tu nō valde ver⁹ dn̄s
serui tui: ambo hoīes: ambo egētes deo. Si aūt pu
tas egere tui seruū tuū vt des panez: eges ꝛ tu serui
tui vt adiuuet laboꝝes tuos: Uterqz vestꝝ altero ve
strū indiget. Itaqz nullus vestꝝ vere dn̄s: ꝛ nullus
vestrum vere seruus. Audi verū dn̄m cui⁹ ver⁹ es
seruus. Dixi dn̄o deus meus es tu. Quare tu dn̄s:
Qm̄ bonoꝝ meoꝝ nō eges. Quid autē tu: Ego ẋo
egen⁹ ꝛ paup. Ecce egenus ꝛ pauper. Pascat de⁹: Ps.
sbleuet de⁹: adiuuet de⁹. De⁹ inqt adiuua me. Ad- Ps. 39. Hieron.
iutoꝝ ꝛ †erutoꝝ me⁹ es tu dn̄e: ne †tardaue- Timo. 1.
ris. Tu adiutoꝝ ꝛ erutoꝝ: Indigeo auxilio: adiuua:
Implicat⁹ sū: erue. Nemo em̄ eruet de iplicatiōib⁹
nisi tu. Circūstant nos nex⁹ diuersaꝝ curaꝝ: hinc at
qz inde dilaniamur q̄si spinis ꝛ sepib⁹. Ambulam⁹
angustā viā: fortasse hęsimus in sepib⁹: dicam⁹ deo: Matth. 7.
tu es erutoꝝ me⁹. Qui odit angustā viā: fecit vt se-
q̄remur. Hęc voꝝ pseueret in nobis fratres: Quan
tū cūqz hic vixerim⁹: quātūcūqz hic p̄fecerim⁹: ne-
mo dicat: sufficit mihi: iustus sū: Qui dixerit: remā
sit ī via: nō nouit peruenire. Ubi dixerit sufficit: ibi
hęsit. Attēde Ap̄lm cui nō suffīt: Uide quō se vult Phil. 3
adiuuari donec ꝓueniat. Fratres inqt: ego me non
arbitroꝝ comp̄hēdisse: ne illi sibi viderent ap̄hen- 1. Cor. 8
disse: quibus rursus dicit: Qui se putat aliq̄d scire:
nondū scit quēadmodū opteat eū scire. Quid g̃ ait: Phil. 3.
Fratres: ego me nō arbitroꝝ comp̄hēdisse. Sup̄ di-
xerat: Nō qz iā acceperim aut iā p̄fect⁹ sim: Et ibiſſe
quit. Fratres ego me nō arbitroꝝ comp̄hēdisse. Si
nondū accepit: egen⁹ ꝛ paup est: si nondū p̄fect⁹ est:
egen⁹ ꝛ paup est: Bñ dicit: de⁹ adiuua me. Sed in- 2. Cor. 3.
telligit aliq̄d ꝛ excelsius ītelligit. Uide tñ q̄d dicat.
Ei aūt qui potens est oīa facere supabūdanti⁹ q̄ q̄
petim⁹ ꝛ intelligim⁹. Uide g̃ qz nondū ꝓuenit: non-
dū ap̄hēdit. Quid g̃ ait: Fratres: ego me nō arbi
troꝝ ap̄hēdisse: Unū aūt q̄ retro oblit⁹: in ea q̄ ante
sūt extent⁹: Sm intentionē sequoꝝ ad palmam supnę
vocatiōis. Ille g̃ currit: tu hęsisti: Ille dicit nōdū se
p̄fectū: ꝛ tu iā de p̄fectiōe gloziaris: Cōfundant⁹ qui
tibi dicūt euge euge. Cōfundaris inter illos ꝛ tu: qz
tu tibi dicē euge euge. Qui em̄ seipm laudat: sibi di- Matth. 25
cit euge euge: q̄ ab aliis laudat ꝛ ꝓsentit: nō poꝛtat
oleū secū: Deficiūt faces: clausur⁹ ē ille ianua. Hoc
ergo nos docuit psalmus iste bzeuiter charissimi ex
admonitiōe solennitatis martyruz: vt intelligamus
qz martyres tribulationē hic passi sūt. coꝛpoꝛalem:
Nos in quātacūqz pace simus: necesse ē patiamur
tribulationē spiritualē: Et necesse ē vt inter scanda- Matth. 5.
la ꝛ zizania ꝛ paleam gemat ecclesia ꝛ illa massa: do Matth. 3.
nec messis veniat: donec ventilabzuz: donec veniat
vltima ventilatio: vt separet palea a frumento: do-
nec ad hoꝛreū redigat. Quod donec fiat clamem⁹:
Ego vero egenus ꝛ pauper sū: deus adiuua me: ad L
iutoꝝ me⁹ es tu: Dn̄e ne tardaueris. Quid ē: ne tar
dauer⁹: Qz mihi dicūt: lōgū ē vt veniat xp̄s. Quid
igitur: Quia dicimus: ne tardaueris: iaz ventur⁹ ē
añqz statuit venire: Quid sibi vult h vorū: ne tarda
ueris: Me mihi tardius videatur quod vēturus ē. 2. Pet. 3.
Tibi em̄ longum videtur: nō eo longum videtur:
cui mille anni dies vnus est: velut tres hoꝛe vigiliē:
Sz tu si non habueris tolerantiam: tardū tibi erit:

Et cū tibi tardū erit reflectere ab eo: et erit sicis illi: q̄ i heremo fatigati sūt: et festinauerūt a deo petere de/ Exo.16 litias q̄s illis i patria reseruabat: Et cū nō darēt de/ rūt aduersū deū: et redierūt corde i egyptū: Vñ corpe Luc.17 me dñi dicēt: Memētote uxoris loth. Et ipa i via iā liberata de sodomis retro respexit: Ubi respe rit: ibi remānsit: Facta ē statua salis vt ꝓdiat te. Exē plo eñ tibi data est: vt tu cor habeas: nō remaneas Phil.3 tez retro: et tu in anteriora extenꝺ esto sicut paulus. 2.Timoth.4 Quid ē: nō respicere retro: Quę retro oblit⁹ iquit: Ideo sequeris vocat⁹ ad supnā palmā: de q̄ postea glozieris: q: idē Aplꝰ dicit: Supest mihi cozona iu stitię quā mihi reddet dñs in illo die iustus iudex.

Explicit Tractatus de pſ. LXIX.

Incipit Tractatus de pſ. LXX.

Sermo ꝓm⁹ de ꝓma pte eiusdē psalmi.

A Omnibus scripturis sanctis gra dei quę libe rat nos: cōmēdat se nobis: vt cōmendatos habeat nos. Hoc in isto psalmo cantat: de q̄ uis vestra charitate loqui suscepim⁹. Aderit dñs vt sic ea corde ꝓcipiā quō dignū est: et sic ea ꝓmā quō expedit vobis. Multū eñ mouet dei amor et ti mor. Timor dei q: iust⁹ est: amor q: misericors est. Quis ei ei diceret: q̄d fecisti: si dānaret iustū: Qnā ta ḡ misericordia ei⁹ vt iustificet iniustū: Ex hoc p̄ lectū nobis et Aplm audiuim⁹ eandē maxime gra/ tiā cōmendantē: et de cui⁹ cōmendatiōe habebat iu Ro.10 deos inimicos: velut de lra legis p̄sumentes: et tan/ Testimoniū phibeo illis: q: zelu dei habēt: ſ ñ ſm Ibidem scię. Et tāq ei diceret: q̄d est eñ habere zelū dei nō ſm scientiā: Sbiecit ꝓtinuo: Ignorātes eñ dei iusti/ cti. Glorātes inquit tanq de opibus: excludūt a se Dant.9. gratiā: et tanq de sanitate sua falsa p̄sumētes: respu unt medicinā. Cōtra tales eñ et dñs dixerat: Non veni vocare iustos: ſ peccatores in pnitentiā: Nō 1.Cor.4. est opus sanis medic⁹: ſ male habentib⁹. Hęc est ḡ tota scientia magna hois: scire q: ipe p se nihil est: et qñ quicq̄d est: a deo est: et ꝓpter deū est. Quid eñ ha bes inquit q̄ nō accepisti: Si aūt accepisti: q̄d glo riar quasi nō accepis: Hāc gratiā ḡ cōmēdat Apo 1.Cor.15 stol⁹: Hinc habere meruit inimicos iudeos: de lra legis et de sua iusticia glorātes. Hāc ḡ cōmendans in lectiōe ḡ lecta est: sic ait: Ego eñ sū minim⁹ apl⁹o/ 1.Timoth.1 rū: qui nō sū dign⁹ vocari apls: q: psecut⁹ sū ecclīaz Ibidem. dei: Sz iō inquit misericordiā ꝓsecut⁹ sū: q: ignorās feci in incredulitate. Deinde paulo post: Fidelis ser/ mo est inquit: et oñi acceptiōe dign⁹: q: christus ie/ sus venit in hunc mundū peccatores saluos facere: quoz ꝓmus ego sū. Nū quid ante illū nō erant pec/ catores: Quid est ḡ: ꝓmus ego: Antecedēs oēs: nō Ibi.8. ire: ſ malignitate. Sz ideo inquit misericordiā con secut⁹ sū: vt in me oñderet christ⁹ iesus oēm longa/ nimitatē ad informationē eoz qui crediturī sūt illi i vitā eternā: id est vnusq̄sq peccator et iniqu⁹ iaz de se ꝺesperās: iā habēs q̄si gladiatoriū animū: vt ideo fa ciat q̄cquid vult: q: necessario dānādus est: respiciat ad aplm Paulū: cui tanta crudelitas: tātaq ma licia a deo donata est: et nō de se ꝺesperādo: ꝓuertat ad deū. Hāc ḡ gratiā cōmendat nobis deus et i isto psalmo. Intueamur illum: et videam⁹ an ita sit: an forte ego aliter suspicer. Eteñ arbitror hunc eū ha/ bere affectū: et hoc oñibus ꝓpe suis syllabis resona re: id est hoc nobis cōmendare gratiā dei gratuitam quę nos liberat indignos: non ꝓpter nos: ſ ꝓpter se: vt etiā si nō hoc dicerē: neq̄ hoc ꝓlocut⁹ essem: qui/ libet mediocris cordis homo attente audiēs verba eiusdē psalmi saperet hoc: et forte ipis verbis si aliō habebat in corde mutaret et fieret quod hic sonat. Quid est hoc: Ut tota spes nostra in deo sit: nihilq̄ de nobis tanq̄ de nostris viribus ꝓsumam⁹: ne nost⁹ faciētes qō ab illo est: et qō accepim⁹ amittamus. Titul⁹ ē ḡ psalmi hui⁹: vt solet titulus psalmi: indi/ cans in limine q̄d agat in domo. Ipi dauid fili/ B
ozū ionadab: et eoz qui ꝓmi captiui ducti sūt. Ionadab homo fuit quidā: cōmēdat nobis ex ꝓphetia Hieremię: q̄ filijs suis ꝓcepat vt vinū non Hiere.35 biberēt: neq̄ in domib⁹ resiꝺerēt: ſ in tabernaculis habitarēt. Pceptū aūt patris filij tenuerūt et ser/ uauerūt: et ex ſ benedicti a dño meruerūt. Dñs āt ſ nō ꝓceperat: sed pater ipoz. Sic aūt hoc acceperī tāq̄ ꝓceptū a dño deo suo: Qz etsi dñs nō ꝓcepat vt nō biberent vinū: et in tabernaculis habitarēt: ꝓ/ ceperat tamē dñs vt filij patri obedirent. In ea er/ Dex ſ dñi. 6. f. go re sola filius nō debet obedire patri suo: si aliq̄d circa. fi. et Con/ pater ipius iusserit cōtra dñm deū ipius. Neq̄ eñ cor. ij. q. 3. Qui debet irasci pater quādo sic ei ꝓponit deo. Ubi au/ resistit. tē hoc iubet pater qō ꝓtra dñm nō sit: sic audiēꝺ ē Exo.20. quō deo: qz obedire patri iussit deus. Benedixit er/ go deus filios ionadab ꝓpter obedientiā: eosq̄ obie Hiere.35 cit inobedienti populo suo: exprobrās: qz cū filij io/ nadab obedientes essent patri suo: illi nō obedirent deo suo. Cū autez ageret ista Hieremias: id agebat cū populo israel: vt pararēt se ad captiuitatē: ducē/ dos se esse in babyloniā: et nō resisterēt volūtati dei: nec sperarēt aliud: nisi qz futuri eēnt captiui. Videt ergo ide colozat⁹ titulus hui⁹ psalmi: vt cū dixisset: filioz ionadab: sbiceret: et eoz q̄ ꝓmi captiui ducti sūt: nō qz filij ionadab captiui ducti sūt: ſ qz illis q̄ captiui ducēꝺi erant oppositi sūt filij ionadab: qz pa tri obedientes erāt: vt intelligerēt illi ꝓterea se fieri captiuos: qz deo obediētes nō fuerūt. Accedit etiaz C
qz ionadab interptat oñi spontanee. Quid est hoc: oñi spōtaneus: Dei volūtati libēter seruiēs. Quid est: oñi spōtaneus: In me sūt deus vota quę reddā Pſ.55. laudes tibi. Quid ē: oñi spontanee: Voluutarie sa/ Pſ.53. crificabo tibi. Si eñ disciplina apostolica seruū mo net: vt homī dño suo: nō tanq̄ ex necessitate: sed ex Epſ.6. voluntate seruiat: et libēter seruiēdo se in corde libe/ rū faciat: quāto magis deo tota et plena et libēti vo/ luntate seruiendū est: qui videt ipam voluntatē tu/ am: Nā si seruus tibi nō ex animo seruiat: man⁹ ei⁹: faciē ei⁹: ꝓsentiā ei⁹ potes videre: cor ei⁹ nō potes: et tamen ait illis Aplus: Nō ad oculum seruientes. Ibidem. Et quid ē: nō ad oculū: Quid eñ: Uisurus est do/ minus meus quomō illi seruiam: vt dicas mihi: nō ad oculū seruiētes: Adiecit: sed quasi serui christi. Dominus homo nō videt: sed dominus christ⁹ vi/ det. Ex animo inquit: cū bona voluntate. Nō quia D
filij ionadab captiui ducti sūt: tal' fuit ionadab: id ē ſ nomē ipi⁹ interptat. Qui sūt ḡ q̄ ꝓmi captiui du/ cti sūt: Ducti sūt filij isrl captiui ꝓmi et scdi et tertij.

Sed ꝓ his psalmus aut ꝛ̄ his psalm⁹ q̄ ꝑmo ducti
sūt: nō hoc sonat: idēipe psalm⁹ discuss⁹: ꝓscrutat⁹:
interrogat⁹ oibus versib⁹ suis: aliud tibi dicit: non
ō illis se loqui q̄ hoīes: nescio q̄: nescio qñ irruētib⁹
hostibus in babyloniā captiui ducti sūt ex hierusa-
lem. Sed q̄d dicit psalmus: Quid nisi q̄ audistis
ab Apl̄o: Cōmēdat nobis gratiā dei: cōmēdat no-
bis: q̄ nos ꝓ nosmetipos nihil sum⁹: cōmendat no-
bis: q̄ quicq̄d sumus: illi⁹ misericordia sum⁹. Quic
q̄d aūt ex nobis sum⁹: mali sum⁹. Quare ergo capti
ui: ꝛ quare nomīe captiuitatis cōmendat ipa gr̄a li-
beratoris: Apit: ipe dicit Apl̄us: Londelectoꝛ legi
Ro.7. dei ſm interioꝛē hominē: video aūt aliā legē in mē-
bris meis repugnātē legi mētis meę: ꝛ captiuū me
ducentē in lege peccati: quę est in mēbris meis. Ec-
ce habes duci captiuū. Quid g̃ cōmendat iste psal-
Ibidem. mus: Quod sequit ibi Apl̄us: Infelix ego homo:
quis me liberabit ꝛ̄ coꝛpe moꝛtis hui⁹: Gratia dei
ꝑ ieſū christū dñm nostrū. Quare ergo ꝑmi: Nam
dictū est quare captiui. Quantū arbitroꝛ ꝛ hoc elu-
Hiere.35 cet: qñ in compatiōe filioꝝ ionadab: oīs inobedi-
Heñ.3. entia culpata est. Per inobediētiā aūt captiui facti
j.Corꝛ.15 sumus: quia ipe adā nō obediēdo peccauit. Dictuꝝ
ē aūt ab eodē Apl̄o: q̄ ꝛ verū est: q̄ oēs in adā mo
riunt in quo oīes peccauerunt. Merito ꝛ ꝑmi du
cti sūt captiui: q̄ ꝑmus hō ꝛ̄ terra terrenus: secūd⁹
Ibidem. homo ꝛ̄ cęlo cęlestis. Qualis terrenus: tales ꝛ ter-
reni: qualis cęlestis: tales ꝛ cęlestes. Sicut poꝛtaui-
mus imaginē terreni: poꝛtem⁹ ꝛ imaginē eius q̄ de
cęlo est. Primus homo captiuos nos fecit: secūd⁹
hō nos ꝛ̄ captiuitate liberauit. Sicut em̄ in adam
oīes moꝛiunt: sic ꝛ in christo oīes viuificabūtur.
Sed in adā oīes moꝛiunt per carnis natiuitatē: in
christo liberant ꝓ coꝛdis fidē. Nō erat in potestate
tua: vt non nascereris ex adā: est in potestate tua vt
credas in christū. Quantūcūq̄ g̃ ad ꝑmū hominez
ptinere volueris: ad captiuitatē ptinebis. Et q̄d est
ptinere volueris: aut q̄d est ptinebis: Jā ptines: ex-
Ro.7 clama: Quis me liberabit ꝛ̄ coꝛpoꝛe moꝛtis hui⁹:
Audiamus ergo istū hoc exclamantē.

Expositio primę partis.

E Alī nō habet. † In te dñe speraui. Pš.30. Ro.6 Pš.33.

Deus † in te speraui dñe: nō ꝓfūdar in
ęternū. Jā ꝓfuꝰ sū vel nō ꝓfūdar in ęt-
nū. Quō em̄ nō ē cōfus⁹ cui dr̄: Quē fructū
habuistis in his in q̄bus nūc erubescitis: Quid er-
go fiet: ne ꝓfundamur i ęternū: Accedite ad eū ꝛ il
luminamini: ꝛ vultus vestri nō erubescent. Confusi
estis in adā: recedite ab adā: accedite ad christuꝫ: et
iā nō ꝓfundemini: In te speraui dñe nō cōfundar in
ęternū. Si in me ꝓfundoꝛ: in te nō ꝓfundar in ętnū.

Alī libera. † eripe. Ro.jo In tua iusticia † erue me ꝛ † exime me. Nō in
mea: ꝫ in tua. Si em̄ in mea: ero ex illis ꝛ̄ q̄bus ille
ait: Jgnorantes dei iusticiam: ꝛ suam volentes cō-
stituere: iusticię dei nō sūt subiecti. Ergo in tua iusti
cia: ñ i mea. Quia mea q̄d: Pręcessit iniq̄tas. Et cū
ero iust⁹: tua iusticia erit: q̄ iusticia mihi abs te da-
ta: iustus ero: ꝛ sic erit mea vt tua sit: id ē abs te mi-
Ro.4 hi data. In eū ei credo q̄ iustificat ipiū: vt ꝛputet
fides mea ad iusticiā. Erit g̃ ꝛ sic iusticia mea: nō tñ
tanq̄ ꝑpria mea: nō tanq̄ a meipo mihi data: sicut
Pš.7 putabāt illi q̄ per lr̄am gloziabant: ꝛ gratiā respue-
bant. Nā dictū est in alio loco. Judica me dñe ſm
iusticiā meā. Certe gloziabat in sua iusticia: ꝫ reuo-
ca te ad Apl̄m: Quid em̄ habes q̄ nō accepisti: Et 1. Corꝛ.4
sic dic iusticiā tuā: vt memineris q̄ acceperis eaz:
ꝛ nō eā iudeas accipiēdo. Maz ꝛ ille pharisęus tāq̄ Luc.18
a ꝛ̄o accepisse se dicebat: Gras tibi ago: q̄ nō sum
sic cęteri hoīes: Quare: Jnde ei ꝛ̄ electat: q̄ bon⁹ Ibidem.
es q̄ alter malus est: Deniq̄ q̄d addidit: Jniusti: Jniusti
raptoꝛes: adulteri: sicut ꝛ publicanus iste. Hoc iam
nō est exultare: ꝫ insultare. Ille aūt captiu⁹ nec ocu- Ubi.s.
los ad cęlū audebat leuare: ꝫ percutiebat pectus suū:
dicens: Deꝰ ꝓpitius esto mihi peccatoꝛi. Paz ita-
q̄ est vt illud q̄ in te ē bonū agnoscas q̄ a deo sit:
nisi etiā inde nō te extollas sup illū q̄ nōdū habet: q̄ Gal.7.
fortasse cū accepit: trāsiet te. Qñ em̄ erat saulus ste
phani lapidatoꝛ: ꝫ multi erāt christiani quoꝝ erat
ille psecutoꝛ: tamē quādo ꝓuersus ē: oīes q̄ se ꝑcel
serāt supauit. Ergo dic ꝛ̄o q̄ audis in psalmo: In
te speraui dñe: nō ꝓfundar in ęternū: in tua iusticia:
nō in mea erue me ꝛ exime me. ¶ Inclina aḋ me
aurē tuā. Et hęc ꝓfessio est humilitatis. Qui dicit
inclina ad me: ꝓfitet q̄ iacet tanq̄ ęger. ꝓstrat⁹ me-
dico stanti. Deniq̄ vide quia ęger loquit: Inclina
ad me aurē tuā: Et † saluū me fac. Esto mihi i Alī salua me.
deū ꝓtectoꝛē. Nō ad me iacula inimici puenīāt:
ego em̄ me ꝓtegere nō possū. Et pax est in ꝓtecto-
rē: addidit. Et i locū munitū mihi † esto vt sal- Alī fiom habeg
uū me facias. Jn locū munitū mihi esto: tu esto
locus munit⁹ me⁹. Ubi est q̄ ab illo fugiebas adā: Heñ.3.
ꝛ te inter padisi ligna abscondebas: Ubi ſti
ciē fozmidabas ad quē gaudere ꝫsueueras: Ubisti
ꝛ peristi: captiuatus es: ꝛ ecce visitaris: ꝛ ecce nō di Matth.25.
mitteris: ꝛ ecce dimittunt nonagintanouez oues in
mōtib⁹: ꝛ g̃rit⁹ ouis pdita: ꝛ ecce dꝰ de inuenta ouc: Luc.15
Hoꝛtu⁹ erat ꝛ reuixit: perierat ꝛ inuētus est. Ecce
ipe deꝰ factus est locus refugij tui: q̄ ꝑmo erat me-
tus fugę tuę. Jn locuz munitū tu inq̄t esto mihi: vt
saluū facias me: Nō ero saluus nisi in te: nisi tu fue-
ris requies mea: sanari nō poterit ęgritudo mea. Le
ua me a terra: in te iaceā: vt surgā in locū munitum.
Quid muniti⁹ cū ad illū locū cōfugeris: Dic mihi
q̄s aduersarios fozmidabis: Quis insidiabit ꝛ pue
niet ad te: Nescio q̄s dicit ꝛ̄ mōtis vertice clamaſ-
se cū impatoꝛ trāsiret: nō ꝛ̄ te loquoꝛ: respexisse ille
dicit ꝛ dixisse: nec ego ꝛ̄ te. Cōtępserat impatoꝛem
cū insignib⁹ armis ꝛ exercitu potēte. Unde: De loco
munito. Si securus ille in alta terra: quō tu nō in eo
a quo factū est cęlū ꝛ terra: Esto mihi ergo in deus
ꝓtectoꝛē ꝛ in locū munitū vt saluū me facias. Ego
si mihi aliū locū elegeroꝛ: saluus ē nō potero. Eligę
certe hō si inueneris munitioꝛē. Nō est ergo quo fu
giaḳ ab illo nisi ad illū. Si vis euadere iratum: fuge
ad placatū. Qñ firmamentū meū ꝛ refugiū
meū es tu. Firmamētū meū q̄d ē: Per te sum fir-
mus: ꝛ ex te sū firm⁹. Qñ firmamentū meū ꝛ refu-
giū meū es tu. Ut fiam firm⁹ ex te: sicubi fuero ifir-
matus in me: refugiā ad te. Firmū em̄ te facit gra-
tia christi: ꝛ immobilē aduersus oīes tēptationes
inimici. Sed ibi ē ꝛ humana fragilitas: ibi est ad-
huc prima captiuitas: ibi est ꝛ lex in membzis repu- Ro.7.
gnans legi mentis: ꝛ captiuuz volens ducere in le-
gē peccati: Adhuc coꝛp⁹ q̄ coꝛrumpit: aggrauat
aīam. Quātūlibet firm⁹ sis ex gr̄a dei: q̄diū adhuc
poꝛtas terrenū vas in q̄ thesaur⁹ ē dei: aliq̄d etiā de 2.Corꝛ.4
ipso vase fictili fozmidandū est. Ergo firmatienīū

meū es tu: vt firmus sim in isto ſeculo aduersus om
nes tēptatiōes. Sed ſi multę sūt ⁊ turbant me: refu
giū meū es tu. Ad hoc eīm ꝓfiteboꝛ infirmitatē me-
am: vt sim timidus tanq̄ lepꝰ: qz ſpinis plenꝰ tanq̄
herinaciꝰ ⁊ leporibꝰ. Petra aūt erat chriſtꝰ. Deꝰ
meus ēerue me de manu pctōꝛis. Generaliē
intellige peccatoꝛes inter q̄s laboꝛat iſte qui ꝛe capti
uitate iā liberādus eſt: iſte q̄ iā clamat: Infelix ego
homo: quis me liberabit de coꝛpe mozt̄ huiꝰ? Gra
tia ꝛei ꝑ ieſū chriſtū dōm noſtꝝ. Intus ē hoſtis: lex
illa i mēbꝛis: Sūt ⁊ foꝛis hoſtes: Quo clamas? Ad il
lū cui clamatū eſt: Ab occultis meis mūda me dñe:
⁊ ab alienis parce ſeruo tuo. Ergo ſaluū me fac cuz
de: ab egritudine tua dicit interioꝛe: id eſt ab iniq̄
te tua: ab ea q̄ captiuus es: ab ea qua ad ꝑmū homi
nē ḡtines: vt inter ꝑmos captiuos clames. Saluus
aūt factus ab iniquitate tua: vide iaz ⁊ ꝛe iniq̄tatibꝰ
alienis: inter q̄s tibi neceſſe eſt viuere quouſq̄ vita
iſta finiat. Et q̄uſq̄? Ecce finit tibi: Mūqd finit ec
cleſie: niſi in fine ſeculi? Iſte aūt vnꝰ hō vnitas chri
ſti clamat has voces. Neceſſe ē ḡ vt multi exeūtes
d hoc coꝛpe fideles: iā ſint in illa requie quā pꝛeſtat
deus ſpiritibus fideliū. Sed hic adhuc sūt membꝛa
chriſti in his qui in hac vita ꝛegunt: in his q̄ poſtea
nascent. Ergo vſq̄ in finē ſeculi erit hic iſte homo q̄
clamat a peccatis ſuis liberari: ⁊ a lege mēbꝛoꝝ re-
pugnāte legi mētis. Deinde inter peccata alioꝝ: in-
ter q̄s neceſſe eſt vt viuat vſq̄ in finē. Sed duo ha-
bēt genera peccatoꝛes iſti. Alij sūt q̄ legem accepe-
rūt: alij sūt q̄ nō acceperūt. Oēs pagani legez nō
acceperūt: oēs iudei ⁊ chriſtiani legē acceperūt. Er-
go generale nomē eſt peccatoꝛ: aut legis trāgreſſoꝛ
ſi accepit legē: aut tantūmodo iniquꝰ ſine lege ſi nō
accepit legē. De vtroq̄ genere loquit Apl's ⁊ dicit:
Qui ſine lege peccauerūt: ſine lege peribūt: ⁊ q̄ in le
ge peccauerūt: ꝑ legē iudicabūt. Tu aūt q̄ int vtrū
q̄ genus gemis: dic ꝛeo q̄ audis in psalmo: Deus
meus erue me ⁊ manu peccatoꝛis. Cuiꝰ pctōꝛis?
Et quidē ⁊ iniquꝰ legē ꝑteriens: Nō eīm nō iniquꝰ
q̄ legē ꝑterit: ⁊ oīs legē ꝑteriens iniquus eſt: non
solus: nec ꝙuaricatio. Ubi eīm nō ē lex: ait Apo
stolus: nec ꝙuaricatio. Qui ergo legē nō acceperūt:
iniqui dici possūt: ꝙuaricatoꝛes nō possūt: Judicā
tur vtriq̄ ꝑ merita sua. Sed ego q̄ ꝛe captiuitate
volo liberari ꝑ gratiā tuā: clamo ad te: Libera me ō
manu peccatoꝛis. Quid est ꝛe manu eius? De pote
state eiꝰ: ne cū ſeuit adducat ad ꝓfeſſionē: ne cū inſi
diat ꝑſuadeat iniquitatē. De manu legē ꝑtereuntis
⁊ iniqui. Reſpōde illi. Quid te queris liberari ō ma
nu legē ꝑtereūtis ⁊ iniqui? Noli ꝓfentire: ſz ſi ſeuit:
patiēs eſto: tolera. Sed q̄s te tolerat: ſi deſerat ille q̄
est locus munit? Quare ergo dico: Libera me de
manu legem pꝛetereūtis ⁊ iniqui? Quia nō est ī me
vt patiens sim: ſed in te q̄ donas patientiā. Deniq̄
ſequit: quare hoc dico. Quoniā tu es patien-
tia mea dñe. Jam ſi patientia: recte ⁊ q̄ ſequit:
Domine ſpes mea a iuuētute mea. Jdeo pa
tientia mea: qz ſpes mea. An potiuſ ideo ſpes mea:
qz patientia mea? Tribulatio (ait Apl's) patientiaz
operat: patientia ꝓbationē: ꝓbatio aūt ſpem: ſpes
vero nō confundit. Uerito in te ſperaui dñe: nō cō
fundar in ęternū. Dñe ſpes mea a iuuētute mea. A
iuuētute tua: deus ſpes tua? Mōne ⁊ a puericia tua:
⁊ ab infantia tua? Plane inquit. Nā vide q̄d ſequit.
Ne ō putares ita me dixiſſe: Spes mea a iuuētute
mea: q̄ſi nihil ꝓfuerit deus infantię vel puericię meę.
Audi q̄ ſequit: Jn te ꝓfirmatus sū ex vtero.
Adhuc audi. De ventre matris meę tu es ꝓ-
tector meus. Quare ḡ a iuuētute mea: niſi exq̄ in
te cępi ſperare? Ante eīm non in te ſperabā: cuius tu
fueris ꝓtector meus q̄ me ſaluū ꝓduxiſti ad tꝰ q̄
in te diſcerez ſperare. A iuuētute aūt mea cępi in te
ſperare: exquo me aduersus diaboluz armaſti: vt in
ꝓcinctu exercitus tui armatꝰ fide tua: ſpe: charita-
te: cęteriſq̄ donis tuis: ꝓfligerē aduersus inuiſibiles Eph.6
inimicos tuos: audirēq̄ ab Apl'o: Nō eſt nob̄ col-
luctatio aduersus carnē ⁊ ſanguinē: ſ aduersus ꝑn-
cipat⁹ ⁊ potestates ⁊ rectoꝛes mūdi tenebꝛaꝝ haꝝ:
aduersus ſpiritalia nequicię. Ergo iuuenis ē qui pu
gnat ꝛtra iſta. Sz q̄uis iuuenis sit cadet: niſi ille sit
ſpes eiꝰ cui clamat: Dñe ſpes mea a iuuētute mea.
Jn te †decantatio mea ſemp. Mūquid exquo Al. †cantatio.
in te ſperare cępi: vſq̄ nūc? Sed ſemp. Quid ē ſem-
per? Nō tantū ꝛpe fidei: ſ ⁊ ꝛpe ſpeciei. Nūc eīm q̄ 2. Cor. 5.
diu sumus in coꝛpe: pegrinamur a dño: Per fidem
eīm ambulamus: nō ꝑ ſpeciē. Ueniet tēpus vt vide-
amus q̄ nō viſū credimus. Uiſo aūt q̄ credimus:
lętabimur: viſo aūt q̄ nō crediderūt impij: ꝓfūden
tur. Tūc veniet res: cuiꝰ modo eſt ſpes. Spes eīm q̄ Ro. 8.
videt: nō eſt ſpes. Si aūt q̄ nō videmꝰ ſperamus:
ꝑ patientiā expectamꝰ. Modo ḡ gemis: mō in locū
refugij curris vt ſaluus fias: mō in infirmitate poſi
tus medicū rogas. Quid cū accepis ꝓfectā etiā ſani
tatē? Quid cuz effectus fueris ęqualis angelis dei? Matth. 15.
Jam fortę iſtā gratiā qua liberatus es obliuiſceris?
Abſit. Jn te ꝛecantatio mea ſemp. Tanq̄ ꝓdi
gium factus sū multis. Hic tēpoꝛe ſpei: ꝛpe gemi
tus: ꝛpe hūilitatis: ꝛpe doloꝛis: ꝛpe infirmitatis: ꝛpe
vocis a cōpedib⁹. Hic ergo q̄d? Tanq̄ ꝓdigiuz fa
ctus sū multis. Uū tanq̄ ꝓdigiū? Uū mihi inſultāt
q̄ me ꝓdigiū putāt? Quia credo q̄ nō video. Illi
eīm beati in his q̄ vident exultant: in potu: ī luxuria:
in ſcoꝛtatiōibus: in auaricia: in diuitijs: in rapinis:
ī ſęcularib⁹ dignitatib⁹: ī ꝛealbatiōe lutei parietis: ī
his exultāt. Ambulo aūt ego in viā diſſimilē: contē
nēs ea q̄ ꝑſentia sūt: ⁊ timēs etiā ꝓſpera ſeculi: nec
alicubi ſecurꝰ niſi in ꝓmiſſis ꝛei. Et illi: Manducе- 1. Cor. 15.
mus ⁊ bibamꝰ: cras eīm moziemur. Quid ais? Re-
pete: Manducemꝰ inq̄t ⁊ bibamꝰ. Age. Quid po-
ſtea dixiſti? Cras eīm moziemur. Terruiſti: nō ſedu
xiſti. Plane hocꝰ q̄d poſtea dixiſti: incuſſiſti mi-
hi timoꝛē ne tibi ꝓſētiā. Cras eīm moziemur dixiſti:
⁊ pręceſſit: Manducemus ⁊ bibamus. Cū eīm dixiſ
ſes: manducemꝰ ⁊ bibamus: adiūxiſti: cras eīm mo-
riemur. Audi ꝛtra a me: Jmmo ieiunemꝰ ⁊ ozemꝰ:
cras eīm moziemur. Banc viā tenēs artā ⁊ anguſtā: Matth. 7.
tanq̄ ꝓdigiū factus sū multis. †Sed tu adiu- Al. †et.
toꝛ fortis. Adeſto o dñe ieſu q̄ mihi dicas: noli ꝛe-
ficere in via anguſta: ego ꝑ ꝛanſij: ego sū ipa via:
Ego duco: ī me duco: ad me ꝓduco. Ergo q̄uis ꝓdi
gium factus sū multis: tamē nō timebo: quia tu adiu-
toꝛ fortis. ¶ Repleatur os meum laude vt L
†hymno dicam gloriam tuā: tota die† ma Al. †cantem. †magnitudinē.
gnificentiam tuam. Quid est tota die? Sine

intermissione. In ꝓsperis qz ꝓsolarꝫ: in aduersis qz
corrigis. Anteꝯ essem qz fecisti: cuz essem qz salutē
dedisti: cū peccassem qz ignouisti: cū ꝓuersus essem
qz adiuuisti: cū ꝓseuerassem qz coronasti. Ita plane
repleat̄ os meū laude: vt hymno dicā gloziā tuam:
tota die magnificentiā tuā. Ne ꝓijcias me i tpe
senectutis. Spes mea a iuuētute mea: ne ꝓijcias
me in tpe senectutis. Quid est hoc tpus senectutis:
Cū deficiet virtus mea ne derelinq̄s me.
Respōdet hic tibi deus: imo ℞o deficiat virt⁹ tua:
2.Corꝫ.12 vt in te maneat mea: vt dicas cū Apl̄o: Quādo infir
mor tūc potēs sū. Noli timere ne ꝓijciaris in infir
mitatē in ista senectute. Quid em̄: Dñs tuus nō est
infirmatus in cruce: Nōne ante illū tanq̄ aī homi
Matth.27 nem nihil valentem: captiuatum z oppressū: caput
agitauerūt fortissimi z tauri pingues: z dixerūt: Si
filiꝰ dei est descēdat de cruce: Nūqd ille qz infirmꝰ
erat desertus est: qui maluit nō descendere de cru
ce: ne nō potentiā ostendisse: sed insultantibꝰ cessisse
videret: Quid te docuit pēdēs q̄ descēdere noluit:
nisi patiētiā int̄ insultātes: nisi vt sis fortꝫ i ōo tuo:
An forte z ex eiꝰ persona dictū est: Tanq̄ ꝓdigiuz
factus sū multis: z tu adiutor fortis: Ex persona eiꝰ
fm infirmitatē: nō fm potestatē: fm id qō nos in se
transfigurauerat: nō fm id qō ipe descenderat. Fa
ctus est em̄ multis ꝓdigiū. Et forte ipe erat senectꝰ
eius: qz ex vetustate nō incōgrue senectꝰ vocatꝫ: vt
Ro.6 ait Apl̄s: Vetus homo noster simul crucifixus est
cū illo. Si ibi erat vetus hō noster: senectꝰ ibi erat:
Ps.102. qz vetus senectus: Tū qz vex est: Renouabit sicut
Matth.20 aquilę iuuētus tua: Resurrexit ipe die tertio: ꝓmi
sit resurrectionē finito sęculo. Jā p̄cessit caput: mēbra secutura sunt. Quid times ne derelinquat te: ne
abijciat in tpe senectutis cū defecerit virt⁹ tua: Im
mo tūc in te erit virtus eiꝰ quādo defecerit ℞t⁹ tua.
Quare hoc dico: Quia dixerunt inimici mei
mihi: z qui custodiebāt aiam meā cōsiliuz
fecerūt in vnū: dicētes: Deus dereliquit
Al. †eripiat. eū: persequimini z comp̄hendite eū: quia
†non habet. non est qui †eruat eū. Dictū est hoc de christo.
Ille em̄ q̄ potentia magnę diuinitatis qua patri ęq̄
lis est: resuscitauerat mortuos: subito inter manꝰ ini
Matth.26. micoꝝ infirmus factꝰ est: z q̄si nihil valens compre
hēsus est. Quādo comp̄hēderet: nisi illi ꝑmo i cor
de suo dicerēt: Deꝰ dereliq̄t eū: Unde illa vox est in
Ps.21.et cruce: Deus meus deꝰ me⁹ vt qd dereliquisti me:
Matth.27 Ergo deus dereliquit christū: cū deus esset in chri
2.Cor.5. sto mundū reconciliās sibi: cū eēt z christus deus:
Ex iudeis quidē fm carnē q̄ ē sup oīa deꝰ benedi
ctus in sęcula: deus dereliquit illū: Absit. Sz in ve
Ro.6. tere nostro vox nostra erat: qz simul crucifixus erat
vet⁹ hō nr̄ cū illo: Et ō ipo vetere nostro corꝑ acce
perat: qz maria de adā erat. Ergo qō illi putauerꝫ:
ō ō cruce dixit: Quare me dereliq̄sti: Quare isti me
derelictū putāt malo suo: Quid est: derelictū putāt
1.Cor.2. malo suo: Si em̄ cognouissent: nūq̄ dñm gl̄ę cru
cifixissent. Persequmini z cōp̄hendite eū. Familia
ri⁹ tū hoc fratres accipiam⁹ ex mēbris christi: z vo
cē nostrā in his verbis agnoscam⁹: qz z ille tales vo
ces ex ꝓsona nostra habuit: nō ex potētia z maiesta
te sua: sed ex eo qō factꝰ est ꝓpter nos: non fm id qō
Al. †deus ne elō geris. erat q̄ fecit nos. Dñe deus me⁹ ne †elonges a
me. Ita sit z nō elongat oīno: Prope est em̄ domi
Ps.33. nus his q̄ obtriuerūt coꝝ. Deus meus in adiu
toriū meū respice. Confundant z deficiāt
†cōmittētes aiam meā. Quid optauit: Confū
dant z deficiāt. Quare optauit: Cōmittentes aiam
meā. Quid est: cōmittētes aiam meā: Cōmittētes
q̄si in rixam aliquā. Cōmitti em̄ dicunt: q̄ rixari ꝓ
uocant. Si ergo ita est: caueam⁹ cōmittentes aiam
nostrā. Quid est: cōmittentes aiam nostrā: Primo
ꝓuocātes nos vt deo resistamus: vt in malis nostr̄
Ps.7. deus nobis displiceat. Quando enim rectus es vt
bonus sit tibi deus israel: bonus rectis corde: Nū
rectꝰ es: Vis audire: Quādo in eo bono qō facis:
deus tibi placet: in eo aūt malo qō pateris: deꝰ tibi
nō displicet. Videte qd dixerī fratres: z cauti esto
te ꝓtra cōmittētes aias vestras. Dēs em̄ q̄ vobis
cū agūt: vt in ingrozibus z tribulatiōibus fatigemi:
id agūt vt in eo qō patimini: deus vobis displiceat
z exeat ex ore vestro. Quid est hoc: Quid em̄ feci:
Jā ergo tu nihil mali fecisti: z tu iustus es: z ille in
iustus: Peccatoz sū inquis fateoz: iustū me non di
co. Sed qd: peccatoz ē: Nūquid tantū quantū ille
cui bene est: Quantū peius: Ego scio mala ip̄sius:
ego scio iniq̄tates ip̄ius: a qb⁹ ego etsi peccator: lon
ge abſum: z tamē video eū florere oīb⁹ bōis: et
ego tanta patioꝝ. Nō ḡ ideo dico: deus qd tibi feci:
qz nihil oīno mali feci: fm qz nō tm̄ feci vt ista dignus
sim pati. Iterum tu iustus es: ille iniustus. Euigila
miser: cōmissa est aīa tua. Nō inq̄t ego iustū me di
xi. Quid ergo tu dicis: Peccatoz sū: fm nō tanta cō
misi: vt ista dignus essem pati. Nō ḡ dicis deo: iu
stus sū z tu iniustus es: sed dicis: iust⁹ sū: sed tu es
iustioꝝ. Ecce cōmissa ē aīa tua: ecce iam bellū gerit
aīa tua. Quę: Cōtra quē: Aīa tua ꝓtra tuū: ḡ facta
est ꝓtra illū a q̄ facta ē: Vel ḡ es quę ō illū clames:
Ingrata es. Redi ḡ ad confessionē infirmitat̄ tuę: im
ploza medici manū. Nō tibi videant fęlices q̄ florēt
ad tēpus. Tu castigar̄ illis parcit: forte tibi castigo
to z emēdato filio: hęreditas reseruat. Redi ḡ: redi Ysai.44.
ꝓuaricatoz ad coz: nō cōmittat aīa tua: Potētioz ē
multū cui bellū indixisti. Quāto grādiozes lapides
in cęlū miseris: tāto re foztioz ruina p̄ssura est. Redi
potius ad cognoscendū te: tuus ē qui tibi displicet:
Erubesce: tu tibi displice: Mihil bōi faceres nisi ille
bon⁹ esset: z nihil mali patereris nisi ille iustus esset:
Euigila ḡ in hanc vocē: Dñs tedit: dñs abstulit: sic Job.1.
dño placuit: ita factū ē: sit nomē dñi b̄dictū. Iniu- Job.2.
sti erāt q̄ iuxta iob putrescentē sani sedebāt: z tū ille
suscipiēdus flagellabat: illis punitēdis parcebatur.
Quicqd ḡ tribulatiōis tibi acciderit: q̄cqd insultati
onis: nō cōmittat aīa tua: nō cōmittat nō solū ꝓtra
teū: fm nec ꝓtra eosdēm q̄ tibi ista faciūt. Si em̄ vel
ipos odio habueris: z ꝓtra illos cōmissa est aīa tua:
ꝓsus illi gratias age: p̄ istis oza. Forte em̄ z oza
tio ꝓ ipis est ista quā audisti: Cōfundant z tefici
ant cōmittentes aīam meā. Confundantur z tefici
ant: Multū em̄ te iusticia sua p̄sumūt: ḡ fūdant.
Hoc illis expedit vt peccata sua cognoscāt vñ fū
dant z teficiāt: male em̄ te virib⁹ suis p̄sumebāt: Et
ipi tefecti dicant: Quando infirmoꝝ tūc foztioꝝ sum: 2.Cor.12
z ipi tefecti dicāt: ne abijcias me in tēpus senectu
tis. Bonū ergo illis optauit: vt cōfundātur te ma
lis suis: z teficiāt a puersis viribꝰ suis: Et tūc iā de
fecti et confusi quęrant illuminatoꝝ a cōfusione: et

R. Q operiant. refectorē ꝫ defectiōe: Deniqꝫ vide quid sequit. †In
Pudore. duant confusione ⁊ verecūdia: q̄ †cogitant
Querunt. mihi mala. Cōfusionē ⁊ verecūdiā: Cōfusionē ō
mala scia: verecūdiā ꝓpter modestiā. Fiat hoc i il-
lis: ⁊ boni erūt. Nō tibi videat sequire: vtinā exaudi-
atur ꝓ illis. Nā sequire videbat ⁊ stephanus qñ ore
Rom.7. fāmanti ꝟba illa iaculabat. Dura ceruice ⁊ nō cir-
cūcisi corde ⁊ auribus: vos semp restitistis spūisan-
cto. Q̄ accensa iracūdia: q̄ vehemēs aduersus ini-
micos cōmissa tibi videt aīa ipius: Absit. Salutē
Ibidem. ꝓpor regrebat: phrenetícos male sequētes ꝟbis liga
bat. Nā vide quō nō erat cōmissa aīa ipius: nō solū
nō ꝓra deū: ꝫ nec ꝓra ipos. Dñe inquit iesu: tu acci
Ibi.ā. pe spiritū meū. Nō ei displicuit iesus: qz passurus
erat lapidatiōnē ꝓ verbo ipius. Nō ergo erat com
missa aīa eius ꝓra deū. Ite dixit: Dñe ne statuas il
lis hoc delictuz. Nō ergo erat cōmissa aīa eius: nec
ꝓra inimícos suos. Induant confusione: ⁊ verecun-
dia qui cogitant mihi mala. Hoc em̄ quer̄t omēs
Job.2 q̄ mihi tribulāt: mala mihi quer̄t. Quę mala quere-
Tobie.2: bat etiā mulier illa quādo suggessit: Dic aliqd in de-
tim: ⁊ morere: Et illa vxor tobię ꝯ ait marito: Vbi
sūt iusticię tuę: Ad hoc dicebat vt displiceret illi de-
us qui illū fecerat cecū: ⁊ cū illi displiceret cōmitte-
ret aīa ipius. Si ꝯ nemo tibi tribulādo persuaserit:
P Nō habet. nemo extoserit vt tibi displiceat deus in his ꝯ pate
ris: aut vt oderis homies ꝓ quos pateris: ñ cōmit-
tit aīa tua: secur̄ dicis qō sequit: Ego aūt sp†in
te sperabo: ⁊ adiciā sup omnē laudē tuaz.
Quid est hoc: Douere nos debet: adiciā sup oēm
laudē tuā. Perfectiozē factur̄ es laudē dei: Est ali-
quid qō supadiciat: Si iam omīs illa laus ē: tu qd
adiecturus es: Laudatus est deus in omnibus bo-
nis factis suis: in omī creatura sua: in omī institutio-
ne rerū oīm: in gubernatione ⁊ regimine sęculoruz:
in ordine tępoz: in eminētia cęli: in fęcūditate terra-
rū: in circūfusiōe maris: in omī ꝓpollentia nascētis
ybiq; creaturę: in ipis filijs hoim: in danda lege: in
liberādis suis a captiuitate egyptioz: ⁊ cęteris omī
bus mirabilibus suis: Nonduz erat laudatus in eo
qō suscitauit carnē in vitā ęternā. Sit ergo ista laus
adiecta ꝓ resurrectionē dñi nostri iesu christi: vt hic
eius vocē intelligamus sup oēz laudē ꝓteritā: si hoc
⁊ recte intelligamus. Sed qd tu forte peccator q̄ ti-
mebas cōmitti aīam tuā: q in ipso solo sperabas: vt
s ꝑma illa captiuitate liberareris: qui de iustícia tua
non ꝓsumebas: ꝫ de gratia illius quā cōmendat hic
psalmus. Quid tu: Adiecies aliquid sup omnē lau-
dē dei: Adiecā inquit. Videamus qd adiciat. Pos
set esse omīs laus tua: ⁊ nihil oīno desse videret ad
laudē tuam: quia ⁊ nihil desset si dānares omēs ini-
quos. Nō em̄ nō esset magna laus dei iusticia ipa q̄
Sēi.3. iniqui dānant: Magna laus ecā. Fecisti hominē:
dedisti ei liberū arbitriū: in padiso collocasti: pręce-
ptū imposuisti: mortē si ꝓceptū violaret iustissimaz
denūciasti. Nihil nō fecisti: nemo est q̄ a te amplius
exigat. Peccauit: factū est genus hūanū. tanqz mas
sa peccatoz ꝓfluēs ō peccatozib̄. Quid ergo: Tu
si massam istā iniquitatis dānes: quisqz tibi dicet: i-
iuste fecisti: Esses plane etiā sic iustus: ⁊ omīs esset
ista laus tua: Sed qz liberasti ⁊ ipm peccatozē iusti
ficādo impiū: Adiicia sup omnē laudem tuā. Os
R. Meditabit meū ꝓnūciabit iusticiā tuā. Nō mea. Inde
adiicia sup omnē laudē tuā: quia ⁊ qz iustus sū: si iu-
stus sū: iusticia tua est in me: nō mea. Tu em̄ iustifi-
cas impiū. Os meū annūciauit iusticiā tuā. Totā Ro.4.
die †salutē tuā. Quid est salutē tuā: Dñi est sal̄. Al. †salutare
Nemo sibi vsurpet qz se saluū facit: Dñi ē sal̄: nō tuū.
se saluū ꝓ se quisqz facit. Dñi est salus: vana sal̄ ho- Ps.3.
minis. Tota die salutē tuā: toto tpe. Aliqd aduersi
ē: ꝓdica salutē dñi. Aliquid ꝓsperi est: ꝓdica salutē
dñi. Ne ꝓdices in ꝓsperis: ⁊ obmutescas in aduer-
sis: alioqn nō erit qō dictū est: tota die. Tota enim
dies cū sua nocte est. Nūquid quādo dicim̄: trigin
ta dies: vbi causa: trāsierūt: nō dicimus ⁊ noctes:
Nōne ⁊ in ipo numero dierū includimus ⁊ noctes:
In Genesi quid dicebat: Factuz ē vespere ⁊ mane Gen.1.
dies vnus. Ergo dies totus est cuz sua nocte. Nox
em̄ diei seruit: nō dies nocti. Quicqd facis in carne
mortali: iusticię debet seruire. Quicqd facis ex ꝓce-
pto dei: nō ꝓpter emolumēta carnis fiat: ne dies ser
uiat nocti. Ergo tota die laudē dei dic scz i ꝓsperis ⁊
in aduersis: In ꝓsperis tanqz tpe diurno: in aduer-
sis tanqz tpe nocturno. Tota tamē die laudē dei: vt
nō frustra cātaueris: Benedicā dñm in oīi tēpore: Ps.33.
semp laus eius in ore meo. Saluis filijs: pecozib̄:
familia: oī re sua: Iob laudabat deū: hoc quasi diur
no tpe. Dāna venerūt: orbitas irruit: perijt qō ser-
uabat: obierūt qbus seruabat: hoc quasi nocturno
tpe. Vide tamē tota die laudantē. Nūquid post il-
lud diurnū tēpus vbi lętabat: qz factus ē illius qua-
si lucis: hoc est ꝓspitatis occasus: defecit a laudibus
dei: Nōne dies erat in eorde vnde fulgebat: Domi Iob.1.
nus dedit: dñs abstulit: sic dño placuit: ita factuz ē:
sit nomē dñi benedictū: Et hoc quasi adhuc vespti
nū erat tēpus: venit ⁊ nox crassioz: tenebrę ꝓfundio
res: cozpis doloz: putredo vermiū: nec sic in ipa pu
tredine defecit a laudibus dei: foris in nocte q̄ intus
exultabat in die. Nā cqz vxori ꝓsuadenti blasphemi-
am: ⁊ cōmittenti aīam ipius: male suadēti miserę: tā Iob.2
cqz vmbrę nocturnę: Locuta es inqt tāqz vna ex isi-
pientibus mulierib̄. Vere filia noctis: Si bona su-
scepimus de manu dñi: quare mala nō sustineam̄: ⁊
Laudabimus in die: deficiemus i nocte: Tota die:
id est cū sua nocte salutē tuā. Qm̄ non cognoui R
†negociatiōes. Ideo inqt tota die salutē tuam: Al. †fiaturam.
qm̄ nō cognoui negociationes. Quę sūt istę nego-
ciationes: Audiāt negociatores ⁊ mutent vitā: ⁊ si
fuerūt nō sint: nō cognoscāt qō fuerūt: obliuiscant:
Postremo: nō approbēt: nō laudēt: improbēt: dam
nent: mutent si peccatū est negociatio. Vnde enim
auiditate nescio qua acqrendi o negociator: quādo
damnū passus fuer̄: blasphemas: ⁊ nō erit in te qō
dictū est: Tota die laudē tuā. Quādo aūt pro pcijs
rerū quas vendis: nō solū mentiris: verūetiā falsuz
iuras: quō i ore tuo tota die laus dei: Vt qm̄ si chri- Ro.2
stianus es etiaz ex ore tuo blasphemat nomē dei: vt 88.dis. Qm̄.
dicat: Ecce quales sūt christiani: Ergo si ꝓpterea
iste tota die laudē dei dicit: quia nō cognouit nego-
ciatiōes: corrigant se christiani: nō negocient. Sed
ait mihi negociator: Ecce ego affero quidē ex lōgin
quo merces: ad ea loca in quibus non sūt ea quę at-
tulero: vnde viuam tanqz mercede laboris mei: pe-
to vt carius vendam cqz emerim. Vnde enim viuā:
cum scriptum sit: Dignus est operarius mercede Luc.10
sua: Sed agitur de mendacio: de periurio: hoc

vitimu meum est: nō negociatiōis. Nec ẽ si non vellem: possem agere sine isto vitio. Nō g̃ eā culpā
88. dis. Qm. auctor ad negociū transfero: sed si mentior ego mentior: nō negociū. Possem em̃ dicere: tanto emi: tanto vendā: si placet eme: Nō em̃ istā veritatē audiēs emptor repellerek: t nō oēs potⁿ accurrerēt: Quia plus fidē q̃ mercedē diligerēt. Hoc ergo inquit me mone: ne mētiar: ne piurē: nō vt abijciā negociū vñ me trāsigo. Quo em̃ vocas: qñ hic reuocas: Forte ad artē aliquā: Ero sutor: calciamenta faciā hoibⁿ. Mendaces em̃ t ipi nō sūt: Periuri t ipi nō sunt: Mōne locatis ab alio calciamētis: cū acceperint ab alio pciū: dimittūt qō faciebāt: t suscipiūt alteri facere: t fallūt eū cui ꝓmiserāt cito se facturos: Nonne sepe dicūt: hodie facio: hodie impleo: Deinde ī ipa sutura tātas fraudes nō faciūt: Faciūt ista t dicūt ista: sed ipi mali sūt: nō ars quā ꝓfitent. Oēs ergo artifices mali: vtū nō timētes: vel p lucro: vel p timore damni: aut egestatis mentiūtur: piurant: nō est ꝓtinua vei laus in eis. Quō g̃ reuocas a negociatione: An vt agricola sim: t aduersus vtū tonantes murmurē: vt grandinē timēs: sortilegū cōsulam: vt querā quid faciā ꝓtra cęlū: vt optem paupibⁿ famē: quo possem vendere qō seruaui: Ad hoc me addu-
Ibidem cis: Sed nō ea facīt inquis agricolę boni: nec illa negociatores boni. Quid em̃: Etiā t filios habere malū est: qz quādo eis caput dolet: malę t infideles matres ligaturas sacrilegas t incātiones querunt: Ista hoim nō rerū peccata sūt. Potest mihi hoc dicere negociator: Quere ergo episcope quēadmodū intelligas negociatiōes q̃s legisti in psalterio: ne forte tu nō itelligas t me a negociatiōe ꝓhibeas. Do ne ergo quēadmodū viuā. Si bñ: bñ mihi erit: vnū tñ scio: qz si malⁿ fuero: nō negociatio mihi facit: sed
88. dis. Qm. cir ca finem. iniqtas mea. Quādo vex dicit: nō est qō ꝓtradicatur. Queramⁿ ergo quas dixerit negociationes: q̃s vere qui nō cognouit: tota die laudat vtū. Negocia
S tio t in greca lingua ab actu dicit t in latina: Negociatio siue actus siue negociū: discutiak q̃d sit. Qui em̃ negociatores actuosi q̃si ex eo qō agūt p̃sumūt:
88. dis. Qm. opa sua laudāt: nō pueniūt ad gratiā dei. Ergo ꝓtra illā gratiā sūt negociatores: quā cōmendat hic ps̃. Illam em̃ gratiam commēdat: vt nemo de suis operibus gloriek. Quō quodā loco dicit: Medici nō re-
Ps̃. 87 suscitabūt: deserere debēt hoies medicinā: Sed q̃d est hoc: Sub isto noīe intelligunt supbi: pollicētes
Ps̃. 3. salutē hoibus: cū dñi sit salus. Quō ergo ꝓtra medicos: id ē supbos salutis pollicitatores vigilat hoc qō dictū ē: Tota die salutē tuā: sic cōtra negociatores: id est qui de actu suo t opibus gaudēt: vigilat h
Ps̃. 70 qō dictū est: Os meū annūciabit iusticiā tuaz: id est nō meā. Qui sūt negociatores: id est q̃si de actu suo
Ro. 10. sibi placentes: Qui ignorātes dei iusticiā: t suā volentes ꝓstituere: iusticię dei nō sūt subiecti. Merito t negociū dictū est qō negat ociū. Quantū mali est qō negat ociuz: Merito dñs expulit illos de tēplo:
Job. 2 q̃bus dictū est: Scriptū est: Domus mea domⁿ orationis vocabik: vos aūt fecistis eā domū negociationis: id est gloriātes de opibus vestris: ociū nō g̃rētes: nec audiētes ꝓtra inquietudinē t negociationes
Ps̃. 45. vestrā: dicentē scripturaz: Vacate t videte: qm̃ ego sū dñs. Quid ē: vacate t videte qm̃ ego sū dñs: nisi vt sciatis qz deus est q̃ opatur in vobis: t nō de vris opibus extollamini: Nō audis vocē dicentis: Venite ad me oēs qui laboratis t onerati estis: t ego Matth. 11.
vos reficiam: Tollite iugū meū sup vos: t discite a me qz mitis sū t humilis corde: t inuenietis requiez aīabus vestris: Hec requies ꝓtra negociatores ꝓdicak: hec requies ꝓtra eos qui oderūt ociū q̃dicak: Agēdo t iactādo se de opibus suis: vt nō longⁿ requiescāt in deo: t tanto longius a gra deiciliāt: quāto magis de suis opibus extollunk. Sed est in q̃busdā exemplaribⁿ: Qm̃ nō cognoui litteraturā. Ubi alij codices habēt negociationē: ibi alij litteraturā. Quō ꝓcordēt: inuenire difficile est: t tamē inꝑ-
88. dis. Qm. primitio. tretū diuersitas forte sensū ostēdit: nō errorē indicit. Queramus g̃ t litteraturā quō intelligamus: ne sic offendam⁹ grāmaticos: quō pauloante negocia-
tores: qz t grāmaticus potest in arte sua honeste vuere: nō piurare: nō mentiri. Queramⁿ ergo litteraturā quā nō cognouit iste: in cuius ore tota die laus dei est. Est quędā litteratura iudeozū: ad illos em̃ et hoc referamus: ibi inueniemⁿ qō dictū est: quō cus de negociatoribⁿ q̃rerenⁿ: ꝓpter actⁿ t ops: inueni-
Ro. 10. mus illā dici negociationē detestandā: quā notauit Apl̄us: dicens: Ignorātes em̃ dei iusticiā: t suā volentes cōstituere: iusticię dei nō sūt subiecti. Contra quā dicit idē Apl̄us: Non ex opibus: ne forte quis Eph. 2.
extollak. Quō ergo: Nūquid nō opabimur bonū- Ibidem
Opabimur: sed ipo in nobis operāte. Hinc em̃ sumus figmentū: creati in christo iesu i opibus bonis. Quō h ergo inuenimⁿ cōtra negociatores: id est de actu gloriantes: de negocio qō neget ociū se extollē tes: iquietos potⁿ q̃ bonos operatores: qz boni operatores illi sūt: in q̃bus deⁿ operat: sic t nescio quaz litteraturā inuenimⁿ apud iudeos. Dñs assit vt explicē verbis qō dignatus est donare vt corde cōspi cerē. Supbia iudeoꝝ p̃sumētū tāq̃ de viribⁿ suis: t ō iusticia opeꝝ suoꝝ glkabak ō lege: qō ipi legē accepint: alię gētes ñ acceping: In q̃ lege: ñ ō gra gkabank: sed de littera. Lex em̃ sine gratia: sola littera ē: Manet ad quincendā iniqtatē: nō ad vandā salutē. Quid em̃ ait Apl̄us: Si em̃ data esset lex q̃ posset Gal. 3.
viuificare: oīno ex lege esset iusticia. Sz scdulit scriptura oīnia sub peccato: vt ꝓmissio ex fide iesu christi daret credētibus. De hac lra dicit alio loco: Littera occidit: spūs aūt viuificat. Habes lram si quaricator legis es: Qui per lram inquit t circūcisionē 2. Cor. 3.
Ro. 2. puaricator legis es. Mōne bene cārak t dicit: Circumcisio quidē prodest si legem custodias: si autem prevaricator legis es: Habes lram: Quoniaz Ro. 2.
me de manu legē p̃tereuntis t iniqui: Habes lram: s nō iples litterā. Unde nō imples lram: Quoniaz qui dicis nō adulterabis nō furandū furaris: qui dicis nō adulterandū: adulteraris: qui abominar idola: sacrilegū facis. Nomen em̃ dei per vos blaspemak in gentibus: sicut scriptū est. Quid tibi ergo ꝓfuit lra: quaz nō imples: Quare aūt nō imples: Quia de re ꝓpriis. Quare nō imples: Quia negociator es: operra tua extollis. Nescis necessariā esse gratiā adiutis vt impleak p̃ceptū iubentis. Ecce iussit deⁿ: age qō iussit. Incipis agere quasi ex viribus tuis: t cadis: t manet super te littera puniens: non saluans. Ibidem.
Job. 5. Merito lex per moysen data est: gratia t veritas p ihesū christū facta est. Moyses quinqz libros scripsit: sed in quinqz posticibus piscinā cingentibus langui di iacebant: sed curari non poterant. Unde quō manet littera: conuincens reū: nō saluans iustquū. Illis

eñ quinq; porticibus in figura q̃nq; libroꝝ ꝓdebã
tur poꝛ ꝙ sanabant egroti. Quid ergo ibi tũc sana
bat egrotũ: Dor aquę. Piscina illa mota: descen
us ante ipm motũ descẽderat nõ sanabat. Quõ cõ
mendabat vnitas coꝛpis clamantis a finib⁹ terrę:
gnificabat ꝙ piscinę mor ꝓturbationẽ populi iudę
uentu intelligebat moueri aqua in piscina. Aqua er
go cincta porticibus q̃nq; gens erat iudea cincta le
ge. Et in porticib⁹ egroti iacebãt: ꝛ in sola aq̃ turba
ta ꝛ mota sanabant. Venit dñs: turbata ẽ aqua: cru
cifixus est: descẽdat vt saneꝫ egrotus. Quid ẽ descẽ
dat: Humiliet se. Ergo q̃cũq; amatis lram sine gra
tia: in porticib⁹ remanebit: Ęgri eritis: iacẽtes: nõ
lex quę posset viuificare: oñino ex lege eẽt iusticia.
Sed data est lex: vt reos vos faceret: rei facti time
retis: timẽtes indulgentiã petaretis: iã de virib⁹ ve
stris nõ ꝓsumeretis: de lra vos nõ extolleretis. Maz
ipa figura ẽ etiã: ꝙ heliseus ꝑmo ad moꝛtuũ resus
citandũ baculũ suũ misit ꝙ seruũ: Moꝛtu⁹ erat filꝰ
vidue hospitę ipius: nũciatũ ẽ ei: seruo suo dedit ba
culũ suũ: Vade inḋt põe sup moꝛtuũ. Nesciebat ꝓ
pheta q̃d ageret: Pręcessit seru⁹ suus: posuit bacu
lum ꝙ posset viuificare: vere ex lege eẽt iusticia. Nõ
viuificauit lex ꝙ seruũ missa: ꝛ tñ ille misit baculũ su
um ꝙ seruũ suũ: qui postea secut⁹ viuificauit. Mãq;
cũ ille infãs nõ resurrexisset: venit helisę⁹ iã figuraz
portãs dñi q̃ seruũ suũ cũ baculo tanq̃ cũ lege ꝑmi
serat: venit ad iacentẽ moꝛtuũ: posuit mẽbra sua su
per illũ. Ille infãs erat: ille iuuenis erat: Cõtraxit et
breuiauit quodãmodo iuuẽtutis suę magnitudinẽ:
quul⁹ facꝰ vt moꝛtuo ꝛgrueret. Moꝛtu⁹ ꝙ surrexit:
cũ se viu⁹ moꝛtuo coaptauit: ꝛ fecit dñs qđ nõ fecit
bacul⁹: Fec gratia qđ nõ fec lra. Illi q̃ q̃ i baculo re
mãserunt: in lra gloziank: ꝛ ideo nõ viuificank: Ego
stol⁹) absit gloziari nisi i cruce dñi nr̃i iesu chzisti: ni
si in illo q̃ se mihi viu⁹ moꝛtuo vt resurgerẽ coapta
uit: vt iã ego nõ viuerẽ: viueret aũt in me chzistus.
In ipa gratia gloziãs: litteraturã nõ cognoui: id est
hoies de lra ꝓsumẽtes: ꝛ a gratia resiliẽtes: toto coz
de reꝓbaui. Merito sequit. Introibo in potẽ
tia dñi. Nõ meã q̃ dñi. Mã illi in potẽtia sua de lit
tera gloziati sũt: ideo adiunctã lrę gratiã nõ cogno
uerũt: Mã lex ꝙ moysen data est: gratia ꝛ veritas ꝙ
iesu chzistũ facta ẽ. Ipe eñ venit vt legẽ impleret:
qui charitatẽ donauit ꝙ quã lex posset impleri. Ple
nitudo eñ legis charitas. Illi nõ habentes charita
tem (quia charitas dei diffusa est in coꝛdib⁹ nostris ꝙ spiritũ sanctũ q̃ dat⁹
est nob⁹) remãserũt gloziãtes in lra. Sz qz lra occidit:
spiritꝰ aũt viuificat: nõ cognoui lraturã: ꝛ introibo
in potentiã dñi. Ideo versus iste sequens cõfirmat
perficitq; sententiã: ita vt eã figat in coꝛdib⁹ hoim:
nec aliũ permittat oñino irrepere vlla ex parte itel
lectũ. Dñe memoꝛaboꝛ iusticię tuę solius.
O solius. Quid addidit solius: rogo vos: Suffice
ret memoꝛaboꝛ iusticię tuę. Solꝰ inquit ꝓsus: vbi
meam nõ cogito. Quid eñ habes qđ nõ accepisti:
Si aũt accepisti: qđ gloziaris quasi nõ accepis: Ju
sticia tua sola liberat me: Mea sola si sũt nisi pecca
ta. Nõ glozier ergo de virib⁹ meis: non in lra rema
neã: Reꝓbẽ lraturã: id est hoies de lra gloziãtes:
ꝛ de suis virib⁹ puerse tanq̃ phrenetici ꝓsumentes:
Reꝓbẽ tales: intrem in potentiã dñi: vt quãdo i
firmus sũ: tũc potens suz: vt tu in me sis potẽs: qñ
memoꝛaboꝛ iusticię tuę solius.

Sermo scõs de scõa ꝓte eiusdẽ psalmi. A

Gratiaz dei qua gratis salui facti sumus nul
lis nostris meritis ꝓcedẽtibus: nisi quibus
supplicii debebat: i isto cõmẽdari psalmo: he
sterno die insinuauim⁹ charitati vestrę: eũq; tracta
do quoniã finire nequimus: extremã ei⁹ partẽ in ho
diernã diem distulimus: ꝑmittẽtes in noie dñi nos
debitũ soluturos. Qñ soluendi qñ tẽpus ẽ: adesto
te animo tanq̃ agro fertili: vbi ꝛ semen multiplice
tis: ꝛ pluuię ingrati nõ sitis. Cõmẽdauim⁹ hesterna
die titulũ eius: & ꝓpter renouandã intẽtionẽ vestrã:
ꝛ his intimandũ q̃ heri absentes fuerũt: breuiter cõ
memoꝛamus: qđ recolãt q̃ audierũt: audiãt q̃ nescie
rũt. Filioꝝ ionadab psalm⁹ ẽ: Qđ nomẽ interꝓtat
dñi spontane⁹: quoniã spontanee: hoc est bona: pu
ra: sincera ꝛ pfecta voluntate: nõ ficto coꝛde domi
no seruiendũ est: Qđ etiã illud indicat vbi dictũ ẽ:
Volũtarie sacrificabo tibi. Filiꝰ huius: id est filiꝰ Ps. 53
obedientię cantat psalmus: ꝛ his q̃ ꝑmi captiui du
ci sũt: vt agnoscat hic gemit⁹ noster: ꝛ sufficiat diei Matth. 6.
malicia sua. Jã eñ si superbi desieram⁹ vel fatigati
redeamus: Nec rediri nisi ꝙ gratiã potest: Gra: gra
tis data. Nam nisi gratis: gratia non esset. Poꝛro
autez si ꝓterea gratia est: qz gratis est: nihil tuũ ꝓ
cessit vt accipes. Mã si aliqua bona opa tua ꝓcesse
rũt: ꝓciũ accepisti nõ grat: Preciũ aũt qđ nob⁹ de
bebat: supplicii ẽ. Oz ergo liberamur: nõ merit⁹ no
stris: & illi⁹ gratia est. Illũ q̃ laudemus: illi totũ qđ
sumus: ꝛ qđ salui efficimur debemus. Ad qđ cõclu
sit cũ multa dixisset: dicens: Dñe memoꝛaboꝛ iusti
cię tuę solius. Ad istũ versũ ꝓclusa est hesterna tra
ctatio. Primi ergo captiui: id est ptinẽtes ad ꝓmuz B
hoiem: Propt hoc eñ captiui: ꝓpter primũ hoiem
in quo oñes moꝛimur: qz nõ ꝑus qđ spũale est: sed 1. Cor. 15
qđ aiale: postea qđ spirituale. Propter ꝑmũ homi
nẽ ꝑmi captiui: ꝓpter secundũ hoiem secũdi redem
pti. Mã ꝛ ipa redemptio clamat captiuitatẽ nostrã.
Unde eñ redẽpti si nõ antea captiui: Et eñ capti
uitatẽ exꝑssius ab Apl̃o insinuataz ex epistola eius
verba quędã cõmemoꝛates insinuauim⁹ ꝛ repetim⁹.
Video aliam legẽ in mẽbris meis repugnantez legi Ro. 7.
mentis meę: ꝛ captiuũ me ducentẽ in lege peccati q̃
est in mẽbris meis. Ipsa est ꝑma captiuitas nostra
q̃ ꝓcupiscit aduersus spiritũ caro. Venit aũt hoc de Gal. 5.
pena peccati: vt homo aduersus seipsuz diuideret:
qui vni subditus esse noluit. Nihil enim tam expe
dit animę q̃ obedire. Et si expedit aię obedire in ser
uo vt obediat dño: in filio vt obediat patri: in vxoꝛe
vt obediat viro: quãto magis in homie vt obediat
deo: Exptus ergo malũ adaz: oñis aũt homo adã:
sicut in his q̃ crediderũt oñis homo chzistus: quia
mẽbra sũt chzisti. Exptus ergo malũ qđ non debuit
experiri si crederet dicẽti: Nolite tãgere. Exptus & Gen. 3.
malũ: postea saltẽ obtẽperet ꝓceptis medici vt sur
gat: q̃ noluit credere medico vt nõ egrotaret. Nam

z sanis bonus z fidelis medicus dat ꝓceptū ne sit sa-
Matth.9. lis necessarius. Nō est em̄ sanis necessarij medic⁹:
sed male habētibus. Boni autē amici medici q̄ no-
lūt vendere artē suā: z plus gaudent ad sanos ꝯ ad
egrotos: dant quęd ā ꝓcepta sanis: q̄ obseruādo in
egritudinē nō cadāt. Porro aūt illi si ꝓcepta ꝓtem-
pserint z in egritudinē incident: supplicāt medico:
Quē ꝓtēpserūt sani: rogāt egroti. Etiā salutē ro-
gēt: ne p febrē mente perdita medicū cędant. Audi-
stis modo cū euangeliū legeret quēadmodū in illos
Matth.21 dicta sit pabola. Ventis sanę erant q̄ dixerūt: Hic
est hęres: venite occidamus eū: z nostra erit hęredi
tas: Etiq̄ nō. Puta q̄ occiderūt filiū: z patrē occi
suri erāt: Hoc ē mentē sanā nō habere. Postremo:
Ps. 117. ecce q̄ occiderūt filiū: resurrexit fili⁹: z lapis repro-
batus ab ędificātibus fact⁹ est in caput anguli. Of-
fenderūt in illū z ꝙquassati sūt: veniet sup eos z con
teret eos. Sed nō ita iste q̄ cantat in psalmo z dicit:
Introibo in potentiā dñi: nō meā sed dñi. Dñe me-
morabor iusticię tuę solius. Nullā meā agnosco: so-
lius tuę iusticię memorabor. Ā te habeo quicq̄d bo
ni habeo: quicq̄ aūt mali habeo: a me habeo. Non
meritis supplicū reddidisti: sed gratiā grat̄ imper-
tisti. Tuę itaq̄ solius iusticię memorabor. De⁹ do
Ps. 70. cuisti me †ex iuuētute mea. Quid est me docu-
isti: Quia tuę solius iusticię memorari debeo. Con-
siderans em̄ vitā meā ꝑteritaz: video q̄d mihi debe
bat̄: z q̄d acceperim ꝓ eo q̄ mihi debebat̄. Debe-
bat̄ pęna: sed reddita est gratia. Debebat̄ gehenna:
data est vita ęterna. Deus docuisti me ex iuuentute
mea. Ex ipo initio fidei meę: qua me innouasti: do-
cuisti me. Nihil in me przecessit vñ mihi dicerē debe
ri q̄d dedisti. Quis em̄ ꝙuertit ad dēū nisi ab iniq̄ta
te: Quis redimit nisi a captiuitate: Quis autē pōt
dicere iniustā fuisse captiuitatē suā: quando deseruit
ipatorē: z diuertit ad desertorē: Impator em̄ deus:
Deū. 2. et. 3. desertor aūt diabol⁹. Przceptū dedit impator: frau
dē suggessit desertor. Ubi aures tuę inter ꝓceptionē
z deceptionē: Melior ne diabol⁹ ꝙ de⁹: Melior q̄
te fecit ꝙ te fecit: Credidisti q̄ ꝓmisit diabol⁹:
z inuenisti q̄ minat⁹ est deus. Jā ergo ex captiuita
te liberatus: adhuc tamē in spe: nondū in re: ambu-
2. Cor. 5. las p fidē nondū p speciē. Deus inquit docuisti me
ex iuuentute mea. Exquo cōuersus sū ad te: inoua-
tus a te q̄ factus a te: recreatus q̄ creat⁹: reformatus
q̄ format⁹: Exquo ꝙuers⁹ sū: didici merita mea nul
la ꝓcessisse: ꝫ gratia tua mihi gratis venisse: vt me-
morarer iusticię tuę solius. Quid deinde post iuuen
tutē: Q̄m docuisti me inq̄t ex iuuētute mea. Quid
post iuuentutē: In ipa em̄ ꝓma ꝙuersione tua didi
cisti: q̄d ante ꝙuersionē iustus nō fuisti: ꝫ przcessit ini-
quitas: vt expulsa iniq̄tate succederet charitas: vt
sis renouat⁹ i nouū hoiem spe dūtaxat nō re. Didi
cisti: q̄d nihil tui boni ꝓcesserat: z gratia dei ꝙuersus
es ad deū. Jā forte exquo ꝙuersus es: habebis ali-
quid tuū: z de viribus tuis ꝓsumere debes: Quēad
modū solēt hoies dicere: Jā dimitte: opus erat vt
viā oñderes: sufficit: ambulabo viā: Et ille q̄ tibi viā
oñdit: Ne forte vis vt deducā te: Tu aūt si supbis:
absit: Sufficiāt: ambulabo viā: Dimitter⁹: z p̄firmitatē
iterū aberrabis. Bonus erat tibi vt deduceret te: q̄
ꝑus i via collocauit te. Ceterū nisi z ipe ducat: rur-
Ps. 5. sus errabis. Dic illi ergo: Deduc me dñe i via tua:
z ambulabo i veritate tua. Or aūt viā ingressus es:
iuuentus est: ipa renouatio z initiuz fidei. Antea em̄
ambulabas p vias tuas vagabūdus: errans per sy-
uosa: per aspera: laceratus omnibus mēbris: patriaz
quęrebas: hoc est stabilitatem quandā spiritus tui:
vbi diceres: bene est: z securus diceres: quietus ab
omni molestia: ab omni tēptatione: ab omni postremo
captiuitate: z nō inueniebas. Quid dicā: Venit ad
te qui tibi ostēderet viam: venit ad te ipa via: z con-
stitutus es in ea: nullis tuis meritis ꝓcedentib⁹: q̄m
vtiq̄ errabas. Quid est: exquo ingressus es: Jā re
gis te: iam ille qui viam docuit te: dimittet te: Nō
inquit. Docuisti me ex iuuētute mea. Et vsq̄ nūc
annūciabo mirabilia tua. Mirabile est enim Et. z. mirabi
q̄d adhuc facis vt regas me: qui in via posuisti me:
Et hęc sūt mirabilia dei. Quę sunt putas mirabilia
dei: Quid mirabilius inter dei mirabilia ꝙ mortu-
os suscitare: Nūquid nam ego mortuus fuz inq̄s:
Si mortuus nō esses: nō diceret tibi: Surge q̄ dor. Ephes.5
mis z exurge a mortuis: z illūinabit te christ⁹. Mor-
tui sūt oēs infideles: oēs iniqui corpore viuūt:
sed corde extincti sūt. Qui aūt suscitat mortuū sm
corpus: reddit eū luci huic videndę: z huic aeri du-
cendo: nō autē suscitator eius: ipe illi lux z aer ē. In
cipit videre quēadmodū videbat antea. Anima nō
suscitat̄ a deo. Sz de⁹ qñ exuscitat a dō: ꝯ z corp⁹ ex
uscitet a deo. Sz de⁹ qñ exuscitat corp⁹: mūdo red
dit: qñ exuscitat aiaz: sibi reddit. Si recedat aer mā
di ist⁹: morit corp⁹: si recedat de⁹ morit aia. Cū q̄
animā suscitat de⁹ nisi assit q̄ suscitauit: suscitata nō
viuit. Nō em̄ suscitat: z dimittit vt viuat sibi: sicus
lazarus quādo resuscitatus est quatriduan⁹ mortu
us: suscitatus ē corpore per dñi corporalē ꝓsentiā.
Accessit em̄ corpaliter ad sepulchruz: clamauit: Lazare veni foras: Et surrexit lazar⁹: ꝓcessit de sepul-
chro ligatus: deinde solutus discessit. Resuscitatus Joh.11.
est dño ꝓsente: sed vixit z dño absente: ꝯ ꝯ eum
dñs corporaliter resuscitasset: ꝯtū ad visibilia ptinet:
Ceterū ꝓsentia maiestatis suę illū suscitauit: qua p-
sentia nusq̄ recedit. Interim tamē ad przsentiā visi
bilem dñs suscitauit lazarū. Discessit de ipa ciuitate
dñs vel de illo loco: nunq̄d lazarus non vixit: Non
sic anima suscitat. Suscitat illā deus: morit si discel
serit deus. Dicā em̄ audacter fratres: sed tamē ver.
Duę vitę sunt: vna corporis: altera animę. Sicut vi-
ta corporis anima: sic vita animę deus. Quomo-
do si anima deserat morit̄ corpus: sic anima morie-
tur si deserat deus. Jpa est em̄ gratia eius vt resusci
tet z sit nobiscum. Or ergo nos suscitat a morte no-
stra przterita: z innouat quodammodo vitam no-
strā: dicim⁹ ei: Deus docuisti me ex iuuentute mea.
Quia vero nō recedit ab eis quos suscitat: ne cum
recesserit morianr̄: dicimus ei: Et vsq̄ nūc annūcia-
bo mirabilia tua: quia cū mecum es viuo: z aię meę
vita tu es: quę morier̄ si dimittat̄ sibi. Ergo dū ad-
est vita mea: hoc est deus me⁹ vsq̄ nūc: q̄d postea:
Et vsq̄ in senectam z senīū. Duo ista nomina
senectutis sūt: z discernūtur a grecis. Grauitas em̄
post iuuentutem aliud nomē habet apud grecos: z
post ipam grauitatē veniens vltima ętas aliud no-
men hz. Nā πρέσβυτης dr̄ grauis: z γεράων
nūs distinctio deficit: de senectute ambo sunt posita

senecta ꝛ senū. Scitis aūt esse duas ętates. Docu/
isti me gr̄az tuā a iuuētute mea: ꝛ vsq̄ nūc: Post iu
uentutē meā annūciabo mirabilia tua: q̄ mecuz es
vt nō moziar: q̄ venisti vt surgā. Et vsq̄ in senectaz
ꝛ senū: id est vsq̄ ad vltimū meū: nisi mecū fueris:
nō erit aliquid meriti mei: Gr̄a tua semp perseueret
mecū: Hoc diceret etiā vnus hō: tu: ille: ego. Quia
vero vox ista vnius cuiusdā magni hoīs est: hoc est
ipius vnitatis: vox est eīm ecclię: quęram⁹ iuuentu
tē ecclię. Quādo venit christus: mozruus est: cruci
fixus est: surrexit: vocauit gētes: cęperūt ꝓuerti: fa/
cti sunt martyres foztes in christo: fusus est sanguis
fidelis: surrexit seges ecclesię: Hęc iuuēt⁹. Progre
dientibus aūt tēpozibus ꝓficeat ecclia: dicat: Usq̄
nūc annūciabo mirabilia tua: nō tantū in iuuentute
quādo paulus: quādo petrus: qñ ꝑmi apostoli nun
ciauerūt: ꝑcedēte etiā ętate: egoīpe: id ē vnitas tua:
cozp⁹ tuū: annūciabo mirabilia tua. Quid postea ꝛ
Et vsq̄ ad senectā ꝛ senū annūciabo mirabilia tua.
vsq̄ ī finē seculi erit hic ecclesia. Si eīm nō h futura
ē vsq̄ ī finē sęcli: q̄b⁹ dns dixit: Ecce ego vobiscū sū
oīb⁹ diēb⁹ vsq̄ ī ꝯsūmationē sęcli: Quare ista opoz
tebat vt dicerent in scripturis: Quia futuri erāt imi/
mici christianę fidei q̄ dicerēt: ad certuz tempus sūt
erat antea. Ex diu erūt christiani: Usq̄ ad senectā ꝛ
senū: id est vsq̄ in finē sęcli. Tu cū expectas miser
ifidelē vt trāseat christiāt: transis tu sine christianis:
Et christiani vsq̄ in finē sęcli pmanebūt: ꝛ tu puer
ꝑ infidelitatē tuā: cū finieris bzeuē vitā tuā: qua frō
te cries ad iudicē: quē cū viueres blasphemasti: Er
go a iuuētute mea ꝛ vsq̄ nūc ꝛ vsq̄ ad senectā et se/
nū: Dñe ne derelinquas me. Hō quō dicūt
Et. deus. f
Et. q vēnia ꝛ
Esaie. 53
inimici mei: vsq̄ ad q̄s erit. Ne derelinquas me:
Donec annūciem brachiū tuū generatiōi
oīni supuēturę. Et brachiū dñi cui reuelatū ē:
Brachiū dñi: christ⁹. Noli g̃ derelinquere me: Hō
gaudeāt q̄ dicūt: Usq̄ ad certū ꝙs erūt christiani:
sūt q̄ annūcient brachiū dñi. Cui: Generationi om
ni supuēturę. Si ergo oīni generationi supuēturę:
uenīet generatio. Potentiā tuā ꝛ iusticiā tuā.
vsq̄ in finez sęculi: Finito eīm sęculo: iam nulla sup/
Hoc est annunciē generationi oīni supuenturę bra/
chiū tuū. Et quid ꝓstitit brachiū tuū: Liberationē
nostrā gratuitā. Hoc ergo annūciem: ipam gratiaz
oīni generatiōi supuenturę. Dicā oīni homī nascitu
ro: Nihil es ꝑ te: deū īuoca: tua peccata sūt: merita
dei sūt: Suppliciū tibi debeť. ꝛ cū ꝑmiū venerit: sua
dona cozonabit: nō merita tua. Dicā oī generatiōi
supuēturę: de captiuitate venisti: ad adaz ptinebas.
Dicā hoc oī generatiōi supuēturę: nllas vires me/
as: nullā iusticiā meā: ꝑ potentiā tuā ꝛ iusticiā tuaz.
Deus vsq̄ in altissima q̄ fecisti magnalia.
Potentiā tuā ꝛ iusticiā tuā vsq̄quo: Usq̄ ad carnē
ꝛ sanguinē: imo vsq̄ ad altissima q̄ fecisti magnalia.
In altis cęli sūt: in altis angeli sūt: sedes: dnatiōes:
pncipatus: potestates: tibi debēt q̄ sūt: tibi debēt q̄
viuūt: tibi debēt q̄ iuste viuūt: tibi debēt q̄ beate vi
uūt. Potentiā tuā ꝛ iusticiā tuā: vsq̄quo: Usq̄ ī al
tissima q̄ fecisti magnalia. Me putes hominē soluz
ptinere ad gratiaz dei: quid erat angel⁹ añq̄ fieret:
Quid est angel⁹ si dęserat q̄ creauit: Ergo potentiā
tuā ꝛ iusticiā tuā vsq̄ in altissima q̄ fecisti magnalia.

Et hō se extollit: ꝛ vt ptineat ad primā captiuitatē:
audit serpētē suggerētē: Gustate ꝛ eritis sic dij. Ho Heñ. 3
mines sic dij: De⁹ ꝙs silis tibi: Hō in abysso: nō
in inferno: nō in terra: nō in cęlo: Opa eīm tu fecisti.
Quid ꝓdēdit opus cū artifice: De⁹ ꝙs similis tibi:
Ego aūt ait adā miser: ꝛ in adā oīs homo: cū vo/
lo esse puerse similis tibi: ecce quid factus sū: vt ō ca
ptiuitate ad te clamē: Cui bene erat sub rege bono:
captiu⁹ factus sū sub meo seductoze: ꝛ clamo ad te:
qz cecidi abs te. Et vnde abs te cecidi: Cū quęro es/ Ibidem.
se puerse similis tibi. Quid eīm: Deus nōne ad suaz
similitudinem nos vocat: Nonne ipe est qui dicit:
Diligite inimicos vestros: orate ꝓ eis q̄ vos perse
quūtur: benefacite eis q̄ vos oderūt: Hęc dicēs: ad Matth. 5
similitudinē dei nos hortať. Denięz quid adiūgit:
Ut sitis inq̄t filij patris vr̄i q̄ ī cęlis ē. Quid eīm ipe
facit: Hoc facit certe: Qui solē suū oziri facit super Ibidem.
bonos ꝛ malos: ꝛ pluit super iustos ꝛ iniustos. Qui
eīm bene vult inimico suo: deo similis ē. Hec ista su/
perbia: ꝑ obedientia est. Quare: Quia ad imaginē
dei facti sum⁹. Faciamus inq̄t hominē ad imaginē Heñ. 1
ꝛ similitudinē nostrā. Hō g̃ aliq̄d alienū est: si ima/
ginē dei tenem⁹ in nob: Utinā eā ꝓ superbiā nō a-
mittamus. Sed q̄d est ꝓ superbiā: Velle esse silis deo.
Quid putam⁹ vt exclamaret captiu⁹: Dñe ꝙs simi
lis tibi: Quę est ista puersa similitudo: Audite ꝛ in/
telligite si potestis. Credimus aūt ꝙ ipe q̄ nos po/
suit hęc vobis dicere: dabit vobis etiā posse ꝛ intel/
ligere. Deus nullo indiget bono: ꝛ ipe ē summū bo/ h
nū: ꝛ ab ipo est oīe bonū. Ut ergo boni simus: deo
indigem⁹: vt bonus sit de⁹: nobis nō indiget. Nec
nobis tantū: sed vsq̄ ad altissima quę fecit magna/
lia: Nec ipis cęlestibus: nec supcęlestibus: nec cęlo
cęli q̄ dicit indiget deus: vt aut melioz sit: aut potē
tioz: aut beatioz. Quid eīm esset quicq̄d aliud est: ni/
si ipe fecisset: Quo ergo eget abs te q̄ erat ante te: ꝛ
tā potēs erat: vt cū tu nihil esses: faceret te: Nunq̄d
quō parētes faciūt filios: Per q̄ndā ꝓcupiscentiaz
carnalē generāt potius q̄z creant. Istis eīm generā/
tib⁹: de⁹ creat. Mā si tu ita creas: dic q̄d tua mulier
paritura est: Quid dicaz: Tu dic. Ipa dicat: q̄ q̄ nō
portat ignorat. Generāt tamē hoīes filios: ꝛ ad so/
latiū suū: ꝛ ad subsidiū senectutis. Mūquid ideo cre
auit hęc oīa de⁹ a q̄bus senex adiuuaret: Iouit
ergo deus q̄ creat: ꝛ quale sit ꝓ eius bonitatē: ꝛ q̄le
futurū sit ꝓ ꝓpriā volūtatez: Iouit de⁹ ꝛ ordinauit
oīa. Ut aūt homo sit aliquid: puertit se ad illū a q̄
creatus est. Recedēdo eīm frigescit: accedēdo feruę/
scit: Recedendo tenebrescit: accedēdo claręscit. A q̄
eīm habet vt sit: apud illū habet vt ei bene sit. Deni
q̄z filius minoz q̄ voluit in sua potestate habere sub/
stantiā suā: quę illi apud patrē optime seruabať: fa/
ctus suę ptātis: profectus ē in regionē longinquā: Luc. 15
hęsit ꝓncipi malo: porcos pauit: fame cozrept⁹ est
q̄ saturitate supb⁹ abscesserat. Ergo quisq̄s ita vult
esse similis deo: vt ad illū stet: fortitudinēq̄z suā sicut Ps. 58
scriptum est: ad illuz custodiat: n ō ab illo recedat: ei
cohęrendo signetur tanq̄z ex anulo cęra: Illi affi/
xus habeat imaginē eius: faciēs q̄ dictū ē: Mihi Ps. 72
aūt adhęrere deo bonum est: vere custodit similitu/ Heñ. 1.
dinē ꝛ imaginē ad quā factus est. Porro aūt si per/
uerse voluerit imitari deū: vt quō deus non habet a
quo formeť: nō habet a quo regať: Sic ipe velit sua

ptāte vti: vt quō ds nullo formante: nullo regente viuat: quid restat fratres: nisi vt recedens ab eius caloze torpescat: recedens a veritate vanescat: recedens ab eo qō sūme atq; incōmutabiliter ē: in dete-
J rius mutat⁹ ds ficiat: Hoc diabol⁹ fecit: imitari dm voluit: & puerse: nō esse sub illius potestate: & habe-
Gen.2.et.3 re cōtra illū potestatē. Homo aūt positus sub p̄cepto: audiuit a dño deo: Noli tangere. Quid: Hanc arborē. Quid est em illa arbor: Si bona est: q̄re nō
8.de Gen.ad lit tango: Si mala est: q̄d facit ī paradiso: Prorsus ideo
terā.c.9.et.c.18 est in paradiso q̄ bona est: & nolo tāgas. Quare nō tango: Quia obedientē te volo: nō ꝓtradicentē serū: Ad hoc serue: & noli male serue. Serue audi pr̄ us dñi iussū: ⁊ tūc iubētis disce ꝓsiliū. Bona est arbor: nolo tangas. Quare: Quia dñs sū: ⁊ seru⁹ es. Hec tota causa est. Si parua est: dignaris eē seruus. Quid aūt tibi expedit: nisi esse sub dño: Quō eris sub dño: nisi fueris sub p̄cepto: Porro si expedit tibi esse sub dño ⁊ sub p̄cepto: quid tibi iussurus erat ds: Aliq̄d em quer̄it abs te: Offer mihi sacrificiū dicitur⁹ ē tibi: Nōne ipe fecit oīa: in q̄bus ⁊ te fecit: Obseq̄re mihi dicitur⁹ est tibi: siue ad lectū cū requiesco: siue ad mēsā cū me reficio: siue ad balneas cū me lauo. q̄ ꝑ nllo abs te idiget d⁹: nihil tibi debuit iubere: Si āt debuit aliq̄d iubere: vt te (qō tibi expedit) sērires eē sb dño: ab aliq̄ re ꝓhibēd⁹ eras: nō ꝓpt illi⁹ arbor̄ malicīā: & ꝓpter tuā īobediētīā. Nō potuit ds pfectius demōstrare q̄ntū sit bonū obedientię: nisi cū ꝓhibuit ab ea re quę non erat mala. Sola ibi obedientia tenet palmā: sola ibi inobedientia inuenit pēnam. Bonū est: nolo tangas. Nō em nō tangendo moriturus es. Nunq̄d qui hinc ꝓhibuit: alia subtraxit: Nōne est paradisus fructuosis plenus arboribꝫ: Quid tibi deest: Hoc nolo tāgas: hinc nolo gustes. Bonū est: & obediētia melior est. Proinde cū tetigeris: nunquid arbor illa malū erit
Ibidem vt moriaris: Sed inobedientia te subiecit morti: q̄ ꝓhibita tetigisti. Ideo arbor illa appellata est scientia dinoscendi boni ⁊ mali: nō q̄ inde talia quasi poma pendebāt: & quicq̄d esset arbor illa cuiuslibet pomi: cuiuslibet fructus esset: ideo sic vocata est: quia homo q̄ nollet bonū a malo discernere p̄ p̄ceptū: discretur⁹ erat p̄ experimentū: vt tangēdo vetitū: inueniret supplicīū. Quare aūt tetigit fratres mei: Quid illi derat: Dicat mihi quid illi derat ī paradiso cō
Gen.3 stituto: ī media opulētia: medūsq; delitijs: Cui magne delitię erant ipa visio dei: cuius faciez quasi inimici timuit post pctm̄: Quid illi derat vt tāgeret: nisi q̄ sua ptāte vti voluit: p̄ceptū rūpe delectauit: Ut nllo sibi dñante fieret sic d⁹: q̄ deo null⁹ vtiq; dñar̄. Male vag⁹: male p̄sumēs: futur⁹ mortu⁹: recedēdo a vita iusticię: Ecce soluit p̄ceptū: excussit a ceruice iugū disciplinę: habenas regiminis exaltante animositate dirupit. Ubi ē nūc: Certe captiuus clamat: Dñe quis similis tibi: Volui esse puerse similis tibi: ⁊ factus sū similis pecori. Sub tua domi-
Ps̄.48. natione: sub tuo p̄cepto vere similis erā: & homo in honore positus nō intellexit: compatus est iumētis insensatis: ⁊ similis factus est illis. Jā de similitudine iumentor̄ clama fero ⁊ dic: Deus quis similis tibi: Quantas ostendisti mihi tribulationes
K multas ⁊ malas. Merito superbe serue. Volui-
Gen.1. sti em puerse esse similis dño tuo: qui factus eras ad imaginē dñi tui. Bene tibi velles vt eēt recedēti ab illo bono: Prorsus dicit tibi ds: Si recedis a me ⁊ bene tibi est: ego nō sum bonū tuū. Proinde si ille bonus ⁊ summe bonus: ⁊ de se sibi bonus: ⁊ nullo alieno bono bonus: ⁊ ipe nostrū summū bonū: recedendo inde: quid eris nisi malus: Jtē si ipe est beatitudo nostra: quid erit recedenti: nisi miseria: Redi ergo post miseriā: ⁊ dic: Domine quis similis tibi: Quantas ostendisti mihi tribulatiōes multas ⁊ malas: Sed disciplina fuit admonitio nō desertio. Deniq; gratias agens quid dicit: Et ꝙuersus vtificasti me: ⁊ de abyssis terrę iterū reduxisti me. Quando em antea: Quid est hoc iterū: Lecdisti ab altitudine o homo: mancipiū inobediēs: Omnis Luc.14 perbe aduers⁹ dñm ceciditi: Factū est in te: Omnis qui se hu
qui se exaltat: humiliabit̄: fiat in te: Omnis qui se bumiliat: exaltabit̄. Redi ō pfūdo. Redeo in q̄ redeo: agnosco: De⁹ quis similis tibi: Ostendisti mihi tribulatiōes multas ⁊ malas: ⁊ ꝙuersus vtificasti me: ⁊ de abyssis terrę iterū reduxisti me. Intelligimus: audio: Reduxisti me em de abyssis trę: reduxisti me a pfunditate ⁊ submersione peccati. Sz quare iterū: Quādo iam factū erat: Sequamur ne forte posterioza psalmi ipius exponāt nobis: q̄ hic nondū intelligimus quid dixerit iterū. Ergo audiam⁹: Quantas ostendisti mihi tribulationes multas ⁊ malas: ⁊ ꝙuersus vtificasti me: ⁊ de abyssis terrę iterū reduxisti me. Quid deinde: Multiplicasti iustitiā tuā ⁊ cōuersus ꝓsolatus es me: ⁊ de abyssis terrę iterū reduxisti me. Ecce alterū iterū: Si hoc iterū soluere laboramus semel positū: quis potuerit soluere geminatū: Jam ipm iterū gemina-
tio est: ⁊ rursū positū est iterū. Assit ille a quo gratia: assit ⁊ brachiū q̄ annūciamus omni generatiōi supuēturę. Assit ipe: ⁊ tanq̄ claue crucis suę clausum sacramētū aperiat. Neq; em frustra illo crucifixo: velum templi mediū scissum est: nisi quia per ipi⁹ pas- Matth.27
sionē omnīū mysteriox secreta patuerūt. Assit ergo ipe transeūtibus ad eū: auferat velamen: dicat nob 2.Cor.3.
dūs noster ⁊ saluator iesus christus: quare talis vor
ꝓphetę p̄missa est: Ostēdisti mihi tribulatiōes multa ⁊ malas: ⁊ ꝙuersus vtificasti me: ⁊ de abyssis terrę iterū reduxisti me. En hoc primū positū est iterū: videamus q̄d hoc sit: ⁊ inuenie⁹ quare alterū iterū. Job.1
Quid est christus: In p̄ncipio erat verbū: ⁊ verbū erat apud dm̄: ⁊ deus erat verbū: hoc erat in p̄ncipio apd dm̄: Omnia p ipm facta sūt: ⁊ sine ipo factū est nihil. Grāde hoc: magnū hoc. Tu quid captiue: Ubi iaces: In carne: sub morte. Quis g̃ ille: Quis tu: Et quid ille postea: Propter quē: Quis ille: nisi q̄ dictū est verbū: Q̄ verbū: Ne forte sonat ⁊ transit: Verbū deus apud dm̄: verbū per q̄ facta sūt oīa. Quid ꝓpter te: Et verbū caro factū est: et habitauit in nobis. Qui filio ꝓpio nō pepercit: sed pro nobis oībus tradidit illū. Quō ergo non ⁊ cū illo oīa nobis donauit: Ecce q̄d: quis: ꝓpter quē. Fill⁹ dei caro ꝓpter peccatorē: ꝓpter iniquū: ꝓpter dēsertorē: ꝓpt supbū: ꝓpter puersū dei sui imitatorē. Factus ille q̄ tu: fili⁹ hois: vt nos efficeremur filij dei. Caro fact⁹. Unde caro: Ex maria virgine. Unde maria virgo: Ex adam. Ergo ex illo pmo capti-
uo ⁊ caro in christo de massa captiuitatis. Ut quid hoc: Ad exēplū. Suscepit a te: ī quo moreret p te.

Suscepit a te qđ offerret pro te: quo exemplo doce
ret te. Quid doceret te: Quia resurrecturus es. Ñ
eñ crederes: nisi exemplum carnis p̃ cederet assũptę
de massa carnis tuę: Ergo in illo p̃mo resurrexim⁹:
qz z christus cũ resurrexit nos resurrexim⁹. Mõ eñ
verbũ mortuũ est: z resurrexit: ꝙ in verbo caro mor
tua est z resurrexit. Ibi mortu⁹ est christus: vbi es
tu moriturus: z ibi resurrexit christ⁹ vbi tu es resur
recturus. Exemplo suo docuit qđ nõ timeres: quid
sperares. Timebas mortẽ: mortuus est: desperabas
de resurrectione: resurrexit: Sed dicis mihi. Ille re
surrexit: nunquid ego: Sed resurrexit in eo qđ p te
accepit ex te. Ergo natura tua in illo p̃cessit te: z qđ
sumptum est ex te: ascendit ante te. Ibi ergo z tu as
cendisti. Ascẽdit ergo ille prior: z in illo nos: quia ca
ro illa de genere bũano. Ergo z illo resurgẽte: redu
ctus sum⁹ ex abyssis terrę. Cũ itaqz resurrexit chri
stus: ō abyssis terrę reduxisti me. Cũ vero credim⁹
i christũ: de abyssis trę itez reduxisti me. Ecce vnũ
iterũ audi impleri ab Aplo: Si ergo resurrexist cũ
christo: quę sursũ sũt quęrite: vbi christus ẽ in dexte
ra dei sedens: quę sursũ sũt sapite: nõ quę sup terrã.
Pręcessit ergo ille iam resurrexim⁹ z nos: sed ad
huc in spe. Audi hoc idẽ apl̃s Paulũ dicentem: Et
ipi in nobiſmetipis ingemiscimus: adoptionẽ expe
ctantes redemptionẽ corpis nostri. Adhuc ingemi
scis: adhuc expectas. Quid ergo est qđ tibi p̃stitit
christus: Audi qđ sequit. Spes aũt q̃ videt nõ est spes.
Spes eñ salui facti sum⁹:
quid sperat: Si aũt qđ nõ videmus speram⁹: p pa
tientiã expectamus. Reducti ergo sumus iteruz ab
abyssis spe. Quare itez: Quia iam christus p̃cesse
rat. Sed qz resurgemus in re: modo eñ spe viuim⁹:
modo ꝑm fidẽ ambulamus: reducti sumus ab abys
sis terrę credẽdo in eũ q̃ ante nos resurrexit ab abys
sis terrę. Resuscitata ẽ anima nostra ab iniqtate in
fidelitatis: z facta ẽ in nobis quasi p̃ma resurrectio
per fidẽ. Sed si sola erit: vbi ẽ qđ Aplus ait: Ado
ptionẽ expectantes redemptionez corpis nostri z
peccatũ: spiritus vita ẽ ꝓpter iustitiã: Si aũt q̃ suscı
tauit christũ a mortuis habitat in nobis: q̃ suscitauit
iesũ christũ a mortuis: viuificabit z mortalia corpo
ra nostra per inhabitantẽ spiritũ eius in nobis. Er
go iaz resurreximus: mente: fide: spe: charitate: sed
restat vt resurgam⁹ corpore. Audisti vnũ iterũ: au
di alterũ iterũ. Vnũ iterũ, ꝓpter christũ p̃cedentem:
Tu iterũ: ꝙ adhuc spe. Quid restat in re: Multipli
casti iustitiã tuã: iam in credentibus: iã in illis q̃ pri
mo resurrexert i spe: Multiplicasti iustitiã tuã. Ad
iam iustitiã ptinet z flagellũ: qz tẽpus ẽ vt iudiciũ
incipiat a domo dei: ait petrus: id est a sanctis eius.
Flagellat aũt omnẽ filiũ quẽ recipit. Multiplicasti
iustitiã tuã: quia iam nec filijs pepercisti: sed quib⁹
hereditatẽ ętrnã ꝓmisisti: disciplina nõ deseruisti.
Multiplicasti iustitiã tuã: z conuersus consolat⁹ es
me: z ꝓpter corpus in fine resurrecturũ: z de abyssis
terrę iterũ reduxisti me. †Etem ego confitebor
tibi in vasis psalmi veritatẽ tuã z. Vasa psal
mi: psalteriũ. Sed qđ est psalteriũ: Organũ ligneũ
cui chordę supertenduñ vt resonent: in
superiore parte habet psalteriũ: citharã in iferiore:
Et quia spirit⁹ desup: caro de terra: significari videt:
p psalteriũ spiritus: p citharã caro. Et qz duas dixe
rat reductiões nostras ab abyssis terrę: vnã ꝑm spi
ritũ in spe: alteram ꝑm corpus in re: audi eas duas.
Etem ego ꝓfitebor tibi in vasis psalmi veritatẽ tuã. Al. †deus
Hoc ẽ ꝑm spiritũ. Quid de corpore: †Psallã tibi
in cithara sanctus israel. Iterũ hoc audi: pro
pter ipm iterũ z iterũ. Exultabunt labia mea
†cũ psallã tibi. Sz qz labia solent dici z interior
homis z exterioris: incertum est quõ posita sint la
bia. Sequit ergo. Et aia mea quã redemisti.
Ergo de labijs interioribus saluati in spe: reducti ab
abyssis terrę in fide z charitate: expectantes tamen
adhuc redemptionez corporis nostri: qđ dicimus:
Jam dixit. Et anima mea quã redemisti. Sed ne so
lam animã redemptam putares: in qua nũc audisti
vnũ iterũ: Adhuc aũt inquit. Quid adhuc: †Ad Al. †non habet
huc aũt †z lingua mea. Ergo iã lingua corpis:
Tota die meditabit iustitiã tuã: Jd ẽ in ęter
nitate sine fine. Sed quãdo hoc: Jaz in fine ſeculi:
in resurrectione corporis: z imutatiõe in angelicuz
statũ. Unde hoc ꝓbat: quia de fine dicitur: Adhuc
autẽ z lingua mea tota die meditabit iustitiã tuam.
†Cũ confusi fuerint z†erubuerint: qui quę Al.† reuerit
rũt mala mihi. Quãdo confundent: quãdo erũ
bescent: nisi in fine ſeculi: Duobus eñ modis cõfũ
dent: aut cũ credẽt in christũ: aut cũ venerit christ⁹.
Nam q̃diu hic ẽ ecclesia: q̃diu gemit triticuz inter Matth.3. et.13.
paleas: q̃diu gemũt spicę iter zizania: q̃diu gemũt
vasa misericordię inter vasa irę facta in contumeliã: 2.Timoth.2
q̃diu gemit liliũ inter spinas: nõ derũt inimici qui Cant.2.
dicãt: Quãdo morietˀ z peribit nomẽ eius: Jd ẽ ec Ps.40.
ce venit tpus vt finiant: z nõ sint christiani. Sicut
cęperũt ex aliquo tempore: ita vsqz ad certũ tẽpus
erunt. Sed cũ ista dicũt: z sine fine moriunt: z pma
net eccla p̃dicans brachiũ dñi oñi generationi su
peruẽturę. Veniet z ipe vltimus in claritate sua: re
surgẽt oẽs mortui: quisqz cũ causa sua: Separabũ Matth.25.
tur boni ad dexterã: mali autẽ ad sinistraz: Et cõfun
dent qui insultabant: erubescent q̃ garriebãt: Et sic
lingua mea post resurrectionẽ meditabit iustitiã tu
am: tota die laudem tuã: Cum confusi fuerint z eru
buerit qui quęrunt mihi mala.

¶ Explicit Tractatus de ps̃. LXX.
Incipit Tractatus de ps̃. LXXI.

In salomonẽ: quidez psalmi huius titul⁹ A
p̃notatur. Sed hęc in eo dicũt quę nõ pos
sint illi salomoni regi israel ꝑm carnez iuxta
ea quę de illo sancta scriptura loquit̃ p̃uenire: Ño
aũt christo aptissime possunt. Unde intelligit etiam
ipm vocabulũ salomonis ad figuratã significationẽ
adhibitũ: vt in eo christus accipiat. Salomon qđ
pe interp̃tat pacific⁹: Ac per hoc tale vocabulũ illi
verissime atqz optime p̃gruit: p quẽ mediatorem ex
inimici accepta remissione pctorum reconciliamur
deo. Etem cũ inimici essemus recõciliati sum⁹ deo p Ro.5.
mortẽ filij eius. Jdeipe ẽ ille pacificus q̃ fecit vtraqz
vnũ: z medium parietez macerię soluẽs inimicitias Eph.2
in carne sua: legem mandator decretis euacuãs: vt
duos conderet in se in vnũ nouũ hoiez: faciens pa
cem: et veniens euangelizauit pacem his qui lõge:
z pacẽ his q̃ ꝓpe: Jpe in euangelio dicit: Pacez re Joh.14

linquo vobis: pacē meaz do vobis: Et multis alijs testimonijs dñs christus pacificus eē monstratur: nō ſm pacē quā nouit z querit hic mūdus: ſ illā pacē de qua dicit apud ꝓphetā: Dabo eis solatiū vere: pacē sup pacē: cui scz paci reconciliatōis: addit pax īmortalitatis. Nā post oīa reddita q̄ ꝓmisit de⁹: nouissimā pacē nos expectare debere: qua cū deo vi
Esaie.26. uamus in eternū: idē ꝓpheta ostēdit vbi ait: Domine de⁹ noster pacē da nobis: Oīa em̄ dedisti nob.
j.Cor.j5. Pax erit plane illa pfecta quādo nouissima inimica destruet mors. Et in quo erit hoc nisi in pacifico illo
Ibidem reconciliatore nostro: Sicut em̄ in adā oēs moriūtur: sic z in christo oēs viuificabunt. Qm̄ ergo inuenim⁹ verē salomonē: hoc est verē pacificū: q̄d deinde psalmus ipe de illo doceat attendamus.

Expositio psalmi.

B Deus iudiciū tuū regi da: z iusticiaz tuā filio regis. Dñs ipe in euangelio di
Job.5 cit: Pater nō iudicat quēq̄: ſ oēm iudiciuz dedit filio: Hoc est ergo: Deus iudiciū tuū regi da. Qui rex: etiā filius ē regis: qz z de⁹ pater vtriq̄ rex
Matth.22 est. Ita scriptū est: q̄ rex fecit nuptias filio suo. Dare aūt scpturę idē repetit. Nā q̄d dixit: iudiciū tuū: ꝑ aliter dixit: iusticiā tuaz: Et q̄d dixit: regi: hoc alit
Ps.2. dixit: filio regis: Sicut ē illud: Qui habitat in cęlis irridebit eos: z dñs subsannabit eos. Q̄d est: qui habitat in cęlis: hoc est: z dñs: Et q̄d ē irridebit eos: ꝑ
Ps.j8 est: ſbsānabit eos. Et: Cęli enarrāt gloriā dei: z opa manuū ei⁹ annūciat firmamentū: Cęli repetiti sunt noie firmamēti: Et q̄d dictū ē: gl̄iaz dei repetitū ē: opa manuū ei⁹: Et q̄d dictū est: enarrāt: repetitū ē: annūciat. Istę aūt repetitiōes multū eloquia diuina cōmendāt: siue eadē ꝟba alia sententia: siue alijs ꝟbis eadē sētētia repetat: z maxime reperiūtur ī psalmis: z in eo genere sermonis quo aī est monēd⁹ affectus. Deinde sequit: Iudicare populū tuū
Al. non habet in tua iusticia: z pauperes tuos i iudicio. Rex pater regi filio ad quā rem dedit iudiciū suuz z iusticiā suā: satis ostendit cuz dicit: Judicare populū tuū in iusticia: id ē ad iudicandū pl̄m tuū. Talis
Prouerb.j locutio est apud salomonez: Prouerbia salomonis filij dauid: Scire sapientiā z disciplinā: Hoc ē prouerbia salomonis: ad sciendā sapientiā z disciplinā: Ita iudiciū tuū regi da: Judicare populū tuū: id ē iudiciū tuū da ad iudicandū populū tuū. Qz autez ait ꝑus: populū tuū: hoc ait posteriusꝫ pauperes tuos: Et q̄d ait ꝑus: in iusticia: hoc posteri⁹: ī iudicio: moze illo repetitiōis: Ubi sane demonstrat populū dei pauperē esse debere: id est nō superbū: sed humi
Matth.5. lem. Beati em̄ pauperes spiritu: quoniā ipoz ē regnū cęlorū. Qua paupertate etiā beatus iob pauper fuit: z anteq̄ magnas illas terrenas diuitias amisisset. Q̄d ideo cōmemorandū putaui: quoniaz sūt q̄dam qui facilius oīa sua pauperibus distribuūt: q̄ ipi pauperes dei fiant. Inflati sūt em̄ iactantia q̄ putant sibi esse tribuendū: non gratię dei q̄ bene viuūt: z ideo iam nec bene viuūt quantacumq̄ bona opera facere videant. De suo quippe habere se pu
j.Cor.j.4. tant: z gloriant q̄si nō acceperint: Diuites sui: non pauperes dei: abundantes sibi nō egentes deo. Sz
j.Cor.j3 ait Apl̄us: Si distribuero oīa mea pauperibus: z tradidero corpus meū vt ardeam: charitatē aūtē nō habeā: nihil mihi ꝓdest. Tanq̄ si diceret: Si distribuero oīa mea pauperibus z pauper dei non fuero: nihil mihi prodest. Charitas em̄ nō inflatur: Ibidem.
nec est vera charitas dei in eo qui ingratus est spiritui sancto eius per quē diffundit ī cordibus nostris Ro.5.
charitas eius. Et ideo tales nō pertinēt ad populuz dei: quia nō sūt pauperes dei. Pauperes quippe dicūt: Nos aūt nō spiritū huius mundi accepim⁹: sed spiritū qui ex deo ē: vt sciamus q̄ a deo donata sūt nobis. Nā cū z in isto psalmo ꝓpter suscepti hominis sacramentū: quo verbū caro factuz est: dicatur deo patri regi: iusticiā tuā da filio regis: nolit isti sibi dari iusticiā: sed a semetipis eam habere cōfidāt. Ignorantes em̄ dei iusticiaz z suam volentes constituere: iusticię dei nō sunt subiecti. Nō sūt itaq̄ vt dixi pauperes dei: sed diuites sui: quia nō sūt humiles: sed superbi. Veniet vero ille iudicare populū dei ī iusticia: z pauperes dei in iudicio: z eo iudicio discernet a diuitibus eoz pauperes suos: sed quos paupertate sua fecit diuites suos. Clamat ei
Ps.43. quippe populus pauper: Judica me deus z discerne causam meā de gente nō sancta. Qz autē mutato verboz ordine: cū prius dixisset: de⁹: iudiciū tuū regi da: z iusticiā tuā filio regis: prius ponens iudiciū: deinde iusticiā: prius iusticiā posuit: deinde iudicans. Judicare populū tuū in iusticia: z pauperes tuos in iudicio: magis ostendit iudiciū se appellasse iusticiā: nihil interesse demonstrās q̄ ordine q̄d iniustū ē: iusticiā do miq̄ā vel iniustā dicere nō solem⁹. Si em̄ pua z iniusta erit: nec iusticia iā dicēda ē. Proide ponēdo iudiciū atq̄ iusticię noie repetēdo vl̄ ponēdo iusticiā: z eā iudicij noie repetēdo: satis edocet ꝓprie se appellare iudiciū q̄d ꝓ iusticia
Job.7. poni solet: id est q̄d in male iudicādo intelligi nō potest. Ubi em̄ dñs dicit: Nolite iudicare personaliter: sed rectum iudiciū iudicare: ostendit esse ꝓprium iudiciū cū dicit: Rectū iudiciū iudicate. Denicq̄ illud vetat: hoc ꝓcipit. Cuz vero sine vlla adiectione dicit iudiciū: continuo iustū vult intelligi: sicut
Matth.23 est quod ait: Relinquitis grauiora legis: misericordiam z iudiciū. Et illud q̄d hieremias dicit: Faciem
Dicere.17. dians z iudiciū. Et illud q̄d hieremias dicit: Faciēs diuitias suas nō cū iudicio. Nō ait: faciēs diuitias suas p̄uo vel iniusto iudicio: vel nō cū iudicio recto aut iusto: sed nō cū iudicio: iudiciū nō appellās: nisi quod rectū ac iustū est. Suscipiant mon-
D tes pacem pl̄o: z colles iusticiam. Dontes maiores sūt: colles minores. Nimiꝝ ergo hi sūt
Ps.jij. ꝗs alius habet psalmus: pusillos cuz magnis. Isti quippe montes exultauerunt sicut arietes: z isti colles sic agni ouiū: sic in exitu israel de egypto: id est
Ibidem in populi dei liberatione ab huius sęculi seruitute. Excellenti ergo sanctitate eminētes in ecclesia mō-
2.Timoth.4 tes sunt: qui idonei sunt z alios docere: sic loquentes sunt: qui idonei sunt z alios docere: sic viuēdo vt salubriter imdo vt fideliter instruant: sic viuēdo vt salubriter imitentur. Colles aūtē sūt illoz excellentiam sua obdientia subsequentes. Quare ergo montes pacez z colles iusticiam: An forte nihil interesset etiaz si ita diceret: Suscipiant montes iusticiā populo: z colles pacem: Utriscz em̄ iusticia z utriscz pax necessaria ē: Et fieri potest vt alio nomīe pax appellata sit ipa iusticia. Hęc est em̄ vera pax: nō qualē iniusti inter se faciūt. An potius cū distinctione nō contēnenda intelligendū est q̄d ait: Montes pacē z colles iu

ticiã: Excellentes ꝙppe in ecclesia: paci debẽt vigi-
lanti intentiõe cõsulere: ne ꝓpter suos honores sup-
be agendo se schismata faciãt: vnitatis compage di
rupta. Colles aũt ita eos imitãdo ⁊ obediẽdo subse
quant: vt eis christũ anteponãt: ne malorũ montiũ
quoniã vident excellere vana auctoritate seducti: se
a christi vnitate dirũpant. Ideo dictũ est: Suscipi-
ant montes pacẽ populo. Dicãt quidẽ: Imitatores
nos aut angelus de cẽlo vobis annũciauerit prę-
ter ꝙ̃ qđ accepistis: anathema sit. Dicãt etiã: Nun
qđ paulus ꝓ vobis crucifixus ẽ: aut in nomĩe pau-
li baptizati estis: Ita suscipiant pacez populo dei:
id est pauꝑibus dei: nõ illis: ꝟ cũ illis regnare cupiẽ
tes. Illi quoq; nõ dicãt: Ego sũ pauli: ego aũt apol
lo: ego ꝟo cephę: ꝟ oĩes dicãt: ego sũ christi. Hęc
ẽ iustitia: nõ anteponere seruos domino: nec cẽre:
ita leuare oculos in mõtes vndeveniat auxilĩu sibi:
mino q̃ fecit cẽlũ ⁊ terrã. Potest ⁊ sic cõuenientissi-
vt tamen auxilĩũ suũ nõ sperent a montibus: ꝟ a do
me intelligi: Suscipiant mõtes pacẽ populo: vt pa
cẽ intelligamus in recõciliatiõe qua deo recoucilia-
mur: montes ꝙppe eam suscipiũt populo eius. Hoc
Aplus ita testatur: Vetera transierũt: ecce facta sũt
noua: Oĩnia autẽ ex deo qui recõciliauit nos sibi ꝑ
christũ: ⁊ dedit nobis mĩsterĩũ recõciliatiõis. Ecce
quõ suscipiũt montes pacẽ populo eius. Deus eĩ
erat in christo mundũ reconcilians sibi: nõ reputãs
illis delicta eorũ: ⁊ ponẽs in nobis verbũ recõcilia-
tionis. In q̃bus: nisi in mõtibus q̃ suscipiũt pacem
populo eius? Quocirca legati pacis subsequenter
adiungũt ⁊ dicũt: Pro christo ergo legatiõe fungi-
mur tanq̃ deo exhortãte ꝙ nos: obsecramus ꝙ christo
reconciliari deo. Hanc pacẽ suscipiũt mõtes po-
pulo eius: id est ꝑdicationẽ legationẽq; pacis eius.
Colles aũt iustitiã: hoc est obedientiã: qđ est in ho-
minibus ⁊ in oĩ rationali creatura: omnis iusticię
origo atq; ꝓfectio: ita vt duoꝝ hominũ: id est adaz
q̃ fuit caput mortis nostrę: ⁊ christi q̃ est caput salu-
tis nostrę: hęc cõmendet magna distinctio: quia si-
cut ꝑ inobediẽtiã vni⁹ homĩs peccatores ꝓstituti sũt
multi: ita ⁊ ꝑ obediẽtiã vni⁹ hoĩs iusti ꝓstituent mul
ti. Suscipiãt ergo montes pacẽ populo ⁊ colles: iu-
sticiã: vt hoc mõ vtrisq; ꝓcordantibus: fiat qđ scꝑtũ
est: Justicia ⁊ pax osculate sũt se. Qđ vero alĩ codi
ces habẽt: Suscipiãt montes pacẽ populo ⁊ colles:
vtrosq; ꝑdicatores euangelicę pacis intelligendos
puto: siue ꝑcedẽtes siue subsequẽtes. In his aũt co
dicibus illud sequit. In iusticia iudicabit pauperes
populi. Sed illi magis codices approbant: q̃ habẽt
qđ supẽ exposuim⁹: Suscipiãt mõtes pacem ꝓpl'o: ⁊
collef iusticiã. Alĩq; aũt hũt: pl'o tuo: alĩq; nõ hũt tuo:
ꝟ rãmodo populo. Judicabit pauperes po-
puli: ⁊ saluos faciet filios pauperũ. Paupe
res ⁊ filĩ pauperũ idẽ ipi mihi vident: sicut eadẽ ci-
uitas est sion ⁊ filia sion. Si autem distinctius intel
ligẽdũ est: pauperes accipimus montes: filios aũt
pauperũ colles: velut ꝓphetas atq; apl'os paupes:
filios aũt eoꝝ: id est q̃ sub eoꝝ auctoritate ꝓficiunt
filios pauperes. Qđ vero supra dictũ est: iudicabit: et
postea: saluos faciet: quędã velut expositio est quo-
modo iudicabit. Ad hoc eĩ iudicabit vt saluos fa-
ciet: id est a pdendis dãnandisq; discernat: q̃bus do
nat salutẽ ꝑ aratã reuelari ĩ tẽpore nouissimo: vt ali
bi illi dicitur: Ne perdas cum impijs aĩam meam. Ps. 25
Et: Judica me deꝰ ⁊ discerne causã meã de gente nõ Ps. 42.
sancta. Cõsiderandũ etiã qđ nõ ait: Judicabit pau
perẽ populũ: ꝟ paupes populi. Supẽ eĩ vbi dixit:
Judicare populũ tuũ in iusticia: ⁊ paupes tuos ĩ iu
dicio: eundẽ dixit populũ dei quos paupes eius: id
est tantũmodo bonos ⁊ ad dexterã partẽ ptinentes.
Quia ꝟo in hoc sęculo simul dextri sinistriq; pascũ-
tur: qui velut agni ⁊ hędi ĩ fine separãdi sũt: totũ si- Matth. 25.
cut cõmixtũ est: noie populi nũcupauit. Et quia iu-
diciũ etiaz hic in bono ponit: id est ad saluos facien-
dos: ideo ait: Judicabit paupes populi: id ẽ eos ad
salutẽ discernet q̃ sũt in populo paupes. Jam q̃ sint
pauperes supẽ exposuimus: hos ⁊ egenos intelliga-
mus. Et humiliabit calũniatorẽ. Nullus me-
lius q̃ diabolus hic calũniator agnoscit. Calũnia
eiꝰ ẽ: Nũquid gratis colit iob deũ: Hũiliauit aũt il Job. 1
luz dñs iesus gratia sua: suos adiuuãs: vt gratꝰ deũ
colant: id ẽ delectent in dño. Humiliauit etiã sic: qz
cũ diabolus: id ẽ ꝓnceps huius mũdi nihil in eo in- Joh. 14.
uenisset: occidit ꝑ calũnias iudeoꝝ: qbꝰ ẽ vsus calũ- Eph. 2.
niator tãq; vasis suis operãs ĩ filĩs diffidẽtię. Hũi
liatus ẽ eĩ: qz ille quẽ occiderãt resurrexit ⁊ regnuz
abstulit mortꝭ: cuius ille potestatẽ ita gerebat: vt ex Ro. 5.
vno hoie quẽ deceperat: oĩes ꝑ mortẽ traheret ad
condẽnationẽ. Sed hũiliatus ẽ: qm̃ si ob vniꝰ delĩ-
ctũ mors regnauit ꝑ vnũ: multo magis q̃ abundan- Ibidem.
tiã gratię ⁊ iusticię accipiũt: in vita: regnabũt ꝑ vnũ
iesũ christũ: q̃ hũiliauit calũniatores: falsa crimina:
iniquos iudices: falsos testes: vt eũ perderẽt inimitẽ
tes. Et ꝑmanebit soli: vel ꝑmanebit cuz so G
le. Sic eĩ melius interꝑtandũ quidaz nostri puta-
uerũt: qđ ĩ greco ẽ: συμπαραμένει: Qđ si latine
vno verbo dici posset: cõpmanebit dicendũ esset: iõ
qz latine verbũ nõ põt dici: vt saltẽ sẽtẽtia exꝑmere-
tur: dictũ ẽ: ꝑmanebit cũ sole. Nihil ẽ eĩ aliud: cõ-
permanebit soli: q̃ꝑ ꝑmanebit cũ sole. Quid aũt ma
gnũ ẽ ꝑmanere cũ sole ei ꝑ quẽ facta sũt oĩa: ⁊ sine q̃ Job. 1.
factũ est nihil: nisi qz hęc ꝓphetia ꝓpter eos ꝓmissa
ẽ: qui putant religionez nominis christiani vsq; ad
certũ tempus in hoc sęculo victuram: ⁊ postea non
futurã: Permanebit ergo cũ sole: q̃diu sol oritur ⁊
occidit: hoc est q̃diu tẽpora ista voluũtur: nõ deerit
ecclesia dei: id est christi corꝑ in terris. Qđ ꝟo ad-
iũgit. Et ante lunã †⁊ generatiões genera- Ar. † in genera-
tionũ. Potuit dicere: ⁊ añ solẽ: id ẽ ⁊ cũ sole: ⁊ ante tione ⁊ genera-
solẽ: qđ intelligereꝭ: ⁊ cũ tpibus: ⁊ ante tpa: Qđ er- tionem.
go tẽpus ãtecedit: ꝙternũ est: Et hoc vere habẽdũ ẽ
ꝙternũ qđ nullo tpe variat: sicut in ꝓncipio erat ver
bũ. Sed ꝑ lunã significare maluit incrementa defe- Job. 14.
ctusq; mortaliũ. Deniq; cũ dixisset: ante lunã: volẽs
q̃dãmodo exꝑõere ꝙ q̃ re lunã posuerit: generatio-
nes inqt generationũ: tanq̃ diceret: ante lunaz: id ẽ
ante generatiões generationũ: q̃ trãseũt decessione
⁊ successiõe mortaliũ: tãq; decremẽtꝭ? incremẽtisq; lu-
naribꝰ: Ac ꝑ hꝰ q̃d melius intelligit ꝑmanere añ lu-
nã: nisi oĩa mortalia ĩmortalitate ꝓcederẽ? Qđ etiã
sic nõ incõueniẽter accipi põt: vt qm̃ humiliato ca-
lũniatore sedet ad dexterã patrꝭ: hoc sit ꝑmanere cũ
sole. Splẽdoz eĩ ꝙternę glię intelligit filiꝰ: tãq; sol Heb. j.
sit pater: ⁊ splendor eius filius eius. Sed sicut ista
dici possũt de inuisibili substãtia creatoris: nõ sicut

de ista visibili creatura in qua sūt corpa celestia quo illustrius eminet sol: de quo hec similitudo adhibita ē: sic adhibet etiam ō terrestrib⁹: petra: leo: agnus: homo habēs duos filios: ⁊ cetera. Ergo hūiliato calūniatore pmanet cū sole: qz victo diabolo p resurrectionē: sedet ad dexterā patris: vbi iaz nō mozitur: ⁊ moꝛs ei vltra nō dñabit: Et hoc ante lunaz tāq̄ pmogenitus a moꝛtuis p̄cedens ecclesiā moꝛtalium decessione ac successione transeuntē. Iste sunt generationes generationū: aut forte qz generatiões sūt q̄bus generamur moꝛtaliter: generationes autē generationuz quib⁹ regeneramur īmoꝛtalit: Et hec ē ecclesia quā ille antecessit: vt pmaneret añ lunā q̄ p̄mogenit⁹ ē ex moꝛtuis. Sane qō ē in greco: Γένεάσ γενεόν: nōnulli iterptati sūt: nō generatiões: ꝑ generationis generationū: qz γένεᾶσ ambigu⁹ ē casus in greco: ⁊ vtrū genitiu⁹ singularis sit: Τῆσ γένεάσ: id ē hui⁹ generationis: an accusatiu⁹ pluralis Τάσ γένεάσ: id ē has generationes: nō euident apparet: nisi qz merito sēsus ille p̄lat⁹ ē: vt tāq̄ exponēdo q̄d dixerit lunā: secutus adiūgeret generationes generationū. †Et descendet sicut pluuia in vellus: ⁊ sicut† gutte stillātes super terrā. Recoluit ⁊ admonuit illud qō factū est p iudicem gedeon: de christo id habere in finem. Petijt q̄pe ille signū a dño vt in area positū solū vell⁹ cōpluereꝰ: ⁊ sicca esset area: ⁊ rursū solū vellus siccum esset: ⁊ complueret area: Et ita factū ē. Qō significauit tanq̄ in area in toto oꝛbe terraꝝ: siccū vellus fuisse p̄iozē populū israel. Idēip̄e ergo christ⁹ descendit sicut pluuia in vellus cuz adhuc area sicca esset. Unde etiā dixit: Nō sū missus nisi ad oues que perierāt domus israel. Ibi matrē de q̄ formā serui acciperet: in qua hoibus appareret elegit: ibi discipulos q̄bus hoc idē p̄cepit: dicens: In viā gentiū ne abieritis: ⁊ in ciuitates samaritanoꝝ ne introieritis: Ite p̄mū ad oues q̄ perierūt domus israel. Cuz dicit: Ite p̄mū ad illas: ostēdit ⁊ postea cū iā esset area cōpluenda: ituros eos etiā ad alias oues q̄ nō eēnt ex veteri populo israh: de q̄bus dicit: Habeo alias oues q̄ nō sunt ex hoc ouili: oportet me ⁊ ipas adducere: vt sit vnus grex ⁊ vn⁹ pastoꝛ. Hinc ⁊ Aplus: Dico enī inq̄t christū ministrū fuisse circūcisiōis ꝓpter veritatē dei: ad p̄firmandas p̄missiones patrum. Sic pluuia descendit sup vellus sicca adhuc area. Sed quoniā sequit: Gentes aūt sup misericoꝛdia glorificare deuz: vt accedēte tēpoze compleret qō p̄ ꝓphetā dicit: Populus quē nō cognoui seruiuit mihi: in obauditu auris obediuit mihi: Videm⁹ iā gr̄a christi siccā remansisse gentē iudeoꝝ: totūq̄ oꝛbē terrarū in oīnibus gētibus christiane gratie plenis nubibus complui. Alio q̄pe verbo eandē pluuiā significauit: dicens: Gutte stillantes nō iā sup vellus: ꝑ superterrā. Quid est enī aliud pluuia q̄ gutte stillantes: Ideo autē illam gentē velleris nomine significari puto: vel qz expolianda fuerat auctoꝛitate doctrine: sicut ouis expoliaī vellere: vel quia ī abdito eandē pluuiā tenebat: quā nolebat p̄putio p̄dicari: id est in circūcisis gentibus reuelari. Oꝛietur in diebus eius iusticia ⁊ abundātia pacis: donec† tollaī luna. Id quod dictū est: tollaī: alij interpretati sunt auferatur: alij vero extollatur: vnū verbū grecū; sicut vnicuiq̄ visum est: transferē tes quod ibi positū est: ἀρθῆναι. Sed qui dixerunt tollaī: ⁊ qui dixerūt auferatur: nō vsq̄adeo dissonant. Tollaī enī magis habet consuetudo ita dici: vt auferaī ⁊ nō sit: q̄ ita vt altius eleuet. Auferatur vero p̄oꝛsus aliter intelligi non potest: nisi vt perdaī: hoc est vt nō sit. Extollaī aūt nihil nisi vt altius eleuetur. Quod quidē cū in malo ponit: superbiā solet significare: sicuti est: In tua sapientia noli extolli. In bono aūt ad honoꝛē ptinet ampliozem: velut cū aliquid eleuaī: sicuti est: In noctib⁹ extollite manus vestras in sancta: ⁊ benedicite dominū. Hic ergo si auferaī dictuz intellexerimus: quid erit donec auferaī luna: nisi efficiaī vt nō sit: Foꝛtassis enī hoc intelligi voluit: ne vlteri⁹ sit moꝛtalitas: q̄n do nouissima inimica destruet moꝛs: vt pacis abundantia vsq̄ ad hoc perducaī: ne quid resistat felicitati beatoꝝ ex infirmitate moꝛtalitatis qō erit i illo seculo: cuius tenemus fidelem p̄missionē dei p ihesum christū dñm nostrū: de quo dicit: Oꝛietur in diebus eius iusticia ⁊ abundantia pacis: donec moꝛte oīno destructa atq̄ destructa: omnis moꝛtalitas absumatur. Sin vero vocabulo lune: nō moꝛtalitas carnis per quā nūc transit ecclesia: sed ipa oīno ecclesia significata est: que pmaneat in eternū ab hac moꝛtalitate liberata: ita dictū accipienduz est: Oꝛiet in diebus eius iusticia ⁊ abundantia pacis: donec extollaī luna: tanq̄ dicerei: oꝛietur in diebus eius iusticia que contradictionē ac rebellationez carnis vincat: ⁊ fiat pax intantū crescens ⁊ abundans: donec luna extollaī: id est eleuet ecclesia p gloziā resurrectionis: cuius illo regnatura qui eam in hac gloria p̄mogenitus a moꝛtuis antecessit: vt sederet ad dexteram patris: et ita cū sole permanet ātē lunā: quo postea extollere/tur ⁊ luna. Et dominabitur a mari vsq̄ ad mare: ⁊ a flumine vsq̄ ad terminos oꝛbis †terre. De quo vtiq̄ dixerat: Oꝛietur in diebus eius iusticia ⁊ abundantia pacis: donec extollaī luna. Si ecclesia hic recte significatur vocabulo lune: consequenter ostendit q̄ late eandē ecclesiaz fuerat diffusurus: cuz adiecit: ⁊ dominabiī a mari vsq̄ ad mare. Mari quippe magno cingiī terra: qui vocatur oceanus: de quo influit quidā exiguū in medio terrarū: ⁊ facit ista maria nota nobis que nauigūs frequentant. Proinde a mari vsq̄ ad mare: a quolibet fine terre: vsq̄ ad quēlibet finem dominaturū dixit: cui⁹ nomē ⁊ potestas toto oꝛbe fuerāt p̄dicāda multūq̄ valitura. Qō ne aliter posset intelligi: a mari vsq̄ ad mare: ꝓtinuo subiecit: Et a flumīe vsq̄ ad terminos oꝛbis terre. Qō ḡ ait: vsq̄ ad terminos oꝛbis terre: ꝟ añ dixerat: a mari vsq̄ ad mare. Qō ꝟo nunc ait: A flumīe: euidēter exp̄ssit inde voluisse christuz ptātē suā iā cōmēdare: vñ ⁊ discipulos exp̄it eligere a flumine scz iozdane: vbi sup̄ baptizatū dñm cū descenderet spūs sanct⁹: sonuit vox de celo: Hic est filius me⁹ dilect⁹. Hinc ḡ doctrina ei⁹ incipiēs: ⁊ magistrij celestis auctoꝛitas dilataī vsq̄ ad termios oꝛbis terre: cū p̄dicaī euāgelū regni in vniuerso oꝛbe i testimoniū oīb⁹ gētib⁹: ⁊ tūc veniet finis. Loqā illo †decidēt ethiopes: ⁊ inimici ei⁹ terram lin/gēt. Per ethiopes a pte totū: omnes gentes significat: eam eligens gentem quaz potissimū nominaret que in finibus terre est. Coram illo procident dicū est: adoꝛabunt eū. Et quoniā sch̄ptura futura

Marc.16 Ro.6.

Ps.71

Matth.15

Matth.10.

Luc.22

Ps.17

Matth.3.

Ps.71

erāt p diuersa terrax loca: q̄ inuiderēt eccl̄ie catholicę toto terrax orbe diffusę: eadē pozro schismata p hominū noīa se fuerāt diuisura: t hoīes amādo q̄b⁹ auctozib⁹ scissa sūt: glozię christi: q̄ p oēs terras ē imicatura. Ideo cum dixisset: Corā illo decident ethiopes: adiūxit: Et inimici ei⁹ terrā lingēt: id est hoīes amabūt vt inuideāt christi gl̄ię: cui dictū est: Exaltare sup̄ celos dne⁹: t sup̄ oēz terrā gl̄ia tua. Homo q̄ppe audire meruit: Terra es: t i terrā ibis. Dāc cati: eos amādo: t in suauissimos habēdo: ptradi cūt diuinis eloquīs: q̄bus catholica eccl̄ia p̄nūcia ta ē: nō in aliq̄ pte terrax futura: sicut quęlibet schismata: q̄ in vniuerso mūdo fructificādo atq̄ crescendo vsq̄ ad ip̄os ethiopes: extremos videlicet t terrimos hoīm quentura. Reges tharsis t insulę munera offerēt: reges arabū t saba dona adducēt. Et adozabūt cū oēs reges terrę: oēs gentes seruient ei. Hoc iā non expositozē: q̄ ptēplatozē desiderat: imo nō solū lętābus: nisi fortasse q̄d ḡrendū ē q̄d dictū sit: dona adducēt. Ea q̄ppe adduci solēt ḡ ābulare nō p̄nt. Nūquid nā ergo de imolādis victimis dici potuit? Ab quę adducēda p̄dicta sūt: hoīes mihi vident signi ficare: q̄s in societatē eccl̄ię christi: regum adducit auctozitas: q̄uis reges etiā p̄sequentes dona addu xerint: nō scientes q̄d facerēt: sanctos martyres imo lando. Cū xp̄o exponeret causas cur ei tārus honoz offerret a regibus eiq̄ seruiret ab omnib⁹ gentib⁹: Quia liberauit inquit egenū a potente: et pauperē cui nō erat adiutoz. Iste egen⁹ t pauper: popul⁹ ē credentiū in eū. In hoc popu'o sūt etiam reges adozātes eū. Nō em̄ egeni esse dedignāt t paupes: id ē hūiliter peccata p̄fitētes: egentes gloria t gratia dei: vt eos rex ille fili⁹ regis liberet a potente. Idē q̄ppe est potēs ille q̄ supius calūniatoz est dictus: quē potentē ad hoies sibi subdēdos: t in captiuitate retinendos nō xp̄us eius fecit: s humana peccata. Idēip̄e t fortis est dict⁹: ideo t hic potēs: Sz q̄ hūliauit calūniatozē: t intrauit in domū fortis: vt eo alligato vasa ei⁹ diripet: hic liberauit egenū a potēte: t pauperē cui nō erat adiutoz. Nō em̄ hoc efficere potuit vel cuiusq̄ xp̄us: vel q̄sq̄ homo iustus: vel aliquis angel⁹: Cuz ḡ null⁹ esset adiutor: ip̄e aduenies saluos fecit eos. Occurrebat aūt si pter peccata hō tenebat a diabolo: nūq̄d nā christo q̄ eruit egenū a potēte: pctā placuerūt: Absit. Sz Parcet ip̄e inopi t pauperi: Id est pctā dimittet illi hūili: t nō ex suis meritis p̄fidenti: aut de sua virtute salutē speranti: sed idigenti gratia saluatozis sui. Cū aūt addidit: Et animas pauperuz saluas faciet. Utrūq̄ adiutozū gratię cōmēdauit: t qd̄ est in remissionē peccatozū: cū ait: Parcet pauperi t inopi: t qd̄ ē in ptic̄ipatione iustic̄ię cū ad quā idoneus ad salutem: quę salus non est pfecta iustic̄ia: nisi dei adiuuet gratia: quia plenitudo legis non est nisi charitas: quę non a nobis existit in nobis: s diffundit in cozdibus nostris p spiritū sanctū qui datus est nobis. Ex usuris t iniquitate redimet animas eoz. Quę sūt istę usurę: nisi peccata quę etiā debita noīant? Usuras aūt appellatas puto: quia plus mali inuenit i supplicijs q̄z cōmissū est in peccatis. Maz (verbi gratia) cū homicida corpus tantū homis perimat: animę autē nihil nocere possit: ip̄ius t aīa t corpus perdit in gehēna. Propter huiusmodi p̄ceptozes p̄sentē p̄cepti: t irrisozes futuri supplicij dictū est: Ego veniens cū usuris exigerē. Ab his usuris redimet aię pauperū sanguis illo q̄ effusus est in remissionē peccatoz. Redimet ḡ ab usuris: remittēdo peccata q̄bus debebāt ampliora supplicia. Redimet aūt ab iniquitate: adiuuando p gratiā etiā ad faciendā iustic̄iā. Eadē itaq̄ duo repetita sūt ḡ sup̄ dicta erāt. Qd̄ em̄ supza ē: Parcet inopi t pauperi: h̄ intelligit: Redimet ex usuris: Qd̄ xo ibi dic̄: Et aīas pauperx saluas faciet: h̄ dictū videt: Ex iniquitate redimet: vt vtrūq̄ subaudiatur. Nā parcendo redimet ab usuris: saluos aūt faciēdo redimet ab iniq̄tate. Itaq̄ sic̄ parcet pauperi t inopi: t aīas pauperx saluas faciet: sic ex usuris t iniq̄tate redimet aīas eoz. Et honorabile nomē eius coram ip̄is. Dant em̄ honorē nomī eius p̄o tātis beneficijs: qui respondēt dignū t iustū esse gratias agere dño deo suo. Vel qd̄ habēt codices aliq̄: Et honorabile nomē eoz cozā ip̄o: quia etsi vident huic sęculo contēptibiles christiani: nomē eoz cozā ip̄o est honorabile: qui eis illud dedit: tā nō memoz nominū eoz p labia sua q̄bus antea vocabant: cum eēnt gentiliū superstitionibus obligati: vel suozū maloz meritoz signati vocabulis: anteq̄z eēnt christiani. Qd̄ nomē honorabile est cozam ip̄o: etsi contemptibile videt inimicis. Et viuet t dabit ei d̄ auro arabię. Nō diceret: t viuet: de quo em̄ nō posset dici hoc quantulocūq̄ spatio temporis viuente i hac terra: nisi i illa vita cōmendaret: in qua iaz nō morit: t mors ei vltra nō dominabit? Atq̄ ideo t viuet q̄ p̄ceptus est moriens: quoniā sicut alius p̄pheta dicit: Tollet de terra vita eius. Sed q̄d est: t dabit ei de auro arabię? Nā qd̄ inde aux etiā ille salomon accepit: in hūc psalmū figurate tractū est in aliū verū salomonē: id est verū pacificū. Nō em̄ ille dominat⁹ est a flumine usq̄ ad terminos orbis terrę. Sic ergo p̄phetatū est etiā sapientes hui⁹ mūdi in christo fuisse credituros. Per arabiā aūt etiā gentes intelligim⁹: per aurū sapientiā: quę ita excellit iter oēs doctrinas: vt aux inter metalla. Unde scriptū est: Accipite prudentiā sicut argentū: t sapientiā sicut aurū p̄batū. Et adozabūt de ip̄o semp. Qd̄ habet grecus: περὶ αὐτου: aliqui interpretati sūt de ip̄o: aliqui p̄o ip̄o: vel p eo. Quid ē aūt: d̄ ip̄o: nisi forte qd̄ ozam⁹ dicētes: Adueniat regnū tuū: christi nāq̄ aduētus p̄sentauit fidelib⁹ regnū dei. Proeo vero quō intelligat: angustū ē: nisi quia cū ozat p̄o ecclia: p ip̄o ozat: q̄z corpus ē eius. De christo quippe t ecclesia p̄missū est sacramentū magnū: Erunt duo in carne vna. Jam vero qd̄ sequit. Tota die: Id est toto tempore: Benedicēt ei. Satis apertum est. Et erit firmamentum in terra in summis montiū. Omnes enim promissiones dei etiam in illo firmatę sūt: quādo in illo impletū est: quicquid p̄o salute nostra p̄phetatū ē. Nā sūma mōtiū: scripturax diuinax auctozes: id ē p q̄s ministratę sūt: intelligere q̄uenit: in q̄bus vtiq̄ ip̄e est firmamentū: qm̄ ad illuz oīa ḡ diuinit⁹ scpta

Ps. 107. Gen. 3.

Ar. non habet

Ar. liberabit pauperem

Matth. 12

Ar. deorum illo

Ps. 15

Ro. 6.

Prouerb. 8

Ar. † adorabūt

Matth. 6.

Eph. 5.

Ar. † non habet

sūt referunt. Hoc aūt in terra esse voluit: quia ꝓpter eos q̄ in terra sūt: illa ꝓscripta sūt. Uñ & ipe in terrā venit: vt ea cūcta firmaret: id est in se mōstraret impleri. Oportebat em̄ inq̄t ipleri oia quę scripta sunt in lege & ꝓphetis & psalmis de me: id ē in sūmis montiū. Sic em̄ venit in nouissimis tpibus manifestus mons dñi: parat⁹ in cacumine montiū: qō hic ait: i sūmis montiū. Superextollet sup libanū fructus eius. Libanus solemus accipere veluti hui⁹ sęculi dignitatē: qm̄ mons est liban⁹: excelsas arbores habēs: & nomē ipm̄ interptat candidatio. Quid g̃ mirū si sup hui⁹ sęculi p̄clarū oīm̄ fastigiū fruct⁹ superextollet christi: cui⁹ fructus dilectores oīa sęcularia culmina ꝓtempserūt: Si aūt in bono accipimus libanū ꝓpter cedros libani quas plantauit: q̄s ali⁹ fructus intelligēdus est: qui sup hūc libanus extollit: nisi de quo Apl's dicit de charitate locutur⁹: Adhuc supeminentē viā vobis demōstro: Hoc em̄ & in ꝑmo ꝓponit munę diuinoꝝ: vbi ait: Fructus aūt spiritus est charitas: atq̄ inde ętera: vbiq̄ cōsequētia cōtexunt. Et florebunt de ciuitate sicut fęnū terrę. Qm̄ ambigue posita ē ciuitas: nec adiunctū est eius aut dei: Nō em̄ dictū est de ciuitate eius: vel de ciuitate dei: sed tantū de ciuitate: i bono intelligit: vt de ciuitate dei: h̄ ē de ecclesia floreāt sicut fęnū: & fęnū fructiferū: sicuti ē frumētū: Nā & hoc fęnū appellat i sancta scriptura: sicut in Genesi iussū ē ꝓducere terrā oīm̄ lignū & oīm̄ fęnuz: Nec adiunctū ē: oīm̄ frumentū: qō ꝓculdubio nō ꝓterirēt nisi fęni nomine etiā hoc intelligeret: & i multis alijs scripturarū locis hoc inuenit. Si aūt sic accipiendū est: florebūt sicut fęnū terrę: quēadmodū dictū ē: Oīnis caro fęnū: & claritas hoīs sicut flos fęni: ꝓfecto & ciuitas illa intelligenda est q̄ sęculi h⁹ societatē significat. Nō em̄ frustra ꝑm⁹ cain ꝓdidit ciuitatē. Exaltato itaq̄ fructu christi sup libanū: id ē sup arbores diuturnas: & ligna imputribilia: q̄ ille fructus ętern⁹ est: oīnis claritas hoīs fm tpalem sęculi celsitudinē fęno compat: qm̄ a credētibus & vitā ętернā iā sperantib⁹ spernit fęlicitas tpalis: vt impleat illud qō scriptū est: Oīnis caro fęnū: & oīs claritas carnis vt flos fęni. Fęnum aruit: flos decidit: verbū dñi manet in ętернū. Ibi est fructus eius exaltatus sup libanū. Semp em̄ caro fęnū fuit: & claritas carnis vt flos fęni. Sed q̄ nō demonstrabatur quę fuerat eligenda & ꝓponenda fęlicitas: flos fęni ꝓ magno habebat: nec solū minime cōtēnebat: sed etiā maxime appetebat. Quasi ergo tunc ita esse cęperit: quādo em̄ aīaduersum est atq̄ cōtemptū: dequid florebat in sęculo: ita dictū est: Superextollet super libanū fructus eius: & florebūt de ciuitate sicut fęnū terrę: id est diffamabit sup oīm̄ qō in ętернuz ꝓmittit: & compabit fęno terrę: quicq̄d ꝓ magno habeat in sęculo. Sit ergo nomen eius benedictuz in sęcula: ante solem permanet nomē eius. Per solem tēpora significata sūt. Ergo i ętернū ꝑmanet nomen eius. Ętернū em̄ antecedit tempora: nec claudit tempore. Et benedicent in ipso oīnes tribus terrę. In ipo q̄pe impleť quod ꝓmissū est abrae: Nō em̄ dicit in seminibus tanq̄ i multis: sed tanq̄ in vno: & semini tuo qō est christ⁹. Abrae aūt dī: In semine tuo būdicent oīnes trib⁹ terrę: Neq̄ filij carnis: & filij ꝓmissiōis deputāt in semine. Oīnes gentes magnificabunt euz. Tanq̄ exponendo repetitū est qō supra dictū est. Quia em̄ benedicentur in eo: magnificabunt eum: non ipi faciendo vt magnus sit qui per seipsum magnus est: sed laudando & magnum fatendo. Sic em̄ magnificamus deum: sic etiam dicimus: Sanctificet nomē tnū: qō semp vtiq̄ sanctū est. Benedictus dñs deus israel: qui facit mirabilia solus. Et benedictū nomē †glorię eius i ętернū: †& in sęculū sęculi. Quid aliud latini interp̄tes dicerēt: q̄ nō possent dicere: in ętернū: & in ętернū ętерni: Quasi em̄ aliud dictū sit in ętернū: & aliud i sęculū: ita sonat. Sed grę⁹ hz: εἰς τον αἰωνα καὶ εἰς τον αἰωνα τοῦ αἰωνος: qō forte cōmodi⁹ dicerēt in sęculū: & in sęculū sęcli: vt i sęculū ętернi ligeret: q̄ntuz h̄ sęculū durat: in sęculū aūt sęculi: qō post hui⁹ finē futuꝝ ꝓmittit. Et replebit† gloria eius oīnis terra: fiat fiat. Iussisti dñe: ita fit: ita fit: donec illud qō cępit a flumine: ꝓueniat oīno vsq̄ ad terminos orbis terrę.

Explicit Tractatus de ps̄. LXXI.

Incipit Tractatus de ps̄. LXXII.

Audite audite dilectissima viscera corporis christi: quoꝝ spes dñs deus vester est: & nō respicitis in vanitates & insanias mēdaces: & q̄ adhuc respicitis: audite: ne respiciatis. Psalm⁹ iste inscriptionē habet: id est titulū: Defecerunt hymni dauid filij ieſſe: psalm⁹ ipi asaph. Tot habemus psalmos in quoꝝ titulis scriptuz est nomē dauid: nusq̄ est additū filij ieſſe: nisi in hoc solo: Qō credendū ē nō frustra factum neq̄ inaniter. Ubiq̄ em̄ nobis innotuit deus: & ad intellectuz vocat ꝑtū studiū charitatis. Quid est: defecerūt hymni dauid filij ieſſe: Hymni laudes sūt dei cū cāntico: Hymni cant⁹ sūt ꝓtinētes laudes dei. Si sit laus & nō sit dei: nō ē hymn⁹. Si sit & laus & dei laus: & nō cantet: nō ē hymnus. Oportet g̃ vt si sit hymn⁹: habeat hęc tria: & laudē: & dei: & canticuz. Quid est ergo: defecerūt hymni: Defecerūt laudes quę cantāntur in deū. Molestā rem & quasi luctuosam videtur nūciare. Qui em̄ cantat laudē: nō solum laudat: sed etiā hilariter laudat. Qui cantat laudem: nō solum cantat: sed & amat eū quē cantat. In laude ꝓfectus est p̄dicatio: in cāntico amantis affectio. Defecerunt g̃ hymni dauid ait: & addidit: filij ieſſe. Erat em̄ david rex israel filius ieſſe: tpe q̄dā veteris testamenti: Quo tpe nouū testam̄tū occultatū ibi erat: tāq̄ fructus in radice. Si em̄ g̃ras fructū in radice nō inuenis: nec tamē inuenis in ramis fructū: nisi q̄ de radice ꝓcesserit. Illo ergo tempore populo ꝑmodice ꝓcesserit. Illo ergo tempore populo ꝑmo veniente ex semine abrae carnaliter: nā & popul⁹ secūdus ptinens ad nouū testamentū: ad semē abrae ptinet: & iā spūaliter. Illi g̃ populo ꝑmo adhuc carnali: vbi pauci ꝓphetę intelligebāt: & q̄d desiderarēt a deo: & q̄m haberet publice p̄dicari: p̄nūciauerunt futura hęc tpa: & aduentū dñi nr̄i iesu christi: & quēadmodū ipe christus fm carnez nascitur⁹: in radice erat occultus in semine patriarchārū: & quodā tēpo

re reueland⁹ tanꝯ fructu apparẽte: sicut scriptũ est:
Esa.xj. Flozuit virga de radice iesse: Sic etiam ipm nouũ te
B stamentũ qđ in christo est: prioribus illis tribus oc
cultũ erat: solis ꝓphet cognitũ: ⁊ paucissimis pũs:
rũ. Mã qđ sibi vult fratres vt vnũ quiddã cõmemo
Gen.24. rẽ q̃ abrahaz mittẽs seruũ suũ fidelẽ ad desponsandã
vxorẽ vnico filio suo: facit eum iurare sibi: ⁊ in iura
Gen.22 mẽto dicit ei: Pone manuz sub femore meo ⁊ iura:
suit: Quid erat: in femore abrahaz: vbi ille manũ iurãs po
mine tuo benedicent oĩes gẽtes: Femoris nomi
ne caro significat. De carne abrahaz: p isaac ⁊ iacob: ⁊
christus. Quia vero radix erat in patriarchis: vnde
stẽdemus: Paulũ interrogem⁹. Gentes iã credẽ
tes in christũ ⁊ quasi supbire cupiẽtes cõtra iudeos
q̃ crucifixerunt christũ: cũ ⁊ de ipo populo venerit:
en ali⁹ paries occurrẽs in angulo: id est in ipo chri
sto de diuerso veniẽte pariete p̃putij: id est gentiuz.
Ro.xj. inqt ex naturali incisus oleastro: insertus es in illis:
noli gloziari aduers⁹ ramos: Maz si gloziaris: nõ tu
radicẽ portas: sed radix te. Ergo ỏ radice p̃iarcharũ
dicit fractos quosdã ramos ꝓpter infidelitatẽ: ⁊ iser
tuz ibi oleastrũ: vt esset pticeps pinguedinis oliuę:
id est ecclesiã ex gentib⁹ venientẽ. Et qs inserit ole
astrũ i oliua: Oliua solet eẽ in oleastro: oleastr̃ i oli
ua nũq̃ vidim⁹. Mã quisqs fecerit: nõ inueniet bac
cas nisi oleastri. Qđ em̃ inserit: hoc crescit: ⁊ ei⁹ rei
fruct⁹ iucũd: Inuẽit nõ radicẽ fruct⁹: sed surculi. Hoc
ostẽdẽs Aplus oĩportẽtia sua deũ fecisse vt oleaster
radicẽ oliuę insereret: ⁊ nõ baccas syluestres: sed oli
ua nũq̃ daret. Ad oĩpotentiã dei reuocãs hoc Apls ait:
Si tu ex naturali incisus es oleastro: ⁊ ꝓtra naturaz
Rom.xj. insertus es in bonã oliuã: noli gloziari aduersus ra
mos inqt. Sed dicis: ait: Fracti sũt rami vt ego in
serar. Bene. Propt incredulitatẽ fracti sũt: Tu aũt
fide sta: noli altũ sape: sed time. Quid em̃ ẽ: noli altuz
sape: Noli supbire: qz inser⁹ es: sed time ne frangar
ꝓ infidelitatẽ: sicut illi fracti sũt. Propt infidelitatez
inqt fracti sũt: Tu aũt fide sta: noli altũ sape: sed time.
Mã si de⁹ naturalib⁹ ramis nõ pepcit: neqz tibi par
cet. Et sequit bon⁹ loc⁹ ⁊ necessari⁹: ⁊ tot⁹ audiẽd⁹.
Vides g̃ inqt bonitatẽ ⁊ seueritatẽ dei. In eos qđẽ
C fracti sũt seueritatẽ: in te aũt q̃ insertus es bonita
manseris in bonitate. Alioqn: id est si tu nõ p
manseris in bonitate: ⁊ tu excideris: ⁊ illi si nõ pmã
serint: in infidelitate inserent. Tpe igit veteris testa
mẽti fres: promissiones a dõo nr̃o ꝓpho illi carnali terre
nę erãt ⁊ tpales: Promissũ ẽ regnũ terrenũ: promissa
ẽ terra illa in q̃ etiã inducti sũt ab egypto liberati: p
iesu naue introducti sũt in terrã repromissiõis: vbi
etiã hierusalẽ terrena ędificata est: vbi regnauit da
uid. Acceperũt terrã: liberati ex egypto: trãseuntes
ꝓ rubrũ mare: finitis anfractib⁹ ac terrozib⁹ solitudi
nũ: acceperũt terrã: acceperũt regnũ. Deinde post
regnũ acceptũ: qz terrena acceperãt: cęperũt meri
to pctoꝝ suoꝝ oppugnari: expugnari ⁊ captiuari:
Ad extremũ euersa ẽ ⁊ ipa ciuitas. Tales erãt ⁊ illę
promissiones nõ pseuerabant: p qs tũ figurabãt futurę
promissionũ figura esset: ⁊ quędã ꝓphetia futurozuz.

Itaqz cũ illud regnũ deficeret vbi regnauit dauid fi
li⁹ iesse: id ẽ hõ qđã: ⁊si ꝓpha: ⁊si sanct⁹: qz videbat
⁊ ꝓuidebat christũ venturũ: de cui⁹ semine etiaz fm
carnẽ nascitur⁹ erat: tũ hõ: tũ nõ dũ christ⁹: tũ nõdũ
rex nr̃ fili⁹ dei: ⁊ rex dauid fili⁹ iesse. Quia g̃ defectu
rũ erat illud regnũ: per qđ regnũ acceptũ laudabat
tũc de⁹ a carnalib⁹: ỗ solũ em̃ pro magno tũc habe
bãt: qz liberati erãt tpaliť ab his a qb⁹ tũc oppreme
bant: ⁊ euaserãt hostes psequntes p mare rubr̃: ⁊ du
ci erãt p solitudinẽ: ⁊ iuenerãt patriã ⁊ regnũ: hinc
solũ laudabãt deũ: nõdũ itelligẽtes qđ in illis figu
ris p̃signaret ⁊ ꝓmitteret de⁹. Deficiẽtib⁹ g̃ reb⁹ p
qb⁹ laudabat deũ ꝓphs ille carnalis: cui regnauit il
le dauid: defecerũt hymni dauid: non filij dei: ỗ filij
iesse. Periculosũ locũ tituli psalmi p̃sentis: sicut do
min⁹ voluit: p̃teruecti sum⁹. Accepistis q̃re dictum
sit: defecerũt hymni dauid filij iesse: cui⁹ vox ẽ psal
mus asaph. Quid ẽ asaph: Sicut inuenim⁹ in iter
pratiõib⁹ ex lingua hebrea in grecã: ⁊ ex greca nob D
in latinã trãslatis: asaph synagoga iterp̃tat. Vox ẽ
g̃ synagogę. Sz tu cũ audieris synagogã: noli conti
nuo detestari q̃si interfectricẽ dñi. Erat quidẽ illa sy
nagoga iterfectrix dñi: nẽo dubitat: Sz memẽto ỏ
synagoga fuisse arietes q̃z filij sum⁹. Vñ ỏz in psal
mo: Afferte dño filij dei: afferte dño filios arietuz: Ps.28
afferte dño gloziã ⁊ honorẽ. Qui inde arietes: Pe
tr⁹: ioanes: iacob⁹: andreas: bartholomeus ⁊ ceteri
apli. Hinc ⁊ ipe p̃mo saul⁹: postea paul⁹: id ẽ p̃mo
supb⁹: postea bũilis. Saul em̃ vñ dictũ ẽ nomẽ sau
li: nostis: qz rex supb⁹ ⁊ infrenis fuit. Mõ q̃si aliq̃ ia
crãtia sibi nomẽ mutauit Aplus: sed ex saulo fact⁹ ẽ
paul⁹: ex supbo modic⁹. Paulũ em̃ modicũ ẽ. Vis
nosse qđ sit saul⁹: Ipm audi iã paulũ recozdãtẽ qđ
fuerit p maliciã suã: ⁊ qđ iã nũc sit p gr̃am dei. Audi
quõ fuerit saul⁹: ⁊ quõ sit paul⁹. Quid fuit p⁹: qđ: 1. Timoth. 1
Blasphem⁹: ⁊ psecutoz ⁊ iuriosus⁹. Audisti saulũ: au
di ⁊ paulũ. Ego em̃ sum inqt minim⁹ aplozũ. Quid 1. Cor. 15
ẽ mim⁹: nisi ego sũ paul⁹: Et secit: Qui nõ sũ dign⁹
vocari apls. Quare: Qz fui saul⁹. Quid ẽ: fui saul⁹:
Ipe dicat: Quia psecut⁹ sũ inqt ecclam dei: ỗ gr̃a Ibidem.
dei: ait: sũ id qđ sũ. Abstulit sibi oẽz gnditatẽ suã: mi
nim⁹ iã in se: grãdis i xpo. Et iste paul⁹ qđ dicẽ: Mõ Ro.11.
repulit de⁹ plębẽ suã: ỏ plebe ex iudeis vẽiẽte: Plę
bẽ suã inqt quã p̃sciuit. Mã ⁊ ego israelita sũ ex semi
ne abrahã de tribu beniamin. Ergo ⁊ paul⁹ nob de sy
nagoga: ⁊ petr⁹: ⁊ alij apli ỏ synagoga. Itaqz cũ au
dis veter⁹ vocẽ synagogę: noli attẽdere meritũ: ỗ itẽ
de partũ. Loquit g̃ in h̃ psalmo synagoga: de ficiẽti
bus hymnis dauid filij iesse: id ẽ defeciẽtib⁹ reb⁹ tpa
lib⁹: p qs solebat a carnali ꝓpho laudari de⁹. Quare
aũt illę defecerũt: nisi vt aliq̃ grerent: Ut grerentur E
quęqz ibi nõ erãt: Mõ. Sz g̃ ibi tegebant figur⁹: nõ
g̃ iã ibi nõ erãt: ỗ ibi tãqz in radice occultabãt qbus
dã secretis mysterioꝝ: g̃ inqt ipe Aplus figurę nr̃ę 1. Cor. 10
fuerũt. Et attẽdite iã breuit ipaz figurã nostrã. Po
pul⁹ israel sb pharaonis ⁊ egyptioꝝ dñatiõe: pplus
christian⁹ añ fidẽ p̃destinat⁹ a deo: ⁊ adhuc seruiẽs
demonib⁹ ⁊ diabolo p̃ncipi eoꝝ: Ecce pplus subiuga Exo.1.
tus egyptijs seruiẽs pctis suis. Mõ em̃ nisi p pecca
ta nostra potest diabol⁹ dñari. Liberat pplus ab egy
ptijs p moysen: liberat pplus a p̃terita vita pctoꝝm
per dominũ nostrũ iesũ christũ. Transit populus Exo.14
ille per mare rubrũ: iste per baptismũ. Moziunt in

mari rubro omnes inimici populi illius: moriunt in baptismo omnia peccata nostra. Intendite fratres. Post mare illud rubrū nō continuo patria dat: nec tanc̄ tam hostes desint: secure triumphat: sed restat heremi solitudo: restant hostes insidiantes in via: Sic t post baptismū restat vita christiana in tēptationibus. In illa heremo suspirabat patrię p̄missę. Quid aliud christiani suspirant iam abluti in baptismo? Nunqd iam regnāt cū christo? Nondū ventū est ad terrā p̄missionis nostrę: sed nō deficturā. Nō em̄ ibi deficient hymni dauid. Hoc modo audiant omnes fideles: sciāt vbi sint. In heremo sūt: patrię suspirant. Mortui sunt hostes in baptismo: sed insequētes a tergo. Quid est insequentes a tergo? Ante faciez futura habem⁹: a tergo p̄terita. Omnia p̄terita peccata deleta sūt in baptismo: q̄bus modo tēptamur: nō a tergo insequūtur: sed in via īsidiant. Unde Apostolus huius heremi in via ad
Phil.3 huc constitutus: Quę retro inqt oblitus: in ea q̄ ante sunt extent⁹: fm intentionē sequor ad palmā supne vocationis dei: Tanc̄ diceret: Ad patriā supernę p̄missionis dei. Et ibi iam fratres in heremo q̄c quid passus est populus ille: t quicqd eis deus largitus est: quęcūc̄ illa flagella fuerāt: quęcunc̄ dona: significatiōes sūt rerū quas in hac solitudine huius vitę ambulantes in christo quęrentes patriā: et accipim⁹ ad p̄solationē: t portam⁹ ad p̄bationem. Non ergo mirū: quia illud defecit q̄ figurabat futurū. Nam perductus est populus ad patriaz p̄missionis: nūquid semp̄ staturā? Si hoc esset: nō esset figura: sed res. Quia vero figura erat: ad tēpus quiddā perduct⁹ est ille populus. Si ad tempus quiddā perductus est: oportebat vt deficeret: t defectu suo cogeret quęrere q̄ nūc̄ deficeret. Synagoga ergo: id est q̄ dei ibi pie colebāt: sed tamen
F propter terrenas res: propter ista p̄sentia. Sunt em̄ impij qui p̄sentiū rez bona a demonibus quęrūt: Hic autez populus ideo melio: erat gentibus: q̄ c̄uis p̄sentia bona t temporalia: tamē ab vno deo quęrebat q̄ est creator oīm t spiritaliū t corporaliū. Lux ergo illi pij fm carnē attenderent: id est illa synagoga q̄ erat in bonis: p tpalib⁹ bonis: nō spiritualib⁹: quales erāt ibi p̄phetę: quales pauci intellectores regni cęlestis eterni. Ergo illa synagoga aīaduertit q̄ acceperit a deo t q̄ p̄miserit deus populo illi: abundantiā rerū terrenarū: patriā: pacē: felicitatez terrenā: Sz in his oīb⁹ figura erat: t non intelligens q̄d ibi lateret in rebus figuratis: putauit hoc p̄mio dare deū: nec habere melius q̄d dare posset diligētibus se t seruientibus sibi. Attendit t vidit q̄sdaz peccatores impios: blasphemos: seruos demonū: filios diaboli viuētes in magna nequicia t superbia: abundare rebus talibus terrenis t tpalibus: p qualibus rebus ipe deo seruiebat: t nata est cogitatio pessima in corde q̄ faceret nutare pedes: t prope labi a via dei. Et ecce ista cogitatio in populo erat veteris testamēti: Utinaz nō sit in carnalibus fratrib⁹ nostris: cū iam aperte p̄dicat felicitas noui testamēti. Quid em̄ dixit illa tūc synagoga? Quid dixit ille ppls? Nos seruim⁹ deo t corripimur: flagellamur: subducunt nobis ea q̄ diligimus: t q̄ pro magno a deo accepam⁹. Illi aūt scelerati hoies neq̄ssimi: superbi: blasphemi: inquieti: abundant his oībus rebus: propter quas nos deo seruim⁹: Puto sine causa seruit deo. Hic sensus est psalmi deficientis populi t mutātis: dū p̄sideraret bona terrena: propt quę seruiebat deo: abūdare his q̄ nō seruirēt deo: mutat t propt labit: t cū hymnis illis deficit: qz in talibus cordib⁹ hymni deficiebāt. Quid ē: in talibus cordibus hymni deficiebāt? Qz iā talia cogitabāt: t deū nō laudabant. Quō em̄ laudarent deuz: q̄bus quasi puersus videbat: dans impijs tantā felicitatē: t auferens ea seruientibus sibi? Nō illis bonus videbat deus: Et quibus deus bonus nō videbat: nō vtiq̄ ab eis laudabat: A q̄bus aūt deus nō laudabat: defecerūt in illis hymni. Postea vo populus iste intellexit q̄d eū admoneret deus quęrere: cū ista temporalia subtraheret seruis suis: t donaret ea inimicis suis: blasphemis: impijs: admonitus intellexit: quia p̄ez oīm⁹ q̄ dat de⁹ t bōis t malis: t aliq̄n aufert t bonis t malis: p̄ oīb⁹ seruat aliq̄d bonis. Quid ē seruat aliq̄d bonis. Quid illis fuat? Scilm. Jā q̄ntū arbitror currit in psalmo: intellect⁹ est in noie dñi. Audi recordante t pēnitentē q̄ errauerat: putādo deū non bonū: q̄ dat bona terrena malis t aufert illa a seruis suis. Intellexit em̄ quid deus seruaret seruis suis: t recogitās: secz castigans erupit hoc modo.

¶ Expositio psalmi. 6

Q Uām bonus israel deus. Sed quibus? †Rectis corde. Peruersis q̄d? Peruersus videt. Sic t in alio psalmo dicit: Cū sancto sanctus eris: t cū viro innocēte innocēs eris: Et cū puerso puersus eris. Quid est puersus eris cum puerso? Peruersum te putabit puersus: nō q̄ illo mō puertat de⁹? Absit. Dō ē: est. Sz quēadmodum sol oculos puros: sanos: vegetos: fortes habēt: tā quillus apparet: in oculos aūt lippos quasi tela aspera iaculat: intuentē illū vegetat: hunc excruciat non mutat⁹ fi mutatū: sic cū cępis eē puersus: t tibi de⁹ puers⁹ esse videbit: tu mutat⁹ es nō ille. Ergo erit tibi pena: q̄ bonis gaudiū. Hoc iste recolens: q̄bonus inqt de⁹ israel rect⁹ corde. Quid aūt tibi? Mei aūt pene †cōmoti sūt pedes. Quādo cōmoti sūt pedes: nisi quādo nō erat rectus cor? Unde non erat rectū cor? Audi. †Paulominus effusi sūt gressus mei. Q̄ dixit pene: hoc dixit: paulominus: Et q̄ dixit: pene moti sūt pedes: pene effusi sūt gress⁹ mei. Pene moti sūt pedes: pene effusi sūt gress⁹ mei. Moti pedes: Sz vñ moti pedes t effusi? Ad errādū fusi sūt gress⁹: pedes ad lapsū: nō omino fi pene. Quid em̄ est? Jā ibā in errorē: nō ierā: iā cadebā: nō ceciderā. Sz quare t hoc? Quia zelaui inqt †i pctōrib⁹: pacē pctōz †intuēs. Attēdi pctōres: vidi illos habere pacē. Quā pacē? Tpalē: fluxā: caducā atq̄ terrenā: fi tū talē q̄lem t a deo ego desiderabā. Vidi illos habere q̄ nō seruiebāt deo: q̄ ego desiderabā vt seruirē deo: t moti sūt pedes mei: t pene effusi sūt gressus mei. Quare aūt fi habēt pctōres: dicit breuit. Quia nō ē †declinatio
7 natio †mortis eoz: t firmamētū i †flagello eoz. In †laboribus hoim nō sūt: t cū hoi flagellabuntur. ¶ Jam intellexi inquit quare illi habent pacem t florent in terra: quia mortis eorum non est declinatio: id est q̄ certa mors t eterna eis manet: quę nec declinat ab eis: nec ipsi declinare ab ea possunt. Quia non est declinatio

mortis eorum: et firmamentum in flagello eorum. Et est firmamentum in flagello eorum: Non est eñ tempozale flagellū eozum: sed firmum in sempiternum. Propter hęc ergo mala quę illis ęterna futura sunt: nō quid: In laboribus hominum nō sunt: t cum hominibus non flagellabuntur. Nunquid et ipse diabolus cum hominibus non flagellatur: cui tamen ęternum supplicium pręparatur: Propterea quid hinc isti dum non flagellantur: dum non laborant cum hominibus: ¶ Ideo: inquit: † obtinuit eos superbia. Attende illos superbos indisciplinatos: attende taurum vuotum victimę: permissuz errare libere t vastare quę potest vsq; ad diem occisionis. Jam bonū est fratres: In ipsis ꝓphetę verbis audiamus hunc quasi taurum: de quo dixi. Sic eñ illum et alibi scriptura commemozat. Ducit eos tanq; ad victimam pręparatos: et parcit eis ad malam libertatem: ideo dixit: Obtinuit eos superbia. Quid est obtinuit eos superbia: ¶ † Circumamicti sunt iniquitate t impietate sua: Nō dixit recti: ꝙ circūamicti: vndiq; coopti ipietate sua. Merito miseri: nec vidēt nec videnť: qz circūamicti sunt: nec videnť interioza eozū. Nam quisq; malozū hominum quasi felicium fm tempus interioza conspicere: quisquis eozum videret truces conscientias: quisquis animas eozum posset inspicere diuerberari tantis perturbationibus cupiditatū et timozum: videret illos miseros: et quando felices vocantur. Sed quia circumamicti sunt iniquitate t impietate sua: non vident: sed nec videntur. Nouerat illos spiritus qui de illis ista dicit: t eo oculo tales vebemus inspicere: ꝙ scimus videre: si nobis auferatur tegmē ab oculis impietatis: Videamus istos: t cuz felices sunt fugiamus: et cum felices sunt nō imitemur: nec a domino deo nostro talia nobis ꝓ magno petam⁹: alia accipere meruerunt qui illi non seruiunt. Aliud quiddam seruat: aliud vesiderādum est. Quid sit autem: audite. Primo isti vescribantur. Prodijt q̄si ex adipe iniquitas eozum. Vide si non tauri ille agnitus est. Audite fratres: Nō quomodocunq; transeundum est: quod dixit: Prodijt quasi ex adipe iniquitas eozum. Sunt eñ mali sed macie mali: ideo mali: quia macri: id est exiles exiguitate quadam necessitatis affecti: t ipsi mali t damnandi. Ferenda est enim magis omnis necessitas: q̄ petranda est aliqua iniquitas: Tamē aliud est de necessitate peccare: aliud in abūdantia. Pauper mendicus furtum facit: ex macie processit iniquitas. Diues abundans rebus tantis: quare diripit res alienas: Illius iniquitas ex macie: huius ex adipe prozcessit. Ideo macro cum dicis: quare hoc feci: humiliter afflictus et abiectus: respondet: Necessitas coegit me. Quare nō timuisti deū: Egestas compulit. Dic diuiti: quare hęc facis: et non times deum: Si tamen tantus es qui possis dicere: vide si vel dignatur audire: vide si nō etiam in telpso prodiet iniquitas ex adipe eius. Jam eñ pręceptozib⁹ t correctozibus suis inimicitias indicunt: et fiunt inimici verum dicentibus: iam sueti palpari verbis adulantium: aure molli corde nō sano. Quis dicit diuiti: male feci rapiendo res alienas: Aut forte si ausus fuerit aliquis dicere: et talis est: cui non possit illi resistere: quid respondet: Totuz in cōtemptu dei loquitur. Quare: Quia supbus est. Quare: Quia pinguis est. Quare: Quia vuotus ad victimaz est. Prodijt quasi ex adipe iniquitas eozum. Transierunt in † dispositionem cordis. Ibi intus transierunt. Quid est: trāsierunt: Pręter gressi sunt viam. Quid est transierunt: Excesserunt metas humani generis homines: se pares cęteris nō putant. Transierunt inquā metas hūani generis. Quando dicis tali homini: frater tuus est iste pauper: eosdem parentes habuistis adam et euam: noli attendere tumozem tuum: noli attēdere typum tuum in q̄ eleuatus es: et si te circumstant familię: et si numerosum aurum t argentū: et si domus marmozata cōtinet: et si tecta laqueata contegunt: simul te t pauperem contegit tectum mundi cęlum: sed diuersus es a paupere rebus non tuis extrinsecus appositis. Te in illis vide: non illa in te. Attende teipsum qui sis ad pauperem: teipsum: non q̄ habes. Quid eñ despicis fratrē: In visceribus matrū vestrarū ambo nudi fuistis: Certe etiā cum de ista vita exieritis: et istę carnes exuta anima fuerint putrefactę dinoscantur ossa diuitis et pauperis. De conditiōe loquoz equali: de ipsa sorte generis humani in qua omnes nascūtur. Et diues cum hic sit et pauper: non semper hic erūt: Et sicut diues nō venit diues: sic nec diues abscedit. Jdem ipse est vtriusq; introitus: t par exitus. Addo q̄ sorte mutabitis vices. Jam vbiq; euangelium prędicatur: Attēde quendam pauperem vlcerosum qui iacebat ante ianuam diuitis: et cupiebat saturari de micis quę cadebant de mēsa diuitis: Attende t illum parem tuū qui induebatur purpura et byſſo: et epulabatur q̄tidie splendide. Contigit nempe mozi inopem illum et afferri ab angelis in sinu abrae. Ille aūt mortu⁹ est et sepultus est: Nam illi⁹ forte sepulturā nemo curauit. Et cum apud inferos ille diues in tormētis esset: nōne eleuauit oc̄los suos et vidit in infinito gaudio eū quē cōtempsit ante ianuam suā: t digito ei⁹ aquę stillā desiderauit: qui de mensa eius cadētes micas desiderauerat: Fratres: labor ille pauperis quātus fuit: Delitię illę diuitis q̄ longe fuerūt: Q̄ aūt mutauerūt: ꝑpetuū est. Illius q̄ qz nō erat declinatio in morte: et firmamentū erat in flagello eius: in laborib⁹ hoīm nō fuit: t inter hoīes flagellatus nō est. Ille aūt flagellatus hic: requieuit ibi: qz flagellat oīem filiū quē recipit. Sed cui dicis ista: Epulanti splendide t induēti se quotidie purpura t byſſo. Cui dict: Qui transijt in dispositionē cordis. Merito sero dictur⁹ est: Mitte lazarū dicat vel fratribus meis: quando ei nō cōcedit fructus pęnitētię. Nō eñ pna non dat: ꝙ sempiterna erit pęnitētia: t nulla salus post pęnitētiā. Ergo isti transierūt in dispositionē cordis. ¶ Cogitauerūt t locuti sunt † malignitatē. Sed loquunť malignitatē hoīes: t cū timore. Isti aūt quō: Jniquitatem in † altū locuti sunt. Non solū locuti sūt iniquitatē: sed etiam clare audientibus oībus: Ego facio: ego ostēdo: Supbe: sēties cū quo habes: viuere te nō sinā. Vel cogitares ea: nō etiaz effunderes: vel ītra claustra cogitatiōis mala cupiditas coerceret: vel refrenares eaz ītra cogitationē suā. Quare: An forte macer est: Prodiet q̄si ex adipe iniq̄tas eorum. Jniquitatē in altū locuti sunt. Posuerūt in cęluz os suū: t lingua eoz transiuit † super

Ps. 72.7. Ps. 72.8. Ps. 72.9. Ps. 72.10. Ps. 72.11. Ps. 72.12. Ps. 72.13. Ps. 72.14. Ps. 72.15. Ps. 72.16. Ps. 72.17. Ps. 72.18. Ps. 72.19. Ps. 72.20. Ps. 72.21. Ps. 72.22. Ps. 72.23. Ps. 72.24. Ps. 72.25. Ps. 72.26. Ps. 72.27. Ps. 72.28.

Ar. † tenuit. Ar. † fecti sunt. Ar. † affectum. Ar. † nequicia. Ar. † excelso. Ar. † in terra.

Luce. 16. Heb. 12.

terrã. Quid est hoc: trasiuit sup terrã: Q̃ dictum est: Posuerũt in cẽlũ os suũ: hoc est transijt sup terram. Transeũt terrena oĩa transire: Non se cogitat hoĩem subito mori posse: cum loquit: q̃si sp victurus minat. Transcendit iniquitas cogitatiõis illius terrenã fragilitatẽ: nescit q̃li vase coopertus est: nescit q̃ scriptũ est in alio loco
Ps. 145. de talibus: Exiet spirit⁹ eius et reuertet in terrã suã: in illa die peribũt oĩes cogitationes eius. Sed isti diem vltimũ suũ nõ cogitãtes: loquunt supbiã: et in cẽlum ponũt os suũ: ⁊ transcendũt terrã. Si vltimũ suũ diem nõ cogitaret: id est iudicij sui vltimũ diem latro missus in carcerẽ: nihil illo esset imanius: et tñ posset effugere. Quo fugis ne moriar: Certus erit ille dies. Quid est diu q̃ victurus es: Quantuz est diu q̃ habet finẽ: et si diu esset: Huc accedit: q̃a nõ est diu: et incertũ est ipsum q̃ dicit diu. Quare hoc non cogitat: Quia posuit in cẽlum os suũ: ⁊ lingua
Ar. †conuertet. tbic. eius transiuit super terram. ¶ Ideo †reuertetur
AD populus meus †huc. Jam ipse asaph reuertet huc. Vidit em̃ ista abũdare iniquis: vidit superbis: redit ad deum: ⁊ incipit gẽre et disputare. Sed quã-
Ar. †Et. do: ¶ †Cũ dies pleni inuenient in eis. Quid
Gal. 4. est dies pleni: Cum aũt venit plenitudo temporis misit de⁹ filiũ suũ. Ipsa est plenitudo tpis q̃si venit ille tpalia docere cõtẽni: nõ hẽ magnũ quicq̃d mali hoĩes cupiũt: pati q̃cq̃d mali hoĩes metuũt. Fact⁹ est via: reuocauit ad cogitationẽ intimaz: admonuit quid a deo querẽdum esset. Et vide de qua cogitati/one reuerberata in se: ⁊ quodãmodo reuocãte fluct⁹ impetus sui transit advera eligenda. Jdeo reuertet populus meus huc: et dies pleni inuenient in eis.
Ar. †scit. ¶ Et dixerunt. Quomodo †scit deus: ⁊
†excelso. si est scientia in †altissimo: Vide per quã cogitationem transeunt. Ecce iniqui felices sunt: non curat deus res hũanas. Vere scit q̃d agamus. Videte q̃ dicunt. Rogamus fratres: iam a christianis non dicat: quomõ sciuit deus: et si est scientia in altissimo: Unde em̃ tibi videtur non scire deum: ⁊ nõ esse scientiam in altissimo: Respondet: ¶ Ecce ipsi peccatores et abundantes in seculo: obtinuerũt diuitias. Et peccatores sunt: et abundantes diuitias in seculo obtinuerũt. Confessus est: quia ideo nolebat esse peccator vt haberet diuitias. Carnalis anima visibilibus rebus et terrenis vendiderat iustitiã suã. Qualis iustitia: Que ꝓpter aur̃ habetur: quasi p̃ciosius sit aurũ q̃ ipsa iustitia: aut cum quisq̃ negat res alienas: mai⁹ damnũ patiat cui negat: q̃ ille qui illi negat. Ille perdit vestem: iste fidem. Ecce ipsi peccatores ⁊ abundantes in seculo: obtinuerunt diuitias. Inde ergo nescit deus: et inde nõ est scien-
Ar. †ergo. tia in altissimo. Et dixi: †sine causa iustificaui
M coz meum. Quando seruio deo: ⁊ ista non habeo: non seruiunt illi: ⁊ his abundant: Ergo sine causa iustificaui coz meum. ¶ Et laui inter innocentes
Ps. 25. man⁹ meas. Hoc sine causa feci. Ubi est merces bonę vitę meę: Ubi est premiũ seruitutis meę: Bñ viuo et egeo: ⁊ iniquus abundat. Et laui inter innocentes meas. ¶ Et fui flagellatus tota die. A me nõ recedũt flagella dei. Bñ seruio et flagello: nõ seruit ⁊ ornat. Magnã q̃stionẽ sibi fec. Agitat aĩa: trãsit aĩa: transitura ad ꝓtenenda terrena: ⁊ cõcupiscenda ẽterna. Transitus est ipsius animę in hac cogitatiõe: Ubi fluctuat: In q̃dã tẽpestate: Peructurra est ad portũ. Et quõ solent ẽgri qui lentius ẽgrotant: cum sanitas longe est: vicina sanitate plus estuant. Accessionem creticam medici vocant: ꝓ quã trã situr ad sanitatem: Maior ibi estus: sed ducẽs ad salutem: maior ibi ardor: ⁊ vicina refectio: Sic ẽt h estuat: Nam periculosa verba sunt fratres: molesta: et pene blasphema: quomodo sciuit deus: hoc est et pene: Non dixit nesciuit deus: non dixit: non est scientia in altissimo: ⁊ q̃si ẽgrens: hesitans ⁊ dubitans: Hoc est q̃ ait paulo ante: Pene effusi sunt gressus mei: Quomõ sciuit deus: et si est sciẽtia in altissimo: Non confirmat: sed ipa dubitatio piculosa est. Periculum transit ad sanitatem. Audi iam sanitatẽ. Ergo inuanũ iustificaui coz meũ: ⁊ laui inter innocẽtes
Ar. †caligo tenebrosa. manus meas. Et fui flagellatus tota die. ¶ Et †argutio mea i †matutinũ. Argutio correptio est. Qui arguit: corripit. Quid est i matutinũ: Nõ differt. Illa sera vel fertur. Differt impior: mea nõ differt. Illa sera vel nulla est: mea in matutinũ. Et fui flagellat⁹ tota die: et argutio mea in matutinũ. ¶ Si dicebam nar-
rabo sic: Jd est docebo sic. Quõ doctrus es: Hanc non est scientia in altissimo: q̃ non scit deus: Hanc scientiam vis ꝓferre: q̃ sine causa iuste viuunt: qui iuste viuunt: q̃ perdidit homo iustus seruitutẽ suã: quia magis deus malis fauet: aut neminem curat: Hoc vis dicere: ⁊ vis narrare. Rẽpmit se auctozita te cõpescẽte: Qua auctozitate aliq̃n vult hõ erũpere in istã sniam: ⁊ reuocat scẽpturis dicẽtib⁹: vt sp bñ viuat: dicentib⁹: q̃ deus curat res hũanas: quia discernit inter piuu ⁊ impiũ. Ergo et iste volens iam istam ꝓferre sniam: reuocat se. Et q̃d ait: Si dicebam narrabo sic: ¶ Ecce †generationẽ filiozũ
Ar. †natiuo tuozum reꝓbaui. Reꝓbaui generationem filioꝝ tuoꝝ sic: si narrabo sic: generationẽ iustoꝝ reꝓbabo: Sicut et q̃dam habent exemplaria. Ecce generationẽ filiozũ tuoꝝ cui cõcinui: id est cui filioꝝ tuoꝝ cõcinui: Jd est cui cõgrui: cui accommodatus sum: Dissonui ab oĩbus si sic doceo. Concinit em̃ qui cõsonat: qui aũt nõ cõsonat: nõ concinit: Aliud dictur⁹ sum q̃ dixit abraam: q̃ dixit isaac: q̃ dixit iacob: q̃ dixerũt ꝓphetę. Illi em̃ oĩes dixerunt: q̃a curat deus res humanas: ego dicturus sum: q̃a non curat: Maior ne in me p̃udẽtia: q̃ ĩ illis: maior ne intellectus q̃ ĩ illis: Saluberrima auctozitas reuocauit cogitationẽ ab ipietate. Sz q̃d sequit: Si dicebam narrabo sic: ecce generationẽ filioꝝ tuoꝝ reꝓbaui. Ergo ne reꝓbaret: q̃d fecit: ¶ †Et suscepi cognoscere. Suscepit cognoscere: deus illi alcatur: qñ non se iam scientem pręsumit: ⁊ suscepit cognoscere q̃ nesciebat. Jam em̃ volebat quasi sciẽs videri: ⁊ p̃dicare nullam deo esse curam de rebus humanis. Facta est em̃ ista iniquoꝝ nequissima ⁊ impia doctrina. Sciatis fratres multos disputare ⁊ dicere: quia deus res humanas non curat: quia casibus reguntur oĩa: vel q̃ stellis subiectę sunt volũtates nostrę: quia vnusq̃sq̃ non ꝓ meritis agitur: ⁊ necessitate stellaꝝ suaꝝ. Doctrina mala: doctrina ipia. Jn hęc iste ibat: cuius pene cõmoti sunt pedes: ⁊ cuius paulominus effusi sunt gressus: Jn hũc ibat errozẽ: Sed quia nõ concinebat generationi filiozũ dei: suscepit cognoscere: ⁊ damnauit scientiã: in qua iustis

170

rei non congruebat. Et quid dicit: audiamus: quia suscepit cognoscere ⁊ adiutus est: ⁊ didicit aliquid: ⁊ indicauit nobis. Et suscepi inquit cognoscere. ¶ Hoc 2. de ciuita. 28. in fine. labor est: inquit: ante me. Vere magn⁹ labor cognoscere quomodo ⁊ deus curet res humanas: ⁊ bene sit malis ⁊ laborent boni. Magna vis quęstiõis: Ps. 17. murus quidã: ⁊ habes vocem psalmi: In deo meo transgrediar murum. Hoc labor est ante me. Verus te ante deus vbi nõ est labor: ⁊ ante deũ nõ est labor. Fac hoc: Nam dic: q̃diu labor ante se. ¶ Donec Ar. †introeam, †nouissimorum. introeam in sanctuarium dei: et intelligã in †nouissima. Magna res fratres. Tãdiu laborat inquit: ⁊ ante faciẽ meam laborẽ quendam quasi inextricabilem video: vt cognoscaz quomõ ⁊ iustus sit deus: ⁊ res humanas curet et non sit iniquus: qõ peccantes ⁊ scelera facientes felicitarẽ habent in hac terra: Pij vero ⁊ deo seruientes in temptationibus plerumq; ⁊ in laboribus fatigant. Magna difficultas est hoc scire: sed donec introeã in sanctuariũ dei. In sanctuario enim dei qd tibi prestat vt hanc soluas questionẽ? Et intelligã inquit in nouissima: nõ in p̃sentia. Ego inquit in finem: p̃sentia transgredior. Totum hoc qõ vocatur humanũ genus: omnis ista massa mortalitatis vẽtura est ad examẽ: ventura est ad libram: appendẽt ibi opera hominũ: Lucra mõ nubes inuoluit: ⁊ deo cognita sunt merita singulor. Et intelligã inqt in nouissima: sed nõ a me: naz ante me labor est. Unde in telligam i nouissima? Intrem i sanctuariũ dei. Ubi ergo intellexit: et vnde modo isti felices? ¶ Verũ Ps. †dolos. tamen propter †dolositatem posuisti eis. Quia dolosi sunt: id est fraudulenti: quia dolosi sũt: dolos patiuntur. Quid est hoc: qz fraudulenti sunt: fraudem patiuntur? Fraudem volunt facere generi humano in omnibus nequitijs suis: fraudẽ ⁊ ipsi patiunt: vt terrena bona eligãt: ⁊ relinquãt eterna. Ergo fratres i eo qõ fraudem faciunt: fraudẽ patiunt. Quod iam dudum dixi: fratres: quale coz habet qs vt lucretur vestem ⁊ perdat fidem? Ille cui tulit vestem passus est fraudem: an iste qui tãto damno percutitur? Si pciosior est vestis q̃ fides: maioze damno ille afficit. Si aũt incompabilit fides excedit totum mundum: ille videbitur damnũ vestis perpeti: Wand. 16. Et tallinarẽt. hunc aũt dicit: Quid prodest homini si totum mũdum lucret: animę aũt suę dãnum patiat? Ergo qd illis contigit? Propter dolositatem posuisti eis. Delecisti eos dum †extollerẽtur. Non dixit: delecisti eos qz eleuati sunt: nõ quasi postea q̃ eleuati sunt delecisti eos: sed in eoipso qõ eleuati sunt: delecti sunt. Si enim efferri iam cadere est: delecisti eos dum extollerentur. ¶ Quomodo facti sunt in desolationem subito? Admiratur super eos: intelligens in nouissima. ¶ Defecerunt: vere quomodo fumus: qui dum extollit: deficit. Defecerunt: Quomodo dicit defecerunt? Quomodo qui intelligit in nouissima. Defecerunt: ¶ Perierunt propter iniquitatem suam: ¶ Velut somnium Ar. †exurgentis. †exurgentis. Quomodo defecerunt? Quomodo deficit somnium exurgentis. Fac hominem in somnis videre se inuenisse thesauros: diues est: sed dormiens nec euiget. Velut somnium exurgentis: sic defecerunt quomodo somniũ euigilantis. Queritur igit ⁊ non est: nihil in manibus: nihil in lecto. Pauper dormierat: diues in somnis factus fuerat. Si non euigilasset: diues esset. Euigilauit: inuenit erumnã quã dimiserat dormiens. Et isti non inuenient miseriam quam sibi comparauerant? Cum euigilauerint de hac vita: transit illud quod quasi somno tenebatur: veluti somnium exurgentis. Et ne diceret: Quid ergo? Parua tibi videt claritas eorum: parua tibi videt pompa eorũ: parui tibi vident tituli: imagines: statuę: laudes: cunei clientum. ¶ Domine: ait: in Ar. †imaginem ipsorum. ciuitate tua †imagines eorum ad nihilũ rediges. Itaq; fratres mei libere loquens de hoc loco: veluti vnde libet: quia quando vobis miscemur: magis vos ferimus: q̃ docemus: in nomine christi et in timore eius exhortor vos: vt quicunq; ista non habetis nõ cupiatis: quicunq; habetis non in eis p̃sumatis. Ecce dixi vobis: nõ dico damnamini quia habetis: sed damnamini si de talib⁹ p̃sumatis: Si de talibus p̃sumatis: si de talibus inflemini: si propter talia magni vobis videamini: si propter talia pauperes non agnoscatis: si generis humani conditionem communẽ propter excellentem vanitatẽ obliuiscamini: Tunc enim de⁹: necesse est: retribuat i nouissimo: ⁊ in ciuitate sua imaginem talium ad nihilũ redigat. Qui aũt diues est: hoc modo sit quo p̃cepit apostolus: Precipe inquit diuitibus huius mũdi non superbe sapere: neq; sapere in incerto diuitiarum suarum: sed in deo viuo: qui p̃stat omnia nobis abundanter ad fruendũ. Abstulit superbiam diuitum: dat consilium. Quasi dicerẽt: diuites sum⁹: superbire nos prohibes: iactare pompas diuitiarũ nostrarũ vetas. Quid ergo facturi sumus de istis diuitijs? Usq; adeo non est quod inde fiat? Diuites Ibidem. inquit sint in operibus bonis: facile tribuant: communicent. Et quid prodest hoc? Thesaurizent sibi fundamentũ bonũ in futurũ: vt apprehendant verã vitam. Ubi debent sibi thesaurizare? Quo misit iste oculum intrans in sanctuariũ dei? Exhorrescant omnes fratres nostri diuites: abundantes pecunia: auro: argento: familia: honoribus: exhorrescant quod modo dictum est: Domine in ciuitate tua imaginez eorum ad nihilum rediges. Nõne digni sunt hęc pati: vt deus in ciuitate sua imaginem eoz ad nihilum redigat: quia et ipsi in ciuitate sua terrena: imaginez dei ad nihilum redigerunt? In ciuitate tua imaginẽ eorum ad nihilum rediges. ¶ Quia †delectatũ Ar. †iũamatũ. est coz meum. Dicit q̃bus reb⁹ tẽptat: quia delectatum est coz meum. ¶ Et renes mei †mutati Ar. †cõmutati. sunt. Quãdo me delectauerunt tẽporalia ista: mutati sunt renes mei. Potest ⁊ sic intelligi: quia delectatum est coz meum i deũ: ⁊ renes mei mutati sunt: id est libidines meę mutatę sunt: et castus totus factus sum. Renes mei mutati sunt. Et audi quomodo. ¶ Et †ego ad nihilum redactus sum et Ar. †non habet. †non cognoui. Ego ille qui modo ista dico de diuitibus: aliquando talia desideraui: ideoz ego ad nihilum redactus sum: quando pene effusi sunt gressꝰ mei. Et ego ad nihilum redactus sum: ⁊ non cognoui. Non est ergo desperandum: et de illis in quos talia dicebam. Quid est nõ cognoui? ¶ †Quasi pe- Ar. †At iumentum. cus factus sum †ad te: ⁊ ego semper tecum. †apud. Multum interest inter istum ⁊ alios. Iste quasi pe-

cus factus est desiderando terrena: quãdo redactus ad nihilũ nõ cognouit ęterna. Sed nõ recessit a deo suo: quia non illa desiderauit a demonibus: a diabolo. Hoc eñ iam vobis cõmẽdaui. Vox est synagogę: id est illius populi qui non seruiuit idolis. Pecus quidẽ factus sum: a deo meo terrena desiderãs: sed nunq̃ recessi ab ipso deo meo. Quia ergo q̃uis factus pecus: non recessi a deo meo: sequitur: Te-

Al. † dexteram meam. nuisti manum †dexterę meę. Non dixit manũ dexteram meã: sed manum dexterę meę. Si dextera manus est: manus habet manũ. Manũ tenuisti dexterę meę: vt deduceres me. Quid posuit manũ? Potestatem. Hoc eñ dicimus quemq̃ habere ī manu quod habet in potestate: quomõ dixit diabolus deo

Job. j. de iob: Mitte manũ tuam: ⁊ tolle quę habet. Quid est mitte manũ tuam? Da potestatẽ. Manum dei: potestatẽ dei dixit: sicut scriptũ est alio loco: Mors

Prouerb. 18. et vita in manibus linguę. Nunquid lingua manus habet? Quid est in manib⁹ linguę? In potestate lin-

Matth. 12. guę. Quid est in potestate linguę? Ex ore tuo iustificaberis: ⁊ ex ore tuo condemnaberis. Tenuisti ergo manũ dexterę meę: potestatẽ dexterę meę. Quę est dextera mea? Quia ego semp tecum. In sinistra habebam: quia pecus factus sum: id est quia terrena in me fuit concupiscentia: Sed dextera mea erat: quia semp tecum eram. Huius dexterę meę: manũ tenui-

Job. j. sti: id est potestatem rexisti. Quam potestatem? Dedisti eis potestatẽ filios dei fieri. Cępit esse iam iter filios dei ad nouũ testamentũ pertinens. Vide quõ

Al. †Et. retenta est manus dexterę eius. ¶ †In voluntate tua deduxisti me. Quid est in volũtate tua? Nõ meis meritis. Quid est in voluntate tua? Audi apostolum: qui fuit pecus primo terrena desiderans: et

j. Timoth. j. fm vetus testamentum viuens. Quid ait? Qui primo fui blasphemus: ⁊ persecutor: ⁊ iniuriosus: ⁊ misericordiam consecutus sum. Quid est in voluntate

Al. †in. tua? Gratia dei sum id quod sum. ¶ Et †cũ gloria

Al. †suscepisti. †assumpsisti me. Jam quod assumptus est: et in qua gloria quis explicat? Quis dicit? Expectemus hoc: qz in resurrectione erit: in nouissimis erit: Cum gloria assumpsisti me. Et cępit cogitare fęlicitatem ipsam cęlestem: et arguere se: quia pecus fuit: ⁊ terrena desiderauit. ¶ Quid eñ mihi est in cęlo? ⁊ a

U te quid volui super terram? Ex voce vestra intellexisse vos video. Comparauit voluntati suę ter-

jo. De ciuitate. 25. in fine. renę premiũ cęleste quod accepturus est: vidit quid ibi sibi seruaretur: ⁊ cogitans ⁊ ęstuans in cogitatione cuiusdam rei ineffabilis: quam nec oculus vidit:

j. Cor. 2. nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit: non dixit illud: aut illud mihi est ī cęlo: sed quid mihi est in cęlo. Quid est illud qõ habeo in cęlo? Quantum est? Quale est? Quid est? Et cũ nõ trãsijt: quod habeo in cęlo a te: quid volui sup terram? Seruas mihi tu: ⁊ dicam vt possum: sed date veniam: Accipite conatum meũ: deuotionem nitendi: nam explicandi nulla facultas est. Seruas inquit mihi tu in cęlo diuitias immortales te ipsum: ⁊ ego volui a te in terra quod habent ⁊ impij: qõ habent ⁊ mali: quod habẽt et facinorosi: pecuniã: aurũ ⁊ argẽtum: gemmas: familias: quod habent et scelerati multi: quod habent multę fęminę turpes: multi viri turpes. Hęc p magno desideraui a deo meo super terram: cum seruet se mihi in cęlo deus meus. Quid eñ mihi est ī cęlo? Ostendere habet ipsum quid? Et a te quid volui super terram? Defecit †cor meum ⁊ caro mea: Al. †caro mea. deus cordis mei. Hoc ergo mihi est in cęlo ser- cor meum. uatum. Deus cordis mei. ¶ Et pars mea deus Al. †non habe- †meus. Quid est fratres? Inuenimus diuitias nostras: eligat sibi partes genus humanum. Videam? homines cupiditatum diuersitate dilaniari: Eligãt alij militiam: alij aduocationem: alij diuersas varias doctrinas: alij negociationem: alij agriculturã: Istas partes sibi faciant de rebus humanis: clamet populus dei: Pars mea deus meus. Nõ ad tẽpus pars mea: sed pars mea deus: †In sęcula. Aurũ Al. †in eter- et si sp habeo: qd habeo? Deũ et si sp habeam? q̃ magnum bonum haberem. Huc accedit quia de us seipsum mihi promittit: et id me ī eternum habiturum promittit. Tantum habeo: et nunq̃ non habeo. Magna fęlicitas pars mea deus. Qdiu: In sęcula. Quomodo? Ecce vide quomõ illuz amauit. Fecit cor castuz: Deus cordis mei: ⁊ ps mea de⁹ in deus: Nõ ab illo petitur aliud premium. Qui aliud premium petit a deo: et propterea vult seruire deo: carius facit quod vult accipere: q̃ ipsum a quo vult accipere. Quid ergo? Nullum premiũ dei: Nullus preter ipsum. Premiũ dei: ipse deus est. Hoc amat: hoc diligit: si aliud dilexerit: non erit castus amor. Recedis ab igne immortali: frigesces: corrumperis. Noli recedere: corruptio tua erit: fornicatio tua erit. Jam iste redit: iam iste pnitet: iam pnitẽtia iste ei- gît: iam dicit: pars mea deus. Et quomodo dilecta, tur in ipso quem partẽ sibi elegit? †Ecce qui †nõ Al. †Nam ecce ge faciunt se a te: peribunt. Iste ergo recessit a †elongantes. deo: sed non longe: quia quasi pecus factus sum in- quit: et ego semp tecum. Illi vero longe recesserunt: quia non solum terrena desiderauerunt: sed ea a dęmonibus ⁊ a diabolo petierunt. Qui longe se facũt a te: peribunt. Et quid est: longe a deo fieri: Huic didisti †omnẽ qui †fornicatur abste. Per Al. †omnes. fornicationi ptrarius est amor casti⁹. Quis est amor castus? Amat iam anima sponsum suum. Quid ab illo querit: ab sponso suo quẽ diligit? Forte quomõ sibi eligunt homines aut generos: aut sponsos fęminę eligunt: Forte diuitias ⁊ aurũ et amat: ⁊ fundos: ⁊ argentum: ⁊ pecuniam: ⁊ equos: ⁊ familiam: et cętera? Absit. Iste ipsum solũ amat: gratis amat: quia in ipso habet omnia: quia per ipsum facta sunt Job. j. omnia. Perdidisti inquit omnem qui fornicat abste. Tu aũt quid facis? Mihi autem adherere deo bonum est. Hoc est totum bonũ. Vultis amplius? Doleo volentes. Fratres: quid vultis amplius? Deo adherere nihil est melius: quando videbi- 1. Cor. 13. mus facie ad faciez. Modo ergo quid? Quia adhuc peregrinus loquor? Adherere deo inquit bonuz est: sed modo in peregrinatione: quia nõdum venit res. ¶ Ponere in †deo spem meam. Qdiu ergo Al. †domino. nõdum adhęsisti: ibi pone spem. Fluctuas: premitte ad terram hanc ancoram: Nondum heres per fidem. Et quid hic ages ponẽs in deo spem tuam: Nõ erit negociũ tuum: nisi vt laudes quem diligis: ⁊ sacies te cum coamatoribus eius? Ecce si amares aurigę quacunq̃ transit loquitur de illo: vt cum

lo eum ament ⁊ ceteri. Gratis amant flagicioſi homines: et a deo premium queritur vt ametur: Amatum gratis: nulli inuideas tuũ. Rapite eum quotquot poteſtis: quotquot poſſeſſuri eſtis: nõ fit angu ſtus. Nullos in illo limites facietis: totũ ſinguli poſſidebitis: ⁊ totũ omnes habebitis. Ergo hoc fac cũ hic es: id eſt cum ponis ī deo ſpem tuam. Quid eñ hic ſequitur: Vt annunciez omnes laudes tuas in atrijs filię ſion. Vt annunciem omnes laudes tuas. Sed vbi: In atrijs filię ſion: quia predicatio dei pręter eccleſiam inanis eſt. Parũ eſt laudare tuũ ⁊ annunciare oĩes laudes eius. In atrijs filię ſion annuncia. Ad vnitatẽ attẽde: noli diuidere populum: ſed rape ad vnũ ⁊ facynum. Oblitus ſum ꝯdiu dixi: Jaz finito pſalmo: ex iſto odore conjcio me diuturnum habuiſſe ſermonem: ſed ſtudijs veſtris non ſufficio. Violenti eſtis nimis: vtinam iſta violentia rapiatis regna cęlorum.

Explicit tractatus de pſ. LXXII.

Incipit tractatus de pſ. LXXIII.

Pſalmi huius titulus eſt: Intellectus aſaph. Aſaph latine congregatio: grece ſynagoga dicitur. Videamus quid intellexerit iſta ſynagoga. Nos aũt intelligam⁹ primitus ſynagogam: extinde intelligemus quid intellexerit ſynagoga. Omnis congregatio generali nomine ſynagoga appellatur: ⁊ pecorum ⁊ hominum poteſt dici congregatio. Non autem hic pecorum congregatio eſt quando audiuimus intellectum. Nam homo ſi neglexerit intellectum in honore poſitus: quid de illo dictum eſt: audi: Homo in honore poſitus non intellexit: cõparatus eſt iumentis inſenſatis: et ſimilis factus eſt illis. Quia ergo non eſt pecorum congregatio: nec diu differendum eſt nec diligentius commendandũ eſt: ſed quia hominum eſt: quorũ hominum ſit: hoc debemus intelligere. Non vtiqꝫ eorum hominum eſt qui in honore poſiti non intelligentes comparati ſunt iumentis inſenſatis: et ſimiles facti ſunt eis: ſed eorum qui intelligunt. Pręſcribit enim hoc titulus pſalmi dicẽs: Intellectus aſaph. Intellectus ergo quędam congregatio eſt: cuius vocẽ audituri ſumus. Sed quoniã proprie ſynagoga dicta eſt congregatio populi iſrael: ita vt vbicunqꝫ audiamus ſynagogam: non iam ſoleamus intelligere niſi populum iudęorum: videam⁹ ne forte ipſius vocis in iſto pſalmo. Sed qualium iudęorum: ⁊ qualis populi iſrael: Non enim paleę ſed forte frumẽti: nõ ramorum fractorum: ſed forte confirmatorum. Nõ eñ oñes qui ſunt ex iſrael: hi ſunt iſraelitę: ſed in iſac inquit vocabitur tibi ſemen: hoc eſt non hi qui filij carnis: hi filij dei: ſed filij promiſſionis reputant in ſemine. Sunt ergo quidam iſraelitę ex quib⁹ erat ille: de quo dictum eſt: Ecce vere iſraelita in quo dolus nõ eſt: Non ſecundum hoc dico quod ⁊ nos iſrabitus quippe loquebat apoſtolus cum diceret: Ergo abrae ſemen eſtis ſm promiſſionem heredes. Secũdum hoc ergo oĩes iſraelitę qui ſequimur veſtigia fidei patris noſtri abrae. Sz illo modo hic intelligamus iſraelitarum vocem: quomodo dixit apoſtol⁹: Nam et ego iſraelita ſum ex ſemine abrae de tribu beniamin. Hic ergo intelligamus quod prophetę dixerunt: Reliquię ſalue fient. Reliquiarũ itaqꝫ ſalua-

Et ſtaudatio/nes, portis.

Deut.5. Roma.11. Ibidem.et.9.

Joh.j. Gal.3. Roma.ij. Roma.9.

uatarũ audiamus hic vocem: et loquat⁹ ſynagoga ꝙ acceperat vetus teſtamentum: ⁊ intenta erat in promiſſa carnalia: ⁊ ex hoc factum eſt vt nutarent ei pedes. Nam ⁊ in alio quodam pſalmo: vbi titulus etiam habet aſaph: quid dicitur: Quã bon⁹ deus iſrael rectis corde. Quare rectis corde: Dei aũt pene cõmoti ſunt pedes. Et quaſi dicerem⁹: vnde tibi cõmoti ſunt pedes: Paulomin⁹ inquit effuſi ſunt greſſus mei: quia zelaui in peccatoribus pacem peccatorũ videns. Cum eñ ſm promiſſa dei ad vet⁹ teſtamẽtum pertinentia expectaret fęlicitatem terrenaz: animaduertit eam abũdare apud impios in his rebus quas expectauerat a deo: pollere illos qui non colerent deũ: ⁊ tanꝫ ſine cauſa deo ſeruiſſet: nutauerũt pedes eius. Ibi eñ dic̃: Ecce ipſi peccatores ⁊ abũdantes in ſeculo obtinuerunt diuitias. Nunquid in vano iuſtificaui cor meum: Videte quemadmodum⁊ paulominus effuſi ſunt greſſus eius: vt iam ſibi dicat anima: Quę vtilitas q⁊ ſeruio deo: Ecce ille non ſeruit et fęlix eſt: ego ſeruio ⁊ laboro. Poſtremo puto: q⁊ ⁊ ego fęlix ſum: quãdo ⁊ ille fęlix eſt qui nõ ſeruit: quare me putem ideo fęlicẽ eſſe ꝙa ſeruio: Ille aũt pſalmus cui⁹ teſtimoniũ ꝓduxi ꝓcedit iſtũ quẽ nunc in manibus habem⁹. Opportune aũt nõ ex nr̃a ſed ex dei diſpenſatione factum eſt: vt modo audiremus ex euãgelio: Quia lex p moyſen data ẽ: gratia et veritas p ieſum chriſtũ facta eſt. Si eñ diſcernim⁹ duo teſtamẽta: vetus ⁊ nouũ: nõ ſunt eadẽ ſacramẽta: nec eadẽ pmiſſa: eadem tñ plęraqꝫ ꝓcepta. Nam nõ occides: nõ męchaberis: nõ furaber⁹: honora patrẽ ⁊ matrẽ: non falſum teſtimoniũ dixeris: nõ cõcupiſces res primi tui: ⁊ ñ ꝓcupiſces vxorẽ primi tui: ⁊ nob ꝓceptũ ẽ: ⁊ q̃ſq̃s ea nõ obſeruauerit: deuiat: nec oĩno dign⁹ eſt q̃ accipere mereat mõtẽ ſanctũ dei: de q̃ dictũ: Quis habitabit ī tabernaculo tuo: aut q̃s requieſcet in monte ſancto tuo: Innocens manibus ⁊ mundo corde. Hęc dicim⁹ fratres chariſſimi: vt omnes de nouo teſtamẽto diſcatis: nõ inhęrere terreniſ reb⁹: ſed cęleſtia adipiſci. Diſcuſſa ergo ꝓcepta: aut omnia eadẽ inueniunt: aut vix aliqua in euãgelio q̃ non dicta ſint a prophetis. Pręcepta eadem: ſacramenta non eadem: pmiſſa nõ eadem. Videam⁹ qua re ꝓcepta eadẽ: q⁊ ſm hęc deo ſeruire debem⁹. Sacramenta non eadem: quia alia ſunt ſacramenta dantia ſalutem: alia pmittẽtia ſaluatorẽ. Sacramẽta noui teſtamenti dant ſalutẽ: ſacramẽta veteris teſtamẽti pmiſerunt ſaluatorẽ. Cum ergo iam teneas pmiſſa: quid queris pmittentia ſaluatorem: iam habẽs: Hoc dico: teneas pmiſſa: nõ q̃ iam acceperim⁹ vitam ęternam: ſed quia iam venerit chriſtus qui per prophetas ꝓnũciabat. Mutata ſũt ſacramẽta: facta ſũt facilioza: paucioza: ſalubrioza: fęlicioza. Promiſſa quare nõ eadẽ: Quia promiſſa eſt terra chanaan: terra copioſa: fructuoſa: affluens lacte ⁊ melle: pmiſſum regnum temporale: pmiſſa fęlicitas ſęculi: promiſſa fęcunditas filiorũ: pmiſſa ſubiectio inimicorũ: Hęc oñia ad terrenam fęlicitatem pertinent. Sed quare ipſa primo promitti oportebat: Quia nõ primo q̃ ſpirituale eſt: ſed q̃ animale: poſtea inq̃t ſpirituale. Primus homo de terra terrenus: ſecundus hõ de cęlo cęleſtis: Qualis terrenus: tales ⁊ terreni: et qualis cęleſtis: tales ⁊ cęleſtes. Sicut portauim⁹ imaginem terreni: portemus ⁊ imaginẽ eius qui de

Exo.20. Joh.j. Pſ.14. Exo.3. 1.Cor.15.

cło est. Ad imaginem terreni pertinet vetus testamentum: ad imaginem cłestis nouū testamentum. Sed ne quisq̄ putaret ab alio factum esse hominez terrenum: ab alio cłestē: ideo ꝺeus ostendens se esse vtriusq̄ creatozem: etiam vtriusq̄ testamenti se esse voluit auctozem: vt ꝛ terrena ꝓmitteret in veteri testamento: ꝛ cłestia in nouo testamento. Sed tādiu ꝓmus homo terrenus es: q̄diu terrena sapis. Nū quid quoniā puero dant quędam puerilia ludicra: quibus puerilis animus auocetur: ꝓpterea grandescenti nūmi non excutiunt e manibus: vt aliq̄d iā vtilius tractet: qō grandem ꝺecet: Uerumtamē tuipse ꝺedisti filio tuo ꝛ nuces paruulo ꝛ codicem grandi. Non ergo quia illa quasi ludrica puerozum ꝺeus p nouū testamentuz excussit ꝺe manibus filiozū: vt alid vtilius daret grandescentibus: propterea ꝓiora illa non ipse ꝺedisse putādus est: Ipse vtrunq̄ ꝺe-
Job.j. dit. Sed lex ipsa p moysen data est: gratia ꝛ veritas per iesum chzistum facta est. Gratia: quia impletur
D per charitatem: qō per litteram videbat: veritas ꝙa redditur qō ꝓmittebat. Hoc ergo intellexit asaph iste. Denicq̄ omnia quę iudeis ꝓmissa fuerant ab-
Daniel.9. lata sunt. Ubi est regnum eozū: Ubi templum: vbi vnctio: vbi sacerdos: vbi tam apud illos ꝓphetę: Exquo venit qui per ꝓphetas ꝓdicabatur i illa gente: iam nihil hozuz est: Jam perdidit terrena: et nondum quęrit cłestia. Inhęrere ergo terrenis: q̄z uis ea ꝺeus ꝺonet: non ꝺebes. Uerumtamē non ꝙa eis inhęrere nō ꝺebemus: aliū ea ꝺare: nisi ꝺeum credere debemus. Ipse ea dat: sed noli ꝓ magno expectare ab eo bonū: qō dat ꝛ non bono. Nam si ꝓ magno ea daret: malis ea non daret. Jdeo autez ea voluit dare ꝛ malis: vt discant boni aliud ab eo quęrere: qō nō dat ꝛ malis. Illi aūt inhęrentes terrenis miseri: ꝛ non ꝺe illo ꝓsumentes qui fecit cłū ꝛ terram: qui eis ꝺedit et ipsa terrena: qui eos etiā tempo-
Exo.14. raliter ꝺe ęgypti captiuitate liberauit: qui eos per diuisum mare duxit: qui eozū inimicos persequentes fluctibus obzuit: non in illo ꝙsumētes qui daret vtiq̄ cłestia grandib?: sicut terrena paruulis ꝺedit: timentes perdere qō acceperant: occiderunt qui ꝺederat. Hęc dicimus fratres: vt omnes ꝺe nouo testamēto discatis non inhęrere terrenis. Si em illi inexcusabiliter terrenis inhęserunt: quibus ipsum nouū testamentū nondum fuerat reuelatum: quanto inexcusabilius terrena sectant: quibus tam ꝓmissa cłestia in nouo testamēto reuelata sunt: Nam recolite fratres mei quid dictū sit a persequentibus chzistū:
Job.jj. Si dimiserim⁹ eū sic: venięt romani ꝛ tollent nobis et locum ꝛ gentem. Uidete: quia timendo terrena pdere: regem cłi occiderunt. Et quid eis factum est: Perdiderūt etiā ipsa terrena: Et vbi occiderūt chzistū: ibi occisi sunt. Et cum terrā nolentes pdere: ꝺatozem vitę occiderūt: eandē terrā occisi perdiderūt: Et eo tempoze quo illuz occiderunt: eoipo tempoze
Josephus de iudaico bello. admonētur: quare ista perpessi sunt. Quando enim euersa est ciuitas iudęoz: pascha cłebzabāt: ꝛ i multis milibus hominū tota ipsa gens cōuenerat ad illius festiuitatis celebzationē. Jbi ꝺeus per malos quidem sed tamen ille bonus: per inustos sed iust⁹ et iuste ita in eos vindicauit: vt perimerentur multa milia hominum: ꝛ ipsa ciuitas euerteretur. Hoc in isto psalmo plangit intellectus asaph: ꝛ in ipso plan-
ctu tanq̄ intellectus discernit terrena a cłestibus: discernit vetus testamentum a nouo testamento: vt videas per quę transeas: quid expectes: quid relinquas: quibus hęreas. Sic ergo cępit.

Expositio psalmi.

Ut quid repulisti† nos ꝺeus in finē. Repulisti in finē ex psona ꝓpli iudęoz: exsona cōgregationis quę ꝓpzie synagoga apellatur. Ut quid repulisti nos ꝺeus in finē: ꝓpter qd reprehendit: sed quęrit vt quid: Qō obzem: ꝓpter qd hoc feciſti: Quid feciſti: Repulisti nos i finē. Quid est in finem: Forte vsq̄ in finem sęculi. Ein repulisti nos in chzisto qui finis est omni credenti: Ut qd em repulisti nos ꝺeus in finez: Iratus est† furibundꝰ tuus super oues† gregis tui. Quare iratus es super oues gregis tui: nisi quia terrenis inhęrebamus: ꝛ pastozem non agnoscebamus: Hęrētē to congregationis tuę: quam possedisti ab initio. Nunqd ista potest esse vox gentium: Nunquid gentes possedit ab initio: Sed possedit semen abzaę populū israel etiā sin carnē natum de patriarchis patribus nostris: quozuz nos filij facti sumus: non veniendo ꝺe carne: sed imitando fidem. Illi aūt a ꝺeo possessi ab initio: quid eis contigit: Memento congregationis tuę quam possedisti ab initio.

Redemisti virgam hereditatis tuę. Ipsam congregationē tuā virgā hereditatis tuę redemisti. Hanc ipsam cōgregationē ꝺixit virgaz hereditatis. Respiciamus ad factū primū: qñ voluit possidere ipsam cōgregationem liberans illam ꝺe ęgypto: qō signū ꝺederit moysi cum diceret moyses ei: Quod signū dabo vt credāt mihi quia tu me misisti: Et ꝺe-
Exo.4. us ait ad illum: Quid in manu tua portas: Uirgaz: Proijce illā in terrā. Et dimisit virgam in terrā: ꝛ facta est serpēs: ꝛ expauit moyses: ꝛ fugit ab eo. Et ait illi dominus: Apprehende caudā eius. Et apprehendit: ꝛ reuersa est in statū suuz virga facta: sicut antes virga erat. Quid significat: Non em frustra factus est. Interrogemus litteras ꝺei. Quid serpens psua-
Gen.3. sit hoi: Mortem. Ergo mors a serpente. Si mors a serpente: virga in serpente: chzistus i morte. Jdeo etiam cum a serpentibus in ꝺeserto morꝺerent ꝛ ne-
Numeri.21 carent: ꝙcepit dominus moysi: vt serpentē eneum exaltaret in heremo: ꝛ admoneret populū: vt q̄sq̄s
Job.5 a serpente morsus esset: illuz intueret ꝛ sanaret. Sic et fiebat. Sic ꝛ hoies a venenis: morsi a serpēte magnū sanabant ituēdo serpentē. Sanari a serpē-
Exo.4. sacramētū. Quid est: ituēdo serpentē sanari a serpente: Credēdo i mortuū: saluari a morte. Et tamen ex pauit: ꝛ fugit moyses. Quid est: ab illo serpente fugisse moysen: Quid fratres: nisi qō scimus in euāgelio factū: Mortuus est chzistus: ꝛ expauerunt discipuli: ꝛ ab illa spe in qua fuerant recesserunt. Sed qd
Luce.24. dictū est: Apprehende caudam eius. Quid est caudā: Posteriora comprehende. Hoc significauit et illō: Posteriora mea videbis. Primo facꝰ ē serpēs: sed cauda retēta facta virga. Primo occisus: postea
Exo.4. Exo.35. resurrexit. Est etiam in cauda serpentis finis sęculi: qz sic mō mortalitas ecclię ambulat: Alij eūt: alij veniunt per mortē tanq̄ per serpentem: quia a serpente mors seminata est. Sed in fine sęculi: tanq̄ cauda redimus ad manū ꝺei: ꝛ efficimur stabilitū regnū ꝺei: vt impleat in nobis: Redemisti virgam hereꝺi-

tatis tuę. Sz qz synagogę vox ẽ: Redemisti aũt vir/
gã hereditatis tuę: magis apparet in gentib⁹: Occul
Bal.2. ta aũt spes iudęoꝝ: vel eozuz qui futuri sunt vt cre/
do misso spiritusancto: discipuli oĩm gentiũ linguis
Ibidem.et.4. locuti sũt. Tũc eñ aliąt milia de iudęis ipsis christi
crucifixoꝝ⁹: crediderũt: Et qz ꝑpe iuẽti erãt: ita cre
diderũt: vt oĩa q̃ habebãt vẽderẽt: z ꝓcia rex suarũ
añ pedes apl̃oꝝ ponerẽt. Quia q̃ occultũ erat ꝺ: ma
gisq; redemptio virgę dei clara futura erat in genti/
Al. Dons. ditatis tuę. Hoc dixit non de gentibus in quib⁹ ma/
nifestũ est: Sed vnde:
Al. Quo, et mõs sion poterit aliter intelligi: Istũ: In †quẽ
teo. habitasti in †ipso: Ubi erat populus ante: vbi in
stitutum templũ: vbi celebrata sacrificia: vbi omnia
illo tempore necessaria christũ ꝓmittẽtia. Promis
sio cum redditur: res iam fit supflua: Nã anteq; red
datur qđ ꝓmittit: necessaria est ipa ꝓmissio: ne pro
missum sibi obliuiscat cui ꝓmittit: z non expectãdo
moriat. Oportet ergo vt expectet: vt cuz venerit ac/
cipiat: Ideo nõ debet deserere promissionẽ. Propter
Al. Leua ma, hoc non deserebant figurę: vt veniẽte die: vmbrę tol
nus eius in sup, lerent. Montẽ sion istum quẽ inhabitasti in ipso.
bias. ¶ Eleua manum tuam in superbiã eozuz in
finem. Quomõ nos repellebas in finem: sic eleua
manum tuã in superbiã eoꝝ in finem. Quozũ super/
biam: A quibus eversa est hierusalem. A quibus
aũt: nisi a regibus gentiũ: Bene eleuata est manus
Roma.10. eius in superbiã eoꝝ in finẽ: Nam z ipsi iam christũ
cognouerunt. Finis eñ legis christus ad iusticiam
omni credẽti. Dz bene illis optat: Quasi iratus loq/
tur: z maledicere videt: Et vtinã eueniat qđ maledi/
Ps.71. cit: imo iaz in nomie christi euenire gaudeamus. Jã
tenẽtes sceptrũ: ꝺunt ligno crucis: Jam fit quod
dictum est: Adorabunt eum oĩes reges terrę: om
nes gentes seruient illi. Jam in frontibus regum ꝑ/
Al. malignat, cuosius est signum crucis: q̃ gẽma diadematis. Ele
est, ua manum tuã in superbiã eozũ in finem. ¶ Quan
tancia. ta †maligne operatus est inimicus in †san/
ctis tuis: In his quę sancta tua erant: id est in tem
plo: in sacerdotio: in illis omnibus sacramentis quę
illo tempore fuerunt: quanta maligne operatus est
inimicus: Reuera inimicus tunc operatus est. Ben
tes eñ tunc quę hoc fecerunt: deos falsos colebant:
simulacra adorabant: dęmonibus seruiebãt. Opa/
Al. non habet. ti sunt tamen multa mala in sanctis dei. Quãdo pos/
sent: nisi ꝓmitterent: Quando aũt ꝓmitterent: nisi
iã gẽs sctã illa ꝓma ꝓmissa ñ eẽnt: cũ ipe q̃ ꝓmiserat
teneret: Ergo q̃nta malignatus est inimicus in san/
ctis tuis q̃ oderũt te. ¶ Et gloriati sunt † oĩes
qui oderunt te. Seruos attẽde dęmonũ: seruos
simulacroꝝ: quales tunc gentes erant: quãdo euer
terunt templũ z ciuitatẽ dei. Et gloriati sunt: ¶ In
medio solẽnitatis tuę. Demẽtote qđ dixi tũc
euersam esse hierlim: cũ ipsa solẽnitas ageret: in qua
solẽnitate dñm crucifixerũt. Congregati sunt:
cõgregati perierũt. ¶ Posuerunt signa sua si/
gna z nõ cognouerũt. Habebãt signa sua quę
ibi ponerent: vexilla sua: aquilas suas: dracones su/
os: signa romana: aut etiã statuas suas: quas ꝓmo
in templo posuerũt: aut forte signa sua quę audierãt
a vatibus dęmonũ suoꝝ: z non cognouerunt. Quid
non cognouerunt: Quia non haberes in me ptãtez: Job.19.
nisi tibi data esset desup. Non cognouerũt: qz nõ ip/
sis honoz delat⁹ est: vt affligerẽt: vt caperẽt: vel euer
terent ciuitatẽ: sed impietas eoꝝ tanq; securis dei fa/
cta est. Facti sunt instrumentum irati: non regnum
placati. Facit hoc eñ deus: qđ plerumq; facit hõ.
Aliquando iratus homo apprehendit virgã iacentẽ
in medio fortasse qualecunq; sarmentũ: cędit inde fi
lium suũ: ac deinde ꝓiicit sarmentũ in ignem: z filio
seruat hereditatẽ. Sic aliquãdo deus ꝑ malos eru/
dit bonos: z per temporalẽ potentiã damnandoꝝ:
exercet disciplinam liberandoꝝ. Quid eñ: Putatt
fratres: quia vere sic data est disciplina illi genti: vt
oñino periret: Quanti inde postea crediderũt: q̃nti
adhuc crediturí sũt: Alia est palea: aliud frumentũ:
sup vtrunq; tñ intrat tribula: & sub vna tribula aliud
cõminuit: aliꝺ purgat. Quantũ bonũ ꝓstitit nobis
de⁹ de malo iudę traditoꝛi: De ipsa sęuitia iudęoꝝ:
quãtũ bonũ prędestitũ est fidelibus gentib⁹: Occisus
est christus: vt esset in cruce qđ attenderet qui esset Numeri. 21.
a serpente percussus. Sic ergo z isti forte a diuinis su
is audierãt: qz debuerunt ire ad hierlim: z capere eã:
z cuz cępissent atq; euertissent eam: dixerũt sibi qđ
a dęmonibus suis factũ sit. Posuerunt signa sua si/
gna: z non cognouerũt. Quid nõ cognouerunt:
Sicut in †egressu desuper. Quia nisi desuper Al. †in exitu sug
egrederetur iussio: nunq; sęuientibus gentibus in iu summum.
dęoꝝ populũ talia licerent. Sed egressum est de/
super: quomodo dicit daniel a principio oꝛationis
suę: Egressus est sermo. Hoc et dñs ipsi pilato inflã/ Daniel. 9.
ti se: z ponenti signa sua signa: z nõ cognoscenti z di
centi ad ad christum: Mihi non respõdes: nescis qa
potestatẽ habeo occidendi te: z potestatẽ habeo di
mittẽdi te. Et dñs ad inflatũ: tãq; vesicã inflatã pũ
gẽs: Nõ haberes iquit ī me ptãtẽ: nisi datũ eẽt tibi Job.19.
desup. Sic z hic Posuerũt signa sua signa: z non co
gnouerunt. Quomodo non cognouerunt: Sicut in
egressu desup. Quomodo egressus factus fuerat de
super: vt hoc impleret: Nunquid sic illi cognoscere
potuerunt: Jam ꝑcurram⁹ versus istos euersa hie/
rusalem: ꝓterea qz manifesti sunt: z non libet īmo/
rari nec ī pęna inimicoꝝ. Quasi in sylua ligno J
rum securibus †conciderũt ianuas eius in Al. †exciderũt.
idipsũ: in †dolabro z in fractorio deiecerũt †securi et ascia.
eam. Id est conspiranter: constanter in dolabro et
fractorio deiecerũt eam. ¶ Incẽderunt igni san
ctuarium tuum: polluerunt in terra taber/ 4. Regl. 25.
naculum nominis tui. ¶ Dixerunt in corde
suo cognatio eoꝝ † inter se. Quid dixerũt: Al. †simul.
† Venite cõprimam⁹ oĩes solẽnitates dñi †quiescere facia/
de terra. Dñi: ex ꝑsona huius ĩterpositũ est: id est mus oĩes dies
ex ꝑsona asaph. Non eñ illi sęuiẽtes dominũ appel/ festos dei a tra.
larent: cuius templum euertebant. Venite cõprima
mus oẽs solẽnitates domini de terra. Quid asaph:
Quid intellectus asaph in his: Quid: Nõ proficit
vel disciplina data: Dentis prauitas non corrigi/
tur: Eversa sunt omnia quę primo erant: Nusq; sa/
cerdos: nusq; leuita iudęoꝝ: nusq; victima: nusq; tẽ/
plum. Ergo nihil aliud cognoscendum est nisi quod
huic decedẽti successit. Aut vero ꝺ ꝓmissũ signũ nõ
auferret: nisi veniret qđ ꝓmittebat: Videamus q̃
hoc modo ĩtellectũ asaph: videamus si ꝓficit ex tri/
bulatiõe. Attẽde quid dicat: ¶ Signa nostra nõ

vidimus: iam nō est prophēta: ⁊ nos non
Ar. †ampline. cognoscet †adhuc. Ecce isti iudei qui se dicunt
nō agnosci adhuc: id est in captiuitate adhuc se esse:
nondum se liberari: expectāt adhuc christum. Ven-
turus est christ⁹: sed veniet vt iudex: Primo voca-
tor: postea discretor veniet: quia venit: ⁊ eum ventu-
rum esse manifestum est: Sed iam vsq; veniet. Ani-
te erat o israel: Quassat⁹ es: quia offendisti in iacen-
tem: ne conteraris obserua vsuper venientem. Ita
Luce.20. enī prędictum est per prophetam. Quisquis offen-
derit in lapidem illum: cōquassabitur: et super quem
venerit conteret eum. Conquassat paruos: conteret
magnos. Iam signa tua non vides: iam non est pro-
pheta: ⁊ dicis: Et nos non cognoscet adhuc: qa vos
non agnoscitis adhuc. Jam nō est prophēta: ⁊ nos
Ar. †imp: opera bit. non cognoscet adhuc. ¶ Usq;quo deus †expro
brabit inimicus: Clama quasi vrelictus: quasi
Ik vsertus: clama tanq; eger qui medicum cedere q;
curari maluisti: Nō te agnoscit adhuc. Vide quid fe
cerit qui te non agnoscit adhuc. Etenim quibus nō
Esa.55. est annunciatum ve eo videbunt: ⁊ qui non audierūt
intelligent: ⁊ tu adhuc clamas: iam non est prophe-
ta: ⁊ nos non cognoscet adhuc: Ubi est intellectus
tuus: Irritat aduersarius nomen tuum in
finem. Ad hoc irritat aduersarius nomen tuum in
finem: vt iratus corripias: corripiens cognoscas in
finem: aut certe in finem vsq; ad finem. Usq; ad quē
finem: Quousq; cognoscas: quousq; clames: quo-
usq; apprehensa cauda redeatur ad regnum. ¶ Ut
quid auertis manum tuam: ⁊ dexteram tu
am de medio sinu tuo in finem: Iterum aliō
signum quod datum est moysi. Quomodo enī supe-
rius ve virga signum: ita ⁊ de vextera. Cum enī illud
Exo.4. factum esset ve virga: vedit deus alterū signū: Mit-
te inquit manū tuam in sinū tuū: Et misit: Produc
eam: Et produxit: ⁊ inuenta est alba: id est immūda.
Albor enī in cute: lepra est: non candor. Ipsa enī he
reditas dei: id est populus ei⁹ forās ab eo missus: im-
mundus factus est. Sed quid illi ait: Reuoca eam
in sinum tuū: Reuocauit: ⁊ reuersa est ad colorē su-
um. Quando hoc facis ait asaph iste: Quousq; ve
teram tuam alienas a sinu tuo: vt foris immūda re-
maneat: Reuoca eam: redeat ad colorem: agnoscat
saluatorem. Ut quid auertis manū tuam: et vexterā
tuam ve medio sinu tuo ī finem: Hęc clamat cęcus
non intelligens: ⁊ hoc deus facit qō facit. Quare enī
Roma.ij. venit christ⁹: Lęcitas ex pte in israel facta est: vt ple
nitudo gentiū intraret: ⁊ sic omnis israel saluus fieret.
Ergo iam asaph agnosce qō prędixit: vt vel sequa-
ris si prędixisse non potuisti. Non enī frustra venit
christus: aut frustra occisus est christus: aut frustra
Job.ij. granum cecidit in terram: nisi vt multipliciter surge
Numeri.xj. ret. Exaltatus est serpens in heremo: vt percussos a
veneno sanaret. Attende qō factum est: noli putare
vacare quod venit: ne te malum inueniat cum iterū
venerit. Intellexit asaph: quia in titulo psalmi intel-
L lectus asaph. Et quid ait: Deus aūt rex noster
ante secula: operatus est salutem in medio
terrę. Hęc nos clamam⁹: Jam nō est prophēta: et
nos non cognoscet adhuc. Hęc aūt deus noster: rex
noster: qui est ante secula: operatus est salutem in
Job.j. medio terre: Quia ipse est in principio verbum: per
quod facta sunt secula: operatus est salutē in medio
terrę. De⁹ ergo rex noster ante secula: qd fecit: Ope
ratus est salutem in medio terrę: ⁊ ego adhuc clamo
quasi vsertus: Ille operatur salutez in medio terrę
et ego remanſi in terra: Intellexit asaph hī: quia in
tellectus est asaph. Quare enī ista: aut qualez salutē
operatus est christus: nisi vt discerent homines ęter-
na vsiderare: non semper tempozalibus inhęrere:
Deus aūt rex noster ante secula: operatus est salutē
in medio terrę. Dum nos clamam⁹: Usq;quo dne
exprobrabit inimicus in finē: vsq;quo irritat aduer-
sarius: vsq;quo manum tuā auertis a sinu tuo: cum
hęc dicim⁹: Deus aūt rex nr̄ añ secula operatus est sa-
lutē in medio terrę: ⁊ nos dormimus. Jam vigilant
gentes: ⁊ nos stertimus: ⁊ tanq; nos deus vseruerit:
in somnis velyramus Operat⁹ est salutem in medio
terrę. Jam ergo asaph corrigere ad intellectum: dic
nobis qualem salutem operatus est deus in medio
terrę: Cum illa terrena vestra salus euersa est: Quid
fecit: Quid promisit: ¶ Tu confirmasti in vir-
tute tua mare. Tanq; gentem iudęozū velut ari-
dā a fluctib⁹ separatā. Vare in amaritudine sua gē-
tes erant: terram illam vndiq; circumfluebant: Ec-
ce confirmasti in virtute tua mare: et remansit terra
sitiens imbrem: tuum. Tu cōfirmasti in virtute tua
mare. †¶Cōtriuisti capita draconū ī †aqua. Draconū capita: dęmoniozum superbias a quibus
gentes possidebant cōtriuisti super aquam: qa eos
quos possidebant tu per baptismū liberasti. Quid
adhuc post capita draconum: Illi enī draones ha
bent principē suū: ⁊ ipe prim⁹ est magnus draco. Et
re illo quid fecit qui operatus est salutē in medio ter
re: Audi. ¶ Tu confregisti †caput draconis.
Cuius draconis: Intelligimus draones omnia dę-
monia sub diabolo militantia. Quem ergo singula-
rem draconē cuius caput confractū est: nisi ipsū dia
bolum intelligere debemus: Quid de illo fecit: Tu
confregisti caput draconis. Illud est initiū peccati.
Caput illud est qō accepit maledictū: vt semen eius
obseruaret caput serpentis. Admonita est enī eccl'ia
initiū pcti vitare: Nō est ītiū peccati: Tanq; ca-
put serpētis. Jnitiū omnis peccati superbia. Confra
ctū est ergo caput draconis: cōfracta est superbia dia-
bolica. Et qd de illo fecit qui operatus est salutem in
medio terrę: ¶ Dedisti eum †in escam populis
†ethiopibus. Quid est hoc: Quō intelligo populos ethiopum.
ethiopes: Quō: nisi p omnes gentes: Et bene per ni
gros. Ethiopes enī nigri sunt. Ipsi vocanf ad fidē
q nigri fuerūt: ipi ꝓsus: vt dicatur eis: Fuistis enī
aliqn tenebrę: nūc aūt lux in dño. Ipsi ꝓsus vocan
tur nigri: ⁊ ne remaneāt nigri. De his enī fit eccl'ia
cui dicit: Que est ista q ascendit dealbata: Quid enī
de nigra factum est: nisi qō dictum est: Nigra sum ⁊ Cant.j.
speciosa: Et quō acceperunt isti in escam draconem
istum: Puto quia magis christū acceperūt in escā:
Sed christū quo se cōsūmarent: diabolū quē consu
merent. Nam et vnde vitul⁹ ille quē adozauit plus
infidelis: apostata: querēs deos egyptiozū: Uīn agita-
tē eū q liberauit de seruitute egyptiozū: Cū enī sic irascceret
tū est illud magnū sacramentū: Cū enī sic irascceret
moyses colentibus ⁊ adozantib⁹ idolū: ⁊ zelo dei in-
flāmatus vindicaret tpaliter: vt a morte sempiterna
deuitanda terreret: tamē ipsū caput vituli in ignē mi Exo.xx.
sit ⁊ exterminauit: Comminuit: in aquam sparsit: et

dcit ꝓlo bibere: Sic factū est magnū sacramentū. O ira ꝓphetica ⁊ anim⁹ nō turbatus sed illuminat⁹: Quid egit: Vitte in ignē vt forma ipsa ꝓius con/ fundat: minutatim cōminue vt paulatim cōsumat: Vitte i aquā: da poplo bibere. Quid ē hoc: nisi qz adoratores diaboli corpus ipsius facti erāt: quomō agnoscētes christū fiūt corp⁹ xpi vt eis dicat: Vos autē estis corp⁹ christi ⁊ mēbra: Corp⁹ diaboli cōsu mendū erat: ⁊ hoc ab israelitis consumendū. Ex illo eīm ꝓlo apli: ex illo ꝑma eccl'ia: Et dictū erat petro & gentib⁹: Macta ⁊ māduca. Quid est macta ⁊ mā/ duca: Occide quod sunt: ⁊ fac quod es. Hac macta ⁊ māduca: hac cōminue et bibe. Utrūq; tamē in eo/ dem sacramēto: qz oportebat vtiq; ⁊ sine dubitatōe oportebat: vt corpus qđ erat diaboli: credēdo trāsi/ ret in corpus christi. Sic diabolus cōsumet amissis mēbris suis. Hoc figuratū est ⁊ ī serpēte moysi. Mā decerūt magi similiť: ꝓiectisq; ỳgis suis exhibuerūt dracones: Sed draco moysi oīm illoꝝ magorū vir/ gas absorbuit. Intelligat ergo ⁊ mō corp⁹ diaboli: Hoc fit: deuorať a gentibus quę crediderūt: factus est esca populis ethiopib⁹. Illud quoq; intelligi po/ test: Dedisti eum escā populis ethiopib⁹. Illud quoq; intelligi po/ omnes mordēt. Quid est mordent: Reꝑhendendo: culpando: accusando. Quomō dictū est in ꝓhibiti/ one quidē: sed tamē exꝑssum: Si aūt mordetis ⁊ co/ meditis inuicē: videte ne ab inuicem consumamini. Quid est: mordetis ⁊ comeditis inuicem: detrahitis inuicē: opprobria obijcitis inui/ cem. Attendite ergo nūc his morsibus cōsumi dia/ bolū. Quis nō iratus seruo suo etiā paganus dicat illi sathanas: Vide diabolū datū in escam. Hoc di/ cit christianus: hoc dicit iudeus: hoc dicit paganus: Ipsum adorat: ⁊ de ipso maledicit. Videamus ergo reliqua fratres: obsecro intēdite: cū magna volupta/ te audiunť: qz audita etiā ī orbe terrarū cognoscunť. Hęc quādo dicebanť: nō fuerūt: qz tūc ꝓmittebanť non reddebanť: Nūc vo quia voluptate afficimur: cum ea quę ꝑdicta legimus in libro: cōpleri videm⁹ in mūdo. Videam⁹ quid fecerit: quem iam intellexit asaph: q̄ opatus est salutē in medio terrę. ¶ Tu di/ rupisti fontes et torrētes: Ut manarēt liquorē sapientię: vt manarēt diuitias fidei: vt irrigarēt sa/ tatē gentiū: vt oīs infideles in fidei dulcedinē sua irrigatiōe cōuerterent: dirupisti fontes ⁊ torrentes. Forte discretū est: forte vnū est: quia fontes tā largi fuerūt vt flumina facerent. Tu dirupisti fontes ⁊ tor/ rentes. Si autez ad discretionē: in alijs fit verbū dei tes verbū: ⁊ nō sic habētes vt bene viuāt: tamē non tacētes lingua torrentes fiūt. Torrentes eīm dicunť ꝓie qui nō sunt pennes. Nam aliqñ ⁊ translate di/ cit torrens ꝓ fluuio: sicut dictū est: Inebriabunť ab vbertate domus tuę: ⁊ torrēte deliciarū tuarū pota/ bis eos. Nō eīm ille torrēs aliqñ siccabiť: Sed torrē/ tes ꝓie dicunť fluuij qui estate deficiūt: aquis aūt hyemalibus inundanť ⁊ currunt. Vides ergo homi/ nem bene fidelem pseueraturū vsqz in finem: nō reli/ curū deum in temptatiōe omni: ꝓ veritate non pro/ falsitate ⁊ errore oēs molestias sustinentē. Hic vi/ sic viget: nisi quia verbū factū est in eo fons aquę sa/ lientis in vitam eternā: Alius autem accipit verbū:

p̄dicat: non tacet: currit: Sed estas probat fontē aut torrentē: Tamē ex vtroq; rigať terra ab eo qui ope ratus est salutem in medio terrę. Exundent fontes: currāt torrētes. Tu dirupisti fontes ⁊ torrētes. Tu siccasti fluuios ethan. Hac rūpit fontes ⁊ torrē tes: hac siccat fluuios ethan: vt inde currāt aquę: Et quę aquę siccenť: Fluuios inquit ethan. Quid est ethan: Verbū enim hebręum est. Quid interpretať ethan: Fortis: robustus. Quis est iste fortis ⁊ robu stus: cui⁹ fluuios siccat deus: Quis: nisi ille ipse dra co: Nemo enim intrat in domū fortis vt vasa illius diripiat: nisi ꝓius alligauerit fortem. Ipse enim est fortis de virtute sua ꝑsumens: ⁊ deum deserens. Ipe est fortis qui ait: Ponā sedem meā ad aquilonem: et ero similis altissimo. De ipso calice puerię fortitudi/ nis homini ꝓpinauit. Fortes esse voluerunt qui se deos futuros de cibo vetito crediderūt. Factus est adam fortis cum audiret: Ecce factus est adam qua/ si vnus ex nobis. Fortes ⁊ iudęi de iusticia sua ꝑsu/ mentes: Ignorantes eīm dei iusticiā ⁊ suam quęren/ tes cōstituere iusticiam: tanq; fortes iusticię dei non sunt subiecti. Videte hominē digessisse fortitudinem suam: ⁊ remansisse infirmū: inopem: longe stantem: nec oculos suos ad cęlos leuare audentem: sed pu/ tientē pectus suum: ⁊ dicentē: Domine ꝓpitius esto mihi peccatori. Jam infirmus est: iam infirmitatem confitetť: Non est fortis: Arida terra est: rigeť fonti/ bus ⁊ torrentibus. Illi adhuc fortes sunt qui de vir/ tute sua ꝑsumūt: Siccenť flumina eorū: nō ꝓficiant doctrinę gentiū: haruspicū: mathematicorū: magi/ cę artes: quoniā siccati sunt fluuij fortes. Tu siccasti fluuios ethā. Aresćat illa doctrina: vt vndenť mētes euangelio veritatis. ¶ Tuus est dies et tua est nox. Quis hoc ignorat quādo ipe fecit hęc omnia: quia ꝑ verbū facta sunt omnia: Illiꝑsi qui opatus est salutem in medio terrę: illi dicit: Tuus est dies et tua est nox. Aliquid hic intelligere debemus qđ pti/ neat ad ipsam salutē quā opatus est deus in medio terrę. Tuus est dies. Qui sunt isti: Spiritales. Et tua est nox. Qui sunt isti: Carnales. Tuus est dies ⁊ tua est nox. Loquanť spiritales spiritalia spiritali/ bus. Dictū eīm est: Spiritalib⁹ spiritalia cōpantes: Sapientiā loquimur inter ꝓfectos. Nōdum capiūt istā sapientiā carnales: Nō potui vobis loqui quasi spiritalibus: sed quasi carnalib⁹. Ergo cū spiritales spiritalibus loquunť: dies diei eructat verbū. Cum vo et ipsi carnales non tacent fidem crucifixi christi quā possunt cape paruī: nox nocti annūciat scientiā. Tuus est dies: ⁊ tua est nox: Ad te ꝑtinēt spiritales: ad te ꝑtinent carnales. Illos illustras incōmutabili sapientia ⁊ veritate: illos cōsolaris carnis manifesta/ tione: tanq; luna cōsolans noctē. Tuus ē dies: ⁊ tua est nox. Vis audire diē: Vide si capis: erige quātuz potes mentē tuā: Videam⁹ si ꝑtines ad diē: Jā vi/ deamus. Si nō palpitat aspect⁹ tuus: potes videre qđ audisti modo ex euangelio: In ꝓncipio erat ver/ bū: ⁊ verbū erat apud deum: ⁊ deus erat verbū. Nō nosti eīm tu cogitare verba nisi quę sonant ⁊ trāseūt. Potes iam capere verbū: nō sonum: sed deum: An nō ibi audisti: et deus erat verbū: Sed tu ista verba cogitas: Oia ꝑ ipsum facta sunt: ⁊ ꝑ ipsum facti sūt: qui verba faciūt. Quale ḡ illud verbum est: Capis

o carnalis: Respõde. Capis: Non capis: adhuc ad noctem ptines: luna tibi necessaria est ne in tenebris moziaris. Eteni quidã peccatozes intenderũt arcũ
Pš. 10. vt sagittarẽt in obscura luna rectos corde. Obscurata est eñ caro christi de cruce deposita: ⁊ ī sepulchro
Matth. 27. posita: ⁊ illi qui occiderũt insultauerũt: ⁊ nõdum resurrexerat: ⁊ sagittati sunt discipuli recti corde: sed in obscura luna. Ergo vt nõ solũ dies diei eructet verbũ: sed etiã nox nocti annũciet scientiã: quoniã tuus
Pš. 18. est dies: ⁊ tua ẽ nox: dignare descẽdere: manere apud eum a quo descendis: sed venire ad quos descendis. Dignare descẽdere qui in hoc mũdo eras: ⁊ mũdus
Joh. 1. p te factus est: ⁊ mũdus te non cognouit. Habeat et nox cõsolationẽ suam: habeat inquit verbũ caro factum est: ⁊ habitauit in nobis. Tuus est dies: et tua
Al. †fabricat⁹ es †aurozã ⁊ solẽ. est nox. Tu †pfecisti †solem ⁊ lunã: Solẽ spiritales: lunam carnales. Adhuc canalis est nõ deserat ⁊ ipe pficiat. Tu pfecisti solem ⁊ lunam: Solẽ tanq̃
Eccl. 27. sapientẽ: lunam tanq̃ insipientẽ: nõ tamẽ deseruisti. Nam ita scriptũ est: Sapiens pmanet sicut sol: stultus autẽ sicut luna mutat. Quid ergo: Quia sol permanet: id est sapiens pmanet sicut sol: stultus sicut luna mutat: adhuc carnalis: adhuc insipiens: Desecrendus est: Et vbi est qõ dictũ est ab apostolo: Sa-
Roma. 1. pientibus ⁊ insipientibus debitor sum: Tu pfecisti solem ⁊ lunã. ¶ Tu fecisti omnes terminos terre. Nõne ⁊ antea q̃ fundauit terrã: Sed quomõ fecit terminos terre qui opatus est salutẽ in medio terre: Quomõ: nisi quomõ dicit aplus: Gratia autem
Eph. 2. salui facti sumus: ⁊ hoc nõ ex nobis sed dei donũ est: nõ ex operib⁹ ne forte quis extollat: Ergo nõ erant opa bona: Erant. Sed quõ: Gratia dei. Sequere.
Ibidem. Videam⁹. Ipsi⁹ eñ sum⁹ figmentũ creati in christo iesu in opibus bonis. Ecce quõ fecit terminos terre qui oparus est salutẽ in medio terre. Tu fecisti oñs
Al. †plasmasti: terminos terre. Estatẽ ⁊ ver tu †fecisti ea. Feruentes spiritu estas est: Tu inq̃ fecisti spũ feruẽtes: tu fecisti ⁊ nouellos in fide: ver est. Estatẽ ⁊ ver tu fecisti ea: Non glorient quasi nõ acceperint: tu fecisti
℟ Al. † nõ habet. ea. ¶ Memor esto huius †creature tue. Cui⁹
Al. †imprope-rauit. creature tue: Inimicus †exprobrauit domino. O asaph dole in intellectu: pristinã cecitatẽ tuã: inimicus exprobrauit dño. Dictũ est christo ī gente
Joh. 9. sua: Peccator ẽ iste: nõ nouim⁹ vnde sit: Nos moysen nouim⁹: Illi locutus est deus: iste samaritan⁹ est.
Al. †insipiẽs in-citauit. Inimicus exprobrauit dño. Et popul⁹ †imprudens exacerbauit nomẽ tuum. Popul⁹ imprudens tunc asaph: sed nõ intellectus asaph tunc.
Pš. 72. Quid dicit in supiore psalmo: Quasi pecus factus sum a te: ⁊ ego semp tecũ: quia non ũ ad deos et idola gentiũ. Et si nõ cognouit vt pecus: tamẽ recognouit vt homo. Dixit eñ semp tecum quasi pecus. Et
Ibidem. quid postea in ipo psalmo vbi asaph: Tenuisti manũ dexterę meę: in volũtate tua deduxisti me: ⁊ cum gloria assumpsisti me. In volũtate tua nõ in iusticia mea: dono tuo nõ opere meo. Ergo ⁊ hic inimic⁹ exprobrauit dño: ⁊ popul⁹ imprudẽs exacerbauit nomẽ tuũ. Omnes ergo perierũt: Absit. Et si aliqui ex
Roma. 11. ramis fracti sunt: manent tamẽ aliqui quo inseretur oleaster: ⁊ radix manet: ⁊ ex ipsis ramis p infidelitatem fractis: reuocati sunt quidã p fidem. Nam ⁊ ipe apostol⁹ paulus p infidelitatẽ fractus erat: et p fidẽ radici restitutus est. Ira plane populus imprudens exacerbauit nomẽ tuũ: quãdo dictũ ẽ: Si filius dei Matth. 27.
est: descendat de cruce. Sed qd tu asaph iam in intel- S
lectu: ¶ Me †tradideris bestijs †animã cõfi- Al. †tradide-rit. Al. †alias cõ-
tentẽ tibi. Agnosco inqt asaph: qz sicut in alio psal fitentes.
mo dicit: Peccatũ meũ cognoui: ⁊ facinus meũ nõ Pš. 50.
opui. Quare: Quia locut⁹ est petrus mirãtibus iu-
guas israelitis: qñ ipsi occiderũt christũ: cum pter
illos missus sit christus. Hoc audito cõpuncti sunt Act. 2.
corde: ⁊ dixerunt ad apl̃os: Quid ḡ faciem⁹: Dicite
nobis. Et apli: Agite pnitẽtiã: ⁊ baptizet vnusq̃sq
vestrum in nomie dñi iesu christi: ⁊ dimittent vobis
peccata vestra. Quia ḡ p pnitentiã cõfessio facta ẽ:
Me tradideris bestijs animã confitentẽ tibi. Quare cõ Pš. 51.
fitentẽ tibi: Quia cõuersus sum in erũna dũ cõfigit
spina. Cõpuncti sunt corde: ⁊ facti sunt erumnosi pę-
nitendo: qui fuerãt glorioi sequendo. Me tradideris
bestijs animã cõfitentẽ tibi. Quib⁹ bestijs: nisi qua- Pš. 90.
rũ capita cõtrita sunt sup aquam: Quia dict⁹ est be-
stia leo ⁊ draco ipse diabolus. Noli inquit dare dia-
bolo ⁊ angelis eius animã cõfitentem tibi. Deuozet Sech. 5.
serpens si adhuc terrena sapio: si terrena desidero: si
adhuc in promissis veteris testamẽti nouo reuelato
remaneo. Cum autẽ iam deposuerim superbiã: ⁊ iu-
sticiã meã non agnoscã: sed gratiã tuã: nõ habeant in-
me supbę bestię potestatẽ. Me tradideris bestijs ani
mã confitentẽ tibi. ¶ †Animas pauperũ tuozũ Al. †Et.
ne obliuiscaris in finem. Diuites eramus: fo-
tes eramus: sed siccasti fluuios ethan. Jam mõ non
cõstituimus iusticiã nostrã: sed agnoscimus gratiam
tuã. Pauper sum⁹: exaudi mendicos tuos: Jã ocu-
los nõ audem⁹ ad cęlũ leuare: sed peccatozi. Luc. 18.
nostrũ dicimus: Dñe pitius esto mihi peccatori. T
Animas pauperũ tuozum ne obliuiscaris in finem.
¶ Respice in testamentũ tuũ. Redde quod p-
misisti: tabulas tenemus: hereditatẽ expectamus.
Respice ī testamentũ tuũ: nõ illud vetus: Mõ pter
terrã chanaan rogo: non pter inimicozũ tempozalẽ
subiectionẽ: nõ pter filiozũ carnalẽ fcunditatẽ: non
pter diuitias terrenas: non pter salutẽ tempozalẽ.
Respice in testamentũ tuũ quo promisisti regnũ cęlo-
rum. Jam agnosco testamentũ tuũ: iam intellect⁹ est Hiere. 31.
asaph: nõ est pecus asaph: iã videt qõ dictũ ẽ: Ecce Zach. 8.
dies veniẽt dicit dñs: et cõsummabo domui israel et
domui iuda testamentũ nouũ: nõ sm testamentũ qõ
disposui patribus eorũ. Respice in testamentũ tuũ.
†Quoniam repleti sunt qui obscurati sunt Al. †Quia
†terra domozũ iniquarum: Quia corda habe- †terre domus
bant iniqua. Dom⁹ nostrę corda nostra: Ibi libẽter iniquitatũ.
habitant: Beati mũdo corde: quoniã ipsi deum vi- Matth. 5.
debunt. Respice ergo in testamentũ tuũ: et reliquię Roma. 9.
saluę fiant: quia multi qui attendũt ad terram: obscu-
rati sunt ⁊ repleti sunt terra. Intrauit in oculos eoz
puluis: ⁊ exceçauit eos: ⁊ facti sunt puluis quẽ proi- Pš. j.
cit ventus a facie terrę. Repleti sunt qui obscurati
sunt terrę domozũ iniquarum. Attendendo eñ ter-
ram obscurati sunt: de quibus dictũ est in alio psal-
mo: Obscurent⁹ oculi eozum ne videant: et dozsum Pš. 68.
eozum semp incurua. Terra ergo repleti sunt qui ob-
scurati sunt terrę domozũ iniquorum: quia corda ha-
bent iniqua. Domus enim nostrę sicut supza dixi-
mus: corda nostra sunt: Ibi libẽter habitabim⁹ si ea
ab iniquitate mũdemus. Ibi est mala cõscientia quę
inde repellit hominẽ: quo iubet ire portas grabatũ

Job.5. suum: cui peccata dimissa sunt: dicēte domino: Tol-
le grabatū tuum: ⁊ vade in domū tuam. Porta car-
nem tuā: ⁊ intra ad sanatā cōscientiā tuā: quoniā re-
pleti sunt qui obscurati sunt terrę domorū iniquarū.

Ꝟ Et auertat. Obscurati sūt: repleti sūt terra. Illi obscurati q̄ sūt:
Qui corda iniqua habent: Reddet illis dñs ꝑm cor-
suū. ¶ Ne †reuertat humilis †cōfusus. Illos
eū superbia confudit. †Egenus ⁊ inops laudā-
bunt nomē tuū. Videris fratres q̄s debeat dulcis
Dan.5. esse paupertas: videtis pauperes et inopes ptinere
ad deū: sed paupes spiritu: quoniā ipsor est regnum
celorū. Qui sunt paupes spiritu: Humiles: tremen-
tes verba dei: cōfitentes peccata sua: nō de suis me-
ritis: nec de sua iustitia p̄sumētes. Qui sunt paupes
Isa.66. spiritu: Qui quādo faciūt aliquid boni deū laudant:
quādo mali se accusant. Sup quē requiescet spiritus
meus: ait ꝓpheta: nisi sup humilē ⁊ quietū ⁊ tremen-
tem verba mea: Jam ergo asaph intellexit: iam ter-
rę nō hęret: iam ꝓmissa terrena ex veteri testamēto
nō expetit: Dēdicus tuus fact⁹ est: paup tu⁹ factus
Ps.76. est: filiuos tuos sitit: q⁹ sui siccati sunt. Quia q̄ talis
fact⁹ est: nō fraudet spe. Quę fuit manib⁹ nocte cor-
te: nō deficiat. Ne auertat hūilis confusus: egenus
⁊ inops laudabūt nomē tuū. Cōfitētes peccata sua
laudabūt nomē tuū: desiderātes ęterna ꝓmissa tua:
laudabunt nomē tuū: Nō de ꝓpriis iustitijs ī superbiā elati ⁊ inflati. Nō ipsi: Sed
ꝓpria iustitia ī superbiā elati ⁊ inflati. Nō ipsi: Sed
qui: Egenus ⁊ inops laudabūt nomē tuū. ¶ Exur-
ge domine iudica causam tuā: Desertus eī
Ps.43. videor: quia nōdum accepi q̄d ꝓmisisti: ⁊ factę sunt
mihi lachrymę meę panes die ac nocte: dum dicit
mihi quotidie: vbi est deus tuus: Et quia non possū
ostēdere deū meū: quasi inane sequor: Insultat mi-
hinec paganus tīn: vel iudęus: vel hęretic⁹: sed ali-
quādo frater ipse catholicus torquet os q̄n ꝓmissa
dei prędicant: quando futura resurrectio ꝓnunciat.
Et adhuc ipe cuius iam tinctus aqua salutis ęterne:
portās sacramentū christi: forsitan dicit: Et q̄s huc
resurrexit: Et nō audiui patrē meū de sepulchro lo-
quētem: exquo eum sepeliui. Deus dedit legem ad
tempus seruis suis: ad q̄d se auocarēt: nam quis re-
dit ab inferis: Et quid facīā talibus: Ostendā quod
nō vident: Nō possum: Nō eī propter illos deus
visibilis debet fieri. Jam id agāt si placet: ita faciāt:
ita conent: quia ipsi nolunt cōuerti in melius: deum
cōuertunt ī peius. Videat qui potest: credat qui nō
potest: esse deū. Et si videt qui potest: nūquid oculis
Dan.5. videt: Intellectu videt: corde videt. Nō eī solem ⁊
lunam volebat ostendere qui dicebat: Beati mūdo
corde: quoniā ipsi deū videbūt. Immūdum autem
corde nec ad fidem idoneū: vt q̄d non potest videre vel
credat: Nō video inq̄t: quid creditur⁹ sum: Anima
enim tua videt: Ut opinor stulte: corpus tuū videt:
animā tuā quis videt: Cum ergo corpus tuū videt:
videat: quare nō sepeliris: Wirat: quia dixi si corp⁹
tūi videt: quare nō sepeliris: Adhuc quia viuo. Unde scio q⁹ viuis: cui⁹ animā nō
video: Unde scio: Respondebis: quia loquor: quia
ambulo: q⁹ operor. Stulte ex opibus corpis agno-
sco viuentē: ex opibus creaturę nō potes agnoscere
creatorē: Et forte q̄s dicit: Cū mortu⁹ fuero: postea
nihil ero: Et litteras didicit: ⁊ ab epicuro didicit hoc
nescio quo delyro philosopho: vel potius amatore
vanitatis nō sapiētię: quē ipsi etiā philosophi porci
noiauerūt: q⁹ voluptatē corpis summū bonū dixit:
Hūc pbm porcū nominauerūt volutās in cęno car-
nali. Ab illo forte didicit litteras iste litterat⁹ dicere:
Nō ero postea cū mortuus fuero. Siccent flumina
ethan: pereant doctrinę istę gentiū: pullulēt virecta
hierusalē: videant q̄ poterunt: credant corde q̄ vi-
dere non possunt. Certe ista omnia quę per mūdum
modo videnť: quando opabať deus salutē in medio
terrę: cum ista dicebanť nondū erant: ⁊ ecce tūc p̄dic-
ta sunt: nūc ūmpleta monstranť: ⁊ adhuc dicit stult⁹
in corde suo: nō est deus. Ęę puersis cordibus: quo- Ps.13.
niā ita ventura sunt quę restant: sicut venerūt ista q̄
tunc nō fuerūt: ⁊ ventura ꝓnunciabanť. An ⁊o exhi
buit nobis deus omnia quę ꝓmisit: ⁊ de solo die iu-
dicij nos fefellit: Non erat christus in terra: promi-
sit: exhibuit. Non virgo pepererat: promisit: exhi-
buit. Non erat fusus sanguis p̄ciosus: quo delere-
tur chirographū mortis nostrę: promisit: exhibuit.
Nōdum resurrexerat caro in vitam ęternā: ꝓmisit:
exhibuit. Nōdum crediderāt gentes: ꝓmisit: exhi-
buit. Nōdum hęretici in nomīe christi armati: ꝓtra
christū militabant: q̄d dixit: exhibuit. Nōdum idola
gentiū de terra ista deleta erāt: q̄d dixit: exhibuit. Ista
omnia cum q̄d dixisset ⁊ exhibuisset: de solo die iudicij
mēritus est: Veniet oīno quomō ista venerūt: quia
⁊ ista anteq̄ venirēt futura erāt: ⁊ futura ꝓius ꝓnun
ciata sunt: ⁊ postea venerūt. Veniet fratres mei: ne-
mo dicat: nō veniet: aut veniet: sed longe est q̄ ve-
niet: sed tibi ꝓpe est vt eas hinc. Sufficiat ꝓima de-
ceptio. Si nō potuimus primo ꝓmanere in p̄cepto:
saltem corrigamur exemplo. Nōdum erat exemplū
casus hūani: quādo dictū est ad adam: Morte mo- Gen.2.et.3.
rieris si tetigeris: ⁊ venit de transuerso serpens: ⁊ di-
xit: Nō morte morieris. Creditus est serpens: con-
temptus est deus: tactū est vetitū: mortu⁹ est homo.
Nōne impletū est potius q̄d minat⁹ est deus: q̄s q̄d
ꝓmiserat inimicus: Sic est certe: Agnoscim⁹ hoc:
ideo oīs in morte iam vel experti cauti sim⁹. Non
eī cessat ⁊ mō serpēs insusurrare ⁊ dicere: Nūquid
vere damnatur⁹ est deus tantas turbas: liberatur⁹
est paucos: Quid est aliud: q̄s facite ꝓtra p̄ceptum:
Nō morte moriemī: Sed quō tūc: sic ⁊ nūc. Si fe-
ceris q̄d suggerit diabol⁹: et cōtemseris q̄d p̄cipit
deus: veniet iudicij dies: ⁊ inuenies verū q̄d minat⁹
est deus: ⁊ falsum q̄d pollicitus est diabolus. Exur-
ge dñe iudica causam meam. Mortuus es ⁊ cōtem-
ptus es: dicit mihi: Ubi est deus tuus: Exurge iu- Ps.43.
dica causam meā. Non eī venturus est ad iudiciū:
nisi q̄ exurrexit a mortuis. Venturus p̄nunciabať:
venit et cōtemptus est a iudeis ambulans in terra:
cōtemnit a falsis christianis sedens in celo. Exurge
domine iudica causam meā: quoniā in te credidi: nō
pereā: quia credidi quod nō vidi: Spe mea non fal-
lar: accipiam quod ꝓmisisti: Judica causam meam.
† Memento opprobriorū tuorum: eorum Ar. † Memor
que ab †imprudēte sunt tota die. Adhuc eī esto ꝓperior
insultatur christo: nec deerunt tota die: hoc est vsq̄ †insipiente.
in finem seculi vasa ire. Adhuc dicit: Vana prędicāt
christiani. Adhuc dicit: Inanis est resurrectio mor-
tuor. Judica causā meā: memēto opprobrior tuor.
Sed quor: nisi eor q̄ ab imprudente sunt tota die:
Nūquid prudēs h̄ dicit: Prudēs eī dict⁹ est porro

videns. Si prudēs porro videns: fide videt porro: Mā oculis vix ante pedes videt tota die. Ne obliuiscaris voces †deprecantiū te. Ingemiscētium t expectantiū tam quod promisisti de nouo testamento: et ad ipsam fidem ambulantiū: Ne obliuiscaris voces deprecantiū te: Sed illi adhuc dicūt: Ubi est deus tu⁹? Superbia eorū qui te oderunt ascendit semp †ad te. Noli t eorū superbiā obliuisci. Nec obliuiscit omnino: aut punit: aut corrigit.

Al. †inimicorū tuorū.

Al. †nō habet.

Explicit Tractat⁹ de ps̄. LXXIII.

Incipit Tractat⁹ de ps̄. LXXIIII.

Prefatio.

A Psalmus iste tumori superbię medicinā humilitatis apportat. Humiles autē consolat in spe: hoc agens: vt ne quisq̄ superbe de se p̄sumat: ne quisq̄ humilis de domino desperet. Est enim promissio dei rata: certa: fixa t incōcussa: fidelis: et omni dubitatiōe carens: q̄ consolat afflictos. Jobꝫ.7. Tota eñ vita humana super terrā (sicut scriptū est) temptatio est: Nec quasi prospera eligēda est: t sola aduersa deuitanda: sed vtraq̄ cauēda est: Illa ne corrūpat: ista ne frangat: vt vniuiq̄ hominū in quocūq̄ statu rerum in hac vita egerit: non sit refugium: nisi deus: nec vllū gaudiū: nisi in promissis eius. Vita eñ hec qualibet redundans felicitate multos fallit: deus enim neminē. Quia ergo omni homini conuerso ad deum mutat delectatio: mutant delitię: Non enim subtrahunt: sed mutant. Omnes autē delitię nostrę in hac vita: nōdum sunt in re: sed ipsa spes tam certa est vt omnibus huius seculi delitijs p̄ponenda sit: Ps̄.36. sicut scriptū est: Delectare in dño. Et ne putares iā te habere qō promittit: subiecit statim: et dabit tibi petitiones cordis tui. Si ergo nōdum habes petitiones cordis tui vnde delectaris i domino: nisi quia tenes certum promissorem qui se efficit promittēdo debitorē: Qui⁹ igit deprecatiōis: vt pmaneat nobiscū spes nostra: t introducamur in id quod promisit de⁹: B loquit titulus huius psalmi. In finem ne corrūpas. Quid est ne corrūpas? Quod promisisti: exhibe. Sed quādo? In finem. Illuc ergo mentis oculus dirigat in finem. Omnia quę in via occurrerint transeant: vt perueniat i finem. Exultent superbi de p̄senti felicitate: tumeant honorib⁹: fulgeant auro: redundent familijs: obsequijs clientum constipent: Prętereūt ista et transeūt tanq̄ vmbra. Cum ille finis venerit: vbi omnes qui modo in domino sperāt gaudeāt: tunc illis veniet sine fine tristicia. Quando acceperint humiles qō irrident superbi: tūc supborum typus conuertet in luctum. Tunc erit illa vox quā in libro sapiētię nouim⁹. Dicent eñ tunc videntes gloriam sanctorū: qui cum hic humiliarent tolerauerunt: qui cū hic sublimarent: nō annuerūt. Tūc Sap̄.5. ergo illi dicent: Ui sunt quos aliquādo habuim⁹ in derisū. Ubi etiā dicent: Quid nobis pfuit supbia: et diuitiarū iactantia quid cōtulit nobis? Transierūt omnia tanq̄ vmbra. Quia de corruptibilibus p̄sumpserunt: spes eorū corrumpet: nostra vo spes tunc erit res. Promissio enim dei vt maneat integra t firma t certa erga nos: diximus ex corde fidei: In finē ne corrumpas. Noli ergo timere ne promissiones dei corrumpat aliquis potentū: Ipe vo nō corrūpit: q̄ verax est: potentiorē nō habet a quo ei⁹ promissio corrumpat. Certi ḡ simus de promissis dei: et cantemus tam vnde incipit psalmus.

Expositio psalmi.

C Onfitebimur tibi deus: confitebimur †tibi t inuocabimus nomē tuū. Noli anteq̄ cōfitearis inuocare: cōfitere et inuoca. Illum quippe quē inuocas: in te vocas. Quid est eñ inuocare: nisi in teipm vocare? Si inuocat a te: id est si vocat in te: ad quē accedit? Ad superbū non accedit. Certe altus est: nō eum attingit elatus. Ota sublimia vt cōtingam⁹: attollim⁹ nos: Etsi attingere nō possum⁹: machinamēta aliqua vel scalas quę rimus: vt sublimati sublimia cōtingam⁹. Cōtra: de t altus est: t ab hūilib⁹ cōtingit. Scriptū est: Pro/ Ps̄.33. pe est dns his q̄ obtriuerūt cor. Tritura cordis: pietas: hūilitas. Qui se cōterit: irascit sibi: Se habeat iratū: vt illū habeat ꝓpitū: Se habeat iudicē vt illū habeat defensorē. Ergo inuocat⁹ de⁹ venit. Ad quē venit? Ad supbū non venit. Audi aliud testimoniū: Ps̄.137. Excelsus dns t humilia respicit: excelsa autē a longe cognoscit. Excelsus dns t humilia respicit nō a longe: excelsa aūt a longe cognoscit. Et ne forte cum dicerēt: quasi eos supbientes nō agnoscat qui in excelsis habitat: territi sunt: t dictum est eis: videt vos: t cognoscet vos: sed a longe. Nos facit beatos quib⁹ ꝓpinquat: Uos aūt inquit o supbi o excelsi: nō eritis imuniti: qz cognoscit: nō eritis beati: qz a longe cognoscit. Uidete ergo quid agatis: qz si agnoscit: non ignoscit. Uelius ḡ ignoscit q̄ agnoscit. Quid est eñ ipm ignoscere: nisi nō noscere? Quid est nō noscere? Non animaduertere. Nam t vindicantis solet dici animaduersio. Audi ozantē vt ignoscat: Auerte faciem Ps̄.50. tuam a peccatis meis. Quid igit faciem si auertit tuam a peccatis meis. Quid igit faciem si auertit faciem tuā a te? Dolestū est t timendū ne referat te. Rursus si faciē nō auertit: animaduertit. Mouit hoc deus: potest hoc deus: t auertere faciem a peccante: t nō auertere a cōfitente. Itaq̄ alibi ei dicit: Auerte Ps̄.26. faciē tuā a peccatis meis: Et alibi ei dicit: Ne auertas faciē tuam a me. Ibi a peccatis meis auerte: hic aūt a me noli auertere. Cōfitere ergo t inuoca. Cōfitendo eñ mūdas templū quo veniat inuocat⁹. Confitere t inuoca: Auertat faciē suā a peccatis tuis: nō auertat a te. Auertat faciem ab eo quod tu fecisti: nō auertat ab eo qō ipse fecit. Te eñ hominē ipse fecit: D peccata tua ipe fecisti. Cōfitere ergo t inuoca: Dic: Cōfitebimur tibi deus: cōfitebimur tibi. Ipsa repetitio: confirmatio est: ne te cōfessum esse pęniteat. Nō eñ alicui crudeli cōfessus es: nō vltori: nō insultatori: cōfitere securus. Audi aliam vocē psalmi adhortantē: Cōfitemini domino quoniā bonus est. Quid Ps̄.117. est: quoniā bonus ē? Quid timetis cōfiteri? Bonus est: ignoscit cōfitenti. Time confiteri iudici hominī: ne forte cōfessum puniat. Deo noli. Fac confitendo ꝓpitium: quem negando nō facis nescium. Confitebimur tibi deus cōfitebimur: t securi iam inuocabimus nomē tuum. Exhausimus corda nostra confessione: terruisti: mundasti. Confessio nos humiles facit: propinqua humilibus: qui recedis ab excelsis. Firmamentū autem esse sentētię in repetitiōe: multis scripturarū locis docemur. Inde est qō domin⁹ Job.1. ait: Amē amē. Inde in aliquib⁹ psalmis: Fiat fiat. Ps̄.71.a.84. Ad significationē rei sufficeret vnū fiat: ad significa-

tionem firmamēti accessit alterum fiat. Rex egypti pharao nostis qō cum ibi iam esset ioseph ꝓpter pudicitię amorē inclusus in carcerē: vidit somniū idē pharao notum omnib⁹ nobis: a septem macris cōsumptas esse septē boues pingues: et rursus a septē spicis exilibus ꝙsumptas esse septē fecundas. Et qđ ista interpretatus ioseph: Si meministis: nō duo sūt somnia: sed visum vnū. Una est inquit interpretatio eorum: sed qō bis vidisti ait: ad cōfirmationem valet. Hęc dixi vt non puretis repetitionē in verbis sanctę linguę: quasi loquacitatis esse appetitū. Sępe deus inquit: paratū cor meū. Alio loco dicit: Sustinete dominū. Jnnumerabilia talia sunt ꝙ omnes scripturas: bis sufficit cōmendasse nos vobis loquendi gratia: qō obseruetis in omnib⁹ similibus. Modo ad rem aduertite: Cōfitebimur tibi inqt et inuocabim⁹ nomē tuū. Dixi ęre ante inuocationē ꝓcedit ꝓfessio: quia quę inuocas: inuitas. Venire autē nō vult inuocatus: si tu fueris elatus. Elatus si fueris: cōfiteri nō poteris: nec ea negas deo quę nescit. Jtaqꝫ confessio tua nō illum docet: sed te mūdat. Et iam cōfessus est ꝓna vnius. ¶ †Enarrabo †omnia mirabilia tua. Cōfessus exinaniuit se malis: inuocans implet se bonis: enarrans eructauit quo se impleuit. Et videte fratres cum cōfiterent multi erant: Confitebimur tibi deus: cōfitebimur tibi: et inuocabimus nomen tuū. Multa eñ sunt corda ꝓfitentiū: vnum credentiū. Quare multa sunt corda confitentiū: vnum credentiū? Diuersa eñ peccata homines confitent: vnam fidem homies credunt. Jam ergo cum cęperit inuocat⁹ possidere cōfessum: fit totus chriſt⁹ caput et corp⁹: et ex multis vn⁹. Audite iā christiana verba. Nam quasi nō verba eius videbant: Confitebimur tibi deus: cōfitebimur tibi: et inuocabimus nomē tuum. Jam incipit ex persona capitis sermo. Siue autē caput loquat: siue membra loquant: christus loquit: Loquit ex ꝓna capitis: loquit ex persona corporis. Sed quid dictū est? Erūt duo in carne vna. Sacramentū hoc magnū est: ego inquit dico in christo et in ecclesia. Et ipse in euangelio: Jgit iam non duo: sed vna caro. Nam vt noueritis has duas quodāmodo esse ꝓnas: et rursus vnam copulationem cōiugij: tanꝯ vnus loquit apud Esaiam et dicit: Sicut spōso alligauit mihi mitrā: et sic spōsam induit me ornamento. Sponsum se dixit ex capite: sponsam ex corpore. Loquat ergo vnus: audiamus eius: vt hęc vox et nostra esse possit. Enarrabo inqt oia mirabilia tua. Euāgelizabat christ⁹ seipsum: euāgelizat se etiā in mēbris suis iam existentib⁹: vt et alios adducat: et accedāt qui nō erāt: et copulent in mēbris eius: ꝙ quę mēbra eius ꝓdicatū est euangeliū: et fiat vnū corpus sb vno capite: in vno spiritu: in vna vita. Et quid ait? Cum accepero tempus: ego iusticias iudicabo. Quādo iudicabit iusticias? Gratias misericordię eius. Mondū est ipsum temp⁹? et sic iudicet iusticias. Nam si ante vellet iudicare ꝯ ꝓdicare: ꝙs inueniret liberādus? Quis absoluēdus occurreret? Modo ergo ꝓdicatiōis temp⁹ est: Narrabo inquit oia mirabilia tua. Audi narrantē: audi ꝓdicantē. Nam si cōtempseris: Cum accepero tempus inquit: ego iusticias iudicabo. Bono inquit nūc peccata cōfitenti: nō parcā postea cōtemnēti. Misericordiā et iudiciū cantabo tibi dñe. Dicit i psalmo: misericordiā et iudiciū. Modo misericōia: postea iudiciū: Jn qua misericordia peccata donant: i quo iudicio peccata puniunt. Vis non timere peccatorū punitorē? Ama donatorē: noli respuere: noli extollere: noli dicere: nō habet qō mihi donet. Audi eñ quod sequit: Cum accepero tempus: ego iusticias iudicabo. Accepit temp⁹ christus? Accepit tempus filius dei? Fili⁹ dei nō accepit temp⁹: sed fili⁹ homis accepit tempus. Idem ipse aūt et filius dei ꝙ quē facti sumus: et fili⁹ homis per quē refecti sumus. Homine assumpto: ipse nō assumpt⁹: Homie mutato in melius: nullo mō ipse in deterius cōmutat⁹: Mō destitit esse qō erat: sed accepit qō nō erat. Quid erat? Cum i forma dei esset: nō rapinā arbitrat⁹ est esse se equalem deo: Apostoli verba sunt. Et quid accepit? Sed semetipsum exinaniuit formā serui accipiens. Sicut formā serui accepit: ita et temp⁹ accepit. Demutatus est ergo? Diminutus est? Exilio redditus? Jn defectū lapsus? Absit. Quid g̃? Semetipsum exinaniuit formā serui accipiēs? Exinanisse se dictus est accipiendo inferiorē: nō degenerando ab equali. Ergo fratres quid est hoc: Cum accepero tempus ego iusticias iudicabo? Accepit tempus vt filius homis: gubernat tempora vt filius dei. Audi quia vt filius hominis accepit tempus iudicandi. Dicit in euāgelio: Dedit ei potestatē iudicij faciendi: quoniā filius hominis est. Scōm qō fili⁹ dei: nunc̄ accepit potestatem iudicandi: qz nunc̄ caruit potestate iudicandi. Scōm qō filius homis: accepit tempus sicut nascēdi et patiendi: sicut et morīēdi et resurgēdi: et ascendendi: ita veniendi et iudicandi. Dicit in illo ista et corp⁹ eius. Mō eñ sine illis iudicabit. Dicit quippe in euāgelio: Sedebit sup duodecim sedes iudicātes duodecim tribus israel. Ergo totus christus dicit: id est caput et corpus in sanctis: Cū accepero temp⁹ ego iusticias iudicabo. Modo autē quid? ¶ †Defluxit terra. Si defluxit terra: vnde defluxit nisi de peccatis? Ideo et delicta dicunt. Delinquere est: tanc̄ de liquido quodā defluere a stabilitate firmamenti virtutis atqꝫ iusticię. Cupiditate eñ inferiorum quisqꝫ peccat: Sicut roborat charitate superiorū: sic deficit et quasi liquescit cupiditate inferiorū. Hūc fluxū rerum in peccatis hoīm attēdens donator misericors: et donator peccatoꝝ nōdum exactor suppliciorꝝ: attēdit et ait: Defluxit terra. Et omnes †inhabitantes in ea. Ipsa vticꝫ ęra defluxit inhabitātib⁹ i se. Expositio est cōsequēs nō additio: tanc̄ si diceres: Quomō defluxit terra? Subtracta sunt fundamēta: et aliquid in ea biatu quodā dimersum est. Nō dico terrā? Omnes inhabitātes in ea. Jnueni inquit terram peccatricē. Et quid feci? Ego cōfirmaui columnas eius. Quas colūnas cōfirmauit? Colūnas apostolos dicit. Sic apostolus paulus de coapostolis suis: Qui videbant inquit columnę esse. Et quid essent illę columnę: nisi ab illo firmarent? Quia

Cōcor.3. sentē. dis.ca. Recedē te.

Phil.2.

Joh.5.

Matth.19.

Ar. †Liquefacta est.

Ar. †q̃habitāt.

Gal.2.

terremotu quodã etiã ipse columnę nutauerunt: In passione domini oñs apostoli desperauerũt. Ergo colũnę illę quę in passione domini nutauerũt: resurrectione firmatę sunt. Clamauit initium edificij per columnas suas: & in eis omnib⁹ colũnis architectus ipse clamauit. Columna enim vna est ex illis paulus
2.Cor.13. apostolus cum diceret: An vultis experimentũ accipere eius qui in me loquit christus: Ergo ego inqt cõfirmaui columnas eius: Resurrexi: ostendi mortẽ nõ esse metuendã: ostendi tumẽtibus nec ipsum corIob.20. pus perire in mortẽtibus. Tenuerunt eos vulnera: firmauerũt cicatrices. Posset domin⁹ iesus christus sine vlla cicatrice resurgere. Quid enim illi potestati magnũ erat ad tantã integritatẽ compagẽ corporis reuocare: vt nullũ oĩno vestigium ꝓteriti vulneris appareret: Habebat potestatẽ vnde illud etiã sine cicatrice sanaret: sed habere voluit vnde nutantes columnas firmaret. Audiuimus iam fratres qõ quotidie nõ tacetur: audiamus quid clamauerit ꝑ columnas has. Tempus audiẽdi est ꝓpter terrorem illum; ego iusticias iudicabo cum accepero tempus. Ille accepturus est tempus iusticias iudicandi: vos iam nũc habetis tempus iusticias faciendi. Si taceret: non haberetis quid faceretis: sed cõfirmatis columb nis clamat. Quid clamat: ¶ Dixi iniquis nolite inique agere. Clamat fratres mei: certe clamat: delectat vos: audite clamantem. Per ipsum obsecro terreat vos ista vox: nõ tam nos vestrę istę voces delectare debent: qꝫ vos istę terrere. Dixi iniquis nolite inique agere. Sed iam fecerũt & rei sunt: Jam defluxit terra: et oñs q̃ habitant in ea. Cõpuncti sunt corde qui christũ crucifixerũt: agnouerũt peccatum
Act.2. suum: didicerũt aliquid ab apostolis ne desperarent de indulgentia ꝓdicatoris. Medicus eñ venerat: et
Matth.9. ideo nõ ad sanos venerat. Nõ est opus inquit sanis medicus: sed male habẽtibus: Non veni vocare iustos: sed peccatores ad pœnitentiã. Ergo dixi iniqs: nolite inique agere. Non audierũt. Olim eñ nobis dictum est: Nõ audiuimus: lapsi sumus: mortales facti: mortales geniti. Defluxit terra: audiãt vel nõ vt surgant ad medicũ qui venit ad languidũ: Quem noluerunt audire sani vt nõ caderent: audiant iacentes vt surgant. Dixi iniqs nolite inique agere. Quid agimus: Jam fecimus. Et delinquẽtibus nolite exaltare cornu. Quid ẽ hoc: Si fecistis iniquitatẽ per cupiditatẽ: nolite eam defendere per elationem: Cõfitemini si fecistis. Qui eñ nõ confitet: & iniquus est & exaltat cornu. Dixi iniquis: nolite iniq facere: & delinquẽtibus nolite exaltate cornu vestrũ. Exaltabit in vobis cornu christi: si nõ exaltet cornu vestrũ. Cornu vestrũ de iniquitate est: cornu christi
Al. ¶Nolite extollere in altum cornu vestrum: nolite loqui. de maiestate est. ¶ Nolite ergo efferri: ne loquamini aduersus deũ iniquitatẽ. Audite iam voces multorum: audiat vnusquisqꝫ & pungat. Quid solent homies dicere: Vere nõ iudicat deus de rebus humanis: Et: est vllũ iudiciũ dei: Aut vere curat quid agat in terra: Tam multi iniqui redundant felicitatibus: innocentes ꝓmuntur laboribus. Sed illi accidit nescio quid mali castigante deo & admonente: & nouit cõscientiã suam: nouit pro merito peccatoꝝ suorũ aliquid se posse perpeti vnde argumentet aduersus deũ. Quia nõ potest dicere: iustus sum: quid putamus eum dicere: Sũt peiores iniq & tamẽ ista non patiunt. Hęc est iniquitas quam loquunt homines aduersus deum. Videte autẽ qꝫ iniquũ sit: dum se vult iustũ videri: illum facit iniustũ. Qui eñ dicit: inique patior qõ patior: illum iniquũ facit cui⁹ iudicio patit: se aũt iustũ qui inique patit. Rogo vos fratres mei: equũ est hoc: vt deus credat iniustus: tu iustus: Cum aũt hoc dicis: loqueris adPs.49. uersus deum iniquitatẽ. Quid dicit in alio psalmo: Hęc fecisti. Numeratis quibusdã peccat: hęc inqt fecisti & tacui. Quid est tacui: Nunqꝫ tacet ꝓcepto: sed interim tacet supplicio: Quiescit a vindicta: nõ pfert in damnatũ sententiã. Sed ẽ ille dicit: Feci illa & illa: & nõ vindicauit deus. Ecce sanus sum: nihil mali cõtigit mihi. Hęc fecisti & tacui: suspicat⁹ es iniquitatem qõ ero tibi similis. Quid est: qõ ero tibi similis: Quia tu iniquus es: et me tanqꝫ iniquũ putasti: tanqꝫ approbatorẽ facinorũ tuorũ: non aduersatorẽ. Ibidem. non vltorẽ. Et quid postea tibi dicit: Arguã te & cõstituã te ante faciem tuã. Quid est hoc: Quia modo peccãdo post terga te ponis: nõ te vides: nõ te inspicis: ego te pono ante te: & faciam tibi supplicium de te. Sic & hic: Ne loquamĩ aduersus deũ iniquitatẽ: sed nõ audent palam: ne blasphemi exhorreant ab hominitendite. Vulti autẽ loquunt istam iniquitatẽ: sed nõ bus pijs: In corde suo ista rodũt: intus tali nefario cibo pascunt: delectat eos loqui aduersus deum iniquitatẽ: etsi non erumpũt lingua: corde non tacent. Unde in alio psalmo dicit: Dixit stultus in corde suo: Ps.13. nõ est deus. Dixit stultus: sed homies timuit: noluit dicere vbi audirent homies. Et vbi dixit: Ubi audierat ipse: de quo dixit. Propterea & hic in isto psalmo charissimi attendite: quoniã hoc quod dixit: Nolite loqui aduersus deum iniquitatẽ: vidit multos hęc in corde agere: & adiunxit. ¶ †Quoniã neqꝫ ab oriente neqꝫ ab occidente neqꝫ a desertis mõtium: quoniã deus iudex est. Iniquitatũ tua- Al. †Quia. rum iudex deus est. Et si deus est: vbiqꝫ presens est. Quo te auferes ab oculis dei: vt in parte aliqua loquaris quod ille non audiat: Si ab oriente iudicat deus: secede in occidentẽ: et dic quicquid vis aduersus deum. Si ab occidente: vade in orientem et ibi loquere. Si a desertis montiũ iudicat deus: vade in medium populorũ vbi tibi submurmures. De nullo loco iudicat: qui vbiqꝫ secretus est: vbiqꝫ publicus: quem nulli licet vt est cognoscere: & quem nemo permittit ignorare. Vide quid agas: Loqueris adSap.1. uersus deum iniquitatẽ. Spiritus domini repleuit orbem terrarũ. Illa scriptura dicit hoc: & hoc quod Ibidem. continet omnia: scientiã habet vocis. Proptẽr hoc qui loquit iniqua: non potest latere. Moli ergo cogitare deum in locis: ille tecum est talis qualis fueris, Quid est: talis qualis fueris: Bonus si bonus fueris: et malus tibi videt si malus fueris: sed opitulatoꝛ si bonus fueris: vltoꝛ si malus fueris. Ibi habes iudicem in secreto tuo. Volens facere aliquid malide publico recipis te in domũ tuam: vbi nemo inimicorũ videat: de locis domus tuę promptis & in faciem constitutis: remoues te in cubiculum: Times & in cubiculo aliunde conscium: secedis in coꝛ tuum: ibi meditaris: Ille in corde tuo interioꝛ est. Quocunqꝫ ergo fugeris: ibi est, Teipsum quo fugies?

Nõne quocũq; fugeris te sequeris: Quãdo autẽ et te ipso interior ẽs: nõ est quo fugias a deo irato: nisi ad deum placatũ. Prorsus non est quo fugias. Vis fugere ab ipso: Fuge ad ipsum. Ergo ne loquamini aduersus deum iniquitatem: nec illic vbi loquimini. Ps.35. Iniquitatẽ inquit meditatus est in cubili suo: Cubile cor eius dicens: mino. Sed supra dixit: Dicite in cordibus vestris: et Ps.4. Sacrificate inquit sacrificiũ iusticię et sperate in do- Ibidem. in cubilibus vestris compũgimini. Quot habes ibi cõpunctiones facinorũ: habe illic punctiones confessionũ. Vbi ergo loqueris aduersus deum iniquitatem: ibi te iudicat: non iudiciũ differt sed pœnã. Jam iudicat: iam nouit: iam videt: pœna restat. Cũ fuerit ꝑsentata habebis et pœnam. Cum apparuerit facies Deut.27. illius homis: qui ꝺ irrisus est: qui iudicatus est: qui Ps.94. crucifixus est: qui ꝺ iudice stetit: cum apparuerit iudicans in ꝑsentia sua: tunc habebis pœnam si te non correxeris. Quid ergo modo faciemus: Præuenias faciẽ eius ἐν ἐξομολογήσει. Præueni in cõfessiõe: veniet mitis quẽ feceras iratum. Neq; a desertis mõtium: quoniã deus iudex est: nõ ab oriente: non ab occidente: non a desertis montium. Quare: Quiã deus iudex est. Si in aliquo loco esset: non esset deus: Quia ꝺo deus iudex est: nõ homo: noli illum expectare de locis: Locus eius tu eris: si bon⁹: si cõ- sessus inuocaueris eũ. ¶ Hunc humiliat et hunc exaltat. Quẽ humiliat: quẽ exaltat iudex ille: Attendite duos illos i templo: et videtis quẽ hũiliat: et quem exaltat. Ascenderũt in templo orare ait: vnus Luc.18. pharisęus: et alter publicanus. Pharisęus dicebat: Gratias tibi ago: quia nõ sum sicut cęteri homines: iniusti: raptores: adulteri: sicut et publicanus iste: ieiuno bis i sabbato: decimas do omniũ quęcũq; possideo. Ad medicũ ascenderat: et membra sana ostendebat: vulnera tegebat. Quid ergo ille qui medi⁹ no- uerat vnde sanaret: Publicanus autẽ de longinquo stabat: et pcutiebat pectus suũ. Videtis eum de longinquo stantem: illi ꝓinquabat quem inuocabat: et ꝓcutiebat pectus suũ: dicens: Deus ꝓpitius esto mihi peccatori. Amẽ dico vobis: descendit iustificatus Ibidem. publicanus ille magis ꝙ pharisęus ille: quia omnis qui se exaltat humiliabit: et qui se humiliat exaltabitur. Expositus est versus psalmi hui⁹: Deus iudex quid facit: Hũc humiliat: et hunc exaltat: Humiliat superbũ: exaltat humilem. Quia calix in manu Ps.74. domini vini meri plen⁹ mixto. Verito. ¶ Et inclinauit ex hoc in hũc: verũtamẽ fex eius Ibidem. nõ est exinanita: bibent ex eo oẽs peccatores terrę. Renouamini paululũ: obscurũ aliquid Deut.7. est: Sed quomõ audiuim⁹ euangelij lectionẽ recentissimã: Petite et dabit vobis: querite et inuenietis: pulsate et apiet vobis: Sed dicis mihi: Quo pulso vt aperiat mihi: Neq; ab oriente: neq; ab occidẽte: neq; a desertis montium: quoniã deus iudex est. Si ꝓsens est hic atq; illic: et absens nusq; : vbi stas: ibi pulsa: Ibi tñ sta: quia stando pulsat. Quid ergo est hoc: Primo quęstio ista occurrit: Vini meri plen⁹ est mixto. Quomõ meri: si mixto: Cęterũ calix i manu domini: cũ dicit: eruditis i ecclesia christi loquit: non vtiq; veluti forma humana circũscriptũ deum debetis vobis in corde pingere: ne clausis templis simulacra in cordibus fabricetis. Calix ergo iste aliquid significat: Inuenietis hoc. In manu aũt domini est: in potestate domini est. Manus enim dei: potestas dei cõmendata est. Mã et de hominib⁹ plerũq; dicit: In manu ꝺ habet: hoc est i potestate habet: vt cum vult: faciat. Vini meri plenus est mixto. Cõsequẽt ipse exposuit: Inclinauit inquit ex ꝺ in hũc: verũtamẽ fex eius nõ est exinanita. Ecce vnde mixto vino plenus erat. Non ergo vos terreat: quia et merũ et mixtũ: Merũ ꝓpter sinceritatẽ: mixtũ ꝓpter fœcem. Quid ergo ibi vinum: et quid ibi fex: Et quid est: inclinauit ex hoc in hunc: ita vt fex eius nõ sit exinanita: Vnde venerit ad hoc recordamini: hũc humiliat: et hunc exaltat. Quod figuratum est nobis in euãgelio ꝙ duos homines: phariseum et publicanũ. Luce.18. Hoc latius accipiẽtes: intelligam⁹ duos populos: iudęorũ et gentiũ: Judęorum popul⁹ phariseus ille: gentiũ populus publicanus ille. Judęorũ populus iactabat merita sua: gentiũ populus confitebat peccata sua. Qui nouit i litteris sanctis: et ep̃las apostolicas: et act⁹ apostolor̃: videt ibi qđ dico: Ne longũ faciam: quomõ apostoli exhortabant gentes ne desperarent: qđ in magnis peccatis iacuissent: et reprimebant iudęos ne se extollerent: quasi ex iustificati- Roma.5. onibus legis: et ideo se putarent iustos: gentes autẽ peccatores esse: quia iudęis et lex erat: et templũ erat: et sacerdotiũ erat. Illi autẽ omnes cultores idolorũ: veneratores dęmoniorũ: longe quidem positi: sicut publicanus ille de longinquo stabat: Scut illi superbiendo recesserũt: sic isti cõfitendo ꝓpinquauerunt. Calix ergo vini meri plenus in manu domini. Quãtum donat domin⁹ vt intelligam. Potest em̃ alius melius: quia sic se habet obscuritas scripturarũ: difficile est vt vnũ pariãt intellectũ: Quicũq; tamẽ intellectus exierit: opus ẽ vt regulę fidei cõgruat: nec maioribus inuidemus: nec de paruulis desperam⁹. Quid nobis videat dico charitati vestrę: nõ vt obstruam aures vestras: aduersus alios aliquid meli⁹ forte dicturos: Calix em̃ vini meri plen⁹ mixto: videt mihi esse lex quę data est iudęis: et omnis illa scriptura veteris quod dicitur testamẽti: vbi sunt pondera omniũ sententiarũ. Nam ibi nouũ absconditũ latet testamentũ tanq; in fœce corporaliũ sacramentorũ. Circũcisio carnis magni sacramenti res est: et intel- Roma.2. ligit ex eo circũcisio cordis. Templũ hierusalẽ illud magni sacramẽti est res: et intelligit ex eo corp⁹ dñi. Job.3. Terra ꝓmissionis intelligit regnũ cęlorũ. Sacrificium victimarũ et pecorum: magnum habet sacramentũ. Sed in omnibus illis generibus sacrificiorũ intelligit vnũ illud sacrificiũ: et vnica victima in cruce domini. Pro quibus omnib⁹ sacrificijs vnũ nos habemus: quia et illa figurabant hęc: id est illis hęc figurabant. Accepit populus ille legem: accepit mãdata iusta et bona. Quid tam iustum: q̃ nõ occides: Deut.5. non mœchaberis: non furaberis: non falsum testimoniũ dices: honora patrem et matrẽ: non concupisces rem ꝓximi tui: vnum deum adorabis et illi soli seruies: Omnia ista ad vnum ꝓtinent. Illa ꝺo carnalia quasi resederũt: vt remanerẽt apud illos: et effunderet inde omnis spiritalis intellectus. Calix ꝺo i manu dñi: id ẽ in potestate dñi: vini meri: id est legis sincere: plen⁹ est mixto: id est cũ fœce corporaliũ sacramẽtorũ. Et quia hunc hũiliat superbũ iudęum: et hunc exaltat ꝓfitentẽ gẽtilẽ: Inclinauit ex ꝺ in hũc: id est a

iudaico populo in gentilē populū. Quid inclinauit: Legem. Eliquatus est inde spiritalis intellect⁹. Verūtamē fex eius nō est exinanita: qz omnia sacramenta carnalia apud iudęos remāserūt. Bibent omnes peccatores terrę. Qui bibent: Omnes peccatores terrę. Qui peccatores terrę: Judęi quidē erant peccatores: sed supbi: gentiles autē erāt peccatores: sed hūiles. Oēs peccatores bibēt: Sed vide qui fęcē: qui vinū. Etenim illi bibendo fęcem euanuerūt: isti bibendo vinū iustificati sunt. Audeā dicere: t inebriatos t nō timebo: atq; vtinā oēs sic inebriemī: Re-
Ps. 22. cordamini: Calix tu⁹ inebrias q̄s p̄clarus est. Quid enim: Putatis fratres mei oēs illos qui cōfitendo christū etiā mozi voluerūt sobrios fuisse: Utq; adeo ebrij erant: vt suos nō agnoscerēt. Oēs ꝓpinqui sui qui eos a spe cęlestiū p̄miozū terrenis blandimētis auertere moliti sunt: nō sunt agniti: nō sunt auditi ab ebrijs. Nō erant ebrij quibus mutatū coz erat: Nō erant ebrij quozū mens alienata erat ab hoc sęculo: Bibent inq̄t oēs peccatores terrę. Sed qui bibent vinū: Peccatores bibūt: sed ne remaneāt peccatores: vt iustificenť: non vt puniant. ¶ Ego autem. Nam oēs bibūt: sed seorsum: ego id est christus cū
O corpore suo. †In sęculū gaudebo: †psallam deo iacob: Promissione illa futura t q̄ dicit: i finem ne corrumpas. Ego autem in sęculū gaudebo.
Al. †annūciabo in sęculū. †cantabo.
Et omnia cornua peccatoꝝ cōfringam: et exaltabunť cornua iusti: Hoc est: hunc humiliat t hūc exaltat. Nolūt sibi frangi cornua peccatores: quę sine dubio frangenť in fine. Non vis vt ille tūc frangat: tu hodie frange. Audisti em̄ supza: noli cōtemnere: Dixi iniq̄s: nolite inique agere: et delinquētibus nolite exaltare cornu. Quādo audisti: nolite exaltare cornu: cōtēpsisti: t exaltasti cornu: veni es ad finem: vbi fiet: oia cornua peccatoꝝ cōfringā: t exaltabunť cornua iusti. Cornua peccatoꝝ: dignitates supboꝝ: cornua iusti: numera christi. Per cornua em̄ sublimitates intelligunť. Oderis in terra sublimitatē terrenam: vt possis habere cęlestem. Amas terrenā: nō te admittit ad cęlestē: Terrenā vt possis habere cęlestē: et ad cōfusionem ptinebit quod frangit tibi cornu: quomō ad gloziam ptinebit: si exaltet tibi cornu. Modo ergo est tibi tempus eligendi: tūc non erit. Non es dicturus: dimittar et eligam. Pręcesserūt em̄ voces: dixi iniquis. Si nō dixi: para excusationē: para defensionē. Si aūt dixi: ꝓoccupa cōfessionē: vt nō venias ad damnationē: qz tunc cōfessio sera erit: t defensio nulla erit.

¶ Explicit Tractat⁹ de ps. LXXIIII.
¶ Incipit Tractat⁹ de ps. LXXV.

¶ Prefatio.

A Solent inimici domini nostri iesu christi omnibus noti iudęi gloziari in isto psalmo quē
Ps. 75. cantauimus dicētes: Notus in iudea deus: in israel magnū nomē eius: t insultare gentibus quibus non est notus deus: t dicere qz sibi soli notus est deus: quādo ꝓpheta dicit: Notus in iudea deus: alibi ergo ignotus. Notus est aūt reuera in iudea de⁹: si intelligāt quid sit iudea. Nam vere non est notus deus: nisi in iudea. Ecce et nos hoc dicimus: qz nisi quisq; fuerit in iudea: notus ei deus esse non potest.
Roma. 2. Sed quid dicit apostol⁹: Qui in occulto iudęus est: qui circūcisione cordis: non littera sed spiritu. Sunt ergo iudęi in circūcisione carnis: t sunt iudęi in circūcisione cordis. Patres nostri multi sancti et circūcisionē carnis habebāt ꝓpter signaculū fidei: et circūcisionē cordis ꝓpter ipsam fidem. Ab his patribus degenerantes isti q̄ modo in nomie gloziant: et facta perdiderūt. Ab his ergo patribus degenerantes remāserūt in carne iudęi: in corde pagani. Ipsi em̄ iudęi qui sunt: Ex abzaā a quo isaac natus est: t ex illo iacob: t ex iacob duodecim patriarchę: t ex duodecim patriarchis populus vniuersus iudęoꝝ. Sed iudęi ꝓpterea maxime appellati sunt: quia iudas vn⁹ Gen. 29. erat de filijs duodecim iacob: patriarcha inter duodecim filios iacob: t de stirpe eius regnum veniebat iudęis. Nā oēs ille p̄l⁹ fm numerū duodeci filioꝝ iacob: duodecim tribus habebat. Tribus dicunť nā-
q̄s curię t cōgregatiōes distinctę p̄l⁹. Habebat g ille popul⁹ duodecim tribus: e quib⁹ duodecim tribubus: vna trib⁹ erat iuda: ex qua erāt reges: et altera tribus leui: ex qua erāt sacerdotes. Sed qz sacerdotibus templo seruiētibus terra diuisa non est: Numeri. 35. oportebat vt duodecim tribubus dispertiret oīs regio ꝓmissionis. Excepta g̃ vna tribu maioris dignitatis: id est tribu leui q̄ erat in sacerdotib⁹ remanerēt vndecim: nisi p adoptōez duoꝝ filioꝝ ioseph duodecim cōplerent. Hoc qd sit aduertite. Unus t duodecim filijs iacob erat et ioseph. Iste est ioseph qui fratres sui in ęgyptū vendiderūt: t illic merito castitatis ad sublimitatē dignitatis pductus est: et assumit illi deus in omni ope suo: t suscepit fratres suos a q⁹ bus venditus erat t patrē fame laborātes: sed ꝓter panem ad ęgyptū descendētes. Iste ioseph duos filios habuit: ephzaim t manasse. Moziēs iacob tāq̄ testamento assumpto: assumpsit illos nepotes suos Gen. 48. in numerū filioꝝ: t dixit filio suo ioseph: Leteri q̄ natiscunť: tibi erūt: isti aūt mihi: t diuidēt terrā cū fratribus suis. Adhuc nō erat data nec diuisa terra ꝓmissionis: sed dicebat ille in spiritu ꝓphetās. Accedē tibus g̃ duobus filijs ioseph: factę sunt nihilominꝰ duodecim tribus: qz iam tredecim sūt. Pro vna em̄ tribu ioseph: duę accesserunt: et factę sunt tredecim. Excepta ergo tribu leui: illa trib⁹ sacerdotū g̃ seruiebat templo: t de decimis viuebat cęteraꝝ oīm quib⁹ terra diuisa est: remanerēt duodecim. In his duodecim erat tribus iuda: vnde reges erant. Nam primo de alia tribu datus est rex saul: t reprobat⁹ est tanq̄ 1. Reg. 8. malus rex: postea datus est rex de tribu iuda rex da- 1. Reg. 16. uid: t ex illo de tribu iuda fuerunt reges. Jacob autē ille hoc dixerat quādo benedixerat filios suos: Non Gen. 49. deficiet ꝓnceps de iuda: nec dux de femoribꝰ eius donec veniat cui reponitur. Et venit dominus noster iesus christus. Est enim sicut scriptura dicit: t modo audistis: ex semine dauid na- Roma. 1. tus de maria. Ceterū qō attinet ad diuinitatē domini nostri iesu christi: in qua ęqualis est patri: non solū Joh. 8. ante iudęos: sed etiam ante ipsum abzaam: nec solū ante abzaam: sed t ante adam: nec solum ante adam: sed ante cęlum et terrā t ante sęcula: quia omnia per Joh. 1. ipsum facta sūt: t sine ipso factū est nihil. Quia ergo in ꝓphetia dictū est: Non deficiet ꝓnceps ex iuda: nec dux de femoribus eius: donec veniat cui reponitur missum est: considerenť ꝓioza tempoza: t inuenitur quia iudęi de tribu iuda semper reges habuerunt: vnde dicti sunt iudęi: t non habuerunt regem ꝓpter

Luc.3. alienigenā: nisi herodē illū qui fuit qñ dñs nat⁹ est.
Gen.49. Unde cęperūt reges alienigenę: Ab herode. Ante
herodē oēs de tribu iuda: sed donec veniret cui re-
B promissum est. Ipo itaq; venīte dño: euersum est
regnū iudęoꝝ: ⁊ sublatū ē ex iudęis: Dō nō habēt
iudęi sint appellandi. Jam videtis: iudęi non sunt
appellandi. Ipsi voce sua abdicauerunt se ab isto
nomine: vt iudęi nō sint digni appellari nisi tantum
carne. Ubi ergo se separauerūt ab isto nomīe: Di-
Job.19. cebāt: sequebāt in christū: id est in genus iuda: seque-
bant in semen dauid. Et ait illis pilat⁹: Regem ve-
Gen.49. strum crucifigā: Et illi: Nos nō habemus regē nisi
cęsarē. O ergo iudęi qui vocamini: ⁊ nō estis: Si nō
habetis regē nisi cęsarē: defecit iam ꝓnceps ō iuda.
Venit ergo ille cui repromissum est. Illi ergo veri⁹
iudęi: qui christiani facti sūt ex iudęis: Cęteri iudęi
qui i christū nō crediderūt: etiā nomē ipm perdere
digni fuerūt. Judęa ergo vera: christi eccl̄ia est: cre
2.Timoth.2. des in illū regē: qui venit ex tribu iuda: per virginē
maris: credēs in illū de quo modo apl̄s dicebat: ad
timotheū scribens: Memor esto iesum christū re-
surrexisse a mortuis ex semīe dauid: ꝑm euāgelium
meū. De iuda em̄ dauid: ⁊ ex dauid dñs iesꝰ christ⁹.
Nos aūt credētes in christū ptinem⁹ ad iudam: et
Job.19. nos coḡim⁹ christū: Qui oculis nō vidim⁹: fide
retinem⁹. Nō ergo insultēt iudęi: quia iam nō sunt
iudęi. Ipi dixerūt: Nos nō habem⁹ regē nisi cęsa-
rem. Hā meli⁹ illis erat: vt rex illoꝝ esset christus:
ex semīe dauid de tribu iuda. Tamē qz ipe christ⁹
ex semine dauid ꝑm carnē: deus aūt sup oīa bñdi-
ctus in sęcula: ipe rex noster ⁊ dñs noster: Rex no-
Job.3. ster ꝑm qō natus est ex tribu iuda ꝑm carnē christ⁹
dñs saluator: de⁹ aūt noster quia est ante iudā: ⁊ an
te cęlū ⁊ terrā: p quē facta sunt oīa: ⁊ spūalia ⁊ coz
pozalia. Si em̄ oīa p ipm facta sunt: et ipa maria
de qua natus est: p ipm facta est. Quō ergo ille qua-
si cęteri homies nascerē: qui sibi fecit matrē ō qua
Ro.9. nascerē: Ergo ipe dñs apl̄o dicente cū loquerē ō
iudęis: quoꝝ patres: ⁊ ex quib⁹ est christ⁹ ꝑm car-
nem: qui est sup oīa: deus bñdictus in sęcula. Quia
ergo iudęi viderūt christū ⁊ crucifixerūt: nō videṙt
deū: Gētes aūt qz nō viderūt ⁊ crediderūt: intelle-
xerūt deū. Ergo si innotuit eis deus in christo: mū
dum reconcilians sibi: ⁊ ideo illi crucifixerūt: quia in
Ro.9. carne latentē deū nō intellexerūt: recedat illa ḡ vo-
Ps.33. cat iudęa ⁊ nō est: accedat vera iudęa: cui dicit: Ac-
cedite ad eū ⁊ illumīamini: ⁊ vult⁹ vr̄i nō erubescēt.
Vultus vestri iudęi: nō ꝓfūdant: Etenim audierūt
et crediderūt: ⁊ facta est eccl̄ia vera iudęa: vbi notus
C christ⁹ qui homo est ex semīe dauid: de⁹ sup dauid.

Expositio psalmi.

In iudea deus: in israel ma-
gnū nomē eius. Et de israel sic debem⁹
accipe: quō de iudęa: Quō illi nō sunt veri iudęi: sic
nec verus israel. Quis em̄ dicit israel: Videns deū.
Et quō illi viderūt deū: inter quos ābulauit i carne
⁊ cū putarēt hominē: occiderūt: Resurgēs ille ap-
parūit deus oībus ꝺbus se voluit demōstrare. Illi
ergo digni sunt israel dici qui meruerūt christū in-
telligere deū: in carne positū: vt nō qō videbāt con
tenerent: sed qō nō videbāt adozarent: Nō visū em̄
oculis gētes humili mente pceperūt illū quē nō vi-
debāt: ⁊ fide tenuerūt. Proinde illi qui manibus te-
nuerūt: occiderūt: qui fide tenuerūt adozauerūt. In
israel magnū nomē eius. Dis esse israel: Illū atten-
de de quo dñs ait: Ecce vere israelita: in quo dolus Job.1.
nō est. Si ver⁹ israelita est in quo dol⁹ nō est: dolosi
et mendaces nō sunt veri israelitę. Nō ergo dicant
isti: qm̄ apud illos est deus: ⁊ magnū nomē eius in
israel: Probent se israelitas ⁊ cōcedo ego: quia in is-
rael magnū nomē ei⁹. ¶ Et fact⁹ est in pace lo- D
cus eius: ⁊ habitatio eius in sion. Rursus si
on quasi patria ē iudęoꝝ: Vera sion: eccl̄ia est chri-
stianoꝝ. Interptatio aūt nominū hebzęoꝝ sic no-
bis tradit. Judęa cōfessio interptat. Israel videns
deū. Post iudęā israel: sic hic positū est: Notus in
iudęa deus: in israel magnū nomē ei⁹. Deū vis vi-
dere: Prius ꝓfitere tu: ⁊ sic in teipso fit loc⁹ dei: qz
fact⁹ est in pace loc⁹ ei⁹. Oz diu em̄ nō ꝓfiteris pctā
tua: ḳdammodo rixaris cū deo. Quō em̄ nō cū illo
litigas: qui qō illi displicet laudas: Punit ille furē:
tu furtū laudas: Punit ille ebriosū: tu laudas ebrio
sitatē: Litigas cū deo: nō fecisti illi locū i corde tuo:
qz in pace fact⁹ est loc⁹ eius. Et quō incipis pacē ha
bere cū deo: Incipis illi in ꝓfessione. Psalmi vox ē
dicētis: Incipite dño in ꝓfessione. Quid est: incipi-
te dño in cōfessiōe: Incipite adiūgi deo. Quō: Ut
hoc vobis displiceat: qō ⁊ illi displicet. Displicet il-
li vita tua mala: si placeat tibi: disiūgerī ab illo: Si
displiceat tibi: p ꝓfessionē illi cōiūgeris. Uide ex ḡn
ta parte dissimilis es: qñ vtiq; ꝓter ipam dissimili
tudinē displices. Fact⁹ em̄ es o homo ad imaginē Gen.1.
dei: p vitā vero quersam ⁊ malā pturbasti i te: ⁊ exē-
minasti in te imaginē cōditoris tui. Fact⁹ dissimilis:
attēdis in te ⁊ displices tibi: iam ex eo cępisti similis
fieri: qz hoc i te tibi displicet qō displicet ⁊ deo. Sz
quō sum similis inqs do: qñ adhuc mihi displiceo:
Ideo dictū est incipite. Incipite inqt dño i ꝓfessio-
ne: ꝓficieris in pace. Adhuc em̄ habes aduersum te
bellū. Indicit tibi belū: nō solū aduersus suggesti-
ones diaboli: aduersus ꝓncipē potestatis aeris hu- Eph.6.
ius qui opat in filijs diffidētię: aduersus diabolū et
angelos ei⁹ spūalia nequitię: nō solū ergo aduersus
istos tibi bellū indicit: s aduersus teipm. Quō ad-
uersus teipm: Aduersus tuā ꝓsuetudinē malā: ad-
uersus vetustatē vitę tuę malę: quę trahit te ad soli-
tā: ⁊ refrenat a noua. Indicit em̄ tibi ḡdam noua vi
ta: ⁊ tu vet⁹ es. Nouitatis gaudio suspenderis: ve-
tustatis onere p grauaris. Incipit tibi esse bellū ad-
uersus te: sed ex qua parte displices: iungeris deo:
et ex qua pte iam iūgeris deo: idone⁹ eris ad vincen
dū te: qz ille tecū est qui oīa superat. Attēde quid di
cit apl̄us: Bene seruio legi dei: carne aūt legi pec- Ro.7.
cati. Unde mēte: Quia displicet tibi vita tua mala.
Unde carne: Quia nō desunt suggestiones ⁊ dele-
ctatiōes malę: sed ex eo qō mēte iūgeris deo: vinc
qō in te nō vult sequi. Pręcessisti em̄ ex pte: ⁊ ex pte
tardaris. Trahe teipm ad illū qui te sursum tollit.
Pondere quodā vetustatis grauaris: clama et dic:
Infęlix ego homo: quis me liberabit de corpe mor Ibidem.
tis huius: Quis me liberabit ab eo a quo grauor:
Corpus em̄ qō corrūpit aggrauat aīam. Quis ḡ li Sap.9.
berabit: Gratia dei p iesum christū dñm nostrum.
Quare aūt pmittit: vt diu ꝺ te litiges: donec absor
beant oīes cupiditates malę: Ut intelligas in te

pēnā tuā. In te ex teipso est flagellū tuū: sit rixa tua tecū. Sic vindicat in rebellē aduersus deū: vt ipe si bi sit bellū: qui pacē noluit habere cū deo. Sed te ne membra tua aduersus ꝯcupiscētias tuas malas. Surrexit ira: tene tu manū cōiunctus deo. Potuit surgere: sed nō inuenit arma. Apud iram tuā impetus est: apud te arma sunt. Sit impetus inermis: et discit iam nō surgere qui frustra surrexit. Hoc autē
Ro.7. dico charissimi: ne forte quia dixim⁹: carne aūt legi peccati: putetis cōsentiendū esse desiderijs vestris carnalibus: Et si nō possunt mō nisi esse desideria carnalia: nō est illis cōsentiēdū: Propterea nō dixit apostol⁹: Nō flt peccatū in vestro mortali corpore: nouit em̄ quia ḡdiu mortale est: est ibi peccatū. Sz
Ibidem. quid ait: Nō ergo regnet peccatū in vestro mortali corpe. Quid ē: nō regnet: Ipe exposuit: Ad obedi endū inquit desiderijs ei⁹. Sunt desideria: existūt desideria: nō tu obaudis desiderijs tuis: nō sequerē ipa desideria: nō illis cōsentis: Est tibi peccatū: sed amisit regnū: quādo iam in te nō regnat peccatum:
j.Cor.j5. postea inimica nouissima destruet mors. Quid em̄
Ro.7. nobis ꝓmittit: qñ dictū est: Dente seruio legi dei: carne aūt legi peccati: Audi ꝓmissionē: quia nō sēper erūt in carne desideria illicita: Etenim resurget et mutabit: z cū mutata fuerit caro ista mortalis in spūale corpus: iam nullis cōcupiscētijs sęcularib⁹: iam nullis terrenis delectatiōibus titillabit anim⁹: nec auertet a cōtēplatiōe dei. Fit ergo in ea qō di
Ro.8. cit apls: Corpus quidē mortuū est ꝓpter peccatū:
Ibidem. spūs aūt vita est ꝓpter iusticiā. Si autē q̄ suscitauit iesū a mortuis habitat ī vob: q̄ suscitauit iesum christū a mortuis viuificabit et mortalia corpa vestra ꝓpter spiritū suū q̄ habitat in vobis. Viuificatis ergo corpibus vestris: erit pax vera: vbi loc⁹ est dei: s ꝑcedat cōfessio. Notus in iudea de⁹. Cōfitere ergo prius in israel magnū nomē eius. Nondū vides in specie: vide ex fide: z fiet in te qō sequit: Et fact⁹ est in pace loc⁹ eius: z habitatio ei⁹ in sion. Sion interpretat contēplatio. Quid est contēplatio: Cōtem
j.Cor.j3. plabimur em̄ deū facie ad faciē. Hic nobis ꝓmittitur: in quē mō nō videtes credimus. Quō gaudebimus cū viderim⁹ eū: Fratres: si mō tantū gaudiū ī nobis facit ꝓmissio: q̄ntū est factura redditio: Reddet em̄ nobis qō ꝓmisit seipm: vt facie ipius z illi⁹ cōtemplatiōe gaudeam⁹: z nō aliquid aliud delectabit nos: qz nihil est melius illo q̄ fecit oīa quę delectant. Fact⁹ est in pace loc⁹ eius: z habitatio eius in sion: id est in contēplatiōe quadā z speculatione: fa
Al.†potentias. cta est habitatio ei⁹ in sion. ℣ Ibi ꝯfregit† fortiAl.†non hz. tudines arcuū: †z scutū et gladiū et bellū. Ubi cōfregit: In illa pace ęterna: in illa pace perfecta. Et mō fratres mei: qui bene crediderūt: vident quia de se nō debēt ꝓsumere: z omnē potentiā minarū suarū: z quicquid in eis acutū est ad nocendū: cōfringūt illud: et quicqd quasi ꝓ magno habēt vñ se ꝓtegant tpaliter: z bellū qō aduersus deū defendendo peccata sua gerebant: oīa hęc ibi cōfregit.
℣ Illuminās tu mirabiliter a montib⁹ ęternis. Qui sunt montes ęterni: Quos ipe fecit ęternos. Qui sunt montes magni: Prędicatores veritatis. Tu illuminās: sed a mōtibus ęternis. Primi magni montes excipiūt lucem tuā: z a luce tua quā suscipiūt mōtes: vestit terra. Sz illos magnos mō

tes exceperūt apostoli: tanꝯ ozīētis luminis ꝓmo⁹ dia exceperūt apostoli. Nunqd qō acceperūt: apō
Matth.j0. se retinuerūt: Nō. Ne diceret z illis: Serue nequā et piger: dares pecuniā meā nūmularijs. Si ergo quod suscepерūt: nō apud se retinuerūt: sed offi oz bi terrarū prędicauerūt: Illuminās tu admirabiliter a mōtib⁹ ęternis: Quos ęternos fecisti: per illos vitam ęternā z cęteris ꝓmisisti. Illuminās tu admirabiliter a mōtibus ęternis. Magnifice cū pondere dictum est: tu: ne putet aliquis q̄ montes illuminēt. Multi em̄ putantes q̄ ab ipis montib⁹ illuminarent: fecerūt sibi partes de mōtibus: et ipsos montes cōciderūt: et ipi confracti sunt. Nescio qui sibi fecerūt donatū: nescio qui sibi fecerūt maximum: nescio qui sibi fecerunt illū z illū. Quare cō
Ps.j0. putāt salutē suam in hominib⁹ esse nō in deo: Oho mo venit ad te lux per mōtes: sed deus te illuminat: nō mōtes. Illuminās tu inquit: tu nō montes. Tu illuminās a mōtibus quidem ęternis: sed tu illumi nas. Unde et in illo loco quid ait psalmus: Leuaui oculos meos in montes: vnde veniet auxiliū mihi. Quid ergo: In montibus est spes tua: et inde tibi veniet auxiliū. Remansisti in montibus: vide quid agas: Est aliquid sup montes: Super montes est quē tremūt montes. Leuaui inquit oculos meos in montes: vnde veniet auxiliū mihi. Sed quid sequitur: Auxiliū meū inqt a dño: qui fecit cęlū et terrā. In mōtes qdē leuaui oculos meos: qz p mōtes mihi sunt scripturę monstratę: sed ego coz habeo in illo qui illuminat omnes montes. Ergo fratres hoc ad hoc dictū est: ne quisq̄ vestrū velit spem suā ponere in hominē. Tamdiu est aliquid homo: q̄diu hęret illi a quo fact⁹ est homo. Nam recedens ab illo: nihil homo est: z cum hęret illi: tu sic accipe consilium p hominē: vt illum consideres qui illuminat hominē. Etenim z tu potes accedere ad illū: qui tibi p hominē loquitur. Nō em̄ fecit illū accedere ad se: z te repellit. Et qui vere sic accessit ad deū: vt in illo habitet deus: displicēt illi oīes qui in illo ponunt spem suā. Propterea datū est quoddā exemplum cū ipos apostolos sibi diuiserūt z in schisma: ta ierunt qui dicebāt: Ego sum pauli: ego apollo:
1.Cor.1. ego cephę: id est petri. Nos plangit apostol⁹ et dī cit eis: Diuisus est christus: Et se elegit quē apud ipos cōtemneret. Nunquid paulus ꝓ vobis crucifixus est: aut in nomie pauli baptizati estis: Uide bonū montē quęrentē gloziā nō sibi: sed a quo montes illuminant. Nolebat de se ꝓsumi: sed de illo de quo ipe ꝓsumpserat. Quisquis ergo ita se cōmēdare voluerit populis: vt si forte ꝓtigerit ei aliquis tumultus frangat post se populos: et diuidat ecclesiā catholicā ꝓpter se: nō est de illis mōtibus quos illuminat altissimus. Sed q̄s est iste: Cōtenebratus a se: nō illuminat⁹ a dño. Unde aūt ꝓbant illi mōtes in ecclesia: aut ꝓ populares seditiones carnalium: aut ꝓ aliquas falsas suspitiōes hominū: bonꝰ mons repellit a se oīes qui ꝓpter ipsum volunt ab vnitate recedere. Sic em̄ ipe remanebit in vnitate. si ꝓpter illū nō diuisa fuerit ipa vnitas. Illi aūt diuisi sunt: qū recessit popul⁹ ab ozbe terrarū: z electi sunt. est nomē ipozū: gauisi sunt: elati sunt: z dilecti sunt. Humiliarent z exaltarent: quō humiliat⁹ est apo

stolus dicēs: Nunqd paulus p vobis crucifixus ē: Et alio loco: Ego plātaui: apollo rigauit: sed deus
1.Cor.3. incrementū dedit. Ergo neq; qui plantat est aliqd: neq; qui rigat: sed qui incrementū dat deus. Tales
Luc.14. aūt in seipis excelsi sunt: in deo excelsi sunt. Qui exaltat humiliabit: t qui se hūiliat exaltabit. Jdeo
montes in se humiles sunt: aqe deo humiliant: qm̄ qui se
tales quia supbias suas attendūt: inamaricāt homi
Ps.65. nibus pacificis in ecclesia. Illi volūt coagulare pa-
h cem: isti inter se miscent dissensionē. Et quid de illis
Ar. †Turbati. dicit alius psalmus: Qui amaricant: nō exaltentur
in semetipsis. Illuminās tu: attende hic tu admira-
bilis a mōtibus eternis. ¶ †Cōturbati sūt om-
nes insipientes corde. Prædicata est veritas:
dicta est eterna vita: dicta est esse alia vita: quę non
est de ista terra. Cōtempserūt homines vitam p̄sen-
tem: et amauerūt vitam futurā: illuminati p mōtes
illuminatos. Insipiētes aūt corde conturbati sunt.
Quomō cūturbati sunt: Cū euangeliū prædicatur.
Et quid est vita eterna: Et quis est qui resurrexit a
Act.17. mortuis: Admirati sunt atheniēses: loquēte paulo
1.Cor.2. apl̄o de resurrectiōe mortuoꝝ: t putauerunt eū ne-
scio quas fabulas dicere. Sed qz dicebat esse aliam
vitam: quā nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec
in cor hominis ascēdit: ergo insipientes corde tur-
bati sunt. Sed quid eis contigit: ¶ Dormierunt
somnū suū: t nihil inuenerunt omnes viri
diuitiarū in manibus suis. Amauerūt p̄sen-
tia: t dormierūt in ipis p̄sentibus: t sic illis facta
sunt ipa p̄sentia delitiosa: quō qui videt p somniū i-
gilet. Somniū illō diuitē fecit: euigilatio pauperē
fecit. Tenuit illū somnus foztasse in terra dormien-
tem: t in duro iacentē: pauperē t fozte mendicum.
In somnis vidit se iacere in lecto eburneo vel au-
reo: t i plumis aureis alti? extructi. Q̄diu dormit
bī dormit: euigilās inuenit se iacere in duro in quo
illū somnus tenuerat. Tales sunt et isti. Venerūt in
hanc vitā: t per cupiditates tēpozales quasi obdoz
mierūt hic: t exceperūt illos diuitię: t vanę pompę
volatice: et trāsierūt: nō intellexerūt quantum inde
boni posset fieri. Nam si nossent altā vitam: illic sibi
Luc.19. thesaurizarēt: qō hic erat periturū: sicut zache? vi-
dit illud bonū maioz publicanoꝝ: quando suscepit
dñm iesum hospitio: et ait: Dimidiū rerū mearum
do pauperibus: t si cui aliqd fraudaui: quadruplū
Ibidem. reddo. Nō erat iste in vanitate somniantiū: sed ī fi-
de euigilantiū. Jdeo dñs quia medicus intrauerat
de egrotū: pnunciauit salutē illius t ait: Hodie sa-
lus huic domui facta est: qm̄ et hic est filius abrae:
vt noueritis quia nos imitādo fidem: filij abrae su-
mus: iudei aūt qui de carne supbiunt: a fide degene
rauerūt. Ergo dormierūt somnū suū viri diuitiaꝝ: t
nihil inuenerūt viri diuitiaꝝ ī manib? suis. Dormierūt
em̄ in cupiditatib? suis: delectat illos: transit somn?
iste: trāsit vita ista: t nihil inuenerūt in manib? suis:
quia nihil posuerūt in manu christi. Vis aliquid in-
Matth.25. uenire in manib? tuis postea: Noli cōtēnere modo
manū pauperis: t respice manus inanes: si vis ha-
bere manus plenas. Dixit em̄ dñs: Esuriui t dedi-
stis mihi māducare: Sitiui et dedistis mihi potū:
Ibidem. hospes fui t adduxistis me ⁊c. Et illi: Quādo te vi-
dimus esurientē: sitientē: aut hospitē: Et ille dicit il-
lis: Quādo vni ex minimis meis fecistis: mihi feci-
stis. Esurire in pauperib? voluit: qui diues in cęlo
est: t tu dubitas homo dare homini: cū scias te chri
sto dare qō das: a quo accepisti quicquid das: Sz
illi dormierūt somnū suum: t nihil inuenerūt oēs
viri diuitiarū in manibus suis. ¶ Ab increpatio- J
ne tua deus iacob: dormitauerūt † omnes Ar. †non hz.
qui † ascēderūt equos. Qui sunt qui ascēderūt Ar. † cōscēderūt.
equos: Qui humiles esse noluerūt. Nō in equis se
dere peccatū est: sed ceruicē potestatis cōtra deum
erigere: et putare se in aliquo honore esse. Quia di-
ues es ascendisti: increpat deus et dormis. Magna
ira increpātis: magna ira: Attēdat charitas vestra
rem tremendā. Increpatio strepitū habet: strepit?
expergisci solet homies facere. Tantū pondus est
increpantis dei: vt diceret: Ab increpatiōe tua de?
iacob: dormitauerūt oēs qui ascēderunt equos.
Ecce quo somno dormitauit ille pharao qui ascen-
debat equos: Nō em̄ vigilauit in corde: quia de in- Exo.14.
crepatiōe dux cor habebat. Duricia em̄ cordis: ob-
dormitio est. Rogo vos fratres mei: videte quomō
dormiūt: qui sonāte euāgelio t amē t alleluia p to-
tum orbē terrarū: adhuc vitā veterē nolūt damna-
re t in nouā euigilare. Erat scriptura dei in iudea:
modo per totū orbē terrarū cantat. Jn illa vna gen
te dicebat deus vnus: qui fecit oīa: esse adorand?
et colēdus: modo ibi tacet christus. Resurrexit chri
stus: irrisus est in cruce: ipam crucē suam in qua irri
sus est: iam fixit in frontib? regū: et adhuc dormit.
Magna ira dei fratres: Veli? nos eū audiuim? q̄
dicit: Surge qui dormis t exurge a mortuis: t illu- Epb.5.
minabit te christus. Sed qui illū audiūt: Qui non
ascendūt equos. Qui sunt qui nō ascendūt equos:
Qui mō nō se iactant et extollūt: quasi in honorib?
et potestatib? suis. Ab increpatione tua de? iacob:
dormitauerūt qui ascenderūt equos. ¶ Tu terri- Ik
bilis es: t quis resistet tibi † tūc ab ira tua: Ar. † ex tunc ira
Modo dormiūt et iratū non sentiūt: sed vt dormi- tua.
rent irat? est. Modo qō dormientes non sentiūt: in
fine sentient: Apparebit em̄ iudex viuoꝝ t mortuo-
rum. Et quis resistet tibi tūc ab ira tua: Modo em̄
loquunt qō volūt: t disputāt contra deū: et dicunt:
Qui sunt christiani: aut quis est christ?: Aut qua-
les inepti qui credūt qō non vident: et dimittūt de-
litias quas vident: et sequunt fidem rerū quę ocu-
lis ipoꝝ nō exhibent: Dormitis et balatis: loqmi-
ni aduersus deū quantū potestis. Usqzquo pecca- Ps.93.
tores dñe: vsqzquo peccatores gloriabunt: Respō
dent t loquunt iniquitatē. Qm̄ aūt nemo respōdet:
et nemo loquit: nisi quādo se in se cōuertat: Quan-
do in se cōuertēt dentes quib? modo nos rodūt: q̄-
bus nos discerpūt irridēdo christianos: et reprehen-
dendo vitā sanctoꝝ: Tūc se in se cōuertent: cū illis
eueniet qō dicit in libro sapientię: Dicēt inter se pę-
nitentiā agentes: et per angustiā spirit? gementes:
cū viderint gloriā sanctoꝝ: tūc dicent: Hi sūt quos Sap.5.
aliquādo habuim? in risū. O qui multū dormistis:
certe iam euigilatis: t in vestris manib? nihil inue-
nitis. Videtis quō plenas habeant manus gloria
dei: quos tanqz pauperes irrisistis. Dicite ergo tūc
vobis: quādo nō resistitis irę dei: nō manu: non lin-
gua: nec verbo: nec cogitatione. Apparebit em̄ vo-
bis manifestus quē irridendū putastis: cum vobis

Sap.5. ventur⁹ nūciaret. Et quid dicent? Ergo errauim⁹ a via veritatis: & iusticię lumen nō luxit nobis: & sol nō ortus est nobis. Quō iusticię sol oriē dormientibus? Sed ab ira & increpatiōe ei⁹ dormiunt. Hoc forte dictur⁹ est: sed meli⁹ est nō ascendere equū: et tamen ipi equos suos accusabūt. Audi illos accusātes equos suos in quib⁹ dormierūt. Ergo errauim⁹ inquit scriptura a via veritatis: & iusticię lumen non luxit nobis: & sol nō ort⁹ est nobis. Quid nobis p̄fuit superbia: & diuitiarū iactantia q̄d contulit nob? Transierūt oīa tanq̄ umbra. Ergo vigilasti aliquādo: sed melius equū nō ascenderes: vt tunc non dormitares: quādo vigilare debuisti: & audire vocē christi: vt illuminaret te christus. Tu terribilis es: & quis resistet tibi tūc ab ira tua? Quid eīm erit tunc?

V

Al. †audituū feci sti. †tremuit.

¶ De celo †iaculatus es iudiciū: terra †timuit & quieuit. Quę se mō turbat: quę mō loquitur: timere habet in finē & quiescere: Heli⁹ mō quiescet: vt in fine gauderet. Terra timuit & quieuit.

Al. †deus. †mā suetos. †terre.

Quādo: ¶ Cū exurgeret in iudicio †dñs: vt saluos faceret oēs †mites †corde. Qui sūt mites corde? Qui fremētes equos nō ascenderunt: sed in humilitate sua peccata cōfessi sunt. Vt saluos faceret oēs mites corde. ¶ Cōfitebit tibi: & reliquię cogitatiōis

Al. †die festum agent tibi.

†solēnia celebrabūt tibi. Prīa cogitatio: posteriores reliquię cogitatiōis. Quę ē cogitatio p̄ma? Vnde incipimus: bona illa cogitatio vnde incipies cōfiteri. Cōfessio adiūget nos christo. Jā vero confessio ipa: id est prima cogitatio: facit in nobis reliq̄as cogitationis: & ipę reliquię cogitatiōis solennia celebrabūt tibi. Cogitatio homis cōfitebit tibi: reliquię cogitatiōis: solēnia celebrabūt tibi. Quę ē cogitatio quę cōfitebit? Quę damnat vitā priorem: cui displicet q̄ erat: vt sit q̄ nō erat: ipa est prima cogitatio. Sed q̄ sic debes recedere a peccatis: prima cogitatiōe p̄fessus deo: vt nō tibi recedat de memoria q̄ peccator fuisti: p hoc q̄ peccator fuisti: solēnia celebras deo. Adhuc intelligendū est: Prima cogitatio cōfessionē habet: & recessionē a vetere vita. Sz si oblit⁹ fueris a quib⁹ peccatis liberatus sis: nō agis gratias liberatori: & nō celebras solēnia deo tuo. Ecce prima cogitatio cōfitens sauli apl̄i iā pauli: qui primo saulus fuit: quādo audiuit vocē de celo cū p̄sequeret christū: & fureret in christianos: et vellet vt vbicūq̄ inuētos adduceret necādos: audiuit vocē de celo: Saule saule quid me persequeris? Et circūfulsus lumine: facta sibi cęcitate in oculis vt intus videret: emisit primā cogitationē obedientię: cū audiret: Ego sum iesus nazarenus quē tu perseq̄

Act.9. ris: Dñe ait: quid me iubes facere? Et hęc cogitatio p̄fitētis: iā deū appellat quē p̄sequebat. Quō reliq̄ę cogitatiōis solēnia celebrabāt in paulo: audistis: cū

2.Timoth.2. ipe apl̄us legeret: Memor esto christū iesum resurrexisse a mortuis ex semine dauid: ſm euāgeliū meum. Quid est: memor esto? Nō deleat de memoria tua cogitatio qua p̄mo p̄fessus es: Sint reliquię cogitatiōis in memoria. Et vide quēadmodū repetit quid sibi donatū est: idem paulus apl̄us alio loco:

1.Timoth.1. Qui prius inq̄t fui blasphem⁹ & p̄secutor & iniuriosus. Quid dicit? Prius fui blasphem⁹. Nunq̄d adhuc blasphemus est? Vt nō esset blasphem⁹: fuit p̄ma cogitatio p̄fitens: Vt aūt cōmemorare quid illi donatū est: reliquię cogitatiōis erant: p ipas reliq̄as cogitatiōis solēnia celebrabat. Etenim fres mei: ecce innouauit nos christus: donauit nobis omnia peccata & cōuersi sum⁹. Si obliuiscamur q̄d nobis donatū est: et a quo donatū est: obliuiscimur mun⁹ saluator: saluatoris. Cū aūt nō obliuiscimur mun⁹ saluator? Et semel p nōne quotidie nobis christus immolat? Et semel p nobis christ⁹ immolat⁹ ē? Cū credidim⁹: tūc nobis fuit cogitatio: modo aūt reliquię cogitatiōis sunt q meminim⁹ quis ad nos venerit: & quid nobis donauerit: Ex ipis reliquijs cogitatiōis: id est ex ipa memoria. Quotidie nobis sic immolat: quasi quotidie nos innouet: q̄ p̄ma gratia sua nos innouauit. Jā eīm innouauit nos dñs in baptismo: & facti sum⁹ no

Ro.6. ui homines: in spe quidē gaudētes: vt in tribulatiōe simus patiētes: tamē nō debet de memoria nostra recedere: quid nobis p̄stitū sit: etsi mō nō est cogitatio tua q̄ fuit. Etenim p̄ma cogitatio fuit cōfitentis recedere a peccato: modo aūt nō recedis: sed tūc recedere a peccato: modo aūt nō recedis: sed tūc cessisti: Sint reliq̄ę cogitatiōis: nec excidat a memoria qui sanauit. Vulnus te habuisse si oblit⁹ fueris: nō tibi erūt reliquię cogitatiōis. Quid eīm putatis dixisse dauid: Ecce ex oīm p̄sona loquit. Peccauit dauid sanct⁹ grauiter: missus est nathan ꝓpheta ad illū: & corripuit illū: & cōfessus est: & dixit: Peccaui. 2.Reg.12. Hęc fuit prima cogitatio cōfitētis. Cogitatio hois cōfitebit tibi. Quę erāt reliquię cogitatiōis? Quā

Ps.50. do ait: Et peccatū meū aī me est semp. Quę fuit ḡ prima cogitatio? Vt recederet a peccato. Et si iā recessit a peccato: quō peccatū illius ante illū est semper? Si prima cogitatio trāsijt: sed reliquię cogitatiōis solēnia celebrabūt. Heminerim⁹ ergo fratres charissimi: rogam⁹ vos: Quisq̄s liberatus est a peccato: meminerit quid fuit: sint in illo reliquię cogitationis. Tūc eīm potrat aliū ad sanandū si se meminerit esse sanatū. Ergo vnusquisq̄ recordet quid fuit: & vtrū iam nō sit: & tūc subueniet ei qui adhuc est q̄ ille iam nō est. Si aūt iactat se quasi de meritis suis: & repellit tanq̄ indignos peccatores: & sine misericordia sequit: equū ascendit: videat ne dormiat. Dormitauerūt eīm qui ascenderūt equos. Jam tūc dimisit equū: Humiliauit se: nō itę ascēdat equū: id est nō se rursus erigat i superbiā. Unde fit illi hoc:

M. Al. †vestro.

Si reliquię cogitatiōis solēnia celebrēt deo. Vo uete & reddite dño deo †nostro. Quis quod potest voueat & reddat. Nō voueatis: et nō reddatis: & quisq̄s q̄ potest: voueat: & reddat. Non sitis pigri ad vouendū: nō eīm viribꝰ vestris implebitis. Deficietis si de vobis p̄sumitis: si aūt de illo cui vouetis: vouete: securi reddetis. Vouete et reddite dño deo nostro oēs cōmuniter. Quid debem⁹ vouere? Credere in illū: sperare ab illo vitam eternā: bene viuere ſm cōmunē modū. Est eīm quidā modus cōmunis oīmbus: Furtū non facere: Non cāstimoniali p̄cepit: & nuptę non p̄cepit: adulteriū nō facere: Oīmbus p̄cepit. Nō amare vinolentiā qua ingurgitat anima: et corrūpitur in se templum dei: oīmbus equaliter p̄cepit. Nō supbire: omnibus equaliter p̄cepit. Non hominē occidere: non odisse fratrē: nō aduersus aliquē tenere pniciem: oībus in cōmuni p̄cipitur. Hoc totum oēs vouere debemus. Sūt etiā vota ꝓpria singulorū: Alius vouet deo castitatē cōiugalē: vt p̄ter vxorē suā nō no-

uerit aliã: sic et femina vt ꝑ terv̄ suum nõ noue/
rit alium. Alij etiã vouent: ꝛ si experti tale cõiugiũ:
nere: et ipi vouerũt aliquid maius ꝯ illi. Alij virgi/
nitatẽ ipam ab ineunte ætate vouent: vt nihil tale
uerũt plurimũ. Alij vouent domũ suam esse hospi/
talem oĩbus sanctis aduenientibus: magnũ votũ
vouent. Alius vouet relinquere oĩa sua distribuẽ/
do pauperibus: ꝛ ire in cõmunẽ vitam: in societatẽ
sanctorũ: magnũ votũ vouit. Vouete ꝛ reddite do/
mino deo vestro. Quisq; qõ vouere voluerit voue/
at: illud attendat: vt qõ vouerit reddat. Unusquisq;
deo qõ vouet: si respicit retrorsum: malũ ẽ. Nescio
quę cæstimõialis nubere voluit. Quid voluit? Qõ
et virgo quelibet. Quid voluit? Quod ꝛ mater ipi/
us. Aliqd mali voluit? Vali plane. Quare? Quia
iam vouerat dño deo suo. Quid em̃ dixit de talib⁹
bere si velint? cũ dicat viduas adolescẽtulas nu/
aũt erit si sic ꝑmanserit ꝓm meũ consiliũ. Ostendit
beatiorẽ si sic ꝑmanserit: nõ tamẽ damnandã si nu/
bere voluerit. Quid aũt ait de quibusdã quę voue/
rũt ꝛ nõ reddiderũt? Habẽtes inquit damnationẽ:
quia primã fidem irritã fecerũt. Quid est: primã fi/
dem irritã fecerũt. Vouerũt ꝛ nõ reddiderũt. Me/
mo ergo positus in monasterio frater: dicat: recedo
de monasterio: Necq em̃ soli qui sunt ī monasterio
quenturi sunt ad regnũ cælorũ: ꝛ illi qui ibi nõ sunt:
ad deũ nõ ptinent. Respõdeat ei: Sz illi nõ voluẽrt:
tu vouisti: tu retro respexisti. De die iudicij cũ dns
xit. Quid em̃ fecit vxor loth? Liberata ẽ a sodomis:
ꝛ in via posita: retrorsum respexit. Ubi respexit: ibi
remansit. Facta est aũt statua salis: vt illius cõtem
platiõe cõdiant homines: cor habeãt: nõ sint fatui:
nõ retro respiciãt: ne malũ exẽplũ dãtes: ipi remã/
ant: et alios cõdiant. Mã et modo dicim⁹ illud qui/
busdã fratribus nostris: quos forte viderim⁹ velut
infirmari ī ꝓposito bono: Et talis vis esse quales il
li. Obũcim⁹ illis quosdã qui retro respexerũt: illi fa
tui sunt in se: sed alios cõdiunt: quãdo cõmemoran/
tur: vt illorũ exemplũ timẽtes: isti retro ne respici/
ant. Vouete ꝛ reddite dño deo nostro: quia illa vt/
or loth ad oĩes ptinet. Maritata mulier voluit fa/
cere adulterĩũ: de loco suo quo puenerat retro respe
xit. Uidua quę iam sic ꝑmanere vouerat: voluit nu
bere. Hoc voluit qõ licuit ei quę nupsit: sed illi non
licuit: quę de loco suo retro respexit. Virgo est casti/
monialis: tã dicata deo: habebat et cætera ꝯ vere or/
nant ipam virginitatẽ: ꝛ sine quibus illa virginitas
turpis est. Quid si enim sit corpe integra: et mente
corrupta? Quid est qõ dixi? Quid si nullus tetige/
rit corpus: sed si forte ebriosa sit: superba sit: litigiosa
sit: linguosa sit? Hęc oĩa damnat deus. Si ante/
ꝯ vouisset nupsisset: nõ damnaret. Elegit aliquid
melius: supauit qõ ei licebat: subit ꝛ illicita tãta cõ
mittit. Hoc dico: nubere licet antecq̃ voueat: supbi/
re nunc̃q̃ licet. O tu virgo dei nubere noluisti quod
licet: extollis te qõ nõ licet. Melior virgo humilis:
ꝯ maritata humilis: sed melior maritata humilis:
ꝯ virgo supba. Quę aũt respexerit ad nuptias: nõ
qz voluit nubere dãnat: sed qz iam ante recesserat: ꝛ
fit vxor loth: respiciẽdo retrorsum. Nõ sitis pigri q̃
potestis: quib⁹ aspirat deus apphendere grad⁹ me
liores: quia nõ ista ideo loquimur: vt nõ voueatis:
sed vt voueatis ꝛ reddatis. Vouete ꝛ reddite domĩo
deo nostro. Jam qz ista tractauimus: forte volebas
vouere: ꝛ mõ nõ vis vouere. Sed quid tibi dixerit
psalmus: attẽde: Nõ dixit nolite vouere: sed voue/
te ꝛ reddite. Quia audisti reddite: non vis vouere:
Ergo vouere volebas ꝛ nõ reddere: Immo vtrũq;
fac. Unum sit ex pfessiõe tua: aliud ex adiutorio dei
pficietur. Aspice eum qui te ducit: ꝛ nõ respicies re/
tro vnde te educit. Qui te ducit: añ te ambulat: vn/
de te eduxit post te est. Ama ducentẽ: ꝛ nõ te dam/
nat retro respicientẽ. Vouete ꝛ reddite dño deo no
stro. ¶ Oĩes qui in circũitu eius †sunt: of/ D Al. tafferẽtis.
ferent munera. Qui sunt in circũitu eius: Ubi ẽ
em̃ iste: vt ducat oĩes qui in circũitu eius sunt: Si Cõcor.1.sẽ.dis.
deũ patrem cogites: vbi nõ est qui vbiq; ꝑsens est: 37. fateamur.
Si filiũ cogites ꝓm formã diuinitatis: ꝛ ipe cũ pa/
tre vbiq; est: quia ipe est sapientia dei: de qua dictũ
est: Attingit aũt vbiq; ꝓpter suam mundiciã. Si aũ Sap.8.
tem filiũ sic intelligas: scõm qõ assumpsit carnem: Baruch.3.
et visus est inter homines: et crucifixus est: ꝛ resur/ Marci.16.
rexit: nouim⁹ quia ascendit in cælũ. Qui sunt in cir/
cũitu eius: Angeli. Ergo nos nõ offerim⁹ mũera:
quia oĩes qui in circũitu ei⁹ sunt: dixit: offerẽt mu/
nera: Si sepultus dns noster hic esset in terra: et ia/
ceret corpus ipius: quomõ alicui⁹ martyris vl' apo
stoli: attẽderemus eos qui in circũitu eius essent: ꝯ/
cunq; vel gentes essent circa ipm locum vndiq; vel
cõuenientes ad illã sepulturã cum munerib⁹. Nunc
aũt ascendit: sursum est. Quid est hoc: oĩes qui in
circũitu eius sũt offerent munera? Hoc interim qõ
deus admonet dicã vobis: quid ex his verbis ipse
mihi inspirare dignat⁹ sit: si melius aliquid postea
visum fuerit: ꝛ hoc vestrũ est: quia cõmunis est om
nib⁹ veritas. Nõ est mea: nec tua: nõ est illius aut il
lius: oĩbus cõmunis est. Et fortassis ideo media ẽ:
vt in circũitu eius sint oĩes qui diligũt veritatem.
Quicquid em̃ oĩbus cõmune est: ī medio est. Qua/
re in medio dicit? Ut tantũ distet ab oĩbus: ꝛ tan
tum ꝓpinquet oĩbus. Quod nõ in medio est: qua/
si priuatũ sit. Qõ publicũ est: in medio ponitur: vt
oĩes qui veniũt pcipiãt: illuminent. Nemo dicat:
meũ est: ne in parte sua velit facere qõ in medio est
oĩbus. Quid est ergo: omnes qui in circũitu eius
sunt: offerent munera? Oẽs qui intelligũt cõmunẽ
esse omnib⁹ veritatẽ: ꝛ nõ illam faciũt quasi suã su/
perbiendo de illa: ipi offerent munera qui humilita
tem habẽt: Qui aũt quasi suũ faciũt qõ omnib⁹ cõ
mune est: tanc̃q̃ in medio positũ: ad partẽ seducere
conant: nõ offerent hi munera: quia oĩes qui in cir
cũitu eius sunt: offerẽt munera terribili: Offerẽtur
munera terribili. Timeãt ergo oĩes: qui in circũi/
tu eius sunt. Ideo em̃ timebũt: ꝛ cũ tremore lauda/
bunt: quia ideo in circũitu eius sunt: vt oĩes asse/
quant eum: ꝛ publice oĩb⁹ cõfluat: ꝛ publice illu/
minet: hoc est cõtremiscere. Tu cum feceris eũ tibi
quasi ꝓpriũ: ꝛ iam nõ cõmunẽ: extolleris in supbiã:
cum scriptũ sit: Seruite dño in timore: ꝛ exultate ei Ps.2.
cũ tremore. Ergo offerẽt munera: qui ī circũitu ei⁹
sunt. Ipi em̃ humiles sunt: qui cõmunẽ nouerũt es/
se oĩbus veritatẽ. Cui offerẽt munera? ¶ Terri/ Q

bili et et qui aufert spiritū principū. Spiritus eñ principū: superbi sunt spiritus. Illi ergo nō sunt spirit⁹ eius: quia ꝛ si aliquid nouerūt: suum volunt esse: nō publicū. Sed ille qui cōmendat se: tāq̄ equalē omnib⁹: qui se in medio ponit: vt oñes capiant quantū possunt: quicquid possunt: nō de cuiusq̄ hominis: sed de dei: ꝛ ideo de suo: quia ipsi facti sunt eius. Ergo illi omnes humiles sint: necesse est: Perdiderūt spiritū suū: ꝛ spiritū dei habēt. A quo perdiderūt spiritū suū: Ab illo qui aufert spiritum
Ps.103. principū. Quādoquidē dicit ei in alio loco: Auferes spiritū eorū ꝛ deficient: ꝛ in puluerē suum cōuertentur. Emitte spiritū tuū ꝛ creabunt: ꝛ innouabis faciem terre. Nescio quis intellexit aliquid: suū vult esse: adhuc spiritū suū hz: Bonū est illi vt perdat spiritum suū: ꝛ habeat spiritū dei. Adhuc inter principes supbit: bonū est illi vt redeat ad puluerē suū: et
Ps.102. dicat: Memēto dñe quia puluis sumus. Si eñ te confessus fueris puluerē: deus de puluere facit hominem. Oñes qui in circūitu ei⁹ sunt: offerent munera. Oñes humiles cōfitenť ei ꝛ adorāt eū: Terribili offerent munera. Unde terribili: Exultate cū
Ps.2. tremore: Et ei qui aufert spiritū principū: id est tollit audaciam superborū. ¶ Terribili apud reges terre. Terribiles sunt reges terre: sed ille super oñes qui terret reges terre. Esto rex terre: ꝛ erit tibi terribilis deus. Quō inquies ero rex terre: Rege terram: ꝛ eris rex terre. Noli ergo auiditate imperandi ponere tibi ante oculos puīcias latissimas: qua tua regna diffūdas: Terrā quam poztas rege.
1.Cor.9. Iudi aplm regentē terrā: Nō sic pugilloz quasi aerem verberās: sed castigo corpus meū: ꝛ in seruitutem redigo: ne forte alīs prędicans: ipe reprob⁹ efficiar. Ergo fratres mei: estote in circūitu eius: vt per quēcunq̄ vobis veritas sonuerit: nō illā imputetis illi per quē sonat: sed de medio sit omnibus: qz equaliter adest oñibus. Et estote humiles: ne vob et vosipsi vsurpetis si quid forte boni illi⁹ intellexeritis: quia ꝛ nos qō melius intellexerim⁹: vestrū est: et qō vos melius intellexeritis nostrū est: vt in circūitu eius simus: ꝛ humiles simus: Atq̄ ita perdētes spiritū nostrū offeremus munera terribili super oñes reges terre: id est super oēs regentes carnem suam: sed subiectos creatori suo.

¶ Explicit Tractatus de pš. LXXV.

¶ Incipit Tractatus de pš. LXXVI.

Ro.10. A p Salmi huius limē ita scribitur: ¶ In finē pro idithun psalmus ipsi asaph. In finē quid sit: nostis. Finis eñ legis christus ad iusticiam oñi credenti. Idithun interpretat transilies eos. Asaph interpretat cōgregatio. Loquitur hic ergo cōgregatio transiliēs: vt pueniat ad finem qui est christus iesus. Quę sint itaq̄ transilienda: vt ad illū finem pueníre possimus: vbi iam qō transiliamus non habemus: psalmi textus ipe demonstrat. Etenim tamdiu trāsilire debemus: quicquid nos impedit: quicquid irretit: quicquid visco q̄dam illigat: ꝛ onere aggrauat volatū nostrū: donec pueniam⁹ ad id qō sufficit: vltra qō nihil est: infra quē sunt oñia: et ex quo sunt omnia. Patrem quippe ipsum volebat philippus intueri: et dicebat dño iesu
Joh.14. christo: Ostēde nobis patrē ꝛ sufficit nobis: tanq̄ tamdiu illi trāsiliendū esset: quicquid aliud esset donec pueniret ad patrē: vbi iam securus assisteret: et quid ei vltra requirendū esset non haberet. Doceat eñ: sufficit. Dex ille q̄ verissime dixerat: Ego ꝛ pater vnū sumus: admonuit philippū: docuitq̄ omnem hominē qui christū intelligeret: etiā i eo habere finem: quia ipe ꝛ pater vnū sunt. Tanto eñ inq̄t Joh.14. tempe vobiscum sum: ꝛ non vidistis me: Philippe qui me videt: videt ꝛ patrem. Quisquis ergo psalmi huius animū sentire: imitari: tenere vult: omnia desideria carnalia transiliat: seculiq̄ hui⁹ pompam et illecebrā calcet: nihilq̄ sibi aliud ꝓponat vbi cōsistat: nisi ex q̄ sūt oia: In quib⁹ oīb⁹ etiā ipe laborat: donec ad finē pueniat. Quid nobis ḡ indicat trāsilipš.141.
B ens iste:

¶ Expositio psalmi.

V Oce mea: inquit: ad dñm clamaui. Sed multi clamant ad dñm ꝓ diuitijs acquirēdis damnisq̄ deuitādis: ꝓ salute: ꝓ stabilitate domus suę: ꝓ felicitate temporalis: ꝓ dignitate seculari: postremo etiam ꝓ ipa salute corporis: quę patrimonij est pauperis. Pro his atq̄ huiusmodi reb⁹ multi clamant ad dñm: vir quidā libet desiderare a dño: ꝛ ipum dñm nō desiderare: quasi vero suauius esse possit qō dat: q̄ ipse q̄ dat. Quisquis ergo ꝓ alia re qualibet clamat ad dñm: nondū est transiliens. Hic vero transiliens quid vicit: Voce mea ad dñm clamaui. Et ne arbitreris vocem ipius qua clamauit ad dñm ꝓpter aliud emissā Ar. ꝛ Vox mea
q̄ ꝓpter ipsum dñm: secutus ait: ¶ †Et vox mea ad deum. Emittitur eñ vox qua clamem⁹ ad deum: et ipa vox ad aliud est: non ad deum. Ad hoc eñ est vox: propter qō edit vox. Iste ergo qui deū gratis amabat: qui volūtarie deo sacrificabat: qui pš.53. transilierat quicquid infra est: nihilq̄ aliud supra se viderat: quo effunderet animā suā: nisi ex quo ꝛ per quem ꝛ in quo creat⁹ erat: ad quē clamauerat voce sua: ad illum esse fecerat ipam vocē suam: Vox mea inquit ad deum. Et nunquid sine causa: Vide quid sequitur. ¶ Et †attendit mihi. Vere tūc tibi attē Ar. ꝛ intendit
dit: quādo ipm queris: nō quādo per ipum aliud q̄ris. Dictū ē de quibusdā: Clamauerūt: nec erat qui pš.17. saluos faceret: ad dñm: nec exaudiuit eos. Quare: Quia vox eorū nō ad deū. Exprimit hoc alio loco scriptura: vbi dicit de talibus: dñm nō inuocauerunt. pš.13. Ad illū clamare nō cessauerunt: ꝛ tamen dñm nō inuocauerūt. Quid est: Dñm nō inuocauerunt: Dominū in se nō vocauerūt: Ad cor suum dominū nō inuitauerūt: a dño se habitari noluerūt. Et ideo quid eis contigit: Ibi trepidauerunt timore vbi nō Psalm. erat timor. Ideo de rerum ꝓsentiū amissione tremuerunt: qm̄ non erāt pleni illo quē nō inuocauerunt: Nō gratis amauerūt: vt amissis tēporalibus rebus possent dicere: Sicut domio placuit: ita factum est: sit nomen dñi benedictum. Ergo iste: vox mea inquit ad dñm: et attēdit mihi. Doceat nos q̄modo id fiat. ¶ In die tribulationis meę deum exquisiui. Quis es qui ō facis: In die tribulationis tuę: vide quid exquiras. Si carcer facit tribulationē: exire de carcere exquiris. Si febris facit tribulationē: sanitatem exquiris: Si fames facit tribulationē: saturitatē exquiris. Si damna facit tribulationē: lucrum exquiris. Si peregrinatio facit tribulationē: ciuitatem tuę carnis exquiris. Et

quid cūcta cōmemorem: aut quādo cūcta cōmemorem: Dis esse trāsiliēs: In die tribulatiōis tuę deum exquire: nō per deum aliud: sed ex tribulatione deum: vt ad hoc deus remoueat tribulationem: vt securus inhęreas deo. In die tribulatiōis meę deum exquisiui: nō aliud aliquid: sed deum exquisiui. Et quomō exquisisti: ¶ Manibus meis nocte† cōrā eo. Dic hoc rursus: videamus: intelligamus: imitemur si possumus. In die tribulatiōis tuę quid exquisisti: Deum. Quomō exquisisti: Manibus meis. Quando exquisisti: Nocte. Ubi exquisisti: Coram eo. Et quo fructu exquisisti: ¶ Et nō sum deceptus. Omnia ergo videamus fratres: omnia consideremus: omnia interrogem⁹: et quid sit tribulatio in qua iste deū exquisiuit: et quid sit manibus inquirere deum: et quid sit mane illo: et sequit: quod omnes intelligūt: Et nō sum deceptus. Quid est enī: et nō sum deceptus: Inuenī qđ quęrebā. Tribulatio nō illa vel illa cogitanda est: Etenim vnusquisq; nōdū transiliēs: nōdum putat esse tribulationē: nisi quę acciderit huic vitę ex aliquo tristi tempe. At vero ille transiliēs totam vitā istam tribulationē suam reputat. Hic enī amat patriam supnā: vt terrena peregrinatio: ipa sit maxima tribulatio. Quomō enī nō sit tribulatio vita ista: rogo vos: Quomō nō sit tribulatio quę dicta ē Job.7. tota temptatio: Habes scriptum in libro Job: Mū quid nō temptatio est vita humana super terram: Munquid dixit: temptat vita humana super terram: Ipa vita temptatio est. Si ergo temptatio: vtiq; tribulatio. In hac igit tribulatiōe: hoc est in hac vita: deū exquisiuit iste transiliēs. Quomō: Manibus inquit meis. Quid est: manib⁹ meis: Operib⁹ meis. Non enī aliquid cōpozeū quęrebat: vt conrectando inueniret qđ perdiderat: vt reciperet nummū: aurū: argentū: vestem: quicquid tale est quod manib⁹ teneri possit: q̄q; et ipe dominus noster iesus christus voluit se manib⁹ inquiri: quando dubitāti discipulo: cicatrices ostēdit. Sed nunquid cū ille exclamasset tangens cicatrices vulnerū Job.20. eius: Dns meus et deus meus: nōne audiuit: Quia vidisti me credidisti: beati qui nō viderūt et crediderunt: Si ergo ille manibus quērēs christū: hoc audire meruit: vt opprobriū ei fuerit ita quęsisse: nos qui beati dicti sumus: qui nō vidimus et credidim⁹. Quid ergo: Ad nos nō pertinet manib⁹ quęrere: Pertinet: sicut dixi: opibus quęrere. Quādo hoc: Nocte. Quid est nocte: In hoc sęculo. Nox enī est antequ effulgeat dies: in aduentu clarificato dñi nostri iesu christi. Nam vultis videre qz nox est: Nisi lucernā hic haberemus: in tenebris pmaneremus. 2.Pet.1. Petrus enī dicit: Et nos habem⁹ certiorē pphetiū sermonē: cui bñfacitis intendētes: velut lucernę lucēti in obscuro loco: donec dies lucescat: et lucifer oriat in cordib⁹ vestris. Ventur⁹ est ergo dies post istam nocte: interim in hac nocte lucerna non desit. Et hoc est fortasse qđ nūc facimus. Has litteras exponendo: lucernā inferimus: vt in hac nocte gaudeamus: Quę quidē debet accensa esse semp in domibus vestris. Talibus enī dicit: Nolite spiritū extinguere: Et tanq̄ exponens quid diceret: secutus ait: Prophetiā nolite spernere: id ē lucerna i vobis semper luceat. Et hęc quidē lux in compatione cuiusdā ineffabilis diei nox dicitur: Nā ipsa vita fideliū in comparatiōe infideliū dies est. Quomō aūt sit nox iam diximꝰ: et ostendimꝰ petri apostoli testimoniū: Qui quidē etiā et lucernā nominauit: et de ipa lucerna nos admonuit vt intēdamus ei: id est pphetico ſmoni: donec dies lucescat: et lucifer oriat i cordib⁹ nostris. Quomō aūt iam vita fideliū dies sit in cōparatione vitę impiorū: paulus ostēdit: Abiciam⁹ Ro.13. inquit opera tenebrarū: et induamur arma lucis: sic vt in die honeste ambulemus. Ergo honeste viuentes in comparatiōe vitę impiorū: in die sum⁹. Sed iste dies vitę fideliū non sufficit huic idithun: transilire vult et istū diem: donec veniat ad illū diem vbi noctis temptationē nullā oīno formidet. Hic enī q̄uis dies sit vita fideliū: temptatio est vita huma- Job.7. na super terrā: Nox et dies: Dies in cōparatiōe infidelium: nox in comparatiōe angelorū. Habēt enī diem angeli: quē nos nōdum habem⁹: Jā nos habemus quē nō habent infideles: Sed nōdū habēt fideles: quē angeli habent: Tūc autē habebunt cū erunt equales angelis dei: quod illis in resurrectiōe Matth.22. pmissum est. In hac ergo iam die et adhuc nocte: in comparatiōe futuri diei quem desideramus: die in cōparatione p̄teritę noctis cui renūciauimus: In hac ergo inquā nocte: deū requiramus manib⁹ nostris. Non cessent opera: quęram⁹ deū: non sit inane desiderium. Si in via sum⁹: sumptus erogem⁹: vt peruenire possim⁹: Manib⁹ quęramus deū: Et si nocte quęrimus quē manibus quęrim⁹: nō decipimur: quia coram ipo quęrimus. Quid est coram ipo: Nolite facere iusticiam vestrā coram hominib⁹ Matth.6. vt videamini ab eis: alioquin nō habebitis mercedem apud patrē vestrū. Cum ergo facis elemosynā ait: manus illę sunt quęrentes deū: noli tubicinare ante te: sicut hypocritę faciūt: sed sit elemosyna tua Ibidem. in occulto: et pater tuus qui videt in occulto: reddet tibi. Ergo manibus meis nocte coram eo: et non sum deceptus. Quanta tamē iste idithun ptulerit in hac terra: et in hac nocte: et quomō habuerit ꝗdammodo transiliēdi necessitatē impingētibus atq; pungētibus deorsum tribulatiōibus: vt necesse fuerit trāsilire: intētissime audiamus. ¶ †Negaui consolari †animā meā. Tantū tędiū me hic occupauit: vt ꝓtra oēm ꝓsolationē clauderet se aīa mea. Unde huic tale tędiū: Fortasse qz vinea grādinata ē: aut qz oleaꝫnō ꝓuenit: aut qz vindemia a pluuia intercepta ē. Ūsi huic tędiū: Audi ꝺ ex alio psalmo: Ipsi⁹ em et ibi vox ē. Tędiū detinuit me a pctōrib⁹ relinquētib⁹ legē tuā. Tāto ꝯ tędio de hmōi malo affectū se iste dic vt negaret ꝓsolari aiaz ipi⁹: Prope absorbuerat eū tędiū: Tristicia ꝯ eū oino irreparabiliter merserat: negat se cōsolari. Quid igit restabat: Primo vide vñ ꝓsolaret. Mone sustinuerat q̄ sil ꝓtrista- Ps.68. ret et nō inuenerat: Quo em se verteret ad ꝓsolationē quē occupauerat tędiū de pctōrib⁹ relinqntib⁹ legē dei: Quo se ꝛterat: Ad hoiem dei quēlibet: In multū iā forte iste expert⁹ erat magnā tribulationē q̄ magī de illoꝝ aliq̄ delectatiōe p̄supserat: Uidēt em aliqñ iusti hoies: et gaudet ad eos: Et ncce ē vt gaudeat: qm̄ charitas sine gaudio talis esse nō pōt. In his aūt in qb⁹ gauisus est hō si forte aliqđ prauū cōtigerit: quō sępe ꝓtingit: q̄nta lętitia ibi erat: tantus męroꝝ accedit: ita vt postea iā timeat hō laxare ha-

benas gaudiozū:timeat se lęticię cōmittere:ne quā/
to magis lętatus fuerat: tāto amplius si aliquid cō
tigerit contabescat. Percussus ergo scādalis abun/
dantibus quasi multis vulneribus clausit contra se
humanā consolationē: et negauit consolari animā
ipius. Et vnde vita:Unde respiratio:¶ Memor
fui dei et delectat⁹ sum. Non frustra man⁹ ope
ratę fuerant:inuenerant magnū consolatorē. Non
quiescendo memor fui dei ⁊ delectat⁹ sum. Prędi/
candus igit est deus:cuius iste memor factus dele/
ctatus est:⁊ cōsolatus in quadā tristicia:⁊ ądammo
do salute desperata recreatus: Prędicādus est de⁹.
Ar. †exercitat⁹ sum. Deniq; qō cōsolatus est iste:secutus ait:¶ †Garri/
ui. In ipa consolatiōe memor factus dei:delectat⁹
garriui. Quid est:garriui:Lętatus sum:exultaui lo
quēdo. Garruli em̄ ꝓie dicūt:qui a vulgo verbo/
si appellant:accedente lęticia:nec valētes nec volē
tes tacere. Factus est iste talis. Et rursus quid ait:
Et defecit spiritus meus. Tędio cōtabuerat:
Recolendo deū delectatus fuerat: rursus garrien/
do defecerat. Quid sequit:¶ Anticipauerunt
Ar. †oculi mei. vigilias †oēs inimici mei. Vigilauerūt su/
per me oēs inimici mei. Plus me vigilauerūt: vi/
gilando ꝓoccupauerūt me. Ubi nō muscipulas po
nunt:Nōne vigilias anticipauerūt omnes inimici
mei:Qui sunt em̄ isti inimici: nisi illi de quib⁹ dicit
Epḥ.6. apostolus:Nō est vobis colluctatio aduersus car/
nem ⁊ sanguinē:sed aduersus ꝓncipatus ⁊ potesta/
tes et rectores mundi tenebrarū harū:aduersus spi
ritualia nequitię in cęlestibus:Ergo aduersus dia
bolum ⁊ angelos eius inimicitias exercem⁹. Recto
res eos mundi dixit:quia ipi regūt dilectores mun
di. Non em̄ regunt mundū: quasi rectores sint cęli
Job.j. et terrę:sed mundū peccatores dicit. Et mūdus eū
nō cognouit. Talem mundū illi regunt:qui non co/
gnoscunt christū: Cōtra hos habemus inimicitias
ꝓpetuas. Deniq; q̄libet habeas inimicitias aduer
sus hominē: cogitas finire: siue illius satisfactione
si ille te lęsit: siue tua sit si tu lęsisti: siue vtriusq; si
vos inuicē lęsistis:laborās satisfacere et cōcordare:
Cū diabolo aūt ⁊ angelis eius nulla cōcordia est.
Ipi nobis inuidēt regnū cęlorū. Uitescere oīno
erga nos nō possunt: quia anticipauerunt vigilias
oēs inimici mei. Plus illi vigilauerūt ad decipiē
dum:q̄ ego ad custodiendū me. Anticipauerūt vi/
gilias oēs inimici mei. Quomō em̄ nō anticipa/
uerūt vigilias:qui vbiq; scandala: vbiq; muscipu/
las posuerūt:Tędium ineſt cordi:Metuēdū est ne
absorbeat tristicia lęticiā:metuendū est ne garrien/
do deficiat spiritus tu⁹. Anticipauerūt vigilias om
nes inimici mei. Deniq; in ipa garrulitate dū loque
ris:⁊ securus loqueris: quāta plerūq; inueniuntur
quę velint tenere inimici ⁊ reprehendere: vnde velint
etiam criminari ⁊ calūniari:hoc dixit:illud sensit: ꝟ
locutus est:Quid faciat homo:nisi quod sequitur:
Ar. †Turbatus. ¶ †Conturbatus sum et nō sum locutus.
Cōturbatus ergo: ne in eius garrulitate inimici an
ticipantes vigilias:calūnias quererēt ⁊ inuenirent:
nō est locutus: Nūq; tamē iste transiliēs cessaret in
se. Et si forte a garrulitate cessauit qua subrepserat
ei de ipa locutione placere hominib⁹:nō tamen de/
stitit:nō cessauit vt conaret et hocipsum trāscende/
re. Et quid dicit:¶ Cogitaui dies antiquos.

Jam iste velut qui vapulauerat foris:tulit se intro.
In secretario suę mētis agit: Et quid ibi agat dicat
nobis:Cogitaui dies antiquos. Bene est illi. Vide/
te quę cogitat rogo vos. Intus est:apud se cogitat
dies antiquos: Nemo illi dicit:male dixisti: nemo
illi dicit:multū locutus es:nemo ei dicit: puerile sen
sisti: Ita sit ei bene secū:adiuuet deus:cogitet dies
antiq̄s:⁊ dicat nobis in ipo interiore cubiculo suo:
quid egerit:quo puenerit:quid transilierit: vbi man
serit. Cogitaui dies antiquos. ¶ Et †annozum Ar. †annos
eternozū memor fui. Qui sūt anni eterni: Ua/ nos in mēte
gna cogitatio. Uidete quid sibi vult ista cogitatio: bui.
nisi magnū silentiū:ab oīni forinsecus strepitu: ab
oīni rerū humanarū tumultu: Intus requiescat:q
cogitare vult istos annos eternos. Nunquid anni
in quibus sumus:eterni sunt:aut in quibus fuerunt
maiores nostri:aut in quibus futuri sunt posteri no
stri: Absit vt eterni existimenḥ. Quid em̄ de his an/
nis manet:Ecce loquendo dicimus:hoc anno. Et
quid tenemus de hoc anno ꝑter vnū diem in q̄ su/
mus: Nam supiores dies anni hui⁹ iam transierūt
nec tenenḥ:futuri autē nondū venerūt. In vno die
sumus et dicimus hoc anno:imo dic hodie:si aliq̄d
vis ꝑsens dicere. Nam de toto āno quid ꝑsens te/
nes:Quicquid de illo pręteritū est:iam nō est: quic
quid de illo futurū est:nondū est. Quomō hoc an/
no:Corrige locutionē: Hodie dic:verū dicis. Ho/
die iam dicam⁹. Rursus ⁊ hoc arrēde. Cum hodie
hoc horę matutinę transierūt:horę futurę nondum
venerūt. Et hoc ergo corrige: Hac hora dic. Et de
ista hora quid tenes:Mometa eius quedā iam trā
sierunt:nondum venerūt: Hoc mo
mento dic. Quo momento: Dū syllabas loquor:si
duas syllabas dicā:altera nō sonat:nisi cū illa tran/
sierit. Ipa denique vna syllaba si duas litteras habe/
at:nō sonat posterior ꝛa:nisi prior abierit. Quid er
go tenem⁹ de his annis:Anni isti mutabiles sunt:
anni eterni cogitandi sunt:anni qui stant:qui nō ve/
nientibus ⁊ abeuntib⁹ diebus pagunt: anni de qui/
bus alio loco scriptura dicit deo: Tu aūt idem ipse Ps.ioj.
es:⁊ anni tui nō deficient. Hos annos iste trāsiliēs:
nō in garrulitate forinsec⁹: sed in suo silētio cogita/
uit. Et annozū eternozū memor fui. ¶ Et medi/ ꝟ
tus sum nocte cū corde meo. Nemo illi calū/
niosus tendiculas verborū reqrit: in corde suo me/
ditatus est. ¶ †Garriebā. Ecce est illud garrire: Ar. †Et cō
Obserua igit itę te:ne deficiat spirit⁹ tu⁹:Nō inq̄t rabar.
nō sic garriebā quasi foris:alio mō nunc. Quomō
nūc:Garriebam. ¶ Et †scrutabar spiritū me/ Ar. †scrutab
um. Si scrutarer iste trā: vt venas auri inueniret:
nemo eum desipe diceret: immo sapientē multi di/
cerent:qui vellet ad aurum puenire. Quanta homo
habet intus:et nō fodit:Scrutabatur iste spiritū su
um:⁊ cū ipo spiritu suo loquebat: et in ipa locutio/
ne garriebat. Seipm em̄ introgabat:seipm examia
bat: in se iudex erat. Et q̄d sequit:Scrutabat spm̄
meū. Timēdū ē ne in ipo spiritu suo remaneat:gar/
riuit em̄ foris. Et quia anticipauerūt vigilias oēs
inimici eius:inuenit ibi tristiciam:⁊ defecit spiritus
ei⁹. Qui garriebat foris: ecce cępit intus garrire se/
curus: Ibi sol⁹: ibi in silentio cogitat annos eter/
nos. Et perscrutabar inquit spiritum meū. Et hic
timendū:ne in spiritu suo remaneat:et nō sit trāsi/

liens: Jam tamen meli⁹ agit q̄ fozis agebat: Trā/
cendit aliquid: Et hinc videamus quo. Non enim
bet titulum psalmus: Garriebā inquit ꝛ scrutabar
spiritū meū. Et quid inueniſti:
Repellet deus. Tediū tuenerat in hac vita: nuſ/
q̄ fidem: nuſq̄ securā ꝓsolationē. Ad quoſcūq̄ ho/
mines intendebat: scandalū in eis inueniebat: aut ti
mebat. Nuſq̄ ergo secur⁹: Tacere illi malū erat: ne
sileret a bonis: Loqui ꝛ fozis garrire molestū erat:
ne anticiparēt vigilias oīes inimici ei⁹: calūnias
inquirerent in verbis eius. Angustatus in hac vita
vehemēter: multū de alia vita cogitauit: vbi ista nō
sit temptatio. Et quādo illuc peruenit: Mō em̄ non
constat: qz qđ hic patimur: ira dei est. Dicit hoc in
esaia: Mō in ꝑternū vindex in vobis ero: neq̄ p om
ne tēpus irascar vobis. Et dicit quare: Spirit⁹ em̄
a me ꝓcedet: et oēm flatū ego feci: Propt peccatū
paululū qđē ꝓtristaui eū ꝛ pcussi eum: ꝛ auerti faciē
meā ab illo: et abijt tristis: et ambulauit vias suas.
Quid ergo: Hęc ira dei semp erit: Mō hoc inuenit
ille in silētio: Quid em̄ dicit: Mō in ꝑternū repellet
de⁹. †Et nō apponet vltra vt †bñplaceat ei
adhuc. Quid ē vt bñplaceat ei adhuc: Repellere
et in ꝑternū repellere nō apponet. Necesse est vt re/
uocet ad se seruos suos: necesse est vt reciprat fugiti/
uos redeūtes ad dñm: necesse est vt exaudiat vocē
compeditoꝝ. Mō in ꝑternū repellet deus: ꝛ nō ap/
ponet vltra vt beneplaceat ei adhuc. ¶ Aut in fi/
nem miscōiam suā abscidet: a generatiōe
in generationē: ¶ Aut obliuiscet misereri
deus. In te: a te: in alterū nulla est miscōia: nisi eā
tibi deus donet: Et ipe de⁹ obliuiscit miſericordiā:
Riuus currit: fons ipe siccatur: Aut obliuiscet mi/
sereri deus: ¶ Aut cōtinebit in ira sua †mise/
rationes suas: Id est sic irascet vt nō misereat.
Facilius ille irā: q̄ miscōiam cōtinebit. Hoc ꝛ per
q̄ ponē tēpus irascar vobis. Hoc et postea q̄ di/
xit: abijt tristis: et ambulauit vias suas. Vias inq̄t
eius vidi: ꝛ sanaui eū. Hoc vbi cognouit iste: trans/
cēdit se: ꝛ delectat in dño: vt ibi esset: ꝛ in eius operi
bus magis garriret: nō in spiritu suo: nō in eo quod
erat: ꝺ in eo a q̄ factus erat. Et hinc ġ trāsiliēs trā/
cendit. Videte transilientē: videte si remaneat alicu
bi quousq̄ ꝓueniat ad deū. ¶ Et dixi. Jā seipsum
transilies: quid dixit: ¶ Nunc cepi. Cū excessisse
et me: nūc cepi: Hīc iam nullū periculū est: Mā in
meipo remanere: periculū fuit. Et dixi: Nūc cepi.
Hęc †est †imutatio dexterę excelsi. Modo
ne cepit mutare excelsus: modo recepi aliq̄d vbi se
curus sim: mō intraui aliquā aulā gaudioꝝ: vbi nul
lus timet inimicus: Modo cepi esse ī ea regiōe: vbi
nō anticipēt vigilias oīes inimici mei. Nūc cepi:
hęc ē imutatio dexterę excelsi. Memor fui ope/
rum dñi. Jam videte illū spaciari in opibus dñi.
Garriebat em̄ fozis: ꝛ cōtristatus inde: defecit spiri
tus ei⁹. Garriuit intus cū corde suo ꝛ cū spū suo: et
perscrutab⁹ eundē spiritū suū: memor fuit annoꝝ
ꝑternoꝝ: memor fuit miscōię dñi: quia nō repellet
dñs in ꝑternū: ꝛ cepit iam in ei⁹ opibus secur⁹ gau/
dere: securus exultare. Audiam⁹ iam opera ipsa: et
exultem⁹ et nos: Sz affectib⁹ etiā nos trāsiliamus:
nec ad tēporalia gaudeam⁹. Habemus em̄ et nos
cubile nostrū: quare nō illuc intramus: Quare non
in silentio agim⁹ ꝛ Quare nō spiritū nostrū perscru
tamur: Quare annos ꝑternos nō cogitam⁹: Qua/
re in opibus dei nō lętamur: Si nūc audiamus: et
ipo dicēte delectemur: vt etiā cum hinc abierimus:
faciamus qđ ipo loquēte faciebamus: si tamē faci/
mus cęptū ipius qđ dixit: nūc cepi. Gaudere in opi
bus dei est obliuiſci ꝛ te: si potes illo solo delectari.
Quid em̄ melius illo: Mō vides: quia cū ad te re/
dis: in ꝛteriozē redis. Memor fui operum domini.
¶ Qz memor ero ab initio mirabiliū tuoꝝ.
Et meditabor in oīibus opibus tuis: et
in †affectionibus tuis †garriā. Ecce tertium Al. †adinuētio/
garrire. Garriuit fozis quādo defecit: garriuit in spi nibus.
ritu suo intus quādo ꝓfecit: garriuit in opibus dei Al. †exercebor.
quādo puenit quo ꝓfecit. Et in affectiōibus tuis
garriā: nō in affectiōibus meis. Quis viuit sine af/
fectionib⁹: Et putatis fratres: quia q̄ deū timēt: de/
um colūt: deum diligūt: nullas habēt affectiones:
Vere hoc putabis ꝛ putare audebis qđ affectiōes
habeat tabula: theatrū: venatio: aucupiū: piscatus:
et nō habeāt opera dei: ꝛ nō habeant meditationes
dei interiozes affectiōes quasdā suas: cū inspicitur
mūdus: et ponit ante oculos spectaculū naturę re/
rum: ꝛ in his quęrit art: fex: et inuenit nuſq̄ diſpli/
cens: et per oīa placens. Deus in sancto via
tua. Inspicit iam opa miscōię dei circa nos: ex his
garrit: et in his affectionib⁹ exultat. Primo inde cę
pit in sancto via tua. Quę via tua in sancto: Ego sū Joh.14.
inquit via veritas ꝛ vita. Redite ergo homines ab
affectiōibus vestris. Quo itis: Quo curritis: Quo
nō solū a deo: sed etiā a vobis fugitis: Redite ꝓ Esa.46.
ricatoꝛes ad coꝛ: scrutamini spiritū vestrū: recolite
annos ꝑternos: inuenite miscōiam dei circa uos: at/
tendite opera miscōię eius: In sancto via ei⁹. Filij Ps.4.
hominū vsq̄quo graues coꝛde: Quid quęritis in
affectiōibus vestris: Ut quid diligitis vanitatem:
et quęritis mendaciū: Et scitote qm̄ magnificauit
dñs sanctū suū. In sancto via tua. Ad ipm ergo at/
tendam⁹ christū: Attēdamus ibi viā eius. Deus in
sancto via tua. ¶ Quis deus magn⁹ sicut de/
us noster: Habēt gentes affectiōes circa deos su Ps.jjj.
os: idola adozāt: oculos habēt ꝛ nō vidēt: aures ha
bent ꝛ nō audiēt: pedes habent et nō ambulabunt.
Quid ambulas ad tē qui nō ambulat: Mō inquit
ea colo. Et quid colis: Nomen qđ ibi ē: Certe hoc
colis quod alibi dictū est: Qm̄ dij gentiū dęmōia. Ps.95.
Aut idola colis: aut dęmonia: Nec idola: nec dę/
monia inquit. Et quid colis: Stellas: solem: lunā:
ista cęlestia. Quanto melius qui fecit et terrena ꝛ cę
lestia: Quis deus magn⁹ sicut deus noster: ¶ Tu
es de⁹ qui facis mirabilia †sol⁹. Tu vere ma Al. †non hz.
gnus deus: faciens mirabilia: in coꝛpe: in anima: so
lus faciens. Audierūt surdi: viderunt cęci: cōualue/
runt languidi: surrexerunt mozui: cōstricti sunt pa/
ralytici: Sed miracula ista tūc ī coꝛpoꝛib⁹. Videa/
mus in anima: Sobrij sunt: pauloante ebrioſi. Fi/
deles sunt: pauloante adoratoꝛes simulacroꝝ.
Res suas donant paupibus: qui alienas antea ra/
piebant. Quis de⁹ magn⁹ sicut deus nr̄: Tu es de⁹
q̄ facis mirabilia sol⁹. Fecit ꝛ moyses: ꝺ nō sol⁹: Fecē Exo.4.
ꝛ helias: fecē et helisē: fecerūt ꝛ apli: ꝺ null⁹ eoꝝ sol⁹.

Illi cum facerent: tu cū eis: tu quādo fecisti: illi non
tecū. Mō em̄ tecū fuerī cū fecisti: qm̄ t ipsos tu feci-
sti. Tu es deus qui facis mirabilia solus. Quō sol⁹:
Munqd forte pater t nō filius: aut fili⁹ t nō pater:
Immo pater t filius t spūssanctus. Tu es deus q̄
facis mirabilia solus. Mō em̄ tres dij: sed vn⁹ deus
facit mirabilia solus: t in ipo transiliēte: Mā vt etiā
transiliret: t ad ista pueniret: miraculū dei fuit. Qm̄
intus garriuit cū spiritu suo vt trāsiliret t ipm spiri-
tum suū: et in dei opibus delectaret: ipe ibi fec mi-
rabilia. Sed quid fecit deus: Notā fecisti i po-
L pulis virtutē tuā. Inde congregatio ista asaph
transiliens: quia notā fecit in populis virtutē suam.
1.Cor.1. Quā virtutē suā notā fecit in populis: Nos autem
p̄dicam⁹ christū crucifixū: iudeis quidē scandalum:
gētibus aūt stultitiā: ipsis aūt vocatis iudeis t grę-
cis christū dei virtutē: t dei sapientiā. Si ergo vir-
tus dei christus: notū fecit christū in populis: An t
hoc nondū agnoscim⁹: t ita desipim⁹: ita infra iace
mus: ita nihil trāsilim⁹: vt hoc nō videam⁹: Notā
fecisti in populis virtutē tuā. Redemisti i bra-
chio tuo populū tuū. Brachio tuo: hoc ē vir-
Esa.53. tute tua. Et brachiū dñi cui revelatū est: Redemi-
Al. †iacob. sti in brachio tuo populū tuū. Filios †israel et
ioseph. Quomodo duos populos filios israel et
ioseph: Nōne filij ioseph in filijs israel: Ita plane:
Hoc scim⁹: hoc legim⁹: hoc scriptura clamat: ꝟ ve-
ritas indicat: qm̄ israel idem qui iacob: habuit filios
duodecim: inter quos vn⁹ erat ioseph: t ex duode-
cim filijs israel quotquot nati sunt: ad populū israel
ptinēt. Quō ergo ait: filios israel t ioseph: Nescio
quid hic distinguendum admonuit. Perscrutemur
spiritū nostrū: fortassis ibi aliquē posuit deus: quē
debem⁹ et nocte quęrere manib⁹ nostris: vt nō de-
cipiamur: forte inueniem⁹ et nos in hac distinctione
filios israel t ioseph. Per ioseph aliū populū intel-
ligi voluit: gētiū populū intelligi voluit. Quare gē
tiū populū p ioseph: Quia ioseph vēditus ē i ęgy-
Gen.37. ptū a fratribus suis. Ille ioseph cui fratres inuide-
runt: t eū in ęgyptū vendiderūt: vendit⁹ in ęgyptū
laborauit: humiliat⁹ est: agnitus: exaltatus: floruit:
impauit. Et his oībus quid significauit: Quid nisi
christū a fratrib⁹ venditū: electū de terra sua tanq̄
in ęgyptū gentiū: Ibi primo humiliatū: qm̄ psecu-
tiones martyres patiebant: nūc exaltatum sicut vi-
Ps.77. demus: qm̄ impletū est in eo: Adorabūt eū omnes
reges terrę: oēs gentes seruient illi. Ergo ioseph po
pulus ex gētibus: israel vero popul⁹ ex gēte hebrę-
orū. Redemit populū suū de⁹ filios israel t ioseph.
Eph.2. Per quid: Per lapidē angularē: in quo duo pari-
AD tes copulati sūt. Et exequit quō. Viderunt te
aquę deus. Quid sunt aquę: Populi. Quę sunt
Apoc.17. istę aq̄: Dictū est i apocalypsi: respōsū est populi:
Ibi inuenim⁹ aptissime aquas in figura positas po
pulorū. Supra aūt dixerat: Notā fecisti i populis
virtutē tuā. Merito ergo viderūt te aq̄ de⁹. Vi-
derūt te aquę t timuerūt. Ideo mutatę sūt qz
Al. †turbate. timuerūt. Viderūt te aq̄ deus t timuerūt. Et †cō
turbatę sunt abyssi. Quę sunt abyssi: Altitudi-
nes aquārū. Quis nō turbat in populis cū cōscien
tia pulsat: Quęris altitudinē maris: quid ꝓfundi⁹
humana cōscientia: Ista ꝓfunditas turbata est: qm̄
in brachio suo redemit populū suū deus. Quō tur-
batę sunt abyssi: Quādo oēs cōscientias suas confi
tendo fuderūt. Et turbatę sunt abyssi. Multitu-
do sonitus aquarū. In laudibus dei: in cōfessi
onibus peccatoꝝ: in hymnis t canticis: in oratio-
bus. Multitudo sonitus aquaꝝ. Vocē dederūt
nubes. Inde isti sonit⁹ aquaꝝ: inde abyssoꝝ per-
turbatio: qz vocē dederūt nubes. Quę nubes: De quibus
dicatores verbi veritatis. Quę nubes: De quibus
minat cuidā vineę deus: q̄ ꝓ vua fecit spinas: t dic:
Mandabo nubib⁹ meis: ne pluāt sup eam imbrem. Esa.5.
Dentę apostoli relinquētes iudęos: ierūt ad gen-
tes: In oīb⁹ gētibus vocē dederūt nubes p̄dicā-
do christū. Vocē dederūt nubes. Etenim sagit- Al. †transiere
tę tuę †trāsierūt. Ealdē voces nubiū rursus ia
gittas dixit. Verba em̄ euangelistarū sagittę fuer:
Similitudines em̄ sūt: Mā ꝓrie nec sagitta est plu-
uia: nec pluuia sagitta. At vero verbū dei et sagitta
est qz pcutit: et pluuia qz rigat. Nemo q̄ tā miretur
abyssoꝝ cōturbationē: qm̄ sagittę tuę trāsierunt.
Quid est: ptransierūt: Nō in aurib⁹ remanserunt:
sed corda trāsfixerunt. Vox tonitrui tui in ro
ta. Quid est hoc: Quō intellecturi sum⁹: Audiuer
dñs. Vox tonitrui tui in rota. Solebam⁹ pueri su-
spicari cū audirem⁹ tonitrua de cęlo: quasi vehicu-
la de stabulo pcessisse. Habent em̄ tonitrua quāda
concussionē simile vehiculis. Munqd ad ista pueri-
lia rediturī sum⁹: vt intelligam⁹: Vox tonitrui tui i
rota: quasi aliqua vehicula habeat de⁹ in nubibus:
et trāsitus vehiculoꝝ illoꝝ strepitū cōcitet: Absit.
Hoc puerile est: vanū: nugatoriū. Quid est g̃: Vox
tonitrui tui in rota: Voluit vox tua: Mecū hoc in-
telligo. Quid faciemus: Interrogem⁹ ipm: idithū:
ne forte ipe exponat qō dixit: Vox inquit tonitrui
tui in rota. Non intelligo. Audiā quid dic: † Ap Al. † Ille cum
paruerunt fulgura tua orbi †terrarum. Dic cognitum
ergo: Nō intellexerā. Orbis terrarū est rota. Nam tue.
circūitus orbis terraꝝ merito t orbis dicit: Unde
breuis etiā rotella: orbiculus appellat. Vox tonitrui
tui in rota: apparuerūt fulgura tua orbi terrarum.
Nubes illę in rota circūierūt orbem terraꝝ: circūie
runt tonando t cotuscādo: abyssum cōmouerūt: ꝟ Ps.76.
ceptis tonuerūt: miraculis cotuscauerūt. In omnē
em̄ terrā exiuit son⁹ eoꝝ: t in fines orbis terrę verba Al. † cōtremebūda
eoꝝ. Commota et †cōtremebūda facta facta
est terra: Id est oīes qui habitant in terra. Per
similitudinē aūt ipa terra: mare est. Quare: Quia
gentes oīes maris nomine nūcupant: qō vita hu
mana amara est: et pcellis ac tempestatibus subdi-
ta. Jam illud si attendas q̄ homies se tanq̄ pisces
deuorant: cum maioꝝ minoꝝ absorbet. Hoc est er- Ammon 64.
go hoc mare: illuc euāgelistę ierūt. In mari t ē Exo.14.
via tua. Jam dudū in sancto via tua: modo in ma
ri ē via tua: quia ipe sanctus in mari: et merito etiā
super aquas maris ambulauit. In mari est via tua: Matth.14.
id est in gentibus prędicat christus tuus. In alio
quippe psalmo ita dicitur: Deus misereat nostri et Ps.66.
benedicat nos: illuminet vultum suum sup nos et
misereatur nostri: vt cognoscamus in terra viam
tuam. Ubi in terra: In oīnibus gentibus salutare
tuum: Hoc est: In mari est via tua. Et semitę
tuę in aquis multis. Hoc est in populis mul- Al. † magnis
tis. Et vestigia tua non †agnoscentur.
Nescio quos tetigit: et mirum nisi et ipsos iu-

deos. Ecce iam sic plata est gentib⁹ miscōia christi: vt in mari sit via tua: ⁊ semite tue in aquis multis: ⁊ vestigia tua nō agnoscēt. Vñ: A quibusdā nō agnoscent: nisi ab his qui adhuc dicūt: Nondum venit christus: Quare dicūt: nondū venit christ⁹: Quia nō agnoscūt vestigia sup mare ambulāt. ¶ Dedu xisti sicut oues ꝑ plebē tuā in manu moysi ⁊ aaron. Quare hoc addiderit: indagare aliquātulū difficile est. Adiuuate ergo nos intētione vestra: qz post ipos duos ihesus finis erit: ⁊ psalmi ⁊ sermōis. We forte cū aliquid restare arbitramini: timore lazoris minus ad ꝓsens attēdat. Cū dixisset: In mari est via tua: qō intelligim⁹ in gētibus: ⁊ semite tue in aquis multis: qō intelligim⁹ in populis multis: adiunxit: Et vestigia tua nō agnoscent: Et quereba mus a quibus nō agnoscerent: ⁊ subiecit cōtinuo: Deduxisti sicut oues plebē tuā in manu moysi ⁊ aarō: id est ab ista plebe tua q̄ deducta est in manu moysi et aaron: vestigia tua nō cognoscent. Quare q̄ positum est: nisi increpādi ⁊ exprobrādi causa in mari ē via tua: Unde in mari est via tua: nisi qz exclusa est a terra tua: Expulerūt christū: noluerūt esse suum saluatorē egri: Ille aūt cepit esse ī gētibus: ⁊ in omnibus gētibus in multis populis: saluę factę sūt etiam reliquię populi illius: Remānsit forīs ingrata multitudo: ⁊ claudicās iacob femoris latitudo. Latitudo eñ femoris intelligit via in multitudine generis: et facta est in maiore ꝑte israelitarū turba quędā vana ⁊ insipiens: quę nō agnoscēret vestigia christi inquis. Deduxisti sicut oues plebē tuam: ⁊ nō te cognouerūt. Tāta cū illis bona feceris: mare diuisisti: inter aquas p arida traiecisti: psequentes inimicos fluctibus operuisti: in deserto egētibus manna pluisti: deducēs eos in manu moysi ⁊ aaron: ⁊ expulerit a se: vt ī mari esset via tua: ⁊ vestigia tua nō agnoscerent. ¶ Explicit Tractatus de pś. LXXVI.

Psal. 32.

Incipit Tractatus de pś. LXXVII.

Psalmus iste ea ꝓtinet q̄ ī veteri testamēto ꝓpō acta narrāt: recētior aūt ⁊ posterior populus admonet: vt caueat ne sit ingratus beneficis dei: eiusq; in se ꝓuocet iracundiā: cuius obedientiam et fideliter debet suscipe gratiam: We fiat inquit sicut parres eorū generatio ꝓcaua ⁊ amaricans: generatio quę nō direxit cor suū: et nō est creditus cū deo spūs eius. Hęc est igit psalmi huius intentio: hęc vtilitas: hic vberrim⁹ fruct⁹. Sed cū hęc oia videant ꝓspicua ⁊ apta dici atq; narrari: ꝑmitus monet atq; intētos facit titulus ei⁹. Necq; eñ frustra ī scribit: Intellectus asaph: nisi qz fortasse non querūt ista lectorē. Deinde narraturus ⁊ cōmemoratur⁹ hęc oīa: quę vident auditore q̄ expositore potius indigere: Aperiam inquit in parabolis os meū: eloquar ꝓpositiōes ab initio. Quis non hic desomno excitet: Quis audeat velut manifestas legendo ꝓcurrere parabolas ⁊ ꝓpositiones: quę nominib⁹ suis indicant alti⁹ pscrutari oportere: Parabola quippe alicui⁹ rei similitudinē ꝓ se gerit: qō licet sit vocabulū greci: iam tamē ꝓ latino vsurpat. Et notū est q; in parabolis quę dicūtur: rerū similitudines rebus de quibus agit cōparant. Propositiōes autē quę grece appellātur problemata: quęstiones sunt: habentes aliquid quod disputatiōe soluendum sit. Quis ergo parabolas ⁊ ꝓpositiones transitorie legat: Quis nō his auditis vigilantiā mentis intendat: vt ad earū fructū intelligēdo perueniat:

¶ Expositio psalmi.

Attendite: inquit: †populus meus legem meā. Quē hic credamus loqui nisi deum: Ipe eñ legē dedit populo suo: quē liberatū ex egypto congregauit: quę cōgregatio ꝓprie synagoga nuncupat: qō interptatur asaph. Utrum ergo ita dictū est: Intellectus asaph: q; ipe asaph intellexerit: an figurate intelligendū: qō eadem synagoga: hoc est idē populus intellexerit: cui dicit: Attendite populus meus legē meā: Quid est ergo q; eundē populū per ꝓphetā increpat dicens: Israel aūt me nō agnouit: et popul⁹ me⁹ nō intellexit: Si ꝓfecto erant etiā in illo populo qui intelligerēt habentes fidem: quę postea reuelata est: non ad legis litterā: sed ad gratiā spiritus pertinentē. Nō eñ sine ipa fide fuerūt qui eius in christo futurā reuelationem: ꝓuidere ⁊ ꝓnuūciare potuerūt: cum et illa vetera sacramēta significatiua fuerint futurorum. An soli ꝓphetę habebant hāc fidem: nō ⁊ populus: Immo vero etiā qui ꝓphetas fideliter audiebant: eadem adiuuabātur gratia: vt intelligerēt qō audiebant. Sed vtiq; sacramentū regni cęlor velabatur in veteri testamēto: qō plenitudine tēporis reuelaretur in nouo. Nolo eñ vos (ait apostol⁹) ignorare fratres: qm̄ patres nostri oēs sub nube fuerunt: et oēs mare trāsierūt: ⁊ oēs ꝑ moysen baptizati sunt in nube ⁊ in mari: et omnes eundē cibū spiritalem manducauerūt: et oēs eundem potū spiritalē biberūt. Bibebāt eñ de spiritali ꝓsequente eos petra: petra aūt erat christus. Idem itaq; in mysterio cibus ⁊ potus illoꝝ qui noster: sed significatiōe idē: nō specie: quia idē ipe christus illis in petra figuratus: nobis in carne manifestatus. Sed nō inquit in oīb⁹ illis beneplacitū est deo. Oēs q̄dem eundem cibū spiritalē manducauerunt: ⁊ eundē potum spiritalē biberūt: id est spirituale aliquid significatē: sed nō in oīb⁹ illis beneplacitū est deo. Cū dic: Nō in oīb⁹: erāt ergo ibi aliqui in quibus beneplacitū est deo: Et cū essent oīa cōmunia sacramēta: nō cōmunis erat oīb⁹ gratia: quę sacramētoꝝ virt⁹ est: Sicut ⁊ nūc iam reuelata fides q̄ tūc velabat: oīb⁹ in nomīe patris ⁊ filij ⁊ spūssancti baptizatis cōmune est lauacrū regenerationis: & ipa gratia cui⁹ ipa sunt sacramēta: qua mēbra corpis christi cū suo capite regenerata sunt: nō cōmunis est omnibus. Nā ⁊ hęretici habēt eundē baptismū: et falsi fratres in cōmunione catholici nominis. Ergo et & recte dicit: sed nō in oibus illis beneplacitū est deo. Necq; tūc tamē: neq; nūc infructuosa est vox dicentis: Attēdite pl⁹s me⁹ legē meā. Quę locutio nota est in oibus litteris: qō nō ait attēde: & attēdite. Ex multis eñ pl⁹s cōstat: quib⁹ multis qō sequit pluraliter dicit: Inclinate aurē vram in verba oris mei. Qō est attēdite: hoc est inclinate aurem vram. Et qō ibi ait: legē meā: hoc ait hic: Verba oris mei. Ille nāq; pie attēdit legē dei ⁊ verba oris eius: cui⁹ aurē inclinat humilitas: nō cui⁹ erigit ceruicem superbia. Quod eñ infundit: cōcauo humilitatis excipit: eminētia tumoris expellit. Vñ alio loco: Inclina inquit aurē tuam: et excipe verba intellectus.

Al. †populе. B

Esa. 1.

1. Cor. 10.

Ibidem.

4. sentē. dist. 4. qui vero.

Matth. 28.

& C

Prouer. 22.

Satis itaq; admoniti sumus etiã istũ psalmũ huĩ⁹ intellectus asaph: qz genitiuo casu in titulo positũ ẽ huius intellectus: nõ hic intellectus: inclinata aure suscipe: id est humili pietate. Nec ipi⁹ asaph dictũ est: sed ipi asaph: qõ greco articulo apparet: z in q̃busdã latinis codicib⁹ inuenit. Verba igit ista intellectus sunt: id est intelligentię sunt: quę data est ipsi asaph: Qõ nõ vni homini: ꝫ melius cõgregationi populi dei: vnde nequaq; nos alienare debemus. Quis em̃ ꝓprie dicat synagoga iudęorum: ecclesia vero christianorũ: qz cõgregatio magis pecorũ: cõuocatio vero magis hominũ intelligi solet: tamẽ et illam dictã inuenim⁹ ecclesiã: et nobis fortasse potius ꝑuenit dicere: Salua nos dñe deus noster: z cõgrega nos de gẽtibus: vt cõfiteamur nomini sancto tuo. Neq; dedignari nos oportet: ĩmo gratias inefabiles agere: qõ sumus oues manuũ eius: quas ꝑ uidebat cũ diceret: Habeo alias oues q̃ nõ sunt ex hoc ouili: oportet me z ipsas adducere: vt sit vnus grex z vnus pastor: iungẽdo scz fidelẽ populũ gentiũ: fideli populo israelitarũ: de q̃bus ꝑus dixerat: Nõ sum missus nisi ad oues q̃ perierãt domus israel. Nã z ꝓgregabũt ante eũ oẽs gẽtes: et separabit eos sicut pastor segregat oues ab hędis. Sic igit audiamus qõ dictũ est: Attẽdite popul⁹ meus legẽ meã: Inclinate aurẽ vestrã: in verba oris mei: Nõ tanq; iudęis: sed potius tanq; nobis: vel certe tanq; etiã nobis ista dicant. Cũ em̃ dixisset aplus: Sz nõ in oĩbus illis bñplacitũ est deo: ita ostẽdens fuisse ibi etiã illos in quib⁹ beneplacitũ est deo: continuo subiecit: Prostrati em̃ sunt in deserto. Deinde adiunxit: Hęc aũt figurę nostrę factę sunt: vt nõ simus cõcupiscẽtes mala: sicut z illi cõcupierũt: Neq; idolis seruiẽtes: sic q̃dã eorũ fuierũt: sic scriptũ ẽ: Sedit popul⁹ mãducare z bibere: z surrexerũt ludere. Neq; fornicemur: sicut quidã eorũ fornicati sunt: z ceciderũt vna die vigintitria milia. Neq; tempte/mus christũ: sicut quidã eor temptauerũt: z a serpẽtibus perierũt. Neq; murmuraueritis: sicut quidã eor murmurauerũt: z perierunt ab exterminatore. Oĩa aũt hęc ĩ figura ꝓtingebãt illis: Scripta aũt sunt ad correptiõem nostrã: in quos fines seculorum obuenerũt. Nobis ergo poti⁹ ista cãtata sũt: Uñ in hoc psalmo inter cętera dictũ ẽ: Ut cognoscat generatio altera: filij qui nascent z exurgẽt. Porro si ille interit⁹ a serpẽtibus: z ab exterminatore illa pditio: et gladij trucidatio figurę fuerũt: sicut euidẽter dicit aplus: cũ illa oĩa cõtigisse manifestũ sit: nõ enim ait: in figura dicebant: vel in figura scripta sunt: sed in figura inquit cõtingebãt illis: Quãto maiore diligentia pietatis cauẽdę sunt pęnę: quarũ figurę illę fuerũt: Proculdubio quippe sicut ĩ bonis reb⁹ multo ampli⁹ bonũ est in eo qõ ꝑ figurã significat q̃ in ipa figura: ita z in malis longe vtiq; peiora sunt q̃ significant figuris: cũ tanta mala sint etiã significantes figurę. Nam sicut terra illa ꝓmissiõis quo ille popul⁹ ducebat in cõparatiõe regni cęlor: nihil est quo christian⁹ popul⁹ ducit: ita z pęnę illę q̃ figurę fuerũt: cũ tam sint atroces: in cõpatiõe pęnarum quas significãt: nihil sunt. Quas autẽ figuras dixit aplus: eas dicit iste psalm⁹ q̃ntũ existimare possumus parabolas z ꝓpositiões: nõ habẽtes in eo fidẽ qõ cõtigerũt: sed in his reb⁹ ad quas rationabili cõparatione deferunt. Attẽdamus ergo legẽ dei populus eius: z inclinem⁹ aurem nostrã in verba oris eius. ¶ Aperiã: inquit: in parabolis os meũ: †eloquar ꝓpositiones ab initio. Ex quo intio dicat: satis apparet in cõsequẽtibus. Nõ em̃ exq̃ factũ est cęlũ z terra: vl exquo creatũ est in ꝓmo homine genus humanũ: sed exquo populi cõgregatio q̃ abducta ẽ ex ęgypto: vt sensus ꝑtineat ad asaph: qõ iterꝑtat ꝓgregatio. Sed vtinã qui dixit: Aperiã in parabolis os meũ: etiã itellectũ nostrũ ĩ eas aperire dignet. Si em̃ sic os suũ aperuit in parabolis: ita aperiret etiã ipas parabolas: et sicut eloquit ꝓpositiones: ita eloqueret z eaꝝ expositiões: nõ hic ęstuarem⁹. Nũc vero ita obtecta z clausa sunt omnia: vt etiã si ad aliquid ipo adiuuãte vnde salubit pascamur ꝑuenire possim⁹: in sudore tñ vultus nostri edamus panẽ et pęnã diffinitiõis antiquę: non corpis tantũ: sed z cordis laboze pendamus. Dicat ergo z audiam⁹ parabolas z ꝓpositiões. Quanta: inquit: audiuimus z cognouim⁹ ea: z patres nostri narrauerũt nobis. Uñs fuplus loquebat. Nã cuius alteri⁹ verba credẽda sunt: Attẽdite popul⁹ meus legẽ meã: Quid est ergo qõ nũc repẽte homo loquit: Jam em̃ hominis verba sũt: Quãta audiuim⁹ z cognouimus ea: z patres nostri narrauerũt nobis. Mimirũ iam deus ex homis ministerio locutur⁹: sic ait aplus: An vultis experimẽ ꝛ. Cor. 13 tum accipe eius qui in me loquit christus: ex psona sua ꝓmũ verba fieri voluit: ne verba eius loquens homo cõtemneret vt homo. Ita em̃ se habẽt locutiones dei quę nobis insinuant ꝑ sensum corpis nostri. Creaturã subditã: opere inuisibili creator mouet: Nõ el⁹ substãtia ĩ aliquid corpale z tẽporale cõuertitur: aut corpalibus z tẽporalib⁹ signis: siue ad oculos siue ad aures ptinẽtibus q̃ntũ cape homies possunt: suã faciat innotescere volũtatem. Si enim angelus vti põt: etbere: aere: nube: igne: z alia qua/libet natura vel specie corpali: et homo: vultu: lingua: manu: calamo: litteris: aliq̃ ve significantib⁹ rebus ad suę mẽtis indicãda secreta. Postremo cum homo sit: nũcios homies mittit: z dicit alij vade: et vadit: z alij: veni: et venit: z seruo suo: fac hoc: et facit: Quãto maiore z efficaciore potestate deus: cui dño vniuersa subiecta sunt: z ipo angelo et homine vtik: vt qõ ei placet annũciet: Qui⁹ itaq; iã homo dicat: Quãta audiuim⁹ z cognouim⁹ ea z patres nostri narrauerũt nobis: tamẽ tanq; dei verba: nõ ꝑ humanas fabulas audiam⁹. Propter hoc enim ꝓmissum est: Attẽdite popul⁹ meus legẽ meã: inclinate aurẽ vestrã in verba oris mei: Aperiã in parabolis os meũ: eloquar ꝓpositiões ab initio. Quãta ergo audiuim⁹ inquit z cognouim⁹ ea: z patres nostri narrauerũt nobis. Sic est audiuim⁹ z cognouimus: quõ: Audi filia z vide. Audita em̃ sunt in veteri testamẽto quę cognoscunt ĩ nouo: Audita cum ꝓphetarẽt: cognita cũ implerent. Ubi ꝓmissio redditur: nõ fraudat auditio. Et patres nostri moyses et ꝓphetę narrauerũt nobis. ¶ Nõ sunt †abscondita a filijs eorum: in generatione altera. Hęc est generatio: in qua nobis donata est regenęratio. ¶ †Annũciãtes laudes dñi z potentias eius: z mirabilia eius quę fecit. Ordo vborũ est: Et patres nostri narrauerũt nobis: annun-

Pſ. 105. Matth. 15. Matth. 25. Ioh. 10. 1. Cor. 10. Ibidem. 1. Cor. 10. Pſ. 44. Heb. 3. Matth. 13. Luc. 7. 2. Cor. 13 Ar. †occultas Ar. †narrabimus Ar. †virtutes.

ciātes laudes dñi. Laudat dñs vt amet. Quid em̄ salubrius amat? ¶ Et suscitauit testimonium in iacob: et legē posuit in israel. Hoc est initium de quo supra dictū est: Eloquar ꝓpositiones ab initio. Initiū est ergo vetus testamētū: finis nouū. Timor em̄ prevalet in lege: Et initiū sapiētię: timor dñi. Finis aūt legis christ⁹ ē ad iusticiā oīi credēti: Quo donāte diffundit charitas in cordib⁹ nostris per spiritū sanctū: qui dat⁹ est nobis: Et cōsummata charitas: foras mittit timorē: qm̄ nō sine lege iustitia dei manifestata ē: Sz qm̄ testimoniū habet a lege z ꝓphetis: ideo suscitauit testimoniū in iacob: et legē posuit in israel. Nam et illud qō tam insigni et pleno tātis significationib⁹ opere tabernaculum cōstitutū est: tabernaculū testimonij nominat: in q erat velamē cōtra arcā legis: sicut velamē ptra faciem ministri legis: qz in illa dispensatione: parabolę et ꝓpositiones erant. Ea quippe ḡ p̄dicabant z faciebant: velatis significationib⁹ cōdebant: z nō reuelatis manifestationib⁹ cernebant. Cū aūt trāsierit ad christū (ait aplus) auferet velamen. Quotquot em̄ sunt ꝓmissiones dei: in illo erāt. Quisquis igit christo adhęret: totū bonū qō etiā i litteris legis nō intelligit habet: Quisquis aūt ē alien⁹ a christo: nec intelligit: nec habet. Suscitauit ergo testimoniū in iacob: z legē posuit in israel. Dixe suo repetit: Nam qō est suscitauit testimoniū: hoc est: legē posuit: Et qō est in iacob: hoc est in israel. Nam sicut ista duo nomina sunt homis vnius: ita lex z vetus testimoniū duo sunt nomia rei vnius. Interest aliquid ait dum interest etiā inter iacob et israel: Nō quia erāt duo homines: sed eadē duo nomia diuersis causis vni homini sūt imposita. Jacob ꝓpter supplātationem: qm̄ nascētis tenuit plantā fratris: Jsrael aūt ꝓpter visionē dei. Sic aliud est suscitauit: aliud posuit. Nam suscitauit testimoniū ḡtū existimo dictū est: qō illo aliquid suscitatū est. Sine lege enim ait aplus peccatū mortuū est: Ego aūt viuebā aliqñ sine lege: Aduenięte aūt mādato: peccatū reuixit. Ecce qō suscitatū est p testimoniū: qō est lex: vt appareat qō latebat: Sicut paulo post dic̄: Sz peccatum vt appareat peccatū p bonū mihi operatū est mortē. Posuit aūt legem: dictū est: tanq̄ iugū peccatorib⁹: Ñ dic̄: Nz iusto nō ē lex posita. Testimoniū est igit inq̄ntū aliquid ꝓbat: lex aūt inq̄ntū iubet: cum sit vna eadēq̄ res. Quocirca sicut lapis christus: sed credētibus in caput anguli: non credētibus aūt lapis offensionis z petra scandali: Jta testimoniū legis: eis qui lege non legitime vtunt: testimoniū est quo cōuincantur puniēdi peccatores: his vero qui ea legitime vtunt: testimoniū est quo demonstrat ad quē liberādi cofugere debent peccatores. In eius em̄ gratia est iusticia dei: testimoniū habēs a lege z ꝓphetis qua iustificat impius: Quā quidā ignorātes: z suam volētes cōstituere: iusticię dei nō sunt subiecti. ¶ Quanta: inquit: mandauit patribus nostris nota facere ea filijs suis: vt cognoscat generatio altera. ¶ Filij q nascētur z exurget: z narrabūt filijs suis. ¶ Vt ponāt i deo spem suā: z nō obliuiscātur opm dei: z mādata ei⁹ exquirāt. ¶ Ne fiāt sicut patres eorū: generatio praua et

†amaricās. Generatio quę nō direxit cor suum: z nō est creditus cū deo spūs eius. Hęc verba indicāt duos q̄dammodo populos: alterum ad vetus: alterū ad nouū testamentū ptinentē. Nam qō ait: Quāta mādauit patrib⁹ nostris: nota facere ea filijs suis: Mādauit eos accepisse dixit: nota ea facere filijs suis: non tamē eos agnouisse aut fecisse: sed ad hoc acceperūt ipi: vt cognoscat generatio altera: qō illa nō cognouit. Filij qui nascent z exurgent. Nam illi qui nati sunt: non exurrexerūt: quia nō sursum cor: sed in terra potius habuerunt. Cū christo em̄ exurgit: Unde dictū est: Si exurrexistis cū christo: q̄ sursum sunt sapite. Et narrent inquit filijs suis: vt ponāt in deo spem suā. Jta em̄ nō suā iusticiā iusti volūt cōstituere: sed reuelant ad tempus viā suā: z sperāt in eū: vt ipe faciat. Et nō obliuiscant opm dei: Magnificādo scz z iactando opera sua tanq̄ ipi faciant: cū deus sit qui opatur in eis: q̄ bona operant: z velle z opari p bona voluntate. Et mandata eius exq̄rant. Cū iam ea didicerīt: quō exquirant: Quanta em̄ inq̄t mādauit patrib⁹ nostris: nota facere ea filijs suis: vt cognoscat generatio altera. Quid cognoscat: Utiq̄ mādata q̄ mandauit. Quō ergo adhuc exq̄rant: nisi quia ponēdo in deo spem suā: Tūc mandata eius exq̄rant: vt ab eis illo adiuuāte cōpleant. Me fiant sicut patres eorū generatio praua z amaricās: generatio quę nō direxit cor suū. Et dicit quare: cōtinuo subiungēdo: Et nō est creditus cū deo spirit⁹ eius: id est qz nō habebat fidem q̄ impetrat qō lex imperat. Ñ em̄ cū spiritu dei operāte spūs hom̄is coopatur: tūc qō de⁹ iussit implet: Et hoc nō fit nisi credendo in eū q̄ iustificat impiū. Qua fidē nō habuit generatio praua z amaricans. Et ideo de illa dictū est: Nō est creditus cū deo spūs eius. Multo em̄ hoc expressius dictū est: ad significandā gratiā dei: q̄ nō solū opatur remissionē peccatoꝝ: sed etiā coopantē sibi facit hominis spiritū: in opę bonoꝝ factoꝝ: quasi diceret: Nō credidit deo spūs eius. Hoc est em̄ habere cū deo creditū spiritū: nō credere spiritū suū posse facere sine deo iusticiā: sed cū deo. Hoc est em̄ credere in deū: qō vtiq̄ plus est q̄ credere deo. Nā z homini cuilibet plerūq̄ credendū est: q̄uis in eū nō sit credēdū. Hoc est ergo credere in deū: credendo adhęrere ad bene coopandum bona opanti deo: Quia sine me inquit nihil potestis facere. Quid aūt plus bīs apostolus dicere potuit q̄ qō ait: Qui aūt adhęret deo vnus spūs est: Alioq̄n lex ista testimoniū est q̄ damnetur: nō quo absoluat reus. Littera em̄ est minax q̄ cōuincat p̄uaricatores: nō spūs adiuuans qui liberet z iustificet peccatores. Generatio ergo illa cuius exemplū cauendū est: ideo praua et amaricans fuit: quia nō est credit⁹ cum deo spūs eius: quia etsi aliqua credidit deo: nō tamē credidit in deū. Non ex fide adhęsit deo: vt sanata a deo bene cooperet cooperanti in se deo. Deniq̄. ¶ Filij ephrem intendentes z mittētes †arcus: cōuersi sunt i die belli. Perseq̄ntes legē iusticię: in legē iusticię non puenerūt. Quare: Quia nō ex fide. Generatio em̄ erat cui⁹ spūs cū deo credit⁹ nō est: sed tanq̄ ex opibus: quia nō sicut tetendit misit arcus qō fozis appareret: tanq̄ in opib⁹ legis: ita direxit z cor: vbi iustus viuit ex fide: q̄ p dilectionē opatur: qua inhę-

†exasperās

Ar. †arcum.

Gal.5. retur deo qui operatur in homine et velle ⁊ operari
Phil.2. ꝓ bona volũtate. Nã quid est aliud tẽdere arcus et mittere et cõuerti in die belli: nisi attendere ⁊ ꝓmittere in die auditionis: et deserere in die tẽptationis: armis quasi ꝓludere: ⁊ ad horam certaminis nolle pugnare: Quod sane ait tẽdẽtes ⁊ mittẽtes arcus: cum debuisse dicere videat: tendentes arcus: ⁊ mittentes sagittas: Nõ enĩ arcus mittit: sed ab arcu aliquid mittitur: Aut illa locutio est de qua supius diximus: vbi dictũ est: Suscitauit testimoniũ: quia suscitauit aliquid testimonio: Ita et hic mittẽtes arcus: quia miserunt aliquid arcubus: Aut obscurus ordo verborũ est cũ ꝑtermissione verbi: qõ etiã tacitũ subaudiendũ est: vt iste ordo sit: Filij ephrem intendẽtes arcus ⁊ mittentes: ⁊ subaudiat sagittas: plenusq; sit sensus: tendẽtes arcus ⁊ mittentes sagittas: qz etiã si diceret: tẽdẽtes arc⁹ ⁊ mittẽtes sagittas: nõ vtiq; tendentes sagittas intelligere deberemus: sed audito eo qõ dixit: tendentes: subaudire potius arcũ: q̃uis dictum nõ fuerit. Nõnulli sane codices greci habere dicunt: tendẽtes ⁊ mittẽtes arcubus: vt sine dubitatiõe subaudiam⁹: sagittas. Quod vero ꝓ filios ephrem vniuersam illã generationẽ amaricantẽ intelligi voluit: locutio est a parte totũ significans. Et ideo fortasse electa est ista pars: ex qua totus ille populus significaret: quia de his potissimũ boni aliquid expectandũ fuit: quia ex illo nati sunt
Gen.48. quẽ nepotẽ suũ iacob: q̃uis a patre eius tanq; minorẽ ad sinistrã constitutũ: manu tamẽ dextera benedixit: eumq; maiori fratri arcana benedictione ꝓposuit: vt qõ ita hoc loco tribus illa culpet: nec aperuisse in ea qõ illa benedictio ꝓmittebat ostendit: sat⁹ intelligam⁹ qõ etiã tũc ex verbis patriarchę iacob: longe aliud figurabatur: q̃ prudentia carnis expe-
Matth.20: ctat. Figurabat enĩ q̃ futuri essent nouissimi q̃ erãt primi: et primi futuri essent qui erant nouissimi: per
Job.1. saluatoris aduentũ: de quo dictũ est: Qui post me
Gen.4.et.21.et venit: ante me factus ẽ. Sic abel iustus maiori ꝓlatus est fratri: Sic hismaeli isaac: Sic esau ꝯgemino
Gen.38. suo: sed tamen prius nato ipo iacob. Sic phares et ipe cõgemino suo: qui prius manũ ex vtero miserat
1.Reg.16. ⁊ eꝫpat nasci: ⁊ iam nascendo ꝓcessit. Sic dauid maioribus ꝓlat⁹ est fratribus: Et ꝓpter qõ istę omes atq; alię similitudines nõ solũ dictorũ: sed etiam factorũ parabolę ꝓcesserũt. Sic populo iudęorũ: ꝓlatus est populus christianus: pro quo redimendo
Gen.4: quẽ admodũ abel a cain: sic a iudęis occisus ẽ christus. Hoc figuratũ est enĩ etiã: cum iacob decusat ẽ
Gen.48. manib⁹ dextera tetigit ephrem ad sinistrã cõstitutũ: eumq; ꝓposuit manasse ad dexterã cõstituto: quẽ sinistra ipe tangebat. Nam sm carnẽ filij ephrẽ: intendẽtes ⁊ mittentes arcus: cõuersi sunt in die belli. Quid sit aũt qõ ait: Cõuersi sũt in die belli: consequẽtia docent: quib⁹ id aptissime exposuit.

¶ Non custodierũt: inquit: testamentũ dei: et in lege eius noluerũt ambulare. Ecce qd est: Cõuersi sũt in die belli: Nõ obseruauerũt testamentũ dei. Ubi arcus tendentes ⁊ mittẽtes: etiam ꝓmissionis verba ꝓmptissime ꝓtulerunt dicentes:
Exo.19. Quęcũq; locutus est dñs deus noster: audiemus ⁊ faciemus. Cõuersi sunt in die belli: quia ꝓmissionẽ obediẽtię: nõ auditio: sed temptatio ꝓbat. Cui⁹ est autẽ cũ deo spiritus creditus: fidelẽ tenet deũ: qui nõ eum permittat tẽptari supid quod potest: sed fa- 1.Cor.10.
ciet cum tẽptatione etiam exitũ: vt possit sustinere: 1.Cor.10.
ne conuertat in die belli. Qui autem in se nõ in deo
gloriat: q̃ntũuis iactet pollicitationem virtutis suę: velut tendens ⁊ mittens arcus: cõuertitur in die beli. Quia enĩ nõ est creditus cũ deo spiritus eius: nõ est cum illo etiã spiritus dei. Et sicut scriptũ ẽ: quia Eccl.2.
nõ credidit: ideo nõ ꝓtegetur. Quod vero cũ dixisset: Nõ obseruauerũt testamentũ dei: adiecit et ait: Et in lege eius noluerũt ambulare: Repetitio ẽ superioris sentẽtię: cum quadã eius expositiõe. Hoc enĩ appellauit legẽ eius: qõ supra dixerat testamentum dei: vt illud quod dictũ est: nõ custodierunt: repetitum intelligat: in eo ambulare noluerunt. Sed cum breuius dici possit: Et in lege eius noluerunt ambulare: nõ nihil mihi videt in hoc verbo nos q̃rere voluisse qõ maluit dicere: noluerũt ambulare: q̃: nõ ambulauerũt. Poterat enĩ putari lex operũ quasi sufficere ad iustificationẽ: cum ea quę ꝓcipiuntur fozinsecus fiunt ab eis hominib⁹ qui mallent nõ ꝓcipi quę nõ ex corde faciũt: ⁊ tamẽ faciunt: Ac ꝓ quasi videtur ambulare in lege dei: sed nolũt ambulare: Nõ enĩ ex corde faciũt. Ex corde aũt nullo mõ fieri potest: quod fozmidine fit pęnę: non dilectione iusticię. Nam quãtũ attinet ad facta quę fozinsecus agũtur: et qui timent pęnam: ⁊ qui amant iusticiã: nõ furãtur: ⁊ ideo pares sunt manu: dispares corde: pares opere: dispares volũtate. Jdeo illi sic notati sunt: Generatio inquit quę nõ direxit coz suũ. Non dictũ est opera: sed coz. Recto enĩ corde: recta sunt opera. Cum aũt coz rectũ nõ ẽ: opera recta nõ sunt etiam si recta videãtur. Et vnde coz nõ direxit prava generatio: satis aperuit cum ait: Et nõ est credita cum deo spiritus eius. Rectus est enĩ deus: et ideo recte adhęrens: tanq; incõmutabili regulę potest fieri rectũ: qõ in se fuit prauũ coz hominis. Ut aũt coz cum illo sit: ⁊ ꝓ hoc rectũ esse possit: accedit ad eum: nõ pede: sed fide. Jdeo dicit etiam in ꝑla ad Hebrẽos de illa ipa generatione prava ⁊ amaricante: Non ꝓfuit sermo auditus illis: nõ cõtempe- Hęb.4.
rans fidei eorũ qui obaudierũt. Voluntas igit̃ quę est in corde recto: paratur a dño: fide ꝓcedente: qua acceditur ad deũ directũ: vt coz fiat rectum. Quę fides ꝓueniente ⁊ vocãte misericordia dei: ꝓ obediẽtiam suscitatur: ⁊ applicare incipit ad deum coz vt dirigatur: vt q̃nto magis magisq; dirigit̃: tanto ma- Act.8.
gis videt qõ nõ videbat: ⁊ valet qõ nõ valebat. Hoc nõ fecerat simon: cui petrus apostolus dixit: Non est tibi pars neq; sors in hac fide: Coz enĩ tuum nõ est rectũ cum deo. Jbi enĩ ostẽdit quia non põt esse rectũ sine deo: vt incipiant homines nõ tanq; serui sub lege ambulare metuentes: sed in lege tanq; filij volẽtes: in qua illi ambulare noluerũt: ⁊ sub illa remanserunt. Hanc enĩ voluntatẽ nõ timoris: sed charitas habet: quę diffundit in cordibus credentiũ ꝓ Ro.5.
spiritũ sanctũ. Quibus dicit: Gratia salui facti estis Eph.2.
ꝓ fidem: et hoc nõ ex vobis: sed dei donũ est: non ex operib⁹: ne forte quis extollat: Jpius enĩ sum⁹ figmentũ creati in christo iesu: in opibus bonis quę ꝓparauit deus: vt in illis ambulemus: Nõ quõ isti qui in lege eius noluerũt ambulare: nõ credendo in eum: neq; viam suã reuelando ad eũ: ⁊ sperãdo i eũ vt ipe faceret. ¶ Et obliti sunt beneficiorum Ps.105.

eius:et mirabilium eius quę ostendit eis:
Lozam patribus eozum fecit mirabilia.
Quid sit hoc:nō est quęstio negligēda. De ipis pa-
ribus pauloante dicebat:qō fuisset ganeratio pra-
ua ⁊ amaricans. Ne fiāt inquit sicut patres eozum
generatio praua ⁊ amaricans: generatio quę nō di-
rexit coz suum:⁊ cętera quę adhuc de ipa generati-
one dicūtur: Cuj imitationē eo modo cauendā p-
cipit alteri generationi vt ponant in deo spem suā:
et nō obliuiscātur operū dei:⁊ mādata eius exqrāt:
De quib⁹ iam satis qō visum est disseruim⁹. Quid
sibi ergo vult cū de ipa generatione praua loquat:
quomō obliti sunt beneficiozū dei:⁊ mirabiliū eius
quę ostendit eis:qō addidit ⁊ dicit: Lozā patribus
eozum fecit mirabilia: Quibus patribus cum ipsi
sint patres eoz:quoz nō vult esse posteros similes:
Si illos acceperimus ex quibus isti nati erāt: velut
abzaā:isaac ⁊ iacob:iam olim dozmierāt: quādo mi
rabilia deus ostēdit in egypto. Sequitur em̄. ¶ In
terrā egypti:i campo thaneos. Ubi dic ostē-
disse deum istis mirabilia cozā patribus eozū. An
Luc.20. fozte spiritu p̄sentes erant:quia de ipis dns in euan-
gelio ait:Omes em̄ illi viuūt:An accōmodati⁹ ac-
Rume.7. pimus patres moysen ⁊ aaron: alioqn seniozes qui
cōmemozāt in eadē scriptura etiā spiritū accepisse
vnde accepat ⁊ moyses: vt eum adiuuarent ad eun-
dem populū regendū ac ferendū: Cur em̄ nō appel
larētur patres: Non sicut deus pater vnus est qui
regenerat spiritusancto quos facit filios ad eternā
hęreditatē:sed honozis gratia ꝓpter etatem curāqz
1.Cor.4. pietatis. Sicut paulus senioz dicit: Nō vt confundā
Deut.32. vos hęc scribo:sed vt filios meos charissimos mo-
neo:cum sciret vtiqz a dño dictū: Ne vobis vicatis
patrē in terra: vnus est em̄ pater vester de⁹. Quod
nō ideo dictū est: vt hoc vocabulū honozis huma-
ni de loquendi cōsuetudine tolleretur: sed ne gratia
dei qua in eternam vitā regeneramur: naturę: vl po
stio ⁊ per euangeliū: ne ipius putaret esse qō dei est.
Ideo cum diceret: Ego vos genui: prędixit in chri
Ergo illa generatio praua ⁊ amaricans: obliti sunt
beneficiozū dei:⁊ mirabiliū eius quę ostendit eis co
ram patribus eozū que fecit mirabilia in terra egy
pti:in campo thaneos. Et incipit eadē mirabilia cō
memozādo retexere: Quę si parabolę sūt ⁊ ꝓsiti-
ones: pfecto ad aliquid cōparandū referendę sunt:
Nec oculum intētionis debemus auferre ab eo qō
psalmus iste intēdit ostendere: hunc esse fructū om-
niū quę dicunt:et quare admoniti sumus: hęc intē-
tissime audire deo dicente: Attēdite populus meus
legem meā: inclinate aurem vestrā in verba oꝛ mei:
Ut ponamus i deo spem nostrā:⁊ ne obliuiscamur
operū dei:⁊ mandata eius exquiramus: ne fiamus
sicut illi patres:generatio praua et amaricans:ge-
neratio quę coz nō direxit suum:⁊ nō est credit⁹ cū
deo spiritus eius. Ad hoc ergo oīa referenda sūt:
acp hoc quicquid figurata actione ista significant:
ita fieri possunt spiritualiter i homīe: vel gratia dei
si bona sunt: vel iudicio dei si mala sunt: sicut illa
bona facta sunt in israelitas: vel mala et in ipos:et i
eozū inimicos. Quę si non obliuiscamur: sed in deo
spem nostrā ponamus: nec ipius gratię simus in-
grati:eumqz timeamus: nō timoze seruili quo sola
mala coꝛpalia fozmidant:sed timoze casto ꝑmanē-
te in sęculū sęculi: qui timoꝛ magnā esse iudicat pę-
nam priuari luce iusticię: non efficientur tanqz pa-
tres illi generatio praua ⁊ amaricans. Terra itaqz
egypti: i figura intelligēda est huius sęculi. Cāpus
thaneos planicies est mādati humilis. Nam man-
datū humile interp̄tatur thanis. In hoc ergo sęcu-
lo humilitatis mandatū suscipiamus: vt in alio sę-
culo exaltationē quā promisit qui ꝓpter nos hic fact⁹
est humilis:accipe mereamur. ¶ †Nam qui †di- Exo.40.
rupit mare ⁊ †traiecit eos: †statuit aqs qua- Al. †non hz.
si in †vtres. Ut sic staret vnda tanqz fuisset inclu- Al. †interrupit
sa: potest p suā gratiam cohibere fluida ⁊ labentia †pduxit. †et.
cōcupiscentiarū carnaliū: cum huic sęculo renūcia- Al †vtre.
tur: vt tanqz inimicis peccatis oīnibus pdeletis fi-
deliū popul⁹ p sacramentū baptismatis trāsciatur.
¶ †Qui eduxit eos in nube diei:⁊ tota no- Al†Et deduxit.
cte in illuminatione ignis. Potest etiā spiritu- Ibidem.
aliter dirigere itinera: si ad eū clamet fides: Itinera Ps.jj8.
mea dirige ꝺm verbū tuū. De quo alibi dicit: Ipe Prouer.4.
em̄ rectos faciet cursus tuos: ⁊ itinera tua i pace p-
ducet p iesum christū dn̄m nostrū: Cui⁹ in hoc sęcu
lo tanqz in die sacramentū manifestatū est in carne
velut in nube: in iudicio vero tanqz i terroꝛe noctur-
no: qz tunc erit magna tribulatio sęculi tanqz ignis:
et lucebit iustis: ⁊ ardebit iniustis. ¶ Qui †diru- Exo.17.
pit i deserto petrā: ⁊ adaquauit eos †sicut i Al. †interrupit
abysso multa: ¶ Et eduxit aquā de petra: petrā in heremo
et deduxit tanqz flumina aquas. Pōt vtiqz Al. †velut.
sitientis fidei donū spūssancti qō illa res gesta spū
liter significabat infundere de spiritali sequente pe-
tra qō est christus: qui stabat et clamabat: Si quis Joh.7.
sitit: veniat ad me: Et: Qui biberit de aq̄ quam ego
dabo: flumina aquę viuę fluent de ventre ei⁹. Hoc
em̄ dicebat sicut in euāgelio legit de spiritu quē ac-
cepturi erant credētes in eū. Ad quē velut virga li-
gnum passionis accessit: vt emanaret credētib⁹ gra-
tia. Et tamē illi tanqz generatio praua et amaricās. V
¶ †Apposuerūt adhuc peccare ei: Id est nō Al†Et.
credere. Nā hoc est peccatū de quo arguit spiritus Joh.16.
mundū: sicut dns dicit: De peccato quidē: quia nō
crediderūt in me. ¶ Et †exacerbauerunt altissi- Al†in ira exci-
mum in siccitate. Qō alij codices habent: in in- tauerūt excelsū.
aquoso: Qō de greco est expressius: nec aliud q̄
siccitatē significat. Utrū in alia beremi siccitate: an
potius in sua: Quia licet bibissent de petra: nō ven
tres: sed mētes aridas habebāt: nulla virentes fecū
ditate iusticię. In qua siccitate magis fideliter deo
supplices esse debuerāt: vt qui satietatē donauerat
faucib⁹: equitatē donaret ⁊ mozib⁹. Ad eum quippe
fidelis anima clamat: Oculi mei videant equitatē. Ps.16.
¶ Et temptauerūt deū in coꝛdib⁹ suis: vt Rume.11.
peterēt escas aiabus suis. Aliud ē petere cre-
dendo: aliud temptādo. Deniqz sequit. ¶ Et †de- Al†male locu-
traxerūt de deo ⁊ dixerūt: nunquid pote- ti sunt.
rit deus parare mēsam in deserto: ¶ Qm̄
percussit petrā et fluxerūt aquę: et torrentes
inundauerūt: ¶ Nūquid ⁊ panem poterit
dare: aut parare mēsam populo suo: Non
credentes ergo petierūt escas aiabus suis. Non sic
apostol⁹ iacobus escā mentis p̄cepit postulari: sed
a credentib⁹ eam peti admonet: nō a temptātib⁹ at-
qz detrabētibus deo: Si quis aūt vestrū inquit in- Jacobi.1.

dīget sapiētia: postulet a deo: qui dat oīb⁹ affluenter ⁊ nō īproperat: ⁊ dabit ei: Postulet aūt in fide nihil hesitans. Hanc fidē non habebat generatio q̄ cor nō direxit suū: et non est creditus cū deo spirit⁹ eius. ¶ †Propter hoc audiuit dñs ⁊ distulit: ⁊ ignis accēsus ē in iacob: ⁊ ira dei ascēdit in israel. Exposuit quid ignē dixerit. Iram quippe appellauit ignē: q̄q̄ multos ꝑpe etiam ignis accenderit. Quid ergo est qđ ait: Audiuit dñs ⁊ distulit: An distulit eos introducere in terrā ꝑmissionis quo ducebant: qđ intra paucos dies fieri poterat: Sed ꝑter peccata in heremo fuerant cōterēdi: vbi et cōtriti sunt p quadraginta annos. Quod si ita ē: distulit ergo populū: nō istos ipos qui temptātes detrahebāt deo. Nam oīes in heremo perierunt: et filij eorū in terrā ꝑmissionis ingressi sunt. An distulit pēnam vt ꝑius satiaret etiā infidelē concupiscentiam: ne ꝑterea putaret iratus: quia hoc ab illo licet temptātes ⁊ detrahentes petebant qđ facere non posset: Audiuit ergo et distulit vindicare: et posteaq̄ fecit quod eū illi facere nō posse putauerāt: tūc ira ascēdit in israel. Denicq̄ vtrunq̄ breuiter positum: deinceps aperte ordinē narratiōis exequit. ¶ Quia nō crediderūt in deo: nec sperauerunt in salutare eius. Namq̄ cum dixisset: q̄re ignis accēsus est in iacob: ⁊ ira ascendit in israel: id ē quia nō crediderūt in deo: nec sperauerūt in salutari eius: continuo subiūgens q̄ euidētius beneficijs ingrati fuerunt. ¶ Et mandauit: inquit: nubibus desuper: et ianuas celi aperuit: ¶ Et pluit illis manna ad manducandū: et panem celi dedit eis. ¶ Panē angelorū manducauit homo: cibaria misit eis in †abūdātiam. ¶ Transtulit austrū de celo: ⁊ induxit in virtute sua aphricū. ¶ Et pluit super eos sicut puluerem carnes: ⁊ sicut harenā maris volatilia pennata. ¶ Et cecidēt in medio castrorū eorū: circa tabernacula eor. Et manducauerūt et saturati sunt nimis: et desiderio eorū attulit eis: nō sūt †priuati a desiderio suo. Ecce quare distulerat. Quid aūt distulerat: audiamus ¶ Adhuc †esca erat i ore iporū: ⁊ ira dei ascendit †in eos. Ecce qđ distulerat. Prius em distulit: ⁊ postea ignis accensus est in iacob: ⁊ in ira ascendit in israel. Distulerat ergo vt ꝑius faceret qđ eum facere nō posse crediderant: deinde infert quod eos pati oportebat. Nā si ponerent in deo spem suā: nō solum eis illa desideria carnis: sed etiam spirit⁹ implerent. Qui em mādauit nubibus desup: ⁊ ianuas celi aperuit: ⁊ pluit illis manna ad manducandū: ⁊ panē celi dedit eis: vt panem angelorū manducaret homo: qui cibaria misit eis in abundātia: vt satiaret incredulos: nō est inefficax dare credētibus verū ipm de celo panem: quē manna significabat: qui vere cibus est angelorum: Qđ dei verbū corruptibiles incorruptibiliter pascit: quod vt māducaret homo: caro factū est: et habitauit in nobis. Ipe em panis p nubes euangelicas vniuerso orbi pluit: et apertis p̄dicatorū cordibus tanq̄ celestib⁹ ianuis: nō murmurāti ⁊ temptāti synagoge: sed credenti ⁊ in illo spem ponēti eccliē p̄dicat. Qui trāstulit austrū de celo: ⁊ induxit ī virtute sua aphricū: ⁊ pluit sup eos sicut puluerem carnes: ⁊ sicut harenā maris volatilia pennata: Et ceciderunt in medio castrorū eorū: circa tabernacula eorum: Et mādaucauerūt: ⁊ saturati sunt nimis: et desiderio suo. Potest ⁊ nō temptantiū: sed credentiū paruulā fidem: carne editis vocū signis: et per aerē trāscurrētibus tanq̄ volatilibus pascere: nō tamē ab aquilone venientib⁹: vbi frigus ⁊ caligo p̄ualēt: id est elo quentia q̄ huic seculo placet: sed transferēdo austrū de celo. Quo nisi ad terras: Et q̄ in fide sūt paruuli: audiēdo terrestria: nutriant ad capiēda celestia. Si enim terrestria inquit dixi vobis: et non creditis: quō si celestia dixero vobis: credetis: Trāslat⁹ em erat ille de celo q̄dammodo vbi mēte excesserat deo vt temperās eis esset quib⁹ dicebat: Nō potui vobis loqui quasi spūalibus: sed quasi carnalib⁹. Ibi em audierat ineffabilia verba: quę in terra illi nō licebat loqui q̄ verba sonantia quasi p volatilia pennata. Et inducēdo in virtute sua aphricū: hoc est p ventos meridianos feruētes ⁊ lucentes p̄dicantiū spūs: Et hoc ī virtute sua: ne sibi tribuat aphric⁹ qđ habet ex deo. Veniūt aūt vltro isti venti ad homines: ⁊ apportāt eis verba diuinit⁹ missa: vt i suis sedibus ⁊ circa tabernacula sua colligāt eiusmodi volatilia: ⁊ adorent vnusquisq̄ dñm de loco suo: omnes insulę gentiū. Sed infidelibus tanq̄ p̄auę ⁊ amaricanti generationi: cū adhuc esca esset in ore ipsorū: ira dei ascēdit in eos. ¶ Et occidit in plurimis eorū. Hoc est plurimos eorū. Vel sicut nōnulli codices habent: ¶ Pingues eorum. Quod quidē in grēcis quos habuim⁹: nō inuenimus: Si tamen hoc ē verius: quid aliud intelligēdi sunt pingues eorū: nisi in supbia p̄ualentes: de qbus dicit: Prodijt q̄si ex adipe iniquitas eor: ¶ Et electos israel impediuit. Erant illic etiā electi: quor fidei nō conperabāt generatio p̄ava ⁊ amaricans. Impediti sūt aūt: ne aliquid eis ꝑdessent: quib⁹ paterno affectu cōsulere cupiebāt. Quibus em deus irascit: qđ mirericordia ꝑferet humana: An potius simul cū eis cōpeditos etiā electos intelligi voluit: vt qui mente et vita discernebant ad exemplū: nō iusticię tantū: sed etiā patiētię cū illis molestias sustinerēt: Nam sanctos cū peccatoribus nō ob aliam forsitā causā etiā captiuos ductos esse didicim⁹: qm in grecis codicibus nō ἀραποδίσέρ quod est impediuit: sed συρεποδίσέρ legimus: qđ ē port⁹ compediuit. Sed generatio p̄ava ⁊ amaricans. ¶ In omnibus his peccauerūt adhuc: ⁊ nō crediderūt in mirabilibus ei⁹. ¶ Et defecerūt in vanitate dies eorū: Cū possent si crederēt dies in veritate sine defectu habere apud eum cui dictum est: Anni tui nō deficient. Defecerunt ergo in vanitate dies eorū. ¶ Et anni eorū cū festinatiōe. Festinat quippe tota vita mortaliū: ⁊ quę videt ꝑoliꝛ cū occideret eos: querebant eū. Non ꝑter ęternā vitā: sed vaporē citius finire metuētes. Quę rebāt ergo eū: nō vtiq̄ bi quos occiderat: sed q̄ exēplo eorū occidi timebant. Sic aūt de illis scriptura locuta est: tanq̄ bi deū quererēt qui occidebant: q̄a vnus populus erat: tanq̄ de vno corpore dicitur. ¶ Et reuertebant et diluculo veniebāt ad eū. ¶ Et rememorati sunt †qm deus ē adiu

Ar. †Jdeo.

Exo. 16.

Sap. 16.

Ar. †abū dātia.

Vume. 11.

Ar. † fraudati.

Ar. †esce eorum erant.

Ar. †super.

Job. 1.

Ar. † nec hic

Ar. †quia

tor eorũ: & deus excelsus redemptor eorũ est. Sed hoc totũ ꝓpter acquirẽda tpalia bona: et vitanda tẽporalia mala. Nam qui ꝓpter beneficia terrena deũ quærebant: nõ vtiqꝫ deũ: sed illa quærebant: quia eo mõ timore seruili nõ liberali dilectione deus colit. Sic ergo deus nõ colit: hoc eñ colit melior inuenit: plus omnibus maior & beniqꝫ hic sequẽtia videam⁹. ¶ Et dilexerunt eñ: inquit: in ore suo: & in lingua sua mentiti sunt ei. ¶ Cor aũt ipsorꝫ non erat rectũ cũ eo: nec fideles habiti sunt in testamẽto ei⁹. Aliud in lingua eorũ: aliud in corde eorũ iueniebat: cui secreta hominũ nuda sunt: & sine vllo obstaculo quid potius amarẽt: videbat. Rectũ itaqꝫ cor cum deo est: qñ ꝓpter deũ quærit deũ. Vnã quippe cõcupiuit a dño: hãc requirit: vt inhabitet in domo dñi semp: & cõtempleť ei⁹ delectationẽ: Cui dicit cor fidelium: saturabor: nõ ollis carnium ægyptiorũ: nec melonibus & peponibus & allio & cẽpis (quę generatio prauaꝫ amaricãs etiã pani cęlesti ꝑferebat) nec mãna visibili atqꝫ ipis volatilib⁹ pennatis: sed saturabor cũ manifestabit gloria tua. Hęc est eñ hęreditas noui testamẽti: in quo illi fideles habiti nõ sunt: cuius tamẽ fides etiã tunc qñ velabat erat in electi: et nũc qñ iam reuelata est: nõ est in multis vocatis. Multi eñ sunt vocati: pauci aũt electi. Talis ergo erat generatio prauа & amaricans: etiã cum deũ ꝙrere videret: diligẽs in ore: & in lingua mentiens: in corde aũt nõ recto cum deo: vbi ea ꝓpter quę deo adiutorio requirebat. ¶ Ipse autẽ est misericors: & ꝓpitius fiet peccatis eorũ: et nõ dispdet eos. ¶ Et abũdauit vt †auerteret iram suã: & nõ accendit omnẽ iram suam. Et recordatus est qꝫ caro sunt: spũs vadens & nõ †reuertens. In his verbis multi sibi iniquitatis impunitatẽ de diuina misericordia pollicẽť: etiã si tales esse perstiterit: qualis generatio ista describitur prauа & amaricans: quę cor nõ direxit suũ: et nõ est creditus cũ deo spũs eius: quib⁹ cõsentire se nõ perdet nec malos: sine dubio nõ pdet bonos: Cur ergo nõ potius id eligim⁹: vbi dubitatio nulla est: Nam qui in lingua sua mentiunť illi: cum aliud habeat cor eorũ: putãt vtiqꝫ & volũt qñ pęnam ęternam talibus cõminať: etiã deũ esse mendacẽ. Sz cũ ipi eũ mentiendo nõ fallãt: ille verũ dicendo nõ fallit. Hęc itaqꝫ verba diuinoꝝ eloquiorũ de qb⁹ sibi quia & illo deprauato: ista recta ꝓsistunt. Primo dp ꝓm hoc intelligi potest qõ in euãgelio scriptũ ẽ: Vt sitis sicut pater vester qui in cęlis est: qui facit oriri solem suũ sup bonos & malos: & pluit sup iustos & iniustos. Quis eñ nõ videat quãta misericordia patientia malis parcat: Sed ante iudiciũ. Sic ergo peccatis illi genti: vt nõ accẽderet oẽm iram suã ad eam penitus eradicandã atqꝫ finiendã: Qõ in verbis ei⁹ et intercessione ꝓ peccatis eorũ moysi serui eius euidẽter apparet: vbi deus dicit: Deleã eos: & faciam te in gentẽ magnã. Ille intercedit paratior deleri pro ipis qꝫ ipos: sciẽs apud misericordẽ se id agere: qui qñ nullo mõ deleret ipm: etiã illis ipis parceret ꝓpter ipum. Videamus eñ qꝫtum pepercerit: & adhuc parcat. Nam introduxit eos in terrã ꝓmissionis: et seruauit eam gentẽ quouscꝫ se christũ interficiendo sceleri omniũ maximo colligarẽt: Qõ eos ex illo regno eradicatos: ꝓ cuncta gentiũ regna dissemĩauit: nõ vtiqꝫ deleuit: sed manet idem populus ꝓlis successione seruat⁹: Velut cain signo accepto: ne quis eum occidat: id est penitus pdat. Ecce quãadmodũ implet qõ dicit: Ipe aũt est misericors: & ꝓpitius fiet peccatis eorũ: & non dispdet eos: & abundauit vt auerteret irã suã: & nõ accendit omnẽ iram suã: quia si omnis ira eius: id est qntũ digni sũt in eos accẽderetur: gens illa nulla relinqueret. Ita deus cui cantatur: miscõia & iudiciũ: Et in isto sęculo ꝓ misericordiam facit oriri solem suũ sup bonos & malos: et i fine sęculi per iudiciũ ab ęterna luce sua sepatos: ęternis renebris punit malos. Deinde ne vim diuinis verbis inferre videamur: & vbi dictũ est: Non pdet eos: nos dicam⁹: sed postea perdet eos. De hocipso ꝙsenti psalmo: vsitatissimã scripturę locutionem aduertamus: vnde ista quęstio multo diligenti⁹ veriusqꝫ soluať. Certe de hisipis loquens paulopost: cũ cõmemorasset quę ꝓpter eos ægyptij ꝓpessi fuerant: cõmemorans etiã vltimã plagam: Et pcussit inquit oñe primitiuũ in terra ægypti: primitias laboris eorũ in tabernaculis cham. Et abstulit sicut oues populũ suum: et pduxit eos tanqꝫ gregẽ in deserto. Et eduxit eos in spe & nõ timuerũt: & inimicos eorũ operuit mare: Et induxit eos in montẽ sanctificationis suę: montẽ quẽ acquisiuit dextera ei⁹: Et eiecit a facie eorũ gentes: et sorte distribuit eis terrã in funiculo distributiõis. Si quis ad hęc verba nobis inferens quęstionẽ dicat: quõ eis hęc oñia collata esse cõmemorank: cum ipi non fuerint pducti in terrã ꝓmissionis: qui ab ægypto liberati sunt: qñ illi mortui sunt: quid respõdebimus nisi eos dictos: quia idem ipe populus fuit ꝙ successiones filiorũ: Sic ergo cũ audiuimus maxime: quia futuri tẽporis verba sunt: Et ꝓpitius fiet peccatis eorũ: et non dispdet eos: & abũdauit vt auertat iram suam: & nõ accendit omnẽ iram suã: Intelligamus in his ipletum: de quibus dicit apostolus: Sic ergo & in hoc tempe reliquię ꝙ electionem gratię: saluę factę sunt. Unde etiã dicit: Nunquid repulit deus plębẽ suam: Absit. Nam & ego israelita sum ex genere israel: de tribu beniamin: hebręus ex hebręis. Vos igitur scriptura ꝓuidit qui in christũ fuerant ex isto populo credituri: & accepturi peccatorꝫ remissionẽ: vsqꝫ ad illud maximũ: q̃ insanientes ipm medicũ pererũt. Vnde oñino dictum est: Ipe aũt est misericors: & ꝓpitius fiet peccatis eorũ: & nõ dispdet eos: et abũdauit vt auerteret iram suã: qz etiam illud remisit: qõ ab eis vnic⁹ filius ei⁹ occisus est. Et nõ accẽdit oẽm irã suã: qz reliquię saluę factę sunt. Et recordat⁹ ẽ: qz caro sũt: spũs vadẽs & nõ reuertẽs. Ideo eos vocãdo & miserãdo ꝙ suã gratiã ipe reuocauit: qz ꝙ seipos redire nõ possent. Quõ enim redit caro spũs ambulãs & nõ reuertens: vrgente se in ima malorũ atqꝫ lõginqua põdere meritorũ: nisi ꝙ electionẽ gratię: q̃ nõ meritis tanqꝫ merces reddit: & tãqꝫ donũ gratis dat: vt iustificet impius: & redeat ouis pdita: nõ tñ in viribus suis: & in humeris reportata pastoris: q̃ se pdere potuit: dũ sponte vagaretur: se aũt inuenire non potuit: Nec oñino inueniret: nisi

Deu. 4.

Psa. 100.

Matth. 5.

Ro. 11.

Ibidem.

Ro. 4.

Matth. 12.

pastoris misedia quereret. Non em et ille filius ad
hanc ouem nō pertinet: qui reuersus in semetipsum
Luc.15. dixit: Surgam et ibo ad patrē meū. Occulta itaq;
vocatiōe et inspiratiōe etiam ipe quesitus est: et re-
suscitatus: nō nisi ab illo qui viuificat oia. Et in-
uētus: a quo: nisi ab illo qui perrexit saluare et que-
Luc.19.et.15. rere quod perierat. Mortu⁹ em erat et reuixit: pe-
rierat et inuētus est. Nam et illa nō leuis sic soluere
questio quod in Prouerbijs scriptū est: cum de via
Prouer.2. iniquitatis scriptura loqueretur: Oes qui ambu-
lant in eā non reuertētur. Sic em dictū est: quasi de
iniquis hominib⁹ desperandū sit. Scriptura vero
gratiam cōmendauit: quia p seipsum homo potest
in illa ambulare: nō potest aūt per seipm redire: nisi
gratia reuocatus. Vi ergo praui et amaricantes:
¶ Quotiēs exacerbauerūt eū in deserto:
Al. †non hz. †et in ira cōcitauerūt eū in inaquoso: ¶ Et
cōuersi sunt et temptauerunt deū: et sanctū
israel exacerbauerunt. Eandē illorum infideli-
tatem repetit: quā supius iam cōmemorauerat: Sz
repetendi causa est: vt cōmemorētur plage quas i-
flixit egyptijs ꝓpter illos: Que oia vtiq; recordari
debuerunt: neq; existere ingrati. Deniq; qd sequit:
¶ Nō sunt recordati manus eius: die qua
redemit eos de manu tribulantis. Et inci-
Al. †Sicut. pit dicere q̄ fecit egyptijs. ¶ †Posuit i egypto
R signa sua: et ꝓdigia sua i campo thaneos.
Exo.7. ¶ Et conuertit in sanguinē flumina eorū:
et imbres eorū ne biberent. Vel potius: ma-
nationes aquarū. Sicut nōnulli melius intelli
gunt: quod grece scriptū ē τὰ ομβρήματα: q̄s
latine scaturigines dicimus: ab imo aquas ebullien
tes. Foderunt em egyptij: et sanguinē ꝑ aquis inue
Exo.8. nerūt. ¶ Misit in eos cynomyiā et comedit
Ps.104. eos: et ranam et disperdidit eos. ¶ Et dedit
Al. †fructus. herugini †fructum eorū: et labores eorū lo-
Exo.10. custę. ¶ Et occidit in grandine vineas eo-
Exo.9. rum: et moros eorū in pruina. Et tradidit
grandini iumenta eorū: et possessionē eorū
igni. ¶ Misit i eos iram indignatiōis sue:
indignationē et iram et tribulationem: †im-
Al. †immissiones. missionem p angelos malos. ¶ Etiam fecit
semite ire sue: et non pepercit a morte ani-
Exo.9. Al. †primogeni- marum eorū: et iumēta eorum in mortē cō-
tum. †omnis la- clusit. ¶ Et percussit oē †primitiuū in ter-
boris eorum. ra egypti: primitias †laborum suorū in ta-
Exo.12. bernaculis cham. Hę oēs egyptiorum pne
Ps.134.et.135 allegorica interptatione exponi possunt: prout ea
quisq; intelligere: et rebus ad quas referēde sunt cō-
pare voluerit. Quod nos quoq; facere temptabi-
mus: tanto aptius facturi: q̄nto magis diuinitus fu
erimus adiuti. Ad hoc em psalmi huius illa verba
cōstringunt: vbi dictū est: Aperiam i parabolis os
meū: eloquar ꝓpositiones ab initio. Propter hoc
quippe etiam aliqua hic dicta sunt: que oīno acci-
disse egyptijs nō legimus: cū oēs eorum plage i
Exodo diligētissime ex ordine contexant: vt qm id
quod ibi non dictū est: nō frustra in psalmo dictum
certi sum⁹: neq; id interptari nisi figurate possum⁹:
simul intelligamus etiam cętera q̄ facta esse cōstat:
ob aliquā figuratā significationē facta atq; conscri-
pta. Facit em hoc scriptura in multis locis ꝓpheti-
corum eloquio: Dicit aliquid quod in illa re gesta
quā videtur cōmemorare nō inuenit: immo et aliter
esse inuenit: vt hinc intelligat nō hoc dicere qō po-
Ps.71. test putari: sed aliud potius quod magis debet ad-
uerti: sicut est illud: Dominabit a mari vsq; ad ma-
re: et a flumine vsq; ad terminos orbis terrę: Quod
in illius salomonis regno constat nō esse completū:
de quo putari posset iste psalmus loqui: cū de chri-
sto dño loqueret. In plagis ergo egyptiorum que
sunt in libro qui Exodus nominat: vbi maxime scri
ptura curauit: vt ea quibus afflicti sunt: oīa ex or-
dine dicerētur: non inuenit quod habet iste psalm⁹:
Et dedit herugini fruct⁹ eorum. Illud etiam quod
cum dixisset: Et tradidit grandini iumēta eorū: ad-
didit: Et possessionē eorum igni. De iumentis gran Exo.9.
dine occisis legitur in Exodo: q̄ vero possessio eo-
rum igne cremata sit: omnino nō legimus: Oīus
voces et grandines cum igne fierēt: sicut tonitrua cū
fulgoribus solent: non tamen scriptū est aliquid tra
ditum igni vt arderet. Deniq; mollia q̄ ledere grā-
do non poterat: dicūtur nō esse percussa: id est vu-
ris ictibus lesa: que postea comedit locusta. Itē qō
hic dicitur: Et moros eorū in pruina: nō est in Exo
do: Multū em pruina distat a grandine. Nam se-
renis hyemalibus noctibus pruina terra canescit.
Quid ergo ista significēt: dicat tractator vt potest:
iudicet lector et auditor vt iustum est. Aqua in san-
guinem conuersa mihi videt significare de rerum
causis tetire carnalit. Cynomyia: canini mores sūt:
qui nec parentes quādo nascūtur vident. Rana est
loquacissima vanitas. Rubigo occulte nocet: quā
etiam herugine nōnulli interpretati sūt: alij canicu-
lam. Quod malū cui vitiorū aptius cōparatur: nisi
de. Aura est em noxia que hoc in fructibus latenter
opatur: sicut in moribus occulta superbia: quādo se
quisq; putat aliquid esse cum nihil sit. Locusta est
malicia ore lędens: infideli scz testimonio. Grando
est iniquitas: res alienas auferens: vnde furta: rapi-
ne: prędationesq; nascūtur: plus aūt vitio suo va-
statur ipe vastator. Pruina significat virium quo
charitas proximi stultitię tenebris velut nocturno
frigore congelascit. Ignis vero si nō ille hic comme
morat qui erat in grandine ex fulgurātibus nubib⁹:
qm hic dixit: Tradidit possessionē eorum igni: vbi
eam significat vtiq; incēsam: qō ignis ille fecisse nō
legitur: immanitatē ergo iracundię mihi videt si-
gnificare: qua et homicidiū admitti potest. Morte
pecorū figuratū est: quantū arbitror: damnū pudi-
citię. Concupiscentiā quippe qua fętus exoritur: cō
munem cū pecoribus habem⁹. Hanc itaq; edomi-
tam habere et ordinatā: pudicitię virtus est. Moros
primitiuorū est amissio ipius iusticię: qua quisq; hu
mano generi socialis est. Sed siue ita se habeāt ha-
rum rerū figuratę significationes: siue aliter melius
intelligātur: quē non moueat q̄ decem plagis pcu- Decem plagę
tiuntur egyptij: et decem p̄ceptis scribūtur tabulę
quibus regatur populus dei: De quibus econtra-
rio inter se comparādis: id est plagis et p̄ceptis: qm
alibi diximus expositionē psalmi huius: in his one
rari nō opus est: tātū admonem⁹: quia et hic vsi nō
eodem ordine: decem tamē egyptiorū plagę cōme- Exo.8.9.10.
morantur: dum p his tribus q̄ sūt in Exodo: et hic
nō sūt: id ē scyniphes: vlcera: tenebręq; alię tres cōme-

mozantur quę ibi non sunt: id est rubigo: pruina: et ignis: non fulgurū: sed cui est tradita possessio eozū: quod ibi nō legitur. Satis autē hic expressum est iu dicio dei fieri hęc in illis per angelos malos: in hoc seculo maligno: tanq̄ in egypto ⁊ in campo thanes: vbi humiles esse debemus: donec veniat seculū egyptus in hebrea lingua: tenebras vel tribulationes significat: in qua lingua thanis sicut supra commemozauit: humile intelligitur esse mādatum. De angelis ergo malis in isto psalmo: cum de ipis loqueretur: sic interpositū est: qō non transitorie ꝑtereūdū est: Misit in eos inquit iram indignationis suę: indignationē et iram et tribulationē: immissiones per angelos malos. Esse autem diabolū et angelos eius tam malos vticq̄ vt eis ignis ꝑparetur eternus: nullus fidelis ignozat. Sed immitti per eos immissionē sup quoslibet a dño deo quos hac pena iudicat dignos: durū videtur eis qui minus idonei sunt cogitare quemadmodū summa dei iustitia bene vtatur et malis. Quos quidem quantum pertinet ad eozum substantiā: quis alius q̄ ipe fecit: Sed malos ipe non fecit: vtitur tamē eis qui bonus est: bene: id est conuenienter ⁊ iuste: sicut ecō tra iniqui creaturis eius bonis vtuntur male. Vtiť ergo deus angelis malis: non solum ad puniendos malos: sicuti in istis oīnibus de quibus loquiť psalmus: sicut in rege achab: quem fallacię spiritꝰ ex dei voluntate seduxit: vt caderet in bello: verūetiam ad ꝓbandos ⁊ manifestādos bonos: sicuti fecit in iob. Oz autē pertinet ad istam materiam cozpozalē vtilium elementozū: puto q̄ ea possunt vti angeli et boni et mali: quantū cuicq̄ potestas est: quēadmodum ⁊ homines boni maliq̄ vtūtur talibus: quātū possunt ꝓ modulo infirmitatis humanę. Nam ⁊ terra vtimur et aqua et aere et igne: nō solum in necessariis rebus sustētationis nostrę: verūetiam in multis superfluis et ludicris: et mirabiliter artificiosis operibus. Nam innumerabilia quę apellantur μαθηματα his elemētis arte tractatꝰ modifiť. Sed in hęc angelis longe amplioz est potestas et bonis ⁊ malis: q̄uis vticq̄ maioz bonis: sed quantum dei nutu atq̄ ozdine iubetur aut sinitur: sicut ⁊ nobis. Hecq̄ eī in his oīa quę volumꝰ possumꝰ. In libzo autem fidelissimo legimus diabolū potuisse etiam de celo ignē immittere: ad sancti viri tantum pecozū numerum: mirabili ⁊ hozrendo impetu cōsumendū: Quod diabolo tribuere nemo fidelium fortassis auderet: nisi sanctę scripturę auctozitate legeretur. Sed ille vir dei dono iustus ⁊ fortis et pie peritus: nō ait: Dominꝰ dedit: diabolus abstulit: ꝺ dominꝰ dedit: dns abstulit: optime sciens diabolū etiam quod facere de istis elemētis poterat: non tamen seruo dei: nisi dño volente ac ꝑmittente fuisse factam maliciam diaboli: confidebat: quoniā quis fidentię tanq̄ in suis mancipijs operatur: quemadmodū homines in pecozibus suis: et illic tamē quā tum dei iusto iudicio sinitur. Sed aliud est quando potestas eius: etiam suis sicut ei placet tractandis maioze potestate ꝓhibetur: aliud quādo ei potestas etiam in eos qui ab illo alieni sunt: datur. Sicut homo de pecoze suo ꝓ hūano captu facit quod vult: nec sane facit si prohibeatur a potestate maioze: de alieno aūt pecoze vt faciat: expectat sibi potestatē dari ab illo cuius est. Ibi ergo potestas quę fuerat ꝓhibetur: hic autē quę nō fuerat: tribuitur. Quę cū ita sint: si per angelos malos deus illas plagas inflixit egyptijs: nunquid audebimus dicere: et aquā in sanguinē per eosdem angelos versam: et ranas p eosdem angelos factas: quozū similia etiam magi pharaonis veneficijs suis facere potuerunt: vt angeli mali ex vtraq̄ parte consisterēt: hinc illos affligentes: inde fallentes: sm iudiciū ⁊ dispensationem iustissimi ⁊ oīpotentissimi dei iuste vtētis etiā inārū malicia: Non audeo dicere. Uñ eī scyniphes facere magi pharaōis minime potuerunt: An quia hoc permissi ipi angeli mali nō sūt: An quod verius dicendū est: occulta causa est: ⁊ vires nostrę inquisitionis excedit: Nam si ꝓpterea per malos angelos illa deum fecisse putauerimus: quia pęnę infligebantur: non beneficia prestabantur: tanq̄ nemini deus pęnas iproget per angelos bonos: sed per illos velut militię celestis carnifices: consequens erit: vt etiam sodomam per malos angelos euersam esse credamus: ⁊ malos angelos abraam ⁊ loth hospitio suscepisse videantur: quod absit vt contra scripturas apertissimas sentiamus. Claret igiť ista hominibus fieri per bonos ⁊ malos angelos posse. Quid aūt quādo fieri oporteat me latet: illum vero qui facit nō latet: ⁊ cui voluerit reuelare. Uerumtamen quantū nostrę intētioni scriptura diuina moderatur: malis pęnas irrogari: et per bonos angelos sicut sodomitis: et per malos angelos sicut egyptijs legimus: tustos vero cozpozalibus pęnis per bonos angelos tēptari ⁊ ꝓbari nō mihi occurrit. Qō vero pertinet ad ꝓsentem psalmi huius locum: si ea quę mirabiliter de creaturis facta sunt: malis angelis tribuere nō audemus: habemꝰ quod eis tribuere sine dubitatione possumus: moztes pecozū: mozтes primitiuozū: et illud maxime vnde religata sunt oīa ob durationem cordis illozū: vt populum dei nollent dimittere. Hanc eī iniquissimā ⁊ malignissimā obstinationē deus cum facere dicitur: nō instigando ⁊ inspirando: sed deserendo facit: vt illi operentur in filijs diffidentię: quod deus debite iustecq̄ permittit. Nam ⁊ illud quod Esaias ꝓpheta dicit: Dñe ecce tu iratus es: et nos peccauimus: ꝓpterea erramus: et facti sumus sicut immūdi omnes: ea ratione intelligitur. Precessit eī aliquid vnde deꝰ iustissime iratus ab eis suū lumen auferret: vt in peccata quę nulla tergiuersatione defendi possunt non esse peccata: cecitas humanę mentis offenderet ab itinere iusticię deuiando ⁊ errando. Et quod in alio psalmo scriptū est de hisipsis egyptijs: q̄ deus conuerterit coz eozum vt odissent populū eius: et dolū facerent in seruos eius: bene creditur deus fecisse p illos angelos malos: vt etiā vitiosę mentes filiozū infidelitatis: per eos angelos quibus eadem amica sunt vitia: excitarentur in odiū populi dei: atq̄ ad terrendos ⁊ corrigēdos bonos illa mirabilia sequerentur. Illa etiam mala mozū quę his cozpozalibꝰ plagis significata esse p̄diximus: propter quod dictum est: Aperiam in parabolis os meū: per malos angelos exerceri in eos qui illis diuina equitate sūduntur: conuenientissime creditur. Hecq̄ eī cum fit

Exo. 7.

Exo. 8.

Gen. 19. et. 18.

Exō. 4.

Epb. 2.

Esa. 64.

Ps. 104.

Ro.1. quod ait apostolus: Tradidit illos deus in cõcupiscentias cordis eorum: vt faciant quę nõ conueniunt: nõ illic mali angeli tanq̃ in materia sui operis versantur ꝛ gaudẽt: quibus iustissime subdita est vitiositas humana: ꝑter eos quos liberat gratia. Et ad hęc quis idoneus? Unde cum dixisset: Misit in eos iram indignationis suę: indignationẽ et iram et tribulationem: immissionẽ per angelos malos: illõ quod addidit: viam fecit semitę irę suę: cuius tãdem acies sufficit penetrare: vt intelligat capiatq̃ sentẽtiam in tanta ꝓfunditate latitantem? Erat em̃ semita irę dei: quę ęgyptiorũ impietatem occulta equitate puniret: sed eidem semitę viam fecit: vt eos tãq̃ ex abditis per malos angelos in manifesta scelera ꝓducens: in euidentissimos impios euidẽtissime vindicaret. Ab hac potestate malorũ angelorũ non liberat hominẽ nisi gratia dei: de qua dicit apostoCol.1. lus: Qui eruit nos de potestate tenebrarum: ꝛ transtulit in regnũ filij claritat? suę: Cui? rei popul? iste figuram gerebat: cum'esset erutus de potestate ęgyptiorum: ꝛ translatus in regnũ terrę ꝓmissionis fluentis lac et mel: quod suauitatem significat gratię. Sequitur ergo post cõmemorationẽ plagarũ ęgyptior ꝑ psalmus: ꝛ dicit: ¶ Et abstulit sicut oues
℣ populũ suum: et perduxit eos tanq̃ gregẽ in deserto. ¶ Et deduxit eos in spe et nõ timuerunt: et inimicos eorũ operuit mare.
Exo.14. Tanto fit hoc melius: quanto interius: vbi eruti de potestate tenebrax: in regno dei mente transferimur: et ꝑ pascua spiritualia efficiemur oues dei: ambulantes in hoc sęculo velut in deserto: qm̃ nemini est fides nostra conspicua. Unde dicit apostoCol.3. lus: Uita vestra abscondita est cum christo in deo.
Ro.8. Deducimur autẽ in spe: quoniam spe salui facti sumus: nec timere debemus. Si em̃ deus ꝓ nobis:
Ibidem. quis contra nos? Et inimicos nostros operuit mare. Aboleuit in baptismo remissio peccatorum. Deinde sequitur. ¶ Et induxit eos in montẽ sanctificationis suę. Quanto melius in sanctam ecclesiam? ¶ Montẽ quem acquisiuit dextera eius. Quanto est ecclesia sublimior quã acquiEsa.53. siuit dextera eius: de quo dictũ est: Et brachiũ dñi cui reuelatũ est? ¶ Et eiecit a facie eorum gẽtes. Et a facie fideliũ suorum. Nam ądammodo gentes sunt gentiliũ errorũ maligni spiritus. ¶ Et
Al.†in. sorte diuisit eis terram †funiculo distribu-
1.Cor.12. tionis. Et in nobis omnia opatur vnus atq̃ idẽ spiritus: diuidens ꝓpria vnicuiq̃ ꝓut vult. ¶ Et habitare fecit in tabernaculis eorũ tribus israel. In tabernaculis inquã gentiũ habitare fecit tribus israel: Quod spũaliter sic melius desiderãdum puto: vt cęlestem gloriã vnde peccantes angeli eiecti sunt: nos per christi gratiã subleuemur. Illa enim generatio ꝓtaua ꝛ amaricans: qm̃ istis beneficijs corporalib? imponebat tunicã vetustatis.
Al.†Et. ¶ †Temptauerunt †adhuc et exacerbaue-
Al.†non hz. runt deũ excelsum: et testimonia eius non custodierunt. ¶ Et auerterũt se et non seruauerũt pactũ: quemadmodũ patres eo-
Exo.19. rum. Pacto em̃ quodam et placito dixerũt: Omnia quę locutus est dñs deus noster: faciemus ꝛ audiemus. Notandũ sane quod ait: Quemadmodũ patres eorum: cum ꝑ totũ psalmi textum tanq̃ de hominibus eisdem loqui videretur: Apparet tamẽ nunc de illis dici: qui iam erant in terra ꝓmissionis: et patres eorum dictos qui in heremo amaricauerunt. ¶ Conuersi sunt: inquit: in arcum praui. Uel sicut alij codices habent: ¶ In arcum
Al.†non hz. peruersum. Quid autẽ hoc sit: in eo quod sequitur magis apparet vbi ait: ¶ †Et in ira concita
uerunt eum in collibus suis. In idolatriam eos ꝓfluisse significat. Arcus ergo peruersus est: non ꝓ nomine dñi: sed contra nomen dñi: qui dixit eidem populo: Non erũt tibi dij alij ꝑter me. Per Exo.20. arcum autẽ significat animi intentionẽ. Nocipsum denicq̃ psalmus planius exꝓmens. ¶ Et in sculptilibus suis: inquit: ad emulationẽ eum ꝓuocauerunt. ¶ Audiuit deus et spreuit: Ꝺ
Al.†valde. est auertit et vindicauit. ¶ Et ad nihilum redegit †nimis israel. Deo quippe spernẽte quid remanserunt: qui deo adiuuante fuerũt quod fuerũt? 1.Reg.4. Mirũ autem rem istã gestam cõmemorat: quando victi sunt ab allophilis tempore beli sacerdotis: et arca dñi capta est: et magna strage vastati sunt. Hoc est quod dicit: ¶ Et repulit tabernaculũ
Hiere.7. silo: tabernaculũ suum vbi habitauit i hominibus. Eleganter exposuit quare repulerit tabernaculum suũ: cum ait: Ubi habitauit i hominibus. Cum ergo digni nõ essent ī quibus habitaret: cur non repelleret tabernaculũ quod vtiq̃ ꝓpter se non instituerat: sed ꝓpter ipos quos iã iudicabat indignos in quibus habitaret: ¶ Et tradidit in
captiuitatẽ virtutẽ eorum: et pulchritudinem eorum in manus inimici. Ꝺpam arcam vnde sibi videbãtur inuicti: ꝛ vnde sibi plaudebãt: virtutem ꝛ pulchritudinẽ eorum dicit. Denicq̃ ꝛ post ea maleviuentes: ꝛ de templo dñi gloriantes: terret ꝑ prophetã dicẽs: Uidete quid feci silo: vbi erat tabernaculũ meum. ¶ Et concluſit in gladio
populum suũ: et hęreditatẽ suam spreuit. ¶ Juuenes eorum comedit ignis: Ꝺ ira. Et virgines eorum non sunt lamentatę. Quia neq̃ hoc vacabat in bostili metu. ¶ Sacer-
1.Reg.4. dotes eorum in gladio ceciderũt: et viduę eorũ non plorabãtur. Ceciderũt enim in gladio filij heli: quorũ vnius vxor viduata: et mox in partu mortua: ꝓpter eandem perturbationẽ planGi non potuit honore funeris. ¶ †Excitatus est
Al.†Et. tanq̃ dormiẽs dominus. Uidetur em̃ dormire: quãdo populũ suum dat in manus eorum quos odit: vbi eis dicit: Ubi est deus tuus? Excitatus est
Ps.44. ergo tanq̃ dormiens domin? ¶ Tanq̃ potens crapulatus a vino. Nullius hoc de deo dicere auderet: nisi spiritus eius. Dixit em̃: Sicut videtur impijs insultantibus: q̃ velut ebrius diu dormiat: quãdo nõ tam cito q̃ putant: hominibus subueniat.
1.Reg.5. ¶ Et percussit inimicos suos in posterio-
ra. Illos vtiq̃ qui gaudebant q̃ arcam eius captiuare potuerunt. Percussi em̃ sunt in sedibus suis. Quod eius ꝓgnę signum mihi videtur: quia quisq̃
Phil.3. cruciabitur si ī posteriora respexerit: quę sicut apls ait estimari debẽt vt stercora. Qui em̃ sic suscipiũt testamentum dei: vt veteri vanitate non se exuant: similes sũt hostibus populi eius: qui arcã testamẽti captiuatã iuxta sua idola posuerunt: Et illa quidẽ
Esa.46. vetera etiam illis nolẽtibus cadunt: quia omnis ca-

rō ſgnum: et claritas hominis vt flos ſgni. Fœnum aruit: flos decidit: arca aũt dñi manet ī ętnũ: ſecretum ſcz teſtamẽti regnum cęlorum vbi eſt ęternum verbum dei. Sed illi qui poſteriora dilexerunt: ex ipſis iuſtiſſime cruciabuntur. ¶ Opprobriũ ſempiternum dedit illis. ¶ Et repulit tabernaculum ioſeph: et tribum †ephrem nõ elegit. ¶ †Et elegit tribum iuda. Mon dixit: repulit tabernaculum ruben: qui fuit primogenitus iacob: nec eos qui ſequuntur: ꝛ iudam naſcẽdo przcedunt: vt illis repulſis ꝛ non electis: tribus iuda eligeretur. Poterat enim merito dici illos repulſos: quia et in benedictione iacob qua filios ſuos benedixit: peccata eorum cõmemorãs grauiter deteſtatur: ꝙuis in eis tribus leui ſacerdotalis tribus eſſe meruit: vnde etiam moyſes fuit. Mec dixit repulit tabernaculum beniamin: vel tribum beniamin non elegit: ex qua rex eſſe iam cęperat: nam inde electus fuerat ſaul. Vnde ex ipſa vicinitate temporis: quando ille repulſus eſt atq; reprobatus: et dauid electus: conuenienter poſſet hoc dici: nec tamen dictum eſt: ſed eos potiſſimum nominauit: qui clarioribus meritis videbantur excellere. Nam ioſeph pauit in ęgypto patrem et fratres ſuos: et impie venditus: merito pietatis: caſtitatis: ſapientię: iuſtiſſime ſublimatus eſt: et ephrem maiori fratri aui ſui iacob benedictione przlatus eſt: et tamen deus repulit tabernaculum ioſeph: et tribum ephrem non elegit. Vbi per hęc przclari meriti nomina: quid aliud ꝙ vniuerſum populum illum vetuſta cupiditate a domino terrena przmia requirentem: repulſum et reprobatum intelligimus: electam autem tribum iuda: non pro meritis ipius iudę: Longe quippe maiora ſunt merita ioſeph: ſed per tribum iuda: quoniã inde extitit chriſtus ſm carnem: nouum populum chriſti illi populo veteri przlatũ ſcriptura teſtatur: aperiente domino in parabolis os ſuum. Jam vide etiã quod ſequitur. ¶ Aꝺõtem ſion quem dilexit. Eccleſiam chriſti meliꝰ intelligimus: non propter przſentis tẽporis beneficia carnalia deum colentem: ſed futura et ęterna przmia oculis fidei longe ſpeculantem. Nam et ſion: ſpeculatio interpꝛatur. Deniq; ſequitur. ¶ Et †vnicorniũ ędificauit ſicut† vnicorniorum ſanctificationem ſuam. Vel ſicut quidam interpretes verbum nouum fecerunt: ¶ Sanctificium ſuum. Vnicornũ recte intelliguntur: quorum firma ſpes in vnum illud erigitur: de quo dicit alius pſalmus: Vnam petij a domino hanc requiram. Sanctificium vero dei eſt ſm apoſtolum petrum: intellecta plebs ſancta et regale ſacerdotium. Quod vero ſequitur: ¶ In terra quam fundauit †in ęternum. Quod habent greci codices εἰς τὸν ἀιῶνα: vtrum in ęternum an in ſęculum dicatur a nobis: in latinorum interpretũ poteſtate eſt: quoniam vtrumq; ſignificat: et ideo hoc in latinis codicibus: illud in alijs inuenitur. Habent aliqui etiam pluraliter: id eſt in ſęcula: quod in grecis quos habuimus non inuenimus. Quis vero fidelium dubitet eccleſiam etiã ſi alijs abeuntibus: alijs venientibus ex hac vita mortaliter tranſit: tamẽ in ęternum eſſe fundatam: ¶ Et elegit dauid ſeruũ ſuum. Tribum ergo iuda propter dauid; Dauid autem propter chriſtum. Tribum igitur iuda propter chriſtum: Quo tranſeunte clamauerunt cęci: Miſerere nobis fili dauid: Et cõtinuo miſericordię eius lumen receperunt: quia verum erat quod clamauerunt. Hoc igitur non tranſeunter dicit: ſed attente cõmendat apoſtolus ſcribens ad timotheum: Memor eſto chriſtum ieſum reſurrexiſſe a mortuis ex ſemine dauid: ſm euangelium meum: in quo laboro vſq; ad vincula tanq; malefaciens: ſed ſermo dei non eſt alligatus. Ipſe itaq; ſaluator ſm carnem factus ex ſemine dauid: figuratur in hoc loco nomine dauid: aperiente domino in parabolis os ſuũ. Mec moueat quod cum dixiſſet: Et elegit dauid: quo nomine chriſtum ſignificauit: addidit: ſeruum ſuum: non filiũ ſuum. Immo vero hinc agnoſcamus: non patri cœternam vnigeniti ſubſtantiam: ſed formam ſerui ſuſceptam ex ſemine dauid. ¶ Et ſuſtulit eum de gregibus ouium: et de poſt fętantes accepit eum: ¶ Paſcere iacob ſeruum ſuum: et iſrael hereditatem ſuam. Ille quidem dauid ex cuius ſemine caro chriſti eſt: ab officio paſtorali pecorum: ad hominũ regnum tranſlatus eſt. Noſter autem dauid ipſe ieſus ab hominibus ad homines: a iudęis ad gentes: tamen ſm parabolam ab ouibus ad oues allatus atq; tranſlatus eſt. Non ſunt enim modo in terra illa eccleſię iudęę in chriſto: quę fuerunt circumciſorum recenti paſſione: et reſurrectione domini noſtri: de quibus dicit apoſtolus: Eram autem ignotus facie eccleſijs iudęę quę ſunt in chriſto: Tãtum autem audiebant: quia is qui aliquando nos perſequebatur: nunc euangelizat fidem quam aliquando vaſtabat: et in me magnificabant dominũ. Jam hinc illę eccleſię tranſierunt populorum circumciſorum: ac per hoc iudęa quę modo in terra eſt: non eſt modo chriſtus: Abſatus eſt inde: nunc gentium greges paſcit. Sane vt poſt fętantes inde acceptus eſt. Illę quippe priores fuerunt tales: de qualibus dicitur in Canticocanticorũ: Vni eccleſię quę conſtat ex multis: id eſt vni gregi cuius membra ſunt multi greges. De talibus ergo ei dicitur: Dentes tui: id eſt per quos loqueris: vel per quos in corpus tuum velut manducãdo cęteros traijcis: Hoc itaq; ſignificantes dentes tui: ſicut grex detonſarum aſcendentes de lauacro: quę omnes geminos creant: et ſterilis non eſt in eis. Depoſuerunt enim tunc velut vellera: onera ſęculi: quando ante pedes apoſtolorum venditarũ rerum ſuarum przcia poſuerunt: aſcendentes de lauacro illo: de quo eos admonet apoſtolus petrus ſollicitos: ꝙ chriſti ſanguinem fuderint: et dicit: Agite pœnitentiam: et baptizetur vnuſquiſq; veſtrum in nomine domini noſtri ieſu chriſti: et dimittentur vobis peccata veſtra. Geminos autem creauerunt: opera ſcilicet duorum przceptorum geminę charitatis: dilectionis dei: et dilectionis proximi: Vñ ſterilis nõ erat in eis. De poſt has oues fętantes dauid noſter acceptus: nũc alios greges paſcit in gẽtibus: ꝛ ipſos iacob et iſrael. Sic eñ dictũ eſt: Paſcere iacob ſeruũ ſuũ: ꝛ iſrael hereditatẽ ſuã. Non eñ: quia ex gentibus ſunt iſtę oues: ideo ab illo ſemine alienatę ſunt: qõ eſt iacob et iſrael. Semen eſt enim abrae: ſemen promiſſionis: de quo ei dominus dixit: In iſaac

Ro.9. vocatur tibi semen. Quod exponēs apostolus: Nō inquit filij carnis: sed filij ꝓmissionis deputantur in semine. Ex gentibus eñ erant fideles quibus dicebat: Si autē vos christi: ergo abrae semen estis: et Gal.3. ſm repromissionē hēredes. Quod vero ait: Jacob seruū suum: et israel hēreditatē suam: more suo scriptura repetuit eandem sententiam: nisi forte quispiam sic distīguere velit: vt hoc tempore iacob seruiat: tunc aūt sit ęterna hēreditas dei: quādo videbit deum facie ad faciem: vnde israel nomen accepit.

¶ Et pauit eos: inquit: in innocētia cordis sui. Quid illo innocentius: qui vllum peccatū: non solum a quo vinceret: sed etiam quod vinceret non habebat: ¶ Et in intellectu manuū suarum deduxit eos. Vel sicut aliqui codices habent: ¶ In intellectibus manuū suarum. Alius puraret ita congruentius potuisse dici: Innocentia manuum z intellectu cordis. Hic autē qui magis q̄z alius quid loqueret sciebat: cordi maluit adiungere innocentiā: z manibus intelligentiā. Illud ꝓterea quantū existimo: quia multi sibi videntur innocētes qui nō faciunt mala: cum timent ne patiātur si fecerint: vellēt autē facere si impune potuissent. Tales videri possent habere innocentiam manuū: non tamen cordis. Et quę tandem aut qualis est ista innocentia: si cordis nō est: vbi homo factus est ad imaginē dei: Quod vero ait: In intellectu vel in intelligentia manuum suarum deduxit eos: videtur mihi eam dixisse ipe intelligentiā quam fecit in credentibus: Ideo manuū suarum. Facere quippe ad manus pertinet: Sz sicut possunt intelligi manus dei: quia z christus sic homo: vt etiam deus. Hoc certe et ille dauid de cuius est iste semine facere nō poterat in populo: cui sicut homo regnabat: sed ille hoc facit: cui recte anima fidelis dicere potest: intellige/
Ps.118. re me facito: et perscrutaboz legē tuā. Proinde ne ab illo errem⁹: dum de nostra velut ex nobis sit intelligentia fidimus: ei⁹ manibus nos credendo subdamus. Ipe in nobis eam faciat: vt intelligētia manuum suarū nos deducat: erutos ab erroze: eoq̄z p/ducat vbi iam nō possimus errare. Hic est fructus populi dei: attendētis legem dei: z inclinantis aurē suā in verba ozis eius: vt dirigat in eo coz sursum: z sit cum illo creditus spiritus eius: ne immutet in generationem prauam z amaricantē: sed his oībus sibi annūciatis: nō solum ad p̄sentem vitam: verū etiam ad ęternam: nec tantū ad recipienda bonoz̄ operū prēmia: sed etiam ī ipa bona opa faciēda ponat in deo spem suam.

¶ Explicit Tractatus de pſ. LXXVII.

¶ Incipit Tractatus de pſ. LXXVIII.

Prefatio.

A Ī titulo psalmi huius tam breui z simplici immorandū esse nō puto. Prophetiam vero quam hic p̄missam legimus: euidenter scimus impletam. Cum eñ ista canerētur temporib⁹ regis dauid: nihil tale adhuc contigerat ex aduersitate gētium ciuitati hierusalem: nec templo dei: quod nec ędificatū adhuc erat. Post mortem quippe dauid filium eius salomonē deo templum fecisse quis nesciat: Dicitur ergo tanq̄z prēteritū: quod in spiritu videbatur esse futurum.

¶ Expositio psalmi.

DEus venerunt gentes in hereditatem tuam. Qua loquendi consuetudine etiā illud est ꝓpheratū de oñi passione: Dederunt in escam meā fel: z in siti mea potauerūt me aceto: z alia quę in eodem psalmo: ventura velut facta narrātur. Nec illud mirandū est q̄ deo ista dicta narrātur. Non eñ nescienti indicātur quo reuelante prę/sciunt: sed anima cū deo loquit pietatis affectu quę nouit deus. Nam z angeli quę hominibus nūciāt: nescientibus nūciant: quę autē deo nūciant: scienti nūciant: quādo illi offerunt ozationes nostras: z ineffabili modo de actibus suis ęternam veritatē tanq̄z legem incōmutabilem cōsulunt. Et iste ergo homo dei dicit deo quod discat a deo: tanq̄z discipul⁹ magistro nō ignozāti: sed iudicanti: ac sic aut ꝓbanti quod docuit: aut quod nō docuit reprehēdenti: maxime quia specie p̄senti ꝓpheta eos in se transfigurat qui tunc futuri essent quādo ista veniebant. Solent autē in ozatione dici deo quę vindicans fecerit: et adiungi petitio vt iam misereat et parcat. Hoc modo z hic dicūtur a quo p̄dicūtur: tanq̄z ab eis dicātur quibus acciderunt: et ipa deplozatio arq̄z p̄catio: ꝓphetatio est. Deus venerūt gentes in hereditatē tuam: ¶ Polluerunt templū sanctum tuum: posuerunt hierusalē in pomorum custodiam. ¶ Posuerūt mortuorum tuorum escas volatilibus cęli: carnes sanctoz̄ tuorum bestijs terrę. Effuderunt sanguinē eorum †sicut aquā in circuitu hierusalem: et non erat qui sepeliret. Si in ista ꝓphetia quisq̄ nostrū eam vastationē hierusalem intelligendā putauerit: quę facta est a tito imperatoze romano: cū iam dñs iesus christ⁹ post resurrectionem z ascensionē suā p̄dicaretur in gētibus: non mihi occurrit quomō dici potuerit iam ille populus hereditas dei nō tenens christū: quo reprobato z occiso factus est reprobus: qui in eū nec post eius resurrectionē credere voluit: z insup martyres eius occidit. Ex illo eñ populo israel quicūq̄s in christū crediderunt: quibus facta est christi p̄sentatio: et q̄dammodo ꝓmissi redditio salubris atq̄z fructuosa: de quibus et ipe dñs dicit: Non sum miſ Matth.15. sus nisi ad oues quę perierunt domus israel: ipi ex illis sunt filij ꝓmissionis: ipi deputantur in semine: ipi pertinēt ad hereditatē dei. Hinc sunt ioseph hō Matth.1. mo iust⁹: et virgo maria quę peperit christū. Hinc Luc.1. iohānes baptista amicus sponsi: z parētes eius zacharias et helizabet. Hinc simeon senex et anna vi- Luc.2.a.a. dua: qui christū nō loquentē: sensu cozporis audierunt: sed adhuc infantem nō loquētē: spiritu cognouerunt. Hinc beati apostoli. Hinc nathanael: i quo Joh.1. dolus nō erat. Hinc ali⁹ ioseph qui expectabat eti- Luc.23. am ipe regnum dei. Hinc tanta illa multitudo quę Matth.21. pręcedebat z sequebat: iumentū eius dicens: Be- nedictus qui venit in nomine dñi: In qua erat et cō gregatio puerorū: in quibus dixit impletū: Ex ore pſ.8. infantium et lactentium perfeciſti laudem. Hinc eti am illi post eius resurrectionem: quoz die vno tria Act.2.d.d. milia: et alio quinq̄z milia baptizati sunt in animam vnam: et coz vnum conflati charitatis igne: quorum nemo dicebat aliquid prozium: sed erant illis omnia communia. Hinc sancti diaconi: quo- Act.7. rum stephanus ante apostolos martyrio est coro-

Gal.j. natus. Hinc totę ecclesię iudęę q̄ in christo erāt: q̄ bus erat facie paulus ignotus: notus aūt sęuicia fa
Gen.49. mosissima: & notior christi misericordissima gratia. Hinc t ipe fm p̄missam de se ꝓphetiam: Lupus ra
pax: mane rapiens: t ad vesperum diuidens escas: id est prius rapiens psecutor ad mortem: postea pa
Ro.ij. scens prędicator ad vitam. Hi erant ex illo populo hęreditas dei: Unde ait t ipe minimus apostolorū doctor gētium. Dico ergo: Nunquid deus repulit plebē suam? Absit. Nam t ego israelita sum ex se
mine israel: ō tribu beniamin. Nō repulit de⁹ plebē suam quā psciuit. Hęc plebs quę ex illa gēte chri
sti corpori accessit: hęreditas dei ē. Nam quod ait
Ps.93.vt.94. apostolus: Nō repulit deus plębem suam quam p̄ sciuit: illi psalmo vtiq; respondit: vbi scriptum est:
Quoniā nō repellet dñs plębem suam. Ubi autem
Ro.10. denter apparet: talem plębē esse hęreditatem dei. Ut em hoc diceret: t apostol⁹ supra cōmemorauerat ꝓphetici testimonii de p̄nunciata futura in
Isa.65. credulitate populi israel. Tota die expandi manus meas ad populum nō credentē et contradicentem. Hic ergo ne quisq; male intelligens vniuersum illū populū crimine incredulitatis t contradictionis ar
Jo.ij. bitret esse damnatū: continuo subiecit: Dico ergo: Nunquid repulit deus plębem suam? Absit. Nam t ego israelita sū ex genere israel: de tribu beniamin. Hinc ostēdit quā plębem dixerit: vtiq; populi p̄ris: quam si totam deus repulisset atq; damnasset:
Iidem. nō vtiq; ipe christi esset apostolus: Israelita ex se mine abraam: tribu beniamin. Adhibet autem val
3.Reg.19. lat deum aduersus israel: Dñe: prophetas tuos oc cideruntaltaria tua suffoderunt: t ego relictus sum solus: et quęrunt animā meam. Sed quid dicit illi
respōsum diuinū? Reliqui mihi septem milia viro
rum: q̄ nō incuruauerunt genua sua ante baal. Sic ergo t in tempore hoc reliquię per electiōem gratię
Ro.ij. salue factę sunt. Istę reliquię sunt ex illa gente hęre ditas dei: nō illi de quibus paulo post dicit: Ceteri vero excęcati sūt. Sic enim ait. Quid ergo? Quod quęrebat israel: hoc nō est consecutus? Electio autē consecuta est: ceteri vero excęcati sunt. Ista igit ele
ctio: istę reliquię: ista plębs dei quam nō repulit de us: hęreditas eius dicitur. In illo aūt israel qui hoc nō est consecutus: hoc illis ceteris excęcatis nō erat
iam hęreditas dei: de qua dici posset post christi in celis glorificationē tempe titi imperatoris: Deus venerunt gentes in hęreditatē tuam: t cętera quę il
lius populi t templi t ciuitatis vastatione videt in hoc psalmo esse prędicta. Proinde aut ea debemus intelligere quę facta sūt ab alijs hostib⁹ antecq; chri
4.Reg.21. stus veniret in carne: Non em erat alia tunc hęredi
1.Mach.1. tas dei vbi t ꝓphetę sancti erant: quādo facta ē trās migratio in babyloniam: grauiterq; gens illa vasta
ta est: t sub antiocho etiam machabęi horrenda p pessi: glorioſissime coronati sunt: Ea quippe dicta sunt in hoc psalmo quę solent fieri etiam strage bel
lorum. Aut certe si post resurrectionē t ascēsionem dñi accipienda est hic cōmemorata hęreditas dei: ea sunt intelligenda quę a cultoribus idolorum t ini
micis nominis christi: ecclesia eius in tanta marty

L

rum numerositate perpessa est. Qđq; enim asaph synagoga interpretet: quę est congregatio: idq; nomē vsitatius insederit genti iudęorū: tamē et ecclesiam istam posse dici congregationē: et illum veterē populum dictū esse ecclesiam: iam in alio psalmo satis aperteq; monstrauimus. Hęc igit ecclesia: hęc hęreditas dei ex circūcisione t ꝓputio congregata est: Ps.117.
id est ex populo israel: t ex cęteris gentibus per lapidem quē reprobauerūt ędificantes: t factus est ī caput anguli: in quo angulo tanq; duo parietes de diuerso venientes copularentur. Ipe est em pax no Eph.2.
stra qui fecit vtraq; vnum: vt duos conderet in se in vnum nouū hominē: faciens pacem: et coaduna
ret vtrosq; in vno corpore deo: in quo corpore sū Ro.8.
mus filij dei: clamantes: abba pater. Abba ꝓpter il Gal.4.
lorum linguā: pater propter nostrum. Hoc enim est abba quod et pater. Unde dñs q̄ dixit: Nō sum mis Matth.15
sus nisi ad oues quę perierunt domus israel: ostendens illi genti redditam p̄sentię ipius ꝓmissionem: Joh.10.
ait tamē alio loco: Habeo alias oues quę nō sunt ex hoc ouili: oportet me t ipas adducere: vt sit vnus grex et vnus pastor: gentes significans quas erat adducturus: nō quidem p suam p̄sentiam corpora
lem: vt illud verū sit: Non sum missus nisi ad oues Ro.10.
quę pierunt domus israel: sed tamen p euangelīū suum quod erāt dissemīaturi ſpecioſi pedes annū Ps.18.
ciantiū pacem: annunciantiū bona. In omnem terram em exiuit sonus eorū: t in fines orbis terrę ver Ro.15.
ba eorū. Hinc t apostolus ait: Dico em christū iesū ministrum fuisse circūcisionis ꝓpter veritatem dei ad cōfirmandas ꝓmissiones patrum. Ecce quod ē: Matth.15.
Non sum missus nisi ad oues quę perierūt domus israel. Deinde subiungit apostolus: Gentes aūt su
per misericordiā glorificare deum. Ecce quod est: Joh.10.
Habeo alias oues q̄ nō sūt de hoc ouili: oportet me t ipas adducere: vt sit vnus grex t vnus pastor. Qđ vtrūq; breuiter dictū est in eo quod de ꝓphetia idē
apostolus cōmemorat: Lętamini gētes cum plębe Ro.15.
eius. Iste ergo vnus grex sub pastore vno: hęreditas dei est: nō solum patris sed etiam filij. Nam fi
lij vox est: Funes ceciderūt mihi in p̄claris: etenim Ps.139.
hęreditas mea p̄clara est mihi: Et ipsius hęreditatis vox est apud ꝓphetam: Dñe deus noster posside nos. Hanc hęreditatem nō moriens pater filio reliquit: sed ipe filius eam sua morte mirabiliter acquisiuit: cum resurrectione possedit. Si ergo de hac intelligēdum est quod in psalmi huius ꝓphetia cantur: Deus venerunt gentes in hęreditatē tuam: vt venisse gentes accipiamus in ecclesiam: nō credendo: sed psequendo: id est eam inuasisse volūtate de
lendi atq; omīno pdendi: sicut tot psecutionum ex D
empla mōstrarunt: oportet vt quod sequit: Polluerunt templum sanctū tuum: non in lignis t lapidibus: sed in ipis intelligatur hominibus: de quibus 1.Pet.2.
tanq; lapidib⁹ viuis construi: dicit apostolus petr⁹: domū dei. Unde et apostolus paulus apertissime: Templū inquit dei sanctū est quod estis vos. Hoc 1.Cor.3.
itaq; templum psecutores in his vtiq; polluerunt: quos ad negandū christum: terrendo vel cruciando coegernut: atq; vt idolis supplicarent vehementer instando fecerūt: Quor multos pnitētia repauit: atq; ab illa inq̄natione mūdauit. Pnitētis em vox est: Et a delicto meo mūda me: t cor mundum crea Ps.50.

in me deus: et spiritū rectū innoua in visceribꝰ meis. Jam vero quod sequitur: Posuerūt hierusalem in pomorum custodiā: Et ipsa ecclesia hoc nomine recte intelligit: hierusalem libera mater nostra: de q̄
Gal.4. scriptū est: Lętare sterilis quę nō paris: erumpe et
Esa.54. exclama quę nō parturis: qm̄ multi filij desertę magis q̄ eius quę habet virū. In custodiā pomorum: qđ dictū est: desertionē intelligendā existimo: quā fec̄ vastitas psecutionū: id ē velut custodia pomor̄: quia deserunt pomorū custodię cū poma transierint. Et certe quādo gentilibꝰ psequētibus: ecclesia deserta visa est: in cęlestē mēsam spūs martyr̄: tāq̄ de horto dñico multa t suauissima poma trāsierūt. Posuerūt inquit morticina seruorū tuor̄: escas volatilibus cęli: carnes sanctorum tuor̄ bestijs terrę.
j.Macb.7. Quod dictū ē: morticina: hoc repetitū ē carnes: Et qđ dictū est: seruorū tuorū: hoc repetitū est: sanctorum tuorū. Illud tantū modo variatū est: volatilibus cęli t bestijs terrę. Melius sane interpretati sunt qui morticina posuerāt: q̄ sicut quidam mortalia. Morticina em̄ nō dicunt nisi mortuorū: mortalia vero etiam viuorū corporū nomē est. Cum ergo sicut dixi ad agricolam suū spūs martyrum velut poma transissent: morticina eorum t carnes eorum posuerūt volatilibus cęli t bestijs terrę: quasi quicq̄ eorum resurrectioni deperiret. Ex occultis nature
Matth.10. sinibus totū reintegrat ab illo: cui et capilli capitis nostri numerati sunt. Effuderūt sanguinem eorum sicut aquā: id est abundāter t viliter: in circuitu hierusalem. Si hierusalē terrenā vrbem hic accipim⁹: eorū sanguinē intelligim⁹ effusum in circuitu eius: quos hostes extra muros repire potuerūt. Si autē
Gal.4. hierusalē illam intelligimus: de qua dictū ē: Multi filij desertę: magis q̄ eius quę habet virū: circuitus eius est per vniuersam terrā. In ea quippe lectione ꝓphetica vbi scriptū est: Multi filij desertę magt q̄
Esa.54. eius quę habet virū: paulopost ei dicit: Et qui eruit te: deus israel vniuersę terrę vocabit. Circuit⁹ ergo huius hierusalē in hoc psalmo intelligēdus est quousq̄ tūc fuerat eadem ecclesia dilatata: fructificans t crescens in vniuerso mūdo. Qm̄ in oīi parte eius psecutio sęuiebat: t martyrū stragem quorū sanguis sicut aqua effundebat: cum magnis lucris thesaurorū cęlestiū faciebat. Quod vero adiunctū est: Et nō erat qui sepeliret: aut nō ĩcredibile debet videri tam magnū in aliquibus locis fuisse terror̄: vt sepultores sanctorū corporū nulli prorsus existerent: aut certe quia insepulta cadauera in multis locis diu iacere potuerūt: donec a religiosis q̄dāmodo furata sepelirent. ¶ Facti sumus: inquit: op-
Ps.jjx. probrium vicinis nostris: Ideo p̄ciosa nō in cōspectu hominū a quibus hoc erat opprobriū: sed in conspectu dñi mors sanctor̄ eius. ¶ Subsannatio t irrisio: Vel vt quidam interpretati sunt:
Al. this. ¶ Illusio† eis qui in circuitu nostro sunt. Repetitio est sentētię superioris. Nam qđ supra dictum est: Opprobriū: hoc repetitū est: subsannatio et irrisio: Et quod supra dictum ē: vicinis nostris: hoc repetitū est: eis qui in circuitu nostro sūt. Proinde fm hierusalē terrenam vicini: et qui in circuitu gētis eius: vtiq̄ alię gētes intelligūtur: Scōm aūt hierusalē liberam matrē nostrā: vicini sunt: t in circuitu eius: inter quos inimicos suos habitat ecclia in circuitu orbis terrarū. Deinde iam manifestā p-
6 cem fundens: vnde intelligat superioris afflictionis
Al. tacite. cōmemoratio nō esse quasi indicatio & deploratio. ¶ Usq̄quo: inquit: dñe irascēris i finē: †ęr-
ardescet velut ignis zelus tuus: Rogat vt q̄ ne deus vsq̄ in finē irascat: id est ne illa tāta psecutura t tribulatio atq̄ vastatio vsq̄ in finē pseueret: sed temperet correctionē suam: fm illud quod i alio
Ps.77. psalmo dicitur: Cibabis nos pane lachrymarum: t potabis nos in lachrymis in mensura. Nam quousq̄ dñe irascēris in finem: ita dictū est: ac si diceret: Noli dñe irasci in finem. Et in eo quod sequit: Exardescet velut ignis zelus tuus: vtrūq̄ subaudiendum est: t quousq̄: et in finem: ac si diceret: Quousq̄ exardescet velut ignis zelus tuus in finem? Nā ita hic duo ista subaudiēda sunt: sicut superius vnū illud quod dictū est: posuerunt. Nam cum habeat prior sententia: Posuerūt morticina seruorū tuorū escas volatilibus cęli: hoc verbum: posterior nō habet: vbi dictū est: Carnes sanctorū tuorum bestijs terrę: sed subaudiť vtiq̄ quod habet supius: posuerunt. Ira porro t zelus dei: nō sūt perturbatiōes dei: sicut nōnulli scripturas quas nō intelligūt arguūt: sed nomine irę intelligiť vindicta iniquitatis: nomine zeli exactio castitatis: ne anima legem dñi sui contēnat: et a deo suo fornicādo dispereat. Hęc ergo ipso affectu in hominū afflictione sunt turbulenta: in vt
Sap.11. autē dispositione tranquilla sunt: cui dictū est: Tu autē dñe virtutū cum tranquillitate iudicas. Satis aūt ostēditur his verbis ꝓpter peccata hominꝰ li-
cet fidelibus has fieri tribulatiōes: q̄uis hinc florescat martyrū gloria merito patientię: t pie sustenta-
1.Macb.7. to in flagello dñi moderamine disciplinę. Hoc ma-
Dan.3. chabęi inť sęuissima tormenta: ꝟ tres viri inter noti as flāmas: hoc ꝓphetę sancti in captiuitate testanť. Quis em̄ paternam correctionē fortissime t pissime me pferrent: non tamen tacent hęc accidere meritis
Ps.117. peccatorum. Horum em̄ vox est: t i psalmis: Emē-dans emendauit me dñs: et morti non tradidit me.
Heb.12. Flagellat em̄ omnē filiū quem recipit. Et quis est filius cui nō det disciplinā pater eius? Quod vero adiungit: ¶ Effunde iram tuam i gētes quę
Hier.jo. te non nouerūt: t in regna quę nō inuocauerunt nomen tuū. Etiā ista ꝓphetatio est: non optatio: Nō maluolētię voto ista dicūtur: sed spiritu p̄uisa prędicūtur: sicut de iuda traditore: quę mala illi fuerant pro suis meritis euentura: ita ꝓphetata sunt: quasi optata sint. Quemadmodū em̄ ꝓphe-
Ps.jos. ta nō imperat christo: q̄uis modo impatiuo ꝓnunciet qđ dicit: Accigere gladio tuo circa femur potē-
Ps.44. tissime. Specie tua t pulchritudine tua: t intende t prospere ꝓcede t regna: Ita nō optat: sed prophetat qui dicit: Effunde iram tuā in gentes quę te non nouerūt: Quod more suo repetit dicens: Et in regna quę nō inuocauerūt nomen tuum. Nam gentes p regna repetitę sūt. Et qđ eum nō nouerunt: p hoc repetitum est: qđ nō inuocauerūt nomen eius. Quomodo ergo intelligendū est: quod ait dominꝰ
Luc.j. in euangelio: Seruus qui nescit voluntatem domini sui et facit digna: plagis vapulabit paucis. Seruus autem qui scit voluntatem domini sui et facit indigna: plagis vapulabit multis: sic maior ira dei est in gentes quę dominū non cognouerunt. In eo

quippe quod ait: Effunde iram tuã: satis hoc verbo indicauit ꝯ multã iram voluerit intelligi. Unde postea dicit: Redde vicinis nostris septies tantum. An quia multũ interest inter seruos: qui licet nesciant voluntatem dñi sui: tamẽ inuocant nomẽ eius: et alienos a familia tanti patrisfamilias: qui sic ignorãt deũ vt nec inuocẽt deũ: Inuocãt em̃ pro eo vel simulacra: vel demonia: vel quãlibet creaturam: nõ istos de quibus hoc ꝓphetat: ita nescientes significãt sui dñi voluntatẽ: vt tamẽ ipsum dñm nescientes vt nec inuocẽt eum et inimici nominis eius existant. Multũ ergo distat inter seruos voluntatẽ dñi sui nescientes: et tamen in familia eius atq; in domo viuentes: et inimicos nõ solũ ipsum dñm scire nolentes: sed et nomen ei⁹ non inuocantes: atq; in seruos ei⁹ insuper oppugnãtes. Jere.10. Deniq; sequitur. ¶ Quia comederũt iacob: et locum eius desolauerũt. Jacob quippe figuram gestat ecclesię: sicut esau veteris synagoge. Unde dictũ est: Maior seruiet minori. Potest in hõ nomine intelligi ea de qua loquebamur hereditas dei: in quã inuadendã atq; vastandam post resurrectionem et ascensionẽ dñi gentes persequendo venerunt. Sed locũ iacob quõ intueamur: intelligẽdum est. Magis em̃ locus iacob illa ciuitas putari põt: in qua erat templũ: quo vniuersam illã gentem sanctificandi et adorandi causa et pascha celebrandi: dominus ꝓceperat conuenire. Nam si christianorum ꝓpheta vellet intelligi: loca desolata videret dicere debuisse non locũ. Sed possumus accipe ꝓ numero plurali: numerũ singularem positũ: sicut vestem pro vestibus: militem ꝓ militibus: pecus ꝓ pecoribus. Multa em̃ huiusmodi moris est dici: nec solũ vulgo loquentiũ: verum etiã disertissimorũ auctorum eloquẽtię. Nec ab ipa diuina scriptura hoc genus locutionis alienum est. Posuit enim et ipa ranis: locustam ꝓ locustis: et innumerabilia talia. Quod vero dictũ est: Comederũt iacob: hoc bene intelligit: q̃ multos in suum malignũ corpus: hoc est in suam societatẽ terrẽdo transire coegerũt. Ps.77. Deminut sane ꝯuis illis ꝓ merito pessimę voluntatis ex ira dei digna reddenda sint: non tamẽ eos aliquid aduersus hereditatẽ eius valere potuisset nisi eam voluisset ipe ꝓ peccatis eius flagellãdo emẽdare. Unde subiungit: ¶ Ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarũ. Non ait ꝓteritarum: quę possent esse etiã recẽtiores: sed antiquape iniquitatibus: damnatio nõ correptio debetur. Jacobi.2. ¶ Cito anticipent nos misericordię tuę. Anticipent vtiq; iudiciũ tuum: Superexaltat enim misericordia iudicio. Judicium aũt sine misericordia: sed ei qui nõ fecit misericordiam. Qõ aũt adiungit: ¶ Quia pauperes facti sumus nimis: Hoc vult intelligi anticipare nos misericordia dei: vt nostra paupertas: id est infirmitas eo miserante adiuuetur ad eius ꝓcepta facienda: ne ad iudiciũ eius damnandi veniamus. Jdeo sequitur. ¶ Adiuua nos deus salutaris noster. Hoc vero qõ ait: Salutaris noster: satis exponit quã voluerit paupertatẽ in eo qõ dixerat: Quia pauperes facti sumus nimis. Jpa est quippe infirmitas: cui salutaris est necessarius. Cũ vero adiuuari nos vult: nec ingratus est gratię: nec tollit liberũ arbitrium. Qui em̃ adiuuatur: etiam ꝑ seipsum aliquid agit. Addidit etiam. ¶ †Propter gloriã nominis tui dñe libera nos. Ut qui gloriatur: nõ in seipso: sed in dño gloriet. Ar.†Et. 1.Cor.1. ¶ Et ꝓpitius esto: inquit: peccatis nostris propter nomen tuũ: Nõ ꝓpter nos. Nam quid aliud merentur peccata nostra: ꝯ debita et digna supplicia: Sed ꝓpitius esto peccatis nostris ꝓpter nomẽ tuũ. Sic ergo nos liberas: id est eruis a malis cũ et adiuuas nos ad faciendã iusticiam: et ꝓpitius es peccatis nostris: sine quibus in hac vita nõ sumus: Quoniã nõ iustificabitur in cõspectu tuo omnis viuens. Peccatum aũt iniquitas est. Et si iniquitates obseruaueris: quis sustinebit: Or autem adiũgit: ¶ †Ne quando dicant †gẽtes: vbi est deus eorũ: Magis ꝑ ipis gẽtibus est accipiẽdũ. Male em̃ pereunt qui de deo vero disputauerũt: putantes eum vel nõ esse: vel suos nõ adiuuare: nec eis esse ꝓpitiũ. Ps.142. 1.Joh.3. Ps.129. Ar.†Ne forte. Ar.†in gẽtib⁹. Illud vero quod sequit: ¶ Et innotescat in nationib⁹ coram oculis nostris: †Vindicta sanguinis seruorũ tuorũ qui effusus est: Vel sic intelligit cum credũt in deum verũ qui persequebantur eius hereditatẽ: quia et ipa vindicta est qua perimitur seua iniquitas eorũ gladio verbi dei: de quo dictũ est: Accingere gladio tuo. Vel cum peruerantes inimici in fine puniũtur: Nam mala tempozalia quę in hoc seculo patiũtur: cõmunia possũt habere cum bonis. Est aliud vindictę genus: quo ecclesię dilatationẽ et fecunditatem in hoc seculo post tantas persecutiones: quib⁹ eam omino pituram putabãt: peccator et incredulus et inimicus videt et irascetur: dentib⁹ suis frendet et tabescet. Quis em̃ negare audeat hanc etiam esse grauissimã pnã: Sed nescio vtrũ satis eleganter accipiat quod ait: ante oculos nostros. Si em̃ hõ pnę gen⁹ intelligam⁹ qõ i intimis cordis agitur: et torquet etiã illos q̃ nobis adulãter arrident: nec a nobis videri potest quid in homine interiore patiãtur. Jllud aũt quod siue eis credẽtibus iniquitas eorũ interimit: siue in malignitate perseverãtibus: supplicii nouissimũ reddit: sine scrupulo quęstiõis intelligit dictũ: Innotescat ante oculos nostros vindicta in nationibus. Et hęc quidem vt diximus ꝓphetatio est: nõ optatio. Sed ꝓpter illud quod scriptũ est in Apocalypsi: sub ara dei martyres ad deum clamare et dicere: Quousq; dñe nõ vindicas sanguinẽ nostrũ: non est ꝓtereundum quẽadmodũ accipi oporteat: ne ꝓpter exaturandum odiũ: credãtur sancti desiderare vindictã: quod ab eorum pfectione longe abest: et tamen scriptum est: Lętabit⁹ iustus cum viderit vindictam impiorum: manus suas lauabit in sanguine peccatoris. Et aplus ait: Nõ vosipos vindicantes charissimi: sed date locũ irę. Scriptũ est em̃: Mihi vindictam et ego retribuã dicit dñs. Nec ipe itaq; ꝓcepit vt nolint vindicari: sed vt nõ seipi vindicãtes dent locum irę dei: qui dixit: Mihi vindictã et ego retribuam. Et dñs in euangelio: viduã ꝓponit in similitudinẽ quę vindicari desiderãs: iudicem interpellabat iniustũ: qui eam tãdẽ aliquãdo nõ iusticia ductꝰ: sed tędio victꝰ audiuit. Hoc aũt dñs ꝓposuit: vt ostẽderet multo magis deũ iustũ cito factuꝝ iudiciũ electoꝝ

Apoc.6. Ps.57. Ro.12. Deut.32. Luc.18.

Apoc. 6. suorum: qui ad eum clamāt die ac nocte. Inde est & ille sub ara dei martyrum clamor: vt dei iudicio vin
Matth. 5. dicentur. Ubi est ergo illud: Diligite inimicos vestros: benefacite eis qui vos oderunt: et orate pro
1. Pet. 3. eis qui vos psequunt? Ubi est & illud: Non reddentes malū pro malo: nec maledictū pro maledicto: & nulli malū pro malo reddentes? Si em malū p malo nō est cuiq; reddendū: nō solū factum malum p facto malo: sed nec votū malum reddendū est p facto vel voto malo. Reddit aūt malū votum qui etiam si nō seipm vindicat: tamē vt eius inimicū deus
M punīat expectat atq; optat. Quapropter cū et homo iustus & homo malus de inimicis suis velint a dño vindicari: vnde discernent: nisi quia iust⁹ & magis cupit inimicū suum corrigi q; puniri: et cum in eum videt a dño vindicari: nō eius delectat pna: quia nō eum odit: sed diuina iusticia: quia deū dili-
In epłari. 2. e. f. git? Deniq; si in hoc sęculo in eum vindicat: vel pro illo etiā lętatur si corrigit: vel certe p alijs vt eū timeāt imitari: Ipe quoq; fit melior: nō supplicio illius odia sua pascēdo: sed errata emendādo: Ac per
Psa. 57. hoc de beniuolētia est nō de malicia qō lętat iustus cum videt vindictam: & manū suas lauat: id est opa sua mūdiora efficit in sanguine: hoc est in exitio peccatorum: sumēs inde nō mali alieni gaudiū: sed diuine admonitionis exemplū. Si aūt in futuro sęculo vltimo dei iudicio vīdicat: hoc ei placet quod tm: ne bene sit malis: ne piorū p mjs etiam impij pfruantur: Qō vtiq; iniustū ē: & a regula veritat quam iustus diligit alienū. Cum em nos ad diligēdos inimicos dns hortaret: exemplū apposuit patris nostri
Matth. 5. qui in cęlis est: qui facit solem suū oriri sup bonos & malos: & pluit sup iustos & iniustos: Nunquid tamē ideo vel tēporalibus correctiōibus non emēdat: vel ptinaciter duros in fine nō damnat? Sic ergo ūmicus diligatur: vt nō displiceat dni iusticia qua punitur: Et sic placeat iusticia qua punit: vt nō de malo eius: sed de bono iudice gaudeat. Maliuolus enim animus contristat: si eius inimicus correctus euaserit pnam: Et cū puniri eum videt: vindicari ita se gaudet: vt nō iusticia dei quē non diligit: sed illius quē odit miseria delectet: Et cū deo dimittit iudicium vt pl⁹ noceat deus q; ipe nocere possit: exoptat. Et cum dat cibū esurienti inimico potūq; sitienti:
Ro. 12. maliciose sapit qō scriptū est: Hoc em faciens: carbones ignis congeres sup caput eius. Agit enim vt amplius aggrauet & ei excitet indignationē dei: quā carbonibus ignis significari putat: non intelligens illū ignē esse pnitentię vrentem dolore: quousq; caput erectū supbia beneficijs inimici ad humilitatē
Ibidem. salubrem deponat: & in bono illius: huius malū vincitur. Unde apostolus vigilāter adiunxit: Noli vinci a malo: sed vince in bono malū. Quomō autē potest vincere in bono malū: i supficie bonus: & in abdito mal⁹: qui ope parcit: & corde ęuit: manu mitis: volūtate crudelis? Sic ergo specie poscentis i hoc psalmo futura in impios vindicta apphetatur: vt intelligamus sanctos homies dei suos inimicos vile pisse: nec cuiq; voluisse nisi bonum: qō est pietas in hoc sęculo: eternitas i futuro. In pnis aūt malor nō malis eorū: sed dei bonis iudicijs fuisse delectatos. Et vbicūq; in scripturis sanctis legūtur in homines odia eorū; odia fuisse vitiorum: quę ipe etiā vnusquisq; hominum odire debet in se si diligit se.
Jam vero quod sequit: †Intret in conspectū tuum. Vel sicut alij codices habent: ¶In cōspectu tuo gemitus compeditorum. Non facile quisq; reperit coniectos in cōpedes a psecutoribus sanctos. Et si accidit in tā magna atq; multipli ci varietate pnarū: tam raro accidit: vt nō sit credē dum hoc i isto versu quod cōmemorare potuisse elegisse apphetā. Sed nimirū compedes sunt infirmitas & corruptibilitas corpis: quę aggrauant animam. Per eius em fragilitatē velut quorūdam dolorum molestiarūq; materiā ad impietatē poterat compellere psecutor. Ab his compedibus concupiscebat dissolui apostolus et esse cū christo: manere autē in carne necessarium pter illos quibus euangelium ministrabat. Donec ergo corruptibile hoc induat incorruptionē: & mortale hoc induat immortalitatem: velut cōpedibus caro infirma: pmptum impedit spiritum. Vas ergo compedes nō sentūt: nisi qui in semetipis ingemiscūt grauari: habitaculum quod de cęlo est superindui cupientes: quia et mors horror est: & mgror vita mortalis. Pro his pheta gemitibus ingemit: vt intret in cōspectu dei gemitus compeditorū. Possunt & illi intelligi compediti: qui p ceptis sapientię colligati sunt: quę pauenter sustentata in ornamenta vertūtur. Unde scriptum est: Jnjce pedem tuum in compedes eius.
¶Scōm magnitudinē brachij tui: recipe in adoptionem filios mortificatorum. Vel sicut in alijs codicibus legitur: ¶Posside filios morte punitor. Ubi sat? mihi videtur ostendisse scriptura: quis fuerit gemitus compeditorum: qui p nomine christi psecutiones grauissimas ptulerunt: quę in isto psalmo aptissime apphetantur. In diuersis em passionibus constituti orabant p ecclesia: ne infructuosus esset posteris sanguis illorum: vt dominica seges vnde inimici eā putabant pituram: inde veracus pullularet. Filios quippe mortificatorū dicit: qui nō solum nō sūt territi p cedētium passionibus: sed in eum p cuius nomine passos eos nouerant: exhortante illorū gloria ad imitādum accensi: copiosissimis agminibus crediderunt: Ideo dixit: Scōm magnitudinē brachij tui. Res em tam magna secuta est in populis christianis: vt eam qui se aliquid psequendo pficere putabant: nullo modo crederent secuturā. ¶†Recipe in sinus eorum. Non mala optat: sed iusta p numerum: id est septupla retributione pfectionē pnę vult intelligi: qz isto numero: plenitudo significari solet. Tantū: quod positum est p omnibus: quasi nihil habentes & omnia possidentes. Vicinos dicit: quia in illos habitat ecclesia vsq; in diē sepationis. Nō em modo fit discessio corpalis. In sinus eorū dicit vtiq; nunc in occultis: vt vindicta quę in hac vita agitur in occulto: post innotescat in nationib⁹ ante oculos nostros. Homo nanq; cum datur in reprobum sensum: in interiore sinu accipit supplicioū meritum futurorum. ¶†Opprobrium eorum: quod exprobrauerunt tibi dnie. Hoc ei redde septuplum in sinus eorum: id est: pro isto

B opprobrio eos in occultis eorū plenissime reprobabis. Tibi enī exprobrauerūt: nomē tuū se arbitrātes in Al. †pascue tue seruis tuis delere de terra. ¶ Nos aūt populus tuus. Generaliter accipiendū de oī genere pior et verorū christianorum. Nos ergo quos perdere se posse putauerūt populus tu⁹. ¶ Et oues†gregis tui. Ut qui gloriat:in dño glorietur. ¶ Confitebimur tibi in sēculū. Alij autē codices habent: Cōfitebimur tibi in ēternum. Ex ambiguo grēco:facta est ista diuersitas. Quod enī habet grecus εἰς τον αἰῶνα:et in ēternū t in sēculum interpretari potest. Sed p loco intelligendū quid me li⁹ interpretatū sit. Sensus ergo hui⁹ loci magis mihi videtur ostēdere:in sēculū dici oportere: id est vsq; in finem sēculi. Sequēs aūt versus more scripturarum:maximeq; psalmorū:repetitio supioris est ordine cōmutato: prius habēs quod ibi est posteri⁹: et posterius qō ibi est prius. Nam qō ibi dictū est: Cōfitebimur tibi:pro ipo hic dictū est: Annūciabimus laudē tuam. Quod itaq; ibi dictū est: In sēculum:pro ipo hic dictū ē: In generationē. Ista quidem generatiōis repetitio: ppetuitatem significat: siue vt nōnulli intelligūt: quia duę sunt generationes: vetus t noua: Sz in hoc fit sēculo vtraq;: Oī qui nō renatus fuerit ex aqua t spiritusancto:nō introibit in regnū cēlorū. Deniq; quia in isto sēculo annunciat laus dei: Mā in futuro sēculo cum videbimus eum sicuti est:cui deinceps annūciet:non erit. Nos ergo populus tu⁹ t oues gregis tui: quas prius tibi in sēculum:pmanente vtiq; ecclesia vsq; in finem:quā illi delere conati sunt. ¶ In generationem t generationem: annūciabim⁹ laudē tuā. Duę laus vt taceret:in nos finire conati sunt. Multis aūt iam locis sanctarū scripturarū insinuauimus cōfessionē etiā pro laude poni: Sicuti est illud: Hęc dicetis in cōfessione: Opera dñi vniuersa quoniā bona valde:maximeq; illō qō ait ipse saluatori:qui nullū habebat oīno peccatū:quod pēnitē do cōfiteret: Cōfitebor tibi pr dñe cēli t terrę:qz abscōdisti hec a sapiētib⁹ t prudētib⁹ t revelasti ea pvulis. Hoc dixi: vt aptius intelligat id esse repetitū in eo quod dictū est: Annūciabimus laudē tuam:qō supius dictū erat: Cōfitebimur tibi.

A ¶ Explicit Tractatus de pš. LXXVIII.

¶ Incipit Tractatus de pš. LXXIX.

In deo multa sunt in hoc psalmo in quibus sermo noster patiat difficultatē: vel intentio auditorū intelligendi impedimentū. Proinde adiuuante dño cū affectu audiendi t videndi iam quę ꝓphetata t prędicta sunt: tanq; eruditi in schola christi currere debem⁹ quę plana sunt: vt si forte obscura exigūt officiū interpretandi:ea q̄ plana sunt legendi officiū a me debeant flagitare. Cantatur hic de aduētu dñi t saluatoris nostri iesu christi:t de vinea eius. Sz cantat ille asaph quantū apparet illuminatus atq; correctus:cuius nomine notatis significari synagogā. Deniq; titulus psalmi est:

Ro.10. ¶ In finem pro his qui immutabuntur: vtiq; in melius: Oī christus finis legis:ideo vēit: vt immutet in melius: Et ait: testimonium ipsius asaph:bonū testioniū veritatis. Deniq; hoc testimonium:et christū t vineā cōfitet:hoc est caput t corpus:regem t plębem:pastorē et gregem: et totum omniū scripturarū mysterium christū et ecclesiam. Concludit autē titulus psalmi: Pro assyrijs. Assyrij interpretant: dirigentes. Jam ergo non sit generatio quę cor nō direxit suum: sed generatio iam dirigēs. Ergo audiamus quid dicat in hoc testimonio.

¶ Expositio psalmi. B

Al† regis.

Qui†pascis israel intende. Quid est: qui pascis israel intēde: Qui deducis velut†oues ioseph. Jnuocatur vt veniat: exspectatur vt veniat: desiderat vt veniat: Ergo dirigēs inueniat. Qui deduc⁹ inquit velut oues ioseph. Jpm ioseph velut oues:ipe ioseph oues sunt: t ipse ioseph ouis est. Audito ioseph: q̄q; t interpretatio eius nominis multū iuuet: significat enī augmentum: t ideo vtiq; venit ille: vt mortificatū granum multipliciter surgeret: hoc est augeret popul⁹ dei: tamen ex eo quod iam nostis contigisse ioseph: veniat in mentē a fratribus vēditus: veniat a suis exhonorat⁹: apud alienigenas exaltat⁹: t intelligent in cuius grege esse debeam⁹: simul cū illis qui iam dirigūt cor suum: vt lapis reprobatus ab ędificantibus fiat in caput anguli: tenens duos parietes de diuerso venientes:sed in angulo cōcordātes. Qui sedes sup cherubin. Cherubin sedes est glorię dei: et interpretatur plenitudo scientię: Jbi sedet de⁹ in plenitudine scientię. Licet intelligam⁹ cherubin sublimes esse cęlorū potestates atq; virtutes: tamē si vis: eris cherubin. Si enī cherubin: sedes es dei: audi quid dicat scriptura: Anima iusti: sedes est sapientię. Quomō inquis ero plenitudo scientię: Quis hoc implet: Habes vnde impleas: Plenitudo legis charitas. Noli per multa ire atq; distendi. Terret te ramorū diffusio: radicem tene: t de magnitudine arboris noli cogitare. Sit in te charitas: t necesse ē plenitudo scientię consequat. Quid enī nescit q̄ charitatem scit: Quādoquidē dict⁹ est: Deus charitas est. ¶ Qui sedes super cherubin†appare. Jdeo enī erravimus: quia nō apparebas: Appare: ¶ Coram†ephrem t beniamin t manasse: Appare inquā coram gente iudęorū: coram populo israel. Jbi enī ephrem: ibi manasses: ibi bēiamin. Sed interpretationē videamus: Ephrem fructificatio: Beniamin filij dextere: Manasses oblitus. Appare enī coram fructificato: corā filio dextere: appare corā oblito: vt iam nō sit oblitus: sed venias illi in mentē qui liberasti. Si enī gentes cōmemorabunt: t cōuertentur ad dñm vniuersi fines terrę: populus ipe de abraam venies: nō habuit parietē suum qui gaudeat in angulo: cum scriptū sit: Relictę salue fient: Excita potentiā tuam. Nam infirmus eras quādo dicebat: Si filius dei est: descēdat de cruce. Nihil valere videbaris: Prevaluit super te psecutor: t demōstrasti hoc antea: quia et iacob ipe ꝓualuit angelo in luctādo. Quādo nisi vellet angelus: Et ꝓualuit homo: t victus est angel⁹: et victor homo tenet angelū: et dicit: Non dimittā te: nisi benedixeris mihi. Magnū sacramētum: Et stat victus: t benedicit victorē. Victus: quia voluit: carne infirmus: maiestate fortis: et benedixit: Vocaberis inquit israel. Tetigit tamen et femoris latitudinem t aruit: eundēq; hominem vnum: fecit.

Al† ephraim.

Al† tuem.

Job.32.

Gen.37.

Gen.4.1.

Ps.117.

Ro.15.

Al† tmā ifestare

L

Matth.27.

Gen.28.

Ibidem.

et benedictū ꝛ claudū. Vides claudicasse populum iudęozū: vide ibi et benedictū genus apostolozum. Excita ergo potentiā tuā. Oī diu videris infirmus:
2.Cor.13. Crucifixus ex infirmitate: resurge in virtute. Excita potentiam tuam: ¶ Et veni: vt saluos facias nos. ¶ Deus cōuerte nos. Auersi enim sum⁹ a
Al'. †ostende. te: ꝛ nisi tu ꝓuertas: nō ꝓuertemur. ¶ Et† illumia faciē tuā: ꝛ salui erimus. Nunquid ille obscuram habet faciē: Nō habet obscurā faciem: sed oppositum ei nubē carnis: ꝛ tanꝯ velum infirmitatis: ꝛ nō est putat⁹ ipe cū penderet in ligno: agnoscendus cū sederet in cęlo. Nam ita factū est. Przesentē i terra christū ꝛ miracula facientē non agnouit asaph: mortuū tamē posteaꝯ resurrexit ꝛ ascendit in cęlū: agnouit: cōpunct⁹ est: dixerat ꝛ de illo totū: hoc est testimoniū quō agnoscim⁹ in hoc psalmo: Illumia faciē tuā: ꝛ salui erimus. Obtexisti faciē tuā ꝛ egrotauimus: illumina illā: ꝛ salui erimus. ¶ Dñe de⁹
Al'. † quousqꝫ. virtutū † vsqꝫquo irascēris † in oratione
Al'. †super serui tui: Jam serui tui. Irascebaris in oratione inimici tui: adhuc irascēris in oratione serui tui: Cō uertisti nos: agnouim⁹: ꝛ adhuc irascēris in oratione serui tui: Jta plane irascēris vt pater corrigēs nō vt iudex damnās: Jta plane irascēris: qz scriptū
b Eccl.2. est: Fili accedēs ad seruitutē dei: sta in iusticia et timore: ꝛ ꝑpara animā tuā ad temptationē. Ne putes iam trāsisse iram dei: qz cōuersus est: transit: sed ne dānet in ęternū: Flagellat aūt non parcit: qz flagellat omnē filiū quem recipit. Si flagellari detre-
Heb.12. ctas: recipi quare desideras: Flagellat aūt oēm filium quē recipit. Flagellat omnē: qui ꝛ vnico non pepcit. Sed tamē ꝯdiu irascēris in oratione serui tui: Nō tā inimici tui. Sed irascēris in oratione serui tui: Oī diu: Seꝗ. ¶ Libabis nos pane la-
D
Al'† potū dabis nobis. chrymarū: et† potabis nos in lachrymis i mensura. Quid est in mēsura: Apostolum audi.
1.Cor.10. Fidelis de⁹ qui nō vos ꝓmittit temptari: supra ꝯ potestis ferre. Jpa est mēsura ꝓ viribꝫ tuis: ipa est mensura vt erudiaris: nō vt opprimaris. ¶ Posuisti nos in contradictionē vicinis nostris. Plane factū est: id est de asaph electi sunt qui irent ad gētes: ꝛ ꝓdicarent christū: ꝛ diceret eis: Quis ē
Act.17. iste nouozū demoniozū annūciator: Posuisti nos i cōtradictionē vicinis nostris. Eū em ꝓdicabant cui ꝓtradicebaꝯ: quē ꝓdicabāt mortuū resurrexisse christum. Quis hoc audiat: Quis hoc nouerit: Moua res: Sz signa cōsequebanꝯ: ꝛ incredibili rei fidē miracula faciebant. Cōtradicebaꝯ: sed cōtradictor vincebaꝯ: ꝛ ex cōtradictore fidelis efficiebaꝯ. Jbi tamē magna flamma: ibi martyres cibati pane lachrymarum: ꝛ potati in lachrymis: sed in mensura: nō amplius ꝯ poterāt ferre: vt post mensurā lachrymarū sequeret corona gaudiozū. ¶ Et inimici nostri subsannauerūt nos. Et vbi sūt q̄ subsannauerunt: Diu dictū est: Qui sunt isti colentes mortuū: adorantes crucifixū: Diu dictū est: Vbi est nasus subsannantiū: Nōne nūc qui reprehendunt: i cauernas fugiunt: ne videanꝯ: Et inimici nostri subsanna
Al'† non hz. uerūt nos. Sed videtis quid sequaꝯ. †Dñe deus virtutū cōuerte nos: ꝛ ostēde faciē tuam: ꝛ
Al'† de. salui erimus. ¶ Vineā† ex egypto transtulisti: eiecisti gentes ꝛ plantasti eam. Mouimus: factū est. Quę gentes electę sunt: Amozrei: cethei: hiebusei: gergesei: ꝛ euei: Quib⁹ expulsis ꝛ vi-
ctis: introductus est populus ex egypto liberat⁹ in terrā ꝓmissionis. Unde vinea electa sit: et vbi plantata sit: audiuim⁹: Videam⁹ quid deinde factū est: quō crediderit: quātū creuerit: qd occupauerit. Vi-
neam ex egypto transtulisti: eiecisti gētes et plantasti eam. ¶ † Viam fecisti in cōspectu eius: et
Al'† Dux fuisti. plantasti radices eius et impleuit terram. Nunquid impleret terrā: nisi via fieret in cōspectu eius: Ego sum Job.14. eius: Quę via facta est in conspectu eius: Ego sum inquit via: veritas ꝛ vita. Merito impleuit terram. Hoc dictū modo de vinea ista qō perfectū est vsqꝫ in finem. Verūtamē quid ꝓius: ¶ Operuit mō-
E
Al'† Extendit. tes vmbra ei⁹: ꝛ arbusta eius cedros dei. ¶ †Extendisti palmites eius vsqꝫ ad mare: et vsqꝫ ad flumen ꝓpagines eius. Hoc desiderat officiū expositozis: non sufficit lectozis ꝛ laudatozis: Adiuuate me intēdendo. Solet em vineę huiꝰ cōmemoratio i hoc psalmo caliginē facere minus intentis. Etenim magnitudo vineę huius iam a nobis explicata est: ꝛ vnde facta est: et vnde facta sit magna: prędictum est. Viam fecisti in conspectu eius: et plantasti radices ei⁹: ꝛ impleuit terrā. Hoc de pfectione ipius dictū est. Sed tamē prima gens iudęa fuit ista vinea. Gens aūt iudęa vsqꝫ ad mare: et vsqꝫ ad flumen regnauit. Vsqꝫ ad mare: apparet i
Num.34. scriptura quod mare ibi vicinum sit. Et vsqꝫ ad flumen iozdanem. Trans iozdanē em aliquid iudęozū collocatū est: infra iozdanē autē tota gens. Ergo vsqꝫ ad mare: ꝛ vsqꝫ ad flumē regnū iudęozū: Regnū israel non a mari vsqꝫ ad mare: sed et a flumine vsqꝫ ad termios ozbis terrę. Illa iam perfectio vineę est: de qua hic prędixit: Viam fecisti in ꝓspectu ei⁹: et plantasti radices eius: ꝛ impleuit terram. Cum ti-
bi ergo prędixisset perfectionem: redijt ad initium: de quo initio sit facta pfectio. Jnitium vis audi-
Ps.79. re: Dominabit a mari vsqꝫ ad mare: et a flumine vsqꝫ ad terminos ozbis terrę: hoc est: impleuit terrā. Videamus ergo testimoniū asaph: quid factum est
Job.4. ꝓmę vineę: quid est expectandū secundę vineę: immo eidem vineę. Jpa est em: non em altera est. In-
Act.2.et.4. de christus salus ex iudęis: inde apostoli: inde ꝓmi credentes: et prędia rerum suaꝝ ante pedes apostolozum ponētes: inde omnia hęc. Et si aliqui ex ramis
Ro.ij. fracti sunt: ꝓpter incredulitatē fracti sunt: tu autē populus gētiū fide sta: Noli altū sapere: sed time. Nam si deus naturalib⁹ ramis nō pepercit: neꝯ ti-
bi parcet. Si autē altū sapis: nō tu radicem portas: sed radix te. Quid ergo vinea ante cuius conspectū facta est via: Facta ē vt impleret terrā. Primo vbi fuit: Operuit montes vmbra eius. Qui sunt montes: Prophetę. Quare operuit illos vmbra eius: Quia obscure locuti sunt. Quare futura annūciata sunt: Audis a ꝓphetis: Obserua sabbatū: octauo die circūcide infantem: offer sacrificiū arietis: vituli: hirci: noli moueri: vmbra eius est cooperiēs montes dei: Veniet et post vmbrā mānifestatio. Et arbusta eius cedros dei: id est cooperuit cedros dei altissimas sedes dei. Sunt enim cedri significantes sublimes: perbos euertendos. Cedros libani: altitudines mū di: operuit crescendo vinea ista: Et montes dei omnes sanctos prophetas: patriarchas. Sed quous-

ꝙ extendisti palmites eius: Usq; ad mare ꝛ usq; ad flumen propagines eius. Inde quid: Ut quid destruxisti maceriam eius. Iam videtis euersam illam gentem iudeorū: iam ex alio psalmo audistis: In dolabro ꝛ fractorio vtecerunt eam. Nū si eret: nisi eius macería vestrueret: Quę est macería eius: Munitio eius. Extritit eñ supba aduersus plā tatorē suū: Si seruos ad se missos ꝛ petentes merce dem coloni flagellauerūt: ceciderūt: ꝛ occiderūt. Ue nit ꝛ vnic⁹ fili⁹: dixerūt: Hic est eñ hęres: venite oc cidam⁹ eū: ꝛ nostra erit hęreditas. Occiderūt ꝛ ex tra vineam proiecerūt. Prolectus magis possidet vñ riam eius. Quare: Expectaui eñ vt faceret vuā: fecit aūt spinas. Expectaui inde fructū: ꝛ iueni peccatuz. Quid ꝙ queris o asaph: Ut qd destruxisti macerias eius: ꝛ fecit iniquitatē. Non erat destruenda mace ria eius: Et venerūt gentes: destructa maceria: inua sa est vinea: ac deletū regnū iudeoꝝ. Hoc primū plā git: sed non sine spe. De directione eñ cordis iam lo quit: id est ꝓ assyrijs: ꝓ diripientibus psalmus est. Ut quid destruxisti maceriam eius: ¶ Et vinde miant eam oñes †transeuntes viam. Quid est: viam transeuntes: T paliter dominantes. †De uastauit eam aper de sylua. Aprū de sylua qd intelligimus: Judeis porcus aduersus est: ꝛ in por co ponunt tanq; immundiciā gentiū. A gentib⁹ aūt uersa est gens iudea: Sed rex ille qui euertit: nō tm porcus immūdus: sed etiā aper fuit. Quid eñ aper: nisi porcus seuus: porc⁹ supb⁹: Aper de sylua vasta uit eā: De sylua: de gentib⁹. Eterñ illa vinea erat: gen tes aūt sylue erant. Sed qñ crediderūt gentes: quid dictū est: T unc exultabunt oīa ligna syluaꝝ. De uastauit eam aper de sylua. Et singularis ferus depastus est eam. Quid est singularis fer⁹: Ip se aper qui deuastauit eam: singularis ferus. Singu laris: quia superbus. Hoc eñ dicit oīs superbus: Ego sum: ego sum: ꝛ nemo. Sed quo fructu hęc: Deus virtutū cōuertere. Quis hęc facta sint: conuertere vero. Respice de celo ꝛ vide ꝛ vi sita vineam istam. ¶ Et perfice eam quam plantauit dextera tua. Non aliam institue: sed hanc perfice. Ipsū est eñ semen abraam: ipsum est semen i quo benedicunt oñes gētes: Ibi est radix: ibi portat oleaster insertus. Perfice vineam istam quā plantauit dextera tua. Sed vbi perficit: Et su per filiū hominis quē cōfirmasti tibi. Quid euidentius: Quid adhuc expectatis vt vobis dispu tando exponamus: ꝛ nō potius vobiscū admirādo clamemus: Perfice vineā istā quā plātauit dextera tua: ꝛ sup filium hois eam pfice: Quem firmasti tibi. Magnum firmamentū: edifica ītū potes: Fundamētū eñ aliō nemo pōt ponere ꝓter id qd positum est: qd est christus iesus. ¶ †Succensa igni et †effossa: ab increpatio ne vultus tui peribunt. Quę sunt succensa igni et effossa: quę peribunt ab increpatione vultus tui: Videamus et intelligamus quę sint igni succensa et effossa. Quid increpauit christus: Peccata. Ab īcre patione vult⁹ eius: pctā perierūt. Quare ergo pctā igni succensa et effossa: Omnia peccata duę res faci unt i homīe: Cupiditas ꝛ timor. Cogitate: discutite: interrogate corda vestra: pscrutamini conscientias: videte vtrum possint esse peccata: nisi aut cupiendo aut timēdo. Proponit tibi ꝓmiū vt pecces: id est qd te delectet: facis propter qd cupis: sed forte nō duce ris donis: terreris minis: facis ꝓpter qd times. Cor rumpere te vult aliquis vt dicas (verbi gratia) falsū testimoniū. Innumerabilia sunt: sed planiora pro pono: de quibus cętera conjiciatis. Attendisti tu de um: et dixisti i animo tuo: Quid pdest homini si to tum mundū lucretur: animę aūt suę detrimētum pa tiatur: Non adducor premio: vt perdā animā meaz pro lucro pecunię. Conuertit ille se ad incutiendum metum: Qui premio corrūpere nō valuit: incipit mi nari damnū: expulsionem: cędes: fortassis ꝛ mortē. Ibi iam si cupiditas non valuit: forte timor valebit vt pecces. Porro autem si de scripturis: contra cu piditatem venit tibi in mentē: Quid prodest homi ni si totum mundū lucret: animę aūt suę detrimentū patiat: Veniat etiā ptra timorē in mentem: Nolite timere eos qui corpus occidunt: animā aūt non pos sūt occidere. Quicunq; te vult occidere: vsq; ad cor pus: ei licet: vsq; ad animam nō licet. Anima tua nō moriet: nisi tu eam volueris occidere. Perimat alie na iniquitas carnem tuam: dum seruet veritas ani mam tuam. Si autem a veritate resilieris: quid tibi amplius factur⁹ est inimic⁹: q̄ tu tibi ipse facis: Inimicus seuiens carnem potest occidere: tu aūt dicendo falsum testimoniū animam occidis. Audi scriptu ram: Os quod mentit occidit animā. Itaq; fratres mei ad oñe recte factum: amor ꝛ timor ducit. Ut facias bene: amas deū ꝛ times deū: Ut aūt facias male: amas mundū: ꝛ times mundū. Hęc duo conuertantur ad bonū. Amabas terram: ama vitā eternā: Timebas mortē: time gehēnam. Quicquid tibi in quo promiserit mundus: nunquid potest dare quantum dabit iusto deus: Quicquid tibi iusto minatus fuerit mūdus: nunquid potest facere quod facit iniquo deus: Vis audire quid daturus est deus: si iuste vixeris: Venite benedicti patris mei percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. Vis videre quid facturus est impijs: Ite in ignem eternum: qui parat⁹ est diabolo ꝛ angelis eius. Bene quidem tu nihil aliud vis: q̄ vt bene tibi sit. Amas in eo qd amas: vis vt bene tibi sit: ꝛ in eo qd times: non vis vt male tibi sit: Sed nō in ea regione queris: in qua quęrendum est. Festinas. Nam et sine indigentia vis esse ꝛ sine molestia. Bonus est quod vis: sed tolera qd non vis: vt assequaris quod vis. Proinde illi⁹ facies delens peccata: quid facies: Quę sūt peccata: Succęsa igni ꝛ effossa. Quid fecerat amor malus: Tanq; ignem succenderat. Quid fecerat timor malus: Tanq; effoderat. Amor quippe inflammat: timor hūiliat: Ideo peccata mali amoris igne succensa sunt: peccata mali timoris effossa sunt. Humiliat ꝛ bonus timor: accendit ꝛ bonus amor: sed aliter atq; aliter. Nam ꝛ colonus intercedens pro arbore quę fructus non dabat ne subuerteret: ait: Circumfodio eam ꝛ adhibeo cophinum stercoris. Fossa significat piam humilitatem timentis: ꝛ stercoris cophinus sordes vtiles pœnitentis. De igne aūt boni amoris dns dicit: Ignem veni mittere in terrā: q̄ igne inardescant spiritu feruentes: et dei ac proximi charitate flagrātes: Ac ꝓ hoc sicut oīa iusta opa:

bono timore et bono amore fiunt: sic malo amore et malo timore omnia peccata cõmittuntur. Ergo succensa igni et effossa omnia scilicet peccata ab increpatione vultus tui peribunt. ¶ Fiat manus tua super virum dexteræ tuæ: et super filium hominis quem confirmasti tibi. ¶ Et non discedimus a te: Oꝛ diu generatio praua et amaricans: et quę coꝛ nõ dirigit suum: dicat asaph: et ostẽdat se misericoꝛdia tua: Fac bene cum vinea tua: pfice illam: quoniam cęcitas ex parte i israel facta est: vt plenitudo gentium introiret: et sic oĩs israel saluus fieret: Demonstrata facie tua super virum dexteræ tuæ quem confirmasti tibi: non discedimus a te. Oꝛ diu nos increpas: Oꝛ diu accusas: Hoc fac et nõ discedimus a te. ¶ Viuificabis nos et nomen tuum inuocabimus. Tu nobis dulcis eris: viuificabis nos. Nam prius amabamus terram non te: sed mortificasti membra nostra quę sunt super terram. Illud eñ vetus testamentum habens promissa terrena: hoc videtur suadere ne gratis colatur deus: sed quia aliquid dat i terra: ideo diligitur. Quid amas vt deum non ames? Dic mihi: Ama si potes aliquid quod ille non fecit. Circumspice vniuersam creaturam: vide vtrum alicubi cupiditatis visco tenearis: et a diligendo creatoꝛem impediaris: nisi ea re quã creauit ipse quem negligis. Quare aũt amas ista: nisi qꝛ pulchra sunt? Possunt esse tam pulchra: q̃ ille a quo facta sunt? Miraris hęc: quia illum nõ vides: sed per ea quę miraris ama quem non vides. Interroga creaturam: si a se ipsa est: remane in illa. Si aũt ab illo est: non ob aliud pernicioſa est amatoꝛi: nisi quia pręponitur creatoꝛi. Quare hoc dixi? Propter versum istum fratres. Moꝛtui ergo erant qui propterea deum colebant: vt eis p̃m carnem bene esset. Sapere eñ p̃m carnez moꝛs est: Et moꝛtui sunt qui non deum gratis colunt: id est quia ipse bonus est: non quia dat talia bona quę dantur et non bonis. Pecuniaz vis a deo: habet et latro. Uxoꝛem: fęcunditatem filioꝛum: salutem coꝛpoꝛis: dignitatẽ sęculi: attende q̃ multi mali habent: hoc est totum propter quod eum colis. Mutabunt pedes tui: putabis te sine causa colere: quando in eis vides ista qui eum non colunt. Ergo ista dat omnia etiam malis: se solum seruat bonis. Viuificabis nos: nam moꝛtui eramus: quando terrenis rebus inhęrebamus: moꝛtui eramus quando terreni hominis imaginem poꝛtabam⁹. Viuificabis nos: inouabis nos: Vitam interioris hominis dabis nobis. Et nomen tuum inuocabimus: id est te diligem⁹: Tu nobis dulcis eris remissoꝛ peccatoꝛum nostroꝛum: tu eris totum pręmium iustificatoꝛum. ¶ Domine deus virtutũ conuerte nos: et ostende faciem tuam et salui erimus.

Explicit tractatus de pš. LXXIX.

Incipit tractatus de pš. LXXX.

Loqui ad vos de presenti psalmo suscepim⁹: adiuuet vocem nostram qui tyestram. Etenim aliquanto est obtũsioꝛ: Habit ei vires intentio audientium: et adiutoꝛium iubentis vt loquar. Titulum habet psalmus iste. ¶ In finem pro toꝛcularibus quinta sabbati: psalmus ipsi asaph. In vnum titulum multa sunt congesta mysteria: ista tamen vt limen psalmi indicet interioꝛa. Cum de toꝛcularibus locuturi sumus: nemo vestrum aliquid expectet nos dicturos esse de lacu: de pręlo: de fiscinis: quia nec ipse psalmus hoc habet: et ideo magis indicat mysteriũ. Nam et si aliquid tale psalmi text⁹ pꝛineret: nõ deesset q̃ putaret ad litteram esse accipiẽda toꝛcularia: nec aliquid illic tale amplius requirendum: nec mystice aliquid positum et sacrate significatum: sed diceret simpliciter: psalmus de toꝛcularibus loquitur. Et tu mihi nescio quid aliud suspicaris? nihil hic tale audistis cum legeretur. Ergo accipite toꝛcularia mysterium ecclesię quod nunc agitur. In toꝛcularibus animaduertimus quę dam tria: pressuram: et de pressura quędaz duo: vnũ recondendum: alterum pꝛoĩciendum. Fit ergo in toꝛculari conculcatio: tribulatio: pondus: et in his oleum eliquatur occulte in gemellariũ: amurca pubice per platęas currit. Intendite ad magnum hoc spectaculuz. Non eñ deserit deus dare nobis quod cũ magno gaudio expectem⁹? Aut circi iſania huic spectaculo comparanda est. Illa ad amurcam pertinet: hoc ad oleum. Quando ergo auditis conumaciter garrire blasphemos et dicere: abundare pressuras tẽpoꝛibus chꝛistianis: scitis eñ quia hoc amant dicere: et vetus quidem: sed a tempoꝛibus chꝛistianis cępit pꝛouerbiũ: Non pluit de⁹: dic ad chꝛistianos: q̃ q̃ pꝛiores ista dixerunt. Isti aũt modo dicũt et quia pluit deus: dicant chꝛistiani: non pluit deus: non seminamus: pluit deus: non triturabimus: et inde volunt superbire vnde deberẽt amplius supplicare: eligentes blasphemare q̃ oꝛare. Cum ergo ista commemoꝛant: cum ista iactant: cum ista dicunt: et contumaciter dicunt: nõ cum timoꝛe: sed cum elatione: nõ vos perturbent. Puta eñ quia pressurę amurca insultet: et illa tanq̃ per platęas pꝛoiecta publice insultet: tu apud te in coꝛde tuo: vbi qui videt in occulto reddet tibi: liquare in gemellarium. Oliua in aꝛboꝛe quibusdam quidem tempestatibus agitatur: non tamen pressuris toꝛcularis atteritur: Ideo vtrũq̃ simul pendet ex aꝛboꝛe: et quod pꝛoĩciendum est: et quod recondendũ est. At vbi ad toꝛcular et pressuras ventũ fuerit: vtrũq̃ discernitur: dirimit: et aliud appetitur: aliud respuitur. Vultis nosse vim toꝛcularium istoꝛum? Ut vnum aliquid dicam: vnde et ipsi murmurant qui ea faciũt: Quantę inquiunt rapinę temporibus nostris: quantę pressurę innocentium: quantę expoliationes rerum alienarum? Ita sane in amurcam attenditis: quia rapiuntur res alienę: in oleum non attenditis: quia pauperibus donantur et pꝛoꝛum alienarum: sed habebat antiquitas tales raptoꝛes rerum suarum. Aliquanto esto curioſioꝛ in toꝛcularí: Noli hoc soluz videre quod publice fluit: est aliquid quod querendo inuenias: Discute: audi: cognosce q̃ multi faciũt quod ex oꝛe domini cuz audisset vnus diues tristis abscessit: Ex euangelio multi audiũt: Uade vende oĩa quę possides: et da pauperibus: et habebis thesaurum in cęlis: et veni sequere me. Non attendis q̃ multi id faciunt: Pauci inquiũt sunt: Ipsi tamen pauci oleũ sunt: Et qui bene vtuntur his rebus quas possident: ad oleum pertinent. Adiunge omnia: et videbis patrifamilias ruinenas apothecas. Uides raptoꝛem qualem nunq̃

vidisti: vide contemptorem rerum suarum qualem nunc̄ vidisti. Lauda torcularia: impleť prophetia Apoc.22. de apocalypsi: Justus iustior fiat: ⁊ sordidus sordescat adhuc. Ecce torcularia in hac sententia: Justus iustior fiat: et sordidus sordescat adhuc. Quare et quinta sabbati? Quid est hoc? Recurramus ad pri ma opera dei: ne forte ibi aliquid inueniamus quo ⁊ mus dies est: quo requieuit deus ab omnibus ope ribus suis: magnum intimās mysterium quietis no Heb.j. stre futurę ab oīb̄us operibus nostris. Prima sab bati dicitur primus dies: quem dominicum etiam nominamus: Secunda sabbati: secūdus dies: tertia sabbati tertiꝰ dies sabbati: quarta sabbati: quartꝰ di es: Quinta ergo sabbati quintus dies a domini co die: post quem sexta sabbati: sextus dies: et ipsuz sabbatum: septimus dies. Videte itaq̄ quibus loq̄ tur hic psalmus. Videtur enī mihi quoniam bapti Ibidem. zatis loquitur. Quinto enim die deus ex aquis crea uit animalia. Quinto die: id est quinta sabbati dixit deus: Producant aquę reptilia animarum viuaruz. Videte ergo vos in quibus iam produxerunt aquę reptilia animarum viuarum. Vos enī ad torcularia pertinetis: et in vobis quod produxerunt aquę: aliud eliquatur: aliud proīcitur. Sunt enī multi nō digne viuentes baptismo quod perceperūt. Oī mul ti enim baptizati hodie circum implere: q̄s istam ba silicam maluerunt: Oī multi baptizati: aut casas in vicis faciunt: aut non fieri conqueruntur: Psalmus aūr iste pro torcularibus et quinta sabbati cantatur: et in pressura discretionis: ⁊ in sacramento baptismi cantatur ipsi asaph. Asaph homo quidam fuit hoc nomine appellatus: sicut idithun: sicut chore: sicut alia nomina quę inuenimus i titulis psalmorum: In terpretatio tamen nominis mysteriuz indicat occul tę veritatis. Asaph quippe latine dicitur congrega tio. Ergo pro torcularibus quinta sabbati cantatur ipsi asaph: id est pro pressura discernente baptizatis ex aqua renatis cantatur psalmus dominicę con gregationi. Titulum in limine legimus: ⁊ in his p̄ lis quid sibi velint intelleximus. Jam si placet etiaz ipsam domum operis: id est ipsius torcularis inte rioza videamus: Intremus: inspiciamus ⁊ gaude amus: timeamus: appetamus: fugiamus. Omnia eī hęc inuenturi estis in hac interiore domo: id est in textu ipsius psalmi: cum legere et adiuuante do mino quod donauerit loqui cęperimus. Ecce vos o asaph congregatio domini.

¶ Expositio psalmi.

Exultate deo adiutori nostro. Vos q̄ cōgregati estis hodie: vos hodie asaph do mini: siquidem vobis canitur psalmus ipsi asaph: Exultate deo adiutori nostro. Exultant alij circa vos deo: exultant alij deceptori suo: exultate vos adiutori vestro. Exultāt alij deo suo ventri suo: exultate deo iacob. Quia ⁊ vos pertinetis ad iacob: im Heb.25. mo vos estis iacob minor populus cui seruit maior: Jubilate deo iacob. Quicquid verbis explicare nō poteritis: non ideo tamen ab exultatione cessetis: Quod poteritis explicare clamate: q̄ nō potestis: iubilate. Etenim ex abundantia gaudiorum: cui ver ba sufficere non possunt: in iubilationem solet erū pere: Jubilate deo iacob. †Accipite psalmum et date tympanum. Et accipite ⁊ date. Quid ac cipite? Quid date? Accipite psalmū: ⁊ date tympa num. Dicit quodā loco apostolus paulus: reprehē dens ⁊ volens: q̄ nemo illi cōmunicauerit in ratione dati ⁊ accepti. Quid est in ratione dati ⁊ accepti: nisi q̄ alio loco aperte exposuit: Si nos vobis spiritu alia seminauimus: magnū est si nos carnalia vestra metamus? Et verum est q̄ tympanū quod de corio fit: ad carnem pertinet. Psalmus ergo spiritualis ē: tympanū carnale. Ergo plebs dei: cōgregatio dei ac cipite psalmū: ⁊ date tympanū: Accipite spiritualia et date carnalia: Hoc est quod et vos ad illam men sam beati martyris exhortati sumus: vt accipientes spiritualia: daretis carnalia. Hęc enī quę extrahunť ad tempus ad recipienda corpora: vel viuorum vel mortuorum: necessaria sunt: sed tempore pretereūti. Nunquid post iudiciū dei istas fabricas in cęlum le uabimus? Sine his tamen hoc tempore agere quę ad possidendū cęlum pertinent non poterimus. Si ergo auidi estis in spiritualibus accipiendis: deuoti estote in carnalibus erogandis. Accipite psalmum ⁊ date tympanū: Accipite vocē nostram: reddite ma nus vestras. ¶ Psalterium iocundum cum ci thara. Demini nos aliquādo differentiā psalterij et citharę intimasse charitati vestrę: Studiosi q̄ me minerunt recognoscant: qui vel non audierunt: vel non meminerunt discant. Jstorum duorū organo rum musicor: ⁊ psalterij ⁊ citharę hęc differētia est: q̄ psalteriū lignū illud cōcauū vnde canorę chordę reddūtur: i superiore parte habet: Deorsum feriunť chordę vt desup sonent. In cithara vero hęc eadē cō cauitas ligni partez inferiorē tenet: tanc̄ illud sit de cęlo: hoc de terra. Cęlestis enī est p̄dicatio verbi dei: Sed si expectamus cęlestia: nō simꝰ pigri ad operā da terrena: quia psalteriū iocundū: sed cum cithara. Hoc alio modo dictū est quod supra: Accipite psal mum ⁊ date tympanū. Hic p̄ psalmo psalterium: p tympano cithara posita est. Hoc tamē admoniti su mus: vt prędicationi verbi dei corporalibus respon deamus operibus. ¶ †Tuba canite. Hoc est cla rius ⁊ fidentius p̄dicate: Ne terreamini: sicut ait p̄ pheta quodā loco: Exclama: ⁊ exalta sicut tuba vo cem tuā. Tuba canite. ¶ †In initio mēsis tubę. Prędictū erat vt i initio mēsis tuba canerent: Et h̄ vsq̄ nūc iudei carnaliť faciūt: spūaliter nō itelligūt. Initium enī mēsis: noua luna est. Noua luna: noua vita est. Quid ē noua luna? Si q̄ igiť i christo noua creatura. Quid est tuba canite in initio mēsis tube? Cū tota fiducia nouā vitā p̄dicate: strepitū vitę ve terę nolite metuere. Quia p̄ceptū †ipsi israel ē: et iudicium deo iacob. Ubi prędictum: ibi iu dicium. Qui enī in lege peccauerunt: per legem iu dicabunť. Et ipse prędicti dator dominus christus: verbum caro factum: In iudicium inquit veni i hūc mundū: vt q̄ non vident videāt: ⁊ qui vidēt: cęci fiāt. Quid est: vt qui non vident videant: ⁊ qui vident cę ci fiant: nisi humiles exaltentur: superbi dēsciātur? Non enī qui vident cęci fiant: sed qui sibi videre vi dentur: de cęcitate conuincantur. Hoc agit mysteriū torcularis: vt qui non vident videant: et qui vident cęci fiant. ¶ Testimonium in ioseph posuit il lud. Ela fratres quid est? Joseph interpretatur au

Ar. †Sumite.

1.Cor.9.

Phil.4.

E

S.pś.56.T.et 70.tract.2.H.

Ar. †Buccina te. Esa.58.

Ar. †In neome nia tuba in insi gni die solenni tatis vestre. Leui.23.

Ar. †in.

Roma.2.

Joh.j. Joh.9.

F

gmentatio. Deministis:nostis ioseph in ęgyptum
Gen.37.et.41. venditum:christus ad gentes transiens. Ibi ioseph
post tribulationes exaltatus:t hic christus post pas
sionem martyruz glozificatus. Ergo ad ioseph ma
Esa.54. gis gentes pertinent:Et ideo augmētatio:quia mul
ti filij deserte magis q̄ eius quę habet virum. Testi
Al.†Cum. monium in ioseph posuit illud. ¶ †Dum exiret de
terra ęgypti. Videte t hic significari quintā sab/
Exo.14. bati:quādo exijt de terra ęgypti ioseph:id est popu
lus multiplicatus per ioseph:per mare rubzū trae/
Gen.1. ctus est. Et tunc ergo produxerunt aquę reptilia
animarum viuarū. Nihil aliud tunc in figura pos/
tendebat transitus populi per mare:nisi trāsitum fi
delium per baptismū: Testis est apostolus: Nolo
1.Cor.10. eī vos inquit ignozare fratres:q̄ patres nostri om
nes sub nube fuerunt:t omnes per mare transierūt:
et oēs in moyse baptizati sunt. Nihil ergo aliud si
gnificabat transitus per mare:nisi sacramentū bap
tizatozum: Nihil aliud insequētes ęgyptij:nisi abū
dantiam p̄teritozum delictozum. Videtis euidentis
sima sacramenta:Premunt ęgyptij:vrgent:instant
ergo peccata:sed vsq̄ ad aquam. Quid ergo times
qui nondum venisti:venire ab baptismū christi:tran
sire per mare rubzuz:Quid est rubzum:Sanguine
domini consecratum. Quid times venire:Conscię/
tia forte aliquozum immanium delictozum stimulat
et excruciat in te animum:et dicit tibi tam magnum
esse illud quod commisisti: vt desperes tibi dimitti.
Time ne remaneat aliquid peccatozum: si vixit ali/
quis ęgyptiozum. Cum aūt transieris rubzum ma/
re:cum eductus fueris a delictis tuis in manu poten
ti t brachio forti:pcepturus es mysteria quę non no
ueras:quia t ipe ioseph cum exiret de terra ęgypti:
¶ Linguam quam non nouerat audiuit.
Audies linguam quam non noueras: quam modo
audiunt t recognoscunt testantes t scientes qui no/
runt. Audies vbi debeas coz habere. Nō modo cuz
dicerem:multi intellexerunt et acclamauerunt:relicq̄
multi steterunt:quia nondum linguam quā non no/
uerant audierūt. Accelerent ergo: transeant: discāt.
Linguam quam non nouerat audiuit. ¶ †Auertit
Al. †Diuertit. ab onerib⁹ dozsum eius. Quis auertit ab one/
G ribus dozsum eius:nisi ille qui clamauit: Venite ad
Matth.jj. me omnes qui laborastis t onerati estis:Alio modo
hoc idem significatur. Quod faciebat insecutio ęgy
ptiozum:hoc faciūt sarcinę peccatozum. Auertit ab
oneribus dozsū eius. Et quasi diceres:a quib⁹ one/
ribus:¶ Manus eius in cophino seruierūt.
Per cophinuz significanť opera seruilia: Mūdare
stercora:terram portare:cophino fit. Seruilia sunt
Job.8. opera:quia oīs qui facit peccatum: seruus est pec
cati. Et si vos filius liberauerit: tunc vere liberi eri/
Ibidem. tis. Merito t abiecta mundi:quasi cophini reputā/
Matth.j4. tur. Sed et cophinos de⁹ buccellis impleuit. Duo/
1.Cor.1. decim cophinos buccellarū impleuit: quia abiecta
huius mūdi elegit: vt cōfunderet fortia. Sed t quā/
do in cophino seruiebat ioseph: terrā ibi portabat:
quia lateres faciebat. Manus eius i cophino seruie/
Al.†liberaui. erunt. ¶ In tribulatiōe inuocasti me t †erui
te. Recognoscat se vnaquęq̄ conscientia christiana
Exo.14. si deuote transierit mare rubzū: si cum fide credendi
t obseruandi linguam quam nō nouerat audiuit: re/
cognoscat se in tribulatione exauditam. Ipsa enim
magna tribulatio erat premi sarcinis peccatozum.
Quantum gaudet releuata conscientia: Ecce bapti
zatus es:conscientia quę heri premebat:hodie gra/
tulatur. Exauditus es in tribulatione:memento tri/
bulatiōis tuę. Anteq̄ accederes ad aquā:qd sollici/
tudinis gerebas:Quid ieiunioz exhibebas:Quid
tribulationū in corde gestabas:orationū internarū:
piarum:deuotaz:Occisi sunt hostes tui:omnia pec
cata tua veleta sunt. In tribulatione inuocasti me et
erui te. ¶ Exaudiui te in abscondito tempe/
statis. Non in tempestate maris:sed in tempestate
cordis. Exaudiui te in abscōdito tēpestatis. ¶ Pro
baui te †in aqua cōtradictionis. Reuera fra/
tres reuera:q̄ exauditus est in abscōdito tēpestatis:
debet p̄bari in aqua cōtradictionis. Cum eī credi/
derit:cum baptizatus fuerit: cū viā dei capere cępe/
rit:cum baptizatus fuerit: cū viā dei capere cępe/
rit:cum i gemellariū eliquari intenderit:t ab amur/
ca publice currēte se extraxerit: habebit multos ex/
agitatozes:multos insultatozes:multos detractato/
res:deboztatozes:minātes etiam vbi possunt:deter/
rentes:deprimentes. Hęc tota aqua contradictio/
nis est. Puto esse hodie hic sic: Arbitroz esse hic nō
nullos quos amici sui volebant rapere ad circum:et
ad nescio q̄s hodiernę festiuitatis nugas: Forte ip/
si illos adduxerunt ad ecclesiā: Sed siue ipi illos ad
duxerūt: siue ab eis ad circum abduci nō potuerūt:
in aqua cōtradictionis probati sunt. Non ergo eru/
bescas predicare q̄ nosti defendere: t inter blasphe
mos q̄ credidisti. Si eī exauditus in abscondito tē
pestatis: corde credit ad iusticiā: Si probaris in aq̄
contradictionis:oze confessio fit ad salutem. Quan/
ta est eī ipsa aqua contradictiōis: Jam pene sicca/
ta est: Sed senserunt illā maiozes nostri:quādo ver/
bo dei:quādo mysterio christi acriter resistebant gē
tes: Turbabať aqua. Aquas eī p̄ pphis aliquādo
intelligendas euidēter apocalypsis scriptura denō
strat: vbi aquę multę cum viderentur:t cum quere/
retur quid essent:responsum est: Populi sunt. Per/
tulerunt ergo illi aquam contradictionis: quādo fre
muerūt gentes:t populi meditati sunt inania:quā/
do astiterunt reges terrę:t principes cōuenerunt in
vnum aduersus dominum:t aduersus christū eius.
Quando fremuerunt gentes: tunc leo ille viro forti
samson venienti ad ducendam de alienigenis vro/
rem:christo scilicet descendenti ad habendam eccle/
siam de gentibus fremēs ibat in obulam. Sed quid
egit:Accepit: tenuit:fregit: dissipauit leonem:face⁹
est in manibus eius velut hędus caprarū. Quid eī
fieret populus fremens: nisi languidus peccato:
Occisa aūt illa feritate:iam non sic fremit regia po/
testas:non sic fremit populus gentium:non it obui/
am christo:immo vero in ipso regno gentium inue/
nimus leges pro ecclesia: tanq̄ fauū in oze leonis.
Quid ergo iam metuam aquam contradictionis:q̄
de iam tota siccata est:Illa pene iam silet:si amur
ca non cōtradicat. Oītumlibet mali seuiant alieno
si eos nō adiuuēt mali nři. Exaudiui te in abscōdito
tempestatis:probaui te in aqua cōtradictionis. Re
colitis quid de christo dictum sit: sic natum eum esse
in multozum ruinam: t multozum resurrectionem:
et in signum cui contradicetur:, Vouimus: videm⁹
signum crucis erectum esse:t contradictū est ei. Lō/
tradictuz est glozię crucis:sed titulus erat super cru/

Ps.56. cem qui non corrumpebatur. Est enī titulus in psalmo: In tituli inscriptionē ne corrūpas: Signū erat Job.39. cui contradicerēt. Dixerunt enī iudei: Noli facere rex iudeor: sed fac q ipse dixerit regem se esse iudeo rum: Dicta est contradictio: resposum est: qō scripsi scripsi. Exaudiui te in abscondito tempestatis: probaui te in aqua cōtradictionis. Hoc totum ab initio psalmi vsq ad hunc versum: de oleo torcularis audiuimus: Qō restat magis dolēdum est t cauendum. Ad amurcam enī torcularis pertinet vsq in finem: forsasse nō frustra: t iterposito diapsalmate: Sed hō etiam audire vtile est: vt qui se iam in oleo videt gaudeat: qui periclicatur: ne in amurcam incurrat cauat: Utrumq audi: vnū dilige: alterū time. ¶ Audi populus meus †t loquar: t †testificaboz tibi. Non enī populo alieno. Non enī populo nō proprium habet. iam meam. Audi populus meus t loquar t testificaboz tibi. ¶ Israel si me audieris: non erit in te deus recens. Deus recens est ad tempus factus: Deus aūt noster nō recens: sed ab eternitate in eternitatem. Et christ? noster recens forte homo: ⁊ semper? Iob.j. in principio erat verbum: t verbum erat apud deū: et deus erat verbū: Et ipse deus noster verbū caro factū: vt habitaret in nobis. Absit ergo vt sit in alitasina est. Non est inquit lapis: Ego argenteum habeo t aureum. Merito ipsa pciosa voluit numerari Ps.95. qui dixit: Idola gentium argentum t aurum. Habent gna sunt quia aurea t argentea sunt: pciosa sunt: lucent hi dij. Quid recentius deo ex officina: licet illos iam vetustos aranearū casses contexerint: Qui sempiterni nō sūt: recētes sunt. Hoc de paganis ne scio quis alius in vanitatē accipiens nomen domini et inequalem generanti: filium dei dicens: t filiū dei negans. Si enī filius vnicus est: hoc qō pater est: et hoc est ex eternitate. Tu aūt nescio quid aliud cogitasti in corde tuo: deum recētem posuisti. Fecit sibi alius deum pugnantem contra gētem tenebrarum: timentem ne inuadatur: satagentem ne corrumpat: ex parte tamē corruptum: vt possit esse totus salu?: sed non totus: quia ex parte corruptus. Manichei ista dicunt: Faciunt sibi t isti in corde recentē deum. Non est talis deus noster: non est talis portio tua Iacob: sed qui fecit celum t terram: ipse est deus tu?: qui nō eget bonis: q non timet a malis. Multi g hē retici cū paganis alios t alios deos ipi sibi finxerūt: alios t alios deos sibi ipsi fecerunt: t eos etiam si nō in templis: tamen quod est peius in suo corde posuerunt: t falsorū ridendorūq simulacrorū templa ipsi facti sunt. Magnū opus est intus hec idola frange: ¶ re: t locum deo viuenti non recenti mūdare. Omnes enī isti aliud t aliud sentientes: alios atq alios deos sibi facientes: ipsamq fidem falsitate variantes videntur dissentire: sed omnes a terrenis cogitationibus non recedunt: in terrenis cogitationibus cōsentiunt sibi. Opinio diuersa est: vanitas vna est. De illis in alio psalmo dicitur: Ipsi de vanitate in vnum Ps.61. colligātur. Quis opinionum varietate discordent: simili tamen vanitate colligantur. Et nostis quia vanitas retro est: posterior est: Jō ille quę retro oblitus est: id est vanitatē oblit? : i ea quę antea sunt: id est in veritatem extensus: sequitur ad palmam supernę vocationis dei in christo iesu. Ergo in peius sibi isti cōsentiunt: q̄uis dissentire a se inuicem videantur. Jō samson caudas vulpium colligauit. Vulpes insidiosos maximeq hereticos significant dolosos: fraudulentos: cauernosis anfractibus latentes t decipiētes: odore etiam tetro putentes. Contra quē odorē dicit apostolus: Christi bonus odor sumus deo in omni loco. Jste vulpes significantur in Cāticis cantico rum: vbi dicitur: Capite nobis vulpes pusillas exterminantes vineas: latentes in cauernis tortuosis: Capite nobis: conuincite nobis. Capis enī eum quem de falsitate cōuincis: Contradicentibus deniq vulpeculis domino: t dicētibus: Jn qua potesta te ista facis: respōdete mihi t vos inquit vnū sermonem: Baptismum ioannis vnde est: de celo an ex hominibus: Vulpes autem solēt habere tales foueas: vt ex vna parte intrent: t ex alia parte exeant. Ad vtrunq forame captor vulpium retia posuit: Dicite mihi: de celo est: an ex hominib? : Sentiūt illi eū ex vtraq parte tetendisse vnde caperet: t aiunt apō se: Si dixerimus inquiunt de celo: dicturus? est nobis: quare ergo non credidistis: Ille enī testimoniū christo phibuit: Si dixerim? de terra: lapidabit nos populus: q vt prophetam eum habent. Sentientes g hac atq hac esse vnde caperenī: responderunt: Nescimus. Et domin?: Nec ego vobis dico in qua potestate ista facio. Vos dicitis vos nescire qō scitis: ego vobis nō dico qō quęritis: Quia ex nulla parte exire ausi estis: in vestris tenebris remansistis. Obtemperemus ergo t nos si possumus dicenti verbo dei: Capite nobis vulpes pusillas exterminantes vineas: Videamus si t nos quasdam vulpeculas capere possumus. Proponamus ad foramen vtrūq: vt vnde vulpes exire voluerit: capiatur (Uerbi gratia) Manichęo facienti sibi deum recentem: et in corde suo ponenti quod non est: dicamus t interrogemus eum: Substantia dei corruptibilis est: an incorruptibilis? Elige qō vis: Exi qua vis: sed non effugies. Si dixeris corruptibilis: non a populo: sed a teipso lapidaberis. Si aūt dixeris incorruptibilem deum: incorruptibilis quomodo timuit gentem tenebrarum? Quid factura erat incorruptibili gens corruptiōis? Quid restat nisi vt dicatur: nescimus? Sed tamen si hoc non dolo sed ignorantia dicitur: nō remaneat in tenebris: ex vulpe fiat ouis: Credat iuisibili: incorruptibili soli deo: nō recenti: Soli ab eo quod est sol?: non ab eo qō est sol: ne nos ipsi vulpi fugienti aliam cauernam aperuisse videamur: q̄q̄ nec nomen solis formidabimus. Est enī in scripturis nostris sol iustitię: t sanitas in pennis eius. Ab estu solis huius umbra appetitur: Sub alas aūt solis hui? ab estu fugit: Sanitas enī in pennis ei?. Jste est sol de quo dicturi sunt impij: Ergo errauimus a via veritatis: t iusticie lumen non luxit nobis: t sol non est ortus nobis: Dicturi sunt adoratores solis: sol non ort? est nobis: quia cum adorent solem quem facit oriri super bonos et malos: non est eis ortus sol: qui solos illuminat bonos. Faciunt sibi ergo deos recētes quicq q̄les volunt. Quid enī impedit officinam decepti cordis fabricare phantasma qualecunq voluerit: Sz oēs

Phil.3.

Judicū.15.

2.Cor.2.

Matth.23.

Ibidem.

Cant.2.

Matth.23.

Malach.4.

Sap.5.

Matth.5.

bi in posteriozibus consentiunt: id est simili vanitate
tinentur. Unde samson noster qui etiam interpre-
tatur sol ipsoꝝ: eozum scilicet quibus lucet: non om
nium: sicuti est oziens super bonos et malos: sed sol
quozūdam sol iusticię: figuram em̄ habebat christi:
Judicū. 15. colligauit vt dicere cęperam caudas vulpium: et ibi
ignem alligauit: Ignem ad incendendū: sed messes
alienigenarum. Proinde tales consentientes in po-
steriozibus tanq̄ caudis colligati: trahūt ignez coz-
rumpentem: sed non incendunt nostrozum segetes.
2. Timoth. 2. Nouit em̄ dominus qui sunt eius: ⁊ recedit ab iniq̄
tate omnis qui inuocat nomen domini. In magna
aūt domo non solum sunt vasa aurea ⁊ argentea: sed
et lignea ⁊ fictilia: Et alia quidem sūt in honozē: alia
Ibidem. vero in ꝓtumeliā. Si quis aūt mundauerit se ab hu
iusmodi: erit vas in honozem: vtile deo: ad omne
op⁹ bonū paratū: Et iō nec caudas vulpium: nec fa
M ces vulpiū ptimescet. Sz videamus ꝺ ipso isto. Si
me audieris inq̄t: nō erit ī te ꝺ⁹ recens. Mouet me:
q̄d dixit ī te. Nō em̄ dixit a te: q̄si simulacꝝ fozinsec⁹
adhibitū: ꝑ in te i corde tuo: in imagine phātasmatis
tui: ī ꝺceptionē error tui: tecū portabis ꝺū tuū re
centē: remanēs vetust⁹. Si ergo me audieris: me in
quit quia ego sum qui sū: non erit in te ꝺus recens.
¶ Nec adozabis deum alienum. Si em̄ in te
non sit: nō adozabis ꝺum alienum. Si tu non cogi-
tes ꝺum falsum: non adozabis deum fabzicatum.
Non em̄ erit in te deus recens. ¶ Ego em̄ sum.
Quid vis adozare quod non est: Ego enim Do-
Ar. †tuus. minus deus †sum: Quia ego sū qui sum. Et ego
Exo. 20. quidē sum inquit qui sū super omnē creaturaz. Tibi
Exo. 3. tamen temporaliter quid pręstiti: Qui eduxi te
de terra ęgypti: Non tātum illi populo dicitur.
Omnes em̄ educti sumus de terra ęgypti: omnes p
mare rubzum transiuimus: inimici nostri persequen
tes non: in aqua perierunt. Non simus ingrati deo
nostro: non obliuiscamur deum manentem: ⁊ fabri-
cemus in nobis deum recentem. Qui eduxi te ꝺ ter
ra ęgypti. Loquitur deus ¶ Dilata os tuum: et
Ar. †implebo. †adimplebo illud. Angustias pateris in te ꝓ
pter ꝺum recentem constitutum in corde tuo: Frā-
ge vanum simulacrū: ꝺęjce de conscientia tua fictū
idolum: dilata os tuum cōfitendo: amando: ⁊ ad im
plebo illud: quoniā apud me est fons vitę. Hoc qui
Ps. 35. Ar. †audiuit. dem dicit dominus: sed quid sequit: Et non †ob-
audiuit populus meus vocem meam. Non
em̄ loquereꝝ ista: nisi populo suo. Scimus em̄ quia
Roma. 3. quęcunq̄ lex dicit: his qui in lege sunt dicit. Et non
obaudiuit populus meus vocem meam. Et israel
Ar. †intendit. non †attēdit mihi. Quis: cui: Israel mihi. O in-
grata anima: Per me aīa: a me vocata anima: a me
in spem reducta: a me a peccatis abluta. Et israel nō
attendit mihi. Baptizanꝝ em̄ et transeunt per mare
rubzum: Sed in via murmurant: cōtradicunt: ꝺque
runtur: seditionibus perturbātur: in grati ei qui libe-
rauit a persequentibus hostibus: q̄ ducit per siccū ꝑ
heremum: cum cibo tamen ⁊ potu: cum lumine no-
cturno ⁊ vmbraculo diurno. Et israel nō attendit mi
Ar. †desiderta. bi. ¶ Et dimisi eos ſm̄ †affectiones cozdis
eozum. Ecce tozcular. Aperta sunt fozamina: cur-
rit amurca. Et dimisi eos: nō ſm̄ salutem pręceptoꝝ
meozū: sed ſm̄ affectiones cozdis eozū donaui
Roma. 1. eos sibi. Dicit ⁊ apostol⁹: Tradidit illos deus in cō-

cupiscentias cozdis eoꝝ: Dimisi eos ſm̄ affectiones Ar. †desiderta.
cozdis eoꝝ. ¶ Jbunt in †affectionibus suis. Jnde est q̄ hozretis: si tamen eliquamini in gemel- ouibus.
laria abscondita dñi: si tamen apothecas eius ada-
mastis: inde est q̄ hozretis: Alij ꝺfendūt circū: alij
amphitheatrum: alij casas in vicis: alij theatra: alij
illō: alij: illō: alij postremo deos recētes suos. Jbūt
in affectionibus suis. ¶ †Jsrl si in vijs meis am- Ar. †Si populus meus in vijs meis ambulasset.
bulasset. Dicit fortasse em̄ iste israel: Ecce pecco: me audisset.
manifestum est: eo post affectiones cozdis mei. Sed
quid facio: Diabolus hoc facit: ꝺmones hoc faci-
unt. Quis est diabolus: Qui sunt ꝺmones: Certe Ar. †pro nihil fositan.
inimici tui. Jsrael si in vijs meis ambulasset ¶ †Jn Ar. †no habuisset.
nihilū †omnes inimicos eoꝝ humiliassem.
Ergo si plebs mea audisset me. Quare em̄ mea si nō
audit me: Si plebs mea audisset me. Quis ē plebs
mea: Jsrael. Quid est audisset me: Si in vijs meis
ambulasset. Querit ⁊ gemit sub inimicis. Jn nihilū
inimicos eozum humiliassem. Et super tribulan
tes eos misissem manum meam. Nunc vero
quid queritur de inimicis: Jpsi facti sūt peiozes ini
mici. Quō em̄ q̄ sequit de inimicis querimini: vos
quid estis: Jnimici dñi mentiti sunt ei. Renū-
cias: Renuncio. Et redit ad q̄ renūciat. Utiq̄ ꝺb⁹
reb⁹ renuncias: nisi factis malis: nisi factis diaboli-
cis: factis a ꝺo damnatis: furtis: rapinis: periurijs:
homicidijs: adulterijs: sacrilegijs: sacris abominan- 2. Pet. 2.
dis: curiositatibus: His omnibus renuncias: ⁊ rur-
sus his inflexus superaris. Facta sunt tibi posterio-
ra ꝺterioza priozibus: Canis reuersus ad vomitus
suū: ⁊ sus lota in volutabzis cęni. Jnimici dñi menti
ti sunt ei. Et q̄nta patientia dñi: Quare nō ꝓsternū
tur: Quare nō trucidanꝝ: Quare nō terra debiscen-
te sorbenꝝ: Quare non cęlo flagrante incenduntur:
Quia magna patiētia dñi. Et erūt impunit: Absit. Roma. 1.
Non sibi tm̄ de dei misericozdia blandiantur: vt si-
bi eius iniusticiam polliceanꝝ. Jgnozas: q̄ dei pa-
tientia ad pęnitentiā te adducit: Tu aūt ſm̄ duriciā
cozdis tui ⁊ coz impęnitēs: thesaurizas tibi iram in
die irę ⁊ reuelatiōis iusti iudicij dei: q̄ reddet vnicui
q̄ ſm̄ opera sua. Et si modo nō reddit: tunc reddet.
Si em̄ modo reddit: ad tempus reddit. Non cōuer
so aūt nec cozrecto: in ęternum reddet. Vide ergo q̄
non erunt impuniti: Attende q̄ sequit: Jnimici do
mini mentiti sunt ei. Dictu⁹ es: ⁊ quid eis fecit: Nō O
viuunt: non auras carpunt: non lucem hauriūt: non Ar. †in secula.
fontes potant: non fructus terrę edunt: ¶ Et erit
tempus eozum †in ęternum. Memo sibi ergo
blādiaꝝ: q̄ si ad tozcular ptinet: Bonū est illi si ad
oleum in tozculari ptineat. Non sibi polliceaꝝ vnus-
quisq̄ habens facta nefaria: quę regnū dei non pos-
sidebunt: ⁊ dicat sibi: Quoniam habeo signum chri- Gal. 5.
sti ⁊ sacramenta christi: nō deleboꝝ in ęternum: Et si 21. De cuius
purgoꝝ p ignē: salu⁹ ero. Mā q̄d est q̄ ait ap̄l⁹ de ca. 2.
his qui habent fūdamentū: Fundamentū aliud ne 1. Cor. 3.
mo pōt ponere pręter id q̄ positum est: q̄ est chri-
stus ieſus. Quid est inquiūt q̄ sequit: Unusquisq̄
aūt super fundamentū videat q̄ superedificet: Ellus
eni superedificat aurū: argētuz: lapides pciosos: Elli
ligna: fenū: stipulā: Uniuscuiusq̄ op⁹ q̄le sit: ignis p Ibidem.
babit. Dies em̄ dñi declarabit: q̄ in igne reuelabit.
Si cui⁹ op⁹ pmāserit q̄ superedificauit: mercedē acci
piet: ꝺ ē q̄ sup fundamētū iusta opa edificauit: aup-

argentū: lapides ꝑciosos: Si aūt pctā: lignū: fēnū: stipulā: tamē ꝓpter fundamentū ipse saluus erit: sic tñ quasi p ignē. Fratres: nimis timēdum esse volo: Melius est em̄ non vobis dare securitatē malā. Mō dabo qō nō accipio: timēs terreo. Securos vos facerē: si securus fierē ego: Ignē ꝯternū timeo. Et erit tempus eoꝝ in ꝯternū. Mō accipio nisi ignē ꝯternū: Isa.66. de quo alio loco scriptura dicit: Ignis eoꝝ nō extinguet: et vermis eoꝝ nō morietᵉ. Sed de impijs dixit: aut aliquis: non dixit de me: qui ꝙuis peccator sim: ꝙuis adulter: ꝙuis fraudator: ꝙuis raptor: ꝙuis p̄iurᵒ: habeo tñ in fundamēto christū: Christianᵒ sū: baptizatus sum: ego p ignem purgor: et ꝓpter fundamentū nō pereo. Dic mihi iterum ꝙs es: Christianus sū inqt. Interim trāsi. Quid aliud: Raptor: adul- Gal.5. ulter ꝛc. de quibᵒ apl̄us dicit: Oēm qui talia agūt regnū dei nō possidebūt. Certe ergo a talibᵒ nō corrector: de talibᵒ cōmissis pnitentiā non agens: regnū dei nō possidebūt. Et ignoras quia patiētia dei Roma.2. ad pnitentiā te adducit: Tu nescio quid tibi pollicens p̄m duriciā tuā et cor impnitens: thesaurizas tibi iram in die irę et reuelatiōis iusti iudicij dei: qui reddet vnicuiq; p̄m opa sua. Attende ergo ipm iudicem venientē. Bene. Deo gratias. Mō tacuit sentētiā diffinitiuā: nō misit foras reos: et duxit velū. Aūt voluit nūciare qō disposuit facere: Mēpe cōgrega Matth.25. bunt ante eum omnes gentes. Quid de illis faciet: Separabit eas: et alios ponet ad dexterā: alios ad sinistram. Nūquid medius locus seruatus est: Quid dixturis dicturus est: Venite bñdicti patris mei pci- Ibidem. parati est diabolo et angelis eius. Si nō times mitti quo: vide cū quo. Si ergo opa illa oia regnū dei nō possidebūt: imo nō opera sed qui talia agūt: Mā Gal.5. furaturi sunt et adulteraturi: sed qz qui talia agūt regnū dei nō possidebūt. Mō ergo erūt a dextris cum illis quibus dicet: Venite bñdicti patris mei pcipite regnū: quia qui talia agūt regnū dei nō possidebūt. Si ergo a dextris nō erūt: nō restat nisi vt sint a sinistris. Sinistris quid dicet: Ite in ignē ꝯternū: quia 1.Cor.3. erit tempus eoꝝ in ꝯternū. Exponē ꝙ inquit nobis: lignā: fēnū: stipulā: quę qui ędificant sup fundamentū: quomō nō pereant: sed salui fiant: sic tamē quasi 4.sent. dis.21. p ignem. Obscura quidē illa quęstio: sed vt possum Gratia. breuit dico: Fratres: sunt homies oīno cōtemptores seculi huiᵒ: quibᵒ nō est gratū quicq̄d temporalit fluit: nō hęrent dilectione aliqua terrenis operibus: 1.Cor.7. sancti: casti: cōtinētes: iusti: fortassis et oīa sua vendētes et paupibus distribuētes: aut possidentes tanq̄ nō possidētes: et vtentes hoc mūdo tanq̄ nō vtētes. Sūt aūt alij qui rebus infirmitati cōcessis: inhęrent aliquātū dilectione. Non rapit villam alienā: sed sic amat suā: vt si pdiderit conturbet: Mō appetit vxorē alienā: sed sic inhęret suę: sic miscet suę: vt modū nō ibi teneat p̄scriptū tabulis liberoꝝ ꝓcreādoꝝ causa. 1.Cor.6. Non tollit alienā: ꝙ repetit sua: et habet cū fratre suo iudiciū. Talibᵒ em̄ dicit: Jā quidē oīno delictū est ī vobis: ꝙ iudiciū habeatᵗ vobiscū: Verū ipa iudicia in ecclia iubet agi: nō ad forū trahi: tñ delicta eē dic. Cōtendit em̄ christianᵒ ꝓ rebus terrenis amplᵒ q̄ dęcet eū cui ꝓmissū ē regnū cęloꝝ. Mō totū coꝝ surripiat: sum leuat ꝙ aliquā ptē eius trahit in terrā. Denicq; si veniat tēptatio vicēdi martyrij: illi q̄ hūt ī fundamēto christū et ędificāt aurū: argentū: lapides ꝑciosos: 1.Cor.3. quid dicūt ex hac opoꝛtunitate: Bonū est mihi dis- Phil.1. solui et esse cū christo: Alacres currunt: aut nihil: aut modice de ꝛrena fragilitate cōtristant. Illi aūt amātes res ꝓpias: domos ꝓpias: grauiter cōturbant: fēnum: et stipula: et ligna ardent. Habent ergo ligna: fēnū: stipulā: sup fundamentū: sed rerū cōcessaꝝ non illicitaꝝ. Dico em̄ fratres: possides fundamētū: hęre cęlo: calca terrā. Si talis es: nō ędificas nisi aurū: argentū: et lapides ꝑciosos. Cū aūt dixeris: amo possessionē istam: timeo ne pereat: et ī mittet damnū: et tu cōtristaris: non quidē ꝓponis eam christo. Mā si sic amas possessionē istā: vt si dicat tibi: Ipsam vis an christū: Et si tristis eā pdis: plᵒ tñ amplecteris christū: quē posuisti ī fundamētū: salᵒ eris tanq̄ p ignē. Audi aliud. Mō potes tenere possessionē istā: nisi dixeris falsū testimoniū: Et ꝙ nō facere: christū in fundamēto ponere est. Veritas em̄ dixit: Os qō mētit Sap.1. occidit animā. Ergo si possessionē tuam diligis: non tamē ꝓpter illam facis rapinam: non ꝓpter illā dicis falsum testimoniū: non ꝓpter illam facis homicidiū: nō ꝓpter illā falsum iuras: nō ꝓpter illā christū negas: eo qō non ꝓpter illā facis hęc: christū habes in fundamēto. Sed tñ qz diligis illā: et cōtristaris si pdas illā: sup fundamentū posuisti: non aurū: non argentū: nō lapides ꝑciosos: sed lignū: fēnū: stipulam. Saluus ergo eris cū ardere cęperit qō ędificasti: sic tamē quasi p ignē. Nemo em̄ sup fundamētū hoc ędificans adulteria: blasphemias: sacrilegia: idolatria: p̄iuria: et putet se saluū futurū p ignē: quasi ista sint ligna: fēnum: stipula: Sed q̄ ędificat amorē terrenoꝝ sup fundamentū regni cęloꝝ: id est sup christū: ardebit amor rerū temporaliū: et ipse saluus erit p idoneum fundamentū. Jnimici dñi mentiti sunt ei dicēdo: Eo ad vineā et nō eundo: et erit tempᵒ eorū: nō ad tempᵒ sed in ꝯternū. Et ꝙ sunt isti: ¶ Et ciba uit illos ex adipe frumēti. Nostis adipem frumenti: vnde cibant multi inimici qui mentiti sunt ei. Et cibauit illos ex adipe frumēti: miscuit eos sacramentis suis. Et iudę qñ vēdit buccellā: ex adipe frumēti cibauit. Et inimicᵒ dñi mētitus est ei: et erit tempus eius in ꝯternū. Et cibauit illos ex adipe frumenti. Et de petra melle saturauit eos. O ingratos cibauit ex adipe frumēti: et de petra melle saturauit eos. Jn heremo de petra aquam ꝓduxit nō mel. Exod.17. Mel sapiētia est: primatū dulcoris tenēs ī escis coꝛdis. Qm̄ multi ergo inimici domini mentientes dño cibant: nō solum ex adipe frumenti: sed etiā de petra melle: de sapientia christi: ꝙ multi delectantur verbo eius ex cognitione sacramentoꝝ eius: solutione parabolarū eius: ꝙ multi delectant: ꝙ multi clamant: Et nō est hoc mel de quolibet homine: sed de petra. Petra autem erat christus. Qm̄ multi ergo satiant de 1.Cor.10. melle isto: clamant: dicunt: Suaue est: dicunt: nihil melius est: nihil dulcius vel intelligi vel dici potuit: Et tamē inimici domini mentiti sunt ei. Volo amplius ī moꝛari in rebᵒ dolendis: Qm̄ ꝙ terribilit psalmus ad hoc finitᵒ sit: tamē a fine eius: obsecro vos: recurramus ad caput: Exultate deo adiutoꝛi nostro.

¶ Explicit Tractatus de pś. LXXX.

¶ Cōmendatio populi et exhoꝛtatio et inuitatio ad sequētem tractatū audiendū: et ludos seculares cōtemnendū.

R Non parū vestras mētes in nomīe christi diuina spectacula tenuerūt ⁊ suspēderūt vos: nō solum ad appetenda quędā: sed ad quędā etiam fugienda. Ista sunt spectacula vtilia: salubria: ędificantia nō dēstruētia: imo ⁊ dēstruētia ⁊ ędificantia. Dēstruētia recentes deos: ędificātia fidē in verū ⁊ ęternū deum. Etiā in crastinū diem inuitam⁹ charitatē vestrā. Cras illi habent vt audiuimus mare in theatro: nos habeam⁹ portū in christo. Sed quoniā pendino die: id est quarta sabbati: nō possumus ad mensam cypriani cōuenire: qz festiuitas est sanctorū martyrū: crastino ad ipsam mēsam cōueniam⁹.

¶ Incipit Tractatus de ps̄. LXXXI.

A Psalmus ipsi Asaph. Psalmo huic titulum sicut aliis qui similiter p̄notant: vel nomē eius homīs indidit a quo scriptus est: vt eiusdem nomīs interpretatio: vt ad synagogā qđ est asaph: eius intelligētia referat: p̄sertim qz hoc ⁊ primus ei⁹ versus assignat. Sic em̄ incipit.

Expositio psalmi.

D Eus stetit in synagoga deoꝝ. Quos deos: Absit vt intelligam⁹ deos gentiū: siue idola: siue aliquā p̄ter homīes cęlestē terrestrēq; creaturā: cū paulopost hunc versum: idem iste psalmus asserat: ⁊ quos deos intelligi velit: in quorū synagoga stetit de⁹: aptius exp̄mat: vbi ait: Ego dixi dij estis: ⁊ filij altissimi omnes. Vos aūt sicut homines moriemī: ⁊ sicut vnus de p̄ncipibus cadetis. In horum ergo synagoga filioꝝ altissimi: de quibus idē
Esa.j. altissimus p Esaiā dicit: Filios genui ⁊ exaltaui: ipsi aūt me sp̄reuerūt: stetit deus. In synagoga populū israel accipim⁹: qz ⁊ ipsoꝝ p̄prie synagoga dici solet: cuius ⁊ ecclesia dicta sit. Nostrā ꝯo apostoli nunq; synagogā dixerūt: sed semp ecclesiā: siue discernēdi causa: siue qđ inter cōgregationē vnde synagoga: et p̄uocationē vnde ecclesia nomē accepit distet aliqđ: qđ scz cōgregari ⁊ pecora solent: atq; ipsa p̄prie: quorū ⁊ greges p̄prie dicim⁹. Cōuocari aūt magis est vtentiū ratiōe: sicut sunt homīes. Vñ ex ꝑsona ipsi⁹
Ps̄.72. asaph in alio psalmo canit: Quasi pecus factus sum apud te: et ego sp tecū: Cū vtiq; cuius vni vero deo mācipatus videret: p magnis tamē ac summis bonis ab illo carnalia: terrena: tpalia requirebāt. Inuenimus etiā sępe eos filios appellatos: nō ea gratia q̄ ad nouū testamentū p̄tinet: sed illa q̄ ad vetus: quia ⁊ ipsa gratia est qua elegit abrāā: ⁊ ex eius carne tam
Malach.j. magnū populū p̄pagauit: qua nōdum natos iacob
Roma.9. dilexit: esau aūt odio habuit: q̄ liberauit ex ęgypto: qua in terrā p̄missionis electis gentibus introduxit. Nisi em̄ ⁊ ipsa esset gratia: nō vtiq; de nobis quib⁹ nō ad terrenū: sed ad regnū cęlorū capessendū data
Job.j. est potestas filios dei fieri: in eodē mox euāgelio dicerēt: qđ accepim⁹ gratiā p gratia: id est p testamēti veteris p̄missiōibus testamēti noui p̄missiones. Liquet igit quantū existimo: in q̄ deoꝝ synagoga steterit deus: Deinceps requirendū est: vtrū patrē: an filium: an sp̄m̄ sanctū: an ipam trinitatē accipe debeamus: stetisse in synagoga deorū. In medio autē
B Al. †dijudicat. deos †discernere. Quia ⁊ singulus quisq; deus: ⁊ ipsa trinitas vnus deus: nō quidē hoc facile est eliquare: ⁊ qz nō corpalē: sed spiritalē dei p̄sentiā: q̄ cōgruit eius substātię negari nō pōt ab eo esse cōditis reb⁹. mirabili videlicet ⁊ vix paucis intelligibili mō cui dicit: Si ascēdero in cęlū tu ibi es: si descēdero in p̄s. jxxxviij. infernū: ades. Vñ merito phibet stare deus in cōgre/
gatiōe hominū inuisibiliter: sicut cęlū ⁊ terrā ipe im/ Hiere.xxiij.
plet. Qđ p p̄phetā ipse de se p̄dicat: nec tm̄ phibet: ꝯ p captu mētis hūanę: vtcūq; noscit stare in eis quę creauit: ⁊ si homo ster ⁊ audiat eū: ⁊ gaudio gaudeat Job.xj.
p̄pter eius intimā vocē. Verūtamē quantū arbitror psalmus iste insinuare aliquid molit: qđ ex quodā tē/
pore factū est: vt staret deus in synagoga deorū. Nā illa statio quę cęlū ⁊ terrā implet: nec ad synagogam p̄prie ptinet: nec tēpore variat. Deus itaq; stetit in synagoga deoꝝ: Mimirū ille qui de se dixit: Nō sum Matth.xv.
missus nisi ad oues quę pierant domus israel. Dicit ⁊ causa: In medio autem deos discernere. Agnosco igit deū stetisse in synagoga deoꝝ: quoꝝ patres: ⁊ ex Roma.ix.
quib⁹ christus ꝟm carnē. Ut em̄ staret deus in synagoga deoꝝ: ad hoc ex ipsis ꝟm carnē. Sed qs deus: Necq em̄ quales illi in quoꝝ deorū synagoga steterit; Ibidem.
sed sicut illic ap̄lus sequit: Qui est sup oia deus bñ/ dictus in ęcula. Agnosco inq; stetisse: agnosco et in Job.j.
medio deū sponsum: de quo amicus eius quidā dicit: Inter vos stetit quē vos nescitis: Quip/
pe de quib⁹ paulopost in hoc psalmo dicit: Nescierunt necq intellexerūt: in tenebris ambulāt. Testifi/
cat ⁊ apostol⁹: Cū em̄ cęcitas ex pte israel facta est: vt Roma.xj.
plenitudo gentiū intraret. Stantē qppe in medio sui videbāt eū: ꝟ nō eū videbāt deū: qlē se volebat vide/ Ibidem.
ri dicēs: Qui me videt: videt ⁊ patrē. Discernit aūt Job.xl.
deos: nō eoꝝ meritis: ꝟ gr̄a sua: ex eadē ꝟspersiōe fa/ Roma.9.
cies alia vasa in honorē: alia in cōtumeliā. Quis em̄ te discernit: Quid em̄ habes quod nō accepisti: Si j.Cor.4.
autē accepisti: quid gloriaris quasi nō accepis: Au/ L.
di ⁊ vocē dei discernētis: audi ⁊ vocē dñi diuidentis Ps̄.28.
flammā ignis. ¶ Vsqquo iudicatis iniquitā/ Al. †peccatum
tē: et facies †peccantiū sumitis. Sicut alibi: Vsqquo graues corde: Nūquid ⁊ vsq; ad aduentū Ps̄.4.
eius q̄ lumē est cordis: Dedi legē: duriter restitistis: Hiere.vij.
Misi p̄phetas: iniurijs affecistis: aut interfecistis: aut hęc agentib⁹ cōhibuistis. Sed vt illis nec loqui de/ Matth.xxiij.
gnū sit qui occiderunt seruos dei p̄missos ad se: vos qui cū hęc fierēt tacuistis: id est vos qui eos qui tūc tacuerūt velut innocētes imitari voluistis. Vsqquo iudicatis iniquitatē ⁊ facies peccātiū sumitis: Nū/ Matth.xxiij.
quid etiā nunc ⁊ ipse hęres veniens occidendus est: Matth.xxj.
Nōne ipse p̄pter vos sine patre esse voluit tanq; pu/ pillus: Nōne p̄pter vos esuriuit ⁊ sitiuit vt egenus: Matth.xxv.
Nōne ad vos clamauit: Discite a me qz mitis sum Matth.xj.
et hūilis corde: Nōne paup fact⁹ est cū dives esset: 2.Cor.8.
vt ipsius pauptate ditaremini: ¶ Iudicate: ergo: pupillo ⁊ egeno: humilē ⁊ pauperē iustifi/
cate. Non illos p̄pter se supbos ⁊ diuites: sed istum p̄pter vos humilē ⁊ paupere: iustū credite: iustū p̄di
cate. Sz inuidebāt ei: nec oīno parcēt: dicēres: Nic⁹ē Matth.xij.
hęres: venite occidam⁹ eū: et nostra erit hęreditas. ¶ †Auferte: ergo: inopē: ꝟ pauperē de manu Al. †erripite
peccatoris †eruite. Hęc dicta sunt: vt scaret i eo pręē ⁊ ego Liberate.
pp̄lo in q̄ nat⁹ ⁊ occisus ē christ⁹: nec illos fuisse inu/
nes a tāto scelere: q̄ cū eēnt tantę mītitudinis: vt eos sic euāgeliū loquit: timerēt iudęi: ⁊ p̄terea i christū man⁹ mittere nō auderēt: ⁊ postea cōhibuerūt: eūq; Matth.xxvj.
interimi a malignis ⁊ inuidis iudęoꝝ p̄ncipib⁹ per/
miserūt: q̄ si voluissent timerent semp: ⁊ nunq; in eū sceleratoꝝ p̄ualerent manus. De his quippe ⁊ alibi dicit: Canes muti nescierūt latrare. De his etiā illō: Esa.lvj.

Ecce quomō iustus perīt: ⁊ nemo cō siderat. Perīt quārum in ipsis est qui eum pdere voluerunt. Nam quomō ille posset perire moztēdo: qui eo modo potius qđ erat pditū requirebat: Porro si isti iuste increpant: merito arguunt q tātū scelus fieri dissimulando siluerūt: quomō increpandi: aut ne increpādi quidē: sed qua seueritate damnādi sunt: qui hoc consilio malicia fecerūt: Uerūtamē omīb⁹ qđ sequit rectissime cōgruit. ¶ Nescierūt ⁊ nō intellexerunt: i tenebzis ambulāt: Quia ⁊ illi si cognouissent: nunq̄ barrabā liberādū: ⁊ christū crucifigendū petere cōsensissent. Sed quoniā supza mozata cecitas ex pte israel facta est: donec plenitudo gentiū intraret: p hanc vtiq̄ illius populi cecitatem crucifixo christo: Mouebunt omnia fundamēta terre. Sic mota sunt ⁊ mouebunt donec intret quę pdestinata est gentiū plenitudo. Nam et si intelligam⁹ fundamenta terrę terrenoz bonoz corrando sic amari: sic coli: hūilitatē: paupertatē: mozhuj⁹ mūdi vana fēlicitate cōtēpta: illā diligēdo atq̄ sectādo. Ita mouent oīa fundamēta trę: cū partim mirant partim etiā cōmutant. Sicut em̄ nō absurde dicim⁹ fundamēta cęli: qb⁹ regnū cęlozū supędificat uos: quozū fundamentū est primitus ipse christus ex virgine: de quo dicit ap̄lus: Fundamentū aliud nemo potest ponere ꝑter id qđ positū ē: qđ est christus iesus. Deinde ipsi apostoli ⁊ pphetę: quozū auctozitate locus cęlestis eligit: vt eos sectando coędificemur. Unde dicit ad Ephesios: Jam nō estis peregrini ⁊ inquilini: sed estis ciues sanctoz: et domestici dei: supędificati sup fundamentū ap̄loz et pphetarū ipso summo angulari lapide existente christo iesu: in quo oīs ędificatio cōpacta crescit in templū sanctū in domino: Ita nō incōueniēter fundamēta terrę intelligunt: quoz terrenā fēlicitatē ꝑpollentē atq̄ potentē homies inuidendo eozū auctozitati: ad huius mūdi bona cōcupiscēda ptrahunt: ⁊ adipiscēdo coędificant tanq̄ terra sup terrā: sicut in illo supno ędificio cęlū sup cęlū: qz ⁊ peccatozi dictū est: Terra es ⁊ in terrā ibis: Et cęli enarrant gloriā dei: cū in omnē terrā exīt sonus eozū: ⁊ i fines orbis terrę verba eoꝝ. Terrenę aūt fēlicitatis regnū supbia est: Contra quā venit hūilitas christi exprobzans eis quos vult ex humilitate filios altissimi facere atq̄ increpans: ¶ Ego dixi dij estis: et filij ⁊altissimi omnes. Uos autem sicut homines moziemini: et sicut vnus ex p̄ncipibus cadetis. Siue ad illos dixerit: Ego dixi dij estis ⁊ filij altissimi oīs: Ad eos vtiq̄ qđ pdestinati sunt in vitā ęternā: ad alios vo: Uos autē sicut homines moziemini: ⁊ sicut vn⁹ ⁊ex p̄ncipib⁹ cadetis. Hoc mō etiā de⁹ discernens: siue omnes simul increpat: vt obedientes cozrectosq̄ discernat: Ego inq̄t dixi dij estis: et filij altissimi oēs: id est omnib⁹ vobis pmissi fēlicitatē cęlestē: Uos autē p infirmitatē carnis: sic hoies moziemi: ⁊ relationē animi: sicut vn⁹ ex p̄ncipib⁹: id est diabol⁹ nō extollemi: ⁊ cadetis. Uelut si diceret: Cū tā pauci sint dies vitę vestrę: vt cito sicut hoies moziamini: non vobis pdest ad correctionē: sed tanq̄ diabolus cui⁹ dies i hoc seculo multi sūt: quia carne nō mozit: extollimi vt cadatis. Per diabolicā quippe superbiā factū est: vt christi glozię puersi: ⁊ cęci p̄ncipes iudeozū inuidissent: Per hoc vitiū factū ē ⁊ fit: vt christi vsq̄ ab moztē crucifixi hūilitas vilescat eis: q huius seculi diligunt excellentiā. Proinde vt hoc vitiū sanetur: ex ipsi⁹ pphetę pśona dicit: Surge deus iudica terrā. Timuit em̄ terra cū te crucifigeret: surge a moztuis ⁊ iudica terrā. Quoniā tu ⁊disp̄des in omnib⁹ gentibus. Quid nisi terrā: hoc est eos qui terrena sapiunt: siue ipsum affectū in credentibus terrenę cupiditatis et electionē assumens: siue nō credētes terrā ꝑerendā dispendāq̄ discernens: Sic p mēbza sua quoz conuersatio in cęlis est iudicat terrā et disperdet in omnib⁹ gentibus. Non ꝑtereundū est q nōnulli codices habēt: Quoniā tu hereditabis in omnib⁹ gentibus: qz ⁊ hoc nō inconuenienter accipit: neq̄ vt simul vtrūq̄ sit quicq̄ repugnat. Fit ergo hęreditas eius p charitatē: quam suis ꝑceptis ⁊ gratia misericoz diter extollēdo: terrenam disperdit cupiditatē.

¶ Explicit Tractatus de pś. LXXXI.

¶ Incipit Tractatus de pś. LXXXII.

Psalmi titulus hui⁹ est: Canticū psalmi Asaph. Jam sępe diximus quid interpret asaph: id est cōgregationē. Homo ergo ille qui vocabat asaph in figura cōgregationis pp̄li dei: in multoz psalmoz titulis ponit. Hęc aut cōgregatio synagoga dicit: qđ velut pp̄rium nomen iudeorū pp̄lus detinuit: vt synagoga appellet: sicut populus christian⁹ vsitatius vocat ecclesia: cū ⁊ ipe vtiq̄ cōgreget. Popul⁹ itaq̄ dei in isto psalmo dicit:

¶ Expositio psalmi.

Deus quis similis erit tibi: Qđ ego arbitroz accōmodatius accipi in christo: quia in similitudine hominū factus: putatus est ab eis a quib⁹ cōtempt⁹ est cęteris homib⁹ compandus: Uā ⁊ inīt iniquos vputat⁹ est: ꝑ ad hoc vt iudicaret. Cū aūt veniet iudicatur⁹: tūc fiet qđ hic dicit: Deus qs similis erit tibi. Si em̄ psalmi nō solerent loqui ad dominū christū: nō diceret etiā illud quod ipsi dictū esse nullus potest dubitare fideliū: Thzonus tuus deus in sęculū sęculi: virga directiōis virga regni tui: Dilexisti iusticiā ⁊ odisti iniquitatē: p̄pterea vnxit te deus deus tuus oleo exultatiōis pręp̄ticipibus tuis. Huic ergo ⁊ nunc dicit: Deus quis similis erit tibi: Multis em̄ similis in hūilitate esse voluisti: vsq̄adeo vt ⁊ latronib⁹ q tecū sūt crucifixi. Sz in claritate cū venies: qs similis erit tibi: Quid em̄ magnū dicit cū deo dī: quis similis erit tibi: nisi illi dicat: qui similis esse i hoib⁹ voluit: formā serui accipiēs in similitudinē hoūn fact⁹ et habitu inuētus vt hō: Et ideo nō ait: Quis similis ē tibi: qđ vtiq̄ recte diceret: si hoc ad diuinitatē referret. Quia vo ad formā serui relatū est: tūc ei⁹ a cęteris hoib⁹ dissimilitudo apparebit: qñ apparebit in gl̄ia. Ideo sequit: Ne taceas neq̄ cōpescaris deus. Quia p̄mo tacuit vt iudicaret: qñ sicut agnus coram tondente se fuit sine voce: sic nō aperuit os suum: et suā compescuit potestatē. Quā vt se cōpescere ostēderet: ad illā eius vocē qua dixit: Ego sum: hi qui eum apprehendendum quęrebāt: redierūt retro ⁊ ceciderūt. Quādo ergo teneret

Psa.81. Luce.22. Psa.44. Luce.22. Phil.2. Esa.53. Joh.18.

atq; pateret: nisi se ipse cohiberet atq; compesceret: ⁊ quodāmodo mitigaret. Nā ⁊ sic quidā interptati sunt quod hic positū est: Neq; compescaris de⁹: vt dicerēt: neq; miteſcas deus. Ipse alibi dicit: Tacui: nūquid semp tacebo? Cui dicit hic: ne taceas: de illo
Ps.49. alibi dicit: Deus manifestus veniet: deus nr̄ et nō silebit. Cui dr̄ h̄: Ne taceas: Tacuit em̄ vt iudicaret
B qñ venit occult⁹. Non autē tacebit vt iudicet qñ ve-
Al. †sonuerūt. niet manifest⁹. ¶ Qm̄ ecce inimici tui †sonauerūt: ⁊ q̄ oderūt te extulerūt caput. Monuissimos dies significare mihi videt: qñ hec que nūc metu cōprimunt: i liberā vocē eruptura sunt: Sed plane irrationabilē: vt sonitus magis q̄ locutio vel sermo dicēdus sit. Nō itaq; tūc odisse incipiēt: sed qui oderūt te: tūc leuabūt caput: Nec capita sed caput: qñ eo q̄uenturi sunt vt etiā illud caput habeāt quod
2.Thessal.2. extollit sup oīne q̄ dicit de⁹ ⁊ q̄ colit: vt in illo ma-
Luc.14. xime ipleat: Qui se exaltat hūiliabit: ⁊ cū eū ille cui dicit: Ne taceas neq; miteſcas de⁹: interficiet spiritu oris sui: ⁊ euacuabit illumiatiōe p̄sentie sue. ¶ Sup pplm tuū malignauerūt cōsiliū. Vel sicut alij codices habēt: Astute cogitauerūt cōsiliū: et cogitauerunt aduersus sanctos tuos. Irridēt ista dicunt. Qñ em̄ valerēt nocere pplo vel plebi dei: vel sanctis ei⁹ q̄ nouerūt dicere: Si de⁹ p nobis q̄s cōtra nos?
Roma.8. Dixerūt venite ⁊ disperdamus eos de gente. Singularē numerū posuit p plurali: sicut dicit: Cui⁹ est hoc pecus: etiā si de grege interroget: ⁊ intelligunt pecora. Denicq; alij codices de gentib⁹ habēt: vbi magis interptes intellectū q̄ verbū secuti sūt. Venite ⁊ dispdam⁹ eos de gente. Ipse ē ille son⁹ quē sonuerūt magis q̄ locuti sūt: qm̄ inanit inania strepuerūt. Et nō memoret nomē israel vltra. Hoc alij plani⁹ dixerūt: Et nō sit memoria nomis israel adhuc: Qz memoret nois: in latina lingua inusitata locutio ē: Potius em̄ dici solet Memoret nomē: sed eadē ipsa sentētia est. Nā q̄ dixit: memoret nomis: grecā trāstulit locutionē. Isrl aūt hic debet intelligi vtiq; semē abrae: cui dicit apo
Ibidem. stol⁹: Ergo abrae semē estis fm̄ pmissionē hēredes: nō israel fm̄ carnē: de quo dicit: Videte israel fm̄ car-
C Al. †simul. nē. ¶ Qm̄ cogitauerūt vnanimiter †aduersus te testamentū disposuerūt: Quasi possent esse fortiores. Testamentū sane in scripturis nō illud solū dicit qđ nō valet nisi testatoribus mortuis: sed oīne pactū ⁊ placitū testamentū vocabāt. Nā laban
Gen.31. ⁊ iacob testamentū fecerūt: qđ vtiq; etiā inter viuos valeret: et innumerabilia talia in diuinis legunt eloquijs. Deinde incipit inimicos christi cōmemorare sub quibusdā vocabulis gentiū: Quorū vocabulor interptatio satis indicat qđ velit intelligi. Talib⁹ em̄ nominibus cōueniētissime figurant veritatis inimici. Idumei quippe interptant: vel sanguinei: vl terreni. Hismaelitę: obediētes sibi: vtiq; nō deo ⁊ sibi. Moab ex patre. Qđ in malo nō intelligit melius: nisi cū
Gen.19. ipsa historia cogitat: q̄ pater loth filię suę illicite se vtenti pmixtus eū genuit: qz ex ipsa re tale nomē accepit. Bonus autē pater: sed sicut lex ait: si q̄s ea le-
1.Timoth.1. gitime vtat: nō inceste ⁊ illicite. Agareni ꝓselyti: id ē aduenę. Quo noie significant inē inimicos pplī dei: nō illi q̄ ciues fuūt: sed q̄ in aīo alieno atq; aduenticio pseuerāt: ⁊ nocēdi occasiōe inuēta se ostēdūt. Gebal vallis vana: id est fallaciter būilis. Amon pplus turbid⁹: vel pplus meroris. Amalech pplus lingēs: Qñ alibi dictū est: Et inimici ei⁹ terrā lingēt. Alienigenę
Ps.71. q̄uis et ipso nomine latino se indicent alienos: et ob hoc ꝓsequēter inimicos: tamē in hebrēo dicunt phylistijm: qđ interptat cadētes potiōe; velut quos fecit ebrios luxuria secularis. Tyrus lingua hebrea dicit sors: Qđ siue angustia siue tribulatio interpretetur:
Roma.5. fm̄ illud accipiendū est: in his inimicis populi dei: q̄ ait apostolus: Tribulatio ⁊ angustia in oīne aīmā homis opantis malū. Oīns ergo hi sic enumerant in hoc psalmo, †Tabernaculum idumeorū et Al. †tabernacula
hismaelitę. ¶ Moab et agareni: Gebal et lamon et amalech: alienigenę cū habitantibus tyrū. Et tanq̄ indicās causam quare sint inimici populo dei: adiungit ⁊ dicit. ¶ Etenim assur
Eph.2. venit cum illis. Assur autē p ipso diabolo figurate intelligi soiet: qui opat in filijs diffidentię tanq̄ in vasis suis: vt oppugnēt populū dei. Facti sunt: inquit: in adiutoriū filijs loth. Quia oēs inimici opante in se principe suo diabolo: facti sunt in adiutoriū filijs loth: qui interpretat declinās. Angeli aūt apostatici bene intelligunt tanq̄ filij declinatiōis: a
Eph.6. veritate quippe declinādo: i satellitiū diaboli discesserūt. Hi sunt de quib⁹ dicit ap̄lus: Nō est nobis colluctatio aduersus carnē ⁊ sanguinē: sed aduersus pncipes ⁊ potestates ⁊ rectores mūdi tenebrarū harū: aduersus spiritalia nequicię in celestib⁹. Quapropt
D isti inuisibiles ⁊ spiritales inimici adiuuant homines infideles in quibus operant ad oppugnandum populū dei. Jam nūc videam⁹ quid impcet pherticus spiritus: magis p̄dicens q̄ maledicens. Fac illis
Judicū.4. sicut madian ⁊ sysare: sicut iabin in torrente cyson. ¶ Disperierūt in endor: facti sunt vt stercus terrę. Hos omnes fm̄ historiā popul⁹ Judicū.7. israel: qui tūc erat popul⁹ dei: debellauit ⁊ vicit: Sicetiā illos quos deinceps cōmemorat dicēs: ¶ Pone principes eor sicut oreb et zeb: et zebee
Judicū.7. et salmana. Interpretatiōes aūt eorum nominū iste sunt. Madian interpretat declinās iudiciū. Sysara: gaudij exclusio. Jabin: sapiens. Sed in his inimicis a pplo dei supatis: ille intelligēdus est sapiens:
1.Cor.3. de quo apostol⁹ dicit: Ubi sapiēs: vbi scriba: vbi cō-
E quisitor hui⁹ seculi? Oreb siccitas. Zeb lup⁹. Zebee victima: sed lupi. Habet enim ⁊ ipse victimas suas. Salmana vmbra cōmotiōis. Hęc oia cōgruūt malis: quos in bono vincit pplus dei. Porro aūt cyson in quo torrente victi sunt: interpretat duricia eorū. Endor vbi pierūt: interptat fons generatiōis: s vtiq; carnalis: cui debiti pierūt nō curātes regeneratiōz q̄
Matth.22. pducit ad vitā: vbi nō nubēt neq; vxores ducēt: Nō em̄ incipiēt mori. Merito ergo de his dictū est: Facti sunt vt stercus terrę: de quib⁹ nihil ꝓpagarū est: nisi terrena fęcunditas. Sicut ergo illi omnes i figura supati sunt a populo dei: sic istos inimicos precat
F in veritate supari. ¶ Omnes: inquit: pncipes eorū: qui dixerūt hereditate possideamus sanctuarium dei. Ipse est sonitus inanis: quo vt supra dictū est: Inimici tui sonuerunt. Sanctuariū autem dei quid intelligendū est: nisi templū dei: de quo apostol⁹ ait: Templū em̄ dei sanctū est qđ estis
1.Cor.3. vos? Nā qđ aliud inimici: nisi pplm dei possidere: id est subiugare molīunt: vt cadat in eor impias volūtates? Sed quid sequit? ¶ Deus meus pone il-

los vt rotã. Cõuenienter quidẽ accipit: vt nõ sint in eo qõ cogitant stabiles. Verũtamẽ etiam sic recte posse intelligi existimo: Pone illos vt rotam: q rota ex his quę retro sunt extollit: ex his ẽ ante sunt trãsit: sic fiunt oĩs inimici ꝑpũ dei. Non eñ hęc optatio: sed ꝓphetatio est. Adiũgit etiã: †Sicut stipulam ante faciẽ venti. Faciẽ dicit ꝓsentiã. Nam quę facies est vẽti: cui nulla liniamẽta sũt corpis: cũ sit motus: id est quasi fluctus aeris: Ponit aũt pro temptatiõe qua leuia t inania corda rapiunt. Leuiter pro qua facile cõsentit ad mala: grauis sequit cruciatus. Unde vẽinceps dicit: ¶Sicut ignis q̃ comburit sylua †sicut flãma cõburens mõtes: ¶Ita ꝑsequeris illos i tempestate tua: t in ira tua turbabis eos. Sylua dixit ꝓpter sterilitatẽ: mõtes ꝓpter elationẽ. Tales eñ sunt inimici populi dei: inanes iusticię: pleni supbia. Ignem pro flammã dicẽs: hoc idem alio nomĩe repetiuit: qõ intelligi voluit iudicantẽ atq punientẽ dẽũ. Qõ autẽ ait: In tempestate tua: hoc idẽ cõsequẽter exposuit dicens: In ira tua: Et qõ supra dixit: Perseqris eos: hoc postea: cõturbabis eos. Deminerim⁹ sane ira dei sine vlla affectiõe turbulẽta nos vẽbere intelligere. Ira quippe eius dicit: ratio iustę vindictę: tã ẽ si lex dicat irasci: cũ ministri eius ꝓm eam cõmoti vindicãt. ¶Imple: inquit: facies eorũ ignominia: t quęrẽt nomẽ tuũ dñe. Hoc sane illis bonũ t optabile ꝓphetat: Nec ꝓphetaret nisi eẽnt i ea societate inimicorũ ꝑpũ dei etiã tales homĩes: quib⁹ hoc ante vltimũ iudiciũ ꝓstaret: qz t nunc idem ipsi sunt: t ipm corp⁹ est inimicor⁹ ꝓm inuidentiã ẽmulant populũ dei: Et nũc vbi possunt: t sonãt: t leuãt caput: sed ꝓticulatim nõ vniuersalit: sicut i fine sęculi: nouissimo imminente iudicio: tamẽ ipm corpus est: t in his q̃ inde crediturĩ sũt: atq in corp⁹ aliud trãsiturĩ. Hoc eñ facies salubriter implet ignominia: vt quęrãt nomẽ dñi: t in illis q̃ vsq in finẽ in eadẽ malitia pseuerant: qui ponunt vt stipula ante faciẽ venti: t sylue mõtibusq infructuosis similes cõburunt. Ad quos denuo reuertit dicens: ¶Erubescant et cõturbent in sęculũ sęculi. Nõ enim in sęculũ sęculi cõturbant q̃ quęrũt nomẽ dñi: sed respicientes ignominiã peccatorũ suorũ ad hoc cõturbant vt quęrant nomẽ dñi: p qõ nõ cõturbent. Rursusq ad hos redit: qui in eadẽ societate inimicorũ ad hoc cõfundẽdi sunt ne cõfundant in ꝓternũ: t ad hoc ꝓdendi sunt inquãtũ mali sunt: vt boni facti inueniant in ꝓternũ. De his eñ cũ dixisset: Et cõfundant t pereãt. Statim subiecit: ¶Et cognoscãt qz nomẽ tibi dñs: tu solus altissim⁹ in omni terra. Ad hãc cognitionẽ venientes sic cõfundant vt placeãt: sic pereant vt pmaneãt. Cognoscãt inquit quia nomẽ tibi dñs: tanq nec vero nec suo noĩe nũcupent: quicũq alij dñi nomiant: qñ seruiliter dñant: t vero dño cõ tanq nõ sint ea q̃ facta sũt: sicut dictũ ẽ: Ego sum qui sum: Qõ ꝑo adiũxit: Tu solus altissim⁹ in omni terra: Uel sic alij codices habẽt: Sup omnẽ terrã: vtq t in omni cęlo vel sup omne cęlũ: sed hoc dicere maluit quo terrena supbia ꝓmeret. Desinat eñ supbire terra: id est hõ: cui dictũ est: Terra es. Et qđ supbit ẽ trã: id est nulli⁹ homĩs cogitatiões valere aduersus eos qui ꝑm ꝓpositũ vocati sũt sancti: t de quib⁹ dicit: Si ꝺus ꝓ nobis: quis cõtra nos: Roma. 8.

¶Explicit Tractat⁹ de pš. LXXXII.

¶Incipit Tractat⁹ de pš. LXXXIII.

Psalmus iste ꝓ torcularibus inscribit. Et quãtũ aduertit nobiscũ charitas vestra: quia vos intẽtissime audire aduertebamus: nihil i ei⁹ textu dictũ est: vel de ꝓlo: vel de fiscinis: vel de lacu: vel de instrumẽtis: aut ędificio torcular: Ono nihil i eo tale audiuim⁹. Eñ qđ sibi velit titul⁹ eius qõ inscribit ꝓ torcularib⁹: nõ parua q̃stio est. Profecto eñ si post istũ titulũ aliqđ de talib⁹ rebus diceret: q̃les cõmemorauit: crederet a carnalib⁹ vere ista visibilia torcularia voluisse cantare. Quia ꝺo titulũ imposuit ꝓ torcularib⁹: t nil postea in omi versu psalmi dixit de his torcularib⁹ notissimis oculis nostris: nõ dubitat esse alia torcularia quę nos hꝺ quęrere t intelligere voluit spũs dei. Quapropt qđ agat in his visibilib⁹ torcularib⁹ recordemur: t hoc videam⁹: quẽadmodũ spiritalit agat in ecclia. Uua certe pendet in vitib⁹: t oliua in arborib⁹. Uis enim duob⁹ ꝓ fructib⁹ solet torcularia q̃parari: Et q̃diu pẽdent in frutetis suis: tanq̃ libero aere ꝑfruunt: t nec vua vinũ est: nec oliua oleũ ante ꝓssurã. Sic sunt et hoĩes quos q̃destinauit de⁹ ante sęcula cõformes fieri imaginis vnigeniti filij sui: Qui ꝓpter ipe i passiõe magn⁹ botr⁹ exꝑssus ẽ. Huiusmodi q̃ hoĩes anteq̃ accedãt ad seruitutẽ dei fruũt i hꝺ sęculo tanq̃ velitiosa libertate: velut vuę aut oliuę pendentes. Sed qñ dictũ est: Fili accedẽs ad seruitutẽ dei: sta in iustitia t timore: t ꝓpara aninã tuã ad tẽptationẽ: Accedẽs quisq̃ ad seruitutẽ dei: ad torcularia se venisse cognoscat. Cõtribulabit: conteret: cõprimet: nõ vt in hoc sęculo peat: sed vt in apothecas dei vertuat. Exuitur carnalĩ vẽsteriorũ integumentis q̃si vinatijs: hoc eñ ei cõtigit in vẽsterijs carnalib⁹. Propt q̃ t apostol⁹ dicit: Exuite vos veterẽ hoĩem t induite nouũ. Ecc̃l. 2. Epẽ. 4. Hoc totũ nõ fit nisi ꝺ ꝓssura: Propterea torcularia noiant ecclię dei hui⁹ tpis: sed in torcularib⁹ positi q̃ sum⁹ filij choze. Sic eñ additũ est: ꝓ torcularibus Filijs choze. Filios choze interꝑtatos habem⁹ filios calui: quãtũ nobis q̃ illã linguã nouerũt ꝑ ministeriũ qõ deo debuerũt interꝑtari potuerũt: Et in hꝺ nõ diffugio magnũ mysteriũ intueri: et adiuuante dño inuenire vobiscũ. Hõ eñ tanq̃ a filijs pestilẽtię oĩs ẽ irridẽda caluicies: ne cũ q̃sq̃ sacratã caluã irriserit: a dęmonijs dissipet. Hã t helisę⁹ ibat: t insensati pueri clamauerũt p⁹ eũ: Calue calue: et ꝓpt sacramentũ implẽdũ: ꝑsus ad dñm petiuit: vt eos vsi vẽ sylua exeũtes comederẽt. Arrepta est quidẽ illoz infantia i exitiũ vitę vẽ hꝺ sęculo. Mortui sunt pueri: senes qñq̃ morituri. Verũtũ sacramẽti terror dat⁹ ẽ homib⁹. Helisę⁹ eñ ꝑsonã cuiusdã tũc gerebat: cui⁹ filij sum⁹: filij choze: dñi scz nr̃i ieſu xpi. Hã occurrit charitati vrę ex euangelio q̃re caluus gerebat ꝑsonã xpi: Recordami q̃ i caluarię loco crucifix⁹ ẽ. Siue q̃ hoc interꝑtet fili⁹ choze: sic secuti ꝓzes dixim⁹: siue aliud aliqđ qõ nos forsitan latet: interim qõ occurrit videtis qz plenũ ẽ sacro: Filij choze: filij xpi. Hã et filios suos dic̃ spõsus: cũ ait: Hõ pũt filij spõsi ieiunare: q̃diu cũ illis ẽ spõsus. Christianorũ sunt q̃ ista torcularia. In ꝑssuris aũt ꝓstituti ad hꝺ cõterimur: vt amorẽ nostrũ quo ferebamur in ista mũdana: secu-

laria:temporalia:fluxa atq; pitura: passi in eis i hac vita tormēta:t tribulatiōes pssurarū: t abundantiā temptationū:incipiam⁹ quęrere illā quietē:quę non est re hac vita:nec de hac terra:t fit dns vt scriptum
Ps. 9. est:refugiū pauperi. Quid est pauperi:Tanq; testi tuto:sine ope:sine auxilio:sine aliqua re:re qua i terra p̄sumat. Talibus em̄ paupibus adest deus: quia homies etsi abūdent pecunia in hac terra: respiciūt
j. Timoth. 6. qō ait aplus: Pręcipe diuitib⁹ hui⁹ mūdi nō supbe sapere:neq; sperare i incerto diuitiarū. Et cōsiderā/tes q̄ sit icertū: vnde gaudebāt anteq; accederēt ad seruitutē dei: id est anteq; intrarent in torcularia: vi/dent ex ipsis diuitijs: vel habere se pssuras cogitati/onū quō ea gubernent:quō custodiant:vel si paulu lum inclinauerint cupiditatē vt ea diligāt: plus eos impleri timoꝛib⁹ q̄ fructib⁹. Quid em̄ tam incertū q̄ res volubilis:Nec imerito ipsa pecunia rotunda signat:quia nō stat. Tales g̃ etsi habeant aliq̄d:pau peres sunt. Qui g̃ nihil horū habēt t habere tesidē/rant:inter reprobādos diuites computant. Nō em̄ attendit deus facultatē: sed voluntatē. Paupes igit testituti omni ope sęculari: quia etsi ea circūfluāt in/telligunt q̄ incerta sint:t ingemiscētes ad deū: nihil habētes in hoc sęculo quo delectent:quo teneant:in abūdantia temptationū t pssurarū tanq; in torcula/ribus cōstituti: tefluunt vinū: tefluunt oleum. Quę sunt ista: nisi bona tesideria: Restat em̄ illis tesi/derandus deus: iam nō amant terrā: Amāt em̄ qui fe/cit cęlū t terrā: amant t nōdum cū eo sunt. Desider/riū eorū differt vt crescat: crescit vt capiat. Non em̄ parū aliquid datur⁹ est deus tesiderāti: aut parum exercendus est ad capacitatē tanti boni. Nō aliquid deus qō fecit daturus est: sed seipsum qui fecit oia. Ad capiendū tū excerere:qō semp habitur⁹ es diu
D tesidera. Reprobati sunt i populo israel qui festina/uerūt assidue: Affectus iste reprehendit i scriptura festinantiū. Qui sunt em̄ qui festinant: Qui cōuersi ad deum cū hic nō inuenerint requiē quā quęrebāt: t gaudia quę pmittebant:tanq; i itinere tesicientes: t longū sibi quiddā donec h̄ sęculū vel h̄ vita finiat: restare arbitrātes:t quęrētes hic aliquā requiē: quę si habet:falsa est:respiciūt retro t decidūt a pposito:
Luce. 17. nec attendūt cū quāto terroꝛe dictū est: Memētote vxoris loth. Ut quid em̄ in statuā salis versa ē: si nō homies cōdit vt sapiant: Ergo exemplū illi⁹ malū: tibi sit bonum si caueris. Memētote inquit vxoris
Gen. 19. loth. Respexit enim retro vnde liberata erat a sodo/mis:t ibi remānsit vnde respexit:ipsa in loco māsura: et trāseuntes alios conditura. Liberati g̃ a sodomis pteritę vitę:nō respiciam⁹ retro. Nam hoc festinare est:nō attēdere qō pmisit deus: qz longe est:t respi/cere ad id quod primū est: vnde iam liberatus es.
2. Pet. 2. De talibus quid dicit apostol⁹ petrus: Cōtigit illis res veri prouerbij:canis reuersus ad suum vomitū. Premebat em̄ pectus cōscientia peccatorū:accepta indulgētia quasi vomuisset:t reuelatū est peccatum tuū: Facta ē bona cōscientia ex mala pscientia. Quid
E rursus cōuerteris ad vomitū tuū: Si canis hoc faci/ens horret oculis tuis:tu quid eris oculis dei: Unus quisq; autē fratres charissimi de loco itineris sui: ad quem pficiendo puenit:t quē vouit deo: inde respi/cit retro cū ipsū dimiserit (verbi gratia) Statuit ca/stitatē coniugalē seruare: inde em̄ incipit iusticia:re/cessit a fornicatiōibus:t ab illa illicita imundicia:qñ se ad fornicatiōes cōuerterit retro respexit. Alius ex munere dei maius aliquid vouit:statuit nec nuptias pati:q̄ nō damnaret si duxisset vxorem:post vorum qō deo pmisit: si duxerit damnabit:cum hoc faciat qō ille qui non pmiserat: tamē ille non damnat:iste damnat. Quare:nisi qz iste respexit retro: Jam em̄ j. Cor. 7. in ante erat:iste autē illuc nōdū puenerat. Sic virgo q̄ si nuberet non peccaret:Sanctimonialis si nupse/rit:christi adultera reputabit: Respexit em̄ retro de loco quo accesserat. Sic quibus placet relicta omni spe sęculari:t omni actione terrena cōferre se in soci/etatē sanctorū:in cōmunē illā vitā vbi nō dicit aliq̄s aliquid pprīū:sed sunt illis omnia cōmunia: et ē illis Act. 2. 4. anima vna t cor vnū in deū:quisq; inde recedere vo luerit:nō talis habet qualis ille qui nō intrauit. Ille em̄ nōdum accessit: iste retro respexit. Quapropter charissimi:quomō quisq; pōt: vouete et reddite dño Ps. 75. deo vō qō quisq; potuerit:nemo retro respiciat:ne/mo pristinis suis delectet:nemo auertat ab eo quod ante est:ad id qō retro ēcurrat:donec pueniat: Non em̄ pedibus:sed tesiderio currimus. Nullus autē in hac vita puenisse se dicat. Quis em̄ pōt tam pfect⁹ esse q̄ paulus: Et tamē ait: Fratres: ego me nō ar/ Phil. 3. bitror apprehendisse: Unū autē quę retro obli⁹:i ea quę ante sunt extentus: fm intentionē sequor ad pal mā supernę vocatiōis dei in christo iesu. Vides pau lū adhuc currere: et te iam existimas puenisse: Si g̃ sentis pssuras hui⁹ mūdi: etiā cū fęlix es:intellexisti te esse in torculari. Putatis em̄ fratres charissimi in/fęlicitatem sęculi metuendā esse: et fęlicitatē non esse metuendā: Immo vo nulla infęlicitas frangit: quę fęlicitas nulla corrumpit. Quomō ergo cauenda vel timenda est ipsa corruptrix:ne te blandiēdo seducat: ne incūbas in baculū arundinis: Nam t hoc scriptū 4. Reg. 18. est quosdam incūbere in baculum arūdinis: Polite credere: Fragile ē in quo niteris:frangit t interimit te. Si g̃ fęlicitatē tibi iste mūdus arrideat: in pssura te computa vt dicas: Tribulationē t dolorem inue/ Ps. 114. ni:t nomē dñi inuocaui. Nō dixit:inueni tribulatio/nem:nisi quādam quę latet. Quędā em̄ tribulatio t dolor:quosdā in hoc sęculo latent:qui putant sibi bñ esse cum pegrinant a dño. Q̄diu em̄ sumus in hoc 2. Cor. 5. corpore inqt:pegrinamur a domino. Si a patre tuo homie pegrinareris:miser esses:a dño pegrinaris et fęlix es: Ergo sunt qui putant sibi bñ esse. Qui autē intelligūt in qualibet circūfluentia copiarū t volup/tatū:q̄uis ad nutū cuncta tseruiāt:q̄uis nihil mo/lestū irrepat:nihil aduersum terreat:tamē in malo se esse q̄diu pegrinant a dño:acutissimo oculo tribula tionē t dolorem inuenerūt: t nomē domini inuoca/uerūt. Talis est qui cantat in hoc psalmo: Quis est: Corp⁹ christi. Quis ē iste: Vos si vultis: Nos oēs si volumus:omnes filij chorę: t omnes vn⁹ homo: qz vnū christi corpus. Quomō nō est vnus homo: qui vnū caput habet: Caput omniū sanctorū christ⁹ est: Corpus illi⁹ capitis oēs nos sum⁹: Et oēs i hac vita in torcularib⁹ sum⁹: si bñ sapim⁹ si iam ad torcu/laria venim⁹. Ergo in pssuris tēptationū constituti: 6
ędamus hāc vocē t pmittam⁹ tesiderū nostrū.

Expositio psalmi.

Quā gmabilia sūt: inqt: tabernacula Al. t Quā/
tua dne virtutum. Erat in tabernaculis

quibusdã: id est in tozcularibus: sed ꝛsiderabat alia tabernacula: vbi nulla ꝑssura ẽ. In his illuc suspirabat: ab his i illa p ꝛsideriũ carnale quodãmodo ꝛfluebat. Et quid sequit: Concupiscit et deficit anima mea in atria dñi. Parũ est: cõcupiscit ꝛ deficit. Sed quo ꝛsecit: In atria dñi. Defecit vua thecę requie seruãda: in ꝯcte magna. Hic ꝛsiderat: ibi capitur. Hic suspirat: ibi gaudet. Hic operat: ibi laudat. Hic gemit: ibi exultat. Ea quę dixi quasi vndum est ne vua dum tozcular timet: ab auibus vel a feris comedat. In magna videt tristicia esse: cum dicit: Cõcupiscit ꝛ deficit aĩa mea in atria dñi. Nõ em habet quod ꝛsiderat. Sed nũquid sine gaudio est: Quo gaudio: Quo ait apl̃us: Spe gaudentes. Ibi iam re gaudebit: mõ adhuc spe: Ideoq; qui spe gaudent: qz certi sunt se accepturos: tolerant in tozculari oñs ꝑssuras. Propterea ꝛ ipse apl̃us cum dixisset: Spe gaudẽtes: quasi his loquereꝯ qui iam in tozculari sunt: addidit statim: In tribulatiõe patiẽtes. In tribulatiõe inquit patiẽtes: Quid inde: In oratiõe tolerãtes. Quid est tolerãtes: Quia differimi. Oratis et differimini: tolerate qđ differimi. Tolereꝯ qđ differt: quia cũ venerit nõ auferꝯ. Audisti gemitũ in tozculari: Desiderat ꝛ deficit aĩa mea i atria domini: Audi vñ duret: Spe gaudẽtes. ¶ Coz meũ ꝛ caro mea: exultauerũt in deũ viuũ. Exultauerunt hic in illud. Unde exultatio nisi ꝛspe: Quo exultauerũt: In deũ viuũ. Quid ibi exultauerũt: Coz passer: inquit: inuenit sibi domũ: ꝛ turtur nidũ sibi vbi ponat pullos suos. Quid est hoc: Quo dixerat: ꝛ duo reddidit: in similitudinẽ auium. Dixerat exultasse coz suũ ꝛ carnẽ suã: ꝛ in his duob⁹ reddidit passerem et turturẽ. Coz tanq̃ passer: caro tanq̃ turtur. Inuenit sibi domũ passer: inuenit sibi domũ coz meũ. Exercet pẽnas in virtutib⁹ hui⁹ temporis: in ipsa fide: spe ꝛ charitate: quib⁹ volet in domũ suã: ꝛ cum venerit pmanebit: etiam querula vox passeris quę hic est: nõ erit ibi. Mã ipse est querulus passer: de quo in alio psalmo dicit: Sicut passer singularis in tecto: de tecto volat ad domũ. Jam sic sit in tecto: calcet domũ carnalẽ: habebit quẽdam cęlestem locũ: perpetuã domũ. Passer iste finiet querelas suas. Turturi aũt ꝛdit ꝛ pullos: id est carni. Invenit nidũ turtur vbi ponat pullos suos. Passer domũ: turtur nidũ: ꝛ nidũ vtiq; vbi ponat pullos suos. Dom⁹ tanq̃ ad sempiternũ eligit: nidus ad tempus cõgerit. Coꝛde cogitam⁹ deũ tanq̃ volantẽ passerẽ ad suam domũ: carne autẽ agimus opa bona. Videtis em p carnẽ sancto⁹: quãta bona fiant. Per hanc em opamur quę iussi sum⁹ opari: quib⁹ adiuuamur sine tecto induc i domũ tuã: Si videris nudũ vesti: et cętera talia ꝯ nobis ꝑcepta sunt: nõ opamur nisi p carnem. Passer ergo ille qui cogitat domũ suam: nõ recedit a turture quęrẽte sibi nidũ: vbi ponat pullos suos. Non em abijcit illos vbicũq; sed inuenit sibi nidum: vbi eos ponat. Dicimus autẽ fratres quod nostis: quãti videnꝯ ꝑter ecclesiã bona operari. Oẽ multi etiã pagani pascunt esurientẽ: vestiunt nudũ: suscipiunt hospitem: visitant ęgrotum: cõsolanꝯ in-

dulsum. Oẽ multi hęc faciunt: quasi videꝯ parere turtur: sed non sibi inuenit nidum. Oẽ multa multi hęretici nõ ea i ecclia operanꝯ: nõ in nido pullos ponũt: ꝯculcabunꝯ ꝛ cõtereꝯ: ꝛ nõ seruabũꝯ: nõ custodienꝯ. In hui⁹ em carnis opatricis ꝑsona posita est quędã mulier ab apl̃o paulo cũ ait: Adã nõ est seduct⁹: mulier aũt seducta est: Postea em adã cõsensit mulieri: nam a serpente mulier seducta est. Nec modo potest aliqua mala suasio: nisi carnis tuę p̃mo ꝛsideriũ cõmoueret: cui postea si mẽte cõsenseris: cecidit ꝛ passer. Si autẽ vincunꝯ ꝛsideria carnis: tenenꝯ mẽbra ad opa bona: auferunꝯ arma cõcupiscentię: ꝛ incipit turtur habere pullos. Propterea quid ibi ait apl̃s: Salua aũt erit p filiozũ generationẽ. Mulier vidua sine filijs si ꝑseuerauerit: nõne beatioz erit: Nũquid salua nõ erit: qz nõ parit filios: Virgo dei nõne melioz erit: Nũquid salua nõ erit: quia filios nõ habet: aut ad ꝛum nõ ꝑtinet: Salua ergo erit mulier quę in typo carnis accipit p filiozũ generationẽ: id est si faciat opera bona. Sed nõ vbicũq; turtur inueniat nidum sibi: ibi ponat pullos suos. In fide vera: in fide catholica: i societate vnitatis ecclesię: pariat opa sua. Propterea ꝛ de illa cum loquereꝯ apl̃us: ita subiecit: Salua aũt erit p filiozũ generationẽ: si pmanserit in fide ꝛ dilectione ꝛ sanctificatione cum sobrietate. Permanẽdo ergo in fide: ipsa fides nidus est pullozũ tuozũ. Nam ꝓpter infirmitatẽ pullozũ turturis tuę: dignatus est domin⁹ ꝑbere tibi vnde nidũ faceres. Indut⁹ est em ex ęno carnis: vt ad te veniret: In ista fide pone pullos tuos: in isto nido opare opera tua. Qui enim sunt nidi: vel quis est nidus: Sequit statim. ¶ Altaria tua domine †deus virtutũ: Cũ dixisset: Et turtur inuenit sibi nidum: vbi ponat pullos suos: quasi quęsisses quem nidũ: Altaria tua domine virtutum. Rex meus et deus meus. Quid est: rex meus ꝛ ꝛus meus: Qui regis me: qui creasti me. Sed hic nidus est: ꝛ hic pegrinatio: ꝛ hic suspirium: ꝛ hic tritura: ꝛ hic ꝑssura: qz hic tozcular. Quid est autẽ qđ ꝛsiderat: Quid cõcupiscit: Quo it: Quo tendit ꝛsiderium nostrũ: Quo nos rapit: Hic positus illa meditat: positus inter temptationes: positus inter ꝑssuras: positus in tozcularibus: suspirans in supna ꝓmissa: quasi quid ibi acturus: iam ꝯmeditat gaudia futura. ¶ Beati: inquit: qui habitãt in domo tua. Unde beati: Quid habituri: Quid acturi: Oñes qui beati dicunꝯ in terra: habent aliquid: ꝛ agũt aliquid. Beatus est hõ ille: q̃ tot ꝑdijs: tanta familia: tanto auro ꝛ argẽto habendo: beatus dicit. Beatus est: ad illos honozes pueniat: ad ꝓcõsulatũ: ad ꝑfecturam agendã. Beatus ꝯ dicit: aut habendo: aut agendo. Unde aũt ibi beati: Quid habituri: Quid acturi: Quid habituri iã supza dixi: Beati q̃ habitant in domo tua. Domũ tuã si habueris pauper es: domũ ꝛi si habueris diues es. In domo tua timebis latrones: domui ꝛi mur⁹ ipse deus est. Beati ergo qui habitant in domo tua. Possident hierusalẽ cẽlestem sine angustia: sine ꝑssura: sine diuersitate ꝛ diuisione limitũ: Omnes habẽt eam: et singuli habent totã. Magnę illę diuitię: Nõ angustat frater fratrem: nulla ibi indigẽtia est. Quid ergo ibi acturi: Omniũ enim actionum humanarũ mater: necessitas. Jam fratres breuiter dixi: Curri te animo p quaslibet actiões: videte si eas parit nisi

Ioma. jj.

Ibidem.

h

Ps. j. Etenim.

Ps. jo j.

Esa. 58.

1. Cor. vij. Hoc autẽ.

J

j. Timoth. 2. Heñ. 3.

j. Timoth. 2. j. Cor. 7.

Al. ꝛ nõ habet.

K

necessitas. Ipse memorabiles artes que magne vi-
dent in subueniendo patrocinia linguę: et adiutoria
medicinę: ipse sunt em in hoc seculo excellētes actio-
nes. Tolle litigatores: quib⁹ opitulat aduocatus:
Tolle vulnera t morbos: qđ curat medicus: Et oēs
iste actiōes nostre ad ꝗtidianā vitam: que exigunt t
fiūt ex necessitate veniūt. Arare: seminare: nouellare:
nauigare: talia oīa opa ꝯ parit nisi necessitas t indi-
gentia: Tolle famē: sitim: nuditatē: cui op⁹ sunt ista
omnia: Hec sūt ꝯ nobis iubent bona opa: Nā ista
que cōmōrauī honesta sūt: sed oīm hoīm: exceptis
opibus pessimis: loquor: detestabilib⁹ opibus: flagi-
tijs t facinoribus: homicidijs t effractorijs: adulte-
rijs: illa nec reputo inter actiōes humanas. Hec ho-
nesta loquor: nō parit nisi necessitas: necessitas fragi
litatis carnalis. Hec etiā ꝯ dixi iuberi nobis: Frāge
Esa.58. esurienti panē tuū. Cui frangis vbi nemo esurit: Ege-
nū sine tecto induc in domū tuā. Que hospitē susci-
Matth.25. pis: vbi oēs in patria sua viuunt: Que vilitas ęgro-
tum: vbi ꝑpetua sanitate gaudent: Quem cōcordas
litigiosum: vbi pax sempiterna ē: Que sepelis mor-
tuū: vbi semp viuit: Nihil ergo horū acturus eris
ex opibus honesti⁹ illis omniū hominū: nihil actur⁹
es ex istis bonis opibus: quia isti pulli turturis iam
L volabant de nido. Quid ergo: Jam dixisti quid ha-
bituri sum⁹: Qui habitāt i domo tua beati sūt. Dic
etiā quid acturi sunt: quia non ibi video aliquas ne-
cessitates que me impellāt ad agendū. Ecce mō qđ
loquor t disputo: necessitas parit. Nunqđ em ibi ta
lis disputatio erit: ꝯ qsi doceat ignaros: ꝯ qsi cōme-
moret oblitiosos: Aut ꝟo i illa patria euāgelū reci-
tabit: vbi ipm dei verbū cōtemplabit: Ergo qz dixit
iste desiderās t suspirās ex voce nra: qđ habituri su-
mus in illa patria: cui suspirat t ait: Beati q̄ habitāt
in domo tua: dicat t qđ acturi sum⁹. Jn secula sę-
culorū laudabūt te. Hoc erit totū negociū nō-
strū: sine defectu: alleluia. Non vobis fratres videat
quasi fastidiū ibi futurū: qz si mō hoc diu dicatis: nō
duratis ab illo gaudio necessitas vos auertit. Et qz
nō tm delectat qđ nō videt: si tanta alacritate in ipa
pssura et fragilitate carnis laudamus qđ credimus:
1.Cor.13. Quō laudabim⁹ qđ videbimus: Cū assumpta fue-
rit mors in victoria: cum mortale hoc induerit imor-
talitatē: et corruptibile hoc induerit incorruptionē:
nemo dicet: diu steti: nemo dicet: diu ieiunaui: diu
vigilaui. Stabilitas em magna ibi: et ipsa imortali-
tas iam corpis nostri suspendit in cōtemplatiōe dei.
Et si mō verbū hoc qđ vobis erogamus tamdiu fra
gilitatē carnis nostrę stantē tenet: quid nobis faciet
illud gaudiū: Quomō nos mutabit: Similes em ei
1.Joh.3. erimus: quoniā videbim⁹ eum sicuti est. Jam sikes
illi: quando deficiemus: Quo auertemur: Securi ꝯ
simus fratres: nō nos satiabit nisi laus dei. Si defi-
cias ab amore: deficies a laude: Si aūt amor sempi-
tern⁹ erit: quia illa insatiabilis pulchritudo erit: noli
timere: ne nō possis semp laudare: quē semp poteris
amare. Ergo beati qui habitant i domo tua: in sęcu
la sęculorū laudabūt te. Huic vite suspiremus. Sed
AB Alr. †auxiliū abs te. quō illuc veniem⁹: ¶ Beatus vir cui⁹ ē †susce-
ptio eius abs te dñe. Intellexit vbi esset: quia p
fragilitatem carnis suę ad illam beatitudinē volare
nō posset. Circūspexit pondera sua: qz dicit alio lo-
Sap.9. co: Corp⁹ em qđ corrumpit aggrauat animā: t de-
primit terrena inhabitatio sensum multa cogitātem.
Spiritus sursum vocat: pondus carnis deorsum re-
uocat. Jnt duos conat⁹ suspensionis t pderis col-
luctatio quędā est: t ipsa colluctatio ad pssurā primer
torcularis. Audi ipsaz luctā de torculari ab apostolo
exp̄ssam: quia t ipse ibi conterebat: ibi pmebat. Cō-
delector inquit legi dei fm interiorē hominē: Video Roma.7.
autē aliam legem in membris meis repugnantē legi
mētis meę: t captiuū me ducentē in lege peccati que
est in membris meis. Magna lucta: t euadendi ma- Ibidem.
gna desperatio: nisi subueniat de consequēti: Jnsuꝑ
ego homo quis me liberabit de corpore mortis hu-
ius: Gratia dei per iesum christū dominū nostrum.
Ergo t hic in isto psalmo vidit illa gaudia: cogitauit
animo: Beati qui habitant in domo tua domine: in
sęcula sęculoꝝ laudabūt te. Sed quis illuc ascender:
Quid facia de carnis pondere: Beati qui habitāt i
domo tua: in sęcula sęculoꝝ laudabūt te. Cōdelector
em legi dei fm interiorem hominē. Sed quid facia:
Quomō volabo: Quomō queniā: Video em aliā
legē in membris meis repugnantē legi mentis meę.
Dixit se infęlicē: et dixit: Quis me liberabit de cor-
pore mortis hui⁹: vt inhabitē in domo domini: t in
sęcula sęculorū laudē eum: Quis me liberabit: Gra-
tia dei per iesum christū dominū nostrū. Sicut ergo
in verbis apostoli illi difficultati: t quasi inextricabi-
li luctę subuenit qđ subiecit: Gratia dei p iesum chri-
stū dominū nostrū: sic t hic cum suspiraret flāmanti
desiderio in domū dei: t in illas laudes dei: conside-
rata grauedine corpis sui: t mole carnis sue: t despe-
ratione quadā suborta: rursus in spe cuigilauit t ait:
Beatus vir cui⁹ est susceptio eius abs te dñe. Quid
ergo p̄stat deus in hac gratia ei quem suscipit pdu- Alr. †Elicius
cendū: Sequit: t dicit: †Ascēsus in corde †ei⁹. Tuo.
Facit illi gradus quib⁹ ascendat. Ubi illi facit gra-
dus: Jn corde. Quanto ergo plus amaueris: tanto
plus ascēdes. Ascensus inquit i corde eius dispo-
suit: Quisquis suscipit eum: Beatus em: cuius est
susceptio eius abs te dñe. Quia p se nō potest: opus
est vt gratia tua suscipiat. Et quid facit gratia tua:
Disponit ascensus in corde. Ubi disponit ascensus: Alr. †in val-
Jn corde: †Jn cōualle plorationis. Ecce habe- chormarū.
tis torcular cōuallē plorationis: Ipse lachrymę pię
cōtribulatorū: multū sunt amantiū. Ascensus in cor-
de eius disposuit. Ubi ꝯ disposuit: Jn cōualle plora- Ps.3.5.
tionis. Hic em disposuit ascensus in cōualle plora-
tionis. Hic enim plorat vbi seminat. Euntes inquit
ibant et flebant mittentes semina sua. Ergo ascen-
sus in corde tuo sint dispositi a deo p gratiā ipius.
Amando ascende: Jnde cantat canticū graduū. Et
vbi tibi disposuit hos ascensus: Jn corde: in cōualle
plorationis. Dixit vbi disposuit: qđ disposuit. Quid
disposuit: Ascensus. Ubi: Jntus in corde. Jn qua M
regione: t quo habitatiōis loco: Jn conualle plora- Alr. †loco.
tionis. Et quo ascēdat: Jn †locum quē †dispo- †posuit.
suit. Quid est hoc fratres: in locum quē disposuit:
Quē locū diceret: quē disposuit: si dici posset: dictū
tibi est: Ascensus disposuit in corde: in conualle plo- 1.Cor.2.
ratiōis. Queris quo: quid tibi dicturus est: Quod
oculus non vidit: nec in cor homi-
nis ascendit. Collis est: mons est: terra est: patrū est:
Prope omnia ista dictus est locus ille: non qđ sit p 1.Cor.15.
pretatem; sed per similitudinē. Videmus em nunc

p speculū in ęnigmate quid sit ille locus: tunc vide/
bimus facie ad faciem. Quis explicet: Noli g̃ quę/
rere qđ disposuit: i locū quem disposuit: Ipse nouit
quo: ipse nouit qui disposuit quo te ducat: cui⁹ ascen
sus in corde disposuit. Quid times ascendere: ne er/
ret qui te ducit: Ecce in conualle plorationis dispo/
suit ascēsus: in locum quē disposuit. Plorамus mō.
Roma.7. ramus: nisi inde vnde se miserū exclamabat aposto/
lus: quia videbat aliā legem in membris suis repu/
gnantē legi mētis suę: Et vnde hoc nobis: Ex pęna
Ibidem. peccati. Et putabam⁹ nos facile iustos esse posse q̃si
vribus nostris anteq̃ acciperem⁹ mandatū. Adue/
niente autē mādato peccatū reuixit: ego aūt mortu⁹
Gal.3. sum: hoc ait apostolus. Data est eī lex hominibus:
nō quę saluaret eos iam: sed p quam cognoscerent in
data esset lex quę posset viuificare: vere ex lege esset
iustīcia: Sed cōclusit scriptura omnia sub peccato:
Roma.7. vt pmissio ex fide iesu christi dareť credētibus: Ve/
niret gratia post legē: inueniret hominē non solū ia/
centē: sed iam etiā pfitentē t dicentē: Miser ego hō:
quis me liberabit: de corpore mortis hui⁹: Ut opor
tune veniret medicus ad cōuallem plorationis t di/
ceret: Certe cognouisti: quia cecidisti: audi me vt sur
gas: qui me contempsisti vt caderes. Data est ergo
Ibidem. lex vt ęgrum de morbo cōuinceret: qui sibi sanus vi/
debať: vt peccata demōstrarent: nō vt auferrēt. De/
monstrato peccato p datam legem auctum est pec/
catū: quia peccatū est t cōtra legem. Occasione inqt
accepta: peccatū p mandatū operatū est i me omnē
concupiscentiā. Quid est: occasione accepta p man/
datū: Acceptū mandatū: Quasi virib⁹ suis conati
Roma.5. sunt facere hoīes: victi cōcupiscētia mādati etiā ipsi⁹
trāsgressione rei facti sūt. Sed qđ ait apostol⁹: Ubi
aūt abundauit peccatū: supabundauit gratia: id est
auctus est morbus: cōmendata est medicina: Pro/
Job.5. pterea fratres: quinq̃ illę porticus salomonis: nun
quid curabant ęgrotos vbi erat piscina in medio eo/
Supra Job. trac. 17. & in medio. rum: Et iacebant inquit ęgroti in quinq̃ porticib⁹:
in euanglio lectū habemus. Quinq̃ illę porticus:
lex est in q̃nq̃ libris moysi. Ad hoc pducebant ęgro
ti de domibus suis: vt iacerent in porticibus. Ergo
Ibi.ē. lex pducebat ęgros: non sanabat: Sed benedictio/
ne dei turbabať aqua: tanq̃ angelo descendēte. Ui/
sa aqua turbata: qui poterat vnus descendebat t sa/
nabatur. Aqua illa cincta quinq̃ porticibus: popu/
lus iudęorum erat lege conclusus. Hunc pturbauit
domin⁹ p̃sentia sua: vt occideret. Nisi eī descensu
suo dom⁹ pturbaret populū iudęorū: nunq̃ cruci/
figeret. Itaq̃ pturbata aqua: passionē domini signi
ficabat: quę facta est pturbata gente iudęor. In hāc
passionē credit languid⁹: tanq̃ i aquā turbatā desce/
dens t sanabať. Qui nō sanabať lege: id est portici/
bus: sanať gratia p passionis fidē domini nostri iesu
christi. Unus: quia vnitas. Ergo t hic qđ ait: Ascē/
sus in corde eius: disposuit in cōualle plorationis: in
locū quem disposuit. Jam in illo loco gaudebimus.
Quare autē in cōualle plorationis: Et ex qua con/
ualle plorationis: ad illum locum gaudij veniem⁹:
¶ Etenim Al. legislator. ¶ Nam et benedictionē inquit: dabit qui
legem dedit. Afflixit nos lege: pfit nos lege: ostē/
dit nos torcular: vidimus pfuram: carnis nostrę tri
bulationē cognouimus: ingemuimus reuelante pec
cato: aduersus mentē nostram clamauimus: Miser Roma.7.
ego homo: sub lege gemuimus. Quid restat: nisi vt
benedictionē det qui legem dedit: Adueniet gratia
post legem: ipsa est benedictio. Et quid nobis p̃stitit
ista gratia t benedictio: †Ambulabunt a virtu/ Al.†Ibunt de
tibus in virtutē. Hic enim p gratiā multę virtu/ virtute.
tes dant. Alij quidem dat p spiritū sermo sapientię: j.Cor.12.
alij sermo scientię fm eūdem spiritum: alij fides: alij
donatio sanitatum: alij genera linguarū: alij inter/
pratio sermonū: alij ąphetatio. Multę virtutes: sed
hic necessarię: t ab his virtutibus imus in virtutem.
Quā virtutē: Christū dei virtutem t dei sapientiā. j.Cor.1.
Ipse dat diuersas virtutes in loco hoc: qui pro om/
nibus virtutibus necessarijs in conualle plorationis
t vtilitatibus: dabit vnā virtutem seipsum. Nam et
virtutes agendę vitę nostrę quattuor describunt a
multis: t in scriptura inueniunt. Prudentia dicitur:
qua dinoscimus iter bonū t malū. Justicia dicitur:
qua sua cuiq̃ tribuimus: nemini quicq̃ debētes: sed Roma.13.
omnes diligentes. Temperantia dicitur: qua libidi/
nes refrenam⁹. Fortitudo dicit: qua omnia molesta
toleramus. Istę virtutes nūc in cōualle plorationis
per gratiā dei donant nobis. Ab his virtutib⁹ imus
in illam virtutē. Et quę erit illa virtus: nisi solius cō/
templationis dei: Necessaria ibi nō erit ista prudē/
tia: vbi nulla mala occursura sūt quę vitemus. Sed
quid putam⁹ fratres: Mō ista iustīcia: vbi nulla erit
cuiusq̃ indigentia cui subuenire debeamus. Mō ista
temperātia: vbi nulla erit libido refrenāda: Mon ista
fortitudo: vbi nulla erūt mala tolerāda. Ergo ab his
virtutibus huius actionis ibimus in virtutem illius
cōtemplationis: qua cōtemplemur deum: sicut scri/
ptū est: Mane astabo tibi t contemplabor. Et audi Pſ.5.
quia ab huius actionis virtutibus: in illam contem/
plationē ibimus. Sequit ibi: Jbunt a virtutibus in
virtutē. Quam virtutē: Cōtemplandi. Quid est: cō
templandi: †Apparebit deus deorū in sion. Al.†videbit.
Deus deorum: christus christianor. Quomō deus
deorū: christ⁹ christianorū: Ego dixi dij estis: t filij Pſ.81.
altissimi omnes. Dedit eī eis potestatē filios dei fi/ Job.1.
eri: ille in quē credimus: pulcher sponsus: qui hic p/
pter deformitatē nostrā deformis apparuit. Quia vi/ Esa.53.
dimus eum inquit: t nō habebat speciem neq̃ decō/
rem. Finita omni necessitate mortalitatis: sicuti est
deus apud deū: verbū apud patrē: p quod facta sunt Job.1.
omnia: apparebit mūdis corde. Beati eī mūdo cor/ Matth.5.
de: quoniā ipsi deū videbunt. Apparebit deus deorū
in sion. Et rursus iste a cogitatione illorū gaudiorū:
redit ad suspiria sua. Videt quid p̃uenerit spe: et vbi
adhuc sit re. Apparebit tūc deus deorū in sion. Hoc
est: vnde gaudebimus: ipsum in sęcula sęculorū lau/
dabimus. Sed adhuc mō temp⁹ est orandi: tempus
deprecandi: t si aliquantulū gaudendi: sed adhuc in
spe: In pegrinatione sumus: in cōualle plorationis
sumus. Ad huius ergo loci gemitum rediens dicit:
¶ Domine de⁹ virtutū exaudi †ōcem meā: Al.†orationē.
auribus percipe deus iacob. Quia et ipsum
iacob fecisti: t de iacob israel. Apparuit eī illi deus: Gen.32.
t dictus est israel: videns deum. Audi ergo me deus
iacob: t fac me israel. Quādo fiam israel: Cum appa.

rebit deus deor ī sion. Protector noster aspice deus: Sub vmbra alarū tuarū sperabūt. Ideo protector noster aspice deus. Et respice in faciem christi tui. Quādo eñ nō respexit in faciem christi sui deus: Quid est respice in faciem christi tui: Per faciem inotescimus. Quid est ergo respice in faciem christi tui: Fac innotescere omnibus christū tuum. Respice in faciem christi tui: notus sit omnib⁹ christus tuus: vt possimus ire a virtutibus in virtutem:
Roma. 5. et possit supabundare gratia: quoniā abundauit pec-
Ar. †Quia. catū. ¶ †Quoniā melior est dies vna ī atrijs
Q tuis: sup milia. Atria illa sunt ī quę suspirabat: in quę deficiebat. Desiderat et deficit anima mea ī atria domini. Melior ibi est dies vna super milia dierum. Milia dierū desiderant homīes: et multū volūt hic viuere. Cōtemnant milia dierū: desiderēt vnū diem qui nō habet ortum et occasum. Vnū diem: diē sempiternū: cui nō cedit hesternus: quem nō vget crastinus. Ipse vnus dies desideret a nobis. Quid nobis est cum milibus dierū: Imus a milibus dierum ad vnū diem. Ad vnū diem festinemus: sicut imus a
Ar. †abiect⁹ esse virtutibus in virtutē. ¶ Elegi †abijci in domo
†dei mei. †domini: magis q̄ habitare in tabernaculis peccatorū. Inuenit enim iste cōuallem plorationis: inuenit iste humilitatē vnde ascēdat. Scit q̄ si se extollere voluerit cadet: si se hūiliauerit erigēt: eligit abijci vt subleueť. Q̄ multi p̄ter tabernaculū hoc terrularis dīci: id est p̄ ecclesiam catholicā volentes subleuari: et amātes honores suos: nolunt cognoscere veritatē: si esset illis in corde versus iste: Elegi abijci in domo domini: magis q̄ habitare in tabernaculis peccatorū: Mōne abijcerent honores: et currerent ad conuallem plorationis: et hinc inuenirent ascensus in corde: et hinc irent a virtutib⁹ in virtutem: ponentes spem suam in christo: non in nescio quo homīe: Bona vox: gaudēda vox: eligēda vox: Elegi abijci in domo domini: magis q̄ habitare in tabernaculis peccatorū. Ipse elegit abijci in domo domini: sed ille qui inuitauit ad cōuiuiū eligentē in-
Luc. 14. feriorem locū: vocat ad superiorē et dicet illi: Ascende. Ipse tamē nō elegit nisi esse in domo domini: in quocūq̄ loco: nō tamē extra limē. Quare elegit abiectus esse in domo dñi magis q̄ habitare in tabernaculis peccatorū: Quia misericordiā et veri-
R tatem diligit deus. Dominus misericordiā diligit: qua mihi primo subuenit: Veritatem diligit: vt credenti vt quod p̄misit. Audi misericordiā et veritatē in apostolo paulo: prius saulo psecutore: Indi-
j. Timoth. 1. gebat misericordia: et dixit in se factā: Qui prius fui blasphemus: et psecutor: et iniuriosus: sed misericordiam cōsecutus sum: vt in me ostenderet christus iesus omnē longanimitatē: in eos qui crediturī sunt illi in vitam ęternā: vt cum indulgentiā tantorū scelerū acciperet paulus: nemo desperare posset sibi donari quęcūq̄ peccata. Ecce habes misericordiā: Voluit tunc deus exercere veritatem: vt puniret peccantē. Etenim si puniret peccatorē: nōne veritas esset: Aut auderet dicere: nō debeo puniri: qui nō posset dicere nō peccaui: Et si diceret: Non peccaui: cui diceret: Quē falleret: Ergo primo dominus misericordiā in eum p̄rogauit: post misericordiam: veritatem: Audi illū iam exigentem veritatē. Primo ergo inquit misericordiā cōsecutus sum: qui prius fui blasphemus et psecutor et iniuriosus: sed gratia dei sum id qō sum. j. Cor. 15. j. Timoth. 1.
Postea dicit cum passioni ꝓpinquaret: Bonū agonem certaui: cursum cōsummaui: fidem seruaui: superest mihi corona iusticię. Ille q̄ tribuit misericordiā: Ibidem. seruat veritatem. Unde seruat veritatē: Quā reddet mihi dominꝰ in illo die iustus iudex. Indulgentiam donauit: coronam reddet. Donator est indulgentię: debitor coronę. Unde debitor: Accepit aliquid: Cui debet aliquid deus: Ecce videmus: quia tenet eum debitorem paulus: Cōsecutus est misericordiā: exigens veritatē: Reddet mihi inquit dominus in illo die. Quid tibi reddet: nisi quod tibi debet: Unde tibi debet: Quid ei dedisti: Quis prior dedit illi: et retribuet ei: Debitorē dominus ipse fecit se: nō accipiendo sed p̄mittendo. Non ei dicit: Redde qō accepisti: sed redde quod p̄misisti. Misericordiam mihi j. Timoth. 1. erogauit inquit: vt faceret me innocentē: Nā prius fui blasphemꝰ et iniuriosus: sed ex illius gratia facti sum innocens. Ille autē qui p̄rogauit misericordiā et veritatem. Gratiam et gloriā dabit†. Quam gratiā: Ar. †dabit⁹ nisi de qua ipse dixit: Gratia dei sum id quod sum: j. Cor. 15. Quā gloriā: nisi de qua ipse dixit: Superest mihi co- j. Timoth. 4. rona iusticię: Ideo dominꝰ inquit: Nō priuabit bonis ambulantes in innocentia. Quare ergo homīes nō vultis tenere innocentiā: nisi vt habeatis bona: Non vultis tenere innocentiā: vt non reddat qō ille assignat: Aurū vult habere et pdit innocentiā. Quid lucrat: Quid damnificat: Habet lucrum auri: passus est damnū innocentię. Est aliquid pciosius innocentia: Sed si innocentiā retinebo inquit pauper ero. Paruę ne diuitię ipsa innocentia: Si arcam plenā auro habueris diues eris: si cor habueris plenū innocentia pauper eris: Sed hęc bona desiderās: nō in egestate: in tribulatione: in cōualle plorationis: in pssura: in temptatiōibus: serua innocentiā. Erit enī postea etiam bonū tuum qō desideras: requies: eternitas: imortalitas: impassibilitas erit postea. Ipsa sunt bona quę seruat deus iustis suis. Nam bona q̄ modo desideras pro magno: ꝓpter quę vis esse nocens et nō innocens: attende illa quę habeant qui latrones: apud libus abūdant. Vides diuitias apud latrones: apud impios: apud sceleratos: apud turpes: apō flagitiosos et facinorosos vides diuitias: dat illis deus ista ꝓpter cōmunionē generis humani: ꝓpter abundantē affluentiā bonitatis suę: qui etiam solem suū oriri facit sup bonos et malos: et pluit sup iustos et iniustos. Matth. 5. Tanta dat et malis: et tibi nihil seruat: Falsum est quod tibi p̄misit: Seruat: securus esto. Qui misertus est tui cum esses impius: deferit te cum factus es pius: Qui peccatori donauit mortem filij sui: quid seruat saluato p̄ mortē filij sui: Securus ergo esto: Tene debitorē: quia credidisti ī p̄missorem. ¶ Do-
minus nō priuabit bonis †ambulantes in Ar. † eos q̄ innocentia. Ergo quid nobis hic restat in terra: in p̄sentia vitę piculosę: in afflictione: in re dura: in p̄sentia vitę piculosę: Quid nobis restat vt illuc pueniamus: Domine †deus virtutum: beatus homo qui sperat in te. Ar. † nō habitant.

¶ Explicit Tractat⁹ de ps. LXXXIII.

Incipit Tractat⁹ de ps̄. LXXXIIII.

Deprecati sumus dominū deum nostrum: vt ostendat nobis misericordiā suam: ⁊ salutare suum det nobis. Dictū est hoc quidem in ꝓpheta cum ꝑmū psalmi isti dicerent: et scriberent: Cęterū qđ attinet ad hoc temp⁹: iam ostēdit dominus gentibus misericordiā suam: ⁊ dedit eis salutare suum. Ille quidem ostendit: sed multi sanari nolunt: vt videant hoc qđ ostendit. Sed quia ipse sanat oculos cordis ad videndū se: ꝓterea cum dixisset: Ostende nobis domine misericordiā tuā: tanq̄ multis cęcis dicturis: quomō videbimus: cum cęperit ostendere: adiunxit: Et salutare tuū da nobis. Dando eñ salutare suum sanat in nobis vnde possimus videre quod ostendit: nō quomō medicus homo ipse curat vt lucē istā ostendat eis quos curauerit: Et aliud est ista lux quā demōstraturus est: aliud autē ipse medicus qui curat oculos quib⁹ ostendat lucem: quę lux non est ipse medicus. Non ergo sic dominus deus noster. Ipse est eñ medicus qui curat vnde nos videre possimus: ⁊ ipse est lux quam videre possum⁹. Totū tamē psalmū breuiter quātū possumus: quāramus. Titulus eius est: In finem: filijs chore psalmus. Finē non intelligimus: nisi quē dicit apostolus: Finis eñ legis christus ad iustitiā omni credenti. Ergo cum primo in titulo psalmi posuit: in finem: direxit cor nostrū in christū. In illum si intendamus: nō errabimus: quia ipse est veritas quo festinamus: et ipse est via ꝑ quā currimus. Quid est: filijs chore: Interpretat chore ex verbo hebręo i latinū: caluum. Ergo filijs chore: filijs calui. Quis est iste caluus: Non vt irrideam⁹ illū: sed vt plorem⁹ ante illum. Nā ⁊ irriserūt illum quidā: ⁊ a dęmonib⁹ vastati sunt: quomō in regno iehu caluū heliseum irriserunt pueri: dicebantq̄ post illum: Calue calue: ꝓcesserunt vsi de sylua et comederunt pueros male ridentes: ⁊ plangēdos a parentibus suis. Significauit hoc factū ꝓpheta quadam: futurū dominū nostrū iesum christum. Ille enim a iudęis irridentibus velut caluus irrisus est: qui in caluarię loco crucifix⁹ est. Nos autē si in illum crediderim⁹: filij ipsius sumus. Nobis ergo cantat psalmus iste: vbi inscribit: Filijs chore. Sumus enim filij sponsi. Ille quippe spōsus dans arras spōsę suę: sanguinē suū et spiritū suū: quo locupletauit nos interim in ista pegrinatione: adhuc autē seruat nobis occultas diuitias suas. Unde enim tale pignus dedit: Quid est qđ seruat: Itaq̄ cantat ei ꝓpheta in futurū: ⁊ vtitur verbis q̄si iam ꝓteriti temporis: tanq̄ facta dicit quę futura erant: quia apud deum ⁊ qđ futurū est: iam factū est. Ibi ergo ꝓpheta videbat futura nobis: iam xo facta in illius prouidentia et ꝓdestinatione certissima: quomō dicat ⁊ in illo psalmo vbi oēs christū agnoscunt: Sic eñ recitatus est psalmus tanq̄ euāgelīū legat: Foderūt manus meas ⁊ pedes meos: dinumerauerūt oīa ossa mea: Ipsi xo cōsiderauerūt et cōspexerūt me: diuiserūt sibi vestimēta mea: ⁊ super vestem meā miserūt sortem. Quis nō legente lectore psalmū: agnoscat euāgelīū: Et tamē cum diceret in psalmo: nō dictū est: Fossuri sunt manus meas ⁊ pedes: sed foderūt manus meas ⁊ pedes: Nec dictū est: Dinumeraturi sunt ossa mea: sed dinumeraverunt ossa mea: Nec dictū est: Diuisuri sūt vestimēta mea: sed diuiserunt sibi vestimēta mea. Hęc omnia quę futura videbat ꝓpheta: tanq̄ ꝑterita indicabat: Sic et hic.

Expositio psalmi.

Benedixisti domine terrā tuam: Tanq̄ iam fecerit. Auertisti captiuitatem iacob. Populus eius antiquus iacob. Iacob populus israel natus de semine abrae in reprobo missione: futurus aliquādo hęres dei erat. Quidam ergo ille populus cui datum est testamentū vetus: figurabat testamentū nouum. Illa figura erat: hęc expressio veritatis. In illa autem figura fm quādam ꝓnunciationem futurorum: data est illi populo terra quędam promissionis in quadam regione vbi habitauit populus iudęorum: vbi est etiam hierusalem ciuitas: cuius nomen omnes audiuimus. Hanc ergo terrā cum accepisset ille populus ab hostibus suis vicinis circūquaq̄ inimicātibus: multas molestias patiebat: Et cū peccabat in deum suum: dabatur in captiuitatē: nō ad interitū: sed ad disciplinam: nō damnāte patre: sed flagellāte: ⁊ cum obsessa esset liberabat: Et aliquotiēs captiuata est: et liberata est illa gens: ⁊ modo in captiuitate est: ⁊ hoc ꝑ peccato magno quod dominū suum crucifixit. Quid igitur scōm istos accipimus qđ ait: Auertisti captiuitatem iacob? An forte intelligimus hic aliam captiuitatem de qua omnes nos volumus liberari? Nam omnes ꝑtinemus ad iacob: si ꝑtinemus ad semē abrae. Hoc eñ dicit apostol⁹: In isaac vocabit tibi semen: id est non hi qui filij carnis hi filij dei: sed filij ꝓmissionis in semē deputant. Si filij ꝓmissionis: in semē deputant: offendendo dominū iudei degenerauerūt: nos ꝓmerendo deum: de genere abrae facti sumus: non ꝑtinentes ad carnem: sed ꝑtinentes ad fidē. Imitati eñ fidem: filij facti sumus: illi autē degenerando a fide exhęreditari meruerūt. Nā vt hoc noueritis: qz ꝑtenderunt illud quod nati erant de abrā: cum se arroganter iactarent: audiēte dño nostro iesu christo: gloriātes de sanguīe: ⁊ nō de vita: ⁊ dicerēt domino: Nos patrē habemus abraam. Et ait illis dominus tanq̄ degenerātibus: Si filij abrae estis: facta abrae facite. Si ergo illi ꝓpterea iam nō filij: quia nō faciebant facta abrae: nos ꝓpterea filij: quia facimus facta abrae. Quę sunt facta abrae quę facimus: Credidit autē abraam deo: ⁊ deputatū est illi ad iustitiā. Ergo omnes ad iacob pertinemus: imitantes abrae fidem: qui credidit deo: et deputatum est illi ad iustitiam. Quę est ergo illa captiuitas: vnde nos volumus liberari? Puto enim neminē nostrū modo esse apud barbaros: nec aliquā gentē irruisse armatam: ⁊ captiuos duxisse nos. Sed modo ostēdo quādam captiuitatē in qua gemimus: ⁊ vnde nos liberari cupimus. Paulus apostolus ꝓcedat: ⁊ ipse illā dicat: Sit ipse speculū nostrū: ille loquat ⁊ nos ibi videamus. Nemo est eñ qui nō se hic agnoscat. Ait ergo ille beatus apostolus: Cōdelector enim legi dei fm interiorē hominē. Intus me delectat lex dei. Video aūta liā legē in membris meis repugnātem legi mētis meę. Jam audisti legem: audi pugnā: Captiuitatem necdum audieras: audi quę sequunt: Repugnantē inquit legi mentis meę: ⁊ captiuū me ducentem in lege peccati quę est in mēbris meis. Agnoui-

mus enim captiuitatē: Quis nostrū est q̄ nolit se de ista captiuitate liberari? Et vñ liberabimur? Quomiā hoc cantauit iste psalmus futurū: Auertisti captiuitatem iacob. Cui dixit? Christo: propter in finē: propter filios chore: Ille enim auertit captiuitatem iacob. Audi & ipsum paulū confitentē: Cum diceret se trahi captiuū a lege in membris suis repugnantē legi mentis suę: exclamauit sub illa captiuitate & ait:

Ibidem. Infelix ego homo: quis me liberabit de corpe mortis huius? Quesiuit q̄s esset: & statī illi occurrit: Gratia dei: per iesum christum dominū nostrū. De hac gratia dei ꝓpheta dicit huic domino nostro iesu christo: Auertisti captiuitatē iacob. Attendite captiuitatem iacob: attēdite: quia hoc est: auertisti captiuitatem nostram: non liberando nos a barbaris in quos non incurrimus: sed liberando nos ab operibus malis: a peccatis nostris p quę nobis sathanas dominabat. Si quis enim liberat⁹ fuerit a peccatis suis: non habet vnde ei dominet princeps peccatorum. Quomō enim auertit captiuitatem iacob? Videte quia ista liberatio spiritalis est. Videte quia int⁹ agitur.

E Remisisti: inquit: iniquitatē plębis tuę: operuisti omnia peccata eorum. Ecce vnde auertit captiuitatē: q̄a remisisti iniquitatē. Iniquitas tenebat captiuum: remissa iniquitate liberaris. Confitere ergo te esse in captiuitate: vt dignus sis liberari. Nam qui hostem suū non intelligit: quomō inuocat liberatorem? Operuisti omnia peccata eorum. Quid est operuisti? Vt non illa videres. Quid est: vt nō illa videres? Vt nō i illa vidicares. Noluisti videre peccata nostra: & ideo nō vidisti: quia ipsa videre noluisti. Operuisti omnia peccata eorum.

Al. †Mitigasti ¶ †Sedasti omnē iram tuā: auertisti ab ira indignationis tuę. Et quomiā de futuro ista dicunt: cuius verba pręterita sonent. Sequit et dicit:

Al. †salutaris noster. Cōuerte nos domine †sanitatū nostrarū. Quomō narrabat quasi factum esset: & quomō orat vt fiat: nisi quia voluit ostendere p̄terita verba se in ꝓphetia dixisse: nōdum autem factum esse quod dicebat iam factū? Hinc ostēdit: quia orat vt fiat. Cōuerte nos domine sanitatū nostrarum. Et auerte

Al. †iram. †iracundiā tuam a nobis. Mōne iam dudum dicebat: Auertisti captiuitatem iacob: operuisti omnia peccata eorū: Sedasti omnē iram tuam: auersus es ab ira indignatiōis tuę: quomō et hic est: Auerte iracundiā tuā a nobis? Respondet tibi ꝓpheta: Illa dico quasi facta: quia video futura: Quia vo nondū facta sunt: oro vt veniant quę iam vidi. Auerte ira-

F Al. † Mūquid. Tirascēris. cundiā tuam a nobis. ¶ †Non in ęternū †irascaris nobis. De ira em̄ dei mortales sumus: & de ira

Heñ.3. dei in ista terra in egestate & labore vultus nostri mā-ducamus panem. Hoc em̄ audiuit adam quādo peccauit: & adam ille omnes nos eramus: quia in adam omnes moriunt. Q̄ ille audiuit: secutum est & nos. Non em̄ eramus iam nos: sed eramus in adā: Ideo quicquid euenit ipsi adam: secutū est & nos: vt more-remur. Omnes quippe i illo fuimus. Ea em̄ peccata parentū nō ptinent ad filios quę faciūt parentes iā natis filijs. Jam enim nati filij ad se ptinent: & paren-

Cōcor.2.sentē. dist.33. Sed vt ait. tes ad se ptinent. Itaq̄ illi qui nati sunt si tenuerint vias parentū suorum malas: necesse est vt portent & merita ipsorum. Si autē mutauerint se & non fuerint imitati parentes malos: incipiunt habere meritum suum: non meritū parentū suorum. Vsq̄adeo autē non tibi obest peccatū patris tui si te mutaueris: vt nec ipsi patri tuo obsit si se mutauerit: q̄ iam q̄d accepit ad mortalitatē: ista radix nostra duxit de adam. Quid duxit? Istā fragilitatē carnis: & tormentū dolorū: hanc domū pauptatis: hoc vinculū mortis: et laqueos temptationū. Portam⁹ omnia ista i carne hac: & ira dei est ista: quia vindicta dei est. Sed quia futurū erat vt regenerare-mur: & credēdo noui efficeremur: atq̄ in resurrectiōe omnis ista mortalitas absumeret: & nouitas totius homis repararet. Sicut

1.Cor.15. enim in adam omnes moriunt: sic et in christo omnes viuificabunt. Hoc videns ꝓpheta: ait: Non in eternum irascaris nobis. †Vel †extendas iram tuā a generatione i generationē. Fuit prima generatio mortalis de ira tua: erit altera generatio immortalis de misericordia dei. Quid ergo? Hoc tibi ꝓfuisti tu o homo: vt quia cōuersus es ad deum: mereris misericordiā ipsius? Qui autē cōuersi nō sunt non sunt adepti misericordiā: sed inuenerunt iram. Quid autē? Vt cōuertereris posses: nisi vocareris? Mōne ille qui te vocauit auersum: ipse p̄stitit vt conuertereris? Noli ergo tibi arrogare nec ipsā cōuersionē: quia nisi te ille vocaret fugientem: non posses cōuerti. Propterea et ipsius cōuersionis beneficiū deo tribuens ꝓpheta orat & dicit: Deus tu †convertens viuificabis nos. Et non quasi nosipsi nostra sponte sine misericordia tua conuertimur ad te: & tu viuificabis nos: sed tu cōuertens viuificabis nos: vt nō solum viuificatio nostra a te sit: sed etiam ipsa cōuersio vt viuificemur. Deus tu cōuertens viuificabis nos. Et plębs tua lętabit in te. Dabit lo suo lętabit in se: bono suo lętabit in te. Quādo em̄ voluit habere gaudia de se: inuenit planctū i se. Mūc ergo quia totū gaudiū nostrū deus est: qui vult secum gaudere: i illo gaudeat qui nō potest pire. Quid enim fratres mei gaudere vultis in argento? Aut argentū perit: aut tu: & nemo scit q̄d ꝓxus: Verūtamē illud constat: quia vtrūq̄ periturū est: quid ꝓxus: incertū est. Nam nec hō hic potest manere semp: nec argentū h̄ potest manere semp: Sic aurū: sic vestis: sic domus: sic pecunia: sic lata prędia: sic postremo lux ista. Noli ergo velle gaudere in istis: sed gaude in illa luce quę nō habet occasum. Gaude in illa luce quā nō p̄cedit hesternus dies: nec sequit crastinus.

Job.8. Quid est ista lux? Ego sum inquit lux mūdi. Qui ti-bi dicit: Ego sum lux mūdi: vocat te ad se. Cū vocat te: cōuertit te: cum cōuertit te: sanat te: cū sanauerit te: videbis cōuersorem tuum: cui dicit: Et plębs tua lętabit in te. ¶ Ostende nobis domine misericordiā tuam. Hoc est q̄d cantauimus: & iam hinc dixim⁹: Ostende nobis dñe misericordiā tuā: Et salutare tuū da nobis. Salutare tuū: christum tuū. Felix est cui ostendit deus misericordiā suam. Ipse est qui superbire non potest: cui deus ostendit misericordiā suam. Ostendendo em̄ illi misericordiā suam p̄suadet illi: quia quicquid boni habet ipse hō: non habet nisi ab illo: quia omne bonum nostrū ipse est. Et cum viderit homo quicquid boni habet non se habere a se: sed a deo suo: videt quia totū quod in illo laudat: de misericordia dei est: nō de merito ipsius. Et videndo ista nō superbit: non supbiendo non extollit: non se extollendo non cadit: non cadendo stat:

stando inhęret: inhęrendo manet: manendo pfruit ꝛ
lętatur in domino deo suo. Erunt illi delitię: ipse qui
fecit illum: et delitias ipsas nemo corrũpit: nemo in-
terpellat: nemo aufert. Quis potens minabit auser-
re? Quis vicinus malus: quis latro: quis insidiator
tibi tollit deum? Et potest tibi tollere totũ qđ possi-
des corpore: non tibi tollit eum quẽ possides corde.
Ipsa est misericordia quã vtinã deus ostẽdat nobis.
Ostẽde nobis dñe misericordiã tuã: ꝛ salutare tuũ da
nobis. Christũ tuũ da nobis. In illo eñ ẽ misericor-
dia tua: dicam⁹ illi ꝛ nos: da nobis christũ tuũ. Jam
quidem dedit nobis christũ suũ: Adhuc tñ illi dica-
mus: Da nobis christũ tuũ: quia dicimus illi: Panẽ
nostrũ quotidianũ da nobis hodie. Et quis est pa-
nis noster: nisi ipse qui dixit: Ego sum panis viuus
qui de celo descendi? Dicamus illi: Da nobis christũ
tuũ. Dedit eñ nobis christũ: sed hominẽ quẽ noui-
mus: Dedit hominẽ: eum ipsum nobis daturus est
deũ. Hominib⁹ enim hominẽ dedit: quia talẽ illum
hominib⁹ dedit: qualis posset capi ab hominibus.
Deũ enim christũ nullus hominũ capere poterat.
Factus est hominib⁹ homo: seruauit se deum dñs.
An forte arroganter dixi? Reuera arroganter: nisi
ipse dixisset: Ego dixi dij estis: et filij altissimi omes.
Ad hanc ipsam adoptionẽ reuocamur: vt efficiamur
filij dei. Jam quidem sumus: sed p fidem. Sumus
quidẽ: sed in spe: nõdum sumus in re. Spe eñ salui
facti sumus: sicut dicit apostolus. Spes aũt quę vi-
deꝛ non est spes. Quod enim videt quis: quid spe-
rat? Si aũt qđ non videmus speramus: p patientiã
expectamus. Quid enim expectamus p patientiã:
nisi videre quod credimus? Modo enim credimus
quod nõ videmus: merebimur videre qđ credimus. Pro-
nõ videmus: merebimur videre qđ credimus. Pro-
terea Joannes in epistola sua: quid ait? Dilectissi-
mi: filij dei sumus: ⁊ nõdũ apparuit quid erim⁹. Quis
nõ exultet si subito (nescio cui pegrinanti et ignozan-
ti genus suum) patienti aliquã egestatem ⁊ erumnã:
ter tuus amplo patrimonio gaudet in re vera: reuo-
co te ad patrẽ tuum? Quali gaudio exultaret: si hoc
nõ fallax pmissor diceret? Venit ergo nõ fallax apo-
stolus christi ⁊ ait: Quid est quod de vobis speratis?
Quid est qđ cõcupiscẽtias vestras sequẽdo i egestate ista
voluptatũ cõteri vultis? Habetis patrẽ: habetis pa
triã: habetis patrimoniũ. Quis ẽ iste pr̃? Dilectissi-
mi filij dei sumus. Quare ꝑ nondũ videm⁹ patrẽ no-
strũ? Quia nõdum apparuit quid erimus. Jam su-
mus: sed in spe: Nã quid erimus: nõdum apparuit.
Et quid erimus? Scimus inquit: quia cum apparue
rit: similes ei erimus: quoniã videbimus eum sicuti
est. Sed hoc de patre dixit: de filio autẽ domino no-
stro iesu christo nõ dixit: Et forte videndo patrẽ: nõ
videndo filium erimus beati? Ipsum audi christũ:
Qui me videt: videt ⁊ patrẽ. Cum eñ vnus deus vi-
detur: trinitas videt: pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus.
Audi expressius: quia ipius filij visio tribuet nobis
beatitudinẽ: ⁊ nihil interest inter visionem ipsius et
visionem patris. Ipse ait in euangelio: Qui diligit
me mandata mea custodit: et ego diligam illum: et
ostendã meipsũ illi. Loquebat illis ⁊ dicebat: Ostẽ-
dam meipsum illi. Quare? Non erat ipse qui loque-
bat? Sed carnem caro videbat: diuinitatẽ caro non
videbat. Ad hoc autẽ caro carnem vidit: vt p fidem
coꝛ mundaret vnde deus videret. Dictũ est enim de
domino: Fide mũdans cozda eozũ. Et dixit domi- Act. 15.
nus: Beati mũdo cozde: quoniã ipsi deum videbũt. Matth. 5.
Ergo si nobis pmisit ostendere se nobis: qualis est
pulchritudo eius? Fratres: cogitate omnia ista quę
videtis pulchra: quę amatis ipse fecit. Si hęc pul-
chra sunt: quid est ipse? Si hęc magna sunt: quãtus
est ipe? Ergo ex istis quę hic amamus: illum magis
desiderem⁹: Et cõtemnentes ista: illum diligamus:
vt ipsa dilectione per fidem coꝛ mũdemus: ⁊ mũda-
tum coꝛ nostrũ inueniat aspectus illius. Lux quę no
bis ostendit sanos nos debet inuenire: Hoc agit mõ
fides. Hoc ergo mõ diximus: Et salutare tuum da
nobis. Da nobis christũ tuum: nouerimus christũ
tuum: videamus christũ tuum: Mõ quomodo illum
viderunt iudei ⁊ crucifixerunt: sed quomõ illum vi-
dent angeli ⁊ gaudent. ¶ Audiã quid loquat in Ik
me dominus deus. Propheta dixit. Loquebat
in illo deus intus: ⁊ mũdus faciebat illi strepitum fo-
ris. Cohibens ergo aliquãtũ a strepitu mũdi: ⁊ auer-
tens se ad se: ⁊ a se in illum cuius vocẽ audiebat inte-
rius: quasi obturans aurem cõtra tumultuantẽ vitę
huius inquietudinẽ: et cõtra animã coꝛpoze qđ coꝛ- Sap. 9.
rumpit aggrauatã: ⁊ sensum trena inhabitatiõe de-
primentẽ multa cogitantem: ⁊ ait: Audiam quid lo-
quat in me domin⁹ deus. Et audiuit. Quid? Quo-
niã loquet pacem in plebem suã. ¶ Et sup
sanctos suos. Vox ergo christi: vox ergo dei pax
est: ad pacem vocat. Eia dicit quicũq nõdum estis
in pace: amate pacẽ. Quid eñ vobis melius de me
inuenire potestis q̃ pacẽ? Pax quid est? Vbi nullũ
bellum est. Quid est vbi nullũ bellum est? Vbi nulla
cõtradictio: vbi nihil resistit: nihil aduersum est. Vi-
dete si iam ibi sumus: videte si iam non est cõflictus
cum diabolo: videte si nõ omnes sancti et fideles cũ
principe demoniozũ luctanť. Et quomõ cum illo lu-
ctanť quem nõ vident? Luctanť cum cõcupiscentijs
suis: quibus ille suggerit peccata: ⁊ non cõsentiendo
qđ suggerit: ⁊ si nõ vincũt tamẽ pugnant. Nõdum
est ergo pax vbi pugna est. Aut date mihi hominẽ q̃
nihil temptatiõis patiť in carne sua: ⁊ possit mihi di-
cere: quia iã pax est. Nihil quidẽ temptatiõis forte
patiť in illicitis voluptatibus: saltem suggestiones
ipsas patiť: vel suggeriť illi qđ respuit: vel delectat
vnde cõtineat. Sed ecce iam nihil delectat illicitũ:
vel cõtra famẽ ⁊ sitim pugnat quotidie. Quis enim
iustus hinc alienus? Pugnat ergo quotidie fames ⁊
sitis: pugnat cõtra nos lassitudo carnis: pugnat de-
lectatio somni: pugnat oppressio. Vigilare volum⁹?
dozmitam⁹? ieiunare volumus esurimus ⁊ sitimus:
stare volum⁹ defatigamur: querim⁹ sedere: Si ⁊ hoc
diu facimus: deficimus. Quicquid nobis puideri-
mus ad refectionẽ: illic rursus inueniemus defectio-
nem. Esuris dicit tibi aliquis: Respondes: Esurio.
Ponit ante te cibũ: Ad refectionẽ posuerat: pseue-
ra in eo qđ posuit. Certe reficere te volebas: hoc age
semp: Hoc agendo in eo qđ adhibueras ad refectio-
nem: ibi iuenes lassitudinẽ. Multũ sedendo fatiga-
tus eras: surgis deambulando reficeris. Perseuera
in eo qđ reficeris: multum deambulando lassaris:
sedere iterum queris. Jnueni aliquid mihi vnde te-

reficias: vbi si pseueraueris iterū nō reficias: Qualis est ergo ista pax: quam hic habent homines tantis resistentibus molestijs: cupiditatibus: indigentijs: lassitudinibus: Non est ista vera: non est perfecta pax. Quę erit perfecta pax: Oportet corruptibile hoc induere incorruptionē: & mortale hoc induere
1. Cor. 15. immortalitatem: Tūc fiet sermo qui scriptus est: Absorpta est mors in victoria. Ubi est mors aculeꝰ tuꝰ? Ubi est mors cōtentio tua: Ubi eñ adhuc mortalitas: quomodo est plena pax: Etenim de morte venit lassitudo ista quā inuenimus in omnibus refectionibus nostris. De morte est: quia corpus mortale portamus: qō quidē mortuū dicit apostolus & ante ani-
Roma. 8. mę resolutionē. Corpus quidem inquit mortuū est ꝓpter peccatū. Nam si pseueraueris i eo qō reficis: etiam morieris. Perseuera in multum māducando: ipsa res te interficiet. Perseuera in multū ieiunādo: inde morieris. Sede semp vt nolis surgere: morieris inde. Ambula semp vt nolis quiescere: morieris inde. Vigila semper vt nolis dormire: morieris inde. Dormis semp vt nolis vigilare: morieris inde. Cū
1. Cor. 15. autē absumpta fuerit mors in victoria non erūt ista: & erit pax plena & ęterna. Erimus in quadā ciuitate fratres: quando de illa loquor: finire nolo: & maxime quādo scandala crebrescunt. Quis nō desideret illā pacem: vnde amicus non exit: quo inimicus non intrat: vbi nullus temptator est: nullus seditiosus: nullus diuidens populū dei: nullus fatigans ecclesiam in ministerio diaboli: quādo ipse princeps ipsorum
Matth. 25. mittitur in ignem ęternum: & hi cum illo quicūq; illi cōsentiūt: & recedere ab eo nolūt: Erit ergo pax purgata in filijs dei omnibus amātibus & se videntibus
1. Cor. 15. plenos deo: cū erit deus omnia in omnib⁹. Cōmunē panē spectaculū habebim⁹ dei: cōmunē possessionē habebimus deum: cōmunē pacem habebimus dei. Quicquid eñ est qō modo nobis dat: ipe nobis erit ꝓ omnib⁹ quę dat: Ipse erit ꝓfecta & plena pax. Hāc loquit in plębem suam. Hāc volebat audire ille qui ait: Audiā quid loquat in me domin⁹ deus: quoniā loquet pacem in plębem suam: Et sup sanctos suos:

Al. & cōuertunt ad cor. Et in eos qui †conuertūt cor ad ipsum. Eia fratres: vultis vt ad vos ptineat ipa pax quā loquit deus: Cōuertite cor ad ipsum: non ad me aut ad illū. aut ad illū: aut ad quēcūq; hominē. Quisq; eñ homo voluerit conuertere ad se corda hominū: cadit cum ipsis. Quid est melius vt cadas cum illo ad quē conuerteris: an vt stes cum illo cū quo cōuerteris: Bau diū nostrū: pax nostra: requies nostra: finis omniū molestiarum: non est nisi deus. Beati qui cōuertunt cor ad ipsum. ¶ Verūtamē ꝓpe timētes eum
Ab salutare ipsius. Erant quidam qui iam timebant eū in gente iudęorū. Per omnē trā vbiq; idola colebant: dęmonia timebant non deus. In illa gente timebat deus. Sed ꝓpter quid timebat: In veteri testamēto timebat: ne daret illos in captiuitatē: ne tolleret illis terrā: ne grandine cōtunderet vites ipsorū: ne faceret steriles vxores eorum: ne auferret ab eis filios ipsorū. Hęc eñ carnalia ꝓmissa dei tenebant adhuc parue animę: & ꝓpter hec timebat deus: Sed ꝓpe illis erat: qui vel ꝓpter hęc ipsum timebāt. Terram petebat paganus a diabolo: terram petebat iudęus a deo. Unum erat qō petebant: sed non vnus a quo petebāt. Petebat iste qō paganus petebat: discernebat tamē a pagano: quia ab illo ista petebat q̄ omnia fecerat: & ꝓpe illis erat deus magis q̄ gentib⁹ ꝓpe erat: Tamē respexit & eos qui longe erāt: & eos q̄ ꝓpe erant: sicut dicit apostolus: Et veniens euange-
Eph. 2. lizauit pacem his qui erant longe: et pacem his qui ꝓpe. Quos dixit qui erant ꝓpe: Judęos qui vnum deū colebant: Quos dixit qui erant longe: Gentes qui dimiserāt deum a quo facti erant: et colebant illa quę ipsi fecerant. Nō eñ regionib⁹ longe est quisq; a deo: sed affectibus. Amas deū: ꝓpe es: odisti deum longe es: Uno loco stans: & ꝓpe es: & longe es. Ergo fratres respexit iste ꝓpheta: q̄q generalē vidit misericordiā dei sup oēs: tamē aliquid speciale & ꝓprium vidit in gente iudęa: & ait: Audiā quid loquat in me domin⁹ deus: quoniā loquet pacem in plębē suā. Et plębs ipsi⁹ nō iudęa sola erit: sed & omnib⁹ gentib⁹ colliget: quia sup sanctos suos loquet pacē: & in eos qui cōuertunt cor ad ipsum: & oēs qui cōuersuri sūt cor ad ipsum de omni orbe terrarū: Uerūtamē ꝓpe timētes eum salutare ipsi⁹: Ut inhabitet gloria
in terra nostra: Id est in ea terra i qua natus erat ꝓpha: vt inhabitet gloria maior: qz inde cępit p̄dicare christus: Inde apostoli: et illuc p̄us missi: inde ꝓphetę: Ibi p̄mū templū: ibi sacrificabat deo: ibi patriarchę: ibi ipse etiā venit de semine abrae: ibi manifestatus est christus: ibi apparuit christus. Inde eñ virgo maria quę pepit christū: ibi ambulauit pedib⁹ suis: ibi mirabilia fecit: Postremo tantū honorē illi genti tulit: vt cum eum interpellaret quędā mulier chananea salutē quęrens filię suę: dixerit ei: Nō sum Matth. 15.
missus nisi ad oues quę perierāt domus israel. Hoc ergo videns ꝓpheta: ait: Verūtamē ꝓpe timētes eū
Ps. salutare ipsius: vt inhabitet gloria in terra nostra. Al. †occurrerūt.
¶ Misericordia & veritas †occurrerūt sibi. Ueritas in terra nostra ex psona iudęorū: misericordia in terra gentiū. Ueritas enim vbi: Ubi erāt eloquia dei. Misericordia vbi: In illis qui dimiserant deū suū & cōuerterāt se ad dęmonia. Nūquid & ipos respexit: Quomō si diceret: Uoca & istos longe fugitiuos: qui multū a me recesserūt voca: inuenient me quęrentē se: quia ipi nolebant quęrere me. Ergo misericordia & ꝟitas occurrerūt sibi. Justicia & pax
Al. nō hoc. osculatę sunt tse. Fac iusticiā & habebis pacem: Al. nō hoc vt osculeñt se iusticia & pax. Si eñ nō amaueris iusticiā: pacem nō habebis. Amant eñ se duo ista: iusticia & pax: & osculant se: vt qui fecerit iusticiā: inueniat pacē osculantē iusticiā. Duę amicę sunt: tu forte vnā vis: & alterā nō facis. Nemo est eñ qui nō vult pacē: sed nō oēs volūt operari iusticiā. Interroga oēs homines: Vultis pacē: Uno ore tibi rūdet totū genꝰ hoīm: opto: cupio: volo: amo. Ama et iusticiā: qz duę amicę sūt iusticia & pax. Justicia & pax: ipse se osculant. Si amicā pacis nō amauerī: nō te amabit ipa pax: nec veniet ad te. Quid eñ magnū & deside-
rare pacē: Quiuis malus desiderat pacē. Bona eñ res est pax. Sed fac iusticiā: qz iustitia & pax se osculant: non litigant. Tu quare litigas cū iusticia: Ecce Exod. 20. Matth. 7.
iusticia dic tibi: Ne fureris: et nō audis. Ne adulteres: & nō vis audire: Non facias alteri qō tu pati nō vis: nō dicas alteri quod & tibi dici nō vis: Inimicę amicę meę: dicit tibi pax: Quid me queris: Inimica sum iusticię. Quēcunq; inuenero inimicū amicę meę: non ad illum accedo. Uis ergo venire ad pa-

cem: Fac iustitiam. Ideo alius psalmus dicit tibi: Declina a malo ⁊ fac bonum: hoc est ama iusticiaz: Et cū iam declinaueris a malo: et feceris bonū: quę re pacē et psequere eā. Jā enī non diu illā ḡres: qz ⁊ ipa occurret tibi: vt osculet iusticiā. ¶ Veritas de terra orta est: ⁊ iusticia de celo ꝓspexit. Veritas de terra orta est: christus de fęmina natus est. Veritas de terra orta est: filius dei de carne ꝓcessit. Quid est veritas: Filꝰ dei. Quid est terra: Caro. Interroga vñ natꝰ est christus: et vides qz veritas de terra orta est. Sed hęc veritas q̄ orta est de terra: erat añ terrā: et p ipaz factū est cęlū ⁊ terra. Sed vt iusticia de cęlo ꝓspiceret: id ē vt iustificarent hoies diuina gratia: veritas nata est de maria virgine: vt posset ꝓ illis iustificādis offerri sacrificiū: sacrificiū passionis: sacrificiū crucis: Et vñ offerret sacrificiū ꝓ pctis nostris nisi mozerek: Uñ aūt mozerek: nisi a nobis acciperet vbi mozerek: Jd ē nisi a nobis sume ret carnē mortalē: christus mori nō posset: qz verbū nō mozik: diuinitas nō mozik: virtꝰ ⁊ sapiētia dei nō mozik. Quō ergo offerret sacrificiū: victimā saluta rem si nō mozerek: Quō aūt mozerek nisi carnē in dueret: Quō carnē indueret nisi veritas de terra ori retur: ¶ Veritas de terra orta est: et iusticia de celo ꝓspexit. Possumꝰ hinc dicere alterum sensum: Veritas de terra orta est: cōfessio ab hoie. Homo eñ peccator eras. O terra: ꝺ qñ peccasti audisti: Terra es ⁊ in terrā ibis. Oriat de te veritas: vt respiciat de cęlo iusticia. Quō q̄ oriet a te veritas cū tu peccator sis: cū tu iniquus sis: Cōfitere peccata tua: et oriet de te veritas. Si enī cū sis iniquus dicis te iustū: quō a te oriet veritas: Si autē cum sis iniquꝰ: dicis te iniquū: veritas de terra orta est. Intende illū publicanū lōge a phariseo in tęplo orantē: q̄ nec oculos ad cęlū audebat leuare: sed ꝑcutiebat pectꝰ suū dicēs: Ōne ꝓpitius esto mihi peccatori. Ecce veritas de terra orta est: qz ꝓfessio pctōꝝ ab homine facta est. Quid ergo sequit: Amē dico vobis: qz descendit iustificatꝰ publicanus ille magis q̄ ille phariseus: Quia oīs q̄ se exaltat humiliabit: et q̄ se hūiliat exaltabit. Orta ē veritas de terra in ꝓfessione pctōꝝ: et iusticia de cęlo ꝓspexit: vt discēderet iustificatus publicanꝰ ille magis q̄ ille phariseus. Mā vt noueritis: qz veritas ptinet ad ꝓfessionē peccatorū: ait iohānes euāgelista: Si dixerimꝰ qz peccatū nō habemꝰ: nosipos seducimꝰ ⁊ veritas in nobis nō est. Quō ergo veritas de terra oriet: ⁊ iusticia de cęlo ꝓspiciet: Audi illū sequentē ⁊ dicentē. Si cōfitea mur peccata nra: fidelis est et iustus vt remittat nobis pcta: et purget nos ab oī iniqtate. Veritas ḡ de terra orta est: et iusticia de cęlo ꝓspexit. Quę iusticia de cęlo ꝓspexit: Tāq̄ dei dicētis: parcamꝰ huic homini: qz ipe sibi nō pepcit: Ignoscamꝰ: qz ipe agnoscit. Cōuersus est ad puniendū peccatū suuz: cōuertar ⁊ ego ad eū liberandū. Veritas de terra orta est: et iusticia de cęlo ꝓspexit. ¶ Etenim dñs dabit suauitatē: et terra nostra dabit fructuz suum. Un̄ versus restat: peto vt sine tędio sit qđ dicturꝰ sum. Attendite rem necessariā fratres mei: attendite: percipite: ferte vobiscum: et non sit inane semen dei in cordibꝰ vestris. Veritas inquit de terra orta est: cōfessio peccatorum ab homine: et iusticia de cęlo ꝓspexit: id est a domino deo data est iustificatio cōfitenti: vt ipe agnoscat impius: pium se fieri nō posse: nisi ille fecerit cui confitetur: credendo in eum qui iustificat impium. Tua ergo pecca ta potes habere: fructum bonum nō potes habere nisi ille dederit cui cōfiteris. Jdeo cū dixisset: Veritas de terra orta est: et iusticia de cęlo ꝓspexit: tāq̄ diceret ei: quid est qđ dixisti: iusticia de cęlo prospexit: etenim dominus inquit dabit suauitatem: et terra nostra dabit fructū suum. Nos ergo respiciamus nos: et si nihil in nobis inuenerimus nisi pecca ta: oderimus peccata: et desideremus iusticiā. Cū enim cęperimus odisse peccata: iam ipm odiū peccatorum: similes nos incipit facere deo: quia hoc odimus quod odit et deus. Cum ergo cęperis odisse peccata et cōfiteri deo: cum te delectationes illicitę rapiunt: et ducūt te ad ea quę tibi nō ꝓsunt: ingemisce ad deum: et cōfitens illi peccata tua: mereberis ab illo delectationē: ⁊ suauitatē iusticię faciēdi dabit tibi vt incipiat te delectare iusticia: quē primo delectabat iniqtas: vt ꝺ ꝓmo gaudebas ī ebrietate: gaudeas in sobrietate: Et ꝺ primo gaudebas de furtis vt tolleres hoī qđ nō habebas: ḡras donare nō habenti qđ habebas. Et quē delectabat rapę: delectet donare: quem delectabat expectare: delectet orare: quē delectabāt cantica nugatoria ⁊ adulterina: delectet hymnū dicere deo: currere ad ecclesiā ꝺ primo currebas ad theatrū. Uñ nata est ista suauitas: nisi qz dñs dabit suauitatē: et terra nostra dabit fructuz suum: Ecce enim videte quod dico. Ecce locuti sumus vobis verbum dei: semen sparsimus deuotis cordibus: tāq̄ sulcata inuenientes pectora vra aratro cōfessionis: deuotione et intentione suscepistis semē: Cogitate de verbo quod audistis: tanq̄ glebas frangentes: ne semen rapiant volatilia: vt possit ibi germinare quod seminatum est. Et nisi deus pluerit: quid prodest quod seminatur: Hoc est: dominus dabit suauitatē: et terra nostra dabit fructū suum. Ille enim visitationibus suis in ocio: in negocio: in domo: in lecto: in cōuiuio: in collocutione: in deambulatione visitet vra corda vbi nos nō sumꝰ. Veniat imber dei: et fructificet quod ibi seminatuz est: Et vbi nō sumus nos et securi quiescimus: aut aliud agimus: deus det incrementū seminibus quę sparsimus: vt attendentes postea bonos mores vestros: etiam de fructu gaudeamꝰ. Quoniam dominus dabit suauitatem: et terra nostra dabit fructum suum. ¶ Justicia ante eum† pręibit: et ponet in via gressus suos. Justicia illa est quę est in cōfessione peccatorū: Veritas enim ipsa est. Justus enim debes esse in te: vt punias te: Ipa prima est hominis iusticia vt punias te malum: et faciat te deus bonum: Quia ergo ipsa est prima hominis iusticia: ipa fit via deo: vt veniat ad te deꝰ: Jbi illi fac viam in cōfessione peccatorum. Jdeo et iohannes cum baptizaret in aqua pęnitentię: et vellet ad se venire pęnitentes de suis priorib⁹ factis: dicebat hoc: Parate viam domino: rectas facite semitas eius. Placebas tibi in peccatis tuis o homo: displiceat tibi quod eras: vt possis esse quod non eras. Parate viam domino: Precedat ista iusticia vt cōfitearis peccata: Veniet ille et visitabit te: quia ponet in via gressus suos. Est enim iam vbi ponat gressus suos: est vbi ad te veniat. Uñ aūt cū cōfitereris pec

Psa.36.

Roma.4.

Matth.3.

† Al. tambulabit

cata: inter cluseras ad te viã dei: nõ erat qua ad te ve
niret. Cõfitere vitã: et aperis viã: t veniet christus:
et ponet in via gressus suos: vt te informet vestigijs
suis.

¶ Explicit tractatus de psã. LXXXIIII.

¶ Incipit tractatus de psã. LXXXV.

A Dnullum maius donũ pstare deus posset ho
minib⁹: q̃ vt verbũ suũ p qõ cõdidit oĩa fa
ceret illis caput: et illos ei tanq̃ mẽbra co
aptaret: vt esset fili⁹ dei t filius hois: et vn⁹ deus cũ
pre: vn⁹ homo cũ hoib⁹: Ut t qñ loquimur ad dẽ
deprecãres: nõ inde filiũ sepemus: et qñ precaumr
corp⁹ filij: nõ a se separet caput suũ: sitq̃ vn⁹ ipe sal
uator corpis sui dñs noster iesus christ⁹ fili⁹ dei: q t
orat p nobis: et orat in nobis: et orat a nobis. Orat
p nobis: vt sacerdos noster: Orat in nobis vt caput
nostrũ: Orat a nobis: vt de⁹ noster. Agnoscamus g̃
t i illo voces nostras: et voces ei⁹ in nobis. Necq cũ
aliq̃d dicit de dño nro iesu christo maxime in ꝓphe
tia qõ ptineat velut ad q̃ndã hũilitatẽ indignã de:
dubitem⁹ illi eã tribuere q nõ dubitauit se nobis ad
ũgere. Ei q̃ppe seruit vniuersa creatura: qz p ipm fa
cta est vniuersa creatura. Et ꝓterea cũ ei⁹ sublimi
Joh.1. tatẽ diuinitatẽq̃ intuemur: qñ audim⁹: In prinCi
pio erat verbũ: et verbũ erat apud deũ: et deus erat
verbũ: hoc erat i principio apud deũ: oĩa p ipm fa
cta sunt: et sine ipo factũ est nihil: intuentes hãc ex
celsam t supeminentissimã et excedentẽ oĩa creatu
rarũ sublimia diuinitatẽ filij dei: Audim⁹ etiã in aliq̃
pte scripturarũ velut gementẽ: orantẽ: cõfitentẽ: et
dubitam⁹ ei tribuere ꝟba hec: ex eo q cogitatiõ no
stra de recenti ei⁹ cõtemplatiõe q̃ erat in diuinitate:
pgresceit descẽdere ad ei⁹ humilitatẽ: t tãq̃ faciat il
li iniuriã: si ei⁹ verba in hoie agnoscat: ad quẽ verba
dirigebat: cũ deũ depcaret. Voret plenũq̃ et conat
mutare sententiã: et nõ ei occurrit i scriptura: nisi q
ad ipm recurrat: et ab illo deuiare non sinat. Exqi
scatur g̃ t euigiler in fide sua: et videat qz ille quẽ cõ
Phil.2. tẽplabat pauloante i forma dei: formã serui accepit:
in similitudine hominũ factus: et habitu inuentus
vt hõ: humiliauit se fact⁹ obediẽs vsq̃ ad mortem.
Et verba psalmi voluit esse sua i cruce pendẽs et di
Psã.21. cẽs: Deꝰ me⁹ deus me⁹: vt q̃d me dereliq̃sti: Orat
ergo i forma dei: orat i forma serui: Ibi creator: hic
creat⁹: Creaturã mutandã nõ mutat⁹ assumẽs: t se
B cũ nos faciẽs vnũ hoiem: caput t corp⁹. Oramus
ergo ad illũ: p illũ: in illo: et dicim⁹ cũ illo: et dicit no
biscũ. Cũ dicim⁹ i illo: dicit in nobis psalmi huius
orationẽ: Qui intitulat: Oratio dauid: qz domi
nus noster ſm carnẽ fili⁹ dauid: ſm vero diuinitatẽ
dñs dauid: et creator dauid. Et nõ solũ añ dauid: ſ
añ abraã: ex q̃ dauid: ſ t añ adã: ex q̃ oẽs hoies: sed
et añ cẽlũ et terrã: in q̃ oĩa creatura est. Nemo g̃ cũ
audit hec ꝟba: dicat: nõ christ⁹ dicit: aut rursus di
cat: nõ ego dico: immo si se i christi corpe agnoscat:
vtrũq̃ dicit: et christ⁹ dicit: et ego dico. Nõ potes
aliq̃d dicere sine illo: t dicit aliq̃d sine te. Nõne ha
Joh.1. bemus i euãgelio vbi certe scriptũ est: In principio
erat verbũ: et verbũ erat apud deũ: et de⁹ erat ꝟbũ:
Matth.26. oĩa p ipm facta sũt: Ibi certe habem⁹: Et cõtristat⁹
Joh.4. est iesus: et fatigatus ẽ iesus: et dormiuit iesus: t iesu
Matth.8. riuit et sitiuit iesus: et orauit t pnoctauit i orando ie
sus. Pernoctabat inq̃t iesus: et stabat in orando: et Luce.22.
globi sanguinis decurrebãt p corp⁹ eius. Quid ostẽ
debat qñ p corpus orãtis globi sanguis distillabãt:
nisi qz corp⁹ eius qõ est ecclesia: martyrũ iã sangui
ne defluebat:

¶ Expositio psalmi.

Inclina dñe aurẽ tuã et exaudi me.
Ille ex forma serui dicit: tu serue in forma
dñi tui: Inclina dñe aurẽ tuã. Inclinat au
rẽ si tu nõ erigis ceruicẽ. Humiliato em̃ appropin
quat: ab exaltato lõge discedit: nisi quẽ ipe humilia
tũ exaltauerit. Inclinet g̃ dñs aurẽ suã ad nos. Ille
em̃ sursum est: nos deorsum. Ille i altitudine: nos in
humilitate: sed nõ relicti. Ostẽdit em̃ dilectionẽ suã
de⁹ in nobis. Etem̃ cũ adhuc pcrores essemus: christ Roma. 5.
stus p nobis mortu⁹ ẽ: Vix em̃ inq̃t p iusto q̃s mo
ritur: Mã p bono forsitan q̃s audeat mori: Dñs au
tem nr̃ p impijs mortuus est. Necq em̃ merita nr̃a
p̃cesserãt p q̃b⁹ filius dei moreret: sed magis qz nul
la erãt merita: magna erat miscõia. Oẽ certa ergo q̃
firma ꝓmissione seruat iustis vitã suã: q donauit in D
iustis mortẽ suã. Inclina dñe aurẽ tuã t exaudi me. Aug. in ps. 85
Quin egen⁹ et inops ego sum. Ergo nõ incli pauper.
nat aurẽ ad diuitẽ: sed ad inopẽ t egenũ inclinat au
rẽ: id ẽ ad humilẽ t ad ꝓfitẽtẽ: ad indigentẽ miscõia:
nõ ad saturatũ t extollentẽ se t iactantẽ se: q̃si nihil
ei desit: et dicentẽ: Grãs tibi: qz nõ sum sicut publi Luce.18.
can⁹ iste. Diues em̃ phariseus iactabat merita sua:
inops publican⁹ cõfitebat pcta sua. Nec sic accipia
tis frẽs qõ dixi: ad diuitẽ nõ inclinat aurẽ suã: tanq̃
nõ exaudiat de⁹ eos q hũt aurũ t argẽtũ: t familiã t
fundos: si sic forte nati sunt: aut cũ lucrũ rerũ hũa
narũ tenẽt: tantũ meminerint qõ ait apl's: Precipe 1.Timoth.6.
diuitib⁹ hui⁹ mũdi nõ supbe sape. Qui em̃ nõ supbe
sapiũt: i deo paupes sunt. Et paupib⁹ atq̃ inopib⁹
et egenis inclinat aurẽ suã. Mozũt em̃ spem suã non
esse i auro t argẽto: neq̃ in illis reb⁹ q̃b⁹ ad rps cir
cũfluere vident. Sufficit vt diuitiꝫ nõ illos pdãt: vt
nõ obsint satis ẽ: nã pdesse nihil pñt. Plane pdest
op⁹ miscõiꝫ t in diuite t i paupe: In diuite exvolũ
tate t ope: in paupe ex sola volũtate. Cũ g̃ talis est
cõtemnẽs i se q̃cq̃d est vñ supbia solet inflare: paup
dei est: inclinat illi aurẽ suã: nouit em̃ cõtribularũ cor
eius. Certe frẽs ille paup ante ianuã diuitis vlcero
sus q̃ iacebat: ab angelis ablat⁹ est i sinũ abrae: sic le Luce.16.
gimus: sic credim⁹. Diues aũt ille q̃ induebat pur
pura t bysso: et epulabat q̃tidie splẽdide: ablat⁹ est
ad inferos ad tormẽta: Mũq̃d vere ille paup merito
illi⁹ inopiꝫ ablat⁹ est ab angelis: diues aũt ille pctõ
diuitiarũ suarũ ad tormẽta missus ẽ: In illo paupe E
hũilitas intelligit honorificata: in illo diuite supbia
dãnata. Breuiter ꝓpono: qz nõ diuitiꝫ: sed supbia i il Luce.16.
lo diuite cruciabat. Certe ille pauper in sinũ abrae
sublat⁹ ẽ. De ipo abrae dicit scriptura: qz habebat
hic plurimũ auri t argẽti: t diues fuit i terra. Si q̃s
diues ẽ ad tormẽta rapit: quõ abrae p̃cesserat pau
perẽ vt ablatũ in sinũ suũ susciperet? Sed erat abrae i
diuitijs paup: hũilis: tremẽs: et oĩa p̃cepta obaudi
ens. Vsq̃adeo aũt p nihilo habebat illas diuitias:
vt iussus a dño filiũ suũ immolaret: cui seruabat di Gen.22.
uitias. Discite g̃ esse iopes t paupes: siue q̃ habetis
aliq̃d in isto seculo: siue q̃ nõ habetis. Mã t hominẽ
mendicũ inuenitis supbientẽ: t hominẽ superbum

Jac.4. dantē diuitijs inuenitis cōfitentē. Resistit ds superbis z bolosericatis z pannosis: humilib⁹ autem dat gratiā: Et habentib⁹ aliquā substantiā hui⁹ seculi: z nō habentib⁹: interior inspector est ds. Ibi examinat. Statherā dei nō vides: cogitatio tua in illā leuat. Videte qz meritū exauditionis suę: id est quo exaudiret in eo posuit vt diceret: Quoniā egen⁹ z inops ego sum. Obserua ne nō sis egen⁹ z inops: Si nō fuerī nō exaudieris. Quicqd est circa te vel in te vñ possis p̄sumere: abīce a te: et tota p̄sumptio tua ds sit: Illius indigens esto: ipō latius: inanis eris. ¶ Custodi aiam meam qm̄ sanctus sum. Docvero: qm̄ sanct⁹ sum: nescio vtrū potuerit forte ali⁹ dicere nisi ille q̄ sine pec cato erat in hoc mundo: pctōz omniū nō cōmissor: sed dimissor. Agnoscam⁹ vocē dicētis: qm̄ sanctus sum: custodi aiam meā: vtiqz ī illa forma serui quā assumpserat. Ibi em̄ caro: ibi et aīa. Neqz enim vt nōnulli dixerūt: caro sola erat et verbū: sed z caro et aīma et verbū: et totū hoc vn⁹ filius dei: vn⁹ christus: vnus saluator in forma dei equalis patri: ī forma serui caput ecclesię. Ergo qm̄ sanctus sum cū audio: vocē eius agnosco: et hic separo meā. Certe inseparabiliter a corpore suo loquit cū sic loquit: z audebo ego dicere: qm̄ sanctus sum? Si sanctus tanqz sanctificās: z nullo sanctificāte indigēs: superbus et mendax: si aūt sanctus sanctificat⁹: fm id qd dictus est: Sancti estote: qm̄ ego sanct⁹ sum: audeat z corpus christi: audeat et vn⁹ ille homo clamās a finib⁹ terrę cū capite suo: et sub capite suo dicere: sanctus sum. Accepit em̄ gratiā sanctitatis: gratiā baptismi et remissionis pctōz. Et hęc quidē fuistis: ait ap̄ls: enumerās multa peccata: et leuia: z grauia: et vsitata: et horribilia: Et hęc quidē fuistis: ſ ablutī estis: sed sanctificati estis. Si ergo sanctificatos dicit: dicat et vnusqsqz fidelīū: sanctus sum. Nō est ista superbia elati: sed cōfessio non ingrati. Si em̄ dixeris te sanctū esse ex te: supb⁹ es: Rursus fidelis ī christo: et membrū christi: si te nō dixeris esse sanctū: ingratus es. Arguens em̄ superbiā ap̄ls: nō ait: nō habes: sed ait: qd em̄ habes qd nō accepisti? Nō arguebaris: quia dicebas te habere qd non habebas: sed qz ex te tibi volebas esse qd habebas. Immo et habere te agnosce: et ex te nihil habere: vt nec superbus sis nec ingratus. Dic ergo tuo: sanct⁹ sum: qz sanctificauit me: qz accepi: nō qz habui: qz tu dedisti: non quia ego merui. Eteīm ex alio latere incipis iniuriā facere ipī dño nostro iesu christo. Si em̄ christiani oēs sint fideles et baptizati in illo: ipm̄ induerūt: sicut ap̄ls dicit: Quotqt in christo baptizati estis: christū induistis: si mēbra sunt facti corpis eius: et dicunt se sanctos nō esse: capiti ipi faciunt iniuriā: cui⁹ mēbra sancta nō sunt. Jam vide vbi sis: et de capite tuo dignitatē cape. Eteīm eratis aliqñ tenebrę: nūc autem lux in dño: Fuistis aliqñ inqt tenebrę: sed nūqd tenebrę remanseritis: Ad hoc illuminator venit vt et tenebrę remanereris: an vt in illo lux fieretis? Ergo dicat z vnusqsqz christian⁹: immo dicat totū corp⁹ christi: clamet vbiqz partes tribulationes: diuersas temptationes et scandala innumerabilia: dicat: Custodi aiam meam: qm̄ sanctus sum. Saluū fac seruum tuum deus meus sperantē in te.

Ecce ille sanctus nō est superbus: qz sperat in dño. Miserere† mihi dñe qm̄ ad te clamaui tota die. Nō vna die: Tota die: oī tpe itellige: Ex q̄ corpus christi gemit in p̄ssuris vsqz in finē sęculi: quo transeūt p̄ssurę: gemit iste homo et clamat ad deū: Et vnusqsqz nostrū p portione habet clamorē suū in toto isto corpore. Clamasti tu diebus tuis: et transierūt dies tui: Successit tibi alius: z clamauit diebus suis: et tu hic: ille alibi. Corpus christi tota die clamat sibi decedentib⁹ z succedētib⁹ mēbris. Unus homo vsqz ad finē sęculi extendit. Eadē mēbra christi clamāt: z q̄dā mēbra iā in illo requiescūt: quędā nō clamāt: q̄dā vero cū ipi nos requieuerimus clamabūt: et post illa alia clamabūt. Toti⁹ corpis christi hic attēdit vocē dicētis: Ad te clamaui tota die. Caput aūt nostrū ad dexterā patris interpellat p nobis. Alia membra recipit: alia flagellat: alia mūdat: alia cōsolat: alia creat: alia vocat: alia revocat: alia corrigit: alia redintegrat† Jocūda aiam serui tui: qm̄ ad te dñe aiam meam leuaui. Jocunda eā: qz ad te leuaui eā. In terra em̄ erat: et ī terra amaritudinē sentiebat: Ne ī amaritudine cōtabesceret: ne omnem tuę gratię suauitatem amitteret: Leuaui eam ad te: iocunda eam apud te. Solus enim tu es iocunditas: amaritudie plenus est mundus. Certe recte admonet membra sua: vt sursum corda habeāt. Audiāt g̱ z faciāt: leuēt ad cęlum qō male est in terra. Ibi em̄ nō putrescit cor: si leuet ad deū. Frumentū si haberes in inferioribus: ne putresceret leuares ad supioza: Frumēto tuo g̱ris mutare locum: et cor pmittis ī terra putrescere? Frumentū leuares in superioza: cor leua in cęlū. Et vñ inquis possum? Qui funes: q̄ machinę: q̄ scalę opus sunt? Gradus effectus sunt: iter tuū voluntas tua est. Amando ascēdis: negligēdo descēdis. Stās in terra: in cęlo es si diligas deū. Nō enim sic leuat cor quō leuat corpus. Corpus vt leuet locū mutat: cor vt eleuet volūtatē mutat. Qm̄ ad te dñe aiam meā leuaui. ¶ †Quia tu dñe suauis es† ac mitis: Ideo iocūda. Tāqz tędio affect⁹ ex amaritudie terrenoz indulcari voluit: z g̱ sitiuit fontē dulcedinis: et ī terra nō inuenit. Quacūqz em̄ se vertebat: scāda la: tribulatiōes: timores: tēptatiōes inueniebat. In q̄ hole securitas? De q̄ certū gaudiū? Nec de seipo vtiqz cęto magis de alio? Aut mali sunt: z necesse est eos pati: ſ sperare: qz mutari pñt. Aut boni sunt: et sic eos oportet diligere vt timeamus qz pñt mutari ne mali sint. Ibi malitia cor facit amaritudinē aīe: hic sollicitudo timor ne labat q̄ bñ ambulat. Quocūqz g̱ cor se cōuerterit ī terrenis reb⁹: amaritudinē inuenit: Aīa dulcescat nō habet: nisi leuet se ad deū. Qm̄ tu dñe suauis et mitis. Quid est mitis? Portas me: donec pficias me. Vere em̄ fratres mei dicam tanqz homo in hominibus: et ex hominibus: Ferat quisqz cor suū: et intueatur se sine adulatione: z sine palpatiōe. Nihil est em̄ stultius q̄ seipm̄ q̄sqz palpet atqz seducat. Attēdat g̱ z videat quāta aguntur in corde humano: quēadmodū ipę plerūqz oratiōnes impediant vanis cogitatiōib⁹: ita vt vix stet cor ad deū suū: et vult se tenere vt stet: et q̄dammō fugit a se: nec inuenit cācellos q̄b⁹ se includat: aut obices q̄sdā q̄b⁹ retineat auolatiōes suas: z vagos q̄sdā motus: sed stet iocundari a deo suo. Vix est vt occurrat

Al. †mei.

Roma.8.

Al. †Letifica.

Al. †Quoniam †et. Joel.2.

talis oꝛo inter multas oꝛationes. Diceret vnuſqſq; ſibi contingere: et alteri nō cōtingere: niſi inuenire/
mus in ſcripturis dei dauid oꝛantē quodā in loco et
2.Reg.7. dicentē: Aīm inueni dñe coꝛ meū vt oꝛarem ad te. Inuenire ſe dixit coꝛ ſuū: quaſi ſoleret ab eo fugere: et ille ſequi quaſi fugitiuū: ⁊ nō poſſe cōpꝛehendere
Ps.39. et clamare ad dñm: Aīm coꝛ meū dereliq̄t me. Ita/q; fratres mei attendēs qđ hic ait: Suauis es tu et mitis: videoꝛ mihi videre hic qđ ait mitis: Jocūda animā ſerui tui: qm̄ ad te dñe leuaui animā meam: qm̄ tu ſuauis ⁊ mitis es: videoꝛ mihi videre ad hoc dixiſſe mitē deū: qꝛ patiꝫ iſta noſtra: et expectat tū a nobis oꝛationē: vt pficiat nos: Et qm̄ illi eam deꝛi/
mus: accipit grate et exaudit: nec meminit tātas q̄s incōdite fundim⁹: ⁊ accipit vnam quā vix inuenim⁹. Quis em̄ eſt fratres mei bō cū quo ſi amic⁹ eius cę/
perit colloqui: et noluerit ille reſpōdere collocutioni eius: et viderit eū auerti a ſe: et aliud loqui ad aliū: quis hoc ferat: Aut ſi forte interpellas iudicē ⁊ cō/
ſtituas eū loco vt te audiat: et ſubito cum ad eum lo
quaris: dimittas eū: et incipias fabulari cū amico tuo: qm̄ te tolerat: Et tolerat d⁹ tot coꝛda p̄cantiū: et diuerſas res cogitantiū: Omitto dicere ⁊ noxias: omitto dicere aliq̄m̄ puerſas ⁊ inimicas deo: ipſas ſu/
perfluas cogitare iniuria eſt eius cum quo loqui cę/
peras. Oꝛatio tua locutio eſt ad deū. Aīm legis: d⁹ tibi loq̄t: qm̄ oꝛas: cū deo loqueris. Sed q̄d: Deſpe
randū eſt de genere humano: et dicendū iā ad dāna
tionē ptinere omnē hominē cui ſurrepſerit aliq̄ cogi
tatio oꝛanti: et interruperit oꝛationē ipius: Si hoc dixerimus fratres: q̄ ſpes remaneat nō video. Poꝛ
ro qꝛ eſt aliqua ſpes ad deum: quia magna eſt ei⁹ mi
ſericoꝛdia: Dicam⁹ ei: Jocunda animā ſerui tui: qm̄ ad te dñe aīam meā leuaui. Et quō eā leuaui: Quō potui: quō tu vires dediſti: Quō eā fugientē appꝛe
hēderevalui: et excidit tibi: Quia quotiēſcūq; aīm̄ me ſtetiſti (puta deū dicere) tāta vana et ſuperflua cogitaſti: et vix mihi fixaꝫ ⁊ ſtabilē oꝛationē fudiſti. Quia tu ſuauis es dñe ac mitis. Mitis es: tolerās me. Ex ęgritudie deſluo: cura ⁊ ſtabo: Cōfirma ⁊ fir
mus ero. Donec aūt facias: toleraſ me: qꝛ tu ſuauis
Al. multe miſe ricoꝛdie es dñe et mitis: Et multū miſericoꝛs. Nō em̄ ſolū miſericoꝛs. ſ et multū miſericoꝛs. Abundat em̄ iniq̄tas nꝛa: abūdat ⁊ tua miſcōia. Et multū miſeri/
coꝛs es: Oībus inuocātib⁹ te. Et q̄d eſt qđ di/
Pꝛouer.1. cit multis locis ſcriptura: qꝛ inuocabūt: et nō exau/
diā eos: Certe miſericoꝛs oīb⁹ inuocātib⁹ ſe: niſi qꝛ quidā inuocātes: nō ipm inuocāt: De q̄bus dicit:
Ps.52. Deū nō inuocauerūt. Jnuocāt: ſed nō deū. Jnuo/
cas quicq̄d amas: inuocas quicq̄d in te vocas: inuo
cas q̄cq̄d vis vt veniat ad te. Poꝛro ſi deū ꝓpterea inuocas vt veniat ad te pecunia: vt veniat ad te hę/
reditas: vt veniat ad te ſęcularis dignitas: illa inuo/
cas q̄ vis vt veniāt ad te: ſed deū tibi adiutoꝛē po/
nis cupiditatū: nō exauditoꝛē deſideꝛioꝛū. Dē⁹ bo/
nus ſi det qđ vis: Quid ſi male vis: Nōne erit tibi magis nō dando miſericoꝛs: Poꝛro ſi nō dederit: iā nihil tibi deus eſt. Et dicis: Qđ tū rogaui. q̄ſepe rogaui: et nō ſum exauditus. Quid enim petebas: Forte moꝛtē inimici tui. Quid ſi ⁊ ille petat tuam: Qui te creauit ipe et illū: homo es: homo eſt ⁊ ille: dē⁹ autem iudex eſt: Audit ambos: ſed nō exaudit ambos. Triſtis es: quia nō es exauditus cōtra illū:
gaude quia nō eſt exauditus cōtra te. Ego inq̄s nō hoc petebā: nō inimici mei petebā moꝛtē: ſed vitam petebā filij mei. Quid mali petebā: Nihil mali pe/
Sap.4. tebas: ſicut tu ſentiebas: Nam q̄d ſi ille raptus eſt: ne malitia mutaret intellectū illius: Sed peccatoꝛ inquis erat: et ideo volebā eum viuere vt coꝛrigere/
tur. Tu volebas eum viuere: vt melioꝛ eſſet: quid ſi deus nouerat ſi viueret peioꝛē futurū: Unde ergo noſti q̄d illi ꝓdeſſet: moꝛi an viuere: Si ergo nō no/
ſti q̄d illi ꝓdeſſet: moꝛi an viuere: Quid ſi: redi ad coꝛ tuum: dimitte deo cōſiliū ſuū. Quid te ergo inq̄s faciā: Quid oꝛem: Quid oꝛes: Quod te docuit dñs: qđ te docuit cęleſtis magiſter. Jnuoca deum tāq̄ deū: ama deū tāq̄ deum. Jlle mel⁹ ni/
Ps.26. hil eſt: ipm deſidera: ipm cōcupiſce. Unde inuocan/
tem deū in alio pſalmo: Unā petij a dño hāc requi/
ram. Quid eſt qđ petit: Ut inhabitē i domo dñi p oēs dies vitę meę. Ut q̄d hoc: Ut cōtempler dele/
ctationē dñi. Si ergo amatoꝛ dei eſſe vis: ſinceriſſi/
mis medullis caſtiſq̄ ſuſpirijs ipſum dilige: ipſum ama: illi flagra: illi inhia quo iocundius nihil inue/
nis: quo melius: quo lętius: quo diuturnius. Quid em̄ tā diuturnū: q̄ id qđ eſt ſempiternū: Nō times ne aliq̄n a te peat: q̄ facit ne tu pereas: Si q̄ tu inuo
cas deū tanq̄ deum: ſecurus eſto: exaudiris: prines ad iſtū verſum: Et multū miſericoꝛs omnib⁹ inuo/
cantibus te. Noli ergo dicere: Jllud mihi nō vēdit. Redi ad coꝛ tuū: et conſcientiā tuā libza interroga: parcere illi noli. Si vere deū inuocaſti: certus eſto qꝛ id forte qđ volebas tēpoꝛaliter: ideo nō dedit: qꝛ nō tibi ꝓderat. Ędificetur in hoc coꝛ veſtrū fratres: coꝛ chriſtianuꝫ: coꝛ fidele: ne incipiatis triſtes facti veluti fraudati deſideriis veſtris: ire in indignatio/
Gal.5. nem cōtra deū: et nō expediat aduerſus ſtimulū cal/
citrare. Recurrite ad ſcripturas. Exaudiꝫ diabol⁹: et nō exaudiꝫ apoſtol⁹. Quid vobis videt: quō ex/
Matth.8. audiunt dęmones: Petierūt ſe ire in poꝛcos: et cō/
Job.1. ceſſum eſt eis. Quō exaudit⁹ eſt diabolus: Petijt Iob temptandū: et accepit. Quō non eſt exauditus
2.Cor.12. apls: In magnitudie inq̄t reuelationū ne extollar: datus eſt mihi ſtimul⁹ carnis meę angel⁹ ſathanę q̄
me colaphizet: ꝓpter qđ ter dīm rogaui vt auferret eū a me: et dixit mihi: Sufficit tibi gꝛa mea: nā vir/
tus ī infirmitate pficit. Exaudiuit eum quē diſpone
bat damnare: et nō exaudiuit eū quē volebat ſana/
re. Mā ęger petit multa a medico: nō dat medicus: nō exaudit ad voluntatē: vt exaudiat ad ſanitatem. Ergo medicū tuū pone deū: pete ab illo ſalutē: ⁊ ſa/
lus tua ipe erit: Nō q̄ſi ſalutē extrinſec⁹: ſed vt ſal⁹
Ps.34. ipe ſit: Me rurſus ames aliā ſalutē ꝓter ipm: ſ quō habes in pſalmo: Dic animę meę ſal⁹ tua ego ſum.
Ps. Quid ad te: q̄d tibi dicat: vt ſe tibi det: Dis vt det ſe tibi: Quid ſi qđ vis hẽ: nō vult ipe vt habeas: vt ſe tibi det: Impedimenta remouet: vt intret ad te. Bona cogitate et cōſiderate fratres q̄ dat d⁹ pec/
catoꝛib⁹: et hinc intelligite q̄d ſeruet et ſeruis ſuis. Peccatoꝛibus blaſphemātibus eum quotidie dat cęlum et terrā: dat fontes: fructus: ſalutem: filios: copias: vbertatem. Hęc omnia bona non dat niſi deus. Qui talia peccatoꝛibus dat: quid eum putas ſeruare fidelibus ſuis: Hoc ne de illo ſentiendū eſt: quia qui talia malis dat: nihil ſeruat bonis: Immo vero ſeruat: non terram: ſed cęlum. Ubi⁹ forte ali/
quid dico cū dico cęlum: ſed ſeipm qui fecit cęlum.

Pulchrū est cęlum: sed pulchrior est fabricator cęli. Sed video cęlum: et illum nō video. Oculos enim habes ad videndū cęlū: cor nondū habes ad videndum fabricatorē cęli. Ideo venit vt cęlo in terram: vt mundet cor quo videat q̄ fecit cęlū ⁊ terrā. Sed plane cū patiētia salutē expecta: Quib⁹ te medicamētis curet: ille nouit: q̄b⁹ sectiōib⁹: q̄bus vstionib⁹ ille nouit. Tu tibi ęgritudinē cōparasti peccādo: ille venit nō solū fouere: sed ⁊ secare ⁊ vrere. Nō vides ętā hoies patiant sub medicor manib⁹: spem incertā hoi pmittētis: Sanaberis dicit medic⁹: sanaberis si secuero: Et hō dicit: ⁊ hoi dicit. Nec q̄ dicit certus est: nec q̄ audit: qr ille dicit hoi: q̄ nō fecit hominē: et nō pfecte scit q̄d agat i hoie: et tū ad verba hoīs plus nesciētis q̄d agat in homīe credit homo: subdit mēbra: ligari se patit: aut plęrūq; etiā nō ligatus secat ⁊ vrit: ⁊ accipit forte salutē paucor dierū: iam sanatus qñ moriat ignorās: ⁊ fortasse dū curat moriť: et fortasse curari nō poterit. Cui aūt pmisit deus aliquid: et fefellit: ¶ Auribus† infige dñe ozationē meā. Magnus ozantis affect⁹. Aurib⁹ infige dñe ozationē meaz: id est nō exeat ꝛe auribus tuis ozatio mea: fige illā ibi i aurib⁹ tuis. Quō parturiuit vt figeret ozationē suā in auribus dei: Respondeat deus: ⁊ dicat nobis: Vis figā ozationē tuā in auribus meis: Fige in in corde tuo legē meā. Auribus infige dñe ozationē meā. Et intende voci clamoris mei. ¶ In die tribulatiōis mee clamaui ad te† qm exaudisti me. Causa vt ex te. Paulo ante dixerat: Tota die clamaui: tota die tribulatus sum. Nullus ergo christianus dicat esse diē q̄ nō sit tribulat⁹: Tota diē: totū tps itelligim⁹. Tota die tribulat. Quia q̄ tribulatio est: ⁊ qñ bñ est vtiq; tribulatio. Añ tribulatio: Quia q̄diu i corpe nondū sum⁹ in illa patria quo redire festinam⁹. Cui pegrinatio dulcis est: nō amat patriā. Si dulcis est patria: amara ē pegrinatio: Si amara est pegrinatio: tota die tribulatio. Qñ nō est tribulatio: Añ i fine. Implebis me lętitia ait cum vultu tuo: vt cōtempler ꝛelectationē dñi. Ibi trāsiet labor et gemitus: ibi nō ozatio: sed laudatio: ibi alleluia: amen: ibi vox cōsonat cū angelis: ibi visio sine defectu: ⁊ amore sine fastidio. Q̄diu ergo nō ibi: videtis qr nō in bono: Sz abūdāt oīa: Abundēt oīa: vide si securꝰ es qr nō peunt oīa. Sed habeo q̄ nō habebā: accessit pecunia q̄ nō erat. Forte accessit ⁊ timor qui nō erat: Forte tāto securior eras: q̄to paupior. Postremo sint copię: redundet affluētia hui⁹ sęculi: detur securitas q̄ nō peat: Dicat deus desup: ęternus i his eris: ęterna tecū erūt ista: sed meā faciē nō videbis. Nemo carnē cōsulat: spiritū psulite: Respōdeat vobis cor vestrū: respōdeat spes: fides: charitas: q̄ in nos in affluētia bonor sęcularū semp futuros: et deberis ꝛe: Faciē meā nō videbitis: gaudere: imus i illis bonis: Eligeret forte aliq̄s gaudere ⁊ dicere: Abundāt mihi ista: bñ mihi est: nihil amplius q̄ro: Nō dū cępit esse amator dei: nondū cępit suspirare tāq̄ pegrinus. Absit: absit: Recedāt oīa seculoria: recedāt blandimēta falsa: recedāt ea q̄ nobis quotidie dicūt: Ubi est deus tuus: Effundam⁹ sup nos animā nostrā: cōfiteamur in lachrymis: gemamus in pfessionibus: in miserijs suspiremus. Quicquid nobis adest p̄ter deū nostrū: nō est dulce: Nolumus oīa quę dedit: si nō dat seipm qui oīa dedit. Aurib⁹ infige dñe ozationē meā: et intēde voci ozationis meę. In die tribulatiōis meę clamaui ad te: qm exaudisti me. ¶ Nō est similis† tibi in dijs dñe. Et quid dixit: Nō est similis tibi in dijs dñe. Fingāt sibi deos q̄s volūt pagani: adducāt fabros argentarios: aurifices: expolitores: sculptores: faciant deos. Quales deos: Oculos habētes ⁊ nō videntes: et cętera q̄ dicit psalmus cōsequenter. Sed ista nō colimus ait: nō colimus: hęc signa sunt. Et quid colitis: Aliud aliq̄d petius: qm dij gentium dęmonia. Et q̄d: Mec dęmonia inquiūt colimus. Plane nihil aliud habetis in templis: nihil aliud implet vates vestros q̄z dęmoniū. Sed q̄d dicitis: Angelos colimus: angelos habem⁹ deos. Nō plane: nostis angelos. Angeli em̄ vnū deum colūt: nec fauent hominib⁹ q̄ volūt colere angelos et nō deū. Nam inuenimus honorato angelos phibētes hoies ne se adorarēt: sed verū deū. Sed angelos dicāt: hoies dicāt: qr dictū est: Ego dixi dij estis: ⁊ filij altissimi oēs: Nō est similis tibi i dijs dñe. Nolibet aliō cogitet hō: non est simile q̄ factū est illi q̄ fecit. Excepto deo quicq̄d aliud est in natura rerū: factum est a deo. Quantū interest inter eum q̄ fecit: et illud q̄ factum est: quis digne cogitet: Iste ergo dixit: Non est similis tibi in dijs dñe. Quantū aūt sit dissimilis deus: nō dixit: qr dici nō potest. Intendat charitas vestra: Deus ineffabilis est: Facilius dicimus q̄d nō sit: q̄z quid sit. Terrā cogitas: nō est hoc deus: mare cogitas: nō est hoc deus. Omnia q̄ sunt in terra hoies ⁊ animalia: nō est hoc deus: Oīa q̄ sunt i mari: q̄ volāt p aerē: nō est hoc deus. Quicq̄d lucet i cęlo: stellę: sol et luna: nō est q̄ deus. Ipm cęlū nō est deus. Angelos cogita: virtutes: potestates: archangelos: thronos: sedes: dñationes: nō est hoc deus. Et q̄d est hoc: Solū potui dicere: quid nō sit. Quęris q̄d sit: Quō oculus nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascēdit. Quid q̄ris vt ascēdat in linguā: quō in cor nō ascēdit: Nō est similis tibi i dijs dñe. Et nō est p̄m opa tua. ¶ Oēs gētes† quotq̄t fecisti venient et adorabūt coram te dñe. Annūciant ecclesiā oēs gentes quotq̄t fecisti. Si est gens quā nō fecit deus: nō adorabit eū. Nulla est aūt gēs quā nō fecit deus: qr fontē oīm gentiū adā et euā fecit deus: inde pagatę sunt oēs gētes. Oēs q̄ gētes fecit deus. Omnes ergo gentes quotq̄t fecisti venient et adorabūt coram te dñe. Quādo dictū est: Qñ coram eo nō adorabāt: nisi pauci sancti in vno populo hebręor: tunc dictū est hoc: et modo videt q̄ dictum est: Oēs gentes quotq̄t fecisti venient et adorabunt coram te dñe. Quādo dicebant hęc: non videbantur et credebant. Quando videntur: quare negantur: Omnes gentes quotquot fecisti venient et adorabunt coram te dñe. Et glorificabunt nomen tuum. ¶ Quoniā magnus es tu: et faciens mirabilia: tu es deus solus† magn⁹. Nemo se dicat magnum. Futuri erant qui se dicerent magnos. Contra hos dicitur: Tu es deus solus magn⁹. Nā quid magnū dicit deo: quia ipe est

Ps. 41.

Al. † tui

Ps. 95.

Apocal. 19.

Ps. 85.

Al. † deprecatio, † ozationis

Al. † quia

2. Cor. 5.

Ps. 15.

1. Cor. 2.

Al. † quascū q̄z

Al. † Nō habet

solus deus magnus: Quis hoc nescit: quia ipse est deus magnus: Sed quia futuri erant qui se dicerēt magnos: et dēū facerēt paruū: cōtra illos dicit: Tu es solus deus magn⁹. Etenī qō tu dicis implet: nō qō illi dicūt q̄ se dicūt magnos. Quid dixit deus p spiritū suū: Oēs gētes q̄tq̄t fecisti venient et adorabūt cora te dñe. Quid dicit: nescio q̄s: q̄ se dicit magnū: Ubi sit. Nō adorat de⁹ in oib⁹ gētib⁹: Perierūt oēs gētes: sola aphrica remānsit. Hoc tu dicis q̄ te dicis magnū: aliud dicit q̄ est sol⁹ deus magnus. Quid dicit: q̄ est solus deus magn⁹: Omnes gētes quotq̄t fecisti venient et adorabūt cora te dñe. Videō qō dixit solus deus magnus: taceat homo falso magnus. Ideo fallaciter magn⁹: qz dignat esse paruus. Quis paruus esse dignat̄ur: Iste q̄ hoc dicit: Quicunq̄ vult inter vos maior esse (dixit dñs) erit vester seruus. Ille si seruus vellet esse fratrū suorū: nō eos separet a mse ipoz. Sed cū vult esse magnus: et nō vult esse salubriter paruus: de⁹ q̄ superbis resistit: humilib⁹ aūt dat gratiā: qz sol⁹ est magnus: implet oīa q̄ p̄ dixit: et cōtradicit maledicētib⁹. Christo eī tales maledicūt qui dicunt: qz perīt ecclesia de toto orbe terrarū: et remānsit i sola aphrica. Si diceres illi: pdes villā tuā: forte nō a te tēperaret manū: et dicis christū pdidisse hereditatē suā redemptā sanguīe suo: Quā aūt faciat iniuriā videte frēs: scriptura dicit: In lata gēte gloria regis: i diminutiōe pl̄i cōtritio p̄incipis. Ergo hāc iniuriā facis christo: vt dicas populū ei⁹ ad istā exiguitatē diminutū. Ideo nat⁹ es: ideo christianū te dicis: vt inuideas glorię christi: cui⁹ signū te i fronte portare asseris: et de corde pdidisti: In lata gente gloria regis. Agnosce regē tuū: da illi gloriā: da illi latā gentem. Quā latā gentē dabo inq̄s: Noli ex tuo corde dare: et recte dabis. Uñ do inq̄es: Ecce hinc da: Oēs gētes quotq̄t fecisti: venient et adorabūt cora te dñe. Dic hoc: cōfitere hoc: et dedisti latā gentē: qz oēs gētes i vno: vna ipa est vnitas. Quō eī ecclesia et ecclesię: illę ecclesię q̄ ecclesia: sic illa gēs q̄ gētes. Antea gentes: multę gentes: mō vna gens. Quare vna gēs: Quia vna fides: qz vna spes: qz vna charitas: qz vna expectatio. Postremo q̄re nō vna gēs: si vna patria: Patria cęlestis est: patria hierusalē est: quisq̄s inde ciuis nō est: ad istā gentē nō ptinet. Quisq̄s aūt inde ciuis est: i vna gente dei est: Et hęc gens ab oriente in occidentē: ab aq̄lone et mari distenditur p q̄tuor ptes toti⁹ orbis. Hoc de⁹ dicit: Ab oriente et occidēte: ab aquilone et mari date gloriā deo. Hoc p̄ dixit: hoc impleuit q̄ solus est magn⁹. Desinat ergo hoc dicere ptra solū magnū: q̄ noluit esse puus: qz nō pūt esse duo magni: de⁹ et donatus. ¶ Deduc me dñe in via tua: et †ambulabo in veritate tua: Via tua: veritas tua: vita tua: christ⁹. Ergo corp⁹ ad illū: et corp⁹ de illo. Ego sum via et veritas et vita. Deduc me dñe in via tua. In q̄ via: Et ambulabo in veritate tua. Aliud est vt ducat ad viam: aliud vt deducat in via. Uide hoīes vbiq̄ paupes: vbiq̄ adiutorio egētes. Qui p̄ter viā sunt: christiani nō sunt: aut catholici nondū sunt: deducank ad viam. Sed cū pducti fuerint ad viā: et catholici i christo facti fuerint: ab ipo deducank i ipa via ne cadāt. Certe iā ambulāt in via. Deduc me dñe in via tua. Certe iā in via tua sum: deduc me ibi: et ambulabo

Matth. 20.

Jaco. 4.

Proverb. 14.

T
Al. †ingrediar

Job. 14.

in veritate tua. Deducēte te: non errabo: si dimittat: sed vsq̄ i finē deris errabo. Ora ḡ vt nō te dimittat: sed vsq̄ i finē deducat. Quō deducit: Semp monēdo: semp dando tibi manū suā. Et brachiū dñi cui reuelatū ē: Dabo manū suā: dado eī christū suū: dat manū suā: Dādo manū suā: christū suum dat. Ad viam ducit pducendo ad christum suū. In via deducit: deducendo in christo suo. Christ⁹ aūt veritas. Deduc me ergo domine in via tua: et ambulabo in veritate tua. In illo vtiq̄ q̄ ait: Ego sum via et veritas et vita. Nam qui in via et veritate deducis: quo nisi ad vitam pducis: Deducis ergo in illo: et ad illum. Deduc me dñe in via tua: et ambulabo in veritate tua. †Jocundet cor meū vt timeat nomen tuum. Ergo timor in iocunditate est. Et quomodo iocunditas: si timor: Nōne timor amar⁹ solet esse: Erit ergo aliqñ iocunditas sine timore: modo iocunditas cū timore. Nondum est eī plena securitas: nec pfecta iocūditas. Si nulla iocūditas: deficim⁹: Si plena securitas: male exultamus. Ergo et iocunditatē aspergat: et timorem incutiat: vt de dulcedine iocunditatis perducat nos ad sedem securitatis. Dando timorē non nos faciat male exultare et recedere de via. Ideo sic dicit p̄s. Seruite dño in timore: et exultate ei cum tremore. Sic et apl's paulus dicit: Cum timore et tremore vestrā ipoz salutē operamini. Deus enim est qui operatur in vobis. Quicqd ergo p̄osperum venit fratres: magis metuendū est: Quę putatis p̄spera: magis tēptationes sunt. Venit hereditas: venit copia rerū: abundat circumfluentia: nescio cuius felicitatis: tentationes sunt istę: cauete ne vos ista corrumpant. Quicqd etiā p̄sperū est fm christū: et germanam charitatē christi: Si forte lucrat⁹ es vxorē tuā ḡ fuit in parte donati: si forte crediderūt filij tui qui fuerūt pagani: si forte lucratus es amicū tuum q̄ re volebat seducere ad theatrū: et tu eum deduxisti ad ecclesiam: si forte cōtradictor nescio quis inimicus tuus: et rabide sęuiens: deposita illa rabie factus est mitis: et agnouit deū: nec oblatrat aduersum te: sed clamat tecum aduersus malū: ista iocūda sunt. Uñ eī gaudemus: si de his nō gaudemus: Aut q̄ sunt alia gaudia nostra: nisi ista: Sed quia abundant et tribulationes et tēptationes: et dissentiones: et schismata et cętera mala: sine q̄bus nō pōt esse hoc sęculum: donec trāseat iniq̄tas: exultatio illa nō nos faciat securos: sed ita iocūdet cor nostrū vt timeat nomen dñi: ne aliunde iocundet: aliunde feriat. Securitatē nō expectetis i pegrinatiōe: q̄n hic illā voluerimus: viscū erit corpis: nō securitas hois. Jocundetur cor meū vt timeat nomen tuū. ¶ Cōfitebor tibi dñe deus me⁹ in toto corde meo: et glorificabo nomē tuū in eternū. ¶ †Qm misericordia tua magna est sup me: et eruisti animā meā ex inferno inferiori. Quod dicim⁹ fratres: hoc si nō vobis tāq̄ certus expoſuero: nescire censeatis: Homo enim sum: et quantū cōceditur de scripturis sanctis: tantū audeo dicere: nihil ex me. Infernus nec ego expertus sum adhuc nec vos: Et forta'sis alia via erit: et nō per infernū erit. Incerta sunt eī hęc. Uerū qz dicit scriptura cui p̄tradici nō pōt: Eruisti animā meā ex inferno inferiori: Intelligim⁹ tāq̄ duo inferna esse: sup⁹ et inferi⁹: Uñ vñ infernū inferius nisi qz est infernū superi⁹: Aliud nō

T
Al. †qua

diceretur inferius nisi in cōparatione illius superioris partis. Videt ergo fratres esse quędā habitatio celestis angelorū: vbi vita ineffabiliū gaudioꝝ: vbi immortalitas ⁊ incorruptio: vbi oīa fm dei donū et gratiā pmanētia: Illa ps rerū supna ē. Si ergo illa supna est: hęc terrena vbi caro et sanguis: vbi corruptibilitas: vbi natiuitas et mortalitas: vbi decessio atq; successio: vbi mutabilitas et incōstantia: vbi timores: cupiditates: errores: lętitię incertę: spes fragilis: caduca substātia: puto qz ois ista pars nō pōt cōparari illi cęlo de q̄ loquebar pauloante. Si ergo illi parti hęc ps nō cōparat: illa supna est: hęc infer-

Roma.8. na. Et post mortē q̄ hinc nisi sit infernū inferi? hoc inferno in q̄ sum? in carne ⁊ in ista mortalitate: Corpus em̄ mortuū est: ait apl's: ꝓpter peccatū. Ergo ⁊ hic sunt mortui: vt nō mireris: qz infernū dicitur si

2. sentē. dist. 19. vnde et homo mortuis abūdat. Nō em̄ ait: corpus morituꝝ: sed corpus mortuū est. Adhuc habet vitā vtiq; corp? nostrū: ⁊ tm̄ cōparatū corpori illi qđ futurū est: q̄lia sunt angelorū corpora: inuenit corp? hois mortuū: cuius adhuc habēs animā. Sed rursus ab hoc infermo: id est ab hac pte inferni est aliud inferi? quo eunt mortui: vm̄ voluit deus eruere aīas nostras: etiam il luc mittēdo filiū suū. Etenim fratres ꝓpter ista duo inferna missus est fili? dei vndiq; liberās. Ad ꝟ infer-

Ps.15. nū missus est nascēdo: ad illud moriēdo. Propterea vox eius est in illo psalmo: nō quoq; hoie cōjicēte:

Act.2. sed apl'o exponēte: vbi ait: Qm̄ nō derelicqsti animā meā in inferno. Ergo aut ipi? vox est hic: Et eruisti animā meā ab inferno inferiori: Aut nra vox p ipm

2. Petri.24. d. christū dm̄ nostrū: qz ideo ille puenit vsq; ad infernū: ne nos remanerem? in inferno. Aliā etiā opinionē dicā. Fortassis em̄ apud ipos inferos est aliq̄ ps inferior: qua tradunt impij q̄ plurimū peccauerūt. Etenim apud inferos vtrū in locis q̄busdā fuisset iā abzaā. nō satis possum? definire. Mondū em̄ dm̄s vs

Luce.16. tīū aīas: et tm̄ abzaā in requie ibi erat. Et q̄dā diues cū torqueret apud inferos: cū videret abzaā: leuauit oculos. Nō em̄ posset leuatis oculis videre: nisi ille esset superi?: ille inferius. Et q̄d ei rndit abzaā cū diceret: Pater abzaā mitte lazarū vt intingat digitū suū: ⁊ stillet in linguā meā: qm̄ crucior in hac flāma: Fili ait: memēto qz recepisti bona in vita tua: lazar? aūt mala: Nunc aūt hic requiescit: tu vero torqris. Et sup ꝟ ait: Inter nos ⁊ vos magnū chaos firmatum est: vt nec nos possim? venire ad vos: nec inde aliqs venire ad nos. Ergo inter ista fortasse duo inferna: quoꝝ in vno quieuerūt aīe impioꝝ: attendēs q̄dam orans hic iā in querēt aīę impioꝝ: attendēs q̄dam orans hic iā in corpe christi posit?: ⁊ orās i voce christi: eruisse vīm suā ab inferno inferiori dixit: quia liberauit se a talibus pctis p q̄ posset deduci ad tormēta inferni inferioris. Quēadmodū si medic? videat tibi immanentē egritudinē forte ex aliq̄ laboze: et dicat: pce tibi: sic te tracta: reqescē: his cibis vtere: nā si nō feceris egrotabis: tu aūt si feceris: salu? eris: recte dicis medico: liberasti me ab egritudie: nō i q̄ iā eras: sed in q̄ futur? eras. Nescio qs hīs causaz molestā: mittēd? erat i carcerē: Veīt ali? defendit eū: gras agēs: q̄d dicit: Eruisti aīaz meā de carcere. Suspendend? erat debitor: solutū est p eo: liberat? dicit de suspendio. In his oībus nō erāt: sed qz talib? meritis agebant: vt nisi subuentū esset: ibi essent: inde se recte dicunt liberari: quo p liberatores suos nō sunt pmissi perduci. Ergo fratres siue illud siue istud sit: hic mescrutatorē verbi dei: nō temerariū affirmatorē teneatis. Et eruisti aīmā meā ex inferno inferiori. Deus †prętereūtes legē insurrexerūt sup me. Ar't.iniqui Quos dicit p̄tereuntes legē: Nō paganos: q̄ non acceperūt legē. Nemo em̄ p̄terit qđ nō accepit. Dicit apl's definite: Vbi em̄ lex nō est: nec p̄uaricatio. Roma.4. Prętereuntes legē: p̄uaricatores legis dicit. Quos ergo intelligim? frēs: Si ab ipo dño accipiam? hāc vocē: p̄tereuntes legē iudęi erant. Insurrexerūt sup me p̄tereuntes legē: nō seruauerūt legē: ⁊ accusauerūt christū: q̄si ipe p̄teriret legē. Prętereuntes legē insurrexerūt sup me: et passus ē dns q̄ nouim?. Putas nihil tale patit mō corp? eius: Vñ fieri pōt: Si patrēfamilias beelzebub vocauerūt: q̄nto magis domesticos ei?: Matth.10. Nō est discipul? sup magistrū: nec seruus sup dm̄ suū. Patit ⁊ corp? p̄tereuntes legē: et insurgūt sup corp? christi. Prętereūtes legē q̄ sunt: Mū q̄d forte iudęi audēt insurgere sup christū: Nō. Nā nec ipi nobis valde faciūt tribulatiōes. Nōdū em̄ crediderūt: nōdū salutē cognouerūt. Insurgūt sup corp? christi mali christiani: de q̄b? q̄tidie tribulationē patit corp? christi. Omnia schismata: oēs hereses: oēs intus pessime viuētes: et mores suos bn̄ viuētib? imponētes: et ad sua trahētes: ⁊ malis colloquijs bonos mores corrumpētes: ipi p̄tereuntes 1.Cor.15. legē insurrexerunt sup me. Dicat ois aīa pia: dicat ois aīa christiana: Quę ꝟ nō patit nō dicat. Si aūt christiana aīa ē: nouit qz patit. Si agn oscit i se passionē suā: agnoscat hic vocē suā. Si aūt extra passionē est: ⁊ extra vocē sit: necesse est. Ut aūt nō sit extra passionē: ambulet p viā angustā: ⁊ incipiat pie viuere in christo: et necesse est vt hāc psecutionē patiat. Matth.7. Oēs em̄ (inqt apl's) q̄ volūt pie viuere i christo iesu 2.Timoth.3. psecutionē patiunt. Deus: p̄tereuntes legē insurrexerunt super me. Et synagoga potentiū †inquisierūt aīmā meā. Synagoga potentiū: cōgregatio est superboꝝ. Synagoga potentiū insurrexit super caput: id est sup dm̄ nr̄m iesum christum Ar.†quesierunt clamātiū ⁊ dicētiū vno ore: Crucifige crucifige: Deq̄b? dictū est: Filij hoim dētes eoꝝ arma et sagittę: Job.19 Ps.56. et lingua eoꝝ gladi? acutus. Nō pcusserūt: sed clamauerūt: Clamādo ferierūt: clamādo crucifixerūt. Volūtas clamātiū impleta est qm̄ dns crucifix? est. Et synagoga potentiū inq̄sierunt aīaz meā. Et nō proposuerūt te in cōspectu suo. Quomodo nō ꝓposuerunt: Non intellexerunt deum: vt homini parcerēt: ad qō videbant: ad hoc ambularēt. Puta quia deus nō erat: homo erat. Ideo occidendus erat: quia homo erat. Parce homini: ⁊ agnosce deum. Et tu domine deus miserator et misericors †longanimis et multū misericors et verax. Quare longanimis et multum misericors et miserator: Quia in cruce pendēs ait: Pater ignosce illis: quia nesciūt quid faciunt. Quē petit: Pro quibus petit: Quis petit: Vbi petit: Patrem filius: p impijs crucifix?: Inter ipas iniurias: nō verborum: sed mortis illatę: pendens in cruce tanq̄ ad hoc extētas manus habuerit: vt sic pro illis oraret: vt dirigeretur oratio eius tanq̄ incensum in conspectu patris: et eleuatio manuum eius sacrificium ve-

Ar.†patiens et multe misericordie Luce.23. Ps.140.

AA spertinũ. Longanimis ⁊ multũ misericors ⁊ verax.
Si ergo tu verax: Respice in me et miserere
Al. † imperium tuum mei: da † potestatẽ puero tuo. Quia verax: da
potestatẽ puero tuo. Trãsiet tempus patiẽtię: ve/
niet tẽpꝰ iudicij. Quõ: Da ptãtem puero tuo. Pa/
Joh.5. ter nõ iudicat quẽq̃: sed omne iudicium dedit filio.
Ille resurgẽs: et in terram ipse veniẽs iudicaturus:
ipse videbit terribilis qui visus est contemptibilis.
Demonstrabit potentiã: qui demonstrauit patien/
tiam. In cruce patiẽtia erat: in iudicio potẽtia erit.
Apparebit enim homo iudicãs: sed in claritate: quia
Act.1. sicut eũ vidistis ire: dixerunt angeli: sic veniet. For/
Concor. 4. sen. dis. 48. Sed cũ ma ipa veniet ad iudiciũ: ideo videbũt illũ ⁊ impij:
Matth.5. nã formã dei nõ videbũt: Beati enim mũdo corde:
quoniã ipi dm̃ videbunt. Apparẽs in hominis for/
Matth.25. ma: dicet: Ite in ignẽ ęterñ: vt impleat quod dixit
Esaias: Tollat impius vt nõ videat claritatem dñi.
Phil.2. Formã ergo videbũt hominis: Qui cũ in forma dei
esset equalis deo: hoc nõ videbũt impij. In princi/
Joh.1. pio erat verbũ: et verbũ erat apud deũ: ⁊ deus erat
verbũ: hoc nõ videbũt impij. Si em̃ deus verbum:
Matth.5. Et beati mũdo corde: quoniã ipi deũ videbũt: Im/
pij aũt immũdi sunt corde: pculdubio deũ nõ vide
Job.19. bunt. Et vbi est: Videbũt in quẽ pupugerũt: nisi qz
apparet formã hois eos visuros vt iudicent: formã
dei nõ visuros: nisi eos q̃ ad dexteram separabunt:
Etenim cũ sepati fuerint ad dexterã: hoc eis dicet:
Matth.25. Venite benedicti patris mei: pcipite regnũ qõ vo/
bis paratum est ab origine mundi. Impijs vero ad
sinistrã q̃d: Ite in ignẽ ęternuz: quẽ parauit pater
BB meus diabolo et angelis eius. Finito autẽ iudicio:
Ibidem quõ cõcludit: Sic ibũt impij in ambustionẽ ęternã:
iusti autẽ in vitã eternã. Jam a visione formę hois
pergũt illi ad visionẽ formę dei. Hęc est em̃ vita ęter
Joh.17. na: vt cognoscant te vnũ verũ deũ: et quẽ misisti ie/
sum christũ: subaudis et iesum christũ vnũ verũ de/
um: qz pater ⁊ filiꝰ vnus verꝰ deus: vt iste sit sensus:
Te et quẽ misisti iesum christũ: cognoscãt vnũ ve/
rum deum. Nõ em̃ illi ibunt ad visionẽ patris: ⁊ nõ
ibi videbũt et filiũ. Si nõ esset filiꝰ in pris sui visio/
ne: nõ diceret ipe filiꝰ discipulis suis: qz filius in pa/
tre est: et pater in filio. Dicũt illi discipuli: Ostende
nobis patrẽ ⁊ sufficit nobis. Ait illis: Tãto tpe vobi
Joh.14. scum sum: ⁊ nõ me nostis: Philippe: q̃ videt me: vi
det ⁊ patrẽ: Videtis: qz in visione patris ⁊ filij visio
est: ⁊ in visione filij ⁊ patris visio est. Jdeo cõsequẽ
Ibidem. ter subiecit ⁊ dixit: Nescitis: qz ego in patre: ⁊ pater
in me est: Jd est: ⁊ me viso videt ⁊ pater: et patre vi
so videt ⁊ filiꝰ: Patris ⁊ filij separi nõ potest visio.
Ubi nõ vnius sepat natura ⁊ substãtia: visio separi
nõ põt. Nã vt noueritis illuc debere p̃parari coz ad
videndã diuinitatẽ patris ⁊ filij ⁊ spũssancti: in quã
nõ visam credimus: et credẽdo coz vñ videri possit
Ubi supra. mundamꝰ: ipe dñs alio loco dicit: Qui audit mãda
ta mea: et seruat ea: ille est q̃ diligit me: q̃ aũt diligit
me: diliget a prẽ meo: et ego diligã eũ ⁊ manifesta/
bo ei meipm̃. Nũq̃d nõ eũ videbãt cũ qbꝰ loq̃bat:
Et videbãt ⁊ nõ videbãt: Aliq̃d videbãt: aliq̃d cre/
debãt. Videbãt hominẽ: credebant deũ. In iudicio
aũt eundẽ dñm nr̃m iesum christũ videbũt hoiem
cũ impijs: post iudicium videbũt veũ p̃ter impios.
LL Da potestatẽ puero tuo. Et saluũ fac filiũ an/
cillę tuę. Dñs filius ancillę tuę. Dñs filiꝰ ancillę:
cuius ancillę: Cui nascituꝰ qñ nũciatus est: rñdit
et ait. Ecce ancilla dñi: fiat mihi fm̃ verbũ tuũ. Sal Luc.1.
uum fecit filiũ ancillę suę: ⁊ filiũ suũ. Filiũ suũ i for/ Phil.2.
ma dei: filiũ ancillę suę in forma serui. De ancilla nat
natꝰ est ergo dñs i forma serui: et dixit. Saluũ fac fi
liũ ancillę tuę: Et saluatꝰ est a morte sicut nostis: re/
suscitata carne sua q̃ mortua erat: Sed vt videatis
qz deꝰ est: ⁊ nõ a prẽ sic est suscitatꝰ: vt a se nõ sit su/
scitatꝰ: qz ⁊ ipe carnẽ suã suscitauit: habes i euãgelio
dictũ: Destruite templũ hoc: et i triduo suscitabo il Joh.2.
lud. Ne aũt nos aliud suspicaremur: euãgelista se/
cutus ait: Hoc aũt dicebat de templo corpis sui. Sal
uus ergo factꝰ ẽ filiꝰ ancillę. Dicat ⁊ vnusq̃sq̃ chri/
stian̄ꝰ in corpe christi positꝰ: Saluũ fac filiũ ancillę
tuę. Forte nõ potes dicere: Da ptãtẽ puero tuo: qz
ille filius accepit potestatẽ. Sed q̃re nõ dicit ⁊ hoc: Matth.3.
An nõ seruis dictũ est: Sedebitis sup duodecim se/
des iudicãtes duodecim tribus israel: Et fui dicũ: 1.Cor.6.
Nescitis qz angelos iudicabimus: Accipit ergo et Job.1.
vnusq̃sq̃ sctoꝝ potestatẽ: ⁊ est vnusq̃sq̃ sctoꝝ filius
ancillę ei. Quid si de pagana natꝰ est: et christian
factꝰ est: Filius paganę quõ põt esse filius ancillę
ipius: Est q̃dẽ paganę filiꝰ carnaliter: sed filiꝰ ancil DD
lę spiritualiter. Et saluũ fac filiũ ancillę tuę. Fac
mecũ signũ in †bono. Nõ signũ nisi resurrectio Al. †bonum
nis: Dñs dicit: Generatio hęc pzaua ⁊ amaricãs si/ Matth.12.
gnũ q̃rit: et signũ nõ dabit ei nisi signũ ionę pphe/ Matth.12.
tę: Sicut em̃ ionas fuit i vẽtre ceti tribus diebus et
tribus noctibus: sic erit ⁊ filius hois in corde terre.
Fac mecũ signũ i bono: Ergo cũ capite nostrũ: Fac 1.Cor.16.
factũ ẽ signũ i bono. Dicat ⁊ vnusq̃sq̃ nostrũ: Fac
mecũ signũ in bono: qz in nouissima tuba: in aduẽtu
dñi: ⁊ mortui resurgẽt incorrupti: et nos immutabi
mur: erit hoc signũ in bono. Fac mecũ signũ in bo/
no. Ut videãt q̃ oderunt me et cõfundant.
In iudicio cõfundent pmittose: q̃ mõ nolũt cõfundi
salubriter. Nõ ergo cõfundant: accusent vias suas
malas: teneãt viam bonã: qz nemo nostrũ vult sine
cõfusione: nisi prꝰ cõfusus reuiuiscat. Prebet illis
deꝰ mõ aditũ salubris cõfusionis: si nõ ptemnãt me
dicinã cõfessionis. Si aũt mõ nolũt cõfundi: tũc cõ/
fundent qñ deducẽt eos ex aduerso iniq̃tates eorũ. Sap.5.
Qñ pfundẽt: Qñ dicẽt: Hi sunt q̃s aliq̃n habuim̃?
in derisum ⁊ similitudinẽ improperij: Nos insensati
vitã illoꝝ estimabamus insaniã: Quõ cõputati sunt
inter filios dei: Quid nobis pfuit supbia: tũc dicẽt:
mõ dicãt ⁊ salubriter dicãt. Cõuertat em̃ vnusq̃sq̃
humilis ad dñm: ⁊ mõ dicat: Quid mihi pfuit sup/ Rom.6.
bia: et audiat ab apl̃o: Quã em̃ gloriaz habuistis in
his i q̃bus nũc erubescitis: Videtis esse ⁊ mõ cõfe/
sionẽ salubrẽ i loco pẽnitẽtię: tũc aũt serã: inutilem:
infructuosam. Quid nobis pfuit supbia: aut q̃d diui
tiarũ iactãtia cõtulit nobis: Trãsierũt oia tãq̃ vm/
bra. Quid em̃: Qñ hic viuebas: nõ videbas: quia
trãsierũt ista oia tãq̃ vmbra: Tu ne relinq̃res vm/
bram vt esses i luce: nõ postea diceres: trãsierũt oia
velut vmbra: qñ ab vmbra i tenebras itur? es: Fac EE
mecũ signũ in bono: vt videãt q̃ me oderũt ⁊ cõfun
dantur. Qñ tu dñe adiuuisti me: et cõsola/
tus es me. Adiuuisti me in certamine: et cõsolatꝰ
es me i tristitia. Memo em̃ p̃solationẽ q̃rit: nisi q̃ est
in miseria. Nõ vultis cõsolari: dicite qz felices estis:
et auditis populus meus. Jã respõderis: et audio

murmur bñ tenentiũ scripturas. Dē q̄ hoc scripsit in cordibus vestris: cōfirmet ꝛ in factis vestris. Vi-
Esa.3. detis fratres: qz qui vobis dicũt: Fęlices estis: sedu-
Jacobi.4. cunt vos. Populus meus qui vos fęlices dicunt: in errorem vos mittunt: ꝛ turbant semitas pedum ve-
strorũ. Sicut et ꝛ epistola iacobi apostoli: Miseri estote inquit ꝛ lugete: risus vester in luctũ cōuertat. Videtis quę audistis: quando vobis hęc dicerent in regione securitatis. Utiq; regio ista scandalorũ est ꝛ
Ps.55. temptationũ ꝛ omniũ malorum: vt gemamus hic: ꝛ mereamur gaudere ibi: hic tribulari: ꝛ cōsolari ibi et dicere: Quoniã ecce eremisti oculos meos a lachry-
mis: pedes meos a ruina: quoniã placebo dño in re-
gione viuorũ. Ista regio mortuorũ est. Transit re-
gio mortuorũ: venit regio viuorũ. In regione mor-
tuorũ: labor: dolor: timor: tribulatio: tẽptatio: gemi-
tus: suspiriũ. Hic falsi fęlices: vere infęlices: qz falsa
Matth.5. fęlicitas vera miseria est. Qui xp̃o se agnoscit in vera esse miseria: erit etiã in vera fęlicitate. Et tamẽ nunc qz miser es: dominũ audi dicentẽ: Beati lugẽtes. O beati lugẽtes. Nihil tam cōiunctũ miserię q̄ luct⁹: Nihil tam remotũ ꝛ cōtrariũ miserię q̄ beatitudo. Tu dicis lugẽtes: ꝛ tu dicis beatos: Intelligite inq̄ qđ dico: Beatos dico lugẽtes. Quare beati: In spe. Quare lugentes: In re. Etenim lugẽt in morte ista:
Cyprianus. in tribulatiõib⁹ istis: in pegrinatiõe sua: Et qz agno-
scunt se esse in ista miseria: ꝛ gemũt: beati sunt. Qua-
Roma.8. re lugent: Cõtristatus est beatus cyprianus ī passi-
one: mõ cõsolatus est in corona. Modo ꝛ cõsolatus adhuc tristis est. Dñs em̃ noster iesus christ⁹ adhuc interpellat p nobis. Omnes martyres qui cum illo sunt interpellant p nobis. Mõ transeũt interpellati-
ones ipsorum: nisi cũ transierit gemit⁹ noster. Cũ autẽ trãsierit gemitus noster: oñs vna voce: in vno ꝑ̃lo: ī vna patria cõsolabimur: milia miliũ cõiuncta psal-
lentib⁹ angelis: chorꝰ cęlestiũ potestatũ in vna ciui-
tate viuentium. Quis ibi gemit: Quis ibi suspirat: Quis ibi laborat: Quis ibi eget: Quis ibi morit:
Matth.25. Quis ibi misericordiã ꝓbet: Quis ibi frangit panẽ esurienti: vbi omnes pane iusticię saginant: Hemo tibi dicet: Hospitẽ suscipe: Peregrin⁹ ibi nemo erit: oẽs in patria sua viuũt. Hemo tibi dicit: Concorda amicos tuos litigãtes: in pace sempiterna dei vultu pfruũt. Hemo tibi dic: Visita ęgrotũ: sanitas ĩmor talitasq̄ pmanet. Hemo tibi dicit: Sepeli mortuũ: oñs in vita ętrna erunt. Cessant opa misericordię: qz miseria ibi nõ inuenit. Et quid ibi faciem⁹: Dor-
miemus fortasse. Si mõ pugnam⁹ cõtra nos: q̄uis geramus domũ somni carnẽ istã: ꝛ euigilam⁹ in his luminarib⁹: ꝛ solẽnitas ista dat nobis animũ vigilã-
di: dies illa quales vigilias nobis dabit: Ergo vigi-
labim⁹: nõ dormiem⁹. Quid agem⁹: Opera miseri-
cordię: Ista nõ erũt: qz nulla miseria erit. Forte opa necessitatis erũt ista q̄ hic sunt mõ: seminãdi: arandi: coquẽdi: molendi: texendi: Nihil horꝝ: qz necessitas nõ erit. Sic nõ erũt opa misericordię: qz trãsit mise-
ria. Ubi necessitas nõ erit nec miseria: opa necessita-
tis ꝛ misericordię nõ erũt. Quid ibi erit: Qđ nego-
cium nostrũ: Quę actio nra: Nulla actio: qz quies. Sedebim⁹ q̄ ꝛ torpebim⁹: ꝛ nihil agem⁹: Si refrige-
scit amor nr̃: refrigescit ꝛ actio nra. Amor q̄ quiet⁹ in vultu dei: quẽ mõ desideram⁹: cui suspiramus: cũ ad eũ venerim⁹: quõ nos accędet: in quẽ nõdum visum sic suspiram⁹: Cũ ad eum venerimus: quõ nos illu-
minabit: Quõ nos mutabit: Quid de nobis faciet: Quid q̄ agem⁹ fratres: Psalm⁹ nobis indicat: Be-
ati qui habitãt in domo tua. Unde: In sęcula sęcu-
lorũ laudabũt te. Hęc erit actio nra: laus dei. Amas ꝛ laudas. Desinis laudare si desinis amare. Mõ aũt desines amare: qz talis est quẽ vides q̄ nullo te offen-
dat fastidio: ꝛ satiat te: ꝛ nõ te satiat. Mirũ est qđ di-
co. Si dicã qz satiat te: timeo ne quasi satiatus velis abscedere: quõ te prandio: quõ te cęna. Ergo qđ di-
co: non te satiat: timeo rursus ne si dixero non te sati-
at: indigens videaris: ꝛ q̃si inanior existas: ꝛ minus in te sit aliquid qđ debeat impleri. Quid q̄ dicã nisi qđ dici põt: cogitari vix põt: Et saciat te: ꝛ non te sa-
tiat: quia vtrũq; inuenio in scriptura. Mã cum dice-
ret: Beati esurientes: qz ipi saturabunt. Et rursum de Matth.5.
sapientia dictũ est: Qui te mãducant: iterũ esurient: et Eccl.24.
qui te bibũt iterũ sitient. Immo xp̃o nõ dixit iterũ: sed dixit adhuc. Nam iterũ sitiet quasi ꝑmo sagina-
tus discesserit ꝛ digesserit ꝛ redierit bibere. Tale est: Qui te edũt adhuc esurient: sic cũ edunt esurient: ꝛ qui te bibũt: sic bibẽdo sitient. Quid est bibendo sitire: Munq̄ fastidire. Si q̄ ista ineffabilis et sempiterna dulcedo erit mõ: quid a nobis petit fratres nisi fidẽ nõ fictam: spem firmã: charitatẽ puram: vt ambulet homo ī via quã dñs dedit: Ferat tẽptatiões ꝛ suscipiat cõsolationes.

Explicit Tractatus de ps̃. LXXXV.
Incipit Tractatus de ps̃. LXXXVI.

Prefatio.

A Psalmus iste qui modo cantat⁹ est: breuis ẽ numero verbor: magnus est pondere om-
niũ sententiar. Mã totus lectus est: ꝛ videtis q̄ exiguo tempore ad terminũ vsq; pductus. Hic no bis quãtum dñs donare dignat cum vestra chari-
tate tractãdus mõ est: ꝓpositus a beatissimo p̃sente patre nr̃o. Repentina ꝓpositio me grauaret: nisi me cõtinuo ꝓponentis oꝛo subleuaret. Intẽdat q̄ charitas vestra: Ciuitas quędam in isto psalmo cantata ꝛ cõmendata est: cui⁹ ciues sumus inquãtũ christiani sum⁹: ꝛ vnde pegrinamur q̄diu mortales sumus: et ad quã tendim⁹ p eius viã: quę oĩno quasi dumetis et sentib⁹ intercluſa nõ inueniebat. Rex ipsius ciui-
tatis se fecit viam: vt ad ciuitatẽ puenirem⁹. Ambu-
lantes q̄ in christo ꝛ adhuc pegrinãtes donec pueni-
amus: ꝛ suspirãtes desiderio cuiusdã ineffabilis qui-
etis quę habitat in illa ciuitate: de qua quiete dictũ
1.Cor.2. est hoc nobis esse ꝓmissum: Qđ oculus non vidit: nec auris audiuit: nec ī cor hois ascẽdit: Ambulãtes ergo sic cantem⁹ vt desiderem⁹. Nam q̄ desiderat: ꝛ si lingua taceat: corde cantat. Qui autẽ nõ desiderat quolibet amore: quolibet clamore aures hominũ fe-
riat: mutus est deo. Videre quomõ erant amatores hui⁹ ciuitatis ardẽtes: illi ipsi p quos hęc dicta sunt: p quos hęc nobis cõmẽdata sũt: quãto p eos affectu ista cantata sunt. Affectũ istũ generabat in eis amor ciuitatis: amorẽ aũt ciuitatis infuderat spiritus dei.
Roma.5. Charitas inḋt dei diffusa ẽ in cordib⁹ nr̃is p spiritũ sanctũ q̄ dat⁹ est nobis. Hoc q̄ spũ feruẽtes: audia-
mus q̄ dicta sunt de hac ciuitate. Sic q̄ cępit.

Expositio psalmi.

B Fundamẽta eius in mõtib⁹ sanctis. Nihil de illa adhuc dixerat ps̃. hic incipit ꝛ

ait: Fundamēta eius in mōtibus sanctis. Cui⁹ fundamēta: Nō dubiū est: qz fundamēta p̄sertim ī mōtib⁹ ciuitatis alicui⁹ sunt. Replet⁹ g̃ spū̃sancto ciuis iste: t mīta de amore t desiderio ciuitat̄ hui⁹ voluēs secū: tanc̄ plura int⁹ apud se meditat⁹ erūpit ī hoc: Fundamēta ei⁹ in mōtib⁹ sanctis: q̃si iā de illa dixerit aliq̃d. Quō de illa nihil dixerat: qui nunc̄ de illa corde tacuerat: Quō em̃ dicit ei⁹: de q̃ nihil dictū ē: Sed multa vt dixi secū in silētio de illa ciuitate pturiens: clamās ad dn̄m: erupit etiā in aures hominū: Fundamēta ei⁹ in mōtib⁹ sanctis. Et q̃si hoies audientes g̃rerēt: cui⁹. Diligit dn̄s: inquit: portas sion. Ecce cui⁹ fundamēta in mōtib⁹ sanct̄ cuiusdā ciuitat̄ sion: cui⁹ dn̄s portas diligit: sicut ꝓsequēter dicit: Sup oīa tabernacula iacob. Sed quid est: Fūdamēta eius in mōtib⁹ sanctis: Qui sūt mōtes sancti sup q̃s fundata est ista ciuitas: Alter quidā ciuis plani⁹ ꝺ̄ dixit ap̄lus paulus. Ciuis inde ꝓpha: ciuis inde ap̄lus: Et hi ꝓterea loq̃bant vt cēteros ciues exhortarent̄. Sed hi: id est ꝓphetę t ap̄li quō ciues: Fortasse ita vt etiā ipsi sint mōtes sup quos fundamēta sunt hui⁹ ciuitatis: cuius portas diligit dn̄s. Dicat g̃ ali⁹ ciuis hoc apte: ne nos hoc suspicari videamur: loquēs ad gentes t cōmemorans vt rediret: t q̃si cōstruerent̄ ī fabricā sanctā: Supędificati ind̄ sup fundamentū ap̄lor̄ t ꝓphetar̄. Et qz nec ipsi ap̄li aut ꝓphetę in quib⁹ fundamētū est ciuitatis se tenerēt in se: secut⁹ ibi ait: Ipso sūmo existēte lapide angulari christo iesu. Ne itaq̃ putarēt gentes nō se ptinere ad sion: Erat em̃ quędā ciuitas sion terrena: q̃ p vmbrā gestauit imaginē cuiusdā sion: de qua mō dicit celestis illi⁹ hierl̄m: de q̃ dicit ap̄lus: Quę est mat̄ oīm nostrū. Ne g̃ illi se nō ptinere dicerēt ad sion: qz nō erāt de pl̄o iudeor̄: hoc eis dixit. Igit̄ iā nō estis pegrini t inqlini: s̄ estis ciues sanctor̄ t domestici dei: supędificati sup fundamētū ap̄lor̄ t ꝓphetar̄. Habes cōstructionē tantę ciuitat̄: Sed ois ista compages vbi innitit̄: vbi incūbit: vt nusq̃ cadat: Ipso inquit summo angulari lapide existēte christo iesu. Dicet fortasse alic̄s: Si angularis lapis ē christus iesus: in illo q̃dē duo parietes cōpaginant̄: Ne q̃ em̃ angulū faciunt nisi duo parietes in vnū de diuerso venientes: Sic t ap̄li duo ex circūcisione t ex ꝓputio ad pacē christianā sibimet cōnexi in vna fide: vna spe: vna charitate. Sed si angulus summ⁹ christus iesus: quasi vident̄ ꝓra fundamēta t posteriora lapis angularis. Pōt g̃ alic̄s dicere: qz magis christus sup ꝓphetas t ap̄los incūbit: nō illi super illum: sed illi sunt in fundamēto: ipse in angulo. Sed cogitet q̃ hoc dicit angulū t in fundamēto esse. Neq̃ em̃ ibi est angul⁹ vbi videt̄ vt surgat in apicem: a fundo em̃ incipit. Nā vt noueritis qz fundamentū christ⁹ t p̄mū t maximū: Fundamētū ind̄ ap̄ls nemo pōt ponere ꝓter id qđ positū ē: qđ est christ⁹ iesus. Quō ergo fundamēta ꝓphetę aut ap̄li: Et quō fundamētū christ⁹ iesus quo vlterius nihil est: Quō putam⁹: nisi quēadmodū apte dicit̄: sanctus sanctor̄: sic figurate fundamentū fundamēta: Si g̃ sacramēta cogites: christ⁹ sanct⁹ sanctor̄: Si gregē subditū cogites: christ⁹ pastor pastor̄: Si fabricā cogites: christ⁹ fundamētū fundamēta. In ędificijs istis nō potest idē lapis esse ī imo t ī summo. Si fuerit ī imo: in sūmo nō erit: Si ī sūmo fuerit: ī imo ñ erit. Angustias em̃ oīa pene corpa patiunt̄: nec vbic̄ esse possūt nec semp. Diuinitas aūt quę vbic̄ p̄sto est: vndic̄ ad eā pōt duci similitudo: t totū pōt esse in similitudinib⁹: quia nihil eorum est in ꝓphetarum. Nūquid christus est ianua: quēadmodū videmus ianuas factas a fabro: Nō vtiq̃: Et tn̄ dixit: Ego sū ianua. Aut nūquid sic. Et est pastor: quō videm⁹ pastores istos p̄positos pecor̄: Et tn̄ dixit: Ego sū pastor. Et vno loco ambas res dixit. In euāgelio dixit: qz pastor p ianuā intrat: Et ibi dixit: Ego sū pastor bon⁹: et ibi dixit: Ego sū ianua. Pastor intrat p ianuā. Et q̃s est pastor q̃ intrat p ianuā: Ego sum pastor bon⁹. Quę est g̃ ianua qua intras tu pastor bone: Ego sum ianua. Quō g̃ tu oīa: Quō ergo p te oīa: Verbi gratia: cū paulus intrat p ianuā: nōne christ⁹ intrat p ianuā: Quare: Non qz paulus christ⁹: sed qz in paulo christ⁹: t per christū paul⁹. Ipse dicit: An experimentū eius vultis accipe qui in me loquit̄ christ⁹: Cū sancti ei⁹ t fides eius intrant p ianuā: nōne christ⁹ intrat p ianuā: Quō ꝓbamus: Quia ipsos sanctos ei⁹ ꝓsequebat̄ saulus. nondū paulus: qñ ei clamauit de cęlo: Saule saule q̃d me ꝓsequeris: Ergo fundamētū t lapis angularis ipse est ab imo surgēs: si tamē ab imo. Etenim origo fundamēti hui⁹ sūmitatē tenet: Et quēadmodū fundamentū corporęq̃ fabricę in imo est: sic fundamentū spiritalis fabricę ī summo est. Si ad terrā edificaremur: in imo nobis ponendū erat fundamētū: Qz cęlestis fabrica ē: ad cęlos p̄cessit fundamētū nostrū. Ipse g̃ angularis lapis: mōtesq̃ ap̄li: ꝓphetę magni: portantes fabricam ciuitatis: faciūt viuū quoddā ędificiū. Hoc ędificiū mō clamat de corib⁹ vestris: hoc agit artificiosa man⁹ dei etiā p linguam nostrā: vt ad illa⁹ ędificij fabricā cōquadremini. Nō em̃ frustra etiā de lignis quadratis ędificata est arca noe: quę nihilomin⁹ figurā gestabat ecclesię. Quid est em̃ quadrari: Attendite similitudinē quadrati lapidis: similis debet esse christian⁹. In omni tēptatione sua christian⁹ nō cadit: t si impellit̄: et si quā vertit̄: nō cadit. Nam quadratū lapidem quacūq̃ verteris stat. Cadere visi sunt martyres cum pcuterent̄. Sed quid dixit quędam vox cantici: Cum ceciderit iustus: nō cōturbabit̄: quoniā dom̃in⁹ cōfirmat manus ei⁹. Sic ergo cōquadramini: ad omnes temptatiōes parati: quicq̃d impulerit nō vos euertat: Stā tem te inueniat omnis casus. Erigeris ergo in hanc fabricā affectu pio: religione sincera: fide: spe: charitate: t ipsum ędificari ambulare est. In istis ciuitatibus alia est fabrica ędificiorū: alij sunt ciues inhabitantes in fabrica. Illa ciuitas ciuibus suis ędificat: ipsi ibi sunt lapides qui sunt ciues: lapides em̃ sunt viui. Et vos inquit tanq̃ lapides viui ędificamini in domū spiritalē. Ad nos directa vox est: Ergo sequamur de ista ciuitate. Fundamēta ei⁹ in montib⁹ sanctis: diligit dominus portas sion. Jam ideo p̄locutus sum: ne putetis alia esse fundamenta: alias portas. Quare sūt fundamēta apostoli t ꝓphetę: Quia eorum auctoritas portat infirmitatē nostram. Quare sunt portę: Quia per ipsos intramus ad regnum dei: Prędicant em̃ nobis: Et cum p ipsos intramus: per christū intramus. Ipse est enim ianua. Et cum dicuntur duodecim portę hierusalem: et vna porta christus: t duodecim portę christus: quia in duodecim portis christus: Et ideo duodenarius numerus

Epb. 2. Ibidem. Hal. 4. Epb. 2. Ibidem. 1. Cor. 3.

Ps. 36. 1. Pet. 2. Job. 10. Ibidem. 2. Cor. 12. Epb. 2. Act. 9. Gen. 6. Apoc. 21.

apostoloꝝ. Sacramentū magnū huius duodenarij
Matth.19. significatio est numeri. Sedebitis inquit sup duode
4.sent.dis.47. cim sedes: iudicātes duodecim tribꝰ israel. Si duo-
Pe.in fine. decim sellę ibi sunt: non est vbi sedeat tertiusdecimꝰ
paulus apostolus: ⁊ nō erit quomō iudicet: et ipse se
1.Cor.6. iudicaturum dixit: non homines tm̄: sed ⁊ angelos.
Quos angelos nisi apostatas angelos? Nescitis in-
quit: quia angelos iudicabimus? Responderet ergo
turba: Quid te iactas iudicaturum? Vbi sedebis?
Act.1. Duodecim sedes dixit dominus duodecim aposto-
lis: vnus cecidit iudas: in locū ipsius sanctus mat-
thias ordinatus est: impletus est duodenarius nu-
merus sediū: primo locum inuent vbi sedeas: ⁊ sic te
minare iudicaturū, Duodecim ergo sedes quid sibi
velint videamus. Sacramentū est cuiusdam vniuer
satis: quia per totū orbem terrarū futura erat ec-
clesia: vnde vocat hoc ędificiū ad christi cōpagem:
Et ideo quia vndicq̄ venit ad iudicādum: duodecim
sedes sunt: sic quia vndicq̄ intrat in illā ciuitatē duo-
decim portę sunt. Non solum ergo illi duodecim: et
apostolꝰ paulus: sed quotquot iudicaturi sunt pro-
pter significationē vniuersitat̄: ad sedes duodecim
ptinent: quēadmodū quotquot intrabunt ad duode
cim portas pertinent. Partes enim mūdi quattuor
Ware.13. sunt: oriens: occidens: aquilo: ⁊ meridies. Istę quat-
tuor partes assidue nomiant in scripturis: Ab omni
bus istis quattuor ventis: sicut dicit dominꝰ in euan
gelio: a quattuor ventis se collecturū electos suos:
ab omnibꝰ ergo istis quattuor ventis vocat ecclesia.
Quomō vocat? Vndicq̄ in trinitate vocat. Nō vo-
cat nisi p baptismū in nomine patris ⁊ filij ⁊ spiritus
Ps.13.7. sancti. Quattuor ergo ter ducta: duodecim inueniū-
tur. Pulsate ergo affectu ad has portas: ⁊ clamet in
vobis christus: Aperite mihi portas iusticię. Pręcessit enim in capite: sequit in corpore. Videte ergo
Col.1. quid dixit apostolus: quia in ipso christus patiebat:
Ut adimpleā inquit quę desunt pssurarum christi in
carne mea. Ut adimpleam. Quid? Quę desunt. Cui
Luce.1. desunt? Pssurarū christi. Et vbi desunt? In carne
mea. Nūquid aliquid pssurarū deerat in illo homi-
ne? Sus enim est quicquid pati deberet ex sua voluntate:
nō ex peccati necessitate: ⁊ videt ęa omnia: In cru-
Job.19. ce eū positus accepit acetum in vltimo: et ait: Per-
fectū est: Et inclinato capite emisit spiritū. Quid est
perfectū est? Iam de mēsura passionū nihil mihi de-
est: quia omnia quę de me dicta sunt: completa sunt:
tanq̄ ideo expectaret vt cōpleren̄. Quis est qui sic
pticiscat? quomō ille de corpore egressus est? Sed
Job.10. quis est qui hoc potuit? Qui primo dixerat: Pote-
state habeo ponendi animā meā: et potestatē habeo
iterum sumēdi eam: Nemo tollet eam a me: sed ego
pono eam a me: et iterum sumo eam. Posuit quādo
voluit: sumpsit quādo voluit: Nemo abstulit: nemo
extorsit. Ergo impletę erant omnes passiones: sed ī
1.Cor.12. capite: restabant adhuc christi passiones in corpore.
Col.1. Vos autē estis corpus christi ⁊ mēbra. In his ergo
membris cum esset apostolus dixit: Ut adimpleam
quę desunt pssurarum christi ī carne mea. Ergo illuc
imus quo christus p̄cessit: ⁊ adhuc christus illuc per
git quo p̄cessit. Pręcessit etenim christus in capite:
sequit in corpore: Et adhuc christus hic labozat: Et
christus hic patiebat a saulo: quādo audiuit saulus:

1. Saule saule quid me psequeris? Quomō solet lin- Act.9.
gua dicere calcato pede: Calcas me. Linguā nullus
tetigit: cōpassione clamat: nō attritione. Adhuc chri
stus hic eget: christus hic pegrinat: christꝰ hic egro-
tat: christus hic in carcere includit. Iniuriam et faci-
mus si nō ipse dixit: Esurui ⁊ dedistis mihi mandu- Matth.25.
care: sitiui ⁊ potastis me: hospes ⁊ collegistis me: nu
dus ⁊ vestistis: eger ⁊ visitastis me. Et illi: Quando
te vidimus hęc patientē ⁊ ministrauimꝰ tibi? Et ille:
Cū vni ex minimis meis fecistis: mihi fecistis. Ergo
ędificemur in christo sup fundamentū apostolorū et Eph.2.
ꝓphetarū: ipso summo angulari lapide existente: ęa
diligit dominus portas sion sup omnia tabernacula
iacob. Quasi vno ⁊ ipsa sion nō sit inter tabernacula
iacob. Et vbi erat sion nisi in populo iacob? Jacob
enim nepos abrahę: vnde populus natus iudęorū di- Gen.32.
cit populus israel: qz ipse iacob appellatus est israel
hic. Hęc bene nouit sanctitas vestra: Sed quia erāt
quędā tabernacula temporalia ⁊ imaginaria: loquit
autē iste de ciuitate quadā quā spiritaliter intelligit:
cuiꝰ vmbra ⁊ figura erat illa terrena: ait: Diligit do-
minꝰ portas sion sup omnia tabernacula iacob. Di-
ligit illam spiritalē ciuitatē sup omnia figurata: qui-
bus intimabat illa ciuitas semp manēs: ⁊ semp cele-
stis in pace. ¶ Gloriosa dicta sunt de te: ciui- h
tas dei. Quasi intuebat ciuitatē illam hierusalē in
terra. Nam videte quā ciuitatem dicit: de qua dicta
sūt quędā glorioſissima. Nā illa destructa est ī terra:
hostes passa cecidit in terrā: iā nō est qđ erat: exꝑssit
imaginē: transiuit vmbra. Unde igit gloriosa dicta
sunt de te: ciuitas dei? Audi vnde: Memor ero
raab ⁊ babylonis: †scientibus me. In illa ci- Al. †scientiū.
uitate inqt iam ex ꝑsona dei: memor ero raab: et me-
mor ero babylonis. Raab nō ptinet ad populū iudę
orū. Babylon nō ptinet ad populū iudęorū. Nam
sequit: ¶ †Etenim alienigenę ⁊ tyrus ⁊ popu- Al. †Ecce.
lus ęthiopū: hi fuerunt †ibi. Merito gloriosa tillic.
dicta sunt de te ciuitas dei: vbi nō solum est ille po-
pulus iudęorū natus ex carne abrahę: sed ibi omnes
gentes quarę quędā nominatę sunt: vt omnes intel-
ligant. Memor ero inquit raab. Quę ista est? Me- Josue.2.
retrix illa in iericho: Meretrix ꝙ suscepit nuncios:
et alia via eiecit: quę p̄sumpsit in ꝓmissione: quę ti-
muit deū: cui dictū est: vt p fenestrā mitteret coccū:
id est vt in fronte haberet signum sanguinis christi: Ibidem.
Saluata est ibi: ⁊ ecclesiā gentū significauit. Unde
domin̄ supbientibus phariseis dixit: Amē dico vo Matth.21.
bis: publicani ⁊ meretrices p̄cedunt vos in regnum
cęlorū. Pręcedūt: quia vim faciūt. Impellūt credē-
do et cedit fidei: nec obsistere potest quisq̄: quia qui
vim faciunt diripiunt illud. Ibi em̄ positum est: Re- Matth.11.
gnū cęlorum vim patit: et qui vim faciunt diripiunt
illud. Hoc fecit ille latro: fortior in cruce ꝙ in fauce. Luce.23.
Memor ero raab ⁊ babylonis. Babylon ciuitas di- J
citur ꝑm sęculū. Quomō vna ciuitas sancta hieruſa-
lem: vna ciuitas iniqua babylon. Omnes iniqui ad
babyloniā ptinent: quomō omnes sancti ad hieruſa-
lem. Sed delabit de babylone ī hierusalē. Unde: ni-
si p eum qui iustificat impiū? Piorum ciuitas hieru- Roma.4.
salem: impiorū ciuitas babylon. Sed venit ille qui
iustificat impium: quia memor ero inquit: nō solum
raab: sed etiam babylonis. Sed quomō memor ero
raab ⁊ babylonis? sciētibus me? Ideo quodam lo-

Ps.78. co dicit scriptura: Effunde iram tuam in gentes que
Ps.35. te non nouerunt. Et alibi: Prętende misericordiam
tuam sciẽtibus te. Et vt noueritis quia in raab ꝛ ba-
bylone gentes significauit: quasi diceret: quid est qđ
dixisti: Memor ero raab ꝛ babylonis sciẽtibus me:
quare hoc dixisti: Etenim alienigenę inquit: id est
ptinentes ad raab: ptinentes ad babylonẽ et tyrum.
Sed quousqz gentes: Usqz in fines terrę. Elegit eũ
populũ qui in terrę fine est. Et populus inquit ęthi-
opum: hi fuerunt ibi. Si ergo ibi raab ꝛ babylon: ęa
ibi ꝛ alienigenę: ibi tyrus: ibi populus ęthiopũ: me-
rito glorioſissima dicta sũt de te ciuitas dei. Jam at-
tendite sacramentũ magnũ: p eum illic raab: p quem
illic babylon: iam non babylonia: Caret enim baby-
Matth.10. lone: ꝛ incipit esse hierusalez. Diuidit filia aduersus
matrẽ suam: ꝛ erit in membris reginę illius cui dicit:
Ps.44. Obliuiscere populũ tuum ꝛ domũ patris tui: cõcu-
piuit rex speciẽ tuam. Nam vnde babylon aspiraret
ad hierusalẽ: vnde ꝛ raab ad illa fundamenta pueni-
ret: vnde alienigenę: vnde tyrus: vnde populus ęthi-
℟ opũ: Audi vnde: ℣ †Mater sion dicet homo.
℣. †Nũquid. Est quidã bõ q̃ dicit mater sion: et p hunc veniũt isti
omnes. Sed iste homo quid est: Dicit: Si audia-
mus: si capiamus: Mater sion dicet homo. Sequit
ibi quasi quęreres p quẽ venerit raab: babylon: alie-
nigenę: tyrus: ęthiopes. Ecce p quẽ venerunt: Ma-
Al. †natus. ter sion dicet homo: Et homo †factus est in ea:
ꝛ ipse fundauit eam altissimus. Quid aptius
fratres: Vere qz glorioſissima dicta sũt de te ciuitas
dei: Ecce mater sion dicet homo. Quis homo: Qui
homo factus est in ea. Ipse factus est homo: et ipse
eam fundauit. Quomõ in ea factus est: ꝛ ipse eã fun-
dauit: Ut in ea fieret homo: iam fundata erat. Sic
intellige si potes. Etenim mater sion dicet: ꝺ homo.
Mater sion dicet: homo autem factus est ĩ ea: Ipse
autẽ fundauit eam: nõ homo sed altissimus. Sic fun-
dauit ciuitatẽ in qua nascerẽt: quomõ creauit matrẽ
de qua nascerẽt. Quid est hoc fratres: Quales pro-
missiones: quãtam spem tenemus: Ecce ꝓpter nos
altissimus qui fundauit ciuitatẽ: mater dicit ipsi ciui-
tati: ꝛ homo in ea factus est: ꝛ altissimus eam funda-
uit. Quasi diceret: Unde ista scitis: Cantabim⁹ hęc
omnes: ꝛ cantat homo in omnibus christus. Homo
ꝓpter nos: deus ante nos. Sed quid magnũ ante
nos: Ante terrã ꝛ cęlũ: ante sęcula. Hic ergo homo
℣ ꝓpter nos factus est in ea: id est ipse altissimus funda
Al. †narrabit. uit eam. Unde ista scimus: ℟ Dominus †narra-
uit in scripturis populorũ: Hoc enim sequit in
psalmo: Mater sion dicet homo: ꝛ homo factus est
in ea: ꝛ ipse fundauit eam altissimus. Dominus nar-
rauit in scripturis populorũ: Et principũ. Quo-
℣ ℟. †fuerunt. rum principum: Horum qui †facti sunt in ea.
Principes qui facti sunt in ea: in ea facti sunt princi-
1.Cor.1. pes. Nam anteqz in ea fierent ꝓncipes: abiecta mũ-
Matth.4. di elegit deus vt cõfunderet fortia. Nũquid ꝓnceps
Luce.5. piscator: Nũquid ꝓnceps publicanus: Principes
plane: Sed qz facti sunt in ea. Quales isti principes
venerũt de babylone: Principes credentes de sęcu-
lo: Principes venerũt ad vrbem romã: quasi caput
babylonis: non ierũt ad templũ imperatoris: sed ad
memoriã piscatoris. Unde eñ isti principes: Infir-
1.Cor.1. ma mũdi elegit deus vt confundat fortia: ꝛ ignobilia
elegit deus: ꝛ ea q̃ non sunt tanqz ea que sunt: vt ea q̃
sunt euacuẽt. Hoc facit qui erigit de terra inopem:
ꝛ de stercore exaltat pauperẽ. Ut quid erigit: Ut col-
locet eum cum principibus: cum ꝓncipibus ꝑpli sui.
Magna res: magnũ gaudiũ: magna lętitia. Postea
venerũt in hanc ciuitatẽ ꝛ oratores: sed nõ venirent:
nisi p̃cederent piscatores. Magna hęc: Sz vbi hęc:
nisi in illa ciuitate dei: de q̃ glorioſissima dicta sunt:
Ideo collatis omnib⁹ gaudijs atqz cõflatis: quomõ
clausit: ℟ †Tanqz iocũdatorũ habitatio om-
℣ nium in te. Tanqz iocundatorũ habitatio omniũ: ita omnium
habitatio est. Ut quid erigit: Ut locet eum cum principibus: cum principibus ꝑpli sui. Ps.112.
cundatorũ in hac ciuitate: In pegrinatione ista con-
terimur. Habitatio nostra: iocunditas sola erit. Pe-
riet labor ꝛ gemitus: transeunt orationes: succedunt
laudationes. Ubi ergo habitatio iocũdatorũ: nõ erit
gemitus desiderantiũ: sed lętitia pfruentium. Audeat
eñ cui modo suspiramus: similes ei erimus: quoniã 1.Joh.3.
videbim⁹ eum sicuti est. Ubi totum negociũ nostrũ:
nõ erit nisi laudare deũ ꝛ frui deo. Et quid aliud quę- Joh.1.
rem⁹: vbi solus sufficit: p quẽ facta sunt omnia: Ha- 1.Cor.15.
bitabimur ꝛ habitabimus: Subijcient illi oia: vt sit Ps.67.
deus omnia in omnib⁹. Beati ergo qui habitant in
domo tua. Unde beati: Habendo aurum: habendo
argentũ: numerosam familiam: multiplicẽ prolem:
Unde beati: Beati qui habitant in domo tua: in se-
cula sęculorum laudabunt te. Hoc vno beati ocioso
negocio. Hoc ergo vnum desideremus fratres: cum
venerimus ad hoc: nos paremus gaudere ad domi- ℟
nũ: laudare deum. Opera bona quę modo nos pdu-
cunt: nõ ibi erunt. Dixim⁹ et hesterno die quãtum
potuimus: nõ ibi erunt opera misericordię vbi nulla
erit miseria. Egentem nõ inuenies: nudum nõ inue- Matth.25.
nies: nemo tibi occurret sitiẽs: nullus pegrinus erit:
nullus ęgrotus quem visites: nullus mortuus quez
sepelias: nullus litigatorũ inter quos pacem cõpo-
nas. Quid facturus es: An forte ꝓpter necessitates
nostri corporis nouellabim⁹ ꝛ arabimus: ꝛ negocia-
bimur: ꝛ pegrinabimur: Magna ibi requies. Nam
ibi omnia opera que necessitas flagitat subtrahent:
Mortua necessitate: pibũt opera necessitatis. Quid
ergo erit: Quõ potuit dixit lingua humana: Tanqz
iocundatorũ omniũ habitatio in te. Quid est tanqz:
Quare tanqz: Quia talis ibi erit iocunditas: qualẽ
hic non nouimus. Uideo hic multas iocũditates: et
multi gaudent in sęculo: alij hinc: alij inde: et non est
qđ illi gaudio comparent: sed tanqz iocunditas erit.
Nam si dicã iocũditas: incipit homini occurrere ta-
lis iocũditas: qualẽ solet habere in poculis in pzan-
dijs: in auaricia: in honorib⁹ sęculi. Extollunt eñ
homines: ꝛ lętitia quadã insaniunt: sed non est gau-
dere impijs: dicit dñs. Est enim iocũditas quędam: 1.Cor.2.
quã nec ocul⁹ vidit: nec auris audiuit: nec in cor ho-
minis ascẽdit. Tanqz iocũdatorz omniũ habitatio in
te. Ad aliud gaudiũ nos parem⁹: qz et hic tanqz sile
inuenim⁹: ꝛ nõ est hoc: ne quasi parem⁹ nos talibus
ibi pfruł: qualib⁹ hic gaudem⁹: alioqn cõtinẽtia nra
auaricia erit. Sũt eñ hoies q̃ inuitant ad cenã opti-
mã: vbi multa ꝛ pciosa ponẽda sũt: nõ prãdẽt. Ja si
grãs ab eis qrẽ nõ prãdeãt. Rndẽt: Jeiunam⁹. Da
gnũ op⁹: christianũ op⁹ ieiuniũ: Noli cito laudare:
grę causã: negociũ ventris agit nõ religiosis. Quare
ieiunãt: Ne ventrẽ p̃occupent vilia: ꝛ nõ possint ad-
mittere pciosa. Ergo negociũ gutturis gerit in ieiu-
nio. Magna res; Utiqz ieiuniũ ꝓtra ventrẽ ꝛ guttur

pugnat: aliqñ illis militat. Itaq; fratres mei: si putaris aliquid tale habituros nos in illa patria ad quam nos exhortat tuba celestis: et ꝓterea vos a ꝑsentib⁹ abstinetis vt illic talia copiosius recipiatis: sic estis quō illi qui ieunāt ꝓpter epulas maiores: et cōtinent se a maiori incōtinētia. Nolite ergo sic ad aliq̄d vos bus vestris terrenis et ꝑcularib⁹. Visuri sum⁹ quid dam: quo viso beati erimus: et hoc solum nobis suffi ciat. Et quid: Nō māducabim⁹: Immo māducabi mus: et ipse erit cibus noster: qui et reficiat: et nō ꝑfi ciat. Tanq̄ iocūdatorū omniū habitatio in te. Jam Ps. 83. dictū est vnde iocūdabimur. Beati qui habitant in domo tua: in ꝑcula ꝑculoꝝ laudabūt te. Laudemus et modo dominū quātū possum⁹ mixtis gemitib⁹: q̄z laudando eū ꝑsideram⁹ eum: et nondū tenem⁹. Cū tenuerimus subtrahet omnis gemitus: et remanebit sola et pura et ꝑterna laudatio.

Explicit Tractatus de ps̄. LXXXVI.

Incipit Tractatus de ps̄. LXXXVII.

Prefatio.

Psalmi huius octogesimi et septimi titulus: habet aliquid quo nouum negociū disputatori afferat. Musq̄ enim aliorum psalmorū positū est qō hic legit: Pro melech ad respondendū. Nam de psalmo cantici: et cantico psalmi: alias iam quid nobis videret diximus: Et filijs chore vsitatū in titulis psalmorū ꝑpissimeq̄ tractatum est: et qd sit in finem: Sed qō sequit: Pro melech ad respondendū: hoc inusitatū habet iste titulus. Pro melech autē: latine ꝑ chorō dici pōt. Melech enim verbo hebreo chor⁹ significat. Quid est g̃ ꝑ chorō ad respondendū: nisi forte vt canēti chorus cōsonā do respondeat: Sicut nō istū solum: sed alios quoq̄ psalmos credendū est esse cantatos: q̄uis alios titulos acceperint: qō factū existimo causa varietatis q̄ fastidiū leuaret. Non em̄ solus iste psalmus dignus est habitus vbi responderet chorus: cum vtiq̄ non sit solus de domini passione cōscript⁹. Aut si est alia causa cur tanta sit varietas titulorū: qua possit ostēdi ita psalmos omnes esse ñotatos: qui sunt aliter atq̄ aliter ñotati: vt nulli⁹ titulus valeat alicui alteri cōuenire: ego eam fateor cū multū conatus essem penetrare non potui. Et si quid de hac re legi ab eis dictū qui ante nos ista tractauerūt: nō satisfecit expectationi siue tarditati meę. In quo igit mysterio dicum mihi videat: Pro chorō ad respondendū: id est vt canenti ꝑ chorū respondeat: exponā. Domini hic B 1. Pet. 2. passio ꝓphetat. Dicit autē ap̄lus petrus: Christus ꝑ nobis passus est: relinquens nobis exemplū vt sequamur vestigia eius: Hoc est respōdere. Dicit etiā 1. Joh. 3. ap̄lus Iohānes: Sicut christ⁹ ꝑ nobis animā suam posuit: ita et nos debemus animā ꝑ fratribus ponere: hoc est respōdere. Chorus autē cōcordiā signifi- 1. Cor. 13. cat: quę in charitate cōsistit. Quisquis g̃ quasi ꝑmutat: quę in charitate dñice passiōis tradiderit corp⁹ suū vt ardeat: si charitatē nō habeat: nō ꝓdest. Proinde quēadmodū dicunt in arte musica: sicut ea docti homies latine dicere potuerūt ꝑ centor et succentor: ꝑ centor scz q̄ vocē ꝑmittit in cantu: succentor autē qui subsequēter canēdo respōdet: quis chorus martyrū in finē celestiū coronarū. Hoc

eñ canit filijs chore: id est imitatorib⁹ passiōis christi: qñ in caluarię loco crucifixus ē christ⁹: quę illius Matth. 27. hebreī nois interptatiōe phibet: id est chore. Et h̄ est intellect⁹ eman israelitę: Qō in titulis huius vltimo positū est. Eman quippe interptari dicit frat eius. Eos eñ fratres suos christ⁹ facere dignat⁹ est: qui sacramentū crucis eius intelligūt: et nō solum de illa nō erubescunt: verūetiā in illa fideliter gloriant: nō se de suis meritis extollētes: sed eius gratię nō ingrati: vt vnicuiq̄ eorū dici possit: Ecce vere israelita Joh. 1. in quo dolus nō est: sicut ipm israel scriptura sine dolo fuisse cōmēdat. Jā itaq̄ christi vocem in ꝓphetia ꝑcinentis audiamus: cui suus chorus vel imitatiōe vel gratiarū actione respondeat.

Expositio psalmi.

Domine deus salutis meę: in die clamaui et nocte cora te. Intret in cō- L spectu tuo oratio mea: inclina aurē tuā ad precē meā. Orauit em̄ dominus: nō ꝑm formā dei: sed ꝑm formā serui. Scōm hanc em̄ et passus est. Orauit autē et cum in lętis rebus ageret: qō dei nomīe: et cū in aduersis qō noctis nomīe significari arbitror. Ingressus oronis in cōspectu dei: acceptatio ei⁹ est: Inclinatio auris dei misericors exauditio est. Mā mēbra talia qualia nos habemus in corpore nō habet deus. Est autē solita repetitio. Nam qō ē: Intret in cōspectu tuo oratio mea: idipsum est: inclina aurē tuā ad precē meā. †Qm̄ repleta est ma- Al. †Quia. lis anima mea: et vita mea †in inferno ap- Al. †nō habet. D propinquauit. Audem⁹ ne dicere animā christi repletā malis: cū illa passiōis afflictio i carne valuerit quicq̄d valuit: Qñ et ipe suos ad tolerantiā passionis accēdēs: et tanq̄ ad respondendū exhortās chorū suū: Nolite inq̄t timere eos qui corpus occidūt: Matth. 10. animā aūt nō possūt occidere. An occidi aīa a psecutoribus nō pōt: malis aūt repleri pōt: Qō si ita est: q̄rendū quib⁹: Non em̄ vitijs ꝑ quę homi dñat iniq̄tas: anima illā repletā possum⁹ dicere: 3. sentē. dist. 15. Sed quia. si forte doloribus quib⁹ aīa suę carni i eius passiōe cōpatit. Nō em̄ vel ipse q̄ dicit corpis doloꝝ pōt esse sine aīa: quē ineuitabiliter iminentē ꝑcedit męstitia: quę soli⁹ aīe doloꝝ est. Dolere g̃ aīa etiā nō dolēte corpe pōt: dolere aūt corp⁹ sine aīa nō pōt. Cur itaq̄ nō dicam⁹ nō homis peccatis: sed tū hūanis malis repletā fuisse aīam christi: De quo ali⁹ ꝓpha dicit qō ꝑ nobis Esa. 53. doluerit: Et euāgelista: Assumpto inq̄t petro et duo Matth. 26. bus filijs zebedei cepit cōtristari et męstus eē. Et ipe dñs de seipo: Tristis est aīa mea vsq̄ ad mortē. Hęc Ibidem. futura ñuidēs ꝓpha psalmi hui⁹ cōscriptor: inducēs eū loquētē: Qm̄ repleta est inq̄t malis aīa mea: Et vita mea in inferno appropinq̄uit. Mā ipsaz sentētiā E oīno verbis alijs explicauit: q̄ dictū est: Tristis est aīa mea vsq̄ ad mortē. Qō em̄ ait: tristis ē aīa mea: hoc dictū ē: Repleta ē malis aīa mea. Et qō sequit: vsq̄ ad mortē: hoc dictū est: et vita mea i inferno appropinq̄uit. Nos aūt hūanę infirmitatis affect⁹: sic 3. sentē. dist. 15. Sed quia. ipsā carnē infirmitatē hūanę: ac mortē carnis hūanę dñs iesus: nō cōditionis necessitate: sed miseratiōis volūtate suscepit: vt trāsfiguraret in se corp⁹ suū qō est eccl̄ia: cui caput esse dignat⁹ ē: hoc est mēbra sua i sanctis et fidelib⁹ suis: vt si cui eor inter hūanas tēptatiōes cōtristari et dolere cōtingeret: nō ideo se abei⁹ gr̄a putaret alienū: et nō esse ista peccata: ꝑ hūanę

infirmitatis indicia: tanꝙ voci ꝓmissę cōcinens chorus: ita corpus eius ex ipo suo capite addisceret. In hoc quippe corpe ħcipuū membroꝝ apostolū paulū legimus: ⁊ audimus cōfitentē talibus malis repletā esse animā suam: cum dicit tristiciā sibi esse magnā ⁊
Roma. 9. continuū dolorem cordi suo ꝓ fratribus suis ꝟm carnem: qui sunt israelitę. Pro quib⁹ si cōtristatū dicamus et dominū cum eius passio ꝓinquaret: in qua illi se īmanissimo scelere fuerāt obligaturi: non incōgrue nos dicere existimo. Deniqꝙ illud quod in cruce. 23. ce dixit: Pater ignosce illis quia nesciūt quid faciūt:
E etiam in isto psalmo cępit dicēs. ¶ †Deputat⁹
Al. †Estimat⁹. sum cum descendentibus in lacum: Utiqꝙ a nesciētibus quid facerent: qui eum sic mori putauerunt vt moriunt homies cęteri: tanꝙ necessitati subditum atqꝙ illa necessitate victum. Lacum enim dixit: vel miserię: vel inferni profunditatem. Factus sum: inquit: sicut homo sine adiutorio: inter mortuos liber. In his verbis maxime psona domini apparet. Quis enim alius inter mortuos liber:
Roma. 8. nisi in similitudine carnis peccati: inꝰ peccatores solus sine peccato? Unde illis qui se insipiēter liberos
Joh. 8. putabant: Omnis ait qui facit peccatum: seruus est peccati. Et quia per eum qui nō habebat peccatum: oportebat liberari a peccatis: Si vos inquit filius liberauerit: tūc vere liberi eritis. Hic ergo inter mor-
Joh. 10. tuos liber: qui i potestate habebat ponere animam suam ⁊ iterum sumere eam: a quo eā nemo tollebat:
Joh. 2. sed eam ipse voluntate ponebat: qui etiā carnē suam tanꝙ solutū ab eis templuz resuscitare poterat cum
Joh. 8. et. 16. volebat: Quem passurū cum omnes timuissent: solus non remansit: quia pater eum non deseruit: sicut ipse testat: Ab inimicis tamē ꝓ quib⁹ orauit nesci-
Matth. 27. entibus qđ faciebant ⁊ dicentibus: Alios saluos fecit: seipsum non potest: si filius dei est descendat nūc de cruce: ⁊ credimus ei: saluū faciat eum si vult eum:
G factus est: id est existimatus est tanꝙ homo sine ad-
Al. Sicut. †sepulchris. †es memor amplius. iutorio. ¶ †Tanꝙ vulnerati dormientes in †sepulchro. Sed addidit. Quorū nō †meministi adhuc. Ubi est domini christi a cęteris mor-
Matth. 27. tuis animaduertēda discretio? Nam ⁊ ipse vulneratus est: et mortuus positus i sepulchro: Sed illi qui nesciebant quid faciebant: quis esset vtiqꝙ nesciētes: similē illum putauerūt alijs vulnere occisis: et dormientib⁹ in sepulchro: quorum deus adhuc non meminit: id est quorum nōdum tempus resurgendi aduenit. Ideo nāqꝙ mortuos consueuit scriptura dicere dormientes: quia euigilaturos: id est resurrecturos vult intelligi. Sed hic vulneratus et dormiens
Ps. 30. in sepulchro: die tertio euigilauit: et factus est sicut passer singularis in tecto: id est ad dexteram dei pa-
Roma. 6. tris i cęlo: Nec iam moritꝰ: ⁊ mors ei vltra nō dominabit. Unde longe distat ab eis: quorū ad talem resurrectionem deus nō meminit adhuc. Qđ em prę-
cedere oportebat in capite: corpori seruat in finem. Tunc autē dicit deus meminisse quando facit: tunc oblitiscī quādo non facit. Nam neqꝙ obliuio cadit in deū: quia nullo modo mutat: neqꝙ recordatio: qz nō obliuiscit. Factus sum ergo ab eis nescientibus qđ faciebāt tanꝙ homo sine adiutorio cum essem inter mortuos liber: factus sum ab eis nesciētibus qđ faciebant velut vulnerati dormiētes i sepulchro. Et
H ipsi †expulsi sunt de manu tua: Id est cū hęc
Al. †repulsi. ab eis factus sum: ipsi expulsi sunt de manu tua: ipsi adiutorio manus tuę priuati sunt: qui me sine adiu-
Ps. 55 torio esse putauerūt. Foderunt em sicut dicit in alio psalmo ante faciē meā foueam: ⁊ inciderunt in eam. Melius em sic intelligendū existimo: qđ vt id quod dictum est: Et ipsi expulsi sunt de manu tua: ad illos referat dormientes in sepulchro: quorum nō meminit adhuc: cum sint in eis iusti: quorum licet non meminerit adhuc vt resurgant: de his tamē dictum est:
Sap. 5. Justorū animę in manu dei sunt: hoc est: habitant in
Ps. 90. adiutorio altissimi: et i ꝓtectione dei cęli cōmorant. Sed illi expulsi sunt de manu dei qui dominū iesum christū de manu eius expulsum esse crediderūt: quia eum inter iniquos deputatum occidere potuerunt.
Posuerunt me: inquit: in lacu inferiori: Uel
Ps. 54. potius: in lacu infimo: Sic em est i greco. Quid est aūt lacus infimus: nisi ꝓfundissima miseria: qua nō sit ꝓfundior? Unde alibi dicit: Eduxisti me de lacu miserię. In tenebrosis ⁊ in vmbra mortis.
1. Cor. 2. Posuerūt vtiqꝙ id est existimantes qū qđ faciebant nesciebant: ⁊ ignorabant eum quem nemo principū huius sęculi cognouit. Umbra em mortis: nescio vtrū mors corporis hic intelligenda sit: an illa potius de
Esa. 9. qua scriptum est: Qui sedebant in tenebris ⁊ vmbra mortis: lux orta est eis: quia credendo in lucē ⁊ in vitam: ex tenebris ⁊ morte impietatis educti sunt. Ta-
J lem ergo illi qui nesciebant qđ faciebant deum putauerūt: ⁊ inter tales nesciendo posuerūt: qualibus ne
Al. †Super. †cōfirmata. †furor: tuus. hoc essent: ipse subuenit. ¶ †In me †confirmata est †indignatio tua: Uel sic alij codices habent: ira tua: Uel sicut alij: furor tuus. Qđ enim grę-
ce positū est θυμος: diuerse interpretati sunt nostri. Nam vbi greci codices habent ὀργὴ: ibi iram latine dicere nullus fere dubitauit interpres. Ubi autē θυμος positum est: plerięqꝙ non putauerunt iram esse dicendā: cum magni auctores latinę eloquentię de philosophoꝝ grecorū libris: etiā ꝟ irę nomīe verterint in latinū: Necqꝙ de hac re diutius disputandū est: Cui tamē si ⁊ nos aliud nomē adhibere debem⁹: tolerabilius indignationē dixerim qꝙ furorem. Furor quippe sicut se latinū habet eloquiū: nō solet esse
1. Cor. 2. sanorum. Quid ergo est: in me cōfirmata est ira tua: nisi quēadmodum illi putauerūt: qui dominū glorię non cognouerunt? Apud eos enim sic erat: q̄ ira dei nō solum cōmora verū etiam cōfirmata fuerit super eum: quē vsqꝙ ad mortem: nec qualibet mortem: sed quā execrabilius ꝓ cęteris habebant: id est vsqꝙ ad mortē crucis ꝓducere potuerūt. Unde dicit apl⁹ Christus nos redemit de maledicto legis: factus ꝓ
Gal. 3. nobis maledictū. Scriptū est em: Maledictus om-
Deut. 21. nis homo qui pendet in ligno. Et ideo cum eius obedientiā vsqꝙ ad extremā humilitatē cōmendare vellet: humiliauit inquit semetipsum: factus obediens
Phil. 2. patri vsqꝙ ad mortē. Qđ cum parum videret: adiecit: mortem autē crucis. Propter hoc quātum mihi videt: etiam in isto psalmo talis versus sequitur. Et
oēs suspensiones tuas: Uel sic quidā sunt interpretati: Omnes fluct⁹ tuos: Aut sicut alij: Omnes elationes tuas super me induxisti. Scriptū est ⁊ in alio psalmo: Omnes suspēsiones tuę: et fluctus tui: super me ingressi sunt: Uel sicut quidam melius transtulerūt: Super me transierunt. Ῥήλθον em est in greco non ἰσηλθον. Ubi ergo vtrūqꝙ positū

est:et suspensiones et fluctus:nō ibi potuerūt ꝑ su/
spēsionibus fluctus poni. Quę duo sic exposuim⁹:
vt suspensiones diceremus cōminationes: fluctus
autem iam ipas passiones: Quę vtraq; venīūt de iu
dicio dei. Sed illic dictuz est: Omnes sup me trāsie/
runt: hic vero super me omnes induxisti. Illic ergo
et si quędam acciderūt: omnia tamen mala quę illis
verbis intelligi voluit: super me transierunt dixit:
hic vero super me induxisti. Transient enim siue q̄
sicut fluctus. Cum autem: nō ait: omnes suspensio/
nes super me transierūt: sed super me induxisti: oīa
quę impendebant euenisse significat. Impendebāt
autem q̄diu in ꝓphetia futura imminebāt omnia q̄
de illius passione prędicta sunt. ¶ Longe: inquit:
fecisti notos meos a me. Si eos quos nouerat
acceperimus dictum esse notos meos: omnes erūt.
Nam quem ille non nouerat: Sed eos dicit notos
quibus et ipe notus erat quantū eum tunc nosse po
tuerunt: certe vel hactenus q̄ sciebant eum innocen
tem: etiam si hominē tm̄modo et nō deum putabāt:
Matth.7. ḡuis et bonos quos ꝓbaret hic notos dicere po/
tuerit: sicut malos quos improbaret ignotos: qui/
bus in fine dictur⁹ est: nō noui vos. Quod vero ad/
iungit: Posuerūt me abominationem sibi:
Possunt et illi quidē intelligi quos notos sibi dixit:
q̄ et ipsi genus illius mortis horrebant: Sed me/
lius intelligitur de his de quibus suis psecutoribus
Matth.26. superius loquebatur: ¶ Traditus sum: inquit: et
non egrediebar. Utrum quia foris erant disci/
puli eius quādo ipe iustus iudicabatur: an pot⁹ nō
egrediebar altius dictum debem⁹ accipere: id est in
Et tangue/ interioribus meis latebam: nō ostendebā q̄s essem:
runt pre. nō prolabar: nō manifestabar: Et ideo sequitur.
L Oculi mei infirmati sunt ab inopia. Nam
quos eius oculos intellecturi sumus: Nam si exte/
riores in carne in qua patiebatur positos: non eos
in eius passione legim⁹ infirmatos ab inopia: id est
tāq̄ fame (vt assolet) lāguisse. Post cenā quippe tu/
am traditus: et eodem die crucifixus est. Si interio/
res: quomō infirmati sunt ab inopia: cum i eis esset
lux indeficiēs: Sed nimirum oculos suos dixit mē/
bra: quę in suo corpore cui caput est ipse clariora et
1.Cor.12. eminentiora et precipua diligebat. De quo corpo/
re apostolus loquens: et de nostro corpore similitu/
dinem adhibens: ait: Si totum corpus oculus: vbi
auditus: Si totum corpus auditus: vbi odoratus:
Si fuissent omnia vnū membrū: vbi corpus: Nūc
autem multa membra: vnum autem corpus. Non
potest dicere oculus manibus: opus vobis non ha
beo. Et si dixerit manus: quia non sum oculus: non
Ibidem sum de corpe: nō ideo nō est de corpore: Quid au/
tem his verbis vellet intelligi: euidentius expressit
Matth.16. dicens: Vos autem estis corpus christi et membra.
Quapropter et illi oculi: id est sancti apostoli quib⁹
non reuelauerat caro et sanguis: sed pater eius qui
in celis est: vt petrus diceret: Tu es christus filius
dei viui: videntes eum tradi ac tanta perpeti mala:
quoniā nō eum videbant qualem volebant: quia nō
egrediebatur: id est nō manifestabatur in virtute et
potentia sua: sed in suis interioribꝰ occultis: omnia
quasi supatus atq; impotens sufferebat: infirmati
sunt ab inopia velut subtracto sibi cibo suo: lumine
suo Et† exclamauit: inq̄t: ad te domine. Hoc Ar.† clamant
quidem et apertissime fecit cum penderet in ligno. Ad
Sed quod sequitur. Tota die† expādi manus Ar†. extendi
meas ad te. Quō oporteat accipi: merito quęri/
tur. Si enim in eo quod ait: expandi manus meas:
crucis patibulū intellexerim⁹: quomodo intellectu/
ri sumus: tota die: Nunquid tota die pepēdit in li/
gno: cum et nox ad totum diem pertineat: Si autē
hoc loco diem voluit intelligi: qui ꝑ noctem dies
appellari solet: etiam talis diei quando crucifix⁹ est:
iam pars prima et nō parua transierat. Si autē di/
em pro tempore positum velimus accipere: maxi/
me quia hoc nomē genere fęminino posuit: quod in
latino eloquio nō nisi temp⁹ significare solet: ḡuis
in greco non ita sit: semper quippe in ea lingua dies
fęminino genere dicit: et ideo nostros sic interpre/
tari puto: artius quęstio colligabit. Quomodo em̄
toto tempore: si nec saltem vno toto die manus ex/
tendit in cruce: Pro si totum ꝑ parte accipiendū
esse dicamus: quia isto genere locutionis vti etiam
sancta scriptura cōsueuit: nō mihi occurrit exemplū
totum pro parte etiā tunc posse accipi: qñ ipsum ver
bum additur: et dicitur totū. Nam et in eo quod di
xit dominus in euangelio: Sic erit et filius hominis Matth.12.
in corde terre tribus diebus et tribus noctib⁹: ideo
totum pro parte nō insolēter accipitur: quia nō ait:
totis tribus diebus: et totis tribus noctib⁹. Unus In epłari.12.l.
quippe medius fuit totus dies: duorum autem par/
tes: primi vltima: vltimi prima. Si autē nō crucem
suam in hac ꝓphetia psalmi significauit his verbis:
sed orationē quā eum ex forma serui fudisse deo pa/
tri euāgelio teste didicimus: vbi eum et longe ante
passionē et sub die passiōis: et i ipa cruce orasse me/
minimus: nusq̄ ꝑ eū tota die fecisse legim⁹. Proin/
de cōuenienter ꝑ extentas man⁹ tota die cōtinuatio/
nē bonorū operum intelligere possum⁹: a quorum
nunq̄ intentione cessauit. Sed quia solis ꝑdestina/
tis in eternā salutem: nō autē omnibus hominib⁹:
nec ipis inter quos facta sunt ei⁹ bona opa ꝓfuerūt.
Ideo cōsequenter adiecit. ¶ Nunquid mortuis M
facies mirabilia: Hoc em̄ si de his dictum pu/
tauerim⁹ quorū caro exanimis facta est: magna mi/
rabilia facta sunt mortuis: cum quidā eoꝝ etiam re/ Matth.27.
uixerūt: Et q̄ dfis penetrauit inferna: atq; inde mor
tis victor ascendit: magnū mortuis miraculū factū
est. Significat ergo isto verbo quo ait: Nūq̄d mor
tuis facies mirabilia: homīes corde ita mortuos: vt
eos ad vitā fidei tāta christi mirabilia nō mouerent.
Neq; em̄ ꝓpterea dixit nō eis fieri mirabilia: q̄ nō
ea vidēt: sed q̄ nō eis ꝓsunt. Nā sicut hic ait: Tota
die expandi man⁹ meas ad te: q̄ oīa opa sua nō ni/
si ad voluntatē patris referat: sępissime se cōtestans
ideo venisse: vt voluntatē ꝑris impleret: ita q̄ eadē Joh.6.
opera etiā infidelis popul⁹ vidit: alⁱ ꝓpheta dicit:
Tota die expandi man⁹ meas ad populū nō credē/ Esa.56.
tem et ꝓtradicentē. Ipi sunt mortui q̄bus nō sunt fa
cta mirabilia: nō q̄ ea nō viderūt: sed q̄ ꝑ ea nō reui/
xerūt. Qd aūt seq̄t: Aut medici† exuscitabūt: Ar.† suscitabūt
et cōfitebunt tibi. Id est q̄ nō a medicis exusci/ O
tabunt homines vt ꝓficeant tibi: i hebreo q̄dē aliter se
hꝫ firmat. Non em̄ medici ꝑ gigātes esse ꝓhibent.
Uerū septuaginta interꝑtes q̄rū auctoritas tāta ē:
vt nō immerito ꝓpter mirabilē consonantiā diuino

spiritu interpretati esse credantur: de vocis similitudine qua in hebrea lingua gigantes et medici pene eodē modo sonant: et exigua differentia distinguantur: nō errore sed potius occasione: quō isto loco accipiendi essent gigātes significare voluerūt. Si eīm superbos gigantū nomine insinuatos intelligam⁹:

1. Cor. j. de q̄bus dicit aplūs: Ubi sapiēs: vbi scriba: vbi conquisitor huius⁹ seculi: nō fuit incōgruū eosdē medicos nuncupari: velut p artē sapiētię suę ꝓmittentes animarū salutē. Contra quos dicitur: dñi est salus. Si aūt in bono acceperim⁹ gigātes: quia et de ipo dño

Ps. 18. dictū est: Exultauit vt gigas ad currendā viā: q̄ ita sit gigas gigantū magnor scz et fortissimorū: qui in ei⁹ ecclesia spirituali robore excellūt: sicuti est mōs

Esa. 2. montiū: q̄ de illo scriptū est: Erit in nouissimis temporibus manifestus mons dñi parat⁹ in cacumine

Dan. 9. montium: sicut etiam sanctussanctorū: nō est absurdum vt idē ipi magni et fortes etiā medici vocentur.

Roma. 11. Unde dicit aplūs paulus: Si quō ęmulari potero carnem meā: vt saluos faciam aliquos ex illis. Sed etiā

P tales medici q̄ibus nō de suo curent: quia nec medici corporis curāt de suo: tñ q̄tumlibet per fidele ministeriū opitulent saluti: viuētes curare possunt: non mortuos excitare: De quib⁹ dictū est: Nūq̄d mortuis facies mirabilia: Nimis eīm occulta dei gratia est: qua hominū mentes quodammō reuiuiscūt vt possint a quibuslibet eius ministris p̄cepta sanitatis audire. Quā gratiā cōmendat in euangelio dñs

Joh. 6. dicens: Nemo pōt venire ad me: nisi pater q̄ misit me traxerit eum. Et paulopost apertius hocip̄m repetens ait:

Ibidem Uerba q̄ ego locutus sum vobis: spirit⁹ et vita sunt: sed sunt quidā ex vobis qui nō credunt.

Ubi s. Deinde interponit euangelista: Sciebat eīm ab initio iesus qui essent crediturī: et quis traditur⁹ esset eum. Et secutus atq̄ ipius verba dñi cōiungens dicebat: Propterea dixi vobis q̄ nemo potest venire ad me: nisi fuerit ei datū a patre meo. Supra dixerat: Sed sunt q̄dā ex vobis qui nō credunt: Et tāq̄ hui⁹ rei causam exponēs: Propterea inq̄t dixi vobis: quia nemo potest venire ad me: nisi fuerit ei datum a patre meo: vt ostenderet eamip̄am fidem qua

4. sen. dis. 18. b querit. in fine credit: et ex morte suī cordis aīa reuiuiscit: dari nobis a deo. Quantūlibet ergo existant excellētes verbi p̄dicatores et veritatis: etiaz per miracula sua fortes: tāq̄ magni medici agant cum hominib⁹: si mortui sunt: et tua gratia nō reuixerint: nunq̄d mortuis facies mirabilia: aut medici exuscitabūt: et hi quos exuscitabūt cōfitebuntur tibi: Hęc enim cōfessio in-

Eccl. j7. dicat viuos: nō sicut alibi scriptū est: A mortuo velut q̄ nō sit perit cōfessio. ¶ Nunquid †enarra-

Al. †narrabit aliquis. bit quis in sepulchro misericordiā tuaz: et veritatē tuā in perditione? Subaudit q̄ō supra dictū est: vt etiaz iste versus ita se habeat acsi dictum sit: Nunq̄d enarrabit quis veritatē tuā in p̄ditione? Misericordiā quippe et veritatē amat scriptura cōiungere: maxime in psalmis. Q̄ō vero ait in p̄ditione: alio verbo repetiuit q̄ō supra dixerat: in sepulchro. Sic eīm dictū est: i sepulchro: vt intelligāt hi q̄ sunt in sepulchro: q̄ et superius significati sunt noīe mortuorū: vbi ait: Nunq̄d mortuis facies mirabilia? Animę nāq̄ mortuę: corpus sepulchrū est.

Matth. 23. Unde dñs in euāgelio talibus dicit: Similes estis sepulchris dealbatis: q̄ foris apparent hominib⁹ speciosa: intus vero plena sunt ossib⁹ mortuor et omni spurcitia. Sic et vos aforis quidē apparetis hominibus iusti: intus aūt pleni estis hypocrisi et iniquitate. ¶ Nunquid cognoscentur in tenebris mirabilia tua: et iusticia tua i terra †oblita? Quod est in tenebris: hoc est: in terra oblita. Infideles enim significant nomine tenebrarū. Hinc dicit apostolus: Fuistis enim aliquādo tenebre. Sic Ephes. 5. et terra oblita: homo est qui oblitus est deum. Potest nāq̄ anima infidelis vsq̄ ad tantas tenebras peruenire: vt dicat stultus in corde suo: nō est deus. Tob. 13. tus ergo iste sensus ita cōtinuat atq̄ cōtexitur. Clamaui ad te dñe inter passiones meas: tota die expandi manꝰ meas ad te: id est nō destiti ad te glorificandum extēdere opera mea. Cur ergo impij in me seuiunt: nisi quia mortuis nō facies mirabilia? Id est nō eis cōmouentur ad fidem: nec medici eos exuscitabunt vt cōfiteantur tibi: in quibus occulta gratia Job. 6. tua nō operatur qua trahunt vt credant: quia nemo venit ad me: nisi quem tu attraxeris. Nam q̄s narrabit in sepulchro misericordiam tuam: id est animę mortuę: cuius⁹ mors iacet sub corporis pondere: Et veritatem tuam in perditione: hoc est in tali morte nihil bonum valenti credere atq̄ sentire? Nunquid enim in tenebris huius mortis: hoc est in homine q̄ te obliuiscendo vitę lumen amisit: tua mirabilia aut iusticia cognoscentur? Occurrebat autē quęstio quis-

S nam sit vsus istorum mortuorum: quid ex his agat deus ad vtilitatē corporis christi quod est ecclesia: vt in eis demonstretur quę sit dei gratia in p̄destinatis: qui ꝑm ꝓpositum vocati sunt. Unde ipm corpus in alio psalmo dicit: Deus meus misericordia Ps. 58. eius p̄ueniet me. Deus meus demonstrauit mihi in inimicis meis. Ergo et hic sequitur ac dicit. ¶ Et ego ad te domine clamaui. In quibus verbis iam intelligendus est dominus christus ex voce corporis sui loqui: id est ecclesię. Quid est enim: et ego: nisi quia fuimus et nos aliquando natura filij irę: Eph. 2. sicut et ceteri? Sed ad te clamaui vt saluus essem. Quis enim me discernit ab alijs filijs irę: cum apostolum audiam ingratos terribiliter increpātem ac 1. Cor. 4. dicentē: Quis enim te discernit? Quid autē habes quod nō accepisti? Si autem accepisti: quid gloriaris quasi nō acceperis? Domini est salus. Gigas autem in multitudine virtutis suę nō erit saluus: sed sicut scriptū est: Qui inuocauerit nomen domini: sal- Roma. 10. uus erit. Quō autē inuocabūt i quē nō crediderūt? Aut quomodo credent ei quē nō audierunt? Aut quomodo audiēt sine p̄dicante? Aut quomodo p̄dicabūt nisi mittant? Sicut scriptū est: Q̄ speciosi pedes Ibidem eorū q̄ annunciāt pacē: q̄ annunciāt bona. Ipi sunt medici curantes a latronib⁹ sauciatum: sed dñs per- Luce. 10. duxit eum ad stabulum: quia ipi sunt etiam operantes in agro dominico: Nec tamen qui plātat est aliq̄d: aut qui rigat: sed qui incrementum dat deus. 1. Cor. 3. Ideo et ego ad dominū clamaui: hoc est dominū vt saluus essem inuocaui. Quomodo autem inuocarē: nisi crederez? Quomodo crederē: nisi audirē? Sed Roma. 10. vt audita crederem ipe me attraxit: quia i occulto a morte cordis nō quilibet medicus: sed ipe excitauit. Ibidem Nāq̄ multi audierūt: quia in omnē terram exiuit so- nus eorū: et in fines orbis terrę verba eor. Sed nō 2. Thes. 3. omniū est fides: Et nouit dñs qui sunt eius: Ie per

hoc nec credere potuissem nisi me dei misericordia
Roma.4. ꝓueniſſet: Et qz mortuos ſuſcitat: ⁊ vocat ea q̃ nõ
T ſunt: tãq̃ ea q̃ ſunt: me in occultis vocando et ſuſci-
tando: et trahendo a tenebris eduxiſſet: et ad lumen
fidei pduxiſſet. Jdeo ſeq̃ſ. Et mane oratio mea
ꝓueniet te. Jam mane poſtea q̃ nox infidelita
tis ⁊ tenebre tranſierũt. Ad mane vt mihi eſſet: mi-
ſericordia q̃dem tua p̃uenit me. Sed quia reſtat illa
1.Cor.4. clarificatio: vbi illuminabunt occulta tenebrarũ: et
manifeſtabunt cogitatiões cordis: et tunc laus erit
vnicuiq̃ a te: nũc aũt in iſta vita: in iſta pegrinatiõe:
in hac luce fidei: q̃ in cõparatione tenebrarũ infide-
lium iam dies eſt: ſed in cõparatione diei: vbi vide-
bim⁹ facie ad faciẽ: adhuc nox eſt: adhuc oratio mea
ꝓueniet te. Vt aũt iſta feruescat ⁊ exerceat oratio
q̃ nobis quantũ expediat nullis vt opinor verbis
explicari põt: differt bonũ q̃ ẽternũ dabit: ⁊ ma
la trãſitoria crebreſcũt. Jdeo ſequit.
Ps.87. repellis ¶ Ut q̃d do
mine repulisti orationẽ meã? Hoc ⁊ illis ver-
bis dictũ eſt: Deus deus meus reſpice in me: vt q̃d
me dereliquisti? Cauſa cognoſcẽda ꝓpoſita eſt: non
tãq̃ ſine cauſa hoc faceret dei occulta ſapiẽtia: ita et
hic: Ut q̃d dñe repulisti orationẽ meã? Vul⁹ tñ rei
cauſa ſi diligẽter aduertat: iam ſuper⁹ indicata eſt.
Ad hoc em oratio ſanctoꝝ dilatione tanti beneficij
⁊ tribulationũ aduerſitate quaſi repellitur: vt tanq̃
ignis flatu repercuſſus inflãmet ardẽtius. Exequit
itaq̃ bzeuiter etiã tribulatiões corpis chriſti. Neq̃
em in ſolo capite factę ſunt: cum et ſaulo dictum ſit:
Act.9. Quid me pſequeris: et ipe iam paulus tanq̃ electũ
membrũ in eodẽ corpore poſitus dicat: vt ſuppleam
Et deficientis. que deſunt paſſurarũ chriſti in carne mea. Ut q̃d q̃
†Pauper. a me? †Inops ſum ego ⁊ laborib⁹ q iuuẽ
tute mea: exaltatus aũt humiliatus ſum et
cõturbatus. In me tranſierũt ire tue: ⁊ ter
rores tui cõturbauerũt me. Circũdederũt
me ſicut aqua tota die: circũdederunt me
ſimul. Elongaſti a me amicũ et ꝓximum
et notos meos a miſeria. Cõtigerunt et cõtin-
gunt omnia hec in mẽbris corporis chriſti: et auer-
dit deus ab orantibus faciem: nõ exaudiendo ad id
quod volũt: q̃ ſibi neſciunt nõ expedire q̃ petũt.
Et inops eſt eccleſia cuꝝ eſurit et ſitit: peregrina vñ
Ps.128. ſatietur in patria: et in laboribus eſt a iuuẽtute ſua.
Ipm em corp⁹ chriſti et in alio pſalmo dicit: Sepe
expugnauerũt me a iuuentute mea. Et ad hoc exal-
tantur etiã in ſeculo iſto quędã mẽbra eius: vt in eis
ſit maior humilitas: et ſuper ipm corpus: id eſt vni-
tatem ſanctorũ atq̃ fidelium cui caput eſt chriſtus:
Joh.3. tranſeunt ire dei: nõ autẽ manẽt. Quia nõ ꝛ fideli:
ſed ꝛ infideli dictũ eſt: Ira dei manet ſup eũ. Et ter-
rores dei cõturbant infirmitatẽ fideliũ: qz omne q̃
accidere põt etiã ſi non accidat prudenter timet. Et
aliq̃n terrores ipi ita cõturbant animũ cogitãtis cir
cumpendentib⁹ malis: vt ſicut aqua vndiq̃ cõflue-
re videat: ⁊ ſimul circũdare meruentẽ. Et qz eccleſię
in hoc mundo pegrinanti iſta nõ deſunt: dum modo
in his: modo in illis membris eius vſq̃quaq̃ cõtin-
gunt: ideo dixit: tota die: cõtinuationẽ ſignificans
2.Timoth.4. temporis donec finiat hoc ſeculũ. Et ſepe amici et
noti pericitantes ꝓ m ſeculũ: ſanctos formidine de-
ſerunt: de quibus dicit aplus: Omnes me dereliq
runt: non illis imputetur: Sed vt quid hec omnia:
niſi vt oratio hui⁹ ſancti: corporis mane: id eſt poſt
noctem infidelitatis in luce fidei p̃ueniat deum: do-
nec veniat ſalus illa: in cuius nondũ re: ſed iam ſpe
ſalui facti ſumus: eãq̃ cum patientia fideliter expe- Roma.8.
ctamus: vbi nec repellet dominus orationẽ noſtrã:
quoniã tunc nihil erit petendum: ſed quicquid recte
petitũ eſt obtinebũt: Nec faciem ſuam auertet a no
bis: quoniã videmus eum ſicuti eſt. Nec inopes eri
mus: quia copia noſtra ipe de⁹ erit omnia in omni-
bus: Nec laborabim⁹: qz nulla remanebit infirmi-
tas: Nec exaltati humiliabimur ⁊ pturbabimur: qz
nulla ibi erit aduerſitas: Nec ira dei vel trãſeuntẽ
ſuſtinebimus: quia in eius benignitate manẽtes ma
nebimus: Nec terrores ei⁹ nos cõturbabunt: quia
ꝓmiſſa reddita nobis obuiabũt: Nec territus lon-
ge fiet a nobis notus et amicus: vbi nullus erit qui
timeatur inimicus.

Explicit tractatus de pſ. LXXXVII.
Jncipit tractatus de pſ. LXXXVIII.

A Pſalmũ iſtum de quo loqui ꝓpoſuimus cha
ritati veſtrę: donante dño: accipite de ſpe
quam habemus in chriſto ieſu dño noſtro:
et erigite animos: quia ille qui ꝓmiſit ita cętera cõ-
pleturus eſt: vt multa cõpleuit. Dat enim nobis ad
eum fiduciã: nõ meritum noſtrũ: ſed illius miſerico
dia. Et ipe eſt quantũ arbitror Jntellect⁹ ethan
iſraelitę: Unde iſte pſalmus titulũ accepit. Audie
ras em quis homo fuerit q̃ vocabat ethan: Inter-
pretatio tñ noīs huius robuſtũ indicat. Et nemo in
hoc ſeculo robuſtus eſt: niſi in ſpe promiſſionis dei.
Quantũ em attinet ad meritа noſtra: infirmi ſum⁹:
quantũ ad eius miſericordiã robuſti ſumus. Jtaq̃
iſte infirmus in ſe: robuſtus in miſericordia dei: inde
cępit.

Sermo primus de prima pte pſalmi.

B Miſericordias tuas dñe in ẽternum
cantabo. In generatione et gene
rationẽ annunciabo veritatẽ tuam
in ore meo. Obſequant membra inquit mea: dño
meo loquor: ſed tua loquor: annunciabo veritatem
tuam in ore meo. Si nõ obſequor: ſeruus non ſum:
ſi a me loquor: mendax ſum. Ergo vt et abs te dicã:
et ego dicam: duo quędam ſunt. Unum tuũ: vnum
meum: Veritas tua: os meum. Quam ergo verita
tem annuncier: quas miſericordias cãter: audiam⁹.
Quoniam dixiſti: in ẽternum miſericor-
dia ędificabitur. Hoc cãto: hęc eſt veritas tua:
huic annunciandę ſeruit os meum: Quoniam dixi-
ſti in ẽternum miſericordia ędificabitur. Sic inquis
ędifico vt nõ deſtruam: quoniã quoſdã ſic deſtrues
vt nõ ędifices: quoſdã vero ſic deſtrues vt ędifices.
Niſi enim quidam deſtruerentur vt ędificarentur:
nõ diceretur hieremię: Ecce poſui te ad deſtructio- Hiere.1.
nem et ad ędificationẽ. Et vtiq̃ omnes qui idola co
lebant et lapidibus ſeruiebant: in chriſto non ędi-
ficarentur: niſi in priſtino errore deſtruerẽtur. Rur-
ſus niſi quidã ita deſtruerentur vt nõ ędificarẽt: nõ
diceret: Deſtrues eos et non ędificabis illos. Pro- Pſ.27.
pter eos ergo q̃ deſtruunt et ędificant: ne putarent
ędificationẽ q̃ ędificãt eſſe tẽporalẽ: ſicut tpalis fuit
ruina in q̃ deſtruũt: tenuit ſe iſte cui⁹ os ſeruit verita
ti dei ad ipam vitatẽ dei. Jõo annũciabo: ideo dico:

Quoniam dixisti: securus homo dico: quoniam tu deus dixisti: quia & si ego in verbo meo fluctuarem: verbo tuo confirmarer: Qñ dixisti. Quid dixisti:

L Aug. in cis. In ęternū misericordia ędificabit. In celis ꝓparabitur veritas tua†. Quō superius: ita in consequentibus. Misericordias tuas dñe inqt in ęternum cantabo: in generatiōe et generationē annunciabo veritatē tuā in ore meo. Dixit misericordias: dixit veritatē: ita rursus vtrūqꝫ cōiunxit: Qñ dixisti in ęternū ędificabit misericordia: in cęlis ꝓparabitur veritas tua. Et hic repetiuit misericordiā & veritatē: Uniuersę eñ vię dñi miscōia et veritas. Meqꝫ eñ exhiberet veritas in impletiōe ꝓmissoꝝ: nisi ꝑcederet misericordia in remissione pctōꝝ. Deinde qñ populo israel etiā ꝑm carnem veniēti de semine abrahę ꝓmissa erant multa ꝓphetice: et ita ille populus ꝓpagatus est in q̄ implerent ꝓmissa dei: non aūt clausit deus fontē bonitatis suę: etiaz in alienigenas gētes quas sub angulis cōstituerat: portionē sibi faciens populū israel: In hęc duoꝝ apl's distincte distribuit misericordiā dñi & veritatē. Ait eñ christus ministrū fuisse circūcisionis ꝓpter veritatē dei ad cōfirmandas ꝓmissiones patrū. Ecce qz nō fefellit deus: ecce qz nō repulit deus plębē suā quā pręsciuit. Etenim cū de casu iudęoꝝ ageret: ne qs putaret sic illos improbatos: vt nihil frumēti ex illa ventilatiōe in horreū mitteret: ait apl's: Nūquid repulit deꝰ plębē suā quā ꝑsciuit. Nā et ego israelita sum. Si totus illud spinę fuerunt: vnde hoc granū: Uobis loquor: Ergo impleta est veritas dei i his q̄ ex israelitis crediderūt: et venit vn⁹ paries ex circumcisione applicans se ad lapidē angularē. Sed ille lapis angulum nō faceret: nisi aliū parietē ex gentib⁹ suscipet. Ille itaqꝫ paries tāqꝫ ꝓprie ptinet ad veritatē: iste aūt ali⁹ ad misericordiā. Dico enī inqt iesus christū ministrū fuisse circūcisionis ꝓpter veritatē dei ad confirmandas ꝓmissiones patrū: gētes autē sup misericordia glorificare deum. Merito in cęlis ꝓparabit veritas tua. Etenim oēs illi israelitę vocati apostoli: cęli facti sunt q̄ enarrāt gloriā dei. De his cęlis dicitur: Cęli enarrāt gloriā dei: et opa manuū eius annūciat firmamentum: Ut noueritis de his cęlis dici: certe de his in cōsequenti expressius dictū est: Non sunt loquelę neqꝫ sermones quorū nō audiant voces eoꝝ. Quęre quorum: non inuenies nisi cęlorum. Si ergo apostoli sunt: quoꝝ in omnibus loquelis vox audita est: ipi sunt de qbus dictū est: In omnē terram exiuit sonus eoꝝ: et in fines orbis terrę verba eorū: Quia etsi assumpti hinc sunt añqꝫ ecclesia impleret orbē terrarū: tñ verba eoꝝ puenerūt vsqꝫ ad terminos orbis terrarū. Bene accipimus in his impletū qđ nūc legimus: In cęlis ꝓparabitur veritas tua.

D **Disposui testamentū electis meis.** Dixisti: intellexisti: hoc totū dixisti: Disposui testamentum electis meis. Quod testamentū: nisi nouū testamentum: Quod testamentū: nisi quo renouamur ad nouam hereditatē: Qđ testamentū: nisi cuius hereditatis desiderio & amore cantam⁹ canticū nouū: Disposui inqt testamentū electis meis: **Juraui dauid seruo meo.** Qz securꝰ loquit iste q̄ intelligit: cuius os seruit veritati: Qñ dixisti: securꝰ loquor. Si securū me facis qz dixisti: quāto securiorē qz iurasti: Dei qppe iuratio: promissionis est confirmatio.

Bene ꝓhibet homo iurare: ne cōsuetudine iurandi (qz pōt homo falli) etiā i piurū ꝓlabat. Deꝰ solus securꝰ iurat: qz falli nō potest. Videam⁹ ergo qđ iurauerit deꝰ. Juraui inqt dauid seruo meo: Usqꝫ in ęternū pręparabo semen tuū. Semen dauid qđ est nisi semen abrahę: Qđ aūt semen abrahę: Et semini tuo inqt qđ est christ⁹. Sed forte ille christus caput ecclesię saluator corpis: semen est abrahę: et ideo dauid, Nos aūt nō sum⁹ semen abrahę: Jimo vero sumus: sicut apl's ait: Si aūt vos christi: g abrahę semen estis: ꝑm ꝓmissionem hęredes. Sicgo hic accipiam⁹ fratres: vsqꝫ i ęternū ꝓparabo semen tuū: nō tm illā carnē christi natā ex maria virgine tuū: nō tm illā carnē christi natā ex maria virgine: sed etiā nos oēs credentes in christo. Illius enim capitis membra sumus: non pōt hoc corpus decollari. Si in ęternū caput: in ęternū gloriand et membra: vt sit ille christus integer in ęternū. Usqꝫ in ęternū ꝓparabo semen tuū: **Et ędificabo in generationē et generationē sedem tuā.** Putamus hoc dixit: in ęternū: qđ in generatiōe et generationem: qm̄ vt supra dixerat: in generatiōe et generationē annūciabo ꝟitatē tuā i ore meo. Quid est i generationē & generationē: In oēm generationē. Nō eñ totiēs repetendū erat verbū: quotiēs generatio vēit & trāsit. Ergo multiplicatio generationū i repetitione significata & cōmendata est. In forte duę generationes sunt intelligēdę sicut nostis: sicut iam insinuatum vestrę charitati retinetis: Est eñ generatio nūc carnis & sanguinis: erit generatio futura i resurrectiōe mortuoꝝ. Prędicat hic christus: ꝑdicabitur ibi. Sed hic prędicat vt credat: ibi ꝑdicabitur vt videat. Ędificabo in generationē & generationē sedē tuā. Nūc autē christus habet in nobis sedē suam: ędificata est sedes eius in nobis. Nisi eñ sederet i nobis: nō nos regeret: Si ab illo aūt nō regeremur: a nobis ipis ꝑcipitaremur. Sedet ergo i nobis regnās in nobis: sedet iam in illa generatiōe q̄ fuerit ex resurrectiōe mortuoꝝ: In ęternū christus regnabit in sanctis suis: Hoc ꝓmisit deꝰ: hoc dixit deus. Si parū est: hoc iurauit deꝰ. Quia ergo nō ꝑm merita nostra: sed ꝑm illā misericordiā firma est promissio: nemo debet cum trepidatiōe ꝑdicare: vñ nō pōt dubitare. Fiat ergo in cordibus nris robur illud vñ ethan nomē accepit robustus corde: Prędicem⁹ veritatē dei: eloquiū dei: ꝓmissa dei: iurationem dei: et his modis oi ex pte firmati ꝑdicem⁹: et pordādo deum: cęli sim⁹. ¶ **Cōfitebunt cęli mirabilia tua dñe.** Nō merita sua cōfitebunt cęli: sed cōfitebunt cęli mirabilia tua dñe. In omni eñ misericordia ꝑditor: in iustificatiōe impioꝝ: qđ laudam⁹ nisi mirabilia dei: Laudas qz resurrexerūt mortui: plus laudas qz redēpti sunt ꝑditi. Quę gra: q̄ miscōia dei: Uides hominē heri vozaginē ebriositatis: hodie ozandes hominē heri vozaginē ebriositatis: hodie ozamentū sobrietatis. Uides hoiez heri cęnū luxurię: hodie deꝰ tēperantię. Uides hominē heri blasphematozē dei: hodie laudatozē dei. Uides hoiez heri seruū creaturę: hodie cultozē creatoris. Ab istis oibus desperatiōib⁹ ita hoies ꝙuertūt: Nō respiciat ad merita sua: fiāt cęli. Cōfiteant cęli mirabilia eꝰ. a quo facti sunt cęli. Quoniam videbo inquit cęlos ꝑs. 8. opera digitoꝝ tuoꝝ. Cōfitebuntur cęli mirabilia tua domine. Et vt noueritis: quia cęli cōfitebuntur: videte vbi cōfiteantur. Sequitur eñ, †Et veritā- Ps. Eno

tem tuã in ecclesia sanctoꝝ. De cęlis ergo nulla dubitatio est: qꝝ intelligant ꝓdicatores verbi veritatis: Et vbi cõfitebũt cęli mirabilia tua et veritatẽ tuaz: In ecclesia sctoꝝ. Excipiat ecclesia rorẽ cęlorum: sitienti terrę pluant cęli: et germinet excipiens pluuiã germina bona: opa bona: ne ꝑ bona pluuia ꝺet spinas: et ꝑ horreo expecter ignẽ. Cõfitebuntur cęli mirabilia tua dñe: et veritatẽ tuã in ecclesia sanctoꝝ. Cęli ergo cõfitebunt mirabilia tua: et veritatem tuã. Totũ quicqd ꝓdicant cęli ex te est: et ideo securi ꝓdicant. Horum eñ quę ꝓdicant: qꝝ nõ possunt ꝺe prędicato erubescere. Quid prędicant cęli: Quid cõfitebunt in ecclesia sanctorum:

Quoniam quis in nubibus equabit dño: Hoccine cęli cõfitebuntur: hoc cęli pluent: Quid: Quoniã quis in nubibus equabit dño: Inde securi ꝓdicatores: quoniã nemo in nubibꝰ domino. Magna laus vobis videt fratres: nõ equari eam: nõ magna laus ẽ dño nõ equari nubes. Quid eñ: Stellę ꝙ sunt sup nubes equantur dño: Quid eñ: Sol ⁊ luna: angeli: cęli cõparari poterũt dño: Quid est qõ ꝑ magno ait: Quoniã quis in nubibꝰ equabitur dño: Intelligim⁹ fratres nubes istas silos: annũciatores verbi dei. Nam ista oĩa genera ꝓdictorũ: nubes esse dictas ex illa ꝓphetia intelligibus meis ne pluant sup eam imbrem. Quã vineã explicat et ꝺesignat apertissime dicens: Vinea dñi sabaoth: domus israel est. Ne tu aliter intelligas vineam: et relictis oĩbus significatis terrã scruteris: Vinea inqt dñi sabaoth: domus israel est. Non intelligat aliud: sed intelligat dom⁹ israel se esse vineã meã: Se intelligat mihi nõ ꝺedisse vuamꝰ spinas: Se intelligat ingratã extitisse plãtatori atqꝫ cultori: ingratã extitisse irrigatori. Ergo si vinea dñi sabaoth domus israel est: qꝺ dixit irat⁹: Mandabo nubibus meis ne pluant sup eam imbrẽ. Et reuera itafecit: Missi sunt apostoli tãqꝫ nubes vt pluerent iudeis: et illi verbum ꝺei repellentes: quia ꝑ vuis spinas ꝺerũt: dixerũt apostoli: Ad vos missi eram⁹: sed qz repulistis verbũ ꝺei: imus ad gentes. Ex illo cęperunt nubes nõ pluere pluuiã sup vineã illã. Si igit nubes ꝓdicatores sunt veritatis: ꝙramus propter quam sint nubes: Idẽ quippe cęli: idem nubes: Cęli ꝓpter fulgorẽ vitatis: nubes ꝓpter occulta carnis. Nubes eñ oĩs nebulosę sunt ꝓpter mortalitatem: et veniunt et transeũt ꝓpter ipa occulta carnis: id est occulta nubiũ. Aut aplus: Nolite ante temp⁹ quicqꝫ iudicare donec veniat dñs et illuminet abscondita tenebrarũ. Nunc ergo quid loquat homo vides: quid gestet in corde: nõ vides. Quod exprimitur ꝺe nube vides: qꝺ seruatur in nube nõ vides. Cui⁹ eñ oculi nubẽ penetrãt: Ergo nubes in carne ꝓdicatores veritatis. Venit ⁊ ipe oĩm creator i carne. Sed qs in nubibꝰ equabit dño: † Et quis similis erit dño in filijs ꝺei: Ergo nemo in filijs ꝺei: similis erit filio ꝺei. Et ipse dictus est filius ꝺei: et nos dicti sumus filij ꝺei. Sed qs simlis erit dño in filijs ꝺei: Ille vnicus: nos multi. Ille vnus: nos in illo vnum. Ille natus: nos adoptati. Ille ab ęterno filius vnigenitus per naturã: nos a tpe facti per gratiã. Ille sine vllo peccato: nos ꝑ illum liberati a peccato. Quis ergo in nubibus equabitur dño: aut qs similis erit dño in filijs ꝺei: Dicimur nubes ꝓpter carnẽ: et sumus ꝓdicatores veritatis propter imbrem nubiũ. Sed caro nostra aliter venit: caro illius aliter. Dicimur et filij ꝺei: sed ille aliter filꝰ ꝺei. Illius nubes ex virgine: ille filꝰ ex ęternitate equalis patri. Quis ergo in nubibꝰ equabit dño: aut qs similis erit dño in filijs ꝺei: Dicat ipse dñs vtrũ similẽ inueniat. Quẽ me dicũt homines esse filiũ hominis: Ecce eñ: qz videor: qz cõspicior: qz inter vos ambulo: ⁊ fortasse ꝓsentia vilui: dicite quem me dicunt hoies esse filiũ hois: Certe quẽ filiũ hois vident: nubẽ vidẽt: Dicãt vel dicite: quẽ me dicũt homines esse: Et responderunt dicta hominũ: Alij dicunt hieremiã: alij heliã: alij iohannẽ baptistaz: aut vnũ ex ꝓphetis. Nominatę sunt multę nubes et filij ꝺei. Eteñ qz iusti ⁊ sancti: vtiqꝫ ⁊ ipi filij ꝺei: Hieremias: helias: iohannes: filij ꝺei et nubes: qz ꝓdicatores ꝺei. Dixistis quas nubes me hoies esse putent: et in qbus filijs ꝺei me hoies numerẽt: dicite ⁊ vos: quẽ me dicitis esse: Respondẽs petr⁹ ꝓ oĩb⁹: pro vnitate vnus: Tu es inqt christus filꝰ ꝺei viui. Eñ quis in nubibꝰ equabit dño: aut quis similis erit dño inter filios ꝺei: Tu es christus filꝰ ꝺei vi ui: nõ quõ filij ꝺei: qui tibi nõ equant. Venisti i carne: sed nõ quõ nubes quę tibi nõ equant. Quis eñ tu cui respondeꝝ: Tu es christus filꝰ ꝺei viui: quẽ putauerũt alij hoies nõ sancti: nõ iusti: vnum ex ꝓphetis: aut heliam: aut hieremiã: aut iohannẽ baptistam: Quis ergo es tu: Audi qõ sequit. ¶ Deus †glorificandus in cõsilio †iustorũ. Quis ergo in nubibus equabit dño: aut qs similis erit domino in filijs ꝺei: qñ ille ꝺeus est glorificandꝰ in consilio iustorũ: Eñ nõ possunt equales illi esse: cõsilium ipoꝝ sit credere in illũ. Eñ nõ pñt equales illi esse nubes ⁊ filij ꝺei: restat cõsilium animę humanę fragilitatis: vt qꝺ gloziat: in dño gloziet. Deus glorificandus in cõsilio iustorum. Magnus et †terribilis †in oẽs qui in circuitu ei⁹ sunt. Ubiqꝫ ꝺeus. Qui ergo in circuitu eius sunt: qꝺ vbiqꝫ est: Si eñ habet aliquos in circuitu: quasi vndiqꝫ finit⁹ intelligit. Horro si verũ dictũ est a ꝺeo ⁊ ꝺe ꝺeo: Magnitudinis eius nõ est finis: qꝺ remanẽt: qꝺ sunt in circuitu eius: nisi quia ille qꝺ vbiqꝫ est: voluit per carnẽ in vno loco nasci: in vna gente cõuersari: in vno loco crucifigi: ex vno loco resurgere: ex vno loco i cęlũ ascendere: Ubi hoc fecit: i circuitu eius gẽtes sunt. Si ibi remaneret vbi ista fecit: nõ esset magnus et terribilis in oẽs qui in circuitu eius sunt. Quia vero ibi sic prędicauit: vt inde sui nois mitteret ꝓdicatores per omnes gentes toto orbe terrarũ faciẽdo miracula ꝑ seruos suos: factus est magn⁹ et terribilis i omnes qꝺ in circuitu eius sunt. ¶ Dñe ꝺeus virtutum quis similis tibi: Potẽs es dñe et veritas tua in circuitu tuo. Magna potẽtia tua: Tu feciſti cęlum et terrã et omnia quę i eis sunt: sed plus est miscẽdia tua quę exhibuit veritatem tuã in circuitu tuo. Si eñ ibi solum ꝓdicareris vbi nasci: vbi pati: vbi resurgere: vnde ascendere voluisti: impleta esset illa veritas ꝓmissiõis ꝺei ad cõfirmãdas ꝓmissiones patrũ: sed nõ impleretur: Gentes autẽ super misericordia glorificare ꝺeum: nisi illa veritas

Ar. tą glorificatur †sanctorum

Ar. †super.

Matth.16.

Ibidem

1.Cor.1.

Luce.2.et.23.

Matth.27. et.28.

Roma.15.

expanderet: et ab illo loco vbi apparere voluisti ī circuitu diffunderet. Tu qdē in illo loco te nube ꝓpria intonuisti: sed ad rigandū in circuitu gentium: alias
Matth. 24. nubes misisti. Vere potēs impleſti qō dixisti: Amodo videbitis filiū hoīs venientē in nubib⁹ cęli. Potens es dñe: t veritas tua in circuitu tuo. Sed cum
Ps. 2. cępit veritas tua ī circuitu ꝓdicari: vtiq; fremuerūt gentes: et populi meditati sunt inania: Astiterūt reges terrę: et principes cōuenerunt in vnū aduersus dñm: et aduersus chr̄istū eius. Vtiq; cū cępisset veritas tua ꝓdicari in circuitu tuo: tāq; venires ad ducendā cōiugem ex alienigenis: occurrit leo fremens
Judic. 14. et suffocat⁹ est a te. Hoc em̄ ꝓfiguratū est ī samson: Et illi⁹ verbis meis sine noīe illius dictis nō acclamaretis: nisi agnosceretis. Audistis em̄ vt illi qui soletis cōpluī a nubib⁹ dei: Ergo vitas tua ī circuitu tuo. Sed qñ sine ꝓsecutionib⁹: qñ sine cōtradictio-
Luce. 2. nibus: cū dictū sit eum natū in signū cui cōtradicitur: Quia ergo illa gens vbi nasci: vbi cōuersari voluisti: tāq; terra erat sepata a fluctibus gentiū: vt appareret arida cōpluenda: reliquę autē gentes mare erāt in amaritudine sterilitatis suę: qd faciēt ꝓdicatores tui spargētes veritatē tuā in circuitu tuo: qñ fremunt fluctus maris: qd facient: ¶ Tu dominaris potestati maris. Nam qd facit mare sęuiendo: nisi diem quē hodie celebram⁹: Martyres occidit: semina sanguinis sparsit: seges ecclesię pullulauit. Secure ergo pergāt nubes: diffundāt veritatē tuā in circuitu tuo: nō timeāt rabidos fluctus: Tu dñaris ptāti maris. Mouet qdē mare: et ꝓtra-
1. Cor. 10. dicit mare: pstrepit mare: ⁊ fidelis de⁹ q nō vos sinat tēptari supra id qō potestis. Quia ⁊ fidelis est q nō vos sinit tēptari supra id qō potestis. Motus aūt fluctuū eius tu mitigas. Veniq; vt placaretur mare: immo vt eneuaret rabies maris: qd in ipo mari fecisti: ¶ Tu humiliasti sicut vulneratū superbū. Est quidē superbus draco ī mari:
Amos. 9. te quo alia scriptura dicit: Mādabo draconi ibi vt
Ps. 103. mordeat eū. Est draco te quo dicit: Draco hic quē finxisti ad illudendū ei: cuius caput cōtundit super aquā. Tu inqt humiliasti sicut vulneratū superbū. Humiliasti te: t humiliatus est supbus. Superbus em̄ p supbiaz superbos tenebat: humiliatus est magnus: credēs aūt in eū factus est paruus. Dū nutrit paru⁹ exēplo magnificati parui: qō tenebat diabol⁹ pdidit: qz supb⁹ nō nisi supbos tenebat. Dato tanto hūilitat⁊ exēplo: didicerūt hoīes dānare supbiā suā: imitari hūilitatē chr̄isti. Ita ⁊ ille pdendo qs tenebat: etiā ipe hūiliat⁹ ē: nō correct⁹ sed ꝓstrat⁹: Tu humiliasti sicut vulneratū superbū. Humiliat⁹ es t humiliasti: vulnerat⁹ es t vulneraſti. Neq; em̄ eum
Col. 2. nō vulneraret sanguis tuus q effusus est: vt deleret chirographū pctō⁹. Vñ em̄ supbiebat: nisi qz cautionē cōtra nos tenebat: Hāc tu cautionē: hoc chirographū tuo sanguine deleuisti. Illū ⁊ vulneraſti: cui tot abstulisti. Vulneratū em̄ intelligas diabolū: nō penetrata carne quam nō habet: ⁊ pcusso corde
Al. †Nō habet. ab vbi supberbus est. †Et in brachio virtutis tuę dispersisti inimicos tuos. ¶ Tui sunt celi t tua est terra. A te pluāt: sup terrā pluāt. Tui sunt cęli p quos ꝓdicata est veritas ī circuitu tuo: tua est terra ⁊ excipit veritatē in circuitu tuo. Veniq; quid
Al. †terre. de illa pluuia factū est: Orbem †terrarū t pleni tudinē eius tu fundasti: aquilonē et †ma- †mare.
ria tu creasti. Nō em̄ aliquid cōtra te valet: contra creatorē suū. Et malitia quidē sua per suę voluntatis puersitatē sęuire pōt mūdus: nūq; tñ excedit modū posituz a creatore q fecit oīa. Quid ⁊timeo aqlonē: qd timeo maria: Est qdē ī aqlone diabol⁹: Isa. 14.
q dixit: Ponā sedē meā ī aqlonē: et ero similis altissimo: Sed hūiliasti sicut vulneratū superbū. Ergo qō in illis tu fecisti: plus valet ad dominationē tuā: q̄z illoz volūtas ad malitiā suā. Aquilonē et maria tu creasti. ¶ Thabor et hermon in noīe tuo exultabunt. Montes isti intelligunt: sed aliquid significant. Thabor hermon in noīe tuo exultabūt. Thabor interpretari dicit: venies lumē. Sed vnde Matth. 4. Joh. 1.
venit lumen te quo dictū est: Vos estis lumē mundi: nisi ab illo te quo dictū est: Erat lumen verū qō illuminat omnē hominē venientē in hūc mundum: Illud ergo lumē qō est lumen mūdi: ab illo lumine venit qō nō aliunde accēdit: vt timēdū sit ne extinguat. Ergo venit lumē ab illo: lucerna illa q nō ponitur sub modio: sed super candelabrū: venies lumen thabor. Hermon aūt interptat anathema ei⁹. Veniens venit lumen: et factū est anathema eius. Cuius rei to venit lumen: et factū est anathema eius. Cuius nisi diaboli vulnerati superbi: Ut ergo illuminare-
mur abs te: datū est vt anathema nobis esset: q nos in suo erroze t supbia tenebat: a te nobis est. Ergo thabor et hermon in noīe tuo exultabūt: nō in meritis suis: sed in noīe tuo. Dicēt em̄ isti: Nō nobis do Ps. 113.
mine nō nobis: sed nomini tuo da glozia: ꝓpter mirē nō nobis: sed nomini tuo da glozia: ꝓpter mire sęuiens: ne forte dicāt gentes: vbi est deus eoz⁹.
Tuum brachiū cum potētia. Nemo sibi aliquid arroget: Tuū brachiū cū potētia. A te facti sumus: a te defensi sumus. Tuū brachiū cū potentia. Al. †firmet. D
¶ †Cōfirmetur manus tua et exaltet dextera tua: iusticia et iudicium ꝓparatio sedis tuę. Aparebit in fine iusticia tua t iudiciū tuū: nūc occulta sunt ista. Et te iudicio tuo dicit in alio psal- Ps. 9.
mo: Pro occultis filij: erit manifestatio iudicij tui et iusticię tuę. Ponent quidā ad dexterā: et quidaz ad Matth. 25.
sinistrā: et expauescent infideles cū viderint qō modo irridētes nō credūt: Gaudebūt iusti cū viderint quod modo nō videntes credūt. Justicia t iudiciū ꝓparatio sedis tuę: Utiq; in die iudicij: Nunc ergo Al. †parat.
quid: ¶ Misericordia et veritas †heunt ante faciem tuam: Præparatione sedis tuę: Justiciā tuā et iudicium tuum venturuz timerē: nisi antecederet te misericordia et veritas tua. Quid timeam in fine iudicia tua: quando precedente misericordia tua te-
les peccata mea: t exhibendo veritatem: imples p̄missa tua: Misericordia et veritas tua ꝓeunt faciē Ps. 24.
tuam. Uniuersę inquit vię domini misericordia t veritas. In his oībus non exultabimus: aut qō exultamus capiemus: aut verba sufficiēt lętię nostrę: aut lingua idonea erit explicare gaudium nostrum: Si ergo nulla verba sufficiunt: Beatus popul⁹ Al. †qui scit.
†sciens iubilationē. O beate populę: putas invelligis iubilationē: Nullo modo beatus es: nisi intelligas iubilationē. Quid ē: intelligas iubilationē: Scias vñ gaudeas: qō verbis explicare nō possis. Gaudium enim tuū nō de te: vt qui gloziant: in do 1. Cor. 1.
mino glozientur. Moli ergo exultare in supbia tua: sed in gratia dei. Vides ipaz gratiā tantā esse: cui lingua explicādę nō sit idonea: et intellexisti iubilatio-

nē. Deniq; si intellexisti in gra iubilationē: ipi⁹ gr̄e
P audi cōmēdationē. Beat⁹ certe pl̄us sciēs iubilati-
onē. Quā iubilationē? Vide si nō de gra: vide si nō
de deo: & oino nō de te. Dñe in lumie vult⁹ tui
ambulabūt. Thabor ille veniēs lumē: nisi in lu-
mine vult⁹ tui ambulet: vento supbię lucerna extin-
guit. Dñe in lumine vult⁹ tui ambulabūt: Et i no-
mie tuo exultabūt tota die. Thabor ille & her
mon in noie tuo exultabūt. Si volūt: tota die in no
mie tuo: Si autē: exultabūt in noie suo: nō tota die
sis gaudebūt: & p supbiā cadēt. Ergo vt tota die ex-
Do.10 ultēt: in noie tuo exultabūt. Et in iusticia tua ex
Ibidem. altabunt. Nō in sua iusticia: & in tua: ne sint zeluz
dei habētes: & nō sm scientiā. Quidā em notanť ab
tes dei iusticiam: & suam volentes constituere: & non
in lumine tuo exultātes: iusticię dei nō sunt subiecti.
Sz vñ? Quia zelū dei habēt: & nō sm scientiā. Po-
pul⁹ aūt sciens iubilationē: illi em nō sm scientiam:
beat⁹ aūt pl̄s nō nesciēs & sciens iubilationē: vnde
debet iubilare: vñ debet exultare: nisi in noie tuo am
bulās in lumie vult⁹ tui: Et exaltari quidē merebi-
tur: & in tua iusticia. Auferat de medio iusticiā suaz:
& būlieť: veniet dei iusticia & exaltabiť. Et in iusti-
Q cia tua exaltabunť. Qm̄ gloria virtutis eoruz
Ar. †Quia. tu es: & in beneplacito tuo exaltabiť cornu
Ascriptio nra. nostr̄. Quia tibi bñplacuit: nō q? nos digni sum⁹.
Ps .117. †Qm̄ dñi est †susceptio. Mā ego vt cumul⁹are
cepisset me. Qm̄ dñi est susceptio: Et sancti israel
regis nostri. Ipe susceptio: ipe te illūinat: In ei⁹
lumine tui⁹ es: in ei⁹ lumine ambulas: iusticia ei⁹ ex
Ar. †visione. altaris. Ipe te suscipit: infirmitatē tuā ipe custodit:
Francis. †Ipe te facit robustū de se: nō de te. †Tūc locut⁹ es i
†aspectu †filijs tuis & dixisti. Locut⁹ es i aspe
ctu tuo: revelasti hoc pphetis tuis. Ideo locut⁹ es
eis in aspectu: id ē in revelatiōe: vñ pphetę videtes
dicebant. Viderūt quidā intus qđ dicerēt foris: &
Ar. †in potentę. in occulto audierūt qđ palā p̄dicauerūt. Tūc locu-
tus es in aspectu filijs tuis: & dixisti: Posui adiu-
Et. †Et. †Exaltaui electū de †populo meo. Intelligi-
tplebe mea tus quē electū: quē iā gaudetis exaltatū: Inueni
Ar. †non habet David seruū meū. Iustū dauid: ex semie dauid.
1. Reg. 16 †In oleo sancto meo vnxi eū. De illo em dr:
Ps. 44 Vnxit te de⁹ de⁹ tu⁹ oleo exultatiōis p̄ pticipib⁹ tu-
is. Manus em mea auxiliabit ei: & brachi-
Luc. 1. um meū confortabit eū. Scōm qđ suscepto ho-
Phil. 2 minis facta ē: sm qđ ab illo q̄ in forma dei equalis ē patri: for-
Ar. †Nihil. ma serui suscepta est: & factꝰ ē obediēs vsq; ad mor-
R te: morte aūt crucis. † Nō pficiet inimic⁹ i eo.
Sequit quidē inimicꝰ: & nō pficiet in eo. Solet q̄dez
nocere: & nō nocebit. Quid ē g̃ qđ affliget? Exerce-
bit: nō nocebit. Prouerit sequēdo. q? in q̄s sequit co-
ronabiť vincēdo. Quid em vincit: si nihil extra nos
sequit? Aut vbi adiutor noster de⁹: si nos nō vincā-
mus? Inimicus g̃ faciat qđ suū est: sed non pficiet
inimicus in eo. Et filius iniq̄tatis non appo-
net nocere ei. Et concidā inimicos eius a
Ar. †Ipius facie †illius. Concidunť a spiratiōe sua: & quod
credūt occidunť. Paulatim em credunt: tanq̄ cōmi-

nuto capite vituli venient in potū populi dei. Cōmi Exo.32
nuit em caput vituli moyses: sparsit in aqua: & de-
dit bibere filijs israel. Cōminuūtur oēs infideles:
credūt paulatim: & a populo dei bibūtur: in corpus
christi trāsciunť. Et occidā inimicos ei⁹ a facie illi⁹:
Et †eos qui oderūt eū fugabo. Fugabo ne Ar. †odientes eū
noceāt. Sz fugator istor forte aliq̄ dicūt: Quo ibo in fugā cōuertā.
a spiritu tuo: & a facie tua quo fugiā? Et videtes nō Ps .138.
se habere quo fugiāt ab oipotēte: cōuersi fugiūt ad
oīnipotentē. Et eos q̄ oderūt eū fugabo. Et veri-
tas mea & misericordia mea cū ipo †ē. Uni- Ar. †non habet
uersę vię dñi misericordia & vitas. Memētote quā-
tum potestis: q̄ sępe nobis cōmendent duo hęc: vt
reddamus illa deo. Sicut em ipe exhibuit nobis mi
sericordiā: vt deleret peccata nostra: & veritatē vt im
pleret pmissa sua: sic & nos ambulantes in via eius
debemus ei reddere misericordiā & vitatē: Miseri-
cordiā vt miseror misereamur: veritatē vt non intq̄
iudicemus. Nō tibi tollat veritas misericordiā: nec
misericordia impediat veritatē. Si em p misericor-
diā iudicaueris ptra veritatē: aut quasi rigida veri-
tate oblitus fuerī misericordiā: nō ambulabis i via Ps. 84
dei vbi misericordia & veritas occurrerūt sibi. Et i
nomie meo exaltabiť cornu eius. Quid op⁹
ē vt ūmoremur? Christiani estis: christū agnoscite.
Et ponā in mari manū eius: Hoc ē domina-
biť gentibus. Et in fluminibus dexterā eius.
Flumina currūt in mare: cupidi hoies in amaritu-
dinē hui⁹ sęculi plabūt: oīa tamē genera ista chri-
sto subdita erūt. Ipe invocabit me pater me⁹
es tu: deus meus & susceptor salutis meę.
Et ego primogenitū ponā †eum: excelsum Ar. †illum
†apud reges terrę. Martyres nostri quorū na- †pre regibus.
talicia celebramus: sanguinē suū pter hęc credita & S
nondū visa fuderūt: quanto fortiores nos esse debe-
mus videndo p qđ illi crediderūt? Excelsus em apd
reges terrę. Illi nondū viderūt christū: adhuc prin
cipes cōueniebāt in vnū aduersus dñm & aduersus Ps. 2
christū eius. Nondū impletū erat qđ i ipo psalmo
sequiť: Et nūc reges intellige: erudimini oēs q̄ iu Ibidem
dicatis terrā. Jam ergo factus est christus excelsus
apud reges terrę. In eternū seruabo illi mise-
ricordiā meā: & testamentū meū fidele ipi.
Propter ipm fidele testamentū: in ipo mediatū est
testamētū: Ipe mediator testamēti: ipe signator te-
stamenti: ipe fideiussor testamēti: ipe testis testamē-
ti: ipe hereditas testamenti: ipe coheres testamēti.
Et ponā in seculū seculi semen eius. Nō tā
tū in ꝟ seculo: & in seculū seculi: q̄ trāsibit vtiq; semē
eius. Quę ē hereditas ei⁹? Semē abrae: qđ est chri Gal.3.
stus. Si aūt vos christi: ergo abrae semē estis: Et si i
eternū accepturi hereditatē: ponet in seculuz seculi
semē ei⁹: Et thronū ei⁹ sicut dies celi. Thro-
ni regū terreno? sicut dies terrę. Alij sunt dies celi:
alij sūt dies terrę. Dies celi anni sūt illi: de q̄bus dr:
Tu aūt idēipse es: & anni tui nō deficiēt. Dies terrę Ps. 101.
succedētibus vrgent: p̄cedentes excludūt: Nec qui
succedūt manēt: & veniūt vt eant: & pene anteq̄ ve-
niāt cūt. Isti sūt dies terrę. Dies aūt celi q̄? Et vn⁹
dies celi: & illi anni nō deficiētes: nec initiuz habent
nec terminū: nec vllus dies ibi angustat iter hester-
nū & crastinū. Nemo ibi expectat futuruz: nemo ibi
perdit p̄teritū: sed dies celi semp̄ p̄sentes sūt: vbi

erit thronus eius in eternū. Qō restat: si placet seruemus: qm̄ longus ē psalmus: ⁊ adhuc vobiscum aliqd in nomīe christi acturi sum⁹. Reficite g̃ vires: nō dico animi vestri: Nā video q̄ aio infatigabiles estis: sed ꝓpter seruos aīę vt durēt in ministerio corpora vestra: aliquātulū reficiemini: Et refecti: ad cibos redite.

Sermo scōs de scōa pte eiusdē psalmi.

A Ad reliqua psalmi te quo in matutino locuti sumus animū intēdite: ⁊ piū vbitū exigite: eo reddituro per nos: q̄ fecit ⁊ nos ⁊ vos. Dns christus in supioribus psalmi ex promisso dei annūciabat: ⁊ adhuc in his verbis etiaz quę tractaturi sumus ipe annūciat. De illo em̄ iter cętera paulo supius dictū erat: Et ego ꝓmogenitū ponā eum: excelsū apud reges terrę. Jn eternū seruabo illi misericordiā meā: ⁊ testamentū meū fidele ipi. Et ponā in sęculū sęculi semē eius: ⁊ thronū eius sicut dies cęli. De his ⁊ te omnibus supra ab ipo exordio ꝑ

Al. tautem potuim⁹ diximus. Sequit aūt. Si †derelinquerint filij eius legē meam: ⁊ in iudicijs meis

Al. iusticias nō ambulauerint. Si †iustificatiōes meas ꝓphanauerint: ⁊ mandata mea nō custodierint: Visitabo in virga iniq̄tates eor̄:

2. Regl. 7. Al† verberibus ⁊ in †flagellis delicta eor̄. Misericordiaz †uo meā ñ dispgā ab eo: neq̄ nocebo eos in veritate mea. Neq̄ ꝓphanabo testamētū meū: ⁊ quę ꝓcedunt de labijs meis nō

Al. ffaciā irrita †reprobabo. Semel iurauī in scō meo si dauid mentiar. Semē eius in eternū manebit. Et thronus eius sicut sol in conspectu meo. Et sicut luna perfecta in eternū: et testis in celo fidelis. Sed tu reppulisti et despexisti: distulisti christum tuum. Subuertisti testamentum serui tui: polluisti in terra sanctuarium eius. Destruxisti omnes sepes eius: posuisti firmamentum eius formidinem. Diripuerunt eum omnes transeuntes uiam: factus est opprobrium uicinis suis. Exaltasti dexteram deprimentium eum: letificasti omnes inimicos eius. Auertisti adiutorium gladii eius: et non es auxiliatus ei in bello. Destruxisti eum ab emundatione: et sedem eius in terram collisisti. Minorasti dies temporis eius: perfudisti eum confusione. Usquequo domine auertis in finem? exardescet sicut ignis ira tua. Memorare quae mea substantia: numquid enim uane constituisti omnes filios hominum? Quis est homo qui uiuet et non uidebit mortem? eruet animam suam de manu inferi? Ubi sunt misericordiae tuae antiquae domine? sicut iurasti dauid in ueritate tua. Memor esto domine obprobrii seruorum tuorum: quod continui in sinu meo multarum gentium. Obprobrauerunt inimici tui domine: obprobrauerunt commutationem christi tui. Benedictus dominus in eternum: fiat fiat.

Psal. 44

Hec ideo tamē debemus securi peccare: ⁊ perire. Nobis pollicet: qm̄ quicq̄d fecerimus nō perimus. Sūt em̄ quędā peccata: ⁊ quędā iniq̄tates: de q̄bus quidē differere atq̄ diffinire: aut impossibile nobis est: aut si iā eēt possibile: certe tēpoz lōgū eēt. Nemo em̄ pōt se dicere esse sine peccato: quia si dixerit mentiet. Si em̄ dixerimus quia peccatū non habemus: nosmetipos decipim⁹: ⁊ veritas in nobis non est. Ergo vnusq̄sq̄ ꝓ peccatis suis necessario flagellat⁹: ⁊ ab eo si christian⁹ est dei misericordia nō dispgit. Plane si in tātas ieris iniquitates vt repellas a te virgā verberātis: si repellas manū flagellantis: ⁊ te disciplina dei indigneris: ⁊ fugias a patre cędēte: ⁊ nolis eū verberante patrē pati: q̄ nō parcit peccā ti: tu te alienasti ab hęreditate: ipe te nō abiecit. Nā si maneres flagellat⁹: nō remaneres exhęredatus. Misericordiā vo inq̄t meā nō dispgam ab eo: neq̄ nocebo in veritate mea. Ad hoc em̄ nō dispget misericordia liberant⁹: vt nō noceat veritas vindicantis. Neq̄ ꝓphanabo testamentū meū: ⁊ q̄ ꝓcedunt de labijs meis nō reprobabo. Nō q̄ filij ei⁹ peccāt: ideo ego mendax iueniar: ꝓmisi: facio. Pone quia volūt illi etiā cū desperatiōe peccare: ⁊ stare omnino in peccato: vt offendāt oculos patris: ⁊ exhęreditari mereant: Nōne ipe ē deus: de quo dictū ē: De la- Matth. 3. pidibus istis suscitabit filios abrae: Itaq̄ dico vobis fratres: multi christiani tolerabiliter peccāt: mlti flagello a peccato corrigūt: ⁊ emēdant: ⁊ sanant: multi omnino auersi dura ceruice obnitētes aduersus disciplinā patris: ⁊ iam omnino dei hęreditate recusantes: habentes tamē signū christi: eūt in tales iniquitates: vt nō possint nisi recitari cōtra eos: quoniam qui talia agūt regnū dei nō possidebūt. Non tamen ꝓpter hos remanebit christus sine hęrede: nec ꝓpter hos interibūt: nō ꝓpter paleā etiā frumenta interibūt: nō ꝓpter sces malos nihil ex illa sagena mittet ī vascula. Nō uit dns qui sūt eius. Securus em̄ promisit qui nos anteq̄ essem⁹ ꝑdestinauit: Quos aūt ꝑdestinauit illos ⁊ vocauit: quos aūt vocauit illos ⁊ iustificauit: quos autez iustificauit illos ⁊ glorificauit. Peccent quantū volunt desperati: respondeāt membra christi:

Hab. 1. Matth. 3. Hal. 5 2. Timoth. 2. Ro. 8.

Prouerb. 3 Heb. 12

1. Cor. 4.

B Psal. 44

Si deus p nobis quis contra nos? Mō ergo nocebit deus in veritate sua: nō erit fallax: nec ꝓphanabit testamentū suū. Manet īmobile testamentū ei⁹: qz ipe sibi ꝑficiēs ꝑdestinauit hēredes: Et quę ꝓcedūt de labijs ei⁹ nō repꝛobabit. Audisti iā ꝓfirmationē tuā: audi securitatē tuā: si te in mēbris christi esse cognoscis. Semel iurauī i sācto meo: si dauid mentiar. Expectas vt itez iuret deus. Quotiens nē ꝓ vita nostra habuit: q ꝓ nobis ad mortē vnicū suū misit. Semel iurauī i sancto meo si dauid mētiar. Semen eius in ętrnū manebit. In ętrnū manet semē eius: qz nouit dñs qui sūt eius. Et sedes eius sicut sol in ꝓspectu meo: ⁊ sicut luna ꝓfecta in ętrnū: ⁊ testis in cęlo fidelis. Sedes eius: q̄bus dominat: in q̄bus sedet: in q̄bus regnat. Si sedes eius: ⁊ mēbra eius: qz etiā mēbra nostra sedes sūt capitis nostri. Videte quemadmodū cętera oīa mēbra nostra caput portēt: Capiat aūt ipm sup se non portat aliq̄d: sed ipm portat sedes sit capitis. Sedes ergo eius oīes in q̄bus regnat deus. Sic erūt in q̄t oēs in cōspectu meo sicut sol: quia iusti fulgebūt in regno patris mei sicut sol: Sz sol spūaliter nō corpaliter: sicut lucet iste de cęlo quē facit oriri sup bonos ⁊ malos: ⁊ pluit sup iustos ⁊ iniustos. Denicz iste sol in cōspectu est: nō solū hominū: verūetiā pecoꝛ minutissimarūcz muscarum. Oō esn quoꝛūlibet vilissimoꝛ aīaliū nō videt solez istū: At vero de isto sole quid ait ꝓphe: Sicut sol in cōspectu meo. Mō in ꝓspectu hominū: nō in cōspectu carnis: nō in ꝓspectu moꝛtaliū aīaliū: sed in conspectu meo. Et sicut luna. Sed quę luna: Perfecta in ętrnū. Etem ⁊si ꝑficiē luna ista quā nouim⁹: alio die incipit minui posteaz̄ ꝓfecta fuerit. Sicut luna inq̄t ꝓfecta in ętrnū: sic ꝑficiet sedes eius tanz̄ luna. Sed luna in ętrnū ꝓfecta. Si sol: quare ⁊ luna: Per lunaz solent sīgnificare scripturę moꝛtalitatem carnis huj⁹: ꝓpter augmenta ⁊ detrimēta: ꝓpter trāsitoꝛiā speciē. Denicz ⁊ hiericho luna interꝑtat. Et ecce vnicz quidā qui descendebat ab hierusalem in hierico: incidit in latrones. Descēdebat em ab īmoꝛtalitate ad moꝛtalitatē. Similis ē ergo caro ista lunę: quę oīni tēpoꝛe ⁊ oīni mense patit augmēta ⁊ detrimenta: Sed erit caro ista nostra in resurrectiōe ꝓfecta: ⁊ testis in cęlo fidelis. Itaz si in solo animo ꝑficeremur: tantūmodo soli nos comparet. Rursus si in solo coꝛpoꝛe ꝑficeremur: tantūmodo lunę nos cōpararet. Sed qz ꝑficiet nos deus ⁊ in aīo ⁊ in coꝛpoꝛe: fm animū dictū est: sicut sol in cōspectu meo: q̄a aīm nō videt nisi de⁹: Et sicut luna iā caro perfecta in ętrnū: in resurrectiōe moꝛtuoꝛū: ⁊ testis ī cęlo fidelis: Quia vera dicebāt oīa de resurrectiōe moꝛtuoꝛuz: obsecro vos audite hoc itez planius: ⁊ mementote. Scio em quosdā itellexisse: alios vero foꝛ ꝓtradicit fidei christianę: cz̄ in resurrectiōe carnis. Denicz ille qui natus est in signū cui ꝓtradicit: ⁊ ipse carnē suā resuscitauit: vt obuiā iret contradictoꝛi: ⁊ qui posset mēbra sua sic sanare: vt ea vulnerata fuisse nō appareret: cicatrices seruauit in coꝛpe: vt vulnus dubitationis sanaret in coꝛde. In nulla ergo re tam vehemēter: tam ptinaciter: tam obnoxie ⁊ cōtē tiose ꝓtradicit fidei christianę: sicut de carnis resurrectione. Nam de animi īmoꝛtalitate multi etiā philosophi gentiū multa disputauerūt: ⁊ īmoꝛtalē esse animū humanū pluribus ⁊ multiplicibus libris cōscriptū memoꝛię reliquerunt. Cum ventū fuerit ad resurrectionē carnis: ñ titubāt: ⁊ aptissime contradicūt: ⁊ contradictio eoꝛū talis ē: vt dicāt fieri nō posse: vt caro ista terrena possit in cęlū ascendere. Ideo luna ista ꝓfecta in ętrnū: ⁊ aduersus oīes contradictoꝛes testis in cęlo fidelis. Hęc de christo promissa sunt: cz̄certa: cz̄firma: cz̄aperta: cz̄indubitata. Nam ⁊si quędā sunt tecta mysteriis: quędā tamen sic manifesta: vt ex ipis facillime aperiant obscura. Hęc cū ita sint: videte quid sequit.

¶ Tu vero repulisti ⁊ †ad nihilū ꝺduxisti: distulisti christum tuū. Auertisti testamētū serui tui: ꝓphanasti in terra †sanctitatē eius. Destruxisti oīes †macerias eius: posuisti †munitiones eius formidinē. Diripuerunt eum oīes transeuntes viam: factus est opꝛobriū vicinis suis. Exaltasti dexterā† inimicoꝛū eius: †iocundasti oīes inimicos ei⁹. Auertisti adiutoꝛiuz gladij eius: ⁊ non es †opitulatus ei in bello. † Dissoluisti euz ab emundatione: ⁊ sedem eius in terra collisisti. †Minuisti dies †sedis eius: perfudisti eum confusione. Quid est hoc? Illa oīa ꝑmisisti: tu vero ista cōtrarie fecisti. Ubi sūt ꝓmissiones ad quas paulo ante gaudebamus: de q̄bus taz alacriter plaudebam⁹: de q̄bus securi gratulabamur: quasi alius ꝓmiserit: alius euerterit? Quod mirandum est. Mō alius: sed tu: Tu vero qui ꝓmittebas: tu qui cōfirmabas: tu qui ꝓpter dubitationē humanā etiā iurabas: illa ꝓmisisti: ista fecisti. Ubi tenebo iusiurandū tuū: vbi inuentā ꝓmissū tuū? Hęc ꝓmisisti: hęc fecisti. Quid est hoc? Ita vero falsū ꝓmitteret deus: aut falsū iuraret? Quare ergo illa promisit: ⁊ ista fecit? Ego dico quia ista fecit: vt ꝓmissa firmaret. Sed quis ego qui ista dico? Videam⁹ si hoc veritas dicit: tūc nō erit inane qꝺ dico. Dauid positus erat cui ꝓmitterent hęc oīa in semine eius qꝺ est christus implenda. Propter ꝓmissa ergo quę dicta sunt ad dauid: expectabant homines impleri in dauid. Proinde ne quis cz̄ christianus cū diceret de christo dixit: ali⁹ diceret: nō: s de illo dauid dixit: ⁊ erraret cū diceret: cū videret ipleta oīa ea in dauid: destruxit ea in dauid: vt cū videas ea in illo nō impleta quę necesse est impleri: quęras alteruz in quo ostendātur impleri. Ita etiam dictū est de esau ⁊ iacob: Maioꝛ seruiet minoꝛi: Et iuenim⁹ maioꝛē adoratū a minoꝛe: cū scriptū sit: Maioꝛ seruiet minoꝛi: Et cū in illis duob⁹ ꝓcedētibus videris nō impletuz: expectes duos populos in quibus impleaꝛ qꝺ non mendax deus polliceri dignat. Ecce ex semine tuo dixit dauid: ponā sup sedem tuam. Promisit ex semine eius in ętrnum aliquid: ⁊ natus est salomō: Factus est autē tantę sapientię tantęcz̄ prudentię: vt promissio dei de semine dauid in illo putaret impleta. Sed cecidit salomon: ⁊ dedit locum sperandi christū: vt quoniā de⁹ nec falli posset nec fallere: quē sciebat casurū: nō in eo poneret promissū suum: sed post casum eius respiceres tu deū: ⁊ flagitares promissum tuū. Ergo dñe mētitus es? Mō imples qꝺ

D Al. †Verum

E Al. †despexisti

Al. †sanctuariū

Al. †sepes †firmamentum.

Al. †despmētū. eū †letificasti.

Al. †auxiliatus †Destruxisti

†Minoꝛasti. †tempoꝛis.

Wanſ. 15

Wanſ. 5

Luc. 10

Luc. 2.

Gen. 25.

3. Regl. ij.

promisisti: Nō exhibes qō iurasti: Forte hic dicturus tibi erat dē: Iurauī quidē ꝛ promisi: sed iste noluit pseuerare. Quid ergo tu dñe deus: nō ꝓsciebas istū nō pseueraturū: Vticz sciebas. Quare ergo in nō pseueraturo mihi qō eternū esset promittebas: Nōne tu dixisti: Si dereliquerint legē meā: ꝛ in iudicijs meis nō ambulauerint: ꝛ mandata mea nō custodierit: ꝛ testamētū meū ꝓphanauerint: Dāebit tamē promissio mea: implebit iuratio mea. Semel iurauī in sancto meo: intus in secreto quodā: in ipo fōte vnde ꝓphetę biberūt qui nobis hęc eructuauerūt. Semel iurauī inquit: si dauid mētiar. Exhibe ergo qō iurasti: redde qō promisisti. Sublatū est ō isto dauid: ne expectaret in isto dauid. Expecta ergo qō promisi: nouit illud ꝛ ipse dauid. Vide em̄ quid dicat: Tu vero repulisti ꝛ ad nihilū deduxisti. Ergo vbi ē qō promisisti: Distulisti christū tuū. Qūis tristia q̄dā enumeret: in hoc tamē verbo reficit nos. Manet omīno deus qō promisisti: nā ꝛ christū tuū nō abstulisti sed distulisti. Huic ergo dauid in quo sperabāt ignari promissa sua deū completurū: videte quid accidit: vt promissa dei firmius in alio sperata compleantur: Distulisti christū tuū: euertisti testamentū serui tui. Vbi est em̄ testamentū vetus iudęoꝝ: Vbi est terra illa promissiōis: in qua habitantes peccauerūt: qua deleta migrauerūt: Regnū iudęoꝝ queris: nō est. Altare iudęoꝝ queris: nō est. Sacrificiū iudęoꝝ queris: nō est. Sacerdotiū iudęoꝝ queris: non est. Euertisti testamentū serui tui: ꝓphanasti in terra sanctitatē eius. Sancta illa quę habebant: terrena esse ostendisti. Destruxisti omnes macerias eius quibus eū munieras. Quādo em̄ diriperet: nisi macerię dirutę fuissent: Posuisti munitiōes eius formidinez.

Ro.ij Quid est formidinē: Vt dicat peccātibꝰ: Si deꝰ naturalibus ramis nō pepercit: neqz tibi parcet. Diripuerūt eū omnes transeuntes viam: omnes sez gētes: p viam: hoc est p vitam istaz transeūtes diripuerūt israel: diripuerunt dauid. Primū videte frusta eius in omnibus gentibꝰ. De ipis em̄ dictum est: Partes

Ps.62. vulpiū erūt. Reges quippe impios vulpes appellauit scriptura: dolosos ꝛ timidos: quos terret virtus aliena. Ideo ipe dñs cū de herodę cōminante loqretur: dicite inquit vulpi illi. Rex qui neminē homi

Luc.13. nū timet: ipe vulpes nō est: leo ille de tribu iuda: cui

Gen.49 dz: Ascēdisti recūbēs: dormisti sic leo. Ptāte ascēdisti: ptāte dormisti. Qz voluisti dormisti: qz voluisti ascēdisti. Jō in alio psalmo dic: Ego dormiui. Nō-

Ps.3. ne plana erat sentētia: Dormiui ꝛ somnū cepi: ꝛ exurrexi: quoniā dñs suscepit me: Quare addituz est ego: Et cū magno pondere pnūciatū ē: ego dormiui. Ego dormiui: illi secuerūt: illi ꝓsecuti sūt. Sed si noluissem nō dormissem. Ego dormiui. Ergo de q̄bus dictū erat: Partes vulpiū erūt: de his dictum est nūc: Diripuerūt eū omnes transeuntes viam: factus est opprobriū vicinis suis. Exaltasti dexterā inimicoꝝ eius: iocundasti omnes inimicos eiꝰ. Auertite iudęos: ꝛ videte omnia impleta quę ꝑdicta sunt. Auertisti adiutoriū gladij eius: Quō solebāt pauci dimicare: multos pternere: Auertisti adiutoriū gladij eius: ꝛ non es opitulatus ei in bello. Deserto victꝰ: merito captus: merito a regno suo alienatus: merito dispsus. Eam em̄ terrā pdidit: pro qua dñm occidit. Auertisti adiutoriū gladij eius: ꝛ nō es opitulatus ei in bello. Dissoluisti eū ab emū datiōe. Quid est hoc: Inter omnia mala magnꝰ hic terroꝝ. Quantūcūqz em̄ cedat deus: quātūlibet irascat: cū tūlibet verberet: flagellet: ligatū tamē flagellet: quē mūdet ñ dissoluat ab emūdatōe. Si em̄ dissoluit ab emūdatiōe: iā nō habet mundandū sed ꝓficiendū. A qua ergo emūdatiōe dissoluit iudęꝰ: A fide. Et fide em̄ viuimus: ꝛ de fide dictū est: Fide mundās Bal.j. corda eoꝝ. Et quia sola fides christi mundat: non credentes in christum soluti sunt ab emundatione: Dissoluisti eum ab emundatione: ꝛ sedē eius in terra collisisti: merito ꝛ frēgisti: minuisti dies sedis eiꝰ. Putabant se in eternum regnaturos: Minuisti dies sedis eius: perfudisti eū confusione. Hęc omnia venerūt iudęis: nō tamē ablato christo: sed dilato. Videamus ergo vtrū impleat deus promissa sua. Post hęc dura quę cōmemorauit euenisse illi populo ꝛ illi regno: ne ibi putaret deus impleuisse qō promisse rat: ꝛ non daret alterū regnū in christo: cuius regni nō erit finis: alloquit eū ꝓpheta ꝛ dic: †Quousqz Al. †Vsquequo tauerte

Ro.ij. dñe †auerteris in finē: Forte em̄ nō in finem ꝛ ab ipis: qz cecitas ex parte israel facta est: vt plenitudo gētiū intraret: ꝛ sic omnis israel saluus fieret. Jnterea tamē ¶ Exardescet sicut ignis ira tua, †Memento quę est substantia mea. Dauid Al. †Memor

iste dicit positus in carne in iudęis: positus in spe in christo: Memēto quę ē substātia mea. Nō em̄ qz iudęi tenuerūt: texecerūt substantia mea. Etem̄ ō illo populo virgo maria: ō virgine maria caro christi: ꝛ caro illa nō peccatrix: sed pctoꝝ mūdatrix. Jbi est em̄ iquit substātia mea. Memento q̄ ē substantia mea. Bal.5. Nō em̄ omīno interijt radix: veniet semen cui promisū est: dispositū p angelos in manu mediatoris. Memento quę ē substātia mea. †Nō em̄ vane cōstiti- Al. †Numquid

tuisti oēs filios hominū. Ecce omnes filij hominū ierūt in vanitatē: tu tamē nō vane illos ꝓstituisti. Cū ergo ierūt omnes filij hominū in vanitatem: quos tu nō vane ꝓstituisti: vnde eos mūdares a vanitate: Nunqd nihil tibi seruasti: Jllud qō tibi seruasti vnde mūdares homines a vanitate: sanctus illuasti vnde mūdares homines a vanitate: sanctus illetuus: in eo substātia mea. Ex illo em̄ mūdant oēs quos nō frustra ꝓstituisti a ꝓpria vanitate: q̄bus dicit: Filij hominū quousqz graues corde: vt qd dilīgitis vanitatē: ꝛ queritis mendaciū: Forte sollicitifacti ꝓuerterent a vanitate: inuenirēt se vanitate in- ꝗnatos: quererent vnde mundarent. Succurre: fac securos. Et scitote qm̄ admirabilē fecit dñs sanctuz Ibidem. suū: Sanctū suū admirabilē fecit: inde oēs vanitates mūdauit. Jbi est inquit substātia mea: memēto eius. Nō em̄ vane cōstituisti omnes filios hominuz. Ergo seruasti aliquid vnde mundarent. Quis ēiste quē seruasti: Quis est homo qui viuet ꝛ non videbit mortē: Ergo ille homo q̄ viuet ꝛ nō videbit mortē: ipe mūdat a vanitate: Nō em̄ in vanitate ꝓstituit oēs filios hominū. Aut potest illos cōtinere qui fecit illos: nō eos cōuerteret ꝛ nō mūdaret: Quis est homo q̄ viuet: ꝛ nō videbit mortem: Surgēs em̄ a mortuis iā nō morit: ꝛ mors ei vltra Ro.6 nō dominabit. Denicz cū in alio psalmo scriptū legat: Nō derelinques aīam meā in iferno: nec dabis Ps.15. sanctū tuū videre corruptionē: assumit hoc testimoniū apostolica disciplina: ꝛ ita in Actibus apostolo- Act.2.c.3 rum ꝓtra infideles disputat: dicēs: Viri fratres: sci-

mus qz dauid patriarcha mortuus est: et caro eius vidit corruptionē. Nō g̃ de illo dictū est: Nec dabis sanctū tuū videre corruptionē. Sī g̃ nō de illo dictū ē: de q̃ dictū ē: Quis ē hō q̃ viuet ⁊ nō videbit mortē: Sed forte nullꝰ ē: imo q̃s ē vt queras dictuz est vt nō desperes. Sed forte est aliq̃s hō q̃ viuet ⁊ nō videbit mortē: nō tamē dixit de christo q̃ mortuꝰ ē. Nullus oīno hō ē q̃ viuet ⁊ nō videbit mortē: nisi q̃ tā ꝓ mortalibꝰ mortuus ē. Nā vt scias qz de illo dixit: vide q̃d sequit: Quis ē hō q̃ viuet ⁊ non videbit mortē: Ergo nunq̃ fuit in morte: Fuit. Quō g̃ viuet ⁊ nō videbit mortē: Eruet aiaz suā de manibus inferi. Ecce vere solus oīno: singularit solus viuit: ⁊ nō videbit mortē: ⁊ eruet aiam suam de manibꝰ inferni: qz etsī ceteri fideles eiꝰ resurgent a mortuis: ⁊ viuēt ⁊ ipi i eternū: ⁊ nō videbūt mortē: nō tñ aiam suā ipi eruēt de manibꝰ inferni. Ille qui eruit aiam suā de manibꝰ inferni. Ille qui liū suoz: ipi se eruere nō pñt. Probat qz ipe aiaz suā testarē habeo ponēdi aiam meā: ⁊ potestatē habeo iterū sumēdi eā: Nēo tollit eā a me: qz ego dormiui: ⁊ ipe eā pono a me: ⁊ iterū sumo eā: qz ipe ē q̃ eruit aiam suā de manibꝰ inferni. Sz ⁊ in ipa fide christi laborātū ē aliquantū: ⁊ diu dixerūt gentes fremētes: qñ morietꝰ ⁊ pibit nomē eiꝰ: Propter hos g̃ iā i christū credētes: sed aliquādiu laboraturos: sequit ⁊ dicit: Vbi sunt misericordie tue antique dñe: Jā agnouimꝰ christū mūdatorez: iā tenemus in quo cōples ꝓmissa. Exhibe ī illo qđ ꝓmisisti: ipe ē q̃ viuet ⁊ nō videbit mortē: Jpe ē q̃ eruit aiaz suā de manibus inferni: ⁊ nos tñ adhuc laboramus. Dixerūt ista martyres: quoz natalicia celebramus: Jpe viuet ⁊ nō videbit mortez: ipe eruet aiam suā de manibus inferni: ⁊ nos ꝓpter te mortificamur tota die: ⁊putati sumꝰ velut oues occisiōis. Vbi sūt misericordie tue antique dñe: †Quas iurasti dauid in veritate tua: †Memento opprobrij seruoz tuoz. Jā in illo viuēte: iā in illo in celo ad dexterā patris sedente: opprobria obiecta sūt christiāis: Crimē de christo christiani diu habuerūt. Vidua illa pariens: ⁊ habēs filios abundātiores q̃ illa que habebat viruz: audiuit ignominias: audiuit opprobria: ⁊ ecclesia multiplicata extendēs in dexterā atq̃ sinistrā: ignominiā viduitatis sue: iā nō est memor. Memēto dñe apud quē ē abundantia suauitatis memorie tue: memento noli obliuisci. Quid memēto: Memēto opprobriū seruorū tuorū: Qđ cōtinui in sinu meo multarū gentiuz. Jbā inqt ꝓdicare: ⁊ opprobria audiebam: ⁊ in sinu meo ꝓtinebā: qz ipleba. Blasphemamur: rogamꝰ: ꝗsi purgamēta mūdi facti sumꝰ: oīm pipsima. Diu ꝓtinuerunt christiani opprobria in sinu suo: in corde suo: nec audebāt resistere quitiātibus: antecq̃ crimē viderēt respondere pagano. Huc iā crimē est remanere paganū: Gras dño: memor fuit opprobriozum nrozū: exaltauit cornu christi sui: fecit admirabilem apud reges terre. Jā mō nemo insultat christianis: aut si insultat nō publice insultat: Sic loqr mala vt plus timeat audiri: q̃ velit credi. Qđ ꝓtinui in sinu meo multarū gentiū. Qđ exprobrauerūt inimici tui dñe: Et iudei ⁊ pagani: qđ exprobrauerūt: Cōmutationem christi tui. Hoc exprobrauerūt: cōmutationē christi tui. Hoc em̄ obiecerūt: qz mortuꝰ ē christꝰ: qz crucifixus ē christꝰ. Quid obijcitis insani: Quis iā nemo ē q̃ obijciat: tñ si q̃ reliq̃ remāserūt: qđ obijcitis: qz mortuꝰ ē christꝰ: Ille nō perimebat: sed cōmutabat. Mortuꝰ dicit ꝓpter triduū. Ecce qđ exprobrauerūt inimici tui: Nō amissionē: ñ pditionē: ⁊ plane cōmutationē christi tui. Mutatꝰ ē ille a tpali vita ad eternā: mutatꝰ ē a iudeis ad gētes: mutatꝰ ē etiaz a terra in celū. Eant nūc vani inimici tui: ⁊ adhuc exprobrent cōmutationē christi tui. Utinā ⁊ ipi mutētur: ⁊ cōmutationē christi i tui nō exprobrabūt. Sed displicet christi mutatio: qz ipi mutari nolūt. Hecq̃ em̄ est illis cōmutatio: ⁊ nō timuerūt deū: qđ exprobraueŕt inimici tui: cōmutationē xpi tui. Et exprobraueŕt illi cōmutationē: Tu aūt qđ: †Benedicti onē aūt dñi in eternū: fiat fiat. Gras miseri cordie ipius. Quid dicā aliud: q̃ gras gratie ipius: Nos em̄ gras agimꝰ: nō damꝰ: nec reddimꝰ: nec referimus: nec repēdimꝰ gras: ⁊ tantū verbis agimꝰ: retribuimꝰ. Jpe nos gratis saluos fecit: ipe impietates nostras attēdit: ipe nos ñ eū querētes g̃ siuit: inuenit: redemit: liberauit a dominatu diaboli ⁊ potestate dęmonioꝝ: Alligauit nos fide mūdādos: vñ soluit illos inimicos q̃ nō credūt: ⁊ ideo mūdari nō pñt. Dicāt q̃ remāserūt q̃cq̃ volunt: q̃tidie in dies singulos minꝰ minusq̃ remanebūt: obijciāt: irrideant: exprobrēt: nō iteritū: ⁊ cōmutationē christi tui: nō vidēt qz cū ista dicūt: deficiūt: aut nō credendo: aut moriēdo. Illoꝝ em̄ maledictio tpalis est: bñdictio aūt dñi in eternū: ⁊ ad ꝓfirmādā bñdictionē ne q̃s timeat: fiat fiat. Jsta subscriptio ē cautiōis dñi. Securi g̃ de ꝓmissiōibꝰ eiꝰ: p̃terita credamꝰ: pñtia cognoscamꝰ: futura sperem̄: nō nos auertat inimicus a via: vt q̃ colligit nos tāq̃ pullos suos sub alis suis: foueat nos: nec aberrem̄ ab alis eiꝰ: nec accipiter ętbereꝰ rapiat iplumes adhuc pullos. Nō em̄ ō se debet christian⁹ spare si vult eē firmꝰ: vapore materno nutriat. Illa ē em̄ gallina colligēs pullos suos: de q̃ ipropat illi ciuitati infideli hierusalē: q̃tiēs volui colligere filios tuos: tāq̃ gallina pullos suos sub alis suis: ⁊ noluisti: Ecce relinquet vobis domꝰ vīa deserta. Hinc dictū ē: Posuisti munitiōes eius formidinē. Quia g̃ illi noluerūt ꝓtegi sub alis galline huiꝰ: ⁊ tale exemplū dederūt q̃ timere debeamꝰ a volaticis spiritibꝰ īmūdis: g̃rētibus quotidie qđ rapiāt: intremꝰ sub alas gallineꝰ huiꝰ diuine sapientie: qm̄ ꝓpt pullos suos ī firmata ē vsq̃ ad mortē: Amemus dñm deū nostꝝ: amemꝰ ecclesiā eiꝰ: Illū sic patrē: istā sicut matrē: illū sicut dñm: hāc sicut ancillaz eiꝰ: qz filij ancille ipiꝰ sumꝰ. Sz matrimoniū ꝑ magna charitate cōpaginat. Nemo offēdit vnū ⁊ promeret alterū. Nemo dicat: ad idola qđē vado: arreptīcios quidē ⁊ sortilegos ꝓsulo: ⁊ tū dei ecclesiā nō relinquo: catholicus sū. Tenēs matrē: offendis patrē. Alꝰ itē dicit: Absit a me: nō ꝓsulo sortilegū: nō g̃ro arrepticiuz: nō g̃ro diuinatiōes sacrilegas: nec eo ad adorāda dęmonia: nō seruio lapidibꝰ: ⁊ tū i p te donati sū. Quid tibi ꝓdest nō offēsus pater: q̃ offensam vīdicas matrē: Quid ꝓdest si dñm ꝓfiteŕ: deū honoras: ipm̄ p̃dicas: filiū eiꝰ agnoscis: sedētē ad dexterā patris ꝓfiteŕ: ⁊ blasphemas ecclesiaz eiꝰ: Nō te corrigūt exempla hūani ꝓiugij: Si haberes aliquē patronū cui q̃tidie obsequereris: cuiꝰ limia ser,

uiendo ꝓtereres: quē ꝭtidie nō dico salutares: sed ꝛ adozares: cui impēderes fidelia obsequia: si vnū crimen ꝛe eius ꝓiuge diceres: nūquid domū ei⁹ intrares? Attēdite ḡ charissimi: tenete oēs vnanimiter veū patrē ꝛ matrē ecclesiā. Natalicia sanctoꝝ cū sobrietate celebrate: vt imitemur eos q̄ ꝓcesserunt: et gaudeāt ꝛe vobis q̄ ozāt ꝓ vobis: vt benedictio dñi in ꝙternū maneat sup vos: fiat fiat.

Explicit Tractat⁹ ꝛe pš. LXXXVIII.
Incipit Tractatus ꝛe pš. LXXXIX.

A Oratio moysi hois dei: Prænotat psalmus iste: ꝓ quē hominē suū veus legē vedit populo suo: quē ꝓ eundē hoiem suū ꝛe domo seruitutis liberās: q̄draginta ānis ꝓ heremū duxit. Fuit ḡ moyses minister veteris testamenti: ꝛ ꝓ
1.Cor.10. pheta noui testamēti. Oia q̄ppe illa in figura cōtingebāt in illis: sic ait Apl's: Scripta sūt aūt ad cozreptionē nr̄az: in quos finis ꝙculozū obuenit. Scōm hāc ḡ dispēsationē ḡ facta ē ꝓ moysen: inspiciendus est psalm⁹ iste: q̄ ex ei⁹ oꝛone titulū accꝙpit.

Expositio psalmi.

Ar.ꝓa. tim. Domine inq̄t refugiū tu factus es nobis ꝓ in generatiōe ꝛ generationē: Siue in oī generatiōe: siue in duab⁹ vetere ꝛ noua: q̄z sicut dixi: minister fuit ille testamēti ꝓtinētis ad generationē veterē: ꝛ ꝓpheta testamēti ꝓtinētis ad generationē nouā. Cui⁹ testamēti spōsoꝛ spōsusq̄ coniugij q̄ꝫ ꝛe illa generatiōe soꝛtitus est: ait
Job.8 ipe ieſus: Si crederet⁹ moysi: crederet⁹ ꝛ mihi: De me em̄ ille scripsit. Nō em̄ credendū est ab ipo oīno moyse istū psalmū fuisse ꝙscriptū: q̄ vllis ei⁹ lr̄is inditus nō ē: ī q̄b⁹ ei⁹ cātica scripta sūt: ꝭ alicui⁹ significatiōis gr̄a tā magni meriti serui ꝛei nomē adhibitū ē: ex q̄ dirigeret legētis vel audiētis intētio: Factus es inq̄t nobis dñe refugiū in generatōe ꝛ generationē. Quale aūt refugiū fact⁹ sit: q̄m scz nob cꝙpit esse q̄ꝫ nō erat: id ē refugiū: Nō aūt ipe nō erat anteq̄ nobis esset refugiū: secut⁹ adiūxit: ꝓriusq̄
B Ar.ꝓaut. mōtes fierēt ꝛ formaret terra ꝛ orbis ꝛ terꝛ̄: ta ꝙculo ꝛ vsq̄ in ꝙculū tu es ꝛ. Tu ergo
ꝛnon habet. q̄ ſp es: ꝛ anteq̄ essem⁹: ꝛ anteq̄ mūd⁹ eēt: refugiuz
ꝛet. exq̄ ad te ꝓuersi sum⁹ fact⁹ es nobis. Nō mihi autē videt vtcūq̄ itelligendū q̄ꝫ ait: Priusq̄ mōtes fierent ꝛ formaret terra: vel sicut alij codices habēt: q̄ꝫ ꝛe vno verbo greco expressū est: fingeret terra. Mōtes q̄ppe ptes trꝛ sūt altiozes: Et vtiq̄ si añ q̄ formaret terra veus ē: a q̄ terra formata est: q̄d magnū ꝛe mōtib⁹ vel q̄buslibet alijs ei⁹ ptibus dicit: cū sit ꝛe nō solū ante terrā: ꝭ ꝛ añ cꝙlū ꝛ terrā: ꝛ ante oēm corꝓalē ꝛ spūalē creaturā? Sz nimiꝝ vniuersa creatura rōnabilis hac differētia fortasse distincta ē: vt mōtiū noīe significarent celsitudines āgeloꝝ: ꝛ terrę noīe hūilitas hoīm. Et ideo q̄ꝫ oīa ḡ creata sūt: nō incōgrue: vel facta vel formata dicant: tñ si verboꝝ istoꝝ ē vlla ꝓprietas: facti sūt angeli: q̄ cū in eisdē cꝙlestib⁹ enūerarent opib⁹: ita enūeratio ip
Pš.32. sa ꝓclusa ē: Ipe dixit ꝛ facta sūt: ipe mādauit ꝛ creata sūt. Uñ aūt hō ꝭm corꝓ⁹ fieret: terra formata est.
Gen.2 Nā hoc ꝛbo scriptura vtit: vbi legimus: vel finxit ꝛe⁹ vel formauit ꝛe⁹ hoiem ꝛe limo terrę. Ergo priusq̄ fierēt ea ḡ ī creatura tua sūma atq̄ magna sūt: Quid em̄ maius rōnali cꝙlestiq̄ creatura: ꝛ priusq̄ fingeret terra et eēt q̄ te agnosceret ꝛ laudaret ī terra: ꝛ hoc paꝝ est: q̄z ista cꝙperūt: siue in tpe siue cuꝛ tpe: ꝭ a ꝙculo ꝛ vsq̄ in ꝙculū tu es. Q̄d quemēt⁹ diceret ab ꝙterno in ꝙternū. Nō em̄ a ꝙculo ꝛe⁹: q̄ est añ ꝙcula: aut vsq̄ in ꝙculū: cui⁹ est finis: cū sit ille sine fine: sed ex ambiguo ꝛbo greco fit plerūq̄ in scripturꝭ vt vel ꝙculū ꝓ ꝙterno: vel ꝙternū ꝓ ꝙculo ponat latin⁹ interꝓres. Optime aūt nō ait a ꝙculo tu fuisti: ꝛ vsq̄ in ꝙculū tu eris: ꝭ ꝓsentis significatiōis verbū posuit: insinuās ꝛei substantiā oīmodo incōmutabilez: vbi nō est fuit ꝛ erit: ꝭ tātūmodo est. Unde dictū est: Ego sū q̄ sum: ꝛ qui est misit me ad vos. Et mutabis ea ꝛ mutabūt: tu aūt idē ipe es ꝛ anni tui nō deficiēt. Ecce ḡ ꝙternitas facta est nob refugiū: vt in ea māsuri: ad eā ꝛe hac tpis mutabilitate fugiam⁹. Sz q̄m cū hic sum⁹: in magnis ꝛ multis tēptationib⁹ viuim⁹: q̄bus ne auertamur ab isto refugio metuendū ē: intueamur q̄d ꝓsequenter ozatio poscat hoīs ꝛei. Ne auertas hoiem in hūilitatem: Id est ne a tuis ꝙternis atq̄ sublimib⁹ homo auersus: tpalia ꝓcupiscat: sapiatq̄ terrena. Et ꝛ a ꝛeo petit q̄ꝫ ꝛe⁹ ipe ꝓcepit: simili oīno sententia q̄ in oꝛone dicim⁹: Ne nos inferas in tēptatiōnē. Sed
Matth.6. nic̄ ꝛ hic adiūgit: Et dixisti: cōuertimini filij hominū. Tanq̄ diceret: hoc a te peto q̄ꝫ ipe iubsisti: dans ei⁹ gratię gloriā: vt q̄ gloriar⁹: in dño gloriet⁹: sine cui⁹ adiutozio: ꝓ arbitriū voluntatis: tēptationes hui⁹ vitę supare nō possum⁹. Ne auertas inquit hoiem in hūilitatez: ꝛ tamē tu dixisti: Cōuertimini filij hominū. Sed va q̄ꝫ iussisti: ꝓcē petent⁹ exaudiendo: et adiuuando volentis fidē. Quoniā mille anni ante oculos tuos: tanq̄ dies hesterna est q̄ ꝓteriit. Ideo ꝛebem⁹ ad refugiū tuū: vbi sine vlla mutabilitate tu es: ab his ꝓteritꝰ tibus labētibusq̄ cōuerti: q̄m quantūlibet huic vitę longū tēpus optet: Ville aūt anni ante oculos tuos tāq̄ dies hesternus ē qui ꝓteriit: Nō saltē tanq̄ dies crastinus q̄ vētur⁹ ē: ita oīa quę tēpozis fine claudūt: ꝓ trāsact⁹ habēda sūt. Unde ꝛ ea sibi apostoli pauli postposuit intētio: quę retro sūt obliuiscē
Phil.3. tis: vbi tpalia cuncta opoꝛtet intelligi: ꝛ ea quę ante sūt extenti: quę appetitio est ꝙternoꝝ. Ne putaret aūt ali qui mille annos sic cōputari apud ꝛū ꝓ vna die: quasi tā longos dies ꝛe⁹ habeat: cū hoc ad contenendā tpis longitudinē dictū sit: ideo addidit: Et
D Ar.ꝓnon habet. ꝛ sicut ꝛ vigilia i nocte. Cū vigilię spaciū nō beāt ampli⁹ q̄ꝫ tres hoꝛas: attamē ausi sūt hoies ꝓ sumere scientiā tēpoꝝ: q̄ꝫ scire cupientibus discipulis dñs ait: Nō est vestrū scire tpa quę pater posuit
Act.1. in sua potestate: ꝛ definierūt hoc ꝙculū sex annoꝛum milibus: tanq̄ sex dieb⁹ posse finiri: nec attēdert q̄ꝫ dictū est: tanq̄ dies vnus q̄ ꝓteriit. Nō em̄ quādo dictū est: soli mille anni ꝓterierāt: ꝛ q̄ꝫ eos maxime ꝛebuit admonere ne tēpoꝝ clauderent incerto: q̄ꝫ ē sicut vigilia in nocte. Neq̄ em̄ sicut ꝛe sex dieb⁹ alia q̄d verisimile videnꝭ opinati: ꝓpter sex dies ꝓmos
Gen.1 q̄bus ꝛe⁹ pfecit opa sua: sic etiā sex vigilias: id ē horas ꝛecē ꝛ octo posse ꝛ illi opinatiōi cosptare. Deinde iste hō ꝛei: vel pot⁹ ꝓpheticꝰ spūs: velut ꝛei legē
E in secreta ei⁹ sapia ꝓscriptam: vbi vitę mortaliū pectoꝛa tricī ꝓstituit ꝓcurrēdi modū: ꝛ mortalitatis erū nā videt quodāmō recitare: cū dicit: Quę ꝓ nihilo habent: anni erūt eoꝝ. Mane sicut herba transeat: mane floreat ꝛ ꝓtranseat: ꝭ vesꝛ
Ar.transeat

Indurer. pere decidat: †indurescat ⁊ arescat. Felici/tas ergo hereditū veteris testamēti quā p magno bo/no expetierūt a dño deo suo: hāc legē accipe merue/rūt in occulta ei⁹ ꝓuidētia: quā videt recitare moy/ses: Que p nihilo habēt: erūt āni eox. Pro nihilo enī habent: q̄ anteq̄ veniant adhuc nō sūt: cū vene/rint iā nō erūt: Mō enī vt assint veniūt: & vt nō sint. Mane: id est ꝑus sicut herba transeat: mane floreat ⁊ ptrāseat: vespe: id ē postea: decidat: durescat ⁊ are/scat: Decidat vtiq̄ ī mortē: durescat ī cadauere: are/scat in puluere. Que nisi caro: vbi est cōcupiscentia Esa.40 dānata carnalitū: Dis enī caro fenū: ⁊ claritas hoīs vt flos feni: Fenū aruit: flos decidit: Verbū aūt domi/ni manet in eternū. Hāc aūt penā ō pctō venisse nō Ps.89 †Quia tacēs: ꝓtinuo subiecit: †Qm̄ defecim⁹ ī ira tua: Turbe tuo ⁊ in †indignatiōe tua †ꝓturbati sumus. De/ turbati fecimus in infirmitate: ꝓturbati sum⁹ mortī timore. Job 23. Infirmi enī facti sum⁹: ⁊ infirmitatē finire trepida/mus. Aliter te inqt cīget: ⁊ feret quo tu nō vis: q̄uis Matth.26 martyrio nō puniēdo & cozonādo. Et ipius dñi aīa Ps.67 ⁊ dñi exitus nō nisi mortis. Posuisti iniq̄tates nostras in ꝓspectu tuo: Id est non ab eis diffi/mulasti: Seculū nostrū in illuminatiōe vul/tus tui: Subaudit posuisti. In illuminatiōe autez vultus tui dixit: qō supius in ꝓspectu tuo: ⁊ seculuz nostrū qō supius iniq̄tates nras. Qm̄ oēs dies nostri defecerūt: ī ira tua defecim⁹. Sati in his verbis oñdit penalis ec ista mortalitas. De/ fecisse dies dicit: siue qō in eis deficiūt hoies aman/do q̄ transeūt: siue qō ad paucitatē redacti sūt. Nō videt in ꝓsequntibus aperire cū dicit: Anni nostri Gen.6 sicut aranea meditabunt: dies annoz̄ū no/ Eccl.18. stroz in ipis septuaginta anni. Si autē in potētatib⁹ octoginta anni: ⁊ amplius eoz̄ū labor ⁊ dolor. Hec quidē verba videt exprime/re bzeuitatē miseriāq̄ vite hui⁹: qz longeui apellan/tur hoc tpe etiā qui septuaginta annos vixerūt: Ve/rū ad octoginta aūt vident aliq̄s vires habere: Dis amplius si vixerint: multiplicatis laborib⁹ ⁊ do/lozibus viuūt. Sed multi ⁊ intra septuaginta ānos gerūt infirmissimā ⁊ erūnosissimā senectutē: Et se/pe vltra octoginta ānos senes mirabiliter vigere p/bati sunt. Melius est q̄ in his numeris spūale aliqd Ro.5. pscrutari. Hecq enī sup filios adā: p quē vnū hoiez peccatū intrauit in mūdū: ⁊ per peccatū mors: ⁊ ita in oēs hoies mors ptrāsiit: maior ira est dei: qz mul/to bzeui⁹ viuūt q̄ vixerūt antiqui: cum ⁊ vite ipoz trisa sit longitudo: vbi mille anni compati sunt diei hesterno atq̄ p̄terito: ⁊ horis tribus. Et vtiq̄ tunc multū viuebāt: qū ira dei ꝓuocauerūt vsq̄ ad dilu/uiū quo perirēt. Septuagīta pozro āni ⁊ octogīta: sūt centū q̄nquaginta. Que sacz esse numez: satis insinuat liber iste psalmoz. Hāc enī habēt in signifi/catiōe rationē cētū quinq̄ginta quā q̄ndecim: Qui numerus fit septē ⁊ octo ꝓiūctis: quoz̄ū p̄mus insi/nuat ꝓpter sabbati obseruationē testamentū vetus: Ps.119. secūdus testamentū nouū ꝓpter dñi resurrectionez. Gen.7. Hinc sūt ī tēplo q̄ndecim grad⁹: Hinc sūt ī psalmis q̄ndecim cātica graduū: Hinc q̄ndecim cubitis sū/mos mōtes aqua diluuij supauit: Et si q̄b⁹ alijs lo/cis: sacrat⁹ cōmendat hic numerus. Ergo anni nri inqt sicut aranea meditabunt. In reb⁹ corruptibili/bus laboram⁹: corruptibilia opa texebamus: q̄ nos (sm Esaiā ꝓphetā) minime ꝓtegebāt. Dies annoz̄ nostroz̄ in ipis septuaginta anni: si aūt in potentati/bus octuaginta āni. Aliud est in ipis: aliud in poten/tatib⁹. In ipis: hoc ē in ānis vel dieb⁹ ipis: qd dat intelligi in tpalibus rebus. Ideo septuaginta: qz tē/pora alia ꝓmitti vident in veteri testamēto. Si autē nō in ipis ānis & in potētatib⁹: id est nō in reb⁹ tpa/libus & in ꝑternis: octuaginta āni qō nouū testamē/tū in spe est renouatiōis ⁊ resurrectiōis in ꝑternum. Et ampli⁹ eoz̄ labor ⁊ dolor: id est quisqs hāc fidez trāsgredit: ⁊ ampli⁹ aliqd quērit: labores inueniet ⁊ dolores. Pōt ⁊ sic itelligi: Quia ls in nouo testamē/to ꝓstituti sum⁹ qō octogenari⁹ significat numer⁹: ampli⁹ habet hec vita nra labore ⁊ dolore: dū ī no/bismetipis ingemiscim⁹: adoptionē expectātes re/dēptionē corpis nri. Spe enī salui facti sum⁹: ⁊ qō Ro.8 nondū videm⁹: p patientiā expectam⁹: Et ℟ ad mi/sericordiā dei ptinet. Vñ sequit ⁊ dicit: Qm̄ sup/uenit māsuetudo: ⁊ corripiemur. Que enim G Heb.12 diligit deus: corripit: flagellat aūt omnē filiū quē re/cipit: Et dat etiā magnis q̄busdā stimulū carnis a q̄ colaphizent: ne extollant in magnitudine reuelatio/ 2.Cor.12. nū suaz: vt ℣tus in infirmitate pficiat. Quidā sane codices nō habēt corripiemur: & erudiemur: qō ad eandē māsuetudinē reuocat. Nō enī pōt erudiri q̄s/q̄ sine labore ⁊ dolore: qz ℣tus ī infirmitate pficit. Quis nouit potestatē ire tue: ⁊ pre timore tuo irā tuā dinumerare: Valde paucoz hoim est inqt nosse ire tue potestatē: qz plerisq̄ ita magis cū parcis: irascaris: vt nō ad irā: & potius ad māsue/tudinē tuaz ptinere intelligat labor ⁊ dolor: q̄ corri/pis eruditq̄s q̄s diligis: ne penis excrucient ꝑternis. Sic enī legit in alio psalmo: Irritabit dñm pctōr: p magnitudine ire sue nō exquiret. Quis g̣ nouit ⁊ Id est quousq̄ reperit q̄ nouerit potestatē ire tue: ⁊ p̄ timore tuo irā tuā dinumerare: Etiā hic subau/dit: q̄s nouit. Q̄ difficile inuenit qui nouerit ita p̄ ti/more tuo dinūerare irā tuā: vt etiā hoc addat: et ad eā intelligat ptinere: q̄ nōnullis q̄bus plus irascaris parcere videaris: vt ꝓsperet peccatoz in via sua: et maioza recipiat in nouissimo. Potestas q̄pe huma Matth.10. ne ire cū corpus occiderit: amplius nō habet qd fa/ciat: deus ℣o habet potestatem ⁊ hic punire: ⁊ post corpis mortē mittere in gehennā. Et a paucis eru/ditis maloz eius ira intelligit: vana ⁊ seductoria fe/licitas impioz. Hāc ille nō nouerat cui⁹ pene cōmo/ Ps. 72. ti sūt pedes: qz zelauit in peccatoz̄ib⁹ pacē pctōrum intuēs: Sed didicit eā cū intraret in sanctuariū dei: Ibidem ⁊ intelligeret in nouissimis: q̄ pauci intrant vt discāt p̄ timore dei dinumerare irā ei⁹: ⁊ ꝓsperitatē hoim malox: nūero applicare pnax. Dexterā tuaz sic I h notā fac. Hoc enī magis habēt ⁊ codices greci: nō sicut quidā latini: Dexterā tuā notā fac mihi. Quid est g̣ dexterā tuā sic notā fac: nisi christū tuuz: de quo dictū est: Et brachiū dñi cui reuelatū est: sic Esaie.53. notā fac: vt in eo discāt fideles tui ea magis a te po/scere: ⁊ sperare p̄mia fidei q̄ nō apparent in veteri te/stamento: & reuelant in nouo: ne arbitrent pro ma/gno habendā ⁊ cupiēdā vel adamādā esse terrenox ac tpaliū bonoz̄ felicitatē: ⁊ cōmoueant pedes eox Ps.72 cū ea viderint: ⁊ in eis q̄ te nō colūt: ⁊ gressus eoruz effundant in lapsū: dū nesciūt dinumerare irā tuaz:

Deniq; ꝑm oꝛonē hāc hoīs sui sic notū fecit chꝛistū suū: vt suis passiōibus demonstraret: nō ea munera q̄ videnť sonare in veteri testamento: vbi sūt vmbꝛe futuroꝝ: & ęterna esse cōcupiscenda. Pōt in isto seu Matth. 25 su etiā in dei dextera intelligi: in q̄ iustos suos ab im Deb. 12 pijs segregabit: qꝛ & ipe bene sic innotescit cū flagellat oēm filiū quē recipit: neq; in peccatis suis ꝓsperari sinit plus irascendo: & in māsuetudine siniſtram flagellat vt emendatā ad dexterā ponat. Et illud qō plęriq; codices hūt: Dexterā tuā sic notā fac mihi: ad vtrūq; referri potest: siue ad chꝛistū: siue ad eternā fęlicitatē. Maz deus ita nō habet coꝛpalis foꝛme dexterā: sicut nec irā cōmotiōibus turbulentā. Qō ℣o adiūgit: Et cōpeditos coꝛde in sapiętia. Alij codices nō habēt cōpeditos: sed: eruditos. Uerbū em̄ gręcū ita ī vtraq; significatiōe simili ſo nat: vt vna ſyllaba paululū differat. Sed cū illi eru- Eccl. 6 diātur in sapiętia q̄ inijciūt (sicut ſcriptū ē) pedē in cōpedes eius: nō vtiq; pedē coꝛpis: & pedē coꝛdis: & eius velut aureis vinculis alligati a via dei nō exoꝛbitāt: nec fiūt ab illo fugitiui: Quodlibet hoꝛū legať: ſalua est ſentētia veritatis. Et ipos em̄ cōpeditos vel eruditos coꝛde in sapiętia: sic notos deus fecit in nouo testamēto: vt ꝑ fide quā iudęoꝝ & gētiū detestabať impietas: oīa ꝓtemnerent: & eis se ꝑuari paterenť: q̄ magna putāt ꝓmissa in veteri testamento: q̄ carnaliter iudicāt. Et quoniā cū sic noti fierēt: vt illa ꝓtēnerēt: & desiderādis ęternis per suas passiones testimoniū perhiberēt: vnde & testes dicti sūt: Sic em̄ gręce martyres appellanť: multa & multū ma la & acerba tēꝑalia pertuleꝛt: Hoc attēdit iste ho- ℟ mo dei: & ꝓpheticus ſpiritus per moyſi vocabulū fi Al. †Usq; quo. guratus: & ait: Conuertere domine†quousq; & deꝑcabilis esto ſuper ſeruos tuos. Uox ē eoꝛuꝫ vel pro eis qui multa perſequente isto ſeculo mala tolerantes: innotescūt compediti coꝛde in ſapientia: vt nec tantis malis coacti refugiāt a domino ad huius ſeculi bona. Scōm aūt illud qō alibi ſcri- Ps. 12. ptū est: Quousq; auertis faciē tuam a me: etiā hoc dictū est: Conuertere domīe quousq;. Et vt sciāt q̄ inꝛtū carnaliť ſapiētes deo tribuūt hūani coꝛpis foꝛmā: auersionē vultus eius: & conuersionem nō fieri motu ſimili motibusq; coꝛporis nostri: in hoc eodez ꝑalmo recolāt superiora: Posuisti iniquitates noſtras in cōſpectu tuo: ſęculū nostrū in illuminatione vultus tui. Quō ergo hic dicit: cōuertere: vt ſit ꝓpitius: quasi faciem auertisset iratus: cū ibi ſe sic inſinuet iratū: vt nō auerterit faciez ab iniquitatibus: & ſęculo eoꝝ q̄bus irascereť: & ea potiꝰ in ꝓspectu suo: & in illuminatione vultus ſui posuerit: Qō aūt dicit: Quousq; : verbū oratiōis ē iusticię: nō indignatiōis impatiētię. Sane qō hic positū est: deꝑcabilis esto: alij verbū ex verbo dꝛpcare interꝑtati sūt. Sz qui ait: Deꝑcabilis esto: vitauit ambiguū: qꝛ deꝑcare cōmune verbū est. Nam & ille dꝛpcatur qui dꝛpcatio nē fundit: & ille cui fundit. Dicimus em̄: Deꝑcoꝛ te: & deꝑcoꝛ a te. Deinde illa bona quę futura sūt: ſpe anticipās: & velut iam facta deputās.

℣ ¶ Repleti sumus inquit mane miſericoꝛdia tua. Ergo in his velut nocturnis doloꝛibꝰ & laboꝛibus ꝓphetia nob accēſa ē: sic lucerna in caliginoſo; & 2. Pet. 1. obſcuro loco: donec luceſcat dies: & luciferoꝛiať in Matth. 5. coꝛdibus nostris. Beati em̄ mūdo coꝛde: quoniam ipi deū videbūt. Tunc replebūtur eo bono iusti: qō nūc esuriūt & sitiūt: cū per fidem ambulantes pere- 2. Cor. 5. grinaťr a dño. Unde & illud alio loco dicitur: Reple Ps. 15 bis me lętitia cū vultu tuo: Mane astabūt & cōtemplabunť: Et sicut alij dixerūt interꝑtes: Satiati ſu- Ps. 5. mus mane miſericoꝛdia tua: Tūc satiabunť: Sicut Ps. 65 eī alibi ait: Satiaboꝛ dū manifestabiť gloria tua: Job. 14 Uñ dicit: Ostende nobis patrē & ſufficit nobis: At ęq; ipe dñs ait: Ostendā meipm illi. Qō donec fiat: nihil boni nobis ſufficit: nec ſufficere debet: ne desiderīū nostrū in via remaneat: qō donec pueniat extendendū est. Repleti sum⁹ mane miſericoꝛdia tua. Al. †non habis †delectati. ℣ †Et exultauimus: & †iocūdati ſumus in oībus dieb⁹ nr̄is. Dies ille: dies ē ſine fine. Simť ſūt illi oēs dies: tō satiāt. Nō ei ſuccedētib⁹ cedūt: vbi nō ē aliq̄d qō nō veniendo nōdū ſit: & veniēdo iam nō ſit. Oñes ſimul ſūt: quia vnus est qui ſtat & nō tranſit: ipa est ęternitas. Hi ſūt dies de q̄bus dicitur: Quis est homo qui vult vitā: & diligit dies vi- Ps. 33. dere bonos: Hi dies & i alio loco āni appellanť: vbi Ps. 101. dco dicit: Tu autē idēipse es: & anni tui nō deficiēt. Non em̄ anni ſūt qui pro nihilo habentur: aut dies ſūt qui ſicut vmbra declinaueruūt: ſed dies ſūt q̄ ſūt: Quoꝝ numerū notū ſibi fieri precabatur qui dice- Ps. 38. bat: Notū fac mihi dñe finez meū: quo perueniēdo maneā: vt nihil vlteriꝰ iam requirā: & numerū diez Ibidem meoꝝ quis est: Utiq; qui est: nō qui nō est: quia dies iſti de quibus & illic conſequēter dicit: Ecce vete- res poſuiſti dies meos: nō ſūt: quia nō ſtant: nō manēt: celerrima mutabilitate tranſcurrūt: nec vna horā in eis inuenitur in qua ita ſimus: vt nō alia pars eius tranſierit: alia ventura ſit: nulla ſtet vt ſit. Illi autē anni & dies nō deficiūt: in quibus nec nos deficiemus: ſed ſine defectu reficiemur. Exęſtuet em̄ anima noſtra illoꝝ dierū desiderio: ſitiat ardēter atq; vehemēter: vt illic repleamur: ibi ſatiemur: ibi dica mus quod hic prędicimus: ſatiati ſumus mane miſericoꝛdia tua: & exultauimus & iocundati ſumus in oībus diebus noſtris. Lętati ſumus ꝓ die- ℟ bus quibus nos humiliaſti: annis quibus vidimus mala. Nūc autē in diebus adhuc ma- Al. †non hab lignis dicamus qō ſequit. †Et respice i ſeruos tuos & in opera tua. Ipi em̄ ſerui tui opera tua ſūt: nō solū vt homies ſint: ſed etiā vt ſint ſerui tui: Eph. 2. id est obedientes iuſſis tuis. Ipſius em̄ ſumus figmentū: nō solū in adā: ſed etiā creati in chꝛisto Ieſu: i opibus bonis: quę prępauit deus vt in illis ambulemus. Deus ē em̄ qui opatur in nobis: & velle & ꝓfi- Phil. 2. cere ꝓ bona voluntate. Et dirige filios eoꝝ: Ps. 72 Ut ſint recti coꝛde: q̄bus bonus est deus. Bonus ē em̄ deus iſrael: ſed rectis coꝛde: nō ſicut illi cui commoti ſūt pedes: quia pacē peccatoꝝ intuenti: diſpli cere cęperat deus: quaſi iſta nescienſ: quaſi iſta non curās: & ab humani generis gubernatione diſſimulans. Et ſit ſplendoꝛ dñi dei nostri ſup nos: Ps. 4. Unde dicit: Signatū est ſuper nos lumen vult⁹ tui domine. Et opera manuū nostraruz dirige ℣ ſuper nos: Ut nō ea ꝓ rerū terrenarū mercede faciamus: Tūc em̄ nō directa ſed curua ſūt. Hucuſq; ps psalmū iſtū multi codices habent: ſed in nōnullis legiť alius vltimus verſus: Et opus manuū nostrarū dirige. Cui verſui diligentes & docti ꝓpoſtant ſtellam: quam aſtericum vocant: quo ſignificāt ea quę in hebꝛeo vel ī alijs interꝑtibus gręce reꝑiunť: in ſeptuaginta ℣o interꝑtatione nō ſunt.

Quē versum si velimus exponere: id mihi videtur
Ro.13. habere sentētię: q̄ oīa bona opa nostra: vnū opus
est charitatis. Plenitudo eīm legis: ē charitas. Mā
rū dirige super nos: isto vltimo nō opera: sed opus
dixit manuū nostrarū dirige: tanq̄ vltimo versu vo
lens ostendere ipa opa vnū opus eē: id est ad vnū
Ro.10. finē dirigūtur. Finis eīm recta sūt opa: cū ad hunc vnū
Gal.5. de puro: z ꝓscientia bona: z fide nō ficta. Opus er
Job.6 go vnū est in quo sunt oīa: fides quę per dilectio
nē operat: Unde etiā dominꝰ i euāgelio dicit: Hoc
est opus dei vt credatis in eū quē ille misit. Cum er
go in isto psalmo: z vita vetus: z vita noua: et vita
mortalis: z vita vitalis: z anni qui ꝓ nihilo habē
tur: z dies habētes plenitudinē misericordię verę
leticię: id est z pena primi hominis: z regnū secūdi:
sar. aperteq̄ distincta sint: Ad hoc eīm existimo ho
minis dei moysi nomen titulo eius inscriptū: vt eis
qui pie rectę q̄ scrutant scripturas: eo modo itima
ret etiā lex dei quę per moysen ministrata est: vbi p
bonis operibus sola vel pene sola ꝓmia terrenoꝝ
2.Cor.5. bonorū deus polliceri videt: sine dubio habere sub
velamento tale aliquid: quale iste psalmus ostēdit.
Ps.118 Sed cū quisq̄ trāsierit ad christū: auferet velamē:
z reuelabūtur oculi eius vt cōsideret mirabilia de le
ge dei: donāte illo cui dicimus: Reuela oculos me
os: z cōsiderabo mirabilia de lege tua.

A Explicit Tractatus de ps̄. LXXXIX.
Incipit Tractatus de ps̄. XC.

D Salmꝰ iste ē de quo dominū nostrū iesum
christum diabolus temptare ausus est. Au
diamus ergo vt possimus instructi resistere
temptatori: nō pręsumētes in nobis: sed in ipso qui
ꝓior temptatus est: ne nos in temptatione vincere
mur: Illi eīm temptatio non erat necessaria. Tēpta
tio christi: nostra doctrina est. Si autē attendamus
quid responderit diabolo: vt hoc z nos respondea
mus quādo similiter temptat: intremus per ianuā:
sicut audistis lectionē euangelij. Quid est eīm intra
Job.10 re per ianuā: Intrare per christum. Ipse eīm dixit:
Ego sū ianua. Quid ē aūt intrare per christū: Imi
tari vias christi. In quo imitaturi sumus vias chri
sti: Nūquid in ea magnificentia in qua deus erat in
carne: Aut ad hoc nos exhortat: aut hoc a nob exi
git: vt talia miracula qualia fecit ipe: faciam? Aut
vero dns noster iesus christus: nōne z modo z sem
per cū patre totū mundū gubernat: Et nūquid vel
ad hoc vocat hominē faciēe eū imitatorē suū: vt cū
illo gubernet cęlū z terrā: z oīa quę in eis sūt: Aut
vt sit z ipse creator: ꝓ quē fient oīa: sicut ꝓ christum
Job.1. facta sunt oīa: Hecq̄ ad ista opera te inuitat deus
Matth.14 saluator dns noster iesus christus quę fecit ab ūtio:
Joh.11.et.9. de quibus scriptū est: Oīa per ipm facta sūt: Hecq̄
discipulus meus nisi ambulaueris super mare: aut ni
si suscitaueris mortuū quatriduanū: aut nisi oculos
Matth.11. cęci nati aperueris: Hec hoc: Quid ē q̄ intrare p ia
nuā: Discite a me: q̄ mitis sū z hūilis corde. Nō fa
ctus est ꝓpter te: hoc in eo debes attendere vt imite
Ps.71. ris. Miracula eīm z nondum natus de maria fecit.
Quis eīm vsq̄ fec: nisi ipe de q̄ dictū ē: Qui facit mi
rabilia magna solꝰ: In ipius eīm virtute: z antea q̄ fe
cerūt: potuerūt aliq̄d facere. In virtute christi: helias 3.Reg.17
mortuū suscitauit. Nisi forte maior est petrꝰ q̄ chri
stus: q̄ christus voce suscitauit ęgrotantē: Petrus Joh.5.
aūt cū ptrāsiret: vmbra ipius tangēdi ꝓferebantur Act.5
ęgroti. Potētior ergo petrus q̄ christꝰ: Quis hoc
dēmētissimus dixerit: Quare ergo tanta potētia in
petro: Quia christus in petro. Ideo dixit: Omnes Joh.10.
q̄ venerūt: fures sunt z latrones: id est q̄ venerūt sua
spōte: Nō sūt a me missi: q̄ venert sine me: A me nō
sūt missi: in q̄bus ego nō fui: quos ego nō itroduxi.
Quotāt ergo miracula facta sūt: siue a p̄cedētibus:
siue a sb̄sequētib: idē ipe dns fecit q̄ fecit z ꝓsentia
sua. Nec ad ipa ergo miracula hortat quę ipe fecit:
z añq̄ esset hō: Sed q̄d te hortat: vt imiteris: Qđ
nō posset: nisi factus homo. Tolerare eīm passiōes B
nūquid posset nisi homo: Mori z crucifigi z humi
liari posset nisi homo: Si ergo z tu cum molestias
huius sęculi pateris quas fecit diabolus: siue aper
te per homines: siue occulte sicut iob: sis fortis: sis
tolerās: habitabis in adiutorio altissimi: sicut dicit
iste psalmus: q̄ si recedas ab adiutorio altissimi: te
ipm nō valēs adiuuare: cades. Olim eīm fortes sūt:
quādo ab hominibus patiūnt persecutionez: z videt
eos apte sęuire in se: z putāt q̄ tūc imitant passiōes
christi: si aperte eos homines persequant: Si autē
occulta diaboli persecutiōe ferianť: putāt se nō coro
nari a christo. Noli timere quādo imitaris christū: Matth.4.
Mā z quādo tēptauit diabolꝰ dnm: nullꝰ homo fu
it in heremo: Occulte illū tēptauit: sed superatꝰ est:
Et apte sęuiēs: supatꝰ ē. Sic z tu fac si vis intrare p
ianuā: quādo occulte tēptat inimicus: quādo postu
lat hominē vt aliquid ei noceat ꝓ corpales molesti
as: p febres: p ęgritudines: p aliquos labores corpo
ris: sicut laborauit iob. Diabolū nō videbat: ſ ptā- Job.j.
tē dei intelligebat. Mouerat q̄ diabolus in eo nihil
possz: nisi ab illo cuiꝰ sūma ptās ē: pmitteret: Totā
gloriā deo dabat: potētiā diabolo nō dabat. Mā et
q̄ abstulit diabolꝰ oia: ꝟ dixit: Dns dedit: dns ab- Ibidem.
stulit. Nō dixit: dns dedit: diabolꝰ abstulit: q̄ nihil
abstulisset diabolꝰ nisi pmisisset dns. Jō aūt pmisit
dns vt hō ꝓbaret: diabolꝰ vinceret. Et q̄ eum pla
ga pcussit: ille pmisit: q̄ cū a capite vsq̄ ad pedes in
putredine vermiū flueret: nec tūc tribuit diabolo ali
quā potētiā iob: Sz cū ei suggessisset vxor ei: quā
solā reliq̄rat diabolus: nō ꝓsolatricē mariti: ſ adiu
tricē sui: z dixisset ei: Dic aliq̄ verbū i deū: z morere: Job.2.
dixit ei: Locuta es tanq̄ vna ex insipientib mulieri
bus: Si bona suscepim de manu dni: mala q̄re non
sustinebim? Ergo q̄ sic imitat christum vt toleret
oēs molestias hui sęculi: spes eius in deo sit: vt nec
illecebra capiat: nec timore frangat: Ipe est:

Expositio primę ptis.

Qui habitat in adiutorio altissimi: in L
ptectione dei cęli cōmorabit. Sic au
distis psalmū z cātastis. Mā inde icipit ps̄. Quib
aūt vobis tēptauit dnm diabolꝰ: cū ad ipa venerim
agnoscetis. Nota sūt eīm. Dicet dno susceptor
meus es tu: z refugiū meū deus meus. Quis ꝟ di
cit dno: Qui habitat in adiutorio altissimi. Quis ē
q̄ habitat i adiutorio altissimi: Qui ñ habitat i ad
iutorio suo. Quis est qui habitat in adiutorio altissi
mi: Qui nō ē superbus: quō illi q̄ māducauerūt vt Gen.3
eēnt sīcut dii: z pdiderūt qđ erāt facti boies imorta-

les. In adiutorio em̄ suo habitare voluerūt: non in adiutorio altissimi: Jō suggestionē p̄ētis audierūt: p̄cepta dei ꝓtēpserūt: t iuenerūt h̄ euēisse i se qō mina tus est dē: nō qō ꝓmisit diabol⁹. Ergo sic t tu dic:

Al. †liberabit. Sp̄abo i eū: Qm̄ ipe†eruet me: Mō ego me. Vide si aliud aliq̄d docet: nisi vt tota spes nr̄a nō sit

Al. †laqueo. in nobis: nō sit in hoīe. Vñ eruet te: De†muscipula venantiū: t a verbo aspero. De muscipula venantium: magnuz aliq̄d est: a verbo aspero: Quid magnū: Multi in muscipulā venantiū: p verbū asperū receiderūt. Quid est qō dico: Tendit diabolus t angeli eius: tanq̄ venātes tendūt muscipulas: t longe ab ipsis muscipulis ambulant homies qui in christo ambulant. Non audet enim in christo tendere muscipulas: circa viaz ponit: in via non ponit. Via autem tua christus sit: t tu non cades i muscipulā diaboli. Aberranti a via: iaz ibi est muscipula. Hinc atq̄ hinc ponit laqueos: hinc atq̄ inde ponit muscipulas: inī laqueos ambulas. Sz si vis secur⁹ ābulare: Noli declinare i dexterā aut sinistrā: t sit tibi via ille q̄ tibi p̄ te factus ē via: vt pducat te ed se p se: t nō timebis laqueos venantiū. Sed q̄d ē a verbo aspero: Multos p verbū aspez misit i muscipulā diabolus (Verbi gr̄a) qui voluerint eē christiani inī paganos: insultatores patiunt paganos: Erubescūt inī insultatores: t a x̄bo aspero recedentes de via: incidūt in laqueos venātiū: Et q̄d tibi factuz est verbū asperū: Nihil. Nūquid nihil tibi facturus est laque⁹: quo te cōpellit inimicus p verbuz aspez: Quō r̄tia plr̄ūq̄ tendunt ad caput sepis: tendunt auibus: t lapides mittunt in sepē: lapides illi nihil sūt facturi auibus: quādo em̄ ferit auē: qui lapidē mittit in sepē: Timens aūt auis inanē sonū: cadit in r̄tia: sic hoīes timentes insultatorū verba vana t inania: t erubescētes cōuitijs superfluis: cadunt in laqueos venantiū: t captiuātur a diabolo. Sed cur nō dico fratres q̄ non est tacendū: q̄ me cogit deus dicere: Quomodolibet h̄ accipiatis: cogit me dē dicere: Et si nō dixero: ego cado in laqueos venantiū. Si em̄ detractiōes hominuz timeo vt non dicam: egoip̄e a verbo aspero cado in laqueos venantiū: qui vos moneo vt nō timeatis verba hominū. Quid est ergo q̄ dicturus sū: Quō inter paganos qui fuerit christian⁹: a paganis audit verba aspera: quibus si erubuerit: cadit in muscipulaz venantiū: sic inter christianos qui voluerint esse diligētiozes t meliozes: ab ipis christianis audituri sūt insultationes. Et quid ꝓdest frater q̄ aliq̄n inuenis ciuitatē: vbi nullus est paganus: Nemo ibi insultat christiano q̄ christian⁹ est: quia non ibi inuenit paganus. Sed sūt multi male viuētes christiani: inter quos qui voluerit bene viuere: t inter ebriosos sobrius esse: t inter fornicarios castus esse: t inter consultatores mathematicoz dei sinceriter colere: t nihil tale requirere: t inī spectatores nugatiū theatrorū noluerit ire nisi ad ad ecclesiā: patit insultatores ipos christiāos: t patit x̄ba aspera: t dicūt: Tu magn⁹: tu iust⁹: tu es helias: tu es petr⁹: tu de cēlo venisti: Insultāt: Quocūq̄ se verterit: audit hinc atq̄ inde verbū asperū. Sō si timet: recedit a via christi dei: cadit in laqueos venantiū. Quomodo autez cū audiunt hec verba: non recedit a via: Quid est: nō recedere a via: Quando audit verba aspera: vi-

de sibi habet facere solatiū: vt nō curet verba aspa: nec recedat a via: t itret p ianuā: Dicat: Qualia verba audio: seruus peccator: Dominus me⁹ audiuit: Job. 4. demoniū habes. Modo audistis verbū asperū qō dictū ē i dūm: Mō opus erat vt iesus hoc audiret: s te monuit vt aduersus verba aspera: ne incidas in laqueos venantiū. †Inter†scapulas suas obumbrabit tibi: t sub †alis ei⁹ sperabis. Hoc †scapulis dicit: ne tua ꝓtectio a te tibi sit: ne putes quia tu te ꝓtegere: Ille te ꝓteget vt eruat: t eruet de muscipula venātiū t a verbo aspero: Inī scapulas suas obumbrabit tibi: t a tergo potes intelligere: et a pectore. Scapulę em̄ circa caput sunt: Sz q̄ dicit sub alis eius sperabis: manifestū est: quia protectio alarū pansarū facit te esse inter scapulas dei: vt hinc atq̄ hinc alę dei te ponāt in medio: t nō timebis ne quis tibi noceat: tātū tu noli inde recedere: quo nullus inimicus audet accedere. Si gallina ꝓtegit pullos suos sub alis suis: quāto magis tu sub alis dei tuos eris: t aduersus diabolū t angelos ei⁹: q̄ aereę potestates tanq̄ accipitres circumuolitant: vt infirmū pullū auferant: Neq̄ em̄ sine causa comparata est gallina ipi sapientię dei. Nam christus ipe dominus noster t saluator tanq̄ gallinā se dixit: Hierusa lem hierusalē quoties volui colligere filios tuos: tanq̄ gallina pullos suos: t noluisti. Voluit illa hierusalē: velimus nos. Illa rapta ē ab aerijs potestatibus fugiens alas gallinę: p̄ sumēs de viribus suis cū esset infirma: nos ꝓfitentes infirmitatē nostā: sub alis dei fugiamus. Erit nobis em̄ tanq̄ gallina protegens pullos suos. Nō est em̄ iniuriosū nomē gallinę. Attēdite ceteras aues fratres. Multę aues ante nos fr̄ās: calefaciūt pullos suos: nulla sic auis infirmaī cū pullis suis quō gallina. Attēdat charitas vestra hirundines: passeres t ciconias: videmus et tra nidos suos: nec cognoscim⁹ vtrū fętus habeāt. At x̄o gallinā cognoscimus in infirmitate vocis: et in relaxatione plumarū: Tota mutaī affectu pullorū: Quia illi infirmi sūt: infirmā se facit. Quia ergo t nos infirmi eramus: infirmā se fecit sapientia dei: quia verbum caro factū est: t habitauit in nobis: vt sub alis eius speremus. Scuto circundabit te veritas eius. Quę sūt alę: hoc est scutū: quia nec alę sunt nec scutū. Si aliq̄d hoz ꝓprie esset: nūquid alę scutū esse possent vel scutū alę: Sed q̄ figurate p similitudines dici omnia ista possūt: ideo t alę t scutū esse potuerūt. Si vero lapis esset christus: leo nō esset: si leo esset: agnus nō esset. Jdeo t leo t agnus t lapis t vitul⁹: et si q̄d huiusmodi: quia nec lapis: nec leo: nec agnus: nec vitulus: sed saluator omniuz iesus christus. Jste em̄ similitudines sūt: nō ꝓpietates. Veritas eius inquit circūdabit te. Tanq̄ scutū veritas eius est: vt nō misceat eos q̄ in seipis sperant cū eis qui in deo sperāt. Peccator ē: t pctōr: ē da peccatorē de se p̄sumentē: contemnentē peccata sua nō ꝓfitentē: t dicet: Si deo displicerent peccata mea: nō permitteret me viuere. Alius autem nō audebat oculos leuare: sed percutiebat pectus suum: dicēs: Dñe: ꝓpitius esto mihi peccatori. Et ille peccator: t ille: sed ille irridens: iste plangens: Ille ꝓtector: hic ꝓfessor pctōr p suoz. Veritas aūt dei q̄ nō personas accipit: discernit pnitētē a derēdēte: discernit humilez a superbo: discernit p̄sumentem ō seipo:

Psal. 90. Job. 6. Apoc. 4. Joh. 1. Daniel. 2. Luc. 18

a ꝑsumente ꝛ deo. Ergo veritas eiꝰ tanꝯ scuto circũdabit te. Nõ timebis a timore nocturno: A sagitta volante ꝑ diez: a negocio pambulãte i tenebris: ꝑ a ruina ꝛ demonio meridiano. Quoꝫ ꝯ supra dixit: reddunt duo ꝯ inlante p diem: ꝛ ꝓpter timorẽ nocturnũ: a negocio pambulante in tenebris: ꝛ ꝓpter sagittã volantẽ p diẽ a ruina ꝛ demonio meridiano. Quid est timendũ in nocte: ꝛ quid in die: Cũ quisꝙ ignorãs peccat: tanꝯ in nocte peccat: Cum autem sciẽs peccat: tanꝯ in die peccat. Quo ergo illa leuiora: ipsa sunt grauiora: ꝯ repetita sũt. Intendite vt diligẽter hoc si dñs annuerit exponaꝫ vobis: Obscurũ est eñ: ꝛ erit magnus fructꝰ si intellexeritis. Tẽptationẽ ꝯ fit i ignorãtibus leuis: timorẽ nocturnũ appellauit: ꝛ tẽptationẽ ꝯ fit leuis in sciẽtibus: sagittã volantẽ p diẽ appellauit. Quę sũt leues tẽptatiões: Quę non sic insistant: nõ sic vrgent vt cogãt: ꝙ pñt cito declinata trã sire. Eadeꝫ rurſ fac grauia: Si psecutor instet: ꝛ vehemẽter terreat ignorãtes: id est nondũ firmos i fide: nec scientes qõ ad hoc sũt christiani vt futurã vitã sperẽt: cũ experint terreri ꝛ malis tpibus: putãt qõ deseruit illos christꝰ: ꝛ sine causa sint christiani. Nõ nocũt eñ vt dixi: qz ad hoc sũt christiani: vt ꝓsentia superẽt: ꝛ futura sperẽt: inuenit illos negociũ q̃ nouerũt se ad futurã spem vocatos: qz qõ nob ꝓmisit deus: nõ est de ista terra: nõ est de ista vita: ꝗa istę oñes tẽptatiões tolerãdę sunt: vt illud accipiamus: illud acquiramꝰ: qõ nobis ꝓmisit deꝰ in ꝙternũ. Nocũt ista: ꝙ qñ cępit psecutor instare vehemẽtius: agitare minis: pęnis: tormẽtis: aliqñ cedunt: ꝛ sciẽtes tanꝯ in diẽ cadũt. Quare autez in meridie: Quia multũ feruet psecutio. Vastatorꝰ est dixit meridiẽ. Attendat hoc charitas vestra de scripturis ꝓbatẽ. Eñ õ seminãte dicebat dñs: qz exiit seminãs seminare: ꝛ aliõ cecidit i via: aliõ in petrosa: aliõ inter spinas: dignaꝫ ẽ ipe expõere similitudinẽ. Et cũ vellet ad petrosa: hoc ait: Hi sũt qui audiũt verbũ ꝛ ad horã gaudẽt ad ꝙbũ: ꝛ in tribulatiõe ꝯ fit propter verbũ: ꝓtinuo scãdalizant. Quid eñ dixerat de his qui exierãt in petrosis: Exorto sole inqt aruerũt: qz nõ habebãt altam radicẽ. Hi sũt ergo qui ad horaz gaudent ad verbũ: ꝛ cũ persecutio facta fuerit ꝓpter verbũ: arescũt. Quare arescũt: Quia nõ habebant firmã radicẽ. Quę est radix: Charitas. Hoc eñ dicit ꝙplus: vt in charitate radicati ꝛ fundati. Quomodo eñ radix omniũ malorꝫ est cupiditas: sic ꝛ radix omniũ bonorꝫ ẽ charitas. Hostis hoc: ꝛ sępe dicũ est: Sed quare hoc volui cõmemorare: Vt ꝛtel ligatis psalmũ: qz dęmoniũ meridianũ ꝓpter ęstum vehemẽtis psecutiõis positũ est. Sic eñ dñs dicit: Ortus est sol: ꝛ aruit herba: qz radicẽ non habebat: Et exponẽs nobis quid est a sole arescere herbã: dixit: qz psecutiõe facta nõ manẽt illi in fide: qz altã radicẽ nõ habebãt. Recte hic intelligimus dęmoniuz meridianũ psecutionẽ vehementẽ. Qualis fuit illa psecutio aliqñ fratres cõmemorẽ: vñ dñs liberauit ecclesiã suã: dignet attẽdere charitas vestra. Primo ꝙ impatores ꝛ reges sęculi putauerũt se psequendo tollere posse de terra nomẽ christi ꝛ nomen christianoꝝ: iusserũt vt quisꝙs se ꝓfiteret christianũ: ferire-

H At. fin die. Ps. ab incursu.

h

Ibidem.

Ephes. 3. 1. Timoth. 6

J

tur. Quicũꝙ noluit feriri: negauit se christianũ: sciens qõ maluz faceret: peruenit ad illũ sagitta volãs p diẽ. Quicũꝙ aũt nõ curauit ꝓsentẽ vitam: sed certus sperauit futurã: ꝛclinauit sagittã volantem per diem: confessus est se christianũ: pcussus carne: liberatus est spiritu: expectare cępit positus apud deũ in quiete etiã redemptionẽ corpis sui in resurrectione mortuoꝝ. Euasit aũt tẽptationẽ illã a sagitta volante p diem. Ergo quicũꝙ se ꝓfessus fuerit christianũ: feriaꝫ. Quõ sagitta volãs p diem fuit: Nondũ erat dęmoniũ meridianũ flagrans vehemẽti psecutione: ꝛ faciẽs magnos ęstus: etiã fortibus. Audite eñ quid secutũ sit. Cuz vidissent inimici q̃ multi festinarent ad martyriũ: ꝛ tanto plures crederẽt i christũ: quãto plures patiebanꝫ: dixerũt apud se: Nos occisuri sumꝰ genus humanũ: tot milia qui credũt in hoc noie. Si occiderimus oẽs: ꝓpe nullꝰ in terra remanebit. Cępit feruere sol: cępit feruescere ęstus. Audite eñ qđ iusserint. Quõ aũt iusserãt: Quicunq ꝓfessꝰ se fuerit christianũ: feriaꝫ. Jusserũt postea: quicũꝙ se ꝓfessus fuerit christianũ torqueaꝫ: ꝛ tandiu torqueaꝫ: donec neget se eẽ christianũ. Cõpate sagittã volantẽ p diẽ: ꝛ dęmoniũ meridianũ. Sagitta volans p diẽ: qđ erat: Qui se ꝓfessꝰ fuerit christianũ: feriaꝫ. Quis fidelis eã mortis celeritate nõ ꝛclinaret: Illud aũt: q̃ se ꝓfiteꝫ christianũ: nõ occidaꝫ: ꝙ torqaꝫ donec neget: ꝙ si se negauerit: dimittaꝫ: dęmoniũ meridianũ erat. Multi ꝯ nõ negãtes: in tormẽtis ꝛficiebãt: Tãdiu eñ torqbanꝫ donec negarent. Perseuerãtibus aũt in nõ negãdo christuz: qđ factumꝰ erat gladiꝰ: Uno ictu occidẽdo corpꝰ: aiam ad deũ mittẽdo: ꝙ faciebãt diuturna tormenta. Sed q̃s tandẽ inueniret q̃ duraret aduersus tãtos ꝛ tã lõgos cruciatꝰ: Multi ꝛfecerũt. Et credo illi ꝛfecerũ q̃ se ꝑ simulauerũt: q̃ nõ habitabãt in adiutorio altissimi ꝛ in ꝓtectiõe dei cęli: qui nõ dixerũt dño: suscęptor meꝰ es tu: q̃ nõ sub vmbra alaꝝ eiꝰ speauerunt: ꝙ viribus suis multũ ꝛfederũt. Dejecti sunt a deo vt ostenderet illis: qz ipe ꝓtegit: ipse tẽperat tẽptationes: ipe tantũ venire pmittit: quãtũ põt ferre cui venit. Multi ergo cecidẽrt a dęmonio meridiano. Oẽ multi: vultis nosse: Sequit ꝛ dicit: Cadẽt a latere tuo mille: ꝛ decem milia a dextris tuis: ad te aũt nõ appropinq̃bit. Cui dicit hoc fratres: Cui: nisi dño nostro iesu christo: Dñs eñ iesus nõ solum in se: sed et in nobis. Recordamini verba illa: Saule saule q̃d me psequeris. Quando ipm nemo tangebat ꝛ dicebat: quid me psequeris: nũquid non in nobis seipm cõputabat: Quãdo dicebat: Qui fecit vni ex minimis meis: mihi fecit: nonne in nobis seipm computabat: Non eñ diuisa sunt abinuicem mẽbra: caput ꝛ corpus. Quid est caput ꝛ corpus: Saluator ꝛ ecclesia. Quomõ ergo dictũ est: cadent a latere tuo mille ꝛ decem milia a dextris tuis: Cadẽt eñ a dęmonio meridiano. Magnꝰ terror fratres a latere christi cadere: a dextr̃ christi cadere. Quõ cadẽt a latere: Quare illi a latere: illi a dextris: Quare mille a latere: ꝛ decem milia a dextris: Quid est a latere mille: Quia pauciores sũt mille: ꝙ decem milia ꝯ a dextris cadẽt. Qui sunt isti: Modo planũ erit in nomine christi: mõ apertũ erit. Quibusdã ꝓmisit christus: quia cũ illo iudicabunt: apostoli scilicet: ꝛ q̃ dimiserunt oñia: ꝛ secuti sunt eũ. Nam petrus ait illis:

Ik Alt. decem.

Act. 9

Matth. 25.

Matth.19. Ecce nos dimisim⁹ oĩa:⁊ secuti sum⁹ te: Et hoc illis ꝓmisit: Sedebitis sup duodecim sedes: iudicantes duodecim tribus israel. Nolite putare: qz ipis solis ꝓmisit dñs: Ubi em̃ sedebit Paulus apl's q̃ plus illis oĩbus laborauit: si nõ ibi sedebũt nisi duodeciz: Ille em̃ tertiusdecim⁹ ẽ: Nã ex duodecim cecidit iudas: In locũ aũt iude traditor: matthias ordinat⁹ ẽ: vt i Actib⁹ apl'oꝝ legim⁹. Impletę sũt duodeci sedes: Nõ ibi sedebit q̃ pl⁹ oĩb⁹ ill' laborauit: In duodecim sedes pfectio ẽ tribunalis: Nã milia sedebũt in duodecim sedib⁹. Sz vnde mihi ꝓbas ait aliq̃s: qz⁊ paulus inter iudices erit: Audi illũ dicẽtẽ: Nescitis qz angelos iudicabim⁹: Judicabim⁹ inq̃t. Et ipe nõ dubitauit in ꝓfũptione: qz credidit cõputari se inter illos q̃ iudicabũt cuz christo. Qui g̃ iudicabũt cũ xp̃o: p̃ncipes eccliarũ sũt: pfecti sũt. Talib⁹ dixit: Si vis esse pfectus: vade vende oĩa tua: et da paupibus. Quid ẽ si vis esse pfectus: Vis mecum iudicare⁊ nõ iudicari. Ille em̃ contristat⁹ abscessit.

Matth.19 Sed multi hoc fecerũt:⁊ multi hoc faciũt. Ergo isti cũ illo iudicabũt. Sed m'ti ꝓmittũt sibi qz iudicabũt cũ christo: qz dimittunt oĩa sua⁊ sequũtur christũ: Sed habẽt ꝓfũptionẽ de se: habẽt q̃ndã typũ et superbiã quã deus solus põt nosse:⁊ nõ possũt euitare dęmoniũ meridianũ: id est casũ feruẽtis caloris nimię psecutiõis. Tales multi cuz eẽnt illo tpe q̃ distribuerũt oĩa sua paupibus:⁊ sibi iã ꝓmittebant: qz sessuri erãt cũ christo⁊ iudicaturi gẽtes: feruente caloze psecutiõis tanq̃ a dęmonio meridiano defecerũt in tozmẽt:⁊ negauerũt christũ: Ipi sũt qui a latere ceciderũt: tãq̃ sessuri cũ christo ad mũdũ iudicandũ ceciderũt. Et dextris aũt dicã q̃ cadũt. Nostis qz cũ apparuerit ipm tribunal vbi cũ christo domino iudicabũt: q̃ voluerũt esse⁊ vere fuerũt pfecti: radicati⁊ fundati in charitate: vt nõ arescerẽt de sole⁊ dęmonio meridiano. Hoc em̃ ait dñs: Congregabunt ante eũ oĩes gẽtes:⁊ diuidet illos abinuicem sicut pastor diuidit oues ab hędis:⁊ oues ponet a dextris: hędos aũt a sinistris⁊ iudicabũt. Dicti erũt q̃ iudicabũt: ꝑ pauciozes erũt q̃s illi q̃ ante tribunal stabũt: qz illi tanq̃ mille: illi tanq̃ dena milia. Et dextr' positis: q̃d dicturꝰ ẽ: Esuriui em̃⁊ dedistis mihi mãducare: hospes fui⁊ suscepistis me. Manifestũ ẽ qz his dicet q̃ habẽt substantiã huius seculi: vñ ista hũana faciãt: Cñ⁊ ipi cũ illis regnabũt: qz illi tanq̃ milites: illi tanq̃ annonã p̃bẽtes ꝓuinciales: Sub vno tñ imperatoze:⁊ miles⁊ ꝓuincialis in regno ẽ: Miles fortis: ꝓuincial' deuot⁹: Miles fortis oꝛonibus pugnat aduersus diabolũ: deuot⁹ ꝓuincialis annonã tribuit militibus. Intelligat charitas vestra. Et audiunt in fine ad dexterã positi: Venite benedicti patris mei: ꝓcipite regnũ q̃ vobis ꝓparatũ ẽ ab origine mũdi. Erãt ergo illo tpe multi q̃n graiter inferbuerat sol pfecutiõis:⁊ dęmoniũ meridianũ: erãt q̃ sibi ꝓmittebãt qz iudicaturi erãt cũ xp̃o: nõ potuerũt ferre estũ pfecutiõis:⁊ ceciderũt a latere ipius. Erant ibi aliq̃ qui nõ sibi ꝓmittebãt sedes iudicantiũ: sed ꝑ elemosynas ꝓmittebant sibi: qz ad dexterã futuri erãt: q̃bus dictur⁹ erat christus: Venite benedicti patris mei ꝓcipite regnũ: q̃ vob⁹ paratũ ẽ ab origine mũdi. Et quia multi de spe illa iudicandi ceciderũt: multi aũt⁊ multo plures de spe illa dexterę ceciderũt: ideo dictũ ẽ christo: Cadẽt a latere tuo mille:⁊ dena milia a dextris tuis. Et qz multi erũt cũ illo qui oĩa illa nõ curarũt: cũ q̃bus tãq̃ mẽbris vnus ẽ christus: ad te aũt inq̃t nõ appropinquabit. Nũquid ad solũ caput dixit: nõ appropinquabit: Nõ vtiq̃: sed nec ad petrũ: nec ad paulũ: nec ad oĩes apostolos: nec ad oĩes martyres: quilin tozmẽtis nõ defecerũt. Quõ ergo nõ appropinquabit: Cur sic tozti sũt: Propinquauit carni tozmentũ: ⁊ nõ puenit ad locũ fidei. Itaq̃ lõge erat fides ipoꝛũ a terroze tozq̃ntium. Tozquebãt: nec approp̃quit terroꝛ: tozqueãt: sed irridebũt tozmentũ: p̃sumẽtes in illo q̃ prioꝛ vicit: vt ceteri vincerẽt. Et qui vincũt: nisi q̃ de se nõ p̃sumpserũt: Intendat charitas vza. Ad hoc em̃ dixit oĩa supioꝛa: Dicet dño susceptoꝛ meus es tu⁊ refugiũ meuz:⁊ sperabo in eũ: q̃m ipse eruet me de muscipula venantiũ. Ipe eruat me: non ego me. Int̃ scapulas suas obũbzabit tibi. Sz q̃ñ sb alis eius spabis: scuto circũdabit te veritas eius. Quia ergo in illo p̃sumpsisti:⁊ tota spem tuaz in illo posuisti: sequit. Quid: Nõ timebis a timoze nocturno: a sagitta volante p diem: a negocio pambulante in tenebzis: a ruina⁊ dęmonio meridiano. Quis nõ timebit: Qui in christo p̃sumit. Qui aũt de se p̃sumũt: etsi iã sibi sperabãt latus christi tanq̃ iudicaturi:⁊ si futuros se iã sperabãt a dextris christi quasi dicerẽt illis: Dẽite benedicti patr̃ mei: ꝓcipite regnũ q̃ vobis patũ est ab origine mũdi: vẽite dęmoniũ meridianũ: q̃m nouit dñs q̃ sũt eius. Verũtamẽ oculis tuis ꝑsiderabis: ⁊ retributionẽ peccatoꝝ videbis. Quid ẽ hoc: Quare verũtamẽ: Quia licuit impijs supbire in seruos tuos: licuit impijs psequi seruos tuos. Impune ergo erit impijs: quia psecuti sũt seruos tuos: Nõ erit impune. Quis em̃ tu ꝓmiser⁊: magl inde tui coronati sint: verũtamẽ oculis tuis ꝑsiderabis: ⁊ retributionẽ peccatoꝝ videbis. Malũ ergo q̃ voluerũt: nõ bonum q̃ ꝓ nescientes actũ ẽ: eis retribuet. Nõ opus est vt oculos fidei habeam⁹⁊ videamus: qz⁊ exaltanť ad tẽpus⁊ plangẽt in ęternũ: ⁊ q̃bus dat̃ potestas i seruos dei tpaliter: dicet eis: Jte in ignẽ ętrnũ q̃ pat⁹ est diabolo⁊ angelis eius. Sz si habeat quisq̃ oculos sicut dixit: oculis tuis ꝑsiderabis: nõ est leue videre ipiũ flozentẽ in h̃ seculo: ⁊ habere ad illũ oculos vt consideres fide quid ille passurus est in fine si se non coerexerit: quia qui modo tonare volũt: postea fulminant. Verũtamen oculis tuis considerabis: et retributionẽ peccatoꝝ videbis. Quoniã tu es domine spes mea. Ecce venit ad illud: quare nõ cadat a ruina⁊ dęmonio meridiano. Quoniã tu es domine spes mea: Altissimũ posuisti refugiuz tuum. Quid est hoc q̃ in alto est refugium tuum: Multi enim sic sibi faciunt refugium dei: quo fugiant a temporalibus ęstibus. Jn alto est enim refugium dei: valde in occulto est quo fugias ab ira ventura. Intus altissimum posuisti refugium tuũ.

Non accedent ad te mala: ⁊ flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo: Al. accedet tuabus

Matth.4. Luc.4. Quoniã angelis suis mãdauit de te: vt cu
ps.90. portauerunt stodiãt te in oĩnibus vijs tuis. In manib⁹
Tollent te: ne † quãdo offendas ad lapidẽ
pedẽ tuũ. Ista sũt verba quę dixit diabolus do-
mino iesu christo: quãdo illũ tẽptauit. Sed qz dili-
gẽtius ꝓsiderãda sũt: ne vos fatigemus: differamus
in crastinũ: qz † crastino si dñs voluerit: inde vobis
ꝑter tędiũ vestrũ: ne cũ volumus finire res obscu-
ras: ꝯcipitem⁹: † nõ queniãt ad intelligẽtiã vestrã.

A

Sermo scõs de scda pte eiusdẽ psalmi.

Sicut nõ dubito meminisse charitatẽ vestrã
qui hesterno die sermoni affuistis: psalmus
quẽ cęperam⁹ exponere: ne ad terminũ per
ueniret: angustia tpis impediuit: † dilata est ps eius
in hodiernũ diez: Hoc q̃ heri affuistis recordamĩ: q̃
Matth.4. nõ audistis agnoscite. Propterea fecimus ipam le-
ctionẽ euãgelĩ recitari: vbi dñs tẽptatus ẽ ꝑ ea ver
ba psalmi quę hic audistis. Ideo tẽptatus ẽ christ⁹:
ne vicar a tẽptatore christian⁹. Ille q̃pe magister i
oĩnibus tẽptari voluit qz tẽptamur: sicut mori vo-
luit qz morimur: sicut resurgere voluit: quia resurre
cturi sum⁹. Illa em̃ quę oĩdit in hoie q̃ factus ẽ ꝓ-
ꝑter nos homo cũ esset deus ꝑ quẽ facti sum⁹: ꝓpter
nos oĩdit. Et sępe cõmendauimus charitati vestrę
q̃ nos sępe iterare nõ piget: vt qz forte multi vestrũ
legere nõ possũt: qz nõ eis vacat legere: aut lras nõ
nouũt: saltẽ assidue audiẽdo nõ obliuiscant salubrez
fidẽ suã. Certe eã repetendo q̃busdã molesti videa-
mur: dũ tamẽ quosdã ędificemus. Nouimus enim
multos esse † memoria ꝑualentes † lectiõis diuinę
studiosos: qui ea quę dicturi sum⁹ nouerũt: et forte
nos ea volum⁹ dicere quę nõ nouerũt. Sed si cele-
riores sũt: intueant qz cũ tardioribus ambulãt viã.
Quãdo aũt duo comites vnã viam ambulãt: quoꝝ
est vnus celerior: alter tardior: in potestate celerior
est: vt cũ illo ambulet tardior: nõ in potestate tardio
ris: qz si velit celerior tantũ facere quãtũ potest: tar
dior illũ nõ sequit. Opus ẽ ergo vt celerior refrenet
celeritatẽ suã: † nõ relinquat comitẽ tardiorẽ. Hoc ẽ
Phil.3 ergo q̃d dixi me sępe dixisse: † nũc itez dico: sicut di
Col.3 vobis aũt tutũ. Dñs aũt noster iesus christ⁹: tanq̃
Dan.2.c.23 totus pfectus vir † caput † corp⁹: Caput in illo ho-
Marci.16 mine agnoscim⁹: q̃ natus ẽ de maria virgine: passus
sub pontio pilato: sepultus: resurrexit: ascẽdit in cę-
lũ: sedet ad dexterã patris: inde illũ expectamus iu-
dicẽ viuoꝝ atq̃ mortuoꝝ: hoc ẽ caput ecclesię. Cor-
pus huius capitis ecclesia ẽ: nõ quę hoc loco ẽ: sed
Gen.4 quę hoc loco † p totũ orbẽ terraꝝ: nec illa q̃ hoc tpe:
sed ab ipo abel vsq̃ ad eos q̃ nasciturĩ sũt vsq̃ in fi-
nẽ: † credituri in christũ: totus populus sanctoꝝ: ad
vnã ciuitatẽ ꝑtinentiũ: quę ciuitas corpus ẽ christi:
cui caput est christus. Ibi sũt † angeli ciues nostri:
ꝙ nos pegrinamur: laboram⁹: illi autẽ in ciuitate
expectãt aduẽtũ nostrũ. Et hę de illa ciuitate vnde
pegrinamur litterę nobis venerũt: ipę sũt scripturę
q̃ nos hortant vt bñ viuamus. Quid dicaz venisse
lras: Ipe rex descẽdit † factus ẽ nobis via in pegri-
natiõe: vt in illo ambulantes: nec errem⁹: nec defici-
amus: nec in latrocinãtes incidam⁹: nec in laqueos
ruam⁹ q̃ ponũtur iuxta viã. Talẽ g̃ scimus christũ
totũ atq̃ vniuersũ simul cũ ecclesia: ipm aũt solum
natũ de virgine: caput ecclesię: mediatorẽ sez ink deuz Luc.2
† hoies christũ iesũ: ad hoc mediator ẽ: vt eos q̃ re- 1.Timoth.2
cesserũt: ꝑ se recõciliet: Medi⁹ em̃ nõ ẽ nisi inter du
os. Recesseram⁹ a maiestate dei: † peccato nro offẽ
deram⁹ eũ: missus est filius mediator: q̃ sãguine suo
solueret peccata nostra: q̃bus sepabamur a deo: † i-
terpositus redderet nos ei † recõciliaret a q̃ auersi i
peccatis nris † delictis tenebamur. Ipse est caput
nostrũ: ipe ẽ deus eq̃lis patri: verbuz dei ꝑ quỏ facta Joh.1
sũt oia: ꝙ deus vt crearet: homo vt recrearet: de⁹ vt
faceret: homo vt reficeret. Huc intuẽtes: sic audia-
mus psalmũ: Intẽdat charitas vra: Disciplĩa ẽ ista
† doctrina scholę hui⁹: quę vobis valeat nõ ad vnũ
psalmũ intelligendũ: ꝙ ad multos si teneatis hãc re-
gulã. Aliq̃n psalm⁹ nõ solũ psalm⁹: ꝙ † oĩs ꝓphetia:
aliq̃n sic loquit de christo vt caput solũ cõmẽdet: et
aliq̃n a capite it ad corpus: id ẽ ad ecclesiã: † non vi-
det mutasse psonã: qz nõ sepat caput a corpe: ꝙ tan-
q̃ de vno loquit. Videat em̃ charitas vra qỏ dico.
Manifestus ẽ certe psalm⁹ oĩb⁹ vbi de passiõe dñi
dr: Foderũt man⁹ meas † pedes meos: dinume- Ps.21
rauerũt oia ossa mea: Diuisert sibi vestimẽta mea:
† sup vestẽ meã miserũt sortẽ. Hoc † iudei q̃n audi-
unt erubescũt. Euidẽtissime enĩ ꝓphetia de passione
dñi nostri iesu christi ꝓlata ẽ. Delicta aũt nõ habe-
bat dñs noster iesus christ⁹: † tamẽ in capite ipsius
psalmi dicit: Deus deus me⁹ vt q̃d me dereliquisti: Ibidem.
longe a salute mea verba delictoꝝ meoꝝ. Videtis g̃
q̃d dicat ex psona capitis: q̃d ex psona corpis. Deli-
cta ad nos ꝑtinẽt: passio ꝑ nobis ad caput ꝑtinet: ꝙ
ꝓpter passionẽ illi⁹ ꝑ nobis: † qỏ ad nos ꝑtinet deli-
ctoꝝ debitũ soluit. Sic † in isto psalmo iã istos xp⁹
hesterna die tractauim⁹: † breuit illos cõmẽorem⁹.

Commemoratio versuũ prius tractatoꝝ
cũ expositione sequentiũ.

D

Qui habitat in adiutorio altissimi: in
protectiõe dei cęli cõmorabit. Hoc
cõmẽdauim⁹ charitati vrę in istis versib⁹:
ne quisq̃ in sẽ spem ponat: ꝙ totã spem suã in illo po
nat in q̃ sũt vires nrę. Ex adiutorio enĩ ei⁹ vincim⁹:
nõ ex nra ꝑsumptiõe. Protegit g̃ nos de⁹ cęli: si di-
cam⁹ dño qỏ sequit: Dicet dño susceptor me⁹
es tu: † refugiũ meũ: deus me⁹ sperabo in
eũ. Am̃ ipe eruet me de muscipula venan
tiũ: † a verbo aspero. Dixim⁹ qz multi timẽtes
verbũ aspez incidũt in muscipulã venantiũ. Insul-
tat homi qz christianus est: † pnitet illũ qz christia
nus factus ẽ: † ab aspero verbo incidit in muscipulã
diaboli. Insultat etiã homi q̃ inter multos christia
nos melius viuit: † timens aspera verba insultato-
rũ: incidit in laqos diaboli: vt nõ sit triticũ i area: ꝙ
paleã seq̃t. Qui aũt i dño spat: eruit a muscipula ve-
nãtiũ † a verbo aspero. Quỏ aũt te ꝓtegit de⁹: † In-
ter scapulas suas obũbrabit tibi: Id ẽ am̃ pe
ctus suũ te ponet: vt alis suis te ꝓtegat: si mõ agno-
scas infirmitatẽ tuã: vt q̃si pullus infirm⁹ fugias sb
alas matris: ne a miluo rapiar. Dilui sũt enĩ aereę Eph.2
potestates: diabol⁹ † angeli ei⁹: rapę volũt infirmi-
tatẽ nostrã. Fugiam⁹ sub alas matris sapiẽtię: qz †
ipa sapia infirmata ẽ ꝑter nos: qz xp̃s caro factuz Joh.1.
est. Sicut infirmat gallina cũ pullis suis vt ꝓtegat Matth.23
eos alis suis: Sic dñs noster iesus christus: q̃ cũ in Phil.2.
forma dei esset: nõ rapinã arbitrat⁹ est esse se equa-

lẽ deo: vt infirmaretur nobiscũ: ⁊ alis suis ptegeret nos: semetipm exinaniuit formã serui accipiens: i si militudinem hominũ factus: ⁊ habitu inuentus vt homo. Et sub alis eius sperabis. Scuto circũdabit te veritas eius: nõ timebis a timore nocturno. Tẽptationes ignorantię timor nocturnus: peccata scientię sagitta volans p diem. In nocte em ignorantia intelligit: in die manifestatio. Sũt qui ignorantes peccãt: sũt qui sciẽtes peccãt. Qui ignorantes peccãt: a timore nocturno supplantant: qui sciẽtes peccãt: a sagitta volante p diẽ pcussi sũt. Hęc autẽ cũ in grauioribus pſecutionibus fiunt: quousq; pueniat tanq; ad meridiẽ: quicũq; illo caloze ceciderit: tanq; a demonio meridiano cadet. Et multi caloze isto ceciderũt: sicut iaz hesterno die exposuim⁹ charitati vestrę: quia feruẽte pſecutione dictũ est: dozqueank christiani donec negent q̃ christiani sũt: Cũ antea solerẽt confessi pcuti: ad hoc postea dozquebank vt negarent. Et cũ oñis reus tam diu dozqueat q̃diu neget: christianozũ pfessio dozq̃bat: negatio dimittebat. Erat ergo tũc magn⁹ est⁹ pſequentiũ. Quicũq; in illa tẽptatiõe ceciderũt: tanq; a demonio meridiano ceciderũt. Et quãti ceciderũt: Multi q̃ se sperabãt sessuros cũ dño ⁊ iudicaturos: illi a latere ceciderũt. Itẽ multi q̃ se sperabãt ad dexterã futuros: in plębe sancta stipendaria tãq; puinciales: q̃ annonã militibus p̃bent: q̃bus dici habet: Esuiui em ⁊ dedistis mihi manducare: ad dexteram em erũt: multi: ⁊ ō ipa spe ceciderũt: ⁊ plures inde: qz plures ibi. Pauciozes em qui cũ dño iudicabũt: ⁊ plures qui stabũt ante illũ: sed nõ vna cõditio eoz: alij ad sinistrã: alij ad dexterã: alij vt regnẽt: alij vt puniank: alij vt audiãt: Venite benedicti patris mei pcipite regnũ: Alij vt audiant: Ite in ignez ęternũ: qui patus est diabolo ⁊ angelis eius. Ergo A ruina ⁊ demonio meridiano: Cadẽt mille a latere: ⁊ dena milia a dextris: ad te autẽ nõ appzopiquabit. Quid: Demoniũ meridianũ te nõ dęjcit. Quid mirũ si caput non dęjcit: Sed nõ dęjcit ⁊ illos q̃ sic hęrent capiti: quomõ ait Aplus: Mouit dñs qui sũt eius. Sũt em quidã ita p̃destinati vt nouerit dñs qui ptineant ad cozp⁹ ipius. Cũ ergo ad hos nõ accedet illa tẽptatio vt dęjciat eos: isti intelligunt in eo qõ scriptũ est: ad te autẽ nõ appzopinquabit. Sed ne illi peccatozes q̃bus tanta licuit exercere in christianos attendanta quibusdã infirmis ⁊ dicak: ecce quid voluit deus vt tantũ impijs ⁊ sceleratis liceat in seruos dei: modicũ cõsidera oculis tuis: oculis fidei: ⁊ videbis retributionẽ peccatoz in finẽ: q̃bus mõ tanta pmittunt vt exercearis. Hoc em sequit: Verũtamẽ oculis tuis cõsiderabis: ⁊ retributionẽ peccatoz videbis. Qm tu es dñe spes mea: altissimus posuisti refugiũ tuũ. Non accedent ad te mala: Dño dicit: Qm tu es dñe spes mea: altissimũ posuisti refugiũ tuũ: nõ accedẽt ad te mala. Et flagellũ nõ appzopinquabit tabernaculo tuo. Et deinde verba quę audistis iã dicta a diabolo. Qm angelis suis mandauit de te: vt custodiant te in oñibus vijs tuis. In manibus tollent te: neq̃ offendas ad lapidem pedẽ tuũ. Cui ꝑ dicit: Cui illõ dixit: qm tu es dñe spes mea. Jã puto ñ eẽ exponẽdũ christianis q̃s sit

Matth. 25

Ibidem

2. Timoth. 2

Matth. 4.

dñs: Si deũ patrẽ intelligũt: Quõ illũ tolliẽt angeli in manibus: ne offendat ad lapidẽ pedẽ suũ: Videtis ergo quia ⁊ christ⁹ dñs dũ loqueret de corpore: subito cępit loqui de capite. Caput nostruz appellatũ ẽ modo: cũ diceret: qm tu es dñe spes mea: altissimũ posuisti refugiũ tuũ. Jdeo posuisti altissimuz refugiũ tuũ: quoniã tu es dñe spes mea. Quid sibi hoc vult: Attendat charitas vestra: Qm tu es dñe spes mea: altissimũ posuisti refugiũ tuũ: Jã ñ ẽ mirandũ: Propterea em sequit: Mõ accedẽt ad te mala: q̃ altissimũ posuisti refugiũ tuũ: Et flagellũ ñ appropinquabit tabernaculo tuo: qm altissimũ posuisti refugiũ tuũ. Mõ aũt legim⁹ in euãgelio: quia alicubi angeli portauerũt dñm: ne offenderet ad lapidẽ: ⁊ tamẽ intelligimus. Hinc em iã facta sũt: ⁊ nõ fiunt: Hinc em iã facta sũt: ⁊ nõ fiunt: ne causa ꝓphetata sũt: nisi qz futura erãt: Et nõ possumus dicere: postea ventur⁹ est christus: vt nõ offendat ad lapidẽ pedez suũ: Judicatur⁹ em veniet. Ubi ergo completũ est: Intendat charitas vestra. Primo hos versus audite: qm tu es dñe spes mea: altissimũ posuisti refugiũ tuũ. Genus humanũ moriri hominẽ nouerat: resurgere nõ nouerat: ideo quid timeret habebat: qõ speraret nõ habebat. Ut ergo ille qui ꝓpter disciplinã fecit timorẽ mozris: propter p̃miũ futurę vitę ęternę daret spem resurrectionis: Mortu⁹ prior resurrexit dñs noster iesus christus: Mortuus est post multos: resurrexit ante oñes. Hoc passus ẽ moziendo: qõ iam multi passi erãt: Hoc iã fecit resurgendo: qõ nullus ante illũ. Quando em hoc accipiet ecclesia nisi in fine: Prędessit in capite qõ membra sperent. Mouit em charitas vestra: quõ inter se dicant. Dicat ergo ecclesia dño suo iesu christo: Dicat corp⁹ capiti suo: Qm tu es dñe spes mea: altissimũ posuisti refugiũ tuũ: id ẽ ideo resurrexisti a mor. Mara. 16. tuis ⁊ in cęlum ascendisti: vt altum poneres refugiuz tuũ: ascendens vt fieres spes mea: qui in terra desperabam: et me resurrecturum esse non credebã: Modo iam credo: quia ascendit in cęlum caput meũ: quo caput p̃cessit ⁊ membra secutura sũt. Puto iã manifestũ esse qõ dictũ est: qm tu es domine spes mea: altissimũ posuisti refugiũ tuuz. Hoc plani⁹ dixerim: Ut q̃ haberẽ spem resurrectionis quam non habebã: ideo prior resurrexisti: vt quo p̃cessisti: illuc me secuturũ sperarẽ. Vox em ẽ ecclesię ad dominum suũ: vox est corpis ad caput suũ. Moli ergo mirari: Mõ accedẽt ad te mala: ⁊ flagellũ nõ appropinq̃bit tabernaculo tuo. Tabernaculũ dei: caro est. In car ne inhabitauit verbũ: ⁊ caro factũ est tabernaculuz Joh. 1. deo. In ipo tabernaclo impator militauit p nobis: in ipo tabernaculo ab hoste temptatus est: ne miles deficeret. Et qz ipam carnez ostendit oculis nris: qz oculi nri ista luce gaudẽt: ⁊ visibili lumine isto delectant: qz in manifestatiõe posuit carnẽ suaz vt oñes viderẽt: iõ psalm⁹ dicit: In sole posuit tabernaculũ Psa. 18. suũ. Quid ẽ in sole: In apto: in manifesto: i luce terrena: id ẽ in luce q̃ terras de cęlo pfundit: ibi posuit tabernaculũ suũ. Sz quõ ibi poneret tabernaculuz suũ: si nõ tãq; spons⁹ pcederet de thalamo suo: Hoc em sequit. In sole posuit tabernaculũ suũ. Et q̃si diceret ei: quõ: ⁊ ipe inqt: Tãq; spõsus pcedẽs de tha Ibidem. lamo suo: exultauit vt gigas ad currẽdã viã: Hõ ẽ tabernaculũ: Ipa ẽ spõsa: Verbũ spõsus: caro spõsa: ⁊ thalamus vterus v̄ginis. Et q̃d dicit Aplus:

Eph.5 Et erūt duo in carne vna. Sacramentū ꝟ magnum est: ego aūt dico in christo ⁊ i ecclesia. Et qđ ipe do-
Matth.19 minus in euāgelio: Igit iā nō sūt duo: ꝟ vna caro. Ex duobus vnuꝫ: ex verbo ⁊ carne: vnus hō: vnus
Matth.27 deus. Hoc aūt tabernaculū eius sensit flagella i ter-
ra: Manifestū ē: qz flagellat ē dns. Mūqđ in cęlo
refugiū suū: vt eēt spes nra: ⁊ nō ad eū accedāt ma-
la: nec flagellū ꝓpinquabit tabernaculo eius. Lōge
est sup oēs cęlos: sed pedes habet in terra. Caput
Ber.9 in cęlo est: corpus in terra. Cū aūt pedes ipius fla-
gellarent ⁊ calcarent a saulo: clamauit caput: Sau-
Ro.5 le saule qđ me psequeris: Ecce nemo caput psequit:
⁊ ecce caput in cęlo: quia christus resurgens a mor-
tuis: iam nō morit: ⁊ mors illi vltra nō dominabit.
Nō accedēt ad te mala: ⁊ flagellū nō appropinq̄bit
tabernaculo tuo. Sed ne putemus qz sepatū est ca-
put a corpe: discretū est eē locis: sed iunctū est affe-
ctu: ipa affectus cōiūctio clamauit de cęlo: Saule
saule quid me psequeris: Prostrauit eē eū voce ob-
iurgante: ⁊ leuauit dextera miserāte. Qui corp⁹ chri
sti psequebat: factus est membrū christi: vt qō facie
bat ipe ibi pateret. Quid ergo ibi fratres: de capi-
te nostro qđ dictū est: Eē tu es dne spes mea: al-
tissimū posuisti refugiū tuū. Nō accedent ad te ma
b Matth.4 la: ⁊ flagellū nō appropinq̄bit tabernaculo tuo. Di-
cta sūt hęc: Eē angelis suis mandauit de te: vt cu-
stodiant te in oībus vijs tuis. Audistis modo cuz
Matth.5 euāgeliū recitaret: attēdite: Baptizat ē dns: ieiū-
uit. Quare baptizatus: Ut nō aspnaremur baptiza-
ri. Nā cū ipe ioānes diceret dño: Tu ad me vēis ba
ptizari: ego a te debeo baptizari. Et dns: Sine mō:
sic eē oportet nos iplere oēz iustitiā: Voluit ipleri
hūilitatē: vt abluerēt q̄ sordes ñ habebat. Ut qđ h:
Propt superbiā futuroꝝ. Existit eē aliqs catechumi
nus: q̄ forte doctrina ⁊ moribꝰ vincit mltos fideles:
Attēdit iā baptizatos mltos impitos: nō sic viuētes
quō ipe viuit: nō in tanta ꝓtinentia: nō in tanta casti
tate: Jā ille nec vxorē quērit: ⁊ videt aliquādo fide
lem si nō fornicantē: tamē vxore intēperantius vtē-
tem: potest erigere ceruicez supbię ⁊ dicere: qđ mi
hi iā opus est baptizari: vt hoc accipiam qō iste ha
bet: quem iam ⁊ vita ⁊ doctrina ꝓcedo? Quic dns.
Matth.10 Quid ꝓcessisti? Quantū ꝓcessisti? Tantūne quan-
tū ego te? Nō est seruus sup dnm suū: neq̄ discipu
lus sup magistrū suū. Sufficit seruo vt sit sicut dns
J eius: ⁊ discipulo vt sit sicut magister eius. Noli ex-
tolli: vt nō quęras baptismū. Baptismū ḡres dni:
ego serui quęsiui. Baptizatus est ergo dns: ⁊ post
baptismū tēptatus est: ieiunauit quadragīta dieb⁹
Matth.4 in mysterio: qō sepe vobis cōmemoraui. Nō omia
vno tpe dici possūt: ne occupent necessaria tēpora.
Post quadraginta dies esuriuit: qui poterat ⁊ nun
q̄ esurire. Sed quō tēptaret? Aut si ille nō vinceret
Ibidem. tēptatoꝛē: quō discerēs tu cū temptatore pugnare?
Esuriuit: etiā tēptat⁹ audiuit: dic lapidib⁹ istis vt pa
Matth.4 nes fiant: si filius dei es. Quid magnuz erat dño ie-
su christo de lapidib⁹ panē facere: q̄ de q̄nq̄ panib⁹
tot milia satiauit? De nihilo fecit panē. Tanta enim
fuerat mltitudo escę: quę saturaret tot milia? Unde
ꝓcessit? Fōtes panes erāt in manib⁹ dni: Nō ē mi
rū: nā ipe fecit de quinq̄ panibus multos panes vn
de saturaret tot milia; qui facit quotidie in terra de
paucis granis messes ingentes. Jpa eē sūt miracu
la dni: sed assiduitate viluerūt. Quid ergo fratres?
Impossibile erat dño de lapidib⁹ panes facere? Ho
mines fecit de lapidibus: dicente ipo ioanne bapti-
sta: Potens est deus de lapidibus istis suscitare fili- Matth.3.
os abrae. Quare ergo nō fecit? Ut te doceret respō
dere temptatori: vt si forte in aliqua angustia posit⁹
fueris: ⁊ suggesserit tibi tēptator: si christianus esses
⁊ ad christū ptineres: desereret te mō vt non dixisset
tibi auxiliū? Et forte adhuc medicus secat: ⁊ ideo de
serit: Sz nō deserit: Quō paulū ipm iō nō exaudi-
uit? Haz dicit paulus nō se exauditū de stimulo car 2.Cor.12.
nis suę āgelo sathanę: a q̄ colaphizari se dixit: Pro
pter qō dnm ter rogaui vt auferret eū a me: et dixit
mihi: Sufficit tibi gratia mea: nā xp⁹ in infirmitate
pficit. Tāq̄ medico diceret posito forte epithema-
te: molestū ē mihi hoc emplastrū: rogo te tolle illō:
Et medic⁹: Nō op⁹ est: diu ibi sit: nō eē aliter sana-
re poterit. Ęgrotū nō exaudiuit medicus ad volun
tatē: quia exaudiuit ad salutē. Jdeoq̄ fortes estote
fratres: ⁊ quādo aliqua inopia temptami de flagel
lante ⁊ erudiente vos: quib⁹ ⁊ parat ⁊ seruat ęternā
hęreditatē: nō vobis suggerat diabolus: Si iustus
eēs: nōne tibi ꝓ corū mitteret panē: quō misit he- 3.Reg.17
lię? Ubi est qō legisti: Munq̄ vidi iustū derelictuz: Ps.36
nec semē eius quęrens panē? Tu respōde diabolo:
Uerū dicit scriptura: nunq̄ vidi iustū derelictū: nec
semen eius quęrēs panē. Habeo eē panē meū quē
tu nō nosti. Quem panē? Audi dominū: Non in so-
lo pane viuit homo: sed in omni verbo dei. Putas Matth. 4
ne verbū dei nō sit panis? Si nō esset panis: non di-
ceret verbū dei ꝓ qō facta sūt oīa: Ego suz panis Joh. 6.
viuus qui de cęlo descēdi. Didicisti ergo quid respō
deas temptatori in angustia famis. Quid si te sic tē-
ptat vt dicat tibi: si christian⁹ esses: faceres miracu- k
la quomodo fecerūt multi christiani? Tu iaz sugge-
stione mala deceptus: temptares dominū deū tuū:
⁊ diceres domino deo nostro: Si christianus sum:
⁊ sū ante oculos tuos: ⁊ in aliquo numero tuoꝝ me
computas: faciā ⁊ ego aliquid qualia multa fecerūt
sancti tui: Temptasti deū quasi non sis christianus
si hoc facias. Multi talia desiderātes ceciderūt. Nā
Simon ille magus talia desiderauit ab apostolis: qui Act. 8.
spiritūsāctū ꝓ pecunia voluit compare. Amauit po-
tentiā miraculoꝝ: ⁊ nō amauit imitationē humilita
tis. Jdeo quidā discipulus: vel quidā de turba: cuz
vellet sequi dominū: attendens miracula quę facie-
bat: vidit illū dominus superbū nō quęrere viā hu-
militatis: sed typum potentię: ⁊ ait: Vulpes foueas Matth. 8.
habent: ⁊ volucres cęli nidos: filius autez hominis
non habet vbi caput reclinet. Vulpes in te foueas
habent: volucres cęli in te nidos habent. Vulpes
dolus est: volucres cęli superbia est. Sicut enim vo
lucres alta petūt: sic superbi: Et vt vulpes cauernas
habent dolosas: ita omnes insidiatores. Quid er-
go respondit dominus? Potest in te habitare sup-
bia ⁊ dolus: christus nō habet vbi in te habitet: vbi
reclinet caput suū: Quia reclinatio capitis: humili
tas christi est: Nisi reclinaret caput non iustificare-
ris. Talia desiderantes et discipuli: et volentes
iam appetere sedem regni antequaz viam humili-
tatis caperent: quando illi suggestum est a matre
discipulorum: Dic vt yn⁹ sedeat ad dexteram: et Matth. 20

alius ad sinistrā tuā: potētiā quęrebāt: sed ꝙ passionē hūilitatis venit ad potentiā regni. Dit dñs: Potestis bibere calicē quē ego bibitur⁹ sū: Quid cogitatis altitudinez regni: ⁊ nō imitamini humilitatem meā: Ergo q̄d si sic te tēptet: fac miracula: Me ⁊ tu tēptes deū: q̄d debes respondere: Dō respōdit dominꝰ. Dit illi diabolus: Ditte te deorsū: qz scriptū est: Angelis suis mādauit de te: vt in manibꝰ tollāt te ne forte offendas ad lapidē pedē tuū. Si te miseris: angeli te suscipiēt. Et posset quidē fieri fratres: vt si se misisset dñs: obsequia angelox susciperēt carnē dñi. Sed q̄d illi ait: Jtex scriptū ē: Nō temptabis dñm deū tuuz. Dominē me putas. Ad hoc enī accessit diabolꝰ vt tēptaret vtrū filius dei eēt: Jpe videbat carnē: sed maiestas in operibus apparebat: Angeli testimoniū dixerūt: Jlle videbat mortalē vt temptaret: vt christo temptato doceret christianꝰ. Quid ergo scriptū est: Nō tēptabis dñm deū tuū. Jtaq; nō tēptemus dñm vt dicamus: si ad te pertinemus: miracula faciamus. Redeamus ergo ꝓpter verba psalmi: Angelis suis inq̄t mandauit de te: vt custodiāt te in oībus vīs tuis. Jn manibꝰ tollent te: ne quādo offendas ad lapidē pedē tuū. Sublatꝰ est christus in manibus angelox: quādo assumptus est in cęlū: nō qz si nō portarēt angeli ruiturus erat: ⁊ qz obsequebant regi: ne forte dicatis: meliozes sūt q̄ portabāt q̄z ille qui portabat. Ergo meliora sunt iumenta q̄z homīes: Sed quia infirmitatem hominū portāt iumēta. Nec hoc debemus dicere: Etenī iumēta si se subtrahāt: cadūt q̄ sedent. Sed quomodo debemus dicere: Nā ⁊ de deo dictū est: Cęlum mihi sedes est. Quia ergo cęlū portat: ⁊ deus sedet: ideo melius est cęlū: Sic ergo ⁊ de obsequio angelox in hoc psalmo intelligere poterimus. Nam nō ad infirmitatē dñi ptinet: sed ad illox bonorificētiā: ad illox seruitutē. Resurrexit aūt dñs iesus christꝰ. Propter q̄d: Apostolū audite. Dortuus est ꝓpter delicta nostra: ⁊ resurrexit ꝓpter iustificationem nostrā. Jtē de spiritusancto euangeliū: Spiritus quidē inquit nondū erat datus: quia iesus nondū erat clarificatꝰ. Quę est clarificatio iesu: Resurrexit ⁊ ascendit in cęlū. A deo clarificatus ascensiōe in cęlū: misit spiritū suū sanctū die pentecostes. Jn lege autē in libro moysi Exodo: a die agni occisi ⁊ manducati quinquaginta dies numerant: ⁊ data est lex in tabulis lapideis scripta digito dei. Quid sit digitꝰ dei: euāgeliū nobis exponit: quia digitus dei spiritussanctus est. Quō probamus: Dominus respondens eis q̄ illū dicebāt in nomine beelzebub eijcere demonia: ait: Si ego in spiritu dei eijcio demonia. Alius euangelista cū hoc narraret: Si ego inq̄t i digito dei eijcio demonia. Dō ergo positū est in vno aperte: positū est in altero obscure. Nesciebas quid sit digitus dei: exponit alius euāgelista dicēs euz eē spiritū dei. Digito ḡ dei scripta lex data ē die q̄nq̄gesimo ab occisiōe agni: ⁊ spiritussanctus venit die quinquagesimo a passiōe dñi nostri iesu christi. Occisus est agnus: factū est pascha: impleti sūt q̄nquaginta dies: data ē lex: Sz data est illa lex ad timorē: nō ad amorē. Ut aūt timor ꝓuerteret in amorē: occisus est iustus iam in veritate: cuius typus erat ille agnus quē occidebant iudei. Resurrexit: ⁊ a die pascḥ dñi sicut a die pascḥ agni occisi numerant q̄n quaginta dies: ⁊ venit spiritussanctus iam in plenitudine amoris: non in pęna timoris. Quare hoc dixi: Ad hoc ergo resurrexit dñs ⁊ glorificatus est: vt mitteret spiritū sanctū. Et dixerā iā dudū: qz caput in cęlo est: pedes in terra. Si caput in cęlo: pedes in terra: quid est pedes dñi in terra: nisi sancti dñi in terra: Qui sūt pedes dñi: Apli missi ꝙ totū orbē rerarū. Qui sūt pedes dñi: Omes euangelistę in quibus pagrat dñs vniuersas gentes. Detuendū erat ne euangelistę offenderent in lapidē. Jllo enī in cęlo posito capite: pedes qui in terra laborabāt possent offendere in lapidē. Jn quē lapidē: Jn legē in tabu lis lapideis datā. Me ergo legis rei fierēt: non accepta gratia ⁊ in lege rei tenerent: ipa est enī offensio reatus quos lex tenebat reos: absoluit dñs: vt iā in legē nō offenderēt. Me pedes huⁱ capitis incurrerent in legis reatū: missus est spiritussanctus vt amore petrus ter negauit: nondū enī accepat spiritū sānctū. Accepto postea spūsancto: cū fiducia cępit p dicare. Qui ad vocem ancillę ter negauit: accepto spūsancto inter flagella ꝓncipū ꝓfessus ē quē negauerat. Nō mirꝝ: qz dñs ipm trinū timorē trino amore dissoluit. Resurgēs enī a mortuis ait petro: Pe tre amas me: Nō dixit timeꝰ me. Nā si adhuc time ret: offēderet ad lapidē pedē suū. Amaſ me inq̄t: Et ille. Amo. Sufficiebat semel. Forte mihi sufficeret q̄ cor nō video: q̄nto magꝭ sufficeret dño: q̄ videbat q̄b⁹ medullꝰ viscex suox dicebat petrꝰ: amo: Nō sufficē dño rndere semel: inꝛrogat itex: ⁊ ille rndet: amo. Inꝛrogat ttio: Et iā tędio affectꝰ petrꝰ: q̄si dubitaret dñs nr̄ de amore ipiꝰ: Dñe tu inq̄t sc̄i oia: tu scis qz amo te. Sz dñs cū illo sic ęgit: ⁊ tāq̄ diceret: Ter me negasti timēdo: ter me ꝓfitere amādo. Jsto amore ⁊ ista charitate repleuit discipulos suos. Quare? Quia altissimū posuit refugiū suū: qz clarificatꝰ mi sit spiritū sanctū. Soluit credētes a reatu legi: ne in lapidē offēderēt pedes eiꝰ. Jaz cętera mānifesta sunt fres: qz sępe tractata sunt. Super aspidē ⁊ basiliscū ambulabis: ⁊ conculcabis leonē ⁊ draconē. Qui sit serpēs nostis: quō sup illū calcet ecclia q̄ nō vincit: qz cauet astucias ipiꝰ. Quēadmodū autē sit leo ⁊ draco: puto ⁊ b nosse charitatē vtaz. Leo habet diabolꝰ: Qñ martyres occidebāt: leo erat sęuiēs: Qñ hęretici insidiāt: draco ē surrepēs. Vtici leonē: vince ⁊ draconē. Nō te frędit leo: nō te decipiat draco. Probemꝰ qz leo erat qñ apte sęuiebat. Exhortās martyres petrꝰ ait: Nescitis qz aduersarius vester diabolꝰ tanq̄ leo rugiēs circuit quērēs quē devoret: Apte sęuiēs leo grebat quē devorare. Draco quō insidiat: Per hęreticos. Tales timens paulꝰ ne ab illis corrumpet ecclia a ꝛginitate fidei quā gestabat in corde: ait: Despōsaui enī vos vni viro virginē castā exhibere christo: ⁊ timeo ne sicut

Ibidem

Matth.4

Deut.6

L

Marci.16
Act.1

Ro.4

Joh.7

Act.2
Exo.32.et.19

Exo.31

Matth.12
Luc.11

Act.2

Exo.32.et.19

Matth.4

1.Pet.5

2.Cor.11

serpens euam seduxit astutia sua: ita ⁊ mētes vestre corrūpant a castitate que est in christo. Virginitatē corporis pauce femine habent in ecclesia: sed virginitatē cordis: omnes fideles habent. In ipa fide virginitatis cordis timebat corrūpi a diabolo: quā qui pdiderint: sine causa sunt virgines corpe. Corrupta corde quid seruat in corpe? Ideo mulier catholica precedit virginē hereticā. Illa enī nō est virgo in corpore: ista mulier facta est in corde: ⁊ mulier nō a mari to deo: sed a serpente. Quid aūt ecclesia? Super aspidem ⁊ basiliscū ambulabis. Rex est serpentium basiliscus: sicut ⁊ diabolus rex est demoniorū. Et cōculcabis leonem ⁊ draconē. Jam verba dei ad ecclesiam. ¶ Quōm in me sperauit eruam eum. Non solū ergo caput est: qō mō sedet in cēlo: qz altissimū posuit refugiū suū: ad qō nō accedūt malat et flagellū nō appropinquabit tabernaculo eius: sed et nos qui laborамus in terra: ⁊ adhuc in temptationibus viuim⁹: quorū gressus tumenī ne in laqueos incidant: audiam⁹ vocem dñi dei nostri consolantis nos ⁊ dicētis nobis: Quōm in me sperauit: eruam eum: ¶ Protegā eum qm̄ cognouit nomē meū. ¶ †Invocauit me ⁊ ego exaudiā eū: cum ipso sum in tribulatione. Noli timere qm̄ tribularis: ne quasi nō sit tecū de⁹: Fides sit tecū: ⁊ tecū est deus in tribulatione. Fluctus sunt maris: turbaris in nauigio: quia dormit christus. Dormiebat in naui christus: pierant homines. Si fides tua dormit in corde tuo: tanq̄ in naui tua dormit christus: quia christus p fidē in te habitat. Cum turbari cęperis: excita christū dormientē: erige fidem tuā: ⁊ noueris quia te nō deserit. Sed ideo putas te deseri: qz non qm̄ vis eripit. Eripuit tres pueros ō igne. Qui eripuit tres pueros: deseruit machabęos? Abdeles cōfunderent: istos spūaliter: vt fideles imitarent. Cum ipo sum in tribulatione: ¶ †Et†eximā eum et glorificabo eū. ¶ Lōgitudine dierum replebo eum. Que est longitudo dierum? Vita eterna est. Fratres: nolite putare longitudinē dierū dici: sic sūt hyeme dies miores: estate dies maiores. Tales dies nobis habet dare? Longitudo illa est que nō habet finē: eterna vita: que nobis promittitur in diebus longis. Et vere quia sufficit: non sine causa dixit: replebo eū. Non nobis sufficit quic quid longū est in tpe si habet finē: ⁊ ideo nec longū dicendū est. Et si auari sumus: vitę eternę debemus esse auari: talē vitā desiderare que nō habet finem. Ecce vbi extendat auaricia vestra. Argentū vis si ne fine? Vitā etnā desidera sine fine. Nō vis vt beat finē possessio tua? Vitā etnā desidera. Que est longitudine dierum replebo eū: ¶ Et ostēdam illi salutare meū. Nec hoc fratres breuiter pertransiendū est: ostendā illi salutare meū. Hoc dixit: ostendā illi ipm christū. Quare? Nō est visus in terra: Quid nobis magnū habet ostendere? Sed non est visus tali visu quali videbimus. Tali visu visus est: quali viderūt qui crucifixerūt. Ecce qui viderūt crucifixerūt: nos nō videmus ⁊ credimus. Illi oculos habebant: ⁊ nos nō habem⁹? Immo ⁊ nos corporales habemus oculos: sed p fidē adhuc videmus nō per speciē. Qm̄ erit species? Quādo videbimus eū facie ad faciē: qō dicit aplus: qō nobis pmittit de⁹ in magno prēmio omniū laborum nostrorū. Quicquid laboras: ad hoc laboras vt videas. Nescio qd magnū est qō visuri sumus: qm̄ tota merces nostra visio est: ⁊ ipm magnū visum: hoc est dñs noster iesus christus: Ipe qui humilis visus est: ipe videbit magnus: ⁊ letificabit nos quō videt modo ab angelis: In prīcipio erat verbū: ⁊ verbū erat apud deū: Joh. j. et deus erat verbū. Attēdite qui hoc pmisit ipsum dñm in euāgelio dicentē: Qui diligit me: diliget a Joh. 14. patre meo: ⁊ ego diligā eum. Et quasi diceretur ei: et quid ei dabis qui diligit te? Ostendā inqt meipsum illi. Desideremus ⁊ amem⁹: Flagrem⁹ si sponsa sumus. Sponsus absens est: sustineamus: veniet quē desideramus. Tantū pignus dedit: nō timeat sponsa ne deserat a sponso: nō dimittit pignus suū. Qō pignus dedit? Sanguinē suū fudit. Qō pign⁹ dedit? Spiritūsanctū misit. Talia pignora dimittet ille sponsus? Si nō amaret: talia pignora nō daret. Jam amat. O si sic amaremus. Maiorē dile- Joh. jv. ctionē nemo habet: q̄ vt animā suā ponat pro amicis suis. Et nos quō ponimus animas nostras pro illo? Quid illi pdest: qm̄ iam altissimum posuit refugiū suum: ⁊ flagellū non appropinquat tabernaculo eius? Sed quid dicit iohānes? Sicut christus pro j. Joh. iij. nobis animam suā posuit: sic ⁊ nos debemus p fratribus animas ponere. Unusquisq̄ ponens p fratre animā: p christo ponit. Qui modo pascit fratrē: christū pascit. Cū vni ex minimis meis feciſtis: mi- Matth. 25. bi feciſt. Amem⁹ ⁊ imitemur: curram⁹ post vnguēta eius: quō dicit in Cāticiscanticorū: Post odorē Canti. i. vnguētorū tuorū currim⁹. Venit enī ⁊ oleuit: ⁊ odor ipius impleuit totū mundū. Unde odor? De cēlo. Sequere ergo ad cēlū: si non falsum respondes qō dicit: Sursū cor: sursum cogitationē: sursum amorem: sursum spem. Ne putrescat in terra triticū: nō audes ponere in humida terra ne putrescat: quia laborasti ⁊ messuisti: triturasti ⁊ ventilasti. Quęris locum tritico tuo: ⁊ nō queris locū cordi tuo: ⁊ non q̄ris locū thesauro tuo? Fac quicqd poteris in terra: eroga: nō pdes sed recondes. Et quis seruat? Christus q̄ et te saluat. Te nouit saluare: thesaurū tuum nō nouit seruare? Quare aūt vult vt locum mutes thesauro tuo: nisi vt locū mutes cordi tuo? Nemo enī cogitat nisi de thesauro suo. Q̄ multi hic sunt q̄ me modo audiūt: ⁊ nō est cor eorū nisi i saccellis suis. In terra estis: quia in terra est qō amatis. Mit- Matth. 6. tatur in cēlū ⁊ ibi erit cor vestrū. Ubi enī fuerit thesaurus tuus: ibi erit ⁊ cor tuum.

Explicit Tractatus de pſ. XC.

Incipit Tractatus de pſ. XCI.

Attendite ad psalmū: det nobis dñs aperire mysteria que hic cōtinent: quia ꝓpter fa- A
stidiū animox: eadē diuerse varieq̄ tractant. Nam nullū aliud canticū nos docet deus: nisi fidei: spei ⁊ charitatis: vt fides nostra firma sit in ipo q̄diu illū nō videmus: credētes i eum quē nō videm⁹ vt gaudeamus cū viderimus: ⁊ fidei nostrę succedat species lucis eius: vbi iam nō nobis dicet: crede qō non vides: sed gaude quia vides. Spes etiā nostra incōmutabilis sit: ⁊ figat in illo: ⁊ non nutet ⁊ fluctuet: Nō agitet: sicut ipe deus in quo figit nō potest agitari. Spes enim q̄ modo vocat: tūc nō spes sed res erit. Tamdiu enī vocat spes: q̄diu non videt quod

R

Ro.8. sperat dicente ap'lo: Spes aũt quę videt nõ ẽ spes. Quõ em̃ videt quis: quid sperat? Si aũt qõ nõ videmus speram⁹: p patientiã expectamus. Modo ergo patiẽtia necessaria est q̃diu veniat qõ ꝓmissum est. Nemo aũt patiens est in bonis. Q̃n exigitur de homĩe patiẽtia: in malis agit: quãdo dicit: patiens esto: tolera: sustine: molestia est: sub qua te de⁹ vult esse fortẽ: tolerantẽ: lõganimem: patientẽ. Sed nũquid decipit qui ꝓmisit? Medicus exerit ferrũ ad secanda vulnera: ⁊ dicit ei quẽ sectur⁹ est: Patiens esto: sustine: tolera. In dolorib⁹ exigit patientiam: sed post dolores ꝓmittit salutem. Et ipe qui tolerat dolores i ferro medici: nisi sibi ꝓponat sanitatẽ quã nondũ habet: deficit in dolore quẽ patit. Multa ergo mala sunt in isto seculo: intus: foris: prosus non cessant: Abũdant scandala: nemo illa sentit: nisi qui gradit viã dei. Ei dicitur in oĩb⁹ diuinis paginis vt toleret p̃sentia: speret futura: amet quę nõ videt: vt amplectat cũ viderit. Charitas em̃ quę tertia nobis adiungitur ad fidẽ ⁊ ad spem: maior est supra fidem ⁊ spem: qz fides est rep q̃ nõ vidẽtur: erũt autẽ species cũ visę fuerint: et spes rei est q̃ non tenetur: aduenieẽte ipa re: nõ erit iam spes: qz tenebimus nõ sperabim⁹. Charitas aũt nõ nouit crescere nisi magis magisq. Si em̃ amam⁹ quẽ non videmus: quõ amaturi sum⁹ cũ viderimus? Desideriũ ergo nr̃m crescat: christiani nõ simus nisi ꝓpter futurę sęculũ. Nemo p̃sentia bona speret: nemo sibi ꝓmittat felicitatẽ mũdi qa christian⁹ est: sed vtatur felicitate p̃senti vt potest: quõ potest: q̃n potest: quãtũ potest. Cũ adest: cõsolationi dei gratias agat: cũ deest: iusticię dei gratias agat. Ubiq sit grat⁹: nusq sit ingratus. Et patri consolãti ⁊ blãdienti grat⁹ sit: ⁊ patri emendãti ⁊ flagellãti ⁊ disciplinã danti grat⁹ sit: Amat em̃ ille semp siue blandiat siue minetur: ⁊ dicat qõ audistis in psalmo: Bonum est confiteri domino: et psallere nomini tuo altissime. Titul⁹ psalmi habet: ¶ Psalmus cantici in die sabbati. Ecce et hodiern⁹ dies sabbati est: Huc in p̃senti tẽpore ocio quodã corpaliter languido ⁊ fluxo ⁊ luxurioso celebrãt iudei. Exc.20. Vacãt em̃ ad nugas: Et cũ de⁹ ꝓceperit observuari sabbatũ: illi in his quę deus prohibet exercẽt sabbatũ. Vacatio nostra a malis opibus: vacatio illorũ a bonis opibus est. Melius est em̃ arare q̃ saltare. Illi em̃ a bono ope vacant: ab ope nugatorio nõ vacant. Nobis sabbatum indicit deus. Quare: Primo vbi sit videte. Intus est: in corde est sabbatũ nostrũ. Multi em̃ vacant mẽbris: ⁊ tumultuant conscientia. Oĩs homo mal⁹: sabbatum habere nõ potest. Nusq em̃ illi⁹ cõquiescit cõscientia: ⁊ necesse est vt in ꝓturbationib⁹ viuat. Cui aũt bona est conscientia: tranquillus est: ⁊ ipa tranquillitas: sabbatũ est cordis. Attendit em̃ ꝓmissorẽ dõm: ⁊ si laborat in p̃senti: extẽditur spe futuri: ⁊ serenatur oĩe nubilũ tristicię: sicut dicit ap'lus: Spe gaudẽtes. Ro.12. Jpm aũt gaudiũ in trãquillitate spei nostrę: sabbatũ nostrũ est. Hoc cõmendat: hoc cantat in isto psalmo: quõ sit homo christianus in sabbato cordis sui: id est in vacatione ⁊ trãquillitate ⁊ serenitate ꝓsciẽtię suę impturbatus. Inde dicit hic vnde solent pturbari homines: et docet te agere sabbatũ in corde tuo. Primũ est vt tuipse si aliquid ꝓfecisti: deo cõfitearis ex eo qõ ꝓfecisti: quia munera ipius sunt: nõ merita tua. Hinc incipe sabbatũ: nõ tibi tribuendo quasi nõ accepis quod accepisti: neq; exeu- 1.Cor.4. sando te ab eo qõ facis mali: quia ipa sunt tua. Peruersi em̃ homines ⁊ pturbati qui nõ agũt sabbatũ: mala sua deo tribuunt: bona sua sibi. Si quid boni fecerit: ego feci dicit: si quid mali fecerit: querit quẽ accuset: ne cõfiteatur deo. Et quid est: querit quẽ accuset? Si nõ est valde impius: ad manũ. Sathanam habet quem accuset. Sathanas fecit dicit: ipe mihi persuasit: quasi sathanas habeat potestatẽ cogẽdi. Astutiam suadẽdi habet. Sed si sathanas loquetur ⁊ taceret de⁹: haberes vnde te excusares: Nõ aures tuę posite sunt inter monentẽ deũ ⁊ suggerentem serpẽtẽ. Quare huc flectũtur: hinc auertũtur? Non cessat sathanas suadere malũ: sed nec de⁹ cessat admonere bonũ. Sathanas aũt non cogit inuitum: In tua potestate est cõsentire aut nõ cõsentire. Si aliquid psuadente sathana mali feceris: dimitte sathanã: accusa te: vt accusatione tua dei misericordiam merearis. Expetis illũ accusare qui nõ habet veniam? Te accusa: ⁊ accipis indulgẽtiã. Deinde multi non accusant sathanã: sed accusant fatũ. Fatũ meũ me duxit dicit. Cũ dixeris illi: quare fecisti: gre peccasti? Et ille: Fato meo malo: Me dicat ego fecisse. Mortalã manus ad deũ tendit: lingua blasphemat. Mordum quidẽ hoc apte dicit: sed tamẽ attende et vide quia hoc dicit. Quęris ab illo quid sit fatũ: et dicit: stellę malę. Quęris ab illo quis fecit stellas: quis ordinauit stellas: nõ habet quid tibi respõdeat nisi deus. Restat ergo vt siue p transennã: siue p cannam longã: siue p ꝓximũ: deũ accuset: ⁊ cũ deus puniat peccata: deũ faciat auctorẽ peccatorũ suorũ. Non põt em̃ fieri vt puniat qõ fecit: Punit qõ fecit: vt liberet qõ fecit. Aliqñ aũt dimissis oĩbus oĩno directe eunt in deũ: ⁊ qñ peccãt dicũt: deus hoc voluit: ⁊ si nollet de⁹: nõ peccarẽ. Ergo ne ad ꝰ monet deus vt nõ solũ nõ audiat vt nõ peccẽs: sed accuset quasi vt nõ peccas? Quid ergo nos docet psalmus iste?

Expositio psalmi.

Bonũ est confiteri dño. Quid est confiteri dño? In vtraq re: ⁊ in peccato tuo: ⁊ in bono facto cõfiteri dño: quia ipe fecit. Tu fecisti: ⁊ in bono facto cõfiteri dño: quia ipe fecit. †Tũc psalles nomi dñi altissimi. Quęrẽs gr̃ ⁊ Et pręgloriã dei nõ tuã: nomẽ ipius nõ tuũ. Si em̃ tu gr̃ nomini tuo nomẽ dei: gr̃it et ipe nomẽ tuũ: Si aũt tu negleges sime. queret ⁊ ipe nomen tuũ? Quõ aũt dixeris nomẽ dei: delet ⁊ ipe nomen tuũ. Quõ aũt dixit entibus posteaq̃ misit eos euãgelizare. Cũ fecisẽ Luc.10. multa miracula: ⁊ in nomĩe christi dęmonia eiecisent: redeuntes dixerũt: Dñe: ecce nobis dęmonia subiecta sunt. Dixerũt quidẽ in noĩe tuo: sed ille vidit in eis quia ipa gloriatione gaudebant ⁊ extollebant se: ⁊ ibant inde in supbiã qz licuit illis expellere dęmonia: vidit illos quęrere gloriã suã: ⁊ ait illis quęrẽs ipe: immo cõseruãs nomĩa eorum apud se: Iubilo Nolite gaudere in hoc: gaudete aũt q̃ nomina vestra scripta sunt in cęlo. Ecce vbi habes nomẽ: si tu nomen dei nõ negligas. Psalle ergo nomini dei: vt fixum sit apud deũ nomẽ tuũ. Psallere aũt deo qđ est fratres? Psalterium organi genus est: chordas habet. Opus nostrũ: psalteriũ nostrũ est. Quicũq manibus opatur opera bona: psallit deo: Quicũq ore cõfitetur: cantat deo. Canta ore: psalle operib⁹.

ad quã rem: ¶ Ad annũciandũ mane misericordiã tua: ⁊ veritatẽ tuã p noctẽ. Quid sibi vult quia mane annũciãda est misericordia dei: ⁊ p noctem veritas dei? Mane dicit: quãdo nobis bene ẽ: Mox dicit qñ tristicia tribulatiõis ẽ. Quid ergo diricordia ipius ẽ. Jam tu forte diceres: Si ergo gaudeo qñ mihi bene est: quia misericordia ipius ẽ: in tribulatiõe sum: quid facio? Misericordia ipius est qñ mihi bene est: crudelitas ergo ipius qñ male est? Si laudo misericordiam qñ bene est: reprehẽdo ergo crudelitatẽ qñ male est? Non. Sed qñ bene ẽ lauda misericordiam: qñ male est lauda veritatẽ: qz pctã flagellat: nõ est iniquus. In nocte erat daniel quando orabat. Erat eñ in captiuitate hierusalẽ: erat in pctate hostiũ. Tunc multa mala sancti patiebantur: tunc ipe in lacum leonũ missus est: tũc tres pueri in ignẽ ꝓcipitati sunt. Hec patiebat in captiuitate populus israel: Mox erat. Per noctẽ cõfitebat daniel veritatẽ dei: dicebat i oratiõe: Peccauimus: impiegim⁹: iniquitatẽ fecimus: Tibi dñe gloria: nobis confusio: Veritatẽ dei annũciabat p noctẽ. Quid est: veritatẽ dei annũciabat per noctẽ? Nõ accusare deũ quia pateris aliquid mali: sed tribuere illud peccatis tuis: emẽdationi ipius: ad annunciandam mane misericordiã annũcias mane: ⁊ veritatẽ per noctẽ. Cũ miseri laudas deũ: semp cõfiteris deo: ⁊ psallis nomini eius: ¶ In decachordo psalterio: cũ cantico in cithara. Decachordũ psalteriũ nõ modo audistis. Decachordũ psalteriũ significat decẽ ꝓcepta legis. Sed cãtare i illo opus est: non portare psalteriũ. Nam ⁊ iudei habẽt legem: portant ⁊ non psallũt. Qui sunt qui psallũt? Qui opantur. Parũ est: Qui opant cũ tristicia: nõdũ psallũt. Qui sũt q̃ psallũt? Qui cũ hilaritate faciũt bene. In psallẽdo eñ hilaritas est. Et quid dicit aplus? Hilarẽ enim datorẽ diligit deus. Quicquid facis cum hilaritate facbonũ: tũc ⁊ bene facis. Si autẽ cũ tristicia facis: fit de te: nõ facis: ⁊ portas magis psalteriũ non cantas. In psalterio decachordo cũ cantico in cithara: boc est in verbo et ope. Cum cantico in verbo: in cithara in ope. Si verba sola dicis: quasi canticũ sonum habes: citharã non habes. Si oparis ⁊ nõ loq̃re bene ⁊ fac bene: si vis habere canticũ cũ cithara. ¶ Quia locũdasti me dñe in factura tua: et in opibus manuũ tuarũ exultabo. Videtis quid dicat: Tu me fecisti bene viuentẽ: tu me formasti. Si quid forte boni facio in factura manuum tuarũ exultabo: Quõ dicit aplus? Ipius eñ sumus figmentũ: creati in opibus bonis. Misi eñ te formaret ad opa bona: non nosses nisi opa tua mala. Qui eñ loquit mendaciũ: de suo loquit. Hoc euangeliũ dicit: Omne peccatũ mendaciũ est. Contra legẽ eñ et ꝓtra veritatẽ quicquid est: mendaciũ dicit. Ergo quid ait? Qui loquit mendaciũ de suo loquit: id est qui peccat de suo peccat. Attẽdite ergo sententiam contra: Si eñ qui loquit mendaciũ de suo loquit: restat vt qui loquit veritatẽ de deo loquatur. Jdeo dicit alio loco: Deus verax solus: omis aũt hõ mendax. Non tibi dicit in hac sententia: vade securꝰ mẽtire: quia hõ es: immo vide te hominẽ: quia mẽdax es: Et vt sis verax: bibe veritatem vt de deo fructes: vt sis verax: Quia de tuo illã nõ potes habere: restat vt inde illã bibas vnde fluit. Quõ si a luce recesseris in tenebris es: quõ lapis nõ de se feruet: ꝟ vel a sole: vel ab igne: si eũ calori subtraxeris frigescit: ibi apparet quia qõ feruebat nõ erat ipius: sed feruebat vel a sole vel ab igne: sic ⁊ tu si a deo recesseris frigescis: si ad deũ accesseris feruescis: sic vt dicit Apostolus: Spiritu feruẽtes. Itẽ de luce quid dicit? Si ad eũ accesseris: i lumine eris. Jdeo psalmus dicit: Accedite ad eũ ⁊ illuminamini: ⁊ vultus vestri non erubescent. Quia ergo boni nihil poteris opari nisi illuminatus: ⁊ a lumine dei: et feruefactus a spiritu dei: quãdo videris te bene operantẽ: confitere deo: et dic qõ ait Aplus: dic tibi ne extollaris: Quid eñ habes qõ non accepisti? Si aũt accepisti: quid gloriaris quasi non accepis? Hic ergo confitet dño: et docet nos bonã confessionẽ: qz dicit: Jocũdasti me dñe in factura tua: ⁊ in opibus manuũ tuarꝰ exultabo. Quid agim⁹ de illis q̃ male viuũt ⁊ florent? Hi eñ pturbatũ animũ hñt: ⁊ pdũt sabbatũ. Et q̃ pdit sabbatũ videt se quotidie in bonis opib⁹ versantẽ ⁊ laborantẽ in angustia rerũ: forte in inopia rei familiaris: forte in fame ⁊ siti ⁊ nuditate: forte se in carcere bona facientẽ: ⁊ illũ a quo in carcerẽ missus ẽ mala facientẽ ⁊ exultantẽ: ⁊ subintrat in coz pessima cogitatio aduersus deũ ⁊ dicit: Deꝰ quare tibi seruio: quare obedio verbis tuis? Non rapui aliena: non furtũ feci: nõ hominẽ occidi: nõ cuiusq̃ rem concupiui: nõ falsum testimoniũ aduersus aliquẽ dixi: nõ patri vel matri iniuriã feci: nõ ad idola inclinat⁹ sũ: nõ accepi nomen dñi dei in vanũ: seruaui me a peccato. Enumerat decẽ chordas: id est decem ꝓcepta legis: ⁊ interrogat se ꝑ singula: ⁊ videt se non peccasse nec in vno: ⁊ cõtristatur quia talia mala patit: et illi qui nõ dico aliquas chordas tangunt: sed nec tangũt ipm psalteriũ: ⁊ nihil boni opantur: cõsulũt idola: Et forte tũc videtur christiani: qñ nihil mali patiũtur domus eorũ: Qñ aũt aliqua ibi tribulatio ẽ: currũt ad phythonẽ: aut sortilegũ: aut mathematicum: Dicitur illi nomẽ christi: subsannat: torquet os suũ: Dicit illi: Fidelis: cur ꝓsulis mathematicũ? Et ille: Recede a me: ipe mihi pdidit res meas: Utinã nõ pdidissem: ⁊ i plãctu remãsissẽ. Hõ bone: nõne signas te signo sanctę crucis christi? et lex omnia ista ꝓhibet? Gaudes quia res tuas inueneristi: nõ es tristis quia tu peristi? Quãto melius tunica tua periret q̃ anima tua? Subsannat in his omib⁹: cõtumeliosus est parẽtibus: odit inimicũ: insectat vsq̃ ad mortẽ: furat vbi occasionẽ inuenerit: a falso testimonio nõ cessat: insidiat matrimonio alieno: concupiscit rem ꝓximi sui. Facit hec omia: ⁊ floret in diuitijs: in honoribus: in excellẽtia mũdi huius. Videt eum ille miser bene operãs ⁊ mala patiẽs: pturbatur ⁊ dicit: Deus: puto mali tibi placent: ⁊ bonos odisti: amas eos qui faciunt iniquitatẽ. Si cõmot⁹ fuerit: ⁊ illi cogitationi consenserit: pdet sabbatũ de corde. Jam incipit ad psalteriũ hoc non attendere: deuiauit inde: sine causa cantat: Bonũ est confiteri dño: ⁊ psallere nomini tuo altissime. Jam pdito sabbato ab interiore homĩe: ⁊ exclusa quiete cordis: et bona cogitatiõe repulsa: incipit iam inuitari illũ quẽ videt in malis florentẽ: et conuertit se ipe ad faciẽda

mala. Deus aũt patiens est: quia eternus est: nouit
diẽ iudicij sui vbi oĩa examinat. Hoc nos docens
Nos. 103. quid ait: ¶ Quãmagnificata sunt opa tua
dñe: nimis pfunde factę sunt cogitatiões
tuę. Reuera fratres mei nullũ mare tam pfundũ ẽ
q̃ est ista cogitatio dei vt mali floreãt: et boni labo-
rent. Nihil tam pfundũ: nihil tam altũ vbi naufra-
gat oĩs infidelis in isto alto: in isto pfundo. Vis
transire pfundũ hoc: A ligno christi noli resilire:
nõ mergeris: tene te ad christũ. Quid est qõ dico:
tene te ad christũ: Ideo voluit ipe in terra labora-
Esa. 50. re. Audistis cũ pheta legeretur: non auertisse eum
scapulas a flagellis: non auertisse eum faciẽ ab spu-
tis hominũ: nõ auertisse maxillas a palmis eorum.
Quare oĩa ista pati voluit: nisi vt cõsolaret patiẽ
tes: Nam poterat et ipe in fine resuscitare carnẽ su-
am: sed tu qui nõ videras: nõ esset qõ sperares: Nõ
distulit resurrectionẽ suam: ne tu adhuc dubitares.
Eo ergo fine patere: et tolera tribulationes in mun-
do quẽadmodũ attẽdisti i christo: et nõ te moueãt q̃
faciũt mala: et in isto seculo florent. Nimis pfundę
factę sunt cogitationes dei. Vbi est cogitatio dei:
Ad psens habenas laxat: sed postea astringet. Vo-
li gaudere ad piscẽ qui in esca sua exultat: nondum
traxit hamũ piscator. Nam iam ille hamũ habet in
faucibus: et quod tibi videt longũ: breue est: Oĩa
ista cito transeunt. Quid est longa vita hominis ad
eternitatẽ dei: Vis esse lõganimis: Vide eternitatẽ
dei. Nam attendis ad dies tuos paucos: et diebus
tuis paucis vis impleri oĩa: Quę oĩa: Vt damnentur
oĩes impij: et coronẽtur omnes boni. Istis
diebus tuis vis hęc oĩa impleri: Implet ea deus
in tempe suo. Quid tu tẽdiũ pateris et facis: Eter-
nus est: tardat: lõganimis ẽ: Tu aũt dicis: Ideo ego
nõ sum lõganimis: quia talis sum: Sz in potestate
habes. Junge cor tuũ eternitati dei: et cũ illo eter-
Esa. 40. eris. Quid em dictũ est de tẽpalibus: Oĩis caro
fenũ: et oĩis claritas carnis vt flos feni: Fenũ aru-
it et flos decidit. Oĩa ergo arescũt et decidũt: non
verbũ illud: Verbũ em dñi manet in eternum. Trã-
sit fenũ: transit claritas feni: sed nõ habes quo te te-
neas: verbũ dñi manet in eternũ. Dic ergo illi: Mi-
℟ mis pfundę factę sunt cogitatiões tuę. Tenuisti li-
gnum: transis p istã pfunditatẽ. Vides ibi aliquid:
Intelligis ibi aliquid: Intelligo dicis. Si iam chri-
stianus es: et bene eruditus: dicit: Deus iudicio suo
reseruet oĩa. Boni laborant: qz flagellant vt filij:
mali exultãt quia damnãtur vt alieni. Duos filios
habet homo: alterũ castigat: alterũ dimittit. Facit
vnus male et nõ corripit a patre: alter mox vt se mo
uerit: colaphis cędit: flagellat. Unde ille dimittit: et
ille cędit: nisi quia huic cęso hęreditas seruatur: ille
aũt dimissus exhęredat⁹ est: Videt eum nõ habere
spem: et dimittit eum vt faciat qõ vult. Puer autẽ q̃
flagellat si cor nõ habuerit et imprudẽs fuerit et stul-
tus: gratulat fratri suo qui non vapulat: et gemit de
se: et dicit i corde suo: Tãta mala facit frater meus:
quicquid vult facit contra p̃cepta patris mei: et ne-
mo facit illi durũ verbũ: ego mox vt me mouero: cę
dor. Stult⁹ est: imprudens est: Attẽdit quid patit:
et nõ attendit quid illi seruet. Ideo cum dixisset: ni-
mis pfundę factę sunt cogitatiões tuę: subiecit stati:
Ar. †insipiens. Vir†imprudẽs nõ cognoscet: et stultus
non intelliget†ea. Quę sunt q̃ nõ intelligit stul-
tus: et quę nõ cognoscet imprudens: ¶ Cũ†exorti Ar. †repsit
untur peccatores sicut fenum. Quid est: sic rint.
fenum: Virẽt cũ hyems est: sed estate arescẽt. Atẽ-
dis florem feni: quid citius trãsit: Quid lucidius:
Quid viridius: Nõ te delectet viriditas ipius: sed
time ariditatẽ ipius. Audisti peccatores sicut fenũ:
audi et iustos. Quomõ: Ecce interim videte: pecca-
tores sicut fenũ florẽt: Bene. Sed qui sunt qui nõ
cognoscũt: Stulti et imprudentes. Cum exoriũtur Ar. †apparuerit
peccatores sicut fenũ: ¶ Et†pspexerint om-
nes qui opantur iniquitatem. Oĩes qui in
corde suo nõ recta sentiunt de deo: pspexerũt pec-
catores orientes sicut fenum: id est florẽtes ad tem-
pus. Quare illos pspiciunt: ¶ Vt intereant in
culũ seculi. Attendũt em florem ipozũ tempo-
ralem: et imitant illos: et volentes cũ illis florere ad
tẽpus: intereunt in eternũ: Hoc est vt intereãt in sę-
culũ seculi. ¶ Tu autẽ altissimus in eternum
†es dñe. Expectans desuper ex eternitate tua q̃ Ar. †manes sp.
transeat tempus iniquozũ: et veniat tempus iusto-
rum. ¶ Quoniam ecce†: Intendite fratres: iam Ar. †iniimici tui
et ipe loquitur. Loquitur em ex psona nostra: loqui vñ. L
tur ex psona corpis christi. Christus em loquitur in
corpe suo: id est in ecclesia sua. Jam iunxit se eterni-
tati dei: Sicut vobis pauloante dicebã: lõganimis
est deus et patiens: oĩa ista mala quę videt a ma-
lis fieri: tolerat. Quare: Quia eternus ẽ: et videt qđ
illis seruet. Vis et tu esse lõganimis et patiens: Jun
ge te eternitati dei: cum illo expecta illa quę infra te
sunt. Cum em adheserit cor tuum altissimo: infra te Ar. †ũã.
erunt oĩa mortalia: et dic quod sequitur: ¶ Em
ecce inimici tui†peribunt. Qui florent modo:
postea peribũt. Qui sunt inimici dei: Fratres: fo-
te illos solos putatis ĩmicos dĩ a qb⁹ blasphemat:
Sũt quidem et ipi: et atroces isti qui nec lingua: nec
cogitationibus malis parcũt iniurijs deo. Et quid
faciũt deo excelso: eterno: Si pugnũ in columna fe-
rias tu lęderis: et putas quia blasphemia deũ percu
tias: Non: tu dirũperis: nam nihil facis deo. Sed
inimici dei aperte blasphematozes sunt: et quotidie
occulti inueniũtur. Caue tales ĩmicitias dei. Quod
dam em occultos inimicos dei scriptura aperit: vt
quia nõ illos potes nosse in corde tuo: noueris illos
in scriptura dei: et caueas inuenirí cum illis. Aperte Jacobi. 4.
dicit Jacobus apostol⁹ in epistola sua: Nescitis q̃
amicus huius mũdi inimicus dei constituitur: Elu
distí: Nõ vis esse inimic⁹ dei: Noli esse amic⁹ hui⁹
mundi. Nam si amicus fueris huius mundi: inimi-
cus eris deo. Quomõ em non potest fieri adultera
cõiunx: nisi inimica sit viro suo: sic anima adultera
amore rerum seculariũ: nõ põt nisi inimica esse deo.
Timet: sed nõ amat. Pœnas timet: iusticia nõ dele-
ctatur. Ergo inimici dei oĩes amatozes hui⁹ mun
di: oĩes inquisitozes nugarũ: oĩes consultatozes
sortilegoz: mathematicoz: phythonũ: Intrẽt eccle
sias: nõ intrent ecclesias: inimici dei sunt. Ad temp⁹
possunt florere sicut fenum: peribũt autẽ cum ille v
spicere cęperit: et iudiciũ suum in omnẽ carnem ad-
duxerit. Junge te scripturę dei: et dic illud cum isto
psalmo: Quoniã ecce inimici tui peribũt. Non ibi
inueniaris vbi peribunt. ¶ Et dispergẽtur om-
nes qui operãtur iniquitatem. Quid tu qui

laboras modo: si inimici dei peribũt: & dispergẽtur oñes qui opantur iniquitatẽ: Tu qui inter ista scãdala: inter iniquitates humanas gemis: qui tribularis in carne: sed gaudes in corde: quid tu? Quę tibi spes o corpus christi? O christe qui in cęlis sedes ad dexterã patris: sed pedibus tuis & mẽbris tuis laboras in terra: & dicis: Saule saule quid me pseque- Act. 9.
ris: tu quã spem habebis si inimici dei pibunt: & dispergent oñes qui opantur iniquitatem? Quid tibi erit? ¶ Et exaltabit sicut vnicornis cornu meum. Quare dicis sicut vnicornis? Aliqñ vnicornis significat superbiã: aliquãdo vnicornis exaltationẽ vnitatis significat: Quia vnitas exaltatur: oñes hęreses cum inimicis dei peribũt. Et exaltabitur sicut vnicornis cornu meũ. Et qñ erit? ¶ Et
Al. †vberi. senectus mea in misędia †pingui. Quid dicit: senectus mea? Nouissima mea. Quõ in etatib? nostris nouissima senectus est: sic totũ hoc qõ modo parit christi corpus in laboribus: in erumnis: in vigiliis: in fame: in siti: in scandalis: in iniquitatib?: in pressuris: iuuẽtus ipius est. Senectus ipius: id ẽ nouissima ipius: in lętitia erunt. Et intẽdat charitas vestra: quia dixi senectutẽ: ne puteris & mortẽ. Homo eñ in carne ideo senescit: vt moriat. Senecta ec desię cãdida erit recte fact?: morte aũt nõ corrũpet. Quod est caput senis: hoc erunt opera nostra. Videtis quẽadmodũ canescat caput & inalbescat: quãtumcũq; senectus accedit. Qui bene senescit ordine suo: quęris illi aliquãdo in capite capillũ nigrum: et nõ inuenis: sic cum fuerit vita nostra talis: vt quęra
¶ tur nigritudo peccatorum & nõ inueniatur: senectus
Al. †defecit. tua iuuenilis est: senectus ista viridis est: semp virebit. Audistis de fęno peccatoy: audite de senecta iustorũ. Senectus mea in misędia pingui. ¶ Et †respexit oculus meus inimicos meos. Quos dicit inimicos suos? Oñes qui opantur iniquitatẽ. Noli attẽdere: quia iniquus ẽ tibi amic?. Incurrat negociũ: & ibi illũ ꝓbas. Incipis venire contra iniquitatẽ ipius: & ibi videbis: quia qñ tibi blandiebat
Al. †inimicꝰ erat: Sz nondũ pulsaueras: nõ vt institueretur in corde qõ non erat: sed vt erũperet qõ erat. Et respexit oculus meus inimicos meos. ¶ Et †in
Matth. 25. eis qui insurgũt in me malignantibus: audiet auris mea. Quãdo? In senecta. Quid ẽ: in senecta? In nouissimo. Et quid audiet auris nostra? Stantes ad dexterã: audiemus qõ dicit eis q̃ sunt ad sinistrã: Ite in ignẽ ęternũ: qui parat? est diabolo & angelis eius. Ab isto audito malo: iustus nõ timebit. Scitis quia dictũ est in quodã psalmo: In
Ps. m. memoria ęterna erit iustus: ab auditu malo non timebit. Quo auditu malo? Ite in ignẽ ętернum: qui parat? est diabolo & angelis eius. Et in eis qui insurgunt in me malignãtibus audiet auris mea. Trãsit fęnũ: transit flos peccatorũ. Quid de iustis? Iustus vt palma florebit. Illi exoriũt sicut fęnũ: iustus vt palma florebit. In palma: altitudinẽ significauit. Forte & hoc significauit in palma: quia in nouissimis suis pulchra est: vt initium eius a terra duas: finem ipius in cacumine: vbi habet totam pulchritudinẽ. Ispera radix videt in terra: pulchra coma sub cęlo est. Erit ergo & tua pulchritudo in fine. Radix tua fixa sit: sed sursum versus habeam? radicem nostrã. Radix eñ nostra christus est: qui ascẽdit in cęlum: hũliat? exaltabit?: †Velut cedrus Al. †Sicut:
†quę in †libano †est multiplicabitur. Vide- Al. †non hz.
te quas arbores dixit: Iustus vt palma florebit: vt Al. †libani.
cedrus libani multiplicabit. Nunquid cũ sol exierit Al. †non hz.
arescit palma? Nunquid arescit cedrus? Cum autẽ sol candẽs aliqñ fuerit: arescit fęnũ. Veniet ergo iudiciũ: vt arescãt peccatores: et virescãt fideles. Velut cedrus in libano multiplicabit. ¶ Plantati in domo dñi: in atrijs domus dei nostri florebunt. ¶ Adhuc multiplicabunt in senecta vberi: & †tranquilli erunt vt annũcient. Al. †dñs patiẽtes
Hoc est sabbatũ quod vobis pauloante cõmendaui: vnde habet titulũ psalmus. Tranquilli sũt: vt annũcient: Quare tranquilli vt annũcient? Non illos mouet fęnũ peccatorũ. Cedrus & palma nec in tempestatibus curuant. Ergo tranquilli sint vt annuncient: Et vere qz modo annũciãdũ est: & subsannãtib? hoib?. O miri hoies amatores mũdi: ãnũciãt vobis qui plantati sunt in domo dñi: qui confitent dño in cantico: & in citbara: in verbo & ope: annuncient vobis: & dicunt vobis: Nolite seduci fęlicitate iniquorũ: nolite attendere flozem fęni: nolite attendere ad tẽpus beatos: in ętернũ miseros. Hec ista beatitudo quę fozis mõ videtur vera est: nec in corde beati sũt: qz torquet mala cõscientia. Tu aũt tranquillus esto: sperans de ꝓmissis dñi dei tui. Quid eñ annũciabis in tranquillitate? ¶ Quoniam rectus dñs †: & nõ est iniquitas in eo. Attendi- Al. †de noster.
te fratres: si plantati estis in domo domini: si vultis P
florere sicut palma: & multiplicari sicut cedrus libani: & nõ arescere sicut fęnum sole cãdente: sicut hi q̃ vident florere sole absente. Si ergo nõ vultis esse fęnum: sed palma & cedrus: quid annũciabitis? Qm rectus dñs: & nõ est iniquitas in illo. Quomõ nõ est iniquitas? Tanta mala facit: sanus est: filiosq; habet: plenam domũ: abundat gloria: exaltat honoribus: de inimicis vindicat: & oñia mala committit. Alius innocens sui negocij: nõ rapiẽs aliena: nõ cõtra quẽq; faciens: laborat in vinculis: in carcerib?: in inopia ętuat & suspirat. Quomõ nõ est iniquitas in eo? Esto tranquill? & intelliges: Nã ꝓturbaris: et ĩ cubiculo tuo obscuras tibi lucẽ. Radiare tibi vult ętернus deus: noli tibi facere nubilũ de ꝓturbatione. Esto trãquill? ĩ te: & vide quid tibi dicat. Quia deus ętернus est: quia modo parcit malis: adducẽs illos ad pęnitentiã: flagellat bonos: erudiens illos ad regnũ cęlorũ: nõ est iniquitas ĩ eo: Noli timere. Ecce ego flagellat? sum tantũ: manifestũ est: confiteor peccaui: Nõ eñ dico me iustum. Hoc enim dicunt plerięq; Qñ ẽ forte quisq; in aliqua miseria: in doloribus: intras consolari illũ. Et ille: Peccaui fateor: multa sũt pcta mea: agnosco illa. Sed nũqd tãta peccaui quãta fecit ille? Ego noui quãta fecit ille: ego noui quanta cõmisit. Peccata mea sunt: fateor illa deo: sed minora sunt q̃ illius: et ecce ille nihil mali patitur. Noli turbari: trãquillus esto: vt scias quoniam rectus dñs: & nõ est iniquitas in eo. Quid si te ꝓterea flagellat modo: quia nõ tibi seruat ignẽ sempiternũ? Quid si illũ ꝓterea dimittit modo: qz auditurus est: Ite in ignẽ ętернum? Sed quando? Cũ Matth. 25.
tu positus fueris ad dexterã: tunc dicet positis ad sinistrã: Ite in ignẽ ętернũ: qui paratus est diabolo et angelis eius. Non te ergo ista moueãt: tranquil-

lus esto: sabbatiza ⁊ annũcia: qm̃ rectus dñs de⁹ nr̃: et non est iniquitas in eo.

Explicit Tractatus de ps̃. XCI.
Incipit Tractatus de ps̃. XCII.

A Psalmi huius titulũ cum ꝓnunciarẽt audiuim⁹: et quid sibi velit de scriptura dei: b ẽ ex libro Geneseos: nõ est difficile cognoscere. In titulo enim tãq̃ admonemur in limine: quid intus quęramus. Inscriptus ergo est ita: ¶ Laus cantici ipsius dauid in die ante sabbatum: quando fundata est terra. Recordantes ergo ꝙ omnes dies quid fecerit deus quãdo creauit ⁊ ordinauit vniuersa a ꝓma die vsq̃ ad sextũ diem: septimũ enim sanctificauit: quia in illo requieuit post omnia opera quę fecit valde bona: et iuenimus eũ sexto die fecisse: qui dies hic cõmemoratur: quia dicit: ante sabbatũ oĩa animalia in terra: Deinde ipo die fecit hominẽ ad imaginẽ ⁊ similitudinem suã. Non aũt sine causa illi dies sic sunt ordinati: nisi quia ⁊ sęcula sic cursura erant anteq̃ requiescamus in deo. Tunc autẽ requiescim⁹ si facim⁹ opa oĩa bona. Ad
Gen.1. hoc exemplũ dictũ est de deo: Requieuit deus septimo die cum fecisset oĩa opera bona valde. Nõ enim fatigat⁹ est vt requiesceret: aut modo nõ operatur: cum aperte dñs christus dicat:
Joh.5. Pater meus vsq̃ nũc operat. Dicit enim illud iudęis qui carnaliter sentiebant de deo: nec intelligebant quia deus cum quiete opatur: ⁊ semper opatur: ⁊ semper quietus est. Ergo ⁊ nos quos in se voluit deus tũc figurare: post omnia opera bona habebimus requiem.
B Et quidẽ opera nostra bona fratres quę hic operamur in sęculo ante requiẽ: quasi cũ labore sunt: ⁊ reęs illa in spe ẽ: nõ dũ tenet in re: Eteni nisi esset in spe: deficeremus in labore: Sz trãseunt opera labo
Matth.25. riosa ⁊ bona. Quid em̃ tam bonũ: q̃ porrigere panem esurienti: Et quod audiebam⁹ modo cum euãgelium legeretur: Quid em̃ tam bonũ: q̃ id quod ad-
Luc.3. monebat generaliter: Oĩs qui habet duas tunicas det nõ habenti: ⁊ qui habet escas pascat esuriẽtem: Nudum vestire bonũ opus est: Nũquid semper erit hoc opus bonũ: Habet aliquantulũ laborem: sed habet solatiũ in spe futurę quietis. Quãtũ autẽ laborẽ habet ꝙ vestis nudũ: Bonũ opus non multum laborat: malũ opus habet laborem. Qui enim vestit nudum si habet vnde faciat: nõ laborat:
Luc.2. si nõ habet vnde faciat: gloria in excelsis deo: ⁊ ĩ terra pax hominibus bonę voluntatis. Qui autẽ vult spoliare vestitũ: quantum laborat quis enumerat: Et tamẽ ⁊ ista transitura sunt: cum venerim⁹ ad illã requiem vbi nemo esurit qui pascat: nemo nud⁹ est qui vestiat. Ideo quia ⁊ ista transitura sunt opa bona: et sextus iste dies quãdo ꝑficiuntur opera bona valde: hz vesperę: In sabbato aũt nõ inueniem⁹ esse
Gen.1. vesperam: quia requies nostra non habebit finem.
C Vespera em̃: ꝙ fine ponitur. Sic ergo sexto die fecit deus hominẽ ad imaginẽ et similitudinẽ suam: sic iuenim⁹ sexto sęculo venisse dñm iesum christũ: vt reformaret homo ad imaginẽ dei. Primũ enim tempus tanq̃ primus dies: ab adã vsq̃ ad noe. Secũdũ tẽpus tãq̃ secũdus dies: a noe vsq̃ ad abrahã. Tertiũ tempus tanq̃ tertius dies ab abraam vsq̃ ad dauid. Quartũ tempus tãq̃ quartus dies a dauid vsq̃ ad transmigrationẽ babylonię. Quintum tempus tanq̃ quintus dies a transmigratiõe in babyloniã vsq̃ ad prędicationẽ iohannis. Sextus dies iam a p̃dicatione iohãnis agit vsq̃ ad finem: et post finem sexti diei puenimus ad requiem. Modo ergo sextus dies agitur. Si sextus dies agit: videte quid habeat titul⁹: In die ante sabbatũ quãdo fundata est terra. Jam audiamus ipm psalmũ: ipm interrogemus quomõ fundata est terra: ne forte tunc facta est terra. Nec in Genesi sic legimus. Quando ergo fundata est terra: Quãdo: nisi cũ fit qđ lectum
1.Cor.15. est modo in Apostolo: Si tamẽ stamus in fide vt stabiles ⁊ immobiles: Cum oĩes qui credũt ꝙ vniuersam terram immobiles sunt in fide: fũdata est terra: tunc fit homo ad imaginẽ dei. Quod significat sextus ille dies in Genesi. Sed quomõ fecit illud de⁹: Quomõ fundata est terra: Christus venit vt fũdaret terrã. Fundamẽtũ em̃ aliud nemo potest pone-
1.Cor.3. re ꝑter id quod positũ est: quod est christus iesus. De illo ergo cantat psalmus.

¶ Expositio psalmi.

D Dominus regnauit decorẽ † induit: induit dñs fortitudinẽ et † pręcinctus est. Videmus quia duas res induit: decorem ⁊ fortitudinẽ. Ut quid autem: Ut fundaret terram. Sequitur enim: ¶ Etenim † cõfirmauit orbẽ terrę: qui non cõmouebitur. Unde cõfirmaret si solum decorẽ induret ⁊ nõ fortitudinẽ. Quare ergo decorẽ induerit: Quia decorẽ induit. Non cõfirmaret si solum rem: Quare fortitudinẽ: Utrũq̃ enim dixit: Dñs regnauit decorẽ induit: induit dñs fortitudinem et pręcinctus est. Nostis fratres quia dñs noster cum venisset in carne: bis quibus p̃dicabat euãgelium: alijs placebat: alijs displicebat. Nam diuisę sũt ad-
Joh.7. uersus se liguę iudęorũ: Alij dicebãt quia bon⁹ est: alij dicebãt nõ: sed seducit turbas. Alij ergo loqbãtur: alij detrahebãt: lacerabãt: latrabãt: mordebãt: conuitiabant. Ad eos ergo quibus placebat: decorem induit: ad eos quib⁹ displicebat: fortitudinem induit. Imitare ergo ⁊ tu dñm tuum: vt possis esse vestis ipius. Adesto cũ decore ad eos quib⁹ placẽt bona opera tua: esto fortis aduersus detractores. Audi paulũ apostolũ imitantẽ dñm suum: quomõ et ipe habuit decorem: habuit ⁊ fortitudinẽ. Chri-
2.Cor.2. sti bonus odor sumus inquit in oĩ loco: ⁊ in his q̃ salui fiunt: ⁊ in his qui pereunt. Quibus em̃ placet bonũ: salui fiunt: qui detrahunt bono: pereunt. Nõ suum erat ille odorẽ habebat bonũ: immo bonus odor erat: sed vę miseris qui et bono odore morium tur. Non em̃ ait illis: Bonus odor sum⁹: illis mal⁹ odor sumus: sed christi bonus odor sumus ait ĩ omni loco: ⁊ in his qui salui fiunt: ⁊ in his qui pereunt.
Ibidem. Subiecit statim: Alijs quidẽ sumus odor vitę ĩ vi-
tã: alijs odor mortis in mortẽ. Quib⁹ em̃ erat odor vitę in vitam: decorem induerat: quibus erat odor mortis in mortẽ: fortitudinẽ induerat. Si autẽ tũc gaudes quãdo te laudant homines: ⁊ placẽt illis bona opera tua: cum aũt vituperauerint: deficis in bonis opibus: et quasi fructũ bonorũ operũ te perdidisse arbitraris: quia inuenis reprehensores: nõ steti immobilis: nõ pertines ad orbem terrarũ qui nõ cõmouebitur. Induit dñs fortitudinẽ et ꝓcinctus est. De ipo decore ⁊ fortitudie habet alio loco apostolus paul⁹: Per arma iusticię: dextera et sinistra. 2.Cor.6.

Al. † induit dñs. Al. † fundaret. Al. † firmauit.

Uide vbi decorem: vbi fortitudinē. Per gloziam et ignobilitatē. In gloria decorus: in ignobilitate fortis. Apud alios gloziosus ꝑdicabatur: apud alios ignobilis contēnebatur. Decorē afferebat eis qui bus placebat: fortitudinē aduersus eos quibus displicebat. Et sic enumerat oīa vsq; in finem: vbi dicit: quasi nihil habentes: ⁊ oīa possidentes. Cum oīa possidet: decorus ē: cum nihil habet fortē est. Non ergo mirū est si sequitur: Etenim firmauit orbem terrę qui non cōmouebitur. Quō eīm nō cōmouebit orbis terrarū? Cum credūt in christū omnes fideles: ⁊ parati sunt ad vtrūq; gaudere cū laudāti bus: fortes esse aduersus vituperātes: nō mollescere linguis laudantiū: nec frangi linguis vituperantiū. Forte quęramus ⁊ de hoc verbo: quare dixit ꝓcinctus est. Cinctio opera significat. Tunc eīm se ꝙs cingit: cū opaturus est. Sed quare nō dixit: cinctus est: sed: ꝓcinctus est? Dicit eīm in alio psalmo: Accingere gladiū tuū circa femur potentissime: populi sub te cadent. Nec ibi dixit cingere: nec ꝓcingere: sed accingere. Accingeris eīm quādo aliquam adiūxeris lateri tuo ꝓcinctionē. Ideo accingere gladium tuū. Gladius dñi vnde debellauit orbem terrarū: occidēdo spūs nequitię: spūs dei ē i xpō fmonis dei. Quare circa femur accingere dicit gladiū? Aliō q̄dē ex alio de alio psalmo ad dictionē dixim⁹: Sz tamē quia cōmemoratū est: nō ē ꝓtermittēdū. Quid est accinctio gladij circa femur? Per femur: carnē significat. Non eīm aliter debellaret dñs orbē terrarū: nisi in carnē veniret gladius veritatis. Hic ergo quare ꝓcinctus est? Qui se ꝓcingit: ante se ponit aliquid quo ꝓcingitur. Unde dictū est: Ꝓcinctus est lintheo: ⁊ lauit pedes discipulorū suorum. Quia eīm tunc humilis fuit quādo lintheo ꝓcinct⁹ est: lauit pedes discipulorū suorū. Omnis aūt fortitudo in humilitate: quia fragilis est oīs superbia: Ideo cū de fortitudine diceret: addidit ꝓcinct⁹ est: vt recolas deū ꝓcinctū humilē: quādo pedes discipulorum lauit. Et exhorruit petrus dñm suū magistrū suum: minus dixi magistrū suū: cū dixissem dñm suum: curuantē se ante pedes suos: et lauantē sibi pedes: expauit ⁊ dixit: Domīe: non lauas mihi pedes. Et ille: Quod ego facio tu nescis modo: scies aūt postea. Et ille: Non lauabis mihi pedes in eternū. Et ille: Si non lauero te: nō habebis partē mecū. Petrus qui primo expauerat dñm lauantē sibi pedes: plus expauit: non habebis partē mecū: et credidit nō sine causa hoc facere dñm: nisi q̄ erat illud forte sacramentū: ⁊ ait: Dñe: nō pedes tantū: sed et caput ⁊ totū. Et ille: Qui lotus est semel: non habet necessitatē iterū lauandi: sed est mūdus tot⁹. Non ergo ad sacramentū tātū mūdatiōis pertinebat q̄ lauit pedes eis: sed ad exemplū humilitat⁹. Hoc eīm dixerat: Quod eīm ego facio nescis: scies postea. Videamus si scierūt postea: videam⁹ si aperuit illis quod faciebat: vt videamus dñm ꝓcinctū fortitudine: quia in hūilitate est tota fortitudo. Cū lauisset eis pedes rursus discubuit: ⁊ ait illis: Dicitis me magistrū: ⁊ vere dicitis: Sū etenim: Dicitis me dñm ⁊ verū dicitis: sum etenim. Si ergo ego magister ⁊ dñs vester laui vobis pedes: quomō oportet vt hoc vobis inuicē non faciatis? Si ergo in humilitate est fortitudo: nolite timere superbos. Humiles tanq̄ petra sunt. Petra deorsum videt: sed solida est. Superbi quid? Quasi fum⁹: Etsi alti sunt: euanescunt. Ergo ad humilitatē dñi referre debemus q̄d ꝓcinctus est: fm cōmemorationē euāgelij q̄d ꝓcinctus est: vt lauaret pedes discipulis suis. Est ⁊ aliud quod in hoc verbo possum⁹ intelligere. Dixim⁹: quia qui se ꝓcingit: ante se ponit quod sibi adiūgit vt se cingat. Quia ergo illi qui detrahūt nobis: aliquādo nobis absentibus faciūt: tāq̄ post dorsum suū sūt: aliquī coram in faciē: sicut dño faciebant pendenti in cruce: Si filius dei est descendat de cruce. Non opus habes fortitudine quādo tibi aliquis detrahit absenti: quia nō audis: nec sentis: Si aūt in faciē tibi dicat: opus ē vt fortis sis. Quid est: fortis sis? Ut feras: ne forte ideo te putes fortē cum audieris: quia pcutis pugno victus conuitio. Non est ista fortitudo si puitiat⁹ pcutias: qm̄ ab ira victus es. Et valde stultū est hominē victū fortem dicere: cū dicat scriptura: Melior est qui vincit irā: q̄ qui capit ciuitatē. Melior dixit irę victorem: q̄ ciuitatis captiuatorē. Habes ergo aduersariū magnum in teipso. Cum audito conuitio ira cępit surgere vt reddas malū ꝓ malo: recordare ꝟba Apostoli: Non reddentes malū pro malo: nec maledictum ꝓ maledicto. His verbis recordatis frangis iram: tenes fortitudinē: ⁊ q̄ corā te ille tibi maledixit: non post dorsum tuū ꝓcinctus es illa. Jam cętera audiamus: Breuis est psalm⁹. Etenim cōfirmauit orbem terrę: qui non cōmouebitur. Videtis fratres: multi credūt in christū: magna turba est: et tamen in hac magna turba audistis modo cū euangelium legeretur: quia veniet dñs ferens palam in manu sua: ⁊ mundabit aream suā: frumentū recondet in horreo: paleas cōburet igne inextinguibili. Sūt ergo per totā terrā et boni et mali. Boni grana sunt: mali palea. In aream intrat tribula: paleā concidit: triticū purgat. Quis est ergo orbis terrarū qui nō cōmouebitur? Quod vtiq; nō diceret: nisi esset ⁊ orbis terrarū qui cōmouebitur. Est orbis terrarū qui non cōmouebitur: est orbis terrarū qui cōmouebitur: quia ⁊ boni qui stabiles sunt in fide: orbis terrarum est: ne quis diceret: in partes sunt: et mali q̄ nō stant in fide cū senserint aliquā tribulationē: p orbē terrarū sunt. Est ergo orbis terrarū mobilis: Est et orbis terrarū immobilis: de quo dicit Apostolus: Videte orbē terrarū immobilē. Rogo te de quibus dicebat Ap̄lus? Ex quibus est hymeneus ⁊ philetus: qui circa veritatē aberrauerūt: dicentes resurrectionē iam factā esse: ⁊ fidem quorundā subuertebant. Nunquid isti ad orbē terrarū ptinebant q̄ nō cōmouebitur? Sed palea erant: Et fidē inquit quorundā subuertūt. Non dixit omniū: Et si omnium diceret: oīes intelligere deberem⁹ ptinentes ad ciuitatem babyloniā: quę habet dānari cum diabolo. Tamen fidem quorundā dixit: et quasi diceret ei: ⁊ quis eis potest resistere: subiecit statim: Firmū aūt fundamentū dei: stat. Ecce habes orbem terrarum qui nō cōmouebitur: habēs signaculū hoc. Hō si habet signaculū habet firmū fundamentū? Nouit domin⁹ qui sunt eius. Iste est orbis terrarū qui non cōmouebitur: nouit dñs qui sunt eius. Et quod signaculum habēt? Et recedet ab iniusticia oīs qui nominat nomen dñi. Modo ab iniquitate recedit: Ab in-

quis enim nō potest recedere: quia mixta est palea tritico vsq; dum ventilet. Quid dicimus fratres? Et in ipa area: mira res est de tritico: Recedit a palea cū expoliatur: & non recedit ab area cū triturat. Quando aūt omnino separabit? Cum venerit ventilator. Ergo modo area in orbe terrarū est: necesse est vt si pficis: inter iniquos viuas. Ab iniquis recede nō potes: ab iniquitate recede. Recedat ab iniquitate oīs qui nominat nomen dñi: & erit in orbē terrarū qui non cōmouebitur. ¶ Parata † est sedes tua deus ex † illo. Sedes tua deus ex illo. Ex illo: quid est? Ex tunc. Tanq; si diceret: Quę est sedes dei? Vbi sedet deus? In sanctis tuis. Vis esse sedes dei? Para locum in corde tuo vbi sedeat. Quę est sedes dei: nisi vbi habitat deus? Vbi habitat deus: nisi in templo suo? Quod est templū ei? Aut parietibus instruitur? Absit. Mundus iste est forte templū ipius: quia valde magnus est: & digna res quę capiat dñm? Nec capit eum a quo fact⁹ est. Et vbi capit? In anima quieta: in anima iusta: Ipsa illū portat. Magna res fratres. Certe magn⁹ est de⁹: Fortibus grauis est: at infirmis leuis ē. Quos dixi fortes? Superbos: qui quasi habēt p̄sumptionem virium suarū. Nam infirmitas illa in humilitate: maior fortitudo est. Audi Apostolū dicentem: Quādo infirmor: tūc potens sum. Hoc est quod cōmendauit euāgeliū: q; dñs p̄cinctus est fortitudine qñ humilitatē docebat. Ergo ipa est sedes dei: quę aperte alio loco in p̄pheta dicitur: Super quē requiescet spiritus meus: Id est: vbi requiescit spirit⁹ dei: nisi in sede dei? Audi: quomō describat ipam sedē. Forte auditur⁹ eras marmoratā domū: amplam: spaciosam: atriorum magnitudine: & fulgore tectorum. Audi quid sibi paret deus. Super quē requiescet spiritus meus? Super humilē & quietū: et trementē verba mea. Ecce humilis esto & quietus: vt & in te habitet deus. Altus est deus: nō in te habitat si altus esse volueris. Certe altus vis esse: vt habitet in te deus: humilis esto & tremens verba eius: & ibi habitat. Non timet trementē domū: quia ipe illam firmat. Parata est sedes tua deus ex illo. Ex illo: id est ex tunc: id est quasi quoddā tempus significat extunc. Ex quo? Forte ex die ante sabbatū: Ex illo quia titul⁹ psalmi p̄scribit nobis ex quo. Sexto enī die: id est tempore hui⁹ mundi sexto: venit dominus in carne. Ex illo ergo? Plane ex illo ſm hominē: ex illo ex vtero. Quid enī dicit alius psalm⁹? In splendore sanctorū ex vtero. In splendore sanctorum: id est vt illuminent sancti: vt videant deum in carne: et purgetur cor: vnde videat in diuinitate. In splendore sanctorū ex vtero. Sed quid ibi sequitur? Ne forte ex vtero inde incipe putares esse christū: ante lucifer⁹ inqt genui te. Cum dixisset: In splēdore sanctorū ex vtero: subiecit statim ne putares christum a tēpore esse cępisse ex quo natus est: sicut cępit adam: sicut abraā: sicut dauid: Ante luciferū genui te: ante oīe quod illuminatur. Per luciferū enim aut stellas oīes significat: et per stellas tēpora: quia fecit deus stellas in signo temporū: vt ante tēpa inuenias natū esse christū: et vtiq; q̄ nat⁹ ē ante tempa: nō potest videri natus ex tempe: quia & tēpora creatura dei sunt: Et vtiq; si omnia per ipsum facta sunt & tēpora per ipm facta sūt: aut certe ante omnes spirit⁹ qui illuminātur de sapientia dixit: Ante luciferū genui te. Intēdat charitas vestra. Quomō ergo cum dixisset: Ex vtero: veluti pręcauit fidei nostrę ne inde putaremus cępisse christum ex quo ex vtero virginis natus est: subiecit statim: Antę te luciferum genui te: sic et hic cum dixisset: ex illo: id est ex quodā tempore: ex die ante sabbatū: & in carne sexta ętate mūdi: quādo venit dñs christ⁹ & natus est: Et quia dignatus est homo fieri propter nos deus: nō solum ante abraam: sed ante cęlum et terram: qui dixit: Ante abraam ego sum: Non solū autē ante abraam: sed ante adam: nō solū ante adā: sed ante oīes angelos: ante cęlum & terram: q; om nia per ipm facta sunt: subiecit ne tu intendēs diem natiuitatis domini ex quo natus est: putares ex illo esse cępisse: Parata est sedes tua deus. Sed quis deus? ¶ A sęculo tu es: Ab eterno dixit: ἀπό ἀϊδίου sic habet grecus. ἀϊδίου: aliquādo sęculū ponitur: aliquādo eternū ponitur. Ergo o tu qui ex illo videris natus: ex eterno es. Non aūt nativitas humana cogitetur: sed cogitetur eternitas diuina. Ergo cępit ex quo natus est: creuit: audisti euangelium: elegit discipulos: impleuit illos: cęperūt prędicare discipuli. Forte hoc est quod consequenter dicit. ¶ Eleuauerunt flumina dñe: eleuauerunt flumina vocem suam. ¶ Eleuauerunt flumina † voces suas. Quę sūt ista flumia quę eleuauerūt voces suas? Non audiuim⁹? Necq; quādo natus est domin⁹ audiuimus locuta flumina: nec quādo baptizatus est: necq; quādo passus est audiuimus flumina locuta. Legite euangeliū: et non inuenitis quia locuta sunt flumina. Parū est quia locuta sunt: eleuauerunt voces suas. Nō solum locuta sunt: sed fortiter; magne: excelse. Quę sunt ista flumina quę locuta sunt? Diximus q; in euangelio non legimus: tamē ibi quęramus. Nam si ibi non inuenimus: vbi inueniem⁹? Ego vobis fingere potero: & subito ero non certus dispensator: sed inepte fabulator. In euāgelio quęramus: simul quęram⁹: quę sunt ista flumina quę eleuauerunt voces suas. Stabat iesus & clamabat: dictum est in euangelio. Quid clamabat? Ecce iam ipm caput fluminū clamat: ipe fons vitę vnde sunt flumina curſura: leuauit prior vocem suam. Et quid stans iesus clamabat? Qui credit in me (sicut scriptura dicit) flumina aquę viuę de ventre eius fluent. Euangelista sequitur statim. Hoc autē dicebat de spiritu quem accepturi erant hi qui in eum erant crediturī. Spiritus autem nondū erat datus: quia iesus nondum erat glorificatus. Cum autem glorificatus est iesus in resurrectiōe: & ascēsione in cęlos (sicut nostis fratres) impletis ibi decem diebus propter quoddā sacramentū: misit spiritū suum sanctū: impleuit discipulos. Ipe spiritus magnū flumen: vnde impleta sūt multa flumina. De ipo flumine dicit psalmus alio loco: Fluminis impetus lętificat ciuitatem dei. Ergo facta sūt flumia currētia de vētre discipulor: cū acceperunt spiritum sanctum: Ipsa flumina accepto spiritu sancto: vnde eleuauerunt voces suas? Quare eleuauerunt? Quia primo timuerunt. Petrus nondum erat flumen quando interrogatione ancillę ter christum negauit dicens: Nescio homi-nem. Nec timens mentitur: nondum eleuat vocem:

Matth. 3.

Al. †non hz.

Al. †tunc.

2. Cor. 12.

Esa. 66.

Ps. 109.

Ibidem.

Gen. 1.

Joh. 1.

Ibidem.

Joh. 7.

Ibidem.

Act. 1.

Ps. 45.

Ps. 44.

Matth. 26.

tondum est flumen. Vbi autem impleti sunt spiritu sancto: accersierũt eos iudei: et pręceperunt eis ne omnino loquerẽtur: neq; docerent in nomine iesu. Act. 4. Petrus autem et iohannes dixerunt ad eos: Si iustum est coram deo: vt vobis obediamus magis q̃ deo: iudicate: Non enim possumus quę vidimus et audiuimus nõ loqui. Eleuauerunt ergo flumina voces suas ¶ A vocibus aquarum multarum. Ad ipam eleuationem vocis pertinet quod ibi scriptum est: Stetit autẽ petrus cum vndecim: et eleuata voce dixit ad eos: Viri iudei: et cętera quibus annunciat iesum sine timore cum magna fiducia. Eleuauerunt enim flumina vocem suam: a vocibus aquarum multarum. Nam et cum dimissi essent apostoli de concilio iudęorum: venerunt ad suos et indicauerunt quanta eis sacerdotes et seniores dixerint. At illi audientes: leuauerunt voces vnanimes omnes ad dominũ et dixerunt: Domine: tu es qui fecisti cęlum et terram: et mare et omnia quę in eis sunt: et cętera quę dicere potuerunt flumina eleuantia vocem suam. ¶ Mirabiles †suspensurę maris. Cum eñ eleuassent voces suas discipuli illi: crediderunt multi: et accęperunt multi spiritumsanctũ: et cęperũt multa flumina clamare de paucis. Ideo sequitur: A vocibus aquarum multarum mirabiles suspensurę maris: id est huius sęculi. Cum cępisset christus tãtis vocibus prędicari: cępit irasci mare: et cęperunt crebrescere persecutiones. Cum eleuassent ergo flumina vocem suam a vocibus aquarum multarum: mirabiles suspensurę maris. Suspensurę: exaltationes sunt: quia quãdo irascitur mare: suspenduntur fluctus. Suspendãtur fluctus quantũ volunt: fremat mare quantum vult: mirabiles quidem suspensurę maris: mirabiles minę: mirabiles persecutiones. Sed vide quid sequitur: ¶ Mirabilis in †excelsis dominus. Compescat se ergo mare: et aliquãdo tranquilletur: detur pax christianis. Turbabat mare: fluctuabat nauicula. Navicula ecclesia est: mare sęculum est. Venit dominꝰ: ambulauit super mare: et pręssit fluctus. Quomodo ambulauit dominus super mare: Super capita istorum fluctuum magnorum spumantium. Potestates et reges crediderunt: et subiugati sunt christo. Ergo non terreamur: quia mirabiles suspẽsurę maris: mirabilis in excelsis dominus. ¶ Testimõia tua †credita facta sunt nimis. Magis q̃ mirabiles erant suspensurę maris: et mirabilis in excelsis dominus. Testimonia tua credita facta sunt nimis. Testimonia tua: quia dixerat illud ante: Hęc dico vobis: vt in me pacem habeatis: in mundo autem pręssuram. Ergo quia mundus pręssuram vobis facturus est dico vobis. Cęperunt pati: et confirmarunt in se quod illis prędixerat dominꝰ: et magis fortes facti sunt. Cum enim videbant impleri in se passiones: sperabant compleri in se et coronas. Et ideo mirabiles suspẽsurę maris: mirabilis in excelsis dominus. Ut in me inquit pacem habeatis: in mundo autem pręssuram. Ergo quid facimus: Segnit mare et extolluntur fluctus: et rabidi fremũt: pręssuras patimur. Nonne forte deficimus: Absit. Mirabilis in excelsis dominus: Ideo et ibi cum discerет: Vt in me pacem habeatis: in mundo autem pręssuram: quasi diceretur: Putas non pręmet nos mundus et extinguet nos: statim subiecit: Sed gaudete: quia ego vici sęculum. Si ergo ait: ego vici sęculum: adhęrete illi qui vicit sęculum: qui vicit mare: Gaudete ad eum: quia mirabilis est in excelsis dominus: et testimonia tua credita facta sũt nimis. Et quid factum est de his omñibus: ¶ Domum tuam decet †sanctificatio domine. Domum tuam: totam domũ tuam: Nõ hic: aut hic: aut ibi: sed domum tuam: tantum per totum orbem terrarum. Quare per totum orbem terrarũ: Quia correxit orbem terrę qui non cõmouebitur. Domꝰ domini fortis erat: per totum orbẽ terrarũ erit. Multi cadent: sed domus illa stat. Multi turbabuntur: sed domus illa non mouebitur. Domum tuam decet sanctificatio domine. Nunquid paruo tẽpore: Absit. In longitudine dierum.

¶ Explicit Tractatus de pš. XCII.

¶ Incipit Tractatus de pš. XCIII.

Sicut intentissime audiuimus cum psalmꝰ iste legeretur: ita intente audiamus cum reuelat dominꝰ quę hic dignatus est opacare mysteria. Ad hoc enim claudũtur quędam sacramenta scripturarum: non vt denegentur: sed vt pulsantibus aperiantur. Si ergo affectu pio et sincera cordis charitate pulsetꝫ: ille aperiet qui videt vnde pulsetis. Notum est nobis omñibus atq; vtinam de numero eorum non simus: multos murmurare adversus dei patientiam: et dolere iniquos homines et impios: vel viuere in hac terra: vel etiam plurimũ posse: et quod est amplius plerũq; plurimum posse malos aduersus bonos: et sępe malos prędere bonos: malos exultare: bonos laborare: malos superbire: bonos humiliari. Attendentes talia: in genere enim humano abundant: peruertuntur impatientes et infirmi animi: quasi frustra sint boni: quia deus auertit vel auertere videtur oculos suos a bonis operibus piorum et fidelium: et augere malos in his quę diligunt. Putantes ergo infirmi frustra se bene viuere: aut inuitantur ad imitandam maliciam eorꝫ quos quasi florere conspiciunt: aut si per infirmitatem: vel personę suę vel animi timent male facere: ne aliquid illis ꝑm leges sęculi mali accidat: nõ quia iusticiam diligunt: sed vt dicam apertius timentes damnari inter hoĩes vel ab hoĩbus: abstinent se quidem a factis malis: sed non se abstinent a cogitationibus malis: Et inter cogitationes eorum iniquas prędicipue caput iniquitatis illa tenet impietas: quia videtur eis deus negligere et nõ curare res humanas: et aut ęqualiter habere bonos et malos: aut etiam quod ẽ pernicioſius cogitare: insectari bonos: et malis fauere. Qui talia cogitat: et si nihil mali alicui faciat: facit plurimum sibi: et in semetipsum impius est: et iniquitate sua non lędit deũ: sed interficit se: nec nocent homñibus: quia timidi sunt qui talia cogitant: sed tamen homicidia eorum: adulteria eorũ: fraudes et rapinas eorũ videt deus: et punit i cogitationibus eorũ. Quid enim velint: ille attendit cuius oculus non repellitur carne: vt non videat voluntatẽ. Tales si occasiones inueniãt: nõ mali fiũt sed manifestantꝫ: nõ vt sentias quid natum sit manifestum: sed vt intelligas qõ latebat inclusum. Paucis his annis: et prope hesterno die viderũt hęc ho-

mines: ꝛ ꝓbauerũt etiã qui tarde intelligunt. Erat enim hic vna domus potentissima ad tempus: de qua flagellũ fecerat deus generi humano: ꝛ castigatum est inde genus humanũ: sic cognoscat flagellũ patris: ꝛ timeat sententiã iudicis. Cum ergo esset hic eadem domus magna: multi sub illa gemebãt: murmurabant: reprehẽdebant: detestabantur: blasphemabant: Quomõ se artant homĩes: ꝛ dãtur diuino illo iudicio: Multi in ꝓcupiscentias cordis sui subito euertebant ipam domũ illi qui murmurabant de ipa domo: ꝛ ab eis talia homines patiebãtur: qualia se pati ipi a talibus pauloante querebantur. Bonus ergo ille est qui ꝛ quãdo potest mala facere non
Eccl. 31. facit: De quo scriptum est: Qui potuit trãsgredi et nõ est transgressus: et facere mala et nõ fecit: Quis est hic et laudabim⁹ eum: Fecit enim mirabilia in vita sua. Loquebat scriptura de potentibus innocentibus. Et lupus eñ tantũ vult nocere quantum leo: Dissimiliter nocent: sed nõ dissimiliter cupiunt. Leo enim nõ solum contẽnit canem latrantẽ: sed etiam fugat: ꝛ venit ad ouile: et obmutescentibus canibus rapit quod potest: Lup⁹ nõ audet inter latrãt⁹ canum. Nunquid ꝓterea quia nõ potuit auferre a canibus territus: innocẽtior remeauit: Docet ergo deus innocentiã: vt quisq; innocens sit: nõ timore pœnę: sed amore iusticię. Tũc enim liber est innocẽs: ꝛ verus est innocẽs ẽ. Qui autẽ timore innocẽs est: nõ est innocens: q̃uis nõ noceat cum vult nocere. Non enim nocet alteri p effectũ malum: sed sibi plurimũ per cupiditatẽ malam. Nã quomõ sibi no-
Ps. 10. ceat: audi scripturam: Qui autem amat iniquitatẽ: odit animã suam. Et reuera multum errãt homĩes qui putant iniusticiã suam alĩs nocere: ꝛ sibi nõ nocere. Ad alios ꝓcedit iniquitas cuiuslibet: vt corpori noceat: vt rem familiarẽ lędat: vt villam inuadat: vt mancipiũ abducat: vt aurum auferat: aut argentũ: vel si quid aliud possidet: Ad hoc ꝓfertur illa iniquitas ad alterum. Ergo iniquitas tua alieno corpori nocet: tuo animo nõ nocet: Contra istã simplicem veracẽq; doctrinam qua insinuat hominibus bonis: vt ipam iusticiam diligant: et ex ea placere deo velint: ab illa intelligant luce quadã intelligibili pfundi animã suam: vt faciant iusta opera: ꝛ illam lucem sapiẽtię omnibus quę in sęculo diligunt ꝓponant: Contra istam doctrinã talia murmura sũt hominũ: etsi nõ ꝓcedunt in voce: roduntur in corde. Quid ergo dicunt: Vere placitur⁹ sum deo per iusticiã: Aut iusti illi placẽt: sub cui⁹ ipio mali florẽt: Tanta mala cõmittũt: ꝛ nihil illis euenit mali: Aut si forte euenit aliquid mali: quid tibi dicunt illi cum eis cęperis dicere: Ecce quanta fecit mala: quomõ illi redditũ ẽ: qualẽ exitum habuit: Incipiũt illi cogitare iustos quib⁹ mala euenerũt: ꝛ opponunt nobis: ꝛ dicunt: Si illi ꝓpterea mali accidit aliquid quia iniquus fuit: illi quare accidit qui tam iuste vixit: Qui elemosynas tantas fecit: qui tam multa bona opatus est in ecclesia: quare talem forte inuenit: Quare talẽ exitũ habuit: qualẽ ille homo qui mꝰta iniqua cõmisit: Ad hoc aũt ista dicunt: vt ostendãt se ꝓpterea nõ facere mala: quia non possunt: aut quia nõ audent. Nam quid velit cor: lingua testat. Et quidem etiã si lingua obmutescęret: ꝛ ipa timore cõpressa esset: deus videret intus quid cogitaret homo: si etiam aliũ hominẽ lateret. Tacitas ergo cogitationes hominũ tales: aut etiam erumpentes in verba vel facta: curat iste psalm⁹: si curari velint. Intendant ergo ꝛ curẽtur. Atq; vtinã in hac multitudine tota quę nũc est inter istos parietes: ꝛ audit per nos verbũ dñi: nulla sint talia vulnera quę curẽtur: Utinã nulla sint: Nõ tamẽ rẽ supfluam facim⁹ dicere: si nulla ibi sunt vulnera. Instruant corda ad sanãdos alios: cum audire talia cępint. Credo eñ quia vnusquisq; christian⁹ cum audierit aliquem dicentẽ talia: si bonus fidelis est: ꝛ bene credit deo: et spes eius est in futuro sęculo: nõ in hac terra: non in hac vita est: et nõ frustra audit vt sursum cor habeat: irridet ꝛ dolet talia murmurãtes: et dicẽ sibi: Deus nouit quid agat: nos nõ possumus nosse consilium ipius: quare parcit malis ad tẽpus: vel quare laborẽt boni ad tẽpus: Sufficit tamen mihi hoc scire: quia ꝛ ad tẽpus laborat bonus: ꝛ ad tempus floret malus. Qui ergo talis est: securꝰ est: et patienter fert omnes fęlicitates malorũ: ꝛ labores bonorũ: donec transeat iniquitas. Jam talis beatus est: ꝛ eruditur cum deus de lege sua: et mitigauit eũ a diebus malignis: donec fodiat peccatori fouea. Qui vero nõdũ est talis: audiat per nos quod dño placet: Plura autẽ ipe dicat in corde: qui melius videt vulnus quod curet. Psalmus hunc titulũ habet: id est hãc inscriptionem: ¶ Psalmus ipsi dauid quarta sabbati. Nocturus est psalmus iste patiẽtiam in laborib⁹ iustorũ: Cõtra iniquorum fęlicitates patientiã docet: patiẽtiã ędificat: Hoc habet totus a capite vsq; in finẽ. Quare ergo talẽ habet titulũ: in quarta sabbati: Una sabbati: dies dominic⁹ est. Secũda sabbati: secunda feria: quem sęculares diem lunę vocãt: Tertia sabbati: tertia feria: quẽ diem illi martis vocant. Quarta ergo sabbatorũ: quarta feria: qui mercurij dies dicitur a paganis et a multis christianis: sed nolumus vt dicant: atq; vtinã cogantur vt nõ dicant. Sic eñ habẽt linguam suam: qua vtantur. Non eñ ꝛ in omnibus gentibus ista dicũtur. Multę gẽtes alię atq; alię aliter vocãt. Decus ergo de ore christiano ritus loquẽdi ecclesiastilius ꝓcedit. Tamen si quem forte consuetudo trahit: vt illud exeat ex ore quod improbat corde: intelligat illos omnes de quorũ nominibus appellata sũt
L sidera homines fuisse: nec ex eo esse cępisse ista fidera in cęlo: exq; illi esse cęperũt: Et ante ibi fuerunt: ꝑ beneficia quędam mortalium mortalia illi homines pro tẽpore suo: quia plurimũ potuerunt ꝛ eminuerunt in hoc sęculo cum chari essent hominibus: nõ propter vitã ęternam: sed propter cõmodũ temporale deferebantur eis diuini honores. Veteres enim vates decepti: ꝛ decipere volentes: in eorum adulationẽ q̃ sibi aliq̃d fm amorẽ sęcli ꝓtitissẽt: fidera ostendebant in cęlo: dicentes: q̃ illius esset illo sidus ꝛ illud illius. Homĩes autẽ qui ante nõ aspexerant vt viderent: quia ibi erant et illa fidera antequã nascerent: decepti crediderũt: et cõcepta est opinio vanitatis. Hanc opinionẽ errozis diabolus confirmauit: christus euertit. Nos ergo fm q̃ loquimur
L quarta sabbatorum: quartus dies intelligitur a die dominica. Attendat itaq; charitas vestra quid sibi velit iste titulus. Hinc grande mysterium: ex

rentera occultum. Nam plerꝙ ipsius psalmi manifeste sonant: ⁊ manifeste mouentur: ⁊ cito intelliguntur. Hic autem titulus quod fatendum est habet non parū obscuritatis: sed aderit dñs ⁊ serenabit nubilum: ⁊ videbitis psalmū: ⁊ ex fronte psalmi cognoscetis eum. In fronte eñ habet psalmus iste: psalmus ipsi dauid quarta sabbatorū. In limine est titulus: in postibus fixus est. Volūt homies titulum cognoscere: ⁊ sic domum intrare. Recolamus ergo scripturā sanctā in Genesi: primo die quid sit factū: Gen.1. inuenimus lucem. secūdo die quid sit factū: inuenimus firmamentū qđ appellauit deus celum. tertio die quid sit factū: inuenimus speciē terrę ⁊ maris: ⁊ segregationem: vt oñis congregatio aquarū vocaretur mare: ⁊ arida vocaretur terra. Quarto die: luminaria ⁊ stellas ī potestatē noctis: Hoc quarto die fecit. Quid sibi ergo vult quod de quarto die accepit psalmus titulū: In quo psalmo docet patiētia adiuuari paulū apostolū dicentē sanctis fidelibus roboratis ī christo: Oñia facite sine murmuratiōe ⁊ dispensatione: vt sitis irreprehensibiles ⁊ sinceres: immaculati filij dei in medio nationis tortuose ⁊ peruerse: in quibus apparetis sicut luminaria in mūdo: verbum vitę habentes. Similitudo de luminaribꝰ data est ad sanctos: vt sine murmuratione sint in natione tortuosa ⁊ peruersa. Sed ne quisꝙ ꝓpterea putet colenda esse ⁊ adorāda luminaria cęli: quia inde aliqua similitudo ducta est ad significationē sanctorum: prius hoc explicemus in nomine christi: cꝝ nō sit consequens vt ꝓpterea tibi videatur adorandus sol: aut luna: aut stellę: aut celum: quia aliqua de illis similitudo ducta est: qua significarent sancti: cū multa sunt de quibus ducta est similitudo ad significandos sanctos quę nō adorātur. Si eñ quicquid est vnde similitudo ducit ad sanctos: adorandū tibi est. Psa.113. puras: adora montes ⁊ colles: quia dictū est: Montes exultauerūt velut arietes: ⁊ colles velut agni ouium. Tu de sanctis dicis: ego de ipso christo dico. Apoc.5. Adora leonē: quia dictū est: Vicit leo de tribu iuda. 1.Cor.10. Adora petram: quia dictū est: Petra aūt erat christus. Si autē non adoras in christo ista terrena: cꝝdos sanctos: de quacūꝙ creatura ducta fuerit similitudo: tu intellige similitudinem creaturę: et adora Sap.13. artificem creaturę. Dictus est sol dñs noster iesus Iob.9. christus: Nunqđ iste sol quē ⁊ minutissima animalia nobiscum vident? Sed de quo dictū est: Erat lumen verū quod illuminat omnē hominē venientem in hunc mundū. Nam lux ista nō hominē solū illuminat: sed ⁊ iumēta ⁊ pecora ⁊ oñia animalia. Qđ autem illuminat omnē hominē: in corde illuminat: vbi intellectū solum habet. Intelligat ergo charitas Phil.2. vestra quibus dixit Apostolus: in natione tortuosa et peruersa: id est inter iniquos in quibus apparetis sicut luminaria in mūdo: verbū vitę habentes: qđā modo admonuit nos: ⁊ istum psalmum intelligere: et ꝓgnoscere titulū ipius. Tales eñ sancti in quibꝰ est verbum vitę: de cōuersatione quā habēt in celo: despiciūt oñia iniqua quę fiunt in terra. Et quomō luminaria in celo per diē et per noctē ꝓcedunt: persagunt itinera sua: cursus suos certos habēt: ⁊ committūtur tāta mala: nec deuiant desup stellę fixę in celo agentes per tractus celestes: quę illis ꝓstituit et constituit creator ipōrū: sic debēt sancti: sed si ī celo figātur corda eorum: si nō frustra audiāt ⁊ respōdeant sursum se habere cor: si imitētur eum qui ait: Nostra aūt conuersatio in celis ē. Qui ergo sunt in supernis: et de supernis cogitant: sicut dictum est: Phil.3. Vbi est thesaurus tuus: ibi ē et cor tuum: de ipis cogitationibus supernorū patiētes fiunt: et quicquid in terra cōmittitur: sic nō curant donec peragāt itinera sua: quemadmodum non curant luminaria celi: nisi quō exerceant dies ⁊ noctes: cꝝuis tanta mala videāt fieri sup trā. Sz facile ē forte vt ferāt iusti iiqtates malorū ꝙ nō ī ipos fiūt: Sz sic ferūt ꝙ ī alios fiūt: sic ferāt ⁊ ꝙ in ipos fiūt. Nō eñ ꝓpterea debent ferre ⁊ tolerare: qz in alios fiūt: Et si in se fiant: nō debent pdere tolerantiā. Nam qui pdiderit tolerantiam: cecidit de celo. Qui autē fixū habet cor in celo: terra ipius laborat in terra. Quanta ⁊ de ipis luminaribus fingūt homies: ⁊ patiēter ferunt: quō iusti patiēter debent ferre omnes etiam de se falsas criminatiōes? Nocipm quod iam dudū dixi: qz illa stella mercurij est: et illa stella saturni est: ⁊ illa stella iouis est: conuitia fiunt stellis. Quid illę: cū audiunt tanta conuitia? Nunquid mouētur: aut non exercent cursus suos? Sic ⁊ homo qui in natiōe perPhil.2. uersa ⁊ tortuosa habet verbum dei: sicut luminare ē fulgens in seculo. Quanti qui sibi videtur honorare solē: de illo mentiūtur: Qui dicūt christus ē sol: mentiūtur de sole. Mouit sol dñm suum esse christū et creatorē suū: Et si indignari potest: acerbius indignat contra falso honorantē: cꝝ contra contumeliosum. Seruo eñ bono: maior contumelia est iniuria dñi. Quanta falsa de ipis luminaribus quidam dicūt: ⁊ ferūt: tolerant ⁊ nō mouētur. Quare? Quia in celo sunt. Celum aūt quid est? Nec hoc ꝓtermittamus. Quędam de luna mentiūtur homies: quādo videt obscurari lunā: ⁊ dicunt: malefici illam reponunt: cum certis temporibꝰ defectū suū habeat ꝟm dei dispositionē: Nō curat tamen ista verba hominū illa quę in celo est. Sed quid est: ī celo? In firmamento celi est. Cuius ergo cor in firmamento libri dei est: illa nō curat. Nam celū id ē firmamentū: intelligiť p figurā liber legis. Ideo quodā loco dicitur: Extendēs celum sicut pellē: Si extendiť sicut Psa.103. pellis: tanꝙ liber est extētus vt legatur. Transacto aūt tempe quo legitur lex: propterea eñ legitur lex: quia nondū venimus ad illam sapientiam quę implet corda et mentes intuentium: et nō opus erit vt aliquid ibi nobis legatur: quia in eo qđ nobis legitur: syllabę sonāt et transeūt: illa aūt lux veritatis nō pręterit: sed fixa permanens inebriat corda videntium: quomodo dictum est: Inebriabuntur ab vbertate domus tuę: ⁊ torrente delitiarū tuarū potabis Psa.35. eos: qñ apud te est dñe fons vitę. Et vide ipm fontem: In lumine inquit tuo videbimus lumen. Modo Ibidem. ergo lectio necessaria est: cꝝdiu ex parte cognoscimus: et ex parte ꝓphetamus: sicut dicit Apostolus: 1.Cor.13. cū aūt venerit quod pfectum est: auferet qđ ex parte ē. Nō eñ liber necessarię erit: neꝙ legemꝰ ī illa ciuitate hierl'm vbi āgeli viuūt: vñ nos mō pegrinamur: ⁊ pegrinatio nostra gemit: gemit aūt si scimꝰ qz peregrinamur. Mā odit valde patriā: qui putat sibi

bene esse cū pegrinatur. Nunquid ī illa ciuitate vbi sunt angeli euangeliū legitur: aut Aplus: Verbo dei pascūr: Aō verbū dei vt sonaret nobis ad tēp⁹:
Job.j. verbū caro factū est ⁊ habitauit in nobis. Sz tamē ipa lex quę scripta est: firmamentū nobis est: ibi si sit coz nostrū nō cōpellitur iniquitatib⁹ hominum.
Ps̄.103. Dictū est ergo: Extendit cęlum sicut pellē. Cū aūt
Esa.54. transeūt tpa necessitatis libzoz̄ū: fit qō dictū est: Cę
J lum plicabit vt liber. Qui ergo sursum habet coz: ipm coz ipi⁹ luminare est: Jn cęlo fulget: nec vincit tenebzis: Jnfra em̄ sunt tenebzę: tenebzę aūt iniquitas: nō incōmutabiles tenebzę. Jam ⁊ hesterno die cōmemozauim⁹. Sed qui hodie tenebzę sunt: si velint: cras lux erunt. Qui tenebzę huc ingressi sunt: si velint iam lux esse possunt. Aperte em̄ Apostolus ne quis putaret naturales esse iniquitates quę mu/
Eph.5. tari nō possūt: Fuistis em̄ inquit aliquādo tenebzę: nūc aūt lux in dño: sicut filij lucis ambulate. Lux ī quit in dño: nō in vobis: Coz ergo in libzo. Si coz ī libzo: coz in firmamēto cęli. Si ibi ē coz: inde lucet: ⁊ nō mouebit iniquitatib⁹ ſbterpositis: nō quia ī cę lo ibi est per carnē: sed quia ibi est p conuersationē:
Phil.3. scōm qō dictū est: Nostra aūt cōuersatio in cęlis ē. Nō potes cogitare illam ciuitatē: quia nondū vi/des. Vis cogitare cęlum: Libzum dei cogita. Audi
Ps̄.1. psalmū: Et in lege eius meditabit die ac nocte. Et ibi hic beatus dict⁹ est: qui nō abūt in cōsilio impi/
Jbidem. ozum: ⁊ in via peccatozū nō stetit: ⁊ in cathedra pestilentię nō sedit: sed in lege dñi fuit voluntas eius. Vide lumiare in cęlo: Et in lege eius meditabit die ac nocte. Vult patiēter ferre oia: Nō descendat de cęlo: ⁊ in lege eius meditetur die ac nocte. Ergo in celo coz eius. Si in cęlo coz eius: oñes iniquitates quę fiunt in terra ad tempus: oñes felicitates malorum hominū: omnes labozes iustoz: meditanti die ac nocte legē dei: nulla sunt: ⁊ patiēter tolerat oñia: et erit beatus erudit⁹ a deo. Et quomō in firmamē to cęli: Quia lex firmamentū est. Beatus vir quē tu erudieris dñe: ⁊ ex lege tua docueris eū: vt mitiges eum a diebus malignis: donec fodiat peccatori fouea. Attendite ergo luminaria quomō ꝓcedūt et occidūt: ⁊ redeunt: Agūt cursus suos: distinguūt diem et noctem: voluunt annos et tempoza: et tanta mala fiunt in terra: illis quietē in cęlo habentib⁹. Quid est ergo quod docet nos deus: Jam attendamus psalmum.

Expositio psalmi.

Ik Ar. tlibere. Deus vltionū dñs: deus vltionum †fidenter ęgit. Tu putas quia non vindicat: Qui vindicat: deus vltionū est. Quid est: deus vltionum: Deus vindictarū. Jn eo certe murmuras: quia nō vindicat in malos. Noli murmurare: ne inter illos sis in quos vindicat. Facit ille furtū ⁊ viuit: Tu murmuras aduersus deū: quia non mozitur qui tibi furtū fecit. Si iam non facis furtū: vide. Si em̄ iam nō facis: vide ne aliquando feciſti. Si iam dies es: recole noctē tuā. Si iā in cęlo fixus es: recole terrā tuā. Jnuenis te furē fortasse fuisse alīqñ: ⁊ aliquē aliū forte stomachatū: qz ⁊ tu furtū faciens vixisti: ⁊ nō es mozt⁹. Quō aūt tu qñ faciebas: iō vixisti vt postea nō faceres: noli qz tu trāsisti: velle miscōię dei pontem subuertere. Nescis illuc multos trāsituros: q ⁊ tu trāsisti: Esses mō qui murmurares: si aduersus te audiret q ꝓzor ꝛc te murmuraūit: Et tū ⁊ nūc optas vindictā dei in malos: vt furmoziat: ⁊ murmuras aduersus deum: qz fur nō moriat: ⁊ murmuras aduersus deum: qz fur nō mo/rit. Appēde in stathera equitatis: furem ⁊ blasphemū. Jam dicis qz fur nō es: sed murmurādo aduersus deū: blasphem⁹ es. Ille captat somnū hoīs vt aliquid inuolet: ⁊ tu dicis qz dormit de⁹ ⁊ hoīem nō videt. Ergo vis vt ille cozrigat manum: ꝓzor tu lingua cozrige. Vis vt ille cozrigat coz aduersus hominē: tu cozrige coz aduersus deum: ne forte cū optas vindictā dei: si venerit te ꝓzorē inueniat. Mā illa veniet: Veniet ⁊ vindicabit pseuerātes ī neqtia sua: ītoz ꝓzogationi miscōię ipius: ingratos patiētię ipius: Ro.2. thesaurizātes sibi irā in die irę ⁊ reuelatiōis iusti iu/dicij dei: qui reddet vnicuiqꝫ scm opa ei⁹: quia deus vltionū dñs: deus vltionū: ideo fidenter ęgit. Nulli em̄ pepcit: qñ hic locutus est: ipe dñs erat in carnis infirmitate: sed in virtute sermonis nō accepit pso/nas ꝓncipū iudęoz̄ū. Quāta in illos dicit: ⁊ quō dictū ē fidēr: Ęgit ve ī fiducia: qz scptū ē ī psalmis ō illo: Propter miseriā inopum ⁊ gemitū pauperum: Ps̄.11. nūc exurgā dicit dñs. Qui sunt paupes: Qui sunt inopes: Qui spem nō habēt nisi in illo solo: in quo solo spes nō fallit. Attēdite fratres: q sunt paupes ⁊ inopes. Nō oñino paupes qui nihil habent videt dici a scriptura: qñ laudant paupes. Jnuenis enim paupem hoīem: q qñ patit aliquā iuriā: nō attēdit nisi patronū suū: ī cui⁹ forte domo manet: cui⁹ inq/lin⁹ est: cui⁹ colon⁹ ē: cui⁹ clients est: ⁊ ideo se indigne pati asserit: qz ad illū ptiet: Coz ipi⁹ ī hoīe: spes ipi⁹ in hoīe: cinis in cinere. Sūt aūt ⁊ alij qui opulēti sunt: ⁊ honozib⁹ scōm tps humanis fulciunt: ⁊ tñ nec in pecuniam suam spem ponūt: nec in fundis suis spem ponūt: nec in familia sua spem ponūt: nec in claritate trāsitozię dignitatis: sed totam spem ī illo ponūt: cui nō succedit: qui mozi nō pōt: qui falli et fallere non pōt. Tales etsi multa vident habere fm sęculū: bene tñ ea gubernāt ad refectionē indigētiū: inter paupes dñi numerant. Vident em̄ piculose se viuere in hac vita: sentiūt se esse pegrinos: sic diuersanť in opulentia diuitiarū suarū: quō viatoz in stabulo: trāsiturus: nō possessur⁹. Ergo qd dñs: Ꝓzopter miseriā inopū ⁊ gemitū paupeꝝ nūc exurgā dicit dñs: ponā in salutari. Salutaris nr: saluatoz noster est. Jn illo voluit ponere spem ⁊ gemitū oīm ī/opū. Et qd ait: Fiducialiter agā in eo. Quid est: fi/ducialiter agā: Nō timebit: nō parcet vitijs ⁊ pcu/piscētijs hoīm. Vere medic⁹ fidelis: medicinali ferro sermonis instruct⁹: secuit oia vulnera. Jō qz talis ꝓdict⁹ ⁊ ꝓnūciat⁹ erat: talis etiā iuēr ē: Loqbat Matth.9 ín mōte vbi dixit: Bti paupes spū: qm ipoꝝ est re/gnū cęloꝝ. Jbi bti dicti sunt: q psecutionē patiūtur ꝓpter iusticiā. Jn ipo sermōe dixit: Quia ipoꝝ ē regnū cęloꝝ. Et vt faceret illos luminaria: id est patiēter tolerātes oia ista iniq q transeūt: Bti eritis inqt Jbidem. cū vos psecuti fuerint: ⁊ dixerint oñe malū aduersum vos: gaudete ⁊ exultate: qz merces vra magna est ī cęlis. Deinde in ꝓgressu sermōis cū docere inciperet: cuius eū turba circūdaret: dixit talia discipulis suis: q ferirēt facie pharisęoꝝ ⁊ iudęoꝝ: qz qsi pz mat⁹ habebāt exponēdaꝝ scpturaꝝ oīm: q sibi qsi iusti videbāt: vel videri se arbitrabāt: ⁊ ad qꝝ ꝓmā/tū plębis obsequiū videbāt obtēpare: nō pepcit: ꝛ

Matth.6. dixit: Cū ieiunatis nō eritis sic hypocritę: q̄ amāt in synagogis ⁊ angulis plateaꝝ stātes orare vt videant ab hominib⁹: ⁊ cętera talia. Tetigit homies: non timuit aliquē. Et cū terminasset ihm sermonē: conclusit de illo scriptura euāgelij sic: Factū est inquit cū cōsummasset ihesus verba hęc: admirabant turbę super doctrina eius: Erat em̄ docens eos tanq̄ ptātē habens: nō quasi scribę eoꝝ ⁊ pharisęi. Quanta ergo ille de quo dictū est: erat docēs eos tanq̄ ptātē habens: quāta dixit: Vę vobis scribę ⁊ pharisęi hypocritę: quāta in illos corā in facie: Neminē timuit. Quare: Quia deus vltionū ē: Ideo nō parcebat in verbo: vt essent postea quib⁹ parceret in iudicio: q̄a si nollēt accipe verbi medicinā: incursuri erant vtiq̄ et inuēturi iudicis sententiā. Quare: Quia dixit deus vltionū dñs: deus vltionū fideliter ęgit: id ē nulli pepcit in verbo. Qui in verbo nō pepcat patitur⁹: parcet in sentētia iudicatur⁹: Qui neminē timuit in humilitate: timebit quēq̄ in claritate: Ex eo q̄ fideliter ęgit: cogita quō sit acturus in fine ęculi. Nolite ergo murmurare aduersus deū: qui quasi parcit malis: sed esto bonus cui forte ad tps in flagello nō parcat: ⁊ in fine parcat in iudicio. Deus vltionū dominus: de⁹ vltionū fideliter ęgit. Et q̄ fideliter ęgit: illi nō tulerūt fiduciā eius. Et q̄ humilis venerat: et carne mortali indut⁹ erat: ⁊ mori venerat nō facere q̄ peccatores: sed pati q̄ petōres: q̄ ꝓpterea venerat vt cū fidē ęgisset: ⁊ illi ferre nō posset fiduciā eius in verbo: q̄d fecerūt: Tenuerūt: flagellauerūt: illuserūt: colaphizauerūt: sputis illinierūt: spinis coronauerūt: in cruce leuauerūt: postremo occiderūt. Sed quid sequit q̄ fideliter ęgerit: ¶ Exaltare q̄ iudicas terrā. Quia tenuerūt humilē: tenebunt excelsum: Puta q̄ iudicauerūt mortalem: nōne ab immortali iudicabunt: Quid ergo ait: Exaltare tu qui fideliter ęgisti: ⁊ fiduciā verbi tui nō sunt passi inimici: ⁊ putauerūt se aliquid ęgisse: q̄ te cōprehēderent: qui te deberēt fide cōprehēdere: cōprehēderūt ꝑsecutione. Tu ergo qui fidenter ęgisti inter iniquos: ⁊ neminē timuisti: ⁊ q̄ passus es: exaltare: id est exurge: vade in ęternū: patiat⁹ ⁊ ecclesia patienter: q̄ passum est caput ecclesię patiēter. Et exaltare qui iudicas terrā ¶ Redde retributionē superbis. Redditur⁹ est fratres. Quid est em̄ q̄ dictū est: Exaltare qui iudicas terrā: redde retributionē superbis: Prophetia est p̄dicentis: nō audacia iubentis. Nō em̄ q̄ dixit ꝓpheta: Exaltare qui iudicas terrā: obtemperauit ꝓphetę christus vt resurgeret ⁊ iret in ęternū: sed q̄ hoc facturus erat christus: hoc dixit ꝓpha. Nō io fec̄ christ⁹ q̄ ꝓpheta p̄ dixerat: sed ideo ꝓpheta p̄dixit: q̄ ille facturus erat. Videt humilē christū in spiritu: videt humilē: neminē timētē: nulli parcentē in verbo: ⁊ dicit: fideliter ęgit: Videt illū crucifixū: videt illū humiliatū: videt illū resurgentē et in ęternū euntē: ⁊ venturū inde ad iudiciū eoꝝ inter quoꝝ manus passus est omnia mala: Exaltare inq̄t qui iudicas terrā: redde retributionē superbis. Superbis reddet nō humilibus. Qui sunt superbi: Quibus parū est q̄ mala faciūt: sed ⁊ defendere peccata sua volunt. Nāq̄ de his qui crucifixerunt christū facta sunt postea miracula: quādo de ipso numero iudeorum crediderūt: ⁊ donatus est illis sanguis christi.

Waldem. Acc.1.

Impias manus et cruentas de sanguie christi porrabāt: lauit eos ipe cui⁹ sanguinē fuderūt: Adiūcti sunt corpi ipius: id est ecclesię q̄ corpus ei⁹ mortale: q̄ viderant ꝑsecuti sunt: Fuderunt ꝓcium suum vt biberent przeciū suū. Nāq̄ postea plures cōuersi sunt: Cū multa miracula fierent ab apostolis: aliquot hominū milia vna die crediderūt: ⁊ tā i ꝓpinquo inuēti sunt: vt oīa sua quę habebāt venderēt: Act.2.et.4. et przeciū rerū suarū ad pedes apostolorū ponerēt: ⁊ vnicuiq̄ distribuebat quō cuiq̄ opus erat: ⁊ erat illis vna anima: ⁊ cor vnū in deū: de ipis crucifixoribus dñi. Sed quare nō illis redditū est: Quia reddetributionē superbis dictū est: illi aūt noluerūt esse superbi. Etenim cū viderent multa miracula fieri p̄ nomen christi quē se putabant interfecisse: commoti miraculis: audierūt a petro in cuius nomine illa fierēt. Non enim sibi arrogare serui voluerūt potentiā dñi sui: vt dicerent a se factū esse q̄d ille in ipsis faciebat. Honorē ergo serui dederunt dño suo: dixerūt: quia quę illi mirabātur: in nomine eius fierent quē illi crucifixerūt: Et facti sūt būiles: cōpuncti sunt corde: conturbati sunt cōfitentes peccatū suum: ⁊ consiliū quęsierunt dicentes: Quid ergo faci- Act.2. emus: Non desperāt de salute: sed quęrunt medicinam. Tunc ait illis petrus: Agite pœnitentiam: ⁊ baptizetur vnusquisq̄ vestrū in noie dñi nri ihesu christi. Qui egerūt penitentiā humiles fuerūt. Non ergo illis redditū est: quia vide quid dicat psalm⁹ iste: Exaltare qui iudicas terrā: redde retributionem superbis. Ab illo ergo numero excepti erant illi: in illis valuit vox illa dñi in cruce pendentis: ⁊ dicentis: Pater ignosce illis: quia nesciūt quid faciunt. Exal- Luc.23. tare qui iudicas terrā: redde retributionem supbis. Ergo redditurus est retributionē: Redditurus: sed supbis. Sed quādo: Quādo reddet: Interim mali triumphāt: ⁊ exultant mali: ⁊ blasphemāt mali: omnia mala faciūt: Douet te: cū pietate quęre: nō cū superbia reprehēde: Douet te: cōpatitur tibi et psalmus: quęrit tecū: nō quia nescit: sed ideo tecū quęrit quod scit: vt in illo inuenias q̄d nesciebas. Quō qui vult aliquē consolari: nisi cōdoleat cum illo: nō illū erigit: Pri⁹ cum illo ꝓdolet: ⁊ sic eum reficit sermone consolatorio. Si aūt intret ad illum ridens lucum ei⁹: nō facit quod modo lectū est: dicēte Apostolo: Gaudere cū gaudentibus: flere cum flentib⁹. Ro.12. Ergo vt gaudeat tecū: prius fles cum illo: contristaris cum illo vt reficias eum: sic ⁊ psalmus ⁊ spiritus dei vtiq̄ omnia sciens quęrit tecū: quasi verba tua dicit. ¶ Vsq̄quo peccatores dñe: vsq̄quo peccatores gloriabunt: ¶ † Respondēt et loquent iniquitatē: loquent oēs qui operantur iniusticiā: Quid loquētur: nisi cōtra deū qui dicūt: quid nobis ꝓdest q̄ sic viuim⁹: Quid dicturus es: Vere curat ista q̄ facim⁹ deus: Quia em̄ viuunt: putāt deū nescire q̄d faciūt. Vide q̄d mali illis ꝓtingat: q̄ si stationari⁹ sciret teneret illos: ⁊ ideo vitant oculos stationarij ne statim teneāt. Oculos em̄ dei vitare nemo pōt: q̄ nō solū i cubiculo videt: sed ⁊ intima cordis tui. Cogitāt ⁊ ipi: quia nihil potest latere deum: ⁊ quia faciūt ⁊ sciunt quid fecerunt: ⁊ vident se viuere sciente deo: qui non viuerent sciente stationario: dicūt sibi: Ista placēt deo: Et reuera si illi displicerēt facta nostra: quō displicent iudicib⁹: Act. † Effabunt.

quō displicent regibus: quō displicent imperatoribꝫ: et quō displicent cōmentariēsibus: nunquid quō illorum oculos vitamꝫ: vitare possumus oculos dei: Ergo placēt ista deo. Ideo in alio psalmo peccatori dicit: Hęc fecisti ⁊ tacui: suspicatus es iniquitatē ꝙ ero tibi similis. Quid est ergo: ero tibi similis: Ut quō tibi placet factū tuum malū: sic putes ꝙ et mihi placet. Et minat ī posterū: Arguā te. Ergo nō tacet qui dixit: tacui. Cū dicit: Hęc fecisti ⁊ tacui: suspicatus es iniquitatē ꝙ ero tibi similis: non tacet. Cum em̄ nos loquimur: ille non tacet. Cum em̄ lector legit: ille nō tacet: Cū psalmꝰ ista cantat: ille nō tacet: Et istę oēs voces dei p orbem terrarū fiūt. Quō ergo tacet: quō nō tacet: Non tacet in verbo: tacet in vindicta. Quid est ergo: hęc fecisti et tacui: Hęc fecisti ⁊ nō vindicaui: Suspicatus es iniquitatem ꝙ ero tui similis. De ipa vindicta ⁊ taciturnitate: id est de cessatiōe vindictę: alio loco dicit: Tacui: nūquid semp tacebo: Usqꝙquo peccatores dñe: usqꝙquo peccatores gloriabunt: Respondēt ⁊ loquētur iniquitatē: Iniquitatē loquent oēs qui operātur iniusticiā: Et dicit oīa opa. Respondēt ⁊ loquentur iniquitatē. Quid est respondent: Contra iustū habent quod respōdeant. Venit iustus alios et dicit: Noli facere iniquitatē. Quare: Ne morias. Ecce feci iniquitatē: quare nō morior: Ille fecit iusticiā et mortuus est. Quare mortuus est: Ego feci iniquitatē: quare me nō abstulit deus: Ecce: ille fecit iusticiā: ⁊ quare sic in illū vindicauit: Quare ille sic laborat: Respondēt: hoc est respondēt ꝙ habent ꝙ̄ dicant: quia parcitur illis: de patientia dei inueniūt argumentū respōsiōis suę: Parcet ille ꝓpter aliud: respondent illi ꝓpter aliud quia viuūt. Quare em̄ parcat ille: dicit apl'us: exponit consiliū patientię dei: Existimas inquit qui talia agis: quia tu effugies iudiciū dei: An diuitias benignitatis et lōganimitatis eius contēnis: Ignoras quia patiētia dei ad pnitentiā te adducit: Tu aūt: id est ille ꝙ̄ respondet ⁊ dicit: si displicerē deo: non mihi parceret deus: Uide quid sibi facit: audi Apl'm: Tu aūt̄ ꝑm duriciam cordis tui ⁊ cor impnitens: thesaurizas tibi iram in die irę ⁊ reuelatiōis iusti iudicij dei: qui reddet vnicuiqꝫ ꝑm opa sua. Ille ergo auget lōganimitatē: ⁊ tu auges iniquitatē. Erit illius thesaurus in sempiternū: miscōia in eos qui nō contępserunt miscōiam: Tuus aūt thesaurꝰ in ira inueniet: et qō ponis quotidie p modicū: postea massam inuēturus es. Minutarum ponis: sed cumulū inuenies. Noli attendere minuta peccata tua quotidiana: De minutissimis guttis flumia implent. Quid aūt illi faciūt qui respondēt ⁊ loquētur iniquitatē: qz faciunt et parcit eis: ¶ Populū tuū dñe humiliauerūt: Id est oēs qui iuste viuūt: in quos volunt supbire oēs mali. Populū tuū dñe humiliauerūt: Et hereditatē tuā vexauerūt. ¶ Viduam ⁊ †pupillos interfecerūt: et †pselytū occiderūt: Id est peregrinū: aduenā: Aduēticiū ipm dicit pselytū. Manifesta sunt ista singula: nec opus est in his immorari. ¶ Et dixerūt: non videbit dñs: Nō attēdit ista: negligit ista: alias res curat: non intelligit. Hę em̄ duę voces: sunt voces malorū. Una quā iam dixi: Hęc fecisti ⁊ tacui: suspicatus es iniquitatem ꝙ ero tibi similis. Quid est: ꝙ ero tibi similis: Putas quia video peccata tua: et placēt mihi quia nō vindico: Alia est vox iniquoꝝ: quia nec attēdit ista deus: nec aduertit vt sciat quēadmodū viuā: nō me curat deus. Ergo inter aliquos me cōputat deus: Aut vere me numerat deus: Aut ipos homines numerat: Infelix homo: vt esses cu rauit: vt bene viuas nō curat: Istorū ergo ista vox est. Et dixerūt: Nō videbit dñs: ¶ †Neq; intelliget deus iacob. ¶ Intelligite †nūc qui insipientes estis in populo: ⁊ stulti aliqñ sapite. Populū suum erudit cui possunt cōmoueri pedes: Quādo fęlicitates iniquorū videt homo: iam bene viuens in numero sanctoꝝ dei: id est in numero filiorū ecclesię: videt quia florent mali: et faciunt iniquitatē: et ęmulatur eos: ⁊ adducitur vt imitetur facta iporum: quia videt quasi nihil sibi prodesse ꝙ bene viuat humilis: hic sperās mercedē. Nam si illam speret futurā: nō illā pdet: quia nondū venit tēpus vt accipiat eam. In vinea oparis: fac opus tuum: ⁊ accipies mercedē tuā. A patrefamilias nō exigeres anteq̄ opareris: ⁊ a deo exigis anteq̄ operēris: Et ista tolerantia ad opus tuū ptinet: ⁊ hoc ad mercedem ptinet. Minus vis facere i vinea: qui nō vis tolerare: quia et ipa tolerātia ad ipam oparionē ptinet: vt inuenias mercedē. Or si dolosus es: vide ne non solū nō accipias mercedē: sed et pnā inueniās: quia voluisti esse oparius dolosus. Et quidē operarius dolosus vt incipiat nō bene facere: oculos patrisfamilias attendit: ad illū aspicit qui conduxit ad vineā: vt cū ille auerterit oculos: cesset ⁊ nō bñ operetur: cum aūt ille ꝙuerterit oculos: bene opet. Deus aūt qui te cōduxit nō auertit oculos: Non tibi licet dolose opari: Sup te sp sunt oculi patrisfamilias: quęre vbi illū fallas: ⁊ si potes cessa. Ergo si qd forte aliquid cogitabatis: qñ videbatis malos florere: et cogitatiōes vestrę faciebāt nutare pedes vestros in via dei: vobis loquit psalmus iste. Si aūt nullus vestrū talis est: p vos alios loquit dicēs: Intelligite nūc: quia dixerūt illi: Non videbit dñs: nec intelliget deus iacob. Intelligite inquit nūc qui insipientes estis in populo: ⁊ stulti aliquādo sapite. ¶ Qui plantauit aurē nō audiet: Nō habet vnde audiat: qui tibi fecit vnde audias: Qui plantauit aurē nō audiet: ¶ Aut qui finxit oculū nō considerat: ¶ Qui †erudit gentes nō arguet: Attende hoc magnope fratres mei: Qui erudit gentes nō arguet: Hoc mō facit deus: Erudit gētes misit verbū suū p orbem terrarū hominibꝰ: Misit p angelos: p patriarchas: p ꝓphetas: p seruos suos: p tot p̄cones antecedētes iudicē. Misit ⁊ ipm verbum suū: misit ⁊ ipm filiū suū: misit seruos filij sui: et in ipis seruis filiū suū. Per totū orbē terrarū p̄dicatur vbiqꝫ verbū dei. Ubi nō dicit hoibꝰ: Relinquite inīquitates vias pōres: ꝙuertite vos ad itinera recta: Ideo parcit: vt vos corrigat: ío heri nō vindicauit vt hodie bñ viuat. Erudit gētes: Nō arguet: Nō auditurꝰ est q̄s erudit: Nō iudicaturꝰ est q̄s erudit: Nō auditurꝰ est q̄s erudit: Nō iudicaturꝰ est q̄s erudit: bus sermonē p̄misit ⁊ p̄semiauit: In schola si esses: accipes: ⁊ non redderes: Utiqꝫ qñ accipis a magistro: eruditis. Cōmittit tibi magister qō ꝓbet: ⁊ nō exiget qñ reddis: Aut cū cępis reddere: sine metu eris plagax: Modo ergo accipim̄: postea statuemur ante magistrū: vt reddamus oēs ꝑteritas no-

R
Ps. 49.
Ibidem.
Ro. 2.
Ibidem.
Cōcor. de peni. dist. 1. tres sunt.
S
Al. †aduenam.
Al. †pupillos.
Ps. 49.
Al. †Nec.
Al. †nouit.
T
Al. †corripit.

strag: id est vt rationē reddamus de his oīb⁹ quę
Ro.14. nobis modo erogant. Audi apostolū dicentē: Om
1.Cor.5. nes astabimus ante tribunal christi: vt illic recipiat
vnusquisq; sm ea q̄ p corpus gessit: siue bonū siue
malū. Qui erudit gentes nō arguet: ¶ Qui do
1.Cor.3. cet hominē scientiā: Ipe nō scit: qui te fecit sci
re: Qui docet hominē scientiā. ¶ Dñs scit cogi
tationes hominū: qm̄ vanę sūt. Mā etsi tu ne
scis cogitatiōes dei qm̄ iustę st: ille tū scit cogitatio
nes hominū: qm̄ vanę sunt. Et homines scierūt co
gitationes dei: sed quibus iam amicus fact⁹ est: p
dit consiliū suū. Et vos fratres mei nolite vos con
tenere: Si cū fide accedit ad dīm: audit cogitati
ones dei. Eas modo discitis: hoc vobis dicit: et ad
hoc instruimini quare parcat modo deus malis: ne
murmuretis aduersus deū: qui docet hominē scien
tiam. Dñs scit cogitatiōes hominū: qm̄ vanę sunt.
Relinqte ergo cogitationes hominū: qm̄ vanę sunt.
vt cōprehēdatis cogitatiōes dei: quę sapientes sunt.
Sed quis est q̄ cōprehēdit cogitationes dei: Qui po
nitur in firmamēto cęli. Jam hoc cantauim⁹: iā hoc
Ps.homo. diximus et exposuim⁹. ¶ Beatus† vir quem tu
Ps.malis. erudieris dñe: et ex lege tua docueris eum.
Vt mitiges eū a dieb⁹ †malignis: donec
fodiat peccatori fouea. Ecce habes consilium
dei quare parcat malis: donec fodiat fouea pctōri:
Tu iā vis illū sepelire: Adhuc fouea illi fodit: noli
festinare sepelire. Quid est: donec fodiat peccatori
fouea: Aut quē ponit peccatorē: Unū hominem:
Mō. Quid ergo: Oīne gen⁹ hominū pctōrū: scz et
supbos. Jam em̄ p̄misit: Redde retributionē supb.
Luc.18. Mā et ille pctōr fuit publicanus: qui oculos eliserat
in terrā: et pcutiebat pectus suū dicēs: Deus ,pciꝰ
esto mihi pctōri. Sed q: nō supb⁹ erat: deus autem
reddet retributionē supbis: nō illi: sed talib⁹ fodiat
fouea donec reddat retributionē supbis. Ergo qō
ait: Donec fodiat pctōri fouea: superbos intellige.
Quis est supbus: Qui in p̄fessione pctōrū non agit
pnitentiā: vt sanari p humilitatē possit. Quis ē su
perbus: Qui illa ipa pauca quę videt habere bona
sibi vult arrogare: et derogat miscōię dei. Quis ē su
perb⁹: Qui etiā si deo tribuat bona q̄ facit: insultat
Ibidem. tamē his qui illa nō facīt: et extollit se sup illos. Mā
et ille phariseus: Gratias tibi ago inquit: Non di
xit: ego facio: De his q̄ faciebat: gratias deo age
bat. Sētiebat ergo et bene se facere: et ab illo se face
re. Unde ergo improbat⁹ est: Quia insultabat pub
licano. Ut pficiamini attēdite. Primo p̄cedere de
bet: siue virū: siue fęminā p̄fessio peccatoꝝ: salubris
pnitētia quę valeat ad corrigendū hominē: nō ad
tridendū deū: Cū aūt post pnitentiā bene viuere
cępit: habet adhuc qō cogitet: ne sibi tribuat qō be
ne facit: sed illi agat gratias: cui⁹ gratia factū est vt
bene viueret: qz ille illū vocauit: ille illū illumīauit.
Ergo iste tam pfectus est: Mō. Adhuc deest illi ali
quid: Quid illi deest: Ut nō supbiat sup eos q̄ nec
sic viuūt quō ipe viuit. Qui talis fuerit secur⁹
Luc.18. fit: nō illi reddit retributio de qua dictū est: Redde
retributionē supbis. Mō est inter illos q̄bus fodiat
fouea. Mā videte illū qui dicebat: Gratias tibi ago:
qz nō sū sicut cęteri homines: iniusti: raptores: ad
ulteri: sicut et publican⁹ iste. Quantū se extulit cū di
cit: qz nō sum sicut et publican⁹ iste. Ille aūt elisa fa
cie: pcutiebat pectus suū dicēs: Deꝰ ,pciꝰ esto mi
hi pctōri. Ille supb⁹ erat i bonis factis: ille hūilis i
malis fact. Videte fratres: Magis placuit deo hu
militas in malis factis: q̄ supbia in bonis fact. Sic
odit deꝰ supbos: et ideo sic ꝓclusit: Amē dico vob:
descēdit iustificat⁹ publican⁹ magis q̄ phariseus.
Et dicit quare: Quia omnis qui se exaltat hūlia- Ibidem.
bit: et q̄ se hūliat exaltabit. Fratres mei: vel hic nō
solū nō discim⁹: qz hūilitatē nos docuit christus: qz
deꝰ fact⁹ ē homo: Ipe est hūilitas q̄ displicet paga
nis: vnde nobis insultant: qualem deum colitis qui
natus est: Qualem deum colitis qui crucifix⁹ est:
Humilitas christi superbis displicet: tibi autem
christiano si placet: imitare. Si imitatus fueris: nō
laborabis: quia ipe p̄dixit: Uenite ad me oīes qui Matth.11.
laboratis et onerati estis: et discite a me: qz mit. sum
et hūilis corde. Hęc est ergo disciplina christiana.
Nemo facit aliquid bene: nisi gratia ipsi⁹. Qđ facit
homo male: ipsi⁹ est hoīs: qđ facit bene: de benefi
cio dei facit. Cū cępit facere bn̄: nō sibi tribuat: Cū
nō sibi tribuerit: gratias agat ei a quo accepit. Cū
aūt bene facit: nō insultet illi q̄ illud nō facit: aut ex
tollat se sup eū. Mō em̄ in illo finita est gratia dei: vt
ad aliū nō pueniat. Ut mitiges eū a dieb⁹ malignis:
donec fodiat pctōri fouea. Mitis ergo esto quisq;
christian⁹ es a dieb⁹ malignis. Maligni em̄ sunt di
es: quib⁹ vident florere pctōres et laborare iusti: s
labor iustorū: flagellū est patris: et felicitas pctōr:
fouea ipor est. Quia em̄ mitigat vos deꝰ a diebus
malignis: donec fodiat peccatori fouea: non cogi
tetis qz mō in alią loco stant angeli cū tridentibus:
et fodiūt istā foueā magnā: q̄ possit cape oīne genus
iniquorū. Et quia videtis multos esse iniquos: et di
catis vobis carnaliter: Reuera tantā multitudinem
iniquor: tantā turbā peccantiū q̄ fouea pōt cape:
Oñ fodit fouea talis q̄ oēs capiat: Oñ exhaurit:
Jō parcit deꝰ: Mō ē hęc fossa pctōr: Ipa felicitas
ipior: fossa ipor ē: In illā em̄ cadēt tanq̄ in foueā.
Intēdite fres: qz mag̃ res ē vt felicitas fouea dicat:
donec fodiat pctōri fouea. Parcit em̄ illi deus quē
nouit peccatorē et impiū: occulta iustitia sua: et hoc
ipm qō ei parcit deus: p impunitatē facit eū elatū.
Ille se altū putat et cadit: in eoipo cadit quo se altū
putat. Hoc se ille putat sublimiter ire: et deꝰ hoc fo
uea m vocat. Fossa ad ima tēdit nō ad cęlū: Pecca
tores aūt supbi quasi in cęlū eunt: et in terra mergū
tur. At ꝓtra hūiles q̄si in terra se deprimūt: et i cęlū
ascēdūt. Witescere ergo quisq; es fidelis: si eruditus es ex lege dei: vt sit cor tuū in firmamento cęli:
qz deꝰ fecit luminaria quarto die: qui dicit quarta Gen.1.
sabbati: vnde titulū psalm⁹ iste pcepit. Quō vides
luminaria cū tota patientia dirigere cursus suos: et
non curare quę in se dicant homines: sic et tu non
cures quicquid tibi fecerit caro. Omnis enim ho
mo: caro et sanguis est. Non enim vilis es in com
paratiōe alterius carnis a qua videris premi: quia
pro te ille suscepit carnē: et p te ille fudit sanguinē:
qui et te et illum ad suū ē ꝓducturus examen. Et si
tanta prerogauit cum esses impius: qđ seruat fide
li: Hinc miteſce: quēadmodū miteſcis cū dicis: qz
deus hoc vult: ideo florent mali. Parcere vult ma- Ro.2.
lis: ad pnitentiam adducit eos quibus parcit: sed
illi non corrigūtur. Nouit ille quomodo de illis iu-

dicet. Immitis est autem homo cum vult contradicere: aut bonitati domini: aut patientię: aut potestati: aut iusticię iudicis. Erigit supbus in deū: mergit illū deus: t in eoipso mergit quo erigit in deū.

Psa.72. Nam in alio psalmo sic ait: Deiecisti eos dū extollerent. Non dixit: deiecisti eos quia elati sunt: aut deiecisti eos postea q̄ elati sūt: vt aliud sit tempus elationis eorū: aliud tps deiectionis: sed in eoipso q̄ extollebant: ibi deiciebant. Quantū em̄ superbū ē cor hominis: tantū recedit a deo: Et si recedit a deo: in pfundū it. Nam cōtra cor humile de cęlo adducit deū: vt primus fiat. Certe altus est deus: super oēs cęlos est deus: transcēdit oēs angelos. Quātum habes erigi vt attingas ad illū excelsum? Nolo te rumpas extēdendo te. Aliud consiliū tibi do: ne in ista extēsione forte crepas p supbiam. Certe altus est deus: tu humilia te: t descendet ad te. Audiuimus quare parcat malis: hoc ipm fossa ipozū est. Dicit tibi deus: quō illis foditur: t quare illis foditur fouea: non est tuū cognoscere: sed ex lege mea disce patientē te esse debere: donec fodiat peccatori fouea. Et quid te me inquis qui laboro: t laboro inter ipos peccatores? Respōdetur tibi quod sequitur:

t Quia nō repellet dns plębē suā. Exercet:

Heb.12. non repellit: quomō dicit alio loco scriptura: Oem quē diligit deus corripit: flagellat aūt omnē filium quē recipit. Ille flagellatū recipit: tu dicis quia repellit? Videm⁹ homines in filios suos facere illō: aliquando iam desperatos filios suos dimittūt viuere quō volunt. Eos qui spem habēt: flagellāt: illos vero quos oīno viderit sine spe t indomitos esse: dimittunt vt faciant qō volūt. Jam quem dimittit facere qō vult: nō vult admittere ad hęreditatē suā: eum autē flagellat filiū cui ipam hęreditatē seruat. Cum aūt flagellat deus filium: curat sub manu patris flagellātis: quia q̄ flagellat: ad hęreditatem erudit. Ab hęreditate non repellit filium suū quē castigat: sed ideo flagellat vt recipiat. Nō sit tam vano sensu t puerili vt dicat: Plus amat pater meus fratrem meū cui pmittit facere quicq̄d vult: ego si me mouero cōtra iussionē patris mei: flagella inuenio. Tu gaude sub flagellis: quia tibi seruat hęreditas: quia nō repellet dns plębē suā. Ad tps emendat: nō in ęternū damnat. Illis aūt ad tēpus parcit: in eternum illos damnabit. Elige tibi: tēporalē vis laborem: an sempiternā p ęnā? Tēpalē felicitatē: an sempiternā vitā? Quid minat deus? Sempiternā pęnam. Quid pmittit deus? Sempiternā requiem. In quo flagellat deus bonos: tempale est: in q̄ parcit malis: tpale est: Quia nō repellet dns plębē suā:

¶ Et hereditatē suā nō derelinquet: Quo-

2 aduscq̄ iusticia inquit cōuertat in iudiciū: t qui habent eam: oēs recto sunt corde. Attende modo et habe iusticiā: quia iudiciū nondum potes habere. Prius est vt habeas iusticiā: sed ipa iusticia tua cōuertet in iudiciū. Habuerūt hic iusticiā apli: t ptulerunt iniquos. Sed quid illis dicit?

Matth.19. Sedebitis sup duodecim sedes iudicātes duodecim tribus israel. Ergo iusticia aplōz̄ conuertet in iudiciū. Modo em̄ iustus quisquis hic fuerit: ad hoc est vt patiat mala et toleret. Patit tps passionis: t veniet dies iudicationis. Sed quid dico de seruis dei? Ipe dns q̄ iudex est oīm viuozū t mortuozū: primo iudicari voluit: et sic iudicare. †Quousq̄ iusticia tua con- Al. † Quo-
uertat in iudiciū: t qui †habent ea: omnes qui † recto sunt corde. Qui habēt nō iusticiā: nondum iudicāt. Primo est em̄ habere iusticiā: et postea iudicare. Primo patitur malos: t postea iudicat malos. Modo iusticia sit: postea conuertet in iudiciū. Tamdiu patit homines malos: q̄diu vult deus: q̄diu illos pferet ecclesia dei: vt erudiat p malos: q̄diu illos pferet deus plębē suā: quousq̄ iusticia cōuertat in iudiciū: et qui habent eam: oēs recto sunt corde. Qui sunt recto corde? Qui hoc volūt qō deus vult. Deus parcit peccatorib⁹: tu vis vt iā pdat peccatores: Distorti q̄ cordis es t prauę volūtatis: qñ aliud vis: aliud vult de⁹. Vult aūt deus parcere malis: tu nō vis parci. Patiens ē deus peccatoribus: tu nō vis tolerare peccatores. Sed vt dicere cępam: aliud vis tu: aliud vult deus. Cōuerte cor tuū t dirige ad deū: quia t dns infirmis cōpassus est. Vidit in corpe suo: id est i ecclesia sua infirmos: qui primo voluntatē suā sequi cēpta-rent: Sed cū vident voluntatē dei aliā esse: dirigūt se et cor suum ad suspiciendā t sequendā voluntatē dei. Me voluntatē dei velis torquere ad voluntatē tuā: sed tuā corrige ad voluntatē dei. Dolūtas dei sic est quō regula. Ecce puta torsisti regulam: vnde habes corrigi? Illa aūt integra manet. Regula est em̄ incōmutabilis. Q̄diu integra est regula: habes quo te cōuertas: t corrigas prauitatē tuam: habes vnde corrigas qō in te torsū est. Quid autē volunt homines? Parū est quia voluntatē suā torsuosam habēt: etiā volūt volūtatē dei torsuosam facere fm cor suū: vt hoc faciat deus qō ipi volūt: cū ipi debeant facere qō deus vult. Quō aūt cōplexus ē dns ex duab⁹ voluntatib⁹: vnā factā in hoie quē portabat? Prefigurās in corpe suo: id est i ecclesia sua futuros quosdā qui voluntatē suā vellent facere: t sequerent postea dei: infirmos quosdam ostendit q̄ ad ipm ptineant: t eos p̄figurauit in se. Nam ideo Luc.22. et toto corpe sanguinē sudauit: quia in corpe suo: id est in ecclesia sua martyrū sanguinē ostendit. Toto corpe sanguis exibat: ita ecclesia eius habet martyres: p totū corpus eius fusus est sanguis. Quosdā em̄ infirmos in se p̄figurās id ē in corpe suo: ex pso-na infirmorū cōpatiēs illis ait: Pater si fieri potest Matth.26. trāseat a me calix iste. Ostendit hominis volūtatē: et si in ipa volūtate pmaneret: tam prauū cor videretur ostēdere. Sed si cōpassus est tibi: t te liberat i se: imitare qō sequit dicens: Verū nō qō ego volo: Ibidem. sed qō tu vis pater. Si cępit tibi subrepe voluntas būana dicēs: O si occidat de⁹ īmicū istū meū: t nō me psequat: O si posset fieri: vt non ab illo paterer tanta. Jam si pseueraueris: et hoc tibi placuerit: et vides qz hoc nō vult deus: prauus corde es: nō habes iusticiā quę cōuertat in iudiciū. Qui em̄ illā habēt: oēs recto sunt corde. Et qui sunt recti corde? Qui sic inueniunt quō inuēt⁹ est Iob: qui ait: Dns Job.i. dedit dns abstulit: sicut dño placuit ita factū est: sit nomen dñi benedictū. Ecce rectū cor. Jterū in gravi vulnere quid dixit vxori quā ꝓterea reliqrat diabolus t nō occiderat: vt ipe haberet adiutricē: nō vt maritus cōsolatricē: Deminerat em̄ qz per illā Sath. 3. euam deceptus erat adā: et necessariā sibi putabat hanc euam. Accessit ad Iob illa tanq̄ eua: Sed Iob

melioꝛ fuit in ſtercoꝛe victoꝛ: q̄ adam victus in paradiſo. Quid enim illi reſpondit mulieri? Vide coꝛ paratum: vide coꝛ rectū. Nunquid non patiebatur ꝓſecutiões ⁊ graues? Et oēs chriſtiani patiūtur: Et ſi nō ſeq̄unt homines: ſeq̄t diabolus. Et ſi chriſtiani facti ſunt imperatoꝛes: nūquid diabolus factꝰ eſt chriſtianus? Intendat ergo ſanctitas veſtra q̄d ſit rectū coꝛ. Acceſſit ad eum: et ait: Dic aliquid in deū: et mozere. Et enumerauit oēs erumnas ipſius vel ſuas: Dic aliq̄d ī deū et mozere. Et ille illā ī cogoſcēs euam: redire volēs vnde lapſus eſt: fixo coꝛde in deo tanq̄ luminare in firmamēto: habitās in libꝛo dei: Locuta es inquit tanq̄ vna ex inſipientibus mulieribus: Si bona ſuſcep̄imꝰ ⁊ mala non tolerabimꝰ? Quia fixū coꝛ ī domino: ideo rectū. Quia eñ rectus eſt deus: quando in illo figis coꝛ: fozma tibi fit vt ſit tibi coꝛ rectū. Fiat ergo coꝛ tuū in illo: ⁊ rectū coꝛ erit. Sz ſi ſurrepebat voluntas humana neſcio quid de carnis infirmitate: lactabat mentē tuā: noli iā deſperare: Pręſignauit dñs in ſua infirmitate te: non ſe. Non eñ timebat dñs pati: tertio die reſurrecturꝰ. Si pꝛozſus quō homo pateꝛet: ⁊ non quō deus pati veniret: et ſi ſciret ſe poſt triduū reſurrecturū: nullo modo fozmidauit moꝛiturus: q̄ nō fozmidauit apl̄us Paulus: in fine ſeculi reſurrecturus. Ait eñ: Compelloꝛ aūt ex duobus: concupiſcentiā habens diſſolui ⁊ eſſe cū chriſto: multo enim magis optimū: manere in carne neceſſariū ꝓpter vos. Tędiū eñ illi erat manere in carne: Ex duobꝰ patiebaꝫ ardoꝛē: diſſolui ⁊ eſſe cū chriſto: multo magis dicebat optimū: At cū appꝛopiquaret ipa paſſio: quō exultabat: Quomō gloꝛiabaꝫ? Bonū certamen certaui: curſum cōſummaui: fidem ſeruaui: de cętero ſupereſt mihi coꝛona iuſticię: quā reddet mihi dñs ī illa die iuſtus iudex. Iſte gaudet coꝛonandus: ⁊ triſtis eſt ille coꝛonaturus? Gaudet ſic apoſtol⁹: et dicit chriſtus dñs noſter: Pater ſi fieri poteſt tranſeat hic calix? Sed tricticam ſic aſſumpſit: quō carnē. Nolite eñ putare quia hoc dicimus: non fuiſſe triſtē dñm. Si eñ hoc dixerimus quia nō erat triſtis: cū euangeliū dicat: Triſtis eſt anima mea vſq̄ ad moꝛtē: ergo ⁊ quando dicit euangeliū: Dozmiuit ieſus: nō dozmiuit ſ⁹: et quādo euangeliū dicit: Wāducauit ieſus: nō manducauit ieſus: ſurrepit vermiculus putredinis: ⁊ nihil ſanū relinquet: vt dicaꝫ q̄ et coꝛpus nō erat verū: ⁊ carnē verā non habuit. Quicquid ergo de illo ſcriptū eſt fratres: factū eſt: verū eſt. Ergo triſtis fuit? Pꝛozſus triſtis: ſed volūtate ſuſcipiens triſticiam: quomō volūtate ſuſcipiens carnē. Quō voluntate carnē verā: ſic volūtate triſticiā verā. Sic ḡ triſticiā volūtate oſtēdit in ſe: vt ſi fozte ſurrepſerit tibi hūana infirmitas: et cęperit aliud velle q̄ deꝰ vult: videas pꝛauitatē coꝛdis tui extra regulā: figas illō ad regulā: ⁊ dirigaꝫ in deū coꝛ tuū: q̄ ī hoīe cępeꝛat eſſe pꝛauū. Sic ergo dñs te oſtendēs dixit: Triſtis eſt anima mea vſq̄ ad moꝛtē. Et dixit: Pater ſi fieri poteſt trāſeat a me calix iſte. Sz ſtatim fac: q̄ tu vis pater. Si eñ hoc feceꝛitis: iuſticiā habebitis: rectū ē coꝛ: Si rectū ē coꝛ: iuſticia illa q̄ modo tolerat conuertēt in iudiciū: et poſtea iudicante dño tuo: non ſolū non expaueſces mala: ſed etiā gloꝛiaberis de coꝛona. Tūc vides q̄modo ꝓfecerit patientia dei: vel ad illoꝛū pęnā: vel ad tuā coꝛonā. Modo nondū vides: crede q̄ nondū vides: ne erubeſcas cū videris. Quoaduſq̄ iuſticia conuertaꝫ in iudiciū: et qui habent eā omnes recto ſunt coꝛde. ¶ Quis †exurget mihi aduerſus malignantes: aut quis †conſiſtet mihi aduerſus operantes iniquitatem? Perſuadent multi multa mala: ſuſurrare ſerpens non deſinit vt facias iniquitatem. Quacūq̄ te conuerteris: fozte ſi ꝓfeciſti: q̄eris cū aliquo bene viuere: et vix inuenis. Multi mali te circūdant: quia pauca grana mꝫtā paleā habēt. Hęc area hz grana ſua pauca: ſed adhuc laboꝛāt. Separata ergo a palea tota maſſa: grandis erit: Pauca grana ſūt: ſed in cōparatiōe palearū: multa aūt in ſe. Ergo cū vndiq̄ mali pſtrepant et dicant: quare ſic viuis: tu ſolus chriſtianus es? Quare non facis q̄ faciunt et alij? Quare non ſpectas quēadmodū ⁊ alij? Quare non remedia et ligaturas adhibes? Quare non mathematicos et haruſpices conſulis ſicut et alij? Et tu ſignas te ⁊ dicis: chriſtianꝰ ſum: vt repellas iſtos neſcio quos: ſed aduerſarius pꝛemit: vꝛget: q̄ peiꝰ eſt: exēplo chriſtianoꝛū: ſuffocat chriſtianos: Sudaꝫ: eſtuaꝫ: tribulaꝫ anima chriſtiana: vincere habet tamen. Sed nū quid de ſe? Ideo vide quid dicat: Reſpondet enim. Quid mihi ꝓdeſt quia mō mihi facio remedia: ⁊ lucꝛor paucos dies? Exeo hinc de iſto ſęculo: et vado ad dūm meū: et mittet me in ignē: q̄ pꝛepoſui paucos dies vitę futurę: mittet me in gehennas. Quas gehennas? Ęterni iudicij dei. Vere niſi putas quia deus curat quō viuant boies? Et hoc fozte non in platea tibi dicit amicus: ſed in domo vxoꝛ: aut fozte maritꝰ vxoꝛi fideli bonę et ſanctę: decęptoꝛ ipſi⁹. Si mulier marito: Eua eſt illi. Si vir vxoꝛi: diabolꝰ eſt illi. Aut ipſa tibi eua eſt: aut tu illi ſerpens es. Ali quādo vult conuertere pater cogitationē ſuā vl̄ ad filiū: inuenit ⁊ ipm malū: neq̄ſſimū: Ęſtuat: fluctuat: ḡrit quō vincat: pꝛope ſoꝛbeꝫ: pꝛope conſentit: ſ aſſit deꝰ. Audite ergo pſalmū: Quis exurget mihi inq̄t aduerſus malignantes? Tā multi ſūt: quocūq̄ reſpicio ipi occurrūt. Quis occurrit pꝛincipi iniquitatis diabolo et angelis eiꝰ: ⁊ boibꝰ ſeductis ab eo? ¶ Niſi quia dominꝰ inq̄t: adiuuit me: paulominus †inhabitauerat in inferno anima mea. Pꝛope ruerā ī illā foſſam q̄ paraꝫ peccatoꝛibus: hoc eſt paulominꝰ habitauerat in inferno anima mea: Quia iā nutabat: iā ꝓpe conſentiebat: reſpexit ad dūm: vꝛputa: verbi gratia: Inſultabaꝫ illi vt faceret iniquitatē. Aliquādo eñ congregant ſe mali: ⁊ inſultant bonis: maxime ſi fuerint illi plures: et cęperint illū vnū: quō aliquādo multa palea ē circa vnū granū: tūc non erūt ſimul cū fuerit maſſa vētilata: Laꝑit inter multos iniquos ille: inſultaꝫ illi: circūuenit: ſuperponere ſe volūt illi: exagitant quaſi iuſtū: ⁊ inſultant q̄ſi de ipa iuſticia: magnꝰ inq̄unt apl̄s: in cęlū volaſti quō helias. Faciunt homines iſta: ita vt aliquādo attendens ad linguā hūanam: erubeſcat eſſe bonꝰ inter malos. Reſiſtat ergo malis: ſed nō de viribꝰ ſuis: ne efficiaꝫ ſuperbꝰ cū vult euadere ſuperbos: et augeat numerū ſuperboꝝ. Sed q̄d dicat? Quis exurget mihi aduerſus malignantes: aut quis conſiſtet mihi aduerſus operan-

DD Ar. †. cōſurget. Al'ſtabit mecū

Matth. 3.

EE Ar. †habitaſſet.

Heñ. 3.

tes iniquitatem: Nisi quia dñs adiuuit me: paulo/
FF minus habitauerat in inferno anima mea. ¶ Si di
cebã motus est pes meus: miscõia tua do/
mine adiuuabat me. Vide quomõ confessionẽ
amat deus. Mouek pes tuus: et nõ dicis: mouetur
pes me⁹: sed stare te dicis: cũ iam ruas: Immo si iã
cepisti moueri: si iam cepisti fluctuare: confitere mo
tum ne plangas ruinam: vt adiuuet te ille: ne i infer/
no sit anima tua. Cõfessionẽ vult deus: humilita/
tem vult. Motus es vt homo: adiuuat te ille vt de/
us: Sed dic tamen: motus est pes meus. Quare iã
moueris z dicis sto: Si dicebã motus est pes me⁹:
miscõia tua dñe adiuuabat me. Quõ ꝓsumpsit pe/
Matth.14. trus: nõ in viribus suis: Videbat dñs ambulare sup
mare: calcans capita omniũ supboꝝ in isto seculo:
Jpm iter suũ calcantis capita supboꝝ: significauit
ambulans sup tumidos fluctus. Calcat et ecclesia:
nã ipa est petrus: Nõ tamẽ ausus est petrus per se/
Ibidem. ipm ambulare super aquas. Sed quid ait: Dñe: si
tu es: iube me venire ad te sup aquas. Ille potesta/
te sua: petrus i iussu illi⁹. Jube inquit tu venire me
ad te sup aqs: Rñdit ille: Veni. Calcat eñ z eccl̃ia
capita supboꝝ. Sed quia ecclesia est: z habet infir/
mitatem humanã: vt compleret: si dicebã mot⁹ est
pes meus: titubauit petrus in mari et exclamauit:
Ibidem. Dñe: pereo. Quod ergo hic positũ est: si dicebã mo
tus est pes meus: hoc ibi positum ẽ: dñe pereo: Et
qõ hic positũ est: miscõia tua dñe adiuuabat me: ꝟ
Ubi.s. ibi positũ est: porrexit manũ iesus dicens: Modice
fidei: vt q̃d dubitasti: Dirũ est qõ mõ ꝓbat de⁹ ho
mines: Jpa pericula nostra: dulciozẽ nobis faciũt
liberantẽ. Nam videte quod sequit: quia dixit: Si
dicebã motus est pes meus: miscõia tua dñe adiu/
uabat me: Dulcis illi vtiq; factus est dñs: eripiens
illũ a periculis: Et ideo exponens ipam dulcedinẽ
GG Al. †non hz. dñi: exclamat dicens: ¶ †Dñe ꝑm multitudi/
Al. †cõsolatio/nes. nem dolor̃ meor̃ in corde meo: †exhorta/
Al. †letificaue/runt. tiones tue †iocundauerũt animam meam.
Multi dolozes: sed multe ꝓsolationes. Amara vul/
nera: sed suauia medicamenta. ¶ Nunquid ad/
Al. †laborem. hereret tibi sedes iniquitatis: qui fingis †do/
lorem in ꝓcepto: Hoc dixit: nemo sedet tecũ
iniquus: nec tu sedem iniquitatis habebis. Et vnde
hoc intelligit: reddit rationẽ: Qui fingis inquit do/
lorem in ꝓcepto. Ex hoc eñ intelligo q nõ tibi ad/
hereret sedes iniquitatis: quia nec nobis pepercisti. Ha
bes ꝟ in epistola ap̃li Petri: Et ad hoc testimoniũ
1.Pet.4. posuit de scriptura: Tps est ait inchoatiõis iudicij
ex domo dñi: id est tẽpus est vt mõ iudicent qui pti
nent ad domũ dñi. Si flagellant filij: quid debent
sperare serui nequissimi: Ideoq; addidit: Si autẽ
initiũ a nobis: quis finis eor̃ qui nõ credũt dei euã/
Ibidem. gelio: Deinde adiungit illud testimoniũ: Et si iust⁹
Proue.xj. vix saluabit: peccator z impius vbi parebũt: Quõ
ergo erũt tecũ iniqui: qñ nec tuis fidelib⁹ parcis: vt
exerceas z erudias eos: Sed qz ꝓpter hoc nõ par/
cit vt erudiat eos: ideo dixit: Qui fingis dolorẽ in
ꝓcepto. Fingis eñ est: facis: formas: plasmas: vñ
et figuli dicunt: z vas fictile dicit: non fictũ illud qõ
mendaciũ est: sed qõ formak vt sit: z habeat aliquã
Ps.93. formã: sicut iã dudũ dixit: Qui finxit oculũ nõ vide/
bit. Munquid finxit oculũ mendaciũ est: Sed intel
ligit: plasmauit oculũ: fecit oculũ. Nonne figul⁹ est
cũ fragiles infirmos z terrenos facit: Audi aplm
dicentẽ: Habem⁹ thesaur̃ istũ in vasis fictilib⁹. Sz 2.Cor.4.
forte alius fecit nobis hec vasa. Jpm audi dicentẽ: Ro.9.
O homo tu quis es qui respõdeas deo: Munquid
dicit figmentũ ei qui se finxit: quare me sic finxisti:
An nõ habet potestatẽ figulus luti ex eadẽ massa fa
cere aliud vas in honorẽ: aliud in cõtumeliã: Vide
et ipm dñm nostrũ iesum christũ: qz ostẽdit se figu/ Gen.2.
lũ: Nã qz de limo hoiem fecerat: de limo iunxit cui Job.3.
minus in vtero oculos fecerat. Ergo qõ dixit: nun/
quid adhereret tibi sedes iniquitatis qui fingis dolo/ Ibi
rem in ꝓcepto: sic dicamus: Munquid adhereret ti/
bi sedes iniqtatis: q formas dolorẽ in ꝓcepto: For
mas inquit dolorẽ in ꝓcepto: id est de dolore pcep
ptũ nobis fac̃: vt ipe dolor ꝓceptũ sit nobis. Quõ
nobis dolor est ꝓceptũ: Qñ te flagellat qui pro te
mortu⁹ est: z nõ tibi ꝓmittit beatitudinẽ in ista vita:
et fallere nõ põt: z hic nõ dat qõ q̃ris. Quid dabit:
Ubi dabit: Quãtũ dabit qui hic nõ dat: Qui hic
erudit: qui fingit dolorẽ in ꝓcepto: Labor est ẽ tu/
us: z requies tibi ꝓmittit. Attẽdis te hic habere la/
borẽ: sed attẽde qualẽ ille requiẽ pollicet. Munquid
cogitare poteris: Si illã posses cogitare: videres te
nihil laborare ad cõpẽsationẽ. Audi eũ q illo ex pte 1.Cor.15.
cernebat: q dixit: Nũc scio ex pte: Quid ait aplus: Ibidem.
Etenim qõ est ad ꝑfens tpale z leue tribulatiõis no
strę: iuxta incredibilẽ modũ z in incredibilẽ modum
eternũ glorię põdus operatur in nobis. Quid ẽ: eter/ Ubi.s.
nũ glorię põdus opak nobis: Quib⁹ opak: Nõ re/
spicientib⁹ q̃ vident: sed q̃ nõ vident. Que eñ vidẽ
tur: tpalia sunt: q̃ aũt nõ vident: eterna. Moli esse pi
ger in laboze breuiter: z gaudebis inceſſabiliter. Eter/ JJ
nam vitã tibi datur⁹ est deus: cogita quãto labore
emenda sit. Intrẽdite fratres: venale est. Venale est
qõ habeo dicit tibi deus: eme illud. Quid hz vena/
le: Requiẽ venalẽ habeo: eme illã. De laboze inten
dite: vt simus in noie christi fortes christiani. Jam
modicũ est qõ restat in psalmo: nõ fatigemur. Quõ
eñ fortis poterit esse in factẽdo: q deficit in audien/
do: Aderit dñs vt vobis qõ reliquũ est: explicem⁹.
Attẽdite: quodãmõ deus ꝓposuit venale regnũ ẽ/
lozũ. Dicis illi: Quãtũ valet: Preciũ ipi⁹ laboz est:
quõ si diceret: pciũ illius aurũ est: Non sufficeret ẽ
solũ dicere: sed q̃reres quãtũ aurũ. Nã si solid⁹ au/
rũ ẽ: z semiuncia: z libra: z tale aliq̃d. Jõ dixit pciũ
ne laborares q̃rere q̃diu huius rei pcium labor est.
Quãt⁹ labor est: Jam q̃re tu: quãtũ laborãdũ sit:
nondũ dicit tibi. Quãtus futur⁹ sit labor iste: vel qñ
tũ laboris de te exigat: illud tibi dicit de⁹. Ego ostẽ
do quanta sit illa requies: tu iudica q̃nto laboze emen
da sit. Dicat ergo de⁹: q̃nta futura sit ipsa requies. Ps.8.
Beati qui habitãt in domo tua: in secula seculoꝝ
laudabũt te. Hec ẽ requies sempiterna: Sine fine erit
requies ista: sine fine erit gaudiũ hoc: sine fine erit le/
ticia ista: sine fine erit incoꝛruptio. Vitã eternã ha/
bebis: requiẽ q̃ nõ hz finẽ. Quãto laboze digna est
requies q̃ non hz finẽ: Si verũ vis cõparare: et verũ
iudicare: eterna requies eterno laboze recte emit. Te/
rũ hoc est: sed noli timere: misericoꝛs est de⁹. Si eñ
haberes eternũ laborẽ: nunq̃ puenires ad eternam
quietẽ. Semp laborãs q̃ puẽtur⁹ eras ad illud qõ
digne quidẽ põt emi sempiterno laboze: Quia sem
piterna requies est: ꝙ preciũ: Eterno certe laboze

digna est eterna requies cōparari. Sed si sēp labo/
rares: nunq̄ ad requiē puenires. Ergo vt aliquādo
puenias ad id qđ emis: nō in eternū laborandū est:
nō quia nō valet tanti: sed vt possideat quod emit.
Digna est quidē emi laboze ppetuo: sed necesse ē vt
laboze tpali emat. Certe tantus debuit esse: id ē sem
piternus labor p requie sempiterna. Decies cente/
na milia annorū in laboze quid valent? Decies cen
tena milia annox habēt finē: qđ tibi dabo dicit do/
dicit: decies centena milia annorū labora: nō dicit:
vel mille annos labora: nō dicit: quingentos annos
labora: cū viuis labora in pauc annis: Inde iā rec/
es erit: & finē nō habebit. Et adhuc audi cōsequen/
tia. Dñe p̄m multitudinē dolorum meox in corde
meo: exhortatiōes tue iocūdauerūt aiam meam.
Et paucos annos laboras: & in ipis laboribus non
deest cōsolatio: nō desunt gaudia quotidiana: ſ no/
li gaudere in seculo: Gaude in christo: gaude i ver/
bo eius: gaude in lege ei⁹. Ad ipa gaudia ptinet qđ
loquimur et qđ auditis. Quātę ergo sunt istę conso
2.Cor.4. latiōes i tātis laboz⁹? Uerū est q̄ qđ dixit Apls:
Etenim qđ ad p̄sens ē: tpale ē & leue tribulatōis no
stre: iuxta incredibilē modū: et in incredibilē modū
eternū glorie pōdus opatur in nobis. Ecce quantū
preciū damus: quodāmō vnam siliquā ad accipien
dos thesauros sempiternos: Siliquā laboris ad re/
quiē incredibilē: p̄m qđ dictū est iuxta incredibilem
modū: et in incredibilē modū eternę glorię pondus
opat. Gaudes ad tps: noli ibi confidere: Tristis es
ad tēpus: noli desperare. Nō te corrūpat felicitas:
et nō frangit aduersitas: Ne forte dicas in aio tuo:
1.Pet.4. Nō pōt fieri vt deus admittat ad se iniquos: q̄ iu/
Prouer.13. stos ipos emēdat: vt saluet: Qui iō emēdat: vt eru/
diat. Si iustus vix saluus fiet: peccator & impi⁹ vbi
parebūt? Nunquid adhęret tibi sedes iniquitatis:
Id est nūquid adhęret tibi sedes impiox qui fingis
dolorē in p̄cepto: Qui et istos filios sic voluisti ex/
ercere et erudire: sic voluisti eis p̄cepta dare: vt nō
essent sine timore: ne amarēt aliquid aliud: et obliui/
scerēt te verbū verū bonū suū? Bon⁹ est de⁹. Si ces/
saret deus & nō misceret amaritudines felicitatibus
Matth.8. seculi: obliuisceremur eū. Sed vbi angores mole/
stiarū faciūt fluctus animę: fides illa q̄ ibi dormie/
bat: excitat. Tranquillū em̄ erat qđ dormiuit chri/
stus in mari: Illo dormiēte tēpestas orta ē: et crepe/
runt periclitari. Ergo in corde christiano & tranquilli/
tas erit et pax: sed q̄diu vigilat fides nostra: Si aūt
dormit fides nostra: periclitamur. Hoc em̄ significat
Ibidem. dormiēs christus: qz quidā obliuiscunt fidē suam: &
periclitant. Sed quō illa nauis cū fluctuaret: excitat⁹
est christus a fluctuantib⁹? et dicentib⁹: Dñe: p̄m⁹:
Surrexit ille: ipauit tempestatib⁹: ipauit fluctib⁹:
cessauit periculū: facta est trāquillitas: Sic & te cū tur
bant cōcupiscētię malę: psuasiones male: fluct⁹ sūt:
trāquillabunt. Jam desperas et putas te nō ptine/
re ad dñm: Euigilet fides tua: excita christū i corde
tuo: surgente fide: iam agnoscis vbi sis. Et si forte
temptāt fluctus concupiscētię: intueris qđ p̄misit de/
us: et dulcedo p̄missoꝝ faciet te contēptorē dulce/
dinū seculi. Et si forte multę vrgent minę potentiū
Matth.25. malorū: & ipe te expellūt de iusticia: attēdis qđ mi/
natur de⁹: Ite in ignē eternū: qui parat⁹ est diabo/
lo & angelis eius: et nō dimittis iusticiā. Timens er
go ignē sempiternū: cōtēnis dolores tpales: Et pro
eo qđ p̄misit de⁹: contēnis tpalē felicitatē. Promi/
sit requiē: patere molestiā: Minat ignē eternū: con
temne dolores tpales: & euigilāte christo trāquillet
cor tuū: vt ad portū quoq̄ puenias. Nō em̄ nō p̄/
parat portū qui parauit nauim? Nūquid adhęret
tibi sedes iniquitatis qui fingis dolorē i p̄cepto? De
hoibus quidē malis exercet nos: & de illox insecuti/
onib⁹ nos erudit. De malicia mali flagellat bonus:
& de seruo emendat fili⁹: Ita fingit dolor i p̄cepto.
Qđ illos deus posse p̄mittit: hoc faciūt mali hoies
quib⁹ ad tps parcit. Quid em̄ sequit? ¶ Capta/ LL
bunt in animā iusti. Quare captabūt? Quia ve
rū crimē nō inueniūt qđ obijciāt. Quid em̄ capta/
uerūt in dño? Cōcinnauerūt falsa crimina: qz vera Matth.27.
inuenire nō potuerūt. ¶ Et sanguinē innocen
tem condēnabūt. Quare hoc totū fit: in cōsęn
tib⁹ declarabit. ¶ Et factus est mihi: inqt: do/
minus in refugiū. Nō q̄reres tale refugiū si nō
periclitareris: Sz ideo periclitat⁹ es vt q̄reres: qz ille fin
git dolorē in p̄cepto. Facit mihi de malicia maloꝝ
tribulationē: punctus tribulatiōe cępi q̄rere refugi/
um: qđ in illa felicitate seculari desieram quęrere.
Quis em̄ facile recordat deū qui semp felix est: & spe
p̄senti gaudet? Recedat spes seculi: et accedat spes
dei: vt possit dicere: Et fact⁹ est mihi dñs i refugiū.
Ad hoc doleā vt fiat mihi dñs in refugiū: Et de/
us meus in †auxiliū spei meę. Nō em̄ domi/ Al. †adiutoziū.
nus spes. Oz diu em̄ hic sumus: in spe sum⁹: nondū
in re. Sed ne in spe deficiam⁹: adest p̄missoz erigēs
nos: & tēperās ipa mala q̄ patimur. Nō em̄ frustra
dictū est: Fidelis de⁹ qui nō sinit vos tēptari supza 1.Cor.10.
q̄ potestis ferre: sed faciet cū tēptatiōe etiā exitum
vt possitis sustinere. Sic intrat in fornacē tribula/
tionis vt coquat⁹ vas: nō vt frangat. Et fact⁹ est mi
hi dñs in refugiū: & de⁹ me⁹ in auxiliū spei meę. Cū
ergo qui tibi videbat quasi iniustus esse qz pcit ma/
lis: vide quō iam corrigat psalm⁹: & tu cum psalmo
corrigere. Jdeo em̄ voces tuas habebat psalmus.
Quę sunt voces? Quousq̄ peccatores dñe: vsq̄q̄
pctōres gloriabuntur? Psalm⁹ voces tuas habet:
mō ergo tu habeto voces psalmi. Quę sunt voces
psalmi? Et fact⁹ est mihi dñs in refugiū: & de⁹ meus MM
in auxilium spei meę. ¶ Et reddet illis †domi/ Al. †non hz.
nus †p̄m opa eox: et †p̄m malicią eox disp/ Al. †iniquitatē
det †eos. Non vacat qđ ait p̄m malicią eox: mi/ ipox. †i malicia
hi de illis p̄stat: & tm malicia eox dicit: nō beneficia Al. †illos.
eorū. Certe em̄ de malis exercet nos: flagellat nos.
Ad quā rem flagellat? Utiq̄ ad regnū cęlox. Fla/ Heb.12.
gellat em̄ omnē filiū quē recipit. Et quis est fili⁹ cui Prouer.3.
nō det disciplinā pater ei⁹? Qđ cū facit de⁹: ad hę/
reditatē sempiternā nos erudit: & hoc nobis p̄stat
sępe de malis hoibus: in quib⁹ exercet & pficit dile/
ctionē nostrā: quā vult extēdi vsq̄ ad ūmicos. Ne/
q̄ em̄ est pfecta dilectio christiani: nisi cū implet qđ
christus p̄cepit: Diligite inimicos vestros: bñfaci/ Matth.5.
te his qui vos oderūt: & orate p eis q̄ vos plequun
tur. Hinc ipe diabolus vincit: hinc victorię corona
pcipitur. Ecce quāta nobis p̄stat de⁹ de malis hoi/
bus: nec tm̄ p̄m id qđ de illis nobis p̄stat: sed p̄m ma
licią eox retribuet eis. Videte em̄ quāta nobis prę/
stitit de ipo immanissimo scelere iudę traditore. Ju/ Matth.26.

das quippe tradidit ad passionē filiū dei: ꝛ ꝓ passionem filij dei oēs gentes redemptę sunt ad salutē: nec tamē ꝓ salute gentium merces reddita est iudę: sed ꝓ eius malicia debitū supliciū ei retributū est.

Concor. 3. sent. dis. 20. christus ergo est. Nam si traditio christi: ꝛ nō tradentis animꝰ considerādus est: hoc fecit qō fecit deus pater: de q̄ scriptū est: quia filio ꝓprio nō pepcit: sed ꝓ nobis oīnibus tradidit illū. Hoc fecit iudas qō fecit ipe domi

Ro. 8. Eph. 5. nus christus: de quo scriptū est: Qui seipm tradidit ꝓ nobis oblationē ꝛ hostiā deo in odorē suauitatis. Et iterū: Sic christus inquit dilexit eccliam suam: et seipm tradidit ꝓ ea: ꝛ tamē gratias agimus deo patri: qui vnico filio suo nō pepcit: ꝫ ꝓ nobis tradidit eum. Gratias agimus ipi filio qui seipm tradidit ꝓ nobis: ꝛ in eo voluntatē patris impleuit: Et detestamur iudā de cuiꝰ facto nobis tantū beneficium p̄stitit deus: ꝛ recte dicimus: Reddidit ei dominus ꝩm iniquitatē eius: ꝛ ꝩm malicia eius disperdidit eū. Nō em̄ ille ꝓ nobis tradidit christū: sed ꝓ argēto quo vēdidit eū: cuius traditio christi sit nra redemptio: ꝛ christi vēditio sit nostra redēptio. Sic et illi qui martyres psecuti sunt: psequendo in terra: in cęlū mittebant: Et sciētes quidē p̄sentis vitę dānū inferebāt: nesciētes aūt futurę vitę lucrum ꝓferebant. Quicūq; tamē pseuerauerunt in odio iniusto iustoꝝ: reddidit eis dns ꝩm iniquitates eorū: et ꝩm

MM malicia eoꝝ dispdidit eos. Sicut em̄ malis obest bonitas iustoꝝ: sic bonis ꝓdest iniquitas impiorum.

Job. 9. Nam ꝛ dns dicit: Ego veni: vt qui nō videt videāt:

2. Cor. 2. et qui vident cęci fiant. Et Aplus: Alijs quidē inqt sumus odor vitę in vitā: alijs aūt odor mortis in mortē. Malicia vero iniquoꝝ: sinistra sunt arma iustorū: sicut idē dicit Aplus: Per arma iusticię a dextera

2. Cor. 6. et sinistra: id est ꝓ gloriā ꝛ ignobilitatē: atq; ita vinceps cętera: exequit dextera arma: demōstrās gloriam dei: famā veritatis qua cognoscebantur q̄ viuebant: ꝛ q̄ nō mortificabant: q̄ gaudebāt: q̄ multos ditabāt: q̄ oīa possidebāt. In sinistra vero q̄ ignobiles ꝛ malę famę habebant: q̄ seductores putabātur: q̄ ignorabant: occidebant: coercebant: contristabant: egere ac nihil habere videbant. Et quid mirū si milites christi ꝛ dextris ꝛ sinistris armis diabo

Luc. 2. lū expugnant: Sicut aūt pax hoibus bonę volūta

2. Cor. 2. tis: ꝛ qñ sunt alijs odor mortis in mortē: sic ꝛ interitus hoibus malę voluntatis: et qñ iustis arma sunt sinistra ad salutē. Itaq; reddet illis nō ꝩm nostram vtilitatē quę de ipis fit: sed ꝩm ipoꝝ iniquitatē quā diligēdo oderūt animas suas: ꝛ nō ꝩm beneficiū qō nobis de ipis p̄stat: bonorat eos: qui etiā malis bene vtit. Scōm malicia eoꝝ: dispdet eos ¶ Domi

OO nus deus noster. Toleret ergo iustus iniustū: toleret tpalē impunitatē iniusti: tpalis labor iusti: ꝫ

Ro. 1. iustus ex fide viuit. Nō est em̄ alia iusticia hoīs in

Hab. 2. hac vita: nisi ex fide viuere: q̄ ꝓ dilectionē operatur. Si em̄ ex fide viuit: credat ꝛ sibi futurā requiē post p̄sentē laborē: ꝛ illis sēpiternos cruciat⁹ post p̄sentem exultationē. Et si fides ꝓ dilectionē opat: diligat etiā inimicos: ꝛ q̄ntū in ipo est: ꝓdesse illis velit. Ita em̄ faciet: ne sibi obsint illi cū hoc velint: Et

Matth. 5. qñ forte potestatē acceperint: quasi nocēdi ꝛ dominādi: sursum cor habeat vbi ei nemo nocet: doctⁿ et erudit⁹ ex lege dei vt mitigęt a diebⁿ malignis: do-

Ps. 1. nec fodiat peccatori fouea. Si em̄ in lege dñi volū-

tas eiⁿ est: ꝛ in lege eius meditabit die ac nocte: cuius cōuersatio in cęlis est: de firmamēto lucet super terrā. Unde iste psalmⁿ titulū de quarta sabbati accępit: qñ facta sunt luminaria: vt oīa faciat sine murmuratione: verbū vitę habēs in natione tortuosa ꝛ pua. Sicut em̄ stellas i cęlo nō extinguit nox: sic mētes fidelū inhērētes firmamēto scripturę dei nō vincit iniquitas. Et hoc ipm qō ꝛ nostra terrena dātur aliqñ in ptāte malorū: nō solū ad nostrā ptinet eruditionē: vt fiat nobis dns in refugiū: ꝛ deⁿ in auxilium spei nostrę: sed etiā ad ipius pctōris foueā ꝓfit: de quo in alio psalmo dicit: Inclinabit et cadet cū dñabitur pauperū. Forte onerosa fuit vobis lōgitudo sermonis: cuius in ista alacritate studij vestri nō hoc appareat. Sz ꝛ si ita est: ignoscite: primo: q: iussus feci: Nā dns deus noster ꝛ eos mihi fratres iussit in quib⁹ habitat. Nō em̄ iubet deⁿ: nisi de sede sua. Deinde q: tantū auidi fuistis nostri: cōfitemur: et nos auidi fuim⁹ vestri. Cōsoletur ergo deⁿ noster istū laborē: vt sudor iste noster sit vobis in ꝓfectum salutis: nō in testimoniū accusatiōis. Hoc dico fratres: vt ex eo qō audistis: ꝓficiatis: ꝛ ruminetis vobiscū. Nō vos ꝓmittatis obliuisci: nō solū ista recogitando ꝛ colloquēdo: sed etiā ita viuēdo. Bona vita em̄ ex ꝓceptis dei quę agitur: tanq̄ stilus est: qō audit scribēs in corde: Si i cęra scriberet: facile deleretur: Scribite illud in cordib⁹ vestris: moribⁿ vestris: et nunq̄ delebitur. B

Explicit Tractatus de ps̄. XCIII.

Incipit Tractatus de ps̄. XCIIII.

Go vellē fratres: vt patrē nostrū potius audiremus: Sz ꝛ hoc bonū est: vt patri obediamus. Quia ergo iussit nobis qui dignat ozare ꝓ nobis: de p̄senti psalmo: qō dns deⁿ omniū nostrū donare dignabit: loquar charitati vestrę. Est aūt psalmi titulus: ¶ Laus cāntici ipsi dauid. Laus cantici ꝛ hilaritatē significat: quia cant⁹ est: ꝛ deuotionē: quia laus est. Quid em̄ magis homo debet laudare: q̄ id qō sic sibi placz vt ñ possit displicere? Securitas ergo laudis: in laude dei est. Ibi laudator securⁿ est: vbi nō timet ne de laudato erubescat. Et laudemⁿ ergo ꝛ cantemⁿ: hoc est cū hilaritate et cū lętitia laudemⁿ. Quid aūt laudaturi sumus: ipse psalmⁿ sequētibⁿ versibⁿ indicat nobis. B

¶ Expositio psalmi.

V Enite exultemⁿ dño. Inuitat ad magnas epulas exultādi: nō sęculo: sed dño. Misi em̄ esset in hoc sęculo exultatio mala q̄ distinguenda est ab exultatiōe bona: sufficeret dicere: Venite exultemus. Sed breuiter distinxit. Quid est bene exultare? Dño exultare. Ergo exultatio mala: est exultare sęculo. Exultatio bona est: exultare deo. Pie debes dño exultare: si vis securⁿ mūdo insultare. Quid est autē: venite? Unde vocat vt veniāt: cū quib⁹ vult exultare dño: nisi quia longe sunt: vt veniēdo ꝓpinquent: ꝓpinquādo accedāt: accēdēdo exultēt? Unde aūt longe sunt? Mūquid locis longe? potest homo esse ab eo qui vbiq; est? Quis esse ab eo longe? Quo ibis vt longe sis? Nam quidā peccatoꝝ quidē: sed tñ cū spe salutis p̄nitens ꝛ volens deū placare: peccatis: ꝛ metuēs iram dei: ꝛ volens placare deū: sic in alio psalmo loquit: Quo ibo a spiritu tuo: et ꝙ Ps. 138. a facie tua fugiam? Si ascendero in cęlū: tu ibi es.

Quid ergo restat? Quia si ascēderit in cēlū: ibi inue
nier deū. Ut longe fugiat a deo: quo iturus est? Vi
de quid dicat: Si descēdero ad infernū ades. Si cr
go ascendendo in cēlū: ibi inuenit deū: descendendo
in infernū: non fugit deū: quo itur⁹ est: quo fugitu
rus est ab illo irato: nisi ad ipm placatū? Et tamen
Esa.29. cum omnino nemo possit fugere ab illo qui vbiq
Matth.15. pulsus iste labijs me honorat: cor aūt eorū longe est
a me. Non ergo loco quisq longe est a deo: sed dis
similitudine. Quid est: dissimilitudine? Mala vita:
malis moribus. Si em bonis moribus ꝓpinquatur
deo: malis morib⁹ recedit a deo. Unus ergo idēq
homo corpe stans vno loco t amando deū: accedit
ad deū: t amādo iniquitatē: recedit a deo. Musq pe
des mouet: t tamē pōt accedere t recedere. Pedes
em nostri in hoc itinere: affectus nostri sunt. Prout
quisq affectū habuerit: put q̄sq amorē habuerit:
ita accedit vel recedit a deo. Mōne plerūq dicim⁹
quādo inuenim⁹ aliqua dissimilia: hoc longe est ab
illo? Quādo aliquos duos forte homines cōpara
mus: duos equos: duas vestes: et dixerit aliquid si
mile: Hec vestis talis est qualis illa: aut iste homo
talis est qualis ille: quid alius dicit qui cōtradicit?
Absit: longe est ab illo. Quid est: longe est ab illo?
Dissimilis est illi. Et iuxta stant: et tamē iste lōge est
ab illo. Duo vero iiqui pares vita t morib⁹: si vn⁹
sit in oriente: alter in occidente: iuxta inuicē sunt. Et
duo iusti similiter: alter sit in oriente: alter in occi
dente: secū sunt: quia in deo sunt. Contra vnus iu
stus: alter iniquus: etiā si vna catena ligent: multū
a se sepati sunt. Ergo si dissimilitudine recedimus a
deo: similitudine accedimus ad deū. Qua similitu
dine? Ad quā facti sumus: quā i nobis peccādo cor
ruperamus: quā peccatoꝝ remissione receꝑim⁹: q̄
in nobis renouat intus in mente: vt tanq reformet
in nūmo: id est in anima nostra imago dei nostri: et
redeamus ad thesauros eius. Nam et inde fratres
de nūmo voluit dns noster iesus christus ostēdere
temptatorib⁹ suis: quid quer⁹ de⁹. Quādo em de
tributo cēsaris quērētes causam calūnię: consulere
magistrū veritatis voluerūt: t consulendo tempta
re: vtq liceret tributū dari cēsari: quid ille ait? Quid
Matth.22. me temptatis hypocritę? Petit afferri sibi nūmū: t
allatus est. Cuius habet inquit imaginē? Respōde
runt: Cēsaris. Et ille: Reddite ergo cēsari quę cēsa
ris sunt: t deo quę dei sunt. Tanq diceret: Si cēsar
quērit in nūmo imaginē suam: deus nō quērit i ho
mine imaginē suam? Ad hanc similitudinē nos do
minus noster iesus christus inuitans: impat nobis:
vt nostros etiā inimicos diligamus: t dat exemplū
Matth.5. de ipo deo: Sicut pater vester ait qui in cēlis est: q̄
solem suū oriri facit sup bonos t malos: et pluit sup
iustos t iniustos: Estote ergo sicut pater vester pfe
cti. Cum dicit: estote sicut ille pfecti: ad similitudinē
nos inuitat. Si ergo ad similitudinē nos inuitat: cō
stat quia dissimiles existēdo recesseramus a deo: et
facti eramus longe p dissimilitudinē: t efficimur p
Ps.33. pe per similitudinē: vt iam fiat in nobis quod scri
ptum est: Accedite ad eū t illuminamini. Ergo qui
busdā longe positis t male viuētibus: psalmus iste
dicit: Venite exultem⁹ dño. Quo itis? Quo recedi
tis? Quo disceditis? Quo fugitis: exultando mun
do? Venite exultemus dño. Quo itis exultare vbi
deficitis? Venite exultem⁹ in illo a quo facti sum⁹.
Venite exultemus dño: ¶ Jubilemus deo sa D
lutari nostro. Quid est iubilare? Gaudiū verbis
nō posse explicare: t tamen voce testari quod cor de
conceptū est: t verbis explicari nō potest. hoc est iu
bilare. Nam cōsideret charitas vestra: qui iubilant
in cantilenis quibusq et quasi in certamine quodā
lęticię sęcularis: et videtis quasi inter cantica vbis
expressa exundātes lętitia: cui lingua dicēdo nō suf
ficit quēadmodū iubilent: vt per illā vocē indicetur
animi affectus: verbis explicare nō valētis qō cor
de cōspicit. Si ergo illi de gaudio terreno iubilant:
nos de gaudio cęlesti iubilare nō debemus qō vere
verbis explicare nō possum⁹? ¶ †Prꝛeueniamus Ar.†Preoccu
faciem eius in confessione. Confessio quidem pemus.
duobus modis accipitur in scripturis. Est confessio
laudantis: t est confessio gementis. Cōfessio laudā
tis: ad honorē pertinet eius qui laudat. Confessio
gementis: ad pnitentiā pertinet ei⁹ qui confitetur.
Confitent em homines cum laudant deū: confitētur
cum accusant se: Et nihil digni⁹ facit lingua. Vere
puto q ipa sint vota: de quib⁹ dicit in alio psalmo:
Ps.65. Reddam tibi vota mea: quę distinxerūt labia mea.
Nihil ista distinctione sublimi⁹: nihil tam necessari
um t ad intelligendū t ad faciendū. Quomō ergo
distinguis vota quę reddis deo? Ut illū laudes: te
accuses: quia illi⁹ ē miscōia: vt peccata nostra dimit
tat. Nam si vellet ꝑ meritis agere: nō inueniret nisi
quos damnaret. Venit ergo docens: vt recedamus
iam a peccatis nostris: t nō nobiscū deducat ratio
nem de ꝑteritis: sed tanq tabulę nouę fiant: incēsis
omnib⁹ chirographis debitoꝝ nostrorū. Quāta er
go illius laus: quanta miscōia? Confiteamur itaq
laudantes. Nam si semp confessio pnitentis esset:
Luc.10. nō diceret in euāgelio de ipo dño: In illa hora exul
Matth.11. tauit iesus in spiritusancto: et ait: Confiteor tibi pa
ter dne cēli t terrę: qui abscondisti hec a sapientib⁹
et prudentib⁹: et reuelasti ea paruulis. Nunquid q
christus confitebat: pnitens erat? Illū nihil pni
tere poterat: quia nihil culpabiliter fecerat: sed con
fitebatur in laude patris. Ergo quia et hic exultati
onis loc⁹ est: forte illā debem⁹ intelligere confessio
nem quę est in laude dei: Ūñ et laus cantici: vt nō ꝺ
intelligam⁹ cōfessionē pnitentiū: sed laudantium.
Et quid est q continuo nos admonet de quadā con
fessione cū ait: Prꝛeueniam⁹ faciē ei⁹ in confessiōe?
Quid est: ꝓueniamus faciem ei⁹ in confessione? Ue
turus est: ꝓueniam⁹ faciem ei⁹ in confessione ꝓius
anteq veniat. Nos confitendo damnem⁹ qō feci
mus: vt ille quod coronet: nō quod damnet: inueni
at. Nunquid aūt t hoc nō ptinet ad laudem dei: qñ
confiteris peccata tua? Immo vere maxime ptinet
ad laudem dei. Quare maxime ptinet ad laudē dei:
qñ ꝓfiteris pcta tua? Quia tāto ampli⁹ laudat medi
cus: ānto pl⁹ desperat egrot⁹. Cōfitere itaq pcta
tua: quo mag⁹ desperabas de te ꝓpter iniqtates tu
as. Tanto em maior laus est ignoscētis: quāto ma
ior exaggeratio est peccata confitentis. Non ergo
putemus nos recessisse a laude cantici: si iam hic
confessionē intelligimus: qua cōfitemur peccata no
stra. Et hoc ad laudē cātici pertinet: quia cū pecca
ta nostra cognoscimus: dei gloriam cōmendamus.

F Prꝛeueniamus faciem eius in confessione: ¶ Et in
Al'. tei. psalmis iubilemus †illi. Jam dixim⁹ quid sit iubilare: repetitū est: vt confirmeť in faciendo. Ipsa repetitio: exhoꝛtatio est. Non eñ iam obliti sumus: vt iam moneri nos velimus: quę dicta sunt supius vt iubilemus: Sꝫ plerūqꝫ in affectu animi repetitur verbū quod notū erat: nō vt innoteſcat: sed vt ipsa repetitio faciat confirmationē. Repetitur eñ ad intelligendū affectū dicentis. Jnde est quod dicit do-
Job.j. minus: Amen amen dico vobis. Sufficiebat amen vnū. Quare amen amen: nisi quia ipa repetitio: cōfirmatio est: Jn psalmis ergo inquit: Jubilem⁹ ei. Et quę dicimus in psalmis: Quę dicimus vel potius sentiemus in iubilatione. Quę sunt quę ptinēt ad laudem cantici hui⁹: Jam audite. ¶ Quoniā
Al. †non hꝫ. deus magnus †est dñs: et rex magnus sup
Ps. 93. oēs deos. Propterea ergo iubilem⁹ illi. Qm nō repellet dñs plębem suā. Jubilemus illi.
Al. †Quia. ¶ †Quoniā in manu eius †fines terre: t al
Al. †sunt oēs. titudines mōtiū †ipsius sunt. Jn his oīb⁹
Al. †ipe ꝓspicit iubilemus illi. ¶ Qm ipsius est mare t ipse fe
Al. †siccam. cit illud: et †aridā †terrā manus ei⁹ †finxe-
Al. †non hꝫ. runt. Jubilemus illi. Sed hęc oīa qđ sibi velīt:
Al. †formauerť si cōgruēter discutianť: tēpus forte nō sufficit: ꝫ rur
Al. †fū dauerūt sus si penitus negligant: debitores remanebimus. Breuiter itaqꝫ ꝓ tempe quantū perstringere poterimus accipite: quia et pauca semina vberrimā messem referūt: si sit terra fructifera. Primū quare iubilemus: quare laudemus: hoc posuit: Quoniam deus magnus est domin⁹: t rex magnus super oēs deos. Sunt ergo dij sup quos magnus est de⁹ noster: cui iubilamus: cui exultamus: cui laudes cantici dicimus. Sunt: sed nō sunt nobis. Apl'us eñ ait:
j. Corꝛ. 8. Nam et si sunt qui dicunť dij: siue in cęlo siue i terra: quēadmodū sunt dij multi t dñi multi: nobis tamen vnus deus: ex quo oīa: t nos ꝓ ipm: t vnus dñs noster iesus christ⁹: per quē oīa: t nos i ipo. Si ergo non nobis: quibus: Audi ex alio psalmo:
Ps. 95. Quoniā dij gentiū dęmonia: dñs autē cęlos fecit. Magnificentius et breui⁹ tibi cōmendare nō potuit spūssanctus per ꝓphetā deū et dñm tuū. Parum
Jbidem. eñ erat: quia terribilis super oīa dęmonia deus. Quid magnū esset sup oīa dęmonia: Quia dij gētium dęmonia. Ubi est aūt deus tu⁹: Dñs autē cęlos fecit. Illud fecit dñs tuus: vbi non possent habitare dęmonia. De cęlis eñ dejecta sunt dęmonia. Cęli ꝓponūtur dęmonijs: dñs tuus t cęlis: qz dñs tuus et cęlos fecit. Quanto ergo altioꝛ a dęmonijs dijs gentiū qui altioꝛ est cęlis: vnde ceciderūt angeli vt fierent dęmonia: Et tū gētes oīes sub dęmonibus erant. Dęmonib⁹ aūt templa fabꝛicata sunt: dęmonibus aꝛę constructę: dęmonibus sacerdotes instituti: dęmonibus oblata sacrificia: dęmonibus arrepticij tāqꝫ vates instituti. Hęc oīa dęmonib⁹ gentes exhibuerūt: hęc oīa vera non nisi vni magno deo debentur. Templū fecerūt gentes dęmonibus: habet deus templū. Sacerdotes fecerūt gentes dęmonibus: habet deus sacerdotes. Sacrificiū exhibuerūt gentes dęmonibus: habet deus sacrificiū. Etenim illi dęmōes volētes videri dij: nō sibi ista exegerť vt fallerēt: nisi qz sciūt ea debeꝛi ꝙo deo. Hoc eñ mos ē debeꝛi ꝙo deo: qđ sibi exigit falsus
j. Corꝛ. 3. de⁹. Ergo dep tēplū dei agnoscim⁹. Tēplū eñ dei sanctū est inqꝛ: qđ estis vos. Si ğ nos sumus tēplū dei: ara dei anima nostra est. Sacrificiū dei quid ē: Forte hoc facimus mō. Jmponim⁹ in ara sacrificium: quādo deū laudamus. Docet eñ nos psalmus dicens: Sacrificium laudis honoꝛificabit me: t ibi
Ps. 49. via est vbi ostendā illi salutare dei. Ar vero sacerdo-
Ro. 8. tem si requiꝛas: sup cęlos ē: Jnterpellat ꝓ te qui in terra moꝛtuus est ꝓ te. Ergo deus magnus est dominus: t rex magnus sup omnes deos. Hic accipe
Ps. 57. hoies deos: Mō eñ rex dñs super dęmonia. Et hic habemus scripturę testimoniū: Deus stetit in synagoga deoꝛū: in medio aūt deos discernit. Deos dicit participatione: nō natura: ꝫ gratia: q̄ voluit facere deos. Quantus deus est qui facit deos: Aut quales dij sunt quos facit homo: Oꝛ ille magnus deus
Job. j. faciendo: tam isti nihil qui ab homīe facti sunt. De⁹ verus facit deos credentes in se: quibus dedit potestatē filios dei fieri. Et ideo ipe verus deus: meliores
Ps. 113. nos nō factus est: nos aūt facti non veri dij: meliores tamē illis quos homo facit: Qm simulacra gentiū: argentū et aurū: opus manuū hominū: os habent et nō loquenť: oculos habent t nō videbūt. Nobis aūt deus noster oculos videtes fecit: Hecꝫ in eo tamen nos deos fecit: quia videntes oculos nobis fecit: nam fecit hoc t pecoꝛib⁹: Sed ideo nos deos fecit: quia interiores oculos nostros illuminauit. Ergo sit laus illi: confessio illi: sit iubilatio illi: quia magnus est dñs: t rex magn⁹ sup oēs deos: Quia nō repellet domin⁹ plębem suam: Laus illi: iubilatio illi. Quā plębē non repellet: Hic nobis interꝑetari
Ro. jj. aliquid nō licz: pꝛescriptū habem⁹ ab Apl'o: Expo-
suit hoc Apl's vnde sit dictū. Erat eñ plębs iudęa: plębs vbi fuerūt ꝓphetę: plębs vbi fuerūt patriarchę: plębs etiam ſm carnē ꝓpagata de semie abꝛaę: plębs in qua p̄cesserūt oīa sacramēta saluatoꝛem nostrū ꝓmittentia: plębs vbi institutū est templū: vnctio: sacerdos ad figurā: vt cum oīes ip̄evmbę p̄terirēt: ipa lux aduenireť. Erat ergo ista plębs vtique ad eam ꝓphetę missi: i illa nati: qui missi: t tradita t
Jbidem. credita eloquia dei. Quid ergo: Totū illud dānatū est: Absit. Arboꝛ oliuę ipa dicta est ab Apl'o. Lę-
pit eñ ista arboꝛ a patriarchis: sed fuerunt ibi rami aridi: quia nimis alti per superbiā: p̄cisi ergo ꝓter superbiā: quia nimis alti per superbiā: p̄cisi ergo ꝓter humilitatē: insertę ē oleaster ꝓpter humilitatē: insertus: quid men charissimi: ne supbiret oleaster insertus: quid ait Apl'us: Si tu ex naturali incisus oleastro: t contra naturā insertus es in bonā oliuā: quāto magis qui ſm naturā sunt inserenť suę oliuę: Ut quō tu non p̄manens in infidelitate meruisti inseri in oliuā cū es: ses oleaster: sic isti coꝛecti facili⁹ suę oliuę naturali-
ter inserenť. Hoc de illis Apl's. Ergo ipa est arbor: etiam etsi aliqui ex ramis fracti sunt: nō oīes. Mā si oīes rami frangereně: vnde petrus: vnde iohan-
j. Corꝛ. 15. nes: vnde omnes illi apostoli: Unde ipe paul⁹ apostol⁹ qui loquebat: t suo fructu oliuę testabat: Mō-
Act. 2. ne isti oēs inde: Unde etiā quingenti illi fratres: q̄ lia ad vocē petri: qñ spūsancto repleti apl'i oīm gentiū linguis locuti sunt: Tanta auiditate dei laudis et suę accusatiōis conuersi sunt: vt qui ꝓmo sangui-
Act. 4. nem dñi fuderūt sęuiētes: bibere discꝛent iā credentes. Sic aūt oīa illa conuersa sunt milia hominū: vt res suas vęnderēt: t pꝛecia rerum suarū ante pe-

Matth.19. des apostolox ponerent: Qđ diues vn⁹ nō fecit qñ
oze dñi audiuit: t a dño trist⁹ abscessit: Hoc fecerūt
subito tot milia eox hominū: in quozū manib⁹ chri
stus fuerat crucifixus. Quāto mai⁹ vulnus erat in
corde ipox: tanto auidius medicū ḡsierunt. Cū er
go inde illi oēs fuerūt: de ipis dicit mō psalmus:
Qñ non repellet dñs plębē suā. Nam hoc testimo
nio psalmi cū hinc loq̄r⁹ vsus est Apl̄us: et dixit:
Ro.xj. Quid ergo dicem⁹ fratres? Nūquid deus repulit
plębē suā quā p̄sciuit? Absit: Nā et ego israelita sū
ex semine abrae: de tribu beniamin: Nō repulit dē⁹
plębem suā: quā p̄sciuit. Utiq; si repelleret dñs plę
bem suā: nō esset vnde esset ipe apl̄us. Unde autem
Esa.10. Ro.9. ipe: inde et alij. In his plębs dñi: nō in oīb⁹: sed
quēadmodū scriptū est: Reliquię saluę erūt. Nō in
omīb⁹: sed in area ventilata massa intromissa est: pa
lea iacet. Totū quicquid vides iudęox reprobox:
paleā vides. Unde vides istā paleā: Jam inde exīt
massa: iam in horreo recondita est. Ambas res vi
deamus: ambas discernamus. Quid psalm⁹ adiun
git: Qñ in manu eius oēs fines terrę. Agnosci
mus lapidē angularem. Lapis angularis: christus.
Non pōt esse angulus: nisi duos in se copulauerit
parietes. Ad angulū de diuerso veniūt: sed in angu
lo sibi nō aduersant. Uenit ex vna pte circūcisio: ve
nit ex alia parte p̄putiū. In christo ambo popli cō
Ps.117. cozdauerūt: quia ille fact⁹ est lapis de quo scriptum
Danie.2. est: Lapidē quē reprobauerūt ędificantes: hic fact⁹
est in caput anguli. Si ergo christus in caput angu
li: nō attēdamus diuersitatē delonge venientiū: sed
p̄inquitatē in christo cohęrentiū. Ibi igit: ibi vi
deamus: qñ nō repellet dñs plębē suā. Ecce vn⁹ pa
Act.4. ries: in quo iam vt dixim⁹ non repulit dñs plębem
suā. Inde apl̄i: inde israelitę oēs qui crediderunt:
ac vendītarū rerū suarū p̄cia ante pedes apl̄ox po
suerūt: volūtate pauperes: de deo diuites. Agnoui
mus vnū parietē: impletū est ibi qđ dixim⁹: Quia
nō repellet dñs plębem suā. Uideam⁹ et aliū pariē
tem. Qñ in manu eius fines terrę. Ecce ali⁹ paries:
In oībus gentib⁹: in manu eius fines terrę. Vene
runt etiā oēs gentes ad lapidē angularē: ibi oscula
pac⁹ agnouerūt in illū vnū qui ex duob⁹ fecit vnū:
Eph.2. nō quēadmodū hęretici: qui de vno fecerunt duo.
Hoc enī idē ait Apl̄s de dño christo: Ipe est enim
inquit pax nostra: qui fecit vtraq; vnū. Ergo iubile
mus illi. Quare: Quia nō repellet dñs plębē suā.
Iterum quare: Quoniā in manu eius fines terrę:
et altitudines montium ipsius sunt. Altitudines
montiū: sublimitates terrarū. Aliqñ istę sublimita
tes: id est ipę terrenę potestates: aduersatę sūt eccle
się. Leges cōtra eccl'iam p̄mulgauerūt: nomē chri
Ps.71. stianū ex terra delere conati sunt. Sed posteaq; im
ges terrę: factum est qđ hic dictum est: Adozabūt eum oēs re
montiū ipius sunt. Sed forte tu ex temptationibus
satagis: vt cōstitutus in tāta gratia p̄missionū dei:
p̄ter scandala mūdi turberis: Hec ipa scandala ali
quid tibi facīt: qñ mensuram a domīo accęperīt:
Quoniam ipius est mare. Est enim mare mūdus
iste: sed et mare ex⁹ fecit. Hec sęuire fluctus possūt:
nisi vsq; ad litus: vbi ipe terminū posuit. Nulla er
go temptatio: nisi accęperit mensurā a dño. Sint ḡ
temptatiōes: sint tribulatiōes: p̄sūmaris eis: nō cō
sumeris. Uide vtrū ipę temptatiōes nō p̄sint. At
tēde Apl̄m: Fidelis deus qui nō vos sinat tēptari 1.Cor.10.
supra q̄ potestis ferre: sed faciat cū tēptatione etiā
exitū: vt possitis sustinere. Nō ait: nō vos sinat tē
ptari omīno. Si enī recusares tēptationē: recusares
refectionē. Ergo reficeris: Et si reficeris: in manib⁹
artificis es. Aliquid tibi tollit: aliquid corrigit: ali
quid cōplanat: aliquid mundat: Agit quibusdā fer
ramētis suis. Ipa sunt scandala huius sęculi: tu tan
tum ex manu artificis noli cadere. Nihil temptati
onis accidet vltra vires tuas. Hoc p̄mittit deus ad
vtilitatē tuā: vnde tu possis p̄ficere. Deniq; ipsum
Apl̄m audi hoc cōiungentē: Sed faciet cum tēpta
tione etiā exitū: vt possitis sustinere. Ergo mare fo
rte metuēdū tibi erat: Noli timere: qñ ip⁹ est mare:
et ipse fecit illud. A gentibus times scandala: et ip
sas gentes ipse fecit: non permittet illas vltra sęui
re q̄ nouit ille mensurā ex qua p̄ficias. Nōne dicit
alius psalm⁹: Oēs gentes quotquot feciſti veni Ps.85.
ent t adozabunt coram te dñe: Si oēs gentes q̄t
quot feciſti: manifestum est quia et gentes ipe fecit.
Ideo ipius est mare: t ipe fecit illud: et aridam ter
ram manus ei⁹ fundauerūt. Esto tu arida terra: si
ti gratiam dei: vt veniat super te imber dulcis: in
ueniat in te fructum. Non p̄mittit fluct⁹ operire qđ
seruit: Et aridā terrā manus eius finxerūt. Ergo et
hinc iubilemus illi. Nam qñ hęc ita sunt: qñ tanta
explicauimus ad laudē dei p̄tinentia: redite ad illud
vnde cępat. ℣ Uenite adozemus t p̄cidam⁹ ℣
†ei: et plozemus ante dominum qui fecit Al.†non hz.
nos. Ideo enim exultem⁹: quia fecit illud et illud:
Et cōmemozauit mlta: et nunc repetit exhortatio
nem: Uenite adozemus t p̄cidamus ei: et plozem⁹
ante dñm qui fecit nos. Jam cōmemozat' a me lau
dibus dei: nolite pigri esse: t longe vita et mozibus
stare: Uenite adozemus et p̄cidamus ei. Sed forte
ex peccatis vestris: quę vos lōge fecerant a deo: sol
liciti estis: Faciam⁹ sequētia: et plozemus cozā do
mino qui fecit nos. Ardes forte cōscientia delicti: la
chrymis extingue flāmā pcti: Ploza āte dñm: secur⁹
ploza añ deū q̄ te fec̄. Nō enī op⁹ manuū suax p̄tē
net ī te. Noli putare: qz potes a te refici. A te ꝛefice
re potes: tu teip̄m reficere ñ potes. Ille reficit q̄ te fe
cit. Plozem⁹ añ dñz q̄ nos fec̄: Lachrymare añ illū:
p̄fitere illi: p̄uēi faciē ei⁹ ī p̄fessiōe. Quis ei es tu q̄ il
li plozas: t illi p̄fiter'? nisi quē fec̄: Nō puę fiducię ē
ad factozē res facta: t nō quōcūq; facta: s ad imagi
nem t similitudinē ipius. Uenite adozem⁹ t p̄cida Al.†Quia.
mus ei: t plozem⁹ ante dñm q̄ fecit nos: ℣ †Qñ Al.†non hz.
ipse est †dñs deus noster. Ut aūt securi ante il Al.†Et.
lū p̄cidamus t plozem⁹: nos quid sum⁹? ℣ †Nos Al.†non hz.
†aūt populus pascuę ei⁹: et oues †manuū Al.†manus.
eius. Uide q̄ elegāter verbox ordinē cōmutauit: AB
et tanq̄ nō p̄pria reddidit: vt ipas intelligam⁹ oues
q̄ sūt t p̄pli. Nō dixit: oues pascuę ei⁹ t p̄pls manuū
ei⁹: qđ magis putabat posse congruere: qz oues ad
pascua p̄tinēt: s ait: p̄pls pascuę. Ergo p̄pl oues sūt:
qz dicit: p̄pls pascuę ei⁹. Ipe p̄pls oues sunt. Sed
rursus: quia nos habem' oues quas emim⁹: nō q̄s
fecim⁹: Dixerat aūt superi⁹: p̄rocidam⁹ ei qui fecit
nos: recte dictū est: oues manuū ei⁹. Null⁹ hoīm
sibi faciet oues. Emere pōt: donari possūt: inuenire
potest: aggregare pōt: postremo furari pōt: facere

oues nō potest. At vero dñs noster fecit nos: ideo populus pascue eius: ⁊ oues manuū eius: ipi sunt: quas sibi ipse facere dignatus est gratia sua. Has etenim oues laudat ⁊ in Cāticiscāticoꝝ: pfectos qdam dicens: tanq̄ dentes eccleſie sancte sponſe ſue.

Cant.4.et.6. Dentes tui sicut grex detonsarū ascendentiū de lauacro: q̄ gemınos pariunt: ⁊ sterilis non est in illis. Quid est: dentes tui: Per quos loqueris. Dentes em̄ eccleſię: p quos loquit ecclesia. Quales dentes tui: Tanq̄ grex detōsarū. Quare detonsaꝝ: Quia sarcinas ſeculi deposuerūt. Nōne detōſe erāt oues ille de quib⁹ pauloante dicebā: quos p̄ceptum dei

Matth.19. totonderat dicētis: Vade vēde oīa tua: ⁊ da pauperibus: ⁊ habebis thesaurū in cēlis: ⁊ veni sequere me: Fecerūt hoc p̄ceptū: detonsi venerūt. Et quia baptizati sunt credentes in christū: quid ibi dicitur:

Cant.4.et.6. Ascendētiū de lauacro: id est ascendentium de mundatione: ⁊ oīnes gemınos creant. Quos gemınos:

Matth.22. Duo illa p̄cepta: in quib⁹ tota lex pendet ⁊ ꝓphetę. Nos ergo populus pascue ei⁹: ⁊ oues manuū ei⁹.

Al.†non hz. Heb.3.et.4. ¶ †Ergo hodie si vocem eius audieritis: O plebs mea: o plebs dei. Alloquit plebē suam deus: non solū illā plebē suā quā non repellit: sed etiā

Epb.2. omnē plebē suā. Loquit em̄ in angulo vtriq̄ pariēti: id est in christo ꝓphetia loquit ⁊ populo iudeoꝝ: et populo gentiū. Hodie si vocem eius audieritis:

Heb.4. ¶ Nolite obdurare corda vestra. Aliqñ em̄ audistis vocem illius p moysen: ⁊ obdurastis corda vestra. Per p̄conem locutus est: quādo obdurastis corda vestra: per se nūc loquitur: mollescant corda vestra. Qui p̄cones ante se mittebat: ipe venire dignat⁹ est. Ore suo hic loquit: qui loquebatur p ora ꝓphetarū. Hodie ergo si vocē eius audieritis: nolite obdurare corda vestra. Quare dixisti: nolite obdurare corda vestra: Quia meministis quid soleant

M Al.† Sicut in irritatione. facere patres vestri: Nolite obdurare corda vestra:

Heb.3. ¶ †Quēadmodū in illa amaricatione ſm diem temptationis in deserto. Recolitis certe fratres: q̄ ille populus tēptauerit deū: acceperit

Exo.16.et.17. disciplinā: ⁊ rectus sit in deserto tanq̄ ab optimo seſore: frēnis legū: frēnis p̄ceptoꝝ: nec sit desertus: tū a deo etiā indomitus: non solū beneficijs p̄sentib⁹: sed etiā virga emendatiōis nō desistēte. Nolite ergo obdurare corda vestra: sicut in amaricatiōe ſm die temptatiōis in deserto: ¶ Ubi temptauerūt me patres vestri. Jam tales nō sunt patres vestri: nolite eos imitari: Patres vestri erant: sed si nō imitati fueritis: patres vestri nō erunt: tamē quia de bis nati estis: patres vestri erant. Et si gentes veni-

Hiere.16. entes ab extremo terrę (sicut dicit hieremias: Ad te gentes venīēt ab extremo terrę: ⁊ dicēt: Vere mēdacia coluerūt patres nostri: simulacra in quib⁹ nō est vtilitas) si gentes dimiserūt simulacra sua: vt ve-

Exo.14.et.16. nirent ad deū israel: quos ipe deus israel de egypto per mare rubrū duxit: in quo inimicos eorū cōſeqntes operuit: quos in desertū eduxit: māna pauit: nūq̄ virgā suam ab eorū disciplina tulit: nunq̄ beneficia misericordię subtraxit: ipi debēt deserere deum suū: cum gentes venerint ad deū ipoꝝ: Ubi temptauerūt me patres vestri: ¶ Probauerūt me et viderunt opa mea. Quadraginta annis viderunt opa mea: quadraginta annis exacerbauerūt me. Ante illos miracula in manu moysi faciebam: ⁊ ipi magis magisq̄ corda obdurabant. Quadra-

Al.† Ego ginta annis† primus fui generatiōi huic. Al.† fui. Quid est: primus fui: Presentaui me in signis et Al.† illi. virtutibus meis. Nō vno die: nō duobus: sed qua- Heb.3. draginta annis primus fui generationi huic. ¶ Et dixi: semper †isti errant corde. Hoc signifi- Al.† hi. cauerūt quadraginta anni: qō est semp. Quadrarius em̄ iste numerus indicat integritatē seculoꝝ: tanq̄ perficiātur secula per hunc numerū. Jdeo do- Matth.4. minus quadraginta diebus ieiunauit: Quadragi- Act.1. ta diebus temptatus est in heremo: et quadraginta diebus fuit cū discipulis post resurrectionem. Primis quadraginta diebus temptationē: posterioribus quadraginta diebus consolationē ostendit: qa cum temptamur sine dubio consolamur. Corpus em̄ eius: id est ecclesia: necesse est temptatiōes pati: Matth.28. atur in hoc seculo: Sz nō deest ille cōsolator qui dixit: Ecce ego vobiscū sum vsq̄ ad cōsūmationē seculi. Et dixi: semper isti errant corde. Ad hoc cum illis fui quadraginta annis: vt ostenderē tale genus hominū: quod me semp exacerbat vsq̄ in finē seculi: Quia p illos quadraginta annos: totū seculū signi- ficare voluit. Quid est ergo: Pro illis nō erunt alij qui intrent in requiē dei: Jmprobati sunt illi quib⁹ displicuit misericordia dei: qui restiterūt deo corde indurato. Illis improbatis: nunquid pdidit de⁹ po- Matth.4. pulum suū: Non erat verum. Potens est deus de lapidibus istis suscitare filios abrae. Ergo dixi: sem- P per isti errant corde. ¶ Et isti nō cognouerūt vias meas: †quibus iurauī i ira mea: si introibūt in requiē meam. Quibus iurauī in Al.†ut. Heb.3.et.4. ira mea: si introibūt in requiē meam: Magnus terror. Ab exultatiōe cepimus: sed ad magnū timorē conclusit psalmus iste: Quibus iurauī in ira mea: si introibunt in requiē meam. Loqui dñm: magnū ē: quanto magis iurare deū: Jurantē hominē debes timere: ne ꝓpter iurationē faciat quod contra voluntatē eius est: quanto magis deū qui nihil temere iurare potest: Jurationē ad cōfirmationē voluit esse. Et per quē iurat deus: Per seipsum. Non em̄ ha- Heb.6. bet maiorē per quē iuret: Per seipm confirmat ꝓmissa sua: per seipm confirmat minas suas. Nemo dicat in corde suo: verū est quod promittit: falsum ē quod minatur. Sicut verū est quod ꝓmittit: sic certum est quod minatur. Tam certe debes esse de requie: de felicitate: de eternitate: de immortalitate: si feceris p̄cepta ipius: q̄s certus esse debes de interitu: de ardore ignis eterni: de damnatione cum diabolo: si contēpseris p̄cepta eius. Jurauit ergo illis in ira sua: ne intrent in requiem ipius: Et tamen oportet aliquos intrare in requiem ipius. Nō enim nulli debetur requies ipius. Illis ergo reprobatis: Ro.11. nos intrabimus: quia etsi aliqui ex ramis fracti sūt propter dissimilitudinē et infidelitatē: nos ꝓpter fidem et humilitatē inseremur. Nos ergo intremus in requiem eius. Unde autē intrarunt illi qui intrauerunt: Illi qui electi sunt: qui non corde obdurato restiterūt: qz verū est qō nō repellet dñs plebē suā. Ps.93.

¶ Explicit Tractatus de ps. XCIIII. E

¶ Incipit Tractatus de ps. XCV. In epłam.

Dominus ⁊ frater meus seuerus adhuc differt lętitiā nram: de sermōe quē nob̄ debet: Mā qō debitoꝝ teneak agscit. Oēs em̄ ecclias q̄cūq̄

transitum fecit: lętificauit dominꝰ ꝙ os ipius: Vul
to magis ergo ista lętificanda est: de qua ceteris eũ
dñs ꝓpagauit. Sed quid facturi sumus: nisi vt ser
uiamus voluntati ipius: Differre illũ tamẽ dixi fra
tres: nõ fraudare. Itaqꝫ tenete debitozẽ: nec dimit
tat nisi cũ soluerit. Aduertat itaqꝫ charitas vestra:
Quãtũ donat dñs de isto psalmo dicam? aliquid:
Nõ quidẽ iam nostis: sed dulcis est cõmemoratio
veritatis. Forte cũ ꝓnunciaret titulus eius: cũ ad
miratione aliqui audierunt. ¶ Inscribit em̃ titulus
psalmi: Quãdo domus ędificabat post ca
ptiuitatem. Hoc titulo ꝓdicto: iã i ipo textu psal
mi expectabat fortasse qui lapides ꝓcideret de mõ
tibus: quę moles attraherent: q̃ fundamenta iace
rent: quę trabes imponerent: quę colũnę erigerẽt.
Nihil horũ cantat: Et si aliud aliquid: nõ ergo ꝓso
nat psalmus titulo suo: et aliud portat in fronte: ali
ud in voce: Immo nihil aliud: ꝫ intellectores q̃rit.
Loquit em̃ de ędificatione domus. Omnes lapides
ipius domus: intelligãt qõ cantarũt. Ędificat enim
domus deo: nõ illo loco vbi ędificauit salomõ. Ędi
ficauit em̃ templũ: et de ipo templo audisti mõ quę
dixerit dñs: Cũ fabrica templi et moles ingẽtes admi
rarent discipuli: indicauerũt dño admirationẽ et stu
pozem suũ. Et dñs illis: Amen amẽ dico vobis: nõ
relinquet hic lapis sup lapidẽ qui nõ destruat. Mõ
talis ędificat domus. Nam videte vbi ędificat: qa
nõ vno loco: aut aliqua in parte. Sic em̃ incipit.

B C ¶ Expositio psalmi.

Cantate dño canticũ nouũ: cantate
dño omis terra. Si canticũ nouũ cãtat
omnis terra: sic ędificat cum cantat. Ipm cantare:
ędificare est: sed si nõ vetus cantet. Vetus cãtat cu
piditas carnis: nouũ cantat: charitas dei. Quicqd
cãtaueris de cupiditate: vetus cantas: Et si non so
nãt in oze verba cantici noui: nõ est speciosa laus in
oze peccatozis. Veli? est vt nouus taceas: q̃ vt ve
tus cantes: quia si fueris nou? et tacueris: auribus
hominũ nõ sonat. Nam coz tuũ nõ tacet canticum
nouũ: et puenit ad aures dei: qui te fecit hominẽ no
uum. Diligis et taces: Dilectio ipa vox est ad dm̃:
et ipa dilectio canticũ nouũ est. Audi quia canticũ
nouũ est. Dicit dñs: Mandatũ nouũ do vobis: vt
vos inuicẽ diligatis. Omnis ergo terra cantat can
ticũ nouũ: Vbi ędificat dom?: Omnis terra: est do
mus dei. Si g̃ ois terra ẽ dom? dei: q̃ nõ hęret om
ni terrę: ruina est: nõ dom?: Ruina illa vetus: cuius
vmbrã habebat templũ illud vetus. Vbi em̃ diruẽ
batur vetustas: vt nouitas ędificaret. Et quõ diruẽ
tur vetustas: Amẽ dico vobis inquit: nõ relinquet
lapis sup lapidẽ qui nõ destruet. Lapis: christ? est.
Dicit autẽ Apls: Quotquot in christo baptizati
estis: christũ induistis. Si christũ induit quisquis
baptizat: in christo: quis ponit lapidẽ sup lapidem:
nisi qui baptismũ sup baptismũ imponit: Sed no
lite terreri: nõ relinquet qui non destruat. Lapides
em̃ ad fabricã nouã: quę ędificat post captiuitatem
sic colligunt: et sic illos charitas in vnitate ꝓstringit:
vt nõ sit lapis sup lapidẽ: sed vn? lapis sint omnes la
pides. Ne miremini: Hoc fecit cãticũ nouũ: id est h̃
fecit innouatio charitatis. Ad ipsam structurã nos
cõpingit apls: et in illa vnitate nos constrictos cõ
paginat dicẽs: Sufferẽtes inuicẽ in dilectiõe: studẽ
tes seruare vnitatẽ spiritus: in vinculo pacis. Vbi
vnitas spirit?: vnus lapis: sed vnus de multis fact?.
Quõ de multis vn? factus: Sufferendo inuicẽ i di
lectione. Ędificat ergo domus dñi dei nostri: ędifi
cat: Hoc fit: hoc agit: hoc voces istę agũt: hoc le
ctiones: hoc ꝓdicatiões euãgelij: toto ozbe terraꝝ:
adhuc ędificat. Creuit multũ domus hęc: et multas
gentes impleuit: Nondũ tamẽ omnes gentes occu
pauit: crescẽdo multas tenuit: Oẽs occupatura est:
et contradicit ab eis qui domesticos ei? se esse glo
riatur: et dicit: Jam decreuit: Adhuc crescit: adhuc
crediturę sunt omnes gentes: q̃ nondũ crediderunt.
Ne quis dicat: Et illa lingua creditura est: Et bar
bari crediturꝰ sunt? Et quid sibi vult q̃ spiritussan
ctus apparuit in linguis igneis: nisi quia nullius lin
guę duricia est: quę nõ illo igne soluat? Necꝫ enim
nõ habemus iam multas gentes barbaras credidis
se christo: Quo nõdũ pozrectũ est romanũ imperi
um? Jam christus possidet. Quod adhuc clausũ est
eis qui ferro pugnant: nõ est clausum illi qui ligno
pugnat. Dñs enim regnauit a ligno. Quis est qui li
gno pugnat? Christ?: De cruce sua vicit reges: et sũ
iugatis eis ipam crucẽ in frõte fixit: et gloriant de il
la: quia ibi est salus eozũ. Hoc agit: Sic crescit do
mus: sic ędificatur. Et vt noueritis: sequẽtia psalmi
audite. Videte opantes et fabricantes domũ. Can
tate dño canticũ nouum: cantate dño omnis terra.

Act. 22

L
Cantate dño et benedicite† nomẽ eius: Ar. †nomini.
†bene nunciate de die in diẽ salutare ei?. Ar. †annũciate.
Quomõ crescit ędificium? Bene inquit nũciate de 1. Paral. 16.
die in diem salutare ei?. De die in diem ꝓdicetur: de
die in diem inquit ędificetur. Crescat inquit de? do
mus mea. Et quasi diceret ab operarijs: vbi iubes
ędificari domũ? Vbi vis crescere domũ tuã? Elige
nobis aliquẽ locum equalẽ: aliquẽ locũ spaciosum:
si tibi amplã domũ vis ędificari: Vbi iubes vt bene
nunciem? de die in diem? Ostẽdit locum. ¶ Annũ
ciate† in gentibus gloriã eius. Gloriam inqt Ar. †inter gẽtes
ei? annũciate in gentib?: Gloriã eius: nõ gloriã ve 1. Paral. 16.
stram. O structozes gloriã eius bene nunciate in gẽ
tibus. Si gloriã vestram annũciare volueritis: ca
detis: Si ei?: ędificabimini cũ ędificatis. Ideo qui
gloriã suam annũciare voluerunt: noluerunt esse in
ista domo: et ꝓterea non cantãt canticũ nouum cũ
omni terra. Mõ enim cõmunicant vniuerso ozbi ter
rarum: et ideo nõ sunt ędificantes in domo: sed pa
rietem dealbatũ erexerunt. Quanta minatur deus
parieti dealbato: sunt testimonia ꝓphetarũ innume
ra. Unde maledicit parieti dealbato? Quid est pa Ezech. 12.
ries dealbatus: nisi hypocrisis: id est simulatio? Fo
ris lucet: intus lutũ est. Quod dictu? sum: iam di
ctum est: sed quia eo spiritu iam dictũ est: quem no
bis quoqꝫ dñs impertiri dignatus est: nos illud dix
imus: et quicquid modo eodem spiritu dicim?: illi
dixerunt qui fuerunt ante nos. Mõ ẽ ergo ꝓtermit
tendũ: sed dicendum est: quia dono dei dictum est.
Quidam de isto pariete dealbato cum diceret: hoc
ait: Quomodo in pariete non coniuncto alijs pari
tibus: sed singulariter erecto: si ostiũ facias: quisqs
intrauerit foris est: Sic in illa parte quę noluit cãta
re cum domo canticum nouum: sed partem voluit
struere: et hanc dealbatã non solidatã: quid valet q̃
habet ianuã? Si intraueris: foris inueniris. Quia

em ipi nō p ianuā introierūt: t ianua ipos nō intro/
Job.jo. mittit, Dñs enim dicit: Ego sum ianua: p me intra/
tur. Qui sunt qui intrant p ianuam: Qui gloriā do
mini querunt: nō suam. Qui intrāt per ianuā: Qui
faciūt quod dictū est: bene nunciate in gentibus glo
Ibidem. riam eius. Qui intrat per ianuā pastor ouiū est: ait
dñs: Qui aūt p aliā partē ascendit: ille fur ē t latro.
Qui per ianuā intrat humilis est: qui per aliā partē
ascendit supbus est. Ideo illū dixit intrare: illū ascē
dere: sed ille intrando recipit: ille ascēdendo precipi/
D tatur. Annūciate in gentibus gloriā eius. Quid est:
in gentibus: Forte gentes nominant et paucę: Et
Ezech.j2. adhuc habet quod dicat illa pars quę erexit parie/
tem dealbatū. Quare: Non gētes sunt getulia: nu
midia: mauritania: byzantiū, puincia: Gentes sūt:
Auferat sermonē hypocrisis parieti dealbato hmo
dei: ędificans domū toto orbe terrarū. Parū ē qō
dixit: annūciate in gētibus gloriā eius: Ne aliquas
j. Paral.j6. gentes exceptas putares: sequit et dicit: ¶ In om
nibus populis mirabilia eius. ¶ Quoniā
Psā.47. magn⁹ dñs et laudabilis nimis. Quis do
minus: nisi iesus christus: magnus t laudabilis ni
mis: Nostis certe quia homo apparuit: nostis certe
Luc.j.et.2. quia in vtero fęminę cōceptus est: nostis qz ex vte/
ro natus est: nostis quia lactat⁹ est: quia ī manibus
portatus est: quia circūcisus est: quia hostia p illo
oblata est: qz creuit: Postremo nostis qz expalma/
Luc.23. tus est: consputus est: spinis coronatus: crucifixus:
mortuus est: lancea pcussus est: Nostis qz hęc om/
nia passus est: Magn⁹ est t laudabilis nimis. No
lite contēnere paruū: intelligite magnū. Paruus fa
ctus est: quia parui eratis: intelligat magnus: et in
illo magni eritis. Sic em ędificat domus: sic erigū
tur moles: in ipa domo: crescūt lapides qui ducunt
ad ędificiū. Crescite ergo: itelligite christū magnū:
et paruus magnus est: Magn⁹ nimis. Finiuit ver
ba: volebat dicere q̄ntū magnus. Et si tota die di/
ceret magn⁹: magn⁹: qd magnū diceret: Tota die
dicēs magn⁹: finiret aliqñ: quia finit dies: Magni/
tudo illius ante dies: vltra dies. Sine die ergo qd
diceret: Qm magnus domin⁹ et laudabilis nimis.
Quid em dictura est lingua parua ad laudandū ma
gnum: Dicendo nimis: emisit vocē: t dedit cogita/
tioni qō sapiat: tanq̄ dicens: Quod sonare nō pos/
sum tu cogita: t cum cogitaueris parū erit. Qō co/
gitatio nullius explicat: lingua alicuius explicat:
Magnus dñs et laudabilis nimis. Ipe laudet: ipe
predicet: eius gloria nunciet: et ędificetur domus.
j. Paral.j6. ¶ Terribilis est super oēs deos. Sūt em
Eccl.43. dij sup quos sit terribilis ille. Videbimus quos di/
cat: t videamus quare dicat. Interim anteqū dicat:
charissimi aduertite. Ille qui quasi territus videt
inter homines: terribilis est sup oēs deos. Mun/
Psā.2. quid nō fremuerūt gētes: Munquid nō populi me/
ditati sunt inania aduersus dñm: t aduersus christū
Psā.2j. eius: Munquid illi tauri pingues nō circūdederūt
eum: Munquid nō leo ille rugiens fremuit sup illū:
Matth.27. et intrans in corda sequentiū exclamauit: Crucifige
crucifige: quasi ille isto fremitu terreret qui terribi/
lis est: non solū sup oēs homies: sed sup oēs de/
os: Ubi em vult ędificare domum: locus ipe syluo/
Psā.j3j. sus est: vnde dictū est hesterno die: Inuenimus eā
in campis sylue. Domū em ipam quęrebat cū dice/
ret: In campis sylue. Et vnde syluosus est loc⁹ ille:
Simulacra colebant boies: Nō mirę: quia porcos
pascebāt. Filius em ille erat qui dimisit patrem: t
oīa sua consumpsit in meretricibus: viuens pdi/ Luc.j5.
ge: pascebat porcos: id est colebat dęmonia: Et ipa
supstitione gentiliū: sylua facta erat oīs terra. Ds
extirpat syluā qui ędificat domū: et ꝓterea dictum
est: cū domus eius ędificaret post captiuitatē. Te/
nebant em homies captiui sub diabolo: t dęmoni/
bus seruiebant: sed redempti sunt a captiuitate. Ve/
dere em se potuerūt: sed redimere nō potuerūt. Ve/
nit redemptor et dedit prciū: fudit sanguinē suum:
emit orbem terrarū. Quęritis quid emerit: Videte
quid dederit: t inuenite quid emerit. Sanguis christi
est: prciū est. Tanti quid valet: Quid nisi totus or/
bis: Quid nisi oēs gentes: Valde ingrati sunt p/
cio suo: aut multū supbi sunt qui dicunt: aut illud rā
paruū esse: vt solos aphros emerit: aut se tam ma/
gnos esse ꝓ quibus solis illud sit datū. Nō ergo ex
ultet: nō supbiant: Pro toto dedit q̄ntū dedit. No/
uit qd emerit: quia nouit q̄ntū emerit t q̄nti vederit.
Inde qz redēpti sum⁹: post captiuitatē ędificat do/
m⁹. Et q̄ sunt qui nos tenebāt in captiuitate: Quia
illi quibus dicit annūciate: extirpatores sylue sūt:
vt extirpent syluā: liberent de captiuitate terrā: t in/
struant: ędificent: annūciando magnitudinē dom⁹ 5
dñi. Unde sylua dęmonū extirpat: nisi pdicetur il/
le qui sup oēs est: Ergo oēs gentes dęmōia ba
bebāt deos: Quos dicebant deos: dęmonia erant: j. Cor.jo.
Apl'o dicente aptius: Qm quę immolant gētes: dę
monijs immolant: t nō deo. Quia ergo ideo erant
in captiuitate: qz dęmonijs immolabant: t ꝓterea
tota terra sylуosa remanserat: annūciat iste magnus
et laudabilis nimis. Et quō ostenditur magnitudo
eius: vt eradicet illas supstitiones sub quib⁹ capti/
uus populus tenebat: quē redimere aduenit terribi
lis sup oēs deos: Et quasi diceret illi: quare dixi/
sti super oēs deos: Sunt enim dij: Sequitur et di/ j. Para.j6.
cit ¶ Quoniā omnes dij gentiū dęmonia.
Intendat charitas vestra: Magnum aliquid dice/
bat paulo ante: magnus dñs: et tanq̄ deficiēs i lau/
de ipi⁹: addidit: t laudabil' nimis. Mōne ꝑ dixerā: qz
dimisit tibi cogitare qō non poterat ipe verbis ex/
plicare: Explicans aūt ipe verbis: quid magnū mi/
hi dixit de dño iesu christo: An quia sup omnia dę/
monia est: Cum em dixisset: Terribilis super oēs
deos: subiūxit: Qm oēs dij gētiū dęmonia. Mō est
magnū esse super dęmonia: poteris hoc et tu si vo/
lueris: sed si in illū crediderīs. Ita ne ipa est illa ma/
gnitudo laudis: magnus dñs et laudabilis nimis:
Volēs em explicare vt poterat humana lingua: et
q̄uis magn⁹ sit factor t tactor orgāni spūsctūs: ta/
men p angustias spiritus humani syllabas sonat: &
cogitationes generat: Explicare ergo per banc lin/
guam volens: quid ait: Magnus domin⁹ et lauda
bilis nimis. Dic: dic: quantū laudabilis: dic: Terri
bilis est inqt super oēs deos. Quare dixisti super
omnes deos: Quoniā oēs dij gentiū dęmonia. 6
Et ipa est tota laus illius quia laudabilis est nimis: 1. Paral.16.
quia supat omnes deos gentiū: qui sunt dęmonia:
Expecta et audi quod sequitur: ¶ Dominus au/
tem celos fecit. Jam ergo non sup dęmonia so/
lum: sed super oēs cęlos quos fecit. Si diceret sū/

per oñes deos: quoniã oñes dij gentiũ dęmonia: et ibi tantũmodo remaneret laudatio domini: miñ dicere: ꝙ nos solemus de christo cogitare. Cũ autem dixit: Dñs autẽ cęlos fecit: videte quid interſit inter cęlos et dęmonia: et videte quid interſit inter ipos cęlos ꝛ illũ qui fecit cęlos. Ecce quantũ excelleſ deꝛ: fortaſſe eñ alius illos feciſſe putareꝯ ſup quos ſederet: ſed dixit: domiñ autẽ cęlos fecit. Si cęlos fecit: etiam angelos fecit: Jpe fecit angelos: ipſe fecit apoſtolos. Apoſtolis cedebant dęmonia: ſed ipi apoſtoli cęli erant: qui dñm portabãt. Et quem portabãt: A quo facti erant. Audi quia cęli ſũt: Ps. 18. Cęli enarrant gloriam dei. Jpis cęlis dicitur: Annunciate in gentibus gloriã eius: in oñibus populis mirabilia eius: Quoniã magnus dñs ꝛ laudabilis nimis: terribilis eſt ſuper oñes deos. Quos deos: Quoniã oẽs dij gentiũ dęmonia: Et ipe eſt terribilis ſuper oñes deos. Dominus aũt cęlos fecit. O cęli quos fecit: annũciate in gentibus gloriã ei⁹. b 1. Paral. 16. Ędificetur domus ſup omnẽ terram: cantet omnis terra canticũ nouũ. ¶ Confeſſio et pulchritudo in conſpectu eius. Pulchritudinem amaſ: Vis eſſe pulcher: Confitere. Non dixit pulchritudo ꝛ confeſſio: ſed: confeſſio et pulchritudo. Fędus eras: confitere vt ſis pulcher. Peccatoꝛ eras: confitere vt ſis iuſtus. Fędare te potuiſti: formoſum te facere nõ potes. Qualis autẽ eſt ſpõſus noſter: qui Matth. 9. fędam amauit vt pulchram faceret: Quomõ ait ali⁹ pctõres. Quos vocas pctõres: An iõ vocas: vt remaneant peccatoꝛes: Non inquit. Et quõ nõ erũt peccatoꝛes: Confeſſio et pulchritudo in conſpectu eius. Confitẽtur eñ peccata ſua: vomunt mala quę 1. Pet. 2. aude vomerunt. Non redeunt ad vomitũ ſuum ſicut canis immũdus: et erit confeſſio ꝛ pulchritudo. Amamus pulchritudinem: prius eligamus confeſſionẽ: vt ſequatur pulchritudo. Iterũ exiſtit qui amat potentiã: amat ꝛ magnificẽtiã: Vult eſſe magnus quomõ angeli ſũt: Magnificentia quędã ẽ in angelis: ꝛ tanta potentia: vt ſi faciant angeli quicqd poſſunt: ſuſtinere non poſſit. Et oñis homo deſiderat potentiam angelorũ: ſed iuſticiã angelorum nõ amat. Prius iuſticiã dilige: ꝛ ſequetur te potentia. Quid enim ſequit ꝛ hic: ¶ †Sãctitas ꝛ magnificentia in ſanctificatione eius. Tu iam quę 1. Paral. 16. rebas magnificẽtiã: prius dilige ſanctitatẽ: Cũ ſanctificatus fueris: eris ꝛ magnificus. Nam ſi prępoſtere prius eſſe volueris magnificus: ante cadis ꝙ ſurgas. Non eñ ſurgis: ſed extolleris. Melius ſurgis ſi te ille erigat qui non cadit. Deſcendit enim ad te ille qui non cadit. Tu eciderꝯ: ille deſcẽdit: porrexit tibi manũ: Nõ potes viribus tuis ſurgere: amplectere manũ deſcẽdẽtis: vt erigaris a forti. Quid ergo: Si confeſſio ꝛ pulchritudo in conſpectu eius: ſanctitas et magnificentia in ſanctificatione eius: hoc annũciamus: cũ ędificamus domũ. Ecce iam annũciatum eſt gentibus: quid debeant facere gentes. Quid annũciauerũt illi qui ſyluã extirpauerũt: Jam ad ipas gentes dicit: ¶ Afferte domio patrię gentiũ: afferte dño gloriam ꝛ honorẽ: Ps. 28. Nolite vobis: quia ꝛ illi qui vobis annũciauerunt. non ſuã: ſed illius gloriam annũciauerũt. Et vos a-

ferte dño gloriam ꝛ honorẽ: ꝛ dicite: Nõ nobis dominę non nobis: ſed nomini tuo da gloriam. Nolite ſpem in hoĩe ponere: Si baptizatur vnuſquiſqꝫ veſtrum: dicat: Jlle me baptizauit: de quo amic⁹ ipon ſi dixit: Hic eſt qui baptizat. Si enim hęc dixerit: Job. 1. affertis dño gloriã ꝛ honorem. Afferte dño gloriã et honorem: ¶ Afferte domino gloriam nomini eius. Non nomini hominũ: non nomini veſtro: ſed nomini eius afferte gloriã. ¶ Tollite hoſtias et introite in atria eius. Tollite hoſtias. 1. Paral. 16. Quid allaturi eſtis: vt introcatis ĩ atria eius: Jam enim creuit domus: et facta ſunt atria. Qui afferunt hoſtias: intrant in atria. Tauros allaturi ſumuſ: hircos vel oues: Abſit. Si voluiſſes ſacrificiũ: dediſſẽ Ps. 50. vtiqꝫ. Jlle nobis hoſtiã cõmendabat: quam offerre debemus. Videte ne illud ſit hoſtia: de quo iam dudum dixit: Confeſſio et pulchritudo ĩ cõſpectu ei⁹. Confeſſio hoſtia eſt deo. O ergo gẽtes: ſi vultis intrare in atria eius: nolite vacue intrare. Tollite hoſtias. Quas hoſtias nobiſcũ portaturi ſumus: Sa- Ibidem. crificiũ deo ſpiritus contribulatus: coꝛ contritum ꝛ humiliatũ deus non ſpernit. Cum humili coꝛde intra in domũ dei: et cum hoſtia intraſti. Si autẽ ſuperbus es: inanis intras. Nam vnde ſupbires: niſi inanis eſſes: Nã ſi plenus eſſes: nõ inflareriſ. Quõ plen⁹ eſſes: Si tecũ tolleres hoſtiam quã portares ad atria dñi. Jam ne diu teneamus: curramus ꝛ cętera. Videte creſcentẽ domũ: videte ędificium ire ꝑ totũ oꝛbem terrarũ. Gaudete quia intraſtis ĩ atria: gaudete quia ędificamini in templũ dei. Qui enim intrant ipi ędificantur: ipi ſunt domus dei: Jlle eſt inhabitatoꝛ cui ędificatur domus toto oꝛbe terraꝝ: et hoc poſt captiuitatẽ. Tollite hoſtias ꝛ introite in atria eius: ¶ Adorate dominũ in atrio ſãcto eius: In eccleſia catholica: hoc eſt atriũ ſanctũ ei⁹. Memo dicat: ecce hic eſt chriſtus: ecce illic. Exur- Matth. 24. gent eñ pſeudo ꝓphetę: Dic eis iſtud: Lapis ſup lapidem non relinqueꝯ qui nõ deſtruatur. Ad parietẽ dealbatũ vocatis: in atrio ſancto eius adoꝛo deum meum. ¶ Cõmoueatur a facie eius vniuerſa terra: dicite in †nationibus quia dñs regnauit †a ligno: ¶ Etenim coꝛrexit oꝛbem terrę: qui non cõmouebitur. Quę teſtimonia ędificationis dom⁹ dei: Jntonant nubes cęlorum per totum oꝛbem terrarum ędificari domum dei: ꝛ clamant ranę de paludibus: nos ſoli ſumus chriſtiani. Quę teſtimonia ꝓfero pſalterij: Prꝛofero qõ ſurd⁹ cãtas: Aperi aures: tu cantas iſta: cantas mecum: et non concoꝛdas mecũ. Lingua tua ſonat: qõ ſonat mea: ꝛ coꝛ tuũ diſſonat a coꝛde meo. Nonne tu cãtas iſta: Vide teſtimonia oꝛbis terrarũ: Commoueatur a facie eius vniuerſa terra. Et tu dicꝯ: nõ cõmoueri: Dicite in nationibus: dñs regnauit a ligno. An forte hic obtinebũt: ꝛ dicent ſe regnare a ligno: quia fuſtib⁹ circũcellionũ regnant: De cruce chriſti regna: ſi a ligno regnaturus es. Nam lignũ ß tuũ ligneũ te facit: lignũ chriſti ꝑ mare te traꝛit. Audis pſalmũ dicẽtẽ: Coꝛrexit oꝛbem terrę: qui nõ cõmouebitur: et tu dicis nõ ſolũ motum poſt coꝛrectionem: ſed etiam diminutũ: Tu verum dicis: iſte mentitur: Pſeudo ꝓphetę clamantes: Ecce hic eſt Matth. 24. chriſtus: ecce illic: verũ dicũt: ꝛ ꝓpheta iſte mentit: Fratres: ꝙ iſtas aptiſſimas voces audit ĩ angulis

strepitum: ille tradidit: et ille tradidit. Quid dicis? Voces tuę audiendę sunt: an voces dei? Etenim correxit orbē terrę qui non cōmouebitur. Ego tibi orbem terrarū ostendo ędificatū: tolle hostiam: intra in atria dñi. Hostias non habes: ꝓpterea nō vis intrare. Quid est hoc? Si hostiam tibi indiceret deus taurū: hircū: arietē: inuenires qđ afferres: Indixit tibi humile cor: et non vis intrare? Hoc em̄ in te nō inuenis: quia superbia tumuisti. Etenim correxit orbem terrę qui non cōmouebitur. ¶ Judicabit populos in equitate. Tunc se illi plangēt: qui nolūt modo diligere equitatē. ¶ †Jocundētur cęli et exultet terra. Jocundent cęli: q̄ enarrant gloriam dei. Jocundent cęli quos dñs fecit: exultet ̄ra quā cōpluūt cęli. Cęli em̄ ꝓdicatores: terra auditores. ¶ Cōmoueatur mare et plenitudo eius. Quod mare? Sęculū. Cōmotū ē mare: et plenitudo maris. Omne sęculū concitatū est aduersus ecclesiam: cum dilatare ̄ edificare ̄ toto orbe terrarū. De ipa cōmotione audistis in euāgelio: Matth.24. Tradēt vos ad iudicia. Cōmotū ē mare: Sed quādo vinceret mare eum qui cęlos fecit? ¶ Gaudebunt campi: et oīa quę in eis sunt. Oīes 1. Paral.16. lenes: oīes mites: oīes equi: cāpi sunt dei. ¶ Tūc exultabūt oīa ligna syluarū. Ligna sylva- Ro.11. rum: pagani sunt. Quare iam gaudent? Quia ꝓcisi sūt ̄ oleastro: ̄ inserti i oliuā. Tunc exultabūt omnia ligna syluarū: quia ꝓcisę sunt ingentes arbores 3. Reg.5. cedrinę et cypariſſinę: et imputribilia ligna trāslata sunt ad ędificationē domus. Ligna syluarum erāt: sed anteq̄ irent in ędificiū. Tunc exultabunt oīa Al. †A facie. ligna syluarū: ¶ †Ante faciem dñi †quoniam Al. †quia. venit: quoniā venit iudicare terram. Primo venit: ̄ postea vēturus est. Primo venit i ecclesia sua in nubibus. Quę sunt nubes quę eū portauerunt? Apostoli ꝓdicantes: de quibus audistis cum 2. Cor.5. aplūs legeretur: Legatione inquit ꝓ christo fungimur: obsecrantes ꝓ christo reconciliari deo. Ipsę sunt nubes in quibus venit: excepto aduētu suo posteriore: quo vēturus est iudicare viuos ̄ mortuos. Venit primo in nubib⁹: hęc prima vox ipius sonuit Matth.24. in euangelio: Amodo videbitis filiū hominis venientem in nubibus. Quid est: amodo? Nōne dominus postea venturus est: quādo se plangent omnes tribus terrę? Prius venit in ꝓdicatorib⁹ suis: et impleuit totū orbem terrarum. Non resistam⁹ primo aduentui: et non expauescemus secundū. Et vę tūc prægnantibus ̄ māmantibus. Audistis mō in euan- Ibidem. gelio: Cauete: quia nescitis qua hora veniat. In figura dicta sunt. Quę sunt prægnātes: et quę sunt lactantes? Prægnātes animę dicunt: quę habēt spem in sęculo. Quę aūt adeptę sunt iam quod sperabāt: ꝓ lactantib⁹ sunt positę. Verbi gratia: Emere vult villā: ꝓgnans est: Mondū enim factū est: tumet vterus in spe. Emit: peperit: adeo lactat qđ emit. Vę ꝓgnantibus ̄ māmantibus. Vę qui habēt spem in sęculo. Vę qui hęrent his rebus quas de sęculo pepererunt. Quid ergo debet facere christianus? Uti mundo: non seruire mundo. Quid hoc est? Habentes: tanq̄ non habentes. Sic dicit his: sic hortatur quos non vult inueniri a die illa: tanq̄ ꝓgnantes et māmātes: sic eos hortatur. De cętero fratres: tem- 1. Cor.7. pus breue est: Reliquū est: vt qui habēt vxores tā-

q̄ non habētes sint: ̄ qui flent tanq̄ non flētes: ̄ q̄ gaudent tanq̄ nō gaudētes: ̄ qui emūt q̄si nō emētes nec vtentes: ̄ qui vtūtur h̄ mūdo tanq̄ nō vtentes: Prętерit em̄ figura hui⁹ mūdi: Volo vos sine Ibidem. sollicitudie esse. Qui em̄ sine sollicitudine est: securꝰ expectat quādo veniat dñs ipius. Mā qualis amor est christi: timere ne vēiat? Fratres: nō erubescam⁹? Amamus: et timemus ne veniat. Certe amamus: An peccata nostra plus amamus? Ergo ipa oderimus peccata: ̄ amemus eū qui venturus est ad punienda peccata. Veniet: velimus nolimus. Nō em̄ quia modo nō venit: ideo venturus nō est? Veniet: et quando nescis: et si paratū te inuenerit: nihil tibi obest quia nescis. Tunc exultabunt oīa ligna syluarum ante faciem dñi: qm̄ venit prius. Et postea quid? Qm̄ venit iudicare terram. Et exultabūt omnia ligna syluarū. Venit primo: ̄ postea iudicare terram: Exultātes inueniat eos qui p̄mo aduentui crediderunt: qm̄ venit. Nam: ¶ Judicabit orbem Al. †terra. †terrarū in equitate: Non partem: quia nō par- 1. Para. 16. tem emit. Totū iudicare habet: quia ꝓ toto precium Ps. 97. dedit. Audistis euangeliū: quia cū venerit inquit congregabit electos suos a quattuor ventis. Lon- Matth.24. gregabit electos oēs a quattuor vētis cęli. Ergo de toto orbe terrarū: quia et ipe adam aliquādo h̄ dixe Sup Ioh. no. ram orbem terrarū significat: fm̄ greęam linguam. 9. E. ca. 6. Quattuor enim litterę sunt: A: D: A: et D. Sicut aūt greci loquunt: quattuor orbis partes has in capite litteras habent. ἀράτόλήν: dicūt orientē: δυσμήν occidētem: αρκτον: aq̄lonē: μεσήμ- βριαν meridiem: Habes adā. Ipe ḡ adā toto orbe terrarum sparsus est. In vno loco fuit et cecidit: et Beli. 5. quodammodo cōminutus impleuit orbem terrarū: Sz misericordia dñi vndiq̄ collegit fracturas: ̄ cōflauit igne charitatis: ̄ fecit vnū quod fractum erat. Mouit illō facere artifex ille: Nemo despet: Vult tum quidē est: sed q̄ sit artifex cogitate. Ille refecit q̄ fecit: ille reformauit qui formauit. Judicabit orbem p terrarū in equitate: ̄ populos in veritate sua. Quę ē equitas et veritas? Congregabit secum electos suos ad iudicandū: cęteros autem separabit abinuicem. Positurus est enim alios ad dexteram: alios Matth.25. ad sinistrā. Quid autem equius: quid verius: q̄ vt non expectent misericordiā de iudice: qui noluerūt facere misericordiam anteqū veniret iudex? Qui autem voluerunt facere misericordiā: cum misericordia iudicabuntur. Dicetur enim eis ad dexteram positis: Ibidem. Venite benedicti patris mei percipite regnū quod vobis paratum est ab origine mundi. Et imputat opera misericordię. Esuriui em̄ et dedistis mihi manducare: sitiui ̄ potastis me: et cętera. Rursus ad sinistram positis quid imputabitur? Quia noluerūt facere misericordiā. Et quo ibunt? In ignem eternum. Iste auditus malus: magnū gemitum facit. Ps.111. Sed quid dicit alius psalmus? In memoria eterna erit iustus: ab auditu malo non timebit. Quid est: Matth.25. auditus malus? Ite in ignem eternū: qui paratꝰ est diabolo ̄ angelis eius. Qui gaudebit ab auditu bono: nō timebit ab auditu malo. Quomō gaudebūt ad auditum bonū? Venite benedicti patris mei. Et a quo auditu non timebūt? Ite in ignē eternū q̄ paratus est diabolo et angelis eius. Hęc est equitas: hęc est veritas. Judicabit enim orbem terrarum in

equitate: Et populos in veritate sua. Antiqua tu iniustus es: iustus nō erit iudex: Aut quia tu mendax es: verax nō erit veritas: Sed si vis habere misericordem: esto misericors anteq̄ veniat. Dimitte si quid in te cōmissum ē: da ex eo quo abūdas. Et de cuius das: nisi de illius: Cū ō illius das: redditio est: si de tuo dares: largitio esset. Quid enī habes quod nō accepisti: Deq̄ sūt hostie deo gratissime: misericordia: humilitas: cōfessio: pax: charitas. Has apportemus: et securi expectamus aduentum iudicis: qui iudicabit orbem terraruz in equitate: et populos in veritate sua.

Explicit Tractat⁹ de ps̄ XCV.

Incipit Tractatus de ps̄. XCVI.

Magna spectacula deus prebet cordi christiano: et quibus vere nihil possit iocundius inuenirī: si tamen assit palatum fidei: cui sapiat mel dei. Credimus oīmbus vobis qui in salutem nostrū toto corde credidistis: ineffe spiritum eius qui vos dilectet cum leguntur prophetie ante tot annos prolate ex ore sanctorum: et post annos implete in fide gentium. Magnam enim iocunditatem tunc carpebant ipsi sancti prophete: cum ea videbant in spiritu: nō iam impleta: sed adhuc futura. Erat enī eis magna delectatio: sed tamē et ipi procharitate qua in nos accensi erant quos nonduz videbant: sed spiritu parturiebant: volebāt si fieri posset in hoc tempore nobiscuz viuere: et videre implete quę in spiritu prophetabant. Inde dñs discipulis suis iam ista videre incipientibus: ait: Multi iusti et prophetę voluerūt videre quę videtis et nō viderunt: et audire quę auditis: et nō audierūt. Quis enī viderent ista in spiritu: tamen futura illis quodāmodo fozmabant. Apostolis autē iam presentia credebant. Unde ille symeon iustus quidā senex: multuz exultauit videns infantem ieſū: et agnoscens in paruo magnū: et in exigua carne cognoscens celi et terre creatorē. Multū ergo exultauit: quia responsū accepezat nō se exituruz esse de hac vita prius q̄ videret salutare dei. Agnouit ergo illuz: iocundatus est: exultauit gaudio: et hoc ait: Domine: nūc dimittis seruū tuū in pace: quia viderūt oculi mei salutare tuū. Magna est ergo ista iocunditas: et hanc facit charitas. Delectati sumus cū psalmus iste cantaretur: et quędā ibi ab oīmbus intellecta sūt: quędā vo quā tum arbitramur: aut a paucis: aut certe nō ab oīmbus. Simul ergo illuz in isto sermone in quo vobis seruimus cōsideremus: et videamus quāta dignatione nos deus letificare voluit: presentando quę p̄ misit: et nobis et nos exhibēs veritatē p̄missis suis.

Inscribit psalmus: Ipsi dauid: cū terra eius restituta est. Totum ad christū reuocemus: sivolumus iter rectę intelligentię tenere: Nō recedamus a lapide angulari: ne intellectus noster ruinā faciat. In illo solidet: quod instabili motu nutabat: in illo incumbat: quod per incerta pendebat. Quicqd dubitationis habet homo in animo: auditis scripturis dei a christo nō recedat: cū ei fuerit in illis vbis christus reuelatus: intelligat se intellexisse. Anteq̄ autē perueniat ad christi intellectū: nō se presumat intellexisse. Finis enī legis christus est ad iusticiā omni credenti. Quid est ergo et quomodo accipit in christuz: cū terra eius restituta est: Nam quomodo dauid intelligat christus: facile est agnoscere. Christus enī ex maria: et ex semine dauid: Et q̄ ex semine ei⁹ futurus erat: propterea nomen eius in figura p̄phetabat. Ergo dauid christus: quia et interpretat dauid manu fortis. Et quis tam manu fortis: q̄ qui ō cruce mundū vicit: Nam post resurrectionē et ascensionem eius: accepto spiritusancto: loquētibus apostolis varijs linguis: cōmota multitudo eozū ipozū q̄ eū crucifixerāt: p̄siliū ḡsuit salutis: accepit: credidit: ignotū ē: donat⁹ ē reatus sanguine christi: impetit⁹ ē pot⁹ sāguis xpi: facti sūt fideles ei⁹ cui⁹ fuerāt psecutozes: Crediderūt ī eū quē crucifixerūt: et añ quē insultantes caput agitauerūt: eum ipm caput habere voluerunt. Ita ergo restituta est terra eius: quod habet titulus psalmi. Terra enī ei⁹ iudea: Et perierat oīmis iudea quando crucifixerat dominū suum: ignozantes phrenetici sequentes in medicū: et salutē insania repellentes. Tanq̄ ergo perierat iudea tota: quā totam ipi etiam apostoli trepidauerūt. Petrus q̄ audaci dilectiōe seq̄bat: timida trepidatiōe et negatiōe ter negauit. Resurgēs in via quosdā loqn tes secū ō se: tales inuenit ipe dñs ieſus christus: vt dicerent illi: quęrenti vnde colloquerent: Tu solus peregrinus es in hieruſale: et nō cognouisti quę facta sūt in illa his diebus: Quibus ille dixit. Quę: Et dixerunt: De ieſu nazareno: q̄ fuit vir prophetapotens in opere et sermone coz̄ deo et oīmi populo: Et quomodo eū tradiderūt sūmi sacerdotes et principes nostri in damnationē mortis: et crucifixerunt eū. Nos autē sperabamus: quia ipe esset redemptu rus israel. Jam spem christi perdiderūt. Nō enī dixerunt: speramus eū redempturū: sed sperabamus q̄ esset redempturus israel. Ipe cū eis erat: et spes illius in illis nō erat: Ostēdit se illis: manifestatus est etiā cęteris discipulis: visus: contrectatus: et inuentus illis quibus iam periſſe videbat. Reuocata est fides eozū qui ceciderant: restituta est terra ei⁹. Deinde factis cū eis quadraginta diebus: ascendit ī cęlum: et sicut paulo ante cōmemozauī: misso spiritusancto fecit discipulos suos idiotas homines loqui omniū gentiū linguis. Tunc illi pro quibus nō frustra dixerat: Pater ignosce illis: quia nesciunt quid faciunt: cōmoti vt diximus: quęsierūt salutē: consilium acceperūt vt in eum crederēt: Crediderūt vno die tria milia: et rursus quinq̄ milia. Cepit feruere per iudeā ecclesia christi: vbi ferbuerat opprobriuz christi: et restituta est terra ei⁹. Sz quia dixerat ipe: Habeo alias oues quę nō sūt de boc ouili: oportet me et eas adducere: vt sit vnus grex et vnus pastoz: Etiaz ad gentes ad quas prophetę missi non erant: apostoli missi sunt. Quęsiti sūt qui nō quęsierant: īuenti sūt qui nihil expectabāt: Quē nō tenebāt deū pollicitatozē: inuenerūt redemptozē. Jam enī iudei tenebant deū pollicitatozē: quia ibi p̄phetę christū p̄dicauerūt: vbi christū promiserūt: sed quē promissum audierant: presentē nō cognouerunt. Illis autē p̄missū nihil erat: sed tamē in prophetis etiaz de fide ipozū dictū erat. Nō dictuz erat ipis: sed dictū erat de ipis. Missū est ad illos: et audistis ex dispensatione dei. Ipa enī lectio modo vobis lecta est in Actibus apostoloz: quomodo centurio cozneli-

us credidit. Cornelius enim centurio nō erat de gē te iudeoꝝ. Orabat: ieiunabat: elemosynas faciebat: Nō illū deseruit deus: ꝙuis in gentibus cōstitutū: Et missus ē ei angelus qui illi nunciaret ꝙ elemosynę ꝛ orationes ipius acceptę fuerint apud deū. Credidit aduocato ad se petro. Nūquid nō illū poterat docere angelus? Misit illū ad petrū: vt magis per hominē illi fides fieret: quia homines nō dedignatus erat dñs visitare. Nec dedignabat docere per hominē: qui dignatus est esse homo. Sic ergo resti tuta est terra eius: vno pariete venīēte de iudeis: altero pariete veniente de gentibus: ꝙbus duob⁹ parietibus de diuerso venientibus: esset ipse lapis angularis: vbi ambo copularent. Iterū quomodo accipimus: cū terra eius restitueret? Cū caro eius resuscitaret. Alius em̄ intellectus tamen a christo nō recedēs: sic potest nobis occurrere: terra restituta: caro resuscitata. Post resurrectionē em̄ ipius facta sūt ista oīa que cantant in psalmo. Audiamus taz de ꝛrę restitutiōe psalmū plenū gaudio: Excitet nobis ipe dominus deus noster dignā tantę rei expectationē ꝛ iocunditatem: Ipe sermonē nostrū moderet aptū cordibus vestris: vt quicqd hic exultat cor nostrū in talibus spectaculis pducat ad linguā: ꝛ inde in aures vestras: deinde in cor vestrum: deinde in facta vestra.

Ibidem.

Epb.2.

¶ Expositio psalmi.

Matth.27

Dominus regnauit: Ille qui stetit ante iudicem: ille qui alapas accepit: ille qui flagellatus est: ille qui cōsputus est: ille qui spinis coronatus est: ille qui colaphis cęsus est: ille qui ꝙ ī ligno suspensus est: ille cui pendenti in ligno insultatum est: ille qui in cruce mortuus est: ille qui lancea percussus est: ille qui sepultus ē: ipe resurrexit: Dominus regnauit. Sciāt ḡntū possūt regna: Quid sūt factura regi regnorū: domino omniū regu: creatori omniū sęculorū? An ideo contemnit: quia taz submissus: ꝛ tam humilis apparuit? Misericordia ē non impotentia. Ille em̄ humilis apparuit vt eū caperemus. Sed iam videamus. Dñs regnauit: Exultet terra: †iocundent insulę multę. Est ꝙdem: quia verbū dei nō in sola continenti terra prędicatū est: sed etiā in insulis quę constitutę sūt ī medio mari: Et ipę plenę christiāis: plenę sūt fuis dei. Nō em̄ separat mare eū qui fecerat mare. Quo naues possunt accedere: verba dei nō possunt? Impletę sūt insulę: Verūtamē possūt ꝛ in figura recte accipi insulę oīes ecclesię. Quare insulę? Quia circūlatrāt fluctibus omniū temptationū. Sed quomodo insula vndiqz circūstrepentibus fluctibus tundi potest: frangi nō potest: magis magisqz ipa frangit fluctus venientes: ꝙ frāgat ab eis: sic ꝛ ecclesię dei pullulantes per totū orbem terraꝝ: passę sunt persecutiones vndiqz frementiū infidelium. Et ecce stant insulę: ꝛ iā placatū est mare: Iocundent insulę multę: ¶ Nubes ꝛ caligo in circūitu ei⁹: iusticia ꝛ iudiciū †directio sedis eius. ¶ Quibus nubes ꝛ caligo in circūitu eius? Quibus iusticia et iudiciū directio sedis eius? Nubes ꝛ caligo ipīs qui eū nō intellexerūt: iusticia ꝛ iudiciū fidelibus qui in eū crediderūt. Illi em̄ per superbiā non viderunt: illi per humilitatē dirigi meruerūt. Audi nubes ꝛ nebulam: ꝛ audi iusticiā ꝛ iudiciū. Ipe dñs ait: In iudiciū ego in hunc mundū veni: vt qui nō vident videant: ꝛ qui vident: cęci fiant. Quid est: cęci fiant? Qui sibi videre vident: qui se sapientes putant: qui nō sibi arbitrant necessariā medicinam: ipi cęci fiant: ipi nō intelligant. Qui aūt non vident videant: qui cęcitatē confitent: illuminari mereant. Sic ergo in circūitu eius nubes: ꝛ caligo his ꝙ eus nō cognouerūt: confitentibus aūt ꝛ humiliantibus se: iusticia ꝛ iudiciū directio sedis eius. Sedez eius dicit eos ipos qui in eū crediderūt. De ipis em̄ sibi fecit sedem: quia in eis sedet sapientia. Filius enim dei: sapientia dei est. Audiuimus aūt ex alia scriptura: magnū huius intelligentię documentū. Anima iusti: sedes sapiētię. Ergo quia isti facti sūt iusti qui ī eū crediderūt: iustificati ex fide facti sūt sedes ipi⁹: Sedet in ipis iudicās ex ipis: ꝛ dirigens eos. Quare? Quia mansuetos inuenit: veluti iumenta mitia nō recalcitrantia: nō collum superbū aduersus iugū eius excutientia: nō flagellū eius recusantia. Facta sunt iumenta eius bona: mansueta: ꝛ meruerunt qō dictū ē in alio psalmo: Diriget mites in iudicio: docebit māsuetos vias suas. Propterea ergo illis nubes ꝛ caligo: quia nō sunt recti: mansuetis aūt iusticia ꝛ iudiciū directio sedis eius. Ignis ante ei⁹ †pręibit: ꝛ †iflāmauit in circūitu inimicos eius. De quo igne dicit fratres: Ignis ante eum pręibit: ꝛ inflammabit in circūitu inimicos ei⁹: Nō arbitroꝝ de illo igne dici in quē mittendi sūt impij in la vltima iudicij sententia: ꝙbus ad sinistraz separatis: sicut in euangelio lectū meminimus: dicturꝰ ē: Ite in ignē ęternū: qui paratus est diabolo ꝛ angelis ei⁹: Nō puto de illo igne dici. Unde hoc non puto? Quia de quodā igne dicit: qui pręibit ante illuz anteqz veniat ad iudiciū. Dictū est em̄ pręire ignez ꝛ inflammare in circūitu: id est per totū orbē terraꝝ inimicos eius. Ille ignis post eius aduētuz erit: iste aūt ignis ante eū pręibit. Quis est ergo iste ignis? Possum⁹ eū accipere in pęna malorū: possumus i salute redemptorū. In pęna malorum quomodo? Quia cū prędicaret christus: iratę sūt gentes: ꝛ cōmouerūt persecutionē: Quę ira ignis fuit magis cōsummens eos qui persequebant: ꝙ eos quos persequebant. Cū em̄ videmus duos: vnū irascentē: alterū patienter ferentē: quis eoꝝ ardeat: vestruz est iudicare: Potestis ī vno genere hūano tale expectaculū contueri. Ponite vobis ante oculos homines iniquū: cōmotū animo: trucē vultu: flāmantib⁹ oculis: scintillantibus verbis: ferri in hominis necez: in deprędationē: in iniurias: in contumelias: nō se capere: nō se tenere: alterū patienter excipientē verba ac plagas: quicqd ille inferre voluerit: ꝛ percutienti maxillā parantē alterā: cū videris hinc furias: inde lenitatē: hinc iram: inde patientiā: hinc flāmas: inde tolerantiā: dubitas pronūciare quis eoꝝ ardeat pęnāqz patiat? Ille ne cuius corpus vexat: an cuius animꝰ vexatur? Propterea ꝛ Esaias ꝓpheta dixit: Et nūc ignis aduersarios comedet. Quid est ꝛ nūc? Anteqz veniat dies ille iudicij magnus: iam furore suo ardent: qui postea supplicio sempiterni illius ignis arsuri sunt. Misi forte putatis fratres mei: quia iniusticia quę ꝓcedit ex homīe ad lędendū alterum

Iob.9.

1. Cor.1.

Psa.24

Matth.25

Matth.5.

Esaie.26.

Al. tiplicatum

Al. tprocedit

Al. tinflammauit

Al. tlętentur

Al. tcorrectio

hominē: illi ad quē ꝓcedit nocet: ⁊ illi ꝛ quo ꝓcedit nō nocet. Unde fieri potest. Aliquādo facula ardens apponit ad lignū humidū ⁊ viride: ⁊ nō illō in cendit: ipa tantū ardet: sic ⁊ inimicus tuus. Si quis forte existit iniustus q̄ tibi moliat insidias: vel ꝑ paret aliqs molestias: iniustus est. Tu si viride lignuz fueris: id est si succo spirituali vigens ⁊ virēs: flammis inimicitiarū restiteris orando ꝓ illo qui te pequit: ille ardet: tu mānes integer: Et iustitia illi⁹ illi nocet: tibi nihil nocet: nisi forte putas: qz nocet tibi si corpi tuo aliq̄d fecerit: ⁊ aīa patiēs ⁊ incorrupta ad verū coronāda quenerit: seqns exēplū dñi fuit: q̄ pati maluit q̄ iudeis: ⁊ qui poterat nō mori mortuus est: quia ⁊ q̄ poterat nō nasci natus est. Tu em̄ cōditio ne nat⁹ es: ille volūtate: Tu cōditione morieris: ille misericordia. Quō ergo illi nihil nocuerūt iudei: sic nec tibi quisq̄ psecutor inimicus: si tu elegeris esse membrū capitis illius. Ecce intelleximus ignē ante

b Luc.12. Dan.10. quandā infideliū iniquor: intelligamus ignē si possumus: ⁊ in salutē redemptorū. Ita em̄ ꝓposuerat mus. Idē ipe dñs ait: Ignē veni mittere in terraz. Sic ignē: quō gladiū. Mā ⁊ quodā loco ait: nō seve nisse pacē mittere in terram: s̄ gladiū. Gladiū ad separationē: ignē ad vstionē: Sz vtrūq̄ salubre: quis ⁊ gladius verbi ipius salubriter nos separauit a cōsuetudine mala. Gladiū em̄ attulit ⁊ separauit vnūquēq̄ fideliū: aut a patre suo q̄ in christum nō credi derat: aut a matre similiter infideli: aut certe si ꝑ parentibus christianis natus ē: saltē a ꝓgenie sua prioze. Nemo em̄ nostrū nō aut auū: aut ꝓauū: aut aliquā antiquā oziginē in gentibus habuit: ⁊ ī illa execrabili ꝛo infidelitate separati sumus ab eo q̄ erat Luc.12. mus: sed gladius intercessit secernens non interficiens. Hoc modo ⁊ ignis. Ignē veni mittere in terrā: Exarserūt hoies credētes in eū: acceperūt flammā charitatis: Propterea ⁊ ipe spiritussāct⁹ cū missus Act.2. esset apostolis: sic apparuit: Uise sūt illis inquit linguę diuise velut ignis: qui ⁊ insedit super vnūquēq̄ illoz. Isto igne inflāmati cęperūt ire ꝓ mūdū: ⁊ inflāmare: ⁊ icēdere ī circuitu inimicos ei⁹. Quos inimicos ei⁹: Qui deserto deo a q̄ facti erāt: adorabāt simulacra q̄ fecerant. Ipi incēdebant: si mali erāt ad cōsūptionē: si boni erāt ad reparationē: Aut ipe inpendebat qui nolebat credere illo igne: audito verbo dei factus peioz: inuidia sua exustus atq̄ cōsumptus: aut si cōuerteret ⁊ crederet: nec sic in illo nihil arsisset. Arserat em̄ fęnū: vt purgaret aurū. Aurum fides est: fęnū carnalis cōcupiscentia est. Omis ca-

Ecclē.40. ro fęnū Esaias dicit: ⁊ omis honor carnis vt flos fęni. Quicquid est ergo in homīe carnali appetens vana ⁊ secularia: fęnū ē. Qz multi forte ⁊ fratres nostri ierūt ad theatrū: fęno ducti sūt. Nōne oprandus ē illis iste ignis: vt fęnū ardeat ⁊ aur purget: Qō em̄ illis inest fidei: fęno premit. Bonū est ergo eis ardere sancto igne: vt fęno cōsumpto: splendeat ꝓciosuz qō redemit christus. Ergo ignis ante eū ꝓcibit: ⁊ inflammabit in circuitu inimicos eius. Sūt qui saluberiter arserunt: hodie fideles eius sunt: Inimici ei⁹ erant: ⁊ nūc iam fideles eius sūt. Quęris inimicos: nō sūt: Cōsūpti sūt: arserūt. Charitas cōsumpsit in eis qō persequebāt christū: ⁊ purgauit in eis qō crederēt in christū. Et inflāmauit in circuitu inimicos eius. †Apparuerūt fulgura eius orbi terrę. Al. †Alluxerūt
Magna exultatio. Nōne videmus: Nōne manifestū ē: Apparuerūt fulgura ei⁹ vniuersę trę: Inflāmati sūt inimici: incensi sūt inimici: Arsit quicq̄d ꝓtradicebat: ⁊ apparuerūt fulgura eius orbi terrę. Quō apparuerūt: Ut iam crederent. Unde fulgura: De nubibus. Quę sūt nubes dei: Prędicatores veritatis. Uides aūt nubē in cęlo: nebulosam: obscurā: et habet intus nescio quid latens. Si corruscet de nube: emicat splēdor. Ex eo ipo qō cōtemnebas: inde exiliuit qō expauescas. Misit ergo dñs noster iesus christus apl̄os suos: ꝑdicatores suos sāctos/velut nubes: videbant homīes ⁊ cōtēnebant: quomodo vident nubes ⁊ contēnunt: anteq̄ de eis exiliat qō mireris. Erant em̄ illi primū hoies carnē portātes infirmi: unde idiotę: indocti: ignobiles: sed erat in illis qō fulgurare: erat in illis qō corruscaret. Accedebat petr⁹ homo piscator: orabat: ⁊ surgebat mortuus. Forma humana nubes erat: splendor miraculi corruscatio erat. Sic in verbis: sic in factis: cū miranda dicūt: ⁊ miranda faciūt: Apparuerūt fulgura eius orbi terrę: Uidit ⁊ cōmota est terra. Si em̄ nō est verū: si nō tota terra iaz christiana clamat amen: cōmota fulgoribus ō illis nubibus erūpentibus: Uidit ⁊ cōmota est terra. ¶ Montes fluxerūt sicut cera a facie dñi. Qui sūt montes: Superbi. Omis altitudo extollens se aduersus deum: factis christi ⁊ christianoꝝ contremuit: succubuit. Et quādo dico qō dictū est: fluxit: melius verbū inueniri nō potest. Montes fluxerūt a facie dñi velut cęra. Ubi ē altitudo potestatū: vbi duricia infideliū: Montes fluxerūt sicut cera a facie dñi. Ignis em̄ eis fuit dñs: illi ante faciē eius sicut cęra fluxerunt: Tādiu duri: donec ignis ille admoueret. Complanata est omis altitudo: modo blasphemare christus nō audet: ⁊ pagan⁹ nō in eū credit: nō eū tamē blasphemat: Et si nōdū factus est viuus lapis: tamē victus est durus mons. Montes fluxerūt sicut cera a facie dñi: A facie dñi omis terra. Nō iudeoꝝ tantū: sed ⁊ gentiū: sicut dicit Apl̄us: Nō em̄ est iu Ro.3. deoꝝ tantū deus: sed ⁊ gentiuz. Dñs ergo vniuersę terrę: dñs iesus christus in iudęa nat⁹: sed nō iudęę tantū natus: qui anteq̄ natus omes fecit: ⁊ q̄ omes fecerat: omes refecit. A facie dñi omis terra. ¶ Annūciauerūt cęli iustitiā eius: ⁊ viderūt omnes populi gloriā eius. Qui cęli ānūciauerūt: Cęli enarrant gloriā dei. Qui sūt cęli: Qui facti sūt Ps.18. sedes ipius. Quō em̄ in cęlis sedet deus: sic sedet in apostolis: sic sedet in ꝑdicatoribus euangelij. Et tu si vis: cęlū eris. Si vis esse cęlū: purga de corde tuo terrā. Si terrenas cōcupiscentias nō habuerit: ⁊ nō frustra responderis sursū te habere cor: cęlum eris. Si resurrexistis cū christo (fidelib⁹ Apl̄us loquit) Coll.3. quę sursū sūt quęrite: vbi christus est in dextera dei sedens: q̄ sursū sūt sapite: nō quę sup terrā. Cępisti sape q̄ sursū sūt: ⁊ nō q̄ sup trā: ſ̄b terra sūt: nōne facit⁹ es cęlū: Carnē portas: ⁊ corde iā tecū ē: cęlū es. Cōuersatio em̄ tua in cęlis erit. Talis annuncias et Phil.3. tu christū. Quis em̄ fideliū tacet christū: Intendat charitas vestra: Putat quia nos soli stātes hic annūciamus christū: ⁊ vos non annūciatis: Unde ad

nos venīūt christiani volentes esse quos nūq̄ vidimus: quos nō nouimus: q̄bus nūq̄ p̄dicauimus? An forte crediderunt nullo nūciante? Aplus dicit:
Ro. jo. Quō credent quē nō audierūt? Quō audient sine p̄dicante? Ergo tota ecclesia p̄dicat christū: t annūciant celi iustitiā ipius: quia oēs fideles q̄bus cura est lucrari t̄o eos qui nonduz crediderūt: t faciūt hoc ex charitate: celi sunt. Intonat t̄e illis t̄e iudicij sui terrozem: t tremit qui infidelis erat: t pauescit t credit. Ostendite hoībus quid potuit christus p totuz orbē terrarū: loquēdo eis: t adducēdo eos ad amādū christū. Quāti em̄ hodie adduxerūt amicos suos: aut ad pantomimū: aut ad chozaulā? Quare: nisi amando illū? Et vos amate christū. Tāta em̄ spectacula p̄buit: in quo nemo potest dicere aliq̄d se reprehensiōis inuentre illū qui vicit seculū. Mā t aliqs quē amat quisq̄ in theatro: vincit in illo. Nemo vere vincit in christo: nō est t̄o quo erubescere. Arripite: adducite: attrahite quos potestis: securi estote: ad eū adducitis: qui nō displicet videntib⁹: t roga/
te illū vt illumīnet eos: t bene expectent. Annūciauerūt celi iustitiā eius: t viderūt oēs populi glozi
Ad am ei⁹. Confundant oēs: qui adozant sculptilia. Nōne factū est? Nōne cōfusi sūt? Nōne q̄tidie cōfundūt? Sculptilia em̄ sūt: manifesta idola. Quare iā cōfundunt oēs q̄ adozāt sculptilia? Oz viderūt oēs populi glozīā ei⁹. Jā oēs populi gloriā christi cōfitent. Erubescāt qui adozant lapides: quia lapides illi mortui erant: nos viuū lapidem inuenim⁹: Immo lapides illi nūq̄ vixerī: vt nec mortui dicant. Lapis aūt noster viuus est: t semp vixit
Ro. 6 apō p̄ez: t p nob mortu⁹ reuixit: t mō viuit: t mors ei vltra nō dñabit. Hāc glozīā ipi⁹ cogitaueī t cognouerūt populi: dimittūt templa: currūt ad ecclesias. Cōfundant oēs q̄ adozant sculptilia. Adhuc quērūt adozare sculptilia: noluerunt t̄eserere idola: t̄serti sūt ab idolis. Cōfundant oēs q̄ adozant scul-
Al. tEt ptilia: †Qui gloziant in simulacris suis. Sz extitit nescio q̄s disputator: qui doctus sibi videbatur: t ait: Nō ego illū lapidē colo: nec illud simula-
Ps. 113 crū q̄ō est sine sensu: Non em̄ p̄pheta vester potuit nosse: q̄ oculos habēt t nō videt: t ego nescio q̄ illud simulacrū nec aīam habet nec videt oculis: nec audit auribus. Nō ergo illud colo: sed adozo q̄ō video: t seruio ei quē nō video. Quis est iste? Numē quoddā inquit inuisibile: q̄ō p̄sidet illi simulacro. Hoc mō reddendo rationē t̄e simulacris suis: t̄serti sibi videt q̄ nō colūt idola: t colūt dęmonia. Et em̄ fratres sicut dicit Aplus: Quę imolant gētes: dę
j. Cor. jo. monijs imolant: t nō t̄o: Nolo vos inq̄t socios fieri dęmonioz: Mā scimus: quia nihil ē idolū. Jpe dicit Aplus: Scim⁹: q̄ nihil est idolū: s quę imolāt gētes: dęmonijs imolāt: t nō t̄o. Dixit: Nolo vos fieri socios dęmonioz. Nō ergo hinc se excusent: q̄ q̄si idolis insensatis t̄editi nō sūt: dęmonijs magis t̄editi sūt: q̄ō est piculosius. Mā si tantū idola colerent: sicut eos nō adiuuarent: ita illis nihil nocerēt. Si aūt adozes t seruias dęmonib⁹: erūt dñi tui. Et qui erūt dñi tui? Jnuidi tui: libertati tuę necesse ē inuideāt: Sp te velint possidere: semp talē facere q̄lē possint secū trahere. Est em̄ insita maliuolētia q̄dā t pnicies nocendi istis malis spiritib⁹: Gaudent de malo hoīm: t de fallacia nostra: Si nos fefellerint: pascunt. Et q̄d quęrūt? Nō q̄bus in ęternū dominent: s cū q̄bus i ęternū dānent: Quō solet maligno lus latro noīare innocentē: Nūquid si fuerit vn⁹ incēsus: minus ardet: si duo ardeāt? Minus mozit: si duo moziant? Pęna illi nō minuit: s si maliuolētia pascit: Decū moziat: non se min⁹ mozitur⁹ dicens: sed solatiū habet malū alterius. Talis est diabol⁹: Seducere vult illos: q̄ cū illo puniant. Et q nō pōt fallere iudicē deū: nō em̄ noīat apud illū innocentē: vera crimīa volēs habere q̄ obiciat: pctā pluadet. Ecce q̄les dños sibi faciūt q̄ colūt idola: dęmonia. Quę em̄ imolant gētes: dęmonijs immolant: t nō deo. Nolo vos socios fieri dęmonioz. Nos aūt q̄lem deū habem⁹? Audite q̄d seq̄t. Cū em̄ dixisset: pfūdāt oēs q̄ adozāt sculptilia: addidit: t q gloziāt i simulacris suis: ne existerēt q̄si reddētes rationez t̄e simulacrīs: t dicerēt: nō lapides sed numina colim⁹? Quę numina colis? Dic mihi: Dęmōia colis: an spiritus bonos: q̄les sūt angeli? Sūt em̄ angeli sancti: t sūt spūs maligni. Ego dico q̄ in tēplis ruis nō colunt nisi spiritus maligni: q̄ sibi exigūt superbe sacrificiū: t volūt se coli tanq̄ deos. Maligni sūt: superbi sūt. Tales sūt etiā homīes nō boni: qui suā gloziam quērūt: t dei gloziā p̄tenūt. Homies aūt sactos attēdite: q̄ sūt similes angelis. Cū inueneris hoīem aliquē sanctū seruū dei: si volueris illū colere t adozare p deo: p̄hibet te. Non vult sibi arrogare honozē dei: non vult tibi esse p deo: sed tecū esse sub deo. Fecerunt hoc apostoli sancti: paulus t barnabas: Pz̄edicabāt xp̄ū dei i lycaonia. Miracula cū fecissent lycaonię: ciues eiusdez regionis adduxerūt victimas: t voluerūt illis sacrificare: dicētes barnabā iouē: t paulū mercurīū. Jlli nō sūt delectati. An forte ideo sibi imolari noluerūt: q̄ dęmonib⁹ se cōparari execrati sūt: Nō: s q̄ honozē diuinū exhibent hominibus hozruerūt: verba ipoz indicāt: nō suspicamur. Sequit em̄ lectio libri eiusdē: t dic quō mocti sūt. Tūc paulus t barnabas p̄sciderūt vestimēta sua t dixerūt: Viri fratres: q̄d facitis? Et nos homines sumus passibiles similes vobis. Intēdite ergo quō hoīes boni p̄hibēt eos q̄ se voluerāt colere tāq̄ deos: t volūt poti⁹ vt deus vn⁹ colat: de⁹ vnus adozet: deo vni sacrificiū offerat: nō sibi. Sic t oēs sancti vel āgeli illius gloziā quērūt quē diligūt. Ad eius cultū: ad ei⁹ ozationē: ad eius cōtemplationem: oēs quos diligūt rape t inflāmare studēt: ipm illis annūciant nō se: qm̄ angeli sūt. Et q militēs sūt: nō nozūt gloziā ḡrere nisi imperatozis sui: Si aūt gloriā suā q̄sierint: vt tyrānī dānant. Talis extitit Jobolus t dęmonia: id ē angeli eius: Arrogauit sibi honozē diuinū t oib⁹ dęmonijs: t ipleuit tēpla pganoz: t pfuasit simulacra: t pfuasit illa sacrificia offerri sibi. Nonne mei⁹ erat vt angelos sactos q̄ vt dęmones colerent? Rūdēt: Nō colim⁹ mala dęmonia: angelos quos dicitis ipos t nos colim⁹: virtutes dei magni: t mysteria dei magni. Utinam ipos colere velletis: facile ab ipis discereris nō illos colere. Audite angelū doctorē. Docebat quendā discipulū christi: t ostendebat illi mīta miracula in Apocalypsi Johānis. Jlle aūt quodā sibi demōstrato miraculo visionis expauit: t misit se ad pedes angeli.

Apoc.19 Et ille angelus qui non quęrebat nisi gloriā dñi sui: Surge qđ facis inqt: Illū adora: Mā ego ꝓcu⁹ tu⁹ sū: ⁊ fratꝝ tuoꝝ. Quid ḡ fratres mei: Nemo dicat: timeo ne irascaꝫ mihi angelus: si nō illū colo ꝓ deo meo. Tūc tibi irascit: qñ ipm colere volueris. Bonus est eñ ⁊ deū amat. Quō eñ dęmones irascunt si nō colant: sic angeli indignāt si ꝓ deo colant. Sz ne forte dicat sibi coꝛ ifirmū: coꝛ trepidū: ḡ si irascā tur dęmonia quia nō colunt: timeo offędere demonia. Quid tibi facturus est: vel ꝑceps ipoꝝ diabolus: Si posset aliquid: nullus nostrum remaneret. Nōne quotidie tanta in illo dicunt oze christiano rū: ⁊ crescit seges christianoꝝ: Quādo irasceris nequissimo seruo tuo: hoc nomē illi ponis: sathanas diabole: hoc illi dicis. Fortasse in hoc erras: qꝛ homīnt hoc dicis: ⁊ imoderata ira raperis ad cōuiciā dā imaginē dei: ⁊ tamē ꝟ eligis vt ei dicas qđ valde detestaris. Si posset ille: nō se vindicaret: Sed nō

Job.1 ꝑmittit: ⁊ tantū facit quantū ꝑmittit. Mā ⁊ iob tem ptare voluit: ⁊ nō nisi potestatez quęsiuit: ⁊ nihil faceret nisi potestatez accepisset. Quare ergo nō securus adoras deū: qđ nolēte nēo tibi nocet: ⁊ qđ ꝑmitten te emēdari ñ euertet: Si eñ placuerit dño deo tuo

Ps.117 ꝑmittere vt aliqs hō tibi noceat: aut aliqs spūs tibi P nocet: emēdauit te vt clames ad eū: Emēdās emēdauit me dñs: ꝟ morti nō tradidit me. Ergo ꝓfūdāt oēs qđ adorāt sculptilia: ⁊ qđ gl'iant i simulacris suis.

Deb.1 Adorate eū oēs angeli eius. Discant pagani adorare deū. Angelos volūt adorare: angelos uitent: ⁊ illū adorēt qđ ab angelis adorat. Adorate eū

Act.10 oñes angeli eius. Adoret angelus ille qui missus ē ad cornelīū: Maz eū adorans cornelius: misit ad petrū adorare christū dñm petri: ⁊ ipe ꝓseruus petri.

Ps.Lxxxvi Adorate eū oñes angeli eius: Audiuit ⁊ lętata ḋata est sion. Quid audiuit sion: Quia adorant eū oñes angeli eius. Quid audiuit sion: Ecce quid audiuit: Annūciauerūt cęli iusticiā eius: ⁊ viderunt oñes populi gloriā eius: Confundant oñes qđ adorāt sculptilia: ⁊ qđ gloriant i simulacris suis. Etenī ecclesia necdū erat in gētib⁹: In iudęa crediderant ex iudęis: ⁊ putabant ipi iudei qui crediderant solos se pertinere ad christū. Missi sūt apostoli ad gentes: ꝑdicatū ē cornelio: Credidit cornelius: baptizat⁹ ē: baptizati sūt ⁊ illi qđ cū cornelio erāt. Sz vt baptizarent: qđ factū ē scitis: Nō qđē hucusqꝫ puēit lector a me breuiter. Missus est angelus ad cornelīū: an

Act.10 gelus cornelīū misit ad petrū: petrus venit ad cornelīū. Et quia de gentibus erat cornelius: ⁊ ipe ⁊ qđ cū eo erant: nō erant circūcisi. Ne dubitarent ergo illi tradere euangelīū nō circūcisis: anteqꝫ baptiza

Ibidem. ret ipe cornelius ⁊ illi qui cū eo erant: venit spiritus sanctus ⁊ implevit illos: ⁊ cęperūt loqui linguis. In nullū aūt ceciderat spiritussanct⁹: nisi qui fuerat baptizat⁹. In istos aūt ante baptismū cecidit. Posset eñ petr⁹ dubitare vtꝫ incircūcisos baptizaret: Venit spiritussanctus: cęperūt loqui linguis. Donatuz est donū inuisibile: ⁊ tulit dubitationē de sacramento visibili: ⁊ baptizati sūt oñes. Et habes scriptuz:

Act.11 Audierūt aūt apostoli: ⁊ qui erāt in iudęa fratres: quoniā ⁊ gentes receperunt verbū dei: ⁊ benedicebant deū. Hoc ē qđ hic cōmemorat: Audiuit ⁊ iocundata est sion: Et exultauerunt filię iudę. Ps.47
Quid audiuit: ⁊ iocundata est sion: Quia recęperunt gentes verbū dei. Unus paries venerat: sed angulus nondū erat. Sion ipsa ecclesia quę erat in iudęa: ꝓpꝛie hic nominata est. Audiuit ⁊ iocundata est sion: ⁊ exultauerunt filię iudę. Sic scriptū ē: Audierunt apostoli: ⁊ qui erant in iudęa fratres. Uidete sion: exultauerunt filię iudę. Quid audierunt: Quia ⁊ gentes receperūt verbum dei. Ubi illud dixit iste psalmus: Annunciauerūt cęli iusticiam ei⁹: ⁊ viderunt omnes populi gloriā eius. Et quia gentes crediderūt: a quibus colebant idola: secutus ait: Confundant oñes qui adorant sculptilia: qui gloriant in simulacris suis. Audiuit ⁊ iocundata est sion: ⁊ exultauerunt filię iudę. Postea quidē de incircumcisis calūniari voluerunt petro: ⁊ dixerunt illi: Quare intrasti ad gentiles ⁊ incircūcisos: ⁊ mandu casti cum eis: Ille aūt reddidit eis rationem: quomodo cū ozaret ꝛemonstratus est illi discus pendēs quattuoꝛ lineis. Disc⁹ ille q̄ habebat omnia anima- Ibidem.
lia: ⁊ significabat oñes gentes. Ideo aūt quattuoꝛ lineis pendebat: quia quattuoꝛ partes sūt oꝛbis: vnde futuri populi erāt: Et ideo quattuoꝛ euāgelia prędicabant christū: vt gratia ipius ad oñes quattuoꝛ partes oꝛbis pertinere itelligatur. Quia ergo tale visum ꝛemōstratū fuerat petro: indicauit: aperuit illis oñia quomō credidit cornelius: quia priuſ qꝫ baptizaret homo gētilis: venit super eū spiritus sanctus. Hęc cum audissent tacuerūt: ⁊ magnificauerūt deū dicentes: Utiqꝫ ⁊ gentibus ꝛeus pęnitē- Ubi s.
tiam ad vitā ꝛedit. Ecce audiuit ⁊ iocundata est sīō: ⁊ exultauerunt filię iudę: Propter iudicia tua domine. Quę iudicia: Quia non est personarum acceptoꝛ deus. Māqꝫ ipse petrus cum vidisset cornelium centurionē ⁊ eos qui cuz illo erant adimplestos spiritusancto: exclamauit ⁊ ait: In veritate com Act.10.
prehendo: quia non est personaruz acceptoꝛ deus. Ergo exultauerunt filię iudę: ꝓpter iudicia tua domine. Quid est: ꝓpter iudicia tua: Quia in omni Ibidem.
gente ⁊ in oñi populo: quicunqꝫ illi seruierit acceptus est illi: quia nō iudęoꝝ deus tantū: sed ⁊ gentium. Uidete si hoc nō est: vnde exultauerunt filię iudę. Et exultauerūt filię iudę ꝓpter iudicia tua domine: ¶ Quoniā tu es dominus altissimus super omnē terram: Nō super solam iudęam: nō super solam hierusalē: nō super solaz sion: sed super omnē terraz. Ubique vniuersę terrę indicia dei viguerunt: vt vndiqꝫ populos cōuocaret: quibus nō cōmunicāt qui se prędicerūt: nec audiunt prędictū: nec vident impletū: Quoniā tu es dominus altissimus super omnē terram: Nimis exaltatus es super omnes deos. ¶ Quid est nimis: Maz de christo dicit. Quid est ergo nimis: nisi vt intelligat equalis patri: Quid ē super oñes ꝛeos: Qui sūt: Idola: Nō habent sensū: non habent vitā. Dęmonia habent sensū: habent vitam: sed mala sūt. Quid magnū est: quia exaltatus est christus super idola: exaltatus est super dęmonia: Sz nec hoc valde magnū est. Dęmonia quidem dij gentiū: sed ille nimis Ps.95.
exaltatus est super oñes deos. Et homīes dicti sūt dij: Ego dixi: dij estis: ⁊ filij altissimi omnes. Item Ps.81
scriptū est: Deus stetit in synagoga deoꝝ: in medio Ibidem

autem deos discernens. Super omnes homines exaltatus est Iesus christus dominus noster: Nec tantū super idola: nec tantū super demonia: sed super omnes homines iustos. Et hoc paruz est: super omnes etiam angelos. Nam vnde est: Adorate eum omnes angeli eius: Nimis exaltatus est super omnes deos: Quid ergo facimus omnes qui ad illum peruenimus: ad eum qui nimis exaltatus est super omnes deos:

S Breue preceptū nobis dedit. Qui diligitis dominum: odite malignum. ¶ Non est dignus christus: cū quo diligas auariciā. Amas illū: debes odisse quod odit. Homo est inimicus tuus: hoc est quod tu: Creati estis ab vno creatore in vna cōditione: z tamen si filius tuus loquat cum inimico tuo: z veniat ad domū inimici tui: z assiduas collocutiones habeat cum illo: exhereditare illū vis: quia loquitur cū inimico tuo. Et quomodo: Quā iustā vocem videris tibi habere: Amicus es inimici mei: et queris aliquid de re mea: Ergo attende. Diligz christum: inimica est christi auaricia: Quare cum ea loqueris: Non dico loqueris cuz illa: Quare illi seruis: Nam multa iubet christus z nō facis: iubet ipsa z facis. Jubet christus vt vestias pauperē: z non facis: iubet ipa auaricia vt facias fraudē: z hoc potius facis. Si hec ita sunt: si talis es: noli tibi multū promittere hereditatē christi. Sed dicis: diligo christum. Qui diligitis dominuz: odite malignū. Hinc apparet te diligere quod bonū est: si inuentus fuerī odisse quod malū est. Qui diligitis dominuz: odite malignū. Sed cū ceperimus odisse malignū: subsequent persecutiones. Odimus malignū: dicit nobis aliquis persecutor: fac fraudem: dicit nobis: adora idolum: dicit nobis: thus pone demonijs: & nos audiuim⁹: Qui diligitis dominū: odite malignū. Audiuimus quidem: sed si nō fecerimus sequit ille. Usq; quo sequit: Quid est ablaturus: Responde. Quare christian⁹ es: Propter eternā hereditatem: an propter terrenā felicitatē: Interroga fidem tuaz: pone in cataста consciencie animā tuam: tozque teipsuz timore iudicij: responde cui crediderīs: quare credideris. Dicis mihi: in christū credidi. Quid tibi promisit christus: nisi quod ostendit in se: Quid ostendit
Marci.16. in se: Mortuus est: z resurrexit: ascendit in celum. Vis sequi: Imitare passionē: expecta promissionē. Quid ergo tibi ablaturus est sequiens cum ceperis odisse malignū: Qui diligis dominū: quid ablaturus: Patrimoniū. Nunquid celum: Postremo q̄c quid tibi dedit deus tollat: ille nō tollit quidem si nō vult deus. Si autē vult deus: tollit quod dedit d⁹: ne se tibi auferat ipe d⁹. Deū tibi nemo tollet: Tu tibi illum tollis si illū fugis. Forte respondes: Mō
Job.1 curo de patrimonio meo: dñs dedit: dominꝰ abstulit: Possumꝰ dicere: sicut domino placuit: ita factū ē: & timeo ne occidat me: Hoc totū est. Audi q̄ psalmū consolantē. ¶ Custodit dominus animas
T Al. †sanctorum †seruorū suorum. Quia ergo dixerat superius: Qui diligit dominū: odite malignū: ne ideo timeres odisse malignū ne occideret te malignus: subiecit statim: Custodit dominus animas seruorū suorum. Audi illum custodientē animas seruorū suoꝝ:
Matth.10. z dicentem: Nolite timere eos qui corpus occidūt: aiaz aūt nō pūt occidere. Occidit z corpꝰ q̄ i te plurimū pōt: quid tibi fecit: Qō z dño deo tuo. Quare amas hōe qō xps: si times pati qō christꝰ: Ille veramas hōe qō xps: si times pati qō christꝰ: Ille venit ferre vitam tuā temporalē: infirmā: mozti obnoxiam. Certe timeres mozi: si posses nō mozi. Quod per naturā vitare nō potes: quare ꝓpter fidē nō suscipis: Tollat tibi istam vitā qui minaꝝ aduersarius: dat tibi deus aliā vitam: quia z istam ipe tibi dedit: z si ipe noluerit nec ipa tollet. Si autez voluerit vt tollaꝝ tibi: tollet: hz qō tecū mutet: Noli timere spoliari pro illo. Nō vis exui vestem pannosam: Stolam glozie tibi daturus est. Quā stolaz dicis mihi: 1.Cor.15
Oportet cozruptibile hoc induere incozruptionez: z mortale hoc induere immortalitatē. Ab ipsa caro tua non periet. Usq; ad mortē pōt sequire inimicus: potestatē vltra nō habet: nec in animā: nec in ipsam carnē: quia z si dissipet carnem: nō impedit resurrectionē. De anima sua timebant homines: z quid eis Matth.10
dominus ait: Uestri aūt z capilli capitis omnes numerati sūt. Times ne animā perdas: qui capillū nō perdis: Deo omnia numerata sūt: Omnia redintegrabit: qui omnia creauit. Nō erant: z creata sunt: erant z nō reparabūtur: Credite ergo toto cozde fratres mei: z qui diligitis dominū: odite malignū. Fortes estote: nō solū in diligendo deū: & etiam in odiendo malignū. Nam nō vos terreant potentiozes: q̄ vos vocauit: oipotēs est. Fortioz est eīn omni forti: supioz est omni excelso: Filiꝰ dei pro nobis mortuus ē. Securus esto accepturū te vitaz ipius: qui pignus habes mortē ipius. Pro quibus eīn mortuus est: Rom.4
Nunquid pro iustis: Paulū interroga. Etem christus pro impijs mortuꝰ est. Impius eras z mortuus est p te: iustificatus es z deseret te: Qui iustificauit impiū: relinquet piū: Qui diligitis dñm: odite malignū. Nemo timeat: Custodit dñs animas seruoꝝ: De manu peccatozis †eruet eas. Sz Al. †liberabit
T suoꝝ: De manu peccatozis †eruet eas. Sz Al. †liberabit
fortē dicturꝰ es: perdo lucē istā. Lux orta est iu- eos
sto. Quā lucē times ne perdas: Times ne in tenebris sis: Noli timere ne pdas lucē: imo time ne duz caues pdere illā lucē: pdas illā lucē verā. Quā times pdere: videmus q̄bus donata ē: cū q̄bus tibi cōmunis est. Nūquid soli boni vident istū solē: cū faci Matth.5.
at oriri solem suū sup bonos z malos: z pluat super iustos z iniustos: Istam lucē vident tecū iniqui: vident tecū latrones: vident tecū impudici: vident tecū bestie: muscę: vermiculi. Qualē lucē iusto seruat: q̄ z istis istā dat: Verito hāc lucē in fide martyres videre desideraverūt: qz hanc respuerūt. Lux orta ē iusto: Et rectis corde †iocunditas. Nolite putare Al. †letitia
qz vere in miseria fuerūt cū in catena ambulauerūt. Latus fuit carcer fidelibus: lenes fuerūt catene ꝑfectibus. Habebāt gaudia i cataста: q̄ christū ꝑdicabant inter tozmēta. Lux orta ē iusto. Que lux orta ē iusto: Que nō oritur iniusto: nō ista lux quā fac ori Sap.5
ri sup bonos z malos. Est alia lux q̄ oriꝝ iusto: Deꝰ luce nō sibi orta: i fine dicēt iniusti: Ergo errauim⁹ a via Ueritatis: z iusticie lumē nō luxit nobis: z sol nō ortus ē nob. Ecce amādo istū solē: i tenebris cordis iacuerī. Quid ꝑfuit ocul' videre istū: z mēte ñ vide re illū: Tobias cec⁹ erat: z filiū suū via oi docebat. Tob.4
Nostis eīn: qz tobi filiū suū admonebat z dicebat: Fili: fac elemosynas: qz elemosyne nō ꝑmittūt ire i

tenebras: Et loqbat ille q in tenebris erat. Videtis qz ē alia lux q ozit iusto: t rectis corde iocunditas: Oculos nō habebat: t filio suo dicebat: Fac elemosynas: qz elemosynę nō sinūt ire in tenebras. Nec timuit: ne diceret in corde suo filius ipius: Tu em elemosynas fecisti: qre cecus mihi loquer̄: Ecce elemosynę nō sinūt ire in tenebras te pduxerūt: Et quō mihi dic̄: Eleō cū fiducia: nisi qz aliā lucē videbat: Filius pīi manebat vt ābularet: s pī filio viaz docebat vt videret. Est g alia lux: q ozit iusto. Lux ozta ē iusto: t recta corde iocunditas. Vis illā nosse: Esto rect⁹ corde. Quid ē rect⁹ corde: Noli torto corde eē ad tū: resistēs volūtati ipius: t volēs illū curuare ad te: t nō te dirigere ad illū: t sēties iocūditatē quā nozūt oēs q recto sūt corde. Lux ozta ē iusto: t rectis corde iocunditas. †Iocundamī iusti. Jā forte fideles audientes iocūdamini: cōuiuia meditant: calices ppa rant: rosaz tēpus expectant: qz dictū est: iocūdamī iusti. Vide qd sequit. In dño. Jocundamini iusti in dño. Expectas tēpus veris vt iocunderis: si dñm habes iocūditatē: dns tecū semp est: nō habet tps. Habes illū nocte: habes illū die. Esto rect⁹ corde: t semp est tibi de illo iocunditas. Nō em iocūditas q est pm seculū: vera iocunditas est. Audi pphetaz Esaiaz: Nō est gaudere impijs dicit dns. Gaudere qđ vocāt impij: nō est gaudere. Quale gaudiuz nouerat: q boc gaudiū iprobabat: Credam⁹ illi frēs: hō erat: s ambo gaudia nouerat. Hō erat vtiq; nouerat gaudia calicis. Quia hō erat: nouerat gaudia mense: nouerat gaudiū lecti: nouerat gaudia ista sęcularia t luxuriosa. Ille q nouerat illa: ait pſumēs: Nō ē gaudere impijs dicit dns. Sz nō dicit hō: dic dns: Sed ex veritate dñi: nō ē gaudere impijs. Nā illi sibi vident gaudere: Nō ē aūt gaudere impijs: dicit nō homo: s dns. Unde ille ipm gaudiū vidēs ait: Et diez hominū nō cōcupiui: tu scis. Qui mihi aliū diem ostēdis: qui me aliā lucē doces: q me alia iocūditate pfundis: qui aliud mihi intus insinuas: fecisti me nō pcupiscere diem hoīm. Utiq; videbat Esaias hoīes in potatiōe: in luxuria: in theatr̄: t in spectaculis totū mundū luxuriari varijs nugis: t tamē clamabat: Nō est gaudere impijs dicit dns. Si b nō est gaudere: quale gaudiū videbat: in cuius comparatiōe hoc nō erat gaudiū: Tanq; si tu nosses solē: t alicui laudanti lucernaz diceres: Nō ē ista lux. Quare lux nō est: Ille p magno habet: gaudet: exultat: t tu dicis: nō est ista lux: Aut si quis simiā mirarer̄: diceres: Nō ē ista pulchritudo. Et si forte ille occupatus esset circa cōpositionē mēbroz in illa bestia: t oñes illas cōgruentias mirarer̄: tu qui noueras aliam pulchritudinē: negares istā t diceres: nō est. Quare: Quia aliam nosti. Sed dicis: Ego illaz quā videbat Esaias nō video. Crede: t videb. Foz te em non babes vnde videas. Est em oculus vnde illa pulchritudo videat. Nā quō est oculus carnis vñ lux ista videat: sic est oculus cordis vñ illa iocūditas videat. Forte ille oculus sauci⁹ est: sordidat⁹ ē: turbat⁹ est ab ira: ab auaricia: a cupiditate: a libidine insensata: Turbatus est oculus tuus: nō potest videre illam lucē. Crede anteq; videas: sanaberis t videbis. Lux ozta est iusto: t rectis corde iocunditas.

Jocūdamini ait iusti in dño: Et confitemī memorię †sanctitatis eius. Jā iocūdati in dño: iā gaudentes in dño: illi pfitemini: qz nisi vellet: nō in illo gauderemus. Ait em ipe dns: Hęc locutus sum vobis vt in me pacē habeatis: in mūdo aūt pssurā. Si christiani estis: pssuras in isto mūdo spate. Trāquilliora t meliora tpa nolite sperare fratres: Fallitis vos. Nō vobis euangeliū nō pmittit: nolite vobis pmittere. Quid dicat euangeliū scitis: christianis loqmur: fidei ꝓuaricatozes eē nō vbem⁹. Euāgeliū hoc dicit: qz i nouissimis tpibus multa mala: multa scādala: multę pssurę: multę iniquitates abūdabūt: Sz q pseuerauerit vsq; in finē: hic salu⁹ erit. Refrigescet inqt charitas multoz. Qui ergo pseuerāter spū ferbuerit (sm Apl'm: qui ait: Spiritu feruētes) ei⁹ charitas nō refrigescit: quia ipa charitas dei diffusa est in cordibus nostris p spiritū sanctuz q datus est nobis. Nemo ergo sibi pmittat qđ euangeliū nō promittit. Ecce venient lętioza tempora: t facio illud: t emo illud. Bonū est tibi vt attendas illum qui non fallit: nec fefellit aliquē: qui tibi promisit nō hic lętitiaz sed in se: Et cū transierint ista: speres quia cū illo regnabis in eternuz: ne cum hic vis regnare: neq; b habeas iocūditatē: neq; illic tuēias.

V Ait sacrificatōis

Watth. 24

Ro. 12.

Ro. 5.

Explicit Tractat⁹ de ps. XCVI.

Incipit Tractatus de ps. XCVII.

Expositio psalmi.

A

Cantate domino canticū nouū. Nouus homo nouit: vetus nō nouit. Vet⁹ homo est vetus vita: t nouus homo est nous vita. Vetus vita ex adam trahit: noua vita in christo formatur. Dicit autē in hoc psalmo vniuerso ozbi terrarū vt cātet canticū nouū. Nam apertius alibi sic dicit: Cantate domino canticū nouuz: cantate domino oīs terra: vt intelligant qui se pręcidunt a cōmunione totius ozbis terraz: nō se posse cantare canticū nouū: quia canticū nouū in toto ozbe: nō ī pte cantat. Et hic attēdite t videte hoc dici. Et cū ōr vniuerso ozbi terraz vt cātet cāticū nouū: b intelligit: qz paz cātat canticū nouū. Cātate dño canticū nouū. †Quia mirabilia fecit †dns. Quę mirabilia: Ecce modo legebat euangeliū: t audiuim⁹ mirabilia domini. Efferebat mortuus vnic⁹ matris suę quę erat vidua: misert⁹ dns: fecit illos stare: t posuert illū: t dixit: Juuēis: dico tibi surge: Et sedit ille mortu⁹: t cepit loq: t reddidit illū matri suę. Ecce mirabilia fecit dns. Sed multo maioza mirabilia sūt q totū ozbē terraz a morte sempiterna erexit: q vnicū filiū matris viduę resuscitauit. Cātate ergo dño cāticū nouū: qz mirabilia secit dns. Quę mirabilia: Audi. †Sanauit ei dextera eius: t brachiū sanctū eius. Od ē brachiū sāctū dñi: Dns nr̄ iesus christ⁹. Audi Esaiā: Quis credidit auditui nro: t brachiū dñi cui revelatū ē: Brachiū g sāctū t dextera ipi⁹: idē ipe ē. Ergo dns nr̄ iesus christus brachiū dei t dextera dei: ꝓterea sanauit ei. Nō dictū est: tantū ozbem terraruz sanauit dextera eius: s sanauit ei. Multi em sanant sibi: nō ei. Ecce q̄multi cupiunt sanitatem istam corpozalem: t ab illo accipiunt: t ab illo sanantur: t non illi sanantur. Quomodo ab illo sanantur: et non illi sanantur? Accepta sanitate lasciuiunt. Qui ęgroti casti erant: sana-

V Ait sacrificatōis

Job. 16

Ps. 95

Al. † quoniam. Al. † non habet

Luc. 7.

Al. † Saluauit sibi.

B

Esaie. 53

ti adulteri fiunt. Qui cū egrotarēt: neminē lędebāt: receptis viribus iuadunt ꝛ opprimunt innocentes: Sanati sūt sed nō ei. Quis est qui sanatur ei: Qui intus sanatur. Quis est qui intus sanatur: Qui credit in eū: ꝛ cum interius fuerit sanatus: in nouū hominē reformat: postea ꝛ ꝫ qō languet ad tēpus caro ista mortalis: recipiet in finē ꝛ ipa suā pfectissimā sanitatē. Sanemur ḡ ei. Ut autē sanemur ei: credamus in ꝝtera eius: qz sanauit ei ꝝtera ei⁹: ꝛ brachiū sanctū ei⁹. Notū fecit dñs salutare suū. Ipam ꝝterā: ipm brachiū: ipm salutare dñs nr̄ ie
Luc.3 sus christus: ꝛ q̄ dictū est: Et videbit oīs caro salutare dei. De quo etiā dixit ille symeon q̄ infantē accę
Luc.2 pit in manus: Nūc dimittis dñe seruū tuū in pace: qm̄ viderūt oculi mei salutare tuū. Notū fecit dñs salutare suū. Cui notū fecit: pti aut vniuerso: Non pti alicui. Nemo fallat: nemo ꝛcipiat: nemo dicat:
Matth.24 Ecce ꝫ ē christus: ecce illic. Qui dicit: ecce ꝫ ē: ecce illic: ꝓtes oīdit. Cui notū fec dñs salutare suū: Audi
Al'.in cōspectu q̄d sequit: †Ante ꝯspectū gētiū reuelauit iusticiā suā. Dextera dei: brachiū dei: salutare dei: ꝛ iustitia dei: dñs ē saluator noster iesus christ⁹. †Me-
Al'.recordat⁹ ē
Al'.†non habet
Al'.†domui mor fuit misericordię suę †iacob: ꝛ veritatis suę †domus israel. Quid est: memor fuit misericordię suę ꝛ veritatis: Ut ꝓmitteret misertus ē: qz ꝓmisit ꝛ exhibuit misericordiā veritas cōsecuta est. Misericordia ꝓmisit ꝓmissionē: ꝓmissio reddidit veritatē. Memor fuit misericordię suę iacob: et veritatis suę domus israel. Et quid: tantū iacob: et tm̄ domus israel: Dom⁹ iudęor ꝛ ꝓpago illa abrae ſm carnē solet dici domus israel: ꝛ israel iacob. Jacob em̄ filius isaac: isaac aūt ipe filius abrae. Ergo iacob nepos abrae fuit: ꝛ de iacob duodecim filij: et ō duodeci filijs vniuersa ꝓpago iudęor. Nunq̄d illis tantū ꝓmissus est christus: Si discutias quid sit israel: israeli ꝓmissus est christus. Israel est videns
2.Cor.5. deū. Videbim⁹ per speciē: si nūc videamus p fidez. Habeat oculos fides nostra: ꝛ exhibebit veritas fidei. Credamus in eū quē nō videmus: ꝛ gaudentes videbim⁹: Desiderem⁹ nō visū: ꝛ fruemur viso. Ergo ꝛ mō israel p fidē: tunc aūt israel p speciē facie ad faciē. Mō iam p speculū: nō iā in ęnigmate: ſ quēad
j.Joh.3 modū dictū ē a Johāne: Dilectissimi filij dei sum⁹: ꝛ nondū apparuit quid erim⁹: Scim⁹ qz cū apparuerit sīles ei erimus: qm̄ videbim⁹ eū sicuti ē. Ad hāc visionē parate corda vestra: ad hoc gaudiuz parate alas vestras: Quō si solem vellet deus oīdere: moneret vt oculos pararetis carnis: Sz qz sapiētię suę speciē vobis dignatus est ostēdere: pate oculos cor-
Matth.5. dis. Beati mūdicordes: qm̄ ipsi deū videbūt. Memor fuit misericordię suę iacob: ꝛ veritatis suę dom⁹ israel. Quis est iste israel: Me forte vnā gentē cogi-
Esa.52. tes iudęor: audi qō sequit. Viderūt oēs †fines
Al'.†termini terrę: salutare dei nostri. Mō dictū est: oīs terra: ſ oēs fines terrę: quō dicit a termino vsq̄ ad terminū. Nemo ꝓcidat: nemo dissipet: fortis ē vnitas christi. Totū emit: qz tantū pciū dedit. Viderūt oēs fines terrę salutare dei nostri. Quia ergo viderunt:
Al'.†dño omnis Jubilate †deo vniuersa terra. Jam nostis q̄d sit iubilare: Gaudete ꝛ loqmini: Sz qō gaudetis loqui nō potestis: iubilate. Gaudiū nostrū exꝓmat iubilatio: si non pōt locutio: Mō sit tm̄ mutū gaudiū,

coꝛ nō taceat deū suū: nō taceat munera ei⁹. Si tibi
loq̄ris: tibi sanat⁹ es: Si te sanauit ꝝtera eius: ei
loquere cui sanat⁹ es. Viderūt oēs fines terrę: salu-
tare dei nr̄i: Jubilate deo vniuersa terra: Cantate
Al. tnoc.bis ꝛ exultate ꝛ psallite. Psallite dño †deo nostro in cithara: in cithara ꝛ voce psalmi.
Psallite nō voce sola: Assumite opa: vt nō tārū cantetis: ſ ꝛ opemini. Qui cāt at ꝛ opat: psallit in cithara: ꝛ in psalterio. Et vide q̄lia ogana adiūgunt in si
E militudinib⁹. In tubis ductilibus: ꝛ voce tubę cornee. Quid sibi volunt tubę ductiles ꝛ tubę
Vergc.ter.xxv cornee: Ductiles tubę ereę sūt: tundēdo ꝓducunt. Si tundendo: ḡ vapulando eritis tubę ductiles: ad
a,b laudē dei ꝓducę. Si cū tribulami ꝓficiat: tribulatio tunsio: ꝓfectus ꝓductio est. Tuba ductilis erat
Job: qñ repēte pcussus tantis dānis ꝛ ozbitate filiorū: tūsione illa tantę tribulatiōis fact⁹ tuba ductilis
Job.1. sonuit: Dñs dedit: dñs abstulit: Sicut dño placuit: ita factū est: sit nomē dñi benedictū. Quō sonuit: ꝙ suauē sonū dedit ista ductilis tuba: Adhuc tundit: dat⁹ est in potestate: vt ꝛ caro ei⁹ pcuteret. Percussa est: cępit putrescere: scatere vermibus. Suppositā eua ad seductionē: vxoꝛ ei⁹ seruata ad ministeriū
Beh.5 diaboli: ñ ad solatiū mariti. suggerit blasphemias: non obtempat ille. Obtēperauit adā euę in padiso: repellit adā euaz in stercoꝛe. In stercoꝛe em̄ sedebat
Job: cū flueret ꝛ putresceret vmib⁹. Melior iob putris in stercoꝛe: q̄ integer ille in padiso. Sz adhuc illa eua erat: tā ille adā nō erat. Respōdit euę ꝓparate ad istā supplantationē ꝛ temptationē: ꝛ ait illi: Ecce audiuimus quō tundit tuba ista. Percussit eū diabolus a capite vsq̄ ad pedes graui vulnere: ꝛ putrescēs vermib⁹ sedebat in stercoꝛe. Audiuim⁹ quē admodū tunsus ē: audiam⁹ quō sonet voꝛ tubę ductilis. Dulcē vocē: si placet audiamus. Locuta es inq̄t tanq̄ vna ex insipientib⁹ mulieribus. Si
Job.2 bona suscepim⁹ ō manu dñi: mala non sustinebim⁹?
O sonū foꝛtē: o sonū dulcē. Quē nō doꝛmiente excitet sonus iste: Quē nō excitet p̄ suptio in deo: vt adversus diabolū securus ꝓcedat in p̄linm: nō suis viribꝰ obtētur⁹: ſ illi⁹ q̄ pbat: Qz ipe etiā tūdit: Mō em̄ faceret malleos ō seipo. De illius em̄ diaboli pę
Hiere.50 na futura ꝓpha cōmēoꝛās ait: Cōtrit⁹ ē malle⁹ vni-
uersę trę. Malleū vniuersę trę diabolū voluit intelligi. De ipo malleo ī manu dñi posito: id ē ī ptāte dei tūdunt ductiles tubę: vt resonēt laudes dei. Videte
2.Cor.11. quēadmodū audeo dicere ffes mei: ō isto malleo etiam Apl's tundebat. In magnitudine inq̄t reuelati onū ne extollar: datus est mihi stimulus carnis meę angelus sathanę qui me colaphizet. Ecce tundit: videamus quēadmodū sonet. Propter qō inquit ter
Ibidem. dñm rogaui: vt auferret eū a me: ꝛ dixit mihi: Sufficit tibi gratia mea: nā virtus in infirmitate pficitur. Ego tubā inq̄t ille fabꝛicatoꝛ pficere volo: nō pficiā
Ibi.ß. nisi tundā: In infirmitate vir⁹ pficit. Et audi iaz ipsam tubā ductilem ꝛ bene sonantē: Quādo infirmoꝛ tunc potens sum. Et ipe Apostolus tanq̄ apostol⁹
herens christo: herens illi ꝛtę ꝛ q̄ tenet malle⁹
vt ꝓducat tubam: in illa ꝛtera positus fuerit: facit et ipse de ipso malleo: Dicit de quibusdaz quos
1.Timoth.1 tradidit satbanę: vt discant nō blasphemare. Tradidit malleo tūdēdos: Male sonabāt anteq̄ ꝓdu-

ceret: forte pducti ⁊ facti tube ductiles: amissa blas/
phemia laudes dñi sonuerũt. Hę sũt tube ductiles.
Vox tube corneę quid est? Cornu excedit carnẽ: ne/
cesse ẽ vt carnẽ superãdo sit firmũ: Firmũ ad pdu/
randũ: ⁊ capax vocis. Sed vnde hoc? Quia carnez
supauit. Qui vult esse tuba cornea: superet carnem.
Quid est superet carnẽ? Transcendat carnales affe
ctus: vincat carnales libidines. Audi tubas corne/
as. Si aũt resurrexistis cũ christo: Aplus dicit: quę
sursũ sũt querite: vbi christ⁹ est in dextera dei sedẽs:
Quę sursũ sũt querite: Id est carnẽ excedite: nolite carna
lia cogitare. Nondũ erant tubę corneę: quibus ad/
si spiritualibus: sed quasi carnalibus: tanq̃ paruul⁹
in christo: lac vobis potũ dedi: nõ escam: Hecq̃ enĩ
poteratis: ⁊ nec quidẽ adhuc potestis: Estis enĩ ad/
huc carnales. Ergo nõ erãt tubę corneę: quia nõ ex/
cesserãt carnẽ. Cornu ⁊ carni hęret: ⁊ carnẽ excedit:
Et q̃q̃ de carne oriat: superat carnẽ. Fies ergo ex
carnali spiritualis: Adhuc carne calcas terrã: ⁊ spiri
tu erumpes in cęlũ. In carne enĩ ambulantes iquit
nõ ſm carnẽ militamus. Hã illud quib⁹ dixit Apo/
stolus: nõ ptermittamus. Quid illis ait: vnde pba
ret illos carnales carnalia sapere: ⁊ nondũ factos tu
bas corneas? Cũ enĩ dicit vnusquisq̃ vestruz: Ego
suz pauli: alius ego apollo: ali⁹ aũt: ego cephę: nõ/
ne carnales estis: ⁊ ſm hominẽ ambulatis? Quid ẽ
autẽ apollo? Quid est autẽ paulus? Ministri dei: p
quos credidistis. Ego plantaui: apollo rigauit: ⁊ de/
us icrementũ dedit. Vult illos ergo erigi a spe quã
in homine posuerãt: ⁊ contingere spiritualia christi:
vt possent esse tubę corneę si superarent carnẽ. Fra
tres: nolite insultare fratribus: quos nondũ puertit
misericordia dei: Moueritis q̃ q̃diu hoc facit: car
nẽ sapitis. Tuba nõ est illa quę delectat aures dei.
Insultationis tuba: infructuosuz bellũ facit. Tuba
cornea te erigat aduersus diabolu: nõ tuba carnea
aduersus fratrẽ tuũ. In tubis ductilibus: ⁊ voce tu/
bę corneę: **Jubilate in conspectu regis dñi.**
Et vobis iubilantibus ⁊ exultãtibus in tubis ducti
libus: ⁊ in voce tubę corneę: quid sequit? †**Cõmo
ueat mare ⁊ plenitudo eius.** Fratres: p̃dicã
tibus veritatẽ apostolis tãq̃ tubis ductilibus ⁊ tu/
bis corneis cõmotũ est mare: surrexerũt fluctus: cre
uerũt tempestates: factę sũt persecutiones ecclesię.
Hã cõmotũ est mare? Cũ iubilabat deo: cum psalle
bat deo: dei aures delectabant: maris fluctus excita
bant. Cõmoueat mare: ⁊ plenitudo eius: ¶ **Orbis
terre ⁊ †omnes †inhabitantes in ea.** Com/
moueat mare in persecutionibus. **Flumina plau/
dent †manibus in idipm.** Gaudeat mare ⁊ flu
mina plaudant manibus in ipm. Fiunt persecutio/
nes: ⁊ gaudent sancti i dño. Unde flumina plaudẽt
manibus? Quid est plaudere manibus? Gaudere
operibus. Plaudere: gaudere ẽ. Manibus: operi/
bus. Quę flumina? Quos deus fecit flumina: dan/
do illis illam aquã spirituſsanctũ: Si quis sitit iǫt
veniat ⁊ bibat: Qui credit in me: flumina aquę viuę
fluent de ventre eius. Ista flumina manibus plau/
debãt: ista flumina operibus gaudebant: ⁊ deuz be/
nedicebãt. **Montes exultabunt a †facie dñi**

quoniã venit: †quoniã veniet iudicare ter ram. Magni montes: Venit deus iudicare terraz: ⁊ gaudent. Sunt enĩ montes qui venturo dño iudi/
care terrã cõtremiscent. Ergo sũt montes boni: sunt
mõtes mali. Mõtes boni magnitudo spũalis: Mõ
tes mali: tumor superbię. Mõtes exultabũt a facie
dñi quoniã venit: quoniam veniet iudicare terram.
Quare veniet ⁊ quõ veniet? Quoniã veniet iudica/
re terram. **Judicabit orbẽ †terrę in iusticia:**
⁊ populos in equitate. Gaudeant ergo mon/
tes: Ille enĩ nõ iniuste iudicabit. Venturo forte ali/
quo iudice homine cui nõ potest patere cõscientia:
cõtremiscũt homines etiaz innocẽtes: si ab ipo expe/
ctant p̃miũ laudis: vel timent pęnã dãnatiõis: Oñ
ille veniet qui falli nõ potest: gaudeãt montes: secu
ri gaudeant: illuminabunt ab eo: nõ damnabuntur.
Gaudeant: quia veniet dñs iudicare orbẽ terraz in
ęqtate: Acsi mõtes iusti gaudẽt: iniqui ꝑtremiscũt.
Sz ecce nondũ venit: Quid op⁹ est vt tremãt? Corri/
gant: ⁊ gaudeãt. In potestate tua ẽ: quõ expectes
ventuz christũ. Ideo differt venire: vt cuz venerit:
nõ te dãnet. Ecce nondũ venit. Ille in cęlo est: tu in
terra. Ille differt aduentũ: tu noli differre consiliũ.
Aductus ipius durus est duris: mitis est pijs. Vide
ergo mõ tu qui sis. Si dur⁹: licet tibi mitescere. Si
mitis: iã gaude ventuz. Christianus enĩ es. Ita in/
quis. Credo q̃ oras ⁊ dicis: Adueniat regnũ tuum.
Optas vt veniat: quẽ times ne vẽiat. Corrige te: vt
nõ ores contra te.

Explicit Tractatus de pš. XCVII.
Incipit Tractatus de pš. XCVIII.

¶ Prefatio.

HFratres: id etiã notũ esse debet charitati ve
strę: tãq̃ filijs ecclię ⁊ eruditis i schola chri
sti: p omes lras antiquoz patrũ nostrozũ q̃
scripserũt verba dei ⁊ magnalia dei nobis eos cõsu/
lere voluisse: q̃ futuri eram⁹ ꝟ tpe: iã credẽtes i chri/
stũ: Qui opportuno tpevenit ad nos: pmo hũilis: po
stea vẽtur⁹ excelsus. Primo enĩ venit ante iudicẽ sta
turus: postea vẽturus ẽ iudex sessurus: vt ante illũ/
stet p merito suo genus humanũ. Pręcesserũt aũt
illũ multi p̃cones tãq̃ iudicẽ magnuz: ⁊ hũc adhuc
in hũilitate vẽtuz. Multi p̃cones p̃cesserũt adhuc
nascituz de virgine maria: futuz infantẽ: ⁊ sugiturũ
lac: futuz puulũ: verbũ dei: p qõ facta sũt oia: Pręcesserũt multi p̃cones: ⁊ dixerũt futura ista tpa: Sz
ita dixerũt: vt ꝺbusdã figuris rez tegerẽt sentẽtias
suas: ipmq̃ velamẽ q̃ tecta est veritas in libris anti
quoz: tũc tolleret: qñ iã ipa ꝟitas de terra oriretur.
Sic enĩ de in psalmo: Veritas de terra orta est: ⁊ iu
sticia de cęlo pspexit. Hõ g̃ tota intentio nra est qñ
psalmũ audiuim⁹: qñ ꝓphetã: qñ legẽ: quę oia añq̃
vẽiret in carne dñs nr̃ iesus christ⁹ ꝓscripta sũt: chri
stũ ibi videre: christũ ibi itelligere. Intẽdat g̃ nobis/
cũ charitas vza ad istũ psalmũ: ⁊ g̃ram⁹ hic christũ.
Utiq̃ appebit g̃rẽtib⁹ ⁊ credẽtib⁹: q̃ pmo appuit nõ
g̃rẽtib⁹: Et nõ deseret desiderates se: q̃ redemit negli
gẽtes se. Ecce de illo cępit psalmus: de illo dicit:

¶ Expositio psalmi.

DOminus regnauit iraſcantur po/
puli. Cępit enim regnare dominus no
ster iesus christus: cępit prędicari postq̃

Al. † non habet

Al. † terrarum Pš. 95

Matth. 6.

Joh. 1

Pš. 84

Marci. 16.

resurrexit a mortuis: & ascendit in cęlũ: posteaq̃ im-
Act.2. pleuit discipulos suos fiducia spiritussancti: vt non timerẽt mortẽ: quã ipe iã occiderat in se. In se ipe ꝙ cepit prędicari dñs noster iesus christus: vt in illum crederent qui salutẽ habere vellent: & irati sũt populi qui idola colebant. Irascebant qui colebãt qõ fecerũt: quia annũciabat ille a quo facti sũt. Utiq̃ ille annũciabat per discipulos suos seipm: qui illos volebat cõuerti ad eũ a quo facti sũt: & auerti ab eis ꝙ ipsi fecerant. Illi pro idolo suo irascebant dño suo: Qui si p idolo suo irascerent seruo suo: damnandi erant. Melior em̃ seruus eorũ: q̃ idolũ eorũ. Seruũ em̃ eor de⁹ fecit: idolũ eorũ faber fecit. Sic irascebant pro idolo suo: vt irasci nõ timerent p domino suo. Sed irascant: ꝙ dictũ est: nõ iussuz. In prophetia em̃ dicit: Dñs regnauit: irascãt populi. Est qõ fiat & de populis irascentibus. Illi irascant: & ira ipsorũ martyres coronent. Quid fecerũt annunciatoribus verbi veritatis nubibus christi: circumeuntibus orbẽ terraz: & compluẽtibus agrum dei: Quid illis fecerunt qui irascebant: nisi vt inter manus eorũ caro affligerent: & in manibus christi spiritus coronaret: Nec ipa caro quã persecutores occidere potuerunt ita mortua est vt in ęternũ interiret. Habebit em̃ tẽpus suũ quo resurgat & ipa: quia resurrectionẽ carnis iam ostendit dñs in seipso. Inde illam voluit a nobis accipere: vt de nostra possem⁹ nõ desperare. Ergo fratres: caro seruoz quã occiderũt cultores idolorũ resurget in tpe suo: idola ꝙ fręgit christus nunq̃ iterũ faciet faber. Audistis cum Hieremias legeret ante apostolicã lectionẽ: si aurẽ apposuistis: vidistis ibi tpa p̃sentia quę nũc agim⁹.
Dicre. Jo. Dixit em̃: Dij qui cęlũ & terrã nõ fecerũt: pereãt de terra & de sub cęlo. Nõ dixit: dij qui cęlũ & terrã non fecerũt pereant de cęlo & de terra: qz nunq̃ fuerũt in cęlo. Sed quid dixit: Dij qui cęlũ & terraz nõ fecerũt pereant de terra. Quasi rũdit ad terram: & defuit qõ responderet de cęlo: quia illi nõ fuerũt in cęlo: ipam terrã bis dixit: quia ipsa est sub cęlo: Pereãt de terra & de sub cęlo: de templis suis. Videte si non fit: si nõ ex magna parte iam factũ est. Quid em̃ remãsit: aut quantuz remansit: Magis remanserũt idola in cordibus paganor: q̃ in locis templorũ. Ergo do-
L minus regnauit: irascant populi. Qui sedet sup cherubin: Subaudis regnauit. Cõmoueatur terra. Item dixit: irascant populi. Quod em̃ dixit: dominus: hoc repetiuit: qui sedet super cherubin: & qõ dixit: regnauit: subaudire fecit in alio versu. Et qõ ait: irascant populi: hoc dixit: cõmoueat terra. Quid sũt em̃ populi nisi terra: Quantũ potest irascat terra ei qui iam sedet in celo. Fuit em̃ dñs et in terra: & assumpsit terrã in qua esset in terra. Induit se carnẽ: & prior voluit pati irascẽtes populos: Meiram populorũ timerent serui eius: prior illam pati voluit. Et quia necessaria erat ira populoruz seruis eius: vt a peccatis suis oñibus per ipas tribulationes curarent & sanarent: amarũ poculũ prior medicus bibit: ne bibere timeret ęgrotus. Ergo domin⁹ regnauit irascant populi. Irascant populi: quia de ira ipsorũ multa bona fecit deus. Illi irascunt: & serui dei purgant: Quia exercent: coronant. Irascant populi: qui sedet sup cherubin regnauit: cõmoueat terra. Cherubin sedes dei est: sicut scripturę tradũt: cęlestis quędã sedes sublimis: quã nos nõ vidim⁹: sed verbũ dei nouit illam. Mouit tanq̃ sedem suaz: & ipm verbũ dei & spiritus dei dixit seruis dei vbi sedeat de⁹: Nõ quia sic sedet deus quõ homo: sed tu si vis vt sedeat in te deus: si bon⁹ eris: sedes dei eris. Deo Sic em̃ scriptũ est: Sedes sapiẽtię: aia iusti. Deo nus em̃: latine sedes dicit. Nã & ipm cherubin interpretati sunt quidã quid diceret latine qui nouerunt linguã illam hebręã: quia hebręa lingua dictum est cherubin: & dixerũt esse cherubin plenitudinẽ scientię. Ergo quia deus supat omnẽ sciẽtiã: super plenitudinẽ scientię sedere dicit. Sit in te ergo plenitudo scientię: & eris & tu sedes dei. Sed forte dicturus es: Et quãdo in me erit plenitudo scientię: Et quis potest ad tantũ culmen peruenire: vt sit in illo plenitudo scientię: Putas hoc velle deũ: vt sit in nobis ista plenitudo scientię: vt nouerimus: aut quot sint stellę: aut quot sint grana: nõ dico arenę: sed tritici: aut quot poma pendeãt in arboze: Ille nouit oñia: qz capilli nostri numerati sũt deo: Sed alia est plenitudo scientię quã voluit hominẽ nosse. Ad legẽ dei pertinet scientia: quã te voluit habere. Et quis potest forte dicas mihi pfecte nosse legem: vt habeat in se plenitudinez scientię legis: & possit esse sedes dei: Moliturbari: Breuiter tibi dicit qd habeas si vis habere plenitudinẽ scientię: & eẽ sedes dei. Ait em̃ Apls: Plenitudo aũt legis: charitas. Quid ꝙ est: Perdidisti totã excusationẽ. Interroga coz tuũ: vide vtz habeat charitatẽ. Si est ibi charitas: est ibi plenitudo legis: Jã in te habitat deus: sedes dei factus es. Irascant populi. Quid facient irascentes populi ei qui factus est sedes dei: Qui contra te sęuiant attẽdis: qui in te sedeat nõ attendis. Cęlum factus es: & terram times: Dicit em̃ alio loco scriptura domiDeu. 32. nũ deũ nostrũ dicere: cęlũ mihi sedes est. Si ergo & Esa. 66. tu habendo plenitudinẽ scientię: & habendo charitatem vtiq̃ sedes dei factus es: cęlum factus es. Non em̃ hoc cęlũ: oculis his nostris quod suspicim⁹: valde pręciosũ est deo. Cęlũ dei: animę sãctę sũt. Cęlus dei: mentes angelorũ sũt: & oñes mentes seruorum eius. Ergo irascant populi: commoueat terra: quid facturi: aut quid factura sedi dei: & cęlo: vbi sedet deus: E
us: Dominus in sion magnus: & excelsus est super oñes populos. Dominus in sion magnus & excelsus est. Ecce si obscurũ tibi erat qd dictũ est: qui sedet super cherubin: nesciebas quid ẽ cherubin: & forte tibi figurabas animo quandaz cathedrã cęlestẽ: ingentẽ: gemmatã: & ipam dicebas cherubin: carnali sensu volutans per phantasmata: Dictũ est tibi: quia cherubin plenitudo scientię est: & dictũ est: quia plenitudo scientię: nõ cuiuslibet scientię: sed plenitudo scientię legis vtilis est homini. Et ne desperares de ipsa scientia legis: breuiter tibi dictũ est: plenitudo legis est charitas. Habeto ergo Ro.13. charitatẽ in deuz & in primũ: & eris sedes dei: ptinebis ad cherubin. Sz si adhuc nõ intelligis: audi qd sequat: Dñs in sion magn⁹. Quẽ tibi dixi sup cherubin: in sion magn⁹ est. Jã quęre qd ẽ sion: Sion nouimus ciuitatẽ dei esse. Sion dicta est ciuitas: ꝙ hierusalem: Dicta autẽ ex interptatiõe quadã nomen accipiẽs: quia sion speculatio dicit: id est visio

ꝛ cõtẽplatio. Speculari eñ ꝓspicere est: vel cõ spicere: vel intendere vt videas. Est autẽ sion oñis anima: si intendit videre lucez quę videnda est. Mã rit: illuminaꝫ. Quia tamen manifestũ est sion ciuita tem dei esse: quę est ciuitas dei nisi sancta ecclesia ꝛ Homies eñ amantes se inuicẽ: et amantes dñ suũ 1.Joh.4. ipa charitas dñs est. Aperte eñ scriptũ est: Deus charitas est. Qui ergo plenus est charitate: plenus deo ẽ: Et multi pleni charitate: ciuitatẽ faciunt deo. Ista ciuitas dei: vocaꝫ sion. Ergo ecclesia est sion. In illa ergo est magnus dñs: in illa esto: ꝛ non erit ꝓter te dñs. Cũ autẽ fuerit in te dñs: quia tu fa ctus es de sion: mẽbꝝ de sion: ciuis de sion pertinẽs ad societatẽ populi dei: excelsus in te erit dñs super omnes populos: Super illos qui irascunt: aut sup illos qui irascebant: Putatis eñ quia tũc irascebã tur: ꝛ modo nõ irascunt: Irascebant tunc: sed quia plures erant aperte irascebant: modo quia pauci fa cti sũt occulte irascunt. Interim facta est audacia: si nuerit ꝛ iracundia: Putatis eñ fratres: quia illi q̃ꝝ hesterno die organa cõcrepabant: nõ irascunt de ie iunijs nostris: Nõ aũt eis irascamur: sed ꝓ eis ie iunemus. Dixit eñ nobis dñs deus noster qui sedet Matth.5. in nobis: ipse nobis mandauit vt oremus ꝓ inimi cis nostris: oremus ꝓ persequentibus nos: Et cũ hoc facit ecclesia: ꝓpe finiti sũt persecutores. Ex audita est eñ cũ hoc faceret: ꝛ exaudiꝫ cũ hoc facit. Pręualebãt malo suo: finiti sũt bono suo. Quomo do eñ finiti sũt vultis nosse: Manducati sũt ab ec clesia. Quęris illos in se ꝛ nõ inuenis: quęre in ea q̃ illos manducauit: ꝛ in visceribus eius inuenientur. Transeũtes eñ ad ecclesiã christiani facti sũt: peri erunt persecutores: creuerũt prędicatores. Ideo ꝓ dies festos ipoꝝ: quia videmus eos qui reliqui fa cti sũt insanire adhuc in voluntatibus suis malis ꝛ ꝓ uersis: rogamus ꝓ illis dñ: vt qui delectabilit au diũt organũ: delectabilius audiãt vocẽ dei. Nõ eñ qđ sonat sine ratione delectat aurẽ: ꝛ verbũ dei non delectat cor: Sed ideo ꝓ illis oramus: quãdo di ebus illoꝝ festis nos ieiunamus: vt fiãt sibi ꝓpi spe taculũ. Quãdo eñ viderint se: displicebũt sibi: Sz ideo nõ sibi displicent: quia nõ se attendũt. Ebrius nõ sibi displicet: sed sobrio displicet. Da hoiem qui iam iocundaꝫ: in dño: viuit: grauiter suspirat in illã pacem ęternã quã illi promisit dñs: ꝛ vide qz quan do respexerit hominẽ saltantẽ ad organũ: plus illuz dolet insanientẽ: q̃ phreneticũ febrientẽ. Ergo si no uim mala illoꝝ: quia ꝺ ipis malis ꝛ nos liberati su mus: doleamus illos: Et si dolemus illos: oremꝰ ꝓ illis: Et vt exaudiamur: ieunemꝰ ꝓ illis. Nõ eñ nos nostra ieunia celebramus: ꝓ dies festos illoꝝ: Illa sũt ieunia nostra q̃ celebramus ꝓ dies paschę futuros: per alia atq̃ alia quę solennia nobis sũt in christo: per istos aũt dies ad hoc ieunamus: vt qñ ipi ętaꝫ: nos ꝓ illis gemamꝰ. Lętitia eñ sua ad monent dolorẽ nostrũ: ꝛ faciũt nos recordari q̃ mi seri sint adhuc. Sed quia videmus multos inde li beratos vbi ꝛ nos fuimus: nec de illis desperare de bemus. Et si adhuc irascũt: nos oremꝰ: Et si adhuc cõmouet particula terrę quę remansit: nos ꝑmane amus in gemitu ꝓ ipis: vt ꝛ illis deus tribuat itel lectũ: ꝛ nobiscũ audiant voces istas: de q̃bus modo gaudemus. Dominꝰ in sion magnus: ꝛ excelsus su per oñes populos. ¶ Confiteañ nomini tuo magno. Ipsi oñes populi super quos magnus es in sion: iam confiteañ nomini tuo magno. Par uũ fuit nomen tuũ quando irascebãt: factum est ma gnũ: iam confiteañ. Quomodo dicimus paruũ fu isse nomen christi anteq̃ ꝓclare diffamaret chri stus: Quia nomen ipius fama ipius dicitur. Par uũ nomen erat: iam modo nomen magnũ factũ est. Quę gens est quę nõ audiuit nomen christi: Jã er go magno nomini tuo confiteañ populi: qui ante paruo nomini tuo irascebant. Cõfiteañ nomi tuo magno. Quare confiteañ: ¶ Quoniã terribile ꝛ sanctum est. ¶ Ipsum nomen tuũ terribile ꝛ san ctum est. Sic ꝓdicaꝫ crucifixus: sic ꝓdicatur hu miliatus: sic ꝓdicaꝫ iudicatꝰ: vt veniat ꝛ excelsus: veniat viuus in ꝟtute: veniat vt iudicaturus. Nõ parcit populis blasphemantibus: quia patiẽtia dei Ro.2. ad ꝓnitentiã te adducit. Non eñ qui modo parcit semper habet parcere: aut qui modo ꝓdicaꝫ vt ti meaꝫ: non est venturus vt iudicet: Venturus ẽ fra Matth.25 tres mei: venturus est: Timeamꝰ illum: ꝛ sic viua mus vt ad dexterã illius inueniamur. Venturus est eñ ꝛ iudicaturus: vt alios ponat ad sinistram: alios ad dexteram. Et non illud facit ipe quomodocunq̃ vt erret forte in hominibus: vt qui ad dexteram po nendus est: ad sinistraz ponatur: aut qui ad sinistrã debet stare: errante deo ad dexteram ponaꝫ. Nõ eñ potest errare vt ibi ponat malum vbi ponere debet bonũ: nec ibi ponat bonũ vbi debet ponere maluz. Si errare nõ potest: nos erramus si non timemus. Si autẽ timuerimus modo: tũc quod timeamꝰ nõ habebimus: quoniã terribile ꝛ sanctũ est: ¶ Et ho nor regis iudiciũ diligit. Sic ergo timeant eũ populi vt corrigant se: non quasi multũ pręsumen tes de misericordia ipius: dimittãt se: ꝛ male viuãt. Diligit enim misericordiã: sz diligit ꝛ iudiciũ. Quę est misericordia: Ut modo ꝓdicet tibi veritatem: vt modo clamet ad te vt conuertaris. Parua mise ricordia est: quia vixisti in malis factis: ꝛ adhuc non te tulit cũ peccares: Ut credenti ignosceret peccata sua: parua misericordia est: Putas quia sic semper erit misericordia vt neminẽ puniat: Noli sic puta re: terribile ꝛ sanctũ nomen eius: ꝛ honor regis iudi ciũ diligit. Iniustũ ẽ eñ iudiciũ: ꝛ oñino nõ est iu diciuz: nisi merita reddantur sua vnicuiq̃ quemad modũ quisq̃ gessit in corpore: siue bonũ siue malũ. 2.Cor.5. Et honor regis iudiciũ diligit. Ergo timeamus: er go faciamus iusticiam: ergo faciamus ęquitatem. Sed quis facit ęquitatẽ: Quis facit iusticiaz: Ho mo peccator: homo iniquus: homo peruersus: ho mo auersus a luce veritatis: Quid debet facere ho mo: Cõuertere se tantũ ad deũ: vt ipe in illo formet ęquitatem: quã ipe formare nõ potest: sed deforma re. Idoneus est homo ad vulneranduz se: nunquid idoneꝰ ẽ ad sanandũ se: Cũ vult ęgrotat: nõ quãdo vult surgit. Si vult viuat intẽpanter vel ĩ frigore vl in calore: eo die ęgrotat q̃ voluerit. Cum aũt viuen do iutemperanter ęsperit ęgrotare: surgat cũ vult:

Quieuit quãdo voluit: surgat si potest quãdo vult. Ut iaceret ęgrotus intemperantiã suaz habuit necessariã: vt surgat autẽ necessariã habet artificẽ medicinã. Sic ergo vt peccet homo: ipe sibi sufficit ad peccandũ: vt iustificẽ nõ sibi sufficit: nisi ab illo iustificẽ: qui solus est iustus. Ut ergo se illi homines vent formandos ad iusticiã: cum terruisset populos psalmus iste: z dixisset: Confiteãtur nomini tuo magno: quoinã terribile z sanctũ est: z honor regis iudiciũ diligit: veluti quęrẽtes iam populos territos quomodo iusti viuere vebẽt: quia in seipis nõ possunt habere iusticiã: cõmendauit illis z plasmatorez iusticię illorũ: z secutus ait. ¶ Tu parasti †ęquitatem: iusticiam z iudiciũ in iacob tu fecisti. Debemus eñ z nos habere iudiciũ: vebemus habere iusticiam: Sz ille in nobis facit iudiciũ z iusticiam: qui nos fecit in quibus faceret. Quomodo z nos vebemus habere iudiciũ z iusticiaz? Judiciũ habes quãdo discernis malũ a bono: iusticiã autẽ: quãdo sequeris bonũ z declinas a malo. Discernendo iudiciũ habes: faciendo iusticiam habes. Declina a malo ait: z fac bonũ: quęre pacez z sequere eã. Primo vebes habere iudiciũ: z postea iusticiã. Qõ iudiciũ? Ut primo iudices: quid sit malũ: z quid sit bonũ. Et quã iusticiã? Declines a malo: z facies bonũ. Hoc autem non a te habes: quia vide quid dixit: Judiciũ z iusticiaz in iacob tu fecisti. Exaltate dominũ deum nostrum. Vere exaltrate: bene exaltate. Laudemus z exaltemus illum qui fecit ipam iusticiã: quã habem⁹ ipe in nobis fecit. Quis eñ in nobis fecit ipam iusticiã: nisi qui nos iustificauit? De christo autẽ dictũ est: qui iustificat impiuz. Nos ergo impij: ille iustificator: quãdo z ipam iusticiam ipse in nobis fecit: qua illi placeamus: vt ad vexteram nos ponat z nõ ad sinistrã: vt dicat ad vexterã positis: Venite benedicti patris mei: percipite regnũ quod vobis paratũ est ab initio mundi: Nõ autem ponat ad sinistrã inter eos quibus dicturus est: Jte in ignẽ ęternũ qui paratus est diabolo z angelis eius. Qui in nobis cozonaturus est non merita nostra: sed dona sua: quantũ vebet exaltari? Exaltate dominũ deũ nostrũ: ¶ Et adozate scabellũ pedum eius: quoniam sanctum est. ¶ Quid habemus adozare? Scabellũ pedũ eius. Suppedaneũ dicit scabellũ. Qõ dicũt greci: ὑποποδιον dixerũt latini scabellum: Et alij dixerũt: suppedaneum. Sed videte fratres quid nos iubeat adozare. Alio loco scriptura dicit: Cęlũ mihi sedes est: terra autem scabellũ pedũ meoz. Ergo terram nos iubet adozare: quia dixit alio loco q̃ sit scabellũ pedũ dei: Et quomodo adozabimus terrã: cũ dicat aperte scẽptura: Dominuz deũ tuũ adozabis: z hic dicit: Adozate scabellũ pedũ eius? Exponens autẽ mihi quid sit scabellũ pedũ eius: dicit: Terra autẽ scabellũ pedũ meozũ. Anceps factus sũ: Timeo adozare terram: ne damnet me qui fecit cęlũ z terram. Rursum timeo nõ adozare scabellũ pedũ domini mei: qz psalmus mihi dicit: Adozate scabellũ pedum eius. Quęro quid sit scabellũ pedũ eius: z dicit mihi scriptura: Terra scabellũ pedum meozuz? Fluctuans conuerto me ad christum: quia ipm quęro hic: z inuenio quomodo sine impietate adozetur terra: sine impietate adozeť scabellum pedum eius. Suscępit z sent. eñ de terra terram: quia caro de terra est: z de carne marię carnem accępit. Et quia in ipa carne hic ambulauit: z ipam carnẽ nobis manducandã ad salutẽ dedit: Nemo autẽ illam carnem mãducat nisi prius adozauerit: inuentuz est quemadmodũ adozetur tã le scabellum pedũ domini: z nõ solum nõ peccemus adozando: sed peccemus non adozando. Nunquid autem caro viuificat? Ipe dominus dixit cũ de ipa cõmendatione eiusdez terrę loqueret: Spiritus est qui viuificat: caro autẽ nihil pdest. Jdeo z ad terrã quãlibet cum te inclinas atq̃ prosternis: non quasi terram intuearis: sed illuz sanctũ cuius pedũ scabellũ ẽ quod adozas: Propter ipm eñ adozas: Jdeo z hic subiecit: Adozate scabellũ pedum ei⁹: quoniã sanctũ est. Quis sanctus est? In cuius amoze adoras scabellũ pedum eius. Et cũ adozas illum: ne cogitatione remaneas in carne: z a spiritu nõ viuificeris: spiritus eñ inquit viuificat: caro autẽ nihil pro. deest. Tunc autẽ quãdo hoc dominus cõmendauit: de carne sua locutus erat: z dixerat: Nisi quis manducauerit carnem meã: nõ habebit in se vitam ęternã: Scandalizati sunt quidã discipuli eius: septuaginta ferme: z dixerunt: Durus est hic sermo: quis potest hoc intelligere? Et recesserunt ab eo: z amplius cũ eo nõ ambulauerũt. Duruz illis visum est qõ ait: Nisi quis manducauerit carnẽ meã: nõ habebit vitã ęternã: acceperũt illud stulte: carnaliter illud cogitauerũt: z putauerunt q̃ pręcisurus esset dominꝰ particulas quasdã de cozpore suo: z daturus illis: z dixerũt: Durus est hic sermo. Ipi erãt duri: nõ sermo. Etẽ si duri nõ essent: sed mites essent: dicerẽt sibi: Nõ sine causa dicit hoc: nisi quia ẽ ibi aliquod sacramentũ latẽs: Manerent cũ illo leues: nõ duri: et discerent ab illo quod illis discedentibus qui remanserunt didicerũt. Nam cũ remansissent cũ illo discipuli duodecim: illis recedentibus: suggesserũt illi tanq̃ dolentes illorũ mortẽ: qõ scandalizati sunt in verbo eius: z recesserũt. Ille autẽ instruxit eos et ait illis: Spiritus est qui viuificat: caro autem nihil prodest. Verba quę locutus sũ vobis: spiritus est et vita. Spiritualiter intelligite quod locutus sũ: Nõ hoc cozpus quod videtis manducaturi estis: z bibituri illuz sanguinẽ quẽ fusuri sunt qui me crucifigẽt. Sacramentũ aliquod vobis cõmendaui: spiritualiter intellectũ viuificabit vos. Et si necesse est illõ viter celebrari: oportet tamẽ inuisibiliter intelligi. Exaltate dominũ deum nostrũ: z adozate scabellũ pedũ eius: quoniã sanctũ est. ¶ Moyses z aaron †in sacerdotibus eius: z samuel in his qui †inuocant nomen eius. ¶ Jnuocabant dominũ: z ipe exaudiebat eos: in colũna nubis loquebatur ad eos. ¶ Jsti antiqui moyses et aaron et samuel serui dei magni apud antiquos. Nostis quia moyses eduxit in virtute dei populum israel ex ęgypto per rubrũ mare: z duxit in heremo: Et quãta mirabilia fecerit in illo tempoze deus per manũ moysi: nouerunt oñes qui istas scripturas libent audiũt in eccla: vel apud se legũt: vel quoq̃ mõ didicerũt. Aaron frater ipius fuit quẽ ordinauit eti am sacerdotem: Et ibi quidẽ nõ videt sacerdos esse: nisi aaron. Aperte eñ in illis litteris aaron nomina-

Al. †directiões. J

Ps. 36

Ro. 4.

Matth. 25

Ibidem. Concor. 2. sent. dis. 27. Ex mune ribus. Ik

Esaie. 66 Matth. 5

Deut. 6 Matth. 4

Al. †inter eos Ad

tur sacerdos dei: De moyse nō ibi dicit q̄ sacerdos erat. Sed si hoc nō erat: quid erat: Nūquid maior & ipse sacerdos erat. Moyses & aaron in sacerdotib⁹ eius. Ergo erant illi domini sacerdotes. Postea samuel iam in libro regnoz̄ legitur. Iste est samuel 1. Reg. 16 tēporibus dauid: Maz & ipe vnxit sanctum dauid. Samuel ab initio ętatis suę in templo creuit. Mater eius sterilis fuit: Volēs habere filiuz: ozauit ad dīm cū gemitu magno: & petens vt daret ei deus filiū: ostēdit q̄ nō carnaliter habere voluit: quē natū illi dedit. qui eū esse voluit. Vouit em̄ eum domino deo: & ait: Si mihi masculus natus fuerit: tēplo tuo seruiet: Et ita fecit. Mat⁹ sanctus samuel: fuit apud 1. Reg. 2. matrē tempoze lactis: Dox vt euz ablactauit: dedit in templū: vt ibi crescęret: ibi robozaretur ī spīritu: & deo seruiret. Factus ē samuel sacerdos magn⁹: sacerdos sanctus: illo tēpoze: Cōmemozat istos: et per istos oīes sanctos nos vult intelligere. Quare autē hic illos nominauit: Quoniā diximus christū hic nos debere intelligere. Aduertat sanctitas vza. Dixit superius: Exaltate dominū deum nostrum: & adozate scabellum pedū eius: quoniā sanctuz est: cōmendans quendā: id est dominū nostrū iesum christum: cuius scabellū pedum adozandū est: quia carnē assūpsit in qua appareret generi humano: Et volens nobis ostendere & antiquos patres ipīm prędicasse: quia ipe est verus sacerdos domin⁹ noster iesus christus: cōmemozauit istos: quia in colūna nubis loquebat ad eos deus. Quid est in columna nubis: Loquebat per figuras. Si em̄ in quadā nube cula loquebat: obscura illa dicta: nescio quē manifestum prędignabant. Ille autē nescio quis: iam non ē nescio quis: quia scitur a nobis: dominus noster iesus christus. Moyses & aaron in sacerdotibus eius & samuel inter eos qui inuocant nomen eius. Inuocabant dominū & ipe exaudiebat eos: in colūna nubis loquebat ad eos. Qui primo loquebat in colūna nubis: ipe nobis locutus est in scabello pedū suozū: id est in terra assumpta carne: vnde adozam⁹ scabellū pedum eius: quoniā sanctū est. Ipe de nube loquebat: quod tunc nō intelligebat: locutus est in scabello pedū suozū: et intellecta sūt verba nubis ei⁹. In colūna nubis ei⁹ loquebat ad eos. Attendamus ergo fratres: videte quos & quales sanctos nominauerit. ¶ Custodiebant testimonia eius: & †pręcepta eius quę dedit †eis. ¶ Custodiebant testimonia eius: & pręcepta eius. Intendite. Custodiebant testimonia eius: & pręcepta ei⁹ quę dedit eis. Hoc dicit: & negari nō potest. Nihil ne habebāt peccati: Quomō: Quādo custodiebant pręcepta eius: custodiebāt testimonia eius. Videte quales nos velit fozmari: ne quasi de perfecta iustitia pręsumamus. Ecce moyses & aaron in sacerdotibus ei⁹: & samuel in his qui inuocāt nomen eius: ad quos de columna nubis loquebat. Jam aperte illos exaudiebat: qui custodiebant testimonia eius: & pręcepta eius quę dedit eis. Domine deus noster tu †exaudisti eos: de⁹ tu propitius fuisti †illis. Propitius nō dicit de⁹: nisi peccatis. Quādo dat veniam tunc dicitur ppitius. Et quid habebat in istis qō vindicaret vt esset propitius: Ignoscendo propitius fuerat: propitiꝰ erat donando peccata: propitius fuerat & vindicando. Quid em̄ sequit: Tu propitius fuisti illis: Et †vindicans in oīes †affectiones eozum. Etiam vindicans ppitius fuisti: nō solum donans peccata: sed etiam vindicans ppitius fuisti. Videte fratres mei: quid hic cōmendauit aduertite. Illi deus iracscitur: quē peccantē nō flagellat. Nam cui vere propitius est: nō solum donat peccata ne noceāt ad futurū sęculum: sed etiam castigat: ne semp peccare delectet. Agite fratres: Quomodo ī illis vindicatū est si quęramus: aderit dominus vt dicā. Quęramus em̄ tres istas personas: moysen: aaron & samuelez: & quomodo in eis vindicatū sit: quia dixit: Vindicans in oīes affectiōes eozū: Vtiqz eas affectiones dicens eoz: quas dominus nouerat in cozdibus eoz: quas homines nō nouerant. Etem̄ sine querela hominū versabant in medio plębis dei. Sz quid dicimus: quia moyses habuit primam vitam foztasse peccatricem: Nam & percusso homie: fugit Exo. 2 de egypto. Habuit & aaron primā vitam quę displiceret deo. Nam ipe insanienti populo & quęrēti ido- Exo. 32. lum: permisit vt fieret: & factū est populo dei idoluz qō adozaret. Samuel quid fecit infans ad templuz datus: Oīes ętates suas inter sancta sacramenta j. Reg. 1. et. 2 dei peręgit: ab ineunte ętate famulus dei. Nihil vnqz dictum est de samuele: nihil ab hominibus. Noverat ibi forte deus aliquid qō purgaret: Quia & qō perfectū iam videtur hominibus: illius perfectioni adhuc imperfectuz est. Plęraqz faciunt artifices: et ostendunt imperitis: & cū iaz iudicauerint imperiti esse perfecta: expolīūt illa artifices qui nouerūt adhuc quid illis desit: vt mirent homines tantā expolitionē rebus accidisse: quas iam perfectas pronunciauerant. Fit hoc & in ędificijs & in picturis & in vestibus: & prope in oīni genere artiū. Primo iudicāt illud iam quasi perfectū esse: vt oculi eozū amplius nihil desiderent. Sed aliud iudicat oculus imperitus: aliud iudicat artificis regula. Sic & illi sācti versabant ante oculos dei: tanqz sine culpa: tanqz perfecti: tanqz angeli: Nouerat aūt quid illis deesset: qui vindicabat in omnes affectiones eozū. Vindicabat autē nō iracscens: sed propitius. Ad hoc vindicabat vt perficeret cęptū: nō vt damnaret electum. Vindicans ergo in oīes affectiones eozum erat deus. Quomodo vindicauit in samuele: Ubi est vindicta ipa: Hoc dico: vt nouerint christiani qui iā hīc cognouerūt christū: ad quos venit in scabello pedum suozū: quos ita dilexit pro quibus sanguinez fudit: nouerint quō vapulent: cū multū pfecerint. Quęrimus vindictaz in moyse: prope nullam habet: nisi qō ad extremuz ait illi deus: Ascende in montem & Deut. 32 morere. Ait seni: morere. Jam peregerat ętates suas: Nūquid nūqz erat moriturus: Qualis illa vindicta: Ostendit ibi vindictaz suā vt diceret: Nō intrabis in terraz pmissionis: quā intraturus erat po- Ibidem pulus. Quandā figurā quozundā gerebat moyses. Nam qui in regnū cęlozū intrauit: magna illi pęna erat ad terram illā nō venire: quę ad tēpus erat promissa: vt vmbzā ostenderet & transiret: Nōne multi perfidi intrauerūt in illam terram: Nōne in illa terra viuentes multa mala fecerūt: & deū offenderunt: Nonne & idolatriā secuti sūt in ipa terra: Magnuz

erat nō vidisse terraz istam moysi: Sed moysen voluit gestare figurā eoz̄ qui sub lege erant: quia per moysen data est lex: z ostendit eos qui sub lege esse vellent: z sub gratia esse nollent: nō intraturos in terram promissionis. Ergo illud q̄ dictū est moysi figura erat: nō pena: Seni moz̄s q̄ pena: Nō intrare in illaz terrā. Quę pena intrare q̄ intrauerūt indigni:

Numeri. 20 De aaron autē q̄ dictū est: Mortuus est z ipse senex: filij sui successerūt ei in sacerdotio: Filiꝰ eiꝰ postea sacerdotiū administrauit. Quō z in istuz vindi-

j. Reg. 8. cr. 25 cauit: Samuel z ipe sanctus senex mortuus est: relictis filijs successoribus suis. Quid est q̄ in illis vindicatū est quęro: z fm homines nō inuenio: fm autē q̄ scio pati seruos dei: quotidie in illos vindicabaꝫ. Legite z videte vindictas: sed qui proficitis:

℟ Forte vindictas quotidie patiebanꝫ: populos contradicentes: quotidie patiebanꝫ inique viuentes: et inter illos viuere cogebanꝫ: quoz̄ vitam quotidie reprehēdebant. Hęc erat vindicta: Modū ꝓficit: cui parua est. Tantū te eī tozquet iniusticia aliena: q̄tum recesseris a tua. Cuz eī fueris frumentū: id est herba bona de semine bono: semine filius regni: cū cęperis fructū dare: tūc tibi apparebūt zizania. Cū

Matth. 13. eī creuisset herba z fructū fecisset: tunc apparebant zizania. Cū cęperint apparere zizania: videbis te inter malos. Velle habes quasi separari a te malos: z separare ab ecclesia oīes malos: respondebit ti-

Ibidem. bi dñs sententia: Sinite vtraq̄ crescere vsq̄ ad messem: ne forte cū vultis eradicare zizania: eradicetis simul z triticū. Ex sententia dñi necesse erit parcere zizanijs: z conditiōe serui necesse erit viuere inter zizania. Separare ea non potes: tolerare tibi necesse ē. Vide quātas plagas in corde patiaris: qui corpe z corde itegro int malos versaris. Probabitis quicūq̄ profecerit: ꝓbabit q̄cūq̄ ia ꝓficitis. Tole-

Luc. 12 randa sūt ergo ista: z forte hoc ptinet ad illud: Seruus qui nouit volūtatē dñi sui z nō facit digna: plagis vapulabit multis. In multis eī quantū nobis innotescit voluntas dei: etiam reatus noster innotescit nobis: Et quāto ille nobis innotescit: tāto plus imus ī flet z lachrymas. Videmus eī q̄ sit instū quod de nobis exigat deus: in quanta adhuc imperfectione iaceamus: z fit in nobis q̄ dictuz est: Qui

Eccs. 1 apponit scientiam: apponit dolorem. Ecce abundet in te charitas: z plus dolebis peccantē. Quanto in te maioz charitas est: tanto amplius te tozquebit quē toleras. Nō tozquebit tanq̄ irascentē illi: sed tanq̄ dolentē pro illo. Vide Paulū apostolū quid patiebaꝫ. Vidit q̄s q̄d patiebaꝫ: Præt illa inqt q̄ extrinsecꝰ

2. Cor. 11 ℣ sunt. Dixit enim multa quę patiebatur: et cępit dicere interioza: præter illa quę extrinsecus erant quę patiebaꝫ a malis persecutoribus christi: incursus in me quotidianus: sollicitudo omniū ecclesiarum. Et vide qualis sollicitudo: q̄ paterna: q̄ materna. Videte quomodo cędebaꝫ: vt vindicaret in oīes affe-

2. Cor. 12 ctiones eiꝰ. Dicemus affectiones eius in quas vindicabat deus. Quis infirmaꝫ inquit: z ego nō infirmoz: Quis scandalizaꝫ: z ego nō vroz: Quāto maioz charitas: tanto maiozes plagę de peccatis alienis. Accęperat quidem ille z stimulū carnis angelū sathanę: a quo colaphizareꝫ. Ecce quō ꝓpitius erat deus: vindicans in oīes affectiones eius. Quę sūt

affectiones in qūas sic vindicat: Ipse exposuit: ipse dixit: In magnitudine inquit reuelationū ne extol- Ibidem. lar: datus est mihi stimulus carnis meę: angelus sathanę qui me colaphizet. Tam perfectus erat: vt tamen timendū esset ne extolleret. Nam non poneret deus medicamētū: vbi vulnus nō esset. Et rogauit vt tolleret: Ęger ille rogauit vt auferret medicamē: ꝓpter q̄ ter dñm rogaui inquit: vt auferret eū a me: id ē stimulū carnis a quo colaphizabaꝫ: aliquez fortę dolorem corporis. Rogaui inquit vt auferret Ubi. s. eū a me: z dixit mihi: Sufficit tibi gratia mea: Naz virtus in infirmitate perficit. Ego noui quez curo: Nō mihi vt qui ęgrotat consiliū: Tāq̄ emplastrū mordax vult te: sed sanat te. Rogat medicū vt tollat emplastrū: z nō tollit nisi cū fuerit sanatū quo positum erat. Virtus in infirmitate perficit. Ergo fratres q̄cunq̄ in christo proficimus: non nos putemus sine flagello ꝓfuturos: quia quantūlibet proficiamus: nouit ipe peccata nostra: aliquādo z nobis ostendit illa: z videmus z nos peccata nostra. Et cū inter tales homines versari cęperimus: vt iam homies q̄ in nobis reprehendant nō inueniant: reprehendit ille adhuc qui nouit oīa: z vindicat in oīes affectiones: quia ꝓpitius est nobis. Nam si non vindicet et deserat: perimꝫ. Deus tu propitius fuisti illis: z vindicans in oīes affectiones eoz̄. Exaltate dñm deum nostrum. Iterū exaltemus illum: quia bonus ē: Et cū fuerit: quomō laudandus est: quō exaltandus est: Tu potes hoc exhibere filio tuo: z deus nō potest: Nō eī bonus es quando blandiris filio tuo: z malus cū cędis filiū tuū: Et cū blandiris ne deficiat: ideo cędis ne pereat. Exaltate dominū deum nostrū: Et adorate in monte sancto eius: quīa sanctus dominus deus noster: Quō supe-rius dixit: exaltate dñm deum nostrū: z adorate scabellū pedum eius: quoniā sanctū est: intellexim⁹ q̄d sit adorare scabellum pedum eius: Sic z modo positi exaltationē domini nostri iesu christi: ne quis illum ꝓter montē eius exaltet: cōmendauit z montē ipi⁹. Mons ipius quis est: Legimus alibi de hoc monte: quia lapis fuit ꝓcisus de monte sine manibus: et confręgit omnia regna terrę: z creuit lapis ipe. Da-nielis visio est ista quā narro. Creuit lapis iste q̄ ꝓcisus est de monte sine manibus: z factus est inquit mons magnus: ita vt impleret vniuersam faciē terrę. In ipo monte magno adoremus: si exaudiri volumus. Hęretici nō adorant in isto monte: q: mons iste impleuit vniuersam faciē terrę: Hęserūt in ptę: z totū amiserūt. Si agnoscant ecclesiā catholicam: adorabūt in isto monte nobiscū. Etem lapis ille qui ꝓcisus est de monte sine manibus: iam videm⁹ quātum creuerit: z quantas regiōes terrę occupauerit: z vsq̄ ad quas gentes puenerit. Quid est mons virde ꝓcisus est lapis sine manibus: Regnuz iudęorum. Primo q̄ colebant vnū deū: inde ꝓcisus est lapis dominus noster iesus christꝰ: Ipse dictus est Ps. 117 lapis quē reprobauerūt ędificantes: hic factus est in caput anguli. Lapis iste ꝓcisus de monte sine manibus: confregit omnia regna terrarū. Videmus cōfracta ab illo lapide oīa regna trę. Quę erāt oīa regna terrę: Regna idoloruz: Regna demoniozū fa-

cta sūt. Regnabat saturn⁹ in multis hoībus: Ubi ē regnū eius: Regnabat mercuri⁹ ī multis hoībus: vbi est regnū eius: Fractū ē: Redacti sūt illi in regnū christi: in q̄bus ille regnabat. Regnuz veneris quale erat carthaginī: vbi nūc ē regnū cęleste: Lapis p̄cisus de monte sine manibus. Quid est p̄cisus de mōte sine manibus: Natus de gente iudęoruz sine opere hominū. Oīnes em̄ qui nascunt: de opere maritali nascunt: ille de virgine natus: sine manibus natus est. Per manus em̄: op⁹ humanū significat: quo manus hūanę nō accesserunt: vbi maritalis amplexus nō fuit: fętus tamē fuit. Natus est ergo ō mōte sine manib⁹ lapis ille: creuit: et crescēdo fręgit oīa regna terraz. Factus est aūt mōs magn⁹: et impleuit vniuersam faciē terrę. Hęc ē ecclesia catholica: cui vos cōmunicare gaudete. Illi aūt q̄ nō ei cōmunicāt: qz extra ipm montē adozāt et laudāt deū: nō exaudiunt. Nō sibi ergo blandiant: quia eos in quibusdā exaudit deus. Mā et paganos exaudit in q̄busdā. Mōne clamant pagani ad deū: et pluit: Quare: Quia facit solem suū oztī super bonos et malos: et pluit sup iustos et iniustos. Noli ergo gloziari pagane: quia te pluit. Audiuit te ad tpalia: nō te audit ad ęterna: nisi in mōte sancto eius adozaueris. Adorate dn̄m in mōte sancto eius: qm̄ sanctus est dn̄s deus nr̄. Hęc ō psalmo sufficiāt charitati vestrę: Oēm tū dn̄s donauit: locuti sumus. Ecce quicqd loqmur in noīe dei: qm̄ dei est loquentis p nos: imber dei est: videte vos qualis terra sitis. Nam quādo pluuia venit sup terram: si bona terra est: fructus bonos parit: nā si mala terra ē: spinas parit: Pluuia tamē dulcis est: et super fruct⁹ et sup spinas. Qui istis verbis auditis: peior factus fuerit: et spinas de pluuia generauerit: ignem speret: pluuiā nō accuset. Qui aūt melior fact⁹ fuerit: et fruges de bona terra generauerit: bozreum speret: pluuiaz laudet. Aut quid sūt nubes: aut qd ē pluuia: nisi dei misericozdia oīnia faciētis circa eos quos diligit: et q̄bus donauit vt ab eis diligāt:

¶ Explicit Tractat⁹ de pś. XCVIII.

¶ Incipit Tractatus de pś. XCIX.

Psalmū fratres cuz cantarem audistis: breuis ē: nec obscurus: Quasi securitatē de rebus ne laborē timeatis: Videam⁹ tamē attentius: et quāto liberius tāto diligētius: quid sibi velint ea ipa quę apte sonāt: vt quantū dn̄s donare dignat: spūaliter intelligat. Vox dei quolibet organo sonās: tamē vox dei. Nec em̄ delectat aures eius: nisi vox eius. Mā et nos cū loqmur: tūc eū delectamus: cū ipe det nobis loquī. Psalmus in p̄fessione se inscribit. Hic est titulus ei⁹. Psalmus in confessione. Pauci versus sūt: magnaz rez grauidi: Pariāt semina in cozdib⁹ vestris: vt pareat bozreū messis dominicę. Psalmus iste in p̄fessione hoc nobis iubet: ad hoc nos bozrtat: vt iubilem⁹ deo. Nec bozrtat velut aliquē vnū angulum terrę: aut vnā aliquā habitationē: p̄gregationē ve hoīm: sed qz vbicz nouit se seminasse benedictionē: vndicz exigit iubilationē. Jubilate ergo deo vniuersa terra. Nūqd mō vocē meā audiuit vniuersa terra: Et tamē hanc vocem audiuit vniuersa terra. Jaz iubilat dño vniuersa terra: et qō adhuc nō iubilat: iubilabit. Pertędēs em̄ benedictio incipiente ecclesia ab hierusalē p oēs gentes: impietatē vbicz p̄sternit: pietatē vbicz construit: Et mixti sūt boni malis: et mali p oēm terrā: et boni p oēm terrā. In malis murmurat oīnis terra: in bonis iubilat oīnis terra. Quid ē ergo iubilare: Multū em̄ nos attentos facit hoc verbum: et p̄sentis psalmi titulus: qz inscribit in cōfessiōe. Quid est in p̄fessione iubilare: Et alterius cuiusdā psalmi sententia ē dicētis: Beat⁹ popul⁹ q̄ intelligit iubilationē. Profecto magnū aliqd ē: b⁹ qō intellectū nos beatos facit. Dn̄s ergo deus noster beatificatoz hominū: det mihi intelligere qō dicā: det vobis intelligere qō auditis. Beat⁹ populus q̄ intelligit iubilationē. Curram⁹ ergo ad hanc beatitudinē: intelligam⁹ iubilationez: nō eam sine intellectu fundam⁹. Quid opus est iubilare: et nō obtēperare huic psalmo dicenti: Jubilate deo oīnis terra: et nō intelligere iubilationē: vt vox nostra sola iubilet: et coz non iubilet: Son⁹ em̄ cozdis: intellect⁹ est. Qō nostis: dictum sum. Qui iubilat nō verba dicit: sed sonus quidam est lętitię sine verbis. Vox est em̄ animi diffusi lętitia: quantū potest exp̄mentis affectū: nō sensū comprehendentē. Gaudēs homo in exultatiōe sua: ex verbis quibusdā quę nō possūt dici et intelligi: erupit in vocē quandā exultatiōis sine verbis: ita vt appareat cū ipa voce gaudere quidē: s quasi repletum nimio gaudio non posse verbis explicare qō gaudet. Animaduertite hoc in eis q̄ cantāt etiā nō honeste. Non em̄ talis erit iubilatio nostra: qualis illoz est. Nos em̄ in iustificatiōe iubilare debem⁹: illi aūt iubilant in iniq̄tate. Itaq̄ nos in p̄fessiōe: illi in confusione. Tamē vt hoc qō dico intelligatis: imo recozdemini rem cognitā: maxime iubilāt q̄ aliqd in agrī opantur: Copia fructuū iocūdati: vel messores: vel vindemiatores: vel aliqs fruct⁹ metentes: et in ipa fę cūditate terrę et feracitate gaudētes exultādo cātāt: et inter cātica quę vobis enūciāt: inserūt voces q̄sdā sine verbis in elatiōe exultātis aī: et hęc vocat iubilatio. Si q̄s forte ꝓpteres nō recognoscit qz nunq̄ aduertit: aduertet ꝑcętero. Atq̄ vtinā nō inueniat q̄s aduertat: ne ꝑ⁹ inueniat q̄s euertat. Sz tamē qz nō q̄escūt nasci spinę: in male exultātibus: aduertamus iubilationē improbandā: et offeram⁹ deo iubilationē cozonandā. Qñ ḡ nos iubilamus: Qñ laudam⁹ qō dici nō pōt: Attēdim⁹ em̄ vniuersam creaturā: terrā: mare et cęlū: et oīnia q̄ in eis sūt: Attendimus singula habere oziginez et causas suas: seminū vim: nascēdi ozdinē: pmanēdi modū: intereundi ꝑcessū: currere volumina sęcul⁹: sine vlla pturbatione: stellas volui quodāmodo ab oziente in occidētē: pagere cursus annoz⁹: videm⁹ dimēsiōes mensiuz: distēsiōes hoza⁹: inq̄ his oībus nescio q̄d inuisibile qō spūs vel aīa dicit inesse oībus aiantib⁹ ad appetendā voluptatē: fugiendāq̄ molestiā: ad ꝓseruādā icolumitatē suā: vestigiū q̄ddā vnitat: inesse etiam boi cōmune q̄ddā cū āgelis dei: nō cū pecozib⁹: sicut esse: viuere: audire: videre et cętera: s qō intelligat deū qō ad mentē ꝓpie ptineat: qō sicut ocul⁹ albū et nigrū: ita equitatez inequitatēq̄ discernat. In hac tota ꝓsideratiōe creaturę quā noiare vtcunq̄ et ꝑcurrere potuim⁹: iterroget se aīa: q̄s fecit hęc oīa: Quis creauit hęc: Quis telam: Quid sūt ista quę

ꝓsideras: Quid tu qui cōsideras: Quis ille q̄ fecit cōsiderāda ⁊ cōsiderantē: Quis est iste: Dic illū: vt dicas illum: cogita illū. Potes em̄ aliq̄d cogitare: ⁊ forte nō potes dicere: nullo mō autē poteris dicere q̄ nō potueris cogitare. Ergo cogita illuz ꝓius q̄ dicas illū: vt cogites illū accede ad illū. Q̄ em̄ vis bene videre vt habeas q̄ loquaris: accedis vt ispicias: ne forte videndo longe fallaris. Sed vt oculis ista cozpoza: sic ille mente cōspicit: cozde attenditur
Matth. 5. ⁊ videt. Et vbi est coz vnde ille videatur: Beati ait mūdicozdes: qm̄ ipsi deū videbūt. Audio: credo: vt possū intelligo cozde videri deū: nec posse nisi mun-
Prouer. 20 do cozde cōspici: Sz audio aliā scripturā: Quis gloriabit castū se habere coz: Aut q̄s gloziabit mūduz se esse a peccato: Attendi ergo vniuersam creaturā quantū potui: cozpalem animaduerti in cęlo ⁊ in terra: spiritualē aūt in meipo qui loquoz: qui membra vegeto: qui vocē intendo: qui linguā moueo: q̄ verba ꝓnūcio: sensusq̄ discerno. Et quādo comphēdo me in me: Unde ergo possuz q̄ supza me ꝓmittit: Tamē cozdi humano visio dei: ⁊ inde dicit quedaz
D opatio mūdandi cozdis: Hoc dicit a scriptura: Para vnde videas q̄ amas: anteq̄ videas. Audito em̄ deo ⁊ noīe eius: cui nō dulce est q̄ audit: nisi impio multū remoto: multū longe facto: Q̄m ecce inquit:
Ps. 72 qui longe faciūt se a te: pibunt. Sequit. Perdidisti oēm qui foznicat abs te. Mobis aūt quid: Quia illi longe: ⁊ ideo in tenebzis: ⁊ ita sauciatis oculis in tenebzis: vt lumē nō solū nō deiderēt: sed etiā phozre
Ps. 33 scāt: nobis in longinquo inuētis q̄d dicit: Accedite ad deū ⁊ illuminamini. Ut autē accedas ⁊ illumineris: displiceāt tibi tenebrę tuę: Damna q̄ es: vt mearis esse q̄ nō es. Es iniquus: esse debes iustus. Mūq̄ iusticiā pcepturus es: si adhuc tibi placet iniquitas. Contere illā in cozde tuo ⁊ mūda: expelle illam de cozde tuo: vbi vult habitare quē vis videre. Accedit ergo vtcūq̄ aīa humana interioz homo re-
Gen. 1. creatus ad imaginē dei: qui creatus est ad imaginez dei: q̄ tanto erat longe factus: quāto ierat in dissimilitudinē. Mō em̄ locozū interuallis accedit ad deū: aut recedit a deo. Dissimilis factus: longe recessisti: simlis factus proxime accedis. Uide quō nos vult accedere dñs: facies primo similes vt accedamus. Estote ait sicut pater vester qui in cęlis est: q̄ solem
Matth. 5. suū oziri facit sup bonos ⁊ malos: ⁊ pluit sup iustos ⁊ iniustos. Disce diligere inimicuz: si vis caucre inimicū. Inquantū autē in te charitas crescit: efficiens te ⁊ reuocās te ad similitudinē dei: ptēdit vsq̄ ad inimicos: vt sis ei similis q̄ facit solem suū oziri nō sup bonos tantū: sed sup bonos ⁊ malos: ⁊ pluit nō sup iustos tantū: sed sup iustos ⁊ iniustos. Quantū accedis ad similitudinē: tātū ꝓficis in charitate: ⁊ tanto icipis sentire deū. Et quē sentis: q̄ venit ad te: an
E ad quē tu redis: Mā ille nūq̄ discessit a te. Recedit a te de⁹: cū tu recedis a deo. Pręsentia sūt cęcis oīa sicut videntibus. Uno loco stās cęcus ⁊ videns: hisdē formis rerū vtrq̄ circūfundit: Ille ē p̄sens rebus: ille absens. Ex duobus vno loco stantibus: vn⁹ est p̄sens: alius absens: nō reb⁹ ipis ad alterutrū accedentibus: ⁊ ab altero recedentib⁹: sed ꝓpter dissimilitudinē oculoz suoz. Ille q̄ cęcus dicit: quia extinctū est ibi q̄ cōtemplari solet lucī cūcta vestiēti: frustra est p̄sens reb⁹ q̄s nō videt: imo recti⁹ absens q̄ p̄sens dicit. Ubi em̄ nō est sensus eius: recte dicit absens. Hoc est em̄ absentē esse: sensu abesse. Sic ⁊ de-
Sap. 8 us vbiq̄ p̄sens est: vbiq̄ tot⁹ ē. Sapiētia et⁹ attingit a fine vsq̄ ad finē fortiter: ⁊ disponit oīa suauit. Q̄d aūt deus pater: hoc verbū eius: ⁊ sapiētia et⁹: Lux de luce: de⁹ de deo. Quid ergo optas videre: Mō est a te longe q̄ vis videre: Apl⁹ dicit eq̄des
Act. 17 nō longe positū ab vnoquoq̄ nostrū: In ipo enim viuim⁹ ⁊ mouemur ⁊ sum⁹. Quāta ergo miseria est longe esse ab eo q̄ vbiq̄ est: Esto ergo similis pietate: ⁊ diligēs cogitatiōe: qm̄ inuisibilia eius p ea quę facta sūt intellecta cōspiciunt. Ea quę facta sūt intuere: mirare: quere auctoze. Si dissimilis es: repelleris: si similis exultabis: Et cū accedere cępis simil:
Rom. 1 ⁊ p̄sentē dicere deū: quantū in te charitas crescit: dā ⁊ charitas deus est: senties quiddā q̄ dicebas ⁊ nō dicebas. Ante em̄ q̄ sentires dicere te putas deum: incipis sentire: ⁊ ibi sentis dici non posse q̄ sentis. Cū aūt ibi dicideris dici nō posse q̄ sent: tacebis: nō laudabis: Ergo mut⁹ eris in laudib⁹ dei: ⁊ gratiarūactiōes nō reddes ei q̄ voluit se notū tibi facere: Laudabas cū quereres: filebis cū inueneris: Pulso pacto nō eris ingrat⁹. Debeī honoz: debeī reuerētia: debeī magna laudatio. Attēde te q̄ sis terra et cinis: vide q̄s meruerit q̄d videre. Dide q̄s: q̄d: homo deū. Agnosco nō meritū hoīs: s misericordiam dei. Lauda ergo miserantez. Quō inquis laudabo:
1. Cor. 8. Dodicū ipm̄ q̄ sentire possū ex pte in ęnigmate p speculū: ia explicare nō possū. Audi g psalmū.

Expositio psalmi.

Iubilate deo oīs terra. Intellexisti iubilationē oīs terrę: Si iubilas: domio iubila: noli iubilationē tuā in alias atq̄ alias
Ps. 65. res diuidere. Postremo cętera dici possūt vtcūq̄: ille solus est ineffabilis q̄ dixit ⁊ facta sunt oīa: dixit
Ps. 32. ⁊ facti sumus: s nos eū dicere nō possum⁹. Uerbus eius quo dicti sumus: filius eius ē: Ut a nobis vtcunq̄ infirmis diceret: infirmus fact⁹ est. Jubilatione ꝓ verbo possum⁹ dicere: verbū ꝓverbo nō possum⁹. Jubilate ergo deo oīs terra: Seruite domino in ꝓiocunditate. Oīs seruit⁹ amaritudine
Al. Hetiate. plena ē: Oēs ꝓditiōe fuit obligati: ⁊ seruiūt ⁊ murmurāt. Nolite timere illu⁹ dñi seruiturē: nō erit tibi gemitus: nō murmur: nō indignatio. Memo se putet inde vęnalē: q̄ dulce est q̄ redempti oēs sum⁹. Magna fęlicitas ē fratres: esse in ista domo magna seruū: ⁊ si cū cōpedib⁹. Noli timere seruc cōpedite: cōfitere dño. Ueritis tuis attribue cōpedes tuas: ꝓfitere in cōpedib⁹ tuis: si vis vt in ozationēta xtian
Ps. 78 tur. Nō frustra nec sine exauditiōe dictū ē: Intret in ꝓspectu tuo gemitus cōpeditoz. Seruite domio in iocunditate. Libera seruit⁹ est apud dñm: libera seruit⁹: vbi nō necessitas s charitas seruit. Dos in-
Gal. 5 quit in libertatē vocati estis fratres: tantū ne libertatē in occasionē carnis detis: s p charitatē spūs seruite inuicē. Seruū te charitas faciat: q̄ liberū te veritas fecit. Si māseritis inq̄t in verbo meo: vere discipuli mei estis: ⁊ cognoscetis ꝟitatez: ⁊ ꝟitas liberabit
Joh. 8. vos. Simt̄ es ⁊ fu⁹ ⁊ liber: Seru⁹ q̄ fact⁹ es: lib q̄ amart̄ a deo a q̄ fact⁹ es: imo etiā inde liber: q̄ amas eū a q̄ fact⁹ es: Noli seruire cū murmure. Nō em̄ iā agūt murmura tua vt nō seruias: s vt mal⁹ seruias. Seru⁹ es dñi: libert⁹ es dñi: nō te isę ḡras

manumitti: vt recedas ꝛ domo manumissoꝛis tui.
Seruite dño in iocunditate. Plena erit illa ꝛ pfecta
onē: ꝛ moꝛtale hoc induerit incoꝛruptibile hoc induerit imoꝛtalitatē. Tunc erit
pfecta iocūditas: tūc illa pfecta iubilatio: tūc laus sine defectu: tūc amoꝛ sine scādalo: tūc fructus sine tedio: tūc vita sine moꝛte. Quid hic? Nullū ne gaudiū: nulla iubilatio. Quō iubilate ꝺo vniuersa terra? Est plane ꝛ hic gaudiuꝫ ꝛ spes futuꝛę vitę: Gustat hic vñ ibi satiemur. Sꝫ necesse est vt multa pferāt frumēta inter zizania. Sunt grana inter paleā: est liliuꝫ inter spinas. Quid eī audit ecclesia? Sicut liliū ī medio spinaꝝ: ita ꝓpꝛima mea in medio filiaꝝ. Nō dictū est in medio alienaꝝ: sed in medio filiaꝝ. O dñe quō ꝓsolaris: quō cōfoꝛtas? Quō terꝛes? Quid est qō dicis: Sicut liliū ī medio spinaꝝ: ita ꝓpꝛima mea in medio filiaꝝ? Quas dicis spinas? Ipas filias: respōdet. Spinę sūt ꝓpter moꝛes suos: filię ꝓpter sacramēta mea. Vtinā g̃ int̃ gemitus alienarū gemeret: mīꝰ gemeret. Ille est maloꝛ gemitꝰ? Qm̃ si inimicus exꝓbꝛasset mihi: sustinuissem vtiq; Et si is q̃ oderat me sup me magna locutus fuisset: absconderē me vtiq; ab eo. Psalmivoꝺ discat vt sequat. Si is q̃ oderat me sup me magna locutꝰ fuisset: absc̃derē me vtiq; ab eo: Tu ☧o homo vnanimis duꝛ meꝰ ꝛ notus meꝰ: q̃ simul mecuꝫ dulces capiebas cibos. Quos dulces cibos nobiscū capiūt: q̃ nobiscū semp futuꝛi nō sūt: Quos dulces cibos: nisi gustate ꝛ videte q̃ dulcis ē dñs: Inter illos necesse ē vt gemam. Sꝫ q̃ se sepatuꝰ ē chriſtianꝰ: vt nō gemat inter falsos fratres: Quo iturus est? Quid factuꝰ? Solitudines petat? Sequūt scādala. Sepatuꝰ est se q̃ bene ꝓficit: vt nullū oīno hoīem patiat. Quid si ꝛ ipm anteq̃ ꝓficeret nēo velit pati: Si g̃ qz ꝓficit nullū hoīem vult pati: eoipso q̃ nō vult aliquē hoīem pati ꝓuincit qō nō ꝓfecerit. Intēdat charitas vīa: Sustinētes inuicē (ait Apl's) in dilectiōe: satagētes seruare vnitatē spūs in vinculo pacis. Sustinētes inuicē: Nō habes qō in te aliꝰ sustineat? Viꝺ si nō ē: Sꝫ ecce nō sit: Eo robustioꝛes ad cęteros sustinēdos q̃ tā non habes qō in te aliꝰ sustineāt. Nō sustinerī: sustine cęteros. Nō posnētes inuicē in dilectiōe. Tu vꝺeris res būanas: et segregas te: vt nemo te videat: Cui ꝓderis? Tu ad hoc ꝓuenisses: si nullus tibi ꝓfuisset? An qz velocesꝫ pedes tibi videris habuisse ad transeundū? p̃cisuꝰ es pontē? Exhoꝛtoꝛ oēs: voꝛ dei oēs hoꝛtat: sustinētes inuicē in dilectiōe. Sepabo me inq̃t aliq̃s cuꝫ paucis bonis: cū illis mihi bene erit. Nā nulli pꝛoꝺesse: impiū ꝛ crudele ē: Nōne hoc docuit dominꝰ meꝰ? Nō eī dānauit seruū q̃ ĩteruertit qō accepit: ꝺ q̃ nō erogauit. Intelligat pꝛna ĩteruersoꝛis ex pꝛ aiꝫ: interuertisti pecuniā meā: nō ait: Vꝺi tibi et nō mihi: qō vꝺi: ĩtegrū reꝺꝺidisti: Qz nō creuit: qz nō erogasti: inde inq̃t te punā. Auaꝰ est ꝛ saluꝫ: Ego sepabo me inq̃t cū paucꝫ bonis. Quid mihi ē rōnē habere cū turbis? Bene: Pauci ipi boni: ꝺ q̃bus turbis sūt eligti? Si tñ tā ipi pauci homies boni: tñ bona cogitatio būana laudabilis: esse cū talibꝰ q̃ elegerūt vitā quietā: remoti a strepitu populari: a turbis inquietis: a magnis fluctibꝰ sęculi: tanq̃ ī poꝛtu sūt. Jā g̃ ibi gaudiū illō? Jā ibi iubilatio illa g̃ ꝓmittit? Nondū: ꝺ adhuc gemit? adhuc sollicitudo tēptationū. Habꝫ eī aliū de ꝛ poꝛtꝰ aditū. Si nulla ex pte haberet: nulla in euꝫ nauis intraret. Oꝓꝛtet g̃ vt ex aliq̃ pte pateat. Aliq̃n aūt p eā pteꝫ q̃ patet vētꝰ irruit: ꝛ vbi scopuli nō sūt: naues se inuicē collisę ꝓfringūt. Ubi g̃ securitas: si nec ī poꝛtu? Et tñ vtcūq; fꝛliciꝺoꝛes ī poꝛtu q̃ ī pelago: Fatēdū est: cōcedendū ē: veꝝ est: Tñ si naues in poꝛtu bene sibi applicent: nō sibi collidūt. Seruet ibi paꝛilitas ęqlitatis: ꝓstantia charitatis: ꝛ qñ foꝛte vētus ex illa pte q̃ patꝫ irruerit: sit tibi cauta gubernatio. Nā q̃d dictuꝰ est mihi q̃sq̃s talibus locis foꝛte pꝛęest: ĩmo seruit fratribꝰ in his g̃ monasteria dicunt? q̃d dictus ē? Cautꝰ ero: nullū malū admittā. Quō nullum malū admittes? Nullū hominē malū: nullū fratreꝫ malū intrantē admissuꝰ sū: cū paucis bonis bñ mihi erit. Ubi cognoscis: quē foꝛte vis excludere? At cognoscat malꝰ: intus ꝓbandꝰ est. Quō g̃ excludis intratuꝝ: q̃ postea ꝓbandꝰ est: ꝛ ꝓbari nisi intraueꝛit nō potest? Repelles oēs malos? Dicis eī ꝛ nosti inspicere: Oēs nudis coꝛdibꝰ ad te veniūt: q̃ itraturi sūt? Ipi se nō nouerūt: q̃to minꝰ tu? Vti eī sibi ꝓmiserūt qō impleturi essent illā vitā sanctā: in cōe habentē oīa: vbi nemo dicit aliq̃d suū: q̃bus est vna aīa: ꝛ coꝛ vnū in tū: missi sūt in foꝛnacē: ꝛ creꝓuerūt. Quō g̃ cognoscis eū q̃ sibi adhuc ignotꝰ ē? Excludes malos fratres a cōuentu bonoꝝ? De coꝛde tuo quisq̃s ista dicit: oēs malas cogitatiōes si potes a te exclude: Nō ītret in coꝛ tuū vel mala suggestio. Nō ꝓsentio inq̃s: ꝺ intrauit tñ vt suggereretur. Nā oēs munita coꝛda habere volumꝰ: vt nihil intret qō male suggerat. Unde aūt ītret q̃s nouit? Et pugnamꝰ q̃tidie in vno coꝛde nꝛo: Unꝰ hō in coꝛde suo cū turba luctat. Suggerit auaꝛicia: suggerit libidō: suggerit voꝛacitas: suggerit lętitia ista popularis: oīa suggeruntꝰ: ab oībus se ꝓtinet: oībꝰ rñdet: ꝛ ab oībus auersat: difficile est vt nō ab aliq̃ feriat. Ubi g̃ securitas? Hic nusq̃: in ista vita nusq̃: nisi in sola spe ꝓmissoꝝ dei. Ibi aūt cū illuc ꝓuenerimꝰ: ꝑfecta securitas: cū claudunt poꝛtę: ꝛ ꝓfirmant vectes poꝛtaꝝ hieꝛusalē: ibi vere plena iubilatio ꝛ magnuꝫ gaudiū. Nō aūt ne securꝰ laudes quālibet vitam: ante moꝛtē ne laudes hoīem quēq̃. Hinc aūt fallūtur hoīes: vt vel nō suscipiāt meliꝛē vitā: vl' temere aggrediant? qz ꝛ cū laudare volūt: sic laudant vt nō ibi dicāt mala g̃ mixta sūt: ꝛ q̃ vituꝑare volūt tā iuꝺo aīo ꝛ puerso vituꝑant: vt claudāt ocl'os aduersus bona: ꝛ sola mala g̃ ibi vel sūt vel putant exaggerēt. Jnde fit vt vnaquęq; ꝓfessio male laudata: id ē nō caute laudata: cū iuitauerit hoīes laude sua: iueniāt illi q̃ illuc veniūt aliq̃s q̃les ibi esse nō credebāt: ꝛ offensi a malis: resiliāt a bonis. Fꝛes: discipli nā istā ad vitā vestrā ꝓferte: ꝛ sic audite vt viuatis. Laudat: vt generalit̃ dicā: ecclesia dei: magni hoīes chriſtiani: soli chriſtiani: magna eccl'ia catholica: diligūt se oēs: ipendūt sibi q̃sq̃ qō pūt: oꝛonibꝰ? ieiunijs: hymnis vacat p totū oꝛbē terꝛaꝝ: vna ꝓfessiōe pacis laudat ꝛ? Audit foꝛte q̃ nescit tacitū eē ꝛ cō mixtis malis: venit laude inuitat? iuenit cōmixtos malos: q̃ nō illi p̃dicti sūt anteq̃ veniret: offendit ꝛ falsis chriſtianis: refugit a verꝭ chriſtianis. Rursus

odiosi maledici: irruũt in vitupationẽ. Quales chri
stiani: Qui christiani: Quari: ḳneratores. Mõne ipi
sũt q̃ theatra ꝛ amphitheatra implent p ludos et p
alia spectacula: Qui ĩplent ecclesias p dies festos:
Ebriosi: voraces: inuidi: isectatores alterutrũ: Sũt
tales: sed nõ sũt soli tales. Et iste vitupator ceco aĩo
tacet bonos: ꝛ ille laudator icauto aĩo tacet malos.
Si aũt sic laudam⁹ in hoc tpe ecclesiã vi: quõ lau-
Cant.2 dant scripturę vi: Ecce quõ nũc dixi: Sicut liliũ in
medio spinarũ: sic ꝓpia mea in medio filiaꝝ. Audit
homo: ꝓsiderat: placet illi liliũ: intrat: adhęret lilio:
tolerat spinas: merebit esse in laude ꝛ in oculis spõ-
si: q̃ dicit: Sicut liliũ in medio spinarum: sic ꝓpria
mea in medio filiarũ. Ita ꝛ in clericis. Laudatores
clericoꝝ intẽdũt ibi bonos ministros: fideles dispẽ-
satores: oĩm toleratores: viscera sua impẽdẽtes his
Phil.2 quos volũt ꝓficere: nõ quęrẽtes quę sua sũt: ⁊ quę
Iesu christi: Laudãt hęc obliuiscũt: qz mixti sũt ma-
lis. Rursus qui repẽdũt auaritiã clericoꝝ: impro-
bitates clericoꝝ: lites clericorũ: appetentes res alie-
nas: ebriosos: voraces: iactãtes: ꝛ tu iuide vitupas:
ꝛ tu incaute laudas. Tu qui laudas: dic mixtos ma
los: tu q̃ vitupas: vide ibi ꝛ bonos. Sic ꝛ in illa vita
B cõmuni fratrũ quę est in monasterio: magni viri san
cti: quotidie in hymnis: in oꝛonibus: in laudib⁹ dei:
inde viuũt: Cũ lectiõe illis res est. Laborãt manib⁹
suis: inde se trãsigũt: nõ auare aliq̃d petũt: Quicq̃d
eis infert a pĩs fratribus: cũ sufficiẽtia ꝛ cũ charita
te vtunt. Memo sibi vsurpat aliq̃d q̃ alter non ha-
beat. Oĩes se diligũt: oẽs inuicẽ se sustinent. Lau-
dat q̃ nescit q̃d interius agat: qui nescit quõ illo ven
to intrante etiã naues in portu collidũt: Intrat q̃si
securitatẽ sperãs neminẽ quẽ toleret habitur⁹: inue
nit ibi fratres malos: q̃ mali inueniri nõ possent: nisi
admitterent: Et necesse est vt p̃mo tolerent: ne forte
corrigant: Nec excludi facile possunt: nisi p̃us fue-
rint intolerati: ꝛ fit ipe intolerandę patientię. Quis
me h̃ quęrebat: Ego putabã qz charitas eẽt hic. Et
paucoꝝ hoĩm molestia irritatus: dũ nõ pseuerauе-
rit implere q̃ vouit: fit ꝛsertor tam sancti ꝓpositi:
ꝛ reus voti nõ redditi. Jã vero cũ inde exierit: fit et
ipe vitupator ꝛ maledicus: ꝛ dicit ea sola quę quasi
se pati ñ potuisse asseuerat: ꝛ aliq̃n ẏa: Sz vera ma
la maloꝝ toleranda sũt ꝓpter societatẽ bonoꝝ. Dic
Eccl.2. illi scriptura: Vę his q̃ pdiderũt sustinentiaz: Et q̃
est ampli⁹ ructat indignatiões maloꝝ odoꝛes: vnde
absterreat intraturos: qz ipe cũ itrasset: pdurare nõ
potuit. Quales illi: Jnuidi: litigatores: neminẽ susti
nẽtes: auari: Ille illõ ibi fecit: ꝛ ille illõ ibi fec. O ma
le: quare taces bonos: Quos tolerare nõ potuisti:
M iactas: qui te malũ tolerauerũt taces. Merito illud
fratres charissimi magnificum in dñi euangelio ex
Matth.24 ore dñi: Duo in agro: vnus assumet: ꝛ vnus relinq̃-
tur. Duę in molendino: vna assumetur: ꝛ vna relin-
quet. Duo in lecto: vnus assumet: ꝛ vnus relinque-
1.Cor.3. tur. Qui sũt duo in agro: Q̃ dicit Apls: Ego plã-
tauι: apollo rigauit: sed deus incrementũ dedit. Dei
agricultura est: Jn agro laboram⁹. Duo ĩagro: cle
rici sũt: Un⁹ assumet ꝛ vnus relinquetur. Assumet
Matth.24 bonus: relinquet malus. Jn molendino duę: ad plę
In expositione ps. 36. tract. 1. b. c. bes retulit. Quare ĩ molendino: Quia deuinctę ĩ sę-
culo circũitu rex temporaliũ: tanq̃ mola detinent:
Et inde vna assumet: ꝛ vna relinq̃t. Quę inde assu-
metur: Faciens opera bona: attendens indigentiã
seruorũ dei: indigentiã paupeꝝ: in confessione fide
lis: in lętitia spei certa: vigilans ad deum: nulli im-
precans mala: diligens quantũ potest: nõ solũ ami-
cos sed etiam inimicos: ꝓpter vxorẽ suaz nõ sciens
aliquaz: ꝓpter maritũ suum nõ sciens aliquẽ. Assu-
metur ꝛ de molendino: Quę autẽ aliter fuerit: relin-
quetur. Alij autem dicunt: Quietẽ volumus: nemi-
nem volumus pati: remouemus nos a turbis: bene
erit nobis in quadam securitate. Si quietẽ quęris: Abi.6.
quasi lectum quęris: vt sine aliqua sollicitudine re-
quiescas: Et inde vn⁹ assumetur: ꝛ vnus relinquet. O
Memo vos fallat fratres: si nõ vultis falli: et vultis
amare. Fratres: scitote omnẽ ꝓfessionẽ in ecclesia
habere fictos. Nõ dixi omnẽ hominẽ esse fictũ: sed Matth.9
omnẽ ꝓfessionẽ habere fictas personas. Sunt chri-
stiani mali: sed sunt ꝛ boni. Quasi plures malos vi-
des quia palea sunt: ꝛ te ad grana peruenire nõ per-
mittunt. Sunt ibi ꝛ grana: accede: tempta: excute:
adhibe oꝛis iudiciũ. Jnuenis sanctimoniales indis-
ciplinatas: Nũquid ideo sanctimoniũ reprehẽden- 1.Timoth.1
dus est: Multę nõ stant in domibus suis: circũeunt ⁊.pse.75.c.
domos alienas: curiose agentes: loquentes quę nõ ca finem.
oportet: superbę: linguatę: ebriosę. Et si ꝛgimur: si
quid ꝓdest integra caro: mente coꝛrupta: Melius
est humile coniugiũ: q̃ superba virginitas. Si eĩ
nuberet: nõ haberet nomen vnde extolleret: ꝛ habe
ret frenũ quo regeret. Sed nũquid ꝓpter virgines 1.Cor.7
malas dãnaturi sumus ꝛ sanctas ꝛ coꝛpoꝛe et spiri- Matth.24
tu: Aut ꝓpter istas laudabiles etiam illas impro-
bandas laudare cogemur: Undiq̃ vnus assumet: q̃
vnus relinquet. Ergo fratres finiamus psalmũ: q̃
planus est. Seruite domino in iocunditate. Vos al
loquit: quicunq̃ in charitate omnia toleratis: ꝛ spe Al. finitis
gaudetis. Seruite dño: nõ in amaritudine murmu P
ratiõis: sed in iocunditate dilectionis. ¶ Intrate Facile ẽ
in conspectu eius: in exultatione.
exultare foꝛis: in conspectu dei exulta. Nõ valde lin
gua exultet: sed conscientia exultet. Intrate in con-
spectu eius in exultatione. Scitote quoniã do
minus ipe est deus. ¶ Quis nescit quoniã domi
nus ipe est deus: Sed ꝛ dño dicit quẽ nõ putabãt Matth.27
homines deũ. Scitote quoniã dñs ipe est ꝛ⁹. Do-
minus ille nõ vobis vilescat: quẽ crucifixistis: flagel
lastis: sputis illinistis: spinis coꝛonastis: veste igno-
miniosa vestistis: in ligno suspendistis: clauis confi-
xistis: lancea pcussistis: custodes ad sepulchrũ posu-
istis: Ipe est deus. Scitote quoniã dñs ipe est ꝛ⁹.
Ipe fecit nos: ꝛ non ipi nos. ¶ Ipe fecit nos: Joh.1
Omnia per ipm facta sunt: ꝛ sine ipo factũ est nihil.
Quid est q̃ exultatis: Quid est q̃ superbitis: Ali
us vos fecit: Et q̃ vos fecit: ipe a vobis patiẽ. Sed
vos sic vos iactatis ꝛ gloriamini ꝛ extollitis: quasi
a vobisipis facti sitis. Bonus est vobis vt qui fecit
vos: perficiat vos. Ipe fecit nos: ꝛ nõ ipi nos. Nõ
debemus superbire: Totũ bonus q̃ habemus: ab
artifice nostro habem⁹. Quod in nob fecimus inde Al. finis huius
dãnamur: q̃ in nobis ille fecit: inde coꝛonabimur:
Ipe fecit nos ꝛ nõ ipi nos. ¶ Nos autem popu
lus eius: ꝛ oues pascuę eius. Oues ꝛ ouis.
Ipe oues: vna ouis: Et q̃ amantissimũ nostri pa- Luc.15
storẽ habemus: Dimisit nonagintanouẽ: descendit
quęrere vnã: reportat in humeris suis redemptam

sanguine suo. Securus mortuus est pastor p̄ oue: qui resurgens possidet ouem. Nos autem populus eius: t oues pascuę eius: Intrate portas eius in confessione. ¶ In portis initiū est: A confessione incipite: Inde psalmū in p̄fessione ibi iubilate. Confitemini vos nō factos a vobis: laudate eum a quo facti estis. Ab illo sit bonū tuuz: a quo recedēs fecisti malū tuuz. Intrate ī portas eius in confessione. Intret grex in portas: non foris remaneat ad lupos. Et quomodo intret: In confessione. Porta: id est initiū: confessio tibi sit. Unde in alio psalmo dicitur: Incipite domino in p̄fessione. Quod illic dicit: incipite: hoc appellauit hic portas. Intrate portas eius in confessione. Et quid: Cuz iā intrauerimus: nō confitebimur: Semper confitere: semper habes quod confitearis. Difficile est in hac vita: vt sic homo mutetur: vt nihil inueniat in eo qđ reprehendatur. Opus est vt tu te reprehendas: ne ille reprehendat qui damnaturus est. Ergo t cum intraueris in atria confitere: Quando non erit confessio peccatorum: In illa requie: in illa ęqualitate angelorū. Sz videte quid dixerim: Nō erit confessio peccatoruz. Non dixi: nō erit confessio: erit enim confessio laudis. Semper confiteberis illum tuū: te creaturaz: Illuz protectorem: te protectū. In illo quodammodo absconditus eris: sicut dictū est: Abscondes eos in abscōdito vultus tui. †In atria eius in hymnis†confessionum confitemini†ei. ¶ In portis confitemini: t in atria cum intraueritis confitemini in hymnis. Hymni laudes sunt. Quando intras te reprehende: cum intraueris illū lauda. Aperite mihi portas iusticię: dicit in alio psalmo: ingrediens in eas confitear domino. Nunquid dixit: cuz ingressus fuero iam non confitebor: Etiam ingressus confitebitur. Quę em̄ peccata confitebatur dominus noster Iesus christus quando ait: Confiteor tibi pater domine cęli t terrę: Illum laudans confitebatur: non se accusans. Laudate nomen ei⁹: quoniam suauis est dominus. ¶ Nolite putare quia deficitis in laudando. Laudatio vestra q̄si manducatio erit. Quantū laudatis: tantuz vires acquiritis: t tantum dulcescit quē laudatis. Laudate nomen eius quoniam suauis est dominus: ¶ In ęternū misericordia eius. ¶ Non enim cuz te liberauerit desinet eē misericors: Et vt p̄tegat semper in ęternā vitā: misericordię eius est. In ęternuz ergo misericordia eius. ¶ Et vsq; in generationem t generationem veritas eius. ¶ Aut omnē generationem accipe quod dictū est in generationem t generationē: aut in duabus generationibus: vnam terrenā: alteram cęlestem. Hic est generatio vna quę parit mortales: altera quę parit ęternos. Veritas eius t hic est t ibi. Noli putare quia hic nō est veritas eius. Si nō hic esset veritas eius: non diceret in alio psalmo: Veritas de terra orta ē: Nec ipa veritas diceret: Ecce ego vobiscū suz vsq; in consūmationē sęculi.

¶ Explicit Tractat⁹ de ps̄. XCIX.
¶ Incipit Tractatus de ps̄. C.

Psalmus iste centesimus quod habet in primo versu: hoc in toto corpore eius quęrere debemus.

Misericordiam t iudiciū cantabo tibi domine. ¶ Nemo sibi ad impunitatem blandiatur de misericordia dei: quia est iudiciū: Et nemo in meli⁹ cōmutatus exhorreat iudiciū dei: quia p̄cedit misericordia dei. Homines enim quando iudicant aliquādo victi misericordia faciunt contra iusticiā: t videtur in eis esse misericordia: t non esse iudiciū: aliquando vero rigidū volentes tenere iudiciū: perdunt misericordiā. Deus autem nec in bonitate misericordię perdit iudicij seueritatē: nec in iudicando cum seueritate amittit misericordię bonitatē. Ecce si temporibus distinguam⁹ hęc duo: misericordiam t iudicium: forte enim non sine causa ipso ordine posita sunt: vt nō diceret iudicium t misericordiā: sed misericordiam t iudicium: Si ergo per tempora distinguamus hęc duo: forte inuenimus modo tempus esse misericordię: futuruz autē tēpus iudicij. Quō est primo tēpus misericordię: Primo in deo p̄sidera: vt t tu quātū ipe tibi donauerit imiteris patrē. Nec em̄ arrogāter dicim⁹ patrē nostrū nos debere imitari: quando quidē dns ipse vnic⁹ dei filius ad hoc nos hortat dicēs: Este sicut pater vester cęlestis: Cū diceret: Diligite inimicos vestros: orate p̄ eis qui vos p̄sequūtur: vt sitis inquit filij patris vestri qui in cęlis est: qui solem suū oriri facit sup bonos t malos: t pluit sup iustos t iniustos. Ecce misericordia. Quādo vides iustos t iniquos eundē solem intueri: eandem lucem capere: eosdē fontes bibere: eadē pluuia saginari: ijsdem fructibus terrę repleri: similiter aerem istuz ducere: habere ęqualiter bona mundi: noli putare iniustum esse deū q̄ dat ista ęqualiter iustis t iniustis. Misericordię tēpus est: nondū iudicij. Nisi em̄ p̄mo deus p misericordiā parceret: nō inueniret quos p iudiciuz coronaret. Est ergo misericordię tēpus: quando patientia dei ad pęnitētiā adducit peccātes. Audi Apostolū dicentē vtrūq; tēpus: t distingue t tu. Existimas aūt inq̄t o hō q̄ iudicas eos q̄ faciūt ea t eadē ag̃: qm̄ tu effugies iudiciū dei: Intēdite: Videbat em̄ se. Sz cui hoc dicit: Nō em̄ vni hoi dic̄: s generi hūano talia dicebat se cōmittere multa mala q̄tidie: t tm̄ viuere: nihil mali sibi cōtingere: et putabat aut dormire deū: aut res hūanas nō attendere: aut amare facta hoiz mala: Tollit istā cogitatōez ō corde: s bn̄ intelligētibus. Quid g̃ ait: Existimas o hō q̄ iudicas eos q̄ talia agūt t facis ea: qm̄ tu effugies iudiciū dei: Et q̄si diceret: q̄re facio tāta mala quotidie: t nihil mali mihi p̄tigit: secut⁹ oñdit illi tpus misericordię. An diuitias benignitatis t patientię t longanimitatis eius p̄tēnis: Et vere q: h̄ p̄tēnebat: s fecit illū sollicitū: Ignoras inq̄t qm̄ benignitas dei ad pęnitētiā te adducit: Ecce tps misericordię. Ne aūt h̄ ille sp putaret futuz: quō secut⁹ eū terruit: Tu ām tā tps iudicij audisti: audi tps misericordię. Propt̄ misericordiā t iudiciū cāntabo tibi dne. Tu ām inquit s̄m duriciā cordis tui t cor ip̄nitēs: thesaurizas tibi irā ī die irę t reuelatiōis iusti iudicij dei: q̄ reddet vnicuiq; s̄m opa sua. Ecce misericordiā t iudiciū cāntabo tibi dne. Sz minat⁹ ē ō iudicio. Nūq̄d iō iudiciū ōi tm̄mō formidādū ē: t ñ amādū: Formidādū mal' ,pt̄ pnā: amādū bōis ,pt̄ coronā: Qz g̃ terruit malos Ap̄s ī h̄ testimōio qđ cōmēorauī: audi vbi spez dat bōis ō iudicio: Seip̄m ponit: t dic̄ t oñdit

ꝛ ipe in se tēpus miſericordię: quia niſi ꝛ ipe inueni-
ret tēpus miſericordię: qualē illum inueniret in iudi
cio? Blaſphemū: pſecutorē: iniurioſū. Sic eñ dic
ꝛ cōmendat tēpus miſericordię in quo modo ſum⁹.
1. Timoth. 1 Qui p̄us fui inquit blaſphem⁹ ꝛ pſecutor ꝛ iniurio-
ſus: ſed miſericordiā pſecutus ſum. Sed forte ipe ſo
lus cōſecut⁹ eſt miſericordiaz? Audi quomodo nos
Ibidem. erigat. Ut in me inquit oſtēderet chriſtus ieſus om
nē longanimitatē ad informationē eox qui creditu-
ri ſūt illi in vitam ęternā. Quid eſt: vt in me oſtende-
ret oēz lōganimitatē? Ut vnuſq̄ſq̄ peccator ꝛ ſcele
ratus videret: quia Paulus accępit veniaz: ꝛ nō de
ſe deſperaret. Ecce oſtendit ſe: erexit ꝛ alios. Ubi?
In tēpore miſericordię. Audi in tempore iudicij q̄d
dicat de bonis: Iterū dicens de ſe ꝛ d̄ alijs: p̄mo mi
ſericordiā conſecut⁹ eſt. Quare? Quia fuit blaſphe
mus ꝛ perſecutor ꝛ iniurioſus: Venit dñs vt dona-
ret Paulo: nō vt redderet. Mā ſi reddere veller: q̄d
inueniret q̄ redderet peccatori: niſi pęnā ꝛ ſuppli-
ciū? Voluit reddere pęnā: ſed donauit gratiā. Au-
di q̄ ille cui donauit: tenet dñm etiā debitorem. In-
uenit eū donatorē tēpore miſericordię: tenet debito
2. Timoth. 4 rē tēpore iudicij. Quō hoc dicit: videte. Ego enim
iā īmolor dixit: ꝛ tēpus reſolutionis meę p̄mū ē.
Bonū certamē certaui: curſū conſūmaui: fidem ſer
uaui. Hoc tēpore miſericordię: Audi ō iudicio: De
Ibidem. cętero ſupeſt mihi corona iuſticię: quaz reddet mihi
dñs in illa die iuſtus iudex. Nō dixit donat: ſed red
det. Quādo donabat miſericors erat: q̄ndo reddet:
iudex erit: q̄ miſericordiā ꝛ iudiciū cātabo tibi dñe.
Sed donādo delicta fecit ſe debitorē corone: ibi mi
ſericordiā cōſecutus ſum. Miſericors ergo dñs p̄i
mo: hic aūt reddet mihi coronā iuſticię. Uñ reddet?
Quia iuſtus iudex ē. Quare iuſt⁹ iudex? Quia bo-
nū certamē certaui: curſū conſūmaui: fidez ſeruaui.
Ideo iuſt⁹ nō poteſt niſi corōnare iſta: Inuenit eñ
iſta quę corōnaret. Antea vero quid inuenerat: qui
1. Timoth. 1 p̄ius fuit blaſphem⁹ ꝛ pſecutor? Iſta donauit: illa
corōnauit. Donauit hęc tēpore miſericordię: coro-
nauit illa tpe iudicij: quia miſericordiā ꝛ iudiciū cā-
tabo tibi dñe. Sed nunq̄d ſolus Paulus hoc meru
it? Hoc eñ dixerā quomō in illo teſtimonio terruit:
2. Timoth. 4 ſic in iſto erexit. Cū dixiſſet: Reddet mihi in illo die
iuſtus iudex: nō ſoluz mihi inq̄t: ſ oībus q̄ diligunt
D manifeſtationē ꝛ regnū eius. Ergo fratres quoniaz
habem⁹ tps miſericordię: nō nobis blandiamur: nō
nos dimittam⁹: nō dicamus: ſemp̄ deus: Ecce
feci heri: ꝛ pepercit deus: facio ꝛ hodie: ꝛ parcit d⁹:
faciam ꝛ cras: quia parcit deus. Attendis ad miſeri-
cordiā: ꝛ nō times iudiciū. Si vis cantare miſericor
diā ꝛ iudiciuz: intellige: quia ideo parcit vt corriga-
Ro. 2. ris: nō vt in malignitate p̄maneas. Noli tibi theſau
rizare iraz in die irę ꝛ reuelatiōis iuſti iudicij dei: q̄
tēpus miſericordię in alio pſalmo dicit. Peccatori
aūt dicit d⁹: Ut quid tu enarras iuſtificatiōes meas:
ꝛ aſſumis teſtamentū meū p̄ os tuū? Tu vo odi
ſti diſciplinā meā: ꝛ abieciſti ſermōes meos poſt te.
Si videbas furē: currebas cū eo: ꝛ cuz męchis por-
tionē tuā ponebas. Sedēs aduerſus fratrē tuū de-
trahebas: ꝛ aduerſus filiū matris tuę ponebas ſcā-
Ps. 49. dalū: Hęc feciſti ꝛ tacui. Uide tēpus miſericordię.
Quid eſt tacui? Nūquid nō corripui? Sed nō iudi
caui. Quomodo eñ tacet q̄ quotidie clamat in ſcri-
pturis: in euangelio: in p̄dicatoribus ſuis? Tacui ē. Ps. 49.
a ſupplicio: non a verbo. Hęc feciſti ꝛ tacui. Et q̄ ta-
cuit deus: id eſt nō vindicauit: quid ſibi dixit in cor- Ibidem
de ſuo peccatore? Audi. Suſpicatus es inq̄t iniq̄ta-
tē q̄ ero tibi ſimilis: id eſt pax eſt quia tu talis eras:
ꝛ me talē putabas. Et cū oſtendiſſet illi rpus miſeri-
cordię: terruit de tpe iudicij. Arguā te ꝛ ſtatuā te añ
faciez tuā. Tu te ponis poſt te: ego te ponā ante te.
Oñis eñ q̄ nō vult videre peccata ſua: poſt dorſuz
ſe ponit: ꝛ alioꝝ peccata acute attēdit: nō p̄ diligen-
tiā: ſ p̄ inuidentiā: nō volēs ſanare ſ accuſare: ſe au- Matth. 7
tē obliuiſcit. Uñ talibus dñs dicit: Stipulā in oculo
fratris tui vides: ꝛ trabē in oculo tuo nō cōſideras?
Quia ḡ miſericordia ꝛ iudiciū cātat nobis: ꝛ nos fa
cientes miſericordiā ſecuri expectemus iudiciū: ſi-
mus in corpe ipius: ꝛ nos cantem⁹ eā. Cantat eñ ꝺ
chriſt⁹: id eſt ſi ſolū caput cantat: a dño eſt cāticū ꝺ:
ad nos nō p̄tinet. Si aūt totus chriſt⁹: id ē caput et
corp⁹ ei⁹: eſto in mēbris ei⁹: adhęre illi p fidez ꝛ per
ſpem ꝛ p charitatē: ꝛ in illo canta: in illo exulta: q̄ et
ipe in te laborat: in te ſitit: in te eſurit ꝛ tribulat. Ji-
le in te adhuc morit: ꝛ tu in illo iā reſurrexiſti. Mā ſi
in te non morerē: nollet in te ſibi parci a pſecutore: Act. 9
cū diceret: Saule ſaule q̄d me pſequeris? Ergo fres
mei chriſtus cantat. Sed quō noſtis? Chriſtuz aſſi-
due cōmēdauim⁹ vobis: ꝛ ſcio quia rudis vobis nō Job. j
ſunt: Dñs chriſtus verbū ē dei per q̄ facta ſūt oia.
Hoc verbū vt redimeret nos: caro factū eſt: ꝛ habi-
tauit in nobis: Factus ē homo deus ſup oñia: fili-
us dei ęqualis patri. Ad ꝺ hō factus ē vt d⁹ homo
mediator eſſet inter homies ꝛ deū: ꝛ reconciliaret lō
ge poſitos: ꝛ piungeret ſepatos: ꝛ reuocaret aliena-
tos: ꝛ reduceret pegrinos: ad hoc factus eſt homo.
Factus eſt ergo caput eccleſię: habet corpus ꝛ mē-
bra. Quęre mēbra ipi⁹? Modo gemūt per vniuer-
ſum orbē terrarū: tunc lętabunt in fine in corona iu- 2. Timoth. 4
ſticię: de qua dicit Paulus: Quā reddet mihi dom⁹
nus in illo die iuſtus iudex. Et modo ergo cantem⁹
in ſpe: oñes in vnū collecti: Chriſtū eñ induti chri-
ſtus ſumus cū capite noſtro: quia vtiq̄ abrahę ſemē Gal. 3.
ſumus. Apoſtolus hoc dicit. Quia dixit chriſtus ſu-
mus: Apoſtolus ait: ergo abrahę ſemē eſtis ſm pro-
miſſionē hęredes: abrahę ſemen eſtis: Videam⁹ ſi ſe- Gen. 12.
mē abrahę eſt chriſtus: In ſemine tuo benedicentur Gal. 3.
oñes gentes. Non dixit in ſeminibus tanq̄ in mul-
tis: ſed tanq̄ in vno: ꝛ ſemini tuo quod eſt chriſtus.
Et nob dicit: Ergo ſemen abrahę eſtis. Manifeſtū ē
quia ad chriſtū p̄tinem⁹: Et quia mēbra eius ꝛ cor-
pus eius ſumus: cum capite noſtro vnus homo ſu-
mus. Cantemus ergo: miſericordiā ꝛ iudiciū canta
bo tibi dñe. Pſallam ꝛ intelligam in via īma
culata q̄ſi venies ad me. Niſi in via imacula-
ta: nō potes pſallere nec itelligere. Si vis intellige-
re in via īmaculata: pſalle: id ē opare i hilaritate ꝛ
tuo. Quę eſt via īmaculata? Audi ſequētia. † De/ Al. Beati
ambulabā in īnocētia cordis mei: i medio labam.
dom⁹ meę. Hęc via īmaculata: ab īnocētia cępit:
in ipa etiā puenit. Quid ḡris multa ꝛba? Innocēs
eſto: ꝛ pfeciſti iuſticiā. Sed q̄d eſt eſſe innocentem?
Duobus eñ modis nocet homo q̄tū in ipo eſt: aut
faciendo miſerū: aut deſerendo miſerū: quia ꝛ tu nō
vis ab alio fieri miſer: et non vis deſeri ab alio ſi mi
ſer fueris. Quis ē ille qui facit miſeros? Qui inferi

violẽtias vel iſidias: rapit res alienas: oppꝛimit pau
pes: furat: cõiugia aliena ſollicitat: ꝓtũelioſꝰ ẽ: ꝛ ca
lũnioſus eſt: vult inferre hoīibus vñ doleãt ſtudio
malivolentię. Quis eſt qui vꝺerit miſeros: Qui vi
det inopẽ aliquo auxilio egentẽ: ꝛ cũ habeat quõ ꝑ
ſtet: contẽnit: vꝺeſpicit: alienat coꝛ ſuũ. Qꝛ ſi tam om
nino talis eſſet: vt nõ opꝰ haberet aliqua miſericoꝛ
dia: ſuppꝰ eſſet ſi vꝺefereret miſerũ. Adhuc in tribula
tione carnis cõſtitutus eſt: neſciens quid ſibi poſſit
cras accidere: ꝛ vꝺeſpicit lachꝛymas miſerorũ: nõ eſt
innocẽs. Sed qs eſt innocẽs: Qui cũ alij nõ nocet:
nec ſibi nocet. Qui eñ ꝛ ſibi nocet: nõ eſt innocens.
Dit aliqs: Ecce nõ tuli alicui: nec preſſi aliquez vꝺe re
mea: vꝺe iuſto laboꝛe meo bene mihi faciã: Cõuiuiũ:
apparatũ habere volo: erogare volo quantũ me vꝺe
lectat: Bibere cũ qbus volo quantum me vꝺelectat.
Cui aliquid tuli: Quẽ preſſi: Quis vꝺe me queſtus
ẽ: Innocens vidꝫ: Sꝛ ſi ſeipm coꝛrũpit: ſi templũ
ꝺei in ſe euertit: Quid expectas vt in alio faciat miſe
ricoꝛdiã: ꝛ parcat miſeris: Qui in ſeipm crudelis ẽ:
eſſe in alio miſericoꝛs poteſt: Tota ergo iuſticia: ad
vnũ verbũ innocentię redigit. Qui aũt diligit iniq
tatẽ: odit animã ſuã. Quãdo amabat iniquitatẽ: pu
tabat q̃ alij̃ nocebat. Sed vide ſi in alijs nocet: qui
diligit iniquitatẽ: odit animã ſuam. Sibi ergo ꝓpus
nocet qui vult alijs nocere: nec vꝺambulat: quia nõ
ẽ vbi angſtias nõ patit: Arta oīis malicia: ſola i
nocentia lata eſt. Vbi vꝺambulabat: Deambulabã
in innocẽtia coꝛdis mei: i medio domus meę. Ve
ꝺiũ domus ſuę: aut ipam eccleſiã dicit. Chriſtꝰ eñ
i ea vãbulabat. aut coꝛ ſuũ: Domꝰ eñ noſtra iteri
oꝛ: coꝛ noſtrũ eſt: vt hoc expoſuerit qõ ſupius dixit:
In innocẽtia coꝛdis mei. Quę eſt innocẽtia coꝛdis
ſui: Vꝺeſiũ domus ſuę. Hanc domũ quiſqs habet
malã: pellit ab illa foꝛis. Quiſqs eñ in coꝛde ꝓmit
mala ꝓſcientia: quõ quiſqs ab ſtillicidio exit ꝺ domo
ſua: aut a fumo: nõ ibi ſe patit habitare: ſic q̃ nõ ha
bet quietũ coꝛ: habitare in coꝛde ſuo libẽter nõ põt.
Tales foꝛas exeũt a ſeipis animi intẽtione: ꝛ vꝺe his
q̃ foꝛis ſũt: circa coꝛpus vꝺelectant: quietẽ in nugis:
in ſpectaculis: in luxurijs: in oĩbus malis quęrunt.
Quare foꝛis voluerũt ſibi bene eſſe: Quia nõ eſt il
lis intus bene: vnde gaudeãt in ꝓſcientia ſua. Ideo
dñs cũ ſanaſſet paralyticũ ait: Tolle grabatũ tuũ ꝛ
vade in domũ tuã. Faciat illud aĩa quę quaſi para
lyſi diſſoluta eſt: in mẽbris bonę opatiõis: ꝓſtringa
tur vt bene opetur. Tollat grabatum ſuũ: regat coꝛ
ſuũ: Jam eat in domũ ſuã: intret in cõſcientiã ſuaz:
iam lataz inueniet vbi vꝺambulet: ꝛ pſallat ꝛ intelli
gat. Nõ ꝓponebã ante oculos meos rem
malã. Quid ẽ: Nõ ꝓponebã añ oculos meos rez
malã: Nõ diligebã. Solet eñ dici qõ noſtis vꝺe ho
mine q̃ ab aliq̃ diligit: Ante oculos illũ habet: Et il
le q̃ cõtenit ſic ſolet queri: Nõ me habet añ ockos.
Quid ergo ẽ: ante oculos habere: Diligere. Quid
eſt nõ diligere: Nõ ibi coꝛde habitare. Dixit ergo:
nõ ꝓponebã ante oculos meos rez malã: nõ dilige
bã rem malã. Et exponit ipam rem malã. Facien
tes ꝓuaricationes †odio habui. Intendi
te fratres mei. Si vꝺambuletis cũ chriſto in medio
domus eiꝰ: id eſt ſi vel in coꝛde veſtro bene requieſ
catis: vel in ipa eccleſia bonũ iter carpitis in via im
maculata: nõ eos tantuz qui foꝛis ſũt vꝺebetis odiſſe
ꝓuaricatoꝛes: ſed ꝛ quoſcunqꝫ intus inueneritis
Qui ſũt ꝓuaricatoꝛes: Qui oꝺerũt legẽ vꝺei: Qui
audiũt illam ꝛ nõ faciũt: ꝓuaricatoꝛes dicuntur.
Facientes ꝓuaricationẽ: odio habe: repelle illos
a te. Sed odire vꝺebes ꝓuaricatoꝛes: nõ homies.
Unus homo ꝓuaricatoꝛ: videte quia duo nomĩa Cõcoꝛ.23.q.4:
habet: homo ꝛ ꝑuaricatoꝛ. Hominẽ vꝺeus fecit: ꝓꝛ Duo.
uaricatoꝛẽ ipe homo ſe fecit. Ama i illo qõ vꝺeꝰ fecit:
ꝓſequere in illo qõ ipe ſibi fecit. Cũ eñ perſecutus
fueris ꝓuaricatoꝛẽ eius: occidis qõ homo fecit: et
liberat qõ vꝺeus fecit. Facientes ꝑuaricationẽ odio
habui. Nõ adheſit mihi coꝛ ꝓꝛauũ. Quid eſt J
coꝛ ꝓuũ: Coꝛ toꝛtũ. Qõ ẽ coꝛ toꝛtũ: Coꝛ nõ rectũ.
Quod eſt coꝛ nõ rectũ: Vide qõ eſt coꝛ rectuz: ꝛ ibi
inuenis qõ eſt coꝛ nõ rectũ. Rectũ coꝛ dicit homĩs:
qꝛ oĩa q̃ vult vꝺeꝰ nõ ipe nõ vult. Intẽdite. Oꝛat ali
quis vt neſcio quid nõ eueniat: oꝛat: ꝛ non ꝓhibet:
Petat quãtũ poteſt: ſed contra voluntatẽ ipius eue
nit aliquid: ſubiungat ſe voluntati vꝺei: nõ reſiſtat vo
luntati magnę: quia ꝛ ipe domin ſic illud exponit:
oſtendẽs infirmitatẽ noſtrã in ſe quãdo paſſurꝰ erat:
ait: Triſtis eſt anima mea vſqꝫ ad mortẽ. Nõ enim Matth.26.
vere ille timebat mortẽ: qui i poteſtate habebat po Joh.jo
nendi animã ſuam: ꝛ in poteſtate habebat iteruz ſu
mendi eam. Et Paulus apoſtolus miles ipius: ſer
uus ipius clamat: Bonũ certamẽ certaui: curſũ cõ 2.Timoth.4.
ſũmaui: fidem ſeruaui: vꝺeꝛetero repoſita eſt mihi co
rona iuſticię: quã reddet mihi dñs in illo die iuſtus
iudeꝛ. Exultat quia moꝛiturus eſt: ꝛ dñs eius ꝛ im
peratoꝛ eius triſtis eſt quia moꝛiturus ẽ: Ergo me
lioꝛ ſeruus q̃ dñs: Et vbi eſt quod ait ipe domin:
Sufficit ſeruo vt ſit ſicut dominus eius: ſufficit diſ Matth.jo.
cipulo: vt ſit ſicut magiſter eiꝰ: Ecce foꝛtioꝛ ẽ Pau
lus ventura mozte: ꝛ dñs triſtis eſt: Optabam inqt Phil.1
diſſolui: ꝛ eſſe cũ chriſto. Gaudet quia diſſolut: vt
ſit cum chriſto: ꝛ ipe chriſtus triſtis eſt cuz quo iſte
futurũ ſe eſſe lętat: Sed quid erat illa voꝛ: niſi ſon
infirmitatis noſtrę: Multi adhuc infirmi cõtriſtan
tur futura mozte: ſed habeãt rectũ coꝛ: vitent moꝛ
tẽ quantũ poſſũt: Sed ſi nõ poſſunt: dicant qõ ipſe
dominus nõ ꝓpter ſe: ſed ꝓpter nos dixit. Quid
eñ dixit: Pater ſi fieri poteſt trãſeat a me calix iſte. Matth.26
Ecce habes voluntatẽ humanã expꝛeſſam: vide iqz
rectũ coꝛ: Verũ nõ quod ego volo: ſed quod tu vis
pr̃. Si ergo coꝛ rectũ ſequit vꝺeuz: ꝓꝛauũ coꝛ reſiſtit
vꝺeo. Aliq̃d illi ꝓtigat aduerſũ: Clamat: Deꝰ q̃d tibi
feci: Quid cõmiſi: Quid peccaui: Se iuſtũ vult vi
deri: vꝺeũ iniuſtũ: Quid tã ꝓꝛauũ: Ꝓꝛauũ ẽ: qꝛ toꝛtꝰ
ẽ: ꝛ toꝛtã regulã poꝛtat. Coꝛrige te: ꝛ iuenies rectuz
a quo te vꝺepꝛauaſti. Ille iuſtꝰ: tu iniuſtꝰ: Et iõ puer
ſus es: qꝛ hominẽ iuſtũ dicis: ꝛ vꝺeũ iniuſtũ. Quẽ ho
minẽ iuſtũ dicis: Teipm. Quãdo eñ dicis: q̃d tibi fe
ci: iuſtũ te putas. Sꝛ rñdeat tibi vꝺeꝰ: Vex dicit: Si
bi nihil feciſti: oĩa eñ tibi feciſti. Si eñ mihi aliq̃d
feciſſes: bonũ feciſſes. Quicquid eñ bñ fit: mihi fit:
quia ex pꝛecepto meo fit. Quicquid autẽ mali fit: ti
bi fit: nõ mihi fit: quia nõ facit malus aliquid niſi ſi
bi: quia hoc nõ ego iubeo. Tales quando videritis
fratres coꝛripite: arguite: coꝛrigite. Et ſi nõ poteſt
coꝛripe aut coꝛrigere: nolite ꝓſentire: vt poſſit dice
re: Nõ adheſit mihi coꝛ ꝓꝛauũ. †Cũ declinaret Al.†declinantẽ
a me malignus nõ cognoſcebam. Quid eſt: a me malignum
nõ cognoſcebam: Nõ approbabam: nõ laudabam: K

nō mihi placebat. Cognoscere eī inuenim⁹ in scripturis aliquando dici pro eo quod ē placere nobis. Quid eī latet vestrū fratres? Nūquid nouit iustos: et nō nouit iustos? Quid cogitas qō ille nesciat? Nō dico qđ facis: & qđ cogitas qō ille nesciat? Nō dico qđ cogitas: & qđ cogitatur⁹ es qō ille ante nō viderit? Dia ḡ nouit ve⁹: et tū in fine: id est in iudicio post misericordiā ve qbusdā dicit: In illa die multi vētu-
Matth.7 ri sūt et dicēt: Dñe dñe in nomīe tuo dęmonia eiecimus: in noīe tuo virtutes multas fecim⁹: in noīe tuo māducauim⁹ et bibim⁹: et dicaꝫ illis: Discedite a me operarij iniqtatis: nō noui vos. Ille nō nouit aliquē: Sꝫ qđ est: nō noui vos? In regula mea nō vos agnosco. Noui ei regulā iusticię meę: Nō illi ꝓgruit: Declinastī ab illa: distorti estis. Ideo et hic dixit: nō cognoscebam. Cum declinaret a me malignus: non agnoscebā. Quid est: nō cognoscebā? Nūqđ forte qz malignus qñ obuiā fit iusto in vico angusto dicit
Sap.2 sibi qō est scriptū in Sapiētia salomonis: Grauis ē nobis etiā ad videndū: et mutat viā ne videat quem nō vult: Sꝫ ęꝫ multi sūt maligni qs videm⁹ et q nos vidēt: et nō solū nō a nob declināt: & currūt ad nos: et aliqñ iiqtates suas p nos ipleri cupiūt: plerūqꝫ se nobis ꝓiūgūt? Plerūqꝫ nob ptingit. Quō ḡ declināt? Declinat a te: q dissilis ē tibi. Quid ē declinat a te? Nō te seqr. Quid ē: nō te seqr? Nō te imitat. Ergo cū declinaret a me malign⁹: id est cū mihi dissilis esset malign⁹: et vias meas nollet imitari: nollet sic viuere malignus quō me illi ꝓposui ad imitationē: nō cognoscebā. Quid est: nō cognoscebā? Nō qz nesciebā: & qz nō approbabā. Detrahētē primo suo
Al. †secreto †occulte: hūc psequebar. Ecce psecutor bon⁹: nō hois: & peccati. ¶ Superbo oculo et insatia-
Al. †cū hoc non edebam bili corde†: huic nō cōuescebar. Quid ē: nō ꝓuescebar? Nō cū illo māducabā. Attendat charitas vestra: qz inirū aliqđ audituri estis. Si nō ꝓuescebat cū illo: nō manducabat. Vesci eī: māducare est. Cur ḡ pmo ipm dominū inuenim⁹ manducasse cū supbis: et nō cū publicanis illis et pctōribus? Nā ipi hūiles erāt oēs: Cognoscebāt eī lāguorē suū: et medicū requrebāt. Cū ipis supbis phariseis inuenimus illū māducasse. Nā supbus quidā inuitauerat illū: Ipe est cui displicuit qz mulier peccatrix ḡ erat in ciuitate famosa accessit ad pedes dñi: et ait in cor-
Luc.7. de suo: Hic si eēt ꝓpheta: sciret ḡ mulier illi accessit ad pedes. Quia talis erat mundicia phariseorū: vt nemo eos iniqu⁹ tāgeret: Si qs eos imūdus vl mo dice tetigisset: exhorrebāt: ne q̄si imundos eos faceret tactus imūdus. At vbi peccatrix illa ḡ erat in ciuitate famosa accessit flere ad pedes dñi: ille cū videret eā dixit in corde suo: Hic si esset ꝓpheta sciret ḡ mulier illi accessit ad pedes. Unde sciebat qz christ⁹ nesciuit: nisi inde suspicatus est eū nescisse: qz eaꝫ nō a se repulit? Onia si ipe eēt: repelleret a se. Dñs aūt nō solū mulierē illā peccatricē nouerat: & et illi⁹ supbi vulnera medicus insanabilia videbat. Ait eī cū audisset cogitantē: vt ostēderet illū superbū: Simō habeo aliqđ tibi dicere: Duo debitores erāt cuidaꝫ fęneratori: vnus ei debebat qnquaginta denarios: ali⁹ qngentos: Cū nō haberēt vnde redderēt: dimisit ambobus. Quis eū plus dilexit? Et ille cōtra se dixit sententiā: extorquēte sibi confessionē veritate.
Ibidem. Credo dñe: qz cui plus donauit. Et ꝓuersus ad mulierem dixit simoni: Uides istā mulierē? Intraui in domū tuā: aquā mihi ad pedes nō dedisti: Ista aūt lachrymis suis rigauit pedes meos: et cętera q̄ nosti. Nō opus est in alijs ꝓpter quę ad testimoniū adhibuimus diutius imorari. Iste phariseus superbus erat: cōuescebat cuꝫ illo dñs. Quid est ergo qō ait: Superbo oculo et insatiabili corde huic nō cōuescebar? Non cū illo manducabā. Quomodo nobis ꝓponit hęc: quādo ipe nō fecit? Ad imitationē suā nos hortat. Videmus eū conuiuatū esse cū superbis: quō nos ꝓhibet ne conuiuemur cū eis? Nos quidē fratres ꝓpter correptiones nē aliquā tenem⁹ nos etiā a fratrib⁹ nostris: et nō cū eis ꝓuiuamur vt corrigāt. Cū eīneis poti⁹ ꝓuiuam et cū paganis: ęꝫ cū his q̄ nobiscū erāt et nob adhęrēt: si viderim⁹ eos male viuere vt erubescāt: et corri-
1.Cor.5 gant: sicut dicit Apostol⁹: Si quis nō obaudit verbo nostro: per epistolā: hunc notate: et nolite cōmiceri cuꝫ eo: et nō vt inimicū eū existimetis: & corripite vt fratrē. Facimus hoc plerūqꝫ ꝓpter medicinā: et tamē cuꝫ extraneis multis et cū impijs sępe vescimur. Quid est hoc qō ait: Superbo oculo et insatiabili corde: huic nō cōuescebar? Habet epulas suas cor pīū: habet epulas suas cor superbū. Nam propter cibos ipos cordis superbi: ideo dixit: insatiabili corde. Cor superbū vnde pascit? Si superbus ē: inuid⁹ ē: aliter eē nō pōt. Superbia mater inuidentię ē: Nō potest nisi generare hāc: et cū illa semp eē. Omnis ergo superbus: inuidus ē: et si inuidus ē: malis alienis pascit. Unde dicit Apl⁹: Si mordetis et
Gal.5. comeditis inuicē: videte ne abinuicē consumamini. Videtis ergo comedentes: nolite his ꝓuesci: fugite tale cōuiuiū. Neqꝫ eī se satiant gaudēdo de malis alienis: quia insatiabili corde sūt. Caue ne capiaris in epulis eorū laqueo diaboli. Cibis talibus pascebant iudei quādo crucifixerūt dñm: Sed qz pascebant tanqꝫ de pęna dñi: Nam et nos de cruce dominicam pascimur: quia corpus ipius mādducamus: Dicebant eī cū viderent eū pendentē in cruce insultantes: quia insatiabiles corde erāt: Dicebāt ergo: Si
Matth.27 filius dei est: descendat de cruce: alios saluauit: se saluare nō potest. Pascebant cibo crudelitatis suę: et illo pascebat cibo misericordię suę. Pater iquit ignosce illis: quia nesciūt quid faciūt. Illi ergo habebāt
Luc.23 alias epulas: ille alias. Sed quid dictū sit de mensa superborū: audite: Fiat mensa eorū coram ipis in
Ps.68 muscipulā: et in retributionē et i scandalū. Pasti sūt: capti sūt. Quō eī aues ad muscipulam: aut pisces ad hamū nō pascūt: sed capiunt: sic et ipi. Hāt ḡ impij epulas suas: hāt et pij epulas suas. Audi epulas
Matth.5. pioꝝ: Bti q̄ esuriūt et sitiūt iusticiā: qm ipi saturabū tur. Si ḡ pius pascit cibo iusticię: et impius supbię: nō mīꝫ si insatiabilis corde pascit cibo iniqtat. Nō si pasci cibo iniquitatis: et non tibi cōuescitur superbus oculo et insatiabilis corde. Et vnde tu pasceris? Et quid te delectabat: vbi ille tibi nō cōuescebatur? Oculi mei †ad fideles terrę iquit vt †cō/ Al. †super. siderent †hi mecū. ¶ Dominus dicit: Oculi mei sup fideles terrę: vt ꝓsiderent hi mecuꝫ: id est vt mecū sedeāt. Quō sederēt? Sedebit inqt sup duode/ Al. †sedeant nō habet. cim thronos: iudicātes duodeciꝫ trib⁹ isrł. Iudicāt
Matth.19 fideles trę: de qbus dr? Nescit qz angelos iudicabi/ 1.Cor.6. mus? Oculi mei sup fideles trę: vt ꝓsiderēt hi mecū.

Ambulans in via imaculata: hic mihi ministrabat. Bibi ait: nō tibi. Multi eñ ministrāt euangeliū: sed nō sibi ministrāt: qz sua querūt: nō q̄ ihesu christi. Quid est christo ministrare: Ea q̄ christi sunt querere. Equidē quādo mali annūciāt euangeliū: alij saluant: illi puniunt. Dictuz est eñ: Quę dicūt facite: quę autē faciūt: facere nolite. Mō time/as ergo quādo a malis audis euangeliū. Ue illi qui sibi ministrat: id ē qui sua ibi querit: Tu christi accipe. Ambulans in via imaculata: hic mihi ministrabat. Mō habitauit i medio domus meę fa/ciens superbiā. Reuertere ad domū illā: id ē ad cor. Mō habitabit in corde meo faciēs supbiā. Mul/tus talis habitabat ī corde meo: resiliebat eñ inde. Nemo habitabit in corde meo: nisi mitis z quiet⁹: supbus non illic habitabit. Non eñ habitat in cor/de iusti iniustus. Sit a te iustus remotus: nescio q̄t multibus z mansionibus: simul habitatis: si vnū cor haberis. Mō habitauit in medio dom⁹ meę faciens superbiā. Loquens iniqua nō direxit in cō/spectu oculorū meorū. Hęc est via imaculata: de iusti iniustus. Sit a te iustus remotus: nescio q̄t vbi intelligim⁹ quādo ad nos veniat dñs. In ma/tutinis interficiebaz oēs peccatores ter/rę. Hoc obscurū est: dignamini aduertere. Jam fi/nis psalmi est. In matutinis interficiebā oēs pec/catores terrę. Quare: Ut disperdā de ciuita/te dñi oēs opantes iniquitatē. Sūt eñ in ci/uitate dñi opantes iniquitatem: z q̄si parcit eis mō/cū: qz sic cepit psalmus: Misericordiā z iudiciū cā/tabo tibi dñe. Jam enūerauit supius: qz illi nō adhę/serūt nisi boni. Malis nō adhęsit: nec delectabatur epulis iniquitatis eoz q̄ sibi ministrabāt nō dño: id est sua querebāt. Et q̄si diceret illi: z vt quid tales ī ciuitate tua tāto tpe toleraſti: Tēpus misericordię est ait. Quid ē tps misericordię: Adhuc nōdū reue/latū ē iudiciū. Nox ē: Apparebit dies: apparebit iu/dicium. Audi Apl̄m. Itaq̄ nolite ante tps q̄cq̄ iudi/care. Quid est ante tps: Ante diem. Audi qz añ diē dixerit: Donec veniat dñs: q̄ z illuminet abscōdita tenebraz: z mānifestet cogitatiōes cordis: z tūc laus erit vnicuiq̄ a deo. Mā mō q̄diu nō videt cor meū: z nō video cor tuū: nox est. Nescio quid ab homine peristi: nō accepisti: ptēni te putas: z forte nō ptēne ris. Coz eñ non vides: z cito blasphemas: in nocte: danda est tibi venia erranti. Diligit te hō nescio q̄s: z putas qz odit te, aut odit te: z putas qz diligit te. Sz q̄libet sit: nox ē: Noli timere: Pręsume in chri/sto: in illo habeto diē. Mō est q̄d mali de illo sentiaſ: qz securi sum⁹: z certi sumus: qz falli non pōt: amat nos: de nob aūt inuicē nondū tā certi sum⁹. Deꝰ eñ nouit dilectionē nostrā iuicē. Nos aūt si diligim⁹ nos inuicē: q̄s videt q̄ dispēsatiōe a nobis fiāt ista: Quare nemo videt cor: Quia nox est. In ista nocte tēptatiōes abūdāt: Quasi ō ipa nocte dixit psalm⁹: Posuisti tenebras z facta est nox: in ea ptransibunt oēs bestię syluę. Catuli leonū rugiētes vt rapiāt: et querāt a deo escā sibi. In nocte querūt escā catu/li leonū. Qui sūt catuli leonū: Principū z potesta/tū aeris huius demones z angeli diaboli. Quō sibi querūt escā: Oñ tēptāt. Sz qz nō accedunt: nisi eis deus dederit ptātē: ideo dictū ē: Querētes a deo es/caz sibi. Petūt Iob tēptandū. Qualē escā: Opulen/tam: pinguē: iustū dei: cui ipe deꝰ testimoniū phibu/it: z ait: Nō sine q̄rela: verꝰ dei cultor fuit. Petiuit illū tēptandū: querēs a deo escā sibi: z accepit tēptā/dū: s nō opzimendū: purgandū ꝟo nō euertendū: aut forte nec purgandū: s ꝓbandū. Tamē z q̄ tem/ptant aliqñ tradunt occulto merito suo in manꝰ tē/ptatoris: qz traditi sūt forte in concupiscētias suas. Mā diabolus nulli nocet: nisi acceperit potestatez a deo. Sz quādo: In nocte. Quid ē in nocte: In isto tpe. Cū aūt transierit nox: z venerit dies: mittūtur mali cū illo in ignē ęternū: iusti vero in vitā ęternā. Nullꝰ illic erit tēptator: qz nō sūt illic catuli leonuz: qz trāsacta ē nox. Jdeo dñs discipulis suis ait: Hac nocte postulauit sathanas vexare vos sicut triticū: z ego rogaui ꝓ te petre ne deficiat fides tua. Quid est: vexare sicut triticū: Quō ab hoie triticū nō mā/ducat: nisi ꝑmo attritū vt panez faciat: sic neminem manducat diabolꝰ: nisi ꝑmo p tribulationē euerte/rit: cōterit vt māducet. Tu aūt q̄ tribularis: si ma/neas granū: nō ꝓturbet: nihil tibi ꝓtingit. Quō q̄ boues triturant: nuunq̄d in soluz triticū intrāt: Si/mul mittunt cū tribula in area. Sed nūq̄d timendū est tritico: Absit: Nō pcidit: nisi palea a tritico spo/liat: supfluit: z veniet vētilatio: z inueniet purā mas/saz. Quē inuenit granū: mittit in horreū suū: z acer uū paleę cōburet igni inextinguibili. Unde dixit ꝟ: Quia diem in spe habemus: Dies nobis in christo debet esse: Mā q̄diu inter tēptatiōes sumus: nox ē. In ista nocte parcit deus peccatoribus: vt nō illos tollat. Flagellat illos tēptatiōibus vt corrigant: to/lerat illos in ciuitate sua. Putamꝰ semp tolerabit: Si semp misericors est: z nō ē iudiciū: Si aūt mise/ricordiaz z iudiciū cāntabo tibi dñe: mō parcit: tunc iudicabit. Sz quando iudicabit: Cū transierit nox. Jdeo dixit: In matutinis interficiebā oēs pecca/tores terrę. Quid est: in matutinis: Cū iā dies vene/rit: nocte transacta. In matutinis interficiebā oēs pctōres terrę. Quare eis parcit vsq̄ ad matutinuz: Quia nox erat. Quid est: nox erat: Quia tpus erat ꝑcendi. Parcebat cū corda hoīm eēnt occulta. Vi/des aliquē male viuere: toleras illū: Nescis eñ q̄lis erit: qz nox est. Utrū q̄ hodie male viuit: cras bñ vi/uat: z vtrū q̄ hodie bene viuit: cras malꝰ sit: Nox ē eñ: z oēs tolerat deꝰ: qz longanimis est. Tolerat vt ꝙuertant ad illū pctōres. Sz q̄ non se correxerint in isto tpe misericordię: interficient. Et quare interfici/ent: Ut dispgant de ciuitate dñi: de societate hieru/salē: de societate sanctoꝝ: de societate ecclesię. Quā/do aūt interficient: In matutinis. Quid ē: in matu/tinis: Cū nox transacta fuerit. Quare mō pcit: Qz tps misericordię ē. Quare nō sp parcit: Quia mise/ricordiā z iudiciū cantabo tibi dñe. Fratres: nemo sibi blandiat: Interficient oēs opantes iniq̄tatem. Interficiet eos christꝰ in matutinis: z dispdet eos ō ciuitate sua. Sz mō cū tpus misericordię ē: audiant eū. Ubiq̄ clamat p legē: p ꝓphetas: p psalmos: per epl̄as: p euāgelia. Uidete qz nūc tacet: qz pcit: qz ero gat misericordiā: s cauete: qz venturū est iudicium.

¶ Diui Aurelij Augustini Hipponensis episcopi: de centesimo z vltimo secundę Quinquagenę psal/mo Tractatus fęliciter explicit.

Aurelij Augustini Ter/tia Quinquagena

Diui Aurelij Augustini hipponensis episcopi: de psalmo. CI. Tractat⁹ incipit.

Sermo primus: de ꝓma parte psalmi.

A Ecce vnus pauper orat: & nō orat in silentio. Licet ergo audire eū: et videre quis nam sit. Ne forte ille sit: de quo dicit apostol⁹: Qui ꝓpter vos pauper factus est cum
2. Cor. 8. diues esset: vt illius paupertate vos ditaremini. Si ergo ipse est: quomō paup: Mā quomō diues: quis nō videt: Unde enim homines sunt diuites: Puto auro: argento: familia: terra: sed omnia per ipsum facta sunt. Quid ergo illo ditius: p quē factę sunt diuitię: illę etiā q̄ nō sunt verę diuitię: Per illū eñ & illę diuitię: ingeniū: memoria: mores: vita: ipsi⁹ corpis sanitas: sensus: cōfirmatioq̄ membrorū. Etenim cum hęc salua sunt: & pauperes diuites sunt: Per illum & illę maiores diuitię: fides: pietas: iustitia: charitas: castitas: mores boni. Nemo
Roma. 4. eñ & has habet: nisi p eum qui iustificat impiū. Ecce q̄ diues. Quis eñ magis diues: qui habet qō vult alio facięte: an qui facit qō vult & alio habēte: Puto quia ditior ille: qui fecit qō habes. Quia qō ille habet: tu non habes. Ecce q̄ diues. In hoc tam diuite
Ps. 101. vnde agnituri sum⁹ hęc verba: Cinerē sicut panem māducaui: et potum meū cum fletu miscebā: Unde ille: Huccine illę tantę diuitię puenerunt: Multum illud excelsum: multū hoc abiectū: Quid faciemus: Quēadmodum ista ima illis summis cōtemperabimus: Nimis abinuicem longe sunt. Nondū agno-
B sco istū pauperē. Alius est fortasse: Sed adhuc quęramus. Unde eñ nobis non videt ipse: Mirū si interrogas: & nō expauescis diuitias. In ꝑncipio erat verbū: & verbū erat apud deum: et deus erat verbū: Hoc erat in ꝑncipio apud deum: Omnia per ipsum facta sunt: & sine ipso factum est nihil. Qui ista dixit: cū diceret: diues erat: quāto magis ille de quo dice-
Joh. 1. bat: In ꝑncipio erat ✠bū. Et nō qualecūq̄ verbū: sed verbū deus: Et nō vbicūq̄: sed apud deū: Et nō vacans: sed omnia p ipsum facta sunt. Cinerem sicut panem māducauit: et potū suū cum fletu cōmiscuit. Detuendū est ne tantis diuitijs nostra paupertas faciat iniuriā: Quęre adhuc tamē ne ipse sit pauper
Ibidem. iste: quoniā verbū caro factum est: & habitauit in no-
Ps. 115. bis. Respice & illam vocē: Ego seruus tuus: et filius ancillę tuę. Attende ancillā istam castā: et virginem: et matrem. Ibi enim accepit paupertatē nostrā: vbi
Phil. 2. serui formā indutus est: semetipsum exinaniens: ne diuitias eius expauesceres: et ad eū accedere cū tua mēdicitate non auderes. Ibi accepit inq̄ formā serui. Ibi nostra indutus est pauptate. Ibi se paupera-uit. Ibi nos ditauit. Jam ergo ꝓpinquamus de illo hęc intelligere. Uerūtamē adhuc temere nō est pro-
C Danie. 2. nūciandū. Partus virginis est lapis sine manib⁹ de monte q̄cisus: vbi nullus hominū opatus est: nulla tranffusa cōcupiscentia: sed sola fides accensa: & ver-
Luce. 2. bi caro accepta. Deinde ꝓcessit ex vtero. Locuti sūt
Matth. 2. cęli. Angeli pastoribus nunciauerūt. Stella ad ado-
Luce. 2. randū regē magos traxit. Symeon implet⁹ spiritu sancto infantē deū in matris manibus agnouit. Ac-
Ibidem. cessit ętas: nō diuinitati sed carni. Horret: mirāturq̄ sapientiā dei pueri duodēnis: impiti senes. Aut etiā si periti senes: quid illoꝝ peritia ad verbū dei: Quid illorum peritia ad sapientiā dei: Nōne & periti: nisi illo subueniente: vtiq̄ perituri: Crescit adhuc corporis: venit ad fluuiū baptizandus. Baptizatoꝝ Marci. 1. deum agnoscit: indignū se soluendę calciamēti corrigię confitet. Jā inde: Ceci illuminant: Surdis aperiunt: Matth. 11. rit audit⁹: Loquunt muti: Mundant leprosi: Stringunt paralytici: Cōualescunt languidi: Resurgunt Joh. 1. mortui. Jam quidē in verbi illius p quod facta sunt omnia cōparatione: diuitiarū agnosco paupertatē: sed q̄longe adhuc a cinere & fletu cum potu. Adhuc timeo dicere ipse est: & tamē volo. Sūt enim hic quę me cogāt velle: & rursus quędā q̄ me cogant timere. Ipse est: & nō est. Ipse iam in forma serui est: iā mortalem fragilēq̄ carnem portat: iam moriturus adhuc nit: & tamē nōdum intelligit in hac egestate. Cinerē sicut panē manducaui: & potū meū cum fletu misce- Phil. 2. bam. Addat ergo paupertatē pauptati: & transfigu-ret in se corp⁹ humilitatis nostrę. Sit caput nostrū: simus membra eius: sint duo in carne vna. Jam eñ vt ꝑmitus pauper esset: formā serui accipiens: dimittat et Luce. 2. sit patrē. Quia autē de virgine natus est: dimittat et Eph. 5. matrē: & adhęreat vxori suę: & sint duo in carne vna. Ita enim erunt duo & in voce vna: & in illa vna voce iam nō mirabimur nostrā vocē. Cinerem sicut panē māducaui: & potum meū cum fletu miscebā. Dignatus est eñ habere nos membra. Sunt & pęnitentes in membris eius. Nō enim excluſ & separati sunt ab ecclesia eius. Nec oīno sibi adiungeret cōiugem: ni- Matth. 4. si illa voce: Agite pęnitentiā: appropinquabit enim D regnū cęlorū. Jam ergo audiamus quid ozet caput & corpus: sponsus & sponsa: christ⁹ & ecclesia vtrūq̄ Joh. 1. vnus. Sed verbū & caro non vtrūq̄ vnum. Pater & verbū vtrūq̄ vnum: christus & ecclesia vtrūq̄ vn⁹. Unus quidē vir ꝓfectus in forma plenitudinis suę: Eph. 4. donec occurramus omnes i vnitatem fidei: in agni-tionem filij dei in virum perfectū: in mensuram ętatis plenitudinis christi. Sed donec occurram⁹: agit hic paupertas nostra: agitur hic adhuc labor & gemitus. Gratias misericordię ipsius. Unde illi labor: vi- Job. 3. illi gemitus verbo: p quod facta sunt omnia: Si di-gnatus est habere mortē nostrā: nō nobis dabit vitā suam: In magnā spem erexit: cum magna spe gemi-mus. Gemitus habet tristiciam. Sed est gemit⁹ qui habet et gaudiū. Ego puto saram sterilem ętam ge- Eta. 26. muisse: cum pareret. Et nos dicamus: A timore tuo cōcepimus et parturiuimus spiritū salutis. Audiamus ergo christū pauperē in nobis: & nobiscū: & propter nos. Titulus eñ ipse iudicat pauperē. Postremo putate me suspicatum: quis nam sit iste pauper. Oratione audiamus: & psonam agnoscam⁹: nec vbi erres: quādo audieris aliquid qō coaptari capiti illius non possit. Ideo q̄locutus sum: vt si quid tale audieris: ex infirmitate corporis aduertas sonare: et vocem membroꝝ agnoscas in capite. Oratio in-opis: hoc habet titulus: cum angeret: & in cō-spectu domini effudit precem suā. Ipse ille Ps. 60. paup est qui alibi dicit: A finibus terrę ad te clama-ui: cum angeret cor meū. Iste ipse pauper est: quia idem ipse christus est: qui se apud ꝓphetam: & spon-sum dixit: & spōsam. Sicut sponso alligauit mihi mi- Eta. 61. trā: & sicut sponsam induit me ornamento. Se dixit

sponsum: se dixit sponsam. Unde hoc: nisi quia sponsum, pter caput: sponsam, pter corpus: Vox ergo vna: quia caro vna. Audiamus & potius in his vocibus nos quoq; agnoscamus: Et si nos extra esse viderimus: ibi esse laboremus.

¶ Expositio psalmi.

Exaudi domine orationē meā: & clamor meus ad te †pueniat. Hoc est: exaudi dñe orationē meā: quod est: clamor me⁹ ad te pueniat. In geminatione: affectus petentis deus a filio faciem auertit: Quādo pater a christo: Sed propter membrorū paupertatē: ne auertas faciem tuam a me. In quacūq; die tribulor inclina aurem tuā ad me. Tribulor enī deorsum: tu autē es sursum. Si enī me extollo: longe fis: si me humilio: inclinas aurē tuam ad me. Sed quid est: in quacūq; die tribulor: Nūc enim non tribulat: Aut ista diceret: nisi tribularet: Sufficeret ergo: Inclina aurem tuā ad me quoniā tribulor. In quacunq; die tribulor inclina aurem tuā ad me. Tanq; vnitas corporis: si patitur vnum membrū: compatiunt omnia membra. Tribularis tu hodie: ego tribulor. Tribulat alius crastino: ego tribulor. Post istam generationem alij posteri: qui succedunt posteris tribulant: ego tribulor vsq; in finem seculi. Quicūq; in meo corpore tribulant: ego tribulor. In quacunq; ergo die tribulor inclina aurem tuam ad me. ¶ In quacū q; die inuocauero te: †cito exaudi me. Hoc idem est. Jam nūc inuoco: Sed in quacunq; die inuocauero te: cito exaudi me. Orauit petrus: orauit paulus: orauerūt & ceteri apostoli: orauerunt fideles temporib⁹ illis: orauerūt fideles cōsequētibus temporibus: orauerunt fideles martyrum temporibus: orant fideles nostris temporib⁹: orabūt fideles posterorū temporibus. In quacūq; die inuocauero te cito exaudi me. Cito exaudi: Jā enī hoc rogo quod dare vis. Non terrena quasi terrenus: sed ex prima captiuitate iam redemptus regnum celorum desiderio dixi: Cito exaudi me. Non enī nisi tali desiderio dixi: q; die inuocauero te: cito exaudi me. Adhuc te loquēte dicam: ecce assum. In quacūq; die inuocauero te: cito exaudi me. Unde inuocas: De qua tribulatione: De qua egestate: O pauper ante tanū diuitis dei: quo desiderio mēdicas: Qua inopia requiris: Qua egestate pulsas vt aperiatur tibi: Dic: Audiamus istā ipsam egestatem: in illa: et nosipsos inueniam⁹: & tecū rogemus. Audi & agnosce si potes: ¶ Quia defecerunt sicut fumus dies mei. O dies: si dies. Ubi enī dies audit: lux intelligit. Sed defecerūt sicut fumus dies mei. Dies mei: tempora mea. Unde sicut fumus: nisi, pter elationem supbię: Tales dies dignus fuit accipere superbus adam: vnde carnē christus accepit. Ergo in adam christus: & adam in christo. Liberauit, pfecto et a diebus fumi: qui dignatus est habere vocē diorum fumi. Quia defecerunt sicut fumus dies mei. Videte fumum superbię similem: ascendentem: tumescentē: vanescentē. Merito ergo deficientem: non vticq; permanentē. Quia defecerūt sicut fumus dies mei: Et ossa mea sicut †in frixorio confrixa sunt. Et ipsa ossa mea: & ipsa fortitudo mea nō sine tribulatione: non sine vstione. Ossa corporis christi: fortitudo corpis christi: vbi maior q̄s in sanctis apostolis: Et tamē vide ossa frigi. Quis scandalizatur et ego nō uror: Fortes sunt fideles boni: intellectores & p̄dicatores verbi: viuentes vt loquūtur: loquētes vt audiunt. Fortes plane sunt: sed omnes qui scandala patiunt: frixorij ipsor sunt. Est enim ibi charitas & magis in ossibus. Interiora sunt ossa omnib⁹ carnibus & portant omnes carnes. Verum si quisq; patiat aliquod scandalū & in anima periclitet: tantū os frigit: quātum amat. Desit amor: nemo frigitur: assit charitas & si membrū compatit: cōpatiēte vno membro: quomō frigunt qui portant vniuersa membra: Ossa mea sicut in frixorio cōfrixa sunt. ¶ †Percussum est sicut fenum & aruit cor meū. Respice ad adā: vnde genus humanū. Unde enī nisi ab illo, pagata miseria est: Unde enī nisi ab illo hereditaria ista paupertas: Dicat ergo cū spe iam i corpore christi positus: ille aliquādo in suo corpore desperatus: Percussum est sicut fenum & aruit cor meum. Merito quia omnis caro fenū. Sed tamē vnde tibi hoc cōtigit: †Quoniā oblitus sum †manducare panem meū. Dederat enī deus panem p̄cepti. Panis animę quid nisi verbū dei: Suggerente serpente: p̄uaricāte muliere: tetigit vetitum: oblitus est p̄ceptum. Merito percussum est sicut fenū & aruit cor eius: quoniā oblitus est manducare panē suū. Oblitus manducare panē: bibit venenū: Percussum est cor eius: et aruit sicut fenum. Ipse est ille percussus in Esaia: de q̄ dicit: & cui dicit: Nō in eternū temp⁹ irascar vobis: Spūs enī a me, pcedit: & omnē flatum ego feci: Propter peccatū modicū quid contristaui illum: & percussi illū: et auerti faciem meā ab illo. Merito hic: Ne auertas faciem tuam a me: hoc est a percusso: de quo dixisti: Percussi illū: de quo dixisti: Uias eius vidi: & sanaui eum. Percussum ē sicut fenum: & aruit cor meū: quia oblitus sum māducare panem meū. Modo manduca. Oblitus erat: sed venit et ipse panis: in cuius corpore tibi licet recordari vocē obliuionis tuę: & clamare ex pauptate vt sumas diuitias. Modo manduca: In eius enī corpore es: qui ait: Ego sum panis viuus qui de celo descendi. Oblitus eras māducare panem tuū: sed iam illo crucifixo: cōmemorabunt & cōuertent ad dominū vniuersi fines terrę. Post obliuionem veniat cōmemoratio: manducet panis de celo vt viuat: nō māna sic illi manducauerūt & mortui sunt: panis de quo dicit: Beati qui esuriunt & sitiunt iusticiā. ¶ A voce gemitus mei †adhęserūt ossa mea carni meę. A voce quā intelligo: a voce quā noui, pbabiliter: a voce gemitus mei: non a voce gemitus illorū quib⁹ compatior. Multi enim gemunt: gemo & ego: & hoc gemo: ḡa male gemūt, Amisit nummū: gemit: amisit fidem nō gemit. Ego appendo nummū & fidem: & inuenio maiorem gemitū de male gemente: aut non gemēte. Facit fraudem & gaudet. Quo lucro: Quo damno: Acquisiuit pecuniā: perdidit iusticiam. Gemit hinc qui gemere nouit. Qui capiti, pinquat: qui recte heret corpori christi: gemit inde. Carnales aūt non inde gemunt: et gemendos se faciunt: quia non

Ps. 142. Exaudi domine orationem meam auribus percipe obsecrationem meam. Ps. 16. Oratio mea in labiis non fictis. Ps. 87. Intret oratio mea in conspectu tuo. Ps. 101. Domine exaudi orationem meam. Ps. 142. Exaudi me domine velociter. Ps. 16. Exaudi deus deprecationem meam. Ps. 60. Exaudi deus orationem meam. Ps. 63. Exaudi deus orationem meam. Ps. 85. Inclina domine aurem tuam et exaudi me. Ps. 85. Exaudi me domine quoniam tribulor. Ps. 87. Domine deus salutis meae in die clamavi et nocte coram te. Ps. 87. Veniat in conspectu tuo deprecatio mea. Ps. 87. Ecce assum. Ps. 87. Ecce assum. Ps. 87. Ecce assum

inde gemūt: Nec eos possumus: vel non gementes: vel male gementes cōtemnere. Volumus enim eos corrigere: volumus emendare: volumus reparare: ꝛ quādo non possumus gemimus: ꝛ cum gemimus nō ab ipsis separamur. A voce eī gemitus mei adhęserunt ossa mea carni meę. Adhęserunt fortes invalidis: adhęserūt firmi infirmis. Unde adhęserūt: A voce gemit⁹ mei: nō a voce gemitus illorū. Qua
Roma.15. lege adhęserunt: nisi qua dictū est: Debemus enim nos firmi infirmitatē infirmorū portare: Adhęserūt ossa mea carni meę. ¶ Similis factus sum pel-
Ar. †solitudinis. licano †qui habitat in solitudine: factus sū sicut nycticorax †qui habitat in parietinis.
Ar. †in domicilio. ¶ Vigilaui: et factus sum sicut passer †sin-
Ar. †solitarius. gularis in tecto. Ecce tres aues: ꝛ tria loca: quid sibi velint: donet dūs vt dicamus: ꝛ vt audiatis vtiliter qō dicī salubriter. Quid sibi volūt tres aues: ꝛ tria loca: Quę tres aues: Pellicanus: nycticorax: ꝛ passer: Et tria loca: Solitudo: parietina: ꝛ tectum. Pellicanus in solitudine: nycticorax in parietinis: passer in tecto. Primo quid sit pellicanus dicendū est. In ea quippe regione nascī: vt nobis ignota hęc auis sit. Nascī in solitudinib⁹: maxime nili fluminis in ęgypto. Quę libet hęc auis sit qō de illa psalmus dicere voluit hoc intueamur. Habitat inquit in solitudine. Quid quęris formā eius: membra eius: mores eius: vocem eius: Quātum tibi psalmus dicit: auis est in solitudine habitans. Nycticorax: auis est amans noctē. Parietinę dicunt quas vulgo dicim⁹ ruinas: vbi parietes stant sine tecto: sine habitātib⁹: ibi habitat nycticorax. Jam ꝟo passer et tectū quid sit: nostis. Inuenio ergo aliquē de corpore christi: ꝓdicatorē verbi: cōpatientē infirmis: querentē lucra
Matth.25. christi: reminiscentē dūi sui venturi: ne dicat: Serue nequā ꝛ piger: dare debueras pecuniā meā nūmulariis. Ex huius dispēsatoris officio videam⁹ hęc tria. Venerit inter aliquos vbi christiani nō sunt: pellicanus est in solitudine. Venerit ad eos qui fuerūt et ceciderunt: nycticorax est in parietinis. Nō enim deserit ꝛ in tenebras eor qui habitāt in nocte: ꝛ ipsos lucrari vult. Venerit ad eos qui christiani sunt quidē habitantes in domo: non quasi qui nō crediderint: aut quod crediderint dimiserunt: sed in eo qō credunt tepide ambulantes: clamat ad eos passer. Nō in solitudine: quia christiani sunt: nec in parietinis: quia non ceciderunt: sed tamē in tecto sunt: Sub tecto potius: quia sub carne sunt. Ille super carnem clamat passer qui ꝓcepta dei nō tacet: nec fit carna-
Matth.24. lis vt subiiciat tecto. Qui eī in tecto est: nō descendat tollere aliqd de domo: Et qō in aure auditis: ꝓdicate sup tecta. Istę tres aues ꝛ tria loca: ꝛ vnus hō potest habere psonam triū auiū: ꝛ tres homies possunt habere psonam triū auiū: Et tria genera locor: tria genera sunt hominū: Tamē solitudo: parietine: ꝛ tectū: non nisi tria genera sunt hominū. Sed quid his plurimū: Ipsum dominū videan⁹: ne forte ipse sit: Et meli⁹ ipse agnoscat: ꝛ pelicanus i solitudine: ꝛ nycticorax in parietinis: ꝛ passer singularis i tecto. Dicat nobis paup iste caput nostrū: Pauper volūtate: loquat pauperibus in necessitate. Quod eī dicī: vel etiā legī de hac aui: id est pellicano: nō tacea-
mus: Nō aliquid affirmātes temere: sed tamē nō tacentes: qō qui scripserūt ꝛ legi ꝛ dici voluerūt. Vos sic audite: vt si verū est cōgruat: si falsum est non te-
neat. Dicunt hę aues tanq̄ colaphis rostrorū occidere paruulos filios suos: eosdēq̄ i nido occisos a se lugere p triduū. Postremo dicunt matrē seipsā graiter vulnerare: ꝛ sanguinē suū super filios fundere: quo illi superfusi reuiuiscūt. Fortasse hoc verū: fortasse falsum sit: tamē si verū est quēadmodū illi congruat qui nos viuificauit sanguine suo: videte. Congruit illi qō matris caro viuificat sanguine suo filios suos: satis cōgruit. Nam ꝛ ipse gallinā se dicit super
Matth.23. pullos suos: Hierusalē hierusalē quotiens volui cō gregare filios tuos: tanq̄ gallina pullos suos sb alas suas: ꝛ noluisti. Habet eī paternā auctoritatē: maternū affectū: sicut ꝛ paulus ꝛ pater est et mater est:
1.Cor.4. nō p seipsum: sed p euangeliū. Pater vbi dicit: Etsi habeatis multos pedagogos in christo: sed nō multos patres: In christo eī per euāgeliū ego vos
Gal.4. genui. Mater ergo vbi ait: Filioli mei quos iterum parturio: donec christus formet in vobis. Habet ḡ hęc auis (si vere ita est) magnā similitudinē carnis christi: cui⁹ sanguine viuificati sumus. Sed quomō
Deut.32. cōgruat christo: qō ipsa occidit filios suos: An ꝛ illi non cōgruit: Ego occidā: et ego viuificabo: ego per-
Act.9. cutiam: ꝛ ego sanabo: An ꝟo saulus psecutor mortē, nisi de cęlo pcuteret: Aut ꝓdicator excitaret: nisi illi⁹ sanguine viuificaret: Sed hoc viderit qui scripserunt: Non in incerto intellectū nostrū cōstituere
Luce.1. nos debemus: Hāc aūt potius in solitudine cogno-
scamus. Hoc eī inde psalmus voluit ponere: pellicanū in solitudine. Puto eī ego hīc intelligi christū. Jn solitudine natū de virgine. Solus eī sic: ideo solitudo. Jn solitudine natus est: quia solus ita natus. Post natiuitatē ventū est ad passionē. A quibus crucifigebat: Nūquid a stantibus: Nūquid a lugentibus: Ergo tanq̄ in nocte ignorātię ipsorū: ꝛ tanq̄ in parietinis
Luce.23. ruinis ipsor. Ecce nycticorax ꝛ in parietinis amat ꝛ noctē. Nam nisi amaret: vnde diceret: Pater ignosce illis: quia nesciūt quid faciūt: Deinde natus in solitudine: qr solus ita nat⁹: Passus in tenebris iudeorū tanq̄ in nocte: Jn puacatione tanq̄ in ruinis. Quid postea: Vigilaui. Ergo dormieras in parietinis: dixeras: Ego dormiui. Quid est: ego dormiui:
Ps.3. Quia volui dormiui: noctē amando dormiui. Sed ibi sequī: Exurrexi: quia hic vigilaui. Sed postea
Marc.16. q̄ vigilauit quid ęgit: Ascendit in cęlum: Fact⁹ est sicut passer volando: id est ascēdendo: singularis in tecto: id est in cęlo. Ergo pellicanus nascendo: nycticorax moriēdo: passer resurgendo. Jbi in solitudine velut solus: hic in parietinis velut ab eis occisus qui
Roma.8. stare non potuerūt in ędificio: Hic ꝟo iam vigilans ꝛ volans singularis in tecto: ibi interpellat p nobis.
Ps.8. Caput enim nostrū passer est: corpus illius turtur. Etenim passer inuenit sibi domū. Quā domū: Jn cęlo est: interpellat pro nobis. Et turtur nidum sibi. Ecce ecclesia dei nidū de ligno crucis ipsius vbi po-
M nat pullos suos: pullos suos. Vigilaui ꝛ factus sum sicut passer singularis in tecto. ¶ Tota die exprobrabant mihi inimici mei: et qui laudabāt me: aduersum me iurabant. Ore laudabant:
Matth.22. corde insidias ꝓparabant. Audi laudē ipsorū: Ma-
gister scimus quia viam dei doces: ꝛ psonā non accipis: Licet tributū dari cęsari: Quē laudas supplantas. Quare nisi qr qui laudabant me aduersum me

iurabant: Unde autē hoc opprobriū: nisi qz veni facere membra mea peccatores: vt agendo pēnitentiā sint in corpe meo: Unde totū opprobriū: inde psecu-
Deutō. 9. tio. Quare magister vester cū pctōrib⁹ & publicanis manducat: Nō est opus sanis medicus sed ęgrotātibus. Utinā vos ęgrotare nossetis vt medicū quererētis: non occideretis: & p superbā dementiā falsa
Ps. Quia. cinis. sanitate periretis. Mihi autez vnde tota die exprobrabant inimici mei: Unde qui laudabāt me: aduersum me iurabant: †Quoniā cinerē †sicut panem †manducaui: et †potum meū cum fletu miscebam. Quia hęc genera hominū habere īmitatis membris sananda voluit & liberāda: inde opprobrium: Hodieqz paganorū opprobriū: quale in nos est: Quid putatis fratres: quid eos putatis dicere nobis: Vos corrūpitis disciplinā: morescz generis hūani peruertitis. Quid inueneris: Dic ꝯprobrem: Quid fecimus: Dando inquit hominib⁹ pēnitentię locū: ꝓmittēdo impunitatē omniū delictorū: Ideo homines mala faciunt securi: q eis cum cōuersi fuerint: omnia dimittunt. Hinc ergo opprobrium: quod cinerem sicut panem māducaui: et potū meū cū fletu miscebā. O qui insultas: inuito te ad istum panem. Non em audes te dicere non esse peccatorem. Discute cōscientiam tuam: ascende tribunal mentis tuę: noli tibi parcere: examia te: Loquat tibi medulla cordis: vide vtrū audeas innocentiā pfiteri. Hic plane si se respexerit cōturbabit: si se non palpauerit confitebit. Et quid agis miser: si non erit portus impunitatis: Si sola fuit peccandi licentia: & nulla peccatorū est indulgentia: vbi eris: Quo ibis: Certe et ꝓte factum est vt pauper iste cinerem sicut panem
9 māducaret: & potum suū cum fletu misceret. Non te iam delectat tale cōuiuium: Sed tamē inquit augēt homies peccata spe venię: imo augerent peccata desperatiōe venię. Nōne attendis qz licentiosa crudelitate viuant gladiatores: Unde hoc: nisi iam tanqz ad ferrum & victimā destinati: explere volūt libidinē anteqz fundant sanguinē: Nonne hoc & tu tibi dicres: Jam peccator sum: iam iniquus: iam damnandus: nulla venię spes est. Cur iam nō faciam quicqd libet: etsi non licet: Cur non impleam quātū possum quęcūqz desidero: si post hęc nō restant nisi sola tormenta: Nōne hoc tibi diceres: & desperatiōe ipa peEcc. 46. ior fleres: Potius ergo te corrigit: qui indulgentiā Ezech. 18. et 33. ꝓmittit: et dicit: Redite ꝓuaricatores ad cor. Mortē impij: tantū vt reuertat et viuat. Hoc pculdubio portu ꝓposito: deponis vela iniqtatis: cōuerP tis prorsum: velificas ad iusticiam: et speras vitam: non negligis medicinā. Hec in b tibi displiceat de⁹: tanqz pistam indulgentię ꝓmissionem securos facerit peccatores. Etenī ne desperatione homies peius viuerēt: ꝓmisit indulgentię portū. Rursus ne desperatione peius viuerent: fecit diem mortis incertū: p
Luce. 12. uidentissime vtrumqz cōstituens: & reuertentes quo recipiant: & differentes vnde terreant. Manduca cinerē velut panē: fletū tuū cum potu misce: Per hoc conuiuiū venies ad mensam dei. Noli desperare: promissa est indulgētia tibi. Deo gras inqt qz ꝓmissa ē: teneo ꝓmissū dei. Ergo iā bñ viue. Cras inqs bñ viuā. Indulgentiā tibi de⁹ ꝓmisit: crastinū diē tibi nec hac nocte auferet a te anima tua. Non dico quę pę-

parasti cui⁹ erunt: sed sm qō vixisti: vbi eris: Corrige ergo te vt possis in corpore christi habere vocem istā: quā (nisi falloz) libēter agnoscis: Quoniā cinerem sicut panem māducaui: & potum meū cum fletu miscebam. A facie irę et indignationis tuę: Al. †qz eleuās allisisti. †quoniā leuasti: elisisti me. Ipsa est illa ira tua domine in adam: ira cū qua omnes nati sumus: cui nascēdo cobęsimus: ira de ꝓpagine iniqtatis: ira de massa peccati: sm quā dicit apostolus: Fuimus et Epb. 2. nos aliquādo natura filij irę: sicut et ceteri. Et vnde dicit domin⁹: Ira dei manet sup eū: quia non credi- Joh. 3. dit in vnigenitū filiū dei. Non em ait: Ira dei veniet sup eum: sed manet sup eum: quia nō tollit in qua natus est. Quare ergo: Et quid sibi vult vox ista: qm leuasti: elisisti me: Non em ait: Qm leuasti & elisisti me: sed quoniā leuasti: elisisti me. Ideo elisisti: quia leuasti. Unde hoc: Homo i honore positus: factus Gen. 1. est ad imaginē dei. Leuatus in hūc honorē: erectus a puluere: erectus a terra: accepit animā rationalē: ꝓpositus est ratiōis ipsi⁹ viuacitate omnib⁹ bestijs: pecoribus: volatilibus: piscibus. Quid em horū habet intelligentię rationē: Quia nullū horū factū est ad imaginē dei. Quomō nullū horum habet hūc honorē: sic nullū horum habet hanc miseriā. Quid em pecus plangit de peccato: Quę auis timet gehennā ignis ęterni: Quia nulla ei participatio beatę vitę: nulli stimuli miseriarū. Homo autē quia factus est q̄ sit in beata vita si bene vixerit: ideo erit in misera vita: quia male vixit: Ergo qz leuasti: elisisti me: Ideo sequit me pęna: quia dedisti mihi liberum arbitriū. Si em mihi nō dedisses liberum arbitriū: et p hanc rationem pecoribus me nō faceres meliorē: non me sequeret damnatio iusta peccantē: Ergo p arbitriū liberum leuasti me: & per iusticię iudicium elisisti me.

¶ Dies mei sicut vmbra declinauerūt. Po- R tuerunt enim esse dies tui non declinantes: si tu a die vero nō declinasses. Declinasti: & accepisti dies declinātes. Quid mirū si dies tui facti sūt sīles tui: Ipsi sunt em dies declinantes quia deuiasti: qui sunt dies fumi: qz tumuisti. Supra em dixerat: Defecerūt sicut fumus dies mei: & nūc dicit: Dies mei sicut vmbra declinauerūt. In hac vmbra agnoscend⁹ ē dies: in hac vmbra videnda est lux: ne postea sera & infructuosa pęnitentia dicat: Quid nobis ꝓfuit supbia: & Sap. 5. diuitiarū iactantia quid cōtulit nobis: Transierūt omnia tanqz vmbra. Modo dicit: Trāsibūt omnia tanqz vmbra: & tu nō trāseas tanqz vmbra. Dies mei Al. †sicut. sicut vmbra declinauerūt: Et ego †velut fenum arui. Quia & supra dixerat: Percussum est sicut fęnū: & aruit cor meū: sed reuiresceret fęnū irrigatū sanguine saluatoris. Ergo sicut fenum arui ego homo post illā ꝓuaricationē: hoc ego iusto iudicio tuo. Tu autē quid: S

¶ Tu †vo †domine in ęternū per- Al. †autem. manes. Dei dies sicut vmbra declinauerūt: et tu Al. † non habet in ęternū ꝓmanes. Temporalē saluet ęternus. Non em quia ego cecidi: & tu senuisti viges ad me liberandū: qui viguisti ad me humiliandū. Tu ỽo domine in ęternū ꝓmanes: Et memoriale tuū in generatione & generationē. Memoriale tuū: qz non obliuiscēris i generationē: Nō vnā: sed generationē & generationē. Promissionē quippe habem⁹ vitę p- j. Timoth. 4. sentis & futurę. ¶ Tu exurgēs misereberis sion: Al. †qz tp̄us miserēdi eius quia †qm venit temp⁹ vt misereāris ei⁹. Qō tem- venit tempus.

Gal.4. pus: Cum autē venit plenitudo temporis: misit dē filiū suū factū ex muliere: factū sb lege. Et vbi sion:
j.Cor.j.§. Ut eos qui sub lege erant redimeret. Primi p̄ enim iudei: inde autem apostoli: inde illi plus q̄ quīgenti
Act.4. fratres: inde illa veinceps multitudo: cui erat anima vna ⁊ cor vnū in dē. Ergo tu exurgens miserebēris
sion: quoniā venit tēpus vt miserearis eius: quoniā
2.Cor.6. venit tempus. Qd tempus? Ecce nūc tempus acceptabile: ecce nūc dies salutis. Quis hoc dicit? Seruus dei paulus: ędificator qui dicebat: Dei ędificiū
j.Cor.j.3. estis: qui dicebat: Sicut sapiens architectus fundamentū posui: ⁊ fundamentū aliud nemo pōt ponere:
p̄ter id quod positū est: qd est christus iesus. Ergo ⁊
Al. †placuerūt seruis tuis lapides. hic quid dicit? ¶ Qm̄ †beneplacitū habuerūt serui tui in lapides eius. In lapides cuius? In
T lapides sion. Sed sunt ibi ⁊ nō lapides: Cui? nō lapi
Al. †terre. des? Ergo qd sequit? Et †pulueris ei? miserebunt. Agnoscam? lapides in sion: agnoscam? pulueē in sion. Nō eīm dicit: lapidū eius miserebunt.
Sed qd ait: Qm̄ beneplacitū habuerūt serui tui in lapides eius: ⁊ pulueris eius miserebunt. Beneplacitū habuerūt in lapides eius: pulueris autē miserebunt. Intelligo lapides sion omnes ꝓphetas: ibi p̄missa est vox p̄dicatiōis: inde assumptū est euangelicū officiū: p illud p̄conīū cognitus ē christus. Ergo
serui tui beneplacitū habuerūt in lapides sion. Sed illi p̄uaricatores recedētes a domino: malisq factis suis offendētes creatorem: in terrā vnde sumpti sunt
Ps.j. redierūt. Puluis facti sūt: impij facti sunt: De quib? dicit: Nō sic impij nō sic: sed tanq puluis quē proicit ventus a facie terrę. Sed expecta domine: sustine
dñe: patiens esto dñe: nō irruat vent?: ⁊ auferat hūc puluerē a facie terrę. Veniāt veniāt serui tui: agnoscant in lapidibus eloquia tua: misereant pulueris
Gen.j. sion: formet hō ad imaginē tuam: dicat puluis ne pereat: memēto qz puluis sumus. Et pulueris eius miserebunt. Hoc de sion. Nūquid non erat puluis qui dominū crucifixit? Qd? peius est: puluis de parietinis ruinarū. Puluis erat ꝓsus: Verūtamē nō frustra de puluere dictū erat: P̄r ignosce illis qz nesciūt
Act.4. qd faciūt. De illo puluere venit pies tot miliū credētiū: ⁊ p̄cia rerū suar ad pedes apl'or ponētiū. Ergo extitit de illo puluere hūanitas: ⁊ formata: ⁊ formosa. Quis eīm de gentibus sic? Qz paucos miramur h
Act.2.et.4. fecisse ad illor tot milia? Subito p̄mo tria milia: postea quinq milia: Oēs in vnitate viuētes: oēs vēditarū rerū suar p̄cia ad pedes apl'or ponētes: vt distribueret vnicuiq ꝓut cuiq opus erat: quib? erat
Gen.2. aīa vna: ⁊ cor vnū in dē. Quis hoc fecit etiā de isto
T puluere: nisi qui ⁊ ipm adam fecit ex puluere? Hoc q̄ de sion: sed nō tm̄ in sion. Quid igit sequit? ¶ Et timebūt gentes nomē tuū dñe: ⁊ oēs reges terrę gloriā tuā. Jam qm̄ miser? est sion: iā qm̄ fui tui bēplacitū habuerūt i lapides eius cognoscēdo fundamentū apl'or ⁊ ꝓphar: iam qm̄ miserti sūt pulueris eius: vt formaret vl' potius reformaret hō viuus ex puluere: Hinc p̄dicatio creuit i gentibus.
Eph.2. Timeāt nomē tuū gentes: ⁊ oēs reges terrę gloriā tuā. Veniat ⁊ al? paries de gentib?: agnoscat lapis
Al. †Quia. angularis: Ibi hereāt duo de diuerso venientes: sed iam nō aduersa sentiētes. †Qm̄ ędificauit dñs sion: Hoc agit nūc. Eia lapides viui in structuram currite: nō in ruinā: Ędificat sion: cauete parietinas.

Ędificat turris: cauete diluuiū: ędificat arca: obseruate diluuiū. Hoc agit nunc: quoniā ędificauit dominus sion. Sed ędificata sion: nunc quid fiet: Et
Al. †nunc videbitur: inquit: in †gloria sua. Ut ędificaret sion: ⁊ vt esse fundamentū i sion: visus est a sion: sed
Isa.ſ. nō in gloria sua. Vidimus eum ⁊ nō habebat speciē neq decorē. At ꝟo cū venerit iudicare cum angelis
Matth.25. Zach.ij. suis: qñ cōgregabunt ante eum oēs gentes: qñ oues ad dexterā: hędi ad sinistrā separabunt: nōne tūc videbunt in quē pupugerūt? Et cōfundent sero: q̄ pīa
X pnitētia ⁊ salubri cōfundi noluerūt. Ędificabit dñs
Al. †nō hic sion: ⁊ videbit in gloria sua: qui in illa p̄mo visus est in infirmitate sua. ¶ †Et respexit in orationem humiliū: et non †despexit deprecationem eorū. In ędificatiōe sion hoc agit mō: ędificantes sion orant ⁊ gemūt. Ille vn? paup: qt pauperes multi: qz milia in tot gentib?: vn? qz vnitas pacis ecclesię: Ipse vn?: ipse multi. Vn? ꝓpter charitatē: multi ꝓpter latitudinē. Ergo nūc orat: nūc currit. Nūc si qs aliqd aliē erat: et aliē se habebat: māducet cinerē sicut panē: ⁊ potū suū cū fletu cōmisceat. Nūc tēp? ē cū ędificat sion: nūc intrāt lapides in structurā. Perfecto
Wanth.20 ędificio ⁊ dedicata domo quid curris sero ḡsiturus: inaniter petiturus: frustra pulsatur?: foris remānsur?
cū q̄nq virginib? fatuis? Nūc ergo curre: Respexit eīm in orationē humiliū: et nō despexit precē eorum.
Al. †generationē alterā. ¶ Scribant hęc in †generationē alterā. Qm̄ hęc scribebant: hęc nō ita ꝓderant eis inter qs scribebant. Scribebant eīm ad ꝓphetandū nouū testamentū: inter homines q̄ viuebāt ex veteri testamēto. Sed ⁊ illud vetus testamentū dei dederat: ⁊ in illa terra ꝓmissionis ꝓpm suū collocauerat. Sed quoniā memoriale tuū in generatiōe ⁊ generatiōnē: nō inquor est: sed iustor. In vna generatiōe pertinet ad vetus testamentū: in alia autē generatiōe ptinet ad nouū testamentū. Et qz hoc qd ꝓphetatū est nouum testamentū ꝓnunciat: Scribant hęc inquit in generatiōnē alteram: ⁊ ꝓplus q̄ creabit laudabit dominū: Nō popul? qui creatus est: sed ꝓplus qui creabitur.
2.Cor.5. Quid euidētius fratres mei: q̄ hic p̄dicta est illa creatura: de qua dicit apl's: Siqua igit i christo noua creatura: vetera trāsierūt: Ecce facta sunt oia noua:
Omnia autē ex deo. Quid est: oia aūt ex deo: Et vetera ⁊ noua: qz memoriale tuū in generatiōe ⁊ generatiōnē. Et populus q̄ creabit laudabit dominū: ¶ †Quoniā ꝓspexit ex †alto sancto suo. Prospexit ex alto: vt veniret ad humiles: ⁊ ex alto factus est hūilis: vt exaltaret hūiles.
Al. †Mundo. Al. †excelso.

Sermo secūdus: de secūda parte psalmi. A

Hesterno die audiuimus cuiusdā paupis gemitū in oratiōe: eumq esse cognouim?: qui ꝓpter nos paup factus est cū diues esset: vt
2.Cor.8. illius pauptate nos ditaremur: eiq membra cohęrētia ⁊ p suum caput loquētia vidimus. Vidimus eīm ibi ⁊ nosipsos: si tū p eius gratiā aliquid ⁊ nos. Finita autē iam erāt verba gemituū: ⁊ cęperāt cōsolationū. Sed ea finiri hesterno die tractando minime potuerūt: Jn his quę restant audiamus hodie: nō iam gementē pauperē: sed gaudentē. Jdeo gaudentē: qz sperantē: Jdeo sperantē: qz nō de se p̄sumentē. Prędicauit fęlicitatē rerū hūanar in scripturis dei: et adiecit: Scribant hęc in generatione alterā: ⁊ ꝓplus q̄ creabit laudabit dñm: Qm̄ ꝓspexit ex alto sancto

suo. Hucusq; sermo herstern⁹ pductus est: Videte q̄ sequant: Dominus de cęlo in terrā †pspexit: ut audiret gemitū compeditoꝝ: vt †solueret. Ut audiret gemitū compeditoꝝ: vt †solueret filios †mortificatoꝝ. Inuenimus in alio psalmo dictū: Intret in cōspectū tuū gemitus compeditoꝝ: t in eo loco dictū: vbi vox martyrū intelligebat. Ūñ martyres compediti: Nōne catenati potius q̄ cōpediti: Ductos em̄ sanctos dei martyres post iudices: p̄ puincias circūeuntes: in catenas nouimus missos: in cōpedes autē nō nouimus. Agnoscunt t cōpedes disciplinę dei t timoris eius: de quo dicū est: Initiū sapiētię timor dñi. Per hunc enim timorē nō timuerūt serui dei eos qui corp⁹ occidūt: animā autē nō possunt occidere: qz eum timebāt qui habet potestatē t corpus t animā occidere in gehēnam ignis. Nisi em̄ cōpedibus timoris hui⁹ ligati essent martyres: qñ illa oīa dura t molesta sustinerēt a pśecutorib⁹ suis: cū eis liberū fuerit facere qđ cogebant: t euadere qđ patiebant: Sed alligauerat eos dñs istis cōpedibus duris quidē t molestis ad tempus: sed tolerādis p̄ter p̄missa eius cui dicit: Propter verba labioꝝ tuoꝝ: ego custodiui vias duras. Hemendū quidē est in his cōpedibus ad impetrandā misericordiā dei: Ūñ vox martyrū est i alio psalmo: Intret in p̄spectū tuū gemitus cōpeditoꝝ: Nō tamē euitandi sunt tales cōpedes vt appetat p̄nicio sa libertas: t temporalis vitę breuisq; dulcedo: quā sequat amaritudo ppetua. Proinde scriptura ne recusemus esse cōpediti sapiētię: sic nos alloquit: Audi fili: t excipe sententiā meam: t ne abūcias consiliū meū: et infer pedē tuū in cōpedes illius: t in torquē eius collū tuū: Subūce humerū tuū t porta illā: et ne oderis vincula ei⁹: In oñi aīa tua accede ad illā: t in omni virtute tua serua vias eius: Inuestiga t inquire t innotescet tibi: et cōtinēs factus ne tœlinq̄s eam: In nouissimis em̄ inuenies requiē eius: t conuertet tibi in leticiā: t erūt tibi cōpedes eius in p̄tectionē fortitudinis: t torques illi⁹ i stolā glorię: Decus em̄ aureū est in illa: t vincula illi⁹ fila hyacinthi: ppones tibi. Clamēt ḡ cōpediti q̄diu sunt in vinculis disciplinę dei: in q̄ sunt exercitati martyres: Soluent cōpedes t volabunt: t eadē ipsa in ornamentū postea p̄uertent. Factū est hoc de martyrib⁹. Quid em̄ pśecutores occidendo fecerūt: nisi vt compedes solurent: t in coronas cōuerterent: De cęlo ḡ prospexit dñs vt audiret gemitū compeditoꝝ: vt solueret filios mortificatoꝝ. Mortificant illi: filij autē mortificatoꝝ qui: nisi nos: Quō autē soluimur nos: nisi cum dicim⁹ ei: Dirupisti vincula mea: tibi sacrificabo hostiā laudis: Soluit aūt vnusquisq; a vinculis cupiditatū malarū vel a nodis peccatoꝝ suoꝝ. Remissio peccatoꝝ: solutio est. Quid em̄ p̄desset Lazaro: qz pcessit de monumēto: nisi diceret: Soluite eū et sinite abire: Ipse quidē voce de sepulchro suscitauit: ipse clamando animā reddidit: ipse terrenā molē treno sepulchro impositā vicit: et pcessit ille vinct⁹. Non ergo pedibus p̄ręs: sed virtute p̄ducentis fit hoc in corde pœnitētis. Cum audis hominē pœnitere peccatoꝝ suoꝝ: iam reuixit: Cū audis hominē cōfitendo pferre cōscientiā: iam de sepulchro educt⁹ est: sed nōdū solut⁹ est. Ūñ soluit: A quib⁹ soluit: Quę solueritis inq̄t in terra: erūt soluta t in cęlo. Meritō p ecclesiā dari solutio peccatoꝝ pōt: suscitari aūt ipse mortu⁹ nō nisi int⁹ clamāte dño pōt. Hęc em̄ deus interius agit. Loquimur ad aures vestras: vñ scim⁹ quid agat in cordib⁹ vestris: Qđ aūt intus agit: nō a nobis sed ab illo agit. Prospexit ḡ vt soluat filios mortificatoꝝ. Quoꝝ mortificatoꝝ: audistis: quos filios audistis. Quid dixinde: Quare hoc agit: Ausculta: Ut †annūciet in sion nomē domini. Primo em̄ p̄mebat ecclesia: qū mortificabant compediti: post illas p̄suras annūciat in sion nomē domini: cū magna libertate in ipsa ecclesia. Ipsa enim sion: nō ille vnus loc⁹ p̄mo supbus: postea captiuatus: sed sion cui⁹ vmbra erat illa sion quę interptat speculatio: Propterea qz i carne positi videm⁹ i pœna extendētes nos: nō ad p̄sens qđ est: sed ad id qđ futurū est: ideo speculatio. Dis em̄ speculator longe p̄spicit. Specula dicit vbi ponunt custodes. Fiūt istę speculę in saxis: in mōtibus: in arboribus: ad hoc vt de loco eminētiore longe videat. Sion ḡ speculatio: ecclesia speculatio. Ūñ speculatio: Longe videre: hoc est speculatio. Labor est enim ante me donec introeam in sanctuariū dei: et intelligā in nouissima. Qualis speculatio intelligere in nouissima: Trāsire mare videndo: non nauigando: t habitare in extremis maris: id est ibi ponere spem in eo: qđ erit finito sęculo. Ergo si ecclesia speculatio: vbi iam annūciat nomē dñi: Nō solū nomē dñi in hac sion annūciat: sed t laus eius inquit i hierusalē. Et quō annūciat: Audi. In cōueniēdo populos in vnum: et †regna vt seruiāt dño. Unde hoc factū: nisi sanguine mortificatoꝝ: Ūñ hoc factū: nisi gemitib⁹ cōpeditoꝝ: Exauditi ḡ sunt q̄ erant in p̄sura t hūilitate: vt esset nostris tribus ecclesia in tanta glozia quā videm⁹: vt iam regna ḡ p̄sequebant: ipsa seruiāt domino. Respōdit ei in via †fortitudinis suę. Cui rñdit: nisi dño: Quis respondit: Supra videamus: Et laus eius inquit in hierusalē: In cōueniēdo populos in vnū: t regna: vt seruiāt dño. Respōdit ei in via fortitudinis suę. Quę illi respōdit: aut quis ei respōdit in via fortitudinis suę: Quęram⁹ ḡ primo quis respōdit: et sic ḡram⁹ q̄ sit via fortitudinis ei⁹. Superiora verba indicāt rñdisse ei: aut laudē eius: aut hierusalē. Supra em̄ dixerat: Et laus eius in hierusalē: In cōueniēdo p̄l'os in vnū: t regna vt seruiant dño. Respōdit ei: nō possumus dicere regna: qz responderūt dixisset. Rñdit ei: nō possum⁹ dicere p̄l'i: quia t hic responderūt dixisset. Quia ḡ respondit ei: Singularē numerū ḡrimus supius: t nō inuenim⁹: nisi aut laudē ei⁹: aut hierusalē. Et qz hoc ambiguū est vtrū laus eius an hierusalē: ꝑm vtrūq; tractem⁹. Quō ei respōdet laus eius: Ūñ ei gratias agūt vocati ab illo. Ille em̄ vocat: nos respōdem⁹: non voce ꝙ fide: nō lingua ꝙ vita. Si em̄ vocat te de⁹: et p̄cipit: t tu male viuis: vocatiōi ei⁹ nō rñdes: Nec laus ei⁹ rñdet ei de te: qz sic viuis vt ille nō laudet: sed potius blasphemet p te. Cū aūt sic viuum⁹ vt p nos laudet de⁹: rñdit ei laus ei⁹ de vocatis t sanctis ei⁹. Rñdit ei hierl'm: Vocata ē em̄ t hierl'm. Et p̄ma hierl'm noluit audire: t dictū ē ei: Ecce dimittet vob dom⁹ vīa vestra. Hierl'm hierl'm luget: clamat: t ñ rñdet: q̄tiēs volui cōgregare filios tuos tāq̄ gallina pullos suos sb alas suas: t noluisti: nō rñdet. Pluit desup: et p fructu spinę p̄ferunt. At vo illa hierl'm de q̄ dictū est:

Sup Job. tract. 49. L. in fi.

Ps. 78.

Ps. 78.

Eccl. 6.

Ps. 16.

Ps. 78.

Ps. 115.

Job. 33.

Matth. 23.

Esa.54. Lętare sterilis q̄ non paris: erumpe ⁊ exclama q̄ nō
Gal.4. parturis: qm̄ multi filij deserte magis q̄z ei⁹ q̄ habet
virū: rn̄dit ei. Quid est: rn̄dit ei: Mō ꝓtēpsit vocan-
tē. Quid est: rn̄dit ei: Ille pluit: illa fructū vedit. Re
spōdit ei. Sed vbi: In via fortitudinis suę. Numqd
in se: Mā q̄d esset in se: aut quā vocē haberet in se: de
se: nisi solā vocē peccati: vocē iniq̄tatis: Excute vocē
Ps.40. ipsi⁹: q̄d inuenis nisi tumultū: Ego dixi dñe misere
re mei: sana animā meā: quia peccaui tibi. Porro si
iustificata est: respondit ei: non ex meritis suis: sed ex
manibus ipsius. Vbi: In via fortitudinis suę. Chri
Job.14. stus est: ipse est. Ego sum inquit via: veritas et vita.
Sed ante resurrectionē non agnoscebatur a populo
2.Cor.13. suo: Et maxime crucifixus ex infirmitate latuit quis
esset: donec fortis resurgēdo appareret. Mō ei ergo
respondit ecclesia in via infirmitatis: sed in via forti-
tudinis suę: quia post resurrectionē vocauit ecclesiā
de toto orbe terraꝝ: iā nō infirm⁹ in cruce: sed fortis ī
3.sentē.dis.24. cęlo. Non eñ laus fidei christianoꝝ est: quia credūt
Si ꝙo. mortuū christū: ⁊ q̄z credūt resurrexisse christū. Mā
mortuū ⁊ pagan⁹ credit: ⁊ hoc tibi ꝑ crimīe obīcit:
q̄z in mortuū credidisti. Quę igit laus tua: Credere
resurrexisse christū: ⁊ spare te resurrecturū esse ꝑ chri
stū: Hęc est laus fidei. Si eñ credideris ī corde tuo:
Roma.10. q̄z dñs est christ⁹ iesus: ⁊ confessus fueris ore tuo: q̄z
de⁹ suscitauit eū a mortuis: saluus eris. Mō ait: si cō
fessus fueris: q̄z de⁹ eū tradidit occidendū: sed q̄z eū
Roma.8. de⁹ suscitauit a mortuis: si cōfessus fueris tūc saluus
Roma.10. eris. Corde eñ creditur ad iusticiā: ore aūt cōfessio fit
ad salutē. Quare aūt credim⁹ ⁊ mortuū: Quia cre-
dere eū resurrexisse nō possum⁹: nisi ꝑus mortuū fu-
isse credam⁹. Quis eñ resurgit: nisi mortuus fuerit:
Quis expgiscit: nisi ꝑus dormierit: Sed nūquid q̄
Ps.40. dormit nō adīciet vt resurgat: Hęc fides est christi-
Esa.54. anorū. In hac ḡ fide in q̄ cōgregata est eccl̄ia: multi
6 illi filij deserte magis q̄z eius q̄ habet virū. Rndit ei:
Dixit ei laudē ꝑm ei⁹ ꝑcepta in via fortitudinis ei⁹:
nō in via infirmitatis eius. Quō ei rnderit: iā supra
audistis: In cōuentēdo ꝓp̄los in vnū ⁊ regna: vt ser-
uiant dño. In hoc ei ḡ rndit in vnitate: Qui autē nō
est in vnitate non ei rndet. Ille eñ vnus est: ecclesia
vnitas. Mō respōdet vni: nisi vnitas. Sed existūt q̄
dicant: Jam hoc factū est: respōdit ei: in omnib⁹ gen
Ibidem. tibus ecclesia parīes filios plures: q̄z illa q̄ habebat
virū. Respōdit in via fortitudinis suę: Credidit eñ
christū resurrexisse: crediderūt in eū oēs gentes: Sz
illa ecclesia q̄ fuit omniū gentiū: iam non est: perīt.
Hoc dicūt q̄ in illa nō sunt. O impudentē vocē: Illa
nō est: q̄z tu in illa nō es. Vide ne tu ideo nō sis: Mā
illa erit: ⁊ si tu nō sis. Hanc vocē abominabilē et de-
testabilē: ꝑsumptiōis ⁊ falsitatis plenā: nulla verita-
te suffultā: nulla sapientia illuminatā: nullo sale con-
ditā: vanā: temerariā: ꝑcipitē: pniciosam: ꝑuidit spi-
ritus dei: ⁊ tanq̄z contra illos cū annūciaret vnitatē:
In cōuentēdo ꝓp̄los in vnū ⁊ regna: vt seruiāt dño.
Cūq̄z subdidisset: rn̄dit ei: vtiq̄z laus eius: vtiq̄z hie-
rusalē mater nr̄a de pegrinatiōe reuocāda: fętosa cū
multis filijs: magis q̄z ea q̄ habebat virū. Qm̄ qui-
Al.ꝑpaucitatē. dā dicturi erāt ꝑ: fuit: ⁊ nō est. †Exiguitatē: inq̄t:
ꝑannūcia. dierū meoꝝ †annūcia mihi. Quid ē qđ nescio:
qui recedētes a me murmurāt ꝑ me: Quid est qđ ꝑ-
diti me perisse cōtendūt: Certe eñ hoc dicūt: q̄z fui:
⁊ non sū: Annūcia mihi exiguitatē dierū meoꝝ. Mō
a te ḡro illos dies ęternos: Illi sine fine sūt: vbi ero:
nō ipsos quęro: Tēpales quęro. Tpales dies mihi
annūcia. Exiguitatē dierū meoꝝ: nō ętemitatē dieꝝ
meoꝝ annūcia mihi. Oē diu ero in isto ęculo: annū-
cia mihi: ꝑter illos q̄ dicūt: fuit: ⁊ iā nō ē: ꝑter illos
qui dicūt: impletę sunt scripturę: crediderūt oēs gen
tes: sed apostatauit ⁊ perīt eccl̄ia de omīb⁹ gentib⁹.
Quid est hoc: exiguitatē dieꝝ meoꝝ annūcia mihi:
Et annūciauit: nec vacua fuit vox ista. Quis annū- Matth.24.
ciauit mihi nisi ipsa via: Quō annūciauit: Ecce ego
vobiscū sum vsq̄z in cōsummationē ęculi. Sed hic
exist̄t ⁊ dicit: Vobiscū sū inq̄t vsq̄z in cōsummatōs
ęculi: q̄z nos ꝑuidebat: q̄z ps donari erit in tra. Mū-
quid ipa est q̄ dixit: Exiguitatē dierū meoꝝ annūcia
mihi: ac nō illa potius q̄ ꝑius loq̄bat: In cōuentē-
do ꝓp̄los in vnū ⁊ regna: vt seruiant dño: Mñ nobis
cor dolet: Quia ⁊ imperatores ꝑ hęreticos leges ꝓpo-
nūt. Jbi impletū ē: Et regna vt seruiāt dño. Mō eñ
vos filij estis illoꝝ mortificatoꝝ: quoꝝ vox cōpedi-
toꝝ exaudita est a dño: Absit. Mō hoc indicāt facta
vestra: nō hoc indicat supbia vīa: nō hoc indicat va- Matth.4.
nitas vestra. Mō sapitis ⁊ fortis estis. Sal insipuerit Ꝑ
estis: ideo ⁊ ab homib⁹ cōculcami. Audīte q̄d dicat
eccl̄ia. Quę eccl̄ia: Quę cōgregauit ꝓp̄los in vnum.
Quę eccl̄ia: Quę cōgregauit regna vt seruiāt dño.
Vota vestra vīis ⁊ falsis opinionib⁹ vestris: ꝗrit a Matth.28.
deo vt exiguitatē dierū suoꝝ annūciet sibi: ⁊ inuenit
dñm dixisse: Ecce ego vobiscū sū vsq̄z in cōsumma-
tionē ęculi. Hic vos dicitis: De nobis dixit: Mos
sum⁹: nos erim⁹ vsq̄z i cōsummationē ęculi. Inter-
rogeꝝ ipse christ⁹ cui dictū est: Exiguitatē dierū me- Matth.24.
oꝝ annūcia mihi. Et ꝑdicabit inq̄t hoc euāgeliū in
vniuerso orbe in testimoniū oīb⁹ gentib⁹: ⁊ tunc ve-
niet finis. Quid est qđ dicebas: hoc certe fuit ⁊ pīt:
Dñm audi annūciantē exiguitatē dierū meoꝝ. Pręg
dicabit inq̄t hoc euāgeliū. Ubi: In toto orbe frarū.
Quib⁹: In testimoniū oīb⁹ gentib⁹. Quid postea:
Et tūc veniet finis. Mō vides adhuc esse gentes: in
quib⁹ nōdū est ꝑdicatū euāgeliū: Cum ḡ necesse sit
impleri qđ dns dixit: Exiguitatē dierū meoꝝ annū-
ciabis eccl̄ię: vt ꝑdicet hoc euāgeliū ī oīb⁹ gentib⁹:
⁊ tūc veniet finis. Quid est qđ dicis iā perisse eccle-
siā de omnib⁹ gentib⁹: qñ ad hoc ꝑdicat euangeliū:
vt possit esse in oīb⁹ gentib⁹: Ergo vsq̄z in finē ęculi
ecclesia in omnib⁹ gentib⁹: ⁊ ipa est exiguitas dierū:
q̄z exiguū est omne qđ finit: vt iā in ętemitatē ab ista
exiguitate transeat. Pereāt hęretici: pereāt qđ sunt:
⁊ inueniant vt sint qđ nō sunt. Exiguitas dierū vsq̄z
in finem ęculi erit. Exiguitas dierum ideo: q̄z totū
hoc tempus: non dico ab hoc hodierno die vsq̄z in
finem ęculi: sed ab adam vsq̄z in finem ęculi: exigua
gutta est cōparata ętemitati. Non ḡ blandiant sibi
contra me hęretici: quia dixi: Exiguitatem dierum
meoꝝ: quasi non ꝓmansuram vsq̄z in finem ęculi. Al.tolimidi.
Quid enim addidit: ¶ Me reuoces me in †di-
midium dierum meoꝝ. Noli quomō hęretici
loquūtur: sic mecum agere. Usq̄z in finem ęculi me
perduc: non in dimidiū dierum meoꝝ: Et perfice
mihi dies exiguos: vt dones mihi postea dies ęter- Ꝛ
nos. Quare ergo de exiguitate dierū reqsisti: Qua- Al.ꝑ generatione
re: Vis audire: In †generatione generatio- ⁊ generationē.
nū anni tui. Jdeo ergo de dieb⁹ exiguis ḡ sunt: q̄z
licet vsq̄z in finē ęculi durēt mecū isti dies: exigui sūt

in cõparatione dierũ tuorũ: Anni eñ tui in generatione generationũ. Quare nõ ait: anni tui in sęcula sęculorũ (sic eñ magis solet ęternitas significari in sanctis scripturis) sed ait: In generatiõe generationum anni tui: Sed qui anni tui: Qui: nisi q̃ nõ veniunt vt transeãt: Qui: nisi q̃ nõ ideo venit vt non sint: Omnis eñ dies ĩ hoc tpe ideo venit vt nõ sit: ois hora: ois mensis: ois annus: Nihil horum stat: añçz veniat erit: cũ venerit nõ erit. Illi ergo anni tui ęterni: anni tui q̃ nõ mutant: in generatiõe generationũ erũt. Est quędã generatio generationũ: in illa erũt anni tui. Quę est ista: Est quędã ꝛ si bñ agnoscamus in illa erim⁹: et anni dei in nobis erũt. Quõ in nobis erũt: Quõ ipe de⁹ in nobis erit: Añ dictũ est: Ut sit deus oĩa in oĩbus. Nõ eñ aliud anni dei: et aliud ipe de⁹: Sed anni dei: eternitas dei est. Ęternitas ipa dei substantia est: q̃ nihil habet mutabile: ibi nihil est ꝓteritũ quasi iam nõ sit: nihil est futurũ quasi nondũ sit: sed nõ est ibi nisi est: Nõ est ibi fuit et erit: qz et qõ fuit: iam nõ est: ꝛ qõ erit nondũ ẽ: sed quicqd ibi est nõ nisi est. Merito sic misit de⁹ famulum suũ moysen. Quesiuit eñ nomẽ mittẽtis se: requisiuit et audiuit: nec desertũ est desideriũ cõcupiscentię bonę. Quesiuit aũt nõ quasi curiositate ꝑsuiendi: sed necessitate ministrãdi. Quid inqt dicã filijs israel: si dixerint mihi: qs te misit ad nos: Et ille indicãs se creaturę creatorẽ: deũ homini: immortalẽ mortali: ęternũ tpali: Ego inqt sum q̃ sum. Tu dices: ego sum. Quis: Caius: alius lucius: alius marcus. Aliud ne diceres: nisi nomẽ tuũ diceres: Hoc expectabat de deo. Hoc eñ erat q̃ sitũ. Quid vocaris: A quo me missum esse respõdebo quęrẽtibus: Ego sum. Quis: Qui sum: Hoc est nomẽ tuũ. Hoc est totũ qõ vocaris. Nõ esset tibi nomẽ ipm esse: nisi quicqd est aliud tibi cõparatũ: inueniret nõ esse vere. Hoc ẽ nomẽ tuũ: Exprime hoc idẽ meli⁹. Vade inqt: ꝛ dic filijs israel: Qui est misit me ad vos: Ego sum q̃ sum: q̃ est misit me ad vos. Magnũ ecce est: magnũ est. Ad hoc homo qd ẽ: Ad illud tã magnũ est homo quid est quicqd est. Quis apprehendat illud esse: Quis eius particeps fiat: Quis anhelet: Quis aspiret: Quis ibi se esse posse ꝑsumat: Noli desperare humana fragilitas: Ego sum inquit deus abraam: et deus isaac: et deus iacob. Audisti qd sim apud me: audi et qd sim ꝓpter te. Hęc igit eternitas vocauit nos: ꝛ erupit ex ęternitate verbũ. Jam eternitas: iam verbũ: et nondũ tẽpus. Quare nondum tps: Quia factũ est ꝛ tps. Quõ factũ est ꝛ tempus: Hia per ipm facta sunt: ꝛ sine ipo factũ est nihil. O verbũ ante tempora q̃ qõ facta sunt tpa: natũ est in tempore cũ sit vita ęterna: vocãs tpales faciẽs ęternos. Hęc generatio generationũ. Generatio eñ venit: ꝛ generatio venit. Et videtis generatiões hoĩm sic esse in terra: tanq̃z in arbore folia. Sed in arbore oliuę vel lauri vel cuiuscũq̃ alteri⁹ q̃ toto tpe fronde vestita est: sic tãq̃z folia gen⁹ humanũ terra portat: plena est hoibus: sed cũ alijs moriẽtib⁹: alij nascẽtibus succedũt: Semp eñ arbor illa veste viridi ornata est. Sed subter attende q̃z multa calces arida folia. Ergo fuit generatio sub adam: trãsijt. Nati sunt inde quidã futuri ꝓncipes ęternitatis dei etiam illo tpe. Inde eñ abel: inde seth: inde enoch. Trãsijt illa generatio: venit diluuiũ: remãsit vna domus. Et illa generatio dedit aliq̃s: ipm noe: et tres filios ei⁹: et tres nurus ei⁹. In tota eñ domo ista octonaria: solus vn⁹ peccator inuẽtus est. Accessit numer⁹ superiori generationi. Deinde de trib⁹ filijs noe: tãq̃z de trib⁹ mẽsuris farinę implet⁹ est orbis. Electus est abraã: isaac et iacob: sancti viri patriarchę placuerunt deo. Dedit et illa generatio sequẽtes etiã generantes: Dederũt ꝓphetas: dederũt ꝓcones dei. Venit etiã postea ꝛ ipe dñs noster iesus christus: misit fermentũ ĩ tres mẽsuras farinę q̃usq̃z fermentet totum. Tpibus in terra carnis illi⁹ fuerũt apli: fuerũt sancti: post illos alij sancti. Et nũc in noie christi q̃: cũq̃z sunt sancti: et post nos q̃cũq̃z erũt: et vsq̃z in finem sęculi q̃cũq̃z sancti. De tot generationib⁹ colliges oẽs sanctas ꝓles oĩm generationũ: et facies indevnã generationẽ. In ista generatiõe generationũ anni tui: id est ęternitas illa: in illa generatiõe erit q̃ de oibus generatiõib⁹ colligit: et in vnã redigit: ipa ꝓceps erit ęternitatis tuę. Ęterę generatiões implendis tpibus generant: ex q̃bus illa ĩ ęternũ regenerat: mutata viuificabit: erit idonea portare te: vires accipiẽs a te. In generatione generationũ anni tui. ¶ † In † principio terrã tu fundasti dñe: Mouĩ ęternitatẽ tuã: qz p̃cedis oĩa q̃ fecisti. Principio tu dñe terrã fundasti: Et opa manuũ tuarũ sunt cęli. ¶ Ipsi peribũt tu aũt pmanes: et oẽs sicut vestimentũ veterascẽt. ¶ Et sicut opertoriũ mutabis eos ꝛ mutabũt: tu † vero idem ipse es: Tu q̃ es: Idẽ ipe es. Tu qui dixisti: Ego sum q̃ sum: idẽ ipe es. Et q̃uis etiã ipa nõ essent nisi ex te: ꝛ p te: et ĩ te: tñ nõ qõ ipe es. Tu vo idẽ ipe es: Et anni tui nõ deficiẽt. Illi anni tui nõ deficiẽt: illi anni tui q̃ erũt in generatiõe generationũ: nõ deficiẽt. Hęc q̃ sciẽs: exiguitatẽ dierũ meorũ q̃rerẽ a te: nisi scirẽ oẽs dies sęculi ab initio vsq̃z ĩ finẽ exiguos esse ĩ cõparatiõe ęternitatis tuę. Mouĩ q̃ vñ interrogauerim: Non se extollãt hęretici: q̃si exigui dies fuerint ecclesię: toto orbe diffuse: Nã et vsq̃z in finẽ cũ sint: exigui sunt. Quare exigui sunt: Eñ q̃nq̃z finiẽdi sunt. Anni illi q̃ erũt ĩ generatiõe generationũ: hi amãdi: hi desiderãdi: his suspirandũ: ꝓpter hos ĩ vnitate pmanendũ: ꝓpter hos quicqd hęreticorũ mali ẽ deuitãdũ: ꝓpter hos ꝑditis ridendũ: ꝓpter hos lucrãdi q̃ errauerãt: ꝛ reuocãdi q̃ pierãt: Illic debet eẽ desiderio. Sz tñ vt ꝟbo⁹is: vt male garrulis: vt calũnioſis susurrãtib⁹ detractorib⁹ respõdeã: idõ mihi annũcia exiguitatẽ dierũ meorũ: et ne me reuoces ĩ dimidio dierũ meorũ: vt añ me auferas de tra q̃z tot⁹ orbis euãgelio repleat: ꝫ rñsionẽ dñi mei dicẽtis: Oportet ꝓdicari euãgeliũ ꝟ in toto orbe terrarũ ĩ testimoniũ oib⁹ gẽtib⁹: ꝛ tũc veniet finis. Quid ad hęc frẽs: Plana sũt: manifesta sũt: Deus fundauit terrã: scim⁹: opa manuũ ei⁹ sũt cęli. Me putetis eñ q̃si aliũ deũ facere manu: aliud ꝟbo: Qđ facit ꝟbo: ꝟ facit manu. Nõ eñ distinct⁹ est corporeis mẽbris q̃ dixit: Ego sum q̃ sũ: Et forte ꝟbũ eius est man⁹ ei⁹. Certe man⁹ ei⁹ ẽ ꝟtus ei⁹. Quia eñ dictũ est: Fiat firmamẽtũ: ꝛ factũ est firmamẽtũ: ꝟbo intelligit fecisse. Quia ꝟbo dixit: Faciam⁹ hoiem ad imaginẽ ꝛ similitudinẽ nr̃az: q̃si manu videt fecisse. Audi ergo: Opera manuũ tuarũ sunt cęli. Ecce qđ verbo fecit: vtiq̃z etiã manibus fecit: qz virtute sua fecit: qz potestate sua fecit. Attende potius quid fecerit:

et noli quęrere quō fecerit. Vultū est eñ te cōpre/
hendere quō fecerit: cum tēpm sic fecerit: vt prius
sis seruus obediēs: et postea fortasse amicus intelli/
2. Pet. 3. gens. Ergo opa manuū tuarū sunt cęli: Ipi pibūt:
tu aūt pmanes. Aperte dixit hoc apls petrus. Cęli
erāt olim ex aqua: et p aquā cōstituti dei verbo: per
qō q factus est mund⁹: ab aqua mūdatus ꝛperijt.
Terra aūt ꝛ cęli q nūc sunt: eodē ꝛbo repositi sunt
igni reseruandi. Jam ergo dixit perisse cęlos p dilu/
uium: Perisse aūt nouim⁹ cęlos ꝑm quātitatē ꝛ spa
cia aeris hui⁹. Excreuit eñ aqua: et totā istā capaci
tatē vbi aues volitāt occupauit: ac sic vtiq; cęli pie/
runt ꝓpinqui terris: Cęli ꝑm qō dicunt aues cęli.
Sunt aūt et cęli cęlorū supiores in firmamēto: sed
vtrū et ipi pituri sint igne: an hi soli cęli q etiā dilu/
uio perierūt: disceptatio est aliquanto scrupulosior
inter doctos: nec facile: maxime in angustia tpis ex/
plicari pōt. Dimittam⁹ ergo eā vel differam⁹: Mo/
uerim⁹ tñ pire ista: deū manere. Et si manēt q̄dā cū
deo q̄ facta sūt a deo: ñ manēt i se ſ i deo: nō recedē/
do a deo. Quid eñ: Dicturi sum⁹ frēs q̄ angeli pitu
ri sūt igne: q incendet mūd⁹: Absit. Sed qd: Dice/
mus q̄ angelos d⁹ nō fecerit: Absit. Sed qd dice/
Ps. 32. mus: Et vñ essent: si nō ab illo facti essent: Ipse di/
xit et facta sunt: ipe mādauit ꝛ creata sunt. Dictū est
eñ hoc cū operū eius cōmemoratio fieret: in qbus
et angeli noīati sunt. Erūt ergo cū illo angeli etiam
mūdo igne flagrāte: Et erit incendiū mūdi: nō incē/
Dañ. 3. dens sanctos dei. Qō fuit camīnus regis trib⁹ pue/
ris: hoc erit ardēs mund⁹ iustis in trinitate signitis.
Forte hic cęlos etiā nō importune intelligim⁹ ipos
iūstos sctōs dei: in qb⁹ manēs d⁹ intonuit p̄ceptis:
chorusc auit miraculis: imbrificauit terrā sapientia
Ps. 18. veritatis. Cęli eñ enarrauerūt gloriā dei. Sed nū/
quid etiā ipi pibūt: An ꝑm quendā modū peribūt:
Scōm quē modū: Scōm vestimētū. Quid ē ꝑm ve
stimentū: Scōm corp⁹. Vestimentū eñ aię corp⁹.
Matth. 6. Dñs eñ vestimētū noiauit vbi ait: Nōne aīa plus
est q̄ esca: ꝛ corpus plus q̄ vestimentū: Quō ergo
1. Cor. 4. perit vestimentū: Et si exterior homo noster corrū/
pitur: sed interior renouat de die in diem. Ergo ipi
peribūt: sed ꝑm corp⁹: tu aūt pmanes. Si q̄ ꝑm cor/
pus peribūt: vbi resurrectio mortuor: Vbi exem/
plum membror qō p̄cessit in capite: Vbi: Vis au/
dire: Vtabit. Nō tale erit quale fuit. Audi ap̄lm
1. Cor. 15. dicentē: Et mortui resurgēt incorrupti: ꝛ nos immu
tabimur. Quō immutabimur: Seminatur corpus
aiale: surget corpus spūale. Ergo seminat mortale:
resurget immortale. Ergo seminat corruptibile: re/
surget incorruptibile. Mutationē itaq; expectam⁹:
ita pibūt cęli: et immutabunt cęli. Sed fortasse san
ctorū corpora nō recte dicunt cęli: Si nō portāt de
um: nō sunt cęli. Et vnde inqt mihi ꝓbas q̄ portāt
1. Cor. 6. deū: Usq; adeo ne excidit tibi: glorificate ꝛ portate
deū in corpe vestro: Ergo tales cęli pibūt: sed nō in
ęternū: peribūt vt mutent. An nō hoc dicit psalm⁹:
Heb. 1. Lege sequēta. Et oēs sicut vestimentū veterascēt:
et sicut opertoriū mutabis eos ꝛ mutabunt: tu aūt
idē ipe es ꝛ anni tui nō deficiēt. Vestem audis: coo/
pertoriū audis: et aliud q̄ corpus intelligis. Spe/
remus q̄ etiā immutationē corporū nostror: sed tū
ab illo q̄ erat ꝛ ante nos: et manet post nos: A quo
sumus qō sumus: ad quē veniemus cum fuerimus
mutati: mutantē nō mutatū: facientē nō factū: mo/
uentem sed manentē. Et quō intelligi a carne ꝛ san/
guine potest: Ego sum qui sum: Tu vero idem ipe Exo. 3.
es: et anni tui nō deficient: Sed nos ad illos annos
cum his pannosis annis quid sumus: Et illi q̄ sunt:
Nec tñ desperare debemus. Jam eñ magnitudine
quadā ꝛ excellētia sapiētię dixerat: Ego sum q̄ sum: Ibidem
et tñ ad nos cōsolandos: Ego sum inqt deus abrae
et deus isaac: et deus iacob. Et nos abrae semen su/
mus: et nos q̄uis abiecti: q̄uis terra ꝛ cinis: in illo Phil. 3.
speramus. Serui sumus: sed ꝓpter nos dñs noster Danie. 3.
formā serui accepit: ꝓpter nos mortales: immorta/
lis mori voluit: ꝓpter nos ꝟ exemplū resurrectionis
ostendit. Ergo speremus nos venturos ad hos an/
nos stantes: in qbus nō circuitu solis peragunt di/
es: sed manet qō est sicuti est: qz hoc solum vere est.
Nos aūt vtrū aliqū ibi esse possimus dicit: Audi et P.
vide vtrū debeas desperare. Audi qō sequit: Fi/
lij seruorū tuorū †inhabitabūt. Ubi inhabi/ Al. †habitabunt
tabunt: nisi in annis nō deficiētib⁹: Filij seruorum
tuor inhabitabūt: Et semen eorū in ſeculum
†ſeculi dirigetur. In ſeculū ſeculi: in ſeculū eter. Al. †nō habe
num: i ſeculū manēs: Sed filij inquit seruor tuor:
Detuendū ne nos serui dei simus: et filij nostri ibi
futuri sint: nō nos: Aut si nos filij sum⁹ seruorū: qz
filij sumus apostolor: qd dicturi sumus: Quę nam
tandē audacia tā infęlix filior subnascentiū: ꝛ recēti
successione gloriantiū: q̄ audeat dicere: nos ibi eri/
mus: apostoli ibi nō erunt: Absit hoc a pietate filio
rum: absit a fide puulor: absit ab intelligētia gran/
dium. Ibi erūt ꝛ apostoli: arietes p̄cedunt: agmi/
quuntur. Quare ergo filij seruor tuorū: et nō dē
pendio serui tui: Et apostoli serui tui: et filij eorum
serui tui: et istorum filij nepotes illorū: qd nisi serui
tui: Oēs cōpendio includeres: si diceres serui tui
inhabitabūt. Uideam⁹ qd nos voluerit admonere.
Est eñ quiddā gestū in prioribus seculis. Per q̄/
draginta annos filij israel attriti sunt in heremo: nul
lus eor intrauit in terrā ꝓmissionis: sed filij eorum: Num. 14.
Intrauerūt sane: qz ita recordamur nisi fallor duo:
ceteri nō. Intrarūt de tot milib⁹ duo. Laborarum
est cum eis tñ. Sed deus nō laborat: certe labora/
uerūt serui ipius. Quāta ptulit: quāta audiuit mor
ses ꝓ hoīb⁹ nō intraturis in terrā ꝓmissionis: In/
trarūt filij eor: qd significat: Intrarūt noui hoīes:
veteres nō intrabūt. Inde tū intrarūt duo: vnus et
vnitas: tāq; caput ꝛ corpus: christus ꝛ ecclesia: cum
omni illa nouitate: id est filior. Ergo filij seruorum
tuor inhabitabūt. Filij seruor: opera seruor sunt.
Nemo ibi habitabit nisi p opa sua. Quid igit est: et
filij habitabūt: Nemo gloriet se habitaturū si dicit
se seruū dei: et opa nō habet. Nō eñ habitabūt nisi
filij. Quid est ergo: filij seruor tuorū inhabitabūt:
Serui p opera sua inhabitabūt: serui p filios suos
inhabitabūt. Noli ergo esse sterilis: si vis habitare:
Pręmitte fęt⁹ qs seqris: p̄mittēdo nō efferēdo. Fi/
lij tui te deducāt ad terrā ꝓmissionis: terrā viuentiū
nō morientiū. Cū hic viuis in hac pegrinatiōe: illi
aūcedāt: suscipiāt te ꝓpter refectionē carnalē. Filij
Ioseph antecessit iacob in egyptū: et ait patri suo et
fratribus suis: Ego p̄ueni pręparare vobis escas. Gen. 45.
Pręcedāt ergo filij tui: p̄cedant te opera tua: Qua/
les filios p̄miseris: talis et sequeris.

Psalmus CII

¶ Incipit tractatus de pſs. CII.

Prefatio.

In omni munere domini dei nostri: in omni eius cōsolatione: in omni cozreptiōe: in gratia quā donare dignatus est: in indulgentia qua nobis nō hoc reddidit qō debebat: in oib⁹ operibus ei⁹: benedicat aīa nostra dñm. Hoc eñ canta uimus: Inde incipit psalm⁹: de q̄ loquemur donāte ipo qō possum⁹: Quē nr̄a aīa benedicat. Unusq̄sq̄ nostrū excitet et exhoztek animā suā: et dicat ei.

¶ Expositio psalmi.

Benedic anima mea †dñm: Et omnes nos: z qui vbiq̄ sunt fratres in chzisto: vn⁹ homo: cuius caput in cęlo est. Exhoztetur ipse vnus homo animā suam: et dicat ei: Benedic anima mea dñm. Obaudit: obtemperat: facit hoc: psuadek ei: Nō ex donis nostris: sed ex illi⁹ quē benedicit aīa nostra. Suscępit eñ psalmus iste ostendere nobis quare bñdicat aīa nostra dñm: quasi ei respondisset aīa sua. Quare mihi dicis: benedic dominum: Audiamus ergo: audiat ipa anima nostra: cōsideret oīa quibus excitek: ne pigra sit in benedictiōe dñi: et videat an iustū sit qō ei dicik: Benedic anima mea dñm: Videat si debeat aliud benedicere ꝑter deuz. Bñdic inq̄t aīa mea dñm. Repetit hoc: et expzessius dicit qō dixerat. Benedic aīa mea dominū: Et omnia †interioza mea nomen sanctum eius. Puto qz nō ad interioza cozpis loquitur: Puto eū nō hoc dicere vt pulmo noster z iecur: et si qua sunt intestina carnis erumpāt in vocē bñdictionis dñi. Est q̄dē pulmo pectozis iecozis nr̄i: q̄si follis quidā anhelātis spiritū recipzocū: q̄ spiritus cōcepti aeris in vocē z sonū expzimik: cū verba digerimus: Nō pōt vocis aliq̄d sonare ab oze nostro: nisi qō pulmo expzessi⁹ emiserit: Sed nō hinc agik: hoc totū ad aures hominū. Habet aures deus: habet z sonū coz. Interioza sua alloquik homo: vt benedicāt dñm: et dicit eis: Omnia interioza mea nomen sanctū eius bñdicite. Quęris q̄ sunt interioza tua: Ipa aīa tua. Quod ergo ait: Benedic aīa mea dñm: hoc ait: oīa interioza mea nomen sanctū eius: Subaudik eñ: bñdicite. Clamat voce si est homo q̄ audiat: silet voce qū nō est q̄ audiat. Interioza tua ctio de oze nr̄o: z hęc ipa verba cātabam⁹: Benedic aīa mea dñm: et oīa interioza mea nomē sanctū ei⁹. Quantū satis fuit temporis cantauim⁹ z siluimus. Mundā interioza tua silere debēt a benedictiōe domini: Alternet p tpe sonos vocū: ppetua sit vox interioz. Cū cōuenis ad ecclesiā hymnū dicere: sonet vox tua laudes dei: dixisti cętū potuisti: discessisti: sonet aīa tua laudes dei. Negociū agis: laudet dominū aīa tua. Cū cibū capis: vide qō ait apl's: Sive māducatis siue bibitis: oīa in gloziam dei facite. Audeo dicere: cū dozmis: benedicat aīa tua dñm. Nō te excitet cogitatio flagicij: nō te excitet depositio furti: nō te excitet cōdicta fozte cozruptio. Innocentia tua etiā in dozmiēte vox est aīę tuę. Benedic aīa mea dñm: et oīa interioza mea nomē sanctū ei⁹.

¶ Benedic aīa mea †dñm: et noli obliuisci oēs retributiōes ei⁹. Benedic inq̄t aīa mea dominū. Quid est aīa tua: Oīa interioza tua. Bñdic anima mea dñm. Repetitio ad exhoztationē valet: Ut aūt benedicat semp dñm: noli obliuisci oēs retributiones ei⁹. Si obliuisceris: tacebis. Nō aūt poterunt añ oculos tuos esse retributiōes dñi: nisi añ oculos tuos fuerint pctā tua. Non sit añ oculos tuos delectatio p̄teriti peccati: sed sit ante oculos tuos dānatio peccati. Damnatio peccati a te: remissio a deo. Hęc enim retribuit dñs: vt possis dicere: Quid retribuā dño p oībus q̄ retribuit mihi: Hoc eñ ꝓsiderātes scī martyres quoz etiā memoziā hodie celebzam⁹: et oēs omnino sancti q̄ vitā istam cōtępserūt: et sicut audistis in Epl'a ioannis: Aīas suas p fratrib⁹ posuerūt: q̄ est pfectio charitatis: dicente dño: Maiozē charitatē nemo habet: q̄z vt aiam suā ponat q̄s p amicis suis. Hęc ergo cōsiderātes sancti martyres: ꝓtempserūt aīas suas hic: vt ibi eas inuenirēt: sequētes ꝟba dñi dicētis: Qui amat animā suā: perdet eā: et q̄ pdiderit eā p̄ter me: i vitam ętернā inueniet eam. Voluerūt eñ retribuere. Qui: Et q̄d: Et cui: Hoies ministeriū suū vsq̄ ad mortē deo retribuerūt. Quid: qō ille nō donauerat: Quid dederūt qō nō acceperūt: Retribuit g̃ mihi ille vere solus q̄ solus donat: sed nō retribuet peccatis nostris. Mā retributiōes nobis alię debebantur: et alię redditę sunt. Noli inq̄t obliuisci oēs retributiones eius: nō tributiones sed retributiōes. Aliud eñ debebak: et redditū est qō nō debebak. Uñ z ille: Quid retribuā inq̄t dño: p oībus q̄ retribuit mihi: Nō ait: q̄ tribuit mihi: sed q̄ retribuit mihi. Retribuisti tu mala p bonis: et retribuit ipe bona p malis. Quō retribuisti tu o homo deo mala p bonis: Qui p̄ius fuisti blasphemus: et pseutor: et iniurio sus: retribuisti blasphemias. Pro q̄b⁹ bonis: Primo: q̄z es cū nō esses: ex ē z lapis: Deinde q̄z viuis: sed viuit z pec⁹. Quid retribues dño p eo q̄ super oīa pecora z sup oīa volatilia fecit te ad imaginē et similitudinē suā: Noli q̄rere q̄d ei retribuas: Similitudinē ipius retribue illi: Nō plus q̄rit: numū suū exigit. Tu aūt p gratūs agēdis: p hūilitate: p obsequio: p cultu religioso: id est p his oībus bonis q̄ debebas deo tuo: p bonis q̄ accepisti quę dixi: retribuisti blasphemias. Quid g̃ ille: Cōfitere: ignosco: Retribuo et ego: sed nō qō tu retribuisti. Tu retribuisti mala p bonis: et ego retribuo bona p malis Cogita g̃ aīa oēs retributiones dei: cogita oīa mala facta tua. Oī multa eñ mala facta tua: tā multę bonę retributiones eius. Et q̄d illi offeres forte xeniorum: Quid munerū: Quid sacrificioz: Añ nō obliuiscris retributiones eius: hoc sacrificio delectak. Bñdic aīa mea dñm. Sacrificiū laudis glorificabit me: Immola deo sacrificiū laudis: et redde altissimo vota tua. Laudari se vult de⁹: z b vt tu p̄ficias: nō vt ille sublimek. Nō ē oīno qō illi retribuas: Et qō exigit: nō sibi: s tibi exigit: Tibi pderit: tibi fuatur. Nō b a te amat qō illū augeat: s qō te ad illū p̄ducat. Propterea g̃ g̃rebāt martyres: deficiebāt q̄dammō nō inueniēdo: et dicebāt. Quid retribuā domino p oīb⁹ q̄ retribuit mihi: Et nō inuenerūt q̄d retribuerēt: nisi Calicē salutarē accipiā: z nomē dñi inuocabo. Quid retribues domino: Cogitabas eñ et nō inueniebas: calicē salutaris accipiam. Quid: Calicem salutarē: Nonne ipe dominus dedit: De tuo aliquid retribue: si potes. Non dixerim: Ne feceris: Noli de tuo retribuere: Non vult deus de tuo

Ps. ciij.

1. Joh. 3.

Joh. 15.

Joh. 12.

Ps. ciij. D

1. Timoth. 1.

Gen. 1.

Matth. 22.

E

Ps. 49.

Ps. ciij.

sibi retribui. Si te tuo retribuis: peccatū retribuis. Omnia eñ q̄ habes: ab illo habes. Tuū peccatum solū habes. Nō vult sibi retribui te tuo: te suo vult: Quō agricolę te terra quā seminauit: si segetē attuleris: te agricolę fructu retribuisti: Si spinas: ò tuo obruliſti. Veritatē retribue: ī veritate dñm laudas:

Job.8. Si te tuo volueris: mentieris: Qui loquit menda-
cium: de suo loquit: q̄ loquit veritatē: de dei loquit.

Psa.jjs. Quid est aūt accipere calicē salutaris: nisi passionē dñi imitari: Hoc martyres fecerūt. Hoc de superbientibus dixit: et sedes sublimes iam ḡrentibus: et cōuallem plorationis deuitantib⁹: q̄ volebāt sedere: vnus ad dexterā: alius ad sinistrā. Quid ergo ait:

Matth.20. Potestis bibere calicē quē ego bibitur⁹ sum. Jam ergo martyr paratus ad victimā sanctā dicit: Calicē salutaris accipiā. Accipiā ergo calicē christi: bibam

s.115. passionē dñi. Laue ne deficias: Sed nomē dñi invocabo. Qui ergo defecerūt: dñm nō inuocauerūt: de sua fortitudine p̄sumpserunt. Tu sic redde: vt te accepisse q̄ reddis memineris. Sic ergo benedicat aīa tua dñm: vt nō obliuiscat oēs retributiones eius.

F

Al. † propiciat † infirmitates. Al. † interitu. Al. † misericordia et miserationibus. † replet. † vt.

Audite oēs retributiones eius: ¶ Qui † ppici⁹ fit omnibus iniquitatib⁹ tuis: Qui sanat oēs † languores tuos: Qui redimit de † corruptione vitaz tuam: qui coronat te in † miseratione t misericordia: ¶ Qui † satiat in bonis desideriū tuū: renouabit † sicut aquile iuuentus tua. Ecce retributiones. Quid debebat peccatori: nisi supplicium: Quid debebat blasphemo: nisi gehēna ignis ardētis: Nō ipa retribuit: ne expaueſcas: ne exhorreſcas: ne sine amore timeas. Noli obliuiſci oēs retributiones eius bonas: et mutare iam: ne experiaris retributiones eius: Quid dicam: Malas: Si iustas: nō malas. A te ergo mala: a deo aūt bona. Nec hęc quę pateris mala: mala sunt. Si eñ iusta sunt: bona sunt: sed tibi patiēti hęc mala sunt. Nō vis vt mala sint tibi q̄ iusta sunt dei: nō sit mala in cōspectu dei iniquitas tua. Nō enim cessauit vocare: aut vocatum neglexit instruere: aut instructū cessauit pficere: aut pfectū neglexit coronare. Quid dicis: Quia es peccator: Cōuertere: et accipe retributiones istas: ppicius fit oībus iniquitatibus tuis. Post remissionem peccatoz corp⁹ infirmum geris: necesse est: sint q̄dā desideria carnalia q̄ te titillent: et q̄ tibi suggerāt delectationes illicitas: sed de languore tuo veniūt. Adhuc eñ infirmā carnē geris: Nondū est absorpta mors in victoriā: nōdum corruptibile hoc induit incorruptionē. Adhuc quibusdā pturbationib⁹ etiā ipsa aīa quatitur post

1.Cor.15. remissionē pctōz. Adhuc in piculis temptationum versat: q̄busdā suggestionib⁹ delectat: quibusdā nō delectat: et in eis quib⁹ delectat: aliq̄ quibusdā cōsentit: capit. Languor est: Sanat et oēs languores tuos. Sanabuntur oēs languores tui: noli timere. Magni sunt inquies: sed maior ē medicus. Omnipotenti medico: null⁹ languor insanabilis occurrit: tantū tu curari te sine: manus eius ne repellas: Nouit quid agat. Nō tm̄ delecteris cū fouet: sed etiam toleres cū secat. Tolera medicinalē dolorē: futuraz cogitās sanitatē. Videte fratres mei ī istis languoribus corporis q̄ta homines tolerent: vt paucos dies victuri moriant: Et hos paucos dies incertos. Multi eñ post tolerantiā magnoz dolorū cū a medicis secarent: aut inter man⁹ medicoz mortui sunt: aut iam sani irruente aliq̄ egritudine defuncti sunt. Si tā sibi ꝓpinquā mortē sperarēt: illos immensos dolores nō suscipererēt tolerādos. Tu nō toleras ad

Job.7. incertū. Qui ꝓmisit sanitatē: nō pōt falli. Fallitur medicus aliq̄n: et ꝓmittit sanitatē de corpe hūano. Quare fallit: Quia hoc nō curat q̄ fecit. Deus fecit corpus tuū: deus fecit animā tuā. Nouit quēadmodū recreet q̄ creauit: Nouit quēadmodū reformet quod ipe formauit. Tu tm̄ sub manib⁹ medici esto. Odit eñ repellentē manus suas. Nō fit hoc in medici hois manib⁹. Ligari se volūt hoies et secari: Daturi ꝓ incerta sanitate: certū dolorē: magnas mercedē. Deus te quē fecit: t certus curat t gratis. Ferto ergo manus eius o aīa q̄ benedicis eū: non obliuiscēs oēs retributiones eius: Sanat eñ omnes languores tuos q̄ redimet de corruptione vitā tuā. Inde sanat oēs languores tuos: q̄ redimit de corruptiōe vitā tuā: Ecce corpus q̄ corrumpit aggra-

Sap.9. uat animā. Vitā ergo habet aīa ī corpore corrupti-
bili. Qualē vitā: Onera patit: pondera sustinet. Ad ipm deū cogitandū sicut dignū est ab hoie cogitari deū: quāta impediūt veluti interpellātia de necessitate corruptionis humane: Quāta reuocāt: Quāta a sublimi intentione detorquēt: Quāta interpellant: Quę turba phantasmatum: Qui populi suggestionū: Totū hoc in corde humano tāq̄ de vermib⁹ huius corruptiōis scatet. Exaggerauim⁹ morbum: laudem⁹ t medicū. Nō ergo te sanabit q̄ fecit talē q̄lis nō egrotares: si legē sanitatis acceptā ser-

Gen.3. uare voluisses: Nōne tibi t disposuit t mādauit q̄d tangeres: et q̄d nō tāgeres ad retinendā salutē: Noluisti audire ad retinendā: audi ad recipiendā. Languore tuo expert⁹ es q̄ vera ille iussisset. Jā tandē aliq̄n homo q̄ nō tenuit monit⁹: audiat vel experitus. Quę duricia est quā nec expientia docet: Non ergo te sanabit q̄ talē fecerat vt nunq̄ egrotares si eius p̄cepta seruare voluisses: Nō te sanabit q̄ fecit angelos: et te refectū equatur⁹ est angelis: Non sanabit factū ad imaginē suā q̄ fecit celū t terrā: Sanabit te: op⁹ est vt sanari velis. Sanat omnino illequemlibet languidū: sed nō sanat inuitū. Quid aūt beati⁹: q̄ vt tāq̄ in manu tua vitā: sic habeas ī voluntate sanitatē tuam: Si velles esse in aliquo sublimi honore in hac terra: ducatum: ꝓconsulatū: ꝓfecturā si cōcupisceres: nunquid cōtinue posses q̄ velles: Nunquid voluntatē tuam potestas sequetur: Multi ad ista volunt puenire et nō possunt: sed si peruenerint: quid ꝓdest honor egrotis: Quis enim nō egrotat in hac vita: Quis nō longum languorez trahit: Nasci hic in corpore mortali: incipere egrotare est. Quotidianis medicamētis fulcimur indigētię nostrę: Quotidiana medicamēta sunt refectiones omnium indigentiarum. Fames nō ne te occideret: nisi medicamētum eius apponeres: Sitis nōne te perimeret: nisi eam tu bibendo non penit⁹ extingueres: sed differres: Reditura est eñ sitis paululū tēperata. Tēperam⁹ ergo istis fomentis erumnā egritudinis nr̄ę. Stando lassat⁹ eras: sedēdo reficeris. Jpm sedere medicina ē lassitudinis. In ipa medicina rursus lassaris: diu sedere nō poteris. Quicqd est vbi fatigationi succurrit: alia fatigatio inchoat. Quid g̃ ista desideras lāguid⁹: Prius

de salute tua cogita. Aliquādo egrotat homo in domo sua: in lecto suo egritudine manifestiore. Oē ꝙ tā ista manifesta sit quā nolūt hoies intueri: tñ ea egritudine ad quā ḡrunt medici hoies: egrotat ꝗscz in domo sua: anhelat febribus in lecto suo: Velit forte cogitare de re familiari aliqd: vel iubere ī domo sua: vel fundo: aut disponere: statim cura suoꝝ circūstrepente et murmurante: reuocat a talib⁹ curis et dicit illi: dimitte ista: pri⁹ cogita de salute tua. Ergo hoc tibi dicit: oīs homo: si non egrotas: alia cogita. Si te egrotantē languor ipe cōuincit: pri⁹ de salute tua cogita. Salus tua christ⁹ est: Christū ergo cogita: os: Hāc salutē si volueris obtinebis. Honores et diuitias cū ḡsieris: non cōtinuo si volueris habebis. Hoc et pciosius est et sequit voluntatē ei⁹. Unde et subdit: Qui sanat oēs languores tuos: q redimit de corruptiōe vitā tuā. Ibi sanabit oīs languor tuus: cū corruptibile hoc induerit incorruptionē. Redempta est eīn vita tua de corruptiōe: iam securus esto. Initus est bone fidei cōtractus: Nemo fallit redemptorē tuū: nemo circūuenit: nemo premit. Egit hic cōmertiū: iam preciū soluit: sanguinē fudit. Sanguinem inquā fudit vnic⁹ filius dei p nobis. O anima erige te: tāti vales: Redimet de corruptiōe vitā tuam. Ostēdit exēplo: qō ꝓmisit in ꝓmio. Mortuus est ꝓpter delicta nra: et resurrexit ꝓpter iustificationē nostrā. Sperent mēbra: qō in capite demonstratum est. Nō curabit mēbra sua: quoꝝ caput leuauit ī cē lum: Ergo q redemit de corruptiōe vitā tuā: qui coronat te in miseratiōe et miserīcordia. Jam eīn forte quasi arrogās esse cēperas: cū audires: Coronat te in miseratiōe et miscōia. Ergo magnus sum: ergo locatus sum. Cuius virib⁹?: Tuis: sed ab illo subministratis. Nā luctaris manifestū est: et ideo coronaberis: qz vinces. Sed vide ꝗs pri⁹ vicerit: vide ꝗs te faciat etiā secūdo victorē. Ego inqt vici sēculuz: gaudete. Et vñ gaudem⁹?: si ille vicit sēculū?: Quasi nos vicerim⁹?: Ita plane gaudeam⁹?: qz nos vicim⁹?. Qui in nobis victi sum⁹?: in illo vicim⁹?. Ergo coronat: nō merita tua. Plus oī bus illis laborauī: ait Apls: ē vide qd adiūxit: Nō ego aūt sed gratia dei mecū. Et post labores oēs excurruz? summauī: fidē seruauī: De cetero reposita ē mihi corona iustitie: quā mihi reddet dñs in illa die iustus iudex. Quare?: Quia agonē certauī. Quare?: Quia cursum cōsummauī. Quare?: Quia fidem seruauī. Uñ certasti?: Uñ fidē seruasti?: Nō ego aūt sed gratia dei mecū. Ergo et q coronaris: illi⁹ misericordia coronaris. Muscz sis supbus: semp lauda dñm. Oēs retributiones eius noli obliuisci. Retributio est cū peccator et impi⁹ vocat⁹ es: vt iustificareris. Retributio est cū erect⁹ et gubernat⁹ es ne caderes. Retributio est cū tibi vires subministratę sunt: vt vsqz in finē pseuerares. Retributio est vt etiam caro ista tua q p̄emebaris resurgat: et nec capitis tui capillus intereat. Retributio est: vt post resurrectionē coroneris. Retributio ē: vt in eternū deū ipm sine defectu laudes. Omnes retributiones eius noli obliuisci: si vis vt benedicat aīa tua dñm: qui coronat te in misericordia et miseratiōe. Et quid agā ego coronatus: Ecce adiuuabar cū luctarer: finito certamine: coronabor: iam nulla residua erit inimica suggestio vel corruptio cum qua luctet. Semp eīn in hac vita luctamur cū corruptiōe ista. Sed quid scriptū est: Nouissima inimica destruet mors. Post destructionem mortis: nullū timebis inimicū: Jd est absorpta est mors in victoria. Tunc ergo erit victoria: tūc corona: Post certamen ergo coronabor: post coronā: quid agā: Qui satiat ī bonis desideriū tuū. Modo eīn audis bonū et anhelas: audis bonū et suspiras: et hocip̄m qō forte peccas: eligendi boni auiditate falleris: Et ī eo reus detineris qō bonū cōsiliū dei nō audis: qd cōtemnendū: et quid eligendū sit. Qō forte negligis discere: si negligēdo bona: falleris. Ubicūcz peccas quasi bonū ḡris: quasi refectionē desideras. Bona sunt ista ḡ queris: sed mala tibi erunt deserto illo a q̄ bona facta sunt. Bonū tuū quere o anima. Est eīn bonū aliud alteri: et oēs creaturę habent quoddā bonū suū integritatis suę: et pfectiōis naturę suę. Interest qd cuicz rei impfectę necessarium sit vt pficiat. Quere tuū bonū: Nemo bon⁹ nisi vnus de⁹. Summū bonū: hoc est tuū bonū. Quid ergo deest cui summū bonū: bonū est: Sunt eīn et inferiora bona ḡ alīs et alīs bona sunt. Pecori qd bonū est frēs: nisi implere ventrē: carere indigentia: dormire: gestire: viuere: sanū esse: generare: Bonū est illi: et vsqz ad q̄ndā modū habet boni sui mēsurā tributā et cōcessam ab oūm rerū creatore deo. Tale tu bonū ḡris: Dat et ꝑ de⁹: ē noli solū ḡrere. Lobę res christi qd gaudes: qz soci⁹ es pecoꝝ: Erige spem tuā ad bonū bonoꝝ oīm: Jpe erit bonū tuū: a quo tu in tuo genere factus es bonus: et oīa in suo genere facta sunt bona. Fecit eīn deus oīa bona valde. Ergo illud bonū qō deus est: si dicam⁹ valde bonū: Jā et de creatura dictū est: Fecit de⁹ oīa bona valde. Quid ergo illud bonū: de quo dictū est: Nemo bonus nisi vnus deus: Dicim⁹ qz bonū est valde. Recurrit nobis recordatio de oīb⁹ creaturis: quia dictū est: Fecit deus oīa valde bona. Quid ergo dicturi sumus: Defecim⁹ in voce: sed nō affectu. Veniat in mentē recens illa tractatio psalmi: explicare nō possumus: iubilemus: bonū est deus. Quale bonum: qs dicat: Ecce nō possumus dicere et nō permittimur tacere. Ergo si nō possumus dicere: et pę gaudio nō pmittimur tacere: nec loquamur: nec taceamus. Quid ergo faciemus: nō loquentes et non tacētes: Jubilemus: Jubilate deo salutari nostro: iubilate deo omnis terra. Quid est iubilare: Deferte vocem ineffabilem gaudiorū vestrorū: et ructate in eum letitias vestras. Et quę erit illa ructatio post saginā: si modo post modicas istas refectiones tñ afficitur anima nostra: Quid erit quādo fiet post redemptionē ab omni corruptiōe: quod dictum est in isto psalmo: Qui satiat in bonis desideriū tuū: Et quasi quęreres: quādo satiat: modo enim nō satior ad quodcūcz me cōuertero: vilescit mihi adeptum: cuius accēderit desideratū: cum omnia q̄ dū nō habeo amo: cū habuero contemno: qō bonū me satiabit: Laus dei. Et ipa cū corp⁹ qō corumpit aggrauat animā: et deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantē: non implet aīa mea: nō pficit: alię de corruptiōe delectatiōes indigentiarū detorquēt me ab illa: qñ satiabit desiderium meū in bonis: Qñ queris: Renouabit sicut aquile iuuēt⁹ tua.

1. Cor. 15.
Psa. 115.
1. Cor. 15.
Roma. 4.
Roma. 4. sen. nos vicerim⁹?: Ita plane gaudeam⁹?: qz nos vicim⁹?. Qui in nobis victi sum⁹?: in illo vicim⁹?. Ergo coronat: nō merita tua. Plus oī bus illis laborauī: ait Apls: ē vide qd adiūxit: Nō ego aūt sed gratia dei mecū. Et post labores oēs excurruz? summauī: fidē seruauī: De cetero reposita ē mihi corona iustitie: quā mihi reddet dñs in illa die iustus iudex. Quare?: Quia agonē certauī. Quare?: Quia cursum cōsummauī. Quare?: Quia fidem seruauī. Uñ certasti?: Uñ fidē seruasti?: Nō ego aūt sed gratia dei mecū. Ergo et q coronaris: illi⁹ misericordia coronaris. Muscz sis supbus: semp lauda dñm. Oēs retributiones eius noli obliuisci. Retributio est cū peccator et impi⁹ vocat⁹ es: vt iustificareris. Retributio est cū erect⁹ et gubernat⁹ es ne caderes. Retributio est cū tibi vires subministratę sunt: vt vsqz in finē pseuerares. Retributio est vt etiam caro ista tua q p̄emebaris resurgat: et nec capitis tui capillus intereat. Retributio est: vt post resurrectionē coroneris. Retributio ē: vt in eternū deū ipm sine defectu laudes. Omnes retributiones eius noli obliuisci: si vis vt benedicat aīa tua dñm: qui coronat te in misericordia et miseratiōe. Et quid agā ego coronatus: Ecce adiuuabar cū luctarer: finito certamine:
Roma. 4.
Psalm. 102.
Gene. 1.
Eccl. 3.
Psal. 102.
Sap. 9.

Queris ergo qñ satiet in bonis aĩa tua: Qñ renouata fuerit iuuentꝰ tua: Et addidit sicut aq̃le. Prosecto hic aliq̃d latet: qđ tñ dici de aquila solet: nõ tacemus: qz nõ est ab re hoc intelligere. Illud tñmõ insinuatum sit cordibꝰ nostris: nõ sine causa dictum esse a spũsancto: Renouabit sicut aquile iuuentus tua. Resurrectionẽ em̃ quandã significauit nobis. Et quidẽ renouat iuuentꝰ aquile: sed nõ ad immortalitatẽ. Data est em̃ similitudo q̃tum de re mortali potuit trahi ad rẽ vtcunq̃ significandã immortalẽ: nõ ad demonstrãdã. Dicit: aquila cũ senectute corporis pressa fuerit: immoderatiõe rostri crescentis cibũ capere nõ posse. Pars em̃ rostri eius supioꝛ: q̃ supra ptẽ inferiorẽ aduncat: cũ p̃ senecta immoderatius creuerit: longitudo eiꝰ incrementi nõ eã sinit os apire: vt sit aliqđ receptaculi interuallũ inter inferiorẽ ptẽ et vncum superiorẽ. Misi em̃ aliqđ interuallũ pateat: nõ habet morsus quasi forpicẽ: vñ velut tondeat qđ trãsmittat in fauces. Crescente itaq̃ supioꝛe pte z nimis aduncata: nõ poterit os aperire et aliq̃d capere. Hoc ei facit vetustas. Pegrauatur languore senectutis: z inopia comedendi languescit nimis: vtraq̃ re ętate et egestate accedente. Itaq̃ mõ quodã naturali in mẽsura reparandę q̃si iuuentutis aq̃la dicit collidere z pcutere ad petrã ipm q̃si labiũ suũ superiꝰ q̃ nimis crescẽte edendi adit⁹ claditur: atq̃ ita cõterendo illud ad petrã excutit: et caret prioris rostri onere q̃ cibus impediebat: accedit ad cibũ et oĩa reparant: erit post senecturẽ tãq̃ iuuenis aq̃la. Redit vigor omniũ mẽbroꝛ: nitor pluma rũ: gubernacula pennarũ: volat excelsa sicut antea: fit in ea quędã resurrectio. Ad hoc em̃ exposita est ista similitudo: sicut de luna ponit: qz diminuta z q̃dammõ intercepta luna rursus nascit z implet: z significat nobis resurrectionẽ: sed impleta illa non pmanet: rursus minuit vt semp significet. Sic ergo z hoc qđ de aquila dictũ est: non ad immortalitatem aquila reparat: nos aũt ad vitã ęternã. Sed tamen ꝓpterea inde ducta est similitudo: vt qđ nos impedit: petra nobis auferat. Mõ ergo p̃sumas de viribꝰ tuis: firmitas petrę tibi excutit vetustatẽ. Petra autem erat christus. In christo renouabit sicut aquile iuuentus nr̃a. Etenim inueterauim⁹ inter inimicos nostros: sicut nota est vox psalmi: Inueteraui inq̃t in oĩbus inimicis meis. Cũ inueteramur: Carne mortali: carne ista fęnea: et ideo pcussum est sicut fęnum: et aruit coꝛ meũ: qz oblitus sum mãducare panem meũ. Oblitus sum inq̃t manducare panẽ meũ. Creuit vetustas: os clausit: atterat in petra. Sic g̃ et in hoc psalmo vñ agim⁹ cũ p̃misisset: Qui satiat i bonis desideriũ tuũ: q̃si rñderit aĩa: Non satiabor de mortalibꝰ: nõ satiabor de tpalibus: aliq̃d ęternus donet: aliq̃d ęternũ pcedat: Sapiẽtia suã mihi det: verbũ suũ mihi det: deũ apud deũ: et se deũ patrẽ et filiũ z spiritũ sanctũ. Wendicus aũ ianuã eius sto: nõ dormit quẽ inuoco: det mihi tres panes: Euangeliũ recordamini. Ecce qđ sit nosse dei fras: q̃ legerunt mori sunt. Mõ recordamini quendã inopẽ venisse ad domũ amici sui z petisse tres panes. Et ille inq̃t dormiẽs respõdebat ei z dicebat: iam reclesco: pueri mei intus mecũ dormiũt. Ille pseuerãs in petẽdo: extorsit tędio qđ nõ potuit merito. Deus aũt dare vult: sed nõ dat nisi petenti; ne det nõ capienti. Mõ tędio tuo vult excitari. Mõ em̃ cum ozas tanq̃ dormiẽti molestus es: At nõ dormiet neq̃ dormita bit q̃ custodit israel. Semel christus dormiuit: vt illi cõiunx de latere fieret. Dormiuit in cruce: manifestum est. Mortuus est em̃ vt diceret: Ego dormiui et somnũ cepi. Sed nũq̃d qui dormit nõ adiciet vt resurgat: Propterea ibi sequit: Et exurrexit: qz dñs suscepit me. Quid vero iã aplus: Christus inq̃t resurgẽs a mortuis: iã nõ morit: et mors ei vltra non dominabit. Ipe ergo nõ dormit: vide ne fides tua dormiat. Dicat g̃ aĩa iam desideras satiari qđã celso z inenarrabili bono: cui iubilat potius et de q̃ iubilat: q̃ aliquid explicat. Jam em̃ vult: iam sentit inde aliq̃d. Videt se impediri p̃ grauatione corpis: nõ se posse in hac vita satiari: et q̃si rñdeat et dicat: Quid mihi dicis: satiabit in bonis desideriũ tuum: Noui bonũ eius qđ desiderem: noui qđ mihi sufficiat. Video hoc in philipo: Ostende inq̃t nobis patrem: et sufficit nobis. Solũ patrẽ q̃si desiderabat: ostendit dominus tres panes desiderãdos. Qui est vnus panis: ostẽdit z dicit: Tanto tpe vobiscũ sum: et patrẽ nõ nostis: Philipe: q̃ me videt: videt z patrem. Promisit z spiritũ: quẽ mittet inq̃t pater i nomine meo. Itẽq̃ ait: Quẽ ego mittã vobis a pze: donum suũ equale sibi. Noui qđ desiderẽ: sed q̃si inde satiabor: Ecce mõ et de trinitate cogito: quomõcũq̃ de trinitate: vix in ęnigmate: vix p speculũ et pte audeo aliq̃d sentire. Q̃n satiabor: Renouabit sicut aquile iuuẽtus tua. Non satiaris mõ: qz nõ est idonea aĩa tua ad solidũ illũ et magnũ cibũ: sed rostro clauso: non est idonea. Vetustas tibi os clausit: propterea petra data est: vbi vetustate cõtrita: renouet iuuentꝰ tua sicut aquile: vt possis mãducare panem tuũ illũ q̃ ait: Ego sum panis viuus q̃ de ęlo descẽdi. Renouabit iuuẽtꝰ tua sicut aquile: tu satiaberis in bonis. ¶ Faciens misericordias dñs: et iudiciũ †eis q̃ iniuriã accipiunt. Facit mõ frẽs anteq̃ veniam⁹ ad renouationẽ: sicut aquile: anteq̃ satiemur in bonis. Quid em̃ hic: qđ in ista pegrinatione: qđ in ista vita: Nunq̃d deserimur nõ faciens misericordias dñs: Et videte quõ faciat misericordias: nõ nos relinquẽs in deserto: nõ nos relinquẽs in heremo: donec pueniamus ad patriã. Faciẽs misericordias. Sed quibus: Beati misericordes: qñ ipi misericordiã cõsequent. Mõ audistis frattres cũ euangeliũ legeret. Mõ ergo putet aliq̃s futuram in se esse misericordiã dei si est ipe immisericors. Sed audi g̃ sit mẽsura misericordię: Me quasi in amicus sit: et nõ sit in inimicũ: Dictũ est: Diligite inimicos vestros. Satiari vis bonis dei: satiata sit in te misericordia dei. Plena misericordia: ipa est pfecta misericordia: ipa est g̃ amat: quę diligit etiaz habentẽ se odio. Mã qđ faciã inq̃s: Si cępero diligere inimicum meũ: iniurias accipiã: et iurias pferã: z nõ me vindicabo cũ assint leges: Justũ est vt vindices te. Cõcedit qz iustũ est. Vide vtrũ ne habeas qđ in te vindicet z vindica. Sic em̃ dicis: Ita ne me nõ vindicabo: q̃si de⁹ iusticiã vindictę reprimat: et non superbiam vindicantis extinguat: Aut vero adultera illa non erat lapidanda: aut si lapidaretur: iniquum aliq̃d fieret. Si iniq̃ fieret: inique iussum esset. Lex aũt iussit: de⁹ iussit. Sed io vos: vltores videre si nõ estis pctores. Adducta ẽ adultera mulier lapidãda

Ps. jxx.

Ps. j.

Ps. vj.

Ps. xxxvij.

j. Cor. jo.

Ps. vj.

Ps. xxxvij.

Luce. jj.

Ps. cxlij.

Matth. v.

Matth. v.

Ioh. iij.

Ioh. viij.

Ibidem.

Ioh. vj.

Ioh. viij.

ex lege: sed adducta est ad latorē legis. Sequis q̄ ad-
duxisti: vide q̄ sequias: et in quā sequias. Si peccator
in peccatricē: ne sequire: prius cōfitere. Si pecca
tor sequis in peccatricē: relinque illam. Nouit ille q̄d
de illa sentiat: q̄d iudicet: quō parcat: quō sanet. Ex
lege sequis: Melius nouit q̄d agat legislator ex qua
pite scribebat in terra. Tūc scripsit in terra: q̄n se in-
clinauit in terrā. Anteqū se inclinaret in terrā: non in
terra scripsit: sed in lapide. Jam fructuosum aliquid
erat terra de dñi litteris paritura. In lapide legē scri
ptum: significans duriciā iudeorum: In terra scripsit
significans fructū christianorum. Venerūt q̄ illi addu
centes adulterā tāq̄ sequentes fluctus in petrā: sed
eius responsione cōfracti sunt. Dixit enī illis: Qui in
vobis sine peccato est: prior in illā lapidē iactet. Et
rursum inclinato capite scribebat in terra. Et vnus-
quisq̄ iam interrogans cōscientiā suā: nō cōparue-
runt. Repulit eos: non infirma mulier adultera: sed
adulterata cōscientia. Qui vindicare volebāt: iudi-
care cupiebant. Venerunt ad petram: absorpti sunt
iuxta petrā iudices eorum. Faciēs misericordias dñs.
Sed quib⁹? Beati misericordes: q̄n ipi misericor-
diam cōsequent. In omnes fac misericordiā. Quā
misericordiā facturus es iusto? In necessitatib⁹ tm̄
corporalib⁹. Cui si defuerint supplemēta a te: non ei
defuerunt a deo. Q̄d ergo facis tibi plus pdest. Das
mendico transeunti et petenti: q̄eris et iustum cui
des: p quē recipiaris i tabernacula eterna: Quia q̄
recipit iustum in noīe iusti: mercedem iusti accipiet.
Vendicus te grit: iustū tu gre. De alio enī dictum
est: Omni petenti te da: et de alio dictum est: Desu-
det elemosynā i manu tua donec inuenias iustū cui
eq̄s tradas. Et si diu nō inuenit: diu gre et inuenies.
Sed q̄d p̄stabis? Mone plus tibi gratur? Si nos
vobis inq̄t spiritualia seminauim⁹: magnū est si ve-
stra carnalia metamus? Inde est et illud q̄d pridem
exposuimus in nutu dñi: q̄ producit terra fenū iumē
tis: id ē carnalia eis q̄ triturāt: Quia boui triturāti
os nō infrenabis. Vñ vos adhortati sum⁹ vt in hac
re diligētes sitis: cauti: sobrij: Opera vestra: thesau
ros vestros deputetis. Nunq̄d aūt hec frēs ideo di
cimus vt ita fiāt in nos? Puto i noīe dñi posse esse
istam q̄uis infirmor vocē apostolicā tū: sed vobis
pdest: sicut ait ipe apls: Nō q̄ gro datū: sed redro
fructū. Quā ergo elemosynā factur⁹ es iusto? Non
pascebat vidua: pascebat coruus: q̄ pascebat q̄ fe-
cit corui: Heliā dico. Non g̃ deest vñ deus det suis:
Tu vide q̄d emas: q̄n emas: quāti emas. Emis enī
regnū celorum: et nō est emendi tempus: nisi in hac vi-
ta: Et q̄ vili emas attende. Tanti tibi valet: quantus
habere potueris. Fac misericordiā iniquo: nō tāq̄
iniquo. Nā ipm iniquū inquantū iniquus est ne su-
scipias: id est ne quasi intentione et amore iniquita-
tis illius suscipias eū. Nā et prohibitū est dari pecca
tori: et suscipere peccatores. Et quō omni petēti te
da? Et quō: si esurierit inimic⁹ tuus ciba illū? Qua
si contraria vident: sed aperiunt in noīe christi pul
santibus: et manifesta erunt grentibus. Ne tradas
peccatori: et ne suscipias peccatorē: et tū omni pe-
tenti te da. Et si peccator est q̄ te petit: da nō tāq̄
peccatori. Q̄n das tāq̄ pctōri? Quādo in q̄ pctōr
est: hoc tibi placet vt des: deū offendis. Paululū at

tendat charitas vestra donec euoluat res etiā exē-
plis multū vtilis ad intelligendū. Hoc dixi: cū esu-
rierit nescio q̄s: si habes vñ des: da. Si vides dan-
dum esse ad subuentendū da. Ne pigrescāt i hoc vi-
scera misericordie: quia tibi hō pctōr occurrit. Tibi
enī homo peccator occurrit. Cū dico: Occurrit tibi
homo peccator: duo noīa dixi. Hec duo noīa nō su
perflua sunt. Duo noīa: aliud q̄ homo: aliud quod
peccator. Q̄ homo: opus est dei: q̄ peccator: op⁹
hominis est. Da operi dei: noli operi hominis. Et
quō inq̄t me prohibes dare operi hois? Quid est da-
re operi hois? Peccatori dare ꝓter peccatū: pla-
centi tibi ꝓter peccatū. Et quis hoc faciet iniquis?
Quis hoc faciet? Utinā nēo: utinā pauci: utinā non
publice. Qui venatoribus donāt: quare donāt? Di
cāt mihi: Quare donat venatori? Hoc in illo amat
in quo nequissimus est: hoc in illo pascit: hoc in illo
vestit ipam nequiciā publicā spectaculis oīm. Qui
donat histrionib⁹: q̄ donat auguribus: q̄ donat me-
retricibus: gre donat? Nunq̄d nō et ipi hoibus do-
nant? Nō tm̄ ibi attendūt naturā operis dei: sed ne-
quiciā opis humani. Vis videre q̄d honores in ve-
natore q̄ illū vestis? Dicat tibi: sis talis: amas illū:
gaudes ad illū: vis quodammō expoliare te: et illū
vestire. Noli cum iniuria accipere: si tibi de meretri
cibus dicat: Tales sint filiq̄ tuq̄. Iniuria est inquis.
Quare iniuria est: nisi q̄ illa iniquitas? Quare iniu
ria: nisi q̄ illa turpitudo? Nō ergo donas cum non
das fortitudini: sed turpitudini. Quō ergo q̄ vena-
tori donat: nō hoi donat: g̃ arti neq̄ssimę? Nā si hō
tm̄ esset et venator nō esset: nō donares. Honoras i
eo viciū nō naturā. Sic cōtra: si des iusto: si des p̄-
phetę: si des discipulo christi aliq̄d cuius indiget: et
nō ibi cogites: q̄ discipul⁹ christi est: q̄ minister est
dei: sed dispēsator ē dei: g̃ cogites ibi aliud cōmodū
tēporale: vt fortasse cause tuq̄ necessarius: q̄n fuerit:
venalis tibi sit: q̄ ei aliq̄d porrexisti: tā tu nō dedisti
iusto si sic deberis: q̄ ille non dedit homini q̄n dedit
venatori. Res ergo charissimi in ꝓmptu posita est:
et puto q̄ et si obscura fuit iā manifesta est. Ad hoc
dñs te cōstrinxit cū diceret: Qui receperit iustū: suf
ficeret. Sed q̄ potest recipi iustus alia intentione
cū putat ꝓdesse posse ad aliq̄d tpale: forte ad supplē
dam cupiditatē: forte ad adiuuandū vt hō circūue-
niat: aut oppримat: q̄ tale ministeriū de illo queris:
forte ꝓterea suscipis: negauit tibi mercedē iusti: ni-
si cū additamēto. Dixit enī: Qui recepit iustū in noīe
iusti: mercedē iusti accipiet: id est ideo recipiēs q̄ iu
stus est: et q̄ receperit ꝓpheta: nō tm̄ recipe ꝓpheta:
sed i noīe ꝓphetę: hoc i illo honorās q̄ ꝓpheta est:
ad extremū q̄ dederit calicē aquę frigidę vni ex mini
mis istis tm̄ in noīe discipuli: id est ꝓterea q̄ disci-
pulus christi est: ꝓterea q̄ dispēsator sacramēti ē:
amē dico vobis: nō pdet mercedē suā. Quō g̃ intel-
ligis: q̄ recepit iustū in noīe iusti: mercedē iusti acci
piet? Sic intellige: q̄ receperit peccatorē in noīe pec
catoris pdet mercedē. Ergo frēs exercete misericor-
diā: Nō est aliud vinculū charitatis: nō est aliud ve-
hiculū quo perducamur in hac vita ad illam patriā.
Extendite dilectionem vsq̄ ad inimicos: securi esto-
te. Ideo venit christ⁹ cui tanto ante dictū est: Ex ore
infantiū et lactentiū perfecisti laudē: vt destruas inimicū
et vindicatorē: Quod nonnulli codices defensorē ha-

Ecclesiast. 23. q. 4 Duo ista.

dist. 86. Qui venatoribus.

86. dist. Qui venatori.

Matth. 10.

Ibidem

Matth. 6. Psal. 8.

bent:sed verius vltorē: vindicatorē. Destruere voluit dñs vindicatorē:id est eū qui se voluit vindicare: vt nō illi dimittāt peccata sua. Quid ergo inquis: Dormiet disciplina:Auferet oīs correptio: Non auferetur. Quid enī te luxurioso filio facturus es: Nō castigabis:Nō verberabis:Seruū et ipm tuum si male viuentē videris:nō pna aliqua:nō verberib⁹ refrenabis:Fiat ḃ:fiat:admittit deus:immo reprehendit si nō fiat:sed animo dilectionis fac:non animo vltionis. Ubi autē potētiores aliqs iniuriosos passus fueris: vbi tibi nec corrigere disciplina licet:nec forte etiam monere aut ꝓcipere:tolera:secu-

Matth.5. rus tolera. Audi euāgeliū: quō lectū est:Beati eritis cum vos ꝓsecuti fuerint hoies ꝛ dixerint aduersum vos omne malum:mentiētes ꝓpter nomē meū. Et ibi addidit ꝓpter qđ:ne merito tuo accipias maledicta nō causa iustificationū dei. Nō enī q maledi

11.q.3. qui iustus est. ctus fuerit iustus est:sed qui iustus est et iniuste maledicitur:et si iniuste maledicit ꝓmiū illi redditur. Propterea itaq; secur⁹ esto misericors:extēde dilectionē vsq; ad inimicos. Qui forte ptinēt ad gubernationē tuā vindica:coerce cū dilectiōe cū charitate:attendens salutē eternā:ne cum parcis carni:aīa pereat. Fac hoc:et multos passurus es:in qs nō potes exercere disciplinā:qr nō ptinent ad iura gubernationis tuę. Ferto iniurias:securus esto. Faciet enī misericordias dñs ꝛ iudiciū oīb⁹ iniuriā accipientibus:Sic in te facit misericordiā si miser⁹ fueris: sic eris misericors:vt qō pateris iniuriā non sit impunitum. Dibi vindictam et ego retribuam:dicit

Deut.32. dñs. ¶ Notas fecit vias suas moysi. Quas vias suas notas fecit moysi:Quare moysen elegit: Ex moyse intellige omnes iustos: omnes sanctos.

Job.j. Unū posuit: oīes occurrāt. Tū ꝓ moysen data est lex:et habet aliqd obscurum traditio ipa legis. Ad hoc enī data est lex: vt cōuinceret languidus:ꝛ medicum implozaret. Ipsa est occulta via dei. Jā dudum audieras:Qui sanat oēs lāguores tuos. Languores ī egrotis latebāt:dati sunt qnq; libri moysi:

Job.5. Cincta est piscina qnq; porticibus: pduxit languidos vt ibi iacerēt:vt ꝓderēt:nō vt sanarent. Quinq; porticus ꝓdebant:nō curabāt. Piscina curabat descendēte vno:et hoc piscina turbata. Turbatio pi

Job.7. scinę in passione dñi. Uenies enī et ignotus factus: cum dicit ab alijs ipse est christus:ab alijs non est christ⁹:iust⁹ ē: pctōr est:magister est:seductor ē:turbauit aquā:id est turbauit populū:et ī tota illa ptur batione aquę vnus sanabat:qr in passione dñi vnitas sanat. Qui ꝓter vnitatē fuerit:et si iacebit ī porticibus sanari nō poterit:et si legē tenet:ad salutē nō puenit. Ergo qr hoc ibi mysteriū est:ideo docet data legē vt cōuincerent peccatores:et ad gratiā accipiendā medicū inuocarēt. Un ille cōuict⁹ est quē

Romah.7. in se tranſſigurat paul⁹ aplus dicēs: Infelix homo: qs me liberabit de corpore mortis huius:Per mādatum enī demonstrata illi erat quędā rixa in seipo:

Ibidem. Un dicit: Uideo aliā legē in mēbris meis repugnātē legi mētis meę:et captiuū me ducentē in lege peccati q̄ est in mēbris meis. Cognouit se in miseria:in gemitu:in rixa:in cōtentione:ipe secū sibi nō cōcordans: a se dissonās:a se resiliēs. Et qđ ait: optās pacem:pacē verā:pacem supernā: Infelix ego homo: quis me liberabit de corpore mortis huius:Gratia

dei per iesum christū dñm nostrū. Ubi enī abunda/ Romah.5. uit peccatū:superabundauit gra. Un autē abundauit pecccatū:Lex aūt subintrauit:vt abūdaret pec Ibidem catum. Quare lege subintrāte abundauit peccatū: Quia nolebāt se ꝓfiteri hoies peccatores:addita lege:facti sūt ꝛ ꝓuaricatores. Prꝛuaricator enī nō est quisq;:nisi cū legē transgressus fuerit. Ipse apostolus hoc dicit: Ubi enī nō est lex:nec prꝛuaricatio. Romah.4. Abundauit ergo peccatū vt superabūdaret gratia. Ergo vt dicere cꝛperā: qr hoc est in lege magnum mysteriū:ideo eam datā: vt crescente peccato:humiliarent superbi:humiliati cōfiterent:cōfessi sanarentur. Istę sunt vię occultę qs notas fecit moysi ꝓ quę legem dedit:qua peccatū abundaret:et supabundaret gratia. Non crudeliter hoc fecit deus:sed cōsilio medicinę. Aliqn enī videt sibi homo sanus et egrotat: Et ī eo qō ꝛgrotat et nō sentit:medicū nō ḡrit. Augetur morbus:crescit molestia:ḡritur medicus: et totū sanat corpus. Notas fecit vias suas moysi:

Filijs israel voluntates suas. Nunqđ oībus filijs israel:Sed veris filijs israel:immo omnibus filijs israel. Qui enī dolosi:q insidiosi:q hypocritę: Job.j. nō filij israel. Et q filij israel:Ecce vere israelita in q dolus nō est. Filijs israel volūtates suas. Adse/ Al. multi ratorꝛ ꝛ misericors dñs:lōganimis et multę misericordię. Quid tam lōganimū: Quid tā multū in misericordia:Peccatur et vivit: accedunt peccata:auget vita:Blasphemat quotidie: et facit Matth.5. solem suū oztri sup bonos et malos. Uocat vndiq; ad cozrectionē: vocat vndiq; ad pnitentiam: vocat beneficijs creaturę: vocat impertiendo tempus vi-uendi: vocat p lectozē: vocat p tractozem: vocat per intimā cogitationē: vocat p flagellū cozrectiōis: vocat per misericordiā consolationis. Longanimis et multę misericordię. Sed obserua ne lōgitudine misericordię dei male vtendo:tu tibi thesaurizes quod ait aplus: irā in die irę ꝛ revelatiōis iusti iudicij dei. Roma.2. Nam hoc ait aplus: An diuitias benignitatis ꝛ lōganimitatis ei⁹ cōtemnis:Ignozas qr patiēta dei ad pnitentiā te adducit:Oz tibi parcit:putas quia places ei:Hęc feci inquit ꝛ tacui: Suspicatus es ps.49. iniquitatē q ero tui similis. Nō mihi placent peccata:sed lōganimitate ḡro recte facta. Si punirē peccatozes:nō inuenirē confessozes. Ergo te deus lōganimitate sua parcendo ad pnitentiā adducit:tu autem quotidie dicis:finitur hodiernus dies: et sic ero et crastino die:nō enī cras erit vltimus:et tertio die:et subito venit ira eius. Fratres:nō tardetis cō uerti ad dñm. Sunt enī qui ꝓparant cōuersionē et Eccl.5. differunt:et fit in illis vox cozuina:cras: cras. Loz hēb.4. uus de arca missus:nō est reuersus. Non ḡrit deus dilationē in voce cozuina:sed confessionē in gemitu columbino. Missa columba reuersa ē. Oz diu cras: cras:Obserua vltimū cras:quia ignozas qō sit vltimum cras. Sufficiat q vixisti vsq; ad hodiernum peccator. Audisti. Sepe soles audire: audisti cho-die. Oz quotidie audis:tam quotidie nō cozrigeris. Tu enī ꝑm duriciā cozdis tui et coz impnitēs:thesaurizas tibi iram in die irę et revelationis iusti iudicij dei:q reddet vnicuiq; ꝑm opera sua. Nō sic tibi videat deus misericors: vt nō videat et iustus. Misericors et miserator dñs. Audio et gaudeo: ita dicis:audi et gaude. Adhuc addidit: Longanimis et

Ps.85. multū misericors: Et ī extremo: t verax. Gaudes ad verba supioza: ad vltimū treme. Sic misericors t lōganimis est: vt sit t verax. Cum tibi thesaurizaueris irā in die irę: nōne expieris iustū quē cōtempsisti be-

2 Irascetur. nignū: ¶ Nō in †finē irascet: neq; in ęternum †indignabit. Quia t qō viuim⁹ in flagellis t correptiōe mortalitatis: de indignatiōe ipsi⁹ est: de pęna hoc habem⁹ ꝑmi peccati. Fratres mei nō solū cogitare debem⁹ vt futuras minas ipsius euadam⁹: sed t

Eph.2. ꝑsentē irā: qz t ista ira ipsius est: cui⁹ t se t nos fuisse dicit filios aplūs. Ait quippe: Fuim⁹ eñ t nos aliqñ natura filij irę: sicut t cęteri. Ergo ex ira ipsius est q

Gen.3. hic homo pegrinat: qō laborat. Nō est ex ira ipsius nē tuū: t terra spinas t tribulos pariet tibi: Ab auctore nostro dictū est. Aut si est aliud vita nr̄a: si poteris cōuertere ad aliquā voluptatē: vbi spinas non sentias: Elige qō volueris: esto auarus: luxuriosus: Et duo ista sola nō dicam⁹: adde tertiū: ambitios⁹. In honozū cupiditate quātę spinę: In luxuria libidinū quātę spinę: In ardoze auaricię: quātę spinę: Amozes turpes quātas molestias habēt: Quātas sollicitudines hic in ista vita: Omitto gehennā. Vide ne iam ipse tibi gehenna sis. Hoc eñ totū fratres mei de ira ipsius est: t cū te cōuerteris vt iuste agas: nō poter? nisi laborare ī terra: Et nō finit labor: nisi cum finita fuerit via. Oportet in via laborare: vt in patria gaudeam⁹. Ergo consolat ꝑmissione sua laborem tuū: sudorem tuū: molestias tuas: t dicit tibi: Nō in finē irascet: neq; in ęternū indignabit. ¶ Nō ꝑm peccata nostra fecit nobis. Deo gratias: quia hoc voluit. Nō qō merebamur accepim⁹. Nō ꝑm peccata nostra fecit nobis: Neq; ꝑm iniquitates nostras retribuit nobis. ¶ Qm̄ ꝑm altitudinem cęli a terra: †cōfirmauit dominus misericordiā suam sup timentes †eum. Cō-

Confirmauit. firmauit dom⁹ misericordiā suam super timentes eū. Scōm quid: Scōm altitudinē cęli a tra. Quid dixit: Si aliquādo potest cęlū abscedere a ꝓtectiōe terrę: aliquādo poterit deus non ꝓtegere timētes se. Attende et cęlum: vbiq; atq; vndiq; ꝓtegit terrā: t nulla pars terrę est quę non cęlo protegat. Peccant homines sub cęlo: faciūt omnia mala sub cęlo: tamē ꝓtegunt cęlo. Inde lux ad oculos: inde aer: inde spiritus: inde pluuia ad terrā ꝓter fructus: inde omnis misericordia a cęlo. Tolle auxiliū cęli a terra: statim deficiet. Sicut ergo ꝓtectio cęli pmanet super terrā: sic protectio domini pmanet sup timentes eum. Timentes deum: supra te est protectio ipsius. Sed forte flagellaris: et putas quia deseruit te deus: si deseruit protectio cęli terram: Quoniā ꝑm altitudinem cęli a terra confirmauit dominus misericordiā suā super timentes eum. Et quid fecit: Quia non ꝑm peccata nostra retribuit nobis. ¶ Quātū distat †oriens ab occidēte: †longe fecit a nobis †esse †peccata nostra. Scōm altitudinē cęli a terra: confirmauit dñs misericordiā suam sup nos. Dixi quare: Propter ꝓtectionē. Unde: Quātū distat oriens ab occidēte: longe fecit a nobis esse peccata nostra. Nō possunt dico: Quādo peccatū remittit: occidūt peccata tua: oritur gratia tua. Peccata tua tanq; in occasu sunt: gratia qua liberaris in ortu est. Veritas de terra orta est. Quid est veritas de terra orta est: Mata est gratia tua: Occidūt peccata tua: inouaris quodāmodo. Ad ortū attendere debes: ab occasu auerti debes. Auertere debes a peccatis tuis: cōuertere ad gratiā dei. Illis occidentib⁹ surgis t ꝓficis. Sed ps cęli q̄ surgit: rursum in occasū it. Nō undecūq; possunt similitudines duci ad ꝓfectum: possunt colligi ipsę res reb⁹ ad quas adhibent: Sic dixi de aquila: sicut de luna: sic et hic: Occidit pars vna cęli: oritur altera: Sed pars quę oritur mō: post duodecim horas occasura est. Nō sic est gratia quę nobis oritur. Et peccata in ęternū occidūt: t gratia in ęternū manet. Quare autem: Quātum distat oriens ab occidente: tantū longe fecit a nobis peccata nostra: vt illa occidant: t gratia oriat. Quare putatis: ¶ †Sicut miserebat̄ pater †filijs: †sic misert⁹ est dominus timētibus †eum. Jam sęuiat quātum vult: pater est. Sed flagellauit nos: t afflixit nos: t ꝓtriuit nos: pater est. Fili si plozas: sub patre ploza: noli cum indignatione: noli cum typo supbię. Nō pateris vnde plangis: medicina est nō pęna: castigatio est nō damnatio. Noli repellere flagellū: si nō vis repelli ab hęreditate. Noli attendere quā pęnā habeas in flagello: sed quem locū in testamēto. Sicut miserebat̄ pater filijs: sic misert⁹ est dñs timentibus eum: Quoniā ipse cognouit figmentū nostrū: Id est infirmitatē nostram. Nouit quid fecerit: quō lapsum sit: quō reficiendū sit: quō adoptandū sit: quō ditandū sit. Ecce facti sumus de limo. Prim⁹ homo de terra terrenus: secūdus homo de cęlo cęlestis. Misit t filium suū qui factus est secūdus homo: qui ante omnia deus. Secūdus eñ in aduentu: ꝓzor in reditu. Post multos mortu⁹ est: ante omnes resurrexit. Ipse eñ cognouit figmētū nostrū. Nō figmentū: Nos. Unde loqueris: qz cognouit: Quia miseratus est. ¶ †Memento quia pulvis sumus. Ad ipsum deū cōuersus: ait: memēto: quasi obliuiscat̄ de⁹. Sic cognoscit: sic cognouit vt nō obliuiscat̄. Sed q̄d est memēto: Perseueret erga nos misericordia tua. Cognouisti figmentū nostrū quodāmodo: ne obliuiscaris figmentū nostrū: ne obliuiscamur gratiā tuam: Memento quia pulvis sumus. Homo †tanq̄ fenum dies †illius. Attēdat quid sit homo: nō supbiat: bō: tanq̄ fęnū dies illius. Quid supbit fęnū ad temp⁹: mō florens: post paululū arescēs: Quid supbit fęnū ad tempus vigens: t hoc ad paruū tempus donec sol candescat: Bonū est q̄ nobis vt misericordia ipsi⁹ sit sup nos: t de fęno aurū faciat. Nā homo tanq̄ fęnum dies eius: †Sicut flos agri †ita efflorebit. Totus splēdor generis hūani: honores: potestates: diuitię: typi: minę: tumores: flos fęni est. Floret illa dom⁹: t magna dom⁹: floret illa familia: t q̄q̄ multis floret: aut q̄q̄ multis annis viuūt: Multi anni tibi: breue tempus deo. Deus nō sic numerat quō numeras. In cōparatione longorū et longe viuentiū sęculorū: omnis flos cuiuscūq; domus sic est quō flos agri. Vix est annua omnis pulchritudo anni. Quicq̄d ibi viget: quicq̄d ibi candet: quicquid ibi pulchrū est nō pannuat: imo ꝓ totum annū duci nō potest. Ex exiguo tempore transeūt flores: t hoc est pulchrum in herbis. Hoc qō valde pulchrū est: hoc cito cadit. Dis caro fęnū t claritas hominis vt flos fęni: Fęnū aruit: t flos decidit: verbū autē domini

AA
Ar. †Quō. †filiorū. Ar. †ita. †se.

Ar. †recordat⁹ est quoniā.

BB
Ar. †sicut. †eius.

Ar. †tanq̄. †sic.

1. Cor. 15.

Esa. 40.

manet in ęternū. Quia ergo quō pater cognouit figmentū nostrū: quia fęnū sumus ⁊ ad temp⁹ florere possumus: misit nobis verbū suū: ⁊ verbū suum qō manet ī ęternū: fęno qō nō manet in ęternū: fratrem fecit. Natura vnigenitū: vnicum natū ve substantia sua fratrem adoptatis tot fratrib⁹ fecit. Noli mirari quia pticeps eris ęternitatis illius: factus ipse prior pticeps fęni tui. Qō excelsum est a te: tibi nō venegauit: qui qō humile erat ex te suscepit. Ergo bō quātū ad hominē attinet: sicut fęnū dies ei⁹: et sic flos agri

LL
Al. †illo. ita flozebit: ¶ Quoniā ispirit⁹ ptransibit in †eo
†subsistet. ⁊ nō †erit: ⁊ non cognoscet amplius locum suum. Quasi quędā perditio: quasi interitus quidam. Ecce qui se inflat: ecce qui tumet: ecce qui se extollit: Spiritus ptransiet in eo: ⁊ nō erit: ⁊ nō cognoscet amplius locū suū. Videte quotidie moriētes: et hoc erit totū: Ipse erit finis. Nō alloquit eū fęnū: sed ꝓpter quod ⁊ verbū fęnum factum est: Tu enim homo: ꝓpter te autem et verbū factum est homo:
Job. j. Tu caro: et ꝓpter te verbū caro factum est. Omnis
Esa. 40. caro fęnum: ⁊ verbum caro est factum. Quāta ergo spes fęni: quādo verbū caro factum est: Illud quod manet in ęternū: non vedignatū est suscipere fęnum: ne de se desperaret fęnum. Ergo qō ad te attendis: humilitatē tuam cogita: puluerem tuū cogita: noli extolli: Quicquid melius eris: gratia illius eris: misericordia illius eris. Audi eū qō sequit: ¶ Mise-
Al. †autem. †ab eterno ⁊ vsq; ī eternū. ricordia †vo domini †in ſeculo et in ſeculū sup timentes eum. Qui nō timetis eum fęnum: ⁊ in fęno: ⁊ in tormento cū fęno eritis. Resurget eū caro ad tormentū: Gaudeant illi qui timent eū: quia
Al. †illius in sup eos misericordia eius: ¶ Et iusticia †eius super filios filiorum. Retributionē dicit: super filios filiorū. Qz multi sunt serui dei nō habētes filios: quāto minus filios filiorū: Sed filios nostros dicit opa nostra: Filios filiorū: mercedē operū nostroꝝ.
Al. †his qui seruant. Justicia eius sup filios filiorum: †Custodientib⁹ testamentū eius. Videant ne putent omnes ad se ꝓtinere quod dictū est: Eligant cum licet. Custo-
DD
Al. † memores sunt mādatorū ipsius ad fāciē-dum. dientibus inquit testamentū eius: Et †memoria retinentibus mandata eius: vt faciant ea. Jam te disponebas extollere: et forte reddere mihi psalteriū: qō ego nō teneo: aut totā legē memoriter ꝓnūciare. Plane ī memoria melior me: melior quouis iusto. Justus ad verbū legem nō tenet. Sed vide vt p̄cepta teneas. Sed quō teneas: Non memoria: sed vita. Memoria retinētibus mādata eius: nō vt reddant ea: sed vt faciant ea. Jam forte mō ꝓturbat vniuscuiusq; anima. Quis tenet omnia mandata dei: Quis tenet oēs litteras dei: Ecce volo nō solū memoria retinere: sed et opib⁹ meis facere. Sed
Matth. 22. quis tenet oia memoria: Noli timere nō te onerat: In duob⁹ p̄ceptis tota lex pendet ⁊ ꝓphetę. Sed totam legem volo tenere. Tene si potes. Quādo potes: quomō potes: Quācunq; paginā interrogaueris: hoc tibi respōdebit: Quod tenes: tene: Charita-
Roma. 10. tem tene: Finis p̄cepti est charitas. Noli cogitare ve multitudine ramoꝝ: Radicē tene: ⁊ tota arbor in te est. Et memoria retinētib⁹ mādata eius: vt faciant
Al. †sedē suā. ea: ¶ Domin⁹ parauit in celo †thronū suū. Quis nisi christus parauit in celo thronū suū: Qui descendit ⁊ ascendit: q̄ mortuus est ⁊ resurrexit: Qui hominē assumptū in celū leuauit: ipse parauit in celo thronū suū. Thronus est sedes iudicis. Obserua te ergo quę audistis: qz parauit in celo thronū suū. Faciat qō vult quisq; in terra: nō erit impunitū pec catū: nō erit infructuosa iusticia: qz dns q̄ ante thronū iudicis homis irrisus est: in celo parauit thronū suū. Dns in celo parauit thronū suū: Et regnum †eius omniū dominabit. Domini est regnū: et ipse dñabit gentiū. Et regnum eius omniū dñabit. ¶ Benedicite †dominū †omnes angeli ei⁹: potentes †fortitudine facientes verbū †ei⁹. Ergo tu verbo dei nōdum iustus es aut fidelis: nisi cū facis. Potentes fortitudine: faciētes verbū eius: Ad audiendā vocē sermonū eius. ¶ Bene-
EE
Al. †sed. †qui fuerūt. †illius. dicite †dominū oēs virtutes eius: ministri eius †facientes voluntatē †ipsius. Dns angeli: oēs potētes fortitudine facientes verbū eius: Omnes virtutes eius: omnes ministri eius faciētes voluntatē ipsius: Vos benedicite dominū. Omnes eē male viuentes: etsi lingua taceant: vita domino maledicunt. Quid prodest qz hymnū cantat lingua tua: si sacrilegiū exhalat vita tua: Male viuēdo mi-
tas linguas misisti ī blasphemiā. Lingua tua vacat hymno: ⁊ cęterę te intuētiū vacāt blasphemijs. Si ḡ vis benedicere dominū: fac verbū eius: fac voluntatem eius. Jn petra ędifica: nō in arena. Audire ⁊ nō
Matth. 7. facere: in petra ędificare: in arena ędificare est. Audire et facere: ī petra ędificare est. Nec facere: nec audire: nihil ędificare est. Si in arena ędificas: ruinā ędificas: Si nihil ędificas: expositi⁹ pluuię: fluminib⁹: ventis: ante rapiēris q̄z steteris. Ergo nō est cessandū: sed ędificandū: nec sic ędificandū: vt ruina ędificet: ꝑ ī petra ędificandū: vt tēptatio nō euertat. Si sic est: benedic dominū: vt rectus nō euertat. Si sic est: benedic dominū: si nō est sic: noli blandiri linguę tuę: Vitam tuam interroga: ipsa tibi respōdeat: Jnuenis quid sis mali: geme: cōfitere: Cōfessio tua potest dominū būdicere: sed mutatio tua in benedictiōe pseueret. ¶ Benedicite dominū oīa opera eius in omni loco dominationis eius. Ergo in omni loco: ibi nō benedicat: vbi nō dominat. Jn omni loco dominationis eius. Ne forte aliquis dicat: Mō possum bīdicere dominū in oriente: quia ad occidentē ꝓfectus est: Aut nō possum in occidente: quia in oriente est: Mō ab oriente ⁊ ab occidēte: nō a desertis montib⁹. Ps. 74.
quoniā deus iudex est. Sic vbiq; est: vt vbiq; benedicat: sic vndiq; est vt illi vndiq; iubileturi: sic vndiq; benedicit: vt vbiq; bene viuat. Benedicite dominū omnia opera eius: quia cum cęperis in bona vita benedicere dominū: omnia opera eius cum benedicunt: nō merita tua. Ipse enim p te et in te bonum
Phil. 2. operat: dicēte apostolo: Cum timore ⁊ tremore vestrū ipsorū salutē operamini: Deus enim est qui operatur in vobis. Ergo ne te extolleres: qz facis verbū eius: quia facis volūtatē eius: voluit te humiliari respiciēdo gratiā eius vnde hoc cōsecutus es. Jn omī loco dominationis eius: Benedic anima mea
Al. †sed. †dominū. Ipse vltimus versus est: qui primus. Benedictio a capite: benedictio in fine. A benedicti-one ꝓfecti sumus: ad benedictionē redeamus: in benedictione regnemus.

¶ Explicit Tractatus de ps. CII.

Incipit Tractatus ꝛc ps̄. CIII.

Sermo primus de ꝓma parte psalmi.

Prefatio.

Dilecti quidē nudiustertiano quantū meminisse dignamini: abundāter refecti estis. Sed q̄a nos etiā post longū sermonē auiditissime diuisistis: nō putauim⁹ sanctitatē vestrā hodierni diei debito fraudandā: vt hoc sit ꝛ debito: illud ꝛ lucro. Psalmus q̄ lectus est: ꝓpe totus figuris rerū mysteriisq̄ cōtexit: ꝛ opus habet non solū nostra: sed etiā vestra nō parua intentiōe: q̄q̄ etiā cūcta quę dicta sunt: possint ad litteram religiose accipi. Enumerant eē et si nō omnia: multa tñ opa dei: q̄ nota sunt omnibus intuētibus: qui nouūt et ex his quę facta sunt: ꝛ videntib⁹ inuisibilia intellectu cōspicere. Videm⁹ eē fabricā mūdi amplā quādā ex cęlo et terra ꝛ omniū q̄ in eis sunt. Et ex hui⁹ fabricę magnitudine ac pulchritudine fabricatoris ipsius inestimabilē magnitudinē ꝛ pulchritudinē: ꝛ si nōdum videm⁹: iam tamē amam⁹. Nō eē cessauit qui nōdum pōt nostri cordis puritate cōspici: ante oculos nostros ponere opa sua: vt videtes q̄ possum⁹: amem⁹ q̄ videre non possum⁹: vt ipsi⁹ amoris merito aliq̄n videre possimus: Tamē in omnib⁹ q̄ dicta sunt: quęrēd⁹ est etiā intellect⁹ spiritalis: ad quē pscrutādū: adiuuabūt nos in christi nomīe desideria vestra: Quib⁹ q̄si manib⁹ inuisibilibus ad inuisibilē ianuā pulsatis: vt inuisibiliter vobis aperiat: ꝛ inuisibiliter intretis ꝛ inuisibiliter sanemini. Ergo dicamus omnes:

Expositio eiusdem partis.

Benedic anima mea †dominū. Alloq̄mur omnes animā nostrā: q̄ omniū nostrū anima: ꝓ vnā fidē vna anima est. Et omnes nos quicūq̄ in christū credim⁹: ꝓpter vnitatē corpo ris eius vnus homo sum⁹. Benedic aīa nostra dominū: Pro tantis bñficijs eius: ꝓ tam multis ꝛ magnis munerib⁹ grārū eius: Quę munera inuenim⁹ in hoc psalmo intenti: ꝛ excussa nebula carnalis cogitationis: quātū possum⁹ erecta mēte: ꝛ quātū possumus directa acie: et quātū possum⁹ puro oculo cordis nostri: quātū nō impedit p̄sens vita: quātū non occupant rerū p̄sentiū desideria: quātū non excęcat cupiditas sęculi. Erecti ergo audituri sum⁹ magna: lęta ꝛ pulchra: desiderabilia: et plena lęticię gaudiorūq̄ munera eius: quę iam ille q̄ cōceperat istū psalmū: videbat aīo: Et ipsi⁹ visionis exultatione ructabat dicens: Benedic anima mea dñm. Dñe deus meus magnificatus es †nimis. Vide magnifica quę dicturus est. In quib⁹ magnificis: nō vtiq̄ nisi ille laudādus est auctor omniū magnificorum.

Confessionē ꝛ decorē induisti. O dñe deus meus q̄ magnificat⁹ es nimis: vnde magnificat⁹ es nimis: Nōne semp magnus: Nōne semp magnificus: Nūquid pfectus nō es vt crescas: Nūquid deficis: vt aliq̄n minuaris: Sed q̄ es q̄ es: ꝛ vere es: qui sum: vtiq̄ magn⁹ es: ꝛ magnitudo tua sempiterna est: nec cępit: nec desinit: nec ab initio tpis incipit: vsq̄ ad finē tpis excurrit: nec in medio aliq̄d patit: Incōmutabilis eñ magnitudo est. Quō ḡ magnificat⁹ es nimis: Alius psalm⁹ admonet nos: Ait eñ: Mirificata est sciētia tua ex me: Si recte dicit: Mirificata est scientia tua ex me: recte dicit: Magnificatus es nimis dñe deus meus ex me. Sed ꝛ hoc adhuc est ḡrendū: Ex me magnificat deus me⁹: Ex me ergo magn⁹ fit. Docet nos aliq̄d et quotidiana oratio salutis nostrę: Sanctificet nomē tuū: Quotidie petimus: quotidie rogam⁹ vt fiat. Si nos quisq̄ interroget quid est qō petitis: vt sanctificet nomē dei: aliq̄n eñ sanctū nō est vt mō sanctificet: et tū nisi velim⁹ fieri: nō peterem⁹ vt fieret. Alia est eñ gratulatio: alia oratio. Gratulamur ex eo qō est: oramus vt sit qō nondū est. Quid est ḡ: sanctificet nomen tuū: Et intelligam⁹ qō hic dictū est: Dñe deus meus magnificat⁹ es nimis: hoc est: sanctificet nomē tuū: sanctū sit apud homīes nomē tuū. Sanctū est eñ semp nomē tuū: sed quibusdā immūdis nōdum est sanctū nomē tuū. Dicit eñ ap̄lus: Oia mūda mūdis: Immūdis aūt ꝛ infidelib⁹ nihil est mūdū. Si ¶ mundis ꝛ infidelib⁹ nihil est mundū: quęro causā: Sed quibusdā immūdis nōdū est causa: ꝙ polluta sūt inquit eorū ꝛ mens ꝛ cōscientia. Si nihil est mūdū eis: nec deus: Nisi forte putatis mūdū videri deū illis q̄ quotidie blasphemāt eū. Si mūdus est placeat: si placet laudet. Si autē blasphemat displicet: et si displicet: quō tibi pōt mūdus esse q̄ tibi displicet: Quid ergo rogamus: Sanctificet nomē tuū: in illis homīb⁹: q̄ ꝓ infidelitatē nōdum habēt nomē dei sanctū: quibus nondū est ille sanct⁹ q̄ ꝓ se ꝛ in sanctis suis sanctus est: Rogamus ꝓ genere humano: rogam⁹ pro orbe terrarū: ꝓ omnib⁹ gentib⁹ quotidie sedētibus ꝛ disputātib⁹: qr nō rectus deus: ꝛ nō recte iudicat deus: vt aliq̄n ipsi se corrigāt: ꝛ rectū cor ad illi⁹ rectitudinē ducāt: ꝛ adherētes eidē deo recto ad rectū: nō iam vituperēt: sed placeat rectis rectus: qr q̄bonus deus israēl: sed rectis corde. Ergo cum videret iste q̄ cantat: iste ipse nosipsi: id est corp⁹ christi mēbra christi: cū videret quāta ꝓstiterit deus generi hūano: cui antea aut nullus aut falsus: aut nō tam magn⁹ videbat deus in opibus suis eū vidēs: Dñe deus meus inq̄t magnificat⁹ es nimis: id est qui nōdū te intelligebā: intelligo te magnū. Magnus semp etiā occultus: sed mihi tūc magn⁹ q̄n apparuisti fact⁹ es manifest⁹. Magnificatus es ḡ ex me: quoniā mirificata est scientia tua ex me. Mira eñ facta est ex me. Ergo illā miror cōuersus ad illā. Illa aūt et si nō cōuertar: et si nō post ꝓuersionē auertar: integra pmanet. Sed ego iā magnus factus in ea: et ex diminuto fact⁹ integer in ea: Miror q̄ nō noueram: nō q̄ amō magnū factū est exq̄ didici: sed qr magn⁹ fact⁹ sum exquo didici. Audi iā: Et vbi videt magnificat⁹ deus nimis: Semp magn⁹ magnificat⁹ nimis in opibus suis ad nos. Cōfessionem ꝛ decorē induisti. Ante decorē cōfessionē posuit: decus ī pulchritudine. Quęris pulchritudinē: bonā rem ḡris. Sed q̄re quęris pulchritudinē o aīa: Ut amet te spōsus tu⁹: Etenī displices ei fęda. Ille autē qualis est: Speciosus forma ꝓ filijs hoīm. Oscularī vis fęda pulchrū: sed nō attēdis: qr tu iniq̄tatibus plena es. Diffusa est aūt gratia ī labijs tuis. Sic eñ de illo dictū est: Speciosus forma ꝓ filijs hominū: diffusa est gratia in labijs tuis: ꝓpterea adolescētule dilexerūt te. Est ḡ quidē formosus: est quidē pulcher ꝓ filijs hoīm: Etsi fili⁹ homīs tū ꝓ filijs hoīm. Huic tu placere vis o aīa hūana: o vna in multis. Audiamus eccl̄iā: qr erat illius aīa vna ꝛ cor vnū ī deū. Hāc alloquit psalmus: Vis ei placere: Nō potes q̄diu

deformis es. Quid facies vt pulchra sis? Prius tibi displiceat deformitas tua: et tunc ab illoipso cui vis placere pulchra mereberis pulchritudinē. Ipse em̄ erit reformator tuus q̄ fuit formator tu⁹. Ergo p̄us attēde g̃ sis: ne audeas ire fēda in pulchri oscula. Et q̄d intuēs inquis me videbo? Posuit tibi in speculū
Matth.5. scripturā suā. Legit tibi: Beati mūdicordes: qm̄ ipi deū videbūt. Speculū in hac lectiōe ꝓpositū est: vide si hoc es q̄ dixit: si nōdū es: geme vt sis. Renūciauit tibi speculū faciē tuā. Sicut speculū nō sentiens adulatorē: sic nec te palpes. Hoc tibi oñdit nitor ille q̄ es: vide quę es: t si tibi displicet: quęre vt nō sis. Si em̄ cū fēda sis tibimetipsi displices: pulchro iam places. Quid g̃? Am̄ displicet tibi fēditas tua: inci-
Ps.94. pis ei in cōfessiōe: sicut alibi dicit: Incipite dño in cōfessiōe. Primo accusa fēditatē tuā: Fēditas em̄ aię: de peccatis: de iniq̄tatib⁹. Accusando fēditatē tuam incipe cōfiteri: a cōfessione incipis decorari. Quo de-
Ps.44. F Roma.5. corāte nisi specioso forma p̃ filijs hoim? Ut autē et decorā faceret: audeo dicere: Amauit t fēdā. Quid ē amauit t fēdā? Etenī christus ꝓ impijs mortu⁹ est. Quā vitā tibi seruat iustificato: qui suā mortē dona-
Ps.44. uit t impio? Ecce pulcher ille t speciosus forma pręfilijs hominū: qr iustissim⁹ p̃ filijs hominū: Am̄ veniebat ad fēdam: vt faceret pulchrā: dicā t hoc: qr in scripturis inuenio: fēdus factus est. Non me in hoc audiatis: ne in hoc verbo temere lapsus sim. Sicut em̄ dixerā: Amauit t fēdā: nō autē quasi cōgrueter dixerā: quibusdā illū amātibus: nisi mihi testis ꝓcederet: t dixi q̄ dixit apl̄us: Vis nosse q̄ amaret et fēdā? Christus ꝓ impijs mortuus est: Sic et modo q̄ dixi vt veniret ad fēdam: fēdus factus est: deformis fact⁹ est: Quō ꝓbabo: qñ iam mihi p̃ dixit diuinū eloquiū: Speciosus forma p̃ filijs hoim? Sed i
Esa.53. ipso diuino eloquio rursus habeo: Vidim⁹ eū t non habebat speciē nęc decorē. Speciosus forma p̃ filijs hominū: vidim⁹ eū t non habuit speciē nęc decorē. Nō dixit: nō vidim⁹: t ideo nesciebam⁹ vtrum haberet speciē vel decorē: Ecce vidim⁹ t non habebat speciē nęc decorē. Ubi g̃ illū vidit q̄ dixit: Speciosus forma p̃ filijs hominū? Et vbi illū vidit qui dixit: Nō habebat speciē nęc decorē? Audi vbi eū vidit qui dixit: Speciosus forma pręfilijs hominū.
Phil.2. Cū in forma dei esset nō rapinā arbitratus est esse se equalē deo. Merito p̃ filijs hominū: qr equalis deo. Ecce accepi t agnoui vbi eū viderit qui dixit: Speciosus forma p̃ filijs hoim. Responderit em̄ nobis. Ubi eum viderim quęris? In forma dei. Et vnde vi-
Roma.1. disti i forma dei? Quō vidisti in forma dei? Quia inuisibilia eius p ea g̃ facta sunt intellecta cōspiciunt. Bene optime accepi: agnoui: t quē videris: t qualē videris: t vbi videris: t vnde videris. Quē vidisti? Sponsum nostrū. Qualē vidisti? Speciosuz forma p̃ filijs hominū. Ubi vidisti? Cū in forma dei esset.
G Unde vidisti? Per ea quę facta sunt intellecta cōspiciunt. Videam⁹ t de isto quid dicat ali⁹ ꝓpheta: sed nō alius spūs. Nō em̄ discordāt inť se. Exhibuit no-
Ps.44. bis ille speciosum forma p̃ filijs hominū: exhibeat t iste q̄ ait: Vidim⁹ eū et nō habebat speciē nęc decorē. Unus apl̄us paulus: ꝓphetā vtrūq̄ cōiungit: vnū capl̄m pauli vtriq̄ ꝓphetę ꝓbibet testimoniū. Ibi habeo speciosuz forma p̃ filijs hoim: Qui cū in
Phil.2. forma dei eēt nō rapinā arbitrat⁹ ē esse equalis deo. Ibi dixit q̄ dixit t ali⁹ nō habentē speciē nęc decorē: Qr semetipm̄ exinaniuit formā serui accipiens: in similitudinē hoim fact⁹ t habitu inuētus vt hō: hūiliauit se fact⁹ obediēs vsq̄ ad mortē: mortē aūt crucis. Merito viderūt eū t non habebat speciē nęc decorē. Merito ante crucē agitabāt caput: biccine ē tor-
Matth.27. filius dei? Si fili⁹ dei est: descēdat de cruce. Sed nō hēbat speciē nęc decorem: etiā sic. O q̄b⁹ displicet: qr nō habebat speciē nęc decorē? O agitātes caput ante crucē: t nō figētes caput in capite q̄ pendebat ī cruce. Merito nutat insultātiū caput: donec sit eorū caput illeipse cui insultabat. Ecce resumit decorē: t magnū decorē. Ecce q̄ dicis tu: min⁹ est q̄ q̄ sedcit. Dicis tu: Si filius dei est descēdat de cruce. Ecce de cruce nō descēdit: & de sepulchro resurrexit. Ergo aīa decora esse non pōt: nisi cōfessa fuerit fēdiatē ei q̄ semp pulcher: t ꝓpter te ad tp̄us nō pulcher: t sic ad tp̄us nō pulcher in forma serui: vt nunq̄ deficeret a pulchritudine q̄ est in forma dei. Ergo tu ecclia ha-
Cant.1.a.5. bes decorē: Dicit t tibi ī Cāticiscantico⁹: O decora inter mulieres. Dicit de te: Quę est ista q̄ ascēdit de albata: Quid ē dealbata? Illumiata: Nō dealbata: sicut fuscata: quēadmodū se dealbāt femine q̄ volūt videri q̄ nō sūt: Nō dealbata sic paries dealbat⁹: hy-
Act.23. pocrisis t simulatio. Paries dealbatus: foris tectorijs: int⁹ lutū. Nō ergo illa sic dealbata: sed dealbata illumiata: qr nō p se alba. Prius inq̄t fui blasphem⁹. 1.Timoth.1.
Et item: Fuim⁹ em̄ t nos aliq̄n natura filij irę sicut Eph.2. t ceteri. Accedit gratia illuminās t dealbans: primo nigra fuisti: & facta es alba ex gratia illi⁹. Fuistis em̄ Eph.5. aliq̄n tenebre: nūc aūt lux in dño. Dicit ergo t de te: Quę est ista q̄ ascēdit dealbata: Jā mirabilis: iā vix
Cant.6. cōtemplabilis. Admirātis ē em̄ dicere: Quę est ista q̄ ascēdit dealbata: tam pulchra: tā luminosa: tā sine Eph.5. macula t ruga. Nōne ista est q̄ iacebat in cęno iniq̄tatū? Nōne ista est q̄ iacebat in fornicatiōe idolorū? Nōne ista est q̄ imūda erat in omni cupiditate desi-
Esa.55. derioq̄ carnali? Quę est q̄ ista q̄ ascendit dealbata? Attende q̄s sit ille q̄ ꝓ ea factus est: nō habēs speciē nęc decorē: t intelligis huius claritatis honorē. Si miraris illi⁹ hūilitatē ꝓpter banc: noli iā mirari hui⁹ celsitudinē ꝓpter illū. Quātę felicitatis est ista dealbata: vt t cū esset nigra: pulchrū ad se ꝓponeret qui ꝓ impijs morerer? Ergo induit se dñs de⁹ nr̄ cōfessionē t decorē induit se ecclesiā. Jpa em̄ ecclesia cōfessio t decus: Ante cōfessio: postea decus. Cōfessionē t pctōr: dec⁹ recte viuētiū t recte factor. Cōfessionē t decorē induisti. †Circūamict⁹ lumē sicut vestimētū. Ipsa est vestis eius de q̄ iā dixi: Non habēs †vestimentū. maculā nęc rugā. Lux vocat: t ego iā p̃ dixi: Fuisti. Eph.5. aliq̄n tenebre: nūc aūt lux in dño. Nō g̃ in vobis: nā tenebre in vobis: lux autē in dño. Ergo circūamict⁹ lumē velut vestimētū. ¶ Extendēs cęlum sicut pellē. Quō fecit hoc vt indueret se sicut vestimētū lumen ecclesiā: Enumerare vult figuratis quibusdā sacramētis: quō lux facta sit ecclesia: quō facta sit sine macula t ruga: quō facta sit candida: dealbata: sed gens ī vestitu spōsi sui inbręs illi. Quō facta sit audiamus: Extēdit cęlū sicut pellem: t p̃ quidē video. Quis em̄ extendit hoc cęlum quod nostris carnalibus oculis intuemur: nisi deus: Et extēdit sicut pellem. Ad facilitatem redegit si ad litteram accipias.

Etenim cum videris istam fabricā magnā: quia cum quisq; hominū vnā vel paruā cameram extenderit magno molimīe: magno labore ac difficultate ac diuturna operatiōe: id facit ne huiusmodi laborē i tēi operib⁹ infirmitas suspicaret humana: attulit quādam facilitatē p̄o tua capacitate: vt sic quodāmodo incipias credere facile operantē deum: & non putare sic eū extendisse cēlū: sicut te tectū domus tuę: sed q̄ tibi facile est extendere vnā pellē: tam facile illi fuisse extendere tam magnū cēlū. Mira facilitas: & tamen adhuc spūs tibi tardo loquit: Tibi inquā adhuc tardo dicit spūs. Mā nec sic extēdit deus cēlū: sicut & tu pellem. Si em̄ sic extēdit: Ecce ante te pellis: vel rugosa: vel plicata ponit: dic vt extendat: dictu tuo extende pellē. Mō possum inq̄s. Ergo & in extenta pelle multū longe es a facilitate dei. Ipse em̄ dixit & facta sunt. Dixit: Fiat firmamētū int aquā & aquā: et factū est. Tamē p̄pter facilitatē significandā ꝑm sensum tuū: accepis aliquid interim ad litterā. Figurate autē si aliquid tectū retegi volum⁹ & pulsare ad clausum: inuenim⁹ extendisse deū cēlū sicut pellē: vt intelligam⁹ cēlū sanctā scripturā. Hanc auctoritatē ꝑmo posuit deus in ecclesia sua: inde cēpit exequi cētera. Posuit em̄ cēlū deus: & extēdit sicut pellē: & nō frustra sicut pellem. Primo istā famā p̄dicantū: exterea & illi duo homīes ꝑmi parētes nostri: auctores peccati generis hūani adam et eua: cū in padiso cōtempto dei p̄cepto ad suggestionē suasionēq; serpentis transgressi essent q̄ iusserat deus: facti mortales dimissi sunt de padiso. Vt autē significaret ipa mortalitas eo⁹: induti sunt tunicis pelliceis. De pellibus em̄ tunicas factas acceperūt. Pelles enim detrahi nō solent: nisi de animalib⁹ mortuis. Ergo pellū nomīe mortalitas illa figurata est. Quid ergo ḃ: si diuina scriptura significat pellis nomīe: Quō de pelle fecit deus cēlū: & extēdit cēlū sicut pellē: Quia p quos nobis scriptura p̄dicata ē: mortales fuerūt. Illud quidē verbū dei sp idē: sempq; incōmutabile atq; indeficiēs: Ecce in p̄ncipio erat verbū: & verbū erat apud deū: & deus erat verbū. Mū quid erat: & mō nō est: Et est & semp erit. Si ergo est verbū dei deus apud deū: lege si potes. Sed quid dicis: q̄ sursum est: & ideo legere nō potes: Ubiq; ē verbū dei: Pertendit a fine vsq; ad finē fortiter: & attingit oia ꝑpter suā mūdiciā. In hoc mūdo erat: & mūdus p ipm factus est: & cū venit hic erat. Venit em̄ in carne: nūq; absens diuinitate. Quare ergo legere non poteras: Quia in sapientia dei nō cognouit mūdus p sapientiā deū ibi cōstitut⁹ in sapiētia dei. Oia em̄ ibi: & ipsa nulla subtracta sunt: ibi cōstitut⁹ nō poteras cognoscere p sapiētiā deū. Ergo necessariū erat q̄ sequit: Placuit deo p stulticiā p̄dicationis saluos facere credentes. Si p stulticiā p̄dicationis salui futuri erant credentes: elegit deus quędā mortalia: elegit homines mortales & morituros adhibita lingua mortali: exhibuit sonos mortales: adhibita dispensatiōe mortalū: adhibuit instrumēta mortalia: Et in eo tibi factum est cēlū: vt in re mortali cognosceres verbū immortale: & fieres tu quoq; eiusdē verbi ꝑticipatione imortalis. Dixit mōyses & mortuus est: Ait enim illi deus: Ascēde in montē & morere. Mortu⁹ est hieremias: & tot ꝑpheţ mortui sunt: & mortuorū dicta q̄ nō eor̄ sed p eos illius erant qui extendit cēlum sicut pellem: manent vsq; ad posteritatē nostrā. Ecce apostolus solutus de hac vita qui dixit: Cupio dissolui: & esse cū christo: multo magis eē optimū: Uiuit nūc cū christo: sicut illi ꝑpheţ omnes viuunt cū christo. Sed p quid nobis dispensauit id q̄ legimus: Per id quod moriturū erat: p os: p linguā: dentes: man⁹. Omnia ista quib⁹ opatus est ap̄lus: totū q̄ legim⁹ corporis officia sunt: sed iubente anima cui iubebat deus: ꝑterea extensum est cēlū sicut pellis. Nos sb cēlo tanq; sub pelle diuina⁹ scripturarū: legim⁹ mō cū tendit. Etenim postea cēlū plicabit vt liber. Mō frustra fratres hic vt pellis: ibi vt liber. Figuratum ibi quiddā nobis est q̄ ad scripturā diuinā attinet: & tendit sicut pellis: & tenditur sermo mortuo⁹. Ergo ideo tendit sicut pellis: et multo magis tendit: q̄ illi mortui sunt. Mā post mortē plus innotuerūt ꝑpheţ & apostoli: nō erant tam noti cū viuerent. Prophetas viuos sola iudea habuit: mortuos oīs gentes. Cum em̄ viuerēt nōdum erat extensa pellis: nondū erat extensum cēlū: vt tegeret orbē terrarū. Et extendit ergo cēlū sicut pellē. Qui † ꝑtegit † in aquis supiora eius. Et hoc legimus: & ad litteram bene intelligit. Quādo em̄ iussit vt fieret firmamentū int aquas & aquas: factū est vt sint aquę inferiores quę pfundūt terras: & sint aquę supiores remotę ab aspectibus: tamē fidei cōmendatę. Et aquę inquit q̄ sup cēlos sunt laudent nomē domini: qm̄ ipse dixit et facta sunt: ipse mādauit & creata sunt. Ergo explicatus est sensus ad litterā: Protegit em̄ in aquis superiora eius. Quid ad figurā: Qm̄ in figura accepim⁹ pellē scripturā sanctā: & auctoritatē diuini verbi dispensatā nobis p mortales: quib⁹ mortuis eiusdē dispēsationis fama extendit. Scōm hoc quō ꝑtegit in aq̄s supiora eius: Luius supiora: Cēli. Et quid cēlum: Sancta scriptura. Quę sūt supiora sanctę scripturę: Quid inuenimus in scripturis sanctis supius: Paulū interroga. Supeminentiorē inquit viā vobis demonstro. Quam dicit supeminentiorē viam: Si linguis hominū loquar et angelorū: charitatē autē nō habeā: factus sum velut ęramentū sonans aut cymbalum tinniens. Si ergo in his nihil supeminentius in scriptura sancta inueniri potest q̄ charitas: supiora cēli quomō aquis ꝑtegunt si superiora scripturę p̄cepta charitatis sunt: Audi quēadmodū. Charitas inquit dei diffusa est in cordibus nostris p spiritū sanctū qui datus est nobis. Jam nomīe diffusionis intellige aquas in charitate spūssancti. Hę sunt aquę de quib⁹ dicit in quadā scriptura: Et in platęis tuis discurrāt aquę tuę: nemo alienus cōmunicet tibi. Alieni em̄ sunt omnes a via veritatis: siue pagani: siue iudei: siue hęretici: et mali quiq; christiani. Habere multi dona possunt: charitatē non possunt. Hocipm quale donū est: vt nō loquamur de donis alīs foris: quę dona habent omnes homīes: qui facit solem suū oriri sup bonos & malos: dona dei sunt: & nō tantū bonis & malis cōmunia: sed etiā bestijs et pecoribus. Ipsum esse: viuere: videre: sentire: audire: & ceteris fungi sensuū muneribus: dona dei sunt. Sed videte cum qualib⁹ & q̄ multis cōmunia: et cū eis quos nolis imitari. Ipsum ingeniū acutū habēt & pessimi homines: sollertē artium industriā habent & turpissimi scenici: diuitias habent & latrones: con-

sugia: filios. Multi mali habent pulchra dona dei: omnia: nemo negat: sed vide cū quib⁹ cōmunia. Respice ad munera ipsi⁹ ecclesię. Munus sacramētoꝝ in baptismo: in eucharistia: ī cęteris sanctis sacramē-
Act.8. tis: quale mun⁹ est: Hoc mun⁹ adeptus est ꝛ simon magus. Prophetia quale munus est: Prophetauit ꝛ saul malus rex: ꝛ tūc ꝓphetauit cū dauid sanctū p/sequerēt. Intendite: nō dixi cū psecutus fuisset. Forꝛ tassis em̄ eo psecuto: pnitentiā gessit et dignus fuit spiritu ꝓphetandi. Nō psecutus nec⁹ psecutur⁹: sed psequēs ꝓphetauit. Misit ad cōprehendendū dauid ministros suos. Dauid ꝙo eo tempore iter ꝓphetas
j.Reg.19. erat: vbi erat ꝛ sanctus samuel. Impleti sunt spiritu ꝓphetię ꝙ missi sunt ꝛ ꝓphetauerūt. Sed forte bono illi aīo venerāt: vel ob necessitatē officij sui: vel nō facturi qō iussū est. Misit ꝛ p alios hoc et in eis factū est: ꝛ eoꝝ hoc modo animū interptemur. Cū illi tardarent: venit ipse furēs: anhelans cędē: sanguinē sitiens innocētis sancti: cui etiā ingrat⁹ erat: ꝛ ipse im-
Ibidem. pletus est spiritu ꝓphetandi ꝛ ꝓphetauit. Non ergo se iactent ꝙ forte sine charitate habuerint hoc mun⁹ dei sanctū: sicut sanctū baptismū: sed videant qualē rationē habituri sunt cum deo qui sanctis nō sancte
Matth.7. vtunt. Ex his erūt ꝙ dicturi sunt: In noīe tuo ꝓphe-
Ibidem tauim⁹. Nō illis dicet: nunquā noui vos: Recedite a me ꝙ operamini iniqtatē: qz si ha-
j.Cor.13. beā omnē ꝓphetiā: charitatē autē nō habeā: nihil sū.
j.Reg.19. Prophetauit aūt ꝛ saul: sed operabat iniqtatē. Quis operabat iniqtatē: nisi qui nō operabat equitatē: Quis autē operat iniquitatē: nisi qui nō habuerit charitatē:
Roma.13. Plenitudo em̄ legis charitas. Ergo ꝓtegis in aḡs
j.Cor.13. Eph.3. supioza eius. Quid dixit: In omnib⁹ scripturis supeminētissimā viam: supeminentissimū locū charitas obtinet. Nō ad eam aspirēt nisi boni. Hanc nobiscū nō cōmunicāt mali. Possūt cōmunicare baptismū: possunt cōmunicare cętera sacramēta: possūt cōmunicare orationē: possunt cōicare istos parietes: ꝛ istā
Extra.de regularibus.ca.Licet. in fine. cōiunctionē: charitatē nobiscū nō cōmunicāt. Ipse est em̄ fons ꝓtius bonoꝝ: ꝓtius sanctoꝝ. De quo
Prouerb.5. dicit: Nemo alien⁹ cōmunicet tibi. Qui sunt alieni: Oēs ꝙ audiūt: Nō noui vos. Si em̄ nō cognoscūt:
Matth.7. vtiqz alieni sunt quib⁹ dicit: Nō noui vos. Supemi nens em̄ via charitatis tenet eos: qui ꝓtie ptinēt ad
j.Cor.13. regnū cęloꝝ. Ergo p̄ceptū charitatis sup cęlos: sup omnes libros. Ei em̄ subdunt libri: ei militant oīs linguę sanctoꝝ: et oīs motus dispensatoꝝ dei ꝛ aię ꝛ corporis. Supeminēs est em̄ via: Et merito ꝓtegit in aquis supioza cęli: qz nihil inuenis eminētius charitate in diuinis libris. Sed adhuc euidentius audi
Roma.5. quid aqua sit. Dixim⁹ em̄ ꝙ charitas dei diffusa sit in cordibus nostris p spm̄sanctū qui dat⁹ est nobis:
Prouerb.5. Dixim⁹ etiā: In platęis discurrant aquę tuę: Et ait mihi aliquis: nō ibi exp̄sse dictū est vtrū charitatem intelligere debeā: Quid si alius aliud aliquid intelli-
Roma.5. gat: Cm̄ memēto qō ait apl⁹: Charitas dei diffusa est in cordib⁹ nostris. Unde: Per spm̄sanctū qui datus est nobis. Audiamus dominū magistrū apo-
Joh.7. stoloꝝ: Si qs sitit veniat ꝛ bibat. Dicat adhuc: Qui credit in me flumia aquę viuę fluent de ventre eius. Quid est hoc: exponit euāgelista: Hoc autē dicebat inquit de spiritu quē accepturi erāt credētes in eum: Spirit⁹ em̄ nondū erat datus: qz iesus nōdum erat glorificat⁹. Ergo fratres si ꝓterea spirit⁹ nōdū erat datus: qz iesus nōdum erat glorificatus: glorificato iesu ꝛ ascendente in cęlos: missus est spiritus sanctus: Act.2. ꝛ charitate impleti sunt apostoli: diffusa est in cordibus eoꝝ per spm̄sanctū qui datus est eis: qz supioza cęli aquis ꝓtegunt. Et bene: qz dns in cęlos ascēdit vt supioz esset cęlis: et inde mitteret charitatē. Non em̄ sic deus ꝓtegit: vt quasi subleuet ab eo quē ꝓtegit. Subleuat quē ꝓtegit: nō onerat. Ita ergo cęlos aquis ꝓtegit: vt magis illi diuino spiritu subleuent. Aqua subleuat sursum est: qō subleuat infra est. Illud suspēdit: hoc pendet. Si ergo illud suspēdit hoc pendet: audi qz hoc cęlum scripturarū ex charitate pendet. Duo sunt nempe illa notissima p̄cepta dilectionis: In his duob⁹ p̄ceptis: tota lex pēdet ꝛ ꝓphetę. Matth.22. Qui ꝓtegis in aquis supioza eius: Qui ponit nubes ascensum eius. Accipit et hoc bene ad litterā. Dns visibiliter ascēdit in cęlum. Quō posite sunt nubes ascēsus cęli: Hęc cū dixisset: nubes suscepit eum. Habes itē de resurrectione nostra p̄dictū: Et mortui inqt in christo resurgēt primi: deinde nos qui viuim⁹ simul cum illis rapiemur in nubibus obuiā christo in aera: atqz ita semp cū dño erimus. Habes nubes ascēsum cęli: Ostendā ꝛ nubes ascēsū cęli hui⁹: id est diuinarū scripturaꝝ. Quid est hoc fratres: Utinā me dns deus me⁹ inter illas qualescūqz nubes numerare dignet: viderit cę nebulosa nubes sim: Oēs tn̄ p̄dicatores verbi veritatis nubes accipi possunt. Quicūqz ergo infirmi nō possunt ascendere in hoc cęlū: id est ad intellectū scripturaꝝ: p nubes ascēdāt. Forte em̄ ꝛ mō satis sit vobis: si aliqd agim⁹: Si labor sudorqz noster nō est infructuosus: ascenditis in cęlū scripturaꝝ diuinarū: hoc est intellectū earū p p̄dicationē nostrā. Qz altū erat cęlū: in psalmo isto: Nemo enim vestrū videbat: quid esset in figura: Extendit cęlum sicut pellem: qui ꝓtegit in aquis supioza eius. Hoc ipsum qō dictū est: Qui ponit nubes ascēsum eius. Ecce iam intellectū scripturaꝝ: nubes tū dns donauit p̄dicātibus nobis. Non em̄ nubes de suo munere pluūt. Vos intelligendo ascēdite: in intellectu ipso fructificate: ne sitis quasi illa vinea: de qua dicit apud ꝓphetā: Mādabo nubibus meis ne pluant sup eam. Accusabat em̄ quędā vinea qꝛ pro vuis spinas dederat: nō reddiderat dignā gratiā dulci pluuię. Qui em̄ bona audit ꝛ mala opat: dulci pluuia cōpluit: ꝛ spinas generat. Nō est vt suspicemur fratres de aliqua terrena et ista visibili vinea dominū locutū. Nāqz ibi ne sub obscuritate sermonis latereꝛ excusatio iniqtatis: ipse dns p ipm̄ ꝓphetā exposuit cui vineę loquereꝛ: et de qua vinea ista dicret. Vinea inquit dñi sabaoth: domus isrl̄ est. Quid vagant⁹ o iniqui corda vestra p mōtes et colles vinitoꝝ: Noui inqz de qua vinea loquar: noui vbi grā vuā ꝛ inueni spinas. Sine causa aliud atqz aliud suspicami ꝛ opinami: nolētes intelligere vt bñ agatis. Nā ꝛ hoc scriptū est: Noluit intelligere vt bene ageret. Tollite oēs suspicatiōes vāas de medio: Vinea eteni dñi sabaoth dom⁹ isrl̄ est: ꝛ hō iuda nouellū dilectū. Dilectū cū plantatū est: dānatū cū spinas creauit. Ergo fratres forte vinea fuit domus israel: ꝛ nos nō sum⁹ vinea: Cū timoze audiam⁹ qō iudeis dictū videm⁹. Videte quomō apl⁹ terreat ramos insertos de ramis fractis: et in ramis fractis cōmendet timendam seueritatem: in ramis insertis commendet amandā bonitatem. Noli esse infructuosus

Psal.79.
Ibidem.
Roma.11.
Ibidem.
Roma.11.

Ioh.15. in bonitate: ne sterilis sentias seueritatem. Sed non
sum vitis dicis mihi. Ubi est dñi vox: Ego sum vi-
Luc.19. tis: vos estis sarmenta: pater meus agricola: Ubi
est vox apli: Quis plãtat vineã: et de fructu eius nõ
percipit: Vinea ĝ es o ecclesia: et habes agricolã tã.
Nemo ĝ agricola hõ cõpluit vineã suã. Frẽs ĝ dile-
ctissimi: viscera ecclie: pignora ecclesie: filij mris ce
Esa.5. lestis: audite cũ tẽpus est. Minat' est deus illi vinee
Bar.13. arrocissima cõminatione: Mandabo nubibus meis
iñt ne pluãt sup eã: et factũ est. Venerũt apli ad iu
deos: respuerunt eos: et dixerunt illis: Ad vos missi
eram': sed qz repulistis verbũ dei: imus ad gentes.
Videtis quõ in eodẽ spiritu dei illo iubẽte intrinsec'
Esa.5. q̃ habitat in cordib' suor mandatũ sit nubib' dei ne
cõpluerẽt vineã: q̃ cũ expectaret vt faceret vuas: fe
cit spinas. Ideo et nubes fecit ascensum ei': et ceḷum
tetẽdit sicut pellem. Nõ est qõ q̃ramini: auctoritas
scripturar extẽta est sup orbẽ terrar: Nubes nõ de-
sunt: q̃dicat verbũ veritatis: exponunt oia q̃ obscu
ra sunt: vt corda vra p nubes ascendãt. Videte quõ
credatis: videte qd suscipiatis. Post p̃dicatorẽ ve-
niet iudex: et post dispensatorẽ veniet exactor. Qui
ponit nubẽ ascensum ei'. Qui ambulat sup pẽ
nas ventor. Hoc tã periculosum est accipe ad litte
ram. Aut q̃ sunt pennę ventor: Aut vero quõ i pi-
cura facturi nobis sum' vẽtos volãtes: et alas ha-
bentes: Ventus nõ est frẽs nisi quẽ sentim': mot'
quidã et q̃si flat' aeris: impellẽs qõ põt p viribus.
Ps.103. Quę pẽnę vẽtor sunt: Sed et q̃ alę dei: Et tñ dictũ
est: Sub umbza alarũ tuarũ sperabũt. Conemur ĝ
et hoc accipe ad lram: veluti p̃zie factũ in creatura
ista. Velocitatẽ verbi fortasse cõmendat scriptura:
Ps.147. De q̃ velocitate iã pridẽ in alio psalmo locuti sum':
vbi scriptũ est: Usq; i velocitatẽ currit verbũ eius:
Quia nihil vẽtis veloci'. Mostif oẽs q̃tũ illa facili-
tas p̃mẽdabat i pelle. Nihil em̃ facil' ab hoie q̃ pel
lis extendit. Sic et hic insinuãs dei p verbũ ei' vbi
q̃ pũtem: velocitate mot' nihil dererere: qz tu nõ no
veras aliqd vẽto veloci'. Ambulat iñt sup pẽnas
ventor: id est velocitas ei' supat velocitatẽ ventor:
Et p pennas vẽtor intelligas velocitatẽ ventorũ.
S Et verbũ dei intelligas veloci' oĩbus vẽtis: Et sic i
prima facie p̃sideratiõis pulsem' ad aliqd interius:
et figurate aliqd nobis indicẽt istę lrę. Ventos qdẽ
intelligim' i figura nõ absurde aias: Nõ qz vẽt' est
aia: sed qz inuisibilis est vẽtus: q̃uis res corporea
corpa impellẽs: tñ qz hũani oculi aciẽ fugit. Est aũt
Act.2. aia inuisibilis: p̃terea bñ intelligim' aias ventos.
Inde ẽ qz de' insufflasse dicit spiritũ vitę formato
hoi: Et fact' hõ in aiaz viuentẽ. Ergo vẽti: aię i al-
legozia nõ absurde accipiũt. Videte aũt ne putetis
noiãa allegozia: pantomimi aliqd me dixisse. Maz
quędã ẏba qm̃ verba sunt: et ex lingua p̃cedũt: cõ-
munia nobis sũt etiã cũ reb' ludicris et nõ honestis.
Tñ locũ suũ hũt ista ẏba in ecclesia: et locũ suũ in
Gen.4. scena. Nõ em̃ ego dixi qõ paul' apls nõ dixit: cum
de duob' filijs abzae diceret: Quę sunt iñt in alle-
gozia. Allegozia dicit: cũ aliqd aliud videt sonare in
Job.1. verbis: et aliud in intellectu significari. Quõ dicitur
Deut.5. agnus christus: Mũqd pec': Leo christus: nunqd
Luc.10. bestia: Petra christus: nũqd duricia: Mons chri-
stus: nũqd tumor terrę: Et sic multa aliud videt so-
nare: aliud significare: et vocat allegozia. Mã q̃ pu-
tat me de theatro dixisse allegozlã: putet et dñm de
amphitheatro dixisse parabolã. Videtis qd faciat
ciuitas: vbi abundãt spectacula: In agro securi' lo-
querer. Quid sit em̃ allegozia: non ibi forte didicis-
sent hoies: nisi in scripturis dei. Ergo q dicim' alle
gozią figurã esse: Sacramẽtũ figuratũ allegozia ẽ.
Et qd hic accipim': Escẽdit sup pennas ventorũ:
Diximus bñ accipi figurate ventos aias. Pẽnę vẽ-
torum: pennę animar q̃ sunt: nisi a qbus sursum at-
tollunt: Pennę ergo animarũ virtutes: bona opa:
recta facta: In duab' alis habent oẽs pennas. Oia Matth.22.
em̃ p̃cepta in duob' p̃ceptis sunt. Quisqs dilexerit
dei et pximũ: aiam habet pennatã liberis alis: scto
amore volantẽ ad dñm. Quicunq; implicat amore
carnali: viscũ habet in pennis. Mã si aia non habet
alas et pennas: vñ ille gemẽs in tribulatiõib' dicit:
Quis dabit mihi pẽnas sicut columbę: Et sequit: Ps.54.
Et volabo: et requiescã. Itẽ alio loco: Quo ibo a spi
ritu tuo: et q̃ a facie tua fugiã: Si ascendero in ceḷũ Ps.138.
tu ibi es: si descẽdero ad infernũ: ades: Si accepero
pennas meas sicut colũba: et volabo i extrema ma-
ris. Tãq; diceret: Sic possuz fugere a facie ire tuę:
si accepero pẽnas vt colũba: et volauero i extrema
maris. In extrema maris volare: est spem iam p̃ten
dere in finẽ seculi: quõ ille q̃ ait: Hoc labor est añ me Ps.72.
donec introeã in sanctuariũ dei: et intelligã in nouis-
sima. Et quõ venit in extrema maris: etiã accẽptis
pennis: Etem̃ illuc iñt man' tua deducet me: et p̃- Ps.138.
ducet me dextera tua. Mã et cũ pennis meis cassura
sum nisi tu deducas. Ergo alas habẽt bonas: et libe
ras: et nullo visco obligatas animę: bene operantes
p̃cepta dei: habentes charitatẽ de cõscientia pura: 1.Timo.1.
et fide nõ ficta. Sed q̃trumuis sint p̃zditę virtuti-
bus charitatis: quid ad illaz dilectionẽ dei: qua sunt
dilectę: etiam cum visco essent implicatę: Dator er
go in nos dilectio dei q̃ nostra in illum. Nostra di-
lectio pennę nostrę sunt: sed ille ambulat super pen
nas ventorum. Jam dicebat quibusdã Apostolus: Eph.3.
Flecto genua mea pro vobis ad patrem: vt det vo
bis fm interiorẽ hominẽ habitare christum per fi-
dem in cordibus vestris: in charitate radicati et fun-
dati (Jam dat illis charitatẽ deus: iam dat illis alas
et pennas) vt possitis iñt cõprehendere quę sit la- Ibidem
titudo: longitudo: altitudo: et pfundum. Fortassis
crucem dñi significat. Erat em̃ latitudo in qua por- Super Iohem
rectę sunt manus: longitudo a terra surgens in qua tractat. jj8.D.
erat corpus infixũ: altitudo ab illo diuexo ligno sur
sum quod eminet: pfundum vbi fixa erat crux: et ibi
omnis spes vitę nostrę. Latitudo enim est in bonis
operibus: longitudo in pseuerãrdo vsq; in finẽ: alti-
tudo p̃pter sursum cor: vt oia sint bona opera nra in
quibus pseueramus vsq; in finem: habentes latitu-
dinem qua bene operamur: et longitudinẽ qua pse-
ueram' vsq; in finẽ: Nõ faciam' aliqd nisi spe cele-
stium premiorũ. Ipa est em̃ altitudo: nõ hic q̃rere
mercedẽ: sed sursuz: ne dicat nobis: Amẽ dico vobis Matth.6.
pceperũt mercedẽ suam. Profundũ aũt qõ dixi vbi
fixa erat ps crucis et nõ videbat: inde resurgebant q̃
nõ videbant. Quid est qõ occultũ est: et nõ publicũ
in eccia: Sacramentũ baptismi: sacramẽtũ eucha-
ristię. Opa aũt nrã bona videt et pagani: sacramẽta
vero occultant illis: Sed ab his q̃ videt surgũt ad
illa q̃ nõ videt: sicut a pfundo crucis: qõ in terra fi-

L ardeat miníster ꝑdicans: nō accēdit eū cui prędicat.
Al. †Qui fundasti terraz sup stabilitatē suā. †Fundauit terrā sup firmamentū eiº: Firmauit ecclesiā sup firmamentū ecclesię. Quid est firmamentū ecclesię: nisi fundamentū ecclesię? Quid est fundamētū ecclesię: nisi de quo dicit Apl's: Fun
1. Cor. 3. damentū aliud nemo pōt ponere ꝓter ꝙ qō positū est: qō est christus iesus? Et ideo tali fundamēto suffulta: qđ meruit audire: Nō inclinabit in sęculum sęculi. Firmauit terrā sup firmamentū eius: id est firmauit ecclesiā sup firmamentū christū. Mutabit ecclesia/si nutauerit fundamentū. Sed vñ nutabit christus: q̄ anteq̄ veniret ad nos ⁊ carnē susciperet: oīa ꝓ ipm facta sunt: et sine ipo factū est nihil:
Job. 1. q̄ oīa cōtinet maiestate: et nos in bonitate? Non nutante christo: nō inclinabit in sęculū sęculi: Ubi sunt q̄ dicūt perisse de mūdo ecclesiā: qñ nec inclinari potest? Sed vñ cępit dñs asserere istā ecclesiā: reuelare: incipe: oñdere: diffundere? Vñ cępit hoc? Quid erat primo? Quia firmauit terrā sup firmamentum eius: nō inclinabit in sęculū sęculi. ¶ Abyssus si
D Al. †eius. cut vestimentū amictus †ipsius. Cui? Nūquid forte dei? Sed iā de amictu eius dixerat: Circumamictus lucē sicut vestimentū. Audio deū lucē vestitū: et lux ipa si volum? nos sumus. Quid est si volum? Si iā tenebrę nō sum?. Ergo si de? luce vestitus est: cui? rursus vestimentū est abyssus? Abyssus em̄ dicit immensa aquarū copia. Omnis aqua: oīs humida natura atq̄ substātia circūquaq̄ diffusa ꝓ maria et flumia ⁊ antra occulta: simul vno noīe abyssus vocat. Ergo terrā intelligim? de qua dixit: Firmauit terrā sup firmamentū eius: nō inclinabit in sęculū sęculi. De illo dictum credo: Abyssus sicut vestimentū amict? ipius. Terrę em̄ qñ vestimentū est aqua: circundās eā ⁊ cōtegens eā. Sed aliqñ ī diluuio ita creuit hęc vestis terrę: vt oīa oīno cooperiret: et trāscenderet altissimos mōtes: sicut scriptu/
Gen. 7. ra testat: cubitis ferme quindecim. Fortasse ipm tēpus significauit iste psalmus cum diceret: Abyssus sicut vestimentū amictus ipius: Sup mōtes sta/
E bunt aquę: Id est vestimentū terrę: qō ē abyssus: ita creuit: vt etiā sup montes aq̄ starēt. Legim? hoc
Ibidem vt dixi: factū ī diluuio. Inde loquebat nobis ꝓphęta: narrabat nobis ꝓterita: an ꝓnunciabat futura? Sed si narraret ꝓterita: nō nobis diceret: Sup mōtes stabūt aquę: sed sup mōtes steterūt aq̄. Prętertum em̄ tps ꝓ futuro solet poni ī scripturis: Ita ꝓuidente spiritu q̄ vētura sunt: q̄si iam facta sint solemus legere. Inde est qō illud ī alio psalmo nouim?
Ps. 21. oēs: vbi tāq̄ euangeliū recitat: Foderūt man? meas ⁊ pedes meos: dinumerauerūt oīa ossa mea: sup vestimentū meū miserūt sortē. Omnia q̄si iam facta cōmemorant: q̄ vtiq̄ adhuc vētura cernebant. Sed q̄tū pōt nostra intelligētia: q̄tū aūt pōt tāta occupatio: aut qñ sic vacat: vt possim? ꝓ certo dicere: ita est? Animaduertim? sępe ꝓphetas ꝓterito tpe verbozū dicere q̄ vētura sunt: in figura aūt futuri dicere ꝓterita: nō facile occurrit legēti. Nō audeo dicere nō est: sed certe studiosis earū lrāz induxerim qđ quęrāt. Si inuenerint: et ad nos attulerint: gratulabimur: adolescentiū studijs ociosoz occupati senes: et ex eoz ministerio ⁊ nos aliqđ discim?. Nō em̄ dignabimur qñ christus de oībus docet. Hoc ergo dicit: Sup montes stabūt aquę. Prophęta curans futura ꝑdicere: nō narrare prętérita: ꝓterea dixit: quia ecclesiā futuram in diluuio psecutionū volebat intelligi. Fuit em̄ tēpus aliqñ: quo terrā dei ecclesiā cooperuerūt aq̄ psequentiū: et ita cooperuerant vt nō appareret: nec ipi magni q̄ sunt mōtes. Qñ em̄ vbiq̄ fugiebāt: quō nō min? apparebāt? Et fortasse de illis aq̄s est vox illa: Saluū me fac deus: qñ in/ Ps. 68. trauerūt aquę vsq̄ ad animā meā. Maxime aquę q̄ mare faciūt: ꝓcellosę: infructuosę. Nō em̄ quācūq̄ terrā cooperuerit aq̄ marina: fęcundauit eā ꝓinus q̄ ad sterilitatē pduceret. Erāt em̄ ⁊ mōtes sub aq̄s: q̄ sup montes stabūt aq̄: populi resistentes euangelizantiū runt auctozitatē oīm vbiq̄ fortiter euangelizantiū verbū dei: cooperuerāt eos aquę: et sup illos stabāt aquę: Dicebāt: preme: pme: et pmebāt: extingue nō appareāt. Dicebāt ista: et ꝙalebāt sup martyres: et fugiebāt vbiq̄ christiani: et fuga quadā occultabāt apl̄i. Vñ fuga occultabant apl̄i: Quia sup montes stabūt aq̄. Erat potestas aquarū magna. Sed q̄ diu? Audi qō sequit. ¶ Ab increpatiōe tua fu/
gient. Et hoc factū est fratres: ab increpatione dei fugierūt aquę: hoc est a pssura montiū recesserunt. Jam mōtes ipi extant petrus ⁊ paulus. Quō em̄ nent? Qui ante a psecutorib? pmebant: nūc ab increpatorib? venerant. Fugierūt em̄ aq̄ ab increpatione dei: q̄ coz regum ī manu dei: deflexit q̄ voluit: iussit ꝓ eos pacē dari christianis: emicuit et eminuit auctozitas apostolica. Nunqđ et qñ supza erāt aq̄: montiū defecerat magnitudo? Sed tñ fratres mei vt oēs viderēt eminentiā montiū: ꝓ quos mōtes salus esset generi humano: q̄ leuauit oculos meos in Ps. 120. montes vnde veniet auxiliū mihi: Ab increpatione dei fugierunt aquę: A voce tonitrui tui formi/
dabunt. Jam quis nō terreat a voce dei ꝑ apl̄os: voce dei per scripturas: per nubes eius? Cōgruit mare: formidauerūt aquę: nudati sunt mōtes: iussit imperator. Sed qđ iussisset: nisi de? tonuisset? Quia voluit deus: illi iusserūt et factum est. Ergo nullꝰ sibi hominū arroget aliquid: formidauerūt aquę: sed a voce tonitrui tui. Nam ecce cum voluit deus fu/ Ps. 76. gierunt aquę: ne pmerent montes: Anteq̄ id fieret: et sub aquis firmi erāt montes. Ascendūt mō/
tes ⁊ descendunt campi: in locum quē fundasti eis. Adhuc de aquis loquit. Nō hic mōtes accipiamus quasi terrenos: neq̄ campos quasi terrenos: sed fluctus tā magnos: vt mōtib? cōparent. Fluctuauit aliqñ mare: ⁊ fluct? eius tāq̄ mōtes fuerunt: q̄ mōtes illos apl̄os operirēt. Sed q̄diu ascendūt mōtes ⁊ descēdūt cāpi: Sęuierūt ⁊ placati sūt. Cū sęuiebāt: mōtes erāt: cū placati sūt: campi facti sunt: Fundauit em̄ eis locū. Est qđā meatus: qñ ꝓ fund? locus: q̄ recepta sūt qđammō oīa sęuitia cor/ da mortaliū. Q̄ multi mō: ⁊ falsi: et amari sunt: ⁊ tñ quieti. Q̄ multi sunt q̄ dulcescere nolūt. Qui sunt q̄ dulcescere nolūt? Qui in christū adhuc credere nolūt. Et q̄uis multi sūt q̄ nōdū crediderūt: qđ faciūt ecclesię? Mōtes erāt aliqñ: mō cāpi sūt: Tū frēs mei et malitia mare ē. Quare em̄ nō sęuiūt mō? q̄re nō insaniūt? q̄re nō dāt operā? Siquidē si nō pñt euertere terrā nostrā: certe cōtegere. Quare nō? Audi:
Terminū posuisti quē nō trāsgredient: nec q̄† reuertent† tegere terrā. Quid ē q̄ tā fluct? amarissimi modum acceperūt: vt liceat nobis talia
Al. †eius. top om.

etiã libere ꝓdicare: qz terminũ acceperũt debitũ: qz transgredi non pũt impositũ finẽ: neqz reuertent te-
gere terrã. Quid fit in ipa terra: q̃ operationes ibi
sunt: quã mare nudauit: Et si adhuc eꝰ ozã tenues
fluctus pstrepunt: et si adhuc murmurãt pagani: so-
nitum lutozũ audio: diluuium nõ phozresco. Quid
ergo: Quid fit in terra: Qui emittit fontes in
cõuallibus. Emittit inquit fontes in cõuallibus.
Cõualles nostis quid sint: depressa loca terrarum.
Nam collibus et montibus: contraria figura oppo
nuntur valles vel cõualles. Colles z montes: tumo
res terrarũ sunt: Valles aũt vel cõualles humilita-
tes terrarz. Noli cõtemnere humilitates: inde fluũt
fontes: emittit fontes in cõuallibus. Audi montem:
Dicit aplus: Plus illis omnib⁹ laboraui. Magni-
tudo quẽdã cõmendãt: statim tñ vt ꝓfluant aquę:
cõuallem se fecit: Nõ ego autẽ: sed gratia dei mecũ.
Nõ repugnat vt q̃ sunt montes: sint z cõualles. Si-
cut eñ mõtes dicunt ꝓpter spiritualẽ magnitudinẽ:
ita z cõualles ꝓpter sui spũs humilitatẽ: Nõ ego in-
quit: sed gratia dei mecũ. Ergo cõuallis est: z gratia
dei fons est. Qui emittit fontes in cõuallibus: de spi
ritu dicebat quõ cõmemoraui: Si q̃s sitit veniat et
bibat: qui credit in me: flumina aquę viuę fluent de
ventre eius: Hoc aũt dicebat de spiritu quẽ acceptu-
ri erant hi qui in eum erãt crediturꝰ. Videam⁹ si cõ-
valles sunt: vt emittant fontes in cõuallibus. Audi
pheram: Super quẽ requiescit spiritus meus: nisi
sup humilẽ et quietũ: et trementẽ verba mea: Quid
est super quẽ requiescit spũs meus: Sup humilẽ et
quietũ. Quis habebit fontẽ meum: Cõuallis. In-
ter mediũ montiũ pertransibũt aquę. Huc
vsqz a lectore pnunciatus est psalm⁹. Hucusqz cha-
ritati vestre sufficiat. Hoc dicemus: et in noie dei ser
monẽ terminabim⁹. Quid est: inter mediũ montiũ
pertransibũt aquę: Audiuim⁹ qd sunt mõtes: magni
ꝓdicatores verbi: sublimes angeli dei: q̃uis adhuc
in carne mortali: excelsi nõ sua virtute: sed illius gra
tia. Quantũ aũt ad ipos attinet: cõualles sunt: hu-
militer emittũt fontes: Et inter mediũ montiũ inqt
pertransibũt aquę. Putemus hoc ita dictum: inter
aplos mediũ pertransibũt ꝓdicationes verbi veri-
tatis. Quid est inter mediũ montium pertransibũt
aquę: Quid est inter mediũ aplox: Qõ mediuz di-
citur: cõmune ẽ. Res cõmunis: vnde oẽs equaliter
viuũt: media est: nec attinet ad te: nec ad me. Pro-
pterea loquimur z sic de aliqb⁹ hoib⁹: Habẽt inter
se pacẽ: habẽt inter se fidẽ: habẽt inter se charitatẽ:
sic certe dicimus. Quid est inter se: In medio sui.
Quid est in medio sui: Cõmune est illis. Audi aqs
inter mediũ montiũ. Quia cõmunis illis fides erat:
nec quisqz aquas q̃si ꝓpias et suas habebat. Si eñ
nõ sunt in medio: q̃si ꝓpriatę sunt: nõ publice fluũt:
Et ego habeo meã: et ille habet suã: nõ est in medio
qd et ego z ipe habeat: s z talis nõ ẽ pacifica ꝓdica-
tio: At vero vt inter mediũ montiũ fluãt aq̃: Audi
inuicẽ: Et iterum: Ut idipm sapiatis oẽs: et nõ sint
in vobis schismata. Qõ sentio sentis: i medio fluit
aqua: nõ habeo q̃si ꝓpriatũ meũ: nec tu ꝓpriatũ tu-
um. Veritas nec mea sit ꝓpria: nec tua: et vtr tua sit
et mea: inter mediũ montiũ ptransibũt aquę. Audi
ipm montẽ vt dixi: qz inter mediũ montiũ ptransi-
bũt aq̃: Siue aũt ego: siue illi: sic ꝓdicam⁹: z sic cre- j. Cor. 15.
didistis. Secur⁹ dixit: siue ego siue illi sic ꝓdicam⁹:
et sic credidistis: Inter mediũ eñ montiũ fluebant
aq̃. Nulla eñ ꝛe aqs discordia montiũ: sed pax con
sensionis: z societas charitatis. Si q̃s aũt vellet ali- K
ud ꝓdicare: iã ꝛe suo ꝓdicaret: nõ ꝛe medio. Et audi
qd ꝛe illo dicat ab ipo q̃ emisit fontes in cuallibus:
Qui loqt mẽdaciũ: ꝛe suo loqt. Itaqz ne acciperet Job. 8.
aliqs mõs nõ ꝛe medio: sed ꝛe suo manãs: ait apl's:
Quisqs vobis euãgelizauerit ꝓter q̃ qõ accepistis: Gal. j.
anathema sit. Et vide quẽadmodũ noluerit ꝛe mõ-
te ꝓsumi: ne forte mõs discedat ab aqs p mediũ cur-
rẽtib⁹: et aliqd ꝓpriũ velit influere: Licet si nos: Et
quantus mons dixit hoc: q̃ vberrime aq̃ fluebãt ꝛe
cõualle eius: tñ hoc volebat vt medios inter mõtes
curreret: et ibi esset fides recta populoꝝ: qõ inter se
mediũ atqz cõmune apli retinebãt: Licet si nos in-
qt: Et tu paule potes aliqd aliter ꝓdicare. De pau-
lo q̃stio. Audi qõ sequit. Licet si nos aut angel⁹ de Ibidem
clo annunciauerit vobis ꝓter q̃ qõ accepistis: ana-
thema sit. Si veniat mons aliud euãgelizans: ana-
thematizet: si veniat angel⁹ aliud euãgelizans: ana-
thematizet. Vñ hoc: Quia ꝛe ꝑuato vult fluere nõ
ꝛe medio. Et hoc forte homo carnali nebula ꝓpedi-
tus: et a fonte cõmuni ad ꝓpriã suã falsitatẽ redact⁹
possit hoc facere: nũ qd z angel⁹: Vere nũq̃ z ange-
lus. Si angel⁹ ꝛe ꝓprio fluens in paradiso non esset Gen. 3.
audit⁹: nõ ꝓcipitaremur in mortẽ. Media aq̃ posi-
ta erat hoib⁹ ꝓceptũ dei: Aq̃ media: aqua qdammõ
publica sine fraude valebat: qõ dixim⁹ charitati ve-
strę: sine labe: sine ceno fluebat. si ipa aq̃ semp bibe-
ret: semp viueret. Venit angel⁹ lapsus ꝛe clo: fact⁹
serpẽs: qz insidiose iam venena spargere cupiebat:
Emisit venenũ ꝛe ꝓprio: locut⁹ ẽ ꝛe suo: qz q̃ loquit Job. 8.
mendaciũ: ꝛe suo loquit: et miseri audiendo dimise-
rũt qõ cõmune erat: vñ beati erãt: et ad suũ ꝓpriũ
redacti: cũ volũt puerse eẽ similes deo: Hoc eñ eis Gen. 3.
dixerat: Gustate: z eritis sicut dii: appetẽtes qõ non
erãt: qõ acceperãt amiserũt. Ergo frẽs ad hoc vale-
at qõ dixim⁹ charitati vr̃ę: ꝓpter fontes: vt fluãt ꝛe
vobis: Cõualles estote: z cũ oib⁹ cõferte qõ ꝛe deo
habetis. Inter mediũ fluãt aq̃: nulli inuideatis: bi-
bite: saturamini: manate: saturate. Ubiqz cõmunis
aq̃ dei habeat gloriã: nõ hoim ꝓpriata mẽdacia.

¶ Sermo tertius ꝛe secũda pte eiusdẽ psalmi.

Prefatio. A

REliquarũ partiũ psalmi hui⁹ ptractandaꝝ
debitores nos esse meminit charitas vr̃a.
Nõ ergo opus est vt intentionẽ vestrã aliq̃
ꝓmio moueã. Video eñ vos ad intelligẽda sacramẽ
ta ꝓphetica oi alacritate suspẽsos: Nec op⁹ est vt in-
tẽtos faciat sermo me⁹: q̃s iã fecit spũs dei. Hoc po-
tius agam⁹ qõ vrget. De fontib⁹ emissis i cõuallib⁹:
et ꝛe aqs inter mediũ montiũ ptrãseuntib⁹ iã dictũ
est: Sed ad hucusqz dictũ est: hinc deinceps ordia-
mur. Sequitur enim.

¶ Expositio eiusdem partis. B

POtabũt oẽs bestię siluę: Quid pota-
bũt: Aquas ptranseũtes inter mediũ mon-
tiũ. Quid potabũt: Fontes emissos in cõ-
uallibus: Et quę potabũt: Bestię siluę. Videmus
qdẽ q̃ etiã i ista creatura bestias siluę bibere ꝛe fon-
tib⁹ z ꝛe riuis inter mõtes currẽtib⁹. Sed iã q̃n ꝛo

gitur surgit tota crux q̃ apparet ⁊ cernit. Et quid postea: Cū hoc dixisset: Aplus adiecit: scire etiã supeEph.3. minentẽ scientiã charitatis christi: cū iam dictū fuisset: in charitate radicati et fundati. Amatis eñ christum: et ideo in cruce operamini. Sed nūqd amatis q̃tū vos ille amauit: Amãdo aũt q̃tumcūq; amatis: volatis ad ipm: vt cognoscatis quẽadmodū ipe vos amauerit: Hoc est: vt sciatis supeminentiã charitatis christi. Amatis eñ vos q̃tū potestis: et volatis q̃tū potestis: Sed ille ãbulat sup pennas ventoz. Qui ambulat sup pennas ventoz: Qui ✠fa- ✠facis. cit angelos ✠suos spiritus: et ministros ✠suos ✠ignẽ ✠flagrantẽ. Et hoc q̃uis nõ videamus ✠tuos. ✠ardentem. Heb.j. apparitionẽ angeloz: absc̃dita est eñ ab oculis nostris: et est in quadã republica magna imperatoris dei: Tñ esse angelos nouim⁹ ex fide: et multis apparuisse scriptũ legim⁹ et tenem⁹: Nec inde dubitare 2 sen. di. jo. hic fas nobis est. Spiritus aũt angeli sunt: et cũ spirit⁹ oritẽ questio. sunt nõ sunt angeli: cũ mittunt fiunt angeli. Angelus eñ officij nomen est: nõ nature. Queris nomen eius nature: spũs est: gris officiũ: angel⁹ est. Ex eo qõ est: spiritus est: ex eo qõ agit: angel⁹ est. Vide illud in hoie. Nomẽ nature homo: officij miles. Nomen nature vir: officij pzeco. Homo eñ fit p̃ peo: id est qa homo erat fit pzeco: nõ qz erat p̃ co fit homo. Sic ergo q̃ erãt iam spũs cõditi a creatore ꝛeo: facit eos angelos: mittẽdo eos nũciare qõ iusserit: ⁊ ignẽ Exo.3. flagrantẽ facit ministros suos. Legimus apparuisse ignẽ in rubo: legimus etiã missum ignẽ ꝛesup: et impleſſe qõ p̃ ceptum est. Ministrauit ergo cũ implere: Cũ esset i natura sua: erat: cũ egit qõ iussum est: ministeriũ impleuit. Sic ẽm lram videmus in creatura. Quid est aũt in ecclesia figurate: Quõ accipimus: q̃ facit angelos suos spiritus: et ministros suos ignẽ flagrantẽ: Spũs spirituales dicit. Bene facit angelos suos spũales: id ẽ nũcios verbi sui. Spi- j.Cor.2. ritualis eñ oĩa iudicat: ipe aũt a nemine diudicat. 1.Cor.3. Vide spiritualẽ factũ angelũ dei: Nõ potui inqt vobis loqui quasi spiritualib⁹: sed quasi carnalib⁹. De spirituali quadã affectiõe missus est ad carnales tã q̃ angelus ꝛe ceło ad terrã. Quõ dicit: et ministros Roma.12. suos ignẽ flagrantẽ: nisi quõ dicit spiritu feruẽtes: Sic eñ feruens spiritu: ignis ardẽs est ois minister dei. Nõne ardebat stephanus: Quo igne ardebat: Act.7. Et q̃s ille ignis erat: qñ lapidabat: et p eis a quib⁹ lapidabat rogabat: Cũ audis: ignis est minister dei: incẽsurũ illũ putas: Incendebat licet: sed ſgnũ tuũ: id ẽ carnalia oĩa desideria tua: Curat minister dei: j.Cor.4. p̃ dicãs verbũ dei. Audi illũ: Sic nos existimet homo: vt ministros christi: et dispẽsatores ministerio- 2.Cor.6. rum dei. Quõ autẽ ardebat cũ diceret: Os nostrũ patet ad vos o corinthij: coz nostrũ dilatatum est: Ardebat ⁊ flagrabat charitate: et ibat i eos vt incenderet. Hãc ignẽ se missurũ dns in terrã dicebat cum Luce.12. ait: Ignẽ veni mittere i terrã. Quõ gladiũ: sic ignẽ. Matth.10. Gladius diuidit affectũ carnalẽ: ignis absumit. Totum in verbo dei intellige: totũ i spiritu dei cognosce. Incipe feruere charitate p verbũ qõ audis: ⁊ vide q̃d in te fecerit ignis minister dei. Qui facit angeZ los suos spũs: et ministros suos ignẽ flagrantem:

Al. ✠ q̃ fundasti ✠ stabilitatẽ suã. ✠Fundauit terrã sup ✠firmitatẽ eius: nõ inclinabit in sęculũ sęculi. De terra ista hoc accipere nescio vtrũ habeat vllũ exitũ: vtrũ recte dicatur: nõ inclinabit in sęculũ sęculi: de q̃ dictũ est: Le- Matth.24. lum et terra transient. Laborat hic si ad lram grãs accipere. Mã q̃ ait: Fundauit terrã sup firmitatem eius: fortasse quędam est firmitas occulta nobis: q̃ cõtinet terrã: et hoc dixit: fundauit. Sup qđ firmauit: Sup firmitatẽ ipius terrę: quã ei supposuit: vt cõtineret: q̃ later forte oculis tuis: Sint ista occulta ĩ creatura: Nõ de obscuritate creaturę creatoz latebit. Quę possum⁹ videamus: ex his q̃ videmus illũ laudemus et amemus. Cõuertamus nos ad q̃rendum aliq̃d hic in figura positũ. Firmauit terrã: intelligo ecclesiã. Sũi est terra et plenitudo ei⁹: Intel Pš.23. ligo ecclesiã terrã. Ipa est terra sitiẽs: Ipa ẽ quę dicit in psalmis: vna eñ dicit ex oibus: Aia mea sicut Pš.142. terra sine aq̃ tibi. Sicut terra sine aqua tibi: qđ est: Sitiens sitiuit aia mea ad te tã q̃ terra sine aq̃. Nisi eñ sitiat: nõ recte irrigabit. Aię creb⁊ pluuia diluuium est: sitiat oportet: Beati eñ q̃ esuriũt ⁊ sitiunt Matth.5. iusticiã: Et dicat aia mea tanq̃ terra sine aqua tibi: Pš.62. qz dicit alibi: Sitiuit aia mea ad deũ viuũ. Terras ergo intelligo ecclesiã. Quę est firmitas ei⁹ sup quã fundata est: nisi fundamentũ eius: An incõgrue intelligimus firmitatẽ sup quã fundata ẽ terra: fundamentũ vbi cõstituta est ecclesia: Qđ est illud fundamentũ: Fundamentũ inqt nemo pot ponere pter j.Cor.3. q̃ qđ positũ est: qđ est christus iesus. Ibi ergo firmati sumus: Merito ibi firmati: nõ inclinabimur in sęculũ sęculi. Nihil eñ firmi⁹ isto fundamẽto. Infirmus tu eras: sed firmũ fundamẽtũ te poztat. Infirmus esse nõ poteras: firmus eris semp si abste firmo fundamẽto nõ recedas. Nõ inclinabit i sęculũ sęculi. Ipa est p̃ destinata colũna: et firmamentũ veritatis. ¶ Abyssus sicut vestimentũ amictus ipsius: sup montes stabũt aque. ¶ Ab increpatiõe tua fugiẽt: a voce tonitrui tui formidabũt. ¶ Ascendũt montes ⁊ descendunt campi: in locũ quẽ fundasti eis. ¶ Ter minũ posuisti ✠ eis quẽ nõ trãsgredientur: neq; ✠ reuertent tegere terrã. ¶ Qui emittis fontes in cõuallibus: inter mediũ montiũ ptransibũt aq̃. ¶ Potabũt oẽs bestię agri: ✠ suscipiẽt onagri in ✠ sitim suã. ¶ Sup ✠ illos aues volatilia cęli ✠ inhabitabunt: de medio petrarũ dabũt ✠ voce ✠ suã. ¶ Rigãs montes de superioribus suis: de fructu operũ tuoz⁹ satiabit terra. ¶ Producẽs fenũ iumentis: ⁊ herbã seruituti hominũ: ¶ Ut educas panem de terra: ⁊ vinũ letificet coz hominis: ¶ Ut exhilaret faciẽ in oleo: et panis coz hominis cõfirmet. ¶ ✠ Satiabuntur ✠ oĩa ligna campi: et cedri libani quas plantauit: illic passeres nidificabũt. ¶ ✠ Fulicę dom⁹ dux ✠ eoz est eozũ. Animaduertitis extentũ cęlũ: vultis intellectu ascẽdere: Et ego video q̃tũ altũ sit. Puto q̃ mecũ cõsideret charitas vestra. Mã ideo multos versus volui ꝓnũciare: vt videatis q̃ alta sint posita sacramẽta dei: ne fastidiam⁹ oblata: ne ꝓmpta ꝓpterea vilescãt: vt sp quęsita ⁊ si cum difficultate: maiori iocunditate inueniantur. Inter cętera tamẽ fratres quę pñt accipi ad litterã: nũqd ⁊ hoc qõ dictũ est: Illic passeres nidificabũt: fulicę dom⁹ dux est passerũ: est eozũ: Nunquid domus fulicę dux est passerũ: Aut dom⁹ fulicę: dux est cedroz: Et hoc eñ ibi est:

Al. ✠ tuos. ✠ tuos. ✠ ardentem.

Et cedri libani quas plantauit: illic passeres nidifi-
cabũt: fulicę domus dux est eox. Et quidē latina lo-
cutione: eozũ cedrox nō possum⁹ intelligere. Cedri
eñ femínini generis sunt. Fulicę itaq; domus: quō
est dux passerũ? Hoc eñ in ista creatura quę oculis
nostris adiacet: intelligi nullo pacto potest. Fulicas
eñ aues esse marinas vel stagnenses nouimus. Do-
mus fulicę: sit nidus fulicę. Quō ergo domus fulicę
dux est passerũ? Quare quędā in rebus visibilibus
ꝯsi absurda miscet spiritussanct⁹: nisi vt ex eo qō nō
possum⁹ accipe ad ſram: cogat nos ista spiritualiter
ſrere? Ergo si ad cęlū intellectu vt dixi: ad extentā
pellē vultis ascēdere: et nubes fecit ascensionē eius:
Nubes ista ꝙ vobis loquiť: inualida ē hodie ad oia
ista exponēda. Date veniā: et si nō vestrę: meę certe
infirmitati. Auiditatē q̄dē vestrā tantā video: vt sp
parati sitis audire. Sed duę res sunt: quarũ rō non
cōtemnenda est. Mā et infirmitas corpis nostri cō-
sideranda est: et ſparum rex ꝙ exponunť: memoria:
Interim ꝙ audistis cogitate. Quid dixi? Quę mā-
ducastis: ruminate. Sic eñ eritis mūda animalia: t
apta epulis dei. Fructū aūt vestrū in operib⁹ vris
aduertite. Valde eñ male digerit is ꝙ bñ audit: t ñ
bñ operať: qz dñs deus noster nō vult pascere. Mo-
tum est oibus: qz de pane quē accipim⁹ et quē ero-
gam⁹: reddituri sum⁹ rationē: Optime nouit chari-
tas vestra: Non eñ tacet nobis pagina diuina: aut
adulať nos deus. De isto loco ꝯ liberi sim⁹ ad vos
potestis aduertere: et si forte ego minus liber sum:
vel oēs ꝙ in hoc loco vobis loquunť si minus liberi
sumus: certe ipe sermo dei neminē timet. Nos autē
siue timeamus: siue liberi simus: eū cogimur annū-
ciare ꝙ neminē timet: Hoc vobis nō hoies: sed de⁹
ſstirit: vt et p timidos liberū audiatis. Excusationē
in iudicio dei nō habebitis: nisi vos in bonis opib⁹
exercueritis: et eox ꝙ audistis tāꝯ pluuię fructū cō-
gruum dederitis. Fruct⁹ cōgruus opa bona: Fru-
ctus bon⁹ sincera dilectio: nō solū fratris: sed et ini-
mici. Supplicē nullū spernas: et cui dare non potes
qō petierit: nō eū spernas. Si potes dare: da: si nō
potes: affabilē te pręsta. Cozonat deus intus boni-
tatē: vbi nō inuenit facultatē. Mēo dicat: nō habeo.
Charitas ñ de saccello erogať: qz q̄cq̄d dicim⁹ t q̄c-
q̄d dixim⁹: et q̄cq̄d dicere potuerim⁹: vel nos: vel
post nos: vel ꝙ añ nos: finē nō hūt nisi charitatē: qz
finis pręcepti charitas est: de corde puro et cōscientia
bona: t de fide nō ficta. Interrogate qñ rogať deū
corda vestra: videte quō trāsmittatis versum istum:
Dimitte nobis debita nostra: sicut t nos dimittim⁹
debitoribus nris. Mō eris orans: nisi ista dicas: Si
alia dicas: nō te exaudit ille: qz nō ipam tibi dictauit
iurisperitus quē misit. Necesse est ergo: vt t qñ ver-
ba nra dicimus in oratione: ſm ipam dicamus: Et
qñ ipa verba dicimus: bñ intelligam⁹ qō dicimus:
qz manifestā illā deus esse voluit. Si ergo nō orauc-
ritis: spem nō habebitis: Si aliť ꝯ magister docuit
orauerit⁹: nō exaudiemini: aut si in oratione mētiti
fueritis: nō impetrabitis. Ergo et orandum: et ve-
rum dicendū est: et sic dimitti orandum est: quomo
do ille docuit. Velis nolis quotidie dicturus es: Di
mitte nobis debita nostra: sicut et nos dimittimus
debitoribus nostris. Vis securus dicere: fac quod
dicis.

Sermo secundus de eadem parte psalmi.

Prefatio.

SIc qz debitores nos tenetis: nō necessita- A
te: sed qō est vehementius charitate. Debe-
mus aūt hoc primo dño deo nostro: q̄ habi
tans in vobis t exigit ista de nobis: deinde dño t pa
tri ꝑsenti: et iubenti t oranti ꝑ me: deinde vestrę vo
lentię: qz extorquetis etiā infirmis viribus nostris.
Cū ꝯtum dñs donat: q̄ et ipas vires vobis oranti-
bus donare dignet: qm̄ psalmi huius primas par-
die iam nup ꝑcedente tractauimus: etiā sequētia su-
scipienda sunt: et illo adiuuante in cui⁹ noie cępim⁹
terminānda sunt. Cōmendaueram⁹ aūt charitati ve-
strę q̄ affuistis: totū istū psalmū figuratis mysterijs
esse cōtextum. Vñ qō difficilius querit: solet dulci⁹
inueniri. Ne putetis ista vobis obscuritate subtra-
cta: sed difficultate ꝑdita t credita: ad hoc qō sępe ią
dixim⁹: vt detur petētib⁹: inueniať a grētib⁹: intreť Matth.7.
a pulsantib⁹. Sed opus est nobis aliquāto maiore
et silentio vestro: t patiētia vestra: vt pauca ꝙ dictu
ri sumus: nō p strepitū tempus amplius occupent.
Pauca eñ nos dicere tpis cogit angustia: qō nouit
et charitas vestra debere nos exequijs fidelis cor-
poris solēne obsequiū. Et etiam ꝙ dicta sunt repe-
tere: t rursus exponere nō cogamur: sed si defuerint
aliqui q̄ nō audierūt: q̄ vtinā nō deessent: ꝑdest aūt
illis forsasse q̄ nō audiūt mō qō audierūt qui affue-
rūt: vt t ipi discāt adesse. Legam⁹ ergo cursim.

Item expositio eiusdem partis. B

BEnedic aia mea † dominū. Omnium Alr. † dño.
nostrū aia dicat vna facta in christo: Dñe
deus meus magnificat⁹ es † nimis. Alr. † vehemēter
Vñ magnificat⁹ es nimis? Cōfessionē t deco-
rem induisti. Cōfitemini vt decoremini: vt indu-
at vos † Circūamict⁹ lucē sicut vestimentū. Alr. † Amict⁹ lu-
Circumamict⁹ ecclesiā suā: qz ipa facta est lux ī illo: mine sicut vesti
ꝙ prius erat tenebrę in se: dicēte Apło: Fuistis ali- mento.
qñ tenebrę: nūc aūt lux in dño. Extendēs cęlū Eph.5.
sicut pellē: Vel tā facile ꝯ tu pellē: si tam facile sit
tāꝯ ad ſram accipias: vel vt auctoritatē scripturax
intelligamus distentā p totū mundū noie pellis: qz
mortalitas in pelle signficať. Dispensata est aūt no-
bis omnis auctoritas scripturarū diuinarū p hoies
mortales: quox iā mortuorū fama distendiť. Qui
† ptegit † in aquis superiora ei⁹. Cuius supe- Alr. † tegis.
rioza? Cęli. Quid est cęlū? Figurate dūtaxat dixi- Alr. † nō habet.
mus scripturā diuinā. Quę superiora scripturę diui
nę? Pręceptū (quo nihil est eminētius) charitatis. 1.Cor.13.
Quare aūt aqs cōpata ē charitas? Quia charitas Roma.5.
dei diffusa est ī cordib⁹ nris p spm̄sanctū q̄ dat⁹ ē no
bis. Vñ aq̄ ipe spūs? Quia stabat iesus t clamabat: Joh.7.
Si qs sitit: veniat ad me t bibat: q̄ credit in me: flu
mina aq̄ viuę fluent de vētre ei⁹. Vñ ꝑbam⁹: qz de
spiritu dictū est? Dicat ipe euāgelista q̄d sequť t ait:
Hoc aūt dicebat de spiritu quē accepturi erāt credē
tes in eū. Qui ambulat sup pennas vētox:
Id est sup vtutes animarū. Quę est virt⁹ aię? Ipa
charitas. Quō aūt ille sup illā ambulat? Quia ma-
ior ē charitas dei ī nobis: ꝯ nra in deū. Qui facit
āgelos suos spūs: t ministros suos ignē † fla- Alr. † vrentem.
grantē: Id est eos q̄ iā spūs sunt: q̄ spūales nō car
nales sunt: facit angelos suos mittēdo vt ꝑdicēt ei⁹
euāgelū. Et ministros suos ignē flagrātē. Nisi eñ

placuit talib⁹ rerū figuris absconde re sapientiā suā: nō auferre studiosis: sed claudere negligētib⁹: aperire pulsantibus: Placuit etiā ipi dño deo nostro ad hoc boztari vos per nos: vt in his omnibus q̄ velut de cozpozali et de visibili creatura dicunt: q̄ram⁹ aliquid spiritualiter absconditū: quo inuento gaudeamus. Bestias siluę: gētes intelligim⁹: Et multis locis scriptura testat. Sed tñ euidentissima duo maxima occurrūt documēta: q̄ in arca noe (qua nemo nostr̄ dubitat ecclesiā esse p̄figuratā) nō includerētur oia genera animaliū: nisi in illa vnitate cōpaginis oēs gentes significarent: Nisi forte putam⁹: si oia talia penitus diluuio delerent: defuturam fuisse deo potestatē iubēdi vt terra ea pduceret: sicut primo verbo eius pduxerat. Nō ergo frustra: nō temere: nō aliq̄ indigentia dei vel inopia potestatis tussa sunt aīalia illa in arca includi. Nā posteaq̄ venit tēpus: Jā em̄ debemus t alterū euidentissimū adiūgere testimoniū: Cū q̄ venit tps vt illud qō in arca erat p̄figuratū: iam in ecclesia cōpleret: Petr⁹ apostolus dubitās dare sacramentū euangelicū gentibus m̄arcūcisis (immo nō dubitās: sed omnino dādum esse nō putās) quodā die esuriēs cū prandere vellet ascēdit vt ozaret. Hoc in Actib⁹ apl̄oz omnibus bene legentibus et bene audientibus notū est. Illo igitur ozante facta est illi mētis alienatio: quā greci extasin dicūt: id est auersa ē mens ei⁹ a cōsuetudine cozpozali ad visum quendā cōtemplandum alienata a p̄ntibus. Tūc vidit vas quoddam veluti lintheū q̄ttuoz lineis submitti ō cęlo: vbi erāt aialia oīs generis bestię: et sonuit ei vox: Petre: macta et manduca. Ille aūt q̄ in lege erat eruditus: et in consuetudine iudaica creuerat: p̄ceptumq̄ per moysen dei famulū retinebat: totāq̄ vitā suā fideliter custodierat: rñdit: Absit a me dñe: nūq̄ cōmune aliquid intrauit in os meum. Cōmune aūt immundū dici a iudęis t a lege bene nouerūt q̄ ecclesiasticas l̄as dicerūt. Et vox ad illū: Quę deus mūdauit: tu immūda ne dixeris. Hoc aūt factū est ter: et ablat⁹ est ille disc⁹ q̄ demōstrabat ter de cęlo submissus. Discus q̄ q̄ttuoz lineis cōtinebat: ozbis terrarū erat in q̄tuoz ptib⁹. Has q̄ttuoz ptes sępe scriptura cōmemozat oriētē t occidentē: aq̄lonē t meridiē. Jdeo q⁹ tot⁹ ozbis terrarū p euāgeliū vocabat: q̄ttuoz euāgelia cōscripta sunt. Ter aūt submissum vas de cęlo hoc significat: q⁹ dictū est apl̄us: Jte baptizate oēs gētes in noīe patris t filij t spiritussancti. Jnde colligitur sicut iam nostis duodenari⁹ etiā numer⁹ discipuloz. Nō em̄ frustra duodecim dñs habere voluit. Et ita numerus ille sacratus est: vt in locū vni⁹ q̄ ceciderat: nō posset nisi alter ozdiari. Quare duodecim apl̄i: Quia em̄ q̄ttuoz sunt ozbis ptes: t tot⁹ ozbis in euangelio vocabat: vñ q̄ttuoz euāgelia cōscripta sunt: et tot⁹ ozbis in noīe trinitatis vocatur: vt congregęt in ecclesia: Quattuoz ter ducta: duodecim fiūt. Ergo nō miremur si de illis aquis intermediū montiū ptranseuntib⁹: i illa doctrina apostolica fluente i medio ꝓpter cōcozdiā cōmunionis: oēs bestię siluę bibūt. Oēs em̄ erāt in arca: oēs i disco: oēs mactat t manducat petrus: q⁹ petrus petra: petra ecclesia. Quid est em̄ mactare t māducare: Occidere in eis qō erāt: et in sua viscera assumere. Dissuasisti pagano sacrilegia: occidisti qō erat: Dato sacramento christi: incozpozasti ecclesię: manducasti. Jp̄ę ergo bestię potāt istas aquas ptranseuntes. Dis em̄ doctrina nō manentes: sed pertranseuntes. Dis em̄ doctrina q̄ toto isto ipe dispēsat: transit. Jnde dicit apl̄s: Et scientia destruet: et ꝓphetia euacuabit. Quare ista euacuabunt: Ex parte em̄ scimus: et ex pte ꝓphetam⁹: Cum aūt venerit qō pfectū est: qō ex parte est euacuabit: Nisi forte putat charitas vestra: q⁹ i illa ciuitate cui dicitur: Collauda hierusalē dñm: laudā deum tuū sion: qm̄ cōfortauit vectes portarū tuarum: Jam cōfirmatis vectibus t clausa ciuitate: vt iam ꝓpriē dixim⁹: nemo exit amic⁹: t quo nemo intrat inimicus. Quis codex ibi nobis legēdus est: aut tractād⁹ sermo: quēadmodū vobis mō tractat: Jdeo modo tractat: vt ibi teneat. Jdeo mō p̄sylla/bas dimidit: vt ibi totus atq̄ integer cōtemplet⁹. Nō tibi deerit verbū dei: sed tñ nō p l̄ras: nō per sonos: nō per codices: nō per lectoē: nō per tractatorem. Quō ergo: Sicut in principio erat verbum: et verbū erat apud deū: et deus erat verbū. Non em̄ sic ad nos venit: vt inde discederet: q⁹ in hoc mūdo erat: et mundus per eū factus est. Tale verbum cōtemplaturi sum⁹. Apparebit em̄ deus deoz in sion. Sed hoc qñ: Post ꝑegrinationē finita via: si tamē post finitā viā nō iudici trademur: vt iudex mittat in carcerē. Sed si finita via sicut speramus t optam⁹ et studemus: ad patriā venerimus: ibi cōtemplabimur qō semper laudabimus: Nec illud deficiet qō nobis p̄sto est: nec nos qui fruemur: nec fastidiet q⁹ manducabit: nec deficiet qō manducabit. Magna illa et mira cōtemplatio erit. Et q̄s de illa digne dicet isto tēpore: cum inter montes fluunt aquę: Jnter rim ergo fluent aquę inter mōtes t pertranseāt: Cū pertranseūt aquę: bibit i peregrinatiōe: ne siti i via deficiamus. Potabunt oēs bestię siluę. Jnde venistis: de silua collecti estis. Et qualis silua: Nullus hominū ibi pertransibat: q⁹ nullus ꝓpheta illuc miserat. Desertus erat. Sed ad arcā cōstruendā concisa sunt ligna de siluis: inde ligna: inde bestię: inde venistis: Ergo bibite. Potabūt oēs bestię siluę †Suscipiēt onagri in †sitim suaz. Onagros magnas quasdā bestias dicit. Quis em̄ nesciat onagros dici agrestes asinos: Magnos ergo quosdam dicit indomitos. Nullū em̄ habebāt gentes iugum legis: Viuebant multę gentes moribus suis: superba iactātia vagantes tāq̄ in deserto. Et oēs quidem bestię istę ita: sed onagri positi sunt ad significationē magnitudinis. Potabūt t ipi in sitim suaz. Fluunt em̄ t illę aquę: inde bibit lepus: inde onager: Lepus paru⁹: t onager magnus: lepus timid⁹: et onager ferus: Uterq̄ inde bibit: sed quisq̄ in sitim suā. Nō dicit aqua lepori: sufficio: et repellit onagrū: neq̄ hoc dicit onager: accedat lepus: si accesserit rapiet: tā fideliter et temperate fluit vt sic onagrū satiet: ne lepori ꝑ terre/at. Sonat strepitus vocis tullianę: Cicero legit: aliquis liber est: dialogus eius est: siue ipius: siue plationis: seu cuiuscūq̄ talū: Audiūt imperiti: infirmi minoris cordis: qs audet illuc aspirare: Strepitus ibi aquę t forte turbatę: certe tñ tam rapaciter fluentis: vt animal timidū nō audeat accedere t bibere. Cui sonuit: In principio fecit deus cęlū et terrā: et sonat: nō ausus est bibere: Cui sonat psalm⁹: t dicat: multum est ad me: Et ecce mō qō sonat spalmus: certe

Gen. 7.
Act. 10.
Ibidem.
Matth. 28.
Act. 1.
Gen. 7.
Act. 10.

occulta sunt mysteria: tamē ita sonat: vt & pueros audire delectet: & imperiti accedant ad bibendū: & satiati ructent in psallēdo. Bibūt ergo minores bestię et maiores: sed capacius maiores: qz suscipiūt onagri
Deu.6. in sitim suā. Bibat minor qđ dictū est: Viri diligite vxores vestras: sicut & christus dilexit ecclesiā: Du
Gene.19. lieres viris suis subditę sint. Bibāt minores: Dictū est aūt dño: Licet dimittere vxorem omni ex causa:
Ibidem. Prohibuit dñs: & dixit non licere: Mō scitis inqt qz
Cap.19. Cū iunxit homo nō seperet. Deinde addidit: Qui dimittam. mechari: & si aliā duxerit mechat. Cōfirmauit cōpe-
1.Cor.7. dem: hoc expedit colligato: prius ageret ne ligaret. Alligatus es vxori: ne q̄sieris solutionē: Solut⁹ es
ab vxore: ne q̄sieris vxorē. Si nōdum es onager: & solutus ab vxore: habes ibi qđ & lepus bibas: et si
Gene.19. acceperis vxorē nō peccasti. Discipuli autē cū vide-
rent dictū a dño non licere vllo mō p̄ter causam for-
nicatiōis diffungi p̄iugia: Si talis est inquit causa
eū vxore: nō expedit ducere. Et dñs: Mō oēs capiūt
verbū hoc. Mā verū dicitis: qz si talis est causa cum
vxore: non expedit ducere. Sed nūquid soli onagri
bibituri sunt: Non omnes capiūt verbū hoc: multi
nō capiūt. Et qui sunt q̄ capiūt: Suscipiēt onagri in
sitim suam. Quid est: suscipiēt onagri in sitim suam:
Qui pōt capere capiat. Deinde sequit in cōtextione
sua psalmus. ¶ Sup †illos †volatilia cęli †in-
habitabūt. Sup quos: Sup onagros: An potiꝰ
sup mōtes: Illinc em̄ sensus iste dirigit: Inter mediū
montiū ptransibūt aquę: potabūt omnes bestię syl-
uę: suscipiēt onagri in sitim suā: sup illos volatilia cę-
li inhabitabūt. Cōgruētius intelligim⁹ sup montes:
quia hoc est etiā huic simile creaturę. Sup montes
possunt habitare volatilia: nō sup onagros. Mō hoc
intelligerem⁹ si nō necessitas cogeret. Sup montes
ergo volatilia cęli inhabitabūt. Videmus aues istas
habitare sup montes: sed multę eaꝝ habitāt in cam-
pis: multę in cōuallibus: multę in nemoribꝰ: multę i
hortis: nō omnes sup mōtes. Sunt quędā volatilia
quę nō habitant nisi sup mōtes. Spiritales quasdā
animas significat hoc nomē. Volatilia spiritalia cor-
da sunt: quę aere libero pfruunt. Gaudent serenitate
cęli aues istę: sed tū pastus eaꝝ in mōtibus: illic inha-
bitabūt. Postis montes iam tractati sunt. Montes
apostoli: montes apti: mōtes oēs p̄dicatores verita-
tis. Quicūq; vult esse spiritalis: ibi inhabitet: non in
corde suo aberret: habitet: pferat volando. Habem⁹
Psa.102. aues significantes aliquid spiritale. Non frustra di-
Eccl.15. ctum est: Renouabit iuuentus tua sicut aquilę. Mō
frustra dictum est de abzaā in illo sacrificio satis mystico accepit tria ani-
malia: arietem trimū: vaccam trimā: capzam trimā:
& turturem: & columbā. Diuisus est aries: & aduersus
se inuicē partes ꝓstituit. Diuisa capza: nihilominus
aduersus se partes cōstituit. Diuisa vacca: sic etiam
de ipsius carne factū est. Et subiecit scriptura: Aues
autē non diuisit. Deinde dicit: Trimus aries: trima
vacca: trima capza: De aulū ętate tacet. Unde rogo
vos: nisi quia significant i auibus quidā spiritales:
quorum ętas temporalis ꝓpterea tacet: quia eterna
meditant: & transgrediunt desiderio et intellectu oīa
temporalia: Spiritales viri qui de omnib⁹ iudicāt:
& a nemīe iudicant: itaq; ipi soli nō diuidunt in here-
ses & schismata. In ariete intelligunt ꝓpositi: ducūt
enim greges. In vacca plebs intelligit iudęorū: ha-
buit enim iugum legis sub quo laborabat. In capza
intelligit ecclesia de gentibus: i quibusdā em̄ liberis
saltibus insultabat: & amaro pascebat oleastro. Tri-
ma sunt dicta hęc animalia: quia tertio tempore gra-
tia reuelata est. Nam primū fuit ante legem: secūdū
ex quo lex data est: tertiū quod nūc est: ex quo regnū
cęlorum prędicat. Quid ergo dicimus qđ aries nō
diuidat: Mōne episcopi fuerūt auctores schismatū
& hęresum: Porro autē si plebs ipsa non diuideret:
id est si vacca non diuideret: si capza non diuideret:
erubuissent fortasse illi in diuisionib⁹ suis: & ad com-
pagem remeassent. Diuidunt duces: diuidunt & ple-
bes: vt cęcus cęcū sequat: & simul in foueam cadant.
Ponunt aduersus inuicē. Aues aūt nō diuisit. Spi-
ritales non habēt diuisiones: nō cogitant schismata.
Pax est in eis: custodiunt eam in ceteris quātū pos-
sunt: vbi in aliis deficiūt: in se tenent: Si erit ibi inqt
filiꝰ pacis: requiescet sup eum pax vestra: si quo mi-
nus: ad vos reuertet. Mō est filius pacis qui diuidi
voluit: reuertet ad te pax tua: quia aues non diuisit.
Veniet & caminus: nam cōsedit ibi abzaā vsq; ad ve-
speram: & venit magnus terror diei iudicij. Uespera
autē illa finis est sęculi: & caminꝰ ille veniens dies iu-
dicij: Diuisit inter media illa quę diuisa erant etiam
caminꝰ. Si inter media transijt caminꝰ: alia in dexte-
ram: alia in sinistrā sepauit. Sunt ergo quidā carna-
les & tū ecclesię gremio cōtinent: viuētes ꝑm quēdā
modū suum: quibꝰ timemus ne seducant ab hęreti-
cis. Oī diu em̄ carnales sunt: diuisibiles sunt. Aues
quippe nō diuisit: Carnales diuidunt: Mō potui lo-
qui vobis quasi spiritalibꝰ: sed quasi carnalibus. Et
quomō p̄bat: qz carnales diuidunt: Adiūgit: Cū
em̄ dicit vnusquisq; vestrū: Ego sum pauli: ego aūt
apollo: ego xpo cephę: nōne carnales estis: & ꝑm ho-
minē ambulatis: Rogo vos fratres: audite & profi-
cite: excutite vos de loco carnali: pergite in turturē &
columbā. Aues enim nō diuisit. Sed quicūq; talis
ꝓmanserit: & ꝑm quēdā modū vite aptū carnalibus:
& de gremio ecclesię nō recesserit: et nō fuerit seducꝰ
ab hęreticis: vt ex cōtraria pte diuidat: veniet cami-
nus & ad dexterā ponet: sine camio nō poterit. Sed
si caminū pati nō vult: pgat in turturem & columbā.
Qui pōt capere capiat. Si aūt nō sic erit: & edifica-
uerit sup fundamētū: ligna: fęnū: stipulā: id est amo-
res seculares fundamento fidei suę supędificauerit:
tamē si in fundamēto sit christus: vt primū locū ipse
habeat in corde: & ei nihil oīno anteponat: portant
tales: tolerant & tales: veniet caminꝰ: incēdet ligna:
fęnū: stipulā: Ipse aūt inquit saluus erit: sic tū quasi
p ignem. Hoc aget caminus: alios in sinistrā separa-
bit: alios in dexterā quodāmō eliquabit. Aues autē
nō diuisit. Sed aues videāt: si aues tales sunt q̄ sup
mōtes illos inhabitēt: nō debēt sequi altitudinē cor-
dis sui: de quibꝰ dicit: Posuerūt in cęlū os suū. Me
a ventis tollant: in mōtibus requiescāt. Habeāt au-
ctoritatē sanctoꝝ: requiescāt in mōtibus: in aplis: in
ꝓphetis: Illic inhabitēt tales aues: qz in mōtibꝰ pe-
tras inuenīt: firmamēta quędam p̄ceptorū. Sicut
em̄ vna illa petra christus verbū dei: sic multa verba
dei: multę petrę: & istę petrę in mōtibus. Vide aues

1.Cor.2. Heñ.15.

Matth.4.

Matth.15.

Luce.10

Heñ.15.

2.Retrac.43.b.

1.Cor.3.

Ibidem.

Heñ.15.

1.Cor.3.

2.de ciuita.ca. 21.et.26.

Cōcor.4.sentē. dis.21.c. In illo in medio.

Ps.72.

ibi hãbitãtes: Sup illos volatilia cęli inhabitabũt. Sed noli putare: qz ista volatilia cęli auctoritatẽ suã sequant: Vide quid dicat psalmus: De medio pe
I trarũ dabunt vocẽ suam. Modo si dicã vobis credite: Hoc em̃ dixit cicero: hoc dixit plato: hoc dixit pythagoras: ḋs vestrũ nõ irridebit me: Ero em̃ auis quę non de petra emitto vocẽ meã. Quid mihi vnusquisq; vestrum debet dicere: Hoc debet dicere
Gal.j. ille q̃ sic instructur⁹ est: Si ḋs vobis euãgelizauerit p̃ter q̃ accepistis: anathema sit. Quid mihi dicis de platone: z de cicerone: et de virgilio: Habes ante te petras montiũ: de medio petrarũ mihi da vocẽ tuã. De medio petrarũ dabũt vocẽ suã. Audiant qz petrę audiunt: audiant qz z in illis multis petris petra
j.Cor.jo. audit: Petra em̃ erat christus. Audiant g̃ libẽter: de medio petraz dãtes vocẽ suã. Mihil suauiꝰ tali voce alitũ. Illę sonant: z petrę resonãt: sonãt illi: disputãt spiritales. Resonãt petrę testimonia: rñdẽt scpturę. Ecce inde volatilia de medio petrarũ dant vocẽ suã: habitant em̃ in mõtibꝰ. Ipsi mõtes: z illę petrę inde habent vocẽ. Ut em̃ rigemur scripturis: cõfugimus ad apostolũ paulũ. Ille vnde habet: Cõfugiꝰ ad
R esaiã. Esaias vnde: Audi vnde: Rigans mõtes de supioribꝰ suis. Mõ si ad nos venerit homo gẽtilis incircũcisus: creditur⁹ christo: daꝰ ei baptismũ: nec reuocaꝰ ad illa opa legis. Et si nos interroget iudęus q̃re ita faciaꝰ: sonaꝰ de petra: dicimꝰ: Hoc fecit petrus: hoc fecit paulꝰ: De medio petraz daꝰ vocẽ nostrã. Illa aũt petra: ipse petrus mons magnꝰ: qñ orabat et illũ visum videbat: de supioribꝰ
Gal.5. rigabat. Paulus aplus dicit gentibꝰ: Si circũcidamini: christꝰ vobis nihil ꝓderit. Dicit ḃ paulꝰ tanq̃ mõs: Inde nos dicimꝰ: sonãtes de petra: Riget dominꝰ ipsã petrã de supioribus suis. Mã cũ ista petra adhuc esset in infidelitate aspera: volens eam rigare de supioribus suis vt flueret aqua in cõuallẽ: clama-
Act.9. uit: Saule saule q̃d me psequeris: Mõ ei legit, phetã: non elegit alterũ apostolũ: Dia em̃ ista cõtemneret mons magnꝰ: rigauit illũ de supioribꝰ suis: Sta-
Ibidem. tim rigatus z manare iam volens: Dñe ait: quid me iubes facere: Accipe illũ montẽ vel petrã vñ possis dare vocẽ tuã: accipe illũ: z inde rigari de supioribꝰ: z effluere de inferioribꝰ. Audi hoc z i vno loco: Siue
2.Cor.5. inquit mente excessimꝰ deo: siue tẽperãtes sumꝰ vobis. Q̃ ait: Mẽte excessimꝰ: vos cape nõ potestis. Excessimꝰ omnia ista carnalia: vos adhuc carnales estis. Deo ergo mẽte excessimꝰ: et q̃ em̃ videmꝰ cũ
2.Cor.j2. mẽte excedimus: effari nõ possumus. Ibi em̃ audiuit ineffabilia verba q̃ nõ licet homini loqui. Quid ergo inquiũt illi carnales: illi lepores: Nos nõ irrigabimur: Ad nos nihil pueniet: Et quõ emittet fontes in cõuallibus: Et quõ in medio montiũ ptransibunt aquę: Ad hoc ergo ptinet: siue temperãtes su-
2.Cor.5. mus vobis. Unde hoc: Quẽ imitemur: Charitas christi inquit cõpellit nos. Tu pticeps verbi: z si hodie spiritalis: heri carnalis: ad carnales dedignaris descẽdere: cũ ipsum verbũ caro factũ sit: vt habita-
Joh.j. ret in nobis: Benedicaꝰ ergo deũ: z laudemus eũ qui rigat mõtes de supioribus suis. Inde veniet irrigatio ad terrã: inde z hũilia saturabũt. Sequit em̃:
L De fructu operũ tuoꝝ satiabit terra. Quid est: de fructu operũ tuoꝝ: Nemo gloziet in opibus
j.Cor.4. suis: sed qui gloziat: in domino gloziet: Gratia tua satiat cum satiat: non dicat meritis suis datam gratiã fuisse. Si gratia dicit: gratis dat: si opibus reddit: merces reddit. Gratis ergo accipe: quia impiꝰ iustificaris. De fructu operũ tuoꝝ satiabit terra: Pro-
Rom.4. Ps.j45. ducens fęnũ iumentis: z herbam seruituti hominũ. Uerũ est video: agnosco creaturã: puducit terra fęnũ iumentis: z herbam seruituti hominũ: Sed video z alia iumenta dei q̃ significant cũ dicit: Bouí trituranti: os non infrenabis. Dicit em̃ ipsum
j.Cor.9. iumentũ: Nũquid de bobus ptinet ad deum: Propter nos scriptura ergo dicit. Quõ ergo ꝓducit terra fęnũ iumẽtis: Quia dñs cõstituit: vt qui euangeliũ annũciant: de euãgelio viuant. Misit ꝓdicatores
Ibidem. Luc.jo. z ait illis: Dia quę ab ipsis apponunt vobis: mãducate: ne illi dicate: Dignus est em̃ operarius mercede sua. Cũ em̃ dixissent: quę apponunt vobis mãducate: ne illi dicerent: Imꝓbi erimus: ad mensas alienas indigebimus. Uis nos esse ita frontosos: non inquit: Non est illa donatio eorum: sed vestra merces. Sed cuiꝰ rei
Isa.42. merces: Quid dant: Quid accipiũt: Dant spiritalia: accipiũt carnalia: dant aurũ: accipiũt fęnũ. Dia enim caro fęnum: et claritas carnis vt flos fęni. Dia
j.Cor.9. tempoꝛalia quę tibi supfluunt et redundant: fęnũ iumentoꝝ sũt. Quare: Quia carnalia sũt. Audi quoꝛ mentoꝛ sũt. Quare: Quia carnalia sũt. Audi quoꝛ iumentoꝝ sit fęnũ. Si nos vobis spiritalia semi-
j.Cor.9. uimus: magnũ est si carnalia vestra metamus: Hoc apostolus dixit: talis annũciatoꝛ: tam laboꝛiosus: tã impiger: tã exercitatꝰ: vt ipsum fęnũ donaret terrę: Ego inquit nullius hoꝛũ vsus sum. Ostendit sibi de
j.Cor.9. beri: et nõ accepit: nec cõdemnauit eos q̃ acceperũt quod debebat. Cõdemnãdi enim erãt exigentes indebita: non accipientes mercedem suam: ille tamẽ et ipsam mercedẽ suam donauit. Non quia alius nihi donauit non debes alteri: alioquin non eris irrigata terra quę ꝓducit fęnum iumentis. De fructu operũ tuoꝝ inquit satiabit terra: ꝓducens fęnum iumentis. Si tu noli esse sterilis: ꝓduc fęnum iumẽtis. Si nolunt iumẽta fęnum tuũ: nõ te tamẽ sterilem inueniant: Accipis spiritalia: redde carnalia: Debita sũt
Ibidem. militi: militi reddes: ꝓuincialis christi es. Quis militat suis stipendijs vnq̃: Quis plantat vineam: et de fructu eius nõ edit: Quis pascit gregẽ: z de lacte eius nõ percipit: Non ideo dico: vt ista fiant in me. Fuit quidã miles qui etiam ꝓuinciali donaret annonã: sed tamẽ reddat ꝓuincialis annonã. Ut autẽ hinc dicã: potius qz iumẽta sunt: Bouí trituranti os
Deut.25. non infrenabis: Producens inquit fęnũ iumentis: z quasi hoc exponens adiecit: Et herbã seruituti hominũ: Ne nõ intelligeres q̃d dictũ est: Producens fęnum iumentis: repetitione exposuit quod ꝓmisit. Quod em̃ dixit supra: fęnum: postea herbã nominauit: q̃d autẽ dixerat iumentis: hoc seruituti hominũ
Gal.5. dixit: Ergo seruituti z nõ libertati. Ubi ergo ẽ: Vos in libertatẽ vocati estis: Sed audi eundẽ ipsum: Cũ enim liber sim ex omnibꝰ: omniũ seruum me feci: vt
j.Cor.9. plures lucrifacerẽ. Et quibꝰ dixit: in libertatẽ vocati estis: Et quid adiũxit: Tm̃ ne libertatẽ in occasiõ
Gal.5. nem carnis detis: sed per charitatẽ seruite inuicem. Quos liberos fecerat: seruos fecit: non cõditione seruli: sed tamẽ christi redemptione: nõ necessitate: sed charitate. Per charitatem inquit seruite inuicem.
Ibidem. Sed christo seruimus inuicem ait: non populis carnalibus: non infirmis. Bene christo seruis: si seruis

quibus christus seruiuit. Nonne de illo dictū est: bū seruiente plurimis: In pheta legit: de nullo nisi de christo accipi solet. Audiamus tamē pze: t in euangelio vocem eius: Quicūq inquit in vobis vult maior esse: erit vester seruus. Seruū suum te fecit: qui te suo sanguine liberū fecit. Dicite hoc nobis: q; verum dicitis: Audi illum alio loco: Nos autē seruos vestros pter iesum. Bene diligite seruos vestros: sed in domino vestro. Pzestet nobis deus vt bene seruiamus. Nam: velimus: nolimus: serui sumus: et tamē si volentes sum⁹: non necessitate: sed charitate seruiamus. Quodāmodo em̄ quasi superbia seruoz stomachata videbat: cum diceret dominꝰ: Erit vester seruus qui voluerit inter vos maior esse. Jam em̄ filij zebedei sedes altissimas querebāt: vnus volebat sedere ad dexterā: et alter ad sinistrā: dicentes p matrē quod ipsi cupiebant. Dñs nō illis sedes inuidit: sed coāllem pzius plozationis ostendit: quasi diceret: Illuc vultis venire vbi sum ego: venite qua ego. Quid est: venite qua ego: Per humilitatē. Ego de sublimitate descendi: t humiliatus ascendo. Vos interra iueni: t ante vultis volare q̄ pasci: Pzius nutrimini: educamini: ferte nidum. Quid em̄ ait: Quō illos reuocauit ad humilitatē: iam quērētes altitudinem: Potestis bibere calicē quē ego bibitur⁹ sum: Et illi (etiā in hoc supbi) possumus. Quomō petrus tecū vsq ad mortē: fortis vir donec fēmina diceret: Et iste cū illis erat: sic et isti: Possumus. Potestis: Possumus. Et ille: Calicem quidē meū bibetis: t si modo nō potestis: bibet: quō petro: Nō potes me modo sequi: sequeris autē postea. Calicē quidē meū bibetis: sedere aūt ad dexterā vel ad sinistram meā: nō est meū dare vobis. Quid est: nō est meū dare vobis: Nō est meū dare supbis. Modo quib⁹ loquor supbi estis: ideo dixi: Non est meū dare vobis. Sed forte dicerent: Erimus būiles. Nō ergo eritis vos: ego vobis dixi. Nō dixi: nō dabo humilib⁹: sed non dabo supbis. Qui autē ex superbo fit humilis: non erit qui erat. Ergo p̄dicatoꝛes verbi: t iumēta et seruī sunt: Producat terra si irrigata est fēnū iumētis: et herbam seruituti hominū. Ipse est em̄ fructus vt possit fieri quod dictū est in euāgelio: Ut et ipsi reciant vos in tabernacula ēterna. Vide de fēno quid facias: vide de re vili quid emas. Ut recipiāt vos in quit in tabernacula ēterna. Vbi erunt ipsi: illuc vos reciant. Quare hoc: Quia qui recipit iustū in nomine iusti: mercedē iusti accipiet: t qui suscipit pheram in nomīe pphetę: mercedē pphetę accipiet: t qui dederit calicem aquę frigidę vni ex his minimis: tm̄ in nomīe discipuli: amē dico vobis non perdet mercedē suam. Quā mercedē nō perdet: Recipiēt vos in tabernacula ēterna. Quis non festinet: Quis non alacri⁹ currat: Si terra estis: rigamini de fructu operum dei: ne dicatis: nō sunt cū quib⁹ faciamus. Pzedicatoꝛes nostri iumenta triturantia: homīes seruiētes non indigent nostri. Quere tamē ne q̄s indigeat postremo: t qui nō indiget: inueniat in te qō velit accipere. Accipit em̄ bonā voluntatē: cum tu accipias ḡre tū ne q̄s indigeat: t noli dicere: si petierit dabo. Expectas ergo vt petat. Si pascis bouem dei: quō transeuntē mendicū: Illi petenti das: quia scriptū est: Omni petenti te da. De isto quid scriptum est:

Beatus qui intelligit sup egenū t pauperē. Quere cui des: Beatus em̄ qui intelligit sup egenū et pauperē: qui p̄occupat vocē petituri. Si sic inter vos indigent milites christi: vt etiā petant: videte ne vos iudicent anteq̄ petant. Quō inquis quero: Esto curiosus: esto p̄udus: Prospice: attēde vnde q̄sq; viuat: vnde se transigat: vnde habeat: nō reprehendet ista curiositas tua: Terra eris pducens fēnum iumētis: t herbā seruituti hominū. Curiosus esto: t intelige sup egenum t pauperē. Alius ad te venit vt petat: alium tu p̄uenī ne petat. Sicut em̄ de illo qui te querit dictū est: Omni petenti te da. sic de illo quem iuberis querere dictū est: Sudet elemosyna in manu tua: donec inuenias iustū cui eā tradas. Cū em̄ dandū sit t istis paupib⁹ petētibus patet. Nō em̄ ab eis inhibuit deus elemosynas: cū christ⁹ de ipsis dicat: Q̄n facis epulū: cōuoca cęcos: claudos: debiles: nō habētes vnde tibi reddāt: Retribuet aūt tibi i resurrectione iustoꝛū: voca t ipsos: pasce t ipsos: epulare cū illi epulant: delectare cum illi saginant: Illi enim pane tuo: tu iustitia dei. Nemo vobis dicat: Pzeceptū est a christo: vt seruo dei det: mendico nō detur. Absit pius: impius ista loquit: Da illi: sed multo magis illi. Ille em̄ petit: t in voce petentis agnosce cui des. Ille autē quāto min⁹ petit: tanto magis tibi vigilandū est vt p̄occupes petitur: aut forte mō nō petiturū: t aliqn̄ donaturū vel dānaturū. Itaq; curiosi estote ad ista frēs mei: et inuenietis multoꝛ dei seruoꝛū indigentiā: tantū vt velitis inuenire. Sed q; delectat vos excusatio quia vultis dicere: nescieba-mus: Propterea nō inuenitis. Ipse dominꝰ loculos habebat q̄ mittebāt necessaria: t possidebāt necessaria t nūmi ppter vsus eoꝛ q̄ cū illo erāt t ei⁹. Nō em̄ cum dicit: Esuriuit iesus: euāgelista mentit. Voluit esurire ppter te: ne tu esurias in illo quia pauper factus est cū diues esset: vt illius pauptate nos ditaremur. Habuit em̄ loculos: t dictum est de quibusdaz fēminis religiosis: q; ambulabant qua ibant pedes eius euāgelizantes: t ministrabāt ei de substātia sua. Nominant illę mulieres in euāgelio: vbi erat quędā etiā vxoꝛ cuiusdā chuzę pcuratoꝛis herodis. Vide q̄ fiebant: Futurus erat paulus: nihil tale aliqn̄ quęrens: t oīa puincialib⁹ donās. Sed q; multi infirmi ista q̄ futuri erāt: magis infirmoꝛ psonā suscepit christus: sublimi⁹ paulus: Nūquid et christo sublimi⁹: Sublimi⁹ christ⁹: q; misericoꝛdius. Cū em̄ videret t paulū ista nō esse q̄futurū: p̄uidit ne dānaret q̄futurū: t p̄buit exemplū infirmo: quō cum videret multos pnos t gaudētes ituros ad martyriū passionis: exultaturos in ipsa passiōe forte centenarios maturos ad hoꝛreū: quoꝛūdā tū infirmoꝛ quos videbat posse cōturbari ventura passiōis p̄ssura: ne deficerēt tū: sed poti⁹ voluntatē hūanā volūtati creatoꝛis cōiungerēt: ipoꝛ psonā voluit suscipe in passiōe christ⁹ dicēs: Tristis est aīa mea vsq ad mortē. Et iterum: Pater si fieri pōt trāseat a me calix iste. Docuit q̄d esset dictur⁹ infirm⁹: q̄ secut⁹ oīdit q̄d facere deberet infirm⁹: Verūtū nō sic ego volo: sed quō tu vis pat. Quō q̄ in passiōe infirmoꝛ psonā sustinuit: i p̄figurata illa i coꝛpe suo: q; t illa mēbra ei⁹. Nec em̄ frustra dictū ē: Impfectū meū viderūt ocli tui: t i libro tuo oēs scribent: Sic t in loculis habēdis: et i exigēda quodāmō annona: nō petēdo sed p̄bendo indigē-

Ps.40.

Luce.6.

Luce.14.

Job.13.

Matth.4.

2.Cor.8.

Luce.8.

1.Cor.9.

Matth.26.

Ibidem.

Ps.138.

Job.13.

Luce.j9. tiam suscepit. Suscepit enī zacheus ⁊ gaudet. Cui ꝯ bonū: Christo an zacheo: Vere si nō suscipieret ⁊ zacheus: nō erat vbi maneret mūdi fabricator: Aut si
Matth.j4. nō pasceret zacheus: indigeret is qui de quinq; panibus tot milia hominū saturauit: Cū ḡ quisq; sanctū suscipit: non suscepto sed susceptori ꝓstat. Mūquid
3.Regl.j7. in illa fame nō pascebat helias: Nōne coruus afferebat panē ⁊ carnes seruo dei: seruiente creatura: Vissus est tū pascēdus ad viduā: nō vt militi: sed vt prouinciali aliquid ꝓstaret. Ergo q; dicebam⁹ fratres: ⁊
Job.j3. de pascēdis paupib⁹: cū dīs loculos haberet: tamē q̄ dixit iudę eum traditurus: Quō facis fac velociter: nō intelligētes ceteri quid dixisset: arbitrati sūt eum dixisse: vt aliq̄d ꝓpararet qō daret paupib⁹. Ille enī loculos hebebat: hoc in euāgelio scriptum est. Possent hoc suspicari: nisi ꝯ haberet in cōsuetudine dīs.
De his ḡ quę dabant ⁊ in loculos mittebant: dabat tamē ⁊ illis paupibus quos de⁹ docuit nō cōtemnēdos. Sed si illū nō cōtemnis: quāto magis bouē ꝓ
1.Cor.9. quē triturat hęc area: Quāto magis seruū tuū: Nō indiget cibo: fortę veste indiget. Non indiget veste: fortę tecto indiget: Fortę ecclesiā fabricat: fortę aliquid vtile in domo dei molit: expectat vt attendas:
Ps.40. expectat vt itelligas sup egentē ⁊ pauperē. Tu ꝑtra terra dura: lapidea: non irrigata: aut frustra irrigata seruas tibi dicere: Non sciebā: nō nouerā. nemo mihi dixit. Nemo tibi dixit: Christ⁹ non cessat dicere: ꝓphetę nō cessant dicere: Beat⁹ q̄ intelligit sup egenū ⁊ pauperē. Nō vides arcā inanē ꝓpositi tui: Vides certe vel surgentē fabricā: quā intraturus ⁊ oraturus es: Nōne admouet oculis tuis: nisi fortę putatis fratres: q; ꝓpositi vestri thesaurizāt: ⁊ nouim⁹ multos non thesaurizare: ⁊ ad quotidiana egere: de quibus oīno non credit: Quos ⁊ vos inueniretis si velletis: si circūspiceret: si ad hoc vigilaretis vt fructū daretis. Dixi qō potui: quātū potui. Puto autē manifestos nos esse vobis: sicut ait aplus: non ideo
1.Cor.9. nos dicere: vt in nos ista faciatis. Pręstet hoc deus vt hęc nō frustra dixerim: Pręstet ꝯ de⁹ vt terra irrigata sitis nō lapidea: sicut iudeox vnde tabulas lapideas accipe meruerūt: sed terra fructifera: terraq; irrigata reddat agricolę. Illīpsi corde lapideo (qō significatū ē lapideis tabulis) decimas dabāt. Etiā gemite: ⁊ nihil huc exeat. Si gemitis pturite: si parturitis parite. Quare gemit⁹ inanis: Quare gemit⁹ sterilis: Viscera torquent: An nō est int⁹ qō edatur: Rigans montes de supioribus suis: de fructu operū tuorū satiabit terra. Beati qui faciunt: beati qui ista fructuose audiūt: beati q̄ non inaniter clamāt: de fructu operū tuox satiabit terra: pducens fęnū iumentis: ⁊ herbam seruituti hominū. Ut quid vocat: Ut
R Al. †educas. quid hoc: Ut †educat panē de terra. Quem panē: Christū. De qua terra: De petro ⁊ paulo: de ceteris dispensatoribus veritatis. Audi q; de terra.
2.Cor.4. Habem⁹ inquit thesaurū istū in vasis fictilibus: vt
Job.6. eminētia sit virtutis dei. Ipse est panis q̄ de cęlo descendit: vt e terra educat: cū p seruorū suorū carnem ꝓdicat. Terra fęnū pducit vt panē de terra educat. Quę terra fęnū pducit: Plębes pię: plębes sanctę. Aut de qua terra panis educat: Verbū dei de apostolis: de dispēsatorib⁹ sacramētox dei: adhuc in terra ambulātibus: adhuc corpus terrenū portātibus.
Al. †letificat. Et vinū †lętificet cor homis. Nemo se ad ebrietatem paret: imo se oīs homo ad ebrietatem paret. Calix tuus inebrians ꝓclarus est. Volum⁹ dicere: Ps.22.
Nemo se inebriet. Inebriami: sed videre vnde. Si vos inebriat calix dīi ꝓclar⁹: videbit ista ebrietas i opibus vīs: videbit in sancto amore iusticię: videbit postremo in alienatiōe mētis vestrę: sed a terre/ S
nis in cęlū. Vt †exhilaret facies eius in oleo. Al. †exhilarabit facien.
Video q̄ terra: quātū fructū educat si ꝓducat fęnū iumētis. Nō isti serui vendūt qō dant: Nō em̄ vendūt qō dant: Nō em̄ vendunt qō dant: Nō em̄ vendunt qō dant: Nō em̄ vendun

in pompis suis. Sūt ibi cedri libani quas plantauit
Matth.15: dñs: Ipse satiabunt̄ q̄s plātauit dñs. Mā arbor in-
quit quā nō plantauit pater me⁹: eradicabit̄. Et ce-
dri libani quas plantauit: Illic passeres nidifi-
cabūt. Fulice dom⁹: dux est eox. Ubi passeres ni-
dificabūt: In cedris libani. Jam audiuim⁹ q̄ sint ce-
dri libani: Nobiles seculi: excelsi genere: opib⁹: ho-
noꝛib⁹ q̄: t ipe cedri satiant̄: Ille tū q̄s plātauit ipe.
In his cedris passeres nidificabūr. Qui sunt passe-
res: Aues equidē t volatilia celi sunt passeres: ꝑ mi-
nuta volatilia solent dici passeres. Sunt ergo quidā
Matth.19. spiritales nidificātes in cedris libani: id est sūt quidā
serui dei audientes in euāgelio: Dimitte omnia tua:
vel vende oīa tua: t da paupibus: t habebis thesau-
rū in celo: t veni sequere me. Et nō tm̄ hoc audierūt
magni: sed audierūt t pauꝛi: t voluerūt hoc facere t
pauꝛi: t esse spiritales: nō iūgi vxoꝛib⁹: nō macerari
cura filiox̄: nō habere ꝓpꝛias sedes q̄b⁹ deligarent̄:
sed ire in vitā quādam cōmunē. Sed quid dimiserūt
isti passeres: Minuti em̄ seculi hui⁹ passeres viden̄t.
Quid dimiserūt: Quid magnū dimiserūt: Alius se
cōuertit: dimisit cellā patris sui inopē: vix vnū lectū
t vnā arcā. Cōuertit se: tamē factus est passer: q̄ fuit
spiritalis. Bene: optime. Nō illi insultem⁹: nō dica-
tius: nihil dimisisti. Nō supbiat qui multa dimisit.
Matth.4. Petꝛ⁹ vt sequerē dominū nouim⁹ q̄ piscatoꝛ erat:
quid potuit dimittere: Uel frater eius andreas: vel
Matth.19. filij zebedei ioannes t iacobus: etiā ipsi piscatoꝛes: t
tamē quid dixerūt: Ecce nos dimisim⁹ omnia: t se-
cuti sumus te. Nō ei dixit dñs: Oblitus es paupta-
tem tuam: quid dimisisti vt totū mundū acciperes:
Multū dimisit fratres mei: multū dimisit. Quid:
Nō solū dimisit quicq̄d habebat: sed etiā quicquid
habere cupiebat. Quis em̄ paup nō turgescit in spe
seculi hui⁹: Quis nō quotidie cupit augere q̄ ha-
bet: Ista cupiditas ꝓcisa est. Ibat in imensum: accę
pit modū: t nihil dimissum est. Pꝛoꝛsus totū mun-
1.Cor.6. dum dimisit petrus: et totū mundū petrus accepit:
Quasi nihil habentes t oīa possidētes. Faciūt hoc
multi: Ista faciūt qui parum habent: t veniūt t fiūt
passeres vtiles. Minuti viden̄t: quia nō habēt alti-
tudinē dignitatis secularis: nidificant in cedris liba-
Ps.40. ni. Etenī t cedri libani nobiles t diuites t excelsi hu
ius seculi: qm̄ cū timoꝛe audiūt: Beatus qui intelli-
git sup egenum t pauperē: Attēdūt res suas: villas
suas: t omniū supfluas copias: quib⁹ viden̄t excel-
si: t ꝓbent illas seruis dei: dant agros: dant hoꝛtos:
edificant eccleſias: monasteria: colligūt passeres vt
in cedris libani nidificent. Passeres ergo satiant̄ ce-
dris libani quas plātauit dñs: t illic passeres nidifi-
cabunt. Attendite totā terrā: si non ita est. Ut loque-
rer ista nō solū credidi: sed t vidi: Dedit mihi intelle-
ctū ipsum experimentū. Interrogate latissimas ter-
ras qui nostis: t videte i q̄s multis cedris libani pas-
seres illi de quib⁹ locutus sum nidificant. Sed tamē
fratres mei: ipsi passeres si spiritales sunt: q̄uis nidi-
ficent in cedris libani: nō ꝓ magno habere debēt ce-
dros libani: t putare illos esse supioꝛes: a quib⁹ eox
necessaria cōplent̄. Passeres em̄ sunt: illi aūt cedri li
bani sunt. Ergo fulice domus dux est passex. Ꝯuis
in cedris libani nidificēt passeres: non tū cedri libani
duces sunt passerū. Ecce satiabunt̄ ligna campi: oēs
ipi t cedri libani satiabunt̄ q̄s plātauit dñs: oēs no-

bīles t excelsi fideles. Illic: id est in cedris libani pas-
seres nidificabūt: ꝓbebūt ramos facultatū suax: col
ligendis minutis spiritalib⁹ ꝓbent ista. Faciunt hec
cedri libani quas plantauit dñs: faciunt t libēter fa-
ciunt: nouerūt quid faciant: nouerūt quid accipiant.
Sed passeres q̄uis in cedris libani nidificabūt: fuli-
ce domus dux est eozū. Que est fulice domus: Fu-
lica sicut omnes nouim⁹: marina auis est: vel in sta-
gnis est: vel in mari est. Habet quādam domū: non
facile in ltroꝛe terre aut nunq̄: sed in his q̄ in media
aqua sunt: plerūq̄ q̄ in petris quas aque circūdāt.
Intelligim⁹ q̄ petrā esse idoneā fulice domū. Nusq̄
foꝛtius t firmi⁹ habitat: q̄ in petra. In quali petra:
In mari cōstituta. Et si tundit̄ fluctibus: frangit tm̄
fluctus: nō frangit̄ petra. Hoc habet magnū petra i
mari cōstituta. Quāti fluctus contuderūt petrā no-
strā iesum christū: Elisi sunt in illum iudei: illi fracti
sunt: ille aūt integer pmansit. Et vnusquisq̄ imitans
christū: ita sit in isto seculo: id est in isto mari: vbi non
potest nisi ꝓcellas tempestatesq̄ sentire: vt nulli vē-
to cedat: nulli fluctui: sed oīa excipiat: et integer ma-
neat. Ergo fulice domus t foꝛtis ē t hūilis. Nō ha-
bet domū fulica in excelsis: nihil illa domo firmius:
t nihil hūilius. In cedris quidē nidificant passeres
ꝓpter ꝓsentē necessitatē: sed petrā illā habent ducem
q̄ fluctibus tundit̄: t nō frangit̄: Imitant̄ em̄ christi
passiōes. Et si foꝛte cedri libani iratę fuerint: t aliq̄d
molestię vel scandali seruis dei in ramis suis cōmo-
uerint: volabūt quidē inde passeres: Sz vę cedro re-
manēti sine nidis passerū. Passeres em̄ non naufra-
gabūt: nō peribūt: q̄ fulice dom⁹ dux est eox. Quid
ergo sequit̄: Montes †altissimi ceruis. Ceruī Al'. †excelsi.
magni: spiritales transcendētes in cursu oīa spinosa
vepꝛiū atq̄ syluax: Qui pficis inq̄t pedes meos sic Ps.17.
cerui: t sup excelsa statuēs me. Teneant mōtes altos
alta ꝓcepta dei: sublimia cogitēt: teneant ea q̄ multū
eminent in scripturis: iustificent̄ in summis. Ceruis
em̄ sunt illis montes altissimi. Quid de hūilibus be-
stijs: Quid de lepoꝛe: Quid de heritio: Lep⁹ minu
tū animal t infirmū: Heritius etiā spinosum: minoꝛ
eox. Illud aīal timidum: illud aīal spinis coopertū.
Spinę autez quid significant: nisi peccatoꝛes: Qui
peccat quotidie: etiā si nō magna peccata: minutissi-
mis spinis cooptus est. In eo q̄ timet lepus est: in
eo q̄ minutissimis peccatis opitur: heritⁱ⁹ est: et nō
pōt tenere illa excelsa t pfecta ꝓcepta. Illi em̄ mon-
tes altissimi ceruis. Quid q̄ isti: lepus t hereti⁹: Pe-
reunt: Nō. Sic em̄ mōtes altissimi dati sunt ceruis: Al'. †herinacijs.
vt t his videas q̄d sequat̄. Petra refugiū †heri- Al'. † nō habet.
tijs† t lepoꝛibus: Quia factus est dñs refugium Ps.9.
pauꝛis. Ponas petrā illā in terra: refugiū ē heritijs
t lepoꝛib⁹: ponas illā in mari: dom⁹ est fulice. Ubiq̄
vtilis petra: t in mōtib⁹ ipsa vtilis: q̄ mōtes sine pe-
trę fundamēto: ruerent in ꝓfundū. Nōne iam dudū
de mōtib⁹ dicebat̄: Illic volatilia cęli inhabitabūt:
de medio petrax dabūt voces suas: Ubiq̄ q̄ petra
refugiū nostrū: siue in mōtib⁹ excelsa sit: siue i mari
tundat̄ fluctib⁹ nō frangit̄: siue i terra solidet̄: ad illā
cerui: ad illā fulica: ad illā lep⁹ t heritⁱ⁹. Tūdant pe-
ctoꝛa lepoꝛes: t heritij cōfiteāt̄ peccata sua. Licz co-
opti sint minutis quidē quotidianisq̄ peccatis: non
eis tm̄ dest petra q̄ illos docuit dicere: Dimitte no- Matth.6.
bis debita nostra: sicut t nos dimittim⁹ debitoꝛibus

Z nostris. Petra refugiū heritūs ⁊ lepozib⁹. Fecit
lunā in tempoza: Intelligim⁹ spiritaliter eccle-
siā crescentē ꝛ minimo: ⁊ istā mozalitatē vitę quo-
dāmō senescentē: Sed vt ꝓinquet ad solē: Mō istā
lunā dico visibilē oculis: sed quę hoc nomīe signifi-
cat ista. Qñ obscura erat ecclesia: Qñ nōdum appa-
rebat: nondum eminebat: seducebant homies: ⁊ di-
Ps. 10. cebat: Hęc est ecclesia: hic est christus: vt sagittarēt
in obscura luna rectos corde. Mō ꝙ cęcus est q̄ ple-
na luna errat: Fecit lunā in tempa. Hic em̄ tpaliter
trāsit ecclesia. Mō em̄ hic erit semp ista mozalitas.
Augeri ⁊ minui pōt: aliqñ ptransibit: in tempora fa-
M. tcognouit. cta est. Sol tagnouit occasum suū. Et hic ꝙs
sol: nisi sol ille iusticię quē sibi non oztū impȳ plan-
⁊ gent in die iudicȳ: Qui dicturi sunt in illo die: Ergo
Sap. 5. errauim⁹ a via veritatis: ⁊ iusticię lumē nō luxit no-
bis: ⁊ sol nō oztus est nobis. Ei sol iste oziꝝ qui intel-
ligit christū. Recedit aūt ab intellectu eius christus:
qui sic irat⁹ fuerit fratri suo vt teneat odium. Itaq;
Ps. 4. irascimī ⁊ nolite peccare. Charitas etsi irascit aliqñ
vt corrigat: non tenet rea: quia nō inueterauit ira: vt
Eph. 4. verteret in odiū. Si aūt ira cōuersa fuerit in odium:
occidit sol sup iracundiā vestrā. Mō ergo occidat sol
sup iracūdiā vestrā. Nec putetis fratres ideo nōnul-
lis solē esse adozādū: qz sol in scripturis aliqñ christū
significat. Talis est em̄ ꝛmētia hominū: q̄si adozā-
dum aliquid dicat: cuz dicit: Sol christū significat:
1. Cor. 10. Adoza ergo ⁊ petram: quia christū significat. Sicut
Esa. 53. ouis ad victimā ductus est: Adoza et ouē qz christū
Apoc. 5. significat. Vicit leo ⁊ tribu iuda: adoza ⁊ leonem: qz
christū significat. Videte q̄ m⁹ta christū significēt.
Dia ista christus in sīlitudine: nō in ꝓprietate. Quę-
Joh. 1. ris ꝓprietatē christi: In ꝓncipio erat verbū: ⁊ verbū
erat apud ꝛū. Ecce ꝓprietas christi p quā factus es.
Vis audire ⁊ ꝓprietatē p quā refectus es: Et verbū
caro factū est: ⁊ habitauit in nobis. Cętera similitu-
dines sūt. Intellige: esto scriptura capax: vt aliud vi-
deas obȳci oculis tuis: aliud innui cozdi tuo. Sol ḡ
Sap. 5. ille iā securi dicimus: sol ille iusticię: nō sine causa im-
pȳs nō oziꝝ ⁊ si volūt: Ipsa em̄ sapiētia dicit: Quę-
Proverb. 1. runt me mali ⁊ nō inuenīūt. Querēt et nō inuenient.
Et quare: Oderunt em̄ sapientiā. Si ergo oderunt:
quare quęrūt: Quęrūt non vt fruant: sed vt inflent.
Sap. 1. Quęrūt sermonib⁹: oderūt mozibus. Spūs em̄ san-
ctus disciplinę fugiet fictū: et auferet se a cogitatiōi-
bus q̄ sunt sine intellectu. Non ḡ sol ille oziꝝ impȳs:
nō oziꝝ malis. At ꝙo ꝛ isto sole quid dictū est: Qui
Matth. 5. facit solē suū oziri sup bonos ⁊ malos: ⁊ pluit sup iu-
ℵ stos et iniustos. Ergo ꝛ illo sole iusticię nescio quid
significat psalmus iste ꝟm mysteriū: Mā videm⁹ ista
fieri in creatura: etiam ꝟm speciē rerū visibiliū. Sol
agnouit occasum suū. Quid est: sol agnouit occasum
suū: Christ⁹ agnouit passionē suā. Occasus christi:
passio christi. Sz nūquid sic sol occidit vt nō oziaꝝ:
Nūquid qui dormit nō adiciet vt resurgat: Mōne
ipse dixit: Dormiui turbat⁹ ⁊ Et ꝛ ipo dictū est: Ex-
altare sup cęlos deus. Ergo sol agnouit occasū suū.
Quid ē agnouit: Approbauit: placuit ei. Et vñ ostē-
dimus: quia agnouit: hoc est: placuit ei: Quid enim
nō nouit ꝛus: Quid nō nouit christus: Et tamē di-
Matth. 7. cturus est in fine quibusdam: Non noui vos. Quō
ergo ibi: nō noui vos: nō est quasi mihi ignoti estis:
sed non mihi placetis: sic et hic agnouit occasū suū;
placuit illi occasus suus. Si enim ei displiceret quō
pateret: Homini em̄: quia nō est illi sol: etiā si displi-
ceat ei passio sua: patit et qō non vult. Ille aūt non
pateret nisi ei placeret: id est nisi agnosceret occasuz Job. 10.
suū non occideret: quia ipse dixit: Potestatē habeo
ponendi animā meā: ⁊ potestatē habeo iterū sumen-
di eam: Nemo tollit eam a me: sed egoipse eā pono
a me. Ergo agnouit occasum suū: ⁊ sol agnouit occa
sum suū. Et quādo occidit sol: Cum passus est dñs:
factę sunt quędā tenebrę in apostolis: ꝛefecit spes eo-
rum quibus primo magnus ⁊ redemptor omniū vi- AS
debat. Quare: ¶ Posuisti tenebras ⁊ facta est At. tin ipsa.
nox: tibi ptransibunt omnes bestię syluę. At. ⁊ quare.
¶ Catuli leonū rugientes vt rapiant: tquę-
rentes a deo escam sibi. Quid intelligā spiritā-
liter catulos leonū: nisi spiritalia nequicię: Quid in-
telligā nisi mala dęmonia: quę dęmonia pascunt er-
rozibus hominū: Sunt em̄ principes dęmoniox: et
sunt dęmonia quędam cōtemptibilia. Ista dęmonia
seducere animas quęrūt: sed vbi sol nō oztus ē: Te-
nebrę em̄ sunt: ⁊ cum tenebrę sint: querūt catuli leo-
num quos ꝛuozent. Ipse leo maioꝝ pnceps omniū
taliū leonū: quid ꝛ illo dictū est: Nescitis: qz aduer- 1. Pet. 5.
sarius vester diabol⁹ tanq̄ leo rugiens circuit q̄rens
quē ꝛuozet: Ideo q̄rētes a ꝛeo escā sibi: qz nec tem
ptari quis potest a diabolo nisi pmittente ꝛeo. Job
sanctus ante diabolū erat: ⁊ tamē longe ab illo erat:
aspectu ante illū erat: potestate remotus ab illo. Qñ Job. 1.
auderet temptare vel carnē vel facultates eius quas
possidebat: nisi acciperet potestatē: Quare aūt dat
potestas: Aut ad damnādos impios: aut ad ꝓban-
dos pios. Juste hoc tamē actū: totū domin⁹ agit: et
i neminē habet diabolus potestatē: vel in aliq̄d ei⁹:
nisi ille concedat: cui est potestas summa ⁊ sublimis.
Sic diabolo: sic homini: nulla est potestas in homi,
nē nisi ꝛesup ꝛek. Stabat iudex viuox et moztuoꝝ
ante hominē iudicē: ⁊ inflauit se homo iudex videns
ante se christū: ⁊ ait: Nescis qz potestatē habeo occi-
dendi ⁊ dimittendi te: At ille qui venerat ꝛ eum do- Job. 19.
cere a quo iudicabat: Mō haberes inquit in me po-
testatē: nisi esset tibi desup data. Et homo ꝛ diabol⁹
⁊ quęlibet dęmonia nō nisi accepta potestate nocēt: BB
Sed ꝓficiētibus non nocent. Malis ita sunt tanq̄
ignis fęno: bonis ita sunt tanq̄ ignis auro. Wādu-
cat⁹ est iudas vt fęnū: ꝓbat⁹ est iob vt aurū. Po-
suisti tenebras ⁊ facta est nox: illic ptransibūt oēs be- Job. 1.
stię syluę. Jā bestię syluę alio mō. Alio em̄ ⁊ alio mō Apoc. 5.
semp ista intelligunt: quomō dñs: ipse agnus: ipse
leo. Quid tā diuersum q̄ agnus et leo: Sed qualis
agnus: Qui vicit lupum: vicit leonem. Ipse petra:
ipse pastoꝝ: ipse ianua. Pastoꝝ intrat p ianuā: ⁊ dicit:
Ego sum pastoꝝ bon⁹: Et dicit: Ego sū ianua. Ipm Joh. 10.
leonis nomē dominū significat: qz vicit leo ꝛ tribu Apoc. 5.
iuda. ⁊ diabolū: qz ꝙculcauit leonē ⁊ draconē. Disci- Ps. 90.
te sic intelligere cū figuratę ista dicunt: ne forte vbi
legeritis q̄ christū significat petra: vbiq̄ petrā christ⁹ 1. Cor. 10.
stū putet. Significat alia atq̄ alia: sicut littera quo
loco ponat: vide: ibi intelligis ei⁹ vim. Si audieris
litterā primā in noīe ꝛei: ⁊ putaueris eā semp ibi po-
nendā: ꝛelebis eam in nomīe diaboli. Ab eadem em̄
littera incipit nomē ꝛei a q̄ incipit nomē diaboli: Et
nihil tam disiunctū q̄ ꝛeus et diabolus. Unde ergo
q̄ absurdus est a rebus et humanis et diuinis; qui

dixerit d littera singulari non debet habere in capite nomẽ diaboli. Et cũ quęsieris: quare: Respondeat: Ego in nomine dei legi istã litterã. Ridet iste: nã nec talis est cui digneris reddere rationẽ. Nolite ḡ tam pueriliter sapere etiã ista diuina: vt forte aliquis vestrũ (qz dixi supius bestias syluę significare gentes: modo autẽ dico bestias syluę significare dęmonia et angelos ꝓuaricatiõis) putet ijs me aliqđ contrariũ dicere. Similitudines enim sunt: z in quocũqz loco sunt: circũstantia sui exponunt. Illic ptransibũt oẽs bestię syluę. Ubi: In noctẽ quã posuit dñs: quia sol agnouit occasum suũ. Catuli leonũ rugiẽtes vt rapiant querẽtes a deo escam sibi. Perito dñs ventus ad occasum suũ: ipse sol iusticię agnoscens occasum suũ: ait discipulis: tanqz tenebris futuris: circũitu leone vt quereret quẽ deuorare: z qđ ille leo nemi nẽ deuorare: nisi peteret: Hac nocte inqt postulauit sathanas vexare vos sicut triticũ: z ego rogaui ꝓ te Petre: ne deficiat fides tua. Nõne petr⁹ cum ter negauit: tam inter dentes leonis erat: Catuli leonũ rugiẽtes vt rapiant: z vt ḡrãt a deo escã sibi. ¶ Ortus est sol: Qui dixit: Potestatẽ habeo ponẽdi animã meã: et potestatẽ habeo iterũ sumẽdi eam. Agnouit occasum suum z posuit eam: ortus est z recepit eam. Ortus est sol: quia occidit sol: sed nõ extinct⁹ est sol. Adhuc eis q nõ intelligũt christũ: ipsa nox est. Adhuc eis sol ort⁹ nõ est: Instent vt intelligãt ne rapiant a rugiẽte leone. Nã ecce quib⁹ ortus est: nõ eos audet inuadere catuli leonũ. Sequit enim: Ortus est sol: Et cõgregati sunt: z in cubilib⁹ suis ꝓcubabunt. Magis magisqz ibi orit sol iste: vt intelligat ab orbe terrarũ: z clarificet christus in toto mũdo. Cõgregant catuli leonũ: Illa dęmonia recedũt a ꝓsecutiõe ecclesię: quę instigabãt ꝓsequi domũ dei: opando in filijs diffidẽtię. Nam dictũ est ꝑm principem potestatis aeris qui nũc opat in filios infidelitatis. Nõ iam: qz nemo eorũ ꝓsequi audet ecclesiã: ortus est sol z cõgregati sunt. Et vbi sunt: Et in cubilibus suis cubabunt. Cubilia eor: corda infideliũ. Qm multi gerũt leones cubantes in cordib⁹ suis: Nõ inde erumpũt: nõ facilũt impetũ in istam pegrinantẽ hierusalẽ. Quare nõ facilũt: Quia iam ortus est sol: z splẽdet in toto orbe terrarũ. Ergo vide qđ sequat: Quia ortus est sol z cõgregati sunt: z in cubilib⁹ suis cubabũt. Quid tu o hõ dei: Quid tu o ecclesia dei: Quid tu o corp⁹ christi cui⁹ caput in cęlo est: Quid tu facis o hõ vnitas eius: ¶ †Exiet: inquit: homo ad opus suum. Operet ḡ iste homo opa bona in securitate pacis ecclesię: operet vsqz in finem. Aliqñ eñ erit quędã cõtenebratio: z fiet quidã impet⁹: sed in vespera: id est in fine mũdi. Modo autẽ in pace et trãquillitate opat ecclia: Quia exiet homo ad opus suum: Et ad operationẽ suã vsqz ad vesperã.

O magnificata sunt opa tua dñe: Merito magna: merito excelsa. Ubi facta sunt opa ista tam magna: Quę illa statio dei vbi stetit: Uel ḡ illa sessio vbi sedit z ista opatus est: Quis locus vbi ista operatus est: Unde ꝓcesserunt primo ista tam pulchra: Si ad litterã accipias: omis ordinata creatura ordinate curreus: ordinate pulchra: ordinate ozies: ordinate occidens: ordinate pagens omnia tẽpora: vnde ꝓcessit: Ipsa autem ecclesia quõ accepit incremẽta successus ꝓfectionem: Quõ festinat ad finem quẽdam imortalitatis: Quib⁹ ꝓconijs ꝓdicat: Quib⁹ mysterijs cõmendat: Quibus sacramẽtis occultat: Qua ꝓdicatiõe reuelat: Ubi fecit hęc deus: Uideo magna opa tua dñe. Qm magnificata sunt opera tua dñe: Quero vbi fecerit: locũ nõ inuenio: Sed video quid sequat: Omnia in sapientia fecisti: Ergo omnia i christo fecisti. Ille cõtemptus: ille expalmatus: ille cõsput⁹: ille spinis cozonat⁹: ille crucifixus: omnia in illo fecisti. Audio audio quid de illo tuo milite nũcies hominib⁹: qđ de illo ꝓcone sancto ꝓdices gentib⁹: christũ dei virtutẽ z dei sapientiã. Irrideat iudeꝰ crucifixũ christũ: qz scandalũ est eis. Irrideat pagani crucifixũ christũ: qz stultitia ẽ eis. Nos aũt inquit ꝓdicamus christũ crucifixũ: iudeis quidẽ scãdalũ: gentibus aũt stultitiã: ipsis ꝙo vocatis iudeis z grecis: christũ dei virtutẽ z dei sapientiã. Omnia in sapientia fecisti: †Repleta est terra †creatura tua. Repleta est terra creatura tua christe. Et quõ: Quomõ videbim⁹: Quid eñ non a patre ꝓ filium creatũ est: Quicquid eñ ambulat et repit in terris: quicquid natat in aquis: quicqđ volat in aere: quicquid in cęlo circũagit: quãto magis terra: Tot⁹ mũdus creatura dei est. Sed nescio qđ hic significat de quadã creatura noua: de qua dicit apl'us: Si qua in christo noua creatura: vetera trãsierũt: ecce facta sũt omnia noua: omnia aũt ex deo. Noua creatura quę facta est: Omnes credẽtes in christũ: exuẽtes se veterẽ hominẽ z induẽtes nouũ. Repleta est terra creatura tua. In vno loco terrę crucifixus erat: in vno exiguo loco cecidit granum illud in terrã: et mortificatũ est: sed magnũ fructũ attulit. Singularis eras dñe iesu christe: donec trãsires. Agnosco in alio psalmo vocẽ tnam qua dixisti: Singularis ego sum: donec transeã. Singularis ẽ eras donec trãsires: Singularis eras cũ agnouisti occasũ tuũ: Sed ab occasu in ortũ transisti. Ortus es: splenduisti: Clarificat⁹ es cũ in cęlũ ascẽdisti: et repleta est tra creatura tua. Psalmũ fratres nõdũ finiuim⁹: sed aliqđ inde in nomine christi etiã ad diẽ dominicũ differamus.

¶ Sermo quartus de tertia parte eiusdem psalmi.

Prefatio.

A Eminit charitas vestra cũ sit vn⁹ sermo dei in scripturis omnib⁹ dilatat⁹: z ꝓ multa ora sanctor vnũ verbũ sonet: qđ cũ sit i pncipio de⁹ apud deũ: ibi nõ habeat syllabas: qz nõ habet tẽpora. Nec mirandũ nobis sit: quia ꝓpter infirmitatẽ nostrã descẽdit ad pticulas sonor nostror: cũ descenderit ad suscipiendã infirmitatẽ corpis nri. Istũ tñ psalmũ iã multos nobis fecisse sermões: mysteriaqz ipsa q̃ hic clausa tenent vt pulsantib⁹ apirent attulisse nobis nõ paruas p aliqt dies moras tpis cũ pronũciant: cũ cõmendant: cũ clausa esse mõstrant: cuz aperiunt: cũ eruunt: cũ ostẽdunt: ac p hoc meminit: vt dixi: charitas vza: nec ꝓterito die ad ei⁹ terminũ psalmi nos puenire potuisse z distulisse in hunc diẽ: Voluitqz dñs z tpus redditionis nobis exhibere: et me debitorem debito satisfacere: z exactores securiores efficere. Det ḡ ipe bonũ qđ reddam⁹: q̃ non reddidit quicqđ mali feceram⁹. Exclamauerũt vt nostis qđ cũ pierate gaudioqz recolitis: Exclamauerũt cũ psalmo viscera cordis nri: et dixerũt: Qm magnificata sunt opa tua dñe: oia in sapiẽtia fecisti: repleta est

terra creatura tua. Quicqđ a deo factū est: in sapientia factū est: & p sapientiā factū est. Quicqđ nouit sapientiā: & quicqđ non nouit sapiētiā: & tñ in creatura dei est: in sapiētia factū est: & p sapiētiā factū est. Qui cognoscūt sapiētiā: lucē habent sapientiā: qui nō cognoscūt: habent tñ artificē sapientiā cū sint ipsi tenebri in sapiētia. Et qui eā lumē habent: etiā artificē habent: Nō quicūqz artificē habēt: etiā lucē habēt. Et quidē in hominib⁹ multi sunt q̄ eius pticipes fiūt: et sapiētes vocant: multi eius exptes: stulti nominant. Propter hoc vitioso nomine stulti appellant: quia si studeant sapiētię: si petant: si quērāt: si pulsent: possunt peruenire ad eius pticipationē. Nō em̄ nature & negligētię renegat. Sūt aūt alię creature q̄ nō possunt fieri pticipes sapiētię: sicut oēs bestię: oīa pecora: oēs arbores q̄ nec sensuz habēt vllū: Nūquid qz pticipes sapiētię esse nō pūt: ideo non in sapiētia et p sapiētiā facta sūt: Nō g̃ exigit de⁹ intellectū de equo
Ps.xxxj. & mulo: sed homib⁹ dicit: Nolite fieri sicut equus et mulus: quib⁹ nō est intellect⁹. Nō equo natura est: homi crimē est. Hoc g̃ dicit de⁹: Nō exigo pticipati
Gen.j. onē sapiētię mee ab eis que nō feci ad imaginē meā: sed vbi feci: inde exigo: et vsum eius rei postulo quā donaui. Homines g̃ reddētes deo q̄ dei sunt: si cęsari
Matth.xxij. reddūt qđ cęsaris est: id est reddentes cęsari imaginē suam: & reddētes deo imaginē suā: erigūt ipsam mētem suā: nō ad se: sed ad artificē suū: et ad lumē vnde sunt: & ad calorē quēdam spiritalē vnde feruescūt: et vnde remoti frigescūt: & vñ recedētes cōtenebrant: & quo reuertentes illuminant: qz pie illi dixerunt: Tu
Ps.xvij. illuminabis lucernam meā domine: deus meus illumina tenebras meas: Discussis tenebris terrenę stulcię: aperiētes os & educētes spiritū: erigūt (vt dixi) fidētē oculuz cordis: & circūspiciūt mēte vniuersum mūdum: terrā: mare & cęlū: et videntes oīa pulchre disposita ordinata currere: digeri generibus: fulciri seminib⁹: mutari successiōibus: currere temporib⁹: placet eis in his artifex: vt et ipsi placeant in artifice artifici: & exclamāt p̄ gaudio magno: qz vere huic lęticię nihil compari potest: Q̄ magnificata sunt opa tua dñe: oīa in sapiētia fecisti. Ubi est ipsa sapientia in qua omia fecisti: Quo sensu attingit: Quo oculo videt: Quo studio querit: Quo merito possidet: Quo putatis nisi gratia sua: Qui donauit vt sim⁹: donet vt boni simus. Donat cōuersis qui antecz cōuerterent: & auersi irent post vias suas: Nōne g̃ fuit
Job.j. eos: Nōne descendit: Nōne verbū caro factū est: &
Matth.v. habitauit ī nobis: Nōne accēdit lucernā carnis suę
Luce.xv. dū penderet ī cruce: & g̃ fuit pdita drachmā: Quę fuit & inuenit vicinis cōgratulātib⁹: id est omi creatura spirituali que deū p̄xime attingit. Vicinis cōgratulātib⁹ inuēta est drachma: angelis lętantib⁹ inuēta est anima hūana. Inuenta est ergo: gaudeat & dicat: Q̄ magnificata sunt opa tua dñe: omnia in sapientia fecisti: repleta est terra creatura tua. Qua creatura tua repleta est terra: Omnib⁹ arborib⁹ & fructis: omnib⁹ aialibus & pecorib⁹: & vniuerso ipso genere hūano repleta est terra creatura dei. Videmus: nouim⁹: legim⁹: agnoscim⁹: laudam⁹: & in his p̄dicamus: & in his nō sufficim⁹ laudare tantū quātū abūdat ex bona inspectiōe cor nostrū. Sed ad illā magnā creaturā debemus attendere: Unde dicit aplus: Si
2.Cor.v. qua igit in christo noua creatura: vetera trāsierunt: & ecce noua facta sunt oīa. Que vetera trāsierūt: In gentibus omnis idolatria: in ipsis iudeis omnis illa seruitus legis: omnia illa sacrificia p̄nūciatiua p̄sens sacrificiū. Abundabat tunc vetustas hominis: venit qui renouaret opus suū: venit qui cōflaret argentū suū: qui formaret monetā suā: Et si attendim⁹ plenā terram christianis credētibus in deū: auertētib⁹ se a p̄riorib⁹ immūdicięs suis: et idolatria: a spe p̄sentis ad spem noui sęculi: & ecce nondū est in re: et iā tenet in spe: & p ipsam spem iam cantamus et dicim⁹: Repleta est terra creatura tua. Nōdū em̄ in patria cantamus hoc: nōdum in illa requie que p̄mittit: nōdū cōfirmatis vectibus portarū hierusalē: sed adhuc in pegrinatiōe intuētes mundū istū totū: & vndiqz hominēs currentes ad fidē: timētes gehennas: cōtemnētes mortē: amātes vitā ęternā: spernētes p̄sentē: & tali spectaculo cōpleti gaudio dicim⁹: Repleta ē terra creatura tua. Hoc autē sęculū adhuc tēptationū ctib⁹ quatit: adhuc tēpestatib⁹ & pcellis tribulationū & tumorū turbat: hac tñ itur. Mineť licz mare et tumeat fluctib⁹: pcellasqz parturiat: hac tñ itur: Datū est nobis lignū in q̄ navigem⁹: Repleta est terra creatura tua. Sed nōdū sum⁹ ī terra viuētiū: adhuc ista terra morientiū est: Clamamus autem et dicimus:
Ps.xlj. Spes mea es tu: portio mea in terra viuentium. In terra morientiū spes mea: in terra viuentium portio mea. Ecce ista terra que repleta ē creatura dei. Qui adhuc in ista terra est morientiū: nōdum est in terra viuentiū qua transit: Audi sequētia.

Expositio eiusdem partis.

Hoc mare magnum & spaciosum†: ibi D
Al. manifestius
illic repetia.
repentia quorum non est numerus: Al. ibi magna.
Animalia pusilla† & magna. Terribile mare significat: ibi sunt repentia quoz nō est numerus. Insidię repunt in hoc sęculo: et incautos rapente occupant. Repentes aūt temptatiōes q̄s numerat: Repunt: sed caue ne surripiāt. Vigilet in lignō: etiā in aquis in cruce navigamus: etiā in fluctibus tuti sumus. Nō dormiat christus: non dormiat
Matth.viij. fides: et si dormierit: excitet: imperabit ventis: pacabit mare: Finiet via: gaudebit ī patria. Ibi repentia quorū nō est numer⁹: animalia pusilla & magna. Video em̄ adhuc in mari isto formidoloso nondum credētes. Ipsi em̄ versant in amaris aquis & sterilibus. Illic autē & pusilli & magni sunt. Nouim⁹ hęc: multi pusilli sęculi nōdum crediderūt: multi primates sęculi nōdum crediderūt. Animalia pusilla & magna sunt in hoc mari. Oderunt ecclesiā: p̄munt christi nomie: Nō sęuiunt: quia non p̄mittunt: In manus nō erumpens: clausa est in corde sęuicia. Nam oīs siue pusilli: siue magni: animalia pusilla et magna q̄ modo dolēt templa esse clausa: aras euersas: simulacra confracta: leges latas: vt sacrificare idolis capitale sit crimē: Omnes qui dolēt hęc: in mari sunt adhuc. Quid ergo nos: Ad patriam qua ituri sumus: Per ipsum mare: sed ī ligno. Noli timere periculū: lignum te portat qđ cōtinet sęculū. Ergo attendite: Hoc mare magnū & spaciosum: ibi repētia quorum nō est numerus: animalia pusilla & magna. Noli timere: noli terreri: & sidera patriā: intellige pegrinationem. Illic naues †cōmeabūt. Ecce in eo qđ Al. per lignū
terrebant cōmeabūt: Naues natant & nō mergunt. Naues ecclesias intelligim⁹: cōmeant inter tēpesta-

tes:inter pcellas tēptationū:ínt fluctus ſeculi:inter animalia puſilla ⁊ magna. Gubernator eſt chriſtus in ligno crucis ſuę. Illic naues cōmeabunt. Non timeāt naues:nō valde attendāt vbi natent:ſed a quo gubernent. Illic naues cōmeabunt. Quē cōmeatū reperiūt triſtem qñ gubernatorē ſentiūt chriſtum: Cōmeabūt ſecure:cōmeabunt pſeueranter: Veniēt ad finē debitū:perducent ad terrā quietis. Eſt i iſto mari aliqđ etiā qđ ſuperat oīa aīalia puſilla et magna. Quid eſt hoc: Pſalmū ipm audiam⁹. Draco hic quē finxiſti ad illudendū ei. Ibi repentia quoꝝ nō eſt numerus:ibi aīalia puſilla⁊ magna: illic naues cōmeabūt et nō timebūt:nō ſolū repentia quoꝝ nō eſt numer⁹:et aīalia puſilla et magna: ſed nec draconē q̄ ibi eſt:Quē finxiſti inq̄t deo ad illudendū ei. Magnū ſecretū:et tñ qđ noſtis dictur⁹ ſum. Noſtis inimicū eccleſię quendā draconē: non vidiſtis oculis carnis:ſed videtis oculis fidei. Ipſe eſt q̄ et leo dict⁹: De illo ſcriptura dicit: Cōculcabiſ leonē ⁊ draconē. Subdit⁹ eſt ille capiti tuo: ſubdet et corpori eius: Vereāt tñ mēbra capiti ſuo vt mēbra eius ſint. Dictū eſt de prima fęmina:quā ſeduxit hic draco:eua:ſcz illa cui cōſiliū mortis dedit:et pſuaſione aſtuta:in cor fęmineū more ſerpētis irrepſit. Factū eſt qđ nouim⁹:qđ ibi et nos fecimus qđ dolem⁹. In illis eñ duob⁹ hoībus totū genus humanū:inde ꝓpago mortis:inde ⁊ in paruulis debita delicta. Quis eñ eſt mūdus: ait ſcriptura:in cōſpectu tuo: Nec infans cuius eſt vnius diei vita ſuper terrā. Traduxit peccati:traduxit mortis de primo peccato. Noſtis eñ et qđ dictū eſt mulieri:vel potius ſerpenti:cū audiret deus peccatū primi hoīs: Ipſa tuū obſeruabit caput:et tu eī⁹ obſeruabis calcaneū. In magno myſterio dictū:i figura dictū eccleſię fuit:factę de latere viri ſui:et hoc dormientis. Erat aūt adā q̄dā forma futuri: Hoc Apl's dicit: Qui eſt forma futuri. Prefiguratū eſt qđ futuꝝ erat: Facta eſt eccleſia de latere dñi dormientis in cruce. Mā de latere crucifixi pcuſſo:ſacramēta eccleſię pfluxerūt. Quid ergo dictū eſt eccleſię: Jam mō audite:intelligite:cauete: Ipa tuū obſeruabit caput:et tu eius calcaneū. O eccleſia caput ſerpētis obſerua. Quid eſt caput ſerpētis: Prima peccati ſuggeſtio. Venit tibi in mentē neſcio q̄d illicitū:noli ibi tenere mentē tuam:noli ꝓſentire. Hoc quod venit in mentem:caput ſerpentis eſt. Caput calca:⁊ euades cęteros motus. Quid eſt:caput calca: Ipam ſuggeſtionē cōtemne. Sed lucrum ſuggeſſit: Magnū ibi lucrum eſt:magnum ibi aurum eſt. Si hanc fraudem feceris:dives eris. Caput ſerpentis eſt:calca. Quid eſt calca: Cōtemne quod ſuggeſſit. Sed magnū aurū ſuggeſſit. Et quid pdeſt homini ſi vniuerſum mundum lucret:aię aūt ſuę detrimentū patiat⁹: Pereat mundi lucrū:ne fiat aię damnū. Hęc dicens obſeruaſti caput ſerpentis⁊ calcaſti. Ille aūt diabol⁹ calcaneum tuū obſeruat. Quid eſt:obſeruat calcaneū tuū: Quādo labaris a via dei: Tu obſeruas primā ſuggeſtionē:ille obſeruat lapſum tuū. Si eñ lapſus fueris:cades. Si ceciderīs:poſſidebit. Ut aūt nō cadas:noli exire de via. Anguſtā tibi ſemitā ſtrauit deus:quicqđ extra illā eſt lubricū eſt. Propterea lumen eſt chriſtus:et via eſt chriſtus. Erat lumē verū qđ illuminat oēm hoiez venientē in hūc mundū. Et:

Ego ſum via:veritas ⁊ vita: Per me ís:ſi ad me ís. Si ergo ipe eſt lumen:et ipe eſt via:ſi ab illo receſſeris:nec in lumine eris:nec in via. Et q̄d te ſequetur: Quod dicit de impijs quidā pſalm⁹: Fiāt vię illoꝝ tenebręe et lubricum. Hic ergo draco antiquus hoſtis noſter ira feruidus:inſidijs aſtutus:in mari magno eſt. Draco hic quē finxiſti ad illudendum ei: Jā tu illude draconi. Ad hoc enim hic factus eſt draco. Ipe cadens peccato ſuo de ſublimi habitatione cęlorū:et ex angelo factus eſt diabolus:accepit quendam locū ſuum in hoc mari magno et ſpacioſo. Regnum eius qđ putas:carcer eius eſt. Multi enim dicunt:Quare tantam poteſtatē diabolus accepit: vt domineť in hoc ſęculo:et tñ valeat:et tantū poſſit: Quantū valet: Et quantū poteſt: Niſi permiſſus nihil valet. Tu ſic age ne permittat in te:aut ſi permiſſus fuerit ad temptandū:victus abſcedat et non poſſideat. Permiſſus eſt eñ ad temptandos q̄ſdā ſanctos viros famulos dei:ſuperauerūt eum:qz de via nō ſeceſſerūt: Non lapſi ſunt quorū obſeruabat calcaneū. Job ille ſanctus ſedebat in ſtercore:⁊ curebat in via. Videte quō obſeruauerit caput eius:⁊ quēadmodū ille calcaneū eī⁹ attendebat. Ille repelebat ſuggerētē:ille ſperabat labantē. Cępit et eius mulierculam:ſubtraxit oīa q̄ habebat:ſolā diabol⁹ dimiſit adiutricē ſuam:nō mariti cōſolatricē:ſed potius temptatricē:Cępit etiam ipam nō obſeruantē caput eius. Adhuc eñ illa eua erat:ſed iam ille adā nō erat. Ablatis omnibus:remanſit iob cum vxore p quā temptareť:⁊ cum deo a quo regeretur. Quid illo pauperius ſubito factū:ſi domū eī⁹ cōſideres: Quid illo ditius:ſi cor eius cogites: Vide pauptatem domus:ablata ſunt oīa: Vide diuitias cordis: Dñs dedit:dñs abſtulit:ſicut dño placuit:ita factū eſt:ſit nomen dñi benedictū. Dominus dedit:dñs abſtulit: Mouerat rectorē ſuū et tēptatorē ſuū:pmiſſorē temptatoris ſui nouerat. Nihil ſibi inq̄t diabolus tribuat: Voluntatē habet nocēdi:poteſtatē aūt niſi acciperet nō haberet. Quantū accepit ille poteſtatis:tantū ego patior. Mō q̄ ab illo patior:ſed ab eo q̄ poteſtatē dedit. Cōtemnat ſupbia tēptatoris mei:ſuſtineant flagella patris mei. Repulſus eſt tēptator:obſeruatum eſt caput eius:penetrare nō potuit in cor. Duratam ciuitatē poſtea ſecuti oppugnauit:ſed non expugnauit. Acceſſit alia temptatio:pmiſſus eſt ad corpus eius:percuſſit graui vulnere a capite vſq̄ ad pedes:contabeſcebat putredine:ſcatebat vermibus: amiſſa domo:ſedebat in ſtercore. Ibi eua captiuata a diabolo ad adiutorium marito ſuppoſita: ad lapſum ſuggerit vt blaſphemetur deus. Primo ſuggeſſit in paradiſo: vt contemnere-tur deus:modo vt blaſphemetur deus. Valuit tūc in integrum:nunc victus eſt a putredine. In paradiſo defecit:in ſtercore ſuperat⁹ eſt. Attendebat autem ille draco vtrum iob lingua laberetur. Omnis enim homo in actu ſuo pedes habet:in eo quod agit:in quo mouetur:ibi tanq̄ ambulat. Dicebat ille multa. Quanta enim dixit iob:qui legerunt:noluerunt. In tam multis illis verbis obſeruabat ſerpens calcaneum labentis: Ille autem qui caput obſeruabat ſerpentis: repulit omnem ſuggeſtionem. Reſpondit et mulieri ſicut dignum erat reſponderi mulieri: Locuta es inquit tanq̄ vna de inſipienti-

Job.14.

Ps.34. F

Cōcor.2.sentē. dis.3. Putauerun.

Gen.3.

Job.2.

G

Job.2.

Gen.3.

Ibidem

Job.2. bus mulieribus. Si bona percepimus de manu domini: mala quare non sustineamus? Et inter illa oia
Ibidem Ho que dixit: nusq3 lapsus est. Quod multi in illis verbis nō intelligūt: et ḡdā ibi sic accipiūt quasi aliqd durū dixerit iob in deū. Mā inter multa etiā hoc dixit: velut stomachās aduersus deū: sicut videbatur nō intelligentib9. Ille aūt gestabat psonā magnam
Job.6. magne ꝓphetie: Utinā inqt loquēs ad deum: vtinā esset nobis arbiter. Quid est: vtinā esset nobis arbiter? Quasi q̄ inter nos iudicaret: et q̄ iudicāte causaz
Heñ.3. vinceret. Sic accipiē ad primum sonuz: sed discute te ne labaris. Attendit em serpēs ille semp calcaneū tuū. Quid visus est dixisse iob? Utinā esset nobis arbiter: vtinā esset medius aliqs q̄ iudicaret inter me et te. Hoc deo hoc hō: hoc in stercore hō: hoc vel in cēlo angelus deo: vtinā esset nobis arbiter? Sed qd
Matth.13. ꝓuidebat? Quid optabat? Multi inqt dñs iusti et ꝓphete voluerūt videre ḡ videtis: et nō viderūt. Arbitrum desiderabat. Quid est arbiter? Medius ad cōponendā causam. Nōne inimici eram9 dei: et malam causam habebamus aduersus deū? Quis finiret causam istā malā: nisi ille medi9 arbiter? Qui nisi
1.Timo.2. veniret: misericordię pierat iter: de quo Apls dicit: Unus em deus: vn9 et mediator dei et hoim hō christus iesus. Si nō homo: nō mediator: qz equalis pa
Gal.3. tri deus. Dicit in alio loco: Mediator aūt vnius nō est: deus aūt vnus est. Inter duos mediator. Ergo christus mediator inter hominē et deū: nō qz deus: sed qz hō: nō qz deus equalis patri: sed si equalis patri: nō mediator. Ut aūt sit mediator: descendat a superiore ad inferiorē ab equalitate patris: faciat qō
Phil.2. ait Apls: Semetipm exinaniuit formam serui accipiens: in similitudine hoim factus: et habitu inuentus vt homo. Fundat sanguinē suum: deleat chirographum nostrū: cōponat pacē inter nos et deū: nostram voluntatē corrigēs ad iustitiā illi9 sententiam flectens ad misericordiā. Sicut ergo vnū hoc exposuim9 ꝓptū dñs dedit: qō durū videt dictū a iob: sic et cetera ḡ ibi vident q̄si aspera et blasphema: habēt intellectus suos: qō putaremus aliter esse: nisi de9 phiberet testimoniū. Et anteq3 loquerer iob: et postea q3 totū locut9 est: phibuit deus primo testimo-
Job.1. nium dicēs: Homo sine ḡrela: verax dei cultor. Dixit hoc deus: dixit hoc ante temptationē illius. Ne q̄s aūt in illis verbis forte male intelligēs scandalizaretur: et putaret iustuz quidē virū fuisse iob ante temptationē: in temptatiōe autē graui defecisse: et lapsum esse in sacrilegā blasphemiā: finitis omnib9 sermonib9: et ipius iob: et amicoꝝ eius a qbus ei cōsolatio reddebat: dicit dñs testimoniū: illos nō verū
Job.42. locutos: sicut seruū ei9 iob. Nō em locuti estis inqt corā me verū et rectū quicq3: sicut seruus meus iob.
Ibidem J Deinde iubet: vt ille ꝓ eis offerat hostias: qb9 eoꝝ pctā soluantur. Eia frēs mei: Qui vult obseruare ca
Heñ.3. put serpentis: et secure trāsire hoc mare: qz necesse ē habitet hic serpens iste: et vt dicere cēperam: lapsus diabolus de cēlo hūc locū accepit: obseruet caput eius a timore ſeculi: et a cupiditate seculi. Nunc em suggerit aliquid: aut vnde times: aut vñ cupis: aut amorē tuum temptat: aut timorem. Tu si timueris gehennas: si amaueris regnū dei: obseruabis caput eius. Euitato capite: secur9 eris: nec ille lapsum tuū tenebit: nec de tua ruina gaudebit. Nemo autē dicat vt dixi: Magnā habet potestatē. Uident em homines quasi ꝓtuz acceperit potestatis: qd pdiderit maiestatis nō vident. Ipe autem sanctus iob i verbis suis mysticis et alte secretis: dicens de ista potestate quā dicitur diabolus habere: et describēs illū: multis modis in figuris similitudinū exponens qd ille sit: vel quid valeat: hoc quoq3 ait: Nō est quicq3 Job.40. simile ei factū super terrā: ad illudēdū ei ab angelis meis. Deus ibi loquitur in libro iob: Nō est quicq3 simile ei sup terrā factum: ad illudendū ei ab angelis Job.41. meis. Omne altū videt: et ipe est rex omniū que in aquis sunt. Cui testimonio cōgruit hoc in psalmo. Cum enim diceret de mari magno et spacioso: vbi animalia pusilla et magna: vbi repentia quoꝝ non est numerus: vbi naues nauigāt ligno rute: ait: Dra co hic quē finxisti ad illudendū ei. Sed si ad illudendum: Quō de9 illi illudit? An tradidit eum ad illudendum: hoc est vt illudat? Putarem9 q̄ deus illi illuderet: nisi scriptura iob soluisset questionē. Ibi enim dictū est: Ad illudendum ei ab angelis meis. Uis illudere draconi? Esto angelus dei. Sed nondum es angelus dei: Donec sis: si eum cursuz tenes vt sis: sunt angeli qui illudant draconi ne tibi noceat. Prepositi enim sunt angeli celozum super potestates aereas: et inde procedit verbū quod sit hic. Intuentur enim legem fixam: legez eternā: iubentē sine scriptura: sine syllabis: sine strepitu: fixam semp et stantem: intuentur angeli corde mundo: et exilla faciūt quicqd hic fit: Et potestates ex illa ordinātur a summis vsq3 in ima. Et si potestates summoꝝ celozum regunt verbo dei: quāto magis inferiores atq3 terrenę? Remanet ergo in malis sola nocēdi cupiditas. Hanc habet homo in potestate cupiditatē nocēdi: volūtatē ad pniciē. Si aūt cuiq3 nocere potuerit: nō glozieť: ñ ipe nocuit: Data ē em ei ptās. Semel dictū ē: sentētia firma ē: Nō ē potestas: nisi Roma.13. a deo. Quid ergo times? In aquis sit draco: in manu dei sit draco: illuc transitur9 es: Sic est fictus vt illuri sit draco: illuc transitur9 es: Sic est fictus vt illudatur hic: Ad hūc locū ordinatus est: in his sedib9 deputatus est. Si magnuz aliqd illi putas esse has sedes: qz nō nosti sedes angeloꝝ vñ lapsus est: mira ris sedes mortuoꝝ vbi delectus est. Que tibi videt eius gloriatio: damnatio est. Similitudinē accipite L breuiter: qz reuera magnū aliqd est hoc nosse et intelligere. Domū magnā aliquā putate torā istā administrationē creaturę. Domus ista magna: habet dominū: habet seruos: et in ipis seruis habet circa se proximos sibi in apparatibus meliozibus vestiū: thesaurozū: hozreozū: magnarum possessionū: habet etiam seruos in infimis ministerijs ita subditis sibi potestatib9: vt quosdā habeat et ad mundādas cloacas. A summis atq3 ꝓcuratozib9 vsq3 ad extrema ista et infima ministeria: q̄ multi sunt grad9. Si ergo aliqs magn9 ꝓcurator offendat: et in pena dñi sui (verbi gratia) fiat ostiarius in extremo loco aliq: si exercens sibi datam potestatē: vt volentes intrare vel exire perturbet ꝑm modū potestatis quē accepit a domino: illi autē nesciant eum fuisse alquando magnū ꝓcuratorē: magnā potestatē illius esse arbitranť: qz qd pdiderit nesciūt. Et tū frēs mei ostiarius ille de q̄ dixi: ad similitudinē domus magne huius terrene pōt aliquid facere nesciente dño suo: et turbare aliquē illo nō iubente: Iste aūt nec ad illam ia-

nuam positus est: qua intram⁹ ad dñm. Christus est
Joh. 10: eñ illa ianua: & p christū intramus ad vitā ęternam.
Sed est quędā ianua qua intrat ī hoc sęculū: ianua
quędā mortalitatis circa ista infirmę carnis huius
ornamenta & supplemēta. Ad istā ianuā quasi quidā
ostiarius est. Hic habet potestatē in isto mari q̄ na-
ues cōmeant: sed nō tantam vt faciat aliq̄d nesciente
aut nolēte dño suo: Ne forte aliqs dicat: pdidit q̄dē
ille magnā potestatē superior apparatuū: sed ego in
bis infimis sum: hic me pōt habere ī potestate: op⁹
Deut. 10. est vt seruiā illi. Noli falli: nouit te dñs deus tuus:
Et sic te nouit: vt capillos tuos habeat nūeratos.
Quid ḡ times? Tēptatur⁹ est forte carnē tuā: flagel-
lū est dñi tui: nō potesta tēptatoris tui. Vult noce-
re saluti q̄ ꝓmittit: sed nō ꝓmittit. Vt autē nō ꝓmit-
tatur: habe caput christuz: repelle caput draconis.
Suggestioni eius noli cōsentire: a via tua noli labi.
Draco hic quē finxisti ad illudendū ei. Nam vis vi-
dere q̄ nō tibi noceat: nisi ꝓmissus? Omnia: inq̄t:
a te expectāt †dñe: vt des illis †cibū in tpe
opportuno. Et iste draco manducare vult: sed non
manducat quē vult. Oia a te expectāt dñe: vt des il-
lis cibū in tpe opportuno: Oia et repētia quorū non
est numer⁹: et alia pusilla & magna: et ipe draco: &
oīs creatura tua qua implesti terram: oia a te expe-
ctāt vt des illis cibū ī tpe opportuno: Unicuiq cibū
suū. Habes cibū tuum: habet & draco cibum suum.
Si bene vixeris: cibū christū habebis: Si a christo
recesseris: cibus draconis eris. Oia a te expectāt vt
Ge. 3. des illis cibū ī tpe opportuno. Quid dictū est ipi dra-
coni: Terrā māducabis. Draconi dictū est: Terrā
manducabis cunctis diebꝰ vitę tuę. Audisti cibum
draconis: Nō vis vt dt te deus māducandū draco-
Ibidem bum dei. Ubi eñ dictū est draconi: Terrā mandu-
cabis: ibi tā dictū ē & ꝑuaricatori: Terra es: et ī ter-
ram ibis. Cibus serpētis esse nō vis: noli esse terra.
Quō inḡs nō ero terra? Si terrena nō sapias. Au-
Luc. 3. di aplm: vt non sis terra. Nā corpus q̄dā geris terra
est: sed tu noli eē terra. Quid est h̄? Si resurrexisti
inḡt cū christo: q̄ sursum sunt ḡrite: vbi christus est
in dextera dei sedēs: q̄ sursum sunt sapite: nō q̄ super
terrā. Si nō sapis terrena: nō es terra. Si nō es ter-
ra: nō manducaris a serpente cui cibus data ē terra.
Cibū suū dat deus serpenti: qui vult: quē vult. Bñ
aūt iudicat: falli nō pt: Nō ei dat aurū ꝓ terra. Oia
Deus te †Lū dederis eis colligēt. Ante illos sunt: sed
Psa. 3. nō colliget nisi cū dederis. Ante diabolū iob erat: et
quidē nō deuozauit iob: sed vel tēptare nō ausus est:
nisi cū ille dedisset. A te expectāt: cū dederis eis col-
ligent: si nō dederis: nō colligēt. Et q̄d nos fratres?
Quē cibuz habem⁹? Sequit et de cibo nr̄o. Ape-
Omnia. riente aūt te manū tuā: †vniuersa implebū
Psa. 65. tur bonitate. Quid est o dñe q̄ aperis manū tu-
am? Manus tua christus est. Et brachiū dñi cui re-
uelatū est? Cui reuelat: illi aperit. Reuelatio enim
apertio est. Aperiente autem te manū tuā: vniuer-
sa implebunt bonitate. Reuelante te christū tuum:
vniuersa implebunt bonitate. Nā illi qñ boni? Probat illꝰ. Auertēte aūt
Habet. nitatē. Nā illi q̄n boni? Probat illꝰ. Auertēte aūt
te faciē †tuā turbabunt. Multi repleti bonita-
te sibi tribuerūt quod habebāt: et voluerūt gloriari
quasi in iustificationib⁹ suis: et dixerūt sibi: Justus
sum: magn⁹ sum: et facti sunt sibi placētes: et sonuit
eis Aplꝰ: Quid eñ habes q̄ nō accepisti? Volēs 1. Cor. 4.
aūt ꝑbare dñ⁹ homini q̄ ab illo habeat quicquid
habet: vt cū bonitate habeat & humilitate: aliq̄n eū
turbat: Auertit ab illo faciē suā: & decidit ī tempta-
tionē: et ostēdit illi q̄ q̄ iustus erat & recte ambula-
bat: ipo regēte fiebat. Auertente aūt te faciē tuā tur
babunt. Audete q̄d dicat & ī alio psalmo: Ego dixi ī Psa. 29.
abundātia mea: nō mouebor in ętern̄. Pręsumpsit
de se: impletus erat bonitate: et putabat a se sibi esse
totā bonitatē: et dixit in corde suo: Nō mouebor in
ętern̄. Sz q̄ iā senserat dei grāz se pcepisse ꝑ eo q̄
erat expt⁹: reddidit gratiarūactionē: Dñe: ī volūta
te tua p̄stitisti decori meo ✠tutē: Auertisti aūt faciē Ibidem
tuā a me: et factꝰ sum ꝓturbat⁹. Sic & hic: aperis tu
manū. Apies tu manū tuā: et vniuersa īplebunt bo
nitate. Nō manu sua: sed manu tua apta. Auertēte
autē te faciē tuā: turbabunt. Sed quare hoc facis?
Quare auertis faciē tuā vt turbent? Auferes spi
ritū eoꝝ & deficiēt. Spiritus eorū: supbia eorū
erat. Gloriāt: sibi tribuūt: seipos iustificāt. Auerte
faciē tuā vt turbent: auferꝰ spiritū eoꝝ & deficiāt: Cla Psa. 76.
mēt ad te: cito exaudi me dñe: defecit spūs meꝰ: Ne
auertas faciē tuā a me. Auferes spiritū eoꝝ et defi-
cient: Et in puluerē suū †cōuertent. Inuenit Ar. reuertent.
se homo pęnitēs de peccato suo: qz non habebat vi-
res ex se: & cōfitet deo: dicēs se esse terrā et cinerem.
O supbe: cōuersus es ī puluerē tuū: Ablatꝰ est spiri
tus tuus: Jam nō te iactas: nō te extollis: nō te iu-
stificas. Uides quia de puluere factus es: et auertē-
te faciē suā dño: in tuum puluerē recidisti. Rogo er
go cōfitere puluerē tuum et infirmitatē tuam: et vi-
de quid sequat. †Emittes spiritū tuum & creą Ar. †Emitte.
buntur. Auferes spiritū eorū: emittes tuum: Au-
feres spiritū eorū: nō habebunt spiritū suum. Ergo
deserti sunt beati pauperes spiritu? Nō sunt autem Matth. 5.
deserti: quoniā iporum est regnū cęlorꝝ. Noluerunt
habere spiritū suum: habebūt spiritū dei. Hoc enim
dixit martyribus futuris. Cū vos cęperint et addu-
xerint: nolite cogitare quō aut q̄d loquamini: Non Matth. 10:
eñ vos estis q̄ loquimini: sed spūs patris vestri q̄ lo
quit ī vobis. Nolite vobis tribuere fortitudinē: Si
vestra est inḡt & mea nō est: duricia est nō fortitudo.
Auferes spiritū eoꝝ & deficiēt: et in puluerē suū cō-
uertent: Emittes spiritū tuū & creabunt. Jpius eñ
sum⁹ figmentū (dixit Aplꝰ) creati in opib⁹ bonis. Eph. 2.
A spū eius accepim⁹ gratiā: vt iusticię viuamus: q̄
ipe est q̄ iustificat impiū. Auferes spiritū eoꝝ: et de- Roma. 4.
ficient. Emittes spiritum tuum et creabuntur: Et Ar. †renouabis
†innouabis faciem terrę: Jd est nouis homi-
nibus cōfitentib⁹ se iustificatos esse: nō a se iustos:
vt gratia dei sit in illis. Uide quales sint: quibus in-
nouata est facies terrę. Paulus dicit: Plus eñ oi- 1. Cor. 15:
bus illis laborauī. Quid est paule? Attēde si tu sis
seu spūs tuꝰ. Non ego inḡt: sed gratia dei mecum.
Quid ergo? Quia cum abstuleris spiritum nostrū:
in puluerē nostrum cōuertemur: vtiliter intuentes
infirmitatē nostrā: vt accepto eiꝰ spiritu recreemur.
Uidete quid sequtur. Sit gloria dñi †in ętern̄: P
Non tua: nō mea: nō illiꝰ: aut illius: Gloria dñi sit: Ar. †in seculum
nō ad tempus sed ī ęternū. Lętabit dñs in ope-
ribus suis. Nō in tuis quasi tuis: qz et opa tua: si

mala: p iniquitatē tuam: si bona: p gratiā dei. Leta-
Ar. †respicit. bitur dñs in opibus suis. Qui †aspicit terrā ⁊
†fumigant. facit eam tremere: qui tangit montes ⁊† fu
migabunt. O terra: exultabas de bonitate tua:
tibi tribuebas vires opulentię tuę: Ecce respicit do
minus: ⁊ facit te tremere. Respiciat te: ⁊ faciat te tre
mere. Melior est tremor humilitatis: q̄ cōfidentia
supbię. Videte quō aspiciat deus terrā ⁊ faciat eam
tremere. Ad terrā quasi p̄uidentē sibi ⁊ exultantē: lo
Phil.2. quitur apls: Cū timore ⁊ tremore vestrā ip̄or salu-
tem operamini. Cū timore ⁊ tremore. Deus em̄ est
qui operat in vobis. Dicis o paule operamini: dicis
Ibidem. vt operemur: Quare cū timore ⁊ tremore: De⁹ em̄
est in nḡt: q̄ operat in vobis. Ideo ergo cū tremore:
quia deus operat. Quia ipe dedit: nō ex te est quod
habes: cū timore ⁊ tremore operaberis. Nam si nō
timueris eum: auferet qō dedit. Cū tremore ḡ ope-
Ps.2. rare. Vide alium psalmū: Seruite dño in timore: et
exultate ei cum tremore. Si cū tremore exultandū
est: de⁹ aspicit: fit terremot⁹: Aspiciente deo tremāt
corda nostra: nā tunc ibi requiescit deus. Audi illum
Esa.66. alio loco: Sup quē requiescet spiritus meus: Sup
humilē et quietū: et trementē verba mea. Qui aspi-
cit terrā ⁊ facit eam tremere: qui tangit montes ⁊ fu
migabūt. Montes superbi erāt: iactabāt se: nō eos
tetigerat de⁹: Tāgit illos ⁊ fumigabūt. Quid est fu-
migare montes: Precem dño reddere. Ecce magni
montes: supbi: montes ingentes non rogabāt dñm:
Se rogari volebāt: ⁊ supiorē nō rogabāt. Quis em̄
potēs et tumidus ⁊ supbus in terra: q̄ dignet humi
liter rogare deum: De impijs loquor: nō de cedris
libani quas plantauit dñs. Impius q̄libet: ⁊ infelix
aīa rogare deum nescit: et vult se rogari ab hoīibus.
Mons est: opus est vt tangat illū deus et fumiget.
Qñ cęperit fumigare: dabit deo p̄cem: tanḡ sacrifi
ciū cordis: Fumigat ad deū: deinde tundit pectus:
Incipit ⁊ flere: qz ⁊ fumus excutit lachrymas. Qui
tangit mōtes ⁊ fumigabunt. ¶ Cantabo dño in
Ps.j45. vita mea. Quid est cātabit: Totū quicq̄d ē canta
bit. Cantemus dño in vita nostra. Vita nostra mō
spes ē: vita nr̄a postea ętternitas erit. Vita vitę mor-
talis: spes est vitę immortalis. Cantabo dño in vita
mea. ¶ Psallam deo meo q̄diu sum: Qñ in
illo sine fine sum. Q̄diu sum: psallam deo meo: Me
forte cum cęperimus psallere deo: in illa ciuitate: pu
temus nos aliquid aliud acturos. Tota vita nostra
erit psallere deo. Si veniet in fastidiū qō laudam⁹:
potest venire in fastidiū ⁊ nostra laudatio. Si semp
Ar. †Jocundū sit ei eloquium meum. a nobis amat ille: semp laudat. Psallā deo meo q̄-
diu sum: †Suauis sit ei disputatio mea: ego
†delectabor. autē †iocundabor in dño. Suauis sit ei disput
tatio mea. Quę est disputatio hoīs ad deum: nisi cō
fessio peccatoꝝ: Cōfitere dño qō es: ⁊ disputasti cū
illo. Disputa cū illo: fac bona opa ⁊ disputa. Laua-
mini: mundi estote: Esaias dicit: auferte nequitias
Esa.1. ab animis vīs: a cōspectu oculoꝝ meoꝝ: Cessate
a nequitijs vestris: discite bene facere: iudicate pu-
pillo: et iustificate viduā: et venite disputem⁹ dicit
dominus. Quid est disputare cum deo: Te illi indi-
ca scienti: vt indicet se tibi nescienti: Suauis sit ei di
sputatio mea. Ecce hoc ē domino suaue: Disputa-
tio tua: sacrificiū humilitatis tuę: cōtribulatio cor-
dis tui: holocaustū vitę tuę: hoc est suaue dño. Ti-

bi aūt quid est suaue: Ego aūt iocundabor in dño.
Ipa est mutua disputatio quā dixi: Indica te ei sci-
enti: et indicat se tibi nescienti. Suauis est ei confes-
sio tua: suauis est tibi gratia ipius. Dixit se tibi. Vñ
se tibi dixit: Per verbū. Quod verbū: Christum.
Et tibi dixit se: ⁊ se dixit: Quia misit christū: seipm Joh.14.
dixit. Ita plane audiam⁹ ipm verbū. Qui me videt: R
videt et patrē. Ego aūt iocundabor in dño. Defi
ciant peccatores a terra. Seuire videtur san-
cta anima q̄ hic cantat et gemit. Vtinā cum ipa aīa
sit aīa nostra: vtinā copulet ei et societur ⁊ cōiungat
ei: videbit etiā misericordiā sęuientis. Quis em̄ ca-
pit hoc: nisi qui impletus fuerit charitate: Deficiat
peccatores a terra. Cōtremisce: quia maledicit. Et Roma.12.
quis maledicit: Sanctus: sine dubio exaudit. Sed
dictū est sanctis: Benedicite: et nolite maledicere.
Quid ē ergo qō dicit: Deficiāt peccatores a terra:
Plane deficiāt: Auferat spirit⁹ eorū et deficiant: vt
emittat spiritū suum: et recreent. Deficiant pecca-
tores a terra: Et iniqui ita vt nō sint. Quid nō
sint: nisi iniqui: Ergo iustificent: vt non sint iniqui.
Vidit hoc et impletus est gaudio: ⁊ reuocat versum
primus psalmi: Bñdic anima mea †dñm. Be- Ar. †dominū
nedicat aīa nostra dñm fratres: qz donare dignatus
est et facultatē ⁊ sermonē nobis: et vobis intentionē
⁊ studiū. Unusq̄sq̄ vt pōt recordet qō audiuit: Col
locutionē inuicē ructate: sagina viaz ruminate: Nō
accepistis: nō eat in viscera obliuionis vestrę. The-
saurus desiderabilis requiescat in ore vestro. Ma-
gno labore ḡsita et inuenta sunt: magno labore nū-
ciata ⁊ disputata sunt. Sit labor noster fructuosus
vobis: et bñdicat aīa nostra dñm.

Explicit tractatus de ps. CIII. S

Incipit tractatus de ps. CIIII.

Salmus iste centesimusquartus: primus
est in eis q̄bus p̄notat alleluia. Cuius ver-
bi vel potius duoꝝ verborū: interpretatio
est: laudate deum. Et ideo inde cępit.

Expositio psalmi.

Confitemini dño: et inuocate no- j.paralip.16.
men eius. In laude em̄ intelligēda est ista cō- Esa.12.
fessio: sicut est: Cōfiteor tibi pater Matth.11.
dñe cęli ⁊ terrę. Premissa em̄ laude: inuocatio sequi
solet: vbi desideria peccatorē alligāt: Vñ et ipa ozō
dñica habet a capite breuissimā laudē: qō est: Pa- Matth.6.
ter noster q̄ es in cęlis. Tūc ḡ petunt: deinceps se
quunt. Vñ ⁊ alibi in psalmo dicit: Cōfitebimur tibi Ps.74.
deus: cōfitebimur ⁊ inuocabim⁹ nomē tuū. Qō ali-
bi est plan⁹: Laudās inuocabo dñm: ⁊ ab inimicis Ps.17.
meis salu⁹ ero: Ita ⁊ hic: Cōfitemini inḡt dño: ⁊ in-
uocate nomē ei⁹. Qō tale est: ac si diceret: Laudate
dñm ⁊ inuocate nomē ei⁹. Exaudit q̄ppe inuocantē:
quē laudantē videt: Laudantē aūt videt: quē ꝑbat
amantē. Et in q̄ voluit dñs boni serui amorē circa se Job.21.
ostēdi maxime: nisi in eo qō illi ait: Pasce oues me,
as: Vñ ⁊ hic sequit: Annunciate inter gentes
opa eius. Vel poti⁹ vt de greco ad verbū expri-
matur: quod et alij latini codices habēt: Euangeli-
zate in gentibus opera eius. Quibus hoc dicit: nisi
euangelistis in ꝓphetia: ¶ Cantate ei et psalli- j.paralip.16.
te ei: Verbo et opere laudate: Ore quippe cantat: B
psalterio autem: hoc est manib⁹ psallitur. Narra-
te omnia mirabilia eius: laudamini in no-

mine sancto ei⁹. Possunt hi duo versus ex duo/bus verbis superiorib⁹ dicti nō absurde videri: vt qō ait: Narrate oīa mirabilia eius: referat ad id qō dictum est: Cantate ei. Or vero sequitur: Laudami/ni in nomine sancto eius: referatur ad id quod di/ctum est: Et psallite ei. Illud scz ad verbū bonū qō cantat ei: et narrant oīa mirabilia ei⁹. Illud aūt ad op⁹ bonū qō psallit ei: Me velit quisq; te ope bono tangē in sua virtute laudari: ideo cū dixisset: Lauda/mini: qō vtiq; bñ operātes merito bñ pñt: addidit: in noīe sancto eius: vt q̄ gloziat: in dño gloziet. Qui ergo nō sibi: sed ei volunt psallere: caueāt facere iu/sticiam suā coz̄ hoīb⁹: vt videant ab eis: Alioquin mercedē nō habebūt apud patrē q̄ in cēlis est: Sed luceant opa eoz̄ coz̄ hominib⁹: nō eo fine vt ipi vi/deant ab eis: sed vt videāt bona opera eoz̄: et glozi/ficent patrē eozū q̄ in cēlis est. Hoc est laudari in no/mine sancto eius. Ūñ t in alio psalmo legit: In do/mino laudabit anima mea: audiant mites et iocun/dentur. Quod t hic quodammō sequit: Lętetur coz quęrentium dñm. Sic eñ mites iocundan/tur: q̄ nō amaro zelo eos iam bene operantes emu/te grēco expressius interpretatū est: q̄uis verbum minus latinū videat. Ūñ et alij codices habēt: con/firmamini: alij corroborazamini. Ei quippe dicit: fozti tudo mea: et fortitudinē meā ad te custodiā: vt eum ḡrendo atq; ad eum accedēdo: et illuminemur et cō fortemur: ne cęcitate q̄d faciendū sit nō videamus: aut infirmitate nō faciamus etiā q̄ videmus. Qō ni: hoc est ad videndū: accedite ad eum t illuminami/ni: hoc est ad faciendū: ḡrite dñm t corroborami/ni. Quęrite: inquit: faciem eius semp. Quę est fa/cies dñi: nisi p̄sentia dei? Sicut facies venti: et faci/es ignis. Dictū est eñ: Sicut stipulā aī faciē venti: et sicut fluit cęra a facie ignis. Et multa talia ponit scriptura: nihil aliud q̄q earū rerū pñtiam volēs in/telligi ḡrū noīat faciē. Sed q̄d est: Quęrite faciē ei⁹ semp? Scio quidē quia mihi adhęrere deo bonum est: Sed si semp quęrit: q̄n inuenit? An semp dixit i tota vita ista qua hic viuitur: ex q̄ nos id facere de/bere cognouim⁹? q̄n et inuentus ḡrendus est? Jam quippe illum inuenit fides: sed adhuc eum ḡrit spes. Charitas aūt: et inuenit eum p fidē: et eum ḡrit ha/bere per speciē. Ubi tunc sic inuenieī vt sufficiat no/bis: et vlteriꝰ nō quęrat. Nisi eñ eum in ista vita inueniret fides: nō diceret: Quęrite dñm: Et cū in/ueneritis eū: derelinquat impi⁹ vias suas: t vir ini/quus cogitatiōes suas: Jtē si fide inuent⁹ nō adhuc esset: quirendus nō diceret. Si eñ qō nō videm⁹ sperāmus: p patientiā expectamus. Et qō Iohānes ait: Scim⁹: qz cū apparuerit: similes ei erimus: q̄n videbim⁹ eū sicuti est. An forte etiā cū facie ad faciē videmus eū sicuti est: adhuc pquirendus erit: Et sine fine ḡrendus: qz sine fine amandus. Dicim⁹ eñ etiā pñti alicui: nō te ḡro: id est nō te diligo. Ac per hoc q̄ diligit etiam pñs ḡrit: dum charitate ppetua ne fiat absens optatur. Proinde quē quisq; diligit: etiā cū eum videt sine fastidio semp vult esse p̄sentē: hoc est: semp ḡrit eū esse pñtem. Et nimirū hoc est: Quęrite faciē eius semp: Ut nō huic inquisitioni q̄ significat amoz finē p̄stet inuētio: sed amoze crescē/te inquisitio crescat inuēti. Jam deinceps temperat se laudatoz iste ardēs: et ad capacia verba descēdit: infirmū amoze atq; lactentē: tempozalib⁹ dei mira/bilibus nutriens. Mementote: inq̄t: mirabi/lium eius q̄ fecit: pdigia ei⁹ et iudicia oris eius. Qui locus similis videt illi loco: vbi ad moy/sen ḡrentē q̄s esset cum dixisset: Ego sum qui sum: t dices filijs israel: Qui est misit me ad vos: qō ex ali/quātula cūq; pticula rara pura mēs capit: Deinceps nomen suū cōmemozans erga hoīes gratiā suā mi/sericoziter temperauit dicēs: Ego sum deus abza/am: et deus isaac: et deus iacob: hoc mihi nomen est in ęternū. Ubi intelligi voluit t illos quoq; se deū di/xit viuere secū in ęternū: Et hoc dixit qō capi etiā a paruulis posset: vt ego sum q̄ sum: illi p captu intel/ligerēt q̄ grandibus viribus charitatis noscent ḡre/re faciem eius semp. Si ergo qō est ipe multū est ad vos vel videre vel ḡrere: mementote mirabiliū ei⁹ q̄ fecit: prodigia eius t iudicia oris eius. Et quibus dicit: Semē abzaam serui eius: filij iacob electi eius. Vos semē abzaam: vos filij iacob me/mentote mirabiliū eius q̄ fecit: pdigia eius t iudi/cia oris eius. Me q̄s autē vni genti hoc tribueret is/raelitarū sm carnē: et non intelligeret magis esse se/men abzaę filios promissionis q̄q filios carnis: q̄bus Apl's dicit cū gentib⁹ loqueret: Vos q̄ abzaę semen estis: sm promissionē hęredes: Sequit t dicit: Jpse dominus deus noster: in omni terra iudi/cia eius. Hoc dicit p esaiam ad hierusalē liberam matrē nostrā: Et q̄ eruit te: ipe dñs de⁹ tu⁹: de⁹ vni/uersę terrę vocabit. An iudęoz de⁹ tm̄: Absit. Jpe est dñs deus noster: in omni terra iudicia eius: quia in omni terra ecclesia eius: vbi p̄dicant iudicia ei⁹. Quid ergo ait in alio psalmo: Qui annunciat ver/bum suum iacob: iusticias et iudicia sua israel. Non fecit sic omni genti: et iudicia eius non manifestauit eis. Jdeo dictum est: quia ad vnam gentem voluit intelligi pertinentē ecclesiā ad semen abzaę quę vo/cata est quidē ex omnibus gentib⁹: et sic in ea dicūt omnes gētes: vt vna sit gens in adoptionē vocata. Extra istā nulli genti manifestauit iudicia sua: q̄n q̄ ea nō crediderūt: etiam si annunciata sunt: manife/sta eis vtiq; nō sunt: quia nisi credant nō intelligent. Memor fuit in sęculū testamēti sui. Alij co/dices habent: in ęternū: quod ex ambiguo greco fa/ctum est. Sed si in hoc sęculo intelligendū est: nō in ęternū: qō mō exponēs: cuius testamēti memor fue/rat: adiūgit t dicit: Uerbi quod mandauit in mille generationes: Quod adhuc cū aliq̄ fine pōt intelligi. Sed deinde dicit: Qō disposuit ad abzaam: et iuramenti sui ad isaac. Et statuit illud iacob in p̄ceptum: et israel in testamentū ęternū. Ubi null⁹ est ambiguitatis locus. αἰώνιον: quippe habet grecus: qō nusq; no/stri nisi ęternū interpretati sunt: Uix autē aliq̄ alicu/bi αἰωνίον ęternale dixerūt: nisi forte qz αἰωνόβιον familiarius interpretat sęculū: αἰώνιον non ęter/nū: sed seculare interp̄tari velint: qō neminē ausum fuisse cōmemini. Si aūt bocloco testamentū vetus intellgēdū est, pter terrā chanaan: sic eñ sermo cō texit: t statuit illud ipi iacob i p̄ceptū: t ipi israel in testamentū ęternū: dicēs: Tibi dabo terrā chanaan funiculū hereditatis vestrę. Quō intelligendum est ęternū: cū terrena illa hereditas ęterna eē nō possit:

D
j. paralip. j6.

Exo. 3.

Ibidem

j. paralip. 16.

Gal. 3.

Act. † vniuersa.

E
j. paralip. 16.
Esa. 54.
Roman. 3.

Ps. j47.

Esa. 7.

j. paralip. j6.

F

Et ideo vetus testamentū vocaꝝ: qz per nouū abo-
letur. Ille vero generationes: nec ęternum viden-
tur aliqd significare: qz vtiqz finem habēt: et ad ipa
tpalia nimis multę sunt: Quālibet eñ paucis annis
generatio ꝛterminek: quam greci γενεάν dicunt:
quā minimā quidā quindecim annis terminauerūt:
ex qua hō incipit posse generare: Quę sunt istę mil-
le generationes: Nō solū a tpe abrahā qñ ei facta est
ista ꝓmissio: vsqz ad tps noui testamenti: sed ab ipso
adam vsqz ad terminū sęculi. Quis eñ audeat dice
re quindecim annoꝝ milibus hoc sęculum extendi:
G Proinde mihi videꝝ nō hic vetus testamentū intel-
ligendū: qō nouo esset tollendū. Dicit per ꝓphetā:
Hiere.31. Ecce dies veniūt dicit dñs: et cōfirmabo domū ia-
Heb.8. cob i testamentū nouū: nō ſm testamentū qō cōsti-
tui patribꝰ eoꝝ: cū eduxissem eos ꝛ terra ęgypti: ſ
testamentū fidei: qō laudat Apls cum abrahām no-
bis ꝓponit imitandū: et ꝛ legis operibus glorian-
tes inde cōuincit: q abraam etiā ante circuncisionē
Gal.3. credidit ꝛo: et reputatū est illi ad iusticiam. Deniqz
cū dixisset: Memoz fuit in sęculū testamenti sui: qō
in ęternū intelligere ꝛbemus: testamenti scz iustifi-
cationis ꝛ hęreditatis ęternę: quā fidei ꝓmisit ꝛꝰ:
Verbi inqt qō mādauit in mille generatiōes. Quid
est mādauit: Qō eñ ait: Tibi dabo terrā chanaan:
nō mandatū est: sed ꝓmissum. Mandatū est autem
qō facere ꝛbemꝰ: ꝓmissum qō accipere. Manda-
Roma.j. tum ergo fides est: vt iustus ex fide viuat: et huic fi-
dei hęreditas ęterna ꝓmittitur. Ille ergo genera-
tiones ꝓpter numeri perfectionē ꝑ omnibus intelli-
gendę sunt: id ē q̄diu generatio generatiōes sequē-
do succedit: tamdiu mandatū est viuendum ex fide.
Qō obseruat populus ꝛi: filij ꝓmissionis nascēdo
venientes: et moziendo abeuntes: donec oīs genera-
tio finiaꝝ: qō millenario numero significatū est: qz ꝑ
denarij numeri solidū quadratū ꝛcē ꝛcies: et hoc
ꝛcies ad mille ꝓuenit. Qō disposuit inqt ad abrahā
et iuramenti sui ad isaac: et statuit illud iacob: id est
ipi iacob in p̄ceptū. Ipi sunt tres patriarchę: quoꝝ
specialiter se dicit ꝛū: quos ꝛ dñs nominat in testa-
Matth.8. mento nouo: vbi dicit: Multi ab oriente ꝛ occidēte
venient: et recumbēt cū abrahā et isaac ꝛ iacob in re-
gno cęloꝝ. Ista est hęreditas ęterna. Nā et hic vbi
ait: Statuit illud iacob in p̄ceptū: manifestauit pręce-
ptum esse fidei. Nō eñ ꝓmissum appellaret p̄cę-
ptum. Si eñ opꝰ est in p̄cepto: merces in ꝓmisso:
Joh.6. Hoc est opꝰ ꝛi dñs ait: vt credatis in eū quem ille
misit: Hoc est q̄ verbū qō mandauit: Memoz erit
in ęternū testamēti sui: hoc est verbū fidei qō p̄dica-
mus: Statuit illud ipi iacob in p̄ceptū: et ipi israel
in testamentū ęternū: id est qō ex ipo ꝟbo ꝛ p̄cepto
H impleto daturus esset aliqd ęternū: Dicens tibi
j.paralip.16. dabo terrā chanaan: funiculū hereditatis
vestrę. Quō ergo est hoc in ęternū: nūi aliqd ęter-
num significet: Ipa eñ dicta est terra ꝓmissionis:
Exo.3. terra fluēs lac ꝛ mel: Qō totū significat gratiā in q̄
Psā.33. gustaꝝ q̄ suauis est dñs: ad quā nō oēs hoīes perti-
2.Thes.3. nent. Nō eñ oīm est fides: ideo addidit: Funiculū
hereditatis vestrę. Idē in alio psalmo semen abrae
qō est christus intelligiꝫ loqui: vbi dicit: Funes ce-
Psā.15. ciderūt mihi in p̄claris: etenī hereditas mea p̄clara
est mihi. Cur aūt dicta sit terra chanaan: interpre-
tatio huiꝰ nois aperit. Chanaan quippe interpretaꝝ
humilis. Qz si ad illaz referaꝝ sententiā sancti noe q̄
eundē chanaan dixit futurū seruū fratrū suoꝝ: hinc Heb.9.
est etiam seruilis timoz. Seruus aūt nō manet i do- Joh.8.
mo in eternū: filius autē manet in ęternū. Ideo ex-
cluso chananęo: vaꝝ terra ꝓmissionis semini abrae.
Cōsummata enim charitas: foras mittit timoꝛē: vt j.Joh.4.
filius maneat in domo in ęternū. Unde dictum est:
et ipi israel in testamentū ęternū. Deinceps exequit
historiā in libro sanctoꝝ veritate notissimā. Cum
essent numero breui: paucissimi et incolę Act.7.cha.
†in ea: Id est in terra chanaan: Quādo ibi patres habitauerūt abraam isaac et iacob: añqz eā accipe-
rent hęreditatē: in semine suo paucissimi erant: ꝛ in-
colę in ea. Nōnulli autem codices habēt nō pauci-
simi et incolę: sed paucissimos ꝛ incolas. Ubi appa-
ret eos q̄ ista ita interꝓrati sunt: greca fuisse locutio-
nem secutos: q̄ transferri nō potest in latinū: nisi cū
ea absurditate: quę ferri omnino nō possit. Si enim
totā ipam locutionē transferre conemur: dicturi su-
mus in ea esse illos numero breui: paucissimos ꝛ in-
colas in ea. Quod aūt ait greꝯus in ea esse illos: hoc
est latine: cum essent: qō verbū nō potest casus accu
satiuus sequi: sed nominatiuus. Quis eñ dicat cuꝫ
essent paucissimos: sed cū essent paucissimi: Cū er- † Act.7.
go essent numero breues: vel numero breui: pauci- Re sierunt.
simi et incolę in ea: † Transierunt de gente in Act. † Et pro-
gentem: et de regno in populū alterū. Nō ꝛad. Act. transmigra-
petitio est eius qō dixerat de gente in gentē. Nō ꝓmisit, minem.
†dimisit homini nocere eis: Id est nō ꝓmisit, Paralip.
Greca aūt locutio est: nocere illos: latina vero: no-
cere illis. Et corripuit ꝓ eis reges. Nolite: j. Paralip.
inquit: tangere christos meos: ꝛ in ꝓphetis
meis nolite malignari. Uerba dixit ꝛi corri-
pientis vel arguentis reges ne lęderent sanctos pa-
tres: cum essent numero breues: et paucissimi: atqz
incolę in terra chanaan. Quę verba licet in libris et
historię nō legantur: tamen intelligenda sunt vel la-
tenter dicta: sicut ꝛus in hominū cordibus loquit
occultis et veracibus visis: vel etiam per angelum
expressa. Nam et rex gerarum: et rex ęgyptiorū Heb.12.
diuinitus admoniti sunt ne nocerēt abrae: et rex ali- Heb.13.
us ne noceret isaac: et alij ne nocerēt iacob: cū essent
paucissimi et incolę: anteqz ad incolendā ęgyptum
cum filijs suis transiret iacob: quod intelligiꝫ in eo
cōmemoratū quod ait: Transierunt ꝛ gente in gen
tem: ꝛ regno in populum alterum. Sed quia occur
rebat quęrere anteqz transirent: et in ęgypto multi-
plicarenk: quō numero breues: paucissimi: et incolę
in aliena terra perdurare potuerunt: secutus adiun-
xit: Nō ꝓmisit homini nocere eis: et corripuit ꝓ eis
reges: Nolite tangere christos meos: et in ꝓphetis
meis nolite malignari. Potest autem merito moue
re quō fuerint christi appellati anteqz esset vnctio: ex
qua hoc nomē impositum est regibus: Nō a saule j.Reg.10.
cępit: cui dauid successit in regno: atqz inde cęteri et
reges iudę ꝛ reges israel: cōtinuatione sacratę cōsue
tudinis vngebantur: In qua vnctione figurabatur
vnus verus christus: cui dictum est: Unxit te ꝛus Psā.44.
ꝛus tuus oleo exultationis pręꝓ participibus tuis.
Unde ergo illi iam tunc christi appellabanꝰ: Nam
ꝓphetas eos fuisse legimus. De abraam vtiqz quod Heb.11.
de illo manifeste dictū est: hoc ꝛ de illis intelligendū
est. An ideo christi: qz etiā si latēter: iā tū christiani:

Quis enim caro christi ex illis: tamē christus ante
Rom. 8. illos: quod ꝛ iudeis respōdit dicēs: Anteq̄ abraam
fieret ego sum. Quō ergo hunc illi ignorarēt: aut in
eum nō crederēt: cū ꝓpterea ꝓphetę dicerent: qz licet
Ibidem occulti⁹: tū dñm ꝓnunciabāt: Uñ aperte ipe dicit:
Abraam cōcupiuit videre diē meū: ꝛ vidit et gaui-
sus est. Nō em̄ quisq̄ ꝑter istā fidem q̄ est in christo
Tito. 2. iesu: siue ante eius incarnationē: siue postea recōci-
liatus est deo: cum sit ab apl̄o veracissime definitū:
Unus em̄ deus: et vnus mediator dei ꝛ hominū: ho
& mo christus iesus. Deinde iam narrare incipit quō
Gen. 41. factū sit vt transirēt de gente in gentem: et de regno
in populū alterū. ¶ Et vocauit: inq̄t: famē sup
terrā: et omne firmamentū panis cōtriuit.
¶ Misit ante eos virū: in seruū venunda-
tus est ioseph. Per hoc factū est vt transirēt de
gente in gentē: de regno in populū alterū. Sed non
sunt negligenter ꝓtereundę scripturarū sanctarū lo
cutiones. Uocauit inq̄t famē sup terrā: quasi fames
aliqua ꝑsona sit: vel aliq̄d animatū corpus: vel ali-
quis spūs q̄ obedire possit vocanti: cū sit fames ex
inedia cōtracta pnicies: atq̄ ita sit in eis q̄ eam pa-
tiuntur: vt aliqs morbus. Sicut em̄ morbus vt esse
desinat: fit plerūq̄ p medicamentū: sic et fames sa-
natur quodammō p alimentū. Quid est ergo: voca-
uit famē: An forte ista mala q̄ patiunt hoīes: habēt
Psal. 77. quosdā ꝓpositos suos angelos malos: Nam et in
alio psalmo dicit immissione p angelos malos deū
hoīes afflixisse: nō vtiq̄ errante iudicio. Et hoc est
forte: vocauit famē: id est angelū ꝓpositū famis: et
eius rei noīe cuius est ꝓpositus appellat. Ex q̄ opi-
nione romani veteres quosdā deos tales cōsecraue-
rūt: sicut dea febrem: deumq̄ pallorē. An q̄d est cre-
dibilius: vocauit famē: intelligendū est: dixit vt fa-
mes esset: vt ꝫ sit vocare q̄d est appellare: hoc appel-
lare q̄d dicere: hoc dicere q̄d iubere: Nā ille voca-
Rom. 4. uit famē qui vocat ea quę nō sunt tāq̄ sint. Nec ibi
Psal. 42. sint. Apl̄s dixit: Qui vocat ea q̄ nō sunt vt sint: sed tāq̄
sint. Apud deū quippe iam factū est: q̄d eius disposi
tione futurū est: qz de illo alibi dicit: Qui fecit q̄ fu-
tura sunt. Et hic qñ fames facta est: tūc dicta est vo-
cata: id est vt adesset q̄ iam fuerat in eius occulta gu
bernatione disposita. Deniq̄ quō vocauerit famē:
statim exposuit dicens: Omne firmamentū panis
cōtriuit. Et hęc inusitata locutio est. Cōtriuit enim
Psal. 9. dixit ꝓ eo q̄d est cōsumpsit. Misit ante eos virum:
Quē virū: Joseph. Quō misit: In seruū venūda-
tus est ioseph. Nempe qñ factū est: peccatū erat fra-
trum: et tñ deus misit ioseph in egyptū. Intuenda
est ergo res magna ꝛ pnecessaria: quō deus bñ vtat
malis operib⁹ hominū: sicut illi cōtra male vtuntur
bonis opibus dei. Cōtexit deinde narrationē cōme-
Ibidem morās q̄ ptulerit ioseph ī humilitate sua: et quō fue
rit sublimatus. Humiliauerunt in cōpedib⁹
pedes eius: ferrū ptransijt animā eius: do
nec veniret verbū eius. Cōpedes quidē acce-
pisse ioseph nō legimus: sed factū esse: minime dubi
tandū est. Aliqua em̄ ꝓtermitti potuerūt in illa hi-
storia: q̄ tñ spiritūs sanctū nō laterent q̄ in his loquit
psalmis. Ferrū aūt q̄d dicit ptransisse animā eius:
tribulationē durā necessitatis accipimus. Nō enim
corpus: sed animā dixit. Talis em̄ locutio est quędā
in euāgelio: vbi symeon dixit ad mariā: Ecce posit⁹
est hic in ruinā: et in resurrectionē multoꝝ in israel: ꝛ Luce. 2.
in signū cui cōtradicet: et tuā ipius animā ptransiet
gladius: vt reuelent ex multis cordibus cogitatio-
nes. Passio quippe dñi q̄ multis ruina fuit: ꝛ in qua
multoꝝ cordiū occulta patuerūt: qm̄ expressum est
q̄d de dño sentiebāt: et ipam ei⁹ matrē grauiter car-
nali orbitate pcussam sine dubio cōtristauit. In illa
vero tribulatiōe fuit ioseph: donec veniret verbum
eius: quo fuerat interpretatus veraciter somnia. vñ Gen. 40.
cōmendatus est regi: vt etiā illi de somnijs eius futu
ra ꝓdiceret. Sed qm̄ dixit: donec veniret verbū ei⁹:
ne oīno eius sic intelligerem⁹: vt quisq̄ rē tantā ho
mini tribuendam putaret: cōtinuo subiecit: ¶ Elo-
quium dñi inflammauit eum. Uel q̄d magis AD
de greco expressum est: alij codices habēt: Eloquiū
dñi igniuit eum: vt etiam ipe inter eos cōputaret
quibus dictū est: Laudamini in noīe sancto ei⁹: Elo
quium dñi igniuit eū. Merito spiritussanct⁹ quādo
a dño missus est: visę sūt illis linguę diuisę velut ig- Act. 2.
nis. Et apl̄s dicit: spiritu feruētes: A quo igne disce Roma. 12.
dent: de q̄bus dicit: Refrigescet charitas multoꝝ. Matth. 24.
Deniq̄ sequit: Misit rex et soluit eum: prin- Gen. 41.
ceps populoꝝ ꝛ dimisit eū. Ipe est rex qui ꝛ
princeps populoꝝ: Soluit cōpeditū: dimisit inclu
sum. ¶ Cōstituit eum dñm domꝰ suę: ꝛ prin- Ibidem
cipem omnis possessionis suę: ¶ Et erudi-
ret principes eius sicut semetipsum: et se-
nes eiꝰ prudētiā doceret. Græcus habet: et se-
niores eiꝰ sapientiā doceret. Qō oīmō adver
bū dei ita dici possz: erudiret pncipes eiꝰ sicut semet
ipm: ꝛ seniores eiꝰ sapientes faceret. πρεσβυτεροσ
em̄ hz q̄s dicere solemꝰ seniores: non γερονται σ
id est senes. σοφίζε autem q̄d vno verbo latine di
ci nō potest: a sapiētia dictū est: q̄ σοφία grece dici
tur: nō a prudētia q̄ φρονησισ appellat. Neq̄ hoc
tñ legimus in illa sublimitate ioseph: sicut nec cōpe
des in eius humilitate. Sed vnde fieri possit vt vir
tantus vnius veri dei cultor: in egypto alendis tm̄
modo corporibus: ꝛ rebus tm̄ corporalibus guber
nandis esset intentus: ꝛ quo eos meliores redderet:
curam nō gereret animoꝝ: Sed ea cōscripta sunt
in illa historia: quę fm̄ intentionē scribentis in quo
erat spiritussanctus rebus futuris in illa narratione
significandis sufficere iudicāda sunt. Et intrauit M
israel in egyptū: et iacob accola fuit in ter- Gen. 26.
ra cham. Quod est israel: hoc ē iacob: et quod est
egyptus: hoc est terra cham. Hic enim apertissime
demonstratū est de semine cham filij noe: cuius pri- Gen. 10.
mitiuus fuit chanaan: exortam fuisse etiam gentem
egyptioꝝ. Proinde in quibus codicibus hoc loco
legitur chanaā: emendandū est. Melius autem in-
terpretatum est: accola fuit: q̄ sicut alij codices ha-
bent: inhabitauit: quod tantundē esset si et incola di
ceretur. Nihil enim aliud significat. Haz idipm est
verbum in greco isto loco: quod est et superius vbi
dictum est: paucissimi ꝛ incolę in ea. Incolatus por-
ro vel accolatus: nō indigenā sed aduenaz ostendit.
Ecce quomodo transierunt de gente in gentē: de re-
gno in populum alterum. Quod breuiter propo-
situ fuerat: breuiter narrando explicatum est. Sed
de quo regno transierunt in populū alterū: merito
queri potest. Nondū em̄ regnabāt ī terra chanaan:
quia nondū ibi fuerat regnū cōstitutū populi israel,

Quomodo ergo pōt intelligi: nisi forte ꝑm anticipationē: qz ibi regnum futurū erat seminis eoꝝ: Deinceps narrant ꝙ̄ in ægypto gesta sunt. ¶ Et auxit: inquit: populū suū vehemēter: et firmauit eū sup inimicos eius. Etiam hoc totū breuiter ꝓpositū est: vt quemadmodū factū sit: vt deinceps narretur. Nō em̄ tunc firmat⁹ est populus dei sup ægyptios inimicos suos: qñ eoꝝ masculini fœtus necabantur: vel qñ in faciendis lateribus cōterebantur: sed qñ in manu potēti ꝑ signa z portenta dñi dei sui: metuendi et honorandi facti sunt: donec duri regis cōtentio vinceret: et mare rubrū psecutorē cum exercitu eius obrueret. Oz ergo breuiter positum est: Firmauit populū suū super inimicos eius: velut ꝙ̄reremus quō factū sit: incipit dicere: donec etiam id narrādo determinet. ¶ †Et cōuertit coꝝ eorum vt odirēt populū eius: et dolū facerent in seruos eius. Nunq̄d nam intelligendū est vel credendum: ꝙ deus coꝝ hominis ad faciēda peccata cōuertat: An peccatū nō est: vel paruū peccatum est odisse populū dei: z dolū facere in seruos ei⁹: Quis hoc dixerit: Nunq̄d ergo istoꝝ tam grauiū peccatorum auctor est deus: q̄ nullius vel leuissimi peccati auctor credendus est: Quis sapiens: et intelliget hęc: Nam ipa est illa mirabilis dei bonitas: qua bñ vtitur etiā malis: vel angelis: vel hominib⁹. Cū em̄ ipi vitio suo mali sint: ille de malo eorum bene facit. Nō em̄ anteq̄ odissent populū eius boni erant: sed maligni z impij tales erāt: q̄ facile incolis suis fœlicibus inuiderēt. In eo ergo ꝙ populū suū multiplicauit: hoc beneficio suo malos ad inuidendū cōuertit. Inuidia est em̄ odiū fœlicitatis alienę. Sic ergo cōuertit coꝝ eoꝝ: vt ꝑ inuidentiā odissent populū eius: et dolū facerēt in seruos eius. Nō itaq̄ coꝝ illorum malū faciendo: sed populo suo benefaciēdo: coꝝ illorum sponte malū cōuertit ad odiū. Nō em̄ rectum coꝝ puertit: sed sponte puersum ad odiū populi vbi eo malo bene vteret cōuertit. Nō enim illos malos faciendo: sed istis bona q̄bus mali facillime possent inuidere largiēdo: Quo illoꝝ odio z ad exercitationem populi sui: et ad gloriā noīs sui ꝙ̄ nobis est vtilis: quō sit vsus: cōsequentia docēt: ꝙ̄ in eius laude cōmemorant cum cantat alleluia. ¶ Exo.5. Misit moysen seruū suū: z aaron quem elegit ipsum. Sufficeret quē elegit: sed nihil in eo ꝙ̄rendū est qđ additū est ipm. Locutio scripturarum est: sicuti est: In q̄ habitabūt in ea: Qua locutiōe diuinę paginę plenę sunt. ¶ Posuit in eis verba signoꝝ suorum: et ꝓdigiorū in terra cham. Nō ita debem⁹ accipere verba signoꝝ z ꝓdigiorū: quasi verba quibus verbis fierent signa et ꝓdigia: id est ꝙ̄ dicerent vt fierēt signa et ꝓdigia. Multa em̄ sine verbis facta sunt: vel virga: vel manu extenta: vel fauilla in cœlum missa: Sed quia illa ipa ꝙ̄ facta sunt: non erāt alicuius significationis inania: sicut z verba ꝙ̄ loquimur: ideo et ipa dicta sunt verba: nō vocum et sonorū: sed signoꝝ et ꝓdigiorū: Posuit in eis: id est Exo.10. fecit per eos. Misit tenebras et obscurauit. Scriptū est et hoc inter plagas quib⁹ et ægyptij ꝑcussi sunt: Qđ aūt sequit: in diuersis codicib⁹ varie legitur. Alij nāq̄ habent: Exacerbauerunt ser- Al. †et non exacerbauit. mones eius. Alij vero: †Nō exacerbauerūt sermones †eius: Sed qđ prius dixi: in pluribus †suos.

inuenim⁹. Ubi aūt addita est negatiua ꝓticula: vix duos codices potuim⁹ reperire. Sed ne forte meniosi ꝓpter sensum faciliorē abundauerit: qđ em̄ facilius intelligit ꝙ̄ id qđ dictū est: Exacerbauerūt sermones ei⁹: Utiq̄ cōtumacib⁹ suis ꝓtradictiōib⁹ conati sumus ꝑm aliquā rectam sententiā etiā illud exponere: Et ꝑinterim occurrit: Non exacerbauerunt sermones ei⁹: id est i moysen z aaron: quia eos etiam durissimos patientissime ptulerūt: donec oīa quę deus in eis facere dispositum erat: ex ordine cōplerentur. ¶ Cōuertit aquas eoꝝ in sanguinē: et occidit pisces eoꝝ. ¶ †Dedit terrā eoꝝ rum ranas: in penetrabilibus regū ipsoꝝ. Tāq̄ diceret: Terrā eoꝝ cōuertit in ranas. Tāta em̄ ranaꝝ fuerat multitudo: vt ꝑ ὑπέρβολην cōuenienter diceret. ¶ Dixit z venit cynomyia et cynifex in omnibus finibus eoꝝ. Si qñ quē dixerit: in verbo eius erat añq̄ fieret: Et sine re ibi erat quo z tpe fieret: quāq̄ z ꝑ angelos et per seuos suos moysen z aaron etiā tūc q̄dammō dixerit fieret qñ fuerat faciendū. ¶ Posuit pluuias eoꝝ †in grandinē. Similis locutio illi est vbi ait: Deꝝ dit terrā eoꝝ ranas: nisi q̄ ibi nō vtiq̄ in ranas ro ta terra cōuersa est: pluuia vero in grandinem etiaꝝ tota potuit. Ignē cōburentē in terra ipsoꝝ: Subaudit posuit. ¶ Et ꝑcussit vineas eoꝝ: et ficulneas eoꝝ: et cōtriuit †omne lignum finium eoꝝ. Hoc in grandinib⁹ et fulminib⁹ factum est: vñ et ignē dixit cōburentē. ¶ Dixit z venit locusta et bruchus: cui⁹ nō erat numerus. Una plaga ē locustę z bruchi: qñ altera est parens: z alter est fœtus. ¶ Et comedit omne fœnū in terra eoꝝ: et comedit omnē fructū terrę eoꝝ. Et fœnū fructus est: sicut loqui scriptura consueuit: q̄ fœnū appellat etiam segetes frugū. Sed vt duo diceret: duobus fortasse q̄ dixerat numero voluit cōsonare: id est locustę et bruchō. Hoc aūt totū ptinet ad elocutionis varietatē medentē fastidio: nō ad diuersitatē sententiaꝝ. ¶ Et ꝑcussit omne primogenitū in terra eoꝝ: primitias omnis laboris eorum. Hęc plaga nouissima ē: exceptā mortē in mari rubro: Primitias vero laboꝝ: ꝓpter primogenita pecorū dictus arbitror. Quę plagę cū sint decem: nec oēs cōmemoratę sunt: nec eodem ordine quo ibi factę legunt. Libera em̄ est laudatio a lege narrātis et texentis historiā. Cuius laudationis auctor z dictor cū sit ꝑ ꝓphetam spiritussanc⁹: eadē vtiq̄ auctoritate qua per eum ęgit hominē q̄ illā scripsit historiā: et cōmemorat aliquid factū qđ ibi non legit: et quod ibi legitur: ꝓterit. Addiungit autem etiam hoc laudibus dei: ꝙ argento et auro ditatos israelitas eduxit de ægypto: quia et ipi tales erant q̄ nondū possunt cōtemnere laborum suorū li cet temporalē tū debitā iustāq̄ mercedē. Hęc in eo ꝙ ægyptios deceperūt: a q̄bus sibi vt cōmodaretur aurū argentūq̄ petiuerūt: putandus est deus huiusmodi dolos eis q̄ sursum coꝝ habent vel iubere: vel si fecerint approbare. Magis em̄ ꝑ illa dei verba vtiq̄ ab illo q̄ coꝝ eoꝝ videbat: z cupiditates examinabat: ꝑmissi sunt facere ista q̄ iussi: non tū sine aliq̄ ꝓfectu animę carnalis: quod et bis fecerūt q̄ talia iure passi sunt: Et q̄uis per dolū ab iniquis hoīb⁹: tū quod sibi reddi debuit: abstulerūt. Sicut enim

egyptiorum iniquitate: sic istorum infirmitate ad id quod opus erat illis factis figurandū ⁊ p̄nunciandū
Exod. quod opus erat illis factis figurandū ⁊ p̄nunciandū
diuine vsus est deus. ¶ Et eduxit eos †in argento ⁊ auro. Et ista locutio scripturarum est. Pro eo
S quippe dictū est: in argento ⁊ auro: ac si diceret: cum
argento ⁊ auro. Et non erat in tribus eorū infirmus: Sed corpore: non animo. Etiā hoc ma-
Exod. 12. gnū dei beneficiū fuit: vt in illa necessitate migrandi
nullus esset egrotus. Lętata est egyptus in p-
fectione eorū: quia incubuit timor eorum super eos. Timor quippe hebręor super egyptios.
Non em timor eorum quo timebāt hebręi: sed quo timebant. Dicet aliquis: Quomō ergo nolebāt eos
dimittere egyptij: Quomō tanc̄ redituros dimise-
rūt: Quomō tanc̄ redituris ⁊ reddituris aurū ⁊ ar-
gentū perentibus cōmodauerūt: si lętata est egypt⁹
in p̄fectione eorum: Sed intelligendū est post illam
vltimā egyptiorū mortē ⁊ tantā stragem in mari ru-
bro tā magni psequētis exercitus: egyptios timuisse
residuos: ne redirent hebręi: ⁊ eor reliquias magna
felicitate ⁊ facilitate cōtererēt. Tūc impletū ē qō su-
per⁹ cū dixisset: Et auxit pplm suū vehemēter: mox
addidit: Et firmauit eum super inimicos eius. Hanc
em sententiā vno versiculo p̄positam vt explicaret
quō id factū sit: adiūxit cętera ḡ in hac laude cladis
narrauit: vsq̄ ad istum locū vbi ait: Lętata est egy-
ptus in p̄fectione eorum: quia incubuit timor eorū
sup eos: vel: vt assignans qō p̄posuerat: quia firmauit
populū suum sup inimicos eius. Proinde iam dicit:
quę iter agentibus in heremo beneficia diuina col-
lata sunt. ¶ Expandit nubem in p̄tectionem
eorū: ⁊ ignem vt luceret eis p noctem. Tam
Exod. 13. sunt hęc manifesta: q̄ nota. ¶ Petierūt †carnes
et venit coturnix. Nō coturnices cōcupierūt: ſ
Num. 11. carnes. Quia ipo ⁊ coturnix caro est: ⁊ i isto psalmo
non loquit̄ de amaricatiōe eorū in quibus nō est bū
placitum dei: sed de fide electorum: qō est verū semē
abrae: ipsi intelligēdi sunt petisse vt veniret vñ ama-
ricannū murmura oppriměrēt: Etiā i versu quid se-
Exod. 16. quit̄: Et pane cęli saturauit eos. Māna qui-
dem nō nominauit: sed nulli obscurū est qui illas lit-
Exod. 17. teras legit. ¶ Dirupit petrā et fluxerūt aquę:
abierunt in sicco flumia. Et hoc factū: tam ci-
to intelligit̄ q̄ legit̄. Dis autē omnib⁹ būficijs suis:
deus cōmendat in abrahā meritū fidei. Sequit̄ enim
Genes. 15. et dicit: ¶ Quoniā memor fuit verbi sancti
sui: qō† habuit ad abraam puerum suum.
¶ Et eduxit populū suum in exultatione: ⁊
electos suos in lętitia. Or ait populū suū: hoc
repetiuit: electos suos: Et q̄ ait: in exultatione: hoc
repetiuit: in lętitia. ¶ Et dedit illis regiōes gen-
tū: et labores populorū possederunt. Qō
sunt regiones gentiū: hoc sunt labores populorū: et
qō dictū est: Dedit illis: hoc repetitum est: possede-
runt. Et tanc̄ quęrerem⁹ cui bono ista data sunt: ne
hoc ipsum putaret summū bonū: qō ista felicitas re-
rum temporaliū populo dei data est: p̄tinuo eam ad
aliud retulit: vbi summū bonū oportet inquiri. Ut
custodiant: inquit: iustificatiōes eius: ⁊ legē
eius requirant. Ubi non solū intelligendū est dei
seruos ⁊ electos filios p̄missionis: verum ⁊ germa-
nū semen abrae: imitantes fidem abrae: propterea
ista bona terrena sumere a deo: vt non in eis luxu de-
fluant: siue puersa securitate torpescant: sed ideo ha-
beant diuina misericordia hęc omnia p̄parata: in q̄-
bus quęrendis possent negociosissimis laborib⁹ oc-
cupari: vt ad hoc vacent vnde bonū ętern̄ possit ac-
quiri: Hoc est vt custodiāt iustificationes eius: ⁊ le-
gem eius requirant. Denicq̄ quoniā semen abrae ta-
les hic intelligi voluit: qui vere essent semen abrae:
quales vticq̄ nec in illo populo defuerūt. Qō etiam
apostolus Paulus satis ostendit: cū dicit: Sed non 1. Cor. 10.
in omnib⁹ illis beneplacitū est deo. Si em nō in om-
nibus: p̄fecto fuerunt ibi quidam in quib⁹ benepla-
citum est deo: non in omnib⁹ illis p̄fecto. Quia ergo
tales psalmus iste cōmendat: nihil hic dixit de iniqui
tatibus ⁊ irritatiōibus ⁊ amaricatiōe eorū: in quib⁹
nō est beneplacitū deo. Sed quia ⁊ iniquis non sola
iusticia: verūetiam misericordia dei omnipotentis ⁊
clementis apparuit: de illis sequēs loquit̄ psalmus
cum laudib⁹ dei. Et tamē vticq̄ in vno populo fue-
runt: nec istos illi suarū iniquitatū cōtagione pollue-
runt. Monuit em domin⁹ qui sunt eius. Et si i hoc sę- 2. Timoth. 2.
culo nō potest ab iniustis recedere: recedat ab iniusti Ibidem.
cia omnis qui nomīat nomē domini. Ut hoc ḡ tanc̄
in corpore psalmi hui⁹ velut latentem quodāmodo
eius animā cōmendemus: hoc est i verbis quasi ex-
teriorib⁹: interiorem intellectū: videl̄ mihi āmone-
ri semē abrae: qui sunt omnes filij p̄missionis p̄tinē-
tes ad ętern̄ hereditatē testamenti ętern̄: vt tanc̄
ipsam hereditatē sibi eligant deum: ⁊ eum gratis co-
lant: id est p̄pter ipsum: non p̄pter aliquod emolumē-
tum mercedis extra ipsum: Et hoc faciant laudātes:
inuocantes: annūciantes: nec in suā sed in eius glo-
riam: per fidem bene operantes: spe gaudentes: cha
ritate feruentes. Hoc totū sonat his versibus.

Repetitio exposito rum.

Confitemini domino ⁊ inuocate no- ✠
mē eius: annūciate† in gentib⁹ ope- Al. †inē gentes
ra ei⁹. ¶ Cantate ei ⁊ psallite ei: nar-
rate omnia mirabilia ei⁹: Laudamini i no-
mine sancto eius: ¶ Lętetur cor quęrentiū
dominū: Quęrite dominū ⁊ cōfirmamini:
quęrite faciem eius semper. Deinde ad paru
lorū corda nutrienda vt roborent̄ in fide: de patriar-
chis p̄ponunt̄: ⁊ illorū fidei ⁊ p̄missionis dei vt imi-
tando ⁊ sperando simus semen illorū: nō de sola gen-
te hebręorū: sed quotquot istam gratiā suscipiunt in
omni terra. Qō totū his versibus cōtinet. ¶ Me-
mentote †mirabilia eius quę fecit: p̄digia Al. †mirabiliū.
eius ⁊ iudicia oris eius. ¶ Semen abraam
serui eius: filij iacob electi eius. ¶ Ipse est
dominus deus noster: i vniuersa terra iu-
dicia eius. ¶ Memor fuit in seculum testa-
menti sui: verbi quod mādauit i mille ge-
nerationes. ¶ Qō disposuit ad abraam: et
iuramēti sui ad isaac. ¶ Statuit illud ipsi ia
cob in p̄ceptū: ⁊ ipsi israel in testamētū ęter
nū. ¶ Dicens tibi dabo terrā chanaan: fu-
niculū hereditatis vestrę. Quę omnia p mo-
dulo meo: quēadmodum accipienda essent exposui.
Hic occurrebat animo paruulę fidei. Si ergo deus
gratis est colendus: ⁊ testamēti ęterni hereditas ipe
a seipso requirēdus: mortalē istam vitam cur p̄stat
quęrētibus eum: et temporales necessitates: An et
ipsas suę misericordię multiplicatiōe nō deserit: Nā

intente audite quid ꝑstiterit patribus nostris: vel in quibus fidei exempla cōstituit: vel qui ex illoꝝ carne ꝓpagati etiā fidem imitati sunt. ¶ Cum essent ipsi numero breui: paucissimi et incolę in ea: Id est in terra chanaan: Et pertransierunt de gente in gentem: et de regno in populū alterum. ¶ Non reliquit hominem nocere eis: ⁊ †arguit pro eis reges. ¶ Nolite tangere christos meos: ⁊ in ꝓphetis meis nolite malignari. Si autē quęritis: quomō transierunt de gente in gentem: et de regno in populū alterum: Audite: ¶ Elocauit famem sup terram: ⁊ omne firmamentū panis contriuit. ¶ Misit ante eos virum: in seruum venundatus est ioseph. ¶ Humiliauerūt in compedibus pedes eius: ferrum ptransijt aiam eius: donec veniret verbum eius. ¶ Eloquium domini igniuit eum: misit rex ⁊ soluit eum: princeps populoꝝ et dimisit eum. ¶ Constituit eum dominū domus suę: et principem omnis possessionis suę. ¶ Vt eruditet ꝓncipes eius sicut semetipsuz: et †senioꝛes eius prudentiā doceret. ¶ Et intrauit israel in egyptum: ⁊ iacob accola fuit in terra cham. Ecce quomodo ptransierūt de gente in gentem: et de regno in populum alterum. ¶ Et auxit populū suum vehementer: ⁊ firmauit eum super inimicos eius. Si autē scire vultis quomodo eum firmauit super inimicos eius: audite.

¶ Conuertit coꝛ eoꝝ vt †odirent populū eius: et dolum facerent in seruos eius.

¶ Misit moysen seruū suum: aaron quem elegit ipsum. ¶ Posuit in eis verba signoꝝ suoꝝ: et ꝓdigioꝝ in terra cham. ¶ Misit tenebras et obscurauit eos: ⁊ exacerbauerunt sermones eius. ¶ Conuertit aquas eoꝝ in sanguinē: ⁊ occidit pisces eoꝝz. ¶ Dedit terrā eoꝝ ranas: in †penetrabilibus regum ipsoꝝ. ¶ Dixit ⁊ venit cynomyia et cyniphes: in omnib⁹ finibus eoꝝ. ¶ Posuit pluuias eoꝝ grandinem: ignem comburentē in terra ipsoꝝ. ¶ Et percussit vineas eoꝝ et ficulneas eoꝝ: et contriuit lignum finium eoꝝ. ¶ Dixit et venit locusta et bruchus. cuius non erat numerus. ¶ Et comedit omne fęnum in terra eoꝝ: et comedit omnē fructum terrę eoꝝ. ¶ Et percussit omne primogenitum in terra eoꝝ: primitias omnis laboꝝis eoꝝ. ¶ Et eduxit eos in argento ⁊ auro: et non erat in tribubus eoꝝ infirmus. ¶ Lętata est egyptus in ꝓfectione eoꝝ: quia incubuit timoꝛ eoꝝ super eos. Ecce quomodo populū suū firmauit sup inimicos eius. Cum autem inimicis eoꝝ ista mala iustitia eius inflixerit: quę ipsis largita sint etiam tempoꝛalia misericoꝛdia eius: accipite: ¶ Expandit nubem in protectionē eoꝝ: et ignem vt luceret eis per noctem. ¶ Petierunt carnes et venit coturnix: et pane cęli saturauit eos. ¶ Dirupit petrā ⁊ fluxerunt aquę: abierūt in sicco flumina. ¶ Quoniam memoꝛ fuit verbi sancti sui: quod habuit ad

Ar. †coꝛripuit.

Ar. †senes.

Ar. †odissent.

Ar. †penetralibus.

abꝛaam puerum suum. ¶ Et eduxit populum suum in exultatione: et electos suos in lętitia. ¶ Et dedit illis regiones gentium: et labores populoꝝ possederunt. Non vt ꝓpter ista eum colant: sed vt ea quoꝫ ad bonum eternum referant atꝫ cōuertant: id est vt custodiant iustificationes eius: ⁊ legē eius exquirant. Quęcūꝫ igitur alia bona dat deus: referenda sunt ad gratuitum cultū eius: Ipse autem cultus eius: non est ꝛefeꝛendus ad alia bona quę dat deus. Tunc enim erit gratuitus. Ad quod certamen ꝓuocans hostis: ausus est dicere deo: Nunquid iob gratis colit deum: Pozro si in seruū venundat⁹ ē ioseph: ⁊ humiliatus ⁊ exaltatus locum fecit ad tempoꝛalia bona populo dei vt firmaret sup inimicos eius: quāto magis iesus vęnūdatus ⁊ humiliatus a fratribus suis fm carnē: ⁊ exaltatus in cęlis: locum facit ad eterna bona populo dei triūphanti de diabolo ⁊ angelis eius: Audi ergo semen abꝛaę: non de carne gloziās: sed imitans fidem. Audite serui dei et electi dei ꝓmissionem habentes vitę ꝑsentis ⁊ futurę. Si temptationes durę sunt in hoc sęculo: Joseph in carcere: Jesum in cruce cogitate. Si rerū tempoꝛaliū ꝓsperitas adiacet: non ꝓpter ipsam deo: sed ipsa vtimini ꝓpter deum. Nec eum existimetis ꝓpter vitę hui⁹ necessaria colli a cultoꝛibus suis: ꝙ donat et blasphematoꝛib⁹ suis: sed quęrite primū regnum dei ⁊ iusticiam eius: ⁊ hęc omnia apponent vobis.

Wanth.

Job.j.

Wanth.

¶ Explicit Tractatus de pś. CIIII.

¶ Incipit Tractatus de pś. CV.

Prefatio.

Psalmus centesimusquintus etiaz ipse pręnotat Alleluia: Et ꝺ dupliciter. Sed quidam dicunt vnum alleluia ptinere ad finem psalmi supioꝛis: alterū ad huius principiū. Et hoc asserunt ꝙ omnes alleluiatici psalmi habeant in fine alleluia: non omnes in capite. Unde quicūꝫ psalmꝰ nō habet in finē alleluia: nec in capite volūt eum habere: ꝙ autē in eius capite videt esse: ad finem supioꝛis ptinere. Sed nos quouisꝫ nobis aliquib⁹ certis documentis id verū esse psuadeāt: multoꝝ consuetudinem sequimur: Qui vbicūꝫ legūt alleluia: eidem psalmo attribuunt: in cuius hoc capite inuenūt. Paucissimi em̄ codices sunt: ꝺ quidē in nullo gręcoꝝ repꝛi quos inspicere potui qui habeant alleluia in fine: ꝓter centesimi ⁊ quiquagesimi psalmi cōtextionē: post quē iam nullus est qui ad eundē canonē ptinet. Sed neꝫ hoc posset ꝑscribere cōsuetudini: etiā si omnes codices id haberēt: Fieri enim potuit: vt aliqua ratiōe laudatiōis dei totus psalmoꝝ liber: qui libꝛis quinꝫ constare ꝓhibet (Maz vbi scriptū ē: Fiat fiat: ibi fines libꝛoꝝ esse dicūt) post oia ꝙ cantata sunt: vltimo alla clauderet: nec ꝓpter finem centesimi ⁊ quinquagesimi psalmi necesse esse videō vt oms alleluiatici psalmi in fine habeāt alla. Cum em̄ in capite psalmi geminat alleluia: cur dns aliqñ semel: aliqñ bis dicat aiam̄: et quō eo modo nō possit aliqñ semel: aliqñ bis alla dici: nescio: ꝑsertim ꝙa post numeri notā ꝙ psalmꝰ inscribit quotꝰ sit: vt lut iste centesimusquintꝰ vtrūꝫ alla posituꝫ est. Debuit aūt vnū poni ante ipm numerū: si ad finē ptinet supioꝛis: ⁊ post numerū psalmi scribi alterū alla: qō ad psalmū ipi⁹ numeri ptinet. Sed fozasse ⁊ in hoc

Job.j.

Z

A

loco imperita ꝓualuit cõsuetudo: ⁊ aliqđ afferri põt qđ adhuc ignozam⁹: vnde nos magis docere debeat iudiciũ veritatis: q̃ ꝓiudiciũ cõsuetudinis. Nũc tñ siue semel: siue bis conscriptũ inuenim⁹ alleluia: ꝯm anteq̃ hoc ꝓdiscam⁹: vbicũq; post numerũ psalmi: celeberrimã ecclesię ꝓsuetudinẽ ei psalmo tribuim⁹: qui eodẽ numero ñotat: ꝓfitentes nos arcana omniũ titulo⁹ q̃ sunt in psalmis: ⁊ ozdines eozũdẽ psalmozũ: ⁊ magna esse credere: ⁊ nondũ sicut volumus penetrare potuisse. Videbo autez istos duos centesimũquartũ ⁊ centesimũquintũ ita inꝛ se cõiunctos: vt in vno eo⁹ qui ñ cedit cõmendet ꝓlus dei in electis eius: de quibus nulla q̃rela sit: quos ego arbitroꝛ ibi fuisse in quib⁹ bñplacitũ est deo: in isto autẽ q̃ sequit eos cõmemozatos q̃ in eodẽ ꝓlo amaricauerũt: nec tñ etiã ipsis dei misericozdiã defuisse. Dicunt autem ista ex eo⁹ ꝑsona qui veniã quersi ꝓcant: ⁊ exempla cõmemozant illo⁹ in q̃s etiã pctozes diues apparuit misericozdia dei. Incipit g̃ etiã iste psalm⁹ sicut ille.

Exposicio psalmi.

Confitemini dño. Sed ibi sequit: Et invocate nomẽ eius: hic autẽ: Qm̃ bonus: quoniã in sęculũ misericozdia eius. Quapꝛopter pot hic quidẽ intelligi etiã cõfessio peccatoꝛ. Nã ⁊ post paucos versus sequit: Peccauim⁹ cum patrib⁹ nr̃is: iniuste ęgim⁹: iniquitatẽ fecimus. Sed in eo qđ dicit: Qm̃ bonus: qm̃ in sęculũ misericozdia eius: laus vtiq; dei est: atq; in eius laude confessio: q̃ etiã cum sua quisq; cõfitet peccata: cũ dei laude cõfiteri debet: Nec aliter pia est ꝓfessio peccatozũ: nisi nõ desperãs: ⁊ poscẽs misericozdiã dei. Ma bet g̃ eius laudẽ: siue etiã in verbis cũ eum bonũ et misericozdẽ dicit: siue in solo affectu cum hoc credit. Nã ⁊ ille publican⁹ cui⁹ sola illa verba cõmemozata sunt: Dñe ꝓpitius esto mihi peccatozi: etsi nõ dixit: Qm̃ bonus et misericoꝛs es: vel aliquid hmõi: non tamẽ illud diceret: nisi hoc crederet: qm̃ cũ spe oze dei vera ⁊ pia: vbi nõ sit ꝓfessio peccatoꝛ: Quę laus multo crebꝛius in scripturis ꝓfessio vocat. Nulla est enim peccatoꝛ ꝓfessio pia ⁊ vtilis: vbi nõ laudat de⁹: siue corde: siue etiã oze atq; sermone. Qꝛ autẽ habẽt aliqui codices: qm̃ bonus: alij habẽt: qm̃ suauis: Ita vnũ verbum grecũ qđ dicit χρηστος diuersa interptatio secuta est. Item qđ dictũ est: Qm̃ in sęculũ misericozdia eius: greꝯs habet εἰς αἰῶνα: qđ pot etiam in eternũ interptari. Proinde si illa misericozdia hic intelligit: qua nemo sine deo beatus esse pot: melius accipim⁹ in eternũ. Si aũt illa est misericozdia q̃ miseris exhibet: vt vel cõsolent in miseria: vel ab illa etiã liberent: melius in sęculũ: hoc est vsq; in finem sęculi: in quo non deerũt miseri: quib⁹ misczicordia ꝓbeat: Nisi forte q̃s audeat dicere etiã in his q̃ damnabunt cũ diabolo ⁊ angelis eius: aliquã misericozdiã dei minime defuturã: nõ qꝛ ex illa damnatione liberent: sed vt eis aliqtin⁹ mitiget: atq; ita eternã posse intelligi dei misericozdiã sup illoꝛ eternã miseriã. Sed tolerabiliozẽ quosdã excepturos damnationẽ i quozũdã cõpatione legim⁹: Alicui⁹ ꝺo mitigari eã cui est tradit⁹ pnã: vel qbusdã interuallis hꝛe aliquã pausã: quis audacter dixerit: qñ quidem vnã stillã diues ille nõ meruit. Sed de hac tanta re diligẽti⁹ ex ocio disserendũ est: nũc qđ ad istũ psalmũ attinet: hactenus de illa dictũ esse suffecerit.

Quis loquet potẽtias dñi: Implet⁹ ꝓsideratione diuinoꝛ operũ: qui miscdiã eius exposcit: Quis inqt loquet potentias dñi: Auditas faciet oẽs laudes ei⁹: Subaudiendũ est qđ supza dictũ est: vt etiã ista sentẽtia ita sit plena: Quis auditas faciet oẽs laudes ei⁹: Jd est quisnã sufficiat auditas facere oẽs laudes ei⁹: Auditas faciet: dixit: id est faciat vt audiant: ostẽdens ita loquẽdas potẽtias dñi ⁊ laudes eius: vt ꝓdicent audiẽtibus. Sed q̃s põt oẽs: An forte qꝛ sequit: Beati qui custodiũt iudiciũ: ⁊ faciunt iusticiã in omni tpe: Eas dixit laudes eius: q̃ intelligunt opa eius in ꝓceptis ei⁹: Deus est enim (ait aplus) qui opat in vobis. Et dictũ est semini abzae: Cantate ei et psallite ei: Qđ intellexim⁹ ita dictũ: ac si diceret: bona in eius laudẽ et dicite ⁊ facite: Quib⁹ duobus verbis: id est cantãdi ⁊ psallẽdi cõuenire duos sequẽtes versus: vt qđ dictum est: Narrate oĩa mirabilia ei⁹: hoc sit: cantate ei: qđ χο dictũ est: Laudami in noĩe sancto ei⁹: hoc sit: psallite illi. Huic qppe semini etiã ipe dñs dicit: Luceãt opa vĩa bona cozã hoib⁹: vt videãt bona facta vĩa: ⁊ glozificẽt patrẽ vĩm qui i cęlis est. Hic g̃ ipsa dei ꝓcepta cõsideras: quoꝛ ꝓceptoꝛ opa laudes sunt ei⁹ q̃ opat in suis: ait: Quis loquet potẽtias dñi: qm̃ hęc ineffabilit opa ei⁹: Quis auditas faciet oẽs laudes ei⁹: Jd est q̃s cũ audierit faciet oẽs laudes ei⁹: q̃ sunt opa ꝓceptoꝛ ei⁹: Quia inquãtũ fiũt: et si nõ oĩa q̃ audita sũt fiũt: ille laudãdus est q̃ opat in nobis ⁊ velle ⁊ operari ꝓ bona volũtate. Jdeo cũ posset dicere: oĩa mãdata eius: vel oĩa opa mãdatoꝛ eius: maluit dicere: laudes eius: qꝛ vt dictũ est: inquãtũ fiũt ipse laudãdus est. Quas tamẽ laudes: q̃snã sufficit auditas facere: Jd est cũ auditę fuerint: facere oẽs q̃s est idoneus: Beati qui custodiũt iudiciũ: ⁊ faciũt iusticiã i omi tpe: Utiq; exquo incipiũt ⁊ viuunt in tempoze. Qui em̃ pseuerauerit vsq; in finẽ: hic salu⁹ erit. Põt aũt videri eiusdẽ sentẽtię repetitio: vt ꝺ sit facere iusticiã qđ est custodire iudiciũ: vt etiã in supioꝛi versu subaudiat i omi tpe: sicut in posteꝛioꝛi subaudit beati: Et redditis q̃ subaudiunt: ita dicat: Beati q̃ custodiũt iudiciũ in omi tpe: beati q̃ faciũt iusticiã in omi tpe. Sed nisi aliqd interesset inter iudiciũ ⁊ iusticiã: nõ in alio psalmo diceret: Quousq; iusticia cõuertat in iudicium. Amat quidẽ scriptura ista duo simul ponere: sicuti est: Justicia et iudiciũ directio sedis eius. Et illud: Et educet sicut lumẽ iusticiã tuam: ⁊ iudiciũ tuũ sicut meridiẽ: cũ ⁊ illic eiusdẽ sentẽtię repetitio videat. Et fortasse ꝓpter vicinitatẽ significatiõis etiã alterũ ꝓ altero poni põt: vel iudiciũ ꝓ iusticia: vel iusticia ꝓ iudicio: Tũ si ꝓpie dicant: aliqd interesse nõ dubito: vt iudiciũ custodire dicat q̃ recte iudicat: iusticiã ꝺo facere q̃ recte agit. Nec absurde existimo intelligi ꝯm illud qđ dictũ est: Quousq; iusticia cõuertat in iudiciũ: etiã hic eos dictos beatos q̃ iudiciũ custodiũt in fide: iusticiã faciũt in ope. Veniet em̃ tpus vt iudiciũ qđ mõ custodit in fide: etiã exerceat in ope: cũ iusticia ꝓuersa fuerit i iudiciũ: id est cũ acceperit iusti potestatẽ iudicãdi eos recte: a qb⁹ mõ nõ recte iudicãt. Qm̃ alibi ipm cozp⁹ christi intelligit dicere: Cũ accepero tpus: ego iusticias iudicabo. Qđ verbũ e χbo magis diceret: equitates iudicabo. Non aũt dixit: Cũ accepero tpus iusticiã faciã: qꝛ i omi tpe faciẽdo

est: sicut etiã hic dixit: Qui faciũt iusticiã in omi tpe. Deinde qz deus iustificat: id est iustos facit: sanãdo eos ab iniquitatib⁹ suis: Sequit oratio:

E

¶ Memẽto nostri dñe in bñplacito populi tui: Id est vt i eis sim⁹ in quib⁹ bñplacitũ est tibi: qz nõ in oĩb⁹ illis beneplacitũ est deo. Visita nos in salutari tuo. Ipse est em̃ saluator in quo peccata dimittunt̃ z aiẽ sanant̃: vt possint custodire iudiciũ: z facere iusticiã. Quos cũ beatos eẽ intelligerẽt q̃ hec loquũt̃: hoc sibi cõsequẽter orãdo petũt. De isto salutari ali-

Psã.66. bi dicit̃: Vt cognoscam⁹ i terra viã tuã: Et q̃si quererem⁹ in q̃ terra: secutũ est: in omĩb⁹ gentib⁹. Rursũ q̃si gẽrerem⁹: quã viã: secutũ est: salutare tuũ. De illo

Luce.2. quippe dixit symeon senex: Qm̃ viderũt oculi mei sa-

Job.14. lutare tuũ: Qui etiã de seipso dixit: Ego sum via veritas z vita. Visita g̃ nos i salutari tuo: hoc est i christo tuo.

F

¶ Ad videndũ in bonitate electorũ tuorũ: ad lętandũ in lętitia gentis tuę: Id est ad hoc nos visita in salutari tuo: vt videamus in bonitate elector tuor: z lętemur i lętitia gentis tuę. Qz aũt hic positũ est: in bonitate: alĩ codices habẽt in suauitate: Sicut illud: qm̃ bonus: alĩ habent: qm̃ suauis. Idipm autẽ verbũ in greco est: qõ z alibi le-

Psã.84. git̃: Dñs dabit suauitatẽ: quã et aliq̃ interptati sunt bonitatem: aliqui benignitatẽ. Sed quid est: Visita nos: vt videamus in bonitate elector tuorũ: id est in ea bonitate quã p̃stas electis tuis: nisi vt nõ remane-

Job.9. amus cęci: sicut illi quib⁹ dictũ est: Nũc aũt dicitis

Psã.144. qz videmus: peccatũ vestrũ manet: Dñs em̃ illuminat cęcos: nõ meritis eor: sed in bonitate electorum suor: id est quã exhibet vel donat electis suis: Sicut

Psã.41. salus vultus mei nõ a meipso: sed de⁹ meus: Et panẽ

Matth.6. nostrũ dicim⁹ quotidianũ: sed tũ addim⁹: da nobis. Visita g̃ nos in salutari tuo ad videndũ: id est vt videamus in bonitate electorũ tuor: ad lętandũ: id est vt lętemur in lętitia gentis tuę. Vnã gentẽ dei intelligere debem⁹ vniuersum semẽ abrae: sed filios promissiõis nõ carnis. Hi g̃ quor vox est: optant eiusdẽ gentis hẽre lętitiã. Et q̃ hui⁹ gentis lętitia: nisi deus

Psã.31. ei⁹: cui dicit̃: Exultatio mea redime me: Et cui dicit̃:

Psã.4. Signatũ est sup nos lumẽ vultus tui dñe: dedisti lętitiam in cor nostrũ: Sũmo scz vero incõmutabili z

G

beatifico bono: qõ ipse de⁹ est. ¶ Et lauderis cum hereditate tua. Hinc istũ versiculũ sic interpretatũ: z in multis ita esse codicib⁹: cũ sit vna eademq̃ in tribus his versib⁹ greca locutio: vt si hoc recte dictũ ẽ qõ legit̃: Vt lauderis cũ hereditate tua: posset recte dici: vt videas in bonitate elector tuor: z lętemur in lętitia gentis tuę: z lauderis cũ hereditate tua: toto ipo sensu ita cõtexto: Visita nos in salutari tuo: vt videas in bonitate elector tuor: vt lętemur in lętitia gentis tuę: et lauderis cũ hereditate tua. Scõm hoc aũt qõ dixim⁹: Visita nos: vt videam⁹ in bonitate electo tuor: z lętemur in lętitia gentis tuę: cõsequẽter z hic dici debuit: vt laudemur cũ hereditate tua: Cui hereditari dictũ est: Laudamini i nomie

Psã.104. sancto eius. Porro aũt qm̃ hec ambigua videt̃ locutio: si verus est iste sensus quo maluerunt interptes dicere: vt lauderis: etiã duo versus supiores ita intelligendi sunt: qz vt dixi vna est in his tribus versibus greca locutio: vt hoc totũ ita dictũ accipiat̃: Visita nos in salutari tuo: vt videamus in bonitate elector tuor: id est ad hoc nos visita: vt illic nos esse faciasz illic nos videas: vt lęteris in lętitia gentis tuę: id z vt tu dicaris lętari: cũ illi lętant̃ ex te: vt lauderis cũ hereditate tua: id est cũ ea lauderis: qm̃ non laudat nisi ꝓter te. Siue g̃ illo siue isto mõ intelligendũ sit qõ dictũ est: ad videndũ: ad lętandũ: ad laudandũ: ideo se optant visitari in salutari dei: id est in christo eius: vt nõ alienent̃ a populo eius: z ab eis in quib⁹ bñplacitũ est deo. Quid aũt dinceps cõfiteant̃ audiamus.

H

¶ Peccauim⁹ cum patrib⁹ nostris: iniuste ęgimus: iniquitatẽ fecim⁹. Quid est: cum patrib⁹ nostris: An sicut habet epistola ad hebręos: quia et Leui cũ abrae decimatus est: quoniã in lumbis eius fuit quãdo decimas dedit sacerdoti melchisedech: sic z isti peccauerũt cum patrib⁹ suis: in quorũ lumbis erãt quãdo illi in ęgypto fuerunt: Nam qui fuerũt eo tempore cũ psalmus iste cõscriptus est: maximeq̃ posteri eorum: quia vel ab eis q̃ tunc erant: dici: vel de post futuris potuit ꝓphetari: longe aberant ab ętate illorũ qui in ęgypto peccauerunt: non intelligentes mirabilia dei. Hoc em̃ sequit exponendo quomõ peccauerũt cum patribus suis.

Judith.7. Gen.14. Heb.7.

¶ Patres nostri nõ intellexerũt: inq̃t: in ęgypto mirabilia tua: Et cętera quę de peccatis eor multa cõmemorat. An sic pot⁹ accipiendũ ẽ qõ ait: Peccauim⁹ cum patrib⁹ nostris: tanq̃ diceret: peccauimus sicut z patres nostri: eor videlicet imitãdo peccata: Qõ si ita est: astruendũ est aliquo huiusmodi locutiõis exẽplo: Qõ cũ in p̃sentia quereret̃ nõ occurrit: vt cũ illo se q̃sq̃ peccasse: vel cũ illo se aliq̃d fecisse dicat: quẽ i silĩ facto etiã post multũ tpis fuerit imitat⁹. Quid est g̃: Patres nostri nõ intellexerũt in ęgypto mirabilia tua: nisi nõ cogũerũt qd p illa mirabilia eis p̃stare voluerit: Quid vtiq̃ nisi vitã eternã: z nõ temporale: sed incõmutabile bonũ: quod p patientiã expectat̃: Ideo impatiẽter murmurauerũt z amaricaueruũt: z bonis p̃sentib⁹ fallacibus atq̃ fugacib⁹ beatos esse se fieri quęsierũt. Nõ fuerũt

I

memores multitudinis misericordię tuę. Et intellectũ redarguit z memoriã. Intellectu q̃pe opus erat: vt cogitarẽt ad quor bonor eternitatem eos p illa tpalia vocaret deus. Memoria vo vt saltem quę tẽporaliter mirabilia facta sũt nõ obliuiscerent̃: fideliterq̃ p̃sumerẽt q eadẽ potestate quã fuerant iã experti: deus illos ab inimicor psecutione liberaret. Obliti sunt autẽ quid eis in ęgypto ad inimicos eorũ cõterendos p tanta ꝓdigia p̃stitisset.

Alt. timari: vel

¶ Et irritauerũt eũ ascendẽtes in † mare: mare rubrũ. Codex quẽ intuebar: sic habebat: Et bis qdẽ duob⁹ verbis vltimis qõ dictũ est: mare rubrũ: stella fuerat p̃notata: q̃ significant q̃ in hebręo sunt: z in interpratiõe septuaginta nõ sunt. Plures autẽ codices ds inspicere potui z greci z latini sic habẽt: Et irritauerunt. vel quod exp̃ssius de greco est: z amaricauerũt ascendentes in mari rubro. Qui illam legit historiã quãdo exierũt de ęgypto: et p mare rubrũ trãsierũt: dolet eorũ infidelitatẽ: in quãta trepidatiõe z despe-

rubro.

ratiõe fuerit post recẽtia tot z tanta miracula i ęgypto: cuius multitudinis misericordię dei nõ eos fuisse memores dicit. Ascenderũt aũt ꝓterea dictũ est: quia ita est terrę positio: vt descẽsio dicat in ęgyptũ de terra chanaan: z in eam illinc ascensio. Notãdum est sane quẽadmodũ scriptura culpare voluerit: non intelligere quod intelligendũ est: z nõ meminisse qõ

memoria retinendū est: qō homines suę culpę nō pū-
tari nolunt: ad nihil aliud nisi vt minus supplicent:
minusq; sint humiles deo: in cuius cōspectu confite-
antur quod sunt: atq; impetrato adiutorio possint esse
qō non sunt. Nam etiā peccata ignorantię vel negli-
gentię melius accusant vt pereāt: q̄ excusant vt ma-
neant: meliusq; purgant inuocato deo: q̄ firmant ir-
rito deo. Addungit tamē non ſm eorū infidelitatē
deum fecisse. Et saluauit eos: inquit: ꝓpter no-
men suū: vt notā faceret potentiā suā: Non
ꝓpter vlla bona merita eorum. ¶ Et †increpauit
mare rubrū: et exiccatū est. Non legimus vllā
qua increpare mare emissam cęlitus vocem: sed po-
tentia diuina qua id factum est increpationē appella-
uit: nisi forte q̄s dicat latenter increpatū: sic vt aqua
posset audire: et homies nō possent. Valde occulta et
obstrusa vis est: qua deus agit: vt etiā illa quę sensu
carent: cōfestim ei⁹ obtemperent volūtati. Et †edu-
xit eos in abyssis sicut in deserto. Abyssos di-
xit multitudinē aquarū. Nam quidā volētes istum
versiculū totū interpretari: dixerunt: Et eduxit eos
in aquis multis. Quid est ergo in abyssis sicut in de-
serto: nisi quia aruerat siccitate velut deserta: vbi fu-
erant abyssi aquarū: ¶ Et saluauit eos de ma-
nu odientiū. Hunc versum p circuitū quidam in-
terpretati sunt: verba minus latina vitantes: Et sal-
uos fecit eos de manu eorum qui oderant eos: Et
redemit eos de manu inimici. Quid pcij da-
tum est in hac redemptione: An ꝓphetia est qō in fi-
gura baptismi hoc factū est: vbi redimimur de manu
diaboli magno pcio: quod sanguis est christi: Unde
nō quocūq; mari: sed mari rubro id cōuenientius fi-
guratū est. Sanguis em rubrū colorem habet. Et
operuit aqua tribulantes eos: vnus ex eis
non remansit. Non ex omib⁹ egyptijs: sed ex eis
qui pſequebant pfectos: apprehēdere vel interimere
cupientes. ¶ Et crediderunt †in verbis eius.
Minus latina videt locutio: quia nō ait verbis ei⁹:
vel in verba eius: sed in verbis eius: tamē scripturis
usitatissima. Et laudauerūt laudem eius. Ta-
les sunt locutiones cum dicimus: Hanc seruitutem
seruiuit: talem vitā vixit. Laudem porro dei notissi-
mā illam cōmemorat: vbi dicit: Cantem⁹ domino:
gloriose enim magnificatus est: equum et equitem
ꝓiecit in mare. ¶ Cito fecerūt: obliti sunt ope-
rum eius. Alij codices intelligibili⁹ habent: festi-
nauerunt: obliti sunt operū eius. Nō sustinue-
runt consiliū eius. Debuerūt enim cogitare tan-
ta erga se opera dei non esse inania: sed vacare ad ali-
quā siue fine, felicitatē: quę p patientiā sustinēda est:
sed festinauerūt beati fieri temporalibus rebus: quę
ideo nemini cōferunt verā felicitatē: quia non extin-
guunt insatiabilē cupiditatē. Qui em biberit inquit
ex hac aqua sitiet iterum. Denicq; ¶ Et cōcupie-
runt cōcupiscentiā in deserto: et temptaue-
runt deū in inaquoso. Qō est in deserto: hoc re-
petitū est in inaquoso: id est in loco sine aqua. Et no
cōcuplerunt cōcupiscentiā: hoc temptauerūt deum.
Talis sane locutio est: cōcupierūt ꝓcupiscētiā: qua-
lis supior: laudauerūt laudem. ¶ Et dedit eis pe-
titionem ipsorum: Id est qō petitione petierūt.
Et misit saturitatē i †animas eor. Nec ideo
beatos fecit: quia nō erat illa saturitas: de qua dicit:
Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiā: quoniā ipsi satu- Matth.5.
rabunt. Itaq; h̄ loco animā nō ſm id qō rationalis
est dixit: sed ſm id qō animās corp⁹: aīal facit: dixit.
Ad cui⁹ animalis sustentationē ptinet cib⁹ et potus:
ſm hoc qō i euāgelio dicit: Nōne anima plus est q̄ Matth.6.
esca: et corpus plus q̄ vestimentū: Tanq̄ ad animā
ptineat vesci: ad corpus vestiri. Scōm hoc dicitur
apud Esaiam: Quid est qō ieiunauimus: et nō vidi- Esa.58.
sti: defraudauimus animas nostras: et nescisti: ¶ Et
irritauerūt moysen in castris: aaron sanctū
domini. Quā dicat irritationē: vel sicut expōsius
alij interpretati sunt amaricationē: sequētia satis in-
dicāt. ¶ Aperta est terra et deglutiuit dathā: Numeri.16.
et operuit sup† cōgregationē abyron. Qō ē Al.†synagogā.
deglutiuit: hoc est supoperuit. Amborū autē: id est
dathan et abyron: vna erat causa supbissimi et sacrile-
gi schismatis. ¶ Et exarsit ignis in synagoga
eorū: et flāma cōbussit peccatores. Non est
hoc nomē in scripturis vsitatum eorum qui licz iuste
ac laudabiliter viuāt: nō sunt sine peccato. Magis em
sicut interest inter irridentes et irrisores: inter murmu-
rātes et murmuratores: inter scribētes et scriptores:
et cętera similia: Ita scriptura peccatores appellare
cōsueuit valde iniquos et grandibus peccatorū sarci-
nis oneratos. ¶ Et fecerunt vitulū in oreb: et Exod.32.
adorauerūt sculptile. ¶ Et mutauerūt glo-
riam suā: in similitudine vituli comedētis
fenum. Nō ait in similitudinē: sed in similitudine.
Talis est locutio qualis illa vbi ait: Et crediderūt in
verbis eius. Elegāter sane nō ait: Et mutauerūt glo-
riā dei: cum hoc fecerint: sicut etiā aplus loquit: Et Roma.1.
imutauerūt gloriā incorruptibilis dei i similitudinē
imaginis corruptibilis homis: sed gloriā suā dixit:
Deus em erat gloria eor: si eius sustinerēt cōsilium
et nō festinarēt: cui dicit: Gloria mea et exaltās caput Ps.3.
meū. Istā gloriā suā: id est deū mutauerūt in simili-
tudine vituli comedētis fenū: vt ab eo comederent
a quo comedunt qui sapiūt ſm carnē. Omnis enim Esa.40.
caro fenū. ¶ Obliti sūt deū qui saluauit eos.
Quō saluauit eos: Qui fecit magnalia i egy-
pto: mirabilia in terra cham: terribilia i ma-
ri rubro. Quę sunt mirabilia: ipsa sunt terribilia.
Nulla quippe admiratio est sine quadam formidine:
q̄uis ista etiam hinc terribilia dici potuerūt: qō ad-
uersarios afflixerūt: et istis qd deberēt timere mon-
strarūt. ¶ Et dixit vt dispderet eos. Quia obli-
ti sunt eū qui saluauit eos facies mirabilia et magna-
lia: et fecerūt et adorauerūt sculptile: Hoc vtiq; tā im-
mani scelere et incredibili impietate digni fuerāt qui
perirēt. Dixit g̃ vt dispderet eos: Si nō moyses
electus eius stetisset in cōfractione i cōspe-
ctu eius. Nō ita dixit stetisse i cōfractiōe: quasi vt
frangeret irā dei: sed in ꝓfractiōe: id est in plaga qua
erāt illi feriēdi: id est nisi obiecisset seipsum p eis di-
cēs: Si dimittis illis peccatū: dimitte: sinautē: dele Exod.32.
me de libro tuo vitę. Ubi demonstratū est intercessio
sanctorū: q̄tū p alijs valeat apud deū. Secur⁹ em
moyses de iustitia dei q̄ eū delere nō posset ipetrauit
misericordiā: ne illos q̄s iuste posset delere: deleret et dāna-
ret: Ita stetit i cōfractiōe i ꝓspectu eius. Ut auer-
teret irā eius ne dispderet eos: et pro nihilo
habuerūt terrā desiderabilē. Sed nūquid vi-
derūt eā: Quō g̃ p nihilo quā nō viderāt habuerūt

M

Ar. †non habet. †verbo. nisi quō sequit: ¶ Nō crediderūt †in †verbis eius: Profecto nisi terra illa significaret aliqd ma-
Exo 3. gnum: quę terra dicebaṫ fluens lac ⁊ mel: ꝓ quod vi-
sibile sacramentū ad inuisibilē gratiā regnūq; cęlo; duceret eos q̄ mirabilia eius intelligebant: nullo mō
isti culparent qz ꝓ nihilo habuerūt illā trā ꝛsidera-
bilē: cuius tale regnū etiā nos ꝓ nihilo habere de-
Sal. 4. bemus: vt hierusalē liberam matrē nostram q̄ in cę-
lis est vere desiderabilē diligamus. Sed potius hic infidelitas eoꝝ merito redarguiṫ: qz in eo q̄ terrā ꝛ-
siderabilem ꝓ nihilo habuerūt: verbis dei nō credi-
derunt ꝙ quędā parua ducēria ad magna: ⁊ festinan-
tes beari tpalibus rebus q̄s ꝑm carnem sapiebāt: nō
sustinuerūt (sicut supza dictū est) consiliū eius. ¶ Et
Ar. †murmura-uerunt. †murmurabāt in tabernaculis suis: nō ex-
audierūt vocē domini: Vehemēter eos a mur
muratione ꝓhibentis. ¶ Et eleuauit manū su-
am sup eos: vt ꝓsterneret eos in deserto.
¶ Et vt deijceret semen eoꝝ in nationibꝰ:
⁊ dispderet eos in regionibus. Hic anteq̄ di
ceret ꝙ tantę indignationi dei quisq̄ interceſſerit: eū
q̄ aliq̄ modo placauerit: secutꝰ adiūxit: ¶ Et initi-
Numeri. 25. ati sunt beelphegoz: Id est idolo gentū conse-
Ar. †comederūt crati. Et †manducauerūt sacrificia moztuo-
ꝝ. ¶ Et irritauerūt eū in adinuētionibꝰ
suis: ⁊ multiplicata est in eis ruina. Tāq̄ ad
ꝙ distulerit q̄ leuauerat manū suā sup eos ꝓsternen-
dos in deserto: ⁊ deijciendū semen eoꝝ in nationibꝰ:
⁊ dispgendos eos in regionibꝰ: vt dati in reꝓbum
sensū: etiā illud admitterent in q̄ immanioze crimine
euidēti iusticia puniren̄: quēadmodū dicit apl's: Et
Roma. 1. sicut nō ꝓbauerūt deū habere in noticiā: tradidit il-
los deus in reꝓbā mentē: vt faciāt q̄ non ꝓueniūt.
Deniq̄ tm̄ fuit scelus eoꝝ q̄ cōsecrati sūt idolo: ⁊ co-
mederūt sacrificia moztuoꝝ: id est qz moztuis hoib⁹
tanq̄ dijs sacrificabāt gentes: vt aliter se placari dꝰ
Numeri. 25. nolleṫ: nisi quō eum placauit phinees sacerdos: qui
masculū ⁊ fęminā in cōplexu adulterino deꝑhensos
pariter interemit. Qđ si odio eoꝝ nō dilectiōe fecis-
Job. 2. set: dū eū comederet zelus domꝰ dei: nō ei reputareṫ
ad iusticiā. Hoc em̄ facto illū ꝓp'm cuius futurꝰ erat
maioꝝ interitus: tanq̄ vnū hoiem q̄si virga ꝓcussit:
vt aiaz eiꝰ saluaret a morte. Leniozē q̄dem reuelato
testamēto nouo dns iesus chriſtꝰ esse voluit discipli-
nā: ꝑ atrocioꝝ ē cōminatio gehēne: quā tūc i illis cō-
minationibꝰ dei ꝓ tempoꝝ dispēsatiōe nō legimus
Multiplicata est ğ in eis ruina: cū ꝓ suis grauibus
Numeri. 25. pctis grauiter vastarenṫ. ¶ Et stetit phinees ⁊
placauit: ⁊ cessauit quassatio. Breuiter totuz
dixit: q̄a nō hic nesciētes docet: ꝑ cōmemozat scien-
tes. Quę autē hic posita est quassatio: hęc superius
cōfractio. Nam in greco vnū verbū est. ¶ Et repu-
Ar. tad. tatum est ei †in iusticiā: in generatiōe ⁊ ge-
nerationem vsq̄ in sempiternum. Deus hoc
reputauit sacerdotio suo in iusticiā: nō solū q̄diu ge-
neratio est: ꝑ vsq̄ in sempiternū: qui coꝛ scrutaṫ ⁊ no
uit apꝑhendere quanta id factū sit ꝓp'ī in charitate.

P

Numeri. 20. ¶ Et irritauerunt eum ad aquā contradicti
onis: ⁊ veratus est moyses ꝓpter eos: qz
exacerbauerunt spiritum eius. ¶ Et distin-
xit in labijs suis. Quid est distinxit: Quasi illud
nō posset deus facere: q̄ tāta iam fecerat: vt aqua de
Ibidem. petra ꝓflueret. Dubitāter em̄ petrā virga ꝓcussit:
et ideo hoc miraculum distinxit a ceteris miraculis
in quibus non dubitauerat. Vnde offendit: hinc au- Abi. 5.
dire meruit vt mozeret: ne intraret in terrā ꝓmissio-
nis. Perturbatus em̄ murmure populi infidelis: nō
tenuit fiduciam qualē debuit. Cui tamen deus tanq̄
electo suo etiā post mortē eius bonū ꝓhibet testimo-
niū: vt intelligamus illam fidei eius titubationē: hac
sola pena fuisse coꝛreptā: qđ in eam terrā ad quā po-
pulū ipse deducebat: nō ē ꝓmissus intrare. Absit aūt
vt eū credamus alienatū a regno gratię dei qđ signi- Exod. 6.
ficabat illa terra ꝓmissionis vnde lac ⁊ mel defluere
dicebaṫ. Hoc est em̄ potius testamentū eternū: qđ
dispposuit ad abzaam: non ꝑm carnē patrem nostrū:
sed ꝑm fidem. Illi aūt de quoꝝ iniquitatibus iste lo-
quit psalmus: cum in illā tempozalē terrā repzomis- Numeri. 32.
sionis intrassent: Non dispdiderūt gentes q̄s
dixit dominus illis. ¶ Et cōmixti sunt inter
gentes: ⁊ didicerūt opera eoꝝ: ⁊ seruierūt
sculptilibus eoꝝ: ⁊ factū est illis in scan-
dalum. Illud qđ eas nō dispdiderunt: sed eis com
mixti sunt: factum est illis in scandalū. ¶ Et immola-
uerunt filios suos ⁊ filias suas dęmonijs.
¶ Et effuderunt sanguinē innocentem: san
guinē filioꝝ suoꝝ et filiarū suarū: quas
sacrificauerūt sculptilibus chanaan. Im-
molasse filios suos ⁊ filias suas dęmonijs et idolis:
non eos illa narrat histoꝛia. Sed neq̄ iste psalmus
mētiri pōt: neq̄ ꝓphetę: qui hoc dicūt multis incre-
pationū suarū locis. Habuisse vo istā consuetudinē
gentes: nec eaꝝ litterę tacuerūt. Sed quid est qđ se-
quit: ¶ Et interfecta est terra in sanguinib⁹.
Putaremꝰ em̄ ꝑ scriptoꝛ errozē esse: atq̄ eū dicere
mus ꝓ eo qđ ē infecta: fecisse infecta: nisi haberem⁹
beneficiū dei: qui scripturas suas in multis linguis
esse voluit: atq̄ ita esse scriptū: Interfecta est terra i
sanguinib⁹: inspectis grecis codicibus videremus.
Quid est ergo: Interfecta est terra: nisi hoc referaṫ
ad homies qui habitabāt in terra: tropica locutiōe:
qua signaṫ per id qđ cōtinet: id qđ continēt: sicut
dicimus malā domū in qua mali habitāt: et bonā in
qua boni: Ipsi nāq̄ interficiebant animas suas im-
molādo filios suos: ⁊ effundēdo sanguinē paruulo;
a cōsensione illius sceleris alienoꝝ: Vnde dictū est:
Effuderunt sanguinē innocentē. Ergo interfecta est
terra in sanguinib⁹: Et cōtaminata est in ope-
ribus eoꝝ: Cum ipsi interfecti sunt in aia ⁊ cōta-
minati in opibus suis. Et foznicati sunt i adin-
uentiōibus suis. Has dicit adinuentiōes quas
gręci επίτηδευματα appellāt. Nam hoc verbū
est in codicibus grecis: ⁊ hoc loco ⁊ superius vbi di
ctū est: Irritauerūt eum in adinuētiōibus suis: cum
⁊ illic ⁊ hic eas dicat adinuētiōes in quibꝰ alios imi-
tati sunt. Nō itaq̄ sic dictas arbitremur adinuētio-
nes: q̄si ab ipsis institutas: nullo in alijs q̄cedēte qđ
imitarenṫ exemplo. Vnde alij interꝑtes nr̄i: nō adin-
uentiones: sed studia: Alij vo affectiōes vel affecta-
tiones: alij voluptates dicere maluerunt. Et idē ipsi
qui dixerūt adinuētiones: alio loco studia posuerūt.
Hoc est qđ cōmemozare volui: ne qđestionē faceret
nomē adinuētionis in ea re quā non a seipsis excogi- R
tauerūt: sed alios imitati sunt. ¶ Et iratus est fu- Ar. †ꝑtin
roꝛe dns in †populo suo. Voluerūt quidā inē
ꝑtes nr̄i trā ponere: in eo qđ grecus bz θυμος: sed

quidam iram posuerūt: quidā vero indignatione m: quidā animū interpretati sunt. Quodlibet aūt h oꝛ dicaꝝ: perturbatio nō cadit in dēū: sed dē cōsuetu dine translatum: potentiā vindicandi hoc nomen accepit. Et abominatus est hereditatē suam. Et tradidit eos in manus gentiū: et dominati sunt eoꝝ qui oderūt eos. ¶ Et tribulauerunt eos inimici eorū: et humiliati sunt sub manibus eoꝝ. Quādo eos hereditatē dei vocauit: manifestū est q nō ad perditionē: sed ad disciplinā eos abominat⁹ est: et tradidit eos in manus inimicoꝝ. Deniqꝫ sequit: Sepe liberauit eos. ¶ Ipsi autem exacerbauerūt eum in consilio suo. Hoc est qđ superius ait: Nō sustinuerunt cōsilium eius. Pernitiosum enim est cōsilium hois ipsi hominī: quo ea ḡrit que sua sunt: non q̄ dei sunt. In cuius hereditate qđ ipe nobis est: cū ad fruendū se ꝑbere dignabit: nullas patiemur cū sanctis solicitatis angustias: dilectione rei nostrę q̄si ꝓpriata. Gloriosissima quippe illa ciuitas adepta promissam hereditatē: in qua nullus morietᵉ: nullus orietur: nō habebit ciues q̄ singuli gaudeant suis rebus: qꝫ deus erit omnia in omnibus. Cui⁹ societatē quisqꝫ in hac pegrinatione fideliter et flagranter desideraverit: assuescit ꝓpriatis p̄ferre cōmunia: non sua ꝗrendo: sed q̄ iesu christi: Me sibi sapiens: et sibi cōsulēs exacerbet deum cōsilio suo: sed sperās qđ nō videt: Nō festinet de his q̄ videnᵗ fieri beatus: atqꝫ illud eternū qđ nō videt patienter expectans: eius in promissionib⁹ sequaᵗ cōsilium: cuius in temptationib⁹ precatur auxilium. Ita erit et humilis in cōfessionibus suis: ne fiat istoꝝ similis de qbus dicit: Et humiliati sunt in iniquitatibus suis. Deus tñ plen⁹ misericordia nō neglexit eos. ¶ Et vidit cū tribularent: †cum audiret oratione eoꝝ. ¶ Et memor fuit testamenti sui: et penituit eum ꝑm multitudinē misericordię sue. Pęnituit dictū est: qꝫ mutauit qđ eos ꝑditurus videbatur. Et apud deum quidē dispositā et fixa sunt oia: Nec aliud facit q̄si cōsilio repentino: qđ nō exeternitate se facturū esse ꝓsciuit: sed in creatura tpalibus motib⁹ quā gubernat mirabiliter: ipe nō temporaliter moꝝ: q̄si repētina volūtate facere dicit: qđ ordinatis rerū causis ꝓsilij sui secretissimi immutabili rate dispposuit: q̄ suis quęqꝫ tpib⁹ agnita agit: ita et pnitia facit: et futura iam fecit. Et ad hec qs idone⁹ est Audiam⁹ itaqꝫ scripturā humiliter excelsa dicentē: cū et pulis nutriendis sumēda pozrigit: et maioribus exercēdis ꝑscrutāda ꝓponit. Et vidit cū tribularentur: cū audisset oratione eoꝝ: et memor fuit testamēti sui: Utiqꝫ testamēti eterni: qđ dispposuit ad abraā: nō veteris qđ abolet: sed noui qđ etiā in veteri abscondit. Et pęnituit eū ꝑm multitudinē misericordię sue. Hoc fecit qđ dispposuerat: sed cōtribulatis et orantibus se id cōcessurū esse ꝓsciuerat: qꝫ et ipa oꝛo eoꝝ: cū adhuc nō esset: sed futura esset: deum ꝓculdubio nō latebat. ¶ Et dedit eos in misericordias: Ut essent nō vasa ire: sed vasa misericordię. Ideo autem qꝫ vnusquisqꝫ ꝓpriū donū habet a deo: alius sic: alius aūt sic. Dedit q̄ eos in misericordias: In cōspectu oim q̄ ceperāt eos. Age nūc quisqꝫ hęc legis: et gratiā dei qua in eternā vitam ꝑ dīm nostrū iesum christū redimimur legēdo in apostolicis lris: in ꝓphe ticis aūt scrutādo cognoscis: et vetus testamentum in nouo reuelatū: et in veteri nouū velatū vides: Recole quē dixerit aplus paul⁹ principē potestatis aeris q̄ operaᵗ in filijs infidelitatis: et illud vbi ait de quibusdā: vt resipiscant de diaboli laqueis captiuati ab ipo ꝑm ipius voluntatē: et verba dñi nostri iesu christi vbi eū expellēs de fideliū cordib⁹ ait: Nūc princeps hui⁹ mundi missus est foras: et ipius itidē qđē Zpli dicentis: Qui eruit nos de ptāe tenebrarum: et transtulit in regnum filij charitatis sue. Hęc atqꝫ hmōi ratiocinatus intende animū: et in litteras veteris testamēti: et vide q̄d canteᵗ in eo psalmo cuius est titul⁹: q̄n domus ędificabaᵗ post captiuitatē. Ibi eñ dicit: Cantate dño canticū nouū. Et ne existimes ad iudeoꝝ populū tm̄ mō ptinere: Cantate inqt dño oīs terra: cantate dño: et bñdicite nomen eius: annūciate: vel pot⁹ bñ nūciate: immo vt ipm verbū qđ in greco positū est transferā: euangelizate die ex die salutare eius. Hinc em̄ euangeliū nuncupatum est in q̄ annunciaᵗ dies ex die: dñs christus: lumen ex lumine: filius ex patre. Hoc em̄ est et salutare eius: qꝫ salutare dei christus est: sicut et superius iam demonstrauim⁹. Annunciate in gentib⁹ gloriā eius: in oībus populis mirabilia eius: Am̄ magn⁹ dñs et laudabilis valde: terribilis est sup oēs deos: qm̄ oēs dij gentiū demonia. Isti ergo inimici cū rege suo diabolo: captiuū tenebant populū dei. De q̄ captiuitate cū redimimur: et princeps huius mundi mittiᵗ foras: ędificaᵗ domus post captiuitatē: cui⁹ lapis angularis ē christus: Qui duos cōdidit i se in vnū nouū hominē faciēs pacē: quā dies ex die veniens euangelizauit eis q̄ erāt ꝓpe: et eis q̄ erāt longe: faciēs vtraqꝫ vnū: et adducēs alias oues q̄ non sunt de hoc ouili: vt sit vnus grex et vnus pastoꝛ. Et ita deus dedit in misericordias p̄destinatos suos: qꝫ nō volētis neqꝫ currētis: sed miserētis est dei: In cōspectu oim q̄ ceperāt eos. Hi ergo inimici diabol⁹ et angeli eius captiuauerāt predestinatos in dei regnum et gloriam: A redemptoꝛe autem nostro foras missi: qui dominari infidelibus solebant intrinsec⁹: fideles oppugnant extrinsecus. Sed oppugnant: nō expugnant eos qui apprehendunt turrim fortitudinis a facie inimici. Ut aūt oppugnent: sentiūt in nobis esse infirmitates reliquas ꝓpter q̄s dicimus: Dimitte nobis debita nra: ꝓpter quas dicim⁹: et ne nos inferas in temptationē: sed libera nos a malo. His itaqꝫ inimicis electis: pfecit dñs christ⁹ sanitates in corpe: cui caput est ipe saluatoꝛ corpis: vt i eo ipe corpe suo tertia cōsummet. Sic eñ dixit: Ecce eūcio demonia: et sanitates pficio hodie et cras: et tertia cōsummoꝛ: id est pficioꝛ: occurrētib⁹ oīb⁹ nobis in virū pfectū: i mensurā etatis plenitudinis christi. Itaqꝫ eiect⁹ demoniis a qb⁹ captiui tenebamur: pfecit sanitates. Ideo et hic cū dixisset: Et dedit eos i misericordias i ꝓspectu oim q̄ ceperāt eos: tāqꝫ eiectis demoniis q̄ ceperāt: fit oꝛo vt pficiat sanitates. ¶ Saluos nos fac dñe deus nr̄: et cōgrega nos de natiōib⁹. Vel sicut alij codices bnt: De gentibus. ¶ Et confiteamur nomini sancto tuo: et glorienur in laude tua. Deinde breuiter subiecit ipsam laudē. ¶ Benedictus dominus de⁹ israel: a seculo et vsqꝫ in seculū.

Quod intelligimus ab ęterno vsq; in ęternū: qz sine
Ps.83. fine laudabit ab eis ꝛe quibus dicit: Beati q̄ habi-
tant in domo tua: in ſecula ſeculorum laudabūt te.
Ipa eſt tertia cōſummatio corporis chriſti: eiectis
demonijs: et pfectis ſanitatib⁹ vſq; ad ipius corpis
immortalitatē: regnū ſempiternū pfecte laudantiū:
quia perfecte amantiū: Perfecte aūt amantiū: quia
facie ad faciem cōtemplantiū. Tunc em̄ perficietur
qđ i primordio pſalmi hui⁹ oratū eſt. Memēto nr̄i
dñe i bñplacito populi tui: viſita nos i ſalutari tuo:
ad videndū in bonitate electoꝝ tuorū: ad lętandum
in lętitia gentis tuę: vt laudeꝛiſ cum hęreditate tua.
Matth.15. Nō em̄ ꝛe gētib⁹ ſolas cōgregat oues q̄ perierunt
Joh.10. domus iſrael: ſed etiam eas q̄ non ſunt ꝛe illo ouili:
Y vt ſit grex vnus: vt dictū eſt: et vnus paſtor. Judęi
vero cum putāt ad ſuū regnū viſibile iſtam ptinere
pphetiam: qz ſpe inuiſibiliū bonorū gaudere nō no-
Joh.5. runt: in laqueos illi⁹ ruituri ſunt: ꝛe q̄ dñs ait: Ego
veni in noīe patris mei: et nō ſuſcepiſtis me: ali⁹ ve
niet in nomine ſuo: ꝛ hūc ſuſcipietis. De quor apls
2.Thes.2. paulus ait: Quia reuelabit homo peccati filius in-
teritus: q̄ aduerſat et ſupextollit ſup omne qđ dicit
deus: aut qđ colitur: ita vt in templo dei ſedeat oſtē-
Ibidem dens ſe tāq; ſit deus. Et paulo poſt: Tūc reuelabit
iniq̄t ille iniqu⁹: quē dñs ieſus interficiet ſpiritu oris
ſui: et euacuabit illuminatiōe pſentię ſuę eum cuius
eſt pūtia ſm operationē ſathanę in omni virtute et
ſignis et pdigijs mendacij: et in omni ſeductiōe ini-
quitatis his q̄ pereunt: p eo qđ dilectionē veritatis
nō receperūt vt ſalui fierēt: Et ideo mittet illis deus
operationē erroris vt credāt mendacio: et iudicent
omnes qui non crediderūt veritati: ſed cōſenſerunt
iniquitati. Per iſtum refugā: p iſtum q̄ ſe extollit ſu-
Abd.5. pra omne qđ dicit deus: et qđ colit: videt mihi po-
pulū iſraelitarū carnaliū putatu⁹ impleri iſtā pphe
tiam: q̄ dictū eſt: Saluos nos fac dñe deꝛ noſter: et
cōgrega nos ꝛe gentibus: qđ illo duce velut in con-
ſpectu inimicorū ſuorum viſibiliū: q̄ eos viſibiliter
captiuauerāt: habituri ſint viſibilē glorią: Sic cre-
dent mendacio: quia dilectionē veritatis nō recepe
runt: vt nō bona carnalia: ſed ſpiritualia cōcupiſce-
rent. Sic enim a diabolo ręcepti ſunt: vt occiderent
Joh.11. chriſtū: qñ dixerūt: Si dimittimus eum ſic: omnes
credent in eum: et venient romani et tollent noſtrū
ꝛ locū et gentē: qñ cayphas vnus ex ipis cum eſſet
Ibidem pontifex anni illi⁹: dixit eis: Vos neſcitis quicq;: nec
cogitatis: quia expedit vobis: vt moriat vnus ho-
mo p populo: ꝛ nō tota gens pereat: Hoc aūt ſicut
euangeliſta intellexit: nō a ſeipo dixit: ſed cum eſſet
pontifex anni illi⁹: pphetauit: Quia ieſus moriturꝰ
erat p gente: Et nō tm̄ p gente: id eſt p ouibus quę
perierāt domus iſrael: ſed vt filios dei q̄ erant diſpſi
Joh.10. congregaret in vnum. Habebat em̄ alias oues quę
nō erant ꝛe illo ouili. Iſtas vniuerſas oues: et ꝛe iſ-
raelitis: et ꝛe gentib⁹: diabolus et eius angeli capti
uauerāt. Expulſo itaq; ab eis diaboli dominatu in
cōſpectu maligno⁹ ſpirituū: qui eas captiuauerāt:
vt ſaluent ꝛ pficiantur in ęternū: vox earū eſt in p-
phetia: Saluos fac nos dñe deus noſter: ꝛ cōgrega
nos ꝛe gentibus. Non ſicut per antichriſtū cōpleri
exiſtimāt iudęi: ſed per chriſtū dñm noſtrū venien-
Joh.5. tem in noīe patris ſui: diem ex die ſalutare eius: de
quo ꝛ hic dictū eſt: Viſita nos i ſalutari tuo. Et di-
cet oīs popul⁹. Iſte popul⁹ p̄deſtinato⁹ ꝛe cir-
cunciſione ꝛ p̄pucio: gens ſancta: populus in ado-
ptionem: Fiat fiat. A

Explicit tractatus de pſ. CV.

Incipit tractatus ꝛe pſ. CVI.

Pſalmus iſte miſeratiōes dei cōmendat no
bis probatas in nobis: et ideo expertis eſt
dulcior. Et mirū ſi potuerit ſuauis eſſe cui-
libet: niſi illi q̄ id quod in iſto pſalmo audit: in ſe di-
dicit. Non tū vni alicui vel duobus: ſed populo dei
cōſcriptus eſt: et ad ſe agnoſcendū tanq; in ſpeculo
poſitus: Cuius titulus nō nunc tractandus eſt. Eſt
em̄: Alleluia: Et bis alleluia: Quod nobis canta-
re certo tpe ſolēniter moris ē: ſm eccleſię antiquam
traditionē. Nec; em̄ et hoc ſine ſacramento certis
diebus cantamus alleluia. Certis quidē diebꝰ can-
tamus alleluia: ſed omni die cogitam⁹. Sic em̄ hoc
verbo ſignificat laus dei: et ſi nō in ore carnis: certe Pſ.33.
in ore cordis: Semper laus eius in ore meo. Nō au
tem nō ſemel: ſed bis habet alleluia titulus iſte: nō
hui⁹ pſalmi priū eſt: Sed et alius ſupior ſic habet:
Et q̄tum apparet ex eius textu: cantat⁹ eſt ille ꝛe po-
pulo iſrael: Cantatur aūt iſte ꝛe vniuerſa eccleſia dei
diffuſa toto orbe terrarū. Forte non immerito bis
habet alleluia: pter quod clamamus: Abba pater: Roms.8.
cum aliud nihil ſit abba: q̄ pater. Nō tū fruſtra di-
xit Aplus: In quo clamamus abba pater: niſi quia
vnus quidē paries veniens ad lapidē angularē: cla- Eph.2.
mat: abba: alius ex alio latere clamat: pater: In illo
vtiq; lapide angulari eſt pax noſtra: qui fecit vtraq; Ibidem
vnum. Videamus ergo hic q̄d admoneamur: et vi
gratulemur: et vnde gemamus: et vnde auxilių po-
ſtulemus: vnde ꝛeseramur: vnde nobis ſubueniat:
quid ſimus per nos: q̄d per miſericordiam dei: quo
modo noſtra ſuperbia cōteratur vt illius gratia glo
rificetur: vnicuiq; hominū qđ dicturus ſum: ſi fieri
poteſt cōferatur in ſe. Loquor aūt hominibus qui
ambulant in via dei: et cōſtituti ſunt in aliquo profe-
ctu ſpirituali. Unde ſi qui forte pter hoc minus me
intelligunt: inueniant vbi ſint: et pficiendo ad intel-
lectum feſtinent. Nō autem arbitror deſerturū de-
um conatū noſtrum: vt ad omnes pueniat quod lo-
quimur: ſiue expertos: ſiue inexpertos: vt experti ap-
probent: inexperti deſiderēt: et oībus ſuauis ſit di-
ſputatio mea: q̄ primum dño ſuauis erit: ſi veridica
erit. Veridica aūt erit: ſi nō mihi a me: ſ ab illo erit.
Sic cepit pſalmus. B

Exposītio pſalmi.

Confitemini dño quoniā †ſuauis Ar. Thomas,
†eſt: qm̄ i ſeculū miſericordia ei⁹. Ar. Anon Interp.
Hoc cōfitemini: qm̄ ſuauis eſt. Si guſta-
ſtis: cō fitemini. Nō pt aūt pfiteri q̄ guſtare noluit.
Vñ em̄ dictur⁹ eſt ſuaue eſſe qđ neſcit: Vos aūt ſi
guſtaſtis q̄ ſuauis eſt dñs: cōfitemini dño qm̄ ſua-
uis eſt. Si guſtaſtis auiditate: confeſſione eructate.
In ſeculū em̄ miſeꝛia ei⁹: id eſt i ęternū. Hic em̄ ita
poſitū eſt i ſeculū: qz ꝛ in nōnullis ſcripturę locis in
ſeculum: id eſt quod grece εἰς αἰῶνα dicit: in ęte-
num intelligit. Nec; em̄ miſericordia eius ad tem-
pus eſt: ꝛ non in ęternū: cū ideo ſit ſup boīes hęc ei⁹
miſeꝛia: vt viuāt cū angelis i ęternū. Dicāt q̄ re-
dempti ſunt a dño. Redemptus quidē videtur
et popul⁹ iſrael de terra ęgypti: de manu ſeruitutis:

ex laboribus infructuosis: ex operib⁹ luteis: Videa mus tamen vtrum ipsi sint qui hęc dicunt: qui ab Egypto liberati sunt a dño. Non ita est. Sed q̄ sunt isti: Quos redemit de manu †inimicorum: Adhuc pōt q̄sq; et illos accipe redēptos de manu inimicor̄. De manu inimicor̄: h̄ est egyptior̄: Pro prie exp̄imant̄: q̄ sint ꝓpter q̄s hęc vult psalm⁹ iste cantari. De regionib⁹ cōgregauit eos. Pñt esse adhuc regiones egypti. Multę em̄ etiā vn⁹ p casū: ab aquilone et mari. Istos ergo iam re demptos intelligim⁹ in toto orbe terrarū. Popul⁹ hic dei de magna t lata egypto liberatus: tanq̄ per mare rubrū ducitur: vt in baptismū finiat inimicos. Sacramēto em̄ tāq̄ rubri maris baptismo: scz chri sti sanguine cōsecrato: insequētib⁹ egyptijs peccata delent̄: et te euadente nullus qui te p̄emebat rema net inimicus. Isti ergo dicant hęc: et audiam⁹ iam fratres: quoniā ducit̄ iste populus dei: quid hic aga tur in cōgregatione omniū gentiū redempta p chri stum: Non quasi simul cōtingant hęc q̄ cantant̄ in omnibus gentibus: sed in singulis quibusq; creden tib⁹: In populo aūt illo aliter. Totus em̄ popul⁹: tota illa gens ex semine abrae p̄m carnē: tota multi tudo dom⁹ israel: semel educta est ex egypto: semel p rubrū mare ducta: semel ad terrā p̄missionis ꝓdu cta. Simul em̄ oēs erant: in q̄bus hęc cōtingebant. Hęc autem oia in figura cōtingebāt in illis: scripta sunt aūt ad correctionē nostrā in quos fines seculor̄ obuenit. Nos ergo non simul omnes: sed paulatim singillatimq; credētes cōgregamur in vnā quandā ciuitatē: et in vnū populū dei: Sz in vnoquoq; no strum etiā singula cōtingunt. Hęc q̄ scripta sunt cō tingunt in populo. Etem̄ populus de singulis: non singuli de populo. Nunq̄d em̄ vnus homo ex popu lis: Sed populus ex singulis hoibus cōstat. Quic quid em̄ cū loquor agnoueris in te: quisq; experⁿ es: noli cogitando quasi remanere in te: t putare q̄ in solo te cōtigit: sed crede ista contingere: aut in oi bus: aut prope in omnibus qui veniūt ad hunc po pulū: et de manu inimicor̄ p̄cioso sanguine redimū tur. Repetitur⁹ est em̄ assidue q̄ cantauimus mi miserationes eius. ¶ Cōfiteantur dño †misera tiones eius: et mirabilia eius filijs hoim. Istos versus q̄tum animaduertere potui: q̄ pote stis et vos: quater repetiti sunt: In q̄ numero q̄tū dño adiuuāte scrutari valuim⁹: significat nobis q̄t tuor quasdam temptationes: ex quibus nos liberat cui cōfitentur suę miserationes. Fac em̄ hominē p̄i mo nihil ḡrentem: p̄m vitam veterē seductoria secu ritate viuentē: nihil putantē aliud esse post hanc vi tam q̄nq; finiendā: negligentē quendā et socordem: obtutum cor habentē: illecebris mūdi et mortiferis delectationib⁹ cōsopitū: Ut excitetur iste ad quęren dam gratiā dei: vt fiat sollicitus: t tāq̄ de somno eui gilet: nōne manus dei excitat eū: Sed tñ a q̄ fit exci tat̄: ignorat. Incipit aūt ee iā dei t ei⁹ suauitatē gu stare: cū cognouerit veritatis fidē: Sed añq; cogno scat: dolet t delet errorē suū. Inuenit em̄ se in errore: vult cognoscere veritatē: Pulsat vbi pōt: tēptat q̄ pōt: vagat qua pōt: Famē etiam patit̄ ipius verita tis. Prima ergo temptatio est erroris t famis. Ubi in hac temptatiōe fatigatus exclamauerit ad deum: perducit̄ ad viam fidei: vñ incipiat pergere ad ciui tatem quietis. Perducitur ergo ad christū q̄ dixit: Ego sum via. Cum ergo ibi fuerit: iam sciens q̄d ob seruare debeat: nōnunq̄ multū sibi tribuēdo: et q̄si de suis viribus p̄sumēdo: incipit cōfligere velle bel la cōtra vitia: t ꝓpter superbiā supari. Inuenit ergo se ligatū difficultatib⁹ cupiditatū: et nō posse viam ꝓpter cōpedes ambulare. Inclusus se sentit difficul tate vitior̄: t tāq̄ muro impossibilitatis erecto: por tisq; clausis: qua euadat vt recte viuat: non inuenit: Jā scit quō viuere debeat: Prius em̄ i errore erat: et famē veritatis patiebat̄. Accepit aūt iam cibū ve ritatis: et posit⁹ est in via: audit: viue dñ: p̄m q̄ no sti. Antea em̄ non noueras quemadmodū viueres: mō accepisti et nosti. Conatur: et nō potest: ligatum se sentit: exclamat ad dñm. Secūda ergo temptatio est difficultatis in bene operando: sicut illa prima er roris t famis. Exclamat t i hac ad dñm: liberat dñs de necessitatib⁹: Rumpit vincula difficultatis: cōsti tuit in operationē equitatis: Incipit ei iam facile eē q̄ difficile fuerat: abstinere a malis: nō adulterare: nō furtū facere: nō homicidium: nō sacrilegiū: non aliena cō cupiscere: facta est facultas q̄ fuerat antea difficultas. Potuit hoc dñs sine difficultate p̄stare: Sz si hoc sine difficultate haberem⁹: largitorē hui⁹ boni nō agnoscerem⁹. Si em̄ p̄mitus cum vellet posset: et nō sentiret aduersus se obnitentes cupidi tates: nec vinculis suis grauata aīa collidere: suis viribus tribueret q̄ se posse sentiret: et nō cōfiterē tur dño miserationes eius. Post has duas tempta tiones: p̄mā erroris atq; inopię veritatis: secundā difficultatis bene operādi: tertia temptatio excipit hominē: Ei loquor q̄ iam transijt has duas. Nam istę duę fateor multis notę sunt. Quis enim nescit se ab ignorantia venisse ad veritatē: ab errore ad viā: a fame sapientię ad verbum fidei: Deinde multi lu ctantur cum difficultatibus vitiorū suorum: et ad huc cōsuetudine colligati gemunt tanq̄ in clausura et cōpedibus. Agnoscunt et istam temptationē: q̄ uis iam dicāt: si forte dicunt: Infelix ego homo q̄s me liberabit de corpore mortis huius: Nam vide artissima vincula: Caro inquit cōcupiscit aduersus spiritum: et spiritus aduersus carnem: vt nō ea quę vultis illa faciat̄. Proinde qui iā est adiut⁹ spiritu: vt quemadmodū noluit esse adulter: sic nō sit. quo modo noluit esse fur: sic nō sit: et cętera illa omnia q̄ volunt homines vincere: et sępe inflexi superantur: vt exclament ad deum: vt de necessitatibus eorum eruat eos: et de liberatis cōfiteantur domino mise rationes eius. Quisquis ergo talis est et vicit illas difficultates: et p̄babiliter iam cōuersatur inter ho mines sine vlla querela malorum morum: excipitur tertia temptatione tędij cuiusdam in morā hui⁹ vi tę: ita vt aliquando eum nec legere nec orare delec tet. Tertia temptatio priori cōtraria. Prius enim periclitabatur fame: postea fastidio. Unde et boc: nisi de quodam languore aię est: Jam non te illicit adulteriū: nec tñ delectat dei verbū. Jam post picu lū imperitię t cōcupiscentię: de q̄bus duob⁹ te eua sisse lętaris: vide ne tędiū fastidiūq; te necet. Mō est t ista lęuis tēptatio: Agnosce te i illa: et exclama ad dñm: vt de necessitatibus tuis etiā hic liberet te: Et de hac temptatiōe liberatus cū fueris: cōfiteantur

Joh. 14.

2

Exo. 20.

Roma. 7.

Gal. 5.

Exo. 20.

Psa. 24.

illi miserationes eius. Liberatus aũt ab errore: liberatus a difficultate bene operandi: liberat⁹ a tedio fastidioq; verbi dei: fortassis dignus eris cui populus cõmittat: constituaris in gubernaculis nauis recturus ecclesiã. Ibi quarta temptatio: Tẽpestates maris quatientes ecclesiam: turbant gubernatorẽ. Deniq; tres illas temptatiões experiri põt omnis pius: fidelis in populo dei: q̃rta ista nr̃a est. Quãto eĩ plus honoramur: tanto plus periclitamur. Metuendũ est ne auertat aliquẽ vestrum a veritate: ad periculum erroris. Metuendũ est: ne vincat vnumquẽq; cupiditas sua: et eligat eam sequi: q̃ ex ei⁹ difficultatibus exclamare ad dñm. Metuendũ est: ne vnusquisq; vestrũ minus sapiat verbum dei: et fastidio moriat. Temptatio ergo gubernandi: temptatio piculorum in regẽda ecclesia: nos potissimũ tangit. Sed quõ et vos alieni eritis: si tota nauis periclitabitur: Quod ideo dixi: ne in hac quarta temptatione tanq; nostra ꝓpria: opus est vt ab orationibus nõ desistatis: nõ vos primo naufragetis: si min⁹ solliciti sitis: et ꝓ nobis minus oretis. Quid enim fratres: Quia ad eadẽ gubernacula nõ sedetis: non in eadẽ naui navigatis: Post has quattuor tẽptationes: quattuor exclamatiões: quattuor liberatiões: quattuor miserationũ dominicarũ confessiones: generaliter in hoc psalmo cõsequenter ipa cõmendat ecclesia: vt euidentissime noueritis de qua psalmus ab exordio lo quebat. Cõmendatur autẽ ita vt ĩ nobis omnibus dei gratia ꝓdicetur: qui superbis resistit: humilibus aũt dat gratiã: quia ideo ille venit: vt qui non vident videant: et q̃ vident: cęci fiant: qz omnis vallis implebit: et omnis mons z collis humiliabitur. Quo cõmendato dicit aliquid qõ etiaz de hęreticis intelligat: quibus tanq; ciuilibus bellis quatitur ecclesia: et cõcluditur psalmus quẽ iam exposui breuius fortasse q̃ putabatis. Maz vsq; adeo me istum totũ psalmũ aliquantũ ꝑlixum exposuisse arbitror: vt iam officium a me nõ expectetis disputatoris: sed pene lectoris: si tenetis quę dixi. Puto enim sunt ante oculos vestros ꝓstituta: Sed vt melius cõmendentur: breuiter replicem. Prima temptatio erroris z famis verbi. Secunda difficultatis vincendarũ ꝯcupiscẽtiaꝝ. Tertia tedij atq; fastidij. Quarta tempestatis et piculoꝝ in gubernandis ecclesijs. Et in his omnibus exclamationes et liberationes: et miserationũ dei cõfessiones: Ad extremuz ipi⁹ ecclesię fit cõmendatio: q̃ z salua facta est ꝓ gratiam dei nostri: nõ ꝓ meritũ suũ. Et cõmemorat inimicorum afflictio ꝓpter superbiã: quibus extinctis: erecta est ecclesia. Et ꝓpter insidias quasdã diminutionis ab hęreticis: et detrimentoꝝ quodammõ domesticorũ: et ex his circa ecclesiã diuina beneficia: z psalmi cõclusio: Legam⁹ iã magis q̃ disseram⁹.

Jaco.4.

Job.9.

Esa.40.

Dicant qui redempti sunt a dño: quos redemit de manu †inimicoꝝ: de regionib⁹ cõgregauit eos: †Ab oriente z occasu: ab aq̃lone et mari: Christiani ergo ipi dicant: de toto orbe cõuocati. Errauerũt in solitudine: in †siccitate: viam ciuitatis †habitationis nõ inuenerũt. Errorẽ miserabilem audiuimus: quid de inopia: Esurientes et sitientes† erãt: aia eorum in ipis defecit. Sed quare defecit: Cui bono: Non enim crudelis est deus: sed se cõmendat

Ar. †inimici

Ar. A solis oriu.

Ar. †in aquoso †habitaculi

Ar. †nõ habet.

quod expedit nobis: vt nobis deficientibus roget: et vt subueniens ametur. Et ideo post hunc errorẽ et famẽ et sitim: **Et †exclamauerũt ad dominum cum tribularentur: et de necessitatib⁹ eorum eripuit eos. Et quid illis ꝓstitit: quia erabant: Et deduxit eos in viam rectam. Vt irent in ciuitatẽ habitationis. Quõ subuenerit fami et siti: nondũ dixit: sed et hoc expecta/te.** Cõfiteantur dño †miserationes eius: et mirabilia eius filijs hominũ. Dicite expti inexpertis iam in via positi: iam ad ciuitatem inueniendam directi: iam deniq; a fame et siti liberati. **†Quoniam satiauit aiam inanem: et aiam esurientẽ †impleuit bonis.** Viue ergo bene: iam in via positus es: iam audisti quid agere debeas: qd sperare: Quid aliud excipit: quoniã corroboras et suparis: Sedẽtes in tenebris z vmbra mortis: †cõpeditos in mendicitate et ferro. Unde hoc: nisi quia tibi tribuebas: quia gratiam dei nõ agnoscebas: quia cõsilium dei circa te reprobabas: Nam vide quid adiungat: **†Quoniam immaricauerũt †eloquium dñi: Per superbiam: iusticiã dñi nescientes: et suam volentes cõstituere: Et cõsilium altissimi †exacerbauerunt: Et humiliatum est in laboribus cor eorum. Et nunc pugna cõtra cõcupiscentiam: nõ desistente ab adiutorio: laborare potes: vincere non potes: Et cũ fueris pressus ꝓsuetudine tua ꝓpria: humiliabit cor tuum in laboribus: vt iam corde humiliato discas clamare: Infęlix ego homo: qs me liberabit de corpore mortis huius: Humiliatuz est ergo in laboribus cor eorũ. Infirmati sunt: nec fuit qui adiuuaret †eos. Quid ergo restat: nisi quare factum est: Si eĩ data esset lex quę posset vificare: omnino ex lege esset iusticia: Sed cõclusit scriptura omnia sub peccato: vt pmissio ex fide iesu christi daret credẽtib⁹. Lex aũt subintrauit vt abundaret delictum. Accepisti verbum: accepisti pęcptum: nec desinis facere quod male faciebas: Et accepto ꝓcepto: auges peccata per ꝓuaricationẽ ꝓcepto: auges peccata per ꝓuaricationẽ superbię. Si te ignorabas: vel disce te: humiliat⁹ clamabis: a necessitate liberaberis: liberat⁹ miseratio/nes domini cõfiteberis. Et †exclamauerũt ad dñm cũ tribularentur: z de necessitatibus eorum †saluos fecit eos. Liberati sunt z secuda temptatiõe: restat tedij atq; fastidij. Sed primo quid istis prestitit liberatis: videte.** Et eduxit eos de tenebris z vmbra mortis: et vincula eorum dirupit. Cõfiteantur domino †miserationes eius: et mirabilia eius filijs hominum. Quare: Quas difficultates vicit: Quia cõtriuit portas ereas: et vectes ferreos confregit. Suscepit eos de via iniquitatis eoꝝ: ꝓpter iniusticias enim suas humiliati sunt. Quia sibi tribuebant: non deo. Quia suam iusticiam cõstituebãt ignorantes dei iusticiam: humiliati sunt: Inuenerunt se nõ posse sine eius adiutorio: qui de suis solis viribus presume/bant. Sed quod aliud genus restat: Omnem escam abominata est anima eorum. Jam fastidiũ patiuntur: fastidio langu/ent: fastidio peri-

Ar. †clamauerũt

Ar. †liberauit

Ar. †miserico/

ditantur: Nisi forte putas occidi eos fame potuis/se: et nō posse fastidio. Vide quid sequatur. Cum di/isset: Omnem escam abominata est anima eorum: ne quasi eos putares de satietate securos: nō magis videres de fastidio morituros. Et appropinquerunt inquit: vsq; ad portas mortis. Quid ergo restat: Ut et qō te delectat verbū dei: nō tibi tri/buas: neq; hinc aliqua infleris arrogātia: et auidus cbi in eos q fastidio periclitant supbe insilias: Intelli/ge etiam pstitum tibi esse hoc: non a te tibi esse. Quid en habes qō nō accepisti: Hoc ergo intelli/gens: et hoc vitio atq; languore periclitās: fac quod sequit. ¶ Et †exclamauerunt ad dñm cum tribularentur: et de necessitatibus eorū liberauit eos. Et qz languor erat nō delectari: ¶ Misit verbū suū: et sanauit eos: Et eripuit eos. Unde: Nō de erroze: non de fame: nō de difficultate vincēdi pctā: sed De †corruptela eorum. Quedā corruptela mentis est: fastidire quod dulce est. Ergo et de hoc beneficio sicut de ceteris su perioribus: ¶ Confiteant dño †misericordie eius et mirabilia eius filijs hominū. ¶ Et sacrificent sacrificiū laudis. Jam en vt laudet: sua/tione. Nō cum tedio: nō cū meroze: nō cum anxietate: nō cum fastidio: sed cū exultatiōe. Quarta illa restat: in qua oēs periclitamur. Oēs en in naui sum⁹. Alij operant: alij portant: simul tñ oēs et in tempestate periclitant: et in portu saluant. Post hec en oīa sequit: ¶ Qui descendūt mare in nauibus: facientes operationē in aquis multis: Id est: in populis multis. Aq̄s en sepe p populis po/nit: testis ē Apocalypsis iohānis: vbi interrogās io/hannes qd ille aque essent: Responsum est ei: popu li sunt. Qui ergo faciūt operationē i aquis multis: Ipsi viderūt opera dñi: et mirabilia eius i pfundo. Quid en pfundius cordib⁹ humanis: Inde plerūq; venti erumpūt: tempestates seditionum et dissentionū nauē perturbant. Et qd agitur in his: Volens deus vt ad eū clamarēt: et hi q gubernant: et hi q portant: ¶ Dixit et stetit spūs procellę. Quid est stetit: Permansit: perdurauit. Adhuc turbat: diu iactat: sequit et non transit. Dixit en et stetit spūs procellę. Et qd egit iste spūs procellę: Et exaltati sunt fluctus eius. ¶ Ascendunt vsq; ad celos: audendo: †descendūt vsq; ad abyssos: timendo. Ascendūt vsq; in celos: descendūt vsq; in abyssos: fortis pugne: int⁹ timores. Anima eoz in malis tabescebat: ¶ Turbati sūt et moti sunt sicut ebrius. Qui sedent ad gubernacula: et q fideliter nauim amant: sentiūt qō dico: Turbati sunt et moti sunt sicut ebrius. Certe qñ loquuntur: qñ legūt: qñ tractant: sapientes apparent. heu pchdoz ea tempestate: Et omnis sapiētia eoz †absorpta ē. Aliqñ deficiunt oīa bona cō silia: Quacūq; se quisq; cōuerterit: fluct⁹ fremūt: tēpestas sequit: brachia deficiūt: Quo prora impingat: cui fluctui latus nudet: quo nauis impulsa dimittat: a qbus saxis ne pereat refrenet: oīno a rectorib⁹ nō videt. Et qd restat: nisi qō sequit: Et †exclamauerūt ad dñm cum tribularent: et de necessitatibus eoz eduxit eos. ¶ †Et im perauit procellę: et stetit in aurā: Non stetit in tempestatē: sed in aurā. Et siluerūt fluctus ei⁹. Audite de hac re vocē cuiusdā gubernatoris piclitati: humili ati: liberati. Nolo inquit vos ignorare fratres de pressura nostra que facta est in asia: qz supra vires grauati sumus et supra modū. Videō oēm sapientiā eius absorptam: ita vt tederet nos inḡt etiā viuere. Et qd ille: Ita deficientes desereret: Aut nō preterea illi defeceruut: vt ille apud eos gloriaz reperiret: Denicq; quid sequit: Sed ipi in nobismetipis responsum mortis habuimus: vt nō fidentes in nobis simus: sed in deo qui suscitat mortuos. Et imperauit procelle: et stetit in auraz. Jam illi de se apud se responsum mortis habuerāt: quorū omnis sapiētia absorpta erat: Et siluerūt fluctus eius. ¶ †Et iocundati sunt qz siluerunt: et deduxit eos in portum voluntatis eorum. ¶ Confiteant dño †misericordie eius. Ubicq; oīno: vbicq; cōfiteant dño: nō merita nra: nō vires nostre: nō sapiētia nostra: sed miseratiōes ei⁹. Ille amet in oī nra liberatiōe: qui est inuocatus in oī nostra liberatiōe: q est inuocat⁹ in oī nra tribulatione. Cōfiteantur domino miserationes ei⁹: Et mirabilia eius filijs hominū. Et videte vnde dicat: vnde oīa ista p/locut⁹ sit: vnde omnia hec enumerauerit: vbi agant hec: Et exaltent eum in ecclesia †populi: et in cathedra seniorum laudent eum. Et exaltēt eum: hoc est laudent eum. et laudēt eum: hoc est exaltent eum. Exaltent: laudent populi: et seniores: et negociatores: et gubernatores. Quid en fecit i hac ecclesia: Quid cōstituit: Unde illam eruit: Quid ei pstitit: Quemadmodū superbis resistit: humilib⁹ gratiam dedit: Superbis scz primo populo iudeoz arrogāti et extollēti se de genere abrae: et qō illi gēti sint credita eloquia dei: Nō en eis hec valebant ad sanitatē: sed ad exaltationē cordis: ad tumorē potius q̄ ad magnitudinem. Quid ergo fecit deus: superbis resistens: humilibus autē dans gratiā: Ramos naturales propter superbiam amputās: oleastrum propter humilitatē inserens: Quid fecit deus: Audite hec duo: deus primo quomodo superbis resistat: deinde quemadmodū humilib⁹ det gratiam. ¶ Posuit flumina in desertum. Currebant ibi aque: currebant pphetie. Quere mō apud iudeos pphetam: non inuenis. Posuit enim flumina in desertum: Et exitus aquarum in sitim. Posuit flumina in desertum. Dicant: iam nō est ppheta: et nos nō cognoscet amplius. Adhuc posuit flumina in desertum: et exitus aquarum in sitim. Terram fructiferam in †salinas. Queris ibi fidem christi: nō inuenis: gris pphetā: nō inuenis: gris sacerdotē: nō inuenis: gris sacrificiū: nō inuenis: gris templū: nō inuenis. Quare hoc: Quia posuit flumina i desertū: et exit⁹ aquarū in sitim: terraz fructiferā i salinas. Uñ: Quo merito: A malicia inhabitantiū i ea. Ecce quō superbis resistit: Audi quō humilibus det gratiā. ¶ Posuit desertū in stagna aq̄rū: et terrā sine aq̄ i exit⁹ aq̄r: †Et habitare fecit illic esurientes: Quō illi dictū ē: Tu es sacerdos i eternū sm ordinē melchisedech: Queris enim sacerdotē et sacrificiū apud iudeos: nō habes nec inuenis sm ordinē aaron: quia

Al. † Et statuit procellas eius

2. Cor. 10.

Ibidem

Al. † Et letati

Al. † misericordie

Al. † plebis

Iaco. 4.

Roma. 3.

Roma. ij.

Ps. 73.

Al. † salsugine

Al. † Et collocauit illic

Ps. 106. Heb. 7.

posuit flumina in desertum. Quēris ꝑm ordinē melchisedech: apud illos nō inuenis: sed ꝑ totū orbē celebrat in ecclesia. A solis ortu vsq; ad occasum: laudatur nomen dñi. Et dicit deus illis quorū flumina
Ps. jjx. Malach. j. posuit in desertū: Nō est mihi volūtas in vobis dicit dñs: nec accipiā sacrificiū de manib⁹ vestris: Qm̄ ab ortu solis vsq; occasuꝫ: sacrificium mundū offertur nomini meo. Ubi erant oīa immūda sacrificia: qñ desertum erant: quādo squalebant: quādo salinę erant oēs gentes: ibi nūc flumina: ibi
Jaco. 4. nunc stagna aquarū: et exitus aquarū. Ergo supbis
Ps. cxj. resistit: hūilib⁹ aūt dedit gratiā: Et habitare fecit illic esurientes: qz edent pauperes et saturabunt. Et
O cōstituerunt ciuitatē habitationis. Interum habitationis in spe: qm̄ q̄ me audit inquit habitabit in spe. Et cōstituerunt ciuitatē habitationis. ¶ Et seminauerūt agros ⁊ plantauerūt vineas:
Al. †natiuitat⁊ et fecerūt fructum †frumenti: Ad quē fructū
Phil. 4: gaudet operari⁹ ille q̄ dicit: Nō qz ḡro datū: sed re-
Al. †eis. quiro fructū. ¶ Et benedixit †eos et multipli
cati sunt nimis: et iumenta eorū nō †sunt
Al. † minorauit diminuta. Hoc stat: Firmū enim fundamentum
2. Timo. 2. dei stat: quia nouit dñs q̄ sunt eius. Jumēta enim et pecora dicuntur in ecclesia simpliciter ambulantia: sed vtilia: nō multū docta: sed fide plena. Ergo ⁊ spirituales ⁊ carnales bñdixit eos: et multiplicati sunt nimis: et iumenta eorū nō sunt diminuta. ¶ Et pauci facti sunt: et vexati sunt. Uñ hoc: De transuerso: Immo de interno. Ut em̄ pauci fierēt ex no-
j. Job. 2. bis exierūt: sed nō erant ex nobis. Jdeo autē tanq̄ de his dicit: de quibus antea loquebat: vt cum intellectu discernant: qz tāq̄ de hisdem loquit: ꝓpter cōmunia sacramēta. Ad populū em̄ dei ptinēt: ⁊si nō per virtutē: certe ꝑ speciē pietatis. De illis em̄ audi-
2. Timo. 3. uimus per Ap̄lm: In nouissimis temporibus instabunt tempora ꝓua: Erunt em̄ hoīes seipos amantes. Primū malū seipos amantes: vtiq; sibi placentes. Utinā sibi displicerēt: et deo placerēt: vtinam in difficultatibus exclamarēt: et a necessitatib⁹ liberarentur. Sed multū de se ꝑsumētes: pauci facti sunt. Manifestū est fratres: omnes q̄ se diuidūt ab vnitate: pauci fiūt. Multi em̄ sunt: sed in vnitate dum nō sunt: separant ab vnitate. Cū em̄ cęperit ad eos nō ptinere multitudo vnitatis: i hęresi ⁊ i schismate pauci sunt. Et pauci facti sunt ⁊ vexati sunt: A tri-
P bulatione malorū et dolore. ¶ †Effusus est
Al. † Effusa est cōtentio cōtemptus super principes. Reprobati em̄ sunt ab ecclesia dei: Et magis: qz ꝑncipes esse volue-
Matth. 5. runt: ideo contempti sunt: et facti sunt sal infatuatū ꝓiectum foras: ideo cōculcatur ab hominibus. Ef-
Al. †errare fecit fusus est cōtempt⁹ sup principes: Et †seduxit eos in inuio et nō in via. Illi superius in via: illi ad ciuitatem directi. Deniq; illi deducti: nō seducti: isti
Roman. j. autem in inuio seducti. Quid est seduxit eos: Tradidit illos deus in cōcupiscentias cordis eorū. Hoc est em̄ seduxit eos: donauit illos sibi. Nam si ꝓprie
Gal. 6. quęras: ipi se seducūt. Qui em̄ putat se esse aliquid cū nihil sit: seipm seducit. Quid ē ergo seduxit eos: Dimisit eos in inuio et non in via. Quō enim in via homines: qui partē tenēt: et totum relinquūt: Quō in via: Quę est ergo via: aut vbi agnoscit via: De⁹
Ps. lxvj. inquit misereat nostri ⁊ benedicat nos: illuminet vultum suum sup nos: vt agnoscamus in terra viā tuā, In qua terra: In omnibus gentibus salutare tuū. Utiq; tales vt minuant: vt pauci fiant: hinc exeunt. A multitudine vnitatis omnes exierūt: sicut paulo
j. Joh. j. ante cōmemorauī dictū de illis: Ex nobis exierunt: sed nō fuerūt ex nobis: Si em̄ ex nobis fuissent: permānsissent vtiq; nobiscū: Sed si forte nostri sunt i oc-
2. Timo. 2. culta ꝑscientia dei: necesse est vt redeāt. Qm̄ multi nō nostri adhuc quasi int⁹: et cm̄ multi nostri adhuc qñ forsis. Nouit dñs q̄ sunt eius: Et illi nō nostri q̄ int⁹ sunt: quādo occasiones inuenerint exeunt: et illi nostri q̄ forsis sūt qñ occasiones inuenerint: redeūt. Ille-
Q lud ergo accipite qđ nouit dñs: Pm hoc seduxit eos in inuio et non in via. Et qđ de illis fecit: Nō dicere cęperā: quod attente audiatis. Potuit illos pati intus semp: sed nos de illis nō ꝓficeremus. Cū autem separati sunt: et per q̄stiones malignas inquietant nos: ꝓpositum est nobis ex illis: et inquisitionis stu-
j. Cor. 10. dium: et timoris exemplū. Unusquisq; tremit cum alterum videt exisse: tanq̄ ex illius exi tu dicat illi. Quapropter q̄ se putat stare: videat ne cadat. Pro
Ps. 67. j. Cor. 10. sunt ergo: qz exeunt. Nam si intus essent: et tā mali essent: nihil de illis ꝓdesset. Quid de illis dictū est in qđā psalmo: Cōgregatio tauroꝝ: id est cerui catorū
Ps. 67. et supborꝝ: cōgregatio tauroꝝ: inter vaccas populorꝝ. Uaccas dicit seductiles aīas: q̄ facile cōsentiūt seductoribus tauris. Sed quare hoc: Ut excludātur hi qui ꝓbati sunt argento. Quid est vt excludant: Ut appareant: et emineant illi q̄ sunt ꝓbati in eloquio dei. Cum em̄ respōdeak hęreticis ex necessitate: ꝑdificantur catholici ex vtilitate. Hanc sententiā plane
j. Cor. ij. paulus expressit. Oportet enim inquit hęreses esse: vt ꝓbati manifesti fiant in vobis. Oportet ⁊ tau-
Ps. 67. ros seducentes esse: vt qui ꝓbati sunt argento manifesti sint: hoc est excludant. Quid est argento ꝓbati: Eloquia dñi eloquia casta: argentū igne exami-
Ps. jj. natum: ꝓbatū terrę: purgatū septuplū. Quicūq; possunt plene exercere hoc argentū: nisi quęstionibus inquietati hęreticoꝝ. Et hic attendite: quia nō ꝑmissum est. Ecce effusus est ꝓtemptus sup principes: super illos tauros. Quare ꝓtempti sunt: Ali-
Gal. j. ud annūciātes. Quid sunt cōtempti: Anathemati-
Matth. 5: zati. Quisquis em̄ vobis annunciauerit ꝑter q̄ qđ accępistis: anathema sit. Quid tam cōtemptum q̄ sal infatuatū: qđ foras ꝓiectum cōculcatur: Et vi-
Gal. 1. dete si nō principes sunt: ipm paulum audite: Licet si nos aut angel⁹ de cęlo euāgelizauerit vobis ꝑter q̄ qđ accepistis: anathema sit. Principes sunt: docti sunt: magni sunt: lapides ꝑciosi sūt. Quid adhuc dicturus es: Nunqđ angeli sunt: Et tū si angel⁹ de cęlo vobis annunciauerit ꝑter q̄ quod accepistis: anathema sit: quia et ipe diabolus angelus de cęlo lapsus est. Effusus est ergo cōtemptus super principes eorꝝ. ¶ Et adiuuit pauperem †a mēdici-
R Al. †de inopia tate. Quid est ergo hoc fratres: ꝓtempti sunt principes: et adiutus est pauper: Abiecti sunt superbi: et instructus est humilis: Hoc fecit: et hoc faciēdo adiuuit pauperē a mendicitate. Mendicus est ille: nihil sibi tribuens: totū de misericordia dei expectās: ante ianuam dominicā quotidie clamat: pulsans vt aperiat ei: nudus et tremēs vt vestiat: oculos in terram dejciens: et pectus tundens. Istum mendicū:
Luce. j8. hunc pauperē: hūc humilē adiuuit de⁹: Plurimū:

etiã de ipsa sepatione hereticoꝝ: quia pauci facti sũt: & vexati sunt: & seducti sunt in inuio & non in via. Deinde quid postea ex illis: Diminuti sunt: seducti: pauci facti sunt: vexati sunt. In adiutorio paupis quid fecit: Et posuit sicut oues familias. Quasi vnũ pauperẽ et vnũ mendicũ intelligebas: de quo dixit: Et adiuuit pauperẽ a mẽdicitate. Pauper iste multę familię sunt: paup iste multę plębes sunt: multę ecclesię. Una ecclesia: vna plębs: vna familia: vna ouis ista: magna sacramẽta: cẽ ꝓfunda: plena mysteriorꝝ: ꝑdulciter inuenta: quia diu latentia. ¶ †Ergo videbunt recti & iocũdabunt: & omnis iniq̃tas oppilabit os suũ. Iniquitas illa garriens ꝑ veritatẽ: & cogens manifestari veritatẽ: victa oppilabit os suũ. Quis sapiẽs & custodiet hęc: & intelliget †miserationes dñi. Videte quo fine clausit. Quis sapiẽs & custodiet hęc: Et quid custoditurus est: Sapiẽs: id est si paup sit custodit: si nõ sit diues: id est nõ sit supb⁹: si nõ sit inflatus: custodit hęc. Quare eñ custodit hęc: Quia intelliget miserationes dñi: Nõ merita sua: nõ vires suas: nõ potentiã suã: sed miserationes domini. Qui errantẽ & egenũ in via deduxit & pauit: qui pugnantẽ aduersus difficultatẽ peccatoꝝ: & colligatũ vinculis cõsuetudinis solauit & liberauit: Qui fastidiẽtẽ verbũ dei: & tedio quodam pene morientẽ: missa medicina verbi sui recreauit: Qui piclitantẽ inter naufraga et ꝓcellosa maris huius discrimina: mari placato ad portũ pduxit: Qui gratiã: nõ in illo vbi supbis resistit: & fecit eum suũ: & intus manens multiplicaret: vt nõ foras exiens minueret. Hoc vident recti & iocũdant. Omnis ꝯ iniq̃tas oppilabit os suũ: et qui est sapiens custodiet hęc. Unde custodiet: Per humilitatẽ: intelligendo miserationes dñi: quia vbiq̃ dictũ est: Confiteant domino miserationes eius: & mirabilia eius filijs hominũ.

¶ Explicit Tractatus de pš. CVI.

¶ Incipit Tractatus de pš. CVII.

¶ Excusatio de omissione expositiõis huius psalmi.

Psalmũ centesimũseptimũ exponendũ non putaui: quoniam iam exposui eum in psalmo quinquagesimosexto: & in psalmo quinquagesimonono: ex quorũ postremis partibus iste cõstat. Nam postrema ps q̃nquagesimisexti: prima est huius: vsq̃ ad eum versum vbi dicit: Et super omnẽ terrã gloria tua. Hinc aũt vsq̃ in finẽ: postrema pars est q̃nquagesimononi: sicut postrema pars centesimi tricesimiquarti: eadem est quę centesimi tertiidecimi: ab eo ℟su vbi dicit: Simulacra gentiũ argentũ & aurum: Sicut tertiusdecim⁹ & q̃nquagesimussecundus mutatis aliquibus medijs: eadẽ habẽt omnia a ꝓncipijs vsq̃ in fines. Quęcũq̃ igit in hoc psalmo centesimoseptimo aliquãtuluz aliter posita sunt: cẽ in illis duob⁹ ex quoꝝ partib⁹ cõstat: nõ habent intellectũ difficilẽ: Sicut in q̃nquagesimosexto dicit: Cantabo & psallam: exurge gloria mea: in isto aũt: Cantabo & psallam in gloria mea. Ad hoc eñ dictũ est illic: exurge: vt ī illa cantaret & psalleret. Itẽ ibi: Qm̃ magnificata est vsq̃ ad cęlos misericordia tua: vel sicut alij interpretati sunt eleuata ẽ: ibi aũt: Quoniã magna est sup cęlos misericordia tua. Ideo eñ magnificata est vsq̃ ad cęlos: vt magna sit ī cęlis. Hoc enim voluit dicere sup cęlos. Item in q̃nquagesimonono: Lętabor & diuidam sicimam: hic aũt: ¶ Exultabo: et diuidam sicimã. Ubi ostẽdit q̃ de diuidẽda sicima significatũ est post dñi resurrectionẽ & exaltationẽ ꝑdictũ futurum: & illam lętitiã ad hanc exaltationẽ ptinere: vt ideo lętetur: q̃ exaltat. Unde alibi dicit: Cõuertisti luctũ meũ in gaudiũ mihi: cõscidisti saccũ meũ: & accinxisti me lętitia. Item ibi: Et effrem fortitudo capitis mei: hic aũt: † Effrem susceptio capitis mei. Susciptẽdo eñ fit fortitudo: id est suscipiendo fortes facit: fructificãs in nobis. Interptat eñ effrem fructificatio. Susceptio aũt ad vtrũq̃ referri potest: siue cũ suscipim⁹ christũ: siue cũ ipe nos suscipit qui est caput ecclesię. Et qꝛ ibi ait: Tribulãtes nos: hic aũt: Inimicos nostros: Utiq̃ ꝑdẽ ipsi sũt. Admonemur sane isto psalmo eos titulos qui tanq̃ de historia positi sunt rectissime fieri: vt ꝝm ꝓphetiã intelligam⁹: ꝝm qꝛ videm⁹ psalmos esse cõscriptos. Quid eñ tam diuersum ꝝm historiã: q̃ id qꝛ est in titulo quinquagesimisexti psalmi: In finem ne corrumpas ipsi dauid: in tituli inscriptionẽ: cum fugeret a facie saul in spęluncã: Et in titulo q̃nquagesimononi: In finem his qui īmutabunt in tituli inscriptionẽ ipsi dauid in doctrina: cũ succendit Mesopotamiã syriã: & syriã sobal: & cõuertit ioab: & percussit ī valle salinarũ duodecim milia. Hã ꝑter id qꝛ positũ ẽ: In tituli inscriptionẽ: & ipsi dauid: & in finem: cętera ita diuersa sunt: vt ille habeat humilitatẽ dauid: iste fortitudinẽ: Ille fugã: iste victorias. Et tamẽ ex istorũ duoꝝ posteriorib⁹ partib⁹: quoꝝ tam diuersi sũt tituli: psalmus iste cõponit: Ubi significat ad vnum aliquid cõcurrere vtrũq̃: nõ superficie historię: sed altitudine ꝓphetię: copulatisq̃ vtriusq̃ finib⁹ in ъ vno: Cuius est titulus: ¶ Canticũ psalmi ipsi dauid: Neutro illi titulo similis: ꝑter qꝛ etiã hic positũ est: Ipsi dauid. Qm̃ multis partib⁹ & multis modis: sicut ad hebręos epistola loquit: olim deus locut⁹ est patrib⁹ ꝓphetas: In eo tñ locut⁹ est: quẽ misit postea: vt cõplerent eloquia ꝓphetaꝝ. Quotquot eñ ꝓmissiones dei: in illo sunt.

¶ Explicit Tractatus de pš. CVII.

¶ Incipit Tractatus de pš. CVIII.

¶ Prefatio.

Psalmũ istũ de christo habere ꝓphetiã q̃dq̃s actus apostoloꝝ fideliter legit agnoscit: vbi de christi traditore iuda ꝓphetatũ est qꝛ hic scriptũ est: Fiãt dies eius pauci: et episcopatũ eius accipiat alter: quãdo matthias in locũ iude ordinatus: numero apostoloꝝ duodecim⁹ adiũctus esse: euidẽter apparet. Sed si de illo vno homĩe omnia q̃ hic in malo dicta sunt intelligere conemur: expositionis ratio nõ omnimodo aut vix valebit occurrere: Si eñ ō tali genere hoĩm maloꝝ: id ẽ inimicoꝝ christi: ingratoꝝq̃ iudęoꝝ: oia mihi vident posse clari⁹ aperiri. Sicut eñ quędã dicunt: quę ad ap̃lm petrũ ꝓpie ptinere videant: nec tamẽ habent illustrẽ intellectũ: nisi cũ referunt ad ecclesiã cui⁹ ille agnoscit in figura gestasse psonã: ꝓpter ꝑmatũ quẽ in discipulis habuit: sicuti est: Tibi dabo claues regni cęloꝝ: et si qua hmõi: ita iudas psonã quodãmõ sustinet inimicoꝝ christi iudęoꝝ: q̃ & tũc oderãt christũ: & nũc per

Psal. 29. B Al. †Effraim. Psal. 59. Ibidem. Heb. j. 2. Cor. j. A Act. j. Matth. 16.

successionē pseuerante genere ipsi⁹ impietatis oderunt. De quibus hominibus et de quo populo possunt nō incōuenienter intelligi: non solū ea quę aptius de ipsis in hoc psalmo legim⁹: verūetiā illa quę ꝓprie de ipso iuda dicunt exp̄ssius: sicuti est qō cōmemorauit: Act.j. Fiant dies eius pauci: ⁊ episcopatū eius accipiat alter. Qō apparebit adiuuante domino: cum ad eos versus tractādi ordine venerimus. Incipit ergo ita iste psalmus.

¶ Expositio psalmi.

B Deus laudem meā ne tacueris: quia os peccatoris et os dolosi super me apertū est. Unde apparet et falsā esse vituperationē quā nō tacet peccator ⁊ dolosus: ⁊ veram esse laudē quā nō tacet deus. Deus eīn verax: omnis aūt homo mendax: quia non est homo verax: nisi in quo loquit̄ deus. Laus autem maxima est vnigeniti filij dei: qz hocipsum qō est: vnigenit⁹ dei filius ꝑdicatur. Hoc autē nō apparebat: sed apparente infirmitate eius q̄ latebat: cū os peccatoris ⁊ os dolosi sup eū aptū est: Et iō illud apertū est: qz opta virt⁹ hui⁹ fuit. Idco autē dicit: apertū est os dolosi: quia odiū qō dolo tegebat erupit in vocē. Hoc etiā in cōsequētibus versibus planius dicit. ¶ Locuti sunt aduersum me lingua dolosa: Tunc vtiq; quādo eum tanq̄ magistrū bonū captiosa adulatione laPs.108. dabant. Unde alibi dicit: Et qui laudabant me: adIob.19. uersum me iurabant. Deinde qz eruperūt clamātes: Crucifige crucifige: secutus adiunxit: Et sermonibus odij circūdederūt me: Illi qui lingua dolosa: quasi nō odij sed dilectionis verba locuti sunt: ideo aduersum me: quia hoc insidiando faciebant: postea sermonib⁹: non falsę ⁊ dolosę dilectionis: sed aperti odij circūdederūt me. Et expugnauerūt me gratis. Sicut autē p̄j gratis amant christū: sic impij gratis oderunt: quia sicut veritas nullo extra eam ꝓposito cōmodo: sed ꝓpter seipsam expetit̄ ab optimis: ita iniquitas a pessimis. Unde ⁊ apud auctores secularium litterarū dictum est: de quodā pessimo: Gratuito poti⁹ mal⁹ atq; crudelis erat. ¶ Pro eo: inquit: vt diligerent me: detrahebant mihi. Sex sunt in isto genere differentię: quę cōmemoratę animaduerti facillime possunt: reddere bona ꝓ malis: non reddere mala ꝓ malis: reddere bona pro bonis: reddere mala ꝓ malis: nō reddere bona pro bonis: reddere mala ꝓ bonis. Horū duo prima: bonorū sunt: ⁊ eorum duorum prius melius: Postrema duo malox: ⁊ eorum posterius veterius: Duo media quodāmō mediocria: ꝑ eox pri⁹ ꝓpinquū bonis: posteri⁹ ꝓpinquū malis. Hęc ī scripturis sctis oportet attēdere. Reddidit bona ꝓ malis ipse dñs: q̄ iustifRoma.4. cat ipiū: Et pendēs in cruce dixit: Pat̄ ignosce illis:Luce.23. quia nesciūt quid faciūt. Cuius vestigia secutus sanctus Stephan⁹: fixo genu orauit ꝓ lapidātibus diAct.7. cens: Domine ne statuas illis hoc velictū. Ad quam Matth.5. rem ꝓceptum ptinet: Diligite inimicos vestros: bñfacite his qui oderunt vos: et orate ꝓ eis qui vos p̄sequūtur. Mala ꝓ malis nō esse reddenda: paulus Roma.12. apostolus dicit: Nulli malū ꝓ malo reddentes. Et j.Pet.3. apostol⁹ petrus: Non reddentes malū ꝓ malo: vel maledictū ꝓ maledicto. Unde ⁊ in psalmis legit: Si Ps.7. reddidi retribuētibus mihi mala. Duorū postremoLuce.j7. rum illud mitius ad nouem lepr̄osos ptinet: qui cum

23.q.3. Sex differentie.

mūdati essent a domino: gr̄as dño nō egerūt. Illud vo vltimū quo nihil est petius: ad hos ptinet ⁊ quibus in isto psalmo legit̄: Pro eo vt me diligerent detrahebant mihi. Dilectionē quippe debebant tantis dñi beneficijs: Quā nō solū minime reddebāt: verūetiā ꝓ illo bono irrogabant malū. Duo vo media ꝙ dixim⁹ hominū quodāmodo esse mediorū: ita se habent: vt eorū prius qō est reddere bona ꝓ bonis habeant et boni: ⁊ mediocriter boni: vel mediocrit̄ mali et boni: ⁊ mediocriter boni: vsq;adeo vt lex eis tederit vlciscēdi modū: oculū ꝓ oculo: dentem ꝓ dente: quę si dici potest: iniusto⁊ iustícia est: Nō qz iniquū est vt reciꝑiat vnusquisq; qō fecerit: alioquin lex nequaq; id cōstitueret: sed qz vlciscēdi libido vitiosa est: magisq; ad iudicē ptinet inter malos ꝑ discernere: q̄ bonum hominē sibi expetere. Quap⁊opter impij ex illa benignitatis summitate dei apti vbi redduntur bona pro malis: ad quātam malignitatis ꝓfunditatē venerūt retribuendo mala ꝓ bonis: Quāto ꝑcipitio tot gradus interpositos transierūt: Hec parū aliquid putari debet quia nō ait: Pro eo vt diligerent me interficiebant me: sed detrahebant mihi. Idco quippe interfecerunt quia detraxerunt: negantes dei filium: et dicētes: q̄ in principe dęmoniorū eiiceret dęmonia: ⁊ dęmoniū habet ⁊ insanit: quid eū auditis: ⁊ cętera talia. Qua detractione ab illo auertebant eos: quoz cōuersionē ille quęrebat. Et ideo potius hoc dixit: vt ostēderet magis eos nocere qui christo detrahūt: ⁊ per hoc animas interficiūt: q̄ qui eius mortalem carnem mox p̄sertim resurrecturā sęuiendo peremerunt. Sed cum dixisset: Pro eo vt diligerent me detrahebant mihi: quid ait: Ego autem orabam. Non quidē dixit quid orabat. Sed quid melius intelligere debem⁹: q̄ ꝓ eis ipis: Crucifixo eīn magi me detrahebāt: qui velut homini: quē quasi vicerāt: illudebāt: de qua cruce ille dixit: Pater ignosce illis: quia nesciunt quid faciūt. Et quoniā in ꝓfundo malignitatis reddebāt ipsi mala ꝓ bonis: ille in summo benignitatis reddebat bona ꝓ malis: Q̄ q̄ bene intelligat etiā pro discipulis suis orasse: quod etiā ante passionē suam dixit: ne deficeret fides eorum: quādo ipse pendens in ligno: vt cōmendaret patientiā: non ostendebat potentiā inter verba detrahentiū: quos posset diuina potestate delere. Sed nobis vtilē erat q̄ patiētię ꝑebat exemplū: q̄ si suos inimicos sine dilatione perdendo ad hoc nos ędificaret vt impatienter festinaremus de his quos malos patimur vindicari: cum scriptū sit: Melior est patiens q̄ fortis vir. Docent igit̄ nos diuina eloquia dominico exemplo: cū audimus: Pro eo vt diligerent me detrahebant mihi: ego autē orabam: vt quādo aliquos sentimus ingratos: non solum non reddentes bona: sed insup reddentes mala ꝓ bonis: nos oremus. Et ipse quidē ꝓ alijs vl̄ sequentibus vel dolentib⁹ vel in fide

plicitantibus: Nos vo etiã pro nobis primitus: vt animũ nostrũ vo miserante atq; opitulante vincamus quo feramur in vlciscẽdi cupiditatẽ: cum vetra-
Deut.8. cum christi patientiã recordamur: tanq; ipso excitante: sicut factum est cum dormiret in naui: qui pertur-
Deut.6. bationẽ cordis nostri tempestatẽq; tranquillat animo sedato atq; placato: oremus etiã p ipsis vetranostra sicut & nos dimittimus. Sed et ipse dimittebat: qui peccatũ quod ei dimitteret vtiq; non habebat.
Sequit autem: ¶Et posuerunt aduersum me mala p bonis. Et quasi quereremus: que mala p quibus bonis? Et odium: inquit: p dilectione mea. Hic est eñ ois et magnus reatus illor. Nam quid nocere potuerũt psequẽtes: voluntate non nocendi: sed ipsum odium est crimen maximũ persequẽtis: q̃uis sit volũtaria pena patientis. Satis autẽ exposuit quẽadmodũ supra dixerit: Pro eo vt me diligerent: quia dilectionẽ non vtq; p dilectione mea. Hanc dilectionẽ in euangelio cõmemorat: vbi dicit: Hierusalẽ hierusalẽ quotiẽs volui colligere filios tuos tanq; gallina pullos suos sb alas suas: & noluisti. Deinde que pro ipsa impietate recipiant: incipit ꝓphetare: Et eo mõ illa dicit: tanq; vlciscẽdi cupiditate ea optet vt fiant: cum dicant futura certissima veritate: et p dei iusticiã sup tales digne ventura: Quẽ modũ futura p̃dicendi/velut speciẽ male optandi/quidã nõ intelligẽtes/putant odiũ odio: & malo animo malũ animũ reddi: Quoniã revera paucor est dinoscere: quomõ placeat pena iniquo: ũ accusatori inimicitia se saturare cupienti: & q̃ longe alio mõ placeat iudici recta volũtate peccata punienti. Ille quippe reddit malũ p malo: iste autẽ etiam cũ vindicat nõ reddit malũ p malo: qm̃ iustũ reddit iniusto. Qd autẽ iustũ est: vtiq; bonũ est. Punit ergo nõ delectatione alienę miserię: qd est malus p malo: sed dilectione iusticię: qd est bonũ p malo. Itaq; nec lumini scripturar calumnient cęci: opinãtes q deus peccata nõ puniat: nec q̃si malũ p malo reddat sibi blandiant iusti. Audiam⁹ ergo deinde qd diuinus sermo cõtexat: & in verbis q̃si mala optã tes intelligamus p̃dicta ꝓphetantis: & deum iusta retribuẽtem subleuata in eius eternam legẽ mente cernamus. ¶Constitue super eũ peccatorẽ: & diabolus stet a dextris eius. Cum superius q̃rela de pluribus fuerit: nũc de vno loquit psalm⁹. Superius autem dixerat: Locuti sunt aduersus me lingua dolosa: & sermonibus odij circũdederũt me: & expugnauerũt me gratis: Pro eo vt diligerẽt me detrahebãt mihi: ego autem orabã: Et posuerũt aduersũ me mala p bonis: & odiũ p dilectiõe mea: Dia de pluribus: Hũc vero qd digni essent p his iniquitatib⁹ suis: & qd eis diuino iudicio futur sit ꝓnuciãs: Cõstitue inq̃t sup eũ peccatorẽ: tanq; intẽdẽs in eũ q̃ se tradidit talibus: de qualib⁹ suis inimicis loquebatur supius. Cum igit hic iudã traditorẽ p̃m scripturam actũ apl̃or supplicio debito p̃nunciet puniendum: qd est: cõstitue sup eũ peccatorẽ: nisi eũ que sequenti versu indicat cũ dicit: & diabolus stet a dextris eius: Hoc vtiq; meruit vt sup se habeat diabolũ: id est diabolo subditus sit: qui christo subditus esse noluit.

Stet aũt a dextris ei⁹ dictũ est: qr opa diaboli p̃posuit opibus dei. Hoc eñ cuiq; non imerito dextrũ dicitur qõ p̃ponit: sicut sinistrę dextra p̃ponit. Ideo & de illis qui seculi huius gaudia p̃ponentes deo: beatum dixerunt populũ cui hęc sunt: rectissime dictũ est: Dextera eor dextera iniquitatis. Unde qõ dixerunt: beatũ populũ cui hęc sunt: os eor locutum est vanitatẽ: qõ de illis supra dictũ est. Cuius aũt os loquit veritatẽ cõtra illud qõ dixerũt isti: beatũ populum cui hęc sunt: debet etiã ipse dicere: qõ in eodem psalmo sequit: Beatus ꝑ̃s cui⁹ est dñs deus ipsi⁹. Huic eñ nõ diabol⁹ est a dextris: sed dñs: sicut & alibi dicit: Prouidebã dominũ in cõspectu meo semp: qm̃ a dextris est mihi ne cõmouear. Diabolus ergo stetit a dextris eius quãdo p̃posuit auariciã sapientię: et pecuniam saluti suę: vt eum traderet a quo debuit possideri: ne ab ipso possideret: cuius opera ipe christus soluit: a quo noluit possideri. ¶Cum iudicat exeat condemnatus. Noluit enim talis esse cui diceret: Intra in gaudium domini tui: sed talis de quo dicitur: Proiẽcite eum in tenebras exteriores. Et oratio eius fiat in peccatũ: Quoniã nõ est iusta oratio: nisi p christũ: que vendidit imanitate peccati. Oratio autẽ que nõ fit p christũ: non solum nõ potest dcere peccatũ: sed etiã ipsa fit in peccatũ. Qm̃ autẽ iudas ita orare potuerit vt oratio ei⁹ nõ fieret i peccatũ: queri põt. Credo anteq; dominũ traderet: & de illo tradendo iam cogitaret. Nõ enim iam poterat orare per christũ. Nam posteaq; illum tradidit eũq; pęnituit: si p christũ oraret: indulgentiã rogaret: Si indulgentiã rogaret: spem haberet: Si spem haberet: misericordiã speraret: Si misericordiã speraret: non sibi desperatiõe collum ligaret. Proinde cũ dixisset: Cum iudicat exeat cõdemnat⁹ ne ab iminenti cõdemnatiõe putaret se potuisse oratione liberare: quã didicerat cum cõdiscipulis suis: vbi dicit: Dimitte nobis debita nostra: sicut et nos dimittimus debitoribus nostris: Et oratio eius inquit fiat in peccatũ illi: quia nõ fit p christũ quem noluit sequi: sed psequi. ¶Fiãt dies eius pauci. Dies eius dixit dies apostolatus eius: quia pauci fuerũt: quoniã ante passionẽ domini scelere ipsius & morte cõsumpti sunt. Et tanq; diceret: Quid q̃ fieret de sacratissimo numero duodenario: i quo nõ frustra dom̃in⁹ duodecim hȝe p̃mos apl̃os voluit: Continuo subiecit: Et episcopatũ eius accipiat alter. Tanq; dicens: & ipse p suo merito puniat: & ille numerus suppleat. Qd si quis quẽadmodũ factũ sit scire desiderat: Actus apostolorũ legat. ¶Fiant filij eius orphani: & vxor eius vidua. Utiq; mortuo ipo: & filij eius orphani: & vxor eius viduata est. ¶Mutantes transferant filij eius: & mendicent. Mutantes dictũ est: incerti quo eant: omni p̃sidio destituti. Ejiciant de habitatiõib⁹ suis. Exposuit quod supra dixerit: transferant. Hoc aũt totũ quõ vxori eius filijsq; ei⁹ cõtigerit: sequẽtes indicat vers⁹. ¶Scrutet fenerator omnẽ substãtiã ei⁹: & diripiant alieni labores ei⁹. Non sit illi adiutor: Ad tuendã eius posteritatẽ dicit. Ideo sequit: Nec sit q̃ misereat pupillis ei⁹. Sed qr possent etiã pupilli eius sine adiutore & sine tutore in erumnis et egestate tamẽ crescere: & genus ꝓpagationis seruare: sequit et dicit: ¶Fiant nati

eius in interitū: in generatione vna deleat
nomē eius: Id est vt qō de illo generatū est: iā nō
generet: ⁊ cito transeat. Sed quid est qō dein de sub/
K iūgit: In memoriā redeat iniquitas patrū
eius in ꝯspectu dñi: ⁊ peccatū matris eius
nō deleat. An intelligendū est vt reddant ei pec/
cata etiā parentū suoꝝ: Ei quippe non reddunt qui
fuerit mutat⁹ in christo: ⁊ ceperit esse nō filius iniq̄/
tis: nō imitatus mores illoꝝ: qz ⁊ illud verissime scriptū
Exod.20. est: Reddam peccata patrū in filios: Et illud qō per
Ezech.18. ꝓphetā dicit: Et aīa patris mea est. De eo qō dictū
Ibidem est: reddam peccata patrū in filios: et alibi: Anima
que peccat ipsa morietur: ⁊ aīa patris mea est: ⁊ anima
filij mea est: et aīa que peccauerit ipsa morietur: Hoc
Cōcor.2.sentē. quippe dictū est de his qui cōuertunt ad deum: et nō
dis.33. Sz vt ait imitant mala parentū suoꝝ. Qō ipse p ꝓphetā evi/
Ezech.18. denter ostendit: Dicit em parentū iniq̄tates eis non
obesse: q̄ iustitiā faciēdo dissimiles fueri t. Illud aūt
Exod.3. qō dictū est: Reddā peccata parentū in filios: addi/
tū est: qui oderūt me: hoc est sic me oderāt ⁊ parētes
eoꝝ: vt quēadmodū bonoꝝ imitatio fecit vt etiā ꝓ/
pria peccata deleant: sic maloꝝ imitatio faciat nō so/
lū sua: sed etiā eoꝝ quos imitati sūt merita sortiant.
De peni. dis.4. Si ergo iudas teneret illud ad qō vocatus est: nullo
Si iudas. ⁊ cō/ mō ad eū vel sua p̄terita vel parentū iniq̄tas ptine/
cor.4.sentē.dis. ret. Sed quia nō tenuit adoptionē in familia dei: sed
22.ca.j. iniq̄tatē vetusti generis potius elegit: redūt iniq̄tas
patrū eius in cōspectu dñi: vt in eo etiā ipe puniret:
L ⁊ peccatū matris eius nō deleret. ¶ Fiant contra
dominū semp: Id est pater eius ⁊ mater eius fiāt
cōtra dñm semp: nō vt dño aduersent: sed vt merita
eoꝝ pessima nō oblīuiscat in isto dñs cū illi ⁊ ipsa re/
tribuet. Cōtra dñm em dixit: in cōspectu dñi. Nā et
alij interꝓetes sic transtulerūt: fiant in cōspectu dñi
semp: alij ℣o: fiant coram dño semp: sicut alibi dictuz
Ps̄. 89. est: Et posuisti iniq̄tates nr̄as i cōspectu tuo. Semp
aūt dicit: vt sine remissiōe sit trā illud scelus: ⁊ hic: et
Act. 7et. in futuro seculo. † Dispereat de terra memoria
eoꝝ: Patris scz et matris eius. Memoriā dicit eo/
rū: que in ꝓpagine generatiōis custodit. Hāc ꝓphe/
tauit de terra periturā: qz ⁊ ipse iudas ⁊ filij eius qui
erant tanc̄ memoria patrū: et matris eius sine suc/
cessione plis: sicut supius dictū est: in breuitate vni⁹
M generatiōis extincti sunt. Dicit aliquis: Etiā ne hoc
ad pnā iude ptinere credēdū est: q̄ post eius mortē
ad mēdicitatē vxor eius ⁊ filij ei⁹ puenerūt: ⁊ trāslati
sunt: electi de habitatiōib⁹ suis: scrutante fgeneratore
omnē substantiā eius: et diripientibus alienis omnes
labores eius: nemine adiuuāte: nec miserante pupil/
4.sentē.dis.50. lis eius: ⁊ q̄ cito sunt sine posteris mortui: Nūquid
p̄terea. etiam de his que in suis post mortē cuiusc̄ cōtingūt
vllos mortuos tangit dolor: Aut hec saltē scire pu/
tandi sunt: quoꝝ sensus alibi est ꝓ meritis: seu bene
seu male: Cui respondeo magnā quidē esse q̄stionē:
nec in p̄sentia differendā: q̄ sit opis ꝓlixioris: vtrū
vel quaten⁹ vel quō ea que circa nos agunt nouerit
spūs mortuoꝝ. Verūtamē qō breuiter dici potest: si
nulla illis esset cura de nobis: nō diceret dñs dixisse
Luce.16. illū diuitē qui tormēta apud inferos patiebat: Ha/
beo ibi quinc̄ fratres: ne ⁊ ipsi veniant in locū hunc
tormentoꝝ. Sed quōlibet intelligant qui hoc aliter
intelligere conant: Et q̄ fatēdū est nō esse ꝓsequēs:
vt si sciunt mortui suos viuere; quia nec in locis pe/
narū eos vident: vbi diues ille erat: nec in requie be/ Ibidem.
atoꝝ: vbi lazarū ⁊ abraam: c̄uis longe agnoscebat:
ideo eos etiā illa que circa eoꝝ charos agunt: vl̄eta
vel tristia scire: necesse sit: Hoc dico: paucos esse ei⁹
animi homies q̄ post mortē suā quid suis boni mali
ve cōtingat: saltē dū viuūt negligant: atc̄ oīno con/
temnant: multos autē qō indicat etiā tanta cura cō/
mēdandę vltimę volūtatis: ⁊ qualiūcūc̄ testamen/
toꝝ satis agere: vt cū defuncti fuerint suis bene sit.
Permansionē ℣o posteritatis sue: p successiōes ge/ Matth.12.
nerationū soli se laudabiliter spernūt: qui seipsos ab
scidunt ꝓpter regnum cęloꝝ: ⁊ filios suos hoc facere
cupiunt: vel exoptant: vel martyrio cozonari: ita vt
null⁹ eoꝝ in ẽra remaneat: Ceteri aūt hoies aut pe/
ne oēs felices volūt suos esse i hac vita p⁹ mortē suā: R
⁊ suū genus interire nolūt. Quapropter qō iudę tā
infeliciter mortuo ita vxor eius vidua ⁊ filij eius o/
phani remāserūt: vt fgeneratore scrutante omnē sub/
stantiā ei⁹: ⁊ diripientib⁹ alienis oēs labores eius: de
serante inuenirent: ⁊ in vna generatiōe sine posteris
interirent: si hec sentiūt mortui: cumul⁹ malorū est:
si hec nō sentiūt: formido viuorū est. Si aūt mouet
quō potuerit habere substantiā quā fgenerator scru/
tarer alienicz diriperēt: q̄n iā cū aliꝫs vndecim dñm Job.12.
sequebat: credat eum oīa que habebat ita dimisisse
filijs ⁊ vxori: vt nō inde sinceriter vel pseueranter vin/
culū cupiditatis abruperit: Qui etiā si ea velut ven/
dere videret distribuendo paupibus: pfecto faceret Act.4.
qō ananias post dñi ascensionē. Necz em metueret
ne hoc dñs diuinitate cognosceret: quem fallit puta/
bat: q̄n ea que mittebant de occultis auferebat. O

¶ Alia expositio supra dictoꝝ.

Ed iam videam⁹ si possumus quātū dñs ad
iuuat: quō ista cōuenire possint etiā in pplm
iudeoꝝ: cui⁹ inimicitię cōtra dominū ptina/
ci odio pmanserūt: cui⁹ populi dixim⁹ iudā in figura
gessisse psonā: sicut ecclesię gessit apostolus petrus.
Constitue sup eum peccatorē: ⁊ diabolus
stet a dextris eius. Quēadmodum in iuda: sic in
isto ꝓpo intelligendū est: q̄ repulso a se christo faci⁹
est subditus diabolo: cui⁹ psuasiōes in oīb⁹ pauis ⁊
terrenis cupiditatib⁹ p̄posuit ęternę saluti. ¶ Cum
iudicat exeat cōdemnat⁹: Quia in nequicia et
in infidelitate pfistens thesaurizat sibi irā in die irę ⁊ Roma.2.
reuelationis iusti iudicij dei: qui reddet vnicuiq̄ fm
opa eius. Et oratio ei⁹ fiat in pctm: Quia nō sit j.Timo.2.
p mediatorē dei ⁊ hoim: hominē iesum christū et sa/
cerdotē magnū in ęternū fm ordinē melchisedech. Ps̄.109.
¶ Fiant dies ei⁹ pauci: Scōm regnū accipiēdū
ē iudeoꝝ: qz nō diu post ea pseuerauit regnū iudeo/
rū. Et episcopatū eius accipiat alter. Iplus
dñm christū nō incōgrueter intelligi existimo eḋatū
ꝑsl̄i iudeoꝝ: qz de tribu iuda factus est fm carnē. Et
aplus ait: Dico em christū ministrū fuisse circūcisiōis Roma.15.
ꝓpter veritatē dei: ad cōfirmādas ꝓmissiones patrū.
Et ipse ait: Nō sum missus nisi ad oues q̄ ꝑierūt do/ Matth.15.
mus isrl̄: qz illis exhibuit i carne p̄sentiā. Et magi q̄ Matth.2.
ab oriēte venerūt hoc dixerūt: Ubi est q̄ nat⁹ est rex
iudeoꝝ: et hoc i titulo scriptū erat sup crucifixū: Hī Joh.19.
illud mutare volētib⁹: non frustra rndit pilatus: Qō
scripsi scripsi. Hunc q̄ eḋatū ꝑsl̄i iudeoꝝ: id est dñm P
christū; accepit alter: id est populus gentiū. ¶ Fiant

filij ei⁹ orphani. De quib⁹ dicit: Filij aũt regni
hui⁹ eiciẽt in tenebras exteriores. Facti sunt aũt
orphani amisso ipso regno: quasi patre pdito: q̃q̃ z
deũ patrẽ bene intelligunt amisisse. Qui eñ filiũ nõ
habet: ait veritas: nec patrẽ habet. Et uxor ei⁹ vi-
dua. Uxor regni plebs intelligi põt: cui reges sub-
dite ecclie dñant. Uidua ẋo facta est amisso ipo re-
gno. ¶ Mutãtes transferant filij eius z mẽdi-
centᵗ. Mutauerũt piculis: vrgentib⁹ hostib⁹: trãsla
ti sunt: debellati filij regni iudeox. Quid est autẽ mẽ
dicare: nisi ad hominũ misericordiã viuere: sicut vi-
uunt sub eax gentiũ regibus in quas transl ati sunt:
Eijciant de habitatiõibus suis. Ita factũ est.
Scrutet fenerator omnẽ substantiã eius:
Id est populi eius. Ubi nihil meli⁹ intelligit: q̃ de-
bita eox non dimittant: Quia in solo christo dimit-
tunt quẽ respuerũt: qui etiã dicere docuit: Dimitte
nobis debita nostra: sicut z nos dimittim⁹ debitori-
bus nostris. Omnẽ aũt substantiã eius dictũ est: om
nẽ vitam eius: vt ei nulla debita: id est nulla peccata
donent. Et diripiãt alieni labores ei⁹: Dia-
bolus z angeli eius: quia nõ thesaurizant in cẽlo qui
nõ habent christũ. ¶ Non sit illi adiutor. Quis
adiutor est ei: cui christus nõ est: Nec sit qui mise
reat pupillis eius. Qui patre pdito: id est regno
fic remanserũt: aut amisso deo cui⁹ filiũ psecuti sunt
et oderũt: nõ est qui eox misereat: nõ ad temporalẽ
vitã sumendã vel sustentandã: sed ad verã vitam: id
est eternã. ¶ Fiant nati eius in interitũ: Utiq̃
in interitũ sempiternũ. In generatiõe una de-
leat nomẽ eius. Quia generati sunt: non regene-
rati: ideo in una generatione delent. Nã in altera: id
est in regeneratiõe si eã cognoscerẽt z tenerẽt: nõ de-
lerent. ¶ In memoriã redeat iniqtas patrũ
eius in cõspectu dñi: Ut reddat eidem populo
dñs pseueranti in malicia etiã patrũ eius iniquitatẽ.
Sic eñ eis dicit: Testimoniũ estis vobis metipsis:
quia filij estis eox qui ꝓphetas occiderũt: Et paulo
post ait: Ut veniat sup vos oĩs sanguis iust⁹ q̃ effus⁹
est sup terram: a sanguine abel iusti vsq̃ ad sanguinẽ
zachariẽ filij barachiẽ. Et peccatũ matris eius
non deleat: Peccatũ hierusalẽ q̃ seruit cum filijs
suis: que interficit ꝓphetas: et lapidat missos ad se.
¶ Fiant cõtra dñm semp: Iniquitas z peccatũ
eox: id est vt a cõspectu dñi nõ aboleant: deo in eter-
nũ vindicãte. Et dispereat de terra memoria
eox. Terra dei: ager dei est: ager dei: ecclesia dei est.
De qua terra perijt memoria eox: quia cũ essent ra-
mi naturales: ꝓpter infidelitatẽ fracti sunt. Pro eo
q̃ nõ est recordatus: Uel ille iudas vel ipse po-
pulus: Facere misericordiã. Sed meli⁹ de ꝓlo
accipit q̃d ait: non est recordat⁹. Nam si christũ oc-
cidit: saltẽ recordaret pnitendo: z faceret misericor-
diã sup membra eius q̃ pseuerãtissime psecutus est:
Ideo dicit: Quia psecutus est hoiem inopẽ
z mendicũ. Põt quidẽ accipi de iuda: qz nõ est de-
dignatus dñs paup fieri cũ diues esset: vt illi⁹ pau-
pertate nos ditaremur. Mendicũ autẽ quõ intelligã:
nisi forte qz dixit mulieri samaritanę: Da mihi bibe-
re: Et in cruce ait: Sitio. Sed qõ sequit quõ acci-
piat in ipso capite nostro: id est sui corpis saluatore
quẽ iudas psecutus est: nõ inuenio. Cũ eñ dixisset:
Et psecutus est hoiem inopẽ z mendicũ: adiecit atq̃
ait: Et cõpunctũ corde mortificare: Id est vt mortificatũ mortificaret. Nã quidã etiã sic sũt inter-
pretati. Cõpũctus aũt corde nõ solet dici: nisi stimulis peccatox i dolore pnitẽdi: Sic de illis dictũ ẽ: Qui
cũ audissent apl̃os post dñi ascensionẽ: cõpuncti sũt corde: qui occiderãt dñm. Quos allocut⁹ est beatissi-
mus petr⁹ dicẽs inter alia: Agite pnitentiã: z bapti-
zet vnusq̃sq̃ vestrũ in noĩe dñi nr̃i iesu christi: et di-
mittent vobis peccata vestra. Sed qm̃ ĩdẽ ipsi mẽ-
bra eius facti sũt: cui in ligno mẽbra fixerũt: pl̃us
iudeox nõ ẽ recordat⁹ facere misericordiã. Persecu-
tus est hoiem inopẽ et mendicũ: sed in mẽbris suis:
de quib⁹ dicturus est qõ attinet ad ipa opa misericor-
die: Qñ vni ex minimis meis nõ feci⁹tis: mihi nõ fe-
ci⁹tis. Et cõpunctũ corde mortificare: Plane cõpũ-
ctũ corde: sed in mẽbris suis. De his autẽ qui pse-
cuti sunt vt cõpunctũ corde mortificarẽt: erat z saulus
cõsentiẽs in necẽ stephani: cõpuncti corde: qz z ipse
stephanus de illis erat q̃ cõpuncti sunt corde. Sed
saulus recordat⁹ est facere misericordiã: z qui mane
rapiebat: vespe diuisit escas. Et ipe cõpunct⁹ corde:
vt etiã in illo ipi pseqrent inopẽ: volẽtes mortifica-
re cõpũctũ corde. Hoc quippe oderãt i paulo apl̃o:
qz cõpunct⁹ corde p̃dicabat quẽ fuerat ante psecut⁹.
Inopẽ quippe z mẽdicũ z cõpunctũ corde in mẽbris
suis: z ipe vt mortificaret psequens: audiuit de cẽlo:
Saule saule q̃d me pseqeris: et fact⁹ cõpunct⁹ cor-
de: cẽpit talia pati qualia faciebat cõpunctis corde.
Deinde sequit psalm⁹: ¶ Et dilexit maledictio-
nẽ: z veniet ei. Qũ q̃q̃ z iudas maledictionẽ dilexe-
rit: z furãdo de loculis z dñm vendendo atq̃ tradẽ-
do: tñ aptius pl̃us ille dilexit maledictionẽ qñ dixit:
Sanguis eius sup nos z sup filios nostros. Et no-
luit bñdictionẽ: z elongabit ab eo. Et iudas
q̃dẽ qz christũ noluit ĩ quo ẽ eterna bñdictio: ꝑ apti⁹
noluit bñdictionẽ pl̃us iudeox: cui dixit ille illumi-
nat⁹ a dño: Nũquid z vos vultis discipuli ei⁹ fieri:
Et noluit bñdictionẽ: z ꝑ maledicto habuit z respõ-
dit: Tu sis discipul⁹ ei⁹: Et longe facta est ab eo bñ-
dictio: qz transitũ fecit ad gentes. ¶ Et induit ma-
ledictionẽ sicut vestimentũ: Siue iudas: siue
ille pl̃us. Et intrauit sicut aqua in interiora
eius. Ergo foris z intus. Foris sicut vestimentũ:
intus sicut aqua: qm̃ in eius incidit iudiciũ qui põt z
corpus z animã occidere in gehennã: Corpus foris:
animã intus. Et sicut oleũ in ossib⁹ eius. Osten-
dit eũ cũ delectatiõe male facere: z cõpare sibi male-
dictionẽ: hoc ẽ pẽnã eternã: qz bñdictio vita ẽtna ẽ.
Modo quippe malefacta delectant: sicut aqua in in-
teriora eius: z sicut oleũ in ossib⁹ eius. Sed ideo ma-
ledictio vocat: qz talibus deus tormẽta p̃dixit. Tã-
q̃ in ossib⁹ autẽ oleũ est maledictio: cũ homies inde
fortes se putant: quia licet eis mala tanq̃ impune cõ
mittere. ¶ Fiat ei sicut vestimentũ quo opiat.
Cum suplus iam dixerit de vestimento: quid est qõ
repetit: An qz dixerat induit maledictionẽ sicut ve-
stimentũ: differt ab eo vestimẽto quod nõ induit sed
operit: Induit enim quisq̃ tunica: operit pallio. Et
quid est hoc: nisi etiã in cõspectu hoĩm de iniquitate
gloriari: Et sicut zona: inquit: qua semp̃ p̃cin-
git. Maxime homies ideo p̃cingunt: vt ad operã-
dũ sint aptiores: ne vestis sinibus p̃pediant. Ergo
maledictiõe se p̃cingit: qui malũ non repentinũ: sed

dispositum aggredit: & ita discit malũ facere vt semp patus sit. Vñ & hic ait: Et sicut zona qua semp ꝑcingit. ¶ Hoc opus eoꝝ ꝙ detrahũt mihi apud dominũ. Nõ dixit merces eorũ: sed opus eorum. Manifestũ est em ꝙ indumento & optorio & aqua et oleo & zona: ipsa opa describebat: quib⁹ eterna maledictio compat. Non ḡ est vn⁹ iudas: sed multi: de ꝙbus dicit: Hoc opus eoꝝ qui detrahunt mihi apud dñm: Oī ꝯ & pluralis numer⁹ poni potuit ꝓ numero singulari: sicut herode mortuo dictũ est ab angelo: Mortui sunt qui querebãt animã pueri. Sed qui magis detrahũt christo apud dñm: nisi illi ꝙ in ipsis verbis dñi detrahũt: dicẽtes non esse ipsum quẽ lex dñi et ꝓphete ꝓnunciauerũt: Et qui loquũtur: inquit: mala aduersus animã meã: Negando eũ cũ voluisset potuisse resurgere: cũ dicat: Potestatẽ habeo ponẽdi animã meã: & potestatẽ habeo itez sumẽdi eam. ¶ Et tu dñe dñe fac mecũ. Quidã subaudiendã putauerũt misericordiã: quidam ℣o & addiderũt. Sed emẽdatiores codices sic habẽt: Et tu dñe dñe fac mecũ ꝓpter nomẽ tuũ. Unde sensus altior nõ est ꝙtermittẽdus: ita dixisse filiũ patri: fac mecũ: qz eadẽ sunt opa patris & filij: Ubi etiã misericordiã intelligam⁹. Sequit em: Quia suauis est misericordia tua. Et ipsam qz nõ dixit: fac in me: vel fac sup me: vel aliqd hmõi: sed ait: fac mecũ: bene intelligim⁹ & patrẽ & filiũ simul facere misericordiã in vasa misericordię. Põt hoc etiã sic intelligi: fac mecũ: id est adiuua me. Qõ in quotidiana loquẽdi cõsuetudine habem⁹: cũ de aliqua re ḡ ꝓ partib⁹ nris est: dicim⁹: nobiscũ facit. Pater quippe adiuuat filiũ inquãtũ de⁹ homem: ꝓpter formã serui: cui homi deus: & cui in forma serui etiã dñs est pr̃. Nam in forma dei filius adiutorio nõ indiget: Equalis em cũ patre omnipotẽs est: ex quo & ipse adiutor est hominis. Sicut em pater suscitat mortuos & viuificat: sic & fili⁹ quos vult viuificat: Nec aliud pater: aliud filius: aut aliter pater: aut aliter fili⁹: qz & eadẽ facit: & similiter facit. Vñ inquãtũ homo est filius dei: deus suscitauit illũ a mortuis: hoc est pater: cui dicit i psalmis: Suscita me et reddã illis: Inquãtũ aũt de⁹ est: etiã ipse se suscitauit: Propter qõ dic̃: Soluite tẽplũ hoc: & i triduo suscitabo illud. Qõ etiã hic significauit: si qs diligẽter intẽdat. Scrutari em iussit scripturas ḡ testimoniũ phibẽt de illo: nõ in supficie ptãsiri. Non em tm̃modo ait: Tu dñe dñe fac mecũ: sed ait: & tu. Quid est & tu: nisi qz ego et tu: Qõ autẽ nõ semel dñe sed repetẽs ait: dñe dñe: habet in hoc ozãtis affectũ: sicuti est: deus de⁹ me⁹. Qõ ℣o cũ dixisset: fac mecũ: addidit ꝓpter nomẽ tuũ: gratiã cõmendauit. Nullis em operũ meritis ꝓcedẽtibus in tantã celsitudinẽ subuecta est hũana natura: vt totũ simul verbũ & caro: hoc est deus & homo: vnigenitus fili⁹ dei diceret. Hoc aũt factũ est vt ab illo ꝙ creauerat ꝓ id qõ nõ ꝑierat id qõ ꝑierat ḡreret: Unde & hic sequit: qz suauis est misericordia tua: ¶ Libera me qz egen⁹ & pauꝑ ego sum. Egestas & pauꝑtas: infirmitas est: ex qua crucifix⁹ est. Et coꝝ meũ cõturbatũ est intra me. Hoc ad illud refert qõ ait ꝓpinquãte passiõe: Tristis est aĩa mea vsq ad mortẽ. ¶ Sicut vmbra cũ declinat ablat⁹ sũ. Hoc ipsã mortẽ significauit. Sicut em ex vmbra declinãte fit nox: sic ex mortali carne fit mors. Et excussus sum sicut locuste. Hoc iã in mẽbris eius: h est fidelib⁹ eius cõuenieti⁹ intelligi existimo. Qõ vt aliquãto aptius poneret: maluit dicere: sicut locuste: ꝙ sicut locusta: Qui⁹ & numero singulari possent accipi etiã multe: sic illud est: Dixit & venit locusta: Sed esset obscuri⁹. Excussi sũt ḡ: id est fugati a psecutoribus fideles ei⁹: Quoꝝ vel multitudinẽ significauit volare locustaꝝ: vel qõ transilierũt de loco in locũ. Psal. 104.

Genua mea infirmata sunt a ieiunio. Legimus dñm christũ q̃draginta dierũ habuisse ieiunium. Sed tantũ ne valuit in eo illa inedia: vt genua ei⁹ infirmarent: Et hoc in mẽbris eius: hoc est in sanctis ei⁹: apti⁹ intelligit. Et caro mea imutata ẽ ꝓpter oleũ: Propt gratiã spiritalẽ. Vñ & christ⁹ appellat a chrismate: Chrisma aũt vnctio ẽ. Caro aũt ꝓpt oleũ nõ in veteri⁹ sed in meli⁹ imutata est: hoc est a morte cõtumelia in gloriã imortalitatis exurgẽs. Cũ itaq; dixisset: Genua mea infirmata sunt a ieiunio: vbi significatũ esse arbitror eos ꝙ in mẽbris eius fortes videbant: tanq; ꝓsentia panis ꝙ sustẽtabãt abstracta: in ei⁹ passione vefecisse vsq; ad negationẽ ḡ apparuit in petro: tanq; ad eos cõfirmãdos: ne succũbẽdo penitus caderẽt: Et caro mea inquit imutata est ꝓpter oleũ: vt eos a mea morte vficiẽtes mea resurrectiõe firmarẽ: & misso spũsancto vngerẽ: qui nõ ad eos venire nisi ego abiero: Et euãgelista dic̃: Nõdũ erat spũs dat⁹: qz iesus nõdũ fuerat glorificat⁹: Nõdum erat imutata caro eius. Siue aũt p aquã ꝓpter ablutionẽ vel irrigationẽ: siue p oleũ ꝓpter exultationẽ et inflãmationẽ charitatis significet spũssanctus: non ideo est a seipso diuersus: qz signa diuersa sunt. Vultũ em diuersa sunt etiã leo & agnus: & tñ vtroq; significat⁹ est christ⁹. Leo ꝓpter aliud: Agn⁹ ꝓpter aliud: Nõ tñ ali⁹: Quia nec fortis ẽ agn⁹: nec innocẽs leo: Christ⁹ aũt & innocẽs ẽ vt agn⁹: & fortis vt leo. Dicit em apud esaiã ipse iesus christ⁹: Spũs dñi sup me: eo ꝙ vnxit me. ¶ Et ego fact⁹ sum opprobriũ illis: Per mortẽ crucis. Christus em nos redemit de maledicto legis: factus ꝓ nobis maledictũ. Unde derunt me & mouerũt capita sua: Quia viderunt pepẽdisse: & nõ viderũt resurrexisse. Viderũt qñ genua ei⁹ sunt infirmata: nõ viderũt qñ est caro imutata. ¶ Adiuua me dñe de⁹ meus: saluũ me fac ꝓpt̃ misericordiã tuã. Hoc ad totũ referri potest: id est & ad caput & ad corpus. Ad caput ꝓpter formã serui: ad corꝑ ꝓpter ipos seruos. Potuit em & in eis dicere deo: Adiuua me & saluũ me fac: in qb⁹ saulo dixit: quid me psequeris: Qõ autẽ addidit ꝓpt̃ misericordiã tuã: gratuita gratia cõmemorat: nõ ex operũ debito. ¶ Et sciant qz manus tua hec: & tu dñe fecisti eam. De his dixit sciant: ꝓ quibus seuiẽtibus & orauit: Quia in eis in quib⁹ fact⁹ est opprobriũ mouẽtib⁹ in eius illusionẽ capita sua: erant etiã bi qui in eũ postea crediderũt. Discãt aũt qui formã hũani corꝑis deo tribuunt: quõ habeat deus manũ. Si em qõ facit: manu facit: nũquid & ipsã manũ suã manu fecit: Quõ ergo hic dictũ est: Et sciãt qz manus tua hec: & tu dñe fecisti eam: Intelligam⁹ itaq; manũ dei esse christũ: Vñ alibi dicit: Et brachiũ dñi cui reuelatũ est. Hec manus & erat & fecit eam: qz in principio erat verbũ: & verbũ caro factũ est. Et erat fine temporẽ ꝓpt̃ diuinitatẽ: et fact⁹ est ex semine dauid

Matth. 26.

Matth. 4.

Joh. 5.

Joh. 7.

Joh. 16.

Act. 2.

Psa. 40.

Joh. 2.

Joh. 5.

Psa. 21.

Joh. 1.

Psa. 68.

Esa. 61.

Luce. 4.

Phil. 2.

Psa. 50.

Act. 5.

Joh. 1.

Esa. 53.

Joh. 1.

Roma. 1.

fm carnē. ¶ Maledicent illi ⁊ tu benedices. Vana est ergo ⁊ falsa maledictio filioꝝ hominū dilli/
gentiū vanitatē: ⁊ quęrentiū mēdaciū. Deus aūt cū
Ps.108. fundank. Ut eñ insurgant aliquid se aduersus me
dicit: facit qđ dicit. ¶ Qui insurgūt in me con/
pficere arbitrank: Sed cum exaltatus fuero sup cę/
los: ⁊ esse cęperit sup omnē terrā gloria mea: cōfun/
denk. Seruus aūt tuus lętabik: Siue in vtra
patris: siue ī mēbris suis lętantibus: ⁊ inter tēptati/
ones in spe: ⁊ post temptatiōes in ęternū. ¶ Indu/
ank qui detrahūt mihi pudore: Id est pudeat
eos detraxisse mihi. Sed hoc pōt et in bono accipi:
dū corrigunk. Et operiank sicut diploide con
fusione sua. Diplois duplex palliū est. Mā quidā
etiā sic interptati sunt istū versum: Et opiank sic pal/
liū duplex cōfusiōe sua. Intelligik aūt cōfundank et
int⁹ ⁊ foris: id est ⁊ corā deo ⁊ corā homib⁹. ¶ Con/
fitebor dño nimis in ore meo. Nimis dici so/
let in cōsuetudine sermonis latini: qđ plus est ꝙ de/
bet. Qui cōtrariū est parū: qđ min⁹ est ꝙ debet. Sed
nimis: greçe ἄγαν dicik. Iste aūt versus nō habet
ἄγαν: sed habet σφόδρα: Qđ quidam nostri sic
interptati sunt: vt pro eo ponerēt aliqū nimis: aliqū
valde. Sed si nimis p eo qđ ē valde intelligik: pōt ⁊
in laude poni. Mā ⁊ ista cōfessio laudē significat. Ita
eñ sequik: Et in medio multoꝝ laudabo eū.
Ps.21. Dicit etiā ⁊ in alio psalmo: In medio ecclesię canta/
bo te. Sed cū ipsa cantat ecclia ꝙ corpus est christi:
quō in medio ecclesię cantat ecclesia: ita et hic multi
cū sint mēbra christi: sicut ipsi laudāt: ille laudat:
est in medio eius: Quō in medio multoꝝ laudat qñ
Deut.28. laudat i medio multoꝝ: qz cū ecclesia sua est hic vsq
in cōsummationē sęculi: vt qđ ait: in medio multoꝝ:
hoc accipiam⁹ qđ ab eisdē multis honorak. In me/
dio quippe esse dicik: cui honor ꝓcipu⁹ exhibek. Sic
Eph.5. aūt cor est tanq̄ homis mediū: nihil melius intelli/
gik dictū ꝙ in cordib⁹ multoꝝ laudabo eū. Habitat
Gala.2o. in cordibus nostris: et ideo ait: in
ore meo: id est in ore corpis mei: qđ est ecclesia. Cor/
Rom.1o. de eñ credik ad iustitiā: ore aūt cōfessio fit ad salutē.
¶ Qui astitit a dextris pauperis. De iuda di
cū erat: Et diabol⁹ stet a dextris eius: qz suas diui/
tias augere voluit christo vendito. Hic aūt dñs asti
tit a dextris paupis: vt diuitię paupis sint ipse dñs.
Astitit quippe a dextris paupis: nō vt ei multiplica/
ret annos vitę qñq̄ finiēdę: neq̄ vt eius augeret pe/
cuniā: aut eum faceret corporis viribus fortē: vel ad
temp⁹ incolumē: Sed vt saluā faceret: inquit: a
psequētibus aniā meā. Salua fit autē a pse/
quētib⁹ aia: si nō eis cōsentiak ad malū. Mō eis aūt
cōsentik cū assistit dñs a dextris paupis: ne ipsa pau/
ptate: id est infirmitate succūbat. Hoc adiutoriū ꝓ/
priū est corpi christi in sanctis martyrib⁹ omibus.

¶ Explicit Tractatus de pš. CVIII.
¶ Incipit Tractatus de pš. CIX.

¶ Prefatio.

Quantū dns donat: qui nos mīstros pstituit
verbi ⁊ sacramēti sui seruire vobis: in adipe
misericordię suę: suscipim⁹ psalmū istū quē
mō cantauim⁹: bzeuē numero verboꝝ: ꝑ magnū pō/
dere sententiarū: adiuuante illo qui vos fecit inten/
tentos: vt ⁊ nos faciat idoneos sic vt possimus cōsi/
derare atq̄ tractare: Viuat anima vestra: et vigilet i
deū. Tempus eñ cōstituit deus pmissis suis: ⁊ tem/
pus eis quę pmisit implēdis. Promissionū temp⁹
erat tpe pphetaꝝ vsq̄ ad Johannē baptistā: Ab illo
aūt ⁊ deinceps vsq̄ ad finē: tempus est implēdi ea ꝙ
pmissa sunt. Fidelis deus qui se nostrū debitorē fe/
cit: nō aliqđ a nobis accipiēdo: sed tanta nobis pmit
tendo. Parū erat pmissio: etiā scripto se tenere vo/
luit: veluti faciens nobiscū chirographū pmissoꝝ
suoꝝ: vt cū ea ꝙ pmisit soluere inciperet: in scriptu/
ra pmissoꝝ cōsiderarem⁹ ordinē soluendoꝝ. Tem/
pus itaq̄ pphetię ꝓdictio erat vt sępe iam diximus
pmissionū. Promisit salutē ęternā et beatā vitā cū
angelis sine fine: ⁊ hereditatē imarcessibilē: gloriam
sempiternā: dulcedinē vultus sui: domū sanctificati/
onis suę in cęlis: ⁊ resurrectiōez a mortuis: nullū de/
inceps moriēdi metū. Hoc est pmissum eius tanq̄
finale: quo decurrit nostra diis intentio: quo cū pue/
nerim⁹ nihil ampli⁹ requiram⁹: nihil ampli⁹ exiga/
mus. Sed ad illud qđ erit ī fine quo ordine veniak:
neq̄ hoc tacuit pmittendo ⁊ pnunciādo. Promisit
eñ homib⁹ diuinitatē: mortalib⁹ imortalitatē: pec/
catoꝝ iustificationē: abiectis glorificationē. Quic/
quid pmisit: indignis pmisit: vt nō q̄si opibus mer/
ces pmitteret: sed gratia a nomine suo gratis daret:
quia ⁊ hoc ipsum q̄ iuste viuit inquātū homo potest
iuste viuere: nō meriti humani sed būficij est diuini.
Nemo eñ iuste viuit nisi iustificat⁹: id est iustus effe
ctus. Ab illo autē fit hō iustus q̄ nunq̄ pōt esse iniu/
stus. Sicut eñ lucerna nō a seipa accēdik: ita nec aia
hūana sibi pstat lucē: sed clamat ad deū: Tu illumi/ Ps.17:
nabis lucernā meā dñe. Cū ergo pctōrib⁹ pmissū sit
regnū cęloꝝ: nō in peccato pmanētib⁹: sed a peccato
liberatis ⁊ iustitię seruiētib⁹: qđ ipsū vt possint: ipi⁹
gra vt dixim⁹ adiuuank: et ab eo q̄ sp est iust⁹ iustifi/
cank: incredibile videbak tantā deum curā gerere p B
homib⁹: hodieq̄ qui de gratia diuina desperāt: atq̄
a pessimis morib⁹ nolūt se cōuertere ad deū vt ab illo
iustificenk: ⁊ p eius indulgentiā deletis omnib⁹ pec/
catis suis incipiant in illo viuere iuste q̄ nunq̄ vixit
iniuste: Hanc habēt pniciē cogitatiōis suę in seipos:
vt dicant deū res hūanas non curare: nec inde posse
cogitare mūdi huius artificē atq̄ rectorem: quēadmo
dū quisq̄ mortalis in terra viuat: ⁊ ita nec cōputari
se homo putat a deo: qui fact⁹ est a deo. Talē hoiem
si alloqui possimus: si admittat nos pclus ad aures
suas: deinde ad cor suū: si nō repellat resistendo que/
rentē se: ⁊ patiak pditus inueniri se: possum⁹ ei dice/
re: O homo: quomō te deus factū non computauit:
qui vt fieres ante curauit: Cum te in ordine rerū cō/
ditarū numerari nō putas: noli credere seductori: ca Matth.3o:
pilli tui numerati sunt a cōditore. Hoc deniq̄ et dns
in euāgelio discipulis suis ait: ne mortē timerent: ne
aliquid suū in morte piturū putarent. Illi in morte
de aiab⁹ suis ptimescebāt: ille ipsis securitatē iam de
capillis dabat. Ita ne ꝙ aia perit cui⁹ capill⁹ non
perit: Verūtū fratres qz incredibile videbak homi/
nib⁹ qđ pmittebat de⁹ ex hac mortalitate: corrupti/
one: abiectiōe: infirmitate: puluere et cinere futuros
homies equales angelis dei: nō solū scripturā cū ho
minib⁹ fecit vt crederēt: sed etiā fidei suę posuit me/
diatorē: nō quēlibet pncipē aut quēlibet angelū vel
archangelū: sed vnicū filiū suū: vt qua via nos pdu/

eturus esset ad illū finē quē ꝓmisit: ꝓ eum ipm filiū suū ꝛ oñderet ꝛ ꝓberet. Parū eñ erat ꝛo vt filiū suū faceret demōstratozē vię: cū ipsum viā fecit: vt ꝓ illū tres regentē te ambulantē ꝑ se. Promisit ergo quia venturi essem⁹ ad eū: id est ad illā ineffabilē imozta/
L litatē: et cum angelis eius ęqualitatē. Oꝛ longe era/mus: cꝫ ille surſum: cꝫ nos ꝛozſum: cꝫ ille in ſummo: cꝫ nos in imo ꝛesperati iacebam⁹: Sine expectatiōe salutis ęgrotabamus: Missus est medicus: quē non
j. Corſ. 2. cognouit ęgrotus. Si eñ cognouissent: nunꝯ dñm glozię crucifixissent. Sed hoc quoꝯ valuit ad ęgroti medicamentū: q⁹ medicum occidit ęgrotus. Venit vt visitaret: occisus est vt sanaret. Insinuauit se credentib⁹ ꝛeū ꝛ hominē: Deū ꝓ quē facti sum⁹: hominē ꝓ quē recreati sumus. Aliud ī illo apparebat: aliud latebat. Et qđ latebat multo erat ꝑstantius cꝫ id qđ apparebat: sed qđ erat ꝑstantius videri nō poterat. Curabaꝛ ęger per id qđ videri poterat: vt postea capax fieret visiōis eius: quę latēdo differebaꝛ: nō negando auferebaꝛ. Unicus itaꝯ filius dei venturus ad homīes assumpturus hominē: ꝛ ꝓ id qđ sumpsit futurus homo: moꝛitur⁹: resurrectur⁹: ascensurus in cęlū: sessurus ad ꝛexterā patris: et impletur⁹ in gentibus quę ꝓmisit: ꝛ post impletionē ꝓmissoꝛū suoꝛ in gentibus etiā hoc impletur⁹ vt veniat: et qđ ꝓro/
Roma. 9. gauit exigat: discernat vasa iręa a vasis misericoꝛdię: reddat impijs qđ minatus est: iustis qđ pollicit⁹ est: Hoc ğ totū ꝓphetandū fuit: ꝑnunciandū fuit: ventu rū cōmendandū fuit: vt nō subito veniēs hoꝛreꝛet: sed creditū expectareꝛ. Ex his ꝓmissiōibus est psalmus iste: dñm ꝛ saluatozē nostrū iesum christū certe aptęꝯ ꝓphetans: vt oīno dubitare nō possim⁹ christū annūciari psalmo hoc: Quādoquidem christiani sumus: ꝛ euāgelio iam credimus: absit vt negemus. Nam cū ipse dñs noster ꝛ saluatoꝛ iesus christus ğ/reret a iudęis: cui⁹ filiū dicerēt esse christū: ꝛ respondissent Dauid: ille cōtinuo retulit respōdētib⁹ et ait:
Matth. 22. Quō ergo dauid in spiritu dicit eum dñm: dicens: Dixit dñs dño meo sede ad ꝛexterā meā: donec ponā inimicos tuos sub pedibus tuis: Si ergo in spū inquit vocat eū dominū: quō filius eius est: Ab hoc ergo versu psalmus iste incipit.

D Expositio psalmi.

Matth. 22. Heb. 10. j. Corſ. 15. Dixit dominus dño meo: sede a dextris meis: Donec ponā inimicos tuos scabellū pedum tuoꝝ. Hanc ergo quęstionē iudęis ꝓpositā a dño: in ipso ingressu psalmi ꝑtractare ꝛebemus. Si eñ qđ ꝛesponderūt iudęi exigaꝛ a nobis vtrū cōfiteamur et nos abnegemus: absit vt negemus. Si dicaꝛ nobis christus filius est dauid: an nō est: Si dixerim⁹ nō: cōtradicim⁹ euangelio. Māꝯ matthęo scribēte: sic incipit euangeliū:
Matth. j. Liber generatiōis iesu christi filij dauid. Euāgelista dicit librū se scribere generatiōis iesu christi: filij da/
Matth. 22. uid. Recte ergo iudęi interrogati a christo: cui⁹ esse filiū crederēt christū: Respōderūt: Dauid. Respon sioni eoꝝ cōgruit euāgeliū. Habet hoc nō solū suspicio iudęoꝝ: sed ꝛ fides christianoꝝ. Adhuc alia firRoma. j. mamēta cōspicio. Dicit ap̄lus: Qui fact⁹ est ei ex se/
2. Timoth. 2. mine dauid sm carnē. Dicit etiā ad timotheū: Memoꝛ esto christum iesum resurrexisse a moꝛtuis ex semine dauid sm euangeliū meū. Et ꝛe ipso euāgelio quid dicit: In quo laboꝛo vsꝯ ad vincula tanꝯ mis Ibidem. le faciens: sed sermo dei nō est alligatus. Laboꝛabat ergo vsꝯ ad vincula apostol⁹ ꝓ eo euangelio suo: id est ꝓ dispensatiōe euangelica quā populis ꝓedi/cabat: quā populis impendebat: ille qui mane rapu/erat ꝙ tūc iā escas ad vesperū diuidebat. Laboꝛabat ğ vsꝯ ad vincula ap̄lus ꝓ euāgelio: quo euāgelio ꝑdicabat christū iesum resurrexisse a moꝛtuis ex semine dauid. Ꝓ hoc euangelio apostol⁹ laboꝛabat: et tamē ꝛe hoc christus interrogabat: ꝛ respondētibus iudęis qđ ꝑdicabat apostol⁹: retulit vocem cōfiteꝛi/Matth. 22. ctionis ꝛ ait: Quomō ergo dauid in spiritu vocat eū dominū: Et interposuit testimoniū ꝛe hoc psalmo: Dixit domin⁹ dño meo. Si ergo in spiritu vocat eū dominū: quomō filius eius est: Judęi sub hac interrogatione tacuerūt: quid respondereꝛ ꝛeinceps non inuenerūt: nec eum tamē dominū quęsierūt: quia et ipsum esse illum filium dauid non agnouerūt. Nos Roma. 10. autē fratres credamus ꝛ dicamus: Coꝛde eñ creditꝯ ad iusticiā: oꝛe autē cōfessio fit ad salutem. Credam⁹ E inꝯ ꝛ dicamus ꝛ filiū dauid ꝛ dominū dauid. Non erubescamus de filio dauid: ne iratum inueniamus dominū dauid. Hoc eñ nomine illū rectissime trāseuntē appellantes cęci: illuminari meruerūt. Transibat eñ iesus: Et illi audito sonitu trāseūt: turbę: au/Matth. 9. c. re iā illū cognoscētes qđ nōdum poterāt oculis: ac/clamauerūt voce magna ꝛ dixerūt: Miserere nostri fili dauid. Turbę autē illos increpabant vt tacerent: Et illi nihilomin⁹ lucis ꝛesiderio turbarū ꝺdictionē vincentes: in clamādo pseuerauerūt: trāseuntē tenu/Matth. 20. erunt: ꝛ a tangēte illuminari meruerūt. Dicebāt eñ trāseunti: Miserere nr̄i fili dauid. Stetit ille: Et vi/cto ab eis clamoꝛe cōtradicentiū: quid inquit vultis vt faciā vobis: Et illi: Domine vt videamus. Tetigit ꝛ aperuit oculos eoꝝ: Viderūt ꝑsentē: quē seruerant transeuntē. Aliquid ergo transitoꝛiū domin⁹ fecit: Est aūt aliud qđ stat. Aliud est inꝯ transitoꝛiū domini: aliud stabile domini. Transitoꝛiū dñi: virginis partus: verbi incarnatio: ęratū gradatio: miraculoꝝ exhibitio: passionū ꝓpessio: moꝛs: resurrectio: ascensio in cęlū: Hoc totū trāsitoꝛiū fuit. Mum eñ adhuc christus nasciꝛ: aut adhuc moꝛiꝛ: aut adhuc resurget: aut adhuc ascēdet in cęlū: Mōne videtis ista facta ꝓ tempoꝛa: cucurrisse ꝑ tēpoꝛa: exhibuisse viatoꝛib⁹ quidđā trāsitoꝛiū ne in via remaneꝛēt: sed ad patriā ꝓuenirēt: Veniꝯ ꝛ illi cęci ad viā sedebant: ibi trāseuntē senserūt: ꝛ clamādo tenuerūt. Inest: et hoc transitoꝛiū ꝓtinet ad filiū dauid: Ideo illi domino transeunti clamauerūt: Miserere nostri fili dauid. Tanꝯ dicerēt: Filiū dauid trāseuntē cognoscim⁹: filiū dauid ī trāsitu factū discim⁹. Agnoscam⁹ ergo ꝛ nos: ꝛ filium dauid cōfiteamur: vt illuminari mereamur. Sentim⁹ eñ trāseuntē filiū dauid: et illuminamur a dño dauid. Ecce ğ quia magister noster interrogauit iudęos: ꝛ ideo nō respōderūt: qđ ꝓpuli esse noluerūt: Ecce si nos interrogaret: qđ ꝛespōderem⁹: Defecerūt in hac interrogatiōe iudęi: ꝑficiāt christiani: Mō ꝓturbēt ğ eruditi. Mō eñ dñs interrogat discere volēs: ğ tanꝯ doctoꝛ interrogat. Dicerent miseri iudęi: tu dic nobis: Maluerūt inflata tacitumitate dirūpi: ꝙ hūili cōfessiōe edoceri. Dicat ğ nobis magister nr̄: ꝛ videam⁹ qđ interrogāti rūdeam⁹:

Quid vobis videt de christo: Cuius filius est: Rndeam dño qđ iudei: sed nō remaneam vbi iudei. Recolamus euangeliū qđ credim: Liber generatiōis iesu christi filij dauid. Nō quia interrogamur excidat nobis christum esse filiū dauid: qđ memorię cōmendat Apls. Eia christiane: memor esto iesum christū resurrexisse a mortuis ex semine dauid. Ergo interrogemur et respondeamus. Quid vobis videt de christo: Cuius filius est: Dicant ora cōcordia christiana: dauid. Referat et doctor: et reuocet nobis. Quō ergo dauid in spiritu dicit eū dñm: Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis: donec ponam inimicos tuos sub pedib⁹ tuis: Quō nos dicerem⁹: nisi a te disceremus: Nūc ergo qz didicimus: dicimus: Jn principio eras verbū: et verbū eras apud deū: et deus eras verbū: Oia p te facta sunt. Ecce dñs dauid. Sz nos ꝓpter infirmitatē nostrā: qz caro despecta: verbū caro factus es: vt habitares in nobis. Ecce fili⁹ dauid. Certe tu in forma dei cum esses: nō rapinā arbitratus es esse equalis deo: ideo dñs dauid: Sz temetipm exinaniſti formā serui accipiens: inde filius dauid. Deniqz et in ipa interrogatione tua dicēs: quō filius eius est: nō te filiū ei⁹ negasti: sed modū i quo id fieret inquisisti. Dicit eū inquis dauid dñm: quō filius eius est: Nō nego: ꝺ dic quō: Illi ergo ex litteris ꝙs legebāt et nō intelligebant: si in ista interrogatiōe recolerēt modū: nō ne responderēt quō interrogas: Ecce virgo accipiet in vtero et pariet filiū: et vocabūt nomen eius emanuel: qđ est interpretatū nobiscū deus. Accipiet virgo in vtero: virgo ex semine dauid pariet filiū: vt sis filius dauid. Erant em ioseph et maria de domo et patria dauid. Peperit ergo virgo illa: vt esset filius dauid: Sz ille quē peperit: vocabūt nomen ei⁹ emanuel: nobiscū deus. Ecce habes et dñm dauid. Alliquid nobis fortassis ex hac re: quō christus et filius sit dauid: et dñs sit dauid: etiā psalmus iste intimabit. Audiamus ergo et ptractem⁹ eū: Pulsem⁹ pietate: et extorqueam⁹ charitate. Dauid ergo ipe dicit: Necꝫ em dño cōtradicere licet: Dauid inquit in spiritu vocat eum dñm. Jlle ergo dauid de christo quid dicit: Nam ipsi dauid psalmus. Et iste est totus titul⁹: simplex sine figura ꝙstionis: sine vllo modo difficultatis. Quid ergo dicit dauid: Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis: donec ponaz inimicos tuos scabellū pedū tuoꝝ. Quid est scabellū pedū tuoꝝ: Qđ est sub pedibus tuis. Scabellū em pedū sub pedibus est. Dixit inqt dñs dño meo. Audiuit hoc dauid: audiuit in spiritu: vbi nos qñ audiuit nō audiuimus: sed loquēti qđ audiuit: et scribēti credidimus. Audiuit ergo prorsus: audiuit in quodam secretario veritatis: in qdā mysterioꝝ sanctuario: vbi ꝓphete in occulto audiuerūt: qđ i apto ꝓdicauerūt. Jbi audiuit dauid qđ cū fiducia magna dicit: Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis: donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuoꝝ. Nouimus christū sedere ad dexterā patris post resurrectionē a mortuis: et in cēlis ascensionē. Factū est iam: necvidimus: sed credim⁹: in libris legimus: ꝓdicatū audiuimus: fide retinemus. Nā et eoipo qđ erat fili⁹ dauid: christus factus est dñs dauid. Illud em qđ natum est ex semine dauid: ita honoratū e vt esset et dominus dauid. Jta admiraris hoc ꝙsi et i reb⁹ humanis ista nō fiant. Si enim cōtingat filiū cuiuscꝫ regē fieri patre priuato: nōne erit dñs patris: Admirabilius est qđ pōt cōtingere: vt nō solū rex fact⁹ priuati filius: dñs sit patris sui: sed et episcopus fact⁹ laici filius: sit pater patris sui. Ergo et eoipo qz carnē accepit christus: qz in carne mortuus est: qz in eadem carne resurrexit: qz in eadē carne ascēdit in cēlū et sedet ad dexterā pris: et in eadē ipa carne sic honorata: sic clarificata: sic i cēlestē habitū cōmutata: et fili⁹ e dauid: et dñs e dauid.. Scōm hāc em dispēsationē trāsit⁹ christi: etiā illud ab Apl̄o dicit: Propter qđ illū exaltauit a mortuis: et donauit illi nomē qđ est sup omne nomē: vt in noīe iesu omne genu flectat: cēlestium: terrestriū et infernoꝝ. Donauit inqt ei nomē qđ est super omne nomē: Christo ſm hominē mortuo: christo ſm carnez resurgenti: ascendenti: donauit nomē qđ est sup omne nomē: vt in nomine iesu omne genu flectat: cēlestiū: terrestriū et infernorū. Vbi erit dauid: vt nō ei sit dñs: Jn cēlo sit: in terra sit: in inferno sit: dñs eius erit: q̄ est dñs cēlestiū: terrestrium et infernoꝝ. Gaudeat ergo nobiscū et dauid filij sui natiuitate honoratus: dominatu liberatus: et gaudens dicat: vt a gaudentib⁹ audiat: Dixit dominus dño meo: sede a dextris meis: donec ponam inimicos tuos: scabellū pedū tuoꝝ. Sede: nō solum in alto sed et in occulto: excellēs vt domineris: latēs vt credaris. Quę em esset merces fidei: nisi lateret qđ credim⁹: Merces aūt fidei est videre qđ credim⁹ anteꝫ viderem⁹. Sicut aūt scriptura ꝓsonat: Justus ex fide viuit. Non ergo esset iusticia fidei: si nō esset absconditū qđ ꝓdicatum crederemus: et credendo ad videndū peueniremus. Qđ em multa multitudo dulcedinis tuę domine: quam abscondisti timentibus te. Ergo abscondisti: et remanserūt: Absit. Perfecisti autem sperantibus in te. Mirabile ergo mysterium christi sedentis in dextera dei. Occultatum est vt crederetur: subtractum est vt sperarē: Spe enim salui facti sumus. Spes autem quę videtur: non est spes. Quod enim videt quis: quid sperat: Apostoli verba sunt: Recognoscitis quidē: sed ꝓpter rudes cōmendo. Quid ergo ait Apostol⁹: Spe inquit salui facti sumus. Spes autem quę videtur nō est spes. Quod enim videt quis: quid sperat: Si autem quod nō videmus: speramus: per patientiam expectamus. Quia ergo quę videtur non est spes: absconditi dulcedinē timentibus te. Quia quod nō videmus speramus: et per patientiā expectamus: perfecisti sperantibus in te. Deniqz charissimi intente accipite quod dicturus sum: Quoniam iusticia nostra ex fide est: et fide mundantur corda nostra: vt quod credidim⁹ videre possimus. Utrūqz enim positum est: et beati mundicordes: quoniā ipsi deum videbunt: et fide mundans corda eorum. Quę ergo hęc est iusticia fidei: Credere quod nō vides: et ipso merito fidei advisionem suo tempore peuenire. Dominus in euangelio cum promitteret spiritum sanctum: hoc ait: Jpse arguet mundū de peccato: de iusticia: de iudicio. De quo peccato: De q̄ iusticia: De qđ iudicio: Jpe sequit et exponit: et cōicturas hoim nō admittit. De pctō quidē inqt: quia nō crediderūt in me. Quāta alia peccata iudęoꝝ: et tamen quasi hoc vnū sit: ita dixit: De peccato quidem qz nō crediderunt in me. Hoc est illud peccatū

Deut.22. Thess.5. 1.Tim.2. Rom.22. Psa.j. Joh.j. Esa.7. Matth.j. Luce.2. Psa.44. Heb.2. Psa.44. Psa.30. Roma.8. Roma.1. Psa.30. Ibidem Ibidem Matth.5. Actj.17. Joh.j6. Ibidem

Joh.15. de quo alibi dicit: Si nō veniſſem: peccatū nō haberent. Quid eſt hoc: ſi nō veniſſem peccatū nō haberēt: Ergo ad iuſtos veniſti: et eos peccatores feciſti: Sed exceptis alijs peccatis q̄ poſſent remitti per fidē: hoc vnū peccatū noīauit: qō ſi nō admitteretur: oīa relaxarenť. De peccato ꝺ̄ dē ait: qz nō crediderūt in me. Et alibi: Si nō veniſſem: peccatum nō haberēt. Eo eñ ipo quo venit ꝛ nō crediderūt in eum: inciderūt ī peccatū: Qō ſi nō inciderēt: omnia cętera peccata dimitti poſſent p indulgentiā gratię impetratā p fidē. Ergo ꝛ de peccato: qz nō crediderūt
Joh.16. in me. De iuſticia: qz ad patrē vado: ꝛ iā nō videbitis me. Hęc ē iuſticia: qz ad patrē vadis: ꝛ iā nō vide
Roman.1. būt te: hęc etem iuſticia ex fide ē. Juſt⁹ eñ ex fide viuit. Et tūc ex fide viuit: ſi nō videat qō credit. Quia ergo et ad iuſticiā ptinet ex fide viuere: et ex fide nemo viuit: niſi nō videndo qō credidit: vt ipam iuſticiam faceret in hoībus: id eſt vt crederēt qō non viderēt. De iuſticia inqt: qz ad patrē vado: et iam non videbitis me. Hęc inqt erit iuſticia veſtra: vt credatis in eū quē nō videtis: et fide mundati eū in quem credidiſtis in die reſurrectiōis poſtea videatis. Sedet ergo ad ꝛterā ꝛi chriſtus: a ꝛtris patris filius ī occulto eſt: Credam⁹. Etem duas res hic di-
R cit: qz et dixit ꝺ̄: ſede a ꝛtris meis: et addidit: donec ponā inimicos tuos ſcabellū pedum tuoꝝ: hoc eſt: ſub pedibus tuis. Non vides chriſtū ſedentē ad ꝛterā patris: Nec hoc potes videre quō ponant inimici eį⁹ ſcabellū peduz eius. Cū hoc implebiť in apto: crede illud eſſe in occulto. Qui inimici ponuntur ſcabellū pedū eius: Quibus inania meditanti-
Ps.2. bus dicit: Quare fremuerūt gentes: et populi meditati ſunt inania: Aſtiterūt reges terrę ꝛ principes cōuenerūt in vnū: aduerſus dñm et aduerſus chriſtum eius. Et dixerūt: Dirumpamus vincula eoꝝ:
Ibidem et p̄ȝciamus a nobis iugum ipoꝝ: Non nobis dominenť: nō nos ſibi ſubiugēt. Qui habitat in cęlis irridebit eos. Inimic⁹ erat: erit ſub pedib⁹ eius: aut adoptatus: aut victus. Quęre ergo quē locū habeas ſub pedib⁹ dñi ꝛi tui. Nā neceſſe eſt vt habeas: aut gratię aut pęnę. Sedet ergo ad ꝛterā ꝛi: donec ponanť inimici eius ſub pedibus eius. Hoc fit: hoc agiť: etſi paulatim peragiť: indeſinēter agitur. Fremuerūt eñ gentes: et populi meditati ſunt inania: Aſtiterūt reges terrę et principes cōuenerūt in vnū: aduerſus dñm et aduerſus chriſtū eius. Nunquid fremēdo: Nunqd meditādo inania: Nunqd in vnū aduerſus chriſtū cōueniendo: efficiēt: vt nō impleať: Dabo tibi gentes hęreditatē tuā: ꝛ poſſeſſionē tuā terminos terrę: Implebiť oīno: et in illis frementib⁹: et illis inania meditantibus: Dabo tibi gentes hęreditatē tuā: et poſſeſſionē tuā terminos terrę. Illi eñ inania meditanť: Ut aūt impleať: dabo tibi gentes hęreditatē tuā: et poſſeſſionē tuā terminos terrę: nā neſcio q̄s inanis locutus ſit: ſed dominus dixit ad me. Sic et in hoc pſalmo poſſum⁹ dicere: Dixit: nō quicū q̄: nō illi qui fremūt ꝛ meditantur inania: ſed dixit dñs dño meo: ſede a ꝛtris meis: Donec ponā inimicos tuos: ſcabellū pedum tuoꝝ. Fremāt: meditenť inania: perſtrepāt: nunqd nō implebitur: Perȝt memoria eoꝝ cum ſtrepitu: Loquitur certe et alius pſalmus: ſed nō ali⁹ ſpi-
Ps.9. ritus: Perȝt memoria eoꝝ cum ſtrepitu: et dñs in ętern̄ū permanet. Ille ergo qui memoria eoꝝ pereunte cum ſtrepitu in ętern̄um permanet: ipe dixit dño meo: ſede a ꝛtris meis. Sedet eñ ad ꝛterā ꝛi ſcabellum pedū eius. Et quid ſequit: ¶ Virgam virtutis tuę emittet dñs ex ſion. Apparet fratres: euidentiſſime apparet: nō ꝛi illo regno chriſti, phetam loqui: quo regnat ſemp apud patrē rerum dominum: quę per illū creatę ſunt. Quando enim non regnat in principio verbū ꝛi apud ꝛum: Dicit eñ: Regi aūt ſęculoꝝ immortali: inuiſibili: ſoli ꝛo honor et gloria: in ſecula ſeculorum amen. Regi ſęculoꝝ: honor et gloria: in ſecula ſeculoꝝ. Cui regi ſęculoꝝ: Immortali: inuiſibili: incorruptibili. Jn eo eñ qō et chriſt⁹ eſt cū pȝe immortalis: inuiſibilis et incorruptibilis: qz verbū ei⁹ eſt: et virtus eius: et ſapientia eius: et ꝛus apud ꝛum: p quem facta ſunt omnia: rex eſt ſęculoꝝ. Sed tamen illud diſpenſatoriū ꝛ tranſitoriū: quo nos p mediē, tatē carnis ſuę vocauit in ętern̄itatē: regnū eius in cipit a chriſtianis: ſed regni eius non erit finis. Ponunť ergo ſcabellū pedū ei⁹ inimici eius: ſedētis ad ꝛterā pȝis: ponunť vt dictū eſt: Jd agiť: id vſq; ī finē oīno peragiť. Nemo dicat nō poſſe impleri qō cęptū eſt. Quid finē cępti ꝛſperas: Omnipotens cępit: oīpotens ſe pmiſit impleturū eſſe qō cępit. Uñ aūt cępit: Virgam virtutis tuę emittet dñs ex ſion. Quę ſion: Jpa eſt hieruſalē. Audi ipm dñm: Oportebat chriſtū pati: et reſurgere a mortuis tertia die. Hinc ſedet ad ꝛterā ꝛi patris reſurgendo vbi fuit. Deinde illo ſedēte ad ꝛterā ꝛi patris: qd agiť: Ut ponāť inimici ei⁹ ſcabellū pedū ei⁹: Quid agiť: Audi illū docentē ꝛ exponentē: Et p̄dicabiť i noīe eius pęnitētia ꝛ remiſſio pcōꝝ p oēs gētes incipientib⁹ ab hieruſalē: qz virgā virtutis tuę emittet dñs ex ſion. Virgā ꝛtutis tuę: hoc eſt regnū potētię tuę: qz reges eos in virga ferrea. Emittet dñs ex ſion: qz incipiētib⁹ ab hieruſalē. Cū g̃ miſerit ex ſion virgā ꝛtutis ei⁹: qd fiet: † Et dñaberis i medio inimicoꝝ tuoꝝ. Prius dñare in medio inimico, rū tuoꝝ inter fremētes gētes. Nūqd eñ poſtea cū acceperint honorē ſuū ſancti: et ſuā damnationē impȝ: in medio inimicoꝝ ſuoꝝ dñabiť: Et qd mirum ſi tūc dñabiť ſecū in ętern̄ū regnātib⁹ ſanctis: ꝛ eternis pęnis ardētib⁹ impȝs: Quid mirū ſi tūc: Dō in medio inimicoꝝ tuoꝝ: Nūc ī iſto trāſitu ſęculoꝝ: in iſta ꝓpagatiōe ꝛ ſucceſſiōe mortalitatis humanę: nūc dū torrēs tpm p̄terlabiť: ad ꝗ directa eſt virga virtutis tuę ex ſion: vt dñeris in medio inimicorum tuoꝝ. Dñare in medio paganoꝝ: iudęoꝝ: hereticorū: falſoꝝ fratrum. Dñare dñare fili dauid: dñe dauid: dñare in medio paganoꝝ: iudęoꝝ: hęreticoꝝ falſoꝝ fratrū. Dñare ī medio inimicoꝝ tuoꝝ. Nūc verſum nō recte intelligim⁹: ſi nō fieri iā videmus. Sede ergo a ꝛtris dei: occultare vt credať donec impleanť tpa gentiū. Sic eñ ſcriptū eſt: Quē oportebat cęlū repetere: donec impleanť tpa gentiū. Ut eñ reſurgeres: mortu⁹ es: vt aſcēderes reſurrexiſti: vt ſederes ad ꝛterā pȝis aſcēdiſti: Ergo vt ad ꝛterā pȝis ſederes mortu⁹ es. De morte eñ reſurrectio: ꝛ reſurrectiōe aſcenſio: ꝛ aſcēſione ad ꝛterā ſeſſio. Hoc totū ergo cępit a morte: Excellētia clari tatis bui⁹: principiū habet humilitatis. Te itaq; ſe-

dente ad dexterā patris: implenk tpa gentiū: ponūk
inimici oēs scabellum pedū tuox: Et ad hoc vt que
niatur: ptius dominaberis in medio inimicox tuo-
rum. Ad hoc eñ virgā virtutis suę emittet dñs ex
sion. Ut aūt mozereris: et p mortē tuā deleret chiro
Luc.24. graphum pctox: t p̄dicaret pēnitētia t remissio de-
licтox p oēs gentes incipientib⁹ ab hierusalē: cęci-
Rom.ij. tas iudeox fecit. Illis illuminandis: altozuz cęcitas
militauit. Cęcitas eñ ex pte israel contigit: donec
plenitudo gentiū intraret: et sic ois israel saluus fie-
ret. Cęcitas eñ ex pte israel facta occidit te: occisus
resurrexisti: sanguine tuo peccata gentiū diluisti: ad
dexterā patris sedēs vndiq; patiētes et ad te confu-
gientes collegisti. Facta est ergo cęcitas ex parte is-
rael: facta ē vt plenitudo gentiū introiret: t sic ois is-
rael saluus fieret: t oēs tui inimici essent scabellū pe
dū tuox. Sed hoc nūc: Postea qd: Tecū prin
cipiū in die virtutis tuę. Quis iste dies est vir-
Job.8. tutis eius: Quādo cū illo principiū: vel qō princi-
piū: Adiuuet dñs vt nec mihi dicere pturbēt: nec
vobis audire. Video eñ qō iā factū est: et vobis cū
video oculis fidei: Oculis quoq; carnis video qō
iam fit: rursusq; oculis fidei vobiscū spero qō futu-
rum est. Quid ḡ factū est: Quid fit: Quid futurum
Luc.24.16. & Act.1. est: Christus passus est: mortuus est: resurrexit ter-
tia die: ascendit in cęlū vt nouimus quadragesimo
die: sedet ad dexterā patris: Hoc iam factuz est: hoc
nō vidimus ꝙ credimus. Quid nūc fit: Dominat ī
medio inimicox suox: emissa virga virtutis eius ex
sion. Fit hoc: id agit ī forma serui: Et p̄sentē tūc vi
derūt serui: et absentē nūc credunt serui. Hoc credi-
mus de forma dei serui: qō possum⁹ cape dū adhuc
sum⁹ serui. Hoc est eñ illud lac puulorū: qō tempe-
Joh.j. rauit panē trāsiciens p carnē. Nam panis ille ange-
Psal.77. lorum in principio erat verbū: vt hō panē angelorū
manducaret homo: creator angelox factus est hō.
Ita nobis verbū incarnatū factū est receptibile: qō
Phil.2. recipe nō valerem⁹: si fili⁹ ęqlis deo nō se exinaniret
forma serui accipiēs: in similitudinē hoīm factus: et
habitu inuent⁹ vt homo. Ut ergo vtcūq; cape pos-
semus euz q nō posset capi a mortalib⁹: mortalis fa
ct⁹ ē ad mortales vt pacta sua morte faceret immor
tales: et aliqd daret inspiciendū: aliqd credendum.
Act.1. Inspiciendaz dedit forma serui
p̄sentibus: nō solū oculis videndā: sed etiā manib⁹
tractandā. Cum eadē forma ascēdit ī cęlū: Crede-
re nobis iussit: qō illis videre cōcessit: Sed t nos ha
bemus qō videam⁹. Illi eñ viderūt virgā emissam
ex sion: nos videmus dñari in medio inimicox suo-
rum. Hoc totū fratres ptinet ad dispensationē for-
mę serilis: q̄ tolerabiliter capit a seruis: et amabit
Joh.j. a futuris liberis. Veritas eñ incōmutabilis qō est
Sap.7. verbum dei: deus apud deum: per quem facta sunt
omnia: in se manēs innouat omnia. Hanc vt videa-
mus magna et perfecta cordis mūdicia necessaria
est: q̄ fit p fidem. Demonstrata eñ forma serui: di-
Joh.14. latata est ad demōstrandā formā dei. Idem qpe in
forma serui loquēs seruis: ait: Qui diligit me: man-
data mea custodit: Et q diligit me: diligetur a patre
meo: et ego diligā eum: et ostendā meipm illi. Videl-
tibus se: pmisit demonstraturū se. Quid videbāt:
Quid, pmittebat: Videbāt formā serui: pmittebat
formā dei. Ostendā inqt meipm illi. Si ipa est clari-
tas ad quā pducit regnū: qd mō transitu seculi hu-
ius colligit: Ducit eñ ad quandā visionē ineffabi-
lem: quā nō merebunt impij. Ceterū forma serui cū
hic esset: visa est ab impijs. Viderūt eā t q credide-
runt: viderūt t q occiderūt. Me aliqd magnū putes
videri formā illā: viderūt amici: viderūt et inimici:
Et qdā videtes interfecerūt: qdā nō videtes credi-
derūt. Hāc ergo formā serui: quā hic iam in humili-
tate viderunt et pij et impij: videbunt et in iudicio
pij et impij. Cum enim dominus ante oculos disci-
pulox suozum ferretur in cęlum: sonuit vox angeli-
Act.j. ca intuentib⁹ eū: Viri galilęi: qd statis intuentes in
cęlū: Iste iesus sic veniet: quō videtis eū ire in cęlū.
Sic ergo: sic in eadē forma: qz de impijs dictuz est:
Zach.12. Videbūt in quē pupugerunt. Videbūt iudicaturū:
Joh.19. quē irriserūt iudicatū. Ipa itaq; forma serui in iudi-
cio cōspicua erit: et iustis t iniustis: t pijs t impijs:
et fidelibus t infidelib⁹. Quid ergo: Impij nō vide-
bunt: Nam de qbus dictū est: Videbunt in quē pu
pugerūt: de ipis rursum dictū est: Tollat impius vt
Esa.26. nō videat claritatē dñi. Quid ē hoc frēs: Discerna-
mus: discutiamus. Excitat impius vt aliqd videat:
tollit impi⁹ vt aliqd nō videat. Jam qd sit visurus:
ostendem⁹: Formā illā de qua dictū est: sic veniet.
Joh.14. Quid ergo nō est visurus: Et ostendā meipum illi.
Quid est meipm: Nō formā serui. Quid ē meipm:
Phil.2. Formā dei: in q̄ nō rapinā arbitrat⁹ sum esse ęqua-
j.Joh.3. lis deo. Quid est meipm: Dilectissimi filij dei sum⁹:
et nondū apparuit qd erimus: Scimus qz cū appa-
ruerit: similes ei erimus: qm videbimus eum sicuti
est. Hęc claritas dei est ineffabilis lux: fons lucis si-
Sap.7. ne cōmutabilitate: veritas sine defectu: sapientia in
Esa.26. seipa manens: innouans omnia: Hęc substantia dei
Matth.5. est. Itaq; tolletur impius: vt nō videat hunc hono-
rem dei. Beati enim mundicordes: qm ipsi deū vi-
debunt. Videtur ergo mihi fratres q̄tum nostrę ca
pacitati dñs impertiri dignat de ipo tempore: si tm
dicendum est tempus: quodā enim tempore ventū
rī sumus ad nō tempus: inde mihi videtur dictuz:
qō sine p̄iudicio dicā: si qs intelligere aliqd meli⁹:
expeditius: pbabilius possit: inde mihi videtur dic-
tum: Tecum principium in die virtutis tuę. Deni-
qz hoc q̄tum puto: versu ꝓsequente satis explanat.
Quia enim et hic dicta est virtus eius: qua subiecit
gentes iugo suo: qua strauit populos: non ferro sed
ligno: et si in carne: etsi in humilitate: etsi adhuc q̄-
tum seruilis forma patitur: capitur: tamē magna vir
tus eius: quia quod infirmum est dei: fortius est ho
j.Cor.j. minibus: Quia ergo et hic dicta est virtus ei⁹: quā
Psa.40. cōmendauit dicendo: Virgam virtutis tuę emittet
dñs ex sion: et dñaberis in medio inimicorū tuorū:
Quāta eñ virt⁹ eius dominās in medio inimicorū
suox pstrepentiū: nihil ꝓtra eū valentiū: t q̄tidie si-
bi dicentiū: Oñ moriet t pibit nomē ei⁹: Cū crescat
gloria ei⁹ p populos: cū ei⁹ noi subiciant gētes: cū
Psa.jij. peccatox videat t irascat: dentib⁹ suis frendeat t ta
bescat: Quia ḡ est t hęc virt⁹ eius: volēs ꝓbeta cō-
mendare aliter virtutē ei⁹ sicuti est virtus dei: et sa-
1.Cor.1. pientia dei: christus in lumine ppetuo incōmutabi-
lis veritatis: ad quā visionē seruamur: ad quā visio-
nē differimur: ad quā visionē fide mūdamur: a qua
Esa.26. visione tollitur impius ne videat honorē dñi. Hoc

Q ergo volens oñdere: tecum iñcipiū in die vir-
tutis tuę. Quid est tecum principiū: Quodlibet po
ne principiū. Si ipm christū: poti⁹ diceretur: tu es
principiū: q̄ tecum principiū. Respondit eñ inter-
Joh.8. rogantib⁹: tu quis es: et ait: Principiū q̄ et loquor
vobis: Cū sit principiū et pater: de quo vnigenitus
Joh.j. filius: in q̄ principio erat verbū: qz verbū erat apud
deum. Quid ergo: Si t pater principium: et filius
Cōcor.j.sentē. principiū: duo sūt p̄ncipia: Absit. Sicut eñ pater
di.29.ca.j. deus: et filius deus: Pater eñ t filiꝰ nō duo dij: sed
vnus deus: sic pater principiū et filius principium:
pater aūt et filius nō duo: sed vnū principiū. Tecū
principiū. Tunc videberis quō tecum sit principiū.
Nō eñ t hic nō tecum principiū: Non eñ cū dixi-
Joh.j6. sti: ecce itis quisq̄ ad sua: t me solū relinquitis: ꝙ nō
sum solꝰ: qz pater mecū ē. Et hic ergo tecū principi-
Joh.j4. um. Dixisti eñ et alibi: Pater aūt in me manēs fa-
cit opa sua. Tecū principiū: nec vnq̄ a te separatus
j.Joh.3. est pater. Sed qñ videbiť tecū esse principiuz: tunc
manifestū erit oībus similibus iā tibi factis: qñ vi-
Joh.j4. debūt te sicuti es. Etem hic philippus te videbat et
patrē q̄rebat. Tūc ergo videbiť qō nunc creditur.
Tunc tecū principiū videntibus sanctis: videntib⁹
Esa.26. iustis: sublatis de medio impijs: ne videāt gloziam
dñi. Modo ergo credamus frēs: qō tunc videam⁹.
Nam et philippus obiurgatus est qō q̄reret videre
Joh.j4. patrē: cum in ipo filio nō agnosceret patrē: Tanto
tpe vobiscū sum: t nō ꝓgnouistis me: Philippe: qui
videt me videt et patrē. Sed me videt q̄ nō formaz
serui in me videt. Qui ergo me videt: qualē me ab-
scondi timentibus me: qualē me videndū pficio spe-
rantibus in me: videt t patrē. Sed qz ista visio post
erit: nūc ꝓ illa q̄d habebimus: Videamus quid di-
cat philippo: cui dixerat: q̄ me videt: videt et patrē.
Quasi ei philippus tacitus rñderet: et quō te vide-
bo: si aliter videris q̄ formā serui: aut quō te vide-
bo t patrē: vt inualid⁹ homo mortalis: puluis et ci-
nis: cōuersus ad eum differēs visionē: imperans fi-
dem: q̄ dixerat: qui me videt: videt et patrē: qz mul-
Ibidem tum erat ad philippū: et longe erat ab eo videre: non
credis inquit: qz ego in patre: t pater in me est: Qō
videre nondū potes: crede vt videre merearis. Cū
ergo ventū fuerit vt videam⁹: tunc apparebit tecum
principiū in die virtutis tuę: Virtus virtutis tuę: nō
virtus infirmitatis tuę: quia ibi virtus virtutis tuę.
Habent nūc hoies in fide: in spe: in charitate: in bo-
Pš.83. nis operibus virtutes suas: sed ibūt a virtutibus in
virtutē. Tecū ergo principiū: Videberis cū patre
in patre: vt pater tecū principiū in die virtutis tuę:
Esa.26. Illius virtutis tuę: quā impius nō videbit. Nam t
j.Cor.j. hoc infirmū tuū fortiꝰ est hoib⁹. Etem in die virtu-
tis tuę tecū principiū. De q̄ virtute dicis: Expone:
qz et hic vt dictū est: notiata est virtus ei⁹ cū emittiť
R virga virtutis ei⁹ ex sion: vt dñetur in medio inimi-
Ar.†splendozi- cozū suoz. De q̄ virtute dicis: In †splēdore san
bus ctoz̄. In splendore iñt sanctoz. De ipsa virtute
dicit: qñ erūt in splendore sancti: nō qñ adhuc terre-
nā carnē gestātes t in cozpe mortali atq̄ cozruptibi
Sap.9. li tegētes t gemētes: qō aggrauat aiaz: et deprimit
terrena inhabitatio sensuz multa cogitantē: Cū ipę
cogitatiōes iuuicē nō videnť: nō hoc est in splēdore
j.Cor.4. sanctoz̄. Sed q̄d est in splendore sanctoz: Donec
veniat dñs et illuminet abscondita tenebrarū. t ma-
nifestabit cogitatiōes cordis: et tūc laus erit vnicui-
q̄ a deo. Hoc erit i splēdore sctoz: qz tūc iusti fulge- Matth.13.
būt in regno sui pris sicut sol. Audite eñ q̄d sit hoc:
in splendore sanctoz: Veniet iñt messis: veniet fi-
nis seculi: Mittet paterfamilias āgelos suos: t col-
ligent de regno eiꝰ oīa scādala: t mittēt eos in cami-
no ignis ardentis: Tūc iusti fulgebūt sicut sol in re-
gno patris sui. In q̄ regno: Videte si visio q̄dā ser-
uak: de q̄ nobis dictū est: tecū principiū. In quo re- Matth.25.
gno: Utiq̄ i vita eterna. Nā ad dexterā positis hoc
dicturꝰ est: Venite benedicti patris mei: pcipite re-
gnum qō vobis paratū est ab origine mūdi. Dein-
de damnatis impijs: segregatis iustis atq̄ laudatis:
q̄d sequit qō dixerat: pcipite regnū: Tūc ibunt im- Ibidem
pij in cōbustionē eternā: iusti aūt in vitā eternā. Qō
dixerat regnū: hoc dixit vitam eternā: q̄ nō ibūt im-
pij. Videte si q̄dā visio est vita eterna. Hec est aute Joh.17.
vita eterna: vt cognoscāt te solū verū deū: t quē mi-
sisti iesum christuz: qz tecū principiū in die virtutis
tuę. Ergo tecū principiū in die virtutis tuę in splen- S
doribus sanctoz: Sz hoc differť: hoc postea dabiť.
Quid nūc: Ex vtero ante luciferū genui te.
Quid hic: Si deus filiū habet: nūq̄d t vterū: Sed
sicut carnis cozpora nō habet: qz nec sinū: Dictū est
tñ: Qui est in sinu patris ipe enarrauit. Quid est au Joh.j.
tem sinus: ipe est vterus: Et sinus t vter⁹ ꝓ secreto
positus est. Quid est ex vtero: Ex secreto: ex occul- Esa.45.
to: de meipo: de substātia mea: ꝙ est ex vtero: qz gene-
rationē ei⁹ q̄s enarrabit: Accipiam⁹ q̄ patrē dicen-
tem ad filiū: Ex vtero ante luciferū genui te. Quid
est ergo ante luciferū: Lucifer ꝓ sideribus positus
est: tāq̄ a pte totū significāte scriptura: t ex eminēti
stella oīa sidera. Sed ista sidera quō facta sunt: At Heb.j.
sint in signis: et in tpibus: et in diebus: et in annis.
Si ergo et in signis t in tpibus posita sunt sidera: et
lucifer notiatus est ꝓ sideribꝰ: qō est ante luciferum:
hoc est ante sidera: et qō est ante sidera: hoc est ante
tempora. Si ergo ante tpa: ab eternitate: noli q̄rere
qñ: Eternitas non habet qñ. Qñ et aliqñ: aduerbia
sunt tpm. De patre nō est natus in tpe: ꝓ quem facta
sunt tpa. Dictum est q̄ vt dici oporteuit: figurate t ꝓ-
phetice: vt t vter⁹ ꝓ secreta substātia: et lucifer pro
tpib⁹ poneret. In vultis vt ipm dauid respiciam⁹:
q̄ dñm suū dixit filiū suum: At eñ hoc diceret: au-
diuit a dño suo. Ab illo audiuit a q̄ falli nō potuit: et
dixit iam dñm suū: qz dixit iñt dñs dño meo: sede
a dextris meis: Et ipe loquit: ipi⁹ q̄si sermo cōtext⁹
est. Si q̄ ipe loquit: forte ipe potuit dicere: Ex vte-
ro añ luciferū genui te: Ex vtero virginali: Ante lu-
ciferū genui te ex vtero. Si eñ illa virgo ducēs ꝓa
ginē de carne dauid: ex illo vtero natus est christus:
tāq̄ ex vtero genitus a dauid: Ex vtero quo mascu
lus nō accessit: ex vtero prozsus ꝓprie: ex vtero: quia
solus ex solo vtero. Ergo ex vtero iñt ille q̄ eū dñm
suū dixerat: ex vtero añ luciferꝰ genui te: Et hoc ꝑm
ante luciferū signate dictū t ꝓprie dictū t sic imple- Luce.1.
tum. Noctu eñ natus est dñs ex vtero virginis ma
rie: indicant testimonia pastorum: qui vigilias exer
cebāt sup gregē suum. Ex vtero ante luciferū genui
te. O tu dñe deꝰ meus sedēs ad dexterā dñi mei: vñ
et filiꝰ meus: nisi qz ex vtero ante luciferū genui te: L
Et ad quid natus es: ¶ Iurauit dñs et nō pe-
nitebit eum: tu es sacerdos in eternū sīm

ordinē melchisedech. Ad hoc enī natus ex vte
Luce.2. ro ante luciferū: vt esses sacerdos in ęternū fm ordi
nem melchisedech. Si natū ex vtero ɔ virgine in
telligim⁹ añ luciferū noctu: sicut euāgelia ꝓtestant:
ꝓculdubio inde ex vtero añ luciferū: vt esset sacer
dos in ęternū fm ordinē melchisedech. Nam fm id
Rom.5. qđ natus est ɔ patre ꝺus apud ꝺū: coęternus gi
enti: nō sacerdos: sed sacerdos ꝓpter victimā: quā ꝓ nobis offerret a nobis ac
ceptā. Jurauit ergo ꝺns. Quid est: iurauit ꝺns? Er
go ꝺns iurat: qui ꝓhibet hoiem a iurādo? An forte
ideo magis hoiem ꝓhibet a iurādo ne in piuria ꝓ
Ieri.23.k labat: ɔ ideo ꝺus magis iurat: qz nō pōt esse piur⁹?
Homo enī ꝙ ꝓ cōsuetudinē iurandi pōt lingua in p
iurīū ꝓlabi: ꝺn̄s ꝓhibet iurare. Tanto enī longius
erit a piurio: ꝙnto erit longe a iurādo. Qui enī iurat
homo: falsum ɔ verū iurare pōt: Qui autem non iu
rat: falsum iurare non potest: qz omnino non iurat.
Cur ergo nō iuret ꝺns: qñ ꝺñi iuramentū ꝓmissio
nis est firmamētū? Jurat oīno. Quid ergo tu facis
cū iuras? Testaris ꝺū: Hoc est iurare: ꝺū testari:
Et ido molestū ne ad aliquā falsitatē testē adhibeas
ꝺū. Si ꝙ tu iurando testaris ꝺū: cur ergo nō ɔ ꝺe⁹
iurādo testet seipm? Viuo ego dicit ꝺns: iuratio ꝺi
Gen.22. est. Sic iurauit ɔ semine abrąę: Viuo ego dicit do
minus: qñ audisti vocē meā: et nō pepcisti filio tuo
vnico ꝓpter me: nisi benedicēs benedicam te: ɔ im
plendo implebo semen tuū: sicut stellas cęli: et sicut
Gen.3. harenā q̄ est ad labīū maris: Et bn̄dicent̄ in semine
tuo oēs gentes. Et semē abrąę ꝙd est? Christus. Jl
le semen abrąę accipiens carnē ɔ semine abrąę: erit
sacerdos in ęternū fm ordinē melchisedech. De sa
cerdotio ꝙ fm ordinē melchisedech: iurauit ꝺns et
nō pęnitebit eū. Quid ɔ sacerdotio fm ordinē aa
ron? Nunꝙd pęnitet ꝺū sicut hominē: aut nolēs ca
dit ī aliꝙd vt faciat: aut imprudēs ꝓlabit? vt postea
euz ɔ suo ꝓlapsu pęniteat? Scit ꝙd agat: scit q̄ꝺsꝙ
ꝙd ꝓgrediat: vñ in aliud cōmutet ī potestate recto
ris est? Sz pęnitētia: mutatio rerū significat. Quō
eñ tu cū aliꝙd te pęnitet: doles factū qō fecisti: Sic
Iherr.18. qñ aliꝙd ꝺeus ꝓter spem hominū: id est ꝓter ꝙs spe
rant hoies mutat ī aliud: pęnitere se dicit: vsꝙadeo
vt ɔ pęna nostra pęniteat eū: si nos ɔ vita nostra
mala pęnituerit. Jurauit ergo ꝺns: Jurauit: firma
uit: nō eum pęnitebit: nō mutabit. Quid? Tu es sa
cerdos in ęternū. Jdeo ī ęternū: qz nō pęnitebit eū.
Sed sacerdos fm ꝙd? Nunꝙd erūt istę hostię victi
mę oblatę a patriarchis: arę sanguinis ɔ tabernacu
lū: ɔ illa ꝑmi testamēti veteris sacramēta? Abiit. Jā
illa sublata sūt: Euerso iam tēplo: remoto illo sacer
dotio: pereunte victima eoꝝ ɔ sacrificio: Hęc nec iu
dei habent: Videt perisse iam sacerdotiū fm ordinē
aaron: et nō agnoscūt sacerdotiū fm ordinē melchi
sedech. Tu es sacerdos in ęternū fm ordinem mel
chisedech. Fidelibus loquor: Si ꝙd nō intelligunt
cathecumini: auferāt pigritiā: festinēt ad noticiam.
Nō ergo opus est mysteria ꝓmere: scripturę vo
bis intiment: ꝙd est sacerdotiū fm ordinē melchise
dech. **Dominus a dextris tuis.** Dominus di
xerat: sede a dextris meis: nunc ꝺns a dextris eius:
quasi mutauerūt sedes. An forte sic poti⁹? Jurauit
ꝺns et non pęnitebit eū: tu es sacerdos in ęternum?
Ad christum dictū est: Tu es sacerdos in ęternum.

Jurauit ꝺns. Quis ꝺns? Qui dixit ꝺño meo: sede
a dextris meis: ipe iurauit: tu es sacerdos in ęternū
fm ordinē melchisedech: Et ad ipm ꝺnm ꝙ iurauit
sermo directus est: ꝺns a dextris tuis. O tu ꝺne qui
iurasti et dixisti: Tu es sacerdos in ęternū fm ordi
nem melchisedech: ipe sacerdos in ęternū: ꝺns est
a dextris tuis: ipe inquā sacerdos in ęternū: ɔ quo
iurasti: ꝺns est a dextris tuis: qz eidem ꝺño meo di
xisti: sede a dextris meis: quoadusqꝫ ponā inimicos
tuos scabellū pedum tuoꝝ. Jste ergo ꝺns qui est a
dextris tuis: de quo iurasti et cui iurasti dicens: Tu
es sacerdos in ęternū fm ordinem melchisedech:
† Cōquassauit in die irę suę reges. Ipe vtiqꝫ Al. † Cōfregit
christus ꝺns a dextris tuis: cui iurasti et non pęnite
bit te. Quid agit sacerdos in ęternū? Quid agit: qui
est ad dexterā dei et interpellat ꝓ nobis tāqꝫ sacer- Roma.8.
dos intrās in interioza vel in sanctasanctoꝝ: in secre- Heb.9.
ta cęloꝝ: ille solus nō habens peccatū: et ideo facile
mundās a peccatis: ille ergo a dextris tuis: cōquas
sauit ī die irę suę reges? Quos reges ḡris? Excidit
tibi? Astiterūt reges terrę et principes cōuenerunt Ps.2.
in vnū: aduersus ꝺnm et aduersus christū ei⁹? Hos
reges conquassauit gloria sua: et pondere nois suis
infirmos reddidit reges vt nō possent efficere quod
volebant. Conati enī sunt multū delere nomē chri
stianū de terra: et nō potuerūt: qz ꝙ offenderit in la- Luce.20.
pidem illū: cōquassabit. Offenderūt ergo in lapidē
offensionis: et ideo cōquassati sunt reges: cū dicūt:
Quis est christus? Nescio ꝙs iudęus: nescio ꝙs ga
lilęus: sic occisus ē: sic mortu⁹? Lapis est ante pedes
tuos: ꝙsi viliter et hūiliter iacens: Jdeo cōtemnen
do offendis: offendendo cadis: cadendo quassaris.
Si ergo tanta est ira occulti: quid erit iudiciū mani
festi? Audistis iram occulti: de qua psalm⁹ inscribit
ꝓ occultis filij: Non⁹ psalm⁹: si bene memini in
scribit ꝓ occultis filij: et ibi ostendit iudiciū occultū
irę occultę. Irato deo viuūt ꝙ ī lapidē illū offendūt: Luce.20.
cōquassant. Et ꝙ valet ꝙ cōquassant? Audi et de iu
dicio futuro: Quia ꝙ offenderit in lapidē illum: ait:
cōquassabitur: super quē vero ceciderit lapis ille: cō
teret eum. Cum ergo offendit in euz: quasi humilis
iacet: et tūc cōquassat: Cū aūt cōteret desup veniet.
Videte quemadmodū his binis verbis cōquassa
bit et cōteret: offendit in eum: et veniet super eum:
distributa sunt duo tempora humilitatis et claritā
tis christi: occultę pęnę et iudicij futuri: Eum nō cō
teret veniens quem nō cōquassat iacens. Jacēs di
co tāqꝫ cōtemptibilis apparens. Nam ille a dextris
dei est: et valide ex alto clamauit: Saule saule quid Act.9.
me persequeris? Sed tū q̄ꝫis de cęlo non diceret:
quid me persequeris quē nemo tangebat: nisi ita in
cęlo ad dexteram patris sederet: vt et in terra in no
bis quasi iaceret. Dominus a dextris tuis: cōquas- Z
sabit in die irę suę reges. ¶ **Judicabit in †gen-** Al. † nationib⁹
tibus: Sed nunc ꝓ occultis. Erit enim et iudici
um manifestum: iudicabit in gentibus. Modo enī
fit: Perīt memoria eoꝝ cum strepitu. In ipo psal
mo est ꝓ occultis: Perīt memoria eoꝝ cū sonitu: et Ps.9.
ꝺns in ęternū ꝑmanet: Parauit ī iudicio thronū se
dē suā: et ipe iudicabit orbē terraꝝ in ęqtate. Ibi di
ctū est: Increpasti gentes ɔ perīt impi⁹: nomē eoꝝ Ibidem
delesti ī ęternū. hoc occulte agit. In die ergo irę suę
cōquassabit reges: iudicabit in gētib⁹. Quō? Audi

Al. † Implebit qđ sequit. †Replebit ruinas. Đō sic iudicat in gentib⁹ vt repleat ruinas: Mā qñ i finē iudicauerit: damnabit ruinas. Replebit ruinas. Quas ruinas? Quisq̄s a noīe ei⁹ timuerit: cadet: Cū ceciderit euertet qđ erat: vt ędificet qđ ñ erat. Judicabit i gētib⁹: replebit ruinas. Quisq̄s cōtumax es i christū: casurā turrim in altū erexisti. Bonū ē vt teipm̄ tēj̄ciens humilis reddaris: sedētis ad dexterā patris pedib⁹ ꝓuoluaris: vt fiat in te ruina cōstruenda. Nam si ꝓmanes in mala altitudine: tūc dēj̄cieris qñ nō ędificaberis. Etem̄ de talib⁹ dicit in alio loco scriptura:

Ps. 27. Destrue eos et nō ędificabis eos. Proculdubio nō diceret de qbusdā: destrue eos et nō ędificabis eos: nisi quosdaz ita destrueret vt ędificaret. Đō fit hoc tpe: cū christus in gentib⁹ ita iudicat vt repleat ruinas.

Al. †in ers' multorum. Conquassabit capita †sup terrā multa. Hic super terrā: in hac vita. cōquassabit capita i terra multa: de superbis hūiles facit. Et audeo dicere fratres mei: vtile est capite quassato hic hūiliter ambulare: q̄ capite erecto in iudiciū ętern̄e mortis incidere. Multa capita cōquassabit ruinas faciendo:

t sed replendo ędificabit. ¶ De torrente in via bibet: ꝓpterea exaltabit caput. Videamus de in via bibentem: de torrente primo. Quis est torrens: Profluxio mortalitatis humanę. Sicut em̄ torrēs pluuialib⁹ aqs colligit: redundat: pstrepit: currit: et currēdo decurrit: id ē cursū finit: sic ē oīs iste cursus mortalitatis. Nascūt hoīes: viuūt: moriunt: et alijs morientib⁹ alij nascūt: rursusq̄ illis nascētib⁹ alij moriunt: et illis morientib⁹ alij oriūt: succedūt: accedūt: decedūt: nec manebūt. Quid hic tenet? Quid nō decurrit? Quid nō q̄si de pluuia collectū it i abyssum? Quō em̄ fluuiꝰ repēte collectus de pluuia: de guttis imbriū: it in mare: nec apparet: qz nec apparebat añq̄ de pluuia colligeret: sic ꝟ genꝰ humanū de occultis colligit et pfluit in mortē: Rursum in occultū vergit: mediū hoc sonat et transit. De hoc torrēte bibit ille: nō est dedignat⁹ bibere de hoc torrente. Bibere em̄ de hoc torrēte illi erat: nasci et mori. Hoc habet et torrēs iste: natiuitatē et mortē. Suscepit hāc christ⁹: natus est et mortuus est. Ita de torrente in via bibit:

Ps. 18. exultauit em̄ vt gigas ad currendā viā. De torrente

Ps. 1. ergo in via bibit: qz in via pctōꝝ nō stetit. Quia ergo de torrēte in via bibit: ꝓpterea exaltauit caput:

Ps bil. 2. id est qz humiliatus est: et factꝰ est subditus vsq̄ ad mortē: mortē aūt crucis: propterea eū deus exaltauit a mortuis: et donauit ei nomē qđ est sup omne

Ibidem nomē: vt in noīe iesu omne genu flectat: celestiū: terrestrium et infernoꝝ: et oīs lingua cōfiteat: qz dñs iesus christus in gloria est dei patris.

¶ Explicit tractatus de ps̄. CIX.
¶ Incipit tractatus de ps̄. CX.

¶ Prefatio.

A Venerūt dies vt cantem⁹ alleluia. Adestote animo fratres ad pcipienda ea q̄ dñs sugerit ad exhortationē nostrā: et nutriendam charitatē: q̄ nobis inhęrere deo bonū est. Adestote alio cātores boni: filij laudis: et glorię sempiternę veri et incorrupti dei. Adestote intenti q̄ nostis cantare et psallere in corde⁹ vestris: dño: gratias semper agentes in omnibus: et laudate deum. Hoc est em̄ alleluia. Et hi quidē dies venerūt trāsituri: trāseūtq̄ venturi: et significant diem q̄ non venit nec transit:

Epb. 5. quia nec hesterno pręitur vt veniat: nec crastino vergetur vt transeat. Ad quē sane nos cum venerimus inhęrentes ei: nec nos transibimus. Et sicut quodā loco canitur deo: Beati q̄ habitāt in domo tua dñe:

Ps. 83. in sęcula sęculoꝝ laudabūt te: Hoc erit ociosoꝝ negocium: hoc opus vacantiū: hęc actio quietoꝝ: hęc cura securorum. Sicut em̄ dies isti ꝓteritis diebus quadragesimę: quibus ante resurrectionē dñici corporis vitę huius significat męroꝝ solenniter grata hilaritate succedūt: sic dies ille q̄ post resurrectionē dabitur plenario corpori dñi: hoc est sanctę ecclesię cunctis vitę hui⁹ erumnis atq̄ doloribus exclusis: ꝓpetua beatitudine succedet. Hęc aūt vita de nobis exigit cōtinentiā: vt etiā cū labore et lucramine ingemiscentes grauati et habitaculū nostrum qđ de ęlo

1. Cor. 5. est superindui cupientes: a sęcularibus delectationibus temperem⁹: Et significat quadragenario numero: quo et moyses et helias: et ipe dñs ieiunauerunt. Pręcipit em̄ nobis et ex lege et ex ꝓpheris: et ex

Exod. 34. 3. Reg. 19. Matth. 4. ipo euāgelio: qđ testimoniū habet a lege et ꝓpheris. Matth. 17. Dñi etiā in monte et inter vtrāq̄ psonā medi⁹ saluator effulsit: vt ab omnib⁹ mūdi illecebris qbus captiui hoīes obliuiscunt deum: auditarē nostrā tāq̄ ieiunio temperantię refrenemus: q̄diu pfectio decalogi legis: tāq̄ psalterij decē chordarū p q̄tuor euāgelia: id est toto orbe p̄dicat: vt decem quater ducta quadragenariū numerū signet. Quinquagenario vero numero post resurrectionē dñi q̄ cantamus alleluia: nō cuiusdā tpis finis et trāsitus: sed beata illa significat eternitas: qz denarius additus quadragenario: laborantib⁹ in hac vita fidelib⁹

Matth. 20. merces illa psoluit: quā et primis et nouissimis patterfamilias p̄parauit equalē. Audiam⁹ itaq̄ plenū diuina laude pect⁹ populi dei. Ecce psonat in b̄ psalmo quendā exultantē fłici exultatione: p̄figurat et scaturientē corde i amore dei populū scz corp⁹ christi: ab omni malo liberatum.

Expositio psalmi.

C Onfitebor tibi: inqt: dñe i toto corde meo. Nō semp cōfessio pctōꝝ ē: sed et laus dei deuotioe cōfessionis exprimitur. Illa luget: hęc gaudet. Illa medico vulnus ostendit: hęc de sanitate gras agit. Hęc cōfessio quendas significat: nō solū ab oī malo liberatū: sed etiā a malignis oībus sepatū. Et ideo videam⁹ vbi cōfiteatur

Al. † in thoro dño i toto corde: In cōsilio: inqt †rectoꝝ et cō- gregatioe. Credo qz sedebūt sup duodecim thꝛonos: iudicātes duodecim trib⁹ israel. Null⁹ em̄ iam

Matth. 19. inter eos iniquus: nullꝰ iudę furta tolerant: nullus

Act. 8. simon magus baptizat: spiritū volēs emere dū cogitat vendere: nullꝰ alexander grarius multa mala

2. Tim. 4. ostēdit: nullꝰ ouina pelle tectꝰ: falsa fraternitate surrepit: Inter q̄les nūc necesse est ecclesia gemat: et q̄les tūc oporter: cū oēs iusti cōgregabunt: excudat.

Hęc sunt magna opa dñi: exquisita in oēs volūtates eiꝰ: Per q̄s nullū cōfitentē deserit misericordia: Nullius est iniq̄tas impunita: q̄n flagellat etiā oēm filiū quē recipit. Sed si iustꝰ vix saluabitur: pctōr et impius vbi parebūt? Eligat sibi hō qđ libet: Nō sic cōstituta sunt opa dñi: vt creatura i arbitrio libero p̄stituta: creatoris supet volūtatē: etiā si ꝺ eiꝰ faciat volūtatē. Nō vult deꝰ vt pecces: nā ꝓhibet: Tū si peccaueris: nō putes hoiez fecisse qđ

Heb. 12. 1. Pet. 4.

voluit: et deo accidisse qđ noluit. Sicut enim vult vt homo nō peccet: ita vult peccanti parcere vt reuertatur et viuat: Ita vult postremo in peccato pseuerantē punire: vt iustitię potentiā cōtumax non euadat. Ita quicqđ elegeris: oīpotenti nō potest vīi tuā te cōpleat voluntatē. Magna enim opa dñi: exq̄sita in omnes voluntates eius: ¶ Cōfessio et magnificentia opus eius. Quid magnificentius q̄ iustificare impiū? Sed op⁹ fortasse hois p̄uenit istā magnificentiā dei: vt cū fuerit peccata cōfessus: tus publicanus magis q̄ ille pharisęus: qz nec oculos ad cęlū audebat leuare: sed pcutiebat pect⁹ suū dicēs: Deꝰ ꝓpitius esto mihi peccatori. Hęc est magnificentia dñi: iustificatio peccatoris: qm̄ q̄ se humiliat: exaltabit: et q̄ se exaltat: humiliabit. Hęc est magnificētia dñi: qm̄ cui plurimū dimittit: plurimū diligit. Hęc magnificētia dñi: qm̄ vbi abundauit peccatū: supabundauit gr̄a: Sed fortasse ex opibus: nō inq̄t ex opib⁹: ne forte q̄s extollat. Ipi⁹ enim sum⁹ figmentū: creati i christo in opibus bonis. Justicia enim hō nō operat: nisi iustificat⁹: Credens aūt in eum q̄ iustificat impiū: a fide incipit: vt bona opera nō p̄cedentia qđ meruit: sed cōsequentia qđ accepit ostendāt. Vīi ergo illa pfessio: Mondū q̄dē opus est iustitię: sed delicti improbatio. Sz quō se habeat nec in ipa de te homo glorieris: vt q̄ gloriatur: in dño glorietur. Quid aūt habes qđ nō accepisti: Nō ergo sola magnificētia q̄ iustificat impius: sed et cōfessio et magnificētia opus eius. Quid ergo dicem⁹: qz cui vult misereat: et quem vult obdurat: Nunq̄d iniq̄tas apud deū: Absit: Justicia enim eius manet in sęculū sęculi. Tu aūt homo de hoc sęculo: q̄s es qui respondeas deo: ¶ Memoriam fecit mirabiliū suoꝝ: Nūc humilians et hunc exaltās: Memoriā fecit mirabiliū suoꝝ: reseruās opportune inusitata pdigia: q̄ nō infirmitas hominis nouitati intenta meminerit: cū sint ei⁹ miracula quotidiana maiora. Tot p vniuersam terrā arbores creat: et nemo mirat: Arefecit verbo vnā: et stupet facta sunt corda mortaliū: sed memoriā fecit mirabilium suoꝝ. Hoc enim miraculū maxime attentis cordibus inhęrebit: qđ assiduitas nō vilefecerit. Quid aūt pfuerūt miracula: nisi vt timerēt: Quid prodesset timor: nisi Misericors et miserator dominus: escam †daret timētibus se: Escam q̄ nō corrumpit: panē q̄ de cęlo descēdit: quē nullus memo ergo talē escā daret: nisi misericors et miserator dñs. Qđ si tantā dedit huic vitę: si verbum carnē factum peccator iustificand⁹ accepit: qđ in futuro sęculo glorificat⁹ accipiet: ¶ Memor enim erit in sęculum testamenti sui. Hec totū dedit q̄ pignus †Fortitudinē operū suoꝝ annūciabit populo suo. Nō cōtristent israelitę sancti: q̄ dimiserunt oīa sua et secuti sunt eum: nō cōtristent dicentes: Quisnā poterit salu⁹ fieri: qz facili⁹ intrat camelus p foramen acus: q̄s diues in regnum cęlorū: Annūciauit enim eis fortitudinē operū suoꝝ: qm̄ q̄ hoīb⁹ difficilia sunt: deo facilia sunt. ¶ Ut det illis hereditatē gentiū. Item est enim ad gentes: et p̄cęptum diuitib⁹ huius sęculi nō sup̄be sape: neq̄ sperare in incerto diuitiarū: sed i deo viuo: cui facile est quod hominibus difficile est. Sic enim multi vocati sunt: sic occupata est hereditas gentiū: sic factus est vt etiā plurimi q̄ nō dimiserūt oīa sua in hac vita vt sequerent eum: vitā etiam ipam p nois ei⁹ cōfessione cōtemnerēt: et tāq̄ cameli humiliantes se ad portanda onera pressurarū: intrarēt etiā sicut p foramē acus per cōpungentes passionis angustias. Ipe fecit hęc: cui oīa possibilia sunt. Opera manuū ei⁹ veritas et iudiciū. Teneat veritas ab his q̄ iudicant hic: Judicant hic martyres et ad iudiciū pducunt: Qui nō solū eos a q̄bus iudicati sunt: sed etiā angelos dīudicēt: aduersus q̄s eis erat colluctatio: etiā cū ab hoībus iudicari viderent: quos nō separaret a christo tribulatio: angustia: fames: nuditas: gladius. Fidelia: enim: oīa mandata eius. Nō fallet: exhibet qđ p̄misit: Nō tūq̄ p̄misit ē hic expectādū: nō hic sperandū: Sz Cōfirmata: sūt: in sęculū sęculi: facta in veritate et †in iustitia: Hoc est verū et iustum: vt hic laboret: illic requiescatur. Quia Redemptionem misit †populo suo. Vīi aūt redimunt: nisi a captiuitate pegrinationis huius? Nō ergo requies: nisi in cęlesti patria requirat. Dedit quidē deus israelitis carnalibus terrenā hierusalē q̄ seruit cū filiis suis: Sz hoc vetus testamentū est aduerterē hominē ptinēs. Qui aūt ibi figurā intellexerūt: hęredes etiā tūc noui testamenti extiterūt: qm̄ q̄ sursum est hierusalē libera est: q̄ est mater nr̄a ęterna in cęlis: Vetere aūt illo remissionē ꝓbatū est trāsitoria ꝓmisisse. Adiēdauit: q̄ppe in ęternū testamentū suū. Sed qđ nisi nouū? Cuius hęres quisq̄s esse volueris: nolo te fallas: nec terrā trahentē lac et mel carnaliter cogites: nō amena p̄dia: nō hortos fructiferos et opacos: nō tale aliquid mediteris adipisci: q̄le solet hic oculo auaricię cōcupiscere. Cū enim sit radix omniū malorū cupiditas: primenda est vt hic cōsumat: nō differēda vt ibi satiet. Primo pęnas fuge: gehennas deuita: anteq̄ desideres ꝓmittentē deū: caue minantē. Sanctū et terribile nomē eius. Pro delitijs aūt oībus huius sęculi q̄les vel expertus es: vel augere ac multiplicare cogitādo potes: immortaliū delitiarū matrē ꝓcupisce sapientiā. Sed Initiū sapientię: timor dñi. Delectabit illa: et ineffabiliter pculdubio delectabit castis atq̄ eternis veritatis amplexibus: sed prius tibi donāda sunt debita: q̄ gemina flagitanda. Initiū ergo sapiētię timor dñi. †Bonus †est intellect⁹. Quis negat: Sed intelligere et nō facere re: piculosum est. Bon⁹ q̄ faciētibus †: Nec extollat mentē in supbiā. Cui⁹ enim timor est initiū sapientię: †Laus eius manet in sęculū sęculi. Et hoc erit p̄fectiū: hic finis: hęc statio sedesq̄ perpetua: Illic enim inueniunt: mādata fidelia cōfirmata i sęculū sęculi. Ipa est hereditas noui testamēti: mandata i ęternū. Vnā petij inq̄t a dño hāc requirā: vt inhabitē i domo dñi p oēs dies vitę meę. Beati enim q̄ habitāt in domo tua dñe: in sęcula sęculoꝝ laudabūt eū: qm̄ laus ei⁹ manet in sęculū sęculi.

¶ Explicit tractatus de pš. CXX.

¶ Incipit tractatus de pš. CXXI.

Credo qđ attendistis fratres huius titulum psalmi: memorięq̄ mandastis. Cōuersio inquit: aggei et zacharię. Mondū erant isti ꝓphetę: cū ista cātata sūt. Nāq̄ iter tpa dauid: et

transmigrationē populi ísrael in babyloniā: q̄ttuor-
Matth.j. decim generatiões numerant: sicut diuina scriptu-
ra maxime q̄ matthē euāgelista testat. Euersi aūt
Hiere.25.et.29. populi renouatio p̄m sancti Hieremię ꝓphetiam: ex
illa trāsmigratiōe post septuaginta ānos sperabat.
j.Esdre.j. Qui cū cōplerent sub dario rege babylonis: imple-
j.Esdre.5. ti sunt spiritusancto hi duo ꝓphetę aggęus et zacha-
Aggei.j. rias: et ambo post inuicē intra vnū annū ꝓphetare
Zach.j. cęperūt: qō ad renouationē tēpli (sicut tanto añ p̄di
ctum est) ptinere videbat. Sed quisq̄s corporaliter
gestis oculū cordis infigit: neq̄ inde in gratiā spiri-
tualis intellect⁹ extendit: habitat cogitatiōe in lapi-
dibus tēpli: q̄bus visibilis fabrica manib⁹ hominū
instructa ꝓsurgit: nec ipe lapis viuus hui⁹ efficit: tē
plo illi accōmodat⁹ atq̄ apt⁹: Qō in suo corpe pri
Job.2. mum dñs figurauit cū ait: Soluite templū hoc: et
triduo suscitabo illud. Est em̄ corpus dñi pleni⁹ ipa
sancta ecclesia: cui⁹ caput ascēdit in cęlū: q̄ est maxie
lapis viu⁹: lapis angularis: de q̄ beatus petr⁹ apl's
j.Pet.2. dicit: Ad quē accedētes lapidē viuū: ab hoīb⁹ repro
batum: a deo aūt electū et honorificatū: Et vos ergo
Ibidem tāq̄ lapides viui ędificamini in domū spiritualē: in
sacerdotiū sanctū: offerētes spirituales victimas ac-
Esa.28. cęptas deo p ihesum chr̄istū: qz cōtinet scriptura: Ec-
ce ponā in sion lapidē angularē electū p̄ciosum: et q̄
crediderit in illū: nō cōfundet. Ergo vt fiat q̄sq̄ la-
pis viuus ad talē fabricā idoneus: spiritualiter intel
ligat tēpli renouationē ex ruina vetere q̄ in adam fa
cta est: reparationē noui populi p̄m nouū hoīem at
j.Cor.j5. q̄ cęlestē: vt sicut portauim⁹ imaginē terreni: por-
temus et imaginē ei⁹ q̄ de cęlo est: quo possim⁹ post
oēs sęculi hui⁹ ętates tāq̄ post septuaginta annos:
q̄ mystico pfectionis numero p̄signant: et tanq̄ post
captiuitatē longinquę pegrinatiōis nō ruitura mo-
le cōstrui: sed ęterna immortalitate solidari. Spiri-
tualem q̄ppe hierusalē nō magis hierusalē iudęorū
q̄ vestrā esse reputetis. Sicut em̄ dicit apl's: Jam
Eph.2. nō estis pegrini et inquilini: sed estis ciues sanctorū
et domestici dei: supędificati sup fundamentū apo-
stolor⁹ et ꝓphetarū: ipo summo angulari lapide ex-
istente chr̄isto iesu: in q̄ oīs ędificatio cōpacta cre-
scit i templū sanctū in dño: In q̄ et vos coędificami-
ni i habitaculū dñi in spiritu: hoc est templū dei: ad
q̄ ptinet sacramentū ꝓphetation is aggęi et zacha-
j.Cor.3. rię. Cui rursus idem apl's dicit: Templum em̄ dei
sanctū est: q̄ estis vos. Quisq̄s igit̄ se ad opus hu-
ius coędificatiōis: et ad spem sanctę firmęq̄ cōpagi
nis: tāq̄ lapidē viuū ab hui⁹ mūdi ruinosa labe cō-
uertit: intelligit titulū psalmi: intelligit ꝓuersionem
aggęi et zacharię. Cantet ergo q̄ sequunt: nō tā lin-
guę voce q̄ vitę. Erit em̄ ędificiū perfectio ineffabi-
Prouerb.j. lis pax illa sapiētię: cuius est initiū timor dñi. Inde
Eccl.j. ergo incipiat quē coędificat ista cōuersio.

Expositio psalmi.

B Beatus vir qui timet dñm: in man-
datis eius volet nimis. Viderit deus
qui solus et veraciter et misericorditer iu-
dicat: quantū iste ꝓficiat in mandatis ei⁹: q̄m tem-
ptatio est vita humana sup terrā: sicut sanct⁹ iob di-
Job.7. Sap.9. cit. Et iterū scriptū est: Q̄m corpus qō corrumpit
aggrauat animā: et deprimit terrena inhabitatio sen
j.Cor.4. sum multa cogitātē. Qui aūt dijudicat nos: dñs est:
nec ante tp̄ dijudicare debemus: donec veniat dñs
et illuminet abscōdita tenebrar⁹: et manifestet cogita-
tiões et ꝓsilia cordiū: et tūc laus erit vnicuiq̄ a deo. Ibidem
Viderit g̃ ille q̄tū q̄sq̄ ꝓficiat i mādatis ei⁹: tū vo-
let nimis q̄ pacē illi⁹ coędificatiōis adamauerit: Nec
iā desperare debet: q̄m in mādatis ei⁹ volet nimis: et
pax in terra hoībus bonę volūtatis: Tū Notes Luc.2.
in terra erit semen eius. Semen futurę messis:
opa esse miscōię Apl's testis est: q̄ dicit: Bonū aūt Gal.6.
faciētes nō deficiam⁹: tpe em̄ ꝓprio metem⁹. Et ite- 2.Cor.9.
rū: Hoc aūt inq̄t: Qui parce seminat: parce et me-
tet. Quid aūt fratres potent⁹: q̄ vt regnū cęlorum: Luc.19.
nō solū zacheus emat dimidio rerū suarū: sed et vi- Marc.12.
dua duob⁹ minutis: et tantundē ibi vterq̄ possidet
ant: Quid potentius q̄ vt idē regnū et thesauris di
uiti: et calice aquę frigidę pauperi valeat: Sūt aūt Matth.10.
q̄ ista faciūt dū terrena cōquirūt: aut hic mercedem
sperātes a dño: aut hoībus placere cupientes. Sed
Generatio rector⁹ benedicet: Jā est opa eor⁹ Ps.71.
quorū bon⁹ deus israel: q̄ recto sunt corde. Rectum
aūt cor est non resistere patri emendanti: et credere
pollicenti: nō eor⁹ q̄bus cōmouent pedes: et effun-
duntur gressus atq̄ labunt: sicut in alio psalmo ca-
nitur: dū zelant in peccatorib⁹ pacē pctor⁹ vidētes: Ibidem
et putāt perire opa sua: qz nō eis merces reddit pītu
ra. At iste vir q̄ timet dñm: et in templū sanctū dei cō L
uersione recti cordis aptat: nec gloziam hoīm ģrit:
nec terrenas diuitias concupiscit: et tū Glozia
et diuitię in domo eius. Domus em̄ eius: cor
eius est: vbi deo habitante opulent⁹ habitat cū spe Al.tenit.
vitę ęternę: q̄ hoībus habitantibus in marmoratis
laqueatisq̄ tectis cū timore mortis ęternę. Ihu⁹ Al.tenit.
em̄: iusticia manet in sęculū sęculi: Ipa eius
gloria: ipse diuitię: Illius em̄ purpura et byssus: et
epulę splendidę: Et cū presto sunt transeunt: et cum Luc.16.
ad finem venerint: aquę guttā ex digito stillantē de
siderans ardens lingua clamabit: Exoztum
est in tenebris lumen rectis †corde. Merito Al.non bene
dirigunt cor in deum suum: merito ambulāt recti cū
deo suo: p̄ponentes eius voluntatē sibi: neq̄ de sua
quicq̄ superbe p̄sumentes. Deminerunt em̄ fuisse Eph.5.
se aliquādo tenebras: nunc aūt lucem in dño. Ahi
sericors et misērator et iustus dñs †deus. Al.non bene
Delectat q̄ misericors et miserator: sed terret fortas-
se q̄ iustus dñs deus. Nulla desperatione formi-
des beate vir qui times dominū: et in mandatis ei⁹
voles nimis: Esto suauis: miserere et cōmoda. Ira Jaco.1.
enim iustus est dñs deus: vt iudicium illi sine miseri- †Joann.
cordia faciat qui nō fecit misericordiā. †Suggilis Al.†Joann.
aūt vir qui miseretur et cōmodat: Nō enim homo D
eum euomet deus ex ore suo tanq̄ insuauē. Dimit- Luc.6.
tite inquit et dimittet⁹ vobis: date et dabitur vobis.
In eo q̄ dimittis vt dimittat tibi: misereris: in eo
q̄ das vt detur tibi: cōmodas. Q̄uis em̄ generalis
noīe oīs miscōia dicat⁹ q̄ misero subuenit: interest tñ
vbi nō impendis: nec sumptū pecunię: nec corporalis
laboris industriā: sed ignoscēdo q̄ in te q̄sq̄ pecca-
uit: et tuorū gratis cōparas veniā pctor⁹. Hec duo
benignitatis officia ignoscendo⁹ pctor⁹: et beneficior⁹
erogandorum: sicut i euāgelio quod cōmemoraui-
mus: Dimittite: et dimittetur vobis: date: et dabit
vobis: sic in isto versu arbitror eē distincta: Suauis
vir q̄ miseret et cōmodat. Hec pigri simus ad hec
frēs: gloriā g̃rit q̄ desiderat vindicari se. Sed attende

¶ Incipit Tractatus de ps̃. CXII.

¶ Prefatio.

Dn Ostis fratres et sępissime auditis in euangelio dñm dicere: Sinite pueros venire ad me: taliũ est enim regnũ cęlorũ: Et iterũ: Si quis nõ recęperit regnũ dei sicut puer: non intrabit in illud: ⁊ multis alijs locis dñs deus noster: p singulare humilitatis exemplũ: superbiã veteris hominis ad innouandã humiliter vitã similitudine puerilis ętatis accusat. Quapropter charissimi cum cãtari auditis ĩ psalmis: Laudate pueri dominum: ne arbitremini ad vos istã exhortationẽ non ptinere: quia iam corporis puericiã supgressi: vel iuuenili decore viresciti: vel senili honore canescitis. Omnib⁹ enim vobis dicit Aplus: Nolite effici pueri sensibus: sed malicia paruuli estote: vt mẽtibus pfecti sitis. Qua malicia maxie: nisi supbia: Ipsa enim de vana grandita-
te p̃sumens non sinit hominẽ ambulare p artã viã: et intrare per angustã portã. Pueri aũt facile intrãt per angustã portã: Et ideo nemo nisi vt puer itrat ĩ regnũ cęlorũ. Quid aũt supbię malicia deteri⁹: quę p̃positũ nõ vult habere nec deũ: Nam scriptũ est: Initiũ supbię hominis: apostatare a deo. Manc se aduersus p̃cepta diuina tumidis ceruicibus erigentem: ⁊ suaui iugo dñi resistentẽ: deijcite: frangite: cõminuite: atq; consumite: et

A Matth. 19. et. 18 Marci. 10. 1. Cor. 14. Matth. 7. Eccl. 10.

Expositio psalmi.

Laudate pueri dñm: laudate nomẽ dñi. Illa enim ꝓstrata et extincta: Ex ore infantiũ et lactentiũ pficitur laus: illa oppressa atq; deleta: Qui gloriatur: in dño gloriet. Non cantant ista qui se magnos putant: nõ cãtant ista qui cognoscentes deũ: nõ sicut deũ glorificauerũt: aut gratias egerũt: ⁊ se laudant illi: nõ deũ. Nõ enim pueri sũt: ⁊ supbi. Nomẽ suũ poti⁹ p̃dicari volũt: ⁊ nõ laudant nomẽ dñi. Itaq; euanuerũt ĩ cogitatiõibus suis: ⁊ obscuratũ est insipiens cor eorũ: ⁊ dicẽtes se esse sapientes: stulti facti sunt. Voluerũt latissime nomen suũ ⁊ altissime diffamari: cito ipi ĩ angustias trãsituri. Deũ decz laus: dñz nr̃m decz honor: ⁊ sp ⁊ vbiq; p̃dicari. Semp ergo p̃dicetur. ¶ Sit nomẽ dñi bñdictũ: ex hoc nũc ⁊ vsq; ĩ sęculum. Vbiq; p̃dicetur. ¶ A solis ortu vsq; ad occasum: ¶ laudate nomẽ dñi. Quęrat ex me aliquis pue rorum sanctor laudantiũ nomen dñi: ⁊ dicat mihi: Ecce vsq; in sęculũ accipio vsq; in ęternũ: Cur aũt ex hoc: et nõ ante hoc: et ante omnia sęcula sit nomẽ dñi benedictũ: Respondebo paruulo qui nõ contumaciter quęrit. Vobis dicit pueri dominici: vobis dicitur: Laudate nomen dñi: sit nomen dñi benedictum: Sit a vobis nomen dñi benedictũ: ex hoc vtiq; ex quo vobis dicitur. Incipitis enim laudare: sed sine fine laudate. Ex hoc ergo et vsq; in sęculũ sine fine laudate. Ne dicatis: nũc incipim⁹ quidẽ laudare dñm: qz pueri sumus: sed cum creuerimus magniq; fuerimus: nosipsos laudabimus. Non sic pueri: nõ sic. Propterea dicit dñs p Esaiam: Ego sum: ⁊ vsq; dum senescatis ego sum. Ille sp laudãdus est q̃ est. Quid ẽ: laudate pueri dñz ex hoc: Laudate senes ⁊ vsq; in sęculũ: Quia senect⁹ nostra albescet quidẽ canis sapiẽtię: sed nõ carnis vetustate marcescet. Aut qm̃ hoc loco humilitatẽ potius videtur significare puericia: cui cõtraria est vana ⁊ falsa supbię magni-

B Psa. 8. 1. Cor. 3. Ro. 1. C Al. †laudabile. Esa. 46.

ff

Proue. 16. quod scriptũ est: Melior est qui vincit irã: eq; q̃ capit ciuitatẽ. Diuitias quęrit qui nõ vult dare pauperibus. Attẽde quod scriptũ est: Habebis thesaurũ in cęlo. Non ergo eris ingloriosus in ignoscẽdo: quia de ira victa laudabilius triũphat: nõ egenus tribuendo: quia thesaurus cęlestis certius possidetur. Hunc versum parturiebat ille supior: gloria et diuitię in domo eius. Qui hęc itaq; facit: ¶ †Disposuit sermones suos in iudicio. Facta ipa sermones sunt quib⁹ in iudicio defendet: qđ ei non erit sine miscõia: quia ⁊ ipe fecit miscõiam. ¶ †Qm̃ in ęternũ non cõmouebit. ¶ In memoria ęterna erit iustus. In memoria ęterna erit iust⁹: quia ad dexterã segregatus audiet: Venite benedicti patris mei: pcipite regnũ qđ vobis paratum est ab ozigine mũdi. Necq enim aliqua illic eor: nisi opa miscõię cõmemorãtur. Audient ergo: Venite bñdicti patris mei: quia generatio rectorũ benedicetur. Sic in memoria ęterna erit iustus: ¶ †Et ab †auditione malo nõ timebit. Quod dicit: audient bi qui a sinistris erũt: Ite in ignẽ ęternũ: qui p̃parat⁹ est diabolo ⁊ angelis eius. Itaq; hic nõ sua quęrit: sed quę iesu christi: Labores patientissime tolerat: ꝓmissa fideliter expectat. ¶ Paratũ est cor ei⁹ sperare in dño: Necq vllis temptationib⁹ frangitur. ¶ Confirmatũ est cor eius: nõ cõmouebitur: donec †videat †super inimicos suos. Inimici eius hic videre bona voluerũt: et cum eis inuisibilia ꝓmitterẽtur: dicebant: Quis ostẽdit nobis bona: Confirmet ergo cor nostrũ: nec cõmoueamur donec videamus sup inimicos nostros. Ille enim volunt videre bona hominũ in terra morientium. Sed magnũ est confirmatũ habere cor ⁊ nõ cõmoueri: cum illi gaudẽt qui amant qđ vident: et insultant ei qui quod nõ videt sperat. Et non cõmouebitur donec videat: ⁊ ipe nõ deorsum quod inimici vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascẽdit: quę p̃parauit deus diligẽtibus eũ. Quanti valet ꝟ quod nõ videt ⁊ emitur: Tanti quantũ quisq; habere potuerit. Propter hoc ⁊ ille ¶ †Sparsit: dedit pauperibus. Non videbat ⁊ emebat: sed ille thesaurũ seruabat in cęlo: qui esurire et sitire in pauperibus dignabat in terra. Nõ mirũ est igit si Iustitia eius manet in sęculũ sęculi: Custode illo qui condidit sęcula. ¶ Cornu eius exaltabit in gloria: Cuius humilitas a supbis contẽnebat. ¶ Peccator videbit ⁊ irascetur: Sera illa scz atq; infructuosa pęnitẽtia. Nam irascetur: Cui magis q̃ sibi cũ dicet: Quid nobis ꝓfuit superbia: et diuitiarũ iactãtia quid contulit nobis: videns cor-nu ei⁹ exaltari in gloria: qui sparsit ⁊ dedit pauperibus: ¶ Dentibus suis †frendet et tabescet: Quia illic erit ploratus et stridor dentiũ. Non enim frendet et virescet: sicut fieret si oportuno eũ tempe pęniteret: sed tũc pęnitebit cum ¶ Desiderium peccatorum peribit: Nullo succedẽte solatio: Peribit desiderium peccatorũ: cũ transient omnia tanq; vmbra: cum fęno arescente flos decidet: Verbum aũt dñi qđ manet ĩ ętnũ: sic falsor beator vanitate veri sũ ẽ: sic eorũdẽ verorum miserorum pditiõi supridebit.

¶ Explicit Tractatus de ps̃. CXI.

Ecc. 30. Esa. 40.

tudo: et ideo dñm nō nisi pueri laudant: quia supbi eū laudare nō nouunt. Sit senectus vestra puerilis: ⁊ sit puericia senilis: id ē vt nec sapiētia vestra sit cū superbia: nec humilitas sine sapientia: vt laudetis dñm ex hoc ⁊ vsq; in seculū. Quacūq; aūt i paruulis sanctis ecclesia christi diffundit: Laudate nomē dñi: Hoc est em̄: A solis ortu vsq; ad occasum: laudate nomen dñi. ¶ Excelsus sup oēs gentes dñs. Gentes homines sunt. Quid mirū si sup homines excelsus est dñs: Illi sup se excelsos quos colūt oculis vident in cęlo fulgere solē: et lunā: ⁊ stellas: cui creaturę seruiūt: deserētes creatorem dñm. Et non solū excelsus sup omnes gētes dñs: verum
Al. †Et. etiam ¶ †Super cęlos gloria eius. Cęli supra se suspiciunt eū: ⁊ humiles eū secū habent constituti carne infra cęlū: qui p illo nō colūt cęlū. ¶ Quis em̄: sicut dñs deus noster qui in altis habitat: et humilia respicit: Quisq; putaret q̄ in altis cęlis habitet: vnde humilia terrena respiciat: sed humilia respicit ¶ In cęlo ⁊ in terra. In quibus ergo altis habitat vnde humilia respiciat in cęlo et in terra: An in quib⁹ altis habitat etiā ipa humilia respicit: Sic em̄ exaltat humiles: vt non faciat supbos. Itaq; ⁊ in altis habitat quos exaltat: facitq; sibi eos cęlū: hoc est sedē suā: ⁊ eos tamē nō supbos: sed semp subditos: Intuēdo: etiā in ipo cęlo humilia respicit i quibus excelsis habitat. Spiritus em̄
Esa. 57. per Esaiam ita loquit: Hęc dicit altissimus in excelsis habitans: in ęternū nomen eius dñs altissimus in sanctis requiē habens. Expositū quid dixerit in excelsis habitās. Hoc em̄ plenius elocutus: in sanctis inquit requiē habens. Sed qui sunt sancti: nisi humiles qui pueri laudāt dñm: Itaq; adiungit: et
Ibidem. pusillanimis dans magnanimitatē: et dās vitam q̄ in humilitate cordis sunt. In quib⁹ sanctis requiē habet: his pusillanimis dat magnanimitatē. Dans vtiq; magnanimitatē excelsos facit: in quib⁹ requiē habens in excelsis habitat. Sed quia pusillanimis dat magnanimitatē: eadē excelsa in quib⁹ habitat: humilia respicit. Sed humilia inquit respicit in cę-
E lo et in terra. Excitauit nos etiā quęrere: vtrū eadē in cęlo ⁊ q̄ in terra: an alia in cęlo alia in terra hūilia respiciat dñs deus noster. Si em̄ eadē video: quem-
2. Cor. 10. admodū hoc intelligā sm̄ Ap̄lm dicentē: In carne em̄ ābulātes: nō sm̄ carnē militamus: Arma em̄ militię nostrę nō carnalia: sed potētia deo. Unde ergo potentia: nisi quia spiritualia: Cū itaq; Ap̄lus et in carne ambulet: ⁊ spūaliter militet: nō mirū si humilitas eius ⁊ in cęlo respicit ꝓpter spīritus libertatē: ⁊ in terra ꝓpter corpis seruitutē. Idē quippe alio loco
Phil. 3. dicit: Nostra em̄ cōuersatio in cęlis est. Ipe itē dic:
Phil. 1. optimū sibi esse dissolui: ⁊ esse cum christo: manere aūt in carne necessariū inquit ꝓpter vos. Proinde quisq; intelligit: ⁊ ꝓuersationē ap̄li q̄ ē in cęlis: et in carne māsionē in terris: simul oportet intelligat dominū deū nostrū in excelsis sanctis habitantē: quē-admodū tamē eosdē sanctos humiles sibi et in cęlo
Col. 3. respiciat: qm̄ quę sursum sunt sapiūt: q̄ spe resurrexerunt cū christo: ⁊ in terra: qm̄ nondū soluti sunt carnis vinculo: vt ex tota vita sua possint esse cum christo. Si vero alia dñs deus noster humilia respicit i cęlo: ⁊ alia in terra: credo q̄ in cęlo iam respicit quos vocauit: ⁊ habitat in eis: in terra autē respicit quos vocat vt habitet i eis. Istos em̄ possidet cęlestia cogitantes: illos excitat terrena somniātes. Sed quia difficile obtinem⁹ vt possint ⁊ ipi iam humiles dici qui nondū suaui iugo dñi pia colla iunxerūt: quandoquidē hūilia isto loco vt sanctā ecclesiā intelligamus p totū textū psalmi: diuinę admonent litterę. Est et alius intellect⁹: quē mecū charitas vestra cōsideret. Cęlos nūc significari arbitror eos qui sedent sup duodecim thronos: ⁊ cū dño iudicabunt: terrę aūt nomine: cęterā multitudinē hūdictor⁹ qui cōstituent ad dexterā: vt p opa misericordię collata dati recipiant ab eis in tabernacula ęterna: ꝙs amicos sibi de mammona iniqtatis in hui⁹ vitę mortalitate fecerūt. Eis quippe dicit Ap̄lus: Si nos vobis spūalia seminauim⁹: magnū est si vestra carnalia metam⁹? Quib⁹ etiā his verbis dici pōt: Si nos vobis cęlestia seminauim⁹: magnū est si terrena vestra metam⁹? In cęlo ergo respicit cęlestia seminantes: in terra aūt terrena reddētes: tamē humiles et hos et illos. Humilia em̄ respicit in cęlo et in terra: q̄ meminerūt vtriq; q̄d fuerint p suā malicia: q̄d facti sunt p dñi gratiā. Mecq; em̄ illis tantūmodo dicit vas electionis: Fuistis em̄ aliq̄n tenebrę: nūc aūt lux in dño. Et iterū: Gratia salui facti estis p fidē: et hoc nō ex vobis: sed dei donū est: nō ex opibus: ne forte ꝙs extollat: sed etiā seipm̄ adiūgit cōsequenter dicens: Illius em̄ sum⁹ figmentū: creati in opib⁹ bo nis. Dicit etiā seorsum de se ⁊ ipis q̄ respiciūtur i cęlo: Fuim⁹ em̄ inquit ⁊ nos naturaliter filij irę: sicut et cęteri. Et iterū: Fuim⁹ em̄ inquit ⁊ nos inquit stulti aliquādo ⁊ increduli: errātes: seruientes desideriis ⁊ voluptatib⁹ varijs: in malicia ⁊ inuidia agentes: abominabiles: inuicē odio habētes. Cū aūt benignitas et humanitas illuxit saluatoris dñi nostri: nō ex operibus iusticię quę fecimus nos: sed sm̄ suā misericordiam saluos nos fecit p lauacrū regenerationis. Ecce hūilia q̄ respiciūt in cęlo: Spūales em̄ sūt: ⁊ omnia iudicant: sed tamē humiles: ne delecti iudicēt. Quid de seipo singulariter? Mōne talia sūt quę cōmemorat: Qui nō sum inquit idoneus vocari ap̄lus: quia persecutus sum ecclesiā dei: sed misericordiam ꝓsecutus sum: quia ignorās feci i incredulitate? Deniq; post istos versus quib⁹ ait in psalmo spūs: Quis sicut dominus deus noster q̄ in altis habitat: ⁊ humilia respicit in cęlo et in terra: volens docere nos quare in cęlo humilia cū iam spūales magni: et iudiciarijs sedibus digni: tali significent eloquio: Subiecit statim. ¶ †Qui erigit a terra inopem: ⁊ de sterc̄ore †exaltat pauperē: ¶ Vt collocet eum cū principibus: cū principib⁹ populi sui. Non itaq; dedignent esse humilia capita excellorū sub dextera dñi. Quis em̄ collocet fidelis dominicę pecunię dispēsator cū principib⁹ populi dei: q̄ uis sessurus sit in duodecim sedibus: ⁊ angelos q̄q̄ iudicaturus: a terra tamē inops erigit: ⁊ de sterc̄ore q̄ paup exaltat. An forte nō est exaltat⁹ de sterc̄ore q̄ seruiebat desideriis ⁊ voluptatibus varijs? Si forte cū ista iam diceret: nō erat inops: non erat pauper. Quid ergo adhuc ingemiscit grauatus: habitaculū quod de cęlo est supindui cupiens? Cur ne forte se extollat colaphizatur: ⁊ subdit angelo satanę stimulo carnis suę? Altus est quidē habitante in se domino: et habens eū spīritū qui scrutat omnia: etiam

Al. ꝓtollens
Matth. 25.
Matth. 19.
1. Cor. 6.
2. Cor. 5.
2. Cor. 12.
1. Cor. 15.

altitudinē dei. Itaq; in cęlo est: & ꝛ in cęlo dñs hūi/
lia respicit. Quid ergo fratres? Si tam audiuimus
humilia quę in cęlo sunt exaltata de stercore vt cum
populi collocarent principib⁹: nihil ne cōsequenter
audiuimus de humilibus quę in terra respicit dñs?
b Luc.16. Pauciores em̄ sunt illi amici iudicaturi cum dño:
plures aūt isti quos recipiūt in tabernacula ęterna.
Quis em̄ tota frumenti massa in cōparatiōe seiun/
Ge.34. cę palęę paucos habere videat: per se tamē cōside/
Gen.4. rata copiosa est. Multi em̄ filij deserte: magis q̄ ei⁹
que habet virū. Multi filij eius quę p̄ gratiā in se/
Ge.21. nectute concepit: q̄ eius quę ab ineunte ętate legis
vinculo maritata est. Et ego quidē dico in senectu/
te concepit: ꝛ intuēs saram matrē nostrā in vno isa/
ac: ā p̄ oēs gētes mater fideliū vocat. Quę aūt pso/
na est apud esaiam videte: quasi omīno nō matris:
Ge.21. nec ei? quę peperit aliquē: Et tamē quid ei dicitur?
Ba.49. Dicent inquit in aures tuas filij tui quos amise/
ras: angustia nobis est in loco isto: facite itaq; no/
bis et nunc locū in quo cōmoremur: Tu vero dices
in corde tuo: Quis generauit mihi istos: cū sciā me
esse sine filijs et viduam: Quis ergo istos educauit
mihi: Ego em̄ derelicta fui sola: hi autem mihi vbi
erāt: Ex eq ergo pte ista dicit ecclesia: qua videtur
Deu.32. nihil parere in istis turbis: ā nōdū dimiserūt omia
Luc.16. nos. Sed q̄ multi in eadē turba facientes sibi ami/
Ps.138. cos de mām̄ona iniquitatis: p opa miscōię ad dex/
terā stabunt. Non solū ergo erigit de stercore quē
collocet cū principibus populi sui: sed etiā ¶ †Ha/
Ge.15. bitare facit sterilē in domo: matrē filioꝝ lę
tantem. Qui in altis habitat: ꝛ humilia respicit in
cęlo ꝛ in terra: semē abraam sicut stellas cęli sancti/
tate sublimi in supnis sedibus collocat: et sicut ha/
rena in ora maris misericordiā: atq; innumerā mlti/
tudinem a sinistris fluctib⁹ atq; amaritudine impia
segregat.

¶ Explicit Tractatus de pš. CXII.
¶ Incipit Tractatus de pš. CXIII.

a Sermo prim⁹ de prima pte psalmi:
¶ Prefatio.

Legimus quidē notissimū q̄ retinemus di/
lectissimi fratres: q̄ narrat in libro Exo/
Exo.14. di: populū israel liberatum ab iniqua dominatione
egyptiorū inter diuisos fluctus maris transisse per
Josue.3. siccū: iordanē q̄q; fluuiū cū p eū in terrā p̄missiōis
intrarent tactū pedibus sacerdotū arcā dñi portan/
tiū stetisse desup infrenato lapsu: ab inferiore autem
pte defluxisse quo currebat in mare: donec in sicco
stantib⁹ sacerdotibus transiret ꝑs vniuersus. Mo/
uimus hęc: nec tamē arbitrari nos oportet in h̄ psal
mo: cui nūc Alleluia p̄nūciato cātatoq; respōdi/
mus id agere spiritūsanctū: vt p̄terita illa gesta re/
1.Cor.10. colentes: nequaq; futura talia cogitemus. Illa em̄
pta sūt aūt ad p̄t nos ad correctionē nostrā: ī q̄s finis
seculoꝝ obuenit. Cū igit audiuim⁹ in psalmo:

b Exo.15. Expositio ciusdē partis.
In exitu israel de egypto: dom⁹ ia/
cob de populo barbaro: Facta ē
Exo.14. iudea sanctificatio eius: israel p̄tās eius:
Josue.3. ¶ Mare vidit ꝛ fugit: iordanis conuersus
est retrorsum. He arbitremini nobis narrari p̄te/

rita: sed potius futura p̄dici: Quia illa quoq; mira/
cula cū in illo populo fierent: p̄sentia quidē: sed nō
sine futurorū significatiōe gerebāt. Ideoq; vt ostē/
deret qui psallēdo ista p̄dicebat: eadē se verbis age/
re quę illic factis agebantur: vno eodēq; spū ope/
rante: ꝛ illa facta: et hęc dicta sunt: vt id q̄d in fine sę
culorū manifestandū reseruabat: figuris rerū atq;
verborū p̄currentib⁹ nunciaret: nō omīno ea dixit
quę ibi gesta sunt: sed aliter quędā q̄s illic lecta didi/
cimus: ne vere putaretur transacta recolere: potius
q̄s vētura p̄dicere. Primo em̄ iordanē ipm nō reuer
sum esse retrorsum: sed stetisse legimus ab ea parte
qua aquę desup influebāt: cū p̄plus ille trāsiret: De/
inde gestiētes mōtes collesq; nō legum⁹: quę sic ad/
didit vt etiā oia ista repetereret. Mā cū dixisset: Ma/
re vidit ꝛ fugit: iordanis cōuersus est retrorsum: cō/
texuit: ¶ Montes†gestierūt†velut arietes: Ar.†exultauerūt
et colles†velut agni ouiū. Eadēq; rursus in/ Ar.†vt.
terrogat: ¶ Quid est tibi mare q̄ fugisti: et Ar.†sicut.
tu iordanis quia conuersus es retrorsum?
¶ Montes†quare†gestistis†velut arietes: Ar.†non hz.
et colles†velut agni ouiū? Attendamus ergo Ar.†exultastis.
quid admoneamur: Quia ꝛ illa facta figurę nostrę Ar†sicut †sicut
fuerūt: et hęc dicta vt nosipsos recognoscam⁹ hor/ L
tantur. Si em̄ gratiā dei quę data est nobis firmo
corde retinemus: nos sum⁹ israel semen abraę. Vo/
bis dicit Aplus: Ergo semen abraę estis: quia sicut Gal.3.
alio loco dicit: Nō in circūcisione: sed in p̄putio ve/ Ro.4.
putata est abraę fides ad iusticiā: ꝛ signū accepit cir
cūcisionis: signaculū iusticię: fidei quę est in p̄pu/
tio: vt deputet illis ad iusticiā: vt sit pater circūci
sionis his qui nō solū ex circūcisione sunt: sed ꝛ his
qui sequunt vestigia fidei: quę est in p̄putio patris
nostri abraę. Non em̄ carnaliter circūcisę genti tan/
tūmodo fact⁹ est pater: cui dictū est: Patrē multaꝝ Ibidem.
gentiū posui te: Multarū aūt: nō quarūdā: & oīm: Gen.17.
Od apte dicit cū ei dicit: Et benedicent in te omes Gen.12.
gentes. Nullus itaq; christianorū se a nomīe israel
arbitret extraneū. Illis em̄ qui crediderit ex iudęis:
in quoꝝ numero p̄ncipaliter apl̄os inuenim⁹: in an Eph.2.
gulari lapide copulantur. Hinc ait dñs ī alio loco:
Habeo alias oues quę nō sūt ex hoc ouili: oportet Joh.10.
me ꝛ illas adducere: vt sit vnus grex et vn⁹ pastor.
Populus ergo christianus magis israel: ꝛ ipe potius
domus iacob. Idē quippe israel qui iacob. Illa
vero turba iudęorū quę merito pfidię reprobata ē:
voluptate carnali vendidit p̄mogenita sua: vt non Gen.25.
ad iacob sed ad esau potius p̄tineret. Scitis nanq; Ibidem.
in hoc mysterio dictū esse: quia maior seruiet mino/ D
ri. Ęgyptus aūt qm̄ interp̄tat afflictio vel affligens:
vel cōp̄rimens: sępe in imagine ponit huius sęculi:
a quo spūaliter recedendū est: ne simus iugū ducen 2.Cor.6.
tes cū infidelibus. Sic em̄ quisq; hierusalē cęlestis
fit ciuis idoneus: cū primū huic sęculo renunciaue/
rit: quēadmodū ille populus in terram p̄missionis
duci nō potuit: nisi p̄us ab ęgypto recederet. Sz si/
cut ille nō inde discessit: nisi diuino liberat⁹ auxilio:
sic nemo corde ab hoc sęculo auertit: nisi diuinę mi
sericordię munere adiutus. Od em̄ illic semel p̄figi/
guratū est: hoc in isto fine sęculi: in hac (sicut beatus
iohānes apl̄us scribit) hora nouissima q̄tidianis ec/ 1.Joh.2.
clesię ftib⁹ in vnoquoq; credente complet. Audite
Apl̄m doctorē gentiū docētē et exhortantē: Nolo 1.Cor.10.

eñ vos inquit ignozare fratres: quia oñes patres nostri sub nube fuerũt: ⁊ oẽs p mare trãsierũt: ⁊ omnes in moyse baptizati sunt in nube ⁊ in mari: ⁊ omnes eundẽ cibũ spiritualẽ manducauerũt: ⁊ oẽs eundẽ potũ spiritualẽ biberũt: Bibebãt autẽ de spũali cõsequẽte eos petra: Petra aũt erat chriſt⁹. Sz nõ in oñibus illis beneplacuit deo. Prostrati eñ sunt
1.Cor.10. in deserto. Hec autem figurę nostrę factę sũt. Quid vultis amplius fratres dilectissimi? Certe manifestum est nõ humana suspitiõe: sed apostolico: id est diuino ⁊ dominico magisterio: Deus eñ loquebat in eis: ⁊ q̃uis de carneis nubib⁹: tamẽ oñs intonabat: Certe ergo tanto testimonio manifestũ est illa omnia figurate gesta: nũc in nostra salute compleri: quia tũc futura p̃nunciabant: nũc p̃terita legũtur:
E et p̃sentia cognoscunt. Audite quidẽ qõ ẽ mirabili⁹ libzorũ veterũ sacramẽta occultata atq; velata: nõnulla ex parte a libzis veterib⁹ reuelari. Nã Michę-
Michee.7. as ꝓpheta ita loquit: Scõm dies inquit ꝓfectionis eozũ ex ęgypto: ostendã mirabilia illis: Videbũt nationes ⁊ cõfundent ab omni vigoze eozũ: Manib⁹ oza sua obstruẽt: aures illis exurdabunt: velingẽtes terrã: velut serpẽtes trahentes terrã: Cõturbabunt de cõclusionibus eozũ: in dño deo nostro excident mente: ⁊ terrebunt a te: Quis deo tuo similis auferens iniquitatẽ: ⁊ transgrediens impietatẽ resíduis hęreditatis tuę: Et nõ continuit in testimoniũ iram suam: quoniã volũtarius ⁊ misericoz est: Ipe conuertet et miserebit nostri: Demerget delicta nostra: demerget in maris ꝓfundũ oñes culpas nostras. Nempe aduertitis fratres: manifesti⁹ hic aperiri sacrosancta mysteria. In hoc ergo psalmo q̃uis futura intueat mirabilis ꝓphetię spirit⁹: tamẽ videt velut transacta narrare. Facta est inquit iudęa sanctificatio eius: mare vidit ⁊ fugit. Et facta est: ⁊ vidit ⁊ fugit: p̃teriti tpis verba sunt: Et cõuersus est iozdanis: ⁊ gestierũt montes: ⁊ cõmota est terra: eodẽ mõ p̃teritũ sonant: sine p̃iudicio tamẽ intelligendi futura. Alioquin: cõtra euangelicũ testimoniũ cogimur etiã illa nõ de futuro p̃nunciata: sed de p̃terito com
Ps.23. memozata ĩtelligere: Diuiserũt sibi vestimẽta mea:
Matth.27. ⁊ sup vestimentũ meũ miserũt soztẽ. Quę q̃uis verbis p̃teriti tempis dicta sint: id tamẽ p̃nunciabant qõ tanto post futurũ in passione dñi cõpleret. Sed tamẽ dilectissimi: ꝓpheta iste quẽ cõmemozaui etiã grossa ⁊ crassa cozda limauit: ⁊ ad intelligẽda de p̃teritę reb⁹ gestis futura incũctãter extendit: vt nõ solũ
1.Cor.10. apostolica auctozitate figuras nr̃as illas fuisse credamus: sed nec ab ipis ꝓphetis hoc p̃termissum est: vt etiã eozũ eloquio panderet: Videtes atq; gaudẽtes certi ac securi de thesauro dei: et noua et vetera cõcozditer sibimet cohęrẽtia ꝓferamus. Cũ eñ tãto post egressum populi illius ex ęgypto: ⁊ tanto añ ista ecclesię tempa hęc quę cõmemozaui cecinerit: tamẽ se futura p̃dicere sine vlla dubitatione testat.
Michee.7. Scõm dies inquit ꝓfectionis eoꝝ ex ęgypto: ostendam mirabilia illis. Videbũt natiões: ⁊ cõfundent: Hoc est qõ hic dictũ ẽ: Mare vidit ⁊ fugit. Si eñ hic per verba p̃teriti tempis: sicut ẽ vidit ⁊ fugit: occulta futura p̃dicant: videbũt certe ⁊ confundẽtur: q̃n futuri tempis verba sunt: quis audeat de rebus p̃teritis cogitare? Et paulopost ipos hostes nr̃os q̃ nos fugiẽtes vt interimerent sequebant: id est delicta nostra: sicut ęgyptios in mari obzutos: ita ĩ ba-
Exo.14. ptismo demersa ⁊ extincta luce clariꝰ ĩtimat dicẽs:
Michee.7. Quoniã volũtari⁹ et misericoz est: ipe cõuertet et
5 miserebit nostri: demerget delicta nostra: demerget in maris ꝓfundũ oẽs culpas nostras. Quid est chariſſimi? Qui vos cognoscitis israelitas fm semẽ a-
Gal.3. bzaę: qui estis dom⁹ iacob fm ꝓmissionẽ hęredes: cognoscite etiã vos exisse ab ęgypto: qui huic secu-
lo renũciastis: exijsse de populo barbaro: qui confessione pietatis vos a blasphemijs gentiũ seiunxistis. Nõ est eñ lingua vestra: sed barbara: quę deũ laudare nõ nouit: cui vos cantatis Alleluia. Facta est eñ iudęa sanctificatio eius in vobis. Nõ eñ qui in manifesto iudęus est: neq; q̃ in manifesto circũcisio est in carne: sed qui in occulto iudęus est ⁊ circũcisio cozdis. Interrogate ergo cozda vestra si ea circũcidit fides: si purgauit cõfessio: in vobis facta ẽ iu-
Jos.3. dęa sanctificatio ei⁹: in vobis israel potestas eius.
Jos.4. Dedit eñ vobis potestatẽ filios dei fieri. Jam vero recozdet vnusquisq; vestrũ cũ deo velit applicari coz: eiusq; suaui iugo: recedẽs a pristinis ignoran-
Exo.1. tię suę desiderijs vetuotũ animũ subdere: carnalibus q; huius mũdi factis relictis atq; abiectis: in qbus sine fructu laborabat tanq; in ęgypto cũ lateres sub dura dñatiõe diaboli faceret: audita voce dñi dicẽ-
Matth.11. tis: Venite ad me oñes qui laboratis ⁊ onerati estis:
6 et ego vos reficiam: desertis atq; abiectis sub leuẽ chriſti sarcinam currere: Recozdet ergo vnusquisq; vestrũ quẽadmodũ oĩa spectãria ipedimẽta cesserit: dissidẽtiũ ⁊ dissuadẽtiũ voces aut erũpe ñ ausę sũt: aut cõsiderato chriſti nomine p oẽs terras exaltato et honozato: tremefactę siluerũt. Ergo mare vidit ⁊ fugit: vt tibi sine contradictione ad libertatẽ spũalẽ panderet via. Jozdanis autẽ quẽadmodũ retrozsũ cõuersus sit: nolo extra vos gratis: nolo aliqd mali suspicemini. Increpat eñ dñs quosdã qui dozsum ad eũ posuerũt ⁊ nõ facie. Et quisquis p̃cipiũ sumum deserit: ⁊ a suo creatoze auertit: tanq; fluuius in mare labit: in hui⁹ sęculi amaricantẽ malicią. Ho-
num ergo est illi vt retrozsum cõuertat: fiatq; illi vt ante faciẽ reuertenti: quẽ sibi a tergo posuerat: ⁊ fiat illi retro mare huius sęculi qõ sibi ante faciẽ cũ
Phil.3. illuc labereꝰ: effecerat: et sic obliuiscat ea quę retro sunt: vt in ea quę in ante sũt extendat: Qõ iam conuerso vtile est. Nãq; anteq; conuertat: si ea quę retro sunt obliuiscit: deũ obliuiscit: quia ipm retro fecerat ad quẽ dozsum posuerat: ⁊ si in ea quę ante sũt extendit: in sęculũ extendit: quia ipm sibi ante faciẽ posuerat: quo auidius irruebat. Jozdanis ergo illos significat: qui gratiã baptismi ꝓceperunt: Et sic iozdanis cõuertit retrozsum: cũ illi conuertũtur ad
2.Cor.3. deũ: vt eũ iam retro nõ habeant: sed reuelata facie gloziã dñi speculantes: in eandẽ imaginẽ transformentur a glozia in gloziã. Montes gestierũt velut arietes: fideles dispensatozes verbi veritatis: sancti apostoli: sancti euãgelij p̃dicatozes. Et colles velut agni ouiũ. Hi sũt quibus dicit: In chriſto iesu per
1.Cor.4. euangeliũ ego vos genui: Hi sunt quibus dicitur:
Ibidem. Non vt confundã vos hęc scribo: sed vt filios me-
os charissimos moneo: Hi sunt de quibus dicitur:
Ps.28. Afferte dño filios arietũ. Attendite p oñes terras qui nostis ista mirari ⁊ gaudere atq; cantare domino deo nostro: Attẽdite ista cõpleri per oñes gen-

tes: que ante tam longa tempa figurate gesta atq; ꝓdicta sunt: Interrogate ⁊ dicite: Quid est tibi mare quod fugisti: ⁊ tu iordanis quia cõuersus es retrorsum: montes quia gestistis velut arietes: et colles sicut agni ouiũ? Quid est o sęculũ q tua impedimẽta cesserunt? Quid est o tot milia hominũ toto orbe fideliũ huic mundo renũciantiũ: qõ ad vestrum dñm cõuertimini? Quid est qõ gaudetis: quibus in fine dicetur: Euge bone serue: qm in paucis fidelis fuisti: supra multa te constituã? Quid est q gaudetis ꝙ ī fine dicet: Venite bñdicti ꝑris mei: ꝑcipite regnũ quod vobis paratũ est ab origine mũdi? Respõdebũt vobis hęc omnia: voscq ipi respõdebitis ꝙ ī fine dicet: Dñi dei iacob. Quid ẽ: a facie dñi dei iacob: nisi eius ꝓsentia qui dixit: Ecce ego vobiscum sum vsq; in cõsummationẽ sęculi? Cõmota est enim terra: Sed q; male pigra remãserat: cõmota est vt solidus firmaret a facie dñi: ¶ Qui conuertit petram in stagna aquarum: ⁊ rupes in fontes aquarum. Seipsum enim et quandam suam duriciã liquefecit ad irrigandos fideles suos: vt ꝓmus cum ignoraret: durus videbat. Inde illi turbati sunt et nõ expectauerũt: donec scripturis aperiret atq; inundaret in eos: qui dixerũt: Dura est hic sermo: quis potest eum audire? Ista petra: ista duricia cõuersa est in stagna aquarũ: et ista rupes in fontes aquarũ: cum resurgẽs exposuit eis: incipiens a moyse per oñes ꝓphetas: quia sic oportebat christũ pati: et misit spiritũ sanctũ: de quo dicebat: Si quis sitit veniat et bibat. ¶ Nõ nobis dñe non nobis: sed nomini tuo da gloriã. Gratia quippe ista erumpẽt aquę de petra (Petra autẽ erat christus) nõ quasi ex opibus ꝓcedentibus data est: sed miserante illo qui iustificat impiũ. Etenim christus ꝓ impijs mortuus est: ne vllã suã homines sed nominis dei quererent gloriã. ¶ Super misericordiã inquit: ⁊ veritatẽ tuã. Hęc duo ris ꝙ sibi sępe iungãtur. In sua quippe misericordia vocauit impios: ⁊ in veritate iudicat eos qui vocati venire noluerunt. ¶ Nequãdo dicant gẽtes: vbi est deus eorum? In nouissimo eñ apparebit miscdia eius et veritas: quãdo signum filij hominis apparebit in cęlo: ⁊ tunc plangẽt oñes tribus terre: ⁊ nõ dicẽt: Vbi est deus eorũ: cũ eis non adhuc credẽdus ꝓdicatur: sed iam tremendus ostẽditur. ¶ Deus autẽ noster in cęlo: Sursum. Non in cęlo vbi solẽ et lunã vident opera dei q̃ cognoscunt: sed in cęlo sursum quod trãsgreditur oñia corpora cęlestia et terrestria. Hec sic est in cęlo deꝰ noster: quasi subtracto cęlo ruinam sine sede formidet. In cęlis eñ et in terra: ¶ Omnia † que voluit fecit: Hec indiget operibꝰ suis tanq; in eis collocetur vt maneat: sed in sua eternitate ꝑsistit: in qua manens omnia quęcũq; voluit fecit in cęlis ⁊ in terra. Hęc eñ iam eũ portabant vt ab eo fieri possent: quãdo nisi fierent eũ portare non possent. Ergo in quibꝰ est ipe tanq; indigẽtia cõtinet: nõ ab eis tanq; indigens cõtinetur. Siue sic intelligat: in cęlis et in terra: oñia quęcũq; voluit fecit: vel in superioribus: vel in inferioribꝰ populi sui voluntariã gratiã suam constituit: ne quis de operũ meritis gloriet: Quia siue montes gestiant velut arietes: siue colles velut agni ouium: a facie dñi cõmota est terra: ne in terrenis sordibus ꝑpetuo remanerent.

¶ Sermo scõs de scõa parte psalmi.

Prefatio. A

Quãq; fortasse omniũ psalmorũ sit vna contextio diligenter intuentibus: ita vt nullus sequatur qui non superiori possit adiungi: tamẽ istum ita consideremus tanq; vterq; vnus sit: iste scz ac superior. Nanq; cum in illo dictum sit: Nõ nobis domine nõ nobis: sed nomini tuo da gloriam: Super misericordiã tuã et veritatẽ tuã: ne quãdo dicãt gentes vbi est deus eorũ: quia inuisibilẽ deũ colimus: qui nullorũ corporeis oculis: cordibus autẽ paucorum mũdissimis notus est: tanq; ideo possint dicere gentes: vbi est deus eorũ: quia ipi possunt ostendere oculis deos suos: primo admonuit operibus sentire presentiã dei nostri: quia cũ sit in cęlo sursũ: in cęlo ⁊ in terra omnia q̃cunq; voluit fecit: Et quasi diceret: Ostendant gentes deos suos:

¶ Expositio eiusdem partis.

Simulacra: inquit: gẽtium argentũ ⁊ aurum: opera manuũ hominum: Ps. 134. B
Id est q̃uis deum nostrũ carnalibus oculis vestris nõ possimus ostẽdere: quẽ per opera intelligere debuistis: nolite tamẽ seduci vanitatibꝰ vestris: quia vos ea que colitis digito potestis ostendere. Multo quippe honestius nõ haberetis quod possetis ostendere: q̃ vt in eo qõ in istis oculis a vobis ostendit: vestri cordis cęcitas ostendat. Quid enim ostẽditis: nisi aurũ et argentũ? Habent quidẽ ⁊ęrea ⁊ lignea: ⁊ fictilia simulacra: Nec huiuscemodi: alterius alteriusq; materię: ꝑ pcioſũ eoꝝ maluit cõmemorare spũsanctus: q; cũ in eo quisq; quod illi charius est erubuerit: multo facilꝰ auertitur a veneratione viliorũ. Nam dictũ est alio loco scripturarum de simulacrorũ cultoribus: dicentes ligno: Pater meus es tu: et lapidi: tu me genuisti. Sed ne sibi sapiẽtior videatur qui hoc nõ ligno ⁊ lapidi dixerit: sed auro et argento: hũc aspiciat: huc aure cordis intendat: Simulacra gentiũ argentũ ⁊ aurum. Non abiectũ aliquid et aspernabile nominatũ est: Et ei quidẽ animo qui terra nõ est: terra ẽ et aurum et argentũ: sed speciosior atq; fulgẽtior: solidior atq; firmior. Noli ergo addere manus hominũ: vt ex eo metallo quod fecit verus deus velis facere falsũ deum: immo falsum hominẽ: quẽ ꝓ vero venereris deo: quẽ quisq; ꝓ vero homine in amicitiam reciperet: insaniret. Ducit enim et affectu quodam infirmo: rapit ifirma corda mortaliũ formata silitudo: et membrorũ imitata compago. Sed sicut fabricata singula ostendis: sic ostende officia singulorum: quorum te effigies ⁊ humana vanitas trahit. C
¶ Os † enim habent et non loquent: oculos habent ⁊ non videbunt. ¶ Aures habent et non audient: nares habent et non odorabunt. ¶ Manus habent ⁊ non † contrectabunt: pedes habent ⁊ non ambulabunt: non clamabunt in † faucibus suis. Jam ergo artifex melior est eis: quia ea potuit membrorum motu atq; officio fabricare: quẽ tamen artificem te vtiq; puderet adorare. Melior et tu q̃uis

Ps. 134. Sap. 15. Al. † non hy.

Al. † palpabũt

Al † gutture suo

ea non feceris: quoniam quę illa nō possunt facis. Melior ē etiā bestia: Ad hoc em additū est: nō clamabunt in faucibus suis. Mancp cum superius dixisset: Os habent et non loquentur: quid opus erat postēp a capite vsep ad pedes membra decursa sūt: de faucium clamore repetere: nisi credo quia illa ꝙ de ceteris membris cōmemorabat cōmunia esse hominibus beluisep sentimus: Nam et videt et audiūt: et olfaciunt: et ambulant: et quędā sicut simię manibus contrectant. Illud autē quod de ore dixerat: proprium est hominis: quoniā bestię nō loquuntur. Ne quis autē ad sola humanorū membrorū opera referret quę dicta sunt: et dijs gentium solos homines anteponeret: post omnia subdidit dicens: Non clamabūt in faucibus suis: quod rursum hominib⁹ pecoribusep cōmune est. Quod si primo dixisset: cum ab ore cepit membra percurrere: Os habent et non clamabūt: cuncta etiam sic ad naturā hominis referrentur: nec facile ibi quicp de cōmunione ferarum sensus audientis aduerteret. Cum vero illud de ore dixit: quod hominis proprium est: et post enumerationē partiū corporis quā cōmemoratis pedibus terminasse videbat: adiunxit: Non clamabunt in faucibus suis: lectorē vel auditorem fecit intentum: vt dum quęrit cur additū sit: admoneri se inueniat simulacris gentiū: non tantū homines: sed etiam beluas se debere p̄ponere: vt si pudeat adorare bestiā quā fecit deus videntē: audientem: odorantē: contrectantē: ambulantē: clamantē in faucibus suis: viderent ꝙ pudēdū esset adorare mutum: et carens vita sensuep simulacrū: cui ad hoc inesset similitudo membror: vt anima carnalib⁹ sensibus dedita: quasi viuenti atcp animatę formę applicaret affectum: cum ea videret quę in suo corpore viua atcp animata sentiret. Quanto ergo magis vel melius mures atcp serpētes et id genus animantiū colerēt: Quę de simulacris gentiū si ita dicendū est quodāmodo iudicant: in quibus quia non sentiunt humanā vitam non curāt humanā figuram: Itaep in eis plerūcp nidificant: et nisi humanis motibus deterreant: nulla sibi habitacula munitiora conquirūt. Douet ergo se homo vt viuentē bestiam a suo deo deterreat: et illum nō se mouentē quasi potētē colit: a quo meliorem deterruit. Deterruit enim videntē a cęco: audientem a surdo: clamantē a muto: ambulantem ¦ab immobili: sentientē ab insensato: viuentem a mortuo: immo deteriore ꝙ mortuo. Mortuum quippe sicut manifestū est non viuere: ita manifestū est aliquādo vixisse: Quapropter deum qui nec viuit nec vixit: profecto et mortuus antecedit. Quid hoc manifestius fratres mei dilectissimi? Quid euidentius? Quis puer interrogatus nō hoc certū esse respondeat ꝙ simulacra gentiū os habent et nō loquētur: oculos habent et nō videbunt: et cętera quę diuin⁹ sermo contexuit? Cur ergo tantopere spirituſsanctus curat scripturarū plurimis locis hęc insinuare atcp inculcare veluti insciētib⁹ quasi non hoibus aptissima sint atcp notissima: nisi qz speciē membrorū significat quā naturalit in animātib⁹ viuētē videre: atcp i nobismetipis sentire p̄sueuim⁹? Oꝰ ꝙ vt illi aſserunt in signo aliquo fabrefacto atcp eminēti collocato suggestu: cum adorari atcp honorari a multitudine cęperit: parit i vnoquocp sordidissimū erroris affectum: vt quoniā in illo figmento nō inuenit vitalem motū: credat numen occultū: effigiem tamen viuenti corpori similē: seductus forma et cōmod⁹ auctoritate quasi sapientiū institutorū obsequentiūcp turbarū sine viuo aliquo habitatore esse nō putet? Hinc et mala dęmonia ad possidenda gentiū simulacra talis hominū affectus inuitat: quorū p̄fidētiā varia fallacia mortiferi seminant et multiplicant errores. Alijs itaep locis etiā p̄tra ipſa diuinę litterę vigilant: ne quisp dicat cum irrisa fuerint simulacra: nō hoc visibile colo: sed numen qō illic inuisibiliter habitat. Ipa ergo numina in alio psalmo eadē scriptura sic damnat: Quoniā dij gentiū inquit dęmonia: dns aūt cęlos fecit. Dicit et Apls: Non quod idolū sit aliquid: sed qm quę immolant gentes: dęmonijs immolāt et nō deo: et nolo vos socios fieri dęmoniorū. Videtur aūt sibi purgatioris esse religionis qui dicūt: nec simulacrū nec dęmoniū colo: sed per effigiē corporalē ei⁹ rei signū itueor: quā colere debeo. Ita Xo interptāt simulacra: vt alio dicāt significari terram: vnde templū solent appellare tellu ris: alio mare sicut neptuni simulacro: alio aerem sicut iunonis: alio ignē sicut vulcani: alio luciferū sic veneris: alio solem: alio lunā: quorū simulacris eadem nomina sicut telluris imponunt: alio illud: alio illud sidus: vel illam vel illā creaturam. Necp enim cuncta enumerare sufficimus. De quibus rursus cū exagitari cęperint qō corpora colant: maximecp terram: et mare: et aerem: et ignē: quorū nobis vsus in promptu est: Nam de cęlestibus quoniā nostro ea corpore cōtrectare atcp contingere: nisi oculorū radijs nō valem⁹: non ita erubescūt: respōdere audēt: non se ipa corpa colere: sed quę illis regendis p̄sident numina. Itaep Apostoli vna sententia pgnam istorū damnationēcp testatur: Qui trāsmutauerūt Ro.i. inquit veritatē dei in mendaciū: et coluerūt et seruierunt creaturę potius ꝙ creatori: qui est benedictus deus in sęcula. Nam priori parte huius sententię simulacra dānauit: posteriori aūt interpratiōes simulacrorū. Effigies em a fabro factas appellando nominibus earū rerū quas fabricauit deus: transmutant veritatē dei in mendaciū: res aūt ipas pro dijs habendo et venerādo seruiūt creaturę pot⁹ ꝙ creatori qui est benedictus in sęcula. Quis autē adorat vel orat intuens simulacrū qui nō sic afficitur vt ab eo se exaudiri putet: ac ab eo sibi p̄stari qō ōsiderat speret? Itaep homines talibus suplitionibus obligati: plerūcp ad ipm solē dorsum ponētes p̄ces fundūt statuę quā solem vocāt: et cū sonitu maris a tergo ferianꝫ: neptuni statuā quā p ipo mari colunt q̄si sentientē gemitibus feriūt. Hoc em facit et quodāmodo extorquet illa figura membrorum vt animus viuēs i sensibus corporis magē arbitret sentire corpus quod suo corpi simillimū videt: ꝙ rotundū solem vndasep diffusas: et quicquid nō eisdē liniamentis formatū conspicit: quibus illa formata sunt quę viuentia videre cōsueuit. Contra hunc affectū quo humana et carnalis infirmitas facile capi potest: cātat scriptura dei res valde notissimas quibus commemoret: et tanꝙ excitet mentes hominū in cōsuetudine corporū dormientes. Simulacra inquit gentium argentū et aurum: Sed deus fecit argentū et aurū: Opera inquit manuū hominū. Hoc enim ve-

tierantur quod ipi ex auro argentoqꝫ fecerunt. Sz enim ⁊ nos plꝛaqꝫ instrumenta et vasa ex huiusce modi materia vel metallo habem⁹ in vsum celebrã dozũ sacramentozũ: quę ipo ministerio consecrata sancta dicũtur: ĩ eius honoze cui ꝓ salute nostra in de seruitur. Et sunt ꝓfecto etiam ista instrumẽta vel vasa: quid aliud ꝗ opera manuũ hominũ ⁊ Verũ tamen nunquid os habent ⁊ nõ loquẽtur? Nũquid oculos habent ⁊ nõ videbunt? Nunquid eis supplicamus: quia ꝓ ea supplicam⁹ deo? Illa causa est maxima impietatis insanę: q plus valet in affectibus miserozũ similis viuenti foꝛma quę sibi effici supplicari: ꝗ qõ eam manifestũ est nõ esse viuentem vt debeat a viuente contẽni. Plus eñ valent si mulacra ad curuandã infęlicem animam q os habent: oculos habent: aures habẽt: nares habẽt: manus habent: pedes habent: ꝗ ad cozrigendã qõ nõ loquẽtur: nõ videbunt: nõ audient: non odozabunt: nõ contrectabunt: nõ ambulabũt. Itaqꝫ sequitur: vt sęz ¶ Similes illis fiant † oẽs qui faciunt ea: ⁊ oẽs qui confidũt in eis. Videãt ergo isti aperti ⁊ sentiẽtibus oculis: ⁊ adozent clausis ⁊ mozt uis mẽtibus: nec videntia: nec viuentia simulacra: ¶ Domus autẽ israel sperauit in domino. Spes eñ quę videtur non est spes. Quod eñ videt quis quid sperat? Si autẽ quod nõ videmus speramus: per patientiã expectamus. Sed vt ꝓduceret vsqꝫ in finem ipa patientia: ¶ Adiutoꝛ eozum ⁊ ꝓtectoꝛ eozũ est. An fortasse spirituales a quibus carnales instruũtur in spiritu manſuetudinis: quia ipi tanꝫ supiozes ꝓ inferiozib⁹ supplicãt iam vidẽt: ⁊ illis iam res est quę adhuc inferiozibus spes est? Non est ita. Nam et ¶ Dom⁹ aaron sperauit in dño. Ergo vt etiam ipi pseueranter extendãtur in ea quę ante sunt: ⁊ pseuerant currant donec apprehendant in quo apprehensi sunt: et cognoscãt sicut ⁊ cogniti sunt: ¶ Adiutoꝛ ⁊ ꝓtectoꝛ eozũ est. ¶ † Utriqꝫ † eñ timẽt dominũ † et sperauerũt i dominũ: adiutoꝛ eozũ ⁊ ꝓtectoꝛ eozũ est. Neqꝫ enim nos meritis nostris ꝓuenimus misericozdiã dei: Sz ¶ Do minus memoꝛ fuit nostri: ⁊ benedixit † nos. ¶ Benedixit † domũ israel: benedixit † domum aaron. Utroqꝫ aũt benedicens: ¶ Benedixit † oẽs timẽtes dominũ. Queris quos utroqꝫ? Respõdet: ¶ Pusillis cum † magnis: Hoc est domus israel cũ domo aaron: eos vtiqꝫ q ex ipa gẽte crediderunt in saluatozem iesum: Quia nõ in oẽibus illis beneplacuit deo: Sed si quidam illozũ nõ ꝛediderũt: nunquid incredulitas illozum fidem dei euacuauit? Absit. Neqꝫ eñ oẽs qui sũt ex israel: hi sunt israelitę: neqꝫ quia sunt semen abrahã: oẽs filij: sed sicut scriptũ est: Reliquię saluę fiant. Ex ꝓsona eñ eozũ qui inde crediderũt dicitur: Nisi dñs sabaoth reliquisset nobis semen: sicut sodoma facti essemus: ⁊ sicut gomoꝛra similes fuissemus. Sed ideo semen: quia sparsum p terras multiplicatũ est. Dixerũt enim magni de domo aaron. ¶ Adijciat dñs super vos: super vos et super filios vestros. Et ita factũ ẽ. Accesserunt eñ etiam de lapidibus suscitati filij abrahã. Accesserunt oues quę nõ erant de hoc ouili; vt fieret vnus grex et vnus pastoꝛ. Accessit fides omniũ gentiũ: et creuit numerus nõ solum sapiẽtiũ antistitum: sed etiã obediẽtiũ populoꝛ: adiũciente dño nõ solum super patres: qui ad illum in chꝛisto cęteros imitatoꝛes pꝛeiꝛẽt: sed etiã super filios eoꝛum: qui patrum pia vestigia sequerentur. Nam sic ait ille his quos per euãgeliũ in chꝛisto genuerat: Imitatoꝛes mei estote: sicut et ego chꝛisti. Adiecit itaqꝫ domin⁹: non solum super montes gestientes sicut arietes: sed etiam super colles gestientes sicut agni ouium. Proinde his vtrisqꝫ magnis et pusillis: montibus et collibus: arietibus et agnis: dicet pꝛopheta quod sequitur: ¶ Benedicti vos domino: qui fecit cęlum ⁊ terram. Tanꝫ diceret: Benedicti vos domino qui vos fecit cęlum in magnis: terrã in pusillis: sed cęlum non istud visibile plenum luminaribus ad hos oculos ptinentibus. ¶ Cęlum: enim: cęli domino: Qui erexit et sublimauit quoꝛundã sanctoꝛum mentes intantum: vt nulli hominũ sed ipi deo suo docibiles fierent: In cuius cęli docibilis comparatione: quicquid carneis oculis cernitur terra dicenda est: quam dedit filijs hominũ: vt eius cõsideratiõe siue ab ea parte qua supilluſtrat: sicut est hoc quod dicitur cęlum: siue ab ea quę subter illustratur: cui pꝛopꝛie terra nomen est: cum totum sicut cõmemoꝛauimus in illius comparatione quod cęlũ cęli dicitur: terra sit. Terram ergo istam totam dedit filijs hominũ: vt eius consideratione quantum possunt conijciant creatoꝛem: quem infirmis adhuc coꝛdibus sine isto coniecturę adminiculo videre non possunt. Est et alius intellectus a quo dissimulare non debeo verboꝛum istoꝛũ quibus dictum est: Cęlum cęli dño: ¶ Terram autẽ dedit filijs hoim: Ut ab eo qõ dixim⁹ ⁊ itellexim⁹ nõ recedat intentio. Dixeramus enim magnos et pusillos significari etiam eo quod adiectum est: Benedicti vos domino qui fecit cęlum et terram. Si ergo magnos cęli: pusillos autem terrę nomine accipimus: quoniã pusilli crescendo futuri sunt cęlum: et in ipa spe lacte nutriuntur: sic sunt illi magni cęlum terrę cum paruulos nutriunt: vt etiam cęlũ cęli se esse intelligant: dum cogitant in qua spe paruuli nutriantur: Sed tamen quia iam illi nõ ab homĩe: neqꝫ per hominẽ: sed per ipm deũ carpunt sinceritatem: vbertatẽqꝫ sapientię accęperũt: puulos futuros quidẽ cęlũ: vt cęlũ cęli se esse sciant: adhuc tamẽ terram cui dicat: Ego plantaui: apollo rigauit: sed deus incrementũ dedit. Ipis eñ filijs hominũ ꝗs fecit cęlum: terrã dedit in qua operentur: qui nouit terrę pꝛouidere per cęlum. Daneant igitur cęlum et terra in deo suo qui fecit ea: et viuant ex eo: confitentes ei et laudantes eũ. Nam si ex se velint viuere moꝛiẽtur: sicut scriptũ est: A moꝛtuo quasi ꝙ nõ sit: perit cõfessio: Sed ¶ Nõ moꝛtui laudabũt te dñe: neqꝫ oẽs qui descendunt in infernum. Clamat enim alio loco tua scriptura: Peccatoꝛ dum venerit in pꝛofundũ malozũ: ptẽnet. Sz nos qui viuimus bñdicimus dño: ex hoc nunc et vsqꝫ in sęculum.

Explicit Tractatus de pš. CXIII.

Incipit Tractatus de pš. CXIIII.

¶ Expositio psalmi.

Dilexi: qm exaudiet dominꝰ vocẽ

Alr †orationis. †deprecatiõis meę. Cãtet ꝑa ia quę pereginat
a dño: cantet hoc ouis illa quę errauerat: cãtet ꝑ fi-
Luc.j5. lius ille qui mortu⁹ fuerat ⁊ reuixit: pierat ⁊ inuẽtus
est: cãtet hoc anima nostra fratres ⁊ filij charissimi:
Erudiamur ⁊ ꝓmaneam⁹: ⁊ cũ sanctis ista cantem⁹:
Dilexi quoniã exaudiet dñs vocẽ deprecatiõis meę.
Nũquid ipa diligẽdi causa ẽ: quoniã dñs exaudiet
vocem deprecationis meę: An nõ potius aut ideo di
ligimus quia exaudiuit: aut ideo diligimus vt exau
diat: Quid est ḡ dilexi: quoniã exaudiet: An qz di-
lectionẽ spes solet accẽdere: dilexisse se dicit: quoniã
sperauit se exauditurũ deũ vocem deprecatiõis suę:
Alr. †Quia. Uñ aũt hoc sperauit: †Qñ iclinauit: inqt: au
Alr. †inuocabo. rem suã mihi: et in diebus meis †inuocaui.
B Ergo ideo dilexi quoniã exaudiet: ideo exaudiet: q̃
niam inclinauit aurẽ suã mihi. Sed vnde scis o ani
ma humana q̃ inclinauit deus suã aurem tibi: nisi
1.Cor.j3. dicas credidi: Manent ergo tria hęc: fides: spes: et
charitas. Quia credidisti sperasti: quia sperasti iam
dilexisti. Jam si querã vnde crediderit anima incli-
nasse sibi aurẽ deũ suũ: nõne respõdebit: quia ꝓior
Ro.8. dilexit nos: ⁊ filio ꝓprio nõ pepcit: sed ꝓ nobis om-
Ro.10. nib⁹ tradidit eũ: Quõ ẽm inuocabũt i quẽ nõ credi-
derũt: ait doctor gẽtiũ: Aut quõ credẽt quẽ nõ au-
dierunt: Quomõ ẽm audient sine prędicante: Aut
quõ p̃dicabũt nisi mittãt: Cũ ḡ hęc oia gesta apõ
me cernerẽ: quõ nõ crederẽ q̃ iclinauit dñs aurẽ suã
mihi: Et sic cõmendauit in nobis dilectionẽ suam:
Ro.5. vt christus ꝓ impijs morerer. Cũ igit̃ hęc mihi an-
Esa.52. nunciarent speciosi pedes eorũ qui annũciauerunt
Joel.2. pacem: qui annũciauerũt bona: quia omnis q̃ inuo
Ro.10. cauerit nomẽ dñi saluus erit: credidi aurẽ eius incli-
natã mihi: ⁊ in diebus meis inuocaui. Et qui sũt di-
es tui: quoniã dixisti: in diebus meis inuocaui: An
Hal.4. forte illi dies q̃b⁹ venit plenitudo tpis: et misit de⁹
2.Cor.6. filiũ suum qui iam dixerat: Tempe acceptabili ex-
audiui te: et in die salut̃ adiuui te: Audisti ex ore ꝓ-
Esa.52. dicatoris vẽiẽt̃ ad te pedib⁹ speciosis: Ecce nũc tẽ-
pus acceptabile: ecce nũc dies salutis: ⁊ credidisti: ⁊
in diebus tuis inuocasti ⁊ dixisti: O dñe erue aiam
meã. Sunt quidẽ isti: sed ⁊ dies meos magis inqt
possum dicere dies miserię meę: dies mortalitatis
meę: dies ꝟm adam plenos laboris ⁊ sudoris: dies
Ps̃.68. ꝟm vetustatẽ putredinis. Ego ẽm iacens infixus in
limo ꝓfũdi: ⁊ in alio psalmo exclamaui: Ecce vete-
res posuisti dies meos: in his dieb⁹ meis inuocaui.
Distant quippe dies mei a dieb⁹ dñi mei. Dies me-
os dico: quos ipe mihi feci ꝓuata audacia: qua re-
serui eum. Et quoniã vbiq̃ ipe regnat: ⁊ est oñipo-
tens atq̃ omnitenẽs: merui carcerẽ: id est ignoran-
tię tenebras: ⁊ cõpedes mortalitatis accepi. In his
Ps̃.141. dieb⁹ meis inuocaui: quia ⁊ ego alibi clamo: Educ
de carcere aiam meã: Et qñ in die salut̃ quẽ mihi
ꝓstitit adiuuit me: intrat in conspectu eius gemitus
L compeditorũ. In his ẽm diebus meis ¶ Circũ-
Alr. †et. dederunt me dolores mortis: †picula in-
Ps̃.17. ferni inuenerũt me: Quę nisi aberrantẽ abs te
nõ inuenirẽt me. Nũc aũt illa me inuenerunt: Ego
vero ea nõ inueniebã: qui gaudebã ꝓsperis ęculi:
in quibus plus fallunt picula inferni. Sed posteaq̃
et ego ¶ Tribulationẽ et dolorẽ inueni: et
nomen dñi inuocaui. Latebat ẽm me tribula-
tio et dolor vtilis: tribulatio de qua dat auxilium:
cui dictum est: Da nobis auxiliũ de tribulatione: et Ps̃.59.
vana salus hominis. Ego enim de vana salute ho-
minis gaudendũ ⁊ exultandũ arbitrabar: sed cũ au- Matth.c.
dissem a dño meo: Beati lugentes: quoniã ipi con-
solabuntur: nõ expectaui vt ꝓius amitterẽ bona
tempalia quibus male vtebar: et tũc lugerẽ: sed at-
tẽdi i eadẽ tpalia bõa ipam miseriã meã q̃ talib⁹ ob-
lectabar: quę et amittere formidarẽ ⁊ tenere nõ pos-
sem: attendi in eam vehementer et fortiter: ⁊ me nõ
solũ excruciari aduersitatibus huius ęculi: sed etiã
obligari ꝓsperitatibus vidi: atq̃ ita tribulationem D
et dolorẽ qui me latebat inueni: et nomen dñi inuo- Alr. Liberā.
caui. ¶ O domine †erue aiam meam. Vi- Ro.7.
ser enim ego homo: quis me liberabit de corpe mor-
tis huius: nisi gratia dei ꝑ iesum christum dñm no-
strum: Dicat igit̃ sanctus populus dei: Tribulati-
onẽ et dolorẽ inueni: et nomen dñi inuocaui: et au-
dient reliquię gentiũ quę nõdum inuocant nomen
dñi: Audiãt ⁊ querãt vt inueniant tribulationem et
dolorẽ: et inuocent nomẽ dñi: et salui fiãt. Nõ hoc
eis dicimus vt querant miseriã quã nõ habent: sed
vt inueniant eã quã nesciẽtes habent: Mecq̃ hoc eis
optamus: vt terrena necessaria desint eis quib⁹ in-
digent dũ mortaliter viuunt: sed vt hoc plangãt qõ
amissa sacietate cęlesti: terrenis nõdum ad fruendũ
stabilibus bonis: sed ad sustentandũ necessarijs in-
digere meruerũt. Agnoscant et lugeant istã miseri-
am: faciat eos beatos lugẽtes miscẽdia: q̃ eos esse ꝓ-
miseros noluit. ¶ Misericors dñs et iustus:
et deus noster miseretur. Misericors ⁊ iustus:
et miserek. Misericors ꝓmũ: quia inclinauit aurẽ
suam mihi: ⁊ nescieba ꝓinquasse aurem dei mei ora-
meo: nisi ꝑ illos speciosos pedes excitarer vt inuo-
carem. Quis ẽm eũ inuocauit: nisi quẽ ipe ꝓior vo-
cauit: Unde ergo ꝓmũ misericors. Justus aũt quia
flagellat: et iterũ miseretur: quia recipit. Flagellat Hebr.12.
aũt omnẽ filiũ quẽ recipit. Nec tam mihi amarum
debet esse qõ flagellat: q̃ dulce qõ recipit. Quomõ
ẽm nos flagellat: ¶ Custodiẽs parvulos do- Ibidem.
minus: Quos grandes querit hęredes. Quis ẽm
est filius cui nõ det disciplinã pater eius: ¶ Hum- Alr. Liberauit
iliatus sum et †saluũ me fecit. Saluũ me fecit:
quia humiliatus sum. Non ẽm ꝓnalis sed salutar⁹ me.
dolor est: quẽ secãdo medicus fecit. ¶ Cõuertere E
inquit: anima mea in requiẽ tuam: quia do-
minus bñfecit tibi: Nõ meritis aut virib⁹ tuis: Alr. †requiem.
sed quoniã dñs benefecit tibi. ¶ Quoniã †exe- Ps̃.55.
mit: inqt: animã meam †a morte. Vira res ẽ Alr. toc.
charissimi qõ cum dixisset in requiẽ conuertendam
animã suã: qm̃ benefecit ei dñs: subiecit: Quoniam
exemit animã meã de morte. Jdeo ne in requiẽ con
uerteret: quia exempta est a morte: Nonne magis
in morte requies dici solet: Quę tandẽ eius actio ẽ:
cuius vita requies: et mors inquietudo est: Talis
ergo actio debet esse animę quę tendit ad quietẽ se-
curitatẽq̃: nõ quę augeat inquietũ laborẽ: Quoniã
exemit animã meã de morte: qui miser⁹ eius dixit: Matth.11.
Uenite ad me oẽs qui laboratis: ⁊ ego reficiã vos:
tollite iugũ meũ super vos: ⁊ discite a me: quia mit
sum ⁊ humilis corde: et inuenietis requiẽ animab⁹
vestris: Jugũ ẽm meũ suaue est: ⁊ sarcina mea leuis
est. Sit itaq̃ ⁊ hũil corde: tãq̃ viã christũ sequẽs:
debet esse animę actio tendẽtis ad requiẽ: nõ tamen

pigra ⁊ desidiosa: vt cursum consūmet: sicut scriptū est: In mansuetudine opera tua perfice. Etenim ne mansuetudo ad segnitiē duceret: adiunctū est: opera tua pfice. Neq; em̄ sicut in ista vita somni requies nos reparat ad actionē: sed actio bona perducit ad semp vigilantē quietē. Ille aūt hec cuncta p̄stat: cuncta exhibet deus: de quo hic dicit: Quoniā dominꝰ benefecit mihi: quoniā eremit animā meam a morte: ¶ Oculos meos a lachrymis: pedes meos a lapsu. Hec em̄ in spe cōpleta erga se cantat: quisquis huiꝰ carnis vinculum intelligit. Vere quippe dictū est: Humiliatꝰ sum: et saluū me fecit. Sed ⁊ quia illud apostolꝰ vex dicit: Quoniā spe salui facti sumꝰ: Et de morte quidē qō exempti sumꝰ: recte dicit iam esse completū: vt mortē intelligamꝰ nō credentiū: de qualibus ait: Dimitte mortuos sepelire mortuos suos: ⁊ illud in supiori psalmo: Nō mortui laudabūt te dñe: neq; oēs qui descendūt in infernū: sed nos qui viuimus benedicimus dñm. Ex hac ergo morte potest recte intelligere homo fidelis: iam exemptam esse animā suam: eoipso q ex infideli fidelis effecta est. Unde ipse saluator: Qui credit in me inquit: transitū facit a morte ad vitam. Cetera vero spe cōpleta sunt in eis: qui nondum ex hac vita emigrauerūt. Nunc em̄ cū lapsus nostros periculosissimos cogitamus: nō cessant a lachrymis oculi. Tūc aūt eximit oculos nostros a lachrymis: quādo et pedes a lapsu: quia tūc nullus erit lapsus ambulantiū pedū: quādo infirmę carnis nullū erit lubricū. Nunc vero cuius firma sit nostra vita quę christus est: tamē quia carnem nobis quā iubemur edomare substernimꝰ: in ipo prorsus opere quo eā subditā castigamus: nō in eā cadere magnū est: Nō aūt in ea labi quis potest ⁊ Quapropter quia et in carne sumus: ⁊ in carne nō sumus: In carne em̄ sumus eo vinculo: quod nondū solutū est: qō dissolui et esse cum christo multo magis optimū: Non aūt sumus in carne ex eo qō spiritus p̄mitias dedimus in celis est: tanē capite placeamus deo: pedibꝰ aūt tanē extremis animę partibus adhuc lubricū sentiamus. Audi quēadmodū ad spem ptineat: qō ita canit velut iam sit effectū: Eremit inquit oculos meos a lachrymis: pedes meos a lapsu: Et tū non ait: placeo: Sed: ¶ Placebo in cōspectu dñi: in regione viuorū: Satis ostendens ab ea parte nondū se placere in conspectu dñi quę ē in regione mortuorū: id est in carne mortali. Qui em̄ in carne sunt: deo placere nō possunt. Unde qō sequitur et dicit idem aplus: Vos aūt nō estis in carne: sm̄ id dicit qō corpus quidē mortuū est ꝓpter peccatū: spiritus aūt vita est ꝓpter iusticiā: sm̄ quē placebant dño: quia sm̄ ipm̄ i carne nō erāt. Quis aūt placeat deo viuo in corpe mortuo ⁊ Sed quid ait: Si autē spiritus eius qui suscitauit iesum christum a mortuis habitat in vobis: qui suscitauit iesū christū a mortuis viuificabit ⁊ mortalia corpa vra ꝓpter spiritū qui habitat in vobis. Tunc erimus in regione viuorū: ex omni parte placentes in conspectu dñi: ex nulla ab eo parte pegrini. Q̄diu enim sumus in corpe pegrinamur a dño: ⁊ inquātū inde pegrinamur a dño: intantū nō sumus in regione viuorū. Confidim̄ aūt ⁊ bene arbitramur magis pe-

Exō.23. Dā.13. Ps.114. Ro.8. Ps.115. Job.5. Phil.1. Phil.3. Phil.3. Ro.8. Ibidem. Rom.8. Rom.8. 2.Cor.5.

regrinari a corpe: ⁊ immanere ad dñm: Et ideo ambimus: siue immanētes: siue pegrinantes placentes illi esse. Ambimus quidē nunc: quia expectamꝰ adhuc redemptionē corpis nostri: Sed cum absorpta fuerit mors in victoria: ⁊ corruptibile hoc induerit incorruptionē: ⁊ mortale hoc induerit immortalitatem: tūc nullus erit fletus: quia nullus lapsus: ⁊ nullus lapsus: quia nulla corruptio. Et ideo iā nō ambiemus placere: sed omino placebimus in conspectu dñi in regione viuorum.

¶ Explicit Tractatus de ps̄. CXIIII.
¶ Incipit Tractatus de ps̄. CXV.

¶ Prefatio.

In Notissimū arbitror esse sanctitati vestrę qō ait aplus: Non em̄ est omnium fides: et q maior esse soleat infidelium multitudo: nō ignoratis: Propter quos dicitur: Domīe quis credidit auditui nostro: inter quos etiā illi numerant: de quibus dicit idem aplus: Omnes sua quęrūt: non quę iesu christi: Quos alio loco dicit: non ex veritate: sed ex occasione p̄dicare verbum dei: nō caste: id est nō ex animo pure ⁊ sincere charitatis. Aliud em̄ sentiebāt qō in eorum moribꝰ apparebat: ⁊ aliud p̄dicabāt: vt sancto nomine placerent hominib⁹. Nam de bis iterū dicit: Nec em̄ isti deo seruiūt: sed suo ventri: quos tamē christū annūciare pmittit. Quis em̄ ea potiꝰ crederēt quę ipi faciebāt vt morerent: ea tamē p̄dicabant quę si alī credentes facerent: saluarent. Nō em̄ aliud annūciabāt p̄ter regulā fidei. Eos quippe excludit aplus dicens: Si quis vobis annūciauerit p̄ter id qō accepistis: anathema sit. Illi nō christū annūciant qui annūciant falsitatē: quia christus veritas est. De istis aūt dicit q christū annūciēt: sed nō caste: id est nō animo simplici ⁊ puro ex fide sincera quę p dilectionē operatur. Terrenis quippe cupiditatibꝰ consulētes: regnū celorū annūciabāt: habentes in pectore falsitatē: in lingua veritatē. Sciens itaq aplus etiā p iudā euangelizātē credentes esse liberatos: istos quoq ita pmittit: Siue inquit occasione: siue veritate christus annūciet. Veritatē quippe annūciabant: etiā si nō veritate: id est nō vero animo. Isti loquunt qō nō credūt: ⁊ ideo reprobati sunt: cuius sint vtiles eis: Quos instruit dominus dicens: Quę dicūt facite: quę aūt faciūt facere nolite: Dicūt em̄ ⁊ nō faciūt. Unde: nisi quia vtilla nō credunt esse quę dicūt: Sūt aūt alī qui credūt ⁊ nō loquūt qō credūt vel pigricia vel timore. Nā et ille seruus cuius talētū habuerit: tamē quia erogare noluit: audit a dño iudice: Serue nequā ⁊ piger: Et alio euāgelī loco dictū est: q multi ex p̄cipibꝰ iudeorum credidissent in eū: sed nō eū cōfitebant: ne expellerēt de synagogis: Sz ⁊ etiā ipi reprobēsi atq reprobati sūt. Sequit enim euāgelista dicēs: Amauerūt enim gloriā hominū magis q̄ dei. Si ergo et illi qui verū qō loquunt nō credūt: ⁊ illi qui verum qō credūt nō loquunt: merito reprobant: quis erit seruus vere dicēdus fidelis: nisi ille cui dicitur: Euge serue bone: quoniā in modico fuisti fidelis: supra multa te cōstituā: intra in gaudiū dñi tui ⁊ Talis itaq seruus nec anteq credat loquitur: nec cū crediderit tacet: Uel sic eroget vt ipe non habeat: vel qō habet non erogando non habeat. Sicut enim dictum est: Qui habet dabit ei: sic: qui autē nō habet

Ibidem. Ro.8. 1.Cor.15. Ro.10. Phil.2. Phil.3. Ro.16. Gal.1. Phil.3. Gal.5. Matth.10. Phil.1. Matth.25. Job.12. Ibidem. Matth.25. Matth.13.

et quod habet auferet ab eo. Dicat ergo iste bonus seruus cantans Alleluia: Id est sacrificans dño sacrificiū laudis: ei a quo auditur⁹ est: Intra in gaudium dñi tui: exultet ⁊ dicat:

Expositio psalmi.

L 2. Cor. 4. C Redidi ꝓpter qđ locutus sum: Hoc est ꝓfecte credidi. Non em̄ ꝓfecte credunt: qui qđ credūt loqui nolunt. Ad ipam em̄ fidē Matth. 10. ptinet etiā illud credere quod dictū est: Qui me confessus fuerit coram hominib⁹: cōfiteboꝛ eū coꝛā an- Matth. 25. gelis dei. Ex hoc em̄ est appellatus fidelis ille ꝙ uus: nō tantū quia accepit: sed qꝛ impendit atq; lucrat⁹ est. Ita ⁊ hoc loco nō ait: credidi ⁊ locut⁹ sum: ꝟ ꝓpter hoc dicit se locutum esse quia credidit. Simul em̄ credidit: et qđ ꝑ mīū loquēdo sperauerat: et quā pē nam tacendo timere deberet. Credidi inquit ꝓpter qđ locutus sum: Ego aūt humiliat⁹ sum nimis. Passus em̄ est multas tribulationes ꝓpter verbū quod fideliter tenebat: fideliter impēdebat: ⁊ Joh. 12. humiliat⁹ est nimis. Quod illi timuerūt: qui amauerunt gloriā hominū magis q̄ dei. Sed quid est: ego autē: Diceret potius: credidi ꝓpter qđ et locutus sum: ⁊ humiliatus sum nimis. Cur addidit: ego aūt: nisi quia homo humiliari pōt ab eis qui veritati contradicūt: nō ipa veritas quā credit ⁊ loquitur: Unde ⁊ Apostolus cū de catena sua diceret: sed ser- 2. Timoth. 2. mo inquit dei nō est alligatus. Sic et iste: quia ipsa est vna ꝓsona sanctoꝝ testiū: hoc est martyrū dei: credidi inquit ꝓpter quod locutus sum: Ego autem D Al. †non hz. nō illud qđ credidi: nō sermo quē ꝓtuli: sed ego hu- Al. †excessu meo miliatus sum nimis Ego †aūt dixi in †extasi Ro. 3. mea: omnis homo mendax. Extasin pauorē dicit: quē cōminātibus ꝓsecutoꝛibus ⁊ impendentibus passionib⁹ cruciatus aut moꝛtis: humana infirmitas patitur. Hoc em̄ intelligim⁹: quia in isto psalmo voꝛ martyrū apparet. Nam et alio modo dicit extasis: cum mens nō pauoꝛe alienatur: sed aliqua inspiratione reuelationis assumit. Ego autē dixi in extasi mea: omnis homo mendax. Cōterritus enim respexit infirmitatē suā: et vidit nō de se sibi esse ꝑsumendū. Quantū em̄ ad ipm̄ hominē ptinet mēdax est: sed gratia dei verax effectus est: ne ꝓfessuris inimicoꝝ cedens nō loqueret qđ crediderat: sed nega- Matth. 26. ret: sicut petro accidit: quoniā de se ꝑsūpserat: ⁊ docendus erat de homine nō esse ꝑsumendū. Et si de homine nō debet quisq; ꝑsumere: vtiq; nec de seipso: qꝛ homo est. Bene ergo iste vidit in pauoꝛe suo omnē hominē esse mendacē: quia ⁊ illi qui nullo pauoꝛe vanescūt: ne ꝓsequētibus cedendo mentiātur: muneribus dei tales sunt: nō virib⁹ suis. Proinde veriſſime dictū est: Omnis homo mēdax: sed deus Ps. 83. verax qui ait: Ego dixi dij estis: ⁊ filij altissimi omnes. Vos aūt sicut homies moꝛiemini: ⁊ sicut vn⁹ ex ꝓncipibus cadetis. Cōsolat humiles: ⁊ implet eos: nō solū fide credenda: sed etiā fiducia ꝑdicādę veritatis: si ꝓseuerantes subdant deo: nec imitētur Joh. 8. vnū ex ꝓncipibus diabolū: qui in veritate non stetit ⁊ cecidit. Si em̄ omis homo mendax: intantum non erūt mendaces: inquantū non erunt homines: qm̄ dij erunt et filij altissimi oēs. Hoc itaq; considerans deuotissimus populus fideliū testium: quō infirmitatē humanā dei misericoꝛdia nō relinquat: in cuius infirmitatis pauoꝛe dictū est: Omnis homo mendax: quomō cōsoleť ⁊ humiles: ⁊ impleat spiritu fiducię trepidantes: vt pene moꝛtuo coꝛde reuiuiscāt: nec in semetipsis fidētes sint: sed in eo qui suscitat moꝛtuos: ⁊ linguas infantiū facit diserta: qui ait: Cum autē tradent vos: nolite cogitare quōmō aut quid loquamini: dabitur em̄ vobis in illa hoꝛa quid loquamini: Non em̄ vos estis qui loquimini: sed spiritus patris vestri qui loquit in vobis. Hęc ergo oīa considerans ille qui dixerat: Ego dixi in pauoꝛe meo: oīs homo mendax: et videns gratia dñi se factum veracē: Quid retribuā: inquit: dño ꝓ oīb⁹ quę †retribuit mihi: Non ait ꝓ oīb⁹ quę tribuit mihi: sed ꝓ oīb⁹ quę retribuit mihi. Quę igit̄ ꝓcesserāt hominis: vt omnium donoꝝ dei nō attributio: sed retributio vocari possit: Quę ꝓcesserant hominis nisi peccata: Retribuit ergo deus bona ꝓ malis: cui homies retribuūt mala ꝓ bonis. Hęc em̄ retribuerūt qui dixerunt: Hic est hęres: venite occidamus eum. Sed quęrit ist̄ quid retribuat dño ⁊ non inuenit: nisi ea quę ipe dñs retribuit. Calicē: inquit: salutaris accipiam: ⁊ nomen dñi inuocabo. Omo peccato tuo mēdax: dono dei verax: Et ideo iam nō homo: quis tibi dedit calicē saluraris: quem accipiens et inuocans nomen dñi retribues ei ꝓ oīb⁹ quę retribuit tibi: Quis nisi ille q̄ ait: Po- Matth. 10. testis bibere calicē quē ego bibiturus sum: Quis ribi dedit imitari passiones suas: nisi q̄ ꝓpter re pasus est ꝓ nos: Ideoq; †Pretiosa in cōspectu Al. †Ego dñi mors sanctoꝝ eius. Emit em̄ eam sanguine suo quē ꝓ nos fudit ꝓ salute seruoꝝ: ne ꝓ dñi nomine serui fundere dubitarent: quod tamē eoꝝ non dñi vtilitate ꝓficeret. Confiteať itaq; cōditio- Al. †aqua. nem suā mancipiū tanto ꝑcio comparatū: et dicat: Sap. 9. O dñe †ego seruus tuus: ego seruus tuus ⁊ filius ancillę tuę. Ergo ⁊ emptus est ⁊ vernaculus est. An cum matre simul est empt⁹: An qa vernaculus est ꝓpter peccata fugę suę ꝺeꝓdatus: et ideo emptus: quia redemptus est: Filius em̄ est ancillę ꝟm qđ oīs creatura subdita creatoꝛi est: et veriſſimo dño veriſſimū debet famulatū: Quē cū exhibet libera est: hanc accipiens a dño gratiā: vt ei nō necessitate: sed voluntate deseruiat. Ergo iste filius est hieruſalē cęlest̄ quę surſum est: mater om- Gal. 4. niū nostrū libera. Et libera quidē a peccato: sed ancilla iusticię: Cuius filijs adhuc pegrinātibus dicitur: Vos in libertatē vocati estis. Sed rursus eos Gal. 5. seruos facit: dicēs: sed in charitate seruite inuicem. Ibidem. Quibus itē dicitur: Cum serui eratis peccati: liberi eratis a iusticia: nunc vero liberati a peccato seruicti aūt serui deo: habetis fructū vestrū in sanctificationem: finē vero vitam ęternā. Dicat ergo deo seruus iste: Multi se martyres dicūt: multi seruos tuos: quia nomen tuū habent in varijs hęresibus ⁊ erroꝛibus: sed quia ꝓter ecclesiā tuam sunt: nō sunt filij ancillę tuę: ego autē seruus tuus ⁊ filius ancillę tuę: Dirupisti vincula mea: tibi sacrificabo †sacrificiū laudis†. Hęc em̄ inuenio vlla Al. †hostiam merita mea: quando tu dirupisti vincula mea: ideo Al. † et nomen sacrificiū laudis tibi debeo: Quia et si gloriabor ꝙ seruus tuus sim: et filius ancillę tuę: non in me: sed in te dño meo gloriabor: qui dirupisti vincula mea: vt a fuga rediens religarer tibi. Vota mea

domino reddam. Quę vota reddituꝛus es: Quas vouisti victimas: Quę incensa: Quę holocausta: An ad illud respicit qđ pauloante dixisti: Laudi sacrificabo sacrificiũ laudis: Et reuera quisquis bene cogitat quid voueat dño: et quę vota reddat: licem salutaris accipiã: et nomen dñi inuocabo: et ti ¶ †In atrijs: inquit: dom⁹ do- mus dei: nisi oĩs populus ei⁹: Ideo sequitur: ¶ In conspectu omnis populi eius. Et ap- uci populus eius: nisi quod sequitur: ¶ In me- dio tui hierusalē: Tunc est eĩ quod reddit gra- tum: si de pace atq; in pace reddatur. Qui autē filij runt. Ne quis aũt existimet atria domus domini: et esse noluerunt: cũ se ab omniũ gentium cõmunione ꝓciderunt: ¶ Quoniã confirmata est super nos misericoꝛdia eius: et veritas dñi ma- net in ęternum. Hęc sunt duo illa: misericoꝛdia et veritas: quę in centesimotertiodecimo psalmo me- moꝛię commendanda cõmonui. Confirmata est au- tem super nos misericoꝛdia dñi: cum ei⁹ nomini per quod liberati sumus inimicarum gentiũ rabida oꝛa cesserunt: et veritas dñi manet in ęternũ: siue in eis quę promisit iustis: siue in eis quę minatus est im- pijs.

Explicit Tractatus de pſ. CXV.

Incipit Tractatus de pſ. CXVI.

¶ Expositio psalmi.

Laudate dñm oĩes gẽtes: laudate eum oĩes populi. Hęc sunt atria domus dñi: ille omnis populus eius: hęc vera hie- rusalē. Audiãt magi illi iudęi qui hui⁹ ciuitatis filij ꝓciderunt: ¶ Quoniã confirmata est super nos misericoꝛdia eius: et veritas dñi ma- net in ęternum. Hęc sunt duo illa: misericoꝛdia et veritas: quę in centesimotertiodecimo psalmo me- moꝛię commendanda cõmonui. Confirmata est au- tem super nos misericoꝛdia dñi: cum ei⁹ nomini per quod liberati sumus inimicarum gentiũ rabida oꝛa cesserunt: et veritas dñi manet in ęternũ: siue in eis quę promisit iustis: siue in eis quę minatus est im- pijs.

Explicit Tractatus de pſ. CXVI.

Incipit Tractatus de pſ. CXVII.

Prefatio.

Audiuimus fratres admonentem nos atq; hoꝛtantẽ spiritũ sanctũ: vt sacrificiũ confes- sionis offeramus deo. Confessio aũt: vel laudis ei⁹ est: vel peccatoꝛũ nostroꝛ. Et illa quidem confessio qua peccata nostra deo confitemur: oĩb⁹ nota est: ita vt hanc solam dici confessionẽ in scripturis san- ctis minus erudita estimet multitudo. Nã vbi hoc verbũ lectoꝛis oꝛe sonuerit: continuo strepitus pe- ctoꝛa tundentiũ consequit. Sed debent aduerte- re quomõ dictũ sit in alio psalmo: Quoniã ingredi- ar in locũ tabernaculi admirabilis vsq; ad domum dei: In voce exultationis et confessionis: soni festiuita- tem celebrãtis. Hic eĩ certe manifestũ est: vocẽ cõ- fessionis et sonũ: nõ ad merorẽ pœnitentię: sed ad lęti- diam festiuitatis celeberrimę ptinere. Aut si de tam manifesto testimonio quisq; adhuc dubitat: quid di- cturus est ad illud quod in Ecclesiastico scriptũ est: Benedicite dñm omnia opera ipius: date nomini ip- sius magnificentiã: et confitemini in laudẽ ipius in canticis labioꝛũ et in citharis: et sic dicetis in confes- sione: quoniã oĩa opera dñi bona nimis: Hic cer- te nullus vel tardissimus ambigit confessionẽ in dei laudibus poni: nisi foꝛte tanta est in cuiusq; mẽte pe- uersitas: vt dicere audeat etiã ipm dñm iesum chri- stum peccata sua patri esse cõfessum. Quod si aliqs impius ꝓpter nomen cõfessionis temptaret obiice- re: facillime refelleretur ipa cõtextione verboꝛ. Sic eĩ loquitur: Confiteoꝛ inquit tibi pater dñe cęli et terrę: qui abscondisti hęc a sapientib⁹ et pꝛudẽtib⁹: et reuelasti ea puulis: Ita pater: quoniã sic placitũ fuit coꝛam te. Quis nõ eum intelligat in laude pa- tris hęc dicere: Quis nõ videat istã confessionẽ nõ ad doloꝛẽ coꝛdis: sed ad gaudiũ ptinere: cum etiam ꝓcesserit euangelista dicens: In ipa hoꝛa exultauit in spiritusancto et dixit: ꝓfiteoꝛ tibi pater: Quapro pter charissimi quoniã nullo mõ est omnino dubi- tandũ: tot cõgruentibus testimoniis: quoꝛũ similia in scripturis per vosipsos potestis aduertere: non tantũ in peccatis: sed et in laudibus dei: confessionẽ diuinis litteris solere nominari: quid congruentius in hoc psalmo quãdo Alleluia cãtam⁹: quod est: laudate dominũ: nos admoneri intelligimus cum audimus:

¶ Expositio psalmi. B

C Onfitemini domio: q̃ id ipum scilicet vt laudemus deũ: Nõ potuit laus dei bꝛe- uius explicari: q̃ vt diceret: ¶ Quoniã bonus est. Quid sit grandius ista bꝛeuitate nõ video: cum ita sit ꝓpriũ deo qõ bonus est: vt a quodã compella tus ipe filius dei cũ audiret: magister bone: ab eo sci licet qui carnẽ eius intuens: et diuinitatis plenitudi- nem nõ intelligens: solũ hominẽ arbitrabat: respon deret: quid me interrogas de bono: Nemo bonus: nisi vnus deus. Quid est aliud dicere: q̃ si me bonũ vis appellare: intellige et deũ: Sed qm̃ populo dicit in ꝓnunciatione futuroꝛ liberato ab omni laboꝛe et captiuitate pegrinationis: et ab omni pmixtione in- iquoꝛũ quod ei p gratiã dei ꝓstitũ est: non solũ non retribuẽtis mala ꝓ malis: sed etiã retribuẽtis bona ꝓ malis: cõuenientissime adiunctũ est: ¶ Quoniã in sęculũ misꝛia eius. ¶ Dicat †aũt †dom⁹ israel quoniã bonus: quoniã in sęculum misꝛia eius. ¶ Dicat †autẽ domus aaron quoniã bonus: qm̃ in sęculũ misꝛia eius. C Dicant nũc †oĩes qui timent dñm: qm̃ in sęculũ misꝛia eius. Recognoscitis credo charissimi quę sit domus israel: quę sit domus aa- ron: Et quoniam vtriq; sunt timẽtes dominũ: Ip- si enim sunt pusilli cum magnis: tam in alio psal- mo bene insinuati coꝛdibus vestris: Quoꝛum nu- mero nos omnes in eius gratia qui bonus est: et in sęculum misericoꝛdia eius: sociatos esse gaudea- mus: quoniã exauditi sunt qui dixerũt: Adiiciat do minus sup vos et super filios vestros: vt israelitis in christũ credẽtibus: ex quoꝛũ numero sunt apostoli patres nostri: et ad eminentiã perfectoꝛũ: et ad obe- dientiã paruuloꝛũ adiungeretur numerus gentiũ: vt dicamus: omnes facti vnũ in christo: facti vnus gręx sub pastoꝛe vno: et coꝛpus illius capitis tanq;

Ecci. 39.

Matth. 11.

Luc. 10.

Marci. 10.

Ps. 105. et. 106 Judith. 13.

Ar. †nunc.

Ar. †non h5.

Ar. †nunc.

Ar. †non h5.

Ps. 113.

Ibidem.

Al. †De. vnus homo dicamus: ¶ †In tribulatione in/
Al. †dñs. uocaui dñm: ⁊ exaudiuit me i latitudine†.
D Angustia nostre tribulatiõis finitur: Latitudo aũt
Ro.8. quo trãsimus: nõ habet terminũ. Quis em̃ accusa/
Hebr.ij. bit aduersus electos dei: ¶ Dñs mihi adiutor
Al. †non hz. †est: non timebo quid faciat mihi homo.
Sed nunquid solos homines habet inimicos eccle
sia: Quid est homo carni ⁊ sanguini deditus: nisi ca
Eph.6. ro et sanguis: Sed ait apostolus: Nõ est nobis col
luctatio aduersus carnem et sanguinẽ: sed aduersus
principes ⁊ rectores mũdi tenebrarũ harũ: id est re
ctores iniquorũ mundũ istũ diligentium: ⁊ ꝓptere
Eph.5. tenebrarũ: quia et nos fuim⁹ aliquãdo tenebre: nũc
autẽ lux in dño: Aduersus spiritualia inquit nequi
tie in celestibus: id est diabolũ ⁊ angelos eius: Quẽ
Eph.2. diabolũ alio loco dicit principẽ potestatis aeris hu
ius. Audi ergo quod sequit: ¶ Domin⁹ mihi ad
iutor ẽ: ⁊ ego despiciã inimicos meos. Ex q̃
libet genere inimici exurgãt: siue ex numero malo/
rum hominũ: siue ex numero malorũ angelorũ: in
dñi adiutorio despicient: cui confitemur laudẽ: cui
cantamus alleluia. Despectis autẽ inimicis: non sic
mihi tanq̃ bonus homo se amicus opponat: vt in
se spem meã iubeat collocari. ¶ Bonũ est: enim:
confidere in domino: q̃ cõfidere in homi
ne. Nec quisquis ſm quendã modũ dici potest an
gelus bonus: sic a me cogitetur ait: vt in eo ꝓfidere
Marci.10. debeam. Nemo em̃ bonus: nisi solus deus. Et cum
videtur adiuuare homo vel angelus: cũ hoc vera
dilectione faciũt: ille per eos facit qui eos pro mo
do eorũ bonos fecit. ¶ Bonũ est: ergo: sperare
in dño: q̃ sperare in principibus. Hã et an
Psal.32. geli dicti sunt principes: sicut in Daniele legimus:
Al. †circũierũt. Michael princeps vester. ¶ Omnes gẽtes †cir/
E cundederũt me: et in nomine dñi vltus sũ
Al. †in. †eos. ¶ Circundantes circũdederunt me:
Al. †in. et in nomine dñi vltus sum †eos. Od ait:
Omnes gentes circũdederunt me: et in nomine dñi
vltus sum eos: significat ecclesie labores atq̃ vi
ctoriam. Sed quasi causa quereret: vnde tãta mala
superare potuerit: respectũ est ad exemplũ: et dixit
quid primo passa sit in capite suo: addẽdo quod se
quitur: Circũdantes circũdederunt me. Et bene ibi
non repetitum est: omnes gẽtes: quod a iudeis solis
factũ est. Et in nomine dñi vltus sum in eos: quia ⁊
illic ipse pius populus quod est corpus ch p er
secutores sensit: de cuius genere caro illa suscepta
⁊ suspẽsa ẽ pro q̃ factũ ẽ q̃cq̃ ab illa interiore diui
nitate per exteriorẽ carnẽ virtute immortaliter fa
Al. †non hz. ctum est. ¶ Circũdederunt me sicut apes †fa
uum: et exarserũt sicut ignis in spinis: ⁊ in
nomine dñi vltus sum in eos. Hic iam ex or/
dine gestarum rerũ: etiã verborũ ordo contexitur.
Nam ipm dñm caput ecclesie: recte accipimus cir
cũdatũ a persecutorib⁹: sicut circũdant apes fauũ.
Quid em̃ ab ignorantibus gestũ sit: mystica subtili
tate spiritussanctus loquit. Vel quippe apes ope
rantur in fauis. Nescientes autẽ psecutores dñi: fe
Ps̃s.33. cerunt eũ nobis in passione dulciorẽ: vt gustemus ⁊
Ro.4. videamus q̃ suauis est dñs: qui mortuus est pro
pter delicta nostra: et resurrexit ꝓpter iustificationẽ
nostram. Jam vero quod sequitur: Et exarserũt ve
lut ignis in spinis; in eius corpore: hoc est in popu/
lo vbiq̃ diffuso melius intelligit: quẽ circũdederũt
omnes gentes: cũ sit collectus de omnibus gentib⁹.
Exarserunt quippe velut ignis i spinis: quãdo pec/
catricem carnẽ: atq̃ hutus mortalis vite molestiss/
mas compũctiones: psecutiõis incendio cremaue/
runt. Et in nomine inquit dñi vltus sum in eos. Si/
ue quia et ipi malicis quę in eis iustos psequebatur
extincta: christiano populo sociati sunt: Siue quia
ceteri eorũ qui contrẽpserunt hoc tempe vocãtis mi
sericordiam: veritatẽ iudicantis in fine sensuri sunt.
¶ †Tanq̃ cumulus harenę impulsus sum Al. †fin
vt caderẽ: et dñs suscepit me. Quis em̃ esset euersus
iam magna multitudo credentiũ quasi arenę innu
merabili cõparanda: et in vnam societatẽ tanq̃ in
cumulũ ducta: tamen quid est homo nisi q̃ memor pũs.
es eius ⁊ Non dixit abundantiam numeri mei: nu
merus gentiũ superare nõ valuit: sed dñs inquit fi/
scepit me. Multitudinẽ ergo fideliũ in vnitate fidei
simul habitantẽ: psecutio gentiũ quo impelleret vt
deiiceret nõ habebat: quãdo in eũ creditũ est: qui et
singulos et omnes vbiq̃ suscipere: quia eis inuocã/
tibus nusq̃ deesse potuisset. ¶ Fortitudo mea et Exo.15.
†laudatio mea dñs: et factus est mihi in sa Esa.12.
lutem. Qui ergo cadunt cum impellũtur: nisi qui
sua sibi fortitudo et sua sibi volunt esse laudatio:
Nullus quippe in certamine cadit: nisi cuius forti/
tudo et laudatio cadit. Quapropter cui⁹ fortitudo
et laudatio est dñs: tam nõ cadit q̃ nõ cadit domi/
nus: Et ideo eis fact⁹ est in salutẽ: Nõ quia ipe ali/
quid factus est quod ante nõ erat: sed quia ipi cũ in
eum crederẽt: quod nõ erant facti sunt: ⁊ iam ipe nõ
sibi sed illis: qõ auersis a se non erat: salus cepit esse
conuersis. ¶ Vox †letitie et salutis in taber Al. tentoꝝ
naculis iustorũ: Vbi vocem merorozis et exitꝰ
putabant esse qui in eorũ corpora seuiebãt. Nõ em̃
sentiebant interiora gaudia sanctorũ de spe futura.
Unde ⁊ apostolus dicit: Quasi tristes: semp autem 2.Cor.6.
gaudentes. Et iterũ: Non solũ aũt: sed etiã gloria/ Ro.5.
mur inquit in tribulatiõibus. ¶ Dextera domi/
ni fecit virtutẽ. Quã virtutẽ dicit: ¶ Dextera
inquit: dñi exaltauit me. Magna virtus exalta/
re humilẽ: deificare mortalem: ꝓbere de infirmita/
te perfectionẽ: de subiectione gloriã: de passione vi
ctoriam: dare auxiliũ de tribulatione: vt afflictis ve
ra salus dei patesceret: affligentib⁹ autẽ vana salus
hominis remaneret. Magna hec: Sed quid mira/
ris si aliquid repetat: Audi quid repetat: Non ho/
mo se exaltauit: nõ homo se perfecit: non sibi homo
gloriam dedit: non homo vicit: nõ homo sibi saluti
fuit: ¶ Dextera domini fecit virtutẽ. ¶ Nõ Al. ⁊ manus
moriar sed viuam: et †enarrabo opera do 6
mini. At illi stragem funerũ vbiq̃ facientes: eccle/
siam christi mori arbitrabãt. Ecce nũc enarrat ope/
ra dñi. Vbiq̃ christus beatorũ martyrũ gloria est:
Vicit vapulando feriẽtes: patiendo impatientes:
diligendo seuientes. Tamẽ cur tanta indigna per/
tulit corpus christi: sancta ecclesia: populus in ado/
ptionem: indicet nobis. ¶ †Emendans: inquit: Al. †Et
emendauit me dñs: et morti non tradidit castigans.
me. Non ergo quicq̃ viribus suis licuisse arbitret
fremitus impiorũ: Nõ haberet istam potestatẽ: ni/
si sibi data esset desuper. Sepe filios paterfamilias
per nequissimos seruos emendari iubet: cũ illis de

reditatē: illis compedes ꝓparet. Quę est ista hęreditas? Auri est: an argēti: an gemmarū: aut fundorum: amęnorūq; prędiorum? Vide qua intrek: ⁊ cognosce quid sit. ¶ Aperite: inquit: mihi portas iusticię. Ecce audiuimus portas: Quid est int⁹? Ingressus: inquit: in eas confitebor dominō. Illa cōfessio laudis est admirabilis vsq; ad Ps.41. domū dei: in voce exultationis ⁊ confessiōis: soni festiuitatē celebrātis. Hęc est ęterna beatitudo iusto/ Ps.83. rum: quia beati sunt qui inhabitant in domo dei: in secula seculorū laudantes eū. Sed vide quēadmo/ Porta dum intretur in portas iusticię. ¶ †Hę portę do/ ⁊ram. mini: inquit: iusti intrabūt in †eas. Vas saltē nemo intrat iniustus: in illā hierusalē quę nō recipit Ecclē.22. incircūcisū carne: vbi ōr: Canes foris: Satl. sit qō i Ps.138. longinqua pegrinatiōe mea inhabitaui cū tabernaculis cedar: et cū his qui oderunt pacē eram pacifi/ cus: Pertuli vsq; in finē pmixtionē malorū: sed hę portę dñi: iusti intrabunt in eas. ¶ Confitebor ti bi †dñe quoniā exaudisti me: ⁊ fact⁹ es mihi in salutē. Ofte sępe ostendit laudis esse ista confessio: nō vulnera medico ostēdens: sed de percepta sanitate gratias agens. Ipe aūt medicus salus est: Deut.21. Actū quem dicimus: ¶ Lapidē quē reprobaPsal.2. uerunt ędificantes. Nam: Hic factus est in caput anguli: Ut duos conderet in se in vnū noActu.4. vum hominē faciens pacem: ⁊ cōmutaret vtrosq; i vno corpe deo: circūcisionē scz et ꝓputiū. ¶ A doEphes.2. mino factū est †ei: Id est capiti anguli a domio Psal.21. factus est. Quis em hoc nō esset factus: nisi passus esset: nō tamē hoc ab eis a quibus passus est: factus est. Mā illi q ędificabāt reprobauerūt: sed in eo qō dñs occulte ędificabat: fecit in caput anguli quod illi reprobauerunt. ¶ Et est †mirabilis in oculis nostris. In oculis interioris hominis: in ocul' credentiū: sperantiū: diligentiū: nō in oculis carnalib⁹ eor qui quasi hominē contēnendo reprobauerunt. ¶ †Hic est dies †quē fecit dñs. Deminit iste homo se dixisse in supioribus psalmis: Quoniā inclinauit aurē suam mihi: ⁊ i diebus meis inuocaui: Hic est dies suos cōmemorans veteres: Unde modo dic: dedit. Hic est dies quē fecit dñs: id est quo mihi salutem ptabili exaudiui te: et in die salutis adiuui te: id ē dies de quo ille mediator factus est in caput anguli. ¶ Exultemus: ergo: et †iocundemur in †eo. O dñe saluum me fac: o dñe bene prosperare. Iterū vero quia dies salutis ē: saluū me fac: quia de longinqua pegrinatione reuertētes seiungimur ab eis qui oderant pacē cum quibus eram⁹ pacifici: ⁊ cum loqueremur eis: rebellabāt nos gratis: Bene ꝓspera iter redeūtibus: quia tu nobis factⁿ es via. ¶ Benedictus: enim: qui venit in nomine dñi. Maledictus ergo ille qui venit in noīe suo: sicut in euangelio dicit: Ego veni in nomine patris mei et nō accepistis me: si alius venerit in noīe suo illū accipietis. Benediximus †vos de domo domini. Credo q ista vox magnorū est ad pullos: eorū scz magnorū qui verbū deum apud deum: sicut in hac vita possunt mente cōtingunt: ⁊ tamen sermonē suū ꝓpter paruulos temperāt: vt possint sinceriter dicere qō ait Apostolus: Siue enim mente excessimus deo: siue temperātes sumus vobis: Charitas enim christi cōpellit nos. Ipi em parJ. Thimoth.2. uulos benedicūt de interiore domo dñi: vbi laus illa in secula seculorum non deficit: Et ideo videte qd inde annūcient. ¶ Deus dñs ⁊ illuxit nobis. Dominus ille qui venit in nomine domini: quē reprobauerunt ędificantes: ⁊ factus est i caput anguli: Mediator ille dei et hominū homo christus iesus deus est: ęqualis est patri et illuxit nobis: vt qō credidimus intelligeremus: ⁊ vobis nondū intelligentibus sed iam credētibus enūciaremus. Ut autem ⁊ vos intelligatis: ¶ Constituite diem † festum in † confrequentationibus: vsq; ad cornu altaris: Id est vsq; ad interiorem domū dei: de qua vos benedixim⁹: vbi sunt altaria excelsa. Constituite diem festum non tepide ac segniter: sed in cōfrequentationibus. Ipa est enim vox exultationis soni festiuitatem celebrātis: ambulantium in locū tabernaculi admirabilis vsq; ad domū dei. Si enim est ibi spirituale sacrificiū sempiternum sacrificium laudis: ⁊ sacerdos sempiternus est: ⁊ altare sempiternum pacata mens ipsa iustorum. Hoc apertius dicimus fratres: quicūq; deum verbum intelligere volunt: non eis sufficiat caro q ꝓpter eos verbū factum est: vt lacte nutrirentur: nec Job.5. in terra sufficiat iste dies festus quo agnus occisus est: sed constituatur in cōfrequentationibus: quousq; perueniatur: exaltatis a domino mentibus nostris: vsq; ad eius diuinitatē interiorē: qui nobis exteriorē humanitatē lacte nutriēdis ꝓbere dignatus est. Et quid ibi aliud: nisi laudes eius cantabimus? Quid ibi aliud dicemus: nisi ¶ Deus meus es tu ⁊ confitebor tibi: deus meus es tu et exaltabo te: ¶ Confitebor tibi †domine q̄niam exaudisti me: ⁊ factus es mihi in salutem? Non strepitu verborū ista dicimus: sed dilectio inhęrens illi per semetipam clamat istam vocem: et dilectio ipa vox est. Itaq; sicut cępit laudē: ita terminat. ¶ Confitemini domino quoniam bonus: quoniā in sęculum misericordia eius. Hinc cępit psalmus: huc desinit: quoniam sicut ab initio quod deseruimus: ita in finē quo redim⁹ nō est aliquid quod salubri⁹ delectet: q̄ laus dei et semper alleluia.

¶ Explicit Tractatus de pš. CXVII.

¶ Incipit Tractatus de pš. CXVIII.

¶ Prohemiū in psalmū octonarium: vel alphabeticū: aut alleluiaticum.

A

Psalmos oēs ceteros quos codicem psalmorum nouimus continere: quod ecclesię ꝓsuetudie psalteriū nūcupatur: partim sermocinando in populis: partim dictando exposui (donāte domino) sicut potui: Psalmū vero cētesimū octauumdecimū: nō tam ꝓpter ei⁹ notissimā longitudinē: q̄ ꝓpter altitudinē paucis cognoscibilem differebam. Et cum molestissime ferrent fratres mei: eius solius expositionē quantū ad eiusdē corpus psalmi pertinet ręsse opusculis nostris: me q; ad hoc soluendū debitum vehemēter vrgerent: diu petentibus iubētibusq; nō cessi: Quia quotiens cunq; inde cogitare temptaui: semp vires nostrę intentionis excessit. Quanto em videtur apertior: tanto mihi ꝓfundior videri solet: ita vt etiam q̄ sit ꝓfundus demonstrare nō possim. Aliorum quippe qui

difficile intelligunt: etiam si in obscuritate sensus latet: ipa tamē apparet obscuritas: huius aūt nec ipsa: quoniā talē prębet superficiē: vt lectorem atq auditorem: nō expositorē necessariū habere credat. Et nunc q tandē ad ptractationē eius accedo: quid in eo possim prorsus ignoro: Spero tamen vt aliqd possim affuturū atq adiuturū deum. Sic enim feci de oībus quęcunq sufficienter cū prius mihi ad intelligendū vel explicandum difficilia ac pene impossibilia viderētur exposui. Statui aūt per sermones id agere qui ꝓferuntur in populis: quas grēci ὁμιλίας vocāt. Hoc enim iustius esse arbitror: vt conuētus ecclesiastici nō fraudētur etiam psalmi huius intelligentia: cuius vt aliorū delectari assolēt cantilena. Sed sit hucusq prooemiū: Jam de ipo ē loquendū: de quo istic visum est ploquendū.

¶ Explicit prooemiū. ¶ Incipit sermo primus de eodem psalmo.

B

Cōcor.4.sentē. dis.49. solet etiam q̄ri ō btūd.

BEatorūdio suo magn⁹ psalm⁹ iste charissimi: exhortat nos vt gram⁹ btūdinē: quā nemo est qui non expetat. Quis em̄ vnq vel potest: vel potuit: vel poterit inueniri: q̄ esse nolit beatus? Quid igitur ea exhortatiōe opus est ad eam rem quā sua sponte appetit animus? Nam ꝓfecto qui exhortat id agit vt excitetur volūtas eius cum quo agit ad illud ꝓpter quod exhortatiōis adhibetur alloquiū. Vt quid ergo nobiscū agitur vt velimus quod nolle nō possumus: nisi quia omnes quidem beatitudinē concupiscūt: sed quomō ad eā perueniat plurimi nesciunt? Ideoq hoc docet iste qui dicit:

¶ Expositio principij istius psalmi.

Aleph.

BEati immaculati in via: qui ambulant in lege dñi. Tanq diceret: Scio quid velis: beatitudinem quęris? Si ergo vis esse beatus: esto immaculat⁹. Illud em̄ omnes: hoc aūt pauci volunt: sine quo nō peruenit ad illud quod oēs volūt. Sed vbi erit quisq immaculatus: nisi in via? In qua via: nisi in lege dñi? Ac per hoc: beati immaculati in via: qui ambulant in lege dñi: non supfluo vobis dicitur: sed exhortatio necessaria vestris mētibus adhibetur. Quid enim boni sit ad quod multi pigri sunt: id est immaculatos ambulare in via quę lex est dñi sic ostendit: cum beatos esse qui hoc faciūt indicatur: vt ꝓpter illud qō oēs volunt: etiam hoc fiat quod plurimi nolunt. Beatū quippe esse tam magnū est bonū: vt hoc et boni velint t mali. Nec mirū est q boni ꝓpterea sūt boni: sed illud est mirū q etiam mali ꝓpterea sūt mali vt sint beati. Nam quisquis libidinib⁹ deditus: vt luxuria stuprisq corrūpatur: in hoc malo beatitudinē quęrit: et se miserū putat cum ad suę concupiscentię voluptatē lętitiāq nō puenit: beatū vero nō dubitat iactare cum puenit. Et quisquis auaricię facibus inardescit: ad hoc cōgregat q̄cūq mō diuitias vt beat⁹ sit. Quicūq molit ūmicor⁹ sāguinē fūdere: q̄cūq desiderat dominationē: quisquis affectat crudelitatē suā explere: q̄sq̄s alienis cladib⁹ pascit: in oībus sceleribus beatitudinē quęrit. Hos igitur errantes: t vera miseria falsam beatitudinem requirentes: reuocat ad viam: si audiat vox ista diuina: Beati immaculati in via qui ambulant in lege dñi: Tanq dicens: Quo itis? Peritis et nescitis:

De libero arbi. li.j.ca.14.

Non illac itur qua pgitis: quo puenire desideratis. Nam vtiq beati esse cupitis: sed misera sunt: et ad malorem miseriā ducūt itinera ista quę curritis. Tā magnū bonū quęrere p mala nolite. Si ad illud puenire vultis: huc vēite: hac ite: Vię puersę relinquite maligniratē: qui nō potestis relinquere beatitudinis voluntatē. Frustra tendēdo fatigamini: quo peruenitis. Frustra tendēdo fatigamini: quo peruenitis. Frustra tendēdo fatigamini: quo peruenitis

scrutabāt testimonia eius: nec quærebat eum q̄ dice
Matth. 19. bat: Magister bone: quid boni faciā: vt vitam æter-
nam cōsequar? Sed quomō eū in toto corde quæsi-
Ps. 55. uit: cuius consilio diuitias suas prætulit: quo audi-
to tristis abscessit? Nā & ꝓpheta Esaias dicit: Quæ-
rite dñm: et cum inueneritis eū vocate: relinquat impius
vias suas: et vir iniquus cogitatiōes suas. Quærūt
itaq; deum et impū et iniqui: vt eo inuento nō sint
impij nec iniqui. Quomō ergo iam beati cū adhuc
testimonia eius scrutātur et exquirūt eum: cū hoc
Deut. 5. facere possint et impij et iniqui? Beatos autē esse
quis? Ergo spe beati: sicut beati qui pſecutionē pa-
tiūtur ꝓpter iusticiā: non ꝓpter qō adest q̄diu mala
Idem. patiūtur: sed ꝓpter qō aderit: quoniā ipōrū est re-
Mat. 5. gnum cælorū. Et beati qui esuriūt et sitiunt iusticiā:
nō quia esuriūt et sitiunt: sed ꝓpter qō sequtur: quo-
niam ipi saturabūtur. Et beati qui ploꝛant: nō quia
ploꝛant: sed ꝓpter quod sequit: quia ridebūt. Pro-
inde beati qui scrutātur testimonia eius: in toto cor-
de exquirunt eū: nō quia scrutant & exquirunt: sed
quia inuēturi sunt quod exquirūt. In toto em̄ cor-
de: nō negligenter exq̄runt. Si ergo spe beati: fo-
Ioh. 1. rtassis etiā spe immaculati. Nam ꝓfecto in hac vita
licet in lege dñi ambulem⁹: licet scrutemur testimo-
nia eius: et in toto corde req̄ramus eū: Et si dixeri-
mus quia peccatū nō habem⁹: nosipsos seducim⁹:
et veritas in nobis nō est. Sed hoc diligētius inqui
rendū est. Sequit quippe: Non em̄ qui operantur
iniquitatē: in vijs eius ambulauerūt. Ex quo vide-
ri potest: qui ambulant in via dñi: id est in lege dñi
scrutando testimonia eius: et in toto corde exquiren
do eū: iam esse posse immaculatos: hoc est sine pec-
1 Joh. 3. cato ꝓpter verba sequētia: Non em̄ qui operantur
iniquitatē in vijs eius ambulauerūt. Qui autē pec-
catum facit: et iniquitatē facit: aut beatus Johānes.
Et addidit: Peccatū iniquitas ē. Sed iam sermo
iste claudendus est: nec in angustū tanta quæstio co-
artanda.

Explicit sermo ꝑmus. Incipit sermo secūdus.

Scriptū est et legitur et verū est in hoc psal
mo: Non em̄ qui operātur iniquitatem in
Sup. 7. vijs eius ambulauerūt: Sed elaborandū
est opitulante deo: in cui⁹ manu sunt & nos & sermo-
1 Joh. 3. nes nostri: ne recte dictū: nō recte intellectū: lecto-
rem auditorēve pturbet. Hucusq; cauendū est: plus
1 Joh. 1. vero hȝ ꝓtra pelagianistas. Cauendū est em̄ ne om
nes sancti quorū illa vox est: Si dixerim⁹ quia pec-
catum nō habemus: nosipsos seducimus: & veritas
1 Joh. 3. in nob nō ē: Aut nō putēt nec potent ābulare i vijs
1 Joh. 3. dñi: quoniā peccatū iniquitas est: et qui operantur
iniquitatē: nō vtiq; in vijs eius ambulauerūt: Aut
quia dubiū nō est eos ambulare in vijs dñi: nō cre-
dantur habere peccatum: qō ꝓculdubio falsum est.
Neq; em̄ ꝓpter arrogantiā superbiāq; vitandā scri-
ptum est: Si dixerim⁹ quia peccatū nō habemus:
nosipsos seducimus: alioquin nō adderet: et veri-
tas in nobis nō est: sed diceret: humilitas in nobis
nō est: ꝑsertim quia sequtur vnde iste sensus clarius il
1 Joh. 1. lustretur: omnesq; auferat dubitationis ambages.
Cum em̄ hoc beatus Iohānes dixisset: adiunxit: Si
autē confessi fuerimus peccata nostra: fidelis est et
iustus qui nobis peccata nostra dimittat: et mūdet
nos ab oīi iniq̄tate. Quid hic dicit? Quid contra-
dicit damnabilis impietatis elatio? Si em̄ ꝓpter
arrogantiā deuitādā: nō ꝓpter veritatē fatendā:
nō dicūt sancti se nō habere peccatū: quid est qō cō
fitentur vt remissionē mundationēq; mereant? An
et hoc fit: vt arrogantia deuitet? Quomō ergo im-
petrabitur peccatorū vera mūdatio: quorū est fal-
sa confessio? Contitescat igit̄ et arescat elatio fȝnea
superborū seipsam seducēs: quę i auribus hominū
simulata humilitate dicit se habere peccatū: in cor-
de aūt suo impia elatione dicit se non habere pecca-
tum. Qui em̄ hoc dicūt: seipsos seducūt: & veritas i
eis nō est. Sed quādo in auribus hominū hoc di- Ubi. ā.
cunt: nō tantū seipsos sed et alios quosq; doctrinę
insanę puersitate seducūt. Cum vero id in corde suo
dicūt: illic seipsos seducūt: illic veritas in eis nō est:
ac per hoc in corde seipos seducūt: & in suo corde ve
ritatis lumen amittūt. Exclamet aūt sancta familia B
christi fructificans et crescēs in vniuerso mūdo: hu-
militer verax & veraciter humilis: exclamet inquā:
Si dixerimus quia peccatū nō habemus: nosipos j Joh. 1.
seducimus: & veritas in nobis nō est: Qō si confessi
fuerimus delicta nostra: fidelis est & iustus vt dimit Ibdem.
tat nobis peccata nostra: et mūdet nos ab oīi iniq̄-
tate. Hęc vt dicūtur: ita sentiātur. Tūc em̄ erit hu-
militas vera: si nō solū ostentet in lingua: vt simus
(sm Apostolū) nō alta sapientes: sed humilib⁹ con Ro. 12.
sentientes. Non ait colloquētes: sed consentientes:
Qō nō fit ore sed corde. Hypocrita: si dicis te ha-
bere cum credas te nō habere peccatū: foris fingis
humilitatē: int⁹ amplecteris vanitatē. Ergo & i ore
& i corde nō habes veritatē. Quid tibi ꝓdest videri
hominibus humile esse qō dicis: si deus videt altū
esse qō sapis? Certe si aurib⁹ diuinū insonaret ora-
culū: Noli altū dicere: nec sic immerito damnare-
ris: si humile in ore coram hominib⁹: et altū in cor-
de coram dño loquereris. Cum vero audias: noli Ro. 11.
altū sapere: sed time: Non em̄ ait dicere sed sapere:
cur non etiam intus es humilis vbi sapis? An ideo
mens altitudine inflatur: vt humilitatē lingua men-
tiatur? Legis vel audis: noli altū sapere sed time:
et tu intantū sapis altū vt te peccatū existimes non
habere? Ac per hoc quia nō vis timere: nihil tibi ali C
ud remanet q̄ timere. Et vnde inquis scriptum est:
Non em̄ q̄ operātur iniq̄tatem in vijs eius ambu-
lauerunt? An vero sancti dñi nō ambulāt in vijs do
mini? Et si ambulant in vijs dñi: nō operātur iniq̄-
tatem. Si nō operant iniq̄tatem: nō habent pecca- j. Joh. 3.
tum: quoniā peccatū iniq̄tas est. Exurge in adiuto-
rium mihi dñe iesu: et contra hereticū superbientē
opitulare mihi per Apostolū confitentē: Ecce vbi ē
hō tuus exinaniens se vt impleat teipo? Ipm audi-
amus fratres charissimi: ipm de hac q̄stione si pla-
cet: immo quia placet interrogem⁹. Dic nobis pau
le beatissime vtrū ambulaueris in vijs dñi cū in car
ne adhuc viueres? Respondet: Et vnde dicebam? Phil. 3.
Verūtamē in quod puenim⁹ in eo ambulem⁹. An- 2. Cor. 12.
de dicebam? Nunq̄d circūuenit vos titus? Nonne
eodem spiritu ambulauimus? Nonne ēsdem vesti- 2. Cor. 5.
gijs? Unde aūt dicebam: Q̄diu sumus in corpore
pegrinamur a dño? Per fidem em̄ ambulam⁹ non
per speciē. Quę certior via dñi q̄ fides ex qua iust⁹ Ro. 1.
vivit? In cuius alterius vię itinere ad superna ten-

Phil.3. debam quãdo dicebam: omniũ autẽ quę retro ob/
litus in ea quę ante sunt extentus: ℣in intentionẽ se/
quor ad palmã supernę vocationis dei in christo ie/
su: Postremo in qua alia via cucurrerã quãdo dice
1.Timoth.6. bam: Bonũ certamẽ certaui: cursum cõsummaui:
fidem seruaui: Satis sint ista responsa quibus apo
stolũ Paulũ in vijs dñi ambulasse discimus: Sed
ab illo et aliud inquiram⁹: Dic obsecro o paule: qñ
adhuc in carne viuens in vijs dñi ambulabas: ha/
bebas peccatũ: an sine peccato eras: Audiam⁹ vtꝫ
1.Joh.1. se ipse seducat: an vero qõ beat⁹ Iohãnes ei⁹ coapo/
stolus sapiat: qñ veritas erat in eis: Dic ℣o respõ/
Ro.7. det: Nõne legistis vbi confiteor dicẽs: Non enim
qõ volo facio bonũ: sed qõ nolo malũ hoc ago: Et
hoc audiuimus. Jam itaqꝫ illud interrogem⁹: Quõ
in vijs dñi ambulabas: si malũ quod nolebas hoc
agebas: cũ psalmus sanctus intonet dicens: Non
eñ qui operãtur iniquitatẽ in vijs eius ambulaue/
runt: Audi continuo respondentẽ per sententiã con
Ibidem. sequentẽ: Si quod nolo inquit ego hoc facio: iam
ego nõ operor illud: sed qõ habitat ĩ me peccatum.
Ecce quemadmodũ qui ambulant in vijs dñi non
operanť peccatũ: et tamẽ nõ sunt sine peccato: quia
iã nõ ipi operãť iniq̃tatẽ: sed qõ habitat in eis pec/
D catum. Hic dicit aliquis: Quomõ agebat quod no/
lebat malũ: et quomõ ipe nõ id agebat: sed quod ha
bitabat in illo peccatũ: Interim iam ista quęstio so
luta est: satisqꝫ apparuit scripturę auctoritate cano/
nicę fieri posse: vt ambulantes in vijs dñi: ꝙuis nõ
sint sine peccato: nõ tamẽ id operenť ipsi. Non enim
1.Joh.3. qui operãtur iniquitatẽ: hoc est peccatũ: quia pec/
catũ iniquitas est: in vijs eius ambulauerũt. Jam
vero qua ratione possit intelligi: ꝛ agens illud ꝓ/
Ro.7. pter corpus mortis hui⁹ in quo lex peccati habitat:
et nõ ipe agens illud ꝓpter vias dñi in quibus am/
bulat: alius sermo necessarius est: quia iste clauden/
dus est.

Explicit sermo secũdus. Incipit sermo terti⁹.

A Propter id quod in psalmo isto scriptũ est:
Non enim qui operãtur iniquitatẽ ĩ vijs ei⁹
ambulauerũt: quoniã peccatũ iniquitas ẽ:
1.Joh.3. sicut Johãnes apostolus dicit: exorta difficilis q̃/
stio: quomõ possunt sancti in hac vita et non esse si/
1.Joh.1. ne peccato: quia et illud verũ est: si dixerimus quia
peccatũ nõ habemus: nosipsos seducim⁹: ꝛ veritas
in nobis nõ est: et tamẽ ambularent vias dñi: quas
nõ ambulãt qui operanť iniquitatẽ: soluta est dicen
Ro.7. te apostolo Paulo: Jam nõ ego operor illud: ℣ id
quod in me habitat peccatũ. Quomõ enim ẽ sine pec
cato in quo habitat peccatũ: Ambulat tamen vias
dñi quas nõ ambulãt qui operãtur iniquitatẽ: quia
iam nõ ipe operať illud: sed quod in eo habitat pec/
B catum. Verũtamẽ ita soluta est quęstio ista vt diffi/
cilior altera nasceretť: quomõ agat homo qõ ipe nõ
Ibdem. agit. Utrũqꝫ enim dixit: et nõ quod volo ago: et qõ
nõ ego operor illud: sed quod habitat in me pecca/
tum. Unde intelligere debemus quãdo peccatum
quod habitat in nobis operať in nobis: tunc nos id
nõ operari quãdo nequaqꝫ ei volũtas nostra cõsen/
tit: et renet etiã corporis membra vt nõ obediãt de/
siderijs eius. Quid enim operať peccatũ nolentib⁹
nobis: nisi sola illicita desideria: Quibus si volũta/
tis nõ adhibeatur assensus: mouet quidem nõnull⁹
affectus: sed nullus ei relaxať effectus. Hoc prę/cl/
pit idem Apostolus vbi dicit: Nõ ergo regnet pec Ro.6.
catum in vestro mortali corpore ad obediendũ de/
sideriis ei⁹: ne exhibeatis membra vestra arma ini/
quitatis peccato. Sunt itaqꝫ desideria peccati qui/ Ro.7.
bus nos phibuit obedire. Operãtur ergo peccatũ
hec desideria: quibus si obedim⁹ ꝛ nos operamur.
Si autẽ obtemperãtes Apostolo nõ obedimus eis:
nõ illud nos operamur: sed quod in nobis habitat
peccatum. Si autẽ desideria nulla haberemus illi/
cita: nec nos nec peccatũ mali aliquid operaretur ĩ
nobis. Motũ prro illiciti desiderij cui nõ obedien/
do nõ eum nos operamur: ideo et nos agere dici/
mur: quoniã non est naturę vigor alienę: sed lãguor
est nostrę. A quo languore oĩmodo salui erimus
cũ et animo et corpore immortales facti fuerimus.
Quapropter ꝛ quia in vijs dñi ambulam⁹: nõ obe/
dimus desiderijs peccati: ꝛ quia nõ sumus sine pec
cato: habemus desideria peccati: ac per hoc iã nos
ea nõ operamur: nõ eis obediendo: sed quod in no/
bis habitat peccatum eadẽ cõmouendo. Non enim L
qui operãtur iniquitatẽ: id est q̃ obediũt desideriis
peccati: ĩ vijs dñi ambulauerunt. Sed adhuc quę/
rendum est quę petamus dimitti nobis quãdo dici/ Matth.6.
mus deo: Dimitte nobis debita nostra: vtrum quę
nos operamur quãdo peccati desideriis obedim⁹: Ro.7.
an ipa desideria nobis dimitti volumus quę nos
nõ operamur: sed quod habitat ĩ nobis peccatum:
Quantũ quidem ego sapere possum: languoris illi/
us ꝛ infirmitatis vnde illicita desideria cõmouẽtur:
quod peccatũ appellat Apostolus: vniuersus rea/
tus sacramento baptismatis est solutus: cum omni/
bus quę illi obediẽtes fecimus: diximus: cogitaui/
mus: nec deinceps nobis languor iste obesset ꝙuis
inesset: si desideriis eius illicitis nullis vnq̃ obedi/
entiam ꝓberemus: siue operatiõe: siue locutione: si
ue tacita assensiõe: donec etiam ipe sanaretur: cum
id quod poscimus esset impletũ: siue dicentes: ve/ Matth.6.
niat regnũ tuum: siue dicentes: libera nos a malo, Joh.7.
Sed quoniã temptatio est vita humana super ter/ D
ram: etiam si a criminibus longe simus: nõ tamen
deest vbi desideriis peccati: vel facto: vel dicto: vel
cogitatu obediamus: quãdo aduersus maiora vigi
lantibus quędam incautis minuta surrepunt: Quę
si aduersus nos colligank: etsi nõ singula suis mori
bus conterũt: oĩa tamen aceruo nos obruunt. Et
ꝓpter ꝟ etiã mihi videť hi q̃ ãbulant in vijs dñi di/ Matth.6.
cunt: Dimitte nobis debita nostra: quoniã ad vias
dñi et ipa oratio pertinet et ipa confessio: ꝙuis non
ad ea peccata pertineãt. Itaqꝫ in vijs dñi quas om/ Ro.4
nes fides vna cõplectitur: qua in eum crediť qui iu/ Ro.14.
stificat impiũ: qui etiam dixit: Ego sum via: nemo Joh.14.
peccatũ operatur: sed cõfitetur. Deulat ergo cum
peccat: et ideo peccatũ vię nõ tribuitur quod a de/
uiante cõmittitur: sed in via fidei ꝓ nõ peccanti/
bus habentur quibus peccata nõ imputantur. De
quibus apostolus Paulus iusticiã fidei cõmẽdãs: Ps.31.
in psalmo scriptum esse mõstrauit: Beati quoruũ re/ Ro.4.
missę sunt iniquitates: et quoruũ tecta sunt peccata.
Beatus vir cui nõ imputauit dñs peccatum. Hoc
prestant vię dñi: ac per hoc quoniã iustus ex fide vi Ro.1.
uit: Ab ista via domini illa alienat iniquitas: quę est
infidelitas. In hac aũt via domini: id est in fide pia

quisquis ambulat: aut peccatū nō operat: aut si qđ
a veriante cōmittitur: propter viam nō imputatur:
et tāq̄ nō fuerit opatus accipitur. Et ideo bene etiā
sic intelligit: Nō em̄ q̄ operant ūiquitatē in vijs eius
ambulauerūt: vt hanc iniquitatē significauerit: quę
recedit a fide: aut nō accedit ad fidem. Quēadmo-
dum em̄ ait dōs de iudeis: Si nō venissem peccatū
nō haberent: Nec vtiq̄ sine vllo peccato erāt ante-
quam christus veniret in carne: et ex quo venit cęperūt
habere peccatū: sed quoddam peccatū certū: id est
infidelitatis intelligi voluit: quoniā nō crediderunt
in eū: ita qui operant iniquitatē: nō quālibet: sed hāc
ipam infidelitatē nō in vijs eius ambulauerunt: qa
vniuersę vię dñi misericordia et veritas: Utrūq̄ aūt
in christo est: et p̄ter christū nullū est. Dico em̄ chri-
stum (ait Apostolus) ministrū fuisse circūcisionis
propter veritatē dei: ad confirmandas p̄missiones pa
trum: gentes autē super misericordiā glorificare de-
um. In hoc igitur misericōdia: quia nos redemit: in ꝟ
veritas: quia id qđ p̄misit impleuit: et impleturus
est quod p̄mittit. Qui ergo operātur iniquitatē: id
est infidelitatē: nō in vijs eius ambulauerūt: quia in
christo nō crediderūt. Ergo conuertant et in eū qui
iustificat impiū pie credant: atq̄ in illo misericordi-
am peccatis dimissis: et veritatē cōpletis p̄missis:
hoc est vniuersas vias dñi inueniāt: in quibus am-
bulantes nō opabuntur iniquitatē: quia nō tenebūt
infidelitatē: sed fidem quę p dilectionē opatur: et cui
peccatum nō imputatur.

¶ Explicit sermo tertius. Incipit quartus.

Q Vis est fratres charissimi q̄ domino dicit:
Tu † p̄cepisti mandata tua cu-
stodiri nimis: ¶ Utinam dirigātur
vię meę ad custodiēdas iustificatiōes tu-
as: ¶ Tunc nō confundar: dum † inspicio
in omia mādata tua: Quis est qui hoc dicit: ni-
si vnūquodq̄ membrū christi: vel potius vniuersū
corpus christi: Et quid est: tu p̄cepisti mādata tua
custodiri nimis: Utrū nimis p̄cepisti: an nimis cu-
stodiri: Quodlibet horū intelligamus: cōtra illam
memorabilē nobilēq̄ sententiā hoc dictū videt: quā
greci laudant in sapientib⁹ suis: et latini laudādo cō
firmāt: Ne quid nimis. Si em̄ hoc verū ē: vt ne qđ
nimis fiat: quomō verū est qđ hic dicit: Tu p̄cepi-
sti mādata tua custodiri nimis: Quō t qñ de⁹ aliqđ
vel nimis p̄ciperet: vt custodiri nimis vellet: si omę
nimiū rep: hēsione dignū esset: Diceremus ergo
nos nulla grecorū sapientiū auctoritate terreri: in-
tuentes quod scriptū est: Nōne stultam fecit deus
sapientiā huius mūdi: et potius istā sententiā falsam
esse crederem⁹ qua dictū est: Ne quid nimis: q̄ di-
nimiū eloquiū vbi legim⁹ atq̄ cantamus: Tu p̄cepi-
sti mandata tua custodiri nimis: nisi nos non greca
tur: quicquid plus fuerit q̄ oportet. Nam pax et ni
mium duo sunt inter se cōtraria. Parū est qđ min⁹
nimiū ē qđ pl⁹ ē q̄ oportet. Nox in
medio modus est: quod dicit satis est. Cum vtiq̄
vtile sit in vita et moribus vt amplius q̄ oportet ni-
hil omino faciamus: p̄fecto verā esse sententiam: ne
quid nimis: fateri potius q̄ negare debemus. Sed
aliquādo latina lingua hoc verbo sic abutit: vt ni-
mis p eo qđ est valde: et positū inueniamus in litte
ris sacris: et ponam⁹ in sermonibus nostris. Nam
et hic: tu p̄cepisti mandata tua custodiri nimis: non
nisi valde intelligimus si recte ītelligim⁹: Et nimis
te diligo: si alicui charissimo dicimus: nō vtiq̄ plus
q̄ oportet: sed valde nos diligere intelligi volum⁹.
Denicq̄ illa greca sentētia non habet hoc verbū qđ
hic legit. Ibi em̄ est ἀγάρ: quod est nimis: Hic est
aūt σφοδρα: qđ est valde: Sed aliquādo vt dixi-
mus: nimis p eo quod est valde: et dictū inuenim⁹
et dicimus. Unde nōnulli etiā latini codices nō ha-
bent: Tu p̄cepisti mandata tua custodiri nimis: sed
valde. Valde vtiq̄ p̄cepit hoc deus: et valde opor-
tet dei custodire mandata. Sed humilis pietas vel
pia hūilitas t fides nō immemor gratię: quid adiū-
gat attēdite: Utinā inquit dirigātur vię meę: ad cu
stodiendas iustificationes tuas. Præcepisti quidē
tu: sed vtinā quod p̄cepisti fiat mihi. Ubi audis vti-
nam: vocē optantis agnosce: et agnita voce optātis:
depone superbiā p̄sumētis. Quis em̄ se dicat opta-
re qđ sic habet in arbitrij potestate: vt nullo indigēs
adiumēto id possit efficere: Ergo si optat homo qđ
p̄cepit deus: vt det ipe quod p̄cipit rogādus est de-
us. A quo em̄ optandū est nisi ab illo a quo patre lu
minū omne datū optimū t omne donū perfectū (san
cta scriptura teste) descendit: Propter eos aūt qui
putant hoc solo nos ad faciendā iusticiā diuinitus
adiuuari qđ dei p̄cepta nobis in noticiā p̄feruntur:
vt ea cognita iā sine vlla dei gratia/solis nostrę vo-
luntatis viribus impleant: non optat ꝟ dirigi vias
suas ad custodiendas iustificatiōes dei: nisi iā eius
acceptis ipo p̄cipiente mandatis. Ad hoc em̄ perti
net quod p̄misit: tu p̄cepisti mandata tua custodiri
nimis: Tāq̄ diceret: Jam legem accepi: iam noui.
Tu em̄ p̄cepisti mādata tua custodiri nimis: t man
data tua sancta: et iusta et bona: sed peccatū meum
per bonū mihi opabitur mortē: nisi adiuuet gratia.
Utinam ergo dirigant vię meę ad custodiendas iu
stificationes tuas: tūc non cōfundar dum inspicio ī
omnia mandata tua. Mandata dei siue cum legunt
siue cum memoria recolunt: tanq̄ speculū intuēdū
est ⁊m apostolū Jacobū dicentē: Si quis auditor
est verbi et nō factor: hic cōparabitur viro conside-
ranti vultū natiuitatis suę in speculo: Consideravit
em̄ se et abijt: et statim oblitus ē qualis fuerit: Qui
autē p̄spexerit in legē perfectā libertatis: t pmanse-
rit: nō auditor obliuiosus factus: sed factor operis:
hic beatus in facto suo erit. Talem se iste vult esse:
vt inspiciat tanq̄ in speculū mandata dei t nō con-
fundatur: quia nō auditor eorū tantū vult esse: sed
factor: Propea optat dirigi vias suas ad custodi-
endas iustificationes dei. Un dirigi nisi gratia dei:
Alioquin legem dei habebit: nō vbi gratuletur: sed
vbi cōfundatur: si voluerit mandata inspicere quę
nō facit. ¶ Confitebor: inquit: tibi † dñe in di-
rectione cordis mei: i eo qđ † didicerim iu
dicia iusticię tuę. Non est peccatorū confessio
ista: sed laudis: sicut ait etiam ipe in quo peccatum
nullū erat: Confitebor tibi pater dñe cęli et terrę: Et
sicut scriptū est in libro Ecclesiastico: Hęc dicet in
confessiōe: opa dñi vniuersa quoniam bona valde.
Confitebor inqt tibi in directione cordis mei. Uti-
q̄ si dirigātur vię meę: confitebor tibi quoniā tu fe-
cisti: et tua laus est ista nō mea. Tunc em̄ cōfitebor

in eo q̄ didicerim iudicia iusticię tuę: si directū cor habebo: directis videlicet vijs meis ad custodiendas iustificationes tuas. Nam quid mihi ꝓderit q̄ ea didicerim: si corde perverso vias abibo prauas? Non enī lętabor in eis: sed accusabor ab eis. Deinde adiungit: ¶ Justificationes tuas custodiam. Quę omnia ex illo vtiq̄ cōnectunt̄ qō ait: Vtinam dirigant̄ vię meę ad custodiendas iustificationes tuas: tūc nō confundar dum inspicio in omnia mandata tua: et confitebor tibi in directione cordis: et iustificationes tuas custodiā. Sed quid est quod
Ar. †non. Ar. †quaq̄. sequitur: ¶ †Me derelinquas me vsq̄† valde: Vel sicut nōnulli codices habēt: vsq̄ nimis: pro eo qō est valde: Nam hoc verbū grecū est: et h̄ est σφοδρά: quasi reliqui se a domino velit: sed non vsq̄ valde: Absit. Sed quia reliquerat deus mūdū merito peccatoꝝ: vsq̄ valde illū reliquisset: si ei nec tanta medicina ꝓfuisset: hoc est gratia dei p̄ iesum christū dn̄m nostrū. Nunc vero p̄m istā orationem corpis christi non eū reliquit vsq̄ valde: quia deus
2. Cor. 5. erat in christo: mundū reconcilians sibi. Potest hoc etiā sic intelligi: vt eius ista sit vox qui cum dixisset:
Ps. 29. in abundantia sua nō moueboꝝ in ęternū: velut sua virtute cōfidens vt ostēderet ei deus qō nō merito
Ibdem. eius: sed in voluntate sua p̄stiterat decori eius virtutem: auertit ab eo faciem suā: ⁊ factus est cōturbatus. Inueniens ergo se nec iam p̄sumens de se: clamat: ne derelinquas me vsq̄ valde. Si enim derelinquisti vt sine adiutorio tuo infirmus appearem: noli vsq̄ valde: ne pereā. Tu ergo p̄cepisti mandata tua custodiri nimis: Jam de ignorantia me excusare nō possum. Sed quoniā infirmus sum: vtinā dirigant̄ vię meę ad custodiēdas iustificatiōes tuas: Tunc nō confundar dum respicio in omnia mandata tua: tunc cōfiteboꝝ tibi in directione cordis: in eo q̄ didicerim iudicia iusticię tuę: tunc iustificationes tuas custodiā. Et si dereliq̄sti me ne gloriarer i me: noli vsq̄ valde: et iustificatus abs te glorificaboꝝ in te.

A

Beth. ¶ Explicit sermo quartus. ¶ Incipit ꝑmo q̄ntus.

ב

Os versus charissimi isto consideremus in psalmo: Et sicut dn̄s donat eius sacras litteras pscrutemur. In quo corrigit †iu-
Ar. †adolescentioꝝ. Ar. †sermōes tuos. nioꝝ viam suam? i custodiēdo † verba tua. Interrogat se: ⁊ respōdet sibi. In quo corrigit iunioꝝ viam suā: hucusq̄ interrogatio est: Deinde respōsio: in custodiendo verba tua. Sed hoc loco custoditio verboꝝ dei: intelligēda est opatio p̄ceptoꝝ. Frustra enī custodiunt̄ memoria: si nō custodiātur et vita. Nam quidā verba dei tenēdo agunt ne obliuiscātur: nec agunt viuēdo vt corrigant̄. Non autē ait iste: in quo exercet iunioꝝ memoriā suā: sed ī quo corrigit viam suā: Atq̄ ad hoc respōdet: in custodiendo verba tua. Nec̄ vllo mō dicēda est via correcta: cū diu est vita puersa. Sed quid sibi vult iste iunioꝝ? Potuit enī dicere: in quo corrigit homo viam suā: aut in quo corrigit vir viam suā: qō plerūq̄ in scripturis ita ponit̄: vt a sexu honoratioꝝ homo intelligatur: modo locutiōis quo significat̄ a parte totum. Nec̄ enī et fęmina nō beata quę nō abijt ī cōsilio impioꝝ: vbi tamen dictū est: beatus vir. Hic vero nec homo ait: nec vir: ⁊ iuuenioꝝ. Nā qd? Desperādus est senioꝝ? Aut in alio corrigit etiā senioꝝ
Ps. j. viam suā cū in custodiendo verba dei? An forte admonitio est qua ętate potissimū fieri debeat: scōm illud quod alibi scriptū est: Fili a iuuētute tua exci-
Eccl. 6. pe doctrinā: ⁊ vsq̄ ad canos inuenies sapiētiā: Est et alius intellectus: vt ille hic agnoscat filius euāge-
Luc. 15. licus iunioꝝ: qui ꝓfectus a patre in regionē longinquam: effudit substantiā suā viuens cum meretricibus ꝓdige: ⁊ posteaq̄ porcos pauit egestatē famē
Ibidem. q̄ ꝓpessus: reuersus est ad semetipm: et dixit: Surgam et ibo ad patrē meū. In quo enī correxit viam suā: nisi in custodiēdo verba dei: quę tanq̄ panē paternū esuriens cōcupiuit? Nec̄ enī corrigit viam
Ibi. ē. suam frater eius senioꝝ qui patri suo dixit: Ecce tot annis seruio tibi: et nunq̄ mandatū tuū ꝑterij. Junioꝝ ergo ille correxit viam suā: quā se ita deprauaf se puersamq̄ habuisse cōfessus est vt patri diceret: Jam nō sum dignus vocari filius tu⁹. Tertius q̄q̄ intellectus mihi occurrit: quē quidē ego quantū ꝓ modulo meo sapio: duobus supioribus antepono:
1. Cor. 15. Ut senioꝝ agnoscat vetus homo: et nouus: iunioꝝ. Senioꝝ qui portat imaginē terreni hominis: iunioꝝ
Ibidem. qui cęlestis: Quia nō ꝓius q̄ spirituale est: sed qō animale: postea spirituale. Sic ergo licet quilibet quantū ad ętatē pertinet corporis: annosa vetustate decrepitus: iunioꝝ erit apud deū percepta gratię nouitate cōuersus. Et in hoc corrigit iunioꝝ viā suā
Gal. 5. in custodiēdo verba eius: Hoc est verbū fidei quod p̄dicamus: et ipa est fides quę per dilectionē opat⁹.
Gen. 4. Sed iste iunioꝝ populus: gratię filius: homo nou⁹: cantatoꝝ noui cātici: hęres testamenti noui: iste iunioꝝ nō cain sed abel: nō hismael sed isaac: nō esau sed
D israel: nō manasses sed ephraim: nō heli sed samuel: nō saul sed dauid: Quid adiungat attēdite: ¶ In toto: inq̄t: corde meo exquisiui te: ne repellas me a mandatis tuis. Ecce orat vt adiuuetur ad custodienda verba dei: in quo dixerat viam suam corrigere iunioꝝ. Nam vtiq̄ hoc ē: ne repellas me a mandatis tuis. Quid est enī a deo repelli nisi nō adiuuari? Mandatis quippe eius rectis ardua humana nō contēperatur infirmitas: nisi q̄ ꝓueniens eius adiuuet charitas. Quos autem nō adiuuat: hos merito phibetur repellere: et tanq̄ flā
Gen. 3. mea framea, phibeant̄ indigni: ne manū extendant ad arborē vitę. Quis est autē dignus: exquo p vnū hominē peccatū intrauit in mundū: et per peccatū
Ro. 5. mortis: et ita in oēs homines ptransijt: in quo omnes peccauerūt? Sed indebita dei misericordia: fatur debita nostra miseria. Nam iste qui loquit et dicit: In toto corde meo exquisiui te: Et hoc vnde posset: nisi eū auersum ad se ipe cōuerteret cui dicitur: Deus tu cōuertens viuificabis nos: et ille ꝓdi-
Ps. 84. tum quęreret et errantē ille reuocaret qui dicit: Dō
Ezech. 34. perierat requirā: et quod errauerat reuocabo? Jude est qō et corrigit viam suam in custodiēdo verba dei: illo regēte: illo faciente: Nec̄ enī per se ipe posset: cum Hieremias ꝓpheta fateat ⁊ dicat: Scio do
Hier. 10. mine quoniā nō est hominis via eius: neq̄ vir ibit ⁊ corriget viam suā. A dn̄o quippe hoc etiā iste supplicus optauit vbi ait: Utinā dirigant̄ vię meę: Et hic
E vbi addidit: ¶ In corde meo abscondi eloquia tua: vt nō peccem tibi: Continuo diuinum ꝙ fuit auxiliū: Nā in corde eius dei eloquia sine fructu abscōderent̄; nisi opera iusticię sequērētur.

Cum ẽm hoc dixisset: adiunxit: ¶ Benedict⁹ es dñe: doce me iustificatiões tuas. Doce dixit: quomõ eas discunt qui faciũt: nõ quomõ hi qui vt habeant quod loquañ tantũmodo meminerũt. Nam vtiq; iam dixerat: In corde meo abscõdi eloquia tua: vt nõ peccem tibi. Quid ergo adhuc ea q̃rit discere: quę absconditа iam custodit in corde? Quod vtiq; nõ fecisset: nisi ea didicisset. Ut quid ergo addit ⁊ dicit: Doce me iustificationes tuas: nisi quia eas vult faciẽdo discere: nõ loquẽdo vel memoria retinẽdo? Quoniã ergo sicut in alio psalmo Ps.83. legitur: Benedictionẽ dabit qui legem dedit: ideo benedictus es dñe: doce me inquit iustificatiões tuas: Quia ẽm in corde meo abscondi eloquia tua: vt nõ peccem tibi: legẽ dedisti: da etiã benedictionem gratię: vt faciendo discam quod intimando iussisti. Hęc satis sint vt vestrę mẽtes sine fastidio nutriantur: aliũ sermonẽ hęc desiderant quę sequunt.

¶ Explicit sermo quintus. ¶ Incipit sermo sext⁹.

Nitiũ sermõis est in psalmo huius nobis de quo disputamus hic versus. ¶ In labijs meis ꝓnunciaui oĩa iudicia oris tui. Quid est hoc dilectissimi: quid est hoc: Quis oĩa iudicia dei enunciare possit cum inuestigarenõ possit? An vero cũ Apostolo exclamare dubitamus: O altitudo diuitiaꝝ sapiẽtię et sciẽtię dei: Ro.11. q̃ inscrutabilia sunt iudicia eius: et inuestigabiles vię eius? Dñs dicit: Adhuc multa habeo vobis dicere: sed nõ potestis portare modo. Et cũ q̃uis continuo ꝓmiserit eis omnẽ veritatẽ p spiritũ sanctũ: clamat tamẽ beatus Paul⁹: Ex parte scim⁹: vt intelligamus spiritu quidẽ sancto: vnde pignus accepim⁹: perduci nos ad omnẽ veritatẽ: sed cum in alia vita post hui⁹ vitę speculũ et ænigmata facie ad faciẽ venerim⁹ ⁊ viderim⁹: Quõ q̃ iste dicit: In labijs meis ꝓnunciaui oĩa iudicia oris tui: Et ille hoc dicit qui paulo ante superiore versu ꝓximo dixerat: Doce me iustificatiões tuas. Quo pacto igitur enũciauit omnia iudicia oris eius: qui vult adhuc discere iustificationes eius? An iudicia quidẽ cuncta iam nouerat: iustificatiões autem adhuc discere cupiebat? Hoc vero esset mirabilius: si iam sciebat inscrutabilia dei: et ea quę hominibus ꝓcepit facienda nesciebat. Iustificatiões ẽm sunt: nõ dicta sed facta iustiçię: opera scz iustorũ quę imperat deus. Ideo autẽ dei dicũtur q̃uis a nobis fiant: quia nisi ipo donãte nõ fiunt. Iudicia porro dei sũt: quibus ab eo mũdus: et nunc et in fine sęculi iudicat. Sed cũ eloquijs dei oĩa ꝓtineantur: et iustificationes videlicet ⁊ iudicia: cur quęrit iustificationes discere qui eloquia dei se abscõdisse in corde dicit? Ait enim: In corde meo abscondi eloquia tua: vt nõ peccem tibi. Tunc secutus adiunxit: Benedict⁹ es dñe: doce me iustificationes tuas. Ac deinde: in labijs meis inquit ꝓnunciaui oĩa iudicia oris tui. Videtur quidẽ duo ista inter se esse contraria: immo esse potius amica atq; coniuncta: vt quoniã in corde suo abscõdit eloquia dei: in labijs suis iudicia eius enunciet. Corde enim creditur ad iustitiã: ore aũt confessio fit ad salutem. Sed quod inter hęc duo mediũ posuit: bñdictus es dñe: doce me iustificationes tuas: quomõ conueniat homini cuius in corde iam sunt eloquia dei: et qui labijs suis enunciauit oĩa iudicia dei: vt adhuc velit discere iustificationes dei: nõ inuenitur: nisi vt eas discere velle intelligaꝫ faciendo: non memoria retinendo et loquẽdo: et id a dño demonstrauit debere nos petere: sine quo nihil possumus facere. Sed hoc ante istũ alio iam sermone tractauimus: Nunc vero quomõ se dixerit oĩa iudicia oris dei in labijs suis enũciasse cum dicta sint inscrutabilia: et de quorũ ꝓfunditate alibi scriptũ est: Iudicia tua abyssus multa: quãtũ deus donat tractare suscepimus. Quid ergo hic intelligamus attendite. Nunquid iudicia dei nescit ecclesia? Scit plane. Nam scit vtiq; qualib⁹ dicturus sit iudex viuorum et mortuorũ: Venite benedicti patris mei percipite regnum: et qualibus dicturus sit: Ite in ignẽ ęternũ. Scit inquã: neq; fornicatores: neq; idolis seruientes: neq; illos atq; illos quos ibi apostolus Paulus enumerat: regnum dei nõ possessuros esse: Scit iram ⁊ indignationẽ: tribulationẽ ⁊ angustias in omnẽ animã hominis operãtis malum: iudei ꝓmum et greci: Gloriã vero et honorẽ et pacem oĩ operanti bonũ: iudęo ꝓmũ et greco. Hęc atq; huiusmodi iudicia dei euidẽter expressa nouit ecclesia: Sed nõ ipa sũt oĩa: cum sint quędã inscrutabilia: et sicut abyssus multa: ꝓfunda ⁊ occulta. An et ipsa nota sunt quibusdã excellẽtioribus membris hominis huius qui cum suo capite saluatore tot⁹ est christus? Inscrutabilia ẽm fortasse dicta sunt homini: quia viribus suis ea non potest ꝓscrutari. Sed cur nõ possit dono spiritussancti: cuicũq; hoc dñs conferre dignatur? Sic ẽm illud dictũ est: Deus habitat lucem inaccessibilẽ: et audiuimus tamẽ: Accedite ad eum et illuminamini. Quę vtiq; sic soluit quęstio: vt inaccessibilis sit viribus nostris: accedat autem ad deũ muneribꝰ suis: Oĩ q̃q; et si nemini omnino sanctorũ q̃diu corpus quod corrũpitur aggrauat animã: oĩa iudicia dei sciri cõceditur: quia reuera multum est ad hominẽ: cum ꝓfecto vt aliquid exempli gratia dicam: vnde iudiciorũ dei conũcia tur immẽsitas: cũ nemo sine iudicio dei sit tard⁹ in animo: vel claudus in corpore: habet tamen vnde dicat ecclesia: hoc est populus acquisitionis: et veracitet dicat: In labijs meis enũciaui omnia iudicia oris tui: id est nihil iudiciorũ tuorũ tacui quę mihi per eloquia tua innotescere voluisti: sed oĩa ꝓrsus i labijs meis enũciaui. Hoc ẽm mihi videt significare voluisse qđ nõ ait: oĩa iudicia tua: ꝑ oĩa iudicia oris tui: id ẽ q̃ mihi dixisti: vt p os ei⁹ eloquium ei⁹ intelligam⁹: quod fec ad nos i reuelatiõibus sanctorum pluribus: et testamẽtis duobus: quę omnia iudicia vsq; quaq; in labijs suis enunciare non cessat ecclesia. Deinde subiungit et dicit: ¶ In via testimonioꝝ tuorũ †iocũdatus sum: † quasi in oĩbus diuitijs. Via testimoniorum dei nihil citius: nihil certius: nihil breuius: nihilq; grãdius intelligimus esse q̃ christũ: in quo sunt omnes thesauri sapiẽtię et sciẽtię abscõditi. Inde et iste ait se iocundatũ vel delectatũ in hac via: quasi in oĩbus diuitijs. Testimonia quippe dei sunt: quibus quantũ nos diligat: nobis ꝓbare dignatur. Commendat aũt suã charitatẽ deus in nobis: quoniam cũ adhuc peccatores essem⁹: christus p nobis mortuus est. Cum ergo ipe dicat: Ego sum via: et humilitas eius carnalis natiuitatis atq; passionis: euidẽ-

Ps.35. B

Matth.25.

1.Cor.6. Gal.5.

Ro.2.

1.Timoth.6.

Ps.35.

Sap.9.

Al. †delectat⁹ sũ
Al. †sicut.
C

Col.2.

Ro.5.

Joh.14.

tia sint testimonia diuinę erga nos dilectionis: pro-
culdubio via testimoniorū dei christus est. Per hęc
quippe testimonia quę in illo videmus impleta: eti-
am futura erga nos quę sempiterna ꝓmissa sunt ex-
Ro.8. pectamus: et speramus implenda. Qui eñ ꝓprio fi-
lio nō pepercit: sed ꝓ nobis oñibus tradidit eum:
quomō nō et cū illo oñia nobis donauit: Sequit.

D
Al.† excerceboꝛ ¶ In mandatis tuis †garriā: et considera-
bo vias tuas: Ō greꝯ habet αλολεσχησω:
Latini interpretes quidā garriā: quidam exerceboꝛ
interpretati sunt: quę duo inter se vidētur esse diuer-
sa: Sed si exercitatio intelligatur ingenij cum qua-
dam delectatione disputationis vtrūq; coniungit:
et quasi ex vtroq; vnū aliquid temperat: vt non sit
aliena ab huiusmodi exercitatiōe garrulitas. Solēt
enim garruli vocari loquaces. Si aūt se in dei man
datis exercet ecclesia aduersus oēs inimicos fidei
christianę atq; catholicę: copiosis doctoꝛ disputa-
tionib⁹ ē garrula: quę tūc fructuosę sunt disputan-
tibus: si nō ibi cōsiderētur nisi vię dñi. Uniuersę au-
Ps.24. tem vię dñi (sicut scriptū est) misericordia ⁊ veritas:
quorū duorum plenitudo inuenitur in christo. Per
hanc suauē exercitationē fit etiā hoc quod adiūgit:

¶ In iustificatiōibus tuis meditaboꝛ: nō
Al.†sermōes tu os. obliuiscar †verboꝛū tuoꝛum. Ideo vtiq; me-
ditaboꝛ: vt nō obliuiscar. Unde beatus ille in primo
E psalmo: in lege dñi meditabit die ac nocte. In his
oñib⁹ quę ꝓut potuim⁹ disputauimus: memineri-
mus charissimi eū qui abscondit in corde suo eloq̄a
dñi: et enunciat in labijs suis oñia iudicia oris ei⁹:
et in via testimoniorū eius delectatur sicut in omni-
bus diuitijs: et garriens vel sese exercēs in mandat
eius ꝓsiderat vias eius: et meditat in iustificationi-
bus ei⁹: ne obliuiscatur ꝓboꝛū ei⁹: ꝓ ḡ oīa vtiq; ver
ba dei atq; doctrinā ī lege dei instruct⁹ apparet oza-
re tamē et dicere: Benedictus es dñe: doce me iu-
stificationes tuas: vbi nihil aliud intelligit poscere:
nisi adiutoriū gratię: vt qō iam nouit sermone: dis-
cat et opere.

¶ Explicit sermo sextus. Incipit sermo septim⁹
de eodem psalmo.

A Huius psalmi supioza meminist is charis-
simi: adiuuare nos debent ad intelligenda
sequentia. Etenim quę tanq̄ ex vnius hominis ꝓso
na loquūtur: membra sunt christi: et ad vnū caput
Simel. tanq̄ ad vnū ꝓtinent corpus. Nempe supius dixe-
rat: In quo corrigit iunioꝛ viā suam: in custodiēdo
verba tua: Ecce nūc aptius vt id faciat: poscit auxi-
lium. ¶ Retribue: inquit: seruo tuo: †viuam
Al.†viuifica me Al. †sermōes tu os. et custodiā †verba tua. Si bona ꝓ bonis sibi
postulauit retribui: iam custodierat verba dei. Nō
autē dixit: Retribue seruo tuo: quia custodiui ver-
ba tua: tanq̄ mercedē bonā ꝓ bono obedientię fla-
gitaret: sed dixit: Retribue seruo tuo: viuam ⁊ custo
diam verba tua. Quid est aliud q̄ dicere moꝛtuos
ea custodire nō posse: infideles videlicet: de quibus
Matth.8. dicit: Sine moꝛtuos sepelire moꝛtuos suos: ꝙba
dei custodire nō pñt: Quapꝛopt moꝛtuos intelligi-
Roma.1. m⁹ infideles: viuos aūt fideles: qm̄ iustus ex fide vi-
Gal.5. uit: Nō pñt custodiri ꝙba dī nisi ꝓ fidē: ḡ ꝓ dilectio
nē opat. Hanc sibi poscit qui dicit: Retribue seruo
tuo: viuam et custodiā verba tua. Et quoniā ante fi
dem nō homini debent nisi mala ꝓ malis: retribuit
autē deus per indebitā gratiā bona ꝓ malis: Hanc
retributionē rogat qui dicit: Ecce nūc retribue ser- B
uo tuo: viuam et custodiā verba tua. Quattuoꝛ eñ
retributiones sunt. Aut eñ mala ꝓ malis retribuū ꝑ.ps.105.6.
tur: sicut deus ignē ęternū retributurus est impijs:
Aut bona ꝓ bonis: sicut regnū ęternū retributurus
est iustis: Aut bona ꝓ malis: sicut christus ꝓ gratiā Ro.4.
iustificat ipiū: Aut mala ꝓ bonis: sic iudas ⁊ iudei ꝓ
malicię ꝓsecuti sūt christū. Harū quattuoꝛ retribu-
tionū duę ꝓtiores ꝓtinent ad iusticiā: vt retribuant
mala ꝓ malis: bona ꝓ bonis: tertia ꝓtinet ad miseri-
coꝛdiā: vt retribuant bona ꝓ malis: quartam deus L
nescit: Nulli eñ malū ꝓ bono retribuit. Hęc aūt
quā tertio loco posui: ꝓtimitus necessaria est. Nisi
eñ deus retribueret bona ꝓ malis: nullo modo es-
sent quibus retribueret bona ꝓ bonis. Uide illum
saulū postea paulū: Non ex opibus inquit iusticię 2a Tim.1.
quę nos fecim⁹: sed ꝑm suā misericordiā saluos nos Tit.3.
fecit per lauacrū regenerationis. Et iterū. Qui ꝓtius 1.Tim.1.
fui blasphemus ⁊ ꝓsecutoꝛ ⁊ iniuriosus: sed miseri-
coꝛdiā cōsecutus sum: quia ignoꝛans feci in incredu 1.Cor.7.
litate. Et iterū: Consiliū aūt do tanq̄ misericordiam cō ī.
secutus a dño: vt fidelis essem: hoc est vt viuerem:
Quia iustus ex fide viuit. Moꝛtuus ergo erat ꝓ⁹ Ro.1
ꝓ suam iniusticiā: anteq̄ viueret per dei gratiā. Ip-
sam poꝛro suā moꝛtē sic confitet. Adueniente autē Ro.7.
inquit mandato peccatū reuixit: ego autē moꝛtuus
sum: et inuentū est mihi mandatū qō erat in vitam:
hoc esse in moꝛtē. Retribuit ergo illi deus bonum
ꝓ malo: hoc est vitā ꝓ moꝛte: talē scz retributiōem
qualis hic poscitur vbi dicit: Retribue seruo tuo:
viuam et custodiā verba tua: et vixit et custodiuit
verba eius: ⁊ ꝓtinere cępit ad aliā retributionē: in q̄ 1.Timoth.6.
retribuūtur bona ꝓ bonis: Propter quā dicit: Bo-
num certamē certaui: cursum cōsummaui: fidē ser-
uaui: de cętero reposita ē mihi coꝛona iusticię: quā
reddet mihi dñs in illa die iustus iudex. Utiq; iust⁹
retribuēdo bona ꝓ bonis: quia ꝑus misericoꝛs re-
tribuēdo bona ꝓ malis: cuius et ipa iusticia qua re-
tribuūtur bona ꝓ bonis: nō est sine miscōia: quia et ps.102.
hoc scriptū est: Qui coꝛonat te in miseratiōe ⁊ misse-
ricoꝛdia. Qui eñ dixit: Bonū certamē certaui: qñ 1.Timoth.6.
vinceret: nisi illo donante de q̄ ait: Gratias ago deo 1.Cor.15.
qui dat nobis victoriā per dñm nostrū iesum chri-
stum: Et qui cursum cōsummauit quādo curreret:
quādo ꝓueniret: nisi illo adiuuante de quo ait: Igi- Ro.9.
tur nō volentis neq̄ currētis: sed miserētis est dei:
Et qui fidem seruauit quādo id faceret: nisi vt ipse 1.Cor.7.
ait: Misericordiā cōsecutus vt fidelis esset: Mul- D
q̄ ergo se extollat humana supbia: donis suis xus
retribuit bona ḡmia. Sed iste qui iam oꝛat et dicit:
Retribue seruo tuo viuā: si penit⁹ iā nō esset: moꝛtu-
us nō oꝛaret: ⁊ ab illo accepit ultiū bonę ꝓcupiscētię
⁊ ꝓsciētię: a q̄ vitā poscit obedientię. Habebant eñ
aliquā fidem qui dicebāt: Dñe auge nobis fidem. Luc.17.
Ille vero et incredulitatē suā confitebat: nec fidem
diffitebat: qui cum esset interrogatus vtrum crede-
ret: ait: Credo dñe: adiuua incredulitatē meā. Jam Marc.9.
vtiq; viuere incipiēs postulat vitā: qui credēs oza-
bat obediētiā: nō ꝓ ea fuata ḡmiū: sed vt seruet
auxiliū. Uita q̄ppe crescente viuiscit ⁊ iuuenescit ꝓ 2.Cor.4.
omnē diē: qui renouatur de die in diem. Sciēs au-
tem verba dei nō posse custodiri per obedientiam:

nisi videant p intelligentiã: hoc q̃q̃ oratiõi addi/dit et dicit: ¶ Reuela oculos meos: et consi/derabo mirabilia de lege tua. Ad hoc etiam illud ptinet quod adiungit: ¶ †Inquilinus ego sum in terra: Siue vt nonnulli codices habent: ¶ Incola ego sum apud te i terra: †ne ab/scondas a me mandata tua. Quod em̃ ait su/perius: reuela oculos meos: hoc postea dixit: ne ab/scõdas a me: et quod ibi dixerat: mirabilia de lege tua: hoc alio loco repetens ait: mandata tua. Nihil est aũt mirabilius in mandatis dei q̃ diligite inimi/cos vestros: hoc est retribuite bona p malis. Sed de isto inquilinatu vel incolatu nõ est sermo coartã/dus: et ideo nõ iste de hac re: sed alius expectandus et dño adiuuante reddendus est sermo.

¶ Explicit sermo septimus. ¶ Incipit sermo octa/uus de versu psalmi qui dicit: Incola ego sum i ter/ra: nõ abscondas a me mandata tua: Cõcupiuit ani/ma mea desiderare iustificatiões tuas in oñi tpe.

Expectationi charitatis vestrę de sequenti/bus huius magnissimi psalmi sermo reddẽ/dus est: ab illo versu scz vbi ait: ¶ Incola ego sum in terra: nõ abscondas a me man/data tua: Siue vt nõnulli codices habẽt: ¶ In/quilinus ego sum in terra. Quod em̃ est i grę/co παροίκος: aliqui nostri inquilinus: aliqui: incola: nõnulli etiam aduenã interpretati sunt. In/quilini nõ habentes propriã domũ: habitant in ali/ena. Incolę aũt vel aduenę: vtiq̃ aduenticij phibẽ/tur. Vbi magna de anima exorit quęstio. Nec̃q̃ em̃ sm corpus dictũ videri potest: incola vel aduena vt/inquilinus sum i terra: cũ de terra corpus originem ducat. Sed de hac profundissima quęstiõe nihil au/deo definire. Siue enim propter animam quę absit vt putetur ex terra: merito dici potuerit inquilinus vel incola vel aduena ego sum in terra: Siue sm to/tum hominẽ: quia paradisi aliquãdo ciuis fuit: vbi vtiq̃ nõ erat qui ista dicebat: Siue quod est ab om/ni cõtrouersia liberius: non oñis homo possit hoc dicere: sed cui patria ꝓmissa est ęterna in cęlis: Hoc scio quia temptatio est vita humana super terram: et iugũ graue est super filios adam. Verũ me plus delectat sm istam disputare sententiã: vt ideo nos i terra inquilinos vel incolas esse dicamus: quia su/pernam patriã vnde pignus accepim⁹: et quo per/uenientes nunc̃q̃ inde migremus: inuenimus. Nam et ille qui in alio psalmo dicit: Inquilinus ego sum apud te et peregrinus: sicut oñes patres mei: non ait: sicut omnes homines: sed dicendo: sicut omnes patres mei: iustos ꝓculdubio vult intelligi qui eum tempore p̃cesserunt: et in hac peregrinatione gemi/tu pio supernę patrię suspirarunt. De quibus scri/ptum est ad Hebręos: Scõm fidem mortui sunt hi oñes: cum nõ accepissent promissiones: sed longe eas videntes et salutãtes: et confitentes: quia hospi/tes et peregrini sunt super terrã. Qui enim talia di/cunt: ostendũt quia patriam quęrunt. Et si quidem eius memores essent a qua discesserant: habuissent tempus reuertendi. Nunc autem meliorem appe/tunt: id est cęlestem: Ideo nõ cõfunditur de his de/us vocari de⁹ eorum: Prępauit enim eis ciuita/tem. Et illud quod legimus: q̃diu sumus in corpo/re peregrinamur a domino: potest intelligi hoc non esse omniũ: sed fidelium. Nõ enim omniũ est fides. Et videmus quid his verbis Apostolus iũgat. Cũ enim dixisset: q̃diu sumus i corpore peregrinamur a domino: Per fidem em̃ ambulamus inquit et nõ per speciem: vt intelligeremus eorum esse istam pe/regrinationem qui ambulant per fidem. Infideles autẽ quos deus non prescíuit nec predestinauit con/formes fieri imaginis filij sui: non possunt veraciter dicere se in terra peregrinos: quãdo ibi sunt vbi sm carnem nati sunt. Non enim habẽt alibi ciuitatem: Ac per hoc non sunt in terra alienigenę: sed terrige/nę. Unde ait alia scriptura de quodam: Posuit em̃ apud mortem domũ suam: et apud inferos cum ter/rigenis axes suos. Sunt autem et ipi peregrini et inquilini: non huic terrę: sed populo dei a quo sunt alienigenę. Unde credentibus et sanctam ciuitatem quę non est de hoc mũdo habere incipiẽtibus Apo/stolus dicit: Igitur iam non estis peregrini et inqui/lini: sed estis ciues sanctorum et domestici dei. Ip/si ergo sunt ciues terreni: q̃ sunt in dei populo pere/grini. Qui vero ciues sunt in populo dei: ipi sunt in terra peregrini: quia totus idem populus q̃diu est in corpore peregrinatur a domio. Dicat itaq̃: In/cola ego sum in terra: ne abscondas a me mandata tua. Sed qui tandem sunt a quibus deus abscon/dit mandata sua: Nonne illa vbiq̃ deus voluit p̃/dicari: Utinam q̃ multis clara sunt: tam multis cha/ra sint. Nam quid est clarius q̃ diliges dominũ de/um tuum ex toto corde tuo: et ex tota anima tua: et ex tota mente tua: et diliges proximũ tuum tanq̃ teipsum: In quibus duobus mandatis: tota lex pẽ/det et prophetę. Et quis est quem lateant ista man/data: Nempe et i oñibus fidelibus: et plurimis in/fidelibus nota sunt. Cur ergo poscit fidelis ne ab/scondatur sibi: quod nec infideli cernit abscondi: An quia deum nosse difficile est: Conseq̃ns est vti/q̃ vt diligas dñm deũ tuũ: difficile itelligat: iterro/gatur ne aliud pro alio diligatur: Nam proximi fa/cilior esse videtur cognitio. Omnis quippe homo est omni homini proximus: Nec vlla cogitanda est longinquitas generis: vbi est natura cõmunis: q̃q̃ nec proximũ nouerat qui domino ait: Et quis est mihi proxim⁹: Quãdo illi est ꝓpositus homo qui/dam: qui descendens ab hierusalẽ in hiericho: et in/cidit in latrones: cui proximũ nõ fuisse nisi qui cum illo fecit misericordiã: ipe qui interrogauerat iudi/cauit: Patuitq̃ in faciẽda misericordia neminẽ ali/enum esse putandum ab eo qui diligit proximum. Sed multi nec seipsos nouerũt: quia et seipm nosse quemadmodũ homo sibi debet innotescere: nõ om/nium hominũ est. Quomõ ergo diligit proximum tanq̃ seipm: qui nescit et seipsum: Non em̃ frustra ille filius iunio: qui ꝓfectus est i regionẽ lõginquã: vbi ita dissipauit substantiã suã viuens ꝓdige vt di/ceret: Surgam et ibo ad patrẽ meũ: prius reuersus est in semetipsum: nisi quia tam longe pegrinatus est: vt relinqueret etiã semetipm: Nec tamẽ reuer/teretur ad se si oñimodo nesciret se: nec diceret: sur/gam et ibo ad patrem meũ: si penitus ignoraret de/um. Quocirca et aliquatenus ista sciuntur: et vt ma/gis magisq̃ sciantur: non immerito scienda poscun/tur. Quapropter vt sciamus diligere deum: scien/dus est deus: Et vt sciat homo diligere proximum

2. Thessal. 3.

2. Cor. 5. L

Esa. 28.

Eph. 2.

2. Cor. 5. D

Matth. 22.

3. sẽ. dis. 27. con/sequenter.

Luc. 10.

E

Matth. 22.

Luc. 15.

tanq̃ seipm: prius debet diligendo deum diligere seipsum. Qđ vnde poterit scire si nescit deum: si nescit et seipsum? Recte itaq̃ dicitur deo: Incola ego sum in terra: ne abscondas a me mandata tua. Merito nanq̃ abscõdunt eis: qui nõ sunt incolę in terra. Hęc em̃ mandata etsi audiũt nõ sapiũt: quia
Phil.3. terrena sapiũt. Quorũ aũt conuersatio in cęlis est: inq̃ntũ hic cõuersant pfecto pegrinãtur. Petãt itaq̃ ne abscondant ab eis mandata dei: per quę ab ꝟ incolatu liberẽtur diligẽdo deũ: cum quo in ęternũ erunt: et diligendo primũ: vt illic sit vbi et ipi erũt.
Quid autẽ diligẽdũ diligit: si ipa dilectio nõ diligitur? Unde cõsequẽter iste incola in terra cũ dei mãdata ne sibi abscõderent orasset: in quibus dilectio
5 pcipitur vel sola vel maxima: et ipius dilectiõis dilectionẽ se velle habere pclamat dicens: ¶ Cõcupiuit anima mea desiderare iustificatiões tuas: in oñi tempe. Laudabilis est ista concu-
Exo.20. piscentia: nõ dãnabilis. Non de hac dictũ est: Nõ
Ro.7. concupises: sed de illa qua caro concupiscit aduer-
Gal.5. sus spiritũ. De hac autẽ bona concupiscẽtia qua cõcupiscit spiritꝰ aduersus carnẽ: quęre vbi scriptum
Sap.6. sit: et inuenies: Cõcupiscentia itaq̃ sapientię deducit ad regnũ. Et multa alia reperiũtur bonę cõcupiscentię testimonia. Sed hoc sane interest: q̃ nõ tacetur quid cõcupiscat quãdo bona cõmemorat cõcupiscentia: cũ autẽ nõ addit quid cõcupiscat: sed sola ponit: nõ nisi mala intelligit: sicut in hoc qđ cõme-
Ibidem. morauit: Cõcupiscẽtia itaq̃ sapientię: deducit ad regnũ: Si nõ adderet sapiẽtię: nullo modo diceret: cõcupiscẽtia pducit ad regnũ. At vero Apostolus qđ
Ro.7. posuit: Concupiscentiã nesciebam: nisi lex diceret: Non cõcupisces: Nõ vtiq̃ addidit cuius rei concupiscentiã: vel qđ nõ cõcupisces. Certũ est em̃ nõ intelligi cum ita dicit nisi malã concupiscentiã. Quid
6 ergo huius anima cõcupiuit? Desiderare inquit iustificationes tuas in oñi tempe. Credo nondũ eas desiderabat quãdo cõcupiuit desiderare. Justificationes aũt facta sunt iusta: id est opera iusticię. Cũ itaq̃ nondũ habeat et qui iam desiderat: q̃ longe ab his erat qui adhuc eas desiderare cõcupiscebat? Et q̃ longius ab eis sunt: qui neq̃ hoc adhuc cõcupiscunt? Mirũ est aũt quomõ concupiscat desiderũ: nec sit in nobis cuiꝰ cõcupiscentia iam sit in nobis. Neq̃ em̃ pulchrũ aliquod corpꝰ est sicut aurũ: vel caro aliqua speciosa: quã potest homo cõcupiscere nec habere: quia extra posita nõ est i homie. Quis nesciat in homine esse cõcupiscentiã: in homine esse desiderũ? Cur ergo concupiscit vt habeat: quasi forinsecus inferat? Aut quõ haberi eiꝰ concupiscentia sine ipo põt: cũ nõ sit ipm desiderũ qđ aliud q̃ concupiscẽtia? Mã et desiderare pculdubio concupiscere est. Quis ẽ em̃ iste mirabilis atq̃ inexplicabilis lãguor? Et tamẽ est. Mã et ęgrotus qui fastidio laborat: et vult euadere hoc malũ: cõcupiscet vtiq̃ desiderare cibũ dum concupiscit nõ habere fastidiũ: Sed hoc fastidiũ morbus est corpis. Concupiscẽtia vero qua concupiscit desiderare cibũ: hoc est carere fastidio: in animo est nõ in corpe: et habet eam nõ guttur is aut fauciũ delectatio quę fastidio restringit: sed recuperande ratio sanitatis quę ad pellendũ escę fastidiũ puidetur. Et ideo nõ est mirũ si appetit animus vt appetat corpus: quãdo appetit animus: nec appetit corpus. Cum aũt vtrũq̃ animi est: et vtrũq̃ concupiscentia est: cur nõ concupisco desiderũ iustificationũ dei? Quomõ i vno eodẽq̃ animo meo habeo concupiscentiã desiderũ hui⁹? et ipm non habeo desiderũ? Aut quomõ ista duo sũt: et nõ vtũ? Ut quid em̃ concupisco desiderare iustificationes tuas: ac nõ ipas iustificationes potius q̃ earũ desiderũ concupisco? Aut quo pacto possum iustificationũ desiderũ cõcupiscere: et ipas iustificationes nõ concupiscere: cum ideo earũ desiderũ cõcupiscã: quia ipas habere concupisco? Qđ si ita est iam ipsas vtiq̃ concupisco. Quid igit opus est vt earũ desiderium concupiscã: cum iam id habeã: et habere me sentiam? Non em̃ possum cõcupiscere desiderũ iusticię: nisi concupiscendo iusticiam. An hoc est qđ superius dixi q̃ diligenda sit etiã ipa dilectio qua diligitur quod diligi oportet: sicut odio habenda est dilectio qua diligit quod diligi nõ oportet? Odio quippe habuimus concupiscentiam nostrã: qua caro concupiscit aduersus spiritũ. Et quid est ista concupiscentia: nisi mala dilectio? Et diligimus concupiscentiam nostrã qua spiritus concupiscit aduersus carnem. Et quid est ista concupiscentia: nisi bona dilectio? Cum autẽ dicit diligenda est: quid aliud dicit q̃ concupiscẽda est? Quocirca quotiã recte concupiscit concupiscunt iustificationes dei: recte concupiscit concupiscentia iustificationum dei. Hoc em̃ alio modo sic potest dici: Si recte diligũtur iustificationes dei: recte diligitur dilectio iustificationũ dei. An aliud est concupiscere: aliud desiderare? Non q̃ nõ sit concupiscentia desiderium: sed quia nõ oñis concupiscentia desiderium est. Concupiscũtur em̃ et quę habent: et quę nõ habentur. Nam concupiscendo fruit homo rebus quas habet: desiderando autẽ absentia cõcupiscit. Desideriũm ergo quid est: nisi rerũ absentiũ concupiscentia? Sed dei iustificationes absentes esse quomõ possunt: nisi quãdo nesciũtur? An et quãdo sciũtur et nõ fiunt: absentes habendę sunt? Nam quid sunt iustificationes: nisi opera iusta: nõ verba? Ac per ꝟ
2.ſt.dil.26. sũt ifirmitate aię nõ desiderari: et ratiõe mẽtis vti: Videt qppe q̃ sint vtiles atq̃ salubres: et iõ põt eap desiderium concupisci. Sępe em̃ quid agendũ sit videmus: nec agimus: quia nõ delectat vt agam? et tardemus: nec agimus: quia nõ delectat vt agam? et tardi mus vt delectet. Pręuolat intellectus: et tardi de sequitur: et aliquãdo nõ sequit humana atq̃ infirmus affectus. Ideo ergo desiderare concupiscebat: quę bona esse cernebat: cupiẽs eorũ habere delectationẽ: quorũ potuit videre rationẽ. Nõ autem ait: concupiscit: sed concupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas. Fortasse quippe talis erat iste incola in terra: qui iam puenerat ad id qđ concupierat: iamq̃ desiderabat eas: quarum se desiderium aliquãdo concupisse cõmemorat. Si aũt desiderabat: cur nõ habebat? Non em̃ aliquid impedit quo minus habeant iustificationes dei: nisi quia nõ desiderant: dum non in eas charitas feruet: quę charitas lucet. An habebat eas atq̃ faciebat? Mã paulopost dicit: Seruus aũt tuus exercebatur in iustificatiõibus tuis. Sed quibꝰ quasi gradibꝰ ad eas puenias?
2.ſt.dil.26. ostendit. Prius est em̃ vt videat q̃ sint vtiles et hoc nestę: deinde vt earũ desiderium cõcupiscatur: postremo vt pficiente lumine atq̃ sanitate delectet earũ et operatio: quarũ sola ratio delectabat. Sed ea quę

sequũtur: quoniã iam iste ꝓlixus est: alio sermone adiuuante dño cõmodius differẽt.
¶ Explicit sermo octauus. ¶ Incipit sermo nonꝰ de eo qõ dicit: Increpasti superbos: maledicti qui declinant a mandatis tuis: vsq; ad id: Nam et testimonia tua meditatio mea est: ⁊ cõsolatio mea iustificationes tue.

Psalmi huius que tractanda subsequũtur admonẽt nos causam nostre miserie recordari. Etenim cũ dixisset: Cõcupiuit anima mea desiderare iustificatiões tuas in oĩ tempore: siue scz in rebus ꝓsperis: siue in aduersis: Quia ⁊ in laboribus ⁊ doloribus debet delectari iusticia: nec ita est tempe diligenda tranquillo: vt turbulẽto tempore deseratꝫ: sed amplectenda est in oĩ tempore: continuo subiecit: ¶ Increpasti superbos: maledicti qui declinãt a mandatis tuis. Sup. bi enim declinant a mandatis dei. Aliud est quippe mandata dei per infirmitatẽ vel per ignorantiã non implere: aliud ab eis per superbiã declinare: sicut fecerunt qui nos mortaliter in hec mala genuerunt. Dele. 5. Delectauit eñ eos: Eritis sicut dij: ac sic a mãdato dei qõ sibi eũ mandasse sciebant: ⁊ qõ facillime nulla infirmitate reuocãte: impediente: tardãte: implere poterant: per hanc superbiã declinarunt. Et ecce ista tota dura ⁊ infelix erumna mortaliũ: quodãmodo hereditaria est increpatio superbozum. Quãdo eñ dixit deus: Adam vbi es: nõ vbi esset deus ignorabat: sed superbũ increpabat: et vbi tũc esset: id est ad quã miseriã puenisset: nõ scire cupiebat: sed iterrogando increpans admonebat. Vide aũt quẽadmodum cũ dixisset: Increpasti superbos: nõ ait maledicti qui declinauerũt a mãdatis tuis: vt illud tantum ꝓtozũ hominũ peccatũ veniret in mentẽ: sed ait: maledicti qui declinant. Oportebat eñ vt omnes illo terrerẽtur exemplo a diuinis non declinare mandatis: et diligendo iusticiam in oĩ tempe: ĩ hius mundi etiã labore recipe qõ in paradisi amisimus voluptate. Sed quoniam superbi nec in tanta deponũt increpatiõe ceruicẽ: et cũ sint delecti laborẽ mortisq; supplicio: extollũt superbie typo: imitãtes elationẽ cadentiũ: irridentes humilitatẽ surgentiũ: p eis orat corpus christi cum dicit: ¶ Aufer a me oppꝛobꝛiũ et contemptũ: quia testimonia tua exquisiui. Testimonia grece martyria nũcupant: q̃ verbo iã vtimur pro latino eloq̃o. Unde illos qui ꝓpter testimoniũ christi diuersis passiõibus humiliati sunt: et vsq; ad mortẽ pro veritate certarunt: non testes qõ latine vticq; possemus: sed grece vticq; martyres appellamus. Cũ hoc q̃ familiarius auditis: ⁊ dulcius sic accipiam⁹ hec verba tanq; dicum sit: Aufer a me oppꝛobꝛiũ et contemptũ: quoniam martyria tua exquisiui. Christi corpus ista cũ dicit: nũquid ab impijs et superbis audire oppꝛobꝛiũ atq; contemptũ vllã deputat penam: cũ potius indecet peruenire ad coronã: Cur ergo quasi graue aliquid ⁊ intolerabile a se poscit auferri: nisi q; vt dixi orat ꝓ ipsis inimicis suis quib⁹ esse ꝓspicit noxium obijcere sanctũ nomẽ christi tanq; oppꝛobꝛiũ christianis: et eius a iudeis irrisam crucẽ tanq; humilitatis christiane medicinã: qua sola tumoꝛ ille sanat quo inflati cecidimus: ⁊ iacentes amplius intumuimus eadem superbia ꝓmanente et crescente cõtemnere: Dicat itaq; corpus christi: iam eñ diligere didicit inimicos suos: dicat dño deo suo: Aufer a me oppꝛobꝛiũ et contemptũ: quia martyria tua exquisiui: id est oppꝛobꝛiũ quod ideo audio: et contemptum q̃ ideo contemnoꝛ: quia martyria tua exquisiui: aufer a me. Inimici eñ mei quos a me p̃cipis diligi: qui magis magisq; moriũtur ⁊ percunt cũ martyria tua ꝓtẽnant et criminãtur me: ĩ me ꝓfecto reuiuiscũt et inueniũtur: si martyria tua venerẽtur ĩ me. Ita factũ est: hoc videm⁹: Ecce martyriũ christi et apud homines et in hoc mũdo non solũ nõ est oppꝛobꝛiũ: sed magnũ est ornamentũ. Ecce nõ solum in cõspectu dñi: verũetiã in cõspectu hominũ iã p̃ciosa est mors sanctozũ eius. Ecce non solũ nõ contemnũtur: verũetiam magnis honoꝛibus p̃ferũtur martyres eius. Ecce filius ille iunioꝛ qui pro porcꝫ quos pascebat: id est ꝓ immũdis demonib⁹ quos colebat: particulã suam ĩ pauciss̃imis christianis p̃cedentẽ persequebatꝫ: iam nũc in tam multis et magnis populis gẽtiũ martyres ĩ quib⁹ ingerebat oppꝛobꝛiũ religiosiss̃ime p̃dicans: et maximis laudib⁹ quos contẽnebat exaltans: moꝛtuus erat ⁊ resurrexit: perierat ⁊ inuẽt⁹ est. Hoc tam magno lucro coꝛrectionis: cõuersionis ⁊ redemptiõis inimicoꝛũ suoꝛum corpus christi deo dixit: Aufer a me oppꝛobꝛium ⁊ contemptũ. Et quasi quereretur de qua re oppꝛobꝛiũ: de qua re contemptũ: subiungit: Quoniam martyria tua exquisiui. Ubi est nũc illud oppꝛobꝛium: vbi ẽ ille cõtemptus: Abierunt atq; transieꝛunt: et quia inuẽti sunt qui pierãt: illa perierũt. Sz q̃ ecclia tlia p̃dicabat ⁊ ꝓcabat: illa patiebat. Etenim sederunt ꝓncipes: inquit: †et aduersũ me loquebantur. Unde ꝓsecutio grauis erat: qz eam sedentes: hoc est iudiciarijs sedibus eminẽtes: p̃ncipes decernebant. Refer hoc ad ipm caput: inuenies sedisse ꝓncipes iudeozũ: consiliũ q̃rẽtes quomõ christũ ꝓderent. Refer hoc ad coꝛpus eius: id est ad ecclesiam: inuenies reges terre excogitasse atq; iussisse quomõ christiani nusq; essent. Etenim sederũt ꝓncipes: ⁊ aduersum me loq̃bant. ¶ Seruus autẽ tuus exercebaꝫ in tuis iustificationibus†. Qualis exercitatio hec fuerit qui nosse desideras: qõ adiunxit intellige: ¶ Nam et testimonia tua meditatio mea est: ⁊ consilium meũ iustificatiões tue. Recole qõ supius commendaui testimonia esse martyria. Recole in iustificationibus dñi nulla esse difficilioꝛa ⁊ mirabilioꝛa: q̃ vt suos quisq; diligat inimicos. Sic ergo exercitabaꝫ coꝛpus christi: vt et martyria: id est testimõia eius meditareꝫ: et vt diligeret eos a quibus oppꝛobꝛãtibus ⁊ ꝓtẽnẽtibus ꝓpter ipa martyria psecutiones patiebaꝫ: Nõ eñ ꝓ se sicut iam cõmẽdauim⁹: sed ꝓ ipis potius oꝛabat dicens: Aufer a me oppꝛobꝛiũ ⁊ cõtemptũ: Sederũt ergo ꝓncipes et aduersum me loquebantꝫ: seruus aũt tuus exercebaꝫ in iustificationib⁹ tuis: Quo nam mõꝛ Nã et testimõia tua meditatio mea est: ⁊ consiliũ meũ iustificatiões tue. Cõsiliũ cõtra ꝓsiliũ. Consiliũ sedentiũ p̃ncipũ fuit inuẽtos martyres ꝓdere: cõsiliũ patientiũ martyrum fuit inimicos ꝓditos inuenire. Reddebãt illi mala ꝓ bonis: isti bona ꝓ malis. Quid ergo mirũ si illi occidendo defecerũt: isti moriendo vicerunt: Quid inquã mirũ si martyres sequẽtibus gentibus

Matth. 5.

Ps. 118.

Luc. 15.

Ibidem.

Ps. 1.

Matth. 26.

Matth. 5.

tempozalē moztē patientissime ptulerunt: et gentes martyribus ozātibus ad ēternā vitam puenire potuerunt: dum cozpus christi sic exerceret: vt ꝛ martyria meditaret: et malis martyrū persecutozib⁹ bona p̄caretur.

¶ Explicit sermo nonus. ¶ Incipit sermo decim⁹ de versu psalmi: Adhesit pauimēto anima mea: viuifica me ſm verbum tuum.

A Sequitur in isto psalmo maioze qō considerare et sicut dñs dederit pertractare debemus: ¶ Adhesit pauimento anima mea: viuifica me ſm verbum tuū. Quid est: adhesit pauimento anima mea: Nam cū adiungit et dicit: Viuifica me ſm verbū tuum: quare se viuificari poscat: vtiq; causam p̄misit dicendo: Adhesit pauimēto anima mea. Ergo quia ꝓterea se viuificari petit: quia pauimēto adhesit anima eius: mirū si boni aliquid hinc vult intelligi. Ita quippe se habet tota ista sentētia: tanq; diceret: moztu⁹ sum: viuifica me. Quid est enim pauimētū ꝛ Si tanq; vnā quandā domū magnā vniuersum mundū velimus accipere: videm⁹ velut eius camerā cęlū: pauimētū terrā. Erit igit pauimētū terrēis eruī: ī ra esse: ꝛ cū apostolo dicere: Cōuersatio nostra ī cęlis est. Proinde terrenis adhęrere mozs animę ē: Cui malo cōtraria poscitur vita: cum dicit: viuifica me. Sed videndum est: vtrū congruāt huic verba ista qui superius talia dixerat: quibus magis deo videat adhęsisse q̄ pauimēto: vt cōuersatio eius nō in terrenis sed in cęlestibus haberet. Quomō enim potest intelligi terrenis adhęsisse qui dicit: Seruus autē tuus exercebat in tuis iustificatiōibus: nam ꝛ testimonia tua meditatio mea est: ꝛ consiliū meū iustificatiōes tuę: Hęc sūt em̄ verba eius antecedentia: quoz antecedentiū ista sunt consequētia: Adhesit pauimento anima mea. An ex hoc intelligere debemus: q̄ntūlibet quisq; ꝓficiat in iustificatiōibus dñi: habere eum moztalis carnis affectū circa ista terrena: in quibus vita humana temptatio est super terrā: ꝛ ab hac moztе si pseuerāter ꝓficit: quotidie reuiuiscere: viuificāte illo cuius gratia homo noster interioz renouatur de die in diē: Nam et illud Apostolus cū dicebat: Oī diu sum⁹ ī hoc cozpe pegrinamur a domino: Et cōcupiscebat dissolui: et esse cum christo: adhęserat pauimēto anima eius. Unde ꝛ cozp⁹ ipsum quia ex terra est nō absurde intelligit pauimentum: qō adhuc quia cozruptibile est ꝛ aggrauat animam: recte in illo ingemiscitur ꝛ dicit deo: Adhesit pauimento anima mea: viuifica me ſm verbū tuū. Neq; enim nō cū cozpibus nostris sp cum dño erimus: sed tūc quia nō erūt cozruptibilia: nec animas aggrauabunt: si diligēter cōsideremus: nō eis nos: sed ipa nobis potius adhęrebūt: nos aūt deo. Unde alterius psalmi verba illa sunt: Mihi aūt adhęrere deo bonū est: vt viuāt cozpora ex nobis adhęrendo nobis: nos autē viuamus ex deo: quia nobis adhęrere deo bonū est. Adhesio quippe ista de qua dictū est: adhesit pauimēto anima mea: nō coniunctionē carnis ꝛ animę: q̄uis et ipam quidam intellexerint: sed carnalē magis animę affectū quo caro cōcupiscit aduersus spiritū: significare mihi videt. Qō si recte accipit: pfecto qui dicit: Adhesit pauimento anima mea: viuifica me ſm verbū tuum: nō id ozat vt de cozpoze moztis hui⁹: moztе ip̄ius cozpoztis interueniēte soluat: qō dies vltimus vitę huius: qui ꝓpter eius brevitatē nō potest esse diuturn⁹ quādoq; futur⁹ est: sed vt cōcupiscentia qua concupiscitur aduersus spiritū magis magisq; minuatur: et concupiscētia qua concupiscit aduersus carnem magis ac magis augeatur: donec ista cōsumatur in nobis: et illa cōsummet per spiritū sanctū qui datus est nobis. Bene aūt non ait: viuifica me ſm meritū meum: sed ait: ſm verbum tuū. Qō quid est aliud: nisi ſm ꝓmissum tuū: Fili⁹ ꝓmissionis vult esse ꝛ nō filius elatiōis: vt ſm gratiā firma sit promissio oīi semini. Hoc ē em̄ ꝟbū ꝓmissiōis: In isaac vocabitur tibi semē: Hoc est nō qui filij carnis hi filij dei: sed filij ꝓmissionis deputant in semine. Nam quid erat ipe per seip̄m: in eo quod sequit: confitebor: ¶ Vias meas enunciaui: et exaudisti me. Nōnulli quidē codices habent: vias tuas: sed plures et maxime greci vias meas: hoc est malas. Nā hoc mihi videt dicere: Peccata mea cōfessus sum: et exaudisti me: hoc est vt dimitteres ea. ¶ Doce me iustificatiōes tuas. Cōfessus sum vias meas: delesti eas: doce me tuas. Sic doce me vt agā: nō vt tantūmodo sciam quid agere debeam. Sicut enim dictū est de dño q; nō nouerat peccatū: ꝛ intelligitur nō fecerat: sic et iusticiā ille vere dicēdus est nosse qui facit. Proficientis hęc ozatio est. Nā vtiq; si oīno nō faceret: pfecto illa supioza non diceret: Seruus aūt tuus exercebat in tuis iustificationibus⁹. Non ergo in quibus exercebat has vult a do s. eodem p. mino discere: sed ab istis ad alias ꝓficiendo: velut crescendo desiderat puenire. Deniq; adiungit et dicit: ¶ Viam iustificationū tuarum institue mihi. Uel vt nōnulli codices habēt: instrue me: quod expressius de greco dicit: fac me intelligere. ¶ Et exercebor in mirabilibus tuis. Ipsas iustificationes ampliozes: quas ꝓficiendo cupit apprehendere: mirabilia dei vocat. Sunt ergo quędā dei iustificatiōes ita mirabiles: vt humana infirmitas ab eis qui expti nō sunt: nō ad eas posse puenire credatur. Unde laborans iste ꝛ earū difficultate quodāmodo fatigatus: adiungit: ¶ Dormitauit anima mea: inquit: pr̄ tędio: confirma me in verbis tuis. Quid ē: dormitauit: nisi aspere frigu it: quę se apprehensurā esse crediderat: Sz cōfirma me inquit in verbis tuis: ne ab eis quoq; ad quę puenisse me iam sentio: decidam dormitando. Confirma itaq; me in eis verbis tuis quę iā teneo: quę iam facio: vt ex eis ad alia possim ꝓficiendo puenire. Et quid impedit in via iustificationū dei sic ambulare: vt homo facile possit ad illa etiā mirabilia puenire: Quid putamus nisi quod a se amoueri in consequētibus rogat dicens: ¶ Viam iniquitatis amoue a me: Et quia lex factozū subintrauit vt abundaret delictū: sequit et dicit: ¶ Et † le/ Et †c. ge tua miserere mei. Qua lege: nisi lege fidei: Audi Apostolū: Ubi est gloziatio tua: Excluſa est. Per quā legē: Factozum: Non: sed p legem fidei. Hęc est lex fidei qua credimus et ozamus per gratiam nobis donari: vt faciamus quod p nosmetipsos implere non possumus: ne ignozantes dei iusticiam ꝛ nostrā volentes constituere: iusticię dei non simus subiecti. In lege itaq; factozū est dei iuben-

Valeth.

Phil.3.

B

Supra eodem.

Job.7.

2.Cor.4.

2.Cor.5.

Phil.1.

Sap.9.

1.Cor.15.

Ps.72.

C

Gal.5.

Roma.5.

Roma.10.

tis iustícia: in lege aũt fidei subuenientis misericor-
dia. Cum aũt dixisset: Et in lege tua miserere mei:
de beneficijs eius q̃ iam consecut⁹ est quodãmodo
si dici potest p̃scribit: vt impetret cętera q̃ nondum
est consecutus. Ait em̃: ¶ Viam veritatis ele-
gi: iudicia tua non sum oblitus. ¶ Adhęsi
testimonijs tuis dñe: noli me confundere.
Viam veritatis elegi vbi currerẽ: iudicia tua nõ sũ
oblitus vt currerẽ. Adhęsi testimonijs tuis: cũ cur-
rerem: dñe noli me cõfundere: Quo curro ptendã:
quo tendo queniam. Nõ enim volentis neq; currẽ-
tis: sed miserentis est dei. Deniq; sequtur: ¶ Viam
mandatorũ tuorũ cucurri: cũ dilatasti cor
meum. Non currerem: nisi dilatasses cor meum.
Prorsus isto versu exponitur quẽadmodũ dictum
sit: Viam veritatis elegi: iudicia tua nõ sum oblitus:
Adhęsi testimonijs tuis. Cursus est q̃ppe iste vię
mandatorũ dei: Et q̃ potius ei⁹ bñficia q̃ sua me-
rita dño allegat: tanq̃ diceretur ei: Quomõ istã vi-
am cucurristi diligẽdo: et dei iudicia nõ obliuiscẽdo:
et eius testimonijs adhęrẽdo: An per teipm̃ ista po
tuisti: Non: ait. Quid ergo: Viam mandatorũ tu-
orum inq̃t cucurri: cum dilatasti cor meũ. Non er-
go per ꝓpriũ: et quasi nullius tuę opis indiguũ ar-
bitrium meũ: sed cũ dilatasti cor meũ. Cordis dila-
tatio: iusticię est delectatio. Hoc munus est dei: vt
in p̃ceptis eius nõ timore pęne angustemur: sed di
lectione dilatemur: et delectatione iusticię delectemur.
Hãc em̃ nob ꝓmittit latitudinẽ dicẽs: Habitabo in
eis et deambulabo. Q̃ em̃ latũ ẽ vbi deãbulat de⁹:
In hanc latitudinẽ diffundit charitas in cordibus
nostris per spiritũ sanctũ qui dat⁹ est nobis. Unde
etiam dictũ est: Et in plateis tuis discurrẽt ag̃ tuę.
Platea quippe de verbo greco a latitudine nomen
accepit: quoniã gręce πλατυρ dicitur latum. Hę
sunt enim aquę de q̃bus dñs clamat dicens: Si q̃s
sitit veniat ad me: qui credit in me: flumina aquę vi
uę fluent de ventre eius. Et exponẽs euãgelista q̃d
dixerit: Hoc aũt inquit dicebat de spiritu quẽ accę
pturi erant credentes in eũ. Multa dici possent de
ista cordis latitudine: sed hui⁹ sermonis iam cõtra-
dicit longitudine.

¶ Explicit sermo decim⁹. Incipit sermo vndeci-
mus de versu psalmi: Legem pone mihi dñe viam
iustificationũ tuarũ.

In psalmo isto magno sequit quod nobis
adiuuante dño considerandũ atq; tractã-
dũ est. ¶ Legem pone mihi dñe viã
iustificationũ tuarũ: et exquiram eã semp.
Apostolus dicit: Iusto nõ est lex posita: iniustis au
tem et nõ subditis: et cętera quę ibi concludens ait:
Et si quid aliud sanę doctrinę aduersat: quę est sm̃
euangeliũ glorię beati dei: quod creditũ est mihi.
Plunquid ergo talis erat iste qui dicit: Legem po-
ne mihi dñe: qualib⁹ beatus paulus dicit positã le-
gem: Absit. Si em̃ talis esset: nõ superius dixisset:
Viam mandatorũ tuorũ cucurri: cum dilatares cor
meũ. Quid est ergo q̃ orat vt sibi lex a dño ponat:
si non ponit iusto: An eo mõ non ponit iusto quo-
modo posita est populo contumaci in tabulis lapi-
deis: nõ in tabulis cordis carnalibus sm̃ testamen-
tum vetus ex mõte sina quod in seruitute generat:
sed sm̃ testamentũ nouũ: De quo scriptũ est p Hie-
remiam ꝓphetã: Ecce dies venit dicit dñs: et con- Hiere.31. Heb.8.
summabo domui israel et domui iuda testamentum
nouũ: nõ sm̃ testamentũ quod disposui patrib⁹ eo-
rum in die qua apprehẽdi manũ eorum: cũ educe-
rem eos de terra ęgypti: quoniã ipi nõ permãserũt
in testamento meo: et ego neglexi eos dicit dñs: q̃m
hoc est testamentũ q̃d constituã domui israel: Post
dies illos dicit dñs dabo leges meas in mentib⁹ eo
rum: et in cordibus eorũ scribã eas: Ecce quõ volu
it istam legẽ sibi poni a dño: nõ sicut iniustis et non 1. Timoth.1.
subditis ad vetus testamentũ ptinentib⁹ posita ẽ in
tabulis lapideis: sed sicut sanctis filijs liberę: hoc ẽ
supnę hierusalẽ: filijs ꝓmissionis: filijs hęreditatis
ęternę: sancto spiritu tanq̃ digito dei in mente dat et
in cordibus scribitur: nõ quã memoria teneant et vi-
ta negligant: sed quã sciant intelligendo: faciant dili
gendo in latitudine amoris: nõ ĩ timoris angustijs.
Nam qui timore pęnę: non amore iusticię opus le- L
gis facit: pfecto inuitus facit. Q̃d aũt inuitus fa-
cit: si posset fieri mallet vtiq; nõ iuberi: Sic p hoc le-
gis quã vellet nõ esse nõ est amicus: sed potius ini-
micus: nec mũdat ope: q̃ ĩmũd⁹ est cogitatiõe et vo
lũtate: Talis nõ potest dicere q̃d iste dixit in supio-
ribus versibus: Viam mandatorũ tuor̃ cucurri: cũ
dilatasti cor meũ: qz illa dilatatio charitatẽ signifi-
cat: quę sm̃ Apostolũ legis ẽ plenitudo. Cur ergo Ro.13.
iste adhuc posit sibi legẽ poni: quę vtiq; si nõ ei po
sita fuisset: nõ viam mandatorũ dei in cordis latitu-
dine cucurrisset: Sed quia pficiens loquitur: et dei
donũ nouit esse q̃ proficit: quid aliud petit cũ sibi
legem poni petit: nisi vt in ea magis magisq; pfici-
at: Quemadmodũ si poculũ plenũ teneas: et sitien-
ti dare incipias: et haurit bibendo: et posit deside-
rando: Quibus autẽ iniustis et nõ subditis lex in la- 1. Timoth.1.
pideis tabulis ponitur: p̃uaricatiõis reos nõ ꝓmis
sionis efficit filios. Sed et ille qui eius meminit: nec
eam diligit eo modo reus est: quia memoria eius la
pis illi est quodãmodo scriptus: nõ quo adornetur:
sed quo premat: pondus oneris: nõ titulus hono-
ris. Hanc autẽ legem iste viã iustificationũ dei vo-
cauit: nec alia via est mandatorũ eius quã se cucur-
risse iam dixerat cum dilatatũ est cor eius. Ergo et
cucurrit: et currit donec queniat ad palmã supernę
vocationis dei. Deniq; cum dixisset: Legem pone D
mihi dñe viam iustificationũ tuarũ: addidit: et exq̃
ram eã semper. Quid em̃ exquirit q̃d habet: nisi q̃a
et habet agẽdo: et exquirit pficiẽdo: Sed quid est
semper: Utrũ exquirendi nõ erit finis: sicut dictum
est: Semp laus eius in ore meo: quoniã laudãdi nõ Ps.33.
erit finis: Neq; enim deũ nõ laudabimus cũ ad ei⁹
regnũ puenerimus ęternũ: cũ legamus: Beati qui Ps.83.
habitant in domo tua: in sęcula sęculorum lauda-
bunt te. An semp dictũ est: q̃diu hic viuitur: quia tã
diu pficit: Post hãc aũt vitã q̃ bñ h̃ pficiebat: ibi
nõ pficit sm̃ perficit: Sicut de quibusdã fęminis di-
ctum est: semp discẽtes: Sz illę male: quia secut⁹ ad- 2. Timoth.3.
iunxit: et ad veritatis scientiã nunq̃ puenientes. Qui
vero in melius semp hic pficit: quo pficiẽdo nitit:
puenit vbi iam nõ pficiat: qz iã pfectus sine fine cõ
sistit. Nec de illis tamen ita dictũ est: semp discẽtes:
vt et post mortẽ discere pseuerent vana et infructuo-
sa: cum talibus doctrinis successerint: nõ studia: sed
supplicia sempiterna. Hic ergo exquiritur dei lex q̃-

diu in ea ꝓficitur: ⁊ sciẽdo et diligendo: ibi autẽ plenitudo eius manet ad fruendũ: nõ remanet ad quẽ-
Pss.104. rendũ. Sic etiã illud dictũ est: Quẽrite faciem eius semp. Ubi semp: nisi hic? Non enim et ibi semp quẽ-
1.Cor.13. remus dei faciẽ: vbi videbimus facie ad faciẽ. Aut si recte dicit exquiri qõ sine fastidio diligit: et id agitur ne amittatur: semp oñino sine fine quẽrem⁹ legem dei: hoc est veritatẽ dei. In hoc ꝗppe ipo psalmo dicit: Et lex tua veritas. Quẽrit nũc vt teneat: tunc tenet ne derelinquatur: sicut de spiritu dei dictum est ꝙ oñia scrutet: etiã altitudines dei: nõ vti-
1.Cor.2. qz vt qõ nescit inueniat: sed quia nihil relinquet omnino qõ nesciat. Gratia itaqz dei nobis ꝑcipue commendat: quãdo sibi legẽ pom̃i litterã nouerat. Sed quia littera occidit: spirit⁹ aũt viuificat: orat vt per spiritũ sãctũ faciat qõ per litterã sciebat: ne per scientiã mandati nõ obseruati etiam ꝓuaricationis ei crimẽ accedat.
E Oꝫ qz etiã vt sciat lex quomõ scienda est: id est vt intelligatur quid sibi velit: quare sit eis posita qui eã non erant seruaturi: quidqz habeat vtilitatis: etiam
Ro.5. hocipsum qõ lex subintrauit vt abundaret delictũ: nemo comphendit: nisi a dño accepit intellectum. Unde iste adiungit et dicit: ¶ Da mihi intellectum et scrutaboꝛ legem tuã: ⁊ custodiam illã in toto coꝛde meo. Cum enim quisqz legem scrutatus fuerit: et ad eius alta puenerit: in quib⁹ tota lex pendet: ꝓfecto debet deũ diligere ex toto coꝛde: et ex tota anima: et ex tota mente: et ꝓximũ suũ
Matth.22. tanqz seipsum. In his enim duobus mãdatis tota lex pendet ⁊ phetę. Hoc videt ꝓmisisse cũ dixit: Et custodiã illam in toto coꝛde meo. Sed quia et hoc nõ valet viribus ꝓꝛijs: nisi adiuuet ab illo qui iubet vt faciat qõ iubet: ¶ Deduc me: inquit: in semita mandatoꝛũ tuoꝛũ: quia ipsam volui. Parum est mihi voluntas mea: nisi in eo qõ volui me
5.codẽ.pss. ipe deducas. Et certe ipa est semita: hoc est via mãdatoꝛ dei: quã se dilataro ab illo coꝛde suo cucurrisse tã dixerat: Quã ꝓterea etiam semitã vocat: qa
Matth.7. angusta est via quę ducit ad vitam: Et cũ sit angusta: nisi dilatato coꝛde nõ curritur: Sed quoniã adhuc ꝓficit: adhuc currit: et ideo diuinũ auxiliũ quo
Ro.9. deducatur inquirit: quia neqz volẽtis neqz currentis: sed miserentis est dei. Deniqz quia et ipm velle
Phil.2. de⁹ opat in oĩb⁹ nobis: ꝓparatur enim voluntas a do-
G mino: Sequit et dicit: ¶ Inclina coꝛ meum in testimonia tua: et nõ in auariciã. Quid ẽ inclinatũ coꝛ ad aliquid habere: nisi hoc velle? Et voluit ergo et orat vt velit. Voluit cũ dicit: Deduc me in semita mandatoꝛũ tuoꝛũ: quia ipam volui: Orat aũt vt velit cum dicit: Inclina coꝛ meũ in testimõia tua: et nõ in auariciã. Hoc itaqz orat: vt ipa voluntate ꝑficiat. Quę sunt autẽ dei testimonia: nisi quib⁹ sibi ipe attestat? Testimoniꝭ enim aliquid ꝓbatur: ac ꝙ hoc iustificatiões dei ⁊ mandata dei testimoniis dei ꝓbant: Et ꝗcquid nobis ꝑsuadere vult deus: suis testimoniꝭ persuadet: In quę iste petit inclinari coꝛ suũ: et nõ in auariciã. Testimoniꝭ quippe suis agit nobiscũ deus: vt eũ gratis colamus: qõ
H impedit auaricia radix omniũ malorũ. Tali verbo greco hic appellat a quo possit intelligi generalis auaricia: qua plus appetit quisqz: qz sat est. πλέον enim latine plus est: ἕξις habitus est: ab eo qõ est habere. Ergo a pl⁹ hõdo appellata ẽ πλεονεξία: quã latini interptes in hoc loco nõnulli interpretati sunt emolimentũ: quidã vero vtilitatẽ: sed meli⁹ qui
1.Timoth.6. auariciã. Dicit aũt Apostolus: Radix omniũ malorum auaricia est. Sed in greco: vnde in nostram linguam verba ipa translata sunt: nõ legit apõ Aphn πλεονεξία: quod in loco isto psalmi huius: sed φιλαργυρία: quo ꝟbo significat amoꝛ pecunię. Uerũ Apostol⁹ intelligendus est isto nomine genꝰ significasse ꝓ specie: id ẽ ꝙ amoꝛẽ pecunię vniuersalem generalẽqz auariciã: quę vere radix est malorũ omniũ. Nam ipi ꝓmi homines ꝑ serpentẽ decepti
Gen.3. et dejecti nõ fuissent: nisi plus qz acceꝑant habere ⁊ pl⁹ qz facti fuerãt esse voluissẽt. Hoc ꝗppe ille ꝓmi serat dicens: Eritis sic dij. Ergo ista πλεονεξία subuersi sunt. Plus enim volentes habere qz acceꝑe rant: ⁊ qõ acceꝑant: amiserũt. Cuius vestigiũ verI tatis legibus quę vbiqz dispsę sunt: et in fozensi iure deꝑhẽsum est qõ institutũ est: vt plus petendo: causa cadat: id est vt qui plus petierit qz ei debeat: et qõ ei debebatur amittat. Oñis aũt a nobis circũcidit auaricia: si gratis colat deus. Ad quod sanctũ Iob i
Job.1. agone temptatiõis ipe ꝓuocat inimicus: cũ de illo dicit: Nunquid grat⁹ colit iob deum? Putabat enim diabolus ꝙ in deo colendo vir iustus coꝛ inclinatũ haberet in auariciã: ⁊ causa emolimẽti vel vtilitatis rerũ temporaliũ quibus eũ ditauerat dñs: velut mercenarius ei pro tali mercede seruiret. Sed qz gratis deũ coleret: tẽptat⁹ apuit ⁊ apparuit. Si ꝙ coꝛ nõ habeamus inclinatũ in auariciã: deũ nõ colamus nisi ꝓter deũ: vt sui cultus ipe sit merces. Ihm diliga-
Matth.22. mus et in seipso: ipm diligam⁹ ⁊ in nobis: ipm i ꝓximis nostris quos diligimus sicut nosmetipsos: siue habeãt eũ: siue nõ: vel vt habeant eũ: qõ nobis qñ ipo donante conferꝛ. Ideo illi dicitur: Inclina coꝛ meũ in testimonia tua: et nõ in auariciã: Sed quę sequuntur alio sermone tractanda sunt.

¶ Explicit Sermo vndecimus. ¶ Incipit Sermo duodecimus de eo qõ dicit: Auerte oculos meos ne videant vanitatẽ: vsqz ad Ecce cõcupiui mandaI ta tua: in iustitia tua viuifica me.

Sequitur in psalmo quem suscepimus disserendũ: ¶ Auerte oculos meos ne videant vanitatẽ: in via tua viuifica me. Econtrario differũt inter se vanitas ⁊ veritas. Huius aũt mũdi cupiditas: vanitas: sed charit⁹ qui ex hoc mũdo liberat veritas. Ipse ẽ ⁊ via: in qua se vult iste viuificari: quia ipe est et vita. Ipe quippe
Joh.14. ait: Ego sum via: veritas et vita. Sed quid ẽ: auertе oculos meos ne videãt vanitatẽ? Mũquid ꝗdiu sumus in hoc mũdo: possum⁹ nõ videre vanitatẽ? Oñis em̃ creatura vanitati subiecta est: qę intelligitur esse in homĩe: et oñia vanitas. Quę abundan-
Ro.8. tia hominis in oñi laboꝛe suo quo ipe laboꝛat sb sole: An iste foꝛtassis hoc orat: vt nõ sit eius vita sub
Eccs.1. sole vbi oñia vanitas: sed in illo sit in quo se viuificari petit? Ille quippe ascẽdit nõ sup solẽ tantũ: sed sup oẽs cęlos: vt adimpleret oñia: Et in illo magis
Eph.4. qz sub sole viuũt: qui nõ inaniter audiunt qõ dixit Apl's: Quę sursum sunt quẽrite: vbi charist⁹ ẽ in dex-
Col.3. tera dei sedens: ꝙ sursum sunt sapite: non ꝙ sunt sup terrã: Moꝛtui em̃ estis: ⁊ vita vꝛa abscõdita ẽ cũ chri-
Philem. sto ĩ deo. Ac ꝙ hoc si vita nostra ibi est vbi ẽ vitas:

nō est vita nostra sub sole vbi est vanitas. Sed hoc tam magnū bonū magis habem⁹ in spe: nōdū tenemus in re: Et fm spem nostrā beat⁹ Apostolus ista Ro.8. locutus est: quia et illud cum dixisset: Vanitati creatura subiecta est: adiecit atq; ait: nō sponte: sed ꝓpter eum qui subiecit eam in spe. Ergo in spe q; speramus nos adhęsuros contēplandę veritati: subiecti sumus interim vanitati. Creatura quippe ista spiritualis: animalis: corpalisq; oīnis in homīe est: immo homo est: Sponte peccauit: ⁊ inimica facta est veritati: Sz vt merito puniret: nō sponte subiecta ē vanitati. Deniq; post pauca: Nō solū autē inquit: Ibidem. sed et nosipsi p̄mitias spirit⁹ habentes: id est q̄ nondum quidē ex toto quod sumus: sed ex ea parte qua pecoribus meliores sumus: deo nō vanitati subditi sumus: hoc est p̄ p̄mitias spirit⁹: et ipi in nobisinet ipsis ingemiscimus adoptionē: expectātes redem- Rom.8. ptionē corporis nostri. Spe eīm salui facti sumus. Spes aūt quę videt nō est spes. Quod enim videt quis quid sperat? Si aūt quod nō videmus speramus: p patientiā expectamus. Q̄diu itaq; hic fm carnē sumus: cuius adoptionē ⁊ redemptionē p patientiā spei adhuc expectam⁹: tamdiu fm id p quod sub sole sumus: vanitati subiecti sumus. Q̄diu igitur ita sumus: vnde possum⁹ nō videre vanitatem: cui etiam subiecti sum⁹ in spe? Quid est ergo q̄ iste dicit: Auerte oculos meos ne videant vanitatem? In hoc petit: vt non quidē in hac vita q̄d in spe gerimus impleat: sed vt in ea forte sit quę in illo quan- Ro.8. doq; possit impleri cum liberabitur a seruitute corruptionis ⁊ spiritu ⁊ anima ⁊ corpore in libertatem glorię filiorū dei: vbi iam nō videat vanitatē? Possunt quidem verba ista sic intelligi: nō ꝓter regulā fidei: Sz est hic alius sensus: quē mihi fateor plus placere. Dīs in euangelio dicit: Si fuerit oculus tuus simplex: totū corp⁹ tuū lucidū erit: Si aūt oculus tuus fuerit nequā: totū corpus tuū tenebrosum erit. Si ergo lumen quod in te est tenebrę sunt: ipsę tenebrę quantę erūt? Proinde magni interest cū ali quid boni facimus: cuius rei contēplatiōe faciam⁹. Officium quippe nostrū: non initio sed fine pensandum est: vt scz non tantū si bonū est quod facimus: sed p̄cipue si bonū est ꝓpter quod facimus: cogitemus. Hos oculos quibus contēplamur quare faciamus q̄d facimus auerti poscit ne videant vanitatem: id est ne hanc attēdat ꝓpter quā faciat cum boni aliquid facit. In qua vanitate p̄cipuū locum obtinet amor laudis humanę: ꝓpter quā multa magna fecerunt qui magni in hoc sęculo nomīati sunt: multiq; laudati in ciuitatibus gentium: quęrentes non Psa.5. apud deū sed apud homines gloriā: et propter hāc velut prudētes fortiter: temperanter: iusteq; viuentes: ad quā puenientes pceperūt mercedē suā: vanam. Ab hac vanitate volens dīs auertere oculos suos: Attendite inquit ne iusticiā vestram faciatis coram hominibus vt videamini ab eis: alioquin Matth.6. mercedem nō habebitis apud patrē vestrū qui in cęlis est. Deinde cum ipius iusticię quasdā partes exequeretur: p̄cipiens de elemosynis: de orationibus: Idem. de ieiunijs: vbiq; id admonuit ne aliquid eorū propter gloriā hominū fiat: et vbiq; dicit eos qui ꝓpter ea faciūt percepisse mercedē suam: id est nō ęternā quę sanctis reposita est apud patrē; sed tempalem quā quęrūt qui contēplantur in suis operib⁹ vanitatē: Nō quia ipa laus humana culpāda sit (Nam quid tam optandū est hominib⁹ q̄z vt eis placeant quę debeāt imitari) sed ꝓpter ipam laudē bene operari: hoc est vanitatem in suis operib⁹ intueri: quādoquidē et ipa ab hominib⁹ laus homini iusto quātacūq; puenerit: nō ibi esse debet eius finis boni: ⁊ etiam ipa referenda est ad laudē dei: propter quem bona faciunt vere boni: quoniā nec a seipis sed ab illo fiunt boni. Deniq; in eodem sermōe dīs iam dixerat eis: Luceat lumē vestrum coram hominibus: Matth.5. vt videant vestra opera bona: ⁊ glorificent patrem vestrū qui in cęlis est: Vbi finē posuit: hoc ē in gloriā dei. Hoc debemus quādo aliquid boni facim⁹ intueri: si auertūtur a vanitate oculi nostri. Non ergo sit finis nostri boni operis in laudibus hominū: sed ipas laudes hominū corrigamus: ⁊ ad dei laudes oīnia referamus: a quo nobis datur quicquid ī nobis sine laudātis erroze laudat. Porro si vanum est ꝓpter hominū laudes bona facere: quāto vanius ꝓpter adipiscendā pecuniā vel augendā siue retinendam: et si quid huiusmodi est cōmodi tempalis q̄d nobis accedit extrinsecus: quia oīnia vanitas? Quę Eccs.1. abundātia hominis in oīni laboze suo quo ipe laborat sub sole? Propter ipam deniq; tempalem salutem nō debemus facere bona opa nostra: sed potiꝰ ꝓpter illā quā speramus ęternā: vbi bono immutabili pfruamur: q̄d nobis erit ex deo: immo q̄d nobis est ipe deus. Si eīm sancti dei propter hanc tempalem salutē bona opera facerēt: nunq; martyres christi bonū opus cōfessionis in eiusdē salutis amissiōe pficerent: sed acceperūt auxiliū de tribulatione: non intuentes vanitatē: Quia vana salus hominis: ⁊ diē Pſ.59. hominū nō concupierūt: quia homo vanitati simi- Hiere.17. latus: dies eius velut vmbra ꝓtereunt. Cum autē Pſ.143. deus rogatur vt ea quę videt esse in nostra potestate: id est oculorū auersio a videnda vanitate: ab illo nobis cōcedatur: quid nisi eius gratia cōmēdatur? Nōnulli eīm ab ea vanitate nō auerterūt oculos suos: quia putauerūt a seipis se fieri iustos et bonos: et dilexerunt gloriā hominū magis q̄z dei: quia ⁊ ip Job.32. si homīes sunt qui sibi nimiū placuerūt: et de sui arbitrij viribus p̄sumpserūt. Sed etiam hęc vanitas Eccs.6. et p̄sumptio spiritus est. Cum vero dixisset: Auerte oculos meos ne videant vanitatē: in via tua viuifica me: quę via nō vanitas sed veritas ē: deinde subiunxit: ¶ Statue seruo tuo eloquiū tuū in timoze tuo. Q̄d q̄d ē aliud: q̄z da mihi vt faciam quod eloqueris? Necq eīm statutū est eloquium dei his qui in se mouent illud cōtra faciēdo: eis aūt statutū est in quibus immobile est. Statuit itaq; deus eloquiū suum in timoze suo eis quibus dat spiritū timoris sui: Timoris autē nō illi⁹ de quo dicit Apostolus: Non eīm accepistis spiritū seruitutis iterum Ro.8. in timoze: Nunc eīm cōsummata charitas foras mit- 1.Joh.4. tit timorē: sed illius timoris quē dicit ꝓpheta spiri- Esa.33. tum timoris dei: timoris vtiq; casti pmanentis in sę- Pſ.18. culū sęculi: timoris quo timet offendi qui amatur. Aliter quippe timet adultera virū suū: aliter casta: Cōcor.3.sentē. Adultera ne veniat: casta ne deserat. ¶ Amputa dis.34.nō potes opprobriū meū q̄d suspicatus sum: quia iudicia tua †suauia. Quis est qui suum opprobrium suspicatur: et non magis nouit suum quisq; Al. iocunda.

oppzobriū cz̄ cuiuslibet alienum: Suspicari enim
potius alienū potest homo: nō suum: quoniā quod
suspicat: ignozat: In suo autē oppzobrio nō ē cuius
cz̄ suspitio: sed sciētia: vbi loquitur ꝓscientia. Quid
est ergo q̄ ait: Oppzobriū meū quod suspicat⁹ sum:
ℏ Nimirz de supioze sensu etiam iste ducendus est: q̄
niam cz̄diu nō auertit homo oculos suos ne videat
vanitatē: quod in seipso agitur: ꝟ de alijs suspicat:
vt ꝓpter quod ipe colit deum: vel ꝓpter quod bona
opera facit: ꝓpter hoc credat et alterū facere. Pos-
sunt quippe homines videre qō agimus: cuius au-
tem rei contēplatione agim⁹ occultū est: Et ideo da
tur suspitionib⁹ locus: vt audeat homo iudicare de
occultis hominū: ꝛ falsa plerūcz: etsi vera: tamen ei
incognita temere suspicari. Propterea dñs cum de
ipo fine loqueret ꝓpter quem iusticiam facere debe-
mus: vt oculos nostros a contēplatione auerteret
vanitatis: monuit: ne propter laudes hominū bo-
Matth.6. na opa faciamus dicēs: Attendite ne faciatis iustici
am vestrā coram hominibus: vt videamini ab eis.
Ibidem. Monuit: ne ꝓpter pecuniam dicens: Nolite vobis
thesaurizare in tra. Et: Nō potest⁹ deo seruire ꝛ mā
mone. Monuit ne ꝓpter ipm necessariū victū atcz
Ubi.s. vestitū dicens: Ne solliciti sitis animę vestrę q̄d mā
ducetis: necz cozpi vestro quid induamini. Et cum
hec oīa monuisset quia possum⁹ suspicari eos q̄s
iuste viuere videm⁹: et quo fine faciant nō videm⁹:
ꝓpter aliquid huiusmodi benefacere: continuo sub-
Matth.7. iecit: Nolite iudicare: vt nō iudicemini. Unde ꝛ hic
cum dixisset: Amputa oppzobriū meū quod suspica
tus sum: addidit: Quia iudicia tua suauia: id est iu-
dicia tua vera. Veritatis em amatoz suaue clamat
esse quod verū est. Hominū aūt iudicia de occultis
hominū nō suauia: quia temeraria: Et ideo sub-
dixit oppzobriū quod de alijs suspicatū est: q̄ et ℏ q̄
2.Cor.10 Apostolus ait: Cōparantes semetipos sibimetip-
sis: nō intelligūt. Hoc em ꝓcliuius homo suspicat
in alio: quod sentit in seipo. Hoc itacz oppzobriū su-
um petebat auferri quod in se senserat: et in alijs fue
rat suspicatus: vt nō esset diabolo similis qui de oc-
Job.1. cultis sancti Iob suspicatus est q̄ nō gratis deū cole
ret: quē popposcit temptandū: vt crimē quod obiece
rat inueniret. Sed cum libēter alterius oppzobriū
nō nisi emulatio suspicetur: dū bonū opus repben-
di nō potest: quia se exerit quod apertū est: ꝛ quo ſ
ne fiat repzehēditur: quia nō se exerit quod occultū
ℑ est: atcz ita male suspicari nō debet quilibet non vi-
dēdo qō latet: et nō inuidēdo qō eminet: Profecto
contra hoc malū quo quiscz libenter de homīe ma-
lum quod nō pspicit suspicatur: charitas habenda ē
1.Cor.13. que nō emulat: quā dns ꝓcipue cōmendat: dicens:
Jo.13. Mandatū nouū do vobis: vt vos inuicē diligatis:
et in hoc scient oēs quia discipuli mei estis: si dile
ctionē habueritis in inuicē. Et de dilectione dei et
Matth.22. ꝓximi loquēs: In his inquit duobus mādatis tota
lex pendet et ꝓphetę. Unde et iste ꝓtra suę suspitio-
nis oppzobriū quod desiderat amputari: ¶ Ecce
inquit: cōcupiui mandata tua: in tua† iusti-
Al' † eq̄tate tua cia viuifica me. Ecce cōcupiui ex toto coꝛde: et
Ubi.s. ex tota anima: et ex tota mente diligere te: et pzoxi-
mū sicut me: Nō in mea: sed in tua iusticia viuifica
me: hoc est ista charitate quā concupiui imple me:
Adiuua me vt facīa quod cōmendas: dona ipse qō
mandas. In tua iusticia viuifica me: quia in me vn
de mozerer habui: vnde aūt viuam nō inuenio nisi
in te. Justicia tua christus est: qui factus est nobis 1.Cor.1.
sapientia a deo: et iusticia et sanctificatio et reden-
ptio: Ut quemadmodū scriptū est: Qui gloziatur: i Ibidem.
dño gloziet. Et in illo inuenio mandata tua que cō-
cupiui: vt in tua iusticia: hoc est in illo viuifices me.
Jpe est em verbū deus: et verbū caro factū est: vt Joh.1.
esset et ꝓximus meus.

¶ Explicit Sermo duodecimus. ℬ

¶ Incipit Sermo tertiusdecimus.

Sermoni pristino que de psalmo qui ē om-
nium plixissimus nuper habuim⁹: deverbis Tau
eius que sequunt iste iungendus est. Hec
verba sunt: ¶ Et veniat sup me misꝯia tua
dne: Que sentētia supioꝛi videt annexa. Non em
ait: veniat sup me: sed ait: et veniat. Est aūt ille supe
rioꝛ: Ecce cūcupiui mandata tua: in tua iusticia vi-
uifica me: Deinde sequitur: Et veniat sup me mise-
ricoꝛdia tua dne. Quid hic ergo poscit: nisi vt man-
data q̄ cōcupiuit p eius misꝯiam faciat qui ea man
dauit: Exponit em quodāmodo quid dixerit: i tua
iusticia viuifica me: cum subiungit: Et veniat super
me misꝯia tua dne: ¶ Salutare tuū fm eloq̄-
um tuū: Hoc est fm promissionē tuā. Unde nos Ro.9.
vult Apostol⁹ filios ꝓmissionis intelligi: ne arbitre
mur nostrū esse q̄ sumus: sed totum dei gratię re-
tribuamus. Factus est em nobis christus sapiētia 1.Cor.1.
a deo: et iusticia: et sanctificatio: et redēptio: vt quē-
admodū scriptū est: Qui gloziat: in dño gloziet.
Quid ergo est q̄ ait: in tua iusticia viuifica me: In
christo vtiqz viuificari cupit: et ipa est misꝯia qua
super se poscit venire. Jpe christ⁹ est ꝛ salutare dei:
Quo verbo exposuit qua misꝯiam diceret: vbi ait:
Et veniat sup me misꝯia tua dne: Si ergo grimus
que sit ista misꝯia tua: audiamus qō sequit: Salu-
tare tuū fm eloquiū tuū. Ab eo quippe hoc ꝓmissū Ro.4.
est: qui vocat ea que nō sunt tanqz sint. Nondū em
erant quib⁹ ꝓmitteret: ne quisqz de meritis gloria-
retur: et q̄bus ꝓmissum est: etiā ipi ꝓmissi sunt: vt
totū coꝛpus christi dicat: Gratia dei sum id qō sum. 1.Cor.15.
¶ Et respōdebo exprobrātibus mihi ver- ℬ
bum. Utrū verbū: exprobrātib⁹: an verbū: respō-
debo: ambiguū est. Sed quodlibet eoꝛū christū so-
nat. Jpi em nobis exprobrant a quibus est crucifix 1.Cor.1.
us: vel scandalū vel stultitiā: ignozantes quia xp̄ūs Joh.1.
caro factū est: et habitauit in nobis: qō verbū in pn
cipio erat: et apud deū erat: et deus erat. Sed est
nō ipi verbū exprobrent qō eos latet: quia diuini-
tas eius ab eis nō cognoscit a quibus eius infirmi-
tas in cruce contēnitur: nos tamē verbū respondea-
mus: nec exprobratiōe terreamur aut ꝓfundamur.
Verbū em si cognouissent: nunqz dñm glozię cruci- 1.Cor.2.
fixissent. Ille aūt respondet verbū exprobrantibus
sup quē venit misꝯia dei: hoc est ipm salutare eius.
Venit vt ꝓtegat: nō vt conterat. Nam super quos-
dam conterendos venturus est: qui nunc in eum
dum spernunt eius humilitatē offendendo quassan Luc.20.
tur. Sic em dicit in euangelio: Qui ceciderit sup la-
pidem istū cōquassabit: sup quē vero ceciderit con-
teret eū. Qui ergo nobis exprobrāt: offendūt: ꝛ ca-
dam⁹: op
dunt in eū: Nos autē ne offendamus ꝛ cadam⁹: op
probria eoꝛum ne timeamus: sed respondeamus

Ro.10 eis verbuz: hoc ē verbū fidei qō p̄dicamus: quia si crediderīs inq̄t in corde tuo quia dñs est iesus: ⁊ cō fessus fueris in ore tuo: quia deus illum suscitauit a mortuis: saluus eris: Corde eñ credit ad iusticiam: ore aūt cōfessio fit ad salutē. Parū est ergo in corde habere christū: ⁊ nolle cōfiteri dū timet opprobriū: sed exprobrantib⁹ respōdendū est verbū. Ut autem hoc martyres possent: p̄missū est eis ⁊ dictū: Non eñ vos estis q̄ loquimini: ⁊ spiritus patris vestri q̄ loquit in vobis. Ideo ⁊ iste cū dixisset: Respōdebo exprobrantib⁹ mihi verbū: p̄tinuo sequit: †Quo-niā speraui in †verbis tuis: Qō est vtiq̄ in p̄missis tuis. Sz qñ q̄plurimi q̄uis ad ipm corpus cuius hec verba sūt pertinētes: graui pōdere psecutiōis surgente nō valuerūt sustinere exprobrationē: ⁊ christū deficiendo negauerūt: Ideo sequit: Et ne auferas de ore meo verbū veritatis †vsq̄ valde. Ex ore suo q̄ipe dicit: quia vnitas corporis loquit: in cui⁹ mēbris etiā illi reputant: q̄ re-fecerūt ad horaz negando: sed pēnitendo postea re-uixerūt: vel etiā martyrij palmā quā p̄diderāt repa-ratā p̄fessiōe sumpserūt. Nō igit vsq̄ valde: vel sic quidā codices habēt: nō vsq̄quaq̄: hoc est nō oī-no ex ore petri: in quo erat typus ecclesie verbū ve-ritatis ablatū est: q̄ tñ ad horā negauit timore tur-batus: tamē flendo est repatus: ⁊ p̄fitendo ē postea cōronatus. Totū itaq̄ corpus christi loquit: id ē ec-clesie sancte vniuersitas: In quo toto corpe: siue q̄ negantib⁹ plurimis remāserūt fortes q̄ vsq̄ ad mor-tē p̄ veritate certarent: siue q̄ ⁊ ex his q̄ negauerūt multi repati sūt: nō est ablatū ex eius ore verbū ve-ritatis vsq̄ valde. Qō aūt ait: ne auferas: intelligen-dū ē ne auferri sinas: Propt̄ qō orādo dicim⁹: Ne nos inferas in tēptationē. Et ait ipe dñs ad petrū: Rogaui inq̄t p̄ te ne deficiat fides tua: ḃ ē ne aufera-tur de ore tuo verbū veritatis vsq̄ valde. Sequit. Quia in iudicijs tuis speraui: Vel sicut de greco quidā diligēti⁹ exp̄sserūt: supsperaui. Qō verbū ⁊ñ minus vsitate cōpositū est: tamē implet veritatis interp̄tandę necessitatē. Attētius ergo no-bis loci hui⁹ rimādus est sensus: vt intelligamus q̄n tū deus adiuuat quid sibi velit in verbis tuis spera-ui: in iudicijs tuis supsperaui. Respōdebo inq̄t ex-probrātibus mihi verbū: quoniā speraui in verbis tuis: id est quoniā mihi hoc ipe p̄misisti. Et ne aufe-ras ex ore meo verbū veritatis vsq̄ valde: qñ in iu-dicijs tuis supsperaui: id est qñ iudicia tua q̄b⁹ me corripis ⁊ flagellas: nō solū mihi nō auferūt spem: verūetiā augēt: quoniā quē diligit dñs corripit: fla-gellat autez oēm filiū quē recipit. Ecce eñ sancti et humiles corde de te p̄sumendo in psecutionibus nō defecerūt: ecce etiā q̄ de se p̄sumendo defecerūt: ⁊ ta-mē ad ipm corpus p̄tinuerūt: sibi innotescendo fle-uerūt: ⁊ tuā gratiā solidius inuenerūt: qz suā supbiā p̄diderūt. Ergo ne auferas ex ore meo verbū verita-tis vsq̄ valde: qz in iudicijs tuis speraui. Et custo-diā legem tuā semp: ¶ Id est si nō abstuleris ex ore meo verbū veritatis: custodiā legē tuā semper: In seculū ⁊ in seculū seculi. Ostēdit q̄d dixe-rit semp. Aliquādo etem semp intelligit q̄diu ḥ vi-uitur: sz hoc nō est in seculū ⁊ in seculū seculi. Melī⁹ q̄pe ita interp̄tatū est: q̄z sicut quidā codices habēt in eternū ⁊ in seculū seculi: qz nō potuerūt dicere: et in eternū eterni. Lex itaq̄ ista intelligenda est: de q̄ dicit Aplus: Plenitudo legis charitas. Hec eñ a sanctis quoz ex ore nō auferet verbuz veritatis: hoc est ab ipa christi ecclesia custodiet: nō solū in hoc sę culo: id est donec finiat hoc seculū: sz etiā in alterum qō appellat seculū seculi. Neq̄ eñ p̄cepta legis sicut hic etiaz ibi accepturi sumus que custodiamus: sed ipam legis (vt dixi) plenitudinē sine vllo peccādi ti-more seruabimus: quia ⁊ deū plenius cū viderimus amabimus ⁊ primū: quia deus erit oīa in oībus: 1.Cor.15 nec falsę cuiq̄ de primo suspicationi erit locus: vbi nullus vlli erit occultus.

¶ Explicit sermo tertiusdecimus.

¶ Incipit sermo quartusdecimus de versu psalmi vbi ait: Et ingrediebar in latitudine: vsq̄ ad Exercebor in iustificatiōib⁹ tuis.

Quiozes versus plixi psalmi huius q̄onez habent: hi aūt qui sequūtur de q̄bus nūc di putandū ē narrationē. Petebat eñ homo dei supi⁹ adiutoriū gratię dei: cū dicebat: In tua iu-sticia viuifica me: et veniat sup me misericordia tua dñe: ⁊ alia simulia vel supza vel infra: nūc autē dicit. A

Et ambulabam in latitudine: qz mandata tua exquisiui: Et loquebar in testimonijs tuis in conspectu regū: ⁊ nō cōfundebar: Et meditabar in mandatis tuis: que dile-xi: Et leuaui manus meas ad mādata tua que dilexi: ⁊ exercebor in iustificationibus tuis. Ubi narrantis verba sūt: nō petētis: velut im-petratis que petiuerat cōfitebat in dei laudib⁹: q̄les illū fecerat misericordia dñi: quā sup se venire popo-scerat. Neq̄ eñ hec ita supiozib⁹ cōiūxerat vt dice-ret: Et ne auferas ex ore meo ꝟbū veritatē vsq̄ val-de: quia in iudicijs tuis speraui. Et custodiaz legem tuā semp in seculū ⁊ in seculū seculi: Et ambulabam in latitudine: qz mādata tua exq̄siui: Et loquebar in testimonijs tuis in cōspectu regū ⁊ nō cōfundebar: ⁊ cetera isto mō: Sic eñ videt sequētia p̄cedētibus debuisse cōnectere: sed ait: Et ambulabā in latitudi-ne: Ubi copulatiua cōiūctio: id ē ⁊: velut i p̄sequēs posita est: qz nō ait: ⁊ ambulabo: quō dicebat: ⁊ cu-stodiā legē tuam semp: Aut certe si optatiuo mō di-ctū est: custodiā legē tuā: nō ait: ⁊ ambulez in latitu-dine: quasi vtrūq̄ optauerit ⁊ poposcerit: sz ait: Et ambulabā in latitudine: Ubi si cōiūctio ista nō eēt: sed a superiozū cōnectiōe libera inferret: ⁊ soluta sē-tentia ambulabā in latitudine: nihil de inusitato lo-quēdi modo hic deberet mouere lectorē: vt occult⁹ sensus quērēdus hic aliq̄s putaretur. Mimiz ergo qō nō dixit intelligi voluit: id est exauditū se fuisse: ac deinde subiunxit qualis factus fuerit: tanq̄ dice-ret: Et cū ozarē exaudisti me: ⁊ ambulabā in latitudi-ne: ⁊ cetera que isto mō dicta cōtexuit. Quid est igi-tur: ⁊ ambulabā in latitudine: nisi ambulabā in cha-ritate: que diffusa est in cordib⁹ nostris p̄ spiritū san-ctū q̄ datus ē nobis: In hac latitudine ambulabat ille q̄ dicebat: Os nostruz patet ad vos o corinthij: 2.Cor.6. cor nostrū dilatatū est. Hec aūt charitas duobus il-lis mādatis tota atq̄ integra p̄tinet: dilectione scili-cet dei ⁊ dilectiōe p̄simi: in q̄bus tota lex pendet et Matth.22. pheteę. Uñ ⁊ hic cū dixisset: Et ambulabā in latitu-dine: causā subiūxit atq̄ ait: Quia mādata tua exq̄-siui. Nōnulli aūt codices nō habēt mādata tua: sed B

testimonia: Sz mādata in plurib⁹ inuenimus: z maxime ī grecis: Cui linguę tāqz ꝓcedēti vnde ad nos ista translata sūt magis credendū esse ꝙs ambigat: Si ꝙ scire volumus quō hec mandata queſierit vel quęrēda sint: illud intueamur qō dicit magiſter bo-
Matth.7 nus z doctor z dator: Petite z accipietis: quęrite et
Luc.11. inuenietis: pulsate z apiet vobis. Et paulo post: Si ergo vos inqt cū sitis mali nostis bona data dare filijs vestris: quanto magis pater vester de cęlis est dabit bona petētib⁹ se: Ubi euidēter ostēdit qō dixerat: Petite: quęrite: pulsate nō nisi ad poscēdi: ꝫ est ad ozādi instantiā ptinere. Ali⁹ pozro euāgeliſta nō ait: Dabit bona petētib⁹ se: ꝙ multipliciter possūt intelligi: vel cozpalia vel spūalia: ꝙ circumcidit inde alia: satisqz diligēter expſſit qd nos vehement atqz instāter voluerit poscere dns: z ait: Quāto magis pater vester de cęlo dabit spiritū bonū petētib⁹
Ro.5. se: Hic est ille spūs ꝑ quē diffundit charitas in cor-
C dibus nostris: vt deū ꝓmūqz diligēdo diuīa mandata faciamus: Hic est ille spūs in quo clamamus:
Ro.8. Abba pater: Ac ꝑ hoc ipse nos facit petere qcquid desideram⁹ accipe: ipe nos facit ꝯrere quē cupimus inuenire: ipe nos facit pulsare ad quē nitimur pueni re. Hoc docet Aplūs. Qui cū dicat in spūsācto nos
Gal.4 clamare abba pater: rursus alio loco dic: Dedit de⁹ spiritū filij sui clamantē in cozda nostra: Abba pat. Quō nos clamam⁹ si ipe clamat in nobis: nisi quia ipe clamare nos fecit dū habitare cępit ī nob: Etiā hoc itaqz agit acceptus: vt largius accipiēdus petē-
Matth.7 do: quērēdo: pulsando poscat. Siue em vt vita bo-
Ro.8. na petat: siue vt bene viuat: qtquot spū dei agūtur: hi filij dei sunt. Ergo ambulabaz inqt in latitudine: quoniā mandata tua exquisiui. Exqsiuerat z ꝛuenerat: quē petierat: z accepat spiritū bonū: quo factus ē bonus: bene faceret bona ex fide quę ꝑ dilectionē
D opatur. Et loquebar inqt de testimonijs tuis in conspectu regū z nō ꝛfūdebar: tanqz ille ꝙ petierat z accepat: vt resꝑōderet exprobrātib⁹ sibi verbū: z non auferret ex ore eius verbū veritat. Itaqz ꝑ illa vsqz ad mortē certans: nec in cōspectu regū ꝛfūdebatur eā loqui. Testimonia qppe in qbus dicit qō loqbat: grece martyria nūcupant: quo verbo iam vtimur ꝑ latino: Unde dictū est etiā vocabulū marty-
Matth.10 rū: qbus ꝑ dixit Ieſus qz z ante reges eū fuerāt cōfessuri. Et meditabar inqt in mandatis tuis quę dilexi: Et leuaui manus meas ad mādata tua quę dilexi: Siue qō nonnulli codices habēt in vtroqz versu dilexi valde: aut nimis au vehemēter: ſicut interpretari placuit: qō grece σφοδρὰ dr. Mādata ergo dei dilexit ꝑ hoc qz ābulabat ī latitudie: ꝑ spiritū scz scīm:
Ro.5 ꝑ quē dilectio ipa diffundit z dilatat cozda fideliū. Dilexit aūt z dilatat z cogitando z opando. Nam qō ad cogitationē ptinet ait: Et meditabar in mandatis tuis: Qō aūt ad opationē: Et leuaui man⁹ meas ad mādata tua: Utriqz āt sentētię addidit: ꝙ dile-
1.Timoth.1 xi. Finis em ꝓcepti est charitas de corde puro. Qñ isto fine: id est hui⁹ rei cōtēplatiōe fit mandatū dei: tūc fit vere opus bonū: z tūc leuant man⁹: qz supnū est quo leuant. Propterea de ipsa charitate loquit
1.Cor.13 Aplūs z dicit: Supeminentē viā vob demōstro. Et
Eph.3 alio loco: Cogſcere vos inqt volo ēt supemīnētē scię charitatē christi. Mā si de ope mādato⁹ dei merces terrenę felicitatis expetit: deponūtur manus poti⁹ qz leuant: quia terrena emolimēta quę nō sursū sed dorsū sūt: illo opere requirunt. Ad vtrūqz aūt pertinet qō sequit: Et exercebar in iustificatiōib⁹ tuis: Quod plures interptes dicere maluerūt: qz lętabar aut garriebā: qō aliqui interpati sūt ex eo qō grece habet αλολεσχορ. Exercet quippe in iustificationibus dei lętus: z quodāmodo garrulus: qui manda eius quę diligit: z cogitandi z operandi delectatiōe custodit.

A Saen

Explicit sermo decimusquartus.

Incipit sermo quintusdecimus.

Considerēmus quantū donet dns: z pertemus hos versus magni psalmi huius.

C † Memēto verbi tui seruo tuo: in q̄ spem dediſti mihi: Hęc me consolata est in humilitate mea: †quoniā †verbū tuū viuificauit me. Nūquid obliuio sicut in homine: cadit in deum: Cur ergo ei dicit: memento: Quis in alijs sanctis scripturę locis ipm verbū oīno ponat: vt est: Quare mei oblitus es: z obliuiſceris inopiaz nostrā: z ipe deus per ꝓphetā: Oīes inquit iniqui tates eius obliuiscar: Et alibi atqz alibi sępius hoc legit: Sed nō vt hominibus ista contingūt: ita intelligunt in deo. Mā sicut deū pęnitere dicit: quādo prę ter hominū spem res mutat: ꝓsilio nō mutato: quia ꝓsiliū dni manet in ęternū: ita dicit obliuiſci qñ tardare videt adiutoriū: vel ꝓmiſſū: vel nō retribuere digna peccantibus: vel si quid huiusmodi: tanqz ei⁹ memoria sit elapsū qō speratur siue timet: z nō fit. Dicūtur ista locutione mozali qua humanus mouetur affectus: ꝙuis em deus faciat certa dispositiōe: nō deficiente memoria: nec obscurata intelligentia: nec volūtate mutata. Cum itaqz dicit ei: memento: ozantis desideriū (quia ꝓmiſſū poscit) ostendit: z extendit: nō de⁹ ꝙsi ei de mēte id exciderit admonetur. Memēto inqt verbi tui seruo tuo: hoc est ipleꝓmiſſū seruo tuo: In quo spem dediſti mihi: hoc est B in quo verbo quoniā ꝓmiſiſti mihi: me sperare feciſti. Hęc me consolata est in humilitate mea: hec scilicet spes quę data est humilibus: dicente scriptura: Jac.4 Deus superbis resistit: humilibus aut dat gratiā. 1.Pet.4 Unde ozet ꝓpto etiā ipe dns ait: Quoniā qui se exal- Luc.14.c.18 tat humiliabit: z qui se humiliat exaltabit. Bene h intelligimus etiā illam humilitatē: nō qua se quiscz hūiliat ꝓfitēdo peccata: nec sibi arrogando iusticiā: sed qua quiscz humiliat aliqua tribulatione vel trię ctiōe quā meruit eius superbia: aut exercet ꝓbatur qz eius patiētia. Unde paulo post dicit hic psalmus: Priusqz humiliarer ego deliqui. Et illud in libro Sapiētię: In dolore sustine: z i humilitate tua Ecc.2 patientiā habe: qm in igne ꝓbat aurū z argentum: homies vero acceptabiles in camino humiliatiōis. Qō ait acceptabiles: ibi spem dedit quę consolaret in humilitate. Et dns ieſus hāc hūilitatē cū discipulis prędicaret a persecutoribus esse venturā: nō eos sine spe reliquit: sed hanc etiā qua cōsolarent dedit Luc.21. dicens: In vestra patiētia possidebitis animas vestras. De ipo quoqz corpe qō ab inimicis posset occidi: z quasi penitus interire: capillus inquit capitis Ibidem. vestri non peribit. Hęc spes data est corpori christi qō est ecclesia: qua cōsolaret in hūilitate sua. Propter quā spem dicit z aplūs Paulus: Si aūt quod nō videmus speramus: ꝑ patientiā expectam⁹: Si

eternoꝝ est spes ista ꝓmiſſoꝝ. Est ⁊ alia spes quę in
būilitate tribulatiōis plurimū ꝓſolat: quę sancti da
ta est in verbo dei adiutoriū gratię pollicētis: ne ꝺſ
ficiat. De qua re dicit Apls: Fidelis deus q
nō ꝓmittet vos tēptari ſuper id qđ poteſtis: ſed faci
et cū tēptatiōe etiaz exitū vt poſſitis ſuſtinere. Hāc
ſpem dedit etiā ſaluatoꝛ oꝛe ſuo quādo ait: Hac no
cte poſtulauit ſathanaſ vexare vos ſīc triticū: ⁊ ego
rogaui ꝓ te petre ne deficiat fides tua. Hanc ſpem
dedit ⁊ in oꝛōne quā docuit: vbi monuit vt dicam⁹:
Ne nos inferas in temptationez. Quodāmodo eñ
ꝓmiſit ſe daturuz ſuis piclitantibus qđ dici voluit
ab oꝛantibus. Et nimirū de hac ſpe magis iſte pſal
mus intelligēdus eſt dicere: Hęc me cōſolata eſt in
humilitate mea: quoniā verbū tuū viuificauit me.
Qđ exꝑſſius iterꝑtati ſunt: q nō verbū ſed eloquiū
poſuerūt. Greꝯus eñ λόγος habet: qđ ē eloquiū:
nō λόγος: qđ eſt verbū. Sequit aūt: Superbi
iniquę agebant vſq; †valde: a lege aūt tua
nō declinaui. Superbos inteliigi voluit perſecu
toꝛes pioꝝ: Et ideo ſubiecit: A lege aūt tua nō decli
nauit: quia hoc eū facere illoꝝ pſecutio cōpellebat.
Quos vſq; valde inique dicit egiſſe: quia nō ſolum
erant impij: verūetiā pios impios eſſe cogebāt. In
hac humilitate: hoc eſt in hac tribulatiōe ſpes cōſo
lata eſt quę data ē in verbo dei pollicētis adiutoriū:
ne deficiat fides martyrū: ⁊ ꝑſentia ſpūs ſui vires i
pertētis laboꝛātibus: vt euadētes de muſcipula ve
nantiū dicerēt: Niſi quia dñs erat in nobis foꝛtaſſe
viuos abſoꝛbuiſſent nos. An foꝛte qđ ait: Hęc me
cōſolata eſt in humilitate mea: illā dicit humilitatez
qua homo eſt deiectus ⁊ ꝓiectus in moꝛtē ex pecca
to illo qđ valde infeliciter in paradiſi felicitate com
miſſū eſt: In hac q̄ꝑe humilitate in qua homo va
nitati ſimilis factus eſt: ⁊ dies ei⁹ ſicut vmbra ꝑter
eunt: oñes filij ire ſūt: niſi ꝑ mediatoꝛē reconcilient
deo: q ꝓdeſtinati ſūt in eternā ſalutē ante mūdi con
ſtitutionē: in quo mediatoꝛe ⁊ antiqui iuſti ſpem ha
bebāt: quādo eū in carne venturū ꝓ ꝓphetię ſpiritū
ꝓuidebant. Qđ ergo verbuz ad eos fiebat de illo:
eñā hoc bene hic intelligit verbū: ſi ⁊ ipoꝛū accipi
mus iſtam vocē: De quo verbo dictū ē: Memento
verbi tui ſeruo tuo i quo mihi ſpem dediſti: Hęc me
cōſolata eſt in humilitate mea: hoc eſt in iſta moꝛta
litate mea: Quia eloquiū tuū viuificauit me: vt ſpē
vitę haberē ꝓiectus in moꝛtē. Superbi inique age
bāt vſq; valde: quandoquidē eoꝝ ſuperbiā nec hu
militas moꝛtalitatis edomuit. A lege aūt tua nō de
clinaui: qđ me facere cogebāt ſuperbi. ¶ Memoꝛ
fui iudiciꝝ tuoꝝ a ſeculo dñe: ⁊ cōſola
tus ſum: Vel ſic alij codices habēt: et exhoꝛta
tus ſum: id eſt exhoꝛtationē accepi. Utrūq; enim
potuit interꝑtari de verbo greco qđ eſt παράκλησις.
Tęp. A ſeculo ergo ex quo genus humanū ſumpſit
exoꝛdiū: memoꝛ fui iudiciꝝ tuoꝝ ſuper vaſa ire q̄
parata ſunt in perditionē: ⁊ cōſolatus ſum: quia per
hęc q̄s oñdiſti diuitias gr̄e ⁊ glorię tuę in vaſa mi
ſericoꝛdię tuę. †Tędiū tenuit me †a peccatoꝛi
bus derelinquētibus legem tuā. Cantabi
les mihi erant iuſtificationes tuę in loco i
colatus mei: Vel ſicut alij codices habent: in lo
co peregrinationis meę. Ipa ē illa humilitas
in loco moꝛtalitatis ⁊ peregrinationis hominis de
padiſo: ⁊ de illa ſupna hieruſalē eiecti vnde quidam Gen.3
deſcendens in hiericho incidit in latrones: ſed ꝓpter Luc.10
miſericoꝛdiā quę per illum ſamaritanū cū illo facta
eſt: cantabiles illi erāt iuſtificationes dei in loco pe
regrinationis ſuę: q̄uis eū tędiū teneret a peccato
ribus relinquētibus legem dei: quia cū eis cōuerſa
ri in hac vita vel ad tempus cogit: donec area ven
tilet. Poſſunt eñ iſti duo verſus ad ſingulas ptes
vnius ſuperioꝛis aptari: vt qđ ait: Memoꝛ fui iudi
cioꝝ tuoꝝ a ſeculo dñe: ad hoc referat: Tędium te
nuit me a peccatoꝛibus derelinquētibus legem tuā:
Oꝛ vero ibi ait: Et cōſolatus ſum: ad hoc referatur:
Cantabiles mihi erant iuſtificationes tuę in loco pe
regrinationis meę. Memoꝛ inquit fui †in nocte Alr. †non habet
nominis tui domine: ⁊ cuſtodiui legē tuā. F
Noꝛ eſt illa humilitas vbi eſt moꝛtalitatis erumna:
noꝛ eſt in ſuperbis inique agētibus vſq; valde: noꝛ
in tędio a peccatoꝛibus relinquētibus legē dei: noꝛ
eſt poſtremo in loco peregrinatiōis hui⁹: donec ve 1.Cor.4
niat dñs ⁊ illuminet abſcōdita tenebꝛarū: ⁊ manife
ſtabit cogitationes coꝛdis: ⁊ tūc laus erit vnicuiq; a
deo. In hac ergo nocte memoꝛ homo eſſe debet no
minis dei: vt qui gloꝛiat: i dño gloꝛiet. Propter qđ 1.Cor.1
⁊ illud ſcriptū eſt: Nō nobis dñe nō nobis: ſed no Ps.113
mini tuo da gloꝛiā. Sic eñ quiſq; nō in ſua ē in dei
gloꝛia: qꝛ nec in ſua ſed in dei iuſticia: id eſt a deo ſibi
donata cuſtodit legē dei: ſicut iſte ait: Memoꝛ fui in
nocte nomis tui dñe: ⁊ cuſtodiui legē tuaz: Quā nō
cuſtodiſſet ſi in ſua virtute cōfidēs: nominis dei me
moꝛ nō fuiſſet. Adiutoriū eñ noſtrū: in nomie dñi. Ps.123
Propter qđ ſecut⁹ adiūxit. Hęc facta eſt mihi: B
†quoniā †iuſticias tuas exquiſiui. Iuſticias Alr. †quia
vtiq; tuas q̄bus iuſtificas impiū: nō meas: quę nū †iuſtificationes
q̄ me piū faciūt ſed ſuperbū. Nō eñ erat iſte alicꝛs Ro.4
eoꝝ qui ignorantes dei iuſticiā: ⁊ ſuā volentes cō Ro.10
ſtituere: iuſticię dei nō ſunt ſubiecti. Has ergo iuſti
cias q̄bus iuſtificant gratis per gratiā dei qui ꝑ ſe
ipos iuſti eſſe nō poſſūt: melius alij interꝑtati ſūt iu
ſtificationes: quia reuera Δίκαιοσυνήας: id ē iu
ſticias: ſed Δικαιώματα greꝯus habet: quę ſūt iu
ſtificationes. Sed quid ſibi vult qđ ait: Hęc facta ē
mihi: Hęc quid? An foꝛte lex: quia dixerat: Et cu
ſtodiui legem tuā: q̄bus verbis ſubiūxit: Hęc facta
eſt mihi: tanq̄ diceret: hęc lex facta eſt mihi? Sed
nō eſt rememoꝛandum in exponēdo: quō ſit ei facta
lex dei. Greca eñ locutio vnde iſta tranſlata eſt: ſatt
indicat nō de lege dictū eſſe: hęc facta eſt mihi: quia
lex in eadē lingua generis maſculini eſt: ⁊ fęminino
ꝓnomine etiaz ibi ſcriptum eſt: Hęc facta eſt mihi.
Queriť ğ prius quę illi facta ſit: deinde quō illi fa b
cta ſit: Quęcūq; illa ſit: Hęc inq̄t facta ē mihi: Nō
vtiq; hęc lex: quia hūc ſenſū ſicut dixi greꝯus expel
lit. Foꝛte ergo hęc noꝛ eſt: quia tota ſuperioꝛ ſentē
tia ſic ſe habet: Memoꝛ fui in nocte nominis tui do
mine: ⁊ cuſtodiui legē tuā: ⁊ ſequit: Hęc facta eſt mi
hi: Quia vtiq; nō lex: ꝓfecto noꝛ eſt quę facta eſt il
li. Quid eſt igit noꝛ mihi facta eſt: quia iuſtificatio
nes tuas exquiſiui? Lux quippe potius eſt ei facta
nō noꝛ: quia iuſtificationes exquiſiuit dei: Ac ſic re
cte intelligit: facta eſt mihi: ac ſi diceret: facta eſt ꝓ
me: id eſt factū ē vt ꝓderet mihi. Si eñ humilitas
illa moꝛtalitat⁹ nō abſurde intelligit noꝛ: vbi inuicē
latent coꝛda moꝛtaliū: vt de talibus tenebꝛis innu

merabiles ⁊ graues tẽptationes oriant: ita vt in eadem nocte ptranseant etiã bestię syluę: catuli leonuz rugientes quęrẽtes a deo escam sibi: Unde etiaz de illo leone rugiente ⁊ quęrente quez deuozet: dñs ait qđ iaz supza cõmemozaui: Hac nocte postulauit satha nas vexare vos sicut triticuz: id est hac nocte in qua ptranseunt bestię syluę: vos leo ille magn⁹ quę sinit a deo escam sibi: profecto hęc ipa humilitas in loco peregrinationis huius quę nox recte intelligit ꝓdest eis qui salubziter exercent in ea vt discãt non superbire: ꝓpter qđ malũ in istã noctẽ pulsus est homo: Initiũ em̃ superbię homis ẽ apostatare a deo: Sed gratis iustificutus: atq; vt in ista humilitate ꝓficiat varijs tẽptationibus huius noctis oppositus: iam intelligens dicat quod in hoc psalmo aliquãto post dicit: Bonũ est mihi q humiliasti me: vt discã iustificatiões tuas. Nam qđ est aliud: bonũ est mihi quia humiliasti me: nisi hęc humilitas q̃ nox vocat facta est mihi: id est factũ est vt prodesset mihi: Sed quare hoc: Quia scilicet iustificationes tuas nõ meas exquisiui. Possumus etiã quod dictũ est: Hęc facta est mihi: sic intelligere: vt nec lex: nec nox subaudiat: sed hoc ꝓnomẽ qđ est hęc: nõ accipitur aliter: q̃ se habet ille in alio psalmo locus vbi legit: Una petij a dño: hanc requirã. Nec dicit quid vnã vel quã vnã de qua dixerit hanc requirã: sed fẽminũ genus quasi pro neutro positũ est. Inusitate qp pe dictũ est: Unã petij: hanc requirã: vbi nõ subaudit quę illa vna sit: qđ vsitatius diceret: Unũ petij a dño: hoc requirã: vt inhabitem in domo dñi. In his em̃ neutris nõ solet exigi neutrũ qđ subaudiendũ sit: vtputa vnũ bonũ: aut vnũ donũ: vel si quid huiusmodi: sed quicqđ illud est: etiam si masculino vel fẽminino genere nuncupet: vel sine vllo nomine vllius generis quibuslibet verbis insinuetur: solita omnino locutione sub genere neutro intelligit. Ita q̃ ⁊ hic eo modo dici potest: Hęc facta est mihi: tanq; dictũ esset: hoc factũ est mihi. Si aũt queram⁹ quid illud sit: occurrit quod supza dixerat: Memoz fui in nocte nominis tui dñe: ⁊ custodiui legem tuã. Hoc factũ est mihi: id est hoc quod custodiui legem tuã: nõ per meipm feci: sed factũ est mihi vtiq; abs te: qz iustificationes nõ meas sed tuas exquisiui. Deus ẽ em̃ inquit apostolus qui operat in vobis: ⁊ velle et operari pro bona voluntate. Hoc etiã per ꝓphetaz deus dicit: Et faciam vt in iustificationib⁹ meis ambuletis: ⁊ iudicia mea obseruetis ⁊ faciat. Quapzopter deo dicente: Ego faciã vt iudicia mea obseruetis ⁊ faciatis: rectissime iste dicit hoc factũ est mihi: vt cũ quęsieris quid illud sit: respõdeat quod supza dixerat: vt custodirem legez dei. Sz qz iste in longũ sermo ꝓcessit: ea quę sequũtur dño donante ab alio melius tractabũtur exordio.

Explicit sermo quintusdecimus.

Incipit sermo decimussext⁹ de Ihesu psalmi: Pars mea dñs: vsq; ad Misericordia tua dñe plena est terra.

Aleph. א

Hos versus psalmi huius magni nũc aggredimur in dei voluntate tractandos: Pars mea dominus: Quod habent quidam: Portio mea domine. Qđ vtruz ideo dicatur: quia particeps eius est quisq; ei adhęret: sicut scriptũ est: Mihi aũt adhęrere deo bonũ est: Nõ em̃ existendo sunt homines dij: sed fiũt participando luius vnius qui verus est deus: An qz sicut pres sibi eligunt homines in hoc mũdo: siue sortiũtur: alius hoc alius illud vnde quisq; viuat: quodãmodo portio piozuz deus est vnde semp viuãt. Uterq; sensus nõ est absurdus. Sed quod sequit hic audiamus. Dixi custodire legem tuam. Quid est: portio mea dñe dixi custodire legem tuaz: nisi quia ita erit portio cuiusq; dñs cũ legem eius custodierit: Sed quomodo custodit nisi hoc donet atq; ad hoc adiuuet spiritus viuificans: ne littera occidat: ⁊ peccatũ occasione accepta per mandatuz operet in homine omnẽ concupiscentiã: Inuocandus est igitur. Sic em̃ ab eo fides impetrat qđ lex imperat: Quoniam qui inuocauerit nomen dñi saluus erit. Et ideo vide quid subiungat. †Precatus sum faciẽ tuam in toto corde meo. Et dicens quo sit precatus est: Miserere mei inquit ſm eloquiũ tuum. Et tanq; exauditus atq; adiutus ab eo quẽ precatus est: †Quia cogitaui inquit vias meas: ⁊ auerti pedes meos in testimonia tua. Auerti scz a vijs meis quę displicuerũt mihi: vt irent in testimonia tua: atq; ibi haberent viam. Plures em̃ codices nõ habent quia cogitaui: sicut in quibusdã legitur: ⁊ tãtũmõ: cogitaui. Qz aũt h positũ ẽ: Et auerti pedes meos: nõnulli hñt: quia cogitaui ⁊ auertisti pedes meos: vt hoc dei potius gratię tribuat: ſm illud quod apls ait: Deus est em̃ qui operat in vobis: cui etiam dicit: Auerte oculos meos ne videant vanitatẽ. Si oculos ne videant vanitatẽ: cur non ⁊ pedes ne sectẽtur errorem: Propter quod ⁊ illud scriptũ est: Oculi mei semper ad dominũ: quia ipe euelet de laqueo pedes meos. Sed siue auertisti pedes meos: siue auerti pedes meos legat: ab illo fit vt faciamus cuius faciem ꝓcatus est in corde suo: et cui dixit: Miserere mei ſm eloquiũ tuũ: hoc ẽ ſm verbuz promissionis tuę. Filij quippe ꝓmissionis: in semine reputent abzae. Deniq; hoc impetrato gratię beneficio: Paratus sum inquit ⁊ non sũ turbatus: vt custodiã mandata tua. Quod alii qui interpzetati sunt ad custodiendũ mandata tua: aliqui vt custodirẽ: aliqui custodire: quod grẽc⁹ posuit Τοῦ φυλαξασ͂ι. Qz vero parat⁹ fact⁹ sit ad custodienda diuina mandata: subdidit dicens: Funes peccatoruz circumplexi sunt me: ⁊ legis tuę nõ sum oblitus. Funes peccatorũ inimicorũ: siue spiritualiũ sicut diabolj ⁊ angelorũ eius: siue carnaliuz in quibus filijs infidelitatis diabolus operat. Nõ em̃ hoc nomen quod dictum est peccatorũ ab eo q̃ sunt peccatores: quod in gręcinatũ est: sed ab eo q̃ sunt peccatores: quod in gręco euidenter apparet. Cũ itaq; minant mala quibus terreant iustos: ne pro lege dei patiant: quodãmodo funibus implicant: velut valida ⁊ robusta restis sua. Trahunt em̃ peccata sicut restẽ longaz: ⁊ hinc sanctos iplicare conãtur: ⁊ aliqñ pmittunt ⁊ pmũt. Sed si implicant corpus: nõ implicant animã: vbi non est iste dei legis oblitus: quia sermo dei non est alligatus. Media nocte inquit surgebã ad confitendũ tibi: super iudicia iustificię tuę: Quia ⁊ hoc ipm q̃ funes peccatorũ circumplectũtur iustum: iudicia sunt iustificę dei. Propter qđ dicit apostolus petrus tempus esse vt iudicij incipiat

Ibidem. at a domo dñi: Et si initiū inquit a nobis: qualis finis erit eis qui nō credunt dñō euangelio? Et si iust⁹ ꝯdez vix salu⁹ erit: peccator ꝛ impi⁹ vbi parebunt? Hoc em̄ ait de ꝓsecutionibus quas patiebaꝫ ecclesia: cū funes peccatorū circumplecterent eam. Proinde mediā noctem grauiora tribulationis ītelligendā existimo: in qua dixit: Surgebam: quia nō eū sic affligebat vt deiiceret: sed exercebat vt surgeret: id est vt eaīpa tribulatiōe ad fortius confitendū ꝓficeret. Jam vero quia ista fiunt gratia dei p ieſū christū dominū nostrū: vocē personę suę per hāc ꝓphetiā suo corpori adiūgit ipse saluator. Ad ipsum caput em̄ ꝓprie qō sequit ꝓtinere arbitror. Particeps ego sum omniū timentiū te: ꝛ custodientiū mandata tua: Sicuti est in epistola ḡ ad hebrēos scribit: Qui em̄ sanctificat ꝛ qui sanctificantur: ex vno oēs. Propter quā causaz: nō ꝓfundit fratres eos vocare. Et paulopost: Propterea ergo inqt: qz pueri cōmunicauerūt sanguini ꝛ carni: ꝛ ipe ꝑmodū participauit eisdez. Quod quid est aliud ḡ eorū particeps factus est: Necz em̄ efficeremur participes diuinitatis eius: nisi ipe mortalitatis nr̄e particeps fieret. Mā ꝛ in euāgelio quo nos diuinitatis eius participes facti sumus: ita dicit: Dedit eis potestatē filios dei fieri his q̄ credūt in noīe ei⁹: Qui nō ex sanguinibus necz ex volūtate carnis: nec ex voluntate viri: sed ex deo nati sunt. Ut aūt hoc fieret: quia ꝛ ipe factus est particeps mortalitat̄ nr̄e: ita ibi sequit: Et verbū caro factū est: ꝛ habitauit in nobis. Per hanc eius participationē nob gratia subministrat: vt caste timeamus deū: ꝛ custodiamus mandata eius. Proinde ipe dñs iesus loquit ī ista ꝓphetia: sed quędā in mēbris suis ꝛ vnitate corporis sui: tanqz in vno quodaz homine diffuso toto orbe terrarū: ꝛ succrescente p volumina seculorum: quędā vero in seipo capite nostro. Unde ꝛ hoc ē qō ait: Particeps ego sū omniū timentiū te: ꝛ custodientiū mandata tua. Et qz ꝓpter hoc q̄ particeps factus est fratrū suorū: deus omniū: īmortalis mortalium: ideo granū cecidit ī terrā: vt mortificatū multū fructū faceret. Et de ipo fructu secut⁹ adiūxit. Misericordia tua domine plena est terra. Et inde hoc: nisi cū iustificat impi⁹? Jn cuius gratię scientia vt ꝓficiat adiungit: † Et iustificationes tuas doce me.

¶ Explicit sermo decimusseptimus. ¶ Incipit sermo decimusseptimus de versu psalmi: Suauitatē fecisti cum seruo tuo dñe: vsqz ad: Bonū mihi lex oris tui super milia auri ꝛ argenti.

In versus psalmi huius de qbus nūc in voluntate dei disputaturi sumus ab hoc incipiūt: † Suauitatem fecisti cum seruo tuo domine ꝑm verbum tuum: Vel potius: ꝑm eloquiū tuū. Sz qō ait grecus χρηστοτής: aliquādo suauitatem: aliquando bonitatē nostri interptes transtulerūt. Verū quia suauitas potest esse ꝛ in malo: quando illicita quęqz ꝛ immunda delectant: pōt etiā esse ꝛ in ea quę ꝓcedit voluptate carnali: sic debemus intelligere suauitatem: quam χρηστοτεχάρ greci vocāt: vt in bonis spiritualibus deputet. Propter hoc em̄ eā ꝛ bonitatē nostri appellare maluerūt. Nihil h̄ ḡ aliō dictū existimo: suauitatē fecisti cū seruo tuo: nisi fecisti vt me delectaret ꝛ bonū. Qñ ei delectat ꝛ bonū: magnū dei donū ē: Qñ aūt bonū op⁹ qō lex impat fit timore ꝑne ñ amore iustitię: cū deus metuit nō amat: seruiliter fit nō liberaliter. Seruus aūt nō manet in domo ī eternū: filius manet in eternū: quia cōsūmata charitas foras mittit timorē. Suauitatē itaqz fecisti cū seruo tuo dñe faciēdo filiū qui seru⁹ fuit: ꝑm eloquiū tuū: hoc est ꝑm ꝓmissū tuū: vt ꝑm fidem firma sit ꝓmissio oīm semini. † Suauitatē ꝛ † eruditionē ꝛ scientiam doce me inquit: † quoniā mandatis tuis credidi. Augeri sibi ista poscit ꝛ ꝓfici. Nam vtiqz quia iā dixerat: Suauitatē fecisti cū seruo tuo: quō dicit suauitatē doce me: nisi vt ei gratia dei magis magisqz abūdet: vel innotescat dulcedine bonitatis? Habebāt em̄ fidem qui dixerūt: Domine auge nobis fidem. Et q̄diu viuit in hoc mundo: profitientiū est hęc cātatio. Addidit aūt ꝛ eruditionē vt sicut plures codices habēt disciplinā. Sed disciplinam quā greci appellant φηδιάν: vbi scripturę nostrę ponere cōsueuerūt: ibi intelligenda est p molestias eruditio: ꝑm illud: Quē em̄ diligit dñs corripit: flagellat aūt omnē filiū quē recipit. Hęc autē apud ecclesiasticas litteras dici assolet disciplina: interpretata de greco vbi legit φηδια. Hoc enim verbum in greco positū est in epistola ad hebrēos: vbi latin⁹ interpres ait: Omnis em̄ disciplina ad ꝓsens nō gaudū videt esse sed tristitię: postea aūt fructū pacificū his qui per eā certarūt reddet iustitię. Cū quo ergo fac de⁹ suauitatē: id ē cui ꝓpti⁹ ispirat boni delectationē: atqz vt apti⁹ id explicē: cui donat a deo charitas dei: ꝛ ꝑ deū charitas ꝓximi: ꝓfecto istam ozare debet: q̄ tm̄ sibi augeat h̄ donū: vt nō solū ꝓ illo ꝓtēnat delectationes ceteras: sed etiam ꝓ illo quaslibet perferat passiones? Ita suauitati salubriter addit disciplina: Nō em̄ quātu lecūqz suauitati vel bonitati: hoc est charitati sanctę poscenda est ꝛ obtinenda: sed tam magnę vt sub eius ꝓessura nō possit extingui: sed sicut ingens flāma sub impetu venti ḡnto magis reprimit̄: tāto ardētius excitari. Jdeo parū fuit dicere: suauitatē fecisti cū seruo tuo: nisi rursꝰ repeteret vt eū doceat suauitatē: tantā vtiqz vt disciplinaz possit patientissime sustinere. Tertia ponit scientia: quoniaz si magnitudine sua ḡcedit scientia magnitudinē charitatis: nō ędificat sed inflat. Cuz ergo tāta fuerit charitas in bonitate suaui: vt tribulatiōibus nō possit extingui quas adhibet disciplina: qz tūc vtilis erit scientia: q̄ inotescat etiā sibi homo quid ipse meruerit: ꝛ quę a deo donata sint ei: ꝓ quę posse se sciat quę se posse nesciebat: ꝛ per seipsū oīno nō poterat. Qō aūt nō ait: da mihi: sed doce me: quomodo suauitas docet si nō detur? Quādoquidē multi qō eos nō delectat sciūt: ꝛ quarū rerum habēt cognitionē: nō habent suauitatē? Suauitas em̄ disci nō potest: nisi delectet. Item disciplina quę significat emendatoziā tribulationē: accipiēdo discitur: id est nō audiendo vel legendo vel cogitādo: sed experiēdo. At vero scia quā tertio loco posuit ī his quę ait: doce me: docendo dat. Nam quid est aliud docere: q̄ scientiā dare? Et hęc duo ita sibi cōnexa sūt: vt alterū sine altero esse non possit. Nemo em̄ docet nisi discat: ꝛ nemo discit nisi doceat. Et iō si discipulus capax nō sit eorū quę a doctore dicuntur: nō potest doctor dicere: ego eū docui: ꝑ ipe nō

Ibidem. fratres eos vocare. Et paulopost: Propterea ergo inqt: qz pueri cōmunicauerūt sanguini ꝛ carni: ꝛ ipe ꝑmodū participauit eisdez. Quod quid est aliud ḡ eorū particeps factus est: Necz em̄ efficeremur participes diuinitatis eius: nisi ipe mortalitatis nr̄e particeps fieret. Mā ꝛ in euāgelio quo nos diuinitatis eius participes facti sumus: ita dicit: Dedit eis potestatē filios dei fieri his q̄ credūt in noīe ei⁹: Qui nō ex sanguinibus necz ex volūtate carnis: nec ex voluntate viri: sed ex deo nati sunt. Ut aūt hoc fieret: quia ꝛ ipe factus est particeps mortalitat̄ nr̄e: ita ibi sequit: Et verbū caro factū est: ꝛ habitauit in nobis. Per hanc eius participationē nob gratia subministrat: vt caste timeamus deū: ꝛ custodiamus mandata eius. Proinde ipe dñs iesus loquit ī ista ꝓphetia: sed quędā in mēbris suis ꝛ vnitate corporis sui: tanqz in vno quodaz homine diffuso toto orbe terrarū: ꝛ succrescente p volumina seculorum: quędā vero in seipo capite nostro. Unde ꝛ hoc ē qō ait: Particeps ego sū omniū timentiū te: ꝛ custodientiū mandata tua. Et qz ꝓpter hoc q̄ particeps factus est fratrū suorū: deus omniū: īmortalis mortalium: ideo granū cecidit ī terrā: vt mortificatū multū fructū faceret. Et de ipo fructu secut⁹ adiūxit. Misericordia tua domine plena est terra. Et inde hoc: nisi cū iustificat impi⁹? Jn cuius gratię scientia vt ꝓficiat adiungit: † Et iustificationes tuas doce me.

¶ Explicit sermo decimusseptimus. ¶ Incipit sermo decimusseptimus de versu psalmi: Suauitatē fecisti cum seruo tuo dñe: vsqz ad: Bonū mihi lex oris tui super milia auri ꝛ argenti.

In versus psalmi huius de qbus nūc in voluntate dei disputaturi sumus ab hoc incipiūt: † Suauitatem fecisti cum seruo tuo domine ꝑm verbum tuum: Vel potius: ꝑm eloquiū tuū. Sz qō ait grecus χρηστοτής: aliquādo suauitatem: aliquando bonitatē nostri interptes transtulerūt. Verū quia suauitas potest esse ꝛ in malo: quando illicita quęqz ꝛ immunda delectant: pōt etiā esse ꝛ in ea quę ꝓcedit voluptate carnali: sic debemus intelligere suauitatem: quam χρηστοτεχάρ greci vocāt: vt in bonis spiritualibus deputet. Propter hoc em̄ eā ꝛ bonitatē nostri appellare maluerūt. Nihil h̄ ḡ aliō dictū existimo: suauitatē fecisti cū seruo tuo: nisi fecisti vt me delectaret ꝛ bonū. Qñ ei delectat ꝛ bonū: magnū dei donū ē: Qñ aūt bonū op⁹ qō lex impat fit timore ꝑne ñ amore iustitię: cū deus metuit nō amat: seruiliter fit nō liberaliter. Seruus aūt nō manet in domo ī eternū: filius manet in eternū: quia cōsūmata charitas foras mittit timorē. Suauitatē itaqz fecisti cū seruo tuo dñe faciēdo filiū qui seru⁹ fuit: ꝑm eloquiū tuū: hoc est ꝑm ꝓmissū tuū: vt ꝑm fidem firma sit ꝓmissio oīm semini. † Suauitatē ꝛ † eruditionē ꝛ scientiam doce me inquit: † quoniā mandatis tuis credidi. Augeri sibi ista poscit ꝛ ꝓfici. Nam vtiqz quia iā dixerat: Suauitatē fecisti cū seruo tuo: quō dicit suauitatē doce me: nisi vt ei gratia dei magis magisqz abūdet: vel innotescat dulcedine bonitatis? Habebāt em̄ fidem qui dixerūt: Domine auge nobis fidem. Et q̄diu viuit in hoc mundo: profitientiū est hęc cātatio. Addidit aūt ꝛ eruditionē vt sicut plures codices habēt disciplinā. Sed disciplinam quā greci appellant φηδιάν: vbi scripturę nostrę ponere cōsueuerūt: ibi intelligenda est ꝓ molestias eruditio: ꝑm illud: Quē em̄ diligit dñs corripit: flagellat aūt omnē filiū quē recipit. Hęc autē apud ecclesiasticas litteras dici assolet disciplina: interpretata de greco vbi legit φηδια. Hoc enim verbum in greco positū est in epistola ad hebrēos: vbi latin⁹ interpres ait: Omnis em̄ disciplina ad ꝓsens nō gaudū videt esse sed tristitię: postea aūt fructū pacificū his qui per eā certarūt reddet iustitię. Cū quo ergo fac de⁹ suauitatē: id ē cui ꝓpti⁹ ispirat boni delectationē: atqz vt apti⁹ id explicē: cui donat a deo charitas dei: ꝛ ꝑ deū charitas ꝓximi: ꝓfecto istam ozare debet: q̄ tm̄ sibi augeat h̄ donū: vt nō solū ꝓ illo ꝓtēnat delectationes ceteras: sed etiam ꝓ illo quaslibet perferat passiones? Ita suauitati salubriter addit disciplina: Nō em̄ quātu lecūqz suauitati vel bonitati: hoc est charitati sanctę poscenda est ꝛ obtinenda: sed tam magnę vt sub eius ꝓessura nō possit extingui: sed sicut ingens flāma sub impetu venti ḡnto magis reprimit̄: tāto ardētius excitari. Jdeo parū fuit dicere: suauitatē fecisti cū seruo tuo: nisi rursꝰ repeteret vt eū doceat suauitatē: tantā vtiqz vt disciplinaz possit patientissime sustinere. Tertia ponit scientia: quoniaz si magnitudine sua ḡcedit scientia magnitudinē charitatis: nō ędificat sed inflat. Cuz ergo tāta fuerit charitas in bonitate suaui: vt tribulatiōibus nō possit extingui quas adhibet disciplina: qz tūc vtilis erit scientia: q̄ inotescat etiā sibi homo quid ipse meruerit: ꝛ quę a deo donata sint ei: ꝓ quę posse se sciat quę se posse nesciebat: ꝛ per seipsū oīno nō poterat. Qō aūt nō ait: da mihi: sed doce me: quomodo suauitas docet si nō detur? Quādoquidē multi qō eos nō delectat sciūt: ꝛ quarū rerum habēt cognitionē: nō habent suauitatē? Suauitas em̄ disci nō potest: nisi delectet. Item disciplina quę significat emendatoziā tribulationē: accipiēdo discitur: id est nō audiendo vel legendo vel cogitādo: sed experiēdo. At vero scia quā tertio loco posuit ī his quę ait: doce me: docendo dat. Nam quid est aliud docere: q̄ scientiā dare? Et hęc duo ita sibi cōnexa sūt: vt alterū sine altero esse non possit. Nemo em̄ docet nisi discat: ꝛ nemo discit nisi doceat. Et iō si discipulus capax nō sit eorū quę a doctore dicuntur: nō potest doctor dicere: ego eū docui: ꝑ ipe nō

didicit: dicere autē potest: ego ei dixi qō dicendum fuit: sed ille nō didicit: quia nō percepit: nō comprehendit: nō intellexit. Nam ꝓfecto ꝛ ille didicisset si
E iste docuisset. Et ideo ds quādo vult docere: ꝑbus dat intellectū: sine quo ea quę ad diuinā doctrinam pertinent homo nō potest discere. Unde ꝛ iste paulo post dicit: Da mihi intellectū ꝫ vt discam mādata tua. Potest itaq; homo cū docere aliquē cupit dicere illa quę dixit dns discipulis suis posteaq; resurrexit a mortuis: sed facere qō ille fecit nō potest: Ait
Luc.24 em euangeliū: Tūc aperuit eis sensū vt intelligerēt scripturas: ꝛ dixit illis. Quid aūt illis dixerit: ibi legitur: Sed ī cęperunt qō dixit: quia vnde caperent aperuit. Docet ergo ds suauitatē inspirando delectationē: docet disciplinā: temperādo tribulationē: docet scientiā insinuando cognitionē. Cū itaq; alia sint quę ideo discimus vt tantūmodo sciamus: alia vero vt etiā faciamus: quādo ds ea docet: sic docet vt ea scienda sciamus aperiendo veritatē: sic docet vt faciendo faciamus inspirādo suauitatē. Hecq;
Ps̄.142 em frustra ei dicit: Doce me vt faciā voluntatē tuā. Sic inquit doce vt faciam: nō tantūmodo vt sciaz. Ipa quippe recte facta: fructus est noster quē reddimus agricolę nostro. Sed scriptura dicit: Dominꝰ
Ps̄.84 dabit suauitatē: ꝛ ŕa nostra dabit fructū suū. Quę aūt ista terra est: nisi ds qua dicit eidē ipi q̄ dat suauitatem: Anima mea velut terra sine aqua tibi: Qō
Ps̄.142 vero cū dixisset: suauitatē ꝛ disciplinā ꝛ scientiā doce me: adiūxit atq; ait: Quoniā mandatis tuis credidi: Nō īmerito queri potest cur nō dixerit: obedi
F ui: ꝫ credidi. Alia em sūt mandata: alia sūt ꝓmissa. Mandata facienda suscipimꝰ: vt accipere promissa mereamur. Promissis ergo credimꝰ: mandatis obtēperamus. Quid est ergo: mādatis tuis credidi: nisi credidi qō tu illa mādaueris nō aliqs hō: q̄uis ꝙ hoies hoibꝰ ministrata ꝛ mōstrata sint: Quia itaq; credidi tua esse mandata: ipa fides mea qua id credidi impetret abs te gratiā: qua faciā qō mandasti. Si em hō mihi hęc iuberet forinsecus: nūqd vt etiam facerē qō iubebat adiuuaret intrinsecus: Doce ergo me suauitatē inspirando charitatē: doce me disciplinā donādo patientiā: doce me scientiaz: illuminādo intelligentiam: quoniā mandatis tuis credidi.
G Te illa credidi mandasse qui ds es: ꝛ homini donas vnde facias eū facere quod mandas. Pzi⁹ q̄ hūiliarer inq̄t ego deliqui: ꝓpter verbum tuū: Uel sic alij expōnius hūt: ꝓpterea eloquiū tuū custodiui: Utiq; ne rursū humiliarer. Quod
Gen.3 ad illam humiliationē melius referr̄ quę facta est in adam: in quo omnis creatura humana tanq; in radice vitiata: quoniā veritati subiecta esse nō voluit: sb
Ro.9. iecta est vanitati. Qō vasis misericordię ꝓfuit expiri: vt deiecta ꝛ deleta superbia: diligat obediētia: ꝛ pereat ſi reditura miseria. Suauis es dñe: Uel sic plures habent: suauis es tu domine: Aliq; etiā suauis es tu: Uel: bonus es tu: Sicut de hoc
Ar. ꝛbonitate verbo superius tractauimus: Et in tua ꝛsuauitate doce me iustificationes tuas. Uere vult facere iustificationes dei: quādo eas in eius suauitate vult discere ab eo cui dixit: Suauis es tu dñe. Deniq; sequit: Multiplicata est sup me iniq̄tas superboꝝ: Eoꝝ scilicet qbus nō ꝓfuit ꝙ postea q̄ reliquit: humiliata ē humana natura. Ego autem in toto corde ꝛmeo scrutaboꝛ mandata tua. Quantalibet inquit abundet iniquitas: nō in me refrigescet charitas. Tanq; ille hoc dicit: qui i eius suauitate iustificationes dei discit. Quāto magis gis em suauia sunt quę iubet qui iuuat: tanto magis ea scrutat amans vt cognita faciat: ꝛ faciendo cognoscat: quia perfectius cognoscunt cū fiunt. Longu⁹ latū est ꝛvt lac coꝛ eoꝝ. Quoꝝ nisi superbozū: quoꝝ super se multiplicatā dixit iniquitatez: Obduruisse autē coꝛ eoꝝ vult intelligi hoc verbo ꝛ hoc loco. Naz dicit ꝛ in bono: sicut i psalmo septuagesimo septimo dicit: Mons īcaseatus: mōs pinguis: ꝛ intelligitur gratia plenus. Nam ꝛ illic quidā coagulatus interpretati sunt. Sed vide quid ad se opportunebat duricię coꝛdis illoꝝ. Ego vero inquit legē tuā meditaꝛ sū. Quā legē: Utiq; iustissimā ꝛ misericordissimaz: vñ illi dr̄: Et lege tua miserere mei. Supbis resistit vt obdurent: hūlibꝰ aūt dat grāz: vt diligāt obediētiā: ꝛ ne recipiāt excellentiā. Obedi tatione quippe legis huius voluntaria seruaī mihi humilitas: vt pēnalis euadaī humilitas: Deq; mor dicit. Bonū mihi ꝛquoniā humiliasti me: vt discam iustificationes tuas. Dicinū aliqd ꝛ superius iaz dixerat: Prius q̄ humiliarer ego deliqui: ꝓpterea eloquiū tuū custodiui. Ipo quippe fructu ostendit ꝙ bonū illi fuerit humiliari: Sed illic dixit ꝛ causam ꝙ humilitatē pēnalem relinquendo precesserit. Qō vero ibi ait: Propterea eloquiū tuum custodiui: hic autem: vt discam iustificatiōes tuas: satis significasse mihi videt hoc esse ista nosse quod custodire: hoc ē custodire qō nosse. Hecq; em christus non nouerat qō arguebat: ꝛ tamen arguebat peccatū: cū dictum de illo sit ꝙ nō nouerat peccatum. Nouerat ergo quadā noticia: ꝛ rursus quadam ignorantia nō nouerat. Sic ꝛ iustificatiōes dei multi discūt ꝛ nō discunt. Nouerant em eas quadā noticia: ꝛ rursus quadā ignorātia: quoniā nō faciūt qō nouerūt: nō nouerūt. Eo mō hic ergo ītelligēdꝰ est dixisse: vt discam iustificationes tuas: ea noticia qua fiunt. Hę autē quia nō fiūt nisi per dilectionē: vbi q̄ facit habet delectationē. ꝓpter qō dictū ē: In tua suauitate doce me iustificationes tuas: sequens versus ostēdit vbi ait: ꝛBona mihi lex oꝛis tui: sup milia auri ꝛ argēti: Ut ꝑfectꝰ diligat charitas legē dei: ꝙ diligit cupiditas milia auri ꝛ argēti.

Explicit sermo decimusseptimus.

Incipit sermo decimusoctauus de versu psalmi: Manꝰ tue fecerūt me ꝛ finxerūt me: da mihi intellectū vt discam mandata tua.

Quando ds hominē fecit ex puluere ꝛ animauit flatu: nō ibi cōmemoratū est ꝙ manibus fecerit. Cur itaq; quibusdaz visum fuerit verbo dei fecisse cętera: hominē vero velut aliqd ꝓcipuū fecisse manibus suis nō video: nisi forte q̄ ex puluere formatū legit homis corpus: nō potuisse fieri nisi manibus arbitrant: nec attendūt quod in euangelio de verbo dei scriptū est: Omnia per ipsum facta sūt: nō posse ꝓstare si nō per verbū factū ē etiā corpus humanū: Sed adhibent testimoniū de hoc psalmo: ꝛ dicūt: Ecce vbi aptissime clamat homo: Manꝰ tue dñe fecerūt me ꝛ finxerūt me: quasi non etiam aperte dictum sit: Uidebo cęlos opera digitoꝝ tuoꝝ: nec minus aperte dictum sit: Et ope-

Ar. finus

Matth.24

Ar. finis

Ps̄.4

Ar. tenus

2.Cor.5

Ar. thoma

Ioth.

Ar. plalmo

Iob.10.

Gen.2

Iob.4

Ps̄.8

Ps̄.101.c

ra manuū tuarum sunt cęli: multoq; apertius: ⁊ ari
dam terraz manus eius finxerunt. Manus ergo dei
sunt potestas dei. Aut si pluralis numerus eos mo
uet quia nō dictum est: manus tua: sed manus tuę:
acciplant manus dei virtutem ⁊ sapientiā dei: quod
vtrūq; vn⁹ dictus est christus: Qui etiam intelligi
tur brachiuz domini vbi legitur: Et brachiū domi
ni cui reuelatum est: Aut accipiant manus domini
filiū ⁊ spiritum sanctū: quia ⁊ spiritus sanct⁹ coopera
tor est patris ⁊ filij: Unde ait Apostolus: Diа hęc
opaī vn⁹ atq; idem spiritus. Propterea quippe di
xit: vnus atq; idem spiritus: ne tot spiritus eius ąt
opera putarentur: q; nō sine patre ⁊ filio spirit⁹ ope
retur. Liberū est igitur quomodo intelligaī man⁹
dei: dum tamen nec ea quę facit manibus verbo fa
cere negetur: nec ea quę fecit verbo: manibus face
re nō putetur: Nec propter manus forma corpoz⁊:
aut alia manus sinistra: alia dextra: nec ꝓpter verbū
sonus oziz aut motus animi transitoziꝰ operanti
deo inesse credaī. Nec defuerūt qui duo ista verba:
fecerūt me: ⁊ finxerūt me: sic distinguerent: vt aiaz
mā dixit de⁹: Oēm flatū ego feci: ō corpe aūt legiī:
tū fecisse: corpus aūt finxisse dicerent: quia de ani
Gen. 2. Et finxit deus hoiem de puluere terrę: tāq; fiat q̄dē
ofne qō fingiī: nō tamen fingaī ofne qō fit: Et ideo
animā factam potius dicūt esse q̄ fictam: quia non
est corpus sed spiritus: quali nō scriptū sit: Qui fin
xit spiritū hominis in ipo. Uerūtamen quādo vtrū
q; hoc verbū de homine in loco vno ponīt: ⁊ vtrūq;
hominis: id est ⁊ anima ⁊ corpus diuinitus cōdituz
nō negaī: nō inelegāter distribuūtur singulis singu
la: vt anima facta: corpus aūt fictuz intelligatur: si
ue formatū: siue plasmatū. Nam quidā interpretes
noluerūt dicere: finxerunt me: sed plasmauerūt me:
magis diligentes minus latine declinare de greco:
q̄ dicere finxerūt: qō aliquādo etiā de simulatione
Ibidem dici soiet. Sed vtrū hoc fm adam dictū est: ex quo
cū sint oēs homines propagati: quis hominū q̄n
ille factus est: etiam se factū non potest dicere ozigi
nis seminisq; ratione? An etiā fm hoc recte dici po
tuit: Manus tuę fecerunt me ⁊ plasmauerūt me: q;
vnusquisq; nō sine opere dei etiam de parentib⁹ fit
ipo creante: illis generantibus? Quoniā si operato
ria dei potentia rebus subtrahatur intereūt: nec ali
quid oīno siue de mundi elementis: siue de geni
Gene. 1. toribus: siue de seminibus nascīt si ea nō operet de⁹
us. Propter qō ait ꝓphetę Hieremię: Prius q̄ te
formarē in vtero noui te. Sed nūquid sine intelle
ctu fecit hominē deus: siue primū: siue vnūquemq;
nascentiū: vt nūc dicat ei: Manus tuę fecerunt me:
⁊ plasmauerūt me: da mihi intellectuz? Nonne ipsi
naturę humanę intellectus est inditus: vt eo discer
natur a pecore? Aut sic est deformata peccando: vt
etiam hoc in ea reformādū sit? Propter qō ⁊ Aplūs
Eph. 4. nouamini spiritu mentis vestrę: Et vtiq; intellectus
in mente est. Hinc rursus ait: Renouamini in noui
te mentis vestrę. De his aūt qui huius regenerati
onis consortes nō erunt: hoc inquit dico ⁊ testificoz
Ibidem. in domino: vt nō iam ambuletis sicut ⁊ gentes am
bulant in vanitate mentis suę: obscurati intelligen
tia: alienati a vita dei per ignorātiā: quę est in illis ꝓ
pter cęcitatem corꝺis eoꝝ. Propter hos igiī inte
riozes oculos ąq; cęcitas ē deū nō intelligere vt ape
rianī: ⁊ magī magisq; serenenī: fide mūdentur coz
da: Da mihi inquit intellectum vt discam mandata
tua. Quis enī nisi aliquis itelligat nemo possit cre
dere in deū: tamen ipa fide qua credit sanaī: vt intel
ligat ampliozą. Alia sunt enī quę nisi intelliganī nō
credimus: ⁊ alia sūt quę nisi credamus nō intelligi
mus. Nam cū fides sit ex auditu: auditus autē per
verbū dei: quomodo credit prędicanti fidem qui vt
alia taceam linguā ipsam quā loquiī non intelligit?
Sed nisi essent rursus aliqua quę intelligere nō pos
sumus: nisi ante credamus: ꝓpheta nō diceret: Nisi
crediderit is nō intelligetis. Proficit ergo noster in
tellectus ad intelligenda quę credat: ⁊ fides proficit
ad credenda quę intelligat: ⁊ eadē ipa vt magis ma
gisq; intelliganī in ipo intellectu proficit mens. Sz
hoc nō fit ꝓprijs tanq; naturalibus viribus: sed deo
adiuuāte atq; donante: Sicut medicina fit nō natu
ra: vt vitiatus oculus vim cernendi recipiat. Qui er
go dicit deo: Da mihi intellectū vt discam mandata
tua: non oīmō expers eius est velut pecus: nec ita
q̄uis homo vt in eoꝝ numero deputandus sit: qui
Eph. 4. ambulant in vanitate mentis suę: obscurati intelli
gentia: alienati a vita dei. Nam si talis esset nec hoc
diceret. Non autē parui est intellectus nosse a quo
poscendus est intellectus. Et cogitandū est quanto
sint altius intelligēda diuina mandata: quando ad
ea discenda sibi adhuc dari intellectū petit qui iam
sic intelligit: ⁊ qui eloquia dei se custodisse ante iam
dixit. Qz autem interpretati sunt nostri: da mihi in
tellectū: breui⁹ dixit greęus συρέτισώμοι: quia
vno verbo complexus est: da mihi intellectū: quod
ē σύρέτισόρ: qō latine vno ẏbo dici nō pōt: tāq;
si nō posset latine dici: sana me: ⁊ diceret: da mihi sa
nitatē: sic hic dictū ē: da mihi itellectū: aut sanū me
fac: sicut etiā hic dici pōt: intelligētē me fac: qō q̄dē
potuit ⁊ angelus facere. Nā dixit danieli: Ueni itel
lectū dare tibi: Et hoc verbū ē in greco: qō etiā hic
ē σύρέτισε: tanq; si diceret latin⁹ sanitatē dare ti
bi: qō greę⁹ dixisset sanare te. Nō enī circūloqueret
latin⁹ interps dicēdo itellectū dare tibi: s quēadmo
dū dici pōt a sanitate sanare te: ita dici possit ab itel
lectu intellectuare te. Sz si pōt hoc ⁊ angel⁹ facere:
q̄d est q; iste ꝑ a deo sibi poscit vt faciat? An q; deus
āgelo iusserat vt faceret? Ita vere: Nā christ⁹ itelli
giī ꝑ iussisse angelo vt faceret eo loco: vbi ait ꝓpha:
Ibidem. Et factū est cū videre ego daniel visū: ⁊ quęrebā in
tellectū: ⁊ ecce sterit in ꝺspectu meo vt visus viri: et
audiui vocez viri inter vbal ⁊ vocauit ⁊ dixit vlai:
Fac itelligere illū visionē: Et ibi ī greco ẏbū ꝑ ē q̄
⁊ hic: id ē σύρέτισίον. Deus itaq; p seipm: quia
Joh. 1. luxē q̄ illuminat pias mētes: vt ea q̄ diuina dicūt:
vel ostendunt intelligāt. Sz si ad hoc ministro vtiī
angelo: pōt quidē aliq̄d agere angel⁹ in mētē hoīs:
vt capiat lucē dei: ⁊ p hāc intelligat: Sed ita ꝺz intel
lectū dare hoī ⁊ quasi (vt ita dicā) intellectuare ho
minē quemadmodū quisq; dicit lucez dare domui:
vel illuminare domū cui fenestram facit: cū eam nō
sua luce penetret ⁊ illustret: sed tantūmodo aditum
quo penetreī atq; illustreī aperiat: Sz nec sol q̄ p fe
nestrā illustrat domū: ipe creauit eandē domū: aut
hominē qui fenestrā fecit in domo: aut ipse illi iussit
vt faceret: aut adiuuit ipse facientē: aut aliquid egit

Act. 17

D
3. sē. dis. 24. post hoc. in medio

Ro. 10

Esaie. 7

Eph. 4

E

Daniel. 8

F

Joh. 1

vt aperiret qua suū lumen infunderet. Deus autez t hoīs mentez rationabilē atq; intellectualem fecit: quę posset capere lumen eius: t angelū talē fecit qui operari posset aliquid vnde ad capiendū lumen dei mens adiuuaret humana: t eandē sic adiuuat mentem vt angelicā recipiat operationez: t eam sic illuminat de seipo: vt nō solū illa quę a veritate mōstrātur: sed ipam quoq; pficiendo pspiciat veritatē. Sz quoniā res quidē necessarias quārum existimo tam plixa disputatiōe tractauimus: dilatis sequētibus psalmi hui⁹ ꝓsib⁹: ꝑmonē istū isto fine claudamus. ¶ Explicit sermo decimusoctauus. ¶ Incipit sermo decimusnonus de versu psalmi: Qui timent te videbūt me t iocundabūtur: vsq; ad Fiat cor meuz īmaculatū in tuis iustificationib⁹ vt nō confundar.

A Domin⁹ nr̄ ihesus in hoc psalmo per ꝓphetā sibi petiuit intellectuz dari a deo: t corpori suo qđ ē ecclesia ad dei mādata discēda. Cū ipo em̄ vita corporis eius: hoc est populi ei⁹: absc̄dita est in deo: t ipe in eodez corpore suo indigentiam patitur: t poscit qđ membris suis ē necessariuz. Manus tuę inquit fecerūt me t plasmauerunt me: da mihi intellectū vt discā mandata tua. Quia tu īquit formasti me: tu reforma: vt fiat in corpore christi qđ ait Apl̄us: Reformamini in nouitate mentis Epb.4 vestrę. B Qui timent te inquit videbunt me et iocundabunt: Vel sicut habent alij codices: lętabūtur: quia in verba tua †sperani: Id est Al. †supsperaui in ea quę promisisti: vt sint promissionis filij semen Gen.22.et.26 abrae: in quo benedicunt omes gentes. Qui sūt autem qui timent deū: t quē videbūt t lętabunt: quoniā in verba dei sperauit? Si corpus christi est: id ē ecclesia cuius est vox ista p christū vel in ipa t de ipsa tanq; de seipso ista vox christi ē: nūquid nō ipsi sūt in eis qui timent deū? Quis est ergo ille quem vident t iocundabunt? An populus ipse se videt et iocundat? Et sic dictū est: Qui timent te videbunt me t lętabunt: quia in verba tua sperauī: vel sic alij diligētius expresserūt: supsperaui: tanq; diceret: Qui timent te videbūt me ecclesiā tuā: t iocundabūtur: quia in verba tua supsperauit: cū ipi sint ecclesia qui vident ecclesiā t iocūdant? Sed cur nō dixit: qui timent te vident me t iocundant: sed timent te verbū ꝑsentis temporis posuit: videbūt autem t iocundabūtur futuri tēporis verba sunt? An quia in psenti tēpore timor est: q̄diu tēptatio est vita hūana su-
Job.7 per terram? Iocunditas autē quā voluit hic intelli-
Matth.13 gi: tūc erit: quādo iusti fulgebūt in regno patris sui sicut sol. Hinc em̄ etiam illud in alio psalmo legit:
Ps.30. Qđ multa multitudo dulcedinis tuę dne: quā abscōdisti timētibus te. Hūc ergo q̄diu timent nondum vident: sed videbūt t iocundabunt: qz t illic sequit:
Ibidem. Perfeciste autē sperātibus in te: t hic quia in verba tua sperauī: vel supsperaui: vt in verbo ita composito: t cura interptis diligētiozis expsso: etiā illud itel
Epb.3 ligam⁹ qđ dr: potēs ē deus facere supra q̄ petim⁹ t intelligimus: vt quia supra q̄ petimus t intelligimus sunt: parū sit ea sperare: sed debeamus supspe rare. Quia ergo adhuc timet ecclesia quę in hac vita est: t nondū se videt in eo regno vbi erit eius secura iocunditas: sed inter periculosas tēptatōes ī hoc
1.Cor.10 mūdo laborat vbi audit: Qui se putat stare: videat ne cadat: cōsiderans huius mortalitatis miseriaz in qua iugū graue sup filios adam a die exitus de ven- Eccl.40 tre matris eor: sic in oīnibus ptendit vsq; in diez sepulturę in matrē omniū: vt ꝓpter carnē ꝓcupiscētez Gal.5. aduersus spiritū etiā regenerati gemere sub ei⁹ gra uitate cogant: Hęc ergo ꝓsiderās: Cognoui inqt dne qz iusticia iudicia tua: t i veritate tua Al.†equitas L humiliasti me. Fiat misericordia tua vt cō solet me ꝑm eloquiū tuū seruo tuo. Miseri- cordia t veritas ita diuino eloquio cōmendant: vt cū in multis inueniant locis: maxime in psalmis q̄- Ps.24. dam etiā loco legat: Uniuersę vię dñi misericordia t veritas. Et hic quidē primo veritatē posuit: quia humiliati sumus in mortē: iudicante illo cuius iudicia iusticia est: deinde misericordiā qua īstauramur ad vitam: ꝓmittente illo cuius beneficiū gratia est. Ideo ait: Scōm eloquiū tuū seruo tuo: id ē ꝑm qđ promisisti seruo tuo. Siue g̃ regeneratio qua hic in dei filios adoptamur: siue fides: t spes: t charitas: 1.Cor.13 quę tria ędificant in nobis: q̄uis ō misericordia dei veniant: tamē in hac erūnosa t pcellosa vita solacia sunt miserozū: nō gaudia beatoz: Ideo dictū ē: Fi- D at misericordia tua vt ꝓsoleā me. Sed quia post hęc t p hęc etiā illa ventura sunt: ideo sequit: Veniāt mihi miserationes tuę vt viuā. Tunc em̄ vere vi- uā: quādo nihil potero timere ne moriar. Ipa em̄ t sine vllo additamēto dicit vita: nec itelligit nisi eter na vita t btā: tāq; sola dicēda sit vita in cui⁹ cōpa-
Matth.5. tione ista quā ducim⁹ mors potius sit appellanda q̄ vita: Quale illud est in euangelio: Si vis venire ad vitam: serua mandata. Nūquid addidit eternaz vel beatā? Item de resurrectiōe carnis cū loqueretur: Job.5 Qui bene fecerūt inquit: in resurrectionē vitę. Me- q; hic ait: eternę seu beatę. Sic t hic: Veniant inqt miserationes tuę t viuā. Meq; ꝺ ait: In eternū viuā: vl beate viuā: q̄si aliud ñ sit viuere q̄ sine vllo fine: t sine vlla miseria viuere. Sed ꝺ q̄ merito? Qz lex Gal.5. īquit tua meditatio mea est. Hęc meditatio nisi esset in fide quę p dilectionē operat: nunq; ꝓpter eam posset ad illā vitā quispiam puenire. Hoc dicē dum putauī: ne quisq; cū tota legem memorię mādauerit: nō tacēs qđ ꝓcepit: nec tñ viuēs vt ꝓcepit: arbitret se fecisse qđ legit: qz lex tua meditatio mea ē: t hic se adeptum existimet: qđ ꝺbis supioziꝺ ꝓpē ꝺ meritū postulauit: vbi dictū ē: Veniāt sup me miseratōes tuę t viuā. Hęc meditatio amāti ē cogitatio: t tm amā- Matth.24 tis vt charitas nō frigescat hui⁹ meditatiōis suę q̄n talibet abundātia ꝓsipet iniquitati alienę. Denicq; Al.†quia E sequit t dicit: Confundant superbi† quoniā iniuste iniquitatē fecerūt in me: ego aūt exerceor in mandatis tuis. Ecce qđ ait: medi- tatio legis dei: vel potius: meditatio lex dei. Con- uertant inquit †ad me qui timent te: t q̄† co- Al.†tmbi gnoscunt testimonia tua. In nōnullis codicibus inuenim⁹ t grecis t latinis: Conuertant mi- timentes mouerunt hi: Qđ tantūdē valere existimo: quantū si dicat ad me. Sed quis est iste qui hoc dicit? Nō em̄ quisq; hominū hoc dicere audebit: aut si dicat audiend⁹ ē. Mirū ergo ille est qui etiam superius interposuit ꝓpter ētatē vocis suę dicēs: Particeps ego sū oīm timentiū te: qz factus est particeps mortalitatis nr̄ę: vt nos particeps diuinitatis ipi⁹ fieremus. Nos vni- us particeps ad vitā: ad mortē vero particeps ille

multoꝝ. Ipe est enī ad quem conuertunt timentes deū: ⁊ qui cognoscūt dei testimonia: de illo per ꝓphetas tanto ante prędicta: i eius presentia per miracula paulo ante monstrata. ¶ Fiat inquit coꝛ meum immaculatū in tuis iustificationib⁹: vt nō confundar. Redit ad vocē coꝛporis sui sancti scz populi sui: ⁊ īmaculatū fieri coꝛ suū precat: hoc est coꝛ membꝛoꝝ suoꝝ in iustificationibus dei: non in viribus eoꝝ. Poposcit enī hoc: nō ꝓsumpsit. Q̄ autē addidit: vt nō confundar: tale aliq̄d ⁊ in primis huius psalmi versibus inuenit: vbi dixit: Utinā dirigant viē meę ad custodiendas iustificatiōes tuas: Tūc nō confundar dum inspicio in oīa mandata tua. Quod ibi quia dixit vtinā: vno verbo significauit optantis: hoc isto loco apertiꝛibus verbis expsit ozantis dicēdo: fiat coꝛ meū immaculatū: vt nec in illa nec in ista sententia quę vtraq̄ vna est: inueniatur audacia de libero arbitrio contra gratiā confitentis. Quod autē ait ibi: Tunc nō cōfundar: hoc ait hic: vt nō cōfundar. Fiat ergo coꝛ meū immaculatū membꝛoꝝ ⁊ coꝛporis christi: gratia dei p ipm coꝛporis caput: hoc est per iesū christū dominū nostrū: per regenerationis lauacrū: vbi abolita sunt oīa ꝑterita peccata nostra per spiritū adiutoꝝ: per qd cōcupiscimus aduersus carnē: ne vincamur in pugnis nostris: per dominicę ozationis affectū: in q̄ dicim⁹: Dimitte nob̄ debita nr̄a: Ita donata nobis regeneratiōe: adiuti confessione: fusa ꝑcatione: fiat coꝛ nostrū īmaculatū vt nō cōfundamur: quia ⁊ hoc ad iustificatiōes dei ptinet quādo inter ei⁹ alia ꝑcepta prędicitur: Dimittite ⁊ dimittet vobis: da⁊ dabitur vobis.

¶ Explicit sermo decimusnonus. ¶ Incipit sermo vicesimus de versu psalmi: Defecit in salutare tuum anima mea: vsq̄ ad Scōm misericordiā tuā viuifica me: ⁊ custodiā testimonia oris tui.

Diuuante dño istam magni huius psalmi partē considerandaz exponendāq̄ suscepimus: vbi dicit: Defecit † in salutare tuum anima mea: ⁊ in verbum tuū † speraui. Nō oīs defectus vel culpę putandus est esse vel pęnę. Est etiā defect⁹ laudabilis vel optabilis. Nā cū sint inter se duo ista cōtraria: ꝓficere ⁊ deficere: vsitatius ꝓfectus in bono accipit: defectus in malo: quādo nō additur vel subintelligit in quid ꝓficiat vel deficiat. Cū vero additur: potest ⁊ malū esse ꝓficere: bonū q̄ deficere. Aperte quippe dixit Apl's: Prophanas autē verbozū nouitates euita: multū enī ꝓficient ad impietatē. Ait ⁊ de quibusdā: Prolus est: a malo in bonū bonus est. Bono quippe defectu dictus est: Desiderat ⁊ deficit aīa mea in atria dñi. Sic ⁊ hic nō ait: defecit a salutari tuo: sed defecit in salutare tuū: hoc est ad salutare tuuz aīa mea. Bonus est ergo iste defectus. Indicat enī desiderū boni: nondū quidē adepti: sed auidissime ac vehementissime cōcupiti. Sed quis hoc dicit: nisi genus electū: regale sacerdotiū: gens sancta: populus acquisitionis: Ab origine generis humani vsq̄ ad huius sęculi finez: in eis qui suo quiq̄ tempoꝛe hic vixerunt: viuūt: victuri sunt: desiderant christū: teste sanctissimo sene symeōe: Qui cū eū infantē accepisset in manus: dixit: Nūc dimittis domine seruū tuū ſm verbū tuū i pace: quonīā viderūt oculi mei salutare tuū. Acceperat enī respoſū diuinū: non se gustaturū mortē: donec videret christū dñi. Quale aūt desiderium fuit in isto sene: tale fuisse credendum est in oīnibus superioꝝ temporum sanctis. Unde ⁊ ipe dñs discipulis ait: Multi ꝓphetę ⁊ reges voluerūt videre q̄ vos videtis: ⁊ nō viderūt: ⁊ audire q̄ auditis: ⁊ nō audierūt: vt ex ipoꝝ etiā voce hoc loco agnoscit: Defecit in salutare tuū anima mea. Nec tūc ergo quieuit hoc desiderium sanctoꝝ: nec nūc quiescit in christi coꝛpoꝛe q̄d est ecclesia vsq̄ ad terminū sęculi: donec veniat desideratus cūctis gentibus: sicut ꝓmittit p ꝓphetā: Propter q̄d dic Apostolus: Supest mihi coꝛona iusticię: quā reddet mihi dñs in illa die iustus iudex: nō solū aūt mihi: sed ⁊ oībus q̄ diligūt manifestationē ei⁹. Hoc itaq̄ desiderium de quo nūc agimus: de dilectiōe ꝓsurgit manifestatiōis eius: De qua itē dicit: Cū christ⁹ apparuerit vita vestra: tūc ⁊ vos cū illo apparebitis in gl'ia. Prima enī tpa ecclesię ante virginis partū sanctos habuerūt qui desiderarent incarnatiōis eius aduētū: ista vero tpa exā ascendit in cęlū sanctos habent qui desiderēt ei⁹ manifestationē ad viuos ⁊ mortuos iudicādos. Nec hoc ecclesię desiderium ab initio vsq̄ in finē sęculi requieuit aliquantū: nisi q̄diu hic cū discipulis in carne puersatus ē: vt totius coꝛporis christi in hac vita gementis vox cōuenienter intelligat: Defecit in salutare tuū anima mea: ⁊ in verbū tuū speraui: hoc ē in ꝓmissū: quod spes facit: vt p patientiā expectet q̄d a credentibus non videtur. Etiā hic grecus illud verbū habet: q̄d quidā nostri interptes supsperauit transferre maluerūt: quia p culdubio plus futurū ē q̄ dici potest. Defecerūt inquit oculi mei in eloquiū tuuz: dicentes: quādo cōsolaberis me: Ecce rursus in oculis: sed vtiq̄ interioꝝ laudabilis ⁊ felix ille defect⁹: nō veniens ex infirmitate animi: s ex fortitudine desideriī i ꝓmissū dei. Hoc enī ait i eloquiū tuū. Quō aūt tales ocli dicūt: qñ ꝓsolabert me: nisi cū tali intentiōe ⁊ expectatiōe oraī ⁊ gemit: Lingua enī loq nō ocli solēt: s oculoꝝ q̄dāmodo vox ē desideriī oratio. Nec in eo q̄d ait: qñ ꝓsolaberis me: tanq̄ moras se ꝓpeti ostendit. Unde est etiā illud: Et tu dñe vsq̄quo: Q̄d aut ideo fit vt dulciꝛ veniat dilata iocūditas: aut iste sensus est desiderantiū: cum spaciū tēpoꝛis etiā q̄d subuenienti breue est: longū est amanti. Nouit aūt dñs q̄d quando faciat: q̄ in mensura ⁊ numero ⁊ pondere cūcta disponit. Ardētibus autē spūalib⁹ desideriis: carnalia desideria sine dubitatione frigescūt: Propt̄ h̄ sequit † Qm̄ fact⁹ sū † tāq̄ vter i pruina: iustificationes tuas nō sum oblit⁹. Nimiꝝ enī p vtrē carnē mortē hui⁹: p pruinā vo cęleste bñficiū vult itelligi: q̄ carnis ꝓcupiscētię velut frigoꝛe cohibēte toꝛpescūt: Et fit hinc vt iustificatiōes dei de memoria nō labant: dū nō cogitatur aliūde: quō fit q̄d ait Apl's: Carnis ꝓuidentiaz ne feceritis in ꝓcupiscētijs. Ideo cū dixisset: qm̄ factus sū tanq̄ vter in pruina: sbiecit: Justificationes tuas nō sū oblit⁹: h̄ est iō nō sū oblitus: qm̄ talis factus sū. Feruoꝝ enī cupiditatis obtoꝛpuit: vt ferueret memoria charitat. Quot sūt dies serui tui: qñ facies de persequētibus me iudicium: In Apocalypsi est ista vox martyrū: ⁊ eis unperat

Matth.13

2. Timoth.4

Aggei.2

Coll'.3

Ro.8.

Ps.6

Sap.ij.

Ar'. †Quia. †sicut.

Ro.ix

Apoc.6.

patientia donec fratrum eoꝝ numerus impleat. De diebus ergo suis interrogat corpus christi qui futuri sūt in hoc seculo: ⁊ ne quisq̄ putaret adhuc eccle/siam nō futurā q̄ finis seculi venerit: ⁊ aliq̄d tempo/ris futuꝝ in hoc seculo quo ecclesia iam nō sit in ter/ris: propterea cū quesisset de diebus suis: adiunxit etiam de iudicio: ꝓfecto demonstrans vsq̄ ad iudi/cīū in quo de psecutoribus eius est futura vindicta: ipam quoq̄ in terris futurā. Si aūt quenq̄ mouet cur quērat: qđ cuꝝ discipuli quererent: magister re/
Act. i spondit: Nō est vestrū scire tempora quę pater po/suit in sua potestate: cur nō credam⁹ in isto loco psal/mi huius esse ꝓphetatū hoc ipm illos fuisse quę situ/ros: ⁊ ecclesię vocē quę hic tanto ante prędicta est il/lorū interrogatione completā: Qđ autem sequitur:

Ꝫ

Alr. †fabulatões †non habet †nō habet

Narrauerūt mihi iniqui †delectationes: ſz nō †ita vt lex tua †dñe: Eas sic transferre volue/runt interpretes nostri quas greci ἀδολεσχίας vocant: qđ vsq̄adeo vno verbo nequaq̄ dici latine potest: vt aliqui delectationes: aliq̄ fabulatiōes eas dicerent: vt nō īmerito accipiat esse quidē illas exer/citatiōes: sed in sermōe cū quadā delectatiōe. Has vero habent in diuersis sectis ac ꝓfessionibus ⁊ lit/terę seculares ⁊ iudęoꝝ quę deuterosis nūcupatur: ꝓtinens ꝑter diuinarū canonē scripturarū milia fa/bularū: habet eas ⁊ hereticoꝝ vana atq̄ errabunda loquacitas. Nos omes iniquos intelligi voluit: a q̄/bus sibi narratas dicit ἀδολεσχίας: id est ex/ercitatiōes delectabiles verbis. Sz nō inquit vt lex tua dñe: qz me in ea veritas nō verba delectāt. De/
Alr. †iniqui niq̄ adiū git. Omnia mandata tua veritas: †i/iusti psecuti sūt me adiuua me. Et pendet to/tus de superiorib⁹ sensus: Quot sūt dies serui tui: qn̄ facies de psequētibus me iudiciū. Ut em̄ psequant me narrauerūt mihi sermonū suoꝝ delectatiōes: sed eis ꝓposui legē tuā: Quę iō pl⁹ me delectauit: quia omnia mandata tua veritas: Nō sicut in illoꝝ abun/det sermonibus vanitas: Ac per hoc iniuste psecuti sūt me: quia nō in me psecuti sūt nisi veritatē. Ergo adiuua me vt certē pro veritate vsq̄ ad mortē: qz et hoc tuū mandatum est: ⁊ ideo ⁊ hoc veritas est. Qđ

ℌ

cū faceret ecclesia: passa est qđ adiūxit: Paulomi/nus cōsūmauerūt me in terra: Multa scilicet strage martyrū facta: dū ꝓfitent⁹ ⁊ ꝓdicant veritatē. Sed quia nō frustra dictū est: adiuua me: Ego au/
Alr. †dereliqui tē inqt nō †reliqui mandata tua. Atq̄ vt pos/set pseuerare vsq̄ in finē: Scōm misericordiaz tuā viuifica me: ⁊ custodiā testimonia oris tui: Quę greci habent martyria. Qđ tacendū non fuit ꝓpter dulcissimū martyrū nomē: q̄ ꝓculdubio quā/do tanta psequentiū crudelitas sęuiebat vt ecclesia paulominus ꝓsūmaret in terra: nullo mō dei marty/ria custodirent: nisi fieret eis qđ hic orat⁹ ē: Sm mi/sericordiā tuā viuifica me. Viuificati sūt em̄ ne amā/do vitā: negarēt vitā: ⁊ negādo vitā: amitterēt vitā: Ac sic q̄ ꝓ vita veritatē deserere noluerūt: moriēdo pro veritate vixerunt.

¶ Explicit sermo vicesimus. Incipit sermo vi/cesimus primꝰ de ℣su psalmi: In ęternū dñe permanet ℣bū tuū i cęlo: vsq̄ ad: Latū mādatū tuū valde.

Alr. ℵ

Homo q̄ loquit in isto psalmo tanq̄ tederet eū mutabilitatis hoīm: vnde vita ista tem/ptationib⁹ plena ē: int tribulatiōes suas ꝓ/pter quas supra dixerat: Iniqui persecuti sūt me: ⁊ paulominus ꝓsūmauerūt me in terra: inflāmat⁹ de/ Lamech sidero cęlestis hierusalē in supna suspexit ⁊ dixit:

ל

In ęternū dñe permanet verbū tuū in cęlo: Hoc est in angelis tuis custodientib⁹ ęternā sine de/sertiōe militiā. Sequēs aūt versus post cęlū: ptinet ꝓsequēter ad terrā. Unus em̄ ℣sus est octo: qui ad istā lram ptinent. Singulis q̄pe litteris hebręis subdunt octoni: donec psalmi huius plenitas termi/netur. In generatiōe ⁊ †generatione veritas tua: fūdasti terrā ⁊ permanet. Post cęlū em̄ terrā contuitu fidelis mentis aspiciens: inuenit in ea generationes quę in cęlo nō sunt: ⁊ ait: In generati/one ⁊ generatiōe veritas tua: siue oēs generatio/nes ista repetitione significans a q̄bus nūq̄ defuit veritas dei in sanctis eius: modo paucioribus: modo pluribus: vt se se temporuꝫ varietas habuit vel ha/bebit: siue duas quasdā generatiōes intelligi volēs: vnam scilicet ad legem ⁊ prophetas: alterā vero ad euangeliū ptinentē. Cur autez nunq̄ etiā istis gene/rationibus veritas desit: velut aperiens causam: Fū/dasti inqt terrā ⁊ permanet: eos q̄ in terra sūt terrā nū/cup ans. Fundamentū autē aliud nemo potest po/nere ꝑter id qđ positū est: qđ est christus iesus. Me/
Alr. ב
Alr. ג
Alr. ד
Alr. ה
Alr. ו
Alr. ז
Alr. ח
Alr. ט
Alr. י
Alr. כ
Alr. ל
Alr. מ
Alr. נ
Alr. ס
Alr. ע
Alr. פ
Alr. צ
Alr. ק
Alr. ר
Alr. ש
Alr. ת
Alr. †quomodo
Alr. †quoniam
Alr. †quomodo
Alr. †quoniam
Alr. †quomodo
Alr. †quoniam

ista se quodammodo familiarius deo cōmendandū putauit vt diceret: Tuus sū ego saluū me fac: nisi i-telligi volens q̄ malo suo suus esse voluerit: qō est inobedientię p̄mū ⁊ maximū malū: Et tanq̄ dicēs meus esse volui: ⁊ pditū me feci. Tu⁹ suz inq̄t saluū me fac: q̄z iustificatiōes tuas exq̄siui: non volūtates meas q̄bus fui me⁹: ꝛ iustificatiōes tuas: vt essez tuus. Ihe inq̄t expectauerūt peccatores vt perderēt me: testimonia †aūt tua intellexi. Quid est: expectauerūt vt pderent: An vero velut i-sidiis obsederūt viā: expectātes vt quādo transiret ocideret: Nūq̄d ergo morte corpis perire metue-bat: Absit. Et q̄d ē me expectauerit: nisi vt eis ad ma-lū p̄sentiret: Tūc em̄ perderēt. Unde em̄ nō periret dixit: testimonia tua intellexi. Sed familiari⁹ hic ec-clesię auribus grecū verbū sonat: martyria tua intel-lexi: q̄z scz me sibi nō p̄sentiētē: etiā si occiderēt: tua martyria p̄fitens nō perirē. Sed illi qui vt perderēt expectabāt quādo p̄sentirē: torq̄bāt cū etiā p̄fiterer: Rectamē qō intellexerat relinq̄bat: intuēs ⁊ videns vtq̄ sine fine finē: ⁊si pseueraret vsq̄ in finē. Deni-que secutus adiūxit. Oīs p̄fūmatiōis vidi fi-nē: latū mandatū tuū †valde. Intrauerat q̄p-piis aūt cōsūmatio mihi videt hoc loco intelligēda bono mala oīa tolerare: Cuius p̄fūmatiōis finis est excellere in regno christi qō nō habet finez: ⁊ hīc ibi sine morte: sine dolore ⁊ cū magno honore vitā: morte hui⁹ vitę ac doloribus ⁊ opprobrijs acq̄sitā. Qō aūt addidit: Latū mandatū tuū valde: nō intel-ligo nisi charitatē. Quid em̄ p̄fuisset quacūq̄ mor-te iminente: ⁊ inter quātacūq̄ tormenta illa marty-ria p̄fiteri: si charitas in confitente nō esset: Audia-mus deū: charitatē aūt nō habeā: nihil mihi pdest. Cha-ritas aūt dei diffusa est in cordibus nostris p spiritū sanctū qui datus est nobis. In hac diffusiōe latitu-do est: in qua sine angustijs via quoq̄ ambulat an-gusta: donante illo cui dictū est: Dilatasti gress⁹ me-os subter me: ⁊ nō sūt infirmata vestigia mea. Latū est ergo mandatū charitatis nimis: mandatuz illud geminū quo iubet deus ⁊ p̄primus diligi. Quid aūt latius: q̄s vt ibi pēdeat tota lex ⁊ oīes p̄phetę: ℣ Explicit sermo vicesimusecūdus: ℣ Incipit ser-mo vicesimusp̄imus. ℣ Decima tertia pars. ℣ Ad versu psalmi Quō dilexi le-gem tuā dñe: vsq̄ ad ℣ Propterea odio habui omnē viam iniquitatis.

Sepe admonuimus laudabilē latitudinē: in qua nullas cū mandata dei faciamus pati-mur angustias: intelligendā esse charitatē: Propt̄ qō etiā in magno isto psalmo cū supi⁹ dixis-set: Latū mandatū tuū valde: in hoc sequenti versu ostendit vnde sit latū: dicens: Quō dilexi legez tuā dñe. Dilectio est igit̄ latitudo mandati. Unde quippe fieri pōt vt diligat̄ qō deus iubet diligi: ⁊ ip-sa iussio nō diligat̄: Ipa est em̄ lex: Tota inq̄t die meditatio mea est. Ecce quō eam dilexi vt tota die meditatio mea esset: vel potius sicut grecus hz: tota die: vbi magis ꝓtinuatio meditātis exp̄mit. Id aūt intelligit̄ p oē tēpus: qō ē sp. Tali expugnat̄ di-lectiōe cupiditas: q̄ sepe faciēdis legis iussionibus ꝓdicit: ℣ Cupiscēte aduers⁹ spiritū carne: aduers⁹ quā spūs ℣ cupiscēs ita debet diligere legē dei: vt to-ta die meditatio eius sit. Dicit aūt Apl̄us: Ubi ē er-go gloziatio tua: Exclusa ē. Per quā legē: Factо-rū: Nō: sed p legē fidei. Hęc ē fides quę p dilectio-nē operatur: quoniā quęrēdo: petendo: pulsando: im-petrat spiritū bonū p quē dilectio ipa diffunditur i cordibus nostris: Hoc em̄ spiritu dei q̄cūq̄ agunt: hi filij sūt dei: Qui recipiūt vt recūbāt cū abzaā: isa-ac ⁊ iacob in regno cęlor: expulso seruo q̄ nō manet in domo in ęternū: id est israel p̄m carnē: cui dictū ē: Cū videritis abzaā: isaac ⁊ iacob: ⁊ oīes ꝓphetas in regno dei: vos aūt expelli foras: ⁊ venīēt ab orien-te: ⁊ occidēte: ⁊ aquilone: ⁊ austro: ⁊ accūbent in re-gno dei: Et ecce sūt nouissimi q̄ erāt p̄mi: ⁊ sūt p̄mi qui erāt nouissimi. Gentes aūt (sicut ait vas electi-onis) quę nō sectabant iusticiā apprehenderūt iusti-ciā: iusticiā aūt quę ex fide est: israel aūt psequēs le-gē iusticię in legez iusticię nō puenit. Quare: Quia nō ex fide: sed quasi ex opibus: offenderūt in lapidē offensiōis. Ita facti sūt inimici huius q̄ hic in ꝓphe-tia loquit̄. Ac deinde cōiūgit: ℣ Super inimicos meos †sapere me fecisti †mandatum tuuz: †quoniā in ęternū mihi est. Illi nāq̄ zeluz dei habēt: ꝛ nō p̄m scientiā. Ignorātes em̄ dei iusticiaz: ⁊ suā quęrētes ꝓstituere: iusticię dei nō sūt subiecti. Iste vero q̄ sup suos istos inimicos sapit: mandatū dei inuenire vult cū Apl̄o: nō habēs iusticiā suā quę ex lege est: ꝛ iusticiā p fidē christi q̄ est ex deo: non q̄z lex quā legūt inimici ei⁹ nō est ex deo: ꝛ q̄z eaz nō sa-piūt sicut iste q̄ sup inimicos suos eā sapit: coherен-do lapidi in quē illi offenderūt. Finis em̄ legis chri-stus ad iusticiaz oīi credenti: vt iustificent̄ gratis p gratiā ipius: nō sicut illi q̄ viribus suis se legē facere existimāt: ⁊ iō nō ex lege quidē dei: ꝛ suā iusticiā p̄sti-tuere querūt: ꝛ quō filius p̄missiōis q̄ esuriens ⁊ si-tiens iusticiā: petēdo: quęrēdo: pulsando q̄dammo-do a patre mēdicat: vt adoptat⁹ p vnigenitū accipi-at. Sic aūt mandatū dei quādo sapuisset: nisi eū ip-se sic sapere fecisset cui dicit: Sup inimicos meos sa-pere me fecisti mandatū tuū: Inimici q̄pe eius illi velut ex agar in seruitutē generati: ex eodē mādato tē-poralia p̄mia quęsierūt: ⁊ ideo nō fuit illis in ęter-nū sicut est huic. Melius quippe intellexerūt q̄ iter-ptati sūt in ęternū q̄s q̄ in sęculū: tanq̄ finito isto sę-culo nullū iam legis posset esse mandatū. Jam ℣o nullū erit: sed i tabulis visibilibus libris p̄scriptū: In tabulis ℣o cordis: dilectio dei ⁊ p̄rimi māebit in ęternū. In quo mandato gemīato tota lex pēdet ⁊ ꝓphę: eritq̄ p̄miū custodiēdi mandati huius ipse mandator: ⁊ p̄miū dilectionis ipe dilectus: quan-do erit deus oīa in oīibus. Sed quid est hoc qō sequit: Super oīes docentes me intellexi: Quis est iste qui super omnes docētes se intellexit: Quis est inq̄t qui super omnes prophetas: qui non solum loquendo eos qui secū vixerūt: verūetiā scri-bendo posteros tā excellenti auctoritate docuerūt: audeat se intelligēdo p̄ponere: Salomoni q̄dē cui tāta est donata sapia: vt etiā his oībus q̄ fuerūt an-te illū videat esse p̄latus: Sed nō ē credendū ipm hic a patre suo dauid potuisse prophetari: maxime q̄z dici non posset ex p̄sona salomonis qō hic dr: Ab oīi via maligna p̄hibui pedes meos: Porro si qō est acceptabilius: christū p̄nūciat iste ꝓpheta: nunc

Ro.5.
Gal.5.
Matth.7
Ro.5.ct.8.
Joh.8.
Matth.8.
Ro.9.
Ibidem.
B
All. †prudentē.
†mandato tuo.
†quia.
Ro.10
Phil.3
Ro.9
Ro.10
Ro.3
Ro.10
Matth.5.
Matth.7.
Gal. 4
C
3.Reg.3

a capite qđ est ipe saluator: nūc ab eius corpe qđ est ecclesia: verba pphetica digerens: t tanq̄ vnū loq̄n tem faciens: ꝓpter magnū illud sacramentū: vbi di/
Epb.5 ctū est: Erūt duo in carne vna: agnosco euz plane q̄ sup oēs docētes se intellexit: quādo cū esset anno/ rū duodecim remānsit puer iesus in hierusalē: t a pa rentibus suis post triduū inuētus est illic in templo
Luc.2 sedēs inter doctores: audiēs illos t interrogās eos: vbi stupebāt oēs q̄ eū audiebāt sup prudētia t re/ sponsis eius. Nec īmerito: q̄ p istū ꝓphetā tanto aū dixerat: sup oēs docentes me intellexi. Oēs eī vtiq̄ hoies vult intelligi: nō deū patrē: de quo dicit
Joh.8 ipe filiꝰ: Sicut docuit me pater hec loquor. Qđ dif ficillime ex pson verbi intelligit: nisi q̄s vtcūq̄ ca/ pere valeat id esse filium a patre doctum quod geni tum. Cui enim non est aliud esse: aliud doctuz esse: sed qđ illi est esse: hoc est doctū esse: profecto a quo
Phil.2 ei est esse: ab illo simul est ei doctū esse. Ex pson ve ro homis vbi formā serui accepit: facilius intelligit a patre didicisse q̄ dixit: in qua forma serui ꝓstitutū maxime puerū potuerūt eū homies maiozis ętatē docendū putare: Sz ille quē pī docuit: sup oēs do/ centes se intellexit. ¶ Quia testimonia inqt tua
D meditatio mea est. Ideo sup oēs docentes se intelligebat: qz testimōia dei meditabat: Quę meliꝰ
Joh.5. q̄ illi ō seipo nouerat q̄ dicebat: Vos misistis ad io/ hannē: t testimoniuz phibuit veritati: Ego aūt non ab hoīe testimoniū accipio: sed hec dico vt vos sal/ui sitis. Ille erat lucerna ardēs t lucens: vos aūt vo luistis exultare ad horā in luce eiꝰ: Ego autē habeo testimoniū maius iohāne. Talia testimonia medita bat: qñ sup oēs docētes se intellexit. Illi autē do/ctores nō absurde intelligunt etiā ipi esse seniores: de q̄bus ꝓtinuo dicit: Sup†seniores intellexi.
Al. †senes. E Quod ideo mihi eo mō repetitū videt: vt nob hec legētibꝰ illa ętas eiꝰ vēiret ī mētē: q̄ nob cōmēdat t
Luc.2 inotuit ex euāgelio: q̄ ętate puerili iter maiores ęta te: hoc est iunior inter seniores sedebat: t sup oēs docētes se intelligebat. Solēt eī iunior t senior ad se iuicē dici minor t maior: t si neuter eoꝝ senili ac/cessit aut ꝓpinquauit ętati: q̄q̄ si t expressū nomen seniorꝝ in euangelio velimꝰ inquirere supra quos i/tellexit: iuenimꝰ quādo ei dixerūt scribę t phariseī:
Matth. 15 Quare discipuli tui transgrediunt traditiones seni/orū: Nō eī lauāt manus suas cū panē manducāt. Ecce obiecta est ei transgressio traditiōis seniorum. Sed q̄ sup seniores intellexit: qđ eis respōderit au/diamꝰ. Quare inqt t vos trāsgredimini mandatuz dei: ꝓpter traditionē vestraz: Deinde paulopost: vt nō solū ipe q̄ est caput corpis: verūetiā corpꝰ ipm t
Ibidem. mēbra eius sup seniores illos intelligerēt: quoꝝ tra/ditio de lauādis manibꝰ ferebat: Quocatis ad se tur/bis dixit eis: Audite t intelligite: tanq̄ diceret: Su per seniores illos t vos intelligite: vt etiā de vob il/la ꝓphetia clareat esse ꝓmissa: super seniores intelle xi: nec solū capiti: verūetiaz corpori: ac sic vniuerso christo aptata conueniat. Nō qđ intrat in os: coin/quinat hominē: sed quod procedit ex ore: hoc coin/qnat hoīem. Hoc seniores illi nō intelligebāt: q̄ de lauādis manibꝰ sua velut magna mandata tradide/runt. Ipa quoq̄ mēbra capitis huius sup seniores intelligentis: nondū qđ ab eo dictū est intellexerāt. Denicq̄ post pauca respōdens petrus dixit ei: Edis/sere nobis parabolā istam. Putabat adhuc esse pa/rabolam: qđ dns sine figuris fuerat elocutus. At il/le dixit: Adhuc t vos sine intellectu estis: Nō intel
Matth.15 ligitis quia oīe qđ in os intrat: in ventrē vadit: t ī secessum emittit: Quę aūt ꝓcedūt de ore: de corde exeūt: t ea coinquināt hoīem. Adhuc t vos sine in/tellectu estis: t sup illos seniores nō intelligitis: Sz plane iam nunc audito tali magistro: capite nostro: poterit vnusquisq̄ nostrū dicere: sup seniores intelle/xi. Nam etiā corpori congruit qđ secutus adiunxit:
Act. †senes. F Quia mandata tua †exquisiui. Wādata tua nō mandata se/ nō mandata hominū: mandata tua nō itelligūt
1. Timoth.1 niorū: qui volentes esse legis doctores: nō itelligūt neq̄ quę loquūtur neq̄ de q̄bus affirmant. Veri/to de mandatis dei quę sūt exquirenda vt sup senio/res illos intelligant: respōsū est his qui eorum au/
Matth.15 ctoritatē veritati p̄ferebāt: t dictū ē: Cur t vos trās atis: Jam vero qđ adiungit: nō capiti videt ꝓueni re s corpi. Ab oīi via mala ꝓhibui pedes
meos: vt custodiā verba tua. Neq̄ eī caput illud nostrū ipe saluator corpis in aliquā malignam viaz carnali cupiditate ferebat: vt ei nec eēt pedes suos inde ꝓhibere: quasi illuc eūtes motibus suis: qđ nos facimus quādo ea quę ille nō habuit: ne vi/
Eccl.18. as malignas teneāt: de sideria nostra prava cohibe/ mus. Sic eī verba dei possumus custodire si post nostras nō eamus ꝓcupiscentias malas: vt ad mala
Gal.5. ꝓcupita pedes nri ñ ꝓueniāt: s eos potiꝰ aduerī car nē spū cōcupiscente refrenemꝰ: ne nos raptos atq̄ subuersos p malignas vias pertrahāt. A iudicijs
inquit tuis nō declinaui: quoniā tu legem posuisti mihi. Dixit quid timuerit: vt ab oīi via maligna ꝓhiberet pedes suos. Quid est eī: a iudi/cijs tuis non declinaui: nisi qđ alio loco dicit: a iudi/cijs aūt tuis timui: Perseuerāter eis credidi: quia tu legē posuisti mihi. Tu interior in ītimis meis: tu
intus in corde legē posuisti mihi spiritu tuo tāq̄ di/gito tuo: vt eā nō tanq̄ seruus sine amore metuerē: s casto amore vt filiꝰ diligerē: t dilectione casta time rē. Et iō vide qđ sequit. Quā dulcia faucib meis
verba tua: super mel †t fauū ori meo. Hęc est illa Al. then honey tua: vel qđ de greco est expressius: eloquia suauitas quā deꝰ dat vt terra nostra det fructū suū: vt bonū vere bene: id est nō mali carnalis formidie: s boni spūalis delectatiōe faciam. Nonulli sane co/
dices nō habēt fauū: sed plures hūt mel. Melli aūt ē silis apta doctrina sapię: Fauo xo occulta doctri/na sapię: quę de abstrusioribus sacramentis tāq̄ de cellis cęreis ore disserentis velut mandētis exprimi/
tur: Verū ori corpis: nō carnis ē dulcis. Sed quid est quod ait: A mandatis tuis intellexi: Aliud eī ē mādata tua itellexi: aliud ē a mādatis tuis itel/lexi. Nescio q̄ quid aliō se significat itellexisse a mā/datis dei: hoc est q̄stū mihi videtur faciendo māda/ta dei peruenisse se dicit ad earum rerū intelligentiā q̄s cōcupiuerat scire: Propter qđ scriptū est: Con/
Eccl.1 cupisti sapientiā: serua mandata: t dns prębet illam tibi: Ne quisq̄ prępostere anteq̄ habeat humili/tatem obedientię: velit ad altitudinez sapientię per/uenire: quā capere nō potest nisi ordine venerit. Au/diat ergo: Altiora te ne q̄sieris: t fortiora te ne scru/
Eccl.3 tatus fueris: sed quę pręcepit tibi dominus illa co/

gita semp. Sic homo ad occultoꝝ sapientiã puenit p obedientiã mãdatoꝝ. Cum autẽ dixisset: Quę tibi pcepit dñs illa cogita: ideo addidit: semp: qz t custodienda est obediẽtia vt pcipiaꝫ sapiẽtia nõ est deserẽda obediẽtia. Spũaliũ itaqꝫ mẽbroꝝ chꝛisti vox ista est: A mandatis tuis intellexi. Hoc eñ recte dicit chꝛisti corp⁹ in eis: quib⁹ mãdata seruãtibus ꝑpter istã custodiã mandatoꝝ ꝓbetur uberioꝛ doctꝛia sapiẽtię. Propterea: inqt: †odio habui omnẽ viã iniquitatis. Necesse est enim vt oderit omnẽ iniquitatẽ amoꝛ iusticię: qz tanto magꝭ est quãto eũ magis inflãmat ampliozis dulcedo sapientię: quę ꝓbetur ei qui obtempat deo et a mandatis eius intelligit.

¶ Explicit sermo vicesimussecũdus. ¶ Incipit sermo vicesimusterti⁹: de versu psalmi: Lucerna pedibus meis verbũ tuũ t lumẽ: vsqꝫ ad Inclinaui coꝛ meũ ad faciendas iustificationes tuas ꝑpter ꝑternã retributionem.

Scrutandos atqꝫ tractandos p viꝛib⁹ quas deus donat: nunc istos versus psalmi huius aggredimur: Quoꝝ ꝓmus est: ¶ Lucerna pedibus meis verbũ tuũ: t lumen semitis meis. Qđ est lucerna: hoc repetitũ est lumen: qđ pedibus meis: hoc semitis meis. Quid est ergo verbũ tuũ: Nũquid nã illud qđ in ꝓncipio erat de⁹ apud deũ: verbũ scz p qđ facta sunt omnia: Non est ita. Nam illud verbũ lumẽ est: sed lucerna nõ est. Lucerna quippe creatura est nõ creatoꝛ: quę ꝑticipatione incõmutabilis lucis accẽdit. Hoc erat Johãnes: de quo dicit verbũ deus: Ille erat lucerna ardens et lucẽs. Sed lumẽ est t lucerna: et tamẽ in compatiõe verbi: de quo dictũ est: deus erat verbũ: non erat ille lumẽ: sed missus est vt testimoniũ ꝓhiberet de lumine. Erat enim lumẽ verũ: nõ qđ illuminaꝫ vt homo: sed qđ illuminat omnẽ hoiem. Misi autẽ t lucerna t lumẽ esset: non diceret apl̃is: Vos estis lumẽ mũdi. Quo audito ne id se putarent esse quod ille qui hoc dixerat: nam et de seipso quodã loco dixit: Ego sum lumẽ mũdi: ait ille de illis: Nõ potest ciuitas abscõdi supꝛa montẽ ꝓstituta: neqꝫ accendũt lucernã t ponunt eam sub modio: sed supꝛa candelabꝛũ vt luceat omnib⁹ qui in domo sunt: sic luceat lumen vestrum coꝛã hominib⁹: vt scirent se tanqꝫ lucernas de illo lumine quod ĩmutabiliter lucet accẽsas. Nulla quippe creatura cuius rationalis et intellectualis a seipsa illuminaꝫ: sed ꝑticipatione sempiternę veritatis accẽdit: etiam si aliquãdo dies vocaꝫ: nõ dies dominus: sed quẽ fecit domin⁹. Et ideo adhuc subdidit: Accedite ad eum t illuminamĩ. Propter quã ꝑticipationem inquãtũ homo ẽ ipse mediatoꝛ lucerna in Apocalypsi nuncupaꝫ: Sed singularis est ista suscęptio. De nullo eñ sanctoꝝ dici diuinitus potuit: aut dici vllo modo fas est: verbũ caro factum est: nisi de vno mediatoꝛe dei t hominũ. Cum igiꝫ lumẽ dicaꝫ vnigenitũ verbũ equale gignenti: lumen dicaꝫ t homo ab illo verbo illuminat⁹ qui dicit t lucerna: sicut Johannes: sicut apostoli: nec vllus eoꝝ homo sit verbũ: et illud verbũ a quo illuminati sunt lucerna non sit: Quid est hoc verbũ qđ ita lumen dicit vt lucerna sit: ait eñ: Lucerna pedib⁹ meis verbũ tuũ: t lumẽ semitis meis: nisi ꝟbũ intelligam⁹ qđ factũ ẽ ad ꝓbas: vel qđ ꝓdicatũ ẽ p apl̃os: Nõ ꝟbũ chꝛistũ: sed verbũ chꝛisti: de quo scriptũ ẽ: Fides ex auditu: auditus aũt per verbũ chꝛisti. Nam t verbũ ꝓphe-ticũ lucernę cõparans apl̃us petrus: Habemus inquit certiozẽ ꝓpheticũ sermonẽ cui bñfacitis: intẽdentes velut lucernę lucẽti in obscuro loco. Quod itaqꝫ hic ait: Lucerna pedibus meis verbũ tuũ t lumẽ semitis meis: verbũ est qđ scripturis sanctis oĩbus cõtinet. ¶ Iurauꝛi: inquit: t statui custodire iudicia iusticię tuę: Tanqꝫ bene ambulans ad illã lucernã: t rectas semitas habẽs. Sequẽti aũt verbo illud qđ antecedit expositũ est. Quasi eñ quererem⁹ quid esset: iurauꝛi: adiunxit: t statui. Hoc eñ appellauit iuramentũ: qđ statuit per sacramentum: qz ita debet esse mens fixa in custodiẽdis iudiciꝭ iusticię dei: vt sit omnino ꝓ iuratione qđ statuit. Fide aũt custodiunt iudicia iusticię dei: cũ sub deo iusto iudice: nec recte factũ infructuosũ: nec peccatũ credit ipunitũ. Sed ꝓ hac fide qz multa t grauissima mala coꝛpus ptulit chꝛisti: humiliatus sũ: inquit: vsqꝫ †valde. Non aũt ait: hũiliauꝛi me: vt humilitatẽ q̃ in ꝑcepto est intellĩgere sit necesse: sed ait humiliat⁹ sum vsqꝫ valde: maximã scz passus psecutionẽ ꝓ eo qꝛ iurauit t statuit custodire iudicia iusticię dei. Et ne ĩ tãta humiliatione fides ipsa deficeret: addidit: ¶ Domine viuifica me secũdũ verbũ tuum: Hoc est ꝑm ꝓmissũ tuũ. Nam t verbũ ꝓmissoꝝ dei lucerna est pedib⁹: et lumẽ semitis. Sic t supius vt eũ deus viuificet: ozauit in humiliatiõe psecutiõis: vbi ait: Paulomin⁹ cõsũmauerũt me in terra: ego autẽ nõ dereliqui mandata tua: ꝑm misericozdiã tuã viuifica me: t custodiã testionia tua: id est martyria ozis tui. Ubi intelligiꝫ si ipse nõ viuificet donando patiẽtiam: ꝓpter qđ dictũ est: In vestra patientia possidebitis aĩas vestras: t de quo dictũ est: Qui ab ipo est patientia mea: nõ coꝛpus in psecutiõe moꝛtificari ꝙ aniã: nõ custodiẽdo martyria ꝙ iudicia iusticię dei.

¶ Uolũtaria ozis mei beneplacita fac domine: Hoc est placeant tibi: noli repꝛobare sed apꝛoba. Bene aũt intelligunt ozis voluntaria sacrifi-cia laudis cõfessione charitatis: nõ timoze necessitatis oblata: Unde dictũ est: voluntarie sacrificabo tibi. Sed qđ est qđ adiungit ¶ Et iudicia tua doce me: Nonne ipse in versib⁹ superiozib⁹ dixerat: A iudiciꝭ tuis nõ declinauꝛi: Quõ istud si ea nõ nouerat: Pozro si nouerat: quõ hic dic̃: Et iudicia tua doce me: An sicut illud est: suauitatẽ fecisti cũ seruo tuo: t postea dicit: suauitatẽ doce me: Qđ ita exposuimus vt intelligerem⁹ verba ꝓficientis: t addi sibi ad id qđ acceꝑat postulantis. ¶ Anima mea in manibus tuis semp. Nonnulli codices habent in manibus meis: sed plures: in tuis: Et hoc quidez planũ est. Justoꝝ enim animę in manu dei sunt: In cui⁹ manu sũt t nos t sermones nostri. ¶ Et †legis inquit: tue nõ sum oblit⁹: Tanqꝫ ad nõ obliuiscẽdam dei legẽ manib⁹ ipsi⁹ adiuuet ei⁹ memoꝛia: vbi est ei⁹ aĩa. Anima vero mea in manib⁹ meis: quõ intelligaꝫ: ignoꝛo. Justi qđpe ista verba sunt nõ iniusti: redeũtis ad patrẽ nõ discedẽtis a patre. Nã põt videri ille iunioꝛ fili⁹ animã suã in manib⁹ suis habere voluisse qũ dixit pr̃i: Da mihi substantiã meã q̃ me tangit. Sed ideo moꝛtu⁹ erat ideo perierat. An forte ita dictũ est: aĩa mea in manib⁹ meis: tanqꝫ eã viuificãdã offerret deo: Uñ alibi dicit: Ad te leuaui aĩam

Roma. jo.
2. Pet. j.
L
Al. †quaqꝫ.
Luce. 23.
Ps. 63.
Ps. 53.
D
Sap. 3. et. 7.
Al. †legem tuã.
Luce. 15.
Ps. 24.

meã. Dixerat eñ ꝛ hic supius: viuifica me. ¶ Posui
Al. de. erũt: inq̃t: peccatores laqueũ mihi: ꝛ †a mã/
datis tuis nõ erraui. Eñ hoc nisi qz eius aia in
E manib⁹ dei: vel in suis viuificãda offert deo: ¶ He/
reditate acquisiui testimonia tua in ęternũ.
Nõnulli vno verbo volẽtes dicere qõ vno verbo in
greco positũ est: hereditaui interp̃tati sunt. Qõ ꝛ si
latinũ esse posset: magis significaret eum qui dedit
hereditatẽ q̃ eum qui accepit: vt sic esset hereditaui
quõ ditaui. Deli⁹ ḡ duob⁹ verbis insinuat integer
sensus: siue dicat hereditate possedi: siue dicat here/
ditate acq̃siui: Nõ hereditatẽ ꝰ hereditate. Si autẽ
querit q̃d acq̃sierit hereditate: testimonia inq̃t tua:
Quid volens intelligi: nisi vt testis dei fieret: eiusq̃
testimonia cõfiteret: id ẽ vt martyr dei fieret: atq̃ ei⁹
martyria diceret: sicut martyres dicunt a patre sibi
cui⁹ donũ est esse collatũ: Multi q̃pe patiuoluerũt
neq̃ potuerũt: Nulli tñ potuerũt nisi qui voluerũt:
Quia nõ potuissent si fidei dei testimonia negare vo
luissent: Sed etiã ipsoꝝ p̃parata est volũtas a dño.
Ideo hec hereditate se acquisisse iste testat: ꝛ hoc in
ęternũ: quia nõ est in eis gloria temporalis hominũ
vana quęrentiũ: sed ęterna gloria est breui tempore
Al. †Quia. patientiũ: ꝛ sine fine regnantiũ. Eñ sequit: †Quo/
F niam exultatio cordis mei sunt. Etsi afflictio
corpis: exultatio tñ cordis. Deinde subiecit: ¶ In/
clinaui cor meũ ad faciendas iustificatio/
nes tuas in ęternũ: ꝓpter retributionem.
Qui dicit: inclinaui cor meũ: ipse iam dixerat: incli/
na cor meũ in testimonia tua: vt intelligamus simul
hoc esse ꝛ diuini muneris ꝛ ꝓpię volũtatis. Sed nũ
quid in ęternũ facturi sumus iustificatiões dei: Opa
illa quidẽ ḡ opamur circa ꝓmoꝝ necessitates ęter/
na esse nõ possunt: sic nec ipsę necessitates: Sed si nõ
diligendo ista facim⁹: nulla est iustificatio. Si autẽ
diligẽdo ęterna est ipsa dilectio: eiq̃ ęterna est para
retributio: Propter quam retributionẽ dicit se incli/
nasse cor suũ ad faciẽdas iustificatiões dei: vt in ęter/
nũ diligens: in ęternũ mereat habere qõ diligit.
¶ Explicit sermo vicesimustertius. ¶ Incipit ser/
mo vicesimusquart⁹: de versu psalmi: Iniquos odio
habui: vsq̃ ad id Propterea dilexi testimonia tua
semper.

A Sãmech. Psalmi huius locus de quo in voluntate dei
p disputaturi sumus: sic incipit: Iniquos
5 odio habui: ꝛ legem tuã dilexi. Non
ait: Iniquos odio habui: ꝛ iustos dilexi: aut iniqui/
tatẽ odio habui: ꝛ legem tuã dilexi: sed cum dixisset:
Iniquos odio habui: exposuit quare: addendo: ꝛ le/
gem tuã dilexi: vt demõstraret: non se in hominibus
iniquis odisse naturã qua homines sunt: sed iniquita/
tem qua legi quã diligit inimici sunt. Deinde sequit:
¶ Adiutor meus ꝛ susceptor me⁹ es tu. Ad/
iutor ad bona faciẽda: susceptor ad mala euadenda.
Al. tet. Or aũt adiũgit: † In verbũ tuum supsperaui:
B Tanq̃ fili⁹ pmissiõis loquit. Sed q̃d sibi vult ver/
sus q̃ sequit: ¶ Declinate a me maligni: ꝛ scru/
tabor mandata dei mei: Nõ em̃ ait: faciam: sed
scrutabor. Ut ḡ pfecte ea diligenterq̃ nouerit: mali/
gnos a se declinare desiderat: eosq̃ etiã cõpellendo a
se abigit. Nã maligni exercent ad faciẽda mãdata: a
scrutãdis aũt auocãt: nõ solũ cum psequunt: aut liti/
gare nobiscũ volũt: verũetiã cũ obsequunt ꝛ hono/

rant: et tñ cũ suis vitiosis et negociosis cupiditatib⁹
adiuuãdis vt occupemur: ꝛ eis nr̃a rpa impendam⁹
efflagitãt: aut certe infirmos p̃munt: vt causas suas
ad nos referre cõpellant: Quib⁹ dicere nõ audem⁹:
Dic hõ: quis me cõstituit iudicẽ aut diuisorem inter Luc. ij.
vos: Cõstituit em̃ talib⁹ causis ecclesiasticos ap̃lus j. Cor. vi.
cognitores: in foro prohibens iurgare christianos.
Nec illis quidẽ q̃ nõ aliena rapiũt sed sua cupide re/
petũt: dicim⁹: Cauete ab omni cupiditate: cõstituẽ
tes eis ante oculos hoiem cui dictũ est: Stulte hac Luc. ij.
nocte auferẽt a te aia tua: q̃ ꝓparasti cui⁹ erũt: quia
ꝛ q̃n dicim⁹: nõ recedũt nec declinãt a nobis: sed in
stant: vrgent: p̃cant: tumultuant: exto: quẽr: vt ipsis
potius ad ista quę diligunt: q̃ scrutandis dei mãda/
tis quę diligimus occupemur. O quanto tedio tur/
barum turbulentarũ: ꝛ quanto desiderio diuinorum
eloquioꝝ dictũ est: Declinate a me maligni: ꝛ scruta/
boꝝ mãdata dei mei. Ignoscant obedientes fideles: q̃
ꝓ suis secularib⁹ causis raro nos querũt: et iudicijs
nostris facillime acquiescũt: nec nos cõterunt litigã/
do: sed obtemperãdo potius consolant. Certe ꝓpter
eos qui ꝛ inter se ꝓtinaciter agũt: ꝛ q̃n bonos p̃mũt:
nostra iudicata cõtemnũt: faciuntq̃ nobis ꝓpe tem/
pora rebus erogãda diuinis: certe inq̃m ꝓpter istos ꝛ
nobis liceat exclamare in hac voce corporis christi:
Declinate a me maligni ꝛ scrutaboꝝ mãdata dei mei.
Deinde posteaq̃ velut ab oculis cordis sui muscas L
irruentes abegit: redit ad eum cui dicebat: Adiutor
meus ꝛ susceptor meus es tu: ī verbũ tuum sperau/ Al. †quo.
p̃cemq̃ cõtinuans: ¶ Suscipe me: inquit: p̃m eloꝰ
quiũ tuũ et viuam: et †ne cõfundas me ab
expectatiõe mea. Qui tã dixerat: susceptor me⁹:
poscit magis magisq̃ suscipi: et ad illud ꝓpter qõ ro/
lerauerat tã multa molesta p̃duci: verius ibi se q̃m in
istis hũanarũ rerũ somnijs fidens esse victurũ. Sic
eñ ꝛ futuro dictũ est: vt viuã: tanq̃ in hoc corpore Roma. v.
moꝛtuo nõ viuat. Corpus em̃ moꝛtuũ est ꝓpter pec
catũ: Et expectãtes redẽptionẽ corporis nostri: spe
salui facti sumus: ꝛ qõ nõ videmus sperãtes: p pati/
entiã expectamus. Sed spes nõ cõfundit: si charitas Roma. v.
dei diffundit in cordibus nostris p spirtũ sanctũ qui
dat⁹ est nobis. Propter quę largius accipienda da/
mat ad patrẽ: ne cõfundas me ab expectatione mea.
Et tanq̃ ei respõsum fuerit in silentio: si nõ vis con/
fundi ab expectatione tua: non intermittas meditari
iustificatiões meas: sentiẽs istã meditationẽ plerũq̃
animę languoꝝ impediri: ¶ Adiuua me: inquit: D
ꝛ saluus ero: ꝛ meditaboꝝ in iustificatiõ⁹
tuis semp. ¶ Spreuisti omnes: Vel qõ ꝛ grę/
co diligẽtius videt exp̃ssum: Ad nihilũ deduxi/
sti oẽs discedẽtes a †iustificatiõibus tuis: Al. iustificationibus.
qz iniusta cogitatio eoꝝ. Ideo ḡ clamauit: Ad/
iuua me ꝛ saluus ero: ꝛ meditaboꝝ in iustificationib⁹
tuis semp: qz in nihilũ redigit deus oẽs discedẽtes a
iustificatiõibus suis. Quare aũt discedũt: Quia in/
iusta est inquit cogitatio eoꝝ. Ibi accedit: ibi disce/
dit. Omnia opa vel mala vel bona: a cogitatione pce
dunt. In cogitatiõe quisq̃ innocens: in cogitatione
re⁹ est: Propt qõ scriptũ est: Cogitatio sancta serua/ Sap. i.
bit te. Et alibi legit: In cogitatiõib⁹ impij inquisi/
tio erit. Et ap̃lus: Cogitationib⁹ aiũ accusantib⁹ aut Roma. ij.
etiã excusantib⁹. Ubi aũt fęlix ẽ: q̃ in cogitatõe miser
est: Aut quõ ibi nõ miser est: qui ad nihilũ redactus

est: Magna quippe est sterilitas iniqtas: Merito di/
Ps. 42. cũ est: Cõfundant iniqui faciẽtes vane: id est inani/
ter: tanqꝫ redacti in nihilũ. Sequit i psalmo. Prę/
uaricantes †deputaui: vel putaui: vel existi/
maui omnes peccatores terrę: Multis enim
modis nostri interpretati sunt vnũ verbũ grecũ: qđ
est ἐλογισάμην: sed ꝓfunda est ista sententia: t si
Ps. 36. adiuuerit dominus oposius disputatione alia pene/
Ibidem. tranda est. Nam t qđ additũ est. †Propterea di/
Roma. 4. lexi testimonia tua †semp: Multo amplius eã
ꝓfundam facit. Dicit em apostolus: Lex iram opat.
Huiusqꝫ dicti rationẽ reddens: vbi em non est lex in/
quit nec ꝓuaricatio: ita ostẽdens nõ omnes esse ꝓua/
ricatores. Non em omnes habent legem. Non aũt
Roma. 2. omnes habere legẽ: alio loco euidẽtius ait: Qui sine
lege peccauerunt sine lege peribunt. Quid sibi ergo
vult: ꝓuaricatores deputaui omnes peccatores ter/
rę: Sed hic quęstionem ꝓposuisse sufficerit: alio si
tas eam cogat angustius explicari: qꝫ vt bene possit
quod explicat intelligi.

¶ Explicit sermo vicesimusquartus. Incipit ser/
mo vicesimusquintus de versu psalmi: Pręuaricates
reputaui omnes peccatores terrę vsqꝫ ad A iudicijs
enim tuis timui.

Quærimus si deo largiente inuenire possim⁹
quomõ intelligendũ sit quod in isto psalmo
magno dictũ est: Pręuaricatores: vel pot⁹
ꝓuaricates. Græcus em παραβαίνοντας ait: nõ
Ibidem. sit: Pręuaricãtes †deputaui omnes pec/
Roma. 4. catores terrę. Propter qđ ait apostol⁹: Vbi em
lex nõ est: nec ꝓuaricatio. Hoc autẽ dixit cum a lege
Ibidem. ꝓmissa distingueret. Nam vt de supioribus sensus
plenior colligat: nõ em ꝓ legẽ inquit ꝓmissio abrę
aut semini ei⁹ vt hęres esset mũdi: sed ꝓ iusticiã fidei.
Si em qui ꝓ legem hęredes sunt: exinanita est fides:
t euacuata est ꝓmissio: Lex em irã operat. Vbi em
nõ est lex nec ꝓuaricatio. Ideo ex fide: vt ſm gratiã
firma sit ꝓmissio omni semini: nõ ei tantũ qđ ex lege
est: sed et ei qđ ex fide est abrahã: qui est pater omniũ
nostrũ. Cur hoc apls ait: nisi vt ostẽderet legẽ sine
Roma. 4. ꝓmissiõis gratia: non solũ nõ auferre verũ t augere
daret delictũ. Sed quia omnia ꝓ gratiã dimittunt:
Ibidem. nõ solũ quę sine lege: verũetiam quę in lege cõmissa
sunt: ideo ibi secutus adiunxit: Vbi autẽ abundauit
Roma. 4. delictum: superabundauit t gratia. Nõ itaqꝫ ꝓuaricã/
tes deputat omnes peccatores apls: sed eos tantũ
ꝓuaricantes deputat qui trãsgrediunt legẽ. Vbi em
nõ est lex inqt: nec ꝓuaricatio: Ac ꝓ hoc ſm aposto/
lũ: omnis quidẽ ꝓuaricator est peccator: quia peccat
in lege: sed nõ omnis peccator est ꝓuaricator: qz pec/
cant aliqui sine lege: Vbi aũt nõ est lex: nec ꝓuarica/
Roma. 2. tio. Porro si nemo sine lege peccaret: non idem ipse
apostol⁹ diceret: Quicũqꝫ sine lege peccauerũt: sine
lege pibunt. Scõm Xo istũ psalmũ: si ꝓuaricantes
sunt omnes peccatores terrę: nullũ ẽ vtiqꝫ sine ꝓua/
ricatiõe peccatũ. Nulla est aũt ꝓuaricatio sine lege:
nullũ est igitur nisi in lege peccatũ. Qui ergo dicit:
Pręuaricãtes deputaui oms peccatores terrę: nul/
los esse omnino nisi qui legẽ transgressi sunt vult in/
telligi peccatores: t ob hoc aduersatur ille qui dixit:

Quicũqꝫ sine lege peccauerunt: sine lege peribunt.
Scõm illud quippe sũt aliqui peccatores: ꝓ quibus non
sint ꝓuaricatores: id est q̃ sine lege peccauerũt. Vbi
Roma. 4. enim nõ est lex: nec ꝓuaricatio. Scõm istũ autẽ nul/
lus est sine ꝓuaricatione peccator: quia ꝓuaricantes
deputat omnes peccatores terre. Nullus ergo ſm
istum sine lege peccauit: quia vbi non est lex: nec prę/
uaricatio. An forte dicturi sumus verũ quidem esse
Ibidem. qđ nec ꝓuaricatio sit vbi nõ est lex: sed verũ non esse
Roma. 2. quod aliqui sine lege peccauerint: aut verũ quidem
esse aliquos sine lege peccasse: sed verũ non esse vbi
lex non est: ꝓuaricationẽ esse nõ posse: At vtrunqꝫ
apls dixit: Verũ est ergo vtrũqꝫ: qz vtrũqꝫ ꝓ apo/
stolũ veritas dixit. Quõ ergo erit verũ quod in psal
mo isto eadem ꝓculdubio veritas dixerat: Pręuari
cantes deputaui omnes peccatores terrę: Respon/
det em nobis. Qui sunt ergo illi qui ſm apostolum
sine lege peccauerũt: Non em ex eis quisqꝫ pręuari/
cans deputandus est: cum ſm eundẽ apostolũ: Prę/
Roma. 4. uaricatio non sit vbi lex nõ est. Sed nimirũ cum di/
Roma. 2. ceret apostolus: Quicũqꝫ sine lege peccauerũt sine
lege pibunt: de illa lege aiebat quã dedit ꝓ moy/
sen famulũ suũ populo suo israel: Hoc ipsa quę cir/
cũstant verba eius ostendunt. Disputabat em de iu/
dęis t grecis: id est gentib⁹ nõ ad circũcisionẽ: sed ad
ꝓputium ptinẽtibus: ideo sine lege eos dicens: quia
nõ acceperãt legẽ quã se accepisse gloriabant iudei:
Ibidem. Vnde illis ait: Si autẽ tu iudęus cognominaris: et
requiescis in lege t gloriaris in deo. Deniqꝫ vnde ad
hanc sententiã venerit intuendũ est: vt diceret: Qui/
cũqꝫ sine lege peccauerũt sine lege pibunt. Ira inqt
et indignatio: tribulatio: et angustia in omnẽ aiam
homis operantis malũ: iudei primũ t greci: Gloria
autẽ t honor t pax omni operanti bonũ: iudęo ꝓmũ
t greco. Non est em ꝓsonarũ acceptio apud deum.
Ad hęc addidit vnde nũc quęstio est t ait: Quicũqꝫ
em sine lege peccauerũt: sine lege pibunt: t quicũqꝫ
in lege peccauerũt: ꝓ legẽ iudicabunt. Nos vtiqꝫ iu/
dęos: illos autem grecos volens intelligi: quoniã de
his agebat: vtroslibet sub ꝓccato esse demonstrãs: vt
Ibidem. egere se gratia vtriqꝫ fateant. Propt qđ dicit: Non
em est distinctio: Omnes enim peccauerũt et egent
gloria dei: iustificati gratis ꝓ gratiã ipsius: ꝓ redem/
ptionẽ quę est in christo iesu. Quos itaqꝫ dicit oms
peccasse: nisi iudęos t grecos: de quib⁹ dixerat: Nõ
em: est distinctio: Nam t de his pauloante: Causati
em sumus inquit iudęos t grecos omnes sub pecca/
to ee: Ac ꝓ hoc quicũqꝫ sine lege peccauerũt: illa scz
de qua iudei gloriabant: sine lege pibunt: et quicũqꝫ
in lege peccauerũt: id est ipsi iudei per legem iudica/
bunt: Nec ideo nõ peribũt: nisi credant in eum qui D
venit quęrere quod perierat. Mõnulli quippe etiam Luce. 19.
catholici tractatores in his apostoli verbis aliter qꝫ
se res habet: parũ attendendo sapuerũt: vt dicerent
illos pire q̃ sine lege peccauerũt: hos aũt qui in lege Roma. 2.
peccauerũt iudicari trinmodo nõ pire: tanqꝫ ꝓ pęnas
trãsitorias credant esse purgãdi: sicut ille de q̃ dictũ: 1. Cor. 3.
Ipse aũt saluꝰ erit sic tñ q̃si ꝓ ignẽ. Sed ꝫ merito fun
dameti bñ intelligit: de q̃ agebat apostol⁹ vt hoc di/
ceret. Superius quippe dixerat: vt sapiens architec/
tus fundamentũ posui: alius supędificat: Vnusqsqꝫ
autem videat quomodo supędificet. Fundamentũ Ibidem
enim aliud nemo potest ponere ꝓter id quod posi/

tum est: qđ est christus iesus: ⁊ cętera vsq; ad eũdem locũ vbi eũ dixit ꝓ ignem saluari qui sup hoc fundamentũ: nõ aurum: argentum: lapides ꝑciosos: sed ligna: fęnum: stipulam ędificat: nõ tamẽ respuit ne recipiat nec receptũ deserit fundamentũ: idq; omnib⁹ carnalibus suis quibus captꝰ atq; succũbit delectationibus anteponit: cum ad hũc articulũ ventũ fuerit vt aut illę deserant aut christus: vbi si nõ anteponꝰ christus nõ ille est fundamentũ. Omnib⁹ quippe structurę posteriozibus partibus: anteponꝰ fundamentũ: Nec cogitasse existimo eos q̃ senserũt nõ perire iudęũ si nõ credat in christũ: sed tm̃odo iudicari: cũ christꝰ ipse ad eandẽ gentẽ ꝓpter oues q̃ inde pierũt se missum esse testeꝰ: remissius et tolerabilius dicat futurũ sodomitis in die iudicij: qui vtiq; sine lege perierunt: q̃ ciuitati iudęę quę in eum non credidit tanta virtute mirabilia facientem: Si ergo apostolus ꝑm legem quã deus per moysen populo israel dedit: cęteris aũt gentibus non dedit: sine lege dixit esse cęteras gentes: quid intellecturi sumus in isto psalmo dictũ esse: Pręuaricantes estimaui omnes peccatores terrę: nisi intelligamus aliquã legem non ꝓ moysen datam: ꝑm quã sunt q̃uaricantes cętera rũ gentũ peccatores: Ubi em̃ lex non est: nec pręuaricatio. Quę ista lex est: nisi forte illa de qua idem dicit apostolus: Gentes quę legem nõ habent: naturaliter quę legis sunt faciũt: hi legẽ nõ habentes ipsi sibi sunt lex: Scõm hoc ergo qđ dicit: legem nõ habentes: sine lege peccauerũt: sine lege pibunt: ꝑm id ꝙ qđ ait: ipsi sibi sunt lex: non ĩmerito q̃uaricatores estimanꝰ omnes peccatores terrę. Nullus enim est qui faciat alteri iniuriã: nisi q̃ fieri sibi nolit: Et in hoc transgredit naturę legẽ: quã non finit ignozare dum id qđ facit non vult pati. Nũquid autẽ lex ista naturalis nõ erat in populo israel: Erat plane: quoniã et ipsi homines erant. Sine lege autem naturali essent: si ꝓter naturã humani generis esse potuissẽt. Multo magis ergo q̃uaricatozes facti sunt lege diuina: qua naturalis illa siue instaurata: siue aucta: siue firmata est. Jam ꝙ si in omnib⁹ peccatozib⁹ terrę nõ incõgrue ꝛeputanꝰ et paruuli ꝓpter originalis vincula peccati: etiã ipsi in similitudine q̃uaricationis adę: ad illam q̃uaricationẽ ꝓtinere monstranꝰ: q̃ data lege in paradiso ꝓtima cõmissa est: Ac per hoc recte nullo ꝓrsus excepto: q̃uaricatozes estimanꝰ omnes peccatores terrę. Omnes autẽ peccauerũt ⁊ egent gloria dei. Omnes igit̃ q̃uaricantes gratia saluatozis inuenit: alios maꝯs: alios minus. Quanto enim legis maioz in quocũq; cognitio: tanto minoz peccati excusatio: Quãto minoz peccati excusatio: tanto manifestioz q̃uaricatio. Restabat q̃ vt omib⁹ non sua sed dei: id est a deo donata iusticia subueniret. Unde ait apostolus: Per legem cognitio peccati. Non ergo ablatio sed cognitio. Nunc autem sine lege inquit iusticia dei manifestata est: testificata per legẽ ⁊ ꝓphetas. Ꝓrinde etiã iste subiunxit: †Ꝓpterea: inquit: dilexi testimonia tua: Tanq̃ diceret: Quoniã lex siue in paradiso data: siue naturaliter insita: siue ĩ litter⁊ ꝓmulgata: q̃uaricatozes fecit omnes peccatozes terrę: ꝓpterea dilexi testimonia tua: quę sunt ĩ lege tua ꝛe gratia tua: vt non sit in me iusticia mea sed tua. Lex enim ad hoc ꝓdest vt mitat ad gratiã: Nõ solũ em̃ quod attestat manifestãdę iusticię dei quę sine lege est: verũetiam hocipso q̃ q̃uaricantes fecit: ita vt etiã quos littera occidit: ad viuificantẽ spiritũ confugere timoze compellat: per quem peccatozũ ꝛeleat vniuersitas: et recte facrozũ charitas inspireꝰ. Ꝓpterea inquit dilexi testimonia tua. Quidã codices habent semꝑ: quidã non habent. Sed si est sic: accipiendũ est semꝑ: vt sic intelligat: q̃diu hic viuiꝰ. Hic sunt em̃ testimonia necessaria ꝛe lege ⁊ ꝓphetis attestantia iusticię dei qua iustificamur gratis: hic sunt ⁊ nostra testimonia necessaria: ꝓ quibus ipsam quę hic agitur vitam martyres finierunt. Cognita itaq; dei gratia quę sola liberat a q̃uaricatione: quę legis cognitione cõmittiꝰ: ozãdo dicit: ¶ Cõfige †clauis †a timoze tuo carnes meas. Sic em̃ expressius interꝑetati sunt quidam nostri: qđ grece vno verbo dici potuit: id est κάθηλοσὸν: Hoc alij cõfige dicere voluerũt: nec addiderũt clauis: atq; ita dum volunt vno verbo greco vnum latinũ interꝑtando reddere: sententiã minus explicauerũt: quoniã in eo quod est confige nõ sonat clauí: κάθηλοσὸν aũt sine clauis intelligi nõ põt: nec nisi duobus verbis latine dici potest: sicut dictũ est Cõfige clauis. Ubi quid vult intelligi: nisi qđ ait apostolus: Mihi autẽ absit gloziari nisi in cruce do/mini nostri iesu christi: per quẽ mihi mundus crucifixus est: ⁊ ego mũdo: Et iterũ in christo inquit cõ/fixus sum cruci: Viuo autẽ iam non ego: viuit ꝙo in me christus. Qđ quid est aliud: nisi nõ est in me iusti/cia mea: quę ex lege est: in qua q̃uaricator effectus sum: sed iusticia dei: id est quę mihi ex deo est: non ex me: Sic quippe in me viuit non ego sed christus: qui factus est nobis sapientia a deo: ⁊ iusticia: ⁊ sanctificatio: et redemptio: vt quẽadmodũ scriptũ est: Qui gloziaꝰ: in domino gloziet. Item dicit: Qui autẽ sũt iesu christi: carnẽ suam crucifixerũt cum passionib⁹ ⁊ concupiscentijs. Cum hic dictum sit q̃ ipsi crucifixerũt carnẽ suam: in isto tamẽ psalmo ꝛe⁹ rogaꝰ vt id faciat: cui dicit: Confige clauis a timoze tuo carnes meas: vt intelligamus etiã id quod recte facim⁹ gratię dei esse attribuendũ: qui ĩ nobis operaꝰ ⁊ vel le ⁊ operari ꝓ bona voluntate. Sed quid sibi vult quod cum dixisset: Confige clauis a timoze tuo carnes meas: addidit: A iudicijs em̃ tuis timui; Quid est confige a timoze tuo: Timui enim. Si em̃ iam timuerat vel timebat: cur adhuc vt a timoze suo ꝛeus crucifigeret carnes suas ozabat: An addi sibi volebat timozẽ: vt tantũ timeret quãtum sufficeret crucifigendis suis carnibus: id est cõcupiscẽtijs: affectibusq; carnalibus: tanq̃ dicens: Perfice in me timozẽ tuũ: timui enim a iudicijs tuis: Sed est hic alius altioz sensus quãtum deus donat scrutato sinu scripturę huius eruendus. Confige inquit clauis a timoze tuo carnes meas: a iudicijs enim tuis timui: hoc est a timoze tuo casto: qui ꝑmanet in seculũ seculi: carnalia mea ꝛesideria compꝛimanꝰ: a iudicijs em̃ tuis timui: cum mihi lex mĩaret pœnam: quę mihi non poterat dare iusticiam. Sed hũc timozem quo pœna metuiꝰ cõsummata charitas foras mittit: quę j. Joh. 4.

Cõcor. 4. sentẽ. dis. 23. In illo.
Roma. 2.
Matth. 25.
Matth. 10.
Roma. 2.
Roma 4.
Roma. 2.
Ibidem.
Roma. 5.
Gen. 3.
Roma. 2.
Roma. 3.
Ibidem.
Al. †Ideo.
Al. ꝙ non habet.
Al. †nõ habet.
Gal. 6.
Gal. 2.
Phil. 2.
1. Cor. 1.
Ibidem.
Gal. 5.
Phil. 2.
Psa. 38.

non timore pene: sed delectatione iusticie liberos red
dit. Timor nanq; iste quo non amat iusticia sed timet
pena: seruilis est: quia carnalis est: et ideo non cruci
figit carnem. Viuit enim peccandi voluntas: que tunc
apparet in opere quando speratur impunitas. Cum
vo pena creditur secutura latenter viuit: viuit tamen.
Wallet enim licere et dolet non licere quod lex vetat:
quia non spiritaliter delectat eius bono: sed carnali
ter malum metuit quod minat. Timore autem casto ipa
que hunc timorem foras mittit: peccare timet chari
tas etiam si sequat impunitas: quia nec impunitatem
iudicat secururam: quando amore iusticie peccatum
ipsum deputat penam. Tali timore carnes crucifi
gunt: quoniam carnales delectationes que legis litte
ra vetant potius q; vitant: spiritaliu bonorum dele
ctatione vincunt: et eadem vsq; ad perfectionem crescen
te victoria perimunt. Ergo confige clauis inquit a
timore tuo carnes meas: a iudicijs enim tuis timui:
hoc est da mihi castum timorem: ad quem perdendum me
tanq; pedagogus timor legis ille perduxit: quo timo
re a iudicijs tuis timui.

Explicit sermo vicesimusquintus.

Incipit sermo vicesimussextus de versu psal
mi: Feci iudicium et iusticiam: ne tradas me calumnian
tibus me: et reliqua.

Stos magni psalmi huius versus conside
randos nunc suscepimus atq; tractandos:
Feci iudicium et iusticiam: †ne tradas
me †nocentibus me. Non mirum est eum fecisse
iudicium et iusticiam: qui superius popposcerat a timo
re dei vtiq; casto configi clauis carnes suas: hoc est
carnales concupiscentias: que solent quo minus rectum
sit nostrum impedire iudicium. Quis autem siue rectum
siue prauum in nostri sermonis vsu iudicium nuncupet:
vnde hominib⁹ in euangelio dicit: Nolite iudicare
personaliter: sed rectum iudicium iudicate: tamen hoc lo
co ita positum est iudicium: tanq; si hoc rectum non fue
rit: non debeat iudicium nominari: alioquin non suffi
ceret dicere: feci iudicium: sed diceret: feci rectum iudi
cium. Hoc genere locutus est domin⁹ iesus: vbi ait:
Reliquistis grauiora legis: iudicium: et misericordiam: et
fidem. Et hic enim iudicium sic positum est: tanq; non
sit iudicium si quersum est. Et multis diuinarum scriptu
rarum locis ita ponit: quale illud est: Misericordiam
et iudicium cantabo tibi domine: Et illud apud Esaiam:
Expectaui vt faceret iudicium: fecit autem iniquitatem:
non ait: expectaui vt faceret iudicium iustum: fecit autem
iniquum: sed tanq; ideo iam iudicium sit: quia iustum
est: nec sit iudicium quod iniustum est. Justicia vo non
solet dici bona iusticia vel mala iusticia: sicut aliquan
do dicit bonum malum ve iudicium: sed eo ipso iam
bona est: quia iusticia est. Sic ergo habet consuetudo
loquendi: vt dicat et bonum iudicium: et malum iudicium:
quemadmodum habet vt dicat: et bonus iudex: et malus
iudex. Sic autem non dicit bona iusticia vel mala iu
sticia: sicut non dicit: bonus iustus vel malus iust⁹:
quia continuo bonus quisq; si iustus. Justicia ergo
virtus est animi magna et principalis laudabilis: de qua
nunc non est copiosius disputandi necessitas. Judicium
vo quando non nisi in bono ponit: distinctior loquendi
ratio huius virtutis est operatio. Qui enim habet iu
sticiam: recte iudicat: imo sm istam locutionem qui
habet iusticiam iudicat: quia nec iudicat si non recte
iudicat. Justicie nomine hoc loco non ipsa virtus:
sed opus eius significatum est. Quis enim fecit in ho
mine iusticiam: nisi qui iustificat impium? Hoc est p gra Roma.4.
tiam suam ex impio facit iustum. Unde ait apostol⁹:
Justificati gratis per gratiam ipsius. Facit ergo iusti Roma.3.
ciam: id est opus iusticie: qui habet in se iusticiam: id est
opus gratie. Feci inquit iudicium et iusticiam: ne tra L
das me nocentibus me: id est feci iudicium iustum: ne
tradas me illis qui propterea me psequunt. Nam
etiam quidam codices habent: ne tradas me psequentib⁹
me. Quod enim grece dictum est Τοῖς ἀντιδίκοισί:
quidam interpretati sunt nocentibus: quidam perse
quentibus: quidam calumniantibus. Viros autem omnium
quos in promptu habere potui codicum nunc; me le
gisse aduersantibus: cum sine controuersia quod grece
ἀντίδικος: hoc latine aduersari⁹ appellat. Oras
itaq; ne tradatur a domino aduersantibus sibi: quid
orat: nisi quod oramus cum dicimus: Ne nos inferas Matth.6.
in temptationem? Aduersari⁹ est enim de quo dicit apo
stolus: Ne forte temptauerit vos qui temptat: Et 1.Thessal.3.
tradit deus quem deserit. Eum quippe ille non reci
pit quem iste non deserit: in voluntate sua prestans de Ps.29.
cori hominis virtutem. Ab illo aut qui dixerat in abun
dantia sua: non mouebor in eternum: auertit faciem suam Ibidem.
et factus est conturbatus: sibiq; monstrat⁹. Quisquis
igit a timore dei casto crucifixas habet carnes suas: Ps.118.
et nulla carnali corrupt⁹ illecebra facit iudicium opus
q; iusticie: orare debet ne aduersantibus tradatur: id
est ne timendo perpeti mala: ad faciendum mala psequen
tibus cedat. A quo enim accipit victoriam concupiscen
tie ne voluptate pertrahat: ab illo etiam robur patien
tie ne dolore frangat: quoniam de quo dicit: Domin⁹
dabit suauitatem: de illo etiam dicit: Ab ipso est enim Ps.84.
patientia mea, Deniq; sequit: ¶ †Excipe seruum Al.†Suscipe.
tuum in †bono: †vt non calumnient me superbi. Illi impellunt vt cadam in malum: tu excipe in bo †bonum. Al.†non habet
num. Qui autem interpretati sunt non calumnient me:
greccam locutionem secuti sunt latine linguq; min⁹ vsi
tatam. An forte hanc habet vim cum dicit: non ca
lumnient me quam haberet si diceret: no me capiant
calumniando? Multe autem possunt intelligi calumnie su
perborum: a quibus humiltas christiana despicit: sed
illa vel maxima est: si homines hoc loco accipiuntur
superbi: q a nobis mortuum calumnient coli. Humili
tas quippe ipsa christiana christi morte insinuat: com
mendatq; diuinitus. Hec autem calumnia vtriq; in
fidelibus: id est iudeis gentibusq; communis est. Ha
bent calumnias suas etiam heretici singulis quibusq;
heresib⁹ propias: Habent et schismatici: quos omnes
superbia de membrorum christi compage precidit. Ipsi⁹
autem diaboli calumnia quanta vel qualis sit: qua calum
niatus est iusto dicens: Numquid gratis colit iob do Job.j.
minus? Quorum omnium calumnie superborum tanq; co
lubrorum venena dicunt: cum vigilantissima et diligen
tissima pietate christ⁹ crucifixus attendit: Propter
quod prefigurandum moyses deo miserante ac iubente Numeri.21.
exaltauit in heremo similitudinem serpentis in ligno: Joh.3.
vt similitudo carnis peccati crucifigenda prefiguraret
in christo. Hanc intuentes salutiferam crucem: omne
calumniantium superborum virus expellimus. Quam
prorsus etiam iste quodammodo valde intente intuens
ait: ¶ Oculi mei defecerunt in salutare tuum: E
et in eloquium iusticie tue. Christum quippe

Roma.8. ipsum deus propter similitudinē carnis peccati: pec
catum ꝓ nobis fecit: vt nos simus iusticia dei i ipso.
In hui⁹ igit eloquium iusticię dei defecisse dixit ar
denter oculos suos ⁊ sitienter intuēdo: dum memor
infirmitatis humanę: diuinam christi desiderat gra
tiā. Propter quod sequit: ¶ Fac cum seruo tuo
ſm misericordiā tuam: Non vtiq; ſm iusticiaz
meā. Et iustificatiões: inquit: tuas doce me:
Illas ꝓculdubio quibus deus facit iustos: non ipsi
se. ¶ Seruus tuus sum ego. Necq enim bene
mihi cessit quādo esse volui liber meus: non seruus
Al. †discam. tuus. Da mihi intellectū: vt †sciam testimo
nia tua. Nunq; intermittenda est ista petitio. Nō
enim sufficit accepisse intellectū et dei testimonia di
dicisse: nisi semper accipiat: ⁊ quodāmodo semp bi
batur de fonte lucis ęterne. Testimonia quippe dei
quāto fit quisq; intelligentior: tanto magis magisq;
F sciunt. ¶ Tempus: inquit: faciendi domino:
Id em plures codices habent: nō vt quidā domi
ne. Quod ergo tempus vel quid faciendi voluit in
telligi domino? Illud quidē quod pauloante dixe
rat: Fac cum seruo tuo ſm misericordiā tuā: hoc fa
ciendi tempus dño. Quid est autē: nisi gratia quę in
christo suo tempore reuelata est? De quo tēpore ait
Gal.4. apostolus: Cum autē venit plenitudo temporis mi
sit deus filiū suuz. Propter qō alibi etiā testimoniū
Esa.49. suum ꝓphēticū adiūgens: vbi dixit: Tempore placi
2.Cor.6. to exaudiui te: et in die salutis adiuui te: Ecce nunc
inquit tempus acceptabile: Ecce nunc dies salutis.
Sed quid est q tanq; volens ostēdere tempus dño
esse faciendi: cōtinuo subiunxit: Dissipauerūt le
gem tuā: Velut propterea tempus esset faciendi
Roma.jo. dño: quia eius legem dissipauerūt superbi: qui igno
rantes dei iusticiā ⁊ suam quęrentes statuere: iusticię
dei nō sunt subiecti? Quid est em: dissipauerūt legē
tuā: nisi ꝑuaricatiōis iniquitate: eius integritatē nō
custodierūt? Oportebat ergo vt superbis ⁊ de liber
tate sui arbitrij ꝑsumētibus lex daret: qua ꝑuaricata
quicūq; cōpuncti humiliarent: non iam per legē sed
ꝓ fidem ad subuenientē currerent gratiā. Dissipata
ergo lege tempus fuit vt ꝓ vnigenitū filiū dei miseri
Roma.5. cordia mitteret. Lex enim subintrauit vt abundaret
delictū: quo delicto lex dissipata est: ⁊ opportuno iam
Ibidem. tempore christus aduenit: vt vbi abundauit delictū
supabundaret gratia. ¶ Ideo: inquit: dilexi man
G data tua: super aurū ⁊ topazion. Id agit gra
tia: vt dilectione impleant mandata dei: quę timore
Ibidem. nō poterant. Gratia quippe dei diffundit charitas in
cordibus nostris per spiritū sanctū qui datus est no
Matth.5. bis. Propter qō ⁊ ipse domin⁹ dicit: Non veni legē
Roma.jz. soluere: sed adimplere. Et idem apostolus: Plenitu
do legis charitas est: Ideo sup aurum et topazion.
Ps.18. Hoc em ⁊ in alio psalmo legimus: Super aurum et
lapidem pciosum multū. Topazion quippe lapidem
multū perhibent esse pciosum. In testamento autez
veteri latentem gratiā tanq; velo interposito nō in
Exod.34. telligentes: quod significabat quādo in faciem moy
2.Cor.3. si intendere nō valebant: ꝓpter mercedē terrenā atq;
carnalem dei mandata facere conabant: neq; facie
bant: quia nō ipsa sed aliud diligebant: Unde illa nō
erant opera volentiū: sed onera potius inuitorū. Cū
no ipsa mandata diligunt sup aurum et lapidem pcio
sum multū: omnis prę ipis mandatis terrena vi

lis est merces: nec vlla ex parte comparant quęcūq;
alia hominis bona his bonis quibus ipse fit bonus
homo. ¶ Propterea: inquit: ad omnia mādata
ta tua †corrigebar. Utiq; corrigebar: quia dili
gebam: atq; illis rectis vt etiā ipse rectus fierem: di
lectione coherebam. Jam illud quod adiungit cōse
quens erat. Omnē: inquit: viam †iniquitatis
odio habui. Unde enim fieri poterat vt iniquam
viam non odisset diligens rectam? Nam sicut auri
⁊ lapidem pciosum si diligeret: odisset profecto quic
quid ei taliū rerum damnū posset inferre: Ita quo
niā dei mandata diligebat: iniquitatis viam odio ha
buit: quēadmodū aliquod immanissimū marini iti
neris saxum declinabat: vbi tam pciosarum rerū ne
cesse est pati naufragiū. Nō vt non contingat longe
inde velificat: qui in ligno crucis cum mādatorū di
uinoz mercatibus nauigat.

Al. †dilexi. H

Al. †corrigebam. Al. †iniquit. I

Explicit sermo vicesimusseptimus.

Incipit sermo vicesimusoctauus de verſū psal. Pe. D
mi: Mirabilia testimonia tua domine ⁊c.

Verba psalmi hęc sunt: de quibus adiuuante
domino disputaturi sumus: Mirabilia
testimonia tua †: †propter hoc scru
tata est ea anima mea. Quis enumerat salem
generatim testimonia dei? Celum et terra visibilia
opera eius: dicunt quodāmodo testimoniū bonita
tis ⁊ magnitudinis eius: ⁊ ipse cursus frequens vi
tatusq; nature: quo tempoz rapacitas voluit⁹ atq;
rum quarūcūq; generibus: q̄uis temporalib⁹ atq;
mortalibus quę certe cōsuetudine viluerunt: si pius
cōsideratoz aduertat: perhibēt testimoniū creatori.
Quid autē bozum est quod non sit mirabile: si vnū
quodq; nō vsu sed ratione metiamur? Si ꝺo tanq;
sub vnius cōtemplationis aspectu velut audeamus
cuncta contueri: nōne fit in nobis quod ait ꝓpheta:
Consideraui opera tua ⁊ expaui? Et tamē iste nō est Abac.2.
ipsa rerum admiratione pterritus: sed etiam potius
dixit esse causam: cur ea debuerit scrutari: quia mira
sunt. Cum em dixisset: Mirabilia testimonia tua: se
cutus adiunxit: ꝓpter hoc scrutata est ea anima mea:
quasi factus sit ipse p inuestigandi difficultatē curio
siorz. Quāto enim quęq; res abstrusiozes habet cau
sas: tanto est mirabilior. Si ergo nobis homo talis
occurrat: qui ꝓpter hoc dicat se scrutari testimonia
dei: quia mirabilia sunt: cum plena sit eis: ⁊ quę con
spicit: ⁊ quę non conspicit vniuersa creatura: nonne Eccl.3.
compescimus eum dicētes: Altioza te ne quęsieris;
et fortioza te ne scrutat⁹ fueris: sed quę pręcepit tibi
domin⁹ illa cogita semp? Sed si nobis respondeat ⁊
dicat: Hęc ipa quę ꝓcepit domin⁹: ⁊ q̄ iubet vt cogi
tem: mirabilia sunt eius testimonia: eū quippe ⁊ do
minū: quia iubet: ⁊ bonū ⁊ magnū: quia talia iubet:
esse testant: nūquid audebimus hominē ab eoz scru
tatiōe reuocare: ac nō potius vt sedulo id agat: ⁊ tan
tę rei operā quātū potest impēdat hortabimur? An
forte dei ꝓcepta testimonia quidē bonitatis eius esse
fatebimur: sed mirabilia esse negabim⁹? Quid enim
mirū si bona imperat bon⁹ dñs? Immo ꝺo id ipm
est oīno mirandū: ⁊ cur ita sit pscrutandū: q cū deus
bonus bona ꝓceperit: eis tū dederit bonā legē: quos
eadē lex viuificare non posset: nec vlla esset ex bona
lege iusticia. Si em data esset lex q̄ posset viuificare: Gal.3.
oīno ex lege esset iusticia. Cur ḡ data est q̄ viuificare

nō posset: ⁊ ex qua esset nulla iustitia: Nempe mirā/
dum est: nempe stupendū. Hęc sunt ergo mirabilia
Eccl.3. testimonia dei: ꝓpter hoc huiꝰ aīa scrutata est ea: qm̄
unde debilis non ei dici possit: Fortiora te ne scru/
tatus fueris: ⁊ quę pręcepit tibi dominus illa cogita
semper. Ipsa sunt em̄ quę p̄cepit nobis dominus: ⁊
Declaratio huiꝰ ideo cogitanda sunt semp. Potius itaq; videamus
anime dat quę scrutata ē quid inuenerit. ¶ †Ma/
lue. nifestatio: inquit: verborū tuorū illuminat:
et †intelligere facit paruulos. Quid est par/
uulus: nisi humilis et infirmus: Noli ergo supbire:
Gal.3. q̄re sit a bono deo bona lex data: q̄ tñ viuificare non
possit. Ad hoc em̄ data est: vt te de magno paruulū
facere et: vt te ad faciendā legem vires de tuo non ha/
Ps.6. bere mōstraret: ac sic inops indig⁹ us et egenus ad
gratiā cōfugeres ⁊ clamares: Miserere mei domine
quoniā infirmus sum. Hoc ergo scrutando intellexit
hic paruulus: qđ minimus apostolorꝫ paulus: id est
Gal.3. paruulus ostēdit: ideo datā legē quę viuificare non
posset: quia cōclusit scriptura omnia sub peccato: vt
promissio ex fide iesu christi daret credentibus. Ita
domie: ita fac misericors dñe: Impera qđ nō possit
impleri: imo impera qđ non nisi per tuam gratiam
Roma.3. possit impleri: vt cum homies p suas vires id adim/
plere nequiuerit: omne os obstruat ⁊ nemo sibi ma/
gnus videat. Sint omnes paruuli: ⁊ reus fiat omis
Ibidem. mūdus tibi: quia nō iustificabit ex lege omnis caro
coram te deo. Per legē em̄ cognitio peccati: Nūc aūt
sine lege iusticia tua manifestata est: testimoniū ha/
bens a lege ⁊ ꝓphetis. Hęc sūt mirabilia testimonia
tua: quę scrutata est anima paruuli huiꝰ: ⁊ ideo inue/
Gal.5. nit quia humiliatꝰ est: et paruulus factus est. Quis
Roma.5. em̄ facit mādata tua sicut facienda sunt: id est ex fide
Ibidem. quę p dilectionē dei operat: nisi eius in corde p spiri/
tū sanctū ipsa dilectio diffundat: Hoc etiā iste par/
uulus cōfitet. ¶ Os meū: inqt: aperui ⁊ attraxi
spiritū: quia mādata tua desiderabā. Quid
desiderabat: nisi facere mādata diuina: Sed nō erat
unde faceret infirmus fortia: et paruulus magna.
Aperuit os cōfitens q̄ p se ipse nō faceret: ⁊ attraxit
Roma.7. unde faceret. Aperuit os petendo: quęrēdo: pulsan/
Matth.7. do: ⁊ sitiens hausit spiritū bonū: unde faceret quod
Roma.7. p seipsum nō poterat: mandatū sanctū ⁊ iustum ⁊ bo
num. Si em̄ nos cū simus mali: nouimus bona da/
Roma.8. re filiis nostris: quāto magis pater noster de cę
lo dabit spiritū bonū petentibus eum: Non em̄ qui
spiritu suo agunt: sed quotquot spiritu dei agunt: hi
filii sunt dei: nō quia ipsi nihil agunt: sed ne nihil bo/
ni agant a bono agunt vt agant. Nam tanto magis
efficit quisq; filius bonus: quāto largius ei dat a pa
tre spiritū bonus. Denicq; iste adhuc petit: Os quidē
aperuit ⁊ attraxit spiritū: sed adhuc ad patrē pulsat
Ibidem. ⁊ querit. Bibit: sed quāto suauius sensit: tanto ardē/
tius adhuc sitit. Audi verba sitientis: ¶ †Respice
in me ⁊ miserere mei: ꝑm iudiciū diligentiū
nomen tuū: Id est ꝑm iudiciū quod in eos fecisti:
Joh.4. qui diligunt nomē tuū: quoniā vt diligerēt te: ꝓius
dilexisti eos. Sic em̄ iohānes apostolꝰ: Nos diligi/
Ibidem. mus inqt deū: Et velut causa quereret q̄re nos dili/
gere fecit: adiunxit: Qm̄ ipse ꝓior dilexit nos. Vide
⁊ iste quid aptissime dicat: ¶ Gressus meos diri/
ge ꝑm eloquiū tuū: ⁊ nō dominet mei om/

nis †iniquitas. Ubi quid aliud dicit: q̄ rectum ⁊ Al. †iniusticia.
liberū me fac ꝑm ꝓmissum tuū: Quanto em̄ magis
regnat ī vnoquoq; dei charitas: tanto minus ei do/
minat iniquitas: Quid ergo aliud petit: q̄ vt donā/
te deo diligat deū: Diligēdo em̄ deū: diligit seipsum:
vt diligere salubriter possit et ꝓximū sicut seipsum.
In quibus p̄ceptis tota lex pendet ⁊ ꝓphetę. Quid Matth.22.
igit orat: nisi vt p̄cepta quę deus imponit iubendo:
impleri faciat adiuuando: Sed quid est quod dicit:
¶ Redime me a calūnijs hominū: vt custo/ F
diā mandata tua: Si vera illi homines crimina
obijciunt nō calūniant: Si falsa: quid est q̄ se redimi
desiderat a calūnijs: id est a criminibꝰ falsis: quę illi
nocere non possunt: Crimen quippe falsum quod est
calūnia: reum nō facit hominē: nisi apud iudicē ho/
minē. Ubi autē deus iudex est: nullus falso crimine
ledit: quia nō cui obijcit: sed obijcienti potius impu/
tat. An hic ecclesię p̄signat oratio ⁊ vniuersi popu/
li christiani qui redemptus est a calūnijs hominū:
quibus exagitabant vsq;quaq; christiani: Sed nū/
quid ꝓpterea dei mādata non custodit: Mōne inter
ipsas calūnias quando feruebant: multo glorioſius
populus sanctus in tribulatiōibus dei mandata ser/
uabat: cum ad ꝓpetrandas impietates psequētibus
nō cedebat: Sed nimirū hoc est: Redime me a calū
nijs hominū: vt custodiā mandata tua: Tu age infu
so spiritu tuo: ne me calūnię hominū terroribus vin
cant: ⁊ a tuis mandatis ad sua mala facta traducant.
Si em̄ hoc mecū ęgeris: id est hoc modo me ab eoꝝ
calūnijs: ne criminatiōes eorū falsas quas obijciunt
ptimescā: cū patientia donata redemeris: inter ipsas
calūnias custodiā mandata tua. ¶ Faciem tuam G
inquit: illumina sup seruū tuū: Id est tuā ma/
nifesta subueniendo ⁊ opitulando p̄sentiā: Et †do/ Al. †doce me.
cendo iustificationes tuas. Doce vtiq; vt fa/
ciam qđ euidentius alibi legit: Doce me vt faciā vo/ Ps.142.
luntatē tuam. Qui em̄ audiūt: licz memoria teneant
quod audiunt: nequaq; didicisse putandi sunt: si nō Joh.6.
faciūt. Veritatis nāq; verbū est: Omnis qui audiuit
a patre et didicit: venit ad me. Qui ergo nō facit: id
est non venit: non didicit. Recolens autē iste dolorē
pęnitentię q̄uarication is suę: ¶ Exitus aquarū
inquit: †descenderūt oculi mei: quia nō cu/ Al. deduxerūt.
stodierūt legem tuā: Id est ipi oculi mei. Nam
in quibusdā codicibus ⁊ hoc legit: quia nō custodiui
legē tuā. Descenderūt q̄ exitus aquaꝝ: id est effusio/
nes lachrymarū. Et ea locutione qua dicere potuit:
Mōtes descenderūt pedes mei: ⁊ si non diceret per
mōtes vel in montes: ea locutiōe dicit scalas descen/
dit: etsi nō dicat p scalas: aut piscinā descēdit: ⁊ si nō
dicat in piscinā. Et bene ait: descenderūt: humilitate
scz pęnitendi. Ascenderūt em̄: q̄n per superbiā cōtu/
macē erecti fuerāt ⁊ elati. Sursum em̄ sibi esse vide/
bant: q̄n ignorantes dei iusticiā cōstituere volebant Roma.10.
suam: In qua fatigati ⁊ legis p̄uaricatiōe cōfusi: ab
illa elatiōe descenderūt flendo: vt iusticiā dei potius
impetrarent petendo. Sunt codices qui nō habent
descenderūt: sed trāsierūt: tanq; exaggeraēter dice/
ret trāsisse se flēdo fontes aq̄ꝝ: vt ꝺ intelligam⁹ exit⁹
aquarū: plus fleuisse q̄ manāt aquę de suis exitib⁹.
Cur aūt nō custodita lege sic fleāt: nisi vt ipetreāt gr̄a
q̄ pęnitēāt delet iniq̄tatē: ⁊ credēāt adiuuat volūtatē:
¶ Explicit sermo vicesimusseptimus.

Incipit sermo vicesimusoctauus.

A Direrat superius qui cantat hunc psalmum: Exitus aquarū descenderūt oculi mei: quoniā nō custodierūt legē tuam: vbi se multū fleuisse testatus est ꝓuaricationē suā. Proinde velut rationē reddens: cur multū flere debuerit: & suū graZadik. uiter dolere peccatū. Justus es: inquit: dómine: et rectū iudiciū tuū. Mandasti iusticiā testimonia tua: & veritatē tuam valde. Hec itaq; iusticia dei rectūq; iudiciū et veritas: omni est metuēda peccanti. Hac em̄ damnant diuinitus quicūq; damnant: nec est oīno qui de sua damnatiōe cōtra deū iustū recte cōqueri possit. Inde fletus rectus est pœnitentis: qm̄ si cor eius impœnitēs damnaret: iustissime vtiq; damnaret. Sane iusticiā dicit testimonia dei. Justum quippe se probat mādando iusticiā. Est em̄ hec veritas vt deus testimoniis talibus

B Al. †Tabescere me fecit. innotescat. Sed quid est qđ sequit: †Tabefecit me zelus meus: Del sicut alij codices habēt zelus tuus: Habent nōnulli etiā domus tuę: Et nō tabefecit me: sed comedit me. Qđ ex alio psalmo quātum mihi videt putandū est emēdandū: vbi

Ps. 68. scriptū est: Zelus domus tuę comedit me: Quod cō

Job. 2. memorato etiā in euāgelio nouimus. Simile tñ aliquid est tabefecit ei qđ ibi est comedit. Zelus autem meus qđ plures codices habēt: nullā ingerit quęstionē. Quid enim mirū est: si zelo suo quisq; tabescit: Qz ꝙo habent aliqui: zelus tuus: significat hominē deo zelantē: non sibi: sed nō repugnat si ipse dicat et

2. Cor. ij. meus. Nam quid aliud dicit apostolus: Æmulor em̄ vos dei æmulatiōe dei: Nam dicēdo: Æmulor vos: quid nisi æmulationē demōstrat suā: Sed quia dixit deo: id est nō sibi & deo: ideo addidit: æmulatiōe dei. Hanc qppe suo spū fidelib⁹ suis inspirat deus: Amoris em̄ est nō liuoris. Nam q̄ fuit causa vt hoc apo-

Ibidem. stolus diceret: Aptaui em̄ vos inquit vni viro virginem castā: exhibere christo. Timeo autē ne sicut serpens euam seduxit versutia sua: sic et vestrę mentes corrūpant a simplicitate & castitate quę ē in christo. Comedebat eū zelus domus dei: quā tamē zelabat christo nō sibi. Sponsus em̄ sibi zelat sponsam suā: amicus aūt sponsi: nō eam sibi zelare debet sed sponso. Bonus ergo & hui⁹ intelligēdus est zelus. Causā

Al. †verba mea nāq; subiūgit & dicit: Quia obliti sunt †verborū tuorū inimici mei. Retribuebāt q̄ mala ꝓ bonis: qm̄ zelabat illos deo tam vehemēter & ardēter: vt eo zelo tabefactū se diceret: Illi aūt ob hoc ī ipm inimicitias exercebāt: qz vtiq; vt deū amarent volebat: quos amando zelabat. Nō ingratus em̄ gratię dei: ꝓ quā fuerat ex inimico reconciliatus deo: etiam ipse suos diligebat inimicos: & eos zelabat deo: dolēs & tabescēs q̄ essent verbor̄ dei ei⁹ obliti. Deinde

C cōsiderās ipse in verbis dei: qua flāma dilectiōis ar-

Al. †vehement deret: Ignitū: inquit: eloquiū tuū †valde: & seruus tuus dilexit illud. Merito zelabat in suis inimicis cor impœnitēs: q̄ fuerāt obliti verborū dei. Ad hoc em̄ flagrabat eos adducere: qđ ipse fla-

Al. †Adolescē tulus. grātissime diligebat. †Junior ego sum: inqt: et cōtempt⁹: iustificatiōes tuas nō sū oblit⁹: Nō sicut inimici mei q̄ obliti sunt verbor̄ tuor̄. Videt aūt minor ętate nō oblit⁹ iustificatiōes dei dolere ꝓ inimicis suis ętate maiorib⁹ q̄ obliti sunt. Nam qđ est: iunior ego nō sū oblit⁹: nisi illi maiores obliti sunt: ꝓ ἐώτερος est em̄ græcū: qđ est etiā in illo loco vbi dictū est: In quo corrigit iuniorē viā suā. Hoc aūt nomē cōpatiuū est: & ideo bñ intelligit in cōparatione maiorū. Duos q̄ ꝓphetas hic agnoscam⁹: qui etiā in Rebeccę vtero luctabant: qñ nō ex opibus sed ex vocante dictū est ei: Maior seruiet minori. Sed cō-

Gen. 25. temptū se dicit hic iuniorē: ideo factus ē maior: quia

Roma. 9. ignobilia & cōtemptibilia mūdi elegit de⁹: & ea q̄ nō

1. Cor. j. sunt tanq; sint: vt q̄ sūt euacuent: Et ecce sunt nouissimi. Nec im-

Matth. 20. merito obliti sunt verbor̄ dei qui suā iusticiā cōstituere voluerūt ignorantes iusticiā dei: Iste aūt minor nō est oblitus: qz non suā voluit hīe iusticiā sed dei.

D De qua etiā nūc dicit: Justicia tua iusticia in ęternū: & lex tua veritas. Quomō em̄ nō veritas lex: ꝓ quā cognitio peccati: & quę testimoniū phi-

Roma. 3. bet iusticię dei: Sic em̄ dicit apostolus: Justicia dei manifesta est: testificata ꝓ legē et ꝓphetas. Propter hanc passus est psecutionē iuniorē a maiore: vt dicet iuniorē qđ sequit: Tribulatio & †necessitas

Al. †angustia. inuenerūt me: mādata tua meditatio mea est. Sequant: psequant: dū tamē mādata dei nō relinquant: & ex ipsis mādatis etiā q̄ sequunt diligant.

Al. †Equitas. †Justicia testimonia tua in ęternū: intellectū da mihi & viuam. Intellectū poscit iste iuniorē: quē si nō haberet: non sup seniores intelligeret: Sed eū poscit in tribulatiōe & necessitate: quo intelligat q̄ sit cōtemnēdū qđ ei possunt auferre psequētes inimici: a quib⁹ se dicit esse cōtēptū. Ideo dixit: & viuam: qz si eo vsq; tribulatio necessitasq; puerit: vt ꝓ inimicor̄ psequentiū manus vita ista finiat: viuet ī ęternū qui tpalibus ꝓponit iusticiā: quę manet in ęternū: Quę iusticia ī tribulatiōe et necessitate martyria sunt dei: hoc est testimonia: ꝓ quibus sunt martyres cozonati.

Explicit sermo vicesimusoctauus.

Incipit sermo vicesimusnon⁹ de eo qđ sequit: Exclamaui in toto corde: exaudi me dñe &c. A

Clamor ad dominū qui fit ab orantib⁹: si sonitu corpalis vocis fiat: nō intento in domi-

C nū corde: q̄s dubitet inaniter fieri: Si autē fiat corde: etiā silente corpis voce: aliū quēlibet hominē potest latere: non deū. Siue ergo cū voce carnis qñ id opus est: siue cū silētio ad deū cum orant⁹: corde clamandū est. Est autē clamor cordis: magna cogitationis intentio. Qui cū est in oratiōe: magnū expримit desiderātis & petentis affectū: vt nō despe-

ret effectū. Tūc pcro in toto corde clamat: qñ aliū de nō cogitat. Tales oratiōes rare fūt mltis: crebę aūt pauc⁹: Utrū ꝓo cuiq; nescio. Talē suā cōmento

Kuph rat oratiōnē q̄ cantat hūc psalmū dicēs: Clamauit toto corde meo: exaudi me dñe. Cui enim rei su⁹ clamor ꝓficiat: adiūxit: Justificatiōes tuas †exquirā. Ad hoc ergo clamauit ī toto corde suo: et hoc sibi desiderauit a domino exaudiente ꝓfici-

Al. †requirā. ri: vt iustificationes eius exquirat. Proinde qđ vt faciamus iubet: vt exquiramus oratur. Qđ longe est adhuc a faciente qui exquirit: Non em̄ est cōsequēs vt qui exquirit inueniat: aut qui inuenit: faciat. Nō aūt potest nisi inuenerit: facere: & nisi q̄ fierit: inuenire. Sed magnā spem dñs iesus dedit dicēdo: Quęrite & inuenietis. Rursus aūt dicit sapiētia (q̄ quid ē Matth. 7. nisi ipe:) Quęrēt me mali: & nō inuenięt. Nō q̄ malis ꝓuerū.

§ bonis dictū est: Quęrite ⁊ inuenietis: Immo ve-
ro eis dictū est quibus eodē loco paulo post: Si er-
go vos inquit cum sitis mali: nostis bona data dare
filijs vestris: Quō igit malis dicit: Quęrite ⁊ inue-
nietis: cum rursus dicat: Querent me mali ⁊ nō in-
uenient: An aliud eos dñs q̄z sapientiam ḡrere vo-
lebat: quando eos inuenturos si quęrerent ꝓmitte-
bat: In ea quippe sunt oīa q̄ ab eis qui beati esse cu-
piunt inquirēda sunt. Ibi ergo sunt et iustificatiōes
dei. Quapropter restat vt intelligamus nō oēs ma-
los nō inuenire sapientiā si q̄ ḡrierint: sed eos qui in-
tantū sunt mali vt odirent eā. Sic em̄ ⁊ dixit: Quę-
rēt me mali ⁊ nō inueniēt me. Oderūt em̄ sapientiā.
Ideo ergo nō inuenīūt: quia oderūt. Sed rursus si
oderūt: quō q̄runt nisi q⁹ nō eam q̄runt ꝓpter ipaz:
sed ꝓpter aliq̄d qō mali amant: et ad hoc se facilius
putāt ꝓuenturos p ipam: Multi em̄ sunt q̄ dicta sa-
pientię studiosissime inquirūt: eamq; in doctrina nō
in vita volunt habere: vt nō p mores quos iubet sa-
pientia ꝓueniant ad dei lucē: qō est ipa sapiētia: sed
per sermones q̄s habet sapiētia ꝓueniant ad hoīm
laudes: qō est vana gloria. Nō ergo sapientiā q̄runt:
et q̄n eam q̄runt: quia nō quęrūt ipam: alioquin vi-
uerent ſm ipam: sed volunt verbis eius inflari. Et
quāto magis inflant: tanto magis efficiuntur extra
ipam. Iste aūt hoc ꝑm poscens a dño qō eum iu-
bet facere dñs: vt ipe in illo etiā q̄d imperat operet:
Deus est em̄ q̄ operat in nobis: et velle ⁊ opari pro
bona volūtate: Clamaui inq̄t in toto corde meo ex-
audi me dñe: iustificatiōes tuas exquiram: vtiq; fa-
ciēdas nō tantummō sciēdas: ne similis fiam illi ser-
uo duro: q̄ etiā si intellexerit nō obaudiet. Clama-
greci ⁊ latini: Clamaui te: et saluum me fac.
Quid ē clamaui te: nisi clamādo iuocaui te: Sz cū
dixisset: saluū me fac: q̄d adiunxit: †Et custodiā
testimonia tua. Me te scz p ifirmitatē negē: Sa-
lus quippe animę facit vt fiat qō faciendum esse co-
gnoscitur: et vsq; ad mortē corporis: si hoc flagitat
extrema temptatio p testimonio⁹ diuinoz̄ verita-
te certetur. Vbi aūt nō est salus: succumbit infirmi-
tas: et deserit veritas. Sed qō sequit habet aliquid
obscuritatis: q̄d aliquāto diutius exponendū est.

¶ Ꝓueni †intempesta nocte et clamaui.
Plures codices non habent: intempesta nocte: sed
Immaturitate. Vix aūt vnus inuentus est q̄ ha-
beret geminatā ꝓpositionē: id est In immaturi-
tate. Immaturitas itaq; in hoc loco nocturnū tē-
pus est: q̄d nō est maturū: id est oportunū vt agatur
aliq̄d vigilando: Qō etiā vulgo dici solet: hora im-
portuna. Hor quoq; intēpesta: id est media: quādo
quiescendū est: Hinc ꝓculdubio nūcupata est: quia
importuna est actionib⁹ vigilantiū. Tempestiuum
em̄: dixerūt veteres oportunū: Et intempestiuum:
importunū: A tpe ducto vocabulo: Nō ab illa tem-
pestate: q̄ ꝓsuetudine latinę linguę cęli ꝓturbatio iā
vocat: Quāq; isto verbo libēter vtunt historici: vt di-
cant ea tēpestate: q̄d volūt eo tpe intelligi: Et qō ait
lucas egregi⁹: Vñ hęc tā clara repēte tempestas:
Nō cęlū nimbis ventisve turbatū: sed magis subi-
ta ⁊ splēdida serenitate fulgidū significauit hoc no-
mine. Qō ḡ greece dictū est: εν ἀωρίᾳ: nō vno ver-
bo sed duob⁹: id est ꝓpositione ⁊ noīe: hoc interpre-
tes nostri quidā dixerūt: intempesta nocte: Plures
immaturitate: nō duob⁹ verbis sed vno: cuius vo-
cabuli nominatiu⁹ ē immaturitas. Nōnulli vero in
duob⁹ verbis: sicut greçus posuit in immaturitate.
ἀωρίᾳ q̄ppe immaturitas est: ἐν ἀωρίᾳ in imma-
turitate: Tāq; si vellet etiā ille q̄ dixit intempesta no
cte: ꝓpositione dicere geminata: in intēpesta: vt vna
ꝓpositio significet in q̄ boza: altera ptineat ad cōpo
sitionē nois. Nihil sane interest ad sententiā: vtrum
q̄s dicat ḡgisse se aliq̄d gallicātu: an ī gallicātu. Ita
nihil interesset: vtrū intempesta nocte: an vero ī in-
tempesta nocte: id est in nocte intempesta clamasse
se diceret. Greçus tñ in nocte intēpesta dixit: q̄d idē
valet si dicat: in immaturitate: id est ī tpe nocturno
et immaturo. Hactenus ꝛ obscuro verbo fuerit di-
sputatū: Nūc videamus q̄s ipe sit sensus. Ꝓueni E
inq̄t nocte intēpesta: et clamaui: †In verbis tuis Ar. In ẋba tua
sperani. Si hoc ad vnūquēq; fideliū referamus: supsperaui
et ad ꝓprietatē rei gestę: sępe contingit vt tali noctis
tpe vigilet amor dei: et magno vrgente orationis af-
fectu nō expectet: sed ꝓueniat: qō post gallicantum
cōsueuit esse tps orandi: Si aūt accipiam⁹ hoc totū
sęculū noctē: vtiq; intempesta nocte clamamus ad
deū: et ꝓuenim⁹ maturitatē tpis: in q̄ nobis redditu
rus est qō ꝓmisit: sicut alibi legit: Ꝓueniam⁹ fa- Ps. 94.
ciem ei⁹ in cōfessione: q̄q; si velimus intelligere im-
maturū tps noctis huius anteq; venisset plenitudo Gal. 4.
tpis: id est ipa maturitas: qñ christ⁹ manifestaret in
carne: nec tūc ecclesia tacuit: sed ꝓueniēs istā matu-
ritatē ꝓphetando clamauit: et in verbis dei sperauit
potētis facere qō ꝓmisit: vt in semine abrae benedi Gen. 12.
cerent oēs gētes. Ipa et qō seq̄t dicit: Ꝓueue E
runt oculi mei ad †matutinū: vt meditarer Ar. †re diluculo
eloquia tua. Ponamus em̄ matutinū qñ q̄ sede- Esa. 9.
bant in vmbra mortis: lux orta est eis. Nōne in san-
ctis q̄ prius erāt in terra ad h̄ matutinū oculi eccl'ię
ꝓuenerūt: q⁹ hoc futurū antea ꝓuiderunt: vt medi-
tarent eloquia dei q̄ tūc erāt ī lege ac ꝓphetis⁹ hęc
futura nunciabant: Vocē meā: inq̄t: †exaudi Ar. †audi
dñe ſm misericordiā tuam: ⁊ ſm iudicium
tuū viuifica me. Prius em̄ de⁹ ſm misericordiā
aufert a peccatorib⁹ pęnā: eisq; postea iustis ſm iu-
diciū dabit vitā: q⁹ nō frustra illi hoc ordine dicitur:
Misericordiā et iudiciū cantabo tibi dñe: q̄uis et Ps. 100.
ipm tps miscēdę nō est sine iudicio: ⁊ ecōtra: de q̄ di
cit Apl's: Si enim nosipos iudicaremus: a domino 1. Cor. 11.
nō iudicaremur: Cū iudicamur autē a dño corripi-
mur: ne cū mundo damnemur. Et eius coapostol⁹: j. Pet. 4.
Tempus est inquit vt iudiciū incipiat a domo dñi:
Et si initiū a nobis: qualis finis erit eis q̄ nō credūt
domini euangelio: Et vltimū temp⁹ iudicij nō erit
sine misericordia: quia coronat te: ait psalm⁹: in mi- Ps. 102.
seratione et misericordia. Judiciū autem sine mise- Jaco. 2.
ricordia: sed sinistris qui nō fecerūt misericordiam.

Approximauerūt: inq̄t: qsequētes me
†iniqtate: Vel sicut nōnulli codices habēt: Ini- Ar. † iniquitati.
que. Tūc approximat q̄ qsequūt: qñ vsq; ad car G
nē cruciandā pimendāq; ꝓueniūt. Vñ psalm⁹ vice-
simusprim⁹ vbi passio dñi ꝓphetata ē: Me discedas
inq̄t a me: qñ tribulatio ꝓxima est: cū ea dicātur q̄
nō imminēte: sed iā p̄sente ipa passione ꝓpessius est:
Sed ꝓximam dixit tribulationē quę fiebat in car-
ne. Nihil est quippe animę ꝓprius carne quā gestat,

Propinquauerũt ergo persequẽtes: affligendo eorum carnẽ quos psequebant. Sed attende quod sequit: A lege autẽ tua longe facti sunt. Quanto magis ꝓpinquauerũt psequendis iustis: tãto longe facti sunt a iusticia. Sed q̃d nocuerũt eis q̃bus psequendo ꝓpinquauerũt: qñ interior est ꝓpinquatio dñi eor a quo nullaten⁹ deserunt: Denicq̃ sequitur.

ℍ ¶ Prope es tu dñe: et oẽs vie tue veritas. Etiam in tribulationib⁹ suis q eas nõ immerito patiuntur tribuere deo veritatẽ: sanctor est visitata cõ
Hester. j4. fessio. Ita regina hester: ita sanctus daniel: ita tres
Dan. 3. viri in camino: ita eor sanctitatis alij socij cõfitent. Queri aũt põt quõ hic dictũ sit: Omnes vie tue ve
Ps. 24. ritas: cũ in alio psalmo legat: Vniuerse vie dñi misericordia et veritas. Sz erga sanctos et vniuerse vie dñi misericordia: et vniuerse vie dñi veritas: quia et in iudicãdo subuenit: atq̃ ita nõ dest misericordia: et in miserando id exhibet q̃d ꝓmisit: ne veritas desit. Erga oẽs aũt et quos liberat et q̃s damnat: oẽs vie dñi misericordia et veritas: qr vbi nõ miseretur vindicte veritas exhibet. Multos q̃pe immeritos
J Al. tnon habet liberat: immeritũ aũt neminẽ dãnat. ¶ †Ab initio cognoui: inq̃t: de testimonijs tuis: qr i eternũ fundasti ea. Q̃d greci⁹ ait: κατ' ἀρχης. aliq̃ nostri ab initio: aliqui initio: aliqui in initijs: interpretati sunt. Sed qui pluraliter hoc dicere maluerunt: greca locutionẽ secuti sunt. Latine aũt linguẽ illud potius visitatũ est: vt ab initio vel i initio dicat: qñ κατ' ἀρχης grece q̃si pluraliter: sed aduerbialiter dicit: quale ẽ apud nos cũ dicim⁹: alias hoc facio: pluralẽ numerũ fẽminini generis dicere videmur: sed aduerbiũ est: et significat alio tpe. Quid est g̃ ab initio cognoui: vel potius vt et nos aduerbialiter id dicam⁹: Initio cognoui de testimonijs tuis: quia in eternũ fundasti ea: Testimonia dñi i eternũ ab illo dicit esse fundata: et hoc se initio cognouisse testat: nec aliunde cognouisse q̃ de ipis vtiq̃ testimonijs. Que sunt ista testimonia: nisi q̃b⁹ testatus est deus daturũ se regnũ suis filijs sempiternũ: Et qr hoc in
Luce. j. vnigenito se daturũ esse testatus est: de q̃ dictũ est: Et regni ei⁹ nõ erit finis: ipa testimonia dixit i eternũ esse fundata: qr id q̃d p ea de⁹ ꝓmisit: eternũ est. Mã p se ipa testionia tunc nõ erũt necessaria: qñ res ipa videbit ꝓpter quã credendã nũc testimonia requirunt. Et ideo bñ intelligit dictũ: fundasti ea: quia in
j. Cor. 3. christo vera monstrant. Fundamentũ em aliud nemo põt ponere ꝑter id q̃d positũ est: q̃d est christus iesus. Vñ hoc g̃ iste initio cognouit: nisi qr ecclesia loquit q̃ terris nõ defuit ab initio generis humani:
Gen. 4. cui⁹ primitie abel sanct⁹ est immolatus et ipe i testi-
Gen. 2. moniũ futuri sanguinis mediatoris ab impio fratre fundẽdi: Mã et illud ab initio dictũ est: Erũt duo in carne vna. Q̃d magnũ sacramentũ apls paul⁹ expo
Eph. 5. nens: Ego inq̃t dico in christo et in ecclesia.

¶ Explicit sermo vicesimusnonus.

¶ Incipit sermo. XXX. de versu psalmi: Vide humilitatẽ meam et eripe me de.

A Nemo in christi corpe cõstitut⁹ a se alienã arbitret esse hãc vocẽ: Qñ reuera totũ christi corp⁹ in hac hũilitate positũ dicit: Unde et psalmi hui⁹ incipit lectio: de qua nũc disputare susce
Res. pimus. ¶ Vide humilitatẽ meã et eripe me: quia legem tuam nõ sum oblitus. Hoc loco nullam dei legẽ cõuenientius intelligimus: nisi qua immobiliter fixum est: vt oĩs q̃ se exaltat humiliet: Luce. 14. et oĩs q̃ se humiliat: exaltet. Superbus ergo malis vt humiliet innectit: humilis a malis vt exaltet eripitur. ¶ Judica: inquit: iudiciũ meũ: et redime me. Supior quodammõ sentẽtia repetita est. Q̃d em ait: Vide humilitatẽ meã: hoc est: iudica iudiciũ meũ: Et q̃d ait: eripe me: hoc est: redime me: Q̃d vero supra dictũ est: Quia legẽ tuam non sum oblitus: huic cõgruit q̃d infra est: Propter eloquium tuum vivifica me. Jpm enim eloquiũ est lex dei: quã nõ est oblitus vt se exaltandus humiliaret. Ad ipam vero exaltationẽ pertinet quod ait vivifica me: quia sanctorũ exaltatio vita eterna est. ¶ †Longe est: inquit: a peccatoribus salus: quia iustificationes tuas nõ exquisierunt. Quis em te discernit: o tu q̃ dixisti: Longe est a peccatoribus salus: Quis te discernit a peccatoribus: vt nõ a te longe sit: sed tecum sit salus: Hoc te nempe discernit: quia id q̃d isti nõ egerũt: ipe fecisti: hoc est dei iustificationes exquisisti. Quid em habes q̃d
j. Cor. 4. nõ acceperis: Mõne tu es q̃ paulo añ dicebas: Quid habes quod non accepisti: Mõne tu es q̃ paulo añ dicebas: Clamauit in toto corde meo: exaudi me dñe: iustificationes tuas requiraz: Ergo ab illo ad quẽ clamasti: vt eas exquireres accepisti. Jpe te igitur discernit ab eis: a q̃bus ꝓterea longe est salus: qr iustificationes dei nõ exquisierũt. Vidit ꝫ etiam ipe: Neq̃ em ego viderẽ: nisi in ipo essem. Corporis em christi verba ista sunt: cuius mẽbra sumus. Vidit hoc inquã: continuoq̃ subiecit. †Miserationes tue multe dñe: vivifica me: Etiam hoc ergo q̃d exquirimus iustificationes tuas: Scõm illud iudicium tuum vivifica me. Novi enim quia et iudicium tuum sine tua miseratiõe nõ erit super me. ¶ †Multi persequentes me et tribulãtes me: a testimonijs tuis nõ declinaui. Factũ est: nouimus: recolimus: agnoscimus. Purpurata est vniuersa terra sanguine martyrũ: floret cælum coronis martyrũ: ornatq̃ sunt ecclesie memorijs martyrum: insignita sunt tempora natalibus martyrum: crebrescũt sanitates meritis martyrum. Unde hoc: nisi quia impletũ est q̃d ꝑ dictum est de homine isto toto terrarũ orbe diffuso: Multi psequentes me et tribulãtes me: a testionijs tuis nõ declinaui: Agnoscimus: et gratias agim⁹ dño deo nostro. Tu nãq̃ homo: tu in alio psalmo: tu ipse dixisti: Nisi qr dñs
Ps. 123. erat i nobis: fortasse vivos absorbuissent nos. Ecce quare ab ei⁹ testimonijs nõ declinasti: et ad palmam supernę vocationis inter manus multorũ psequentium tribulantiũq̃ venisti. ¶ Vidi: inquit: †insensatos et tabescebam: Vel sicut alij codices habent: Vidi nõ obseruãtes pactũ: Et hoc plures habent. Sed qui sunt qui pactum nõ obseruauerunt: nisi qui declinauerũt a testimonijs dei: tribulationes multorum persequentiũ non ferentes: Hoc est autem pactum: vt qui vicerit coroneꝛ. Hoc pactum nõ obseruauerũt qui psecutiones nõ tolerantes: a testimonijs dei negãdo declinauerũt. Vos ergo iste vidit et tabescebat: quia diligebat. Zelus ille em bon⁹ est: de amore venies: nõ liuore. Jn quo em nõ seruauerũt pactũ: secut⁹ adiũxit: Quia eloqa tua nõ custodierũt. Ea q̃pe in tribulatiõib⁹ negauerũt. Et cõmẽdat se iste differẽs ab eis: ac dicit:

¶ Vide quoniã mandata tua dilexi. Non ait: eloquia vel testimonia tua nõ negaui: qõ martyres facere cogebant: & nõ facientes intolerabilia patiebant: sed hoc dixit vbi fructus est omniũ passionũ: qz si tradidero corpus meũ vt ardeã: charitatẽ autẽ nõ habeã: nihil mihi ꝓdest. Hãc iste cõmendãs ait: Vide qm̃ mãdata tua dilexi. Deniqz deinde postulauit ꝓpriũ: Dñe in tua misericordia viuifica me. Isti mortificant: tu viuifica. Sed si ꝓpriũ poscitur in misericordia qõ reddere debet iustitia: & tanto magis impensa est misericordia vt obtineret cui ꝑmittebat ipa victoria: ¶ Principiũ: inquit: verboꝝ tuoꝝ veritas: in eternũ omnia iudicia iustitiæ tuæ. A veritate inqt tua verba ꝓcedunt: et ideo veracia sunt: et neminem fallũt: quibus ꝓnunciat vita iusto: ꝑna impio. Hæc sũt qppe in eternũ iudicia iustitiæ dei.

¶ Explicit sermo tricesimus.

¶ Incipit sermo tricesimusprim⁹: de versu psalmi: Principes persecuti sunt me gratis ꝛc̃.

Quas psecutiones a regibus terrę corp⁹ christi: hoc est sancta ecclesia ptulerit: nouim⁹: Agnoscam⁹ ergo hic etiã eius verba dicẽtis: Principes persecuti sunt me gratis: et a verbis tuis formidauit cor meũ. Quid eñ christiani leserãt regna terrena: ꝗuis eis regna cęlorꝝ ꝓmiserit rex eorꝝ: Quid inquã leserant regna terrena: Nunqd eorꝝ rex milites suos ꝓhibuit imꝑpendere & exhibere ꝙ debebãt regib⁹ terrę: Nonne cęsari ꝙ cęsaris sũt: & deo ꝙ dei sũt: Nõne tributũ de oꝝ plicis etiã ipe psoluit: Nõne ꝑcursor eius militibus regni huius qd facere deberẽt ꝓ eterna salute ꝑgrentibus nõ ait: Cingulũ soluite: arma ꝓcipite: regem vestrũ deserite vt possitis dño militare: sed ait: Neminẽ cõcusseritis: nulli calumniã feceritis: sufficiat vobis stipendiũ vestrũ: Nõne vnus militũ eⁱ⁹ et dilectissim⁹ comes eius: cõmilitonibus suis: et ꝙ testatibus sublimioꝝ subdita sit: Et paulo post ait: Reddite omnib⁹ debita: cui tributũ: tributũ: cui vectigal: vectigal: cui timorẽ: timorẽ: cui honorem: honorẽ: Nemini quicqz debeatis: nisi vt inuicẽ diligatis. Nõne ꝑcepit vt ꝓ ipis etiã regib⁹ oraret ecclesia: Quid ergo: eos christiani offenderunt: Qõ debitũ nõ reddiderũt: In ꝙ christiani nõ sunt terrenis regib⁹ obsecuti: Ergo terreni reges: christianos gratis psecuti sunt. Sz qõ subiecit attende. Et a verbis tuis formidauit cor meũ. Habuerũt quidẽ & illi verba minantia: expello: proscribo: occido: vinguib⁹ torqueo: ignibus torreo: bestijs subigo: mẽbra dilanio: sed tua me poti⁹ verba terruerũt: Nolite timere eos ꝙ corp⁹ occidũt: & postea nõ habẽt qd faciãt: sed eũ timete ꝙ habet potestatẽ & corp⁹ & animã ꝑdere in gehennam. Ab his verbis tuis formidauit cor meũ: Et cõtempsi hominẽ psecutorẽ meũ: & vici diabolũ seductorẽ meũ. Deniqz sequit: ¶ †Exultabo ego sup eloquia tua: sicut qui inuenit spolia multa. Per ea verba vicit: a ꝗbus formidauit. Victis eñ spolia detrahunt: sicut victus & spoliat⁹ est ille de ꝙ dicit in euangelio: Nemo intrat i domũ fortis: vt vasa eⁱ⁹ diripiat: nisi prius alligauerit fortem. Sed spolia multa inuẽta sunt: qñ patientiã martyrũ: etiã ꝙ psecuti sunt crediderũt: et ꝙ regẽ nostrũ detrimentũ militũ eius sunt damnificare moliti: ab illo sunt insup acqsiti. Quisquis ergo a xpo bis dei: ne i certamine vincat formidat: sup eadẽ verba victor exultat. Nã ne putarem⁹ ex illa formidine odium verboꝝ dei potuisse surripere: ꝗuis iam dixerit: Exultaui sup eloquia tua: qõ vtiqz nõ diceret si odiret ea: tñ adhuc addit et dicit: ¶ †Iniusticiam odio habui et abominatus sum: legẽ autẽ tuam dilexi. Nempe a verbis eⁱ⁹ illa formido nõ fecit eorundẽ verboꝝ odiũ: sed integrã tenuit charitatẽ. Neqz eñ lex dei nõ sunt verba et eloquia dei: Absit ergo vt timore pereat amor: vbi castus est timor. Sic patres a filijs pijs et timent et amant: sic pudica ꝓiunx virũ & timet ne ab illo deserat: & amat vt fruat. Si ergo⁹ pater homo: & cõiunx homo: & timeri et amari debet: multo magis pater noster ꝙ in cęlis est: et ille spõsus: nõ carne ꝑ filijs hoim: sed virtute formosus. A ꝗbus eñ diligit lex dei: nisi a ꝗb⁹ diligit deus: Et qd habet bonis filijs triste lex patris: In qm̃ quẽ diligit corripit: et flagellat omnẽ filium quem recipit: At ꝙ hęc iudicia respuit: ꝓmissa nõ recipit. Paterna ergo iudicia laudent et i flagello: si ꝓmissa diligant in ꝑmio. Ira plane fecit iste ꝙ dicit: ¶ Septies in die †laudaui te: sup iudicia iustitiæ tuæ. Septies in die qõ ait: significat semp. Solet esse qppe iste numer⁹ vniuersitatis indicium: ꝓpter qõ sex dieb⁹ diuinę operatiõis: septim⁹ adiect⁹ est quietis. Et p septẽ dies currẽtes & recurrentes: tempora vniuersa voluunt. Nec ob aliud dictum est: Septies cadet iustus et resurget: id est nõ perit iustus modis omnibus humiliatus: sed nõ ꝑuaricatus: alioquin: nõ erit iustus. Nam ꝓ omni genere tribulationis qua in cõspectu hominũ deijcit: positum est septies cadit. Et pro eo ꝙ ex ipis omnibus tribulationibus proficit: positum est: resurget. Satis illustrat in eo libro cõsequens sententia ꝑcedentẽ. Ibi eñ sequit: Impij aũt infirmabuntur in malis: hoc est itaqz iusto septies cadere & resurgere: in omnib⁹ malis nõ infirmari. Merito igit septies in die laudauit ecclesia tũ sup iudicia iustitiæ ipi⁹: quia cum tẽpus esset vt iudicium inciperet a domo dñi: in oibus tribulationib⁹ suis non infirmata: sed coronis⁹ martyꝝ glorificata est. Pax multa: inqt: diligentibus legem tuam: & nõ est eis scãdalum. Utrum ipsa lex diligentibus se scandalum nõ est: an diligentibus eam nullũ est vndecũqz scandalum: Sed vtrũqz recte intelligit. Qui eñ diligit dei legẽ: etiã qõ in ea nõ intelligit bonorat: Et qõ ei sonare videt absurde: se potius nõ intelligere: et aliquid magnum latere ibi iudicat. Ideo lex dei nõ est ei scandalum. Ut aũt nullum scandalũ omnino patiatur: nõ sic homines sanctę cuiusqz ꝓfessionis attendat: vt fides eius ex eoꝝ moribus pendeat: ne ali ꝗbus cadentib⁹ ꝗs ꝓ magno habebat: ipe scandalo pereat: sed ipam dei legem diligat: et erit ei pax multa: nullũqz scandalum. Securus enim diligit eam: in qua etiam si multi peccant: peccare ipe nõ nouit. ¶ Expectabam: inquit: salutare tuum domine: et mandata tua dilexi. Quid eñ iustis ꝓfuisset si ab antiqs: dei dilexissent mãdata: nisi eos christus qui est dei salutare liberasset: cuius etiam spiritu impertito mandata dei diligere potuerunt:

Alt. †Intãtatem

Ps̃. 44.

Heb. 12.

Alt. †laudẽ dixi

Ecc̃. 2.

Prouerb. 24.

Ibidem

Alt. †illis

j. Pet. 4.

Si ergo antiq iusti expect abāt salutare dei: qz mandata eius dilexerant: quāto magis necessarius erat christ⁹ q ē iesus: hoc est salutare dei saluis faciendis eis q mādata ei⁹ nō dilexerūt: Potest ista etiā sctis istoz temporū: exq gratia reuelata euangeliū ꝓdicatur cōgruere ꝓphetia. Expectāt em̄ christū q mādata dei diligūt: vt cū christus apparuerit vita nr̄a: tūc et nos appareamus cū illo in gloria. Custodiuit: inqt: anima mea testimonia tua: et dilexit ea †valde: Vel sicut nōnulli codices habēt: dilexit: Ut subaudiat aīa mea. Custodiunt testimonia dei: dū nō negāt: Hoc est martyrū officiū: qz testimonia grece: martyria nuncupant. Sed qz ꝑ testimonijs dei etiā flammis cōcremari sine charitate nihil ꝓdest: ideo addidit: et dilexit ea valde. Supza aūt dixerat: mādata tua dilexi: deinde sequēti versu: testimonia tua custodiui et dilexi: postea mādata tua et testimonia tua custodiui. Ait em̄: †Custodiui mandata tua et testimonia tua. Qui em̄ diligit: ipe veraciter libēterq custodit. Plerūq em̄ dū mandata dei custodiunt: fiunt inimici cōtra q̄rū voluntatē custodiunt. Tūc vero fortiter et testimonia custodienda sunt: ne ꝑsequentib⁹ inimicis negentur. Cū ergo se iste vtrūq fecisse dixisset: deo tribuit vñ fecit: adiungēdo atq dicendo: Quia oēs vie meę in cōspectu tuo †dñe. Ideo inqt custodiui mandata tua et testimonia tua: qz oēs vie meę in cōspectu tuo. Tāq diceret: Si auertisses a me faciē tuā: fierem cōturbatus: nec tua mandata et testimonia custodirē. Custodiui ergo: qz oēs vie meę in cōspectu tuo. Propitio q̄ppe et adiuuāte cōspectu voluit intelligi dū videre vias suas: sicut ozauit q dixit: Ne auertas faciē tuā a me. Nā vtiq facies dñi est et sup faciētes mala: sed vt ꝓdat de terra memoriam eoz. Nō sic ꝓfecto iste dixit vias suas ab illo videri: sed sicut nouit dñs vias iustozum: et sicut ait moysi: Scio te ꝑ oibus. Nam si ꝑ eū nō adiuuaret gradiētē: q ei⁹ vie oēs sūt in ꝓspectu dei: nō diceret ideo se custodisse mandata et testimonia ei⁹: qz oēs vie sue sunt in cōspectu dñi. Nouit em̄ audire: Seruite dño in timoze: et exultate ei cū tremoze: apprehendite disciplinā nequando irascat dñs: et pereatis de via iusta: Quia nisi in conspectu dñi esset: via iusta nō esset. Nā hunc timorē et tremorē apls etiā paulus imponit eis q̄bus dicit: Cū timoze et tremore vestrā ipoz salutē operamini. Et cur hoc dixerit aperiens: Deus est em̄ inqt qui operat in vobis: et velle et operari pro bona voluntate. Ad hoc sunt ergo in cōspectu dñi vie iustoz: vt dirigat gressus eorum: qm̄ ipe sunt vie dñi: de q̄b⁹ scriptū est in Prouerbijs: Vias aūt q a dextris sunt nouit dñs: Perverse sunt aūt inqt q a sinistris sūt: vt intelligerem⁹ q eas ñ nouerit dñs: ꝓpter qō puersis dictur⁹ ē: Nō noui vos. Porro vt ostenderet quo fructu vias q a dextris sunt: id est iustoz nouerit dñs: cōtinuo subiecit. Ipe em̄ rectos faciet cursus tuos: et itinera tua in pace ꝓducet. Ecce q̄re ait etiā iste: Custodiui mādata tua et testimonia tua. Et velut q̄rerem⁹ hoc vñ potuerit: qz omnes inquit vie meę in conspectu tuo domine.

Explicit sermo tricesimusprimus.

Incipit sermo. XXXII. de versu psalmi: Appropinquet oratio mea in cōspectu tuo dñe.

Tau

Vocem nunc ozantis audiamus: Quoniam quis ozet forte nouim⁹: et nos ipos si repzobi nō sumus: in mēbris huius ozantis agnoscimus. Appropinquet †ozatio mea in conspectu tuo dñe: Id est ozatio mea q̄ fit in cōspectu tuo appropinquet tibi. Prope est em̄ dñs his q obtriuerūt coz. †Scōm eloquiū tuum da mihi intellectū. Promissum petit. Nā hoc ait scm eloquium tuū: tāq diceret: scm promissum tuū. Promittit em̄ hoc dñs vbi ait: Intellectū dabo tibi. Intret postulatio mea in conspectu tuo †dñe: scm eloquiū tuū eripe me. Repetit q̄dammodo qō petiuit. Nā qō prius dixerat: Appropinquet oratio mea i cōspectu tuo dñe: huic simile est qd ait posterius: intret postulatio mea in cōspectu tuo domine: et qō prius: scm eloquiū tuum da mihi intellectum: huic cōgruit qō posterius: scm eloquiū tuum eripe me. Accipiēdo q̄ppe intellectū eripit: q per se ipm nō intelligēdo recipit. Eructabūt: inqt: labia mea hymnū: cum docueris me iustificationes tuas. Nouimus quemadmodū docent eos dei q sunt docibiles dei: Omnis em̄ q audit a patre et didicit: venit ad eū q iustificat impium: vt nō solū memoria retinendo: verumetiā faciendo custodiat iustificationes dei. Sic em̄ q gloriat: non in seipo sed in dño gloriet: hymnusq eructat. Sed iam qz didicit et laudauit doctorē deū: deinde vult docere. †Pronūciauit: inqt: lingua mea †eloquia tua: qz omnia mandata tua †iudicia. Cum hec se ꝓnunciaturū dicit: vtiq minister fit verbi. Quis em̄ deus doceat intrinsec⁹: nī fides ex auditu est. Et quō audiunt nisi a ꝓdicante: Neq em̄ quia deus dat incrementū: ideo nō est plantandum neq rigandū. Scit em̄ q̄ pericula secutura sint a cōtradicentibus et persequentibus: cum fuerit pnunciator eloquiorū dei: ꝓpter quod adiunxit: Fiat manus tua vt †saluū me facias: †qz mādata tua elegi: Ut nō timerē: Nec solū ne coz meū timeret: sed lingua etiā ꝓnunciaret eloquia tua: mādata tua elegi: timorēq amore cōpressi. Fiat q̄ manus tua vt saluū me de manu facias aliena. Sic aūt deus saluos martyres fecit: cum eos in aīa nō pmisit occidi. Nam scm carnē vana sal⁹ hois. Potest et sic accipi: fiat man⁹ tua: vt man⁹ dei christus intelligatur: iuxta illud Esaię: Et brachiū dñi cui reuelatum est: Nō em̄ erat fact⁹ vnigenitus: cū ꝑ eum facta sint omnia: sed fact⁹ est ex semine dauid: vt esset iesus: id est saluator q̄ iam erat creator. Sed cum familiare sit scripturę: fiat manus tua: et facta est manus dñi: nescio vtrū possit hic sensus in eis locis oībus obtineri. Sane vbi audimus qō sequit. Cōcupiui salutare tuum dñe: Etiam nolentibus omnibus inimicis salutare dei nobis christ⁹ occurrat. Ipm se cōcupisse iusti antiqui veracissime cōfitentur: Ipm cōcupiuit ecclesia vēturū ad vexterā matris: Ipm ꝓcupiuit ecclesia venturū ad vexterā pris. Subiūgit aūt huic sentētię: Et lex tua meditatio mea est: Quia lex phibet testimoniū christo. Sz i hac fide cū corde credit ad iusticiā: ore aūt cōfessio fit ad salutē: fremāt gētes: ꝓ nī meditent ina: occidat certe caro dū ꝑdicat te. Viuet aīa mea et laudabit te: et iudicia tua adiuuabūt me. Judicia q̄ppe illa sūt: q̄ tps erat vt inciperent a

domo dñi: Sz adiuuabũt me inqt. Et qs nõ videat ẽtũ adiuuerit ecclesiã sanguis ecclesię: ẽgta ex illa semente seges toto orbe surrexerit: Nouissime pro-dit. ¶ Erraui: inqt: sicut ouis ꝑdita: gre servum tuũ qz mandata tua nõ sum oblitus. Nõnulli codices nõ habẽt gre: sed viuifica. Una quippe syllaba interest: qua inter se in greco distant: ζησον et ζητησον: vũ et ipi codices greci variant. Sed q̃libet horũ sit: ouis ꝑdita ẽrat: ouis ꝑdita vi uificet: ꝓpter quã pastor eius nonagintanouẽ dimisit in montib⁹: et eã ẽrens: iudaicis laceratus est ve-ꝓbus. Sed adhuc ẽrit: adhuc ẽrat: ex pte inuẽta adhuc ẽrat. Ex ea nãq pte qua dicit iste: mandata tua nõ sum oblit⁹: inuenta est: sed ꝓ eos q̃ mandata dei eligũt: colligũt: diligũt: adhuc ẽrit: ꝛ ꝓ sui pastoris sanguinẽ fusum atq dispersum in oĩbus gentib⁹ inueni. ¶ Ut potui ẽtũ a dño adiut⁹ sum: psalmũ istũ magnũ ꝓtractaui et exposui: Qđ ꝓfecto meli⁹ sapientiores: doctioresq fecerunt: siue facturi sunt. Nec ideo tñ ei nostrũ esse debuit ministeriũ: maxime id de me flagitantib⁹ fratribus: q̃bus sum debitor huius officij. Qđ aũt de alphabeto hebręo: vbi octoni versus singulis subiacẽt lr̃is: atq ita psalm⁹ totus cõtexit̃: nihil dixi: nõ sit mirũ: qm̃ nihil qđ ad ista ꝓprie ꝑtineret inueni. Nõ em̃ sol⁹ habet has lr̃as. Illud sane sciant q̃ hoc in greca ꝛ latina scriptura (qm̃ nõ illic seruatũ ẽ) inuenire nõ pñt: oẽs octonos Ihesus in hebraicis codicib⁹ ab ea ẽ illis ꝑponit carũ est. Qđ multo diligẽti⁹ factũ ẽ: q̃ nostri vel latine vt punice q̃s abecedarios vocãt psalmos facere ꝓsueuerũt. Nõ em̃ oẽs Ihesus donec claudat period⁹ sed solos primos: ab eadẽ lr̃a incipiũt quã ꝑponũt.

Explicit tractatus de pš. CXVIII.

Incipit tractatus de pš. CXIX. Qui est primus Cantici graduum.

B Reuis psalm⁹ ẽ et valde vtilis ad cantandũ nobis: quẽ mõ nob cantatũ audiuim⁹: ꝛ cantãdo respõdim⁹. Nõ diu laborabit audiendo: nec infructuose laborabitis in operãdo. Est em̃ sicut eius titulus ꝓnotat: Canticum graduum: Grece scriptum ẽ: ἀναβαθμοι. Gradus vel descendẽtiũ sunt vl ascendẽtiũ. Sz grad⁹ q̃ mõ i his psalmis positi sunt: ascendẽtes significãt. Intelligamus ergo tãq ascensuri: nec ascẽsiones pedib⁹ corporalib⁹ ẽramus: sed sicut in alio psalmo scriptũ ps.83. est: Ascẽsiones in corde ei⁹ disposuit: in cõualle plorationis in locum quẽ disposuit. Dixit ascensiones: Ubi: Id est in corde. Unã: A cõualle plorationis. Et iam q̃ ascendat tãq deficit sermo human⁹: nec explicari põt: forte nec cogitari. Audistis mõ cũ Apl's 1.Cor.2. legeret: Qđ oculus nõ vidit: nec auris audiuit: nec in cor hois ascẽdit. In cor hois nõ ascẽdit: cor hois illuc ascẽdat. Ergo qz oculus nõ vidit: nec auris audiuit: nec in cor hois ascendit: quõ dici posset: quo ps.83. ascendendũ est: Ideo cũ dici nõ possit: ait: In locũ quẽ disposuit. Quid tibi plus dictur⁹ sum: Ait hõ ꝓ quẽ spũssanctus loqbat: i locũ talẽ. Ad locũ talẽ: quicqd dixero: terrenũ cogitas: humo repis: carnẽ Sap.9. portas: corp⁹ qđ corrũpit aggrauat aiaz: et dẽprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantẽ. Cui loquar: Quis auditur⁹ est: Quis capiet: Ubi erim⁹ post hanc vitã: si in corde ascenderim⁹: Quia ergo nemo sperat aliquẽ ineffabilem beatitudinis locum: quẽ sibi disposuit q̃ ascẽsiones etiaz in corde suo disposuit. Sed vbi: In cõualle plorationis. Cõuallis Ps.83. humilitatẽ significat: mons celsitudinem significat. B Est mons q̃ ascendam⁹ spũalis quẽdã celsitudo. Et qs est iste mons q̃ ascendimus: nisi dñs ihesus christus: Ipe tibi fecit patiendo cõuallem plorationis: qui fecit manẽdo montẽ ascensionis. Quid est vallis Joh.1. plorationis: Verbũ caro factũ est: et habitauit i nobis. Quid est vallis plorationis: Prębuit pcutienti se maxillã: saturat⁹ est obprobrijs. Quid est vallis plorationis: Colaphizatus est: sputis illitus: spinis coronat⁹: crucifixus est. Hęc est vallis plorationis: vũ tibi ascendendũ est. Sed q̃ ascendendũ est: Joh.1. In ꝓncipio erat ✠bũ: et verbũ erat apud deũ: ꝛ deus erat verbũ. Ipm em̃ ✠bũ caro factũ ẽ: et habitauit i nobis. Sic descẽdit ad te: vt maneret i se. Descẽdit ad te: vt fieret tibi q̃uallis plorationis: mãsit i se vt esset tibi mõs ascẽsionis. Erit inqt esaias i nouissimis Esa.2. dieb⁹ manifest⁹ mons dom⁹ dñi: patus in cacumine montiũ. Ecce q̃ ascendendũ est: Sed noli aliqđ terrenũ cogitare: nec qz montẽ audisti: alta quędaz cogites terrę: nec cũ eum saxũ audis aut petrã: aliqua duricia a te intelligat̃: nec cum audis leonẽ: cogites 1.Cor.10. feritatẽ: nec cum audis agnũ: cogites pecus. Nihil Apoc.7. horũ est in se: et oĩa factus est ꝓ te. Hinc ergo ascendendũ est: illuc ascendendũ: ab exẽplo ipius ad diuinitatẽ ipius. Exemplũ em̃ tibi fecit humiliando se. C Nam q̃ nolebãt a cõualle plorationis ascendere: cõ-pressi sunt ab ipo. Prępropere em̃ volebant habere ascensum: Honores altos cogitabãt: viã hũilitatis nõ cognoscebant. Intelligat charitas vestra qđ dico: Duos discipulos voluisse ad latera dñi: vnũ ad Matth.20. dexterã: alterũ ad sinistrã sedere. Vidit eos dñs ꝓpropere et ꝓpostere de honorib⁹ cogitare: cũ prius discere deberẽt hũiliari vt exaltarent̃: et ait eis dñs: Potestis bibere calicẽ quẽ ego bibiturus sum: Ipe Ibidem em̃ in cõualle plorationis bibiturus erat calicẽ passionis: Illi aũt nõ attendẽtes humilitatẽ christi: cõ-prehendere volebãt altitudinẽ christi. Reuocauit illos ad viã tãq aberrantes: nõ vt negaret illis quod vellẽt: sed vt ostenderet qua venirẽt. Itaq frẽs mei D hũc psalmũ ascensionis cantem⁹ ascensuri i corde: qz vt ascendam⁹ descensum est ad nos. Nã vidit scalas iacob: et in ipis scalis demonstrati sunt ei ascendentes ꝛ descendẽtes. Utrũq vidit. Possum⁹ putare ascendentes viros ꝓficientes: descendentes dẽficientes: qz et reuera inuenimus hoc in populo dei: Alij ꝓficiũt: alij deficiũt. Poterãt istos significare De tempore ser illę scalę: sed forte meli⁹ intelligunt̃ oĉs boni in illis mo.79.A. scalis: et ascendẽtes ꝛ descendẽtes. Nõ enim frustra nõ dictũ est: cadentes: sed descendẽtes. Vultũ autẽ interest inter descẽdere ꝛ cadere. Nam quia cecidit Gen.3. adam: ideo descendit christus. Ille cecidit: ille descẽdit. Ille cecidit superbia: ille descẽdit misericordia. Nõ autem ipe solus descẽdit: equidem de cęlo ipse solus descendit: Sed multi imitantes eum sancti de-E scendũt ad nos: ꝛ descenderũt ad nos. Nam in quadam altitudine cordis habitabat Apl's cuz diceret: Siue em̃ mente excessimus: deo. Jam qđ mente ex- 1.Cor.5. cesserat: deo excesserat. Excedẽs em̃ mente oẽm humanã fragilitatẽ: omnẽ sęculi temporalitatẽ: oĩa q̃-

cunctꝫ nascendo ꝛ occidendo euanescūt transeuntia: hic habitabat corde in quadā ineffabili cōtemplatiōe cētū poterat: de q̄ dicit q̄ audiuit ineffabilia verba q̄ nō licet hoī loq̄: sed tibi illa loq̄ nō posset. Ipe aūt videre illa vtcūctꝫ posset: q̄ tibi loq̄ ñ posset. Ita ctꝫ si sp manere vellet i eo qō videbat: ꝛ loq̄ nō poterat: te nō leuaret: vbi ꝛ tu posses videre. Quid aūt fecit: Descēdit. Mā vbi ait: Siue eī mēte excessimus deo: ibi statim addidit: siue tēperantes sum⁹ vobis. Quid est tēperantes sum⁹: Sic loq̄mur vt cape positis: q̄ et christus talē se fecit nascendo ꝛ patiendo: vt possent de illo hoīes loqui: Quia de hoie hō facile loquik: De deo homo q̄n loquik: sic quō de⁹ est: Homo aūt de hoie facile loquik. Ut ergo magni descenderēt ad paruos: et nō illis tñ loquerent nisi magnum: ipe q̄ magnus erat: factus est paruus: vt de illo magni paruis loq̄rent. Audistis mō qō dico cum Apl's legeret: Ipe aūt videre illa vtcūctꝫ posset: q̄ tibi loqui non posset: si auribꝰ aduertistis. Dixit hoc: Mō potui vobis loqui quasi spiritualibꝰ: sed quasi carnalibus. Ergo spiritualibus in excelsis loquitur: carnalibus aūt vt loquat descendit. Nam vt sciatis q̄ cū descendit: de illo q̄ descendit loquik: Ecce iohānes manentē in se loquik: In principio erat verbū: et verbū erat apud deum: et deus erat verbū. Hoc erat in principio apud deū: Oia p ipm facta sunt: ꝛ sine ipo factū est nihil. Cape si potes: arripe: cibus est. Sed dicturus es mihi: Ille quidē cibus est: sed ego infans sum: Lactandꝰ sum: vt idoneus fieri possim ad manducandū cibū. Ergo q̄ tu lacte nutriendus es: ille autē cibus est: ipe cibus p carnē tibi trajectꝰ est ad fauces. Quō g̃ cibū mater comedit: vt p carnē trajciat ad infantē lactentē lac factū: sic cibus angelor dñs verbum caro factū est: ꝛ factus est lac. Et dicit Apl's: Lac vobis potū dedi: nō escā: Nondum eī poteratis: sed nec adhuc quidem potestis. Ergo dando lac descēdit ad paulos: et q̄ descendit: descendentē dedit. Ait eī: Nunqd dixi me aliquid inter vos scire: nisi iesum christū ꝛ hūc crucifixum: Quia si diceret tñ iesum christū: est iesus christus etiā ꝑm diuinitatē: ꝑm id qō erat verbū apud deum filiꝰ dei iesus christus: sed hūc: id est hoc mō dictū: paruuli nō capiūt. Quō ergo capiūt q̄ lac capiunt: Jesum christū inqt et hunc crucifixum. Suge qō ꝓ te factus est: et crescis ad id qō est. Sunt ergo ꝛ ascēdentes ꝛ descendentes. In illis scalis ꝛ ascendentes sunt et descendentes. Ascendentes q̄ sunt: Qui ꝓficiunt ad intellectū spiritualiū. Descendētes q̄ sunt: Qui cūctꝫ quantū hoīes possunt fruant intelligentia spiritualiū: tñ descendūt ad paruulos vt talia eis dicāt q̄lia pūt capere: et lacte nutriti possint idonei fieri et validi ad capiendū cibum spiritualē. Esaias frēs: etiā ipe ad nos de descendentibꝰ fuit: Mā et ipi gradus eius descendentes apparent. Cū eī diceret de spiritusancto: Requiescet inqt sup eum spirit⁹ sapientię et intellectus: spiritus cōsilij et fortitudinis: spiritus scientię ꝛ pietatis: et spūs timoris dñi: a sapientia cepit: et vsqꝫ ad timorē descēdit. Quō ille q̄ docebat a sapiētia descendit vsqꝫ ad timorē: tu q̄ discis et ꝓficis: a timore ascēde ad sapientiā. Scriptū est eī: Initiū sapiētię timor dñi. Jā ergo psalmū audite. Ecce añ oculos nr̄os ponam⁹ ascensurū hominē, Ubi ascensurū: In corde, Uñ ascensurū: Ab humilitate: id est a cōualle plorationis in locū quem disposuit. Quo ascensur: Ad illud ineffabile: qō cū dici nō posset: dictū ē: i locū quē disposuit. Cū g̃ sic cęperit hō disponere ascensum: hoc dico aperte⁹: cēpit homo christian⁹ cogitare, ꝓficere: incipit patiri linguas aduersantiū. Quicūctꝫ illas nōdū passus ē: nondū ꝓficit. Quicūctꝫ illas nō patik: nec conak ꝓficere: Vult nosse qd dicam⁹: Immo qd audiamus simul expiak. Incipiat ꝓficere: incipiat velle ascēdere: velle cōtemnere terrena: fragilia: tpalia: fēlicitatē sęculi ꝓ nihilo hīę: deū solū cogitare: lucris nō gaudere: a dānis nō ꝓtabescere: oia etiā sua velle vendere ꝛ paupibꝰ tribuere et seq̄ christū. Videam⁹ quādmodū patiak linguas retrahentiū: ꝛ multa ꝓtradicentiū: Et qō est grauꝰ: q̄si ꝓsulēdo a salute auertentiū. Qui eī cōsulit alicui: ad salutē cōsulit: ad id qō ꝓdest cōsulit: ille aūt q̄si ꝓsulens retrahit a salute. Quia g̃ videt hīe pallia cōsulentis: ꝛ habet venenum pimentis: lingua dolosa dicta est. Ascensur⁹ g̃ cō tra ipas linguas: ꝓmo deū deprecak: Ait eī:

Expositio psalmi.

†Ad te dñe cū tribularer clamaui: ꝛ Ut. †Ad dñm
†exaudisti me. Uñ illū exaudiuit: Et †exaudiuit
iā cōstituerat eū ad grad⁹ ascendēdi. Et q̄ †unusquis
iā ascēsur⁹ est: exaudit⁹ qd orat: Dñe †erue ani
mā meā a labijs †iniustis: et a lingua dolosa. Quę est lingua dolosa: Subdola: hūs imaginē cōsulendi: ꝛ pniciē nocēdi. Ipi sunt q̄ dicūt: Et tu ꝑ factur⁹ es qō nemo fecit: Et tu sol⁹ eris christian⁹: Et si ostēderit alios ꝑ facere: ꝛ legerit euangeliū vbi ꝑcepit dñs ꝑ fieri: ꝛ legerit Act⁹ aplor: illi qd dicūt ī lingua subdola ꝛ labijs iniqs: Mō poterī forte imitare: multū ē qō aggrederis. Alij ꝓhibendo deterrent: alij laudādo plus ꝑmūt. Quia eī talis est vita q̄ iā occupauit mundū: tanta auctoritas christi est: vt rephendere iā christū nec pagan⁹ audeat: Legit ille q̄ reprehēdi nō pōt: qz dixit: Vade vende oia q̄ habes: et distribue paupibꝰ: ꝛ seqre me: Christo cō tradici nō pōt: euangelio cōtradici nō potest: reprehendi christ⁹ non pōt: conuertit se dolosa lingua ad laudē ꝓhibentē. Si laudas: hortare. Quare laudādo ꝓmis: Heli⁹ est vt tu vituperares: q̄ dolose laudares. Quid eī diceres vituperādo: Absit: Feda vita ē ista: mala vita est. Sz qz nosti cū hęc dixeris: ꝓmi te posse auctoritate euāgelica: cōuertis te ad alind dissuadēdi gen⁹: vt laudādo falso: me a ꝛa laude ꝓhibeas: immo laudādo christū: a christo ꝓhibeas dicēs. Quid est hoc: Ecce illi fecerūt: forte tu nō poteris. Incipis ascēdere: cadis. Monere videt: serpēs est: dolosa lingua est: venenū habet. Roga ꝛ illā: si vis ascendere: ꝛ dic deo tuo: Dñe: erue animā meā a labijs iniustis: ꝛ a lingua dolosa. Et dicit tibi dñs tu⁹: Quid †dabit tibi aut qd †apponet tibi: ad linguā dolosam: Jd est qō habeas ad, †apponatur uersus linguā dolosam: qō opponas linguę dolosę: q̄ te munias aduersus linguam dolosam: Quid tibi dabit: aut qd apponet tibi: Interrogauit exercens: Mā ipe dictur⁹ ē qō interrogat. Rndit eī: subjcies sibi interrogāti. Sagittę potētis acutę: cum carbonib⁹ desolatorijs: Uel vastatorib⁹. Siue desolatorijs dicas: siue vastatorib⁹ dicas (Mā in diuersis codicib⁹ diuerse scriptū) idē significat. Uidete: Uastatores carbones dicunt: q̄ vastando

Exod.32. Deu.5. 1.Cor.13. Joh.1. Ibidem 1.Cor.3. 1.Cor.2. Joh.1. Heñ.28. 1.Cor.3. Esa.11. Pro.9. Psa.110. Psa.85.

et desolando ad desolationē facile pducūt. Qui sunt isti carbones? Intelligat charitas vestra primo q̄ sint sagittę. Sagittę potentis acutę: verba dei sunt. Ecce iaciūt et trāsfigūt corda: Sz cū trāsfixa fuerint corda sagittis verbi dei: amor excitat: non interitus cōparat. Nouit dñs sagittare ad amorē: Et nemo pulchri? sagittat ad amorē: q̄z q̄ ꝑe verbo sagittat: Immo sagittat cor amantis: vt adiuuet amantē: sagittat vt faciat amantem. Sagittę autem sunt cum agimus verbis. Carbones autem vastatores qui sunt? Parū est verbis agere cōtra linguā subdolam et labia iniqua: parum est verbis agere: et exemplis agendū est: Exempla: sunt carbones vastatores. Et quare vastatores dicunt? breuiter accipiat charitas vestra: Primo quō exemplis agendum sit: videte. Lingua subdola nihil sic nouit dicere: q̄ magis subdola est: nisi vide ne nō possis implere: multū est ad te hoc aggredi. Accepisti tu p̄ceptū euangelicū: habes sagittaz: sed carbones nondū habes. Timendū est ne sagitta sola non valeat aduersus linguā dolosam. Sunt et carbones: vtputa incipit tibi eñ dicere deus. Tu nō potes? Quare ille potest? Quare alter potuit? Munquid tu delicatior es illo senatore? Munq̄d tu infirmior es illo aut illo in valitudine? Munq̄d tu infirmiores sęminis? Fęminę potuerūt: viri nō possunt? Delicati diuites potuerūt: pauperes nō pñt? Sed ego inq̄t multuz peccaui: et multum peccatorum. Muneranť etiam qui multū peccauerūt: et eo amplius amauerūt: q̄ plura illis dimissa sunt peccata: Quō dictū est in euangelio? Cui modicū dimittitur: modicū diligit. Cum ergo fuerint ista enumerata: et noiatim dicti fuerint hoīes q̄ potuerunt: ille accepta sagitta in corde accedentibus etiā carbonibus desolatorijs: desolatur in illo cogitatio terrena. Quid est eñ desolať? Ad desolationē pducť. Erant aūt in illo multa q̄ male fronduerāt: multę carnales cogitationes: seculares multi amores: Ipi vūť carbonibus vastatorijs: vt fiat purus locus desolatus: in cuius loci puritate faciat deus ędificiū suū: q̄z facta erat ibi ruina diaboli: et ędificať ibi christ?. Mā q̄diu manet ibi diabol?: nō pōt ędificari christus. Accedunt carbones desolatorij: et dijciūt q̄ō male fuerat ędificatū: et desolato loco accedit instructor felicitatis ꝑpetuę. Videte ergo: quare dicti sunt carbones? quia qui se cōuertunt ad dñm: de mortuis reuiuiscunt. Carbones aūt q̄ accenduntť: a q̄ accenderentur extincti erāt. Nam extincti carbones mortuoz inq̄z q̄ cōuersi sūt ad dñm: carbones dicti sūt. Audis homies mirari et dicere: Ego illum noui: q̄z obiosus fuit: q̄ sceleratus: qualis amator circi: aut amphitheatri: qualis fraudator: mō quō deo fuit: q̄ innocens factus est. Noli mirari: carbo est. Viuū gaudes: quē extinctū plangebas. Sed q̄ laudas viuum: si nosti laudare: adhibe illū mortuo vt accendatur: id est quicunq̄ adhuc piger est sequi deū: admoue illi carbonē q̄ erat extinctus: et habeto sagittā verbi dei: et carbonē vastatorem: vt occurras labijs iniquis: et linguę subdolę. Quid sequiť? Accepit iste sagittas ardentes: accipiat carbones vastatores. Jā repulit linguā subdolā et labia iniqua: iam ascendit gradum: incipit proficere: sed adhuc viuit inter malos: et inter iniquos: nondū est area ventilata. Puta quia triticum factū est: nūquid iam in horreo est? Adhuc necesse est multa palea prematur: Et q̄tuz ꝓficit: tantū videt maiora scandala in populo. Mā si nō ꝓficiat: nō videt iniquitates. Si non sit verax christianus nō videt fictos. Etenim fratres et de illa similitudine hoc nos docet dominus et de frumentis et de zizanijs. Cum autē creuisset herba et fructū fecisset: tūc apparuerūt et zizania: id ē q̄z nulli homini apparēt mali: nisi factus fuerit ipe bonus: q̄z cum creuisset herba et fructū fecisset: tunc apparuerūt zizania. Jā ergo iste cępit ꝓficere: et cępit videre malos: et multa mala quę ante nō nouerat: et clamat ad deū: ℣ heu †me q̄ō incolatus meus †longinquus factus est. Multum a te recessi: peregrinatio mea facta est longinqua. Nondum veni in patriam illam vbi cum nullo malo victurus sum: Nondū veni in illam societatē angelorū vbi scandala non timebo. Quare autē nondum sum ibi? Quia incolatus meus longinquus factus est. Jncolatus pegrinatio est. Jncola dicitur qui habitat i terra aliena: nō in ciuitate sua. Longinquus inq̄t factus est: et prolongatus incolatus meus. Et vbi longinquus? Alī quādo fratres mei cum peregrinať homo: inter meliores viuit: q̄z in patria sua forte viueret: Sed non sic est quādo de illa hierusalē cęlesti peregrinamur. Durat enim homo patriam: et aliquādo in peregrinatione illi bene est: Jnuenit amicos fideles pegrinando: quos in patria inuenire non potuit. Jnimicos habuit vt de patria pelleretur: et cum pegrinaretur inuenit quod nō habebat in patria. Mō sic est patria illa hierusalem: vbi omnes boni. Quicunq̄z inde peregrinať inter malos est: nec recedere a malis potest: nisi cum redierit ad societatē angelorū: vt ibi sit vnde peregrinať: Jbi omnes iusti et sancti q̄ fruuntur verbo dei sine lectione: sine litteris. Quod enim nobis per paginas scriptuz est: per faciem dei illi cernunt. Qualis patria? Magna patria: et miseri sunt pegrini ab illa patria. Sed quid ait iste? Longinqua facta est peregrinatio mea. Maxime eorum vox est: id est ipi? ecclesię q̄ laborat in hac terra. Jllius vox est q̄ clamat a finibus terrę in alio loco psalmi dicens: A finibus terrę ad te clamaui. Quis nostrum clamat a finib? terrę? Nec ego: nec tu: nec ille: Sz a finibus terrę ipsa sola ecclesia: tota hęreditas christi clamat: q̄z ecclesia hęreditas ei?: Et de ecclesia dictū est: Postula a me et dabo tibi gentes hęreditatē tuam: et possessionē tuam terminos terrę. Si ergo possessio christi vsq̄ ad fines terre: et possessio christi oēs sancti: et oēs sancti vn? homo in christo: quia vnitas sancta in christo est: ipe vnus homo dicit: A finib? terrę ad te clamaui dum angeretur cor meum. Huius ergo hominis longinqua peregrinatio facta est inter malos. Et tanq̄z si diceretur illi: cū q̄bus ergo habitas vt gemas: pegrinatio inq̄t mea longinqua facta est. Sed q̄d si cum bonis? Si cum bonis esset: nō diceret: heu me. Heu vox ē miserię: vox est calamitatis et infelicitatis: sed tū in spe: q̄z iā vel gemere didicit. Multi eñ et miseri sunt et nō gemunt: et pegrinanť et redire nolunt. Jste iam volēs redire: cognoscit infelicitatē pegrinatiōis suę: Quia agnouit illā: redit: et ascendere incipit: quia canticū graduum cępit cantare. Ubi ergo gemit: et inter q̄s

Matth.15.

M Al. †mihi quia, †prolongatus

Ps.60.

Ps.2.

habitat: †Inhabitaui cū †tabernaculis ce/
Al. †habitaui habitantibus.
dar. Uerbū hoc qz hebzeum est: pculdubio nō in/
P tellexistis. Quid est: inhabitaui cū tabernaculis ce/
dar: Cedar cztum meminimus ex interpzetatione
noīm hebzeoz: tenebzas significat. Interpzetatum
Gen.25. cedar latine: tenebzę dicunt. Nostis autē duos filios habuisse abzaaz: quos quidē cōmemozat Aplūs:
Gal.4. z ad imaginē duoz testamētoz esse dicit: Unus ex ancilla erat: alter tz libera. Ex ancilla hismael erat: tz libera sara quē suscępit ex tzsperatiōe per fidem isaac erat. Uterqz ex semine abzaę: sed nō vterqz hęres abzaę. De abzaam natus vnus: sed tū nō hęreditat: Alter etiā hęres nō solū filiꝰ: sed et hęres. In hismael sūt omnes q̄ carnaliter colūt tz̄. Ad ipos eīm et vetus testamentū ptinet: qz sic dicit Aplūs:
Ibidem Sub lege volentes esse: legē nō audistis: Scriptuz est eīm q̄ abzaaz duos filios habuit: vnū tz ancilla et vnū tz libera: q̄ sunt ī allegozia. Hęc sunt duo testamenta. Quę sunt duo testamenta: Unū vetus: z alterū nouū. Uetus testamentū a tzo: et nouū testamentū a tzo: quō tz abzaā: et hismael et isaac. Sed hismael ad terrenū: isaac ad cęleste regnū. Jōovetꝰ testamētū pmissiōes habz terrenas: terrenā hierusalē: terrenā palęstinā: regnū terrenū: salutē terrenā: hostiū subiugationē: abundātiā filioz: fęcunditatē frugū. Omnia ista pmissiōes sunt terrenę: In figura: spiritualiter intelliguntꝰ: Quō hierusalē terrena vmbza erat regni cęlestis: et regnū terenum vmbza erat regni cęloz. Hismael in vmbza: isaac ī luce. Si ergo hismael in vmbza: nō mirū: qz ibi tenebzę. Pinguiozes eteīm vmbzę: tenebzę sunt. Ergo hismael in
Q tenebzis: isaac in luce. Quicūqz hic etiam in ecclesia terrenā fęlicitatē q̄runt a tzo: adhuc ad hismael ptinent. Jpi sunt q̄ ptradicūt spiritualibꝰ pficientibꝰ: et tztrahunt illis: et habent labia iniqua: et linguas subdolas. Cōtra quos rogauit iste ascendēs: et appositi sunt ei carbones tzolatozij: et sagittę potentis acutę. Inter illos enim adhuc viuit donec tota
Matth.3. area ventiletur. ideo dixit: Inhabitaui cū tabernaculis cedar. Nam et ipa tabernacula hismael: cedar
Gen.25. dicta sūt. Sic habet liber geneseos: sic habet quod cedar ad hismael ptinet. Ergo isaac cum hismael: id est q̄ ptinent ad isaac: inter illos viuūt q̄ pertinēt ad hismael. Jsti sursum volūt ascendere: illi tozsum volunt pmere. Jsti volare volunt ad tzum: illi conant pennas euellere. Nāqz apud Aplm ita dicit: Sed
Gal.4. sicut tunc qui fm carnē natus erat: psequebat eum qui fm spiritū: ita z nūc. Spirituales ergo persecutionē patiunt a carnalibus. Sed quid dicit scriptura: Eīce ancillā et filium eiꝰ: Nō eīm hęres erit filiꝰ
Gen.21. ancillę cum filio meo isaac. Sed hoc q̄ dicit: eīce: quādo erit: Quādo area cęperit ventilari. Dō aūt anteqz eīciat: dicit: Heu me quia incolatus meus longinquus factus est: inbababitaui cum tabernaR culis cedar. Et exponit nobis q̄ sūt isti q̄ ptinēt ad tabernacula cedar. Multū †peregrinata est aīa
Al. †incola fuit mea. De pegrinationē cozpozalē intelligeres: aīaz dixit pegrinari. Cozpus peregrinat locis: aīa pegrinatur affectibus. Si amaueris terraz: pegrinaris a tzo: Si amaueris tzū: ascendis ad eum. In charitate tzi et pximi exerceamur: vt redeamus ad charitatē. Si cadamus in terrā: marcescimus et putrescimus. Iste autem q̄ ceciderat: tzscensum est ad eū vt ascenderet: Intendens tempus peregrinationis
suę: dixit se pegrinari ī tabernaculis cedar. Quare:
Quia multū pegrinata est anima mea. Ibi peregri/
natur: vbi ascendit: Nō cozpe peregrinat: nō cozpe
Ps.83. ascēdit. Sed vbi ascendit: Ascensiones inqt in cor/
de. Si ergo ascēdit in cozde: nō ascendit: Nō ascen
S dit per ascensiones cordis: nisi aīa quę peregrinat.
Sed donec pueniat: multū peregrinata ē aīa mea.
Ubi: In tabernaculis cedar. Cum his qui odę
runt pacē eram pacificus. Uerum vt audiatis
fratres charissimi: nō poteritis pbare q̄ vera can/
tetis: nisi cęperitis facere q̄ cantastis. Quantum/
libet illud dicā: quomodolibet exponā: qualibuscū/
q̄ verbis versem: nō intrat in cor eius: in quo nō est
opus eius. Incipite agere: et videte q̄d loquamur.
Tūc ad singula verba lachzymę pfluent: tunc psal/
mus cantatur: et facit cor q̄ in psalmo cantatur. Oē
multi eīm sonant voce: et cozde muti sunt: Et q̄mul/
ti tacent labijs: et clamant affectu: Quia ad cor ho/
minis aures tzi. Sicut aures cozpozales ad os ho/
minis: sic cor hominis ad aures tzi. Multi clauso
oze exaudiunt: et multi in magnis clamozibus non
exaudiunt. Affectibꝰ ozare tzbemꝰ: et dicere: Mul/
T tum pegrinata est anima mea: Cum his qui oderāt
pacem: eram pacificus. Quid eīm aliud dicimꝰ istis
hzeticis: nisi cognoscite pacē: amate pacē: Justos
vos dicitis: Sz si iusti essetis: inter paleā grana ge/
meretis. Nā qz sūt grana ī ecclesia catholica tzera
Matth.3. grana sunt: ideo tolerant paleā donec ventilet area:
quia inter paleā clamant: Heu me q̄ incolatus me/
us longinquus factus est: inhabitaui cum taberna/
culis cedar. Inhabitaui inqt cū paleis: Sz quō tz
palea multus fumꝰ exit: sic tz cedar tenebzę. Inha/
bitaui cum tabernaculis cedar: multū pegrinata est
aīa mea. Frumentoz vox est: inter paleas gemen/
tium. Hęc loquimur illis qui oderūt pacem: et dici/
mus: Cum his qui oderūt pacem eram pacificus.
Qui sunt qui oderūt pacem: Qui cōscindunt vni/
tatem. Si eīm pacem nō odissent: in vnitate mansis/
sent. Sed videlicet pterea se separauerunt vt iusti
essent: vt non haberent mixtos iniustos. Aut nostra
est ista vox: aut illozū: Elige cuius sit. Catholica di
cit: Nō est dimittenda vnitas: non est q̄cidenda ec/
clesia tzi: Judicabit tzus de malis et bonis postea.
Si nunc mali a bonis separi nō possunt: ferendi sūt
ad tempus. Mali in area nobiscum esse possunt: in
horreo nō possunt. Et forte hodie q̄ mali apparent:
cras boni erunt: Et q̄ de bonitate hodie superbiūt:
cras mali inueniunt. Quisqs ergo humiliter malos
ad tempꝰ fert: ipe pueniet ad requiem sempiternā.
Hęc vox catholica est. Illozū aūt vox qualis est nō
intelligentiū neqz q̄ loquunt neqz de quibus affir/
māt: Me tangas immundū. Et q̄ tetigerit immun/
dum: inquinabit. Separemꝰ nos: ne cōmisceamur
malis. Et nos illis: Amate pacē: diligite vnitatem.
Nescitis a qz multis bonis sepamini: dū quasi ma/
lis calumniamini: Furiunt: seuiūt: qñ ista dicimꝰ:
Mā q̄runt et mortificare nos. Apparuerūt sepe in/
petus eozum: apparuerunt insidię. Cum ergo inter
insidias illozū viuimus: et quibus dicimus: amare
pacem: aduersant nobis: nōne vox ista nostra est: cū
his q̄ oderūt pacez eram pacificꝰ: Cū †loquerer
Al. †loquebar
illis †debellabāt me gratis. Quid est autem
†impugnabant

fratres debellabant me: Et parū erat: si non adderet gratis. Quibus dicim⁹: amate pacē: christū amate: nūqd dicim⁹: amate & honorate nos: Sz honorate christū: Nos nolum⁹ honorari: sed illū. Nā nos qd sum⁹ ad apostolū paulū: qui tamē dicebat illis parvulis: quos mali homīes & mali suasores ꝑcidere ab vnitate in schismata volebāt: Quid eis dicebat ille: paulī baptizati estis: Hoc & nos dicim⁹: Amate pacem: amate christū. Si em̄ amāt pacē: christū amāt. Nūquid paulus ꝓ vobis crucifixus est: aut in noīe Lū ergo dicim⁹: amate pacem: hoc dicim⁹: amate christū. Quare: Quia de christo ait apostol⁹: Ipse est em̄ pax nostra: qui fecit vtraq; vnū. Si ḡ christ⁹ ideo pax qz fecit vtraq; vnū: quare vos de vno fecistis duo: Quō ergo pacifici estis: vt cum christus faciat vnum de duob⁹: vos faciatis de vno duo: Sed quia hec dicimus: cū his qui oderunt pacem sumus pacifici: & tamē illi qui oderunt pacē: cū loqueremur eis debellabant nos gratis.

Explicit Tractatus de pñs. CXIX.

Incipit Tractatus de pñs. CXX.

Ecūdus est iste psalmus eox quorū titulus est: Canticū graduum. Plures em̄ sunt significantes (vt tā in primo eorū audistis) ascensum nostrū: qui fit in corde ad deum: in cōualle plorationis: id est ab hūilitate cōtribulatiōis. Ascendis em̄ vtilis nobis nō potest esse: nisi primo humiliati: a cōualle nobis ascendendū esse meminerim⁹. Cōuallis enim terrę locus est depressus. Sicut loca terrę alta montes et colles: ita cōuallis locus humilis: ne dum ꝑpropere et ꝑpostere quērim⁹ exaltari: non ascendam⁹ sed ruamus. Docuit autē ipse dñs a cōualle plorationis ascendendū: quādo ꝓ nobis humiliari vsq; ad mortē crucis & pati dignat⁹ est. Hoc exemplū nō relinquam⁹. Istam cōuallē plorationis martyres intellexerūt. Unde intellexerunt: Unde: Quia et ipsi de conualle plorationis vt cozonarent ascenderūt. Longruit & hodierno diei psalmus iste Canticū graduū. De illis em̄ dictū est: Euntes ibāt & flebant: mittentes semina sua. Hęc est cōuallis plorationis: vbi a flentibus mittunt semina. Quę sunt autē semina: Bona opa in ista tribulatione terrena. Qui bene opat in cōualle plorationis: similis est homini seminati p byemē. Nūquid frigore ab opere desinis: Sic ꝑsuris mūdi nō debem⁹ a bono opere terreri: qz vides quid sequit: Euntes inquit ibant et flebant mittentes semina sua. Valde miseri si semper flebāt: Valde miseri si nunq; de lachrymis sunt liberandi. Sed vide quid sequit: Uenientes autē venient in exultatiōe: portātes germia sua. Nihil aliud istis canticis docemur fratres q; ascendere: sed ascendere in corde: in affectu bono: in fide: & spe: & charitate: in desiderio ꝓpetuitatis & vitę ęternę: Sic ascēdit: Cōgruit nos dicere: quō ascendendū sit. Quāta terribiliora lecta de euāgelio: audiuit charitas vestra: Audietis certe: quia hora dñi sicut fur i nocte ita veniet. Si sciret inquit paterfamilias qua hora fur veniret: amē dico vobis qz non patere⁹ ꝑfodi parietē suum. Dicitis mō: Quis ergo nouit q̄ hora veniet: q̄ hora sicut fur erit: Nescis qua hora veniat: semp vigila: vt qō nescis qñ veniat: patū te inueniat cū venerit. Et ad hoc forte nescis qñ ventur⁹ est: vt semp patus sis. Illū em̄ patrēfamilias sbito occupabit hora illa: qui paterfamilias supbus significat⁹ est: Noli velle esse paterfamilias: & nō te sbito illa hora occupabit. Et quid ero inquis: Qualē audisti de psalmo: Pauper & dolens ego sum. Si em̄ paup & dolens eris: nō eris paterfamilias quem illa hora subito inueniet: & subito ꝑmet. Patresfamilias em̄ sunt illi qui ꝑsumētes de cupiditatib⁹ suis: & in delitijs hui⁹ seculi defluentes: tumēt: & erigunt aduersus humiles: et insultāt sanctis intelligētibus angustā viam: quę ducit ad vitam. Talib⁹ em̄ veniet illa hora subito: qz tales erāt & in diebus noe: quorū dierū cōmemoratione audistis factā in euangelio: Sic erit aduentus filij hominis inquit: quomō in diebus noe: Manducabāt: bibebant: nubebāt: vxores ducebāt: nouellabāt: ędificabant: donec introiit noe in arcā: & venit diluuiū et ꝑdidit omnes. Quid ergo: Omnes peribūt qui ista faciunt: qui nubunt: qui vxores ducūt: qui nouellāt: qui ędificāt: Nō. Sed qui de his ꝑsumūt: sed q̄ ista deo ꝓferūt: sed qui ꝓpter hęc offendere deū cito patiūt. At vo q̄ istis tamb⁹ oib⁹ aut nō vtunt: aut vtunt tanq; non vtentes: plus ꝑsumētes de illo q̄ dedit q; de his q̄ data sunt: et intelligētes in his eius cōsolationē & miscōiā: & nō sunt occupati donis: ne a donatore ruant: qui tales sunt: nō illos inuenit imparatos hora illa sicut fur. Talib⁹ dixit ap̄lus: Vos autē nō estis in tenebris vt dies ille vos tanq; fur cōprehendat: Omnes em̄ vos filij lucis estis: & filij diei. Ideo dñs cū diceret timendā esse horā sicut furem: noctē posuit: Et apostol⁹ ita ait: Quia hora dñi sicut fur in nocte ita veniet. Non vis vt te inueniat: noli esse in nocte. Quid est: noli esse in nocte: Filij lucis estis & filij diei: nō sumus noctis neq; tenebrarū. Qui sunt filij noctis & tenebraꝝ: Iniqui: impij: infideles. Sed & ipsi audiant anteq; veniat hora: et dicat illis apostolus: Fuistis aliq̄n tenebrę: nūc autem lux in dño. Sicut iste psalm⁹ habet euigilēt: Jā illuminati sunt montes: Quid adhuc dormiūt:

Ps.48.

Matth.24.

Matth.7.

Matth.24.

Ecc.7.

j.Cor.7.

Matth.24.

j.Thessal.5.

Matth.24.

j.Thessal.5.

Ephe.5.

Expositio psalmi.

L †Euent oculos suos in mōtes: vnde veniet auxiliū †illis. Quid est iam illuminati sunt mōtes: Jā ortus est sol iusticię: iā ab ap̄lis ꝑdicatū est euāgelū: ꝑdicatę sūt scripturę: patuerūt oia sacramēta: cōscissus est velū: patuit secretū templi: Jā tandē leuēt oculos suos ī mōtes: vñ veniet auxiliū illis. Hoc em̄ ꝓcipit illis iste psalmus secūdus de his q̄ inscribunt canticū graduum. Sed nō rursus ꝑsumant de mōtibus: qz ipsi mōtes: non a se lucent: sed ab illo lucent de quo dictum est: Erat lumē verū: qō illumiat omnē hominē venientē in hūc mundū. Mōtes possunt intelligi: homīes magni: homīes clari. Et q̄s maior est iohanne baptista: Qualis ille mons erat de quo dñs dicit: Jn natis mulierū nemo exurrexit maior iohāne baptista: Uides recte istū magnū montē lucentē: audi cōfitentē. Quid cōfitentē: Nos oēs inquit de plenitudine eius accepim⁹. De cui⁹ ḡ plenitudine acceperūt mōtes: ab illo est tibi auxiliū: nō a mōtibus: Jn quos tñ nisi leuaueris oculos p scripturas: nō admoueberis vt ab illo illumīeris. Canta ḡ qō sequit. Si vis audire vt firmissime ponas pedes in gradib⁹: ne in illa ascensiōe: aut fatigeris: aut lapsus cadas: dic qō sequit: †Ne des ad mouendū pedē meū. Nñ mouent pedes: Unde motus est pes illi qui erat in

Matth.27.

Job.j.

Matth.jj.

Job.j.

Al. †Venaui oculos meos. †mihi.

Al. †Auxilium meū a dño. q̄ fecit celū & terrā. Non det in cōmotionē pedem tuū.

padisso: Sed ꝑus attende vnde motus est illi q̄ erat inter angelos: ⁊ moto pede cecidit: et de angelo fact⁹ est diabol⁹. Moto eñ pede cecidit. Quere vñ cecidit. Supbia cecidit. Non ergo mouet pedē nisi supbia ad ruinam. Non mouet pedem nisi superbia: Ad ambulandū et ꝓficiendum: charitas mouet pedē: ad cadendū supbia mouet. Jdeo ⁊ ille quid dicit
Ps. 35. in psalmo: Filij aūt hominū sub tegimine alaꝝ tuarū sperabūt. Si sub tegimīe: semp humiles: semp de deo sperātes: semp de se nō ꝓsumētes. Sub tegimīe alarū tuarū spabūt: Mō eñ a se satiank vt beati sint.
Ibidem. Sed q̄d sequit: Jnebriabunk ab vbertate domus tue: ⁊ torrente delitiaꝝ tuaꝝ potabis eos. Ecce sitiētes: ecce inebriati: Ecce sitiūt: ecce bibūt: Sz nō a se bibūt: nec ipsi sibi sunt fontes. Sed vñ bibūt: Sub tegimine alarū tuaꝝ sperabūt. Si sub alis: humiles sunt. Quare: Quia apud te inq̄t est fons vite. Mō ḡ a se irrigank montes: sicut a se nō illuminank mōtes:
Ibidem. Mā vide q̄d sequit: Jn lumine tuo videbim⁹ lumē. Si ergo in lumīe ipsi⁹ videbim⁹ lumē: q̄s cadit a lumine: nisi cui ipse nō est lumē: Et q̄ voluerit sibi esse lumē: ipse cadit a lumīe quo illumiāk. Jdeo sciēs nō cadere nisi eū qui sibi vult lucere: cū sit ꝑ se tenebre:
Ibidem. statim subiecit: Non veniat mihi pes supbie: et manus peccatozum non moueat me: id est imitatio peccatozum non moueat me: vt cadam a te. Quare timuisti ⁊ dixisti: Mō veniat mihi pes superbie: Sequit: Jbi ceciderūt oēs qui opank iniquitatē. Quos modo vides opari iniq̄tatē: iā damnati sunt. Sed vt damnarenk: ibi ceciderunt: cum illis venit pes supbie. Recte ḡ iste audiens vt ascendat ⁊ nō cadat: vt a cōualle plozationis ꝓficiat: nō in tumoze supbie deficiat: ait deo: Ne des ad mouendū pedes meos. Et
E dñs illi: Neq̄ dozmitet qui custodit te. Intendat charitas vestra. Quasi vna sentētia facta est ex duab⁹ vocib⁹. Homo dicit ascendēs ⁊ cantās canticū graduū: Ne des ad mouendū pedē meū: Et de⁹ tanq̄ diceret ad te: Ne des ad mouendū pedē meū: dicis mihi: Adde: Neq̄ dozmitet qui custodit te: et non mouebik pes tuus. Dixerit aūt ille: Nūquid in potestate mea ē: vt nō dozmitet q̄ custodit me: Volo vt nō dozmiat neq̄ dozmitet. Ergo illū tibi elige qui nō dozmiet neq̄ dozmitabit: ⁊ non mouebik pes tuus. Deꝰ nunq̄ est dozmiēs. Si vis hīe custodē nō dozmiētē: deū elige custodē. Ne des ad mouēdū pedē meū dicis tu: bñ optime: Sed ⁊ ille dic tibi: Neq̄ dozmitet q̄ custodit te. Tu forte cōuersurus te eras ad homīes custodes: ⁊ dictur⁹: Quē sum inuēturus nō dozmientē: Quis homo nō dozmitabit: Quem inuenio: Quo ibo: Quo reuertar: Jlle tibi ostēdit.
F ¶ Ecce non dozmitabit neq̄ obdozmiet: q̄ custodit isrl̄. Vis hīe ḡ custodē nō dozmiētē neq̄ dozmitantē: Ecce nō dozmiet neq̄ dozmitabit: q̄ custodit isrl̄. Christ⁹ eñ custodit isrl̄. Esto ḡ isrl̄. Quid est isrl̄: Interptak hō vidēs deū. Et quō videt de⁹: Primo ꝑ fidē: postea ꝑ speciē. Sed si isrl̄ ꝑ speciē nō dum potes: p fidem vide. Si faciē ei⁹ videre nō potes: qñ ibi species: posterioza eius vide. Hoc dictū
Exo. 33. est moysi a dño: Mō potes videre faciē meā: poste-
2. Reg. trini. 16. et 17. rioza mea videbis cum ptrāsiero. Expectas forte vt transeat: iam transijt: tu vide posterioza ipsius. Ubi
Job. 13. transijt: Audi iohannē: Cum venisset inq̄t hoza vt transiret de mūdo ad patrem, Domin⁹ noster ieſus christus iam fecit pascha. Pascha aūt transitus interpretat. Nam verbū est hebreū: ⁊ putant hominēs greco esse quasi passionē: sed nō est. Ab diligētiozib⁹ ⁊ a doctiozib⁹ inuentū est: quia pascha hebreū verbū est: ⁊ nō interptak passionē: sed transitū. Per passionem eñ trāsijt dñs a morte ad vitā: ⁊ fecit nobis viā credētibus in resurrectionē eius vt transeam⁹ ⁊ nos de morte ad vitā. Non magnū est: credere q̄ mortu⁹ est christ⁹. Hoc ⁊ pagani ⁊ iudei: ⁊ omnes iniqui credūt: Hoc oñs credūt q̄ mortu⁹ est. Fides christi anoꝝ resurrectio christi est. Hoc ꝓ magno habem⁹: q̄ credim⁹ eum resurrexisse. Ergo tūc se voluit videri cum transiret: hoc est cū resurrexisset. Tūc in se voluit credi cum transiret: quia tradit⁹ est ꝓpter delicta nr̄a: ⁊ resurrexit ꝓpter iustificationē nostrā. Et ipsam fidē in resurrectiōe christi: maxime cōmēdauit apostolus: Ait eñ: Si crediderīs in corde tuo: q̄ deus eum suscitauit a mortuis: saluus eris. Mō dixit: Si crediderīs q̄ mortu⁹ est christ⁹: q̄ ⁊ pagani et iudei ⁊ omnes inimici eius crediderūt: sed ait: Si credideris in corde tuo quia deus illuz suscitauit a mortuis: saluus eris. Hoc credere: hoc est esse israel: hoc est videre deū. Quis adhuc ī posterioza ei⁹ videas: ramē cum crediderīs in posterioza: pueries ad visionē faciei. Quid est hoc: Cū crediderīs in id quod posterius ꝓ te factus est christus: cum crediderīs in id q̄ posterius suscepit christus. Mā in primo facies eius q̄ est: In principio erat verbū: ⁊ verbū erat apud deum: ⁊ deus erat verbū. Posterioza eius q̄ sunt: Et verbū caro factū est: ⁊ habitauit in nobis. Cum ḡ credis in hoc q̄ ꝓ te factum est verbū: ⁊ resurrexit ī carne ne tu de tua carne desperares: efficeris israel. Factus aūt israel cū fueris: nō dozmitabit neq̄ dozmiet q̄ custodit te: q̄ iam israel es: ⁊ audisti in psalmo: Ecce nō dozmitabit neq̄ obdozmiet q̄ custodit israel. Christ⁹ eñ ipse dozmiuit: sed resurrexit. Quid eñ ait ipse in psalmo: Ego dozmiui et somnū cepi. Mūquid remansit in somno: Exurrexi inquit: quonīā dominꝰ suscepit me. Si ergo iam resurrexit: iam transijt: Si iā trāsijt: vide posterioza eius. Quid est vide posterioza eius: Crede ī resurrectionē eius. Et quia ait aplus: Et si crucifixus est ex infirmitate: sed viuit in virtute dei: Et iterū ait: Christus surgens a mortuis iam nō moriē: ⁊ mors ei vltra non dominabik: Recte tibi cantat: Ecce nō dozmitabit neq̄ obdozmiet: qui custodit israel. Adhuc forte queris carnali sensu: quis est qui nō dozmitabit neq̄ dozmiet: Et cum queris inter homīes: falleris: nunq̄ inuētus es. Noli ergo ꝓsumere de quoq̄ homīe: Omis homo dozmit ⁊ dozmitabit. Quando dozmiet: Cum portat carnem infirmitatis. Quādo dozmiet: Cum fuerit mortu⁹. Noli ergo ꝓsumere de homine: Pōt dozmitare mortalis. Dozmit moziens: noli querere inter homines: Et quis inquis custodit me: qui non dozmitat neq̄ dozmiet: Audi quid sequit: Dominus custodit te: Non ergo homo dozmitans et dozmiēs: sed dominus custodit te. Quomō te custodit: Dominus †tegumentū tuū: super manū tuā †dexterę tuę. Eia fratres intelligamus aduante domino quid sibi velit: Dominus tegumentum tuū super manū dexterę tuę. Videt enim mihi habere sensum occultū quare non dixerit: Dominꝰ custodiet te absolute ⁊ simplicit: sed addidit: sup ma-

Rom. 4.

Rom. 10.

Ibidem

Ps. 5.

Exo. 33.

1. Cor. 13.

Rom. 6.

Al. ꝓtectio tua. †dextera tua

num dexterę tuę. Quid enim? Dexterā nostrā deus custodit: et sinistrā nostrā nō custodit? Mōne ipe nos totos fecit? Mōne qui nobis fecit dexterā: ipse fecit et sinistrā? Postremo si placuit dici de dextera sola: qre dixit: sup manū dexterę tuę: et nō iā sup manū dexterā tuā? Cur hoc diceret: nisi aliquid h occultū ad qō pulsando peniremus abscōderet? Diceret em̄: aut dns custodiet te et nihil adderet: aut si dexterā addere voluit: dns custodiet te sup dexterā tuā: aut certe qz addidit manū: hoc diceret: dns custodit te sup manū dexterā tuā: nō sup manū dexterę tuę. Quod dns ipse suggerere dignat promā vobis: qui et in vobis habitat: sine dubio facit vos approbare verū esse qō dico. Mā quid dicturi sumus ignoratis: sed cū dixerimus: nō ab ipsis nobis vobis ostēdemus verū esse qō dicim⁹: sed vosipsi agnoscetis verū esse qō dicimus. Unde aūt agnoscetis: nisi demōstrante illo qui in vobis habitat: inquātū de illo numero estis quoz vox est: Ne des ad mouendū pedē nostrū: et quib⁹ dicit: Nec dormiet qui custodit te? Oportet em̄ vt christus nō dormiat in vobis: et modo intelligit vex esse quod dicimus. Quomō inquies? Quia si dormiat fides vestra: dormit christus in vobis. Christ⁹ em̄ in corde vestro: fides christi est. Ait aplus: habitare christū p fidē in cordib⁹ vestris. In quo nō dormit fides: vigilat christ⁹. Et si forte dormiebat fides tua: ideo in ista quæstiōe fluctuabas q̄si nauis illa q̄ tempestatē patiebat vbi christus dormiebat: excita christū: et sedabunt tempestates. Fidem ergo vestrā interrogo charissimi: qm̄ filij estis ecclesię: et in ecclesia proficistis: et in ecclesia proficitis qui nōdum profeci stis: et in ecclesia proficiendi estis qui iam proficitis. Interrogo vos: quid soletis intelligere qō dictum est in euangelio: Nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua? Hoc em̄ intellecto inuenietis quę sit dextera: et quę sit sinistra: simul intelligetis et vtrāq partē dū fecisse: et dexterā et sinistrā: et tū nō debet scire sinistra quid faciat dextera. Sinistra nostra dicit: quicqd temporaliter habem⁹? Dextera nostra dicit: quicqd nobis eternū et incōmutabile dns pollicet. Si aut̄ ille qui dabit eternā vitam: ipse et de istis transibus cōsolat̄ psentē vitā: ipse fecit dexteram et sinistrā. Dicit de quibusdā psalmus apud dauid: Quoz̄ os locutus est vanitatē: et dextera eoz̄ dextera iniquitatis. Inuenit ergo quosdā quos reprehendit qui dexterā veram p sinistra habebant: et veram sinistrā dexterā sibi fecerūt. Qui sint isti: exponit psequēter. Dis hō q̄ felicitatē non putat esse homis nisi solū in istis transib⁹ faciatibus et delitijs: et affluentia et copia mūdi hui⁹: iste est stultus atq̄ puersus qui sinistrā fecit sibi dexterā. Tales illi erant de quib⁹ dicit psalmus: non qz a deo nō acceperint etiā quę transiter possidebāt: sed qz ipsam solā putabant esse beatā vitā: et nihil aliud requirebāt. Audite em̄ quid de illis consequēter dicit: Quoz̄ os locutū est vanitatē: et dextera eoz̄ dextera iniquitatis. Et sequit: Quoz̄ filij eoz̄ velut nouella cōstabilitę: filie eorū ornatę sicut templi similitudo: Cellaria eorū plena: eructantia ex hoc in hoc: Oues eorū fęcūdę: multiplicātes in exitib⁹ suis: boues eorū crassi: Non est ruina sepis nec exitus: neq̄ clamor in plateis eoz̄. Magnā felicitatē quorūdam descripsit. Posset tamē ista felicitatē et aliquis iust⁹ dize: sicut habuit iob: Sed iob p sinistra illā habebat: non p dextera. Nam dexterā non habebat: nisi apud deum ppetuam et sempiternā felicitatē. Ideo concessa est ptentia sinistra: et suffecit ei dextera. Quomō pcussa est sinistra? Temptatiōibus diaboli. Abstulit subito diabolus: pmissus quidē a deo vt iustus probaret: et impius puniret: abstulit omnia. Sed iob qui nouerat sinistrā: sinistram esse: et dexteram nō nisi dexterā: quomō se tenuit ad dexteram? Exultauit in domino: cōsolatus est damna: quia nō est passus damnū: De interioribus diuitijs dei plenum cor habebat: Domin⁹ inquit dedit domin⁹ abstulit: sicut domino placuit ita factū est: sit nomē dñi benedictū. Hęc erat dextera ipsius: ipse dominus: ipsa vita eterna: illa lucis possessio: fons vitę: lumen in lumine. Inebriabunt ab vbertate dom⁹ tuę: Hęc erat dextera: Sinistra vo erat p adiutorio cōsolationis: nō ad firmanentū felicitatis. Mā felicitas eius vera atq̄ germana deus erat. Isti autem de quibus dicit dauid: quia os eorū locutū est vanitatē: et dextera eorum dextera iniquitatis: non hinc eos reprehendit: quia his omnib⁹ abūdabant: sed quia os eorum locutum est vanitatē. Quid enim sequit? Cum enumerasset copias eoz̄: ait: Beatū dixerūt populum cui hęc sunt. Hęc est vanitas quā locutū est os eorum: qō beatum dixerūt populū cui hęc sunt. Tu quid dicis: qui nosti quid est sinistra: et quid est dextera? Sequit et dicit: Beatus populus: cui⁹ est dominus deus ipsi⁹. Intēdat g̃ charitas vestra. Audiuim⁹ et vidim⁹ sinistrā: audiuim⁹ et dextrā. Audi hoc confirmatū in Canticis canticorū: Sinistra eius inquit sub capite meo. Sponsa dicit de sponso: de christo eccl̄ia: i amplexu pietatis et castitatis. Quid ait? Sinistra eius sub capite meo: et dextera eius complectet me. Quid aūt quia sursum erat dextera: deorsum sinistra: et sic complectabat sponsus spōsam: supponens sinistrā ad consolationē: imponens dexterā ad protectionē? Sinistra inquit eius sub capite meo. Deus illā dat: Ideo nō sinistra eius: qz oia ista temporalia deus dat? Q̄ vani sunt: q̄ impij: qui ab idolis: a dęmonib⁹ ista petunt? Q̄ multi a dęmonib⁹ ista petunt: et nō illa habēt: Et rursus qui illa non petunt a dęmonib⁹: habent ea: sed nō a dęmonib⁹ ista dant. Item multi petunt a deo: et nō habēt. Nouit ille dispensare sinistrā: qui vocat ad dexterā. Ergo si est sinistra: sit sinistra: sed sub capite sit. Supra illam sit caput tuū: id est supra illam sit fides tua: vbi habitat christus. Noli temporalia p̄ponere fidei tuę: et non erit sinistra sup caput tuū: Sed oia tēporalia subde fidei tuę: et fidem tuā p̄pone omnib⁹ transibus: et erit sinistra sub capite tuo: et recte dextera eius complectet te. Audi hoc ipsum exponi in puerbijs: quid est sinistra ipsa: quid est dextera. Cum de sapiētia diceret: Longitudo inqt dierū et anni vitę in dextera ei⁹: in sinistra aut̄ eius diuitię et gloria. Longitudo illa dierum: eternitas est. Hoc em̄ pprio modo dicit scriptura longū: qō eternū est. Mā quicquid finē habet breue est. Alio loco: Longitudine inquit dierum replebo eum. Et nū quid aliter p magno diceret: Honora patrem tuū et matrē tuam: vt longeuus sis sup terrā? Sup quā enim terrā: nisi de qua dicit: Spes mea es tu: portio mea in terra viuentiū? Ibi esse longeuū quid est: nisi ibi viuere in eternū? Haz hic esse longeuū quid est: nisi vsq̄ ad senectutē puenire? Et

Ibidem.

Ps. 35.

Ps. 143.

Ibidem.

Cant. 2.

Prouer. 3.

Exod. 20.

Ps. 143.

sit longa videat ętas: cū venerit mors cōuincit bre-
uis: qz finit. Et multi maledicētes parentibus sene-
scunt in hac terra: multi autē obsequētes parētibus:
cito eunt ad dñm. Nūquid ḡ implet: vt longeu⁹ sit
sm hāc vitā: Sed longeuū ꝓ ęternitate illa positū
Prouerb.3. est. Longa vita est in dextera eius: At ꝑo diuitię et
glozia: id est sufficiētia vitę hui⁹: ea quę bona exisi-
mant ab homīb⁹: sinistra est. Nescio ꝙs venit z vult
tibi ꝓcutere dexterā: id est tollere tibi fidē tuam: Tu
Matth.5. accępisti alapā in dexterā: ꝑbe sinistrā: id est vt illud
tollat qō tale est: z nō ea quę ęterna habes. Audite
paulū apostolū hoc facientē. Homīes ꝓsequebant i
eo qō christian⁹ erat: Percutit illi dexta: ille sinistrā
Act.22. opponebat. Ciuis roman⁹ sū ait. Dexterā cōtemne-
bāt illi: et ille de sinistra terrebat: qz illi dexterā ei⁹ ti-
mere nō poterāt: nōdū em̄ christo crediderāt. Quid
Cantic.2. ergo: Si dextera amplectit: sinistra sub capite est.
Matth.6. Quid est: Nesciat sinistra tua qd faciat dextera tua:
Id est: qñ facis bonū op⁹: ꝓpter vitā ęternā fac. Nā
si opus bonū in terra ꝓterea feceris vt terrena tibi
abūdēt: scit sinistra tua quid faciat dextera tua. Si-
scuisti dexterā sinistrę: Noli facere nisi ꝓpt vitā ęter-
nam: Ideo fac: z securus facies: Hoc em̄ mandauit
deus. Si ꝓpter solas res hūanas z solam vitā istam
facis qō facis: sinistra sola opat. Si autē ꝓpter vitā
ęternā operis: dextera sola opat. Si autē habes intē
tionē ad vitaz ęternā: sed surrepit tibi cupiditas vitę
tēporalis: vt attendas etiā ista qñ facis opus bonū:
vt hic tibi aliquid retribuat: miscet se sinistra operi-
P bus dexterę. Hoc vetat deus. Veniam⁹ nūc ad illud
quod ait psalmus: Domin⁹ tegumentū tuū sup ma-
nū dexterę tuę. Manū: potestatē dicit, Unde probe-
mus: Quia z manus dei: potestas dei dicta est. Naz
Job.j. diabolus qui temptauit iob: hoc ait deo: Mitte ma-
nū tuā: z tange oīa quę habet. Quid est: mitte manū
tuā: nisi da potestatē: Euidētius audi frater: ne fo-
te carnali sensu adhuc cogites: qz mēbris distinctus
est deus. Audi euidēter quō dicat manus potestas.
Prouerb.18. Est quodā loco scriptura: Mors z vita in manibus
linguę. Nouim⁹ linguas frusta ḡdā carnis: i oze mo-
uent: z ꝓcutiendo palatū z dentes distinguūt sonos
quib⁹ loquimur. Ostendant mihi man⁹ linguę. Lin
gua ergo nō habet manus: sed habet z manus. Quę
sunt manus linguę: Potestas linguę. Quid ē: mors
Matth.12. z vita in manib⁹ linguę: Ex oze tuo iustificaberis: et
ex oze tuo cōdemnaberis. Ergo si manus potestas:
quid est manus dexterę: Nihil arbitror intelligi con
gruēti⁹: nisi vt intelligam⁹ manū dexterę potestatē
quā tibi dedit deus: vt si velis donāte deo ad dexterā
sis. Erūt em̄ impij oēs ad sinistrā: erūt autē oēs fi-
Matth.25. lij boni ad dexterā: quibus dicet: Uenite būdicti pa-
tris mei: ꝓcipite regnū qō vobis paratū est ab ozigi-
ne mūdi. Ut autē sis ad dexterā: id est vt possis dei
filius fieri: potestatē accępisti. Quā potestatē: De ꝙ
Job.j. dicit aplus Johānes: Dedit eis potestatē filios dei
fieri. Unde accępisti hanc potestatē: Credētib⁹ inqt
in nomīe eius. Si ḡ credis: ipsa tibi potestas data ē:
vt sis inter filios dei. Esse autē inter filios dei: hoc ē
ad dexterā ꝓtinere. Ergo fides tua manus dexterę
tuę: id est potestas quę tibi data est vt sis inter filios
Q dei: manus est dexterę tuę. Sed quid valet ipsa po-
testas quam accępit homo: nisi dominus ꝓtegat:
Ecce credidit: iam ambulat in fide. Infirm⁹ est inter
tentationes: agitat inter molestias: inter carnales
corruptiōes: inter suggestiones cupiditatis: int ver-
sutias z laqueos inimici. Quid valet ergo qa habet
potestatē et credidit in christū: vt sit inter filios dei:
Uę homini illi: nisi et ipsi⁹ fidem domin⁹ ꝓtegat: id
est vt non te ꝑmittat temptari supza qđ potes ferre:
sicut dicit apostol⁹: Fidelis deus qui non vos ꝑmit-
tet temptari supza qđ potestis ferre. Ille ergo qui nō
finit temptari supza qđ possum⁹ ferre: qđ⁹ iā fide-
les simus: qđ⁹ iam manus dexterę nostrę sit in no-
bis: ꝓtegit nos deus sup manū dexterę nostrę. Nō
nobis sufficit habere manū dexterę: nisi ille z ipsam
manū dexterę ꝓtegat. Ecce hoc de temptationibus
dixi: Intendite quid sequat: ¶ Protegat te do-
minus sup manū dexterę tuę. Dixi: et qō ar-
bitror recognouistis. Si em̄ nō recognouissetis: z de
scripturis non recognouissetis: non vocibus vestris
intellectū vestrū mihi significaretis. Ergo quia in-
tellexistis fratres: videte quid sequit: quare ꝓtegat
domin⁹ z super manū dexterę: id est sup ipsam fidē
in q̄ potestatē accępimus esse int filios dei: et esse ad
dexteram. Quare oportet vt ꝓtegat domin⁹: Pro-
pter scandala. Unde sunt scandala: De duobus ti-
menda sunt scandala: qz z duo sunt p̄cepta: in quib⁹
tota lex pēdet z ꝓphetę: dilectio dei z ꝓximi. Eccle-
sia propter dēū: in deo ꝓximus diligit: deus autem
ꝓpter deum. In deo intelligit figurate dictus sol: in
ecclesia intelligit figurate dicta luna. Quisquis pōt
errare vt aliud de deo credat qđ oportet: non credat
patrē z filiū z spiritūsanctū vnius esse substantię: de-
cęptus est versutia hęreticoz̄: maxime arrianoz̄um:
Si autē aliquid minus in filio: aut minus in spiritu
sancto qđ in patre crediderit: passus est scandalum in
deo. Quisquis rursus putauerit ecclesiā in vna pte
esse: z nō eam cognouerit diffusam toto oze terra-
rum: z crediderit eis qui dicunt: Ecce hic est christ⁹: Matth.24.
z ecce illic: sicut modo audistis cum euangeliū lege-
ret: cum ille totum ozbem emerit: quia tantū pręciū
dedit: ille tanqđ in ꝓximo scandalizat: a luna vritur. Ps.120.
Quisquis ergo errat in ipa substātia veritatis: a sole
vrit: z p diem vritur: qz in ipsa sapiētia errat: de qua
dictū est: Dies diei eructat verbū. Unde dicit z apo Ps.18.
stolus: Spiritalib⁹ spiritalia compamus: Dies diei 1.Cor.2.
eructat verbū: spiritalib⁹ spiritalia cōpantes. Dies
diei eructat verbū: sapiētiā loquimur inter pfectos. Ps.18.
Quid est: z nox nocti indicat scientiā: Paruulis p̄dicat
cat hūilitas christi: z caro christi: z crucifixio christi:
quia ipsum est lac quod sufficit paruulis: Et ideo nō
relinquunt in nocte paruuli: quia lucet z luna etiam
in nocte: id est p carnē christi p̄dicat ecclesia: qz ipsa Ps.120
caro christi: caput ecclesię est. Quisquis ibi nō scan-
dalizat in ipsa ecclesia z i carne christi: a luna nō vri-
tur. Quisquis scandalizatus nō fuerit in veritate illa
incōmutabili z incōtaminabili: nō vrit i isto sole quē
nobis cū vidēt muscę z pecoza: sed in illo sole de quo
dicūt impij in fine: Quid nobis ꝓfuit superbia: z diui- Sap.5.
tiarū iactatio quid cōtulit nobis: Transierūt omia
tanqđ vmbza. Et cū ista dixissent: ergo inquit erra-
uimus a via veritatis: z iustię lumē nō luxit nobis
z sol nō est oztus nobis. Nūquid nō iste sol omnib⁹ Matth.5.
impijs oritur: illo instituente de quo dictus est: Qui
facit solem suum oziri sup bonos z malos: Ergo aliū
solem fecit deus: qui oritur sup bonos z malos: illū

quem vident ꝛ boni ꝛ mali. Alius est autē ille sol: nō
Job.j. factus sed genitus: p quem facta sunt omnia: vbi est
intelligentia incōmutabilis veritatis. De ipso dicūt
impij: ꝛ sol non ortus est nobis. Quisquis in ipsa sa-
pientia nō errat: nō vritur a sole. Quisqs in ecclesia
ꝛ in carne domini et in his quę p nobis tpaliter ge-
sta sunt nō errat: nō vritur a luna. Omnis aūt homo
ꝙuis iam crediderit in christū: aut ibi errat: aut ibi:
si nō in illo fit qđ dictū est: Domin⁹ tegumentū tuū
super manū dexterę tuę. Jdeo eīm cū dixisset: Domi-
nus tegumentū tuū sup manū dextrę tuę: quasi quę-
sisset ille ꝛ dixisset: Jam ecce est manus dextere meę:
iam elegi credere in christū: accepi potestatē inter fi-
lios dei esse: qđ est q deus tegumentū meū est adhuc
supra: id est sup manū dexterę meę: Sequit: Per
diem sol nō vret te: neq; luna p noctē. Ad
hoc igit tegumentū tuū est sup manū dexterę tuę: vt
non te vrat sol p diem: neq; luna p noctem. Nā hinc
intelligite frēs: q; figurate dictū est. Etenim reuera
fratres solē visibilē si cogitem⁹: vrit p diē. Nūquid
Luc.xj. luna vrit p noctem: Sed quid est vstio: Scandalū.
Audi apostolū dicentem: Quis infirmat ꝛ ego non
infirmor: Quis scandalizat: ꝛ ego nō vror: Per diē
ergo sol nō vret te: neq; luna p noctē. Quare: Quia
Domin⁹ custodiet te ab omni malo. A scan-
dalis in sole: et a scandalis in luna: Ab omni malo te
custodiet qui est tegumentū tuum sup manū dexterę
tuę: qui nō dormit neq; dormitabit. Et ad quā rem:
Quia in temptationibus sumus. Domin⁹ custodiet
te ab omni malo. Custodiat animā tuam do-
minus. Etiam in ipsa anima. ¶ Custodiat do-
minus introitū tuum ꝛ exitum tuū: ex hoc
nunc ꝛ vsq; in sęculū. Et non quasi corpus tuū:
nā in corpe empti sunt martyres: sed custodiet ani-
mā tuā dominus: quia de anima non cesserunt mar-
tyres: ꝛ sequebant psecutores: in christinā cuius ho-
die natalicia celebram⁹: sequebant in fęminā diuitem
ꝛ delicatā: Sed fortis erat: quia domin⁹ tegumentū
eius sup manū dexterę ei⁹: ille qui eam custodiebat.
Hęc eīm fratres nūquid ē q; in aphrica ignorat: Cla-
rissima etiā fuit: nobilis genere: abundans diuitijs:
Sed hęc oīa sinistra erant: sub capite erant. Venit
inimicus qui feriret caput: ꝛ sinistra illi obiecta est ꝙ
erat sub capite. Caput supra erat: dextera desup cō-
plectebat. Quid poterat facere psecutor: ꝙuis deli-
catę fęminę: Erat quidem illa ꝛ sexu infirma: ꝛ diui-
tijs forte languidior: ꝛ consuetudine corporali infir-
mior. Sed quid ad tanta munimēta: Quid ad illum
Cantic.2. sponsum mittentē sinistram sub caput: ꝛ dextera sua
complectentē: Quādo sic munitā peuteret inimic⁹: ꝛ
Et tamē pcussit: sed in corpus. Quid autē dicit psal-
mus: Custodiat domin⁹ animā tuā. Anima nō ces-
sit: corpus pcussum est. Et corpus ad tempus pcus-
sum est: nam in fine resurrecturū est: quia et ipse qui
dignatus est esse caput ecclesię: habuit corp⁹ suū ad
tempus peutiendū. Sed carnē suā ille triduo resusci
tauit: carnem nostrā in fine resuscitaturus est. Jdeo
suscitatū est caput: qđ attenderet corpus vt nō defi-
ceret. Custodiat animā tuā dñs: Ipsa nō cedat: ipsa
Matth.10. nō frangat scandalis: in psecutiōib⁹: in tribulationi-
bus: ipsa nō cadat deficiēdo: sicut dñs dicit: Nolite
timere eos ꝙ corpus occidūt: animā aūt nō possunt
occidere: ꝛ eū timete ꝙ habet potestatē corp⁹ ꝛ aiam
occidere ꝛ mittere in gehennā ignis. Hanc ḡ animā
tuā custodiat dñs: ne cedas psuasori malo: ne cedas
pmittenti falsa: ne cedas mināti tēporalia: Et custo-
diat aninā tuā domin⁹: Et deinde custodiat domin⁹ U
introitū tuū ꝛ exitū tuum: ex hoc nūc ꝛ vsq; i sęculū.
Nam introitū tuū: ad rpus attende. Custodiat dñs
introitū tuū ꝛ exitū tuū: ex hoc nūc ꝛ vsq; in sęculū.
Exitū idē custodiat. Quid est introitū tuū: Quid est
exitū: Quādo temptamur: intramus. Qñ vincim⁹
temptatiōez: exim⁹. Audi introitū: audi exitū. Vasa Eccī.27.
figuli pbat fornax (ait scriptura) et homies iustos
temptatio tribulationis. Si sic sunt homines iusti
quō vasa figuli: necesse ē vt vasa figuli fornacē itrēt.
Et nō quādo intrant iam securus est figulus: sed cū
exierint. Domin⁹ autē securus est: quia nouit q; sunt 2.Timoth.2.
eius: ꝛ nouit qui in fornace nō crepent. Illi autē non
crepant: qui nō habent ventū supbię. Hūilitas ergo
custodit in omni temptatiōe: qz a cōualle plorationis Pś.83.
ascēdim⁹ cantātes cāticū graduū nouū: Et custodit
domin⁹ introitū: vt salui intremus: Sana fide sim⁹
quādo accedit tēptatio: ꝛ custodit exitū ex hoc nūc ꝛ
vsq; in sęculū. Cum eīm exierimus ab omni tempta-
tione: tūc in ęternū nulla nos temptatio terrebit: nul-
la cōcupiscētia saltē sollicitabit. Audi aplm idipsum
cōmemorantē qđ pauloante cōmemorauit: Fidelis j.Corj.jo.
deus qui nō pmittet vos temptari supra q; potestis
ferre. Ecce introit⁹ tuus custodit: quādo nō tibi finit
deus accidere temptationē quā nō potes ferre. In-
troitū tuū custodit: Videte si custodit ꝛ exitū. Sed Jbidem.
faciet inqt cū tēptatiōe etiā exitū: vt possitis sustine-
re. Nūquid nō possum⁹ nos fratres interptari aliter
q; ipsa verba apostoli docuerunt: Custodite ḡ vos X
sed nō a vobis: qz domin⁹ tegumentū tuū qui custo- Epilogus.
dit: qui non dormitat nec dormit. Semel dormiuit
p nobis: surrexit: iam nō dormiet. Nemo de se pśu-
mat: de cōualle plorationis ascēdimus: nō remanea-
mus in via. Gradus in via restant: nō debem⁹ pigri
remanere: nō debemus supbi cadere. Dicam⁹ deo:
Nō moueat pes noster: nō dormiat q; custodit nos.
In nostra potestate est (deo donāte) si eū nobis fa-
ciamus custodē qui nō dormit neq; dormitat: q; cu-
stodit israel. Quē israel: Videntē deū. Ita erit auxi-
liū tuū a domīo: Ita erit tegumentū tuū sup manū
dexterę tuę: Ita custodit introitus tuus ꝛ exit⁹ tuus
ex hoc ꝛ vsq; in sęculū. Nā si de te p̄sumpseris: mo-
tus est pes tuus. Si motus est pes tuus: iam putas
te in aliquo gradu esse. Inde cadis si supbus es: ḋa
humilis in cōualle plorationis dicit: Ne des ad mo
uendū pedē meū. Etsi breuis psalmus est: longa tñ
tractatio: ꝛ longus sermo. Putate fratres qz p nata-
lē beatę christinę inuitaui vos: ꝛ īmoderatior fui in
cōuiuio pducendo. Nōne posset hoc vobis fieri: si
q̄s vos militaris inuitaret: et ad mēsam sine mēsura
bibere cogeret: Liceat nobis hoc facere in sermone
diuino: vt inebriemini ꝛ satiemi quēadmodū et dñs
pluuia sua tempali dignat⁹ est terrā irrigare: vt cum
maiore gaudio nos non sineret ire ad locū martyrū
sicut hesterno die promiseramus. Illi eīm martyres
sine labore hic sunt nobiscū.

Explicit Tractatus de pś. CXX.

Incipit Tractatus de pś. CXXI.

Jcut amor īmūdus inflāmat aiaz: ꝛ ad ter- A
rena cōcupiscēda ꝛ pictura sectāda vocat pi-

turā: ⁊ in ima ꝓcipitat: atq; in ꝓfunda dimergit: sic amor sanctus ad supna eleuat et ad ęterna inflāmat: ⁊ ad ea quę non transeunt neq; moriunt: excitat animā: ⁊ de profundo inferni leuat ad cęlum. Habet tamē omnis amor vim suā: nec pōt vacare amor in anima amātis: Necesse est vt ducat. Sed vis nosse qualis amor sit: Vide quo ducat. Nō em̄ monemus vt nil ametis: sed monem⁹ ne mundū ametis: vt eū q̄ fecit mūdū libere ametis. Obligata em̄ aīa amore terreno: quasi viscū habet in pēnis: volare nō pōt: Vūdata ꝯo ab affectib⁹ sordidissimis seculi: tanq; extensis pēnis ⁊ duab⁹ alis resolutis ab omni impedimē-
Matth.22. to: id est duobus ꝓceptis dilectiōis dei ⁊ ꝓximi volat. Quo nisi ad deum ascēdit volando: qui ascendit amādo: Qō anteq; possit gemit in terra: si iam inest
Ps.54. ei volandi desideriū: ⁊ dicit: Quis dabit mihi pēnas sicut columbę: ⁊ volabo ⁊ requiescā: Quo aūt volauit: nisi de medijs scandalis: vbi gemebat etiam iste cui⁹ hęc vox est quā cōmemorauit: De medijs ergo scādalis a cōmixtione malorū hominū a paleis quibus grana cōmixta sūt volare vult: vbi nō patiat⁹ cōiunctionē ⁊ societatē iniqui alicui⁹: sed viuat in sancta societate angelor ciuiū ī ęterna hierusalē. Ideo psalmus iste quē hodie suscepimus tractandū sanctitati vestrę: ipsā hierusalem desiderat: id est iste qui ascendit in hoc psalmo. Est em̄ Canticum graduū: Qō sępe diximus charitati vestrę: q; nō sunt gradꝰ isti descendentiū: sed ascendentiū. Ascendere ḡ vult iste. Et quo vult ascendere: nisi ad cęlū: Quid est in cęlo: Utrū ideo vult ascendere: vt sit cū sole ⁊ luna et stellis: Absit. Sed est in cęlo ęterna hierusalem: vbi sūt ciues nostri angeli: Ab ipsis ciuibus nostris pegrinamur in terra. In pegrinatiōe suspiramus: in ciuitate gaudebimus. Inuenimus aūt ⁊ socios in ista terrę pegrinatione: qui iam viderūt ipsam ciuitatē: ⁊ inuitant nos vt curramus ad illam. Ad hos gaudet iste qui dicit:

B

Expositio psalmi.

Al. †Letatus. †dicta sunt.

†Ocundatus sum in his quę †dixerunt mihi: in domū domini ibimus. Fratres: veniat in mentē charitatis vestrę: siqua forte festiuitas martyrū ⁊ locus aliquis sanct⁹ nominat: quo certo die turbę cōfluunt ad celebrandā solēnitatē: illę turbę quō se exuscitant: quō se hortant ⁊ dicūt: eamus eam⁹. Et quę rūt: Quo eamus: Et dicit: Ad illū locū: ad sanctū locū. Inuicē sibi loquunt: ⁊ tanq; incēsi singillatim faciūt vnā flammā: ⁊ ipsa vna flāma facta ex collocutione sese accendentiū rapit illos ad locū sanctū: ⁊ cogitatio sancta sanctificat eos. Si ḡ ad locū tpalem sic rapit amor sanctus: qualis amor debet esse qui cōcordes rapit in cęlū: ⁊ dicentes sibi in domū domini ibim⁹: Ergo curramus: Curram⁹: q; ī domū domini ibim⁹. Curramus: ⁊ nō fatigemur: q; illuc pueniem⁹ vbi nō lassabimur. Curramus in domū domini: locūdet anima nostra in his qui ea nobis dicūt. Qui enim ea nobis dicūt: Pozes viderūt ipsam patriā: de longinquo clamantes ad posteriozes: In domū dñi ibim⁹: ambulate: currite. Viderūt illā apli: ⁊ dixerūt nob: Curri-te: ambulate: sequimi: in domū dñi ibim⁹. Et q̄d dicit ⁊ vnusq;sq; nostrū: Jocūdat⁹ sum ī his ḡ dixerūt mihi: in domū dñi ibim⁹. Jocūdat⁹ sum in ꝓphetis: locūdatus sū in aplis. Oēs em̄ isti dixerūt nobis: in domū dñi ibim⁹. Stantes erāt pedes nr̄i: in atrijs †hierl'm. Ecce habes domū dñi: si ḡrebas quid sit dom⁹ dñi. In illa domo dñi laudat: q̄ cōdidit domū: ipe ⁊ delitię oim habitātiū ī domo. Ipse solaspes hic: ⁊ res ibi. Ergo q̄ currūt q̄d debēt cogitare: Quasi ibi iā sint ⁊ ibi stent. Magnū est em̄ ibi stare ink angelos: ⁊ nō deficere. Qui em̄ inde lapsus est: in veritate nō stetit. Quicūq; nō sūt lapsi: i veritate stāt: Et ille stat qui deo fruit: Qui aūt se frui voluerit: cadit. Quis aūt se frui vult: Qui supbus est. Jdeo ille qui semp stare volebat in atrijs hierusalē: In lumine tuo inq̄t videbim⁹ lumē: nō ī lumie meo. Et apud te inq̄t fons vitę: nō apud me. Et q̄d adiecit: Non veniat mihi pes supbię: ⁊ man⁹ peccator non moueat me. Jbi ceciderūt oēs q̄ opant iniq̄tatē: expulsi sunt nec potuerūt stare. Si ḡ illi tōo nō potuerūt stare q: supbi fuerūt: hūiliter tu ascēde vt dicas: Stātes erāt pedes nr̄i ī atrijs hierl'm. Cogita q̄lis ibi futur⁹ sis. Et q̄uis adhuc in via sis: hoc tibi pone ante oculos q̄si ibi stes: q̄si iā inter angelos indeficiēs gaudeas: Et fiat in te q̄d dictū: Beati q̄ habitāt in domo tua: ī sęcula sęculor laudabūt te. Stātes erāt pedes nr̄i: in atrijs hierl'm. Cui⁹ hierl'm: Solet em̄ dici et ista hierl'm: Sed ista hierl'm vmbra ē illi⁹. Et q̄d magnū est stare ī ista hierl'm: q̄ ipa hierl'm stare nō potuit: ḡ in ruinā cōuersa est: Hoc ḡ ꝓ magno spūsanctus ex inflāmato corde amātis hui⁹ eloquit: quia dicit: Stātes erāt pedes nr̄i: in atrijs hierl'm. Mōne illa ē hierl'm cui dixit dōs: Hierusalē hierl'm ḡ interficis ꝓphas: et lapidas missos ad te: Quid magnū ḡ iste cōcupiscebat: stare inter illos q̄ interficiebāt ꝓphas ⁊ lapidabāt missos ad se: Absit vt de ista hierl'm sic cogitet qui sic amat: qui sic arder: q̄ sic vult puenire ad illā hierl'm matrē nostrā: de qua dicit Aplus: ęternā in cęlis. Audi postremo: noli mihi credere: audi q̄d sequat: ⁊ quā hierusalē designet mētib⁹ nr̄is. Cū em̄ dixisset: Stantes erāt pedes nr̄i in atrijs hierl'm: q̄si diceret illi: de qua hierusalē dicis: de qua hierl'm loqueris: subiecit statim: Hierusalē q̄ ędificat⁹ vt ciuitas. Fratres: q̄ dicebat ista dauid: pfecta erat illa ciuitas nō ędificabat. Nescio quā ergo ciuitatē dicit ḡ mō ędificat: ad quā currūt in fide lapides viui: de quib⁹ dicit petrus: Et vos tanq; lapides viui coędificamini ī domū spiritalē: id est templū sanctū dei. Quid est: lapides viui coędificami⁹: Aliis: si credis. Si aūt credis: efficeris templū dei: q: dic aplus paul⁹: Templū em̄ dei sanctū est q̄d estis vos. Ipsa ḡ mō ciuitas ędificat: Precidunt de mōtib⁹ lapides ꝓ man⁹ ꝓdicantiū veritatē: cōquadrant vt intrent in structurā sempiternā. Adhuc multi lapides in manibus artificis sunt: non cadūt de manibus artificis: vt possint perfecti coędificari in structuram templi. Est ergo ista hierusalē quę ędificat vt ciuitas: Fundamentū ipsi⁹ christ⁹ est. Dicit aplus paul⁹: Fundamentū aliud nemo pōt ponere ꝓter id q̄d positū est: q̄d est christus iesus. Fundamentū quādo ponit⁹ in terra: desup ędificant parietes: ⁊ pondus parietū ad ima tendit: q: in imo positū est fundamentū. Si aūt fundamentū nostrū in cęlo est: ad cęlum ędificemur. Corpa ędificauerūt istā structurā quā videt⁹ amplā surrexisse h⁹ basilicę: Et q: corpa ędificauerūt: fūdamētū ī imo posuerūt. Quia ꝯo spūaliter ędificamur: fundamētū nr̄m in sūmo positū ē. Illuc ḡ curram⁹:

ibi ędificemur: qz ꝛ ipsa hierusalē dictū est: Stantes erāt pedes nr̄i: in atrijs tuis hierusalē. Sed quā hierusalē: Hierusalē ꝙ ędificaꝫ vt ciuitas. Parū dixit vt ostenderet hierusalē: qz dixit vt ciuitas ędificatur. Adhuc potest illa cozpalis intelligi. Quid si eñ exīstat aliqs et dicat: iā quidē et cū ista dicerent: ibus dauid: et ista canerent: erat ciuitas illa perfecta: sed videbat in spiritu ruituram: et iterum ędificandam. Expugnata est eñ illa ciuitas: et factus est transitus in babyloniā populi captiuati: ꝛ dicta est ista in scripturis: trāsmigratio ī babyloniā. Et ꝓphetauit hieremias post septuaginta annos captiuitatis ędificari posse illā ciuitatē ꝙ ꝛestructa erat a ꝛebellantibus. Forte ait aliqs: Hoc videbat dauid in spiritu: ruiturā ciuitatē hierusalē a ꝛebellātibus: ꝛ iterū posse post septuaginta annos ędificari: et ideo dixit: Hierusalē ꝙ ędificaꝫ vt ciuitas. Noli ꝙ puta re illā ciuitatē esse dictā: sed ꝙ cōstat ex sanctis: tāq̄ ex lapidibus viuis. Quid sequit vt tollat totā dubitationē. Ait eñ: Stantes erāt pedes nostri ī atrijs hierusalē. Sed quā dico hierusalē: Nūqd istā inqt quā videtis stare cozpozeis parietib⁹ erectā: Nō: sed vt ciuitas: nisi quia ista structura parietū ꝙ erat in hierusalē visibilis ciuitas erat: sicut ꝓpie dicitur ab oībus ciuitas: illa aūt ędificaꝫ tāq̄ ciuitas: qz ꝛ illi ꝙ ī eā intrāt: viui tāq̄ lapides sūt: Nō eñ vere lapides sūt. Sicut illi alij vt lapides nō lapides: sic ille vt ciuitas: nō ciuitas: qz dixit ędificaꝫ. Noīe ędificij: structurā cōpagemq̄ cozpozū atq̄ parietū voluit intelligi. Nā ciuitas: ꝓpie in hoībus habitātibus intelligit. Sed manifestauit nobis ciuitatē se vbem dixisse: qz dixit ędificaꝫ: Et qz ędificium spirituale simlitudinē habet quandā ad ędificiū cozporale: ideo ędificaꝫ vt ciuitas. Sed dicat qō sequit: auferat omnē dubitationē: qz nō carnaliter ꝛebem⁹ accipere: Hierusalē quę ędificaꝫ vt ciuitas: Cuius participatio ei⁹ in idipsum. Jā ꝙ fratres quis quis erigit aciem mentis: quisq̄ ꝛeponit caliginem carnis: quisq̄s mūdat oculū cozdis: eleuet et videat ꝙd est ī idipm. Idipm quō dicā: nisi idipsum: Frēs si potestis: intelligite ꝙd ē idipsum. Nā et ego quicquid aliud dixero: nō dico idipm. Contēdim⁹ tñ ꝙ busdam vicinitatib⁹ verboꝝ et significationū pdue cere infirmitatē mentis ad cogitandū idipm. Quid est idipm: Quod semp eodē modo est: qō nō modo aliud: ꝛ mō aliud est. Quid est ergo idipsum: nisi qō est: Quid est qō est: Qō ęternū est. Nam qō semper nō est: sed nō summe est. Et ꝙd est quod est: nisi ille ꝙ qñ mittebat moysen: dixit illi: Ego suz qui sum: Quid est hoc: nisi ille cui cū diceret famul⁹ eius: Ecce mittis me: si dixerit mihi ꝓpr̄s: ꝙs te misit: ꝙd dicā et: nomē suū noluit aliud dicere: q̄ ego sū ꝙ sum: Et adiecit ꝛ ait: Dices itaq̄ filijs israel: Qui ē misit me ad vos. Ecce idipsum: Ego sum ꝙ sum: Qui est misit me ad vos. Nō potes capere: multū est intelligere: multū est apprehēdere. Retine qō ꝓ te fact⁹ est: quē non possis capere. Retine carnē christi: in quā leueris ꝛ ad stabulū ꝓducereris: et ibi sanareris. Ergo curramus ad domū dñi: et pueniamus ad ciuitatē vbi sient pedes nr̄i: ciuitatē ꝙ ędificaꝫ vt ciuitas: cuius

participatio eius in idipsum. Quid eñ ꝛebes tenere: Qō ꝓ te fact⁹ est christus: qz ipse christ⁹ est: Et ipse christus recte intelligit: ego sum ꝙ sum: quō est in forma dei: Ubi nō rapinā arbitrat⁹ est esse ęqualis ꝛeo: ibi est idipm. Ut aūt tu efficiaris ꝓticeps in idipsum: fact⁹ est ipe ꝓior ꝓticeps tui: Et verbū caro factū est: vt caro ꝓticiper verbuz. Quia vero qō verbū caro factū est ꝛ habitauit in nobis: ex semine venit abraam: promissum est autē abrae et isaac et iacob q̄ ex semine eorū bñdicerent oēs gētes: et inde videmus ecclesiā toto orbe diffusam: Loquit ad firmos ꝛ⁹: Firmitatē cordis ꝙ fuit cū diceret: ego sum ꝙ sum. Firmitatē cordis ꝙ fuit ꝛ aciē cōtemplationis erectā cū dixit: Qui est misit me ad vos. Sz nondū habes forte ꝓtēplationē: Noli ꝛeficere: noli ꝛespare: Qui est voluit esse hō vt tu es: et ideo secutus ait moysi q̄si expauescēti nomē. Qō nomen: Qō est: est. Et dixit inquit dñs ad moysen: Ego suz ꝛeus abrā ꝛ ꝛ⁹ isaac ꝛ ꝛeus iacob: hoc mihi nomē est in ęternū. Noli ꝛe te ꝛesperare qz dixi: ego sum ꝙ sum: et qui est misit me ad vos: qz tu mō fluctuas: et mutabilitate rerū et varietate mortalitatis humanę ꝓpere nō potes ꝙd est idipm. Ego ꝛescendo: qz tu venire nō potes: Ego sum ꝛeus abrā et ꝛeus isaac et ꝛeus iacob. In semine abraam spera aliqd: vt cōfirmari possis ad videndū ꝙ venit ad te in semine abrae. Ergo hoc est idipm ꝛe ꝙ dictū est: Mutabis ea et mutabunt: tu autē idē ipe es: et anni tui nō ꝛeficient. Ecce idipm cui⁹ anni nō ꝛeficiēt. Frēs: nōne anni nostri ḡtidie ꝛeficiunt: nec stant oīno. Nā et ꝙ venerūt iā nō sunt: et ꝙ futuri sunt nondū sunt. Jam illi ꝛefecerūt: ꝛ illi ꝛefecturi vēturi sunt. In hoc ergo ipso vno die frēs: ecce mō ꝙd loqmur ī momēto est: Prēteritę horę trāsierūt: futurę nondū venerūt: Et cū venerint: ꝛ ipsę trāsibūt ꝛ ꝛeficiēt. Qui sūt anni ꝙ nō ꝛeficiūt: nisi ꝙ stant: Si ꝙ ibi anni stant: ꝛ ipsi anni ꝙ stant vnus annus est: et ipse vnus annus ꝙ stat vnus dies est: qz ipse vnus dies nec ortū habet nec occasum: nec incboaꝫ ab hesterno: nec excluditur a crastino: sed stat semp ille dies. Et qō vis vocas illū diē: si vis anni sunt: si vis dies est: ꝙdcūq̄ cogitaueris stat tñ: Jpi⁹ stabilitatis ꝓticipat illa ciuitas: cui⁹ participatio est in idipm: Merito ꝙ qz illius stabilitatis fit ꝓticeps: dicit iste ꝙ illuc currit: Stātes erāt pedes nostri in atrijs hierusalē. Omnia eñ ibi stāt: vbi nihil trāsit. Vis et tu ibi stare et nō trāsire: Illuc curre: Idipm nēo habet ex se. Intendite frēs. Corpus habet: nō est idipsum: qz nō in se stat. Mutatur p ętates: mutaꝫ p mutatiōes locoꝝ ac tēpoꝝ: mutaꝫ p moribos ꝛ ꝛefectus carnales: Nō ꝙ ī se stat. Corpora cęlestia nō ī se stāt: Habēt q̄sdā mutationes suas: etsi occultas: Certe ꝛe locis ī loca mutāt. Ascendūt ab oriēte ī occidentē: et rursus circumeūt ad orientē. Nō ergo stant: nō sunt idipm. Alia hūana nec ipsa stat. Quantis eñ mutationib⁹ et cogitationibus variaꝫ: quātis voluptatibus immutatur: quātis cupiditatibus diuerberaꝫ atq̄ discinditur. Mens ipsa hoīs ꝙ dicit rōnalis mutabilis est: non est idipm. Modo vult: mō nō vult: mō scit: mō non scit: modo meminit: modo obliuiscit. Ergo idipsum nemo habet ex se. Qui voluit ex se habere idipm: vt quasi ipse sibi esset idipsum: lapsus est. Cecidit angelus: et factus est diabol⁹: Propinauit hoī super-

biam: dereliquit secum inuidētia eum q̄ stabat. Isti sibi voluerunt idipm esse: sibi principari: sibi dominari voluerūt. Noluerūt habere verū dñm: qui vere est
Ps. 101. idipm: Cui dictū est: Mutabis ea et mutabunt: tu autē idem ipse es. Jam ergo post tantū languorem: post tantos morbos: difficultates: labores: redeat anima humiliata ad idipsum: et sit in illa ciuitate cuius participatio eius in idipm. ¶ Illuc enī ascen
L derunt tribus. Quærebamus enī quo ascēdat q̄ cecidit: qz diximus ascendētis hois vox est: ascendē tis ecclesię. Putam⁹ ne q̄ ascēdit: Quo it: Quo erigitur: Illuc ascenderunt inq̄t tribus. Quo ascenderunt tribus: In ciuitatē: cuius ptcipatio eius in id-
Luce. 10. ipsum. Ergo illuc ascendit in hierusalē. Homo aūt qui descendebat de hierusalē in hiericho: incidit ī latrones. Si nō descenderet: nō incideret ī latrones. Quia vero descendendo icidit in latrones: ascendēdo veniat ad angelos. Ascendat ergo: qz ascenderūt tribus. Sed q̄d sunt tribus: Multi nouerūt: multi nō nouerūt. Sed et nos q̄ nouimus descendam⁹ ad illos q̄ nō nouerūt tribus: vt nobiscū ascendāt quo ascenderūt tribus. Tribus alio noīe dici pñt curię: sed nō ꝓprie. Itaq̄ trib⁹ vno noīe alio ꝓprie dici nō possunt: sed vicino dicunt curię. Nam ꝓprie si dixerimus curias: nō intelligūt nisi curię q̄ sunt ī ciuitatib⁹ singul' singulę: Ūñ dicūt curiales et decurionesː id est q̄ sint ī curia vel de curia: Et nostis qz tales curias singulas habēt singulę ciuitates. Sunt aūt vel erant aliq̄n in istis quoq̄ ciuitatib⁹ curię etiā populoz̄: et vna ciuitas multas curias habet: sicut roma trigintaquinq̄ curias habet populi. Hę dicunt tribus: Quas populus israel duodecim habebat: fm filios iacob: Duodecim tribus erāt populi israel: sed
AB erant ibi mali: erant ibi boni. Qz enī malę tribus q̄ crucifixerūt dñm: q̄ bonę tribus q̄ cognouerūt dominū. Illę ergo tribus quę crucifixerūt dñm: trib⁹ sunt diaboli. Cum ergo hic diceret: Illuc enī ascenderūt tribus: ne omnes tribus intelligeres: addidit:
Tribus domini. Quid est tribus dñi: Quę cognouerūt dñm. Ex ipsis enī duodecim tribub⁹ mali ibi erant: boni de bonis tribubus: q̄ cognouerunt fabricatorē ciuitatis: Et ipsę erant grana inter illas trib⁹: q̄ inter paleas cōmixta sunt. Ascenderūt autē nō cum paleis: sed tribus purgatę: electę: quasi tribus dñi. Illuc ascenderūt tribus: tribus dñi. Quid
M est tribus dñi: Testimoniū israel. Hoc quid sit fratres audite. Testimoniū israel: id est in quib⁹ cognoscat: qz est vere israel. Quid ē enī israel: Interpretatio noīs eius dicta est iam: et sępe dicat. Forte enī et si recēs dicta est: excidit: Dicēdo nos faciamus vt nō excidat etiā eis q̄ legere nō nouerūt: aut noluerūt: nos simus codex ipsoz̄. Israel: vidēs deū interptat: immo diligentius discusso verbo sic interpretatur: Israel: est videns. Utrūq̄ est vidēs deum: qz homo ī se nō est: Mutat enī et vertitur: si nō ptcipet eiⁿ q̄ est idipm. Tūc est qñ videt deū. Tunc enī est qñ videt eū q̄ est: et videdo eū q̄ est: fit et ipse ꝓ mō suo vt sit. Ergo ipse ē israel: israel ē vidēs deum. Superbus ergo nō est israel: qz non est ptcipatio eius in idipsum: qz ipse sibi vult esse idipm. Qui sibi vult esse principiū: nō est israel. Omnis ergo fictus nō est israel: quia omnis superbus necesse est vt fictus sit. Hoc dico fratres mei necesse est vt oīs superbus velit videri quod nō est: Aliter nō potest. Et fratres mei vtinam sic vellet superbus videri quod nō ē: vt vellet videri (verbi causa) cozaula cū cozaula non esset. Cito enī ꝓbaretur si diceret ei: canta: videam⁹ vtrum cozaula sis: Cum nō posset: inueniretur falso se videri voluisse quod non erat. Dixit se eloquentē: dicetur ei: Loquere et ꝓba. Si locutus nō fuerit: inuenitur hoc nō esse quod profess⁹ est. Superbus quod peius est: iustum se vult videri: cū nō sit: Et qz iusticiam intelligere difficile ē: difficile est superbos agnoscere. Volunt ergo superbi videri quod nō sunt: ideo nō est participatio eozū in ipsum: nō pertinent ad israel: qui est videns deum. Quis ergo pertinet ad israel: Qui est particeps in idipsum. Qui est qui participat in idipm: Qui confitetur se nō esse qđ deus est: et ab illo habere qđ bo-
D num potest habere: a se autem nō esse nisi peccatū: ab illo sibi esse iusticiam. Talis est in quo dolus nō est. Et dñs videns nathanaelem quid ait: Ecce ve-
Joh. 1. re israelita: in quo dolus nō est. Si ergo ver⁹ israelita in quo dolus nō est: tribus illę ascendūt ad hierusalem: in quib⁹ dolus nō est: Et ipse sunt testimo-
Matth. 3. nium israel: id est per illas agnoscitur quia erant grana inter illam paleam: quādo area cum videret tota palea putabatur. Erant ergo ibi grana: Sz cum ascēderint in sublimitatē illā splendozis: cum fuerit area ventilata: tunc erit testimoniū israel: Tunc dicent omnes mali: Vere quia erant ibi iusti inter nos: quādo nobis omnes mali videbantur: et quales nos eramus: tales omnes putabamus. Testimoni-
Al. † domini um israel: Quo ascendunt: Quare ascendunt: Ad cōfitendum nomini † tuo domine. Magnifi-
P centius dici nō potest. Sicut superbia ꝓsumit: sic humilitas cōfitetur. Quomodo ergo ꝓsumptoz est qui vult videri quod non est: sic confessoz est qui non vult videri quod ipse est: et amat quod est ille. Ad hoc ergo ascendūt israelitę in quib⁹ dolus nō ē: quia sunt vere israelitę: quia in ipsis est testimoniū israel. Ad hoc ascendunt ad cōfitendum nomini tuo
Al. † quia domine. ¶ † Quoniam ibi sederunt sedes in iudicio. Mirum ęnigma: mira quęstio si nō intelligat. Sedes dicit: quos gręci thronos appellant. Thronos gręci: sellas dicunt tāq̄ honorabiles. Ergo fratres mei nō est mirum: si sedeant homines in sedibus in sellis. Ut autem ipę sedes sedeār: quomodo possum⁹ intelligere: Tāq̄ si dicat aliquis: Sedeant hic cathedrę: aut sedeant hic sellę. In sella sedetur: in sedibus sedetur: in cathedris sedet: nō ipse sedes sedent. Quid ē ergo hoc: Quoniā ibi sederūt
Esa. 66. sedes ī iudiciū: Certe soletis audire de dicēte: Cę-lum mihi thronus est: terra autem scabellū pedum meoz̄um. Latine autem totum sic dicit: Cęlū mihi sedes est. Qui sunt isti nisi iusti: Qui sunt cęli: nisi iusti: Qui cęli ipsi cęli: qz q̄ ecclesia: ipę ecclię: Sic sunt multę vt vna sit. Sic ergo et iusti. Ita sunt iusti cęlum: vt cęli sint. In ipis aūt sedet deus: et de ipis
Ps. 18. iudicat deus. Et non sine causa dictū est: Cęli enarrant gloriā dei. Apli enī facti sunt cęlum. Unde facti sunt cęlū: Quia iustificati. Quō peccato⁹ factus est terra: cui dictū est: Terra es et in terrā ibis: sic iusti-
Gen. 3. ficati facti sunt cęlū. Portauerūt deū: et de ipis dē cozuscabat miracula: tonabat terroz̄es: pluebat cōsolationes. Erāt ergo illi cęlū: et enarrabāt gloriam

Psal.18. dī. Nam vt noueritis ipos dictos cęlum: ibi ait in ipo psalmo: In omnē terrā exiuit sonus eox: et in fines orbis terrę verba eorū. Quęris quorū: et inue/nies cęlox. Si ergo cęlū sedes dei: apli aūt cęlum: t ipsi facti sunt sedes dei: ipsi sunt throni dei. Dictum est alio loco: Anima iusti thron⁹ sapiētię. Magna res: Magna res dicta ē: thronus sapiētię aīa iusti: Id est in aīa iusti sedet sapiētia tāq̄ in sella sua: tāq̄ Prou.19. in throno suo: et inde iudicat quicq̄d iudicat. Ergo erāt throni sapiētię: et ideo dixit illis dns. Sedebi/tis sup duodecim thronos: iudicātes duodecim tri/bus israel. Sic et ipsi sedebūt sup duodecim sedes: et ipsi sunt sedes dei. De illis q̄ppe dictū est: Ibi em sederūt sedes: qm̄ ibi sederūt sedes. Qui sederunt: Sedes. Et q̄ sunt sedes: De q̄bus dictū est: Anima Psal.66. iusti: sedes sapiētię. Qui sunt sedes: Cęli. Qui sunt cęli: Cęlū. Quod est cęlum: De q̄ dicit dns: Cęlum mihi sedes ē. Et ipsi iusti sūt sedes: t habēt sedes: et Psal.9. in illa hierusalē sedebūt sedes. Ad quā rem: In iudi/cium. Sedebitis inq̄t sup duodecim sedes. O vos sedes: iudicātes. xū. trib⁹ isrl. Quos iudicātes: In/fra q̄ sunt in terra. Qui iudicabūt: Qui facti sunt cę/lum. Illi aūt q̄ iudicabunt: in duas ptes diuident: Esa.3. Una ad dexterā: alta ad sinistrā erit. Judicabūt cū pulī sui: ait esaias. Alij sunt q̄ q̄ cū illo iudicabunt: alij qui ab illo iudicabunt: et ab illis q̄ cum eo iudi/cabunt diuidētur. Ergo isti in duas ptes diuident: vna ponet ad dexterā: cui enumerabunt elemosynę quas fecerūt: Illia ponet ad sinistrā: cui enumerabi/Psal.35. tur crudelitas et sterilitas miscōię. Et illis ad dexte/ram constitutis dicet: Venite benedicti patris mei: Matt.25. pcipite regnū q̄d vobis paratū est ab origine mun/di. Quare: Esuriui inq̄t et dedistis mihi manduca/re. Et illi: Qñ t quō te vidim⁹ esurientē: Et ille: Cū Luce.16. vni ex minimis meis fecistis: mihi fecistis. Ergo q̄d est fratres: Illi iudicabūt de q̄bus dictū est: vt fiant amici de māmona iniquitatis: vt et ipi inquit recipi/ant vos in eterna tabernacula. Sancti sedebūt cum dño arrēdere qui fecerūt misericordiā: et assumēt il/los separatos in dexterā in regnū cęlox: et ipa ē pax hierusalē. Quę est pax hierusalē: Ut opa misericor/die corpalia iungant operib⁹ p̄dicationis spiritua/Psal.4. libus: et fiat pax dando et accipiendo. Ait em̄ Apo/stolus: qui rationē dati et accepti dicit esse istas ele/mosynas. Ait ergo: Si nos vobis spūalia semina/2.Cor.8. mus: magnū est si vestra carnalia metamus: Et de ipa re ait alio loco: Qui multū nō abundauit: et qui modicū: nō defuit illi. Quare q̄ multū non abunda/uit: Quia q̄d plus habebat: dedit indigēti. Et q̄d ē qui modicū: nō defuit illi: Quia accepit ab illo qui abundauit: vt fiat inquit equalitas. Ipsa est pax de qua dicit: Fiat pax i virtute tua. Māq̄ cū dixisset: qm̄ ibi sederūt sedes in iudicio: Sedes super do/mum dauid: Id est sup familiā christi: cui dede/runt in tpe cibaria: statim tanq̄ ipsis sedibus ait: †Interrogate quę ad pacē sunt hierusalē. O vos sedes: quia tam sedetis vt iudicetis: et facti estis sedes dñi iudicantis: qm̄ qui iudicant: interro/gant: qui iudicanť interrogank. Interrogate inquit quę sunt ad pacem hierusalē. Interrogando q̄d in/uenient: Alios fecisse misericordiā: alios nō fecisse. Quos inuenient fecisse misericordiā: ipsos vocabūt ad hierusalē: quia ipsa sunt ad pacem hierusalē. Di/lectio fortis res fratres: dilectio fortis res. Vultis videre q̄q̄ sit fortis dilectio: Quisq̄s p aliquā neces/sitatē nō potuerit implere quod iubet deus: amet il/lum qui implet: et in illo implet. Intendat charitas vestra (verbi gratia) Uxorē habet quam dimittere nō pōt: oportet vt obtemperet Apl̄o dicenti: Uxo/ri vir debitū reddat: Et alligat⁹ es uxori: ne q̄sieris solutionē. Uenit i mentē qz melior vita est illa de q̄ dicit idē Apl̄s: Uellem oēs esse sicut meip̄m. Atten/dit eos qui hoc fecerūt: amat eos: et in ipsis implet q̄d in se nō potest. Fortis res est dilectio: Ipa ē vir/tus nostra: qz si in illa nō fuerim⁹: nihil pdest quic/quid aliud habuerimus. Si linguis hominū loquar (dicit Apl̄us) t angelorū: charitatem autem nō ha/beam: factus sum quasi ęramentū sonans: aut cym/balū tinniens. Adiungit aliud magnū: Qz si distri/buero omnē substantiā meam: et si tradidero corp⁹ meum vt ardeam: charitatē autē nō habeam: uihil mihi prodest. Si autem sit sola charitas q̄ nō inue/niat quod distribuat pauperibus: diligat: solum ca/licem aquę frigidę det: tantum illi imputabit q̄tus zachęo: qui dimidiū patrimonij donauit pauperi/bus. Quare hoc: Ille tam modicum dedit: ille tam multū dedit: et tm̄ illi imputabitur: Tantū plane. Impar enim facultas: sed non impar charitas. Illi ergo interrogant vos cogitate quid estis. Jam ec/ce dictum est nobis: in domū dñi ibim⁹. Jocundati sumus certe in his quę dixerūt nobis: in domū do/mini ibimus. Videte ergo si imus. Nō enim pedi/bus im⁹: sed affectibus. Videte si imus: interroget se vnusquisq̄ vestrū: qualis est erga pauperē sanctū: erga indigentē fratrem: qualis est erga indigentem mendicū: Videat si viscera eius nō sunt angusta: qz interrogare te bñt sedes q̄ sedebūt i iudicio: t debēt inuenire quę sunt ad pacē hierusalē. Et quō interro gant: Tanq̄ sedes dei. Deus interrogat. Si deum latet aliquid: et illas sedes aliquid interrogantes fu/gere potest. Interrogate quę sunt ad pacē hieruśa/lem. Sed q̄ sunt ad pacem hierusalē: Et abundā/tia: inquit: †his qui diligunt te. Ad ipam hie/rusalem cōuertit vocem: Abundātia est illis qui di/ligūt eam: Abundantia ex inopia. Hic inopes: ibi abundantes: Hic infirmi: ibi firmi: Hic egeni: ibi di/uites. Unde facti diuites: Quia dederūt hic q̄d ac/ceperūt a deo ad tps: et acceperūt ibi q̄d postea de/us retribuet in eternum. Hic fratres mei et diuites pauperes sunt. Bonū est diuiti vt agnoscat se pau/perem. Si em̄ plenū se putat: tumor est illi: non ple/nitudo. Agnoscat se inanē: vt possit impleri. Quid habet: Aurum. Quid nondū habet: Uitā eternaz. Attendat q̄d habeat: et videat q̄d nondum habeat. Fratres ex eo q̄d habet: det: vt accipiat q̄d nō ha/bet. Emat ex eo q̄d habet illud quod non habet. Et abundantia his q̄ diligūt illā. Fiat pax in vir/tute tua. O hierusalē: o ciuitas q̄ edificaris vt ciui/tas: cui⁹ participatio tua in idp̄m: fiat pax in virtu/te tua: fiat pax in dilectiōe tua: qz virtus tua: dile/ctio tua. Audi Cāticacāticox: Valida ē sicut mors Cantic.8. dilectio. Magnū ybū frēs: valida ē sicut mors dile/ctio. Magnificēti⁹ exp̄mi nō potuit fortitudo chari/tatis: q̄q̄ vt diceret: valida ē sicut mors dilectio. Quis em̄ resistit morti: Fratres intēdat charitas vestra.

Resistitur ignib⁹: vndis: ferro: resistitur potestatibus: resistit regib⁹: Venit vna mors: qs ei resistit: Nihil est illa fortius. Propterea viribus eius charitas cōparata est: et dictū est: Valida est sicut mors dilectio. Et quia et ipa charitas occidit qō fuim⁹: vt simus qō nō eramus: facit in nobis quandā mortē dilectio. Ipa morte mortuus erat q̄ dicebat: Mundus mihi crucifixus est: et ego mundo. Ipsa morte morituri erant: qbus dicebat: Mortui em̄ estis: et vita vestra abscōdita est cū christo ī deo. Valida est sicut mors dilectio. Si ergo valida est: fortis est et magnę virtutis: et ipa est virtus: et p ipam regunt infirmi a firmis: terra a cęlo: populi a sedibus. Jdeo fiat pax in virtute tua: fiat in dilectiōe tua. Et p istā virtutem: p istā dilectionē: p istam pacē: **Fiat abundantia in turribus tuis:** Jd est in excelsis tuis. Pauci em̄ sedebūt in iudicio: sed multi ad dexteram positi: faciūt populū ciuitatis illius. Multi em̄ ptinebunt ad singulos quosq; excelsos: a quibus recipiantur in tabernacula eterna: Et erit abundātia in turribus eius. Plenitudo aūt delitiarū et sufficientia diuitiarū ipse deus: ipe idipm: ipe cuius ptcipatio ē ciuitatis in idipm: Jpsa erit abundātia nostra. Sed vñ: Per charitatē: hoc est p virtutē. Jn quo autem est charitas fratres: Qui nō sua quęrit ī hac vita. Audi apl'm Paulum habentē charitatem: ait: Placete omnibus per omnia: sicut et ego omnibus p omnia placeo. Ubi est ergo qō dixisti: Si adhuc hominib⁹ placerē: christi seruus nō essem: et modo dicis te placere: et modo cohortaris vt et illi placeāt: Sed nō ibi posuisti finem: vt quis ꝓpter se: nō ꝓpter charitatē placeat. Qui gloriā suam q̄rit: non quęrit salutem aliorū. Ait enim: Sicut et ego omnib⁹ per omnia placeo: nō q̄rens quod mihi ꝓdest: sed quod multis: vt salui fiant. Jdeo et hic cū de charitate diceret: **Propter fratres† inq̄t: et ꝓpinquos meos: loquebar† autē pacem de te.** O hieru salem ciuitas cui⁹ participatio in idipm: ego in hac vita et in hac terra: ego paup: peregrinus et gemēs: nondum perfruens pace tua: et p̄dicans pacem tuā: nō ꝓpter me illam p̄dico: sicut heretici: qui q̄rentes gloriam suam dicunt: Pax vobiscum: et pacem nō habent quā populis p̄dicant. Si enim haberēt pacem: nō cōscinderent vnitatē. Ego inquit loquebar pacem de te. Sed quare: Propter fratres meos et proximos meos: nō ꝓpter honorē meū: nō ꝓpter pecuniam meaz: nō ꝓpter vitā meā: Nam mihi viuere christus est: et mori lucrum: sed loquebat pacem de te ꝓpter fratres meos et ꝓpinquos meos. Nam cupiebat ipe dissolui: et esse cum christo. Et quis istam predicaret ꝓpinquis et fratribus: Manere inquit in carne: necessariū ꝓpter vos. Propter fratres meos et ꝓpinquos meos: loquebar autem pacem de te.

Propter domū domini dei† mei: quesiui bona tibi. Non ꝓpter me q̄siui bona tibi: nam nō tibi q̄rerem sed mihi: ideo nec ego haberē: qz nō tibi q̄rerē: sed ꝓpter domum dñi dei mei: ꝓpter ecclesiam: ꝓpter sanctos: ꝓpter peregrinos: ꝓpter inopes eius vt ascendāt: qz dicim⁹ eis: in domū dñi ibim⁹: Propter ipam domū dñi dei mei: q̄siui bona tibi. Hęc frēs ꝓlixiora et necessaria carpite: manducate: bibite: cōualescite: currite: apprehendite.

Explicit tractatus de pš. CXXI.

Incipit tractatus de pš. CXXII. B

Prefatio.

Ascendentis cantica ex ordine cū sanctitate vestra cōsideranda suscepi: Ascendentis et amantis: et ideo ascendentis quia amantis. Omnis amor aut ascendit aut descendit. Desiderio em̄ bono leuamur ad deū: et desiderio malo ad ima ꝑcipitamur. Sed qz iam malo desiderio lapsi cecidimus: supest nobis si agnoscamus qs ad nos non ceciderit sed descenderit: hęrendo illi ascēdere: qz vi ribus nostris nō possum⁹. Jpse dixit dñs iesus christus: Nemo ascendit in cęlum: nisi q̄ de cęlo descendit: filius hois q̄ est in cęlo. Tāq; de se solo videt dixisse. Ergo cęteri remanserūt: qz solus ascendit q̄ solus descendit: Quid debent cęteri facere: Uniri corpori ipius: vt sit vnus christus q̄ descendit et ascendit. Descendit caput: ascendit cum corpore: vestit ecclesia sua: quā sibi exhibuit sine macula et ruga. Solus ergo ascendit: Sed et nos qñ cū illo sic sum⁹ vt in illo membra eius simus: et nobiscū solus est: et ideo vnus et semper vnus. Unitas nos cōpaginat vni: Et illi soli cum illo nō ascendūt: q̄ cum illo vn⁹ esse noluerūt. Jam vero qñ ipse q̄ in cęlo posit⁹ est: et carne suscitata immortalis: per quā fuit ad temp⁹ mortalis: et nihil in cęlo pfectionū patiēs: nihil maliciarū et obprobrioz: sicut in hac terra qñ ꝓ nobis oia sustinere dignatus est: cōpassus tñ corpori suo in terra laboranti dixit: Saule saule q̄d me pseque ris: Jam ipm nemo tangebat: et se pati pfectionē de cęlo clamabat. Nō ꝓpter spem esse debem⁹: immo cum magna fiducia p̄sumere: Quia si p charitatem ipse nobiscū in terra est: per eandē charitatē et nos cū illo ī cęlo sum⁹. Sed diximus quēadmodū nobiscum ipe in terra sit: vocem eius diximus de cęlo sonantis: Saule saule quid me persequeris: cum eum saulus omnino non tangeret: sed nec videret. Quomodo autem ostenditur: quia et nos cum illo in cęlo sumus: Eodem ipo paulo apostolo dicente. Si cōsurrexistis cum christo: quę sursum sunt querite: vbi christus est in dextera dei sedens: q̄ sursum sunt sapite: non quę sunt super terraz: Mortui em̄ estis: et vita vestra abscondita est cum christo in deo. Ergo et ille adhuc deorsum est: et iā nos sursum sum⁹. Ille deorsum est cōpassione charitatis: nos sursum sumus spe charitatis: Spe enim salui facti sumus. Sed quia spes nostra certa est: q̄uis futurum sit: sic de nobis dicitur quasi iam factum sit. Ascendat ergo iste cantator: Sz in vnoquoq; corde vestrū cantet hic hō: et vnusq̄sq; sit iste homo. Cū em̄ dicitis illud singuli: qz oēs vnū estis ī christo: vn⁹ hō illud dicit: Et nō ad te dñe leuauim⁹ oculos nr̄os: sed

Expositio psalmi.

Ad te† domine leuaui oculos meos. Debetis quidem putare vnumquemq; vestrū loqui: sed vnus ille maxime loquitur: qui etiā diffusus est toto orbe terrarū: vnus ille loquitur qui alibi dicit: A finibus terrę ad te clamauī: cum angeretur cor meum. Quis est qui clamat a finibus terrę: Quis vnus homo diffusus est vsq; ad fines terrę: Unusq̄sq; homo in regione sua potest clamare: Nūquid a finib⁹ terrę: Sed hęreditas illa christi de qua dictū est: Dabo tibi gentes ditas illa christi de qua dictū est: Dabo tibi gentes hęreditatē tuā: et possessionē tuā terminos terrę: ipa

damat et dicit: A finibus terrę ad te clamaui: cū an-
geretur cor meū. Angat cor nostrū: et clamemus.
Unde angat cor nostrū? Nō de his q̄ hic patiunt
mali (verbi gratia) quia damnū patiūt. Nā si inde
angit cor: cinis est: Quia nescio quē tuor ex volū-
tate dei amisisti: si inde angit cor: q̄d magnum? Hic
angunt et corda infideliū: ista patiunt et q̄ nondum
i christo crediderūt. Un angit cor christiani? Quia
nondū cum christo viuit. Unde angitur cor christia-
ni? Quia pegrinatur et desiderat patriā. Si inde an-
gitur cor tuum: etiā si felix fm sęculū fueris: gemis:
Etsi oia, pspera psfluant: et si vndiq̄ tibi iste mūdus
arrideat: tu tñ gemis: q̄ i peregrinatiōe te cōstitutū
vides: et sentis iā quidē te q̄ndā hāe felicitatē fm o-
culos stultor: sed nondū fm pmissionē christi. Illā
quęrens gemis: illā q̄rens desideras: et desiderando
ascendis: et ascendēdo cantas canticū graduū: et can-
tando canticū graduū dicis: Ad te dñe leuaui ocu-
los meos: Qui habitas in cęlo. Ascendēs q̄ le
uaturus erat oculos: nisi illuc quo tendebat: et ascen
dere desiderabat? De terra em̄ ad cęluz ascēdit. Ec-
ce terra deorsum: quā calcamus pedib⁹ nostris: ecce
iam cęlū sursum: qō videmus oculis nostris: et ascē-
dendo cantam⁹? Ad te leuaui oculos meos: q̄ habi-
tas in cęlo. Ubi sunt ergo scale? Tāta em̄ interualla
cōspicim⁹ inter cęlū et terrā: tantā separationē: et tā-
ta spacia loco? Illuc volum⁹ ascēdere: scalas nō vi
demus. Nūq̄d forte fallim⁹ nos: q̄ canticū graduū:
id est canticū ascensionis cantam⁹? Ascendimus ad
cęlū: si cogitam⁹ deū: q̄ ascensus i corde fecit. Quid
est ascendere in corde? Proficere i deū. Quō ois q̄
deficit nō descendit sed cadit: sic ois q̄ pficit: ascen-
dit: Sed si sic pficiat vt non supbiat: si sic ascendat
vt nō cadat. Si aūt pficiendo supbiat: ascendendo
iterū cadit. Sed vt nō superbiat: quid debet facere?
Leuet oculos suos ad illū q̄ habitat in cęlo: nō se at-
tendat. Ois em̄ superbus se attendit: et magn⁹ sibi
videt q̄ sibi placet. Sed qui sibi placet: stulto homi-
ni placet: q̄ ille ipse stultus est: cū sibi placet solus.
Solus securus placet: q̄ deo placet. Et q̄s est q̄ pla-
cet deo? Cui placuerit deus. Displicere sibi deus nō
potest: Placeat et tibi: vt placeas illi. Sed tibi ille pla
cere nō poterit: nisi tu tibi displicueris. Si autē di-
splices tibi: tolle a te oculū. Ut q̄d te em̄ attendis?
Si em̄ verū te attendis: inuenis in te q̄ tibi displi-
ceat: et dicis deo: Peccatū meū ante me est semper.
Peccatū tuū sit ante te: vt nō sit ante deū: et tu noli
esse ante te: vt sis ante deum. Quomodo enim vo-
lumus vt non a nobis auertat faciem deus: sic vo-
lumus vt auertat faciē suā a peccatis nostris. Nam
vtrūq̄ illic cantat in psalmis: Ne auertas faciē tuā
a me. Vox est psalmi: vox ē ergo nostra. Et ille q̄ di-
cit: Ne auertas faciē tuam a me: vide q̄d dicat alio
loco: Auerte faciem tuā a peccatis meis. Si vis vt
auertat faciem suam a peccatis tuis: tuipe a te auer-
te faciem tuam: et a peccatis tuis noli auertere. Si
em̄ non ab eis auerteris faciē tuam: tuipe irasceris
peccatis tuis. Si aūt tu nō auertis faciem tuā a pec
catis tuis: tu agnoscis: et ille ignoscit. At vero a te le
ua oculos ad illū: et dic: Ad te leuaui oculos meos:
qui habitas in cęlo. Cęlum frates mei si corporali-
ter intellexerimus hoc quod videmus oculis corpo
reis: vere sic errabimus vt non putemus nos illuc
ascendere: nisi scalis positis: aut aliquib⁹ machina-
mentis. Si autē spiritualiter ascendimus: spirituali-
ter cęlum intelligere debemus. Sit ascensus in affe
ctu: cęlum in iusticia. Quid est ergo cęlum dei? Oēs
sanctę animę: omnes iustę animę. Nā et apli q̄ quis
in terra essent carne: cęlū erant: q̄ in illis dñs sedēs
per totū mundū ambulabat. Ergo habitat in cęlo.
Quō? Quō dicit in alio psalmo: Tu aūt in sctō ha- Ps. 21.
bitas laus israel. Qui habitat in cęlo: habitat i san-
cto. Sancto q̄d: nisi i templo suo? Templū em̄ dei j. Cor. 3.
sanctū est: q̄ estis vos. Sed oēs adhuc infirmi: et
fm fidem ambulātes: fm fidē sunt templū dei: erūt
em̄ aliq̄ et fm speciem templū dei. Q̄diu sunt tem
plum fm fidē? Q̄diu in ipis christus p fidem habi- Eph. 3.
tat: sicut dicit apls: habitare christū p fidē in cordi-
bus nostris. Sunt aūt iā cęli: in q̄bus iā p speciē ha
bitat deus: videres eū facie ad faciē: oēs sancti ange
li: oēs sanctę ꝓtutes: potestates: sedes: dīationes:
hierusalē illa cęlestis vñ pegrinādo ingemiscimus:
et quā desiderando oramus. Ibi habitat deus: illuc
leuauit iste fidē: illuc ascēdit affectu desiderādo: Et
ipm desideriū facit animā desudare sordes peccato-
rum: et mundari ab omni labe: vt fiat et ipa cęlū: q̄
leuauit oculos ad eū q̄ habitat in cęlo. Nam si cęlū
istud corporeuz q̄d oculis videmus intellexerimus
esse habitationē dei: transitura ē habitatio dei: q̄ cę Matth. 24.
lum et terra transient. Deinde anteq̄ faceret de⁹ cę-
lum et terrā: vbi habitabat? Sz dicit aliq̄s: Et añq̄
faceret de⁹ sanctos vbi habitabat? In se habitabat
deus: apud se habitabat: et apud se est de⁹. Et qñ di-
gnatur habitare in sanctis: nō sic sunt sancti domus
dei: vt ipa subtracta cadat deus. Aliter enim nos ha
bitam⁹ in domo: aliter deus in sanctis. Tu habitas
in domo: si subtracta fuerit: cadis. Deus autem sic
habitat in sanctis: vt si ipse discesserit: ipsi cadant.
Quicūq̄ ergo sic portat deum: vt sit templū dei: nō
putet sic a se portari deum: vt terreat deū si se subdu
cat. Uę illi si se subtraxerit de⁹: q̄ ipe cadit: Nā de-
us in se permanet. In quibus nos habitamus: ipsa
nos cōtinent: in q̄bus deus habitat: ipe illos conti-
net. Jam videte q̄tum interest inter nostrā habita-
tionem et dei: et sic dicat anima: Ad te leuaui oculos
meos: qui habitas in cęlis: vt intelligat quia deus
nec cęlo indiget vbi habitet: sed cęluz ipo indiget vt
ab ipso inhabitet. Quid ergo sequit: quia dixit: Ad
te leuaui oculos meos q̄ habitas in cęlo? Quomō
leuasti oculos tuos in cęlum? ¶ Ecce sicut oculi Al. †manibus.
seruorum in †manus dominorū suorum: Al. †non habet
†Et sicut oculi ancillę in †manus dominę Al. †manibus
suę: †sic oculi nostri ad dominū deum no- †ita
strū †quoadusq̄ misereat nri. Et serui sumus Al. †donec
et ancilla sumus: Ille et dñs est et domina ē. Aut q̄d
sibi volunt ista verba? Et quid sibi volunt istę simi-
litudines rerū? Attendat aliquantulū charitas vra.
Non mirū si serui sumus et ille dñs est: sed mirum
si ancilla sum⁹: et ille domina est. Sed neq̄ hoc mi-
rum quia ancilla sumus: ecclesia enim sumus: nec il
lud mirum q̄ et ipse dña est: virtus em̄ est et sapien
tia dei. Audi ergo apli'm dicentē: Nos autē ꝓdica- j. Cor. j.
mus christū crucifixum: iudęis quidē scandalū: gen
tibus aūt stulticiā: ipsis vero vocatis iudęis et grę-
cis christū dei virtutē et dei sapientiā: vt iā sit seru⁹
ꝓprius: et sit ancilla ecclesia. Utrūq̄ audisti: christū;

dei virtutē z dei sapientiā. Cum ergo audis christū: leua oculos tuos in manus dñi tui: Cū audis dei virtutem et dei sapientiā: leua oculos tuos in manꝰ dominę tuę: qz et seruus z ancilla es. Seruus: quia populus es: ancilla: quia ecclesia es. Ipa autem ancilla magnā dignitatē inuenit apud deū. Uxor facta est: sed donec veniat ad amplexꝰ illos spirituales vbi secure perfruaī eo quē dilexit: et cui suspirauit in ista diuturna pegrinatione: sponsa est: et accepit arram magnā: sanguinē sponsi: cui secura suspirat: Nec illi dicit: noli amare: quō dicit aliqñ virgini iā despōsatę et nondū nuptę: z iuste dicit: Noli amare: Cū facta fuerī vxor: tūc ama: Recte dicit: qz ꝓperū z ꝓpostex desideriū est z nō castū amare eū cui nescit an nubat. Pōt em fieri vt alius spōset: et alꝰ ducat vxorē. Quia vero nullꝰ est alius ꝙ christo ꝓponat: secura amat ista: Et antecꝫ illi iungat amet: et de lōginquo suspiret: z de longinqua pegrinatiōe: Solꝰ ducet: quia solꝰ talē arrā dedit. Quis em pōt sic ducere: vt moriat ꝓ ea quā vult ducere: Si em mori ꝓ ea quā vult ducere voluerit: nō erit ꝙ ducat. Securus aūt ille ꝓ sponsa mortuus est: quā resurgēs erat ductur⁹. Ueruntū fratres: interim simus quō serui
Job.j. et ancilla. Dictū est quidē: Nō vos dicā seruos: sed amicos: Sed forte solis discipulis dixit dñs. Audi-
Gal.4. te apl'm paulū dicentē: Itaqꝫ iā iqt nō ē seruꝰ: ꝺ filius: Si aūt filiꝰ z hęres ꝓ deū. Ppō dicebat: fidelibꝰ dicebat. Iā ꝙ i noīe dñi redēpti sanguīe ipi⁹: loti lauacro ipi⁹: filij sumus: filius sumus: qz sic multi sumus: vt in illo vnus simꝰ. Quid sibi ergo vult qō adhuc tanꝫ serui loquimur: Nunꝙd tantū meritū habere possumus in ecclesia: cuius iam filij facti ex seruis: quantū habuit ipe apl's paulus: Et tñ ꝙd di
Roma.1. cit in epla: Paulus seruus christi iesu. Si ille se adhuc dicit seruū ꝓ quē nobis euangeliū ꝓdicatū est: quāto magis nos debemꝰ agnoscere cōditionē nostram: vt maior sit in nobis gratia ipi⁹: Primo em seruos fecit quos redemit. Sanguis em ille pro seruis pretiū est: ꝓ sponsa pignus est. Agnoscētes itaqꝫ cōditionē nostrā: etsi iam filij ꝓ gratiā ipius: serui tñ ꝓpter creaturā: qz vniuersa creatura deo seruit: dicamꝰ: Sicut oculi seruoꝝ in manus dñoꝝ suorū: et sicut oculi ancillę in manus dominę suę: sic oculi nostri ad dñm deum nostrū: quoadusqꝫ misereat nostri. Dixit et quare. Sicut serui oculos habēt ī manus dñi sui: z sicut ancillę oculos habēt in manꝰ dominę suę: sic iqt oculi nostri ad dñm deū nr̄m. Et
J quasi ꝙreres: vt ꝙd: Quoadusqꝫ iqt misereat nostri. Quales ergo seruos voluit intelligi frēs: Qui oculos habēt in manꝰ dñoꝝ suorū. Et quales ancillas: Quę oculos habēt ī manꝰ dñę suę: ꝙadusqꝫ misereatur dña earū. Qui sunt isti serui z ancillę: ꝙ sic habēt oculos in manus dominorū suoꝝ: nisi qui iubentur cędi: Oculi nostri ad dñm deuꝫ nostrū: ꝙadusqꝫ misereat nostri. Quō: Sicut oculi seruoꝝ ī manus dñoꝝ suoꝝ: et sicut oculi ancillę in manus dominę suę. Ergo et illi z illę: ꝙadusqꝫ misereat vel dominus vel domina. Fac ergo aliquem dñm iussisse seruum suum cędi. Uapulat seruꝰ: sentit plagarum dolores: attendit ad manus domini sui: quoadusqꝫ dicat: parce. Manū enim ipam: potestatē dicit. Ergo quid dicimꝰ fratres: Iussit nos cędi dñs noster: et domina nostra: sapientia dei iussit nos cędi: et in hac vita vapulamus: et tota ista vita mortalis plaga nostra est. Audi vocem Psalmi: Pro iniquitate Ps.38. erudisti hominē: et tabescere fecisti sicut aranea animam meā. Attendite fratres: ꝙtabida ē aranea: vt leui tactu cōquassetur et moriat. Et ne quasi carnē solam infirmitate mortalitatis putaremus nos habere tabidā: nō dixit: tabescere me fecisti: ne fm carnem intelligerem⁹: sed ait: Tabescere fecisti sicut araneam animā meam. Nihil enim infirmius anima nostra: posita in medijs temptationibꝰ sęculi: in medijs gemitibus et parturitionibꝰ molestiarū: Nihil ea infirmius donec hęreat soliditati cęlesti: et sit in templo dei vnde iam nō cadat: Quia primo vt veniret ad hanc infirmitatē et tabificationē: sicut aranea infirma facta est: z de paradiso expulsa est: Tūc
K iussus est seruus cędi. Fratres mei: videre ex ꝙ vapulemus. In omnibus qui ab initio generis humani nati sunt: in omnibus qui nunc sunt: in omnibus qui postea nascent adam vapulat. Uapulat adam: id est genus humanū: Et multi sic obdurquerūt: vt nec plagas suas sentiant. Qui vero ex ipo genere filij facti sūt: receperūt sensuꝫ dolorꝭ: Sentiūt se vapulare: et nouerūt quis iussit vt vapulent: et leuare oculos suos ad eum ꝙ habitat in cęlo: et sic sunt oculi eorum in manus dñi sui: quoadusqꝫ misereat: sicut oculi seruorū in manus dominorū suorū: et sicut oculi ancillę in manꝰ dominę suę. Uides fęlices aliquos in isto sęculo ridentes: iactantes se: nō vapulant: immo peius vapulant. Hoc ipso grauꝰ cędunt: quo sensum iam perdiderunt. Euigilent z vapulent: sentiant quia vapulāt: sciant ꝙa vapulant: z doleant quia vapulant: quoniā ꝙ apponit scientiā: ap/ Eccl.1.
ponit dolorē. Hoc scriptura dixit. Ideo dñs in euangelio: Beati lugentes: qm̄ ipsi cōsolabunt. Au/ Matth.5.
diamus vocem hoīs ꝙ vapulat: et sint istę vniuscuiusqꝫ nostrū voces: z iā qñ nobis bñ est. Nam ꝙs nō intelligat vapulare se qñ ęgrotat: quādo in carcere est: qñ in catena: qñ forte latrones patit: qñ ab aliqb⁹ impꝛobis ei aliq̄ molestię irrogant: Sentit vapulare se. Magnꝰ sensus est videre ꝙa vapulat: et qñ illi bene est. Nō em ait scriptura in iob: repta/ Job.7.
tionibus abundat vita humana: sed ait: nunꝙd non temptatio est vita humana sup terraz: Totā ipsam vitam temptationē dixit. Omnis ergo vita tua sup terrā: plagę tuę sunt. Plāge ꝙdiu viuis in terra: sic tus sis: clama: Ad te leuaui oculos meos ꝙ habitas in cęlo. Ad manꝰ dñi ꝙ te iussit cędi: cui dicis in alio psalmo: Propter iniquitatē erudisti hominē: et tabescere fecisti sicut araneā animā meā: clama ad ma- Ps.38.
L nus cędentis et dic: Miserere nostri dñe: miserere nostri. Nō sunt istę voces vapulantis: miserere nostri dñe miserere nostri: †Quoniā multum repleti sumus despectione. †In plu/ †Alt. †quis
rimū repleta est aia nostra: obꝓbriū cis Alt. †abundanter
qui abundāt: z despectio superbis. Qui de/ tibus.
spicitur cōtemnitur. Omnes ꝙ fm christum pie vo/ 2.Tim.3.
lunt viuere: necesse est patiantur obꝓbria: necesse est cōtemnantur ab his ꝙ volunt impie viuere: quorum fęlicitas tota terrena est. Irridentur illi qui fęlicitatem vocant quā oculis terrenis videre nō possunt: z dicitur eis: Quid credis insane: Videt quod credis: Reuersus ē aliquis ab inferis: z retulit tibi

quid ibi agit? Ecce ego qđ amo video: et fruor. Despiceris qz speras qđ non vides: & respicit te ille qui quasi tenet qđ videt. Attende ipse si tenet: Noli turbari: Vide si ipse tenet: & non tibi insultet: ne cũ puras eum felicem in p̃senti: amittas verã felicitatẽ futuram. Noli turbari: attende si tenet. Labit hoc ab illo quod tenet: vel ipe ab eo quod tenet: Necesse est transeat aut ipse per res suas: aut res ipsius p illum. Per quem res transeunt suę: Qui viuus labefactabitur. Qui transit per res suas: Qui in diuitijs mortuus: quia cum mozit nõ eas secũ aufert ad inferos. Domũ meã habeo: iactauit se. Queris: quã domũ habuit hanc domum? Auus noster illi eam dimisit. Recurret & ad proauũ: inde ad attauũ: & iam nomina nõ potes dicere. Nõne inde potius terreris: qz multos attendis transisse p illã domũ: & neminẽ ipsorum secum illam tulisse ad eternã domũ? Pater tuus hic eam dimisit: transijt p illã: sic & tu transibis. Si ergo transitũ habetis in domo vestra: stabulum est itinerantiũ: non habitatio cõmanentiũ: Et tamẽ qz nos ea quę futura sunt speramus: & in futurã felicitatem suspiramus: & nondũ apparuit qđ erimus: cũ quis iam filij dei sumus: qz vita nostra abscondita est cũ christo in deo: Repleti sum⁹ despectiõe: id est cõtemptu ab his qui felicitatẽ quęrunt vel habent in isto seculo. In plurimũ repleta est anima nostra: opprobrijũ eis qui abũdant & despectio supbis. Quęrebam⁹ qui sunt qui abũdant: exposuit tibi cum dixit: superbis. Qđ est autem opprobrijũ: hoc est despectus: & qđ est: qui abũdant: hoc est supbis. Repetitio sentẽtię est: & opprobrijũ eis qui abundant: & despectio superbis. Quare abũdant supbi? Quia hic volunt esse felices Quid? Quãdo & ipsi miseri sunt: nũquid abũdant? Sed forte quãdo miseri sunt: nõ nobis insultant. Intendat charitas vestra. Tũc insultant forte quãdo felices sunt: quãdo se iactant in pompa diuitiarũ suarum: quãdo se iactant in ventositate falsorũ honorum: tũc insultãt nobis: et quasi dicunt: Ecce mihi bñ est: fruor ego rebus p̃sentibus: recedant a me qui ꝓmittunt qđ nõ ostẽdũt: qđ video teneo: qđ video fruor: bene mihi sit in hac vita. Tu securior esto: quia resurrexit christus: & docuit te quid in alia vita detur? Certus esto: quia dat. Sed insultat ille: qz tenet. Ferto insultantẽ: et ridebis gementẽ. Postea enim veniet tempus qñ dicturi sunt illi ipsi: Hi sunt quos aliqñ habuim⁹ in risum. Verba sunt libri Sapiẽtię: quia ꝓdidit nobis scriptura quę dicturi sunt illi ipsi qui nos mõ irrident: & qui nos despiciũt: et a quibus impleti sumus opprobrio & despectione. Quę verba habebũt tunc qñ a veritate despiciunt? Videbũt em ad dexterã fulgere quos secum cõmixtos cõtempserũt: cum factũ fuerit in illis qđ dixit apostolus: Cũ christus apparuerit vita vestra: tũc et vos cũ illo apparebitis in gloria: & dicẽt: Hi sunt quos aliqñ habuim⁹ in risum & in similitudinẽ improperij. Nos insensati vitã illoz estimabam⁹ insaniã: & finem illoz sine honore. Quõ cõputati sunt inter filios dei: et inter sanctos sors illorũ est? Et sequẽt in eodẽ sermõe: & adijcient: Ergo errauim⁹ a via veritatis: & iusticię lumẽ nõ luxit nobis: & sol nõ ortus est nobis. Quid ꝓfuit nobis superbia: et diuitiarũ iactantia quid contulit nobis? Ibi tu non eis insultas: quia ipsi sibi iam insultant. Quod donec fiat fratres leuem⁹ oculos nostros ad eum qui habitat in cęlo: et non ab illo tollamus oculos: quoadusqz misereat nostri: & liberet ab omni temptatiõe & opprobrio & despectu. Huc accedit qđ aliquãdo et ipsi qui sunt in flagello infelicitatis temporalis insultant nobis. Inuenis qliquẽ promerito iniquitatũ suarum: siue occulto iudicio dei: siue manifesta damnatiõe mitti in carcerẽ: portare catenam: & ipse insultat: Et cũ ei dictũ fuerit: Quare nõ bene vixisti: Ecce quo venisti male viuendo: Ille respõdit: Quare illi qui bene viuũt ista patiunt? Sed illi ꝓterea patiunt vt probent: vt temptationibus exerceant: vt flagellis ꝓficiant: quia flagellat deus omnẽ filiũ quẽ recipit. Et si vnicũ sine peccato flagellauit: & p nobis omnib⁹ tradidit eum: quõ debemus nos flagellari qui fecim⁹? Quare flagellemur? Cum ista dixerim⁹ illis: & de infelicitate adhuc supbiunt: & afflicti nõdum humiliati respondẽt: & dicũt: Ista sunt verba christianoz vanoz: qui credunt qđ nõ vident. Sed & ipsi insultãt: quid putam⁹ fratres quasi non eos cõmemoratos in hoc psalmo cum diceret: Opprobrijũ eis qui abũdant & despectio superbis: Quãdoquidem insultant christianis & ab eis qui nõ abũdant: sed cum sint in egestate & erũnis: nec ipi cessant insultare? Certe ergo opprobrijũ eis qui abũdant. An forte nullus inuenit qui etiã positus in calamitate insultet: si nõ insultauit latro qui cum crucifixo dño crucifixus erat? Ergo si insultant & illi q̃ nõ abũdant: quare psalmus ait: Opprobrijũ eis qui abũdant? Si diligẽter discutiam⁹: & ipi abũdant. Unde abũdant? Nam nisi abũdarent supbi nõ essent. Alius em abũdat pecunia et inde supbus est: alius abũdat honoribus & inde supbus est: alius abũdare se iusticia putat: & inde superbit: qđ peius est. Qui vident nõ abũdare pecunia: et iusticia sibi vident abũdare: aduersus dei: & positi i calamitatib⁹ se iustificãt: dei accusant & dicũt: Quid admisi: aut qd feci? Et tu dicis: Respice: Recordare peccata tua si nihil feciti. Titillat aliquãtũ cõsciẽtia: & redit ad se: & cogitat facta sua mala: et cũ cogitauerit facta sua mala: nec sic vult ꝓfiteri: qz digna patit: sed dicit: Ecce manifeste feci multa: & multos video peiora fecisse: & nihil mali pati: Just⁹ est cõtra dei. Abundat g̃ & ipse: plenũ habet pect⁹ iusticię: quãdoquidẽ illi deus videt male facere: et ipe sibi videt iniuste pati: Et si dares illi nauim gubernandã: in naufragiũ iret cum illa: Vult autẽ deũ excutere de gubernatiõe hui⁹ mundi: & ipse tenere gubernacula creaturę & distribuere omnibus dolores & leticias: pęnas et p̃mia. Et qd miramini. Infelix aia abundat: sed abũdat nequicia: abundat malicia: Et eo plus abũdat nequicia: quo sibi videt abũdare iusticia. At xp̃o christianus homo nõ debet abũdare: sed pauperẽ se debet cognoscere. Et si habet diuitias: scire debet qz nõ sunt illę verę diuitię vt alias desideret. Qui em diuitias falsas desiderat: veras nõ querit. Qui aũt veras querit: adhuc pauper est: & recte dicit: Paup & dolẽs ego sum. Rursus ille qui & paup est: & nequicia plenus est: vnde dicit abũdare? Quia displicet illi quia pauper est: et iusticia ipsa videt abũdare in corde suo aduersum iusticiam dei. Et quę abũdantia iusticię nostrę? Quãtacunqz iusticia nostra in nobis fuerit: ros est nescio quis ad illum fontem: ad saginam illam tantã: stillicidia quę-

dam sunt: quę vitam nostrā molliant: ⁊ durā iniquitatē soluant. Modo ꝛsideremꝰ ꝛ pleno fonte iustiçię saginari: ꝛsideremus vbertate illa satiari ꝛ qua
Pš.35. dicit ī psalmo: Inebriabunt ab vbertate domꝰ tuę: ⁊ torrente voluptatis tuę potabis eos. Hic aūt cum sumꝰ: inopes nos esse intelligamꝰ: et egētes: nō solū harū diuitiarꝝ: quia nō sunt verę diuitię: sed et ipsi⁹ salutis. Et qñ sani sumꝰ: intelligamꝰ qz infirmamur. Q̄diu em̄ corpus hoc esurit ⁊ sitit: q̄diu corpꝰ hoc vigilādo fatigaꝝ: stando fatigaꝝ: ambulādo fatigaꝝ: sedendo fatigaꝝ: māducando fatigaꝝ: quocūqꝫ se verterit ad subsidiū fatigatiōis: ibi inueniet aliā fatigationē: Non est ergo pfecta sanitas: nec in ipso corpe. Nō sunt ergo illę diuitię: sed mēdicitas: Quia quāto magis abundant: tanto crescit inopia ⁊ auaricia. Non est ista salus corpis: sed infirmitas. Paragorizamur quotidie medicamētis ꝛi: qz māducamꝰ ⁊ bibimus. Medicamenta ipsa sunt: q̄ nobis apponunt. Fratres: si vultis videre qualis morbꝰ nos habeat: qui ieiunat septē diebus: fame cōsumit. Ergo illa fames ibi est: sed ideo illā nō sentis: qz quotidie illā curas. Ergo nec ipsa sanitas nobis est pfecta. Intēdat
A charitas vestra quomō nos intelligamus inopes: vt gaudeamus ad eum: et leuemus oculos ad eum qui habitat in cęlo. Non sunt illę verę diuitię: plus augent cupiditatē ei qui eas possidet. Non est illa vera corporis sanitas: quia portat infirmitas vbiqꝫ ꝛfectiua: Quocūqꝫ se verterit ꝛficit. In ipso adiutorio non inuenies firmamentū. Lassat stando: sedere vult: Nūquid vel sedendo durauit: Qđ sibi elegit vt non fatigaret: ibi habet ꝛficere. Lassatus est vigilādo: dormitur⁹ est: Num quia dormiuit nō ꝛficit: Lassatus est ieiunādo: refectur⁹ est. Si plus refecerit: inde ꝛficit. In nulla re potest pseuerare ista infirmitas. Justicia quid: Quāta iusticia est ink tantas temptatiōes: Possumus continere ab homicidio: ab adulterio: a furtis et piurijs: a fraudib⁹. Nūquid ab iniquis cogitatiōib⁹: Nūquid ⁊ a suggestionib⁹ malarū cupiditatū: Quę est g̃ iusticia nostra: Totū ergo esuriamus: totū sitiamus: et veras diuitias: ⁊ verā sanitatē ⁊ verā iusticiā. Quę sunt verę di
R uitię: Cęlestis illa māsio in hierusalē. Quis em̄ dicit diues ī hac terra: Quādo laudaꝝ diues quid dicit: Multū diues est: nihil illi ꝛest. Laus certa laudantis illa est: Nā ista nō est: cū dicit: nihil illi ꝛest: Attende si nihil illi ꝛest. Si nihil cupit: nihil illi ꝛest. Si autem adhuc cupit maiora q̄ quę habet: ad hoc accesserūt diuitię: vt egestas crescret. In illa ☧o ciuitate verę erunt diuitię: qz ibi nihil nobis ꝛerit: qz nec indigebimꝰ aliqua re: ⁊ vera sanitas erit. Quę ē
j.Cor.j5. vera sanitas: Cum absorpta fuerit mors ī victoria: ⁊ cū corruptibile hoc induerit incorruptionē: ⁊ mortale hoc induerit immortalitatē: tunc erit vera sanitas: tūc erit vera ⁊ pfecta iusticia: vt nihil mali nō solū facere: sed nec cogitare possimus. Modo aūt inopes: paupes: egentes: dolētes: suspiramus: gemimus: orꝰ: leuꝰ oculos ad dēū: qñ ⁊ illi qui fęlices sunt in hoc mūdo ꝛspiciūt nos. Abūdant em̄ et illi qui infęlices sunt ī hoc sęculo: ꝛspiciūt nos: qz et ipsi abūdant: Et iusticia est in corde ipsorū: sed falsa. Jdeo non puenīūt ad veram: quia repleti sunt falsa. Tu aūt vt puenias ad verā: esto egens ⁊ mendicus
Matth.5. ipsi⁹ iusticię: ⁊ audi euangeliū: Beati q̄ esuriūt ⁊ sitiunt iusticiā: quoniā ipsi saturabunt.

Explicit Tractatus ꝛ pš. CXXII.

Jncipit Tractatus ꝛ pš. CXXIII.

Przefatio.

B

Gene nostis iam fratres charissimi canticum graduū esse canticū ascensionis nostrę: eandē ascensionē nō corpis pedibus fieri: sed cordis affectib⁹. Hoc sępissime insinuauim⁹ vobis: Nec eadem sępi⁹ repetenda sunt: vt sit locus dicēdi quę nōdum dicta sunt. Et ergo iste psalmus quē nūc vobis cantatū audistis: Canticū graduum superscribit. Jpse est titulus eius. Cantant g̃ ascendentes: ⁊ aliqñ tanq̄ vnus cantat: aliqñ tanq̄ multi: qz ⁊ multi vnus: qz ⁊ vnus christ⁹: ⁊ in christo membra christi cū christo vnū faciūt: ⁊ hoc omniū membrorū caput in cęlo est. Corpus aūt etiā si laborat in terra: nō est p̃cisum a capite suo. Desup em̄ caput prospicit ⁊ cōsulit corpori. Nam si nō cōsuleret: nō dice-
Act.9. ret illi psecutori adhuc saulo nondum paulo: Saule saule q̄d me psequeris: Et hęc oprime nostis: ⁊ vsitata sunt vobis. Nō aūt cum fastidio cōmemorent̄ eis quib⁹ nō exciderūt: vt p eorū patientiā redeant ī cor etiā eorū quib⁹ exciderant. Salubria sunt em̄ et sępius dicenda. Siue g̃ vnus cantet: siue multi cantent: ⁊ multi homines vnus homo est: qz vnitas est: ⁊ christus sicut dixim⁹ vnus est: ⁊ oēs christiani membra sūt christi. Quid g̃ isti cantant: Hęc mēbra christi quid cantant: Amant em̄ ⁊ amādo cantāt: et ꝛsistendo cantāt: Aliqñ cū tribulatione cantāt: ⁊ aliqñ exultādo cantāt cū in spe cantāt. Tribulatio em̄ nr̄a in p̃senti sęculo: spes ☧o nr̄a ꝛ futuro sęculo: et nisi in tribulatiōe p̃sentis sęculi consolet nos spes futuri sęculi perimus. Gaudiū g̃ nostrū fratres nōdum est in re: sed iā in spe, Spes aūt nostra tam certa est: q̃si iam res pfecta sit. Hęc em̄ timem⁹ dimittente veritate: Veritas em̄ nec falli pōt nec fallere. Bonū est verbo eius. Modo em̄ credim⁹: tunc videbim⁹. Cū credim⁹ spes est in isto sęculo: cū videbim⁹ res erit ī futuro sęculo. Videbimus aūtē facie ad faciē. Tunc ī.Cor.ī3. aūtē videbimus facie ad faciē: cū habuerim⁹ corda mūdata. Beati em̄ mūdo corde: qm̄ ipsi deum vide, Matth.5. bunt. Unde autem corda mūdant: nisi p fidem: sicut petrus ait in actibus apl'oꝝ: Mūdans fide corda eo/ Act.j7. rum: Mūdant aūtē corda nostra p fidem: vt possint esse idonea capere speciē. Ambulam⁹ em̄ nūc p fidē: nōdum p speciē: sicut apl'us dicit: Q̄diu em̄ sumus 2.Cor.5. in corpe pegrinamur a dño. Et quid est pegrinamur: Per fidem em̄ ambulamus inq̄t: ⁊ nō p speciē. Qui Jbidem ergo pegrinat et p fidem ambulat: nōdum est in patria: sed iam est in via: Qui aūtem non credit: nec in L
patria est: nec in via. Sic ergo ambulemus tanq̄ in via sumus: qz ipse rex patrię factus est via. Rex patrię nostrę: dñs iesus christ⁹: Et ibi veritas: hic aūtē via. Quo imus: Ad veritatē. Qua imus: Per fidē. Quo imus: Ad christū. Qua imus: Per christum. Jpse em̄ dixit: Ego sum via: veritas: et vita. Dixe/ Joh.j4. rat aūtē aliqñ credētibus in se: Si mānseritis in ver/ Joh.8. bo meo: vere discipuli mei estis: ⁊ cognoscetis veritatē: ⁊ veritas liberabit vos. Et cognoscetis inq̄t veritatē: sed si mānseritis in verbo meo. Jn quo verbo: Sicut dicit apostolus: Hoc est verbū fidei qđ p̃dicam⁹. Primo ergo verbum fidei est: Jn quo verbo

fidei si manserimus: cognoscemus veritatem: et veritas liberabit nos. Veritas immortalis est: veritas incōmutabilis est: veritas illud verbum est: de quo Ioh. 1. dicit: In principio erat verbum: et verbū erat apud deū: et deus erat verbū. Et ꝙs hoc videt: nisi corde Habem. mūdato? Unde mūdant corda? Et verbū caro factū est: & habitauit in nobis. Qō ergo manet verbū i se veritas est: ad quā venimus: & quę nos liberat: Qō autē ꝙdicat verbū fidei: in quo nos vult dominꝰ p manere vt cognoscamꝰ veritatē: hoc est verbū caro factū est: & habitauit in nobis. Credis in christū natum i carne: & pueries ad christū natū & deo: deum apud deū. Exultātes cantāt isti psalmos quos legimus: membra ista christi exultātia et cantāt psalmū istū. Et ꝙs hic exultat nisi in spe sicut dixi? Et vt nobis certa sit ipsa spes: exultando cantemꝰ. Non em̄ qui cantāt alieni sunt a nobis: aut nō in hoc psalmo vox nostra est. Sic audite: tanq̄ vosipsos audiatis: Sic audite tanq̄ i speculo scripturarū vosipsos attēdatis. Cū em̄ tanq̄ in speculū attēdis scripturas: exhilarat facies tua. Cum similē te inuenies exultatione spei: mēbris quibusdā christi quę membra ista cantarūt: eris & tu in ipsis membris et cantabis ista. Cur ꝙ ista cantant exultando? Quia euaserūt. Ergo spes est in qua cantāt. Cū em̄ hic sumus & pegrinamur a dño nōdū euasimꝰ. Præcesserūt quidē mēbra quędā de corpe illo de ꝙ & nos sumꝰ: quę possūt esse i veritate & cātare. Et hoc cantarūt martyres sancti. Iam em̄ euaserūt: & in exultatione cū christo sunt recepturi corpa iā incorrupta: eadē ipa ꝙ pmo erāt corruptibilia: in ꝙbꝰ passi sūt pēnas: Inde illis fient ornamēta iustici. Ergo siue illi iam in re: siue nos iā in spe cōiungētes affectū cordis eor: & desiderātes ta lē vitā ꝙlē hic nō habemꝰ: ꝙ habere nō poterimꝰ nisi eā hic desiderauerimꝰ: cantemꝰ simul oēs & dicamꝰ:

Expositio psalmi.

Nisi quia dñs erat in nobis. Respexerunt em̄ quidā tribulatiōes quas passi sunt: & cōsiderauerūt in eo iam loco: & in beatitudine & i securitate cōstituti: qua trāsierint: quo venerint: & qr difficile erat inde liberari nisi adesset manꝰ liberās: in gaudio dixerunt: Nisi quia dñs erat in nobis. Sic cęperūt cantare: nōdū dixerūt vñ euaserūt: tanta ē exultatio: Nisi qr dñs erat i nob. Dicat nūc israel: nisi quia dñs erat in nobis. Nūc dicat: qr iā euasit. Euadentes em̄: id est eos qui iam euaserūt: cōstituit intuendos psalmus iste. Cōstituamus illos & nos in corde iam triūphantes: et tanq̄ ibi & nos simus: sicut in superiore psalmo dictū est: Stantes erāt pedes nostri in atriis hierusalē. Nondum ibi erāt: sed in via erant. Tanta aūt lętitia erat festinantiū: et tanta pueniendi spes: vt adhuc in via positi & laborātes: iā sibi illic cōstituti viderent. Sic & nūc ponamus nos in illo triūpho qō erit in futuro seculo: quādo insultabimus morti iam finitę: iam cō sumptę: quādo dicemꝰ: Ubi est mors cōtentio tua: Ubi est mors aculeus tuus? Jam cōiuncti angelis: & exultātes cum rege nostro qui pmus resurgere voluit: cuius prior mors noluerit. Multi em̄ ante illum mortui sunt: sed nemo ante illum resurrexit in ęternū. Exultātes autē cum illo: etiā ibi spe & corde constituti: qr euasimꝰ: cogitemꝰ quid euasimus: q̄ scandala: quas tribulatiōes mūdi: quas pśecutiones omniū paganor: quos dolos omniū hereticorū: quas suggestiōes diaboli: quas cupiditatū cōflictatiōes: Omnia ista quis euaderet: nisi quia dominꝰ erat in nobis? Dicat nunc israel. Securus em̄ dicat israel: nisi quia dominꝰ erat i nobis. Quādo? Cum †insurgerēt homines †sup nos. Moli ergo mirari: Victi sunt: homines em̄ erāt. Dominus autē erat in nobis: nō homo erat in nobis. Homines aūt surrexerunt sup nos. Sed tamē oppримerent homines alios homines: nisi in his hominꝰ ꝙ nō potuerūt oppримi: nō homo esset sed dñs. Ergo nisi quia dñs erat i nobis: cū insurgerent homines sup nos. Quid em̄ facerēt vobis homines? Exultātibus & cantātibꝰ & securi tenētibꝰ beatitudinē sempiternā: Quid vobis facerent hoies insurgētes in nos: nisi dñs esset i vobis? Quid facerēt? †Forsitā viuos †absorbuissent nos. Viuos absorbuissent? Non: prius occidissent et sic absorbuissent. O imanes: o crudeles: Non sic absorbet ecclesia. Petro macta & māduca dictū est: nō viuos absorbe. Quomō ergo petrus: id est ecclesia mactat et sic māducat? Et quō isti qui exurrexerūt super nos: forsitan viuos absorbuissent nos: nisi qr dñs erat in nobis? Quia in ecclesię corpus nemo intrat: nisi pus occisus: mortuꝰ qō fuit: vt sit quod nō fuit. Alioqn: qui nō occidit & nō manducat ab ecclesia: esse i numero populi potest qui videt oculis humanis: in numero aūt populi qui cognitꝰ deo est: de quo dicit apostolꝰ: Mouit dominꝰ qui sunt eius: nō potest esse nisi māducatus: nec māducari poterit nisi pmo mactatus. Uenit paganus: adhuc in illo idolatria viuit: Inserędꝰ est mēbris christi: inserat: necesse est vt manducet: sed nō potest māducari ab ecclesia: nisi primo mactatus: Renūciet sęculo: tunc mactat. Credat in deū: tūc manducat. Quomō ergo illi viuos absorbuissent nos: nisi qr dominꝰ erat in nobis? Surrexerūt enim multi pśecutores aliquādo: & nūc nō desunt: Singillatim insurgunt: & aliquādo viuos absorbent: sed in quibus non est dominꝰ. Ideo ante omnia illi dixerūt: nisi quia dominus erat in nobis: quia multi absorbent in quibus nō est dominus. Hi sunt qui viui sorbent: qui scūt malū esse & lingua cōsentiūt. Surrexerūt em̄ quidā pśecutores: & dixerunt hominibus: Thurificate: Si nō feceritis: occidimꝰ vos. Illi amauerūt hanc vitā: & dulcedo vitę huius tenuit eos: Nō plus dilexerūt ea quę pmisit deꝰ: ꝙs ea quę videbant in terra. Illa em̄ credere iubebant quę nōdum videbāt: ista ꝙ amabant videbāt: Plus retinētes ea quę videbāt: excluserūt de cordibꝰ dñm: & qr nō erat in eis dñs: viui absorpti sūt. Quid ē em̄: viui absorpti sunt? Thurificādo idolis: sciētes quia nihil est idolū. Nā si aliquid putarēt esse idolū: mortui absorberent. Cum autē putāt nihil esse idolum: & nouerūt oia illa gentiliū vana esse: viuūt: et tamē cum faciūt quod volunt pśecutores: viui absorbent. Sed ideo viui absorbent: quia non in eis est dominus: In quibus autē inest dominus: occidunt & non moriunt: Qui autē cōsentiunt & viuunt: viui absorbent: absorpti moriunt. Isti autē qui passi sunt: & nō cōsenserunt tribulatiōibus: exultant & dicunt: Dicat nūc israel: dicat exultans: dicat securꝰ? Nisi quia dominus erat in nobis: cum insurgerēt homines super nos: forsitan viuos absorbuissent nos. Cum irasceret furor eorū †super nos. Nostis fratres †in.

In aliquo de supioribus psalmis: in ipso initio cantiq̃oꝝ graduꝫ contra linguã subdolam petisse auxiliũ
Ps̃. cxix. quẽdam qui cępit ascendere ⁊ dixisse: Dñe erue aiam meã a labijs iniustis ⁊ a lingua subdola. Prio cũ cęperit hõ ascẽdere ⁊ ꝓficere in ipso exordio ascẽsionis: linguas dolosas patit: blandas ad pniciẽ: blandas ad malã suasionẽ: dicẽtes: Quid facis: Quare hoc facis: Alit eñ viuere nõ potes: Seruire alit deo nõ potes: Tu solus es qui vis hoc esse qꝫ alij nõ sunt: Et si inueneris alios qui tecũ sunt: illa blanda et dolosa lingua quid dicit: Ecce illi potuerũt: forte tu nõ poteris. Si aggrederis deficies: ⁊ melius erat nõ incipere: qꝫ cępisse et defecisse. Lingua dolosa adhuc blandit. Si pseueraueris vincitur lingua dolosa: et
Ibidem. blandiẽs incipit esse aperte sęuiens: Et quę blandiebat vt seduceret: minat vt terreat. Sed si dñs est in te ⁊ non reliqueris de corde tuo christũ: quo ꝓ sagittas acutas et carbones desolatorios vicisti linguas dolosas: id est ꝓ verba dei quibus transfixũ erat corꝝ tuũ: ⁊ ꝓ exempla iustorum qui de mortuis viuificati sunt: de peccatorib⁹ facti sunt iusti: quo carbones de morte reuiuiscũt: quo ergo illos vicisti sagittis ⁊ carbonib⁹ desolatorijs dolose blandiẽtes ⁊ blandiendo seducẽtes: sic istos vinces ia trascendo cõminantes: qz blandiẽdo seducere nequerũt. Victi sunt cũ blandirent: vincant ⁊ cũ minant. Sz vincunt: Quomõ: nisi quia dñs erat in nobis: Manifestũ est quia non vicisti tu: sed vicit ille qui est in te. Imperatorẽ talẽ portas ⁊ vinceris: Nõne ille est quẽ portas ꝙ dixit:
Job. xvi. Ego vici seculũ: Nõne prior moriens vicit diabolũ cũ semp esset sup omnẽ creaturã: qz verbum deus est apud deũ: Quare vicit: nisi vt te doceret cũ diabolo dimicare: Et tũ iam doctus es: nisi in te sit ille ꝙ ꝑtinet tibi vicit: vinceris. Nisi qz dñs erat in nobis: dũ insurgerẽt homies sup nos: forsitan viuos absorbuissent nos. Dũ irascerẽt furor ipsorum sup nos. Jam
Al. ⁊aque. ⁊absorbuissent. irascunt: iam aperte sęuiũt. Forsitan ⁊aqua ⁊demersisset nos. Aquã dicẽ ipsos peccatores: Et videbim⁹ qualẽ aquã in cõsequẽtib⁹. Quicũqꝫ aũt cõsensisset illis: aqua illũ operuisset. Horerẽt eñ morte egyptior: nõ trãsiret more israelitar. Nostis eñ
Exod. xiv. fratres quia ꝓ aquã popul⁹ israelitar transijt: ⁊ ipsa aqua popul⁹ egyptior coopertus est. Aqua inquit dimersisset nos. Sed qualis est ista aqua: Torrens est: fluit cũ impetu: sed transitura est. Torrentes eñ dicunt fluuij qui repẽtinis imbrib⁹ crescũt: Magnũ habẽt impetũ: Quisqs incurrerit trahit: ⁊ in q̃ dñs nõ est. In quo autẽ dñs est transit torrentẽ aia ipsi⁹. Adhuc fluit torrens: sed iam transijt aia martyrum: Adhuc q̃diu seculũ hoc nascẽdo ⁊ moriendo currit: torrẽs est. Hinc psecutiões de isto torrẽte: Hinc bibit ille ꝓmus: caput nostrũ: de quo dictũ est in psal-
Ps̃. cix. mo: De torrente in via bibit. De torrẽte aqua illa q̃ significat populũ psecutorẽ: inde bibit ille qui dixit
Matth. xx. discipulis: Potestis bibere calicẽ quẽ ego bibiturus sum: De torrẽte in via bibit. Quid est: in via bibit: Transiẽs bibit: nõ hęsit. In via bibit: qz de illo forte
Ps̃. i. dictũ est: Et in via peccatorꝝ non stetit. Transiẽs bibit. Et quid inde dictũ est: Propterea exaltauit ca-
Ps̃. cix. put. De torrẽte inquit in via bibit: ꝓpterea exaltauit caput. Exaltatũ est eñ iam caput nostrũ: qz de torrente in via bibit. Passus est eñ domin⁹ noster. Si ergo iam exaltatũ est caput nostrũ: quid timet corꝑ

torrentẽ: Sine dubio: quia caput exaltatũ est: ⁊ corpus dicet postea: Torrentẽ ⁊Al. ⁊transiuit ⁊transisset. anima nr̃a aqua ⁊fine substantia. Ecce qualẽ aquam dicebat: forsitan aqua demersisset nos. Qualis aũt aqua est sine substantia: Primo qd est: subſtantia: Quid est: sine substantia: Quomõ potuerunt forsitan ꝓtransijt anima nostra: Quomõ potuerunt eñ latini exꝑsserunt qõ greci dicunt ἀρα. Sic enim greca habẽt exemplaria: αρα quia dubitatiuis verbũ est: exꝑssuz ẽ quidẽ dubitatiõis verbo: qõ ẽ forte: sed non oino hoc est. Possumus illud verbo dicere minus quidẽ latine cõiuncto: sed apto ad intelligentias vestras. Qõ punici dicũt: ιαρ: nõ lignũ: sed qñ dubitant: hoc greci ἀρα: hoc latini possunt vel solẽt dicere: putas: cũ ita loquunt: Putas euasi hoc: Si ergo dicat forsitan euasi: videtis quia nõ hoc sonat: Sed qõ dixi: putas: vsitate dicit: latine nõ ita dicit: Et potui illud dicere cũ tracto vob: Sepe eñ ⁊ verba non latina dico: vt vos intelligatis. In scriptura autẽ nõ potuit hoc poni qõ latinũ nõ esset: ⁊ deficiẽte latinitate positũ est ꝓ eo qõ nõ hoc sonaret. Sic tamẽ intelligite dici: putas ꝓtransijt aĩa nostra aquã sine substantia: Et quare dicũt putas: Quia magni tudo piculi vix facit credibile qõ euasit. Magnã nec cem ꝓtulerũt: in magnis discriminib⁹ fuerũt. Oino sic ꝓessi sũt: vt pene viui cõsentirẽt: vt pene viui absorberent. Jam ergo euadentes: iam securi: sed ipsi⁹ piculi magnitudinẽ recordãtes: putas inquiũt per-
Ad transijt anima nostra aquã sine substantia: Quę est aqua sine substantia: nisi aqua peccatorꝝ sine substãtia: Peccata eñ nõ habẽt substantiã: Inopiã habẽt nõ substantiã: Egestatẽ habẽt nõ substantiã. In ista aqua sine substãtia: pdidit ille minor filius totã substantiã suam. Nostis eñ qz minor filius pegrinatus est: ⁊ dixit patri: Da mihi portionẽ substantię q̃ me cõtingit. Quid tibi vis: Melius apud patrẽ seruat: tua est: Dilapidare illã vis: ꝓficisci vis longi⁹: Da mihi: sed da mihi: Dedit illi. Profectus i regionem longinquã viuens ꝓdige cum meretricibus: pdidit totam substantiã: Egens remansit: porcos pauit: in egestate sua patris diuitias recordat. Misi eñ cum egestas pulsasset: illam satietatem non desideraret. Cõsiderent ergo omnes peccata sua: videant si habeant substantiã ipsa peccata. Propter quid irritauit deum peccatorꝝ: Si nõ vides peccatũ tuũ anteq̃ facias: vel iam fecisti cõsidera. Dulcedo hui⁹ seculi ad temp⁹ fauces indulcat: ⁊ in magnã amaritudinẽ postea conuertet. Ecce peccasti ⁊ lucrũ fecisti. Quid est qꝫ fecisti lucrum: Ut lucrum faceres: offendisti deũ: Ut augeres pecunã fides diminuta est: et aurũ crescit. Quid perdidisti: Et quid acquisisti: Quod acquisisti aurũ vocat: quod pdidisti fides vocat. Cõpara fidem auro: si venalis esset in nũdinis fides: haberet ꝓciũ. Lucra tua cogitas: damna tua non cogitas: De arca gaudes: de corde nõ plãgis: Abundat nescio quid in arca tua: sed vide quid imminutũ sit in corde tuo. Cum aperueris arcã: inuenies solidos qui nõ erant. Bene: quia gaudes esse ibi qõ ibi nõ erat. Attende arcã cordis: Erat ibi fides ⁊ nõ est. Si hac gaudes: quare hac non plangis: Plus perdidisti qꝫ acquisisti. Vis videre quid pdideris: Nec naufragio tibi posset auferri. Nam aliquãdo pdunt omnia homines in mari: ⁊ nudi exeunt. Multi nau-

Act.27. fragauerūt cū paulo: Amatores huiꝰ ſeculi paſſi ſūt naufragiū: ⁊ nudi oēs exierūt illi: Et qō foꝛtis habebant amiſerunt: ⁊ domū coꝛdis ſui inueneruꝛūt inanē. Paulus autē in coꝛde ferebat patrimoniū fidei ſuę: nullis fluctibus: nullis tempeſtatibꝰ potuit auferri. Pauꝰ exīt: ⁊ diues exīt. Tales diuitias debemꝰ quęrere. Sed nō eas video dicis mihi. Stulta anima: non eas vides oculis carnis tuę: Habeto oculū coꝛdis ⁊ vides eas. Sed nō vides fidem. Quare illā vides i altero: Quare clamas quādo tibi frangit: ſi nō eam vides: Frangat tibi aliquis fidē: clamas. Vis ergo tibi exhiberi: Et tunc vides: cum petit vt exhibeas: tunc non vides: Qō clamas alium nō habere erga te: plange te nō habere erga aliū: ⁊ vide qꝛ peccatū quod facis: ſine ſubſtantia eſt. Qō eī acquirit de peccato: videt eſſe ſubſtātia: Sed ⁊ hoc nō acquirit. Ille enim habet aurum qui nouit vti auro. Qui autē auro vti nō nouit: habet nō habet: poſſidet non poſſidet. Eſtote domini auri: ⁊ non ſerui auri: quia ⁊ aurū deus fecit: ⁊ te ſuper aurum ipſe fecit. Aurū fecit ad ſubſidiū tuum: ⁊ te ad imaginē ſuam. Vide qō ſupꝛa te eſt: et calcas qō infra te eſt. Quid ergo acquiſiſti: Vis videre qualis aqua ſine ſubſtātia ſit: Colle tecum ad inferos qō acq̄ſiſti. Quid facturus es: Acquiſiſti aurū: pdidiſti fidē. Poſt paucos dies exis de hac vita: aurum qō acquiſiſti pdita fide: afferre tecū nō potes: Coꝛ tuum inane fidei ad pœnas exit: qō plenum fide ad coꝛonam exiret. Ecce nihil eſt qō feciſti: ⁊ ꝓpter nihil deū offendiſti: Aqua ſine ſubſtantia eſt quę te dimerſit. Propter quid irrauit deū peccatoꝛ: Cōfundant iniqua facientes vane. Nemo eī non inaniter inique facit: ſed nemo cōſiderat. Eunt hoīes: audiūt verbū dei ⁊ ꝓuerbia dei: ⁊ dormitāt i eis: audiūt illud vulgare ꝓuerbiū ⁊ vigilāt i eo. Qō ꝓuerbiū: Malo qō teneo: q̄ qō ſpero. O infęlix quid tenes: Ecce dicis: malo qō teneo. Tene ſic vt nō amittas: ⁊ dic malo qō teneo. Si aūt nō tenes: q̄re non illud tenes qō nō potes amittere: Quid ḡ tenes: Auꝛ. Tene ḡ ſi tenes: nō tibi auferat inuito. Si aūt ⁊ ꝓ aurū traheris quo nō vis: ⁊ ideo te querit maioꝛ raptoꝛ: quia inuenit minoꝛem raptoꝛē: Ideo te querit maioꝛ aquila: quia pꝛioꝛ cępiſti lepoꝛem. Pꝛęda tibi fuit minoꝛ: pꝛęda eris maioꝛi. Hęc nō vident homines in rebus hūanis: tanta cupiditate cęcant. Dira res eſt fratres: hoꝛrent qui conſiderant. Querit potentioꝛ infirmioꝛē: et querit eum oppꝛimere: non ob aliud niſi quia habet: qō illi auferat. Videt illū pati ſub ſe tribulationē: non ob aliud niſi ꝓpter quod habet: Et hoc ipe ꝓpter qō ille patit tribulationē ad ſe cōgerit: nō attendebat quādo illū perſequebat. Ille fugiebat: ille toꝛquebat: ille timebat: ille vbi ſe abſcōderet ḡrebat. Unde pateret iſta mala: niſi qꝛ habebat: Uel in illo diſce quid fugias: quia res quę illū toꝛquebat te pſequēte ne auferret a te: ⁊ te ſic habet toꝛquere alio pſequēte. Attendis qꝛ pinguis eſt. Si ꝓterea illum pſequeris qꝛ pinguis eſt: time pinguęſcere ne alter te ḡrat: Et oīa inaniter fiunt. Quęre finē: tenebꝛę occurrūt. Quęre: quare: Nihil occurrit. Ergo exultent ⁊ lętent in chriſto qui dicunt: Pertranſiit anima noſtra aquam ſine ſubſtātia: et recipiunt ſubſtantiā ſuā. Perdiderūt illam vi-

Luce.15. uentes pꝛodige: ſed nō pauper factus eſt pater. Redeant: ⁊ inuenient ibi diuitias quas i longinqua peregrinatione cū meretricibus cōſumpſerunt: euadant aquā ſine ſubſtantia: ⁊ dicāt: ¶ Benedictus dominus: qui non dedit nos in †venatiōnem dentibus eoꝛum. Venantes eī erant pſequētes: ⁊ poſuerūt eſcam in muſcipula. Quā eſcam: Dulcedinē vitę huius: vt vnuſquiſq; ꝓpter dulcedinem huius vitę mittat caput i nequiciā: ⁊ muſcipula compꝛimat: Nō illi i quibꝰ erat dominus: illi qui dicunt: niſi quia dñs erat in nobis: non capti ſunt in muſcipula. Sit in te dñs: et nec tu capieris in muſcipula: Clama: Benedictus dominꝰ qui nō dedit nos in venationē dentibus eoꝛū. ¶ Anima noſtra ſicut paſſer †eruta eſt: de †muſcipula venantiū. Quia in ipſa anima dominꝰ erat: ideo ſicut paſſer eruta eſt anima de muſcipula venantiū. Quare ſicut paſſer: Quia incauta ceciderat ſicut paſſer: ⁊ poterat dicere poſtea: Ignoſcet mihi deꝰ. O paſſer inſtabilis: fige potius pedes in petra: noli ire ad muſcipulā: Caperis: cōſumeris: obtineris. Sit i te dominus: ⁊ de maioꝛibus minis eruet te: de muſcipula venantiū. Quomō ſi videas auem veluti iam cadere i muſcipulā: facis maioꝛē ſtrepitū et volat de muſcipula: ſic ⁊ martyrū iam foꝛte aliqui ipſoꝛum intēdebant collū in dulcedinē vitę huius: dominꝰ qui erat in illis fecit ſtrepitū gehennaꝛ: ⁊ erutus eſt paſſer de muſcipula venantiū. Anima noſtra ſicut paſſer eruta eſt de muſcipula venantiū. Et quid: Semper erit illa muſcipula: Muſcipula erat dulcedo vitę huiꝰ. Illi nō hęſerunt in muſcipula: ⁊ occiſi ſunt. Illis occiſis muſcipula fracta eſt. Jam nō remanſit dulcedo vitę huius: ꝓ quam poſſent iterum capi: ſed illa contrita eſt: Nūquid ⁊ paſſer cōtritus ē: Abſit: quia nō hęſerat in muſcipula. ¶ †Muſcipula contrita eſt: ⁊ nos †eruti ſumus. Clamēt ergo quia eruti ſunt: volent ad deū: triūphent in deo: qꝛ eruti ſunt: quoniā dominꝰ erat in eis: ne a muſcipula caperent. Quare muſcipula cōtrita eſt: ⁊ nos eruti ſumꝰ: Uis ſcire quare: ¶ Adiutoꝛiū noſtrum in nomine domini: qui fecit cęlum ⁊ terrā. Nam ſi adiutoꝛiū hoc nō eſſet: non quidē ęterna maneret muſcipula: ⁊ cū captus eſſet cōtereret paſſer. Nā vita iſta trāſitura eſt: ⁊ q̄ dulcedine eiꝰ capti fuerint ⁊ irretiti: et ꝓ hanc dulcedinem offenderint deū: cum iſta vita tranſibunt. Nam contereꝝ muſcipula: Certi eſtote: Omnis dulcedo vitę iſtius p̄ſentis nō erit impleta ſoꝛte loci ſui: Sed opus eſt nō hęrere: vt quādo cōtereꝝ muſcipula: tūc exultes ⁊ dicas: Muſcipula contrita ē ⁊ nos eruti ſumꝰ. Sed ne putes te viribꝰ tuis ꝓſſe: attēde cuiꝰ ē opis: eſto pius vt eruaris: Nā ſi ſuꝓbieris i muſcipulā cadis: Et dic: Adiutoꝛiū noſtrū in nomine domini: qui fecit cęlum ⁊ terrā. Pſalmus tractatus eſt: ⁊ quātū dominꝰ adiuuare dignatus eſt: vt puto expoſitus eſt. Craſtino etiam die ſermonē deberi charitati veſtrę optime noſtis. Adeſtote ⁊ adiuuate nos oꝛatiōibus veſtris. Pollicitatiōis eī noſtrę meminiſſe debetis. Nec dicerē quid eſſem tractaturus: niſi adiuuari volens ſtudio fidei et oꝛationū veſtrarū. Deminiſtis eī me ꝓmiſiſſe vobis de hoc tractare qō dictū eſt in euāgelio: Lex ꝓ moyſen data eſt: gratia ⁊ veritas ꝓ ieſum chriſtū facta eſt. Ioh.1. Solent eī omnes hęretici maxime manichęi reꝓhendere legē: ⁊ dicere qꝛ de illā nō dedit. Exponēdꝰ eſt eī locus iſte: vt cognoſcat: qꝛ ⁊ legē deꝰ dedit: et

Ps. ℙ Al. †captionē.

Al. †erepta. †laqueo.

Ps. ℚ

Al. †Laqueus. cōtritus eſt. †liberati.

Ps. ℝ

lex p moysen data est: vt nō saluaret ꝓpter certā causam. Non saluauit lex vt latoꝛ legis ipse impatoꝛ ꝛsideraret qui indulgentiā daret peccantibus: ꝛ data quidē lex esset p moysen: gratia autē ꝛ veritas p ihesū christū fieret. Ad hoc intentos vos facere volui: adest dñi misericoꝛdia: nō ex meritis nostris: sed forte p merito ꝛsideriꝫ vestri: neq; ex facultatib⁹ nostris: sed ex abūdantia donoꝛū suoꝛum: vt sic tracteꝫ res satis necessaria hominib⁹ positis in nouo testamento: vt oīno nullas latebras inueniat inimicus vbi se occultet ad ꝛcipiendos fideles.

Explicit Tractatus ꝛ pš. CXXIII.
Incipit Tractatus ꝛ pš. CXXIIII.

Prefatio.

A Dp Salmus iste ꝓtinens ad numerū Cantiꝯ coꝛum graduū: de quo titulo in aliꝫs iā multa diximus: et repetere nolum⁹: ne vos obtundam⁹ potiꝰ q̄ instruam⁹: docet nos ascendēꝫtes et leuantes animas nostras ad dñm deū nostrū affectu charitatis atq; pietatis: non intendere in homines qui ꝓsperanꝫ in hoc seculo fꝫlicitate falsa atq; ventosa ꝛ ꝓsus seductoꝛia: vbi nihil aliud nutriunt q̄ superbiā: ꝛ coꝛ eoꝛū cōgelascit aduersus deū: ꝛ fit durū aduersus imbꝛē gratie ipsius: ne fructū ferat. Prefumētes em̄ omnia sibi abūdare q̄ videnꝫ huic vitę necessaria et vltra q̄ necessaria: extollunꝫ: Et cū sint hoīes p iniq̄tatē inferioꝛes oīb⁹ homīb⁹: p superbiā superioꝛes se putāt oīb⁹ hoīb⁹: Atq; vtinā sic̄ alios vel homīes se esse ꝛputarēt, Nos autē aliq̄n intuendo ꝛ nimis attendēdo: etiā illi qui deū colunt: fluctuant ꝛ nutant: quasi ꝓierit merces eoꝛ: Quare deum colūt cum se vident in laboꝛibus: in egestate: in eꝛūna: in moꝛbo: in doloꝛe: in aliqua necessitate: ꝛ videt alios habere sanitatē coꝛpis: abūdare tēpoꝛalibus: incolumitate suoꝛ gaudere: nitoꝛe honoꝛum floꝛere eos qui nō solum deū non colunt: sed omnib⁹ hominib⁹ aduersanꝫ: attēdētes eos: nutant: ꝛ dicūt apud
Pš. 72. se q̄ aperte scriptum est in quodā psalmo: Quomō sciuit deus: ꝛ si est sciētia in altissimo: Ecce ipi peccatoꝛes ꝛ abūdantes in seculo obtinuerūt diuitias: Et
Ibidem. sequiꝫ: Nūquid vane iustificaui coꝛ meū: ꝛ laui iter innocētes manꝰ meas: Nūquid foꝛte vanus fui qui volui iuste viuere: ꝛ innocēter inter homīes cōuersaꝛi: q̄n scio eos qui nolunt seruare innocentiā habere tantā fꝫlicitatē: ꝛ insultare iustis p iniq̄tates fꝫlices:
B Sed q̄s illud dixit ibi in psalmo: Cui⁹ nondum erat rectū coꝛ. Sic em̄ cepit ipse psalmus de quo modo testimoniū vedim⁹: nō iste quē cōsiderandū ꝛ tractādū mō suscepimus: sed vbi dictū est: Quomō sciuit deus ꝛ si est sciētia in altissimo: Ecce ipi peccatoꝛes abundantes in seculo obtinuerūt diuitias: Nūquid vane iustificaui coꝛ meū: ꝛ laui inter innocētes manꝰ meas: Ille ergo psalmus vbi videtis quia ꝓclitatur
Ibidem. anima: vbi videtis quia nutant pedes: sic cepit: Q̄ bonus ꝛ⁹ israel rectis coꝛde: mei aūt inquit pene cō moti sunt pedes: paulomin⁹ effusi sunt gressus mei. Quare: Quia zelaui in peccatoꝛib⁹: pacē peccatoꝛ intuens. Inde ergo dixit cōmotos pedes suos ꝛ pene effusos gressus: lapsos ad ruinā a deo: q̄ intuitus est ꝛ inspexit fꝫlicitatē peccatoꝛ: et vidit eos habere pacē: se autē laboꝛē. Narrauit autē hoc cū iam euasisset: cū iam coꝛrecto coꝛde deo inhęsisset: narrauit ꝓterita ꝓcula sua: Ergo bon⁹ deus isrl, Sed quib⁹: Rectis coꝛde. Qui sunt recti coꝛde: Qui nō reꝑhendunt deū. Qui sunt recti coꝛde: Qui volūtatē suā ad voluntatē dei dirigūt: nō volūtatē dei ad volūtatem suā curuare conanꝫ. Breue ꝓceptū est: vt bō dirigat coꝛ suū. Vis habere rectū coꝛ: Tu fac q̄ vult deus: Moli deū velle facere q̄ vis tu. Prauicoꝛdes q̄ fūt: id est qui rectū coꝛ nō habent: qui sedent ꝛ disputant C
quō ꝛbuit facere deus: nō laudādo q̄ fecit sed reꝑhendēdo: Coꝛrigere illū volunt: Paꝛū est q̄ coꝛrigi ab eo nolūt: ꝛ dicūt: Nō ꝛbuit deus facere paupes: ꝛ soli diuites esse ꝛbuerūt: ꝛ ipi soli viueꝛēt. Ut q̄d factus est pauper: Ut quid viuit: Reꝑhendit deum paupeꝛ. Quāto meli⁹ esset pauper ꝛi: ꝛ diues esset ꝛ deo: Hoc est sequereꝫ volūtatē ꝛi: ꝛ videret pauꝑtatē suā tempoꝛalē esse ꝛ transituꝛā: diuitias aūt sibi spiritales ita venturas vt nullo pacto possent ꝓterire: ꝛ haberet in diuitijs coꝛdis fidem si ei nō cōtigit aurū habere in aꝛca: quia si aurū haberet in aꝛca furē timeret: et aurū ꝛ aꝛca etiā nolens ꝓderet: fidē autē ꝛ coꝛde nō perdet: si ipe illā inde nō expulerit. Cito autē ꝛspōderi pōt charissimi. Fecit deus pauperē: vt ꝓbet hominē: ꝛ fecit deus diuitem: vt ꝓbet illū ꝛ paupe: Et oīa q̄ fecit de⁹ recte fecit. Et si nō possumus videre cōsilium ipsius quare illud sic fecit ꝛ illud sic: bonū est nobis vt subdamus nos sapientię ipsi⁹: ꝛ credam⁹ q̄ bene fecit: etsi nōdum nouimus quare fecit: ꝛ habebim⁹ coꝛ rectū vt ꝓsumam⁹ ꝛ cōfidamus in dño: ꝛ nō mouebunt pedes nostri: ꝛ fit in nobis ascēdētibus vñ cepit iste psalm⁹. D

Expositio psalmi.

Q Ui cōfidunt i dño sicut mons sion: non cōmouebit in ęternum. Qui sunt iſti: Qui †habitant in hierusalē. Ipſi Al. habitat.
nō cōmouebunt in ęternū qui habitāt in hierusalē. Si hāc hierusalē intellexerim⁹: oēs qui illic inhabitabāt: bellis et euersione ipsi⁹ ciuitatis exclusi sunt. Modo queris iudęū in ciuitate hierusalē: ꝛ nō inuenies. Quare q̄ non mouebunt in ęternū q̄ inhabitāt hierusalē: nisi qꝛ est alia hierusalē: de qua multa soletis audire: Ipsa est mater nostra cui suspiramus ꝛ gemimus in ista pegrinatione: vt ad illā redeamus. Errauerам⁹ a via: ꝛ viā nō habebam⁹. Rex ipsius venit: ꝛ via nobis faet⁹ est: vt ad illā redire possim⁹. Pš. 31:
Ipsa est illa vbi stantes erāt pedes nri in atrijs hie/ rusalē: sicut audistis in psalmo cantico ꝓ graduū: ꝓze iam vobis ꝛ expositio ꝛ tractato q̄ interfuistis: cui suspirabat ille q̄ cantabat: Hierusalē q̄ ędificat Ibidem
vt ciuitas: cui⁹ ꝓticipatio ei⁹ in idipm. Qui q̄ ibi habitant nō mouebunt in ęternū. Qui aūt habitaūt i ista hierusalē moti sūt: ꝑmo coꝛde: postea exilio. Q̄ moti sunt coꝛde ꝛ ceciderūt: tūc regē ipsi⁹ supnę hierusalē crucifixerūt. Jam spiritaliter foꝛis erāt: ꝛ ipm regē foꝛas excludebāt. Eiecerūt em̄ illū extra ciuita/ Matth. 21.
tē suā: ꝛ eū foꝛis crucifixerūt: Et ipe eiecit illos extra ciuitatē suam: id est ęternam hierusalē matrē omniū E
nostrū que est in cęlis. Qualis est ista hierusalem: Breuiter describit eam. Montes in circuitu eius. Magnū q̄ aliq̄d est esse nos in ea ciuitate quā circūdederūt montes: Ipsa est tota fꝫlicitas nra: q̄ habebim⁹ ciuitatē quā circūdederūt montes. Num eē non nouimus montes: aut quid sint mōtes: nisi tumoꝛes terraꝝ: Alij sunt ergo montes amabiles: mōtes excelsi: q̄dicatoꝛes veritatis: siue angeli: siue

apostoli: siue ꝓphetę. Ipsi sunt in circuitu hierusalē: ambiūt illā: et quasi murū illi faciūt. De his mōtibus amabilib⁹ ⁊ delectabil⁹ assidue scꝛptura loquit. Aduertite vel cum auditis vel legitis: Plurib⁹ locis inuenitis montes delectabiles: q̄q̄ et nos possum⁹ cōmemozare. Verūtamē quātū dñs suggerit: delectat nos de his mōtibus multa dicere: ⁊ diuina testimonia de litteris sanctis occurrerūt nobis. Ipsi sūt mōtes qui illuminant a deo: Et ꝑmitus illuminant: vt ab ipsis lumē descēdat ad valles vel ad colles: qz nō tantę sunt altitudinis quātę sunt mōtes. Ipsi sūt q̄ quos nobis ꝓ̄ogat scꝛiptura: siue in ꝓphetia: siue in epistolis: siue in euāgelio. Ipsi sunt mōtes de quib⁹ cantam⁹: Leuaui oculos meos in montes vnde veniet auxiliū mihi: quia de scꝛipturis sanctis in hac vita habemus auxiliū. Sed qz ipsi montes non a seipsis nobis cōsulunt: nec spes nostra in homīe ponimus: Jā dixerat: Leuaui oculos meos in mōtes vnde veniet auxiliū mihi: Auxiliū inqt meū a domino qui fecit cęlū ⁊ terrā. Ipsi sunt montes de quib⁹ item dicit: Suscipiāt montes pacē populo tuo: ⁊ colles iusticiā. Montes magni sunt: colles minozes sunt. Montes ergo vident: colles credunt. Qui vident: pacem suscęperūt ⁊ attulerunt ad illos qui credūt. Qui em̄ credūt suscipiāt iusticiā: qz iustus ex fide viuit. Angeli vident: annūciant qō vident: et credim⁹ nos. Joannes ille in ꝑncipio inquit erat verbū: ⁊ verbū erat apud deū: et deus erat verbū: videbat: ꝑdicauit nob⁹ vt crederem⁹: Et p montes suscipientes pacem: suscęperūt colles iusticiam: qz de ipsis mōtibus ait: Suscipiant montes pacem populo tuo. Non dixit: a se habent pacem: vel instituūt pacem: vel generant pacem: sed suscipiunt pacem. Unde suscipiunt pacem: domin⁹ est. Sic ergo leua oculos tuos ad montes ꝓpter pacē: vt auxiliū tuū sit a dño qui fecit cęlū ⁊ terrā. Rursus illos mōtes cōmemozās spiritussanctus hoc ait: Illuminās tu mirabiliter a mōtibus ętern̄is. Non dixit: illuminās mōtes: sed illuminās tu a mōtibus ętern̄is. Per montes istos quos ętern̄os esse voluisti ꝑdicans euāgeliū: tu illuminas nō montes. Tales ergo montes in circuitu hierusalē. Et vt noueritis quales sint mōtes in circuitu eius: vbi cōmemozauit mōtes bonos scꝛiptura: valde raro ⁊ difficile: aut forte nunq̄: ⁊ nō statim ibi nominat dominū: aut simul significat: ne spes remaneat in mōtibus. Ecce videte q̄q̄ multa cōmemozaui. Leuaui oculos meos in mōtes vnde veniet auxiliū mihi: Et ne ibi remaneas: Auxiliū meū inquit a dño qui fecit cęlū ⁊ terrā. Rursus suscipiunt mōtes pacem populo tuo. Cū dixit: suscipiēt: ostendit aliū eē montē pacis vnde illi suscipiūt. Rursus: a mōtib⁹ illuminās vt dixit: mox adiūxit: Illuminās tu mirabiliter a mōtibus ętern̄is. Item hoc loco cū dixisset: Mōtes in circuitu eius: ne tu rursum remaneres in mōtibus: statim subiūxit: Et dominus in circuitu †plębis suę: Ut tua spes non sit in mōtibus: sed in illo qui illuminat mōtes. Cum enim ille habitat in mōtibus: id est in sanctis: ipse est in circuitu plębis suę: ⁊ ipse murauit plębem suam munimēto spirituali: ne moueak in ętern̄um. At vo de illis mōtibus malis quādo loquit scꝛiptura: non eis addit dominū. Tales montes iam sępe dixim⁹ vobis: significāt magnas quasdā animas: sed malas. Non enim putetis fratres: quia potuerunt fieri hęreses p aliquas paruas animas. Non fecerunt hęreses nisi magni homīes: sed quātū magni: tantū mali mōtes. Mō em̄ montes erant tales q̄ suscipērēt pacē: vt colles susciperēt iusticiā: sed illi dissensionē suscęperūt a diabolo patre suo. Montes ǧ erant: Ad tales montes caue ne fugias. Uenturi em̄ sūt homīes: ⁊ dicturi tibi: Magnus ille vir: ⁊ magn⁹ ille homo: Qualis fuit ille donatus: qualis est maximian⁹: et nescis fotinus qualis fuit: et ille arrius qualis fuit: Omnes istos mōtes nomiauim⁹: sed naufragosos. Uidetis quia lucet de illis aliqua flamma sermonis: ⁊ aliquis de ipsis ignis accendit. Si nauigatis i ligno: ⁊ noctē patimini: id est caliginē huius vitę: non vos fallant: nec dirigat illuc nauim: Ibi sūt saxa: vbi naufragia magna fiunt. Cum ergo tibi laudati fuerint isti montes: et cęperit tibi suaderi vt venias ad ipsos montes quasi ad auxiliū: ⁊ ibi requiescas: Responde: In domino cōfido: quomō dicitis animę meę: transmigra in mōtes sic passer: Bonū est em̄ tibi vt ad illos montes leues oculos vnde tibi auxiliū a domino sit: vt euadas sicut passer de muscipula venantiū: non transmigres in montes. Passer em̄ instabilis res est: Cito mouet: cito volat hinc ⁊ inde. Sed tu cōfide in dño: ⁊ eris sicut mons sion: nō moueberis in ętern̄ū: et non trāsmigrabis in mōtes sicut passer. Nūquid ibi sic nominauit mōtes: vt de domino diceret: Sed montes tales ama in quib⁹ domin⁹ est. Tunc aūt te amant ipsi mōtes: si nō in illis spem posueris. Uidete fratres quales sunt mōtes dei. Nam inde sic nominati sunt in alio loco. Justicia tua sicut montes dei. Mō iusticia ipsoꝝ: sed iusticia tua. Audi talē montē apostolū: Ut inueniar in illo inquit: nō habens iusticiā meā quę ex lege est: sed eā quę est p fidem chꝛisti. Illi aūtē qui p iusticiā suā montes esse voluerūt: sic iudei quidā vel phariseī ꝑncipes eoꝝm sic ꝛeꝑhendunt: Ignozātes em̄ dei iusticiā ⁊ suam volētes cōstituere: iusticię dei nō sūt subiecti. Qui aūt subiecti sunt: sic sunt alti vt humiles sint. Et quia magni sūt: montes dicunt: Quia ꝙo subiecti sunt deo: valles sunt: Et qz habēt capacitatē pietatis: suscipiūt abūdantiā pacis: ⁊ inundationē transmittunt ad colles. Modo tū tu vide quos mōtes ames. Si vis amari a bonis mōtibus: noli spem ponere nec i bonis mōtibus. Nam qualis mons erat paulus: Qñ inuenit talis: De magnitudine loquimur hominū. Tantę gratię quisq̄ potest facile inueniri: Et tamē timebat ne passer ille in illo poneret spem. Et quid ait: Nūquid paulus p vobis crucifix⁹ est: Sed leuate oculos in montes vnde auxiliū veniat vobis: quia ego plantaui: apollo rigauit: sed auxiliū vestrū a dño q̄ fecit cęlum ⁊ terrā: qz deus incrementū dedit. Ergo mōtes in circuitu eius. Sed quō montes in circuitu ei⁹: sic ⁊ dñs i circuitu plebis suę: Ex hoc †⁊ vsq̄ in sęculū. Si ǧ mōtes in circuitu ei⁹: et dñs in circuitu plębis suę: cōstringit dñs plębē suam i vnū vinculū charitatis ⁊ pacis: vt qui ꝓfidunt in dño sicut mons sion nō cōmoueank i ętern̄ū: Et hoc est ex hoc ⁊ vsq̄ in sęculū. †Quonią non †derelinquet †virgā peccatoꝝ sup sortē iustoꝝ: vt nō extendāt iusti ad iniquitatē man⁹ suas. Modo quidem iusti aliquātum laborant: et modo

Ps. 71.

Ps. jo.

Ps. jzo.

Ps. 35.

Phil. 3.

Roma. jo.

j. Cor. j.

Ps. jzo.

j. Cor. 3.

Ar. †nunc.

Ar. †Quia. †relinquet. †dominus.

aliquādo iniusti dominant iustis: Quibus modis: Aliquādo iniusti ꝓueniunt ad honores ſeculi: Cum ꝓuenerint & facti fuerint vel iudices: vel reges: quia hoc facit deus ꝓpter diſciplinā plebis ſuę: ꝓpter diſciplinā populi ſui: nō poteſt fieri niſi vt exhibeat illis honor debit⁹ poteſtatis. Ordinauit em̄ ſic d⁹ eccleſiam ſuā: vt omnis poteſtas ordinata in ſeculo habeat honorē: & aliquādo a meliorib⁹. Sed (exempli gratia) vnam rem dico: hinc cōſidite gradus omniū poteſtatū. Prima & quotidiana poteſtas hominis in hominē: domini eſt in ſeruum. Prope omnes dom⁹ habēt huiuſmodi poteſtatē. Sunt dñi: ſunt et ſerui. Diuerſa ſūt nōia: dñs: ſeru⁹: ſed hoīes & hoīes paria ſunt nōia. Et quid dicit apoſtol⁹: docens ſeruos dominis ſuis ſbditos eſſe: Serui: obaudite dominis veſtris ſm carnē: ꝙ eſt & domin⁹ ſm ſpiritū. Ille eſt verus domin⁹ & ęternus: iſti aūt temporales ſm tempus. Tu cū ambulas in via: cum viuis i hac vita: nō vult te facere ſuperbū chriſtus. Cōtigit tibi vt chriſtianus efficereris: & haberes dominū hominē: Nō ideo chriſtian⁹ factus es: vt dedigneris ſeruire. Cum em̄ chriſto iubēte ſeruis homini: nō illi ſeruis: ſed illi qui iuſſit. Et hoc ait: Obaudite dominis veſtris ſm carnē: cū timore & tremore et in ſimplicitate cordis: nō ad oculum ſeruientes quaſi hominib⁹ placētes: ſed ſ̄q̄ ſi ſerui chriſti facientes bonā voluntatē dei ex animo cū bona voluntate. Ecce nō fecit d⁹ ſeruis liberos: ſ̄ de malis ſeruis bonos ſeruos. O quātum debent diuites chriſto qui illis cōponit domū: vt ſi fuit ibi ſeruus infidelis: cōuertat illuz chriſtus: et non ei dicat: dimitte dominū tuū: iam cognouiſti eum q̄ verus eſt dñs: ille forte impius eſt et iniquus: tu iam fidelis & iuſtus: Indignū eſt vt iuſt⁹ & fidelis ſeruiat iniquo & infideli. Nō hoc ei dixit: ſed magis ſerui: Et vt corroborazaret ſeruū: ſ̄ dixit: Exēplo meo ſerui: q⁹ prior ego ſeruiui iniq̄. Dñs em̄ tanta i paſſione ſuſtinens: a quibus ſuſtinuit niſi dñs a ſeruis: Et a quib⁹: niſi a malis ſeruis: Nam ſi fuiſſent boni ſerui honorarēt dūm ſuum: Sed q⁹ mali ſerui erāt: iniuriauerūt. Ille quid contra reddidit: Dilectionē ꝓ odio. Ait em̄: Pater ignoſce illis: q⁹ neſciūt quid faciūt. Si domin⁹ cęli & terrę p quem facta ſunt oīa ſeruiuit indignis: rogauit ꝓ ſęuientibus & furentibus: & tāq̄ medicū ſe exhibuit aduenięs (Nā & medici & arte & ſanitate meliores ſeruiūt ęgroti) quāto magis non debet dedignari homo: ex toto animo: et ex tota bona volūtate: cū tota dilectiōe ſeruire domino etiā malo: Ecce ſeruit melior veteriori: ſ̄ ad temp⁹. Nō autē dixi de dño & ſeruo: hoc intelligite de poteſtatibus & regibus: & de omnib⁹ culminib⁹ huius ſeculi. Aliquādo em̄ poteſtates bonę ſunt & timent deū: aliq̄ nō timent deū. Julianus extitit infidelis imperator: nōne extitit apoſtata: iniqu⁹: idolatra: Milites chriſtiani ſeruierūt impatori infideli. Ubi veniebat ad cauſam chriſti: nō agnoſcebant niſi illū qui i cęlo erat. Quādo volebat vt idola colerent: vt thurificarent: ꝓponebant illi deū. Quādo aūt dicebat: ꝓducite aciem: ite cōtra illam gentē: ſtatim obtempabāt. Diſtinguebāt dominū ęternū a domino temporali: et tamē ſubditi erant ꝓpter dominū ęternū: etiā dño temporali. Sed nū quid ſic erit ſemp: vt iniqui imperent iuſtis: Non ſic erit. Videte enim quid dicat iſte pſalmus: Q̄m nō derelinquet dñs virgā peccatorū ſup ſortē iuſtorū. Sentiē ad tempus virga peccatorū ſup ſortē iuſtorū: ſed nō ibi relinquiē: nō erit in ęternū. Veniet tēpus q̄n vnus agnoſcaē d⁹: veniet tempus q̄n vnus chriſtus in claritate ſua apparens congreget ante ſe oēs gentes: & diuidat eas ſicut diuidit paſtor hędos ab ouibus: oues ponet ad dexterā: hędos ad ſiniſtram. Et videtis ibi multos ſeruos inter oues: & multos dños inter hędos: et rurſus multos dños inter oues: & multos ſeruos inter hędos. Nō em̄ q⁹ ſic cōſolati ſum⁹ ſeruos: oīs ſerui boni ſunt: aut q⁹ ſic reꝑhendim⁹ ſuperbiā dñor⁹: omnes domini mali ſunt. Sūt boni & fideles domini: & ſunt mali: Sūt boni & fideles ſerui & ſunt mali. Sed q̄diu ſerui boni ſeruiūt malis dñis: ferāt ad temp⁹: q⁹ nō vt liqueat virgā peccator⁹ ſup ſortē iuſtor⁹. Quare hoc: Vt nō extendant iuſti ad iniquitatē manus ſuas: vt ad tempus ferant iuſti iniquos dominātes: & intelligant nō eſſe hoc ſempiternū: ſed ꝓparēt ſe ad poſſidendā ſempiternā hęreditatē. Quā hęreditatē: Ubi deſtruet omnis potentatus & omnis poteſtas: vt ſit deus omnia in omnib⁹. Ad hoc ſe ſeruātes & p corde cōtemplantes: & adhuc in fide retinētes: & vt videāt ꝑdurantes: non extendūt manus ſuas in iniquitatē. Nam ſi videant q⁹ ſemp eſt virga peccator⁹ ſup ſortem iuſtor⁹: cogitant apud ſe & dicūt: Quid mihi p⁹deſt quia iuſtus ſum: Semp mihi dñabit iniquus: & ſemp ſeruus ero: Faciā ergo & ego iniquitatē: quia nihil ꝑdeſt tenere iuſticiā. Me autem hoc dicat: inſinuat illi fides: q⁹ ad tempus pōt eſſe virga peccatorū ſup ſortē iuſtor⁹: nō eam relinquet dñs ſup ſortem iuſtor⁹ vt nō extendāt iuſti ad iniquitatē man⁹ ſuas: ſed teneāt ab iniq̄tate man⁹ ſuas: et ferāt iniq̄tē nō faciant. Veli⁹ eſt em̄ iniuſticiā ferre q̄ facere. Unde nō ſemp erit: Quia nō derelinquet virgā peccatorū ſup ſortē iuſtor⁹. Hoc cogitāt qui recto ſunt corde: & quib⁹ pauloante dixit qui voluntatē dei ſequūt⁹ nec volunlatē ſuam: ſequi deū volunt: faciunt illum p̄cedentē & ſe ſequētes: nō aūt ſe p̄cedētes & illū ſequētē: Et in oīb⁹ eū bonū inuenūt: ſiue emēdantē: ſiue cōſolantē: ſiue exercentē: ſiue cōzonantē: ſiue purgantē: ſiue illumīantē: ſic aꝑ⁹ ait: Scim⁹ q⁹ diligētibus deū oīa coopant⁹ i bonū. Et ideo ſequit: ¶ Bene fac dñe: bonis & rectis corde. Sic aūt q̄ declinat a malo & facit bonū: rect⁹ corde ē: Declinantes autē in ſtrangulationē adducet dñs cum opantibus iniuſticiā: Id eſt quor⁹ facta imitati ſunt: quia eor⁹ p̄ſentes lęticias amauerūt: & futura ſupplicia non crediderūt. Qui q̄ recti ſunt corde & nō declināt q̄d habebūt: Jam veniam⁹ ad ipſā hęreditatē fratres: q⁹ filij ſum⁹. Quid poſſidebim⁹: Quę eſt hęreditas: Quę patria nra: Quid vocaē pax. Per hanc vos ſalutam⁹: hāc vob ānūciam⁹: hāc ſuſcipiūt mōtes: & colles iuſticiā: ipa eſt chriſt⁹. Ipſe em̄ eſt pax nra q̄ fecit vtraq̄ vnū: & mediū pietē macerię ſoluit. q⁹ filij ſum⁹: hęreditatē habebimus: Et q̄d vocabīt ipa hęreditas: niſi pax: Et videte q⁹ ex hęreditati ſunt q̄ nō amāt pacē. Nō

Epḥ. 6.

Ibidem.

Luce. 23.

ij. q. 3. Julian⁹ extitit.

Dan. 3.

Wam. 3.

Ps. 1.

Ps. 77.

Ps. 36.

Ps. 77.

Al. tabiliat. Al. tinit quietē.

Ps. 77.

Epḥ. 2.

aute amant pace qui diuidut vnitate. Pax possessio
Deut.5. pior est: possessio hereditu. Et qui sut heredes: Fi
lij. Audite euangeliu: Beati pacifici: qr ipsi filij dei
vocabunt. Audite t conclusione hui psalmi. Pax
super israel. Israel est videns deu: Hierusalem vi
sio pacis interpretat. Intelligat charitas vra. Isra
Ps.121. el interpretat videns deum. Hierusalez interpretat
visio pacis. Qui non mouebunt in eternu: Qui ha
bitant in hierusalem: non mouebunt in etennu. Ergo
non mouebunt in eternu q inhabitant visionez pa
cis: Et pax super israel. Ergo israel q videns deu e:
videns pacem est: t ipse israel est t hierusalez: quia
populus ille dei ipsa est ciuitas dei. Si g videns pa
cem: hoc est videns deu: merito t deus ipse est pax.
Ergo qr christus filius dei pax est: ideo venit colli
gere suos: t secernere ab iniqs. A qbus iniqs: Qui
oderunt hierusalem: qui oderuut pacem: q volut con
scindere vnitate: q non credunt paci: q falsam pacez
pnunciant in ppło: t non illam habent. Quib re
spondet cum dixerint: Pax vobiscu: t cuz spu tuo.
Falsa dicunt: t falsum audiunt. Quib dicunt pax
vobiscu: Quos separat a pace orbis terraru. Et q
bus dicit: Et cu spu tuo: Qui dissensiones aplectut:
et odiut pace. Si em in spu eor est pax: none vnita
te diligeret: t relinqret dissensione: Falsum g pnu
cian: t falsu audiut. Nos veru pnuciem: t verum
audiam. Sim israel t aplectamur pace: qr hieru
sale est visio pac: t nos israel: t pax super israel.

Explicit Tract. de ps. CXXIIII.

Incipit Tract. de ps. CXXV.

Sicut iam meministis ex ordine nob tractā
tibus iste psalm est centesim vicesim qn
tus: qui inter illos psalmos est qruz est ti
tulus: Canticu graduu. Est aute sicut nostis
vox ascendentiu. Quo nisi ad illam supnam hieru
salem: mrem otium que est in celis: Que supna: ipsa
et eterna. Hec aute que i terra fuit: vmbra habebat
illi. Itaqz ista cecidit: illa pmanet. Hec impleuit te
pus pdicatiois: illa tenet eternitate repationis nre.
Ab illa pegrinamur in hac vita: ad eius reditu suspi
ramus: Suspiram tamdiu miseri t laborates: do
nec ad illam redeam: Nec ciues nri angeli dimise
runt nos in pegrinatione: sed annuciauerut nob ip
sum rege venturu ad nos: Et venit ad nos: t ptem
ptus est inter nos a nobis: t postea nobiscum fuit t
docuit nos ptemni qr ptemptus est: docuit nos to
lerare: qr tolerauit: docuit pati: qr passus est: t pro
misit resurrecturos: qr resurrexit: in seipo ondes qd
sperare debeam. Si g fratres pphetę antiq patres
Matt.10. nri anteqz dns ihesus christ veniret in carne: anteqz
inortuus resurrexisset t ascendisset in celu: suspira
bant tame illi ciuitati: qztuz oportet nos residerare
quo nos ipse pcessit: t vnde nunqz recessit: Non em
dns sic venit ad nos vt desereret angelos: t cuz illis
mansit: t ad nos venit. In illis mansit in maiestate:
ad nos venit i carne. Eram aut ibi vbi redeptor nr
ille venisse dicit: t captiui tenebamur. Si redeptor
noster ille dicit: captiui tenebamur. Ubi g teneba
mur: vt ille veniret redimere captiuos: Ubi teneba
mur: Forte apud barbaros. Peior e barbaris dia
bolus t angeli eius. Ipsi antea tenebat gen huma
nu: ab his redemit nos: qa no aru neq argetu: sed
sanguine suu p nobis dedit. Quo aut ho venerat in
captiuitate: Paulu aplm interrogem. Eteni ipe p
cipue gemit in ista captiuitate: suspiras ekna hieru
salem: t docuit nos gemere ex ipso spu: q t ille im
plet gemebat. Hoc em ait: Dis creatura pgemi
scit t dolet vsqz nuc. Et iteru: Vanitati em creatura Roma.8.
subiecta e: ait: no sponte s pp eum q subiecit in spe. Ibidem
Dem creatura dixit in hoib etia nodu credetib: s
tu creditur: ingemiscere creatura in laborib. Nu
qd na in his tm gemit q nodu crediderut: Jaxo in
his q crediderut no gemit nec pturit creatura: No Ubi.s.
solu aut inqt: s t nosipsi primitias spus habetes: id
est q iam spu deo seruim: q iam mete deo credim:
et in ipsa fide primitias quasda dedim vt primitias
nras sequamur: Ergo t nosipi in nobismetipis inge
miscim: adoptione: expectates redeptionez corpis
nri. Gemebat g t ipse: t gemut oes fideles: adoptio
nez expectates redeptione corpis sui. Ubi gemut:
In ista mortalitate. Qua redemptione expectant:
Corpis sui que pcessit in dno: q resurrexit a mortu Marc.16.
is: t ascendit in clu. Hoc nobis anteqz reddat ne
cesse est gemam: etia fideles: etiam sperates. Ideo
sequit ibi t dicit: Cu diceret: t ipi i nobismetipis in
gemiscim adoptione expectates redeptionez cor
pis nri: quasi diceret ei: Quid tibi g pfuit christ
si adhuc gemis: t quo saluator saluu te fecit: Qui
gemit adhuc egrotat: Subiurit t ait: Spe em sal Roma.8.
ui facti sum: Spes em que videt non est spes. Qo
em videt quis quid sperat: Si aute qo non videm
speram: p patientia expectam. Ecce quare gemi
mus: t quo gemim: qr quod speram iam qde ex
pectam: sed nondu tenem: t donec teneam in te
pore suspiram: qr desideram qo nodum tenem.
Quare: Quia spe salui facti sum. Ja caro sumpta
de nobis in dno: no spe s re salua facta e. Resurrexit
em t ascendit in capite nro caro nra salua: in membris
adhuc saluanda e. Secura gaudeat membra: qr a capi
te suo no sut deserta. Dixit em membris laborantibus:
Ecce ego vobiscu sum vsqz ad pfumationem seculi. Matth.28.
Ita factu e: vt querteremur ad deu. Spem em n ha L
bueram: nisi ad seculu: Et inde fui miseri: bis mise
ri: qr t i hac vita spem posueram t facte hutes ad
seculu: dorsu z deu. Cu vero querterit nos dns: vt
ia incipiam facie hze ad deu: t dorsu ad seculu: qr
adhuc i via sum: t tu ad patria attedim: Et qu for
te aliqua tribulatione patimur: s tu tenem via t lig
portamur: Asper qde vet e: s vet pasper e: Cu la
bore qde: s cito ducit: t cito pducit. Qr g o captiui
tate nra gemebam: gemut aut t illi q ia credidert:
Quo aut facti fuim captiui: Obliti fuim: s p scri
ptura commemoramus. Paulu ipsum aplm interroge
mus. Ait em: Scim em qr lex spiritalis e: ego aute Roma.7.
carnalis sum: venudatus sub peccato. Ecce vnde fa
cti sumus captiui: qr venudati sumus sub peccato.
Quis nos vendidit: Nosipi qui pasensim seducto
ri. Vendere nos potuim: redimere nos no possu
mus. Vendidim nos pasensione peccati: redimimur
in fide iusticie. Sanguis em innocis dat est p nob
vt redimeremur: No quecunqz sanguinez ille fudit
pseqndo iustos: Quale sanguine fudit: Justor qde
sanguine fudit pphetaru patru nror: iustor sangui
nem fudit t martyru: tu ocs de pagine pcti venien
tes: Unu sanguine fudit eius q no iustificat: s iust
nat e. Illo sanguie fuso: pdidit qs tenebat. Pro q
bus em dat e innocis sanguis redepti sut: t quersi
a captiuitate cantat istum psalmu.

Expositio psalmi.

Al. †In conuertendo

†Cum conuerterit dñs captiuitatez sion: facti sum⁹ sicut consolati. Hoc voluit dicere: facti sumus gaudentes. Qñ: Cum ꝓuerterit dñs captiuitatē sion. Quę sion: Ipsa hierusalem ęterna sion. Quō ęterna sion: Quō captiua sion: In angelis ęterna: in hoīb⁹ captiua. Non em̄ oēs illius ciuitatis ciues captiui sunt: & ꝙ inde pegrinant̄ ipsi captiui sunt. Homo ciuis ē hierusalem: sed venditus sub pctō: fact⁹ est pegrin⁹. De ꝓpagine ipsius natum est genus hūanū: & impleuit terras captiuitatis sion: Et ista captiuitas sion quō umbra illi⁹ hierusalē: Umbra illius sion quam acceperunt iudęi in imagine: in figura fuit in captiuitate in babylonia: & post septuaginta annos redūt ille ppl's ad ciuitatē suā. Septuaginta āni significāt oē temp⁹: qō septē dieb⁹ voluit. Cū autē trāsierit omne tps: tunc redim⁹ & nos ad patriam nr̄am: quō ille ppl's post septuaginta ānos redūt a captiuitate babylonię. Babylonia est em̄ mūdus iste. Babylonia em̄ interꝑtat confusio. Videte si non est ꝓfusio tota vita hūana. Quicqd agūt hoīes in spe vana: qñ cognouerint qd agūt: erubescūt. Quare laborāt: Cui laborāt: Filijs meis inquit. Et ipsi cui: Filijs suis. Et ipsi qb⁹: Filijs suis. Nemo ḡ sibi. Ab ista ḡ ꝓfusione tam ꝑuersi erant qb⁹ dicit Apl's: Quā em̄ gloriam habebatis in his in qbus nūc erubescitis: Cōfusio est ergo ista tota vita rerū hūanarū: non pertinens ad vē. In hac ꝓfusione: id est in ista babylonia: captiua tenet sion: Sz ꝑuertit dñs captiuitatez siō: & facti sum⁹ inqt sic ꝓsolati: id ē gauisi sum⁹ tāq̄ ꝓsolationē accipiētes. Consolatio non est nisi miseroꝝ: Cōsolatio nō est nisi gemētiū & lugentiū. Quare quasi ꝓsolati: nisi qz adhuc gemim⁹: Gemim⁹ in spe: ꝓsolamur in re. Cū trāsierit spes: vt gemitu gaudium veniet ęternū: vbi non opus erit ꝓsolatiōe: qz nulla miseria sauciabimur. Quare aūt velut ꝓsolati ait: & non ait ꝓsolati: Non semp quasi ad similitudinem ponit hoc verbum: sicut: qō dicim⁹ aliqñ ad ꝓphetatez referr̄: aliqñ ad similitudinē: Modo ad ꝓphetatem relatum est. Sz exempla nobis etiā vt cōmuni locutiōe hoīm danda sunt: vt facile intelligat quō dicim⁹: Sicut vixit pater: ita & fili⁹: Ad similitudinē hoc dicimus: Et sicut pec⁹ mozit: ita homo mozit: Ad similitudinez hoc dicit. Quādo aūt hoc dicimus: Fecit sicut vir bonus: nunqd non est vir bonus: sed similitudinē habet viri boni: Fecit tāq̄ iustus: Hoc tanq̄ non negat eum iustum esse: ꝓphetatem eius ostēdit. Fecisti sicut senator: Ergo non sum senator si dicat: imo quia es: sicut senator fecisti: Et quia iust⁹ es: sicut iustus fecisti: & quia bonus es: sicut bon⁹ fecisti. Ergo quia & isti vere ꝓsolati erant: sicut ꝓsolati gaudebāt: id est magnū erat gaudiū ipsoꝝ tanq̄ ꝓsolatoꝝ. Illo ꝓsolante mozituros q̄ moztu⁹ est. Oēs em̄ mozi gemim⁹: Cōsolat⁹ est ille qui moztuus est ne mozi timerem⁹: Prior resurrexit vt haberem⁹ qō sperarem⁹. Quia ḡ prior resurrexit: spem nobis vēdit: qz in miseria positi spe ꝓsolati sum⁹. Hinc gaudiū magnū: Et ꝑuertit dñs captiuitatē nr̄az: vt iam ō captiuitate viā teneam⁹: et eam⁹ ad patriā. Jam ḡ redempti in via nō timeamus insidiātes hostes nr̄os. Ideo em̄ redemit nos: vt nō audeat hostis insidiari nobis: sit vē via non recesserim⁹. Ipse em̄ chr̄ist⁹ factus est via. Vis non pati latrones: Ait tibi: Viā tibi strauī ad patriā: noli ō via recedere. Talē viā muniui: vt latro ad te nō audeat accedere. Tu ab illa noli recedere: & latro ad te nō audet accedere. Ambula ḡ in chr̄isto & canta: gaudens canta tanq̄ ꝓsolat⁹: quia ille te ꝓcessit qui iussit vt sequaris. ¶ Tunc repletū est gaudio os nr̄m: & lingua nr̄a exultatiōe. Os fratres mei qō habem⁹ in corpore quō replet̄ gaudio: Nō solet impleri: nisi aqua aut cibo: aut potu: aut aliq̄ re tali missa in os. Implet̄ aliqñ os nostrū: & pl⁹ est qō dicim⁹ sanctitati vestrę: Qñ os plenū habem⁹ loqui non possum⁹. Habem⁹ autē intus os: id est in corde: vnde quicqd ꝓcedit: si malū est inqnat nos: si bonū est mūdat nos. De ipso em̄ ore audistis: dū euangeliū legeret. Insultabāt em̄ iudei dño: qz discipuli eius non lotis manib⁹ māducabant. Illi in vanū sultabant qui mūdiciam foris habebāt: & intus maculis pleni erant. Illi insultabant quoꝝ iustitia non erat: nisi in oculis hominū: Dñs autē quęrit mūdiciam nostrā interiorem: Quę si fuerit: necesse est vt & ḡ foris sunt mūda sint. Mundate inqt quę intus sunt: & ḡ foris sunt mūda erunt. Ipse dñs dicit alio loco. Verum date elemosynas: & ecce omnia munda sunt vobis. Unde autē ꝓcedit elemosyna: De corde. Si em̄ manū porrigas: nec in corde miserearis: etiam si non habeas qō porrigas manu: acceptat ꝑus elemosynam tuam. Illi autē iniqui foris quęrebāt mūdiciam. De talibus erat etiam ille pharisęus qui invitauerat dñm: quando accessit mulier quę in ciuita te peccatrix erat & famosa: quę lachrymis lauit pedes dñi: tersit capillis: vnxit vnguēto. Pharisęus ḡ qui inuitauerat dñm: & mūdiciam non habebat nisi fozinsecus corpozis: corde autem plenus erat iniquitate & rapina: dixit apud semetipsum: Iste si eēt ꝓpheta: sciret quę mulier illi accessit ad pedes. Undę nouerat vtrum sciret an nesciret: Sed ideo eum nescire arbitratus est: quia non a se eam repulit. Si em̄ accessisset ad ipsum pharisęū talis mulier: ille ꝙ mūdiciam tenebat quasi in carne exufflaret: repellaret: abūceret: ne īmunda tangeret mundū: & ꝓfanaret eius mundiciam. Quia hoc non fecit dñs: iō illuz credidit nescisse qualis mulier illi accessisset ad pedes. Dñs autem non solum illam nouerat: sed et cogitationes illius audiebat: Qz & si contact⁹ corpozis aliqd facit o īmūde pharisęe: caro dñi posset pollui cōtactu mulieris: an mulier mūdari cōtactu dñi: Permittebat aūt medicus ęgrotantē tangere medicamentū: & illa ḡ venerat nouerat medicū: & ḡ solebat in sua fornicatiōe fortasse esse frontosa: frontosioꝝ facta ē ad salutē. Irrupit in domū: q̄ non erat inuitata: & vulnera habebat: & illuc venerat vbi medicus recūbebat. Ille aūt q̄ inuitauerat medicū sanus sibi videbat: ꝓpea nō curabat. Jā ḡ sequūt in euāgelio nostr̄: quō ꝓfusus ē ipse pharisęus: cū ei ostenderet qz & illā mulierē nouerat: & cogitationē cordis ipi⁹ audierat. Sz ad id reuertamur quod modo dixim⁹ de euāgelio lectū est qō ptinet ad ꝓsentē versū: vbi dictū ē: Impletū ē gaudio os nr̄m: & lingua nr̄a exultatiōe. Quęrim⁹ em̄ qō os & ḡ lingua: Ut tēdat chariras vīa. Insultatū ē dño: qz nō lotis mānib⁹ discipuli ei⁹ māducarēt: Respōdit illis dom̄in⁹ sicut oportet

bat: & vocatis turbis ait: Audite omnes & intelligite: Omne quod intrat in os non coinquinat hominem: sed quod exit. Quid est hoc: Cum dixit quod intrat in os: non nisi os corporis voluit ostendere: Intrant enim cibi: & dis: & omnis creatura dei bona est: & nihil abiicien- dum quod cum gratiarum actione percipitur. In figura iudeis posita erant quedam: & immunda dicta sunt: Sed postea figurarum lux ipsa venit: & remote sunt umbre: non sumus retenti in littera: sed viuificati in spiritu: et non est impositum iugum obseruationis christia- nis quod impositum erat iudeis: quia dns dixit: Jugum enim meum suaue est: & sarcina mea leuis est. Et om- nia (ait Apostolus) munda mundis: Immundis autem et infidelib⁹ nihil est mundum: sed polluta sunt eorum & mens & scientia. Quid voluit intelligi: Mundo homini & panis & porcina munda est: immundo autem nec panis nec porcina. Immundis autem inquit & infidelibus nihil est mundum. Quare nihil est mundum: Sed polluta sunt incredulorum & mens & scientia: Quia si interius quod est: immundum est: foris quod est nihil mundum esse potest. Si ergo illis quibus interioza immunda sunt: exterioza munda esse non possunt: si vo- lueris vt exterioza munda sint: interioza mundato: Ibi est enim os quod implebit tibi gaudio: & quando taces. Quando taces enim & gaudes: os tuum clamat ad deum. Sed vide vnde gaudeas. Si de seculo gaudes: immundo gaudio vociferaris ad deum: Si vero de redemptione gaudes: quod dixit psalmus iste: Cum conuerterit dns captiuitatem sion facti sumus iocunda- ti: tunc impletur vero gaudio os tuum: & lingua tua exultatione. Manifestum est quia in spe gaudes: & ac- ceptum est gaudium tuum apud deum. In ipso gau- dio vel in ipso ore quod habemus intus: & manduca- mus & bibimus, sicut de isto ore ad refectionem cor- poris: sic & de illo ore ad refectionem cordis. Ma vn- de beati qui esuriunt & sitiunt iusticiam: quoniam ipsi saturabunt: Si autem non facit immundum nisi quod exit de ore: & hoc cum audim⁹ in euangelio non in- telligam⁹ nisi os corporis: absurdum est & nimis stul- tum: vt tunc putemus non fieri immundum hominem cum manducat: tunc autem putemus immundum si vo- mat. Dit enim dns: Non quod intrat sed quod exit coinquinat. Quando ergo manducas non fis immundus: et quando vomis efficeris immundus: Quando bibis non es immundus: & quando spuis immundus es: Quia spuis enim de ore tuo exit aliquid: quando bibis in os intrat aliquid. Quid voluit dicere dns: Non quod intrat in os: sed quod exit inquinat: Secutus eodem loco sim alium euangelistam dixit: Que sunt que procedunt de ore: vt intelligas non de ore corporis eus dixisse: sed de ore cordis. Dit enim: De corde enim exeunt cogitationes male: fornicationes: homicidia: blasphemie: Hec sunt que coinquinant hominem: Non lotis autem manibus manducare non coinquinat hominem. Illa ergo fratres mei quomodo exeunt de ore: nisi quia exeunt de corde: sicut ipse dns dicit: Non enim quia illa loquimur tunc nos maculat. Ne qs dicat: Cum loquimur de ore nro exeunt: qz verba & voces de ore nro exeunt: & quia mala loquimur: immundi effici mur. Quid si aliqs no loquatur & tm cogitet mala: Mundus e qz de ore ipius corpis nihil processit: Sz de ore cordis iam de⁹ audiuit. Ecce fres mei attendite quod dico. Homino furtum: modo noui furtum: Mundus quia noui furtum praminauit me furtum: Attendite quod dico: Ecce de ore meo exiit: & no me fecit immundum. Fur autem surgit in nocte: & nihil dicit ore: et faciendo fit immundus. Non solum autem no dicit: & et permit facinus toto silentio: & vsquadeo vocem suam timet audiri: vt nec vestigia sua velit sonare. Mun- quid ergo quia ita silet mundus est: Plus autem dico fratres mei. Ecce adhuc in stratu suo iacet: nondum surrexit vt furtum faciat: vigilat: & expectat vt noies dormiat: Jam deo clamat: iam fur est: iam immundus est: iam facinus de ore interiore processit. Qm enim facinus ex ore procedit: Quando voluntas faciendi decernit. Decreuisti facere: dixisti: Dixisti: fecisti. Si furtum non feceris foris: ille non meruit pdere cui disponebas auferre. Et ille nihil pdidit: & tu de furto damnaberis. Decreuisti occidere hoiem: dixisti in corde: sonuit do ore tuo interiore homicidium: Adhuc viuit ho: & tu homicida puniris. Quid sis enim apud deum querit: non qd noduz apparueris apud hoies. Certe g nouim⁹ & nosse debem⁹ & tenere: qz e os cordis: est & lingua cordis. Jpm os implet gaudio: in ipso ore intus oramus deum qm labia clausa sunt & patet conscientia. Silentium est & clamat pectus: Sz auribus dei: Non hois sed dei. Securus g esto: Ille audit qui miserek. Et rursus quado nemo hominum audit mala si procedunt de ore tuo: noli esse securus: quia ille audit qui damnat. Susanna in audiebatur ab iniustis iudicib⁹: tacebat & orabat: Os ei⁹ non audiebat ab hoibus: cor eius clamabat ad deum. Munqd qz vox eius ore corporis non processit: propterea exaudiri no meruit: Exaudita e illa: & quado orauit nemo hominum sciuit. Ergo fratres quid habeam⁹ in ore interiore cogitare: Ibi videte ne qd mali dicat int⁹: & nihil mali facit foris: No pot enim fieri ab hoib⁹ foris: nisi qd dictum fuerit int⁹. Custodi os cordis a malo: & inocēs eris: innocēs erit lingua corpis tui: inocētes man⁹ erūt: etiam pedes innocētes erūt: oculi inocētes erūt: aures inocētes erūt: Dia membra tua iusticie militabūt: qz impator iust⁹ tenuit cor. ¶ Tūc dicēt int gentes: magnificauit dns facere cum eis. ¶ Magnificauit dns facere nobiscum: facti sum⁹ iocundati. Videte fres si modo sion no illud dicit inter gentes p totuz orbem terrarum: videte si no ad ecclesiam currit. In toto orbe terrarum precium nostrum accipit: Amen respondetur. Dicunt ergo inter gentes hierosolymitani captiui: hierosolymitani redituri: pegrini: suspirantes patrie sue. Quid dicūt: Magnificauit dns facere nobiscum: facti sum⁹ iocundati. Munqd ipsi secum fecerūt: Ipsi male secum fecerūt: qz sub peccato se vendiderūt. Redemptor venit: & bn cum illis fecit: et magnificauit dns facere cum eis: Magnificauit dns facere nobiscum: facti sum⁹ iocundati. ¶ Conuerte domine captiuitatem nostram: sicut torrens in austro. Quid sit hoc attendat charitas vra. Jam dixerat: Cum conuerterit dns captiuitatem sion Quasi o preterito loquebat: Sz solet fieri vt o preterito loquēs: futura prenūciet prheta. Ma qsi de preterito loquebat cum in alio psalmo diceret: Foderūt man⁹ meas & pedes meos: dinumerauerunt omnia ossa mea. Non dixit: fossuri sūt: no dixit dinumerabūt: non dixit diuident sibi vestimenta mea: non dixit

Concor. de pe. dis. j. Si ppter

Dan. 13.

Ar. Nerantes

Psa. 2.

super vestimētū meū mittent sortē. Futura eñ erāt et quasi facta cantabāt. Omnia eñ quę futura sūt: veo iam facta sunt. Hic ergo cum diceret: Cū conuerterit dñs captiuitatē sion: facti sumus velut ꝓsolati: Tunc repletum est gaudio os nostrū: ꝛ lingua uostra exultatione: Qō vt ostenderet se figura pręteriti futura cogitare: ait: Tunc dicent inter gentes. Dicent iam de futuro est: Magnificauit dñs facere nobiscū: facti sum⁹ iocūdati ō ꝓterito. Tūc cū cāta bāt futura erāt: ꝛ nūc videt ꝓsentia: Ergo orat tāq̄ de futuris: q̄ futura tanq̄ ꝓterita ꝓcinebat: Cōuerte dñe captiuitatē nostrā. Nondū erat ergo ꝓuersa captiuitas: qz nondū redemptor aduenerat. Ergo qñ cantati sunt psalmi: quod orabāt tunc: iam factū est. Conuerte dñe captiuitatē nostram sicut torrēs in austro. Sicut ꝓuertunt torrentes in austro: sic cō uerte captiuitatē nostraz. Quę rebat q̄d sit: sed patebit modo adiuuāte dño: ꝛ vestris oratiōib⁹. Quodam loco dixit scriptura: cum pręciperet ꝛ moneret ecclı.3. ō opib⁹ nr̄is bonis: Ait eñ: Sicut glacies in sereno ita soluet pctā tua. Ergo pctā ligabant nos: Quomodo ? Quō frigus ligat aquam ne currat. Et illigati frigore peccatoꝝ gelauim⁹. Auster autem calidus ventus est. Qñ flat auster liquescit glacies: et implentur torrentes. Torrētes aūt dicunt flumina hyemalia. Magno eñ impetu repentinis aq̄s impleta currunt. Belauera⁹ ergo in captiuitate: constringebant nos peccata nostra: flauit auster spirit⁹ sanctus: dimissa sunt nobis peccata: Soluti sum⁹ a frigore iniq̄tatis: tanq̄ glacies in sereno soluūt peccata nostra: Curram⁹ ad patriam quasi torrentes in austro. Diu eñ laborauim⁹ ꝛ laboram⁹: etiam facientes bene. Nam ipsa vita humana quā ingressi sumus misera est: laborib⁹ plena: doloꝛib⁹: periculis: erumnis: temptationib⁹. Nolite seduci gaudio rex humanarū: flenda in rebus hūanis aduertite. Poterat ridere pr̄ius puer qui nascit? Quare a fletu incipit viuere? Ridere nondū nouit: quare plorare iā nouit? Quia cępit ire in istam vitam. Sed si de illis captiuis est: hic flet ꝛ gemit: sed veniet gaudiū. Sequitur eñ. ¶ Qui seminant in lachrymis: in
Act.† exultatione †gaudio metēt. In ista vita quę plēa est lachrymis seminem⁹. Quid semiabim⁹? Opa bona. Opa misericordię semina nostra sūt. De quib⁹ seminibus
Gal.6. ait apl's: Bonū autem facientes nō deficiam⁹: tpe
Ibidem eñ pr̄io metem⁹ infatigabiles. Itaq̄ dū tempus habem⁹ operemur bonū ad oēs: maxime aūt ad domesticos fidei. Loquēs itaq̄ ō ipsis elemosynis q̄d ait: Hoc aūt dico: Qui parce seminat parce ꝛ me-
2.Cor.9. tet: Ergo q̄ multū semiat multū metet: Qui parce seminat pce ꝛ metet: ꝛ qui nihil seminat nihil metet. Quare desideratis latos fundos: vbi mlta semia seminetis? Latior vob nō ē vbi seminetis q̄s christ⁹ q̄ in se voluit semiari. Terra via ecclesia est: seminate q̄tū potestis. Sz parū habes vñ facias. Habes voluntatē: Quō nihil eēt qō habes: si nō adesset bona volūtas: sic ꝛ qz nō habes: noli esse tristis si ē tibi bona volūtas. Quid eñ semias? Misericordiā. Et q̄d metis? Pacem. Nunq̄d autem dixerit angeli: Pax
Luce.2. diuitib⁹ hoibus in terra? Sed pax in terra hoibus bonę volūtatis. In vidua mag volūtas. In zacheo
Luc.19. magna volūtas: in zacheo charitas magna: Suscepit dūm hospitio: gaudens susc̄epit: ꝛ dimidiū patrimonij sui pauperib⁹ ꝓmisit se daturū: ꝛ si cui aliq̄d abstulerat: q̄druplū redditurū: vt intelligas ꝓpter sibi eū tenuisse dimidiū: nō vt habet qō possideret: ꝛ vt habet vñ debita redderet. Magna volūtas: Multū dedit: multū semiauit. Ergo vidua illa q̄ duo mi- War.15
nuta misit parū semiauit? Immo tm̄ q̄tū zachę⁹. Diuites eñ facultates ferebat: ꝛ parē volūtatē habebat. Misit duo minuta ō tāta volūtate: ō q̄ta za- Abi supra
che⁹ dimidiū ꝓpatrimonij sui. Si attēdas q̄d dederunt: paria diuersa inuenies. Si attēdas vnde dederunt: paria inuenies. Quicq̄d habuit illa dedit: ꝛ quod habuit dedit ille. Fac aliquem non habere vel duos nummos: Est aliquid vilius qō seminem⁹: vt metamus illam messem? Est. Calicez aquę frigidę qui dederit Matth.10. Ioh. discipulo: non perdet mercedem suam. Calix aquę Ioh.4. Ioh.6. frigidę non duobus nūmis: sed gratis ꝓstat. Tamē aruī.8.b.c.15.E aliq̄n sic gratis constat vt habeat illum alius: ꝛ alī non habeat. Si ergo ille qui illum habet: dederit illi qui non habet: tantū dedit si de plena charitate dit qō dedit: tantū dedit q̄tum illa in duob⁹ nūmis: q̄tum zacheus in dimidio rerum suarū. Non enim sine causa addidit: frigidę: vt pauperem ostenderet. Ideo dixit: calicem aquę frigidę: ne quis vel inde caluaretur q̄ lignum non habuerit vnde caleficeret aquam. Calicem aquę frigidę qui dederit vni ex mūnis: non perdet mercedē suam. Quid si nec ꝫ habeat? Securus sit. Et si nec hoc habet: pax in ter- Luce.2.
ra hominibus bonę voluntatis: Tantū illud timeat ne habeat ꝛ non faciat. Si enim habet ꝛ non facit: intus gelauit. Nōdum soluta sunt peccata eius si- cut torrentes in austro: quia voluntas frigida est. Quid valent tanta bona quę possidemus? Accedit volūtas feruēs iā soluta caloze austri: ꝛ si nihil habebat: totū illi cōputat. Q̄ta sibi ꝓstant mēdici: Intēdat charitas vestra quomodo fiat elemosyna. Certe mendici sunt in quos facis elemosynam: mē- dici egent. Attēditis forte fratres vestros: si aliquo egent: tribuitis: si est in vobis christus etiam extes. Sed si illi sunt mendici qui profession̄ habēt petendi in erumna: ꝛ ipsi habent quod sibi ꝓstent inuicē: Nō illos deseruit deus vnde probentur: qz faciūt elemosynas. Iste non potest ambulare: Qui potest ambulare pedes suos accōmodat claudo. Qui videt: oculos suos accōmodat cęco. Et qui iuuenis est ꝛ sanus: vires suas accōmodat vel seni vt ęgroto: ꝛ portat illū. Ille indiget: ille diues est. Alidando ꝛ diues inuenitur pauper: ꝛ a paupere ꝓstatur illi aliquid. Venit nescio quis ad flumen: tanto delicatioz q̄to ditioz: transire non potest. Si nudatis membris transierit: frigescet: ęgrotabit: morietur. Accedit pauper exercitatioze corpore: transcit diuitem: elemosynam fecit in diuitem. Ergo nolite eos tantum putare pauperes qui non habent pecuniam. In quo quisq̄ pauper est: ibi illuz videte quia forte tu in eo diues es in quo ille pauper est: ꝛ habes vñ accōmodes. Forte mēbra tua accōmodas: et pl⁹ē q̄s si pecūiā accōmodares. Cōsilio indiget: tu plen⁹ es ꝓsilio. In ꝓsilio ille paup: tu diues es. Ece nec laboras nec aliq̄d pdis: Das ꝓsiliū: ꝛ pręstiti sti elemosynā. Nō frēs mei cū loq̄mur q̄si pauperes ad nos est: ꝛ qz nobis de⁹ dig⁹ est dare: dam⁹ inde vob: ꝛ oēs ab illo accepim⁹ q̄ solus ē diues. Sic se ergo tenet corpus christi: membra socia sic cōpin-

guntur ⁊ adunant in charitate ⁊ in vinculo pacis: cum quisq; id qđ hz prestat ei qui non habet: In eo qđ habet dives est: in eo quod ille non habet pauper est. Sic vos diligite: sic vos amate. Nolite ad vos solos attendere: sed attendite indigentes circa vos. Sed quia cum laborib⁹ ⁊ erumnis fiunt ista: in ista vita: nolite deficere. In lachrymis seminatis: in gaudio metetis. Quid en̄ fratres mei? Ipse agricola quando procedit cum aratro ⁊ portat semen: nonne aliqn̄ frigidus est ventus: ⁊ imber deterret? Attendit celum: videt tristem diem: tremit frigore: ⁊ tamē p̄cedit ⁊ seminat. Timet en̄ ne cum tristē diem attendit ⁊ expectat diem letum: ne tempus trāseat: ⁊ nō ueniat qđ metat. Nolite differre frēs mei: Semina te in hyeme: semīate bona opera: ⁊ cum plorate: qz q̄ seminat in lachrymis: in gaudio metet. Dimittit semina sua: bonā volūtatē ⁊ bona opa. ¶ Euntes ibāt ⁊ flebāt: mittētes semia sua. Quare flebant? Qz int̄ miseros erāt: ⁊ miseri erāt. Deli⁹ est frēs mei vt null⁹ sit miser: q̄ vt tu facias misericordiā. Qui en̄ vt faciat misericordiā optat esse miseros: crudelē hz misericordiā: Quō si medic⁹ vt exerceret artē suā optaret esse multos egrotos: crudel⁹ medicina esset. Deli⁹ ē vt oēs sani sint: q̄ vt exerceatur ars medici. Deli⁹ est ḡ vt oēs beati regnēt in illa patria: q̄ vt sint q̄bus impendat misericordia. Tū q̄diu sunt q̄bus impendat misericordia: nō deficiam⁹ in ista erūna mittere semia. Et si cū fletu semīnam⁹: tn̄ cū gaudio metem⁹. In illa en̄ resurrectione mortuoz recipiet quisq; manipulos suos: id est fructū semis: coronam gaudioz ⁊ exultationis. Tūc erit triūph⁹ lętantiū: ⁊ ipsi morti insultantiū: ī qua gemebat. Tūc dicēt morti: Ubi ē mors ꝑtētio tua? Ubi est mors aculeus tuus? ¶ †Sed quare iam gaudent? Quia †portant manipulos suos? Quia euntes ibant ⁊ flebant: mittentes semina sua. Quare mittentes semina sua? Quare autem hoc? Quia qui seminant in lachrymis in gaudio metent.

Isto psalmo exhortati vos fuerim⁹ maxime ad faciendam misericordiam: quia hinc ascēdit: et videtis quia ille cantat canticum graduū qui ascendit. Memētote: nolite amare descendere ⁊ non ascendere: sed ⁊ de ascensione cogitate: Quia qui descendebat de hierusalez in hiericho: incidit in latrones. Misi descenderet: non incideret in latrones. Jam ergo adam descēdit ⁊ incidit in latrones. Oēs en̄ nos adā sum⁹: Sz trāsijt sacerdos et ꝓtēpsit: trāsijt leuites ⁊ ꝓtēpsit: qz lex sanare non potuit. Trāsijt samaritan⁹ q̄dā: id est dn̄s noster ihesus christ⁹. Illi en̄ dictū est: Mone vex dicim⁹ nos samaritan⁹ es ⁊ demoniū habes? Ille aūt nō dixit: nō sum samaritan⁹: sed dixit: ego demoniū non habeo. Samarites en̄ interp̄tat custos. Si dicerer: nō sum samaritan⁹: diceret non sum custos. Et quis ali⁹ custodiret? Deinde ponēs similitudinem: Trāsijt samarites ⁊ fecit cū illo misericordiā sicut scitis. Jacebat aūt in via vulnerat⁹: qz descēdit: Trāsiens samaritan⁹ nō nos ꝓtēpsit: Curauit nos: leuauit in iumētū in carne sua: pduxit ad stabulū suū: id est ad ecclesiam: cōmendauit stabulario: id est apostolo: dedit duos denarios vnde curaret: charitatem dei ⁊ charitatem proximi. In his duobus en̄ pceptis tota lex pendet ⁊ prophetę. Dixit autem stabulario: Si quid amplius erogaueris: in redeūdo reddam tibi. Amplius erogauit apostolus: quia cum oīb⁹ apostolis pmissum esset vt accipent tāq; milites christi stipēdia a ꝓuincialib⁹ christi: ille manibus suis laborauit: ⁊ annonas suas ꝓuincialibus donauit. Oia facta sūt: Si descēdim⁹ ⁊ vulnerati sumus: ascēdam⁹: cātem⁹ ⁊ pficiam⁹ vt ꝑueniamus. 1. Cor. 4.

Explicit Tractatus de ps̄. CXXV. A

Incipit Tractatus de ps̄. CXXVI.

Inter oīa cantica q̄bus est titulus canticū graduū: iste psalmus aliquid amplius in titulo accepit: qđ additū est salomonis. Sic en̄ ꝓnotat: Cāticū graduū salomonis. Ita q; fecit nos intentos inusitatio titulus ceteris: vt queram⁹ quare sit additū salomonis. Nā q̄d sit cāticū graduū: non opus est sępe repetere. Plura en̄ hinc dicta sūt: qz cantat ascēdentis vox in affectu pietatis ⁊ charitatis ad illā supernā hierusalē: cui suspiramus q̄diu pegrinamur: ⁊ vbi lętabimur cum a pegrinatiōe redierimus. Ascēdit ad hanc oīs qui ꝓficit: cadit ab hac oīs q̄ deficit. Nec pedib⁹ ascēdere quęras: nec pedibus te descēdere putes. Amādo deū ascendis: amādo sęculū cadis. Sūt ḡ ista cāntica amantiū: ⁊ quodā sancto desiderio flagrantiū. Ardēt qui ista cantāt ex corde: quoz etiā cor ardens inuenit in moribus: in bona cōuersatiōe: in opibus ꝺm̄ ꝓcepta dei: in cōtemptu tpaliū: in charitate eternoz. Sed quare sit additū salomonis: q̄stū inspirauerit dn̄s dicā charitati vestrę. Salomon erat tēpore suo filius dauid: magnus ille p quē sancta ꝓcepta ⁊ salubria monita ⁊ diuina sacramēta spiritussanct⁹ in diuinis litteris opat⁹ est. Nā ipe salomon mulierum amator fuit: ⁊ reprobat⁹ ē a deo: Et vsq; adeo laqueus illi fuit illa cupiditas: vt a mulieribus etiaz idolis sacrificare cogeret: sicut de illo scriptura testat est. Sed si illo cadēte quę p illū dicta sūt delerentur: iudicarēt quia ipe dixerat: nō quia p illū dicta erāt. Optime igit̄ etiā hoc egit misericordia dei ⁊ spirit⁹ eius: vt quicq̄d boni p salomonē dictū est: deo tribueret: peccatū aūt homīs homī. Quid mirū qz in populo dei cecidit salomon? In padiso nō cecidit adā? Nō cecidit angelus d̄ cęlo ⁊ diabolus factus ē? Jō docemur in nullo hoīm spem esse ponendā: quia et iste salomon ędificauerat templū dn̄o: in typo q̄dez ⁊ in figura futurę ecclesię ⁊ corpis dn̄i: Un̄ dicit in euangelio: Soluite templū hoc: ⁊ in triduo excitabo illud. Quia ergo ipe ędificauerat illud templuz: ędificauit sibi templū ver⁹ salomon dn̄s noster ihesus christus: verus pacificus. Nomē en̄ salomonis interp̄tat pacificus. Est aūt ille ver⁹ pacific⁹: de q̄ dicit Aplus: Ipe ē en̄ pax nostra q̄ fecit vtraq; vnū. Ipe est verus pacificus: q̄ duos parietes e diuerso venientes in se copulauit: q̄bus factus ē lapis angularis: Uenientē populū ex circūcisione credentiū: ⁊ venientē populū ex ꝓputo gentiū ⁊ ipoz credētiū: fecit vnā ecclesiā de duob⁹ populis: ⁊ fact⁹ ē illis lapis angularis: ⁊ ideo verus pacificus: qz verus salomon. Salomon aūt ille fili⁹ dauid de muliere bersabee: rex ī israel: figurā gestabat hui⁹ pacifici quādo templū ędificauit: Ideo ne illū putes salomonez q̄ ędificauit domū deo: aliū salomonē tibi ostendēs ista scriptura sic cępit in psalmo. Heñ. 3. Esa. 14. 3. Reg. 6. Joh. 2. Eph. 2 Ibidem 3. Reg. 6.

L

Expositio psalmi.

Nisi dñs ędificauerit domũ: in vanum laborauerũt ędificãtes eam. Dñs ergo ędificat domũ: dñs iesus christus ędificat domũ suam. Laborant multi in ędificãdo: sed si non ille ędificet: in vanũ laborauerũt ędificãtes eaz. Qui sunt isti qui laborant ędificãtes? Omnes q̃ in ecclesia prędicant verbum dei: ministri sacramẽtoꝝ dei. Oẽs currim⁹: oẽs laboram⁹: oẽs ędificam⁹ mõ: ꝛ añ nos alij cucurrerũt: laborauerũt: ędificauerũt. Sz nisi dñs ędificauerit domũ: in vanũ laborauerũt ędificantes eaz. Ideo q̃sdam videtes ruere apostoli: ꝛ ꝓphe paulus ait: Dies obseruatis ꝛ annos ꝛ mẽses ꝛ tpa: timeo vos ne forte sine causa laborauerim ĩ vobis. Quia nouerat se intus a dño ędificari: plangebat istos: qz sine causa laborauerat in eis. Nos g̃ loquimur foris: ille ędificat intus. Quõ audiat nos aduertim⁹: quid cogitetis ille solus nouit qui cogitationes vestras videt. Ipse ędificat: ipse monet: ipse terret: ipse intellectũ aperit: ipse ad fidez applicat sensuz vestrum: Et tamẽ laboramus ꝛ nos tanc̃ operarij: sed nisi dñs ędificauerit domũ: in vanũ laborauerũt ędificãtes eam. Que aũt domus dei: ipsa ꝛ ciuitas. Domus enĩ dei populus dei: quia domus dei templũ dei. Et quid dicit Apostolus? Tẽplum enim dei sanctum est: quod estis vos. Omnes autem fideles qui sunt dom⁹ dei: non solum qui modo sunt: sed ꝛ qui ante nos fuerũt: ꝛ iam dormierũt: et qui post nos futuri sunt: adhuc q̃ nasci habent in rebus humanis vsq̃ in finẽ sęculi: cõgregati in vnũ fideles innumerabiles: sed deo numerati: de quib⁹ dicit Apostolus: Nouit dñs qui sunt ei⁹: grana illa q̃ modo gemũt inter paleas: que massam vnam factura sunt qñ area in fine mũdi fuerit ventilata. Omnis ergo numer⁹ fideliũ sanctoꝝ ex hominib⁹ cõmutãdoꝝ vt fiant ęquales angelis dei: adiuncti etiam ipsis angelis q̃ modo non ꝑegrinant: sed expectãt nos qñ a ꝑegrinatione redeamus: omnes simul vnã domũ dei faciunt: ꝛ vnã ciuitatẽ: ipsa est hierusalẽ: Habet custodes. Quõ habet ędificãtes: laborantes: vt ędificet: sic habet ꝛ custodiẽtes. Vaz ad custodiam pertinet qđ dicit Apostol⁹: Timeo ne sicut serpẽs euã seduxit astucia sua: sic ꝛ vestre mẽtes corrumpãtur a castitate: que est in christo. Custodiebat: cautꝰ erat: vigilabat q̃tum poterat super eos quib⁹ prę erat. Et episcopi hoc faciunt. Nam ideo altioꝝ locꝰ positus est episcopis: vt ipsi superintendãt: ꝛ tãc̃ custodiant populũ. Nã ꝛ grece qđ dicit episcop⁹: hoc latine supintentoꝝ interptatur: qz superintẽdit: quia desuper videt. Quõ enĩ vinitori altioꝝ fit locꝰ ad custodiẽdam vineã: sic ꝛ episcopis altioꝝ locus factus est. Et de isto alto loco piculosa reddit ratio: nisi eo corde stemus hic: vt humilitate sub pedibus vestris simus: ꝛ pro vobis oremus: vt q̃ nouit mentes vestras ipse custodiat: quia nos intrantes vos ꝛ exeuntes possum⁹ videre: Vsqz adeo aũt non videmus qđ cogitetis in cordib⁹ vzis: vt neq̃ qđ agatis in domib⁹ vzis videre possim⁹. Quõ g̃ custodim⁹? Quõ hoies: q̃tũ possum⁹ q̃tũ accepim⁹. Et qz nos sicut hoies custodim⁹: ꝛ pfecte custodire nõ possumus: ideo sine custode remanebit? Absit. Nã vbi ẽ ille de q̃ dicit: Nisi dñs custodierit ciuitatez: †in vanũ laborãt q̃ custodiũt eã: Laboram⁹ in custodiẽdo: sed vanus est labor noster: nisi ille custodiat qui videt cogitatiões vzas. Custodit ille cũ vigilatis: custodit ꝛ cum dormitis. Ille enĩ dormiuit in cruce semel ꝛ surrexit: iam non dormit. Esto te israel: qz non dormit neq̃ dormitabit q̃ custodit israel. Eia frẽs si volum⁹ ſ̃ vmbza alarũ dei custodiri sum⁹ israel: Custodim⁹ enĩ vos ex officio dispẽsatiõis: ſ̃ custodiri volum⁹ vobiscũ: Tanc̃ vobis pastoꝛes sum⁹: ſ̃ sub illo pastoꝛe vobiscũ oues sum⁹. Tanc̃ vobis ex hoc loco doctoꝛes sumus: sed sub illo vno magistro in hac schola vobiscũ condiscipuli sumus. Si volum⁹ custodiri ab illo qui humiliat⁹ est ꝓpter nos: ꝛ exaltat⁹ est ad custodiẽdos nos: humiles simus. Nemo sibi arroget aliquid: nemo habet aliquid boni: nisi ab illo acceperit qui sol⁹ bonus est. Qui autem sibi voluerit arrogare sapientiam: ꝛ illuminet illum. Si autem anteq̃ veniat in illum sapientia: putat se esse sapientẽ: ante lucem surgit: ꝛ ambulat in tenebꝛis. Et quid audit in isto psalmo? †In vanum est vobis ante lucem surgere. Quid est: in vanũ est vobis ante lucem surgere: Si surgatis anteq̃ surgat lux: necesse est vt in vanitate remaneatis: quia in tenebꝛis critis. Surrexit lux nostra christus: bonũ est tibi vt surgas post christum: nõ surgas ante christũ. Qui surgũt añ christũ: Qui se volũt ꝓponere christo. Et q̃ sũt q̃ se volũt ꝓponere christo: Qui volũt ħ excelsi esse: vbi humilis ille fuit. Sint g̃ ħ humiles: si volũt ibi eẽ excelsi vbi christus excelsus ẽ. Ait enĩ de his q̃ illi adheserãt fide: inq̃b⁹ ꝛ nos sum⁹: si ꝛ nos puro corde in illũ credim⁹: Pater inq̃t: quos mihi dedisti: volo vt vbi ego sũ: et ibi ipi sint mecũ. Magnũ donũ: magna gra: magna ꝓmissio: frẽs mei: Et q̃s nõ vult esse cũ christo vbi est christ⁹? Sz iam excelsus christus ẽ. Quis ibi esse vbi ẽ excelsus: Esto hũilis vbi ꝛ ille humilis fuit. Propterea illis dicit ipsa lux: Non est discipulus super magistrum: nec seruus super dñm suũ. Qui volebãt discipuli esse sup mgrm: ꝛ serui volebãt esse sup dñm suũ: ante lucẽ volebãt surgere: ꝛ in vanum ibãt: qz nõ post lucẽ ibãt. Illis g̃ dicit iste psalmus: In vanũ est vobis ãte lucẽ surgere. Tales erãt filij zebedei: q̃ anteq̃ hũiliarẽt fim passionez dñi: iã sibi loca eligebãt vbi sederẽt. Vbi? vn⁹ ad dexterã: alt⁹ ad sinistrã. Añ lucẽ volebãt surgere: ideo in vanũ ibãt. Reuocat illos dñs ad humilitatẽ cũ hoc audiret: et ait illis: Potestis bibere calicẽ quẽ ego bibitur⁹ sũ: Ego veni humilis eẽ: ꝛ vos ante me vultis eẽ excelsi: Quo ego eo: illuc sequimini ait. Nam si hac vultis ire quo ego non eo: in vanũ est vobis ante lucẽ surgere. Et petrus ante lucez surrexerat: qñ ꝛ filiũ dño dare volebat: vt nõ pateret ꝓ nobis. Dixerat enĩ ille de passiõe sua in qua salui futuri eram⁹: de ipsa humilitate: Humil⁹ enĩ passus ẽ. Cũ ergo ō passione sua futura diceret: expauit petrus: q̃ illũ paulo añ dixerat filiũ dei: timuit ne mozeret: ꝛ ait illi: Absit a te dñe: ꝓpit⁹ esto tibi: nõ fiet istud. Añ lucẽ volebat surgere: ꝛ luci consilium dare. Sed quid fecit dominus? Fecit illum vt post lucem surgat. Redi post me sathanas. Ideo enĩ sathanas: quia ante lucem vis surgere: redi post me vt ego prędecedam: tu sequaris: Quo ego eo: illuc eas: non quo tu vis ire illuc me velis ducere. Ergo illis qui volebant ante

Bal. 4

D

1. Corinth. 3.

2. Timoth. 2.
Matth. 3.

*2. Corinth. 11.

E

Al. † frustra vigilat qui custodit eam.

F

Al. Damnabulat in tenebꝛis.

G

Ibidem

Matth. 16.

Ibidem

b lucē surgere dicit psalmus: Invanū est vobis ante lucem surgere. Et qñ surgimus: Cum fuerimus humiliati. Surgite posteaq̄ sedistis. Surrectio exaltationē significat: sessio humilitatem significat. Alijs locis intelligitur sessio ī honore iudicādi: alijs locis humilitatē ostendit. Quō in honore iudicādi duodecim sedes iudicantes duodecim tribus israel. Quō in signo humilitatis Hoza sexta dñs fatigatus sedit ad puteū. Fatigatio dñi: infirmitas dñi fuit: infirmitas virtutis: infirmitas sapientię: sed ipa infirmitas humilitas. Ergo si sedit ex infirmitate: sessio illa humilitatē significat. Et ipa sessio ipius: id est humilitas ipsius: ipsa nos fecit saluos: qz qō infirmū est dei: fortiꝰ ē q̄m hoīes. Ideo dicit in q̄dā psalmo: Dñe tu cognouisti sessionē meā et resurrectionē meā: id ē humilitatē meā et exaltationē meā. Quid ergo vos ante lucem vultis exaltari o filij zebedęi: Sic eñ loquamur: et ipsos potius nominemꝰ: q̄ nō nobis īrascunt: quia ideo de illis ista conscripta sunt: vt alij cauerent supbiam: in qua ipsi corrccti sūt. Quid ergo vultis ante lucē surgere: invanū est vobis. Exaltari vultis añq̄ humiliemini: Dñs ipse vester q̄ est lux vestra: humiliatus est vt exaltaret. Audite Paulū dicentē: Qui cū in forma dei esset: non rapinaz arbitratus est esse equalis deo. Quare illi nō erat rapina: Quia naturā erat: qz ad hoc natꝰ erat vt esset equalis illi a q̄ genitus est. Sed q̄d fecit: Propter nos semetipm exinaniuit formā serui accipiens: in similitudinē hoīm factꝰ et habitu inuentꝰ vt hō: Humiliauit semetipm factꝰ obediēs vsq̄ ad mortē: mortē aūt crucis. Hęc est sessio ipi. Sz audi resurrectionez: Propt̄ q̄ et deꝰ illū exaltauit: et donauit illi nomē q̄ est sup oē nomē. Jam vos ad illud nomen festinatis: surgite: sed posteaq̄ sedistis. Surgere vultis: sed primo sedere: Et surgēs ab humilitate venis ad regnū. Nā si pceperis regnū: cadis a regno anteq̄ surgas. Potestis bibere inquit calicem quez ego bibiturꝰ sum: Et illi: Possumꝰ. Et ille: Calicē inq̄t meū bibetis: sedere aūt ad dexterā vel ad sinistrā meam ait: non est meū dare vobis: alijs paratum est a patre meo. Quid est: non est meū dare vobis: Non est meum dare supbis: Hoc enim adhuc erant. Sed si vultis illud accipe: nolite esse q̄ estis. Alijs paratum est: vos alij estote: et vobis paratū est. Quid ē alij estote: Prius humiliamī: quia iam vultis exaltari. Intellexerūt ergo humilitatē futurā sibi: et corrccti sūt. Ergo et nos hoc audiamꝰ: qz hoc dicit psalmꝰ iste: surgite posteaq̄ sedistis. Sed ne quis putet se ad hoc sedere vt honoret: vt ostenderet quia sessione ista humilitatem voluit cōmendare: ne quis se putaret iussū esse sedere: aut ad iudicandū: aut ad epulandū et gaudendū: et maiorem supbiam ibi quereret: in significationē humilitatis addidit: Qui mānducatis panē doloris. Illi ergo manducāt panem doloris: qui gemunt in ista pegrinatione. Ipsi sunt in cōualle plorationis. Ascensiones enim facit deus in corde. Sed vbi illas disponit: Ascensiones inquit in corde eius disposuit. Quis: Deꝰ. Si ascensiones in corde: ideo cantāt canticum graduū. Humiliemur in secu lo: vt ascendamus. Quō: Corde. Quia ipsa ascēsio ī cordibꝰ: a cōualle ploratiōis surgit. In conuallę inquit ploratiōis. Quomodo erecti sunt montes: sic sederūt cōualles. Cōualles eñ dicunt loca depressa terrarū: Colles eñ eminētiora loca: minus tamē q̄m montes. Multum excelsa loca terrarum: montes dicuntur. Parum est: Non ait a colle surgite: nec ait a campo: sed a cōualle: vt sit aliquid humilius q̄m campus est. Si ergo in conuallę plorationis mānducas panem doloris: et dicis: Facte sunt mihi lachrymę meę panes die ac nocte dū dicit mihi q̄tidie vbi est deus tuꝰ: Bene surgis: qñ sedisti. Et quasi diceres: qñ surgimꝰ: Modo iubemur sedere: qñ erit nra surrectio: Qñ fuit dñi: Ad eū attēde q̄ te pcessit. Nam si nō ipsum attendis: invanū est tibi ante lucez surgere. Ipse qñ exaltatꝰ est: Cum mortuus est. Ergo et tuam exaltationē pmortē spera: in resurrectionē mortuoꝝ spera: qz ille resurrexit et ascendit. Sed vbi dormiuit: In cruce. Quādo dormiuit in cruce signū gestabat: imo implebat q̄ significatū erat in adam: quia cum dormiret adā costa illi detracta est: et eua facta est. Sic et dñs cum dormiret in cruce: latus eius lancea pcussum est: et sacramenta pfluxerunt: vnde facta est ecclesia. Ecclesia enim coniunx dñi facta est de latere: quō eua illa facta est de latere. Sed quō illa non est facta nisi de latere dormientis: sic ista nō est facta nisi de latere dormientis. Si ergo ille non resurrexit nisi mortuus: tu exaltationē speras nisi post hāc vitā: Sed vt doceat te iste psalmꝰ: quasi interrogares qñ surgā: fortassis prꝰ q̄m sedero. Cū dederit: inquit: somnū dilectis eius. Dat hoc ergo de: Cū dormierint dilecti eiꝰ: tūc surgēt dilecti eiꝰ: id est christi. Omnes eñ surgent: sed non quō dilecti eius. Omniū est eñ resurrectio mortuoꝝ. Sz q̄d ait apostolus: Omnes quidem resurgemus: sed nō omnes īmutabimur. Resurgunt illi ad pęnas: resurgimus nos quō resurrexit dñs noster: vt sequamur caput nostrū: si membra ipsius sumus. Si autem membra eius sumus: tunc sumꝰ dilecti eius: tūc ad nos pertinet illa resurrectio quę pcessit in dño: vt lux surrexerit ante nos: nos post lucem: qz invanum est nobis ante lucem surgere: id est altitudinez quęrere anteq̄ moriamur: cum christus lux nostra non sit exaltatus in carne: nisi posteaq̄ mortuꝰ est. Constituti ergo mēbra eius: et in membris eius dilecti eius: cum somnū acceperimꝰ: tunc surgemus in resurrectiōe mortuoꝝ. Unꝰ resurrexit: iam non moriturus. Resurrexit lazarus sed moriturus: resurrexit filia archisynagogi sed mortura: resurrexit filius viduę sed moriturus: Resurrexit christus nō moriturus. Audi apostolū: Christꝰ resurgēs ex mortuis iam non moritur: et mors ei vltra non dominabit. Talem spera resurrectionē: et propter hoc esto christianus: non propter felicitatem terrę huius. Nam si propter felicitatem vitę huius vis esse christianꝰ: quando illa lux tua non hic quęsiuit mundanam felicitatem: ante lucem vis surgere: necesse est vt in tenebris perseueres. Mutare: sequere lucem tuam: Qua resurrexit: surge. Sede prius: et sic surge cuz dederit somnū dilectis eiꝰ. Quasi quereres iterum: quibus dilectis: Ecce hereditas dñi filij merces fructus ventris. Qñ dicit fructꝰ ventris: parturiti sunt filij isti. Est q̄dā mulier in qua spūaliter oñdit q̄ dictū ē eue: In gemitu pturies. Parit eñ ecclia filios pīūx christi: Et si parit: pturit. In cuꝰ

b Psa. 126.

Deut. 32.

Psa. 83.

Psa. 47. L

Gen. 2.

Joh. 19.

Al. finis.

1. Cor. 15.

Joh. 11. Matth. 9.

Roma. 6.

Gen. 3.

figura etiã eua mater viuoꝝ appellata est. In mem/
Gal.4. bris parturientis erat ille q̃ dicebat: Filioli mei q̃s iterum parturio: donec christus formetur in vobis. Sed nõ frustra parturiuit: nec frustra peperit. Erit semẽ sanctũ i resurrectõe mortuoꝝ: Abũdabũt iusti q̃ diffusi sũt mõ toto orbe terꝝ. Genuit illos ecclia: parit illos ecclia. In illa aũt resurrectiõe mortuoꝝ apparebit ptus ecclie: trãsiet dolor et gemit⁹. Et q̃d dicet: Ecce hereditas dñi: filij merces: fructus ventris. Huius fructus ventris: nõ hic fruct⁹. Merces huius: fruct⁹ vẽtris. Quę est ipa merces: Ipa merces resurgere a mortuis. Quę est ipa merces: Surgere posteaq̃ sediſti. Quę ẽ ista merces: Letari posteaq̃ manducasti panẽ doloris. Cui⁹ ventris: Ec-
Gen.25. clesię: In cuius ventre: qz ei⁹ typum rebecca gestabat: duo illi gemini tanq̃ duo ppli luctabant. Una mater in visceribus suis: dissentiẽtes fratres nondũ natos cõtinebat. Pulsabãt materna viscera discordijs internis: Gemebat illa: vim patiebatur: sed pariens discernebat q̃s geminos prægnans ptulerat. Sic t mõ fratres q̃diu gemitus datus est ecclesię: q̃diu parturit ecclesia: ipsi sunt intus et boni et mali. Fructus aũt ventris in iacob erat: qz ipm dilexit
Malach.j. mater. Jacob dilexi dicit t ꝺ̃us: esau aũt odio ha-
Roma.9. bui. Ambo ꝺ̃no vtero ꝓcesserũt: vnus amari meruit: alius reprobari. In dilectis ergo eius fructus erit. Ergo merces fruct⁹ ei⁹ ventris. Sicut sagit
Ps.126. te i manu potẽtis: ita filij excussoꝝ. Unde em̃ facta est hereditas ista fratres: Uñ facta est tam multa hereditas: ꝺ qua dicit habet in fine: Ecce hereditas dñi filij merces fruct⁹ ventris: Excussi sunt quidã ꝺ manu dñi tãq̃ sagitte: et ierunt longe: t totam terrã impleuerũt: vñ pullulant sancti. Nã ipsa
Ps.2. est hereditas ꝺ qua dicit: Postula a me t dabo tibi gẽtes hereditatẽ tuã: t possessionẽ tuã terminos terrę. Et quõ ipa possessio ptendit et crescit vsq̃ ad fines terrę: Quia sicut sagitte in manu potẽtis: sic filij excussoꝝ. De arcu excutiunt sagitte: et quanto fortioꝝ excusserit: tãto longius vadit sagitta. Quid aũt forti⁹ excutiente dño: De arcu suo mãdat apostolos suos: Nõ potuit eẽ residuũ q̃ nõ pueniret sagitta a tam forti excussa: puenit vsq̃ ad fines terrę. Ideo non vltra: qz nihil est vltra generis humani. Nam tantas vires ille habet: vt etiã si vltra esset q̃
P ptenderet sagitta: excuteret illuc sagittã. Sic autem sunt et filij excussoꝝ: quõ t illi excussi. Quęsitum est em̃ ꝺ hoc verbo etiã ab his q̃ ante nos ista tractarunt: quare filij excussoꝝ dicti sunt: vel q̃ sunt intelligendi filij excussoꝝ: Et quibusdã visum est sicut mõ dixi: filios excussoꝝ: filios esse apl̃oꝝ. Intẽdat paulum charitas vestra. Quęsitũ est q̃re excussi dicti sunt apl̃i: Dictũ est a quibusdã: ideo illos appellatos
Matth.jo. excussos: qz ꝓcepit eis dñs: Si exieritis ꝺ ciuitate in q̃ nõ audiũt vos: excutite puluerẽ ꝺ pedib⁹ vẽis. Sed ait alĩ⁹: Nõ g̃ filij excussoꝝ dici ꝺbuerũt: sed filij excutientiũ. Excutiẽtes em̃ illos fecit dñs t intelligi voluit q̃b⁹ dixit: Excutite puluerẽ ꝺ pedib⁹ vẽis: nõ excussos: Subtiliter quidẽ quasi cõtradicere voluit ꝓcedẽti sentẽtię: ille a q̃ ia ista tractata t dicta erãt: Ueruntñ nos ẽtum adiuuat dñs q̃rentes
Ibidem quõ recte dici potuerint etiã excussi: quibus ait dominus: Excutite puluerẽ ꝺ pedibus vestris: inuenimus nõ absurde dici potuisse. Quis em̃ ipi excute-

rẽt: seipos excutiebãt. Hoc dico: Qui excutit: aut: se excutit: aut aliq̃d aliud. Si aliquid aliud excutiat excutiẽs est: excussus nõ ẽ. Si aũt se excutiat: t excutiẽs ẽ t excussus. Intẽdite: h̃ plani⁹ dicã si potuero. Si aliud excutiat: excutiẽs ẽ ñ excussus: Si ab alio excutiat: excussus est nõ excutiens. Si aũt excutiat seipm: excutiẽs est: qz excutit se: et excussus: qz excutitur a se. Quęritur ergo quos excusserint apostoli: vtiq̃ seipos. A pedib⁹ em̃ suis puluerẽ excusserunt. Sed ait aliq̃s: Nõ se excusserũt: sed puluerem. Hoc plane nec calumniose dicit. Duobus em̃ modis dicimus aliq̃d excuti: siue illud q̃ inde excutit: siue illud vñ excutit. Nam et excussus est puluis dicim⁹: et excussa est vestis. Tenẽt aliq̃ et excutiunt vestem: et exit inde puluis q̃ inhęserat. Quid dicis ꝺ veste: Excutere: Excussus ẽ puluis. Quid dicis ꝺ veste: Excussa est vestis. Si ergo et q̃ inde excutiendo exilit: et illud vnde exilijt q̃ inhęserat excussum dicit: et puluis excussus est: et apl̃i excussi sunt. Quare ergo nõ dicant filij excussoꝝ: filij apl̃oꝝ: Sed est alia sententia: quã ꝓtermittere nõ ꝺbem⁹. Ideo em̃ forte obscuri⁹ positũ ẽ: vt multos intellect⁹ generet: vt doctiores et ditiores discedãt homies q̃ clausũ inuenerũt q̃ mltis modis apireť: q̃s si vno mõ aptũ inuenirẽt. Dicim⁹ excuti etiã aliq̃d: vt exeat inde q̃ forte absconditũ ẽ. Aliter em̃ dicim⁹ excuti vestẽ vt excutiant inde puluerẽ: et aliter dicim⁹ excuti saccũ: vt illud q̃ intus latebat exeat. Ergo intelligo frẽs ẽtum possum filios excussoꝝ fortasse ipos apl̃os dictos filios ꝓphetaꝝ. Prophetę em̃ clausa sacramẽta et opta ꝓtinebãt: excussi sũt vt inde mãifestata ꝓcederẽt. Puta g̃ ꝓphetã dixisse ficut dixit: Agno Eis.j. uit bos possessoꝛe suũ: et asinus ꝓsepe dñi sui: israel aũt me non cognouit. Hoc mihi interim ad pñs occurrit quod ꝺ ꝓpheta dicerem: si aliud occurrisset hoc dixissem. Hoc autẽ audiens homo: si asinum t bouem: et pecora et iumenta q̃ videt cogitauerit: nescio quid intus tanq̃ inuolucro positũ forinsecus pertractauit: t q̃d ibi sit nescit. Asinus t bos: aliq̃d significant. Quid ergo dicit homini iam ꝓnuncia-re volenti: Expecta: clausum est q̃ tangis: excute inuolucrũ. Propheta nescio quid illis velaminib⁹ nominũ texit: et nescio quẽ asinũ: nescio quem bouẽ significat. Nam asinus in figura populi ꝺi: iumen tum ꝺi est: portans sessoꝛẽ dominũ ne erret in via: t bos ille de quo dicit Apl̃s: Boui trituranti os nõ j. Cor.9. infrenabis. Nunquid ꝺ bobus pertinet ad ꝺũ: qz hęc dixit: Sed ꝓpter nos scriptura dicit. Omnis ergo qui ꝑdicat verbum ꝺi: monet: obiurgat: terret: triturat aream: et bouis implet officium. Ueniebat bos ꝺ gente iudęorum: inde enim ꝑdicatores apostoli: Ueniebat et asin⁹ ꝺ gẽte ꝓpuriũ: id est a gentib⁹. Uenit enim vt portaret dominũ: Et ideo in a- Matth.21. sino sedit dominus qui nunq̃ portauerat hominẽ: qm̃ ad gentes lex nõ missa erat nec ꝓphetę. Ergo qz et dñs noster iesus christ⁹ cibaria nostra voluit esse: et ꝓpterea natus in ꝓsepio collocatus est: Cognouit bos possessoꝛẽ suum: et asin⁹ ꝓsepe dñi sui. Sed nũq̃d ista exirent: nisi saccus excuteret: Nisi ꝓphetia inuoluta: accedẽte diligẽtia discuteret: nũq̃d opta exirent ad nos: Ꝺia ergo ista clausa erant antequã veniret dñs. Uenit dñs et excussit illa clausa: et manifestata sunt: et excussi sunt ꝓphetę: et generati

sunt apostoli. Quia ergo excussis ꝓphetis generati sunt apostoli: filij sūt excussoꝝ: Jpi in manu potentis positi tanq̄ sagittę: puenerūt vsq̄ in fines terrę. Unde dici habet i fine: Ecce hereditas dñi filij mercis fructus vētris: Quia ideo de finibus terrę colligit ista hereditas: qz sicut sagittę in manu potentis: sic filij excussoꝝ: id est sic filij ꝓphetarū apostoli fuerunt quasi sagittę in manu potentis. Si potens ille porro ter excussit: si potenter excussit: vsq̄ i fines terrę puenerūt quos excussit. Beatus †homo q̄ implebit desiderij suū ex †eis. Eia fratres mei: quis replet desiderij suū ex eis: Qui nō amat seculū. Qui desiderio seculi plenus est: nō est quo intret qō illi ꝑdicaueŕt. Fūde qō portas: & capax fiere ad id qō nō habes: Jd ē desideras diuitias: nō potes implere ex eis desiderij tuū. Si aūt sic desideras: quō ceruus desiderat ad fontes aquarū: si dicit: desiderat & deficit aīa mea in atria dñi: imples desiderij tuū ex eis: nō quia iam illi possunt tale desiderij implere: sed tales imitando venis ad eū q̄ implet desiderij ipoꝝ. Nō confundet cū loquet inimicis suis in porta. ¶ Fratres in porta loq̄mur: id ē vt oēs nouerint qd loq̄mur. Qui em̄ nō vult loqui in porta: latere vult qō loquit: & forte iō vult latere quia malū est. Si fudit: in porta loquat: sicut dicit de sapientia: In portis aūt ciuitatuz audenter dicit. Quāto tpe iusticiā inocētes tenuerint: nō erubescent: Hoc ē in porta ꝑdicare. Et qs est q̄ ꝑdicat in porta: Qui ꝑdicat in christo: quia christ⁹ est porta qua intram⁹ ad illam ciuitatē. Mentioꝝ si nō ipe dixit: Ego sū ianua. Si ianua est: & porta ē. Janua em̄ dicit domus: & ianua ciuitat porta est: Porta dom⁹ ianua ē: Sed forte nō bene dicit porta: si nō bene dicit ciuitas q̄ dicta ē dom⁹. Utrūq̄ em̄ paulo ante dictum est: Nisi dñs ędificauerit domū: in vanū laborauerūt ędificantes eaz: Et ne istā domū audiendo paruū aliq̄d putares: Nisi dñs inq̄t custodierit ciuitatē: in vanū labozabit q̄ custodit eam. Illa est ergo domus quę est ciuitas. Jpa ergo habet ianuā tanq̄ domus: & habet portā tanq̄ ciuitas. Qui est g̃ ianua domus: ipe est porta ciuitatis. Ergo si christus porta ciuitatis: ille nō erubescit q̄ i christo stat & sic ꝑdicat. Qui aūt ꝓtra christū prędicat: claudit ꝓtra illū porta. Qui sūt isti q̄ cōtra christū ꝑdicant: Qui negant quia missę sunt sagittę de manu potētis: & puenerūt vsq̄ i fines terrę: & ipa ē hereditas dñi de qua dictū est: Postula a me & dabo tibi gentes hereditatē tuā: & possessionē tuā terminos terrę. Prędicatū est: auditū est anteq̄ fieret: & iam factū nolūt agnoscere. Qui disputant g̃ cōtra christū: extra portā sūt: quia suos honozes quęrūt: nō christi. Qui aūt ꝑdicat in porta: christi honoreż querit nō suū: Et ideo q̄ ꝑdicat in porta: dicit: Nolite in me ꝑsumere: nō em̄ p me sed p portā intrabitis. Illi aūt qui volūt homes in seipos ꝑsumere: nolūt eos intrare p portā: Nō mirū si claudit cōtra illos porta: & ociosi pulsent vt aperiat. Adestote ergo animo fratres etiā ꝓpter crastinū sermonē ex noua pollicitatiōe adiuuāte dño vobis reddenduz ex euangelio de columba: In cuius nomīe ꝓmisimus; in illius misericordia reddemus. Sed vt possim⁹ eē idonei redditoꝝ: ne audaces fuerimus ꝓmissoꝝ: orate pro nobis.

¶ Explicit Tractatus de pš. CXXVI.
¶ Incipit Tractatus de pš. CXXVII

Prefatio.

A Sicut dicit Aplus fratres charissimi: Spūalibus spūalia compamus: Animalis autē homo nō pcipit quę sūt spūs dei: Cauendū est ne hoies aīales nō pcipientes q̄ sūt spiritus dei: scandalizent potius in hoc psalmo q̄z ędificent. Nā breuiter q̄z eum cū cantaret audiuim⁹: Quia breuis ē: curro eū: nō tractās & legēs. Et videte qz si talia quisq̄ ꝙcupierit ꝓ magno a deo qualia cōtinet iste psalmus: & forte nō quia desertus est ab illo: & qz magis diligit non accepit: videritq̄ illa quę hic sic audiuit esse ꝑmia timentiū deū abundare illis q̄ nō timent deū: nutet gressus illi⁹ & effundant lapsu vestigia eius: & dicat in corde suo sine causa se deum timuisse: quādo illa dona nō meruit quę ꝓmisit timentibus se: insup & illi acceperunt qui eū nō solū non timuerūt: & etiā blasphemauerūt. Videte em̄ qd dicat. A 1.Cor.2

¶ Expositio psalmi.

B Eati oēs qui timent dominū: qui ambulant in vijs eius. Labores †fructuū tuoꝝ manducabis: beat⁹ es & bene tibi erit. Adhuc possumus hic & q̄z aīales beatitudinē futuri seculi cogitare. Sed videte qd sequat. Uxor tua sicut †vinea †fertilis: in lateribus domus tuę. Filij tui sicut †nouellatio oliuarum: in circūitu mensę tuę. Ecce sic benedicet homo: qui timet dñm. Quō? Ut sit vxor eius tanq̄ vinea fertilis in laterib⁹ domus eius: & filij ei⁹ circūdent in circūitu mēsam eius tanq̄ oliuarū nouellatio. Ergo ꝓdiderunt mercedē suam qui ꝓpter deū etiā vxores ducere noluerūt: Sed ait q̄ noluit ducere vxoreż: Qualiť me deus benedicet: Immo ꝛo aut sic te benedicit: aut te nō benedicit. Aperta dicta sententia est: Ecce sic benedicet hō q̄ timet dñm. Quid hoc ergo tibi vult fratres: Me desiderando tpalem & terrenā felicitatē pdamus celestē: ꝓpheta tanq̄ inuolucrū nobis ꝓsti tuit. Jnuolutrū hoc nescio qd habet intus. Demi nit autē charitas vestra cū superiozē psalmū vobis tractaremus q̄ est ante istū: incurrisse nos in quēdā versū obscurū: vbi dictū est: Sicut sagittę in manu potentis: sic filij excussoꝝ: & cū quereremus q̄ sint filij excussoꝝ: visuz esse nobis suggerēte quātū credimus dño: filios excussoꝝ apostolos esse dictos filios ꝓphetarū. Quare: Quia ꝓphetę in ęnigmatib⁹ locuti sūt: & figuris rerū tanq̄ mysterioꝝ inuolutris cooperuerūt intellectū: Qui intellectus ꝓdire non potuit ad hoies: nisi inuolucra illa exterent: Unde dicti sūt illi filij excussoꝝ: q̄ de ꝓphetis excussis ꝓ fecerūt. Ergo & nos excutiamus istū: ne p inuolutra fallamur: & tangētes qō intus est & nō videntes: ducamus forte lignū ꝓ auro: aut testā ꝓ argento. Excutiam⁹ si videt charitati vestrę: Aderit dñs vt ꝓcedat qō intus ē: maxime fratres mei quia martyrū natalicia celebramus. Quāta mala passi sūt martyres: quāta exitia: quāta tormēta: squalores carceꝝ: stricturas catenarū: seuicias ferarū: ardoreż flāmaꝝ: aculeos cōtumeliarū. Jsta oīa passi ēnt: nisi nescio B Art.†manuū tuarum quia Art.†vitis †abundans †nouelle ꝙs.126. C

qđ viderent quo se tenderent qō ad huius ſeculi fēlicitatē nō pertinet: Turpe est aūt vt natalicia martyrū celebrem⁹: hoc videlicet seruoꝝ dei ꝓtēnentiū mundū istū ꝑter sempiternā fēlicitatē: & accipiam⁹ qō hic scriptū est ꝙ ꝓsenti fēlicitate: vt cuicūqꝫ forte homini dei fideli: ciui illius hierusalem contingat etiā ducta vxore filios nō habere: dicamus: Nō timet homo iste dñm. Nā si timeret dñm: vxor eius tanqꝫ vinea fertilis esset in domo eius: nō sterilis vt nullū generaret: & si timeret dñm homo iste: filij ipius circūdarent mensam ipius tanqꝫ arbores oliuarū. Si em talia dixerimus: animales sumus: nō pcipientes quę sūt spiritus dei. Incipiamus & nos excutere: vt simus & nos filij excussoꝝ. Si em erimus filij excussorū: erimus in manu potentis tanqꝫ sagitte: & iaculabit nos de ꝑcepto suo in corda hoim nōdum amantiū: vt pcussa sagittis verboꝝ dei: amēt.

1.Cor.2

Ps.126.

D

Maz si talia illis vel cęperim⁹ ꝑdicare: filij aut ffres mei timete dominū: vt habeat filios & nepotes: vt gaudeat domus vestra: nō sagittamus vt amet illa ętna hierusalē. Remanebūt in amore terrenoꝝ vt videntes ista abundare impijs: & si nobis nō audent: in corde suo dicūt: Quare ille qui nō timet deum plenā domū habet filijs: Et forte ali⁹ dicit illi: Adhuc nescis qđ illi possit contingere. Quid si efferet illos: quia nō timet deū: & ad hoc illi plures nati sūt vt maiorē dolorē de illoꝝ morte patiat: Sed si talia dixeris: respondebit tibi & ille: Ego noui hominē impiū: paganū: sacrilegū: adoratorē idolorum: & forte nouit & verū dicit: nec vnū nouit: nec duos vel tres: quē deduxerūt ad fossam: senē: decrepitū: moz tuū i lecto suo turbę filioꝝ & nepotū. Ecce nō timuit dñm: & ꝓles fęcūdissima dom⁹ eius clausit oculos eius. Quid ad hoc dicturi sumus: Nihil illi potest euenire mali: vt efferat filios suos viuus: quando iam moztuus a filijs ad sepulchꝝ glorioſuz deductus est. Excutiamus ergo: excutiamus si volumus eē filij excussoꝝ: Exeat huc aliquid. Est enim quidaz homo qui sic benedicit: & nemo timet dñm: nisi q̄ est in membris ipius homis. Et multi homines sūt: & vnus homo ē. Multi em christiani: & vn⁹ christus. Ipi christiani cū capite suo qō ascendit in cęlū: vnus est christus. Nō ille vnus & nos multi: & & nos multi in illo vno vnū. Unus ergo homo christus caput & corpus. Qō est corpus eius: Ecclesia eius: dicente Apl'o: Quoniā mębra sumus corpoꝛ eius: & vos aūt estis corpus christi & mębra. Intelligamus ergo vocez huius hois in cuius corpe vn⁹ sumus homo: et ibi videbim⁹ ista vera bona hierusalez. Sic em dixit in fine: Ut videas bona quę sunt hierusalē. Si aūt ista bona terreno oculo attēderis: abūdantiā filioꝝ & nepotū: & fertilitatē fęcūditatēqꝫ ꝓiugis: & nō sūt bona illi⁹ hierusalez: qz bōa ista & in terra mozientiū sūt: illa terra viuentiū est. Noli valde ꝙ magno habere si habes filios mozituros: etsi nō ante te: certe post te. Vis habere filios nūqꝫ morituros: & tecū semp victuros: Esto in illius corpe ō quo dictū est: Vos aūt estis corpus christi & membza. Nā vt hoc oñderet & ipe psalm⁹: qz sic ē obscurus vt admoneat pulsari: sic coopt⁹ vt velit excuti: a plurib⁹ cępit: Beati oēs q̄ timēt dñm: q̄ ambulāt in vijs ei⁹. Multis loqt: Sz qz ipi multi vnū sūt in christo: sequit & singulariter iam dicit; Labozes fructuū tuoꝝ māducabis. Supius dixerat: Beati oēs q̄ timent dñm: q̄ ambulāt in vijs ei⁹: mō qre labozes fructuū tuoꝝ māducabis & nō māducabitis: Et qre labozes fructuū tuoꝝ: & nō labozes fructuū vestroꝝ: Tā in ꝓximo oblitus ē: qz plurib⁹ loquebat: Sz si iā excussisti: qđ tibi respōdit: Cū plures christianos appello: in vno christo vnū itelligo. Plures ḡ estis: & vn⁹ estis: Plures sum⁹: & vnus sumus. Quō plures sum⁹ & vnus sumus: Quia illi inhęremus cui⁹ mębza sumus: & quoꝝ caput in cęlo est: vt mębza sequant. Ergo ipe dscribat iā qz manifestatū est quē dscribit: Sic patebūt oīa quę sequūtur: tātū vos timete dñm & ambulate in vijs eius: et nolite zelare eos q̄ nō ambulāt in vijs eius: qñ illos videritis ēē fēlices infeliciter. Seculi em hoies infeliciter fēlices sūt: Martyres aūt fēliciter infelices erant. Erāt em erāt ad tps infelices: putabant magl ifelices q̄ erāt. Quid em dicit Apl's: Quasi tristes: semp aūt gaudētes. Quare semp: Et hic & ibi: prozsus & hic & ibi. Hic em vnde gaudemus: De spe. Ibi vnde gaudebimus: De re. Magnū gaudiū habet spes gaudētis. Et si spe gaudētes: videte quid sequit: In tribulatiōe patientes. Martyres ḡ ideo in tribulatiōe patientes erāt: qz spe gaudebāt. Sed qz nondū erat illud quod ꝓmittit: qđ dicit Apl's: Spes em quę vi Ro.8. deꝫ nō ē spes: Si aūt qō nō videmus speram⁹: per patientiā expectam⁹. Ecce quare oīa martyres pertulerūt: qz qō nō videbāt p patientiā expectabant. Illi q̄ eos occidebāt quę videbāt amabant: illi q̄ occidebant ad ea q̄ nō videbāt suspirabāt: & qō tardi⁹ occidebāt: moztal sibi fieri arbitrabāt. Ergo fratres Felix martyr & vere fēlix: & nomīe & cozona: cui⁹ hodie natalis est: ꝓtēpsit mundū. An forte qz timebat dñm: inde erat fēlix: inde erat beatus: qz vxor ei⁹ tanqꝫ vinea fertilis erat in terra: & filij ei⁹ circūdederunt mēsam eius: Oīa ista pfecte habet: & in corpe illius q̄ hic dscribit: Et qz sic ille intellexit: ꝓtēpsit ꝓfitia: vt acciperet futura. Moueritis aūt fratres nō eū passū mozte: quā alij martyres passi sūt. Cōfessus est em: dilat⁹ est ad tormēta: alio die inuentū est corp⁹ exanime. Clauserāt em illi carcerē: & corpi: nō spiritui. Quē illic parabāt torquere carnifices: absentē inuenerūt: pdiderūt sęuiciā suā: iacebat exanimis sine sē tur. Uñ & iste fēlix fratres: non tantū noīe: & ꝓmio vitę ętnę: sic ista dilexit. Ergo sic audiamus istum psalmū tanqꝫ de christo dicat: Et oñes hęrētes corpoꝛi christi & effecti mębra christi ambulemus vias dñi: & timeam⁹ dñm timore casto: timoze pmanenti Ps.18. in sęculū sęculi. Est em alius timoz quē charitas ejcludit: dicēte Johāne: Timoz nō est in charitate: & 1.Joh.4. pfecta charitas foras mittit timorē. Nō de omni timoze dicit: q̄ mittit foras a charitate. Habes enim psalmū dicentē: Timoz dñi castus pmanēs in sęculū sęculi. Alius & timoz dñi pmanet: alius excludit. Timoz q̄ excludit cast⁹ nō est: q̄ aūt pmanet: cast⁹ ē. Quis est timoz q̄ excludit: Dignamini aduertere. Aliqui ꝓterea tantuz timent: ne aliqđ mali in terra patiant: ne illis ęgritudo accedat: ne damnū: ne oz bitas: ne alicui⁹ amissio chari: ne extilū: ne dānatio: ne carcer: ne aliqua tribulatio: ꝓterea timent & ire

Ibidem.

E

1.Cor.12

1.Cor.12.

5

6

mōt. Adhuc timor iste nō est castus. Adhuc audi: Ælius nō i hac terra pati timet: sed gehennā timet: Unde terruit t dñs: Audistis cū euāgeliū legeret: Ubi vermes eor nō morięt: t ignis eorū nō extinguet. Audiūt hęc hoies: t quia vere futura sūt unpūs: timent: t cōtinent se a peccato. Habēt timorē: t timorē ꝑtinēt se a peccato. Timēt quidē: sed non amāt iusticiā. Cū aūt ꝑ timorē ꝑtinent se a peccato: fit ꝑsuetudo iusticię: t incipit qō durū erat amari et dulcescit rē: Et iā incipit homo iuste viuere ꝓptea nō quia timet pęnas: sed quia amat ęternitatez. Exclusus est ergo timor a charitate: sed successit timor castus. Quis est iste timor castus: Scōm quē debemus fratres mei intelligere qō dictū est: Beati oēs q timent dñm: q ābulant in vīs eius. Si potuero digne dicere de isto timore casto: dicā adiuuāte dño nostro iesu christo: Multi fortasse ꝺ timore casto inflāmabūtur in amorē castū: Nec possum⁹ explicare fortassis: nisi ꝓposita aliqua similitudine. Pone aliquā fęminā castam: timentē viruz: Alham pone aduiterā: t ipa timet virū. Casta timet: ne discedat vir: Adultera: ne veniat. Quid si ambo absentes sūt: Illa ne veniat: Illa ne tardet. Absens est q: dāmodo cui desponsati sumus: absens est q nob arram dedit spiritūsanctū: absens est q nos redemit sāguine suo: sponsus ē ille quo nihil est pulchri⁹: q q̄si fędus apparuit inter man⁹ ꝓsequentiū: de quo paulo ante dicebat Esaias: Et vidimus eū t non habebat speciē neq decorē. Ergo sponsus noster fęd⁹ ē t Absit. Quō em illū Ꝟgines amarent: q̄ in terra maritos nō quęsierūt: Ergo ꝓsequētibus fędus apparuit: Et nisi eū fędū putarēt: nō insilirēt: nō flagellis cędерēt: nō spinis cozonarēt: nō sputis ihonestarēt: Sz quia fędus illis apparebat: fecerūt illi ista. Non em habebāt oculos vnde christus pulcher viderēt. Qualib⁹ oculis christus pulcher apparuit: Quales oculos quęrebat ipe christus quādo dicebat philipo: Tanto tpe vobiscū sum t nō me vidistis: Isti oculi mundandi sūt vt possint videre illam lucez: t leuiter tamen perstricti splendore: accendunt amore vt sanari velint: t fiant illuminati. Nam vt noueritis qz pulcher est christus q amat: audi ꝓphetā: Speciosus forma pręfilijs hoim. Omnes hoies supat illa pulchritudo. Quā rē amam⁹ i xpo: Uebra crucifixa: lat⁹ pforatū: an charitatē: Cū audimus qz passus est ꝓ nobis: quid amamus: Charitas amatur. Amauit nos vt redamarem⁹ eū: Et vt eū redamare possim⁹: visitauit nos spiritu suo. Pulcher est ille: t absens est. Interroget se sponsa: si casta est. In mēbris sumus oēs fratres mei: i mēbris ipius sum⁹: Ideo vnus hō sum⁹. Videat vnusquisq qualē timorem habeat: an eū quē excludit charitas: an castum permanentē in sęculū sęculi. Modo ꝓbauit dico: t ꝓbabit: Absens ē sponsus noster. Interroga cōsciētiā tuā. Uis vt veniat: an adhuc vis vt tardet: Uidete fratres: Ego pulsaui aq ostia pectorū vestroꝝ: voce inhabitantiū ille audiuit. Quid singuloꝝ quorūq modo ꝓscientię dixerint: ad aures meas qz hō ꝑuenire nō potuit: ille q absens ē ꝓsentia cozpis: & ꝓsens ē vigore maiestat⁹: audiuit vos. Oē multi si dicāt illis: Ecce iam christus: cras dies iudicij: non dicūt: vtinā veniat. Qui em dicūt: multū amāt. Et si dicāt illis tardabit: timēt ne tardet: qz timor casꝰ est. Quō aūt nō timeāt ne tardet: sic cū venerit timebit ne discedat. Erit aūt castus iste timor: qz tranqllus t securus. Nō em deseremur ab eo: cū inuenerit nos hō aliquis credēs in eū. Quādo quęsiuit nos: Anteq quereremus eū. Castus ergo timor fratres mei hoc habet: quia venit de amore. Ille aūt timor castus: pūtā dñi t pęnas timet: Tiore facit qc quid boni facit: nō timore amittendi bonū illud: sed timore patiendi illud malū. Nō timet ne perdat amplexus pulcherrimi sponsi: sed timet ne mittat i gehennā. Bonus est t iste timor: utilis est: nō quidem ꝑmanebit in sęculū sęculi: Sz nondū est ille castꝰ ꝑmanens in sęculū sęculi. In quo est castus: Iā iteq aliqd interrogo: qō vosmetipos interrogetis. Si de⁹ veniens voce ꝓpria loqueret nobis: q̄q̄ non taceat loq ꝑ litteras suas: t diceret hoi: Peccare vis: pecca: Fac quicquid te delectat: quicqd amaueris i terra: tuū fiat: cui fueris iratus: intereat: quē raperevoluerис/rapiat: quē cędere/cędat: quē dānare/ dānetur: quē possidere/possideas: Nemo tibi resistat: nemo tibi dicat: quid facis: nemo: noli facere quod vis: nemo quare fecisti: Abundent tibi oīa ista terrena quę cōcupisti: t viue i illis nō vsq ad temp⁹: & semp: faciem tantū meā nūq videbis. Fratres mei vnde ingemuistis: nisi quia iā natus est timor castꝰ ꝑmanens in sęculū sęculi: Quare pcussuz est cor vestrū si diceret deus: faciem meā nunq videbis: Ecce oīa ista terrena fęlicitate oībus rebus abūdabis: circūfluent te bona tpalia: nō illa amittis: nō illa deseris: quid vis amplius: Fleret quidez: gemeret timor castus: t diceret: Immo tollant oīa: t faciem tuā videam. Timor castus exclamaret de psalmo: t diceret: Deus virtutū cōuerte nos: t ostende faciem tuaz t salui erimus. Timor castus exclamaret de psalmo t diceret: Unā petij a dño. Uide quō ardeat timor iste castus: amor verus: amor sincer⁹. Unam petij a dño hanc requirā. Quid: Ut inhabitē in domo dñi: ꝑ oīes dies vitę meę. Quid: si ꝓpter terrenā fęlicitatez: Audi qd sequit: Ut ꝓtępler delectationē dñi: t ꝓtegar a tęplo sācto ei⁹: id ē esse templū eius: t ꝓtegi ab eo: Hanc vnā petij a dño. Hanc vnā si petieritis: ad hanc vnaz si cor vestrum exercueritis: t hoc solū amittere timueritis: nec iui debitis fęlicitatibus terrenis: t illam fęlicitatē verā sperabitis: t eritis in eius corpe cui cantat: Beati oēs qui timent dñm: qui ambulant in vīs ei⁹: Labores fructuū tuorū manducabis. O vos: o tu: vos multi qui vnus estis: labores fructuū tuoꝝ māducabis. Quasi quęrse videt dicere nō intelligentibus. Debuit em dicere: fructū laborū tuoꝝ māducabis. Multi em māducant fructū laboꝝ suoꝝ. Laborant in vinea: ipm laborē nō manducāt: sed qō de labore ipoꝝ nascit manducāt. Laborant circa arbores pomiferas: Quis manducet labores: Nemo inq: sed qō ille arbores attulerint: Fruct⁹ laboris: t ipe iocundat agricolam. Quid sibi vult: labores fructuuz tuoꝝ manducabis: Modo labores habemus: fructus postea erit. Sed quia t ipi labores nō sūt sine gaudio ꝓpter spez: de qua paulo ante dixim⁹: Spe gaudētes: in tribulatiōe patiētes: modo nos ipi labores nostri iocundant: t lętos nos faciūt ō spe. Si ergo labor noster potuit manducari t potuit iocundare: māducatus fructus ipius laboris qualis erit:

Ps. 66. Ande terruit t dñs: Audistis cū euāgeliū legeret: Ubi vermes eoꝝ nō morięt: t ignis eorū nō extinguet. Audiūt hęc hoies: t quia vere futura sūt unpūs: timent: t cōtinent se a peccato. Habēt timorē: t timorē ꝑtinēt se a peccato. Timēt quidē: sed non amāt iusticiā. Cū aūt ꝑ timorē ꝑtinent se a peccato: fit ꝑsuetudo iusticię: t incipit qō durū erat amari et dulcescit rē: Et iā incipit homo iuste viuere ꝓptea nō quia timet pęnas: sed quia amat ęternitatez. Ps. 18. Exclusus est ergo timor a charitate: sed successit timor castus. Quis est iste timor castus: Scōm quē debemus fratres mei intelligere qō dictū est: Beati oēs q timent dñm: q ābulant in vīs eius. Si potuero digne dicere de isto timore casto: dicā adiuuāte dño nostro iesu christo: Multi fortasse ꝺ timore casto inflāmabūtur in amorē castū: Nec possum⁹ explicare fortassis: nisi ꝓposita aliqua similitudine. Mō Pone aliquā fęminā castam: timentē viruz: Alham pone aduiterā: t ipa timet virū. Casta timet: ne discedat vir: Adultera: ne veniat. Quid si ambo absentes sūt: Illa ne veniat: Illa ne tardet. Absens est q: dāmodo cui desponsati sumus: absens est q nob arram dedit spiritūsanctū: absens est q nos redemit sāguine suo: sponsus ē ille quo nihil est pulchri⁹: q q̄si fędus apparuit inter man⁹ ꝓsequentiū: de quo paulo ante dicebat Esaias: Et vidimus eū t non habebat speciē neq decorē. Ergo sponsus noster fęd⁹ ē t Absit. Quō em illū Ꝟgines amarent: q̄ in terra maritos nō quęsierūt: Ergo ꝓsequētibus fędus apparuit: Et nisi eū fędū putarēt: nō insilirēt: nō flagellis cędерēt: nō spinis cozonarēt: nō sputis ihonestarēt: Sz quia fędus illis apparebat: fecerūt illi ista. Non em habebāt oculos vnde christus pulcher viderēt. Qualib⁹ oculis christus pulcher apparuit: Quales oculos quęrebat ipe christus quādo dicebat philipo: Tanto tpe vobiscū sum t nō me vidistis: Isti oculi mundandi sūt vt possint videre illam lucez: t leuiter tamen perstricti splendore: accendunt amore vt sanari velint: t fiant illuminati. Nam vt noueritis qz pulcher est christus q amat: audi ꝓphetā: Speciosus forma pręfilijs hoim. Omnes hoies supat illa pulchritudo. Quā rē amam⁹ i xpo: Uebra crucifixa: lat⁹ pforatū: an charitatē: Cū audimus qz passus est ꝓ nobis: quid amamus: Charitas amatur. Amauit nos vt redamarem⁹ eū: Et vt eū redamare possim⁹: visitauit nos spiritu suo. Pulcher est ille: t absens est. Interroget se sponsa: si casta est. In mēbris sumus oēs fratres mei: i mēbris ipius sum⁹: Ideo vnus hō sum⁹. Videat vnusquisq qualē timorem habeat: an eū quē excludit charitas: an castum permanentē in sęculū sęculi. Modo ꝓbauit dico: t ꝓbabit: Absens ē sponsus noster. Interroga cōsciētiā tuā. Uis vt veniat: an adhuc vis vt tardet: Uidete fratres: Ego pulsaui aq ostia pectorū vestroꝝ: voce inhabitantiū ille audiuit. Quid singuloꝝ quorūq modo ꝓscientię dixerint: ad aures meas qz hō ꝑuenire nō potuit: ille q absens ē ꝓsentia cozpis: & ꝓsens ē vigore maiestat⁹: audiuit vos. Oē multi si dicāt illis: Ecce iam christus: cras dies iudicij: non dicūt: vtinā veniat. Qui em dicūt: multū amāt. Et si dicāt illis tardabit: timēt ne tardet: qz timor castꝰ

Ps. 18. Ps. 79. Ps. 26. Ibidem. Ro. 12.

Ps. 125. Mãducabãt labozes suos: qui eũtes ibant ꝛ flebãt mittentes semina sua. Quãto iocundius manducabunt fructus labozũ: q̃ veniẽtes venient cũ exultatione portantes manipulos suos. Et vt noueritis fratres quia manducaꝯ labor iste: in supioze psalmo audistis dictũ supbis: q̃ ante lucẽ volebant surgere: id est ante christũ: nõ per humilitatem qua surrexit christus: Dictũ ẽ illis: Surgite posteaq̃ sedistis: id est humiliamini ꝛ inde surgite: quia ꝛ ille humiliari venit: q̃ exaltatus est ꝓpter vos. Et quid dictuz est: Qui mãducaꝯ panẽ dolozis. Iste ẽ labor fructuũ: panis dolozis. Misi em̃ manducaret: nõ diceret panis. Misi aũt haberet aliquã suauitatẽ panis iste: nemo illũ manducaret cũ tanta suauitate. Plozat ī gemitu qui ozat. Dulciozes sũt lachzyme ozantium q̃ gaudia theatroꝝ. Et audi flammã ꝛsiderij q̃ manducaꝯ ipe panis ꝛ q̃bus dicit: Qui mãducatis panẽ dolozis. Alio loco dicit amãs iste: cuius vocẽ in psalmo plꝛũq̃ agnoscim⁹: Factę sũt mihi lachzymę meę panes die ac nocte. Unde factę sunt lachzymę panes: Duz dicit mihi quotidie vbi est ꝛ⁹ tu⁹. Anteq̃ em̃ videamus eũ qui nos dilexit: qui nobis pignus ꝛdit: cui ꝛsponsati sumus: insultãt nob pagani: ꝛ dicũt: Ubi est quẽ colũt christiani: Ostẽdãt nobis quẽ colũt. Ecce ego ostẽdo illis ꝛũ meũ: ꝛ ip si ostendãt mihi ꝛũ suũ. Dũ tibi hoc dicit pagan⁹: nõ inuenis q̃ illi ostẽdas: q̃ nõ est cui ostẽdas. Redis ergo ꝛ plangis ad ꝛũ: q̃ illi suspiras anteq̃ videas: ꝛ ꝛsiderio ip⁹ gemis: Et q̃ in ip⁹ ꝛsiderio plozas: dulces sũt ꝛ ipę lachzymę: ꝛ ꝓ cibo tibi erũt: q̃ factus est tibi ꝛ ipe panis die ac nocte dũ dicit tibi quotidie vbi est ꝛus tuus. Sed veniet ꝛ⁹ tuus: Apoc. 21. ꝛ quo dicit: vbi est: ꝛ absterget lachzymas: ꝛ ipe ꝓ pane lachzymaꝝ succedet: ꝛ te in ꝑternuz saginabit: quia erit nobiscũ verbũ ꝛi quo pascũt angeli. Interim mõ labozes fructuũ: postea fructus labozis. Labozes fructuũ tuoꝝ mãducabis: beatus es ꝛ bene tibi erit. Beatus es: ꝛ ꝑsenti est: bene tibi erit: ō futuro ẽ. Cũ mãducas labozes fructuũ tuoꝝ: beat⁹ es: Cũ quenerꝯ ad fructũ labozũ tuoꝝ: bñ tibi erit. Quid dixit: Mã si bñ tibi erit: vtiq̃ btũſ erꝯ: ꝛ si btũſ erꝯ: bñ vtiq̃ tibi erit. Sz itereſt inꝯ spez ꝛ rẽ. Si spes tã dulcis: q̃to res dulcio; erit: Jaz veniam⁹ ad illã: Uxoz tua: Christo dicit. Ergo vxoz ei⁹: ecclesia ei⁹. Ecclesia eius vxoz eius: nosip̃ sicut vinea ei⁹ fertilis. Sed in q̃bus vinea fertilis: Uidemus em̃ parietes istos intrãtes multos steriles. Uidemus q̃ istos parietes intrant multi ebzioſi: fgneratozes: mangones: quꝛrẽtes soztilegos: eũtes ad ꝑcãtatozes ꝛ pꝛcantatrices: quãdo illis caput dolet. Jsta est fertilitas vineę: Jsta est vbertas vxozis: Mõ ipa ẽ. Istę spinę sũt: sed nõ vbiq̃ spinosa: Habet quandã fertilitatẽ: ꝛ est vinea fertilis. Sed in q̃bus: In lateribꝰ domus tuę. Mõ omes dicũt latera domus. Quꝛo em̃ quę sint latera domus: Quid dicam: Parietes sũt: quasi lapides foztes. Si ꝛ hoc habitaculo cozpozali diceret: fozte hoc intelligeremus latera. Latera dicimus domus: eos q̃ inhꝛent christo. Non em̃ sine causa ꝛ in sermone quotidiano dicim⁹ ꝛ alio quo qui fozte male agit ex malozꝝ ꝓsilijs amicozuz: ꝛ illo dicim⁹: Mala latera habet. Quid est: mala latera habet: Mali illi inhꝛẽt. Ergo ꝛ ꝛ alio: bõa latera habet: bonis cõsilijs viuit. Quid est hoc: Bonis consilijs regit. Ergo latera domus sũt illi q̃ ſhę rent christo: nec sine causa ꝛ ipa coniũx ꝛ latere facta ẽ. Uiro dozmiente eua facta est: inozięte christo: ecclia facta ẽ. Et illa ō latere viri: cũ costa ōracta ẽ: Et ista ꝛ latere viri: quãdo latus lancea pcussũ est: Et sacramẽta ꝓfluxerũt. Ergo vxoz tua vt vinea ferti lis. Sz ī q̃b⁹: Jn laterib⁹ dom⁹ tuę: id ẽ ī his q̃ adhꝛẽt xpo. Jnalijs q̃ nõ adhꝛẽt xpo: sterilꝯ. Sz nec illos ī vinea cõputabo. Filij tui. Quę ẽ vxoz: ꝛ q̃ sũt filij ꝛ: Jn istis carnalib⁹ nuptijs ꝛ ꝓiugijs: alia vxoz ꝛ alij filij: in ecclesia q̃ vxoz: ipi filij. Sid ecclesiã em̃ ꝛ alij filij: in ecclesia q̃ vxoz: ipi filij. Sid ecclesiã em̃ ꝓtinebãt apostoli: ꝛ in mẽbris ecclesię erãt. Ergo in ꝓiuge ipius erãt: ꝛ ꝓiunx erãt ſm̃ portionẽ suaz quã in mẽbris obtinebãt. Quare ergo ꝛ illis dicit: cum recesserit ab eis sponsus: tũc ieiunabũt filij sponsi ꝛ Ergo ipa cõiũx: ꝛ ipa filij. Uiruz dico fratres mei: In verbis aũt dñi inuenim⁹ ecclesiã ꝛ fratres ipius esse: ꝛ sozozes ipius esse: ꝛ matrẽ ipius esse. Maz cũ eꝛ nũciareꝯ mater eius ꝛ fratres fozis stantes: q̃ foris stabant: typũ gerebãt. Quis typus matris: Synagoga. Quis typus fratrũ carnaliuz: Judęi fozis stãtes: Et fozis stat synagoga. Mã maria in laterib⁹ domus ei⁹: ꝛ cognati eius ex ỳginis marię ꝓsanguinitate veniẽtes: qui in eũ crediderũ: ī lateribus domus eius: nõ inꝯtũ carnali ꝓsanguinitate iũcti erãt: ſ inꝯtũ verbũ ꝛi audiebãt ꝛ faciebãt. Hoc em̃ respõdit dñs ꝛ ait: Quę mihi mater: aut qui fratres: Unde tẽptauerũt quidã dicere: quia christ⁹ matres nõ habuit: q̃ dixit: quę mihi mater: Quare: Ergo petrus ꝛ iohãnes ꝛ iacobus ꝛ alij apli patres nõ habuerũt in terra: Et tamẽ q̃d eis dicit: Uolite vobis dicere patres sup terrã: vn⁹ ẽ em̃ pr̃ vester qui in ꝯlis est. Sõ ergo in patre docebat discipulos: hoc in matre ipe ꝛmonſtrauit. Sult em̃ dñs: vt cõsanguinitatibus terrenis ꝓponam⁹ deũ. Defer patri: quia pater est: defer deo: quia de⁹ est. Generauit te pater accõmodãdo carnẽ suam: creauit te deus adhibẽdo potentiã suã. Ne iraſcaꝯ pater cũ deus illi ꝓmiſ: ĩmo gaudeat sibi tantuz deferri: vt ille inuẽtus esset qui ei deberet ꝓponi. Ergo quid dicam: Dñs quid ait: Quę mihi mater: aut q̃ fratres: Et extendit manus sup discipulos suos ꝛ ait: Ecce mater mea ꝛ fratres mei. Fratres erãt. Mater quõ erãt: Addidit: Et q̃ fecerit volũtatẽ pr̃is mei: ipe mihi fraꝯ ꝛ sozoz est. Puta frater/ ꝓpter sexũ virilem quẽ habet ecclesia: quos hic in mẽbris habet christ⁹. Mat quõ: nisi q̃ ipe christus est ī christianis: q̃s christianos quotidie parit ecclesia: Ergo in q̃bus intelligis ꝓiugẽ: in illis matrem: in illis filios. Dicaꝯ g̃ quales debent esse filij. Quales: Pacifici. Quare pacifici: Quia beati pacifici: q̃ ipi filij dei vocabunꝯ. Quia ergo in oliua fructus est pacis: Oleũ em̃ pacẽ significat: q̃ charitatem significat: Sine charitate nulla pax est. Et manifestũ est q̃ ꝑ diuiſerũt pacẽ: non habẽt charitatẽ. Unde iã expoſui charitati vestre: ꝛre colũba folia cũ fructu poztauit ad arcã: vt significaret q̃ ꝛ illi qui foris baptizati sũt: sicut ligna illa extra arcã baptizata sũt: nõ sola folia habuerũt: id est finem verba sola: ſ habuerũt ꝛ fructũ/ q̃ ẽ charitas. Ipa columba illos repoztat ad arcã: ꝛ veniunt ad vnitatẽ. Tales ergo filij debent esse in circũitu mensę domini: velut nouellatio oliuarũ. Perfecta res est: magna beatitudo. Jam quis ibi nolit esse: Cum vide-

Ibidem

Ps. 126.

Ps. 41

Ibidem

Gen. 2

Job. 19

Matth. 9.

Matth. 12

Ibidem.

De fide contra manichæos. c. 25

Matth. 23.

Matth. 12.

Ibidem.

Matth. 6.

Hes. 8. Sup Johannem tract. 6. 8. circa

ris aliquē blasphemū habere vxorē: filios: nepotes: te forte nō habere: noli zelare: Vide qz in te cōplet est: sed spiritualiter. An forte nō es in membris: Si nō ibi es: plange quia nō hic/ nec ibi. Si autem ibi: securus esto quia z si ibi z nō hic/ fructuosi⁹ ibi q̄ hic. Si ergo habem⁹: quare habemus: Quia timem⁹ dñm. Ecce sic benedicet homo qui timet dominū. Ille est homo/ qui sunt hoies: et ipsi homines homo: quia multi vnū: quia christus vn⁹. Benedicat te dñs ex sion. Experas eñ attēdere: Ecce sic benedicet bō q̄ timet dñm: Jaz forte oculi tui ibant per illos qui nō timēt dñm: z videbāt ibi vxores fecundas: filios abūdantes circūire mensam patris sui. Nescio qua ibas: z non ex sion: Benedicat te dñs: sed ex sion. Noli quērere illas benedictiōes: quę nō sūt ex sion. Nō benedixit dñs tales/ fratres mei: Benedictio ista/ dñi est. Aut si nō est a dño: q̄s duceret vxorē/ si nolit dñs: Quis possit esse sanꝰ/ si nolit dñs: Aut q̄s posset esse diues/ si nollet dñs: Dat illa: sed nō vides qz z pecoribus vēdit: Nō ergo de sion ē ista benedictio. Benedicat te dñs ex sion. Et videas bona hierusalem. Mā illa bōa nō sūt hierusalē. Vis videre quia nō sūt bona hierusalē: Et auibus dictus est: Crescite z multiplicamini. Pro magno vis habere qō auibus donatū ē: Vocē quidē dei donatū esse quis nesciat: Sed vtere bonis istis/ si accipis: z magis cogita quō nutrias quę nati sūt/ q̄z vt nascant. Nō eñ iam felicitas est habere filios: z bonos habere. De nutriēdis laboza/ si nati fuerint: si aūt nō nati/ age gratias deo: forte minꝰ sollicitus eris: z tamē sterilis nō remansisti illi⁹ matris. Forte filij p te nascunt spūaliter de ista matre: qui sūt in nouellis oluarū circūeuntes mensam dominī. Consolet ergo te deus: vt videas bona hierusalē. Illa eñ bona sūt. Quare sūt: Quia ęterna sūt. Quare sunt: Quia ibi est rex: Ego sū qui sum. Jsta vero bona sūt/ z nō sūt: Nō eñ stant: labunt: fluūt. Filij sunt puuli: blandiris puulis: blandiunt puuli: Nūquid stant in eo: Sed optas vt crescāt: vt accedat ętas/ optas: Sz vide quia cū accedit vna/ altera mozit. Veniente puericia/ mozit infantia: veniente adolescentia/ mozit puericia: Veniēte iuuētute/ morit adolescētia: Veniēte senectute/ mozit iuuētus: Veniēte mozte/ mozit oīs ętas. Quot optas grad⁹ ętatis: tot simul optas z moztes ętatū. Non sūt ergo ista. Nū deinde nati sūt tibi filij i ꝛra tecū victuri: an te pot⁹ excluduri z successuri: Ad eos gaudes q̄ nati sūt: vt excludaris: Nati eñ pueri tanq̄ h̄ dicāt parētibus suis: Eia cogitate z vos ire hinc: agamus z nos minimū nostruz. Minus est eñ generis humani tota vita tēptationis: qz dictū est: Uniuersa vanitas oīnis hō viuens. Et tamen si gaudet ad filios successuros: quāto gaudendū est ad filios cuz q̄bus pmanebimus: z ad illū patrē cui nati sum⁹ nō mozituri: z vt nos cū illo semp viuam⁹: Jpa sūt bona hierusalē: quia ipa sūt. Benedicat te ergo dominus ex sion: z videas quę sūt bona hierusalē. Nam ista quę attēdis bona: ęcus vides: Videas: z illa bona quę corde vident. Et q̄diu videbo bona hierusalē: Oīnes dies vitę tuę. Sed si vita tua ęterna fuerit: in ęternū videbis bona hierusalē. Jsta autez fratres mei bona sunt: sed nō oīnes dies vitę tuę videndes. Nō eñ quādo exis de corpore mozeris: Perseuerat vita tua. Corpus mozit: sed vita spūs pseuerat. Oculi nō vidēt: qz discessit q̄ p oculos videbat. Ubicūq; est q̄ per oculos videbat: videt aliq̄d. Nō eñ mortuus erat diues ille/ qui in terra induebatur purpura z bysso. Si mortu⁹ eēt: apud inferos ñ torqueret. Optandū illi forte erat vt mozeret: sed malo suo vixit apud inferos. Torquebat eñ z nō videbat illa bona q̄ in terra dimiserat. Hęc erat vita ipi⁹ talis: z bona illa nō videbat. Ergo tu talia desidera bona quę videas oēs dies vitę tuę: id ē vt cū ipsis bonis viuas in ęternū. Quę sūt ergo illa bona: ffres attēdite. Dici possūt bona ista: Aux est: argentum est: fundus amęnus ē: marmorati parietes sūt: tecta laqueata sūt: Absit. Jsta abūdātius pauperes habēt in hac vita. Plus est ergo pauperi videre cęluz stellatū: q̄z diuiti tectū inauratū. Fratres: ergo q̄d ē illud bonū quo accēdimur: cui suspiramus: quo ifl̄amamur: Propter qō bonū adipiscendū z videndū tantos labozes sustinemus sicut audistis cū legeretur Ap̄lus: quia oīnes qui volūt pie viuere in christo iesu/ psecutionē patiunt. Nō eñ mō: qz diabol⁹ p regel nō seuit: iō christiani nō patiūt psecutionē: Si mortu⁹ ē diabol⁹/ mortuę sūt psecutiōes. Si āt ille aduersari⁹ nr̄ viuit: vñ nō tēptationes suggerit: Vñ nō seuit: Vñ nō minas aut scādala ꝓcurat: O si icipias pie viuere: videb qz oīs q̄ vult pie viuere i christo iesu/ psecutionē patiet. Propter q̄d g̃ patimur tantas psecutiōes: Si eñ in hac vita i christo sperātes sumus tantū (ait Ap̄ls) miserabiliores sumus oīnibus hoibus. Propter q̄d dānati sūt ad bestias martyres: Qō ē illud bonū: Dici potest: Unde: Aut quę lingua dicat: Aut quę aures audiant: Et quidē illud nec auris audiuit: nec in coz hoīs ascēdit: Amemus tamē: pficiam⁹ tantū. Videtis eñ quia pugnę nō desunt: z pugnam⁹ cū ꝺcupiscentijs nostris. Pugnam⁹ foris cū infidelibus z inobedientibus hoibus: pugnam⁹ intus cū suggestionibus: cū pturbatiōibus carnalibus. Ubicq; pugnam⁹ adhuc: qz corp⁹ qō corrūpit/ aggrauat aīam. Pugnamus adhuc: qm̄ si spūs vita est: tamen corpus mortuū est ꝓpter peccatū. Sed q̄d futurę est: Si aūt spiritus eius habitat in vobis: q̄ suscitauit christum ex mortuis: viuificabit z mortalia corpora vestra propter spiritū q̄ habitat in vobis. Cū ergo viuificata fuerint mēbra nostra mortalia: iā nihil resistet spiritui nostro: Nō fames erit: nō sitꝭ erit: qz ō corruptione corpis ista nascunt. Jdeo reficis: qz a te aliquid deficit. Cōcupiscentię delectationū carnaliū contra nos pugnāt. Mortē portam⁹ i firmitate corpis: Sz cū mors ipa ꝓuersa fuerit in illā incōmutabilitatez: z corruptibile hoc induerit incorruptionē: z mortale hoc induerit ūmortalitatē: q̄d audiet tūc mors: Ubi est mors ꝓtentio tua: Ubi est mors aculeus tuus: Et forte mozit z dicet: Restāt aliq̄ ūmici: Nō: sed nouissima inimica mors: Cū hęc destructa fuerit: i mortalitas succedit. Si nullus erit inimicus: quasi nouissima destruet mors. Bonū nostrū cui suspiramus/ pax erit. Ecce bonū fratres: magnū bonū pax vocat. Quęrebatis quid vocaret: Aurū est: an argētū est: an fundus: an vestis: Pax est. Nō pax qualē inter se habēt hoies: infidā: instabilē: mutabilē: incertā: Nec pax talis qualē secū habet ipe vnus homo. Diximus eñ quia z secuz pugnat homo: Usq; quo

Luc. 16

2. Timoth. 3.

1. Cor. 15.

1. Cor. 2

Sap. 9. Ro. 8.

Ibidem.

1. Cor. 15

domet oēs cupiditates adhuc pugnat. Qualis er
1. Cor. 2 go pax: Quam oculus nō vidit: nec auris audiuit.
Qualis pax: De hierusalē: quia hierusalē interpta-
tur visio pacis. Si ergo benedicat te dñs ex sion: et
videas bona quę sūt hierusalē: ꝛ videas oēs dies
✠ vitę tuę: Et videas: Nō filios tuos tantū: sed fi-
lios filiorū tuorū. Quid est filios tuos: Opera
tua quę hic agis. Qui sūt filij filioꝝ: Fructus ope-
rū tuoꝝ. Facis elemosynas: filij tui sūt: Propt ele-
mosynas accipis vitā ęternā: Filij filiorū tuoꝝ sūt.
Videas filios filiorū tuoꝝ: ꝛ erit qō sequit: quo cō-
cludit: Pax super israel. Hęc pax vobis p̄dicat
a nobis: ipa amat a nobis: ipa vt a vobis amet/op-
tamus. Ad illā pacem pueniūt: qui ꝛ hic pacifici fu-
erint. Illi sūt ꝛ hic pacifici: qui ꝛ ibi: Qui circūeunt
mensam dñi tanq̄ nouellatio oliuarū: vt nō sit steri
Matth. 21 lis arbor: qualis fuit illa ficulnea vbi fructū nō inue
nit esuriens dñs. Et videtis quid ei cōtigerit: Folia
sola habebat: fructū nō habebat. Sic sūt qui verba
habent ꝛ facta nō habēt. Veniens esuriens dñs nō
ibi inuenit qō manducet: qz fidē nostrā ꝛ facta bona
esurit dñs. Pascam⁹ illū bene viuēdo: ꝛ pascet nos
in ęternū nobis viuere donando.

Explicit Tractatus de pś. CXXVII.
Incipit Tractatus de pś. CXXVIII.

Prefatio.

A Luc. 19 Psalmus quē cātauimus breuis est: Sed si
cut scriptū est in euangelio de zacheo statu-
ra breuis ꝛ magnus in opere: sicut scptum
Marc. 12 est de illa vidua quę duo minuta misit i gazophyla
cium: breuis pecunia: sed magna charitas: sic ꝛ iste
psalmus si verba numeres breuis est: si sententias
appēdas: magnus est. Nō ergo nos poterit diuti⁹
vsq̄ ad fastidiū detinere. Quare: aduertat prudētia
vestra: ꝛ assit intētio christiana: Sonet ꝙbū dei volē
tibus oportune: nolentibus importune: Inuenit si-
bi locū: inuenit corda vbi requiescat: inuenit terram
vbi germinet ꝛ fructū ferat. Nā qz multi mali sunt ꝛ
iniq̄s portat ecclesia vsq̄ i finē: manifestū est: Et hi
sūt q̄bus verbū dei superfluū est: ꝛ aut sic in illos ca
Matth. 13. dit quō semen in via conculcat: ꝛ a volatilibus col-
ligit: aut sic in eos cadit quō semen in petrosa loca:
Ibidem. vbi nō habet terram multā: statim exūt: ꝛ calefacto
sole arescit: qz nō habebat radicē: aut sicut inter spi-
nas: qō ꝛ si germinet ꝛ conet in auras surgere: suffo
cat tamē multitudine spinarū. Tales aūt sūt q̄ ver-
bū dei ꝓtemnūt sicut via: aut qui ad horā gaudent:
ꝛ facta tribulatiōe sicut ab estu solis arescūt: aut qui
cogitationibus ꝛ curis ꝛ sollicitudine hui⁹ mūdi: tā-
q̄ spinis auaricię suffocāt qō in illis cęperat germi-
nare. Est aūt etiā terra bona q̄ semē cuz ceciderit af-
Ubi. s. fert fructū: aliud tricenū: aliud sexagenū: aliud cen-
tenū: Siue pax siue multū: oēs in horreo erunt.
Sunt ergo tales ꝛ ꝓpter hos loquimur. Propter
hos loquit scriptura: ꝓpter hos nō tacet euāgeliū.
Sed ꝛ illi audiāt ne forte aliud sint hodie: aliō cras:
ne forte mutent audiēdo: aut arēt viam: aut lapides
purgent: aut spinas euellant. Dicat spūs dei: dicat
nobis: cantet nobis: Siue velimus saltare siue no-
limus: cantet ipe. Sicut em̄ qui saltat membra mo
uet ad cantū: sic q̄ saltant ad p̄ceptū dei: optibus ob-
temperāt sono. Ideo qui noluerūt hoc facere: quid
Matth. 11. illis dñs dicit in euangelio: Cantauim⁹ vobis ꝛ nō
saltastis: planxim⁹ ꝛ nō lamētastis. Cantet g̃: cre-
dimus in dei misericordiaz: quia erunt de q̄bus nos
consolet. Nā qui ꝓtinaces sūt: pseuerātes i malicia:
q̄uis audiāt verbū dei: scandalis quotidie ꝓturbāt
ecclesiā. De talibus dicit iste psalm⁹. Sic em̄ cępit.

Expositio psalmi.

Sepe expugnauerūt me a iuuentute
mea. Ecclesia loquit de his quos tolerat:
ꝛ tanq̄ diceret: Munq̄d modo ꝛ nō olim ē
ecclesia: Exquo vocantur sancti est ecclesia in terra.
Aliquādo in solo abel ecclesia erat: ꝛ expugnatus ē Gen. 4
a fratre malo ꝛ pdito cain. Aliquādo in solo enoch Gen. 5
ecclesia erat: ꝛ translatus est ab iniquis. Aliquando
in sola domo noe ecclesia erat: ꝛ ptulit oēs q̄ dilu- Gen. 6
uio perierūt: ꝛ sola arca natauit in fluctibus: ꝛ eua-
sit ad siccū. Aliq̄n in solo abzaā ecclesia erat: ꝛ q̄nta
ptulit ab iniquis/nouimus. In solo filio fratris ei⁹ Gen. 19
loth: ꝛ in domo eius in sodomis ecclesia erat: ꝛ ptu-
lit sodomorū iniq̄tates ꝛ puersitates: quouscq̄ deus
eum de medio ipoꝝ liberauit. Cępit esse ꝛ in popu-
lo israel ecclesia: ptulit pharaonē ꝛ ęgyptios. Cępit
ꝛ in ipa ecclesia: id est in populo israel numerus san
ctorū: Moyses ꝛ ceteri sancti: ptulerunt iniquos iu
dęos populū israel. Ventū est ꝛ ad dominū nostrū
iesū christū: p̄dicatū est euāgeliū: Dixit in psalmis: Psa. 39.
Annunciaui ꝛ locutus sum: multiplicati sūt sup nu-
merꝝ. Quid est sup numerꝝ: Nō solū illi qui credide
rūt ꝛ q̄ ptinēt ad nūerꝝ sanctoꝝ: ꝛ sup nūerū itrarūt
mīti iusti: ꝛ pīes iniq̄: ꝛ ptulerī iusti iniq̄s. Oñ: In
eccīa. Nūq̄d mō soluz: Ex q̄ enūerat: Ex q̄ cōme-
morat: Ideo ne mirarer mō eccīa: vī ne q̄sq̄ mira-
rer in eccīa volens esse mēbrū bonū ecclesię: audiat
ꝛ ipam ecclesiā matrez suā dicentē sibi: Noli mirari
ad ista fili: Sępe expugnauerī me a iuuētute mea.
Magnus affectus: sic cępisse psalmū: Sępe expu-
gnauerūt me a iuuentute mea. Quasi aliquid iaz lo
quebar. Videt em̄ non cępisse: sed respondisse. Re-
spōdit autē: Quib⁹: Cogitātibus ꝛ dicētib⁹: Quā-
ta mala pferimus: quanta scandala crebrescūt quo-
tidie: qñ iniqui intrant in ecclesiā ꝛ portamus eos:
Respōdeat autē ecclesia de q̄busdā: id est de fortio-
rū voce respōdeat querelis infirmoꝝ: ꝛ pfirment fir
mi ifirmos: ꝛ grandes puulos: ꝛ dicat ecclesia: Sę-
pe expugnauerūt me a iuuētute mea. Dicat vero
nūc israel: Sępe expugnauerūt me a iuuē-
tute mea. Dicat illud: nō illud timeat. Quo em̄ va
let qō cū dixisset: sępe expugnauerunt me: addidit:
a iuuētute mea: Jam mō ecclesię senectus expugna
tur: ꝛ nō timeat. Dicat: Sępe expugnauerūt me a
iuuētute mea. Munq̄d ideo nō ꝓuenit ad senectutē:
quia nō cessauerūt illi expugnando: Munq̄d delere
potuerūt: Dicat vero israel: ꝛ pfoleī se israel: conso
let se ipsa ecclesia de ꝓteritis exemplis/ꝛ dicat: Sę-
pe expugnauerunt me a iuuentute mea. Quare ex- L
pugnauerūt: Eteñ non potuerūt mihi. Su
pra dorsuz meū fabricauerūt peccatores: Al. ꝛ plongauit
ꝛ longe fecerūt iniusticiā suam. Quare expu- rūt iniquitatem
gnauerūt: Quia nō potuerūt mihi. Quid est: nō po
tuerūt mihi: Fabricare. Quid est: nō potuerūt mi-
hi: Nō illis cōsensi ad malū. Oñis em̄ malus ideo
persequit bonū: quia nō illi consentit bonus ad ma-
lum. Faciat aliquid mali: nō obiurget episcopus:
bonus est episcopus: Obiurget episcopus: mal⁹ ē

episcop⁹. Rapiat aliquid: taceat cui rapuit/bon⁹ ē. Saltē loquat ⁊ reprehendat: etsi nō repetat malus est. Malus est qui reprehendit raptorē: ⁊ bonus est q̄ rapit: Ambulet: manducemus ⁊ bibamus: cras enim moriemur. Ecōtra Aplus: Corrūpunt bonos mores colloq̄a mala. Sobrij estote ⁊ iusti: ⁊ nolite peccare. Sonat verbū: sonat sermo cōtradictor libidinis. Et ille amicus libidiuis suę: ⁊ inimicus sermoni p̄tradicenti amicę suę: infestus est: ⁊ odit sermonem dei. Facta est amica auaricia: inimicus deus. Contradicit enim deus auaricię: ⁊ vult nihil possideri ab auaricia. Ego possidear clamat. Quid vis auaricia possideri? Dura iubet/leuia iubeo. On⁹ ei⁹ grauis sarcina mea leuis est. Jugū eius asperum est: iugū meū leue ē. Noli velle ab auaricia possideri. Jubet auaricia vt mare transeas: ⁊ obtemperas: iubet vt te ventis p̄celliscq̄ committas: iubeo ego vt ante ostiū tuū ex eo q̄ habes des paupi. Piger es ad faciendū ante te opus bonū: ⁊ strenuus es ad transeundum mare: Quia auaricia imperat seruis: quia deus iubet odisti. Et q̄d? Cū odisse cęperit icipit velle crimınari eos a q̄bus audit bona p̄cepta: ⁊ velle p̄ suis p̄tiones suas crimina quęrere seruorū dei. Qui nobis ista dicūt: ⁊ ipi nō faciūt ista: Et ista siue quę fiūt siue quę nō fiūt: ⁊ quę nō fiunt/dicunt fieri: ⁊ ḡ fiūt bene/dicunt male fieri: ⁊ quę toleramus/ad culpam nostrā applicant. Nos quid respōdemus? Noli me attendere: sermonē istius attende: ipe tibi loquit per rio tuo cū es cū eo in via. Aduersariū tuū sermonez dei fecisti. Noli attēdere: quia ille tibi loquit. Val⁹ est p quē tibi loquit: sed nō est malus qui tibi loquit sermo dei. Accusa deum: accusa si potes. Creditis fratres hucusq̄ pueniſſe eos ō quibus dicit: Sępe expugnauerūt me a iuuētute mea: vt etiā ipm deus accusare nō dubitent? Accusas auarū: ⁊ ille accusat deum qui fecit aurū. Noli auarus esse: ⁊ nō faceret deus aurū? Jam hoc restat: quia mala tua opa cohibere nō potes: accusas opera bona dei. Displicet tibi creator ⁊ fabricator mūdi. Nō faceret ⁊ solē: qr multi in fenestris p̄tendūt de luminaribus: ⁊ ad iudicia se trahunt? O si vitia nostra cohibeamus: qr bona sunt oīa: quia bonus deus qui fecit oīa: Et laudant illū opera sua: cōsiderata quia bona sūt ab eo qui habet spiritū cōsiderandi: spiritū pietatis ⁊ sapientię. Undiq̄ deus laudat ab opibus suis. Quomodo illū laudant opera sua? Per os triū puerorū in camino ignis: quid p̄termissū est? Laudat cęlus: laudant angeli: laudant sidera: laudant sol et luna: laudant dies ⁊ noctes: laudat quicqd germinat de terra: laudat quicqd natat in mari: laudat quicquid volitat in aere: laudant oīes montes ⁊ colles: laudant frigora ⁊ ęstas: ⁊ cętera oīa quę deus fecit. Audistis quia laudant deū: Nunquid audistis ibi quia laudat deū auaricia: quia laudat deū luxuria? Non laudant ista: quia nō ipe illa fecit. Laudant ibi homines deū: homīs creator est deus. Auaricia opus est mali hois: homo ipe opus est dei. Et q̄d vult deus? Occidere in te q̄ ipe fecisti: ⁊ saluare te quē fecit ipse. Noli fęnerare: Tu accusas scripturā dicentē: Qui pecuniā suā nō dedit ad vsurā. Nō ego illud scripsi: nō de ore meo p̄mo exijt. Deus audi. Et ille: Clerici nō fęnerēt. Et forte qui tibi loquit/nō fęnerat: Sz si fęnerat/fac quia ⁊ ipe fęnerat: Nūquid fęnerat qui per ipm loquit? Si facit quod tibi dicit: ⁊ non facis tu: tu in ignē: ille in regnuz. Si nō facit quod tibi dicit: ⁊ pariter facit mala quę facis: ⁊ dicit bona q̄ non facit: pariter in ignem fęnū ardebit: verbum aūt domini manet in ęternū. Esaie. 40 Ps. 118. Nunqd ardet sermo qui tibi per illuz locutus est? Aut moyses est qui tibi loquitur: id est bonus ⁊ iustus famulus dei: aut pharisę⁹ est cathedrā moysi sedens. Audisti ⁊ de ipsis: Quę dicūt/facite: quę autē faciūt/facere nolite. Non habes tu vñ te excusēs: Nñ p̄mo dei loqt̄/tibi loqt̄: Qr nō potes interficere sermonē dei. Criminari quęris eos per quos loquit tibi sermo dei. Quęre quantuz vis: dic quantū vis: blasphema quantū vis: Sępe expugnauerūt me a iuuentute mea: Dicat vero israel: sępe expugnauerūt me a iuuentute mea. Matth. 23. Audent etiā fęneratores dicere: Non habeo aliud vnde viuam. Hoc mihi ⁊ latro diceret deprehensus in fauce: Hoc ⁊ effractor diceret deprehēsus circa parietē alienū: Hoc mihi ⁊ leno diceret: emēs puellas ad p̄stitutionē: Hoc ⁊ malefic⁹ incantās mala: ⁊ vendēs malicia suā. Quicqd tale p̄hibere conaremur: responderent oīes quia nō haberent vnde viuerent: quia inde se pascerent: quasi nō hocipm in illis maxime puniendū est: quia artem nequicię delegerunt vnde vitaz transigant: ⁊ inde se volūt pascere vnde offēdant eum a quo omnes pascūtur. Sed cum clamaueris hoc: ⁊ dixeris: illi respōdent: Si sic/nō huc accedimus: si sic/nō intramus in ipam ecclesiā. Veniant: intrent: audiant: Sępe expugnauerunt me a iuuentute mea: Etem nō potuerunt mihi: Sup dorsū meū fabricauerūt peccatores: hoc est nō potuerūt agere vt p̄sentiam: fecerūt q̄ portem. Qr p̄clare dictū est: ꝯoptime significatuz est: Etem nō potuerūt mihi: sup dorsum meū fabricauerūt peccatores. Agunt nobiscū p̄mo: vt p̄sentiamus illis ad facta mala. si nō cōsenserimus: tolerate nos dicūt. Ergo qr nō potuisti mihi: ascēde ī dorsū meū: Porta re te habeo quousq̄ veniat finis. Sic em mihi p̄ceptū est: vt fructū afferā cū tolerātia: Nō te corrigo: tolero te: Aut forte cū tolero te: corrigt te. Sz si nō te corrigis vsq̄ in finē: tolero te vsq̄ in finē: ⁊ vsq̄ in finē sup dorsū meū eris/vsq̄ ad tps. Nunqd sp sup dorsū meuz eris? Veniet em q̄ inde te excutiat. Veniet tps messis: veniet finis sęculi: īmittet de⁹ messores. Messores aūt āgeli sūt: Sepant malos de medio iustoz: sicut zizania a tritico: frumētuz recondēt in horreo: paleas autē comburēt igni inextinguibili. Portaui quousq̄ potui: iam gaudēs trāseo ī horreū dei: ⁊ securus canto: Sępe expugnauerūt me a iuuentute mea. Quid em mihi facere potuerūt: q̄a expugnauerūt me a iuuētute mea? Exercuerūt me: nō oppresserūt. Valuerūt mihi sicut ignis ad aurū: non sicut ignis ad fęnū. Jgnis em accedens ad aurū/sordē tollit: accedens ad fęnū/in cinerem vertit. Etem nō potuerūt mihi: quia nō p̄sensi: quia nō me fecerunt quales sūt ipi. Sup dorsuz meū fabricauerūt peccatores: longe fecerūt iniusticiā suam. Fecerunt quod tolerē: ⁊ nō fecerūt cui consentirem. Jaz ergo iniusticia ipor longe est a me. Mali mixti sunt bonis: nō solū in sęculo: sed ⁊ in ipa ītus ecclesia mali mixti sunt bonis. Hostis ⁊ pbastis: ⁊ magis pbabitis si boni fuerit. Cū em creuisset herba ⁊ fructū

Matth.13. fecisset: tūc apparuerūt zizania. Nulli apparēt mali ī ecclesia: nisi ei q̄ fuerit bonus. Nostis ergo q̄ mixti sunt: ⁊ semp ⁊ vbiq̄ dicit scriptura: q̄ non sepabunt nisi in fine. Sic quō mixti sūt/ longe sūt a se. Ne q̄s ergo ex eo qō mixti sūt mali iter bonos putaret iniquitatē esse iuxta iusticiā: nō potuerūt inq̄t mihi: id est dixerūt/ ⁊ male dixerūt: manducem⁹ ⁊ bibam⁹: Esaie.22. 1.Cor.15. cras em̄ moziemur: Non cozruperūt sermōes mali mozes bonos: in eo qō audiui a vo: non cessi ꝓmonibus boim. Fecerūt mihi peccatozes qō portarē/ nō cui cōmiscerer: ⁊ facta est iniquitas eozū longe a me. Quid em̄ tā ꝓpe/ q̄ duo hoies in vna ecclesia: Quid em̄ tā longe/ q̄ iniq̄tas a iusticia: Ubi est em̄ consensio: ibi ꝓpinquitas. Liganť duo ⁊ mittunť ad iudicē/ latro ⁊ colligat⁹: Ille sceleratus/ ille innocēs: Una catena liganť: ⁊ longe sūt a se. Quātū lōge sūt a se: Quantū longe est scelus ab inocētia. Ecce isti longe sūt a se abinuicē. Alius latro in hispania facit scelera: ꝓximus est ei q̄ facit in aphrica. Quantū ꝓximus: Quantū sibi iūgunť scelus ⁊ scelus: quātus sibi iungunť latrociniū ⁊ latrocinū. Nemo g̃ timeat mixtos sibi cozpe malos: Lōge ab illis sit cozde: ⁊ secur⁹ portat qō nō timet. Lōge fecerūt iniusticiā suā: Quid ocurrit: Florent illi q̄ regnant inique: et vt sermonē loquamur vulgi/ tonāt iniqui: extollunť in typos: ī calūnias. Quid ergo: Semp hoc: Nō. Audi q̄d sequit. Dñs iustus ꝯcidet ceruices peccatozū. Intēdat charitas vestra. Dñs inquit iustus ꝯcidet ceruices peccatoz. Quis nō cōtremiscat: Quis em̄ nō peccauit: Dñs iustus ꝯcidet ceruices peccatoz. Oīnibus q̄ audiūt intrat tremoz in coz: si credūt scripturę dei. Si em̄ sibi sine causa tundūt hoies pectora/ mentiunť: q̄ tūdūt pectora si iusti sūt: ⁊ in eo qō mentiunť deo/ fiūt peccatozes. Si g̃ veraciter sibi tundūt pectora/ pctozes sūt. Et q̄s nostrū nō sibi tūdit pectus: Et q̄s nostruz nō elidit oculos ad terrā/ sicut ille publicanus/ ⁊ dicit: Luc.18. Domine ꝓpitī⁹ esto mihi pctōzi: Si g̃ oēs pctōzes: ⁊ nemo iueniť sine pctō: oibus timend⁹ ē gladi⁹ ī ceruices: q̄ dñs iustus ꝯcidet ceruices peccatoz. Non puto fratres mei q̄ oīm pctōz: ⁊ in mēbzo qō pcutit/ ibi designat q̄s pctōzes pcutiat. Nō em̄ dixit: Dñs iustus ꝯcidet man⁹ pctōz: aut/ dñs iustus ꝯcidet pedes pctōz ñ dixit: Sz q̄ pctōzes supbos volebat ītelligi: Supbi aūt oēs ceruicati sūt/ q̄ nō solū faciūt mala/ ⁊ nec agnoscere volūt: ⁊ quādo obiurganť/ iustificāt se/ ⁊ dicūt: Ecce fecisti: saltē agnosce q̄d fecerīs. Odit d⁹ peccatozē: oderis ⁊ tu: Cōfūgere deo: simul ꝓsequmini peccatū tuū. Nō inq̄t: Ego bene feci: deus male fecit. Quid est hoc: Ego nihil mali feci inquit: q̄ saturnus fecit: q̄ venus fecit. Ego nihil feci: stellę fecerūt. Justificas te: accusas deuz q̄ fecit stellas: q̄ oznauit eęlū. Itaq̄ qm̄ iustificas peccatuz tuū: ⁊ supbis aduersus deū: q̄ te facis extra culpā: ⁊ deū in culpa: ⁊ tātū erexisti ceruicez tuā: ⁊ cucurristi Job .15. ꝓtra deū: sicut scriptū ē in Job: dicebat de ipio peccatoze/ currēs aduers⁹ deū in crassa ceruice scuti sui: ⁊ ibi ceruicē nolauit: q̄ sic te erigis: ⁊ nō elidis ocu- Luc.18 los ad terrā: ⁊ tundis pectus/ ⁊ dicis: Dñe ꝓpitius esto mihi peccatozi: sed iactas te de meritis tuis: Et vis mecū inq̄t deus iudicio ꝓtendere: intrare mecuz in iudiciū: cū debeas ī reatu tuo satisfacere deo: ⁊ da Ps.129. mare ad illū qō clamať in alio psalmo: Si iniq̄tates obseruaueris dñe: dñe quis sustinebit: Clamare ad illū/ qō clamať in alio psalmo: Ego dixi dñe miserere mei: sana animā meā quia peccaui tibi: Quoniaz hec nō vis dicere: sed iustificas facta tua aduer⁹ seipsum/ ⁊ dicit: Domine dei: venit in te qō sequit scriptura/ ⁊ dicit: Do- Ps.40. minus iustus ꝯcidet ceruices peccatoz. Confundaňt ⁊ †auertaňt retrozsum oīnes qui odē Al. †cōuertant. runt sion. Qui oderūt sion/ oderūt ecclesiā. Sion ecclesia est. Et qui intrāt in ecclesiā ficte/ oderunt ecclesiā. Qui nolūt obseruare verbū dei/ oderūt ecclesiam. Sed sup dozsū meū fabzicauerūt. Quid factura est ecclesia/ nisi portatura vsq̄ in finē: Sed quid de illis sequit ⁊ dicit: Fiant sicut fęnū tectozū: Al. †exaruit. qō prius q̄ euellat †aruit. Fęnū tectozuz here ba ē quę nasciť in tectis/ in solario integulato: Jn alto videť: ⁊ radicē nō habet. Quāto melius humil⁹ nasceret: ⁊ lęti⁹ virescret: Modo nasciť alti⁹ ad cerioze arideratē: Modū euulsū est ⁊ aruit. Modus finiti sūt in iudicio dei: ⁊ iā nō habēt succū viriditatis. Sz vt sī. Attēdite opa ipoz ⁊ videte: q̄ exaruerūt: Sz vuūt ⁊ hic sūt: nondū g̃ auulsi sūt. Aruerūt: sed nōdū auulsi sūt. Facti sunt sicut fęnū tectoz: qō prius q̄ euellať exaruit. Et venient messozes: sed nō de illis implent manipulos. Venturi sūt em̄ messozes ⁊ colMatth.13. lecturi sūt triticū ī hozreū: ⁊ zizania alligabūt ⁊ mittent in ignē: Sic ⁊ fęnū tectoz expurgať: et quicqd inde euellit/ in ignez mittit: q̄ ⁊ prius q̄ euelleretur aruit: non inde implet messoz manus. Sequit em̄ ⁊ Al. †We quo- dicit. †Non †replebit manū suā †messoz: ⁊ sī- †implebit. nū suū qui manipulos colliget. ¶ Messozes †qui metet. aūt angeli sūt dicit dns. Et nō dixerūt †transe- †non habet. untes †viam benedictio dñi sup vos: bene dixirmus vobis in nomie dñi. Nostis em̄ fratres quādo transit per operātes/ est consuetudo vt dicat illis: Benedictio dñi sup vos: Et magis ista cō- suetudo erat in gente iudęoz. Nemo transibat ⁊ videbat aliq̄s facere aliq̄d opus in agro: vel in vinea: vel in messe: vel aliq̄d eiusmodi: non licebat transire sine benedictiōe. Alij sūt q̄ manipulos colligūt: alij sūt trāseūtes viam. Qui manipulos colligūt/ nō d illis replent manus: q̄ nō colligit ad hozreū fęnum tectoz. Qui sūt qui manipulos colligunt: Messo- Matth.13. res. Qui sūt messozes: Dns dixit: Messozes ānt angeli sūt. Qui sūt transeūtes: Illi qui iam per viam istam: id est per vitā istam transierūt hinc ad patriā: Apostoli trāseūtes erāt in ista vita: ꝓphete transeuntes erant. Quos benedixerūt ꝓphetę ⁊ apostoli: Illos in quibus radicem charitatis viderūt. Quos autē inuenerunt in tectis eminere: ⁊ superbire in ceruices scuti sui: dixerūt contra illos qō futuri erant: benedictionē autē homini super eos nō vederūt. Ergo istos oīnes malos q̄s portat ecclesia: qui legitis in scripturis/ iuenitis maledictos designatos ad antichzistū pertinere: ad diabolū pertinere: ad paleaz Ibidem. ptinere: ad zizania pertinere: Et multa innumerabilia p similitudinē dicunt de illis: Quia nō ois q̄ dicit Matth.7. mihi dñe dñe/ intrabit in regnū eęlor. Nullā inuenis scripturā q̄ de illis bñ loquať: q̄ trāseūtes viam nō illos benedixerunt: Transeūtes ꝓphetę omnia mala de illis dixerūt. Ecce ⁊ iste quē portam⁹ dauid transiit viam: Audistis q̄d de illis dicit. Dñs iustus ꝯcidet ceruices peccatoz: confundaňt ⁊ auertaňt retrozsū oīnes q̄ oderūt sion: Fiant sicut fęnuz tector-

rū:qđ ꝑus ꝫ euellat aruit:Mō repleuit manū suaz messoz:t sinū suū q manipulos colligit. Hec de illis dixit. Mō ergo supza illos iste transiēs benedixit:et impletū ē etiā p illū qđ ipe dixit:Et nō dixerūt trās/ eūtes viam:benedixim⁹ vos in nomīe dñi. Et isti transeūtes siue ꝓphetę:siue patriarchę:siue aposto li quicunq; trāsierūt:si bene viuimus fratres: bene/ dixerūt nos in noīe dñi. Ūñ me inquis bñdixit pau lus:Quando me benedixit petrus:Attende in scri/ ptur::vide si bū viuis:t vide ibi benedictū te fuisse. Oēs bene viuētes/benedixerūt. Et quō benedixe rūt:In noīe dñi:nō in noīe suo sicut hęretici. Qui em dicūt/qđ nos damus hoc ē sanctū:in nomīe suo volūt benedicere:nō in noīe dñi. Qui aūt dicūt:nō sanctificat nisi deus: nec quisq; est bonus nisi dono dei:ipi in noīe dñi benedicunt:nō in noīe suo:Quia qui amici sūt sponsi:nolūt esse adulteri sponse.

Explicit Tractatus de pš. CXXVIII.
Incipit Tractatus de pš. CXXIX.

Expositio psalmi.

Quoniaz vos nō solū oculis coꝛpoꝛeis sed etiā corde vigilare ꝓsumimus:intelligenter nos cā tare oꝑtet:

De ꝓfundis clamaui ad te dñe: dñe exaudi vocem meā. Etem vox hęc/ ascendētis est ptinēs ad canticū graduum. Debet itaq; vnusquisq; nostrū videre:in quo ꝓfun do sit:de quo clamet ad dñm. Clamauit de ꝓfundo Ionas de ventre ceti:Erat non solū sub fluctibus ve rūetiā in visceribus beluę:nec tamē illud coꝛpus et illi fluctus itercluserūt oꝛationē ne pueniret ad deū: t venter bestię nō potuit tenere vocē dēpcātis. Pe/ netrauit oīa:dirupit oīa:peruenit ad aures dei: Si tamē nūc dicendū est:qz diruptis oībus puenit ad aures dei:quādo aures dei in coꝛde ꝑcantis erāt. Ubi em deū ꝓsentē nō habet:cuius fidelis est voꝛ: Uerūtamē t nos debemus intelligere de quo ꝓfun do clamem⁹ ad dñm. Pꝛofunduz em nobis est vita ista moꝛtal. Quisq; se i ꝓfundo itellexerit:clamat: gemit:suspirat:t donec de pꝛofundo eruat:t veniat ad eū q sup oīa abyssos sedet:sup cherubin:super oīa quę creauit:nō solū coꝛpalia:sed etiam spirita lia:donec ad eū vēiat aīa: donec ab illo liberet ima go ipius,qđ est homo:quę in hoc ꝓfundo tanq; assi duis fluctibus exagitata detrita est:t nisi renouet t reparet a deo q illam imꝑfit quando foꝛmauit ho/ minē:idoneus potuit esse homo ad casū suū: nō est idone⁹ ad resurrectionē suā:Semp in ꝓfundo ē:ni/ si liberet vt dixi:semp in ꝓfundo est. Sed cū de pꝛo fundo clamat:surgit de ꝓfūdo:t ipe clamoꝛ nō eum ꝓmittit multū in ūno esse. Ualde em in ꝓfundo sūt: cū venerit in ꝓfundū malozū/ptēnit. Jā videte fra tres quale ꝓfundū sit:vbi cōtēnit deus. Luz quisq; viderit se quotidianis peccatis obꝛutū:aceruis qui/ busdā t molib⁹ quibusdā iniq̄tatū pꝛemi:si dictū il/ li fuerit vt deū roget:irridet. Quibus modis:Pꝛi/ mo dicit:Si deo displicerent facinoꝛa: ego viue/ rem:Si curaret deus res hūanas:ad tanta scelera quę feci:nō solū nō viuerē:sed t bene mihi nō esset. Solet em hoc illis euenire qui multū i ꝓfundo sūt: t ꝓsperant in iniq̄tatibus suis: Et tanto magis i ꝓ fundo mergunt:quāto magis videntur esse fęlices. Fallax em fęlicitas:ipa est maioꝛ infęlicitas. Dein de t hoc solent hoies dicere: Jaz quoniā multa feci t dānatio imminet:hoc perdo quod non facio:quic quid possuz: et ex hoc perdoꝛ:cur non facio quicq̄d possum:Quō solent desperati latrones dicere:Sic me occisurus est iudex ꝓ decē homicidijs: quō pꝛo quinq;:quō ꝓ vno:quare iā nō faciā:Quicq̄d mihi occurrerit facio:Hoc est peccatoꝛ cū venerit in ꝓfū dū maloꝛ:ptēnit. Sed dns iesus christus qui nec ꝓ funda nostra ꝓtēpsit:qui vsq; ad istā vitā venire di/ gnatus est:ꝓmittēs remissionē omniū peccatoꝛuz: et iā de ꝓfundo excitauit hominē:vt clamaret de ꝓ/ fundo sub molibus peccatoꝛ:t pueniret voꝛ pecca toꝛis ad deū. Unde clamantis:nisi de ꝓfundo malo rū:Et videte qz voꝛ peccatoꝛū clamat de pꝛofūdo: De ꝓfundis clamaui ad te dñe: dñe exaudi vocem meā. Fiant aures tuę intendētes:in vocem deꝑcationis meę. Unde clamat:De pꝛofūdo. Quis ē ergo qui clamat:Peccatoꝛ. Et qua spe cla/ mat:Quia qui venit soluere peccata:dedit spez etiā in ꝓfundo posito peccatoꝛi. Jdeo q̄d sequitur post istas voces: Si iniq̄tates obseruaueris do/ mine:dñe quis sustinebit: Ecce apparuit de q̄ ꝓfundo clamaret. Clamat em sub molibus t fluctu bus iniquitatū suarū. Circūspexit se:circūspexit vi tam suā:vidit illam vndiq; flagitijs t facinoꝛib⁹ co/ opertā. Quacūq; respexit:nihil in se bonū inuenit: nihil illi iusticię serenū potuit occurrere. Et cuz tāta t tā multa peccata vndiq; t cateruas scelerū suoꝛuz videret:tanq; expaueſcēs exclamauit:Si iniquita/ tes obseruabis dñe:dñe quis sustinebit: Mō dixit ego nō sustinebo:sed quis sustinebit:Uidit em ꝓpe totā vitam humanā circūlatrari peccatis suis:accu sari oēs cōsciētias cogitatiōibus suis: nō inueni/ ri coꝛ castū:ꝓsumens de sua iusticia. Si ergo coꝛ ca/ stum nō potest inueniri qđ ꝓsumat de sua iusticia:ꝓ sumat omniū coꝛ ō misericoꝛdia dei:t dicat deo:Si iniquitates obseruaueris dñe:dñe quis sustinebit: Quę aūt spes ē: †Quoniā apud te ꝓpitiatio est. Et q̄ est ista ꝓpitiatio:nisi sacrificiū:Et qđ ē sa/ crificiū:nisi qđ ꝓ nobis oblatū est:Sāguis inocēs fusus deleuit oīa peccata nocentiū: Pꝛecio tantū datū redemit oēs captiuos de manu captiuantis inimici. Ergo est apud te ꝓpitiatio. Nam si nō esset apud te ꝓpitiatio:si iudex soluz esse velles t miseri/ coꝛs eē nolles:obseruares oēs iniquitates nostras: t ꝙreres eas:qs sustineret:Quis ante te staret t di ceret: Innocēs sū:Quis staret i iudicio tuo:Spes q̄ vna est:Uñ est apud te ꝓpitiatio. †Propter le gez tuā sustinui te dñe. Quā legem:Quę reos facit: Data ē em lex sancta:iusta:bona /iudeis:sed reos eos potuit facere. Nō data ē lex q̄ posset viui/ ficare:sed q̄ ostēderet peccata peccatoꝛi. Peccatoꝛ em oblit⁹ erat se/nec videbat se:Data ē illi lex:vt vi deret se. Fecit reuz lex:liberauit latoꝛ legis. Latoꝛ em legis impatoꝛ est. Lex data ē q̄ terreat t cōstrin/ gat in reatū:t nō soluit lex a peccat:sed ostēdit pec/ cata. Et fortę sub ipa lege posit⁹ /animaduertit iste in pꝛofundo quanta fecerit contra legem: t sic excla mauit dicens:Si iniquitatem obseruabis domi/ ne:domīe quis sustinebit:Est ergo lex misericoꝛdię dei:lex ꝓpitiationis dei. Illa timoꝛis fuit: est alia lex charitatis. Lex charitatis dat veniā peccatis: delet

Al. †Quia.

Al. †et.

Hal.3

pęterita: admonet de futuris. In via nō deserit comitem: comes fit ei quē ducit in via. Sed concordā
Matth.5. dum est cū aduersario: dū es cū eo in via. Est em̄ sermo dei aduersarius tuus: q̄diu cū illo nō cōcordas. Concordas aūt cū cęperit te delectare facere qō dicit sermo dei. Jam qui erat aduersarius: fit amicus: Sic finita vita non erit q̄ tradat te iudici. Ergo ppt legem tuā sustinui te dñe: quia dignatus es legē misericordię afferre: mihi dimittere oia peccata mea: dare mihi dęctero monita: ne te offendam: In ipis monitis: si quid forte titubauero: dixisti mihi reme
Matth.6. diū quo te orem dicens: Dimitte nobis debita nostra: sicut t nos dimittimus debitoribus nr̄is. Hāc legez statuisti mihi: vt quō dimitto: dimittat mihi: Propt hanc legē sustinui te dñe. Expectaui quādo venias t liberes ab oni necessitate: q̄ in ipa necessi-
E tate nō deseruisti legem misericordię. Audi quā legē
Gal.6. dicat: si nondū intellexisti: Quia legem modo dicit charitatis: audi Apostolū: Inuicem onera vīa portate: t sic implebit legē christi. Qui portant inuicē onera sua: nisi qui habent charitatē: Qui nō habēt charitatē: graues sūt sibi: qui aūt habent charitatē: portant se. Desit te aliqs: petit veniā: Si nō dimittis: non portas on⁹ fratris tui: Si dimittis: portas infirmū. Et tu si forte in aliquā infirmitatē incideris quasi homo: oportet vt sic te portet t ille: quemad-
Ibidem. t tu. Audi quid p̄cesserit. Fratres inquit: si p̄occupatus fuerit homo in aliquo delicto: vos q̄ spūales estis: instruite huiusmodi in spiritu lenitatis. Et ne forte quia spirituales monuerat: velut securi sibi viderent: cōtinuo subiecit: Intendens teip̄m: ne t tu tempteris. Deinde qō cōmemorauit subiunxit. Alter alteri⁹ onera portate: t sic adiplebitis legē christi: Unde t dicit. Propter legem tuā sustinui te do-
De verbis apli. 21.a.et in libro. 83.q.71.a mine. Dicunt cerui quādo transeunt freta in proximas insulas pascuę gratia: capita super se inuicē ponere: Et vn⁹ qui ante est solus portat caput: t nō ponit super alterū. Sed cum t ipe defecerit: tollit se ab anteriore parte: redit posterius: vt t ipe in altero requiescat: t sic portant oēs onera sua: t peruenīūt ad qō desiderant: t nō patiūtur naufragiū: quia q̄si
F nauis est illis charitas. Itaq̄ charitas portat onera: sed nō timeat ne premat talib⁹ onerib⁹: Ne peccatis suis vnusquisq̄ premat: attendat. Nam quādo portas infirmitatē fratris tui: nō te onerant peccata ipius. Plane si consentias: iam tua te premūt: nō alterius. Quisquis em̄ cōsenserit peccatori: non alienis sed suis grauat. Consensio em̄ ad peccatum alterius: tuū fit peccatū: t non est quare queraris q̄
Ps̄.49. peccata aliena te premāt: Dicit em̄ tibi: Premunt te: sed tua. Uidisti furem: cucurristi cū eo. Quid est hoc: Pedibus ambulasti ad furtū: immo mente cō iunxisti te furto. Quod ipius solum erat: factū est et tuū: quia placuit tibi. Si aūt displicuerit tibi: t orazueris pro eo: t dēpcatus veniam dederis: vt possis libera fronte dicere in pcibus tuis quas tibi iurispi
Matth.6 tus cęlestis dictauit: Dimitte nobis debita nostra: sicut t nos dimittimus debitoribus nostris: didicisti portare onera fratris tui: vt t alius portet si q̄
Gal.6. sunt tua: t fiat in vobis q̄ ait Apl's: Inuicē onera vestra portate: t sic implebitis legez christi. Ita se-
G curus cantas quod modo dictū est. Propter legem tuā sustinui te dñe. Hanc aūt legem qui nō seruat: nō sustinet dominū: nec si velit sustinere: causa ē q̄re nō sustineat: inaniter sustinet. Venturus est em̄ dominus: t inuenturus peccata tua: qō aūt pfecta iustícia vixisti: non est inuenturus. Homicidia forte: Grauia sūt em̄ t valde matora: Nō est inuenturus adulteriū: Nō est inuenturus furta: Nō est inuenturus rapinā: Nō est inuenturus maleficia: Nō est inuenturus idolatriam: Nō est ista inuēturus. Nihil est ergo inuenturus: Audi sermonem euangelij: Qui dixerit fratri suo fatue (Ab istis etiā peccatis lingue mimutissimis quis abstinet: Sed forte dicis: Parua sūt) Reus erit inquit gehēnę ignis. Si parua sūt tibi videt aut modicū fratri dicere fatue: vel gehenna ignis videat tibi magna. Si cōtenebas iniquus peccatū: vel pęne magnitudine terrere. Sed dicis: Minora sunt: minuta sunt: sine quibus nō potest esse ista vita. Congere minuta: t faciunt ingentem aceruū. Nam t grana minuta sunt: t tamē massam faciūt: Et guttę minutę sūt: t flumina īplent et moles trahūt. Ideo t ille p̄siderans q̄ multa minuta peccata quotidiana cōmittat homo: si nihil aliud vel per cogitatiões t linguaz attendit q̄ multa sunt: t si attendit q̄ minuta sint: videt per multa minuta fieri aceruū magnū: t nō quasi peccata sua pusilla cogitans: sed ipam fragilitatē humanā: iaz ascēdēs clamat: De pfundis clamaui ad te dñe: domine exaudi vocem meā: Fiant aures tuę intendentes īvocem deprecationis meę: Si iniquitates obseruaueris dñe: domine quis sustinebit: Uitare possum̄ homicidia: adulteria: rapinas: periuria: maleficia: idolatriā: Nūquid t peccata linguę: Nūquid t peccata cordis: Scriptū est: Peccatuz iniquitas est. Quis ergo sustinebit: si tu iniqtates obseruaueris: Si nobiscū seuerus iudex agere volueris: non misericors pater: quis stabit ante oculos tuos: Sed ē apud te ꝓpitiatio: ꝓpter legē tuā sustinui te dñe. Quę t ālis lex est ista: Inuicē onera vestra portate: t sic implebitis legem christi. Qui portant inuicem onera sua: Gal.6. Qui fideliter dicunt: Dimitte nobis debita nostra: Matth.6 sicut t nos dimittimus debitoribus nostris. Sustinuit anima mea in †verbū tuum. Memo Al. †verbo eius
sustinet: nisi qui nondū accępit quod promissuz est. Nam qui iaz accępit: quid sustinet: Accepimus remissionem peccatoz: sed ꝓmissū est nobis regnum cęlozuz. Debita nostra dicta sūt: sed merces nostra adhuc futura est. Accepimus veniā: sed eternā vitā nondū tenemus: Sed qui dedit veniā: ipe ꝓmisit et vitam eternā. Si verbū nostrū esset: deberemus timere: quia verbū dei est: nō fallit. Securi ergo spamus in verbis eius qui fallere nō potest. Speratutina vsq̄ ad noctem. uit anima mea in †dominū: A †vigilia ma- Al. †domino. †custodia
die sperauit in dño: t finita est tota spes ipius: A vigilia matutina vsq̄ ad noctē sperauit in dominum. Ista vigilia matutina: finis noctis est: Hinc vsq̄ ad noctē sperauit aīa mea in dñm. Ergo intelligendus est: ne putem⁹ vno die nobis sperandū esse in dñm: a vigilia matutina vsq̄ ad noctē. Quid ē fratres putatis hoc ee: a vigilia matutina vsq̄ ad noctē sperauit in dominū: Quia dominus per quem nobis dimissa sunt peccata: in vigilia matutina resurrexit a mortuis: vt ꝺ spem⁹ in nob futuę qō p̄cessit in dño. Jā em̄ pctā nr̄a dimissa sūt: s nondū resurreximus.

Si nondum resurreximus: nondū in nobis factum est quod p̄cessit in capite nostro. Quid p̄cessit ī capite nostro: Quia ⁊ caro ip̄ius capitis resurrexit: Spiritus illius capitis nūc̄ꝫ mortuus est. Sed qō ī eo mortuū est: resurrexit: Resurrexit aūt tertia die. Et quodāmodo hoc nobis dixit dn̄s: Qō in me vidistis: sperate in vobis: id est quia erit resurrectio: resurgeris ⁊ vos. Sed sūt qui dicant: Ecce resurrexit dn̄s: nūquid ꝓterea sperandū est ⁊ me posse resurgere: Utiq̄ ꝓterea. In hoc em̄ resurrexit dn̄s: qō a te accepit. Nō em̄ resurgeret: nisi mortuꝰ eēt. Nō aūt mortuus esset: nisi carnem portasset. Quid accepit a te dn̄s: Carnē. Quid venit ip̄e: Verbum deī qō erat ante om̄ia: p qō facta sūt om̄ia. Sz vt acciperet abs te aliquid: verbū caro factū est: ⁊ habitauit in nobis. Accepit abs te qō offerret ꝓ te: quō accipit a te sacerdos qō ꝓ te offerat quādo vis placare tū ꝓ peccatis tuis. Jam factū est: ita factu ē: Sacerdos noster a nobis accepit qō ꝓ nobis offeret. Accepit em̄ a nob carnē: in ip̄a carne victima factus est: holocaustū factus est: sacrificiū factus est. In passiōe sacrificiū factus est: in resurrectiōe innouauit illud qō occisū est: ⁊ tanc̄ꝫ p̄mitias tuas vedit deo: ⁊ ait tibi: Consecrata sūt iam om̄ia tua: quādo tales p̄mitie tuę de te datę sūt deo. Spera ergo ⁊ in te futurū qō p̄cessit in p̄mitijs tuis. Ergo ille quia a vigilia matutina resurrexit: cēpit aīa nr̄a exhorare. Et q̄usq̄: Usq̄ in noctez: quousq̄ moriamur. Om̄is em̄ mors nostra carnalis: quasi somnus est. Cēpisti sperare exquo resurrexit dn̄s: noli vdficere sperare quousq̄ exeas ab hac vita. Nā si non usq̄ ad noctē sperauerīs: vdeſ totū qō speraueral. Sūt em̄ hoīes qui incipiūt sperare: sed nō pseuerant usq̄ ad noctē. Incipiūt pati tribulationes aliq̄s: incipiūt pati tēptationes: vident hoīes malos ⁊ iniq̄s felicitate tpali pollere: ⁊ quoniaz talia sperabant de dn̄o vt hic essent felices: attendūt eos qui scelera fecerūt habere qō ipi habere vdsiderabāt: ⁊ vdficiunt pedes eoꝝ: ⁊ desinūt sperare in dn̄o. Quare: Quia nō a vigilia matutina cēperūt sperare. Quid ē hoc: Nō hoc sperare cēperunt de dn̄o qō p̄cessit in dn̄o ab illa vigilia matutina: sed sperabāt de dn̄o: vt si essent christiani: haberēt plenā domū frumento: vino ⁊ oleo: auro ⁊ argento: nullus eoꝝ mozeret ī maturus. Si q̄s eoꝝ nō haberet filios: acciperet: Si vxorē n̄ duxisset: duceret: Nō aboztiret nō solū aliqua mulier in domo eius: sed nec pecus eiꝰ: Nō acescerēt cupę eius: nō grandinaret vinea eius. Qui sic sperabat in dn̄o: aīaduertit his rebus abūdare eos q̄ nō colūt dn̄m: ⁊ vdfecerūt pedes eius: ⁊ nō sperauit usq̄ ad noctē: quia nō cēpit a vigilia matutina sperare. Quis ergo sic icipit a vigilia matutina sperare: Qui hoc sperat de dn̄o quod cēpit ostendere a vigilia matutina ī q̄ resurrexit. Antea em̄ nemo resurrexerat semp victurus. Intēdat charitas vestra. Resuscitati sūt iam mortui ante aduentū dn̄i. Nā et helias resuscitauit mortuū ⁊ heliseus: sed resurrexerūt iterū morituri. Dn̄s ip̄e quos resuscitauit: morituri resurrexerunt: siue ille iuuenis filius viduę: siue illa puella duodecim annoꝝ filia archisynagogi: siue lazarus. Aliter resuscitati sūt om̄es morituri. Semel nati sunt: sed bis mortui sūt. Nemo resurrexerat nū ꝓ moriturus nisi dn̄s. Quando aūt resurrexit dominus nunc̄ꝫ moriturus: A vigilia matutina. Hoc spera ⁊ tu de domino resurrecturū te: nō quō lazarꝰ resurrexit: nō quomodo filius viduę ⁊ archisynagogi filia resurrexerūt: nō quō quos suscitauerūt antiqui prophetę: sed resurrecturū te spera quō dn̄s: vt post resurrectionē qua resurrexeris nō te iam timeas morituꝝ: Et cēpisti sperare a vigilia matutina. Spera aūt usq̄ ad noctē: quousq̄ finiat hec vita: quousq̄ sit nox vniuersi generis humani in occasu seculi. Quare hucusq̄: Quia post hāc noctē: iaz nō erit spes: sed ip̄a res. Spes em̄ quę videt nō ē spes: Apls dicit: Quod em̄ videt quis: quid sperat: Si aūt qō nō videmus speramꝰ: per patientiā expectamus. Si ergo patienter expectare debemus qō nō videmus: usq̄ ad noctē speremus: id est usq̄ ad finē huius vitę nostrę vel seculi. Cū aūt nox ista transierit: iam veniet qō sperabamus: ⁊ non iam sperabimus: nec tamē desperati erimus. Est em̄ vituperatio desperatoꝝ: ⁊ aliquādo detestamur hominē: et dicimus: nō habet spem. Nō semp malū est non habere spem: In hac vita cū sumus: malū ē nō habere spem. Qui em̄ modo spem nō habet: rem postea nō habebit. Ergo modo spem debemꝰ habere. Sz cū res venerit: nunqd spes erit: Qō em̄ videt quis quid sperat: Veniet dn̄s deus noster p̄mo formam ip̄am in qua crucifixus est ⁊ resurrexit demonstraturus generi humano: vt videant pij ⁊ impij. Illi videant ⁊ gratulent inuenisse se qō crediderūt anteq̄ꝫ viderent: ⁊ illi erubescāt nō se credidisse quod videbunt. Erubescētes damnabunt: ⁊ gratulati coronabunt. Dicet confusis: Jte in ignē eternū: qui paratus est diabolo ⁊ angelis eius. Dicet gaudentibus: Venite benedicti patris mei: pcipite regnū qō vob paratū est ab origine mundi. Qō cū acceperint: iaz spes nō erit: quia res tenebit. Transacta ergo spe: trāsibit nox illa: ⁊ donec fiat: a vigilia matutina speret anima nr̄a in dn̄o: Et redit ad illō: A vigilia matutina Speret israel in †dominū. A vigilia matutina usq̄ ad noctē: speret anima mea in dominū. Sed quid sperabit: A vigilia matutina speret israel in dn̄m. Nō solū speret israel in dn̄m: sed a vigilia matutina speret. Jsrael ergo culpo: spez seculi quādo sperat de deo: Non: Sed alia spes est israel prophetia. Nō p̄ sūmo suo bono speret israel diuitias: nō salutē corpis: nō abundantiā terrenoꝝ: imo tribulationē hic habiturus est: si forte cōtigerit illi ꝓpter veritatē pati aliquas molestias. Nō em̄ non sperabāt in deū martyres: Et tamē talia sunt passi qualia latrones: qualia iniqui: subiecti ad bestias: ignibꝰ concremati: gladio pcussi: vngulis exarati: catenis obstricti: carcere necati. Jsta oia mala passi: nō sperabant in dominū: Aut ideo sperabant: vt istis malis carentes: hac vita fruerent: Nō plane: quia a vigilia matutina sperabāt. Quid est hoc: Cōsiderabāt illam vigiliā matutinā qua resurrexit dn̄s eoꝝ: ⁊ videbant quia anteq̄ꝫ resurgeret talia ⁊ ipse passꝰ erat qualia ⁊ ipi patiebant: ⁊ nō desperabant etiā se post tales passiōes resurrecturos ad vitā eternā. Speravit israel in dn̄m a vigilia matutina usq̄ ad noctem. †Quia apud dn̄m misericordia †est: ⁊ †multa apud †illū redēptio. Magnifice: Deiꝰ dici nō posset loco suo: ꝓpter illud qō dixit: A vigilia matutina speret israel ī dn̄m. Quare: Quia a vigilia

Ro.8.

Ibidem.

Matth.25.

Ibidem.

Al'.†.domino. M

Al'.†Quia. †non habet. †copiosa. †eum.

matutina resurrexit dñs: z hoc debet sperare corp⁹: qđ in capite p̄cessit. Sz ne suggerat ista cogitatio: Capiti licuit resurgere: qz peccat nō p̄mebat: z nullū pctm̄ erat in illo: Quid nos facturi sum⁹? Sperabimus talem resurrectionē qualis in dño p̄cessit: cū peccatis nostris aggrauemur? Sed vide qđ sequtur. Quoniam apud dominū misericordia: z multa apud illum redemptio. Et ipe redimet israel: ex oibus iniquitatibus ei⁹. Ergo si p̄mebat peccatis suis: adest misericordia dei. Ideo p̄cessit ille sine peccato: vt deleat peccata sequentiū. Nolite in vobis p̄sumere: sed a vigilia matutina p̄sumite. Videte caput vestrū resurrexisse z ascendisse ī cḡlū. In illo culpa nō erat: sed per illū vestrę culpę delebunt. Ipe redimet israel ex omnibus iniquitatibus eius: Quia israel vendere se potuit: z fieri vendūdatus sub peccato: redimere se ab iniqtatibus nō pōt. Ille potuit redimere: q̄ se ñ potuit vendere. Qui nō cōmisit peccatū: ipe est redēptor a peccato: ipe redimet israel. Unde redimet? Ab illa iniqtate: an ab illa? Ab oñibus iniqtatibus suis. Nō g̃ timeat accessurus ad deū aliquas iniqtates suas: tantūmodo accedat pleno corde: z desinat iam facere quę antea faciebat: z nō dicat: illa iniquitas nō mihi dimittitur. Si em̄ hoc dixerit: ꝓpter ipam quā putat sibi nō dimitti: nō se cōuertat: z faciēdo cętera nō illi dimittit z illud qđ nō timebat. Quia feci iquit scel⁹ magnū: z nō mihi pōt dimitti: iam faciā z cętera. Hoc enim perdo qđ nō facio. Noli timere: In ꝓfundo es: noli tenere de ꝓ fūdo clamare ad dominū z dicere: Si iniquitates obseruabis domine: dñe q̄s sustinebit? Observa illum: z expecta illū: z sustine ꝓpter legem ipius. Quā legem tibi dedit? Dimitte nobis debita nostra: sicut z nos dimittimus debitoribus nostris. Spera te resurrectu⁹: z tūc futuruz oñimodo sine peccato: quoniaz ille resurrexit qui primus fuit sine pctō. A vigilia matutina spera. Noli dicere: Ego ñ sum dignus ꝓpter peccata. Nō es dignus: sed multa apud illū redemptio: Et ipe redimet israel ex oñibus iniquitatibus eius.

Matth. 6

Explicit Tractatus de ps̄. CXXIX.

Incipit Tractatus de ps̄. CXXX.

Prefatio.

A In isto psalmo cōmendat nobis humilitas serui dei z fidelis: cuius voce cantat: qđ est vniuersū corp⁹ christi. Sepe em̄ admonuim⁹ charitatē vestrā: nō quasi vnius hominis cātantis vocē accipi debere: sed omniū qui sunt in christi corpe. Et qz in illi⁹ corpore sūt oñes: tanq̄z vn⁹ homo loquit: Et ipe est vn⁹ q̄ z multi sūt. Multi enim sūt in seipis: vnus sunt in illo: qa vnus ē. Ipm ē autē etiā templū dei: de quo Aplus dicit: Templum em̄ dei sanctū est: qđ estis vos. Oñes qui credūt in christū: z sic credūt vt diligāt. Hoc est em̄ credere ī christū: diligere christū: Non quō demones credebāt: ꝙ nō diligebāt christū: z ideo q̄uis crederēt: dicebāt: Quid nob z tibi fili dei? Nos āt si credam⁹: vt in ipm credamus diligentes eū: z nō dicamus: qđ nobis z tibi est: sed dicamus potius: ad te ptinem⁹: tu nos redemisti. Oñes ergo q̄ sic credūt: tanq̄z lapides sūt viui: de q̄bus templū dei ędificatū est: et tanq̄z ligna imputribilia q̄bus arca illa compacta ē: q̄ in diluuio mergi nō potuit. Hoc āt templū est; id est ipi hoies: vbi rogat deus z exaudit. Quisq̄s em̄ ꝓter templū dei orauerit deū: nō exaudit ad ilam pacē superna hierusalē: z si exaudit ad quędam tpalia quę de⁹ z paganis donauit. Maz z ipi demones exauditi sūt: vt irent in porcos. Exaudiri ad vines exauditi sūt: vt irent in porcos. Exaudiri ad tam ętern̄ aliud est: nec p̄cedit nisi ei qui in templo dei orat. Ille āt in templo dei orat: q̄ orat in pace ecclesię: in vnitate corporis christi: qđ corpus christi p̄stat ex multis credētibus in toto orbe terraru: z ideo exaudit: quia orat in templo. Ipe em̄ orat in templo vbi figura erat. Scđm figuraz em̄ dñs excluit hoies de tēplo illos q̄ sua quęrebāt: id est ꝓpter vendendū z emendū ibant in templū. Si autem figura erat illud templū: manifestū est quia z corp⁹ christi qđ est verū templū cuius illa imago erat: habet p̄mixtos ementes z vendētes: id est sua quęrētes: nō quę iesu christi. Sed excluduntur inde flagello resticulę. Restis em̄ peccata significat: sicut dicit per ꝓphetā: Vę eis qui trahūt peccata velut restem longā: q̄ gam. Illi āt trahūt peccata sicut restem longā: q̄ addunt peccata peccatis: q̄ cū fecerint vnū peccatū vt cooperiant illud: faciūt alterū. Quō em̄ vt restis fiat addit spartū sparto: nō āt in rectū it: ꝙ torque tur: sic oñia praua facta quę sūt peccata cū addunt sibi: z addēdo peccato peccatū: z peccatū ad peccatū ānectit: fit restis longa: Quoz semitę prauę: z flexosi gressus eoz. Quo valet āt ista restis: nisi vt inde ligent ei man⁹ z pedes: z proiciat quisq̄ in tenebras exteriores? Deministis em̄ dictū de quodā peccatore in euangelio: Ligate illi manus z pedes: z p̄icite illum in tenebras exteriores: ibi erit fletus z stridor dentiū. Nō ergo esset vnde illi ligarent manus z pedes: nisi ipe sibi restem fecisset. Unde aptissime alio loco scriptū est: Criniculis peccatoz suoz vnusquisq̄ ꝓstringit. Ergo quia de peccatis suis homines vapulant: ideo dñs flagellū ō resticula fecit: z inde expulit de templo oñes qui sua quęrebant: nō quę iesu christi. Huius ergo templi vox est ī psalmo. In hoc tēplo vt dixi rogat deus: z exaudit ī spiritu z veritate: nō ī illo corpali. Nā illic vmbra erat: in qua demonstrarē qđ venturū erat. Ideo illud iā cecidit. Cecidit ergo domus oronis nostre? Absit. Nō em̄ illud templū qđ cecidit hoc potuit dici domus oronis de qua dictū est: Domus mea domus oronis vocabit oibus gētibus. Audistis em̄ qđ dixerit dñs iesus christus: Scriptū est: Domus mea domus oronis vocabit oibus gentib⁹: vos āt fecistis eam speluncā latronū. Nūqđ illi q̄ voluerunt facere domū dei speluncā latronū: fecerūt vt rueret templū? Sic z illi qui male viuūt ī ecclia catholica: q̄tū in ipis est domū dei volūt facere speluncam latronū: nec ideo euertūt templū. Veniet em̄ tēp⁹ q̄n de reste peccatoz suoz forcas mittant. Hoc āt templū dei: hoc corpus christi: hęc congregatio fidelium vnā vocē habet: z tanq̄z vnus hō cantat in psalmo. Eius vocē iā in multis psalmis audiuimus: audiamus z in isto. Si volumus nostra vox ē: si volum⁹ aure audimus cantantē: z nos corde cantamus. Si aūt nolumus: erimus in illo templo tanq̄z ementes z vendētes: id est nostra quęrētes: Intramus ecclesiam: non ad ea quę placent oculis dei. Videat g̃ in numero vestro quis quō audiat: vtrū audiat z irri-

Matth. 6

1. Cor. 3

Jac. 2

Marci. 1

Luc. 4

1. Pet. 2.

Heb. 6

Psal. 50

Esaie. 5

Psal. 50

Matth. 21.

Psal. 5

Job. 4

Psal. 2

Job. 2.

Phil. 2

Job. 4

Matth. 21

Job. 2.

deat: vtrū audiat et post se ponat: vtrū audiat ꝛ cō/
sonet: id est sentiat hic vocē suam: et adiungat vocē
cordis sui voci psalmi huius. Tamē vox psalmi hu
ius nō tacet: Instruank qui possunt: immo qui vo
lunt: Qui nolunt: nō impediāt. Cōmendetur nobis
humilitas: inde cepit.

¶ Expositio psalmi.

Domine nō est exaltatū cor meum. Sacrificiū obtulit. Unde ꝓbamus quia sa
crificiū obtulit: Quia humilitas cordis nostri sacri/
ficiū est. Dicit ī alio psalmo: Cū si voluisses sacrifi
ciū dedissem vtiq; satis volebat facere deo pro pec
catis suis: ꝓpiciare illū volebat: vt acciperet indul
gentiā peccatorū: Et quasi ḡrens vnde illū ꝓpitia/
ret: Si voluisses inḋt sacrificiū dedissem: vtiq; ho
locaustis nō delectaberis. Ergo supflue ḡrebat aut
arietes: aut tauros: aut aliquā talem victimā vnde
placarek deꝰ. Quid ergo: Quia holocaustis nō de/
lectak deꝰ: nō accipit sacrificiū: et sine sacrificio pla
catur: Si nullum sacrificiū est: nullus sacerdos. Si
aūt habemꝰ sacerdotē in celis qui ꝓ nobis interpel
lat patrē: Intrauit em̄ in sanctasanctorū in interio/
ra veli: quo nō intrauit sacerdos ī figura nisi semel
in anno: sicut et dñs in toto tempe semel oblatꝰ est:
Ipe obtulit se: ipe sacerdos: ipe victima: et intrauit
in sanctasanctorū semel: et iam nō morietk: nec mors
ei vltra dominabitk. Securi sumꝰ qꝛ habemꝰ sacer/
dotem: ibi offeramꝰ et hostiā. Uideamꝰ qō sacrifici
um debemus offerre: quia holocaustis nō delectak
deus noster: sicut audistis in psalmo. Sed ibi sequi/
tur et ostendit quid offerat. Sacrificiū deo spiritus
cōtribulatus: cor cōtritū et humiliatū deus nō sper
nit. Si ergo humiliatū cor sacrificiū deo est: sacrifi/
ciū obtulit qui dixit: Dñe non est exaltatū cor meū.
Uide alio loco sic offerentē. Dicit deo: Uide humi/
litatē meam et laborē meū: et dimitte oīa peccata
mea. Dñe nō est exaltatū cor meū. ¶ Necꝫ in al
tum elati sunt oculi mei: ¶ Necꝫ ingressus
sum in magnis: necꝫ in mirabilibus super
me. Hoc planius dicak et audiak. Nō fui superbꝰ:
nolui quasi in mirabilibus innotescere hominibus:
et nec quęsiui aliquid supra vires meas: vnde me a
pudi impitos iactarē. Intēdat charitas vestra: Da
gna res cōmendak: quō simon ille magus in mira/
bilibus ingredi volebat super se: propterea plus il/
lum delectauit potētia apostolorū: cꝫ iusticia chri/
stianorū. Ut vbi vidit ꝙ manus impositionē aposto
lorum ꝛ per orationes eorū deū dare fidelibus spiri/
tūsanctum: et quia tūc per miraculū demonstraba/
tur aduentus spiritussancti: vt linguis loquerentur
quas nō didicerāt omnes sup quos veniebat spūssā/
cus: Necideo modo nō dak spūssanctus: quia lin/
guis non loquūtur qui credūt. Ideo em̄ tūc opor/
tebat vt linguis loquerenk: vt significarent omnes
linguas christo credituras: Ubi impletū ē quod si/
gnificabak: miraculū ablatū est: Cū ergo hoc vide/
ret simon magus: voluit talia facere: non talis esse:
Et nostis quia etiā pecunia putauit comparandum
spiritūsanctū. Erat ergo de talibus qui ī templo in/
trant ad emēdū et vendendū: Emere volebat quod
vendere disponebat. Et vere fratres mei quia talis
erat ille: ꝛ sic intrauerat ad eos: dñs illos expulit de
templo qui columbas vendebāt. Columba aūt spi/
ritūsanctū significat. Uolebat ergo simon emere co
lumbā et vendere columbā. Accessit dñs iesus chri/
stus qui habitabat in templo petri: et flagello resti/ Joh.2.
culę expulit forras malū mercatorem. Ergo sunt ho
mines quos delectat miraculū facere: et ab eis q̄ ꝓ/
fecerunt in ecclesia miraculū exigunt: et ipi qui qua/
si ꝓfecisse sibi videnk talia volūt facere: et putant se
ad deū nō ptinere si nō fecerint. Dñs aūt deus no/ G
ster qui nouit quid cui tribuat: et vt seruetur cōpa/
go corpis ī pace: alloquik ecclesiā per Apostolum:
Nō potest dicere oculꝰ manui: opus te nō habeo: 1.Cor.12.
aut iterū caput pedibus: opus vobis non habeo.
Si totū corpꝰ oculꝰ: vbi auditꝰ: Si totū corpꝰ audi Ibidem.
tus: vbi odoratus: Ergo in membris nostris videt
fratres: quomō singula officiū suū habeāt mēbra.
Oculus videt et nō audit: auris audit et non videt:
manus opatur: nec audit nec videt: pes ābulat nec
audit nec videt: nec facit quod facit manus: Sed in
vno corpe si sit sanitas: et nō aduersū se litigēt mem
bra: et auris videt in oculo: et oculus audit in aure:
Nec obijci potest auri qꝛ ī videt: vt dicak ei: Nihil
es: minor es. Nunquid videre et discernere colores
potes: qō facit oculus: Respondet em̄ auris de pa/
ce corpis et dicit: Ibi sum vbi est oculus: in eo cor/
pore sū: In me nō video: in illo cū quo sum video.
Ita cum auris dicit: oculus mihi videt: oculus dic:
auris mihi audit. oculi et aures dicunt: manus noꝫ
opantur. manus dicūt: oculi et aures nobis videt et
audiunt. oculi et aures et manus dicūt: pedes nobis
ambulant: Omnia in vno corpore cū opantur si sit 1.Cor.12.
ibi sanitas et cōcordent membra: gaudent ꝛ congau
dent sibi: Et si aliquid molestię sit in aliquo mēbro:
nō se deserunt: sed cōpatiunk sibi. Nunquid quia in
corpe pes: quasi lōge videt ab oculis: Illi em̄ sūt lo
cati in sublimitate: illi aūt infra positi. Quādo forte
pes spinā calcauerit: deserūt oculi: et nō sicut vide/
mus totū corpus contrahik: et sedet homo: curuak
spina dorsi: vt querak spina quę hęsit in plāta: Om
nia membra quicquid possunt faciunt: vt de infimo
exiguo loco spina quę inhęserat educak. Si ergo
fratres quisquis in corpe christi nō potest resuscita/
re mortuū: nō illud querat: sed querat ne discordet ī
corpe: quomō si auris querat videre: discordare po
test. Nam qō non accępit: nō potest facere. Sed si H
ei obiectū fuerit et dictum: si iustus esses: resuscita/ Act.9.
res mortuos quō resuscitauit petrꝰ. Jn christo em̄
maiora videnk fecisse apostoli cꝫ ipe dñs: Sed vn/
de fieri potest: vt plus valeant sarmenta cꝫ radix:
Quomō aūt quasi maiora videnk fecisse illi cꝫ ille:
Ad vocem dñi surrexerūt mortui: ad vmbrā transe/ Joh.11.
untis petri surrexit mortuꝰ: Maius hoc videtur cꝫ Act.5.
illud. Sed christus facere sine petro poterat: petrꝰ
nisi in christo nō poterat: Quia sine me inquit nihil Joh.15.
potestis facere. Cum ergo hoc audierit homo qui
ꝓficit: quasi obiectā calumniā ab ignaris paganis:
ab hominibus nesciētibus quid loquank: in compa
ge corpis christi respōdeat et dicat: Quid dicis: nō
es iustus quia nō facis miraculum: Possis et auri 1.Cor.12.
dicere: Nō es ī corpe: quia nō vides. Faceres inḋt
et tu sicut et petrus fecit. Sz ipe petrus et mihi fec:
quia in eo corpe sum in quo petrus fecit. Jn illo qō
potest possum: a quo diuisus nō sum. Qō minꝰ pos
sum compatik mihi: ꝛ qꝫ plus potest: cō gaudeo illi,

Act.9. Ihe dñs desup clamauit ꝓ corpe suo: Saule saule quid me psequeris: et ipm nemo tangebat: sed pro corpore in terra laborante/ caput de cęlo clamabat. Si ergo fratres vnusquisq; qđ potest iuste ęgerit: ꝛ in eo q̄ alius plus potest nō inuiderit: sed cōgratulatus fuerit tanq̄ in vno corpe cum eo constitutus: pertinet ad eū vox ista psalmi: Dñe nō est exaltatū cor meū: neq; ī altū elati sūt oculi mei: neq; ingressus sū in magnis: neq; in mirabilibus sup me. Qđ eñ excessit vires meas ait: Non quęsiui: nō ibi me extendi: nolui ibi magnificari. Hā ista exaltatio de abundantia gratiarū q̄ sit timenda: ne quis de dono dei superbiat: sed magis seruet humilitatē: et faciat quod scriptū est: Quāto magn⁹ es: tanto humilia te in oībus: et coram deo inuenies gratiā: Q̄ ergo timēda sit superbia de dono dei: etiā atq; etiā cōmendandū ē charitati vestrę: maxie quia psalmus breuissim⁹ permittit nos loqui. Paulus aplūs q̄uis ex psecutore factus sit ꝓdicator: abundātiorē gratiā cōsecut⁹ est in oñi labore apostolico q̄ ceteri aplī: vt magis deus ostēderet suū esse qđ dat: nō hominis. Quō solēt medici potentiā suę artis in desperatis ostēdere: sic et dñs noster iesus christus medicus ꝛ saluator noster in desperato qui psecutor ecclesię fuit/ ostendit magnitudinē artis suę: vt nō solū eum christianū faceret sed ꝛ aplm: nec tantū aplm: sed sicut ipe dicit: plus oñib⁹ illis laboraret. Excellētissimę ergo gratię fuit. Et videtis fratres quia mō in ecclesia/ pauli aplī epistolę vigēt: magis q̄ coapostolorum eius. Alij eñ nō scripserūt: sed tantū locuti sunt in eccl'ia. Nam quę ꝓferunt ab errātib⁹ sub nomīe ipōrum: quia nō sunt ipōr: improbanť: nec acceptanť ab ecclesia: Alij aūt qui scripserūt: nec tātū: nec tāta gratia scripserūt. Cū ergo esset magnę gratię: ꝛ magna dona meruisset a deo: quid dicit quodā loco: Propter magnitudinē aūt reuelationū ne extollar. Intēdite: rem tremēdā vobis dico: Propter magnitudinem inquit reuelationū ne extollar: datus est mihi stimulus carnis meę: angelus sathanę qui me colaphizet. Quid est hoc fratres: Ne extolleretur tanq̄ iuuenis: colaphizabať tanq̄ puer. Et a quo: Ab angelo sathanę. Quid est hoc: Dolore quodā corpis traditur exagitať⁹ vehemēter. Dolores aūt corporū plerūq; immittunť ab angelis sathanę: sed ꝟ non possunt nisi ꝓmissi. Nam et Iob sanct⁹ sic ꝓbat⁹ est. Permissus est ad eum ꝓbandū sathanas: ꝛ pcussit eū vulnere: vt vermib⁹ putresceret. Immūdus eñ ꝓmittebať: et sanctus ꝓbabať. Nescit diabol⁹ quāta bona de illo fiant: etiā cū seuit. Seuiēs intrauit ī cor iudę: seuiens tradidit christū: seuiens crucifixit: et crucifixo christo redempt⁹ est orbis terrarū. Ecce seuitia diaboli diabolo obfuit: nobis aūt ꝓfuit. Seuiēdo eñ quos tenebat amisit: redempt⁹ sanguine dñi: quē cū seuiret effudit. Si sciret tantū dānū se passurū: nō funderet in terrā pciū quo redemptū est genus humanū. Sic ergo ille angelus sathanę quasi libēter ꝓmissus est colaphizare aplum: sed tñ aplus curabať. Et quia illud qđ medicus apposuerat molestū erat infirmo: rogauit medicū vt auferret: Quō cum medicus apponit viscerib⁹ aliqđ forte epithema molestū et ardens: inde tamē curādus est ille cui⁹ viscera tumebāt: cū ille īde ardere cępit ꝛ cruciari medicamēto: rogat medicū vt auferat medicatū: Medicus aūt ꝓsolať: monet eū patiētiā: qa nouit q̄ vtile sit qđ apposuit: Ita et aplus sequit ꝛ dicit: cū dixisset: Datus ē mihi stimul⁹ carnis meę: angelus sathanę qui me colaphizet: ꝓpterea rogaui: quare: Ne magnitudine reuelationū extollar: datus est mihi stimulus carnis meę: angelus sathanę qui me colaphizet: ꝓpter quod ter dñm rogaui: vt auferret eum a me. Hoc ē dicere: Rogaui medicū: vt auferret a me molestū epithema qđ mihi apposuerat. Sed audi vocem medici: Et dixit mihi: Sufficit ti/ bi gratia mea: Hā virt⁹ in infirmitate pficitur. Ego noui qđ apposuerim: ego noui vnde ęgrotes: ego noui vnde saneris. Si ergo charissimi paulus potuit apostolus extolli magnitudine reuelationū: nisi acciperet angelū sathanę qui se colaphizaret: quis ꝛ se possit esse securus: Tuti⁹ videť ambulare qui minus accepit: sed si nō puerse quęrat qđ recte ñ accepit. Quęrat sine quo nō pōt esse ī corpe christi: aut sine quo male est illic. Tutior est eñ in corpe digit⁹ sanus: q̄ lippiens oculus. Digitus exigua quędam res est: oculus magnifice multū potest: Et tamen melius est digitū esse et sanū esse: q̄ oculū esse et perturbari: lippire: et excęcari. Nō ergo quęrat quisq; in corpe christi: nisi sanitatē habeat fidē: ꝛ ex fide mundať cor ei⁹: ex mūdatione cordis videbit illā faciem: de qua dictū est: Beati mundo corde: qm̄ ipi deū videbūt. Et qui fecit miracula: et qui nō fecit miracula in corpe christi: nō vebet gaudere nisi de facie dei. Redierūt aplī: ꝛ dixerūt dño: cū missi essent a dño: Ecce dñe in nomīe tuo etiam dęmonia nobis subiecta sunt. Vidit dñs q̄ rempta/ ret eos supbia ex potētia miraculorū: et ille qui medicus venerat sanare tumores nostros: ꝛ ferre infirmitates nostras: cōtinuo ait: Nolite in hoc gaudere quia dęmonia vobis subiecta sunt: sed gaudete quia nomina vestra scripta sunt in cęlo. Nō omnes christiani boni dęmones eiciūt: omniū tamē nomina scripta sunt in cęlo. Nō eos voluit gaudere ex eo q̄ ꝓpriū habebant: sed ex eo q̄ cum ceteris salutē tenebant. Inde voluit gaudere aplos: vnde gaudes et tu. Intendat charitas vestra. Nullus fidelis habet spem: si nomē eius nō est scriptū in cęlo. Omnium fideliū qui diligūt christū: qui ambulant viā eius humiliter quā ipe docuit humilis: nomina scripta sunt in cęlo. Cuiusuis cōtemptibilis in ecclesia qui credit in christū et diligit christū et amat pacē christi: nomē scriptū est in cęlo: cuiuslibet quē contēnis. Et quid simile ipe et aplī: qui tāta miracula fecerūt: Et tū aplī repmunť ex eo q̄ de bono ꝓpio gaudebant. et iubenť hinc gaudere vnde gaudet et ille cōtemptibilis. Nō immerito fratres mei cū ista būli ate dicit: Dñe nō ē exaltatū cor meū: neq; ī altū elati sunt oculi mei: neq; ingressus sum ī magnis: neq; in mirabilib⁹ sup me. ¶ Si nō humiliter sentiebam: sed exaltaui animā meā: ¶ †Quēad/ modum †qui †ablatus est †a lacte sup matrem suā: †sic retributio i† animā mea. Videť eñ velut maledicto se obstrinxisse. Quō alio loco in psalmo dicit: Dñe deus meus si feci istud: si ē iniquitas in manib⁹ meis: Si reddidi retribuentib⁹ mihi mala: decidā merito ab inimicis meis inanis ꝛc: sic videť et hic dixisse: Si non humiliter sentiebam: sed exaltaui animā meā. Age quasi dictur⁹ ē:

Ecclī.3. I

De fide ꝟtra manich.c.5. et.38 K

1.Cor.15.

2.Cor.12.

Job.1.

Job.13.

2.Cor.12.

L

2.Cor.12.

Ibidem.

Ibidem.

M

Luc.10.

Matth.5.

Act.17.

N

Al. †Sicut. Al. †Absalon. Al. †non habebam. Al. †ita mater. Psa.7.

illud mihi cõtingat: quõ t ibi: Si reddidi retribuẽ
tibus mihi mala: cõtingat mihi illud. Quid: Deci/
dam merito ab inimicis meis inanis. Sic t hic. Si
nõ humiliter sentiebã: sed exaltaui animã meã: quẽ
admodũ qui ablactatus est a lacte sup matrẽ suam:
sic retributio in animã meã. Intendite. Nostr quia
dedi nõ escam: Modũ em̃ poteratis: sed nec adhuc
quidẽ potestis. Sunt infirmi qui nõ sunt idonei va/
lido cibo: volũt se tendere ad id qõ capere nõ possunt:
Et si aliqd vtcũqꝫ acceperint: aut visi sibi fuerit cape/
re qõ nõ ceperũt: extollunt inde et supbiunt: inde vi
denẽ sibi quasi sapientes. Hoc aũt contigit oĩb⁹
hereticis: qui cũ essent animales t carnales: defen/
dendo sentẽtias suas prauas quas falsas esse nõ po
tuerũt videre: excluſi sunt de catholica. Dicam cha
ritati vestrę qõ possum. Dñs noster iesus christus
nostis quia verbũ dei est: ſm illud Johãnis: In p̃n
cipio erat verbũ: et verbũ erat apud deũ: t de⁹ erat
ẋbũ: Hoc erat in p̃ncipio apud deũ: Omnia p ip/
sum facta sunt: t sine ipo factũ est nihil. Panis ergo
est: inde viuũt angeli. Ecce panis paratus est tibi: ſ
cresce de lacte: vt ad panẽ pueniας. Et quõ inquis
cresco de lacte: Qõ tibi factus est christus ad infir/
mitatem tuã: Hoc p̃mo crede et fortiter tene. Quõ
ergo mater cũ viderit filiũ minus idoneũ ad capien
dum cibũ: ipos cibos ei dat: sed traiectos p carnem
suam. Nam ipe est panis de quo infans pascit: quo
et mater eius pascit: sed ad mẽsam infans min⁹ ido/
neus est: ad mãmillam idoneus est. Panis g̃ de mẽ
sa traũcit p matris mãmillã: vt sic pueniat idem ali/
mentũ ad parũ infantẽ: Sic dñs noster iesus chri
stus cũ esset verbũ apud patrẽ: p quod facta sũt om
nia: qui cũ in forma dei esset nõ rapinã arbitrat⁹ est
esse ęqualis deo: qualẽ caperẽt p̃ modo suo angeli:
t vnde in cęlo potestates t ẋtutes: spũs intellectu/
ales pascerent: homo aũt infirmus t carne inuolu
tus iaceret ĩ terra: nec posset ad eũ peruenire panis
cęlestis: vt panẽ angelorũ mãducaret homo: t man
na descẽderet ad vberiorẽ populũ israel: verbũ ca
ro factũ est: t habitauit in nobis. Quapropter ipis
infirmis paulus Apls hoc dicit: quos dicit anima/
les t carnales: Nunquid dixi me scire aliquid in vo
bis: nisi iesum christũ t hunc crucifixũ: Nam chri
stus erat: t nõ crucifixus. In p̃ncipio erat verbũ: et
verbũ erat apud deũ: et deus erat verbum. Et quia
ipm verbũ caro factũ est: et ipm verbũ crucifixũ ẽ:
sed nõ est mutatũ in hominẽ: homo in illo mutat⁹ ẽ:
Mutat⁹ est homo in illo vt melior fieret qꝫ erat: nõ
vt in ipam substantiã verbi cõuertereť. Per id ergo
qõ homo erat: mortu⁹ est deus: et p id qõ de⁹ erat:
excitat⁹ est homo: t resurrexit: t ascendit in cęlum.
Quicquid passus est homo: nõ potest dici non pas
sus est deus: quia deus erat hominẽ assumẽdo: sed
nõ est mutat⁹ in hominẽ: quõ nõ potes dicere nõ te
neris vel amicis vel in iudicio: hoc dicis iudici: Cõ
scidit me: Nõ dicis conscidit birrhũ meũ: sed consci
dit me. Si potuit et meruit vestis tua dici tu: quę nõ
est tu: sed vestis tua: quãto potius meruit audire ca
ro christi templũ verbi vnitũ cũ verbo: Et quicqd
in carne patereť: deus ipe patereť: cuius verbũ nec
mori potuerit: nec corrũpi: nec mutari: nec occidi: ſ
quicquid horũ passum est: in carne passum est. Et
noli mirari: quia ẋbũ nihil passum est: Nec anima
hominis potest pati aliquid occisa carne: dicente ip
so dño: Nolite timere eos qui corpus occidũt: ani/ Matth.10.
mam aũt nõ possunt occidere. Si anima nõ potest
occidi: verbũ dei poterat occidi: Et tamẽ quid dic:
Flagellauit me: colaphizauit me: pcussit me: dilani
auit me: Totũ h̃ nõ fit in anima: t tamẽ nõ dicit ni
si me: ꝓpter vnitatẽ consortij ipius. Dñs ergo no/
ster iesus christus panis: se fecit nobis lac: incarna/
tus t apparẽs mortalis: vt in eo finireť mors: et nõ
aberraremus a verbo: credentes in carnẽ qõ factũ ẽ
verbum. Hinc crescamus: ipo lacte nutriamur: An/
teqꝫ validi simus ad capiendũ verbũ: nõ recedam⁹
a fide lactis nostri. Illi aũt hereticiq volentes dispu/ Q.
tare de eo quod nõ poterãt capere: dixerũt quia fili
us minor est qꝫ pater: et dixerũt quia spũssanct⁹ mi
nor est qꝫ filius: et fecerũt gradus: t immiserũt in ec/
clesiam tres deos. Non cm̃ possunt negare deum
esse patrẽ: nec possunt negare filiũ deũ: nec possunt
negare spiritũsanctũ deũ. At si pater deus: t filius
deus: t spũssanctus deus: inęquales sunt: t nõ sunt
eiusdem substãtię: nõ est vnus deus sed tres dij. Dis
putantes ergo quod capere nõ poterãt: elati sunt in su
perbiam: t factũ est in eis qõ dicit ĩ isto psalmo: Si
nõ hũiliter sentiebã: sed exaltaui animã meã: Quẽ
admodum qui ablatus est a lacte sup matrẽ suam:
sic retributio in animã meã. Water em̃ ecclesia dei
est: vnde illi separati sunt: vbi lactari t nutriri debe/
bant: vt crescerent ad capiendũ verbũ deũ apud de/ Joh.j.
um: in forma dei ęqualẽ patri. Visa est hic quidẽ ab
bis qui ante nos ista tractauerũt et alia sententia: t
alius intellectus in his verbis: quẽ nõ tacebo cha/
ritati vestrę. Hoc em̃ dixerũt: Omnis supb⁹ displi/ R
cet deo: et debet se humana anima humiliare ne deo
displiceat: t toto corde intueri quod dictũ ẽ: Quan/ Eccl.3.
to magnus es humilia te in oĩbus: t coram deo in/
uenies gratiã. Sed rursus sunt quidã homines qui
cũ audierint quia humiles esse debent: dimittũt se:
nihil volũt discere: putãtes quia si aliquid didicerũt
supbi erunt: t remanẽt in solo lacte. Quos reprehẽ/
dit scriptura dicens: Et facti estis opus habẽtes la/ Heb.5.
cte: nõ solido cibo. Sic em̃ nos deus vult nutriri la/
cte: vt nõ ibi remaneam⁹: sed crescendo p lac: ad so/
lidum cibũ pueniamus. Ergo nõ debet homo extol
lere cor suũ in superbiã: sed debet eleuare in doctri/
nam verbi dei. Nam si leuanda anima nõ esset: nõ
diceret in alia voce psalmi: Ad te dñe leuaui animã Ps.122
meam. Et nisi seipsa anima sup se effundat: nõ pue/
niet ad visionẽ dei: t ad cognitionẽ substãtię illi⁹ in/
cõmutabilis. Nã modo cũ adhuc in carne est dicit
ei: Ubi est deus tuus: Sed intus est deus ei⁹: t spi/ Ps.41
ritualiter intus: t spũaliter excelsus est: nõ quasi in/
teruallis locor: quomõ p interualla loca altiora sũt.
Nam si talis altitudo quęrẽda est: vincũt nos aues
ad deũ. Ergo intus deus altus est: t spũaliter altus:
nec pueniet anima vt contingat eũ nisi transierit se.
Nam quicquid de deo sentis ſm corpus: multũ er/
ras: Multũ infãs es si sentis de deo etiã ſm animã
humanã q deus aut obliuiscat: aut ita sapiat vt de/
sipiat: aut faciat aliquid t pęniteat eũ. Omnia enim
ista posita sunt in scripturis: vt nobis lactentib⁹ cõ/
mendareť deus: nõ vt ꝓpter de illo sic audiam⁹ istas

et intelligamus quasi pgniteat deū: et modo aliqđ
discat quod nō nouerat: ⁊ intelligat qđ nō intellige-
bat: ⁊ reminiscat qđ oblit⁹ erat. Talia em̄ animę sūt
nō dei. Nisi ergo homo transierit ⁊ modū anię suę:
Exo.3. nō videbit quia deus est qđ est: qui dixit: Ego sum
qui sum. Itaq; ille cui dicebat: vbi est deus tu⁹: đd
Ps.41. dixit: Factę sunt mihi lachrymę meę panes die ac
nocte: dū dicit mihi quotidie: vbi est deus tuus. Ut
Ibidem. aūt inueniret deū suū: quid egit: Hęc meditat⁹ sum
inquit ⁊ effudi sup me animā meā. Ut inueniret de-
um: effudit sup se animā suā. Nō ergo sic tibi dicit:
humilis esto vt nō sapias: Humilis esto ꝓpter sup-
biam: altus esto ꝓpter sapientiā. Audi euidentē sen-
1.Cor.14. tentiā de hac re. Nolite pueri effici mētibus: ⁊ mali
S cia infantes estote: vt mētibus pfecti sitis. Certe ex-
plicatū est fratres mei vbi nos de⁹ voluit esse humi
les: vbi altos: Humiles ꝓpter cauendā superbiam:
altos ꝓpter capiendā sapientiā. Lactare vt nutria-
ris: sic nutrire vt crescas: sic cresce vt panē mandu-
ces. Cum em̄ cępis panē māducare: ablactaberis: id
est iam tibi non opus erit lacte: sed solido cibo. Et ꝟ
videt dixisse: Si nō humiliter sentiebā sed exaltaui
animā meā: id est si nō mente sed malicia paruulus
fui. Qđ significans dixit supioza verba: Dñe nō est
exaltatū coz meū: neq; in altum elati sunt oculi mei:
Neq; ingressus sum in magnis: neq; in mirabilib⁹
Ibidem. sup me. Ecce quia malicia paruulus fui: sed quia sen
su nō fui paruulus: si nō humiliter sentiebā: sed exal
taui animā meā: retribuat mihi qđ retribuitur par-
uulo qui ablactat a matre: vt iam panē sim idoneus
manducare. Et hęc ergo fratres sentētia non displi-
T cet: quia nō est cōtra fidem. Mouet me tamē qz nō
tantū dictū est quēadmodū qui ablactatus est a la-
cte: sic retributio in animā meā: sed additū ē: quēad-
modū qui ablatus est a lacte sup matrē suā: sic re-
tributio in animā meā. Hic mihi nescio quid tale oc
currit vt videā quia male dictū est. Ablactat em̄ nō
infans: sed iam grandiusculus. Qui aūt infirm⁹ est
prima infantia quę vera infantia est: sup matrē suā
est: Si forte fuerit a lacte ablat⁹: extinguit. Non fru
stra ergo additū est: sup matrem suā. Ablactari em̄
oīes possunt crescēdo: Qui crescit et sic ablactat:
bonū est illi: Qui aūt adhuc sup matrē suā est: pnici-
osum. Ergo cauendū fratres ⁊ timendū est: ne quis
ante tēpus ablactetur. Mā oīnis grandis puer sepa
rat a lacte: Sz ne quis tūc a lacte separet: qñ adhuc
sup matrem suā est: Cū aūt portatur manib⁹ matris
qui portat⁹ est vtero (Portat⁹ est em̄ vtero vt nasce
retur: portat manibus vt crescat) lacte opus habet:
adhuc sup matrē suā est: Nō ergo velit tūc exaltare
animā suā: cū forte minus idoneus est ad capiendū
cibū: sed impleat ꝓcepta humilitat⁹: Habeat vbi se
exerceat: credat in christū: vt possit intelligere chri-
stum. Videre verbū nō potest: cape nō potest ęqua-
litatē verbi cū patre: ęqualitatē spūssancti cū patre
et verbo: nondū pōt videre: credat hoc ⁊ sugat: Se-
curus est: quia cū creuerit: māducabit qđ non pote-
rat anteq; sugēdo crescere: ⁊ habet vbi se extendat.
Eccl.3. Altioza te ne quęsieris: ⁊ fortioza te ne scrutat⁹ fue-
ris: id est ad quę capiēda mīn⁹ idoneus es. Et quid
facio inquis: Sic remanebo: Sed quę ꝓcepit tibi
dñs illa cogita semp. Quę tibi ꝓcepit dñs: Fac mi
sericordiā: pacem ecclesię noli dimittere: in hominē
spem noli ponere: desiderādo miracula noli tēptare
deū. Si iam in te est fructus cognoscis quia cū bo-
nis toleras zizania vsq; ad messem: quia cum malis Matth.13.
ad tēpus potes esse: nō i ęternū. Palea hic tibi mix
ta est in hoc tempe in area: in horreo tecū non erit.
Hęc quę tibi ꝓcepit dñs: illa cogita semp. Ac lacte
nō sepaberis quoadusq; sup matrē tuā es: ne prius
fame moriaris: anteq; panē māducare sis idoneus.
Cresce: erūt valide vires tuę: ⁊ videbis qz nō pote- U
ras: et capies qđ nō capiebas. Quid ergo: Cum vi-
dero quę nō potera videre: ⁊ capero quę nō pote-
cape: iam securus ero: pfectus ero: Non: qđiu hic
viuis. Ipa est pfectio nostra humilitas. Audistis q̄
cōclusit modo apostolica lectio: si hęsit in memoria
vestra: quō ille qui accepit colaphum ne extolleret
in reuelationib⁹: quāta ei reuelabantur: ꝓpter ipam
magnitudinē reuelationū: quia poterat extolli: nisi
accipet angelū sathanę. Et tamē cui tanta reuelabā-
tur: quid ait: Fratres: ego meipm nō arbitror app Phil.3.
hendisse. Paulus dicit: fratres ego meipum nō ar-
bitror apprehēdisse: quia ad hoc accepit colaphizan
tem angelū sathanę ne extolleret in magnitudie re-
uelationū suarū. Quis audet dicere quia cōprehen
dit: Ecce paulus apprehēdit ⁊ dicit: nō me arbitror in-
apprehēdisse. Et quid ais o paule: Adhuc curro in Ibidem.
quit vt apprehendā. Adhuc paulus in via est: et tu
te putas in patria: Unū aūt inquit quę retro sūt ob
litus. Hoc fac et tu: et vitā ꝓteritā malā obliuiscere.
Si te delectauit aliqñ vanitas: nō te delectet. Quę
retro oblit⁹ inquit: in ea quę ante sunt extētus: Fm i-
tentionē sequor ad palmā supernę vocationis dei in
christo Iesu. Audio vocē dei desup: ⁊ curro vt appre
hēdā. Non em̄ dimisit me in via remanere: quia nō
cessat alloqui me. Ergo fratres nō cessat de⁹ alloqui
nos. Nam si cessat: quid est quod agim⁹: Quid est
qđ agunt lectiones diuinę et cantica diuina: Obliui-
scimini ergo quę retro sunt: et in ea quę in ante sunt
vos extendite. Sic fugite lac vt crescatis ad cibum. X
Cum ergo veneritis: in patria gaudebit⁹. Et adhuc
attendite Apostolū sequi ad palmā supnę vocatiōis. Phil.3.
Dicit em̄: Quotquot ergo pfecti: hoc sapiam⁹. Nō
loquor inquit impfectis: quib⁹ adhuc nō possum lo Heb.5.
qui sapientiā: qui adhuc lacte potantur: nō solido ci-
bo pascūtur: sed illis dico qui iam māducant solidū
cibū: Jam vident esse pfecti: quia intelligūt ęquali- 1.Cor.13.
tatem verbi cū patre. Adhuc nō sic vident quō vi-
dendū est facie ad faciē: adhuc ex parte in enigma
te. Currant ergo: quia cū via finita fuerit: tūc redi-
mus ad patriā. Currāt currant: extendāt se. Quot- Phil.3.
quot ergo pfecti: hoc sapiam⁹. Et si quid aliter sapi-
tis: hoc quoq; vobis deus reuelauit. Si forte erraf
in aliquo: quare nō redis ad lac matris: Quia si nō
extollimini: quia si nō exaltatis coz vestrū: qz si non
ingredimini in mirabilib⁹ sup vos: sed seruatis hū-
litatem: reuelabit vobis deus qđ aliter sapitis. Si
aūt hoc ipm qđ aliter sapitis defendere vultis: ⁊ p-
tinaciter astruere: ⁊ contra pacē ecclesię: fit vob ma
ledictū hoc qđ dixit: sup matrē cum estis: et fozis a
lacte separabimini: fozis a visceribus matris fame
moziemini. Si aūt pseueraueritis in pace catholi-
ca: si quid forte aliter sapitis ꝙ oportet sapere: de⁹ Jacobi.4.
vobis reuelabit humilib⁹. Quare: Quia deus sup- 1.Petri.5.
bis resistit: humilibus aūt dat gratiā. Ideo ad hoc

cōclusit ps psalmus. ¶ Speret israel in dño: ex hoc nūc et vsq; in sęculū. Qđ aūt scptū ē grę: ce: ἀπο του νυν καὶ εως του αἰωνος: hoc ē positū: ex hoc nūc ⁊ vsq; in sęculū. Sed nō semp sęculi nomen hoc sęculū significat: sed aliquādo eternitatē: quia eternū duobus modis itelligit: Vsq; in eternū: id est aut semp sine fine: aut quousq; puenia mus ad eternitatē. Hic ergo quō intelligendū est: Quousq; veniamus ad eternitatē: speremus in dñm deū: quia cum venerimus ad eternitatem: iam spes nō erit: sed ipa res erit.

¶ Explicit Tractatus de ps. CXXX.

Incipit Tractatus de ps. CXXXI.

Iustum quidē erat charissimi: vt fratrē potius audiremus collegā meū: ꝑsentē oībus nobis. Et modo nō negauit: sed distulit: Et ideo hoc indico charitati vestrę: vt mecū ꝓ missum teneatis. Nō fuit aūt absurdū charitati vestre: vt ꝓior obtemperarē iubenti. Extorsit em mihi vt esset modo auditor meus: eo sane pacto vt et ego sim ipius: quia in ipa charitate oēs ei⁹ auditores sumus: qui vnus in cęlo nobis magister ē. Ergo animū intendite ad psalmū: quē in ordine sic nobis tractādum habemus. Est etiā ipe prenotatus: Canticū graduū: Et aliquāto cęteris sub eodē titulo plixior. Nō ergo immoremur: nisi vbi necessitas coegerit: vt totū si dñs pmiserit explicare possimus: Quia ⁊ vos nō tāq; rudes oia debetis audire: aliquid et de ꝓteritis auditionib⁹ adiuuare nos debetis: ne oīa tanq; noua a nobis dici necesse sit. Et noui quidē esse debem⁹: quia vetustas nobis obrepere nō debet: sed etiā crescendū et ꝓficiendū est. De ipo quippe ꝓfectu ait Apl's: Et si exterior homo noster corrūpit: sed interior renouat de die in diem. Non sic ꝓficiamus vt ex nouis veteres efficiamur: sed ipa nouitas crescat.

¶ Expositio psalmi.

Memento dñe dauid: et oīs mansuetudinis eius. Sicut iurauit dño: votum vouit deo iacob. Dauid fm fidē rerū gestarū vnus homo erat: rex israel: filius iesse. Erat quidē et ipe māsuetus: sicut eū indicat atq; cōmendat scriptura diuina: ⁊ ita māsuetus vt nec ꝑsecutori suo saulī malū ꝓ malo reddiderit. Seruauit aūt ergo eū tantā humilitatē: vt illū regē fateretur: se aūt canē: Et nō ꝓterue nec supbe cū esset ī tō potentior respōdebat regi: sed eū placare potius affectabat humilitate q; cōcitare supbia. Etiā in ptāte datus est ei saul: ⁊ hoc a dño deo: vt ei faceret quicquid vellet. Sed quia nō ꝓceptū illi erat vt occideret: sed tantū in potestate datū illi erat: Licet autem homini vri potestate sua: ad lenitatē potius deflexit qđ ei deꝰ cōcessit: Qui si vellet occidere: careret inimico. Sed quō diceret: Dimitte mihi debita mea: sicut ⁊ ego dimitto debitorib⁹ meis: In spēluncam intrauit saul vbi erat dauid: nescięs q; illic esset dauid: Ad necessaria vētris ille ītrauit: surrexit dauid sensim et lente post ipm: ꝑscidit illi de veste pannicu lum quē illi ostēderet: vt nosset quia habebat illū in potestate: ⁊ nō necessitate sed volūtate pepcerat: et noluit occidere. Forte ipam mansuetudinē cōmendauit mō dicens: Memento dñe dauid: et oīs mansuetudinis eius. Hoc fm rerū gestarū fidē: quā scriptura diuina vt dixim⁹ cōtinet. Sed solem⁹ in psalmis nō ad litterā attendere sicut in oīm ꝓphetia: sed per litteram scrutari mysteria. Et meminit charitas vestra: quia cuiusdā hominis vocē in oīb⁹ psalmis solem⁹ audire: quia vnus habet caput ⁊ corpus. Caput aūt in cęlo est: sed corpus in terra. Sed quo ꝓcessit caput: ⁊ corpus secuturū est. Et iam non dico quis caput sit: qui corpus sint: quia sciētib⁹ loquor. Cōmendat ergo humilitas dauid: cōmendat mansuetudo dauid: et dicit deo: Memento dñe dauid: et oīs māsuetudinis eius. Ad quā rem memento dñe dauid: Sicut iurauit dño: votum vouit deo iacob. Ergo ad hoc memēto: vt impleat qđ promisit. Ipe dauid vouit tanq; in ptāte habēs: et rogat deum: vt impleat qđ vouit. Est deuotio vouētis: sed ē humilitas depcantis. Nemo ꝑsumat viribus suis: se reddere qđ vouerit. Qui te hortat vt voueas: ip⁹ se adiuuat vt reddas. Quid ergo vouit videamus: et hinc intelligim⁹ quēadmodū sit accipiend⁹ in figura dauid. Dauid aūt interpt̄at manuforte. Erat em magn⁹ belligerator: ꝑsumens quidē de dño deo suo: Cōfecit bella oīa: prostrauit oēs inimicos suos deo se adiuuāte: quēadmodū se habebat illi⁹ imperij dispēsatio: ꝑfigurans tamē fortē manu quēdā ad debellandos inimicos: diabolū ⁊ angelos eius. Nos aūt inimicos ecclesia debellat. Et quō debellat? Māsuetudine. Māsuetudine em ipe rex noster vicit diabolū. Sequebat ille: ille sufferebat. Victus est qui sequebat: vicit qui sufferebat. In ista mansuetudine corpus christi qđ est ecclesia vincit inimicos. Sit manu fortis: opando vincat. Cum aūt corpus christi est: et templū: ⁊ dom⁹: ⁊ ciuitas: ⁊ ille qui caput corpis est: ⁊ habitator domus est: ⁊ sanctificator templi est: ⁊ rex ciuitatis est: quō ecclesia oīa illa: sic christus oīa ista. Quid ergo volumus deo: nisi vt simus templū dei? Nihil gratius ei possum⁹ offerre: q; vt dicamus ei qđ dicit in Esaia: Posside nos. Equidē in istis possessionib⁹ terrenis patrifamilias ꝑstat: qñ ei dat possessio. Nō sic ē possessio quę est ecclesia. Ipi possessioni ꝑstat vt a tali possideat. Quid ergo dicit? Sicut iurauit dño votū vouit deo iacob. Videam⁹ qđ votū est: nisi vt sim⁹ templum dei? Nihil gratius ei possum⁹ offerre: q; iure iurare. Jurare ē aūt firme ꝓmittere. Attēdite votū ḥ: id ē qđ vouerat quo ardore vouerit: quo amore: quo desiderio: et tamē ad hoc implendū: dñm depcatus est dicēs: Memento dñe dauid ⁊ oīs mansuetudinis eius. In hac mansuetudine votū vouit: vt sit domus dei. ¶ Si introiero in tabernaculū domus meę: si ascendero † sup lectum stratī mei: ¶ Si dedero somnū oculis meis. Parū visus est dicere: somnū oculis meis. Et palpebris meis dormitationē: ¶ Et requiem tēporibus meis † si dedero: † quoadusq; inueniā locū dño tabernaculū deo iacob. Ubi quęrebat locū dño? Si mansuet⁹ erat: in se ꝙrebat. Quō est em locus dñi? Audi ꝓphām: Super quē requiescet spūs meus? Sup humilē ⁊ quietum et trementem verba mea. Vis ergo esse locus dñi? Esto humilis ⁊ quietus: et tremēs verba dei: et tu ipse efficieris qđ queris. Si em in te nō fiat qđ quęris in altero quid tibi ꝓdest? Opat quidē deus aliquādo ꝑ euangelistā salutē alteri⁹: tantū si ipe dicit

Ar. †in.

Ar. † non habet Ar † donec.

Esa. 66.

et nō facit: et fit plinguā eius in alio locus dño: non aūt fit ipe locꝰ dño. Qui aūt ḡ docet ipe bene facit: et sic docet: fit locus dño cum eo quē docet: Quia oēs credentes vnū locū faciūt dño. Jn corde eē habet locū dñs: quia vnū cor est omniū in charitate copulatorum. Oē multa milia crediderūt fratres
Act.2.et.4. mei: quādo pcia rerū suarum posuerūt ante pedes apostolorū. Sed quid de illis dicit scriptura: Certe facti sunt templū dei: nō tantū templū dei singuli: sed et oēs simul templū dei. Facti sunt ergo locꝰ dño. Et vt noueritis quia vnus locus factus ē dño
Act.4. in oībus: scriptura dicit: Erat illis anima vna ⁊ cor
ℱ vnū: in deū. Multi aūt ne faciāt locū dño: sua ḡrūt: sua diligūt: potestate sua gaudent: pziuatū suū concupiscunt. Qui aūt vult facere locū dño: nō de ꝑpato sed de cōmuni debet gaudere. Hoc illi fecerī de
Abi.3. rebus suis ꝑpatis: fecerūt illas cōmunes: Qō habebāt suū: nunquid amiserūt: Si soli haberēt ⁊ vnusquisq; suū haberet: hoc solū haberet qō suū habebat. Cum aūt qō ꝑpriū erat cōmune fecit: et ea quę erant cęterox: ipius facta sūt. Jntēdat charitas vestra: quia ꝑpter illa quę singuli possidem⁹: existunt lites: inimicitię: discordię: bella inter hoies: tumultus: dissensiones aduersum se: scandala: peccata: inīqtates: homicidia. Propter ḡ: Propter ipa ḡ singuli possidem⁹. Nunquid ꝑpter ista quę cōmuniter possidem⁹ litigam⁹: Jerē istū cōmuniter ducimus: solem cōmuniter oēs videmus. Beati ergo qui sic faciunt locū dño: vt pziuato suo nō gaudeant. Talē eī describebat iste qui dicebat: Si introiero in tabernaculū dom⁹ meę: Pziuatū ℏ erat. Sciebat ꝑpriuato se ipediri: ne faceret locū dño: et ea cōmemorat quę ad seipsum ptinebant: Nō introibo in tabernaculū dom⁹ meę: donec inueniā. Quid: Cū inueneris locū dño: intrabis in tabernaculū tuū: Jn ipsum erit tabernaculū tuū: vbi inueneris locū dño: Quare: Quia ipe eris locus dñi: ⁊ cū eis qui fuerīt locus dñi vnū eris. Abstineam⁹ ergo nos fratres a possessione rei pziuatę: aut ab amore si nō possum⁹
ℊ a possessione: et facim⁹ locū dño. Multū ē a me ait aliquis. Sed vide quid sis facturus locū dño. Si vellet apud te hospitiū habere aliquis senatox (non dico senatox: ꝓcuratox alicui⁹ magni fm sęculum) ⁊ diceret: offendit me q̄ddā i domo tua: et si amares hoc: auferres tamē: ne eū offenderes cuius amicitiam ambires. Et quid tibi ꝑdest hominis amicitia: Forte ibi nō solū nullū auxiliū: sed et piculū iueníres. Nam multi nō piclitabanꝰ anteq̄ maiorib⁹ iū gerent: exoptarūt maiorū amicitias: vt maiora pericula incurrerēt. Secur⁹ opta amicitiā christi. Hospitari apud te vult: fac illi locū. Quid est: fac illi locum: Noli amare teipm: illū ama. Si te amaueris: claudis contra illū: si ipm amaueris: aperis illi. Si aūt aperueris et intrauerit: nō peries amando te: ℊ inueníris cū amante. Si introiero i tabernaculum
ℏ domus meę: si ascēdero sup lectū strati mei. Pziuata eī res ipa vbi homo acquiescit: superbos facit: Jdeo dixit: si ascendero. Jn re quam ꝑpatim quisq; possidet: necesse est supbus sit. Jnde se eī tendit homo ad hominē: cū ambo sint caro. Quid est homo fratres: Caro. Et quid est alter homo: Altera caro. Et tamē caro diues extendit se contra carnem paupere: quasi aliquid illa caro attulerit qñ nata ē: aut aliquid auferat qñ morīt. Ad hoc plus habuit: vt plus tumeret. Jste aūt q̄ vult inuenire locū dño: dicit: Si ascēdero sup lectū strati mei: si dedero sō-
num oculis meis. Multi eī cū dormiūt: nō faciūt
Eph.5. locū dño. Tales excitat Apl̄us: Surge q̄ dormis: et exurge a mortuis: ⁊ illuminabit te chr̄is⁹. Et alio
1.Thessal.4. loco: Nos aūt qui diei sum⁹ vigilem⁹: ⁊ sobrij sim⁹: Nam qui dormiūt: nocte dormiūt: ⁊ qui inebriant: nocte ebrij sunt: Noctē dicens iniquitatē: in qua illi obdormiūt: cupiēdo ista terrena. Et oēs istę felicitates quę vidēt sęculi: somnia sunt dormiētium. Et quō qui videt thesauros in somnis: dormiēs diues est: sed euigilabit et paup erit: Sic oīa ista vana huius sęculi de quib⁹ homines gaudēt: in somno gaudent: Euigilabūt qñ nolūt: si nō mō euigilāt qñ vult
Ps.75. le est: ⁊ inueniēt somnia illa fuisse: ⁊ trāsisse (sicut dicit scriptura) veluti somniū exurgētis. Et alio loco:
Ps.75. Dormierūt somnū suū: ⁊ nihil inuenerūt oēs viri diuitiarū in manib⁹ suis. Dormierūt somnū suū: et nihil inuenerūt in manibus suis: qz in somnis videbāt diuitias trāsituras. Jste ḡ qui vult ūenire locū dño: dixit etiā: Si dedero somnū oculis meis. Sūt aūt quidā qui nō dormiūt: ḡ dormitant: Aliquātū retrahūt se ab amore tpaliū: ⁊ rursus reuoluunt i eū: quasi dormitātes caput crebro inclinānt. Euigila: excute somnū: dormitando casur⁹ es. Nō vult psalm⁹ oculis suis dare somnū: nec palpebris dormitationē: eū qui vult ūenire locū dño. Et requiē inquit tempibus meis. Ā requie tēpoz: somnus venit ad oculos. Tēpora circa oculos sūt: Veluti futur⁹ somn⁹ grauedo tēpox est. Mā oīb⁹ dormituris grauari tēpora incipiūt: et cū senserint sibi grauari tēpora: tā imminet somnus. Qui si dan
dus est oculis: dat requiē tēporib⁹ suis: ⁊ venit somnus: Si nō dederit requiē tēporib⁹ suis: nō venit somnus. Cū ergo cępit te aliquid tpale delectari ad peccatū: tā grauant tibi tēpora. Vis euigilare: ⁊ nō dormire nec dormitare: Noli te credere tali delectationi: maiores dolores habebis ḡ suauitates. Jsta cogitatiōe quasi confricās frontē excutis somnum: et paras locū dño: donec inuenias locū dño: tabernaculū deo iacob. Oē ḡ aliq̄n dicit tabernaculū dei dom⁹ dei: ⁊ dom⁹ dei tabernaculū dei: distinctio⁹ tñ accipit fratres charissimi tabernaculū ecclesia fm hoc tps: Dom⁹ aūt ecclesia cęlestis hierusalem quo ibim⁹. Tabernaculū eī tanḡ militantiū ⁊ pugnātiū: Tabernacula militū in ꝓcinctu: in expeditiōe: Vñ cōtubernales dicūt milites: qsi tabernacula eadē būtes et habitātes. Oē diu ḡ habem⁹ hoc stē cū quo pugnem⁹: tabernaculū deo facimus. Cū
Phil.4. aūt transierit tps pugnę: ⁊ venerit pax illa quę ḡ ꝓcellit oēm itellectū: sicut dicit Apl̄s: Et pax dei ḡ ꝓcellit oēm intellectū: Quātūcūq; eī cogitauer⁹ de pace illa: min⁹ eā capit anim⁹ adhuc in ista corpis gravedine ꝓstitutus: cū venerit illa patria: tā dom⁹ erit: null⁹ aduersari⁹ tēptabit vt tabernaculū vocet. Nō
Ps.83. ꝓcedem⁹ ad pugnandū: ḡ ꝓmanebim⁹ ad laudādū. Quid eī dicit de illa domo: Beati qui habitant in domo tua: in sęcula sęculox laudabunt te. Jn tabernaculo adhuc gemim⁹: in domo laudabim⁹. Quare: Quia gemit⁹ est pegrinantiū: laudatio iam i patria cōmanentiū. Hic ꝓmo quęrat tabernaculū deo
Al.fem. iacob. ¶ Ecce audiuimus † eam in effrata.

Quam eā: Sedem dñi. Audiuim⁹ in effrata. Inuenimus †ea ī campis †saltuū. Ibi audiuit: ibi inuenit. An alibi audiuit: ꝛ alibi inuenit: Quęramus ergo quid sit effrata vbi audiuit: itē quęram⁹ quid sit in campis saltuū vbi inuenit. Effrata ẏbū hebręū: interptaī latine speculū: sicut tradiderūt q̄ verba hebręa scripturis posita in aliā linguā trāstulerunt: vt ad nos pueniret intellect⁹. Mā ex hebręa trāstulerunt in grecā: ꝛ ex greca trāslata sunt nobis in latinā. Fuerūt eñ qui vigilarūt in scripturis. Si ergo effrata speculū: illa dom⁹ quę inuēta est in campis saltuū: in speculo audita est. Speculū imaginē habet: Oñis ꝓphetia imago futuroꝝ. Dom⁹ ergo dei futura: in imagine ꝓphetię p̄dicata est. Audiuimus eñ illā in speculo: id est audiuim⁹ in effrata: inuenim⁹ in campis saltuū. Qui sunt campi saltuum: Campi syluaꝝ. Mō eñ quēadmodū vulgo dicitur: Saltus ille: verbi gratia: cēturias habens tot: saltꝰ ꝓie locus adhuc incultus ꝛ syluester dicit. Mā et quidā codices: ī cāpis syluę habent. Qui ergo erāt campi saltuū: nisi gētes incultę: Qui erant cāpi saltuum: nisi vbi adhuc vepres erāt idolatrię: Sic tamen quō vepres ibi erāt idolatrię: ibi inuenim⁹ locū dño tabernaculū deo iacob. Qō audiuim⁹ in effrata: inuenim⁹ ī campis saltuū. Qō p̄dicatū est ī imanifestatū gine iudęis: manifestatū est in fide gentiū. ¶ †Introibimus in tabernacula eius. Cuius: Dñi dei iacob. Qui intrant vt inhabitēt: ipi sunt q̄ intrāt vt inhabitent. In domū tuā vt inhabites intras: in domū dei vt inhabiteris. Est eñ melioꝛ dñs: q̄ cum te cępit inhabitare: beatū te facit. Nam si tu ab illo non inhabiteris: miser eris. In sua ptāte te esse vo- luit ille filius qui dixit: Da mihi partē patrimonij quę me cōtingit. Bene seruabaī apud patrē: ne cū meretricib⁹ dissipareī. Accepit: facta est in ei⁹ potestate: Profectus in regionē longinquā: effudit omnia cū meretricib⁹: Passus ē tandē famē: recoꝛdat⁹ est patrē: reuersus est vt pane saturareī. Ergo intra vt inhabiteris: ꝛ nō quasi tuus sis: sed illius. Introibimus in tabernacula eius. ¶ Adorabimus in loco vbi steterūt pedes eius. Cuius pedes: Dñi: an ipius domus dñi: Domus eñ dñi est: vbi dicit qua debet adoꝛari. Adoꝛabim⁹ in loco vbi steterunt pedes ei⁹. Preter q̄ domū suam nō exaudit deus ad vitā ęternā. Ille eñ ad domū dei pertinet: qui est in charitate cōpaginat⁹ lapidib⁹ viuis. Qui autē charitatē nō habuerit: ruinā facit: et illo ruente domus stat. Nemo eñ mineī domui vbi esse quasi lapis cępit: si ruere voluerit quasi aliq̄d domui nocens: Nec q̄ eñ fraudatur⁹ est de⁹ patrē abraam: cui ꝓmisit tanta de semine eius: et faciebant oīa mala tanq̄ securi de pollicitatiōe dei: quia nō p illoꝝ meritis qui scelera faciebāt: sed p meritū abraę parceret eis: et qualescūq malos filios abraę congregaret in domū suā ad vitā ęternā. Sed quid iohannes: Generatio inquit viperaꝝ. Eñ ad illū venerūt ipi filij abraę vt baptizarenī in aqua pęnitētię: non eis dixit: Generatio abraę: sed viperarū. Tales eñ erāt quales quos imitabantur: Nō filij abraę: sed filij amoꝛrei: chananęi: gergesęi: hiebusęi: ꝛ oīm q̄ offenderunt deū: ipoꝝ filij erant: qa ipoꝝ facta secutī sunt. Generatio viperarū quis ostēdit vobis fugere a vētura ira: Facite ergo fructū dignū pęnitentię: Et ne dixeritis: patrē habem⁹ abraā. Potēs est eñ deus de lapidib⁹ istis suscitare filios abraę. Nescio quos lapides tūc videbat in campis saltuū vñ suscitati sūt filij abraę. Filij eñ magis qui fidē imitati sunt: q̄ qui de carne nati sunt. Nemo ergo mineī domui dei: quasi dicat: Subtrahe me: et ruet domus. Bonū est eñ illi vt coędificetur et habeat charitatē. Mā si ipe ruerit: stabit domus. Itaq̄ fratres in his est domus dei: quos p̄destinauit et p̄scivit pseueraturos. De illis dictū est: vbi steterūt pedes eius. Sūt eñ q̄ nō pseuerāt: nec stant pedes ei⁹ in eis. Nō sunt ergo ipi ecclesia: nō ipi ptinent ad illud mō tabernaculū tūc domū. Sz vbi nō steterunt pedes ei⁹: Eñ abūdauit iniquitas: refrigescit charitas multoꝝ. In his in quib⁹ charitas refrigescit: nō stant pedes ei⁹. Sed quid secutū est: Qui aūt p seueraverit vsq̄ in finē: hic saluus erit. Ecce in quibus steterūt pedes eius: in eo loco adoꝛa: id ē de talibus esto in quib⁹ steterūt pedes dñi. Si aūt de ipsa domo intelligere volueris: vbi steterunt pedes domini: pedes tui in christo stent. Tunc autem stabunt pedes: si pseueraueris in christo. Quid eñ dicitur de diabolo: Ille homicida erat ab initio: et in veritate nō sterit. Diaboli ergo pedes nō steterunt. Itē de supbis quid dicit: Nō veniat mihi pes supbię: et manus peccatoꝝ nō moueāt me. Ibi ceciderunt qui opanī iniquitatē: expulsi sūt nec potuerūt stare. Ergo dom⁹ dei cuius pedes stant. Unde ille gaudens iohānes quid ait: Qui habet spōsam spōsus est: amicus aūt spōsi stat ꝛ audit eū. Si nō stat: nō audit eū. Et gaudio gaudet ꝓpter vocem sponsi. Merito stat: q̄ ꝓpter vocē spōsi gaudet. Mā si ꝓpē vocē suā gauderet: caderet. Jam videris ergo quare ceciderint: qui ad vocē suā gaudēt. Amicus autē ille sponsi dicebat: Hic est qui baptizat. Quidā dicunt: Nos baptizam⁹: ad vocē suam stare gauisi nō potuerūt: ꝛ nō ptinent ad istā domū de qua dicitur: vbi steterūt pedes eius. ¶ †Exurge dñe in requiem tuam. Dño dormienti dicit: exurge. Jam nostis quis dormiuit: ꝛ quis surrexit. Ipse eñ quodā loco dicit in psalmo: Dormiui cōturbatus. Bene illi dicī: Exurge dñe in requiē tuā. Jam nō ꝓturbaberis: quia christus surgens a mortuis: iam nō moritur: ꝛ mors ei vltra nō dñabitur. Ipius est vox in alio psalmo: Ego dormiui ꝛ somnū cępi ꝛ exurrexi: qm̄ dñs suscępit me. Ipe dormiuit: ipi dicī: Exurge dñe in requiē tuā: ¶ Tu et arca sanctificationis tuę: Id est exurge: vt exurgat ꝛ arca sanctificatiōis tuę quā sanctificasti. Ipe caput nostrū: Arca eius: ecclesia eius. Surrexit pꝛior: surgat ꝛ ecclesia. Nō aūt auderet sibi resurrectionē coꝛp⁹ ꝓmittere: nisi p̄us exurgeret caput. Exurge dñe in requiem tuā: tu et arca sanctificationis tuę. Et coꝛp⁹ christi qō ex maria natū est: intellectū est a quibusdā arca sanctificationis: vt hoc diceret: Exurge dñe ī requiem tuā: tu et arca sanctificationis tuę: cū coꝛpe exurge: vt palpent qui nō credebāt. Exurge dñe in requiē tuā: tu et arca sanctificatiōis tuę. ¶ Sacerdotes tui induanī iusticiā: ꝛ sancti tui †lętētur. De exurgente a mortuis ꝛ eunte ad patrē: regale illud sacerdotiū induaī fide: quia iustus ex fide viuit: et accepto pignoꝛe spūssancti: lętenī mem-

Ibidem.

Ibidem.

Matth. 24.

Ibidem.

Joh. 8.

Ps. 35.

Joh. 3.

Ar. †Surge: 1. Paral. 6.

Ps. 56.

Ro. 6.

Ps. 3.

1. Paral. 6.

Ar. †exultent.

Ro. 1.

bra spe resurrectionis quę p̄cessit in capite. Eis enim
P Aplus dicit: Spe gaudētes. ¶ Propter dauid
seruū tuū: nō auertas faciē christi tui. Hoc
deo patri dictū est: Propter dauid seruū tuū: non
auertas faciē christi tui. Crucifixus est dñs i iudea:
crucifix⁹ ē a iudeis: ab ipis turbat⁹ dormiuit. Inter
quor̄ sequentiū manus dormiuit: ad eos iudicādos
Psa.40. surrexit: Et dicit quodā loco: Exuscita me et reddā
illis: et reddidit et redditur⁹ est. Mā quanta postea
iudei passi sunt occiso dño: nozūt ipi. De ipa ciuita-
te vbi illū occiderūt: omnes expulsi sunt. Quid er-
go: Etiā omnes de stirpe dauid perierūt: et de tri-
bu iuda: Non. Mā crediderūt inde aliqui: et multa
milia hominū crediderūt inde: et hoc iam post resur
rectionē dñi. Sequierūt vt crucifigerēt: et postea cę-
pert videre fieri miracla i noīe christi crucifixi: et pl⁹
Act.2. cōtremuerūt tantū posse ei⁹ nomen: qui quasi inter
manus eor̄ nihil poterat: et cōpuncti corde iā credē
tes diuinitatē occultā fuisse in illo quē ceteris simi-
Ibidem. lem hominib⁹ putauerūt: et consiliū petētes ab apo
stolis: audierūt: Agite pēnitentiā: et baptizet vnusq;
q̄ vestrū in nomine dñi nostri iesu christi. Ergo qa
ad iudicādos eos a quib⁹ crucifixus ē surrexit chri-
stus: et auertit faciē suā a iudeis et conuertit ad gen
tes: tanq̄ rogat de⁹ p̄ter reliquias israel: et dicitur
ei: Propter dauid seruū tuū non auertas faciē chri
sti tui. Si palea damnata est: frumenta colligātur:
Esa.10. Reliquię saluę fiant: sicut dicit Esaias. Et plane fa
Ro.9. ctę sunt reliquię saluę. Inde erāt duodecim aposto
1.Cor.15. li: inde plus q̄ quingēti fratres: quib⁹ se dñs demō-
Act.4. strauit post resurrectionē: inde tot milia baptizata:
quę p̄cia rerū suarū ante pedes ap̄lor̄ ponebāt. Er
go impletū est qđ hic rogat⁹ est deus: Propter da-
Q uid seruū tuū ne auertas faciē christi tui. ¶ Jura-
Al. † non habet Al' † veritatem. † frustrabitur. uit dñs dauid †in† veritate et nō† pēnitebit
eum. Quid est: iurauit: Promissum per seipm fir
mauit. Quid ē: nō pēnitebit eū: Nō mutabit. Non
em̄ dolorē pēnitentię patitur de⁹: aut in aliquo fal-
litur vt velit corrigere in quo errauit: Sz quō homi
nem cū pēnitet mutare vult qđ fecit: sic vbi audis:
quia pēnitet deū: mutationē ipam spera. Aliter illā
facit deus: q̄uis nomine pēnitētię appellet: alit tu.
Tu em̄ facis: quia errauerās: Ille aūt facit: qz vin-
1.Reg.15. dicat: aut quia liberat. Mutauit regnū saul cū pēni
teret eū: sicut dictū est: Et in eoipso loco vbi scriptu
Ibidem. ra dicit: Pēnituit eū: ibi paulopost dicit: Non em̄
sic est vt homo vt pēniteat eū. Cū ergo mutat opa
sua p incōmutabile consiliū suū: p̄ter ipam nō con
Psa.109. silij sed opis mutationē pēnitere dicit. Hoc aūt sic
p̄misit: vt non mutaret: quō dicit et illud: Jurauit
Heb.7. dñs et nō pēnitebit eū: tu es sacerdos in ęternū fm
ordinē melchisedech. Sic et hoc qz ita p̄missum est
vt nō mutaret: quia necessario futurū erat et pman-
sur̄: dixit: Jurauit dñs dauid veritatē: et nō pēnite-
Al' †De. bit eum: ¶ †Ex fructu ventris tui ponā sup
sedem tuā. Poterat dicere: ex fructu fęmoris tui.
Quare ex fructu ventris voluit dicere: Et illud qui-
dem si diceret: verū diceret: Sed significātius dice-
Luc.2. re voluit: ex fructu ventris: quia de fęmina natus est
christus: quo vir non accessit. Quid ergo: Jurauit
dñs dauid veritatē: ex fructu ventris tui ponā super
sedem tuā. ¶ Si custodierint filij tui testamē
R tum meū: et testimonia mea hęc quę doce-

bo† illos: Et filij eor̄ sedebūt vsq;† i ęternum sup sedem tuā. Si filij tui custodierint: et Al. †eos. Al. †in secula
filij eor̄ sedebūt in ęternū: Veritū filijs parētes fa
ciūt. Quid si filij ipius custodierint: et filij eor̄ nō cu
stodierint: Quare ad meritū patrū p̄mittit beatitu
do filiorū: Quid em̄ ait: Non ait: Si custodierint
filij tui: et filij eor̄ sedebūt in ęternū. Nō ait: si custo
dierint filij tui sedebunt sup sedē tuam: et si custodie
rint filij eor̄: et ipi sedebūt sup sedem tuā: Sed ait:
Si filij tui custodierint: et filij eor̄ sedebunt sup sedē
tuā: nisi quia filios hic voluit ītelligi fructus ipor̄:
Si filij tui inquit custodierint legē meam: et manda-
ta mea hęc quę docebo eos seruauerint: filij tui: et fi
lij eorū sedebūt sup sedē tuā: id est hic erit fruct⁹ ip-
sorū: vt sedeant sup sedē tuā. Modo em̄ fratres om-
nes qui laboram⁹ in christo: omes qui contremisci-
mus verba ipius: qui quōcunq; conamur facere vo
luntatē ipius: et ingemiscimus petentes: vt adiuuet
nos quo impleam⁹ qđ iubet: nunquid iam sedemus
in illis sedib⁹ beatitudinis quę nobis p̄mittuntur:
Non: Sed mandata tenētes speram⁹ hoc futurū.
Ipa spes tanq̄ in filijs dicta est: quia hominis in
hac vita viuentis spes filij sunt: fruct⁹ filij sūt. Pro-
pterea et homies excusantes auaricia suā: dicunt se
filijs suis seruare qđ seruant: et nolentes dare inopi:
pietatis nomie se excusant: quia filij eor̄ spes eorū
sunt. Oēs homines em̄ qui fm hoc ſculū viuunt:
spem suā dicunt filios generare et relinquere. Jdeo
nomine filiorū spem ipam posuit et ait: Si custodie
rint filij tui testamentū meū: et testimonia mea hęc
quę docebo illos: et filij eor̄ sedebunt in ęternū sup
sedem tuā: id est tales fructus habebūt: vt spes eos
nō fallat: vt illuc veniāt q̄ sperant se venturos. Nō
ergo tanq̄ patres sunt homies spei futurę. Cū aūt
adepti fuerint qđ sperāt: filij sunt: quia illud qđ adi-
piscunt pepererūt et generauerūt in opibus bonis:
Et hoc illis seruat in posterū: quia et ipa posteritas
in filijs appellari solet. Aut si filios ipos homines ac-
cipis: inteilige et de ipis dictū: Si custodierint filij
tui testamentū meū: et testimonia mea hęc quę do-
cebo illos: vt iste sit sensus: Si custodierint filij tui
testamentū meū: et testimonia mea hęc quę docebo
illos: et filij eorū: id est si custodierint: vt hic subaudi
guas: et deinde inferas: sedebūt in ęternū super sedē
tuā: id est et filij tui et filij eor̄: sed omes si custodie-
rint. Quid ergo si non custodierint: Perit p̄missio
dei: Non: Sed ideo dictū est: et ideo p̄missum est:
qz p̄dicauit de⁹. Quid nisi crediturōs: Sed ne ali-
qs q̄si minaret p̄missis dei: et in ptāte sua vellet po-
nere qđ p̄misit de⁹ vt implerēt: ideo ei iurauit et dix
it: In quo ostēdit: qz sine dubio vēturū est. Quō q̄
posuit ibi si custodierint: Ne tā gkeris de p̄missis:
et dimittas te nō custodire. Tūc eris filius dauid si
custodieris: Si aūt nō: nō eris fili⁹ dauid. Filijs da-
uid p̄misit de⁹. Moli dicere: Fili⁹ sū dauid si ꝛege-
neras. Si iudei illō nō dicūt q̄ de ipa stirpe nati sūt:
imo dicūt illud: s delyrāt: Apte em̄ dñs ait: Si filij Job.8.
abrae estis: facta abrae facite. Inde illos negauit fi-
lios: qz facta nō faciebāt. Nos quō nos dicim⁹ fili-
os dauid: qui de ei⁹ stirpe non sum⁹ fm carnē: Re-
stat vt filij nō sim⁹: nisi imitādo fidē: nisi colēdo de-
um sic et ille coluit. Si g qđ tibi p stirpē nō speras: p
facta nō vis assecq: quō in te cōplebit: qz sedebis sup

sedē vauld: Et si nō in te cōplebit: putas qz nō cōplebit: Et quō inuenit eā in campis saltuū: Et quō steterūt pedes eī? Qualiscūqz ergo fueris: illa domus stabit. ¶ Qm̄ elegit dñs sion: † prælegit eā in habitationē sibi. Sion: ipa est ecclia: ipa est z illa hierlm: ad cui? pacē currim?: q̄ nō i angelis sed i nobis pegrinat. q̄ ex parte melioze expectat partē rediturā: vñ nobis litterę venerūt q̄ quotidie recitāt. Ipa ciuitas: ipa ē sīō quā p̄elegit de?. Hęc requies mea in † sęcula sęculoꝝ. Hā dei ꝺba sūt: Requies mea: ibi reqescō. Quātū nos amat de? fratres: vt qz nos reqescim?: se dicat requiescere. Nō em̄ ipe aliqñ turbat: aut sic requiescit: sed ibi se dicit requiescere: qz nos in illo requiē gm. ¶ Hic habitabo qm̄ † prælegi eam. ¶ Viduā eius benedicens benedicā: † pauperes eius saturabo panibus. Omnis anima quę intelligit se desertam omni auxilio: nisi soli? dei: vidua est. Quō em̄ Apl's describit viduam: Quę aūt vere vidua est z desolata: sperauit in dñm. Agebat aūt de istis viduis quas oēs diximus i ecclesia. Dixerat autē: quę in delitijs vegit viuens mortua est: z nō illā numerauit inter viduas. Describens aūt viduas z sanctas: qđ ait: Quę aūt vere vidua est z desolata: sperauit in dño: z psistit in p̄cibus z obsecrationib? nocte ac die: Ibi subiecit: Quę aūt in delitijs agit: viuens mortua ē. Vñ ergo vidua ē: Quia nō habet auxiliū aliūde: nisi solius dei. Illę quę habēt viros: quasi supbiūt de auxilio viroꝝ. Deserte vident viduę: z robustius ē auxiliū earū. Ergo tota ecclesia: vna vidua est: siue i viris: siue in fęminis: siue in cōiugatis: siue in maritis fęminis: siue in adolescētib?: siue in senib?: siue i virginibus. Omnis ecclesia vna vidua est: deserta i hoc sęculo: si sentit illud: si nouit viduitatē suā. Tūc em̄ auxiliū p̄sto ē illi. Nōne agnoscitis istā viduā i euangelio fratres mei: cū diceret dñs oportere semper orare z nō deficere: Erat quidā iudex in ciuitate dicit: qui nec deū timebat nec homīes reuerebatur: z interpellabat eū quędā vidua quotidie z dicebat: Vindica me de aduersario meo: Et interpellādo quotidie vidua fręgit illū. Ait em̄ ipe iudex apud se: qui nec deū timebat nec homīes reuerebatur: Et si deū nō timeo: nec homines erubesco: vel ꝓpter tędium qđ mihi facit ista vidua vindicabo eā. Si audiuit iudex malus viduā ne tędiū pateret: deus nō audit ecclesiā quā hortat vt depcet: Itē Pauperes eī? saturabo panibus. Quid est fratres: Simus pauperes: z tūc saturabimur. Multi p̄sumētes de sęculo: z supbi christiani sunt: adorant christū: sed nō saturant. Saturati em̄ sunt: z abundāt in supbia sua. De talib? dicit: Oppzobriū eis qui abundāt: et despectio supbis. Isti abundant: z ideo manducant: & nō saturant. Et quid de illis dictū ē in psalmo: Manducauerūt z adozauerūt oēs diuites terrę. Adorāt christū: venerant christū: supplicāt christo: sed non saturant sapiētia et iusticia ipius. Quare: Quia nō sunt pauperes. Pauperes aūt: id est hūiles corde: quāto plus esuriūt: tāto plus māducant: Tanto autem plus esuriūt: q̄nto a sęculo inanes sunt. Qui plen? est: qcqđ illi datur? es: respuit: qz plen? est. Da mihi esurienti: da mihi de quib? dictū est: Beati q̄ esuriunt z sitiūt iusticiā: q̄m ipi saturabunt: et erunt bi pauperes de qbus mō dicit: Et pauperes eī? saturabo panib?: qz et in ipo psalmo vbi dictū est: Mānducauerūt z adozauerūt oēs diuites terrę: dictū est illic et de paupib?: et prozsus eo mō q̄ z in isto psalmo: Edent pauperes z saturabunt: z laudabūt dñm q̄ requirūt eū. Vbi dictū est: Mānducauerūt z adozauerūt oēs diuites terrę: ibi dictū est: Edent pauperes et saturabunt. Quare q̄m diuites dicti sunt adozasse: saturati nō dicti sunt: q̄m aūt pauperes dicti sunt: saturati dicti sūt: Et vñ saturati: Hęc saturitas fratres q̄lis est: De? ipe est panis. Panis vt lac fieret descendit ad terrā: z ait suis: Ego sum panis viu? q̄ de cęlo descēdi. Ideo illic in psalmo: Edent pauperes z saturabunt. De q̄ saturabunt: Audi quod sequit: Et laudabūt dñm q̄ requirūt eū. Estote ergo pauperes: estote in mēbris illi? viduę: nō sit auxiliū vestrū nisi in vno deo. Pecunia nihil est: nō inde auxiliū habebitis. Multi ꝓpter pecuniā p̄cipitati sunt: multi ꝓpter pecuniā perierūt: Multi ꝓpter pecuniā multā q̄siti sunt a raptoꝛib?: Tuti essent: si nō haberēt q̄re ḡrerent. Multi de amicis potētioꝛib? p̄sumpserūt: ceciderūt illi de quib? p̄sūpserūt: z inuoluerūt eos q̄ de se p̄sumpserāt. Respicite exēpla generl hūani. Quid magnū ē qđ vobis dr: Nō solū de his scpturis ea loq̄mur: legite ea in orbe terraꝝ: Attēdite nō p̄sumere de pecunia: de amico hoīe: de honore z iactātia sęcli. Tolle ista oīa: Sz si habes illa: Age deo gratias: si cōtēnis illa. Si aūt inflaris inde: noli attēdere q̄ñ eris p̄da hominū: iā diabolo p̄da es. Si aūt de his reb? nō p̄sumpseris: eris in mēbris illi? viduę q̄ est eccl'ia: de q̄ dictū est: Viduā ei? bñdicēs bñdicā: eris z paup: de q̄lib? dictū ē: Et pauperes eī? saturabo panib?. Aliqñ aūt qđ nō est p̄termittendū dicere: inuenis pauperē supbū: z diuitē humilem: Quotidie patim̄ tales. Audis pauperē q̄sī gemētē sub diuite: et q̄ñ potētioꝛ p̄mit diues: tūc illū hūilē vides: aliqñ nec tūc: sed z tūc supbū: vñ vides: qđ esset: si aliqđ haberet: Ergo paup tas in aīo est: non in sęculo. Procedit aliqñ hō habēs plenā domū: vberes terras: multa p̄dia: multū auri z argenti: nouit qz in ipis nō est p̄sumendū: būiliat se deo: facit inde bene: ita coꝛ ipi? erigit ad deū: vt nouerit quia non solū nihil illi ꝓsunt diuitię ipę: & et impediūt pedes ipi?: nisi ille regat z ille sbueniat: z nūerat inter pauperes q̄ saturant panib?. Inuenis aliū mēdicū inflatū: aut iō nō inflatū: qz nihil hz: ḡrentē tñ vñ inflet: Nō attēdit de? facultatē & cupiditatē: et iudicat eū & m cupiditatē q̄ inbiat reb? tpalib?: nō m facultatē quā nō ei cōtigit adipisci. Cm̄ em̄ de diuitib? dicit Apl's: Diuitib? hui? sęculi p̄cipe nō supbe sape: neq; sperare i icerto diuitiaꝝ: & i deo viuo: q̄ nob p̄stat oīa abūdāter ad fruendū. Quid ḡ faciūt de diuitijs suis: Seq̄t z dī: Diuites sint i opib? bōis: facile tribuāt: cōicēt. Et vide qz hic pauperes sūt: Thesaurizēt inq̄t sibi fūdamētū bonū i futuꝝ: vt apphēdāt verā vitā. Cū apphēderint: tūc erūt diuites. Qm̄ aūt nō eā adhuc hūt: nouerit se pauper. Ita fit vt oēs hūiles sctō corde: z i charitate germana ꝓstitutos: qcqđ habuerūt i hāc sęculo: inq̄t pauperes suos nūeret de?: q̄s saturat panib?. ¶ Sacerdotes eī? induā salutari: z scti eius exultatiōe exultabūt. Jam i fine psalmi sum?: paululū aduertat charitas vestra: Sacerdotes eius induā salutari: et sancti eius exul-

tatiõe exultabũt. Quis est salutaris noster: nisi chri
stus noster? Quid est ergo: sacerdotes eius induam
Gal.3. salutari? Quotquot in christo baptizati estis: chri/
stum induistis. Et sancti eius exultatiõe exultabũt.
Unde exultabũt? Unde? Exultatiõe: qz induti sunt
Eph.5. salutari. Non in se em̃ lux facti sunt: sed in dño. Mã
Al.†Illuc pro/ erant ante tenebrz: Et ideo subiecit: ¶ †Ibi suscitabo cornu dauid. Ut de christo p̃ sumatur: ip/
ducam. sa erit altitudo dauid. Cornu em̃ significat altitudi/
nem. Et qualẽ altitudinẽ? Non carnalẽ. Ideo om/
nia ossa carne inuoluta sunt: cornu excedit carnem.
Altitudo spũalis cornu est. Quę aũt altitudo spũa/
lis est: nisi ỏ christo p̃sumere: nõ dicere: Ego facio:
ego baptizo: sed hic est qui baptizat? Ibi est cornu
dauid. Et vt noueritis: quia ibi est cornu dauid: at/
tendite quid sequat: ¶ Paraui lucernam chri
sto meo. Quę est lucerna? Jam nostis dñi verba
Joh.5. de iohãne: Ille erat lucerna ardens et lucẽs. Et q̃d
Joh.3. ait iohãnes? Hic est qui baptizat. In hoc ergo ex/
ultabũt sancti: in hoc exultabũt sacerdotes: qz oñe
qỏ ipor bonũ est: nõ est ipor sed illi. Et qz ille ha/
bet potestatẽ baptizandi: secur accedit ad templũ
z
Al.†Inimicos eius oñis qui accipit baptismũ: qz nõ homis: sed il
eiꝰ induã confu lius est in quo excitatũ est cornu dauid. ¶ †Super
sione. ipsum aũt †florebit sanctificatio mea. Su/
M.†efflorebit. per quẽ? Sup christũ meũ. Christo em̃ meo: cũ di/
cit: vox est patris qui dicit: Uiduã eius benedicẽs be
nedicã: z paupes eius saturabo panibus. Sacerdo
tes eius induã salutari: z sancti eius exultatiõe exulta/
bunt. Qui dicit: Ibi suscitabo cornu dauid: deus est.
Ipse dicit: Paraui lucernã christo meo: qz z christus
noster est: et christus patris. Christus noster est: cum
saluat nos z regit nos: quõ et dñs noster est: filius au
tẽ patris: christus aũt z noster et patris. Nam si pa
tris christus nõ esset: nõ diceret supius: Propter da
uid seruũ tuũ ne auertas faciẽ christi tui. Sup ipm
aũt florebit sãctificatio mea. Super christũ aũt flo
ret. Nemo hominũ sibi illã assumat: quia ipe sancti/
ficat: Alioquin non erit verũ: Sup ipm aũt florebit
sanctificatio mea. Gloria sanctificationis florebit.
Sanctificatio ergo christi in ipso christo: potestas
sanctificationis dei in christo. Florebit em̃ q dixit:
ad gloriã vult ptinere. Nã em̃ florent arbores tunc
pulchrę sunt. Ergo sanctificatio in baptismo: vnde
floret z claret. Unde cessit mũdus huic pulchritudi
ni? Quia in christo floret. Mã pone illã in hominis
Esa.40. potestate: quõ floret: qñ ois caro fęnũ: et ois clari/
tas carnis vt flos fęni?

¶ Explicit Tractatus de pš. CXXXI.
¶ Incipit Tractatus de pš. CXXXII.

Expositio psalmi.

A Psalmus breuis est et valde notus: sed val/
de est nominat. Ecce q̃bonũ z q̃iocundũ habitare fratres in vnũ. Ita son iste
dulcis est: vt et qui psalteriũ nescit: ipm versũ can
tent. Tam dulcis est q̃ dulcis est charitas: q̃ facit
fratres habitare in vnũ. Et hoc quidẽ fratres nõ in/
diget interpratiõe aut expositione: q̃ bonũ z q̃ io/
cundũ sit habitare in vnũ: Sed ea q̃ sequunt habẽt
aliquid qỏ pulsantib⁹ apiat. Uerũtamen vt ab isto
versu descẽdat nobis itellect vniuersę texturę psal/
mi: hoc pmũ etiã atqz etiã pſiderem: vtrũ de oib⁹
christianis dictũ sit: q̃bonũ z q̃iocũdũ sit habita/
re fratres in vnũ: an aliqui sint certi atq̃ pfecti qui
habitãt in vnũ: nec ad oẽs ptineat ista bñdictio: sed
ad quosdã: a quib⁹ tñ descẽdat ad cęteros. Ista em̃
Xba psalteriỉ: iste dulcis son: ista suauis melodia:
tã in cantico q̃ in intellectu: etiã monasteria pepir.
Ad hũc sonũ excitati sũt fratres: qui habitare i vnũ
cõcupierũt. Iste Xpus fuit tuba ipor: Sonuit por/
bẽ terrarum: et q̃ diuisi erant: cõgregati sũt i vnũ. Cla/
mor dei: clamor spũsancti: clamor pheticꝰ nõ audie/
bat in iudea: z audit est in orbe terrarũ. Aduersus
istũ sonũ surdi erant inter quos cantabat: z aptꝰ au/
ribus inuẽti sunt de quib⁹ dictũ est: Quib⁹ non est Esa.65.
nunciatũ de illo videbũt: et qui non audierũt intelli/
gent. Uerũtamẽ dilectissimi si pſiderem⁹ de illo pa
riete circũcisiõis: pus nata est ista bñdictio. Nõ em̃ Ps.126.
oẽs iudei pierũt. Et vñ apli: filij phar: filij excus/
sorũ? Sicut iam sciẽtib⁹ loq̃mur. Unde illi q̃ngenti 1.Cor.15.
qui dñm post resurrectionẽ viderũt: qỏ cõmemorat
apls Paul? Unde illi centũ viginti q̃ simul erãt in Act.1.
vno loco post resurrectionẽ dñi et ascẽsionẽ i cęlũ:
quib⁹ in vno loco cõstitutis supuenit spũssanct⁹ die Act.2.
pentecostes missus de cęlo: sic missus fic pmissus:
Oẽs inde erant: et ipi pmo habitauerũt in vnũ: qui Act.4.
oia q̃ habebãt vendiderũt: rerũq̃ suarũ pcia ad pe
des apl̃or posuerũt: sicut in Actibus apl̃orũ legit:
Et distribuebat vnicuiq̃ sicut cuiq̃ op⁹ erat: z ne/ Act.2.
mo dicebat aliquid priũ: sed erant illis oia cõmu/
nia. Et quid est: in vnũ? Et erat illis inquit aia vna z Act.4.
cor vnũ: in deũ. Ergo ipi pus audierũt: Ecce q̃bo
nũ et q̃iocundũ habitare fratres in vnũ. Primi au/
dierũt: sed nõ soli audiert. Nõ em̃ vsq̃ ad illos ista
dilectio z vnitas fratrũ venit. Uenit em̃ z ad poste/ L
ros ista charitatis exultatio z votũ deo. Uouet em̃ Ps.75.
aliquid deo: et dictũ est: Uouete z reddite dño deo Ps.75.
vestro. Melius est aũt nõ vouere z reddere: q̃ vo/ Eccs.5.
uere z nõ reddere. Sed debet esse impiger animꝰ vt
et voueat z reddat: ne cũ se mirꝰ idoneum putat ad
reddendũ: piger sit ad vouendũ. Plane nunq̃ red/
det: si de suo se putauerit redditurũ. Ex voce huius
psalmi appellati sunt et monachi: ne quis vobis de
isto nomine insultet catholicis. Si vos recte hereti
cis de circũcellionib⁹ insultare cępit: vt erubescen/
do saluent: illi vobis insultãt de monachis. Primo
si cõparãdi sunt vos videte: si verbis nostris opꝰ e/
iam laboratis: nõ opus est: nisi vt admoneam vnũ/
quẽq̃ vt attendat: solũ attẽdat z cõparet: Quid op⁹
est vt verbis nostris cõparent ebrioſi cũ sobrijs: p/
cipites cũ cõsideratis: furẽtes cũ simplicib⁹: vagan
tes cũ cõgregatis? Sed tñ dicere pſueuerũt: Quid
sibi vult nomẽ monachor? Quanto meliꝰ dicimus
nos: quid sibi vult nomẽ circellionũ? Sz nõ inquit
vocant circellones: forte corrupto sono nomis eos
appellam⁹. Dicturi sum⁹ vobis itegrũ nomẽ ipor:
Forte circũcelliões vocant: nõ circelliones. Plane
si hoc vocant exponãt q̃d sint? Mã circũcelliões di
cti sunt: qz circũ cellas vagãt: Solẽt em̃ ire hac at/ D
q̃ illac nusq̃ hãtes sedes: z facere q̃ nostis: et q̃ illi
nozũt: velint nolint. Uerũtñ charissimi sũt: z q̃ mo
nachi falsi sũt: Et nos nouim⁹ talẽ: si nõ perũt frat/
nitas pia pter eos q̃ pfitent qỏ nõ sũt. Tã sunt em̃
monachi falsi: q̃ z clerici falsi: z fideles falsi. Omnia
ista tria genera fratres mei q̃ aliquãdo vobis com/
mendauimus: et vt puto non semel: habent bonos

suos: habent malos suos. De tribus eñ ipis gene/
ribus dictū est: Duo in agro: vnus assumet: ⁊ vnus
relinquet: Et duo in lecto: vnus assumet et vn⁹ re/
linquet: Et duę in molēdino: vna assumetur et vna
relinquet. In agro sunt: qui gubernāt ecclesiā. Un
de dicit Aplus (Videte si nō in agro erat) Ego plā
taui: apollo rigauit: sed deus incrementū dedit. In
lecto aūt eos intelligi voluit: qui amauerūt quietē.
Per lectū eñ quietē voluit intelligi: nō se miscētes
turbis: nō tumultui generis humani: in ocio seruiē
tes deo: Et inde tamē vn⁹ assumet et vnus relinq̄t.
Sūt ibi probi: ⁊ sunt ibi reprobi. Ne expauescatis
quādo ibi inueniunt reprobi: Nam et latent quidā
qui nō inueniunt nisi in fine. Duę itē in molendino
ex nomine generis fęminini appellauit: plębes eñ
intelligi voluit. Quare in molendino? Quia in isto
mūdo versant: vbi molēdinū intelligit: quia sic ver
tigur mundus iste quō mola. Uę eñ quos conterit.
Sic ibi versant fideles boni: vt vna ex eis consuma
tur: altera assumat. Quosdā eñ actiones mūdi faci
unt dilectores sęculi: fraudatores: simulatores. Alij
aūt sic ibi sunt quomō ait Aplus: Et qui vtunt hoc
mūdo: tanq̄ nō vtētes sint. Pręterit eñ figura hu
ius mūdi: Volo vos sine sollicitudine esse. Audis q̄
assumet de molendino? Certe eñ multa peccata vi
dent ad diuites ptinere. Cū eñ plus agunt: et plus
administrāt: ⁊ plus ad eos pendet res familiar⁹ am
pla: difficile est vt nō plura peccata contrahant. Et
de illis dictū est: Quia facilius est intrare camelū p
foramē acus: q̄ diuitē in regnū cęlorū. Et cū cōtri
stati essent discipuli p illis de q̄b⁹ iam desperabāt:
cōsolatus est eos dns dicens: Quę hominibus im
possibilia sunt: deo facilia sunt. Quō aūt illud facile
facit deus? Audi Apostolū: si nō negligas q̄ p̄ce
pit. Pręcipe inquit diuitib⁹ huius sęculi: nō super
be sapere. Inuenis eñ pauperē supbientē: diuitem
humilē: christianū bene consideratū: quia illa oñia
p̄tereunt ⁊ p̄terfluūt: quia nihil attulit in hūc mun
dum: nihil potest de mūdo auferre: cogitātē quem
admodū diues ille qui ardebat in flāma apud infe
ros guttā sibi distillari de digito desiderauit ei⁹ qui
micas de mensa eius cōcupierat. Cogitātes ista: fa
ciunt q̄ ait Aplus: Neq̄ sperare in incerto diuiti
arum: sed in deo viuo qui prębet nobis oñia abun
danter ad fruendū. Diuites sunt inquit in opib⁹ bo
nis: facile tribuāt: cōmunicēt: thesaurizent. Et quid
inde illis lucri? Thesaurizent sibi fundamentū bo
num in futurū: vt apprehēdant verā vitā. Ecce quę
assumet de molendino. Qualis aūt diues ille erat q̄
induebat purpura et byssō: et epulabat q̄tidie splen
dide: et iacentē ad ianuā suā pauperē contēnebat?
Relinquet: q̄a de molēdino vna assumet ⁊ vna re
linquet. Sic dicit et Ezechiel de tribus plonis: in q̄
bus nō absurde tria hęc genera intelligim⁹. Cū mi
serit dns gladiū in terra: et si fuerint in medio eorū
noe: daniel et iob: nō liberabūt filios neq̄ filias: sed
ipi soli salui erunt. Jam illi olim liberati sunt: Sed ī
illis tribus nominib⁹: tria genera quędā significa
uit. Noe significat rectores ecclesię: quia ipe arcam
fecit in cęlibatu seruire deo: id est vxorē non quęrens:
Erat vir sanctus in desideriis cęlestibus vitam ge
rens: temptat⁹ in multis: ⁊ inuentus aurū obrizum.

Oī quietus erat: qui et inter leones secur⁹ erat? Er/ Dañ.6.et.14.
go in nomine danielis qui etiā vir desideriorum est Dañ.9.
appellatus: sed vtiq̄ castorū atq̄ sanctor⁹: significā/
tur serui dei: de quibus dicit: Ecce q̄bonū et q̄io/
cundum habitare fratres in vnū. In nomine iob: si/
gnificat vna illa de molēdino quę assumet. Habe/ Matth.24.
bat eñ vxorē: habebat filios: habebat multas diui/ Job.1.
tias: Et tam multa habebat ī isto sęculo: vt diabol⁹
hoc ei obiiceret: quia nō gratis sed p̄pter ea quę ac/ Ibidem.
cęperat colebat deū. Hoc obiecit aduersari⁹ sancto
viro: ⁊ in temptationibus suis p̄batus est q̄ gratis
iob coleret dēū: et nō p̄pter illa quę accępat: sed pro/
pter eū qui dederat. Amissis itaq̄ oñibus repenti/
na afflictiōe ⁊ temptatione: amissa hęreditate: amis
sis hęredibus: sola cōiuge sibi relicta nō ad consola
tionē: sed ad temptationē: ait q̄ nostis: Dns dedit Ubi.s.
dns abstulit: sicut dño placuit ita factū est: sit nomē
dñi benedictū. Impletū est in eo q̄ quotidie cā/
mus: si et morib⁹ consonem⁹: Benedicā dñm ī oñi Ps.33.
tempe: semp laus eius in ore meo. Ergo in istis tri/
bus nominib⁹ significata sunt tria genera hominū:
et in illis tribus rursus in euāgelio quę cōmemora/
ui. Quid ergo dicūt illi qui nobis de nomine mona
chorū insultāt? Fortasse dicturi sunt: Nostri nō vo
cant circūcelliones: vos illos ita appellatis contu
melioso nomine: nam nos eos ita nō vocamus. Di/
cant quid eos vocent: et audietis: Agonisticos eos
vocant. Fatemur et nos honesto nomīe: si et res cō
ueniret. Sed interim illud videat sanctitas vestra:
Qui nobis dicūt: ostendite vbi scriptū sit nomē mo
nachorū: ostendāt vbi scriptū sit nomen agonistico
rum. Sic eos appellamus inquiunt p̄pter agonem.
Certant eñ illi: et dicit Aplus: Certamen bonum j.Timoth.6.
certaui: Quia sunt qui certant aduersus diabolum
et p̄ualent: milites christi agonistici appellant. Uti
nam ergo milites christi essent: et nō milites diabo/
li: a quibus plus timet deo laudes: q̄ fremitus leo/
nis. Di etiā insultare nobis audent: quia fratres cū
vident homīes: deo gratias dicūt. Quid est inqui/
unt: deo gratias? Jta ne surdus es vt nescias quid In epłari. 19.p.
sit deo gratias? Qui dicit: deo gratias: gratias agit
deo. Vide si nō debet frater deo gratias agere: quā
do videt fratrē suum. Non enim est locus gratula
tionis: quādo se inuicē vident qui habitant in chri
sto? Et tamē vos: deo gratias nostrū ridetis: Deo
laudes vestrū: plorant homines. Sed certe reddit
rationem de nomine quare appelletis agonisticos.
Jta fiat vt appellat⁹: Jta fiat: oñino fauem⁹. Prę/
stet dns vt illi contra diabolū certent: et nō contra
christū cui⁹ psequunt ecclesiā. Tamē quia certant:
dicitis agonisticos: et inuenistis vnde appelletis:
q̄ dixit Apostolus: Bonū certamē certaui. Qua/ j.Timoth.6.
re ergo et nos nō appellem⁹ monachos: cū dic psal
mus: Ecce q̄bonū et q̄iocundū habitare fratres in
vnū? μοροσ eñ vnus dr: Et nō vn⁹ quōcūq̄: Nā
et in turba est vn⁹: sed vna cū multis vnus dici pōt:
μοροσ non pōt: id est sol⁹. μοροσ eñ vnus sol⁹
est. Qui q̄ sic viuūt in vnū vt vnū hominē faciāt: vt
sit illis vere quō scriptū est: Una aīa ⁊ vnū cor: mul Act.4.
ta corpa sed nō multę aīę: multa corpa sed nō mlta
corda: recte dicit μοροσ: id est vn⁹ sol⁹. Uñ et ille Joh.5.
vn⁹ sanabat in piscina. Rndeāt nobis ⁊ exponāt q̄
insultāt noi monachor⁹, quare ille q̄ inuet⁹ ē trigīta

octo annos habēs in infirmitate: hoc rñdisset dño: Cum cōmota fuerit aqua nō habeo qui me deponat: alius ante me descendit. Descēderat vnus: iam alius nō descēdebat. Unus solus sanabat: vnitatē ecclesię figurabat. Merito insultant nomini vnitatis: qui se ab vnitate p̄cidert. Merito illis displicet nomen monachorū: quia illi nolūt habitare in vnū cū fratribus: sed sequētes donatū: christū dimisert. Hęc denuo et de vno solo audiuit charitas vestra: Jā iocūdemur cū psalmo vt seq̄ntia videam⁹. Breuis est: potest a nobis curri quantum dñs suggerit. Puto em̄ ex his quę dicta sunt patere posse quę sequunt: q̄uis t illa videant obscura. Ecce q̄ bonū t q̄iocundū habitare fratres in vnū. Ostēdebat qui dicebat: Ecce. Videm⁹ et nos fratres et benedicim⁹ deū: et oramus vt dicam⁹ et nos: ecce. Et cui rei similes sint: dicit psalmus: ¶ Sicut vnguētū i capite: qđ descēdit in barbā barbam aaron. ¶ Quod descendit in ozā vestimēti eius. Aaron quid erat: Sacerdos. Quis est sacerdos nisi vnus sacerdos qui intrauit in sanctasanctorum: Quis est sacerdos iste: nisi ille q̄ fuit et victima: Et quis est sacerdos nisi ille qui cū in mūdo nō inueniret mundū qđ offerret: seip̄m obtulit: In capite ipsius vnguētū: quia totus christus cum ecclesia. Ex a capite venit vnguētū. Caput nostrū christus est: Act.2. crucifixū et sepultū, resuscitatū ascendit in cęlum: et venit spūssanctus a capite. Quo: Ad barbā. Barba significat fortes: barba significat iuuenes: strenuos: ipigros: alacres. Jdeo q̄ tales describimus: barbat⁹ homo est dicim⁹. Ergo illud primū vnguētum descendit in apostolos: descēdit in illos qui primos impetus sęculi sustinuerūt. Descendit ergo in illos spūssanctus. Nam t illi qui primū in vnū habitare cęperūt: psecutionē passi sunt. Sed quia descenderat vnguētū in barbā: passi sunt nō victi. Etenim et caput iā passum p̄ cesserat vñ descēdit vnguētum. Przecedēte tali exemplo: quis vinceret barbā: Ex illa barba erat stephan⁹ sanctus. Et hoc est non vinci: vt charitas nō vincat ab inimicis. Nam visi sunt sibi vicisse qui psecuti sunt sanctos. Illi cędebant: illi cędebant: illi occidebant: illi occidebātur. Quis nō putaret illos vincere: illos vinci: Sed q̄a nō victa est charitas: ideo vnguētū descēdit in barbā. Attende stephanū: Sęuiebat in illo charitas: sęuiebat in eos cum audirēt: rogauit p eis cum lapi- Act.7. darent. Quid em̄ ait cū audirent: Dura ceruice t incircūciso corde t aurib⁹: vos semp restitistis spiritui sancto: Vide barbā: Nunquid adulauit: nunq̄d timuit: Illi cum audirēt ista quę i illos dicebant: sęuiebāt: Quasi sęuiebat em̄ stephā⁹: Sęuiebat ore: corde diligebat: et non est ficta ipa charitas in eo. Nam illi abhorrētes a verbo: tanq̄ tenebręs fugientes a lumine: ad lapides currere cęperūt stephanū Ibidem. lapidare. Sicut antea stephani verba lapidabant illos: sic postea lapides eorū stephanum. Q̄n debuit plus irasci stephan⁹: q̄n lapidabat: aut q̄n audiebatur: Ecce mitis fact⁹ est cum lapidaret: et sęuiebat cum audiret. Quare sęuiebat cū audiretur: Quia mutare volebat eos a quib⁹ audiebat. Veniētib⁹ in se lapidib⁹ nō victa est charitas: quia vnguētū a capite in barbā descēderat: et audierat ab ipo capite: Matth.5. Diligite inimicos vestros: t orate p eis qui vos p sequunt: Audierat ab ipo capite pendēte in cruce t dicente: Pater ignosce illis: quia nesciunt quid faciunt. Eo mō ergo vnguētū a capite descēderat i barbam: quia t ille cū lapidaretur fixo genu ait: Domine: ne statuas illis hoc peccatū. Ergo ille tanq̄ barba erat. Multi em̄ fortes erant: t multas psecutiōes passi sūt. Sed si neq̄ a barba descēdisset vngentū: modo monasteria nō haberem⁹: Sed quia descendit et in ozā vestimenti: sic em̄ ait: qđ descendit i ozā vestimēti eius: secuta est ecclesia de veste dñi: pepit monasteria. Nam vestis sacerdotalis ecclesiā significat. Jpa est vestis de qua dicit Aplus: Ut exhiberet sibi gloriosam ecclesiā: nō habentē maculā neq̄ rugam. Mundat vt nō habeat maculā: extenditur vt nō habeat rugā. Ubi eā extēdit fullo nisi in lig̃o Videmus quotidie a fullonib⁹ tunicas quodāmodo crucifigi. Crucifigūt vt rugā nō habeāt. Quid ē ergo ozа vestimēti: Fratres mei: in ozā vestimenti quid accepturi sum⁹: Ozа finis vestimēti ē. Quid accepturi sumus in fine vestimēti: An quia in fine tempor habitura erat ecclesia fratres habitātes in vnum: An in ozа pfectionē intelligim⁹: quia in ozа vestimentū pficitur: Et illi pfecti qui nouūt habitare in vnū: Illi pfecti qui legem implent. Quomō aūt implet lex christi ab eis qui habitant fratres in vnum: Audi Apostolū: Jnuicem onera vestra portate: et sic implebitis legē christi. Hęc est ozа vestimenti. Quomō fratres mei intelligimus quā ozam dicat: quo potuit descendere vnguētū: Non puro q̄ ozam vestimenti in laterib⁹: voluit intelligi. Sunt enim ozę in laterib⁹: sed a barba descendere vnguētum ad ozam potuit quę in capite est: vbi aperiēt capitium. Tales sunt qui habitant in vnū: vt quomō per ozas istas intrat caput hominis vt vestiat se: sic per concordiā fraternā christus intrat qui est caput nostrū vt vestiatur et hęreat illi ecclesia. Quid aliꝰ dicit: ¶ Sicut ros hermon qui descēdit† sup montē sion. Hoc voluit itelligi fratres mei gratiā dei esse q̄ fratres habitant in vnū: nō ex suis viribus: nō ex suis meritis: sed ex illi⁹ dono: sed ex illi⁹ gratia: sicut ros de cęlo. Num em̄ terra sibi pluit: aut nō quicquid genuerit arescit: nisi pluuia desu- Ps.67. per descendat: Dicit quodā loco in psalmo: Pluuiam voluntariā segregans de⁹ hęreditati tuę. Quare dixit voluntariā: Quia nō meritis nostris: sed illius voluntate. Quid em̄ boni meruim⁹ peccatores: Quid boni meruim⁹ iniqui: Ex adam adam: t sup adam multa peccata nascunt. Quisquis nascit: adam nascit: dānatus de damnato: et addidit male viuendo sup adam. Quid em̄ boni meruit adā: Et tū misericors amauit: et spōsus dilexit nō pulchrā: sed vt faceret pulchrā. Ergo gratiā dei dixit rorem hermon. Sed hermon qđ sit: nosse debetis: Mons est q̄dā longe disiunct⁹ ab hierlm: id est a sion. Itaq̄ mirū est q̄ sic ait: Sicut ros hermon qui descendit sup montē sion: cum mons hermon longe sit disiunctus ab hierlm. Nam trās iordanē esse dicit. Ergo aliquid interptatione hermon queram⁹. Nomē em̄ hebręū est: t habem⁹ interptationē ab eis q̄ illā linguā nouerūt. Hermon interptari dicit lumen exaltatū. A christo ergo ros. Nā nullū lumē exaltatū est nisi christus. Quō exaltatū est: Primo in cruce: postea in cęlo, Exaltat⁹ in cruce cū būliaretur: sed

humiliatio illius nō potuit nisi alta esse. Hominis dispensatio minus minusq; fiebat: quę significabat in iohāne: dei dispensatio in dño nostro iesu christo crescebat: Qđ et natalib⁹ eoꝝ ostēdit. Nam ille natus est sicut tradit ecclesia octauo calendas iulias: cum iā inciplt minui dies: dñs aūt natus est octauo calendas ianuarias qñ iam dies icipiūt crescere: Audi ipm iohannē confitentē: Illū oportet crescere: me aūt minui. Et passiōes ipoꝝ hoc indicant. Dñs in cruce exaltat⁹ est: ille cęso capite diminutus est. Ergo lumen exaltatū christi⁹: Inde est ros hermon. Sed quicūq; vultis habitare in vnū: optate rozē istū: cōpluimini inde. Alioquin: nō poterit̄ tenere qđ pfitemini: Nec pfiteri audere poterit̄: nisi ille intonuerit: nec pmanere poteritis: nisi eius sagina nō desit vobis. Ipa em̄ sagina descēdit sup montem sion. Jam montes sion magni i sion. Quid est sion? Ecclesia. Et q̄ ibi sūt mōtes? Magni. Quos significant mōtes: hos significat barba: hos significat oza vestimēti. Barba nō intelligit̄ nisi in pfect̄. Nō ergo habitāt in vnū: nisi in quib⁹ pfecta fuerit charitas christiana. Nā in quib⁹ nō est pfecta charitas christi: ꝛ cum in vno sint: nō in vnū habitāt: Ergo si sūt: odiosi sunt: molesti sunt: turbulenti sunt: anxietate sua turbant cęteros: et quęrūt quid de illis dicant: quō in iunctura inquietū iumentū nō solum nō trahit: sed ꝛ frangit calcibus quod iūctū est: Si aūt habet rozē hermon qui descēdit sup mōtem sion: quietus est: placatus: hūilis: tolerans: p murmure pręcē fundens. Nam murmuratores omnes magnifice descripti sunt quodā loco scripturarum. Pręcordia fatui sicut rota carri. Quid est: p̄ cordia fatui sicut rota carri? Fœnum portat ꝛ murmurat. Nō em̄ potest rota carri quiescere a murmure. Sic sunt multi fratres: nō habitant in vnū nisi cozpore. Sed qui sunt qui habitant in vnū? Illi de quib⁹ dictum est: Et erat illis anima vna: ꝛ cor vnū in deum: Et nemo dicebat aliquid suū esse: sed erant illis omnia cōmunia. Designati sunt: descripti sunt: qui pteneant ad barbam: qui ptineāt ad ozā vestimenti: qui numerent̄ inter mōtes sion: Et si sunt ibi alij murmuratores: meminerint dicti dñi: Unus assumet̄ ꝛ vn⁹ relinquet̄. ¶ Qm̄ † ibi mandauit dñs benedictionem. Ubi mandauit? In fratrib⁹ qui habitāt in vnū. Ibi p̄cepit benedictionē: ibi benedicunt dominū qui habitant cōcorditer. Nā in discordia non benedicis dñm: Sine causa dicit quia lingua tua sonat benedictionē dñi: si corde nō dices. Ore benedicis: ꝛ corde maledicis. Ore suo benedicebāt: et corde suo maledicebant. Nunquid verba nostra sunt? Significati sunt quidā. Benedicis dñm cū ozas: et sequeris in p̄ce tua: ꝛ maledicis inimico tuo. Hoc ē qđ audisti ab ipo dño: diligite inimicos vestros. Si aūt facias vt diligas inimicū tuum et ozes p eo: ibi mādauit dñs benedictionē suā: Ubi habebis † vitam† in sęculum: Jd est in ęternū. Multi enim amātes vitā istā: maledicūt inimicis suis. Pro qua reniſi p ista vita: nisi p cōmodis sęcularib⁹? Ubi te angustauit inimic⁹ tuus: vt cogaris maledicere? In terra angustatus es: migra: habita in cęlo. Quō inquies habito in cęlo homo carne indutus: carni debitus? Corde p̄cede: vt psequaris cozpore. Noli surdus audire. Sursum habe cor: et nemo te coangustabit in cęlo. Et ideo bene sequit̄ et alⁱ psalm⁹.

¶ Explicit Tractatus de pś. CXXXII.

¶ Incipit Tractatus de pś. CXXXIII.

¶ Expositio psalmi.

A Ecce nunc benedicite † dñm: oēs serui dñi: Qui statis in domo dñi: in atrijs domus dei nostri. Quare addidit: in atrijs? Atria amplioza spacia domus intelliguntur. Qui stat in atrijs: nō angustat: non premit̄: quodāmodo delectat̄. Jn latitudine mane: ꝛ potes diligere inimicū tuū: quia nō ea diligis vbi ab inimico angustias patiaris. Quō intelligeris stare in atrijs? Sta in charitate: ꝛ stas in atrijs. Jn charitate latitudo est: Jn odio angustia. Audi Apl̄m: Jra ꝛ indignatio: tribulatio ꝛ angustia in oīm anima homīs opantis malū. De latitudine aūt charitatis quid dicit? Qm̄ charitas dei diffusa est in cozdib⁹ nostris p spiritū sanctū qui dat⁹ ē nobis. Ubi audis diffusionem: intellige latitudinē. Ubi audis latitudinē: intellige atria dñi: et habebis verā benedictionē dñi: qñ nō maledicis inimicis. Alloquit̄ em̄ spūs eos q̄ patiunt̄ tribulationē: vt glorient̄ i tribulationibus: et dicit eis: Ecce nūc benedicite dñm: oēs serui dñi. Quid est: ecce nūc? Jn hoc tempe. Nā post transactas tribulatiōes manifestū est quia būdictioni dñi vacabimus: Et dictū est: Beati qui habitāt i domo tua: in sęcula sęculoꝝ laudabūt te. Qui tūc būdicturi sunt sine defectu: hic incipiūt būdicere dñm: Hic in tribulationib⁹: in temptationib⁹: in molestijs: inter aduersitates sęculi: inter īsidias inimici: inter fraudes ꝛ impetus diaboli: Hoc est: Ecce nunc būdicite dñm: oēs serui dñi: qui statis in domo dñi. Quid ē: qui statis? Qui pseueratis: quia dictū est de quodā qui archangelus fuit ꝛ in veritate nō stetit: Et dictū est de amico sponsi: Amicus aūt sponsi stat et audit eū: et gaudio gaudet p̄pter vocē spōsi. Ergo qui statis in domo dñi in atrijs dom⁹ dei nostri: ¶ Jn noctibus extollite manus vestras in sancta: et būdicite † dñm. Facile est būdicere in dieb⁹. Quid est: in dieb⁹? Jn reb⁹ psperis. Nox em̄ tristis res est: dies res est lęta. Qñ tibi bñ est: būdicit dñm: Qñ filiū desideras ꝛ nascit̄: būdicit dñm. Liberata ē vxor tua a piculo part⁹: būdicis dñm: Ęgrotabat filius: liberat̄: būdicis dñm. Ęgrotabat fili⁹: forte ḡsisti mathematicū: fortilegū: forte nō de lingua sed de moribⁿ tuis exijt maledictio in dñm: exijt de moribⁿ et de vita tua. Noli gloriari q̄ lingua būdicis: si vita maledicis. Quō inquis vita maledico? Quia attendit vita tua et dicit̄: Ecce christian⁹: ecce quales sūt christiani. Blasphemat̄ p̄pter te christ⁹. Ecce cū vita tua maledicat: qđ pdest q̄ lingua tua būdicit: Benedicite ḡ dñm. Qñ? In noctibus. Qñ būdixit iob? Qñ tristis nox erat. Ablata sunt oia ḡ possidebātur: Ablatis filijs quib⁹ seruabant: ęgristis nox. Sed videam⁹ si nō in noctib⁹ būdicit. Dñs dedit dñs ab stulit: sicut dño placuit ita factū est: sit nomē dñi būdictū. Oī nox atrox: Percussus vulnere a capite vsq; ad pedes: putrefact⁹ liq̄scebat in se. Tūc em̄ eua ausa est eū tęptare: Dic aliquid in deū tuū ꝛ morere. Audi būdicētē in noctib⁹. Locuta es inquit q̄si vna ex insipientib⁹ mulierib⁹. Si bona suscepimus de manu dñi: mala quare non toleramus? Ecce quid est in noctibus extollite man⁹ vestras in sancta: ꝛ be

Act. † dño. Ps. 134.

Ro. 2.

Ro. 5.

Ibidem.

Ps. 83.

Job. 8.

Job. 3.

B

Act † dño.

C

Job. 1.

Job. 2.

Ibidem.

nedicite dominū. Quid dixit Iob: Locuta es tanq̄ vna ex insipientib⁹ mulieribus. Adam putris repulit eū tanq̄ dicens: Sufficit q̄ ꝓpter te mortalis effectus sum. Ualueras in paradiso: sed vincer̄ i ster-
Gen.3. core. Magna gratia dei. Sed vnde hoc: nisi qz rosbermon cōpluerat illā animā: z dederat dns suauitatē: vt terra nostra daret fructū suū. In noctib⁹ ex-
Ps 84. tollite manus vestras in sancta: et benedicite dnm.

Al. tibi. ¶ Benedicat †te dns ex sion: qui fecit cē-
Ps.127. lum et terram. Plures hortat vt benedicant: et ipe vnū benedicit: quia ex plurib⁹ vnū fecit: Quia bonū et iocundū est habitare fratres in vnū: Pluralis numer⁹ fratres: sed singularis habitare i vnū. Ideo benedicat te dns ex sion: qui fecit cēlū et terram. Nemo vestrū dicat: Ad me nō ꝓuenit ista bn̄dictio. Puta: quis est quē benedixit: Benedicat te dns ex sion: Unū benedixit. Esto vnū z in vno: et perueniet ad te benedictio.

¶ Explicit Tractatus de ps. CXXXIII.

Qui est vltimus Cantici graduum.

Incipit Tractatus de ps. CXXXIIII.

Expositio psalmi.

A Valde nobis dulce esse debet: z dulce nobis esse gaudendū est: quo nos psalmus iste cohortatur. Dicit enim:

Laudate nomen dni. Causamq̄ ipam quare iustū sit vt laudemus nomē dni: cōtinuo subiecit: ¶ Laudate serui dnm. Quid iustius: quid dignius: quid gratius: Etenim si nō laudauerint serui dnm: supbi: ingrati: irreligiosi erūt. Et quid faciūt nō laudādo dnm: nisi vt seuerum sentiāt dnm: Neq̄ em̄ seruus ingratus si dnm suum laudare noluerit: ideo efficit vt seruus non sit. Laudes: nō laudes: seruus es. Sed si laudes ꝓpitiabis: si nō laudes offendis. Bona ē exhortatio z vtilis: Unde magis satagere debem⁹ quēadmodū laudandus sit deus: q̄ dubitare laudādū. Laudate ergo nomen dni. Hortat nos psalmus: hortatur nos ꝓpheta: hortat nos spirit⁹ sc̄i: hortat postremo nos ipe dns vt laudemus dnm. Non em̄ laudib⁹ nostris ille crescit: sed nos. Deus nec melior fit si laudauer̄: nec deterior ē si vituperauer̄: Sz tu laudādo bonū melior eris: vituperādo deterior: Bon⁹ aūt ille manet vt est. Si em̄ seruos suos ipos bene de se meritos: p̄dicatores verbi sui: rectores eccl̄ie suę: veneratores nominis sui: obtemperatores mādati sui: id docet vt in cōscientia sua habeāt dulcedinē bonę vitę suę: ne corrūpant laudibus: ne frangant vitupationibus hominū: quāto magis ipe incōmutabilis super oīa qui hęc docet: nō vtiq̄ maior fit si laudaueris: nec minor si vituperaueris: Sed q̄m nobis expedit laudare dnm: misericorditer iubet vt laudemus eum: nō arrogāter. Audiam⁹ ergo quid dicit: Laudate nomen dni: laudate serui dnm. Nō aliquid incongruū facitis laudando serui dnm. Et si semp tāmodo serui essetis: deberetis laudare dnm: quanto magis debetis laudare dnm serui: vt esse mereamini z filij: Sed q̄m scriptū est in alio psalmo: Rectos decet laudatio: Et itē alibi scriptū est: Non est
B Ps.32. Eccl.15. speciosa laus in ore peccatoris: Itemq̄ alibi dicit:
Ps.49. Sacrificiū laudis glorificauit me: Et ibi via est in q̄
Ibidem. ostendā illi salutare dei. z consequenter: Peccatori aūt dixit de⁹: vt quid tu enarras iusticias meas: et assumis testamētū meū p os tuū: tu aūt odisti disciplinam: et ꝓiecisti sermones meos post te: Me forte quisq̄ q̄m dictū est: laudate serui dnm: etiam si i domo ista magna fuerit malus seru⁹: putet sibi ꝓhoc deesse laudē dni: cōtinuo quales sint qui laudare debeant dnm subiicit z docet: ¶ Qui statis in do-
Ps.133. mo dni: in atrijs domus dei nostri. Qui statis in tis: nō qui ruitis. Illi aūt stare dicunt qui in māda-
tis eius pseuerant: qui in fide nō ficta: z spe firma: et charitate sincera seruiūt deo z honorāt eccl̄iā ei⁹: et nō dant offensionē male viuēdi eis qui venire volunt: et in via lapides offensionis inueniunt. Ergo q̄ statis in domo dni laudate nomē dni. Grati estote ne forte erretis. Quia ergo statis: parū ne est vobis: vbi laudādus est q̄ vos erexit iacētes: et fecit in domo sua stare z ipm agscere ipmq̄ laudare: Parum ne hoc bnificiū est q̄ stam⁹ in domo dni: Hic interim in hac pegrinatione: in hac domo qō etiā peregrinatiōis tabernaculū dicit: qz hic stamus: nunq̄d parū grati esse debem⁹: Nōne cogitādū est qz hic stamus: Nōne cogitandū est q̄d facti fuerim⁹: Nōne cogitandū est nobis vbi iacebam⁹: z quo collecti sum⁹: Nōne cogitandū est: qz oēs impij dnm nō q̄rebant: z ipe illos nō q̄rentes q̄siuit: ipe inuētos extraxit: ipe excitatos vocauit: ipe vocatos introduxit: et in domo sua stare fecit: Hęc quisq̄s cogitat z intelligit: et in domo sua stare fecit: omino despicit se ꝓ amore dni sui: ingratus nō est: omino despicit se ꝓ amore dni sui: ingratus est: quo sibi tanta p̄stita sunt. Et q̄m nō habet quid ꝓ tantis bnificijs deo retribuat: q̄d ei restat: nisi gratias agere z nō rependere: Ad ipam gratiarū actionē ptinet: et calicem dni accipe z nomē eius inuocare. Ps.115. Nā quid retribuat dño seruus ꝓ oībus q̄ retribuit illi: Ergo qui statis in domo dni in atrijs dom⁹ dei nostri: ¶ Laudate dnm. Quid victurus sum q̄ re laudetis: †Q̄m benignus dns. Bon⁹ dns: verbo explicata est laus dni dei nostri. Bon⁹ dns: sed bon⁹ nō vt sunt bona q̄ fecit. Nā fecit deus oīa bona valde: Nō tātū bona: sed z valde. Cēlū et terram et oīa quę in eis sunt fecit bona z valde bona fecit. Si hęc oīa bona fecit: qualis est ille qui fecit: Et tñ cum bona fecerit: multoq̄ sit melior q̄ fecit q̄ ista q̄ fecit: nō inuenies melius qō de illo dicas: nisi qz bonus est dns: si tū intelligas ꝓprie bonū a q̄ sūt cętera bona. Oīa em̄ bōa ipe fecit: Ipe est bon⁹ quē nemo fecit. Ille bono suo bon⁹ est: nō aliūde parrici pato bono. Ille a seipō bono bon⁹ est: nō adhęrēdo alteri bono. Mihi aūt adhęrere deo bonū est: Qui Ps.72. nō eguit a q̄ fieret bonus: sed eguerūt illo cętera vt fierēt bona. Vultis audire q̄ singulariter ille sit bonus: Dns introgat⁹ dixit: Nemo bon⁹ nisi sol⁹ vn⁹ Marth.19. deus. Hanc singularitatē bonitatis eius: et ꝓterire breuiter nolo: z cōmendare ꝓgrue nō sufficio. Detuo ne si hinc cito transiero: ego ingratus inueniar: Itē metuo ne hoc cum explicandum suscepero: subtanta laudis dominicę sarcina defatiger. Sic tamē fratres accipite me et laudantē et non sufficientem: vt etiam si nō impletur illi⁹ laudis explicatio: accꝑetur laudatoris deuotio. Appꝛobet me ipe voluisse: ignoscat nō impleuisse. Ineffabili dulcedine teneor cum audio bonus dns: Cōsideratisq̄ oīnibus et collustratis quę forinsec⁹ video q̄m ab ipo sūt omnia: etiā cum mihi hęc placēt: ad illū redeo a q̄ sunt vt intelligā quoniā bonus est dns. Rursum cum ad

alīq̄ quantū possum ingressus fuero: interiozē mihi et suplozē inuenio: quia sic bonus est dñs: vt ist⁹ nō indigeat quo sit bonus. Deniq; ista nō laudo sine illo: illū aūt sine istis pfectū: nō indiguū: incōmutabilem: nullius bonū quērentē quo augeat: nulli⁹ malum timentē quo minuat inuenio. Et quid dicā amplius? Inuenio in creatura cēlū bonū: solē bonum: lunā bonā: stellas bonas: terrā bonā: quę gignūtur in terra et radicib⁹ nixa sunt bona: quę ambulant et mouent bona: quę volitant in aere et natant in aq̄s bona. Dico et hominē bonū. Homo eñ bonus de bono thesauro cozdis sui ꝓfert bonū. Dico et angelum bonū qui nō est lapsus supbia ⁊ diabol⁹ fact⁹ ē: sed inhęret obediēdo ei a quo factus est. Oñia ista dico bona: sed tū cū suis nominib⁹ cēlū bonū: angelū bonū: hominē bonū: Ad dñm aūt cum me refero puto meli⁹ nihil dicere q̄ bonū. Ipse q̄ppe dñs nr̄ ihc̄ist⁹ dixit: Nemo bon⁹: Et ipe itē dixit: Nemo bonus nisi solus de⁹. Nōne stimulauit nos ad inquirendū et ad distinguendū quid sit bonum: et alio bono bonū: et bonū seipso bonū? Q̄ ergo bonum est a quo sunt oīa bona? Oīno nullū inuenias bonū q̄ nō ab illo sit bonū. Bonū bona faciens sicuti est ꝓprie: sic et bon⁹ est ꝓprie. Neq; enim ea quę facit nō sunt: aut iniuria illi fit cū dicim⁹ non esse quę fecit. Quare eñ fecit: si nō sunt q̄ fecit? Aut quid fecit: si nō est q̄ fecit? Cū ergo sint et illa q̄ fecit: venit tamē ad illius cōparationē ⁊ tanq̄ sol⁹ sit dixit: Ego sum q̄ sum. Et dices filijs israel: Qui est: misit me ad vos. Nō dixit: Dñs deus ille omnipotēs: misericoz: iustus: Quę si diceret: vtiq; vera diceret. Sublatis de medio oībus quib⁹ appellari posset ⁊ dici deus: ipm esse se vocari respōdit: ⁊ tanq̄ h̄ esset ei nomē. Hoc dices eis inq̄t: Qui est: misit me. Ita eñ ille est: vt in ei⁹ cōparatiōe ea quę facta sūt: nō sint illi cōparāda: q̄m ab illo sunt: Illi aūt nō cōparata: sūt: q̄m ab illo sūt. Illi eñ cōparata: nō sūt: quia verū esse: incōmutabile esse est: q̄ ille sol⁹ est. Est eñ ē: sic bonū bonū: bonū ē. Cogitate et videte q̄m quicquid aliud laudatis: ideo laudatis q⁹ bonū est. Insanit qui laudat q̄ nō est bonū. Si laudes iniquū eo ipso q̄ iniquus est: nōne et tu iniquus eris? Si laudes furem eoipso q̄ fur est: nōne ⁊ tu pticeps eris? Si laudes iustū in eoipso q̄ iustus est: nonne et tu habes inde partē laudādo? Non eñ laudares iustū nisi amares: Nō amares: si nihil ide haberes. Si q̄ q̄q̄d aliud laudam⁹ ideo laudam⁹ q⁹ bonū ē: nulla tibi maioz causa et melioz ⁊ firmioz dari potuit quare laudas deū: nisi quia bon⁹ est. Ergo laudate dñm: q̄m bon⁹ est. Q̄ diu dicam⁹ eius bonitatē? Quis cozde ꝯcipiat aut cōplectat q̄ bon⁹ sit dñs? Sz ⁊ ad nos redeam⁹: ⁊ in nobis illū agnoscamus: et in opibus artificē laudemus: quia ipm cōtēplari idonei non sumus. Et si contēplari idonei aliquādo erimus: cum fuerit mundatū coz nostrū fide: vt postremo gaudeat veritate: Nunc q̄m ipe a nobis videri nō pōt: opa eius videamus: ne sine eius laude remaneam⁹. Ergo dixi: Laudate dñm q̄m bon⁹ est:

¶ Psallite nomini ei⁹ q̄m †suauis† est. Foz te esset bonus: et suauis nō esset si tibi nō daret posse gustare. Talē aūt se ꝯbuit hominib⁹ vt etiā panē de cēlo miserit: et filiū suū ęqualē qui hoc est q̄ ipe dederit hominē faciendū: et ꝓ homib⁹ occidendū: vt p hoc q̄ tu es: gustes q̄ nō es. Vultū enim ad te erat gustare suauitatē dei: quia remota erat illa et nimis alta: tu aūt nimis abiect⁹ et in imo iacens. In magna ista sepatiōe missus est mediator. Nō poteras ad deū homo: deus factus est homo: vt q̄m homo potes ad hominē qui nō posses ad deū: per hominē venires ad deū: ⁊ factus est mediator dei ⁊ homin̄ū: homo christus iesus. Sed si homo solū esset: hoc sequēdo q̄ es: nunq̄ puenires. Si deus solum esset: nō cōprehēdendo q̄ non es nunq̄ puenires. Deus factus est homo: vt hominē sequendo q̄ potes: ad deū puenias q̄ nō poteras. Ipe est mediator: inde factus est suauis. Quid suaui⁹ pane angelox? Quō g̃ nō est suauis dñs: qñ panē ag̃elox mā ducauit homo? Non eñ aliūde viuit homo: et aliunde viuit angelus: Ipa ē veritas: ipa est sapiētia: ipa est virtus dei: Sed quō ea pfruunt angeli: tu nō potes. Illi eñ quō pfruunt? Sicuti est: In pncipio erat verbū: et verbū erat apud deū: et de⁹ erat verbū: p q̄ facta sunt oīa. Tu aūt quō cōtingis? Quia verbū caro factū est: et habitauit i nobis. Vt aūt panē angelozū manducaret homo: creator angelozū factus est homo. Psallite ergo nomini eius qñ suauis est. Si gustastī psallite: si gustatis quoniam suauis est dñs psallite: si bene sapit q̄ gustastis laudate. Quis tam ingratus est vel coquēti vel pascenti: vt cū fuerit pulmēto aliquo delectat⁹ nō reddat gratiam laudādo q̄ gustat? Si de his nō tacemus: de illo qui dedit oīa tacebimus? Psallite noī eius qñ suauis est: et audite iam opa eius. Tendebatis eñ vos fortassis videre bonū oīm bonozum: bonū a quo sunt oīa bona: bonū sine quo nihil ē bonum: et bonū q̄ sine cęteris bonū est: tēdebat⁹ vos vt videretis: et forte in extendēda acie mēris vestrę deficiebatis. Hoc eñ ex me cōīcio: sic patioz. Sed et si est aliquis sicut fieri potest et valde potest acie mentis fortioz me: et contuitū cozdis sui diu figit in eo q̄ est: laudet ille vt potest: et quō nos nō possumus laudet: Gratias tamē illi q̄ in hoc psalmo temperauit laudē suam: vt et firmozū esset ⁊ infirmozū. Nam et in illa missiōe serui sui moysi cum diceret: Ego sum q̄ sum: et dices filijs israel: Qui est: misit me ad vos: Quia ipm ꝓprie esse mēti hūanę difficile erat capere: et mittebat⁹ homo ad homies: q̄uis nō ab homie: cōtinuo deus tempauit laudē suam: et h̄ de se dixit quod capi dulciter possit: nō in eo volut remanere q̄ laudabat: quo fi posset laudator attingere: Vade inquit dic filijs israel: Deus abraā et deus isaac ⁊ de⁹ iacob misit me ad vos: Hoc mihi nomen est in ętern̄ū. Certe dñe nomē illud habes: q⁹ tu dixisti: Ego sū: Qui est misit me ad vos: Unde modo nomē mutasti vt diceres: deus abraam et deus isaac et deus iacob? Nonne tibi videtur ratio eius respōdere et dicere: quod dixi: ego sum q̄ sum: verū est sed non capis: quod aūt dixi: ego sum deus abraam: et deus isaac et deus iacob: et verū est et capis? Q̄ eñ ego sum qui sum: ad me pertinet: q⁹ aūt deus abraā et deus isaac et deus iacob: ad te ꝓtinet: Et si deficis in eo q̄ mihi sum: cape q̄ tibi sum. Et ne forte quisq̄ putaret illud q̄ dixit deus: ego sum qui sum: et qui est misit me ad vos: hoc solum ęternum ei nomē esse: q⁹ autem dixit deus: ego sum deus abraam et deus isaac et deus iacob: tem-

1. Timoth. 2.

Ps. 77.

Joh. 1.

Ibidem.

Exo. 3.

Ibidem.

pozale nomen esse: non curauit deus cum dixisset: Ego sum qui sum: et qui est misit me ad vos: dicere q̄ hoc ei nomē sit ī ęternū: quia et sī hoc nō diceret ītelligeret: Est em̄ vere est: et eoipso q̄ vere est sine initio ꝛ sine termino est: Q̄ō vero ꝑ hominē est: ego sum deus abzaā et deus isaac et deus iacob: ne ibi suboziret humana sollicitudo: quia hoc tempale est non sempiternū: securos nos fecit: quia de tpalibus ad ęternā vitā nos pducit. Hoc inquit mihi nomen est in ęternū: nō quia ęternus abzaā et ęternus isaac et ęternus iacob: sed quia deus illos facit ęternos postea sine fine. Habuerūt quippe initiū: ℔ finem nō habebūt. In abzaā et isaac et iacob totā ecclesiā eius cogitate: omne semen israel cogitate: omne aūt semen israel: non solū qō est ex carne: sed etiā qō est ex fide. Aplus em̄ gentib⁹ loquebaꝫ quib⁹ dicebat: Si ergo vos christi: ergo semē abzaę estꝭ: ℑm ꝓmissionē hęredes: Iudicemur ergo oēs in deo abzaā et isaac et iacob. Arbozem quidē būdixit q̄ndam: eāq̄ oliuā creauit: sicut dixit Aplus: ipos patriarchas sanctos: vnde efflozuit populus dei. Sz hęc arboz oliuę putata est nō amputata: et inde superbi rami fracti sunt: Ipse est blasphem⁹ et impius populus iudęozū: Hāserūt tū rami boni et vtiles: Nam inde apli fuerūt. Et cū ibi rami vtiles relicti essent: p vei miscōiam insertus est ꝛ oleaster gentiū: cui dicit Aplus: Tu aūt cū esses oleaster insert⁹ es in illis: et particeps pinguedinis oleę fact⁹ es: Noli gloziari aduersus ramos. Oz sī gl̄aris: nō tu radicē poztas: sed radix te. Hęc vna arboz est pertinēs ad abzaā ꝛ isaac et iacob: ꝛ qō plus est: magis ad abzaā et isaac et iacob oleaster insertus q̄z rami confracti. Illi em̄ p fragmentū iam nō ibi sunt: oleaster nō ibi erat et ibi est. Illi p supbiā frangi meruerūt: iste per humilitatē inseri meruit. Illi amiserūt radicem: iste tenuit eā. Cū ergo audistis israel: et de israel: ptinentem ad deū: Inde nolite vos facere alienos. Oleaster quidē fuistis sed oliua estis: particeps pinguedinis oliuę. Nā vultis nosse in abzaā et isaac ꝛ iacob quō sic sit insertus oleaster: ne putetis vos ad hanc arborē nō ptinere: quia nō ptinetis carnaliter ad semen abzaā: Dns qñ miratus est fidē centurionis illius qui nō erat de populo israel: sed erat de populo gentiū: ꝓterea inquit dico vobis quia multi ab oziente et occidēte venięt. Ecce iā oleaster in manu insertozis: multi ob oziente et occidente venięt. Videmus quid ferat inserendum: vbi inserat videam⁹.

Et recūbet inquit cū abzaā: isaac et iacob ī regno cęlozum. Videm⁹ et quid inseruit: et vbi inseruit. De ramis supbis naturalib⁹ quid dicit: Filij aūt regni ibunt in tenebras exteriozes: ibi erit fletus ꝛ stridoz dentiū. Res ꝓnunciata: res impleta. Ergo psallite dño qm̄ suauis est: et attendite quę circa nos fecit.

℣ Qm̄ iacob elegit sibi dns: israel in possessionē sibi. Laudate: psallite: qm̄ fecit ista. Talia dico quę cape valeatis. Ceteras gentes sub angelis posuit: Jacob elegit sibi dns: israel in possessionem sibi. Gentē suā fecit agrū quē coleret: quē ipe seminaret. Q̄uis ipe oēs gentes cōdiderit: ceteras angelis cōmisit: sibi istā possidendā seruandāq̄ deputauit: Hūc populū: hūc iacob: Merito illius: an gratia sua: De nondum natis ait: Maioz seruiet minoꝛi, Aplus dixit: q̄ meritū habere nondū nati potuerūt: anteq̄ quisq̄ eozū ęgisset aliquid boni aut mali. Nō ergo se extollat iacob: nō gloziet: non suis meritis tribuat. Ante est ꝑ cognitus: ante p̄destinatus: ante electus: nō suis meritis electus: ℔ gratia dei inuētus ꝛ viuificatus. Sic et oēs gentes. Nā vt insereret quid meruit oleaster: amaritudine baccarū: sterilitate silueſtri: Lignū quippe erat syluę nō agri dominici: et tū ille p miscōiam suā ꝛ oleastrū inseruit in oliuā. Sed adhuc nō erat insert⁹ oleaster: qñ dns elegit sibi iacob israel in possessionem sibi. Et quid ꝓpheta: ℣ †Qm̄ ego cognoui q̄ magn⁹ ē dns. Vēte: volūtate volāte ad superna erecta a carne: transcēdente creaturā: coḡuit ḡa magnus est dns. Non oēs possūt vidēdo cognoscere: laudāt q̄ fecit: qm̄ suauis est: Jacob elegit sibi dominus: israel in possessionē sibi. Et hic illū laudas: Nā et ego cognoui: quia magn⁹ est dns. Prophe ta loquebaꝫ qui intrauit in sanctuariū dei: qui audiuit forte ineffabilia verba: quę nō licet homini loq̄: qui dixit q̄ posset ab hominib⁹ dici: et tenuit ꝑ se q̄ nō posset dici. Ergo et audiaꝫ ad q̄ possum⁹: et credaꝫ ad q̄ nō possumus. Ad q̄ possumus audiatur: qm̄ iacob elegit sibi dns: israel ī possessionē sibi: Ad q̄ nō possumus credaꝫ: quia ipe cognouit q̄ magnus est dns. Si illi dicerem⁹: rogam⁹ te: explica magnitudinē illius: nōne forte respōderet nobis: nō est valde magnus quē video: si a me poterit explicari: Redeat ergo ad opa eius et dicat nobis: Habeat ipe in cōscientia magnitudinē dñi: quā vidit: quā nobis credendā cōmendauit: quo nostros oculos perducere nō potuit: ꝛ enumeret quędam q̄ hic dns fecit: vt et nobis qui magnitudinē illi⁹ sicut ille videre nō possumus: dulcescat ex opibus suis q̄ cape possum⁹. Quia ego inquit cognoui q̄ magn⁹ est dns. ℣ Et deus noster †sup oēs deos. Quos deos: Sicut dicit Aplus: Et sī sunt qui dicant dij in cęlo et in terra: sicut sunt dij multi et dñi multi: nobis tū vnus est deus pater ex quo omnia: et nos in ipo: et vnus dns noster ihesus christus: per quē oīa et nos p ipm. Dicant dij boies: Dictū ē em̄: Deus stetit in synagoga deozū: dictū est: Ego dixi dij estis ꝛ filij altissimi oēs: Nōne sup homies deus: Sed quid magnū si sup homies deus: Et super angelos de⁹: quia angeli nō fecerūt deū: Ange los fecit deus: et necesse est sup oīa q̄ fecit: sit ipse qui fecit. Cognoscēs ergo magnitudinē dñi iste: et videns eū sup omnē esse creaturā: nō tātū corporalem sed etiā spiritualē: Rex magnus inquit super oēs deos. Ipe est summus deus: qui sup se nō habet deū. Opera eius dicat: ipa capiunt. ℣ Omnia quęcūq̄ voluit dns fecit in cęlo et ī terra: in mari et in oīb⁹ abyssis. Quis aūt comprehēdat hęc: Quis enumeret opa dñi in cęlo et in terra: in mari et in oīb⁹ abyssis: Si cōprehēdere nō possumus: tū oia incōcusse credere ꝛ tenere debemus: qm̄ quicquid creaturarū in cęlo: quicquid in terra: quicquid in mari et in oīb⁹ abyssis: a dño factū est: quia oīa quę voluit fecit in cęlo ꝛ in terra et in mari et in oīb⁹ abyssis: Sicut iam dixi mus: Nō oīa quę fecit coact⁹ est facere: sed oīa quęcūq̄ voluit fecit. Causa omniū quę fecit: voluntas ei⁹ est. Facis tu domū: quā si nolles facere: si ne habitatione remaneres, Necessitas coegit te fa-

Ik
Exo.3.
Gal.3.
Ro.11.
Ibidem
Matth.8.
Ibidem.
Ll
Ro.9.

cere domū: nō libera voluntas. Facis vestē: quia si nō faceres/nudus ambularet. Ad faciendā ḡ vestez necessitate duceris/nō libera voluntate. Cōserē mō-tem vitibus: semē spargis: qz nisi feceris/alimēta nō habebis. Oīa hec necessitate facis: Deꝰ bonitate fecit: z nullo qō fecit eguit: ideo oīa quecūqꝫ voluit fecit. Putas habemꝰ z nos qō libera voluntate fa-ciamus: Ea eñ que diximꝰ ex necessitate facimus: quia si nō faceremꝰ/egentes z inopes remanereꝰ. Inuenimꝰ aliqđ qō libera voluntate faciamꝰ: Inuenimꝰ plane: cū ipm̄ tuz amando laudamꝰ. Hoc eñ libera voluntate facis: quādo amas qō laudas: Nō eñ ex necessitate: ꝫ qz placet. Unde iustis et sā-ctis dei placuit deus etiā flagellans eos. Quādo ini-quis oībus displicet: placuit illis: z sub flagello eiꝰ: in erūnis: in laboribus: in vulneribus: in egestate cō-stituti laudauerunt deū. Non eis displicuit nec tor-quēs: Hoc ē gratis amare: nō q̄si ꝓposita acceptio-ne mercedis: qz ipsa merces tua sūma deus ipse erit quē grat̄ diligis: Et sic amare debes: vt ipm̄ ꝓ mer-cede desiderare non desinas qui solus te faciet: sicut Philippus desiderabat cū diceret: Ostēde nobis pa-trē/z sufficit nobis. Uerito: qz hoc ō libera volūta-te facimꝰ: z de libera volūtate facere debemus: quia delectati facimus: debinc amādo facimꝰ: qz z si cozri-pimur ab illo: nobis nūqꝫ displicere debet: qz semp iustus est. Hoc dixit ille laudatoz eiꝰ: In me sūt deꝰ vota tua/que reddam laudatiōes tibi. Et alio loco: Uoluntarie sacrificabo tibi. Quid est voluntarie sa-crificabo: Uoluntarie laudabo te: qz sacrificiū lau-dis inquit glorificabit me. Si cogereris offerre do-mino tuo sacrificiū gratū illi z acceptuz: sicut antea vouebant sacrificia in vmbra futurozū: forte nō iue-nires in grege tuo placitū taurū: in capris hircū aꝛe dñi dignū: nec in ouili tuo arietē dignū ad victimā dño tuo: z nō inueniēs satageres qđ faceres: z dice-res forte deo: Uolui z nō habui. Nūqđ potes ō lau-de dicere: volui z nō habui: Ipm̄ voluisse/laudas-se est. Nō eñ verba a te querit deus: sed coz. Necꝫ eñ potest quisqꝫ dicere: z linguā nō habui. Si quis obmutescit aliqua valitudine: linguā non habuit et tamē laudē habuit. Si eñ deus aures carnales ha-beret: z sono tui cozpis indigeret: z iccirco cū reman-sisses sine lingua: sine laude etiā remaneres. Nunc vero qz coz queritur: coz inspicit: intus testis est iudex approbatoz: adiutoz: cozonatoz: sufficit vt offeras vo-luntatē. Cū potes oze cōfitere ad salutez: cū autem nō potes: cozde crede ad iusticiam. Cozde laudas: cozde benedicis: cozde in aram ꝓsciētie victimas sa-cras ponis: z rūdet tibi: Pax i terra hoībus bone voluntatis. Ille igit deus q̄ oīpotēs est in cēlo et in terra: oīa quecūqꝫ voluit fecit: tu in domo tua nō facis oīa q̄ vis. Ille in cēlo z in terra oīa quecū-qꝫ voluit fecit: tu fac vel in agro tuo oīa que vis. Multa vis: z nō potes in domo tua facere oīa que vis. Cōtradicit fortevroꝛ: ꝓtradicūt filij: aliqñ z ser-uus ꝓtumacia ꝓtradicit: z nō facis qō vis. Si fa-cio inquis qō volo: qz i nō subdito ac ꝓtradicēte vin-dico. Nec hoc fac cū vis: Aliqñ vindicare vis z nō potes: aliqñ minar̄: z anteqꝫ facias qō minaris mo-reris. Putamus in teipo facis qō vis: Frenas oēs cupiditates tuas: Fortitā frenas: Nūqđ efficit ipe vt cupiditates nō surgant qs frenas: Certe eñ hoc vis nō titillari molestia cupiditatū tuaꝝ: z tamen ca-ro ꝓcupiscit aduersus spiritū: z spiritꝰ aduersus car-nē: vt nō ea q̄ vultis faciatis. Tu in teipo nō fac qō vis: deus autē nr̄ in cēlo z in terra oīa q̄cunqꝫ voluit fecit: Ipe tibi det gratiam vt in teipo facias qō vis. Nisi eñ ipo adiuuāte/nec in te facis qō vis. Etenī cū ille scz paulus nō faceret in se qō vellet: iccirco qz caro ꝓcupiscit aduersus spiritū: spiritꝰ autē aduersꝰ carnē: vt nō ea q̄ vultis faciatis: cū ō se ipe gemeret dicēs: Cōdelector legi dei ſm interiorez hoiem: vi-deo aūt aliā legē in mēbris meis repugnātē legi mētis mee: z captiuū me ducentē in lege pcti q̄ est in mē-bris meis: qz nō solū in domo sua: nec soluz in agro suo: ꝫ in carne sua vel in spiritu suo nō impleuit que volebat: clamauit ad deū q oīa q̄cunqꝫ voluit fecit i cēlo z in terra/z dixit: Infelix ego hō/q̄s me libera-bit de cozpe mortis huiꝰ: Et ille bonꝰ z ille suauis tanqꝫ respōderet ei/ꝓtinuo subiecit: Gra dei p iesum christū dñm nostrū. Hāc q̄ suauitatē amate: hāc su-auitatē laudate. Intelligite deū q oīa quecunqꝫ vo-luit fecit in cēlo z in terra: ipe z in vobis faciet quod vultis: ipo adiuuāte volūtatē vestrā implebit̄. Si dñs nō potestis/cōfitemini: Cuz poteritis/gras agi-te. Jacētes clamate: erecti supbire nolite. Ille q̄ i cē-lo z in terra oīa q̄cūqꝫ voluit fecit: in mari z in oīn/bus abyssis. †Suscitans nubes ab extremo terre. Uideamꝰ ista opa dñi in eiꝰ creatura. Ueni-unt eñ nubes ab extremo terre ad mediū/z pluūt: vnde surrexerūt nescis. Ergo indicat illō ꝓpheta ab extremo terre: siue ab imo: siue a circūdatiōe finiuz terre. Uñ vult excitat nubes/tñ a terra. Fulgura i pluuiā fecit. Nā fulgura sine pluuia terrerent te z nihil tibi darent. Fulgura sunt/ꝓtremiscis: pluit/gaudes. Fulgura in pluuiā fecit. Qui terruit: ipe vt gauderes refecit. Qui †educit ventos de the-sauris suis: Ab occultis causis vñ nescis. Qz eñ flat vētus sentis: q̄ causa flat: vel de q̄ thesauro rati-onis eductus sit nescis: Debes deo tñ pietatē credē di: qz nō flaret nisi iussisset ille q̄ fecit: nisi ꝓduxisset ille q̄ creauit. Uidemus ḡ hec in creatura ista: lauda mus: miramur: benedicimꝰ deū. Videamꝰ q̄ fecit in hoibus ꝓpter populū suū. Qui pcussit ꝓmoge nita egypti. Etenī illa diuia dicta sūt q̄ amares: z nō erāt dicta q̄ timeres. Attende: qz z qñ irascit fa cit qō vult. Percussit ꝓmogenita egypti Ab hoie vsqꝫ ad pecus: †Immisit signa z ꝓdigia in medio tui egypte. Nostis: legistis q̄nta p moy-sen fecerit manꝰ dñi in egypto ad terrēdos: ad ꝓtun dēdos: ad deiciēdos superbos egyptios. In pharaone z in oēs seruos eius. Pax est in egypto: Quid posteaqꝫ eductꝰ ē inde populꝰ: Qui pcussit gē-tes multas. Que possidebant terrā: quā volebat deꝰ dare ꝓpło suo. Et occidit reges fortes. Se-on regē amorreoꝝ z og regē basan: z oīa regna chanaan. Oia ista quō cōmemorat breui ter psalmꝰ: sic ea legimꝰ in alijs libris dñicis: z ma-gna ibi manꝰ dñi. Q̄si tu vides q̄ facta sūt in ipios: caue ne fiant in te. Ad hoc eñ in illos facta sūt: vt tu trāsires z eos nō imitareris: z talia nō paterer̄. Tñ vide qz flagellū dñi est sup oēm carnē. Ne putes te nō videri qñ peccas: ne putes te ꝓtēni: ne putes do-minū dormire: attēde exēpla bñficiozū dei cū ea re colis: z cū vindictā dei recolis time. Oipotens est:

Gal.5.

Ibidem.

Ro.7

Ibidem.

Ibidem.

Ar. †educens. Dicere.10

R

Ibidem.

Ar. † producit. Dicere.10

Exo.12 Pō.77.et.135.

Ar. †Emisit

S

Numeri.21 Josue.13

ꝛ ad ꝓsolandū: ꝛ ad castigandū: Ideo sūt ista vtilia cū legunt. Qñ aūt pius videt qđ passus est impi⁹: purgat se ab oñi impietate: ne veniat ꝛ ipe in talem pnā: talēq; vindictam. Bene ergo hec accepistis: Quid deinde fecit deus: Expulit impios. Et dedit terram eoꝝ hereditatē: hereditatē isra
Al. †populo el †seruo suo. Deinde exultatio laudis eius. Do
Al. †in eternū mine: nomen tuū †in seculū: Post ista oñia q̄ fecisti: Quid em̄ video q̄ fecisti: Inspicio creaturaꝝ tuā quā fecisti in cēlo: inspicio hanc in parte vbi habitam⁹: ꝛ hinc video beneficia tua nubiū: ventoꝝ: pluuiarū. Populū tuū attēdo: Eduxisti eos de domo seruituris: signa et ꝓdigia fecisti inter inimicos eoꝝ: punisti eos quos molestos patiebant: impios ꝛ terra sua eiecisti: reges eoꝝ occidisti: terrā eoꝝ in populo tuo vidisti. Vidi oñia ꝛ impletū est os meum laude/ dixi: Dñe nomē tuū in secula.

Expositio mystica.

¶ Hec quidē ad litterā quō scripta sūt videm⁹: nouim⁹: laudamus. Si aūt aliquid significāt: nō sim onerosus dū explico vt potero. Ecce in ipis hoibus possū agnoscere: qz in cēlo et in
Ps. 113 terra oīa quecūq; voluit fecit. Cēlū em̄ ethereū spiritales accipio/ terraꝝ carnales: ꝛ his duobus tanq̄ cēlo ꝛ terra ꝓstat ecclesia dei: ꝛ ad spūales ptinet pdicatio/ ad carnales ptinet obsecūdatio. Vaꝝ ꝛ cēli
Ps. 18. enarrāt gloriā dei: ꝛ facta manuū ei⁹ annūciat firmamentū. Si aūt terra dei nō esset plēbs dei: non dicet Apl's: Dei ędificatio: dei agricultura estis: sicut
1. Cor. 3 sapiēs architectus fundamentū posui: alius supędificat. Ergo ędificiū dei sum⁹: ꝛ ager dei sum⁹. Quis
1. Cor. 9. inquit plantat vineā ꝛ de fructu eius nō pcipit: Ego
1. Cor. 3 plantaui/ apollo rigauit: ꝫ deus incremētū dedit. Ergo ꝛ in ecclesia sua: ꝛ in p̄dicatoribus suis: ꝛ i plēbibus suis: tanq̄ in cēlo ꝛ in terra oīa quecūq; voluit fecit. Parū est in eis: In mari ꝛ in oībus abyssis: oīa quecūq; voluit fecit. Mare sunt oēs infideles: oīes nondū credētes: ꝛ in eis oīa quecunq; voluit fecit. Nō em̄ sequūt infideles/ nisi pmittantur: aut vindicat in eos quādo puersi sūt: nisi vt iusserit ille q̄ fecit oēs gentes. Putas qz mare est ꝛ nō terra: nū quid ideo a potestate dei oīpotētis alienū est: Et in mari ꝛ in oīb⁹ abyssis quę voluit fecit. Qui sūt abyssus: Latētia cordа mortaliū: pfundę cogitationes
Ps. 10. hoīm. Quō ꝛ ibi facit deus qđ vult: Quia dñs interrogat iustū ꝛ impiū: qui aūt diligit iniquitatez/ odit animā suā. Et vbi illū interrogat: Alibi scriptū est:
Sap. 1. In cogitationibus impij interrogatio erit. Ergo in oībus abyssis oīa quecūq; voluit fecit. Latet cor bonū: latet cor malū: abyss⁹ est ꝛ in corde bono et in corde malo. Sed hec nuda sunt deo/ quē nihil latet. Cōsolat cor bonū/ torquet cor malū. Oīa ergo
Al. †quecunq; †que voluit fecit in cēlo ꝛ i terra: in mari ꝛ
Al. †Producēt i oībus abyssis. † Suscitās nubes ab ex
Iere. 10 tremo terrę. Quas nubes: Prędicatores verbi
¶ veritatis suę. De qbus nubibus alio loco irascens
Esaie. 5 vineę suę dicit: Mādabo nubibus meis ne pluāt super eā imbrē. Et parū est excitasse nubes de hierusalē vel de israel: quas misit p̄dicare euangeliū suū. in
Ps. 18. toto orbe terraꝝ: De qbus nubib⁹ dictū ē: In oēm terrā exiuit son⁹ eoꝝ: ꝛ i fines orbis terrę verba eorū. Parū est hoc. Sz qz ipse dñs ait: Prędicabit h̄
Matth. 24 euāgeliū regni in toto orbe terraꝝ in testimoniū oibus gētib⁹: ꝛ tūc veniet finis: excitat nubes ab extremo terrę. Vaz crescente euāgelio: vñ erūt p̄dicatores euāgelij in finib⁹ terrę/ nisi ibi excitet nubes ab
Hiere. 10 extrēo trę: De ipis āt nubib⁹ qđ opat: Fulgura i pluuiā fecit. Dinas ad misericordiā flexit: de thesaurozib⁹ irrigauit: Quō de terrozib⁹ irrigauit: Qñ tibi minat de⁹ p̄ ꝓphetā ꝛ p Apl'm/ ꝛ times: nonne coruscatio terruit te: Sed cū pnitēdo corrigeris ꝛ agnoscis hoc misericordia fieri: in pluuiā vertit fulguris terroꝝ. Qui †educit vētos de thesauris suis. Al. †eduxit.
Eos dē puto p̄dicatores ꝛ nubes ꝛ vētos: Nubes ꝓ Ibidem.
pter carnē: vētos ꝓpter spiritū. Nubes em̄ videntur vēti sentiunt ꝛ nō videnť. Denicq; qm̄ carnē videm⁹ eē de terra: nubes inqt excitat ab extremo terrę. Ex
Job. 5. pōssit vñ excitet nubes: venit ad vētos: qz spūs hois ignorat vñ veniat. Producēs inqt vētos de thesauris suis. Paululū attēdite: cętera videam⁹. Qui p
Exo. 12 Ps. 77. a. ꝛ cussit p̄mogenita egypti ab homie vsq; ad pecus. Pmogenita nostra salua sint in dño: qm̄ ipe ea dedit nobis. Molesta aūt pęna ē: ꝛ nimiū terribilis plaga mozs p̄mogenitoꝝ. Que sūt p̄mogenita nostra: Mozes isti nr̄i qbus nūc seruim⁹ deo: ipa sūt p̄mogenita nr̄a. Primitias em̄ habem⁹: ipaz filiā dē vñ incipim⁹. Ecclesię quippe dictū ē: Et venies ꝛ ptransies ab initio fidei: Et nemo incipit bñ viuere: nisi a fide. Fides g̃ nr̄a in p̄mogenitis nostris ē. Qñ custodiť fides nostra: cętera subseqū pūt. Mā qñ puganť hoies quotidie/ pficiēdo in meli⁹: melius; videdo ipo interiore hoie renouato de die in die: sicut
2. Cor. 4 dicit Apl's: Et si exterior nr̄ hō corrūpitť: interior aūt renouať de die in diem: ideo fit qz p̄mogenita fides viuit. De q̄ p̄mogēita fide ꝛ Apl's ait: Mō solū
Ro. 8 aūt ꝫ ꝛ nosipi p̄mitias spūs hītes: id ē dātes tā de p̄mitias spūs nr̄i: ꝫ ē ipam fidē tāq̄ p̄mogenita nostra: tū in nobisipis ingemiscim⁹ ꝛ adoptionem expectātes redemptionē corpis nr̄i. Si g̃ magna dei gr̃a est vt ꝓseruet fides nr̄a: magna pęna ē occidere p̄mogenita: qñ hoies in afflictiōe ecclesię ꝓstituri pdūt fidem. Affligūt em̄ ecclesiā vt pdāt fidē. Vaz et ipa egyptus afflictio interptať. Quicūq; g̃ affligūt ecclesiā: q̄cūq; scādala ecclię imittūt: etsi christiani appellanť/ mozíunť p̄mogenita eoꝝ. Erūt infideles: ꝛ erūt inanes: habētes tantū nomē ꝛ signū: in corde aūt p̄mogēitū suū sepelierūt: vsq; adeo vt qñ eis aliqđ dixeris ꝓpter bonā vitā: ꝓpter spem vitę eternę: ꝛ ꝓpter timorē ignis eterni: apud se subsannēt: Aut si tales sūt vt audeāt corā te: os torquant ꝛ dicāt: qs huc inde reuersus ē: Dicūt sibi homies qđ volūt: ꝛ christian⁹ ē: Sz qz affligēs occisus ē p̄mogēit⁹ ei⁹: mortua ē fides eius: ꝛ hoc ab hoie vsq; ad pec⁹. Dificari tanq̄ doctos ꝓpter rōnalē aiam qđ est hō: pecora vo idoctos/ ꝫ tū habētes fidē: Mā nō haberēt p̄mogenita. Sūt docti q̄ affligūt ecclesiā: schismata ꝛ hereses facīēdo. Proinde nec in illis inuenis fidē: qm̄ facti sūt egypt⁹: id ē afflictio ꝓpło dei. Occisa sūt p̄mogenita eoꝝ: trahūt post se turbas indoctas: ipa sūt pecora. In hac g̃ afflictōe q̄ ecclia affligit: mozitur in affligētibus fides: mozíunť p̄mogenita ꝛ i ipsis doctis ꝛ indoctis: qz occidit de⁹ p̄mogenita egyptioꝝ ab hoie vsq; ad pecus. † Immisit signa et
Al. †Et misit. ꝓdigia in medio tui egypte: in pharaonē ꝛ in oīes seruos eius. Pharao rex egyptioꝝ:

Nomẽ attẽdite: ⁊ videte quẽadmodũ ista facit dñs.
Rex in oñi gẽte ꝓor est. Egyptus afflictio est: pharao dissipatio. Afflictio ꝙ regẽ habet dissipationez: qz illi qui affligũt ecclesiaz: dissipati affligũt. Ut eñ affligãt dissipañt: qñ rex ducit: populꝰ sequit. Pręcedit dissipatio: sequit afflictio. Audite: audite noĩa hęc: interptatiõe typica ⁊ sapiẽtia plena. Nec vnũ inuenis ex istis noĩbus qõ boni aliquid interptetur: Vbi exercuit dñs irã suã: † Percussit gẽtes multas: ⁊ occidit reges fortes. Dic quos reges et gẽtes grauidas sacramẽt: Seon regẽ amorreoꝝ: Occidit. Audite noĩa. Seõ regẽ inqt amorreoꝝ occidit. Occidit plãe: Et nũc occidat a cordibꝰ seruoꝝ suoꝝ: ⁊ a tẽptatiõibꝰ eccl̃ię suę: nec cessęt manus eiꝰ in occidẽdis talibꝰ regibus ⁊ talibus populis. Interptañ eñ seon tẽptatio oculoꝝ: ⁊ amorrei interptañ amaricantes. Jã hic videte si intelligere possumꝰ quõ amaricãtes: regẽ habeãt tẽptationem oculoꝝ. Tẽptatio oculoꝝ nõ est nisi mendaciũ oculoꝝ. Habet regẽ mẽdacẽ/ vitatẽ nõ hz. Jã qđ mixtẽ si amaricãtes talẽ habeãt regẽ/ mendacẽ regẽ: Nisi eñ mẽdaciũ ⁊ simulatio ꝓcedat: si sũt amaricãtes i ecclia. Inde eñ amaricãt: qz fingũt. Pręcedit tẽptatio oculoꝝ: amaricatio sequit. Et in ipo diabolo pręcessit. Jã si tẽptatio oculoꝝ nõ est: quõ trãsfigurat se velut in angelũ lucis: Occidat manꝰ dñi ⁊ illuz et illos: Illũ ne inducat/ illos vt corrigantur. Etem in vnoquoq; hoie occidit ille rex: qñ dãnat simulationẽ: ⁊ diligit veritatẽ. Manꝰ dei nõ quiescit id agere: Jã quẽadmodũ egit ad ifram tũc: sic agit nũc spiritualit: vt ipleat nũc qđ tũc ꝓphetice ꝓnũciauit. Occidit etiã aliũ regẽ ⁊ aliũ populũ eiꝰ. Et og regem basan. Et hic q̃malꝰ. Og interptat ꝓclusio. Basan interptat ꝓfusio. Malus ẽ rex ille: q̃ intercludit viam ad dñm. Hoc eñ agit diabolꝰ: Sp opponẽdo figmẽta sua: opponẽdo idola sua: opponẽdo se necessariũ p arrepticios/ sortilegos/ augures/ haruspices/ magos/ sacra dęmonioꝝ ꝓcludit viam. Quõ p christũ id agit vt pateat via quę fuerat intercluſa: naz p eũ redẽptus quidã dicit: Et in dño meo trãsgrediar murũ: sic diabolꝰ mõ nihil aliud agit nisi vt itercludat viã ne credat in dñm. Si eñ credit in dñm patet via: ⁊ ipe christus est via, Si aũt nõ credit in dñm: intercluſa est via. Si aũt intercluſa fuerit qz nõ credit: qđ restat nisi vt cũ venerit q̃ nõ credebat: ꝓfundant q̃ nõ crediderũt: Quare: Quia ꝓclusio pręcedit: ⁊ seqt ꝓfusio. Cõclusio ꝓcedit vt rex: sequit ꝓfusio tãqz plębs. Quos mõ ꝓclusit vt nõ credãt in christũ: qñ apparuerit christus: oẽs ꝓfundẽt: ⁊ traducẽt eos ex aduerso iniqtates eoꝝ. Tũc dicẽt impij cõfusi: Quid nob ꝓfuit supbia: Magna mysteria frẽsmei: Dissipatio ex afflictiõe: Dissipañt vt affligant. Magna mysteria: Tẽptatio ocloꝝ: id ẽ fallacia rex amaricatiũ: Fallũt eñ vt amaricẽt. Cõclusio rex cõfusiõis: Cõcludunt eñ ne transeãt ad fidẽ: ⁊ cuz venerit i quẽ credimus: ꝓfundenñ. Et oñia regna chanaan: Occidit dñs. Chanaan interptat paratus humilitati, Humilitas quasi bonũ aliqđ significat: ꝙ si sit vtilis humilitas: Jã mala hũiliatio pnalis ẽ. Si eñ humiliatio nõ ptineret ad pnam: nõ diceret: Qui se exaltat hũiliabit. Nõ eñ beneficiũ illi ꝓstat: quãdo punit vt humiliet. Chanaan ꝙ modo supbus est, Oñis impius: oñis infidelis exaltat coꝝ suũ: nõ vult credere in dñm. Sz hęc exaltatio parata ẽ humilitati i die iudicij: Tũc humiliabitur quãdo nõ vult. Sũt eñ vasa irę quę pfecta sunt ad pditionẽ. Modo extollant se/ garriãt/ extendãt se sup fideles/ irrideant fideles/ blasphement christianos/ dicãt anicularia sũt ista q̃ dicunt de die iudicij. Jsta elatio eoꝝ parata est humiliatiõi: quãdo venerit iudex qui mõ annunciatus irrideb̃t: tunc ille q̃ mõ supbit: nõ vtiliter ꝙ pnaliter humiliabit. Nõ autẽ nõ humiliatur: ꝙ parat humilitati: id est parat dam natiõi: parat victimę. Oñia ergo ista euertit deus coꝝpaliter tũc: quãdo patres nostri educti sũt de terra ęgypti. Euertit spũaliter nũc: Nec cessat manus eius vsq; in finẽ. Jdeo ne istas potẽtias dei tũc putes peractas cessasse: Dñe nomen tuũ inquit in ęculo: Jd est nõ cessat misericordia tua: nõ cessat manus tua in ęculo ista facere quę tũc ꝓnũciasti figurando. Oñia eñ illa in figura cõtingebãt i illis: Scripta sũt aũt ad correctionẽ nostrã: in quos finis ęculoꝝ obuenit. Dñe memoriale tuũ † i generatiõe ⁊ generationẽ. Generatiõe ista ⁊ generatiõe altera. Generatiõe q̃ fideles efficimur: ⁊ per baptismũ renascimur: generatiõe qua a mortuis resurgemus: ⁊ angelis cõiuncti viuemus in ęternũ. Memoriale tuũ dñe ⁊ super generationẽ istam: ⁊ super illã generationẽ: Quia nec nũc nos oblitus ẽ vt vocaret: nec tũc obliuiscẽt vt coronet. Memoriale tuũ dñe in generatiõe ⁊ generationẽ. ¶ † Qñ iudicabit dñs † plębẽ suam. Compleuit certe oñia illa in populo iudęoꝝ. Nunqđ iam remanserũt opera eiꝰ postq̃ induxit plębẽ suã in terrã repromissionis: Adhuc plane iudicabit dñs plębẽ suam. Et in seruis suis † aduocabit. ¶ Jam iudicauit ipam plębẽ: Excepto iudicio futuro: iudicata ẽ plębs iudęoꝝ. Quid est/ iudicata: Separati inde sũt iusti: ⁊ remãserũt iniusti. Si autẽ mentioꝝ aut mentiri existimoꝝ: quia dixi: iam iudicata est: audiui dñm dicẽtem: In iudiciũ veni in hũc mũdũ: vt qui nõ vidẽt videant: ⁊ qui vident cęci fiant. Exęcati sunt supbi: illuminati sunt humiles. Judicauit ergo plębem suam. Jpm iudiciũ dixit Esaias: Et nunc tu dñe iacob venite ⁊ ambulem⁹ in lumine dñi. Parum est hoc. Sed quid sequit: Dimisit eñ plębez suam domũ israel. Jpa est domus iacob: quę est dñs israel. Qui eñ iacob/ ipe est israel. Nostis sanctas litteras: ⁊ puto q̃ vobis veniat in mentẽ: quia ipe iacob qñ vidit angelũ secũ luctari: tunc accepit nomen vt appellaret israel. Unus homo ẽ siue iacob siue israel: vna psona est domus iacob ⁊ domus israel: vna gẽs: vna plębs: Hãc inuitat: ⁊ hãc dimittit. Et nũc iam certe occidisti christũ o domus iacob: iam occidisti christũ: iam caput ante crucẽ agitasti: iam pendentẽ irrisisti: iam dixisti: Si filꝰ dei es descende de cruce: iã rogauit medicꝰ ꝙ phreneticis: Pr̃ ignosce illis: nõ eñ sciũt qđ faciũt. Certe iaz fecisti ista oĩa: ⁊ nũc crede i eũ quẽ occidisti: bibe sãguiez quẽ fudisti. Et nũc tu dñs iacob testimoniũ ex te exponere cupio qõ hic dixit: Quoniã iudicabit dñs plębez suã: ⁊ in seruis suis aduocabit. Judicasse eñ intelligitur plębẽ suam: separando in ipa plębe sua bonos a malis: fideles ab infidelibus: apostolos a iudęis mendacibus. Hoc significauit vt dicere cęperaz: per ꝓphetã dicens: Jam post illa mala oñia o tu dñs

AA

1. Cor. 10

Ar. † generatiõnẽ ⁊ generatione

BB

Ar. † Quia † populũ suũ Deut. 32

Ar. † deprecabit

Ibidem

Job. 9.

Esaie. 2

CC

Matth. 27

Luc. 23

Esaie. 2

Iacob: venite ambulemus in luce dñi. Quare vobis
dico: venite ambulem⁹ in luce dñi: Ne remanẽdo i
iudaismo: nõ pueniatis ad christũ. Quare: Mõ sem
per ibi ꝓphetatus est christus: Sed nũc dimisit plẽ
bẽ suam domũ israel. Venit domus iacob: quia di
misit plẽbẽ suam domũ iacob. Venit domus israel:
qz dimisit plẽbẽ suã domũ israel. Quẽ venit: ⁊ quẽ
Job. 9. dimissa est: nisi qz hoc est iudiciũ: vt qui nõ vidẽt vi
deant: ⁊ qui vidẽt/cęci fiant: Judicabit ergo domi
nus plẽbẽ suã. Separauit ergo: ⁊ nõ ibi ũeniet ꝙs
in regnũ suũ restituat: Plane inueniet. Et in seruis
Ro. 11 suis aduocabit. Mõ repulit ait Apl's plẽbẽ suã quã
ꝑsciuit. Et vnde ꝓbat: Mã ⁊ ego israelita sum. Er
go iudicabit dñs plẽbẽ suam separãdo bonos a ma
lis: hoc est in seruis suis aduocabit. Quibus: A gẽ
tibus: Quãtę eñ gentes credẽdo venerũt: Quanti
fundi: quãta loca ɒserta mõ veniunt: Venerũt inde
nescio quãti credere volũt: ⁊ dicimus eis: ꝙd vultis:
Respõdẽt: Nosse gloriã dei. Credite fratres mirari
nos ⁊ gaudere ad talem vocẽ rusticanorũ. Veniunt
Job. 6. nescio vnde excitati: a nescio quo: Quid dicam a ne
scio quo: Immo qz nemo venit inqt ad me: nisi quẽ
pater traxerit. Venerũt subito ɒ sylua: ɒ ɒserto: de
remotissimis ⁊ arduis montibus ad ecclesiã: ⁊ hanc
vocẽ habẽt plęriqꝫ ⁊ pene oñes eorũ: vt videamus
Ibidem. vere intus docentẽ dẽũ. Implẽt scriptura ꝓphetica
Esaie. 54 qua dictũ est: Erũt oñes docibiles ɒo. Quid ɒsi
deratis dicim⁹ illis: Et illi: Videre gloriã dei. Oẽs
Ro. 3 eñ peccauerũt ⁊ egent gloria ɒei. Credũt: cõsecran
tur: clericos sibi ordinari exigũt. Mõne implẽt: ⁊ in
seruis suis aduocabit: Deniqꝫ post istaz totã disposi
tionẽ ⁊ dispensationẽ: ꝙuertit se spiritus ɒei ad ex
DD Ps. 113. probrãda ⁊ irridenda idola quę iaz irridẽt a cultoribus suis. † Idola gentiũ argentũ ⁊ auruz. †
Al. † Simula cra topera manuuz hominũ Ista oñia ɒo facitẽ qui in cęlo ⁊ in terra oñia q̃cũqꝫ voluit fecit: qui iudicabit plẽbẽ suam: ⁊ i seruis
suis aduocabit: ꝙd restat figmentũ: nisi ridendũ: nõ
adorandũ: Idola gentiuz dicturus erat forsitan vt
ꝓtẽneremus ista oñia: Dicturus erat idola gentiũ:
nõ dico lapides ⁊ ligna: gypsum ⁊ testã: Mõ hęc di
co: vilis materia ẽ. Illud qõ valde amãt: vel qõ val
de honorãt dico idola gentiũ: argentũ ⁊ aurũ. Cer
te aurũ est: certe argentũ est. Nũquid quia lucet ar
gentũ: lucet aurũ: ideo oculos habẽt ⁊ vident: Sic
quõ argentũ est: quõ aurũ est: vtile forte auaro: nõ
religioso: ũmo vero nec auaro vtile: sed vtile bñ vtẽ
ti: vt per eius erogationẽ cęlestem thesaurũ acq̃ren
ti: Tamẽ nũc cũ ista insensata sint: ꝙd facitis homi
Sap. 15 nes ɒ argento ⁊ auro ɒos: Quos ɒos facitis: nõ
Al. † Os habẽt ⁊ nõ loquẽt ocu los habẽt et non videbunt. Aures habent ⁊ nõ audiẽt. neq; eñ est spũs i ore ipozum. ne videtis qõ nõ videant: † Oculos habent et
nõ videbũt: aures habent ⁊ nõ audient:
Nares habent ⁊ nõ odorabũt: os habẽt ⁊
nõ loquent: Manus habent ⁊ nõ operan
tur: pedes habẽt ⁊ nõ ãbulabũt. Sic ista ar
tifex: faber argẽtari⁹ aurifex facere potuit: ⁊ ocłos:
⁊ aures: ⁊ nares: ⁊ os: ⁊ manus: ⁊ pedes: sed nec lu
mẽ oculis: nec auditũ auribus: nec vocẽ ori: nec sen
sum naribus: nec motũ manibus: nec iter pedib⁹ da
re potuit. O homo: rides iam ꝓculdubio qõ fecisti:
si a quo factus es agnouisti. De illis autẽ q̃ nõ agno
Ps. 113 Al. † eis uerũt: quid dicit: Similes illis fiant qui faci
unt ea: ⁊ oñes qui ꝓfidunt in † illis. Et credi
EE tis fratres exprimi in eis quandã similitudinẽ idolo
rum: nõ quidẽ in carne eoꝝ: sed in interiore homine
eorũ. Mã aures habent ⁊ nõ audiũt: Ad illos quip
pe clamat ɒeus: Qui habet aures audiendi audiat. Matth. 11.
Oculos habent ⁊ nõ vident. Habẽt eñ oculos cor
poris: sed nõ habent oculos fidei. Deniqꝫ impletur
hęc ꝓphetia ꝙ oñes gentes. Videte quõ dictũ sit ꝙ
ꝓphetã. Nihil allegoricũ: nihil figuratũ cõmẽoro:
Propriã: expssã: simplicẽ: manifestã audite ꝓpheti
am ꝙdictam: videte completã. Pręualuit inqt dñs
aduersꝰ eos. Prophęta dicit Sophonias: Aduer Sopho. 2
sus repugnantes: ⁊ aduersus rebellantes: ⁊ ɒ occi
sione fidelium martyres facientes: sed tamẽ nescientes:
ꝙualuit dñs aduersus eos. Et quõ pręualuit: In ec
clesia sua: videmus: quia ꝙualuit aduersꝰ eos. Vo
lebant paucos christianos extinguere/occidere/san
guinẽ fuderũt/ɒ sanguine occisoꝝ tanti exurrexerũt:
a ꝙbus illi infectores martyꝝ superarent: Tamẽ ⁊
mõ quęrũt vbi abscondant idola sua: qui ꝑmo chri
stianos ꝓ idola trucidabãt. Mõne ꝙualuit aduer
sus eos dñs: Vide si facit qõ sequit: Pręualuit do
minus aduersus eos. Et quid fecit: Exterminauit Ibidem.
oñes ɒos gentiũ terrę: ⁊ adorabũt eum vnusquis
qꝫ ɒ loco suo: oñes insulę gẽtiũ. Quid ẽ hoc: Mõ
ne ꝙdictũ erat: Mõne cõpletũ ẽ: Mõne vt legit sic
videt: Et illi q̃ remãserũt oculos habẽt ⁊ nõ vident:
nares habẽt ⁊ nõ odorant. Mõ sentiũt illũ odorem 2. Cor. 2
christi bon⁹ odor sum⁹: sicut dicit Apłus: in oi loco.
Quid ꝓdest qz nares habẽt ⁊ nõ odorant tã suauẽ
odorẽ christi: Vere in illis factũ est: ⁊ vere ɒ illis di
ctũ est: Similes illis fiant oẽs q̃ faciũt ea: ⁊ oẽs qui
ꝓfidunt in eis. Sed quotidie credũt ꝙ miracula chri
sti dñi: quotidie aperiũt oculi cęcoꝝ ⁊ aures surdo
rũ: inspirant nares insensatoꝝ: dissoluũtur ora mu
torũ: ꝓstringunt manus paralyticoꝝ: corrigunt pe
des claudoꝝ: De lapidibus istis excitãt filij abrąę. Matth. 3
Quibus oñibus iam dicat: Domus israel be
nedicite † dominũ: Oñes filij abrąę. Et ɒ la Al. † domino.
pidibus istis suscitant filij abrąę: manifestũ est quia
illi sunt magis domus israel qui ptinent ad domũ is
rael: qui ptinẽt ad semẽ abrąę: nõ carne: ꝙ fide. Do
mus israal benedicite dñm. Sz fac domũ dñi illam
dici: ⁊ populũ israel vocari: Credidert inde aposto
li: ⁊ milia circũcisoꝝ. Domus israel benedicite do
minũ. Domus aaron benedicite † dominũ. Al. † domino
Dom⁹ leui benedicite † dñm. Benedicite po † domino.
puli dñm: hoc est domus israel generaliter. Benedi
cite ꝓpositi: hoc ẽ dom⁹ aaron. Bñdicite ministri:
ꝙ est dom⁹ leui. Quid ɒ cęteris nationibus: Qui
timetis dñm benedicite † dñm. Oñes q̃ vna Al. † domino
voce dicamus qõ sequit. Benedictus dñs ex
sion: qui habitat in hierusalẽ. Ex sion ⁊ hieru
salẽ. Sion speculatio: hierusalẽ visio pacis. In qua
hierusalẽ nũc habitaturus ẽ: In illa q̃ cecidit: Mõ: Gal. 4
ꝙ in illa matre nr̃a q̃ ẽ in cęlis: ɒ qua dictũ ẽ: Mul
ti filij ɒsertę magis q̃ eius quę habet virũ. Nũc ꝙ
dñs ex sion: qz speculamur qõ veniat: nũc tamẽ q̃
diu in spe viuimus/in sion sumus. Finita via habi
tabim⁹ in illa ciuitate q̃ nũqꝫ ruitura est: qz ɒ dñs ha
bitat in ea: ⁊ custodit eã: quę ẽ visio pacis ęterna hie
rusalẽ: pacis illi⁹ fratres mei cui laudãdę lingua nõ
sufficit: vbi nullũ hostẽ iã sentiem⁹: nec in ecclia: nec
extra ecclesiã: nec in carne nostra: nec in cogitatione
nostra: Absorbebit moꝛs i victoria: et vacabim⁹ ad

vidēdū deū ī pace: ciues hierusalē facti ciuitatē dei.

Explicit Tractatus de psō. CXXXIIII

Incipit Tractatus de psō. CXXXV.

Expositio psalmi.

Confitemini dño quoniā bonꝰ: qm̄ in ęternū misericordia eius. Psalmꝰ iste laudē ꝓtinet dei: ⁊ eodē mō in oībus suis versibus terminat. Proinde q̄uis hic in laudē dei multa dicant: maxime tamē eius misericordia cōmendat: sine cuius cōmēdatiōe aptissime nullū versum claudi voluit: p quē spiritussanctꝰ cōdidit psalmū. Semini aūt me ī psalmo cētesimoqnto q̄ simi liter incipit (qm̄ codex quē intuebar nō habet ī ęternū: ⁊ in ſeculū misericordia eius) quęsisse q̄d potuꝰ intelligere deberem. In greco eñ sermōe scripturę est: εἰς τὸν αἰῶνά: qō ⁊ in ſeculū ⁊ in ętnū interpretari pōt. Sz q̄d illic (vt potui) disseruerim: etiā hic repetere longū est. In isto aūt psalmo etiā idēipe codex nō habet in ſeculū qō plerīq; habēt: ⁊ in ęternū misericordia eius. Qō etsi post iudiciū quo in fine ſeculi viui ⁊ mortui iudicandi sūt: missis iustis in vitam ęternā: iniqs autē in ambustionē ęternā: nō sint deinceps futuri quoꝝ adhuc misereat deus: recte tñ intelligi pōt in ęternū futurā misericordiā eius: quā suis sāctis fidelibusq; largit: nō q̄ in ęternū miseri erūt: ⁊ ideo in ęternū misericordia indigebūt: sed q̄ ipa beatitudo quaꝫ misericorditer miseris p̄stat: vt esse miseri desināt: ⁊ beati esse incipiant: nō habebit finē: ideo in ęternuꝫ misericordia eius. Qō eñ iusti erimus ex iniquis/sani ex infirmis/viui ex mortuis/ ⁊ imortales ex mortalibꝰ/beati ex miseris/misericordia eius est. Hoc aūt qō ita erimꝰ/in ęternū erit: ergo in ęternū misericordia eius. Proinde confitemini dño: id est confitēdo laudate dñm/qm̄ bonus. Nec p hac confessione aliq̄d estis tpale sumpturi: qm̄ in ęternū misericordia eius: id est beneficiū qō vobis misericorditer p̄stat/in ęternū est. Qō autē habet quoniam bonꝰ: greꝰ habet ἀγαθοσ. Nō sic hz in psalmo cētesimo ⁊ qnto: qō ibi est qm̄ bonꝰ: greꝰ habet χρηστοσ: Ideo nōnulli illō interpretati sūt: qm̄ suauis est. ἀγαθοσ aūt nō vtcūq; bonus: sed excellētissime bonus est. Deinde sequit. Confitemi deo deoꝝ: qm̄ in ęternū misericordia eius. Cōfitemini dño dñoꝝ: qm̄ in ęternū misericordia eius. Qui nā sūt dii ⁊ dñi: quoꝝ deus ⁊ dñus sit deus ⁊ dñs q̄ est verus deus: merito queri solet. Et scripturę inuenimus in allo psalmo: deos etiā homines appellatos: sicuti est: Deus stetit in synagoga deoꝝ: in medio autez deos discernit. Et paulo post: Ego dixi dii estis: ⁊ filij excelsi oēs: vos autē vt homines moriemini: ⁊ sicut vnꝰ ex principibus cadetis. Qō testimoniū etiā dñs ī euāgelio cōmemorat dicens: Nōne scriptum est in lege vestra quia ego dixi dii estis ⁊ filij excelsi? Si illos dixit deos ad q̄s sermo dei factus est: ⁊ nō pōt solui scriptura: quē pater sanctificauit ⁊ misit in mundum: vos dicitis q̄ blasphemas: quia dixi: filius dei sū? Nō g̃ q̄ boni sunt oēs: sed q̄ sermo dei ad illos factꝰ est: appellati sunt dii. Nā si ꝓterea q̄ boni essent omnes: nō sic eos diceret iudicaret. Cū eñ dixisset: Deꝰ stetit in synagoga deoꝝ: nō ait: in medio deos ⁊ homines discernit: tāq; oēs dēs q̄d interesset inter deos ⁊ homines: sed in medio inquit deos discernit. Deinde sequit: Vsq; quo iudicatis iniq̄tatē? ⁊ cętera: Quę vtiq; nō oibꝰ sed q̄busdā dicit: q̄ discernēs dīc: ⁊ tū ī medio deos discernit. Sz g̃ritē si ⁊ homines ad q̄s sermo dei nūc factꝰ ē dii vocant: vtq; ⁊ angeli vocādi sūt dii: cū hoibꝰ iustis ⁊ sanctis maximū p̄miū ꝓmittat ęq̄litas angeloꝝ. Et in scripturis quidē nescio vtrū vel possit vel facile possit reperi: apte dici ag̃elos deos. Sz cū ō dño deo dictū eēt: Terribilis sup oēs deos: cur hoc dixerit/cōtinuo velut exponēdo cōiūxit: Qm̄ oēs dii gētiū dęmōia. Sup tales deos: dixit dñs tribilē in sanctis suis q̄s ęlos fecit: a q̄bus dęmonia terrerent. Sic eñ seq̄t: Dñs aūt ęlos fecit. Nō g̃ dii sine additamēto: sed dii gentiū dęmonia: Supiꝰ tñ terribilis in̄t sup oēs deos. Nō ait: sup oēs deos gētiū: q̄uis itelligi hoc voluerit: addēdo qō seq̄t: Qm̄ oēs dii gētiū dęmōia. Qō quidē in hebręo ita nō ita esse scriptū: sed dii gentiū simulacra. Qō si vex est: multo magis credendi sūt septuaginta diuino spiritu interp̄tati: q̄ spū ⁊ illa dicta sūt g̃ in hebręis lr̄is sūt. Eodē nāq; operāte spiritu: etiā hoc dici oportuit qō dictū ē: Dii gētiuꝫ dęmonia: vt intelligerem? sic etiā ī hebręo positū: Dii gentiū simulacra: vt dęmonia potiꝰ g̃ sūt in simulacris significarent. Nā qō attinet ad ipa simulacra g̃ grece appellant idola: q̄ noīe iā vtimur ꝓ latino: oculos habēt ⁊ nō videt: ⁊ cętera g̃ de his ideo dicūt: q̄ omni sensu carēt: Quocirca nec terreri possūt: quia nisi ea quę sentiūt terreri vtiq; non possūt. Quō g̃ dictū est de dño: Terribilis ē sup oēs deos: qm̄ dii gentiū simulacra: nisi p simulacra intelligantur dęmonia g̃ terreri pōt? Eñ ait ⁊ Apls: Scimꝰ q̄ nihil est idolū. Hoc eñ retulit ad materiā terrenā sensu carentē. In ea itē ne q̄sq; putaret nō eē aliquā viuentē sentientēq; naturā: g̃ gentiū sacrificijs delectet: adiūxit: Sz g̃ imolant gentes/dęmonijs imolant ⁊ nō deo: Nolo vos socios fieri dęmoniorū. Si g̃ nusq; in eloquijs diuinis reperīt sanctos angelos appellatos deos: ea mihi causa potissimuꝫ occurrit: ne isto noīe homines ad hoc ędificarent: vt ministeriū vel seruitiū religiōis g̃ grece liturgia: vel latria dicitur: sanctis angelis exhiberēt: q̄d nec ipi exhiberi ab hoibus volūt: nisi illi deo q̄ ⁊ ipoꝝ ⁊ hoim deus est. Eñ multo vtiliꝰ angeli vocant: q̄ latine nūcij nūcupant: vt p nomē nō substantię officij satis intelligam? illū deū a nob eos coli velle quē nūciant. Totā g̃ istā quęstionē breuit Apls soluit: vbi ait: Nam etsi sūt q̄ dicant dii: siue in ęlo siue in terra: quēadmodū sūt dii multi ⁊ dñi multi: nob vnꝰ deꝰ pater: ex q̄ oīa ⁊ nos in ipo: ⁊ vnꝰ dñs ihesus christꝰ: p quez oīa ⁊ nos p ipm. Cōfiteamur g̃ deo deoꝝ: ⁊ dño dominoꝝ: qm̄ in ęternū misericordia eius. Qui facit mirabilia magna solus. Sicut in oīm versuuz nouissimis ptibus positū est: Qm̄ in ęternū misericordia eiꝰ: sic et in oīm capitib? q̄uis nō sit positū: subaudiendū est: cōfitemini. Qō igreco euidentꝰ apparet. Appareret aūt ⁊ in latino si eandē locutionez trāsferre potuissent interptes nostri. Qō quidē ī isto versu possent: si dicerēt faciēti mirabilia. Qō enim nos habem?: q̄ facit mirabilia: greꝰ habet facienti mirabilia: vbi necessario cōfitemini subaudit: Atq; vtinā vel pnomē adderēt: vt dicerēt: ei q̄ facit: vel ei q̄ fecit: vel ei qui firmauit: q̄ etiā sic facile intelligeret confitemini esse subaudiendū. Nūc vero ita obscurū factū est: vt q̄ codicē greꝯ siue nescierit inspice-

re: sine neglexerit: possit putare: qui fecit cęlos: q̄ firmauit terrā: q̄ fec̄ luminaria mag̃: qm̃ in ęternū misericordia eius: ideo dictū quasi ꝓpterea ista fecerit: qm̃ in ęternū misericordia eius: cū ad ei⁹ misericordiam illi ptineant quos de miseria liberat: nō aūt vt eius misericordię fuisse intelligamus facere cęluz: et
Gen.1 terram: et luminaria: cū illud sit bonitatis eius q̄ creauit oīa bona valde: Creauit aūt oīa vt eēnt: hoc vero misericordię vt a peccatis nostris mūdet nos: et a miseria liberet in ęternuz. Ita ergo nos alloquit̄ psalmus: Cōfitemini deo deoz: Cōfitemini domio domiozū: Cōfitemini ei qui facit mirabilia magna solus: Cōfitemini ei
Gen.1. Qui fecit cęlos in intellectu. Cōfitemini ei Qui firmauit terraz super aquas. Cōfitemini ei Qui fecit luminaria magna
Al. †non habet solus. Cur aūt ꝓfiteamur: in omniū versuū finibus ponit: Qm̃ in ęternū misericordia eius. Sz q̄d est: qui facit mirabilia magna solus: An q̄ multa mirabilia fecit p angelos et p homies: Sūt quędā magna quę solus deus facit: et ipa exequit dicēs: Qui fecit cęlos in intellectu: Qui firmauit terrā sup aquas: Qui fecit luminaria magna solus. Ideo et h addidit: solus: q̄ cętera mirabilia q̄ dicturus est/ p homies fecit. Cū em̃ dixisset: Qui fecit luminaria magna solus: quę sint eadē luminaria: secutus apeIbidem ruit. Solem i potestatē diei: Lunā et stellas in potestatē noctis. Deinde incipit dicere quę p angelos vel p homies fecerit. Qui percussit egyptū cū primogenitis eoz̄. Et cętera. Vniuersam igit̄ creaturā nō vtiq̄ deus p aliquā creaturaz: s solus fecit. Cuius creaturę quasdā ptes excellētiozes cōmemorauit/ ex q̄bus vniuersa cogitaremus: intelligibiles cęlos et visibilē terrā. Et qm̃ sūt etiam cęli visibiles cōmemoratis eoz̄ luminaribus totuz cęleste corporeū vt ab ipo factū acciperem⁹: admonuit: q̄q̄ id quod ait: Qui fecit cęlos in intellectuz: vel sicut alij interꝓtati sunt in intelligentiam vtrum cęlos intelligibiles significare hoc mō voluerit: an in suo intellectu: vel in sua intelligētia fecisse cęlos:
Ps.103 hoc est in sua sapiētia: sicut alibi scriptū est: Oīa i sapiētia fecisti: eo mō insinuans vnigenitū verbum: quęri pōt. Sz si ita est vt in suo intellectu fecisse accipiamus deū cęlos: cur tm̃ de cęlis hoc ait: cuz oīa in eadē sapiētia fecerit: An ibi tm̃ exprimendū fuit: vt i cęteris etiā tacitū posset itelligi: vt iste sit sens⁹: Qui fecit cęlos in intellectu: qui fundauit terraz sup aquas: vt et hic subaudias in intellectu: Qui fecit luminaria magna solus: solez in ptātē diei: lunā et stellas in potestatē noctis: vtiq̄ in intellectu: Quo g̃ solus: si hoc ē in intellectu: vel i intelligētia q̄ est i sapientia: id est in verbo vnigenito: An q̄ trinitas nō sūt tres dij: sed vn⁹ deus: ad id referr̄ q̄ solus deus fecit: q̄ creaturā nō p creaturā fecit: Sz q̄d est: qui firmauit terrā sup aquas: Obscura em̃ quęstio est: q̄ terra grauioz videt vt nō portari aquis: sed aq̄s potius portare credat. De qua re ne aduersus eos qui se putāt ista certis rationib⁹ cōperisse ꝓtentiose scripturas nostras offendere videamur: siue illud ita siue alit̄ sit: habem⁹ q̄ dē de primo intelligam⁹: Terra g̃ habitat̄ ab homibus et terrestria ptinet aialia:
Gen.1. g̃ alio mō in scriptur̄ arida dr̄: sicut scptū est: Appareat arida: et vocauit de⁹ aridā terrā: sup aq̄s esse fundataz: q̄ aq̄s circūfluētibus supeminet. Nō enim g̃ dr̄ litozaria ciuitas sup maria fūdata: ita sb ea mare ē: quēadmodū sūt aq̄ sub spelūcaꝝ cauernis: aut sb nauib⁹ supnatantib⁹: s ió sup mare dr̄: q̄ inferiozi mari i ꝑmos fines supemiet. Sic dict⁹ ē pharao ex. Exo.7
isse sup aquā: Ita em̃ habet grēc⁹: q̄d q̄dā latini habēt ad aquā: Sic dns sup puteū sedebat: q̄ abo su- Job.4
periozes essent eq̄ flumen et pute⁹: ille iuxta flumen: iste iuxta puteū. Si aūt etiaz aliq̄d aliud q̄d ad nos magis ptinet ista dicta significāt: Fecit deus cęlos in intellectu: spūales sanctos suos: q̄bus nō tātū credere: verūetiā itelligere diuina donauit: Hoc q̄ nō dū pūt et solā fidē firmissimā tenēt: tanq̄ infra cęlos terrę noie figurant. Et q̄ i baptismo quē acceperūt incōcussa credulitate ꝓsistūt: ió dictū est: Firmauit terrā sup aq̄s. Itē q̄ dictū est de dño christo q̄ in il Coll.2
lo sint oēs thesauri sapiētię et sciētię abscōditi: Hęc s. sen. dict. post
aūt duo: id est sapiētiā et scientiā distare inter se alimissa. i medio
q̄d alia q̄z scripturaꝝ testant eloq̄a: maxime loq̄nte sancto Job: vbi q̄dāmodo singula definiunt: Dixit Job.28
aūt hoī: Ecce pietas est sapiētia: abstinere aūt a malo sapiētia est: nō incōgrueter itelligim⁹ sapiētiā i cognitiōe et dilectiōe ei⁹ q̄d semp̃ est: atq̄ incōmutabiliter manet q̄d de⁹ est. Hā et q̄d ait: Ecce pietas ē sapia: θεοσέβεια dicta ē in grēco: q̄d vt totū latine exp̃mat/ dei cult⁹ dici pōt. Abstinere aūt a malo q̄d dixit esse scientiā: q̄d est aliud: q̄z in medio natiōis toz- Phil.2
tuoſe et puerſe tanq̄ in nocte huius ſeculi caute ptu dēterq̄ versari: vt abstinēdo quisq̄ ab iniq̄tate: non ꝓfundat tenebris ꝓxū muneris luce discretus: Cū g̃ quodā loco Apls cōcordē gratiarū dei varietatez in hoibus dei vellet ostendere: hęc in ꝑmis duo po- 1. Cor.12
suit dicens: Alij q̄dē dat̄ p spiritū sermo sapię: Hoc esse arbitroz: solē in potestatē diei. Alij sermo sciētię ꝑm eundē spiritū: hoc est lunā. Deinde quodā modo stellas cōmemorari puto i eo q̄d dicit: Alij fides Ibidem.
in eodē spiritu: alij curationū donatio i vno spiritu: alij opationes virtutū: alij ꝓpheria: alij diiudicatio spirituū: alij genera linguarū: alij interꝓtatio ꝑmonū. Nihil em̃ hoz̄ est q̄d in hui⁹ ſeculi nocte non sit necessariū: Quę cū trāsierit/ necessaria ista nō erūt: Ideo in potestatē noctis: In potestate q̄ꝑe ait: vel diei vel noctis: vt potestas eēt die lucere vel nocte: Job.1
Q̄d in spūalib⁹ donis sic intelligit: q̄z dedit potestā Exo.12
tē filios dei fieri. Qui percussit egyptū cū ꝑmogenit̄ eoz̄. Percussit et ſeculū: cuz his q̄ ꝓcipua putant in ſeculo. Qui eduxit israel de medio eorum. Exo.13
Eduxit etiā sanctos ac fideles suos de medio malorum. In manu potenti et brachio excelso. Exo.14
Quid potētius: q̄d excellēt⁹ eo de q̄ dictū ē: Et brachiū dñi cui reuelatū ē: Qui diuisit mare rubrū
ī diuisiōes. Diuidet etiā baptismū: vt vn⁹ atq̄ idē baptismus alijs sit in vitā: alijs sit i mortē. Et eduxit israel ꝑ mediū ei⁹. Educit etiā innouatū populū suū ꝑ lauacrū regenerationis. Et †percussit Al. †percussit
pharaonē et virtutē eius in mari rubro. Ce- Ibidem.
leriter interimit: et pctm̃ suū reatūq̄ ei⁹ ꝑ baptismū. Qui traduxit ꝑplm̃ suū †in desertō. Tradu- Al. ꝓ deserto
cet et nos in hui⁹ ſeculi ariditate et sterilitate: ne in ea peream⁹. Qui percussit reges magnos: Et occidit reges fortes. Percutit atq̄ occidit etiaz a nobis diabolicas et noxias ptātes. Seon regem Numer.21
amoreoꝝ. Sermē inutile vel tēptationē calentē: q̄ interꝓtat̄

amoꝛreoꝝ. Et og regē basan. Coaceruantes qō interptaī og: ꝛ regē confusiōis qō interptaī basan. Quid em̄ coaceruat diabol⁹ nisi ꝓfusionē? Et dedit terrā eoꝝ hereditatē: hereditatē israel seruo suo. Dat etiā ꝗs diabol⁹ possidebat hereditatē semuni abrae: qō est christ⁹. Quia in hūilitate nostra memoꝛ fuit nostri. Et redemit nos ab inimicis nostris: Sanguine vnigeniti sui. Qui dat escā oīni carni: Hoc ē oīni hoīm generi: nō tm̄ israelitarū: ſ ꝛ gētiū: De qua esca dicit: Caro mea vera ē esca. Cōfitemini deo celi: qm̄ in eternū misericoꝛdia ei⁹. Cōfitemini dño dnoꝛū: qm̄ in eternū misericoꝛdia ei⁹. Qō bic ait: deo celi: credo alīt dicere voluit qō sup̄ iā dixerat: deo deoꝝ. Hā qō ibi ꝛeinde subiūxit: hoc etiam bic repetiuit. Cōfitemini dño dnoꝝ. Sz ꝛ si sūt multi ꝛ dñi multi: sed nobis vn⁹ est deus pater: ex ꝙ oīa ꝛ nos in ipm̄: ꝛ vn⁹ dñs iesꝰ xp̄s p ꝙ oīa ꝛ nos ipm̄: cui ꝓfitemur: qm̄ in eternū misericoꝛdia ei⁹.

Explicit Tractatus de pſ. CXXXV.
Incipit Tractatus de pſ. CXXXVI.

Prefatio.

Oblitos vos esse nō arbitroꝛ cōmēdasse nos vobis: ūno cōmemoꝛasse qō oīnis eruditus in sancta ecclesia nosse debet vnde ciuesim⁹: ꝛ vbi pegrinemur: et pegrinatiōis nostrę causam esse peccatū: reuersionis autē munus remissionem peccatoꝝ: et iustificationē gratię dei: duas ciuitates ꝙmixtas sibi interim coꝛpe: ꝛ coꝛde separatas currere p ista volumina ſeculoꝝ vsq; in finē. Audisti ꝛ nostis vnā cui finis est pax eterna: ꝛ vocat hierusalē: alterā cui gaudiū ē pax tpalis: ꝛ vocat babylonia. Interptationes etiā noīm (si nō falloꝛ (tenetis: hierusalē interptari visionē pacis: babyloniā confusionē. Hierusalē ī babylonia captiua tenebat nō tota: ciues em̄ eius ꝛ angeli sūt: ſ qō attinet ad hoīes p̄destinatos in gloriaz dei: futuros p adoptionē coheredes christi: quos de ipa captiuitate redemit sāguine suo. Particulā ḡ istā ciuitatis hierusalē captiuā teneri in babylonia p peccato: incipe autez inde extre pus coꝛde p ꝓfessionē iniquitatis ꝛ charitatez iusticię: deinde postea in fine ſeculi etiaz coꝛpe separandā: cōmēdauimus ī eo psalmo quē p̄mo hic cū vestra dilectiōe tractauim⁹: qui ita ī̄cipit: Te decet hymnus deus in sion: ꝛ tibi reddet votū in hierusalem: Hodierna aūt die decantauimus:

Expositio psalmi.

Super flumia babylonis illic sedimus ꝛ fleuimus: dū recoꝛdaremur sion. Videte qz in illo dictū est: Te decet hymnus deꝰ in sion: hic aūt: Sup flumina babylonis illic sedimus ꝛ fleuim⁹: cum recoꝛdaremur sion: Illa sion vbi decet hymn⁹ deū. Quę sūt ḡ flumina babylonis: ꝛ quid ē nostrū sedere ꝛ flere in recoꝛdatiōe sion? Si em̄ ciues inde sum⁹: nō tm̄ hoc cantamus: ſ ꝛ agim⁹. Si ciues sum⁹ de hierusalē: id ē de sion: ꝛ in ista vita: in ista ꝓfusiōe hui⁹ ſeculi: ī ista babylonia nō ciues habitam⁹: sed captiui tenemur: oꝝtet vt nō tm̄ ista tenātem⁹: ſ ꝛ faciam⁹ affectu coꝛdis pio: religioso desiderio eternę ciuitatis. Habet ꝛ hęc ciuitas ḡ babylonia dꝰ amatoꝛes suos ꝓsulētes pacī tpali: ꝛ nihil vltra sperātes: totūq; gaudiū suū ibi figētes: ꝛ ibi finiētes: ꝛ videm⁹ eos p republica trena plurimū laboꝛare: Sz ꝛ ī ea ḋcūq; fideliter versant: si nō ibi appetant superbiā ꝛ periturā elationē ociosamq; iactantiā: sed verā fidem exhibeāt: quā possūt/ quādiu possūt/ ꝗbus possūt/ ad quantum vident terrena/ ꝛ ad quantū intelligūt speciē ciuitatis: nō eos sinit deus perire in babylonia. Prędestinauit em̄ eos ciues hierusalē. Intelligit captiuitatē eoꝝ deus: ꝛ ostendit illis aliam ciuitatē/ cui vere debeant suspirare: pro q̄ debeāt cuncta conari: ad quā capessendā debeant ciues suos secū pegrinos quantū valuerint adhoꝛtari. Propterea dicit dñs iesus christus: Qui in modico fidelis est/ ꝛ in magno fidelis est. Et rursū dicit: Si ī alieno fideles nō fuistis/ vestr̄ quis dabit vobis? Tamē charissimi attēdite flumia babylonis. Flumina babylonis sūt/ omnia quę hic amant ꝛ transeūt. Nescio quis amauit (verbi gratia) agricolturā ipaz exercere: inde diteſcere: ibi occupare animū: inde pcipere voluptatē: attendat exitū: ꝛ videat illud qō amauit nō esse fundamētū hierusalē: sed fluuiū babylonis. Alī⁹ dixit: Magna res militare: Oīnes agricolę formidāt eos qui militāt/ obsequūtur eis/ tremūt eos: Si fuero agricola/ timebo militarē: si fuero militaris/ timeboꝝ ab agricola. O insane: in alīū te babylonis fluuiū pręcipitasti ꝛ turbulentioꝛē ꝛ rapacioꝛē: et cum tu timeri vis a minoꝛe/ time maioꝛē potestatē: te ipe maioꝛ fieri potest subito qui te timet: nūnq̄ autē erit minoꝛ quē debes timere. Eduocatū esse inquit magna res ē: potētissima eloquētia ī oībus habere suspectos: pēdētes ex lingua diserti patroni sui: ꝛ ex el⁹ oꝛe speꝛātes/ vel dāna/ vel lucra/ vel moꝛtē/ vel vitaz/ vel p̄niciē/ vel salutē. Nescis quo te miseꝛ. Alī⁹ ꝛ iste fluuius babylonis est: ꝛ quod multum sonat strepitus aq̄ ī saxa percutit. Attēde qz fluit/ pcutit/ attende qz labit: ꝛ si attendas quia fluit ꝛ labit/ caue qz trabit. Nauigare inquit alī⁹ ꝛ negociari magnū ē: scire mltas ꝓuincias: lucra vndiq; capere: nō esse obnoxiū in ciuitate alicui potēti: semp pegrinari: ꝛ diuersitate negocioꝝ nationū aīm pascere: ꝛ augmēt lucroꝝ diuitē remeare. Fluui⁹ ē ꝛ iste babylonis. Lucra tua q̄ stabūt? q̄ p̄sūptur⁹/ q̄ secur⁹ eris ex his q̄ acq̄ris? Quāto eris ditioꝝ: tāto timidioꝝ. Vno naufragio nudus existi: ꝛ recte te plangis in flumīa babylonis: quia noluisti sedere ꝛ flere super flumīa babylonis. Alīq̄ ḡ ciues sanctę hierusalē intelligētes captiuitatē suā: attendunt hūana vota: ꝛ diuersas hoīnū cupiditates hac atq; illac rapiētes/ trahētes/ impellētes in mare: videt hęc ꝛ nō se mittūt in flumina babylonis: sed sedēt super flumina babylonis: et flent sup flumina babylonis: vel illos qui rapiūtur: vel seipos qui in babylonia esse meruerūt: sedentes tm̄: hoc est hūilitate humiliati. Sup flumina ḡ babylonis illic sedim⁹ ꝛ fleuimus: cū recoꝛdaremur sion. O sācta sio: vbi totū stat ꝛ nihil fluit: Quis nos ī ista p̄cipitauit? Quare dimisim⁹ ꝓditoꝛē tuū ꝛ societatē tuā? Ecce inꝛ fluctia ꝛ labētia ꝓstituti: vix q̄s raptus a flumīe: si tenere lignū potuerit euadet. Humiliati ergo in captiuitate nostra sedeamus super flumina babylonis: nō nos audeam⁹ in illis fluminib⁹ p̄cipitare: nec nos audeam⁹ in nr̄ę captiuitatis malo atq; tristicia nos supbe erigere: ſ sedeam⁹ ꝛ sic fleamus. Sedeam⁹ sup flumina babylonis: nō

infra flumina babylonis: talis sit humilitas nostra: vt nos nō mergat. Sede sup flumina: noli in flumine/noli sub flumīe: ſ tamē sede humilis loquere nō quō in hierlez. Jbi eñ tā nō stabis: qz ꝛ ipa spe loq
Pſ.121. tur alius psalmus: ꝛ cātat dicēs: Stātes erāt pedes nostri in atrijs tuis hierusalē. Jbi erigert si te h̄ pz
E nitēdo ꝛ pfitēdo humiliauert. In atrijs ergo hierusalez stātes erant pedes nostri: Sup flumina vo babylonis sedimus ꝛ fleuim⁹: cuz recozdaremur sion. Jnde oportet vt fleas recozdādo siō. Multi eñ flēt fletu babylonico: quia ꝛ gaudēt gaudio babylonis: Qz gaudēt lucris/ꝛ flent dānis: vtrūq; ō babylonia est. Flere vbes: ſ recozdādo sion. Si recozdando sion fles: ꝛ qñ tibi fm babyloniā bene est oportet vt
Pſ.114: fleas. Propterea dicit in quodā psalmo: Tribulationē ꝛ dolorē inueni/ꝛ nomē dñi inuocaui. Quid ē qō dicit/inueni: Mescio quā tribulationē quasi ḡrē dam inuenit tanq; quęsitā. Et cū inuenisset: quo lu
Jbidem. cro inuenit: Nomē dñi inuocauit. Vultuz intereſt vtrū inuenias tribulationē: an inueniaris a tribula
Pſ.17 tiōe. Dicit eñ alio loco: Dolozes inferni inuenerūt me. Quid est: inuenerūt me dolozes inferni: Quid est: tribulationē ꝛ dolorē inueni: Quādo te repente occupat tristicia pturbatis tibi rebus ſecularib⁹ q̄/ bus te oblectabaris: ꝛ q̄b⁹ vlectabar: quādo te repentina ipa iuenit tristicia: vnde te nō putabas posse fieri tristem/accidit/ꝛ tristis efficeris: iuenit te doloz inferni. Te eñ sursum putabas: verūtamē deoz sum eras: ꝛ cū te doloz inferni iueniret/ibi te inueni/ sti vozsū q̄ sursum putabas te eē. Jnueniſti enim te doloze affectū grauiter tristicia alicuius mali: vnde fortē p̄sumpseras te nō foze tristez: inuenit te doloz inferni. Cū autez bene est tibi/arrident oīa ſecularia: nullus tuoz obijt: nihil i vinea tua forte vel aruit: vel grandinatum est: vel sterile apparuit: nō acuit cupa tua: nō aboztū passuz est pecus tuū: nō exhonozatus es in aliqua dignitate fm ſeculū cōstitut⁹: Undiq; amici tui ꝛ viuūt ꝛ seruant tibi amicitiā: clientes nō vsunt/filij obsequūtur/serui cōtremiscūt/ cōiunx concoz⁹/fęlix dicit domus: ibi inuenis tribulationē si aliquādo potes: vt inuēta tribulatiōe/in
F uoces nomē dñi. Peruersum aliquid videt docere sermo diuinus: flere in lętitia: ꝛ in meroze lętari. Au
Ro.5 di in meroze lętantē: Gloziamur inquit in tribulationibus. Flentē aūt in lętitia vide si inuenit tribula
Pſ.114. tionē. Attēdat quisq; ipam fęlicitatē suam qua exultauit anima eius: ꝛ timuit quodāmodo gaudio ꝛ extulit se/ꝛ dixit: Fęlix sum: Attēdat si nō fluat illa fęlicitas: si potest certus esse vt illa quia manet in ęternū. Si aūt nō est certus ꝛ videt fluere vnde gaudet/ fluuius babylonis est: sedeat supza ꝛ fleat. Sedebit autē ꝛ plozabit si recozdatus fuerit sion. O pax illa quā videbim⁹ apud vez: O pax illa sancta ęq̄litas angelox: O illa visio ꝛ spectaculū pulchrū. Ecce in babylonia pulchza sūt q̄ tenēt/nō te teneant/nō decipiant. Aliud est solaciū captiuox/aliud gaudiū liberox. Sup flumīa babylonis illic sedimus ꝛ fleuimus cū recozdaremur sion. Jn salicibus in me
G dio eius: suspēdimus ozgana nostra. Habent ozgana sua ciues hierusalē/scripturas dei/pręcepta dei/pmissa dei/meditationē quandā futuri ſeculi: Sed cū agunt in medio babylonię: ozgana sua in salicibus eius suspendunt. Salices ligna sūt ifructuosa: ꝛ hoc loco ita posita: vt nō aliquid boni possit intelligi vt salicib⁹. Alibi aūt fozsitā potest: Vo do ligna intelligi sterilia: nascētia sup flumina babylonis. Rigātur hęc ligna vt fluminibus babylonię: ꝛ nullū fructuz ferunt. Sicut sunt homines cupidi/ auari/steriles in oī ope bono: ita ciues babylonię: et etiam ligna sint illius regionis: ex istis voluptatib⁹ reruz transeuntiū pascunt: tanq; irrigata a fluminibus babylonię: Queris fructū ꝛ nusq; iuenies. Nō tales patimur: versamur cum eis qui sunt in medio babylonis. Multū eñ interest inter mediū babylonis: ꝛ exteriora babylonię. Sunt qui nō sūt i medio eius: id est non tanta cōcupiscentia ſeculi ꝛ vlectationibus obzuūtur. Qui vero (vt aperte dixerim et breuiter) multū mali sunt: in medio babylonis sūt: ꝛ ligna sūt sterilia: tanq; salices babylonis. Quādo illos videmus: ꝛ tam steriles eos inuenimus: vt difficile nobis appareat in eis aliquid vnde possint duci ad fidem rectā/vel ad bona opera/vel ad spem futuri ſeculi/vel ad cōcupiscētiā liberatiōis a captiuitate mortalitatis: scripturas nouimus quas eis dicamus: Sed quia nullū fructū in eis iuenimus vnde incipiamus: auertimus ab ipis faciē/ꝛ dicimus: Adhuc isti nō sapiūt/nō capiūt: quia quicquid illis dixerimus/sinistrū ꝛ aduersū habebūt. Ergo disserendo circa eos scripturas: suspēdimus ozgana nostra in salicibus. Mō eñ dignos habemus qui ozgana nostra poztent. Mō ergo eis ozgana nostra inserendo alligamus: sed differendo suspēdimus. Salices eñ sūt babylōię ligna infructuosa: pasta i tēporalibus voluptatibus: tanq; fluminib⁹ babylonię. Et videte si nō hoc sequit psalmus. Jn salicibus i medio ei⁹: suspēdim⁹ ozgana nostra. †Qñ illic interrogauerūt nos qui captiuos duxerunt nos verba †canticoz̄: Et qui abduxerunt nos hymnū: Subaudis interrogauerūt nos. Verba canticoz̄ ꝛ hymnū interrogauerūt nos qui captiuos duxerūt nos. Qui nos duxerunt captiuos: Fratres quos sensim⁹ aliquādo captiuatozes nostros: Sensit quidē illa hierusalē babylonios/persas/chaldęos: ꝛ illarū gentiū ꝛ regionū homies captiuatozes suos: ꝛ hoc postea: nō ḡn do isti psalmi cantabant. Sed taz vtimus charitati vestrę oīa quę fm litterā in illa ciuitate cōtingebant/figuras nostras fuisse: Et facile potest vemonstrari captiuos nos esse. Mō eñ respiramus iam in auras illius libertatis: nō eñ fruimur puritate veritatis: ꝛ illa sapientia quę in seipsa manens/innouat oīa. Delectationibus tēporaliū rerū temptamur: ꝛ colluctamur quotidie cū suggestiōibus illicitarus voluptatū: Vix respiram⁹ vel i oratiōe: ꝛ captiuos nos esse intelligimus: Sed qui nos captiuos duxerunt: Qui homies: Quę gens: Quis rex: Si redimimur/captiui eram⁹. Quis nos redemit: Christ⁹. A q̄ nos redemit: A diabolo. Diabolus ergo ꝛ angeli ei⁹ captiuos nos duxerūt: nec ducerent nisi cōsentiētes: Nos ducti sumus captiui. Captiuatozes nr̄i dixi qui sint. Jpsi sūt etiā latrones vulnerantes illū vistozē qui descēdit ab hierusalem in hiericho: quē sauciatū semiuiū reliquerunt: Huc ille custos noster: id est samaritan⁹: Samaritanus eñ custos interp̄tat: cui obiectū ē a iudęis/ꝛ dictū: Mone vez dicim⁹ qz samaritan⁹ es ꝛ dęmoniū habes: Et ille

Pſ. 121. E Pſ. 114: Jbidem. Pſ. 17 F Ro. 5 Pſ. 114. G Pſ. 136. † Alt. † Alt. † canticorum. Sap. 7. Joh. 8.

obiectoꝝ duoꝝ vnū reſpuit ⁊ vnū tenuit: Ego inq̄t
dęmoniū nō habeo: Mō autē dixit: ego nō ſū ſama
ritanus. Si eñ ille ſamaritanꝰ nō cuſtodierit: vtiq̄
perimus. Samaritanꝰ ergo trāſiens vidit ſauciatū
⁊ vulneratū derelictū a latrōibus: ⁊ ſicut noſtis col
legit. Sicut eñ aliqui latronū noīe ponūtur qui no
bis plagas peccatoꝝ inflixerunt: iā per noſtrę capti
uitatis cōſenſionē: ſic ⁊ captiuatores noſtri ipi dicū
tur. Iſti ergo q̄ captiuos duxerūt nos diabolꝰ ⁊ an
geli eius: quādo nos duxerunt: Et quę nos interro
gauerūt verba cantionū: Quid ergo: Intelligimꝰ
quęcūq̄: qz cū tales nos interrogāt ī q̄bus diabolꝰ
operaꝝ: intelligēdus eſt ipe nos interrogare q̄ in eis
operaꝝ. Aplus dicit: Et vos cū eſſetis mortui in de
lictis ⁊ peccatis veſtris: cū viueretis in illis ſm ſecu
lū mundi huius: ſm p̄ncipē poteſtatis aeris huiꝰ:
ſpiritus q̄ tūc operabaꝝ in filijs diffidētię: in q̄bus ⁊
nos inq̄t aliq̄n ꝑuerſati ſumus: Oſtēdit ſe redēptuꝝ
de babylonia ⁊ cępiſſe iam exire: ſed tamē adhuc q̄d
dicit: Quia cū hoſtibus noſtris ꝓfligimus: ⁊ ne ira
ſcamur hoībus qui nobis ingerunt pſecutiōes: tulit
intentionē noſtrā Aplus ab odio hominū: ⁊ direxit
in luctā quoꝝundā ſpirituū quos nō videmus: ⁊ cuꝝ
ipis cōfligimus. Ait eñ: Non eſt nobis colluctatio
aduerſus carnē ⁊ ſanguinē: id eſt aduerſus hominеſ
quos videtis: a q̄bus mala videmini pati: q̄ vobis
ꝓtant pſecutiōes: Nā ꝓ ipis orare ꝓcepti ſumꝰ.
Mō ē ī nobis inq̄t colluctatio aduerſus carnē ⁊ ſan
guinē: id eſt aduerſus homīes: ſ aduerſus p̄ncipes
⁊ poteſtates: ⁊ rectores mūdi tenebraꝝ haꝝ. Quid
dixit mūdi: Dilectoꝝ mūdi. Quos dixit dilectoꝛes
mundi: hos appellauit ⁊ tenebras: id ē iniquos/ſce
lerатos/infideles/peccatoꝛes: Quibus iā credenti
bus gratulaꝝ hoc modo vt dicat: Fuiſtis eñ aliq̄n
tenebrę: nūc autē lux in dño. Ergo conſtituit nos lu
cem habere cū illis p̄ncipibus: ipi nos duxerūt ca
ptiuos. Quō autez diabolus intrauit in coꝛ iudę vt
traderet dñm: nō autē intraret niſi ille locum daret:
ſic multi mali hoīes ⁊ media babylonia ꝑ deſideria
carnalia ⁊ illicita locū dando diabolo et angelis eiꝰ
in coꝛdibus ſuis: vt in illis ⁊ ꝛ illis operеꝝ: aliquan
do interrogāt nos/⁊ dicūt nobis: Exponite nob ra
tionē. Pagani plęriq̄ dicūt iſta nob: Expōite nob
rōne q̄re venit chriſtꝰ: ⁊ q̄d ꝓfuit chriſtꝰ generi hūa
no: Aliq̄n introgāt nos ⁊ dicūt nob: Mōne exā ve
nit chriſtꝰ peioꝛa ſūt in rebꝰ hūanis q̄z fuerāt antea:
⁊ felicioꝛes tūc erāt res hūanę q̄z modo: Dicāt nob
chriſtiani: quid boni attulit chriſtus vnde felicioꝛes
putent res humanas quia venit chriſtꝰ: Vides eñ
ſi theatra ⁊ amphitheatra ⁊ circi ſtarēt incolumes:
ſi nihil caderet ⁊ babylonia: ſi vbertas eſſet circū
fluentiū voluptatū homībus cantaturis ⁊ ſaltaturꝝ
ad turpia cantica: ſi libido ſcoꝛtantiū ⁊ meretrican
tiū haberet quietē ⁊ ſecuritatē: ſi nō timeret famem
in domo ſua qui clamat vt pantomini veſtiantur:
Si hęc oīa ſine labe: ſine ꝓturbatione aliqua flue
rent: vt eēt ſecuritas magna nugaꝝ: felicia eſſent tē
poꝛa: ⁊ magnā felicitatē rebus humanis chriſtus at
tuliſſet. Quia vero cedunt iniquitates: vt extirpata
cupiditate plantet charitas hieruſalē: quia miſcent
amaritudines vitę tēpoꝛaliſ vt ęterna deſideret: q̄a
eruduiunt in flagellis homīes paternā accipiētes di
ſciplinā: ne iudiciariā inueniant ſententiaꝝ: nihil bo
ni attulit chriſtus: ⁊ laboꝛes attulit chriſtus: Et inci
pis dicere homini quanta bona fecit chriſtus: ⁊ nō
accipit. Proponis eñ illi eos qui faciūt qō mō au
diſtis in euangelio: vendūt oīa ſua: ⁊ dant paupe
ribus vt habeant theſaurū in cęlis ⁊ ſequant dñm: Matth. 19.
Dicis illis: Ecce qō attulit chriſtꝰ. Oꝛ multi faciunt
iſta vt diſtribuant res ſuas egenis: ⁊ fiūt pauperes:
nō neceſſitate: ſed voluntate: ſequētes deū/ſperātes
regnū cęloꝝ: Irridēt iſti quaſi ſtultos ⁊ talia inqui M
unt bona attulit chriſtus vt perdat homo res ſuas:
⁊ cū dat egenis remaneat egenus: Quid ergo faci
es: Bona chriſti nō capis. Alius eñ te impleuit q̄
aduerſarius eſt chriſto: cui dediſti locū in coꝛde tuo.
Prioꝛa tēpoꝛa reſpicis: ⁊ quaſi lętioꝛa tibi videtur
fuiſſe tpa priſtina: quę ſic erant tanq̄z oliuę pēdētes
in arboꝛe ducentibus ventis quaſi quadā libertate
aurę perfruētes vago quodam deſiderio ſuo. Ven
tum eſt vt oliua mitteret in toꝛcular. Mō eñ ſemp
pendere habebat in arboꝛe: iam finis eſt anni: Non Ps. 8. et. 80. et
ſine cauſa inſcribunt pſalmi quidā pro toꝛcularib⁹: 83.
In arboꝛe libertas: in toꝛcularibus pſſura. Cuꝝ eñ
res humanę conterunt ⁊ premunt: attendis qz cre
ſcit auaricia: attende quia creſcit ⁊ continētia. Qua
re tam cęcus es: vt amurcā fluentez per platęas vi
dens: oleū in gemellaria nō videas: Et hō ñ ſine cau
ſa. Qui male eñ verſant/publice noti ſunt. Qui au
tē ſe ꝑuertūt ad deū: ⁊ a ſoꝛdib⁹ malarū cupiditatū
purgāt/occulti ſūt: qz ⁊ in ipo vel ex ipo ſūt toꝛcula
ri: Amurca apte fluit: oleū occulte eliq̄t. Acclamat
ad iſta: ⁊ gaudet ad iſta: qz iā poteſtis ſedere ſup flu
mina babylonis ⁊ flere. Illi āt q̄ captiuos duxerūt
nos quādo intrāt in coꝛda hoīm ⁊ interrogāt nos ꝑ
linguas eoꝝ q̄s poſſident/⁊ dicunt nobis: Cantate
nobis verba canticoꝝ: Reddite nobis rationē aduē
tus chriſti: ⁊ ḡ eſt alia vita: Volo credere: doce me
rationē: Quare mihi imperas vt credā: Reſpōdeo
illi/⁊ dico: O homo: quō nō vis tibi imperem vt cre
das: Plenus es malis cupiditatibus. Si bona di
cam illa hieruſalē: nō ea capis: oportet vt exinania
ris quo plenus es: vt poſſis impleri quo inanis es.
Ergo noli facile huic aliquid dicere: lignū eſt ſalicꝫ:
lignū ē ſterile. Noli pcutere oꝛganū vt ſonet: ſuſpē
de potius. Sed ille dicturus eſt: Dic mihi: cāta mi
hi: redde mihi rationē. Mō vis inquit vt dicam: nō
bono aio audis: nō ſic pulſas vt tibi dignū ſit ape
riri. Ille te impleuit qui me captiuū duxit: ipe me i
terrogat ⁊ te: Aſtutus ē: doloſe quęrit: Mō quęrit
quid diſcat: ſed quid reꝑhendat. Ergo ego nō dicā:
ſuſpendā oꝛganū meū. Sed quid dicturꝰ ē adhuc:
Cantate nobis verba canticoꝝ: cantate nobis hym
num: Cantate nobis de canticis ſion. Quid
reſpondemus: Babylonia te poꝛtat/babylonia te
continet/babylonia te nutrit/babylonia ⁊ te loqui
tur: Non noſti capere niſi quod fulget ad tempus:
ęterna meditari ignoꝛas: nō capis quod iterrogas.
Quō cantabimus canticū dñi: in terra ali P
ena: Vere fratres ſic eſt. Incipite velle ꝓdicare ve
ritatem quantulamcunq̄ noſtis: ⁊ videte q̄z neceſſe
ſit vt tales patiamini irriſoꝛes ⁊ exactoꝛes verita
tis: plenos falſitatis. Reſpondete illis exigentibus
a vobis quę capere non poſſunt: ⁊ dicite ex fiducia
ſancti cantici veſtri: Quomodo cantabimus cāticū
dñi in terra aliena: Sz vide quō verſeꝝ inter eos o

populę tęi: o corp⁹ christi: o generosa peregrinatio: nō es hinc: aliunde es: Me cū illi qui tibi dicūt: Cā/tate nobis verba canticoꝝ: dicite nobis hymnū: cā/tate nobis de canticis sion: quasi amank a te: ⁊ affe/ctas amicitias eoꝝ: ⁊ times talibus displicere: inci/piat te delectari babylonia: ⁊ obliuiscaris hierusalē. Hoc ergo timēs vide quid subꝛiciat: vide q̄d sequa/tur. Passus ē em̄ homo iste q̄ cantabat: ⁊ iste homo nos sumus si volum⁹: Passus ē, vndiq; talia intro/gantes ⁊ adulatiōe blandiētes: mozdaciter reꝑhēdē tes: falso laudātes: qō nō capiūt exigētes: quo ⁊ ple ni sūt fundere nolentes: Et inꝺ turbas taliū tanq; pi clitans: erexit animū ad recozdationez sion: ⁊ ꝓstrin xit se talis anima iuratiōe quadā/⁊ ait: Si oblitus

Q fuero tui hierusalem. Inter verba captiuātiū: inter verba doloꝛoꝝ: inter verba male iterrogātiū: quęrentiū ⁊ discere nolentiū. Ecce inde erat ciuis il/

Matth.19. le qui dñm interrogauit: Magister bōe: quid faciā vt vitā ętern̄ā cōsequar: Mōne de vita ętena q̄rēs quasi canticum sion interrogauit: Serua mandata ait illi dñs. Et ille de fastu cū audisset respōdit: Jam oīa hęc inquit impleui a iuuētute mea. Et dñs di/xit illi quiddā de canticis sion: ⁊ nouerat qō nō cape ret: sed exemplū dedit nobis quō mlti quęrāt: quasi ꝓsiliū ad vitā ętern̄ā: ⁊ tādiu nos laudāt q̄diu rīde/amus qō quęrūt. Dedit de illo documentū tāq; no/bis dicturis aliquādo talibus hoībus: Quō canta/

Ibidem. bimus canticū dñi i terra aliena: Ecce ait: Vis esse pfect⁹: vade vende oīa quę habes ⁊ da paupib⁹: ⁊ habebis thesauꝝ in cęlo: ⁊ veni sequere me: Ut di scat multa cātica de canticis sion: ꝑpus impedimenta reꝟiciat: expeditus ambulet: ne vllo onere ꝑ grauek: ⁊ discet aliq̄d de cāticis sion. Ille aūt ꝓtristatus ab/

Abi.ē. cessit. Dicam⁹ post illuz: Quō cātabimus canticum dñi in terra aliena: Et ille quidem discessit: spem tñ diuitibus dñs dedit. Mā ꝓtristati discipuli dixerūt: Quisnā potest saluus fieri: Et respōdit eis. Qō ho/

R mībus impossibile est/facile est deo. Habēt em̄ ⁊ di/uites quendā modū suū: ⁊ acceperūt cāticū ō sion:

1.Timoth.6. canticū de q̄ Apl's dicit: Pręcipe diuitibus huius ſęculi nō supbe sapere: neq; sperare in incerto diui/tiaꝝ: ꝫ in deo viuo q̄ ꝑstat nobis oīa abundanter ad fruendū: Adiungēs q̄d debeāt agere: iā tāgit oz

Ibidem. gana: nō suspēdit: Diuites sint in opibus bonis: fa/cile tribuāt/cōmunicēt/thesaurizent sibi fūdamētū bonū in futurū: vt apꝑhendāt verā vitā. Hoc canti cū de cāticis siō diuites acceperī: Primo nō supbe sapere. Extollūt em̄ diuitię: ⁊ quos extollūt: flumia illa extollūt. Quid g̃ his ꝑcipit: Ante oīa nō supbe sape: Qō faciūt diuitię: hoc caueāt i diuitȳs: Caue/ant in diuitȳs supbiā. Jꝑm em̄ malū est q̄ impoz/tāt maxime diuitię incautis hoībus. Mō em̄ auruz malū est q̄ deus cōdidit: ⁊ malus est homo auar⁹ relinquens creatoꝛē ꝓuersus ad creaturaz. Hoc g̃ si bi ꝑcaueat ne sit supb⁹: ⁊ sup fluuium babylonis se/deat. Hoc g̃ illi dictū est: Mō supbe sape. Ergo sede at neq; speret in incerto diuitiarū. Ergo sup flumia babylonis sedeat. Si em̄ sperauerit in incerto diui/tiarū: trahit a flumine babylonis. Si vero humilia uerit se ⁊ nō supbierit/⁊ nō sperauerit in incerto diui tiarū: sedet ⁊ sup fluuiū: suspirat ętern̄ę hierusalē re cozdatus sion: ⁊ vt ꝓueniat ad sion erogat. Ecce ha bes canticum q̄ō diuites acceperūt de cāticis sion: Operenk: tangāt organū: non vacent: cū inuenerint hoīez dicētē sibi: Quid ē q̄ō agis: Perdis res tuas tanta erogādo: thesauriza filijs tuis. Cū viderit nō capere: ⁊ intelleꝛerint lignū esse salicis: nō facile di/cāt quare agāt: ⁊ q̄d agant: suspendāt organa in sali/cibus babylonis. Pręter salices aūt cantēt: non cen/sent: operenk. Mō em̄ pdūt q̄ō erogāt. Seruo com/mendāt ⁊ tutū est: christo cōmendāt ⁊ perit: Audi/stis canticū diuitū de canticis sion: audite ⁊ canticū pauperū. Jdē Aplus loquit: Nihil intulim⁹ in hūc mundū: sed nec auferre aliq̄d possumus: Victū ⁊ te/gumentū habētes his contēti simus. Mā q̄ volunt diuites fieri: incidūt i temptationē ⁊ desideria mul/ta/stulta ⁊ noꝛia: q̄ mergūt hoīem in interitū ⁊ pdi/tionē. Hęc sūt flumina babylonis. Radix est enim omniū maloꝝ auaricia: quā quidā appetētes naufra/gauerūt a fide: ⁊ inseruerūt se doloꝛibus multis. Er/go ꝓtraria sūt ista cantica: Mō sūt cōtraria. Videte quid diuitibus dictuꝝ sit: Mō superbe sapere: neq; ſperare in incerto diuitiarū: bona operari/tribuere/ thesaurizare sibi fundamentū bonū in futurū. Pau/peribus aūt quid dictū ē: Qui volūt diuites fieri: incidūt in temptationē. Mō dixit qui diuites fūt: ⁊ qui volūt diuites fieri. Mā si iam diuites essent: al/terū canticū audirent. Diues audit vt eroget: paup aūt audit ne desideret. Sed cū inter tales versami/ni qui nō capiūt canticū sion: suspendite (vt dixi) oz/gana in salicibus in medio eius: differte quę dicturi estis. Jncipiūt esse ligna fructuosa: murāt arbozes: ⁊ habebūt fructū bonū: Jbi iā licet nob cātare i au/res audientiū. Sed cū inter istos obstrepentes: ma/le interrogantes: veritati resistentes versamini: ob/stringite vos non eis velle placere ne obliuiscamini hierusalē: ⁊ dicat vna aīa vestra facta vna ex multis pace christi: dicat ipa captiua hierusalē hic agēs in terra: Si oblit⁹ fuero tui hierusalē: † Obliuiscaꝝ me dextera meą. Vehementer se constringit fra/tres mei: obliuiscaꝝ me dextera mea: atrociter se ob/ligauit. Dextera nostra ē vita ętern̄a: sinistra nostra est vita tpalis. Quicquid facis ꝑter vitam ętern̄ā: dextera operaꝝ. Si charitati vitę ętern̄ę in opibus tuis miscueris cōcupiscentiā vitę tpalis: aut laudis humanę: aut alicuius cōmodi ſęcularꝝ: cognouit si/nistra tua quid faciat dextera tua. Et nostis esse i ꝑ/cepto euangelij: nesciat sinistra tua quid faciat dex/tera tua. Si oblitus ergo inquit fuero tui hierusalē: obliuiscaꝝ me dextera mea. Et vere sic cōtigit. Pręnunciauit/nō optauit. Talibus qui obliuiscunt hie/rusalē hoc cōtingit quod dixit: Obliuiscit illos dex/tera eoꝝ. Vita em̄ ętern̄a manet in se: illi remanent in delectatiōe tēpozali: ⁊ faciūt sibi dexterū quod si/nistrū est. Jntendite ad ista fratres: Propt dexterā insinuem hoc vobis: quantū dñs donat ad salutem omniū. Weminístis foztasse hic me aliquando tra/ctasse de quibusdā q̄ qō sinistrū est faciūt dexteruz: id est qui tpalia bona plus habēt ⁊ in istis beatitudi/nē ponūt: ignozātes quę sit vera fęlicitas/vera dex/tera. Nos scriptura filios alienos dicit tanq; ciues non hierusalem: sed babylonię. Dicit em̄ quodā lo/co psalmus: Domine libera me de manu filioꝝ alie/nozū: quoꝝ os locutū est vanitatē: ⁊ dextera eoꝝ dextera iniquitatis. Sequitur em̄ ⁊ dicit: Quoꝝum filij sicut nouellę constabilitę: filię eoꝝ ornatę sicut

similitudo templi: Cellaria eorū plena: eructātia ex hoc in hoc: Oues eor fecūdę: multiplicātes in exitibus suis: boues eor crassę: nō ē ruina sepis: nec clamor in platęis eor. Mū quid habere istā felicitatez: hoc est peccare? Mō: & facere illaz rexterā cū sit sinistra. Propterea secut' qd ait: Beatū dixeſt pplm cui hęc sūt. Ecce vnde locutū est os eorū vanitatē: quia beatū dixerūt populū cui hęc sūt. Tu quidem q docebis hierusalē: q nō obliuiscerīs hierusalē: ne obliuiscat te rextera tua: ecce illi q locuti sūt vanitatez: beatū dixerūt populum cui hęc sūt: dic mihi tu cānticū sion. Beatus inqt popul' cui' est dns rexſpr. Interrogate corda vīa fres/si rexideratt bona rei: si rexideratis ciuitatē illam hierusalem: si cōcupiscitis vitam ęternā. Omnis ista terrena felicitas sinistra vob sit: illa sit rextera quā semp habebitis: Et si habuerit sinistrā: nolite re sinistra pſumere. Mō ne corripis eū q re sinistra voluerit manducare: Si mensę tuę iniurią putas fieri māducante cōuiua de sinistra: quō nō fit iniuria mensę rei/si qō rextr est/ sinistrū feceris: r qō sinistrū ē/rextrū fecerī? Quid ergo? Si oblitus fuero tui hierusalē: obliuiscat me rextera mea. Adhęreat lingua mea faucibus meis: †nisi tui meminero: Id est obmutescā inqt nisi tui meminero. Ut qd eī nō ē loqt: vt qd sonat qui cantica sion nō sonat: Ipa est lingua nostra cānticū hierusalē: Cāticuz relectatiōis sęculi huius lingua aliena: lingua barbara est: quā in captiuitate didicimus. Ergo mutus erit re qui oblitus fuerit hierlm: Et pax ē memisse: Mā r hostes meminerūt ei' volētes eā euertere. Quę ē ciuitas ista dicūt: qui sūt chriſtiāi: r qles sūt chriſtiāi: O si nō eēnt chriſtiani. Dicit iā captiuatura turba captiuatorel suos: r tū murmurāt r sequūt: r volūt inflicere apō se pegrinātē sctāz ciuitatē: sic voluit ipm pplm inflicere pharao qū masculos natos occidebat: r fęminas relinq bat. Rrutes pfocabat/pcupiscētias nutriebat. Pax ḡ ē meminisse: vide quō memineris. Quędā eī cū odio meminimus: quędā cū amore. Cū ergo dixisset: Si oblit' fuero tui hierusalē: obliuiscat me rextera mea: adhęreat lingua mea faucibus meis: nisi tui meminero/addidit statim: Si nō †ppposuero hierusalē in principio †iocunditatis meę: Ibi est eī sūma iocūditas vbi re pfruimur: vbi ō fraternitate cohęrēte/r ciuica societate securi sum'. Nullus ibi tēptator nos violabit: nullus vel aliquā illecebrā pcellere poterit: nihil ibi relectabit/nisi bonū. Rozieſ ibi oīs necessitas: ozieſ ibi sūma felicitas. Si nō ppposuero hierusalē in pncipio iocunditatis meę. Et quertit se ad dnm cōtra hostes ipsius ciuitatis. † Memēto dne filiorū edom. Edom ipe dict' ē q r esau. Audistis eī mō cū Apls legerēt: Jacob dilexi/esau āt odio habui. Duo filij erāt in vno vtero: ambo gemini in vtero rebeccę: filij isaac/r nepotes abrae. Nati sūt ambo: vnus ad hęreditatē: alter ad exhęreditationē. Fuit aūt hosti' fratris sui iste esau: qz puenit benedictionē eius fili' minor: r impletū est: Maior seruiet minori. Maior ergo quis est: r minor quis est: r quis est maior q seruiet minori/modo intelligimus. Maior videbat populus iudeor: minor ex tempore populus chriſtianozum. Et videte quomodo maior seruiet minori. Illi portant codices/nos viuimus re codicibus ipsorū. Sed vt generaliter re oībus intelligat' fratres/maiorē r minorem: Maior dicit' homo carnalis: r minor dicit' homo spiritualis: quia pri' carnalis est/r postea spiritualis. Habes Apostolū aperte dicentē: Primus homo re terra terrenus: secundus homo re cęlo cęlestis: Qualis terrenus/tales r terreni: r qualis cęlestis/tales r cęlestes: Sicut portauimus imaginē terreni: portemus r imaginē eius qui re cęlo est. Ibi aūt sup dixerat: Sed nō pus qō spirituale est: sed qō animale/postea spirituale. Animalē autē eundē dicit quē carnalē ostendit. Homo qui nascit' animalis esse incipit/carnalis esse incipit. Si se conuertat a captiuitate babylonię: in reditu hierusalez renouat': r fit renouatio quędā fm nouū r interiorē hominē: r fit minor tempore/maior potestate. Ergo esau oīes carnales: Jacob autē omnes significat spūales: Minores electi/maiores illi reprobati. Vult r ipe eligi: Fiat mior. Edom autem appellatus est re cibo quodā lenticulę rubro: id est roseo quodā cibo. Bene cocta erat lenticula defricata: cōcupiuit iste esau a fratre suo iacob: r cessit illi primatū suū: victus cōcupiscentia manducandę illius lenticulę. Ille aūt cessit cibū voluptatis: r sūpsit honorē dignitatis. Ita ex placito quodaz inter eos factū est vt ille maior/ille minor sit: vt maior seruiret minori: r appellatus est edom. Interpt' autē quantū dicūt qui illam linguā nouerunt: edom/sanguis. Mā r punice edom sanguis dicit. Moli mirari. Ad sanguinē ptinent oīes carnales: Caro et sanguis regnū dei ñ possidebūt. Mō illuc ptinet edom: ptinet illuc iacob: qa caruit cibo carnali r sūpsit honorē spiritualē: Ille vero factus est inimic'. Oīes carnales/spiritua libus inimici sūt. Oīes tales concupiscentes pſentia: insequūtur eos quos vidēt meditari ęterna. Cōtra hos iste respiciens in hierusalē: r rogās rem vt eruat a captiuitate: quid dicit: Memento dne filiorū edom: Libera nos a carnalibus: ab eis q inimicāt illū edom: qui fratres maiores sūt: & hostes sūt. Pri' nati sūt/& posteri' nati vicerūt ad primatū: qz pcupiscētia carnis illos reiecit: contępta pcupiscētia illos erexit. Viuūt r inuidēt r psequūt. Memēto dne filioz edō: In die hierusalē. Die hierusalē quo laborauit quo captiuata est: an diem illuz felicitatis hierusalem quo liberat': quo puenit: q eternitati sociat'? Memēto inqt dne: noli obliuiscī filioz edō. Quoz: † Dicētiū euacuate euacuate: vsq dum fundamentū in ea. Istū ergo diem memento: quādo euertere volebant illi hierusalem. Quantas eī persecutiōes passa est eccl'a: Quō dicebant filij edom: id est carnales homines: subditi diabolor angelis eius: colentes lapides r ligna: sequentes concupiscentiam carnis: Extinguite chriſtianos: tollite chriſtianos: nec vnus remaneat: euertite vsq ad fundamentū. Nōne dicta sūt hęc? Et cum ista dicerent: persequentes improbati sunt: martyres cozonati sūt. Dicētiū euacuate/euacuate vsq dum ad fundamentū in ea. Filij edom dicunt: Euacuate euacuate: r deus dicit seruite. Cuius verba possūt superare: nisi dei qui dixit: quia maior seruiet minori? Euacuate euacuate vsq dū fūdamētū in ea. Et quertit se ad illā. Filia babylonis †infęlix. Infęlix ipa exultatione tua: ipa pręsumptione tua: r inimicis tuis. Filia babylonis infęlix. Ciuitas

1. Corſ. 15

Ibidem.

Z

Gen. 27

Gen. 25 Ro. 9.

1. Corſ. 15.

Al. † Qui dicūt exinanite exinanite vsq ad. T

Gen. 25 Ro. 9

Al. † miſera

ꝑa dicit babylon: ⁊ filia babylonis: quo hierusalez ⁊ filia hierusalē: ⁊ quo sion ⁊ filia sion: hoc more appellat ecclia ⁊ filia ecclesię: Propter successionē dicitur filia: ꝓpter ꝓlationē dicit mater. Fuit ꝑma quędā babylonia: nunquid ipe populus in ea ꝑmansit: Per successionē babylonię facta est filia babylonis. O filia babylonis infelix tu: **Beatus q̄ retribuet tibi retributionē tuā.** Infelix tu: btūs ille. Quid em̄ tu fecisti: ⁊ qd retribuet tibi: Audi: Beatus qui retribuet tibi retributionē tuā: **Quaz retribuisti nobis.** Quam retributionē dicit: Ad hoc claudit psalmus. **Beatus qui tenebit: ⁊ elidet infantes tuos ad petrā.** Illam dicit infelicē: beatū autē qui retribuet ei retributionē quā retribuit nobis. Quęrimus quā retributionē: Beatus inqt q̄ tenebit ⁊ elidet infantes tuos ad petrā: Ipa ē retributio. Quid em̄ fecit nobis babylonia ista: Jaz cātauim⁹ in illo psalmo: Sermones iniquoz ꝓualuerunt adversus nos. Quādo em̄ nati sumus: puulos nos iuenit ista ꝓfusio sęculi hui⁹: ⁊ suffocauit nos errorū diuersorū vanis opinionibus adhuc infantes. Nascit infans futurus ciuis hierusalē: ⁊ in ꝓdestinatiōe dei iam ciuis: sed interim captiuatus ad tps: quādo discit amare: quod insurrauerint parētes. Instruunt ⁊ docent illū auaricia: rapinas: mēdacia quotidiana: diuersas culturas idoloz ⁊ demoniorū: remedia illicita ꝓcantationū ⁊ ligaturaz. Quid facturus est adhuc infans: aīa tenera: attēdēs ad maiores qd agant: vt qō eos viderit agere hoc sequat: Babylonia ergo ꝓsecuta est puulos nos: sed deus dedit nob agnitionē sui iam grandib⁹: vt nō sequeremur errores parentū nostroz. Qō ⁊ tūc cōmemorauit ꝓdictū a ꝓpha: Ad te gentes venient ab extremo terrę: ⁊ dicent: Vere mendaciū coluerūt patres nostri: vanitatē quę illis nō ꝓfuit: Jam iuuenes dicūt q̄ occisi erāt puuli sequēdo ipas vanitates: Proꝟciēdo ātē vanitates: ⁊ reuiuiscēdo in deū ꝓficiēt: ⁊ retribuent babylonię. Qualē retributionē ei retribuent: Quā retribuit nobis. Paruuli ei⁹ vicissim elidant ⁊ moriant. Qui sūt puuli babylonię: Nascētes malę cupiditates. Sūt em̄ q̄ cū veteri cupiditate rixantur: Quādo nascit cupiditas: anteq̄ robur faciat aduersum te mala cōsuetudo / comparūula est. Ne enim cupiditas nequam prauę cōsuetudinis robur accipiat: cum puula est elide illam. Sed times ne elisa nō moriat: Ad petrā elide: Petra aūt erat christ⁹. Fratres / ozgana in operādo nō cessēt: vobis iuicē cātate cātica sion. Oz libēter auditis: tā libēti⁹ agite qō auditis: si nō vultis esse salices babylonię: pasti ꝛe fluminibus eius / ⁊ fructū nullū afferētes. Sed suspirate i ęternā hierusalē: quo ꝓcedit spes vestra: sequat vita vestra: Ibi erimus cū christo. Christus nobis mō caput est: gubernat nos mō desup: amplectet secū in illa ciuitate cuz equales erimus angelis dei. Mō auderemus hoc suspicari de nobis: nisi promitteret veritas. Hoc ergo cōcupiscite fratres: hoc die noctuq̄ cogitate. Quicqd de mūdo felicitер arriserit: nolite ꝓsumere: nolite libēter colloqui cuz voluptatib⁹ vžis. Hostis maior est: occidat ad petraz. Breuis hostis ē / elidat ad petrā: Et maiores ad petrā occidite: ⁊ minores ad petrā elidite. Petra vincat: In petra ędificamini si nō vultis tolli aut a vētis: aut a pluuia. Si vultis armati esse ꝓtra tēptati-

Al. tallidet
Al. tparuulos.
Ps. 64.
Hiere. 16.
1. Cor. 10
AA

ones in sęculo: crescat ⁊ roboret deus ciuitatē hierusalē ęternę in cordibus vestris. Transiet captiuitas: veniet felicitas: Dānabit hostis extremus ⁊ cum rege sine morte triūpbabimus.

Explicit Tractatus de ps̄. CXXXVI. A

Incipit Tractatus de ps̄. CXXXVII.

Titulus psalmi huius breuis ⁊ simplex est: ⁊ neq̄ nos tenet: scientes cuius figuram portauerit dauid: ⁊ in eo etiā nos ipos agnoscētes: qz ⁊ nos mēbra sumus illi⁹ corpis. Agnoscam⁹ ergo hic vocē ecclesię: simulq̄ gaudeamus qō in ea esse meruimus: cuius vocē cantātis audiuim⁹. Totus titulus est: Ipsi dauid. Videam⁹ ergo quid ipsi dauid.

Expositio psalmi.

Confiteboz tibi domie in toto corde meo. Solet nob psalmi titul⁹ iudicare qd agat int⁹. Hic aūt qm̄ titul⁹ nō ꝟ indicat / ꝟ tm̄ cui cātet idicat: qd agat i toto psalmo / ꝑm⁹ xp⁹ ānūciat. Cōfiteboz tibi dne i toto corde meo. Hāc ꝗfessionē audiam⁹. Sz ꝑus cōmeoz vob ꝓfessionē dicam⁹. Sz ꝑus cōmeoz vob ꝓfessionē audi

dominus. Gaudet iniquus in pompa: gaudet martyr in catena: Quomō gaudebat sancta ista Crispina cui⁹ hodie solēnitas celebrat: Gaudebat cum tenebat: cum ad iudicē ducebat: cum in carcerē mittebat: cū ligata ꝓducebat: cum in catasta leuabat: cuz audiebat: cū damnabat. In his omnib⁹ gaudebat: ⁊ eam miseri miserā putabant quę cozā angelis gaudebat. Adozabo ad templū sanctū tuū. Oō templū sanctū tuū: Ubi habitabimus: ibi adozabimus. Currim⁹ eñ vt adozem⁹. Gzauidū coz nostrū parturit: ⁊ vbi pariat quęrit. Quis est ille locus vbi adozādus est de⁹: Qui mūdus: Oō ędificiū: Quę veniçt sedes in cęlo ⁊ inť stellas: Quęrim⁹ in scriptuꝛis sanctis: ⁊ inuenim⁹ in verbis Sapiētię: Ego inq̄t erā cū illo: Ego eram ad quā aggaudebat quotidie. Et dicit opa eius: ⁊ exponit nobis sedē ipsius. Oñ: Oñ validas inq̄t faciebat in summo nubes: qñ sedē suā segregabat sup ventos. Sedes aūt eius templū eius. Quo ergo ibimus: Sup ventos adozaturi sumus: Si super ventos adozať: aues nos vincūt. Si aūt intelligam⁹ ventos animas: id est ventoꝛ nomie significatas aīas: sicut ait quodā loco scriptura: Volauit super pēnas ventoꝛ: hoc est sup virtutes aīaꝛ: Oñ ⁊ flatus dei dicit aīa tanctę vent⁹: nō vt iste intelligať ventus quo cozpus ꝓpellente sentim⁹: sed eius nomie significeť aliq̄d inuisibile: qō nec oculis cerni pōt: nec sentiri auribꝰ: nec odozatu duci: nec palato gustari: nec manu cōtrectari: qō ē vtię vita quę dā qua viuimus quę aīa dicit. Si hos ventos intelexerim⁹: non est ꝛre quęram⁹ pēnas visibiles vt cū aubus volemus ad ozandū ad templū dei: sed super nosipsos inuenieim⁹ deū sedere si eius fideles esse vo luerim⁹. Uidete si hoc nō ē. Templū eñ dei sanctū ē (ait apl'us) qō estis vos. Certe tñ qō manifestū est in angelis habitat deus. Ergo cū gaudiū nostrū de spiritalib⁹ reb⁹ nō de terrenis bonis assumit canticū deo vt psallat cozā angelis sanct: ipa cōgregatio angeloꝛ templū dei ē: adozam⁹ ad templū dei: ecclesia deozsum: ⁊ ecclesia surſum. Ecclesia deozsum in omibus fidelib⁹: ⁊ eccl'ia surſum ī omnib⁹ angelis. Sed descendit ad ecclesiā deozsum dñs angeloꝛ: ⁊ ei angeli in terra mīstrauerūt ministrāti nobis. Non eñ inquit veni ministrari sed ministrare. Quid nobis ministrauit: nisi qō hodiecę manducam⁹ ⁊ bibim⁹: Cū ḡ dñs angeloꝛ nobis mīstrarit: nō desperemus nos futuros ęquales angelis. Maioꝛ eñ angelis descendit ad hominē: ⁊ creatoꝛ angelorū suscepit hominē: dñs angeloꝛ moꝛtuus est ꝓ homie. Adozabo ergo ad templū sanctū tuū. Intelligo templū tuū nō mactū: sed qō tu fecisti tibi. Et cōfiteboꝛ nomi tuo: ¶ †In misericozdia tua ⁊ veritate tua. In duobus istis cōfitemur. Sicut eñ ⁊ in alio psalmo legiť: Uniuerſę vię dñi misericozdia ⁊ veritas: in duob⁹ istis cōfitemur ī tua misericozdia: ⁊ in tua veritate. Misericozdia peccatoꝛē respexisti: veritate ꝓmissionē reddidisti. In tua ḡ misecōia ⁊ veritate cōfiteboꝛ tibi. Has etiā ego ꝓ meis viřib⁹ reddo quas mihi donasti: faciens misericozdiā ⁊ veritatē: misericozdiā in subueniēdo: veritatē in iudicādo. Uis adiuuamur a deo: his ꝓmeremur deū. Merito ḡ misericozdia ⁊ veritas vniuerſę vię dñi. Non sunt alię vię quibus ad nos veniat: Nō sunt alię vię quib⁹ ad illū veniam⁹. Oñ magnificasti sup omne nomē sanctū tuū. Qualis ista gratulatio fratres: Magnificauit nomen suū sanctū sup abzaā. Credidit eñ abzaā deo: ⁊ deputatū est illi ad iusticiā. Cęterę oīs gentes idolis īmolabāt: ⁊ demonib⁹ seruiebāt. Natus est ex abzaā isaac: magnificat⁹ est sup illā domū deus. Inde iacob: magnificat⁹ est deus q̄ dicit: Ego sū deus abzaā: ⁊ deus isaac: ⁊ deus iacob. Inde duodecim filij israel: Inde popul⁹ israel liberat⁹ ab ęgypto: ductus ꝑ mare rubzū: exercitat⁹ in heremo: eiectis gentib⁹ in terrā ꝓmissiōis collocat⁹ est: Magnificatū est nomē dñi sup israel. Sed inde ⁊ virgo maria: inde dñs iesus chr'ist⁹ moꝛtuus est ꝓpter peccata nostra: resuꝛgēs ꝓpter iustificationē nostrā: implēs fideles spiritusancto: mittēs ꝓdicare ꝑ gentes: Agite pęnitentiā: appꝛopinquabit eñ regnū cęloꝛ: Et ecce magnificauit sup oñe nomē sanctū suū. ¶ In quacunctę die inuocauero te †cito exaudi me. Quare cito: Quz tu dixisti: Adhuc loquēte te dicā: Ecce assum. Quare cito: Quia iam nō peto fęlicitatem terrenā: didici sanctū desideriū de nouo testamēto. Nō peto terram: nō fęcunditatē carnalē: nō salutē tempozalē: nō inimicoꝛ subiectionē: non diuitias: nō honozes: Nihil hozū peto: ideo cito exaudi me: quia docuisti me quid petā. Ut quid peto: Dicam⁹ huic. Quid tale petis: Audiam⁹ nos ⁊ videamus: eructet petitionē suā: ⁊ videam⁹ quid petat: ⁊ discamus ꝑ eum petere: vt mereamur accipere. Veneras ad ecclesiā: nescio quid hodie petiturus. Quid putamus veneras petiturus: Veneras cū desiderio tuo: nescio quo: vtinam innocēti: Et si carnali: sed remoue iniquitatē: remoue carnalitatē: disce quid petas: quid hodie celebzes attende. Natalicū sanctę ⁊ beatę fęminę celebzas: ⁊ forte fęlicitatem terrenā desideras: Illa ꝓpter desiderū sanctū dimisit fęlicitatem quam habebat in terra: dimisit filios flentes ⁊ tanctę crudelem matrē dolentes: qz velut pdiderat humanā misericozdiā: quę ad diuinā festinabat cozonam. Nesciebat xo illa quid desideraret: quid calcaret: Immo xo nouerat psallere cozam angelis dei: eorūctę desiderare cōsoꝛtiū: amicitiā sanctā ⁊ purā vbi vlterius non mozereť: vbi iudicē nosset apud quem nō valere posset mendaciū. Quid ergo: In illa vita nulla sunt bona: Immo xo ibi sola sūt bona: nō malis mixta bona: securitates in quib⁹ gaudeas quātū vis: ⁊ nemo dicat tibi vñ doleas: tēpera te. Hic aūt ō bonis ſrenis gaudere molestū ē: ⁊ piculosū nimis: ne sic gaudeas vt hęreas: ⁊ gaudēdo male peas. Nā vnde deus miscet tribulatiōes gaudijs terrenis: nisi vt tribulationē sentiētes ⁊ amaritudinē: discam⁹ eternā desiderare dulcedinē: Quid ergo petit videam⁹: quo merito dixerit: cito exaudi me. Quid eñ petis vt cito exaudiaris: ¶ Multiplicabis †me. Multis modis multiplicatio intelligi potest. Est multiplicatio terrenę generatiōis ꝑm primā generatiōis naturę nostrę bñdictionē quā audiuim⁹: Creſcite ⁊ multiplicamini ⁊ implete terrā ⁊ dominamini ei. Sic eñ ille ne volebat multiplicari qui dicebat: Cito exaudi me: Et ista plane multiplicatio fructuosa est: ⁊ nō venit nisi de benedictione dñi. Jam quid dicā de alijs multiplicatiōbus: Multiplicat⁹ est ille auro: ille argento: ille pecozibus: ille familia: ille possessionibus: ille his omnib⁹. Multę sūt terrenę multiplicatiōes: fęlicioꝛ autē filiozū: cęcę hominib⁹ auaris etiā ipsa

pp

Hebr.15. Roma.4. Exod.3. Roma.4. Act.2. Matth.3. Ps.30. Al. †non habet Esa.58. Hebr.j. Al. †nō habet.

ſcūditas molesta est. Timēt enim ne paupes relin/
quant: qui multi nasci potuerūt. Quę sollicitudo plę
roſcę ad impietatē coegit vt obliuiſcerent̄ qō paren/
tes essent: omnicę hūanitatis affectu expoliati: expo
nerēt filios suos vt eos facerēt alienos: Proiȝceret q̄
peperit: colligeret q̄ nō peperit: illa cōtemneret: illa
diligeret: illa frustra mater carne: illa verioꝛ volūta/
te. Cū ergo sint multę multiplicatiōes ⁊ multa gene
ra multiplicationū: quā multiplicationē quęrit qui
dixit: Cito exaudi me: Ait em̄: Multiplicabis me.
Expectam⁹ audire ī quib⁹: Audi ergo: In anima
mea. Nō in carne mea: sed in aīa mea. Multiplica/
bis me in aīa mea. Est ne adhuc qō addat̄: ne fortę ⁊
multiplicatio in aīa nō cōtinuo fȝlicitatē significet:
Etenī curis ⁊ furȝs hoīes in aīa multiplicant̄: Mul
tiplicat⁹ videt in aīa: in q̄ etiā multiplicata fūt vitia.
Ille tm̄ modo auarus est: ille tm̄ mō supbus: ille tm̄
modo luxurioſus: iſte ⁊ auarus et supbus ⁊ luxurio/
ſus: Multiplicatus est in aīa sua: sed malo suo. Mul
tiplicatio iſta egestatis est: nō vbertatis. Ergo quid
tu qui dixiſti: Cito exaudi me: ⁊ te abſtuliſti ab omni
coꝛpoꝛe ⁊ ab omni terrena re: ab omī ꝛsiderio ſecu
lari: vt diceres deo: Multiplicabis me in aīa mea:
Adhuc explana quid ꝛsideres. Multiplicabis me
inquit in aīa mea Virtutē. Exp̄ssum votū: exp̄ssū
ꝛsiderīū: ab omni ꝓfusione circūcisum. Si diceret:
multiplicabis me terrena nescio q̄ cogitares: addi/
dit in aīa mea. Rursus: ne in aīa vitia cogitares: ad/
didit vrtutē. Nihil est qō ampli⁹ a deo ꝛsideres: si
vis bona ⁊ vera frōte dicere: Cito exaudi me. ¶ Cō
fiteant̄ tibi dn̄e omnes reges terrę. Ita fiet:
⁊ ita fit: ⁊ quotidie fit: Et oñdit nō frustra dictū: nisi
q̄ erat futurū. Cōfiteant̄ tibi dn̄e omnes reges ter/
rę. Sed ⁊ ipsi cū tibi cōfitent̄: cū laudant te: non ter/
rena ꝛsiderent a te. Quid em̄ reges terrę ꝛsidera/
turi fūt: Mōne iā habēt ipsi⁹ imperiū: Quicqd am/
plius ꝛsiderauerit hō in terra: vsq̄ ad imperiū est
ꝛsiderīū eius. Quid ampli⁹ potest: Altioꝛ sublimi/
tas necessaria ē: Sed foꝛtasse quāto altioꝛ: tanto pe/
riculosioꝛ est. Ideoq̄ reges quāto sunt ī maioꝛe fȝli
citate terrena: tanto magis humiliari deo ꝛbēt. Et
Al. †Quia. quid faciāt: †Quoniā audierūt omia verba
oris tui. O dn̄e: omnia verba oꝛis tui nescio ī qua
gente abscōdita erant: lex ⁊ ꝓphete omia verba oꝛis
tui: Sed ī gente iudęoꝛ sola: erāt oia verba oꝛis tui.
Quā gentē laudans aplūs ait: Quid ergo ampli⁹ est
Roma.3. iudęo: Aut quę vtilitas est circūcisiōis: Multū per
omnē modū. Primū quidē: q: credita sunt illis elo/
quia dei. Ibi erant verba dei. Sed da mihi illū Ge/
deon quēdā sanctū virum tpe iudicū: Videte quale
Judicū.6. signū petiuit a dn̄o: Ponā inquit vellus in area: cō/
pluat̄ vellus: area sicca sit. Et factū est: complutū est
Ibidem. vellus solū: area sicca erat. Petȝt iterū signū: area
tota cōpluta sit: et solū vellus siccū inueniat̄. Et hoc
factū est: cōpluta est area sicco vellere. Primo com/
plutū vellus sicca area: postea compluta area sicco
vellere. Quid vobis videt̄ area fratres: Mōne oꝛbis
terrarū: Quid vellus: Tanq̄ gens iudęa in medio
oꝛbe terraꝝ habens gratię sacramentū: nō in mani/
festatione: sed in nube secreti: tanq̄ in velamēto plu/
uiā in vellere. Venit temp⁹ quādo reuelarent̄ pluuia ī
area: manifestata est non operta. Factū est ergo qō
dictū est: Cōfiteant̄ tibi dn̄e oēs reges terrę: qm̄ au/
dierūt omnia verba oꝛis tui. Quid est ſirk qō abſcon
debas: Qz diu abscōdebas: Exp̄ssum ē vellus: exȝt
te pluuia. Solus chriſt⁹ suauitas pluuię: Ipsum
solū nō agnoſcis in ſcripturis: ꝓpter quem factę sunt
ſcripturę. At ȳo omnes reges terrę confiteant̄ tibi
dn̄e: qm̄ audierūt omnia verba oꝛis tui. ¶ Et can/
tent in vȝs dn̄i: quoniā magna est gloꝛia
domini. Cantent in vȝs dn̄i reges terrę. In quib⁹
vȝs dn̄i cantēt: De quib⁹ supꝛa dictū est: In miseꝛi/ Ps.24.
coꝛdia tua ⁊ veritate tua: qm̄ vniuersę vię dn̄i mise/
ricoꝛdia ⁊ veritas. Nō q̄ sint reges terrę supbi: ſ hu/
miles sint. Tūc cantēt ī vȝs dn̄i ſi hūiles sint: amēt
⁊ cantabūt. Nouim⁹ viatoꝛes: ⁊ cantatoꝛes: Cantāt
⁊ puenire festināt. Sunt cantica mala tanq̄ veteris
homīs: sed canticū nouū ptinet ad hominē nouum.
Ambulēt q̄ ⁊ reges terrę in vȝs tuis: ambulēt ⁊ can/
tent in vȝs tuis. Quid cantent: Qm̄ magna est glo/
ria dn̄i: nō regū. Vide quomō reges voluit cantare ī R
vȝs hūiliter poꝛtantes dn̄m: nō se extollētes aduer/
sus dn̄m. Nam ſi se extulerint: quid sequit: ¶ Qm̄
excelsus dn̄s ⁊ hūilia respicit. Volūt q̄ reges
respici: Hūiles sint. Quid ſi se extulerint in supbiā:
Latere ipsi⁹ oculos possunt: Ne fortę qz audiſti hu/
milia respicit: superbus velis esse, ⁊ dicas in aīa tua:
Humiles respicit deus: me non respicit: faciā qō vo/
lo. Quis em̄ me videt: Voiem latet: de⁹ nō vult me
videre qz hūilis nō sū: ille aūt hūilia respicit: qō vo/
lo facio opoꝛtune. O impoꝛtune: nunq̄d ꝝ diceres ſi
scires quid amare ꝛberes: Ecce ſi nollet te videre
deus: hocip̄m non times qz te nō vult videre: Si sa/
lutes aliquē maioꝛē patronū tuū: et intentus ī aliud
nō te videat: quō tibi aīa dolet: Si autē de⁹ te nō vi/
deat: securū te putas: Nō te videt saluatoꝛ: ⁊ videt
depdatoꝛ ⁊ dānatoꝛ: Et tū ⁊ ipse te de⁹ videt. Nō te
putes nō videri: imo roga vt merearis videre a q̄ vi/ Ps.33.
deris. Dictū est em̄: Oculi dn̄i sup iustos. Quia non
sup iniustos: faciant q̄ qō volūt iniusti: oculi domini
super iustos. Sequat̄ adhuc: Et aures eius in p̄ces
eoꝝ. Iniusti aūt qui securos se putabant: qz nō sunt
oculi dn̄i sup eos: nō timēt: qz nō sunt aures eius ad
p̄ces eoꝛū. Mōne melius ⁊ oculi eius sup nos: ⁊ au/
res eius ad p̄ces nostras: Sed cum facis ea sup quę
vis esse oculos dn̄i: tūc mereris p̄cibus tuis ⁊ aures
dn̄i: ⁊ tamē male faciēdo a te nō auertis oculos dn̄i. Ibidem
Quid em̄ ibi sequit: Vultus aūt dn̄i sup facientes
malū. Sed ad quid: Vt perdat de terra memoriā eo
rum. Vides te videri: vides te latere nō posse: Cum
ergo quicqd feceris videat̄: quare hoc non facis vt
placere merearis: Ergo ⁊ hic quid: Qm̄ magna est
gloria dominī: qm̄ excelsus dn̄s et humilia respicit. Q
Excelsa aūt quasi nō respicit. Humilia em̄ respicit, Al. †Et alia.
†Excelsa Quid: A longe cognoscit. Quid
sibi q̄ p̄stat supbus: nisi vt a longe videat̄: nō vt non
videat: Nec putes te ideo securū esse ꝛbere: q: mi/
nus te bñ videt: qz a longe te videat. Tu em̄ qō alō/
ge vides nō bene vides: Deus etsi alonge te videt:
pfecte te videt: ⁊ tecū nō est. Hoc agis nō vt minus
pfecte videaris: sed vt nō sis cum illo a quo videris.
At ȳo hūilis quid sibi p̄stat: Prope ē dn̄s his qui Ps.33.
obtriuerūt coꝛ. Erigat se q̄ supbus quantū voluerit:
certe in alto habitat de⁹: in cęlo est de⁹. Vis tibi ꝓin
quet: Humilia te. Nā tanto a te erit altioꝛ: quāto tu P
elatioꝛ. Excelsa aūt alonge cognoscit. ¶ Si ambu/

lauero in medio tribulationis viuificabis me. Verū est: In quacūq; tribulatiõe fuerī: cõfitere: inuoca: liberat te: viuificat te. Sed tamē aliquid hic debemus melī intelligere: quo iam familiarius inhæream? dco: dicamusq; ei: Cito exaudi me dñe. Dixerat em: Excelsa alonge cognoscit: t excelsa superba nõ nouit. nõ nouit tribulationē. Nõ nouit inq; tribulationē: de qua dicit alio loco: Tribulationē t dolorem inuenī: t nomē dñi inuocaui. Quid em magnū si tribulatio te inueniat: Si aliquid pateris: tu inuenis tribulationē. Et quis est inquis q̄ inueniat tribulationē: Aut qs illā vel querat: In medio tribulationes es et nescis. Vita ista parua tribulatio est: Si nõ est tribulatio: nõ est pegrinatio. Si autē pegrinatio est: aut parū patriā diligis: aut sine dubio tribularis. Quis em nõ tribulet nõ se esse cum eo qõ desideret: Sed vnde tibi nõ videt ista tribulatio: Quia non amas. Ama alterā vitā: t videbis quia ista vita tribulatio est: quacūq; psperitate fulgeat: quibuslibet delicijs abundet atq; circūfloreat: Q̃n nondū est illud gaudiū sine vlla temptatione certissimū qõ nobis in fine seruat de: sine dubio tribulatio est. Ergo intelligam? t huius tribulationē fratres: Si ambulauero in medio tribulationis: viuificabis me. Non sic ait tanq; diceret: Si forte euenerit mihi tribulatio aliqua: liberas inde me. Sed quõ: Si ambulauero in medio tribulatiõis viuificabis me: id est aliter nõ viuificabis me: nisi in medio tribulationis ambulauero. Vę ridentibus: beati lugentes. Si ambulauero in medio tribulationis viuificabis me. †Supra inimicoꝝ meoꝝ extendisti manū tuā: t saluū me fecit dextera tua. Sequant inimici: quid possunt facere inimici: Pecuniā tollere: expoliare: pscribere: in exiliū mittere: doloribus tormentisq; cruciare: ad postremū si pmissi fuerint t occidere. Nūquid et ampli? Tu aūt dñe sup irā inimicoꝝ extendisti manū tuā. Sup id qõ mihi possunt facere inimici tu extēdisti manū tuā. Nõ em inimici possūt me separe a te. Tu autē amplius vindicas: q̄ adhuc differs me. Sup irā inimicoꝝ meoꝝ extendisti manū tuā. Sequat quātum pōt inimicus: nõ me sepat a deo. Tu autē dñe adhuc me nõ recipis: adhuc me in pegrinatione cõteris: adhuc gaudium dulcedinēq; tuā nõ ꝓbes: Nõdū inebriasti me ab vbertate dom? tuę: t torrēte voluptatis tuę nõdum potasti. Apud te em est fons vitę: et in lumīe tuo videbimus lumē. Sed ecce dedi ꝑmitias spiritus: t credidi in te: t seruio mente legi dei: tamē in nobisipsis adhuc ingemiscim?: adoptionē expectātes redemptionē corporis nr̄i. Hāc aūt vitā nobis peccātibus debit de?: vbi etiā necesse est vt conterat adā in sudore t labore vultus sui: cum terra ei tribulos t spinas parit. Nūquid aliquis inimic? plus potuit ꝓcurare: Sup irā inimicoꝝ meoꝝ extendisti manū tuā: sed tū nõ ad desperationē. Sequit em: Et saluum me fecit dextera tua. Potest t sic intelligi: sup irā inimicoꝝ meoꝝ extendisti manū tuū: Irascebant inimici: vindicasti me de inimicis. Peccator videbit t irascet: dentib? suis frēdet t tabescet. Vbi sūt qui dicebāt: Pereat nomē christianoꝝ de terra: Certe aut moriunt: aut cõuertunt. Ergo sup iram inimicorū extendisti manū tuā: Q̃d diu dicet qõ scriptū est: Inimici mei dixerūt mala mihi: q̄n morietur t pibit nomē eius: q̄n delebit nomē christianoꝝ de terra: Cum dicūt ista: partim crediderunt: partim perierūt: pauci timidi remāserunt. Quāta ira inimicoꝝ sequiebat q̄n sanguis martyrum fundebat: Quō se putabant nomē christianū delere de terra: Sup iram inimicoꝝ meoꝝ extēdisti manū tuā: t saluū me fecit dextera tua. Ecce illi qui martyres ꝑsequebant: memorias martyrū inquirunt: aut vbi adorāt: aut vbi se inebriāt: grūt tū. Sup irā inimicoꝝ meoꝝ extēdisti manū tuā: t saluū me fecit dextera tua. Scōm desideriū saluū me fac dextera tua. Est quędā salus in dextera tua: nā est altera salus in sinistra. Salus tpalis t carnalis in sinistra est: salus eterna cū angelis in dextera est. Ideo iā in ipsa īmortalitate posit? christ?: dō sedere ad dexterā dei. Non em deus habet in seipso dexterā aut sinistrā: sed dextera dei dicit felicitas illa: quę q̄n oculis ostendi nõ pōt: tale nomē accepit. Hac dextera tua saluū me fecisti: nõ fm salutē tēporalē. Nā Crispina occisa est: Sed nūquid deseruit illā deus: Non illā fecit saluā in sinistra: sed fecit in dextera. Machabęi quāta torměta ppessi sunt: Tres autem pueri in medijs ignibus deambulādo laudauerūt deū. Illoꝝ salus i dextera: istoꝝ etiā in sinistra. Aliq̄n ergo nõ saluat in sinistra sanctos suos: sed semp saluat i dextera. Impios autē plerūq; saluat in sinistra: nõ saluat in dextera. Nam illi qui ꝑsequebant Crispinā: sani erant in corpore. Illa occisa est: illi viuūt. Illoꝝ salus in sinistra est: illi? in dextera. Et saluū me fecit dextera tua.

¶ †Dñe retribues ꝓ me. Ego nõ retribuo: retribues ꝓ me. Sequant inimici quātū libet: tu retribues qõ ego nõ possum. Dñe retribues ꝓ me. In ipso capite nostro attēdite. Reliquit em nobis exemplū vt sequamur vestigia eius qui peccatū nõ fecit: nec inuētus est dolus in ore eius: qui cū malediceret nõ maledicebat dicēs: Dñe retribues ꝓ me. Cū iudicaret nõ cõminabat: sed cõmendabat se ille iniuste iudicanti. Quid est: dñe retribues ꝓ me: Ego inquit nõ quero gloriā meā: est q̄ querat t iudicet. Nõ vosmetipsos vindicātes charissimi ap̄li dicit: sed date locū irę. Scriptū est em: Mihi vindictā t ego retribuam dicit domin?. Dñe retribues ꝓ me. Est hic alius intellect? nõ negligēdus: t forte magis eligendus. Dñe iesu christe retribues ꝓ me. Ego em si redidā: rapui: Tu qõ nõ rapuisti soluisti. Dñe retribues ꝓ me. Vide illū retribuentē ꝓ nobis. Venerunt qui tributū exigerēt: Exigebāt tributū didrachmas: id est duas drachmas in vno homīe. Ventū est ad dominū vt solueret tributū: īmo nõ ad ipsū sed ad discipulos: t dictū est ad illos: Magister vester nõ soluit tributū. Illi retulerūt ad dñm. Et ille: Reges terrę a q̄b? exigūt tributū: a filijs suis: an ab alienis: Rnderūt: Ab alienis. Ergo inq̄t liberi sunt filij. Sed tū ne scādalizem? eos: ait petro: Vade mitte hamū i mare: t q̄ ꝑm? piscē ascēderit: aperi os ei? t inuenies stater: id est duas drachmas. Stater pōderis gen? est habēs q̄ttuor drachmas. Inuenies ibi: da illis ꝓ me t te. Dñe: retribues ꝓ me. Merito habem? primū piscem hamo captū: hamo cõprehensum. Primū surgentē de mari: primogenitū a mortuis. In eius ore inuenimus duas didrachmas: id est quattuor drachmas: In eius ore inuenimus quattuor euāgelia. Istis quattuor drachmis ab exactiõe hui? sęculi liberamur: Per quattuor euāgelia debitores nõ re-

Marci.16.

2.Mach.7.

Daniel.3.

Al. †Dominus retribuet.

j.Pet.2.

Ibidem.

Joh.8.

Roma.12.

Deut.32.

Ps.68.

Matth.17.

Ibidem.

manebimus. Ibi enim peccata nostra omnia soluũ/
tur. Retribuit ergo pro nobis: Gratias misericordię
ipsius. Nihil debebat: ꝓ se nõ reddidit: sed ꝓ nobis
Job.j4. reddidit. Ecce inquit veniet ꝑnceps mũdi huius: & ī
me nihil inueniet. Quid est: in me nihil ueniet: Nul
lũ peccatũ in me inueniet: quare occidat me: non ha/
Ibidem. bet. Sed vt sciant omnes ait quia voluntatẽ patris
mei facio: surgite eam⁹ hinc. Quid est: surgite eam⁹
hinc: Id est nõ ex necessitate: sed voluntate patior:
reddens qõ non debeo. Dñe retribues ꝓ me. Do/
Al. tin seculũ. mine misericordia tua †in eternũ. Quid desi/
Dicre.j7. derẽ: Mõ diem hominũ. Non laborauī subsequẽs
te domine: & diem hominũ nõ cõcupiui tu scis. Ecce
martyr sancta Crispina si desideraret diem hominũ
negaret christũ. Plus hic viueret: sed in eternũ non
viueret. Maluit ī eternũ viuere: q̃ paulo ampli⁹ tẽ/
poraliter viuere. Deniq; domine misericordia tua ī
eternũ: nõ ad temp⁹ volo liberari. Misericordia tua
ī eternũ: q̃ martyres liberasti: Et sic cito de hac vita
Al. †Et. abstuliste. Dñe misericordia tua in eternũ. †Opera
manuũ tuarũ ne despicias. Mõ dico: Domi/
ne ne despicias opera manuũ mearũ: nõ me iacto de
Ps̃.76. opibus meis. Exquisiui dominũ manib⁹ meis nocte
corã eo: & non sum deceptus: sed tamẽ non cõmendo
opera manuũ mearũ. Timeo ne cũ inspexeris: inue/
nias plura peccata q̃ merita. Hoc solum rogo: hoc
dico: hoc impetrare desidero: Opera manuũ tuarũ
ne despicias. Opus tuũ in me vide: non meũ. Nam
meũ si videris damnas: tuũ si videris coronas: quia
et quęcũq; sunt opera bona opera mea: abs te mihi
sunt: & ideo tua magis q̃ mea sunt. Audio quippe ab
Eph.2. apostolo tuo: Gratia salui facti estis ꝓ fidem: et hoc
nõ ex vobis: sed dei donũ est: nõ ex opibus: ne forte
quis extollat. Ipsius em̃ sumus figmentũ creati in
christo iesu in opibus bonis. Ergo siue in eo qõ ho/
mines sumus: siue in eo qõ ex nostra impietate mu/
tari & iustificati sumus: domine opera manuũ tuarũ
ne despicias.

Explicit Tractatus de ps̃.CXXXVII.
Incipit Tractatus de ps̃.CXXXVIII.

Prefatio.

A Psalmũ nobis breuem paraueramus: quez
mãdaueramus cantari a lectore: sed ad ho/
rã quãtum videt̃ pturbatus: alterũ ꝓ altero
legit. Maluimus nos in errore lectoris sequi volun/
tatẽ dei: q̃ nostrã in nostro ꝓposito. Si ergo vos in
eius ꝓlixitate aliquãdiu tenuerim⁹: nobis nõ impu/
tetis: sed credatis deum nos nõ infructuose laborare
voluisse. Neq; em̃ frustra in ꝑmo peccato nostro pę/
Gen.3. nam accepimus: vt in sudore vultus nostri panẽ mã
ducemus. Tm̃ si panis est attendite. Panis autẽ est
Job.6. si christus est. Ego sum inquit panis viuus q̃ de celo
descẽdi. Quẽ manifestatũ nobis habem⁹ ī euãgelio:
2.Cor.3. ipsum queram⁹ & in ꝓphetis. Huc ibi nõ vident sup
quoz coz adhuc velamẽ positum est: Unde audiuit
charitas vestra hesterno die. Nobis autẽ: qz sacrifi/
Matth.27. ciũ vespertinũ crucis domini cõscidit velũ: vt pate/
ant iam templi secreta: q̃diu nobis christus p̃dicat:
Gen.3. etsi cum labore & sudore mãducandus est panis. Lo/
B quit autem dominus noster iesus christus in ꝓphetis
aliquãdo ex ꝑsona capitis nostri: qui est ipe christus
Marci.j6. saluator sedẽs ad dexterã patris: qui etiã ꝓpter nos
Luce.2.et.23. natus de virgine: et sub pontio pilato qualia nostis
passus est: fuso innocente sanguine quod est precium
nostrũ: redemit nocentes a captiuitate in qua tene
bamur a diabolo: donando nobis delicta: & ipso pre/ Col.2.
cio nostro sanguine suo delens chirographũ quo re/
bitores tenebamur. Ipse est rector et sponsus et re/
demptor ecclesię caput nostrũ: Et vtiq; si caput est:
habet corpus. Corpus aũt eius sancta ecclesia: quę
etiã cõiunx eius: cui dicit apostolus: Vos autẽ estis j.Cor.j2.
corpus christi & membra. Totus itaq; christ⁹ caput
& corpus: tanq̃ integer vir: quia & fęmina de viro fa/
cta est: & ad virũ ptinet: Et dictũ est de ꝑmo cõiugio: Gen.2.
Erunt duo in carne vna. Hoc aũt ad mysteriũ inter/ Eph.5.
ꝓtat apostol⁹ non frustra esse dictũ de illis duobus
hominib⁹: nisi qz in eis iam figurabat christus & ec/
clesia. Nam hoc sic exponit apostol⁹: Erunt duo in
carne inquit vna: Sacramentũ hoc magnũ est: Ego Roma.5.
autẽ dico: in christo & ecclesia. Dicit etiã ipsum adã
formã futuri: qui est inqt forma futuri. Si ergo adã Gen.2.
forma futuri: quo de latere dormientis eua facta est:
sic ex latere domini dormientis: id est in passione mo/ Joh.j9.
rientis & in cruce pcussi de lancea manauerũt sacra/
menta quibus formaret ecclesia. Nam de futura ea/ Ps̃.3.
dem passione sua sic dicit ī alio psalmo: Ego dormi/
ui & somnũ cepi & exurrexi: quia dominus⁹ suscepit me.
Ergo dormitio intelligit passio. Eua de latere dor/
mientis: ecclesia de latere patientis. Loquit ergo do/
minus noster iesus christus in ꝓphetis: aliqñ ex voce
sua: aliqñ ex voce nostra: quia vnũ se facit nobiscũ: Gen.2.
sicut dictũ est: Erunt duo in carne vna. Unde dicit &
ipse dns in euangelio cũ de cõiugio loqueret: Igit Matth.j9.
iam nõ sunt duo: sed vna caro. Una caro: quia de no/
stra mortalitate carnẽ suscepit. Nõ autẽ vna diuini/
tas: qz ille creator: nos creatura. Quicquid igit do/
minus loquit ex ꝑsona suscepte carnis: & ad illud ca/
put ptinet qõ iam ascendit in celũ: & ad ista membra
quę adhuc in terrena pegrinatiõe laborãt: Pro qui/
bus laborãtib⁹ mẽbris cum ea Saulus insequerẽt: Act.9.
clamauit de celo: Saule saule quid me persequeris: C
Audiamus q̃ loquẽtem dominũ nostrũ iesum chri/
stum in ꝓphetia. Cantati em̃ sunt ipsi psalmi longe Luce.2.
anteq̃ dns de maria virgine nasceret: nõ anteq̃ do/
minus esset. Semp em̃ creator omniũ: aliqñ autẽ et
natus ex creatura. Diuinitatẽ em̃ illam credamus: &
quãtũ possum⁹ intelligamus equalẽ patri: Sed illa
diuinitas patri equalis: facta est pticeps mortalita/
tis nostre: nõ de suo sed de nfo: vt & nos efficeremur
pticipes diuinitatis eius: nõ de nostro sed de ipsi⁹.

Expositio psalmi.

D Omine ꝓbasti me & cognouisti me.
Dicat hoc ipse dominus⁹ iesus christus: dicat
& domino patri. Nõ em̃ dns eius pater et⁹:
nisi qz dignat⁹ est nasci ꝑm carnẽ. Pater est dei: do/
min⁹ homis. Uis nosse cui pater est: Equali sibi fi/ Phil.2.
lio. Apostolus dicit: Qui cũ in forma dei esset: nõ ra
pinã arbitrat⁹ est esse se equalẽ deo. Huic formę pat
est de⁹: equali sibi formę: vnigenito filio nato de ip/
sius substantia sua. Propter nos aũt vt reficeremur & efficc/
remur pticipes diuinitatis eius repati ad vitã eter/
nã: qz ipse vt dixi factus est pticeps mortalitatis no/
stre: Quid de illo ait apostolus ibi vbi dixerat: Qui cũ ī Ibidem.
forma dei esset: nõ rapinã arbitratus ẽ esse se equalẽ
deo: Sed semetipm inqt exinaniuit: formã serui ac/
cipiẽs: in similitudine hoim fact⁹: et habitu inuẽtus

vtbō. Erat aūt in forma dei ęqualis patri: ꝛ accępit formā serui qua minor ē patre. Unde vtrūqꝫ dicit in euāgelio: ꝛ ego ꝛ pater vnū sum⁹: ꝛ qñ pater maior me est. Ego ꝛ pater vnum sumus ſm formā dei: pater maior me est ſm formā serui. Ergo quia et pater et domin⁹ est: pat formę dei: dñs formę serui. Dicat ergo ipse nec miremur: nec scandalizemur: qꝛ filius dei vnic⁹ dicit: Dñe ꝓbasti me et cognouisti me. Probasti: ꝛ cognouisti: Nō qꝛ nō nouerat: sed quia aliis notum fecerat. Probasti me inquit ꝛ cognouisti me: Tu cognouisti sessionem meā ꝛ resurrectionem meā. Quid hic sessio: Quid hic resurrectio: Qui sedet humiliat se. Sedit ergo domin⁹ in passione: surrexit in resurrectiōe. Tu inquit hoc cognouisti: id est tu voluisti: tu approbasti: ſm voluntatē tuā factū est. Sī aūt volueris accipe vocē capitis ex ꝓsona corporis: dicamus ꝛ nos: Tu cognouisti sessionē meā ꝛ resurrectionē meā. Sedet em̄ homo quando humiliat se in pęnitētia: surgit aūt remissis peccatis: quādo erigit in spem vitę ęternę. Propterea ꝛ in alio psalmo dicit: Surgite posteaqꝫ sedistis qui manducatis panē dolorꝭ. Panem dolorꝭ pęnitentes mānducant q̄ cantant in alio psalmo et dicūt: Factę sunt mihi lachrymę meę panes die ac nocte. Quid ē em̄ surgite posteaqꝫ sedistis: Nolite exaltari: nisi prius humiliati fueritis. Vulti enim volūt surgere anteqꝫ sederint: volūt se iustos videri: anteqꝫ pctōres se esse confessi sunt. Ergo si ex ꝓsona capitis nostri accipis: sic intellige: Tu cognouisti sessionem meā ꝛ resurrectionē meā: passionē meā: ꝛ resurrectionē meam. Sī ex ꝓsona corporis: Tu cognouisti sessionē meā ꝛ resurrectionē meā: corā oculis tuis et peccata cōfessus sum: et tua gratia iustificatus sum. ¶ Intellexisti cogitationes meas †de longinquo. Quid ē de longinquo: Cum adhuc in pegrinatione sum: anteqꝫ ad illam patriā veniā: tu cognouisti cogitationē meā. Attende illū filiū minorē: qꝛ ipse etiā factus est corpus christi: ecclesia de gentib⁹ venięs. Jerat q̄ppe in longinquō filius minor. Duos em̄ filios habebat quidā paterfamilias: Fili⁹ maior nō longe ierat: sed in agro opabat: ꝛ significat sanctos in lege facientes opa ꝛ p̄cepta legis. Genus aūt humanū qđ defluxerat i idolorꝫ culturā: in longinquo fuerat pegrinatū. Quid tā longe ab eo qui fecit te: qꝫ figmentū qđ tibi ipse eē fecisti: Profectus est ergo fili⁹ minor in regionē longinquā: portās secū substantiā suā: ꝛ sicut nouimus in euāgelio dissipauit eam viuēs ꝓdige cum meretricib⁹: ꝛ famē pass⁹ applicuit se cuidā p̄ncipi regionis illi⁹: Et ille eū porcis pascēdis p̄posuit: de qꝫ siliquis ꝛ reliquijs cupiebat saturari: nec poterat. Et post laborē ꝛ triturā: ꝛ tribulationē ꝛ egestatē: venit illi i mentē ꝛ pater: ꝛ voluit redire: ꝛ sic ait: Surgā: ꝛ ibo ad patrez meū. Surgā dixit: sederat em̄. Eius ḡ vocē hic agnosce dicētis: Tu cognouisti sessionē meā ꝛ resurrectionē meā. Sedi in egestate: surrexi in cōsiderio panis tui: Intellexisti cogitatiōes meas de longinquo: Lōge em̄ erā ꝓfect⁹: Sed vbi nō est quē deseruerā: Intellexisti cogitatiōes meas de lōginquo. Propterea sic dicit dñs in euāgelio: Quia occurrit illi pater venienti. Vere: qꝛ intellexerat cogitatiōes eius de longinquo. Semitā meā ꝛ †limitē meū inuestigasti. Semitā inquit meā: quā nisi malā: quā ille ambulauerat vt patrē deseruiret: q̄si occult⁹ esse posſit ab oculis vindicātis. Aut vbi ī illa egestate contereret: aut porcos pascere poneret: nisi pater vellet flagellare lōginquū vt recipet ꝓpinquū: Ergo tanqꝫ deprehensus fugitiu⁹/sequēte se vindicta legitima dei/vindicātis in affectiōes nostras quacūqꝫ ierimus: ꝛ quocūqꝫ ꝓgressi fuerim⁹ agnoscimur. Tanqꝫ ergo deprehensus fugitiu⁹ loquit: Semitā meā ꝛ limitē meū inuestigasti. Quid est: semitā meā: Qua ꝓfectus sū. Quid est: limitē meū: Quousqꝫ pueni. Semitā meā ꝛ limitē meū inuestigasti. Limes meus ille longinqu⁹/nō fuit longe ab oculis tuis: Vultū ierā ꝛ tu ibi eras. Semitā meā ꝛ limitē meū inuestigasti: ¶ Et oēs vias meas ꝓuidisti. Nō dixit vidisti: s ꝓuidisti. Anteqꝫ eas irē: anteqꝫ eas ambularē ꝓuidisti eas: Et pmisisti me ī labore ire vias meas: vt si nollem laborare: redirē ad vias tuas. †Qm̄ nō est dolus in lingua mea. Quare hoc dixit: Quia ecce fateor tibi: ambulaui semitā meā: fact⁹ sum longinquus a te: Discessi a te cū quo mihi bñ erat: ꝛ bono meo male mihi fuit sine te. Nā si bñ mihi esset sine te: nollē forsitan redire ad te. Ergo iste cōfitēs peccata sua dicēs corp⁹ christi iustificatū: nō in se: sed in illi⁹ gratia: dixit: nō est dolus in lingua mea. ¶ Ecce tu dñe cognouisti oīa nouissima ꝛ antiqua. Cognouisti nouissima mea qñ porcos paui: Cognouisti antiq̄ mea qñ a te partē substātię meę expetiui. Antiqua: fuerunt mihi exordia malorū nouissimorꝫ. Antiquū pctm̄ qñ lapsi sum⁹: Nouissima pęna: qñ in istā mortalitatē laboriosaz piculosamqꝫ puenim⁹: Atqꝫ vtinā nobis ista sint nouissima. Erit ista nouissima si iam redire voluerim⁹. Est em̄ alia quibusdaz impijs nouissima: quib⁹ dicet: Ite in ignē ęternū q̄ ꝓparatus est diabolo ꝛ angelis eius. Nos autē fratres hucusqꝫ deseruim⁹ deū: Usqꝫ ad hui⁹ vitę mortalitatē sufficiat labor noster. Recordemur panē patris nostri: recolam⁹ beatitudinē domus patris nři. Nō nos delectent siliquę porcorꝫ: doctrinę demoniorū. Ecce tu dñe cognouisti oīa nouissima ꝛ antiqua mea. Nouissima quo pueni: antiqua vbi te offendi. Tu †finxisti me ꝛ posuisti sup me manū tuā. Finxisti me. Ubi: In ista mortalitate iam ad labores: ad quos oēs nati sumus. Nō em̄ quisqꝫ nascit: nisi quem deus finxerit in vtero matris sue: Aut vlla creatura ē cui⁹ nō est ille plasmator. Sed finxisti me ī isto labore: ꝛ posuisti sup me manū tuā: vindicē manū grauantē supbū. Ita em̄ salubriter deiecit elatū: vt erigat hūilē. Tu finxisti me ꝛ posuisti sup me manū tuā. †Mirificata est sciēta tua ex me: †inualuit: nō potero ad †illā. Aliquid qđ obscurū quidē est: sed nō cū parua dulcedine intelligit: aduertētes audite. Moyses sanct⁹ dei erat famul⁹ cū q̄ loqbat de⁹ p nubē: qꝛ tpalit loquēs vtiqꝫ p assumptā creaturā loquebat seruo suo: id est nō p substātiā suā sed p assumptā aliquā corpalē creaturā p quā voces ille fierēt: et hūanis atqꝫ mortalib⁹ auribꝫ psonarēt. Sic em̄ loqbat tūc de⁹: non quō loquit in suba sua. Quō em̄ loquit ī suba sua: Locutio dei: verbū dei ē: Verbū dei xp̄s ē. Verbū illud nō sonat ꝛ trāsit: s sp incōmutabiliť manet verbū: p qđ facta sunt oīa. Cui xpo dō: Ipa est em̄ ꝛ sapiētia dei: Mutabis ea ꝛ mutabunť: tu aūt idē ipe es. Et alio loco de sapiētia cū scriptura diceret: In seipsa manens ait innouat oīa. Illa ḡ sapiētia stās si dici debeat: vel stās: dicit aūt

Luce.15.

Act.†Quia. †sermo.

Luce.15.

Matth.25.

Luce.15.

Act.†formasti.

Act.†Mirabilis facta est. †ꝓfiemata ē ꝛ. †eam.

Exo.33.

2.de trini.16.

Joh.1.

Pſ.103.

Sap.7.

ꝓpter incōmutabilitatē nō ꝓpter imobilitatē: ⁊ eodē mō se semp habēs: nullo loco: nullo tpe variata: nusq̄ aliter q̄ hic aut ibi: nunq̄ aliter q̄ nūc aut antea: ipsa est locutio dei. Locutio ꝝo illa q̄ fiebat ad moysen: ad hoiem fiebat p syllabas ptranseūtes sonos. Non autē fierēt ista: nisi dñs assumeret talē creaturā p quā hmōi sermonē ⁊ voces emitteret. Moyses sanctus nouerat istā locutionē dei assumptis q̄busdā corporeis creaturis fieri: ⁊ sic desiderauit ⁊ cōcupiuit videre ipsaz speciē dei: ⁊ loquēti secū deo dixit: Si inueni gratiā ante te: ostende mihi temetipm. Cū h̄ vehemēter cōcupisceret: ⁊ hoc quadā si dicendū est amica familiaritate: qz ipe dignat̄ ē: extorq̄re vellet deo vt videret eius maiestatē ⁊ faciē: quō dici pōt facies dei: ait illi: Non potes videre faciē meā: Hemo em̄ vidit faciē meā: ⁊ vixit: Sed ponā te in specula petre: ⁊ trāsibo: ⁊ ponā sup te manū meā: cū aūt trāsiero: posteriora mea videbis. Et ex his verbis natum est alterū ænigma: id est obscura quedā figura rerū. Cū trāsiero: posteriora mea videbis dicit deus: q̄si ex alia pte habeat faciē: ex alia dorsum. Absit a nobis tale aliq̄d de illa maiestate sentire. Nā q̄ hoc sentit de deo: q̄d ei ꝓdest qō templa dei clausa sūt: Idolū i corde suo fabricat. Sunt g̃ in illis verbis magna mysteria. Loquebat dñs: vt dixi per creaturā: quō vellet famulo suo: Intellecta ē illic psona ipsi⁹ dñi: ⁊ saluatoris nr̄i iesu christi. Qui quidē fm formā dei q̄ equalis ē patri: siūiter oculis hūanis inuisibilis est sicut ⁊ pat̄. Si em̄ sapiētia hūana videri oculis nō pōt: virt⁹ ⁊ sapientia dei videri oculis carneis pōt: Sed qz erat dñs oportuno tpe carnem suscepturus: vt oculis etiā carneis ꝓpter salubritatē curādę virt⁹ mētis appareret: qñ ita apparere opus esset. Hoc p̄dicens moysi figurate: ait: Faciē meā videre nō potes: posteriora mea videbis: sed cū trāsiero: Ut aūt nō videas faciē meā: manus mea erit sup te. Transire q̄d fuit dño: nisi qō euāgelista dicit: Cū aūt venisset hora vt trāsiret iesus de hoc mūdo ad patrē: Nā ipm transitū significat pascha. Qō em̄ hebraico verbo dicit pascha: latine transit⁹ interp̄tat. Quid est: faciē meā nō videbis: sed posteriora mea videbis: Cuius psonā gerebat ille moyses: qñ ei dictū est: Faciē meā non videbis: sed posteriora mea videbis: ⁊ hoc cū trāsiero: vt aūt nō videas faciē meā ponā sup te manū meā: Faciē suā dixit: p̄ma sua: ⁊ quodāmodo posteriora sua: trāsitū de hoc mūdo passiōis suę. Apparuit iudeis: nō eū cognouerūt. Eorū psonā gerebat moyses qñ ei dicebat: Faciē meā nō potes videre. Cū autē nō viderūt deū in carne positū: Quia grauata erat sup eos man⁹ dñi. De illis em̄ dixerat Esaias: Incrassa coꝛ ppli hui⁹: ⁊ oculos eoꝛ graua. Et eorū vox est in alio psalmo: Cū grauata est sup me man⁹ tua. Ut g̃ nō cognosceret tunc diuinitatē christi: grauati sunt: Si em̄ cognouissent: nunq̄ dñm glorię crucifixissēt: Nō crucifixo aūt dño: sanguis illi⁹ nō redimeret orbē terraꝝ. Quid egit de⁹ nisi qō ait ap̄lus: altitudinē diuitiaꝝ sapiētię ⁊ sciētię dei: vbi exclamat: O altitudo diuitiaꝝ sapiētię ⁊ sciētię dei: q̄ incōpꝛehēsibilia sunt iudicia eius: et inuestigabiles vię ei⁹: Quis em̄ cognouit sensum dñi: aut q̄s cōsiliari⁹ eius fuit: aut q̄s ꝓꝛ dedit illi ⁊ retribuet ei: Qm̄ ex ipo ⁊ p ipm ⁊ in ipso sunt oīa: ipsi gloria in secula seculoꝝ. Ap̄lus h̄ dicit: qz supius dixerat: Cęcitas ex pte isr̄l facta est: vt plenitudo gentiū intraret: ⁊ sic oīs israel saluꝰ fieret. Excęcati sunt g̃ ex pte iudęi merito supbię suę: qz se iustos dicebant: ⁊ excęcati crucifixerūt dñm. Porro cū resurrexit dñs: apparuit discipulis suis: Impleto aūt die pentecostes misit eis spm̃ sanctū: Repleti spūsancto cęperunt oīm linguis loqui q̄ in vna nati erāt: ⁊ vnā solam didicerāt. Expauerūt ⁊ exhoꝛruerūt tātū miraculū milia eorū q̄ crucifixerāt dñm: cōpuncti coꝛde de tanto miraculo: quęsierūt cōsiliū ab ap̄lis q̄d facerēt posteaq̄ eis ꝑdicatus est christ⁹ mirātib⁹ vñ idioteę homies linguis omnib⁹ loquerent. Per petrū igit ap̄lm annūciato eis christo quē tanq̄ mortalē hominē irriserāt: cui ꝓterea insultabant qz de cruce nō descēdebat: cū vtiq̄ maius multo fuerit qō fecit de sepulchꝛo resurgere: q̄ de cruce descēdere: annūciato g̃ christo sibi dixerūt: Quid faciem⁹: Illi q̄ secuti sunt in dñm quē videbāt: iam p̄filiū petūt salutis: ⁊ dictū est eis: Agite pēnitentiā: et baptizet vnusq̄sq̄ vestrū in noīe dñi nr̄i iesu christi: et dimittent vobis peccata vestra. Ecce viderūt posteriora eius: cui⁹ faciē videre nō potuerūt. Dan⁹ em̄ eius erat sup oculos eoꝛum: nō semp: sed donec trāsiret. Posteaq̄ trāsijt: abstulit man⁹ ab oculis eoꝛ. Abla ta manu ab oculis suis: dicūt discipulis: q̄d faciem⁹: Primo secuti: postea pij. ꝑmo irati: postea timidi. ꝑmo duri: postea flexi. ꝑmo cęci: postea illumiati. Primo q̄ agnoscam⁹ et in hoc psalmo voces hmōi etiaz gentiū recoꝛdantiū infidelitatē suā. Cōclusit em̄ de⁹ oēs in infidelitate: vt oīm misereat. Tu finxisti me ⁊ posuisti sup me manū tuā. Mirificata est scia tua ex me: inualuit: ⁊ nō potero ad illā: Veluti posuisti sup me manū tuā: Mir⁹ mihi fact⁹ es: nō te cōprehēdo cū quo erā. Qz facilis mihi erat vult⁹ patris qñ dixit: Da mihi subam meā q̄ me cōtingit. Ecce ꝓfecto in regionē longinquā ⁊ fame cōtrito multū mihi est: et labor ē ante me: nō possū ꝑcipe qō dimisi. Mirificata est em̄ inq̄t scia tua ex me. Ex peccato meo factū ē vt mirificata mihi cēt: ⁊ incōpꝛehēsibilis mihi existeret. Nā erat mihi facilitas cōtemplādi te: qñ non insupbia reliquerā te. Mirificata est inq̄t sciētia tua ex me. Inualuit: non potero ad illā: Subaudis ex me. Nō potero ad illam ex me: Cū ergo potero: nō potero nisi ex te. Ecce inuenies in longinquo fugitiuū: nō latere oculos eius a quo fugit. Et quo itur⁹ est iā cui⁹ limes est inuestigat⁹: Videte q̄d dicit. Quo ibo a spiritu tuo: Spūs em̄ dñi repleuit orbē terrarū. Quis pōt fugere in mūdo ab illo spū: quo plenus est mūdus: Quo abibo a spū tuo: Et q̄ a facie tua fugiā: Locū quęrit quo fugiat ab ira dei. Quis ē loc⁹ receptur⁹ fugitiuū dei: Homies q̄ fugiūt fugitiuos g̃runt ab eis/a q̄ fugerint: ⁊ quē seruū inuenerint alicui⁹ dñi minus potētis: tanq̄ sine vllo timoꝛe suscipiūt: dicētes in coꝛde suo: non habet iste talē dominū: a quo possit inuestigari. Cum aūt audierint dominū potentē: aut nō suscipiūt: aut cū magno timoꝛe suscipiūt. Et quia homo potens falli potest, Ubi non est deus: Quis fallit deū: Quem non

videt deus: A quo fugitiuũ suum non repetit deus: Quo ergo ibit fugitiu⁹ iste a facie dei: Uertit se huc atq; illuc: quasi quęrẽs locũ fugę suę. ¶ Si ascẽdero, inquit: in cęlũ tu †ibi es: si descendero in infernũ ades. Tandem cognouisti male fugitiue nullo pacto te posse fieri longe ab eo a quo longinquare voluisti. Ecce ille vbiq; est: Quo tu iturus es: Inuenit consiliũ: et hoc ab illo qui eũ iam reuocare dignat inspiratũ. Si ascendero in cęlum tu ibi es: si descendero in infernũ ades. Si me extulero te inuenio repssorem: si me abscõdero: te inuenio inquisitorem: et non inquisitorẽ tm̃ sed et inuestigatorẽ. Si eñ supbiero de iustitia mea: tu ibi es cui⁹ ẽ vera iusticia. Si peccando venero in ꝓfundũ malorũ: et confiteri cõtempsero dicẽs: Quis me videt: in inferno: quis eñ confitebit tibi: Etiã illic ades vt vindices. Quo ergo iturus sum vt a facie tua fugiam: id est iratum te non sentiã: Hoc consiliũ inuenit: Sic fugiam inquit a facie tua: sic fugiã a spiritu tuo: ab vltore spiritu: a vindice facie sic fugiam. Quomõ: ¶ Si †recipiam pennas meas †in directũ: et †habitauero in extremis maris: Sic possum fugere a facie tua. Si i extrema maris vult fugere a facie dei: ibi non erit ille a quo fugit: de quo dixit: si descendero in infernũ ades: Dirum si in extremis maris nõ est: qui nec apud inferos deest. Sed noui inquit quõ fugiam ab ira tua. Recipiendę sunt pennę meę nõ in prauũ sed in directũ: vt nec in superbã erigar ꝓsumptionẽ: nec in perditã mergar desperationẽ. Quas pennas vult assumere: nisi duas alas: duo precepta charitatis: In quib⁹ duobus ꝑceptis tota lex pendet et ꝓphetę. Has inquit alas: has pennas si recipiam sic: et habitabo in extremis maris: possum fugere a facie tua ad faciẽ tuam: et a facie irati ad faciẽ placati. Quid enim est extremũ maris: nisi finis seculi: Illuc iam volem⁹ spe et desiderio: habẽtes alas geminę charitatis: nõ sit nobis requies: nisi in extremis maris. Mã si alibi requiẽ hãe voluerim⁹: in mare ꝑcipitabimur. Volemus quousq; finiatur mare: suspendam⁹ nos pennis geminę dilectiõis: Ad tẽ interim spe volemus: et illum finem maris spe fideli ꝓmeditemur. Quis autẽ nos ꝓducat attendite: Ille ipse cui⁹ faciem irati volumus fugere. Quid eñ sequit: Si descendero in infernũ ades: si recipiã pennas meas in directum. Recipiã inquit. Ergo amiserat. Si recipiã pennas i directum: et habitabo in nouissima maris. Etenim illuc manus tua deducet me: et †adducet me dextera tua. Hoc meditemur fratres carissimi: hęc sit spes nr̃a: hęc sit cõsolatio nostra: Recipiam⁹ pẽnas ꝓ charitatem quas amisimus ꝓ cupiditatẽ. Cupiditas eñ viscum facta est pennaꝝ nostraꝝ: elisit nos de libertate aeris nostri: id est auraꝝ illarũ liberarũ spiritus dei. Inde elisi ꝓdidimus pennas et fuimus quodãmodo captiuati in aucupis potestate: Inde nos sanguie suo redemit quẽ fugimus vt caperemur. Nutrit nobis pẽnas de preceptis suis: erigimus iam eas sine visco. Nõ timemus mare: sed volemus in extrema maris. Nemo trepidet: sed nemo de pennis suis ꝑsumat: qz ꝑnatos nisi ipse erigat: nisi ipse deducat: ꝓcipitabimur in ꝓfunda maris lassati et fatigati: q̃si ꝑsumẽtes de viribus nostris. Opus ergo est vt habeamus pennas: et opus est vt ipse deducat. Aduitor eñ noster est. Habemus liberũ arbitriũ: sed ipso libero arbitrio quãtum possumus: nisi nos adiuuet ille q̃ iubet: Etenim illuc manus tua deducet me: et adducet me dextera tua. Et cõsiderans longinquitatẽ vię: qd sibi dixit: Et dixi †forsitan tenebrę cõculcabunt me. Ecce eñ iam credidi in christũ: iam ergo duabus alis geminę charitatis: et abũdat iniq̃tas huius seculi: et quoniã abũdauit iniquitas: refrigescet charitas multorũ: Sic dixit dñs: Eñ abundauit iniq̃tas: refrigescet charitas mltoꝝ. In ista vita inter tanta scãdala: inter tã multa peccata: inter tantas turbas quotidianarũ tẽptationũ: quotidianarũ suggestionũ malarũ: qd facio inq̃t: Quõ pueniã ad extrema maris: Audio terribiliter a dño: Eñ abũdauit iniquitas: refrigescet charitas mltoꝝ. Deniq; deinde sbiecit: Qui pseuerauerit vsq; i finẽ hic salu⁹ erit. Attẽdens longitudinẽ vię: dixi mihi: forsitan tenebrę cõculcabũt me: Et nox illuminatio mea in delitijs meis. Facta est mihi nox illuminatio: qz in nocte me desperaueram posse transire tm̃ mare: et tantã viam superare: et venire ad extremũ pseuerando vsq; i finem. Gratias illi q̃ me queſiuit fugitiuũ: qui terga mea flagelli plaga pcussit: qui me vocãdo ab interitu reuocauit: qui fecit mihi illumiatã noctẽ. Nox est eñ q̃diu ista vita agit. Quõ est nox illuminata: Quia christ⁹ descendit in noctẽ. Accepit christus carnem de isto seculo: et illumiauit nobis noctẽ. Perdiderat eñ drachmã mulier illa: accendit lucernã. Sapiẽtia dei pdiderat drachmã. Quid ẽ drachma: Hũmus: in quo nũmo imago erat ipsi⁹ imatoris nostri. Factus est eñ homo ad imaginẽ dei: et perierat. Et quid facit mulier sapiens: Accendit lucernã. Lucerna de luto est: sed habet lucẽ qua inueniat drachma. Lucerna q̃ sapiẽtię: caro christi: De luto facta est: sed verbo suo lucet: et inuenit pditos: et nox illumiatio in delitijs meis. Facta est mihi nox in delitijs. Deliti nostrę christ⁹. Videte quẽadmodum de illo mõ gaudeam⁹. Clamores isti vestri: gaudia ista vestra vnde sunt nisi in delitijs: Unde autẽ istę delitię: nisi qz nox illumiata est: nisi qz dñs christus nobis ꝑdicat: Quia q̃ siuit vos anteq; grauaret eũ: et inuenit vos vt inueniretis eũ. Et nox illuminatio mea i delitijs meis. ¶ †Eñ tenebrę nõ †obtenebrabunt a te. Tu q̃ noli tenebras tenebras tuas: et deus illas nõ tenebrat: q magis illumiat: qz illi dictũ est ipi cãto i alio psalmo: Tu illumiabis lucernam meã: dñe deus me⁹ illumiabis tenebras meas. Qui autẽ tenebrãt tenebras suas quas de⁹ nõ tenebrat: Homies mali: homies pueri. Cũ peccãt vtiq; tenebrę sũt: dũ nõ cõfitent peccata sua q̃ fecerũt sed insup defendũt: tenebrãt tenebras. Ergo iam si peccasti: in tenebris es: sed ꝓfitendo tenebras tuas: mereberis illuminari tenebris tuis. Defendendo autez tenebras tuas: tenebraberis tenebris tuis. Et quãdo euades a duplicib⁹ tenebris: q in simplicib⁹ laborabas: Uñ aũt dñs nõ tenebrat tenebras nr̃as: Quia nõ nos sinit impunita hãe peccata. Flagellat nos in istis laborib⁹: et erudit nos. Tota ista miseria generis hũani in q̃ gemit mũdus: nouerit is frẽs qz dolor medicinalis est: nõ sentẽtia pnalis. Videtis qz dolor vbiq;: vbiq; metus: vbiq; necessitas: vbiq; labores: Crescit auaria: et in malis. Si ad hoc de⁹ hic talib⁹ flagellis erudit nos: vt nõ tenebrẽt tenebrę nr̃ę:

R
Ar. †forsitan.

Matth. 24.

Ibidem

S

Luce. 15.

Gen. 1.

Luce. 15.

T
Ar. †Quia. †obscurabunt.

Psa. 17.

agnoscamus nos sub pena flagelli esse: & bñdicamus
deū miscentē iā amaritudines dulcedini vitę tpalis:
ne tpaliū delitiaꝝ delectatiōe cęcati: nō desideremus
delitias ęternas: nec velimꝰ finire mare & habitare i
nouissimo maris. Sęuiāt g̃ fluctꝰ maris. Quāto plꝰ
sęuiunt fluctus maris: tanto se illa cū pennis colūba
suspēdit. Nō g̃ tenebrat deꝰ tenebras nr̃as: qz miscet
flagella peccatis nostris: & amaritudines prauis dul
cedinibus nr̃is. Nō nos tenebremus tenebras nr̃as
defendendo peccata nostra: & nox illumīatio in deli
tijs nostris: Qm̃ tenebrę nō obtenebrabunt a te. Et
Al. †sicut. nox †tanq̃ dies illuminabit. Nox tanq̃ dies.
Dies nobis pspitas sęculi: nox nobis aduersitas
sęculi. Sed si cognoscamꝰ ob meritū peccatoꝝ nr̃o
rū nos aduersitates pati & dulcia nobis sunt flagella
patris: ne sit amara sentētia iudicis: sic habebimꝰ te
nebras noctis huiꝰ: quō lumē noctis huiꝰ. Si nox ē
quō ibi lux est: Nox est: qz erratur hic a genere hūa
no. Nox est: qz nōdum venimꝰ ad illū diē quē nō co
artat hesternus & crastinꝰ: sed est dies ppetuus: sine
ortu: qz sine occasu. Nox est g̃ hic: sed quādam lucē
suā nox ista habet: & tenebras suas. Quare sit gene
raliter nox dixim⁹. Quę est lux noctis huiꝰ: Prospe
ritas & felicitas sęculi huiꝰ: Gaudiū tpale: honoꝝ tē
poralis: q̃si lux ē noctis huiꝰ. Aduersitas aūt & ama
ritudo tribulationū vl ignobilitas: tanq̃ tenebrę sūt
noctis huius. In hac nocte: in hac mortalitate vitę
hūanę habēt homīes lucē: habēt homīes tenebras:
Lucē pspitatē: tenebras aduersitatē. Sed vbi vene
rit dñs ihesus christꝰ & habitauerit aīas p fidē: & pmi
serit aliā lucē & inspirauerit: & donauerit patientiā: et
monuerit hoīem nō delectari psperis: ne frāgat ad
uersis: incipit hō fidelis indifferenter vti mūdo isto:
nec extolli qñ res psperę accedūt: nec frangi qñ res
aduersę sūt: sed vbiq̃ dñm bñdicere: nō solū qñ abū
dat: sed etiā qñ amittit: nō solū qñ sanꝰ est: sed etiā qñ
Ps. 33. ęgrotat: vt sit in illo vera illa cātatio: Bñdicā dñm i
omī tpe: semp laus eiꝰ i ore meo. Si g̃ semp & qñ lu
cet nox ista: & qñ obscura est nox ista: qñ arridet psꝑ
ritas: qñ tristis est aduersitas: semp sit laus eiꝰ i ore
ℵ tuo: & fiet tibi qđ mō dictū est: Sicut tenebrę eiꝰ
ita & lumē eius. Nō me cōculcant tenebrę eiꝰ: qz
nō me extollit lumē eiꝰ. Ecce habes lumē ipsiꝰ i iob:
Job. j. Abūdabat oībꝰ rebꝰ. Lux noctis i illiꝰ diuitijs ꝑma
nescribit. Quātis rebꝰ & quāta copia redūdabat: lux
erat noctis eius. Putauit inimicꝰ ꝓterea illū talē vi
rū colere deū: qz illa oīa donauerat ei: & petiuit vt au
ferrent ab eo. Factę sunt tenebrę noctis illiꝰ: q̃ ꝑmo
habebat lucē. Mouerat tū ille: siue lux ibi esset: siue
tenebrę: illā noctē esse: in q̃ pegrinaret a deo suo: & ha
bebat interiorē lucē ipm deū suū: p quā lucē interio
rē indifferēter haberet siue tenebras noctis illiꝰ: siue
lucē. Propterea qz in luce noctis illius: id est in rerū
abūdātia colebat deū: ablatis illi oībꝰ rebꝰ: posteaq̃
Abi. s. factę sūt tenebrę illiꝰ: quid dixit ille: Dñs dedit: dñs
abstulit: sicut dño placuit ita factū est: sit nomen dñi
bñdictū. In nocte sum quadā vitę huius: Dñs inha
bitat cor meū: illuminauit mihi solacijs quibusdā
noctem: qñ dedit copias rerū tempaliū: Subtraxit
ipsā lucē tpalē: et q̃si tenebrata est nox. Sed qz sicut
tenebrę eius: sic & lumē eius: Dñs dedit: dñs abstu
lit: sicut dño placuit ita factū est: sit nomē dñi bñdi
ctū. Nō sum tristis in nocte hac: qz sicut tenebrę eiꝰ:
ita & lumē eius. Utrūq̃ trāsit: Et q̃ gaudēt tanq̃ nō 1. Cor. 7.
gaudētes sint: & qui flent tanq̃ nō flentes sint: qz sic
tenebrę eius ita & lumē eius. ¶ †Qm̃ tu possedi- Al. †Quia.
sti renes meos †dñe. Non sine causa sicut tene- Al. †nō hab
brę eius: sic & lumē eiꝰ. Intus est possessor q̃ nō solū
cor tenet: sed etiā renes: nō solū cogitatiōes: sed etiā
delectatiōes. Ipse g̃ possidet vnde me delectaret ali
q̃d lucis i nocte: ipse tenet renes meos: Nō noui de
lectari nisi de luce interioze sapiētię ipsius. Quid g̃:
Nō delectaris de psperitate rey: de felicitate tēporꝝ:
de honoribꝰ: de diuitijs: de familia: Non delector
inq̃t. Quare: Quia sicut tenebrę eius ita & lumē eiꝰ.
Unde tibi ista indifferētia: vt sicut tenebrę eiꝰ: sic sit
tibi & lumē eius: Unde: Quoniā tu possedisti renes Z
meos domīe: Suscepisti me de vtero matris
meę. Dū essem in vtero matris meę: nō indifferent
habebā tenebras illius noctis & lucem illius noctis.
Etenim vterus matris meę: psuetudo ciuitatis meę
fuit. Quę est illa ciuitas: Quę nos pgenuit in capti
uitate. Nouimus babyloniā illam: de qua hesterno
die locuti sumus: vnde pficiscunt omnes qui credūt
& suspirāt illi luci hierusalē cęlesti. Ergo ego dixi: ex
vtero mr̃is meę susceptꝰ sum a dño: inde mihi tene
brę nocte huiꝰ: & lux huiꝰ nocti indifferētes factę sūt.
Qui aūt ē in vtero matris illiꝰ babylonię: gaudet ꝓ
speris sęculi: frangit aduersitatibus sęculi: non nouit
gaudere nisi aliq̃d pspertī eueniat fm tempꝰ: nec no
uit cōtristari: nisi aliquid aduersum eueniat fm tem
pus. Jā exi de vtero babylonię: incipe cantare hym
nū dño: Egredere & nascere: suscipiet te deus ex vte- t
ro matris tuę. Quis deus: Deus ille apli pauli qui Gal. j.
dixit: Cum autē placuit deo q̃ me segregauit de vte
ro matris meę reuelare filiū suū in me. Quę em̃ erat
mater eiꝰ: Synagoga. Et ibi quid didicerat: nisi qō
habebant & didicerāt ipsi iudęi & ipse ꝑplus: Nomē
in illis remāserat laudis dei: facta autē in eis nō inue
niebant. Erant in eis verba dei: quasi folia in arbo- Matth. 21.
re: & fructus nusq̃. Talē arborē fici sicut nostis: cum
domīꝰ inuenisset: maledicto arefecit. Inuenit enim
in ea folia: & fructū nō inuenit: Quādā nobis arborē
figurabat. Nā fructuū eoꝝ tempꝰ nōdum erat. Qō
ēs homīes nouerant: artifex cęli & terrę non noue
rat: Ergo ille qui paulū segregauit ab vtero matris
suę: ipse & nos segregauit ab vtero matris nr̃ę. Cuiꝰ
matris nostrę: Babylonię illiꝰ. Suscepti g̃ ex vtero
illo: iam incipiamꝰ hīe aliam spem. Promisit frēs
quare gaudetis: fructus facite positi i alia spe. Jam
nō nouimꝰ malū nisi offendere deū et nō perduci ad
illa quę ꝑmisit: nec nouimꝰ bonū nisi ꝑmereri deū
& ꝑduci ad illa quę ꝑmittit. Quid illa bona mūdi hu
ius & mala mūdi huiꝰ: Indifferēter habeamꝰ: qz iā
suscepti ab vtero matris nostrę indifferēter ea bñtes
dicimꝰ: Sicut tenebrę eiꝰ: sic & lumē eiꝰ. Nec felici
tas huiꝰ sęculi nos beatos facit: nec aduersitas mise
ros. Opus ē iusticiā tenere: fidē dilligere: spare i deū:
diligere deū: dilligere et ꝓximū. Post istos labores
habebimꝰ indefessam lucē: habebimꝰ diem sine oc
casu. Transit quicq̃d est in ista nocte lucidum & tene
brosum: Qm̃ tu possedisti renes meos dñe: suscepi- 2
sti me ex vtero matris meę. ¶ Cōfitebor tibi †do- Al. †non hab
mine quoniā terribiliter †mirificatus es. †magnificatus
Terribiliter mirificatus es: eoipso q̃ te miramur: tu
terribilis es: cum tremore gaudemꝰ. Timemus em̃

ne te donis tuis nos extollentes p superbiã: merea/
mur amittere qõ humilitate pcepimus. Cõfiteor
tibi dñe qñ terribiliter mirificat⁹ es: Mirabilia
opera tua †deus: Et anima mea cognoscet
†valde. Jam cognoscit aia mea valde: qñ suscę/
pisti me ex vtero matris meę. Antea vero mirifica/
ta est sciẽtia tua ex me: inualuerat nec poterã ad illã.
Ergo ex me inualuerat: nec poterã ad illam. Uñ mõ
aia mea cognoscet valde: nisi quia nox illuminatio
in delitijs meis est: nisi qz venit mihi gratia tua et il/
luminauit tenebras meas: nisi qz tu possediſti renes
meos: nisi qz tu suscepisti me ex vtero matris meę:
Non est †absconditũ os meũ a te qȝ fe/
cisti in †abscondito. Ossum dicit. Qđ vulgo di/
citur ossum: latine os dicit: Hoc i grẽco inuenitur.
Nã possem⁹ hic putare os eẽ ab eo qđ sunt ora: nõ
os corrupte ab eo qđ sunt ossa. Nõ est ḡ absconditum
ĩqt os meũ a te: qđ fecisti in abscondito. Ha/
beo in abscondito quoddã ossum: Sic eñ poti⁹ lo/
quamur. Deli⁹ est vt reprehendãt nos grãmatici:
qȝ nõ intelligãt populi. Ergo ẽ ĩqt quoddũ ossum
meũ int⁹ in abscõdito. Tu fecisti intus ossum mihi i
abscõdito: et nõ est abscõditũ a te. In abscõdito eñ
fecisti: sed nũquid et tibi hoc abscõdisti? Hoc ossum
meũ factũ a te in abscondito hoies nõ videt: hoies
non nouerunt: tu aũt nosti q̃ fecisti. Quod ergo os
dicit fratres? Queram⁹ illud: in abscõdito est. Sed
qz christiani i noie dñi christianis loquimur: modo
inuenimus qđ sit ossum huiusmodi. Firmitas ḡdã
est interior: qz in ossib⁹ firmitas et fortitudo intelli/
gitur. Est ergo ḡdã aię interior vis: vbi firmitas nõ
frangit. Quęlibet tormẽta: ḡlibet tribulatiões: ḡli/
bet huius seculi aduersitates vndiqȝ seuiãt: illud qđ
deus in abscondito fecit firmũ: in nobis frangi non
põt: nõ cedit. A dño eñ facta est quędã firmitas pa/
tientię nostrę: de qua dicitur in alio psalmo: Uerũtã
deo subiecta ẽ aia mea: qñ ab ipo patiẽtia mea. Et
attende ap̃lm paulũ: habentẽ intus hoc genus fir/
mitatis: Quasi tristes ĩqt: semp aũt gaudẽtes. Uñ
quasi tristes? Cõtumelijs: opprobrijs: persecutio/
nibus: flagellis: plagis: carcerib⁹: catenis: lapidatio/
nibus. Quis nõ eos miseros tunc existimaret? Nec
illi ipi psecutores seuirẽt in eos: nisi putarẽt eos mi/
seros fieri psecutionib⁹ suis. Illi eñ eos ex sua infir
mitate cõiciebãt: q̃ nõ habebãt ossum abscõditum
interius. Illi vero q̃ habebant: hoibus foris tristes
videbanť: Intus aũt gaudebãt deo: cui nõ erat ab/
scõditũ ossum ipor qđ fecerat in abscõdito. Aperit
aũt hoc ossum in abscondito factũ a deo idẽ Ap̃lus
paul⁹ his verbis: Non solũ aũt ĩqt sed etiã gloria/
mur in tribulationibus. Parũ est qz nõ es tristis: ȝ
et gloriaris? Sufficiat tibi tristẽ nõ esse. Parum est
ĩqt christianis: Tale ossum mihi fecit i abscõdito:
vt parũ sit nõ frangi: nisi etiã glorier. Uñ gloriaris?
In tribulatiõib⁹: sciẽtes qz tribulatio patientiã ope
ratur. Uide quõ formata sit illa firmitas intus in
corde: Scientes qñ tribulatio patientiã opat: pa/
tientia pbationẽ: probatio spem: Spes autem non
cõfundit: quoniã charitas dei diffusa est in cordib⁹
nostris per spiritũsanctũ qui datus est nobis. Sic
formatum atqȝ firmatũ est ossum illud abscónditũ:
vt faciat nos etiam gloriari in tribulationibus. Sed
videmur hominibus miseri: quia abscónditũ est ab
eis quod habemus intrinsecus. Non est abscondi/
tum os meũ a te quod feciſti in abscõdito. Et sub/ LL
stantia mea in inferioribꝰ terrę. Ecce in carne
est substãtia mea: In inferioribꝰ terrę est substantia
mea: et habeo tũ ossum intrinsecus quod formasti:
quod faciat me nõ cedere omnibus persecutionibꝰ
inferioris huius regionis: vbi est adhuc substantia
mea. Quid enim magnum est: si fortis est angelus?
Magnũ est si fortis est caro. Et vnde fortis est ca/
ro? Unde forte vas fictile: nisi qz factũ est ibi ossum
in abscõdito? Et substantia mea in inferioribus ter/
rę. Quid de illis qui minus firmi sũt? Loquitur eñ
vt iam cõmendaui christus. Sed multa dicta sunt
ex pson̄a corpis: Audi et ex pson̄a capitis: Et nõ q̃si
distinguit vt inducat ipsas personas: modo caput:
modo corpus. Si enim distinguit: quasi diuidit: nõ
erunt duo in carne vna. Si autem duo sunt in carne Matth.19.
vna: noli mirari si duo sunt in voce vna. Quando
dominus noster iesus christus passus est: discipu/
li nondũ habebant illud ossum interius: nondũ illis
erat firmatũ robur patientię: et latebãt se: nesciebãt
vires suas: Et ausus est petrus ꝓmittere societatez
mortis cũ dñi passione: et nõ se nouerat ęgrotꝰ: me/
dicus aũt nouerat ęgrotũ. Quid autẽ factũ est? Te/
cũ ĩqt ero vsqȝ ad mortẽ: Amen dico tibi: prius cãt Luc.22.
gallus cantet ter me negabis. Responsio medici ve
rior inuenta est: cȝ ęgroti p̃sumptio. De his ergo di
cit: Nõ est abscónditũ os meuz a te qđ feciſti in ab/
scondito: In qbus est ipm os firmatũ intrinsecus: ⁊
maxĩe robur passionis i ipo dño nr̃o ⁊ saluatore ie/
su christo: q̃ cũ voluit sedit: cũ voluit surrexit: cũ vo/
luit dormiuit: cũ voluit euigilauit. Quia potestatẽ Job.10.
ĩqt habeo ponendi animã meã: et potestatẽ habeo
iterũ sumendi eã. Quid de illis in qbus nõ erat for/
titudo illa formata atqȝ firmata? Quid de illis? Ui/
de qđ dicat deo patris: Imperfectũ meũ vide/
rũt oculi tui. Imperfectũ meũ: Petrũ pollicentẽ ⁊ DD
negantẽ: p̃sumentẽ ⁊ deficientẽ: viderũt tũ oculi tui:
Nã q eũ et ipe dñs respexit: sicut scriptũ est in euã/
gelio: Jam post tertiã negationẽ cõmonitꝰ qđ ei p̃/ Luce.22.
dixerit dñs: Exĩt foras et fleuit amare. Fletus ille
de respectione dei fuit: qz imperfectũ meũ inquit vi/
derunt oculi tui. Nã ille imperfectus titubãs in dñi
passione: pculdubio periret: sed viderunt eum oculi
tui: nõ solũ ipm: sed et oẽs q̃ impfecti fuerũt: donec
christi resurrectione firmarenť. Aparuit eñ oculis
eor̃ nõ perisse in dño qđ mortuũ erat: ⁊ factũ est os
illud i abscõdito eor̃: vt nec ipi iã timerẽt mori. Im
pfectũ meũ viderũt oculi tui: Et i libro tuo oẽs
scribenť: Nõ solũ pfecti: sed etiã impfecti. Nõ ti/
mẽat impfecti: tñ ꝓficiãt. Nec qz dixi: nõ timeant:
amẽt impfectionẽ: et ibi remaneãt vbi inuenti sunt.
Tantũ ꝓficiãt q̃tũ in ipis est: Quotidie addãt: q̃ti/
die accedãt: tũ a corpe dñi ñ recedãt: vt i vno corpe:
et in his mẽbris cõpagmati possint mereri de se di/
ctã esse vocẽ istã: Impfectũ meũ viderũt oculi tui: EE
et in libro tuo omnes scribenť. Per †diem erra Al. †dies forma
buntᵀ nemo in eis. Dies hic adhuc erat domi/ buntur
nus noster iesus christus. Unde dicebat: Ambulate Job.12.
dum diem habetis. Sed per diem errabunt impfe/
cti ipius. Putauerũt ⁊ ipi dominũ nostrum iesum
christũ tantummõ hoiem esse: nõ habere in se occul
tam diuinitatẽ: nõ esse occulte deũ: sed hoc solũ esse

qō videbat: Hoc et ipsi putauerūt. Nam et ipse petrus: de illo eñ potissimū loq̄mur: in quo nobis etiā nō desperatę firmitatis exemplū ꝓpositū est: Dixerat dño idem petrus: cum interrogasset q̄d illū dicerent hoīes: Tu es christus filiꝰ dei viui. Et dixerat
Matth.16. ei dñs: Beatus es simon bariona: q̄ nō tibi reuelauit caro ⁊ sanguis: sed pater meꝰ q̄ in cęlis est. Quare: Quia dixerat eum filiū dei. Ibi paulo post eodē loco in ipa cōtextione verboꝝ: cępit dñs de passione sua futura dicere. Ille aūt petrꝰ q̄ iam illū cōfessus fuerat filiū dei: timuit ne sicut filius hoīs moreret.
Psal.2. Erat ⁊ filius dei: erat et filius hoīs: Filius dei in forma dei ęqualis patri: filius hoīs in forma serui qua
Job.14. minor est patre. Venturus erat ad passionē vtiq̄ ex forma serui. Quid timuit petrus: Ne in forma serui periret forma dei: et nō potiꝰ ꝓsumpsit: q̄ ex forma dei reuiuisceret forma serui. Ait illi: Absit a te dñe: ꝓpitius tibi esto. Et dñs q̄ illū beatuz dixerat in illa
Matth.16. voce: Vade post me satbanas inq̄t: neq̄ eñ sapis q̄ dei sunt: sed q̄ hominū sunt. Jam dudū q̄ dixerat: Tu es christus filius dei viui: audiuit: nō tibi reuelauit caro et sanguis: sed pater meus qui in cęlis est: ideo petra: ideo beatus. Modo aūt q̄ nō ex patris reuelatiōe sed ex carnis infirmitate respōderat: satbanas appellatus est: nō sapis inq̄t q̄ dei sunt: sed q̄ hoīm. Et hic erat christiꝰ: fratres: Inter illos ambu
Matth.8.⁊.14. lauerat: ventis imperauerat: ante oculos ipius fluJob.jj. ctus calcauerat: ante oculos ipius quatriduanū mortuum suscitauerat: ante oculos ipius tanta miracula fecerat: et tñ trepidauerūt in passione eiꝰ: q̄si amisissent eū de q̄ frustra ꝓsumpserāt: Sed ꝑ diē errabūt: et nēo in eis. Nemo prorsus: nemo: nec ipe q̄ dixe-
Luce.22. rat: Tecū vsq̄ ad mortē ero. Dixerat eñ illis: De-
Job.jo. niet hora vt me relinq̄tis solū: et eat vnusq̄sq̄ in viā suā: Sz nō sum solus: q̄ mecū est pater. Cū illo erat pater: et ipe cū patre: et in illo pater: et ipe in patre:
Job.jo. et ipse ⁊ pr̄vnū: et illi timuerūt cū morerer. Quare: Nisi q̄ ꝑ diē errauerūt: et nemo fuit in eis. Per diē errabūt et nemo in eis. Sed q̄d est errabūt per diē: Mūq̄d peribāt: Et vbi est: Imperfectū meū viderunt oculi tui: et in libro tuo oēs scribent: Ergo q̄ñ
ꝑ diē errauerūt: Cū hic positum dñm nō intellexerūt. Et q̄d sequit: ¶ Mihi aūt ¶ valde honorificati sunt amici tui deus. Idemipsi q̄ ꝑ diē
Al. †nimis. errauerūt ⁊ nēo i eis fuit: amici tui facti sūt: et valde mihi honorificati sūt. Factū est i eis os illud post resurrectionē dñi in absc̄dito: et ꝓ eiꝰ noie passi sūt: in cuius passione trepidauerūt. Mihi aūt valde ho-
Al. †Nimis cō- norificati sunt amici tui deus: †Valde cōfortati
foztatus est. sunt pr̄incipatus eoꝝ. Facti apli: facti duces ecclesię: facti arietes ducentes greges: Valde cōfortati sunt pr̄incipatus eoꝝ. Dinumerabo eos: ⁊ super arenā multiplicabunt. Per illos q̄ per diē errauerūt et nemo erat in eis: ecce nata est tanta multitudo: q̄ iam sicut arena numerari nō pōt nisi a deo. Dixit eñ: sup arenā multiplicabunt: et tñ dixerat: dinumerabo eos. Illi ipi numerati: sup arenam
Matth.jo. multiplicabunt. Ei q̄ppe arena numerata est: cui numerati sunt capilli capitis nostri. Dinumerabo eos et sup arenā multiplicabunt. Exurrexi: ⁊ adhuc sum tecum. Exurrexi ⁊ adhuc sum tecum: q̄d est: Jam passus sum inq̄t: sepultus sum: ecce surrexi et adhuc me nō intelligūt secū. Adhuc tecū sum: id est nondū cum ipis: quia me nondū agnoscūt. Sic eñ
Matth.28. legitur in euāgelio: Quia post resurrectionē dñi nostri ieu christi sibi apparentē: nō continuo cognouerunt. Est et alius sensus: Exurrexi et adhuc sum tecum: vt hoc tempus significare voluerit: quo adhuc in occulto est ad dexterā patris: anteq̄ reueletur in claritate qua venturus est ad iudicandū de viuis et mortuis. Et deinde dicit quid interea per totuz hoc tempꝰ dum iam resurrexit et adhuc cū patre est: patiatur hic per cōmixtionē peccatoꝝ in corpe suo q̄d est ecclesia: ⁊ per separationē hereticoꝝ. Sequitur
Alij enim et dicit: ¶ Si occideris deꝰ peccatores: viri sanguinū declinate a me: ¶ †Quoniā dices in cogitatione: accipient in vanita-
Alij †Quia tis. te ciuitates suas. Videtur sic cōnecti ordo verborum: Si occideris deus peccatores: accipient in vanitate ciuitates suas. Sic eñ occisos vult intelligi: cum per superbiā qua intumescūt amittūt gratiā
Sap.j. qua viuunt. Spiritus eñ sanctus disciplinę effugiet fictum: et auferet se a cogitationibꝰ q̄ sunt sine intellectu. Sic occiduntur peccatores: quia obscurati intelligentia alienant a via dei. Amittunt eñ cōfessionē ꝓpter elationē: atq̄ ita in eis occisis fit q̄ scriptum est: A mortuo hoīe tāq̄ q̄ nō sit perit ꝓfessio:
Eccl.17. Et sic accipiūt i vanitate ciuitates suas: id est populos suos vanos eoꝝ vanitatē sectantes: cū inflati iustię noie psuadēt: vt dirupto vnitatis vinculo eos tāq̄ iustiores cęci et imperiti sequant. Et q̄ plerūq̄ hinc inueniunt occasionē separandi se ab vnitate christi: dum malos accusant cum quibus se cōmunionē nolle habere confingunt: Et q̄ fieri potest vt nō tm infamēt innocētes q̄s tāq̄ malos se fugere simulāt: sed etiā vera de q̄busdā malis suis similibus dicāt: inter q̄s triticū christi seruato vnitatis vinculo gemit: ꝓterea interposuit: Viri sanguinū declinate a me: q̄m dices in cogitatiōe: accipiēt in vanitate ciuitates suas: Jd ē ideo seducēt i separatione pr̄ia populos suos vanitate ꝓpria corrumpendos: q̄ tu in cogitatione dices: viri sanguinū declinate a me: vt scz merito superbię peccatores in spiritu occisi: ꝓterea ciuitates suas: hoc est populos suos invanum accipiāt: hoc est in errozis vanitatē separando traducāt: et quasi offensi cōmixtione palearū: dirupta vnitate triticū deserant: quia ipm triticū: id est bonos fideles monet: vt ante ventilationem quę nouissima futura est: nō aperte se a malis segregent: ne
Matth.3. adhuc eis cōmixtos deserant bonos: sed per bonam cōuersationē et dissimilitudinē vitę: quodammodo tacite illis dicat corpus christi: viri sanguinū declinate a me. Hoc eñ eis voce dei dixit: q̄ vox incogitatione est: sicut eam deus dicit in cogitatiōe sancti populi sui. Viri aūt sanguinū qui sunt: nisi qui oderunt fratres: Sicut iohannes dicit: Qui odit fratrē
1.Joh.3. suum homicida est. Hoc ergo nō intelligentes occisi peccatores: quomodo dicat deus malis in cogitatione bonoꝝ: Viri sanguinum declinate a me: accusant in eis cōmunionem malorum: et se per has calumnias separādo accipiūt in vanitate ciuitates suas. Hęc vox q̄ modo in cogitatiōe bonoꝝ dicit malis: apta erit in illa die q̄n eis dicet a capite ipo nostro: Nunc̄ noui vos: Discedite a me oēs qui operamini iniquitatē. Nunc autem dicit corpus chri-
Matth.7. sti q̄ est ecclesia: Quid est q̄ mihi calumniantur su-

perbi: q̄ q̄si me maculent aliena peccata: ⁊ ꝓterea
sepando se: accipiunt in vanitate ciuitates suas:
Nōne † eos qui †oderāt te odio habui: Ut
quid a me peiores exigunt etiam corporalē a malis
sepationē: vt ante tempus messis simul cuz zizanijs
eradicet et triticum: vt ante tēpus ventilatiōis per-
dam sustinentiā tolerandi paleā: vt anteq̄ oīa gene-
ra piscīū ad finē sęculi tāq̄ ad littus separanda pue-
niant: rętia pacis vnitatisq̄ dirumpā: Nunq̄d ma-
lorum sunt sacramenta q̄ accipio: Nunq̄d eor vitę
sactisq̄ cōmunico cōsentiendo: Nonne eos q̄ ode-
rāt te dñe odio habui: Et super †inimicis tuis
tabescebam. Nonne cū zelus domus tuę come-
deret me: videbā insensatos et tabescebā: Nonne ⁊
tędium detinebat me a peccatorib⁹ derelinquentib⁹
legē tuā: Qui em̄ sunt inimici tui: nisi q̄ vita sua indi
cant q̄s oderint legē tuaz: Hos ergo cū odissem: cur
mihi calumniant q̄ accipiūt in vanitate ciuitates su
as: q̄ mihi imputari possint eor peccata q̄s oderā:
et sup q̄bus zelo domus dei tabescebā: Sed vbi est:
Diligite inimicos vestros: An qr vestros dixit: nō
dei: Benefacite inq̄t eis q̄ oderūt vos: nō ait: q̄ ode
runt deū: Ideo iste secutus dixit: Nōne eos q̄ ode-
rūt te dñe odio habui: ñ dixit: q̄ oderūt me: Et sup
inimicis tuis tabescebā: Tuis dixit: nō meis. Sz q̄
nos ꝓterea oderūt: ⁊ ꝓterea inimici nobis sunt: qr
deo seruimus: q̄d aliud q̄s eū oderūt: et eius inimici
sunt: Nunq̄d ergo tales inimicos nostros diligere
nō debem⁹: Aut nō ꝓter deū ꝓsecutionē patiuntur:
quib⁹ dicit: Orate p ꝓsequentib⁹ vos: Ergo attēde
q̄ sequit. Perfecto odio oderā illos. Quid
est pfecto odio: Oderā in eis iniq̄tates eor: dilige-
bam cōditionē tuam. Hoc est pfecto odio odisse: vt
nec ꝓter vitia homines oderis: nec vitia ꝓter ho-
mines diligas. Nam ecce vide q̄d adiungat. Ini-
mici facti sunt mihi. Nō iā tm̄ dei: sed suos ini-
micos ostendit. Quō ergo in eis impleuit q̄ et ipe
dixit: Nōne eos qui oderāt te odio habui: et q̄ do-
minus ꝓcepit: Diligite inimicos vestros: Quō im-
plebit hoc: nisi illo perfecto odio: vt hoc in eis ode-
rit q̄ iniqui sunt: hoc diligat q̄ hoīes sunt: Nam
et tpe veteris testamēti quo visibilib⁹ supplicijs car
nalis popul⁹ coercebat: homo ad nouū testamentū
per intelligentiā ptinens famulus dei moyses: quō
oderat peccatores cū ꝓ eis orabat: et quō nō ode-
rat cum eos occidebat: nisi qr perfecto odio oderat
eos: Ea nāq̄ pfectione sic oderat iniquitatē quā pu
niebat: vt diligeret humanitatē ꝓ qua orabat. Cum
ergo corpus christi ab impijs et iniquis etiā corpo-
raliter in fine separandū: nunc inter eos interim ge-
mat: et cū illi occisi peccatores tāq̄ de malor cōmu
nione bonis calumniando: et se quasi p occasionem
malor magis a bonis ⁊ innocentib⁹ separando: sic
accipiēt in vanitate ciuitates suas: vt multi mali ad-
huc resident q̄ eor separationē nō sequant: sed a bo
nis vsq̄ in finē tolerādi: in eadē pmixtione remane-
ant: Quid inter hęc ait corpus christi: siue cente-
num: siue sexagenum: siue tricenum fructū afferens
cū tolerantia: Quid agit ꝓtima christi in medio fi-
liarū: sicut liliū in medio spinarū: Quę sunt voces
eius: quę conscientia: quę spēs filię regis intrinse-
cus: Ecce audi q̄d dicat. Proba me deus et
scito cor meum. Tu deus tu pba: tu scito: nō ho
mo: nō hęreticus: q̄ nec pbare nouit: nec scire potest
cor meū: vbi tu ꝓbas et scis: quia nō cōsentiā factis
malor: et illi me putāt cōtaminari posse peccatis a-
lioꝝ: vt dum ego in longinqua pegrinatione mea fa
cio q̄ in alio psalmo gemo: id est: Cū his q̄ oderāt ꝑs.119.
pacē erā pacificus: donec pueniā ad illā visionē pa-
cis: q̄ interpretat hierusalē: q̄ est mater omniū no-
strū: ciuitas ęterna in cęlis: ipi litigādo et calumni-
ando seq̄ separādo accipiāt nō plane in ęternitate:
sed in vanitate ciuitates suas. Proba ergo me deus
et scito cor meum: †Scrutare me et cognosce Al. interroga
semitas meas. Ut q̄d hoc: Attende q̄d sequitur.
Et vide: inq̄t: si via iniquitatis in me est:
et deduc me in via ętterna. Scrutare inquit se-
mitas meas: id est cōsilia et cogitatiōes meas: ⁊ vi-
de si via iniquitatis sit in me: siue faciendo: siue cō-
sentiendo: et deduc me in via ętterna. Quid aliud di-
cit: q̄s deduc me in christo: Quid est em̄ via ętterna:
nisi q̄ est vita ętterna: Ętternus em̄ est qui dixit: Ego Joh.14.
sum via: veritas et vita. Si ergo aliq̄d inueneris in
via mea q̄ displiceat oculis tuis: qm̄ via mea mor-
talis est: tu deduc me in via ętterna: vbi nulla est ini-
quitas: Quia ⁊ si q̄s peccauerit: aduocatū habem⁹ j.Joh.2.
apud patrē iesum christū. Ipe est exoratio p pecca
tis nostris: Ipe est vita ętterna sine peccato: Ipe ē
vita ętterna sine supplicio. Magna sacramenta frēs: Ad Ad
Quō nobiscū loquit spiritus dei: quō nobis facit ī
hac nocte delitias: Quid est hoc: rogamus vos fra
tres: Inde dulcioza: q̄ obscurioza. Conficit nobis
potionē ad amorē suū: quibusdā modis suis miris:
Dirificat ipa dicta sua: vt cū ea dicerem⁹ q̄ iā no-
ueratis: tm̄ qr ex illis locis eruebant q̄ obscura vide-
bāt: tāq̄ noua fieret ipa cognitio: Nūq̄d nō noue-
ratis frēs: qr ī ecclia dei tolerādi sūt mali: ⁊ schisma-
ta nō sunt facienda: Nunq̄d iam nō sciebatis: quia Matth.13.
intra illa rętia q̄ capiūt bonos et malos pisces: pdu
randū est vsq̄ ad littus: nec rętia rumpenda sunt: qr
in littore separabunt boni ad vasa et mali ꝓiciem-
tur: Jam ista noueratis: versus aūt istos psalmi hu
ius nō intelligebatis: Expositum est q̄ non intelli-
gebatis: et innouatū est q̄ noueratis.

Explicit Tractatus de pſ. CXXXVIII.
Incipit Tractatus de pſ. CXXXIX.

Prefatio.

A

Isserūt dni fratres: et in ipis dñs omnium
vt istū psalmū afferā ad vos intelligendū:
q̄tum dñs donat: Adiuuet orationib⁹ ve-
stris: vt ea dicā q̄ oportet me dicere et vos audire:
vti oībus nobis vtilis sit sermo diuinus. Nō enim 2.Thessal.3.
oībus vtilis est: qr non est omniū fides. Fides autē
sic est in aīa vt radix bona q̄ pluuiam in fructum du
cit: pfidia vero et error diabolicus et cupiditas ma- j.Timoth.6.
la radix oīm malor: sicut radix spinarū etiā dulcem
pluuiā ad punctiones cōuertit. Quid habet psalm⁹
iste: credo cū cantaret aduertisse vos: qm̄ cōquerit
et gemit: ⁊ deo ꝓcem fundit inter malos cōstitutum
corp⁹ christi. Eius em̄ vox est in omni tali ꝓphetia
tāq̄ illi⁹ inopis: id est egentis nondū satiati: esuriē- Matth.5.
tis ⁊ sitientis iusticiā: cui quędā saturitas ꝓmissa in
fine seruat. Interim hic nūc sitiat ⁊ esuriat ⁊ gemat
et pulset ⁊ grat: Peregrinationis illecebris nō dele-
ctetur: non putet patriā sęculū: vñ vt liberaret chri
stus aduenit: qr christus caput nostrum esse voluit:

caput scilicet cuiusdā corporis. Non eñ potest dici caput: vbi corpus nullum est cui sit caput. Proinde si caput christus: ⁊ alicui⁹ corpis caput est christus: Corpus illius capitis sancta ecclesia est: in cui⁹ nos
B membris sum⁹: si caput nostrū diligim⁹. Audiam⁹ ergo voces corpis christi: hoc est nostras si sumus i christi corpore: quia quisqs ibi non fuerit: in eis erit inter quos illud corp⁹ gemit. Proinde aut ī illo corpore eris vt gemas inter malos: aut non eris in illo corpore: ⁊ in eis eris inter quos malos gemit corp⁹ qō gemit inter malos: aut membꝝ christi: aut hostꝫ corporis christi. Nec isti inimici ⁊ aduersarij corporis christi: vno modo itelligūt: aut vno modo agūt. Uersipellis est eñ qui in eis regnat: ⁊ qui eis vtitur tanqꝫ vasis suis. Cęterū multi ab illo liberant: ⁊ in corpus christi transeūt: ⁊ qui sint: ⁊ qd futuri sint: nouit ille qui illos redemit sanguine suo nescientes. Sunt autem quidam pseuerātes in malicia sua: ad christi corpus non ptinentes: ⁊ ipsi noti ei vtiqꝫ cui nihil ignotum est. Interim illi qui iam cōpaginati sunt cum mēbris eius nondū habentes resurrectionem futuram: in qua perit ois gemitus: ⁊ laus succedit: in qua omnis tribulatio mozietꝫ: ⁊ erit sine fine exultatio: nondū ergo habentes hoc in re: sed tamē tenentes in spe: gemūt ex desiderio quodam: ⁊ orāt se liberari ab hoīb⁹ malis inter quos necesse est viuere ⁊ bonis. Non eñ sepatio iam cuiqꝫ tuta est. Illius eñ erit sepatio: qui non nouit errare. Quid est qui non nouit errare: Ut nec malū trāsiciat ad dexteram: nec bonū ad sinistraz. Nos autem in hac vita difficile est vt nosipsos nouerim⁹: qꝫto min⁹ debemus de quoqꝫ prępoperam ferre sententiā: Quia si hodie malū nouim⁹: cras qualis futur⁹ sit ignoramus: Et forte quē vehemēt odim⁹: frat nr̄ est ⁊ nescim⁹. Securi g̃ odim⁹ in malis maliciā: ⁊ diligim⁹ naturā ⁊ creaturā: vt qō ibi fecit de⁹ amem⁹: qō ibi fecit ipse hō oderim⁹. Fecit eñ de⁹ ipm hoīez: fecit autē hō petrū. Dilige qō fecit de⁹: odi qō fecit hō. Sic eñ pseqr̄t qō fecit hō: vt libereť qō fecit deus.

¶ In finem psalmus ipsi dauid.

L Roma.jo. Hinem non intēdas aliud: qꝫ tibi ab apostolo pręstitutū est. Finis eñ legis christ⁹ ad iusticiam omni credenti. Ergo cum audis psalmū dicere: in finem: cozda puertant ad christū. Tanqꝫ eñ preco psalmi est titul⁹ psalmi: veluti dicens: Ecce veni: ⁊ inde victurus sum: de quo cantaturus. Nam ⁊ ipsi dauid: non intelligo nisi ipsuz
Roma.j. qui factus est ex semine dauid ſm carnez: Interim ꝓpter gen⁹ congruit nomen. Gen⁹ carnale a dauid: genus spirituale supza dauid: ⁊ non solum ante dauid: sed ante abzaam: Nec ante abzaam tm̄: sed an-
Job.8. te adam: nec ante adam tm̄: sed ante cęlum ⁊ terraz: ante omnes angelos: ante omnes potestates ⁊ virtutes: ante omnia visibilia ⁊ inuisibilia. Quare: Qz
Job.j. vt hęc essent: oīa per ipsum facta sunt: ⁊ sine ipso factum est nihil. Ergo quia ex semine dauid non ſm diuinitatē quia creator est ipsi⁹ dauid: sed ſm carnem dauid dignatus est vocari in ꝓphetia: in ipsuz finem intende: quia ipsi dauid canitur psalmus: et corporis eius vocem audi: ⁊ esto in corpore eius. Uox quam audisti tua fiat: ⁊ oza ⁊ dic quod sequit.

D Al. †Eripe Al. †malo ¶ Expositio psalmi. Eripe me dñe ab homie †maligno. Non ab vno: sed ab ipso genere: nec a vasis tm̄: ꝛ ab ipso principe: id est ab ipso diabolo. Quare eñ ab homine si a diabolo: Quia ⁊ ipse in figura homo dictus est. Uenit inimicus homo: ⁊ superseminauit zizania. Et cū dixissent serui ad pzemfamilias: Nōne bonū semē semiasti: vñ apparuerūt ziza- Matth.13. nia: responsum est: Inimicus hō hoc fecit. Ab isto ergo hoīe maligno oza ꝗtū potes vt liberer̄: Quia Epb.6. nō est tibi colluctatio aduersus carnē ⁊ sanguinem: sed aduersus principes ⁊ ptātes: ⁊ rectozes mūdi tenebraꝝ harū: id est rectozes pctōz: Qō qdē ⁊ nos Epb.5. fuimus. Mā audiuim⁹ mō vocē apli: Fuistis aliqñ tenebrę: nūc aūt lux in dño. Jam g̃ lux facti: non in nobis sed in dño: ozem⁹ nō tm̄ ꝓtra tenebras: id est ꝓtra pctōzes ꝗs adhuc diabolus possidet: sed etiaz ꝓtra ipsum principē eoz diabolū: q opatur in filijs diffidentię. A viro †iniusto erue me. Hoc ē ab Al. †iniq̄ eripe E
hoīe maligno: qō est a viro iniusto. Malignū enim ideo dixit: qz iniustū: ne forte aliquē iniustū bonum esse putes. Sūt eñ multi iniusti quasi non nocētes: Mō sūt sęui: nō sunt asperi: nō sunt pseqētes ⁊ pzesuras hoīb⁹ faciētes: Sz tñ vñ iniusti: Quia alio qsuras hoīb⁹ faciētes: Sz tñ vñ iniusti: Quia alio qdā mō: Luxuriosi: ebziosi: voluptatib⁹ dediti. Quo nulli nocet: q sibi non parcit: Innocēs eñ ille est q nō nocet: nō aūt qui sibi nocet. Tibi aūt quō potest nocere qui sibi nocet: Sed respōdes: Jn q mihi nocet: Non eñ inuasit rem meam: aut appetiuit salutem meam. Luxuria sua pascit: suis voluptatibus delectatur. Sed si inqnatas habet voluntates: ipse inquinat: Mihi qd ptinet: cui molestus nō est. Nocet tibi saltem vel exemplo quia viuit tecum: et ad qō agit inuitat. Nonne cum eum vides forte in illis sordib⁹ ꝓsperari: ducer̄ taliū delectatiōe factorū: Etsi nō ꝓsentis: saltem inueniſti qō expugnes. Quō g̃ tibi nō nocebat: q laborazs vincere qō fecit i corde tuo: Malign⁹ ē g̃ ois iniust⁹: ⁊ necesse ē nox⁹ sit: quisqs laqueis ei⁹ fuerit capt⁹: iueniet qꝫ sit nocit: siue sit blād⁹: siue sit ferox. Quisqs ī illū incurr

Qui cogitauerūt †iniusticias i corde. Quid
em̃: Qz nō audēt ꝓferre in lingua: z seruant in cor-
de: Propter eos em̃ dixit qui plerūq; in labijs bo-
na loquunt. Audis voces iusti: sed non est cor iusti.
Nam quid profuit hoc addere vt diceret: Qui co-
gitauerūt iniusticias in corde: Ab eis me libera: ibi
sit potentissima man⁹ tua ad eruendū me. Facile ē
em̃ deuitare apertas inimicitias: facile est auerti ab
inimico ꝓmpto z manifesto: cuius iniqtas iam etiā
in labijs est: Ille est molestus: ille occult⁹: Ille diffi
cile deuitatur q̄ in labijs bona portat: z in corde oc-
cultat mala. Qui cogitauerūt iniusticias in corde:
Tota die constituebant †bella. Quid est bel
la: Contra q̄ pugnarē tota die mihi ꝓstituebant. In-
de em̃ hoc nascitur de talibus cordib⁹: quicqd est p̄
qd̄ pugnat christian⁹. Si seditio: si schisma: si he-
reses: si ꝓtradictio turbulenta: non hoc erumpit nisi
de illis cogitatiōib⁹ que regebant: Et quādo labia
bona loquebant: tota die ꝓstituebāt bella. Pacata
audis verba: sed belli ꝓstitutio a cordibus non disce
dit. Qd̄ em̃ dictū est: Tota die: sine intermissiōe si-
gnificat: id est toto tempe. Acuerūt linguas su-
as sicut serpentes. Si adhuc queris homines:
aspice similitudinē. In serpente maxima astutia est
et dolus nocendi: ꝓterea etiam serpit. Non enim
vel pedes habet: vt eius vestigia cum venit audian
tur. In eius itinere velut lenis est tract⁹: sed non est
rectus. Ita q̄ repunt z serpūt: ad nocendū habētes
occultū venenū z sub leni ꝓtactu. Et ideo sequitur.
Venenū aspidū sub labijs eorū. Ecce est il-
lud sub labijs: vt aliud sub labijs: aliud in labijs ad-
uertam⁹. Quos etiā apte mānifestat alio loco vbi dic̄:
Ps. 27. Qui loquunt pacē cum ꝓximo suo: mala aūt sūt in cor-
Psiodi dib⁹ eor. ¶ †Conserua me dñe de manu pec-
Aliquis catoris: ab homib⁹ †iniustis †erue me. Ipsi
Ps. cripe sunt: noti sunt: Non hic op⁹ est intellige re: s agere.
Opare opus ē: nō querere q̄ sint: Sz quō ores ad-
uersus huiusmodi homines: apit tibi in ꝓsequenti.
Multi enim aduersus malos impie orāt. ¶ Qui
cogitauerūt: inqt: supplantare gressus me-
os. Adhuc potest carnalit accipi. Habet q̄sq; ini-
micū in negocio: cogitat ei fraudem facere: z ei au-
ferre pecuniā: qui versat in ꝓmuni negocio. Habet
q̄sq; ūmicū vicinū: z cogitat malū ingerere domui
eius: aliqd̄ de re ipi⁹ minuere: z vtiq; dolo cogitat:
fraude cogitat: machinamētis diaboli hec ipsa ge-
stit implere: nemo dubitat: Sz tamē non ꝓpter ista
isti cauendi sunt: sed ne insidiādo tibi adducāt te ad
se: id est a corpe christi separent te: z faciant te de cor
pore suo. Sicut em̃ bonor caput christ⁹ est: sic illo-
rum caput diabolus. Qui cogitauerūt inqt supplā
tare gressus meos. Quid est supplātare gressus me
os: Nō quasi vt erres in negocio qd̄ cum illo ha-
bes: z decipiat te in causa que tibi cōmunis est in fo
ro cū illo. Supplātauit gressus tuos: si te impedie-
rit in via dei: vt illud qd̄ rectuz intendebas titubet:
aut labatur a via: aut cadat i via: aut recedat d̄ via:
aut remaneat in via: aut retro reuertat vñ venerat.
Quicqd tibi tale fecerit: supplantauit te: decepit te.
Contra hmōi īsidias ora: ne pdas celeste pmonium:
ne amittas christū cohēredē: qz victur⁹ es in eternū
cum eo qui te fecit hēredem. Non em̃ talis te fecit
hēredem cui mortuo succedas: sed cum quo in eter-
num viuas. Absconderūt superbi †muscipu-
lam mihi. Totum corpus diaboli explicauit bre- Al. †laqueum
uiter cum ait: superbi. Inde est q z iustos plerūq;
se dicunt: cum sint iniqui: Inde ē q nihil illis tā no-
xium est: q̄ confiteri peccata. Ipsi sunt qui cuz sint
falsi iusti: necesse est vt inuideant veris iustis. Ne-
mo em̃ inuidet alteri in eo qd̄ non vult vel esse vel
videri. Alius tibi inuidet quia diues es: aut diues
vult esse vt tibi inuideat: aut putari vult diues. Ali-
us tibi inuidet: quia clarus es z nobilis: aut hoc ē
affectat: aut hoc se putari cupit. Et sic oīa que vidē
tur bona in h̄ seculo z putant. Qd̄ quisq; vult hīe
et in quo vult excellere: vel cui⁹ rei famam captat: i
eo tibi inuidet. Isti autem qui falsi iusti sunt: videri
volunt iusti cum non sint: z necesse est vt quem vi-
derint verum iustum: inuideant illi: z hoc cum illo
agant quō amittat vnde glorīat. Inde veniūt om-
nes seductiones z supplātationes. Hoc ꝓior ipse Heñ. 3.
diabolus voluit: qui cadens stanti homini inuidit:
et quia ipse amisit regnū celorum: hominē illuc pue
nire noluit: z non vult: Et id agit nūc vt homo illuc
non perueniat vnde ipse eiectus est. Quia ergo su-
perbus est ipse: z ideo inuidus quia superbus: om̃e
corpus ipius talium corpus est. Sed nos oremus
contra illum qui corrigi non potest: z pro istis qui
possunt: vt dicam⁹ homini iniusto: Quare inuides
iusto o homo iniuste: Qz vis videri iustus: Cito fac
qd̄ melius est z facili⁹ eris: Qd̄ vis videri esto reb⁹:
ita diliges cui inuidebas: quia qd̄ illum doles esse
eris z tu: z amabis i eo te: z ipm in te. Crenim si in-
uideres diuiti: non esset in ptate tua vt diues esses.
Si inuideres honesto alicui senatori nobili: nō esset
in potestate tua vt nobilis tu esses z clarus. Si in-
uideres pulchro: nunq; pulchrū te faceres. Si inui-
deres fortti z valido: nunq; tibi vires dares. Si in-
uides iusto: res in voluntate est: Esto qd̄ doles esse
alterum: Non em̃ empturus es qd̄ tu non es: z ali-
us est. Gratis constat: cito constat. Pax in terra ho Luce. 2.
minibus bone volūtatis. Illi autem superbi absco-
derūt muscipulā: quesierūt supplātare gressus me-
os rectos. Et qd̄ fecerūt: ¶ Et †restes extēdert Al. †funes
†muscipulas †pedibus meis. Quas restes: Al. †in laqueū
Notum est hoc verbum in scripturis: z inuenimus Al. †non habet
alibi qd̄ significent restes. Dñs flagellū d̄ resticulis Job. 2.
fecit: vnde expulit eos de templo q̄ ibi male versa-
bant: z significauit nobis quō intelligam⁹ restes:
quia criniculis peccator suorum vnusq̄sq; constrin Proner. 5.
gīt. Dicit em̃ alia scriptura: z aperte esaias. Ue his Esa. 5.
qui trahunt peccata sicut restem longā. Quare au-
tem dicitur restis: Quia ois peccator pseuerans in
peccatis suis: addit peccata peccatis: z cum deberet
accusatione peccati sui corrigi: defensione duplicat
qd̄ ꝓfessiōe posset auferri: z plerūq; alijs pctis vult
munir⁹ esse ꝓpter illa que cōmisit. Fecit adulteriū:
et ne occidatur: parat homicidiū: addit pctō pctm̃.
Rursū si ei ꝓtigerit facere homicidiū: iam q̄nū cri
mē timebat: duo timet: z ideo vtiq; cū videat se plura
timere q̄ antea timebat: nō cogitat minuere qd̄ fe-
cit: sed addere qd̄ nondū fecit: Querit forte z male-
ficum. Tria ecce habet. Inde iam quis cogitet: q̄s
finiet restem peccator: Et optime dicit restis. Et
em̃ torqueatur restis additur: z non adduntur recta
fila sed torta. Prauitas sibi cōnexa ducit in longū:

et non cogitat precidere qō male texuit: sed addere: producere: in longū ꝓtendere: vt habeat in fine vn
Matth.22. de illi ligentur manꝰ ꝛ pedes: ꝛ proȝciat in tenebras exteriores. Hec autē peccata sua intendūt iustis: qñ eis suadent facere mala que ipsi faciūt. Ideo dixit: Restes extenderūt muscipulā pedibus meis: id est
M Al' ꝛ iter de peccatis suis me circere voluerūt. Et vbi hoc: Juxta ꝛ semitas scandalu posuerūt mihi. Non in semitis: sed iuxta semitas. Semite tue: ꝓcepta dei sunt: Illi scandala iuxta semitas posuerunt: tu noli recedere a semitis: ꝛ non irrues in scandala. Nec volo dicas: ꝛ prohiberet illos deus ponere mihi scandala iuxta semitas: ꝛ non ibi ponerent. Immo permisit deus deponere scandala illos iuxta semitas: vt tu non recedas a semitis. Juxta semitas scandala posuerūt mihi. Et quid restat: Qō remedium inter tanta mala: in istis temptatiōibꝰ: in istis periculis: ¶ Dixi dño deus meus es tu. Illi hoies sunt: ꝛ nō mei: tu ꝛ deꝰ es ꝛ meꝰ es. Dixi dño: deus meus es tu. Magna vox ozonis: mouet fiduciam. Unqd illoꝝ non est deus: Cuius non est deꝰ qui est verus deus: Sed tamē ꝓcie eoꝝ est qui eo fruunt: qui ei seruiūt: qui libent sub ipso sunt. Nam et mali cuis inuiti: sub ipso sunt. Illi appellāt deuz a quo cozonent: sub illo illi fugiunt a quo damnent. Et iniquus qui non vult habere dñm deum suū: q fugiet deum omniū: Bonū est illi ergo vt ꝓuertatur ad deum omniū: faciatq illum ꝓuersione suū: ꝛ positus inter tales peccatores: seductores: hypocritas: superbos: dicat ad deū quē sui ꝓuersiōe sibi fe
M Al' ꝛ exaudi cit deum suū. Dixi dño deus meus es tu: ꝛ Percipe auribus dñe vocem deprecatiōis meę. Simplex quidem sentētia est: ꝛ facilis ad intelligendum: sed tamē delectat forte cogitare quare non dixerit: Percipe auribꝰ depcationē meam: sed velut euidentiꝰ exprimens affectum animi sui: ait: vocem deprecationis meę. Uitam deprecatiōis meę: aiam depcationis meę: non qō sonat in verbis meis: sed vnde viuūt verba mea. Leteri em̄ strepitꝰ sine anima: soni dici pūt: voces nō possūt. Uox ꝓprie aiatoꝝ est: viuoꝝ est. Qñ multi aūt deprecant deū: ꝛ nō sentiunt deum: nec bene cogitant de deo. Sonū depcationis habere possunt: vocem nō possunt: qz vita ibi non est. Huius q viuebat: quia deum suū intelligebat: ꝛ a quo liberaret videbat: ꝛ a qbus liberaret sentiebat: ipsa erat vox depcatiōis eiꝰ: ipam cōmendans auribus dei dicat: Dñe dñe. Tu dñe dñe: id
O est tu verissime dñe: non quales dñi homines: non quales dñi qui emunt saccello: sed qualis dñs qui emit sanguine. ¶ Dñe dñe virtꝰ salutis meę: Id est qui das vires saluti meę. Quid sibi vult virtus salutis meę: Longrebat de scandalis ꝛ insidijs pctoꝝ: ꝛ circūlatrātibꝰ ꝛ circūinsidiantibꝰ malignis hoibus vasis diaboli: de supbis inuidentibꝰ iustis: inter quales necesse est vitam ducere: cum hic viuimus in pegrinatiōe nr̄a hac. Talia ꝛo scādala abū
Matth.24. dantia futura dns ꝓdixit ꝛ ait: Abūdabit iniqtas: ꝛ qñ abūdauit iniqtas: refrigescet charitas multoꝝ.
Ibidem Sed adiūxit statim solatiū: Qui pseuerauerit vsq̄ in finem: hic saluus erit. Attendit iste ꝛ timuit: ꝛ abundantia iniquitatū turbatus respexit spem: quia qui pseuerauerit vsq̄ in finem: hic saluus erit: extendit se perseuerare: ꝛ vidit longam vitaz: Et quia pseuerare magnū est ꝛ difficile: ipsum'ozauit ad perfectionem perseuerātię sue: a quo illi iussum est vt pseueraret. Certe saluus ero: si pseuerauero vsq̄ in finem: Sz pseuerantia ad virtutem pertinet: vt merear salutē: Tu es virtus salutis meę: tu me facis pseuerare vt perueniam ad salutē. Dñe dñe virtus salutis meę. Et vnde spero qz tu es virtus salutis meę:
Obumbrasti sup caput meū in die belli. Ecce modo adhuc pugno: Pugno forꝛ ꝓtra fictos bonos: pugno intus ꝓtra ꝓcupiscentias meas: qñ
Roms.7. video aliam legē in mēbris meis repugnantem legi mentis meę: ꝛ captiuū me ducentē in lege peccati: que est in mēbris meis. Miser ego homo: quis me liberabit de corpe mortis huiꝰ: Gra dei: per iesum christū dñm nostrū. Igitur laborās in hoc bello respexit ad gratiā dei: ꝛ qui iam cesperat estuare ꝛ arescere: tancq̄ umbram inuenit sub qua viueret: Obumbrasti sup caput meū in die belli: id est in estu: ne fatigarer: ne arescerē. ¶ Ne tradas me dñe a desi P derio meo peccatori. Ecce q̄ mihi valeat umbraculū tuū: vt estum non patiar a meipo. Et quid mihi pctōr faceret ille cuītūlibet sequiret: Secuerunt em̄ iniqui: martyres traxerūt: eos catenis ligauerūt: carcerib' incluserūt: gladio ferierūt: bestijs subiecerunt: ignib' ꝓsumpserunt: Hec oia fecerūt: sed non eos tradidit deus pctoribus: quia non sunt traditi a desiderio suo. Illud ergo oza cuītum potes: vt a desiderio tuo non tradat te deus peccatori. Tu em̄ desiderio tuo facis locum diabolo. Ecce em̄ diabolus ꝓposuit lucrum: ꝛ inuitauit ad fraudem. Lucrū em̄ habere non potes: nisi fraudem feceris. Sed lucrū esca est: fraus laqueus. Sic attende escam vt videas ꝛ laqueū: quia lucrū non potes adipisci nisi fraudem feceris: fraudē autem si feceris: capieris. Non ideo dico capieris: quia inuenieris. Aliquādo enim non inueneris: sed ab hoibus: a deo autem capieris et traheris ꝛ occideris. Omnis em̄ qui talia facit: perimit seipm. Ibi est ergo esca: ibi est ꝛ laqueus: Frena desideriū: ꝛ non cadis in laqueū. Si autem vicerit te desideriū escę: mittit tibi colluz in laqueū: et capiet te auceps animarū. Ne tradas me a desiderio meo peccatori: inde obūbrat in die belli. Desiderium enim estus facit: vmbraculū autem omni temperat desideriū: Ut possimus refrenare quo
Q rapiebamur: vt non ita estuem' vt ad laqueū pdu
Al. ꝛ contra camur: Cogitauerunt ꝛ aduersum me: ne de relinquas me: ne forte exaltentur. Habes ꝛ alio loco: Qui me premūt: exultabunt si motus fue
Ps.12. ro. Tales sunt ꝛ isti: quia talis est ꝛ ipse diabolus: Quando seduxerit hominē: gaudet: triumphat de illo: Exaltat ipse: quia ille humiliat' est: Quare autem ille humiliat' est: Quia male exaltatus fuit: et ille qui de illo triumphat: humiliabit. Tales sūt em̄ omnes qui gaudent de malo: videntur sibi ad tempus gloziari: superbire: ceruicem erigere. Nō vos delectet exultatio eoꝝ: escam habent in faucibus et hamum: Ibi est quo delectantur: ibi est quo tra
R huntur. Ne derelinquas me: ne forte exaltentur: id est non de me triumphent: non de me gaudeant.
Al. ꝛ operiet ¶ Caput circūitus eoꝝ: labor labio rum ipsoꝝ ꝛ teget eos. ¶ De inquit vmbra alarum tuarum teget: obumbrasti enim mihi in die belli. Ipsos quid teget: Caput circūitus eoꝝ:

Ipsa est superbia. Quid est circuitus ipsorum: Ut circũeant t non stent: in gyrum eant errores: vbi iter est sine fine. Qui enim in longum it: aliunde incipit: alicubi finit. Qui in gyrum it: nunq̃ finit. Ipse est labor impiorum: qui demonstratur in alio psalmo evidentius: In circũitu impij ambulant. Sed circũitus eor caput: superbia est: Quia initiũ oĩs peccati superbia. Unde autẽ supbia labor labior ipsorum: Omnis enĩ supbus fictus est: oĩs fictus mendax. Laborant hoĩes loqui mendaciũ: nam veritatem tota facilitate loq̃rent. Ille enĩ laborat qui fingit qđ dicit: Mã qui verum vult dicere: nõ laborat. Ipsa enĩ veritas sine labore loquit. De hoĩe ḡ hoc dixit deo: De ꝓpreget vmbraculuz tuũ: ipsos tegret mendaciũ ipsor. Sed ipm mẽdaciũ ipsor: labor ẽ labior ipor. Ecce ꝓturiunt iiusticiã: ꝛcepit dolorẽ: et peperit iniq̃tatez. In omni enĩ opere malo labor est: t omne opus malũ cogitatũ: mendaciũ ducem habet. Non enĩ ẽ veritas: nisi in ope bono: Et ꝓptea qz oĩs laborãt in mendacio: veritas q̃d clamauit: Venite ad me oĩs qui laborastis t onerati estis: et ego reficiaz vos. Ipsa est vox clamãs ad laborãtes i alio psalmo: Filij hominũ vsq̃quo graui corde: vt quid diligitis vanitatẽ t queritis mendaciũ: Apte autẽ alio loco labor est in mẽdacio. Docuerũt linguas suas loq̃ mendaciũ: vt inique agerent laborauerũt. Caput circũitus eor: labor labior ipsorum teget eos. ¶ †Decident super eos carbones ignis in terra t deijcies eos. Quid est in terra: Hic adhuc in hac vita: hic supra illos decidant carbones ignis: t deijcies eos. Qui sunt carbones ignis: Nouimus istos carbones. An alij sunt isti: t alij illi de q̃bus dicturi sum: Istos enĩ video ad pq̃nam valere: illos autẽ quos cõmemoratur sum: ad salutem. Dictum est enĩ de quibusdã carbonib: cũ homo peteret aduersum linguã subdolam auxiliũ: Quid detur tibi aut q̃d adijciet tibi ad linguaz subdolam: Sagittę potentis acutę: cum carbonib vastatorijs: id est verba dei cor träffigentia: t vetustatem perimẽtia: amorẽq̃ gignẽtia: t exempla hominum qui mortui erant t reuixerũt: t nigri erant: et fulgentes effecti sunt. Carbones enĩ tenebrę sũt: color indicat. Sed cum ad eos accesserit flãma charitatis: t ex mortuis reuixerint: audiãt ab apl̃o: Fuistis enĩ aliq̃n tenebrę: nũc autẽ lux in dño. Ipsi sũt carbones frẽs quos intuemur: qñ volum mutare vitã träffixi sagitta dei: t impediũt nos malę linguę hominũ: de qualib Ḃ modo querebat: t volũt seducere a via veritatis: potiusq̃ inducere ad errores suos t dicere nobis: qz si ꝓfessi fuerim non implebimus. Attẽdim carbones illos. Qui erat heri ebrio sus: hodie sobrius ẽ. Qui erat heri adulter: hodie castus ẽ. Qui erat heri raptor: hodie largitor. Omẽs isti carbones ignis sunt: Accedunt exẽpla carbonũ ad vuln sagittarũ: Mõ enĩ timeo dicere vuln: cuz clamet ipsa sponsa: vulnerata charitate ego sum: et fit tibi vastatio fẽni: ꝓpter qđ t dicũt carbones vastatorij. Vastat fẽnũ: ẽ purgat aurũ: t mutat hõ ex morte vitã: t incipit esse etiam ipse carbo flagrans: Qualis erat carbo apl̃s: q̃ prius fuit psecutor t blasphem t iniurios: niger t extinct: Misericordiã ꝙ psecut: accẽsus est de cẽlo: vox christi accẽdit illum: Perijt in eo tota nigredo: cepit feruẽs spiritu quo accendebat accendere. Tales ergo t hic intellecturi sum carbones ignis: qui cadũt sup istos malos: t deijciunt eos: Plane non phibemur hunc habere intellectũ. Video hic nobis elucescere non improbabilẽ seu reprehensibilem sententiã. Intelligo illos carbones cadere super istos vt deijciant. In alios enĩ veniũt vt accẽdant: in alios vt deijciant. Ipse enĩ carbo dicebat: Quibusdaz sum odor mortis in mortem: q̃busdã sumus odor vitę in vitam. Vident enĩ iustos flãmantes spiritu: candentes luce: et eis inuidẽdo cadunt: hoc est qđ supuenient illis carbones ignis in terra t deijcient. Quid est in terra: Adhuc hic sunt in hac vita: excepta illa pena q̃ seruatur impijs. Carbones isti illos deijciunt: antecq̃ veniat ignis eternus. Decident super eos carbones ignis in terra: t deijcient eos. In miserijs nõ subsistent. Veniet illis miseria t nõ tolerant: iust autem subsistit: Quõ ille subsistit qui dicit: Sed et gloriamur in tribulationib: scientes qñ tribulatio patientiã operat: patiẽtia ꝓbationẽ: ꝓbatio spem: Spes autẽ non cõfundit: qñ charitas dei diffusa est in cordibus nostris per spm̃ sanctũ qui datus ẽ nobis. At vo super illos cum ceciderit aliqua pressura: aliqua miseria: non subsistũt: cadunt. Qñ enĩ tales patiunt huiusmodi pressuras: non valent tolerare: decidunt in iniq̃tates malas: qz tradunt a deside-
rio suo peccatori. ¶ Vir linguosus non dirigetur †super terram. Vir linguosus amat t mẽdacia. Quid enĩ illi ẽ voluptas: nisi loqui: Non enĩ attendit quid loquat: dum loquitur: non potest fieri vt iste dirigatur. Qualis ergo esse debet seruus dei: accensis illis carbonib: t ipse carbo salutaris effectus: Qualis esse debet: At magis optet audire q̃ dicere: sicut scriptum est: Sit autem omnis homo velox ad audiendũ: tardus autem ad loquendum: Et si fieri potest hoc cupiat: non habere necessitatẽ loquendi t docendi. Ecce enĩ dico charitati vestrę fratres mei. Loq̃mur nos modo ad vos: vt aliquid doceamus vos: q̃to melius si omnes sciremus: et nemo doceret alterum: vt non esset alius loquens: alius audiens: sed omnes audientes vnũ illum cui dicitur: Auditui meo dabis gaudium t leticiã: Unde t ille Iohannes: non tam gaudebat quia ꝓdicabat t quia loquebat: sed gaudebat quia audiebat. Sit enim: Amicus autem sponsi stat t audit eum: t gaudio gaudet ꝓpter vocez sponsi. Itaq̃ frẽs cito dixerim charitati vestrę: ibi vnusquisq̃ ꝓbet se: nõ vt loquat: sed vt de alio locutionis officium exigat. Gaudiũ autem taciturnitatis intus habeat in volũtate: vocem doctrinę in necessitate. Quãdo enĩ op est voce doctrinę: Qñ pateris imperitũ: quãdo pateris indoctum. Si semper delectat te docere: semper vis habere imperitũ quem doceas. Si autẽ benivolus es: t vis oĩs doctos esse: non vis sp hõe q̃s doceas: t nõ erit in volũtate exercitatio vel ꝓbatio doctrinę tuę: sed in necessitate. Gaudiũ tibi sit in auditione dei: necessitas tibi sit in locutione tua: t non eris vir linguosus: ne nõ dirigaris. Quare vis loq̃: audire nõ vis: Semp foras exis: intro redire detrectas. Qui enĩ te docet: int ẽ: qñ tu doces tãq̃ foras exis ad eos q̃ foris sũt. Ab interiore enĩ audituim veritatẽ: t ad eos qui foris a nostro corde sunt loquimur. Qz enim dicimur eos in corde habere de qui-

T

2.Cor.2.

Roma.5.

U

Al. in terra.

Jaco.1.

Ps.50.

Joh.3.

X

bus cogitam⁹: ſm imaginē quandam dicim⁹: quaz
ꝛ illis habem⁹ impreſſam. Nam ſi oīno intus ipſi
eſſent: ſcirent vtiq; quid ī corde noſtro eſſet: atq; ita
vt eis loqueremur opus non eſſet. Si autem hoc te
delectet qō foris agis: vide ne tumeſcas foris: ꝛ nō
poſſis redire per anguſtū: ꝛ non poſſit tibi dicere ꝛ
Matth.25. us tuus: Intra in gaudium dñi tui: ſed dicat tibi: qz
foris ſecus erat quod amaſti: ligate ei manus ꝛ pe-
des ꝛ mittite eum in tenebras exteriores. Ubi eñ
oſtendit malū eſſe mitti exterius: ibi oſtendit bonuz
eſſe intraſſe interius. Nam ſeruo bono q̄d dicit: In
tra in gaudiū dñi tui: Malo autem ſeruo: Proīci-
Ibidem te eum in tenebras exteriores. Non ergo amemus
magis exteriora: ſed interiora. De interioribꝰ gau-
deamus: in exterioribꝰ autem neceſſitatē habeam⁹:
non voluptatē. Vir linguoſus non dirigeť ſup ter-
V ram: Virum iniuſtum mala † venabunť in
Ar.†capient in interitu interitū. Veniūt mala ꝛ non ſubſiſtit: ideo dixit:
venabunť in interitū. Multis eñ bonis: multis iu-
ſtis euenerūt mala: ꝛ tanq; inuenerūt eos mala. Nā
ideo dixit: venabunť: quia vnuſq;q; abſcondere ſe
vult a malo: ſed cum inueniť a malo: quaſi factus eſt
in venationē. Nunq̄d autem ſoli mali fugiunt a ma-
lis: quādo queruńť a malis: Nonne ꝛ bonis dictuz
Matth.10. eſt: Si vos pſecuti fuerit in vna ciuitate: fugite ī ali-
am: Ergo qñ mali pſeq̄bańť bonos: id eſt martyres
noſtros: cū eos cōprehēderūt: venati ſunt eos: ſ nō
ad interitū. Preſſa eſt eñ caro: cozonata eſt anima:
et eiecta eſt anima ꝛ carne: nec carni aliq̄d factū eſt
qō obeſſet ī poſterū. Incēſa ſit caro: pcuſſa ſit caro:
laniata ſit caro: Nūq̄d iō ſubtracta ē creatori: qz da
ta ē in man⁹ pſecutoris: Ille q̄ creauit ex eo qō non
erat: non repabit melius q̄z erat: Ergo qñcūq; ca-
pti ſunt iuſti: venati ſūt q̄dem illos mali: ſed non ad
interitum. Ar ꝙo illi q̄ non dirigeńť ꝛ linguoſi ſūt:
Z mala eos venabunť ad interitū. Quare: Quia ī mi
ſerijs non ſubſiſtent. ¶ Cognoui qz faciet dñs
Ar.†inopis iudiciū †egentis. Egens iſte non eſt linguoſus.
Qui eñ linguoſus eſt: abundare vult: eſurire neſcit.
Matth.7. Illi autem egentes ſunt q̄bus dicit: Pulſate ꝛ ape-
rietur vobis: queríte ꝛ inuenietis: petite ꝛ dabit vo
Matth.5. bis. Ille egens eſt ꝛ quo dicit: Beati q̄ eſuriūt ꝛ ſi
tiunt iuſticiam: qñ ipſi ſaturabunť. Gemūt int̄ ſcā-
dala maloꝝ ipſi: precanť ad caput ſuū: vt eruantur
ab hoīe malo: ꝛ ab hoīe maligno liberenť: ꝛ de ma-
nibus iniuſtoꝝ eruanť. Ipſi ergo ſunt quoꝝ cauſaz
dñs non negliget: ꝛ ſi modo preſſuras patiunť: ap-
parebit gloria ipſoꝝ: cum apparuerit caput ipſoꝝ.
Col.3. Talibus eñ hic ꝺſtitutis dicit: Mortui eſtis: ꝛ vi-
ta veſtra abſcondita eſt cū chriſto in ꝺo. Ergo pau-
peres ſum⁹: abſcondita eſt vita noſtra: clamem⁹ ad
Joh.6. panem. Eſt eñ panis viuus qui ꝺ cęlo ꝺſcendit: ꝛ
qui in via reficit nos: in patria ſaturabit nos. Mo-
do eñ vt durem⁹: reficimur. Nam neceſſe eſt eſuria
mus quoadu ſq; ſatiemur. Cognoui qz faciet dñs
iudiciū egentis. Certus erat iſte: qñ faciet dñs iu-
Ar.†vindictaz diciū egentis: Et †cauſam pauperū. Oſtendit
iniquis quō diligit iuſtos ſuos: oſtendit diuitib⁹ q̄
modo diligat pauperes ſuos. Diuites dixi ſupbos:
pauperes dixi humiles. Diuites dixi per abundan-
tiam non querentes: paupes dixi per deſiderium ſu
t ſpirantes. Faciet dñs cauſam ipſoꝝ. ¶ Uerun-
tamen iuſti confitebunť nomini tuo. Et qñ
agis cauſam ipſoꝝ: ꝛ quando facis iudicium ipſo-
rum: tuo noī confitebunť: Heritis ſuis nihil tribu-
unt: non tribuent totum niſi miſericordię tuę. Ue-
runtamen iuſti confitebunť noī tuo. Et quia iuſti cō
fitebuntur noī tuo: vt ꝙtumcūq; iuſti fuerint: nihil
ſibi aſſumant de ſuo: nihil ſibi tribuāt de ſuo. Quid
fiet vt dirigant cor: Quia quando ad ſe flectunt: cor
quent cor: quando autem ad dñz intendunt: dirigūt
cor. Et vbi erit voluptas: vbi requies: vbi gaudiū:
vbi beatitudo: Nunq̄d in ſe: Non: Sed in quo ſūt Eph.5.
lux. Nunc autem lux in dño dixit. Ideo vide quid
ſequitur: vide quo concludit. †Inhabitabunt re Ar. †et habita
cti cum vultu tuo. Male enim illis fuit in vul- bunt
tu ſuo: bene illis erit cum vultu tuo. Quando vultū Gen.3.
ſuum amauerūt: in ſudore vultus ſui panem man-
ducauerūt. Redeant: ꝛ reterſo ſudore: finitis labori-
bus: pereunte gemitu: veniet illis facies tua abun-
dans ſufficientia. Nihil querent amplius: quia me-
lius non habent: amplius non te deſerent: ne deſerā-
tur a te. Etenim poſt reſurrectionē de dño quid di-
cum eſt: Adimplebis me lętitia cuz vultu tuo. Si Pſ.15.
ne vultu ſuo non nobis daret lętitiam. Ad hoc pur-
gamus vultum noſtrū: vt gaudeam⁹ ad vultū ipſi-
us. Filij eñ dei ſumus: ſ nondum apparuit q̄d eri- j. Joh.3.
mus. Scimus quia cum apparuerit: ſimiles ei eri-
mus: quoniam videbim⁹ eum ſicuti eſt. Quia inha- ?
bitabunt recti cum vultu tuo. Putamus ne cū vul-
tu patris: ꝛ non cum vultu filij: an cum vultu filij: et
non cum vultu patris: An vnus quodāmodo vult⁹
patris ꝛ filij ꝛ ſpūſſancti: Uideamus ſi non nobis
ipſe filius promittit vultum ſuū: vnde nos lętos fa-
ciat. Modo ꝟ capitulū in euāgelio qō huic pſalmo
atteſtareť: dñs de⁹ inſpirauit vt legeretur. Ait enim
ipſe dñs: Qui audit precepta mea ꝛ cuſtodit ea: ip- Joh.14.
ſe eſt qui diligit me: Et qui diligit me: diligetur a
patre meo: ꝛ ego diligam eum: ꝛ oſtendam illi meip
ſum. Quale promiſit premiū dilectiſſimi: Nunq̄d
eum non videbant quibus ſe oſtēdere ꝓmittebat:
Nonne ante illos erat: Nonne facies carnis illius
adiacebat oculis eoꝝ: Quid eſt quod volebat oſtē-
dere videntibus ſe: Sed quia talem videbant diſci
puli qualem crucifixerāt iudei: Erat autem deus in
carne illa occultus: hominem autem poſſent videre
homines: deum ꝙo non poſſent: cuius in homine:
Quia beati mūdo corde: quoniā ipſi deum videbūt: Matth.5.
Dedit formam homis ꝛ pūs ꝛ impijs: ſeruauit for-
mam dei mūdatis ꝛ pijs: vt iocūdemur in illo: ꝛ be-
ne nobis in eternū ſit cum vultu ipſius.

¶ Explicit Tractatus de pſ. CXXXIX
Incipit Tractatus de pſ. CXL.

Prefatio.

Audiſtis fratres admonitionē ꝛ petitionem A
noſtram ex ore apoſtoli: cū eius modo epi-
ſtola legeret. Ait eñ: Oratioñ inſtāte: vi- Col.4.
gilantes in illa: orātes ſimul ꝛ pro nobis: vt de⁹ ape
riat nobis oſtium verbi ad loquendū myſteriū ei⁹:
vt manifeſtem illud: ſicut oportet me loq̄. Hec ver-
ba etiam mea deputare dignemini. Sunt eñ in ſcri
pturis ſanctis ꝓfunda myſteria: que ad hoc abſcon
duntur ne vileſcant: ad hoc querunť vt exerceant:
ad hoc aperiunť vt paſcant. Pſalmus quem modo
cantauimus: in multis ſentētijs ſubobſcur⁹ eſt. Cuz
adiuuante domino ea que dicta ſunt: erui ꝛ exponi

cęperint: videbitis hoc vos audire qđ iam nouera/
tis: Sed ideo multipliciter dicta sunt: vt varietas lo
cutionis fastidiũ tolleret veritatis. Quid eñ ampli⁹
fratres vel salubri⁹ audituri ꝛ cogniturí estis: q̄ dili
ges dominũ ꝺ̃ tuũ ex toto corde tuo: ꝛ ex tota aĩa
tua: ꝛ ex tota mente tua: et diliges ꝓximũ tuũ tanq̄
teipsuꝫ: Sed ne putetis hęc duo p̄cepta parua esse:
i his duob⁹ p̄ceptis tota lex pendet ꝛ ꝓphetę. Quic/
quid ergo salubriter mẽte cõcipit vel ore ꝓferꝫ: vel
ꝺe qualibet diuina pagina exculpit: non habet finẽ
nisi charitatẽ. Hęc autẽ charitas non qualiscũq̄ est.
Nam ꝛ male viuẽtes irretiunt sibi societate perditę
cõscięntię: ꝛ dicunt amare se nolle discedere abinuicẽ:
suis collocutiõibus cõciliari: ꝺesiderare se absentes:
gaudere ad p̄sentiã suã. Amor iste tartareus ẽ: viscũ
habet quo ꝺeijciat in ꝓfundũ: nõ pẽnas quib⁹ leuet
in cęlũ. Quę ẽ aũt ista charitas: vt a cęteris g̃ appel/
lanꝫ charitates segregareꝫ ꝛ distingueꝛeꝫ: Ea g̃ cha
ritas dicit vera christianoꝝ: a paulo diffinita ẽ: atq̄
ita suis quibusdã terminis circũscripta: cũ sit diuini/
tate infinita: vt omĩmodo discernaꝫ a cęteris. Finis
eñ inq̄t p̄cepti est charitas: Posset hucusq̄ dicere.
Nam alijs locis vbi tanq̄ scientibus loquebaꝫ: huc
usq̄ dixit: Plenitudo inq̄t legis ẽ charitas: Et nõ di
xit qualis charitas. Ideo alibi non dixit: quia dixit
alibi. Non eñ vbiq̄ omnia dici aut possunt aut de/
bẽt. Ergo hic plenitudo legis charitas. Quęrebas
forte: quę charitas: qualis charitas: Audi alio loco:
Finis p̄cepti est charitas ꝺe corde puro. Jam vide/
te vtrũ inter se latrones habeant charitatẽ de puro
corde. Purũ cor in charitate: hoc est quãdo diligis
hominẽ ꝓm ꝺeũ: quia et teipsum sic ꝺebes diligere:
vt nõ erret regula: Diliges ꝓximũ tuũ tanq̄ teipm.
Si enim male te diligis ꝛ inutiliter: ita ꝛ ꝓximũ dili
gendo quid ei cõsulis: Quomõ aũt te male diligis:
Quomõ te inuenit scriptura: g̃ neminẽ palpat: ꝛ con
uincit: quia nõ te diligis: imo cõuincit: qz et odis te.
Qui aũt inq̄t diligit iniquitatẽ: odit aĩmã suam. Si
ergo diligis iniquitatẽ: putans qđ teipm diligas: er/
ras: Ira et si ꝓximũ diligas ad iniq̄tatẽ ducẽs: ꝛ di/
lectio tua laqueus erit dilecti. Charitas ergo ꝺe pu/
ro corde est: quę est ꝓm ꝺeũ: ꝛ cõscientia bona: ꝛ fide
non ficta. Jsta charitas diffinita ab apostolo: habet
duo p̄cepta: dilectionis ꝺei ꝛ dilectionis ꝓximi. In
nullis scripturis aliud inquiratis: nemo vobis aliud
p̄cipiat. Quicq̄d obscurũ est in scriptura: hęc ibi oc/
culta est: quicq̄d ibi planũ est: hęc ibi aperta est. Si
nusq̄ aperta esset: non te pasceret. Si nusq̄ occulta:
nõ te exerceret. Hęc charitas clamat ꝺe corde puro:
ꝺe corde taliũ in his verbis qualis hic mõ orat: Et
quis iste sit: cito dixerim: Christ⁹ est. Audituri enim
estis verba g̃ ꝺe dño nostro iesu christo indigne acci/
piunt: ꝛ putabit parũ intelligens temere me dixisse
christi esse p̄sonã in hoc psalmo. Quomõ eñ potest
ꝺe domino nostro iesu christo: ꝺe illo agno ĩmacula/
to: ꝺe illo in quo solo nõ est inuentũ mendaciũ: q̄ so/
lus verissime dicere potuit: Ecce venit p̄nceps mũ
di hui⁹: ꝛ in me nihil inueniet: id est nullã culpã: nul
lum reatũ: qui solus qđ nõ rapuit exoluebat: qui so/
lus innocentẽ sanguinẽ fudit: filius ꝺei vnicus carnẽ
accipiẽs: nõ qua ipe minueꝛeꝫ: sed qua nos augeret:
Quomõ ergo ꝺe ista p̄sona recte accipit: Pone dñe
custodiã ori meo: ꝛ ostiũ cõtinentię circũ labia mea:
vt non ꝺeclines cor meũ in verba maligna: ad excu/
sandas excusatiões in peccatis: Manifestissime q̄p
pe iste ẽ sensus. Custodi domine os meũ tanua qua/
dam ꝛ ostio p̄cepti tui: vt in verba maligna non de/
clineꝫ cor meũ. Quę verba maligna: Quibus excu/
sanꝫ peccata. Ne inquit peccata mea malim excusa/
re/q̄ accusare. Hęc verba in ipsum dominũ nostrũ
iesum christũ nõ cadunt. Quę eñ ille peccata cõmi/
sit: quę confiteri potius q̄ ꝺefendere ꝺebuisset: NO/
stra verba ista sunt. Certe christus loquiꝫ. Si nostra
verba sunt: quomõ christus loquiꝫ: Et vbi est chari
tas ꝺe qua loquebar: Nescitis qz ipsa vnũ nos fecit E
in christo: Charitas clamat ad christũ ꝺe nobis: cha
ritas clamat ꝺe christo ꝓo nobis. Quomõ charitas
clamat ad christũ ꝺe nobis: Et erit: omnis qui inuo/ Joheł. 2.
cauerit nomẽ ꝺñi saluus erit. Quõ charitas ꝺe chri/
sto ꝓ nobis: Saule saule quid me ꝓsequeris: Vos Act. 9.
(inquit apostolus) estis corpus christi ꝛ mẽbra. Si 1. Cor. 12.
ergo ille caput: nos corpus: vn⁹ homo loquiꝫ: Siue
caput loquaꝫ: siue membra: vnus christ⁹ loquiꝫ. Et
capitis est ꝓpriũ loqui etiã in ꝓsona membroꝝ. Ipsã
nostrã cõsuetudinẽ aduertite: Primo quomõ loqui
in membris nostris non potest nisi caput. Jam ꝺo
caput nostrũ quomõ loquaꝫ in ꝓsona omniũ mem/
broꝝ aduertite. Jn angusto tibi pedem aliquis cal/
cat: calcas me dicit caput. Vulnerauit tibi aliqs ma/
nũ: vulneraſti me dicit caput. Caput tuũ nullus teti
git: sed loquiꝫ vnitas cõpaginis corpis tui. Omniũ
membroꝝ tuoꝝ ꝓsonam illa quę in capite est lingua
suscepit: ipsa ꝓ omnib⁹ verbis fungiꝫ. Sic ergo au/
diamus christũ loquẽtem: sed vnusquisq̄ agnoscat
ibi vocẽ suam: tanq̄ hęrens i christi corpore. Aliqñ
eñ dicturus est verba in quib⁹ nullus nostrũ inue/
niat ꝓsonã suã: sed ad solum caput ꝓineãt: non tamẽ
se sepat ex verbis nostris et ad sua ꝓpria tollit: vel a
suis ꝓprijs nõ ad nostra redit. De ipso eñ ꝛ de eccle/ Gen. 2.
sia dictũ est: Erunt duo in carne vna. Unde ꝛ ipse in Matth. 19.
euãgelio dicit de hac ipsa re: Jam igiꝫ nõ sunt duo:
sed vna caro. Hęc noua non sunt: sępe a vobis audi/
ta sunt: sed p occasiões necesse est cõmemoreneꝫ: pri/
mo qz ipsę scripturę quas tractamus ita sibi sunt in/
nexę: vt multa in multis repetaneꝫ: Et vtile est. Cura
eñ mũdi spinas habet: ꝛ offocat semĩa: Oportet sę/
pius a dño cõmemorari: qđ cogit mũdus obliuisci.

Expositio psalmi.

Domine clamaui ad te: exaudi me. F
Hoc omnes possum⁹ dicere: Hoc nõ dico:
tot⁹ christ⁹ dicit: Sed magis ex ꝓsona cor/
poris dictũ est: quia ꝛ cum hic esset carnem portans
orauit: ꝛ ex ꝓsona corpis orauit ad patrẽ: ꝛ cũ oraret Luce. 22.
globi sanguis de toto corpore eius distillabant. Sic
scriptũ est in euãgelio: Orauit iesus intenta oratiõe:
ꝛ sudauit sanguinẽ. Quid est: ꝺe toto corpe sanguinis
effluxio: nisi ꝺe tota ecclesia martyrum passio: Dñe
clamaui ad te exaudi me: Intende voci †depre/ Al. † nõ habet.
cationis meę: dũ clamauero ad te. Jã finitũ
negociũ clamãdi putabas: cum diceres: clamaui ad
te. Clamaſti iam noli esse secur⁹. Si finita est tribu/
latio: finitus est clamor. Si autem manet tribulatio
ecclesię ꝛ corporis christi vsq̄ in finem seculi: nõ tm
dicat clamaui ad te exaudi me: sed intende voci ꝺẽp/
cationis meę dum clamauero ad te. Dirigatur
oratio mea sicut incensum in cõspectu tuo: G

eleuatio manuū mearū sacrificium vespertinū. Hoc ꝛ ipso capite solere dici omnis christianus agnoscit. Declinãte eñ iam die in vesperū: dominus in cruce animã ꝛposuit recepturus: nõ amisit inuitus: Sed tamẽ ꝛ ibi nos figurati sum⁹. Quid enim illius pependit in ligno: nisi qõ de nobis accepit: Et vnde fieri potest vt aliquãdo deus pater dimittat ꝛ deserat vnicũ filium: qui vtiq; cum illo vn⁹ deus est: Et tamẽ nostrã infirmitatẽ figens in cruce: vbi vetus homo noster (sicut dicit apostol⁹) cõfixus est cruci cum illo: ex voce ipsius hominis nostri clamauit: Deus meus ꝛus me⁹: vt quid me ꝛereliquisti: Illud ergo est sacrificiũ vespertinũ: passio christi: crux christi: oblatio victimę salutaris: holocaustũ acceptũ ꝛo. Illud sacrificiũ vespertinũ fecit ī resurrectione mun⁹ matutinũ. Oratio ergo pure directa ꝛ corde fideli: tanq; de ara sancta surgit incensum. Nihil ẽ ergo ꝛelectabili⁹ odore domini: Sic oleant omnes qui credunt. Vetus ergo homo noster (apostoli verba sunt) cõfixus est cruci cum illo: vt euacuaret inquit corpus peccati: vt vltra nõ seruiam⁹ peccato. Inde ꝛ in ipso psalmo cum dictum esset: Deus meus ꝛus meus vt quid dereliquisti me longe a salute mea: statim subiectũ est: verba delictor̃ meorũ. Quorũ delictorũ si caput attendas: Et tamen eius fuisse vocem in psalmo ipse testatus est: in cruce ipsa verba dixit: ipsum versum ꝓnũciauit. Non est relictus humanę cõiecturę locus: Nullus negandi aditus qualicũq; christiano. Quod lego in psalmo: hoc audio a dño: In ipo etiã psalmo agnosco qõ in euãgelio lego: Foderũt man⁹ meas ꝛ pedes meos: dinumerauerũt omnia ossa mea: Ipsi ☧o cõsideraue/rũt ꝛ cõspexerũt me: diuiserũt sibi vestimẽta mea: et sup vestẽ meã miserũt sortem. Hęc omnia sicut ꝓdicta ita facta: Sicut audiuim⁹: ita ꝛ vidimus. Ergo si dñs noster iesus christus nos figurans in charitate corporis sui: cuius esset ipe sine peccato dixit: verba ꝛelictorũ meor̃: dixit aũt hoc ex ꝑsona corporis sui: quis audet in mẽbris eius dicere nõ se habere peccatũ: nisi qui fuerit ausus se falsę iustitię nomĩe efferre ꝛ christũ falsitatis arguere: Fatere ergo o membrũ qõ ꝓ te ꝓnũciauit caput tuũ: Qõ vt fateamur: qõ vt faciamus: nec nos iustificemus ante cõspectũ solius iusti qui iustificat impium: subiecit iam sui corporis vocẽ. ¶ Pone domine custodiã ori meo: et ostium †cõtinentię circa labia mea. Nõ dixit clausurã cõtinẽtię: sed ostium. Ostiũ ꝛ aperit et claudit. Ergo si ostium est: ꝛ aperiat ꝛ claudat: Aperiat ad cõfessionẽ peccati: claudat ad excusationẽ peccati. Ita eñ erit ostiũ cõtinentię: non ruinę. Quid eñ nobis ꝓdest hoc ostiũ cõtinentię: Quid orat ex ꝑsona corpis christ⁹: ¶ †Vt non declines: inqt: cor meũ in verba †maligna. Quid est: cor meum: Cor ecclię meę: cor vtiq; corpis mei. Verba illa mea attendite vbi nobis regula figit. Saule saule q̃d me psequeris: Cum ipsum nemo tetigisset. Esuriui: ꝛ cibastis me: sitiui: ꝛ potũ dedi⁹ mihi: ꝛ cętera. Et illi: Qñ te vidim⁹ esurientẽ aut sitientẽ: Et ille: Cũ vni ex minimis meis feciſtis: mihi feciſtis. Hęc christianis inusitata esse nõ debent: maxime in quib⁹ regulę fixę sunt: ꝛ cęteror̃ intelligendor̃: ꝛ aut nõ turbabũtur: aut cito corrigent. Sicut q̃ ibi dicturi sunt iusti: Dñe: quare dixisti: Esuriui ꝛ dedisti mihi manducare: quãdo vidimus te esurientẽ: Et ille respondens⁹ est: Cum vni ex minimis meis feciſtis: mihi feciſtis: Sic ꝛ hic dicamus ī christo intus ī interiore homĩe nostro: quia ibi ꝓ fidem habitare dignat. Non enim absens est a nobis: ꝛ non est cui dicamus: cum ipe dicat: Ecce ego vobiscũ sum vsq; ad cõsummationẽ sę/culi: Dicamus ergo illi ꝛ nos: quoniã vocem eius in hoc psalmo accepimus: Eius enim vox est qõ nemo negat: Eleuatio manuũ meaꝝ sacrificiũ vespertinũ: Dic ergo consequẽter: Pone domine custodiam ori meo: ꝛ ostiũ cõtinentię circũ labia mea: vt nõ declines cor meũ in verba maligna: Ad excusandas excusationes in peccatis. Quare sic oras domine: Quę peccata tua excusaturus es: Respõdit: Cum vnũ ex mẽbris meis sic orat: ego sic oro: sicut respondi: Cum vni ex minimis meis feciſtis: mihi feciſtis. Cum autẽ nõ declinatũ fuerit cor tuũ o membrũ christi: cum cor tuũ nõ fuerit declinatũ in verba maligna: ad excusandas excusationes in peccatis. ¶ Cum hominib⁹ operantibus iniquitatẽ: Et nõ cõmunicabis cum electis eorũ. Hoc em̃ sequit: Et non †cõbingabo cum electis eorũ. Qui sunt electi eorum: Qui seipsos iustificant. Qui sunt electi eorũ: Qui sibi iusti videnť: ꝛ cõtemnũt cęteros: sicut pharisęus ille in templo dixit: De⁹ gratias ago tibi: quia non sum sicut cęteri homines. Qui sunt electi eorũ: Hic homo si ꝓpheta esset: sciret quę mulier illi accessit ad pedes. Agnoscitis vocẽ alteri⁹ pharisęi qui dominũ inuitauerat: quãdo mulier illa ꝙ erat in ciuitate peccatrix venit et accessit ad pedes eius: Illa impudica quõdaꝝ frontosa ad foznicationem: frontosior ad salutem: irrupit in domũ alienã: Sed ille ꝙ ibi discũbebat nõ erat alienus. Nõ extranea quẽlibet conuiuã: sed ancilla dominũ suũ secuta est: Accessit ad pedes: quia eius vestigia sequi cupiebat: Lauit lachrymis: terſit capillis. Pedes christi ꝙ sunt: nisi ꝓ quos pagrauit totũ mũdũ: Oſpecioſi pedes eorũ qui annũciant pacem: qui annũciant bona. Pedes ergo domini quãti suscęperũt: vt suscipiendo iustum ī nomĩe iusti: mercedẽ iusti acciperent: ꝛ suscęperũt ꝓphetam in nomĩe ꝓphetę: vt mercedẽ ꝓphetę acciperent. Et quicũq; potum dederit inqt vni ex minimis istis calicẽ aquę frigidę tantũ in nomine discipuli: amen dico vobis nõ ꝑdet mercedem suam. Qui ergo tali humanitate pedes domini suscipit: quid impendit: nisi q̃ habebat in domo supflua: Merito q⁹ capilli quasi supflui sunt: inde illa pedes domini ꝛtergebat. Supflua tua necessaria fiũt tibi: si inde fueris obsecutus pedib⁹ domini. Ergo illa curari volebat cõscięntia magni vulneris. Sed nũquid magnũ vulnus: ꝛ paruus medicus: Pharisęi autẽ nolebant se tangi ab immũdis: vitabant omnẽ contactũ peccator̃: et si qñ forte necessitate tangebant: abluebãt se: Et ꝓpe baptizabant ꝑ omnes horas nõ tm̃ se: sed et vasa sua: lectos suos: calices: papsides: sicut dominus in euangelio cõmemorat. Cum ergo ille pharisęus nosset hanc mulierem: quę vtiq; si ad pedes illi⁹ pharisęi accederet: repelleret eam: ne sanctitas eius polluereť: Habebat enim eam in corpore: non in corde: et quia non habebat eam in corde: vtiq; falsam habebat in corpore: Quia ergo ille eam repulsurus esset: cum hoc dominus non fecit: existimauit eũ nescire q̃ illa esset: et dixit apud semetipm:

Matth.27. Rom.6. Ps.21. Matth.27. Rom.6. Ps.21. Matth.27. Rom.4. Al. †circũstãtie labijs meis. Eccl.22. De continentia sic.ca.j. in me. et.2. Al. †non habet. malicie. Act.9. Matth.25. Ibidem.

Ephe.5. Matth.28. Matth.25. Al. †cõmunicabo. Luce.18. Luce.7. Esa.52. Matth.10. Ibidem. L

Luc.7. Hic si esset prophetа: sciret quę mulier illi accessit ad pedes. Non dixit: repulisset eam si sciret quę esset: tanꝯ esset cõsequens: vt si sciret repelleret. Ex illo ꝝ q̃ non eam repulit: etiã nesciſſe eum ꝓ certo suspicatus est. Dominus autẽ sic habebat oculos in illã mulierẽ vt aures haberet in corde phariſęi. Itaqꝫ audita cogitatione eius: ꝓposuit similitudinẽ quã nostis. Duo debitores erant cuidam fęneratori: vnus ei debebat quingentos denarios: alter quinquaginta. Cũ non haberẽt ambo vnde redderent: donauit ambobus. Quęro abs te inquit quis eum plus dilexit? Et ille respondit tam coactus veritate aduersus ſeipſum ꝓferre ſententiã: Credo inquit domine: quia ille cui plus donauit. Et cõuersus ad mulierẽ: dixit ad Simonem: Vides istam mulierẽ? Introiui in domũ tuã: oſculũ mihi non dedisti: illa aũt nõ intermisit pedes meos osculari. Aquam mihi ad pedes non dedisti: illa lachrymis suis lauit mihi pedes. Oleũ mihi non dedisti: illa vnxit vnguẽto. Propter quod dico tibi: Dimittunt ei peccata multa: quoniã dilexit multũ. Quare? Quia cõfessa est: quia fleuit: quia non declinatum est cor eius in verba maligna: ad excusandas excusationes in peccatis: nõ combinata est cum electis eorũ: id est defendẽtibus se. Non enim et huic ipsi mulieri si declinaret cor ei⁹ in verba maligna/deesset defensio peccatorũ. An non quotidie pares eius in turpitudine sed non pares in cõfessione: meretrices: adulterę flagicioſę defendũt peccata sua? Si latuerint: negãt: Si aũt vel dephẽſę atꝫ cõuictę fuerint: vel publice id ęgerint: defendũt. Et ꝯfacilis defensio earum: ꝯcita: sed ꝯ præceps: ꝯ quotidiana et ꝯ sacrilega? Osi deus hoc nollet: non facerẽ: Hoc voluit deus: fortuna hoc voluit: hoc voluit fatũ. Non dicit: Ego dixi domine miserere mei: nõ quomõ illa peccatrix ad pedes medici veniens: Sana animam meã: quoniã peccaui tibi. Et ista fratres mei defensio qualiũ est? Non solum indoctorũ: sed etiam doctorũ. Sedent t cõputant sidera: interualla: cursus: volubilitates: ſtatus: motus intendunt: describunt: coniſciunt: Docti magni vident. Totũ hoc doctum t magnũ: defensio peccati est. Eris adulter: quia sic habes venerem. Eris homicida: quia sic habes martem. Mars ergo homicida: non tu. t venus adultera: nõ tu. Vide ne ꝓ marte t venere tu dãneris. Deꝰ enim qui damnaturus est nouit quia tu es qui dicis: nõ ego iudici scienti. Porro ipe mathematicꝰ q̃ tibi fabulas laqueorũ tuorũ etiam vendit: vt nõ vel gratuitam cõpares mortem. Emis enim mortẽ a mathematico precio: qui cõtempſiſti vitã a christo gratis. Ipse enim mathematicus si vxorem suam paulo petulantius viderit cõuersari: aut aliquos alienos improbe attendere: aut fenestrã crebro repetere: nonne arripit: verberat: t dat disciplinã in domo sua? Respondeat illi vxor: si potest: venerem cęde. Mõne et ille respondebit? Fatua: aliud est quod competit rectori: aliud quod profertur emptori. Ergo electi eorum qui sunt? Electi malorũ: electi impiorũ: cũ quibus non est combinandũ: id est cum quibus non est habenda societas. Qui sunt aũt? Arbitrantes se iu- Luc.18. ſtos: t cõtemnentes cęteros quasi peccatores: sicut erãt illi phariſęi: aut quia ipsa peccata manifeste: vel comphendunt: vel publice fiunt: defendentes t asſerentes ne aliquid culpę eorum tribuat: Et vt ipsi nihil mali feciſſe videant t iudicent: sed totũ deꝰ: q̃ vel sic creauit hoiem dicũt: vel ſtellas cõposuit: vel res humanas negligit: Defensiones sunt electorꝫ ſęculi. Sed dicat membrũ christi: dicat corpus christi: dicat christus ex ꝑsona corporis sui: Non declines cor meũ in verba malicię: ad excusandas excusatiões in peccatis: cum hominibus operantibus iniquitatẽ: et non combinabo cum electis eorꝫ. Nostis fratres q̃ non est ꝑmittendũ quasi iustos eminẽtiores in se tenentes velut primũ gradũ iuſticie: electos vocari apud manichęos. Qui nouerunt recognoſcant: qui neſciebãt audiant. Electi quidẽ dei: sunt omnes sancti: t habemꝰ hoc in ſcripturis: Sed vsurparunt sibi illud nomen: et quasi familiarius sibi applicuerũt: vt tanꝯ ꝓpie iam electi appellent. Qui sunt isti electi? Quibus si dixeris: peccaſti: statim illam defensionẽ impiam et peiorem cęteris magiſqꝫ sacrilegã profe- runt: Non ego peccaui: sed gens tenebrarũ. Quę est ista gens tenebrarũ? Quę bellum gessit cuꝫ deo: Et ipsa peccat: cum tu peccas? Ipsa inqt: qr cõmixtus sum illi. Deꝰ enim q̃ te cõmiscuit: q̃d timuit? Hoc enim dicunt q̃ illa gens tenebrarũ rebellauerit aduersus dẽ anteqꝫ mũdꝰ fuerit: t ille timẽs t cauẽs ne regna eius illo adueniente hoſtili impetu vastarent: misit huc membra sua: substantiã suam: hoc q̃ ipse est: si aurum: aurũ: si lux: lucẽ: Quicquid illud est hoc misit t miscuit viſceribus gentis tenebrarum dicunt: t fabricauit inde mũdũ: Et nos animę inquiũt de ipis membris dei sumus: sed ꝑmimur hic viscerib⁹ gentis tenebrarũ: t quicquid peccare dicimur: illa gens peccat. Se quidẽ vident excusare a peccato: sed dẽ suum non excusant a crimine timoris: nec ipsam substantiã dei sui a crimine corruptibilitatis. Si enim incorruptibilis deus: si incõmutabilis: si incõtaminabilis: si imaculabilis: si impenetrabilis: quid ei factura erat gens illa? Feciſſet illa quem vellet impetuꝫ: quomõ terreret impenetrabilẽ: inuiolabilem: incõtaminabilem: incõmutabilem t incorruptibilez? Si ergo talis deus: crudelis: q̃a ſine causa huc vos misit: cui nihil noceri poterat: Quare vos misit? Ecce gens tenebrarũ illi nocere non poterat. Ipse autem vobis grauiter nocuit: t ipse magis ꝯ ille hoſtis veſter fuit: ꝯ ꝯ t ipe vobis nocere potuit. Potuiſtis ꝑmi: potuiſtis captiuari: potuiſtis inquinari: potuiſtis corrumpi: potuit ergo t ille. Fruſtũ enim t quodãmodo partiuncula naturę ipſius cõuincit maſſam. Quale est illud quod huc misit: tale est t illud quod ibi remãsit. Hoc ipsi dicũt: Ipsi fatent quia hę duę ſubſtãtię sunt: vna illa: t vna ista: Libri eorũ hoc habent: et si negant: legunt: t conuincunt. Quid ergo? Ut in hoc vno exordio nihil amplius dicam? Non dicam peiora: nõ dicã ſceleratiora? In hocipo exordio q̃ bellũ inducũt: videte quẽadmodũ debellent: t vbi pugnatũ aduersus dẽ a gente tenebrarũ dicũt: ipi i eorũ verboꝫ pugna capiunt. Nõ enim est q̃ dicant: aut quo refugiant. Sed vis o nefande falſe electe defendere peccatũ tuũ: vt quãdo aliquid mali feceris: nõ tu feciſſe videaris. Quęris in quem peccatum tuũ refundas: t refundis in gentem tenebrarũ: Sed ad dẽ attende: si non in illũ refundis. Si enim posset gens tenebrarũ quã fingitis: hoc tibi diceret: Quid me accuſas? Potui aliquid facere de tuo: an nõ potui? Si potui: fortior illo sum: Si non potui:

De natura boni ca. 44. et. 45.

Matth. 20.

quare me timuit? Si non timuit: quare huc te misit: vt tanta hic patiaris: cum sis membrū ipsius: cū sis substantia ipsius? Si non timuit: inuidit. Si hoc timore nō fecit: crudelitate fecit. Q̄ ergo iniquus est cui nihil nocere poterat: & fecit vt membris suis hic tantū noceret? An poterat noceri? Ergo incorruptibilis nō est. Cum vis ergo te defendere de peccato tuo: laudare non potes deū. In laude dei non capereris: nisi in tua iactareris. Transi ad vituperationē tuā: & laudabis deū. Redi ad verba psalmor quos execra-

Ps. 40. mini: dic: Ego dixi domine miserere mei: sana animā meā quoniā peccaui tibi. Ego dixi: ego peccaui: non fortuna: non fatum: non gens tenebrarū. Si ergo tu peccasti: iam vide quēadmodum pateat laus dei: in qua angustiabaris cum te velles defendere. Helius in peccatis tuis angustiaris: et in illius laude dilataris. Jam ergo cōfesso peccato tuo: vide quēadmodū laudet deus: quia & iustus est cum te punit pseuerantē: & misericors cum liberat confitentē. Nō ergo inquit declines cor meū in verba maligna: ad excusandas excusationes in peccatis: vt dicam q̄ gens tenebrarū fecit q̄ ego feci. Cum hominib⁹ operantibus iniquitatē. Quam iniquitatē? Dicamus aliquam eorum iniquitatē nefandam. Audite iniquitatem nefariam manichęor publicam: quā confitent. Expedire dicunt homini ſgneratorē esse q̄ agricolā. Quēris causam: & reddunt rationē: Vide si ratio illa nō demētia nominada est. Qui em̄ in vsurā inquiūt dat pecuniā: non lędit crucem luminis. Multi enim non intelligūt: sed exponam. Qui autē inquiūt agricola est: multū lędit crucem luminis. Quēris quam crucē luminis? Membra inquiūt illa dei quę capta sunt in illo pręlio: mixta sunt vniuerso mundo: & sunt in arboribus: in herbis: in pomis: in fructibus. Dei membra vexat: qui terrā sulco discindit. Dei membra vexat qui herbam de terra vellit. Dei membra vexat: qui pomum carpit de arbore. Hęc ne faciat in agro falsa homicidia: facit in fęnore vera homicidia. Panem mędicanti nō porrigit. Videte si potest esse maior iniquitas ista iustitia: Panem mędicanti non porrigit. Quēris quare? Ne vitam quę est in pane: quā dicunt membrū dei: substantiā diuinā mędicus ille accipiat: & liget eā in carnē. Quid ḡ vos? Quid? Quare manducatis? Carnē non habetis? Sed nos inquiūt quia fide manichęi illuminati sumus: orationibus & psalmis nostris qui electi sumus: purgam⁹ inde vitā quę est in illo pane: et mittimus illā ad thesauros cęlorū. Tales sunt electi: vt nō sint saluandi a deo: sed saluatores dei. Et ipse est christus dicūt crucifixus in toto mūdo. Ego in euāgelio saluatorē accepi & christū: vos autē estis in libris vestris saluatores christi. Estis plane blasphematores christi: et ideo a christo nō saluādi. Ergo buccella nō dei mędico: & ploret i buccella mēbrū christi: mędic⁹ fame moritur⁹ ē? Falsa miscōia i buccella: facit verū homicidiū i homie. Sed q̄ sunt isti electi eor? Nō declines cor meū i verba maligna: & nō cōcubinabo cū electis

Al. †corripiet. eor. ¶ †Emēdabit me iust⁹ in misericordia: †increpabit. & †arguet me. Videte peccatorē cōfessorē: Emendari se vult misericorditer pot⁹ q̄ laudari fallaciter. Emēdabit me iustus i miscōia: si iustus est: si misericors est: quādo me videt peccantē. Hoc vtiq̄ quędā membra christi dicunt: de quibusdā membris christi dicunt: in vno corpore dicunt: Dignat loqui dominus ex psona emendatoris: nec respuit psonā emendati vel emendātis. Omnia em̄ membra in illo: & ipe dicit: Emēdabit me iustus in misericordia. Quis iustus te emēdaturus est? Caput omnia mēbra emendat. Emendabit me iustus in misericordia: et arguet me. Arguet me: sed in misericordia: Arguet sed non odit: Et eo magis arguet: quia nō odit. Et iste quare Prouerb. 9. inde grās agit? Quia corripe sapientē: et amabit te. Emēdabit me iust⁹: q̄ psequit? Absit. Vide est puto emēdandus: si odio emendat. Qua re ergo emēdat: in misericordia. et arguet me. Jn ḡ: in misericordia. Al. timpinguabit Oleum autē peccatoris nō †impinguabit caput meū. Quid est: oleum peccatoris nō impinguabit caput meū? Nō crescet caput meū de adulatiōe. Falsa laus adulatio ē: Falsa laus adulatoris: hoc est oleū peccatoris. Propterea & homines q̄ cū falsa laude aliquē irriserint: hoc etiam de illo dicunt: Unxi illi caput. Amate ergo argui a iusto in misericordia: nolite ergo amare laudari a peccatore cū irrisione. Habetote oleū vobiscū: et non quęratis oleū Matth. 25. peccatoris. Sapiētes em̄ illę virgines secum portabant oleū: id est cōscientia illarū illis testimoniū phibebat. Oleū gloria est: Fulget: nitet i supficie. Sed bona debet esse gloria: & vera gloria: vt ibi sit intus i vasis tuis. Audi quid est in vasis. Probet autem se Gal. 6. homo & tūc in semetipso habebit gloriā et nō in altero. Quid est: in vasis suis? Audi ipsū apostolū: Nā 2. Cor. 1. gloria nostra hęc est: testimonium cōscientię nostrę. Postremo q̄ in corpore christi es: et adhuc portas mortalitatē quādam: tu tibi esto iustus: et in te esto iustus. Peccator es: vindica in te: redi ad cōscientiā tuam: et exige de te pęnas: crucia teipsum. Jta enim offers sacrificiū deo: ḳa si voluisses sacrificiū dedisPs. 50. sem vtiq̄ (ait peccator) holocaustis nō delectaberis. Ibidem Quid ergo? Nullum accipit sacrificiū? Sacrificiū deo spiritus cōtribulatus: cor contritū et humiliatū deus non spreuit. Humilia cor tuū: contere cor tuū: crucia cor tuū: & tu teipsum emendabis in misericordia. Nō em̄ odisti te cū sęuis in te. Eris i parte emēdata iustus: q̄uis sis adhuc in emēdanda peccator. Ex qua parte em̄ tibi displices: iust⁹ es: Ex qua parte tibi displicet in te qđ iniustū est: iustus es: Et ex qua parte tibi displicet in te qđ iustum est: iniustus es. Vis videre q̄ iustus sis: Hoc in te tibi displiceat qđ & deo. Jam cōiunxisti te volūtati dei: & in teipso non quod ille fecit: sed quod ille odit odisti. Ex eo q̄ odisti in te quod fecisti: qđ odit & ille qui hoc non fecit: cępisti in te esse seuerus: erit ille misericors: Parcet: q̄ tu non pepercisti. Ergo exquo cōiunctus es oculis eius: & cōdelectaris legi eius: & hoc in te arguis qđ lex eius arguit: & hoc in te tibi displicet qđ & oculis dei displicet: vide q̄ iust⁹ es. Exquo aūt lapsus: fecisti ea quę displicēt deo: & fragilitate quadā infirmitatis hūanę plaberis in illa: & adhuc portas infirmitatē carnis: & gemis cuiusdā reluctatōis pscia: ex hac pte iust⁹ es: & ex hac iniqu⁹ & pctōr es. Quō inq̄es ex quadā pte iust⁹: ex quadā pte pctōr? Quid ē qđ dicis? Laboramus: videmur loqui contraria: nisi nobis subueniat apostolica auctoritas. Audi illud ab apostolo: ne me malus intellector accuses: Londelector em̄ inq̄t legi dei ſm interiorē hominē. Ecce iustus. An non est iustus qui condelectat legi dei? Unde ergo peccator? Rom. 7.

Ideo aliã legem in membris meis repugnantẽ legi mentis meę: & captiuum me ducentẽ in lege peccati. Adhuc bellum aduersus me gero: nondũ sum totus instauratus ad imaginem fabricatoris mei: cępi resculpi: et ex ea parte qua reformor displicet mihi qđ deforme est. Ergo q̃diu ita sum quid spero? Infęlix ego homo: quis me liberabit de corpore mortis huius? Gratia dei p iesum christũ dominũ nostrũ: Gratia dei quę cępit iam resculpere: Gratia dei quę infundit suauitatẽ: vt iam p interiorẽ hominẽ cõdelecteris legi dei: Inde cętera sanabũt: vnde & ista sanata sũt. Geme adhuc vulnerat⁹: castiga te: displice tibi. Nõ sic pugno inquit quasi aerem cędens: sed castigo corpus meũ & in seruitutẽ redigo: ne forte alijs p̃dicans ipse reprobus inueniar. Nũquid qui castigat corp⁹ odit corpus? Si quis castigat seruũ odit seruũ? Si quis verberat filiũ odit filium? Et vt aliquid cõiunctius eloquamur: caro tua tanq̃ cõiunx tua est. Hoc ipse apostol⁹ dicit: Nemo vnq̃ carnẽ suam odio habuit: sed nutrit & fouet eam: sicut & christus ecclesiã. Certe caro tanq̃ cõiunx est: & nemo carnẽ suam odio habet. Tamẽ quid alio loco? Caro cõcupiscit aduersus spiritũ: et spiritus aduersus carnem. Cõcupiscit aduersus te: tanq̃ cõiunx tua: Ama et castiga donec fiat in vna reformatiõe: vna cõcordia. Quãdo istud erit? qm̃ modo clamas: Infęlix ego homo: quis me liberabit de corpore mortis huius? Nũquid sepabit a te hoc corpus: et tũc securus eris? Et quid ẽ in nobismetipsis ingemiscimus: adoptionẽ expectantes redemptionẽ corporis nostri? Reparat ergo a mortalite ad imortalitatem: & iam nõ resistit: quia nõ est mortalitas quę resistat. Propterea castiga corpus tuum: modo doma quod postea recipias: modo deficiat & tũc sufficiat. Nam in hac vita reparí nõ pot q̃diu mortale gerit. Nõ te deponat: nõ te abrũpat: Porta: erudi: castiga: repabitur in fine: Et qz nemo vnq̃ carnẽ suam odio habuit: resurget et caro. Sed quomõ etiã tũc luctatur⁹ sum? Oportet inquit corruptibile hoc induere incorruptionẽ: & mortale hoc induere imortalitatẽ. Ergo cum dicit: Emẽdabit me & arguet me: siue sit frater: siue sit prim⁹: siue sit vicinus: siue tuipse: in misericordia debes argui & emẽdari. Oleum autẽ peccatoris non impinguet caput meũ. Sed quid facio dicis mihi? Patior adulatores: nõ cessant pstrepere: laudãt in me quę nolo: quę ego paruipẽdo laudant in me: qđ ego charũ habeo rep̃hendunt in me adulatores: fallaces: deceptores. Magnus vir ille: verbi gratia: Caius: ęneus: magn⁹ doctus: sapiens. Sed quare? christian⁹. Nã magna doctrina: & magnę litterę: & magna sapiẽtia. Si magna sapiẽtia: approba qđ christianus est. Si magna doctrina: docte elegit. Postremo qđ tu vituperas: Dei placet quẽ laudas. Sed quid? Laudatio illa nõ inducat: oleum peccatoris est. Sed nõ cessat dicere: nõ inde impinguet caput tuũ: id est noli gaudere ad talia: id est noli annuere: noli cõsentire: noli inde gratulari. Et si ille attulit oleum adulationis: sed caput tuũ integrũ mãsit: Nõ inflatũ est: nõ tumuit. Si eñ inflatũ fuerit & tumuerit: facit pond⁹ & p̃cipitabit te. Oleum autẽ peccatoris non impinguet caput meũ.

Quoniã adhuc & oratio mea in beneplacitis eoꝝ. Expecta: modo me vituperãt ait christ⁹. In primis temporib⁹ christianorũ: vndiq̃ rep̃hendebant christiani. Adhuc expecta: et oratio mea in beneplacitis eorũ erit. Veniet tempus quãdo superent hoim malicią tundentiũ sibi pectus & dicentiũ: Dimitte nobis debita nostra sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Matth.6. Jam quot remanserũt qui sibi erubescunt pectus tundere? Ergo rep̃hendant: tolleremus: Rep̃hendãt: oderint: accusent: detrahãt: adhuc & oratio mea in beneplacitis eorũ. Veniet tempus quãdo oratio mea placebit illis. Erigent enim se quasi iusti viri⁹ suis vincent in lucta: quia superbe se rexerunt: elident: trahent a peccatis: videbunt se iniquos: implebunt q̃ dicta sunt p̃ prophetas: incipiet timeri iudiciũ: cõuertet se animę acies ad cõscientiã peccatoꝝ: & placebit illa oratio: Dimitte nobis debita nostra sicut & nos dimittimus debitori⁹ nostris. O verbosa defensio iniq̃tatis. Certe iam hoc populi dicunt: & populoꝝ pectora tundentiũ tonitruus nõ quiescit. Recte nubes tonant in quibus iam habitat deus. Ubi est illa verbositas: vbi est illa iactantia: iustus sum: nihil mali feci? Certe cũ i scripturis sanctis fueris cõtemplatus nozmã iusticię: quãtũcũq̃ pfeceris inuenies te peccatorẽ. Profecisti: iam vnũ deũ colis: optime: non fornicaris ab eo ad idola: ad mathematicos: ad sortilegos: ad haruspices: ad augures: ad maleficos. Jsta eñ fornicatio est a dño deo: iam es in aliquo numero membroꝝ christi. Jam incipe videre etiã illa peccata societatis humanę. Nõ occidis quẽq̃: nõ adulteras cuiusq̃ vxorẽ: nõ vxori tuę eũdo ad alterã iniuriã facis: nõ vlla pessima corruptela te cõtaminas: abstinuisti man⁹ a furto: linguã a piurio: cor a cõcupiscendo rem p̃rimi tui: Jã iustus es. Attende cętera: Noli iã superbire. Nihil ne peccas in lingua? Nõ plaberis i verbũ durũ? Sed qđ magnũ dicis? Quid magnũ? Qui dixerit fratri suo fatue: reus erit gehẽnę ignis. Matth.5: Cõtremiscit iã tota illa superbia. Ecce iã nõ valde facit vñ de⁹ videat impietate aliqua blasphemari: Nõ irruit i aliquẽ lędẽdũ: non facit alteri qđ pati nõ vult. Quid de lingua? Tobie.4. Matth.7. Quis illã domat? Sed ecce iã frenasti & ipsam. q̃q̃ q̃s tantus vt hoc oĩno pficiat? Sed ecce iã & ipsam frenasti: Quid facis de cogitatiõib⁹ tuis? Quid facis de tumultu: & caterua rebellãtiũ desideriorũ? Nõ eis das mẽbra. Ita credo et video: Sed tũ cogitatiões aliq̃n inclinant: & afferũt se & plerũq̃ i ozone genib⁹ fixis: Corp⁹ psternis: collũ curuas: cõfiteris peccata: deũ adoras. Videó corpus vbi iaceat: quęro vbi volitet anim⁹. Videó mẽbra iacẽtia: videam⁹ si stet cõsciẽtia: videam⁹ si fixa est in eum quẽ adorat. Sic aũt cogitatiõibus plerũq̃ tanq̃ estu maris arripiẽr: & tempestate tollit i aliud atq̃ aliud. Modo si mecũ loq̃reris: & subito auerteres te ad seruũ tuũ: & dimitteres me: nõ dico a quo aliq̃d petebas: sed cũ quo ex ęquo loq̃baris: nõ mihi iniuriã factã deputarẽ. Ecce quid facis quotidie deo? Qualẽ mõ dixi fratres: iam eũ qui solũ deũ colit: qui christũ cõfitet: qui patrẽ et filiũ & spm̃sanctũ vnũ deũ nouit: qui nõ post eũ fornicat: qui nõ adorat demomes: qui auxilia sibi a diabolo nõ requirit: qui tenet ecclesiã catholicã: de cui⁹ fraude nemo cõquerit: de cui⁹ pssura nõ gemit vicinus infirm⁹: qui vxorẽ alienã nõ temptat: qui cõtentus est sua: aut qui nec ipsa sua: & quomõ licet & quõ p̃mittit aplica auctas & disciplina: vbi pensus ẽ amboꝝ: aut vbi nõdum ducta est? Qui iam talis est: de- 1.Cor.7.

phendit tamē in istis quę iam dixi. Venit ergo tempus qđ dictū est: Adhuc t oratio mea ī beneplacitis eor: siue quā pocuit: siue qua interpellet pro nobis. In istis ergo quotidianis peccatis omnibus q̄ spes est: nisi humili corde dicam⁹ in oratiōe dñica quę iā in bn̄placitis nostris est: non defendentiū peccata nostra sed cōfitētiū: Dimitte nobis debita nostra: sicut Matth. 6. t nos dimittim⁹ debitorib⁹ nostris: et aduocatū habeamus apud patrē iesum christū iustum: vt ipse sit 1. Joh. 2. ꝓpitiatio ꝓ peccatis nostris: Dō loquant superbi: Vincunt numero: vincunt ꝓlijs: Tota terra a solis ortu vsq̄ ad occasū laudate nomē dñi. Quid faciunt paucī aliter disputātes: Judices sunt impior. Sed LL Al. †iñcti petre quid ad te: Vide qđ sequit: Absorpti sūt †iuxta petrā iudices eorū. Quid est: absorpti sunt iuxta 1. Cor. 10. petrā: Petra aūt erat christus. Absorpti sunt iuxta petrā: Juxta: id est cōpari iudices magni: potentes: docti. Ipsi dicunt iudices eorum: tanq̄ iudicātes de moribus: t sententiā pferētes. Dixit hoc Aristoteles. Adiūge illū petrę: t absorptus est. Quis est aristoteles: audiant. Dixit christus: et apud inferos contremiscit. Dixit hoc Pythagoras: dixit hoc Plato. Adiūge illos petrę: Compara auctoritatē illorū auctoritati euāgelicę: compa inflatos crucifixo: Dicamus eis: Vos litteras vestras cōscripsistis in cordib⁹ superbor: Ille crucē suā fixit in cordib⁹ regū. Postremo mortuus est et resurrexit: Mortui estis: et nolo quęrere quēadmodū resurgatis. Ergo absorpti sūt iuxta petrā istā iudices eorū. Tamdiu vident aliqd dicere: donec cōparent petrę. Propterea si inuent⁹ fuerit aliquis eor hoc dixisse quod dixit et christus: gratulamur illi: nō seqmur illū. Sed prior fuit ille q̄ christ⁹: False: Sed q̄ vera loquit: por ē q̄ ipa veritas: O homo attende christū: nō quādo ad te venerit: sed quādo te fecerit. Potest t ęgrot⁹ dicere: Sed prius ego cecidi in lectū q̄ medicus ad me venisset. Utiq̄ ideo ille posterior venit: qz tu prius cecidisti. Videte itaq̄ textum psalmi: Adhuc t oratio mea in bn̄placitis eor. Sed erūt multi qui cōtradicāt. Absorpti sunt iuxta petrā iudices eor. Quid ergo erit: DD Al. †potuerunt Audient verba mea quoniā †ꝑualuerūt. Prꝑualuerūt verba mea verbis eor: Dicta sunt ab eis quędā diserte: s a me vera. Aliud est laudare loquacē: aliud laudare veracem. Audient verba mea quoniā ꝑualuerūt. Unde ꝑualuerūt: Quis eor cōprehensus in sacrificio cū his legibus ista phiberent: t nō negauit: Quis eorum comprehensus est adorare idolum: t nō clamauit non feci: et timuit ne cōuinceretur: Tales ministros diabolus habebat. Unde Matth. 10. autem ꝑualuerunt verba domini: Ecce ego mitto vos sicut agnos in medio lupor: Nolite timere eos qui occidunt corpus: animā aūt non possunt occidere: sed potius eū timete q̄ t corpus t animā pōt mittere ī gehennā ignis. Sedit timorē: subiecit spē: inflāmauit charitatem. Nolite inquit timere mortē. Mortē timetis: Prior morior. Ne vel capillus vester pereat formidatis: Prius integer in carne resurgo. Merito audistis verba eius: qm̄ ꝑualuerūt. Ducebant: t occidebant: Cadebant t stabant. Et qđ est factū de tot mortib⁹ martyrū: nisi vt ipa verba ꝑualerent: t tanq̄ irrigata terra sanguine testium christi pullularet vbiq̄ seges ecclesię: Audient inquit verba mea quoniā ꝑualuerunt. Unde ꝑualuerūt: Jam dixim⁹: cum prędicant a non timētibus. Quid nō timentibus: Nec exilia: nec damna: nec mortē: nec crucē. Nō em̄ mortē solā: s nec crucē: q̄ morte nihil videbat execrabili⁹. Ipsā dñs suscępit: ne discipuli eius mortē quidē nō timerent: sed nec genus mortis horresceret. Ergo a nō timētib⁹ cū dicunt hęc ꝑualuerūt. Quid ē mortes illę oīm martyrū: Quid fecerūt: Audi. Sicut crassitudo terrę †dirupta ē sup terram: †Dissipata sunt †iuxta infernū ossa nostra. Juxta infernū dissipata sunt ossa martyrum: id est corpora testiū christi. Occisi sunt enim martyres: t quasi ꝑualuerunt qui occiderunt. Prꝑualuerunt illi psequendo: vt ꝑualerent verba christi ꝑdicando. Et quid factum est de mortibus sanctor: Sicut crassitudo terrę dirupta est super terrā: dissipata sunt iuxta infernū ossa nostra. Quid est crassitudo terrę dirupta est super terrā: Mouimus crassitudinem terrę cōtemptibilia quęq̄ esse. Quę sunt quasi cōtemptibilia hominib⁹: fecundant terram. Nam dictū est t in quodā psalmo: iacuisse mortes sanctorum: et non fuit qui sepeliret. Sed illę omnes mortes factę sunt crassitudo terrę. Quomō accipit terra quādam pinguedinem de rebus cōtemptibilibus et abiectis: sic ex eo qđ cōtempsit hic mundus accepit crassitudinē terrę: vt inde seges ecclesię feracius pullularet. Jam nostis fratres quia cōtemptibilia terrę huius: de quibus pinguescit terra: nec appellare volo: nec dicere decet. Talis est quędam sagina terrę: t quędam pinguedo: t cōtemptibile est hominibus: t quasi sordidum est: et abiicit. Sed quid fecit hic vt iam t ipsius verbis vtar: De terra erexit inopem: t de stercore exaltauit pauperē: vt collocaret eum cū pncipibus: cum pncipibus populi sui. Prostratus est enim in terra: tanq̄ pinguedo terrę: diruptus est super terram: sicut iacuit ille Lazarus ulcerosus: sed tamē ab angelis sublatus est in sinum abrae. Pretiosa est in conspectu domini mors sanctorum eius. Sicut cōtemptibilis est sęculo: ita pciosa est agricolę. Nouit enim ibi vtilitatem t vberem succum: et nouit quid affectet: t quid eligat: vnde seges fertilis surgat: Sed cōtemnit eā iste mūdus. Nescitis quia cōtemptibilia mundi elegit deus: et ea quę non sunt tanq̄ quę sint: vt ea quę sunt euacuarent. De stercore erectus petrus: paulus: Et cū occiderent: cōtemnebant. Nō iam saginata inde terra: exurgēte segete eccl̄ię: ecce qđ est nobile et p̄cipuū ī mūdo: impator: venit romā: Quo festinat: Ad tēplū impatoris: an ad memoriā piscatoris: Sicut em̄ crassitudo terę dirupta est sup terrā: dissipata sūt iuxta infernū ossa nra. †Qm̄ ad te dñe oculi mei: in te speraui: †ne auferas animā meam. Cruciati sunt enim in psecutionibus: et multi defecerunt. Et quia de captiuitate persecutionis dixit: Sicut crassitudo terrę dirupta est super terram: Dissipata sunt ossa nostra iuxta infernum: occurrit multos defecisse: et multos periclitatos esse: et tanq̄ in medijs tribulationibus psecutionū emissa est vox pcantis: Quoniā ad te domine oculi mei. Nō curo quid minent qui circūstant: ad te dñe oculi mei. Plus figo oculū meū ī pmissis tuis: q̄ in minis eor. Noui quid pro me passus sis: quid mihi promiseris. Ad te domine oculi mei: in te speraui ne auferas animā meam. ¶ Custodi me a †muscipula quā statuerunt mihi. Quę erant

EE Al. †erupta. Al. †dispersa. Al. †fecere.

FF Al. †Quia. †non.

GG Al. †lagō que

muscipulę: Si cõsentis parco: In muscipula posita est esca vitę huic. Si amat auis hãc escã: cadit in muscipulã. Si aũt auis talis est vt dicat: Et diẽ hominis nõ cõcupiui tu scis: oculi eius non recedent a te: et ipe euellet te laqueo pedes eius. Custodi me a muscipula quã statuerũt mihi: Et ab scandalis qui operant iniquitatẽ. Duas res dixit: ambas inter se distinguẽdas: Muscipulã statuisse psecutores dixit: scandala vero ab eis q̃ cõsenserũt et apostatauerũt. Et ex vtroq; vult se custodiri. Hinc sequunt minantes: hinc labunt cõsentientes. Timeo ne talis sit iste quem timeam: nec talis sit iste quem imiter. Hęc tibi facio si non cõsenseris. Custodi me a muscipula quam statuerunt mihi. Ecce frater tuus iam cõsensit: et ab scandalis eorum qui operantur iniquitatem. Cadent in retia eius peccatores. Quid est ergo fratres: Cadent in retia eius peccatores: Sz nõ omnes peccatores: Quidã peccatores q̃ vsq; adeo sunt peccatores vt sic ament vitam istã vt p̃ponant illã vitę ęternę: cadent in muscipulam eius. Sed q̃d dicis: Putas isti tales cadunt in retia eius: Sed quid te discipulis tuis o christe: Ecce cũ ferueret psecutio: q̃ dimiserũt te oẽs solũ: et ierũt vnusq̃sq; in sua: p̃ dixisti hoc qz p̃uidisti. Nõ enim qz tu p̃nunciasti: tu fecisti: aut tu in quoq; te negasti. Sed ecce illi qui tibi cohęrebãt in tua temptatione et psecutione qua te inimici requirebãt crucifigendũ dereliquerunt: Et vnus ille audax qui tibi p̃miserat: qz tecum esset vsq; ad mortẽ: audiuit quidem a medico q̃d in se ageret: Ęgrotus febriens: se enim sanum dixerat: cordis venã ille tangebat. Ventum est ad temptationẽ: ventũ est ad accusationẽ: et iam ipe interrogatus: nõ ab aliq̃ magna potestate: ab infimo mancipio: et hoc a fęmina: ab ancilla interrogat⁹ succubuit. Negauit ter. Semel negato cũ ñ memorare: negauit iterũ. Bis negato cum memorare: negauit tertio. Hoc prędixerat dñs: nõ p̃ceperat: non coegerat. Aut si ꝓterea putat petr⁹ recte fecisse qz hoc p̃dixerat dñs: recte fecit et iudas q̃ tradidit eum: qz et hoc p̃dixerat dñs. Absit frẽs mei: Hęc vox illox electox ẽ: q̃ etiã peccata sua defendũt potius q̃ fatenť. Petrũ ipm potius attẽdam⁹. Si nihil peccauit: quare fleuit: Nõ interrogemus de petro: nisi lachrymas petri. Fideliores testes de illo nõ inuenimus. Fleuit amare inquit. Nondũ idoneus erat passioni: Sequeris me postea illi dictũ erat. Adhuc futur⁹ erat firmus: confirmatus dñi resurrectione. Ergo nondũ erat tempus vt dispergerẽť illa ossa iuxta infernũ. Hã videte q̃ multi defecerũt vsq; ad ipos primos hęrentes ori ei⁹: et iã ipi defecerũt. Quare hoc: Singularis ego sum donec transeam. Hoc enim sequit in psalmo. Supra dixerat: Custodi me dñe a muscipula quã statuerũt mihi: et ab scandalis q̃ operant iniquitatẽ. A muscipula et a scandalis et a terrẽtib⁹ et a lapsis. Sed quia in eius passione etiam illi primi q̃ futuri erant duces ecclesię et columnę terrę defecerũt: nondũ factũ erat q̃d ait in alio psalmo: Ego cõfirmaui columnas ei⁹. Quid ait: Singularis ego sum donec transeam. Hęc vox ex psona capitis: singularis ego sum donec transeam. Quid est singularis: In passione tu solus pateris: tu solus occideris ab inimicis. Singularis ego sum donec transeam. Quid est donec transeam: Euangelista dicit: Cum autem venisset hora vt iesus transiret de hoc mũdo ad patrẽ. Quid est ergo donec transeam: nisi de hoc mundo ad patrẽ: Tunc enim cõfirmaui columnas ei⁹: id est columnas terrę: quãdo in mea resurrectiõe didicerũt plene mortẽ nõ esse timendã. Donec ergo transeam: singularis sum: cum trãsiero multiplicabor. Multi me imitabunť: multi patienť in nomine meo. Unus ego sum donec transeã: multi in me vn⁹ erũt dũ transiero. Singularis ego sum donec transeam. Audite etiam mysteriũ verbi eius. Scõm grecam locutionẽ pascha videtur passionẽ significare. πάσχειν enim pati dicitur: Scõm hebręam autem linguam sicut interpretati sunt q̃ nouerunt: pascha transitus interpretať. Nam et si interrogetis bene grecos: negãt grecum esse pascha. Sonat ibi quidẽ πασχειν: id est pati: sed non solet sic deflecti. Passio enim παθος grece dicit: nõ pascha. Ergo pascha sicut dicunt qui nouerũt: et qui nobis q̃ legeremus interpretati sunt: trãsitus interpretať. Ideo ventura passione dñi: tanq̃ ipo verbo loquereť euangelista: Cũ venisset inq̃t hora vt transiret iesus de hoc mũdo ad patrẽ. Pascha hic g̃ sonuit in hoc versu: Singularť ego sum donec transeã. Post pascha iam nõ ero singularis: post transitũ nõ ero singularis. Multi imitabunť: multi cõsequenť. Et si postea sequenť: q̃d erit: Singularť ego sum donec transeã. Quid est q̃ dñs ait in hoc psalmo: singularis ego sum donec transeã: Quid est q̃ exposuim⁹: Si intellexerim⁹: attẽde ipius verba in euangelio: Amen amen dico vobis inquit: nisi granũ frumenti cadẽs in terram mortuũ fuerit: ipm solum manet: si autem mortuũ fuerit multũ fructũ affert: Hoc autẽ ibi ait vbi etiam dixit: Cum exaltatus fuero a terra omnia traham ad meipm. Nisi granum frumẽti inquit cadens in terram mortuũ fuerit ipum solum manet: si autem mortuũ fuerit: multum fructum affert. Ergo illi grano multa seges debebať: Sz expecta: mortificeť adhuc: qz granũ nisi ī terrã ecciderit et mortificatũ fuerit solũ remanet. Ergo sol⁹ erat añq̃ essz mortificat⁹. Propterea et petr⁹ nõdũ habebat tales vires: Acceptur⁹ erat vires seq̃ndi: nõ habebat p̃cedendi. Propter christũ em̃: id est ꝓpť ꝓfessionẽ nois christi q̃ christiani sum⁹: nẽo mortu⁹ est añ christũ: ne forte occurrat nobis: Multi em̃ mortui sũt et martyres sunt: Multi et ꝓphetę talia passi sũt: nõ tñ ideo moziębanť: qz p̃nunciabãt christũ: sed qz pctã hoim dicebãt in eos: et eox iniq̃tatib⁹ liberi⁹ resistebant: et habentur inter martyres. Juste etenim si non pro nominis christi cõfessione: tñ p veritate occisi sunt. Usq̃adeo autem pro ipso nomine: id est pro confessione nominis christi nemo mortuus est anteq̃ granum illud caderet in terram: cuius ex persona dictum est: Singularis ego sum donec transeam: vt et ipse ioannes qui recens interfectus erat: ab iniquo rege donat⁹ puellę saltatrici: nõ propter hoc interfectus sit quia confessus est christum. Potuit itaq; et inde occidi et hoc a multis. Si propter aliud occisus est ab vno: q̃to poti⁹ ꝓpter christũ potuit occidi ab his ipis q̃ occiderũt christũ: Perhibebat em̃ de christo testimoniũ ioanes: Illi q̃ audiebãt christũ: ipm occidere volebant: et eũ q̃ testimoniũ perhibebat nõ occidebãt. Quia em̃ si fieret iper⁹ ꝓpter chri-

Job. 13.

Ik Ik

Job. 12.

Ibidem

Ubi s.

Job. 13.

Ll Ll

Job. 12.

Matth. 14.

stum in ioannē:nō negaret. Erāt quippe in illo vires magnę:q̄bus apellatus est amicus sponsi. Magna in illo gratia:magna excellētia:inter natos mulierū nemo exurrexit maior ioanne baptista. Ergo in illū impetus factus est q̄ nō habebat tales vires. Fit et impetus in petrū:nō fit in ioannē. Etenī vires ipas petr⁹ post accepit:tunc aūt infirm⁹ fuit. Pro christi noīe ille interrogat q̄ vires nō habebat. Ille qui habebat vires:nō patit̄ psecutionē ꝓpter christū:ne ꝓ noīe christi antecederet christū. Nō occiditur a iudeis q̄ phibebat liberū testimoniū christo quem occiderūt iudei:et occidit ab herode q̄ dicebat ei: Nō tibi licet habere vxorē fratris tui: Neq̄ enim frater eius sine posteritate decesserat: Pro lege quidē veritatis:ꝓ equalitate:ꝓ iusticia: Ideo sanct⁹:et ideo martyr:sed nō tñ ꝓ illo nomīe quo christiani sum⁹. Quare hoc nisi vt impleret: Singularis ego sum donec transeam:

Job.3.
Matth.jj.
Matth.26.

Explicit Tractatus de ps̄. CXL.
Incipit Tractatus de ps̄. CXLI.

Prefatio.

A Solennitati martyrum sicut deuotio celebritatis vestrę:ita nostrę seruitutis sermo debetur. Sed meminisse oportet charitatē vestram:hesterna die q̄ multa dicta sint. Nō enī quia ꝓpter auiditatē interioris oris vestri per totum sermonē tāq̄ recentes affuistis:ꝓpterea obliuisci debemus infirmitatis cōmunis:primo quia t honorare oportet verba ꝑclara sicut scriptū est: Preclara aūt verba sapientię sunt: dñi dei sunt: q̄ ꝓ nos tāq̄ ꝓ vascula vobis ministrant: Etsi fictilia sunt vasa:sed panis celestis est. Apl's dicit: Habem⁹ thesaurū istum in vasis fictilibus: vt eminentia virtutis sit dei. Qui aūt thesaurus:idem et panis. Nam si nō idem esset thesaurus et panis:nō de ipo thesauro alibi scriptū esset: Thesaur⁹ desiderabilis requiescit in ore sapiētis: vir aūt stultus glutit illū. Ān admonemus charitatē vestrā: vt ea q̄ audiendo tāq̄ ventre memoria cōditis:rursus reuoluēdo t cogitādo q̄dāmō ruminetis. Hoc est enī thesaur⁹ desiderabilis: requiescit in ore sapientis: vir aūt stultus glutit illum. Breuiter dixit: Sapiens ruminat: stult⁹ nō ruminat. Hoc autem apte et latine q̄d est: Sapiens cogitat ea q̄ audierit: stultus aūt audita obliuioni tradit. Neq̄ enī ꝓpter aliud in lege munda ea dicta sunt animalia q̄ ruminant: immunda q̄ nō ruminant. Nam creatura dei oīs mūda est. Artifici deo: tam mund⁹ est porc⁹ q̄ agnus. Creauit enī oīa bona valde:et oīs creatura dei bona est (Dicit Apl's) et oīa munda mūdis. Cum ergo in natura vtrūq̄ sit mundū: significatiōe tñ agnus significat aliq̄d mundū: porcus significat aliq̄d immundū. Agnus significat innocentiā sapiētię ruminantis: porcus significat immundiciā stultricię obliuiscentis. Breuis psalmus ꝓ solennitate dictus est: videam⁹ an possit etiā breuiter tractari.

Levit.11.
Gen.2.
1.Timo.4.
Ad titū.1.

B Nota titul⁹ huius exponit infra eodē ps̄. A.

Expositio psalmi.

V Oce mea ad dñm clamaui. Sufficeret: voce ad dñm clamaui: forte non frustra additū est mea. Multi enī clamāt ad dñm: nō voce sua: sed voce corporis sui. Homo ergo interior in quo cępit habitare christ⁹ per fidē: voce sua nō in strepitu labiorū: sed in affectu cordis clamet ad dñm. Non vbi homo audit ibi deus audit. Misi voce pulmonū:et laterū:et linguę clames:homo te non audit. Cogitatio tua clamor est ad dñm. Voce mea ad dñm clamaui: Voce mea ad dñm deprecatus sum. Sō dixit clamaui:exposuit cū dixit:deprecatus sum. Clamant enī ad dñm:et q̄ blasphemant. In superiori versu clamorē posuit:in sequenti clamorē exposuit. Quasi exigeret q̄ clamore clamasti ad dñm:ad dñm inq̄t deprecatus sum. Clamor meus deprecatio mea:nō cōuitium:non murmur:nō blasphemia. ¶ †Effundā †ante eū preces meam. Quid est ante eum: In cōspectu ei⁹. Quid est in cōspectu eius: Ubi videt. Ubi aūt nō videt: Ita enī dicim⁹ vbi videt:quasi alicubi nō videat. Sed in isto cętu rerū corporaliū vident et homines: videt t alia: Ille aūt videt: t vbi homo nō videt. Nam cogitationē tuā nullus hominū videt: deus aūt videt. Ibi ergo effunde ꝑcem tuā: vbi sol⁹ ille videt qui remunerat. Nā in abscondito te dñs iesus christus iussit orare:sed si agnoscas cubiculū tuum t mundas:ibi rogas deū. Cum aūt oratis inq̄t: nolite fieri sicut hypocritę:q̄ stant in plateis et vicis orantes: vt videant ab hoibus. Tu aūt cū oras intra in cubiculū tuū:t claude ostium:et deprecare deum tuū in occulto:et q̄ videt in occulto reddet tibi. Si hoies reddituri sunt:effunde ante homines ꝑcē tuam: Si deus redditur⁹ est: effunde ante eū ꝑcem tuam:et claude ostiū ne temptator ingrediat. Tem ptator nō cessat pulsare vt irrumpat:si clausum inuenerit transit. Ideo Apl's: quia in nostra potesta te est ostium claudere:ostium cordis nō parietū:ibi eīn t cubiculū:quia ergo in potestate nostra est hoc ostium claudere: Neq̄ dctis inquit locum diabolo. Etenim si intrauit et possedit:attende quia tu negligenter clausisti:aut claudere neglexisti. Quid est autem claudere ostium: Hoc ostium tāq̄ duas habet valuas:cupiditatis et timoris. Aut cupis aliq̄d terrenum:et hac intrat:aut times aliquid terrenum et hac intrat. Timoris ergo et cupiditatis ianuam claude contra diabolum:aperi ad christum. Quomodo ipas valuas aperis ad christum: Cupiendo regnum cęlorum:timendo ignem gehennarū. Per cupiditatem sęculi diabolus intrat:per desiderium vitę ęternę christus intrat. Per timorē pęnarū temporalium diabol⁹ intrat:per timorem ignis ęterni christus intrat. Ecce martyres, clauserūt ianuam contra diabolū:christo aperuerunt. Promisit eis multa mundus iste:riserunt:clauserunt valuam cupiditatis aduersus diabolum. Minatus est mund⁹ iste bestias:ignes:cruces:non timuerunt: clauserunt timoris valuā cōtra diabolum. Videamus si aperuerūt illos christo: Qui cōfessus me inquit fuerit corā hominibus: cōfitebor illum et ego corā patre meo q̄ est in cęlis. Amauerūt q̄ christū:regnū cęlorū: vbi eos cōfitebit christus. Quomodo eos cōfessur⁹ est christus: Venite benedicti patris mei:percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. Confitebitur illos ad dexteram positos. Videam⁹ si et timoris valuam christo aperuerūt:quā diabolo clauserūt. Uno eodemq̄ loco dñs monet hoc:vt et diabolo claudat:et sibi aperiat. Nolite inquit timere eos q̄ corpus occidūt:animā aūt nō possunt occidere. Monuit vt timoris valua in facie diabolo

L †Effundo
Al. †in ꝑspectu eius oratione

D

Ibidem

Ephe.4.

Matth.jo.

Matth.jo.

Matth.25.

Matth.jo.

elideretur. Ergo nihil est timendū: Non ergo apit
aditus timoris christo: q̄ clausus est diabolo: Sta
tim subiecit tanq̄ dicens: Exclusisti illum: aperi mi
hi. Sed eum timete inquit qui habet potestatem et
animā et corpus occidere in gehennā ignis. Jam er
go si credidisti et aperuisti christo: claude cōtra dia
bolum. Intus est christ⁹: ibi habitat. Effunde ante
eum p̄cem tuam: noli q̄rere vt ꝛlonge te exaudiat.
Nō em̄ longe est sapientia dei: q̄ pertendit a fine vs
q̄ ad finē fortiter: et disponit oia suauiter. Ecce int⁹
est apud te: ante eum effunde p̄cem tuam. Ibi sunt
aures eius: quia neq̄ ab oriente: neq̄ ab occidente:
neq̄ a desertis mōtiū: qm̄ deus iudex est. Si iudex
est: qualē causam geras in corde tuo vide. Effundā
ante eum p̄cem meā: †Tribulationē meam †in
cōspectu eius annunciabo. Repetitio est: et
in superioribus duob⁹ versibus et in his cōsequen
tibus sentētię duę sunt: sed vtraq̄ bis dicta. Una est
illa: Voce mea ad dōm clamaui: voce mea ad dōm
deprecat⁹ sum. Altera est: Effundā ante eum p̄cem
meam: tribulationē meā in cōspectu eius annuncia
bo. Q̄d em̄ est ante eū: hoc est: in conspectu eius: et
quod est: p̄cem meam effundā: hoc est: tribulationē
meā annunciabo. Quādo hoc facit: In psecutione
positus loquitur. †Cum deficit a me spiritus
meus. Quare deficit spiritus tuus o martyr in tri
bulatione posite: Ut nō mihi arrogem vires meas:
vt sciam q̄ alius in me operat̄ ipam virtutē. Cū aūt
vos tradēt iudicib⁹ (sicut monuit dōs quos marty
res facere volebat) Nolite cogitare q̄d loq̄mini: nō
em̄ vos estis q̄ loquimini: sed spirit⁹ patris vestri q̄
loquitur in vobis. Ergo deficiat spirit⁹ tuus: loquat̄
spiritus dei. Merito eos paupes facere volebat spi
ritu: Beati inquit pauperes spiritu: qm̄ ip̄or est re
gnum cęlor. Beati ergo pauperes spiritu suo: diui
tes spiritu dei. Omis em̄ homo q̄ spiritū suū sequi
tur: superbus ē. Subdat spiritū suū: vt capiat spiritū
dei. Ibat in culmen: resideat in vallē. Si ierit in cul
men: denatat ab illo aq̄: Si in valle resederit: imple
bitur ex ea: et fit ille venter de q̄ scriptū est: Flumina
aquę viuę fluent de ventre eius. Ergo dum deficit a
a me spiritus meus: in cōspectu tuo annunciaui tri
bulationē meā: humilis fact⁹: cōfitens tibi deficien
te spiritu meo: cum sim plenus spiritu tuo. Et audie
runt forte hoies: q̄ defecit in me spūs meus: et dispe
rauerūt de me et dixerūt: Capimus eū et oppressim⁹
eum: Et tu cognouisti semitas meas. Illi em̄
me delectum putabāt: tu me stantem cernebas. Illi
qui psequebantur et cōprehenderāt: implicatos pu
tabant pedes meos: sed illis obligati sunt pedes et
ceciderūt: nos aūt surreximus et erecti sum⁹. Oculi
mei semper ad dōm: qm̄ ipe euellet de laqueo pedes
meos. Perseueraui ambulādo. Qui em̄ pseueraue
rit vsq̄ in finē: hic salu⁹ erit. Illi oppressum me pu
tabant: sed ego ambulabā. Ubi ambulabā: In semi
tis quas illi nō videbāt q̄ me captū putabant: in se
mitis iusticię tuę: in semitis p̄ceptor tuorū. Tu em̄
cognouisti semitas meas: psecutor non eas cogno
uit. Nā nō in eis mihi inuideret: si in eis mecum am
bularet. Quę sunt istę semitę: nisi vię illę de quibus
alio loco dicitur: Nouit dōs viam iustor: et via im
piorum peribit: Nō dixit: via impior nō nouit: no
uit via iustor: et via impior peribit. Q̄d em̄ nō no
uit peribit: multis locis scripturę inuenimus: Quia
dei agnoscere seruare est: dei agnoscere custodire est:
non aūt agnoscere damnare est. Cū em̄ q̄ nouit oīa
dictur⁹ est in fine: Nō noui vos: Nō inde gaudeāt Matth.7.
et dicāt: nō puniemur: quia nō nouit nos iudex. Jā
puniti sunt si eos nō nouit iudex. Quę g̃ dictę sunt ℍ
vię q̄s nouit dōs: ipsę hic dictę sūt semitę: quo ait:
tu cognouisti semitas meas. Dis em̄ semita via est:
nō oīs via semita est. Quare g̃ vię illę semitę sūt dic
tę: nisi quia angustę sunt: Via lata impior: via an
gusta iustor. Quę via: ipsę et vię: quemadmodū q̄
ecclesia: ipę ecclesię: et q̄d cęlū: et ipsi cęli. Plurali
ter dicunt et singulariter dicūt: Propter vnitatē ec
clesię: vna ecclesia: Una ē colūba mea: vna ē matris Cantic.6.
suę: Propter cōgregatiōes fraternas: p loca multę
sūt ecclię. Ecclesię inq̄t iudęę q̄ erāt i christo: gaude Gal.j.
bāt q̄ ille q̄ nos psequebat̄: nūc euangelizat fidem:
quā aliq̄n vastabat: et in me glorificabāt deū. Eccle
sias sic dixit: et vnā ecclesiā sic dicit: Sine offensio j.Cor.j0.
ne estote iudęis: et grecis: et ecclesię dei. Sic ergo t
vię et via: et semitę et semita. Quare semitę: et qua
re semita: Quō quare ecclesię t ecclesia rationē red
didimus: debem⁹ et hic reddere rationē. Semitę di ℑ
ctę sūt dei: qr multa p̄cepta sūt: Et qr eadē multa p̄
cepta ad vnū rediguntr: qr plenitudo legis charitas: Roma.j3.
propterea vię istę in multis p̄ceptis ad vnam colli
guntur et vna dicunt: qr via nostra charitas est. Ui
deam⁹ si charitas via est. Audiamus Apl̄m: Et ad j.Corinth.j3
huc supereminentiorē viam vobis demonstro. Quā
dicis o apostole: supereminentiorē viā: Quam dico
audi: Si linguis hoim loquar t angelor: charitatē
aūt nō habeā: factus sum velut ęramentum sonās:
aut cymbalum tinniens: Et si habuero ꝓphetiam: t
sciero oīa sacramenta et omnē scientiā: et si habue
ro omnē fidē ita vt montes transferā: charitatē aūt
nō habeā nihil sum: Et si distribuero oīa mea pau
peribus: et si tradidero corpus meū vt ardeam: cha
ritatē aūt nō habeam: nihil mihi ꝓdest. Ergo chari
tatem dixit supereminentiorē viā. Magna via ista
fratres: magnū miraculū habet hęc via. Certe quia
supereminentior ē: excellētior ē. Hoc em̄ superemi
net quod excelsum est. Nihil excellentius est via cha
ritatis: et nō in illa ambulāt nisi humiles. Has ergo
semitas dicit p̄cepta charitatis. Jn me omnis. Tu
ergo inquit cognouisti semitas meas: Tu nosti: qr
qō ꝓ te patior: amore patior. Tu nosti: qr charitas
in me oīa tolerat: tu nosti qr t si trado corp⁹ meū vt
ardeā: habeo illā: sine qua illud nō ꝓdest hoī. Quis ℜ
autē nouit vias istas hois fratres mei: nisi vere ille
cui dictus est: tu cognouisti semitas meas: Oīa em̄
facta humana ante oculos hominū: incertū est quo
corde fiāt. Et q̄ multi impij metiētes semetipos ex 2.Cor.j0.
semetipis: dicūt de nobis q̄ ista in ecclesia quęrim⁹:
honores: laudes: vtilitates tēporales: Q̄ multi di
cunt me ꝓpterea loqui vobis vt acclametis t laude
tis me: et hūc me habere finē: t hāc intentionē cū lo
quor: Et quō eis ofido nō ea intentiōe me loq̄: Re
stat vt deo dicā: Tu cognouisti semitas meas. Quō
illi sciūt q̄d nec vos scitis: Quō illi sciūt q̄d vix ego j.Cor.4.
scio: Necq̄ em̄ ego meip̄m dijudico: Qui em̄ dijudicat Matth.26.
me: dōs ē. Nescio q̄d de se petr⁹ nesciens p̄sum
psit: et aliud videbat medicus in viribus eius. Ergo
pie purecq̄ dametur ad dōm: quia vere clamat̄: tu

cognouisti semitas meas. Sed vis vt ducat te per
istas semitas: Esto mitis: esto mansuetus: nō feroz:
Pō.31. nō superbus: nō excussa et erecta ceruice: sicut equꝰ
z mulus q̄bus nō est intellectus. Cum eñ fueris mi
tis: cum fueris mansuetus: insidebit dñs z ducet te
Pō.24. per vias suas. Diriget eñ mites in iudicio: docebit
mansuetos vias suas. Tu ergo cognouisti semitas
L meas. In via hac qua †ingrediebar: absco
Al. †ambulabā tlaqueum derunt mihi †muscipulam. Via hec qua ingre
diebar christ⁹ est: Ibi illi absconderūt muscipulā q̄
psequunt in christo ꝓter nomē christi. Ibi ḡ absco
derūt muscipulā mihi: q̄ ibi me scandalizāt. Quid ī
me zelāt: Quid ī me psequūt: q̄ christian⁹ sū: Si ḡ
b̄ psequunt q̄ christian⁹ sum: ī via quā ingrediebar
absconderūt mihi muscipulā. Quantū in ipis est: in
via qua ingrediebar ipi absconderūt muscipulā mi
hi. Quantū ad eoz cupiditatē ptinet: ꝯtū ad eozū
conatū: quantū ad eoz votum: in ipa via me volue
Pō.j. runt habere muscipulā qua caperer. Sed nouit do
minus viam iustozū: z tu cognouisti semitas meas.
Hoc quidē illi voluerūt: sed tu eos nō pmisisti in te
ponere scandalū: q̄ tu es via mea. Nam et hęretici
in noīe christi nobis volunt absconde scandalū: et
ipsi fallunt. Q̄ ipi in hac via putāt se ponere: extra
viā ponūt: quia et ipi extra viam sunt: Muscipulā
ponere nō possunt vbi ipsi nō sunt. Sed dictum est
hoc ſm cupiditatē ipoz: ſm votū z opinionē eozū.
Pō.139. Nam exprēsse alibi dictū est: Iuxta semitas scanda
la posuerūt mihi. Hoc q̄ dictū est in via: ſm cupi
ditatē eoz z votū dictū est: Illud q̄ dictū est iuxta
viam: id est iuxta semitam: ſm veritatē dictū est. Re
uera eñ nō ponūt in semita: non ponunt in ipa via:
Job.j4. quia christ⁹ est via. Sane iuxta semitas ponūt: Nō
eos christus sinit ponere in via: ne nō sit qua eam⁹:
Sinit tñ eos ponere iuxta viam: vt ꝛ via non decli
nemus. In via se putat ponere scandalū paganus:
M qñ mihi dicit: Colis tu crucifixū. Reprehēdit cru
cē christi quā non intelligit. In christo se ponere pu
tat q̄ iuxta viā ponit. Nō egrediar a christo: et nō
incidā a via ī muscipulā. Insultet ille crucifixo chri
sto: videā ego in frontib⁹ regū crucē christi. Q̄ ir
ridet: ibi saluor. Nihil est superbius ęgroto q̄ deri
det medicamentū suū. Si nō derideret: acciperet et
ipse et sanaret. Crux illa signum est humilitatis: ille
autē supbia nimia: non agnoscit vnde sanetur tumor
aię suę. Si autē ego agnosco: in via ambulo. Vsq;
adeo ꝛ cruce nō erubesco: vt nō in occulto loco ha
beam crucē christi: sed in fronte portem. Multa sa
cramenta aliter atq; aliter accipimus. Quędā sicut
nostis oze accipim⁹: quędā ꝓ totū corpus accipim⁹.
Luce.9. Quia vero in fronte erubescit ille qui dixit: Qui me
erubuerit coꝝ hominibus: erubescā eum coꝝ patre
meo q̄ in cęlis est: ipam ignominiam quodammō et
quā pagani derident in loco pudoris nostri ꝓstituit.
Audis hominē insultare impudenti et dicere: frontē
nō habet. Quid est frontē nō habet: Impudēs est.
Nō habeat nudam frontē: tegat eam crux dñi mei.
Ergo in via qua ingrediebar: absconderūt muscipu
lam mihi: quantū in ipis est. Nam iuxta viam po
suerūt: Ego autem tutus ero si ꝛ via nō recessero.
Ignoras q̄ in medio laqueozū ingrederis: ait scri
Eccl.9. ptura: Quid est in medio laqueozū: In via christi:
Et hinc laquei: et hinc laquei. Laquei a dextris: la
quei a sinistris. Laquei a dextris prosperitas seculi:
laquei a sinistris aduersitas seculi. Laquei a dextris
pmissiones: laquei a sinistris terrores. Tu in medio
laqueozū ingredere: a via noli discedere: nec pmis
sio te capiat: nec terroz elidet. In hac via qua ingre
diar absconderūt muscipulā mihi. ¶ Cōsiderabā P
ad dexterā et videbam. In dexterā considera
bat ꝛ videbat: In sinistrā q̄ cōsiderat exęcat. Quid
est in dexterā cōsiderare: Vbi erunt illi quibus dice
tur: Venite benedicti patris mei possidete regnum. Matth.25.
Erunt enim quidam in sinistra: quibus dicet: Ite in Ibidem
ignem ęternum qui paratus est diabolo et angelis
eius. Fremente ergo toto mundo et minante in p
secutionibus: crebrescentib⁹ vndiq; insultationib⁹
hominū atq; terroribus: ille cōtemnens p̄sentia: re
spiciebat in futura: attēdebat in dexteraz vbi futur⁹
est: vbi esse meditabat illuc attēdebat et videbat: et
ideo oīa ferebat: Illi aūt qui psequebantur nō vide
bant. Ideo cum diceret: Cōsiderabā in dexterā ꝛ vi
debam: secutus ait: Et nō erat qui cognosce
ret me. Cum enim toleras omnia: quis nouit quid
attendas: vtrum ad dexteram oculum dirigas an in
sinistram: In eo q̄ toleras si laudē hominū q̄ris:
in sinistram attendisti: In eo q̄ toleras si promissa
dei queris: in dexteram attendisti. Attendisti in dex
teram: videbis: Attēdisti in sinistram: excęcaberis.
Sed et cum vides in dexterā: non erit qui re agno
scat. Quis enim te consolatur: nisi dñs cui dicis: Et
tu cognouisti semitas meas: Nec erat qui cognosce Q
ret me. ¶ Perijt fuga a me. Tanq; circumclu
sum se dicit: perijt fuga a me. Insultant psecutores:
Oppressus est: captus est: circumclusus est: victꝰ est:
perijt fuga ab illo: Ab illo perijt fuga q̄ ū fugit: Qui
aūt non fugit: patitur quicquid potest ꝓ christo:
id est nō fugit animo. Nam corpore fugere licet: cō
cessum est: permissum est: domino dicente: Si vos Matth.jo.
psecuti fuerint in vna ciuitate: fugite in alterā. Qui
ergo nō fugit animo: perijt ab illo fuga. Sed inter
est quare nō fugiat: quia circumclusus est: quia ca
ptus est: an quia fortis est. Et a capto perijt fuga: et
a forti perijt fuga. Quę ergo fuga cauenda est: quę
fuga a nobis pereat: De qua dñs dicit in euāgelio:
Quia pastor bonus animā suam ponit ꝓ ouibus Joh.10.
suis: Mercennari⁹ autem et qui nō est pastor: cum
viderit lupum venientē fugit. Cum viderit prędo
nem: quare fugit: Quia non est ei cura ꝛ ouibus.
Talis fuga ab isto perierat: siue ab ipius capitis p
sona accipiamus hāc vocē illius christi dñi qui ꝓ
omnibus mortuus est: siue a mēbris eius martyrib⁹
nostris: quia et ipi ꝓ fratribus passi sunt. Audi io
annem dicentē: Sicut eñ ille animā suā ꝓ nobis j. Joh.3.
posuit: sic ꝛ nos debemus aīas ꝓ fratribus ponere.
Sed cum illi ponunt: christ⁹ ponit: q̄ cū illi patiū
tur psecutionē: ipe clamat: Quid me psequeris: De Act.9.
rijt fuga a me: Et nō est q̄ requirat animā me
am. Ergo nō est q̄ exquirat animā ipius: Vidit ho
mines velle seuire in necē suam: velle effundere san
guinem ipi⁹: Quō nō est q̄ requirat animā eius: Et
hoc duobus modis accipit. Quō perire fugam ac
cipitur duobus modis: q̄ et a capto et a forti perit
fuga: sic duob⁹ modis querit aīa hoīs: aut a perse
cutoribus: aut a dilectoribus. Ira ergo nō est qui re
quirat aīam meā. De illis dixit: certe q̄ psequuntur

aiam meam: et nō querunt aiam meā. Si aūt requirant aiam meā: inuenient inherentem tibi: Et si nozunt eam grere: nozunt et imitari. Mā vt noueritis querī aiam hoīs a psecutozibus: inde alibi dicitur: Cōfundant a reuereant q grunt aiam meā.

¶ Clamaui ad te dne: dixi tu es spes mea. Dn tolerabam: qn tribulabar: dixi: tu es spes mea. Spes mea hic: ideo tolero. Portio aūt mea non hic: sed in terra viuentiū. Dat deus portionē in terra viuentiū: sed nō aliqd a se extra se. Quid dabit deus amanti se: nisi se: ¶ Intende ad †orationē meam: quia humiliatus sum nimis. Humiliat⁹ a psecutoz⁹: humiliat⁹ in cōfessione: Humiliat se inuisibiliter: humiliatur ab hostib⁹ visibiliter: Erigitur ergo ab illo visibiliter et inuisibiliter. Inuisibiliter erecti sunt iam martyres: visibiliter erigent. cum corruptibile hoc induerit incorruptionē i resurrectione mortuoz: cū et hoc ipm in qō solū psecutores sequire potuerūt instaurabit: Nolite timere eos q corp⁹ occidūt: aiam aūt nō possunt occidere. Et quid perit: Quid occidūt: Vel hoc eis pmittet: vt qō occiderint pereat: Nō periet. Audi ipius dni p missionē: Amen dico vobis: capillus capitis vestri nō periet. Quid ergo de ceteris mēbris sollicitus es vbi damnū capilli nō erit: ¶ †Erue me a psequē tibus me. A quibus putatis q orat vt eruet: Ab hoībus q psequebant: Ita vero ipi homies sūt hostes nostri: Habem⁹ alios hostes inuisibiles: q aliter psequunt. Homo persequit vt occidat corpus: persequit alius vt illaqueat aiam. Et ideo pervasa sua: qz de illo dictū est: Operat in filijs diffidentię p vasa sua: id est p hoīes in quibus operat: agit psecutionē corporis: vt intus fiat ruina cordis. Nam si cadente corpe stat aia: muscipula cōminuta est: et nos liberati sumus. Ergo sunt a alij hostes nostri: a quibus deprecari debem⁹ deū vt eruat nos: ne seducant nos: vel fractos molestijs secularib⁹: vel inductos illecebris. Qui sunt isti hostes: Videam⁹ si ab aliquo seruo dnico apte describunt: ab aliquo milite pfecto q cum illis cōgressus est. Audi Apl'm dicentē: Non est nobis colluctatio aduersus carnem et sanguinē. Nolite quasi odia vestra cōuertere in hoīes: et eos vobis hostes existimare: et eoz inimicitijs vos conteri putare. Isti hoīes quos timetis: caro a sanguis sunt: et nō est vobis colluctatio aduersus carnem et sanguinē. Sic voluit dicere: cōtemnens hoīm mortalitatem. Et aduersus quos: Aduersus principes inquit a potestates: et rectores hui⁹ mūdi tenebraz harū. Expaueras: cum audires rectores mūdi. Si rectores mūdi istius: nunqd ꝑter mundū iturus es vbi illos nō patiaris: Pter mundū iturus es vbi ab eis eruaris: Sic ergo accipe mundi et tenebrarū harū rectores: nō rectores cli et terrę. Nam ipa fabrica dei est. Clum et terra mundus dicit: et hoīes itali mundus. Quare et isti mundus: Quia diligūt mundū: et ideo tenebrę: quia et impij. Ideoq ia ex ipso numero credentibus multis: qd dicit Apl'us: Fuistis aliqn tenebrę: nūc aute lux in dno. Anteq essetis ergo lux: cū tenebrę essetis: attendite quē rectorē habuistis. Quem rectorem habent iniqui: nisi diabolū: quomodo pij et fideles rectorē habēt christum: Ergo diabolū et angelos eius rectores mūdi appellauit: id est rectores dilectoz mundi: rectores peccatoz: quod est tenebrarū harum. Ipos habemus inimicos: a quibus debemus deprecari dominum vt eruamur. Audi mundū: et mundum aperte vno loco in scriptura sancta in euangelio: mundum quem fecit deus: mundū quem regit diabol⁹: id est dilectores mundi. Homines enim ipos fecit deus: dilectores mundi non eos fecit. Mundū enim diligere peccatū est: peccatū autem nō fecit deus. Audi ergo vt dicere cperā mundū et mundum: In hoc mundo erat: dictus est. De quo dictū est: in hoc mūdo erat: nisi de sapientia dei: qō est christus ihesus: de qua dictū est qō paulo ante cōmemorauit: Pertendit a fine vsq ad finem fortiter: et disponit oīa suauiter: Attingit enim vbiq ꝑter suam mundiciā: et nihil inquinatū in illam incurrit. Ergo in hoc mūdo erat: et mundus per ipm factus est: et mundus eum nō cognouit. Audistis duos mundos: mundus per eum factus est: et mundus eum nō cognouit. Mundus qui factus est per ihesum: ab illis principib⁹ et potestatib⁹ tenebrarū harū regitur: sed mund⁹ q nō cognouit ihesum: id est dilectores mūdi: peccatores et iniqui: superbi et infideles. Unde mund⁹ peccatores: Quia diligunt mundū: et diligēdo inhabitant mundū: quō domus dicit et fabrica et inhabitantes. Bona dom⁹ plerūq bona fabrica: et bona dom⁹: qz boni habitant a conseruant in ea. Et caue domū istam: quia mala est. Duobus modis dicitur mala est dom⁹ hec: Caue forte ꝑter ruinam ne aliquid cadat et te premat. Dicitur et sic alio mō quēadmodū caueas domū istā tam malā: ne incurras in laqueum venantiū: ne pauper opprimaris a diuite: ne fraudē aliquā patiaris. Quō ergo domus et domus: sic mund⁹ et mundus. Quare em et iusti cum sint et ipi in mundo nō dicunt mundus: Quia dicit Apls: In carne aūt ambulātes nō fm carnē militamus: cōuersatio em nostra in clis est. Habitat hic iust⁹ i carne: sed corde cum deo est. Et ipse appellat mund⁹: si sine causa audit sursum cor: Si aūt est causa quare audit: sursum cor habet. Mortui em estis dicit: et vita vestra abscondita est cū christo in deo: Quoz aūt vita hic est: id est quoz desideriū a amor hic est: hic conterit: hic implicat: bene dicunt habitatores mundi. Et bn dicunt mund⁹ illi q habitant in mūdo: sicut bn dicunt domus illi q inhabitāt domum. Mundus ergo et mundus: Mund⁹ p eū factus est: et mūdus eum nō cognouit. Ecce mundus factus est p dnm: ecce mūdus q nō cognouit dnm. Lauda tu fabricam: a ama fabricatorē: et noli amare habitare in fabrica: sed habita i fabricatore. Erue me a psequentib⁹ me: ¶ †Quoniā corroborati sunt sup me. Quis dixit corroborati sūt sup me: Corp⁹ christi clamat: Ecclesię vox est: mēbra christi clamant. Multum creuit numerus peccatorum: Quoniam abundauit iniquitas: refrigescet charitas multoz. Erue me a persequentibus me: quoniam corroborati sunt super me. ¶ †Erue de carcere animam meam †vt cōfiteatur nomini tuo. Carcer iste a prioribus varie intellect⁹ est: Et fortasse ipse est carcer qui et scribitur in titulo: spelunca. Titulus em psalmi hui⁹ ita se habet. Intellectus ipsi dauid: cum esset in spelunca: oratio. Que spelunca: ipe et carcer. Duo quedā intelligēda ꝑposuim⁹: sed vnū cū intellexerim⁹: vtrūq

S

Job. j.

Sap. 8.

Sap. 7.

Job. j.

Eph. 6.

T

2. Cor. 10.

Col. 3.

Job. j.

Al. †Quia corroborati

Matth. 24.

U

Al. †Educ de custodia

Al. †ad confitendum

j. Reg. 22.

erit. Merita carcerē facīūt. Nam in vno quodā habitaculo alteri domus est: alteri carcer est. Illi q̄ custodiūt hoīes inclusos: et si in domo sua custodiant: illi q̄ artius custodiunt: in carcere sunt: Munqd & illi in carcere dicendi esse sunt: Unū habitaculū & illi est et illi. Alteri fecit domū libertas: alteri carcerē seruitus. Quibusdā ergo visum est: q̄ spelunca et carcer mundꝰ iste sit: Et hoc orat ecclesia: vt de carcere educatur: id est de hoc mundo: de sub sole: vbi oīa vanitas. Dicit em̄: omnia vanitas et p̄sumptio spiritus in oī tpe hoīs quo ipse laborat sub sole. Ergo extra istū mundū nescio quā requiē pollicetur nobis deꝰ q̄ futuri sumꝰ: forte ideo de loco isto clamamꝰ: Educ de carcere animā meā. Anima nostra per fidē spem in christo ē: sicut paulo añ iā dixi: Vita vestra abscōdita est cū christo in deo: corpꝰ aūt nostrū in isto carcere: in isto mūdo. Si diceret: Educ de carcere corpus meū: securi acciperemus carcerē mundū. Fortasse tñ ꝓpter aliqua q̄ nos tenent desideria terrena: cōtra q̄ luctamur et dimicamꝰ: qz video aliā legem in mēbris meis repugnantē legi mētis meę: et recte dicimꝰ: Educ de carcere animā meā de hoc mundo: id est de laboribꝰ & p̄ssuris huius sęculi. Non enim caro quā tu fecisti: sed corruptela carnis et p̄ssurę et temptatiōes: carcer mihi sunt. Aliqui aūt dixerunt carcerē istū et spelunca corpus hoc esse: vt hoc sit: educ de carcere animā meā. Sed et iste intellectꝰ vacillat aliquantulū. Quid em̄ magnū: educ de carcere animā meā: educ de corpe animā meā: Latronuꝫ animę et sceleratoꝝ nōne exeunt de corpe: et eunt in peiores penas q̄s hic ptulerūt: Quid em̄ magnum petit: educ de carcere animā meā: cum siue sero siue cito: necesse sit hinc exire: Forte iustus dicit: iā moriar: educ de carcere isto corpis animā meam. Si nimis festinat: nō habet charitatē. Desiderare quidē hoc debet et cōcupiscere sicut Apl's ait: concupiscētiam habens dissolui & esse cū christo: multo em̄ magis optimū. Sed vbi est charitas: Ergo sequitur. Manere in carne: necessariū ꝓpter vos. Si de corpe ergo educat deus q̄m voluerit: posset dici et corpus nostrū carcer: nō qz carcer est q̄ fecit deus: sed quia pēnale & mortale. Duo em̄ cōsideranda sunt in nr̄o corpe: figmentū dei et pēna meriti. Tota ista forma status: incessus: mēbra ordinata: sensuū dispositiones: videre: audire: olfacere: gustare: cōtingere: oīs hęc cōpago et fabrica distinctio: nō potuit fieri nisi a deo: q̄ oīa operatꝰ est: cęlestia: terrestria: summa et ima: visibilia et inuisibilia. Quid ergo ibi pēnale nostrū: Qz corruptibilis caro: q̄ fragilis: q̄ mortalis: q̄ indigēs: Hoc nō erit in p̄mio. Nō em̄ corpus nō erit: cū corpus resurgat. Sed q̄d ibi nō erit: Corruptio. Corruptibile em̄ hoc induet incorruptionē. Ergo si caro tibi carcer est: nō corpus est carcer tuus: & corruptio corporis tui. Corpus em̄ tuū fecit deꝰ bonum: qz bonꝰ est: corruptionē intulit iustus: qz iudex est. Illud habes de beneficio: illud habes de supplicio. Hoc ḡ forte dixit: Educ de carcere animā meā: educ de corruptiōe animā meā. Si sic intelligamꝰ: nō est blasphemia: intellectus constat. Ad extremū frēs sicut arbitror hoc dixit: Educ de carcere aīam meam: educ de angustia. Gaudenti em̄ homini & carcer latus est: et tristi p̄atum angustū est. Ergo orat se educi ab angustia. Quis enim in spe latitudinem habeat: in re tñ p̄sentia angustat. Attēde angustias apostoli: Nō habui requiē spiritui meo dixit: quia nō inueni titum fratrē meum. Alio loco: Quis infirmatur & ego nō infirmor: Quis scandalizat et ego nō vror: Qui ergo & infirmabat et vrebat: nōne i pē nis et carcere erat: Sed iste pēnę ex charitate corona iusticię: quā reddet mihi dñs in illa die iustus iudex. Ad hoc valet: Educ de carcere animā meam: vt cōfiteatur nomini tuo. Jam educta de corruptione: quid habet cōfiteri: Peccata nō ibi sunt: sed laudes sunt. Duobus aūt modis cōfessio intelligit: & peccatis nostris: et in laude dei. In peccatis nostris nota est cōfessio: et ita nota omni populo vt qñ auditum fuerit nomen confessionis in lectione: siue in laude dicat: siue de peccatis dicat: currant pugni ad pectus. Notū est ergo nomen cōfessionis de peccato: Confessionē in laude ḡramus. Vbi inuenimus: Habes in scripturis. Et hęc dicetis in confessione: Opera dñi vniuersa: qñ bona valde. Ergo hic confessio laudis est. Alio loco ipse dñs dicit: Confiteor tibi pater dñe cęli et terrę. Quid cōfitebat: Nūqd peccata: Christi ergo cōfiteri: erat laudare. Et audi laudē patris: Quia abscōdisti hęc inḋ a sapientib' et prudentibus: et reuelasti ea paruulis. Quia ergo post istas corruptiones angustas habitabimꝰ in domo dei: tota vita nostra nō erit nisi laus dei. Jam sępe vobis expositum est: qz recedente necessitate oīa negocia necessitatis intercidūt: quoniā nō erit quid ibi agamus. Non dico die et nocte vbi nox non est: sed toto die cum vnus dies est: nō erit quid ibi agamus nisi laudemus quē diligimus: quia tunc et videbimus. Modo non visum desideramus et laudamus: tunc visum quod amamus: quō laudabimus: Sine fine erit laus: quia sine fine amor. Quia ergo hoc ibi agemus: ideo educ de carcere animā meam: vt cōfiteatur nomini tuo. Beati em̄ qui habitant in domo tua dñe: in sęcula sęculoꝝ laudabunt te. Modo impedit carcer: quia corpus quod corrumpitur aggrauat animā: Non corpꝰ aggrauat animā: Nā et tunc habebimꝰ corpus: sed corpus qō nō corrumpitur. Ergo carcerē facit: nō corpus sed corruptio. Educ de carcere animā meam: vt cōfiteatur nomini tuo. Jam vox quę sequit: ex capite sonat dñi nostri iesu christi. Et est talis ipsa: qualis hesterna vltima. Hesterna em̄ vltima: si meministis hęc fuit: Singularis ego sum donec transeam. Et hic ḡ est vltima: Me† sustinebunt iusti† quoadusq; retribuas mihi.

† Explicit Tractatus de ps̄. CXLI.

† Incipit Tractatus de ps̄. CXLII.

Omnis psalmo quē cantauimus iam loquar qō dñs dederit charitati vestrę. Hesterno die psalmꝰ breuior tractabatur: sed spaciū temporis dabat nobis copiam etiā de paucis multa dicendi. Nunc quoniam plixior psalmus est: nō debemus tantū in singulis versibus immorari: ne forte nō cōcedat dñs facultatē: vt totum peragrare valeamus. † Titulus psalmi est: Ipsi Dauid: quādo eum filius suus persequebat. In regnoꝝ libris nouimus hoc factum esse: extitisse inimicū abſalon patri suo: gessisse cōtra illum nō solum ciuile: verumetiā domesticū bellum: illum aūt nō reiectū

Exo. 6.

Colo. 3.

Roma. 7.

Ibidem

1. Cor. 15.

2. Cor. 12.

2. Cor. 11.

2. Timo. 4.

Eccli. 39.

Matth. 11.

Ibidem

Psa. 83.

Sap. 9.

Psa. 129.

2. Reg. 15.

iniq; sed humiliatū pie accepisse a dño disciplinā: sustinuisse medicinā: nō retribuentē iniquitati iniq̄tatē: sed paratū cor habuisse ad sequendā dñi volūtatē. Ille dauid ita laudabilis: sed alius dauid vere manu fortis: qō interp̄tatur dauid: dñs noster iesus christus agnoscēdus est nobis. Pr̄terita eñ illa facta figurę fuerant futuror̄: Nec diu cōmendandū ē qō sępe audistis: qō optime retinetis. Quęram⁹ ergo in hoc psalmo dñm et saluatorem nostrū iesum christū p̄nunciantē se p hāc ꝓphetiā: t qđ futurū esset in hoc tempe: p ea quę prędē facta sūt p̄dicantē. Ipe eñ se in ꝓphetis p̄dicabat: qñ ipe est verbum dei: nec illi tale aliquid dicebāt: nisi pleni verbo dei. Annūciabāt ergo christū pleni christo: t illi eū venturū p̄cedebant: quos p̄cedētes nō deserebat. Agnoscam⁹ ergo quēadmodū t christū psequebaī filiꝰ suus. Habebat eñ filios de quib⁹ dicebat: Non ieiunabunt filij sponsi q̄diu cū eis est spōsus: cū autē ab eis ablatus fuerit spōsus: tūc ieiunabūt filij sponsi. Ergo filij sponsi: apli: t inter hos psecutor iudas diabolus. Passionē itaq; suā in hoc psalmo p̄dicaturus est christ⁹: Audiam⁹. Rursus aūt ad hoc intentā facim⁹ charitatē vestrā: nō docendo qō ignoratis: sed admonēdo qō nostis: dñm t saluatorē nostrū iesum christū caput esse corpis sui: illū vnū esse mediatorē dei t hominū: hominē iesum: natum ex virgine: tanq̄ in solitudine: sicut in Apocalypsi audiuim⁹. Per solitudinē quippe arbitror q̄ solus ita natus est. Hūc eñ illa mulier peperit rectuꝝ populum in virga ferrea. Hęc aūt mulier: antiqua est ciuitas dei: de qua in psalmo dicit: Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Hęc ciuitas initium habet ab ipso abel: sicut mala ciuitas a cain. Antiqua ergo ista ciuitas dei semp tolerās terrā: sperās cęlū: quę etiam hierusalē vocat t sion: Utiq; de nato quodā i sion: et cōditore ipius sion: psalmus quidā dicit: Mater sion dicet homo. Quis homo: Et homo fact⁹ est in ea: t ipe fundauit eā altissim⁹. Denique ipe in sion factus est homo: sed humilis fact⁹ est homo: t idē ipse altissim⁹ fundauit eā ciuitatē in qua fact⁹ est homo. Itaq; t illa mulier sole cooperiebat: sole ipo iusticię quē nō cognoscūt impij: qui dicturi sunt in fine: Ergo errauim⁹ a via veritatis: t iusticię lumen non luxit nobis: t sol nō ortus est nobis. Est ergo qđam sol iusticię: qui nō oritur impijs. Leterū istū solem facit oriri sup bonos t malos. Ergo et amicta erat sole: t gestabat viscerib⁹ masculū paritura. Idē ipse erat cōdēs sion: t nascens in sion: Et illa mulier ciuitas dei ei⁹ luce ꝓtegebat: cui⁹ carne grauidabat. Merito et lunā sub pedib⁹ habebat: quia mortalitatē crescētis et decrescētis carnis virtute calcabat. Ergo ipse dñs iesus christ⁹ caput t corpus: Voluit eñ etiā loqui in nobis: Qui dignat⁹ est mori pro nobis: mēbra sua nos fecit. Aliqñ itaq; ex psona mēbrorū suorū loquit: aliquādo ex psona sua tanq̄ capitis nostri. Habet aliquid ille qō dicat sine nobis: nos vero sine illo nihil possum⁹ dicere. Apls dicit: Ut suppleā quę desūt p̄ssurarum christi: in carne mea. Ut suppleā inquit quę desunt p̄ssurarum: nō mearū: sed christi: in carne: nō iam christi sed mea. Patit inquit adhuc christus p̄ssurā: non in carne sua in qua ascēdit in cęlū: sed in carne mea ꝙ adhuc laborat in terra. Christus inquit p̄ssurā patitur in carne mea. Viuo eñ: non iam ego: viuit vero in me christus. Misi eñ christus t in mēbris suis: hoc ē fidelibus suis p̄ssurā ipse pateret: Saulus in terra christū in cęlo sedentē nō psequeret. Denique apte ꝫ exponēs quodā loco: Sicut eñ corpus vnū est in quit t membra multa habet: oīa aūt mēbra corporis cū sint multa: vnū est corp⁹: ita t christ⁹. Nō ait: ita t christ⁹ t corpus: ꝫ corp⁹ vnū mēbra multa: ita t christ⁹. Totū ergo christus. Et quia totū christus: ideo caput de cęlo: Saule inquit saule qđ me psequeris: Tenete hoc: t fixū oīno commendate memorię: tanq̄ filij ecclesiasticę eruditionis t fidei catholicę: vt agnoscatis christū caput t corpus: eūdemq; christū verbū dei vnigenitū ęqualē patri: et inde videatis quāta gratia ptingatis ad deū: vt ipe voluerit esse nobiscū vnus qui est cum patre vnum. Quō cū patre vn⁹? Ego t pater vnū sumus. Quō nobiscū vnus? Nō dicit inquit t seminib⁹ tanq̄ in multis: sed tanq̄ in vno: t semini tuo qō est christ⁹. Sed ait aliquis: Si christus semē abrae: nunquid t nos? Memētote: quia semē abrae christ⁹? Ac per ꝫ si et nos semē abrae: ergo t nos christus. Quō vnū corpus multa mēbra: ita t christus. Et quotquot i christo baptizati estis: christū induistis. Nempe semen abrae christus: nec cōtradici pōt apostolici aptissimis verbis: t semini tuo qō est christus. Videte quid nobis dicat: Si autem vos christi: ergo semen abrae estis. Ideo magnū est illud sacramētū: Erūt duo in carne vna. Apostol⁹ dicit: Sacramentū hoc magnū est: Ego aūt dico i christo t in eccl̄ia. Christus t ecclesia: duo in carne vna. Refer ad distantiā maiestatē duo: Duo plane. Nō eñ t nos verbum: Nō eñ t nos in p̄ncipio de⁹ apud deū. Non eñ et nos ille p quē facta sunt oīa. Venit ad carnē: t ibi christus t ille t nos. Nō ergo miremur in psalmis. Multa eñ dicit ex psona capitis multa ex persona mēbrorū: t hoc totū tanq̄ vna psona sit: ita loquit. Nec mireris: quia duo in voce vna: si duo in carne vna: Judas filius sponsi psequēs spōsum. Hoc tūc contigit. An t futuror̄ exemplū p̄missum est: Multos eñ falsos fratres passura erat ecclesia: et vt adhuc t vsq; in finē spōsum illū filius psequat. Si eñ inimicus exprobrasset mihi: sustinuissem vtiq; ait: Et si is qui oderat me sup me magna locut⁹ fuisset: abscōdissem me vtiq; ab eo. Quis ē inimic⁹? Quis est qui oderat me? Qui dicit: Quis est christ⁹? Homo fuit christus: nec viuere potuit cū vellet viuere: et mortu⁹ est inquīt nolens: euictus: crucifixus: occisus. Inimici ista dicūt. Aptus iste inimic⁹ est: ait christ⁹: odit me: aptas mihi indicit inimicitias: Facile est istū vel tolerare vl̄ vitare. Quid facio de absalon? Quid facio de iuda? Quid de falsis fratrib⁹? Quid de malis filijs? Et tū filij sūt qui nō ꝓtra nos blasphemāt christū: sed nobiscū adorant christum: et in nobis psequunt christū? De quib⁹ cōsequent in eodē psalmo dicit: Alū facile erat pferre: eū qui oderat me: vel abscondere me ab eo. Abscōdis eñ te a pagano intrans ecclesiā. Quādo aūt t ibi inuenis qō times: quid queris vbi te abscondas? Denique ille ipe Aplus qui gemit in piculis a falsis fratribus: Foris inquit pugnę: intus aūt timores. Si ergo is qui oderat me sup me magna locutus fuisset: abscondissem me vtiq; ab eo. Tu vo vnanimis me/

Gal.2. Ro.12. Gal.3. Ibidem. Eph.2. Eph.5. Joh.10. Gal.3. Ro.12. Gal.3. Joh.1. Heb.2. Joh.3.et.6. Ps.40. 2.Reg.15. Ps.40. 2.Cor.11.et.12. Ps.40.

us. Unanimem dicit tanꝯ vnū in christo. Est ergo ecclesię qō ferat foris: gemat intus: inimicos tñ suos deputet foris ⁊ intus: foris facili⁹ euitabiles: intus difficilius tolerabiles. Dicat ergo dñs noster: dicat christus nobiscū totus christus:

¶ Expositio psalmi.

E Alt. †obsecratio/nem.

DOmine exaudi oratiōē meā: auri/bus pcipe †precē meā. Hoc ē exaudi: qō pcipe auri⁹. Repetitio cōfirmatio ē. ¶ In ve/ritate tua exaudi me in tua iusticia. Ne vt/cūꝯ accipiatis cū dicit: in tua iusticia. Cōmēdatio est em̄ gratię: ne vnusquisꝯ nostrꝝ iusticiā suā repu/tet. Hęc em̄ iusticia dei est: quā vt habeas de⁹ dedit. Rom.10. Nā qui voluerūt de sua iusticia gloriari: quid de il/lis dicit Ap̄lus? Testimoniū eis inquit phibeo: qa/ zelū dei habent: De iudeis loquēs zelū dei inqt ha/bent: sed nō ſm scientiā. Quid est: nō ſm sciēciam? Quā em̄ tu cōmēdas vtilē scientiā? Nunqd illā ꝙ 1.Cor.8. cū sola fuerit inflat: ꝙ nisi comitata fuerit charitate nō ędificat? Nō vtiqꝯ ipam: sed illā scientiā comitē charitatis: magistrā humilitatis. Vide si ipa ē: Ze/lum inquit dei habent: sed nō ſm scientiā. Exponat Rom.10. quā dicat scientiā: Ignorātes em̄ dei iusticiā: ⁊ suā volentes cōstituere: iusticię dei nō sūt subiecti. Qui ergo volūt cōstituere iusticiā suā: quicqd bene fece/rint sibi imputāt: qō male deo: Omnino puersi. De/niqꝯ recti erūt: cū hoc ipm cōuerterint. Peruersus ideo: qz qō male deo: qō bene tibi. Rectus eris: qñ qō male feceris tibi: qō bene feceris deo. Rom.4. Nō em̄ ex impio iuste viueres: nisi ab illo iustus factus qui iu/stificat impium. Ergo inquit in veritate tua exaudi me in tua iusticia: nō in mea: vt inueniar in illo non Phil.3. habēs meā iusticiā ꝙ ex lege est: sed eā ꝙ est ex fide. Ecce ī tua iusticia exaudi me: nō ꝙ ex lege est: sed ea quę est ex fide. Ad me em̄ cum respicio: nihil aliud meū ꝙ peccatū inuenio. ¶ Et nō intres in iudi

B ciū cū seruo tuo. Qui cū illo volūt intrare in iu/Rom.10. diciū: nisi qui ignorātes dei iusticiā suā volūt consti/Esa.58. tuere? Quid est q ieiunauim⁹ ⁊ non vidisti: defrau/dauim⁹ animas nostras ⁊ nescisti? Tanꝯ dicentes: Fecim⁹ qō iussisti: quare non reddis qō ꝓmisisti? Rndet tibi de⁹: Ut accipias qō ꝓmisi: ego dedi vt faceres: quare accipes: ego dedi. Deniqꝯ supbis ta/lib⁹ loquit̄ ꝓpheta: Quid vultis mecū iudicio con/Iere.2. tendere? Oēs dereliquistis me dicit dñs: Quid vul/tis mecū in iudicio intrare: ⁊ vestras iusticias com/memorare? Cōmemorate iusticias vestras: ego no/ui facinora vestra. Quō approbabo iusticiam: vbi dānabo supbiā? Merito iste humilis in corde chri/Matth.11. sti discens a capite: qñ mitis est ⁊ hūilis corde: Ne intres inquit in iudiciū cū seruo tuo. Nō litigem⁹: nolo tecū habere causam: vt ego ꝓponā iusticiā me/am: tu ꝙincas iniquitatē meā. Ne intres in iudiciū cū seruo tuo. Quare h? Quare times? ¶ †Qñ nō

h Alt.†Quia. Alt. †i cōspectu tuo. iustificabit̄ †corā te oīs viuens. Oīs viuens: hic vtiqꝯ viuēs: in carne viuēs: morit⁹ viuēs: nat⁹ homo ex hoibus viuēs: de adā: adā viuens. Omnis itaqꝯ viuēs: iustificare fortē pōt se corā se: ñ corā te. Quō corā se? Sibi placēs: tibi displicēs: corā te au/tē nō iustificabit̄ oīs viuēs. Noli ꝙ intrare mecū in iudiciū dñe de⁹ me⁹. Quātūlibet rect⁹ mihi videar: ꝓducis tu de thesauro tuo regulā: coaptas me ad eā: ⁊ prauus inuenior. Ne intres ī iudiciū cū seruo tuo. Bene cū seruo tuo. Indignum est tibi cū seruo tuo intrare in iudiciū: necdū cū amico q̄dē tuo: Qz vob̄ dico amicī meis: nō diceres: nisi ex seruis ami/cos tuipe fecisses. Tu licet dicas amicū: ego cōfite/or seruū. Discōia idigeo: fugitiu⁹ redeo: pacē ꝙro: nō sum dign⁹ vocari fili⁹ tu⁹. Ne intres in iudicium cū seruo tuo: qz nō iustificabit̄ in ꝓspectu tuo oīs vi/uēs. Ante mortē ne laudes hominē quēqꝯ: Omnino oīs hō viuens. Quid ipi arietes: q̄d ipi ap̄li: de q̄rū ple dicit̄: Afferte dño filios arietū: Ex his paul⁹ ē: qui dicit nō se esse pfectū. Nō qz iā acceꝑim inquit: aut iā pfect⁹ sim. Deniqꝯ fratres vt cito agnoscatis ipi didicerūt orare qō oram⁹: Ipis data est regula postulādi a iurispito cęlesti. Sic orate inqt. Et cum q̄dā ꝙmisisset: posuit et h vt diceret arietes nr̄i: du/ces outū: ⁊ ꝙcipua mēbra pastoris: ⁊ cōgregatoris vni⁹ gregis: ipi didicerūt dicere: Dimitte nobis de/bita nr̄a sicut ⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̄is. Nō dixerūt: Gratias tibi q̄ dimisisti nobis debita nr̄a: sicut ⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̄is: sed dimitte si/cut ⁊ nos dimittim⁹. Orabāt aūt vtiqꝯ iam fideles: vtiqꝯ iā ap̄li. Nā ista oro dñica magis fidelib⁹ dat. Si debita illa tātūmodo dicerenṫ: q̄ p baptismū di/mittunṫ: catheciminis congrueret magṫ orare: Di/mitte nobis debita nr̄a. Dicāt q̄ ap̄li: dicant: Dimit/te nobis debita nr̄a: sicut ⁊ nos dimittim⁹ debitori/bus nr̄is. Et cū eis dictū fuerit: q̄re h dicitis? Quę debita vīa? Rndeāt: qz nō iustificabit̄ in conspectu tuo oīs viuēs. ¶ †Qñ psecut⁹ est inimic⁹ ani/mā meā: humiliauit in terra vitā meā. Vi/de nos: vide caput nostrū ꝓ nobis: Qñ psecut⁹ est inimicus animā meā. Persecut⁹ est plane ⁊ diabol⁹ aīam christi: ⁊ iudas aīam magistri: ⁊ nūc ad psecu/tionē corpis christi idē diabolus manet: Judas aūt iudę succedit: Non tñ deest de q̄ dicat ⁊ corp⁹: Qñ psecut⁹ est inimic⁹ aīam meā: hūiliauit in terra vitā meā. Hūiliauit inqt in terra vitā meā: alio loco di/cit̄: Curuauerūt aīam meā. Quid em̄ nobiscū agit quisqs psequit̄: nisi vt relicta spe cęlesti terrā sapia/mus: psecutori cedētes terrena diligam⁹? Et illi q̄dē q̄ntū in ipis est h agūt: Nobis aūt h nō ꝓsit q̄d dicit̄: Si resurrexist̄ cū christo q̄ sursum sūt sapite: vbi christ⁹ est in dextera dei sedēs: q̄ sursum sunt q̄/rite: nō q̄ sup terrā: mortui em̄ estis. Nam nō iustifi/cabit̄ corā deo oīs viuēs. Illi ergo vel apte sęuien/do: vel occulte insidiādo conanṫ pducere vitā nr̄am ad terrā: Cōtra hos vigilem⁹: vt dicere possimus: Nostra aūt cōuersatio in cęlis est. Hūiliauit inquit in terra vitā meā inimic⁹. ¶ †Collocauer̄t me i

L Alt.†Collocauit Alt.tobarris. †tenebrosis sicut mortuos sęculi. Loca ca/pite expediti⁹ auditis: ⁊ expedit⁹ h in capite agno/scitis. Ille em̄ ꝓ nobis mortu⁹ fact⁹ est: sed nō mor/tu⁹ sęculi. Qui em̄ mortui sunt sęculi? Et quō ille nō erat mortuus sęculi? Mortui sęculi merito mortui: mercedē recipiētes iniqtatis: et mortē ducentes ex/pctī ꝓpagine: ex illa voce q̄ dicit̄: Ego em̄ in iniqta/tib⁹ ꝯcept⁹ sū: ⁊ in pctis mater mea in vtero me alu/it. Venit aūt ille ꝓ v̄ginē assumēs carnē nō iniqtatē carnis: assumēs carnē mūdā mūdatricē. Illi autem quē peccatorē putabāt: tanꝯ mortuū sęculi depu/tabāt. At ille q̄ in alio psalmo dixit: Quę non rapui tūc exoluebā? Et q̄ dixit in euāgelio: Ecce venit p̄n ceps mūdi: ꝓposit⁹ mortis: opis mali psuaſor? Sup/

plicū exactoꝝ: veniet inquit et in me nihil inueniet. Quid est: in me nihil inueniet? Nullā culpam: nihil quare morī debeam. Sed vt sciāt oēs qz voluntatē inquit patris mei facio: surgite eam⁹ hinc. Ut moriar inquit volūtatē patris mei facio: Mō autem morte sum dign⁹: Nihil feci vnde moriar: ꝥ facio vt moriar: vt illi p innocētis mortē liberent: qui habebant q̄re morerent. Collocauerūt me in tenebrosis tāq̄ in infernis: tanq̄ in sepulchro: tanq̄ in ipa passione velut mortuū ſeculi: eū q̄ dicit: Fact⁹ sum sicut hō sine adiutorio inter mortuos liber. Quid ē: liber? Quare liber? Quia oīs q̄ facit peccatū seruus est pcī. Deniq̄ nō solueret a viculis: nisi liber a viculis. Ille liber mortē occidit: vinculū vinxit: captiuitatē captiuauit: ꝥ collocauerūt eū i tenebrosis tāq̄ mortuos ſeculi. ¶ Et †tediū: inquit: passus ē in me spūs meus. Recordamini: Tristis est aīa mea vsq̄ ad mortē: Videte vocē meā. Mūq̄d ū apparet ipe trāſitus a capite ad membra: a mēbris ad capur? Tediū inquit passus ē in me spūs me⁹. Ignoscim⁹: tristis est aīa mea vsq̄ ad mortē: Sz ꝥ illic nos eram⁹. Trāſigurauit em̄ in se corp⁹ hūilitatis nr̄e: ꝓformās corpi gl̄ię suę: ꝥ vetus hō nr̄ confix⁹ ē cruci cū illo. ¶ In me turbatū est cor meū. In me inquit: nō in alijs. Illi em̄ me deseruerūt: ꝥ illi q̄ inbeserāt recesserūt: ꝥ meipm qz mori videbant: aliud aliquid putauerūt: ꝥ a latrone victi sunt: q̄ tūc crediderūt q̄ illi defecerūt. Inde ad mēbra. ¶ †Memoratus sum dierū antiquoꝝ. Mūq̄d memoratus est ille dierū antiquoꝝ: p quē fact⁹ est oīs dies? Sed loquit cor p⁹: loquit vnuſq̄sq̄ illi⁹ gratia iustificat⁹: inbrēs illi i charitate: ꝥ deuot⁹ i humilitate loquit ꝥ dicit: Memorat⁹ sum dieꝝ antiq̄ꝝ. ¶ Meditat⁹ sum in oībus opibus tuis. Quia vtiq̄ oīa bona tu feciſti: ꝥ nihil cōstituisset q̄ a te ꝓstitutū nō eēt: Creatura tua spectaculū mihi facta ē: Quę fiui in ope artificē: ꝥ in cōdit⁹ oīb⁹ cōditorē. Quare ḃ? Ut q̄d ḃ: nisi vt ḃ intelligeret quicq̄d in se boni esset: ab illo factū esse: ne ignorās iusticiā dei ꝥ suā volens cōstituere: iusticię dei subiect⁹ nō esset: vt ei conueniret vox illa supior: in Xp̄o tua ꝥ i iusticia tua? In oībus g̃ dei opibus ꝥ meditatiōe oīm opeꝝ dei gratiā insinuat: gratiā cōmendat: gratiā se inuenisse gl̄at: gratiā qua gratis salui facti sumus: qz ꝥ gratis salui facti sum⁹. Quid gl̄aris in tua iusticia? Quid te extollis ignorās dei iusticiā? Dediſti forte aliq̄d vt salu⁹ esses? Quid dediſti vt hō esses? Respice g̃ ꝓditorē vitę tuę: subſtātię ꝥ iusticię salutis auctorē: Meditare in facturis manuū ei⁹: qz et iusticiā g̃ i te est ad manū eius inuenies ꝓtinere. Audi Ap̄lm ḃ te docentē: Nō ex opibus inquit: ne forte quis extollatur. Opera bona nō habem⁹? Habem⁹ plane. Sz vide q̄d sequit. Jp̄i⁹ em̄ sum⁹ figmentū: dixit: Jp̄i⁹ sum⁹ figmētū: Forte naturā: q̄ homines sum⁹ cōmemorare voluit: hoc appellato figmento? Nō plane: De opib⁹ loquebat. Nō inq̄t ex opib⁹: ne q̄s forte extollat. Sz vt cōſciam⁹: sequit: Jp̄i⁹ em̄ sumus figmentū creati in christo iesu in opib⁹ bonis. Noli g̃ putare te aliq̄d opari: nisi inq̄ntū mal⁹ es: Auerte ab ope tuo te: ad opus illi⁹ q̄ fecit te: Jp̄e formet: et ipe q̄ formauerat ꝥ tu exterminasti: reformet. Ut em̄ sis: ipe opat⁹ est: vt bon⁹ sis: si bon⁹ es ipe opat. Cū tremore inq̄t ꝥ timore vestrā ip̄oꝝ salutem operamini. Si nostrā ip̄oꝝ salutē opamur: quare cū timore? quare cū tremore: cū sit in ptāte nostra q̄ opamur? Audi q̄re cū timore ꝥ tremore. Deꝰ est em̄ qui opat in nobis: ꝥ velle ꝥ opari p bona voluntate. Ergo cū timore ꝥ tremore: vt delectet in cōualle opari nostrū artificē. Sic em̄ opat tanq̄ in delectis: q̄ iudicat in gentib⁹ ꝥ replet ruinas. ¶ In †facturis manuū tuarū †meditat⁹ sum. Vidi g̃ ꝥ inſpexi opa tua: qz nihil boni esse i nobis pōt: nisi abs te fiat qui nos feciſti. Et q̄d feci cū viderē a te oīa datū optimū: ꝥ oīa donū pfectū desursum esse descēdēs a patre luminū: apud quē nō est cōmutatio: nec mo menti obumbratio? Cū hoc viderē auersus ab ope malo q̄ fecerā i me: extēdi man⁹ meas ad te. †Extendi: inq̄t: manus meas ad te: aīa mea †velut terra sine aqua tibi. Cōplue iq̄t me ad faciendū fructū bonū. Dns em̄ dabit suauitatē: vt terra nostra det fructū suū. Extēdi manus meas ad te: aīa mea velut terra sine aqua tibi: Non mihi ꝥ tibi. Sitire tibi possum: me irrigare nō possum. Anima mea velut terra sine aqua tibi: qz sitiuit aīa mea ad deū viuū. Qñ veniā: nisi qñ venerit? Sitiuit anīa mea ad deū viuū: qz aīa mea velut terra sine aq̄ tibi. Abūdat mare: inundat: copiosum est: fluctuat: ꝥ amarū est. Discreta est aq̄: apparuit arida aīa mea: irriga eā: qz velut terra sine aq̄ tibi. ¶ †Cito exaudi me dne. Quę em̄ moza: qñ sic sitio ad inflāmādā sitim meā? Pluuiā differebas: vt hauriens inbiberē: nō respuerē q̄ō influeres. Si ergo ideo differebas: iā da: qñ aīa mea velut terra sine aqua tibi. Cito exaudi me dne: ¶ Defecit spūs meus. Impleat me spūs tu⁹: qz defecit spūs me⁹. Jp̄a est causa vt cito exaudias: qz defecit spūs me⁹. Fact⁹ sum iam paup spiritu: beatū me fac in regno cęlorū. In quo em̄ viuit spūs ei⁹ supb⁹ est: spū suo: extollit contra deū: Fiat in illo bene q̄ō alibi scriptū est: Auferes spm̄ eoꝝ ꝥ deficient: ꝥ in puluerē suū reuertent: vt ꝓfitentes dicāt: Memēto qz puluis sum⁹. Cum aūt dixerint: qz puluis sum⁹ memēto: tūc dicāt: Aīa mea velut terra sine aq̄ tibi. Quę em̄ tā terra sicca q̄ puluis? Sed cito exaudi me dne: Cōplue me: cōfirma me: ne sim puluis quē ꝓiecit vētus a facie terrę. Cito exaudi me dne: defecit spūs me⁹: Nō differaſ inopia mea. Abſtuliſti spm̄ meū vt deficerē: et i puluerē meū cōuerterer: ꝥ dicerē tibi: Aīa mea velut terra sine aq̄ tibi: Fac etiā q̄ō in alio psalmo dī: Auferes spiritū eoꝝ ꝥ deficiēt: Emitte spiritū tuū ꝥ creabunt: ꝥ renouabis faciē terrę. Si q̄ igit in christo noua creatura: vetera trāsierunt. Jn spiritu suo vetera trāsierūt: in spū tuo noua facta sunt. ¶ †Me auertas faciē tuā a me. Auertisti a supbo. Etenim aliqñ abūdabā: ꝥ in abūdātia mea elat⁹ eram. Ego em̄ dixi aliqñ in abūdātia mea: nō moueboꝝ in ęternū. Dixi nō moueboꝝ in abundantia mea: ignorans iusticiā tuā: ꝥ cōstituēs meā: sed tu dne in volūtate tua ꝓstitisti decori meo virtutē. Dixi in abūdātia mea nō moueboꝝ: vex aūt a te mihi erat quicq̄d abūdabā: Et vt ḃ ꝓbares a te mihi fuisse: Auertisti faciē tuā a me: ꝥ fact⁹ sum ꝓturbat⁹. Post hāc ꝓturbatōnē i q̄ fact⁹ sū ꝓturbat⁹: qz auertisti faciē tuā: p⁹ tediū spūs mei: p⁹ ꝓturbatū cor meū in me: ex eo q̄ auertisti faciē tuā: iā fact⁹ sū sicut terra sine aq̄ tibi: Me auertas faciē tuā. Auertisti a supbo: redde hu-

Q Alt†factis. Alt.†meditabar. Jacobi.j. Alt†Expandi. Alt†sicut. Ps̃.84. R Gen.j. Alt.† Velociter Ps̃.76. Matth.5. Ps̃.103. Ps̃.102. Ps̃.j. Ps̃.103 Ibidem. 2.Cor.5. S Alt. †Non. Ps̃.29. Ro.10. Ps̃.29.

T
Ar.†Et. mili. Ne auertas faciem tuã a me: quia si auerteris:
†Similis ero descẽdẽtibus in lacũ. Quid
Prouerb. 18. est: descẽdentib⁹ in lacũ: Peccator cũ venerit in p/
fundũ malor: cõtemnet. Illi descendũt in lacũ: qui
Ps. 68. etiã cõfessionẽ pdũt. Cõtra quod dicit: Ne coartet
sup me puteus os suũ. Hãc pfunditatẽ lacũ appel/
lat plerũq; scriptura: in quã pfunditatẽ cũ venerit
peccator contẽnit. Quid est: contẽnit: Jã necvllam
puidentiã deputat: aut si deputat: ad eã se ptinere
nõ putat: Proponit sibi peccãdi licẽtiã: sine spe ve/
nię habenis iũctat⁹ effusis. Mõ dic: reuertar ad deũ
Malach. 3. vt reuertat⁹ ad me: nec audit: Conuertimini ad me
et reuertar ad vos: qm̃ ventẽs in pfundũ malor cõ
Eccl. 37. temnit. A mortuo em̃ inquit tanq; si nõ sit perit con
fessio. Ne ergo auertas faciẽ tuã a me: r similis ero
descẽdentib⁹ in lacũ: ¶ Auditã fac mihi mane
U misericordiam tuã: quia in te speraui. Ecce in no/
Ps. 56. cte sum: sed in te speraui donec nocturna trãseat ini/
quitas. Habem⁹ em̃ (vt dicit petrus) certiorẽ pphe/
2. Petri. 1. ticũ sermonẽ: cui bene facitis intẽdẽtes tanq; lucer/
ni lucẽti in obscuro loco: donec dies illucescat: r lu/
cifer oriat⁹ in cordib⁹ vestris. Mane ergo appellat:
post finẽ sęculi: cũ viderim⁹ qõ in sęculo credimus.
Ps. 5. Mane em̃ exaudies vocẽ meã: mane astabo tibi et
contẽplabor. Auditã fac mihi mane misericordiam tuã:
Roma. 8. qr in te speraui. Si em̃ qõ nõ videm⁹ speram⁹: p pa/
tientiã expectam⁹. Patientiã quęrit nox: lętitiã do/
nabit dies. Auditã fac mihi mane misericordiam tuam:
qm̃ in te speraui. Sed hic qd: donec veniat mane:
Nõ em̃ sufficit mane sperare: s aliqd op⁹ ẽ r agere.
Quare aliqd agere: Qm̃ dicit in alio psalmo: Deũ
exq;siui in die tribulatiõis męę: tanq; in tẽpe noctis
Ps. 76. męę deũ exq;siui. Quõ exq;sisti: Manib⁹ meis no/
cte corã eo: r nõ sum decęptus. Manib⁹ gr̃edus est
in nocte de⁹. Quid ẽ: manib⁹: Bonis opib⁹: sed bo
Matth. 6. nis opib⁹ corã eo. Cũ em̃ facis elemosynã: noli tuba
canere: pater tuus qui videt in occulto reddet tibi.
Quia g̃ ita sperandũ est mane: r ita nox ista tolerã/
da ẽ: r ĩ ipa patiẽtia donec dies elucescat: pseuerã/
dũ est: quid interea hic agẽdũ: Ne forte p temetip/
X sũ actur⁹ es aliqd: vt mereart⁹ pduci ad mane:
Ar.† non habet Ar.† ambulem. tam fac mihi †dñe viam in qua †ingrediar.
Ideo lucernã pphetică accẽdit: ideo ipm dñm tãq;
Ps. 21. in testa carnis misit: qui etiã dixit: Exaruit velut te/
sta virtus mea. Ambula ad pphetiã: ambula ad lu/
cernã p̃dictorũ futuror: ambula ad xba dei. Non/
Job. 1. dũ vides xbũ in pncipio deũ apud deũ: ambula ad
formã serui/pduceris ad formã dñi. Notã fac mihi
Ar.† Quia. dne viã in qua ingrediar: ¶ †Qm̃ ad te leuaui
Ps. 35. aiam meã. Leuaui ad te: nõ p̃ te. Apud te est fõs
vitę: ad te leuaui aiam meã: tanq; vas ad fontẽ attu
li: imple ergo me: qm̃ ad te leuaui aiam meã. †Ex/
Ar.† Eripe. Ar.† non habet ime me de inimicis meis dñe: † qr ad te cõ/
Gen. 3. fugi. Qui aliqñ a te fugi: ad te cõfugi. Fugit enim
adã a facie dei: r abscõdit se inter ligna paradisi: vt
Job. 7. de illo diceret ĩ libro Job: Tanq; seru⁹ fugiẽs dñm
suũ: r cõsecut⁹ est vmbrã. Fugit a facie dñi sui r con
secut⁹ est vmbrã. Ad vmbrã em̃ fugit inter ligna pa
radisi. Ne si pmãserit in vmbra: ne postea dicatur:
Sap. 5. Transierũt oia tanq; vmbra. Exime me de inimicis
Y Eph. 6. meis. Mõ em̃ hic inimicos hoies cogito: Mõ ẽ no/
bis colluctatio aduersus carnẽ r sanguinẽ. Sed ad/
uersus quos: Aduersus principes r potestates: re/
ctores mũdi. Cui⁹ mũdi: Mõ em̃ cęli r trę: Mõ em̃
regũt qõ nõ fecerũt: rectores mũdi. Sed cui⁹ mun/
di: Tenebrarũ harũ. Quarũ tenebrarũ: Vtiq; ini/
quorũ. Fuistis em̃ aliqñ tenebrę: nũc aũt lux in do/ Eph. 5.
mino. Rectores mũdi tenebrarũ harũ: rectores ini
quor: Cõtra hos habet⁹ luctamẽ. Magnũ p̃liũ no
bis est: hostẽ nõ videre r vincere. Aduersus recto/ Eph. 6.
res mũdi tenebrarũ hax: diabolũ scz r angelos ei⁹:
nõ illi⁹ mũdi rectores de q̃ dicit: Et mũdus per eũ Joh. 1.
fact⁹ est: sed illi⁹ mũdi de quo dicit: Et mũd⁹ nõ co/
gnouit eũ. Exime me de inimicis meis dñe: qr ad te
cõfugi. De inimicis meis: nõ iuda: sed qui impleuit
iudã. Illũ patior visum: illũ expugno nõ visũ. Ac/ Job. 15.
cępit em̃ buccellã iudas: r introiuit in eũ sathanas:
vt iste dauid psecutionẽ pateret a filio suo. Qm̃ mul/
tos iudas diabol⁹ implet: indigne accipiẽtes buccel 1. Cor. 10.
lam ad iudiciũ suũ. Qui em̃ manducat r bibit indi/
gne: iudiciũ sibi mãducat r bibit. Non malũ est qõ
dat: sed bonũ malo in iudiciũ dat. Bene esse nõ po
test: male accipienti qõ bonũ est. Ergo exime me ab
inimicis meis: qr ad te confugi. Ergo qr ad te confu Ps. 138.
gi: vel q̃ a facie tua fugiã: Si ascendero in cęlũ: tu il
lic es. Quo em̃ fugerẽ: Quo ibo a spiritu tuo: Si
ascẽdero ĩ cęlũ tu ibi es: si descẽdero in infernũ adel. Ibidem
Quid ergo restat: Si assumpsero pennas meas vt
colũba: r volabo in extrema maris: id est vt spe ha/
bitem in finẽ sęculi: Etenim illuc man⁹ tua deducet Z
me: r pducet me dextera tua. Exime me de inimicis
meis: qm̃ ad te cõfugi dñe: ¶ Doce me †vt faciã Ar.† facer. † de⁹ me⁹ es tu
voluntatẽ tuã: qr †tu es deus meus. O con
fessio: o p̃scriptio: qm̃ tu es inquit de⁹ me⁹. Ad aliũ
currã refici: si ab alio fact⁹ sum: Tu es totũ meũ: qa
tu es de⁹ meus. Patrẽ quęrã ppter hęreditatẽ: Tu
es de⁹ meus: nõ solũ dator hęreditatis: sed ipa hę/ Ps. 15.
reditas. Dñs pars hęreditatis męę. Dñm quęram
ppter redẽptionẽ: Tu es de⁹ meus. Patronũ quę/
ram ppter liberationẽ: Tu es de⁹ meus. Postremo
creatus recreari cupio: Tu es de⁹ me⁹ qui creator
me⁹: qui creasti me p verbũ tuũ: r recreasti me p ver Job. 1.
bum. Sed creasti me p verbũ deũ: manẽtẽ apud te:
recreasti p verbũ: carnẽ factum ppter nos. Doce er
go me vt faciã voluntatẽ tuã: qr tu es de⁹ meus. Si
nõ me docueris: faciã voluntatẽ meã: et deseret me
de⁹ meus: Doce me vt faciã volũtatẽ tuã: qm̃ tu es
de⁹ meus. Doce me. Mõ em̃ tu es de⁹ meus: et ego
ero magister me⁹. Videte quẽadmodũ gratia cõmẽ
detur: Hoc tenete: hoc imbibite: hoc vobis ỏ corde
null⁹ excutiat: Nec habeat⁹ zelũ dei: sed nõ sm̃ sciẽ Ro. 10.
tiã: ne ignorantes dei iusticiã: r vestrã volentes con
stituere legẽ: iusticię dei nõ sitis subiecti. Verba cer
te Spũs agnoscitis. Dicite ergo ista: Doce me vt fa/ r
ciam voluntatẽ tuã: quia tu es de⁹ meus. ¶ Spiri
tus tuus bonus: Mõ me⁹ malus. Spũs tu⁹ bo
nus ¶ Deducet me in terrã rectã: Quia spũs
meus malus deduxit me in terrã puersam. Et quid
ego merui: Quę mea opa bona sine tuo adiutorio
cõputãr: vt impetrarẽ dignusq; essem deduci a spi
ritu tuo in terrã rectã: Quę opa mea: vel q̃ merita
mea: Propter nomẽ tuum dñe viuificabis
me. Attẽdite ergo q̃ntũ potestis gratię cõmẽdati/
onẽ: qua gratis salui facti estis. Propter nomẽ tuũ Ps. 118.
dñe viuificabis me. Mõ nobis dñe nõ nobis: s noi
tuo da gloriã. Propter nomẽ tuũ dñe viuificabis

me in tua iustícia: nō in mea. Non qz ego merui: sed qz tu miſereris. Nā ſi meū oſtenderē meritū: nihil abs te mererer niſi ſupplicū. Nullſiſti merita mea: inſeruiſti dona tua. Propter nomen tuū dñe viuifi cabis me: ℣ In tua iuſticia. Educes de tribulatōe aiam meā: z in tua miſcōia ad interitū deduces inimicos meos. Et pdes oēs tribulātes aiam meā: qm̄ ſeruus tuum ſum ego.

℣ Explicit Tractatus de pſ. CXLII.

℣ Incipit Tractatus de pſ. CXLIII.

Pſalmi huius titulus breuis ē numero verborū: ſed grauis pōdere myſteriorū. Ipi dauid ad goliā. Prelū boc factū tēpe patrū noſtrorū: de ſcripturis ſanctis recolit mecum charitas veſtra. Cū em̄ aduerſus populū dei alienigenę dimicarēt: puocauit vn⁹ vnum: golias dauid: in quo certamine volūtas dei p cuiuſcz partis victoria pbaret. Sed qd de victoria ſatagim⁹: quādo puocantē puocatūcz cernam⁹: Prouocauit impietas pietatē: puocauit ſuphia humilitatē: poſtremo puocauit diabolus chriſtū. Quid miramini diabolū victū: Ille erat grādis ſtatura corpis: iſte aūt ſtatura pu⁹: ſ fide magn⁹. Accepit arma bellica ſāctus dauid: vt aduerſus goliā pcederet: Hęc arma per ętatē z paruā (vt dixim⁹) ſtaturā corpis portare nō valuit. Abiecit onerātia: nō adiuuantia: accepit quinqz lapides de flumine: z poſuit in vaſe paſtorali. His armat⁹ corpaliter: nomīe aūt dei ſpūaliter: pceſſit z vicit. Hoc quidē ille dauid: Sed myſteria pſcrutemur. Propoſueram⁹ em̄ titulū iſtum breuē numero verborū: ſed grauē pōdere myſteriorum. Veniat in mentē apoſtolica illa ſentētia: Omnia hęc in figura cōtingebāt illis: ne impudentes videamur quęrere aliquid abſconditū: vbi poſſit dici totū: ſine myſterij pfūditate ſimpliciter dictū. Habemus ḡ auctoritatē facientē vos intētos ad quęrēdū: vigiles ad inueſtigandū: deuotos ad audiendū: fideles ad credendū: impigros ad faciendū. In dauid chriſt⁹: ſed ſicut ſoletis intelligere eruditi i ſcholā eius: chriſtus caput z corpus. Nō ergo ſic audiatis aliquid ex pſona chriſti: quaſi ad vos nō ptineat qui eſtis membra chriſti. Hoc tancz fundamēto poſito: videte quę ſequant. Noſtis multis ſacramētis viſibilib⁹ z corpalib⁹ oneratū eſſe populū pm̄ū: circūciſione: negocioſo illo quodā ſacerdotio: z templo figuris pleno: multiplicib⁹ holocauſtoz ſacrificiozūcz generib⁹. Hęc dauid noſter tācz arma pretia non adiuuantia poſuit. Si em̄ data eēt lex q̄ poſſet viuificare: vere ex lege eſſet iuſticia. Ut qd ergo lex: Sequit: Sed cōcluſit inquit ſcriptura omnia ſub peccato: vt pmiſſio ex fide ieſu chriſti daret credentibus. Venicz iſte dauid ſcz chriſtus caput et corpus: tempe reuelatiōis noui teſtamēti: tēpe inſinuandę z cōmendandę gratię dei: quid fecit: Arma poſuit: quicz lapides tulit: Arma vt diximus onerantia poſuit. Ergo ſacramēta legi: Sacramēta illa legis quę nō ſunt impoſita gētibus: poſuit: quę nō obſeruam⁹. Meminiſtis em̄ quāta in vetere lege legamus z nō obſeruemus: ſed tm̄ ad aliquā ſignificationē pmiſſa z poſita eſſe intelligam⁹: nō vt abūciamus legē dei: ſed vt ſacramēta pmittētia: impleta pmiſſione nō celebrem⁹. Qō em̄ pmittebāt: venit. Gratia em̄ noui teſtamēti in lege velabat: in euāgelio reuelabat. Velū remouim⁹: qō velabat agnouimus. Aguim⁹ autē in gratia ḡtiā dñi nr̄i ieſu chriſti capitis z ſaluatoris noſtri qui pro nobis crucifixus eſt: quo crucifixo etiam velū templi conſciſſum eſt. Matth. 27 L
Venicz arma vię ille poſuit: tācz onera ſacramētoz veteris legis: z ipam legē accepit. Quinqz em̄ lapides: quinqz libros moyſi ſignificant. Tulit ergo illos quinqz lapides de flumine. Noſtis quid ſit fluuius. Labit em̄ mortale ſeculū: et ptерfluit quicqd venit in mundū. Erāt ergo in flumine tancz in ppſo illi primo lapides: illic erāt inutiles: vacabant: nihil pderāt: trāſibant ſicut fluuius. Quid fecit dauid vt lex ipa vtilis eſſet: Accepit gratiā. Lex em̄ ſine gratia impleri nō pōt. Plenitudo em̄ legis ē charitas. 1. Regl. 17.
Et vnde eſt iſta charitas: Vide ſi nō ex gratia. Charitas inquit dei diffuſa eſt in cordib⁹ noſtris p ſpm̄ ſanctū qui dat⁹ eſt nobis. Quia ergo gratia fecit impleri legē: ſignificat aūt gratia lacte. Hoc em̄ eſt in carne gratuitū: vbi mater nō quęrit accipe: ſed ſatagit dare. Hoc mater gratis dat: z cōtriſtat ſi nō ſit q̄ accipiat. Quō ergo oſtēdit dauid legem ſine gratia opari nō poſſe: niſi cū illos lapides quinqz quibus ſignificabat lex: in libris quinqz: cōiungere volens gratię: poſuit in vaſe paſtorali: quo lac mulgere cō ſueuerat: His armatus: gratia vticz armatus: et iō ꝓſumens nō de ſe ſed de dño ſuo: pceſſit aduerſus goliā ſuphū: ſe iactantē: de ſe ꝓſumentē. Tulit vnū lapidē: ſecit: ūmicū i fronte pcuſſit: cecidit ex eo loco corpis: vbi ſignū chriſti ñ habuit. Hoc q̄cz licz attēdas: Quinqz lapides poſuit: vnū miſit: Libri q̄nqz lecti ſūt: ſed vnitas vicit. Plenitudo em̄ legi (vt paulo ante cōmemorauim⁹) charitas. Et Apl's ait: Suferētes inuicē in dilectiōe: ſtudētes ſeruare vnitatē ſpūs in vinculo pacis. Deinde illo pcuſſo atcz rejecto: gladiū ei⁹ abſtulit: z inde caput illi abſcidit. Et hoc fecit noſter dauid: deiecit diabolū de ſuis. Qñ aūt credūt magni ei⁹ quos ille i manu habebat: z de quib⁹ ceteras animas trucidabat: puertūt linguas ſuas contra diabolū: z ſic golię de gladio ſuo caput incidit. Myſteriū rituli: p tpis breuitate tractauimus: videam⁹ quid habeat ipe pſalmus. Rom. 13. Epb 4. 1. Regl. 17.

℣ Expoſitio pſalmi.

Benedictus dñs deus meus qui docet manus meas ad prelū: et digitos meos ad bellū. Vox nra eſt ſi corp⁹ chriſti nos ſum⁹: Bñdicam⁹ dñz tm̄ noſtrū q̄ docet man⁹ noſtras ad pliū: z digitos noſtros ad bellū. Repetitio ſentētię videt. Qō eſt man⁹ noſtras in pliū: hoc eſt digitos noſtros in bellū. An aliquid intereſt inter manus z digitos: Digitis vticz opat z manus. Nō itacz abſurde accipim⁹ digitos p manib⁹ poſtoſ. Verūtn̄ i digit' aḡſcim⁹ vnitatē: diuiſionē opationis: z tm̄ radicē vnitatis. Vide illā gratiā. Dicit Apl'us: Alij quidē p ſpiritū dat ſermo ſapiētię: alij ſermo ſciētię ſm̄ eundē ſpm̄: alij fides in eodē ſpiritu: alij donationes curationū in vno ſpū: alij genera linguarū: alij pphetia: alij diſcretio ſpirituū. Omnia aūt hęc opat vn⁹ atcz idē ſpūs. Radix ē vnitatis: diuidēs pria vnicuicz put vult: alij illud: alij hoc. Diuiſiones ſunt opatiōis. His ergo digitis pugnat corp⁹ chriſti pcedēs i bellū: pcedens in pliū. Jam pliorū z bellorū genera commemorare fortaſſe lōgū D Pſ. 17. 1. Corl. 12. Ibidem. Ibidem

E est: ⁊ gerere facli⁹ est ꝯ explicare. Habemus vnum
Eph.6. bellū qđ cōmemorat Apl⁹: Non est vobis colluctatio aduersus carnē ⁊ sanguinē: id ē aduersus homines a quib⁹ videmini pati molestias: nō aduersꝰ ipos pugnatis: sed aduersus p̄ncipes ⁊ potestates et rectores mūdi. Et ne intelligeres mūdi cēli ⁊ terrę: ostēdit qđ diceret: tenebraꝝ iđt haꝝ: mūdi scz: ñ
Job.1. qui p ipm factꝰ est: qz et mūdus p eū factꝰ est: ⁊ mundi qui eū nō cognouit: qz ⁊ mūdus eū nō cognouit. Hę tenebrę nō sūt natura: sed volūtate. Anima em̄ p semetipam nō lucet: qz hūiliter acveraciter cātat:
Ps.17. Tu illuminabis lucernā meā dne: deꝰ meus illumi-
Ps.35. na tenebras meas. Et apud te inquit fons vitę: in lumine tuo videbim⁹ lumē: Nō in lumine nostro: ⁊ in lumine tuo. Nā ⁊ oculi nostri lumina vocant: et tñ lux extrinsec⁹ si desit: etiā sani ⁊ patētes: in tenebris remanebūt. Ergo bellū gerimus aduersus rectores tenebrarū harū: rectores scz infideliū: diabolū ⁊ angelos ei⁹: rectores gladij eius: de quo pugnat dia-
1.Regl.17. bolus aduersus fideles. Sed quō golię p̄strato tollitur gladi⁹: vt ipi golię caput de gladio suo amputetur: ita cū credūt ipi infideles dicit eis: Fuist⁹ em̄
Eph.5. aliqñ tenebrę: nūc aūt lux in dño: Pugnastis: ō manu golię: iā in manu christi tollite caput golię. Hoc em̄ vnū p̄liū: alterū aūt vnicuiqꝫ in seipo. Nō gen⁹
Gal.5. hoc belli ex Apl̄ica epla legebat. Caro concupiscit aduersus spiritū: ⁊ spūs aduersus carnē: vt nō ea q̄ vultis faciatis. Et hoc graue bellū: ⁊ qđ est molesti⁹ internū. In quo bello si sit quisqꝫ victor: illos quos nō videt inimicos ꝯtinuo supabit. Nō em̄ temptat diabol⁹ vel angeli ei⁹: nisi qđ in te carnaliter dñat. Nā quō vincim⁹ illos hostes quos nō videm⁹: nisi qz carnales iteriores mot⁹ nr̄os sētim⁹? Vis cōfligi m⁹: ill⁹ pcutiñ ⁊ illos pcuti⁹. In amore pecūię dñat auaricia. Dñante tibi auaricia: diabol⁹ fornicꝰ lucrū cū fraude ꝓponit. Plerūqꝫ em̄ ad lucrū nō venis: nisi fraudē feceris. Proponit ergo ille fornicꝰ auaricię tuę quā intus nō vicisti: quā nō domuisti: quā nō tibi subiecisti: ꝓponit tanqꝫ athletę suo agonitheta malꝰ fraudē ⁊ lucrū: opꝰ ⁊ p̄miū: Fac et tolle. Tu aūt si calcas auariciā: si tibi interi⁹ nō dñat: quā si sentiesvinces: iā diabolū insidiantē nō sentis. Si ergo edomuisti auariciā: attēdis altęꝫ ꝓponētę opus ⁊ p̄miū. Quid ille p̄posuit? Fraudē et lucrū. Quid et iste ꝓponit? Innocentiā ⁊ cozonā. Fac et tolle: et ille dicit: ⁊ iste. Jā tu p̄liator interior: si non es victus auaricia: sed victor auaricię: illū attendis: et hūc vincis. Discernis em̄ vtrūqꝫ ⁊ dicis: Hic video opus ⁊ p̄miū: illic aūt escā ⁊ laqueū. Hecꝫ em̄ aliquid dicis ī te: quod nō ptineat ad te. Etenim ex peccato diuisus es aduersum te. Trahis cōcupiscētię ꝓpaginē ⁊ traducē mortis. Habes cōtra qđ pugnes in te: habes qđ expugnes in te: Sz habes quē
G inuoces: vt pugnātē adiuuet te: ⁊ vincentē cozonet te: qui nō existentē fecit te. Quō inquis vincā? Ecce ipe Apl⁹ difficillimū p̄liū ꝓponit: ⁊ ꝯ laboriosum sit aut forte insupabile: si nō intelligo ipe ostendit:
Gal.5. Caro inquit cōcupiscit aduersus spiritū: ⁊ spūs aduersꝰ carnē: vt nō ea q̄ vultis vos faciatis. Quō me iubes vincere: cū ille dicat: vt nō ea q̄ vultis facia-
1.Regl.17. tis? Queris quō? Attēde ad gratiā vasis pastoralis: lapidē de flumine in exceptorio lactis pone. Ecce ⁊ ego tibi dico: īmo tibi ipa veritas dicit: Prosus nō facis qđ vis: pugnāte carne aduersus spiritū tuū. Si ad istā pugnā de te p̄sumis: admonēdꝰ es:
Ps.80. ne frustra audieris: Exultate deo adiutori nr̄o. Si em̄ p te impleres totū: nō esset necessarius adiutor. Rursus si tuipse tua volūtate nihil ageres: non vocaret adiutor. Adiutor em̄ aliquid agentē adiuuat.
Gal.5. Deniqꝫ cū dixisset: Caro cōcupiscit aduersus spiritū: ⁊ spūs aduersus carnē: vt nō ea q̄ vultis faciat: et ꝓposuisset te ante te: veluti deficientē te in te: con-
Ibidem. tinuo misit ad adiutorē: Qđ si spū ducimini: nō adhuc estis sub lege. Qui em̄ sub lege est: nō implet legem sed p̄mit a lege: sicut ille dauid sub armis erat.
1.Regl.17. Ergo si spiritu duceris: vide quis te adiuuabit vt impleas qđ velis. Adiutor tuꝰ: susceptor tuꝰ: spes tua: qui docet manꝰ tuas in p̄lium: et digitos tuos
Gal.5. ad bellū. Manifesta em̄ sunt inquit opa carnis: quę sunt fornicatiōes: immūdicię: idolorꝫ seruitus: luxuria: veneficia: ꝓtentiones: inimicitię: ebrietates: comesationes: ⁊ his similia: q̄ p̄dico vobis sicut prędixi: qñ q talia agūt regnū dei nō possidebūt: Nō qui aduersus talia cōfligūt: sed qui talia agūt. Cum em̄ cōfligis aliud est opus: cū vincis aliud est opus: cū pacē et requiē habes: aliud opus ē. Hęc dū exē- H
plis demonstro paucis aduertite. Suggerit aliqđ lucrū: delectat: Habet fraudē: sed magnū est lucrū: delectat: nō cōsentis. Pugnā vide: adhuc suadetur: adhuc insistit: adhuc deliberat. Ergo q pugnat: pericitat. Vidim⁹ pugnā: cętera videam⁹. Contempsit iusticiā vt fraudē faceret: victꝰ est: Cōtempsit lucrū vt iusticię seruiret: vicit. In his trib⁹ victū vocuit: pugnāti metuo: victori cōgaudeo. Sed etiā ille qui vicit: nunqđ oīno ęgit in se vt prosus eū pecunia nō attēpter: aut nihil in eo excitet delectatio-
nis: ęquis supabilis: ęquis contēptibilis: ęquis non solū cui nō cōsentiat: sed cū qua nec pugnare digne-
tur: Inest tñ aliq delectatiōis titillatio. Ista titillatio: ⁊ ille hostis: iam nec pugnat nec regnat: ineſt tñ: et quasi mortal in carne mortali: qđ nō erit. Sucet em̄ totū in victoriā: sed postea. Nō aūt corp⁹ qđē
Ro.8. mortuū est ꝓpter peccatū: et ideo eidem corpi ineſt peccatū: etsi nō regnat peccatū: spūs aūt vita ē p-
Ibidem pter iusticiā. Si aūt qui suscitauit christū a mortuis habitat in vobis: qui suscitauit christū a mortuis: viuificabit ⁊ mortalia corpa vestra ꝓpter inhabitan- J
tē spiritū eius in vobis. Jbi tā nec qđ pugnet erit: nec qđ titillet: totū cedet in pace. Nō em̄ ptraria natura ꝯ aliā naturā pugnat: ⁊ tanqꝫ ī domo maritꝰ et vxor: Si aduersus se dissentiāt: molestꝰ ⁊ piculosus labor: si maritꝰ vincat: ⁊ vxor dñetur: pax peruersa: Si aūt vxor marito dominātī subiciat: pax recta: Nō tñ aliqđ ex alia natura: quia ex hoie facta mulier viro. Caro tua: cōiunx tua: famula tua: qđ libet deputato: opus est vt subiicias: et si pugnas vt p-
sit pugna. Hoc em̄ expedit inferꝰ subiici superiori: vt et ille qui sibi subiici vult qđ est inferius: se subiiciat superiori suo. Agnosce ordinē: ḡre pacē. Tu deo: tibi caro. Quid iustiꝰ? quid pulchriꝰ? Tu maiori: minori tibi. Serui tu ei qui fecit te: vt tibi seruiat qđ factū ē ꝓpter te. Nō enī hūc ordinē nouim⁹: necqꝫ hūc ordinē cōmēdam⁹: tibi caro ⁊ tu deo: sed tu deo ⁊ tibi caro. Si aūt ptēnis tu deū: nunqꝫ subiiciet tibi caro. Qui nō obtēperas deo: torqueris a seruo. Nunqđ si nō prius tu deo: vt deinde tibi caro: poteris dice-

te hec verba: Benedictus dns deus meus qui docet manꝰ meas ad ꝓliū ⁊ digitos meos ad bellū: Pretiari vis indoctus: dānaberis victꝰ. Primo ergo te subdas deo: deinde illo docēte te ⁊ adiuuāte ꝓlieris et dicas: Qui docet manꝰ meas ad ꝓliū ⁊ digitos meos ad bellū: Et cū ꝓliaris: qz dū ꝓliaris pclitaris: dic q̄ sequūt in ꝓliādi pculo ꝓstitutꝰ: Miscōia mea. Nō vincar mīa mea. Quid est hoc: miscōia mea: Prebes mīa mihi mīam: ⁊ ī me extitisti misericors: an donasti mihi vt et ipe sim misericors: De nulla em̄ re sic vicit īimicꝰ: q̄z cū misericordes sumꝰ. Omnino parat calūnias ad iudicū: ⁊ nō potest falsa obīcere: qz non est apud quē. Si em̄ apud hominē iudicē nobiscū ageret: posset eū mentiēdo fallere: et nos grauare criminatiōibꝰ falsis: Quia vero apud talē iudicē causa nr̄a cū illo est qui falli nō pōt: ideo ambit vt ad peccatū seducat: vt habeat vera q̄ obīciat. Et vbi forte aliquibꝰ eius fraudibꝰ succūbit humana fragilitas: sequat in cōfessiōe opꝰ hūilitatis: exerceat in opibꝰ miscōie ⁊ pietatis. Dia delent cū ex vero corde ⁊ plena fiducia dicimꝰ illi q̄ videt: Dimitte nobis sicut ⁊ nos dimittimꝰ. Dic toto corde: dic tota fiducia: dic securus: Dimitte nobis sicut et nos dimittimꝰ: aut noli dimittere si nō dimittimꝰ. Nō etsi nō dixerī: Noli dimittere si nō dimittimꝰ: ꝓrsus nō dimittit si non dimittimus. Necq em̄ vt tu sis impunitꝰ peccatoꝝ: erit ille mendax ꝓmissoꝝ. Dis inqt vt dimittā: Dimitte. Est ⁊ aliud opꝰ misericordie: Dis vt dem: da. Vno loco positū est ī eua gelio: Dimittite ⁊ dimittet vobis: date ⁊ dabit vobis. Aliquid inquit ⁊ cōtra te teneo: aliquid ⁊ tu cōtra alterū tenes: dimitte ⁊ dimitto. Aliquid petis a me: aliqd petit alter a te: da et do. Et q̄ dimittit: ⁊ q̄ dat: Nōne charitas: Et vnde charitas nisi ꝑ spiritū sanctū qui datꝰ est nobis: Si ergo ꝑ opa miscōie noster vincit inimicꝰ: ⁊ opa miscōie habere nō possemus: nisi charitatē haberemꝰ: charitas aūt nobis nulla esset: nisi ꝑ spiritū sanctū acciperemꝰ: ille docet manꝰ nostras in pcliū: ⁊ digitos nostros ad bellū: Illi recte dicimꝰ: Miscōia mea: a quo habemꝰ etiā vt misericordes simꝰ: Judiciū em̄ sine miscōia illi qui nō fecit miscōiam. Parua putatis opa misericordie: Libet ⁊ de his aliqd dicere. Attēdite ꝓmo ista sētiā de sancta scriptura depromptā quā mō cōmemorauī: Judiciū em̄ sine miscōia illi q̄ nō fecit miscōiam. Sine miscōia iudicabit: q̄ miscōiam non fecit anteq̄z iudicaret. Quid deinde: quid sequitur: Superaltat aūt miscōia iudicio. Quid est h̄ fratres: superaltat aūt miscōia iudiciū: Supponit miscōia iudicio: in q̄ iuētū fuerit opus miscōie: Et si habuerit aliqd forte in iudicio q̄ puniat: tāc̄z vnda misericordie: peccati ignis extinguit. Superaltat aūt misericordia iudiciū. Quid aūt cū talibꝰ subuenit: ⁊ cū tales liberat: ⁊ cū talibꝰ ignoscit: Jniustꝰ ē deꝰ: Absit. Et ibi iustꝰ ē. Nō ei em̄ tollit miscōia iusticiā: nec iusticia miscōiam. Vide em̄ si nō iustꝰ est: Dimitte ⁊ dimittet: da et do. Vide si nō iustꝰ est: In q̄ mēsura mēsi fueritis, remetiet in ea vobis. Ad h̄ em̄ in q̄ mēsura. Nō em̄ mēsura eiusdē generis est: sed ad h̄ eadem mēsura: ignosce ⁊ ignosco. Est apud te mēsura venie dādę: inuenies apud me mēsurā venie accipiendę. Est apud te mēsura tribuēdi qō habes: inuenies apud me mēsurā accipiēdi qō nō habes. Miserī-

ricordia mea Et refugiū meū: susceptoꝝ meus ⁊ †erutoꝝ meus. Vultū laborat ꝓliatoꝝ hic tenēs cōcupiscentē aduersus spūm carnē. Tene qō tenes: tūc erit plane qō vis: cū absoꝝpta fuerit moꝛs in victoria: qñ resuscitatū mortale h̄ coꝛpus transfertur in habitudinē angelicā: ⁊ in cęlestē subuolat q̄litatē. Doꝛtui inqt in christo resurgēt ꝑmi: deinde et nos viuētes q̄ reliqui sumꝰ ī aduētu dñi simul rapiemur cū illis in nubibꝰ obuiā christo in aera: et sic sē per cū dño erimꝰ. Jbi absoꝝbebit moꝛs in victoriā: ibi dicet: Ubi est moꝛs cōtentio tua ⁊ Ubi est moꝛs aculeꝰ tuꝰ ⁊ Nō em̄ relinquet nec ī animo nec ī coꝛpore qō rebellet aduersꝰ amoꝛē rei: Plena victoria: plena pax. De hac nobis ꝓliātibus dī: Venite filij audite me: timoꝛē dñi docebo vos. Jn ꝓlio estis: in ꝓtētiōe ꝓfligit: ⁊ tū tādē quādā requiē ꝛsideratis. Quis est hō qui vult vitā: ⁊ diligit videre dies bonos: Quis est q̄ nō dicat: ego: Jbi vita: ibi dies boni: vbi caro nihil ꝓcupiscit aduersus spiritū: vbi nō dicit pugna: sed gaude. Sed q̄s ē qui hos dies non velit: Dis homo certe dicit: ego. Audi qd sequit: Uideo qz laboras: video qz in pugna in periculo diuersaris: audi qd seqtur: Doce manus ad ꝓliū: digitos in bellū. Contine linguā tuā a malo: ⁊ labia tua ne loquant dolū: Declina a malo ⁊ fac bonū. Quō em̄ poteris facere bonū: nisi ꝛclinaueris a malo: Quid quęro vt vestias: qñ adhuc expolias: Quid quęro vt dones: qñ adhuc rapis: Declina a malo ⁊ fac bonū. Qua mercede: Nō sb̄ te ploret ꝑmo pauper: vt gaudeat de te pauper. Declina a malo ⁊ fac bonū. Qua mercede: Nā mō pugnas: Quęre pacē et seq̄re eā. Disce: dic: Dia mea ⁊ refugiū meū: suscęptoꝝ meꝰ ⁊ erutoꝝ meꝰ: ꝓtectoꝝ meꝰ. Suscęptoꝝ meꝰ necadā: erutoꝝ ne hęreā ⁊ pereā: ꝓtectoꝝ ne feriar. ¶ Protectoꝝ meus ⁊ in ipso speraui. Jn his oībus: in toto laboꝛe meo: in oībus ꝓliis meis: in oībus difficultatibꝰ meis in ipo speraui: ¶ Qui subdit populū meū sub me. Ecce caput nr̄m loquit nobiscū. ¶ Dñe quid est hō quia innotuisti ei: Totū qō ē: hoc est qz innotuisti ei. Quid est hō qm̄ innotuisti ei: ¶ Aut filius hois †qm̄ estimas eū: Estimas eū: tanti facis: tāti pēdis: oꝛdinas: nosti sub quo ponas: supra quid ponas. Estimatio em̄ est: quāti pcij sit quidq̄. Quāti estimauit hominem: q̄ ꝑ eo vnici sanguinē fudit: Quid est hō qm̄ innotuisti ei: Qui: quid īnotuisti: Quid est: filiꝰ hoīs qm̄ estimas eū: Qm̄ tāti eū pēdis: ⁊ q̄nti eū pēdis: tāti eū estimas: ꝓciosū qddā esse oñdis. Nō em̄ deꝰ sic estimat hominē: quō hō estimat hoiem. Aī inuenit seruū venalē: carꝰ emit equū q̄z hominē. Jlle quāti te estimet vide: vt possis dicere: Si deꝰ ꝑ nobis: quis cōtra nos: Et quāti te estimauit q̄ filio ꝓprio nō pepcit: sed ꝑ nobis oībꝰ tradidit eum: Quō nō ⁊ cū illo oia nobis donauit: Qui hāc annonā dedit pugnāti: qd seruat vincēti: Ego sum inquit panis viuus q̄ de cęlo descēdi. Hęc est annona ꝓliantiū: ꝛ boꝛreis inuecta dñicis: vnde pascuntur angeli: qz panē angelorū māducauit homo. Post ꝓlia vero ⁊ hāc annonā qd seruat: qd dabit victoribus: nisi qō in alio psalmo dicit: Unam petij a dño hanc requirā: vt inhabitē ī domo dñi oībus diebꝰ vite meę: vt cōtēpler ꝛlectationē dñi: ⁊ ꝓtegat me templū eius: Quid est hō qm̄ innotuisti ei: aut filiꝰ

Ab At. †liberatoꝝ.
Hal. 5.
1. Cor. 12.
1. Thessal. 4.
Ps. 33.
Jbidem.
Hal. 5.
Ps. 33.
Ps. 8.
At qz reputas
Ro. 8.
Job. 6.
Ps. 77.
Ps. 26.

P hois qñ estimas eũ: Quẽ: hõ vãitati similis
fact⁹ ẽ: Et tñ innotuisti ei ꝛ estimas eũ. hõ vanita
ti similis fact⁹ est. Cui vanitati: Tpibus ꝓterlabẽti
bus et ꝓterfluentib⁹. Vanitas eñ ista dicit: in com
paratiõe cuiusdã semp manẽtis: ꝛ nunq̃ deficientis
veritatis. Mã et ista creatura est loci sui. Impleuit
eñ deus terrã (sicut scriptũ est) bonis suis. Quid ẽ:
suis: Sibi ꝓgruentib⁹. Sz hęc oĩa terrena: volati
Exo.3. ca: trãsitoria: si cõparent illi ☧itati vbi dictũ ẽ: Ego
sum q̃ sum: totũ hoc qõ trãsit: vãitas dicit. Euane
scit eñ ꝓ tps: tanq̃ ĩ auras fum⁹. Et quid dicã ãpli⁹
q̃ id qõ apl⁹us Jacob⁹ dixit: volẽs hoĩes superbos
Jacobi.4. ad humilitatẽ redigere: Quę ẽ eñ inq̃t vita vestra:
Vapor ẽ ad modicũ apparẽs: deinceps extermĩa
bit. Ergo hõ veritati similis fact⁹ est: peccãdo va
nitati similis fact⁹ est. Mã qñ est primũ cõditus: ☧i
tati similis fact⁹ est: sed qꝛ peccauit: recepit digna:
vanitati similis fact⁹ est. Pro iniquitate eñ erudisti
Pš.38. hominẽ (dixit ĩ alio psalmo) et tabescere fecisti sicut
araneã animã eius. Inde ꝛ hoc: hõ vanitati similis
fact⁹ est. Ibi q̃d ait: Ecce veteres posuisti dies me
Q os. Hic quid ait: ¶ Dies ei⁹ sicut vmbra ꝓꝛ
Job. 8. tereũt. Attẽdat sibi hõ in dieb⁹ vmbꝛę suę: vt faci
at aliq̃d dignũ desideratę luci suę: Et si in nocte vm
bra est: quęrat diẽ. Dies eñ hui⁹ vanitatis: cogno
scẽti homini dies ẽ tribulatiõis: Siue aliq̃ incõmo
ditate ꝛ aliq̃ molestia noceat nobis: siue aliq̃ ꝓsperi
tate mundus arrideat: totũ timẽdũ ꝛ gemendũ est:
Job.7. qñ tẽptatio est vita hũana sup terrã. Vñ eñ dicit:
Pš.37. Tota die cõtristab⁹ ambulabã: Solacĩs opus ha
bemus: et q̃q̃d nobis nũc exhibet deus: cũ ꝓspere
exhibet nõ est gaudiũ beato⁹: sed cõsolatio misero
rũ. Itaq̃ agat aliquid inquã hõ dignũ desiderata
luce in istis dieb⁹ vmbꝛę suę: ꝛ in nocte inquirat de
Pš.76. um: sicut scriptũ est: In die tribulatiõis meę deum
exquisiui manib⁹ meis nocte corã eo: ꝛ nõ sum decę
ptus. Quã dicit diẽ tribulatiõis: nisi quã dicit ꝛ no
ctem: Manib⁹ meis nocte corã eo. Adhuc in nocte
sum⁹: ꝛ ad ꝓphetię lucernã vigilam⁹. Aliq̃d ꝓmissũ
est: qõ adhuc expectat. Sed quid ait apl⁹s Petrus:
2.Pet.1. Habem⁹ certiorẽ ꝓphetĩcũ sermonẽ: cui benefacitis
intendẽtes tanq̃ lucernę lucẽti in obscuro loco: do
nec dies luceſcat: ꝛ lucifer oriat in cordibus vestris.
Pš.5. Ipe dies ꝓmiſſũ nr̃m ibi ẽ. Ibi Mane exaudies vo
cem meã: mane astabo tibi ꝛ cõtẽplabor. Ergo ope
Pš.76. rare q̃uis in nocte manib⁹ tuis: id est bonis opibus:
inquire deũ antecq̃ veniat dies ille q̃ te lętificet: ne
veniat q̃ te męstificet. Vide eñ q̃ secur⁹ operis: qa
nõ desereris ab illo quẽ q̃ris. Manib⁹ meis inquit
Matth.6. deũ exq̃siui nocte corã eo: Ut pater tu⁹ qui videt ĩ
occulto reddat tibi: ideo corã eo: Intus habeas mi
sericordiã: charitatẽ: ne aliquid facias quasi studio
placẽdi hoĩbus. Manib⁹ meis: opib⁹ meis: In vm
bra: ĩ hac vita: Ubi ipe videt: nõ vbi placere homi
Pš.76. nib⁹ studeo. Et q̃d sequit: Et nõ fum deceptus. hõ
vanitati similis fact⁹ est: dies illi⁹ tanq̃ vmbra ꝓte
reunt: et tñ innotuisti ei: et quid estimas eũ: Dñe
R inclina cęlos tuos ꝛ descẽde. Corp⁹ christi:
bũilis dauid gratia plen⁹: de deo ꝓsumẽs: pugnãs
in hoc sęculo: inuocat adiutoriũ dei: Inclina cęlos
tuos ꝛ descẽde. Qui sunt cęli inclinati: Apli humi
Pš.18. liati. Isti eñ cęli enarrãt gloriã dei: Et de his cęlis
enarrãtib⁹ gloriã dei mox dicit: hõ sunt loq̃lę neq̃
sermones: quoꝝ nõ audiant voces eoꝝ: In omnem
terrã exiuit son⁹ eoꝝ: ꝛ in fines orbis terrę verba eo
rũ. Cũ eñ isti cęli emitterẽt voces suas ꝓ oẽs ꝛras:
et facerẽt mirabilia: corusc̃ate de illis ꝛ intonãte do
mino miraculis ꝛ ꝓceptis: putati sunt dij descẽdisse
de cęlo ad homĩes. Mã quidã de gentib⁹ ꝟ putan
tes: eis etiã sacrificare voluerũt. Tũc illi vidẽtes si
bi deferri indebitũ honorẽ: expauescẽtes ꝛ detestã
tes: ꝛ eos qui sic errabãt corrigẽtes: vt ostẽderẽt eis
motũ animi sui: cõsiderũt vestimẽta sua ꝛ dixerũt: Act.14.
Quid hoc facitis: Homĩes ꝛ nos sum⁹: passibiles
sicut ꝛ vos. Et cęperunt sub his verbis cõmendare
excellentiã dñi nr̃i iesu christi: humiliãtes se vt com
mẽdarẽt de⁹: qꝛ inclinati erãt cęli vt descẽderet de
us. Inclina ḡ cęlos tuos ꝛ descẽde: Factũ ẽ. Tan
ge mõtes ꝛ fumigabũt. Mõtes superbos: elati
ones terrenas: tumidas grãditates: Tãge inq̃t: tan
ge istos mõtes: De ḡtia tua da istis mõtib⁹ ꝛ fumi
gabũt: qꝛ fatebunt peccata sua. Fumus cõfitentiũ
peccatoꝝ: extorquebit ꝛ lachrymas humiliatoꝝ su
perboꝝ. Tãge mõtes: ꝛ fumigabũt: Qñ diu nõ tacti:
magni sibi vident. Dicturi sũt: tu magn⁹ es dñe: di
cturi sũt et mõtes: Tu sol⁹ altissim⁹ sup oẽm terrã. Pš.82.
Sed sũt q̃dã cõspiratẽs: cõuenientes in vnũ aduers⁹ Act.4.
dñm ꝛ aduers⁹ christũ ei⁹: Cõuenert: ꝓspirauerũt. Al. †fulgura.
¶ †Corusca†coruscatiões: ꝛ dispges eos. †coruscationes
Crebresce miraculis tuis: et soluet cõspiratio eoꝝ. †dissipabis.
Corusca coruscationes ꝛ dispges eos. Ja miraclis
territi: nõ audebũt aliq̃d cõtra te: et in ipis miraclis
expauescẽtes hesitabũt. Quis est iste q̃ tanta põt:
Quis est iste q̃ sic exaltat: cui⁹ nomẽ tãtũ valet: Cũ
dicũt: quis est iste: crediturus sunt: corusc̃asti miracu
lis ꝛ dispsisti malã ꝓsensionẽ eorũ. ¶ Emitte sagit
tas tuas ꝛ cõturbabis eos. Sagittę potentis
acutę: ꝓcepta tua: dicta tua feriant cor eoꝝ. Emitte
sagittas tuas ꝛ cõturbabis eos. Vulnerent male sa
ni: vt sanent bene vulnerati Et dicant iã in ecclesia:
et ĩ corpe christi cõstituti dicãt cũ ecclesia: Qñ vul
nerata charitate ego sum. Emitte sagittas tuas ꝛ cõ Al. †ve.
turbabis eos. ¶ Emitte manũ tuam †ex alto.
Quid postea: Quid in fine: Quõ inquit corp⁹ chri 1.Timoth.4.
sti cęlesti adiutorio: Veniet eñ ipe dñs in voce ar
changeli: ꝛ in tuba dei descẽdet de cęlo: ipe saluator
corpis: manus dei. Emitte manũ tuã ex alto: ¶ Et Al. †non hab
†exime me: et †erue me de aquis multis. Al. †eripe.
Quid est: de aqs multis: De populis multis. Qui †libera.
bus populis: Alienigenis: infidelib⁹: siue foris op
pugnãtib⁹: siue intus insidiantibus. Exime me de
aquis multis: In quib⁹ me exercebas: in quib⁹ me
ad exuendũ a sordib⁹ voluebas. Exime me de aquis Rume.20.
multis. Hęc est illa aqua cõtradictionis. Exime me
inquit et de aquis multis. Audiamus iam de istis
aquis multis a quibus eruet deus corpus christi
sui: a q̃bus eruet de⁹ humilitatẽ dauid. Quid ẽ: de
aquis mltis: Quid dixisti: ne aq̃ aliter intelligañt:
Quid dixisti aquas multas: Quid dixi: audi. †De Al. Et.
manu filioꝝ alienoꝝ. Audite fratres inter q̃s
simus: inter q̃s viuam⁹: a q̃bus erui desideremus.
¶ Quoꝝ os locutũ ẽ vanitatẽ. Hodie vos
oẽs si nõ ad hęc diuina spectacula verbi dei congre
gati esseſtis: ꝛ eis hac hora ꝓmixti viueretis: quãtas
vanitates audiretis: Quoꝝ os locutũ est vanitatẽ.
Vñ denicq̃ loquẽtes illi vanitatẽ: audirent vos loq̃

veritatē: Quor os locutū est vanitatē: ¶ Et dextera eor dextera iniquitatis. Quid tu inē eos
Regi.17. cū vase pastorali habēte q̄nq; lapides: Dic mihi aliter: eandē legē quam significasti q̄nq; lapidibus: significa t aliter. Deus cāticū nouū cātabo tibi. Cāticū nouū gratia ē: cāticū nouū hois nouī ē: cāticū nouū testamēti nouī ē. Cātabo tibi inq̄t cāticū nouū. Sz ne putes gr̄iā a lege discedere: cū i psalmis magr̄ p̄gr̄iā lex ipleat: ¶ In psalterio † decē chordarū psallā tibi. In psalterio decē chor
Psal.97. darū: in lege decē p̄ceptorū: Ibi tibi psallā: ibi tibi gaudeā: ibi tibi cantē cāticū nouū: Qz plenitudo legis charitas est. Cęterū q̄ nō habēt charitatē: portare psalteriū p̄nt: cantare nō p̄nt. Ego itaq; inquit inter aḡs p̄tradictiōis cātabo tibi cāticū nouum: et nūq̄ strepitu suo faciēt aḡ p̄tradictiōis vt obmutescat psalteriū meū. In psalterio decē chordar psallā tibi. ¶ Qui † dat salutē regibus: Jā sumāti-
Psal.143. bus mōtib⁹. ¶ Qui † redemit dauid seruū † suum. Agnoscitis dauid: estote dauid. Ūñ redemit dauid seruū suū: Ūñ redemit christū: Ūñ redemit
Psal.17. corp⁹ christi: ¶ De gladio maligno † erue me. De gladio nō sufficit: addit maligno. Procul dubio est gladi⁹ benign⁹. Quis est gladi⁹ benignus: De q̄
Psal.70. dñs dicit: Nō veni pacē mittere i terrā: sed gladiū. Separatur⁹ eñ erat fideles ab infidelibus: filios a parētib⁹: t cęteras necessitudies direptur⁹: gladio putredinē abscidēti: mēbra aūt christi sanāti. Est ergo benign⁹ gladi⁹ bis acutus: vtroq; acumine p̄potens veteris t noui testamēti narratiōe p̄teritorū et
Psal.56. p̄missione futurorr. Est ergo iste gladi⁹ benign⁹: Ille aūt malign⁹ est q̄ illi loquunt vanitatē: qz benign⁹ est q̄ de⁹ loquit vitatē. Ergo a gladio maligno erue me. Filij quippe hominū dētes eor arma t sagitte: t lingua eor gladi⁹ acutus. Ab ꝟ gladio maligno erue me. Quē dixit nō gladiū: ipas superius dixit: aḡs multas. Erue me de aquis multis. Quas dixi aḡs multas: ipm dico gladiū malignū. Denicq; de aḡs mlt̄ cū dixisset: secut⁹ ē: de manu filior alienorū q̄rū os locutū ē vāitatē. Et vt noueris ipos dici: cū et hic dixisset: de gladio maligno erue me: secut⁹
Psal.17. est: ¶ Et † exime me de manu filior alienor quorū os locutū est vanitatē: Similiter sic ibi: t qō sequit: ¶ † Dextera eorū dextera iniq̄tatis. Hoc et supra posuerat qñ eos dixerat aḡs multas. Tu eñ ne aḡs multas bonas putares: exposuit eas: in gladio maligno. Nunc ergo exponat qō dixit: Quor os locutū ē vāitatē: t dextera eor dextera iniq̄tat. Quor vl' quā vāitatē locutū ē os eorū: Et quō dextera eor dextera iniq̄tat: Quorū filij † ipsor † velut nouellę † p̄stabilitę † in
Psal.17a. iuuētute sua. Fęlicitatē iporū vult enumerare. Attēdite filij lucis: filij pacis: attēdite filij eccl̄ię: mēbra christi: attēdite q̄s dicat alienigenas: q̄s dicat filios alienos: q̄s dicat aḡs contradictionis: q̄s dicat gladiū malignū. Attēdite obsecro: qz inter istos pīclitamini: inter hor linguas aduersus carnis vestrę desideria dimicatis: Inter hor linguas positas in
Eph.6. manu diaboli: de quib⁹ pugnat: colluctationē habetis: nō aduersus carnē t sanguinē: sed aduersus p̄ncipes et potestates t rectores mūdi tenebrar har: hoc est iniquor. Attēdite vt discernatis vos: attendite ne putetis verā fęlicitatē esse quā sibi optāt homines aut infirmi aut maligni. Ecce fratres certe filios alienos dixit: certe aḡs multas: certe gladium malignū. Videte vanitatē quā loquunt: t cauete ne talia loq̄mini: cauete ne talia loquētes imitemini q̄rū os locutū est vanitatē: t dextera eor dextera iniquitatis. Quā vanitatē locutū est os eor: et q̄ dextera eorū iniq̄tatis ē dextera: Audi: Quor filij ipor velut nouellę: p̄stabilitę a iuuētute sua. ¶ Filię eorū cōpositę: † t ornatę sicut similitudo tem-
pli. ¶ † Cellaria eorum plena: eructātia ex hoc i † hoc. ¶ Oues eor † fecūdę: multiplicātes in egressibus suis: boues eor crassę. Nō ē ruina † sepis † nec exitus: nec clamor
i plateis eor. Ergo nō ē ista fęlicitas: Interrogo filios regni cęlorū: interrogo p̄gentē resurrectionis in ęternū: interrogo corp⁹ christi: mēbra christi: templū dei: Ergo nō est fęlicitas habere filios i-
columes: filias ornatas: plena cellaria: abundantiā pecor: nullā ruinā: non dico parietis sed nec sepis: nullū tumultū t clamorē i plateis: sed quietē: pacē: abūdantiā: copiā rerū in domib⁹: in ciuitatib⁹: Ergo nō est ista fęlicitas: Aut vbent eā iusti vefugere: Aut nō inuenis domū iusti abūdantē reb⁹ his oīb⁹
plenā ista fęlicitate: Nō erat dom⁹ abrae abundās auro: argēto: filijs: familia: pecorib⁹: Nonne iacob sanctus patriarcha fugiēs a facie esau fratris sui in mesopotamia seruiēs: ditat⁹ egressus est: t ęgit gratias dño deo suo: qz in virga sua trāsyit fluuiū: et regressus ē cū tāta abūdātia pecor atq; filior: Quid dicim⁹: Nō est ista fęlicitas: Sit licet: sed sinistra. Quid est sinistra: Tpalis: mortalis: corpalis. Nolo illā tā diffugias: sed neq; dextera putes. Nō eñ isti ideo maligni: ideo vani: qz bis abūdabāt: sed qa id qō sinistrū esse debuit: in dextera ponebāt. Ideo et dextera eor: dextera iniquitatis: ideo os eorū locutū est vanitatē: qz hoc in dextera posuerūt: quod in sinistra habere debuerūt. Quid eñ in dextera ponere debuerūt: Deū: ęternitatē: annos dei nō deficientes: de qbus dicit: Et anni tui nō defīciēt. Ibi dextera: ibi esse debet desiderū nostrum. Sinistra vtamur ad tēpus: dexterā desiderem⁹ in ęternū. Diuitię si affluant: ne apponatis cor. Si eñ diuitijs fluentibus cor apposueritis: quod sinistrū est dextrum facietis. Corrigite vos: agnoscite sapientiā amplectentē vos: cui dictum est: Sinistra eius sub capite meo: et dextera eius cōplectetur me. Videte amatoria sancta cantica: videte cantica canticorū nuptiarum cęlestiū christi et eccl̄ię. Quid dicit sponsa de spōso: Sinistra ei⁹ sub capite meo: t dextera ei⁹ amplectet me. Sinistra sub capite: dextera sup caput. Amplectētis eñ desup brachiū sup caput: sinistra aūt subt caput. Sinistra inq̄t ei⁹ sb capite meo. Nō eñ me deseret t i tpalib⁹ necessarijs t desiderijs: s tū ipa sinistra sub capite erit. Nō capiti p̄ponet: s sb capite erit: vt dextra ei⁹ cōplectat me: pollicēs vitā ęternā. Jta eñ sinistra sub capite: si dextera super caput: impleturq; qō ad Timotheū scriptum est: Promissionem habens vitę p̄sentis t futurę. Promissionē inquit habens vitę p̄sentis t futurę. Quid in p̄senti: Sinistra sub capite. Quid i futuro: Dextera eius complectetur me. Tempori necessaria q̄rite: Quęrite primum regnum dei: id est dexterā: et hęc omnia apponentur vobis. Habebitis hic

Y

† circū ornate vt † Promptuaria. † illud. † fetose abundantes. † macerie. † nec q̄ transitus nec q̄.

Gen.32. Gen.32.

Psa.143. Psa.65.

Z

Cant.2.

Ibidem

1.Timo.4

Matth.6.

inquit ⁊ diuitias ⁊ gloriã: ⁊ ī futuro ſeculo vitã ęternã: ⁊ in ſiniſtra cõtinebo infirmitatẽ veſtrã: ⁊ dextera cozonabo pfectionẽ veſtrã. An forte apli nclinãtes oia ſua: aut paupib⁹ qõ habebãt diſtribuentes: ſine diuitijs in hoc ſeculo remanſerũt: Et vbi eſt illa ꝓmiſſio ſiniſtrę: Accipiẽt in hoc ſeculo ſepties tãtũ: Multiplicationem ꝓmiſit. Et reuera quid deſit homini dei? Si quis forte infidelis eſt: vnã domũ aut paucas habet: fidelis hominis totus mũd⁹ diuitiaꝝ ẽ. Vide ſiniſtrã ei⁹ plenã ſub capite: Accipiet in hoc ſeculo ſepties tantũ. Vide dexterã cõplectentẽ: ⁊ in futuro ſeculo vitã ęternã. Merito ⁊ alio loco de ipa ſapiẽtia dicit: In dextera eius anni vitę: ⁊ in ſiniſtra ei⁹ diuitię ⁊ honoz. Unde ergo iſti vaniloq: Quare vanitatẽ locutum eſt os eoz: Quia dextera eoz dextera iniqtatis. Nõ ergo eos arguo: quia filij eoz velut nouellę cõſtabilitę a iuuentute ſua: nec quia filię eoz oznatę ſicut ſimilitudo templi: nec ꝺa ęctera abũdantia ⁊ pax terrena aderat eis: Sz quare arguo: ¶ Beatũ dixerũt populũ cui hęc ſũt. O loquẽtes homies vanitatẽ: Beatũ dixerũt populũ cui hęc ſunt. Perdiderũt verã dexterã maligni: peruerſi: beneficia dei: vniuerſi ſe veſtierunt. O maligni: o vaniloqui: o filij alieni: beatũ dixerũt populũ cui hęc ſunt. Nõ ad ſiniſtrã erat: ad dexterã poſuerũt. Beatũ dixerũt populũ cui hęc ſũt. Quid tu dauid? Quid tu coꝛp⁹ chriſti? Quid vos mẽbra chriſti? Quid vos nõ filij alieni: ſed dei? Qm̃ vaniloqui filij alieni: beatũ dixerũt populũ cui hęc ſunt: Vos quid dicitis? ¶ Beat⁹ populus cui⁹ dñs deus †ipſius. Habete ergo ſiniſtrã: ſed in ſiniſtra deſiderate dexterã: vt ponamini ad dexterã. Ad ſiniſtrã eñ habuerunt chriſtũ: apud quos eſuriuit: et dederũt ei mãducare: ſitiuit: potũ dederũt: hoſpes fuit: ſuſceperũt: nudus fuit veſtierũt. Hoc totum de ſiniſtra abſtuleꝛt: ⁊ ad dexterę opa trãſtulerũt: vt ad dexterã ponerent. Dixerũt ergo vaniloqui filij alieni: beatũ populũ cui hęc ſunt: vos dicite nobiſcũ: Beatus ꝓp⁹ cui⁹ dñs deus ipius.

¶ Explicit Tractatus de pſ. CXLIII.

¶ Incipit Tractatus de pſ. CXLIIII.

¶ Prefatio.

A Laudare vobiſcũ dñm deſideraui̇mus: Et qm̃ ꝺ ꝓcedere dignat⁹ ẽ: vt laus quã illi dicimus habeat ozdinẽ ſuum: ne forte aliquo exceſſu quẽ laudat offendat: Melius iter laudis in ſcriptura dei quęrim⁹: ne ab ipſa via: nec in dexterã nec in ſiniſtrã digrediamur. Audeo enim dicere charitati veſtrę: vt bene ab homie laudet deus: ꝺa laudauit ſe ipſe de⁹. Et quia dignat⁹ eſt laudare ſe: ideo inuenit hõ quẽadmodũ laudet eũ. Nec eñ hoc põt dici deo qõ dictũ eſt hoi: Nõ te laudet os tuũ. Ut eñ ſe hõ laudet: arrogãtia eſt: Ut de⁹ ſe laudet: miſcdia eſt. Prodeſt amare quẽ laudam⁹: Bonũ amando: nos meliozes efficimur. Itaq; qm̃ ꝺ nobis ꝓdeſſe nouit vt amem⁹ eũ: laudãdo ſe amabilẽ ſe facit: Etenim in eo nobis cõſulit: qz ſe amabilẽ facit. Exhoꝛtat ergo coꝛ noſtrũ in laudẽ ſuã: ⁊ ſpũ ſuo impleuit ſeruos ſuos vt laudarent eũ. Et qm̃ ſpũs ei⁹ in ſeruis ſuis laudat eũ: quid aliud ꝺ ipe ſe laudat:

Aleph.

¶ Expoſitio pſalmi.

B Exaltabo te deus meus rex †meus: Alt. † non habet Alt †nomini tuo. et bñdicã †nomẽ tuũ i ſeculũ: ⁊ in ſeculũ ſeculi. Videtis inchoatã eſſe laudẽ dei: ⁊ vſqꝺ ad finẽ pſalmi laus ipa pducit. Veniꝺ titul⁹ pſalmi eſt: ¶ †Laus ipſi dauid. Et qm̃ dictus eſt dauid qui venit ad nos ex ſemine dauid: Ipe autẽ rex noſter eſt: regẽs nos: ⁊ introducẽs nos ī regnũ ſuũ: intelligit laus ipi dauid: laus ipi chriſto. Chriſt⁹ autẽ ſm carnẽ dauid: qz filius dauid: ſm diuinitatem autẽ creatoꝛ dauid: ⁊ dñs dauid. Veniꝺ ⁊ Apoſtolus cũ honoꝛaret primũ populũ dei vnde ⁊ apli ipi crediderũt: ⁊ multę eccleſię ꝓmę factę ſunt faciẽtes in multis hominũ milib⁹ qõ mõ ex euãgelio diues vnus audiuit: ⁊ triſtis abſceſſit: id eſt vendẽtes omnia ꝙ habebãt: ⁊ diſtribuẽtes paupib⁹: ⁊ pfectionẽ ī dño requirentes: Cũ ergo laudaret ipm populũ pei mum: ſic ait: Quoꝝ patres ⁊ ex quib⁹ chriſt⁹ ſm carnẽ: qui eſt ſup oia de⁹ bñdictus in ſecula. Quia itaq; ex ipis chriſtus ſm carnẽ: ideo dauid. Quia ꝺo ipe eſt ſup omnia de⁹ bñdictus in ſecula: ideo exaltabo te dñe deus meus rex me⁹: ⁊ bñdicã inquit nomẽ tuũ in ſeculũ ⁊ in ſeculũ ſeculi. Forte in ſeculũ: hic: in ſeculũ aũt ſeculi: in ęternũ. Nõ ꝙ incipe laudare: ſed in ęternũ laudatur⁹ es. Qui laudare nõ vult in tranſitu hui⁹ ſeculi: obmuteſcet cũ venerit ſeculũ ſeculi. Proinde ſequẽtib⁹ verſib⁹ ꝓpe hoc dixit: Me quis etiã aliter intelligeret qõ ait: Laudabo nomen tuũ ī ſeculũ: et quęreret aliud ſeculũ qm̃ laudaret: Per ſingulos: inquit: dies benedicã †te. Lauda ergo et benedic dñm deũ tuũ ꝑ ſingulos dies: vt cum finiti fuerint ſinguli dies: ⁊ venerit ſine fine vnus dies: eas ex laudib⁹ in laudẽ: ſicut ex virtutib⁹ in virtutem. Per ſingulos inquit dies benedicã te: Nõ trãſeat dies quo te nõ benedicã. Nec mirum eſt ſi lęto die tuo benedicis deũ tuũ. Quid ſi forte illuxerit alicui triſtis dies: ſicut ſe habent humanę res: ſicut ẽ abundãtia ſcandaloꝝ: ſicut eſt multiplicatio tẽptationũ: Quid ergo ſi aliquid accidat triſte homini: deſines laudare deũ: deſines bñdicere creatoꝛẽ tuum: Si deſinis: mẽtit⁹ es dicẽdo: Per ſing'os dies benedicã te dñe. Si aũt nõ deſinis: et ſi tibi videt ī die triſti male: erit tibi in deo tuo bene. Eſt eñ et qm̃ male eſt tibi: vbi bene tibi ſit. Si eñ in aliquo malo male eſt tibi: ꝓculdubio in aliquo bono bñ tibi erit. Et quid tã bonũ ꝙ deus tu⁹: de quo dictũ eſt: Memo bon⁹ niſi vn⁹ de⁹: Mã ꝙ ſit ſecura iſta laudatio: et ꝙ ſit ſecurũ hoc bene: intellige de ipſo bono. Mã ſi gaudes de bono qõ tibi accidit ꝑ diẽ: fortaſſe trãſit alio die bonũ hoc vnde gaudeꝛ. Bene fuit mihi: bonũ diẽ duxi: qz forte lucra venerũt: aut inuitatus es: aut in epulis diu fuiſti. Gaudes qz in epulis diu fuiſti: alter te dolet: qz nõ erubuiſti. Verũtñ de ꝙ ꝙ tali bono gaudeas: certe trãſitoziũ ẽ. Si aũt gaudeas in dño deo tuo: audies dicẽtẽ ſcripturã: Delectare in dño: Cãto firmi⁹ gaudebis: qnto eſt ille certioꝛ in ꝙ gaudebis. Si eñ gaudes de nũmo: times furẽ. Si aũt gaudes de deo: qd times: Me tibi ꝙſq; auferat deũ: Deũ nemo tibi auferet: ſi tu eũ non dimiſerꝛ. Nõ eñ ſic eſt de⁹: quõ luꝛ iſta de cęlo fulgẽt: Nõ qñ volum⁹ ad eã accedim⁹: qz nõ ī oi loco lucet: Per infirmitatẽ nr̃am forte fit: vt hyeme nos deſerꝛet eẽ in ipa luce: Nũc aũt ꝑ ęſtatẽ videt qz magis eũ locũ ꝙ ſuim⁹: vt ī ipa luce nõ ſtarem⁹. In ꝺo aũt tuo qñ ſtas: ⁊ in lumine ei⁹ vitatis delectarꝛ: nõ ꝙris locũ quo ad eũ accedas: ſed cõſciẽtia accedit: et

Matth. 19. Hieronym⁹ ī ꝓlo. bib. ca. 8. Prouer. 3. Matth. 25. Matth. 19. Prouerb. 27. Ro. 1. Matth. 19. Ro. 9. Alt † tibi. Beth. Pſ. 85. Pſ. 56.

cōscientia recedit. Qō dictū est: Accedite ad eū et il
luminamini: aīo dictū est: ñ vehiculo: Affectiᵇ dictū est: nō pedibᵒ. Et cū in eo stabis: estus nō patieris: Spūs eñ spirabit tibi: ⁊ sub alis eiᵒ sperabis. Vides eñ habere te quō delecteris p singulos dies. Non eñ te dimittet deᵒ tuus: etiā si aliqd triste acciderit. Qz eñ triste erat qō sancto viro iob acciderat: q̄ repēte: q̄ multa mala: quēadmodū omnia de quibᵒ gaudere putabaᵏ: non de quibᵒ gaudebat: diabolo temptāte subtracta sūt: quēadmodū et filij moztui sunt: Perīt qō seruabaᵏ: perierunt quibus seruabaᵏ: nec tū perīt ꝙ et illud ⁊ illos dedit. Qui ⁊ ipi filij p̄sēti seculo pierūt: agscēdi ⁊ recipiēdi in futuro: Ille tū vir habēs aliud vnde gauderet: in q̄ verū erat qō mō cōmemozauimᵒ p singlos dies bñdicam te: Munqd qz ille dies quo totū pierat tristis illuxit: ideo lux interioz in cozde defecit: Stetit ꝙpe in illa luce ⁊ ait: Dñs dedit dñs abstulit: sic dño placuit ita factū est: sit nomē dñi bñdictū. Ergo per singulos dies laudauit: qui etiā ī die tā tristi laudauit. Breue magisteriū ē vt semp laudes deū: verocz cozde nō falso dicas: Benedicā dñm in oñi tempe: semp laus eiᵒ in oze meo. Breue mysteriū est scz vt noueris eū misericozditer dare cū dat: misericozdit auferre cū tollit: nec te credas a miscōia eiᵒ derelinq: qui tibi aut blandiᵗ dando ne deficias: aut corripit exultantē ne pereas. Siue ergo in eiᵒ donis: siue in eiᵒ flagellis: lauda eū. Laus flagellātis medicina est vulneris. Per singulos inquit dies benedicam te. Prozsus p singulos dies fratres benedicite: oñino quicqd acciderit: benedicite deū. Etenim ne accidat aliquid qō ferre nō potestis: ipe facit. Ideo cum timoze debes esse qñ tibi bene est: necz te ad hoc parare quasi nunqz tēpteris. Si eñ nunqz temptaris: nunqz pbaris. Mōne meliᵒ est temptari ⁊ pbari q̄z nō tēptatū repzobari: ¶ Et laudabo nomē tuum in sęculū: ⁊ in sęculū sęculi. ¶ Magnᵘˢ dñs ⁊ laudabilis †valde. Quātū dictuᵐ erat: quę verba ḡsiturus: quantā cōceptionē cōclusit in vno valde: Cogita quantū vis. Qñ aūt pōt cogitari qui capi nō pōt: Laudabilis est valde: Et magnitudinis eius nō est finis. Ideo dixit valde: qz magnitudinis eiᵒ nō est finis: ne forte incipias velle laudare: ⁊ putes te laudādo posse finire: cuius magnitudo finē nō pōt habere. Moli ergo te putare eū cuiᵒ magnitudinis finis nō est: sufficiēter posse laudare. Mōne ergo meliᵒ est: vt quō ipe nō finitur: nec laus ipius finiaᵗ: Illiᵒ magnitudo sine fine ē: et tua laudatio sine fine sit. De magnitudine eiᵒ qd dictū est: Magnitudinis eiᵒ nō est finis. De tua laude quid: Laudabo nomē tuū in sęculū ⁊ in sęculū sęcli. Ergo sicut eiᵒ magnitudinis nō est finis: sic tuę laudis nō erit finis. Nō eñ cum moztuᵒ fueris in hac carne: desines laudare dñm. Dictū est quidē: Non moztui laudabūt te dñe: ⁊ illi ō quibᵒ dicit: A moztuo velut qui nō sit perit cōfessio: nō illi de quibus dixit: Qui credit ī me: licz moziaᵗ viuet: qz deᵒ abraam ⁊ deᵒ isaac ⁊ deᵒ iacob: ñ ē deᵒ moztuoz ⁊ viuoz. Si eñ nunqz nisi ipius eris: nunqz a laude ipiᵒ tacebis. Timere poteris ne dū hic viuis ipiᵒ sis: et cum moztuᵒ fueris nō ipius sis: Audi Apl̄m ꝓmittentē tibi securitatē: siue viuimus dño viuimᵒ: siue mozimur dño mozim̄: Siue ergo viuimᵒ siue mozimur: dñi simus. Et vnde factū est vt eiᵒ sis et moztuus: Quia p̄cio sui sanguinis te redemit: ⁊ moztuus: Quō pdit seruū moztuū: cuiᵒ moz̄ est p̄ciū tuū: Ideo cū dixisset: Siue viuimᵒ siue mozimur dñi sumus: vt ostēderet ipm p̄ciū: Ad hoc eñ inqt Chr̄istus est: vt et viuoz ⁊ moztuoz dominet. Verūtamen qz magnitudinis eius nō est finis: ⁊ eū quē non capimᵒ laudare debemᵒ: Si eñ capimᵒ: magnitudinis eiᵒ est finis: si aūt magnitudinis eius nō ē finis: cape ex eo aliquid possumᵒ: tū tñ totū cape nō possumus: tanqz deficiētes in eiᵒ magnitudine: vt reficiamur eiᵒ bonitate: ad opa respiciamᵒ: ⁊ de opibus laudemᵒ opantē: de conditis conditoz̄: de creatura creatoz̄. Videamᵒ quę hic fecerit: quę nobis nota sunt: quę nobis manifesta sunt. Illiᵒ eñ immēsa bonitas ⁊ interminabilis magnitudo: quanta alia fecit quę nos nō nouimᵒ: Quādoquidē acīe oculoz nostroz̄ vsqz ad cęlū extendimᵒ: ⁊ a sole et a luna et a stellis: rursᵒ reuocamᵒ ad terrā: Et hoc totū spaciū est vbi vagaᵗ acies nostra. Vltra cęlos quis extendat vel aciem mētis: nō dicā carnis: Ergo quātum nota sūt nobis opa eius: laudemᵒ eū p opa eiᵒ. Invisibilia eñ eius a p̄stitutiōe mūdi opa p ea ḡ facta sunt intellecta cōspiciunt. ¶ Generatio ⁊ generatio †laudabit opa tua. Oñis generatio ⁊ generatio laudabit opa tua. Forte eñ ois generatio dicta est: generatio ⁊ generatio. Nō eñ tandiu dicturᵒ erat generatio ⁊ generatio q̄diu finiret numerū oīm generationū: ꝙ repetitio loquētis: ī infinitū misit animū cogitātis. Ecce ista generatio ḡ nūc in carne est trāsitura hinc: sicut venit: laudat opa dei: ⁊ illa quę succedit ⁊ credit: laudabit vticz opera dei: et post illā erit alia: ⁊ vsqz in finē sęculi q̄z multę generationes. Hoc significās ait: generatio ⁊ generatio laudabit opa tua. An forte duas quasdā generationes insinuare voluit ista repetitiōe: Sumᵒ eñ ī ista generatiōe filij dei: erimᵒ in alia generatiōe filij resurrectiōis. Appellauit scriptura: filios resurrectionis: ipam resurrectionē regenerationem vocauit: In regeneratiōe inqt cū venerit ⁊ sederit filiᵒ hois in maiestate sua. Itē ī alio loco: Nō eñ nubēt neqz vxoz̄ ducēt: cū sint filij resurrectionis. Ergo generatio ⁊ generatio laudabit opa tua. Laudamus nunc opa dñi: cū in hac moztalitate viuimᵒ. Et si laudamus cōpediti: quō laudabimᵒ cozonati: Ergo hęc nūc attēdamᵒ in hac generatiōe opa dñi: in cuiᵒ laude dicit: Generatio et generatio laudabit opa tua: qñ magnitudinis tuę nō est finis. Opa tua intueri licet vt tu lauderis qui talia oparis. ¶ Et †virtutē tuā †annūciabunt. Neqz eñ opa tua laudābūt: nisi vt virtutē tuā annūcient. Proponunt laudes pueris in schola: ⁊ oīa talia ꝓponunt quę laudent: quoz deᵒ est opator. Proponit homi laus solis: laus cęli: laus trę: vt ad minoza veniā: etiā laus roſę: laus lauri. Oia ista opera dei sūt. Proponūt: suscipiūt: laudāt: Opa celebrant: de opatoze tacet: Ergo in opibᵒ volo laudare creatoz̄: īgratū ñ amo laudatoz̄. Laudaſ q̄cqd fec̄: tacet ō illo q̄ fec̄: Quasi ꝙo nisi ille tāt esset: inuenires qō laudares: In eo qō vides: qd ibi laudaᵗ: Species: vtilitaſ: aliq̄ ꝙt: aliq̄ potētia re ꝙ ista ꝙ: Si pulchritudo te delectat: qd pulchriᵒ faciēte: Si vtilitas laudaᵗ: qd illo vtiliᵒ q̄ fec̄ oia: Si virᵗ laudaᵗ: quid illo potētius a q̄ fa-

Ioh.9. Scientia. Ibidem. Ps.33. Ps.144. Eccli.17. Ioh.11. Ro.14. Ro.1. Gen. Alt. Laudabunt Valeth. Matth.19.et.22. Ih. Alt. † potētiam. Alt † pnūciabūt

cta sunt omnia: a quo etiã facta nõ dimittunt: sed re-
gunt ⁊ gubernant oia: Mõ ergo quẽadmodũ q̃dã
eloquẽtes muti: laudãtes creaturã: obliuiscẽtes cre
atorẽ: nõ sic te laudat generatio ⁊ generatio ĩ seruis
tuis: cũ laudat opa tua. Sed quõ laudat: Et virtu-
ℨ tẽ tuã annũciabũt. In laudãdis opib⁹ tuis: virtutẽ
tuã ãnũciabũt. Laudatores isti: sancti ⁊ boni: fide-
les: veri laudatores: nõ ingrati gratię cũ laudãt opa
dei hęc atq̃ illa: summa ⁊ ima: cęlestia ⁊ terrestria ĩ-
ter ipa opa dei quę laudant: ⁊ seipos inueniũt: quia
in opib⁹ dei et ipi sunt. Qui em̃ fecit oia: ipe nos fe-
cit inter oia. Proinde si laudes opa dei: ⁊ te lauda-
Proner. 27. turus es: qz ⁊ tu op⁹ dei es. Vbi ẽ ergo: Mõ te lau-
det os tuũ: Ecce inuẽtũ est quõ ⁊ te laudare possis:
et arrogans nõ sis. Deũ in te lauda: nõ te: nõ q̃a tu
es talis: sed qz ille fecit te: nõ qz tu aliquid potes: sed
quia potest ille in te ⁊ per te: Ac p hoc laudabũt te:
et virtutẽ tuã annũciabũt: nõ suã: sed tuã. Discite er
ך go laudare: intuẽtes opa: mirami ni artificẽ: gratias
We. agendo: nõ arrogando. Laudate qz ipe fecit: qz sic
ך cõstituit: qz talia donauit. Denięq̃ vide q̃ sequunt:
Virtutẽ inquit tuã annũciabũt. †Et magnificẽ-
Al'† non habet. tiam glorię sanctitatis tuę loquent: et mi-
Al'† terribilium rabilia tua narrabũt: Et virtutẽ† metuen
Al'† narrabũt. dorũ tuor̃ dicent: ⁊ magnitudinem tuam
Vau. †enarrabũt: ¶ Memoriam abũdantię suauitatis
ך tuę eructabunt. Non nisi tua: non nisi tuam. Iste
operum cõsiderator: vide si deflex⁹ est ab operante
ad opus: vide si decidit ab eo qui fecit ad ea q̃ fecit.
Ab his quę facta sunt gradũ sibi fecit ad eũ: non ab
illo ad ista casum. Si em̃ amaueris hęc plus q̃ illũ:
nõ habebis illũ. Et quid tibi ꝓdest abũdare opib⁹:
si te deserit operator: Certe ⁊ ama hęc: sed plus illum
ama: ⁊ hęc ꝓpter illũ ama. Annũcia virtutẽ ei⁹: ma-
gnificentiã glorię sanctitatis ei⁹ loquere: mirabilia
eius enarra: virtutẽ metuendor̃ dic. Iste em̃ ama-
bilis est ⁊ terribilis ẽ. Mõ em̃ blãdit ⁊ nõ minat: Si
nõ blãdiret: nulla esset exhortatio: Si nõ minaret:
nulla esset correctio. Dicent ergo laudatores tui: et
virtutẽ metuendor̃: virtutẽ creaturę tuę punientis:
et disciplinã dantis: dicẽt: nõ tacebũt. Mõ em̃ q̃di-
cabunt regnũ tuũ ęternũ: ⁊ tacebunt ignẽ ęternum.
Laus em̃ dei in via te cõstituẽs: ostẽdere tibi debet
⁊ quid diligas: et q̃d timeas: ⁊ quid appetas: ⁊ quid
fugias: ⁊ q̃d eligas: ⁊ quid reiicias. Tps electionis
nũc est: acceptionis postea erit. Dicat ergo virtus
metuẽdorũ. Et magnitudinẽ inquit tuã enarrabũt
eã. Sic infinitã: sic quẽadmodũ magnitudinis tuę
nõ est finis: nõ de illa tacebũt. Illã inquã magnitu-
dinẽ tuã de qua supius dixerat: ⁊ magnitudinis tuę
nõ est finis: enarrabũt eã. Quõ enarrabũt eã si finis
nõ est: Enarrabũt eã cũ laudabũt eã. Et qz finis ei⁹
nõ est: sic ⁊ laudis ei⁹ nõ erit finis. Probem⁹ qz non
Pss. 83. erit finis laudis ei⁹: Beati inquit qui habitãt ĩ domo
tua: in sęcla sęcl'or̃ laudabũt te. Et magnitudinẽ tuã
ל illã: illã infinitã enarrabũt eã. Memoriã abũdã-
Saen. tię suauitat' tuę eructabũt. O epulas fęlices.
ך Quid mãducabũt q̃ sic eructabũt: Memoriã abun
dãtię suauitatis tuę. Quid est: memoriã abũdantię
suauitatis tuę: Quia nos oblit⁹ nõ es: cũ nos obliti
te fueram⁹. Dis em̃ caro oblita erat deũ: ille tñ opa
sua nõ est oblit⁹. Hęc memoria ei⁹ sup nos: quia nõ
nos oblit⁹ est: ꝓdicãda est: enarrãda est: Et qz valde
dulcis est: mãducanda ⁊ eructãda est. Sic mãduca
vt eructes: sic accipe vt des. Manducas cũ discis:
eructas cũ doces: Manducas cũ audis: eructas cũ
ꝓdicas: Hoc tũ eructas q̃ manducasti. Denięq̃ ille
auidissim⁹ epulator iobãnes ap̃lus: cui non sufficie- Iob. 15.
bat ipa mensa dñi: nisi discũberet sup pectus dñi: et
de arcano ei⁹ biberet diuina secreta: quid eructauit: Iob. 1.
In principio erat verbũ: ⁊ verbũ erat apud deum.
Memoriã ergo abũdãtię suauitatis tuę eructabũt.
Quõ nõ sufficit memoriã tuã: nec memoriã abũdã-
tię tuę: vel memoriã suauitatis tuę: ꝙ memoriã abũ-
dantię suauitatis tuę: Etenim q̃d ꝓdest si abunde-
et insuaue est: Itẽ molestũ: si suauer paruũ est: Er-
go memoriã abũdantię suauitatis tuę eructabunt:
quia nõ es tu oblitus nostri: ⁊ nõ oblit⁹ cõmonuisti Pss. 21.
nos: vt ⁊ nos reducas in memoriã. Cõmemorabũt
em̃ ⁊ cõuertent ad dñm vniuersi fines terrę. Quia
ergo memoriã abũdãtię suauitatis tuę eructabant:
intelligẽtes in se nihil boni esse q̃ a te nõ sit: nec po
tuisse cõuerti ad te: nisi cõmonerent⁹ abs te: nec re-
duci potuisse in memoriã tui si tu obliuiscerer⁹ illo- ך
rum: Hęc cõsiderãtes in gratia tua: ¶ Et iusticia
tua exultabũt. Hęc inquã in tua gratia cõsiderã-
tes: exultabũt iusticia tua nõ sua. Fratres si vultis
eructare gratiã: bibite gratiã. Quid est: bibite grati
am: Discite gratiã: intelligite gratiam. Nos anteq̃
essem⁹ omino nõ eram⁹: ⁊ facti sum⁹ hoies: cũ ante
nihil essem⁹. Deinde iã ipi hoies ex traduce illi⁹ pec Eph. 2.
catoris ⁊ maligni eram⁹: ⁊ filij irę natura sicut ⁊ cę-
teri. Attendam⁹ ergo gratiã dei: nõ solũ q̃ fec nos:
verũ etiã q̃ refecit. Cui ergo debem⁹ qz sumus: illi
debem⁹ qz ⁊ iustificati sum⁹. Memo q̃si tribuat do
qz est: et sibi tribuat qz iust⁹ est. Deli⁹ est em̃ qõ tibi
vis tribuere: q̃ qõ illi. Deli⁹ est em̃ aliq̃d esse qz iu-
stus es: q̃ qz homo es. Inferi⁹ aliquid das deo: et
sup⁹ tibi. Totũ illi da: in toto ipm lauda: nõ cadas
de manu artificis. Ut esses quis fecit: Mõne scẽtũ Gen. 1.
est quia sumpsit de⁹ limũ de terra: ⁊ formauit homi-
nẽ: Anteq̃ homo esses lim⁹ eras: anteq̃ lim⁹ esses ך
nihil eras. Sz nõ de isto solo figmẽto gratias agas
artifici tuo. Audi aliud ei⁹ figmentũ vbi te fecit. Mõ Eph. 2.
ex opib⁹ ait: ne forte q̃s extollat. Sed q̃ dixit: Non
ex opib⁹ ne quis extollat: sup⁹ quid cõmemorauit:
Gratia salui facti estis p fidẽ: ⁊ hoc vt salui essetis p
fidẽ nõ ex vobis. Ap̃li x̃ba sũt nõ mea: Gratia sal-
ui facti estis p fidẽ: ⁊ hoc vt salui essetis p fidẽ: nõ ex
vobis. Quis et hocip̃m q̃ dixerat gratia: vtiq̃ ñ
ex vobis: sed ne quis aliter intelligeret: plan⁹ ap̃i-
re dignat⁹ est. Da intellectorẽ ⁊ totũ dixit: Gra salui
facti estis. Vbi audis gratiã: gratis intellige. Si er-
go gratis: nihil tu attulisti: nihil meruisti. Mã si me-
ritis aliq̃d redditũ est: merces est nõ gratia. Gratia
inquit salui facti estis p fidẽ. Expone illud apt⁹ apt̃ Ro. 10.
arrogãtes: ꝓpter sibi placẽtes: ꝓpter ignorãtes dei
iusticiã ⁊ suã volẽtes cõstituere. Audi ℣ idẽ aptius: Eph. 2.
Et ℣ inqt q gratia salui facti estis: nõ ex vobis ꝙ dei
donũ est. Sz ⁊ nos forte aliquid fecim⁹: vt dona dei
mererem̃ur: Mõ ex opib⁹ inqt: ne forte q̃s extollat.
Quid ergo: Nos bene nõ opamur: Immo opera-
mur. Sed quõ: Ipo in nobis opante: qz p fidẽ locũ
dam⁹ in corde nr̃o ei q̃ in nobis ⁊ p nos bona opat. Ibidem.
Audi enim vnde operis bona. Ipius em̃ sumus fi-
gmentum: creati in christo iesu in operibus bonis:

vt in illis ambulemus. Jsta est suauitas abundans memorię ipius circa nos. Hanc eructādo p̄dicatores eius: iusticia ei⁹ exultabūt: nō sua. Quid g̃ vt simus t laudem⁹: vt iusticia tua exultem⁹: t memoriam abūdantię suauitatis tuę eructem⁹: Quid ergo nos fecisti dñe quē laudam⁹: Dicam⁹: t cū dicimus laudam⁹. ¶ Misericors t miserator dñs: †lōganimis et multū misericors: Suauis deus omnibus: t miserationes eius in omnia opera eius. Nisi ille talis esset: de nob repetitio t reparatio tal' nulla esset. Attēde ad teip̄m q̄d merebaris peccator: Contēptor dei q̄d merebaris: Vide si occurrit tibi nisi pęna: si occurrit tibi nisi suppliciū. Vides ergo quid tibi debebatur: t q̄d dederit qui gratis dedit. Data ē venia pctōri: dat⁹ ē spūs t spes iustificationis: data est charitas t dilectio: i qua oia bona faciās: et sup hęc dabit t vitā ętrnā t societatē angelorū. Totū de miscōia. Merita tua nusq̄ iactes: q: t ipa tua merita illi⁹ dona sunt. Et iusticia tua exultabunt misericors t miserator dñs: qui fecisti oia gratis: Lōganimis. Quantos em̄ sustinet peccatores: Misericors t miserator dñs in his quib⁹ venią dedit: in his quib⁹ nō dedit adhuc: lōganimis: nō dānans sed expectās: ipa expectatiōe clamās: Cōuertimini ad me: t ego cōuertar ad vos. Et nimia lōganimitate nolo inq̄t mortē impij: tantū vt reuertat' t viuat. Ille quidē lōganimis: tu aūt fm duriciā cordis tui t cor impęnitēs thesaurizas tibi irā i die irę et reuelatiōis iusti iudicij dei: q̄ reddet vnicuiq̄ fm opa sua. Nō em̄ mō sic longanimis in sustinēdo: vt nūq̄ iust⁹ in iudicādo: Distribuit tpa: vocat te nūc: exhortat' te nūc: expectat donec resipiscas t faciaſ: t tu tardaſ: Magna ei⁹ miscōia in h̄ q̄ diē vitę tibi incertū fecit: vt nescias q̄n hinc emigrabis: t cū quotidie speras: te aliq̄n cōuertas: Et in h̄ ei⁹ magna misericordia. Cęterū si statuisset diē: oib⁹ faceret abūdare peccata de securitate. Dedit ergo spem venię: ne desperādo ampli⁹ pecces: t desperatio timēda est i peccatis. Videte vocē desperātis ad augēda pctā: et videte vocē sperātis ad augēda pctā: t quō vtriq̄ voci occurrit ꝓuidētia t miscōia dei. Audi vocē desperātis: Jam inq̄t dānādus sum: quare nō facio quicq̄d volo: Audi t vocē sperantis: Miscōia dñi magna ē: q̄n me ꝓuertero dimittet mihi oia: q̄re nō facio q̄cq̄d volo: Desperat vt peccet: sperat vt peccet. Vtrūq̄ metuēdū est: vtrūq̄ piculosū. Vę a desperatōe: vę a puersa spe. Vtriq̄ huic piculo: t vtriq̄ malo: quō occurrit miscōia dei: Quid dicis tu q̄ desperādo volebas peccare: Jā dānandus sum: q̄re nō facio q̄cq̄d volo: Audi scripturā: Nolo mortē impij: tm̄ vt reuertat' t viuat. Hac voce dei reducit ali⁹ in spe: sed timēdus ē ali⁹ laque⁹: ne ipa spe amplius peccet. Quid ergo t tu dicebas q̄ spe magē peccas: Q̄n me cōuertero: oia mihi de⁹ dimittet: faciā quicq̄d volo. Audi t tu scripturā: Nō tardes cōuerti ad dñm: neq̄ differas de die in diē: subito em̄ veniet ira illi⁹: t in tpe vindictę dispdet te. Noli g̃ dicere: Cras me cōuertā: cras deo placebo: et omnia hodierna t hesterna dimittunt mihi. Vex quidem dicis: q: de⁹ cōuersioni tuę indulgentiā ꝓmisit: sed dilatiōi tuę diē crastinū nō ꝓmisit. Suauis dñs †oib⁹: t miserationes ei⁹ †in oia opa eius. Quare g̃ dānat: Quare flagellat: An q̄s dānat: an q̄s flagellat nō sūt opa eius: Plane opa ei⁹. Et vis nosse quia sup oia opa eius miserationes ei⁹: Jnde est illa lōganimitas: qua facit solē suū oriri super bonos t malos. Nōne miserationes eius in omnia opera eius: qui pluit sup iustos t iniustos: Nonne miserationes ei⁹ in omnia opa eius: Longanimis expectat peccatorē dicēs: Cōuertimini ad me: t conuertar ad vos. Nōne miserationes eius i omnia opa ei⁹: Et cū dicit: Jte in ignē ętrnū qui parat⁹ est diabolo t ągel' ei⁹: Nic ñ miseratio ei⁹ & Vitas t seueritas eius. Miseratio ei⁹ reddita est opib⁹ eius: seueritas eius est: nō in opa sua: sed in opa tua. Denicq̄ si tollas opa tua mala: t nō in te remaneat nisi opus ei⁹: nō te dimittet miseratio eius. Si aūt tu nō dimittis opa tua: erit seueritas ei⁹ in opa tua: nō i opera sua. ℟ Cōfiteātur tibi dñe oīa opa tua: et sancti tui benedicāt†te. Omnia opa tua cōfiteantur tibi. Quid em̄: Terra nō est opus ei⁹: Ligna nō sūt opa eius: Pecora: bestię: pisces: volatilia non sunt opa eius: Plane t hęc sunt opa eius. Et quō ei confitebunt et hęc: Video quidē in angelis: cōfiteri illi opa ei⁹: Etenim opa ei⁹ sic sūt angeli: et hoies opa ei⁹ sunt. Et cū cōfitent' illi homies: opa ei⁹ illi confitent'. Nūq̄d ligna t lapides vocē habēt cōfessiōis: Prorsus ꝓfiteantur ei omnia opa eius. Quid dicis: Et terra t ligna omnia opera eius. Si oia laudant: cur nō oia confitētur: Cōfessio em̄ nō peccatoꝝ tm̄ dicit': sed t laudis: Ne forte vbicūq̄ auditis cōfessionē: putetis ia nō esse nisi peccati. Usq̄adeo em̄ h̄ putat': vt qñ sonuerit de diuinis eloquijs: continuo sit cōsuetudo pectora tundere. Audi q: est t laudis ꝓfessio. Nunq̄d dñs iesus christus habebat peccatum: Et tamē ait: Cōfiteor tibi pater dñe cęli et terę. Confessio est ergo in laude. Proinde quid accipiendū: Cōfiteant tibi dñe oīa opa tua: Laudēt te omnia opa tua. Sed talis quęstio redit ad laudē: q̄lis erat in cōfessione. Si em̄ ꝓterea cōfiteri nō poterunt: terra: ligna: t quęq̄ insensata: quia vocē nō habent cōfitēdi: ideo nec laudabūt: q: vocē non habent p̄dicādi: Nōne tū omnia tres illi pueri enumerant deambulātes inter flāmas innoxias: quib⁹ spaciū erat: nō solū nō ardēdi: & etiā laudādi deū: omnib⁹ dicūt a cęlestib⁹ vsq̄ ad terrena: bñdicite: hymnum dicite: t superexaltate eū in sęcula: Ecce quō dicūt hymnū. Nemo hoc sentiat q̄ mutus lapis aut mutū animal habeat rationē intelligēdi deū. Hoc q̄ putauerūt: multū a veritate aberrauerūt. Deus ordinauit omnia: t fecit omnia. Quibusdā dedit sensum et intellectū t immortalitatē sicut angelis: Quibusdā dedit sensum t intellectū cū mortalitate: sicut hominibus: Quibusdam dedit sensum corpis: nec intellectum: nec immortalitatem: sicut pecoribus: Quibusdā vero nec sensum: nec intellectū: nec immortalitatē: sicut herbis: lignis: lapidib⁹: tamē t ipa in genere suo deesse nō pūt: t ḡdib⁹ q̄busdā ordidiauit et ornauit creaturā: a terra vsq̄ ad cęlū: a visibilib⁹ ad inuisibilia: a mortalib⁹ ad immortalia. Jsta contextio creaturę: ista ordinatissima pulchritudo ab imis ad summa conscendens: a summis ad ima descendens: nusq̄ interrupta: sed dissimilibus temperata: tota laudat deum. Quare ergo tota laudat deū: Quia cū eam consideras et pulchram vides: tu in illa laudas deū. Vox quędā ē certe mutę terrę: spe-

Matth.5.

Malach.3.

Matth.25.

Ps.tibi. Joth.

Matth.11.

Dan.3.

Jnfr ps.148.c.

cles terre. Attēdis eius speciē: vides eī fecūditatē: vides eī vires quō cōcipiat semen: quō plerūcz afferat qđ nō est seminatū: vides: t cōsideratione tua tancz interrogas eā: t ipa inquisitio interrogatio est. Cū aūt inquisieris admirās t pscrutatus fueris: et magnā vim t magnā pulchritudinē: ꝓclarācz vtutem inueneris: qm̄ apud se et a se habere hanc vtutem nō posset: cōtinuo tibi venit in mentē qz nō potuit a se esse: nisi ab illo creatore: Et ꝫ qđ in illa inuenisti: vox cōfessiōis ipius est: vt laudes creatorem. Nōne cōsiderata vniuersa pulchritudine mūdi huius: tancz vna voce tibi species ipa respondet: non me ego feci sed deus: Ergo cōfiteanť tibi dñe omnia opa tua: et sancti tui benedicāt te. Aūt in pfessiōe operū tuoꝝ sancti tui te benedicāt: ipi sancti tui inspiciant creaturā cōfitentē: t illoꝝ vocē audi benedicētē. Etenim cū sancti tui benedicāt te: quid dicūt:

Caph. ¶ Gloriā regni tui dicēt: et potentiā tuam loquentur. Qui potēs de⁹ qui fecit terrā: ꝙ potēs de⁹ qui impleuit terrā bonis: ꝙ potēs de⁹ qui vdit vitas suas ꝓuīs aialibus: Qui potēs deus q̄ semina diuersa dedit viscerib⁹ trę: vt germinarēt tātā varietatē fruticū t fructuū cū tāta specie arboꝝ: Qui potēs deus: ꝙ magn⁹ de⁹. Tu interroga: creatura rndet: t de rnsione tancz confessione creaturę tu sancte dei benedices dñe: Et potentiā tuā loquenť: ¶ Vt notam faciāt filijs hominū potentiā tuam: et gloriā †magnitudinis †decoris regni tui. Sancti ergo tui cōmendāt gloriā magnitudinis decoris regni tui: magnitudinis decoris gloriā. Est q̄dam magnitudo decoris regni tui: hoc est regnum tuū habet decorē t magnū vcorē: Quādoqđē qđ qđ habet vcorē: a te habet decorē: Jpm regnū tuū qualē decorē habet: Non nos terreat regnū: habet et decorē quo delectemur. Etenim quale illud dec⁹ est: Quo pfruenť sancti quib⁹ dicet: Venite benedicti patris mei: pcipite regnū dei. Unde ibūt: Quo ibunt: Videte fratres: et si potestis q̄ntū potestis cogitate decorē regni illi⁹ qđ venturū est: vnde est in oratiōe nostra: Adueniat regnū tuū. Jpm em̄ regnū optam⁹ vt veniat: hoc regnū venturū sancti p̄dicant. Mundū istū attēdite: decorē habet. Quem vcorē habet terra: mare: aer: cęlū: sidera: Oia hęc: nōne oēm cōsideratorē terrēt: Nōne pulchritudo ipa sic eminet: vt quasi pulchrius nihil inueniri possit: Et hic viuis in isto decore: in ista pulchritudine ꝓpe iā ineffabili: Hic viuūt tecū et vmiculi t mures: et oia trę repētia t hpētia: ista tecū viuunt in decore isto. Quale dec⁹ ē illi⁹ regni: vbi tecū ñ viuūt nisi angeli: Jdeo parū fuit vt diceret gloriā decoris. Potuit em̄ dici: Et gloriā decoris cuiuslibet speciei etiam in hoc mūdo cōstitutę: vel de terra virētis: vel de cęlo fulgētis: Sed magnitudinis decoris regni tui aliquid cōmēdat qđ nondū videm⁹: qđ nōdum visum credim⁹: qđ creditū vsideramus: ꝓpter cui⁹ desiderīū oia sustinem⁹. Est ergo magnitudo vcoris cuiusdā: amek antecz videak: vt cū visa fuerit teneatur ¶ Regnū tuū: Qđ regnū dico: Regnū oim seculoꝝ. Mā t regnū hui⁹ seculi habet decorē suū: sed nō est ibi magnitudo illa decoris qlis ē in regno oim seculoꝝ. ¶ Et dnatio tua in oni generatiōe t generatiōez. Hęc ē illa repetitio: vel omnē generationē significans: vel generationē illā quę erit post hāc generationē.

Matth. 25.

Matth. 6.

Wem.

Fidelis dns in omnibus verbis suis: t sanctus in oibus opibus suis. Fidelis dns in verbis suis. Quid em̄ pmisit t non dedit: Fidelis dns in verbis suis. Adhuc q̄dā pmisit t nō dedit: sed credit illi ex his q̄ dedit. Fidelis dns in vbis suis. Possum⁹ illi credere tantūmodo dicēti: Voluit sibi credi dicēti: ꝙ voluit teneri scpturā suā sanctā: quō si diceres alicui hoi cū aliqđ pmitteres: Nō mihi credis: ecce ego scribo tibi. Eteni qz generatio vadit t generatio venit: et sic transcurrūt ista sęcula cedētib⁹ succedentibusqz moztalib⁹: scpturā dei manere debuit: t qđdā chirographum dei qđ oēs transeūtes legerēt: t viā pmissionis ei⁹ tenerent. Et q̄nta sūt q̄ reddidit ex isto chirographo: Dubitāt homines credere illi de resurrectione moztuoꝝ t de futuro sęculo qđ solū iam reddū restat: qñ si faciat rationē cū infidelib⁹: erubescūt infideles: Si dicat tibi de⁹: chirographū meum teneas: iudiciū pmisi de redditiōe bonoꝝ t maloꝝ: regnū sempiternū fidelibus: et nō vis credere: Vbi in chirographo meo lege oia q̄ tibi pmisi: deduc me cū rationē: certe vel cōpurādo q̄ reddidi potes mecredere redditurū esse qđ debeo. Jn ipo chirographo habes pmissū vnicū filiū: cui nō pepci: ꝙ p vobis oib⁹ tradidi eū: Jā cōputa in redditis: lege chirographū. Promisi ibi: p filiū meū pign⁹ spūssācti me daturū: cōputa redditū. Promisi ibi sāguinē et cozonas martyꝝ gloriosissimoz̄: cōputa redditū: Jā admoneat te massa debiti mei. Sz t hęc glia martyrū vt redderek tibi pmissa in chirographo: vbi scriptū est: Propter te moztificamur tota die: vt ꝫ redderek: Fremuerūt gētes t pli meditati sūt inania: Astiterūt reges terrę: t pncipes cōuenerūt in vnum aduersus dñm: t aduersus chriſtū eius. Principes cōuenerūt in vnū: cōspirātes aduersus chriſtianos. Quid: Jpoꝝ regū fidem: Nōne t pmisi in chirographo: t reddidi i effectu: Attēde vbi pmisi: Addo rabūt: eū oēs reges terrę: oēs gētes seruiēt illi. Ingrate: legis debitū: cernis redditū: nō credis pmissum: Lege aliud in chirographo meo: Qm̄ fremuerunt gētes: qm̄ inimici mei dixerūt mala mihi: hoc est chriſto: qñ moziek t pibit nomē ei⁹. Qm̄ hęc oia fecerūt atcz dixerūt: lege qđ pmisi: cui me soluēdo obstrinxi. Pręualebit dns aduersus eos: t exīmibit oēs deos gētū terrę: t adozabūt eū vnuſqſqz de loco suo. Mepe iā ꝓualuit: exīminauit oēs deos gētiū terrę. Nōne t ꝫ facit: t hoc reddit: Ante oculos oim ponit solutionē debitoꝝ suoꝝ: Quędam reddit sub maioꝛib⁹ nris q̄ nos nō vidim⁹: quędā reddidit tpib⁹ nris q̄ illi nō viderūt: Per oēs generationes reddidit q̄ scpta sūt: Et qđ restat: nō ei credituri: Vis oib⁹ redditis: qđ restat: Ecce feci ti rationē: tāta reddidit: Nunqđ ꝓpter pauca residua infidelis ē fact⁹: Absit. Quare: Quia fidelis dns in verbis suis: t sanct⁹ in oib⁹ opib⁹ suis. ¶ †Cōfirmat dns oēs †decidētes. Sz quos oēs decidētes: Oēs nō oīno decidētes: ꝙ mō qđā decidētes. Etenim mlti vcidūt ab eo: mlti aūt vcidūt a cogitationib⁹ suis. Si hēāt malas cogitatiōes vcidūt ab eis: t pfirmat dns oēs vcidētes. Qui aliqđ amittūt in isto sęculo t sancti sunt: veluti exhonorant in isto sęculo. Ex diuitib⁹ fiunt paupes: ex honoratis fiunt ablecti: t tñ sancti dei sunt: tancz decidētes sunt. Sz

Aleph. 1

Zo. 8.

Act. 2.

Ps. 43.

Ps. 2.

Ps. 71.

Ps. 2. et. 40.

Sophonie. 2.

Zain

Sāmech.

Ps. 5.

Art omnibus Aun.

Art Allenat. Alīq̄ coyuncti

cōfirmat dñs oēs decidētes. Septies eñ cadit iustus ⁊ resurgit: impij aūt infirmabūtur in malis. Qñ mala accidūt impijs: infirmāt ibi: Qñ mala accidūt iustis: ⁊firmat dñs oēs decidētes. Deciderat iob a gloria pristinę lucis tpaliū rerū quib⁹ nitebat ad tps deciderat a gloria dom⁹ suę. Vultis nosse quātū deciderat: In stercore sedebat: ⁊ confirmauit dñs decidentē. Quantū cōfirmauit: Ut ⁊ in ipo graui vulnere quo p totū corpus pcussus erat: rūderet vxori temptāti quā solā sibi diabol⁹ reliquerat adiutricē: Locuta es tanq̄ vna ex insipientib⁹ mlierib⁹: Si bona pcepimus de manu dñi: mala non sustineamus: Quo ⁊firmauerat decidentē: Cōfirmat dñs oīes decidētes. Cū ceciderit inquit iustus nō cōturbabitur: qm dñs cōfirmat manū eius. ¶ Et erigit oēs elisos. Oēs ad se ptinētes. Mā de supbis resistit. ¶ Oculi omniū in te sperāt†: ⁊ tu das escā illis in †opportunitate. Prorsus tanq̄ reficiens egrotū in opportunitate: qñ debet accipere tunc das: ⁊ qđ debet hoc das. Itaq̄ aliqñ desiderat ab illo ⁊ non dat: nouit horam dandi qui curat. Quare ista dico fratres: Ne quis qñ forte non fuerit exauditus aliquid iustū petens a deo: nam quādo iniustū aliquid petit: i pęnā suā exaudit: sed aliqđ nō iniustū petēs: si forte nō fuerit exaudit⁹: nō minuatur animo: nō deficiat: expectēt oculi eius ad escam quam ille dat in opportunitate. Qñ nō dat: ideo nō dat: ne obsit qđ dat. Neq̄ eñ aliquid iniustū petebat Aplūs: qñ rogabat vt auferret ab eo stimulus carnis: angel⁹ sathanę a quo colaphizabat: ⁊ tamen rogauit ⁊ nō accepit: qz tēpus adhuc erat exercēdę infirmitatis: nō escę opportunitatis. Sufficit inquit tibi gratia mea: nā virtus in infirmitate pficit. Pertit iob tēptandū diabol⁹: ⁊ accepit. Attēdite fratres mei magnū mysteriū discendū: repetendū: tenendū animo: nunq̄ obliuiscendū: ꝓpter abundantiā temptationū in isto sęculo. Quid dicā: Reuera cōparādus Aplūs diabolo: Aplūs rogat ⁊ nō accipit: diabolus petit ⁊ accipit. Sz nō accipit aplūs ꝓpter pfectionē suā: accepit diabol⁹ ad dānationē suā. Deniq̄ ipe iob accepit sanitatē in opportunitate: Dilat⁹ ē eñ vt ꝓbaret: ⁊ diu sedit in puluere: ⁊ multa dixit: et rogabat deū vt auferrent ab eo ista: ⁊ de⁹ nō auferebat. Citi⁹ diabolū exaudiuit ad eū temptādū: q̄s ipm iob ad sanandum. Discite ergo nō murmurare aduersus deū: ⁊ qñ nō exaudimini: ne deficiat in vobis qđ supra scriptū est: Per singulos dies bñdicā te. Ipe fili⁹: ipe vnicus patris vtiq̄ venerat soluere qđ nō debebat: mori in manib⁹ peccatorū: sanguine suo delere chirographū mortis nr̄e. Ad hoc venerat: ⁊ tū vt ostēderet exemplū patiētię: transfigurauit corpus humilitatis nostrę cōforme corpi gl̄ię suę: Pater inquit si fieri pōt: trāseat calix iste a me. Et vt impleret: q̄uis nō accipet qđ petere videbat: ꝑ singulos dies benedicā te: verum nō qđ ego volo ait: sed qđ tu vis pater. Oculi omniū in te sperant: et tu das escā illis in opportunitate. ¶ Aperis tu manū tuā: ⁊ imples oē animal bñdictiōe. Etsi non das: aliquantū das: tū das in opportunitate: Differs nō aufers: ⁊ hoc in opportunitate. ¶ Justus dñs in oībus vijs suis. Et qñ cędit et qñ curat iustus est: ⁊ apud eū iniq̄tas nō est. Deniq̄ oēs sancti in tribulationib⁹ cōstituti: ꝓpter iustitiā ei⁹ laudauerūt: ⁊ sic bñficia petiuerūt: Pri⁹ dixerūt: iustū est qđ facis. Sic rogauit daniel: sic alij sancti: Justa sunt iudicia tua: bñ passi sum⁹: recte passi sum⁹. Mō dederūt deo iustitiā suā: nō ei dederūt iniquitatē ⁊ insipientiā. Laudauerūt ꝓmo flagellātē: et sic senserūt cibantē. Justus dñs in oīb⁹ vijs suis. Nemo putet illū iniustū qñ mali aliquid forte patitur: & ipius iustitiā laudet: ⁊ suā iniustitiā accuset. Justus dñs in oībus vijs suis: ¶ Et sanctus in oīnibus opibus suis. ¶ Prope est dñs oībus inuocantibus eū. Et vbi est illud: erit eñ cū inuocabunt me ⁊ nō exaudiā eos: Ergo vide qđ sequit: ¶ Oibus† qui inuocāt eū in veritate. Nam multi eū inuocant nō in veritate. Aliud ab illo querūt: nō ipm querūt. Quare amas deū: Quia dedit mihi sanitatē. Istud manifestū est: qa ipe dedit. Nō eñ ab vllo est vlla salus: nisi ab illo. Quia dedit mihi inquit vxorē diuitē qui nihil habebā: et seruientē mihi. Et hoc ipe dedit: verū dicis. Dedit inquit filios: et multos ⁊ bonos: dedit familiam: dedit oīnia bona. Jdeo amas: Jō nihil ampli⁹ ḡris: Esto esuriēs: adhuc pulsa ad ianuā patrisfamilias: habet adhuc qđ det: In mēdicitate es cū oīb⁹ his q̄ accepisti: et nescis. Pānosam carnē mortalitat⁹ adhuc portas: stolā illā glorię īmortalitatis nunqđ accepisti: ⁊ quasi iā satiat⁹ nō rogas: Vti q esuriūt et sitiūt iusticiā: quia ipi saturabunt. Ergo si bon⁹ est de⁹ qz ista tibi dedit: q̄ntū beatior eris cū seipm tibi dederit: Desiderasti tāta ab illo: rogo te desidera et ipm. Neq̄ eñ vere dulcioza sunt ista q̄s ille: aut ex aliq̄ pte cōparāda sūt illi. Ergo q deū ipm a q accepit de qb⁹ gaudet: p̄ponit his oīb⁹ reb⁹ q̄s accepit: ipe inuocat deū in ☧itate. Mā vt noueritis si talib⁹ homib⁹ ꝓponat ⁊ dicat: quid si ista oīa de qb⁹ gaudes velit tibi auferre deus: iā nō amabit: Mō erit q dicat: Dñs dedit dñs abstulit: sicut dño placuit ita factū ē: sit nomē dñi bñdictū. Sed forte cui abstulit qđ dicit: De⁹ qđ tibi feci: Quare mihi abstuliſti ⁊ illis dedisti: Jniq̄s das: ⁊ tuis tollis: Accusas deum q̄si iniustū: ⁊ laudas te quasi iustū. Cōuertere: accusa te: lauda illū. Tūc eris rect⁹ cū in oīb⁹ bonis q̄ facit de⁹ tibi placet: in oīb⁹ malis q̄ pateris: de⁹ tibi nō displicet. Hoc est inuocare deū in ☧itate. Qui sic inuocant dñm exaudit de⁹: ꝓpe est: ibi est: nōdū dedit qđ vis: ibi ē tū: Quō medic⁹ si forte aliqđ imponat: vel oculo vel viscerib⁹ qđ vrēdo sanet: si roget eger vt tollat illi: medic⁹ expectat tps: nō facit qđ rogat eger: nō tū recedit: Et ꝓpe ē ⁊ nō facit: ⁊ iō magis nō facit qz ꝓpe est. Curādo eñ iposuit qđ iposuit: ⁊ curādo nō facit qđ rogat. Mō te exaudit ad p̄sentē volūtatē: exaudiēdo ad futurā sanitatē: ⁊ ꝑ vtiq̄ ad voluntatē. Mā vtiq̄ san⁹ esse vult etiā qui vri nō vult. Prope ē ḡ dñs oīb⁹ inuocātib⁹ eū. Sed qb⁹ oīb⁹: Oīb⁹ q inuocāt eū in veritate. Tales oēs cōfirmat decidētes: q inuocāt eū in ☧itate. ¶ Volūtatē timētiū se faciet. Faciet: faciet: etsi ñ faciet ad horā: tū faciet. Certe si iō times deū vt tu facias ipius voluntatē: ecce ⁊ ipe quodāmodo ministrat tibi: fac volūtatē tuā. ¶ Et†oces eoz exaudiet: ⁊ salvos faciet eos. Vides ad ꝑ exaudire medicū vt saluos faciat. Qñ ꝑ: Audi Aplm dicētē: Spe enim salui facti sum⁹. Spes aūt q videt nō ē spes. Si aut tē qđ nō videm⁹ speram⁹: ꝑ patiētię expectamus:

Dan.3.

AA

Caph Job.13.2.

Al.† inuocātib⁹

Matth.5.

BB

Job.1.

Res.

CC

Al†oc̄ationē

Roma.8.

j. Petri. j. salutē scilicet quā dicit petrus paratā reuelari in tē/
Schin. pore nouissimo. ¶ Custodit dñs oēs diligen/
tes se: et oīes peccatores dispdet. Videtis
quia est apud eū seueritas: apud quē tāta suauitas.
Saluos faciet oīes sperātes in se: oēs fideles: oēs
timētes se: oīes inuocātes se in veritate: ⁊ oēs pec
catores disperdet. Quos oēs peccatores: nisi pse/
uerātes in peccatis: deū: nō se rephendere audētes:
contra deū quotidie disputātes: veniā delictoꝝ de/
sperantes: ⁊ ex ipa desperatiōe delicta cumulantes:
aut veniā sibi puerse ꝓmittentes: ⁊ ex ipa ꝓmissiōe
a peccatis ⁊ impietate nō recedētes. Veniet tēpus
vt separent isti oīes: et fiant ille duę partes: vna ad
Matth. 25. dexterā: altera ad sinistrā: accipiāt iusti regnū ęter/
num: eant illi in ignē ęternū: Et oēs peccatores dis/
perdet. Oīa hęc ita sunt ⁊ audiuimus benedictionē
dñi: opa dñi: mirabilia dñi: miscōias dñi: seueritatē
Ar †Laudatio/ dñi: ꝓuidentiā in oīb⁹ opibus eius: confessionem
nem. omniū opeꝝ eius: quid in laude eius concludat at/
tendite. ¶ †Laudem dñi loquet os meum:
Tau. et benedicat ois caro †nomen sanctū eius
Ar. †noī sācto. in sęculū ⁊ in sęculū sęculi.

Explicit Tractatus de ps. CXLIIII.

Incipit Tractatus de ps. CXLV.

Prefatio.

A Delitię ⁊ diuitię spūs nri diuina cātica: vbi ⁊
flet⁹ sine gaudio nō est. Fideli hoi ⁊ pegri/
no in sęculo: nulla est iocundior recordatio: q̄ ciuita
tis vnde pegrinatur: Sed recordatio ciuitatis in pe
grinatiōe: nō est sine dolore atq; suspirio. Spes ta/
men reditus nostri certa: etiā pegrinādo tristes con/
solat ⁊ exhortat. Rapiāt cor vestrū verba mea: ⁊ pos
sessor vester vendicet sibi possessionē suā: id est men
tes vestras: ne auertant in aliud. Unusquisq; vestꝝ
totus hic sit: vt hic nō sit: Id est totus sit in x̄o dō
quod sonat in terra: vt ab eo exaltet: ⁊ nō sit i terra.
Ideo em̄ deus nobiscū: vt et nos cū illo. Qui enim
vt nobiscū esset descēdit ad nos: faciat vt cū illo pos
simus ascēdere ad se. Interim ipe pegrinationē no/
stram nō fastidiuit: quia nusq; est pegrinus: qui con
didit oīa. Ecce psalmus sonat: Cuiusdam vox est
(quę si vultis vestra est) exhortātis animā suam ad
laudandū deū: ⁊ dicentis sibi:

¶ Expositio psalmi.

B Lauda anima mea dñm. Aliq̄n enim
in tribulationib⁹ atq; in temptationib⁹ p̄/
sentis vitę velis nolis ꝓturbat anima: Cui⁹ pturba/
tionē in alio psalmo alloquit dicens: Quare tristis
Ps. 41. es anima mea: ⁊ quare cōturbas me: Ut autē aufe/
rat ei eandē pturbationē: suggerit gaudiū nondū de
re sed de spe: et ait illi pturbatę et anxię: tristi et mę/
Ibidem. renti: Spera in dño: q̄n adhuc confitebor illi. Spe
qua se erexit ⁊ in confessione cōstituit: quasi diceret
ei anima sua quę illū tristicia cōturbabat: Quid mi/
hi dicis: spera in deū: Reuocat me conscientia pec
catorum. Ego noui quę cōmisi: ⁊ dicitur: Spera in
deū: Cōmisisti verū est: Unde tū speras: Q̄n cōfi
tebor illi. Sicut odit de⁹ peccata sua defendentem:
sic subleuat confitentē. Hac ergo spe accepta: quę
spes nō pōt esse sine gaudio: q̄uis in reb⁹ sim⁹ diffi
cilibus ⁊ im istā vitā: ⁊ plenis ꝓcellaꝝ ⁊ tempestatū:
hac tū spe erecta aīa (qz gaudet i spe: sicut dic Apo/
Ro. 12. stolus: Spe gaudētes: i tribulatiōe patiētes) accī/
pit erectionē quādā in deū vt laudet deū: ⁊ dicit ei: L
Lauda aīa mea dñm. Sed quis dicit: Et cui dicit:
Quid dicim⁹ fratres: Caro dicit: Lauda anīa mea
dñm: Et pōt caro bonū cōsilium aīę suggerere: vt
multū sit edomita caro: ⁊ a dño impertitis viribus
nostrę seruituti subiecta: vt oīno ita seruiat nobis
sicut cōditionale mancipiū: sufficit vt non impediat.
Deinde charissimi vbiq; ꝓsilia a meliozib⁹ petunt:
Et si bonū quiddā ē aīa nostra: et bonū quiddā est
caro nostra: quia vtrūq; ille creauit qui fecit oīa bo Gen. 1.
na valde: Q̄uis ergo in generib⁹ ꝓpr̄ijs vtrūq; sit
bonū: tñ dicit Ap̄lus: Corpus quidē mortuū ē ꝓpter Ro. 8.
peccatū. Est itaq; ⁊ illud corp⁹ quale nobis ꝓmitti/
tur: ⁊ nondū habem⁹: in cui⁹ redēptione spe gaude/
mus: dicēte Ap̄lo: In nobismetipsis ingemiscim⁹ Ibidem.
adoptionē expectātes redēptionē corpis nr̄i: Spe
em̄ salui facti sum⁹: Spes aūt quę videt nō ē spes.
Q̄d em̄ videt quis q̄d sperat: Si aūt q̄d nō videm⁹
speram⁹: p patientiā expectam⁹. Q̄uis g̃ bonū ali/
quod sit corp⁹ nostrū: tñ q̄diu mortale ꝓpter pctm̄:
q̄diu indigens: q̄diu corruptibile: q̄diu ita muta/
bile vt ne puncto quidē tpis consistat in se: ꝑculdu/
bio tale est vt optem⁹ redemptionē illi⁹ qua sit ali/
q̄n nō tale: Sed quale erit aliq̄n: Quale idē Ap̄lus
dicit alio loco: Oportet corruptibile hoc induere i/ 1. Cor. 15.
corruptionē: ⁊ mortalitatē. Sed etiā cū fuerit tale corpus nostrū: corp⁹ tā cęle/
ste ⁊ spūale: corp⁹ angelicū in societate angelorum:
nec sic dabit consiliū animę. Semp enim corp⁹ q̄m
corpus est: infra aīam est: ⁊ quęuis aīa vilis excellē/
tissimo corpe excellētior iuenit. Nec vobis ꝑ quasi In libro. 83. q.
mirabile videat: qz et vilis aīa q̃libet peccatrix me/ 64. ca. 45. a.
lior est quolibet magno ⁊ p̄stātissimo corpe: non est
melior meritis sed natura. Est quidē aīa peccatrix:
est quibusdā cōcupiscētiarū sordib⁹ inquinata: Ta/
men meli⁹ est etsi sordidū auꝝ: q̄ purgatissimū plū/
bum. Ita currat anim⁹ vester p cūcta creaturę: ⁊ vi/
debit⁹ q̄d dicim⁹ nō esse incredibile: vt q̄uis aīa vi/
tupabilis sit: tñ laudabilior corpore laudabili. Duo
quędā sūt: aīa et corpus: Animā vitupo: corp⁹ lau/
do. Animā vitupo qz iniqua est: corpus laudo qa sa
num est. Tñ in suo genere aīam laudo: vel in suo ge
nere animā culpo: et in suo genere corpus laudo vel
culpo. Si a me interroges quid sit meli⁹: vtꝝ quod
vitupaui: an q̄d laudaui: mirabilē rīsionē receptu/
rus es. Ego certe illud vitupaui: ⁊ ego hoc laudaui.
Interrogat⁹ tñ q̄d sit melius: Rīdeo esse meli⁹ q̄d
vitupaui eo q̄d laudaui. Si miraris in his duobus:
attēde illa duo in ꝓmptu posita: q̃ cōmemoraui de
auro ⁊ plūbo. Ecce vitupaui aurū: non bonū aurū:
sordidū ē: nō ita fulget: nō ita purgatū: Hoc plūbū
optimū: nihil purgati⁹. Illud vitupaui: Hlaudaui:
et posui añ te vtrūq; vitupans vnū: laudās aliud.
Post hāc vitupationē laudationēq; meam interro/
ga me quid horū sit meli⁹: Rīdebo: Auꝝ meli⁹ est
etiā sordidū q̄ plūbū purgatū. Unde meli⁹: Et q̄/
re vitupasti: Quare vitupaui: Quia nondū est auꝝ
q̄d pōt esse: q̄d pōt esse purgatū ⁊ meli⁹: qz nōdum
purgatū est: vitupatū est. Plūbū quare laudatū ē:
Quia iā purgatū ē ita vt meli⁹ esse nō possit. Item
dicis mihi equū optimū: ⁊ hominē pessimū: Tamē
equo laudato p̄ponis hominē vitupatū. Si em̄ in/
terrogeris ex his duob⁹ q̄ sit melior: rīsur⁹ es: hō:

nō meritis ꝫ natura. Jn artib⁹ dicis optimū sutorē (verbi gr̄a) ⁊ reprēdis aliquē iurisperitū q̄ multas leges ignorat. Sutorē laudasti: iurisperitū reprehendisti: Ex his tñ duob⁹ q̄re q̄s sit melior: Impitior iurisperitus p̄fecto sutori p̄ponit. Jntēdat charitas vestra: Jta multa rebus laudat: alīsq; vitupatis: iterrogati plerūq; res vitupatas p̄ponim⁹ reb⁹ laudatis. Natura aīe p̄stātior ē q̄ natura corpis: Excellit multū: Res spūalis ē: res incorporea est: vicina est substātie dei: Jnuisibile q̄dā est: regit corp⁹/mouet mēbra/dirigit sensus/p̄parat cogitatiōes/erexit actiones/capit rex infinitas imagines. Et q̄s est tādē fratres charissimi: q̄ sufficiat in laudib⁹ aīe: Et si in aīe laudib⁹ deficit: q̄ laus est ei⁹ q̄ aiam cōdidit: Et tñ tāta est eius gr̄a: vt dicat hō iste: Lauda aīa mea dñm. Quis pōt laudare deū: Si diceret teipaz laudas: fortasse deficeret. Lauda inq̄t deus: Conare pietate affectu: deficies i laudib⁹ ei⁹. Expedit tibi deficere laudādo deū: q̄s p̄ficere laudādo te. Cū em̄ laudas deū nō explicas q̄d vis: extēdit in interiora cogitatio tua: Jp̄a extēsio capaciorē te facit ei⁹ quem laudas. Quis q̄ est vt dicere ꝫperaz q̄ dicit: Lauda aīa mea dñm: Caro nō dicit: Sz licet corp⁹ āgelicū inferi⁹ est q̄s aīa: p̄silū supiori dare nō pōt. Jnfelix ipa aīa si a corpe expectet p̄silū. Caro bñ obediens: famula ē aīe. Illa regit/hec regit. Illa iperat/ista famulat. Qñ pōt caro dare h̄ p̄silū aīe: Quis ē q̄ dicit: lauda aīa mea dñm: Mihil iuenim⁹ āpli⁹ in hoīe q̄s carnē ⁊ aiam: Tot⁹ hō: h̄ est spūs ⁊ caro. An forte ipa aīa sibi dicit: ⁊ sibi q̄dāmodo impat: et se exhortat atq; excitat: Quibusdā em̄ pturbatiōibus ex quadā sui pte fluitabat: ex q̄dā vo pte quam vocat mentē rōnalē: illā q̄ cogitat sapientiā inhęrēs dño ia ⁊ suspirās i illū aīa aduertit quasdā suas īferiozes ptes pturbari motib⁹ ꝫcularib⁹: ⁊ cupiditate quadā terrenoz desiderioz ire in exteriora: relinquere interiorē deū: revocat se ab exteriozib⁹ ad interioza: ab inferiozib⁹ ad supioza/⁊ dicit: Lauda aīa mea dñm. Quid tibi placet in ꝫculo: Quid ē q̄d vis laudare: Quid ē q̄d vis amare: Quacunq; corpeis sensib⁹ q̄uerteris: occurrit tibi celū: occurrit tibi terra. Q̄d amas in terra: terrenū est: q̄cquid amas ⁊ in celo corporeū ē. Ubicq; amas: ⁊ vbicq; laudas, Quō laudādus est ille q̄ fecit ista q̄ laudas: Jā g̃ diu occupata viristi: ⁊ desideriox diuersitate verberata poz tas plagas sauciata: diuisa p amoreſ mltos: vbicq; inquieta: nusq; secura. Colligere ad teipam: q̄cq̄d tibi fort placebat: quere quē habeat auctorē. Mihil melius in terra (verbi gr̄a) q̄s hoc ⁊ illud: aurū: argētū: aialia: arbores: amęnitates: Totā trā cogita. Quid meli⁹ in celo: sole: luna sideri⁹⁵: Totū celū cogita: Oia ista simul bona valde: q: fecit de⁹ oia bona valde. Undicq; pulchritudo opis: q̄ tibi cōmēdat artificē. Wirartis fabricā: ama fabricatorē. Nō occupet in eo q̄d factuz ē: ⁊ recedas ab illo q̄ fecit. Hęc em̄ q̄rebus occupat sub te fec̄: q: sub se ipo te fecit. Si hę rebis supiori: calcabis iferioza: Si aūt recedas a superiori: ista tibi in suppliciū ꝫuertent. Sic em̄ factū ē fratres mei: Accepit hō corp⁹ tanq; in famulatū: deū aūt dñm habēs corp⁹ seruū: habēs sup se cōditorē: infra se q̄d sub illo ꝫditū est. Jn medio quodā loco rōnalis aīa ꝫstituta: legē accepit: hęrere supiori regere iferiorē. Regere nō pōt inferiorē nisi regatur a meliore. Trahit ab inferiore: deseruit g̃ meliorē. Nō potest regere q̄d regebat: q̄a regi noluit a q̄ regebat. Modo g̃ redeat: laudet. Cōsiliū sibi dat ex luce dei ipa aīa p rationalē mentē: vnde ꝫcepit cōsiliū fixū in ęternitate auctoris sui. Legit ibi quidda tremendū: laudandū: amandū: desiderandū ⁊ appetendū: Nōdū tenet: nōdū capit: Cozuscatiōe q̄da pstringit: nō ē tā valida vt maneat ibi. Jtaq; ad sanitatē colligit se quandā ⁊ dicit: Lauda aīa mea dominū. Et q̄d est fratres: Nōne laudam⁹ dñm: Nō ne quotidie hymnū nos cāramus: Nōne quotidie p modulo nostro sonat os nostrū: parturit cor nr̄m laudes dei: Et q̄d est q̄d laudam⁹: Magnuz est q̄d laudam⁹: & quo laudam⁹ adhuc infirmū est. Quando implet laudator excellentiā laudati: Ecce homo stat: cantat deo aliquāto ꝓlixius: ⁊ sępe labia mouētur ad cātū: cogitatio aūt nescio q̄ que desideria volat. Strabat g̃ mens nostra quodāmodo ad laudem dei: ⁊ aīa nostra p diuersas cupiditates vl curas negocioz huc atq; illuc fluitabat. Quasi desup attendit ipa mens ad fluitantē hac atq; illac: ⁊ eius inq̄etudinē molestiaz quasi ꝓuersa alloquit: Lauda aīa mea dñm. Quid ē q̄ te aliq̄b⁹ reb⁹ satagis: Quid ē q̄ te occupat cura rez terrenaz atq; mortaliū: Sta mecū: lauda dñm. Et quasi ipa aīa p̄ grauata ⁊ non valens ita ꝓsistere vt dignū ē: respōdet menti: Laudabo dñm in vita mea. Quid est in vita mea: Quia modo in morte mea sū. Ergo p̄us exhortare te: ⁊ dic: Lauda aīa mea dñm. Respondet tibi aīa tua: Laudo quantū possū: tenuiter: exiliter: infirmiter. Quare: Quia q̄diu sum⁹ in corpe pegrinamur a dño. Quare sic laudas dñm: nō pfecte: nō stabiliter: Jnterroga scripturā: Qz corp⁹ q̄d corrumpit: aggrauat aiam: ⁊ deprimit terrena inhabitatio sensū multa cogitantē. Tolle mihi corp⁹ quod aggrauat aīam ⁊ laudo dñm. Tolle mihi terrenaz habitationē deprimentē sensū multa cogitantē: vt a multis in vnū cōfluā: ⁊ laudo dñm. Q̄ diu autē ita sū: nō possum: p̄ grauor. Quid ergo: Silebis ⁊ non laudabis pfecte dñm: Laudabo dñm in vita mea. Quid ē: in vita mea: Spes mea tu es hic: spes mea es tu h̄ dicim⁹: portio aūt mea nō hic: & in terra viuētiū. Mā ista terra mortalitū ē: Hac trāsim⁹: & interest q̄ : qm̄ ⁊ mal⁹ hō pegrinat hic: ⁊ bon⁹ hō pegrinat h̄. Nō em̄ bon⁹ trāsit ⁊ mal⁹ hic pmanet: aut mal⁹ trāsit et bon⁹ hic pmāet. Ambo trāseūt: & nō ambo ad vnū. Duo erāt: paup ulcerosus ad ianuā iacēs diuitis: ⁊ diues indut⁹ purpura ⁊ byssо: in epulis q̄tidie splendidis. Ambo hic erāt: ambo hinc trāsierūt: & nō ad vnū locū. Diuersa loca suscipiūt: qz diuersa merita pducūt. Trāsiit paup i sinū abrae: ⁊ trāsiit diues i tormēta inferoz: Vicini corpe in terra: ille i domo: ille añ ianuā: Post mortē tātū sepati: vt dicat abraam: Jnter nos ⁊ vos chaos magnū firmatū est. Ergo fratres q̄m̄ spes hic pascit: vita aūt nostra pfecta nō ē nisi illa quę p̄mittit: hic gemit⁹: hic temptationes: hic angustię: hic męrores: hic pericula: laudabit aīa nostra dñm. Quō laudādus ē: Scōm q̄ dicit in alio psalmo: Beati qui habitāt in domo tua i secula seculoz laudabūt te: quādo totū negociū nostruz ipa laus erit. Sed quando hoc: Jn vita mea. Nō em̄ quid ē: Posset tibi dicere: moz̄s mea. Unde moz̄s tua: Quia pegrinoz a dño. Si em̄ hęrere

Ib

J

Pſ. 103

2. Cor. 5.

Sap. 9.

Pſ. 141.

Ik

Luc. 16

Ibidem.

Pſ. 83.

Mi vita est/recedere ab illo mors est. Sed qđ te ꝓlo
lat:~Spes. Jā viuis in spe: ꝛ spe lauda: ꝛ spe can-
ta. Usq mors tua est nō cātes: vñ viuis cāta. Mors
tua est ꝛ mꝛore huj⁹ ſeculi: viuis in ſpe futuri ſecu
li. Laudabo inqt dñm ī vita mea. Et quō laudabis
Al. †fuero. dñm, ꝛeū tuū:~Psallā deo meo ꝙ diu †sum.
Ps. 103. Qualis illa laudatio: pſallam ꝛeo meo ꝙ diu ſum:~
L Videte fratres mei quale erit illud eē: Ubi ſempiter
na laudatio erit/ſempiternū eē erit. Ecce mō malus
es:~Nūqđ pſallis ꝛeo tuo ꝙdiu es:~Ecce pſallebas:
auertisti te ad aliqō negociū:iā nō pſallis:ꝛ es. Ec-
ce es ꝛ nō pſallis: Fortassis etiā cupiditate īclinat⁹
ad aliqđ:nō ſolū nō pſallis:ꝫ ꝛ offēdis auditū ei⁹:ꝛ
es. Tamē q̄ erit illa laudatio vbi ꝙ diu es laudes:~
Sz qđ ait:~ꝙ diu sū:~Aliquādo forte ñ erit:~Immo
in ꝛternū erit ipm diu:ꝛ ideo vere diu erit. Mā quic
qđ finē habet in ꝛpe: quālibet longū sit: diu non est.
Psallā ꝛeo meo ꝙ diu sū. Interim bñ laudabis do
minū in vita tua:pſallis ꝛeo tuo ꝛe futuro ꝙ diu es:
Bene hic qđcquid ꝓsumenduz est ꝛe illo ſpera. Non
nos ꝛeserat spes in ista peregrinatiōe ꝛ tēptatiōe:in
istis īꝓbitatib⁹ ꝛ insidijs inimici: circūstrepentib⁹
vndiqz tēptatiōib⁹ ſeculi: vndiqz ī laboꝛib⁹ ꝛ āgoꝛib⁹
ꝓstituti. Quid ḡ faciemus:~Audi qđ sequaꝛ. Noli/
Al. †principib⁹ te ꝓfidere in †principes. ¶ Fratres magnū ne/
M gociuz hic accipimus: diuina vox est:ꝛ ꝛeſup ſonat
nobis. Mouo eīm mō:nescio qua ifirmitate hūana
aīa quādo fuerit tribulata hic ꝛesperat ꝛe domino:
ꝛ vult ꝓsumere ꝛe hoīe. Dicit hoī in afflictiōe aliq̄
ꝓstituto:Est quidā homo magn⁹: p quē possis libe
rari/arridet/gaudet/erigit:Or si dicaꝛ illi:liberat te
ꝛe⁹:q̄si ꝛesperatōe frigescit. Promittit auxiliū moꝛ
talis/ꝛ gaudes: ꝓmittit īmoꝛtaꝛ ꝛ tristꝫ es:~Promit
tit tibi q liberet te tecū liberād⁹:ꝛ tāq̄ aliq̄ magꝝ au-
xilio exultas. ꝓmittit ille libatoꝛ q liberatoꝛe nō īdi/
get:ꝛ q̄si ad fabulā ꝛespas. Ue talib⁹ cogitatiōib⁹:
lōge pegrinaꝛ: ve misera ꝛ magꝝ moꝛs ē ī eis. Aꝓro
pinqua: Incipe ꝛesiderare: Incipe quęrere ꝛ agno/
scere eū a quo fact⁹ es. Nō eīm ꝛeseret opus suuz: si
ab ope suo nō ꝛeseraꝛ. Cōuerte ergo te ad illū cui di
cis: Laudabo dñm ī vita mea: pſallā ꝺo meo ꝙ diu
sū. Monet eīm nos iā implet⁹ ſpū tāto iſte:ꝛ dicit q̄/
si ꝛelōge remotis ꝛ lōge pegrinātib⁹ : ꝛ nō solū deū
nō volentib⁹ laudare:ꝫ nondū vel ꝛe ꝛeo sperātib⁹:
Al. †non habet †filijs Nolite ꝓfidere in ꝓncipes:†Et in †filios hoim ī
quibus nō est salus. In vno filio hois salus: Et ī
P ipo nō quia filius hois: ꝫ qꝛ filius ꝛei: Nō ꝓpter id
qđ suscepit ex te:ꝫ ꝓpter id qđ seruauit in se. Ergo ī
nullo hoīe salus:quia ꝛ in illo ideo salus:qꝛ ꝛeus:q̄
est sup omnia ꝛeus benedict⁹ in ſecula. De christo di
Ro. 9 ctū est:ex qbus christ⁹ ſm carnem. Ex qbus:Ex iu
deis ex patrib⁹ christus ſm carnē: Sz nūquid hoc
totū christ⁹ qđ ſm carnē:~Nō: Neqꝫ eīm ſm carnē:
idē sup oīa ꝛe⁹ benedict⁹ in ſecula. Jdeo in illo sal⁹:
Ps. 3 quia dñi est sal⁹. Dicit eīm alius psalm⁹:Dñi ē sal⁹:
ꝛ sup populū tuū benedictio tua. Et sine causa sibi
arrogāt hoīes: qꝛ dāt salutē:Sibi ꝛent. Responde
supbo hoī:Gloziaꝛ quia dicis te dare mihi salutē:
tibi da. Uide si habes eā:Cōsideraꝛ bñ fragilitatez
tuā: videſ qꝛ nōdū habes. Ergo noli mōere vt expe
ctē a te:ꝫ expecta mecū. Nolite ꝓfidere ī ꝓncipes:ꝛ
O in filios hoīm in qb⁹ nō est sal⁹. Ecce nescio qui ꝓn/
cipes ꝓcedūt: nescio vnde:ꝛ dicūt: Ego baptizo:ꝛ
ego qō ꝛedeꝛo ꝺ ē sanctū:ꝛ si ab illo vel alio accępis
nihil accępisti:si a me accępeꝛ aliquid accępisti. O
homo:o ꝓnceps inter filios hoīm: vis esse inter ꝓn/
cipes qbus nō est salus:~Jdeo ergo habeo salutez:
quia tu mihi das:~Tuū est eīm qō das:~Aut qō etiā
tu das:~Uel hoc dicendū est:quia tu das:~Dicat et
fistula quia ꝛ ipa dat aquā: dicat ꝛ canalis quia ipse
manat: dicat ꝛ ꝓco quia ꝛ ipe liberat. Ego ī aqua ar
tendo fontē: in voce ꝓconis agnosco iudicē. Nō erꝛ
tu plane auctoꝛ salutis meę: ille erit ꝛe quo securus
sum: ꝛe te incertus sū: Si nō sis arrogans:nō solum
ego ꝛe te incertus suz: ꝫ ꝛ tu ꝛe te. Ab illo ergo mihi Ibidem
salus qui est sup oīa:quia dñi est salus: tu inter fi/
lios hominū:tu inter ꝓncipes:Sz audio vocē psal-
mi: Nolite ꝓfidere in ꝓncipes:ꝛ in filios hominū a
quibus nō ē salus. Scōm turbā hominū/quid sūt isti Al. †Exibit P
filij hoīm:~Quid sint vis scire:¶ †Exiet spiritus
eius ꝛ reuertet in terrā suam. Ecce totū qō lo
quit/nesciēs ꝙ diu loquaꝛ: minaꝛ/nesciēs ꝙ diu vi
uat: Subito exiet spūs eius ꝛ reuertet in ꝛ terrā suā.
Nunqđ quādo vult exiet spūs eius:~Exiet ꝛ qñ nō
vult: exiet ꝛ quādo nescit reuertet in terrā suā. Exe
unte spiritu/ caro reuertet in terram. Sz quia caro
erat quę sic loquebatur: ꝛe me eīm ꝓsume ꝛ ego tibi Heb. 6
do: nō dicerēt nisi illi ꝛe quibus dictū ē: qñ caro sūt: Ps. 77.
Exiet spiritus eius ꝛ reuertet in terrā suā. In illa Al. †perit
die †peribūt oīnes cogitatiōes †eius. Ubi Al. †eorum
est typus:~Ubi est iactantia:~Sz foꝛ
te ad locū bonū trāsijt:ad iustos si tamē trāsijt. Mā
qui sic loquebaꝛ /nescio quo trāsierit. Loquebatur
eīm superbia:ꝛ nescio quo transeāt tales homies:ni
si quia inspicio alterū psalmū:ꝛ video malū eoꝛ eē Ps. 36
transitū. Uidi impiū exaltari super cedros libani:ꝛ
transiui:ꝛ ecce nō erat:ꝛ quęsiui eū ꝛ nō est inuent⁹
locus eius. Jste pius qui transijt /ꝛ nō iuenit ipiū:
illuc puenit vbi nō est impius. Ergo fratres omnes
audiamus: fratres dilecti ꝛeo oīes audiam⁹:in qli-
bet tribulatiōe: in quolibet ꝛesiderio muneris diui/
ni: nō fidamus ī ꝓncipes: nec in filios hoīm in qui/
bus nō est salus. Totū hoc moꝛtale: trāsitoziū ꝛ ca
ducū est. Exiet spiritus eius ꝛ reuertet in terrā suā:
in illa die peribūt oīnes cogitatiōes eius. Quid er/
go faciem⁹: si in filios hominū: si in ꝓncipes nō est
sperandū:~Quid facimus:~Beatus cuius de⁹
iacob adiutoꝛ est eius. Non ille homo: aut ille
homo:nō ille angelus: aut ille angelus sed beat⁹ cu
ius ꝛeus iacob adiutoꝛ ē: quia ꝛ ipi iacob sic fuit ad/
iutoꝛ vt ꝛe iacob faceret israel. Magnū adiutoziuz:
Jsrael iā vidēs deū. Hic ergo positus ꝛ pegrin⁹ nō/
dū videns deū: si babueris adiutoꝛē deū iacob: ex ia
cob eris israel:ꝛ eris videns deū:ꝛ periet oīs laboꝛ:
ꝛ oīs gemit⁹. Transiēt curę moꝛdaces: succedent
laudes fēlices: Beatus cuius deus iacob adiutoꝛ ē
eius: huius iacob. Quare iste beat⁹: interim adhuc Al. †eius
in hac vita gemēs:~Spes †illius in †dñm deuz †domino ꝛ
ipius. Jdeo beatus: quia spes ipius in dominum R
deū ipius. Jn quo est spes ipius/ipe erit res ipius.
Fratres: an forte erraui: quia dixi rem nostrā futurū deū:
deū:~Quid si dicerē hereditatē nostrā futurū deū:
Spes mea es tu: poꝛtio mea in terra viuentiū. Tu Ps. 141
eris poꝛtio mea: eris tu possessio ꝛ possidebis. Pos
sessio dei erisꝫ:ꝛ possessio tua erit de⁹. Tu eris possē
sio ei⁹ vt colaris ab eo:ꝛ ipe erit possessio tua vt co/

las eū. Nā t tu colis deū: t coleris a deo. Recte dicit: colo deū: quō aūt color a deo? Inuenim⁹ apud Apostolū: Dei inquit agricultura estis: dei ędificatio est. Et dñs: Ego sū inq̄t vitē: vos estis sarmēta/ t pr̄ me⁹ agricola. Colit te ḡ de⁹ vt sis fructuos⁹: t colis deū vt sis fructuos⁹. Tibi bonū ē qđ te colit de⁹: bonū ē tibi q tu col' deū. Cultor de⁹ si recedat ab homie/ desert⁹ fit ipe hō. Cultor hō si recedat a deo/ desert⁹ fit ipe hō. Nec crescit de⁹ accedēte te: nec decrescit discedente te. Ergo erit ipe possessio nr̄a vt nos pascat: t erimus possessio eius vt nos regat. Spes illius in dominū deū ipsius. Quis est iste dñs deus ipi⁹? Attēdite fratres: Multi em̄ habēt multos deos: t dicunt eos dños suos t deos suos. Sed dicit Apl's: Et si sunt qui dicant dij: siue in cęlo siue i terra: quēadmodū sunt dij multi: t dñi multi: nobis tamē vnus deus pater ex quo omnia: t vnus dñs ies⁹ christus p quē omnia. Ergo ipe sit spes tua dñs de⁹ tuus: in illo sit spes tua. In dño deo suo est spes etiā illius qui colit saturnū: in dño deo ipius est spes qui colit martē/ qui colit neptunū/ qui colit mercurium: plus addo: qui colit ventrē: de qbus dictū ē: Quorū deus venter est. Ergo ille illius deus/ atq̄ ille illius: quis huius beati? Quia spes ipsius in dño deo ipius. Sed quis est iste? Qui fecit cęlū t terrā: mare t omnia quę in eis sūt. Fratres mei: magnū deū habemus: Benedicam⁹ nomē sanctū ei⁹: quia dignatus ē facere nos possessionē suā. Nōduz vides deū: nō potes amare plene qđ nondū vides. Quę vides/ ipe fecit. Miraris mundū: quare nō artificē mūdi? Suspicis cęlū: t exhorrescis: Cogitas vniuersā trā/ t cōtremiscis. Miraris maris magnitudinē: quādo cogitationē occupas? Respice innumerabilitatē stellarū: Respice tanta genera seminū: tātas diuersitates aialiū: quicqđ natat in aquis/ repit in terra/ volitat in aere/ circūit in cęlo: Omnia ista/ q̄ magna/ q̄ p̄clara/ q̄ pulchra/ q̄ stupēda. Ecce qui fecit hęc omnia/ deus tu⁹ est: Pone ibi spem tuaz: vt sis beatus. Spes illi⁹/ i dñm deū ipius. Quē? Qui fecit cęlū t terrā: mare t omnia quę i eis sūt. Magnū habemus deum: Attendite fratres magnū bonum deum facientes talia. Quid ergo hinc cogitauit deus vt faceret? Si tamen dicendum est de deo: cogitauit cęlum t terrā: mare: t omnia quę i eis sūt? Forte dicturus erat hō iste: Video quidez omnia magna ista: cęlū t terrā: mare t omnia quę in eis sūt fecit deus: Quādo me cōputat de⁹ iter ea quę fecit? Et vere ego ptineo ad curā ipius: t mō de me cogitat de⁹: aut scit an viuā? Quid est hoc qđ dicis? Nō surrepat tibi mala cogitatio in cor: de bis esto de quibus paulo ań loquebamur: Laudabo dñm in vita mea: psallā deo meo q̄diu sū. Sz iste talios alloq̄t nescio ꝙs tepidos ꝙs exhortat: Et q̄si vetat t verek ne desperēt de se: qr nō sūt in cōputo dei. Multor em̄ sunt tales cogitatiōes: Sz iō deserūt deū t pgunt p quęlibet peccata: qr nō credūt curare deū qđ agāt. Audi eloquia diuia: noli de te desperare: Qui curauit facere te: nō curat reficere te? Nōne deus tu⁹ ē: qui fecit cęlū t terrā: t mare? Si ista sola diceret: forte respōderes tu: De⁹ qui fecit cęlū t terraz t mare: magn⁹ deus: Sz nūqđ cogitat đ me? Et ipe te fecit diceret tibi. Quō? Nūquid ego sū cęlū/ aut ego suz terra/ aut ego sū mare? Et qđ es? Manifestū ē: nec cęlū sum/ nec terra sū/ nec mare sū/ sed i terra sū. Vel hoc ꝓcedis mihi qr in terra es. Audi quia nō tantū cęlū t terrā t mare deus fecit: Fecit em̄ cęlū t terrā: t mare t omnia quę in eis sūt. Si ergo oīa quę in eis sūt/ t te. Parum dico te/ t passerē/ locustā/ vermiculū: Nihil hoc nō ille fecit: t cura ē illi de oībus. Nō ad p̄ceptū cura est: naz p̄ceptū soli hoī dedit. Dicit em̄ psalm⁹: Hoīes t iumēta saluos facies dñe: sm multitudinē misericordię tuę deus. Multitudinē i/ quit misericordię tuę: sm hanc saluos facies hoīes t iumenta. Et Apl's: Nunqđ de bob⁹ cura ē deo? Et hac de bob⁹ cura nō est deo: t hac hoīes t iumēta saluos facies dñe. Nunqđ ꝓtraria sūt ista? Quid em̄ ait Apl's? Nunqđ đ bobus ptinet ad deū? Ubi ē p̄ceptuz: Boui trituranti os nō infrenabis: ibi de bobus nō cogitauit deus? Itaq̄ quosdā boues voluit significari. Nō em̄ hac curat de⁹ monere quid agat cū bub⁹: habet hoc natura ipsa humana. Sic factus est homo: vt nozit ꝓsulere iumētis suis: Nec inde p̄cepta a deo accepit: sed insinuatū est illi i mētē adeo vt possit t sine p̄cepto facere: fecit illū talez deus. Sed quō regit pec⁹ regendū ē ab alio: ab eo a quo regit p̄ceptū accepit. Ad p̄cepti ergo tenorē nō ē de bob⁹ cura deo: s ad ꝓuidentiā vniuersitatis q̄ creauit oīa: t mūdū regit: hoīes t iumēta saluos facies dñe. Intendat charitas vestra. Hic forte aliqs dicat mihi: De nouo testamēto est: qr nō đ bob⁹ ptinet ad deū: hoīes t iumenta saluos facies domine: de veteri testamēto est. Sunt qui calūnient t dicāt nō sibi consonare ista duo testamenta. Ne forte aliud dicat in vetere/ aliud in nouo/ t flagitēt de me sententiā de nouo talē qualis hęc ē: Hoīes t iumenta saluos facies dñe: quid facio? Nihil tam in capite noui testamenti: q̄ euangeliū. In euangelio inuenio quia omnia ista ptinent ad deū: nemo erit iā qui contradicat. Nūquid em̄ Apl's euāgelio cōtrari⁹ erit? Audiamus ipm dñm/ p̄ncipez t magistrū apostolorū: Respicite inquit volatilia cęli: qr nō semināt neq̄ metunt: neq̄ ꝓgregāt in horrea: t pater vester cęlestis pascit illa. Ergo t p̄ter hominē aialia ista p/tinēt ad curā dei vt pascant: nō vt legem accipiant. Qđ ergo ad dandā legem attinet: de bob⁹ cura deo nō est: qđ aūt ad creanda/ ad pascenda/ gubernāda/ t regenda/ omnia ad deū ptinēt. Nōne duo passeres asse veneūt: dñs ies⁹ christus dicit: t vnus ex eis nō cadet sup trā sine volūtate patris vestri? Quāto magis vos pluris estis illis? Nolite ergo dicere: nō ptineo ad deū. Pertinet ad deuz anima tua: ptinet ad deū corpus tuū: quia deus fecit t animā tuam t corp⁹ tuū. Dicis forte: Nō me numerat deus i magna multitudine. Accedit tibi mirū de euāgelio: Capilli capitis vri oēs numerati sūt. Ergo de⁹ me⁹ ē: t in illo spes mea: qui fecit cęlū t terrā: mare t omnia quę in eis sunt. Quid autē ad me ptinet? Quid agit de me? Qui custodit veritatē †in ęternū. Et amandū deum cōmendauit/ t timenduz: qui custodit veritatē in ęternū. Quā veritatē in ęternū? Quā? Et in quo custodit veritatē? † Facientē iudiciū iniuriā †accipientibus. Vindicat iniuriā accipientis fratres mei: facit illis iudiciū. Quib⁹? Qui accipiunt iniuriā: puniēs omnes iniuriosos. Si ergo fauebit iniuriaz accipientibus t puniet iniuriosos: vide modo de quoz numero esse vis. Vide/ attēde

Ps. 35. U

Deut. 25 1. Cor. 9.

1. Timoth. 5

Ps. 35. X

1. Cor. 9.

Matth. 6

1. Cor. 9

Matth. 10.

Eccl. 16 Matth. 10

Y

Ar. †in seculum

Ar. †facit †patientibus

vtrū in eis velis esse qui iniuriā accipiūt: an in eis q̄ iniuriā faciūt. Statim eñ ad te ꝓcedit vox apostolica/ꝛ dicit tibi: Jam quidē oñino delictū est: qz iu-
1.Cor.6. dicia habetis vobiscū: Quare nō magꝫ iniuriā patimini? Corripit homīes quia nō patiūtur iniuriam. Non vt patiaris molestiā te hortaꝝ: sed vt patiaris iniuriā. Nō eñ oñis molestia iniuria est. Quicq̄d eñ iure pateris/non est iniuria. Me forte diceres: et ego inter iniuriā passos numeror: naz illud in illo loco: ꝛ illud causa illa passus sum. Vide si iniuriā passus es. Latrones mlta patiunꝝ: sed nō iniuriā. Sceleratī/malefici/ effractores/ adulteri/ corruptores/ oñes patiunꝝ multa mala: sed nulla est iniuria. Aliud est pati iniuriā/aliud est pati tribulationē/aut pēnā/aut molestiā/aut suppliciū. Cōsidera vbi sis: q̄d egeris vide: quare patiaris vide: ꝛ tibi vides q̄d pa-
Z tiaris. Jus ꝛ iniuria: cōtraria sūt. Jus eñ est qđ iustum est. Necꝫ eñ oñe qđ ius dicit/ius est. Quid si aliquis condat ius iniquū? Nec ius dicenduz est si iniustū est. Illud ergo verū ius: qđ etiā iustū ē. Vide quid feceris/nō q̄d patiaris. Si ius fecisti/iniuriam pateris. Si iniuriam fecisti/ius pateris. Quare ista dixi fratres? Ut nō se extollāt hęretici: quando forte aliquid patiunꝝ ex iussionib⁹ p̄ncipū terrenorum: nō se numerent inter eos qui iniurias accipiūt ꝛ dicant: Ecce psalmus consolaꝝ me: Ego eñ verum colo qui iudiciū faciet iniuriā accipientibus. Recte quęro vtrū iniuriā accipias. Si ius fecisti: iniuria ē quā pateris. Jus est exufflare christū? Jus ē rebel-
Job.19 li superbia erigere altare? Jus est parcentibus persecutoribus tunicę christi: ecclesiā christi cōscindere? Porro si hoc ius nō ē: quicq̄d ꝓ hoc pateris/ius est. Nō es ergo de his q̄ patiūtur iniuriā. Lego ali-
Matth.5. quid manifestius ex euāgelio: Beati inq̄t q̄ persecutionem patiunꝝ. Expecta: quid festinas? Quid dicis: ego sum? Expecta inquā: totū legā. Audisti beati q̄ persecutionē patiunꝝ: iā tibi nescio quid cęperas arrogare: Si ꝓmittis/totū lego. Vide q̄d sequaꝝ. Beati qui persecutionē patiunꝝ ꝓpter iusticiā. Modo dic: ego sum: Si audes dicere: ego sum: supiora quę dixi retractemus: aut ne longū sit: hoc vnū interrogo: Si dānaueris vnū hominē cuius causā nescis: audes te dicere tenere iusticiā? Aut si quid ꝓ hac re passus esses/iniuriā nomīares? Erigis te in temerariū tribunal cordis tui vnde p̄cipiteris: ꝛ audes ferre sententiā de homīe cuius causam nescis? Hoc si de vno homīe faceres/esses iniust⁹? Facis hoc ō toto orbe terrarū/ꝛ iustus es? Fratres charissimi ꝛ q̄
ꝛ est quę patiꝝ iniuriā: nisi ecclesia catholica quę tāta ista perpetiꝝ? Inter tot scandala hęreticorū gemit: ꝛ videt p malas suasiones ꝛ fraudes rapi de gremio suo infirmos: puulos ptrahi: per nescio quę secreta malarū spęluncarū rebaptizari: exufflari in eis christū: occidi in eis nō mortale illud suū q̄ hoies sunt: sed illud qđ in ęternum victuri sūt. Suadeꝝ homini dicere: nō suz christianus: ꝛ iusticia vocaꝝ. Accessurus es ad episcopū: dicit tibi: Vide ne dicas te esse christianū. Si eñ dixeris te eē christianū: nō es acceptur⁹: Ut aūt accipiaꝝ: dic te nō eē. Quid mones christiane? Quid doces? Certe psecutionē pateris. Tāto tu ver⁹ psecutionē pateꝫ? q̄nto tu verior psecutor. Ali impatores psequēbāt christianos: minādo cogebāt qđ tu efficꝫ suadēdo. Persuades christiāo vt neget se esse christianū. Qđ tu suadendo facis: hoc persecutores occidēdo nō fecerūt. Sub te viuit homo qui negat se esse christianū: negat ꝛ viuit: Perdidit iam vitā: cadauer tibi loquiꝝ. Qui pcussus est gladio persecutoris: cecidit: ꝛ viuit. cui loquerꝫ/stat ꝛ cecidit. Hęc faciens: quicq̄d passus fueris/iniuria erit? Volo tibi blandiaris: si hęc iniusta sūt oñia q̄ facis: quicquid pateꝫ/iustū erit: Lui aūt facit iudiciū: qui custodit veritatē in ęternū? Iniuriā patientibus. Jam tu procede ꝛ dic ratiocinationibus illis tuis bonis ꝛ quasi acutis ꝛ subtilibus: quia tu pascis: ꝛ dic: Famelicus potest pascere: id est peccator potest dare sanctū? Famelicus potest pascere? Lāguidus potest sanare? Ligatus potest soluere? Jsta sūt veluti magna ꝛ subtilia quibus recipiūt imperitos. Claudat illis os psalm⁹ iste: Dat escam esu-
rientibus. Ecce nihil a te expecto: Deꝰ dat escaz esurientibus. Quibus esurientibus? Hoib⁹. Quid est: hoibus? Oñibus animalibus. Oñibus hominibus ipse dat escam. Et nullā escam seruat dilectis suis? Si habent aliā famē/habēt ꝛ aliā escā. Quęramus p̄mo famē ipoz̄: ꝛ inueniemus escam ipsoz̄.
Beati qui esuriunt ꝛ sitiūt iusticiā: quoniā ipi satu- Matth.5
rabunꝝ. Famelici ꝛi esse debem⁹: Ante ianuā conspectus illius in oratione mendicemus: ipe dat escā esurientibus. Quid est qđ te hęretice iactas: quia tu soluis: tu erigis: tu illuminas? Videlicet quia tu liberatus iam es: ꝛ tu stas: ꝛ tu lumen es? Absit. Superius attende: Nolite confidere in p̄ncipes ꝛ in filios hominū a q̄bus nō est salus. Nō ipi dant salu- †sm alia litter
tem. Ergo recedite hęretici de medio. Dñs soluit isti sicuti tra
compeditos: dñs erigit elisos: Dñs †sapiē positi sunt.
tes facit cęcos: Jd est eos qui cęci sūt facit sapiē †illuminat eccl
tes. Optime p hanc sententiā exposuit nobis oñes superiores: ne forte cū dixisset: Dñs soluit compeditos: ad illos compeditos referremus qui forte ꝓpter aliquā noxā ligaꝝ ferro a dominis suis. Quia aūt dixit: Erigit elisos: occurrit nobis aliq̄s: aut offendēs: aut cadens: aut equo lapsus. Est alius casꝰ: sūt alię cōpedes: quō sūt alię tenebręꝫ ꝛ alia lux. In eo qđ dixit: Sapiētes facit cęcos: noluit dicere illuminat cęcos: ne ꝛ hoc carnaliter intelligeres: sicut illuminatus est a dño: cuius oculos luto de sputo fa-
cto inunxit ꝛ saluū eū fecit. Me tale aliquid speraret Job.9.
cū de spiritualibus loquiꝝ: ostendit quandaz lucem sapientię qua illuminanꝝ cęci. Ergo quō illuminanꝝ cęci luce sapientię: sic soluūtur compediti: sic erigūtur elisi. Unde sumus ergo compediti? Unde elisi? Corpus nostrū ornamentū nobis fuit: peccauim⁹? ꝛ compedes inde accepimus. Quę sūt cōpedes nostrę? Mortalitas ipa. Audi aplm Paulū: quia ꝛ ipse adhuc in hac peregrinatiōe cōpedit⁹ erat. Quā-
ta peragrauit compeditus iste? Nō illi fuerūt graues compedes: cū ipis compedibus toto orbi euangeliū p̄dicauit. Spiritus charitatis rapuit compedes: ꝛ circūiuit quantū potuit. Sed tamē quid dic? Cōcupiscentiā habēs dissolui ꝛ eē cū christo. Quid Phil.1
est: dissolui? A cōpedibus mortalitatis. Et tamē mi sericordia adhuc volebat esse in compedibus ꝓpter alios compeditos: q̄bus ministraret. Manere inq̄t Ibidem.
in carne: necessariū ꝓpter vos. Dñs ergo soluit compeditos: id est ex mortalib⁹ imortales facit. Dominus erigit elisos. Quare elisi sūt? Quia erecti erant.

Quare erigunt? Quia humiliati sunt. Cecidit atq; elisus est adā. Ille cecidit: christus descendit. Quare descendit qui non cecidit: nisi vt leuaretur qui cecidit? Dns sapientes facit cęcos. Dominus diligit iustos. Ideo facit iudiciū iniuriā accipientib⁹. Et qui sunt ipi iusti? Modo quatenus iusti: quēad modū habes: Domin⁹ custodit †proselytos. Proselyti aduenę sūt. Oēs ecclesia gentiū: pselyta est. Aduenticia em̄ est ad patres: nō de carne eoꝝ nata: ꝫ imitādo fidē. Dns tamen custodit: nō vt aliqs hō phanū. † Orphanū ⁊ viduā suscipiet. Nemo putet quasi pupillū ꝓpter hereditatē: aut viduam ꝓpter nescio qō negociū suum. Equidem ⁊ istis deus opitulat: ⁊ in oībus officijs generis humani bonū opus facit: qui pupillū consolat: qui viduam nō deserit: sed ꝑm quendā modū oēs pupilli sumus: absente patre: nō mortuo. Pupillus enim ꝑm homines: mortuo patre fit. Et si verū queratis .. fratres: quia anima non moriē: viuūt parentes nostri: ⁊ magis absentibus patribus sunt pupilli. Qui pupilli sūt: si mali fuerint/in pęnis viuūt: si boni fuerint/in requie viuūt. Omnia integra sunt creatoꝝ: Tamē nos ędiu sumus in corpe hoc ⁊ peregrinationis locū incolimus: absens est pater noster ad quē clamamus: Pater noster qui es in cęlis. Ideo ecclesia vidua quasi absente spōso: absente viro: Veniet ille qui illam mō protegit: nō visus: sed desideratus. Magno em̄ desiderio rapimur: ⁊ ī amore eī⁹ quem nō nouimus: desideram⁹: Inhęrebim⁹ amplexib⁹ visis: ꝫ nondū visis fide detinemur. Ergo ⁊ pupillum ⁊ viduaz quid voluit intelligi fratres? Destitutos oīm operę ⁊ auxilio. Destituta anima in sęculo: ipa sibi sperat adiutoriū dei. Quicquid hic habueris/aurū habeas: ꝓsumpsisti inde: iam nō es proselytus: nō es orphan⁹: nō in viduā numeraris. Amicū habes: si de illo ꝓsumpseris: ⁊ deū dimiseris: non es destitutus. Habes hęc oīa: nō inde ꝓsumis: nō inde superbis: pupillus dei es ⁊ vidua dei. Suscepit ergo destitutos: hoc dixit: Suscipit pupillū: suscipit ⁊ viduā. Et †exterminabit viam peccatoꝝ. Quę est via peccatorum? Irridere ista quę dicimus. Quis pupill⁹? Quę vidua? Quod regnū cęlorum? Et quę pęna inferoꝝ? Fabellę istę christianoꝝ sūt. Ad qō video/ad hoc viuā. Manducemus ⁊ bibamus: cras em̄ moriemur. Vide ne tale aliqd persuadeant: ne per aurē in cor intrent: spinas inuentāt in auribus tuis: Qui cęperit sic intrare: pūct⁹ abscidat. Corrumpūt em̄ mores bonos colloquia mala. Sed forte ꝺ dictur⁹ es. Quare ergo felices sunt? Ecce nec deū colūt: ⁊ oīa mala quotidie committūt: abundant rebus his ꝺbus ego egens laboro. Noli zelare in pctōres: Quid accipiant/vides: qd illis seruet nō vides. Et vnde inqt video qō nō video? Oīno habet oculos fides: ⁊ maiores oculos ⁊ potentiores ⁊ fortiores. Hi oculi neminē decęperūt: hi oculi sint semp in dominū: vt ⁊ ipe euellat de his laqueis pedes tuos. Via peccatoꝝ placet tibi: quia lata est: ⁊ multi ꝑ illam ambulant. Latitudinē eius vides: finē eius nō vides. Ecce vbi finit/ꝓcipiciū est: vbi finit/pfunditas quędā baratri est: Lętantes/⁊ si patientes in ista via/ illo fine mergunt. Sed extendere oculos nō potes vt videas ipm finē: crede ei qui videt. Et quis est qui videt? Nō? Forte nemo hō: sed dns de⁹ tu⁹ vēit ad te vt crederes deo. Nō em̄ ⁊ dño tuo nō es crediturus: qui ait: Lata ⁊ spaciosa est via Matth.7. quę ducit ad interitū: ⁊ multi sūt qui ingrediūtur ꝑ illam? Hanc viā exterminabit dns: qz ipa ē via peccatoꝝ. Et dū exterminata fuerit via peccatoꝝ: quid nobis restat? Venite benedicti patris mei: percipite Matth.25 regnū qō vobis paratū ē ab origine mūdi. Ad hoc cōclusit psalmista: Et viam peccatoꝝ exterminabit. Et quid tu? Regnabit dns †in ętern̄. Gaude: quia tibi regnabit. gaude: qz tu eris regnuz eius. Al. †in secula. DD Vide em̄ ⁊ quid sequit. Est certe ciuis de sion: nō de babylonia: id est nō de ciuitate pitura huius sęculi: ꝫ de sion ad tps laborante ⁊ peregrinante: in ętern̄ autez regnatura. Audisti ꝑ finem: Inde es. Regnabit dns in ętern̄: Deus tuus sion. O sion: de⁹ tu⁹ regnabit in ętern̄. Nunqd sine te regnabit de⁹ tuus? In generatione ⁊ †generatione. Bis dixit: quia nō potuit semp dicere: Nec putes qz verbis finitis: finit ętternitas. Ętternitas in verbo quatuor syllabis ꝓstat: in se sine fine est. Nō potuit tibi nisi sic cōmēdari: De⁹ tu⁹ regnabit in generatiōe ⁊ generatōe. Paz dixit: Si tota die diceret: angustū esset. Si tota vita sua diceret: nōne aliquādo conticesceret? Ama ętternitatem: Nullo fine regnabis: si finis tibi christus est: cū quo regnabis in sęcula sęculorum: amen. Al. †generatōez

Explicit Tractatus de pš. CXLV.
Incipit Tractatus de pš. CXLVI.

Prefatio.

Intenti audiebam⁹ cū psalmus ꝓnūs cantaret: Et nō oēs qui audiebamus etiā intelligebamus. Quāto magis ergo intente nūc audiēdus est: si vt spero ⁊ cupio adiuuantibus oīm audientiū orationibus: si quid hic forte obscur est: deo donāte reuelabit: vt sit fructuosus auditus: nec inanis redeat auditor: q̄ intētus affuit cuz audiret? Unde cępit? nobis dicit: laudate dnm: Dicitur hoc oībus gentib⁹: nō solis nobis. Et istam vocē ꝑ loca quidē singula sonantē a lectoribus: singillatim audiūt ecclesię: Una vox tamē dei sup oēs nō tacet: vt laudemus eū. Et quasi quęrerem⁹ quare laudare dnm debeamus: videte quā causam attulit. A

Expositio psalmi.

Laudate dnm inquit quoniaz bonus †psalmus. Hęc ē merces tota laudātiū: laudem⁹ dnm. Quare? Quoniā bon⁹ psalmus. Vellez ergo inquit aliquis laudare dnm: si mihi aliqd ꝓ ista laude donaret. Quis em̄ laudat gratis vel hominē? Expectāt ergo aliquā mercedē laudatores hominū. Nullā ne mercedē expectare: aut petere: aut sperare debet laudator dei? Laudat infirmus: ⁊ sperat de eo aliquid? Laudat oīpotēs: ⁊ nulla merces est? An forte hoc cupio: quod ille dare nō potest? Quid homo desiderat: qō ī manu dei nō sit? Cū laudaueris hominez: forte hoc cupis qō ab illo ꝓstari non pōt. Deū secur⁹ lauda: quē nemo potest dicere non posse ꝓstare quod tu poteris desiderare. Proposita ꝑ spe mercedis alicui⁹ laudare debemus deū: nō tñ dātuz q̄cquid cupim⁹. Pater ē em̄: ⁊ qō mali cupiūt filij nō dat. Laudem⁹ ⁊ speremus ⁊ desideremus: nō illud aut illud: ꝫ qō iudicat dandum ē quē laudam⁹. Ille em̄ nouit qd nobis dari expediat: nos aūt intēdam⁹ qd nobis ꝓfit accipe. Apls B

Ro.8. ait: Quid em̃ oꝛem⁹ sicut opoꝛtet: nescim⁹. Et ipse idē apl's Paulus sperabat sibi ꝓdesse: si auferretur ab eo stimul⁹ carnis suę: angelus sathanę a quo co-
2.Cor.12. laphizabat: sicut ipe confitet/ꝛ ait: Ꝓpter qō dominū ter rogaui vt auferret eum a me/ ꝛ dixit mihi: Sufficit tibi gratia mea: nā virtus in infirmitate ꝓficit. Desiderauit aliqd: nō cōcessū est ad volūtatez vt ꝓsolaret ad sanitatē. Hic g̃ quid nobis ꝓpositum
L est: Laudate inquit dñm. Quare laudamus dñm? Quoniā bonus psalmus. Ipe psalm⁹ laus dñi est. Hoc g̃ ait: Laudate dñm quoniaz bonū est laudare dñm. Non sic p̃tereamus: laudare dñm: dictū est ꝛ transl̃t: factū est ꝛ siluim⁹: laudauimus ꝛ tacuim⁹: cātauim⁹ ꝛ cōceuim⁹. Im⁹ in aliud foꝛte agēdū qō restat: ꝛ alię actiones cū occurrerint nob: laudatio diuina cessabit ī nob? Nō sic p̃tream⁹ laudare dñm: nō sic. Nā līgua tua ad hoꝛā laudat: vita tua sp laudet: Inde g̃ bon⁹ psalm⁹. Psalm⁹ q̃pe cantus ē: nō quilibet: sed ad psalteriū. Psalteriū aūt quoddā oꝛganuz est cantilenę/ sicut lyra/ sicut cithara: ꝛ huiusmodi oꝛgana: q̃ inuēta sūt ad cantandū. Qui g̃ psallit/ nō sola voce psallit/ sed assumpto etiā quodaz oꝛgano qō vocat psalteriū: accedētibus manibus voci ꝓcoꝛdat. Vis g̃ psallere? Nō solum voꝛ tua sonet laudes dei: ꝫ opa tua ꝓcoꝛdēt cū voce tua. Cū g̃ voce cātaueris: silebis aliquādo: Vita sic cāta: vt nunq̃ sileas. Negociū agis: ꝛ fraudē cogitas: siluisti a
D laude dei: ꝛ qō graui⁹ est: nō solū a laude siluisti: sed in blasphemiā p̃existi. Cum g̃ deus laudat de bono opere tuo: opere tuo laudas deuz: ꝛ cū blasphemat de⁹ de malo opere tuo: opere tuo blasphemas deū. Itaq; ad auriū exhoꝛtationē cāta voce: coꝛde ne sileas: vita ne taceas. Nō cogitas in negocio fraudē: psallis deo. Cū māducas ꝛ bibis psalle: nō intermiscendo sonoꝛ suauitates ad aures aptas: ꝫ modeste ꝛ frugaliter ꝛ tpanter māducādo ꝛ bibēdo: Quia ꝫ
1.Cor.10. dicit Apl's: Siue māducatis/ siue bibitis/ siue quid facit⁹/ oīa in gloriā dei facite. Si g̃ bene agis: ꝛ qō māducas ꝛ bibis: ꝛ ad refectionē coꝛpis sumis repationēq; mēbroꝛ: gratias agēs ei qui tibi ꝓbuit moꝛtali ꝛ fragili ista supplemento ꝛ solacia: ꝛ cibus tuus ꝛ potus tu⁹ laudat deū. Si vero modū nature debitū īmoderatiōe voꝛacitatis excedas: ꝛ vinolentia te ingurgites: quātaslibet laudes dei lingua tua sonet: vita blasphemat. Post cibum ꝛ potū requiescas vt doꝛmias: nec in lecto aliqd turpiter agas: nec excedas vltra concessam licentiā in lege dei: sit cast⁹ cuz cōiuge thoꝛus: ꝛ si est cura ꝓpagādi liberos: non sit
1.Cor.6. effrenata luxuries libidinū: defer in lecto tuo cōiugi tuę honoꝛē: qz mēbra christi estis ambo: ambo ab illo conditi: ambo sanguine ipi⁹ repati: Hęc agēs laudas deū: nec oīno silebit laudatio tua. Quid si sōnus aduenerit: ꝛ cū doꝛmis? Nō te excitet a quiete mala ꝓscientia tua: ꝛ innocētia somni tui laudat deū. Si ergo laudas: nō tantū lingua tua canta: sed etiā assumpto bonoꝛ opeꝛ psalterio: qm̃ bon⁹ psalm⁹. Laudas cū agis negociū: Laudas cū cibū ꝛ potuz capis: Laudas cū in lecto reꝙescis: Laudas cū doꝛmis. Qñ non laudas? Perficiet in nobis laudatio
Matth.22 dei cū ad illā ciuitatē venerimus: quādo effecti fuerimus ęquales angelis dei: quādo nos nulla coꝛpalis necessitas vlla ex pte sollicitat/ nō fames/ nō sitis interpellat/ nō estus fatigat/ nō frigus ꝓstringit/ non febris deꝛelict/ nō moꝛs finit. Ad illā pfectissimā laudez exerceam⁹ nos laudatiōe ista in bonis opib⁹: Ꝓpterea cum dixisset: Laudate dñm qm̃ bonus psalmus: Deo nostro iucūda sit laus. Quō erit deo nostro iocūda laus? Si bene viuēdo laude tur. Audi qz tūc erit illa iocunda laus. Alio loco dicit: Nō ē speciosa laus in oze peccatoꝛis. Si g̃ ī oze peccatoꝛis speciosa laus nō est/ iocūda nō est. Hoc em̃ iocundū/ qō speciosū. Vis g̃ vt deo tuo iocunda sit laus? Moli bonę cātilenę tuę obstrepere moꝛtib⁹ malis. Deo nostro iocūda sit laus. Quid dixit? Qui laudat bene viuite: Laudatio impioꝛ offendit deū. Plus ille attēdit qd viuas: q̃ qd sones. Certe cum eo quē laudas/ pacē habere vis. Quō cū illo quęrt pacē: quando a teipo dissonas? Quō inquies a memetipo dissono? Aliud sonat lingua: aliud indicat vita. Deo nostro iocunda sit laus. Potest em̃ laus iocunda esse hoi: cū audit cōcinnis acutisq; sentētijs: ꝛ suaui voce laudantem. Sed deo nostro iocūda sit laus: cui⁹ aures nō ad os ꝫ ad coꝛ: nō ad lingua sed ad vitā laudatoꝛis patēt. Quis est de⁹ nr̃? cui iocunda sit laus? Dulcescit nobis/ cōmēdat se nobis/ gratias dignatiōi eius. Dignat em̃ cōmēdare se nobis: nō quasi aliqd ꝙstaturis: ꝫ multa ab illo poti⁹ accepturis. Quō g̃ cōmēdat se nobis de⁹? Audite apl'm
Ro.5. Paulū: Cōmēdat aūt in̄qt dilectionē suā de⁹ in nobis. Quō cōmēdat? audite: Ipe dicat Apl's: vt cōparet ꝛ psalmo: Cōmēdat in̄qt dilectionē suā deus
Ibidem. in nobis. Quō cōmēdat? Quoniaz cū adhuc peccatoꝛes essem⁹: christus ꝓ nobis moꝛtu⁹ est. Quid ergo fuat laudatoꝛib⁹? q̃ sic se cōmēdat peccatoꝛib⁹? Quia g̃ sic dixit Apl's cōmēdasse deū nobis dilectionē suā: vt christus moꝛeret ꝓ impijs: nō vt impij remanerēt: ꝫ vt moꝛte iusti ab iniustitia sanarentur. Hic q̃d audis: cū dixisset: Deo nr̃o iocūda sit laus? Videam⁹ si ipa est cōmendatio quā dixit Apl's: q̃a christ⁹ ꝓ peccatoꝛib⁹ ꝛ ꝓ impijs moꝛtu⁹ est. Ędi-
Alt. †non hab ficans in̄qt hierusalez dñs: †ꝛ dispersiones †sirt congregabit ꝫ
†Israelis colligens. Ecce ędificās hierusalē vo mīn⁹: colliget dispsiones populi ipi⁹. Populus em̃ hierusalē/ popul⁹ israel. Est hierusalem eterna in cęlis: vbi ciues/ etiaz angeli sūt. Quid g̃ ibi israel? Si hoiem illū nepotē abrae ꝓsideres: qui dictus ē ꝛ iacob: quō angelos intelligim⁹ israel? Si interptatio
Gen.32. nē nois discutiam⁹: qz ꝛ ipe iacob/ mutato noie vocatus ē israel: magt ibi nomē israel: ꝛ vtinā ꝛ nos sequētes sim⁹ israel. Quid em̃ interptat israel? Videns deū. Omnes g̃ ciues illi⁹ ciuitat⁹ videdo deū gaudēt in illa magna ciuitate ꝛ ampla ꝛ cęlesti: spectaculuz eis deus ipe ē. Sed nos ab illa ciuitate peregrinamur: pctō expulsi ne ibi remanerem⁹: ꝛ moꝛtalitate ꝙgrauati: ne illo rediremus. Respexit de⁹ pegrinationē nostrā: ꝛ ille q̃ ędificat hierusalē/ restituit lapsā ptē. Qñ restituit lapsā ptē? Dispsiones israelis colligēs. Cecidit em̃ ps quędā: ꝛ facta ē pegrina. Hanc pegrinationē misericoꝛditer vidit de⁹: ꝛ quęsiuit nō quęrētes se. Qñ q̃siuit? Quē misit ad captiuitatem nr̃am? Misit redēptoꝛē: ſm qō ait Apl's: Cōmēdat
Ro.4. in̄qt de⁹ dilectionē suā in nob: qm̃ cū adhuc pctoꝛes essem⁹: christ⁹ ꝓ nob moꝛtu⁹ ē. Misit g̃ ad captiuitatē nostrā redēptoꝛē/ filiū suū: Poꝛta in̄qt tecū sacrificiū: ferto ibi ꝑciū captiuoꝛ. Induit em̃ se ille moꝛtalitatē carnis: ꝛ ibi erat sāguis q̃ fuso redimeremur.

Illo sanguine collegit dispsiones israel. Et si ille col
legit olim dispsos: quō satagendū est vt colligantur
modo dispsi: Si collecti sūt dispersi: vt in manu ar
tificis ad ędificiū formarent: quō colligēdi sūt q̄ de
manu artific' inquietudine ceciderūt: Ędificās hie
rusalē dns. Ecce quē laudamus: ecce cui laudē tota
vita nostra debemus: Ędificās hierusalē domin⁹:
t dispersiones israel colligens. Quomodo colligit:
Quid agit vt colligat: ¶ Qui sanat contritos
corde. Ecce quomodo colligunt dispsiones israel:
vt sanent ptriti corde. Qui cor nō pterūt/nō sanan
tur. Quid est em̄ pterere cor: Notus sit charissimi:
fiat vt sanari possit'. Dictū est em̄ multis alijs scptu
rarū locis: t maxime illo loco voce nostra quidā cā
tās dicebat: Am̄ si voluisses sacrificiū dedisse: Uti
q̄ do dicebat: Si voluisses sacrificiū dedisse vtiq;
holocaustis aūt nō delectaberis. Quid ergo: Sine
sacrificij oblatiōe remanebimus: Audi quid te velit
offerre. Sequit' t dicit: Sacrificiū deo spūs contri
bulatus: cor ptritū t humiliatū de⁹ nō spernit. Sa
nat ergo ptritos corde: q: illis ꝓpinquat vt sanet: si
cut dicit' in alio loco: Prope est dns his q̄ obtriue
rūt cor. Qui obtriuerūt cor: Humiles. Qui nō ob
triuert cor: Supbi. Contritū sanabit': elidet' elatus.
Ad hoc em̄ forte elidit': vt ptritū sanet'. Ne velit g̃ fres
cor nostrū eē erectū: añq̄ fit rectū. Male erigit' qđ
nō ꝓmo corrigit'. Qui sanat ptritos corde: Et alli
gat ptritiōes eor. Sanat inq̄t ptritos corde: sa
nat g̃ būiliatos corde/sanat pfitētes/sanat seipos pu
nientes/i sese vex iudiciū exercētes: vt possint eē illi⁹
misericordiā sētiētes. Tales sanat: s pfecta eor sani
tas trāsacta mortalitate fiet: qñ corruptibile hoc in
duerit incorruptionē: t mortale hoc induerit immor
talitatē: Qñ nihil erit qđ ex carnis labe sollicitet: nō
solū nihil cui ꝓsentiam⁹: s nihil qđ suggerat ex car
ne. Etem̄ modo fratres mei quāte illicitę delectatio
nes animū tāgūt: q̄uis eis nō ꝓsentiam⁹: vt mēbra
nostra iusticię fuiāt: nō inq̄tati: Tū vel delectari ta
libus: t si nō ꝓsentis: nōdū est pfecta sanitas. Sana
beris ergo: corde sanabert ptrito. Noli erubescere:
ꝓtere cor: Tales sanat de⁹. Sz q̄d ago inquies mō:
Cōdelector em̄ legi dei s̄m interiorē hoīem: Uideo
aūt aliā legē in mēbris meis repugnantē legi mētis
meę t captiuū me ducentem in lege peccati. Quid
agis: Cōtere cor/pfitere: age/dic sequentia: Infelix
ego hō: q̄s me liberabit de corpe mortis hui⁹: Hoc
em̄ dicere: infelix hō: iā cor pterere est. Ille speret fę
licitatē: q̄ pfitet infelicitatē. Dic g̃: Infelix ego hō:
q̄s me liberabit de corpe mortis hui⁹: vt respōdea
tur tibi: Gra dei p iesū christū dn̄m nostrū. Quō au
tē liberabit ipa gra dei: vñ nūc pignus accepimus:
Audi eundē Apl̄m: Corp⁹ quidē inq̄t mortuū ē ꝓp
ptm̄: spūs aūt vita est ꝓpter iusticiā. Si g̃ spūs ei⁹
q̄ suscitauit iesū christus ex mortuis habitat in vob:
q̄ suscitauit iesū christū a mortuis: viuificabit t mor
talia corpa vra p inhabitātē spiritū ei⁹ in vob. Hoc
g̃ pign⁹ accepit spūs nr̄: vt incipiamus fide seruire
deo: t ex fide appellari iusti: Am̄ iust⁹ ex fide viuit.
Quicq̄d aūt nob adhuc repugnat t resistit: ō morta
litate carnis ē: t hoc sanabit'. Uiuificabit em̄ inq̄t et
mortalia corpa vestra p inhabitantē spiritū ei⁹ i vo
bis. Ad hoc pign⁹ dedit: vt compleat quod ꝓmisit.
Quid g̃ nūc i hac vita: qñ adhuc pfessores sumus:
nonduz possessores: Quid in hac i vita: Quid fiet:
Quō durabit': Sanat ptritos corde. Sed perfecta
sanitas tūc erit quādo dixim⁹. Nūc g̃ quid: Alligat
ptritiōes eor. Qui curat inquit ptritos corde: quo
rū pfecta sanitas in resurrectiōe iustorū erit: alligat
mō ptritiōes eor. Quę sūt alligamēta ptritionum: Ꝟ
Sic medici alligāt fracturas. Aliqñ em̄ intelligat et
ex hoc charitas vestra: t notū est eis q̄ aīaduertert
vel a medic' audierūt: aliqñ ꝓaue t distorte firma
ta: vt corrigāt medici frāgūt: t faciūt vulnus nouū:
q: mala erat sanitas ꝓaua. Sic g̃ rectę sūt inq̄t scri/ Eccī.3.
ptura vię dn̄i: s ꝓauicordi⁹ in illis scādalizabitur.
Quid est ꝓauicordi⁹: Torticordi⁹: tortū cor hns:
Putat torta esse omnia q̄ dicunt a deo/putat p̄ua eē ℣.ps.44.r.
oia q̄ fecit de⁹: t displicēt illi oia iudicia dei: maxime
q̄ in q̄bus ipe corripit: t sedet t disputat/q̄ male fa
ciat de⁹: q: nō p ei⁹ volūtate facit. Distortū cor/pra
uū cor est: qđ nō se corrigit ad deū: t deū vult distor
q̄re ad se. Quid g̃ ei dic de⁹ desup: Tortus es: equ⁹
sū. Si tu rect⁹ eēs: sentires t sitires equitatē meaz.
Quēadmodū si in pauimētū equale poneres distor
tū lignū/nō collocaret': vndiq; nutaret/vndiq; agi
taret': qđ nō loci inequlitas: s distortio ligni facit: si
cut ait scriptura: Q̄ bonus israel deus rectis corde, Ps.72.
Quid g̃ tortuz est cor: Quō dirigit': Et tortū est et
durū. Jā ergo tortū t durū frāgat': conterat' vt dirl
gat'. Tu dirigere cor tuū nō potes: Tu frāge/ille di
rigat. Quō tu frāgis: Quō tu cōteris: Confitēdo:
puniēdo pctā tua. Quid aliud significat pectoz tun
sio: nisi forte putam⁹ ossa nra aliqđ peccasse cū ce
dim⁹ t tūdim⁹ pect⁹: Sed significam⁹ nos cor cōte
rere: vt a dno dirigat'. Sanat g̃ ptritos corde: t con
tritū cor habētes: Et sanitas ipi⁹ cordis tūc erit pfe
cta: cū t corpis repatio implebit' g̃ ꝓmissa est. Nūc Ꝟ
iterea qđ facit medic⁹: Alligat ptritiōes tuas: vt tu
possis puenire ad plenissimā firmitatē: donec cōsoli
det' qđ fractū est: qđ alligatū ē. Quę sūt ista alliga
mēta: Tpalia sacramēta. Alligamenta medicinalia
sūt ptritiōes nostrę: sacramēta interim tpalia quib⁹
habem⁹ ꝓsolationē: Et ista oia g̃ loqmur vob: ipsa
g̃ sonāt t transeūt. q̄dq̄d in eccl̄ia gerit' tpaliter: alli
gamēta sūt ptritionū. Quēadmodū em̄ medic⁹ pfe
cta sanitate detrahit ligaturā: sic in illa ciuitate hie/ Matth.22.
rusalē cū equales angelis facti fuerimus. Nā quid
putatis: Ibi nos accepturos esse qđ hic accepim⁹:
Aut ibi recitandū ē nobis euāgeliū: vt fides nostra
pmaneat: Aut imponēda ē man⁹ ab aliquo g̃ posi
to: Ista omnia alligamēta fracturę sunt: sed perfecta
sanitate tetrahent': Sed ad eā non puenire': nisi alli
garent'. Sanat ergo ptritos corde: t alligat ptritio
nes eor. Qui numerat multitudinē stellaz:
t omnibus eis noia†vocans. ¶ Quid magnū Al'.†vocat.
deo: numerare multitudinē stellaz: Hoc t homies L
conati sūt. Uiderūt vtrū implere potuerint: Nō ta
mē conarent': nisi se ipleturos eē sperarēt. Illis di
mittam⁹ quid potuerint: t quousq; puenerint: Deo
autem nō puto esse magnū numerare omnes stellas.
An forte numeruz ne obliuiscatur: recenset: Et ma
gnū est aliquid deo stellas numerare: cui capilli ca/ Matth.10.
pitū numerati sūt: Manifestum est fratres aliquid
velle deum intelligere nos in eo quod ait: Qui nu
merat multitudinē stellarū: t omnibus eis inquit no
mina vocans. Sunt stellę quędā lumina in ecclesia AD

cōsolantia noctē nr̄am: oēs dē q̄bus dicit Apl's: in q̄bus apparetis tāq̄ luminaria in mūdo: In ista inq̄t
2. Pet. 1. natiōe toztuosa ⁊ puersa: in q̄bus apparetis tanq̄ luminaria in mūdo: verbū vitę habētes: Illas stellas nūerat dē. Oēs secū regnaturos: oēs aggregādos corpis vnigēiti sui nūeratos habet: ⁊ numerat eos. Qui indign⁹ ē: nec nūerabit. Et multi crediderunt: vel multi se q̄licūq̄ adūbzata specie fidei: ꝓ'o ei⁹ applicuerūt: nouit tñ ille q̄d numeret ⁊ q̄d vētilet. Mā
Ps. 39. tāta ē celsitudo euāgelij: vt fieret qō dictū ē: Annūciaui ⁊ locut⁹ sū: multiplicati sūt sup numer. Sūt ḡ in populis ⁊ supnūerarij q̄dāmodo. Quid ē supnumerarij: Plus q̄ ibi futuri sunt. Intra pietes istos plures sūt/q̄ futuri sūt in regno dei: in illa hierusalē cęlesti: ipi sup numer. sūt. Aduertat q̄sq̄ vtrum luceat in tenebzis: vt̄ in iniq̄tate seculi tenebzosa non seducat: si nō fuerit seduct⁹ nec vict⁹: tāq̄ stella erit:
M quā iā nūerat dē. Et oībus inq̄t noia vocās: Ibi ē totū ꝓmiū. Habem⁹ noia q̄dā/noia apō dñi. vt nouerit de⁹ noia nr̄a/ hoc optare debem⁹: hoc agere: hoc satagere quātū possum⁹: nō de alijs reb⁹ gaudere: nec de donis q̄busdā spūalibus. Videat charitas vestra: Mīta dona sūt in eccl'ia: sicut Apl's dic̄: 1. Cor. 12. Alij quidē p spiritū dat sermo sapię: alij sermo sciētię sm eundē spiritū: alij fides in eodez spū: alij donatio curationū: alij dīudicatio spirituū: id ē vt diiudicet inter bonos malosq̄ spūs: alij linguaz genera: alij ꝓphetia. Quāta dixit: Oī multa dixit: Multi dōnis talib⁹ male vsi/audiēt in fine: Nō nouī vos. Matth. 7. Et q̄d dicturi sūt i fine q̄ audiēt: nō nouī vos: Dñe: nōne in noie tuo ꝓphetauim⁹: ⁊ in noie tuo dęmōia eiecim⁹: ⁊ in noie tuo ꝛtutes multas fecim⁹: In nomine tuo oia ista: Et q̄d dicā eis: Nūq̄ nouī vos: discedite a me oēs q̄ opamini iniq̄tatē. Quid ē ḡ esse iā lumē cęli ꝓsolās noctē: ⁊ qō ñ vincat a nocte: Ad huc inq̄t supeminentioze ē viaz vob dēmōstro. Si lin 1. Cor. 13 guis hoim loq̄r ⁊ āgeloz: charitatē aūt nō habeā: factus sū vt ęramentū sonās: aut cymbaluz tinniens. Quale donū est loq̄ linguis angeloz ⁊ hoim: Tamē si charitatē inq̄t ñ habeā/ęramētū sū sonās: aut cymbalū tinniēs. Si sciero inq̄t oia sacramēta ⁊ oēz scīam: ⁊ si habuero oēm ꝓphetiam ⁊ oēm fidē ita vt mōtes trāsferā: quāta ista dona sūt: Charitatē autē nō habeā inq̄t/nihil sū. Quale est illud donū marty Ibidem. rij ⁊ distributiōis rerū suaz: Et tñ si distribuero inquit oia mea paupib⁹: ⁊ tradidero coꝛp⁹ meū vt ardeat: charitatē aūt ñ habeā: nihil mihi ꝓdest. Qui ḡ nō habet charitatē: ⁊ si ad tps habet hec dona/auferent ei. Auferet ei qō habet: q: q̄dā ñ hz: Et ipm q̄dā ẅ nō habet vñ cętera teneant: ⁊ ipe nō pereat. Matth. 13. Quid ē illud qō mō ait dñs: Qui hz addet ei: q̄ aūt nō habet: ⁊ qō habet auferet ab eo: Habet gratiaz possidēdi: ẅ nō habet charitatē vtēdi. Quia ḡ illud nō habet: ⁊ qō habet auferet ab eo. Propterea discipuli vt haberēt charitatē q̄s volebat facere in cęlo stellas ābulātes supeminētē viā ille q̄ nūerat mlitudinē stelaz: ⁊ oīb⁹ eis noia vocās: cū redirēt discipli q̄ missi erāt: exultauerūt ⁊ dixerūt: Dñe: ecce spūs i mūdi subięcti sūt nob ꝓpt nomē tuū: Et ille q̄ numerat multitudinē stellaz: ⁊ oīb⁹ eis noia vocās: sciēs Luc. 10. multos dicturos esse: Mōne in noie tuo dęmōia eiecim⁹: q̄b⁹ dictur⁹ ē in fine: Nō nouī vos: q: eos nō nūerauit in multitudine stellarū: nec eis noia vocauit: Molite inq̄t in hoc gaudere q: spūs vob subłę Ibidem. cti sūt: ẅ gaudete q: noīa vīa scripta sūt i cęlo. Qui nūerat multitudinē stellaz: ⁊ oīb⁹ eis noia vocans. Magn⁹ dñs noster. Impletus est gaudio: ⁊ exultauit ineffabiliter: nesciō q̄d dicere nō valebat: ⁊ cogitabat quō valebat. Magn⁹ dñs nr̄: Et magna virtus ei⁹: ⁊ intelligētię ei⁹ nō est numer⁹. Illeipe q̄ nūerat multitudinē stellaz/nūerari nō potest. Magn⁹ dñs nr̄: ⁊ magna virt⁹ ei⁹: ⁊ intelligētię ei⁹ nō est numer⁹. Quis hoc exponat: Quis digne vel cogitet qō dictū ē: Et intelligētię ei⁹ nō est nūerus: Atq̄ vtinaz infūdat se nobis: ⁊ vbi nos dēficimus: q: ipe potēs ē: ipe illustret mentes vīas: vt sciatis q̄d sit: intelligētię ei⁹ nō ē nūerus. Videtis ēm fratres: Mūq̄d ē nūer⁹ arenę: Nobis nō ē: deo est. Cui capilli capitis nr̄i oēs nūerati sūt: ⁊ arena nūe- Matth. 10. rata ē. Quicq̄d ḡ finitū mūd⁹ iste complectit: etiā si nō hoī: tñ ē deo: pax dico deo: angelis nūeratū est. Intelligētię ei⁹ nō est nūer⁹. Excedit oēs nūerarios 12. de ciuitate. intelligētia ei⁹: nūerari a nobis nō pōt. Ipm nūerū ca. 18. q̄s nūerat: Mūero nūerant ḡ cūq̄ nūerant. Si q̄ q̄d numerat/numero nūerat: nūeri nō pōt ē numerus. Mūerari numer⁹ nullo pacto pōt. Quid ḡ est apud deū: Unde fecit oīa: et vbi fecit oīa: cui dicit: Oīa i mēsura ⁊ nūero ⁊ pōdere disposuisti: Aut q̄s Sap. 11. ipam mēsurā: ⁊ ipm numez: ⁊ ipm pōdus vbi deus oīa disposuit: aut nūerare pōt: aut metiri: aut appēdere: Ergo intelligētię ei⁹ nō ē nūerus. Cōticescāt humāę voces: requiescāt hūanę cogitatiōes: Adi comphēsibilia nō se tendāt quasi cōphensuri: ⁊ tā q̄ ꝓticipaturi. Participes ēm erimus. Mā hoc qō capim⁹ erimus: nec totū capiem⁹: sed ꝓticipes erimus: q: dictū est de hierusalē cui⁹ dilp̄siones colligit: dictū est de illa quidā magnū: Hierusalez que Ps. 121 ędificat vt ciuitas: cuius participatio ei⁹ in idipm. In idipm quid ait: nisi q: mutari nō potest: Cętera que sūt creata/aliter ⁊ aliter possūt esse: qui autē creauit/aliter ⁊ aliter nō potest esse. Idipm ḡ ille ē: qm Ps. 101. dictū est ei: Mutabis ea ⁊ mutabūtur: tu autē idem ipe es: ⁊ āni tui nō dēficiēt. Igitur si ipe idemipe ē: ⁊ mutari ex nulla parte potest: participando ei⁹ diuinitatem: erimus ⁊ nos immortales in vitam ęternam. Et hoc nobis pignus datuz est de filio dei qō iam dixi sanctitati vestrę: vt anteq̄ efficeremur participes immortalitatis ipius: fieret ipse ꝓcioz participeps mortalitatis nr̄ę. Sic aūt ille mortalis: non de sua ẅstātia: ẅ de nr̄a: sic nos imortales: nō de nr̄a ẅstātia ẅ de ipi⁹. Participes ḡ erim⁹: nemo dubitet: scptura ẅ dixit. Et cui⁹ rei pticipes erim⁹: q̄si ptes sint apud deū: aut p partes diuidat de⁹: Quis ergo explicat quomodo sint participes vnius simplicis multi: Mō ergo exigatis quod apte añ dici nō posse puto q̄ videat: sed redite ad remediū saluatoꝛ: ꝓterite coꝛ: cōfringat aī duricia: ꝓterat aī duricia: ꝓteratur animi ptinacia: accuset in malo: rena scat in bono: diriget ipse: alligabit fracturaz: consolidabit sanitatē: ⁊ nō erunt iam impossibilia nobis que mō ipossibilia sūt. Bonū ē ēm vt ꝓficiat ifirmitatē: q̄ vult pueire ad diuinitatē. Intelligētię ei⁹ ñ ē nūerus. Ideo quid debeas facere in difficultate intelligendi: ostēdit tibi cū cōsequēter dicit: ¶ Suscipiens mānsuetos dñs. Uerbi gratia: Mō itelligis parū intelligis: nō cōsequeris. Honoza scripturam.

dei: honora verbū dei: etiā nō apertū: differ pieta/
te intelligentiā. Noli ꝓteruus esse accusare aut ob/
scuritatē: aut quasi puersitatē scripturę. Peruersū
hic nihil est: obscurū aūt aliquid est: nō vt tibi nege/
tur: sed vt exerceat accepturū. Ergo qñ obscurū ē:
medic⁹ illud fecit vt pulses. Voluit vt exercereris in
pulsando: voluit vt pulsanti aperiret. Pulsando exer
ceberis: ⁊ exercitat⁹ latior efficieris latior factus: ca
pies qđ donat. Ergo noli īdignari qđ clausum est.
Mitis esto: māsuet⁹ esto. Noli recalcitrare aduer/
sus obscura ⁊ dicere: Deli⁹ diceret: si sic diceretur.
Qñ em̄ potes tu sic dicere aut iudicare quō dici ex/
pediat: Sic dictū est: quō dici debuit. Nō corrigat
ęger medicamēta sua. Nouit ea medicus modifica/
re: ei crede qui te curat. Ideo qđ sequit: Suscipiēs
māsuetos dñs. Noli ergo resistere aduersus clausa
dei: māsuetus esto: vt suscipiat te. Si aūt resistis: au
di quid sequat:

¶ humilians aūt peccatores
vsq; ad terrā. Multa genera sunt peccatoꝝ. Hu
miliās aūt peccatores vsq; ad terrā. Quos pecca/
tores: nisi cōtrarios māsuetis: Ex eo quippe qđ ait:
Suscipiēs māsuetos dñs: hūiliās autē peccatores
vsq; ad terram: speciē quādam peccatorū ex ꝓdicta
māsuetudine voluit intelligi. Peccatores ergo hoc
loco īmites: ⁊ eos qui māsueti nō sunt: intelligim⁹.
Quare humiliat vsq; ad terrā: Reprehendūt intelli/
gibilia: terrena sensuri sunt. Hoc fecit ⁊ hoib⁹ q̄ vo/
luerūt irridere legē anteqū nossent: Nō em̄ fuerūt man
sueti. Intelligat charitas vestra: Extitit quędā pdi/
tissima secta manichęoꝝ: Acceptas scripturas et le/
ctas irrisit: Reprehendere voluit qđ nō intelligebat:
et exagitādo ⁊ reprehendēdo nō intellecta multos il/
laqueauit. Sed humiliati sunt q̄ hoc facere voluerūt
vsq; ad terrā: Nō sūt ꝓmissi intelligere cęlestia: ter/
rena sapuerūt. Quicqđ audis in fabulis ipoꝝ: non
nisi blasphemia est: ⁊ quędā figmēta imaginū coꝝ/
poraliū: quandoquidē volētes intelligere deū: vsq;
ad lucis ist⁹ visibilis cogitationē venerūt: vltra ire
nō potuerūt: ⁊ tales cāpos luc⁹ fecerūt i regno dei:
qualē viderūt hūc solē quasi fructū lucis ill⁹. To/
tū aūt hoc qđ p terrā carnis tangit: terra ē deo. Ha
bem⁹ em̄ vnde videam⁹: vñ audiam⁹: vñ odorem⁹:
vñ gustem⁹: vñ tāgam⁹. Caro ista p q̄nq; nūcios qs/
dā quos appellam⁹ sensus: pcipit nō nisi corpalia: i/
telligibilia vero ⁊ spūalia: mēte capiunt. Quia ergo
illi obscuritatē scripturarū irriserūt: ḡ ꝓterea clau/
sa erat vt pulsantes exercerent: nō vt paruulis ne/
garent: hūiliati sunt vsq; ad terrā: vt cogitare am/
pli⁹ nō possint: q̄ qđ p terrā pcipit. Per terrā qđ di
co: Per carnē. Caro em̄ ista terra est: ⁊ de terra fa
cta est. Quicqđ p oc̄los capit: ad terrā ptinet: q̄cqđ
p aures: q̄cqđ p olfactū: q̄cqđ p gustū: q̄cqđ p tactū
ad terrā ptinet: qz p terrā pcipit. Illi ḡ nō valebāt i/
telligere intelligentiā cui⁹ nō est nūer⁹: qz intelligē
tię ei⁹ ñ ē nūer⁹: reprehēdētes scripturas mysticas: my
sticis qbusdā reb⁹ salubriter tegentes intelligētiā vt
paruuli exerceāt: ⁊ ipa reprehēsiōe immites facti: qđ
ꝓtrariū est mansuetis: hūiliati sunt vsq; ad terrā: vt
incorpalē deū sentire nō possent: ⁊ q̄cqđ de deo co/
gitarēt: nō nisi corpaliter cogitarent. Hūilians ḡ ē
de⁹ peccatores vsq; ad terrā. Quid ergo debemus
facere nos si nolum⁹ humiliari vsq; ad terrā: Quia
magnū est ꝓficere vsq; ad intelligibilia: magnū est
ꝓficere vsq; ad spūalia: magnū ē eo puenire coꝝ: vt
nouerit esse aliq̄d qđ nō p loca extendat: nec p tēpa
variet. Qualis est em̄ species sapiētię: Quis illā co
gitet: Lōga est: q̄drata est: rotūda ē: Dō h̄ et mō
ibi est: Cogitat sapiētiā nescio qs in oriente: cogitat
illā al⁹ in occidēte: Si bñ illā cogitāt: in tāta locoꝝ
diuersitate positi: ambob⁹ ꝓsto est. Quid est hoc:
Quis illud capit: Istā substātiā: istā q̄ndā diuinam
incōmutabilēq; naturā qs capit: Noli festinare: po
teris cape. Audi qđ sequit:

¶ Incipite dño i cō Al. Precinite
fessiōe. Hic incipe: si vis puenire ad intelligentiā
ꝑspicuā ṽitatis. Si vis a via fidei pduci ad possessi
onē speciei: incipe i confessione. Te pus accusa: te ac
cusato: deū lauda. Inuoca quē nōdū nosti: vt vēiat
et sciat: nō vt ipe veniat: sed vt te ad se pducat. Quō
ipe venit: vñ nunq; discedit: Ipa est em̄ pfectio sa/
pietię. Ubiq; est: ⁊ longe est a malis. Ubiq; est inq;
et longe est a malis qui vbiq; sunt. Rogo vos a q̄/
bus lōge est quod vbiq; ē: Ubi putatis: nisi quia ia
cēt in dissimilitudie sua: exāminātes i se sīlitudinē dei:
Si dissimiles facti recessert: reformati redeant. Uñ
iq̄t reformabūt: Qñ reformabimur: Incipite dño
in cōfessione. Post cōfessionē quid: Sequant bōa
opa.

¶ Psallite deo nr̄o i cithara. Quid est: Al. ter.
in cithara: Dō iā exposui: sicut illud in psalterio
psalm⁹: sic ⁊ cithara: nō solū voce sed et ope. Psal/
lite deo nr̄o i cithara. Ecce ꝓfitemini: opamini opa
miscōię: Psallite deo nr̄o. Qui deo nr̄o: Qui

operit cęlū nubibus. Quid est: cooperit cęlū Al. † operit. T
nubib⁹: Qui cōtegit scripturā figuris ⁊ sacrāmēt.
Ille q̄ hūiliat pctōres vsq; ad terrā: ille qui suscipit
māsuetos: cooperit cęlū nubib⁹. Et qs videat cęlū
qđ cooptū est nubib⁹: Noli timere: Audi qđ seq̄t:
Qui coopit cęlū nubib⁹: Qui parat terrę plu Al. ter.
uiā. Qui cooperit cęlū nubib⁹: Expauisti: qz non
vides cęlū: cū plueris: fructificabis: ⁊ serenū videb.
Coopit cęlū nubib⁹: q̄ parat trę pluuiā: Forte h̄ fec
dñs de⁹ nr̄. Nisi em̄ haberem⁹ occasionē obscurita/
tis scripturaꝝ: ista vobis nō dicerem⁹ qđ⁹ gaudet.
Hęc ḡ pluuia fortasse est ad quā gaudetis. Exꝑmi
vobis p linguā nr̄am nō posset: nisi de⁹ nubib⁹ figu
rarū: cęlū scripturaꝝ cooperiret. Ad h̄ ḡ ille coopit cę
lū nubib⁹: vt paret terrę pluuiā. Ad h̄ obscura esse
voluit dicta ꝓphaꝝ: vt haberēt postea serui dei qđ
iterptādo influerēt sup aures ⁊ corda hoīm excipiē
tiū de nubib⁹ dei sagināq; lęticię spūalis. Qui coopit
cęlū nubib⁹: q̄ parat terrę pluuiā.

¶ Qui †exoriri Al. †producit.
facit i mōtib⁹ fęnū: ⁊ herbā seruituti hoim. Ps. 193
Ecce fruct⁹ pluuię: Qui exoriri inq̄t facit in mōtib⁹ T
fęnū. Nunqđ nō ⁊ in terra hūili: Sz qđ magnū est
in mōtib⁹: Mōtes dicit excelsos sęcli: Aliq̄ magna
dignitate pditos: h̄ loco mōtes accipe: Et nō ē mir:
qz duo minuta misit: nescio q̄ vidua in gazophyla/ Marci. 12.
ciū: terra attulit fęnū: terra hūilis. ⁊ mōs attulit: za/ Luc. 19.
che⁹ ille maior publicanoꝝ. Hoc em̄ erat mirabil⁹:
qz mōs attulit fęnū. Quāto em̄ elati sūt hoies: tāto
auari sūt: ⁊ q̄nto in h̄ sęclo maiores: tāto pl⁹ amant
diuitias. Uñ ille tristis abscessit q̄ cōsiliū vitę ęternę
petebat a dño: ⁊ appellauit eū magistrū bonū dicēs:
Quid faciā vt vitā ęternā habeam: Et ille: Serua
mādata. Quę: Et dixit: Mādata legis. Hęc omnia Matth. 19
feci a iuuentute mea. Unum inquit tibi deest: Uis
esse perfectus: Uade vende omnia tua quę habes:

ꝛ da paupibus: ꝛ habebis thesaurū in cęlo: et veni sequere me. Quia dixit dñs: Ecce mons es: accipe pluuiā/ ꝛ da fęnū. Quid eī datur⁹ es: Nōne fęnū: Eteī ista oīa quę ecclię ad necessitates seruiētiū ꝺo dant a diuitib⁹: quid sūt nisi fęnū: Carnalia eī sūt ꝛ ad tēpus apparentia: Sz nō inde aliquid carnale ꝙquirit: De rebus vilibus ꝺd emas attēde. Apostolus eī ait ostēdens fęnū esse illud: Si nos vobis spiritualia seminauim⁹: magnū est si carnalia vestra metamus: Et audi quia carnalia fęnū sūt: Oīs caro fęnū: ꝛ oīs claritas hoīs vt flos fęni. Ergo ille tristis abscessit: Et ait dñs: Q̄ difficile diues ītrat in regnū cęlor. Hoc ḡ magnū: qz exoriri facit in mōtibus fęnū: Et quō exoriri facit in monttb⁹ fęnuz: si diues ille audito q̄ res suas ꝺeberet dare paupib⁹: tristis abscessit: Quō postea rūdit apostolis ꝓtristatis: Quę hoībus ipossibilia sūt/ deo facilia sūt. Ergo ille exoriri facit in mōtibus fęnū: cui oīa facilia sūt. Nā nihil esset sterilius durissimis mōtib⁹. Pluit ille qui facit exoriri in mōtibus fęnū: ꝛ herbā seruituti hoīm. Cui seruituti: Ipm Paulū attēde. Nos aūt inqt seruos vestros p iesū christū. Qui dicebat: Si nos vobis spiritualia seminauim⁹: magnū est si vestra carnalia metam⁹: Fuū se dixit. Seruim⁹ eī vobis fratres. Nemo se nostrū dicat quasi maiores vobis esse. Erimus maiores/ si fuerim⁹ humiliores. Quicūqz āt vult eē maior vestrū/ dñi sentētia ē: erit vester seruus. Ergo exoriri facit in montibus fęnuz ꝛ herbā seruituti hoīm. Paulus quidē aplus manibus suis viuēs: ipm fęnū montiū noluit accipe: Voluit indigere: sed tamē mōtes ꝺabāt fęnū. Nā quia ille noluit accipe: ꝓptea mōtes ꝺare ñ ꝺeberēt: aut steriles remanerēt: Debeꝁ pluuię fructus: ꝺebeꝁ seruocibus: sicut dñs ait: Nāducate quę ab ipis sūt. Et ne putarent aliqd ꝺe suo ꝺonare: Dignus est inquit operarius mercede sua. Itaqz fratres qñ ꝓtigit iā ex ista occasiōe aliqd loqui vobis: maxime qz loqmur/ talia nos nō quērētes a vobis: ꝛ ideo liberius dicimus: ꝺ ꝛ si ḡrerem⁹/ fructū vestrū quęrerem⁹: ꝛ nō vias opes: ꝺ vestrā iustitiā rātū: tñ admoneo breuiter (qñ iam multa diximus: ꝛ aliquādo sermo finiē dus est) si vultis non esse steriles: vt reddatis p pluuia fęcunditatē: ne ꝺamneꝁ postea sterilitas vestra. Minat eī deus terrę sterili ꝛ spinosę ignē: sicut fructuosę hozreū parat. Efficite vt vosipsos exigatis: efficimini exactozes vestri. Christus tacit⁹ exigit: et maior est vox tacentis: qz in euāgelio nō tacet. Nō eī vere tacet cū ꝺicit: Facite vobis amicos ꝺe māmona iniquitatis: vt ꝛ ipi recipiāt vos in ętterna tabernacula. Non tacet ipe: audite vocē eius. Nemo eī a vob⁹ potest exigere: nisi forte exactiōe op⁹ ē: vt qui vobis in euāgelio fuiūt: petant a vobis. Si ad hoc ventū fuerit vt petāt: videte ne qōvos a ꝺeo petistis frustra petatis. Ergo estote exactozes vestri: ne aliqd illi ꝙ in euāgelio seruiūt vobis: nō ꝺicā petere cogank (nā forte nec coacti petent) sed ne silētio vos arguāt. Unde scriptū est: Beat⁹ q̄ intelligit super egenū ꝛ pauperē. Cū ꝺicit: q̄ itelligit sup egenū ꝛ pauperē: nō expectat vt petat. Intelligite super illū. Alius te ḡrit indigēs: aliū tu ꝺebes ḡrere indigētē. Utrūqz ꝺictū est fratres mei: ꝛ oīi petenti te da: mō lectuz est: Et in alio loco scriptura ꝺicit: Sudet elemosyna in manu tua: quouscz inuenias iustū cui eā tradas. Alius ē q̄ te quęrit: aliuz tu ꝺebes ḡrere: Nec eū q̄ te quęrit relinquas inanē: oīi eī petēti te da. Sed alius ē quē tu ꝺebes quęrere: Sudet elemosyna in manu tua: quouscz inuenias iustū cui vel. Nūqz hoc facietis: nisi aliqd ꝺe rebus vestris sepositū habueritis: qō cuiqz placet ꝓ necessitate rei familiaris suę: tanqz ꝺebitū quasi fisco reddendū. Si nō habet rempublicā suā christus nō habet fiscum suū: Fiscus eī scitis quid sit: Fiscus eī saccus ē: Uñ ꝛ fiscellę ꝛ fiscinę ꝺicūt. Ne putetis quia aliqs ꝺraco est fiscus: qz cū timore audiūt exactoꝛ fisci. Fiscus saccus est public⁹: Ipm habebat dñs hic ī terra: qñ loculos habebat: Et ipi loculi iuꝺę erāt cōmissi. Judā traditorē patiebat dñs ꝛ furē: ꝛ in ipo ostēꝺēs ꝺbicqz patientiā suā: Tñ illi q̄ ꝓferebāt/ i loculos dñi ꝓferebant: nisi forte putatis: quia dñs ibat ꝛ petebat aut indigebat: cui angeli seruiebāt: q̄ ꝺe qnqz panib⁹ tot milia hoīm pauit. Quare ergo egere voluit: nisi vt ꝺaret exemplū montib⁹: vt parerent fęnū: ne cōtra pluuiā sterilitatē redderēt: Przcidite ḡ aliqd ꝛ ꝺeputate aliquid fixū: vl ex annuis fructib⁹: vel ex ąotidianis quęstibus vestris. Nā quasi diuio videris ꝺare: ꝛ necesse est vt trepidet manus tua: qñ illā pozrigis ad id qō nō ꝺueras. Exime aliquam ptē reddituū tuoꝝ. Decimas vis: decimas exime: cęqz parū sit. Dictū est eī qz pharisęi decimas ꝺabāt: Jeiuno bis in sabbato: decimas ꝺo oīa q̄ possideo. Et ꝺd ait dñs: Nisi abūdauerit iustitia vra plus cę scribarū ꝛ pharisęoꝝ: nō intrabitis in regnū cęlor. Et ille sup quē ꝺebet abūdare iustitia tua: decimas ꝺat: tu aūt nec millesimā ꝺas. Quō eī supabis eū: cui nō equaris: Qui cooperit cęlū nubib⁹: qui parat terrę pluuiā: qui exoriri facit in montibus fęnū ꝛ herbā seruituti hoīm: †Et ꝺat †pecozib⁹ escam ipoꝝ. Pecora ista ꝺicit greges ꝺei. Non fraudat deus gregem suū esca sua p homies quozū fuituti herbā facit exoriri. Unde ꝺicit Apls: Quis pascit gregē: ꝛ de lacte gregis nō percipit: Qui ꝺat pecozibus escā ipoꝝ: Et pullis cozuoꝝ †qui inuocant eū. Hoc forte putabimus: quia cozui nūinuocant vt ꝺet illis escam: Ne hoc cogitetis: irrationalē aiam inuocare deū. Nō nouit anima inuocare ꝺeum: nisi sola rationalis. In figura accipite ꝺicturz: nec putetis (sicut impÿ quidam ꝺicūt) reuolui animas humanas ad pecora/ ad canes/ ad porcos/ ad cozuos. Hoc a cozdibus vestris excludite: ꝛ a fide vestra. Anima humana facta est ad imaginē ꝺei: non ꝺabit imaginē suam cani ꝛ porco. Quid est ergo: Et pullis cozuoꝝ qui inuocaut eum: Qui sunt pulli cozuozuz: Jsraelitę se solos iustos eē ꝺicebāt: qui legem acceperant: cęteros oīes omniū gentiū homines peccatozes ꝺicebant. Et vere omnes gentes in peccato/ in idolatria/ in adozatiōe lapidū atqz lignozum erant. Sed nunquid sic remanserunt: Et ꝺd ipi: Et si nō nisi ipsi cozui patres nri: tamē pulli cozuozum nosipsi inuocamus ꝺeum. Ꝺat pecoribus escam ipsozum: ꝛ pullis cozuozum qui inuocāt eum. Ipsi sunt pulli cozuozum: quibus ꝺicit petr⁹: Quia non cozruptibili argento vel auro redempti estis ꝺe superuacua vestra consuetudine a parentibus vestris tradita. Proficientes enim pulli cozuorum qui simulacra colere videbātur parētum suoꝝ conuersi sunt ad deū. Et audis modo pullum cozui

Esa. 40.
Matth. 19
Ibidem
2. Cor. 4.
1. Cor. 9.
Matth. 20.
Matth. 10.
Deu. 6.
Luc. 16.
S. pē. 103. trac. 3. O.
Pē. 40.
Luc. 6.
Exemplū. et ci habebat dñs. Job. 12. et. 15.
Mat. 4. et. 14
Luc. 18 Matth. 6.
1. Cor. 9.
Deu. 1.
1. Pet. 1

inuocantē vnū ꝺeum. Quid ergo? Dimisisti parentem tuū: dicis pullo cozui? Dimisi plane. Ille enim cozuus nō inuocās ꝺeū: ego pull⁹ cozui inuoco ꝺeū. Et pullis cozuoꝝ q̄ inuocant eū. Nō in †potentatu equi voluntatē habebit. Potētatus equi ē superbia. Videt enī equus veluti ad suggestū hois accōmodatus: vt altioꝛ incedat: Et reuera est in eo ceruix indicās quandā superbiā. Nō se extollāt homines in suis dignitatib⁹: nō se sublimes putēt honoꝛibus: caueāt ne in equo indomito p̄cipitent. Vide enī quid dictū est in alio psalmo: Hi in currib⁹ et hi in equis: nos aūt in noīe dñi ꝺei nostri magnificabimur: Hoc ē illi in honoꝛib⁹ tpalib⁹: nos in noīe domini ꝺei nostri magnificabimur. Propterea illis q̄d accidit? Videte quid sequit: Illis obligati sūt pedes ꝛ ceciderūt: nos aūt surreximus ꝛ erecti sum⁹. Non in potentatu equi/ voluntatē habebit. Nec in †tabernaculis viri †bene sētiet. In tabernaculis inquit viri. Est enī tabernaculū dñi/ ipa sancta ecclesia toto oꝛbe diffusa. Hęretici diuidētes se ab ecclesię tabernaculis: sibi tabernacula posuerūt: Nō in ipsis tabernaculis viri bene sentiet ꝺeus. Sed pullum cozuoꝝ attēde dicentē: Elegi abȝci in domo ꝺei magis q̄ habitare in tabernaculis peccatoꝝ. Eteñ si alicui bono/ pio/ p̄fitenti infirmitatē suā/ pullo cozui inuocanti ꝺeū contigerit foꝛte in ecclīa carere hoꝛe tpali: nō it extra ecclesiā: non sibi facit extra ecclesiā tabernaculū: in quo nō bene sentiat ꝺeus. Sz quid dicit? Elegi abȝci magis in domo dñi/ q̄ habitare in tabernaculis peccatoꝝ. Nec in tabernaculis viri bene sentiet. Sed quid adiūgit? †Bene sentiet dñs in timentibus eū: ꝛ i† his qui spant in misericoꝛdia eius. Bene sentit dñs in timētibus eū. Sed nūq̄d sic timet ꝺeus: quō ꝛ latro? Nā ꝛ latro timet: ꝛ bestia timet: ꝛ homo iniustus ꝛ potens timet multū. Bene sentiet dñs in timētibus eū. Sed quō timentib⁹? Et in his q̄ sperāt in misericoꝛdia eius. Ecce timuit eū iudas traditoꝛ christi: ꝛ nō sperauit in misericoꝛdia ipius. Postea enī pēnituit eū q̄ tradiderit christū/ ꝛ dixit: Peccaui: qz tradidi sanguinē iustū. Bene quidē timuisti: sed si sperares in misericoꝛdia eius quez timuisti. Ille desperando abȝit: ꝛ laqueo se suspendit. Ergo sic time ꝺominū: vt speres in misericoꝛdia ei⁹. Si times latronē: ab alio speras auxiliū: ꝛ nō ab eo quē times. Si sic times/ poscis auxiliū ab eo quē nō times aduersus eū quē times. Si sic times ꝺeū: ꝛ ideo times ꝺeum quia peccatoꝛ es: a quo accepturus es auxiliuz aduersus ꝺeū? Quo iturus es? Quid factur⁹? Vis ab illo fugere? Ad ipsuz fuge. Vis fugere ab irato? Fuge ad placatū. Placabis enī eū: si speres in misericoꝛdia ip⁹? Atq̄ ita decętero peccare caueas: vt de p̄teritis dēpceris vt tibi dimittant a dño: cui est honoꝛ ꝛ iperiū cū p̄ꝛe ꝛ spū i sęcula sęculoꝝ: Amē.

Explicit Tractatus de ps̄. CXLVI.

Incipit Tractatus de ps̄. CXLVII.

Prefatio.

Meminit charitas vra de psalmo quē nō cātauim⁹ /in hodiernū ꝺiē nos distulisse ꝛmonē. Ipe enī erat/ ꝛ de die dñico lect⁹ ē: ꝛ tractādus ipe suscept⁹ ē. Sed qz euāgelica lectiōe tūc ꝛmoti p̄ magnitudine timoꝛis nostri ꝛ vestrę vtilitatis ītoꝛati sum⁹ in eo q̄ nobis dñs diē nouissimuz cōmēdauit: cautosq̄ nos ꝛ vigilātes expectare voluit aduentū suū: terrens etiā exēplo: ne dānaret iudicio: sic futurū dicens aduentū filij hoīs: sicut in diebus noe manducabāt ꝛ bibebant/ emebant/ vendebāt/ nubebāt/ vxoꝛes ducebāt/ donec ītroiret noe in arcā: ꝛ venit diluuiū ꝛ pdidit oīes. Solliciti ḡ et magno timoꝛe ꝛcussi: q̄s enī si credit nō timeat? In eo sum⁹ quantū potuim⁹ īmoꝛati: vt de vestris moꝛibus vitaq̄ vestra ꝛ oīm nostroꝝ sermo ꝓduceret: quo possimus illū ꝺiem nō solū securi expectare: ꝛ etiā ꝺesiderare. Si enī amam⁹ christū: vtiq̄ aduentū ei⁹ ꝺesiderare ꝺebem⁹. Peruersū enī est (ꝛ nescio vtrū verū) quē diligis: timere ne veniat: oꝛare: Adueniat regnū tuū: ꝛ timere ne exaudiaris. Unde autē timoꝛ? Quia iudex vēturus est? Nūquid iniust⁹? Nunq̄d maliuolus? Nūquid inuidus? Nunq̄d postremo ab altero expectās nosse causā tuā: ne foꝛte ille quē istruxisti: vl̄ p̄uaricatiōe te decipiat: vl̄ mīoꝛi facūdia ꝛ facultate deficiēs /īnocentię tuę bonū/ verbis ꝺemonstrare mō nō possit? Nihil hoꝛū. Quis ḡ venturus est? Quare nō gaudes? Quis ventur⁹ est iudicare te: nisi qui venit iudicari ꝓpter te? Non timeas accusatoꝛē/ de quo ipe dixit: Princeps huius mūdi missus est foꝛas. Nō timeas malū aduocatū: Ille enī tibi mō aduocatus est: q̄ tūc iudex futur⁹ ē. Ille erit/ ꝛ tu/ ꝛ tua causa: Sermo causę tuę: testimoniū conscientię tuę. Quisquis ergo futuꝝ iudicem times: p̄sentē ꝓscientiā tuā modo coꝛrige. Parū ne tibi est q̄ p̄terita nō requiret? Sine reliquo spacio tē poꝛ tūc iudicabit: sed q̄ cū tāto spacio tēpoꝛis mō p̄cipit: tunc etiā coꝛrigi non licebit: Nō quis ꝓhibet? Hoc cū vehemēter cōmendaremus dominico die: quia reuera/ qz ꝓpe: hoc solū dicendū est: nō parū tpis effluxit: ꝛ coacti sum⁹ hūc psalmū suscęptū ad tractandū in hūc diem differre. Modo ipe p̄sto ē: intendam⁹ in eū: īno in ꝺeuz: q̄ hos sermones p misericoꝛdiā suā in spīritusancto dispēsare dignat⁹ est: ita vt ipe nouit expedire infirmitatibus nostris. Quis enī ęger/ cōsiliū dare medico audet? Cum legerēt credo aut oēs aut multos vīm aīaduertisse q̄ habeat aliquos versus ad q̄s apiendos pulsandum est: maximeq̄ vbi ait: Qui dat niuē velut lanaz: nebulā velut cinerē spargit: Qui mittit cryſtallū suum velut frusta panis: in faciē frigoꝛis ei⁹ q̄s subsistet? Hīs enī auditis quisq̄s ea accipit ad litteraz: opera quidem ꝺiuina cogitauit. Quis enī dat niuē nisi ꝺeus? Et quis nebulā spargit nisi ꝺeus? Cryſtallū q̄s durat nisi ipe ꝺeus? Et habēt hęc tria similitudines congruas appositas. Mecq̄ enī dissimilis est lana niui: aut cinis nebulę: aut frusta panis candido nitoꝛi: ꝛ candoꝛi cryſtalli. Est enī cryſtalluz species quędam in modū vitri: sed candidum est. Hoc autez genus traditur ab eis qui nouerūt: vnde dubitare non ꝺebemus: quoniā fidelissima scriptura testimoniuz dicit. Traditur enim cryſtallus durata per multos annos: ꝛ non resoluta niue ita congelascere: vt resolutio non facilis sit. Niues pręteritę hyemis facile dissoluit ęstas aduenięs. Nō enī eis ad confirmandam duriciam accessit annositas. Ubi autem niues multę per annos multos super inuicem missę fuerint: ꝛ copia sua violentiā ęstatis euicerint: nō ęstatis vni⁹: ꝛ mltaꝝ p̄sertim in his terrę ptib⁹: id ē i aq̄lonia plaga vbi nec ęstate sol pferuētissim⁹ tuētur: ipa

diuturna ⁊ annosa duricia reddit hanc speciē: quę crystallum dicit. Intēdat charitas vestra. Quid est ergo crystallū: Nix est glacie durata p multos annos: ita vt a sole vel igne facile dissolui non possit. Hoc ꝓterea aliquāto diutius exposuim⁹: qz multi ignorāt: nec illi qui hoc forte norūt: de re quaz nouerūt onerosū debēt habere sermonē adhibitū: nō ꝓpter se: sed ꝓpter eos q̄ nō nouerūt. Hęc ḡ cū audistis psonāte lectore: nō dubito vos diuersa cogitasse: dixisse aliquos: ⁊ verę dixisse: magna opa dñi: Vñi pticula quędā cōmemorata est: ⁊ ipa terrena: ⁊ ꝓpe omnib⁹ annis nota: quō ningat deus: quō nebulā spargat: quō etiā crystallū solidet: alios dixisse sibi. Putas ne sine causa ista in scripturis posita sūt: aut vere hoc totū habēt qđ sonāt: Nō nobis aliq̄d innuit nix ista: ⁊ lana: nebula ⁊ cinis: crystall⁹ ⁊ panis: Sz quare sic scriptura loqui voluit: p quędā quasi caligines similitudinū: Quāto meli⁹ aptius loqueret: Quare vel quęro vl̄ hęsito: q̄d sibi illa ꝟba exigāt: Quare in audiēdo vl̄ laboro: Quare plērūq audito psalmo: indoctus abscedo: Hoc est qđ paulo ante dixi: Patere te curari: ita sanād⁹ es. Multū supbus ⁊ p̄ceps est ęger: q̄ ⁊ medicū monere audet etiā hoiem. Consiliū ne audebit dare ęger medico: Ubi hō ęgrotat: ⁊ deus curat: magnū pietatis ⁊ sanitatis indiciū est. Anteq̄ scias quare q̄d dictū sit: crede ita dici debuisse vt dictū est. Hęc em̄ pietas faciet te capacē vt quęras qđ dictū est: ⁊ cū quęsieris / inuenias: ⁊ cū inueneris / gaudeas. Assit ḡ nobis apud dominū deū nostrū iste affect⁹ pcū vestrarū: etsi nō ꝓpter nos; certe ꝓpter vos donare dignet / qđ hic absconditū latet. Hō ergo putate nos qm̄ cuiusdam spectaculi ⁊ editiōis diuinę diez ꝓmisim⁹: ꝓnūciatis his versib⁹ ⁊ nondū expositis: inuolutas q̄sdaz editoris nostri sarcinas ꝓtulisse. Utiq̄ ad hoc inuolutę ꝓferunt: vt euolutę expectent. Vos aūt nō tā tū intueri: sed ⁊ vestiri paramini. Dixeram⁹ aūt die dominico: si meminit charitas vestra q̄ affuistis: ipsam euangelicaz lectionē q̄ nos diuti⁹ tenuit vt psalmi expositio differret: cōgruā lectā fuisse eidē psalmo. Hoc tūc diximus: sed ostendere nō valuimus: qz psalmū distulimus. Hodie itaq̄ demōstrāda est ⁊ ipa ꝓgruētia. In euāgelica illa lectiōe territi sum⁹ de die nouissimo: terroz ille securitatē parturit. Territi em̄ p̄cauemus: p̄cauētes securi erim⁹. Quomodo em̄ ꝓpostera securitas in terrores impellit: ita ordinata sollicitudo securitatē parit. Territi em̄ sum⁹ ne p̄sentē vitam deficientē / volaticā: transitoziaz sic amemus: quasi alia nulla sit. Si enim alia nulla est: amemus hanc. Si alia vita nulla est: fęliciores nob sūt qui ad amphitheatrū hodie vigilarūt. Quid em̄ ait Ap̄lus: Si in hac vita tantū in christo sperātes sumus / miserabiliores sumus oīnibus hoīb⁹. Est ergo alia vita: Interroget quisq̄ vestrū in fide sua: sed dormit fides: Merito fluctuas: quia christ⁹ dormit in naui. Jesus em̄ dormiebat i naui: ⁊ nauis fluctuabat in aquis ⁊ tempestatibus mltis. Fluctuat ergo cor quādo christus dormit. Christus semp vigilat: Quid est ergo: christ⁹ dormit: Fides tua dormit. Quid adhuc dubitatiōis tempestate iactaris: Excita christū: excita fidē tuā. Cōspice oculis fidei vitam futurā: ꝓpter quā credidisti: ꝓpter quaz signo eius signaris: qui ꝓpterea duxit hanc vitam; vt tibi ostenderet q̄ sit contēnenda quaz diligebas: ⁊ q̄ sit speranda quā nō credebas. Si ergo fidem excitaueris: ⁊ oculos eius in nouissima miseris: futurū q̄ seculū in quo gaudebimus post alterū domini aduētum: post iudiciū peractū: post traditū iustis regnū cęlorū: si illam vitam cogitaueris: ⁊ illius vitę negociū ocioſū: de quo sępe locuti sumus: charissimi: nō fluctuabit negociū nostr̄: Ocioſū negociū plenū solius dulcedinis: nulla interpellatuin molestia: nulla fatigatiōe sauciatū: nulla nube perturbatū. Negociū nostrū qō erit: Laudare deuz: amare ⁊ laudare: Laudare i amoze: amare in laudibus. Beati qui habitant in domo tua: in ęcula ęculorū laudabunt te. Quare: nisi quia in ęcula ęculorum amabunt te: Quare: nisi qz in ęcula ęculorū videbūt te: Hoc ḡ fratres mei quale spectaculū erit in visione dei: Videbunt homines venatorem ⁊ delectant. Uę miseris si nō se correxerint. Qui em̄ vident venatorē ⁊ delectātur: videbūt saluatorem: ⁊ cōtristabunt. Quid illis miserius: quibus saluator saluti nō erit: Non ergo mirū: quia illis quib⁹ voluptati est homo pugnās: nō erit saluti deus liberans. Nos aūt fratres si nos in eius mēbris meminimus: si cōcupiscimus: si pseueramus: videbimus ⁊ gaudebimus. Erit illa ciuitas purgatis oīnibus ciuibus suis: nullo admixto sedicioso aut turbulento. Inimicus ille qui modo i uidet ne ad illam patriā veniamus: illic cuiq̄ insidiari nō poterit: quia nec esse ibi permittet. Si enim modo excludit de corde credentiū: quō excludet de ciuitate viuentiū: Quid erit fratres: qđ erit: Rogo vos esse in illa ciuitate: de qua loqui tantū gaudiuz est: Huic futurę vitę corda ꝓparare debem⁹. Quisquis ei cor ꝓparauerit: totam istā contemnit: contēpta ista: securū facit expectare diē: de quo expectando dominus terruit. Cū ergo psalmus iste dicat nobis ⁊ cātet de illa vita futura: euangeliū autē terruerit de p̄senti: psalmus facit amorē futurę: euangeliū facit timorē p̄sentis. Hec de futura delectatione tacet in litteris noui testamenti: ⁊ multo magis in eis vbi nō tanq̄ inuolucr̄ quibusdā proferunt illa quę intelligenda sunt: sed ibi vident aperta: vt hic intelligāt obscura. Cū ergo dicit nobis euangeliū: Obseruate diem nouissimū venturū: diem aduent⁹ filij hoīs: qz illos male inuentur⁹ ē q̄ mō securi sūt: iō qz puerse securi sūt: Securi sūt em̄ i voluptatib⁹ seculi: cū deberēt esse securi domitis cupiditatibus seculi: Jam vtiq̄ illi vitę nos ꝓparauit Apostolus in verbis quę tunc etiaz commemoraui: Decętero fratres tempus breue ē: Reliquū est vt q̄ habēt vxores tanq̄ nō habentes sint: ⁊ qui emunt tanq̄ non ementes: ⁊ qui gaudent tanq̄ nō gaudentes: ⁊ qui flent tanq̄ nō flentes: ⁊ qui vtunt hoc mundo tanq̄ nō vtentes sint: Pręterit em̄ figura huius mundi: Volo vos sine sollicitudine ee. Qui gaudiuz totum suū totamq̄ fęlicitatē suam constituit in mādu cando: bibendo: vxorē ducendo: emendo: vendendo: vtendo mundo isto: sine sollicitudine est talis: Sed p̄ter arcam: vę illi a diluuio. Quisquis autem siue manducat: siue bibit: siue aliud quid agit: omnia in gloziam dei facit: Et si aliqua tristicia est de rebus ęcularibus: sic flet: vt intus in spe gaudeat: Et si aliqua ętitia est in rebus ęcularibus: sic gaudeat: vt int⁹ spiritualit timeat: nec donet se cor-

Matth. 24.

1. Cor. 15.

Matth. 8.

Ps. 83.

In decretis. 84. dist. videt hoīe

1. Cor. 7.

1. Cor. 10.

rumpendum felicitati: nec cedat aduersitati frägendum. Hoc est enī flere tanqz nō flentē: t gaudere tāqz nō gaudētē. Quisqs t si habet vxorē: eiq; infirmitati cōpatiēs: reddit nō exigit debitū: aut si propter ꝓpriā infirmitatē ducit vxorez: plangens potq; quia sine vxore esse nō potuit: q̄z gaudēs qz duxit: Quisqs vendit qō nouit: quia t si maneret: beatuz non faceret: quisqs qō emit nouit qz transiet: Et de his oībus t si abūdantib⁹/t si circūfluentib⁹ non ꝑsumit: facitqz ex eo qō habet misericordiā cū eo qui nō habet: vt t ipe accipiat qō nō hz ab illo q̄ oīa hz: Quisqs talis est: secur⁹ expectet diē nouissimū: qa nō est ꝑter arcā: iam inter ligna imputribilia cōputat: ex q̄bus arca fabricat. Hō ergo timeat ventuz dñm: & t speret t desideret. Hō enī vēiet ille ad iferendas pēnas: & ad finiendas molestias. Hoc autez sit desiderio illius ciuitatis. Qō ergo monuit euangeliū: implet ei⁹ ciuitatis desiderio qō psalmus cantat: ita ꝓgruit euāgeliū huic cāticō: Et quā ciuitatē psalm⁹ iste cātat/audiamus. Audiam⁹ t cantemus gaudiū nostrū: Cū hoc audim⁹/cāticū dei nostri ē. Hō enī trā cāram⁹ qñ voce t labijs sonam⁹ cāticū. Est t cāticū int⁹ assūt labia: qz sūt t aures cuiusdaz int⁹. Voce cātam⁹: vt nos excitem⁹. corde cātem⁹: vt illi placeam⁹. Aggei t zacharie psalm⁹ dicitur. Aggeus t zacharias ꝓphetę fuerūt. Erāt autē ꝓphete isti iā in captiuitate hierusalē illi⁹ q̄ in terra portauit vmbrā cuiusdā celestis. In illi⁹ ergo ciuitatis captiuitate cū essent in babylonia: ꝓphetauerūt ꝓphetę isti reparationē hierusalē: ꝓphetauerunt ciuitatē nouā ex repatiōe veteris: liberato populo a captiuitate. Agnoscim⁹ t istaz captiuitatem: si vere agnoscim⁹ nostrā pegrinationē. In hoc enī mūdo: in his tribulatiōib⁹ seculi: i hac turba multiplici scādaloz: quodāmodo in captiuitate gemim⁹: & erigemur: Prenunciat ciuitas nra noua equalis futura. Hā t post istoz ꝓphetationē t visibiliter contingit vt totū explicaret qō ad psoluendā imaginē ptinebat. Repata est hierusalē post septuaginta ānos captiuitatis. Sic Hieremias ꝓpheta septuaginta annis septenario illo numero oēm volubilitatē huius tpis signat. Septenario enī numero voluūtur dies bi (sicut nostis) id ē abeūt/ijdē redeūt. Post septuaginta ergo annos cū ꝓphetauit Hieremias reparari ciuitatē hierusalē (factū est vt t ibi significaretur imago futuroz: Significatū est nobis post oēz istā volubilitatē tpis: que septenario numero voluit) futurā illā ciuitatē nostrā iam in eternitate in vno die. In illa q̄pe habitatiōe tps nō voluit: qz habitatoz ibi nō labit. Hāc cū videret in spū ꝓphetę: videbāt illam: dicebāt de ista: Sz hec dicebāt de ista: que in illā ducerēt: t illa oīa ḡ fiebāt fm tpus/fm corpales motiōes/fm actus hominū: signa erant t ꝑnunciatiōes futuroz. Audiam⁹ iā cantari ciuitatē illā: t erigamur ad eam. Multū enī nobis eā cōmendat spiritus dei: infundens nobis amorē illius: vt ei suspiremus: t in peregrinatiōe ingemiscamus: t ad illam venire desideremus. Amemus illam: t ipsum amare ambulare est. Ecce amemus illam ex ore sancto t ex ore ꝓphetico t dei spiritu dicentis:

Expositio psalmi.

Collauda hierusalē dñm. In captiuitate adhuc ꝓstituti: vidēt illos greges: immo vnum gregem omniū ciuiū vndiqz collectoruz ad illam ciuitatē: Vidēt gaudiū massę post triturā: post ventilationē iā missę in horreū/nihil timēt/nihil laboris t molestię patientis: t adhuc hic positi: t in ipa contritiōe ꝓuersātes: ꝑmittūt gaudiū spei: t anhelant in illam quasi ꝓiūgentes corda sua angelis dei: t futuro illi populo secū in gaudio pmansuro. Collauda hierusalem dñm. Quid enī facta es o hierusalē: Transiet certe t labor t gemit⁹: qd factura es: Aratura: semiatura: nouellatura: nauigatura es: negociatura es: Quid factura es: An in illis opibus q̄uis bonis t de misericordia veniētib⁹ exerceri te adhuc oportet: Cōsidera numerū tuū: considera vndiqz societatē tuā. Vide vtrū aliqs esuriat cui porrigas panē. Vide si aliqs sitiat/ cui des calicē aquę frigidę. Vide vtr aliquis mō apud te peregrinus est quē hospitio recipias. Vide vtr aliqs sit eger quē visitēs. Vide vtr aliqs ē q̄ litiget: quē ꝓcordes. Vide vtr aliqs moriat quē sepelias. Quid ḡ factura es: Collauda hierusalē dñm. Ecce hoc est negociū tuū. Sicut solet i titulis scribi: vtere felix: collauda hierusalē dñm. Estote hierusalē: memētote ō q̄bus dictū est: Hñe in ciuitate tua imaginē ipoz ad nihilū rediges. Hi sunt qui modo gaudent talibus pompis: Inter illos sunt qui ꝓterea hodie nō venerūt: quia munus est. Cui munus est: Cui damnū: Aut vnde munus: Aut vnde damnuz: Hō enī illi tantū qui talia edūt/ dāno feriunt: sed maiori dāno percutient qui talia libēter intuent. Illoz̄ arca auro eximanit: istoz pectus iusticię diuitijs expoliatur. Plāgūt plerīqz editores vendētes villas suas: Quō debēt plangere speculatores t pctōres pdētes animas suas: Ita ne ad hoc clamauit dñs dominico die: vigilate: vt hodie sic vigilaret: Obsecro vos o ciues hierusalē: adiuro vos p pacē hierusalez: per redemptorē: per structorē: per rectorē hierusalez: vt conuertatis pro illis pces ad dominuz: vt videant: sentiāt quia nugant: t multū intenti in illa spectacula que illis placent: aliquādo et se spectēt: sibiqz displiceant. In multis enī iam factū gaudem⁹: Et aliquando nos quoqz ibi sedimus: t insaniuimus: Et q̄z multos putamus ibi nūc sedere: futuros nō soluz christianos: sed etiaz episcopos. Ex ꝑteritis futura conīcimus: ex his que iam facta sunt: que te⁹ facturus est ꝑnūciam⁹. Vigilent pces vestrę: Hō gratis gemitis fratres. Prorsus illi qui euaserūt depcātes p his qui periclitātur: quia t ipsi fuerūt in numero periclitātiū: exaudiunt: t abstrahet deus a captiuitate babylonię plebem suam: redimet omino t eruet: t perficiet numerus sanctoz̄ gestantiū imaginē dei. Hō ibi erūt q̄z imaginē de⁹ in ciuitate sua sperauit: t ad nihilū rediget: qz t ipsi in captiuitate sua t i ciuitate sua: b est babylonia imaginē eius ad nihilū redegerūt. Erit ille popul⁹ laudās dñm: que ꝑuidet modo spūs ꝓphetię: t dicit vt exultem⁹ in spe: t desideremus ipam rē. Collauda hierusalē dñm: Lauda deū tuū sion. Collauda: qz ex multi cōstas. lauda: qz vnū facta es. Multi inqt Apl's vnū sum⁹ in christo iesu. Quō ḡ multi collaudam⁹: quō vnū laudam⁹: Videl multi q̄ vnū: qz ille in q̄ vnū: sp vnus. Quare inquit hec hierusalē collaudo dñm: t laudo deū meū sion: Que sīō: ipa hierl'em: Diuersis causis duo noīa. Hierusalē dicta est visio pacis:

Matth. 25

Ps. 72.

1. Cor. 10.

sion dicta est speculatio. Videte si aliud sonant ista noia nisi spectacula: ne putēt gētes se hīe spectacula: z nos ñ hīe: Aliqñ: dimisso theatro aut ąphitheatro: cū cępit ex illa cauea euomi turba pditoꝝ/aliqñ tenētes in aio phātasias vanitatꝫ suę: z mēoziā suā pascētes rebꝰ ñ solū iutilibꝰ: ꝫ z pniciosis: gaudētes in eis tanqz in dulcibꝰ: ꝫ pestiferis: Videt plę rūqz vt fit trāsire seruos dei: cognoscūt ipo habitu: vel vestis: vel capitis: vel fozte notos habent: z dicūt apud semetipos vl'secū: O miseros istos: qđ pdūt: Fratres: rogemꝰ dñm ꝓ beniuolentia ipoꝝ: quia bonū illi putāt: bene nobis volunt: Sz qui diligit iniquitatē/odit aiam suā: Si odit aiaz suā: quō amabit animā tuā: Tamē ipa puersa z inanis z vana beniuolētia: dicēda beniuolētia nō ē: Volēt nos pdere qđ amāt: ozemꝰ ne pdant qđ amamꝰ. Videte qualē hierusalē exhoztet ad laudē: vl' potiꝰ ꝑsentiat laudaturā. Mō em illius ciuitatis laudes tūc cū videbimus z amabimꝰ z laudabimꝰ: voce ꝓphetica exhoztandę z excitandę sūt: ꝫ ꝓterea modo dicūt hoc ꝓphetę: vtpote quantū possūt in hac carne constituti: futura gaudia beatoꝝ eructātes in aures nostras: vt excitēt amozē illius ciuitatis. Ferueamus desiderio: nō simus spiritu pigri. Sed videte qualē hierusalez dicit laudaturā tū: z vñ laudaturā: pfectiōe quadā beatitudinis: Collauda inqt hierusalez dñm: lauda deū tuū sion. Et quasi diceret: vñ secura laudabo: Qm̄ †ꝓfirmauit inqt †vectes portaꝝ tuarū. Attēdite fratres mei: Cōfirmauit inqt vectes portarū tuarū. Uectiū ꝓfirmatio nō ē portarū apertarū: sed clausaruꝫ. Unde plęriqz codices habent: ꝓfirmauit seras portarū tuaꝝ. Attēdat charitas vestra: Cōclusaz hierusalē dicit laudare dñm. Collauda hierl'em dñm: lauda tū tuū siō. Collaudam mō: laudam mō: ꝫ inter scandala: Multi ąs nolumꝰ inträt: multi z si nolumus exeūt: Ideo crebrescūt scandala. Et qm̄ abūdauit iniqtas: ait veritas: refrigescit charitas multoꝝ: ꝓpter intrantes ąs dijudicare nō possumꝰ: z exeūtes quos tenere non possumꝰ. Quare h̄: Qz nōdū pfectio/nōdū illa beatitudo. Quare h̄: Quia adhuc area: nondū bozreū. Tūc ergo quid: nisi vt nō timeas tale aliqđ futurū: Collauda em̄ hierusalē dñm: lauda tuū sion: Qm̄ ꝓfirmauit vectes portarū tuarū. Cōfirmauit: nōdū dixit: apposuit tm̄: ꝫ ꝓfirmauit vectes portaꝝ tuarū: Memo exeat: nemo intret. Memo exeat gaudeamꝰ: nemo intret timeamꝰ. Nec h̄ timeas cū intraueris: Dicit tātūmodo: esto in numero virginū quę portant oleū secū. Virgines em̄ illę aias significāt. Mō em̄ vere ąqz erunt: ꝫ in ąqz illis milia sūt. In numero illo ąnario milia intelligunt: nō fęminaruꝫ tantū: ꝫ z viroꝝ: quia vterqz sexus dicit fęmina: ąa ecclia: z vterqz sexus: hoc ē ecclesia dicit Ygo. Despōsaui vos vni viro: Yginē castā exhibere christo. Paucoꝝ ē Yginitas i carne: oim vbet eē in corde. Virginitaꝫ carnis/corpꝰ itactū: Yginitas cordis/fides icorrupta. Ergo dī Ygo tota ecclia: z masculino genere appellat pplus dei: Uterqz sexꝰ populus dei: z vnus populus: z vnicus populus: z vna ecclesia: z vna colūba: atqz in hac Yginitate milia sāctorū. Ergo quinqz virgines oēs animas intraturas in regnū dei significāt: nō sine causa quinario numero: quoniā quinqz sūt corpis sensus notissimi omnib9. Per quinqz em̄ ianuas intrat aliquid per corpus ad animā: aut per oculos itrat qđ cōcupiscas male: aut per aures: aut per olfactū: aut per gustū: aut per cōtactū. Per has quinqz ianuas quisqs nō admiserit corruptionē: inter quinqz virgines cōputat. Admittunt aūt corruptiones per illicita deside ria. Quid aūt liceat z qđ nō liceat: pleni sūt libri scripturaꝝ. Ergo opꝰ est vt sis in illis ąnqz virginibꝰ: Mō timebis qđ dictū est: nemo intret. Dicit em̄ h: z fiet hoc. Sz cū intraueris: nemo cōtra te claudet: Sz te ingresso: claudent portę hierusalē: z firmabūtur vectes portaꝝ eius. Mā si tu esse voluer aut nō virgo corde: aut z si virgo inter fatuas virgines: foris remanebis z frustra pulsabis. Quę sūt fatuę virgines: Et ipę quinqz sūt: quę nisi aię q̄ habēt istam ptinentiā carnis: vt vitēt corruptelas ab oīb9 sensibus veniētes: quos sensus tā enumerauit: Quę vitent veluti corruptiōes veniētes vndiqz: z nō in cōscięntia gerūt bonū suū cozā oculis dei: ꝫ placere inde volūt hoibus: z iudiciū sequūtur alienū. Fauores vulgi aucupāt: viles sibi sūt: cū spectatozib9 eē chari volūt: nō eis sufficit ꝑscia: Deinto nō portat oleū secū. Oleū autē est ipa gloziatio: ꝓpter nitoꝛez z splendoꝛē. Sz qđ dicit Apl's: Unde virgines sapientes portātes oleū secū. Opus aūt suū, pbet vnus quisqz: z tūc in semetipo habebit gloziā: z nō in altero. Hę sūt ergo virgines sapiētes. Stultę aūt accē dūt quidē lampades: Uident quidē lucere opa earū: ꝫ deficient z extinguent: qz non de oleo interiore pascunt. Et dormiūt oēs tardāte sponso: quia ex vtroqz genere hoīm obdormiscūt i mortē: z de illis fatuis: z de his sapiētibus tardante aduētu dñi: iturī in mortē istam cozpalem z visibilez: quā somni loco scripturas ponere: notū est oībus christianis: cū diceret de ęgrotātibus Apl's: Propterea in vobis infirmi z ęgri: z dormiūt sufficiēter. Dormiūt inqt: moziunt. Sz ecce vēturus est sponsus: z oēs surgēt: sed nō oēs itrabūt. Deficiēte opere stultaꝝ virginū nō habentiū oleū cōscientię: nō iuenient a qbus emant: qđ illis solebāt vendere adulatozes. Ab irridētibꝰ em̄ dicit: nō ab iuidētibus: Ite emite vobis. Petierāt em̄ stultę a sapientibus z dixerant eis: Date nobis oleū: qz faces nostrę extinguūtur. Quid illę sapiētes: Ne forte nō sufficiat nobis z vobis: ite potiꝰ ad vendētes z emite vobis. Hoc admonere erat: Quid vob mō ꝓsūt a qbꝰ emere soletis adulationē: Et cū eūt inqt intrarūt illę: z clausū est ostiū. Cū eunt corde: cū talia cogitāt: dū se ab illa intentiōe alienāt: z retro pterita sua recozdāt: eunt quasi advendētes: z nō inueniūt tunc fauētes: nō inueniūt tunc laudātes a qbus solebant laudari: z quasi excitari ad bona opa: nō roboze bonę ꝑscię: sed incitamēto linguę alienę. Et illud qđ dictuꝫ est: ne forte fi sufficiat nob z vobis: magna ꝓsideratiōe humilitatis dictū est. Oleū em̄ qđ gestamus in cōscientia: iudiciū est nostruꝫ de nobismetipis quales sim9: Et difficile est vt de se quisqz perfecte iudicet: fratres mei: quantūlibet homo ꝓficiat: quantumlibet se ad interioza extendat: z ꝑterita obliuiscatur: Ja dicit sibi: bñ est: pcedit regula de thesauris dei: examiat liquidū: Et ąs gl'iabit castū se habere cozde? Et quis gloziabit mundū se esse a peccato? Sed qđ dixit scriptura: Judicium sine misericordia ei qui

Ps. 10

Ar. † cōfortauit †seras

Matth. 24

Matth. 25

2. Cor. 11

Matth. 25

1. Cor. 11

Ibidem.

Matth. 25

Ibidem.

Matth. 25

Phil. 3

Prouer. 20

Jac. 2

nō fecit misericordiā. Quātūcūq; pficias: sperabis in misericordiā. Mā si iusticia sine misericordia pla-
ta fuerit: in quolibet qō damnet inueniet. Quę nos
ꝓsolaī scriptura: Quę hortaī ad misericordiā faciē-
dā: vt oīno crebrescam⁹ in erogādo qō ampli⁹ ha-
bemus. Multa aūt supflua habem⁹: si nō nisi neces-
saria teneamus. Mā si inania quęramus: nihil suffi-
cit. Fratres: querite qō sufficit opi dei: nō qō suffi-
cit cupiditati vestrę. Cupiditas vestra: nō est opus
Deut.12 dei: Forma vestra: corpus vestrū: aīa vestra: hoc to-
tū opus dei. Quęre quę sufficiāt: ꝛ videbis q̄ pau-
ca sint. Viduę suffecerūt duo minuti nūmi ad faciē
dam misericordiā: suffecerūt duo nūmi ad emendū
regnū dei. Ad vestiēdos totiens venatores: qd suffi
cit editori: Videte qz nō solū pauca sūt q̄ vobis suf
ficiāt: ꝟ nec ipe de⁹ multa a vobis querit. Quęre q̄n
tū tibi dederit: ꝛ ex eo tolle qō sufficit. Cętera q̄ sup-
flua iacēt: aliorū sūt necessaria. Supflua diuitū: ne-
cessaria sunt paupeꝝ. Res alienę possidenī/cū sup-
flua possidenī. Faciēs q̄ huiusmodi misericordias:
ꝛ illā p̄cipue quę gratī ꝓstat: Dimitte sicut dimitti-
mus: qua nō nisi charitatē erogas: quę crescit cum
erogas: Faciens q̄ ꝛ feruēs in ipis bonis opib⁹ mi-
sericordię: quę iā bona opa (vt iā dixim⁹) tūc nō erī
necessaria: quia nullus erit miser in quē facienda sit
misericordia: expectabis securus iudiciū: nō taꝫ se-
curus de iusticia tua: q̄ securꝰ de misericordia dei: qz
ꝛ tu misericordiā p̄rogasti. Judiciū eī sine miseri-
Jacꝫ.2 cordia illi q̄ nō fecit misericordiā: Superaltat autez
inquit misericordia iudiciuꝫ. Ne putetis fratres q̄a
tūc nō est iustus quādo nostri non miserei: aut rece-
dit a regula iusticię suę. Et cū dānat/iustus est: ꝛ cuꝫ
miserei/iustus est. Quid eī tā iustū q̄ reddere mise-
Matth.7 ricordiā p̄roganti: Quid tā iustū: q̄ vt in qua men-
sura mensi fueritis/in ea remetiet vobis: Da egēti
fratri. Cui fratri: Christo. Si q̄ quia fratri christo:
Ro.9 ꝛ quia christo deo q̄ est sup oīa benedict⁹ i ſecula:
Eccl.4. De⁹ egere a te voluit: ꝛ tu man⁹ retrahis: Certe tu
porrig manū/ꝛ pet a deo. Audi scptūrā: Nō sit ma-
nus tua porrecta ad accipiēdū: ꝛ ad dādū collecta.
Erogari sibi vult de⁹ ex illo qō dedit. Quid eī das
1.Cor.4. qō ille nō dedit: Quid eī habes qō non accepisti:
Aut vero nō dico deo: ꝟ cuilibet de tuo das aliq̄d ꝛ
De illius das q̄ iubet vt des. Pterogator esto nō i-
uasor. Hęc q̄ faciēs: ꝛ si bona būilitate dicis de illo
Matth.25 oleo: ne forte nō sufficiat nob: ītras ꝛ claudit: Audi
1.Cor.4. Aplm̄ ꝑ dicētē: Mihi aūt minimū ē vt a vob⁹ dīudi
cer. Quādo eī potestis dīudicare ꝓscientiā meā:
Aū examiare q̄ aīo facio quicq̄d facio: Quātū pīt
boies de alio iudicare: Pl⁹ hō vtiq; ipe de se: ꝟ de⁹
plus de homie q̄ hō de se. Ergo si talis fueris intra
Matth.25 bis: in q̄nq; illis ṽginibus erī: cętery fatuę excludē-
tur. Mā hoc habes in euāgelio. Claudet ostiū: ꝛ sta
būt ꝛ clamabūt: apī nobis: ꝛ nō apiet. Qm̄ ꝓfirma
uit vectes portaꝝ tuarum. Cōfirmabit inq̄t vectes
portaꝝ tuaꝝ. Secura insta: Secura: laudā sine fine lau
da: Fortī clausę sūt portę tuę: nō exit amic⁹: nō in-
trat inimicus. Cōfirmauit vectes portaꝝ tuarum.
filios tuos R Benedixit filios tuos in te. Nō vagantur
foris/nō pegrinanī/intus gaudēt/int⁹ laudāt/intus
benedicunt: ītus nō parturiūt: qz iā neminē parīt.
Filij sūt/sancti sūt: isti filij sancti iā laudātes et gau-
dētes: parturiti ꝛ pti sūt matre charitate: inclusi sūt
colligēte charitate. Audi charitatē parturiētē illos:
q̄ ꝑdit⁹ Paul⁹ apls: ñ solū pñū: ꝟ ꝛ maīnū amorē
ꝓgerēs ī filios ꝛ corigēs: Filij mei inq̄t q̄s itex ptu Gal.4
rio. Cū paulus eos parturiebat: charitas eos par-
turiebat. Cū charitas eos parturiebat/dei spiritus
parturiebat. Charitas eī dei diffusa est in cordib⁹ Ro.5
nostris ꝑ spiritū sanctū q̄ dat⁹ est nobis. Ergo colli-
gat q̄s parturiuit ꝛ pepit. Nō iā intus filij sūt: secu
ri sūt: Volarūt de nido timoris: volarūt in celestia:
volarūt in eterna: iā nihil metuūt tpale. Benedixit
filios tuos in te. Quis: Qui posuit fines tuos 19.de ciui.ca.jj.
pacē. Quō exultat oēs: Hāc amate fratres mei. S
Multū delectamur: q̄n clamat de cordib⁹ vestris
pacis dilectio. Quō nos delectauit: Nihil dixerā:
nihil exposueram: versuꝫ pnūciaui: ꝛ exclamastis.
Quid de vobis clamauit: Dilectio pacis: Quid oī
dit oculis vestris: Ūī clamatis si nō amatis: Un-
de amatis si nō videtis: Invisibilis est pax. Quis ē
ocul⁹ q̄ visa est vt amaret: Nec eī acclamaret: ni
si amaret. Hęc sūt spectacula q̄ exhibet de⁹ rex īui
sibiliū. Quāta pulchritudine intellectus pacis cor-
da vestra pcussit: Quid iā ergo loquar de pace: aut
de laude pacis: Pręuenit oīa ẏba mea vester affe-
ctus: nō ꝟplebo: Nō possū: infirm⁹ sū. Differamus
oēs laudes pacis ad illā patriā pacis. Ibi eā pleni⁹
laudabim⁹: vbi eā plēi⁹ habebim⁹. Inchoatā ī vob
si sic amam⁹: pfectā quō laudabim⁹? ꝛ Ecce ꝑ dico o
filij dilecti/o filij regni: o ciues hierusalē: qm̄ ī hieru
salē visio pacī ē: ꝛ oēs q̄ hīt ꝛ amāt pacē: būdicunt
in ea: ꝛ ipi intrāt cū claudunt portę: ꝛ firmantur ve-
ctes. Hāc quā noīatā sic amatis ꝛ diligitis/ipaꝫ se-
ctamini/ipam desiderate/ipam in domo: ipam ī ne-
gocio: ipam in vxoribus: ipam in filijs: ipam in ser-
uis: ipam in amicis: ipam in inimicis diligite. Ipsa
est pax quā nō habēt hęretici. Quid agit pax in bu-
ius adhuc regiōis incertis: in ista pegrinatiōe mor-
talitatis nostrę: cū adhuc nemo ē alteri ꝓspic⁹: ne-
mo videt cor alteri⁹: Quid ait pax: De incertis nō
iudicat: incognita nō ꝓfirmat. Procliuior est ad be-
ne credendū de boie: q̄ ad male suspicandū. Nō se
multū dolet errare: cū bene credit etiā ō malo. Per
niciosa aūt cū male senserit forte de bono: nesciēs q̄-
lis sit. Quid pdo si credo qz bon⁹ est: Si incertū ē:
Licet vt caueas ne forte vex sit: ñ tū dānes tāq̄ ve-
rū sit. Hoc pax iubet: Quęre pacē ait: ꝛ sequere eā. Ps.33
Hęresis q̄d monet: Damnat incognitos: damnat
totū mundū: Perīt totus mūd⁹: nullus est christi-
anus: aphrica remāsit. Bene iudicasti. De q̄ tribu-
nali dicis tu sententiā ī orbe terraꝝ: In q̄ foro ante
te mūdus stetit: Nolo mihi credaī: nec tibi. Chri
sto credaī: spiritui dei p̄ ꝓphetas credaī: Legi moy
si credaī. Quid dixit moyses ō futuris his tpibus:
ad abraā dictū: In semine tuo benedicenī oēs gen- Gen.jz.et.26
tes. An dubitas quid sit semen abraę: Puto qz cuꝫ
Apls dixerit nō dubitabis: Aut ꝛ si de Apl̄o dubi
tabis: quare pax pax: ꝛ nō est pax: Quid dicit Apo Gal.3.
stolus: Abraę dictę sūt ꝓmissiones ꝛ semini ei⁹. Nō
dixit: ꝛ seminibus tanq̄ in multis: sed tanq̄ in vno:
ꝛ semini tuo quod est christus. Ecce ante milia āno-
rum dictū est abraę: In semine tuo benedicenī oēs
gētes. Nō ante milia annoꝝ dictū est: ꝛ ab vno cre-
ditū ē: modo iam videmus impletū. Hoc legimus:
hoc intuemur: et tu resistis de transuerso veniens:

Quid dicturus: Moli credere. Cui: Spiritui dei: do loquti ad abraā: Et cui credo: Tibi: Nō p dico inquies. Nō p dicis: Nō dicis: mihi poti⁹ crede q̄z spiritui dei: t uo loquti ad abraā: Quid g̃ mihi dicis: Ille dedit: t ille tradidit. De euangelio recitas p: de apl'o: ō, pphetia: Discute oēs scpturas: lege mihi hoc ex eis q̄bus credo: tibi em̄ nō credo. Unde lectur⁹ es: Hoc mihi pater me⁹ ait/p mihi auus me⁹/p mihi frater me⁹/p mihi ep̄us me⁹. Sz p abraę de-

Gen.22.et.26 us: In semine tuo benedicant oēs gētes. Audit vn⁹ nō t credit: t fit in multis post multa tpa. Q̄n dictū

El est: credit: q̄n impleť/dubitať: Hoc g̃ dixit moyses/ dicāt t pphę. Vide cōmerciū redēptiōis nr̄e: Christus pepēdit i ligno. Vide q̄sto emit: t sic videb q̄d emit. Emptur⁹ est aliq̄d: ipm aliq̄d nōdū scis. Vide quanti: t videbis quid. Sanguinē fudit: Sanguine suo emit/sanguie agni imaculati emit/sanguie vnici filij dei emit: Quid emptū ē sāguie vnici filij dei: Adhuc vide quāti. Prophetā lōge añ̄ fieret dic:

Ps.21 Foderūt man⁹ meas t pedes meos/dinūerauerūt oia ossa mea. Magnū p̄ciū video christi: videā q̄d

Ibidem. emisti: Cōmēozabunť t puertenť ad dñm vniuersi fines terrę. In vno eodē q̄ psalmo emptozē video/ t p̄ciū: t possessionē. Emptoz christ⁹ ē: p̄ciū sāguis: possessio ozbis terrarū. Voces ipas pphetic⁹ audiam⁹: ptradicētes litigatozib⁹ hęretici. Ecce possessio dñi mei: Jus lego in psalmo: Cōmēozabūť t cō-

Ubi.s. uertenť ad dñm vniuersi fines terrę: et adozabūt in ꝓspectu ei⁹ vniuersę familię gētiū. Et vide iurgātē: vide ius defendentē. Q̄m ipi⁹ est regnū: t ipe dñabiť gētiū. Jpe q̄ emit christ⁹: non q̄ apostatauit donat⁹. Adozabūt recte: adozabūt oēs patrię gentiū i

Ps.21 ꝓspectu eius. Quare recte: Q̄m dñi est regnū: t ipe dñabiť gentiū. Illud moyses: p pphę: Et alia multa milia: Quis nūerat testimonia de eccl'ia toto terrar̄ ozbe diffusa: q̄s nūerat: Nō sūt tot in ozbe hęreses ꝫ eccl'iaz: q̄t sūt testimonia legł p eccl'ia. Quę pagina nō p sonat: Quis χ̄us nō p loquiť: Oia clamāt p vnitate dñica: q̄z posuit fines hierusalē pacē. Tu ꝫ ista latras hęretice: Q̄n merito ōz in illa ciuitate

Apoc.22 q̄ō scriptū ē in Apocalypsi: Canes foras. Tu cōtra

X ista latras: vñ iudicasti de ozbe terrar̄/ vt dicere q̄perā: Quo tribunali: Pręsūptiōe videlicet cozdis tui. Altuz tribunal: sed ruinosū. Dixit hoc moyses: Dixerūt hoc pphę: t nōdū credūt q̄ se christiāos videri uolūt. Torquebať q̄dā diues apud inferos: desiderauit aquę stillā de digito ꝓpti ante ianuā suam paupis: q̄n uebať in flāmis. Et cū ei nō dareť:

Jac.2 q̄z iudiciū sine misericordia illi q̄ nō fecit misericordiā: cū g̃ ei nō dareť: dixit ad abraā: Pater abraam miserere: mitte lazar̄. hēo ibi q̄nq̄fref: ānūciet eis g̃ hic patior: ne t ipi veniāt in locū hūc tormentoz̄.

Luc.16. Et q̄d illi abraā: Habēt illic moysen t pphetas. Et ille: Nō pater abraā: s si q̄s ex mortuis resurrexerit credēt. Et abraā: Si moysen inq̄t t pphetas nō audiūt: nec si q̄s a mortuis resurrexerit credēt. De q̄bus dixit: habēt ibi moysen t pphetas: De his vtiq̄ q̄ adhuc viuebāt: q̄bus adhuc tps correctiōis largū erat: q̄ nōdū venerāt in loca illa tormētoz: Habēt ibi inq̄t q̄s audiāt: moysen t pphetas. Non credūt his: s si quis a mortuis resurrexerit credēt. Si moysen t pphetas nō audiūt: nec si q̄s a mortuis resurrexerit credēt: Sentētia abraę ē. Abraę sentētia vbi: Et vnde: De quodā excelso loco: t pleno quietis: t felicitatis: quē vidit ille q̄ cruciabať in flāma leuatis oculis suis: q̄n in ei⁹ gremio: id est in ei⁹ secreto vidit pauperē felciter exultantē: inde prolata est ista sentētia. Vide ō q̄ tribūali: Ibi em̄ habitat de⁹: q̄z in sanctis habitat de⁹. Vñ optat Apl's t dic: Dissolui t eē cū christo: multo magis optimū: Et latro-

Phil.1 ni illi dicit: Hoc die mecū eris in padiso. Ergo dñs

Luc.23 cū abraā: t in abraā manēs dixit ista sētētiā: Habēt ibi moysen t pphetas: si illos nō audiūt: nec q̄ si aliq̄s a mortuis resurrexerit credent ei. O hęretici: habetis hic moysen t pphetas: viuitis: adhuc potestis audire: adhuc licet corrigi: animositatē frenare: veritatē tenere adhuc p̄cedit. Disceptate vobiscū vt⁹ audiēd⁹ sit moyses t pphete: q̄ fidei suę testimonia tm̄ exhibuerūt: cū videam⁹ sic currere res hūanas vt ab ipis p̄dicatę sūt. Quid dubitať adhuc credere moysi t pphetis: Quid dubitatis audire: An forte ḡritis resurgentē a mortuis: vtrū t ipe vobis dicat de eccl'ia sua: Quęsiuit hoc diues apud inferos aliquē mitti ex mortuis ad fratres suos: rēphen⁹ ē q̄z p̄ ḡ siuit. Sufficere debuerūt fratrib⁹ ei⁹ moyses

Luc.16 t pphetę. Ad hoc ille frustra quęsiuit: vt vos iā exemplo admoniti ne frustra t sero ḡrētes: sicut ille torq̄/ amini/t audiatis moysen t pphas. Quid dixit moy-

Gen.22.et.26 ses: In semine tuo benedicent oēs gētes. Quid dixerūt pphetę: Cōmemozabunť t puertenť ad dñm

Ps.21. vniuersi fines terrę. Adhuc mihi dicturus es: Surgat aliq̄s ex mortuis: Ego nō credo: nisi aliq̄s inde venerit t dixerit: O dñe ḡras misericordię tuę: vo-

Luc.16 luisti mori: vt aliq̄s ab inferis surgeret: t ipe aliquis nō q̄cūq̄: s veritas surrexit ab inferis: q̄ vez de inferis diceret: etsi ad inferos nō veniret: t tamē ꝓpter voces impitoz̄ malox̄ ecce ipe mortu⁹ ē: ecce surrexit ab iferis. Quid dicis hęretice: Quid dic: Nō te audiā: finitę sūt oēs excusationes tuę. Et si verba derides diuitē apō inferos ꝓstituti: surrexit a mortuis christus: dignaris vel ipm audire: Ecce q̄z forte similis es diuiti mortuo: viuos desiderabas surgere ab inferis. Nō pater tu⁹/nō auus tuus/nō illi surrexerūt: q̄ nescio q̄s noie traditiōis infamauerunt. Sz ecce nō infamauerūt: vez dixerūt. Vis nosse q̄z

Z nihil ad me: Audiam⁹ simul q̄d dixerit q̄ surrexit a mortuis. Quid plurib⁹ īmozer: Audiam⁹: iā apiať euāgeliū: legať q̄ō factū ē tāq̄ fiat: ponanť añ oculos nr̄os gesta ꝓterita pt̄ cauēda futura. Ecce χ̄ps surgēs a mortuis: oñdit se discipul' suis. Nuptię ip si⁹/ipe spōs⁹/eccl'ia spōsa: Ecce spōs⁹ q̄ dicebať mortu⁹/ablūpt⁹/finitus: ecce īteger resurrexit: ecce oñdiť oculis discipulox̄/ecce p̄beť ꝓtectātib⁹ māib⁹: ecce tetigerūt cicatrices q̄ desperati sūt vulnera. Exhibuit se oculis eox̄ videndū: manib⁹ ꝓtractandu: putabāt spiritū esse. Desperauerūt em̄ ō salute sua: exhortať eos: cōfirmat in fide: Palpate t videte q̄a

Luc.24. spūs carnē t ossa nō habet sicut me videtis habere. Tāgūt/gaudēt/trepidāt: Et cuz adhuc trepidarent p̄ gaudio: sic habes scriptū: t sic certa sūt: ḡ multū Ibidem. lecta sūt/vix credunť: Dubitatio ḡdā veluti tardi⁹ credētis cōdit volūtatē tenētis: Nece sse ē vt pl⁹ hō gaudeat cū venerit q̄ō desperauerat. Nā ad ipm gaudiū cōdiendū t augendū: noluit se statim cognosci:

Luc.24. Tenuit vil⁹ discipulox̄ suox̄: illox̄ duox̄ q̄s inuēit in via colloquētes iā in desperatiōe t dicētes: Nos

autē sperabamus qz ipse esset redēptur⁹ isrl'. Putauerūt hoc iā non putabāt: iam spes cū eis nō erat: z christus cū eis erat: Et q̄ se reddidit: z spem reduxit: Postea ḡ dixit: posteaq̄ eum illi in panis fractione cognouerūt: et obtulit se aliis discipulis suis: cū putarent spm̄ eē dixit: Palpate z videte qz spūs carnē z ossa nō hz sicut me videtis hr̄e. Et cū adhuc p̄ gaudio trepidarent: habetis hic ait q̄ māducē: Accepit: bīdixit: māducauit z dedit eis. Exp̄ssa ē veritas corpis: ablata ē ois suspitio falsitatis. Quid vnde: Nō sciebatis qz oportebat impleri oīa q̄ scripta sūt in lege moysi z ꝓphetis z psalmis de me: Et quia illi credebant moysi z ꝓphetis: verum em̄ erat q̄ dixit abzaā: Si moysen z ꝓphetas nō audiūt: neq̄ siquis ex mortuis resurrexerit credent. Quia ergo credebāt moysi z ꝓphetis: z nō erant de ipsis quos reprehendit abzaā: audierūt q̄ ait dñs: Nō sciebatis qz oportebat impleri oīa quę scripta sunt in lege moysi z ꝓphetis z psalmis de me: Ecce qui crediderūt moysi z ꝓphetis: videte quēadmodū ex ipsoz testimonio credunt ei qui surrexit a mortuis. Tūc aperuit illis sensum vt intelligerēt scripturas: z dixit eis: Quoniā sic scriptū est: et sic oportebat christū pati: z a mortuis resurgere tertia die. Habes iā spōsum ecclesię et nō hinc tacuit moyses: nō hinc tacuerūt ꝓphetę: christū resurrecturū a mortuis tertia die: passurū: z resurrecturū: Descriptus est nobis spōsus: vt nō erremus: sed nescio qui existūt: z qz nō erramus in spōso: z ipi vident ea q̄ z nos credere de sponso: vt a mēbris spōsi nos auocent: dicūt nobis: Ipse ē q̄dez spōsus quē creditis: quē z nos credim⁹: sed sponsa nō est ipa ecclesia quā tenet. Et quę illa est: Pars donati: Et h̄ est q̄ tu dicis: Hoc tu dicis: an sponsus: Tu dicis: an deus per moysen: Ecce ecclesiā teneo. Dictū est a moyse: In semine tuo bīdicent oīs gentes. Tu dicis: an spūs dei p ꝓphetas: Ecclesiā teneo. Dictū est p ꝓphetā: Cōmemorabunt z cōuertent ad dñm vniuersi fines terrę. Ecce iā teneo testimoniū legis z testimoniū ꝓphetaꝝ: Audiam⁹ z eū qui surrexit a mortuis. Ostēdit se spōsum: teneam⁹ eū: Cōfirmauit demōstrando exhibēdo testimonia. Hoc em̄ moyses: h̄ ꝓphetę: qz oportebat pati christū: z resurgere tertia die. Iā ḡ qz tenemus ambo spōsum ex ipsis verbis: z puto qz iā incipis mecū credere: et his verbis moysi z ꝓphetis credam⁹: et ei qui resurrexit a mortuis: Seq̄t z dicat: O dñe: video iā spōsum christū: factū est ne quis me auocet a membris sponsę tuę: et nō sis mihi caput: si ego in mēbris eius nō fuero: dic mihi z de ecclesia aliquid: qz iam de sponso eius non dubito. Audi z de ecclesia. Sequit z dicit: Prędicari in nomīe eius pnitentiā z remissionem peccatoꝝ. Nihil verius p̄dicari in nomie eius pnitentiā z remissionē peccatoꝝ. Sed hoc vbi: Alij enim dicunt: Ecce hic: alij ecce illic. Et quid ipse: Nolite credere: exurgent pseudo christi z pseudo ꝓphetę: et dicent: Ecce hic: z ecce illic. Non em̄ de ipso capite dicunt: ecce hic: z ecce illic (Notū est em̄ q̄ christ⁹ ī cęlis ē) sed de ecclesia vbi christus est: qui ait: Ecce ego vobiscū sum vsq̄ ad cōsummationē sęculi. Sed ait dñs: Nolite credere: Qui dic: ecce h̄ z ecce illic: partes ostēdit: ego totū emi. Dicat mihi hoc euāgeliū: Dic h̄ ipse ex euāgelio: quia iā surrexisti a mortuis: vt credant tibi qui credūt moysi z ꝓphetę: Dic mihi hoc tu: Audio: Oportebat christus pati z resurgere tertia die: z p̄dicari in noīe eius pnitētiā z remissionē peccatoꝝ p oēs gentes incipientib⁹ ab hierusalē. Quid ē hęretice: Certe cū resuscitarē moysen: cum recitarē ꝓphetas: distulisti ad eū q̄ resurrectur⁹ erat a mortuis. Ecce resurrexit: ecce dixit: tā nullā habet dubitationē ecclesia christi z vxor christi: q̄ nullam habet dubitationē corpus christi: demōstratū oculis: ꝓtrectatū manib⁹ discipuloꝝ. Ecce q̄ resurrexit a mortuis vtrūq̄ ostēdit. Ostēdit caput: ostēdit mēbra: ostendit spōsum: ostendit sponsam. Aut vtrūq̄ mecū crede: aut illud in dānationē tuā credis. Quid em̄ qz resurrexit a mortuis: qz in eo corpe resurrexit: Bene qz cicatrices ostēdit: qz vt crucifixus est: vt sepultus: ita reddit⁹: ita demōstrat⁹: Optime credis: Audi illū loquētez in quē credis: Prędicabit⁹ in nomine ei⁹ pnitentia z remissio peccatoꝝ. Vbi: Per latas terras. Si vellē illud ego dicere: iam tu luctās aduersus hęreticos: iam pugnās: iam habēs cū illis conflictū tantę q̄stionis: non illud dicerē sic contra p̄sentes hęreticos: quō illud dixit ille cōtra futuros. Quid vis ampli⁹: Remissio pctoꝝ in christi noīe p̄dicat. Vbi p̄dicat: Per oēs gentes. Unde: Incipit ab hierusalem: Cōmunica huic ecclesię. Quare litigam⁹: Cępit em̄ hęc ecclesia ab hierusalē ista terrena: vt gaudeat de deo in illa hierlm cęlesti. Ab hac em̄ incipit: ad illā terminat. Jn illa tota ecclesia erit: ab ista exordiū fidei sumpsit. Lege Act⁹ apostoloꝝ si forte mētior: quō ibi erant cōgregati discipuli cum venisset spūssanctus: vt ostendat tibi q̄ dixit dñs: Incipiētib⁹ ab hierusalē: quō linguis omniū locuti sunt in quos venit spūssanctus. Quare nō vis loqui omniū linguis: Ecce ibi oēs linguę sonuert. Quare mō cui datur spūssanctus nō loquit omniū linguis: Hoc em̄ tūc erat indiciū veniētis in homīes spūssancti: vt linguis omniū loquerent. Modo q̄d dictur⁹ es hęretice: qz nō dat spūssanct⁹: Non dico tibi vbi dat: an nō dat: Si nō dat: quid est q̄ agitis: loquēdo: baptizādo: bīdicendo: Quid est q̄ agitis: Jnania celebratis: Ergo datur. Si dat: quare linguis omniū nō loquunt quib⁹ dat: Nūquid defecit donū dei: aut minor est fruct⁹: Creuerūt zizania: sed et triticū: Sinite vtraq̄ crescere vsq̄ ad messem. Nō dixit crescāt zizania: decrescat triticū: vtrūq̄ creuit. Quare nō apparet mō spūssanctus in linguis omnibus: Jmmo vo apparet in linguis omnib⁹. Tūc em̄ nōdum erat ecclesia p orbē terraꝝ diffusa: vt mēbra christi in omnib⁹ gentib⁹ loquerent. Tūc implebat in vno: q̄ p̄nūciabat in omnib⁹. Jam totū corpus christi loquit omniū linguis: et quib⁹ nōdum loquit loquet. Crescit em̄ ecclesia donec occupet oīs linguas. Q̄ vos deseruistis q̄sq̄ creuit: Tenete vobiscū q̄sq̄ accedat: vt nobiscū pueniatis ad ea quę nōdū accesserat. Loqr oīm linguis: audeo tibi dicere ī corpe christi sū: ī eccl̄ia christi sū. Si corp⁹ christi oīm linguis iā loquit: z ego in oīb⁹ linguis sū: mea est gręca: mea est syra: mea ē hebrea: mea est omniū gentiū: quia in vnitate sum omniū gentiū. Ergo fratres cępit ecclesia ab hierusalē: vt p omnes gentes ꝓpagaret. Quid euidentius hoc testimonio legis et ꝓphetaꝝ ipsius domini: Apostoloꝝ vbiq̄ psonant voces: reddentes testimoniū spei nostrę in vnitate corpis christi. Gaudete in frumēt: tolerate zizania:

Luce.24.

AA

Ibidem.

Act.2.

Matth.13.

Act.2.

Luce.24.

BB

Matth.13.

Gemite ī tritura: suspirate i horreū: Venlet illud tē-
pus q̄ gaudebim⁹: ꝓfirmatis vectibus portarū hie-
rusalem. Intret q̄ intratur⁹ est: q̄ illuc manifest⁹ in-
trabit: huc victus nō intret. Qui aūt huc victus in-
trat, foris est: Foris est ⁊ nescit: ventilabꝝ ꝓbabit:
vectes ꝓbabūt. Qui modo vere intus ⁊ veracit̄ in-
tus: ibi firmit̄ intus. Qui aūt hic tolerādo intus: ibi
gaudēdo intus. Fines eī hierusalē pax: qz posuit
inquit fines tuos pacē. Modo cōsideram⁹ pacem
quā hic habem⁹ ī spe. Adhuc eī in nobisipsis qua-
Gal.5. lis pax: Caro ꝯcupiscit aduersus spīm: spūs aūt ad-
uersus carnem. Ubi plena pax in vno hoīe: Quan-
do erit plena in vno hoīe: tunc erit plena in oīb⁹ ci-
j.Cor.j5. uibus hierusalē. Cū erit plena pax: Cū corruptibi
le hoc īduerit incorruptionē: ⁊ mortale hoc īdue-
rit īmortalitatē: tunc plena pax: tunc firma pax: Ni-
hil litigat aduersus animā in hoīe nō ipsa aduersus
se ex quadā parte saucia: non carnis fragilitas: non
indigentia corporis: nō fames: non sitis: non frig⁹:
non ęstus: non lassitudo: nō vlla inopia: nō ꝓuoca-
tio rixę: non certe ipsa sollicita cautela: ⁊ vitandi ini-
mici ⁊ diligēdi. Hęc oīa frēs mei litigant aduersum
nos: nondū est plena ⁊ pfecta pax. Qō clamast̄: qui
iam dudum noīata pace ex cōsiderio clamastis: cla-
mor vester de siti erat: non de saturitate: quia ibi erit
pfecta iustitia: vbi pfecta pax. Modo esurim⁹ ⁊ si-
Matth.5. timus iustitiā: Beati q̄ esuriūt ⁊ sitiūt iustitiā: qm̄
ipsi saturabunt̄. Quō ipsi saturabunt̄: Cū ad pacē
venerimus. Ideo cum dixisset: qui posuit fines tu-
os pacē: quia ibi saturitas ⁊ nulla indigētia: subdidit
LL
Al.†latlat. statim: Et adipe frumēti †satians te. Fratres
Ps.80. qm̄ pax ipsa de qua loqmur nondū est in totis nobis
id est in vnoquoq̄ nostrū tota: adhuc forte spīm ve-
strū delectat audire. Sed si nihil resistit ⁊ rebellat
ex corpe finiem⁹ psalmū: Fatigatos vos nusq̄ vi-
deo: tū vereor (nouit de⁹) ne oneri sim vobis aut q̄-
busdā fratrib⁹: ⁊ video studia multoꝝ exigētiū hūc
laborē de me ⁊ sudorē: quē credo in dño non futurū
infructuosū: Gaudeo tātā eē volūtatē ⁊ voluptatē ī
veritate verbi dei: vt studiū vīm bonū in bono ⁊ de
bono vincat studiū insanoꝝ currētiū ī amphiteatꝝ.
Nunq̄d illi si tandiu starēt adhuc spectarēt: Ergo
frēs audiam⁹ cętera: qz hoc vultis. Assit dñs: assit ⁊
viris⁹ ⁊ mentib⁹ nr̄is. Qui posuit fines tuos pacē:
ad illā hierusalē dicit: ⁊ adipe frumēti satiās te. Trā
sijt fames ⁊ sitis iustici: succedit saturitas. Qui ibi
Job.6. erit adeps frumēti: nisi panis ille q̄ descendit de cęlo
ad nos: In patria ipsa quō saturabit: q̄ in pegrina-
tione sic pauit: Jam mō de ipsa pegrinatiōe nr̄a lo-
cutur⁹ est: qua venit̄ ad illā hierusalē vbi collauda-
bimus dñm. Laudabim⁹ dñm dēū nr̄m: nos hieru-
salem: nos sion: qñ ꝓfirmabunt̄ vectes portarū nr̄a-
rū. Etenim ille q̄ tūc satiabit adipe frumēti: qd facit
EE
in ista pegrinatiōe: Hoc qō sequit̄. ¶ Qui emit-
Al.†eloquiū. tit †verbū suū terrę. Ecce i terra laboram⁹ fessi:
languidi: pigri: frigidi: Cū leuaremur ad adipē fru-
mēti ⁊ satietatē: nisi mitteret ꝙbū suū terrę q̄ grauа-
bamur: terrę q̄ impediebamur a reditu: Misit ver-
Exod.j6. bū suū: nō deseruit etiā in heremo: pluit mānа de cę-
Al.†velociter. lo. Qui emittit verbū suū terrę: ⁊ vēit ad terras ver
bū ei⁹. Quō ei⁹: Aut qō est verbū ei⁹: † Usq; in
Ps.j03.tract. velocitatē currit †verbū ei⁹. Nō dixit velox ē
j.R. verbū ei⁹: currit verbū ei⁹, usq; in velocitatē. Inten
damus frēs: nō potuit elīgere meli⁹ verbū: Calidus
caloꝛe calescit: frigidus frigoꝛe frigescit: velox velo-
citate velox fit. Quid calidi⁹ ipso caloꝛe: quo calet
quicq̄d fit calidū: Quid frigidi⁹ ipo frigoꝛe quo fri-
gescit quicq̄d frigidū fit: Quid ǧ velociꝰ ipa velоci-
tate: qua velox fit quicq̄d velocit̄ currit: Plūt dici
multa velocia: ⁊ alia magis: alia min⁹: ⁊ tanto quęq̄
res velox ē: q̄to ē particeps velocitat̄. Illa res ma
gis particeps velocitat̄: ǧ magis velox: aut minus
particeps velocitat̄: ǧ min⁹ velox. Ipa itaq̄ velo-
citate q̄d velociꝰ: Ergo q̄usq̄ currit: Usq; in veloci
tatē. Quātū vis auge qō velox ē verbū: ⁊ dic: velo
cius est q̄ illud aut illud: q̄ aues: q̄ venti: q̄ angeli:
Nunq̄d aliq̄d hoꝝ attīn q̄ta ipsa velocitas usq; in
ipam velocitatē: Velocitas ipa q̄d est frēs: Ubiq̄
est: non ē in parte. Hoc ptinet ad verbū dei non esse
in parte: vbiq̄ esse ꝑ seipm verbū: exquo dei virtus
et dei sapia est: nondū assumpta carne. Si cogitem⁹
verbū in forma dei: verbū ęquale pr̄i: ipa est sapia dei:
de qua dictū est: Attigit a fine usq; ad finē fortiter.
Quāta velocitas: Attingit a fine usq; ad finē forti-
ter. Sed forte īmobilitate attingit. Si īmobilitate
tanq̄ moles aliqua saxea impleat locū aliquē: dicit
qō attingit eiusdē loci a fine usq; ad finē: nō tū mo-
tu. Quid ǧ dicim⁹: Nō hz motū verbū illud: Et sa-
pientia illa stolida ē: Et vbi ē qō dicit de sapię spū:
Cū multa dicerent: acut⁹ inq̄t mobilis: certus inco-
inq̄nat⁹. Sic vtiq̄ sapia dei mobilis. Si ǧ mobilis:
qñ hoc tangit: illud nō tangit: Aut hoc tangit: illud
deserit: Et vbi est velocitas: Hoc facit velocitas: vt
et vbiq̄ semp sit: ⁊ nusq̄ inclusa teneat. Sz cogita-
re ista ñ possum⁹: pigri sum⁹. Quis ista cogitet: Et
reuera frēs qm̄ dixi quō potui: si tū potui: si intelle-
xi: ⁊ quō potuistis intellexistis. Sz q̄d dicit apls⁹:
Ei aūt q̄ potens est facere supra q̄ petim⁹ aut intel-
ligim⁹. Quid hic oīdit: Quia quotiēscūq̄ intellexe
rim⁹: non intellexim⁹ sicuti est. Quare hoc: Corp⁹
eīm qō corrumpit̄ aggūat aīaz. Ergo in terra frigidi
sum⁹. Velocitas eī ferues est: ⁊ oīa feruētioza ve-
locioza: oīa frigidioza tardioza: Nos tardi: ǧ frigi-
di. Illa aūt sapia currit usq; ī velocitatē. Ergo fer-
uentissima ē: Nec est qui se abscondat a caloꝛe eius.
Nos ergo q̄ frigidi corpis tarditate: vinculo terre-
nę vitę hui⁹ corruptibilis onere nullā ne spem habe
mus ad capiendū verbū: qō usq; in velocitatez cur-
rit: An ꝙo ille q̄uis ex corpe ī infima depressos de-
seruit: Nonne ipse ꝑdestinauit nos: antęq̄ in isto
mortali ⁊ pigro corpe nascęremur: Qui ǧ ꝑdestina-
uit nos: dedit terrę niuē ipsos nos. Jam eī venia-
mus ad illos psalmi versus subobscuros: incipiāt il-
la inuolucra euolui: qm̄ vos verbū dei q̄to magis ꝑ
nos dicit̄: tanto auidiozes inuenit. Ecce nos pigri ī
hac terra q̄si ꝙgelauim⁹ hic: Et quō ꝙtingit niuib⁹:
Matth.24. Sursuz eī gelāt ⁊ in ima decidūt: sic frigescēte cha
ritate decidit humana natura in has terras: ⁊ pigro
corpe inuoluta velut nix facta ē. Sz ī ista niue sūt ꝑ-
Al.†Qui dat destinati filij dei. ¶ †Dat eī ille: niuē† velut la-
†sicut nam. Quid est velut lanā: Id est ō niue quā dedit:
de istis pigris adhuc spū ⁊ frigidis q̄s ꝑdestinauit:
adhuc factur⁹ ē aliq̄d. Lana eī materies vestī est.
Lana eī cū videt: veluti ꝑpatio ē aliq̄ ad vestē. Er-
go qz ꝑdestinauit hos q̄ ad tps frigidi repūt in ter-
ra: ⁊ nōdū feruēt spū charitat̄: de ꝑdestiatiōe ei ad-

buc loquit: veluti lanã dedit hos de⁹: ⁊ factur⁹ ẽ in de vestẽ. Merito in monte vestis christi fulsit sicut nix. Fulgebat vestis christi sicut nix: tanꝯ de illa lana iam facta erat tunica: De qua lana: id est de niue quã dedit sicut lanã: adhuc predestinati: pigri erant. Sz expecta: vide q̃d sequat: Quia sicut lanaz dedit eos: fit inde tunica. Quõ em̃ dicit ecclesia corpus christi: dicit ⁊ vestimentũ christi ipsa ecclesia. Inde est illud qõ ait aplus: Ut exhiberet sibi gloriosaz ecclesiã nõ habentẽ maculã aut rugã. Ergo exhibeat sibi gloriosaz ecclesiã nõ habentẽ maculã aut rugã: Faciat sibi vestẽ de illa lana quã predestinauit i niue. Adhuc in hoib⁹ incredulis: ⁊ frigidis: ⁊ pigris: faciat vestẽ de hac lana: vt abluat a maculis: mũdet fide: vt rugã nõ habeat tendat in cruce. Qui dat niuem velut lanaz. Jam si p̃destinati sunt: vocãdi sũt. Quos em̃ predestinauit: illos ⁊ vocauit. Jam quõ vocant ex languore corpis illius vt sani fiant: Quõ vocant: Audi euãgeliũ: Nõ veni vocare iustos: sed pctores in pnitentiã. Incipit g̃ iam p̃destinatione niuis illius cognoscere torpores suũ: accusare pctm̃ suũ: Incipit vocatiõ venire ad pnitentiã. Merito ergo q̃ dat niuẽ velut lanã, ppt̃ profectũ tunicę future: etiã ꝓpter vocationẽ in pnitentiã: **Nebulã† velut cinerẽ spargit.** Nebulam inqt velut cinerem spargit. Quis: Qui dat niuẽ sicut lanã. Quos enī p̃destinauit: vocat in pnitentiã: qz quos p̃destinauit: illos ⁊ vocauit. Finis aũt ad pnitẽtiã pertinet. Audi vocantẽ ad pnitentiã: cũ exprobrauit q̃busdam ciuitatib⁹ dicens: Vę tibi Corozaim: vę tibi Bethsaida: qz si in tyro ⁊ sidone factę essent virtutes quę factę sunt in vobis: olim inqt in cilicio⁹ cinere pnitẽtiã egissent. Ergo nebulã velut cinerẽ spargit. Quid est nebulã velut cinerẽ spargit: Cũ vocat quisq̃ ad intelligẽdũ deũ: ⁊ dicit illi: cape veritatẽ: Incipit velle cape veritatẽ: nõ sufficit: videt se q̃ndã caliginẽ pati quã antea nõ videbat. Ad hoc est g̃ illa nebula: vt noueris nescire te: ⁊ nouerit q̃d scire oporteat: ⁊ videas te inualidũ ad illud sciendũ qõ oporteat sciri. Nam si in ista nebula iam te p̃sumpseris scire: audies ab apostolo: Qui se putat aliq̃d scire: nõdum scit quẽadmodũ oporteat eũ scire. Ergo nõdum cõprehendisti: adhuc nebulã pateris. Sed nõ te deseruit q̃ accendit tibi lucernã carnis sue: Non erres in nebula: fide sequere. Sed qz conaris videre ⁊ nõ potes: pniteat te pctõr: quia nebula velut cinis sparsa est. Quid iam te pniteat: Contumacem te fuisse aduersus deũ. Quid iam te pniteat: Secutum te fuisse vias tuas malas: Peruenisti i istã difficultatẽ illius beatę visionis: ⁊ erit tibi salubris nebula: quaz sicut cinerẽ spargit deus. Tu ipse es adhuc nebula: sed velut cinis. Adhuc em̃ pnitẽtes volutant in cinere fratres mei: tanꝯ similes se ꝓtestantes: dicentes deo suo: cinis sum. Dixit em̃ quędam scriptura: Desperi meipsum ⁊ distabui: ⁊ estimaui me terrã et cinerem. Hęc est humilitas pnitẽtis. Q̃ abzaã loquit ad deũ suũ: ⁊ q̃ vult sibi aperiri incendiũ sodomor: ego inquit terra ⁊ cinis sum. Quõ fuit ista semper humilitas in magnis ⁊ sanctis viris: Nebulã g̃ velut cinerẽ spargit. Quare: Quia quos p̃destinauit illos ⁊ vocauit: Qui ñ venit vocare iustos: ꝫ peccatores in pnitentiaz: ¶ †Qui emittit crystallum suam† velut frusta panis. Nõ denuo laborandũ est dicere q̃d sit crystallus. Pręlocuti em̃ sum⁹: ⁊ credo nõ excidisse charitati vr̃ę. Quid est g̃: mittit crystallũ suam velut frusta panis: Quõ nix illa ipsius: qz p̃destinator est. Quõ nebula illa ipsi⁹: qz ipsi vocant ad pnitentiã qui p̃destinati sunt ad salutẽ: sic est quodãmodo crystallum ipsi⁹. Quid est crystallum: Multũ obduruit: multum ꝓgelauit: nõ iam sicut nix facile solui põt. Nix multor annor tẽpore durata ⁊ serie sęculor: crystallũ dicitur: Et hoc mittit velut frusta panis. Quid hoc sibi vult: Fuerunt nimis duri: non iam niui sed crystallo comparandi: ⁊ ipsi p̃destinati sunt ⁊ vocati: ⁊ quidã eorum ita vt pascerẽt alios ⁊ essent vtiles ⁊ alijs. Et q̃d op⁹ est vt numerem⁹ multos forte quos nouim⁹: illum aut illũ: Occurrit vnicuiq̃ cogitãti ex his quos nouit: q̃ forte duri ⁊ ptinaces ⁊ obnitentes aduersus veritatẽ fuerũt: ⁊ modo p̃dicãt veritatẽ: facti sũt frusta panis. Quis ille vnus panis: Multi inqt aplus: vnũ corpus sum⁹ in christo. Unus panis: vnũ corpus: multi sumus ipse dicit. Ergo si vn⁹ panis totũ corpus christi: mẽbra christi frusta panis sunt: De quibusdã duris facit mẽbra sua: ⁊ vtilia ad alios pascendos. Quid imus p multos: Notissimũ illũ paulum aplm̃ intueam̃: Nihil nobis isto viro noti⁹: nihil suauius: nihil in scripturis familiari⁹ est. Et si fuerint q̃ ex tãta duricia ꝓuertãt in q̃ta ipse fuit: pauis fiẽt: Ipso ꝓposito ad exẽplũ oẽs occurrãt: vt explicet sensus iste. Mittit crystallũ suã sicut frusta pãis. Ecce crystall⁹ erat aplus paulus: durus obnitẽs veritati: clamãs aduersus euangeliũ tanꝯ indurans aduersus solem. Iste q̃ durus fuit crescens in lege: eruditus ad pedes gamalielis legis doctoris. Non audiebat moysen ⁊ ꝓphetas christum predicantes. Magna duricia. Certe gentes nõ audierũt ꝓphetas: nõ audierũt moysen: frigidi erant: sed crystalluz non erãt. Ille q̃ credebat in verbis p̃dicantib⁹ christum: ⁊ christo venienti non credebat: nimis obdurauerat. Quia g̃ crystallũ erat: nitidus videbat ⁊ candidus: sed durus ⁊ nimiũ gelidus. Quõ nitidus et candidus: Hebreus ex hebreis: fm legez pharise⁹. Vide nitorẽ crystalli: Audi duriciã crystalli: Scõm emulationẽ psequẽs ecclesiã dei. Inter lapidatores sancti stephani martyris ibi erat iste durus: ⁊ forte ceteris durior. Oĩm em̃ lapidantiũ vestimẽta seruabat: vt oĩm in manib⁹ lapidaret. Ergo videm⁹ niuẽ: nebulam: crystallum: bonũ est vt ille spiret ⁊ soluat. Si em̃ ille nõ spirauerit: si nõ ipse duriciam glacieihui⁹ dissoluerit: †In faciem frigoris ei⁹ quis †subsistet: In faciẽ frigoris ei⁹: Cui⁹: Dei. Unde est ei⁹ frig⁹: Ecce deserit pctorẽ: ecce nõ vocat: ecce nõ aperit sensum: ecce nõ infundit gr̃az. Soluat hõ si nõ põt gr̃ę: nõ potest stulticię. Quare nõ potest: In faciẽ frigoris eius q̃s subsistet: Vide g̃ ꝓgelascẽtem illũ: ⁊ dicentẽ: Video alią legez in mẽbris meis repugnantẽ legi mẽtis meę: ⁊ captiuũ me ducentez in lege peccati q̃ est in mẽbris meis. Miser ego homo q̃s me liberabit de corpe mortis hui⁹: Ecce frigesco: ecce ꝓgelasco: quo caloze soluar vt curram: Quis me liberabit de corpe mortis hui⁹: In faciez frigoris eius q̃s subsistet: Et q̃s scip̃m liberabit: si ille deseruerit: Et q̃s liberabit: Gr̃a dei p ihesũ christum dn̄m nr̃m. Audi ⁊ hic gr̃az dei: Qui mittit crystallũ suam sicut frusta panis: in faciez frigoris eius

š eodem.b.

2.sentẽ. dis.43. Sed q̃rit vtrũ.

j.Cor.10.

Ik Ik

Phil.3.

Ibidem.

Act.9.

LL Act. †Ante. Tinstinebit.

Roma.7.

Ibidem.

Ar. †liq̃faciet. quis subsistet: Ergo desperatio est: Absit. Sequit em̃: Emittet verbum suū z †tabefaciet ea.
AD AD Non ergo desperet nix: non desperet nebula: non desperet crystallum. De niue tanq̃ de lana conficitur z tunica. Nebula illa in pēnitentia salutem inRoma.8. uenit: qz ās p̃destinauit: illos z vocauit. Sz licz sint inter p̃destinatos durissimi: z multo quasi rpe ꝯgelauerint: z crystall⁹ facti fuerint: non erunt duri misericordię dei. Emittet verbum suum z tabefaciet ea. Quid est tabefaciet ea: Ne forte in malo intelligat⁹: tabefaciet: liquefaciet: dissoluet. Duri sunt em̃ p superbiam: Merito z superbia stupoz dicit. Quicqd enim stupidū est: frigidū est. Rigorē passi hoīes quotidie dicunt: obstupuit. Ergo superbia stupoz est. Emittet verbū suū z tabefaciet ea. Et reuera cumuli niuis cū calefiūt: tabefiūt: deliquescūt i hūilitate. Quō g̃ q̃si mōtem niuis erigit stupoz: sic stultos erigit superbia. Emittet verbuz suū z tabefaciet ea. Ecce venit illud
Act.9. crystallū Saul⁹ p⁹ cędez z lapidationē stephani: duricia q̃daz stupidus in christū: petūt lras a sacerdotibus: vt vndicq̃ exhibeat christianos anhelās cędes. Durus est iste z gelidus ꝓra ignē dei. Sed ꝯꝯ eēt durus: ꝯꝯ gelidus: ecce ille q̃ emittet verbū suū et tabefaciet ea: clamauit de cęlo feruidus: Saule saule q̃d me psequeris: Una illa voce: tanta illa duricia crystalli resoluta est. Emittet g̃ verbū suū z tabefaciet ea. Nō desperet de crystallo: q̃to min⁹ de niue vel de nebula: De ipo crystallo nō desperet. Audi
j.Timoth.j. vocē quandā crystalli: Qui prius fui blasphem⁹: p̃secutoz z iniuriosus. Sed quare soluit crystallū deus: Ne de se nix ipa desperet. Ait em̃: Ideo miseri-
Ibidem cordiā p̃secut⁹ sum: vt in me oñderet christus iesus
MM oēm patiētiā ad informationē eoz qui crediturī sūt illi in vitā ēternā. Clamat g̃ deus ad gentes: Solui crystallum: venite niues. Emittet verbū suū z tabe-
Ar. † Flabit †fluent faciet ea. †Spirabit spūs ei⁹ z †pfluēt aquę.
Joh.7. Ecce crystallū z niues resoluunt: eunt in ās: Qui
Act.9. sitiunt veniant z bibāt. Saulus dur⁹ vt crystallum: stephanū est p̃secut⁹ ad mortē. Paulus iam i aqua viua gētes vocat ad fontē. Spirauit spūs ei⁹ z prōfluent aquę. Spūs feruēs: vnde dictum est in alio
Ps.125. psalmo: Cōuerte dñe captiuitatē nr̃am: sicut torrēs in austro. Captiua em̃ hierusalē tanq̃ ꝯgelauerat in babylonia: flat auster: soluit rigor captiuitatis: z currit in deum feruoz charitatis. Spirauit spūs eius z pfluent aquę: fiat in eo fons aquę salientis in vitam
Ar. † Qui annūciat ēternā: ¶ †Annūcians verbū suū iacob: iustitias z iudicia sua israel. Quas iustitias: z q̃ iudicia: Quia z quicqd hic humanū gen⁹ ante perpessum est cū esset nix: z nebula: z crystallus: merito perpessum est superbię z elatiōis in deū: Recurram⁹ ad originē casus nr̃i: z videam⁹ qz verissime in psalPs.118. mo cantat: Priusq̃ humiliarer ego deliq̃. Sed qui
Ibidem. dicit: Priusq̃ humiliarer ego deliq̃: ipse dicit: Bonū mihi ē q̃m humiliasti me: vt discā iustificatiōes tuas. Quas g̃ iustificatiōes a deo didicit iacob: q̃ fe-
Gen.32. cit ipsū iacob luctari cū āgelo: In cui⁹ angeli psona ipe dñs erat luctat⁹: Tenuit: vim fecit vt teneret inua-
Ibidem luit vt teneret fecit se teneri miscēdia: ñ ifirmitate. Luctat⁹ g̃ iacob ꝑualuit: tenuit: z quē videbat vicisse: rogat: vt bñdicat ab eo. Quō intelligebat cū q̃ luctat⁹ fuerat: quē tenuerit: Quare violēt ē luctat⁹ z tenu-
Matth.11. it: Qz regnū cęloz vim patit: z q̃ vim faciūt diripiūt illō. Ergo q̃re luctat⁹: Qz cū laboze. Quare vix tenem⁹: qō facile amisimus: Ne facile recipiendo qō amisim⁹: discam⁹ pdere qō tenemus. Laboret hō vt teneat: tenebit ad firmitatē qō tenuerit p⁹ laborem. Ergo hęc iudicia sua deus manifestauit iacob z israel. Aperti⁹ dicam: id est qz z iusti q̃ hic sūt: labozes: pericula: molestias: passiōes: p merito patiunt iusto iudicio dei: qz ille solus pōt dicere: sine causa hic passus sum: q̃uis ideo non sine causa: qz pter nos: q̃ solus pōt dicere: Quę nō rapui tūc ex-
Ps.68. oluebā: qui solus potuit dicere: Ecce venit pnceps
Joh.14. hui⁹ mūdi z in me nihil inueniet. Et quasi diceretur ei: quare g̃ pateris: sequit z dicit: Sz vt sciant oēs
Ibidem. qz voluntatē p̃is mei facio: surgite eamus hinc. Ęt teri oēs merito suo iudicio dei: z p iusticia quę patiuntur: non sibi arrogent: quasi habeant passionē innocentię qualis in christo erat. Audi ap̃lm Petrū:
j.Pet.4. Tempus est inq̃t vt iudicium incipiat a domo dñi: Exhortans martyres z testes dei vt oēs mīnas fremēt̃ sęculi patiētissime tolerēt i semetipis: Ait illis:
Ibidem Temp⁹ ē inchoatiōis iudicij ex domo dei. Si autē initiū a nobis: q̃s finis eoz q̃ non credūt dei euāgelio: Et si iust⁹ vix salu⁹ fiet: pctōr z impius vbi parebunt: Annūcians verbū suū iacob: iusticias z iu-
PP Ar. †tralitur omni nationi. dicia sua israel. ¶ Non fecit †sic vniuersę gēti: Nemo vos fallat: non nūciatū est alicui gēti hoc iudiciū dei quō patiant iusti z iniusti. Quō: Pro meritis oēs. Quō: In gr̃a dei: Non in suis meritis liberantur ipsi iusti. Nō annūciatū est hoc vniuersę gēti: sed soli iacob: soli israel. Quid ergo nos facim⁹ si
Ar. †Et non annūciauit vniuersę genti: sed tm̃ iacob: tm̃ isra-
el: Ubi erim⁹ nos: In iacob z in israel. † Judicia sua non manifestauit eis. Quibus: Dīb⁹ gentibus. Et quō vocatę sunt niues soluto crystallo:
Roma.11. Quō vocatę sunt gentes iustificato paulo: Quō nisi vt essent in iacob: Precisus est oleaster vt insereretur in oliuā. Jam ad oliuā ptinēt: iam nō debēt dici gentes: sed vna gens in christo: gens i iacob: gens
Gen.32.26. i israel: Quare gens iacob z gens isrl: Qz iacob ō isaac: isaac ō abrahā. Abrahę ātq̃d dictū ē: In semīe tuo bñdicent oēs gētes. Hoc idē dictū ē ad isaac: ō z ad iacob. Pertinem⁹ g̃ ad iacob: qz ptinem⁹ ad isaac: Pertinem⁹ ad abrahā. Semē ei abrahę (nō me vel q̃libet hoīe: ō ap̃lo sctō interptāte) christ⁹ ē: z ipe ait:
Gal.3. Non dcit et seminib⁹ tanq̃ in multis: sed tanq̃ in vno: z semī tuo qō est christ⁹. Si vnū semē: vnus iacob: vnus israel: z oēs gentes vnū in christo. Ergo ad oēs ptinet gentes qō reuelauit ipse iacob z ipse israel: z illi soli in alijs gentib⁹ deputādi sunt: qui nolentes credere in christo: nolūt recedere ab oleastro
Abi s et inseri oliuę: remanebūt in siluosis ramis: steriles et amari. Gaudeat iacob q̃ est supplantatoz esau: qz
Gen.25. supplātauit frēm suū. Lęcitas em̃ ex parte israel facta est: vt plenitudo gentiū intraret: De iacob fact⁹ est israel. Quid est israel: Jam omnes audiam⁹: oēs israel: siue qui hic estis in membris christi: siue q̃ foris z non foris z p oēs gētes vbicq̃ foris vbicq̃ int⁹: Audiat ipe israel q̃ ex iacob factus est israel. Quid est israel: Videns deū. Ubi videbit deū: In pace. In q̃ pace: Pace hierlm: Qz posuit inq̃t fines tuos pacē. Jbi laudabim⁹: oēs vn⁹ in vno ad vnū erimus: qz deinceps multi dispersi non erim⁹.

¶ Explicit Tractatus de p̃s. CXLVII

Incipit Tractatus de ps̃. CXLVIII.

Prefatio.

Editatio psentis vite nr̃e in laude dei esse debet: Quia exultatio sempiterna futurę nr̃ę vite: laus dei erit. Et nemo pōt idoneus fieri futurę vitę: qui se ad illam modo non exercuerit. Modo ergo laudam⁹ deum: sed & rogam⁹ deum. Laus nr̃a lętitiā habet: oratio gemitū. Promissum ē em̃ nob aliq̄d qō nōdum habem⁹: & qz verax est q̄ pmisit in spe gaudem⁹: qz tm̃ nondū habem⁹ in desiderio gemimus. Bonū est nobis pseuerare in desiderio donec veniat qō pmissum est: & trāseat gemit⁹: & succedat sola laudatio. Propt̄ hęc duo tpa: vnū qō nūc est in temptatiōib⁹ & tribulatiōib⁹ hui⁹ vitę: Alterū qō tunc erit in securitate & exultatiōe perpetua: instituta est nobis etiam celebratio duox tpox ante pascha & p⁹ pascha. Illud qō ē añ pascha significat tribulationē in qua mō sum⁹: Qō vero nūc agim⁹ p⁹ pascha: significat btitudinē in q̄ postea erim⁹. Ante pascha ḡ qō celebram⁹ h & agim⁹: Post pascha autem qō celebram⁹: significam⁹: qō & nōdū tenem⁹. Propterea illud tps̃ i ieiunijs & oronib⁹ exercem⁹: hoc vero tps̃ relaxatis ieiunijs in laudib⁹ agimus. Hoc est em̃ Alleluia qō cantam⁹: qō latine interpretat vt nostis: laudate dñm. Illud ideo tps̃ ante resurrectionē: hoc tps̃ post resurrectionem dñi est: Quo tpe significat vita futura quā nondū tenem⁹: qz qō significam⁹ post resurrectionē dñi: tenebimus post resurrectionē nr̃am. In capite enim nr̃o nobis vtrūq̄ figuratū est: vtrūq̄ demonstratū est. Passio em̃ dñi ostendit nobis vitam p̃sentis necessitatis: q̄ oportet & laborare & tribulari: & ad extremū mori. Resurrectio xpi & clarificatio dñi oñdit nobis vitā quā accepturi sum⁹: cū venerit retribuere digna dignis: mala malis: bona bonis. Et quodāmodo mali oēs cantare nobiscū pñt alleluia: Si autē in malicia sua pseuerauerint: canticū vitę nr̃ę futurę dicere possunt labijs: ipsam vero vitā quę tūc erit in ea veritate quę nūc significat obtinere non possunt: quia noluerūt meditari anteqū veniret: & tenere qō ventu rum erat. Nūc ergo frēs exhortamur vos vt laudetis deū: & hoc est qō vobis oēs dicim⁹: qñ dicimus alleluia: Laudate dñm: Dicis tu alteri: dicit ipse tibi: cū se oēs exhortant: oēs faciūt qō exhortāt. Sz laudate tot̄ vot̄ ō tot̄ vob: id ē vt nō solū lingua & vox vīa laudet deū: ꝫ & psciētia vīa: vita vīa: facta vīa. Etenim laudam⁹ modo in ecclesijs qñ congregamur: cū quisq̄ discedit ad pr̃ia/quasi cessat laudare deū: Nō cesset bñ viuere: & sp laudat deum. Tūc desinis laudare deū: qñ a iusticia & ab eo qō illi placet declinas. Nam si a vita bona nunq̄ declines: lingua tua tacet: vita tua clamat: & aures dei ad cor tuum. Quō em̃ aures nr̃ę ad voces nr̃as: sic aures dei ad cogitatiōes nr̃as. Nō pōt aūt fieri vt habeat mala facta: q̄ habet bonas cogitationes. Facta em̃ de cogitatiōe pcedūt: Nec q̄sqū pōt facere aliq̄d: aut ad aliq̄d agendū mēbra mouere: nisi primo p̃cesserit iussio cogitatiōis. Quō de interiori palacio quicquid iusserit impator p imperium romanū emanat: quicq̄d videtis agi p puincias: Ex tuo mot⁹ fit ad vnam iussionē impatoris intus sedentis: Mouet solum ille labia cū loquit̄: & mouet oēs puincia cū fit qō loquit̄: Sic & in vnoquoq̄ nr̃m intus ē impator int⁹ i corde sedet: Sz & si bon⁹ bona iubet: bona fūt: & si mal⁹ mala iubet: & mala fiūt. Cū ibi sedet christus: q̄d pōt iubere nisi bona: Cū possidet diabol⁹: quid pōt iubere nisi mala: In tuo aūt arbitrio de⁹ te esse voluit: cui pares locū: deo an diabolo: Cum parueris: q̄ possidebit ipse impabit. Ergo frēs nō tm̃ ad sonū attendite cū laudetis deum: toti laudate: Cantet vox: cantet & vita: cantēt facta: & si est adhuc gemitus: tribulatio: temptatio: speret trāsitura oīa: et illum venturū diem quo sine defectu laudabim⁹. Ecce iste psalm⁹ qñ manifest⁹ est: currēdus est nob. Distribuit em̃ vniuersam creaturā laudantē deum: et tanq̄ hortat̄ vt laudet: quasi iuenerit tacentem.

Expositio psalmi.

Laudate dñm de cęlis. Quasi inueniret taceṫes in cęlis laudem dñi: & exhortat̄ vt surgant & laudent. Nunq̄ cęlestia laudes ꝓditoris sui tacuerūt: nunq̄ terrestria deum laudare cessarūt: Sed plane sunt quędā quę hūt spm̃ laudādi deum in eo affectu quo eis placet de⁹. Nemo em̃ laudat: nisi qō ei placet. Sunt aūtem alia quę spiritum vitę & intellectū ad laudandū deū non habent: sed qz & ipsa bona sunt: & in ordine suo integre dispositā sunt: & ad pulchritudinem vniuersitat̄ referunt quā ꝓdidit deus: ipsa q̄dem p se voce sua & corde suo non laudant deū: sed cum ab intelligēt̄ib⁹ ꝓsiderantur: p ipsa laudat deus: & cū p ipsa laudat deus: q̄dā modo & ipsa laudant deū. Verbi gra: Laudant deū in cęlis oīa quę hūt spiritū vitę: & intellectū purum ad eū ꝓtemplandū: & sine fastidio & defectu diligendum. Laudant aūt dñm per intellectū in terra discernendi bonū & malū: & per intellectū cognoscendi creaturā & creatorē: hoīes qui ista cogitāt: & q̄b⁹ tribuit dñs mentē discernēdi ista delectādi atq̄ laudādi: Homines pñt: Pecora nunq̄d hūt huiusmodi intellectū: Si hęrent hmōi intellectū pecora: non nob diceret deus: Nolite esse sicut equus & mulus: q̄b⁹ non est intellect⁹. Qñ hortat nos vt non simus sicut pecora sine intellectu: oñdit nobis qz boī tribuit intellectū ad laudandū deum. Arbores nunq̄d vel vitam habent ipam qua sentiāt sicut pecora: Mā pecora & si sensum interiorē rōnalem & mentē intelligētem atq̄ discernētem non hūt quā hō habet vt laudent deū: hūt tm̃ vitam manifestā sicut oēs nouim⁹ appetendi cibum: vtilia sumēdi: noxia respuēdi: sensus corpalia discernēdi: Visum ad colores: auditus ad voces: olfactū ad odores: gustū ad sapores: motus vel ad voluptates: vel ad molestias cognoscendas. Intelligim⁹ hęc: & videm⁹ ante oculos nr̃os: Non hūt rationē intelligēdi: sed hūt spm̃ corpis animati & vitaz manifestā. Arbores aūt nec ipam hūt: et tm̃ oīa laudant deū. Quare laudant deum: Quia cum ista videm⁹: & ꝓsideram⁹ creatorē qui ea fecit: de illis nascit̄ in nobis laus dei: Et cum ipsoz ꝓsideratione laudat deus: oīa laudant deum. Cępit ḡ iste de cęlo: laudant oīa: & dicit laudate. Quare cū laudent dicit laudate: Quia delectat⁹ est in eo qō laudant: & placuit ei quasi adiūgere hortationē suam: Quō si venias ad hoīes bonū aliq̄d opātes cū gaudio: siue in vinea: siue in messe: siue in aliq̄ agricultura: placet tibi qō faciūt: & dicit̄: Facite: agite: Nō vt tunc incipiāt facere qñ dicis: sed quia placet tibi qō

Ps. 31.

Ps. 44. 8.

D facientes inueneris: adiũgis gratulationẽ ⁊ exhortationẽ tuam. Dicendo eñ facite: ⁊ exhortãdo faciẽtes: voto quasi facis cuz illis. In hac ergo exhortatione plen⁹ spũ ꝓpheta dicit hęc: ⁊ psalm⁹ est aggęi
j. Esdre. 5. et zacharię: Sic hz tituluz. Isti duo ꝓphetę eo tpe quo captiu⁹ ꝓpl's tenebaꝁ in babylonia: ꝓphetabant etiam futurũ finẽ captiuitaꝁ: vt restauraret ciuitas hierusalẽ: quę bello ceciderat. Significauerũt ergo nobis in mysterio vitam futurã: vbi laudem⁹ deum post captiuitatẽ vitę ꝑsentẽ: vbi erit innouatio ciuitatis illius magnę hierusalẽ: vñ pegrini suspiram⁹ captiuati adhuc sub onere ⁊ sarcina corpis mortaꝁ: vnde adhuc gemim⁹ in pegrinatiõe: exultabim⁹ autem in patria. Qui autẽ non gemit pegrin⁹: nõ gaudebit ciuis: quia residerũ nõ est in illo. Prophetę ğ isti sancti magnã ꝓsolationẽ ꝑbuerũt: tunc captiuato populo ꝑm carnem: id est ꝓstituto in babylonia sub regib⁹ alienigenis. Ostẽdebãt eñ ꝑ ꝓphetiã futurũ tempus liberatiõis a captiuitate: instauratio-
E j. Cor. 10. nis hierusalẽ. Sed illa oĩa in figura gesta sunt: habent veritatẽ suam. Figurata sunt in antiqs: ꝑsentia ostendunt in nobis. Modo ergo qd dicit apl's:
2. Cor. 5. Qdiu sum⁹ in corpe: pegrinam̃ a dño: Nondũ sumus in patria. Qñ erimus in patria: Qñ triũphabimus deuicto inimico diabolo: qñ mors nouissima
j. Cor. 15. inimica destruet: Tunc fiet sermo q̃ scriptus est: Absorpta est mors in victoria. Ubi est mors ꝓtẽtio tua: Ubi est mors aculeus tu⁹: Qñ ergo nulla erit mortis ꝓtentio quę modo est: ⁊ facit nos gemere ex defectu ⁊ mobilitate rerum: ex fragilitate carnis humanę: Contendũt nobiscũ qtidie temptatiões: contendũt qz nobiscũ qtidie delectatiões: etsi non ꝓsentiam⁹: tñ molestiã patimur: ⁊ ꝓtendim⁹: ⁊ magnum periculũ est: ne qui ꝓtendit vincaꝁ. Si aũt non ꝓsentiendo vincam⁹: molestias tñ patim̃ resistendo delectationib⁹: Nõ cessat: ⁊ non mozit hostis: nisi in re-
a. Esdre. 5. surrectiõe mortuoꝝ. Sed pręsumam⁹: fidamus: erigũt nos aggeus ⁊ zacharias: cantãt futurã liberationẽ nostrã. Si illi ꝓpho cantauerũt: ⁊ impletuz est: christiano ꝓpho qõ cãtaꝁ nõ implebiꝁ: Securi estote: non tm̃ modo in ista pegrinatiõe vitę hui⁹: sed q̃modo hic agatis videte. Non vobis placeat amor babylonię: ne obliuiscam̃ ciuitatẽ hierusalem. Et si corpus nostrũ adhuc in babylonia tenet: cor nostrũ ad hierusalẽ pręmittaꝁ. Laudet ergo tota creatura dñm: qz hoc ibi facturi sum⁹ qõ hic ğmeditam̃. Lau-
F date dñm de cęlis: Laudate eum in excelsis. Primo õ cęlis dicit: postea de terra. Laudaꝁ eñ de⁹ qui fecit cęlũ ⁊ terrã. Cęlestia tranquilla sunt: pacata sunt: ibi semp gaudiũ: nulla mors: nulla ęgritudo: nulla molestia: semp laudãt deũ beati: Nos aũt adhuc in imo sum⁹: sed cum cogitam⁹ quõ illic laudetur deus: cor ibi habeam⁹: ⁊ non sine causa audim⁹: sursum corda: Leuem⁹ cor sursum: ne putrescat in terra: qñ placet nobis qõ ibi agunt angeli. Modo nos spe: postea re: ꝯ cum illuc venerim⁹: Laudate ğ eum in excelsis: ¶ Laudate eum omẽs angeli eius: laudate eũ oẽs virtutes eius: Laudate eum sol et luna: laudate eũ oẽs stellę
Daniel. 3. et lumen. ¶ Laudate eum cęli cęlorum: et aquę quę super cęlos sunt laudent nomen dñi. Qñ explicauit oĩa numerãdo: Sz tñ summatim quasi omnia pstrinxit: ⁊ concluſit omnia cęlestia laudantia creatorẽ suũ. Et quasi diceret ei: quare illum laudant: quid illi debent: quid illis ꝓtulit vt laudent eum: Sequitur: Qñ ipse dixit et facta sunt: ipse mãdauit et creata sunt. Non mirũ si opera laudent opatorem: Non mirum est: si facta laudẽt factorẽ: Non mirũ si creatura laudet creatorem. Ibi ⁊ christus noĩatus est: ⁊ quasi nõ audiui-
Gen. 1. Psa. 32. Judith. 16. Job. 1. mus nomẽ ipsi⁹: Quis ẽ christ⁹: In principio erat verbũ: ⁊ verbũ erat apud deum: ⁊ deus erat verbũ: hoc erat in principio apud deũ: Oĩa per ipsum facta sunt: ⁊ sine ipso factum est nihil. Per quid facta sunt: Per verbum. Quõ hic ostendit: qz per verbũ facta sũt: Ipse dixit ⁊ facta sũt: ipse mãdauit ⁊ creata sunt. Nemo dicit: nemo mandat: nisi verbo. G
Statuit ea in sęculũ et in sęculũ sęculi: Oĩa cęlestia: omnia supioza: virtutes oẽs atq angelos ciuitatem quandam supnã: bonã: sanctã: beatã: Uñ qñ pegrinamur: miseri adhuc sum⁹: ⁊ quo redituri in spe beati: ⁊ quo cum redierim⁹: in re beati. Statuit ea in sęculũ ⁊ in sęculũ sęculi: Pręceptũ posuit ⁊ non pręteribit. Quale ꝑceptũ putaꝁ hic cęlestia ⁊ angelos sanctos: Quale ꝑceptũ dedit illis deus: Quale: nisi vt laudent illũ: Beati quoz hoc est negociũ laudare deum. Non arant: non seminãt: non molunt: non coquũt: Opa eñ sunt ista necessitatis: Ibi necessitas non est. Non furaꝁ: non deprędantur: non adulteraꝁ: Opa eñ sunt ista iniqtatis: Matth. 25.
Ibi iniqtas non est. Non frangũt panẽ esurienti: nõ vestiunt nudũ: non suscipiũt pegrinũ: non visitant ęgrotũ: non pcordant litigiosum: non sepeliũt mortuũ: Opera eñ sunt ista misericordię: Ibi aũt nulla H miseria est in qua fiat misericordia. O beati: Putamus erimus nos sic: Eia suspirem⁹: de suspirio gemamus: Et quid sum⁹ vt ibi simus: Mortales: pieti: abiecti: terra ⁊ cinis. Sed qui ꝓmisit opa ẽ. Si ad nos attendam⁹: quid sumus: Si ad illum: de⁹ ẽ: omnipotẽs est. Non est facturus angelũ ex hoie: q̃ fecit hominẽ ex nihilo: Aut vero pro mimo habet deus hoiem: ꝓter quẽ mozi voluit vnicum suum: Attendamus ad indiciũ dilectiõis ⁊ ꝓmissiõis dei: Tales arras accepim⁹: Tenem⁹ mortẽ christi: tenemus sanguinẽ christi: Quis mortu⁹ est: Unicus.
Pro q̃bus mortuus ẽ: Utinã pro bonis: vtinã pro Roma. 5. iustis. Sed qd est: Etenim christ⁹ (ait apl's) ꝑ impijs mortuus est. Qui donauit impijs mortẽ suaz: qd seruat iustis nisi vitam suam: Erigat ğ se humana fragilitas: non desperet: non se collidat: nõ se auertat: non dicat: Non ero. Qui ꝓmisit: deus est: ⁊ venit: vt ꝓmitteret: apparuit hoib⁹: venit suscipe mortem nostrã: ꝓmittere vitam suã. Uenit ad regionem pegrinatiõis nostrę accipe qõ ꝫ abũdat: opprobria: flagella: colaphos: sputa in faciẽ: ꝓtumelias: spineam coronã: suspensionẽ in ligno: crucẽ: mortẽ. Hęc abundant in regione nr̃a: ad talia cõmercia venit. Quid hic dedit: Quid hic accepit: Dedit exhortationẽ: dedit doctrinã: dedit remissionẽ pctoꝝ: Accepit ꝓtumelias: mortẽ: crucẽ. Attulit nobis de illa regione bona: ⁊ in regione nr̃a ipse ptulit mala. Promisit tñ nobis qõ ibi futuri simus: vnde venit: ⁊ ait: Job. 17.
Pater: volo vt vbi ego sum ⁊ ipsi sint mecũ. Tanta ꝑcessit dilectio: qz vbi nos eram⁹: fuit nobiscuz: vbi ipse est erim⁹ cum illo. Quid tibi ꝓmisit deus o hõ mortalis: Quia victur⁹ es in ęternũ. Non credis:

Crede crede. Pl⁹ ẽ iaz qđ fecit: q̃ qđ ꝓmisit. Quid fecit: Mortuus est pro te. Quid ꝓmisit: Ut viuas cum illo. Incredibili⁹ est qđ mortuus est ꝑtern⁹: q̃ vt in ꝑternũ viuat mortalis. Jam qđ incredibili⁹ est tenem⁹. Si ꝓpter hominẽ mortu⁹ est deus: non est victurus homo cũ deo: Non est victur⁹ mortalis i ꝑternũ: ꝓpter quez mortuus est q̃ viuit in ꝑternum: Sed quõ mortuus est deus: Et vnde mortu⁹ est deus: Et potest mori deus: Accepit ex te: vnde moreretur pro te. Non posset mori: nisi caro: non posset mori: nisi mortale corpus: Induit se vbi morereꝝ ꝓ te: induet te vbi cum illo viuas. Ubi se induit morte: In virginitate matris. Ubi te induet vita: In equalitate pris. Elegit sibi ꝟ thalamũ castum: vbi ꝓiungeret sponsus sponse: Verbũ caro factum est: vt fieret caput ecclesie. Verbũ eñ ipsum non est ps ecclesie: sed vt esset caput ecclesie: carnez assumpsit. Quiddam vestrũ iam sursum est qđ hic accepit vbi mortu⁹ est: vbi crucifixus est: Jam q̃dam primitie tue p̃cesserũt: dubitas quia secutur⁹ es: Ergo ꝓuertat se ad terrena: quia iam dixit laudes celestiũ.

Laudate dñm de terra. Supius eñ vnde cepit: Laudate dñz de celis: et enarrauit celestia: Modo audi terrestria. **Dracones et omes abyssi.** Abyssi ꝓfunditates aquarũ sunt: maria oia: et nubilosus iste aer ad abyssuz ptinet: Ubi nubes: vbi venti: vbi tempestates: vbi pluuie: coruscatiões: tonitrua: grandines: nix: et quicqđ vult deus fieri sup terras de isto humido et caliginoso aere: totum hoc terre noie appellauit: quia in imis mutabile ẽ atq mortale: nisi forte putatis quia sursum pluit stellis: Oia ista hic fiunt ꝓpe ad terrã. Et aliq̃ sunt hoies in cacuminib⁹ mõtiũ: et nubes sub se videt et fiũt plerũq pluuie: et apparent bene intentis oia ista que pturbato aere ꝓcitant hic fieri i ista mũdi pte infima: Propterea ad istam caliginosam: id est ad hunc aerem tanq̃ ad carcerem damnat⁹ est diabolus: de apparatu supiox angelox lapsus cum angelis suis. Nam aplus hoc de illo dicit: Scõm ꝓncipem potestatis aeris hui⁹ q̃ nũc operat in filios diffidentie. Et alt⁹ aplus dicit: Si eñ deus angelis peccãtib⁹ non pepercit: sed carcerib⁹ caliginis inferni retrudens: tradidit in iudicio puniẽdos seruari: infernũ hoc appellans qđ inferior pars mũdi sit. Moli ergo cogitare qđ accepit diabolus: sed quid perdidit. Oia ḡ ista videtis qualia sũt: mutabilia: turbata: terribilia: coruptibilia: tñ habent locum suũ: habent ordinem suum: implent et ipsa vniuersi pulchritudinem ꝓ modo suo: et ideo laudant dñm. Conuersus ergo ad illa tanq̃ exhortans et ipsaꝝmo exhortans nos: vt eox ꝓsideratiõe laudem⁹ dñz. Sic eñ laudãt deũ cũ ꝓsiderata pariunt laudem dei: cepit ita dicere: Laudate dñm de terra: dracones et omes abyssi. Dracones circa aquam versant: de speluncis ꝓcedunt: ferunt in aera: ꝓcitatur ꝓpter eos aer. Magna quedã sunt animãtia dracones: maiora non sunt sup terrã: Propterea inde cepit dicere: dracões et oes abyssi. Sũt aũt speluncę aq̃rũ latentiũ vnde flumia: vnde fontes ꝓcedũt et alia ꝓcedũt: vt fluãt sup terrã: alia occulte ſbter eũt: et totũ ẽ atq oia ista humida natura aquarũ simul cum mari et isto infimo aere: abyssus vel abyssi vocant: vbi viuũt dracones et laudant deum. Quid putam⁹: Quia chozos faciũt dracones: et laudãt deũ: Absit. Sz vos ꝓsiderãtes dracones: attendite artificẽ draconũ: creatorẽ draconũ: Et cũ miramini dracones et dicitis: magn⁹ deus qui hec fecit: dracones laudant deũ de vocib⁹ vestris. Dracones et oes abyssi: Ignis: grando: nix: glacies: spũs tempestatis: que faciunt verbũ eius. Quare hic addidit: que faciũt verbum eius: Multi stulti non valẽtes ꝓẽplari et discernere creaturã locis suis et ordine suo: sub nutu et iussu dei agẽtem motus suos: visum est illis quia supioza oia deus gubernat: inferioza ꝟo despicit: abiicit: deserit: vt nec curet ista: nec gubernet: nec regat: sed casibus regant: quõ possunt: qua possunt: et mouẽt illos qui dicunt aliq̃ sibi: sed non dicant tibi: id est ne audiẽdo tu ꝓsentias q̃ ista dicunt: blasphema eñ sunt et execrabilia deo. Si deus plueret: nunqđ plueret in mari: Qualis inquunt ꝓuidẽtia: Getulia sitit: et mare compluit. Acute sibi videnꝝ tractare. Quib⁹ dicendũ est hoc: Getulia sitit: vt tu ne sitires: Bonuz eñ erat vt diceres deo: Anima mea velut terra sine aqua tibi: Qđ alio loco apte dicit: Sitiuit tibi anima mea: q̃multiplicit tibi et caro mea. Et dñs i euãgelio: Beati qui esuriũt et sitiunt iusticiã: q̃m ipsi saturabunt. Iste eñ iam saturat⁹ est qui talia disputat: et quasi sibi doctus videt: nec vult discere: ideo non sitit. Nam si sitiret: vellet discere: et inueniret: quia totum dei ꝓuidentia fit in terra: et miraretur disposita etiaz membza pulicis. Attẽdat charitas vestra: Quis disposuit mẽbza pulicis et culicis: vt habeant ordinem suũ: habeant vitam suã: habeãt motum suũ: Unam bestiolam breuem: minutissimã cõsidera quã volueris: Si ꝓsideres ordinẽ mẽbroꝝ ipsius: et animationẽ vite qua mouetur: vt ꝓ se fugiat mortem: amat vitã: appetit voluptates: deuitat molestias: exerit sensus diuersos: viget in motu ꝓgruo sibi. Quis dedit aculeuz culici quo sanguinẽ sugat: Oī tenuis fistula ẽ qua sorbet: Quis disposuit ista: Quis fecit ista: Expauescis i mũmis: lauda magnũ. Hoc itaq̃ tenete fratres mei: nemo vos de fide excutiat: et de sana doctrina. Qui fecit in cẽlo angelũ: ipe fecit in terra vermiculũ: Sz angeluz in cẽlo pro habitatiõe celesti: vermiculũ in terra pro habitudine terrestri. Nunqđ angelũ fecit repere in cẽno: et vermiculũ in cẽlo: Distribuit sedib⁹ habitatoꝛes: incoꝛruptionẽ incoꝛruptis sedib⁹ dedit: coꝛruptibilia in coꝛruptibilib⁹ locis. Totum attende: totum lauda. Qui ergo disposuit mẽbza vermiculi: non gubernat nubes: Et quare in mare pluit: Quasi non sint in mari que alant pluuia: quasi non ibi fecit pisces: q̃si ibi ñ fecit aialia. Attẽdite quõ currũt pisces ad aquã dulcem. Et quare inqt pisci pluit: et mihi non pluit aliq̃: Ut cogites te in regione esse deserti et in pegrinatione vite: vt amarescat tibi vita ꝓsens: vt futurã desideres: aut vt flagelleris: et coripiaris et coꝛrigaris. Quõ aũt distribuit ꝓuincia regionũ: Ecce qz de getulia locuti sum⁹: pluit hic ꝓpe omni anno: et omni anno dat frumentũ. Seruari hic frumẽtũ nõ ꝑt: cito coꝛrũpit: quia oi anno dat: Ibi qz raro: et multum dat: et diu seruat. Sz forte putas: qz ibi deserat deus hoies: aut nõ ibi fm iocunditatẽ suam: et laudant et glorificant deũ: Apprehende inde getulum: pone inter istas arboꝛes amenas: fugere hinc vult et redire ad nudam getuliam. In omnib⁹ ergo locis

Al. †pcellarũ L

Ps. 142. Ps. 62

Matth. 5.

AB

M

dē regiōib⁹: tpozib⁹: sua quęq; distribuit: t ordiauit: Et longū est cōmemozare diligētiozē ꝓsideratiōnē oīm rerū. Quis illam explicat: Tū qui oculos hūt: multa ibi vidēt: cū viderint placēt: cū placuerint laudant: nō tanq; ipa: s ille q̄ fecit: ita oīa laudabūt deum. Hęc ꝓsiderans spūs ꝓphetię cum dixisset: Ignis: grādo: nix: glacies: spūs tempestat⁹: q̄ oīa turbata vident q̄busdā stult⁹: t q̄si casib⁹ agitari: addidit: q̄ faciūt verbū eius. Nō tibi q̄ videant casibus moueri q̄ verbo dei in oī motu suo deseruiūt. Quo vult dē illuc lucet ignis: illuc ferť nubes: siue pluuiam: siue niuē: siue grādinē portet. Et q̄re aliq̄ pcutiunt montē fulmina: t nō pcutiūt latrones: Quodcunq; possum dicere ꝓ captu mēt⁹ meę q̄tū dē donare dignet: maiozes maioza nouerint: t ampli⁹ intelligāt: t det vobis dē plus sape q̄ dico: tñ cū temperantia sine superbia. Possum q̄ ꝓ modulo meo dicere: q̄re pcutiāt montē: t nō pcutiāt latronē: q̄ forte adhuc latronis ꝓuersionē quęrit: t ideo pcutitur mons: q̄ nō timet: vt mutet hō qui timet aliq̄. Et tu cū das disciplinā: terram feris: vt infans expauescat: Et aliq̄ ferit et quē vult hoiez. Sed dic⁹ mihi: Ecce cędit innocētiozē t dimittit sceleratiozē. Moli mirari: vndecūq; mozs pio bona ē. Vñ autē scis illi sceleratiozi si se mutare noluerit q̄d pęnarū in occulto seruet: Nōne mallēt fulmīe incēdū pot⁹ interire q̄b⁹ in fine dicet: Ite i ignē ęternū: Opus est vt innocens sis. Quid em̄: Salū est mozi in naufragio: et bonū est mozi febze: Siue inde: siue inde moziat: quęre q̄lis sit q̄ mozit: q̄ post mortē itur⁹ est: nō vnde de vita exitur⁹ est: q̄cūq; occasiōe hinc exituri sumus. Quib⁹ exitib⁹ martyres exire meruerūt: Nū q̄d febzib⁹: Quō multi optāt vt febzib⁹ soluantur: Alij vno ictu gladij: alij ignib⁹: alij bestijs: Et deuorauerūt bestię corpa martyrū: t nō timuerūt ne perirēt corpa ipoz. Undiq; em̄ de reducet corpa sctōrū suoz: cui capilli capit⁹ nr̄i numerati sūt. Et q̄n voluit: tres pueros ab igne liberauit. Nunq̄d ideo habęos i igne deseruit: Illos apte libauit: illos occulte cozonauit. Nouit igit⁹ dē q̄d agat: Tu time: et bon⁹ esto. Uficūq; voluerit vt exeas hic: paratū te iueniat. Jnq̄lin⁹ ei es ñ possessoz dom⁹. Locata ē ei tibi dom⁹. Dom⁹ ista tibi locata ē nō donata: t si nol⁹ migbis: t ñ ea tali ꝓditiōe accepisti: vt q̄si tpa certa tibi sint. Quid dixit dñs de⁹ tu⁹: Cū voluero cū dixero: migra: parat⁹ esto. Expello te de hospitio: s dabo domū. Jnq̄lin⁹ es in terra: eris possessoz in cęlo. Quicq̄d q̄ accidit ꝫ volūtatē nr̄am: noueritis nō accidere: nisi de volūtate dei: de ꝓuidētia ipsius: de ordine ip̄i⁹: de nutu ip̄i⁹: de legib⁹ ip̄i⁹: Et si nos non intelligim⁹ q̄d q̄re fiat: demus h pzudentię ip̄i⁹: q̄ nō fit sine causa: t nō blasphemabim⁹. Cum em̄ cęperim⁹ disputare de opib⁹ dei: q̄re h: q̄re illud: et nō debuit sic facere: male fecit hoc: vbi ē laus dei: Perdidisti alleluia. Omia sic ꝓsidera quō placeas deo: t laudes artificē: Oz si intrares in officinā fortę fabz ferrarij: nō auderes reph̄ēdere folles: incudes: malleos. Et da impitū hoiem nesciētē q̄d q̄re sit: t oīa reph̄ēdit. Sz si nō habeat peritiā artific⁹: t habeat saltē ꝓsideratiōnē hois: q̄d sibi dic⁻ Nō sine cā h loco folles positi sūt: Artifex nouit q̄re: et si ego ñ noui. In officina non audet vituparе fabz: t audet reph̄ēdere i h mūdo deū: Ergo quēadmodū ignis: grando: nix: glacies: spūs tempestat⁹: q̄ faciunt verbum ei⁹: sic oīa q̄ vanis vident in rerū natura temere fieri: nō faciūt nisi verbū ei⁹: qz nō fiunt nisi iussu eius. Deinde dicit vt dīm laudēt. ¶ Montes et omnes colles: ligna fructifera t omnes cedri. ¶ Bestię et †omnia pecora: †reptilia et volatilia pennata. Deinde ad homies: ¶ Reges terrę t oēs populi: principes t oēs iudices terrę: ¶ Juuenes t virgines senes cum iuniozibus laudent nomē dñi. Explicata ē laus de cęlo: explicata ē laus de terra: Quia exaltatū est nomē eius solius. Nemo hoim quęrat exaltare nomē suū. Dis exaltari: Illi te subde q̄ non pōt humiliari. Exaltatū est nomē ei⁹ soli⁹. ¶ Confessio eius †in cęlo et in terra. Quid ē ꝓfessio eius in cęlo t in terra: Oz ipse ꝓfitet⁻ Mon. Sz qz illū oīa ꝓfitent: oīa clamāt: oīm pulchzitudo q̄dāmō vox eoz est ꝓfitētiū deū. Clamat cęlū deo: Tu me fecisti nō ego. Clamat terra: Tu me ꝓdidisti non ego. Quō q̄ clamāt ista: Q̄ñ ꝓsiderant t h inuenitur: ex tua ꝓsideratiōe clamant: ex voce tua clamant. Confessio eius in cęlo t in terra. Attēde cęlū: pulchz est: attende terrā pulchza est: Utrūq; simul valde pulchz est. Jpe fecit: ipse regit: ipsi⁹ nutu gubernant: Ipse traīcit tpa: momēta ipse instaurat: p seipsum instaurat: Oia q̄ ista laudāt illū: siue in statu: siue in motu: siue de terra deozsum: siue de cęlo sursum: siue in vetustate: siue in renouatiōe. Cū videš hęc t gaudes: t attollerť in artificē: t inuisibilia eius p ea q̄ facta sunt intellecta ꝓtueris: ꝓfessio eius in cęlo t in terra: id est ꝓfiteris ei de rebus terrenis: ꝓfiteris ei de rebus cęlestib⁹: t quia ipse fecit oīa: et melius illo nō est aliq̄d: quicq̄d fecit intra illū est: et quicq̄d in his placet: min⁹ est q̄ ipse. Non q̄ ita tibi placeat q̄ fecit: vt recedas ab eo q̄ fecit. Sz si amas q̄ fecit: multo magť eū qui fecit: Si pulchza sunt q̄ fecit: multo magť pulchzior est q̄ fecit. Cōfessio ei⁹ in cęlo t in terra. Et exaltauit cornu populi sui. Ecce q̄ ꝓphetabāt aggę⁹ t zacharias: Modo cornu populi sui humile ē in trituris: i tribulatiōib⁹: in temptatiōib⁹: in tunsione pectoz. Q̄ñ exaltabit⁻ cornu populi sui: Q̄ñ venerit ipse dñs t ozt⁹ fuerit sol noster: nō iste q̄ oculis videť t ozit⁻ sup bonos t malos: sed de q̄ dicit: Vob q̄ timetis deū oziet⁻ sol iusti cię: t sanitas in pennis ei⁹: Et de q̄ dicturi sūt superbi et impij: Justicię lumē non illuxit nobis: t sol nō est oztus nobis. Ipse erit ętas nr̄a. Modo fruct⁹ per hybernū in radice non apparent. Attendis quasi aridas arbozes p hyemē. Qui nō nouit videre: aridaz putat vitem: t forte iuxta est quę vere aruit. Similes sunt ambę per hyemē: illa viuit: illa moztua est: sed illius vita t illius mozs in absc̄dito ē: Ętas pcedit: vita illius clarificat: mozs illius manifestatur. Procedit bonoz folioz: fęcūditas fructuū: vestit vites in facie ex eo q̄ habet i radice. Ergo modo fratres tales sum⁹ q̄les sūt t alij hoies. Quō nascūtur: māducāt: bibūt: viuūt et vestiūt: trāsigūt vitā istā: sic t scti. Aliq̄n res ipsę decipiūt hoies: t dicūt: Ecce postq̄ cępit esse chzistian⁹: nūquid nō ei dolet caput: Aut qz chzistian⁹ ē: q̄d hz pl⁹ a me: O vit⁻ arida: attēdis iuxta te vitē nudā in hyberno: s ñ aridā: p ętat⁻ vim: Et vēiet dñs honoz nr̄ qz latebat i radice: t tūc exaltabit cornu populi sui: p⁹ captiuitatē

Matth. 25.

Matth. 10. Daniel. 3. 2. Mach. 7.

Roma. 1.

Ezech. 5.

Matth. 5.

Malach. 4.

Sap. 5.

Ar. †vniuersa †serpentes t v lucres pennat

Ar. †super cel et terram

Col.4. in q̃ mortalit viuim⁹: Vñ dic Aplus: Nolite añ tps iudicare: donec veniat dñs: t illumiabit abscondita tenebrarũ: et tũc laus erit vnicuiq; a deo. Sed dicis mihi: Vbi est radix mea: vbi ē fruct⁹ meus: Si credis: nosti vbi est radix tua. Ibi ē eñ: vbi ē fides tua: Col.3. vbi ē spes t charitas tua. Audi Aplm: Mortui eñ estis. Quasi p hyemē mortui apparebãt. Audi q̃ viuunt: Et vita vra abscõdita est incũ christo ī deo. Ecce vbi habes radicē: Vñ q̃ honore ornaberis: qñ Ibidem secundaberis fructu: Audi illũ sequentē: Cũ christ⁹ apparuerit vita vestra: tũc t vos apparebitis cũ ipso in glozia. Et exaltabit cornu populi sui. ¶ Hymn⁹ oĩbus sanctis eius. Hymnus scitis qd est: Cantus est cũ laude dei. Si laudas deũ t nõ cãtas: nõ dicis hymnũ. Si cantas eñ t nõ laudas deũ: nõ dicis hymnũ. Si laudas aliud qõ nõ ptinet ad laudẽ dei: et si cantãdo laudes: nõ dicis hymnũ. Hymn⁹ ergo tria ista habet: et canticũ: et laudẽ: et dei. Laus q̃ dei in cãtico: hymn⁹ dicit. Quid est q̃: hymn⁹ oĩbus sanctis eius: Accipiãt sancti ei⁹ hymnũ: dicãt sancti ei⁹ hymnũ: qz hoc est qõ accepturi sũt in fine: hymnus Ps.49 sempiternũ. Jõo alio loco dicit psalm⁹: Sacrificiũ laudis glorificabit me: et ibi est via q̃ ostendam illi Ps.85. salutare meum. Et beati q̃ habitant in domo tua: in secula seculoz laudabũt te: Hoc est hymn⁹ oib⁹ sanctis eius. Qui sũt sancti eius: † Filij israel † populi † appropinquãtes sibi. Nemo dicat: nõ sum filius israel: Ne putetis iudeos filios israel esse: et nos nõ esse filios israel: Audeo vobis dicere fratres mei: illi nõ sũt t nos sum⁹. Audite q̃re: Quia maioz est nat⁹ p̃m spiritũ q̃ nat⁹ p̃m carnẽ. Vñ israel: Ex abraam: Quia isaac ex abraam: israel ex isaac. Quõ Gen.15. placuit deo abraã: Credidit añt abraã deo: et reputatũ est illi ad iusticiã. Quisq̃s imitat⁹ fuerit abraã: Gal.3. filius est abraę. Quisq̃s degenerauerit a fide abraã: pdidit pgeniem abraę. Judei degenerauerũt: pdiderũt. Imitati sum⁹ nos: inuenim⁹. Audi qz illi pdiderũt: Quid illis dicit dñs dicẽtib⁹: filij sum⁹ abraę: Ausi sunt ostentare se t erigere ceruicẽ de nobilitate Job.8. genere iusti. Et qd illis dñs: Si filij abraę essetis: facta vtiq; abraę fecissetis. Si ergo pdiderũt ipi qõ filij sunt abraę: inuenim⁹ nos vt filij simus abraę. Credendo q̃ppe inuenim⁹: qõ illi nõ credendo amiserũt: Gen.15. Quia credidit abraã deo: et reputatũ ẽ illi ad iusticiam. Et semen abraę christ⁹: et in christo nos sum⁹: et ex israel popul⁹: De q̃ populo maria: de qua maria christus: ī q̃ christo nos: Ergo filij israel nos. Et quõ addidit vt discerneret nos: Filijs israel populo appropinquãti sibi. Attẽdite iudeos: si ꝓpinquãt: ipi sunt: et forte ꝓpinquãt: Dicit mihi aliq̃s: Quoti die et cantãt ipi psalmũ: et cantãt hymnos dei. Mõ Esa.29. auditis qõ eis dixit ꝓpheta: Popul⁹ hic labijs me Matth.15. honorat: cor añt eoz longe est a me. Si illorum cor lõge est: nostrũ añt ꝓximũ est: qz credim⁹: qz speramus: qz diligimus: qz christo adiuncti sumus: quia mẽbra ipsius facti sumus. Nunqd mẽbra longe sũt a capite: Si essent longe et diuisa essent: nõ diceret: Matth.28. Ecce ego vobiscũ sum oĩbus diebus vsq; ad cõsummationẽ seculi. Si separata essent: non de celo dice- Act.9. ret: Saule saule qd me pseq̃ris: Si nõ ī nobis esset: Matth.25. nõ diceret: Esuriui et dedistis mihi manducare. Et cũ dicerẽt illi: Quãdo te vidim⁹ esurientẽ: respondit: Cum vni ex minimis meis fecistis: mihi fecistis.

Ecce populus: ecce appropinquãs israel: et cum illo modo spe: postea re.

Explicit Tractatus de ps̃. CXLVIII.
Incipit Tractatus de ps̃. CXLIX.

Exhortatio.

Laudemus dñm et in voce: et in intellectu: et in ope bono. Et sicut nos hortat iste psalmus: cantem⁹ ei canticũ nouũ. Sic eñ incipit: A

Expositio psalmi.

Cantate dño canticũ nouũ. Vetus homo: vetus canticũ: Nouus homo: nouum canticũ. Vetus testamentũ: vetus canticũ: Nouũ testamentũ: nouũ canticũ. In veteri testamẽto ꝓmissiones sunt tẽporales t terrenę. Quisq̃s terrena diligit: vetus canticũ cantat. Qui vult cantare canticũ nouũ: diligat eterna. Ipa dilectio noua est et eterna. Jdeo semp noua: qz nũq̃ veterascit. Nam si bene cõsideres: antiquũ est hoc. Quõ ergo est nouum: Nunqd frẽs mei vita eterna mõ nata est: Vita eterna ipse christus: et ꝑ̃m diuinitatẽ nõ mõ nat⁹ est: quia in principio erat verbũ: et verbũ erat apud deũ: et deus erat verbũ: Hoc erat in principio apud Joh.j. deũ. Oia per ipm facta sunt: et sine ipso factũ est nihil. Si q̃ ꝑ ipm facta sunt: antiqua sunt: quid est ipe per quẽ facta sũt: Quid nisi eternus: t patri coeternus: Sed nos dilapsi in peccatũ: puenimus ad vetustatẽ. Nostra eñ vox est in illo psalmo: vbi dicit cum gemitu: Jnueterani in omnib⁹ inimicis meis. Ps.6. Jnueterauit homo per peccatũ: innouat per gratiam. Omnes ergo qui innouant in christo: vt ad vitam eternã incipiant pertinere: canticũ nouum cantant: et hoc canticum pacis est: canticum hoc charitatis est. Quisquis se a cõiunctione sanctoz̃ separat: nõ cantat canticũ nouum: Secutus est enim vetustam animositatẽ: nõ nouam charitatẽ. Jn noua charitate quid est: Pax: vinculuz sancte societatis: cõpago spiritualis: edificiũ de lapidibus viuis. Ubi est hoc: Non in vno loco: sed per vniuersum orbem terrarũ. Audi hoc de alio psalmo: sic dicitur: Can- Ps.95. tate dño canticum nouũ: cantate dño omnis terra. Ex hoc intelligitur: quia qui nõ cum omni terra cantat: canticũ vetus cantat: quelibet verba de ore eius pcedãt. Quid enim attendo quid sonet: cum video quid cogitet: Et tu inquis vides quid cogitet: Facta indicant. Nam oculus in ꝓscientiã nõ penetrat. Attendo quid agat: t ibi intelligo quid cogitet. Neq; enim si quisq; (verbi gratia (cõprehenderet hominẽ in furto: in homicidio: in adulterio: cogitationes ipius in corde videret: ꝑ in factis: Sunt quedã q̃ intus latent: Sed sunt et multa q̃ pcedunt in opera: et manifesta fiunt etiã hominib⁹. Cũ ergo essent illi q̃ se a cõpage christi charitatis et a societate sancte ecclesię separarũt: mali intus apud se: non nouerat nisi deus: Venit et tẽptatio: supauit illos: t patefecit boĩbus qõ nouerat de⁹. Mõ eñ fruct⁹ ostendit Matth.7. nisi in factis. Vñ dictũ est: Ex fructibus eoz cognoscetis eos. Dixit eñ dñs ad quosdã q̃ ouiũ vestitu se induũt: intus añt sũt lupi rapaces. Et ne forte fragilitas humana dinoscere nõ posset lupũ sub ouina pelle: ait: Ex fructibus eoz cognoscetis eos. Quęrimus fruct⁹ charitat: inueninus spinas dissensiõis: Ex fructib⁹ eoz cognoscetis eos. Ergo cãticũ eoz

L vetus est: cantemus nos canticū nouū. Jā dixim⁹ fratres: oīs terra cantat canticū nouū. Qui cū omni terra nō cantat canticū nouū: dicat qđ vult: linguis sonet alleluia: dicat tota die: dicat tota nocte: nō valde aures meę inclinanť ad vocē cantātis: ꝟ ḡro mores operātis. Interrogo eū ⁊ dico: Quid est qđ cantas? Repōdet: alleluia. Quid est alleluia? Laudate dñm. Veni: simul laudem⁹ dñm. Si tu laudas dominū: et ego laudabo dñm. Quare in discordia sumus? Charitas laudat dñm: discordia blasphęmat dñm. Et vultis iā nosse vbi cātetis canticū nouum? Quę dicturꝰ est in ipo psalmo: videte quō fiāt ⁊ vbi fiant: vtrū p oēs gētes fiant ista: an ī vna aliq̄ pte terrarū: et hinc pleni⁹ intelligetis ad quē ptineat canticum nouū. Jā qđē mānifestū est illud qđ ꝺ alio psalmo cōmemorauit: Cantate dño canticū nouū. Et vt Ps.95. ostēderet in cātico nouo esse fructū charitatis ⁊ vnitatis: addidit: Cātate dño oīs terra. Memo se sepet: Ibidem nēo se diliūgat: Triticū es: ferto paleā q̄uscq̄ vētilet- Matth.3. tur. De area vix excutieris: si triticū es. Si triticum esses foris ab area: inuenirēt te volatilia ⁊ colligerēt te. Adde qz eoipo q̄ discedis ⁊ volas: paleā te esse indicas. Sed qz leuis eras: venit vent⁹: et ꝺ sub pedibus boū ablat⁹ es. Qui aūt triticū sūt ferūt triturā: gaudēt qz grana sunt: gemūt inter paleā: expectant vētilatorē quē cognoscūt redemptorē. Cātate dño

D canticū nouū: Laus eⁱ⁹ i ecclesia sctōꝝ. Hęc est ecclesia sctōꝝ: ecclia frumētoꝝ: toto terraꝝ orbe diffusoꝝ: p agrū dñi dissemīata: qđ est ħ mūd⁹: ipo Matth.13. dño exponēte cū ꝺ seminātē diceret: qz hō seminauit bonū semē in agro suo: et venit ınimic⁹ ⁊ supsemi nauit zizania. Et dixerūt pueri pfamilias: Nonne bonū semē seminasti ī agro tuo? Uñ hic sūt zizania? Et rndit illis: Inimic⁹ hō hoc fecit. Voluerūt colligere zizania: et cōpescuit illos dicēs: Sinite vtraq̄ crescere vsq̄ in messem: et in tpe messis dicā messoribus: Colligite primū zizania: et alligate ea fasciculos ad cōburendū ea: triticū aūt meū reponite ī horrea. Postea interrogauerūt eū discipuli dicentes: Narra nob pabolā zizanioꝝ: Et ipe exponit oīa vt null⁹ hō cozdi suo tribuat qđ ibi intellexerit: ꝟ magistro cęli exponēti: Neo dicat: exposuit sibi quō voluit. Si pabolā ꝓphetię exponeret ꝺ⁹: qñ ipe p eos loq̄bat qđ dicebāt: q̄s auderet dicere: nō sic ꝺbere exponi? Multo magis qñ ipe exposuit: qđ ꝓposuit ipe: q̄s audet ꝓtradicere manifestę veritati? Cum Ibidem aūt dīs pabolā hāc exponeret: ait: Qui aūt semiat bonū semē ē fili⁹ hoīs: se vtiq̄ ꝺmonstrās. Bonū vero semē filij sūt regni: ipa ē eccl'a sctōꝝ: Zizania aūt filij sūt malignī: Ager est hic mund⁹. Jā videte frēs: qz p mundū seminatū est bonū semen: ⁊ p mundum seminata sūt zizania. Nūqđ in pte triticū: et in pte zizania? Per totū triticū: et p totū zizania. Ager dñi mūd⁹ est: nō aphrica. Nō quō fert terra ista getuliq̄ sexagenū aut centenū: et numidia fert cenū: nō sic est ꝺo ager suus. Ubiq̄ illi ferť fructꝰ: ⁊ centen⁹: et sexagen⁹: et tricen⁹: Tu tm̄ vide qđ velis ee si cogitas ad dñi fructū ptinere. Ergo ecclesia sctōꝝ ecclesia catholica est. Ecclesia sctōꝝ nō est ecclesia hęreticoꝝ. Ecclesia sctōꝝ illa est quā p̄signauit ꝺ⁹ aūq̄ videreť: et exhibuit vt videreť. Ecclesia sanctorū erat antea ī codicib⁹: mō in gētibus. Ecclesia sctōꝝ antea tūmō legebať: nūc et legiť ⁊ videť. Uñ solum legebať: credebať: Dō videť ⁊ ꝓtradicit. Laus eⁱ⁹ E in ecclesia sanctoꝝ: Lętet israel in eo qui fecit eum. Quid est israel? Videns ꝺū: Hoc em̄ interpretatur nomē israel. Qui videt ꝺū: i ipo lętať a quo factus est. Quid est ḡ frēs qz diximus nos ad ecclesiā ptinere sctōꝝ? Nūqđ iā videm⁹ ꝺū? Quō sum⁹ israel: si ñ videm⁹? Est ḡ dā visio hui⁹ tpis: erit altera visio futuri tpis. Visio ḡ mō est: p fidē est. visio ḡ futura est: p speciē erit. Si credim⁹: videmus. si amamus: videm⁹. Quid videm⁹? Deū. Ubi est ipe ꝺ⁹? Interroga ioannē: Deus charitas ē. Benedicam⁹ j. Joh.4. nomē eⁱ⁹ sanctū: et gaudeam⁹ in ꝺo: si gaudeamus in charitate. Quisqs habet charitatē: vt qđ illū mit timus lōge vt videat ꝺū? Cōscientiā suā attendat: ⁊ ibi videt ꝺū. Si charitas ibi nō habitat: nō ibi habitat ꝺus: Si aūt charitas ibi habitat: ꝺ⁹ ibi habitat. Vult illū forte videre sedentē ī cęlo: habeat charitatē: et in eo habitat sicut in cęlo. Ergo sim⁹ israel: et lętemur in eo q̄ fecit nos. Lętet israel in eo q̄ fecit eū. In eo q̄ fecit eū lętet: nō in arrio: nō in donato: nō in ceciliano: nō in prooculiano: non in augustino: In eo lętet q̄ fecit eū. Nos frēs nō vobis cōmendamus nosmetipos: sed cōmendam⁹ vobis ꝺū: qz cōmendam⁹ vos ꝺo. Quō vobis ꝺū cōmendamus? Ut diligatis eū bono vestro: nō bono ipius: qz malo vestro si eū nō diligitis: nō malo ipius. Nō enim minus habebit ꝺ⁹ diuinitatē: si hō ī illo nō habeat charitatem. Tu crescis ex ꝺo: nō ille ex te: et tñ tm̄ nos dilexit prior aūq̄ eū diligerem⁹: vt filiū suum Ibidem vnicū mitteret mozi p nobis. Qui fecit nos: factꝰ ē inter nos. Quō nos ipe fecit? Oia p ipm facta sunt: Joh.j. et sine ipso factuꝝ est nihil. Quō factꝰ est inter nos? Et verbū caro factū est et habitauit in nobis. Ergo Ibidem ipe est in q̄ ꝺbem⁹ lętari. Memo sibi arroget: nemo sibi ꝺoget ptes ipius: ab ipso est lętitia q̄ nos facit fęlices. Lętet israel in eo q̄ fecit eū: Et F filij si- Ar. filie. on exultēt in rege suo. Ipse est israel: filij ecclesię sunt: qz sion fuit quidē vna ciuitas q̄ cecidit. In eⁱ⁹ reliquijs habitabāt qđē sancti tpaliter: sed sion vera ⁊ hierusalē vera: qz ipsa sion q̄ hierusalē: ętherna Gal.4. est in cęlis: q̄ est mater nr̄a. Ipsa nos genuit: ipa est ecclesia sctōꝝ: ipsa nos nutriuit: ex pte peregrina: ex magna pte manēť ī cęlo. Ex pte q̄ manet ī cęlo: beatitudo angeloꝝ est: ex pte q̄ peregrinat in hoc sęculo: spes est iustoꝝ. De illa dictū est: Gloria in excel- Luce.2. sis ꝺo: De hac dictū est: Et in terra pax hominib⁹ bonę volūtat⁹. Quia ḡ ī hac vita gemūt ⁊ ꝺsiderāt illā patriā: currāt dilectiōe: nō pedib⁹ corpis: nō ḡrant naues: sed pennas: duas alas charitatis accipe- Matth.22. hendāt. Quę sunt duę alę charitatis? Dilectio ꝺi et dilectio primi. Peregrinamur em̄: suspiramus: gemimus. Venerūt ad nos litterę de patria nr̄a: ipas vob recitam⁹: Lętet israel in eo q̄ fecit eū: et filij sio exultēt ī rege suo. Qđ dixit: q̄ fecit eū: ħ dixit: ī rege suo. Qđ audistis israel: id sūt filij sio: et qđ audistis: G in eo q̄ fecit eū: ħ est in rege suo. Filiⁱ⁹ ꝺi q̄ fecit nos: fact⁹ est inter nos: et rex nr̄ regit nos: qz creator noster fecit nos. Ipse est tm̄ per quē facti sum⁹: q̄ est per quē nos regimur: et ideo christiani: qz ille christus. Christus a christmate dict⁹ ē: id est ab vnctione. Re- 1. Reg.16. ges aūt vngebanť et sacerdotes. Ille ꝺo vnct⁹ ē et Exo.40. rex ⁊ sacerdos. Rex pugnauit p nob: sacerdos obtulit se p nobis. Uñ pugnauit p nobis q̄si vict⁹ est:

ture aũt vere vicit. Crucifix⁹ ẽ em̃: ⁊ de cruce sua i q̃ erat fix⁹ diabolũ occidit: et deinde rex nr̃. Vñ aũt sacerdos: Quia se ꝓ nobis obtulit. Date sacerdoti qđ offerat. Quid inueniret homo qđ daret: Mundã victimã. Quã victimã: Quid mundũ pŏt offerre peccator: O inique: o impie: quicqđ attuleris immundum est: etsi aliqđ mundũ ꝓ eo offerendũ ẽ. Quere apud te qđ offeras: nõ inuenies: Quere ex te qđ offeras. Nõ delectatur arietib⁹: nec hircis: nec tauris. Dia ipius sunt: et si nõ offeras. Offer ergo illi mundum sacrificiũ. Sed pctor es: impius es: sed ꝓscientiã inquinatã habes. Poteris forte aliqđ mundũ offerre: purgat⁹: Sz vt purgeris aliqđ ꝓ te offerendũ est. Quid g̃ ꝓ te oblatur⁹ es vt munderis: Si mundatus es: poteris offerre qđ mundũ est. Offerat ergo seipm̃ mũdus sacerdos: vt mũdet hoc qđ christ⁹ fecit. Nihil mundũ inuenit in hoibus qđ offerret ꝓ hoib⁹: Seipm̃ obtulit mundã victimã: hostiã immaculatã. Felix victima: vera victima: mũda victima: hostia imaculata. Nõ g̃ hoc obtulit qđ nos illi dedimus: imo ꝺ obtulit qđ a nob accepit: ⁊ mundũ obtulit. Carnẽ em̃ a nob accepit: hãc obtulit. Sed vñ illã accepit: De vtero virginis marie: vt mundã offerret ꝓ immũdis. Ipe rex: ipse sacerdos: i eo letemur.

¶ Laudent nomẽ eius in choro. Et chor⁹ qđ significat: Multi nouerũt chorũ: et qz in ciuitate loquimur: ꝓpe oẽs nouũt. Chorus est cõsensio cantantium. Si in choro cantemus: cõcorditer cantemus. In choro cantantiuz quisqs voce discrepauerit: offendit auditũ: ⁊ perturbat chorum. Si vox incõuenienter cantantis disturbat cõcentũ cantantiũ: quõ disturbat hereſis dissonãs cõcentũ laudãtiũ: Chorus christi iam totus mund⁹ est: Chorus christi ab oriente in occidentẽ cõsonat. Videam⁹ si tm̃ extenditur chor⁹ christi. Dicit psalm⁹ alius: A solis ortu vsqz ad occasum: laudate nomen dñi. Laudent nomen ei⁹ i choro: In tympano ⁊ psalterio psallant ei. Quare assumit tympanũ et psalteriũ: Ut nõ sola vox laudet: sed et opa. Qñ assumit tympanũ et psalteriũ: man⁹ ꝓcinũt voci: Sic ⁊ tu si qñ alleluia cantas: porrigas et panẽ esurienti: vestias nudũ: suscipias pegrinũ: nõ sola vox sonat: sed ⁊ man⁹ ꝓsonat: qz verbis facta cõcordant. Assumpsisti organũ: consentiant digiti linguę. Et ipm̃ mysteriũ tympani et psalterij nõ est tacẽdũ. In tympano corũ extendit: in psalterio chordę extenduntur: In vtroqz organo caro crucifigit. Qz bene psallebat in tympano ⁊ psalterio q̃ dicebat: Mihi mũdus crucifixus est: et ego mõdo. Ipm̃ psalteriũ velut tympanũ tollere te vult q̃ amat canticũ nouũ: q̃ te docet qñ tibi dicit: Qui vult esse me⁹ discipulus: abneget semetipm̃: et tollat crucẽ suã et sequat̃ me. Nõ dimittat psalteriũ suum: nõ dimittat tympanũ: extendat̃ in ligno: ⁊ sic cetur a cõcupiscentia carnis. Merui qđto plus fuerint extenti: tanto acuti⁹ sonant. Ut g̃ acute sonaret pauli apli psalteriũ: qđ dixit: Quę retro oblit⁹: i ea q̃ ante sũt extent⁹: sequor ad palmã supnę vocationis. Extendit se ipe: tetigit christus: et sonuit dulcedo veritatis. In tympano ⁊ psalterio psallant ei:

†Qm̃ bene facit dñs in populo suo. Quid tã beneficiũ: qđ mori ꝓ impijs: Quid tã beneficiũ qđ sanguĩe iusto delere chirographũ pctoris: Quid tã bñficiũ: qđ dicere: Nõ ad me ptinet qđ fuisti: este qđ nõ fuistis: Bñfecit dñs i populo suo: dimittẽdo peccata: ꝓmittendo vitã eternã. Bñfacit auersum cõuertere: pugnantem adiuuare: vincentẽ cozonare. Bñ fecit dñs in ꝓlio suo: Et exaltabit mãsuetos i salutẽ: Exaltãt em̃ ⁊ supbi: ſ nõ i salutẽ. Mansueti in salutẽ: supbi in mortẽ: Id est supbi ipsi se exaltãt: et dñs eos humiliat: mãsueti aũt ipi se humiliãt: ⁊ de⁹ eos exaltat. Et exaltauit mãsuetos in salutẽ. ¶ Exultabũt sancti in gloria: Aliqđ volo dicere: audite attẽtius de gloria sctoꝝ. Nemo em̃ est q̃ nõ amet gloriã: ſ gl'ia stultoꝝ popularis illa q̃ dĩ: hz illecebzã delectatiõis ⁊ receptiõis: vt ad laudẽ suã thonorẽ vanoꝝ hoim̃ q̃sqz cõmot⁹: velit sic viuere vt ꝓ dicet ab hoib⁹ qbuscũqz quõcũqz. Vic hoies insani effecti: ⁊ inflati typo: inanes int⁹: foris tumidi: etiã res suas pdere volũt: donãdo scenicis: histrionib⁹: venatoribus⁹: augurib⁹. Qz ta donãt: qta ipendũt: Effundũt vires: ñ pzimonij tm̃: ſ etiã animi sui. Isti fastidiũt pauperẽ: qz ñ clamat popul⁹ vt paup accipiat: clamat aũt ꝓlus vt venator accipiat. Illi ergo vbi eis nõ clamat: nolũt erogare: Vbi clamat ab insanis: insaniũt oẽs: et fiunt oẽs insani: ⁊ q̃ expectatur: et q̃ expectat: et q̃ donat. Insana ista gloria reprehendit̃ a dño: improbat̃ añ oculos oipotẽtis: Et tñ frẽs mei christus sic improperat suis et dicit: Nõ a vobis accepi tantũ qtũ acceperunt venatores: et illis vt donaretis: de meo donastis: Ego aũt nudus erã: ⁊ nõ vestistis me. Et illi: Et qñ te vidim⁹ nudũ ⁊ nõ vestiuim⁹ te⁊. Et ille: Cũ vni ex minimis meis nõ fecistis: nec mihi fecistis. Sed eũ vis vestire q̃ tibi placet: in q̃ tibi christ⁹ displicet. Vestire vis venatorẽ: q̃ forte victo erubescas: Christus nunqz vincit̃: et diabolũ vicit: et ꝓ te vicit: et tibi vicit: ⁊ in te vicit. Talẽ victorẽ vestire nõ vis: Quare: Quia mim⁹ clamat̃: qz mim⁹ insanit̃: Propterea isti q̃ tali gloria delectant̃: in cõscientia sua nihil habẽt. Quõ exhauriũt arcas vt vestes mutẽt: sic exinaniũt ipas cõscientiã: vt nihil ibi habeãt pciosum. Sancti autẽ q̃ exultãt in gloria: quõ exultent: nõ opus est vt nos dicam⁹: ipius psalmi audite sequentẽ versum: Exultabũt sancti in gloria: Letabunt̃ in cubilibus suis: Nõ in theatris: nõ in amphitheatris: non in circis: nõ in nugis: nõ in foris: sed in cubilibus suis. Quid est i cubilib⁹ suis: In cordib⁹ suis. Audi apostolũ paulũ exultantẽ in cubiculo suo: Mã gloria nostra hęc est: testimoniũ ꝓscietię nr̃ę. Rursum timendum est: ne q̃sqz apud seipm̃ fiat sibi placẽs: et q̃si superbus de ꝓscientia sua gloziet̃. Debet em̃ quisqz cũ tremore exultare: qz donũ dei est vñ exultat: nõ meritũ suũ. Etem̃ sunt multi sibi placẽtes: et iustos se esse arbitrãtes: et ꝓcedit aduersus illos alia pagina dicens: Quis gloziabit̃ castũ se habere cor: Aut q̃s gloziabit̃ mundũ se esse a peccato: Est ergo quidaz modus in cõscientia gloziandi: vt noueris fidẽ tuã esse sincerã: noueris esse spem tuã certã: noueris charitatẽ tuã esse sine simulatione. Sed quoniã multa sunt adhuc forte q̃ possunt offendere oculos dei: lauda eum q̃ tibi ista donauit. Propterea cum dixisset: Letabunt̃ in cubilib⁹ suis: ne q̃si sibi placẽtes viderentur: adiunxit statim: ¶ Exultationes dei in †faucibus eoꝝ. Sic letabunt̃ in cubilib⁹ suis: vt nõ sibi tribuãt qđ boni sunt: sed illũ laudẽt a quo acceperũt qđ sunt: a quo vocant̃ vt pueniant ad id qđ

L

Matth. 25.

Ab

2. Cor. 3.

Ps. 2.

Prouer. 20.

Ar. † gutture

nondū sunt: ⁊ a quo sperant perfectionē: cui gratias agunt: quia inchoauit: Exultationes dei in faucib⁹ eoꝝ. Jam videte sanctos: videte gloriā eoꝝ: videte ꝙ vniuersuꝫ mundū: videte ꝙ exultatiões dei sint in faucib⁹ eoꝝ: Et †frameę †bis acutę i manibus eoꝝ. Framea appellat quā vulgo spatā dicunt. Sunt eñ gladij ex vna pte acuti: ipę sunt machęrę: ipę aūt frameę: ipse ⁊ rhūphęę: ipę etiā spatę appellant. Magnū mysteriū habet hoc genꝰ ferramenti: qđ ex vtraqꝫ pte acutū est. Ipse frameę sunt bis acutę in manib⁹ eoꝝ. Frameas bis acutas intelligim⁹ sermonē dñi: et vna framea est: sed ideo multę dicunt: qꝛ multa ora sunt: et multę linguę sunt sanctoꝝ. Sermo g̃ dei: gladi⁹ bis acutus. Uñ bis acutus: Dicit de tēporalib⁹: dicit de ęternis: In vtroqꝫ ꝓbat qđ dicit: Et eum quē ferit sepat a mūdo. Nō ne ipe est gladius: de quo dñs dicit: Nō veni pacem mittere in terrā: sed gladiū: Attendite quō venit diſiungere: quō venit separe. Diſiūgit sanctos: diſiungit impios: separat a te qđ te impedit. Filius vult seruire deo: pater non vult: venit gladius: venit sermo dei: diuidit filium a patre. Filia vult: mater nō vult: gladio diuiduntur abinuicem. Mur⁹ vult: sed socrus nō vult: Ueniat gladi⁹ bis acut⁹: afferat ꝓ missionē vitę p̃sentis et futurę: cōsolationē temporaliū: ęternoꝝ pfruitionē. Ecce gladi⁹ ex vtraqꝫ pte bis acutus: ꝓmittēs tpalia: in qbus nos nō fefellit: Nonne ecclesia dei p totū mundū nō erat: Ecce est: Antea legebat ⁊ non videbat: mō sicut legit: ita cernitur. Quicqđ tpaliter nobis ꝓmissum est: ad vnā partē gladij ptinet: quicqđ in sempiternū: ad alterā partē gladij ptinet. Habes spem futurarū rerū: habes cōsolationē p̃sentiū: Noli retrahi ab eo ꝙ vult retrahere. Pater: mater: sozor: vxor sit: amicus sit: nō te retrahāt: et vtilis tibi erit gladius bis acutus: Utiliter te ille sepat: male te tu cōglutinas. Uenit g̃ dñs nr̃ ferēs gladiū bis acutū: ꝓmittēs ętna: implēs tpalia. Nā ideo duo testamēta dicunt. Quę erant g̃ frameę bis acutę in manib⁹ eoꝝ: Duo testamēta ad gladiū bis acutū pertinēt. Uetus testamentū terrena ꝓmittit: nouū ęterna. In vtroqꝫ sermo dei verax inuent⁹ est vt gladi⁹ bis acut⁹. Quare g̃ in manib⁹ et nō in linguis: Et frameę bis acutę inqt in manib⁹ eoꝝ. In manib⁹ dixit i ptāte. Acceperūt g̃ sermonē dei in potestate: vt vbi vellēt dicerēt: cui vellēt dicerēt: nō timerēt potestatē: nō ꝓtemnerēt paupertatē. In manib⁹ eñ habebāt gladiū: qua volebāt vibrabāt: versabāt: percutiebāt: Et h̄ totū erat in potestate p̃dicantiū. Nā si nō est in manib⁹ sermo: ne forte alicꝫs dicat: quō sermo est gladi⁹ bis acut⁹: et quō in manibus: Si ergo sermo nō est in manib⁹: q̃re scriptum est: Fact⁹ est sermo dñi in manu aggei ꝓphętę: Nunqđ frēs sermonē suū deus in digitis ipi⁹ fecit: Quid est: in manu ipius factus est: In potestate illi datū est p̃dicare sermonē dñi. Postremo possumus etiā has man⁹ aliter intelligere. Nā ꝙ locuti sunt in lingua: habuerūt sermonē dei: ꝙ scripserūt in manibus: et frameę bis acutę in manib⁹ eoꝝ. Jā fratres videtis sctōs armatos: Attendite strages: attēdite gloriosa p̃lia. Si eñ impator et miles: si miles et hostis: si bellū ⁊ victoria: quid fecerūt isti habentes in manib⁹ frameas bis acutas: Ad †faciendas vindictas in gentib⁹. Uidete si nō est vindicta facta in gētib⁹: Quotidie ipa fit: h̄ agim⁹ ⁊ nos loquēdo. Attendite quō ęse sunt gētes babylonię. Illi reddit duplum: Sic eñ de illa scriptū est: Reddite illi duplū: ad qō fecit. Quō reddit duplū: Bellant sancti: educūt frameas bis acutas: fiūt strages: fiunt occisiones: separatiões. Quō illi duplū reddit⁹: Illa qñ poterat psequi christianos: carnē occidebat: deū nō cōfringebat. Nō illi duplū reddit: et pagani extinguūtur: et idola frangunt. Quō inqes pagani occidunt: Quomō nisi cū christiani fiunt: Quęro paganū et nō inuenio: christian⁹ est. Ergo mortu⁹ est paganus. Nā si nō occidunt: vñ dictum est petro: Macta et māduca: Uñ ipse saul⁹ occisus est psecutor: et paul⁹ erectus est p̃dicator: Quęro saulū psecutorē et nō inuenio: occisus est. Uñ: De framea bis acuta. Sz qꝛ occisus ē in se: et viuificat⁹ in christo: ideo pfitēs ⁊ cōfidēs dicit: Uiuo aūt iā nō ego: viuit Xp̃o in me christus. Quō illi fit: sic ꝙ illū. Eteñ cū fact⁹ esset p̃dicator: accepit ⁊ ipe i manib⁹ frameā bis acutā: ad faciendā vindictā in gentib⁹. Et ne vere tu putares hoies ferro percuti: sanguinē fundi: vulnera in carnē fieri: sequit ⁊ exponit: †Obiurgatiões in populis. Obiurgatio g̃ est: Correptio. Procedat ex vobis framea bis acuta: Molite cessare: vedit illā vobis deus ꝓ modulo vestro. Qualis homo es qui idola colis: Dic amico tuo: si tñ remansit cui dicas: Qualis homo es ꝙ dimisisti eū a ꝙ factus es: et adozas qō fecisti: Melioꝛ est faber ęꝫ qō fabꝛicat faber. Si fabꝛum adozare erubescis: adozādo qō faber fecit nō erubescis: Cū cęperit erubescere: cū cęperit cōpungi: fecisti vuln⁹ de framea: peruenit ad coꝛ: moꝛtuus est vt viuat. Frameę bis acutę in manibus eoꝝ: ad faciendam vindictā in gentibus: obiurgatiões in populis: †Et alligēt reges eoꝝ in cōpedibus: et nobiles eoꝝ in †vinculis ferreis: Ut faciāt in eis iudicium cōscriptum. Facile exposuim⁹ quō de frameis cadant vt exurgant: separent et cōgregentur: vulnerentur vt sanentur: moꝛiantur et viuant. Sed quid faciemus: Quomō exponemus ad alligādos reges eoꝝ in cōpedibus: Reges gentiū alligādi in cōpedibus: et nobiles eoꝝ in vinculis: addidit ferreis. Adestote vt cognoscatis qō nostis. Jsti enim versus quos cępimus exponere obscuri sunt: sed illud qō ex illis dicturus sum nō est nouū. Jam notū est vobis: ꝙ mō nō discere opus habeatis: sed cōmoꝛari. Ad hoc aūt voluit deus obscure poni qsdā versus suos: non vt aliqđ nouū de illis eruat: sed vt qō iam inusitatus erat obscuris expositis innouet. Nouim⁹ reges factos christianos: nouim⁹ nobiles gentiū factos christianos. Sunt hodie g̃ et fuerūt: et erunt: et nō cessant frameę bis acutę in manibus sanctoꝝ. Quomō ergo ligatos cōpedibus ⁊ vinculis ferreis intelligimus: Scit charitas vestra ⁊ eruditio: quia in ecclesia nutriti estis: ⁊ soletis audire diuinas lectiões: qm̃ infirma mūdi elegit deus: vt ꝙfunderet foꝛtia: et stulta mūdi elegit deus ad ꝙfundendos sapientes: et ea g̃ nō sunt tanqꝫ ea g̃ sūt: vt g̃ sūt euacuent. Sic eñ ait Apl̃s: Uidete vocationē vestram frēs: qꝛ ñ multi sapiētes sm̃ carnē: nō mlti potētes: nō multi nobiles: sed stulta mūdi elegit deus: et infirma mūdi vt cōfunderet foꝛtia: ⁊ ignobilia ⁊ cōtemptibilia elegit deus: et ea g̃ non sunt tanqꝫ ea g̃ sunt:

Ar. †gladij anci pites.

Epḣ. 6. Heb. 4.

Matth. 10.

Ibidem

Aggei. 1.

Ar. †faciendam vindictam in nationibus

Apocal. 18.

Act. 10. Act. 9.

Gal. 2.

Ar. †Incepat

Ar. †Ad alligandos

†manicis

1. Cor. 1.

rea q̄ sūt euacuenk. Venit ds christus prodesse omnibus: sed elegit prodesse imperatori ꝛ piscatore: nō piscatori ꝛ imperatori: et elegit ea quę nullius momenti erant in mundo: Ipos impleuit spiritu sancto: dedit eis frameas bis acutas: p̄dicare precepit euangeliū: et ire p totū orbem terraruz: Fremuit mund⁹: erexit se leo aduersus agnū: sed fortior leone inuētus est agn⁹. Leo vict⁹ est sequēdo: agn⁹ vicit patiēdo. Cōuersa sunt corda hoīm ad timorē christi: ceperūt reges: ceperūt nobiles miraculis cō moueri: pphetię adimpletiōe turbari: videre in vnū nomē cōcurrere gen⁹ humanū. Et q̄d facerēt: Multi elegerūt ignobilitatē: et dimittētes domos suas: et substātias suas distribuentes pauperib⁹: cucurrerunt ad pfectionē. Tali q̄ impfecto dicit a dño: Si vis pfectus esse: vade vende oīa q̄ habes ꝛ da pauperibus: et veni seqre me: et habebis thesaurū in ce lo. Multi ex nobilib⁹ fecerūt hoc: sed cessauerūt isti nobiles esse gentiū: elegerūt pauptatē in seculo: nobiltatē in christo. Multi aūt tenent ipam nobilitatē in christo: tenēt regias potestates: ꝛ sic sunt christiani. Ipsi sunt tāq̄ in cōpedibus: et tanq̄ in vinculis ferreis. Vñ hoc: Ne pgrederēt ad illicita cōpedes accepert: cōpedes sapiētię: cōpedes xpi dei. Quare ergo vincula ferrea et nō aurea: Ferrea sūt q̄diu timent: ament et aurea erūt. Attendat charitas vestra q̄d loquar. Audistis mō aplm ioannē: Timor nō est in charitate: sed pfecta charitas foras mittit timorē: qz timor tormentū habet: hoc est vinculū ferreum. Et tū nisi timore incipiat hō deū colere: nō p ueniet ad amorē: Initiū sapiētię timor dñi. Incipit ergo a vinculis ferreis: finit ad torquem aureā. Dictum est em̄ de sapiētia: Et torquem aureā circa tuā ceruicē. Nō tibi imponeret torquem aureā: nisi pri mū i cōpedib⁹ ferreis te alligasset. Sz cepisti a timore: cōsummaris a sapiētia. Quidam multi sunt q̄ pterea nolūt male facere: qz gehennas timent: qz cruciatus timēt: et nondū amāt iusticiā. Si illis pmitteret impunitas: ꝛ diceret eis: Facite q̄d vultis securi: impunitū erit vobis: emitterēt pgressus libidinū suarū i queq̄ nequissima: Et maxime fratres mei maxie reges et nobiles: q̄bus nō facile dicit: q̄d feciſti: Nam paup homo etsi nō timeat deū: qz nullarū virtū est: nullarū facultatū: ne cū se cōmouerit in supplicū ruat: cessat timore hois et si nō dei. Potētes aut mūdi reges: nobiles: nisi deū timeāt q̄d timebūt: Sz p̄dicat illis: ꝛ pcutiunt framea bis acuta. Dicit illis qz est q̄ ponat alios ad dexterā: alios ad sinistraz: vt dicat eis q̄ a sinistris sunt: Ite in ignē eternū q̄ paratus est diabolo ꝛ angelis eius. Nondū diligūt iusticiam: sed timēt pnā: ꝛ timendo pnā: iā acceperunt cōpedes: et in vinculis ferreis erudiūtur. Venit ad nos potēs hō de seculo: offendit illum vxor sua: aut forte cōcupiuit alteri pulchritudinē: aut alterā diuitiē: vult dimittere eā quā habet ꝛ nō facit: audit a seruo dei: audit a pheta: audit ab apl'o et non facit: audit ab eo in cui⁹ manib⁹ ē framea bis acuta: Nō facies: non licet tibi: nō pmisit deus dimitti vxorē: excepta causa fornicatiōis. Audit hoc: timet ꝛ nō facit: Pedes leues iā pgrediebant in lapsum: cōpedibus tenēt: Hz vincula ferrea: timet deū: Dicit illi: Damnabit te deus si feceris: iudex est supra oēs: audit gemitum vxoris tue: reus teneberis in cōspectu ei⁹. Hac ꝺcupiscētia blandit: hac pena deterrek. Ibat em̄ ad psentiēdū prauę cupiditati: nisi vincula ferrea retinerēt. Dicā q̄d plus est: Sed dicat: Cōtinere iā volo: nolo iam vxorē: nō pōt. Quid si tu vis ꝛ illa non vult: Nūqd p cōtinentiā tuā debes illā facere fornicariam: Si alij nupserit te viuo: adultera erit. Non vult tali lucro de⁹ cōpensare tale damnū. Redde debitū: etsi nō exigis: redde. Pro sanctificatiōe pfecta deus tibi cōputabit: si non q̄d debek exigis: ꝺ reddis q̄d debeꝁ vxori. Times: nō facis: cōcutiunt vincula tua. Audi qz vinculis ferreis cōstrictus es. Alligat⁹ es vxori: ne q̄ sieris solutionē. Durū est: ferreum est. Nā qm̄ dns hoc ait: ostendit qz vinculū est ferreum. Adolescētes audite: Vincula ferrea sunt: nolite pedes mittere: ne cū miseritis: artius cōstringamini cō pedibus. Tales cōpedes cōsolidāt vobis ꝛ epi manus. Nunqd nō fugiūt in ecclesiā cōpediti ꝛ soluūt hic: Hi viri fugiūt huc volētes dimittere vxores suas: et hic artius colligank. Nemo soluat has cōpedes: Quos de⁹ ꝺiunxit: homo nō separet. Sz dura sunt vincula. Quis nesciat ipam duriciā: Doluerūt apli et dixerūt: Si talis causa est cū vxore: nō expedit nubere. Si vincula ferrea sunt: nō opus est vt illic pedes mittank. Et dns: Nō oēs capiūt verbum istud: sed q̄ pōt cape capiat. Alligat⁹ es vxori: ne q̄ sieris solutionē: qz alligat⁹ es vinculis ferreis. Solutus es ab vxore: ne q̄ sieris vxorē: nō te obliges vinculis ferreis. Ut faciāt in eis iudiciū ꝺscriptū: hoc ē iudiciū q̄d faciūt sancti sup oēs gētes. Quare cōscriptum: Quia ista antea cōscripta sūt: ꝛ mō cōplenk. Ecce mō fiunt: aliqn̄ legebank ꝛ nō fiebāt: Et cōclusit ita: Gloria hec est oibus sanctis ei⁹. Per totū mundū: ꝛ p vniuersas gentes: hoc sancti agūt: et sic glorificank: sic exultāt deū in faucib⁹ suis: sic lętantur in cubilibus suis: sic exultant in gloria sua: sic exaltank in salutē: sic cantant canticū nouū: sic dicūt alleluia: corde: ore: vita: Amen.

Explicit Tractatus de ps̄. CXLIX.

Incipit Tractatus de ps̄. CL.

Prefatio.

Quamuis ordo psalmor⁹ qui mihi magni sacramēti videt cōtinere secretū: nondū mihi fuerit reuelatus: tū qz oēs centū quinq̄ginta numerank: etiā nobis q̄ tot⁹ ordinis eor⁹ altitudinē adhuc acie mentis nō penetrauim⁹: insinuāt aliqd: Vñ nō impudenter q̄ tū dns adiuuat: disputare possum⁹. Primū quindenarius numerus: ex q̄ iste multiplicat. Qō em̄ valēt quindecim in ordine singulor: ꝺ valēt centū q̄nquaginta in ordine denarior: qm̄ quindecies deni eos faciūt: hoc valēt mille quingenti in ordine centenarior: qm̄ q̄ndecies centeni sunt: hoc valēt quindecim milia in ordine millenarior: qm̄ q̄ndecies mille sunt. Quindenari⁹ ergo numer⁹ cōcordiā significat duū testamentor. In illo em̄ obseruak sabbatū q̄d significat quietē: in isto dñicus dies q̄ significat resurrectionē. Sabbatū autem est dies septim⁹: dominic⁹ xpo post septimū: q̄d nisi octau⁹: idē q̄ primus habend⁹ est: Ipe em̄ dicit etiā vna sabbati: vt deinde sit secūda: tertia: q̄rta: et deinceps vsq̄ ad septimū sabbatū. A dñico autem vsq̄ ad dominicū octauus est dies: vbi testamēti noui reuelatio declarat: q̄d in veteri tanq̄ sub terrenis pmissionib⁹ tegebat. Septē porro et octo: quinde-

j. Cor. 7. 4. sen. dis. 32. c. j. et i decret. 33. q. 5. Si dicat. Roma. 7.

j. Cor. 7.

Matth. 19.

Ibidem

Ubi. s.

j. Cor. 7.

Exo. 20.

Marc. 16.

B cim sunt. Tot sūt et cantica ḡ appellanť graduū: qm̄ totidem fuerūt etiā tēpli gradus. Deinde etiā quinquagenarius numer⁹ magnū sacramentū p se gerit. Constat em̄ tc septimana septimanarū: addito vno tāc̄ ipo octauo ad quinquagenariū numerū terminandū. Septies q̄pe septē quadragintanouē faciunt: q̄b⁹ vn⁹ addiť vt faciāt quinquaginta. Qui numerus quinquagenari⁹ vsq̄adeo magne significationis est: vt ex dñi resurrectiōe tot diebus cōpletis ipo quinquagenario dievenerit sup eos q̄ in christo fuerant cōgregati spūssanctus. Qui spūssanctus in scriptur⁹ septenario p̄cipue numero cōmendať: siue apud Esaiā: siue in Apocalypsi: vbi aptissime septē spūs dei p̄hibenť: ꝓpter operationē septenariā vni⁹ eiusdēq̄ spūs. Quę opatio septenaria p esaiā ꝓphetam ita cōmemorať: Requiescet sup eū spūs dei: spiritus sapiētię t intellect⁹: spūs p̄silij et fortitudinis: spūs sciētię et pietatis: spūs timoris dñi. Ipe debet intelligi timor dñi castus pmanēs in sęculum sęculi. Seruilē aūt timorē cōsummata charitas foras mittit: et nos liberos facit: ne seruilia opa faciam⁹ ḡ sabbato ꝓhibenť. Charitas aūt dei diffusa est in cordibus nostris p spiritūsanctū q̄ datus est nobis. Hinc quoq̄ spiritussanct⁹ septenario numero cōmendať:

L Quinquagenariū vero etiā in q̄draginta t decē dñs disptitus est. Die q̄pe quadragesimo post resurrectionē suā ascēdit in cęlos: ac deinde cōpletis diēb⁹ decē misit spiritū sanctū: q̄dragenario scz numero tē porale in hoc mūdo cohabitationē cōmendās: qm̄ quaternari⁹ in q̄dragenario numer⁹ ꝑualet. Quatuor aūt ptes habet mūdus et annus: denario vero addito velut mercede ꝓ impleta lege bonis opibus reddita: ipa ęternitas figurať. Hūc quinquagenariū triplū habet centesim⁹ t q̄nquagesim⁹ numer⁹: rāc̄ eū multiplicauerit trinitas. Ūñ et hac causa nō incōuenienter intelligim⁹ istū numerū esse psalmorum. Nā t in illo numero pisciū q̄ capti sunt rętibus post resurrectionē: missis ad centū q̄nquaginta: additis tribus velut admonitio videť facta in q̄t ptes debeat iste numer⁹ disptiri: vt ter habeat quinquagenos: c̄c̄ ille numer⁹ pisciū habeat t aliā rationē multo subtiliorē t iocundiorē: q᷑ decē et septē in trigonū missis: id est ab vno vsq̄ ad decē t septē oibus cōputatis: ad eundē numer⁹ puenit. In decē aūt lex: in septē vero gratia significať: q᷑ legē nō implet: nisi charitas dei diffusa in cordib⁹ nr̄is p spm̄sanctū q̄ septenario nūero significať. Dō ḡ q̄dā oim psalmor⁹ quinq̄ libros esse crediderūt: illud secuti sunt: q̄tiēs in fine psalmi dictū fuerit: fiat fiat. Sed huius disptitiōis rationē cū vellē cōprehēdere nō valui: Quia nec ipę q̄nq̄ ptes ęquales sūt inter se: et si nō scriptur⁹ quātitate: saltē psalmor⁹ ipo numero: vt tricenos haberēt. Et si vniuscuiusq̄ libri finis ē: fiat fiat: cur liber q̄nt⁹ ideq̄ t vltim⁹: ñ eodē fine sit terminat⁹: merito ḡrī pōt. Nos aūt scripturę canonicę auctoritatē sequētes: vbi legiť: Scriptū est em̄ i libro psalmor⁹: vnū psalmor⁹ librū eē nouim⁹. Et video q̄dē quō t b̄ verū sit. Et illud t illō si verū ē: huic ꝙo nō reluctet. Fieri em̄ pōt vt aliq̄ cōsuetudine litterarū hebraicarū vn⁹ liber dicať: q̄ cōstat ex plurib⁹: Sicut ex ecclesijs plurib⁹ vna cōstat ecclesia: et ex pluribus cęlis vnū cęlū. Nō em̄ cęlor⁹ aliq̄d ꝑtermisit q̄ dixit: Auxiliū meū a dño: q̄ fecit cęlū et terraz. Et cū scriptura dicat: Et vocauit deus firmamentū cęlum: et aq̄s esse sup firmamentū: hoc est sup cęlū: nō mētiť tū eadē scḗptura dicēs: Et aquę q̄ sup cęlos sūt laudēt nomē dñi: q᷑ nō ait: sup cęlū. Et vna terra ex multis terris. Nā et orbē terrę: et orbē terrarū: q̄tidiana cōsuetudine dicim⁹. Et q̄ ait: Scriptū est i libro psalmor⁹: c̄c̄ mos loquēdi sic se habeat: vt vnū insinuare librū esse voluisse videat: tū respōderi pōt in libro psalmor⁹ esse dictū: in aliq̄ libro eor⁹ quinq̄. Nō in vsu locutiōis vsq̄adeo vel nō est: vel raro ē: vt etiā duodecim ꝓphetar⁹ vnū librū esse ideo pūtetur: quia sic legiť: Sicut scriptuz est in libro ꝓphetarū. Sunt etiā q̄ vniuersas oīno scripturas canonicas vnū librū vocēt: q̄ valde mirabili t diuina vnitate cōcordēt: Et hinc esse dictū: In capite libri scriptū est de me: vt faciā voluntatē tuā: Ut sic intelligatur p filiū pater fecisse mundū. Cui⁹ ꝏditio: ꝓncipiū scripturarū est in libro geneseos: Vel magis q᷑ ꝓphetia videť eē: nō facta narrās: s futura eē ꝓnuncias. Nō em̄ ait: q̄ fecerim: sed vt faciā: siue vt facerē voluntatē tuā: Ad illud hęc sentētia referēda est: q̄ in primis ptibus eiusdē libri scriptū est: Erūt duo i carne vna: Dō sacramētū magnū dicit apl's: in christo et in ecclesia: Qui c̄c̄ et iste psalmor⁹ liber ꝑt significat⁹ intelligi: vbi dictū est: In capite libri scriptū est d̄ me: vt faciā voluntatē tuā. Sequiť em̄: Deus me⁹ volui t legē tuā i medio cordis mei. De ipo q̄ppe accipiť ꝓphetat⁹ i capite libri hui⁹ psalmus ipse prim⁹: Beat⁹ vir q̄ nō abiit in ꝓsilio impior⁹: t i via pctor⁹ nō stetit: et i cathedra pestilētiar⁹ nō sedit: sed in lege dñi fuit voluntas ei⁹: et in lege eius meditabiť die ac nocte. Ut b̄ sit q̄d dictū est: Deus meus volui: et legē tuā in medio cordis mei. Dō aūt sequiť: Euangelizauit iustitiā tuā in ecclesia magna: cōgruentius ad illud referť: Et erūt duo i carne vna. Siue ḡ illud: siue hoc intelligat q̄d dictū ē: In capite libri: liber iste psalmor⁹ p q̄nquagenos: si p ipos quinq̄genarios articulos interrogeť: magnū aliq̄d et valde dignū ꝓsideratiōe respōdet. Nō em̄ frustra mihi videtur q̄nquagesim⁹ esse d̄ pęnitētia: Centesim⁹ de misceōia t iudicio: Centesim⁹ quinquagesim⁹ de laude dei i sctis ei⁹. Sic em̄ ad ęternā beatāc̄ tendim⁹ vitā: Primit⁹ pctā nr̄a damnādo: deinde bñ viuendo: vt post cōdemnatā vitā malā: gestāc̄ bonā: mereamur ęternā. Scōm ꝓpositū em̄ occultissimę iustitię bonitatisq̄ suę d̄ q̄s ꝑdestinauit: illos t vocauit: Et q̄s vocauit: ipos t iustificauit: Quos aūt iustificauit: ipos t glorificauit. Prędestinatio nr̄a nō in nobis facta ē: sed i occulto apud ipm i ei⁹ pūtia: Tria ꝙo reliq̄ in nobis fiūt: vocatio: iustificatio: et glorificatio. Vocamur p̄dicatiōe pęnitētię. Sic em̄ cępit dñs euāgelizare: Agite pniam: approp̄inquabit em̄ regnū cęlor⁹. Justificamur in vocatiōe misericordię: et timore iudicij. Hinc est q̄d dicit: Deus in nomīe tuo saluū me fac: et in virtute tua iudica me. Non timet iudicari: qui impetrauerit ante saluari. Vocati: renunciamus diabolo p pęnitentiā: ne sub iugo eius remaneamus. Justificati: sanamur p misericordiā: ne iudiciū timeamus. Glorificati: transimus in vitā ęternā: vbi deū sine fine laudam⁹. Ad b̄ ptinere arbitror q̄d dñs ait: Ecce eiicio dęmonia: et sanitates pficio hodie t cras: t tertia die ꝓsummor. Q̄d etiā in triduo suę passionis t dormitiōis: t eui-

Gen.1. Act.2. Apoc.j. Esa.jj. Ps.j8. j.Joh.4. Roma.5. Act.j. Act.2. Joh.2j. Roma.5. Ps.40.7j.88. jo5. Ps.j20. Gen.1. Ps.j48. Ps.23. Act.j. Act.7. Ps.39. Gen.1. Ps.39. Gen.2. Eph.2. Ps.39. Ps.1. Ps.39. Gen.2. Eph.5. Sap.8. Ps.53. Roman.8. Luce.j3.

gllationis ostēdit. Crucifixus est em̄ ꝛ sepult⁹: et resurrexit. In cruce ꝛ pncipib⁹ et potestatibus triumphauit: In sepulchro requieuit: In resurrectiōe exultauit. Pnitentia cruciat: Justicia tranquillat: Vita eterna glorificat. Pnitētię vox est: Miserere mei ꝛ⁹ fm magnā misc̄diaz tuā: Et fm multitudinē miſationū tuaꝝ dele iniq̄tatē meā. Hoc offert sacrificiū ꝛo: spm̄ pꝛibulatū: cor cōtritū ꝛ hūiliatū: qō ꝛ⁹ nō spernit. Justicię christi vox est i electis suis: Misericordiā et iudiciū cantabo tibi dñe: psallam ꝛ intelligā in via immaculata: qn̄ venies ad me. Per misericordiā q̄ppe adiuuamur ad faciendā iusticiaz: vt securi ad iudiciū veniam⁹: vbi disperdunt ꝛ ciuitate dñi oēs q̄ operāt iniquitatē: Quo versu psalm⁹ iste cōcludit: Et vite eterne vox est:

Expositio psalmi.

Laudate dñm in sanctis ei⁹: Utiq̄ in eis quos glorificauit. Laudate eū in firmamento virtutis eius: Laudate eum in virtutib⁹ eius: Vel vt alij interpꝛtati sūt: In potentatib⁹ eius. Laudate eū fm multitudinē magnitudinis eius. Oia ista ipi sunt sancti eius: quō dicit Aplus: Et nos sumus iusticia ꝛi in ipo. Si ergo iusticia ꝛi quā fecit in eis: cur nō et virtus ꝛi quā fecit i eis: vt resurgerēt a mortuis: Mā et in christi resurrectiōe virtus maxime cōmendatur: q⁹ in passione infirmitas fuit: dicēte Aplo: Et si crucifixus est ex infirmitate nostra: sed viuit ex virtute ꝛi. Et alio loco: Ad cognoscendū inq̄t eum: et virtutē resurrectionis eius. Optime aūt ait: In firmamēto virtutis eius. Firmamentū est em̄ virtus: q⁹ iam nō morietur: et mors ei vltra nō dominabitur. Cur nō et potentatus ꝛi dicant: quos in eis fecit: Immo ipsi sunt potentat⁹ eius: quō dictū est: Nos sumus iusticia ꝛi in ipo. Quid em̄ potentius: q̄ regnare in eternū: sub pedib⁹ positis oibus inimicis: Cur nō ipi sunt etiā multitudo magnitudinis eius: Mō q⁹ ipe magn⁹ est: sed q⁹ magnos eos fecit: tam multos: hoc est milia miliū. Sicut aliter intelligit iusticia qua est ipe iustus: aliter quā i nobis facit: vt nos simus iusticia eius. Jidē ipi sancti sūt in oibus musicis organis: ꝛinceps significati ad laudandu ꝛū. Qō em̄ pposuit dicēs: Laudate dñm in sanctis eius: hoc exequit varie significans eosdē ipos sanctos ei⁹.

Laudate eū in sono tubę: Propter laudis excellentissimā claritatē. Laudate eum in psalterio ꝛ cithara. Psalteriū ē ꝛ superioꝛib⁹ laudans dñm: Cithara ꝛ inferioꝛib⁹ laudās ꝛū: tanq̄ ꝛ cęlestibus et terrestribus: tanq̄ eū q̄ cęlū ꝛ terram fecit. Jam q̄ppe i alio psalmo exposuim⁹ Psalteriū ꝛsup habere sonoꝝ illud lignū: cui neruoꝝ series vt meliore sonū reddat icumbit: qō lignū cithara inferi⁹ habet. Laudate eū i tympano ꝛ choro. Tympanū laudat ꝛū: cū iā in carne mutata et mortata nulla ē terrenę corruptiōis infirmitas. De corio q̄ppe fit tympanū: exiccato atq̄ firmato. Chor⁹ laudat ꝛū: qn̄ laudat eū pacata societas. Laudate eū in chordis et organo. Chordas habet ꝛ psalteriū ꝛ cithara: q̄ sup⁹ cōmemorata sūt. Organū aūt generale nomē est oīm vasoꝝ musicoꝝ: q̄uis iā obtinuerit ꝙsuetudo: vt organa ꝓprie dicāt ea q̄ inflant follib⁹: Qō gen⁹: significatū hic esse nō arbitror. Mā cū organū vocabulū grecū sit (vt dixi) generale oibus musicis instrumētis: hoc cui folles adhibēt: alio greci noīe appellāt. Vt aūt organū dicatur: magis latina et ea vsitata est vulgaris cōsuetudo. Qō ergo ait i chordis ꝛ organo: videtur mihi aliq̄d organū q̄ chordas habeat: significare voluisse. Mō em̄ sola psalteria et citharę chordas habent: Sed q⁹ in psalterio ꝛ cithara ꝓpter sonū ab inferioꝛib⁹ ꝛ superioꝛib⁹ aliq̄d inuentū est: qō fm hāc: distinctionē possit itelligi: aliud nos i ipis chordis ḡrere admonuit: quia ꝛ ipę sunt caro: sed iā a corruptione liberatę: q̄bus fortasse ideo addidit organū: non vt singulę sonent: sed vt diuersitate cōcordissima cōsonent: sicut ordinant i organo. Habebūt em̄ etiā tūc sancti ꝛi differētias suas cōsonātes: nō dissonātes: id est ꝓsentientes: nō dissentientes: sicut fit suauissimus cantus ex diuersis q̄dē: sed nō inter se aduersis sonis. Stella enim a stella differt in claritate: sic ꝛ resurrectio mortuoꝝ. 1. Cor. 15. R Laudate eū in cymbalis bene sonantib⁹: laudate eū in cymbalis iubilationis. Cymbala in inuicē tangunt vt bñ sonent: ideo a q̄busdā: labijs nris cōparata sunt: Sed melius intelligi puto in cymbalis q̄dammō laudare ꝛū: dū q̄sq̄ honoraꝝ a ꝓximo suo: nō a seipo: et inuicē honorātes dāt laudē ꝛo. Ne q⁹ aūt cymbala intelligeret q̄ sine aīa sonāt: ideo puto additū: i cymbalis iubilationis. Jubilatio nāq̄: id est ineffabilis laus: nō nisi ab aīa ꝓficiscit. Nec ꝓtereundū existimo q̄ musici dicūt: et res ipa manifesta est: tria eē genera sonoꝝ: voce: flatu ꝛ pulsu. Voce: vt est p fauces ꝛ arterias: sine organo aliq̄ cātant⁹ hoīs. Flatu: sicut p tibiā: vel q̄d eiusmodi. Pulsu: sicut p citharā vel q̄d eiusmodi. Nullū itaq̄ gen⁹ hic ꝓtermissuz ē. Mā vox est in choro: Flat⁹ in tuba: Pulsus i citharis: tanq̄: mens: spiritus: coꝛpus: Sed p similitudines: nō p ꝓprietates. Quid ḡ ꝓposuit: laudate dñm in sanctis ei⁹: Quib⁹ h̄ dixit: nisi eisipis: Et in q̄b⁹ vt ꝛū laudēt: nisi in seipis: Vos em̄ sancti ei⁹ inq̄t virt⁹ eius estis: Sed quā fecit in vobis: Et potēt⁹ ei⁹: et multitudo magnitudinis ei⁹: quā fecit ꝛ ostendit in vobis. Vos estis tuba: psalteriū: cithara: tympanū: chor⁹: chordę ꝛ organū: ꝛ cymbala iubilationis bene sonantia: q⁹ cōsonātia. Vos estis hęc oīa: Nihil hic vile: Nihil hic transitoriū: Nihil hic ludicrū vel lubricū cogitet. Et q⁹ sape fm carnē mors est: Omis spiritus laudet dominū.

Diui aurelij Augustini Hipponensis epi: ꝛ centesimo quinquagesimo et vltimo tertię quinquagenę psalmo: tractatus feliciter explicit.

Post exactā diligentēq̄ emendationē (auctore deo) pfectū est insigne atq̄ p̄clarū hoc opus explanationis psalmoꝝ: diui ac magni doctoris augustini. Opus reuera maiori cōmendatione se dignū exhibēs legentib⁹: q̄ q̄busuis verbis explicari possit: vt et ex p̄fatione et ꝓlogo ipius euidēter colligi potest. Quāto vero studio ꝛ accuratiōe castigatū: emēdatū et ordinatū sit: hi iudicēt q̄ illud alijs similib⁹ sibi: siue manu scriptis: siue ere impꝛessis litteris cōtulerint. Cōsummatū Basileę p magistrū ioannem de Amerbach: Anno dñi. M. cccc. xcvij.

Principaliū sententiarum in explanatione libri psalmorū diui Augustini Annotatio.

Annotatio

Principaliū sententiarum in explanatione libri psalmorū diui Augustini cōprehensarū summaria ordinataq; annotatio.

Ab Abba: hoc ē qđ pater: ⁊ cur vtrūq; ponit: augustinus in expositione ps̄. lxxviij. c.
Sanguis abel quō clamat de terra. xxxix. s
Quid significat q; occis⁹ ē a fre. lxxvij. z. circa finem.
Abominati dici solēt exheredati. v. d. i fine.
Cur melius ē abiectū esse in domo domini: q; in tabernaculis pctōr̄ sblimari. lxxxiij. q.
Abimelech interp̄tat patris mei regnū: ⁊ significat. xxxiij. tractatu vel sermōe. j. d. ⁊ tract. ij. b. ps̄. lj.
Abūt: stetit: ⁊ sedit quō differūt. j. b (f. lix. b.
Abyssus dicit immensa aquar̄ copia: ⁊ quō sit amictus terr̄e. cij. tract. ij. d. cv. k.
Abyssi sūt altitudines aquarū: ⁊ significāt. lxxvi. m.
Ad abyssum q; ptinent. cxlviij. i.
Abyssus est p̄funditas impenetrabilis: incōprehēsibilis: ⁊ maxime dici solet in aquar̄ m̄ltitudine: ps̄. xlj. q. ⁊. cxlviij. k.
Abyssi nomīe significāt latentia cordа mortalium: ⁊ p̄fundę cogitationes hoīm. cxxxiij. t. circa. fi.
Or̄ significat p̄funditatē peccatorum quo quisq; p̄uenit conténendo deū. xxxv. m.
Abyssus quō abyssum inuocat: ⁊ quō in voce cata/
De abyssis terr̄e reduci quid sit: (ractarū. xlj. q. r. lxx. tract. ij. k. in medio. l. ⁊. m.
Mater ablactare volens paruulū qđ faciet. ps̄. xxx
Ablactari sup matrē qđ sit. cxxx. t. (ser. ij. m.
Abraā in diuitijs paup erat. lxxxv. e.
Or̄ sit pater noster nō p̄pter p̄paginē carnis: sed p/
pter imitationē fidei. xxx. ser. ij. k. ⁊ xlvj. i. k. cir/
Qui sūt filij abraę. lxxxiij. c. in medio. (ca finē.
Quid ſignificat q; iubeb̄ immolare filiū suū. xxx. ser.
Si iustificatus est ex op̄ibus habet gloriā: (ij. k.
sed non apud deū: sic intelligendū est. xxxj. exposi
Quō ex fide: nō ex op̄ibus iustificatus (tione. j. b
est. Ibidem. c.
Quisquis imitat⁹ fuerit abraā: fili⁹ abraę. cxlviij. t.
Quid significat q; facit iurare seruū suū per femur suum. lxxij. b. xliij. n. v. in fine.
De eo q; ei dr̄: Sume tibi vaccā trimā. cij. ser. ij. g
Quid figurat q; cuz sol occubuit: sopor irruit super eum ⁊c. Ibidem. h.
Absalon interp̄tat patris pax: ⁊ qđ significat q; patrē p̄sequit. iij. a. vij. a. ix. a. ⁊. cxlij. a. b. e.
Absc̄di ī absc̄dito vult⁹ dei qđ sit. xxx. tract. ij. f.
Hoc est absentē esse: sensu abesse. xcix. e.
Absolutio pctōr̄ p̄ ecclesiā dari p̄t: suscitari aūt ip se pctor̄ nō nisi int⁹ clamāte dño p̄t. cj. tract. ij. c.
Absorbere viuos qđ sit. cxxiij. g. h. Hoc qđ absorbes: in cor̄p⁹ tuū trajcis. xxxiij. tract. ij. n.
Aliud ē absorbere viuentes: aliud morientes. lxiij. b.
Mō pedib⁹ sed affectibus aliq; accedit ad deuz vel recedit. cxliij. c. in fine.
Ac Accedim⁹ ad eum non gressu pedū: ſ puritate affectuū: ⁊ p̄bitate morū. lviij. tract. ij. a. in fine.
Accedendū est ad christū vt illuminemur nō vt tenebrem̄r. xxxiij. tract. ij. k.
Tunc accedis ad deum si humiliaueris te per pḡnitentiā: Ibidem in fine.
Accedit ad deū nō pede ſ fide. lxxvij. b. ante finē.
Non p̄ spacia locor̄ ſ p̄ affectū vel amorē accedit q̄s vel recedit a deo. xciij. b. in medio. xcix. d.
Accedere ad cor altū quid sit. lxij. b.
Acetū christo in cruce oblatū qđ gustare noluit qđ significat. lxvij. tract. j. s. ⁊ tract. ij. g.
Achimelech quid interp̄tatur ⁊ quid figurat. lj. f. de quo vide. xxxiij. tract. j. d.
Accingere quid sit. xcij. e. xliij. l.
Achis quō legit dici abimelech. xxxiij. trac. j. c. lix. b
Or̄ interp̄tatur quō est: ⁊ significat. xxxij. tract. j. d.
In p̄sona regis achis: error ⁊ stul (⁊ tract. ij. b. m.
ticia signātur. xxxij. tract. j. b.
Achitofel: frīs ruina interp̄tat: ⁊ significat. vij. a.
Actio aię quę tendit ad quietē securitatēq; nō q̄ auget inquietū laborē qualis esse debet. cxiij. e.
Actionū hūanarū oīm necessitas. lxxxij. k.
Actus ex fine pensant. xxxj. expositiōe. j. c.
Aculeus mortis quō peccatū. vj. d. in fine.
Accusando te misericordiā dei p̄mereberis. xcj. c. in
Multi accusant in altero qđ in p̄prio cor/ (medio.
de cogitant facere. lxv. v.
Accusare diabolum aut fatum de opere aliquo: cri/
Adam cur p̄hibitus sit a re (minosum est. xcj. c. Ad
bona. lxx. tract. ij. i.
Or̄ duos filios genuit: In vno iniq̄tas: in altero iustitia designat. xlviij. tract. ij. n.
Adam rapere voluit diuinitatē: ⁊ p̄didit felicitatez. lxviij. tractatu. j. n.
Quicqd audiuit secutū est in nobis. lxxxiij. f.
Cur cecidit. xlvij. k.
Cur dormiēti ⁊ nō vigilanti extraxit costā. lvj. n.
Or̄ peccauit nō obediēdo. lxx. d. in medio.
Or̄ nobis significat totū orbem terrarū in quattuor litteris ſm greçam linguā. xcv. o.
Ex adam/adam: ⁊ sup adam multa peccata nascūt.
Tūc adheres deo quando consentis (cxxxij. m.
deo. xliij. q. circa p̄incipium.
Quo glutino adheret aīa deo. lxij. r. in medio.
Quantūcūq; p̄ficiat quis: necesse est eū carnis affectu adherere terrenis. cxviij. tract. r. b.
Non nos corp̄ibus nostris q̄n cū dño erim⁹: ſ ipsa potius nobis adherebūt: nos aūt deo: Ibidem.
Adhesio illa de qua dicit: Adhesit pauimento anima mea: quę sit: Ibidē. c.
Adherere terrenis mors est aię. cxviij. tract. r. a.
Adeps frumenti qđ sit. lxxx. q. ⁊. cxlvij. cc.
Adinuentio qđ sit. cv. q. in medio.
Qui adiuuat etiā p̄ se aliq̄d agit. lxxviii. k. ī medio.
Quō pater deus adiuuat filiū. cvij. v.
Oēs sancti adiuuant a deo ſ int⁹. ps̄. liij. i.
Nisi adiuuet deus bona opera nostra: impleri non possunt a nobis. lxij. q.
Dei⁹ adiutor ē in bonis: ⁊ redēptor in malis. xvij. l.
Adolescētior nomē est compatiuū: ⁊ bene ītelligit ī cōpatiōe maiorū: ⁊ significat. cxviij. tract. xxvij. c
Aduena est migraturus non perpetuo mansurus. xxxviii. aa. cxviij. tract. viij. a.
Aduentus christi duos credimus: Unū occultū: alterū manifestum. ix. a. in medio. vij. i. Unū miserantis: alterum iudicantis. xxiij. b.
Oñes iusti qui p̄nunciabant aduentum eius ad eius membra pertinebant. lxj. d.
Utrūq; aduētū multi p̄cones p̄cesserūt. xcviij. a.

Ideo occultus aduenit. xlix. f.
Qui aduenit occultus: veniet manifestus. xlix. g.
Quę fuerit causa aduentus dñi in carne. xlix. hh.
Aduentus eius durus est durē: mitis pijs. xcvij. h.
Cum aduenit quid accepit: ꝛ quid dedit. cxlviij. h.
Cum angelis mansit: ꝛ ad nos venit. cxxv. a. in fine
Aduersarius tuus cui consentiens dum fueris in via quis sit. xxxv. a. cxxviij. d. et centesimo vicesimonono. d.
Aduersitas nulla confringit: quem felicitas nō corrumpit. lxxxiii. f.
Aduersa ꝛ prospera vtraq; cauenda sunt. lxxiiii. a.
Adduci ea dici solent quę ambulare possunt. lxxi. m
Adulantium linguę ligant animas in peccatis. ix. k circa principium.
Adulatores cur cauendi sint. xxxix. LL. post medium. ☒☒.
Si non amas adulatorem: non timebis cōminatorem. lvij. L.
Contra vitium adulationis: ꝛ quid sit adulatio. xlix aa. bb. cxl. t. et. z.
Adulatoris lingua plus persequitur: q̄ manus interfectoris. lxix. f.
Cum adulteris ponere portionem quid sit. quadragesimonono. aa.
Sicut adulter lętatur corrupta carne: sic diabolus lętatur de corrupta mente. xxxix. a. in fine.
Aduocatum esse: cur quidam aliquid magni estiment. cxxxvi. d.
Adoo Nihil adorandum est nisi solus deus. xxxiij. tracta. primo. ☉.
Utrum eadem adoratio humanitati christi ꝛ deitati debeatur. xcviii. R.
Adorare in templo ꝛ ad templum differunt. v. e.
Adorare deum alienum q̄ malum sit. lxxx. m.
Adorantes idola confundentur. xcvi. m.
Qui in multis similes illis efficiantur. cxiii. e. in fine. et. cxxxiiii. cc.
Adorare deum in monte sancto eius quid sit. nonagesimooctauo. r.
Adorare scabellum pedum eius quid sit. xcviij. k.
Cur adorari nolint sancti angeli: aut iusti homies.
Aff xcvi. n.
Affectiones tres sunt in corpore humano. lv. b.
Affectantes mala: bona inuenire nō possunt. xxvij. a. circa finem.
Ubi affectus ibi misericordia. xxxiii. tracta. t. Z.
Sine affectionibus nullus viuit. lxxvi. i. in fine.
Affectus humanę infirmitatis christus suscepit: nō necessitate: sed voluntate. lxxxvij. e.
Ag Agareni qui sint: ꝛ quos significent. lxxxii. c.
Agri nomīe: ecclesia figuratur. xxxvi. tracta. i. c. circa finem. xcix. n. cviii. q.
Ager dñi mundus est. cxlix. d.
Erunt duo in agro vno: vnus assumetur alter relinquetur: sic intelligitur. cxxxii. d.
Significat cor hominis vel bonum vel malū. lxiii. o. in fine.
Agricolę sępe aduersus deum tonantem murmurant: grandinem timentes: sortilegos consulunt: optant famem quo possent vendere quod seruāt. lxx. tracta. i. R. circa finem.
Agricultura dei quomodo nos simus. lxvi. a.
Agonistici qui dicantur. cxxxii. g.
Agnoscere dei seruare est. cxli. g. in fine.
Agnus paschalis quomodo christū figurabat. xc. tractatu. ij. l. in medio.
Qui semper immaculatus: nō cui macule ablatę sūt: sed quia nunq̄ contraxit. lxiii. e. circa finem.
Alę dei quę dicantur. ciii. tracta. i. R. Al
Alę christi pullos protegunt. lviii. tracta. t. Z. lxii. r. s. circa finem.
Alę quibus protegant. xc. tracta. i. e. et tract. ij. d. i fi.
Alę animę duę sunt: ꝛ quę. lxvii. o. circa finē. et. ciij. tracta. t. t. v. et. liij. i.
Alę orationum quę sint. xlii. lz. in fine.
Alę animę quibus volat a facie dei irati quę sint. cxxxviij. p. cxlix. f.
Sub tegmine alarum dei sperare quid sit. xxxv. p. lvi. b. et. lx. e. in fine.
Albor in cute: lepra est non candor. lxxiii. lz.
Allegoria quid dicat. ciii. tracta. i. s.
Alleluia quid interpretatum dicatur. ciij. a. cx. a. et cxlviij. a.
Cur geminetur in titulis psalmorum. cvi. a.
Cur canatur p̄cipue tēpe paschali. cētesimodecio. a
Utrum cum duo alleluia in psalmis ponuntur: vnū ad finē psalmi superioris: ꝛ alterū ad principiū alterius pertineat. cv. a.
Licet ꝑm antiquā ecclesię consuetudinē non sine sacramento certis diebus canetur: omni tamen tē pore cogitare debemus. cvi. a.
Alieni qui dicantur. liii. b. et. cxliii. x.
Alienus est siquis tuorum nihil tibi prodest. xlviij. tracta. i. s. circa principium.
Alien⁹ vnde christ⁹ fact⁹ sit fratribus suis. lxviij. r.
Alienigenę qui sint. lxxxii. c. ante medium.
Allophili qui dicantur. lv. d. et. lix. m. in fine.
Altare cęleste non amplectitur: nisi qui lauat inter innocentes manus: licet multi altare hoc visibile tangant indigni. xxv. g.
Ad altare inuisibile quo non accedit iniustus: ille solus accedit q̄ ad istud visibile secur⁹ accedit. xlij. c.
Sic altissimus est deus: vt non sit ab illo longe miseria nostra: ꝛ gemitus noster. lvi. b. in fine.
Alt⁹ ē: nec eū attīgit elatus: ꝑ ab hūilib⁹ ꝓtingitur. lxxiij. c.
Qui intus altus sit ꝛ spiritualiter: nec puenit anīa vt eum contingat: nisi trāsierit se. cxxx. r. in medio.
Alti dicuntur superbi. lv. f.
Amalech dicit̄ pturiēs vel dolēs: ꝛ significat. lii. a. Am
Qui interpret̄ populus lingens: ꝛ significet. lxxxii. c. ante medium.
Amaritudinem habebis quocūq; in terrenis reb⁹ cor conuerteris. lxxxv. Z.
Illi deum amaricant: qui. v. g.
Amaricantes in sepulchris qui sint. lxvij. e.
Amaricantes qui dicantur. lxviij. tracta. i. s. ꝛ tract. ij. g. ꝛ quos figurent. cxxxiiii. z.
Amate: sed q̄d ametis videte. xxxi. expō. i. d. cir. fi.
Qui nō amat: friguit: obriguit: ꝛ quid sit amandū. xxxii. tracta. i. h. circa principium.
Ille amat ꝛ non dolet qui hz qō amat. xxxvij. e.
Ama ꝛ time: ama quod ꝓmittit: time quod minat. lxiii. i. in medio.
Qui amat deum: debet odisse qō ille odit. xcvi. s.

Annotatio

Cū male amemus deū ꝓpius negat qō amamꝰ: ⁊ iratus dat amanti qō amat. xxvi. g. in fine.
Cum id amamus qō vult deus vt amemus: ꝓculdubio daturus est: Ibidem.
Ita amabis qō deus amat: si. xliij. s.
Amor cursus est: ⁊ miser est qui nihil amat. xxxi. tra
Amor cursus ē. tricesimonono. q. (cta. i. d. circa fi.
Disce amare in creatura creatorem: ne te teneat qō ab illo factū est: ⁊ amittas eū a q̄ ipe factꝰ est: Ibi/
Caste amari vult deus: nō qz dat (dem. m. in fine. aliqd p̄ter se: sed qz dat se. lv. i. et. lij. s.
Amor castus quis sit. lxxij. v. in fi. et. x.
Quid sit gratis amare deū. cxxxiiii. p.
Ama deū gratꝭ: ⁊ nulli deū tuideas. lxxij. x. pᵒ me.
Erubescāt qui sic amāt deū vt inuideāt alijs. tricesimotertio. tracta. ij. f. in medio.
Uę tali amori qui suspicatur aliquid pulchrius q̄ ille a quo ē oē pulchrū. q̄dragesimotertio. lz. i fi.
Amandus est charitate ⁊ gratuite. liii. lz. in medio.
Oz ꝓpter se amandus sit. tricesimoq̄rto. tracta. i. n.
Quid amas vt deū non ames. lxxix. b.
Amor prauus cupiditas: sed rectus charitas voca/
Quisqs amat carnaliter: necesse est vt (tur. ix. i. cū zelo pestifero amet. tricesimotertio. tract. ij. f.
Amores turpes quātas molestias habeāt. cij. z.
Omnis amor ascendit vel descēdit. cxxii. a.
Amatores lubrici non curāt reprehensores veraces: vt sint formosi fallaces. tricesimosecūdo. tra. i. J
Sicut amor immūdus inflāmat animā ad terrena cōcupiscēda: sic amor sanctus ad supna eleuat: et ad ęterna inflammat. cxxi. a.
Omnis amor hz vim suā: nec potest vacare: ⁊ si vis nosse qualis sit: vide quo ducat: Ibidem.
Amor malox tartareꝰ ē: viscū hz quo deijciat in ꝓfundū: nō pennas quibꝰ leuet in cęlum. cxl. b. cō cor. cxxi. a. in medio. liiii. J.
Amando bonū: meliores efficimur. cxliiii. a.
Si amauerꝭ opa dei plꝰ q̄ illū: nō hēbis illū: Ibi. b
Interroget se quisq̄ quid amet: ⁊ inueniet vnde sit ciuis. lxiiii. d.
Amoręi q̄d interp̄tent: ⁊ q̄s figurent. cxxxiiii. z.
Amon: populus turbidus vel populus męrozis i/terpretatur: ⁊ significat. octogesimosecūdo. c.
Multi amicitias maiozum optarunt: ⁊ maioza pericula incurrerunt. cxxxi. g.
Qui de amicis potentiozibꝰ multi p̄sumpserint: cecíderunt illi de quibꝰ p̄sumebāt: ⁊ inuoluerunt eos qui se p̄sumpserant. cxxxi. X.
Amicus recti non est qui mallet si fieri posset id qō rectū est nō iuberi. lxvii. o. in fine.
Qui sint qui ambulant in lege dñi. lxxvij. b.
Ambulare nostrū est feruere i itineribus bonozum operū. tricesimosecūdo. tracta. ij. b.
Optimꝰ est qui ⁊ viā tenet ⁊ in ea bñ ambulat. tricesimoprimo. expositione i. c. in fi.
An Anabathmon grece q̄d latie dicat. xxxvij. a. cir. fi.
Ancilla dei nos sumus. cxxj. f. g.
Angeli creati sunt ante cęlum ⁊ terrā. lxxxix. b.
Qm̄uis angelos nō videamus: esse tñ nouimus ex fide ⁊ reuelatione. cij. tracta. i. X.
Angelus: officij nomen est non naturę: quia nomen eiꝰ est spūs: Ibidem. et tracta. ij. b. in fine.
Multo vtilius q̄ latine nuncij nuncupantur angeli vocant q̄ dij: qz. cxxxv. d.
Corpus angelicū inferius est q̄ aīa. cxlv. e.
Angelus cadens de sublimi habitatiōe cęlox factꝰ est diabolꝰ: ⁊ accępit quendā locū suū in hoc mari magno. ciii. tracta. iiii. f.
Unde ⁊ q̄ delectꝰ sit. cxlviij. i.
Sunt angeli iracundię: quos iā non ꝓpter iusticiā q̄ non gaudent sed ꝓpter malicią pęna humana delectat. vij. i. et. xcvi. m. circa finem.
Angelis malis deus vtitur: non solū ad puniendos malos: verūetiā ad ꝓbandos bonos. lxxvij. t. in
Angeli cęlozū p̄positi sunt sup ptātes (me. v. in fi. aereas: ⁊ inde ꝓcedit verbū qō h̄ fit. cii. tra. iiii. lz
Qz boni ⁊ mali vtrāq̄ materia ista corpozali q̄ntum cuiq̄ ptās est: sed longe amplioz est ptās bonis q̄ malis. lxxvij. t. in medio.
Si p angelos malos deus inflixit plagas ęgyptijs: vtrū etiā aquā i sāguinē verterit: ⁊ ranas p eosdē fecerit: quox similia etiam magi fecerūt. lxxvij. v
Etsi quę mirabiliter de creaturis facta sunt: malis angelis tribuere nō audeam: habemꝰ sine dubitatiōe i scripturis q̄d eis tribuere possimꝰ: Ibi. x.
Angeli: quę hoibus nūciant: nescientibus nunciant: quę aūt deo nunciāt: scienti nunciāt qui illi offerunt orationes nostras: ⁊ ineffabili mō de actibꝰ suis ęternam veritatē consulūt. lxxviij. c.
Angelus quō ⁊ q̄d possit opari in mente hominis. cxviij. tract. xviii. f.
Angeli beati attendunt nos pegrinos ⁊ miseranꝭ: ⁊ iussu dñi auxilianꝭ nobis: vt ad illā patriā cōmunē aliqñ redeamꝰ. lxii. f.
Sicut boni angeli respuūt sibi deferri honorē diuinum: ita ⁊ mali desiderāt sibi gliam dei. xcvi. n.
Sicut mali irascunꝭ si nō colunꝭ: sic boni indignāt si ꝓ deo colantur: Ibidem. o.
Utrū vt homies patiantꝭ mala ista habeant p̄positos angelos malos. ciii. a.
Angeli ad christū in obsequiū mitti potuerūt: nō in adiutoziū. lvi. lz. in fine.
Quō vel qñ manibꝰ portauerit christū. xc. tra. ij. f. l.
Angelꝰ dñi christus ē. tricesimotertio. tra. ij. l. i me.
Quō angeli dicantꝭ hoies. xlix. n. circa finem.
Qualiter ascendāt ⁊ descendant sup filiū hominis. xliii. x. in medio.
Oz angeli non sint perituri igne quo mūdus incendeꝭ. ci. tracta. ij. n. circa finem.
Qz angeli dicantꝭ oues. pš. viij. e.
Angelox potentiā ois homo desiderat: sed non iusticiam. xcv. b. in medio.
Ubi angustia vbi premeris. xxxi. expō. ij. J. i fine.
Animꝰ vel aīa quid sit: ⁊ q̄d sit aīa meliꝰ. xxxii. trac.
Oz sit ventus non q̄ corpꝰ ꝓpellē/ (ij. o. in fi. et. p. te sentimus: ⁊ vita q̄dā q̄ viuimꝰ. cxxxvij. d. xvii. c. ciij. tracta. i. s.
Qz facta sit a deo ⁊ imortalis. xl. d. in medio.
Aīam esse imortalē multi philosophi in scḡis memorię reliquerunt. lxxxviii. tracta. ii. d. in fi.
Qz nō sit de substātia dei ꝓbaꝭ: qz. xli. b. circa finē.
Qz sit res spūalis: incorporea ⁊ vicina substātię dei: inuisibile quiddā: regit corpꝰ: mouet membra: dirigit sensus: p̄parat cogitatiōes: exerit actiones: capit rerū infinitarū imagines. cxlv. d. in fi.
Qz nō possit dici esse ex terra ꝓpter id qō scriptum

legitur.cxviij.tracta.viij.a.
Utrū poti⁹ facta an ficta debeat dici.cxviii.tracta.xviij.b.
Quid amplius hēat aīa humana q̄ pecoris.xxix.e.
Ut sit melior q̄ corpus.xli.g.circa finem.
Quelibet aīa vilis excellētissimo corpe excellentior inuenitur:nō meritis sed natura.exēplū.cxlv.d.
Quis peccatrix vituperabilis sit:laudabilior ē omni corpe laudabili:Ibidem.
Ut sit melior corpe tuo:qz cum fuerit iusta sit postea immortale corpus tuum.xxxii.tracta.ij.o.
Sic vtitur corpe quō citharista psalterio.xlviii.tractatu.i.b.in medio.
Qualia onera patiat cum ī corpe corruptibili agit
Scōm quasdā suas ptes inferiores (vitam.cij.b
pturbat motib⁹ secularib⁹ z cupiditate quadam terrenor desideriorū:nō fm eā ptē q̄ mens rationalis vocatur.cxlv.f.
Infelix est si a corpe suo petat psiliū.cxlv.c.e.ī pn.
Ut hec quib⁹ aīa occupat sub ea facta sint:si hereat supiori inferiora calcabit:si recedat a supiori ista ei in suppliciū vertentur.cxlv.f.in fine.
In medio qdā loco aīa rationalis pstituta legē accepit:herere supiori:regere inferiorē:regere nō potest inferiorē nisi regat a meliore:Ibidem.g.
Ut obligata terreno amore q̄si viscū hēat in pēnis:volare nō potest nisi mūdata ab affectib⁹ seculi.
Aīa dedita tpalib⁹ sp exardescit (cxxi.a.liiii.J.
cupiditate:nec satiari potest:qz multiplici erumnosa cogitatiōe distenta:simplex bonū videre nō sinitur.liii.f.in fine.
Aīa amore mouet tanq̄ ad locū q̄ tēdit.ix.i.
Ut p seipam aliquid supra se pspiciat:z p seipam videat:qz vt ipa nouit se:videt se.xli.h.
Nō attigit qō sup se est:nisi effuderit se supra se.xli.
Totū qō pulchrū est in aīa: (J.cxxx.r.in medio.
virtus z sapiētia ē:sed nec sapit sibi:nec valet sibi:nec ipa sibi lux est nec virtus:qz a fonte veritatis recedēs tenebrat:accedēs illumiat.lviij.tra
Nihil infirmius est aīa nostra posita in (cta.i.v.
medijs tēptationib⁹ seculi.cxxii.i.in medio.
Inceps est inter pfessionē infirmitatis z audaciam psūptiōis:ideo in vtroq̄ piclitat.xxxi.expō.i.a.
Aīa qñ sit pgnans vel lactans.xxxix.gg.
De aīa nostra quicquid vult deus facit:quia in manu eius est.xxxiii.tracta.i.c.
Ut decora esse nō possit nisi cōfessa ei fuerit fedita tem qui semper pulcher est.ciii.tracta.i.e.f.
Quō eripiat sic passer de laqueo venātiū.cxxiii.p.
Quō sp sit in manib⁹.cxviii.tract.xxiii.d.in medio.
Aīa iusti sedes est dei.xlvi.b.et.xcviii.c.
Anima agitat transitur transitura ad contēnenda terrena.lxxii.n.
Anima auertens se a lumine iusticię q̄nto magis q̄rat qō inueniat cōtra iusticiam:tanto plus a luce repellitur z in tenebrosa dimergitur.lxiii.g.
Anima non sic suscitat quō corpus.lxx.tracta.ij.d.
Ut resuscitata absente deo nō viuat:licet corp⁹ viuat:Ibidem.
Quę animę tradendę sint bestijs.lxxiii.s.
Animas eruit christus de inferno:q̄q̄ ibi nunq̄ fuerint.lxxxv.z.
Anima omnis in corpe defectum patitur.lxxxiii.g.
Si ad suam lucem attenderit tenebrat:si ad lucem dei:illuminatur.xcviij.e.circa finem.
Animę defunctorū vtrū sciant vel curēt quę gerūt circa viuos.cviij.m.
Ut non reuoluantur in pecora cxlvi.Z.
Animam rationalem christus habuit vt ceteri homines.xxix.d.e.
Idem pbatur ex officijs naturalib⁹ z scripturarū testimonijs:Ibidem.f.
Anima christi quib⁹ malis repleta fuerit.lxxxvii.d
Querentes animā christi cur culpentur:cum alibi arguantur nō requirentes eam.xxxiiii.tracta.i.f
xxxvii.s.xxxix.bb.lxix.c.et.cxli.o.in fi.
Anima quandoq̄ non fm id qō rationalis sed fm id qō animans corpus animale dicitur.cv.l.i me.
Animalia non vocantur nisi ab anima.xxix.e.
Animaduersio vindicantis est.lxxiiii.c.circa fi.
Utrum possint dici anni sine annis.xxxvij.lz.
Anni mille quō sint ante deū sicut dies hesterna q̄ pcterijt.lxxix.c.
Anni dei in generatione generationum qui sint.cj.tractatu secundo.lz.
Anni dei qui non deficiunt quales sint.cxxi.i.
Anni seculi quot sint.lxxxix.d.
Cur p magno apud homines:z ante deū p nihilo habeantur:Ibidem.e.
Cum multi intra septuaginta annos gerant infirmissimam z erumnosam senecturem:et sepe vltra octoginta annos senes mirabiliter vigere pbentur:cur dicitur dies annorum.lxxxix.f.
Anni nostri quos hic ducimus:ī gemitibus sūt nō in claris vocibus.xxx.expō.ij.tract.ii.f.
Ut non addant crescentibus:sed subtrahant:exemplum.lxv.m.
Anni nostri mutabiles sunt:anni eterni cogitandi.
septuagesimosexto.g.
Ad annūciatur:longe positis annunciatur.xviii.f
circa finem.
De antichristo pphetice exponit.ix.i.lz.cum versibus sequentibus.
Antichristus vim habebit in imperio:dolum in miraculis:Ibidem.m.
Ut nos apparebimus deo in sancto desiderio:vt appareat nobis in potentia z gloria.lxii.lz.ī fi. Ap
Deus non omnibus apparet:sed eis qui nouerunt opa eius intueri.lxvii.f.
Aper de sylua quid sit.septuagesimonono.f.in me.
Apollinaristę quid de christo sentiant.xxix.d.e.
Apostoli ex quibus tribubus fuerint.lxvii.dd.ee.
Quibus sint vasa mortis z sagittę acutę.vii.lz.ī fi.
Ut dicantur cęli.xviii.d.lxvii.g.
Ut sint montes.lxvii.v.xxxv.lz.lxxv.f.
Ut dicantur nubes.lxxvi.m.circa principium.
Apostoli cur dicantur fundamenta.lxxxvi.c.
Ut sint filij pphetarū.cxxvij.o.p.
Apostoli quid reliquerint.ciii.tracta.iii.v.
Ut desperabāt de christo.lxviij.tracta.j.lz.
Eorum tristicia in passione dñi non erat acceptabilis.lxviij.tracta.ij.f.
Quę pferunt ab errantibus sub nomine apostolorum:qz nō sunt ipōrū:improbant:nec acceptantur ab ecclesia.cxxx.q.
Aqua:aut abluit:aut rigat si effundat:et significat Aq

chzistum.xxi.expositione.ij.g.in medio.
Aqua decurrens quid significet.lvij.r.
Aq̃ significet ꝓsperitatem ſeculi.lxv.q.
Ad aquã contradictionis ꝓbari q̃d ſit.lxxx.b.
Aqua tũc in ſanguinem vertitur:ſi de rerum cauſis carnaliter ſẽtias.lxxvij.s.
Congregata in vtre quid ſignificet.xxxij.tract.ij.b
Aqua ſine ſubſtãtia quę ſit.cxxiii.m.n.
Aq̃ aqua quoſdam abſorbeat:quoſdã tranſire faciat.cxxiii.k.
Quõ circũdet terrã quaſi veſtimentũ.ciij.trac.ii.d
Aquarũ decurſus quid ſignificet.i.c.
Aquę quomodo populi.viceſimooctauo.a.
Aquę multę varię ſũt doctrinę:dei aũt vna eſt.xxxi expoſitione.ii.b.
Quõ aquę ītrauerit ad aĩam chriſti.lxviij.tra.i.c.i.
Facere opationẽ in aquis multis quid ſit.cvi.m.
Aquis ſuperioꝛa cęli ꝓtegi quid ſit.ciij.tract.i.m.
Aquarũ noĩe charitas ſignificaꝝ:Ibidem.n.o.et tracta.ii.b.circa finem.
Quomõ ſtabunt ſup montes:cum iam ſup montes ſteterint.ciii.tracta.ii.e.
Aquę fugiẽtes ab increpatiõe dei quid ſignificent:
Quõ inter medium montium pertrãſire dicantur:Ibidẽ.f.
Aquila quomõ renouet iuuentutẽ ſuã: ⁊ quid figuret.lxvi.q.et.ciij.n.o.
Ideo q̃rit te maioꝛ aquila qꝛ cepiſti lepoꝛẽ.cxxiii.o
Aquilo contra meridiẽ eſt:⁊ ſignificat diabolũ ⁊ regnum eius.xlvii.d.et.lxxxviii.tract.i.m.
Quomõ ab aquilone nubes coloꝛis aurei.xlvii.d. in medio.
Ar Per arabiam gentes figuranꝝ.lxxi.o.
Arbiter/medius eſt ad componendam cauſaꝫ.ciii. tracta.iiii.h.in medio.
Arboꝛ ſcientię boni ⁊ mali cur dicebatur.lxx.tract. ſecundo.I.
Arca ſanctificationis dei quę ſit.cxxxi.o.in meõ.
Arca noe cur de lignis quadratis ⁊ imputribilibus facta fuerit.lxxxvi.e.
Quid figurabat q̃ omnia genera animalium continebat.ciii.tracta.iii.b.
Arcus nomine ſcripturę ſanctę figurate intelligũꝝ. lxx.lꝛ.et.x.a.in fine.
In arcu dñi duę ſunt ſagittę ardentes et vaſa moꝛtis.ſeptimo.lꝛ.
Arcus dei extentus eſt in cõminatione:nondum in ꝓſentatione.lix.f.in medio.
Arcus dñi intenſus:minę ſunt eius.lvij.r.circa fi.
Arcum tendere ⁊ conuerti in die belli q̃d ſit.lxxvij. g.b.
Arcus prauus ſignificat animi intẽtionem.lxxvij. y.ante medium.
Arcus iniquoꝝ:inſidię ſunt ipoꝛum.xxxvi.tract. ij.c.circa finem.xlv.p.et.lxiii.e.
Area eccleſiam ſignificat: quia.xxxiiii.tractat.ii.lꝛ. et.vi.f.circa finem.
Nihil in ea agitur niſi vt fructus ab integumentis purgentur.viii.a.
Qui aream longius attendit: paleam ſolam putat: nec peruenit ad diſcretionem granoꝝ niſi ſpiritu oꝛis ſui.xxv.e.b.circa finem.
Argentum igne examinatum ꝓbatum ſeptuplum quid ſignificet.lxvii.o.xi.b.
Probati argento qui ſint.lxvii.gg.et.liiii.ȝ.et.cvi. q.in medio.
Non omnes qui arguuntur emendãtur.xxxvii.c.
Qui arguit coꝛripitur.lxxii.n.in fi.
Argui in iudicio non vult quiſquis in hac vita ſanari deſiderat.vi.c.
Omnes arguenꝝ qui non habent fundamentũ qõ ẽ chriſtus:Ibidem.et.xxxvii.c.
Arriani volentes diſputare de eo qõ non poterant intelligere:miſerunt in eccleſiam tres deos: dum gradus in diuinitate faciant.cxxx.q.
Arietes duces ſunt gregũ:⁊ ꝑpoſitos eccleſiarũ ſignificant.ciii.tract.iii.g.in medio.lxv.s.in medio.
Arietes quãdo induantur exultatione.lxiiii.v.
Arietum filij qui ſint.lxxii.d.et.xxviii.a.
Ariſtoteles apud inferos contremiſcit.cxl.cc.
Arma dei noſipſi quõ ſimus.xxxiiii.tract.i.b.
In armis dei non aliquid fixum accipi oꝛtet: q̃ſt res ipſa aliud eſſe non poſſit: Ibidem.c. Simile habetur triceſimooctauo.b.
Prius arma noſtra cõburenda ſunt igni: q̃ arma/bit nos deus armis euangelicis.xlv.p.circa fi.
Quę ſint arma iuſticię a dextris ⁊ ſiniſtris.xxxviij. y.xciii.n n.
Arma publicam oppugnationẽ ſignificãt.xlv.p.
Ars non poteſt eſſe ſine impoſtura.xxxiii.trac.ii.n.
Ars non habet vitiũ:nec nouit.xxxiiii.trac.ij.b. circa finem.
Quicquid in arte delectat:artificem commendat. xxvi.m.
Artifices cur ſepe mendaces ſint ⁊ periuri.lxx.tractatu primo.R.
Artibus nefandis cęlum appetere: maledictũ magnum eſt.lx.l.
Hocipſum in illis maxime puniendũ eſt qui artem nequitię delegerunt vnde vitam tranſigant: et inde volunt ſe paſcere vnde offendatur deus. cxxviij.g.
Aſaph interpꝛetatũ dicit cõgregatio: et ſignificat. lxxii.d.lxxiii.a.lxxvi.a.lxxviii.c. As
Aſaph homo erat hoc nomine appellatus:cui ideo pſalmi inſcribunꝝ.lxxix.a. octogeſimo.c.circa fi. lxxxi.a.octogeſimoſecundo.
Chriſtus aſcẽdit ad cęlũ ꝓpꝝ bonos ⁊ malos.vii.E
Non ſic aſcendit ad cęlũ vt deſerat quod habet in terra.triceſimoſeptimo.v.
Quõ aſcenderit in iubilatione ⁊ voce tubę.xlvi.f.
Tunc aſcẽdit ad patrẽ quãdo nobis innoteſcit ęqualis patri.lviii.tract.i.l.poſt medium.
Q̃ aſcenderit non deſerens: qꝛ veniens non receſſit:Ibidem.
Q̃ aſcẽderit prioꝛ añ noſ:⁊ noſ in illo.lxx.tra.ii.l.i fi.
Non aſcendit niſi q̃ deſcendit.xxvi.b.
Chriſtus aſcendit angelorũ ſuffultus obſequio: nõ tamen neceſſario.xc.tracta.ii.l.
Solus aſcendit qui ſolus deſcendit.cxxii.a.
Quõ aſcenderit ſup occaſum.lxvij.c.
Aſcendiſti in altum cepiſti captiuitatẽ:ſic intelligẽdum eſt.lxvij.z.
Quid ſit aſcendere cęlũ cęli ad oꝛientẽ.lxvij.lꝛ.lꝛ.

Ascēs⁹ vbi nō dispositi sint et q̄.cxix.a.b.cxxvi.lz.
Christus descendit ad te vt fieret tibi cōuallis plorationis:māsit in se vt esset mōs ascēsiōis.cxix.b.
Ascendendū est ab exemplo humilitatis christi ad diuinitatem ipius:Ibidem.c.
Vt ascendamus descensum est ad nos.cxix.d
Qui sint ascendentes vel descēdentes.cxix.e.f.
Cum cēperit homo disponere ascēsum in corde: incipit pati linguas aduersantiū.cxix.g.et.cxxiii.i.
Ascensus nō potest nobis esse vtilis nisi p̄mo hūiliati a cōualle nobis ascendēdū esse meminerim⁹.
Ascendere debemus in corde:in affectu (cxx.a.
bono:in fide: spe z charitate:in desiderio ꝓpetuitatis ac vitę ęternę:Ibidem.in fine.
Ascensio interior non fit pedibus: non scalis: non pennis:z tñ si attēdas:fit pedib⁹:scalis z pēnis. tricesimooctauo.b.
Qt ñ fiat corpis pedib⁹:ꝫ cordis affectib⁹.cxxiii.a.
Tanto plus ascēdis:quāto plus amaueris.lxxxiij. in.circa finem.
Ascēdis amādo:descēdis negligendo.lxxxv.b.ī fi.
Ascendendo venit homo ad angelos: qui descēdendo incidit in latrones.cxxi.l.
Ascēdit ad hierusalē cęlestē omis q̄ ꝓficit: descēdit oīs q̄ deficit.cxxvi.a.
Amādo dēū ascēdis:amādo sęculū descēdis:Ibiō.
Ideo de ascēsiōe cogitare debemus: qz in adā oēs descendimus ab hierusalē in hiericho.cxxv.t.
Ascēdere debem⁹ affectu pietatis z charitatis: non intueri hoīes qui ꝓsperant in h̄ sęculo.cxxiij.a.
Ascendim⁹ ad cęlū si cogitemus deū: qui ascensus in corde fecit.cxxii.d.
Ascendere in corde est in dēū ꝓficere: Ibidem.
Si spūaliter ascēdimus cęlū: ad quod ascēdamus spūaliter intelligere debemus: Ibidem.e.
Ascēsionis impedimentum superbia.cxx.a.
Asinus adductus ad iesum: populum humilem et mansuetum dēsignat.xxxi.expositione.ii.l.et tricesimotertio.tracta.ii.e.et.cxxvi.r.
Aspidis ꝓdentia contra incantatorē quid nobis demonstret.lvij.i.lz.l.et.lxvi.q.
Auō cum vetustate grauat:pellem deponat:z pcutienti corpus offerat vt caput seruet.lvij.m.
Asterici:qualia signa dicant.lxvij.m.
Contra astrologos vanos inuectio.tricesimop̄mo. expositione.ii.f.in medio. xl.f
Assyrij dirigentes interꝑtantur.lxxix.a.in fine.
Assur figurate ꝓ diabolo poni solet.lxxxii.c.in me.
Atria :ampliora spacia domus sunt: z significant centesimo tricesimotertio.a.
Atria dñi quę sint.octogesimotertio.g.q.
Atrij noīe p̄sens ecclesia significat.xcv.lz.
Qt significet futurā beatitudinē.xcix.q.in fi.
Auaricia est porta mortis.ix.b.
Auaricia non est opus dei.cxxvij.e
Auaricia quicquid mali hz vanitatis est.xxxvij p.
Non oīs auaricia vitupabilis est:sed ē bona z optima.xc.tracta.ij.p.
Qt ad oēs terminos se extendat. tricesimonono.l.i fine.tricesimoquarto.tract.i.n.
Auaricię remedium.cxxii.l.
Moli velle ab auaricia possideri.cxxvij.c.
Aliud iubet deus contra auaricią:aliud auaricia cō tra dęum.q̄q̄gesimoseptimo.b.post medium.
Ideo inimicatur deo:qz.xcvi.s.
Auaricia durioza iubet ꝯ christus cxxvij.c.
Cum arguitur incipit odire z criminari: Ibidez.d.
Auaricia crescit copia.cētesimoviceſimoscōo p ī fi
Auaricia nomē est generale:cū plus quisq̄ appetit ꝯ sat est.cxvij.tract.xi.b.
Apostolus genus significabat p speciem cum dicebat:Radix omniū maloꝝ auaricia.Ibidem.
Auaricia impedit ne gratis colat deus:Ibidem.i.
Qt deus auarus sit salutis nostrę.xcix.i. in medio.
Auarus ministrū lucri sui facit deū.tricesimo.expositione.ij.tracta.iii.c.circa finem
Auarus nūnis est cui non sufficit deus:Ibi.et.lv.s
Cum accusas auarū ille accusat deū.cxxvij.d.i fi.
Auari debemus esse vitę ęternę.xc.tract.ij.p.
Auarus dum colligit colligit: z dum vult esse p̄do fit p̄da.trigesimooctauo.p.post medium
Auaris ipsa fęcunditas molesta est.cxxxvij.b.
Qt vocem habeat pietatis:sed excusationem iniq̄tatis:Ibidem.q.et cētesimo tricesimop̄mo.R.
Qt credat in deū z non credat deo: Ibidem.s
Qt velit habere plenā arcam z inanem cōsciētiam. lii.i.in fine.
Audiendo credimus:z credendo videbimus.xliiij. Aud
aa.xlvii.h.in medio
Audire coram deo est intelligere. viceſimoq̄nto.b.
Audire z auribus ꝓcipe si differant.xlvij.tract.i.c.
Qui audiūt fęliciozes sunt ꝯ q̄ loquunt.l p.
Qui bene audit z nō bene opatur valde male digerit.cij.tracta.i.aa.
Qui sint qui non audiūt qō loquunt.xlvij.tra.i.b
Qui vis te audiri:prioz te audi.xlix.p. post mediū
Audire et facere:est supza petrā ędificare.lvij.p.in medio.
Auditus malus quis sit.tricesimoq̄nto.d.in medio
Deus tūc dicit auertere faciē suam cum nō dat animę noticiam sui.xij.a.
Qui non vult a se auerti faciem dei: vult auerti faciem dei a peccatis suis.l.q.
Qt auertendo faciem peccata deleat:aduertēdo scribat: Ibidem in medio.
Tu a pctis tuis noli auertere faciē: si vis vt ab ipis auertat faciē suā dēus.xliij.s.circa finem
De⁹ auertit ab eo qō tu fecisti:ne auertat ab eo qō ipe fecit.septuagesimoquarto.c.in fine.
Aues cęli spūales quasdā animas significant.cij. tracta.iii.f g h.
Quid significet q aues dant vocem de medio petrarum.cij.tract.iii.i.
Nihil aufertur homini nisi ille iusserit vel pmiserit qui donauit:spūalia nō aufert nisi tu prius dimiseris.xxvi.f.q.viceſimonono.b.
Auferre aliter intelligi nō potest nisi vt perdatur vt non sit.septuagesimop̄mo.i.
Augustinus cum adhuc puer erat suspicabat cum Aug
audiret tonitrua quasi vehicula de stabulo ꝓcedere.lxxvi.m.in medio
Qt sit trās mare baptizatus in christo:z qui sint baptizati cum eo.xxxvi.tract.iii.R.in fine.
Videtur augustinū fuisse monachū.cxxij.c d g.
Augustinus quantū p̄terita sua mala nō negat:tanto magis deū qui sibi hęc ignouit laudat.xxxvi.

Annotatio.

tractatu tertio.q.in fine.
Seuerior fuit in malo suo qō dānauit cē hęretic⁹ q in eo hoc vituperauit. Ibidem.r.
Quantū gaudebat de gratia dei:tantū de suis p̄teritis timebat:ꝛ de p̄tinua pugna sua aduersus cogitationes malas: Ibidem.
Ut laborauerit ꝫ hęreticos:disputando:cōuincendo:cōueniēdo:terrēdo:tū oēs diligēdo.xxxix.c.
Suspicent de eo hoīes qō volūt:siue bon⁹ siue malus sit:tñ ab ecclesia non recessit.xxxvi.trac.iij.s
Hoc didicit in ecclesia catholica vt spes sua nō sit in homine: Ibidem circa finem.
Et si de loco quasi sūblimiore loq̄bat: timore tñ fuit sub pedib⁹ audientiū.lxvi.q.in fine.
Non eū tam delectabāt voces laudantiū cē deuotio confitentiū:et facta rectorum: Ibidem.
De ei⁹ humilitate in p̄dicatiōe.cili.tracta.i.p.et.aa
Non ideo loquebat in populo vt acclamarent: vt laudarent: nec vt honores: laudes aut vtilitates tpales impetraret.cxlii.l2.
Ut maluerit audire cē loqui.cxxix.v.
Non semetipsum cōmendabat subditis: sed subditos deo.cxlix.e.in medio.
Humilitate tacebat sub pedibus subditorum suoꝝ. cxxvi.d.circa finem.
Licz ex officio dispēsatiōis subiectos suos custodierit: voluit tñ cū eis vmbra alaꝝ dei custodiri: Ibi.e.
Sępe passus est insidias hęreticoꝝ.cxix.t.in fi.
Cū q̄nto tremore ad populū loquebat.l.p.in medio.
Id qō dixit/nulli p̄scripsit ad meliorem itellectum. xxxvi.tracta.i.b.in fine.
Ut meli⁹ in barbarismo cōtra grāmaticos voluerit intelligi:cē in sua disertitudine auditores desere re.xxxvi.tracta iii.f.
Maluit vt eum reprehenderent grāmatici:cē vt eum non intelligerent populi.cxxxviij.aa.
Non timuit detractiones.xc.tracta.i.d.
Ut in errore lectoris maluerit seq̄ volūtatem dei cē suam in ꝓposito.cxxxviij.a.
Ut duos ī die fecerit sermōes.lxxxviij.tra.i.s.ī fi. et tracta.ij.a.
Testatur se fecisse sermonē de aduentu dñi ad iudicium.cxlvij.a d.
Ut iā senex nō dedignat⁹ sit ex ministerio ꝛ studijs adolescētiū ociosoꝝ aliq̄d discere.ciii.tra.ij.e.ī me.
Querela augustini:q̄ ī audiēdis iudicijs iprobozū ipedit⁹ sit a pscrutādis mādatis dei.cxvij.tr.xxiiii.b
Ut in exequijs cuiusdā fidelis exposuerit psalmū. cij.tracta.ii.a.in fine.
Videtur pop̄o psalmos in latino exposuisse.xxxij tracta.i.d.et.xxxv.m.circa finem.
Oz psalmoꝝ dicta non tantum aure ꝛ corde: sed et stilo a fratrib⁹ excipiebāt.lj.a.xxx.expōe.ij.g.ī fi.
Ut psalmū quinquagesimū exposuerit in cartbagine.xlix.n.circa finem.
Quo tēpe exposuerit psalmū tricesimumsextū:patet p̄s:xxxvi.tract.ij.x.in medio.
Ut iubēti⁹ frib⁹ ꝛ coepiscopis exposuerit psalmos. xxxiii.tra.i.a.et tricesimosexto tra.ij.a.cxxxix.a
Ut psalmū centesimū tricesimūp̄imū iussu cuiusdam episcopi exposuerit.cxxxi.a.
Ut hortatu venerabilis patris ꝛ epi sui.M.exposuerit p̄s.lxxxvi.a.xciii.o o.cir.fi.xciiii.a.cij.tra.ij.a
Ut iussu episcopi Seueri tractauerit p̄s.xcv.a.
Augustinus non exposuit oēs psalmos p ordinē: sed modo hunc modo illū:ꝛ post redactę sunt expositiones in ordinem.cij.r.ciii.tractatu primo r. et tracta.iii.d.
Ut omnes psalmos quos codex psalterij tenet:partim exposuerit dictādo: partim sermocinando:ꝛ cur psalmū.cxviii.expōere distulerit.cxviii.tra.i.a.
Excusatio eius de expositione eiusdem p̄s.cxviii. tracta.tricesimosecundo.d.
Oz psalmū tricesimumoctauū exposuerit ad mēsā sancti cypriani.tricesimooctauo.ꝫ.
Auris dei nō membrū corporeū cē ꝫ potentiā esse q̄ audit debemus accipe.ix.n.in fi.
Aures cordis non corpis requirit deus.xlviii.tractatu.i.c..xlix.r.
Aures dei in corde p̄cantis sunt.cxxix.r.
Quō aures nostrę ad voces nostras: sic aures dei ad cogitationes nostras.cxlviii.b.
Deus inclinat aurem si tu non erigas ceruicē.octogesimoquinto.c.
Non ad diuitem sed ad egenū ꝛ inopem inclinat aurem suam: Ibidem.d.
Sicut aures corpales ad os hominis:sic cor hominis ad aures dei.cxix.s.
Auri viriditas quę sit:ꝛ cur inter scapulas nō in pectore.lxvij.o.
Auri noie sapientia intelligit.septuagesimop̄imo.o
Multi vt aurū acq̄rāt:fidem p̄dūt.cxxiii.m.in medio.n.circa finem.
Ille aurū hz qui nouit vti auro:qui aūt vti non nouerit: habeat nō hz: possideat nō possidet: Ibid̄.n.
Esto dñs auri non seruus:quia ꝛ aurū fecit deus et
Ut meli⁹ sit sordidū aux cē (te sup aurū: Ibid̄.
plūbum purgatissimum.cxlv.d.
Aurū nō est vtile auaro: sed bene vtēti.cxxiiii.d d
Auster vent⁹ ē calidus:glaciē liq̄scens: ꝛ significat. cxxv.o.et.cxlvij.o o.et.lxxvij.m.in me.
Auxilia hoīs mendacia sunt.xlix.z.
Auxiliū nō est quęrendū nisi a dño.xxxiiii.tra.i.g

Babylon p cain inchoata ē in intimis pfidis regiōib⁹:q̄ diuturno tpe caput extulit sup cęteras gentes.lxi.g.et.lxiii.c.
Ut significet societatē oīm ipioꝝ ab oriēte ad occidētē:et ipsa habeat regnū terrenū.xxvi.p.in fine
Ut ad eā oēs iniq̄ ptineant.octogesimosexto.J.
Babylonia interp̄tat cōfusio:ꝛ significat mundū.
De babylone exire q̄d sit:ꝛ (cxxv.d.et.cxxxvi.a. quō exeat de ea.lxiij.d.ī medio.
Multū interest inter mediū ꝛ exterioza babylonię.
Babylon quō sit filia babylōis.cxxxvi (cxxvi.b
Sicut pfecuta ē nos paruulos:ita puuli (ꝛ in me.
ei⁹ vicissim elidant ad petrā vt moziāt.cxxxvi.ꝫ.
Quō babylonię duplū reddat.cxlix.p.
Baptismi figura fuit mare rubrū.cv.l2.cvi.c.
In baptismo oia pcā dimitti: figuraliē ostendit.
Cur christus baptizari vo (lxxij.e.lxxx.f g.cir.fi. luerit q̄ sordes nō habuit.xc.tracta.ii.b.
Ut ī baptismo fiat remissio oiz pcāoꝝ.xli.a.ī me.p.
Cū nouerim⁹ ex baptismo christi solui pcā:ꝛ ad remissionē pcāoꝝ valere: nō ob aliō cū infāt⁹ matres currūt:nisi vt soluat ꝓpago pcī.l.L.p⁹ me.
Cū in baptismo oīs reat⁹ sit dimissus: cur adhuc

remanet peccandi desiderīū. cxviij. tractatu. liij. c
Q̄ baptismus oībus sit cōis: sed ipa gr̄a non est cō
munis oībus. lxxvij. b. circa finem.
Q̄ vn⁹ atq; idē baptismus alijs est ad vitā: alijs ad
Baptismus christi ornat militē: (mortē. cxxxv. k.
t cōuincit desertorē. xxxix. b. in fine
Q̄ venientibus ab hereticis nō sit iterandus baptis
mus: similitudine oñdit. xxj. expositiōe. ij. o. cir. fi.
Rebaptizare ñ debet eps cū audierit pfessionē fidei
christiani: q̄ cū audierit q̄ nō sit: dat illi tāq; qđ ñ
habebat: vt quasi ipe sit extra culpā: q̄ fm vocē
eius facit. xxxix. b. post mediū.
Bar Barba significat virtutē t fortitudinē. xxxij. tract.
j. i. in fine. et tractatu. ij. d.
Barba aaron qđ significet. cxxxij. i.
Barba nō intelligit nisi in pfectis. cxxxij. o.
Basan interpt̄at siccitas: t qđ sit querti vel querte/
Q̄ interpret̄ pfusio: t signi/ (re ex basan. lxvij. aa.
ficet. cxxxiij. z. et. cxxxv. k. in medio.
Bea Basiliscus rex est serpentū. xc. tractatu. ij. n. in fine.
Bītudo est oīm bonoꝝ sūma t cumulus. ij. d. in fi.
Beatitudinē oñes cōcupiscūt: sed quomodo ad eā
pueniat plurimi nesciūt. cxviij. tractatu. i. b.
Bītudinē oēs amāt: siue male siue bñ viuētes: ſ nō
ptingit oībus qđ volūt: nisi illis q̄ iusti esse volu/
Sicut beatitudo animę (erint. xxxij. tract. ij. m.
pmittit: sic carni resurrectio. lxij. g.
Beatitudinē oēs habent singuli beati lxxxiij. k.
Nullus vnq̄ vel potest: vel potuit: vel poterit sine/
niri qui nolit esse beatus. cxviij. tractatu. i. b.
Oñes habendo aliquid/ volūt esse beati: ſ fieri nō
pt vt res exterior te faciat eē beatū. xxxij. trac. ij. n
Melius est beatū q̄ miserū esse: Ibidem.
Si vis eē btūs/ in aīo tuo gr̄e qđ sit meli⁹: Ibidē o.
Beatos sola veritas facit. iij. c.
Beatū esse tā magnū bonū ē vt t hoc boni velint t
mali: t iō mali sūt mali vt sint btī. xxxij. trac. ij. m
cxviij. tract. i. c.
Beatū esse t bene esse si differant. cxxvij. n.
Btūs q̄sq; vocat qñ qđ amat hīe videt. xxvi. g cir/
Btī enim⁹ possidēdo deū. xxxij. trac. ij. q. (ca fi.
Beat⁹ dicit aliqs aut agēdo: aut habēdo. lxxxiij. lz
Si vis eē beat⁹/ esto ī via īmaculat⁹. cxviij. trac. i. c
Vere beatus est: nō si id habet quod amat: sed si id
amat qđ amandū est. xxvi. g.
Nō est aliud beatorū gen⁹ qui scrutant testimonia
dei: q̄ qui ambulant in lege dñi. cxviij. trac. i. d.
Quō btī sint q̄ scrutant testimonia dei: cū videam⁹
boies ei⁹ scrutari testimonia nō btōs/ qz nō īma/
Qđ spe sint btī: nō qz scrutāt (culatos: Ibidē: t e.
ſ qz inuenturi sūt qđ exqrūt: Ibidem f.
Beat⁹ nll⁹ mō es nisi intelligas iubilationē. lxxxviij
tractatu. i. o. in medio. et. xcix. b.
Nō sūt beati nisi quoꝝ remissa sunt pcta: nō in qb⁹
īuēta nō sūt. xxxi. expositiōe. j. b. et. expōe. ij. b.
Beati eritis sola re melioze q̄ vos estis. xxxij. trac.
ij. p. circa finem.
Beati quid acturi sint. xxvi. g. h. lxxxvi. ff.
Totum negociū beatorū est laudare deum: et deo
frui. lxxxvi. m. lxxxiij. l.
Oēs q̄ beati dicūt hūt aliqd t agūt aliqd. lxxxiij. k
Ocium beatoꝝ t actio quietoꝝ quę sit. cx. a.
Bel Cū bella crebrescāt alijs p veritate: alijs p falsitate
certātib⁹: q̄ g bella abstulit de⁹ vsq; ad fines ter/
Bellum quale t contra quos nobis (rę. xlv. o.
indicatur. lxxv. d. in medio.
In die belli cōuerti quid sit. lxxvij. g. h.
Bellorū duo sunt genera: t quę. cxliij. e. f.
Benedictio in multiplicatione solet maxime t pro/ Ben
prie intelligi. lxvi. o.
Benedictio dei vita ętna est. cviij. s. circa finem.
Oñes bene viuentes benedictiōe dñi benedicunt.
cxxviij. n. circa finem.
Quę sit bñdictio domini ex sion. cxxvij. q.
Esto in vno: t bñdictio sion ad te pueniet. cxxxij. d.
Qđ multis mōis velint boies bñdici a deo: t multis
mōis bñdicit: t donat q̄ petunt. lxvi. b.
Ut bñdicāt q̄ bñdicūt dcm̄ pstitū est eis. xxxvi. trac.
Ut benedicat aīa nostra dñm de⁹ (ij. n. in fine.
benedicat nos. lxvi. a. circa principium.
Cū bñdicit nos dñs nos crescim⁹: t cū benedicim⁹
dñm nos crescim⁹: qz vtrūq; nob pdest: Ibidē.
Qui maledicit dño/ ipe minuet: t q̄ benedicit/ ipse
Prior est in nobis benedictio (auget: Ibidem.
dñi: t pseqns est vt t bñdicam⁹ dñm: Ibidem.
Cur dño benedicere debeamus: cij. a.
A benedictiōe dei nūq̄ interioza nr̄a silere debent:
Benedictio iusti est gloriari t inhabi (Ibidē b.
tari a deo. v. g.
Benedicere deū in ecclesijs: est sic viuere vt p mo/
res cuiusq; benedicatur deus. xxv l.
Quidā voce bñdicūt: quidā moribus: Ibidem.
Bñdictio est ab aīo benedicentis nō ab ipa vanita
Vide ne lingua tua deū bñ/ (te. xlviij. tract. ij. K.
dicat: t vita deo maledicat. xlix. d.
Quid sit bñdicere ore: t corde maledicere. lxj. l.
Si vis bñdicere dñm/ fac verbū: fac voluntatē ei⁹.
Ibi non benedicit⁹ vbi nō dñat: Ibidē ff. (cij. ee.
Cum cęperis in bona vita benedicere dñm: oīa opa
eius eū bñdicūt: nō merita tua: Ibidem.
Qui bñdicit deū in discordia: ore bñdicit: corde ma/
Quid sit bñdicere deū p singu/ (ledicit. cxxxij. p.
los dies. cxliij. c. d.
Quid sit benedicere deū in omī tempore. xxxij. tra/
ctatu. i. c. f. xxxv. s.
Qui sint qui benedicūt dñm in omī tpe. xxxij. tra/
ctatu. ij. c. xlviij. tractatu. ij. l. m. in fine.
Quid sit bñdicere deū in noctib⁹. cxxxij. c.
Qui bñdicturi sūt deū sine defectu: hic incipiūt bñ/
dicere. cxxxij. a. in medio.
Noli gloriari si lingua benedicas: t vita ac moribus
maledicas: Ibidem. b.
Beniamin adolescētulus in mētis excessu quem si/
Beniamin interpt̄at filius (gnificet. lxvij. dd. ee.
dexterę: t significat. lxxix. b. in fine.
Bestię syluę gētes significant: qz. ciij. tracta. iij. b. c. Bes
Quō potabūt aqs ptrāseūtes iter (Concor. viij. f.
mediū montiū: t nō manentes. ciij. tract. iij. d.
Qđ significent dęmonia t angelos p̄uaricationis:
Ibidem bb.
Quomodo christ⁹ biberit de torrēte in via. cix. t. et Bi
centesimo vicesimotertio. k.
Q̄ bibendo: humorem foris positū in membra mit
tamus. lxj. k.
Non omnes bibunt eundem potum in hoc mūdo:
sed aliqui fęces: aliqui vinū. lxxiij. n. circa finem.

Bibēdo sitire ⁊ nūq̄ fastidire q̄d sit. lxxxviij. ff. i fi.
Bl Cum blasphematur deus de malo ope tuo blasphemas deum. cxlvj. d.
Blasphemant qui dubitant deum nō curare res humanas. lxij. n.
Blasphemant q̄ dicūt oīa regi casib⁹. cxlviij. l. m.
Bon Bonitas proprie vocatur delectatio quę in spiritualibus deputatur. cxviij. tractatu. xvij. a.
Cur psalmista ozet: Bonitatem doce me: qui iā dixerat: Bonitatem fecisti cū seruo tuo: ⁊ cur addiderit: disciplinam ⁊ scientiam: Ibidem b. c.
Bonitas non docetur si non detur: ⁊ non discitur nisi delectet: Ibidem d.
Bonū simplex ipsum est bonū quo cuncta sunt bona. viceſimo ſexto. i.
Q̄ bono nullo indigeat deus: quia ipse est summū bonum: ⁊ ab ipo est oīe bonū. lxx. tracta. ij. b.
Q̄ ille bonus ⁊ summe bonus: ⁊ de se sibi bonus: ⁊ ipe nostruz summū bonum: ⁊ inde recedendo nō simus nisi mali: Ibidem k.
Ira proprium est deo q̄ bonus est: vt si bonū velis appellare/ deum intellige. cxvij. b.
Quale sit illud bonum de quo dictū est: Nemo bonus nisi solus deus. cij. m.
Cum christus dixerit: Nemo bonus ꝛc. non se discernit sed vniuit. xliij. e. in fine.
Q̄ bonus sit dominus: sed bonus non vt sunt bona quę fecit bona valde: quia multo melioz qui fecit q̄q̄ ea quę fecit. cxxxiij. d.
Q̄ ille bono suo bonus sit: non aliunde participato bono: nec adhęrendo alteri bono: Ibidē.
Sic bonus est deus vt istis non indigeat quo sit bonus: Ibidem e.
Oīa cum additamento bona dicuntur: dominus autē nihil melius dicit q̄q̄ bonū: Ibidem f.
Bonū bona faciens sicuti est proprie: sic et bonum est proprie: Ibidem g.
Cum quęras bonum tuū/ illud quęre quod est melius animo tuo. xxxij. tractatu. ij. o.
Q̄ summū bonum sit bonum hominis: ⁊ nihil illi deest cui summū bonū bonū est. cij. l.
Omne bonū nostrum deus est. lxxxiij. b.
Non facile inueniūtur qui bona interioza diligant. iij. e. circa finem.
Bona domini dulcia et immoztalia ⁊ incomparabilia: sempiterna ⁊ incōmutabilia. xxvj. t.
Quę sint bona hierusalem. cxxvij. e. r.
Talia bona desidera quę videas omnibus diebus vitę tuę. cxxvij. s.
Quę sint illa bona: Ibidem t. v. circa finem.
Quę sint bona domus dei: lxiij. m. n.
Cur non de bono priuato sed communi gaudere debeamus. cxxxj. f.
Bonū priuatum vbi homo acquieſcit superbos facit: Ibidem h.
Bona partim sunt tempozalia ⁊ terrena: partim cęlestia ⁊ ęterna. xxxv. g.
Est bonū aliud alteri: ⁊ oīes creaturę habent q̄dam bonum integritatis suę ⁊ perfectionis naturę suę. centeſimo ſecundo. l.
Oz sint inferioza bona quę alijs ⁊ alijs bona sunt: et oīa in suo genere facta sint bona: Ibidem.
Bona ista sunt ⁊ non sunt: nō eīn stant sed labuntur ⁊ fluunt. cxxvij. r. in medio.
Ideo nō conferunt veram felicitatē: quia nō extinguūt insatiabilem cupiditatē. cv. l.
Q̄ sint mala deserto illo a quo facta sūt. cij. l.
Non ideo non a deo sunt quia ⁊ malis prędantur. xxxij. tractatu. j. f.
Sicut sunt cōmunia malis cum bonis: ita etiam mala cōmunia sunt bonis ⁊ malis. xlij. a.
Oz ea deus quib usdam det bono eozum: quibusdā malo eozum fm altitudinem iudicioz eius. liij. k. circa finem.
Oz aliquando det bonis: aliquando nō det: aliquādo dat malis ⁊ aliquando non dat. lv. r. in fine. et ſexageſimo ſexto. c.
Sūt alia bona quę dat d⁹ inimicis suis: ⁊ alia quę nō seruat nisi amicis. lxvj. c. lxxij. v.
Sunt quędam media bona ⁊ mala quę dat bonis ⁊ malis: Bonis tamen seruat seipm: malis ignem sempiternū. lv. r. in fine. lxxxiij. s. in medio.
Dei sūt oīa bona terrena: Et ne tibi quasi magna videantur quę donari possunt ⁊ malis: maioza tibi seruauit. lxij. o. lxxij. f. circa finem.
Oz ea det deus bonis ⁊ malis: se autē solum nō nisi bonis. lxxix. h. circa finem. lxxxv. o.
Moli p magno expectare ab eo bonū quod dat nō bono: Nam si p magno ea daret: malis non daret: ⁊ cur det ea malis. lxxij. d.
Cur deus bona ista tempozalia permixta esse voluerit bonis ⁊ malis/ exemplo ostendit. lxvi: c.
Bona ista tempozalia habenda sunt in vsu tanq̄ ſiniſtra: sed ęterna in desiderio. cxx. K. L.
Q̄ boni habeāt bōa ista terrena quō capillos. lj. k
Quęcūq̄ bona dei accipiunt inimici dei: ab illo accipiunt: ⁊ cū ab alijs petunt ⁊ accipiūt: ab illo accipiunt. lxvj. b. circa finem.
Quicūq̄ ea p̄pter supplementa necessitatis vel propter aliquā infirmitatem desiderat/ nō nisi ab illo desideret qui fons est oīm bonoz̄: Ibidem in fi.
Qui prędentia rerum bona a dęmonibus quęrunt: impij sunt. lxxij. f.
Qui ea quęrunt ab alio q̄q̄ ab vno vero deo/ duplici/ter peccant. xxxv. h. p. lxij. h.
Q̄ oīa det deus/ licet multi ista a dęmonibus petant ⁊ ea nō habeāt: Et rursus multi nō petunt a dęmonibus habentq̄ ea: ⁊ multi petunt a deo et nō habent. cxx. m.
Boni cum vident bona terrena p̄pter quę seruiebāt deo abundare his qui deo nō seruiūt/ nutant ⁊ p/pe labuntur. lxxij. f.
Sicut nō prędestinat nisi a deo: ita nec auferri possunt nisi eo iubēte aut p̄mittēte. xxvj. f. q. Exemplū de iob. xxix. h. i. et. xxxiij. tractatu. j. h. circa finem.
Ideo aufert ea vt. lxvj. d.
Cum bonus ea perdiderit adest consolator q̄ abstulit: quando malus pdiderit non habet fozis q̄ teneat: nō habet intus vbi requieſcat: Ibidem e.
Ut quisq̄ fiat bonus/ a moztalitate ⁊ malicia incipit lxj. g. circa finem.
Totum bonū quod habemus/ ab artifice nostro habemus. xcix. p. in medio.
Ab illo sit bonum tuum a quo recedens feciſti malū tuum. xcix. q.
Quicquid boni in te est/ ex dei iuſtificationibus est.

Principaliū sentētiarū

vicesimoquinto.h.
Bonum te fecit humilitas: superbia malū: Ibidē h
Omnia bona nostra quibus gaudemus a deo sunt. xxxij. tractatu. ij. l. post medium.
Ille bonus est qui quando potest mala facere nō facit. xciij. b.
Magni interest cum boni aliquid facimus: cui⁹ rei contemplatione faciamus. cxviij. tracta. xij. c.
Non poteris facere bonū nisi declinaueris a malo. centesimoquadragesimotertio. n.
Si non est qui faciat bonū: nō est vsq; ad vnū: quis ergo ille qui gemit inter malos. lij. e. g.
Quanto magis bonus es: tanto magis oneri es iniquitati. xxxvj. tract. ij. a. in medio.
Quisquis bonus est non putet se soluz bonū. xxv. e.
Omnes boni hic latent: quia bonū eozuz intus est: z absconditum in corde. liij. d.
Bonū quando delectat/magnū dei donū est: quando fit timore pene nō amore iusticie: seruiliter fit: non liberaliter. cxviij. tractatu. xvij. a.
Bōi pauci sūt z ignoti: mali mlti z cogniti. cxxxvi. n
Oz modo separentur a malis non loco sed affectu. sexto. f.
Dō bonis multa bona p̄stentur a malis. xciij. m m
Dō homines dicantur boues ꝓpter. viij. e.
Boues triturantes qui sint. lxv. s. in medio. cxxvi. r. in medio.
Bz Brachium sanctum domini christus est. xliij. d. circa finem. et. xcvij. b.
Brachiū domini quid p̄stiterit. lxx. tractatu. ij. f.
Brachium peccatoꝝ quale sit. xxxvi. tract. ij. d.
Breue est quicquid finē habet. lx. f. circa p̄incipiū.

La C Adūt populi ante christū vbi erigebāt se cōtra christum. xliij. q.
Per quid homines cadant a deo. cxx. d.
Non cadunt male qui deum in corde habent: quia xxx. tractatu. iij. k.
Casus maiozum sit tremoz minozum. l. b. in fine. et d. in fine.
Dō nō regantur casibus oīa. lxxij. p.
Aliud ē cadere a latere: aliud cadere a dextris: z cur cadant a latere mille: z a dextris decem milia. ix. tratatu. j. k. l. et tractatu. ij. e. circa finem.
Quomodo septies in die cadit iustus z resurgit. cētesimodecimooctauo. tractatu. xxxj. c.
Cal Calami no mine scripturē significantur. xliij. G. et lxvj. ff. in medio.
Calcaneum obseruare quid sit. xlvij. tractatu. j. k. quinquagesimoquinto. n.
Calciamentum euangelium christi significat. lix. n.
Calix in malo quid significet. x. f. circa finem.
Calix in manu domini vini meri plenus mixto quid sit. lxxiij. m. n.
Calicem salutaris accipere quid sit. cij. e. circa finē. centesimodecimoquinto. e.
Caluities nō est irridenda. lxxxij. b.
Calumniari quid in greco dicat. cxviij. trac. xxvi. c.
Calumniatoris nomine qui humiliatur diabolus intelligitur. lxxj. f. in medio. m. circa finem.
Calumnie superboꝝ quibus humilitas christiana despicitur multe sūt: sed illa ē maxima. cxviij. tractatu vicesimosexto. d.
Calumnia non facit hominem reum nisi apud iudicem hominem. cxviij. tractatu. xxvij. f.
Calumniatores christi seipsos oze proprio occiderunt. lvij. n. o.
Quid sit q̄ cain accepit signū a domīo ne occideretur. xxxix. s. xl. r. et. lvij. tractatu. j. y. in medio. et lxxvij. o. circa finem.
Cham pater chanaan conditoz egypti fuit. ciij. n.
Campi syluę vel saltuū qui sint. cxxxi. k. circa finē.
Oz sint populi iusti ꝓpter equalitatem. lxiij. t.
Chanaan interpretatur paratus humilitati: z significat. cxxxiij. o.
Interptatur humilis: z figurat. ciij h.
Cur modulis cantilenę deus vim suę doctrine permiscuerit. in prologo. a. Can
Cantare scienter non aui sed homini diuina voluntate concessum est. xvij. c.
Nemo cantat deo digna nisi ab illo acceperit quod cantare possit. xxxiij. tractatu. i. a. in medio.
Cantandū est corde non carne. lxiij. e. circa finem.
Cantat deo qui viuit deo. lxvij. c.
Multi cantant ipsum a quo prohibentur cantare. lxvij. tractatu. i. s. in fine.
Cantare z psallere quid sit. ciij. b.
Cantare est edificare. xcv. b.
Quomodo bene cantandum sit deo ne aures eī⁹ offendantur. xxxij. tractatu. i. k.
Cum cantaueris voce silebis aliquā do: sic canta vt nunq; sileas. cxlvi. c. et. cxlvij. b.
Si qs cantauerit transiliens: gaudeat se esse qō cantauit. xxxvij. a. circa finem.
Cantare debemus amatoria patrie nostre: non vetera: quia via noua: viatoz nouus: canticū nouū.
Ipsa cantatio confessio est: confessio (lxvj. b. peccatoꝝ tuoꝝ z virtutis dei: Ibidē. circa fi.
Aliquando cantant amando z desiderando: aliquādo cum tribulatione: z aliquando exultando cum spe cantant. cxxiij. b.
Cantatio labioꝝ tuoꝝ exigitur de corde tuo. xlvij tractatu. ij. m. in fine.
Vide ne bene cantes z male viuas. xlix. ?.
Ille deo cantat qui oze confitet. xci. d. in fine.
Utrum oīe canticum psalmus sit: an potius oīs psalmus canticum: an sint quędam cātica que nō possint dici psalmi: z quidam psalmi qui nō possint dici cantica. iij. a.
Canticum cuz cithara/est bene loqui z bene facere. xcj. f. in fine. xcvij. d. in fine.
Cantica graduū quot sint: z quare sic vocentur. cl. a in fine. xxxviij. a. circa finem.
Canticum est oīe quod oze ꝓfertur: z significatur intelligentia mentis. lxvij. a.
Canticum graduum est canticū ascensionis nostre. centesimovicesimotertio. a.
Canticum graduū salomonis quid sit. cxxvi. a. b.
Non potestis probare que cantatis q̄s vera cantet? nisi experitis facere quod cantatis. cxix. s.
Quale canticum nos doceat deus. xcj. a.
Canticū diuitū de cāticis sion quale sit. cxxxvi. q. r
Canticum pauperū de cāticis sion quid sit: Ibiō. s
Canticum nouū gratia noua. cxliij. t.
Canticum vetus testamentum vetus: canticum nouū: nouū est testamentum. cxlix. a.

Annotatio.

Qui vult cantare canticum nouū/ diligat ęterna nō terrena: Ibidem.
Canticum nouū non pertinet ad homines veteres: quia illud non dicunt nisi pertinentes ad testamē tum nouū. xxxij. tractatu. i. k.
Cantare cāticū vet⁹ vel nouū q̄d sit. xcv. b. xcvii. a.
Quisquis se a cōmunione sanctorum separat nō cātat canticum nouū. cxlix. b.
Qui cum omni terra non cantat/ canticum nouum non cantat: Ibidem. c.
Canticum nouū in toto orbe terrarum non in parte cantatur. xcvij. a.
Canticum nouū ad nouum hominem: vetus ad veterem pertinet. xxxix. g.
Cantus vetus cupiditas carnis: cantus nouus charitas. xcv. b.
Canū nomine cur gentiles designentur. lviij. tract. i. s. et tractatu. ij. b.
Sunt canes laudabiles non detestabiles: fidem seruantes domino suo: ⁊ pro eius domo contra inimicos latrantes. lxvij. bb. circa finem.
Non solum dentes canuz sed ⁊ lingua laudatur: qō figuraliter ostenditur: Ibidem.
Sunt canes reprehensibiles a prophęta: Ibidem: circa finem.
Canes sunt qui canino more latrant: ⁊ nescientes cōtra quos. xxi. expositione. ij. h. in fine.
Cap Captiuitas filiorum israel in babylone ⁊ redit⁹ eorū quid significet. cxxv. d. cxxvi. a. b. cc. cxlvij. b et. cxlviij. d. e.
De prima captiuitate filiorum israel: ⁊ quid significet. lxx. tractatu. i. b.
Qui sint primi vel secundi captiui: Ibidem. d. Et tractatu. ij. b.
Non est illius iniusta captiuitas qui deseruit imperatorem ⁊ diuertit ad desertorē. lxx. tract. ij. c.
Or captiuitas filiorum israel temporalis nostraz captiuitatē prefigurabat. lxiij. a. b. cc. lxxxiij. c. d.
Remissa iniquitate a captiuitate liberat. lxxxiij. e.
Qui sint q̄ nos aliquādo captiuos duxerūt. cxxvi. i
Or ipsi captiuatores nostri etiam latrones dicant: Ibidem. K.
Contra captiuatores nostros oportet nos luctam habere: Ibidem. l.
Captiuatores nostri quę verba cantionum aliquando interrogent de nobis. cxxxvi. m. n. o.
Quę sit captiuitas de qua nos christus redemit.
Unde facti sumus captiui: Ibidem. (cxxv. b.
Quid sit captiuitatem conuertere. cxxv. c. n.
Captiuare captiuitatem quid sit. lxvij. z. in medio.
Cur non sit fęlix captiuitas si ad bonum homines possint capi: Ibidem.
Or homines tenebantur captiui sub diabolo: ⁊ dęmonibus seruiebant: sed redempti sunt sanguine christi. xcv. e. in medio.
Capilli superflua sunt corpis: sed inde detergēdi sūt pedes domini. cxl. k. in fine
Or significent supflua rerū terrenarū. lj. k. circa p̄nc.
Capręnomine significatur ecclesia de gētibus. ciij. tractatu. iij. g. in medio.
Caput non potest dici vbi corpus nullum est: cui sit caput: ⁊ quomodo christus sit caput ⁊ corpus ecclesię. cxxix. a.
Sicut bonorum caput est christus: sic malorum est diabolus. cxxxix. i. in medio.
De excellentia capitis ad cętera membra. xxix. d.
Ubi caput ibi cętera membra. xxix. o.
Caput omniū iustorum qui ab initio fuerunt quomodo christus. xxxvi. tractatu. iij. d.
Quomodo capita inimicorum suorum resurgendo conquassauerit. lxvij. p.
Qō sit super omnes inimicos nostros. xxvi. l.
Qō huic capiti cōnectiōe charitatis adhęreat corpus ecclesia. xxx. tractatu. j. c.
Quomodo caput ⁊ corpus vnū sint: Ibidem. d.
Capita draconū quę sint: ⁊ quomodo cōtrita. lxxiij l. circa finem.
Caput hominis pro mente poni solet. iij. b. xxij. b.
Caput erigere leuitatis est indicium ⁊ (cxl. t.
superbię signum. xxxvij. h. in medio.
Carbones: peccatores nigros significant: sed cū ad Car
hos accesserit flamma charitatis: ex mortuis reuixerunt. cxxix. s.
Carbones ignis in alios veniunt vt accēdantur: in alios vt dęficiantur. cxxix. t.
Carbones vastatores vel desolatorū qui sint: ⁊ q̄re vastatores. cxix. i. in medio. k. cxxiij. i. in medio.
Extincti carbones mortui dicuntur: ardentes viui appellantur. cxix. l.
Carcerem merita faciunt. cxli. v.
Utrum nomine carceris mūdus iste possit intelligi: Ibidem.
Aliqui dixerunt carcerem istum corpus hoc esse: ⁊ intellectus iste vacillat aliquantulum: Ibidem. p
Non corpus tuū est carcer tuus: sed corruptio corporis tui. cxlj. y.
Gaudenti homini ⁊ carcer latus est: ⁊ tristi pratum angustum: Ibidem. z.
Charitas dei in tribus: charitas proximi in septem Charitas
consistit. xxxij. tractatu. i. g.
Charitatis suę mensuram christus dixit ⁊ nobis indixit. lvi. a.
Non est vera charitas i eo qui ingratus est spiritui sancto p quē diffundit in cordibus nostris. lxxi. c.
Ideo maior est fides ⁊ spe: quia. xci. a. circa finem.
Charitas aquis comparatur. ciij. tractatu. i. m. n. et tractatu. ij. b. circa finem.
In omnibus scripturis supereminentissimā viam: supereminentissimū locum charitas obtinet. ciij. tractatu. i. m. n. circa finem.
Maior est charitas dei in nos q̄ nostra in deum. ciij tractatu. i. v. circa finem.
Charitas dei ⁊ proximi tui donatur a deo: instanter orare debet vt augeatur. cxviij. tracta. xvii. c.
Exerceri debemus in charitate vt redeamus ad charitatem. cxix. r.
Charitatis fortitudo magnificentius nō potest exprimi q̄ vt morti comparetur. cxxi. v.
Quanto maior est in vnoquoq̄ charitas: tanto minus ei dominat iniquitas. cxviij. tract. xxvij. c.
Quanto maior est in te charitas: tanto amplius te torquet quem toleras. xcviij. r. in fine.
Tantum proficis in charitate ⁊ incipis sentire dēū: quantū accedis ad similitudinē dei. xcix. d. in fi.
Charitas est fons ꝑt⁹ cui nō cōmunicat alienus. ciij. tractatu primo. m. circa finem.

Principaliū sententiarum

Prēceptum charitatis super cēlos: super omnes libros: quia ei subduntur oēs libri et militāt oēs linguę sanctorū: Ibidem n. in fine.
Charitas alienū opus facit esse suum: et si in illa nō fuerimus: nihil prodest quicquid aliud habuerimus. cxxi. s. et. cxxx. b.
Sit charitas in te: ⁊ scientię plenitudinem cōsequeris. lxxix. b. circa finem.
Sic charitas violenta est ad saluandum: quomodo mors ad auferendum violentissima. xlvij. n.
Qui non habent charitatē graues sunt sibi: qui autem habent/portant se. cxxix. e.
Charitas portat onera proximorum: sed non premitur talibus oneribus: Ibidem f.
In charitate latitudo: in odio angustia est. cxxxij. a
Charitas quę est vt a cęteris quę appellant charitates segregetur ⁊ distinguatur. cxl. b.
Charitatem ꝛc corde puro non habent ad se latrones ⁊ mali: Ibidem c.
Charitas descripta ab Apostolo duo habet prędicta: Ibidem d.
Charitas nos vnū facit cū christo. cxl. e.
Charitas dicitur amor dei ⁊ proximi. xxxj. expositione. i. d. in fine.
Non solum in nosipos sed etiaz in eos qui foris sūt exhibere debemus charitatem. xxxij. trac. ij. Z.
Qui charitatem habere incipit intromittit quō ramus oliuę a columba in arcam. xxi. expositione. ij. b. in medio.
Qui charitatis vulnere nō fuerit vulneratus ad verā sanitatē nō potest puenire. xxxvij. e. in medio.
Charitas non pmittit te non prędstare quicquid potes etiam inimicis. xxxi. expositione. i. d.
Charitas vbi fuerit necesse est vt opet: Ibidem f.
Charitas compagē facit: ⁊ peruenit ad claritatem. xxx. expositione. ij. tractatu. ij. a. in fine.
Charitas semper redditur ⁊ semper debetur. xxxiij. tractatu. ij. a.
Semper nos debitores facit quia illa vna est: quę ⁊ si quotidie reddit: semp debet. xxxvi. tracta. iij. q
Multi dona habere possunt: charitatez habere non possunt. ciij. tractatu. i. m. in fine. n.
Charitas christi maxime declaratur in diuisione hęreditatis. xlix. b. in fine c.
Charitas nostra dicit esse radix. lj. n.
Charitas quanta eroget non finit: et si non inuenit quod det/dat beniuolentiā: prędstat consiliū si potest. xxxvi. tractatu. ij. m.
Semper habet vnde det cui plenum pectus est charitatis: Ibidem.
Car Veram carnē nō falsam christus habuit. xxxvij. ⁊.
Per carnem suam dominus duo genera factorum operatus est: miracula scilicet ⁊ passiones. lvi. v.
Caro christi non fuit corrupta vt ceteroꝝ. xxix. b. r.
Carnis nomine appellati sunt homines. xxix. c. circa finem. lvi. g.
Carnis nomine significant carnales affectꝰ. xxvi. e.
Caro ⁊ sanguis quomodo regnum dei non possidebunt. l. v.
Ideo oīs caro ad deum veniet: quia carnē christus ex utero virginali assūpsit. lxiij. g
Omis caro: id est oīs genet caro ad eū venient: Ibidē.
Caro bene obediens famula est animę. cxlv. e.
In carne quomodo simus vel non simus. cxiij. f.
in medio.
Carthago regnū veneris. xcvij. t. in medio.
Carthago quibus nominibus appellata sit: ⁊ quis eam condiderit: ⁊ qꝫ primordia regni eius nauibꝰ floruerunt. xlvij. g.
Castum cor ad deum quale sit: exemplo ostenditur. Ca lv. s. in medio.
Cathecumini quantum debeant gratiam sancti lauacri desiderare. xlj. a.
Cathedra pestilentię quid sit. pſ. i. b.
Catholica totum tenet. lxv. b.
Catuli leonū rugientes ⁊ quęrentes qui sint. c. p.
Qꝛ sint spiritualia nequicię in cęlestibus. ciij. tracta-
Quomodo orto sole in cubilibus suis (tu. iij. a a.
congregentur: Ibidem c c.
In cauda: posteriora intelliguntur: ⁊ significāt. lvij
Causa illius cadit qui plus petit cꝫ ei (l. lxxiij. f.
debeatur. cxviij. tractatu. j. b. in fine.
Cęcus frustra prędsens est rebus quas non videt: im Cec
mo rectius absens cꝫ prędsens esse dicit. xcix. e.
Cęcitas mentis dānū est intelligentię veritatē. vi. f.
Cęcum te confitere ⁊ illuminari mereberis. lxv. e.
Cęcitas iudęorū occulta est: manifesta autē quę sit. lxviij. tractatu. ij. i. k.
Ad hoc excęcandi erant vt cęcati humiliarentur: humiliati confiterentur: confessi illuminarētur. lxv. e. et. K. circa finem.
Cecilianus ad donatistas exire nolens ꝓpter insidiarū factionem: ob quod ab episcopis septuaginta in concilio bagaitano condemnatur. xxxvi. tracatu. ij. r. in medio y.
Cedar interptat latine tenebrę: ⁊ significat. cxix. p. q Ced
Cedri libani: altitudines sūt mūdi. lxxix. e. in fine.
Qꝛ significent religiosos ⁊ fideles ac potentes huiꝰ sęculi. ciij. tractatu. iij. t.
Qꝛ significent superbos. xxviij. a.
Cęlum intelligitur firmamentum: sed per figuram Cel
liber legis. xciij. b.
Quando extenditur sicut pellis: aut quando plicabitur vt liber: Ibidem.
Deus tam facile extendit cęlum quomodo tu pellē: nec tamen extendit quō tu pellem. ciij. tract. i. Z.
Quid sit cęlum extendere sicut pellem: Ibidem. K
l. et tractatu. ij. b.
Quomodo cęlum plicabit vt liber. ciij. trac. i. l. in fi.
Superiora cęli aquis ꝓtegi quid sit: Ibidem. m.
Non sic in cęlo est deus quasi subtracto cęlo ruinaz sine sede formidet. cxiij. tractatu. i. Z.
Quomodo habitet in cęlo. cxxij. d.
Quale sit cęlum illud: Ibidem. e.
Cęlum cęli domino quid sit. cxiij. tractatu. ij. b.
Qꝛ iusti ita sint cęlum vt sint cęli. cxxi. p.
Quomodo cęli facti sunt in intellectu. cxxxv. g. i. in principio.
Cęlum nubibus contegi quid sit. cxlvi. t.
Cęlum significat iustum. x. e.
Cęlorum nomine animę sanctę intelliguntur. ij. a. circa finem.
Cęlorum nomine libri vtriusqꝫ testamenti significā tur propter. viij. c.
Qꝛ figurent euangelistas. xviij. a.
Cęli dicuntur sancti eleuati a terra: portātes dominū: ⁊ quam gloriam domini enarrent. xviij. d. e. in

medio.cxxi.p.
Cęlorum nomine iusti ꝛ apostoli significanꝫ.ꝛ quomodo verbo domini firmati: et spiritu oris eius omnis virtus eorum.xxxij.expositiõe.i.A. circa principiũ.tractatu.ij.g.
Cęli cur domino indigent.xxxij.tractatu.ij.d.
Quomodo cęli sint supra se: vel quot sint: vel quibus modis distincti: quibus incolis impleti: et q̃ dispositione regantur: multum est a nobis inueniri: satagamus tamen peruenire: Ibidẽ e.
Cęlũ supra nubes est ꝛ sursum vbi est habitatio angelorum.lvi.r.
Qui cęlorum nomine intelligantur.xxxij. tractatu. ij.f.et.xlix.o.
Cęlum quomodo aduocetur sursum: cum sit semp sursum.xlix.o.
Cęli quando annũcient iusticiã: Ibidem q.
Quomodo cęli distillauerint a facie dei. lxvij. f.ante medium.g.i.
Cęli ꝛ cęlum nõ aliud sed hocipsum est: Ibidem b.
Quid cęlorũ restat post cęlum cęli.lxvij.kk.
Quomodo inclinenꝫ cęli vt descendat deꝰ.cxliij.r.
Cęli tunc confitenꝫ mirabilia dei.lxxxvij.tractatu.
Cęli quos fecit dñs qui sunt ꝛ quos figu (i.f.
rant.xcv.g.m.xcvij.d.in fine.
Cum sint opera manuum dei vtrũ peribunt igne futuri iudicij.cj.tractatu.ij.n.
Dis esse cęlum dei/purga te a terra.xcvij.l.
Cen Centurionis humilitas ꝛ fides.xxxvij.r.in medio. et.xlvj.k.
Cer Cęram fluere a facie ignis quid sit. lvij.s.t.lxvij.b.in fine.
Ceruus animal est insigne velocitatis: serpẽtes necans: et peremptis serpentibus ad fontes acrius currens.xlj.c.
Ceruorũ mira solertia inuicem portando: peragrando flumina: Ibidem d.et.cxix.e.circa finẽ.
Ceruorum nomine spirituales significantur.ciij. tractatu.iij.y.
Ceruicati dicuntur superbi.cxxvij.l.
Mihil certum est in hac vita siue bonum siue malũ nisi mors.xxxvij.?.
Ch Cherubin sedes est glorię dei: ꝛ interpretatur plenitudo scientię.lxxix.b.xcvij.c.e.
Chore interpretatur caluũ vl̃ caluaria: ꝛ significat. xlj.b.xlij.a.xliij.a.
Pro filijs chore q̃d sit.xlv.a.xlvj.b.et.xlvij.a.i fi.
Quid nomĩe chore figuretur.lj.k.lxxxij.b. lxxxiij b.et.lxxxvij.b.in medio.
Cur chore ꝛ duces ipsius terra viuentes absorbuit: ꝛ populum illis consentientem e cęlo ignis illapsus consumpsit.liij.t.
Chorus concordiam significat quę in charitate consistit.lxxxvij.b.
Chorus est consensio cantantium.cxlix.b.
Chorus laudat deum quando cc.cl.b.
Chusi interpretatur silentium: ꝛ significat.vij.a.
Ci Cibus noster deus solus reficit ꝛ nõ deficit.l.x.
Cibus ille sic fit lac.xxxiij.tractatu.i.f.
Si non vis esse cibus serpentis/noli esse terra.ciij. tractatu quarto.m.
Quis sit cibus superborũ ꝛ cibus piorum.c.m.
Cibi dulces qui sint.liij.s.in fine.
Ut cibum panis deuorare populũ dei q̃d sit.liij.h.
Cilicium quomodo vestimentum christi.lxviij.tractatu.j.s.post mediũ.
Cr significet carnis mortalitatem propter similitudinẽ carnis peccati.xxxiij.tractatu.ij.e.xxix.s.
Cymbalum sonans et cymbalum iubilationis quid
Cingere/accingere ꝛ przecingere si dif- (sit.d.k.
ferant.xcij.e.
Cynomyia canini mores sũt: qui nec parentes quãdo nascuntur vident.lxxvij.s.
Cineris nomine pœnitẽtia designatur.cxlvij.h h.
Cinerẽ manducare tanq̃ panem quid sit.cj.tracta/
Cyprianus ab inferiore accępit mortis (tu.j.n.
sententiã: ꝛ a superiore coronam.xxxvi.trac.iij.o
Cr in passione est contristatus sed a deo corona cõsolatus.lxxxv.e e.in fine.
Circũcisio carnis signaculuz est fidei: circũcisio cordis est ꝓpter ipam fidem.lxxv.a.
In circũitu dei qui esse dicantur.lxxxviij.tract.i.J
Circũitus/temporalium rerum cupiditatem significat: quę septem dierũ repetito circũitu tanq̃ rota voluitur.xj.b.circa finem.
Qui circũeunt ꝛ non intrant ecclesiam/ rotam tẽporis amant.xxx.expositiõe. ij.tractatu.ij.l.
Circũitus est impiorũ vbi iter sine fine.cxxxix.r.
Circũcelliones vnde appellentur.cxxxij.c.g.
De circũcellionũ crudelitate in catholicos.x.d.liij d d.et.lvij.q.in fine.
Cyson duricia eorũ interpłak: ꝛ significat.lxxxij.d. Cit
Distinctio citharę ꝛ psalterij: ꝛ cur nunq̃ legatur cithara decem chordarum sicut psalterium decem chordarum.xxxij.tractatu.j.e.xlij.f.
Quid significet q cithara ab inferiore sonũ reddit. xxxij.tractatu.j.f.et.lvi.t.et.lxxx.e.
Cithara est caro christi humana patiens .lvj.v.
Cr significet carnem: ideo ab inferiori sonũ reddit. lxx.tract.ij.n.et.xxxij.tractatu.j.a.
Qui citharizat vbiq̃ deũ laudat.xxxij.tractatu.j.f. circa finem.
Ciuitas ẽ vbi rex: vbi curia: vbi ministri: vbi plębs Ciui
inuenitur.ix.e.in medio.
Ciuitas przpie in hominibus inhabitantibus intelligitur.cxxj.f.in fine.
Ciuitas cum fine additamento ponitur: ciuitatẽ dei vel ecclesiam significat.lxxj.q.
Ciuitas circũstantię quę sit.lviij.tractatu.j.s.in fine.lix.n.xxx.tractatu.iij.g.
Ciuitas contradictionis quę sit.liij.p.
Qui sint muri huius ciuitatis: Ibidem q.
Ciuitas dei quę sit: ꝛ qui ciues eius.xlvii.b.
Quomodo ex latere aquilonis colligat: Ibidem d.
Mõ scandalis sed charitate circũdanda est.xlvii.m. circa finem.
Quę sit virtus huius ciuitatis: Ibidem.n.
Rex ciuitatis hierusalem se fecit nobis viam: vt ad ciuitatem pueniremus.lxxxvi.a.
Quõ fundamenta huiꝰ in montibus: Ibidem.c.d.
In ciuitatibus terrenis alia est fabrica ędificiorum: alij sunt ciues: illa ciuitas in suis ciuibus ędificatur: qui sunt lapides viui.lxxxvi.e.
Ciuitas cęlestis ex quibus constet: Ibidem.b.
Quid sit: Homo factus est in ea: ꝛ ipse fundauit eaꝫ altissimus.lxxxvi.k.

Principaliū sententiarum

Ciuitas dei ex quibus constat: ⁊ a quibus custoditur. cxxvi. d. e.
Ciuitas dei est ecclesia sancta: ⁊ lex huius est charitas: quę deus est. xcviii. e. in medio.
Qz ędificatur ex viuis lapidib⁹: ⁊ quod sit fūdamētum eius. cxxi. e. f.
Ciuitas dei ab abel: ciuitas diaboli a cain exordiuz sūpsit. cxlii. b. ⁊ q̄ ciues aut reges eaꝝ. lxi. f.
Duę istę ciuitates pmixtę sibi corpe: ⁊ corde sepatę currūt p ista volumia sęcl'oꝝ vsq; ad finē. cxxxvi. a
Ciuitas hierusalem in babylonia captiua tenetur: nō tamen tota: Ibidem.
Ciues hierusalez si in republica ciuitatis babylonię paci ꝓsulūt ⁊ fidelit̄ versant̄: nō eos sinit de⁹ perire ī babylonia: Ibidem. b.
Qz modo in ciuitate babylonica etiā ciues vtriusq; pmixti sūt: ⁊ inuicē angariant. li. d. e.
Inueniuntur etiam ciues hierusalem administrare aliquid in terra. Ibidem. g.
Qz vna ē ciuitas cęlestis sancta: quę ꝓstat ex. lxi. d.
Qz hę duę ciuitates aduersantur sibi vsq; in finē sęculi donec fiat sepatio. lxi. f. in fine. h. et lxiiii. c.
Ciuitas terrena maioz est tempoze: nō sublimitate: nō honoze. lxi. f. circa finem.
Cur illa maioz est ętate: ista dignitate. Ibidem. g.
Quomodo cain solus ędificauerit ciuitatē: ⁊ quod significat q̄ vbi ꝓius nō erat ciuitas ędificauit: ⁊ ciuitas hierusalē nō ibi ędificata est vbi nō erat ciuitas: sed erat ciuitas primo quę appellabat̄ hiebus. Ibidem. ⁊. lxiii. c.
Ciuitas mala ab initio vsq; in finē currit: ⁊ bona ciuitas mutatiōe maloꝝ ꝓdit̄. lxi. h. ⁊. lxiii. d. ī me.
Qz ciues malę ciuitatis administrant aliquādo act⁹ bonę ciuitatis: exemplo ostendit̄. lxi. b.
Qz ciues bonę ciuitatis quādoq; administrāt q̄sdaz actus malę ciuitatis. Ibidē. b. et. li. e.
Ciues hierusalē ⁊ babylonię vnde modo distinguūtur. lxiii. d.
Ciuitates duas faciūt duo amoꝛes. Ibidem.
Pulchra ⁊ decora illa ciuitas pulchriorē habet conditozem. lxiii. e.
Qz erit purgatis oīnibus ciuibus suis nullo admixto seditioso aut turbulento. cxlvii. e. circa finem.
Ciuitates diaboli quę sint ⁊ quādo destruentur. ix.
Multi clamāt voce: ⁊ corde muti sūt: (e. in medio.
⁊ multi tacent labiis ⁊ clamāt affectu. cxix. s.
Clamoꝛ cordis magna est cogitationis intentio: q̄ cū est in oratiōe magnū exprimit desiderantis et petentis affectū: vt nō desperet effectum. cxviii. tractatu. xxix. a.
Tunc in toto corde clamatur quando aliunde nō cogitatur. Ibidem.
Qui desiderat ⁊ si lingua tacet corde clamat: qui nō desiderat quolibet amoze: et clamoze aures hominū feriat: mut⁹ ē xco. lxxvi. a. circa. fi.
Multi clamant ad dīm ꝓ rebus trāsitoꝛiis: vix q̄sq; ꝓpter ipm dominū. lxxvi. b.
Vere tūc clamanti tibi intendit quādo ipsū quęris: nō quando p ipm aliud quęris. Ibidem.
Aliud ē clamare aduersus deum: aliud hymnū dicere. lxiiii. v. in fine.
Clamare ad deum oze meo non oze alieno quid sit: lxv. t. in medio.
Clamoꝛ cordis feruoꝛ est charitatis. xxxvii. n. ī me
Clamoꝛ ad deum nō est vocis sed cordis. (dio. xxx. expositiōe. ii. tract. iii. h. in fine.
Qui hoibus silet: deo sic̄ clamoꝛ sonat. iii. b. ī me.
Clamare debemus magna cordis intentiōe. iiii. c.
Clamoꝛ corporalis auditur: spiritualis (in fine. intelligitur. v. b.
Multi ad dīm clamāt nō voce sua sed voce corpis
Clamoꝛ tuus cogitatio tua. Ibidē. (sui. cxli. b.
Quomodo clamādo christus laborabat: ⁊ raucę facte fuerant fauces eius. lxvii. tract. i. i.
Quis est qui clamat a finibus terrę. cxxii. c.
Nō clamaret a finibus terrę vnus nisi esset in multis vnus. liiii. v.
Qz hęreditas illa quę est per oīnes terras clamat a finibus terrę. lx. b.
Quid sit clamare a finibus terrę. cxix. o.
Cur in cleris duo testamenta intelligunt̄: cum testamentū grece nō ita dicatur. lxvii. o. q.
Cleros grece: sors dicit̄ latine: hinc clerici appellantur qui sunt in ecclesiastici ministerii gradibus oꝛdinati. Ibidem. q.
Coagulare in bono accipit̄ ⁊ in malo: ⁊ quid significat. lxvii. v. ⁊ cxviii. tract. xvii. b. Co
Cophini nomine opera seruilia significant̄. lxxx. g.
Cogitationes cordis dei quę sunt. xxxii. tract. ii. l.
Nullum mare tam ꝓfundū est: q̄ ē cogitatio dei vbi mali flozent ⁊ boni laborant. xci. i. xciii. a.
Vt comphendatis cogitationes dei quę sapientes sunt: relinquite cogitationes hominū quoniam vanę sunt. xciii. t. in fine.
A cogitationibus decidere quid sit. v. f.
Nō potest fieri vt habeat mala facta qui habet cogitationes bonas. cxlviii. b.
Cogitationes mentis esse possunt quarum nō sunt opera corpoꝛalia: Nulluz autē opus bonū: cui⁹ nō sit in mente cogitatio. lxvii. a. circa finem.
Cogitatio quando cōfitetur deo: ⁊ reliquię cogitationis diem festum agent. lxxv. l. m.
Qui malum cogitat etsi nihil mali alicui faciat: facit plurimū sibi: ⁊ in semetipsum impius est. xciii. a.
In cogitatione quisq; innocens (circa finem. aut reus est. cxviii. tract. xxiii. d.
Qui in cogitatione miser est: vbi fęlix est: Ibidem.
De cogitatione facta procedūt bona vel mala: quō de interiori palacio quicquid iusserit imperatoꝛ.
Deus sic cognoscere dicitur quando (cxlviii. b. cognoscētes facit. xliii. n. ⁊. lviii. tract. i. b. circa si.
Nō sic cognoscit deus quomodo homo aut angelus. xlix. v
Deus cognoscit quod tu deo donante ⁊ faciente cognoueris. lviii. e. circa finem. f.
Deū nemo cognoscit: nemo ignoꝛat. lxxiiii. k.
Cognoscere in scripturis pro placere aut appꝛobare ponitur. c. k.
Deus oīnia cognouit anteq̄ fecit. xlix. v. x.
Cognita per artem diiudicant̄. xxxiii. tract. ij. b.
Si colis deū coleris ab eo. cxlv. r.
Contra eos qui ad hoc colunt deum cū sciant se esse moꝛtales: nec ī istis delitiis semper viuere: sed vt ista oīnia eis in finem vitę suppetāt. xxvi. o.
Contra eos qui deum colunt ꝓpter vitam spūalez: ⁊ dęmones ꝓpter ista tpalia. Ibidem. q. xl. f. b.

Annotatio.

Colimus deum tanq̃ dominũ: colit nos deus tãq̃ terram suam. xxxii. tract. ii. q.
Deus colendus est propter se. lij. i.
Qui colit deũ ad mercedem: castum cor nonduz habet. lv. s.
Or gratis sit colendus exemplo Iob: Ibidem. r
Mõ ideo colendus est vt habeas in futuro sęculo q̃ hic necesse est relinquere. xliii. k.
Or nõ sit colẽdus ꝓpter animã: z dęmonia propter carnẽ: quia deus fecit animã z carnẽ: z q̃ vtrũq̃ fecit: ipse vtrũq̃ pascit. lxii. b. k.
Cur qui colunt deum ꝓpter res tpales: meliores tamen sunt his qui eas a dęmonib⁹ quęrunt. lxxii. f
Qui colit deum ꝓpter terrena: nõ deum colit: sed id quod diligit. lxxvii. n. in medio.
Qui ideo deuz colunt vt bene eis sit ſm carnẽ: mor tui sunt. lxxix. b. in medio.
Cultus dei non est referendus ad alia bona quę dat
Qui colit deum causa emolimenti (deus. ciiii. z.
vel vtilitatis rerum tempozaliũ: mercennarius z auaricię seruus. cxviii. tractatu. xi. i.
Mõ est colendus solũ ꝓpter ista tpalia. xxxv. g. h.
Exigitur a te vt gratis deum colas: nõ quia dat tẽpozalia: ſ quia przstat ętterna. xliii. i. circa. fi. li. s.
Colles eminẽtioza loca dicunt: minus tamẽ q̃ mõ
Or significant iustos: ꝓpter. lxiiii. t. (tes. cxxvi. k.
Quomodo suscipiant pacem. lxxi. d. e. et. cxxiii. f. i
Columba dimissa ex arca z reportans (medio.
ramũ oliuę quid significat. cxxvii. o. in medio.
De columba apparente sup christũ. cxxvi. v. in fi.
Colũbas vendere in templo quid sit. cxxx. f.
Columba a molestijs quęrit auolationem: sed non amittit dilectionez. liiii. K
Columba pro signo dilectiõis ponit: z in ea gemit⁹ amatur: Ibidem in medio.
Columba deargentata quę sit. lxvii. o. r. in fine.
Colũnas terrę ꝓfirmare q̃d sit. lxxiiii. g. cxl. ii.
Cõmitti z cõmittẽtes q̃d dicat. lxx. tract. i. n.
Cõmutatio in melius vel in deteri⁹ est. lxviii. tract.
Compedes sapientię quando ferreę: aut (i. b.
quando aureę. cxlix. r. in fine. s.
Compedes sapientię quę sunt. lxxxix. i.
Cõpedes sapientię sic in ornamentũ ꝓtunt. xcix. g.
Sunt cõpedes disciplinę dei: z timoris ei⁹: quibus sancti compediti erant: sed ipis solutis euolabãt: z in coronas ꝓuertebantur. ci. tract. ii. b.
Compedes aię quę sunt. lxviii. tract. ii. p. circa. fi.
Mõ sint infirmitas corporalis z corruptibilitas corporis. lxxviii. o.
Compediti dicuntur qui przceptis sapientię colligati sunt: quę patienter sustentata: in ornamenta vertuntur: Ibidem.
Compedes nostrę quas soluit dominus quę sunt.
Cõpungi duobus modis dicit. iiii. d. (cxlv. aa.
Qui nolunt modo habere compunctionem medicinalem: habebũt postea pęnalem. lvii. x. y.
Compunctio cordis dicitur stimulus peccatorum in dolore pęnitendi. cviii. r.
Mõ compungi quid sit. xxix. s. in medio.
Concinit qui consonat: qui autem nõ consonat non concinit. lxxii. o. in medio.
Tunc secum mali concordant quando in perniciem iusti conspirant. xxxvi. tract. ii. a. circa finem.
Sicut est concordia membrorũ: sic erit z hominũ.
Concordia fratrum nõ corrumpit ꝓpter (cxxx. g.
aliquos falsos. cxxxii. versu: Ecce q̃ bonũ.
Christus nõ pot dici cõceptus in iniquitate. l. L.
Maria nõ carnaliter concupiscendo: sed spiritualiter credendo concepit. lxvii. t.
In cõceptiõe trahit iniquitas ex adam. l. L.
Mõ ideo concipiunt homines in iniquitate z in peccatis in vtero matris aluntur quia peccatum est misceri coniugibus: sed quia illud quod fit vtiq̃ fit de carne pęnali. l. m.
Melius est sterilem remanere q̃ de incesto concubitu concipere. lix. l.
Concupiscentia mala quasi ardor est ignis. lvii. t.
Concupiscẽtia carnis nõ venit nisi ex traduce: Ibi-
Qui concupiscentias suas vincere no- (dem. v.
lunt: iusto dei iudicio tradunt in concupiscẽtias. xxxv. m. Concor. vi. f. ix. i. circa przcipiũ.
Concupiscentiã carnis sequẽtes przmo ducit nos: postea renitentes trahit: deinde accępta gratia cępit nos nec ducere nec trahere: sed adhuc contendere nobiscum potest lxiiii. f. in medio.
Concupiscentia quę est in membris est pęna peccati. lxx. tractatu. ii. b.
Cõcupiscere ꝓcupiscentiã quid sit. cv. l.
Est cõcupiscentia laudabilis: est z dãnabilis. cxvii.
Concupiscentia nõ potest intelligi (tract. viii. f.
nisi mala: quãdo tacet quid ꝓcupiscat: Ibidem.
Quomodo concupiscit desiderare iustificationes dei: cum in homine sit concupiscẽtia z desideriũ: z desiderare sit concupiscere: Ibidem. g.
Ut quid concupisco desiderare iustificationes: ac non potius ipsas iustificationes: q̃ earuz desiderium concupisco. cxviii. tract. viii. b.
Quo pacto possum iustificationũ desideriũ concupiscere: z ipsas iustificationes non concupiscere: cum ideo earundem desideriũ concupiscaz: quia ipsas habere concupio: Ibidem.
Concupiscentia qua caro concupiscit aduersus spiritum quã odimus est mala dilectio: z cõcupiscẽtia qua spũs concupiscit aduersus carnem est bona dilectio. cxviii. tract. viii. i.
Nõ recte concupiscunt iustificationes dei: z recte concupiscit cõcupiscentia iustificationũ: Ibidẽ.
An aliud est concupiscere: aliud desiderare: non q̃ non sit concupiscentia desideriũ: sed quia nõ omnis concupiscentia desideriũ est: Ibidem. K
Concupiscuntur enim z quę habentur z quę nõ habentur: Nam cõcupiscendo fruitur homo rebus quas habet: desiderando autem absentia concupiscit: Ibidem.
Sępe quid sit agenduz videmus nec agimus: quia non delectat vt agamus: z concupiscimus vt delectet: przuolat intellectus: z tarde sequit aut nullus aut infirmus affectus: Ibidem in fine.
Quę sunt cõcupiscenda vel nõ. lxi. p.
Cõcupiscẽtia tollẽda ẽ ne robur accipiat: cxxxvi. aa
Contra eos qui cũ tribulant ꝓfidunt in homine: nõ in deo: cxlv. m.
Quõ confirmat iustos dns. xxxvi. tractat. ij. d. e.
Confessio in scripturis duob⁹ modis dici solet: laudis scilicet z peccatorũ. cxxxvij. a. xciij. e.
In duobus ꝓfitemur dño: misericordia q̃ peccato-

rē respexit: Vitate q̄ ꝓmissionē reddidit. cxxxvij. f.
Testimonia quib⁹ declarat duplex ꝓfessio: t in peccatis t in laude dei. cxli. r. cxliij. r. cxvij. a.
Qz alia est cōfessio peccatoꝝ alia iusticię dei. vij. m.
Confessio fit in omni multitudine: sed nō in omnib⁹ deus laudatur. xxxiij. tracta. ij. lz.
Cōfessio ꝑ laude poni solet. lxxviij. p. in fi.
Nō semper ꝓfessio pctōrum est: sed t laus dei de uotiōe ꝓfessiōis exprimitur. cx. b.
Nō potest ꝓfiteri dño qui non gustauit qm̄ suauis
Cōfessio in dei laude est: q̄q̄ etiam (est. cvi. b.
cum sua quisq̄ ꝓfitetur pctā cum dei laude cōfiteri debet: Nec aliter est pia ꝓfessio pctōrū: nisi nō desperans t poscens misciam dei. cv. b.
Nulla est aūt ꝓfessio pctōrum pia t vtilis: vbi non laudatur deus: siue etiam corde: siue ore atq̄ ser
Qz gemina ē ꝓfessio. xxix. r. s. in fi. (mone. Ibidē.
Cōfiteri in cithara t psalterio quid sit. xiij. f.
Quō ꝓfitētur dño oīa opa eius. cxliij. r.
Incipe a ꝓfessione si vis a via fidei perduci ad possessionem speciei. cxlvi. s. in medio.
Quō ꝓfessio dei est in cęlo t in terra. cxlvij. q.
Confessio fęlicitatis non gemitus pctōrum erit in vita sempiterna. xliij. ff.
Confessio fit in inferno ante iudicium sed non post.
Non in toto ꝓfitetur deo qui de (vi. d. circa finē.
ꝓuidētia eius in aliquo dubitat. ix. e.
Confitendū est nō timoris necessitate sub lege: sed libera voluntate cum lege. xxvij. b.
Qui non ꝓfert ore ꝓfessionē ad salutē: oīs firmitas eius in infirmitate ꝑsentit. xxxi. expositiōe. i. lz.
Deus audit vocem ꝓfessionis in corde anteq̄ voce
Qui nolūt ꝓfiteri pctā sua sine (ꝓfertur. Ibidem.
causa laborant in defensione peccatorum suorū. xxxi. expositione. ij. b. in medio.
In confessione oportet vt clames peccata tua: t taceas merita tua. xxxi. expositione. ij. d.
Remanet in vetustate qui noluit confitendo amare nouitatem. ibidem.
Qui non vult humiliari ꝓfessiōe iniquitatis suę: humiliatur pondere manus dei. ibidem. e.
Prius q̄q̄ confessio ad os venit deus peccata dimittit. xxxi. expositione. ij. f.
Multi ꝓfitentur peccata sua non aduersum se: sed aduersus deum aut fatum. ibidem.
Sic confitearis peccata tua vt t curam geras pro peccatis tuis. xxxvij. y.
Nemo se confitetur peccatorē nisi humiliando se
Quid prodest confiteri: t ex (ipsum deo. xli. p.
tra templum confiteri. xliij. ff.
Multi ꝓfitenť deo cū bñ fecerit eis: sed blasphemant si male. xlvij. tracta. ij. l. m.
In confessionē veniat peccatum tuū nō in defensi
In ꝓfitente est spūs sanct⁹: Ibidem. s. (onem. l. p.
Qz nō pōt esse ꝓfessio pctī i hoie a seipso: Ibidem.
Confitere iniq̄tatē tuā t gratiam dei. lxvi. i. circa fi.
Si nō ꝓfessus lates: nō ꝓfessus dānaberis: Ibidem.
Times confiteri qui nō ꝓfitēdo esse nō potes occultus: dānaberis tacit⁹ q̄ possis liberari ꝓfess⁹. ibi. i fi.
Si plangūt ante hoiem ꝓfessi latrones: lętenť ante deum confessi fideles. lxvi. lz.
Ad hoc exigit ꝓfessionē vt liberet hūilē: t ad ꝑ damnat nō cōfitentem vt puniat superbum. Ibidem.
Tristis esto anteq̄ confitearis: confessus exulta: tā
Qui ꝓfessionē pdit vere moztu⁹ (sanaberis. ibidē.
est. lxviij. tracta. i. v. circa finem.
Amissa ꝓfessiōe nō erit loc⁹ misceōię. ibidem in fi.
Confitere t inuoca. lxxiij. c.
Quid times confiteri: bonus est t ignoscit confiten
Fac cōfitendo ꝓpitiū quē ne (ti deus. Ibidē. d.
gando non facis nescium. ibidem.
Confessio nos humiles facit. lxxiij. d.
Elatus si fueris confiteri non poteris: nec ea negas deo quę nescit: Nā confessio tua illum non docet sed te mundat. ibidem in fi.
Multa sunt corda confitentiū vnū credentiū: qz diuersa peccata homines confitentur: vnam fidem credunt. lxxiij. e.
Qđiu non confiteris peccata tua quodāmodo rixaris cum deo. lxxv. d.
Confessio iungit nos deo. ibidem. l.
Prima confessio est recedere a peccatis: secda nō obliuisci gratię t misceōię tibi prestitę: exemplum de paulo t de dauid. lxxv. l. m.
Si te ꝓfessus fueris puluerem deus de puluere facit hominē: quia oēs humiles confitentur ei et adorant eum. lxxv. q. in medio.
Cōfitere pctā tua t ozieť de te Vitas. lxxxiij. p.
Cum cęperis confiteri peccata tua similis efficieris
Anteq̄ cōfitearis peccata tua (deo. Ibidem. q.
intercludis a te viam dei. ibidem. r. in fi.
Confessio modo salutaris est in loco pnitētię: postea sera t infructuosa. lxxxv. dd. in medio.
Confessio indicat viuos. lxxxvij. p. in fi.
Bonū est confiteri dño: t in peccato tuo quod fecisti: t in bono facto quia ipe fecit. xci. d.
Siue virum siue fęminam p̄cedere debet confessio peccatorum: salubris pnitentia: q̄ valet ad corrigendū hominē nō ad irridēdū deū. xciij. x.
Cōfessionē t humilitatē amat deus. Ibidem. ff.
Quid sit in cōfessione p̄occupare faciē dei. xciij. e.
Si pulchritudinem amas confitere vt sis pulcher.
Cōfessio hostia est deo. Ibidem lz. (xcv. b.
Semper cōfitere: qz sp habes qō ꝓfitearis. xcix. q.
In futura vita non erit confessio peccatorum sed confessio laudis. ibidem.
Cōfessio cur ante deco rē ponit. ciij. tract. i. e. f. g.
Confitere dño q̄d es t disputasti cum eo. ciij. tract. iij. q. in medio.
Suauis est deo confessio tua: suauis est tibi gratia ipsius. ibidem in fine.
Cōfessio nō ē op⁹ iusticię: ꝫ delicti ꝑobatio. cx. c.
Falsa confessio nō impetrabit veram mundationē peccatorum. cxviij. tracta. ij. a. circa finem.
Cōfiteri in directiōe cordis q̄d sit. ibidē. tract. iiij. e.
Confitenda sunt deo oīa quę digne patimur. lxv.
Primo requirit deus confessionē (p. circa finem.
q̄q̄ orationem. lxxiij. c. d. in fi.
Bene confiteri quid sit. xci. g. in medio.
Cōfessionis negligentia periculosa est. lxviii. tract. i. v. in medio.
De confessione humilitatis ędificantur ciuitates iudę: vt foris ab eis superbi remaneant: qui confiteri erubescant. lxviii. tract. ii. q.
Cōfundi: ē aliter īuenire q̄q̄ sperabas. xxxvi. tract.
Confusio temporalis quędam est vtilis (ii. b.

Annotatio

quã nõ formidabit christianus: immo si hanc nõ habuerit: eternam habebit. xxx. expositiõe. ij. tracta. i. e. et tracta. iij. c. in fine.
Multi cõfusi sunt salubriter: et ideo reuertiti. xxxiij.
Irreuerẽtia ẽ nõ pfũdi. lxviij. tracta. (tracta. i. J. i. q. in medio.
Confusio est que mordet conscientiam. lxviij. tra/
Ne confundamur in eternum quid fiet. (cta. ij. d. lxx tracta. i. e. in pncipio.
Multis expedit confundi vt deficiant. lxx. tracta. i. n. circa finem.
Confusio est de mala conscientia: verecundia pro/ pter modestiam: Jbidem. o.
Vali duobus modis confundentur: aut cum cre/ dent in christum: aut cum venerit christus. lxx. tracta. ij. n. circa finem.
In iudicio cõfundẽtur perniciose: qui modo nolũt confundi salubriter. lxxxv. dd.
Nemo nostrum viuit sine confusione: nisi prius cõ fusus reuiuiscat: Jbidem.
Si non vis confundi ab expectatione tua: nõ inter/ mittas meditari iustificationes tas. cxviij. tracta. xxiij. c. in fine.
Tota ista vita est confusio quedam rerũ humana/ rum nõ pertinens ad deum. cxxv. d. in medio.
Congregatio et pecorũ et hominũ dici potest. lxxiij. a. lxxvij. c. lxxxi. a. in medio.
Congregatio populorum christum circũdantium que sit. vij. d.
Coniugia casta sic probantur. liij. l. in medio. lv. s.
Quomõ conscientia mala tota in de/ (in medio. speratione est: sic cõsciẽtia bona tota in spe. xxxi. expositiõe. i. e.
Vt habeat quis bonam conscientiã: credat et ope/ retur. Jbidem.
Ad conscientiam suam redire nolentes: ne ibi litib⁹ peccatorum euertantur: miseri sunt. xxxij. tract.
Nõ alienum est ab opere: alienũ . (ij. b. in medio. est a cõscientia: Quod alienum est a conscientia: alienum videtur esse a scientia. xxxiij. tract. ij. b.
Conscientia mala rixose mulieri comparatur. xxxij. tracta. ij. b. et. xxxv. e.
Ipse est pena sua quem torquet psciẽtia sua. xxxvi.
Conscientia delictorum ligno intus (tracta. ij. i. putrido comparatur et in nullo edificio duratu/
Iniquorum conscientias nõ sanat nisi (ro. xlv. d. indulgentia. Jbidem. e.
Quomõ magna pena est impiorum conscientia: sic gaudium magnũ piorũ. liij. i.
Conscientia non est digna sanari si mota non est.
Conscientia iniquo modo circũamicta (lix. e. est iniquitate et impietate. lxxij. b. circa finem.
Conscientia mala est: quomõ si quis a stillicidio aut a fumo exit de domo sua. c. g.
Ab illo accipimus initium bone cõsciẽtie a quo vi/ tam poscimus obedientie. cxviij. tracta. vij. d.
Consiliũ domini quod manet in eternum quale sit. xxxij. tracta. ij. l.
Deus non facit aliquid consilio repẽtino quod nõ ex eternitate se facturũ esse psciebat. cv. s.
Consilia a melioribus petenda sunt. cxlv. c.
Non est opus consilio nisi in aduersis. xij. a.
Consiliũ hominis pernicioſum est ipi homini quo querit que sua sunt: non que iesu christi. cv. r.
Cum das consiliũ non laboras: nihil perdis: et ele/ mosynam facis. cxxv. q. in medio.
Sunt qui assumunt palliũ consulentis: sed habent venenum perimẽtis. cxix. g. in fine.
De cõcilio maximianistarum. xxxij. expositione. ij. tracta. ij. z. in fine. et. xxxvi. tracta. ij. s.
De concilio apud cauernam susis propter primia/ ni carthaginensis episcopi causam. et quo tempo re fuerit celebratũ. xxxvi. tracta. ij. t. x. in medio.
De concilio bagaitano in quo damnati sunt maxi/ mianiste. xxxvi. tracta. ij. y. circa principium. lvij q. in medio.
Christus quomõ consolantes nõ inuenit. lxviij. tra/
Consolatio non est nisi miserorum gemen (cta. i. f. tium et lugentium. cxxv. e. lxxxv. ee.
Non possunt consolari intrinsecus licet quecunq⁹ bona temporalia habẽt qui deum non habent. xxxvi. tracta. ij. i.
Quomodo cõsolari renuit anima iusti. lxxvi. e.
Consuetudinẽ vincere dura pugna est. xxx. exposi/ tione. ij. tracta. i. m.
Aliud est consummari: aliud consumi. lviij. tracta. ij. e. circa finem.
Qui non conterunt cor non sanantur: et quid sit cõ/ terere cor. l. y. in fine. cxlvi. g.
Noli erubescere conterere cor: quia tales sanat do/ minus. cxlvi. b. in fine.
Contritionũ alligamenta que sunt: Jbidem. i. l.
Contritio cordis que sit. lxxiij. c.
Continere non licet viro sine vxoris cõsensu. cxlix. t
Contradictio linguarum que sit. xxx. tracta. iij. f. in
Contubernales qui dicuntur. cxxxi. i. ī me. (fine.
Contemplatio incõmutabilis boni eterni semp⁹ manentis qualis sit. xxvi. i.
Conualles deprcssa sunt loca terrae. ciij. tract. ij. b
Conuerti non potest aliquis: nisi confusus et reueri/ tus. lxix. d.
Nemo conuertitur ad deum nisi ab iniquitate. lxx. tracta. ij. c.
In ipsa prima conuersione tua didicisti q⁹ ante cõ/ uersionem tuam iustus non fuisti: Jbidem in
Deus conuertit nos et conuertitur ad (medio. nos. lxvij. aa.
Non conuerteris nisi vocareris. lxxxiij. g.
Qui nolunt conuerti in melius: deum conuertunt in peius. lxxij. x.
Cõuerti retrorsum quid sit. cxiii. expositione. i. g. et lv. q. et. xxxix. cc.
Conuertere in profundum maris quid sit. lxvii. aa. post medium.
Conuerti ad vesperum quid sit: lviii. tracta. i. r.
Conuersio nostra perfecta patũ inueniet deũ. vi. d.
Anima non conuertitur ad deum nisi ab hoc seculo auertitur. ix. f.
Quid sit cõuerti retrorsũ post inimicos. ix. c. in me.
Anima conuertens se ad deum orat vt ad eam con/ uertatur deus. vi. d.
Conuersione tua illuminaris. xxv. b.
Conuersis deus indulgentiam ꝓmisit: sed dilatiõi crastinũ nõ promisit. cxliii. p. in fine.
Cũ ceperit homo velle cõuerti quas primo sustinet temptationes. cxix. g. cxxiii. i.

Principaliū sententiarum

Conuertendum est cor ad deum non ad homines. lxxxiij.l.in fine.
Deus benefaciendo populo suo conuertit cor iniquorum sponte malum ad odium iustor.cliij.o.
Omni homini cōuerso ad deum mutatur delectatio non subtrahitur.lxxiij.a.
Conuerti ex confusione quid sit.lxvij.aa.
Conuerti debemus ad gratiam et auerti a peccatis.
Chordę decem quę sunt.xxxij.trac.i.g. (cij.o.
Chordę quid sint:et quid significant.cl.i.
Cor Cor dei quid sit.xxi.expositione.i.b. et expositione ij.g.circa finem.
Cor male erigitur qđ non primo corrigitur.cxlvi.g
Cor distortum putat torta esse omnia quę (in fine. dicuntur a deo: putat prauа esse oīa quę fecit deus:et displicent ei iudicia dei:maxime in quib⁹ ipse corripitur:Ibidem.i.
Cor distortum est quod non se corrigit ad deum: et deū vult distorquere ad se:et quō dirigit:Ibidē.
Cor duplex quid sit.v.d.circa finem.
Cordis nomine cogitationes cordis significantur. vij.g.b.post medium.et.xxv.f.in fine.
Inter cor rectum et prauum hoc interest.xxxi.expositione.ij.m.et.lxiij.n.
Cor distortum nō potest collimiari rectitudini dei. xxxi.expositione.ij.n.et.xliij.r.
Cor rectum quale sit.xxxi.expositione.ij.o.xxxij. tracta.i.b.et.xxxv.s.
Cor leuandum est sursum ne putrescat in terra.xxxi expositione.ii.k.et.cxlviii.f.
Corde creditur ad iusticiam:ore autem fit confessio ad salutem:sic intelligitur.xxxix.v.
Cor tunc derelinquit se:cum non est idoneum ad cognoscendum se.xxxix.aa.
Cr sit eleuādum: non hic corde habitandum:Ibidem.bb.
Cor hominis pfusum et inscrutabile est.xli.q.lxiij. p.in medio.
Cor tanq̄ nauis in huius seculi tempestate turbat: cum christus per fidē i illo non est.xxv.d.xxxiij. tracta.i.d.et.xlv.f.
Cor non est retinendum intra cor:sed effundendum coram dño.lxi.n.circa finem.
Cor castum quale est.lxxii.v.in fine.
Ut cor possit esse rectum cum deo recto:paratur a dño fide p̄cedente qua acceditur ad deum directum vt cor fiat rectum.lxxvii.b.circa finem.
Cor quare leuandum est in cęlis.lxxxv.b.xc.tract. ij.r.circa finem.
Non sic leuatur cor quomō leuatur corp⁹.lxxxv.b
Cor quod nos dereliquit tunc inuenim⁹.lxxxv.K.
Cor aperiendum est deo et claudendum diabolo. cxli.c.d.
Cor omne omni corde clausum est.lv.l.
Cor prauum vel cor rectum quid sit.c.J.
Cor arescere sicut fęnum quid sit.ci.g.r.in fine.
Cor inclinare: diuini est muneris et p̄ię voluntatis.cxviii.tracta.xi.g.xxii.f.
Cor christiani alias angitur q̄ cor infidelis.cxxii.c.
Corda iustorum nunq̄ deseruntur.lix.o.
Chorazula sic pbandus est.cxxi.l.
Non corrigeris nisi dono dei.xlix.gg.in medio.
Corrigite arguendo:consolamini alloquendo:et exemplum przębete bene viuendo.l.a.circa finem.
Mullius correctio desperāda est nisi diaboli.liiij.d.
Quos humana industria corrigere non potest:pati necesse est:et qui corrigi non potest tuus est: aut consortio generis humani:aut ecclesiastica communione coniunctus:Ibidem.k.
Correctio fieri debet animo dilectionis: non vltionis.cii.v.
Correctio vitę in qua ętate potissimum fieri debet. cxviii.tracta.v.a.in fine.
Nemo corripitur sine labore et dolore.lxxxix.g.
Melius est a iusto misericorditer corripi: q̄ fallaciter laudari.cxl.s.
Correptio ad emendationem pertinet.vi.c.
Coronę anni benedicere quid sit.lxiiij.s.
Cum coronat deus merita nostra coronat dona sua. xcviii.i.in fine.cii.k.
Cr coronaris: illius misericordia coronaris.cij.k. et.cxviii.tracta.vii.c.circa finem.
Quid faciemus coronati.cii.l.
Coronari rosis leue est:sed radix peccatorum.lii.c.
Cum przmium venerit:sua dona coronabit deus: non merita tua.lxx.tracta.ii.f.
Quid significat q̄ cornu carni hęret:et carnem excedit:et q̄q̄ de carne oriatur:superat carnem.xcvii f.xiii.k.circa finem.
Cornu peccatorum de iniquitate est: cornu christi de maiestate.lxxiiii.b.in fine.
Cornua peccatorum dignitates sunt superborum: cornua iustorum munera christi:Ibidem.o.
Corpus verum christū habuisse sic probat.xxix.f.
Corpus christi plenum:nō vnus homo sed tota ecclesia est.lxviii.tracta.i.p.circa finem.
In corpore nostro duo consideranda sunt:figmentum dei:et pęna meriti.cxli.y.
Cr sanctorum corpora quę recte cęlorum nomine appellantur peribunt:quia mutabuntur.ci.tractatu secundo.o.
Corpus nostrum etiam iam cęleste et spirituale: vel etiam angelicum:nunq̄ animę consilium suggerere potest:quia semper infra animā est.cxlv.c.d
Quia corruptio ista de peccato est:ipsius nomine appellanť peccata.l.v.
Corruptio non erit:cum salus perfecta fuerit:Ibidem.X.
Corruptio cordis habet gradus suos: quia incipit a mala fide:inde itur ad turpes mores:inde in acerrimas iniquitates.lii.c.
Corruorum nomine qui censentur.cxlvi.z.
Crassitudo terrę quę sit.cxl.ee.
Cr Qui creauit in cęlo angelum:ipe fecit in terra vermiculum.cxlviii.m.
Quicquid creaturarum est:a dño factū est:nec egurit q̄ fecit;sed bonitate fecit.cxxxiii.o.
Uniuersam creaturam deus non per aliquā creaturam sed solus fecit:licet per angelos et homines quędam mirabilia facit.cxxxv.f.g.
Creaturam omnem deus quattuor gradibus ordinauit.cxliii.s.et concordat.cxlviii.c.
Cr non creauit omnia verbo:et hominē tanq̄ pręstantiorem cęteris quasi manibus fecit.xviii.e.
Quomodo creator per creaturam agnosci potest. xli.g.h.

Annotatio

Creatura omnis spectaculum est vt in omnib⁹ conditorem artificem queras.cxlij.o.
Creaturarum species voces sunt quędam creatorē laudantium.xxvi.m.
Omnia quę in creatione mundi leguntur: interpretari possunt ad significatiōem futurorum de christo & ecclesia.xlvij.a.
Non potes dicere deum ignota creasse.lxi.s.
Qz omnia anteq̄ crearentur nota erant.xlix.v.x.
Qui creaturam curiose quęsierunt: eius creatorem ignorauerunt.lxv.t.
Omnis creatura laudat deum:non q̄ sensum habeat laudandi:sed quia bene cogitata laudem parit.lxvij.tracta.i.g.in medio.
Qō deus creauit nouit:& quale sit per eius bonitatem: & quale futurum sit per prędictam voluntatem.lxx.tracta.ij.b.
Qui ex operibus corporis agnoscit viuentem: ex operibus creaturę agnoscat creatorē.lxxij.x.ī fi.
Creatura non ob aliud pnicioſa est amatori: nisi qa prępponitur creatori.lxxix.b.in medio.
Quomodo ex consideratione creaturę mens surgit in cognitionem & admirationem creatoris.xcix.c
Cum creatura dei totus mundus dicitur: quid per nouam creaturā figuratur.ciij.tracta.iij.ee.& tractatu.iiij.c.
Creator non indiget creaturis.xlix.x.
Credere in deum plus est q̄ credere deo.lxxvij.f.circa finem.
Qui non credit in christum:nec in patria est:nec in via.cxxij.b.in fine.
Hoc est credere in christum: diligere christū.cxxx.a
Qz antiqui credebant illum futurum:quem nos venisse iam credimus.xxxvi.tracta.iij.d.
Ita credebatur a patribus dispensatio suscepte carnis futura:sicut a nobis iam facta creditur.l.t.
Vt credas in christum:in potestate tua est.lxx.tractatu.i.d.in fine.
Nisi crederemus quod lateret:non esset merces fidei.cix.h.
Qui loquunt̄ur qō non credunt reprobati sūt: q̄uis alijs vtiles sint.cxv.a.in fine.
Non perfecte credunt:qui qō credunt loqui nolūt: Ibidem.c.
Credere nemo potest in deum nisi aliquid intelligat:tū ipa fide qua credit sanatur vt itelligat amplioza.cxvij.tracta.xvij.d.
Non credentes inhabitare quid sit.lxvij.t.
Creticam accessionem medici vocant per quā transitur ad sanitatem:maioz ibi estus:sed ducens ad salutem.lxxii.n.
Nullus falso crimine lędit̄ur:nisi apud iudicem hominem.cxvij.tractatu.xxvii.f.
Cri Crispina sancta fęmina qualia passa sit.cxxxvii.c.g in medio.s.er.x.
Crystallum quid sit: & qualiter generatur.cxlvii.b. et significat.JJ.
Crystallum solui quid sit.cxlvii.m m.
Crystallum mittere sicut buccellam panis quid sit. cxlvii.ii.et.lz lz.
De passione sanctę cristinę:nobilis & delicatę fęminę.cxx.t.x.circa finem.
Quomodo quidam christi appellabātur anteq̄ esset vnctio ex qua hoc nomen impositum est regibus.ciij.i.in medio.
Christus a chrismate dictus: quia rex et sacerdos fuit:& inde christiani quia ille christus.cxlix.g.
Christus:hebraice messias: grece christus a chrismate:latine vnctus dicitur.ciii.tracta.iii.s.ī medio.et psalmo.xxvi.d.
Christus a chrismate dicitur:& quare.xliii.t.
Qz verus homo verus deus erat:in nullo fallax:in nullo falsus:quia vbiq̄ vera:vbiq̄ veritas: Ibidem in fine.
Christus non homo tantum sed & deus:quia deus ante carnem:deus in carne:deus cū carne.xlvi.g.
Christus sic homo erat: vt et deus esset.lvi.a.
Christus noster est et patris.cxxxi.t.
Qz fuit recens homo:sed sempiternus deus.lxxx.i.
In christo aliud apparebat:aliud latebat: curabat̄ ęger hō q̄ id qō videri poterat: vt postea capax fieret visionis eius quę latendo differebatur: non negando auferebatur.cix.c.
Christus se non demonstrauit in terra: sed demonstrauit solam carnem suam.xxxvij.lz.circa finem.
Qz habuit verum corpus mortale..xxxiij.tractatu ij.e.in medio.
Christus fm carnem filius est dauid: fm diuinitatem creator est dauid.cxliij.b.cix.d.
Ideo filius est dauid:quia lvi.e.
Qui dicit christum non esse filium dauid: contradicit euangelio.cix.d.
Qt cęci confitendo christum filium dauid illuminari meruerunt: Ibidem.e.
Christus interrogando iudęos quomodo sit filius dauid:non se negauit filium sed modum quo id fieret inquisiuit.cix.f.
Quomodo sit filius dauid & dns: testimonijs scpturarum declaratur: Ibidem.et.xxxiii.tract.i.g.
Quomodo in eo q̄ sit filius dauid etiam factus est dns dauid:exemplo ostenditur.cix.g.
In christo non sola caro erat:sed & caro:& anima:et verbum.lxxxv.f.
Qt particeps factus est infirmitatis nostrę:non iniquitatis.lviii.tracta.i.J.
Quomodo legitur habere peccata & delicta q̄ peccatum non fecit.xxi. expositione.ij.c.et psalmo xxxvii.f.
Christus nihil minus sed plus q̄ ceteri homies habuit:et quid.xxix.d.e.
Christus omnia habuit:quę hominis sunt habuit pręter peccatum.xxix.f.s.
Christus quare venit:& quid boni attulit generi humano:cum videantur peiora esse in rebus humanis q̄ antea.cxxxvi.m.n.
Christus negociator cęlestis in hoc mūdo venit accipere contumelias:dare honores:haurire dolorem:dare salutem:mortem subire:et dare vitam. xxx.expositione.ij.tracta.i.b.circa finem.
In christo nobis maxima humilitas commendat: viam nobis fecit per humilitatem : quia per superbiam recesseramus a deo.xxxij.tracta.i.d.
Qt dixit veritatem & pertulit iniquitatem:allatur⁹ equitatem.xliij.p.in medio.
Ignem attulit & gladium.lix.d.
Qt suscepit duo quę noueramus: vt ostenderet no-

bis qō non noueramus. lxviij. tracta. ij. e.
Christus pellicanus est nascendo: nycticorax moriendo: ꝛ passer resurgendo. ci. tracta. i. l.
Qꝛ dicit: sol: petra: ouis: leo: nō ꝓprietate sed similitudine. ciij. tracta. iij. ꝛ. in medio. xciij. f. xc. tractatu. i. f.
Quomodo dicitur pastor ꝛ ianua. lxxxvi. d. in medio.
Qꝛ dictus est petra: agnus et leo: vt per hec visibilia ad inuisibilem informaremur. xliij. g.
Christus vnus est: ꝛ omnes christiani membra ei⁹. cxxiij. a.
Vnus christus: christiani multi: quia vnus homo christus caput ꝛ corpus. cxxvij. e.
Christus quomodo speciosus ꝛ deformis. centesimo vicesimoseptimo. b.
Qꝛ aliquando ex persona membrorum suorum: aliquando ex persona sua tāq̄ capitis loquitur. xxx expositione. ij. tracta. i. b. circa finem. cxlii. c.
In christo loquitur ecclesia: ꝛ in ecclesia christus: et corp⁹ in capite: et caput in corpore. xxi. expositione. ij. c. xxx. expositione. ij. tract. i. d. et. tracta. ij. a. pō. xxxvii. f. g.
Christum cum audis noli sponsum a sponsa separare. xxxiij. tractatu secundo. a. nonagesimo. tractatu secundo. b.
Qꝛ christus sit caput ꝛ corpus ecclesię: testimonijs comprobatur. liiij. b. circa finem. lvi b. lviij. tractatu primo b. lxiij. a. lxviii. tractatu primo. a. circa finem.
Non ideo quis esse debet christianus ut abundet ḥ felicitate terrena. cxxix. l.
Ideo quidam fieri nolunt christiani: quia excusant se per malos christianos. xxv. l.
Christianus male viuens in luce est non nisi dei sed clausis oculis: Ibidem.
Christiani mali omnibus peiores sunt: ideo cōparantur inutilibus sarmentis vitis. xxx. expositione secunda. tracta. ij. g.
Multi fieri volunt christiani: ꝛ prohibentur malis moribus christianorum: Ibidem h.
Qꝛ ecclesia per malos christianos opprobrium sustinet: ꝛ ab his inimicicias sumit: Ibidē. tracta. iij. b. et tracta. ij. g.
Cum omnes christiani dicuntur ꝛ qui bene viuunt et qui male: confusio est. xxx. expositione secūda. tractatu. iii. b.
Incipe viure vt christianus ꝛ vide si tibi non obijciatur nomen christianum a christianis: sed nomine: non vita: non moribus: Ibidem. e. circa finē.
Ideo quidam fieri nolunt christiani quia sibi sufficere putāt bona de vita sua. tricesimoprimo. expositione prima. b.
Christianū nomē ñ perijt mortuo christo sic ĩmici volebant: sed seminatum est per passiones martyrum: vt continuo seges ecclesię exurgeret. quadragesimo. a. b.
Christiani cur a christo nominantur: et non pauliani vel perriani: cum ab ipsis per euangelium sint geniti. xliij. z. in medio. ꝛ.
Quare christiani sumus. lxii. g.
Christiani ꝛ christianum nomen non deerit vsq̄ in finem seculi. lxx. tractatu secundo e. circa finem f. lxxi. g.
Contra eos qui dicunt abundare pressuras et mala mundi temporibus christianorum. lxxx. b.
Christiani nihil leserunt regna terrena. cxviij. tract. xxxi. a.
Qui nō est verax: christianos nō videt fictos. cētesimo decimonono. m.
Qꝛ multi sunt male viuentes christiani: inter quos qui voluerit viuere vt bonus christianus: patitur verba aspera. xc. tractatu. i. d. in medio. et tracta. secundo. d.
Honore christianorum corda torquentur impiorum. lxi. e.
Crux christi signum est humilitatis: ꝛ quare in fronte portatur. cxli. m. Cru
Crux preciosius est signum q̄ quelibet gemma diadematis. xxxii: tracta. ij. l. in fine.
Qꝛ sit finita in pena: honorata in gloria. xxxvi. tractatu secundo. d.
Crux christi etiam pro ipsis persequentibus facta est. xliij. b.
Crux christi clauis fuit qua clausa patescunt. q̄dragesimoquinto. b.
Qui crucem christi irrident: a demonibus tanq̄ a bestijs deuorantur. xlvi. b. in medio. xliii. a.
In cruce christi apparebat confusio ꝛ infirmitas: ꝛ abscondita latebat virtus. lix. l.
Crucis latitudo: longitudo: altitudo: et profūdum quę sit. ciii. tractatu primo. v.
Non careremus vetustate: nisi crucifigeretur christus in nostra infirmitate. xxxvij. ꝛ. in fine.
De cruce christus descendere ideo noluit. lvi. f. circa finem. lxiii. J. circa finem. L. in fine.
De cruce non descendit vt patientiam non potentiam ostenderet. xl. q. xlviij. tractatu primo. p. circa finem.
Ideo in cruce manus extendit vt. lxii. n.
Quomodo vnus euangelistarum narrat dominū crucifixum hora sexta: ꝛ alter hora tertia. lxiii. d. in medio.
Cur se crucifigi permisit. lxiii. g. in fine. b.
Si de cruce descendisset christus: de sua resurrectione non letificasset. lxiii. m.
Maluit nō descēdere de cruce: vt nō potētiā oñderet: sed insultantib⁹ cessisse videretur. lxx. tract. primo. L. in medio.
Cubile nostrum est cor nostrum: ibi tumultum patimur conscientię nostrę: aut ibi requiescimus in conscientia bona. xxxv. d. e. xxxiii. tractatu secundo. h. xlv. d. Cu
Cupiditas cum paruula est: elidenda est. cxxxvi. aa circa finem.
Qꝛ non sit opus dei: ꝛ ei nihil sufficit. cxlvij. p.
Cupiditas dicitur amor mundi. xxxi. expositione. d. in fine.
Cupiditas mala non est a deo: nec vlli nocet: nisi ille permittat. xxxii. tractatu secundo l. ante medium.
Cupiditas quę sepe faciendę legis iussionibus contradicit quali dilectiōe expugnatur. cxviii. tract. xxii. a. in medio.
Qꝛ sit porta mortis. ix. b.

Annotatio.

Cur Curarum finis est delectatio. vii. g.
Habeat curam tui qui fecit te: qui habuit tui curam
prius q̄ esses. xxxix. ee.
Curię quę dicuntur: ꝛ q̄ roma trigintaquinq̄ curi/
as habuit. cxxi. l.
Curiosi comparantur piscibus maris. viij. f. in me.
Melius est viam pigrius ambulare: q̄ pręter viam
fortiter currere. xxxi. expositione. i. d.
Non pedibus sed desiderio currim⁹ ad deū. lxxxiij
e. in fine.
Currus dei quis sit. lxvij. y.
Currus volubilem successionem temporalium bo/
norum significat. xix. b.
Quid sit currere viam mandatorum dei. cxviij. tra
ctatu decimo. f.
Tunc curuatur homo: cum se facit pronum ad ter/
renas concupiscentias. l. R.
Curuari est non posse cor erigere a terra. xxxvij. J.
in medio.
Curu⁹ ē qui nō bene audit: Sursū corda ꝛc. lxviij.
tractatu secundo. i.
Cus Custoditio verborum dei intelligenda est operatio
præceptorum. cxviii. tracta. v. a.
Si vis habere custodem non dormientē: deum eli/
ge. cxx. e. f.
Dñs quomō custodit animam: ꝛ introitum: ꝛ exi/
tum nostrum: Ibidem. t. v.
Da Daniel q̄ vitā quietā in cęlibatu elegit: signifi
cat seruire deo: quos significat. cxxii. f.
De damnatione sua nemo iuste conqueri potest cō/
tra deum. cxviij. tracta. xxviii. a.
Qz damnandus esset peccator si deus ageret ex re/
gula legis. xxx. expositione. ii. tracta. i. f.
Non potest iuste damnari nisi qui malus cognosci/
tur. xxxiiii. tractatu. i. b. circa finem.
Frustra damnatus ab homine quē deus iustificat.
xxxvi. tracta. iii. o. xxxvii. t. circa finem.
Utrū damnatis detur mitigatio pęnę. cv. b. circa fi.
Utrum damnati habeāt noticiam ꝛ curam suorum
amicorum. cviij. m.
Dauid cur scribitur fuisse filius iesse. lxxii. a.
Qz deus elegit tribum iuda propter dauid: ꝛ dauid
propter christum. lxxvii. Z.
Quid significat q̄ ab officio pastorali pecorum ad
hominū regnum translatus sit. lxxvii. ꝛ.
Cur non prius regnum tenuit q̄ primo a psequen/
tibus liberaret. lj. a. b. xvii. a.
Nō solum figurabat personam regis sed ꝛ sacerdo/
tis: quia manducauit panes ꝓpositionis. lj. c.
Qz pro vno facto meruit gloriam ꝛ inuidiam. xxxiij
tractatu primo. b.
Quid significat q̄ ꝓstrauit goliam: Ibidem. d.
Quid figurat q̄ mutat vultum coram abimelech: ꝛ
dimittitur. xxxiii. tracta. i. b. c. lj. f.
Quid significat q̄ ad ostia tympānizabat. xxxiii. tra/
ctatu primo. J.
Quid designat q̄ succendit mesopotamiam: syriā:
et syriā sobal. lix. c. d.
Qz non perpetrauit adulteriū ꝛ homicidium cum
saul inimicum pertulit: sed dum securus ab ho/
stibus quieuit. l. d.
Sicut ad dauid nathan ꝓpheta mittitur: sic dauid
ad nos mittitur: Ibidem. e.
Dauid agnoscens culpam suā: amplexus est pęnā
suam: quęrens gloriam non suam. l. r. in medio.
Quid significat q̄ fugit a facie saul in spelunca.
Cum apud ziphęos latitaret: christū (lvi. d. f. m.
et ecclesiam eius figurabat. liii. a. b.
Dauid vnus homo erat: sed non vnū figurabat: et
quādo vnū figurabat: illū ꝑfigurabat qui ē me/
diator dei ꝛ hominum. lix. a.
Nomine dauid sępe ꝓpter originē carnis christus
designatur. liiii. b. lvi. e.
Quid designāt q̄ eū tenuerūt allophili i geth. lv. b. d.
Dauid interpretat manu fortis: ꝛ figurat christum.
xvij. a. xxvii. a. xxviii. a.
Qz interpretat desiderabilis: ꝛ significat christū q̄
mortē nostrā vicit: ꝛ vitā desiderabilem ꝓmisit.
Multi cadere volunt cū dauid (xxxiiii. tract. i. a.
et cum dauid non resurgere. l. b.
Qz nō cadēdi exēplū ꝓpositū ē: ꝑ resurgēdi: Ibi. c.
Qz dō nullū sibi ad peccādū exēplū ꝓposuit: Ibiō.
Quid significat q̄ terra sit ei restituta. xcvi. b. c. d.
Mansuetudo dauid in hoc declaratur. cxxxi. b.
Qz ꝑsumens de dño confecit bella oīa: ꝑ figurās
tū manu fortē quendā: qui oēs inimicos ecclesię
mansuetudine debellaret. Ibidem. d.
De mysterio belli qō gessit cum golia. cxliii. a.
Quid significat q̄ arma saulis posuit onerantia: et
quinq̄ lapides tulit: Ibidem. b. c.
Deb Debitorē nostrū se fecit deus: non aliquid a nobis
accipiendo sed ꝓmittendo. cix. a. lxxxiii. r. circa fi.
Debita dicuntur peccata. lxxi. n.
Quę debita petim⁹ nobis dimitti. cxviii. tra. iij. c. d
Debita delictorū reddere est pęnas luere. xlv. e.
Debitorē trū habem⁹ in paucis: redditorē in mul/
tis. xliii. o.
Quomō debet nobis deus. xxxii. tract. i. g. in me.
Deus fidelis ē debitor: esto tu fidelis exactor. xxxij
Dec Decidētes quos ꝓfirmat de⁹. cxliii. z. (trac. q̄. b.
Inde decipit q̄sq̄ vnde decipere voluerit. xxxiii.
Decor domus dei q̄s sit. xxv. i. (tracta. i. l. in fi. m
Decor regni cęlestis qualis sit. cxliii. x.
Decori meo deus virtutē ꝓstitit ex voluntate sua
non ex mea. xxix. q. in fine.
Ded Nunc dedicat dom⁹ q̄ in ęternū manebit. xxix. a. b
Dedicatio dom⁹ iā facta est in capite tanq̄ in fūda/
Deducit nos christus tanq̄ (mento: Ibidem. l.
Def duxꝛ: ꝛ in se ducit tanq̄ via: ꝛ ad se ꝓducit tanq̄
Non oīs defectus vel culpę putan (patria. lx. c.
dus est vel pęnę: quia est defectus laudabilis: vel
optabilis: licet vsitat⁹ defect⁹ in malo accipitur.
Defect⁹ a bono in malū ma/ (cxviij. tracta. xx. a.
lus est: a malo in bonū bonus est: Ibidem.
Dēs q̄ deficit nō descendit: sed cadit. cxxii. d.
Deglutire viuos quid sit. cxxiii. g. b.
Del Memo sic delectat q̄s ille q̄ fecit oīa q̄ delectāt. xxxij
Alias delectant impij q̄s iusti i (tract. i. g. in me.
Delectatio pniciosa (hac vita. xxxvi. tract. i. n.
seqtur cupiditatē: fructuosa charitatē. ix. J.
Carnalis delectatio pręsertim vsq̄ ad illicita ꝛ alie/
na progrediens frenanda est: non in imperio col/
locanda. l. c. in fine.
Non debem⁹ delectari ex prętrita vita nostra: neq̄

ex presenti.lvij.l.
Delectatio carnalis cum homine nascitur.lvij.v.
Delectatio quibus mutatur non subtrahit.lxxiij.a
Delectatio carnis maiores dolores habet q̄z suauitates.cxxxi.i.
Delitię nostrę christus.cxxxviij.s.in fine.
Sunt quędam delitię sanctę t bonę:quędam malę.xxxviij.C.
Delinquere quid sit.lxxiij.g.
Delicta claudunt mentē sicut tenebrę oculos.xviij.b.in medio.
Delictum magnū quid sit. Ibidem:et.k.
Si videntur tenebrę/intelliguntr delicta.xviii.i.
Delictorum duo sunt genera:propria scilicet et aliena: Ibidem.
Delicta nostra christus sua fecit.xxi.expositione.ii.c.et.xliij.c.lxviii.tracta.i.p.
Dem Dęmonibus insita est maliuolentia quędam t pernicies nocendi:quia gaudent de malo hominuz t fallacia:si nos fefellerunt/pascuntur.xcvi.m.circa finem:Et concor.vii.i.
Dō exigunt superbe sacrificiuz:t volunt se coli pro deo.xcvi.n.o.
Sunt principes dęmoniorum t sunt dęmonia quędam cōtemptibilia quę animas seducere quęrūt sed vbi sol non ortus fuerit.ciii.tracta.iii.aa.
Non nocebunt nisi permissi:semperq̄ habent nocēdi voluntatem:nec si placentur :nec si rogentur: desinūt nocere velle.xxvi.q.xxix.b.i.exemplum xxxiiii.tracta.j.b.
Dęmonium meridianū quid sit.xc.tractatu.j.g.in fine.h.i.Et tractatu.ij.e.
Den Dentes peccatorū t dentes ecclesię qui sunt.iij.d.
Quid faciendum est quando dentes obstupescunt. xlviij.tractatu.ij.k.in medio.m.
Dentes quando sunt arma t sagittę.lvi.p.
Dentes peccatorū conterere:t in ore cōterere quid sit.lvij.n.o.q.
Dentes ecclesię q̄ sūt.lxxvij.t.in medio.et.xciij.m
De Deo gratias dicere quid sit.cxxxij.g.in medio.
Depositum reddendū est nō negandum:lvii.b.
Deprecari verbum cōmune est:t significat.lxxxix.k.in fine.
Quomodo verum est q̄ deus nō derelinquit sanctos suos.xxvi.tractatu.iii.k.circa finē.n.
Quomodo derelictus legitur christus q̄ a patre nūq̄z recessit.xxxvij.t.in medio.xliij.c.et.xlix.f.
Derelinq̄re vsq̄z valde vel vsq̄quaq̄ q̄d sit.cxviij. tractatu.iiij.f.
Quomodo deus dereliquit christuz qui erat in christo mundū reconcilians sibi.lxx.tractatu.i.m.
Des Descendere quid sit.cxviij.trac.xxvii.g.in medio.
Inter descendere t cadere multum interest.cxix.d.
Dō sancti imitantes deum descendunt (cxxii.d. ad nos.cxix.e.f.
Deserta vide repleta sunt seruis dei.liij.l.i medio.
Vbicūq̄z in deserto fueris miscentur tibi mali:Ibidem.
Deserti nomine seculum hoc (dem.m. figuratur.lxij.c.e.
Dō hoc desertum sit sine via t sine aqua: sed dns misit in ipm viā t aquam.lxij.i.
Si ab hoc deserto homo exigit quod sibi saluti est: nunq̄z videbit potentiam t gloziam domini: sed remanebit in siti moriturus: Ibidem k.
Speciosa deserti quę sunt.lxiij.t.
Deserti nomine gentes significantur.lxvij.f.cc. Et cvi.n.xxviij.b.
Ipsum desiderium tuū quod ante dominū est:oratio tua est:t si cōtinuū desideriū:cōtinua oratio.
Quale desiderium nostrum debet esse (xxxvii.n. ante oculos dei: Ibidem in medio.
Desideria carnalia de languore sunt.cij.g.
Desiderium non est nisi rerum absentium concupiscentia.cxviij.tractatu.viij.R.
Utrum aliud sit q̄ concupiscere: Ibidem.
Desiderio bono leuamur ad deum: t desiderio malo ad ima precipitamur.cxxii.a.
Eius desiderio impletur qui non est desiderio seculi plenus.cxxvi.s.
Desiderio malū/locum facit diabolo.cxxxix.p.
De desiderio sanctorū patrum ad christum.cxviij. tractatu.xx.b.
Desolari/est ad desolationē perducere.cxix.l.
Propter duo homines desperare solent.cxxix.b.o. circa finem.
Qui desperat vt peccet:t sperat vt peccet:vtrumq̄ metuendum est t periculosum.cxliii.p.
Qui hominibus sunt desperati: deus verbo curat.
De nullo est desperandum nisi de diabolo t angelis eius.liij.d. (lv.o.
Sicut cautos facit deus eos qui nō ceciderunt: sic desperatos esse nō vult qui ceciderunt.l.e.in medio.
Deus destruit quosdam ita vt non ędifi- (dio. cet:quosdam vt ędificet.cix.Z.infine.et.lxxxviij tractatu.i.b.
Detrahere fratrem aduersus fratrem:t aduersus filium matris ponere scandalū quid sit.xlix.cc. Det
Detractor quia facta sua sibi placent: placere putat t deo: Ibidem d d.
Qui detrahunt nobis:aliquādo faciūt absentibus: aliquando coram in facie: vbi magis opus est fortitudine.xcij.f.
Magis nocent christo qui detrahunt t per hoc animas interficiunt:q̄ qui eius mortalem carnez sęuiendo perimerunt.cviij.d.
Dō pro detractoribus nostris orare debemus exemplo christi: Ibidem e.
Deuterosis/lex est iudęorum continens p̄ter diuinarum scripturarum canonem milia fabularum. Deu
cxviij.tractatu.xx.f.
Deum non esse nemo audet dicere: etiam si ausus fuerit cogitare.xij.a.
Cur quidam deum esse negant aut iniustum dicūt. xxxi.expositione.ij.m.in medio.n.
Deum non esse perpauci dicunt ore vel corde:6 plurimi moribus t vita.lij.b.c.d.
Ille putat deum non esse qui credit et placere facta sua mala.lij.b.post medium.
Nō est deus nisi cui displicet iniquitas: Ibidem.
Deus nomen est substantię.lxviij.tracta.i.f.
Nomē deus t diabolus ab eadē littera incipiūt: t nihil tam distinctū q̄ deus t diabolus.ciij.tract. iij.b b.in medio.
Dei substantia incommutabilis est: quia semp ma-

Annotatio

net.lxxxix.b.in fine.
Oz sit ineffabilis:quia facilius dicimus quid nō sit: q̄z quid sit.lxxxv.q.in medio.
Quicquid occurrit quod cogitari potest nō est deus.xxvi.i.
Quicquid vis deum voces:quia non est quod vocas:non enim ei potes congruū nomen inuenire quia non remanet in vno nomine.xxxv.r.
Excepto deo quicquid aliud est in natura rerum:factum est a deo.lxxxv.q.
Ubi erat deus anteq̄z fecit cęlum ⁊ terram. cxxij.c.
Dei statura vbiq̄z tota est ⁊ nullo (in medio. continetur loco:non est enim distincta humanis membris.xvij.c.
Deus non finitus quasi corporalibus locis aut mēbris.xxx.expositione.ij.tracta.j.g.
Oz nusq̄z non est qui nulli deest.xxxij. tractatu.i.f. circa finem.
Contra eos qui attribuūt deo humani corporis formam.lxxxix.k.
Qō non habet formam humani corporis.cvij.Z.
Si quid de deo sentis fm corpus vel fm animā humanam multum erras.cxxx.r.in medio.
Deus noster vbi est:cxij.tracta.i.Z.
Qō nō potest demonstrari ad oculū sicut dij gentium.cxij.tracta.xlj.g.cxij.tract.ij.a.
De deo omniū hereticorum opinio diuersa est:sed vanitas vna:et si opinionū varietate discordant: simili tamen vanitate colliganť.exemplū.lxxx.k.
Deus quomodo sit inquirendus in rebus visibilibus ⁊ corporalibus.xlj.g.et.lxxij.x.
Unde probatur esse magnus.cxlv.s.
Ut particeps fieres diuinitatis deus prior ꝓticeps tui esse voluit.cxxj.h.cxxxviij.c.
Qō deus sit aliquid supra animā rationalem sic ꝓbatur.xlj.h.
In deo duo sunt:potestas ⁊ misericordia.lxj.v.
In deo est vnitas:veritas ⁊ voluntas.xxxij.tracta.i.g.in medio.
Quomodo dicitur iustus fortis ⁊ longanimis.vij.i
Deus nō habet quo proficiat nec vnde deficiat.xxx expositione.ij.tracta.ij.m.circa finem.
Deum cum volueris habebis:quia anteq̄z velis venit ad te:⁊ cum auersa voluntate esses vocauit te. xxxij.tractatu.ij.p.
Deus cum sit omniū est tamen singulorꝝ:Ibidē.q.
Est tamen deus etsi non tuus deus.xlix.r.
Cum sit omniū eorū tamen proprie est qui eum diligūt:tenent:possidēt ⁊ colunt.lv.r.et.cxxix.m.
Quis deus vtrum pater:an filius:an spiritussanct⁹: an ipa trinitas stetit in synagoga dorum.lxxxi.b.
Quia ⁊ singulus quisq̄z deus ⁊ ipsa (cxxxv.b. trinitas vnus deus:Ibidem.
Cum dicitur simul aut diuisim pater:⁊ filius:⁊ spiritussanctus:nihil aliud intelligendū est q̄z vnus deus.v.b.
Deus noster quomodo rex est omnis terrę.xlvi.g. in medio.
Deus noster non est deus ad tempus quomodo dij gentium:sed est deus in ęternū.xlvij.p.in medio.
Deus dorum dominus vnus est:non factus:et verus deus:ipse solus pater et filius et spiritussanctus.xlix.b.
Deus dij gentium demonij est terribilis:dijs a se factis est amabilis.xlix.c.in medio.
Christus quibus est occultus deus deorū.xlix.f.
Deus recens est deus ad tempus factus:Deus noster recens non est:sed ab ęternitate in ęternitatē.
Deum recentē sibi faciunt qui christū (lxxx.i. creaturam putant imparem ⁊ inęqualem patri: Ibidem.
Deus non replet arcam:sed pectus.lij.i.in fine.
Deus deorum est christus christianorum qui tunc videbitur in sion.lxxiij.p.
Cur nō sit similis deo in dijs gentium.lxxxv.q.
Sup quos deos terribilis ē de⁹.xcv.e.f.et.cxxxv.c.
Quomodo nimis exaltatus est christus super omnes deos.xcvi.r.
Ipse est sūmus deus noster:qui est super oēs deos:⁊ etiam super angelos:nec habet sup se deum. cxxxiij.n.
Qui sunt dij ⁊ domini quorū deorum ⁊ dominorum sit deus ⁊ dominus qui est verus deus.cxxxv.b.
Non quia boni sunt omnes:sed quia sermo dei ad illos factus est appellati sunt homines dij: alioqn dominus eos non sic dijudicaret:Ibidem.
Dij terrę dicit populus iudęorum:quia.xlvi.l.
Dij quorū ipse est deus qui sunt ⁊ vbi sunt.xlix.b.
Qō homines facti sunt dij gratię est adoptātis:nō natura generantis:Ibidem circa finem.xciij.g. post medium.
Non existendo sunt homines dij:sed fiunt participando illius vnius qui verus est deus.cxvij. tractatu.xvi.a.
Utrum sicut homines ad quos factus est sermo dei dij vocātur:ita ⁊ angeli vocandi sint dij.cxxxv.c.
Cur nunq̄z in diuinis eloquijs reperitur sanctos angelos appellatos deos.cxxxv.d.
Deos gentiū exterminandos ⁊ vnū deum adorandum fore:per prophetaz prędictum est.cxxxiij. EE.in medio.
Dij qui non fecerunt cęlū ⁊ terram peribunt de terra ⁊ sub cęlo:sic intelligitur.xcvij.b.circa finem.
Sunt dij super quos magnus est deus:sed non sūt nobis.xciij.g.
Quomodo dij gentiuz dicuntur demonia cum sint simulacra.cxxxv.c.in medio.xcv.f.
Qō sint argentū ⁊ aurum opera manuū hominuz. cxij.tracta.ij.b.
Qō templa:arę:sacerdotes:sacrificia ⁊ vates quę dijs instituūtur:deo vero debent.xciij.g.in me.
Qō dij nō sint colēdi:rōnib⁹ oīdit.cxij.tract.ij.c.
Contra eos qui dicunt se nec simulacra nec demonia colere:sed per effigiem corporalē eius rei signū intueri quā colere debeant:Ibidem e.
Dextera christi quę sit.xlij.p.in medio.
A dextris patris cum sedeat filius:quomodo dominus a dextris eius est.cix.g.in medio.x.
Dextera dei dicit fęlicitas illa q̄ quoniā oculis ostēdi nō potest tale nomen accepit.cxxxvij.s.
Dextera dei quę nos amplexat q̄ sit.cxx.m.cxlij.z.
Quomodo in dextera dei longitudo dierum ⁊ anni vitę esse dicuntur.cxx.n.
Dextera nostra vita ęterna est.cxxxvi.t.

Quō dñs ꝓtector sup manū dexterę nostrę.cxx.b.
Qui in dexteram considerat videt:qui in siniſtram excęcatur.cxlj.n.
Dextera eorum dextera iniquitatis quid sit.cxx.k. l.cxxxvi.v.cxliij.y.
Hoc cuiqꝫ dextꝫ dicit quod pręponit:sicut siniſtra dextrę ꝓponitur.cvij.g.in medio.
Dextera dei quę sit.lxxxix.b.xcvij.b.
Dia Diabolus leo dicit ꝫ serpens.vij.c.circa finē.
Quare leo dicit ꝫ draco.xxxix.a.b.xl.g. in medio.
Diabolus biformis est: leo in impetu:draco in inſidijs.lxix.b.circa finem. et.xc.tracta.ij.n.
Or in figura dictus est homo.cxxxix.d.
Diabolus nihil tibi facit niſi desuper ꝑmiſſus.xxxi expoſitione.ij.p.et.xxxij.tract.ij.k.exēplū.lv.v.
Diabolus in cor iudę non intraret niſi ille locuꝫ daret.cxxxvi.m.
Diabolus neſcit quanta bona de illo fiant etiam cū ſeuit.cxxx.R.
Diabolo certa quędam poteſtas est.lxi.v.
Or nihil valet niſi permiſſus.ciij.tractatu.iiij.f.pō.
Tantū nocet:quantū ꝑmittit:xcvi.o. (xxvi.f.
Or non habet poteſtatem cogendi ſed aſtutiaꝫ ſuadendi.xcj.c.
Ideo vera ꝑſuadet peccata.lviij.tracta.ij.e.
Or magis metuendus cum fallit ꝙ cū ſeuit.xxxix.b
Qō prius decępit vituperando chriſtū:modo laudando.xl.g.
Diabolus ꝫ angeli eiꝰ ſic ſūt quō miſui.lxij.s.in fi.
Diapſalma quid sit.iiij.c.in medio.
Dicere dei generationem filij ſignificat ſine initio ꝫ ſine fine.xliij.f.
Dido fratrē fugiens delapſa ad terras aphricę: carthaginem condidit.xlvij.g.in medio.
Dies Dies diuerſis mōis accipit in ſcripturis.lxxxvij.m
Dies in greco ſemp femenini generis est ꝫ tempus ſignificat: Ibidem.
Alij ſunt dies cęli:alij ſunt dies terrę.lxxxviij.tract. i.s.in medio.
Dies vitę ęternę vnus est.xxvi.g.
Dies ſuper dies qui ſunt.lx.f.
Dies dñi cur anni dicunt: Ibidem.
Dies quomodo diei eructat verbū.xvij.a.f.lxxij. p.cxx.r.in medio.
Dies pleni qui ſunt.lxxij.m.
Altitudo diei quę sit.lv.f.
Dierum longitudo quę sit.xc.tract.ij.p.
Cur vna dies dñi melior ſup milia.lxxxij.Q.
Est dies qui est:ꝫ ſūt dies qui nō ſunt.xxxviij.R.
Dies iſti nō ſunt: quia ante abeūt ꝙ veniant:ꝫ cum venerint:ſtare non poſſunt: Ibidē.l.
Dies noſtri in qbus diſtant a diebus domini.cxliij.
Dies beatoꝝ ſimul ſunt oīes:ideo (b.in medio. ſatiant quia vnus est qui ſtat ꝫ non tranſit :ipſa ē ęternitas.lxxxix.m.
Dies iſti exigui ſunt ꝫ quaſi vna gutta ad cōparationem ęternitatis.cj.tract.ij.i.in fine.k.
Dies primi non ſine cauſa ſic ordinati ſunt.xcij.a.
Qō comparant ad ętates mundi: Ibidē c.
Dies ſeculi tres ſunt.xxix.p.in fine.
Dies vetereꝫ ex adam:noui ex chriſto.xxxvij.n.
Homo nō accepiſſet dies declinantes ſicut vmbra: ſi a die vero nō declinaſſet.cj.tracta.i.r.
Dies dominicus poſt ſeptimū est octauus: ꝫ ipse p̄mus habendus est:quia ſignificat reſurrectionē dominicam.cl.a.
Dies vmbrę qui ſunt.cxliij.q.
Dies ſicut fumus deficere quid ſit.cj.tracta.j.f.
De ore chriſtiano ritus eccleſiaſticus non paganicus procedat:ne dies a ſideribus appellet.xciij.d
Unde factum est vt dies nominibus ſiderum appellarentur: Ibidem.
Quid ſignificat qꝫ die quarto cęli luminaria facta leguntur: Ibidem e.
Dies pro tempore ponitur.xij.a.in medio.
Dies tota: vita tota est.xxxvij.i.in fine.
Dies ꝫ nox proſperitatem ꝫ aduerſitatem huius ſęculi ſignificat.xlj.f.t.
Dies tota noctē includit:ꝫ ſignificat.lxx.tracta.i.q.
Teſtimonia quibus probatur nomine die vniuerſū tēpus figurari.lj.i.lv.e.in medio.lxxxv.p.cxvij. tractatu viceſimoſecundo a.
Diem hominis concupiſcere quid ſit.xxxvj.tracta. iij.n.in medio.
Qō aliter habent impij dies malorum: aliter fide (les.xxvi.k.
Quomodo dies iniquorum prō ſpicit deus.xxxvj.tractatu.ij.b.f.
Dies dimidiare quid ſit.liij.e e.
Dies mali qui ſunt.xciij.y.
Dies boni nō ſunt hic quęrendi.xxxiij.tract.ij.p.
Dies mali ſp in ſeculo:dies boni ſp in deo: Ibidem.
Diei nomine lętitia ſignificat.j.b.in fine.xxj. expoDies lętus dicit quia lętos facit. (ſitione.j.a. lviij.tractatu.j.b.xliij.n.cxxxiij.b.
Diem mortis cur deus nobis fecit incertū.cxliij.p
Dies mala est dies iudicij.xl.d.
Dies iudicij quos comprehendet vt fur.cxx.b.
Diei iudicij ſcientiam nemo ſibi arrogare debet aliqua computatione annorum.vi.a.
Quomodo diem iudicij filius neſcire legit: Ibidē.
Qō nulla annorū temeraria ſupputatione octauus intelligi poteſt: Ibidem.
Cur nos eum deus latere voluit.xxxvi. tractatu.j. a.ix.o.in medio.
Dies vltimus ſicut infidelibus auget laborem: ſic fidelibus finit.xxxvi.tractatu.j.b.
Et ſi dies iudicij longe est:tuus dies vltimus longe abeſſe non poteſt: Ibidem l.in medio. x
Quibuſdam malus erit:ꝫ quibuſdam bonus.xlviij tractatu.j.k.in medio.
In digitis agnoſcimus diuiſionē operationis:ꝫ tamen radicem vnitatis.cxliij.d.
Digitus dei cur ſpirituſſanctus dicitur.viij.c.
Tutior est in corpore digitus ſanꝰ ꝙ oculus lippiens:quia.cxxx.l.
Dilatatio cordis iuſticię est delectatio.cxviij.tract. Dil
Qō ſignificat charitatē: Ibidem tractatu (x.f. xi.b.in fine.ꝫ tract.xiij.b.ꝫ.xxi.f.in medio.
Deū ſic diligamus vt ipm nō ꝓpter aliud:nec aliud ꝓpter ipſum diligamus.lv.s.x.
Gratis eū dilige:quia melius ab eo nō inueniēs qō det ꝙ ſeipſum.liij.k.in fine.
Quantū dilecti ſumus prius ꝙ diligeremus deum: oſtendit.lxij.l.
Non in ſuperficie ſed in medullis cordis diligendus est deus.lxv.s.

Annotatio.

Qz plus diligẽdus est oñibus rebus: quia maioz et melioz inuenitur. lxxvij. n. in medio.
An potius ideo diligimus quia exaudiuit dñs: aut ideo diligimus vt exaudiat. cxiij. a.
In ęternũ diligens: in ęternuz merek habere quod diligit. cxvij. tract. xxij. f. in fine.
Diligendo deũ qui pioz nos dilexit: diligit quisq; seipsuz: vt possit salubziter diligere ꝓximũ sicut seipsum. cxviij. tract. xxvij. e.
Dilectio noua est z ęterna. cxlix. a.
Dilectio non potest vacare: z quid operatur. xxxj. expositione. j. d. f.
Vali qñ sevidenk diligere: ꝓscientiã sibi debent: nõ amicitiam. xxxvi. tract. ij. a. circa. finem.
Dilectio quõ dicik fortis vt moꝛs: xlvij. n.
Qz adeo fortis est: vt cum quis per aliquã necessitatem nõ potuerit implere qõ iubet deus: amet illum qui implet z in illo implet. cxxi. s.
Dilectio facit in nobis quandã moꝛtẽ. Ibidem. v.
Hęc tibi regula dilectionis ꝓfigitur: vt imitans patrem cęlestem diligas inimicum. liij. e.
Homo hominẽ vincit humana fęlicitate: diabolum vincit inimici dilectione: Ibidem. g. circa finẽ.
Amissa dilectio moꝛs tua est: Ibidem. l. in fine.
Sic inimicus diligak vt nõ displiceat domini iusticia qua punik ꝛc. lxxviij. n. in medio.
Nõ est perfecta dilectio chꝛistiani nisi cũ implet qõ chꝛistus ꝓcepit: Diligite inimicos ꝛc. xciij. m m.
Hinc apparet te diligere quod bonũ est si inuentus fueris odisse quod malũ est. xcvj. s.
Diliges dominũ deum tuũ ꝛc. z ꝓximũ sicut teipsum exponik. cxviij. tract. viij. d.
Nõ diligit pꝛoximũ tanq; seipm qui nescit seipsuz: Ut sciamus diligere deum scien- (Ibidem. e.
dus est deus: z vt sciat homo diligere pꝛoximuz tanq; seipm debet diligendo deum diligere seipsum: Ibidem.
Diligẽda est ipsa dilectio qua diligitur quod diligi opoꝛtet: z odio habenda est ipa dilectio qua diligik qõ diligi nõ opoꝛtet. cxviij. tract. viij. e. i fi. i.
Si recte diligunk iustificationes dei: recte diligitur dilectio iustificationũ: Ibidem. i. in fine.
In deo ꝓximus diligik: deus aũt ꝓpter se. cxx. r.
Quales inimicos diligere debemus. cxxxviij. ii.
Nõ diligas ꝓpter vitia homines: Ibidem. kk.
Si pꝛoximũ diligis ad iniquitatem: dilectio tua laqueus erit dilecti. cxl. c.
Disce nõ diligere vt discas diligere. xxx. expositione: ij. tractatu. iij. i.
Diluuiũ aq̃rũ multarũ q̃d sit. xxxi. expositiõe. ij. b
Diplois quid sit. cviij. Z. in fine.
Qui discit/humilis est: z laboꝛat vt non sit supbus. l. p ante medium.
Quę discere debemus a chꝛisto. xc. tract. j. a. b.
Alia sunt quę ideo discimus vt tantũ sciamus: alia vt ea etiam faciamus. cxviij. tract. xvij. e.
Nõ didicit qui nõ facit: licet memoꝛia teneat quod audiuit. cxviij. tract. xxvij. g.
Contra eos qui nihil discere volunt: putantes quia si aliquid didicerint superbi erunt. cxxx. r.
Disciplina interꝑtata de gręco dici solet eruditio q̃ fit per molestias. cxviij. tract. xvij. b.
Disciplina quę significat emendatoꝛiaz tribulationem accipiendo discitur: id est non audiendo: vel legendo: vel cogitando: sed expiendo: Ibidem. d
Qz deus amat disciplinã: quã quisq; etiaz in domo sua z in suis subditis amare debet. l. z.
Non pꝛoficit disciplina data si mentis pꝛauitas nõ coꝛrigitur. lxxiii. i.
Disciplinã cur apꝑhendere debemus. ij. d.
Disciplinã qui odiunt. xlix. aa.
In quos disciplinã exercere non potes: patienter feras. cij. v. in fine.
Si tibi displices tolle a te oculũ tuũ. cxxij. d. in me/ (dio.
Si tibi displicet quod z deo: illi coniungeris. l. s.
Disputare cũ deo quid sit. ciij. tract. iiij. q.
Disputatiões tũc fructuosę sũt si. cxviij. tract. vi. d.
Diu non est quod habet extremũ. xxx. expositione. ij. tract. j. g. in fine.
Qz nõ vsq; ad te solum diues est de⁹. xlix. gg. in me/
Chꝛist⁹ diues apud patrẽ: paup apud nos: (dio.
diues in cęlo: pauper in terra: diues deus: paup homo. xl. c.
Intellige in chꝛisto occultas diuitias quem pauperem vides: Ibidem. d.
Qz hic pauper fuit: z magnas diuitias attulit q̃bus faceret diuites eos quos inuenit paupes. xxxvi. tractatu. ij. n.
Chꝛistus veros paupes ditat: z falsos diuites pauperat. xxxix. ff.
Deus maxime diues est: qz facit diuitias quas alij volunt habere. ci. tract. i. a.
Diuites tãto plus egent: quanto pl⁹ habẽt. xxix. q.
Diuites egent: z egent pane. xxxiii. tract. ii. d.
Diues: peculiosus seruus est magni patrisfamilias.
Diuites plębis quomodo deprecank (xxxviii. r.
vultum reginę. xliii. cc.
Nemo vult esse diues nisi vt infletur inter eos inter quos viuit z supioꝛ illis videak. xlviii. tract. i. e.
Qui vult esse diues nõ hęreat parti: sed illi inhęreat qui totũ creauit z possidet: Ibidem in fine.
Diuites adoꝛant deũ: sed humanitatem nolunt exhibere fraternã. xlviii. tractatu. i. f.
Diues quantã gloꝛiã visus est habere ĩter hoĩes cũ viueret: tantaz vetustatẽ z coꝛruptionẽ supplicioꝛũ habebit cum moꝛtuus fuerit apud inferos. xlviii. tractatu. ii. e. in fine.
Cum diues factus fuerit homo: tur iustus non timebit: Ibidem. h.
Qõ nihil secum aufert: et si dimittit quib⁹ vult: nõ seruat quibus vult: Ibidem. i.
Nõ ideo secum bene fecit (vt aiũt) quia manducauit z bibit z fecit quod voluit: Ibidem. lz.
Diues iniquitatẽ quã manducauit oze coꝛdis apud supos: apud iferos ĩ supplicijs digerebat: Ibiõ.
In diuitibus nõ tam attendendę sunt facultates q̃ cupiditates. lj. p.
In diuite nõ pecuniã sed auariciam cõdemnari exemplo pꝛobatur: Ibidem. q.
Multi pauperes tutius latebant: diuites facti moꝛ foꝛtioꝛibus pręda sunt facti. liij. g. in medio.
Diuites ꝓceptoꝛibus z coꝛrectoꝛibus suis inimicitias indicunt: z sunt inimici verũ dicẽtib⁹. lxxii. i.
Qõ excedunt metas humani generis: homĩes se pares ceteris nõ putant: Ibidem. lz.

Principaliū sententiarum

Diues ⁊ pauper conditione ⁊ sorte humani generis in qua omnes nascunt equales sunt: Ibidem.
Diuites qui nō superbe sapiūt: in deo paupes sūt.
Diuiti bonū est vt agnoscat se paupere: (lxxxv.d.
si em̄ plenū se putat: tumor est illi nō plenitudo: agnoscat se inanē vt posset impleri. cxxi.t. in fine.
Necesse est vt transeat diues aut ipse per res suas; aut res ipius per illum. cxxii.l.
Si nihil cupit: nihil diuiti deest. cxxii.r.
Ideo fecit deus diuitem vt probet illum de paupere. cxxiiii.c. circa finem.
Plus est pauperi videre cęlum stellatum: q̄ diuiti tectum inauratū. cxxvii.t.
Diues ad hoc plus habet vt plus timeat. cxxxi.b.
Diuites tuti essent si nō haberent quare quererent a raptoribus. cxxxi.x.
Difficile est vt diuites nō contrahant plura pecca/
Quanto eris ditior: tanto (ta. cxxxii.e.
timidior. cxxxvi.c. in fine.
Superflua diuitum necessaria sūt pauperū. cxlvii.
Diuitię q̄ malū important maxime (p. in fine.
incautis hominibus. cxxxvi.r.
Diuitiarum sufficientia ⁊ plenitudo deus est. cxxi.x. in medio.
Qui diuitias falsas querit / veras nō desiderat: ⁊ q̄
veras querit: adhuc pauper est. cxxii.p.
Diuitię istę non sunt verę diuitię: sed ipsius salutis: Ibidem circa finem.
Nō plus augent cupiditatem ei qui eas possidet:
Ad hoc accesserunt vt egestas (Ibidem q.
cresceret: Ibidem r.
Diuitię verę quę sunt ⁊ vbi: Ibidem.
Tales diuitias debemus querere quę non possunt amitti: quę nō oculis carnis sed cordis videntur.
Diuitię pauperis ipse dominus est: (cxxiii.n.
diuitię auari diabolus. cviii. ⁊. in fine.
Diuitiarū tria genera. ci. tract. i. a.
Non diuitię sed superbię diuitū cruciabunt. lxxxv.e.
Diuitię habent pressuras cogitationum ⁊ cupiditatem. lxxxiii.c.
Tunc verę sunt diuitię quando nihil nobis deerit. lxviii. tractatu. i. e.
Diuitię christi quę sunt: ⁊ q̄ nostrę diuitię implebūtur de paupertate sua: Ibidem.
Diuitię tēporales ⁊ spirituales sic differunt. lxviii. tractatu. ii. o. in fine.
Cur peccatores obtinēt diuitias. lxxii. m. circa. fi. n.
Qui diuitias non habent nō cupiant: qui habēt nō de eis presumant. lxxii.r.
Diuitię fluunt: ⁊ si cor apposueris: flues. lxi.q.
Or nō sit sperandū in multitudine diuitiarū: sed in deo vero. lj. p. q. r.
Nihil prosunt exteriores diuitię: si interior premit egestas. lii. i. in fine.
Ubi habere debemus diuitias nostras. liii. c.
Fidelis hominis totus mūdus diuitiarū est. xlviij. tract. i. e. in fine. cxliij. z. circa finem.
Diuitias iteriores nemo tibi auferre potest inuito.
Diuitię ecclesię deus eius. (lv. v.
xxxvi. tract. i. f. in fine.
Diuitię in cęlo reponendę sunt: ⁊ per quos reponūtur. xxxviij. r. s. t.
Diuitię quare ḡruntur. xlviij. tracta. i. e.
Or non sint perdendę sed ad locū tutum trāsmitten
dę. ibidem. n. in medio.
Omnes qui male viuunt diuitias suas alienis relinquunt. Ibidem. s. t.
Diuitię paupex dñs est. xxi. expositiōe. ij. l.
Diuitię desiderijs vastantur: cupiditatib⁹ dissipāt: timoribꝰ cruciant: tristicia cōtabescūt. xxix. q.
Quomodo filius doctus dicitur a patre deo. cxviij Do
tracta. xxij. c. circa finem.
Docere nō est aliud q̄ scientiā dare: ⁊ hęcita disci/
pline cōnexa est q̄ altera sine altera esse non posset: quia nemo docet nisi discat: ⁊ nemo discit nisi doceatur. cxviij. tracta. xvij. d.
Deus qui vult docere prius dat intellectū: sine quo ea quę ad diuinam doctrinā pertinent homo nō potest discere. Ibidem. e.
Or docet suauitatem inspirando delectationē: disciplinam temperando tribulationē: docet scientiam insinuando cognitionē. ibidem. et. f. in fine.
Sic docet vt facias nō tantū vt scias. ibidem. e.
Doctrina dei vna ē: ⁊ quę: alię aūt doctrinę inquinant aīas. xxxi. expositione. ij. b.
Doctor bonus docet q̄ scit prodesse: et non docet quod obest. xxxvi. tracta. i. a.
Quō docet deus ex iuuētute. lxx. tracta. ij. c. e.
Omnis doctrina quę in isto tempore dispensat trā/
Docere nos magis debet iu/ (sit. ciij. tract. lij. d.
diciū ꝓvitatis q̄ ꝓiudiciū cōsuetudis. cv. a. cir. fi.
Tunc opus est voce doctrinę qū pateris imperitū. cxxxix. v. circa finem.
Qui te docet intus est: quādo tu doces tanq̄ foras exis ad eos qui foris sunt. Ibidem. x.
Doech idomeus interpretat motus terrenus: et significat. li. c. d. et. liij. c.
Multi dolent damnū pecunię: ⁊ non dolent dam/ Dol
num iusticię. xxxvij. x. in fine.
Dolere anima nō dolente corpore potest: dolere autem anima sine corpe non potest. lxxxvij. d.
Dolor ętern⁹ plenus corruptionis ad hoc nō finit: vt sine fine finiatur. xxxviij. cc. in medio.
Dolor animę tristicia dicit: Molestia ḡ fit ī corpe dolor dici potest: tristicia non potest. xlij. g.
Dolores parturientis nō sunt nisi dolores pęniten/
Est dolor fructuosus ⁊ infructuosus. (tis. xlvij. g.
liij. d. circa finem.
Dolor nullus in corpore immortali: nullus in corpore stupido. lv. b.
Dolores corporum plerūq̄ immittunt ab angelis sathanę: sed hoc nō possunt nisi permissi. cxxx. l.
Dolores inferni quādo inueniunt te. cxxxvi. e.
Dolus est cum aliud agitur aliud simulat. v. d. in fi.
Dolus est cum aliud ore ꝓfert: aliud pectore tegit. xiij. a. cviij. b. circa finem.
Dolus est ostentatio iusticię cum conscientia peccati. xxxi. expositione. i. l. et expositione. ij. a.
Dolosus est qui cū sit iniquus iustū se ꝓtēdit: Ibidem. a. et. b. in medio.
Dolositas est fraus quędam in verbis aliud ꝓmendi aliud sentiendi. xlix. bb. li. m.
Dolositas in fraude est: in simulatione ⁊ seductiōe. liij. dd. in fine.
Dolosi dolos patiuntur. lxxij. q.
Domat deꝰ iumentū cui insidet. xxxi. expōe. ij. l.

Dom Vir quiscz est qui dominādi amore caret: z humanam gloriam non appetat. i. b.
Quō christus dñar ī medio inimicor suor. cix. m.
Ut iniusti dominent iustis hoc facit deus ꝓpter disciplinam populi sui. cxxiiij. k.
Domini z serui diuersa sūt nomina: sed homines et homines paria sunt nomia. Ibidem.
Sunt dñi ſm carnem z temptorales: est z dominus ſm spiritum dñs verus z ꝑnus. Ibidē.
Dominus ꝑternus distinguendus est a dño tpali: z tamen subdi oportet ꝓpter dñm ꝑternū dño temporali: exemplum. cxxiiij. l. circa finem.
Non eiñ dñs christi pater ei⁹: nisi qz dignat⁹ est nasci ſm carnē: pz ē dei: dñs ē hoiſ. cxxxviij. c. cix. d
Dominatio aptissime terrorē insinuat. ix. m. cir. fi.
Dominus verus quis est. lxix. i. circa finem.
Dominus magnus z laudabilis quis sit. xcv. d. g.
Ille est dñs rerum suarum qui. xlviij. tracta. i. c.
Domus dei nihil aliud est cz templum dei. v. e.
Domus dei est ecclesia. xxv. i.
Domus dei est ea vbi manebimus. xxvi. g. xxx. tra/
Esto domus dei z erit domus tua. (cta. iij. f. in fi.
xxx. expositione. ij. tracta. iij. f.
Domus dei quę sit. xli. b. xlij. d. in fine.
Domus magna z vasa eius quę. lxvij. d.
De ędificatione domus dei post captiuitatē: et vbi ędificatur. xcv. a. in medio. et. b.
Domus dei populus dei: non solum qui modo sunt sed z qui ante nos fuerūt z q̄ post nos futuri sunt.
Dom⁹ dei quos hz custodes: Ibidē. (cxxvi. d.
Domus illa etiā ciuitas est: qz. cxxvi. t. in medio.
Domus dei futura in imagine ꝓphetię prędicata ē. cxxxi. k. in medio.
Ad domum dei qui pertinent. Ibidem. m.
Domus dei in his est quos prędestinauit z pręsciit perseueraturos. Ibidem. n.
In domū dñi lętantes ire quid sit. cxxi. b. c.
Domū dei qui faciūt spęluncā latronū. cxxx. c.
Dom⁹ tācz ad sēpiternū eligit: z significat. lxxxiij. h
Domū tuam si habueris pauper es: domum dei si habueris dives es. Ibidem. k.
Domus duobus modis dicit bona vel mala. cxli. s
Domus nostrę corda nostra sunt: ibi libenter habitamus: si ea ab iniquitate mundam⁹. lxxiij. t. in fi.
Est domus formā habens: parietem non habens: est domus z formā z parietē habens. xlvij. o.
Domus eburneę quę sunt: qd significāt. xliij. z.
Non est domus composita vbi inter virū et vxorē pax nulla est. xxxiij. tracta. ij. b. xxxv. d. e.
Don Dona spūssancti christus dat z accipit. lxvij. z.
Donatistę nō agnoscendo baptismum catholicor negāt se esse fratres. xxxij. tracta. ij. z. post mediū.
Dicunt totam ecclesiam perisse prꝛeter cz in aphrica. xxi. expositione. ij. b. i. l. et. xxx. expositione. ij.
Ut audirent a iudice: nomen christi (tracta. ij. i.
imponebāt in possessiōe sua. xxi. expositiōe. ij. o.
Contra donatistas agit. xxxvi. tract. iij. r. s. et. liij.
A donatistis quidam subdiaconus excō (t. v. z.
municatus apud catholicā querens qō perdidit recipi nō potuit. xxxvi. tracta. ij. i.
Donatistę obijciūt catholicis traditionē quā nuscz et nuncz poterunt ꝓbare: sed potius de mēdacio ipi conuincuntur. Ibidem. r.
At diuisert se ab vnitate orbis trarū: z erexert maiorinū aduersus cecilianū: Ibidē ī medio. et. y.
Qz dixerunt se esse catholicos vt excludere possent hereticos. lvij. q.
Contra donatistas ꝓferuntur testimonia veteris et noui testamenti. cxlvij. t. v. z.
Donatus dirupit ecclesiam christi: et persecutor nō frꝛegit crura christi. xxxiij. tracta. ij. g. in medio.
Donatistę dicunt sancta esse sacramenta si per sanctos donantur. x. d.
Dormitio christi est passio eius. cxxxviii. b post me. Dor
Dormientes dicunt mortui aliquādo resurrecturi.
Dormitio z somnus si differūt. iii. c. (lxxxvii. g.
Dormire pro mori ponit. xl. n. xliii. p.
Qui dormit morti similis est: z qui sunt qui dormiunt. xlviii. tract. ii. d.
Nō dormit turbatus nisi christ⁹: z quō. lvi. m. o.
Dormienti christo facta est coniunx de latere suo: Ibidem. n.
Quare dicit: Ego dormiui z somnū cꝛpi cum idem esse videantur: Ibidem.
De⁹ dormit quādo dormit fides tua. xxxiiii. tract. i. d. xxv. d. xlv. f.
Cū dormit christ⁹/ turbatur nauicula mētis. liiii. n.
Quęcunqz anima oblita fuerit dominum suum dor
Dormire inter medios cleros (mit. lxii. d.
quid sit. lxvii. n. o. p.
Qui modo dormiūt in suis cupiditatibus postea nihil inuenient in manibus suis. lxxv. h. cxxxi. b.
Dormitio est cordis duricia. lxxv. i.
Modo mali dormiūt z iratū nō sentiūt: sed vt dormirent iratus est: quia quod modo nō sentiēt: in fine sentient: Ibidem K.
Christus dormit ī naui si fides dormit in corde. xc. tract. ii. o. xciii. K K. cxlvii. d.
Dormitare est animā sępe a spe refrigescere. cxviij. tracta. x. e.
Omnis homo dormit z dormitabit. cxx. g. circa fi.
In quo nō dormit fides vigilat christ⁹: Ibidē. i.
Sunt quidā qui nō dormiūt: sed dormitāt. cxxxi. i. Dr
Draconis magna sunt animantia: maiora non sunt super terrā: circa aquā versant: de spęluncis procedūt: feruntur in aera: concitatur ꝓpter eos aer: q̄ et quō laudent deū. cxlviij. k.
Draconis nomīe ipe diabolus significatur. ciij. tracta. liij. e.
Qz ad hoc factus perhibetur vt illudatur: z a quibus: Ibidem. f. i.
Quomodo figurat diabolum. lxxxviij. tracta. i. l. in medio. xc. tract. ij. n.
Draconum capita conteri in aqs quid sit. lxxiij. l. in medio. m.
Drachma quid sit: z quid significat. cxxxviij. s.
Quomō dulcis z rectus est dñs. xxiiij. a. circa finē. Du
Dulcedinem dei qui gustabunt vel non gustabunt. xxx. expositione. ii. tract. iii. e.
Dulcedinē dei nemo scit nisi q̄ gustauerit. lj. v.
Quis nō contēnat dulcedinem sęculi: inhians dulcedini vitę ꝑnę. lxviii. tract. i. c. in fine.
Dulcedo huius sęculi ad tēpus fauces indulcat: sed in magnā amaritudinē postea cōuertet. cxxiii. m.
Dulcedini vitę tēporalis cur de⁹ immiscet amaritudinem. cxxxviii. t. circa finem

Principaliū sentētiarū

Eb Ebrietas laudabilis quę sit .lxxiiij.n.in fine.
Memo se inebriet:omes tamē se ad ebrietatem parent .ciij.tractatu.iij.r.in fine.
Quid insanius ebrioso: Ibidem s.circa.finem.
Ec Ecclesia deorsum est ꝛ sursum.cxxxvij.e.
Ecclesia sanctor quę sit cxlix.d.
Qđ ex pte pegrina sit: ꝛ ex pte manēs in cęlo: Ibi/
Ecclesia militās pręcedit triūphantem (dem f.
tempore nō dignitate.ix.g.
Qđ competur torculari.vi.a.in fine.viij.a.
In allegoria lunę comparat.viij.c.in fine.
Qđ ex parte spirituali luceat vt lūa:ex parte carnali obscura sit .x.b.
Ecclesia areę compat:qr paleā habet ꝛ frumentuz.viij.a.f.xxv.e.f.et.xxxiiij.tract.ij. R.xcij.g.
Qđ dicat vnica.xxj.cexpositiōe.ij.b.circa fi.xxxiiij tractatu.ij.i.in fine R.
Ecclesia christi est vbicūq timetur et laudat deus.xxi.expositione.ij.i.
Ecclesia magna quę sit: Ibidem o. et.xxxiiij.tract.
Idem ꝓbat testimonijs scriptura/ (ij. R.xxix.trum.pō.ij.b.in fine.xxi.expositione.ij.m.n.
Ideo obscurius de christo q̄ de ecclesia scripturę p̄ dixerūt:quia.xxx.expositione.ij.tract.ij.i.k.
Ecclīam futurā in gētib⁹ p̄dictū ē.xxx.tract.iij.g.
Or pauciores bonos:mltos malos hēat.xxxv.m.
In eccīa iste ordo est vt alij p̄cedāt alij se/ (cir.fi.
quant:ꝛqui p̄cedūt habēt quē sequūtur.xxxix.i.
Qđ plātata sit vnde eradicatę sūt spinę synagogę.
Ecclesia sponsa est christi:assumpta dum (xl.p.
adhuc ędificata erat.xliij.c.in fine.
Qđ ex ancilla facta sit vxor.cxxij.g.
Qđ sit facta de latere christi dormientis.cxxvi.l.in fine.cxxvij.n.in fine.
Ita exaltata est in noie christi vt oēs nondū credentes in xpo/sb pedib⁹ ei⁹ iaceāt.xlvi.d.lix.m.i fi.n.
Qui extra eccīam est nec audit nec videt:ꝛ qui in illa est nec surdus est nec cęcus.xlvij.b.circa finē.
Ecclesia est instar paradisi.xlvij.k.in medio.
Or sit ab ortu solis vsq ad occasum.xlix.d.e.
Eccīa tota est ex oībus toto orbe diffusa:nec solum q̄ p̄sentē vitā agūt: ꝟ etiā de his q̄ ante nos fuerī ꝛ futuri sūt.lvj.b.lvij.tract.j.d.in fine.lxij.b.
Eccīa q̄sdā ꝯcipit in vtero:q̄sdā aborsit.lvij.f.g.
Or sit toto orbe diffusa:ex euangelio ꝓbatur.lvi.q.
Qđ de toto mūdo electa sit:ꝛ mortificata (lvij.g.
a terrena vita.lix.c.circa finem.
Qđ sit per oēs gentes non in magna gloria sed in magna temptatione.lx.b.
Nō vincit:nō eradicat:nec cedit quibuslibet tēptationib⁹ donec veniat hui⁹ sęculi finis.lx.e.in me.
Ecclīę vniūsitas ex toto orbe cōmēdat.lxv.b.lxvi.i
Sic sunt multę ecclesię vt sit vna.lxiij.r.cxxi.p.
Qđ sit a mari vsq ad mare:ꝛ a flumine vsq ad terminos orbis terrę.lxxi.k.
Ecclesia in alijs abeuntibus:in alijs venientibus in ęternū est fundata.lxxvij.z.post mediū.
Christuz maledicūt q̄ dicūt eccīam periisse de orbe terraz:ꝛ in sola aphrica remānsisse.lxxxv.s.
Qđ a quattuor mūdi partibus in nomine trinitatis vocetur.lxxxvi.f.
Qui dicunt illam periisse iam in illa nō sunt.cj.tract.
Qđ erit vsq ad finē sęculi in oībus gētib⁹: (ij.g.h
ex euāgelio ostendit.Ibidem i.m.
Eccīa quō dicat dealbata vel illūinata.ciij.trac.i.h
Qđ firmata sit sup fūdamētū eccīę. Ibidē ꝛ.ꝛ tra/
Qđ magnos habeat ꝛ paruos:spiritu/ (ctatu.ij.c.
ales ꝛ carnales.viij.b.ciij.tract.iij.e.f.g.
De eccīa exponit:Letare sterilis q̄ nō paris.cxij.b
Qđ nō sit defutura vsq ad extremū iudiciū.cxviij.
tractatu.xx.e.et.lxx.tractatu.ij.e.
In corp⁹ eccīę nemo trāsit nisi pus occisus moriatur qđ fuit vt sit qđ nō fuit.cxxij.g.
Ecclesia pariens discernit quos geminos p̄gnās protulerit exēplo rebeccę.cxxvi.n.circa finem.
Qui eccīam ficte intrāt/oderūt eccīam.cxxvij.m.
Propt vnitatē eccīę: mltę eccīę vna eccīa.cxlj.b.
Nō sūt tot hereses q̄ eccīam catholicā:q̄t sūt testimonia legis ꝛ ꝓphārū ,p eccīa.cxlvij.v.circa fi.
Inuenim⁹ in verbis dñi eccīam ꝛ fres ipius ꝛ sorores ꝛ matrē ipius esse.cxxvij.o.
Qđ incępit ab hierusalē terrena vt gaudeat de deo i illa hierusalem cęlesti.cxlvij.aa.
Qđ loquat oīm gētiū linguis:qr diffusa ē p oēs gē/
Edēt paupes ꝛ saturabunt ꝛc. (tes: Ibidē in fine. Ed
sic intelligit.xxj.expositiōe.ij.k.xlviij.tract.i.f.
Qđ ꝓpter correctionē liceat aliq̄n nō edere cū frib⁹ sed potius cū paganis.c.l.in fine.
Deꝰ sic ędificat vt nō destruet.lxxxviij.tract.i.b.
Ędificiū dei sum⁹:qr colit nos ꝛ habitat in nob.lxvi
Nō quę ad ędificationē ꝟ quę ad de/ (a.in medio.
structionē sunt/facillime fiunt.lj.b.
De ędificatione domus dei.xcv.a.in medio.
Ubi ędificata sit post captiuitatē. Ibidē.b.cxi.a.
In ędificādo domū dei multi laborāt:ꝟ nisi dñs ędificauerit:in vanū laborāt ędificātes eā.cxxvi.c.
Quid sit ędificare in arena ꝛ sup petrā.cij.ee.
Ędificare aurū:argētū ꝛ lapides p̄ciosos qđ sit.j.e.
in medio.vi.c.in medio.xxix.l.
Alī⁹ intellectus de eodē.xxxvij.c.et.lxxx.o.p.
Ędificantiū tria sunt genera hominū:et qui.ciij.tractatu.iij.b.in medio.cxviij.tractatu.xxv.d.
Edom ipe est esau:ꝛ significat carnales.cxxxvi.y.
Edom vnde appellat⁹ sit: ꝛ q punice interp̄tat sanguis:ꝛ significat: Ibidem.z.
Qđ interp̄tat terrenus:ꝛ figuret.lix.c.in medio.
Ephraim fructificatio interp̄tat: ꝛ significat.lix.k.
in medio.cvij.b.lxxix.b.in fine.
Effrem cur manasse i benedictiōe p̄ponat.lxxvij.g
Effrata verbū est hebręū:ꝛ interpretat (in medio.
latine speculum:ꝛ significat.cxxxi.k.
Qui nulli⁹ eget/pfect⁹ ē.lxix.i.circa finem.
Impleto egētis inopiā vt ipleat de⁹ interioza tua. Eg
xxxvij.y.in fine.
Sup egenū ꝛ pauperē intelligere qđ sit.xl.c.d.
Quō egenus ꝛ pauper oīnis homo.lxix.i.
Egypt⁹ in hebręa lingua tenebras vel tribulatiōes
Qđ interp̄tet afflictio:ꝛ signi/ (significat.lxxvij.t.
ficat.cxxxiij.x.in medio.y.in fine.
Qđ sępe i imagine ponat hui⁹ sęculi:a q̄ spūalit re/
Noie egypti vel ęthiopię (cedendum ē.cxij.d.
oīm gentiū fides significatur.lxvij.bb.
Quō christus egredi dicat.lxxxvij.k.in fine.l.in fi.
Egressus dei ē cū apparet in opib⁹ suis.lxvij.f.
Ubi homo ęgrotat ꝛ deus curat/ magnū est pietatis ꝛ sanitatis indicium.cxlvij.c.

Annotatio

Quis nō ęgrotat in hac vita/ cuꝫ nasci in corpe mortali sit ęgrotare.cij.i
Si ęgrotas/ de salute tua cogita: Ibidem.
Ęgritudo nihil ē nisi sanitatis pturbatio.lv.h.
Ęgrotos duos facilꝫ fert sanꝰ vnꝰ ꝙꝫ duo ęgroti se inuicē singulos.xxv.e.xxxvi.tract.ij.a.post me.
El Elemosynaꝫ duo sunt genera.cxj.d.
Elemosyna nō ꝓcedit nisi de corde.cxxv.f.in fine.
Quō etiā paupes elemosynas facere pūt: Ibidē.q.
Quęre cui facias/ nō expectes petentē sed prǫccupa.ciij.tractatu.iij.o.p.cxlvi.X.
Fiāt elemosynę ꝛ redimūt pctā: gaudeat indigēs ō dato tuo vt ꝛ tu gaudeas de dato dei.xxxvij.y.
Si elemosynā dederis tristis/ ꝛ elemosynaꝫ ꝛ meritū perdidisti.xlij.k..cirta finem.
Oꝛ nō faciendę ꝓpter iactantiā: attamē publice propter vultum ecclesię.xliij.cc.in medio.
Cū facis elemosynā iusto/ plus tibi ꝓdest.cij.r.
Quō ñ sint ꝓtraria Oī petenti te tribue: ꝛ Desudet elemosyna in manu tua dē. Ibidem.
Si tibi peccatoꝛ homo occurat/ da elemosynā opi dei nō operi hoīs: Ibidem circa finem.et.s.
Electus ꝛ assūptus a deo ꝙs sit. lxiij.l.
Ut nos eligeret deus de vniuersa impietate generis hūani/ gratię est nō nostri meriti.xxx. expōe.j.e.
Oꝛ elegerit infirma mūdi/ nō vt de oratore piscatorē ꝙ de piscatore lucrareť oratorē.xxxvi.tracta.ij.n.
Cur nō elegerit doctos ꝛ potentes: ꝙ in firma mundi.lxv.d.lxxxvi.l. (cxlix.r.
Cū electi dei sint oēs sancti/ familiarius sibi vsurpant nomē illud quidā manichęoꝝ.cxl.o.
Eloquia domini quomodo casta.xj.b.
Quō sint abscondenda in corde.cxviij.tract.v.e.
Eloquiū suū deꝰ statuit i tēpore suo eis ꝙbꝰ dat spiritū timoris sui: nō eis ꝙ in se mouēt illud ꝫ faciēdo.cxviii.trac.xij.f.
Eman interꝓtať frater eiꝰ: ꝛ significat.lxxxvii.b.
Endoꝛ fons generationis dicit̄: ꝛ significat.lxxxij.d
Ęnigma/ obscura est parabola quę difficile intelligitur.xlviii.tractatu.j.h.circa finem.
Ep Epicurꝰ/ velyrus pbus nō amatoꝛ sapientię sed vanitatis dicēdus ē: quē ipī etiā pbi poꝛcū noīauerūt: qꝛ voluptatē coꝛpis sūmū bonū dixit.lxxij.y
Episcopus grece dicit supintentoꝛ: qꝛ desup intendit ꝛ desuper videt: ꝛ ideo altioꝛ locus positus est episcopis.cxxvi.d.in medio.
Epithalamia quę dicantur.xliij.c.
Epulę pioꝝ ꝛ impioꝝ quę sint.c.m.
Eq Deus ęquitatē perdere nō potest.lxi.X.
Simulata ęqtas nō ē ęqtas ꝙ duplex iniqtas.lxij.f
Equus ꝛ mulus quos significent.xxxj.expositione ij.l.et.xxxij.tractatu.ij.e.
Equus mendax ad salutē ꝙs sit.xxxij.tractatu.ij.v.
In equo sedere nō est peccatū: sed ceruicē potestať
Equus significat subliꝫ (ptra deū erigere.lxxv.i.mes seculi huiꝰ honoꝛes.xix.b.cxlvi.ꝛ
Er Errare per diem quid sit.cxxxviii.ee.ff.
Quō deꝰ errare faciat in inuio ꝛ nō in via.cvi.p.
Nemo errat in veritate.lxvi.g.
Erroꝛē ꝓfirmat series successionis.lxvij.hh.
Veritius/ minutū ꝛ spinosum ē animal: ꝛ significat peccatoꝛem.ciij.tractatu.iij.y.
Erubescere quid sit.lxviij.tractatu.ij.d.
Nō oportet christianū erubescere quādo venerit iter hoīes ꝙbꝰ displicet christꝰ.lxviij.trac.i.q. ī me.
Nō erubescēt vultꝰ nisi supbi.xxxij.trac.ij.k.ī.me
Cur erubescēt pctōꝛes in iudicio.vi.g. (dio.
Eructuare verbū bonū quid sit.xliij.e.k.
Quid sit eructare memoriaꝫ abundantię suauitatis dei.cxliij.l.
Qui vult eructare gratiā/ bibat gratiā: Ibidem.m.
Eruditio apud ecclesiasticas litteras dici solet disciplina quę fit ꝓ molestias.cxviij.tractatu.xvij.b.
Memo eruditꝰ sine laboꝛe ꝛ doloꝛe.lxxxix.g.
Qui erudit gentes/ arguit.xciij.t. Es
Esse ꝛ nō esse quid sit.xxxviii.cc.
Hoc vere est qđ nullo tpe variatur.lxxi.g.
Esse dei quid sit.cj.tractatu.ij.k.
Ita deꝰ ē vt ea ꝙ facta sūt/ in eiꝰ cōpatiōe nō sint sili cōpanda: quoniā ab illo sunt.cxxxiij.g.
Oꝛ vere esse/ incōmutabile esse sit/ qđ solꝰ deꝰ ē: Est em̄ est: sicut bonū bonū est: Ibidem.
Si nō vales attingere qđ deꝰ ē: cape qđ ꝓ te factus est.cxxxiij.X.in medio.y.in fine.
Qđ est/ ęternū ē: Nā qđ semp aliter atqꝫ aliter est/ nō ē: quia nō manet: Nō oīno nō est: sed nō summe est.cxxi.g.
Est vna syllaba est: ꝛ momentū vnū est: ꝛ tres litteras habet: ad secundā nō pueniet nisi prima finita: ꝛ tertia nō sonabit nisi scda trāsierit.xxxviii.l.
Esse ad lucē pertinet: nō esse ad tene (in medio.
bras.vij.m.in fine.
Ęstať noīe feruētes ī fide significanť.lxxiij.q.ī me.
Qđ significet ꝓsperitatez seculi.xlj.t.in fine.xlviij. tractatu.j.q.post mediū.et.lxvi.e.
Esau veteris synagogę gerit figurā.lxxviij.i.
Quid significet q deliderando cibum ęgyptiū/ perdidit primogenitum.xlvi.e.
Nihil esurit christus nisi bona opera nostra.xxxiij tractatu.ij.f.
Quō deꝰ esurire dicatur.xlix.X.post mediū.et.y.
Esurire voluit christus ꝓpter te: ne tu esurias in illo q̄ paup factus est cū esset diues.ciij.tracta.iij.p.
Ethan hebręū verbum est: ꝛ interꝓtať fortis seu robustus: ꝛ significat.lxxij.o.lxxxviii. tractatu.i.a Et
Ętates duę sunt.lxx.tracta.ij.e.
Ętas transuolās ꝛ ī intelligētibus ꝛ nō in sentiētibꝰ agiť.xxxviii.q.Concor. Ibidem.l.post mediū.
Qđ non stet: quia vbiq fatigatio: lassitudo ꝛ corruptio.lxii.g.in fine.
Qđ nulla ętas stet: sed sicut aqua fluminis accedit: et a fonte recedit.lxv.m.
Et si lōga videať cū venerit mors ꝓuincit eē breuis quia finitur.cxx.n.in medio.
Cū vna ętas accedit/ altera morit̄.cxxvii.r.in me.
Quotąt optaueris gradus ętať/ simul ꝛ optas mortes ętatum: Ibidem.
Qđ ętas accesserit carni xpi ñ diuinitati.cj.trac.i.c.
Compatio ętatū mūdi ad opa creationis.xcii.c.
Ęternū duobus modis intelligit̄.cxxx.y.
Ęternum in greco ambiguū sonat.citij.e.in fine.f. ꝛ significat.cv.b.cvi.b.
Eternum ꝛ seculum si differant.lxxi.r.in fine.lxxvii z.lxxviii.p.xcii.i.in fine.
Hoc vere ęternū est qđ tpe nō cōmutať.lxxi.g.
Quicquid ęternū est/ semper est.ij.b.

Ad ęternitatē nulla tempora quę finem habent comparanť.xxxvi.tractatu.ij.p.in medio.
De ęnitate q̄cq̄d dixeris min⁹ est.lx.f.post mediū.
Jūge cor tuū ęnitati ⁊ ętern⁹ eris.xcj.i.circa finez.
Ętternitas est ipa dei substantia quę nihil habet mutabile:nihil ꝓteritū:nihil futurū:sed nō est ibi nisi est.cj.tractatu.ij.k.
Ętternitas nō habet quādo.clx.s.
Ętternitas in verbo quattuor syllabis cōstat:in se sine fine est.cxlv.dd.
Ethiopia ꝓueniat man⁹ ei⁹ deo q̄d sit.lxvij.hh.ij.
Homine ethiopu⁹ qui sunt in finibus terrę:omnes gentes significanť.lxxi.l.
Quid sit q̄ ethiopes accipiunt in escā caput draco/
Eu Eua cur de latere dormientis formā/ (nis.lxxiij.mta sit.lvi.n.cxxvi.l.in.fi.cxxvij.n.in fi.et.ciij.trac.
Eua in figura dī mať viuor.cxxvi.n. (iij.e.
Eua nobis interior caro nostra est.xlviij.tract.i.l.
Euāgelizare virtute multa q̄d sit.lxvij.k.in fine.o.
Euangelizanti licet accipere carnalia pro spiritualibus.ciij.tractatu.iij.l.p.et.cxlvi.v.in fine.r.
Or ei sit ꝓueniendū añēp petat:Jbidē.o.et.cxlvi.r
Cur tantuz quattuor euangelia conscripta sint.ciij.tractatu.iij.c.in medio.
Eucharistię figura ꝓcessit.xxxiij.tractatu.i.e.f.cē.
Or sit sacramentū humilitatis.xxxiij.tractatu.i.f.et tractatu.ij.c.
Or p̄mā eucharistiā pfectā suis manib⁹/⁊ ore suo cōmendatā sicut cęteri apli iudę tradiderit.r,e.
Exigit de māducāre eucharistiā q̄ māducat:ñ phibeat māducare a dispēsatore:ꝑ moneatur timere exactorem.xlviij.tractatu.i.f.
Etsi necesse sit eucharistiā visibilit celebrari:oportet tamē inuisibiliter intelligi.xcviij.l.
Mō est malu⁹ quod datur: sed bonū malo in iudiciū datur.cxlij.y.circa finem.
Bene eē nō pōt male accipienti q̄ bonū ē:Jbidē.
Carnez christi q̄ est de carne marię nemo manducat nisi p̄us adorauerit:⁊ nō solū nō peccamus adorando:sed peccamus nō adorādo.xcviij.k.
Quę de carne sua manducanda christus ꝓposuit:spiritualiter intelligenda sūt:Jbidem.l.
Euge euge vox est adulantium.lxix.f.post mediuz.k.circa finem.
Exa Exaltatio christi nostra erit.xxix.n.
Exaltatū vidū sup cęlos nō videm⁹ ꝙ credim⁹:exaltatū sup oēz trā nō tm̄ credim⁹ ꝙ etiā videm⁹.lvi.q
Exaltare deum lingua parum est:sed ⁊ sub lingua.
Sic deus exaltat humiles (lxv.t.circa finem,
vt nō faciat esse supbos.cxj.d.
Qui vult exaltari/ sit prius humilis vbi christus humilis fuit.cxxvi.f.i.in medio.
Exaltationē nō speres nisi post hāc vitā.cxxvi.l.
Christus exaltatus ē cū humiliaret.cxxxij.n.
Māsueti exaltanť in salutē:supbi in mortē cxlix.k.
Dis exaltari/ illi te coniunge qui non potest humili/
Exasperantes qui habitant in sepul (ari.cxlviij.q
christ⁹ qui sunt.lxvij.e.
Multi nō exaudiuntur:sed ad salutem nō ad insipientiam.xxj.expositione.ij.c.in fine.liij.g.
Quosdā ad vtilitatē nō exaudit:et ad damnationez quosdam exaudit:Jbidem.d.
Jdeo nō exaudiris:quia.xxxiij.tract.ij.l.
Jdeo non exaudit in presenti vt sanet ⁊ percat in futuro.Jbidem.s.
Exaudiunť multi ad multa:nō tñ ad salutē.xlij.d.in
De⁹ nō exaudit ad talia vt intelligať ab (medio.
eo cōsiderāda sempiterna.xlij.c.circa finem.
Multi nō exaudiunť hic ad voluntatē vt exaudiantur ad vtilitatē.lix.g.circa finem lviij.n.
Si vis exaudiri paup esto.lxviij.trac.ij.p.circa fi.
Multi nō exaudiūtur ad vitam ętternam: sed ad q̄dam temporalia.xcviij.t.in fine.
Deus exaudit inuocantē quē laudantē videt:laudātē videt quē pbat amantē.ciij.a,
Deus nō exaudit ad vitā ętternam pręter domū suam quę est ecclesia.cxxxj.k.
Aliquando nō exaudit bonos ꝓpter perfectionez:⁊ exaudit malos ad dānationē.cxliij.⁊.exēplū.xc.tractatu.ij.i.in medio.
Non exaudit ad presentem voluntatē exaudiendo ad futuram sanitatē.cxliij.bb.in medio.
Jn excessu mentis duo intelliguntur:aut pauor aut Exc
mentio ad supna.xxx.expositione.ij.tract.i.a.b,
et tractatu.iij.h.
Deus excelsus dicitur non per interualla locorū sed intus ⁊ spiritualiter.cxxx.r.in medio.
Excelsus dns ⁊ hūilia respicit sic intelligiť.lxxiij.c
Exclusores in arte argentarea dicuntur qui.liij.p.lxvij.gg.cvi.q.
Qui ab excōmunicato indixit separationē:nō ꝑscidit dilectionē.liij.l.circa finem.de q̄ vide.c.l.in fi.
Excusatiōes in peccať q̄ sint.xxxi.expositione.ij.f.
Excussorū filij cur dicti sint apostoli:nō excutientiū cum scriptū sit.cxxvi.p.r.cxxvij.b.
Qui excutit: aut se excutit aut aliō aliquid:si aliud: excutiens est/excussus nō est:si autē se excutiat/⁊ excutiens est et excussus.cxxvi.q.
Duobus modis dicimus aliquid excuti: siue illud q̄ inde excutiť:siue illud vnde excutiť:Jbidem.
Dicim⁹ excuti etiā aliq̄d vt exeat inde aliq̄d:qz aliť excutimus vestem:aliter saccū:Jbidem r.
Exercitatio intelligiť ingenij cū quadam delectatio/ Exe
ne disputatiōis.cxviij.tractatu.vi.d.tracta.xiij
d.in fine.tractatu.xx.f.
Jn exercitatiōe malor cur nō sit ꝓfectādū.liij.d.e.
Exercitari necesse ē in oī ꝓgregatiōe:Jbidē l.i me.
Exercitatio tibi debeť vbicūq̄ fueris:Jbidē m.
Jn exequijs ad spiritus mortuor nō ꝓuenit nisi q̄d secum viui fecerūt.xlviij.tract.i.y.in fine.
Qui exhortať quid agat.cxviij.tractatu.i,b.
Exitus filiorum israel de egypto spiritualiter in no/ Ex
bis completus est.cxij.f.
Exitus mane ⁊ vespere q̄s sit.lxiij.q.
Cuz quis a deo expellitur: nullo modo in bonā partem accipi potest.v.f.
Exprobrātib⁹ rīdere xp̄m q̄d sit.cxviij.tract.xij.b
Extasis excessum mētis significat:quę fit vel pauore vel aliqua revelatione.xxx.expositione.j.a. Ext
Q̄d sit verbum grecum:⁊ proprie dicatur excessus: Jbidem.expositione.ij.tractatu.i.a.Et.xxxiij.tractatu.ij.h.in fine.
Or duob⁹ modis ꝓtingere soleat.xxxvij.l.lxvij.dd
Extasis grece dicitur auersio mentis a consuetudine corporali ad visum quendam contemplandū: alienata a p̄sentibus.ciij.tract.iij.c.cxv.d.

Annotatio

Qđ animus extendatur ꝛesiderio rei concupitę:nō lęticię consecutę.xxxix.f.
Qui se male extollūt/expedit eis vt ꝓcipitēt.liij.o.
Extollere nihil aliud est nisi altius eleuari:qđ cuz in malo ponitur /superbiā/ꝛ in bono honorē significat ampliorem.lxxj.i.
Christus quomodo extraneus ꝛ peregrinus factus sit fratribus suis.lxviij.tracta.i.r.
Exu Qz iusti mō exultent ꝛ gemant.xxxi.expositiōe.ij.i.
Exultare ꝛebemus in dño nō in nobis: Ibidem m.
Exultatio iniustorum est in hoc sęculo:iustorū autē in domino:quia.xxxij.tract.i.a.
Exultare in dño nisi laudādo nō possum⁹:Ibidē.
Exultatio sanctorū nō erit tanꝯ coram hominibus iactantia:sed in conspectu eius qui sine errore inspicit quod donauit.lxvij.c.
Quō coz ꝛ caro exultēt in deū viuū.lxxxiij.b.
Exultatio mala est exultare sęculo:bona est exultare dño: Die ergo ꝛebes exultare dño si vis securus insultare mūdo.xciij.b.
Facile ē exultare foris:ꝙ ī ꝓspectu ꝛei exulta.xcix.p
De⁹ exurgere dicit cū exurgere facit.v.c.in medio vj.a.in medio.vij.d.Concoz.xlij.p.
Qñ exurgit ꝛeus nos excitamur.xxxiij.tract.i.d.
Fa Fabulationes iniquorū quę sint. cxviij.tractatu.xx.f.
Utrum inter facere ꝛ fingere sit distinguendum.cxviij.tractatu.xviij.b.
Deus facere dicit aliquid cum tu facis: quia dono ipius facis.liij.e.in medio.f.
Omnia ꝙ futura sunt /ꝛo tā facta sunt.cxxv.n.
Quod tibi non vis fieri/alteri ne feceris /exponitur
Facies dei est potēcia qua dignis in- (lvij.a.b
notescit.x.f.in fine.
Facies ꝛei appellat ꝓfitia ei⁹ p ecclesiam ei⁹.lxvij.b.
Qđ significet reuelationez ꝓsentiāqꝫ quę futura est in iudicio.lxvij.hh.circa finem.
Quō faciē ꝛe⁹ habere dicat.cxxxviij.i.et.lxxxij.e.
Facies ꝛei ꝑma sua dicunt.cxxxviij.k.
Faciem ꝛei semp quęrere cur debeamus.ciij.c.
A facie ꝛei separari amantibus pęna est:nō contemnentibus.xlix.h.
Deus nō attendit facultatem:sed cupiditatē.cxxxi.y.in medio.
Falsum dicere non inuenitur concessum perfectis.v.d.circa finem.
Peccatores falsum loquūtur cuz iniquitatē loquūt ꝛ cum iusticiam loquūtur.lvij.f.
Necesse est vt falsa loquat qui a ventre ecclesię fuerit separatus: Ibidem g.
Fames ista naturalis morbus est: quia natura nobis facta ē pęna ex vindicta.xxxvij.d.in medio.
Cū sit ex inedia ꝓtracta pernicies:quomodo vocetur super terram.ciij.k.
Qđ sanetur per alimentum sicut morbus per medicamentum: Ibidem.
Modo tempus est famis:saturitatis post erit.xxxij tractatu.ij.x.
Dies famis vitę huius sunt:xxxvi.tracta.ij.h.in fi.
Famelici ꝛei qui sint.cxlv.p.
Qui fatum accusat/deum accusat.xci.c.circa finez.
Fatum neminem cogit ad peccandum.xxxi.expositione.ij.f.in medio b.
Si parum tibi videt dicere fatue fratri:vel gehenna ignis videat tibi magna.cxix.g.
Fauus mellis qđ significet.cxviij.tract.xxij.g.i fi. Fe
Febris ꝛea.citij.k.in medio.
Fęditas animę de peccatis ꝛ iniquitatibus est.ciij. tractatu.i.e.
Fel in esca christi quid sit.lxviij.tractatu.ij.g. Fel
Fęlicitatē ꝛeus nō ꝓmisit suis fidelibus in hac vita sed in resurrectione mortuoꝝ.xxxvi tract.i.k.
Qz ea quę vocat fęlicitas in rebus humanis plus timenda sit ꝙ miseria.lxviij.tract.i.a.
Non tibi videantur fęlices qui florent ad tempus. lxx.tractatu.i.n.in medio.
Nulla infęlicitas frangit quem fęlicitas nulla corrūpit.lxxxiij.f.
Hic fęlicitas falsa est ꝛ vera miseria.lxxxv.ee.
Noli attendere ad fęlicitatem malorum ne amittas fęlicitatem beatorum.cxxij.l.m.
Homines sęculi infęliciter fęlices sunt:martyres autem fęliciter infęlices erant.cxxvij.f.et.c.
Fallax fęlicitas/ipa est maior infęlicitas.cxxix.b.
Fęlicitas sęculi somnia sūt dormiētiū.lxxv.h.cxxxi b.in medio.
Non est ista vera fęlicitas quā sibi optant aut infirmi aut maligni.cxliij.x.
Ille speret fęlicitatē q ꝓfitet infęlicitatē.cxlvi.b.
Aduersus fęlicitatē cur acrius sit vigilandū.l.d.
Fęlix vocat quādo quisqꝫ qđ amat habere videt. xxvi.g.in medio.
Fęlix martyr ꝛ nomie ꝛ corona quā passus sit mortem.cxxvij.f.in medio.
Femoris nomine ꝓpagatio carnis intelligitur. Fem
Qđ significet latitudinem generis (xliij.n.xcij.e. ꝛ multitudinem.xliij.v.in fine.lxxij.b.
Alius est fructus femoris:alius est fructus ventris. cxxxi.q.in fine.
Fęnus/ars vocatur.liij.r. Fen
Contra fęneratores agitur.cxxviij.f.
Quomodo se excusent q aliud non habeāt vnde viuant: Ibidem g.
Tunc fęnerat peccator ꝛ nō soluit cū nō agit gratias ei a quo accępit.xxxvi.tract.ij.l.
Fęnerari latine dicit qui dat mutuū ꝛ qui accipit: Ibidem tractatu.iii.f.
Deus nō vult esse fęnerator:quia detestabile/odiosum ꝛ execrandum est: Ibidem.
Fęnerator es si plus ꝙ ꝛedisti expectes: Ibidē.
Si vis vtilis esse fęnerator/da ꝛeo modica ꝛ accipe magna:da tēporalia ꝛ accipe ęterna. Ibidē g.
Fęnerare christo:accipiet in terra parua vt reddat tibi in cęlo multa.xlviii.tractatu.i.n.circa finem.
Fęni nomine in scripturis appellantur segetes frugum.lxxi.q.ciij.q.in fine.
Qz significet carnalia ꝛ tpalia. ciij.tract. liij.l.cxlvi.
Fęnū tectoꝝ qđ sit ꝛ qđ significet.cxxviii.m. (v.r.
Ferę calami quę sint.lxvij.ff.in medio. Fer
Ferri noie durę necessitatis tribulatio intelligitur.
Festa hominū ꝛ festa sempiterna in hoc (ciiij.l. differunt..xlj.l.
Ficulnea sterilis cui maledixit dñs quid significet. Fic
cxxxviii.ꝛ.xxxiij.tract. ij.c.
Ficus ꝓpagationez carnis significat.xxxi.expositione.ij.a.xxxii.tract.ij.r.ps.xliij.x.

Fid Fides earuꝫ est reꝫ q̄ nō vident: ⁊ vebet esse firma.
Fides sine operibus mortua/sic intel/ (xcj.a.
ligitur.xxxi.expositione.i.c.
Qō quisq̄ p̄ter fidē facit/nihil illi pdest: qualecūq̄ illud opus sit. Ibidem.
Or nulla opera bona/fidei p̄ponenda sint: Ibidez
Si sterilis nō es/fides tua sterilis (in medio.et.g
nō erit.xxxi.expositione.i.c.in fine.
Fides si sine dilectiōe est/sine opere est: Ibidem d.
Fidei opus dilectio: quia sine charitate nihil pro/
dest: Ibidem f.
Or gratia fidei nō accipiat merito operū: Ibidem.
Ad fidē nemo se meritis opeꝫ puenisse putet: cuz in
ipsa fide sint oīa opera q̄e diligit deus.xxxij.
expositione.i.a.
Initiū fidei qō custodit animā donec roboret: lacte
nutritur: vt pueniat ad habitudinē ⁊ firmitatem
cibi solidioris.xxxv.a.circa.finem.
Quō sit ex auditu.xliij.aa.et.xlvij.b.
Fides christi falli nō potest.liij.z.in fine.
Nō fidei p̄ponenda sunt merita: sed fides p̄uenit
opa bona.lxvij.ij.circa finem.
Or excedat totū mundum.lxxij.q.
Qō fides ipa qua quisq̄ credit ⁊ ex morte sui cordis
aīa reuiuiscit deꝰ a deo.lxxxvij.p.in medio.
Nō est laus fidei christianoꝫ credere christum mor
tuū: sed credere resurrexisse.cj.tract.ij.f.
Non est iusticia fidei si nō sit absconditū quod p̄e/
dicatū crederemus: ⁊ credendo ad videndum p̄
ueniremus.cix.b.
Ante fidem non debentur homini nisi mala pro ma/
lis.cxvij.tractatu.vii.a.in fine.
Fides ipetrat qō lex impat.cxviii.tract.xvi.a.in fi.
Qō ꝓficiat ad credēda q̄e intelligit: ⁊ eadez ipa vt
magis magisq̄ intelligant in ipo intellectu ꝓficit
mens.cxviii.tractatu.xvij.d.
Nō fides sed tempora variata sunt.l.t.
Fides christiana/resurrectio christi est.cxx.f.cir.fi.
Fides tua man⁹ est dexteraꝫ tuaꝫ: Ibidē p.circa finē.
Nihil valet fides tua nisi eam d⁹ ꝓtegat: Ibidē.q
Fides nostra in ꝓmogenitis nostris ē: Quādo cu/
stodit fides nra /cetera subsequi possūt.cxxxij.x
Fides sic est in anima vt radix bona q̄e pluuiā in
Quomodo fides lozica eē (fructū ducit.cxxxix.a
possit ⁊ securum.xxxiij.tractatu.i.c.
Sine fide christi nō est quisq̄ saluatus: siue ante ei⁹
incarnationē siue post.ciij.i.in fine.
Nō sine christi fide fuerūt antiq̄: qui ei⁹ futurā reue
lationē q̄uidere ⁊ ꝓnūciare potuerūt.lxxvij.b.
In illius fide antiqui saluati sunt in cui⁹ ⁊ nos.xxxvi
Fidelis deus a fideli homine sic di/ (tract.iij.d.
stinguitur.xxxij.tractatu.i.l.
Fidē nemo ꝓdet nisi cū sp̄euerit.lv.v.in fine.
Fides licet auro p̄ponat: multi tū puerso iudicio
p̄ponūt aurū fidei.lvij.b.lxxij.q.
Fidē exhibe quā exigis.xxxij.tract.ij.o.in medio.
Fidē amas vt exigas: ama vt exhibeas.xxxvi.tra/
Fides si in nūdinis venalis (ctatu.ij.b.in fine.
esset/preciū haberet.cxxij.m.
Fidem omnes sibi exhiberi volunt: quam tamē alī/
is exhibere nolunt: Ibidem.n
Sicut in bonis multo ampli⁹ boni ē in eo qō per fi/
gurā significat q̄z i ipa figura: ita i malis lōge pe/
iora sunt q̄ significant figuris.lxxvij.c.in medio.i
Christus cum sine additamento se dicit filium/seip/ Fil
sum vnigenitū vult intelligi.ix.a.
Qō equalis sit patri / testimonio cōprobat.lvij.
tractatu.i.l.in medio.
Quia eiusdez est substantie cuius pater/ ꝓculdubio
filius est ⁊ deus.lxvij.tracta.i.f.in medio.
Ad se/deus: ad patrē filius dicit. Ibidem in fine.
Qō sit de substātia patris genit⁹ ante tpa.cix.s.
Qō sit filius hominis ⁊ filius dei.lxiii.c.
Qō dict⁹ sit fili⁹ hois: ⁊ vere fact⁹ est fili⁹ hois: vere
fili⁹ dei in forma dei: vere filius hominis in forma
Deus fecit filiū participem infirmi/ (serui.lxv.k.
tatis nostre vt crederemus nos esse participes di
uinitatis eius.lxvi.p.et.lij.g.
Qō filius assumpto homine non sit assumptus: qz.
lxxiij.f.in medio.
Scōm q̄ filius dei/ nunq̄ accepit aliq̄d a patre: sed
ꝑm id q̄ ē filius hois: Ibidem circa finem.
Filius hois ⁊ homo quō differāt. viij. d.
Filij hominū sunt qui de veteribus regenerantur
per fidem.x.e.in fine.
Filij hominū quādoq̄ dicunt generaliter: aliquā/
do ꝓprie.xxxv.o.xlvij.tractatu.i.d.
Filij hoīm sūt iudei ꝓt vni⁹ dei cultū.xij.a.i me.
Qō filij dei simus est gratie adoptantis: non natu/
re generantis.xlix.b.circa finem.
Fili⁹ vnic⁹ ē nascēdo: nos viuēdo/nō re ꝑ spe: Ibi.c
Quibus est amabilis filij sunt: quibus est terribilis
non sunt: Ibidem in fine.
Filij lucis ⁊ tenebrarū qui sint.lxii.q.in medio.
Filij sponsi qui sint. xlj.b.
Filij eccl̄ie qui.cxxvii.o.et q̄les esse debeant.p.
Qui sint filij excussoꝫ.cxxvi. p.r.et.cxxvii.b.
Filij hoīm dicunt qñ male: filij dei qñ bñ agūt.lij.g
Cur filioꝫ btitudo ad meritū patꝫ ꝓmittat.cxxxi.r
Qō noie filioꝫ spes ipa significet: Ibidem.
Quomodo simus filij dauid: Ibidem in fine.
Quō aliq̄s dī fili⁹ matris ⁊ nōdū ē fili⁹ p̄tis.xlix.cc.
Filij iacob ⁊ ioseph distinguūt.lxxvi.l.circa finez.
Filij mortificatoꝫ q̄ sint.lxxviii.o.i me.cj.trac.ij.c
Filij hominū quō vani ⁊ mendaces.lxi.o.
Filij alienoꝫ qui sint.lv.r.
In filijs dei iō nemo sit⁹ filio dei.lxxviii.trac.i.b.
Filij seruoꝫ cur inhabitabūt.cj.tract.ii.p.
Quos scr̄ptura vocet filios alienos.cxxxvi.v.cxliii.
De duobus filijs quoꝫ alter prodi/ (v.in fine.x.
gus erat.xviii.e.cir. fi.cxxviii.e.f.zc.cxxiii.m.
Quō christus sit filius ancille.lxxxv.cc.
Noli ꝓ magno habere si habeas filios morituros: ⁊
si non ante te: certe post te.cxxvii.e.
Nō iam felicitas ē habere filios: sed habere bonos
Filioꝫ noie opera intelligun/ (filios: Ibidem.r.
tur: siue bona siue mala.xv.b.in fine.
Filij seruoꝝ/fructus sunt opeꝫ tuoꝫ.cxxvii.x.
Eius filius q̄sq̄ esse cōprobat cui⁹ opera imitatur.
Qō filij alieni sint filij iniquoꝫ: (xliiij.m.xlvi.i.
⁊ quare.xlviii.tractatu.i.s.liii.b.
Filię regū dupliciter ꝑnt intelligi.xliii.z.et.⁊.in me.
Filię tyri q̄e sint.xliii.bb.
Filię iude q̄e sint.xlvii.m.circa finem.
Sunt filię malę: ⁊ inter illas lilium in medio spinaꝫ:
Ibidem.i.circa finem.

Fin Fingere quot modis dicatur. xciij. gg.
Fingere singillatim corda eor qd sit. xxxij. trac. ij. s
Fingere aliqñ in dissimulatiõe solet dici. cxviij tra/
Quomodo deus dicat fingere. (ctatu. xviij. b
xciij. bb. cxxxviij. g. circa principium.
Oñis fictus mendax est. cxxxix. r.
Fictos pati necesse est in oñi cõgregatione. xxxvi.
tractatu. i. d. xcix. o.
Finis pfectionẽ significat nõ ꝓsũptionẽ. iiij. a.
Finis oĩs intentiõis animę christus est. xij. a.
Finis duob⁹ mõis dñ. xxx. expõe. ij.. trac. i. a. lvi. c.
Finis przcepti dicit quo perficiũtur przcepta/non
quo consumunt. xxxj. expositione. j. e.
Finis desiderij nostri deus est. xlij. b. xlv. b.
Quõ christ⁹ dicatur finis z quare. iiij. a. lxvij. a.
Finis nõ pfectio nostra esse debet. iiij. a
Cum finẽ audis/in christuz intende: ne in via rema/
nẽdo nõ pueniας ad finem. lv. a.
Finis nostri ꝓpositi christus est: quia quantũlibet
conemur: in illo pficimur z ab illo pficimur. lvi. c.
Quomodo finis vię tuę locus est quo tendis: sic fi/
nis studij tui z propositi tui christus: Ibidem.
Cũ audis psalmuz dicere in finem/coz conuerte ad
christum. centesimo tricesimonono. c.
Finis oĩs cõsũmationis quis sit. cxviij. tract. xxj. f.
Qz nõ sint duo fines ꝓstituendi. cxviij. tract. xij. c. d
Finẽ norum facere quid sit. xxxvij. b.
Fir Firmamentũ qđ annunciat opera manuũ dei quid
sit. xviij. e. in fine.
Firmamenti nomine intelligitur ecclesia in cęlis tri
umphans. xlvij. a. circa finem.
Firmũ te fecit gratia christi: sed quantũlibet firmus
fueris in hac vita/formidandũ est. lxx. tracta. j. g.
Fiscus/saccus est publicus: vnde z fiscella z fiscinę
dicunt: nec putetis q draco sit fiscus: quia cum
timore auditur exactor fisci. cxlvi. y.
Fla Multũ flagellatur qui nõ confitẽs deo pctã sua/se/
ipsũ sibi vult esse rectorem. xxxi. expõe. j. k. i fine.
Multi flagellantur: sed non domantur nec corrigũ/
tur. xxxj. expositione. ij. l
Flagellũ tuũ sp ad deũ refer. xxxj. expositiõe. ij. o.
Deus flagellat aut ad pęnam aut ad disciplinam: et
nullus sine flagello erit nec vnigenitus quidem:
Ibidem. p. xxxvij. x. xl. k.
Aduersus dei flagellantis manus nõ murmures: ne
prau⁹ remaneas z exhęredari merearis. cxxxij.
tractatu j. c. in fine.
Vnde te flagellat prosert ꝺ thesauris suis. xxxij. tra
ctatu. ij. h. in fine. i.
Qz pctores sint flagellum dei. xxxvi. tractatu. l. k.
Quid sibi plaudit iniquus quia flagellum de illo fi/
bi fecit pater meus: illum assumit ad ministeriuz
vt me erudiat ad patrimoniũ. xxxvi. trac. ij. d. i fi.
Debemus etiaz optare illis per quos flagellamur
vt cõuertant z flagellent: Ibidem. e.
Nolι piger esse flagellari vt sis inter eos qui meren
tur recipi. xxxvj. tractatu. iij. k. in. medio.
Quãdoq peccatores in hac vita aut nõ flagellant
aut minus flagellant: quia desperata est intentio
eorum: sed illi quibus paratur vita necesse est vt
flagellentur. xxxvij. x. in medio. lxij. n.
Flagella sua dolent homines z quare flagellantur
non dolent. xxxvij. x.
Flagellũ dei medicamentũ est pcti. xxxvij. y. xl. k.
Flagellãti deo gratias age vt accipias hęreditatẽ:
z si multum flagellat magnũ est quod debes acci
pere. xlviij. tractatu. ij. l.
Quando aliquem flagellat in terra/admonitio ẽ nõ
damnatio. xlix. g.
Siue flagellet siue blandiat deus/eũ erudit cui pa/
rat hęreditatem. liij. a. in fine.
Ad hoc quandoq flagellat deus vt perficiat: quan
doq vt damnet. lviij. tract. ij. f. in medio.
Ad hoc flagellat vt ad hęreditatem incorruptibilez
przparet. lxij. k. circa finem.
Nõ cures si a deo flagelleris z iniquis parcatur: qz
emẽdato filio hęreditas reseruatur. lxx. tractatu
primo. n. in. medio.
Quid sit nõ flagellari cum hominibus. lxxij. h.
Cur qui bene seruit deo flagellatur: z qui non seruit
ornatur diuitijs. lxxij. n.
Sicut aliquãdo per vile sarmentũ quod delinde ꝓ/
cit ad ignẽ irat⁹ pr flagellat filiũ quẽ habet ad hęre
ditatẽ: ita z deus per tẽporalẽ potentiã damnan/
doq exercet disciplinã liberãdoq. exẽplũ. lxxij. b
Si flagellari detrectes/recipi quare desideras. lxxix
Cur peccatoz dedignatur flagellari (c. in fine.
cum sine peccato videat vnicũ flagellatũ. octo/
gesimo octauo. tractatu. ij. a. in medio.
Vnusquisq ꝓ peccatis suis necessario flagellatur:
z qui manet flagellatus non remanet exhęreda/
tus: Ibidem b. in fine.
Multi flagello a peccato corriguntur: multi auersi
dura ceruice obnitũtur: Ibidem c.
Cũ pctã flagellat deus nõ est iniquus. xcj. e.
Filio flagellato seruat hęreditas: qui voluntati suę
malę dimittit/exhęredatur. xcj. k. xciij. z.
Contra eos qui dum flagellantur ꝓpter peccata
sua/minus tamen confitentur se peccasse illis qui
non flagellantur. xcj. p.
Flagellum patris labor iustoz. xciij. y. in medio.
Quẽ flagellat/ad hęreditatẽ erudit. xciij. z.
Si flagellãt filij qđ sperabũt serui neqssimi. xciij. gg
Qz bonus flagellet de malicia mali: z de seruo emẽ/
detur filius. xciij. kk. in fine. mm.
Sine flagello nõ nos putem⁹ ꝓfutur os. xcviij. s. in
Noli repellere flagellũ/si nõ vis repelli (fine.
ab hęreditate. cij. aa.
Qui flagella respuit/ꝓmissa non recipit. cxviij. tra/
ctatu. xxxj. b. in fine.
Cũ nos flagellat deus in istis laborib⁹: dolor est me/
dicinalis/nõ sentẽtia pęnalis. cxxxvij. r. i medio.
Flatus dei quis dicatur. cxxxvij. d
Multi flent fletu babylonico: quia gaudent gaudio
babylonis. cxxxvi. e.
Flere debes: sed recordando sion. Ibidẽ.
Flere in letitia/z in mœroze lętari/puersuz eẽ videt: Fle
Nõ hic florentes fęno comparentur. (Ibidẽ. f.
ij. m. liij. b. z quare. xci. k. o.
Florentes in hoc seculo in iudicio arescent. liij. c. in Flo
Qui florent felicitate seculi/pereunt in (fine. d.
virtute dei. liij. i. in fine.
Fluctuatio iusti quę sit. liij. cc.
Fluminis ipet⁹ lętificãs ciuitatez dei quis sit. xlv. i Flu
Fluminis noie christi baptisma figurat. lxxi. k.
Fluminũ noie cupiditates seculi designant. xxiij. a.

Qō sit oīs mortalitas ſeculi: qō tunc pertranſitur pede quando xc. lxv. l. in medio.
Hunc fluuiū facile tranſit qui humiliter pede tranſit: duce illo qui prior tranſit: Ibidē m.
Flumen dei populus eſt eius. lxiiii. r.
Fluuios ethan ſiccari quid ſit. lxxiii. o. y
Flumina eleuantia voces ſuas quę ſint. xcii. k. l
Fluctus dei quando tranſierint aut inducti ſint ſuper chriſtum. lxxxvii. i. circa finem.
Quid ſit flumina ponere in deſertum. cvi. m.
Fluuij noīe ſeculū hoc intelligitur: qz. cxliij. c.
Flumina babylonis quę ſint: et qui ſint qui ſe mit-
Qui ſedeāt: z qd ſit ſedere ſup (tūt ī illa. cxxxvi. b. c
flumina babylonis: Ibidem c.
Super flumina ſedere debemus/nō in flumine: nec
Fon ſub flumine. Ibidem d.
Fons quid ſit z quid ſignificet. lxxiij. n.
Fons vitę chriſtus eſt: quia. xxxv. r.
Excepto fonte per quez fit remiſſio peccatorum eſt fons vitę perennis quē ſūmopere deſiderare de-
Præpara te fonti vitę: cui hauri- (bemus. xlj. a. b
endo ſitis interior inardeſcat: Ibidem c.
Ampli⁹ deſiderabis fontē veritatis ſi ꝓſumpſerit ſer
Nō ꝓcupiſcit fontē ſapię (pētes iniqtatis: Ibidē.
q adhuc laborat in veneno malicię: vbi. s.
Fontes in cōuallib⁹ emitti quid ſit. ciij. tract. ij. b.
For Formicā in quibus imitari iubeamur. xlj. t. circa fi
nem. xlviij. tractatu. j. q. lxvi. e.
In fornace aurificis eſt ignis/palea/auruz. xxi. ex-
poſitiōe. ij. d. cir. fi. et ſignificāt. lxi. l. cir. fi.
Forſitaſſe/verbū ē dubitatiōis. cxxiij. l.
Ille fortis eſt qui non in ſe ſed in domino fortis eſt.
xxxi. expoſitione. ij. b. circa finem.
Fortitudo tua deus ſit. xxxij. tractatu. ij. t.
Fortitudo noſtra vnde nos deſerat. xxxvij. o.
Oz homo quadaz fortitudine diſplicuit vt erudiret
infirmitate: quia ſuperbia quadā diſplicuit vt eru
diretur humilitate. xxxviij. z.
Fortes dicunt oēs ſupbi: infirmi hūiles: Ibidē.
Fortes inſurgētes in chriſtū q ſint. lviij. tract. i. e.
Sunt in hominibus quidā fortes reꝑhenſibili z dā
nabili fortitudine q præſumūt de tpali fęlicitate:
Sūt alij fortes nō de aliqua potētia digni (Ibidē.
tatis: ſed ꝑſumentes de iuſticia ſua: Ibidē. f.
Oz talis fortitudo nō ſit ſanitat' ꝫ inſanię: Ibidem.
Oz male fortes ideo ceciderūt. lviij. tractatu. i. v
Nos efficimur fortes in virtute dei/ille in ſua virtu-
Male fortes ſunt qui deū deſerunt z (te eſt. lxv. n
de ſua virtute præſumūt. lxxij. o.
Fortitudo dicit q oīa moleſta toleramus. lxxxij. o.
Nemo fortis eſt in hoc ſeculo niſi in ſpe (in medio.
ꝑmiſſionis dei. lxxxviij. tractatu. i. a.
Oīs fortitudo in hūilitate: quia fragilis eſt oīs ſu-
Non eſt fortitudo ſi victus ꝓcu- (perbia. xcij. e.
tias: cum ab ira victus es: Ibidem. f.
Maior fortitudo eſt in humilitate: Ibidem h.
Cui⁹ fortitudo z laudatio eſt dñs tā nō cadit in cer-
tamine q̄z nō cadit dñs q fact⁹ ē ei ī ſalutē. cxvij. f
Fo Oīs q foueā parat neceſſe ē vt in eā incidat. lvi. r.
Foueā peccatori fodere quid ſit. xciij. v
Fouea peccatorū/fęlicitas eſt iꝑor. xciij. y.
Fra Framea bis acuta appellat quā vulgo ſpatā vocāt
Framea dei eſt anima iuſti. (z ſignificat. cxlix. n.
xxxiij. tractatu. i. c. e. in medio.
Frameę inimici/ diuerſę ſūt opiniōes errorīs. lx. e.
Frameā ſplendificare quid ſit. vij. i. in fine.
Frater noſter ſm ſcripturas z eccleſiaſticū loquēdi
morē nō dicit niſi chriſtian⁹. xxxij. tract. ij. z.
Quid ſignificet qō in lege p̄cipitur q⁹ mortuo fratri
frater ſuſcitabit ſemen. xliij. z. in medio. z.
Quis eſt frater qui ſi nō redemerit nullus homo re
dempturus erit. xlviij. tracta. i. m. in medio.
Fraudulenti fraudē patiūtur. lxxij. q.
Phreneticis quanto ſunt maiores vires/tāto mor- Fr
vicinior. lviij. tractatu. i. f.
Nihil frigidius ipſo frigore quo frigeſcit quicquid
frigidum eſt. cxlvij. ee. in medio.
Frigus dei eſt cū deſerit peccatorem z nō vocat nec
apit ſenſū nec infūdit gratiā: Ibidem ll.
Frontem nō habere quid ſit. cxlj. m.
Fructus congruus opa bona: fructus bon⁹ ſincera
dilectio. ciij. tract. i. aa. in fine.
Eſt frumētum dei z vinū z oleū. iij. f. circa finem.
Fuga eſt animi timor. lxvij. b. Fug
Perire fugam duobus modis accipit: quia z a ca-
pto z a forti perijt fuga. cxlj. o.
De fuga dauid a facie abſalō. ij. a. et. xxxiij. tracta.
De fuga ei⁹ a facie ſaul'. xxxij. trac. i. b. et. xvij. a (i. b
Fugiēdū eſt ad deū nō a deo: quia nō eſt quo fugi-
as deum. xxx. expoſitione. ij. tractatu. i. b.
In tribulatione non eſt fugiendū niſi ad deum. xxxi
expoſitione. ij. i. xlv. c.
Nō eſt quo fugias a facie dei qui vbiq⁹ præſētię ſuę
effectum demonſtrat. lxvij. b.
Nō eſt q̄ fugiat ab illo niſi ad illū. lxx. tract. i. f. in fi.
Fugiendū ē a deo irato ad deū placatū. xciij. b. et
cxxxvij. p. lxxiij. k. in medio.
Fugere nēo pōt ab illo ſpū quo plen⁹ eſt mundus.
Nullus eſt locus a quo fugitiuū ſuū (cxxxvij. n.
non repetat deus: Ibidem. o
Cōfugiat ad deū qui aliqñ fugit ab eo. cxlij. x.
Quicquid vis potes fugere præter conſcientiā tuaz.
xxx. expoſitione. ij. tracta. i. b.
Quocūq⁹ fugeris/te ſequeris. lxxiij. k.
Fulgura appere ozbi terrę quid ſit. xcvj. i.
Fulgura in pluuiā ꝓuerti q̄d ſit. cxxxiij. r. v. in me. Ful
Fulgura cur ꝓcutiāt montē z nō latronē: z aliqñ cę-
dūt innocentiorē z dimittūt ſceleratiorē. cxlvij. o
Fulicę/aues ſūt marinę vel ſtagnēſes: z quō dom⁹
fulicę dux ſit paſſer. ciij. tract. i. ꝓ. in me. z. x. i me.
Fulicę dom⁹ fortis eſt z hūilis: Ibidē x. circa finē.
Fum⁹ a loco ignis erūpens in altū extollit: ꝫ quan
to fuerit glob⁹ illi⁹ grandior: tāto fit vanior: ita z
inimici dñi xc. xxxvj. tract. ij. k. trac. iij. p. lxvij. b
Quō chriſt⁹ ſit fundamentū cū funda- (in medio. Fun
mētū ſit deorſum: z chriſtus potius culmē ſit: q⁹
aſcendit ad cęlum. xxix. l. m. lxxx. o. p.
Fundamētū fūdamētor chriſt⁹ ē quō fact⁹ ſctōr.
Quō fūdamētū corpeę fabricę in imo (lxxxvi. d.
ē: ſic fūdamētū ſpūal' fabricę i ſūmo ē: Ibiō. i. fi.
Fundamentū oībus ſtructurę poſteriorib⁹ ꝓtibus
anteponit. cxviij. tract. xxv. d. circa finem.
Si fundamētū noſtrū in cęlo ē/ad cęlū ędificemur.
Fundamēta terrę quę ſint: z (cxxj. e. in medio.
quando mouebuntur. lxxxj. d.
Funābul⁹ pēdēs plures ſuſpēdit. xxxix. o.

Annotatio

Funes peccatoꝝ/impedimẽta sũt inimicoꝝ siue spiritualium siue carnaliũ.cxviij.tract.xvi.c.
Qz circũplectũt iustũ/iudicia sũt iusticię dei: Jbi.d
Funes tendere in laqueũ quid sit.cxxxix.l.
Fur Cũ fure currere quid sit.xlix.aa.
Qui timẽt pnã z q̃ amãt iusticiã z nõ furant quãtũ attinet ad facta extrinsec⁹ /pares sũt manu: dispares corde: pares opere: dispares volũtate.lxxvij
Furtũ cõmittit qñ volũtas faciẽdi (h.in medio.
discernit.cxxv.k.circa finem.cxxix.f.
Si furtum fecerint filij israel quando spoliauerunt egyptios.cliij.r.
Furoz nõ solet esse sanoꝝ.lxxxvij.i.
Furoz plus videt esse q̃ ira.vj.c.xxxvij.c.
Furoz nõ cadit in deũ: ꝑ ꝯsuetudine trãslatũ potentiã vindicandi hoc nomen accepit.cv.r.
Ga Galaad interpretatur aceruus testimonij: et significat.lix.k.
Non sine causa gallina comparata est sapientię dei.lvij.tractatu.j.i.lxij.r.s.in fine.
Quid significet q gallina infirmatur in pullis suis: lxxxvij.tractatu.ij.l.
Garruli ꝓpie dicunt q̃ vulgo ỽbosi appellant accedẽte lętitia nec valẽtes nec volẽtes tacere .lxxvi.
Qz soleãt vocari loquaces.cxvij.trac. (e.in fine.
vi.d. De quo vide etiã.tractatu.xliij.d.in fine.
Gazophylaciũ ẽ arca vbi colligebant ea quę ad indigentiã seruoꝝ dei mittebant.lxij.g.in medio.
Gaudiũ beatoꝝ quale sit.xxxv.q.r.xxxvii.ꝛ.
Gaudiũ iustoꝝ nõ est q̃si ꝑ vez.xlviij.tract.ij.g.
Gaudiũ btõꝝ tale erit q̃le hic nõ nouim⁹.lxxxvi.n.
Gaudiũ plenũ z pfectũ quãdo erit.xcix.h.
Qui vult securus gaudere/in illo gaudeat qui nõ potest perire.lxxxiij.g in medio.
Non est gaudiũ certum in hoc mundo: nec alio nec in alio nec in te.lxxxv.i.
Gaudere qđ vocãt impij nõ ẽ gaudere.xcvi.x.
Si gaudes de seculo / immũdo gaudio vociferaris ad deũ: si de redemptiõe gaudes tũc implet vero gaudio os tuũ z lingua tua exultatõe.cxxv.b.i fi.
Gaudiũ magnũ habet spes gaudẽtis.cxxvij.f.
Gaudiũ nostrũ nõ debet esse de iferioribus cozã hominib⁹ ꝑ de supioꝛib⁹ cozã angelis.cxxxvij.c.
Nõ nouit impius gaudium iusti. Jbidem.
Gaudẽs trenis iõ de⁹ miscet tribulatões.cxxxvij.g
De quocũq; bono tali gaudeas transitoziũ est: si gaudeas in deo/tãto firmius gaudebis quãto ẽ ille certioꝛ in quo gaudebis.cxliij.c.
De interioꝛib⁹ gaudem⁹: de exterioꝛibus necessitatem habemus.cxxxix.x.in fine.
Be Gebal vallis vana/idest fallaciter humilis interpretatur: z significat.lxxxii.c.ante mediũ.
Gemini dexter interpꝛatur: z significat.vii.a.
Gemitus nõ est nisi laboꝛantiũ.xxvi.c.xxix.p
Gemitus carnis z cordis differunt.xxxvii.m.
Gemit⁹ iusti a multis hoib⁹ ẽ abscõdit⁹/nõ añ deũ.
Gemit⁹ cũ habeat tristiciã/est (xxxvii.n.in fine.
tũ gemitus q̃ habet z gaudiũ.cj.tracta.j.d.
Qđ boni gemãt male gementes: Jbidem h.
Sancti quare gemãt z quõ gemãt.cxxv.b.c.
Ut deus pater generaret filium nõ aliquo coniugio indiguit/exemplo ostendit.xliij.e.
Qđ genuit sine initio z sine fine: Jbidem f.
Utrum filius dici debeat sp gignitur aut semper genitus.ij.b.in medio.
Qđ deus vnũ verbũ gemuerit.lxi.s.t.
Qz vnicũ gemuerit z vnicũ noluerit:fecit ei frẽs nõ gignendo sed adoptando.lxvi.p.
Qđ simus in ista generatiõe filij dei:erim⁹ in illa generatiõe filij resurrectionis.cxliij.g.
Generet te mater ecclia/non aboꝛtiat.lvii.f.
Est generatio qua fideles efficimur z per baptismũ renascimur: est generatio qua a moꝛtuis resurgemus.cxxxiij.aa.
Generationes duę sunt: vetus z noua.lxxxix.a.
Una moꝛtalis: alia ęterna.xcix.r.
Qđ sint duę generationes: carnis z sanguinis:z generatio futura in resurrectiõe moꝛtuoꝛũ.lxxxviij.
Generatio z generatio/omnis gene (tractatu.i.c.
ratio dicta est.cxliij.g.cxlv.d d.
Generationis repetitio perpetuitatem significat. lxxviij.p.lxxxviij.tractatu.i.e.
Generatio z generatio ſeculũ quod multis generationibus agit significatur.xliij.ff.
Generatiões generationũ quę sint.lxxi.g
Generatio z generatio q̃ sit.cj.trac.i.f.x.in medio.
Generatio generationũ annoꝝ dei quę sit.cj.tract.
Wille generationes quę sint.ciij.f.in (ij.k.l.
fine.et.g.in medio.
Finito seculo nulla erit generatio.lxx.tracta.ij.f.
Generatiões istę lunę cõpant.lx.f.circa finẽ.
Generationes hominũ sic sunt in terra quomodo i arboꝛe folia.cxliij.l.
Duę sunt generationes quibus veritas nũq̃ deest. cxviij.tractatu.xxj.b.
Generãtibus parẽtibus de⁹ creat filios ad solacium z subsidiũ senectutis eoꝝ.lxx.tract.ij.b.
Gentes non tam dicuntur ꝓpter generationes familiarum/q̃ ꝓpter genera sectarum.lxvii.bb.
De hoc.lxxxv.r.s.
Geth ciuitas/interpꝛatur toꝛcular: z significat.lv.d.
Gigas supbũ significat extollentẽ se aduersus deum Gi
Gigantes in malo/superbos: (xxxii.tractatu.ij.t
in bono christũ significant.lxxxvii.o.
Gladiatoꝛes licẽtiosa crudelitate viuũt.cj.tract.i.o Gla
Est gladi⁹ dñi bis acut⁹ /ꝑ bonus:est gladi⁹ filioꝛũ boim acut⁹/ꝑ mal⁹.lvi.p.lviij.tracta.i.t.lxij.d.
Est gladius benignus z est gladius malignus.cxliij
Gladius dñi bis acutus christus est: (v.cxlix.n.
z tunc vibꝛabit.vii.i.
Gladius dei anima iusti.xxxiij.tract.i.c.e.in me.
Gladius christi spũalis foꝛtioꝛ est sepans/q̃ copulans natura carnalis.xliij.l.m.xcvi.b.
Gladius dei vnde debellauit oꝛbẽ terrarũ occidẽdo spũs necię/spũs dei ẽ i ỽitate hmõis dei.xcij.e
Gladius circa femur quid significet.xliij.n.xcij.c.
Noie gladij moꝛs significat.xxi.expsitõe.ij.b post
Qđ significet tribulationem durę ne/ (mediũ.
cessitatis.ciij.l.
Gladij eductio apertam iniquoꝛũ significat pſecutionem.xxxvi.tractatu.ij.c.et.lxij.e.
Gladij ancipites q̃ sint z qđ significẽt:z cur in manibus z nõ in linguis sanctoꝝ.cxlix.n.o.
Gloꝛia nostra futura erit equari ãgelis z videre deum.xxxvi.tract.ij.g.in medio. Glo
Gloꝛia nra tũc in puluerẽ deducit.vii.c.in fine.

Inanis gloria ideo maxime fugiēda ē pfect:ibidē.
Habere gloriā ꝙ nō apō deū ꝙd sit.xxxi. expōe.i.b
Non est magnum gloriari in lętis:sed in tribulatione:Ibidem.expositione.ii.o.
Nemo glorieť de bono ąsi de suo.xxv.h.circa fi.i.
Gloriari in malicia quid sit.lj.h.
Deus abstulit nobis gloriā nostram vt daret suam.
Glia debet eē bona ꝛ vera.cxl.r. (lxv.d.cir.fi.
Non est qui non amet gloriā:sed gloria stultorū reprehenditur a dño.cxlix.l.
Qui tali glia delectanť in ꝓsciētia sua nihil hñt.ibi.
Quō sancti nō in theatris:non in circis:nō in foris: sed in cubilibus suis glorientur:Ibidem.m.
Glorificamus deum / glorioſum dicēdo non faciendo.xxxix.g.circa finem.
Quo glutino glutineť anima deo.lxii.r.
Gra Gradus indifferēter sunt ascendentiū ꝛ descendentium.xxxviii.A.in fine.
Gradus qui in psalmis / ascendētiū sunt.cxix.a.cxxi
Si gressus hominis dñs non dirigeret: (a.in fi.
tam praui essent vt semp ad prava irent:et semitas curuas sequendo / redire nō possent.xxxvi.tra
Gressus dei ą sint:ꝛ quō videāť.lxvii.cc. (cta.ij.o.
Grāmaticꝰ pōt de arte sua honeste viuere.lxx.tr.i.t
Grādo est iniquitas / res alienas auferens.lxxvii.s.
Granū sinapis missū ꝛc. ąd significet.lxviii.tra.i.a
De grano tritici qō seminatū in se habuit magnam multitudinis fęcunditatē:Ibidem.o. in fi.lxix.a.
Gratia Cum gratiam audis / gratis intellige.cxliii.n.
Non est gratia nisi gratuita.xviii.d.
Gratiam dei nō tua merita ꝓuenerūt: sed beneficia dei ꝓcesserunt.xxx.expōe.ii.tracta.i f.
Cur nomine sortis appelletur:Ibidem.tractatu secundo.n et in expositione prima.E.
Qd ideo gratia quia gratis dať.xxxi.expōe.i.b.
Si vis alienus esse a gratia:iacta merita tua.ibi.J
Prima gratia beneficij dei est redigere nos ad confessionē hūilitatis.xxxviii.ꝛ in fine.
Merito gratia noiatur:qz gratis datur.xliii.i.
Gratia dei diffusa in labijs quę sit.xliii.b.
Gratię cōmēdatio.xlvij.e.lviii.trac.i.v.in fi.x.
Si ideo gratia vocať qz gratis dať:nulla tua merita ꝓcesserunt.xlix.h h.circa finem.
Gratiā suā gratis dat deꝰ.lv.o.circa finem.
Vt nobis gratiā suā daret: nulla nostra bona facta pręcesserunt.lxii.m.
Qd nō deť ex meritis / testimonio cōprobať.lxv.d.
Gratia dei sumus quicqd boni sumus:Ibidem.o.
Qd gra dei nullis nris meritis ꝓcedētibus ꝓparet sibi in nobis locū / ostenditur.lxvii.d.in fine.ei.
Gratia discernit ꝛ candificat in ꝓtectione corporis christi nō merita aut virtus ꝓpria.lxvii.t.
Gratia dei quę liberat nos cōmendat se nobis in oībus scripturis sanctis.lxx.tractatu.i.a.
Gratię dei cōmendatio vt nemo de suis operibus glorietur:Ibidem.s.
Si ꝓpterea gratia est quia gratis / nihil tuum ꝓcessit vt acciperes.lxx.trac.ii.a.circa finē.
Ad gratiā dei nō solū homo ꝟ ꝛ angelꝰ ptinet.ibi.f.
Gratia dei nō solum opatur remissionem peccatorum:sed etiam cooperantē sibi facit hominis spiritum in ope bonorū factoꝝ.lxxvii.f.circa finem.
Gratiam dei cōmendat scriptura:quia ꝓ seipsū potest homo in illa ambulare:nō tñ redire:Ibidē.q
Gra oī nimis occulta ē ꝙ hominū mētes reuiuiscūt vt possint audire a mistris ꝓcepta sanitať.lxxvii.p
Sine gratia dei nemo aliquid bene facit:quia quod male facit ipius hominis est: quod facit bene de beneficio dei est.xciii.y.
Qd non deť meritis sed gratis.ciii.trac.iii.l.
Gratia a suo noie gratis dať.cix.A.in fi.
Gratię dei est tribuendum etiam quod recte facimus.cxviii.tractatu.xxv.h.in fine.
Gratia id agit vt dilectione impleātur mandata dei quę timore non poterant.cxviij.trac.xxvi.g.
Gratiam dei non nostris meritis sed dei voluntati tribui auctoritate ꝓbatur.cxxxii.m.
Gratiā qua gratis saluamur in omnibꝰ opibus suis deus insinuat.cxlii.o.
Cōmendatio gratię: non solū qua nos fecit: sed etiam qua refecit.cxliij.m.
Quā gratiā ꝛ gloriā dabit dñs.lxxxiii.s.
Gratię sunt deo referēdę tam in aduersis ꝙ in ꝓsperis.xxxii.tractatu.i.C D.
Multi gratias deo agūt cū illis accidit ꝓsperum: ꝟ cū aduersum venerit blasphemāt.xlviii.trac.ii.l.
Gratias gratię dei agimus: nō damꝰ:nō reddimus nō referimꝰ:ꝟ ꝝbis tm̄ retribuimꝰ.lxxxviii.tr.ii.l
Gratias agit deo ꝙ deo gratias dicit.cxxxii.g.ī ine.
Guttur vozacitatē ih:ātis gulę significat.xiii.a.i fi. Gu

Habitatio dei conscientia ē piorū: ita tñ ꝛc. Ha
xlv.lz.

Habitatio nra nō debet recedere de cęlo:qz in terra debemꝰ sicut mortui ambulare vt in cęlo viuamus.xlviii.tractatu.ii.c.
Quantū habebis tantus eris.lj.p.
Habitaculū dei ąd sit.xxxii.tract.ii.r. post mediū.
Quō habitet deꝰ in cęlo ą habitat in sctō.cxxii.E.
Ubi habitabat antecꝫ faceret cęlū ꝛ trā ꝛ sctōs.ibiō
In quibus habitet deus.xxv.J.
Habita in deo ꝛ habitabit in te.xxx.expositione.ij. tractatu tertio.f.
Deus nō habitat in omnibus ą in domo eius sunt: exemplo ostenditur.lxvii.d.in medio.
Alias habitat deus in sanctis ꝙ in christo.sexagesimoseptimo.X.
Quomō habitet in altis dñs: ꝛ tamen humilia respiciat.cxii.D E.
Deus vbi habitet.xcii.b.
Qui intrant domum dei vt inhabitent / ipi sunt qui intrant vt inhabitentur.cxxxi.l.
Ille habitat qui non tenet: Nam qui tenetur habitatur non habitat.xlviii.tract.i.c.in medio.
Nemo habitat corde nisi vnde cogitat.xlviii.tract. secundo.b.in fine.
Habitare in adiutorio altissimi quid sit.xc.tractatu primo.c.i.in fine.tractatu ij.d.
Aliter nos habitamus in domo:aliter deus in sanctis suis:quia.cxxii.e.circa finem.
Habitare fratres in vnum tam dulce est ꝙ ipa charitas.centesimo tricesimosecundo.a.
Utrū hoc de oībus christianis an de aliquibꝰ certū
Qd clamor iste nō audie (et ꝓfectis dictū sit:ibiō. bať i iudea:ꝛ audiťꝰ est in orbe terrarꝝ: licet de illo pariete circūcisiōis nata sit ista bñdictio:ibidē.b.
Habitare in vnū ꝓfectoꝝ est.cxxxij.l.in medio.

Al sit ex dono gratię dei: nō ex meritis aut viribus ꝓpriis sicut ros de cęlo: Ibidem. m.
Non habitāt in vnū nisi in quib⁹ ꝓfecta fuerit charitas christi: Ibidem. o.
Multi habitāt ī vnū nō nisi corpe: Ibidem.
Qui in vnū habitāt illic ꝑcepit dñs bñdictionem.
Omnis abundātia hoīs est calamitas ꝛ (cxxxii. p. miseria. xxix. q.

Hel Helisęus caluus ꝓsonam gerebat christi. lxxxiii. b.
Quid significet q̄ ꝑmisit baculū: ꝛ postea ipe venit et aptauit se puero mortuo. lxx. tracta. i. x.
Tam diu videt herba lętior q̄ arbor q̄ diu hyems est. xlviii. tract. ii. c. pś. ix. i. xxxvi. tra. i. e. tra. iii. k

Her Hęreditas dei dicit ecclesia: ꝛ vicissim hęreditas no
Hęreditas est em̄ dei ipi oēs et (stra deus. v. a.
ipsius oēs. xxxii. tracta. ij. n.
Hęreditas in qua cohęredes christi sumus non minuitur copia possessorū: nec fit angustior numerositate cohęredū: sed tanta est multis quāta paucis: tanta singulis quanta omnibus. xlix. c.
Hęreditas quō infirmata dicat ꝛ imꝑfecta. lxvii. f. in medio. h. circa finem. J. circa finem.
Hęreditas veteris testamēti in vmbra significatura futuri/terrena fęlicitas: hęreditas noui testamēti est ęterna immortalitas. lxvii. q. in medio.
In hęreditatē dei gentes duobus modis intraue/
Hęreditaui ꝛ hęreditate acq̄siui (rūt. lxxviii. b c.
si differāt. cxviii. tra. xxiii. e
Hęreditas dñi ideo de finibus terrę colligitur: ꝗa. cxxvi. R. in fine.
Christus nō ita te fecit hęredem cui mortuo succedas: sed cum quo in ętternum viuas. cxxxix. i. in fi.
Tā diu de hęreditate mortuoꝝ ꝓtenditur: q̄ diu testamētū in publicū ꝓferat. xxi. expōe. ij. m. cir. fi.
Pro numero filioꝝ ps hęreditatis deo offeratur. xxxviij. t. circa finem. xlviii. tracta. i. r.
Hęresis ꝓma in christi discipulis orta est. liiii. AA.
Hęretici malo voto ꝓ peccatū legētes male cogunt intelligere: quoꝝ morte filij ecclesię tanq̄ ꝗbusdā spinis a somno excitant. vii. lz. post medium.
Hęreticus christi est inimicus ꝛ defensor. viii. b. circa finem. L. circa finem.
Hęreticoꝝ cōparatione iocundior est inuentio ve/
Quantū in ipis est destruunt lau (ritatis. ix. lz.
dem dei: dū quęstionib⁹ vanis agitant puulos ꝛ nutritos fidei lacte. x. e
Quia perierūt nolunt quęri ꝓ charitatē fraternam ad vnitatem. xviii. g. circa finem.
Qui cognouerūt quid esset ecclesia exierūt foras et schismata fecerūt cōtra ecclesiā. xxx. expōe. ij. tra.
Omnes hęretici in paucis ꝛ in parte sunt. (ij. J
xxxi. expositione. ii. c. ante medium.
Ab hęresi suscipi nō possunt nisi illam deseruerint. xxxvi. tractatu. ii. J.
Hęretici in multis sunt cū christo nō in paucis: sed in paucis in quibus nō sūt cū christo nō eis ꝓsūt multa in quibus sunt cum eo. liiii. y.
Al non ament nobiscum idipsum: et confitent nobiscum christum. xviii. h. circa finem.
Ex hęreticis ꝗ male sentiunt ꝓbati sunt qui in ecclesia bene sentiunt. liiii. ꝛ. lxvi. g g. cvi. q.
Per hęreticoꝝ diuisionē/ multi sermōes dñi duri molliti sunt sup oleū: ꝛ facti sunt iacula. liiii. b b.
Utrū debeant excludi de basilicis. lvii. q.
Hęretici dicunt ferę calami: qm̄ scripturarū sensum ꝓ erroꝛe suo puertūt. lxvii. ff. circa finem.
Al dicant tauri ꝓpter superbiā: durę indomitęq̄ ceruicis: Ibidem. g g. et. liiii. ꝛ.
Al non correctioni sed cōtētioni studeāt: ideo disꝑ/
Al ad populū dei ꝓtineant: etsi (gent. lxvii. h h.
nō ꝓ virtutē: certe per spēm. cvi. o.
Quia multū de se ꝑsumpserūt ꝛ seipsos amantes/ se ab vnitate ecclesię diuiserūt: iō pauci facti sunt:
Quia ꝓncipes esse voluerūt: ideo (Ibidem in fi.
reꝓbati sunt ab ecclesia dei ꝛ exierūt. cvi. p.
Al ꝓsint cū exierint de ecclesia ꝓ inq̄sitionis studium: et timoris exemplum. cvi. q.
Al ideo se ab vnitate ecclesię diuiserunt: qz. cxix. t.
Hęreses nō fecerūt nisi magni homines. cxxiiii. b.
Hęretici ideo excluſi sunt ab ecclesia: qz. cxxx. o q.
Eremus mundū significat. lxxii. e.
Hermon mons quidam est lōge diſiūct⁹ a hierlm trās iordanē: ꝛ interꝑtat⁹ dī lumē exaltatum: ꝛ si/
Al interꝑtet anathema: et si (gnificat. cxxii. n.
gnificet. lxxxviii. tracta. i. n. in medio.
Hermonym interꝑtat anathema: ꝛ significat. xli. p
Herodes timens regnū amittere: regem nō meruit agnoscere. xlvii. f. in medio.
Herodij aues sūt marinę vel stagnēses. ciii. tr. i. ꝛ. i medio. tracta. iij. x. in medio.
Heu/vox est miserię: vox calamitatis ꝛ infęlicitatis sed tñ in spe/quia gemere didicit. cxix. o.
Hyemis noīe aduersitas sęculi significat. xli. t. in fine. xlviij. tracta. i. q. post med. lxvi. e. in med.
Hierusalē cur ędificet vbi ꝓr⁹ erat ciuitas hiebusęoꝝ. lxi. g. et. lxiij. c.
Hierusalem quō ędificet dñs. cxlvi. f.
Hierusalē interꝑtat visio pacis: ꝛ gestat imaginem ecclesię futurę. ix. o.
Al ꝓtius salē dicebat. xxxiii. tracta. ii. g.
Al cuiusdam ciuitatis cęlestis imaginē gerat. lxiii. b. cxxi. d. cxxv. a.
Al interꝑtetur visio pacis: et per quē sumpserit exordium. lxiiii. c. lxi. f.
Hierusalem tpe paschali euertit ꝓ romanos ꝓncipes: et ꝗt milia perierūt. lxxiii. c. in fi. g h. lxxviii. l
Quō hierusalem ędificet vt ciuitas: ꝛ qō christ⁹ sit eius fundamentum. cxxi. e. f.
Quō qui habitant in hierusalē non mouebit in ętternum. cxxiiii. d. o. in medio.
Hymn⁹ ē cāticū laudis. xxxix. g.
Hymni laudes sūt dī cū cāntico: ꝛ hymn⁹ tria hz: laudē: ꝛ dei: ꝛ cāticū. lxxii. a. et. cxlviii. s.
Hymnos dauid filij iesse deficere ꝗd sit: Ibi. et. e f.
Hymnus cur deceat in sion / nō ī babylone. lxiiii. e.
Hirci significāt pctōres pęnitētes: ꝗ aditūcti bobus
Hypbole quid sit. ciiii. q. (saluātur. lxv. s. cir. fi.
In hismael sūt oēs ꝗ carnaliter colūt deū. cxix. p.
Hismaelitę obediētes sibi nō deo interꝑtāt. lxxxii. c
Qui histrioni dat/ b ī illo amat in ꝗ neꝗssim⁹ ē. cij. s
Hodie/ꝓ sentiam significat. ij. b.
Holon totū dicit: causis icensio: inde holocaustū/ totū incensum dicit: et significat. lxiiii. f. in fi. lxv.
Quid sit holocaustū: ꝛ vnde dicat. xlix (r. in pn.
s. et. l. z. circa fi. cxxxvii. b.
Omne holocaustū est sacrificiū; sed nō omne sacrifi

Principaliū sententiarum

cīū est holocaustum.lxv.r.
Holocausta medullata quę sint.lxv.s.
Quę sint holocausta q̄ non spernit deus.xlix.s.
Homo cur die sexto formatꝰ sit.xcii.c.
Cur hominē deus fecerit manibus suis / et cęteras creaturas verbo.cxviij.tracta.xviij.A.
Utrum debeat dici factus ſm animam / et fictꝰ vel formatus ſm corpus: Ibidem.
Homo quę accepit: quę accepit cum pecoribus cōmunia: et quę singularia.xxxvi.tracta.ij.l.
Ut solo intellectu a bestijs discernat.xlii.g.circa fi.
Homo in quo p̄latus sit tumentis: t in (xxix.e.
quo cōparetur tumentis.xlviii.tractatu primo.x et tractatu secundo.o.
Hoīe vilius est quicquid ifra ipm est.xxxii.tra.ij.n
Ut constet ex aīa et corpe.xxix.e.lvi.g.
In homine nihil amplius inuenitur q̄ anima et ca
Non est homo vbi nullus est sensus. (ro.cxlv.e.
xlviij.tracta.ij.I.in medio.
Homo qui deserto deo sicut deus esse voluit / a minutissima bestiola morte timet.xxiij.a.
Homo vt sit aliquid / conuertat se ad illum a q̄ creatus est: recedēdo frigescit: accedēdo feruescit.lxx.
tractatu secundo.b.
Homo sua potestate vti volēs / p̄ceptū rumpe delectauit: vt nullo sibi dñante fieret sicut deꝰ: Ibiō.
I.circa finem.
Ut tam diu sit aliquid q̄ diu hęret illi a quo factus
Ut ad casum suum potuit esse idoneus (est.lxxv.g
non ad resurrectionem.cxxix.a.in medio.
Ut vendere se potuerit sub peccato: redimere se ab iniquitate non possit: Ibidem.o.
Deus non sic estimat hominem quomō homo hominem.cxliii.O.
Ut veritati similis factus sit: sed peccando vanitati similis factus sit.cxliii.p.
Cur homo etiam pessimus p̄ponatur equo optimo.cxlv.D.in medio.
Homo nō pōt regere corpus suū qō regebat ante peccatū: qz regi noluit a q̄ regebat.cxlv.g.
Ut pte quadā iustus sit: t ex pte peccator.cxl.v.x
Ut idoneꝰ sit se vulnerare nō sanare.xcviij.h.i me.
Sicut homo per hoc quod p̄fertur omnibus animantibus / si bene vixerit erit in vita beata: ita erit
si male vixerit in misera vita.cj.tract.i.q.circa fi.
Si maneret homo in eo quod eū fecit deus: nō i illo infixus esset quē deꝰ genuit.lxviij.trac.i.g.
Si homo nō dimitteres deum non fieret pro te deus homo tt.xxxvi.tracta.ij.o.
Si chriſtꝰ nō esset hō / nō liberaret hō.lxiij.h.
Humana natura nullis p̄cedentib⁹ meritis in tātā celsitudinē subuecta ē vt totū simul verbū t caro / hoc est deus et homo vnigenitus filius dei diceretur.cviij.v.in fine.
Homo deo tanq̄ lumini corpꝰ accessit.lxvij.t.i fi.
Omnis homo adam: et omnis homo chriſtus.lxx.
tractatu.ij.b.in medio.
Omnis homo in chriſto vnus hō.xxix.g.
Hō ois hō filius homis.viij.d.xxxv.p.
Hoīes t filij hoim sic distinguunt.xxxv.o.
Homo sępe a sexu honoratioze denoiat.cxviii.tra.
Hois noię terrenus sigt.viij.d.xxxv.p (v.a.i me.
Homo quomō fęnum et flos agri.cij.bb.
Hō qñ icipiat eē aīalis vel spūalis.cxxxvi.y. cir.fi.
Hō qñ terrenus t qñ cęlestis.lxxiii.c. circa finem.
Est hō exterioz t vetꝰ: interioz t nouꝰ.vi.b.viii.d.
Quid sit deponere veterē hominē t induere nouū.
xxv.b d.in fi.
Hō vetus vita vetꝰ: hō nouꝰ est vita noua.xcvii.A
Homo pōt apponere hominē sup hoiem: sed nō sup deū qui tuetur hominem.lxi.c.
In hoīe vno siue bono siue malo / totū corpꝰ significat / quod ex multis constat.xci.f.
Hominū duo sunt genera in terra: t se inuicem angariant.lj.d e.liii.b.
Cur nō desperandū sit de hominibus bonis si p eos terrenū aliqō administret: nec rursum p̄tinuo gratulandū de hominibꝰ q̄ cęlestia agere dinoscūtur
Hō t peccatoz duo sunt noīa: vnū (negocia.lj.g.
est naturę: alterum culpę.xliii.s.
Hō t p̄uaricatoz duo noīa sūt: hominem deus fecit: p̄uaricatorē ipe homo fecit.c.h.in fi.cii.s.
Hoīm genera duo sunt: bonoꝝ scz t malorꝝ: vnum assumetur alterum relinquetur.xxxvi.trac.i.b.
Ut singula ista genera habeant p̄prias intentiones cordis sui: quia.xxxvi.tracta.ii.a.
Hominū tria sunt genera.ci.tract.i.I.in fi.
De alijs tribꝰ generibꝰ hoim in ecclesia: t in quolibet p̄dobi et reprobi.cxxxii.d.xxxvi.tract.i.b.
Ut hęc tria hominū genera p̄phetice designentur i noe: daniel: et iob.cxxxii.f.xcix.n.
Ut diabolus in figura dictꝰ sit homo.lv.e.
Homicidę p̄bant quoꝝ cōsilio t fraude tradit quis ad occidendum.lvi.o p.
Honor non p̄dest egrotis.cii.b.in fi.
Si qō in te est dei honorat a te: a sanctis honorabe ris a deo.lv.i.
Honor debitꝰ exhibēdꝰ ē ptāti etiā iniquę.cxxiiii.l
Hora importuna quę dicatur.cxviij.trac.xix.d.
Hostes duos patimur: t quos.liiii.g. ante mediū.
d.in me.lv.d.in fi.de q̄ vide etiā.cxli.q.r.cxlii.y.
Noli tibi hostes addere: vice eū cū q̄ natꝰ es.lvij.v
Immolamꝰ hostiam iubilationis: lętitię: gratulationis: et gratiarumactionis.xxvi.m.
Cū hic humiliant qui deū timent / hūiliati non cadūt: qz altitudo eoz ipe ē deꝰ.xxx.expō.ij.trac.
Via hūilitatis a chriſto manat non aliunde (ij.I.
ex libris philosophoꝝ.xxxi.expō.ij.h.post me.
Humilitate p̄piant ad deū: Ibidem: circa finem.
exemplum ibidem.L.
Hūilitas chriſti multū cōmēdat hoibꝰ.xxxiii.tra.i.i
Hūilē esse est nolle laudari.xxxiii.tra.ij.d.in fi.
Sis humilis si vis vt deꝰ altus vicinet: Ibidem.v
Humilitas chriſti nos sanos fecit: qz superbia vulnerarat.xxxv.t.
Si fueris hūilis / erigeris: si elatꝰ / curuaberis.xxxvij.
Ut hūilier a deo pęna ē et gra.xxxviii.z. (i.in me.
Qui se ita hūiliat vt genua figat / adhuc habet quo hūilier: qui aūt sic hūiliat vt hęreat in terra venter eius / vltra quo humilier non habet.xlii.q.
Esto hūilis in hūili deo tuo: vt sis excelsus glorifica / Si te hūiliaueris appropin (to dño deo tuo.l.o.
quabit ad te: t si te excelsum feceris longinq̄bit a
Deꝰ hūiliat illos in dānatiōe q̄ (te: Ibiō.y.in fi.
erecti sunt in dissensione.liiii.z.
Humiliari pctōrē bonū ē.lviii.tract.ij.b.

Multi humiliant: sed vane ⁊ fatue. lix. c. circa finē.
Bonū est humiliari sapienter: Ibidem circa finem
Deus quos humiliet vel exaltet. lxxiiij. l.
Humilitas christi humiliauit superbū. lxxxviii. tractatu primo. l. in medio.
Magis placet deo humilitas in malefactis: q̄z superbia in bonis factis. xciii. x.
Humilitas christi superbis displicet: tibi aūt christiano si placet imitare. xciii. y.
Humile cor de cēlo adducit deum vt proximus fiat. xciii. z. in medio.
Altus est deus: humilia te ⁊ descendet ad te: ibi. i. fi.
Utilꝰ est humiliter hic ambulare capite conquassato: q̄z capite erecto in iudiciū ēternę mortis incidere. cix. z. in fine.
Utrum eadē humilia in cēlo quę in terra: an alia in cēlo alia in terra humilia respiciat deꝰ. cxii. e. f.
Non dedigneť esse humilia capita excelsorum sub dextera dñi: Ibidem. B.
Tunc erit humilitas vera si nō sola ostendať in lingua: sed ⁊ in corde. cxviii. tract. ij. b.
Humilitas est duplex: vna q̄ se quisq̄ hūiliat confitendo peccata sua: alia qua quisq̄ humiliatur aliqua tribulatione vel dejectione quā meruit eius superbia: aut exercet eius patiēcia: Ibiō. tra. xv.
Priusq̄ humiliarer deliqui: ⁊ bonū mihi (b c d.
q̄ humiliasti me: sic intelligiť. cxviii. trac. xvii. g. i
Vt humilietur superbus malis innectiť: humilis vt exaltetur malis eripitur. cxviii. tract. xxx. a.
Humilitas christi saluos nos fecit. cxxvi. h.
Non sic dicitur humilis esto vt non sapias: sed esto humilis ꝓpter superbiā: altus ꝓpter sapientiam. cxxx. r. in p̄ncipio et circa finem.
Humiliatio christi non potuit nisi alta esse. cxxxii. n
Humilitas quasi bonū aliquid significat / sed si sit vtilis humilitas: Mā mala humiliatio pēnalis ē. cxxxiij. ?.

Ja Ibin sapiēs interp̄tať: ⁊ significat. lxxxij. d
Iacere est in terra quiescere. v. c. in meō.
Ille se iactac ianiter qui cum ipe sit homo cupit se de homine vindicare. vij. c. in medio.
Non iactabis te de meritis tuis: nec p̄sumes de impunitate peccati. xxxi. expositione. ij. a.
Iactans merita sua qualiacunq̄ illa sint: similis est phariseo: Ibidem. L.
Inter iacob ⁊ israel interest: licet vnus homo erat. lxxvii. e. post medium.
Iacob tunc fit israel. lxxxiii. p. circa finem.
Quid significet q̄ lucta? sit cū angelo: ⁊ ab eo benedictus sit. cxlvij. o o. xliij. v. et. lxxix. c.
Quid significet q̄ p̄ponať fratri maiori. xlvi. e.
Iacob vt sumeret honorē spūalem carere voluit cibo carnali. cxxxvi. z.
Ut iacob sibi elegerit dñs i possessionē: ceteras gētes sub angelis posuit. cxxxiij. L.
Iacob figuram gerit ecclesię. lxxvij. J.
Ianua dicit porta domus. cxxvi. t.
Quid sit p̄ ianuam intrare: vel ascendere aliunde. xcv. L. circa finem.

Id Idipsum est q̄ mutari nō potest. cxlvi. p.
Idipsum dicit q̄ vnum est. xxxij. tract. ij. g.
Idipm est q̄ semp eodē mō ē. cxxi. g. et. q. tra. ij. lz.
Idipsum nemo habet ex se. cxxi. lz. in medio.
Idithun trāsilies eos interp̄tať: ⁊ significat. xxxvii. a. c. lxi. a. lxxvi. a
Qui idolis insensatis dediti sunt quomō se excu/
Contra idolatras. xcvij. b. (sent. xcvi. m.
Idola gentium etiam si de argento ⁊ auro sint: contemnenda sunt: qz. cxxxiii. d d. e e.
Idumea gens quędā erat hominū errantiū ⁊ idola colentiū: nec in bono ponunť qz mūdū significāt. (lxij. c.
Idumeus terrenus interpretatur: et significat. lj. d. lix. m.
Qui interp̄teť sanguineus: ⁊ figuret. lxxxii. c. Je
Ieiunium christi quid sit. xxxiii. trac. ij. f. lxvij. tractatu primo. s.
Ieiunij qñ mereať opprobrium: Ibiō. i me. s.
Ieiunium quadragesimale nobis p̄cipiť ex lege et ꝓphetis et euangelio: quia testimoniū habet a lege et ꝓphetis. cx. a. in medio.
Ieiunij voluntatis est fames necessitatis. xlij. a.
Ieiunare magnū opus ē: sed noli cito laudare nisi quęras causam. lxxxvi. n. in medio.
Ita ieiuna vt alio manducāte prandisse te gaudeas.
Non laudatur in illo ieiunio qui ad luxu (xlii. lz.
riosam cęnam seruat ventrē. xliij. lz.
Ignis nisi ardeat nō incendit. xxxiij. trac. i. m. Jg
Ignis christi nō timeatur: qz fęnū ꝓsumit. lix. c.
Cum deus nobis adhibet ignē nō in cinerem conuertit: sed sordes abluit. lxv. p.
Aliud est igne nō lędi: aliud p ignē saluari. xxix. l. circa finem. lxxx. o. p.
Qui sint qui p ignē saluanť. xxxvii. c. ciij. trac. iij. h. in medio. et. cxviij. tracta. xxv. d.
Ignis futurę purgationis grauior erit q̄z q̄cūq̄ potest homo pati in hac vita. xxxvii. c. circa fi.
Ignis p̄cedēs iudiciū nō ē sicut ignis tuꝰ. xlix h. in
Ut faciet quandā sepationē malorū ⁊ bo (medio.
norum: Ibidem. J. et. xc. tract. i. l.
Ignis pēnalis futurus duas habet spēs. lvii. s.
Ignis quo incendeť mūdus vtrū incēdet sanctos. ci. tracta. i. n. circa finem. o.
Ignem in spinis exardescere quid sit. xl. p.
Ignis a cuius facie fluunt peccatores vt cera quis sit. lvii. s. t. et. lxvii. b. in fine.
Qualis sit ignis sup quē si ceciderit nō videbit solē.
Ignis noie aduersitas et sęculi timor (lvij. v. y
designatur. lxv. Q.
Ignis cur adhibeať in cathezizādo et exorcizādo: et pꝰ ignē exorcismi veniť ad baptismū. ibi. i me.
Ignis cum fulgure ⁊ grandine immanitatē iracundię significat. lxxvij. s.
Ignis ille qui p̄bit iudiciū et inflāmabit inimicos potest accipi in pęna malorū ⁊ in salute redēptorū.
Christus nihil ignorabat nisi pctm̄: nō (xcvi. g. h
q̄si nō iudicādo s nō cōmittēdo. xxxiii. trac. ii. f.
Deliꝰ deꝰ ignoscit q̄z agnoscit: ⁊ q̄d sit ipm ignscere.
Deꝰ ignscit ꝓfitēti s seipm puniēti. l. n. (lxxiii. c.
Nō oportet ignosci nisi dicēti: Peccaui. vii. m.
Alienę inīqtati nō ignscit q̄ suā nō agnscit. l. b. in fi.
Aliqñ cui ignscit deꝰ i futuro sęclo: corrigit eū ꝺ pcō
Nulla creatura q̄uis ratio/ (in isto sęculo: ibiō. r. Jl
nalis ⁊ intellectualis a seipa illuminať: s pticipatione ꝟitatis accendiť. cxviij. tra. xxiii. a. in medio.
Christus illuminat animas cū facit eas vigilare: si lumen detrahat obdormiunt. lxij. m.

Illusiones animę quę sint: ꝛ sicut pęna ē illusio animę/sic pręmiū animę veritas. xxxvii. k.

Im Imago dei scōum q̄d sit in anima humana. xxix. e. xlviii. tracta. ii. o. et. liiii. c.

Sicut cęsar exigit a nobis imaginem suam expressam in nūmo: sic de⁹ in aīa. iiij. f. xciii. c.

Nō aliquid alienū ē si imaginē dei teneam⁹ ī nobis: quę nō nisi supbia amittit. lxx. tracta. ii. g.

Digni sunt pati vt deus imaginē ipoꝝ in ciuitate sua ad nihilū redigat/qui in ciuitate sua terrena imaginē dei ad nihilū redegerūt. lxxii. r. in fi.

Q̄ p̄ uersam vitā ꝛ malā in hoie pturbet ac exterminet imago dei. lxxv. d.

Immaturitas quę dicatur. cxviii. trac. xxix. d.

Sicut bonorum imitatio facit vt etiā ꝓpria peccata deleant: sic malorꝝ imitatio facit vt nō solū sua/sed etiā q̄s imitati sunt merita sortiant. cviii. l. ī fi.

In quib⁹ imitari debeamus christum. xc. tra. i. a. b.

Imitandi sunt pfectiores in ecclesia nō multitudo.

Immortalitas nō dolet: quia absumpta (xxix. i. est omnis corruptio. lv. h.

Non potest inferiori se bene imperare/qui supiori se dedignat seruire. xlvi. h. in fine.

Impietas quid sit. l. r. circa finem.

Impietas cum strepitu euertit. ix. e. post medium.

Impius et peccator si differāt. i. e.

Impij expelluntur ab hereditate. v. f. in fine.

Non appellant impij qui deo vero credūt: quia nomen ipiorꝝ deletum est. ix. d. in medio.

Imperiū quid sit: et quō christus imperiū expectauerit. lxviii. tracta. ii. d e.

Imprudens est qui non sibi prospicit in futurum. xlviii. tractatu primo. q.

Inc Inclinare dei quid sit. xxx. expō. ii. tracta. i. g.

Deus inclinat aurem suā si tu non erigis ceruicē tuam: qr humiliato approprinqt: ꝛ ab exaltato discedit. lxxxv c.

Incolere pegrinari est: inde incolę qui habitant in patria non sua. lv. l m. et. lx. e.

Incolatus vel accolat⁹ nō indigenā ꝙ aduenā ostendit. ciii. n. cxviii. tracta. viii. a.

Incolę sunt in terra fideles qui p fidē ambulant/nō infideles q̄ a ꝓpō dei alieni sunt. cxviij. tra. viij. b c.

Incolatus pegrinatio est. cxix. n.

Cum increpatio strepitū habeat: quō ab increpatione dñi dormiunt q̄ ascēdunt eqs. lxxv. i.

Ind Induere et opire vestimēto differūt. cviii. s. cir. fi.

Quid significet q̄ dns induerit decorē ꝛ fortitudinem. xcii. d.

Non sic christū induti sumus vt exadam iam nihil portemus. xxxviii. n.

Indurationē deus facere dicitur non instigando ꝛ inspirando: sed a gratia deserendo. lxxvii. x.

Inebriari ab vbertate domus dei quid sit. xxxv. q.

Inf Inferna duo sunt superius ꝛ inferius. lxxxv. x.

Q̄ in inferno inferiori sit aliud īferius: ad q̄ duo īferna missus est filius dei vndicq liberans: advnū nascendo: ad aliud moriendo. lxxxv. y.

Q̄ apud inferos sit aliqua ps superior in qua animę iustorꝝ quieuerūt: ꝛ inferior in quo animę impiorum torquebantur. lxxxv. z.

Tūc anima eruit ab inferno inferiori/cū ꝛc. Ibid.

De manu inferi solus christus animam suam eruit. lxxxviij. tracta. ij. h. in medio.

Hoc fuit infernus domino qō ionę cetus. lxv. g. cir

Q̄ apud inferos non remanserit. (ca finem. xxix. n. in fine. O.

Ad infernū qui descendant viuentes. liiii. t.

Q̄ sit locus damnatorꝝ aut cęcitas mēt. vi. d. in fi.

Inferni nomine cōditio ꝓfundę cęcitatis ꝛ infirmi limi corruptibilis carnis intelligit. xxix. a.

Multi infirmati cōuersi sunt. lvii. r. in fine.

Me in infirmitate tua ꝓficiaris: christus ꝓ te ī cruce infirmatus est. lxx. tracta. i. l.

Inflatio imitat magnitudinē: sed non habet sanita/

Ingredi ad christum ad viden/ (tem. xxxviii. m. dum quid sit. xl. L.

Inimici christi sunt oēs qui. viii. b. in medio. Ini

Inimici ecclesię q̄ sint. xxx. expōe. ii. tracta. ii. g.

Inimici christi capillis comparant. lxviii. trac. i. L.

Inimici dei q̄ sint. xci. l. et. cxxxviii. i i.

Inimici nostri duo sunt scz mali homines ꝛ mali angeli: sed vtriq desperādi in adiutorio dei. cxvii. d

Inimicū tuū diabolū intellige: ꝛ quare. xl. g.

Inimici nostri q̄ sint. xxix. c. et. xxxiiii. tract. i. m.

In manus inimici qui concludantur. xxx. expositione secunda. tractatu. i. n.

Inimici ꝓ quibus ꝛ contra quos est orandum qui sint: Ibidem tractatu. iii. a.

Si bonus es inimicū nō habebis nisi malū. liij. e.

Nec timendū est ne aliquid mali tibi faciat homo inimicus: Ibidem. g.

Inimicum non timeas: quia tantū facit quantā potestatem accepit. lxi. x. in fine.

Q̄ inimicus possit tibi auferre quicquid deus dederit: si deus voluerit: illum tibi auferre nō potest si tu illum non fugis. nonagesimoexto. s. circa finem.

Q̄ possit vsq ad mortem seuire: potestatem vltra non accepit/nec in aīam nec in carnem. xcvi. t.

Quantūcūq in iustos seuire possint: a deo separare non possunt. cxxxvij. q.

Duos inimicos tibi constitue ante oculos: ꝛ quos. liij. g. ante medium. et. d. in me. lv. d. in fi.

Sicut inimicus visibilis ambit auferre aut detruncare aut auertere felicitatem qua vincit: sic ꝛ diabolus vult hominē vincere auferendo dilectionē vnde vincitur. liij. g. post medium.

Inimicus ille difficile deuitatur qui. cxxxix. g.

Si vis cauere inimicū disce diligere inimicū. xcix. d. circa finem.

Mundani/inimici sunt spūalibus. vi. f. in me.

Iniquitas nō est substātia: nā nō est natura quā fecit deus sed est peruersitas quam fecit homo. Iniq
lxviij. tractatu primo. g.

Iniquitas vana est ꝛ nihil: florere potest ad tempꝰ: pmanere nō potest. lxi. o. in fine.

Q̄ trahat ex adam: et q̄ etiā cū ipa iniquitate ꝓcretum sit vinculum mortis. l. L.

Q̄ prius lędat cor iniustum vnde procedit q̄ lędat iustum in quem procedit. septimo. l. in medio. et concordat tricesimoquarto tractatu primo. m. et tricesimosexto tractatu secundo. b. post medium. nonagesimosexto g. circa finem.

Iniquitas tua sic punit. xxxv. a. ante medium.

Iniqtatē q̄dā grūt ꝛ inuenire timēt. xxxv. c. ī medio.

Annotatio.

Iniquitate calcanei circūdari q̄d sit. xlviij. tra. i. lx. l
Ut non faciamus iniquitatē conuersi ad christū habemus in nostra potestate: ibidem. l. in fine.
Nec iniquitas deerit p̄emens: nec iusticia patiens vsq; in finem ſeculi. lvi. b.
Iniquitates connectere quid sit. lvii. e.
Q̄ sit fallax: ibidem. f.
Quę sit iniq̄tas quā qui opantur: omnino eor non misereatur deus. lviij. tracta. i. n. in fi. p.
Necesse ē vt puniat siue parua siue magna sit: aut ab ipo homie pḡnitēte: aut a deo vindicāte. lviij tractatu p̄imo. o.
Iniquitatis rep̄hensor esse non potest q̄ non cernit iusticiā: cui comparatā rep̄hendit iniquitatē. lxi. x
Cur iniquitatem quidā equitati p̄ponant. lj. l. in fi.
Iniquitatē opantur qui iusto inimicāt. lviij. tra. i. y
Iniquitas tua inimica tua: si a te interfecta non fuerit. lxiii. f. in medio.
Iniquitates hominū homines quotidie accusant: et iniquitatē quę est in p̄ximis cordibus non conspiciunt. lxv. v.
In cubiculo cordis tui displiceat tibi iniquitas vt placeas deo: Ibidem.
Si conspicis iniquitatē/in corde retro aspicis: et incurris sententiā dñi dicentis: ibidem.
Quid sit iniquitatem super iniquitatem apponere. lxviii. tractatu. ij. m.
Iniquitas quādo p̄odeat ex adipe: et quādo quasi ex adipe. lxxii. i.
Iniquitates nō sunt naturales: quia mutari possūt.
Iniquitatem opantur qui recedunt a fide (xciii. i.
aut non accedūt ad fidem. cxviij. tract. iii. e.
Iniquitas/magna sterilitas. cxviij. tra. xxiiii. d. ī fi.
Iniquus putat sibi deū similē. xlix. dd.
Iniqui q̄uis inique agant: non tamen inique hoc p̄mittit deus. lxi. y. 3.
Iniu Iniuriam accipiētes deus vindicat. cxlv. y.
Non est iniuria quicquid iure pateris: ibidem.
Iniuria et ius contraria sunt: ibidem. 3.
Iniurias p̄essas exigere nihil p̄dest. liiii. r. ī med̄.
Iniusticia p̄ius illi a quo p̄cedit q̄ illi ad quem p̄cedit nocet. xcvi. g. circa finem.
Tantum te torquet iniusticia aliena quantum recesseris a tua. xcviii. r.
Melius est iniusticiam ferre q̄ facere. cxiiii. n.
Iniustus omnis malignus: et necesse est nocti sit: siue sit blandus siue sit feror. cxxix. e. exēplū. f.
Nemo putet iniustum deum si forte mali aliquid illi accidit. cxliii. p.
Duo iniusti vix se patiunt: et quando concordent. xxxvi. tracta. ij. a. circa fi. xxv. e.
Inno Innocens ille est qui non nocet: non autem qui sibi nocet. cxxix. e.
Innocentem esse quid sit. c. f.
Qui timore innocens est nō est innocens: q̄uis nō noceat cum vult nocere. xciii. b. in medio.
Innocentē interficere/est ex innocente nocentē facere. nono. m.
Innocentia vera est quę nec inimico nocet. vii. f.
Innocentia p̄ciosa res ē: et potior q̄ pecunia. xxxvi tracta. i. n. circa finem. et trac. iii. p. in medio.
Innocētiam intus custodi vbi nemo opp̄imit causam tuam. xxxvii. t. circa finem.
Simulata innocentia non est innocētia: sed duplex iniquitas. lxiii. g.
Aliud est habere innocētiam manuū: aliud cordis.
Est aliquid p̄ciosi innocentia au (lxxvii. p.
ro. lxxiii. s.
Deus docet innocentiam vt quisq; innocentior sit: non timore pḡnę sed amore iusticię. xciii. b. in me.
Quid sit deambulare in innocentia cordis in medio domus. c. o.
Inquilinus quis sit. lx. e. xxxviii. aa. Inqui
Inquilini sunt nō habentes p̄priam domum: et habitant in aliena. cxviii. tract. viii. a.
Aliud est inquirere a dño: aliud īquirere ipm dominum. xxxiii. tractatu secundo. i.
Insanię mendaces quę sint. xxxix. m. Ins
Quod inseritur hoc crescit: et fructus inuenitur non radicis sed surculi. lxxii. b. in medio.
In insidijs sedere cum diuitibus in occultis q̄d sit.
Insipiens est qui non intelligit in quo (nono. m.
malo sit. xlviii. tractatu. i. Q.
Insipientiam quō christus habuit qui est dei sapientia. lxviij. tractatu. i. o.
Insulę quid figurent. xcvi. e. in medio.
Aliud est quādo quisq; conatur aliquid intellígere Int
et p infirmitatem carnis non potest: aliud quando p̄nicioſius agit aduersus seipsum vt q̄ posset intelligere si bona voluntas accederet non intelligat. tricesimoquinto. a.
Sunt q̄ intelligere volūt et nō possunt: sūt q̄ nolūt intelligere et iō nō intelligūt. xxxv. c. in fi. h. l.
Qui intelligunt illuminant. xli. b.
Quicq̄d intelligim⁹/p ęnigmata cōspicimus. xlviij. tractatu. i. b. circa finem.
Intelligere deum p̄rie ad mentem p̄tinet. xcix. c.
Intellectū nō exigit de⁹ ab equo vel mulo et ab hominib⁹: qz qō equo ē natura: hoc hoī crimen. ciij.
Utq; sine intellectu de⁹ fecerit hoiez: (tra. iiij. b. ī me.
aut vnūquēq; nascentiū: cum psalmista dicat: da mihi intellectum. cxviii. tract. xviij. c.
Cū intellectus ipi hūanę nature ita sit inditus vt eo discernat a pecore: an sic deformata sit peccādo: vt etiā hoc in eo reformandum sit: Ibidem.
Alia sūt q̄ nisi intelligant nō credim⁹: et alia sūt q̄ nisi credam⁹ nō intelligimus: Ibidem. d.
Intellect⁹ nr̄ p̄ficit ad itelligēda q̄ credit: et ī ipo intellectu p̄ficit mens: nō p̄p̄rijs viribꝰ et deo adiu
Mō paruus intellect⁹ (uante atq; donāte: Ibid̄.
est nosse a q̄ poscend⁹ sit intellect⁹: Ibid̄. in fi.
Da mihi intellectū: quō h̄ grec⁹ habeat et nostri interp̄tati sint: Et si angel⁹ potest dare itellectū p̄m p̄phetiam Danielis: cur dauid petierit sibi dari a
Intellectū de⁹ sol⁹ p se il (dño. cxviij. trac. xviij. e.
luminat: licet ad hoc ministro vtatur angelo: exēplo ostenditur: Ibidem. f.
Super quos docentes dicat se dauid intellexisse: Ibidem. tracta. xxii. c.
Intelligere super seniores quid sit: Ibidem. e.
Intelligere et non facere periculosum est: intellectus bonus facientibus. cx. f. circa finem.
Intellectus asaph quid sit. septuagesimoseptimo. a b. et. lxxiii. a.
Accipiendo intellectum eripitur qui p seipsum non intelligēdo decipitur. cxviii. tracta. xxii. a.

Principaliū sententiarum

Intellectus dei: occultus visus vocat. xxxij. tract. ij. s. circa finem.
Intelligētia est qua intelligit nō meritis opum sed gra ōi hoīes liberari. xxxi. expōe. i. lz. z expōe. ij. a
Intelligētia prima aut secunda que sit: ibidem.
Intētio opus bonū facit: z intentionē fides dirigit. tricesimoprimo. expositione. i. c. in medio.
Intentionē laboris z mentis extentę in deū difficile potest quis ꝑpetuo tolerare. xl. i.
Ex intētione animi pendet retributio ḡmij vel pęne. xl. m. cir. fi. z cōcor. tricesimonono. c c. añ me.
Intentio dirigat in finem. liij. a.
Ut sit tota in laudē dei mittēda. lxv. c. in medio. d.
Intentio diuersificat actus. cxviii. tra. xii. c d.
Inter: sepe ad aliqua cōnectenda atq; pacanda ne int se dissideāt pōi solet z quō ꝟ grec⁹ hēat. lxvij. p
Christus nō interrogat discere volēs: sed tanq; doctor interrogat. cix. f.
Deus interrogando increpans admonet. cxviij. tractatu nono. a. in medio.
Septuaginta interptū tanta est auctoritas: vt non immerito ꝓpter mirabilē cōsonantiā diuino spiritu interptati esse credant. lxxxvij. o.
Interpretū diuersitas forte sensum ostendit: nō errorem inducit. lxx. tracta. i. t.
Interuertere quid sit. xcix. i.
Inu Nemo inuidet misero. xliii. y. circa finem.
Inuidentia comes est superbię. lviii. trac. ij. e.
Inuidia est odiū fḡlicitatis alienę. ciii. o.
Nemo inuidet alteri i eo qō nō vult vel esse vel vi
Qis inuidus superbus: ibi. in me. (deri. cxxxix. lz
Inuocare deū in Xitate qd sit. cxliii. aa. bb.
Christus inuocat qñcunq; aliquis in eius corpore inuocat. ci. tractatu. i. e. in medio.
Quidā inuocātes: deū nō inuocant. lxxxv. l.
Inuoca deū tanq; deū z exaudieris. lxxxv. m.
Inuocare deū est in teipm vocare: si inuocatur a te ad quē accedit. lxxiii c. lxxxv. l.
Venire nō vult inuocat⁹ si tu fuer elat⁹. lxxiii. d. i fi.
Non est inuocādus ꝓpter tpalia bona: z ꝓpter terrenam fḡlicitatē. lii. i. et. lv. s. t.
Hoc est deū inuocare: gratis inuocare. lv. t.
Inuocare deū nō est nisi vocare deū in se. lii. i.
Laudans inuoca deum nō repbendēs. xxxix. g.
Non inuocat deum nisi anima rationalis. cxlvi. z.
Inuocas deum quādo in te vocas deum: z quodāmodo eum in domū cordis tui inuitas. tricesimo expositione secunda tracta. iij. c.
Inuocare mortem est sic viuere vt morte ad se vocet. xli. q. in medio.
Jo Joab interptat inimicus: z significat. lix. c.
Job cautior fuit in stercore: cū adam i paradiso. vicesimonono. i. tricesimoqrto. tracta. i. h. in fi.
Ut humiliatus videbat pauper foris: sed intus diues. tricesimo expositione. ij. tracta. iij. lz.
Ut arca eius erat exinanita auro: sed cor plenum fide. lxvi. e. ciii. tracta. iiii. f.
Job fuit melior victor in stercore: cū adam victus i paradiso. xciii. bb. xcvii. e.
Ut ei seruabat vxor ad lapsum: non ad solatiū. ciii. tractatu quarto. g.
Probat nihil stultū eū locutū fuisse ꝓtra deū: ibi. b
Ut non sit passus damnū: quia de interioribus diuitijs dei: cor plenū habebat. cxx. l.
Job qui vxorem z filios z multas diuitias habuit: quos figuret. cxxxii. f.
Jocunditas summa ibi est vbi deo ꝓfruimur. centesimo tricesimosexto: X. in fine.
Jocundum hoc est qō speciosum. cxlvi. e.
Johānes baptista respuit falsum honorē vt inueniret veram gratiam. l. p. in fine.
Ut natus sit octauo calendas iulias cum incipiunt dies minui: ꝓpter mysterium. cxxxii. n.
Jdeo martyr z sanctus est: quia ꝓ lege veritatis: p equalitate z iusticia passus est: sed nō ꝓ illo nomine quo christiani sumus: cxl. ll.
Quid significet q ionadab filijs suis ꝓceperat ñ bibere vinū: z in tabernaculis habitare. lxx. tra. i. b.
Jonadab interptatur spontaneus: z significat: ibidem. c. et tractatu. ij. a.
Jordāis descēsio interptat: z figurat christi baptis
Jordanis quomō spūaliter in no (mum. xli. p.
bis conuertatur retrorsum. cxiii. g.
Joseph venūdatus in seruū: humiliatus z exaltatus: christum significat. ciiii. z. lxxx. f. lxi. e.
Joseph interptatur augmētū: et significat. lxxix. b
Jram dei: non ꝓturbationē mentis oportet intelligi. ii. a. in fine. vi. c. Jr
Jra dei non est nisi auersio vultus eius. xxvi. o.
Jra z furor sic differunt. vi. c. et. xxxvii. c. lxxxvii. l.
Ut deus significanti⁹ dicat irā adducēs cū irascēs.
Maior ira dei est cū non requrit dum quasi (vij. i.
obliuiscitur z nō attendit peccata. ix. lz. in medio.
Jrā dei pnam significat aduersus diabolū vt desinat possidere quos possidet. vij. o.
Jra in indignatiōe qd sit. vicesimonono. o.
Deus quō in ira cōfringat populos. lv. o. in fine.
Deus non perturbat sed tanq; irascitur: quia punit et vindicat. lvii. y. in medio.
Jra dei cum qua omēs nascimur est vindicta primi peccati z eorum qui addiderunt: ibidem.
Est ira consummationis: z est ira consumptionis.
Plus irascit deus si parcit qñ (lviii. tracta. ii. e.
male viuis. lxv. p. in fine.
Quibus deus irascit nihil confert misericordia humana. lxxvij. m. in fine.
Deus irascit vt pater corrigens non vt iudex damnans. lxxix. c. circa finem.
Jra dei sine affectione turbulenta intelligi debet: qz ira eius ratio est iuste vindicte. lxxxii. d. in fi.
Jra dei mortales sumus. lxxxiiii. f.
Potestatem irę dei paucorū hominū est cognoscere: quia plerisq; magis irascitur cum parcit. octogesimonono. g.
Illi irascitur deus quem peccantem non flagellat. nonagesimooctauo. p.
Jra dei permanēs sup non credentem in vnigenitū filiū dei que sit. ci. tracta. i. q.
Ex ira dei hic homines laborant. cii. z.
Jra non cadit in deū: sed de consuetudine translatum potentiā vindicandi hoc nomē accepit. centesimo quinto. ℵ.
Si tanta est ira occulti: quid erit iudicium manifesti. cix. y. in medio.
Jra dei non ꝓturbatio sed vindicta iniquitatis est. lxxviij. g. in medio.

Annotatio

Jrascimini ⁊ nolite peccare: duob⁹ modis intelligitur. iij. d. xxv. c d. in fine.
Jra oculum turbat: non extinguit. vi. f. liiij. g. cir. fi.
Si ꝓterea irascēris seruo tuo qz peccauit: ne tuipe pecces irascere tibi. vicesimoquinto. c.
Sol non occidat sup iracundiā vestrā: duob⁹ modis intelligitur. vi. f. circa finem. xxv. c. e.
Jra cū ūueterauerit fit odiū: cū factū fuerit odiū iā homicida es. vicesimoquinto. c.
Jra nō debet diu teneri ne fiat ꝑdiana: Jbidem.
Jrasci in tribulatiōe q̄d sit. xxx. expōe. ij. tract. ij. c.
Jra nō est odiū: sed de festuca sic in trabem conuertitur: Jbidem. d.
Jrasci quādoq; licet iniq̄s: clamare nō lz: Jbiđ. i fi.
Pctōz plerūq; irascit deo: ⁊ non vult sibi irasci deum. xliiij. ℟.
Jra inueterata fit odiū. liiij. g. circa finem.
Jra ppⁱozū necessaria erat seruis christi: qz. xcviij. c
Sup irā inimicozum quomō deus extēdit manum suam. cxxxvij. q. r.
Charitas etsi aliquādo irascatur vt corrigat: nō tenetur ira: quia non inueterauit ira vt verteret in odium. ciij. tractatu. iij. ⁊.
De ira victa laudabilius triumphat: q̄z si vindicetur. cxi. d. in fine.
Jrreuerentia quid sit: ⁊ quomō operuerit facie christi. lxviij. tracta. i. q. in me. et tracta. ij. d.
Jrridere aut subsannare quomō de⁹ dicat. ij. a.
Christus adhuc irridetur non ab vno: sed a multis. vicesimoprimo. expositione. ij. a.
Jf Jsaac i figura ad celeste regnū ptinet. cxix. p. i me.
Jsaac portans ligna: christum figurabat. tricesimo expositione. ij. tracta. ij. k.
Cᵗ passionē christi figurabat. lj. f. circa finem.
Hysopum herbā nouimus humilē sed medicinalē: saxo hęrere radicibus dicit: ⁊ significat christi humilitatem. l. o.
Cᵗ sit purgandis pulmonibus apta: Jbidē.
Jsrael nomen est electionis: ⁊ interptatur videns deum: nondū specie sed fide. xlix. r. lxxv. c d. cxxi. n.
Non est israel qui sibi vult esse pncipiū: ⁊ quis sit qui ptineat ad israel. cxxi. n.
A noīe israel null⁹ christian⁹ se putet alienū. cxiij. c.
Jsrael nō solum iudaicum populū sed verius christianum significat. xcvij. c.
Jsraelitę duob⁹ modis dici possunt. lxxiij. a. i me.
Illi verę israelitę sunt qui meruerūt christū intelligere deum in carne positū: vt non qđ videbant cōtēnerent: sed qđ nō videbāt adorarent. lxxv. c.
Nos sumus veriores filij israel q̄z iudei. cxlviij. t.
Dispsiōes israelis congregare quid sit. cxlvi. f.
Quid figuret q̄ populus israeliticus de ęgypto liberatus: expulsis gentib⁹ in reg̃ collocat. xliij. b i.
Cur a pharaonis dñatiōe p moysen liberati mare trāsierint: nec statim ad patriam nisi per eremum peruenerint. septuagesimosecundo. f.
Jterū cur gemineᵗ i ps. lxx. tract. ij. lz. i medio. l m.
Jub Ubi iubet pater qđ cōtra deum nō sit: sic audiēd⁹ ē quō deus: qz obedire pi iussit deus. lxx. tract. i. b. circa pncipium.
Jubilus: son⁹ est lęticię sine verbis. xcix. b.
Jubilare est intelligere qđ verbis explicari non potest. tricesimosecundo. tracta. i. lz. circa finem.
Jubilatio non decet nisi ineffabilem deum: Jbidē.
Jubilatio est admiratio gaudij quę verbis explicari non potest. xlvi. f.
Jubilare est in vocem erumpere gaudiozum: quę non possunt explicari verbis. lxv. b.
Si iubilatis q̄ dns audiat: psallite etiam q̄ homines videant ⁊ audiant: ibidem. c.
Jubilare est exabundantia gaudiozum: vbi verba sufficere non possunt: in vocē erumpere. lxxx. d lxxxvij. tractatu. i. o. in medio. et. cii. m.
Jubilare est gaudiū non posse verbis explicare: et tū voce testari qđ corde pcęptū ē. xciiij. d. xcvij. d
Jubilat in bonis omnis terra. xcix. a. in fine.
Jubilare in confessione quid sit: ibidem. b.
Qui iubilat non verba dicit: sed sonus quidam ē lętięq̄ sine verbis: ibidem.
Si iubiles: dño iubila: noli iubilationem tuā in alias res diuidere. xcix. f.
Cur christus iudā traditorē ⁊ furē patiebat. cxlvi. y Jud
Cᵗ dns traditur⁹ esset / p figuratū erat. iij. a. vij. a.
Cur dicat⁹ sit hō pacis in q̄ christ⁹ sperauit. xl. o.
Cᵗ christū tradere voluerit et occidere: figuraliter ostenditur. xl. l. et. lj. c d.
Christus sciens elegit iudam vnde tibi solatium faceret nescituro quos deuites. lv. m. in medio.
Quō duodecim elegerit et non potius vndecim si iudas erat diabolus: ibidem.
Judas pięcit pretium argenti: quia nō agnouit p / cium quo ipse a dño redēptus erat. lxviij. trac. ii. l
Cᵗ psonam gerebat ingratozū iudęozū. cviij. a. o.
Cᵗ debito supplicio p̄nunciat⁹ sit puniēd⁹. cviii. g.
Judas si per christum ozaret: indulgentiā rogaret: spem haberet: ⁊ misericordiā speraret: nec sibi desperatione collum ligaret: ibidem. b.
Si teneret illud ad quod vocatus est: nullo mō ad eū vel sua ꝓterita vel parētū iniquitas pertineret. cviii. lz. in fine.
Utrum ad pęnam iudę ptinuerit q̄ post mortē ei⁹ ad mendicitatē vxoz eius ⁊ filij puenerūt: ibi. m.
Judas quō habuerit substantiā quā fęneratoz scrutaretur: qñ cū vndecim dñm seq̄bat: ibiđ. n. in fi.
Judas ideo a christo ad opus necessariū eligitur i / ter duodecim. xxxiiij. tracta. i. l.
Cur tribus iuda eligat ⁊ non ephraim / repulso tabernaculo ioseph. septuagesimoseptimo. z.
Juda: confessio interpretatur: et significat. lxvij. ee. lxviij. tractatu. ij. q. et septuagesimoq̄nto. d.
Sunt iudęi circūcisione carnis: ⁊ sunt iudęi circūcisione cordis. septuagesimoquinto. a.
Judęi nomen traxerūt a iuda filio iacob: de qua tribu semp reges habuerūt vsq̄ ad herodem: vt veniente christo scōm ꝓphetiam regnū euerteretur
Cᵗ amplius nō sint appellan (iudęozum: ibidem. di iudęi nisi tantū carne: ⁊ verius sunt iudei q̄ christiani facti sunt ex iudęis: ibidem. b.
Judęi gloriantes de noīe paterno / gerentes abrae carnem / fidem eius nō tenent: ⁊ semini eius adhęrentes moribus degenerant. xlvi. i.
Cᵗ offendendo dñm degenerauerit: nos ꝓmerendo deū / de genere abrae facti sum⁹. lxxxiiij. c. i me.
Cᵗ pdituri erant ꝓphetas: sacerdotes: sacrificia et templum: figurate demonstratur. cvi. n. cviii. o. p cix. v.

Qō merito superbię suę excęcati sint ne cognoscerēt christū in carne :qō figuraliter oñdit.cxxxviij R.et quando illuminati sint: Ibidem l.

Judęi timuerūt perdere regnū nisi christū occiderent: et eo occiso amiserūt.xiij.c.et.lij. R.in fi.l.

Ideo voluerūt occidere christū:ne.lxij.v.lxviij.b.et lxviij.tract.ij.i.in fine. R.

Quia repulerunt agnū et elegerūt vulpez:ideo partes vulpiū facti sunt.lxij.v.

Judęi ideo christū tradiderūt pilato vt quasi ipsi a morte eiꝰ viderent īmunes.lvi.o.lxiij.d.

Qz firmauerūt ꝑmonē malignū nō dño ꝙ sibi: dicē do:Sanguis eius sup nos ⁊c.lxiij.f.

Qz magis occisi sint ꝙ dñs : qz in dño mors occisa est:in illis iniquitas vixit.lxiij.f.in fine.

Judęi latere putabant eū quem occidebant :⁊ latere deum.sexagesimotertio.g.

Quāto acutiꝰ sibi videbāt excogitare ꝓtra christū: tāto magꝭ ꝛficiebāt scrutātes scrutinio.lxij.g.

Qō peccīū sanguinis nō mittebāt in arcā ⁊ ipm sanguinē mittebāt in ꝓscientiā: Ibidem circa finem.

Judęi minus peccauerūt crucifigētes christū in terra ambulantē ꝙ q cōtēnūt in cęlo sedentē.lxviij. tractatu.ij.g in medio.

Quia cessauerūt superna cognoscere: necesse est vt ꝛ inferioribus cogitent: Ibidem.i.

Judęi vbi potuerūt aduersꝰ dñm clamare:ibi a domino nō ꝑmittunt habitare.lxviij.tract.ij.k.

Quid peccauerūt si christū a ꝛo ꝑcussū ꝑsecuti sūt:

Qō meriti erant vt filiū ꝛi nō agno (Ibidem.l. scendo crucifigerēt: Ibidem m.circa finem.

Judęi timēdo ꝑdere terrena/regē cęli occidēdo etiā perdiderūt terrena.lxxiij.d.in medio.

Ideo dispersi sunt qz surrexit christus.lxvij.b

Cur non ex toto ꝛleti sint ꝙ dispsi.lxxvij.o.circa fi.

Qō aduersꝰ iudęos ꝓcisos olim ⁊ radice ꝑiarcharū extollere nos nō ꝛbeamꝰ: ꝙ neqꝫ ꝓtra hęreti/

Judęi ꝓculcantes christū quēad (cos:quia.lxv.f. modū dati sint in opprobriū.lvi.k.

Judęus codicē portat vnde credat christianꝰ ⁊ conuincaꝫ paganꝰ: Ibidō.Et.lviij.tra.i.3.et.cxxxvi.y.

Judęi sic apparent ꝛ scriptura sancta quā portant quō apparet facies cęci ꝛ speculo:ab alijs videꝫ/ ab ipō nō videꝫ.lvi.k.

Judęi manēt cū signo victi a romanis : nec sic victi sunt vt a victoribus occiderenꝫ.lviij.tractatu.i.y in medio.et tractatu .ij.b.

Qō sint dispersi ꝓ oñes gētes /testes iniquitatꝭ suę ⁊ veritatis nostrę.lviij.tractatu.i.3.

Cur cū sint inimici eiꝰ rogauerit christus ne occiderentur: Ibidem y.et tractatu.ij.b.

Judęi magis nō sunt israel.xl.r.

Qō sint capsarij nostri:⁊ studentibus nobis codices portent: Ibidem.

Cur maneāt per oñes gentes subditi romano iuri in ſignis sacrificioꝝ ⁊ circūcisionis vt nō occidātur.xxxix.s.xl.r.

Judęi fuderūt sanguinē christi sęuiētes:biberūt cōfitentes.lviij.tract.i.r.lxv.f.in fine.lxvi.o.

Judęi cur nō debeāt inuidere gentibus gratiā euāgelij.lxv.n.in medio.

Difficile est vt ꝛ se quisqꝫ ꝑfecte iudicet.cxlvij.p.

Plus homo ipe ꝛ se:⁊ ꝛus plus ꝛ hoīe ꝙ homo ꝛ se iudicat: Ibidem q.

Quicqd iudicamꝰ /inferius nobis est.ij.c.

Qui male iudicat patuit illi manus ad accipiendū iudiciū linguę alienę ⁊ pdidit iudiciū ꝓsciētię suę.

Frustra iudicat ab homine quem ꝛus (xxv.k. iustificat.xxxvi.tractatu.iij.o.

Temere nō iudicabit qui per charitatem factus fuerit spiritualis.xlvij.o.

Multi nō ita iudicant vt loquūtur.lvii.b.

Qui nō vult recte iudicare recte iudicabiꝫ: Ibiō.d

Judex nō potest nisi legibꝰ iudicare.lvij.q.in me.

Judiciū dici solet ꝓuū qō iniustū est: ꝙ iudiciū sine adiectione cū dicit:rectū iudiciū debet intelligi.lxxi.c.in fine.

Judiciū iniustū oīno nō est iudiciū.xcviij.b.

Debemus habere iudiciū discernēdo malū a bono: ⁊ hāc iustitiā seqndo bonū ⁊ declinando a malo: Ibidem i.

Judicare ante tēpus quid sit.c.o.

Utꝝ inter iudiciū ⁊ iustitiā aliqd intersit:⁊ cur scriptura duo ista in plęrisqꝫ locis simul ponat.cv.d

Judicia hoīm de occultis hoīm nō iocunda sed temeraria sunt.cxviij.tracta.xij.b.in medio.

Licet siue rectū siue ꝓuū in nostri sermōis vsu iudiciū nuncupeꝫ:tamē si hoc rectū nō fuerit nō ꝛbet iudiciū noīari.cxviij.tract.xxvi.a.

Consuetudo loquendi sic dicit bonū ⁊ malū iudicium quēadmodū dicaꝫ bonꝰ iudex ⁊ malꝰ: Ibi.b

Judiciū quādo in bono accipitur: virtutis est opatio: Ibidem.

Recte iudicat qui habet iustitiā:nec iudicat si nō recte iudicat: Ibidem circa finem.

Judices absorpti iūcti petrę ꝙ sint.cxl.cc.

Cur in iudicio personam pauperis non accipere ꝓhibeatur.xxxij.tract.i.o.

Aliud ē iudicare pupillum: aliud iudicare pupillo :

Qui in iudicio pepercerit reo⁹ aut innocen (ix.o. tem confiteri tēptauerit:nō leui periculo subiacebit.xxxvi.tractatu.ij.t.

Judica illos deꝰ/ ꝓpheta ē nō maledictio.v.f.ī me.

Jā iudicauit ꝛ plebē suā sepando iustos ab iniustis: fideles ab infidelibus.cxxxiij.bb.cc.

Judicia iustitię dei fide custodiunt:cū sub ꝛo iusto iudice nec recte factū infructuosuꝫ:nec peccatum credatur esse impunitū.cxviij.trac.xxiij.d.in fi.

Judicia dei sunt ꝙbus ab eo mūdus ⁊ nūc et in fine sęculi iudicaꝫ.cxviij.tract.vi.a.in medio.

Judicia ꝛi euidenter exꝑssa nouit ecclesia: ꝙ quędā inscrutabilia nō nouit nisi ipo reuelante: Ibidē.b

Judiciū ꝛi occultū ē.lvij.f.

Qō sit deus iudicans in terra.lvij.p.

De nullo loco nō iudicat qui vbiqꝫ secretꝰ est: vbiqꝫ publicus:quē nulli licet vt est cognoscere:⁊ quez nemo ꝑmittiꝫ ignorare.lxxiij.k.

Ibi te iudicat vbi iniquitatē loqueris:nō iudicium differt sed pęnā: Ibidem post medium.

Judicare solus deus potest qui nouit occulta cordis.xliij.o.

Quomodo oñia iudicia dei quis ꝓnunciare possit cū inuestigare nemo possit.cxviij.tract.vi.a.b

Judicia dei nō comꝑhendunt.xlj.q.

Qō nō sint parua sed magna:dura ⁊ molesta: Ibidem r.circa finem.

Annotatio

Noli cum deo in iudicio contendere: sed da operam vt sis iustus: & quãcũcq; potueris ꝓfitere te peccatorem. quadragesimosecundo i.
Qui sint q̃ cũ deo volunt intrare in iudiciũ. cxliij. g.
Judicia dei quõ abyssus multa. xxxv. m.
Judiciũ ꝑ discretiõe ponit. xxv. f. xlij. b.
Duo sunt iudicia dei q̃ insinuant ꝑ scripturas: Unũ occultũ: alterũ manifestũ. ix. a. in medio.
Judicia dei sic auferunt a facie aĩę. ix. k. in fine.
Judicia dei vera / desiderabilia sup̃ ãc. q̃ sint. xviij. b
Judicia domini vera iustificata nõ ad rixas diuisiones: sed ad congregationẽ vnitatis: Ibidem. et b. ante medium.
Judicij tempus erit. xxxij. tracta. i. m.
Judicium venturũ terribiliter audit eis qui securi esse bene viuendo nolunt: & male viuere diu volunt. xxxvi. tract. i. a.
Utiliter deus illud latere voluit / vt semp sit paratũ cor nostrũ &c: Ibidem. et pſ. vi. a. ix. o.
Judicium extremus sicut infidelibus laborez auget ita & fidelibus finit. xxxvi. tractatu. i. b.
Judiciũ extremũ ideo quidã futurũ negant: Ibidez. d. in medio. et pſ. xxxi. expositione. ij. b.
Si possem⁹ facere vt dies iudicij nõ veniret / nec sic esset male viuendũ. xlix. b.
Judiciũ quanto magis differt tanto maiore impetu ventur⁹ est. lix. f. circa finem.
De solo iudicio cur quidã dubitent cum oĩa quę in scripturis p̃dicta sunt ꝑpleta cernãtur. lxxiij. p
Si ante vellet iudicare q̃s p̃dicare / nemo inueniret liberandus. lxxiij. f.
Dies iudicij figuraliter p̃monstrat. ciij. tract. iij. b.
Judicij diem q̃ timeãt vel q̃ sperent. cxxvij. i
Oz formidandũ sit malis ꝓpter pœnã: amandum bonis ꝓpter coronã. c. b. in fine.
Testimoniũ apostoli vbi spem det bonis ỏ iudicio: Oz sit durus duris: mitis pijs: ergo in (Ibidẽ c. potestate tua est quomodo expectes venturũ iudicem. nonagesimoseptimo h.
Habeat se quisq; iudicem vt deum habeat defensorem. lxxiij. c. lxxvj. b. circa finem.
Esto iudex tuus: ascende tribunal mentis tuę: tozq; at te timoz: erũpat confessio & dic. xlix. ee. circa finẽ.
Gaudeat iudicãdus q̃ timuit iudicatur⁹ (lvij. b. qz ille cũ venerit cũ equitate iudicabit. lxvi. l.
Nihil valebit ibi calliditas accusatoris vbi testis ẽ conscientia: vbi iudex nõ querit testem: sed aduocatũ tibi misit: ꝓpter illũ & ꝓ illum ꝓfitere. Ibidẽ.
Dic se corrigant / & nõ timeãt cũ iudicabunt: Ibidẽ.
Quid timebo iudicantẽ in virtute cuius salus præcessit in nomine: Ibidem circa finem.
Non timent venturum iudicem qui primo agnouerunt correctorem. lxvi. m.
Timeamus iudicij diem: vẽturus est: qui venit humilis veniet excels⁹: q̃ venit iudicand⁹ veniet iudicaturus. sexagesimosexto. p.
Desiderantibus se propitius veniet: Illi desiderãt qui tenuerunt fidem eius & fecerunt mandata ei⁹ Ibidem.
In iudicio futuro quidam arguentur & non emẽdabuntur. vi. c. xxxvij. c.
Quisquis futur⁹ iudicem times / p̃sentem ꝑscientiaz tuam modo corrige. cxlvij. a. circa. finem.
Deus quomodo det iudicium regi: & iustitiam filio regis. lxxi. b. c.
Honor regis qualiter iudiciũ diligat. xcviij. b
Judicio suo deus oĩa reseruauit. xcj. h. k.
Judiciũ qñ erit sicut meridies. xxxvj. tracta. j. b.
Ideo christus cũ potestate iudicaturus est: qz cum magna humilitate iudicatus. xxxvij. t. in medio.
Ille veniet vt iudicet qui venit vt iudicaret. xlviij. tractatu. j. i. in medio.
Qui venit occultus iudicandus / veniet manifestus iudicaturus. xlix. g.
Nõ est iudicatus deus pater: sed fili⁹ iudicatus est a peccatoribus iustus: & in eo vincens: quia qõ i eo iudicaretur nõ habuit. l. k.
Venturus est vt iudicet in virtute dei q̃ venit vt moreretur ex infirmitate. liij. f.
Maledictum est si iudicet te in virtute sua / & nõ saluauerit in nomine suo: Ibidem.
Venturus est vt iudicet qui prius venit vt iudicaretur. lxij. a. in fine. lxvij. kk.
Qñ iudicij tempus accepit vt filius hominis / q̃ gubernat tpa vt filius dei. lxxiiij. f. in medio.
Qñ pus voluerit iudicari & sic iudicare. xciij. ſ.
Qñ totũ orbẽ iudicabit qz ꝑ toto pciũ vedit. xcv. o
Christus cum iudicabatur docebat vt iudicaret q̃s docuerat. xij. tractatu. ij. k. in medio.
Oz iudicabit orbem terrę in iustitia & equitate: quia ꝑscientias singulor⁹ nouit. xcv. p. xcvij. h. xcviij. g. circa finem.
Oz vere iudex sit non concernens sed discernens. xlix. q. in medio.
In iudicando nõ errat. xlvij. m. xxv. h. in fine.
Dominus amat iudicium: nec puerse iudicat. xxxvi. Inter iustũ iudicẽ & ꝑscientiã tuã noli (tract. ij. k. timere nisi causam tuã. xxxvij. t. in fine.
Judiciũ dei nõ puertit pcibus. ix. e. in fine.
De⁹ habet iudiciũ in ipa misericordia: et rurs⁹ habet misericordiã in illo iudicio. xxxij. tract. j. n.
Judicando cum seueritate / non amittit misericordię bonitatẽ. c. a.
Qui diligit iudicium oportet vt exigat quod vedit. xxxij. tractatu. ij. b.
In iudicio exigit rationem / reddit traditionem / donat eternitatẽ: Ibidem.
Non est venturus ad iudiciũ nisi qui surrexit a mor
Qñ alij erũt iudicãtes cũ dño / alij iu (tuis. lxxiij. y dicãdi: sed ad dexterã ponẽdi. xlix. i. in medio.
Si nõ ampli⁹ illic ꝑsedebũt iudicãtes q̃ duodecim apostoli / vbi erit Paulus apls: Ibidẽ circa finẽ. et. lxxxvj. f. et. xc. tractatu. j. k.
Sicut iudicaturi sunt ex toto orbe: sic & iudicandi ex Nõ solus veniet ad iudiciũ: s (toto orbe. xlix. n. cũ seniorũbus terrę. lxvij. kk. in medio.
Multi sibi ꝓmittunt q̃ cum domino iudicabunt: quia. xc. tractatu. j. l. et. tractatu. ij. c. in medio
Multi erunt qui iudicabunt: s pauciores illis qui ante tribunal stabunt: Ibidem l.
Oz sancti iudicabunt cũ christo. cxxj. q.
Cũ iudicatur⁹ venerit / videbũt eũ boni & mali: Boni vt percipiãt mercedẽ: mali pœnã. xlviij. tract. j. b.
Videbit terribilis q̃ visus est ꝑcussibilis: (in fine i demõstrabit potẽtiã q̃ demõstrauit patiẽtiã. lxxxv
Impij eum videbunt in forma serui non (as

in forma dei: Ibidem.
Licet formā serui videbūt boni ⁊ mali: gloriā tamē dei nō videbūt nisi pij. cix. o. circa finem.
Contra eos qui negant tantā multitudinē perdēdā cum pauci sint saluandi. xlvij. K.
Ideo quidā faciūt mala qz in iudicio christū omnibus indulgentiā daturū credūt. lij. d.
Ju Julianus imperator infidelis ⁊ apostata milites christianos habuit sub se: ꝙ qñ volebat vt idola colerent ꝓponebant illi deū. cxxiij. l. in medio.
Cur quidā dicebant apud iulianū solam iusticiaz locum habere xxxvj. tracta. ij. r.
Jumēta: dicunt in ecclesia simpliciter ambulātes. cvj. o. cij. r. et. ciij. tractatu. iij. l.
Juno dea pariendi. xxvj. q.
Jur Jurare p execrationē grauissimū est iurandi genꝰ.
Quomodo oīis qui iurat ī dño: (vij. b. in fine laudabitur. lxij. x.
Juratio dei ꝓmissiōis ē ꝓfirmatio. lxxxviij. trac. j. d
Ideo ꝓhibet hō iurare ne ꝓsuetudine iurādi (quia potest falli) etiā ī periurū ꝓlabat: Deꝰ solus securus iurat: quia falli nō potest: Ibidem.
Quotiens iuraturus est si semel iurando mentitur: Ibidem. tractatu. ij. c. in fine.
Quō oia ꝙ deꝰ iurauit dauid/seruauit: Ibidem e.
Si iurantē hoiem timere debemus ne ꝓter iurationē faciat qđ ꝓtra voluntatē eius est/quāto magꝭ deū qui nihil temere iurare potest. xciij. p.
Ideo ꝓhibet hoiez a iurādo ne in periurīū ꝓlabat: ⁊ ideo deus iurat qz nō pōt esse periurꝰ. cix. r.
Homo tanto longius erit a periurio/quāto erit longe a iurando: Ibidem.
Qui eñ iurat homo/falsum ⁊ verū iurare potest: ꝙ autē nō iurat/falsum iurare nō potest: qz oīno nō iurat: Ibidem.
Cur nō iuret dñs quādo dñi iuramentū ꝓmissionis est firmamentū: Ibidem.
Hoc ē iurare/deū testari: Si ꝙ tu iurādo testaris deum: cur ꝙ nō ⁊ deꝰ iurādo testet seipm: Ibidē cir/
Nihil gratius possumus deo offerre (ca finem. ꝙ iure iurare. cxxxj. e.
Jurare est firme ꝓmittere: Ibidem.
Jurare dei est ꝓmissū p seipm firmare: Ibidem. q.
Quid appellet iuramentū. cxvij. tractatu. xxiij. c.
Jus Jus est oīe qđ iustuz est: neq; oīe qđ ius dicitur/iustum est. cxlv. z.
Nec ius dicendū si iniustum est: Ibidem.
Si ius feciſti/iniuriā pateris: si iniuriā feciſti/ius pa
Jurisperitꝰ imperitus cur sutori (teris: Ibidem.
perito ꝓponatur. cxlv. d. circa finē.
Justicię multę in multis iustis videnť: cū sit vna dei iustitia cuiꝰ oēs ꝓticipāt. x. f. in fine. Cōcor. xj. a.
Justicia dei cum donatur nobis ideo dei dicit. xxx. expositione. ij. tract. j. f.
Justū est quicqđ a deo fit: qz iniuste nihil facere potest. xxxij. tractatu. j. c. lxj. x.
Justicia dei quō sicut mōtes dei. xxxv. x. l. cxxiij. i.
Nō sic iustꝰ ē deꝰ vt nō sit misericors. xxxix. z.
Justicia dei misericordiā illi auferre nō pōt. xliij. s.
Nō poteris a deo auferre iusticiā: iploza (in fine. ergo misericordiam. l. g.
Justiciam deus perdere nō potest. lxj. x.
Justicia āgeloꝝ in oībꝰ est: ꝙ ab vno capit: qz ibi est fons iusticię vbi ē fons vitę: Ibidem in medio.
Est ꝙdā iusticia manēs: a ꝙ si recedis/iniustus es: ad quā si accedis/iustus es: te recedēte nō deficit: te accedente non crescit. Ibidem.
Justicia dei quomodo nostra. lxx. tracta. j. e.
Justicia dei sola liberat me: mea sola nō sūt nisi pctā
Deus ꝑus ꝙdicat iusticiā ⁊ (Ibidē y. circa finē. sic iudicat iusticias. lxxiij. f.
Justicia dei sūma etiā malis bñ vtit. lxxvij. t.
Justicia ⁊ iudicia dei in fine apparebunt quę modo occulta sunt. lxxxvij. tractatu. j. o.
Justicia ⁊ iudiciū quō correctio sedis dei. xcvj. f.
Justicia dei rectūq; iudiciū oīni est metuēda peccāti. cxvij. tractatu. xxvij. a.
Justicia dei ē quā vt habeas deꝰ dedit. cxlij. f.
Qui tribuit deo qz est: ⁊ sibi qz iustus est: meliꝰ sibi tribuit ꝙ deo: Mā meliꝰ est iustū esse ꝙ hominē
Quę sit abūdātia iusticię nostrę. (esse. cxliij. m. cxxij. p. q. circa finem.
Quando erit ꝓfecta iusticia. Ibidem r. in medio.
Justiciā intelligere difficile est. cxxj. n. in fine.
Justicia nō solet dici bona vel mala: ꝙ eo ipō iaz bona est qz iusticia est. cxvij. tract. xxvj. b.
Quisquis iustus est/ꝓtinuo bonus est: Ibidem.
Justicia xtꝰ ē aī magni ꝙcipueq; laudabilꝭ: Ibiđ.
Noie iusticię nō ipa xtꝰ ꝙ opus virtutis significat: quā nō facit in noie nisi deꝰ q p gratiā sua iustificat impium: Ibidem.
Justicia in laboribus ⁊ doloribus delectari debet: nec ita tpe est diligēda tranqllo vt turbulēto tpe deserak: ꝙ amplectēda est in oīni tpe. cxvij. tract.
Nō esset iusticia fidei si nō esset abscōditū (ix. a. qđ ꝙdicatū crederemus. cix. b.
Justicia nostra ex fide ē: ⁊ ꝙ sit iusticia fidei. Ibiđ. i.
Justꝰ tūc ex fide viuit si nō videat qđ credit: Ibiđ.
Justiciā hō nō opak nisi iustificatꝰ. cx. c.
Justicia iniustoꝝ quę sit. cvij. c. in fine.
Qđ iustum est/bonū est. cvij. f. circa finem.
Quō intelligis: Qui recipit iustū in noie iusti/mercedē iusti accipiet: sic intellige: ꝙ recipit peccatorē in noie pctōris/pdet mercedē. cij. t.
Ab illo fit hō iustus ꝙ nūq; potuit esse iniustꝰ. cix. a
Justiciam nunq; es percepturus si ad/ (in fine. huc tibi placeat iniquitas. xcix. d.
Tota iusticia ad vnū verbū inocētię redigit. c. f.
Ideo diligenda est. xciij. c.
Prius est vt habeas iusticiā vt ipa iusticia tua conuertak in iudicium: Ibidem ꝑ.
Quę sit iusticia hoīs in hac vita. xciij. oo.
Justicia dicit qua sua vnicuiq; tribuimꝰ. lxxxiij. o.
Justicia ⁊ pax amicę sunt: ⁊ vna sine altera esse non potest. lxxxiij. n.
Justicia a cęlo prospicit cum a dño datur iustificatio ꝓfitenti. lxxxiij. p. q.
Jpa ē ꝓma hoīs iusticia vt puniat se malū: Ibiđ. r.
Nolī te iustū putare. xxx. expositione. ij. tract. ij. b.
Nēo dicat: iustꝰ sū: sufficit mihi iusticia mea. lxix. k.
Si se hō iustificauerit ⁊ de sua iustitia ꝓsumpserit/cadit. xxxj. expositione. j. a. ante mediū.
Cōmendatio iusticię ꝙ ex fide ē aduersus eos q̄ gloriank de sua iusticia ꝙ ē ex opibus: Ibidem. b. c.
Nō merito operꝝ tuoꝝ accepisti gratiā fidei qua ex impio factus es iustus: Ibidem. f.

Annotatio

Memo se ab oīni iusticia putabit exulem: licet se iustū dicere non audeat: qz fides tua iusticia tua ē. xxxij. tract. j. d.

Pulchzitudo iusticię formā suā habet: oculos quęrit: accendit amatores suos: Ibidem. h. et. xxxiij

Justicia q̄lis sit. xxxj. tract. j. i. (tract. ij. o.

Justicia tua modo abscondita est: z quando educet velut lumen. xxxvi. tractatu. j. b.

Justus z iniustus sibi alterutrū oneri sunt diuersis intēcionibus. xxxvi. tractatu. ij. a.

Quō vez sit: Nō vidi iustū derelictū: nec semē eius quęrens panē: cū aliter inueniat in lectiōe diuina xxxvi. tractatu. iij. a. b.

Quis sit iustus qui nō est derelictus nec semen eius quęrens panem: Ibidem e.

Justo nihil mali potest facere impius: Ibidem m.

Justiciā in corde abscondere quid sit. xxxix. y.

Quę sit iusticia hois in hac vita. xlij. k. in fine.

Perde pot⁹ pecuniā ne pdas iusticiā. xlij. q. cir. fi.

Justicia panis. xlviij. tractatu. ij. k. in medio.

Nemo iustus nisi humilis z pius z de iusticia non (inflatus. xlix. gg.
Quisq; de iusticia interrogat⁹ qñ nō habet causam nō facile rñdeat q̄d sit iustū.

Nō sit iusticia labioz ꝟ z factoz: Ibidē b. (lvij. a

Ille vere iusticiā loquit qui nō aliud in labijs pstrepit: aliud celat in corde. lvij. c.

Justus dicit fidelis exquo credidit z facta sit ei dimissio peccatoz: licet de ista residua vita sine peccato esse nō potest: Ibidem z.

Justo est fructus etiā in hac vita: Ibidem z.

Quo visu iustū ab iniusto discernat. lxj. x.

Mihil tā iustū q̄s vt puniat pctōz. lxij. m.

Justicia habet quādā lucē suā: perfundit z illustrat animā inhęrentē sibi: ꝟ q̄ se auertit a lumine iusticię/quāto magis quęrit qō inueniat contra iusticiā: tāto pl⁹ a luce repellit z in tenebzosa demergitur. lxiij. g. in medio.

Justicię pulchzitudo quāta sit: z q̄re amet. lxiij. n.

Perfecta iusticia in hac vita haberi nō potest: tñ ad pfectū z mozes boni a deo inspirāt z donāt. lxv. v

Sic dicas iusticiā tuā vt memineris qō ac (i fine. cepis eā: z nō eā inuideas accipiētib⁹. lxx. tract. j

Justiciam iniquā vel iniustam dice (e. in medio. re nō solemus. lxxj. c. circa finem.

Nō est iusticia dicenda si iniusta z pua fuerit: Ibidē.

Hęc ē iusticia/nō apponere seruos dño nec ęquare: Ibidem d. in fine.

Justicia pciosioz est auro. lxxij. m. in fine.

Justificari pt oīs hō viuēs/apud se/ꝟ nō coz̄ dño.

Justificationē p̄cedit vocatio. v. g. (cxlij. b.

Cum iustificatur impius/ex possessione diaboli migrat in templum dei. vij. d.

Deus non iustificat impiū nisi credentem z confitētem. xxxiij. tract. j. p.

Justificatio ad salutē ptinet/glozificatio ad honozē

Justificatiōes dei quō discēdę sint. cxvij. (lxi. m. tractatu quinto e.

Justificatiōes dei sūt nō dicta ꝟ facta iusticię: opera scz iustoz quę imperat deus: z quare dei dicāt. cxvij. tractatu. vi. a. in medio.

Cur iustificatiōes quęrat discere qui eloquia dei se in corde abscōdisse testat: Ibidem in medio.

Justificationes facta sunt iusta: id est opera iusticię. cxvij. tractatu. vij. g.

Oz sint opa iusta nō verba: Ibidem k.

Oz absentes esse nō possint nisi qñ nesciunt: z vtruz qñ sciunt z nō fiūt/absentes habēdę sint: Ibidez.

Nō aliq̄d impedit quo min⁹ habeant iustificatiōes dei nisi qz nō desiderant dū nō ī eas charitas feruet quaz claritas lucet. cxvij. tract. vij. l.

Oz ad eas quasi gradibus pueniat: Ibidem.

In iustificatiōibus dñi nulla ē difficilioz q̄s vt suos quisq; diligat inimicos. cxvij. tract. vij. e. ix. d.

Justificatiōes dei sic disce vt agas nō vt tātūmodo scias: Ibidem. tracta. x. d. xxix. b. in fine.

Vt iustificationes dei exquirā/hoc mihi factuz est a deo. cxvij. tract. xv. g. i. in medio.

Utrū hoc sit iustificatiōes dei nosse qō custodire: z custodire qō nosse. cxvij. tract. xvij. i.

Nō est ꝓseqūs vt q̄ exquirit iustificationes dei ūeniat: aut q̄ inuenerit faciat: quia nō pōt nisi inuenerit facere: z nisi q̄ fierit ūenire. cxvij. tr. xxix. b. Ju

Juuētus eccl̄ię q̄ sit. xcj. m. in me. et. lxx. trac. ij. c. c.

Junioz in quo corrigit viā suā: tripliciter potest intelligi. cxvij. tractatu. v. a. in medio. b.

Junioz nomē ē compatiuū z bñ intelligit in comparatione maioris: Ibidem tract. xxvij. c.

Juuentus nouitatē significat vitę. xlij. e. in fine.

Lozpus chzisti qō est ecclesia tanq̄ vnus hō ꝑmo iunioz fuit z senuit. xxxvj. tract. iij. d. Lab

Labia chzisti quę sint. xxxix. v.

Labia dolosa q̄ modo loquūtur aduers⁹ iustum iniq̄tatē in iudicio erūt muta. xxx. expositione. ij. tractatu. iij. d.

Habeāt labia ꝓtra simulationē qō credit coz: et coz habeat ꝓtra timozē qō dicūt labia. xxxix. x.

Consentiāt labia tua cozdi tuo: Ibidem.

Labia cognoscant in factis. lvij. e. in fine.

Sūt labia interioris z exterioris hois. lxx. trac. ij. n

Lapsus maiozum non sit delectatio sed timoz minorum. l. b. in fine. d. in fine.

Laboz inflictus a deo p̄ceptū mihi erit vt liberer ab eo. xxxvij. 3. circa finem.

Laboz magn⁹ ē cognoscere quō de⁹ curet res hūanas: z bene sit malis: z qñ cognoscet. lxxij. p.

Laboz labioz quis sit. cxxix. r.

Labozes manuū tuaz māducare q̄d sit. cxxvij. l. m.

Quō laboz sit nobis p̄ceptū. xciij. hh.

Laborē de⁹ posuit cū fine z requiem sine fine. xcij. (ij.

Deo nō solū laborē tpalē ꝟ etiā breuē esse voluit ꝓ fęlicitate ęterna. xxxvi. tract. ij. p.

Si vis sustinere laborē/attēde mercedē: Ibidem.

Ibi laboz vbi iniq̄tas z iniusticia. liij. q. in fine.

Mihil laborioſius iniq̄tate z impietate. ix. l. in fine.

Laboz semē ē iniq̄tat̄: peccatū ꝓceptio laborū. vij. l

Laboz noster nō pōt finiri nisi hoc q̄sq; diligat qō inuito nō possit auferri: Ibidem.

Lac manat ex abundantia viscerū maternoz: z misericozdia delectabili puulis gratis infundit: z signific at gratiā dei. lxvij. v. Lac

Chzistus cū sit panis se nobis lac fecit incarnatus z apparens mortalis. cxxx. o. p.

Sic nos vult lacte nutriri vt nō ibi remaneamus: ꝟ crescēdo p lac ad solidū cibū pueniam⁹. cxxx. r.

Lactare vt nutriaris: sic nutrire vt crescas: sic crescę vt panē manducęs: Ibidem. s.

A lacte nō sepaberis quoadusq; sup matrē tuaz es: ne ꝓus fame moziaris ꝓus q̄ panē māducare sis idoneus. cxxx. t.

Lactantes qui sint. vij. b. xxxix. gg.

Dñs vt sapientiā suā nobis lac faceret/carne indut⁹ venit ad nos. xxx. expositione. ij. tract. j. i.

Lachzymę tuę dicunt panes nō potus illius q̄ ꝛsiderat fōtem aquarū. xlj. f.

Lachzymę vnde panes. cxxvij. m.

Lachzymę ozantiū dulciozes sunt q̄ gaudia theatroz: Ibidem l. in fine.

Aliud ē lacū aprire: aliud effodere. vij. l. in medio

Lacus ē ꝓfunditas sęculi. xxix. n. in fine.

Lacus miserię est ꝓfūditas iniq̄tatis ex carnalibus ꝛcupiscentijs. xxxix. e.

Lacus inferioz quis sit. lxxxvij. h. in medio.

Lan In lacū ꝛscēdūt q̄ ꝓfessionē pdūt. cxlij. t.

Lana materies est ꝛ p̄patio ad vestem: ꝛ significat. cxlvij. gg. Vide etiā ibidē. b.

Languoz naturę nr̄ę q̄s sit. cxviij. tract. iij. b. cir. fi. c

Languoz quid sit. cij. g.

Lap Gentes adozādo lapides dicti sūt lapides. xlvj. i. cir

Lapis p̄cisus de monte sine manib⁹ (ca finem. quō christū significet. xlij. d. xlvij. b. xcvij. t.

Lapis reprobatus ab ędificātib⁹ quō fact⁹ sit in caput anguli xlvij. b. c. et. lxxxvi. c. circa finem. d.

Cui⁹ anguli sit lapis. lxxxvij. c. xciij. i.

Aliud est a lapide cōquassari: aliud conteri. xlv. n. in medio. et. cix. y.

Lapides sion qui sint. cj. tractatu. j. t.

Lapis christ⁹ ꝛquassat quos: ꝓteret magnos. lxxij

Laq In laqueo diaboli duo sunt. xxx. expo (i. in fine. sitione. ij. tractatu. j. k.

Laque⁹ occult⁹ occulta ē cogitatio. ix. i. xxxij. tra/

Laqueū interitus absconditos quō in (ctatu. j. l. ipm incidant. xxxij. tractatu. j. l. m.

Laquei venantiū qui sint ꝛ q̄bus tendant. xc. trac.

In laqueos venantiū multos mit (j. c. in medio. tit verbū asperū: Ibidem. d. et. tractatu. ij. d.

Laqueus venantiū est dulcedo vitę huius. cxxij. p

Aliud ē laqueū abscōdere in (qui tunc ꝓterit. q. via: aliud iuxta viam. cxlj. l. m.

Lat Latro tunc credidit quando apostoli victi sunt ꝛ defecerūt. lxviij. tractatu. j. k.

In ꝓfessione effudit ex se sanguinē ꝛ factus est cibus dei: exclusit iniq̄tatē suā: accusauit eam ꝛ caruit ea Ibidem. m. in fine.

Latitudo cozdis/charitatē significat. cxviij. tract. xi b. in fine. et quō. xlij. b. xxi. f. in medio. xxij. a.

Latera dicunt q̄cūq; alicui cohęrēt. xlvij. d.

Latera domus dei q̄ sint. cxxvij. n. in medio.

Lau Lauare ꝛ rigare differūt. vi. e. in fine.

Lauare manus inter innocētes q̄d sit. xxv. g.

Oz christus lauit pedes discipulox/nō ad sacramentū mūdatiōis/ꝫ ad exēplū būilitat⁹ ptinebat. xcij. i

Laud Qui in se vult laudari/supb⁹ ē. xxxij. tract. ij. d. i fi.

Qui nolūt laudari in dño/nō sūt māsueti: Ibidē e.

Laudādo te bonū efficer⁹ malus. xxv. b.

Modus ostenditur quo te laudare possis ꝛ arrogans non sis. cxliij. i.

Unde laudemur nihil nobis relict⁹ sit⁹: ꝫ totā intentionē nostrā in laudē suā mitti iubet. lxv. d.

Laudantium linguis noli mollescere: nec frangi vituperantium. xcij. d.

Laudatio libera ē a lege narrātis ꝛ texētis hist oziā.

Propter amoz ē laudis hūanę multa (citij. r. magna fecerūt q̄ magni fuerūt in sęculo: quę rētes nō apud deū ꝫ apud hoīes gliam. cxviij. tr. xij. c

Non ipa laus humana culpanda est: sed ꝓpter ipsam laudem bene opari: Ibidē d.

Laus quātacūq; ꝓuenerit hōi iusto: nō ibi debet esse finis boni: ꝫ etiā ipa referēda est ad laudē dei ꝓpter quē bona faciūt vere boni: Ibidem.

Heli⁹ ē vitupare q̄ dolose laudare. cxix. h. in me.

Insanit q̄ laudat qō nō est bonū. cxxxiij. g. in me.

Falsa laus adulatio est. cxl. t.

Aliud est laudare loquacem: aliud laudare veracem. centesimo quadragesimo. dd.

Nemo laudat nisi qō ei placet. cxlvij. c

Diuites se laudant: pauperes dominū laudant. xxj. expositione. ij. k. circa finē.

Ipsi laudant dominū qui se subdunt domino. xxxij expositiōe. j. a. et tractatu. i. a. b.

Curuus ē q̄ laudat deum q̄n sibi bene est: ꝛ blasphemat quando sibi male est: Ibidē c.

Oz laudādus sit in ꝓsperis ꝛ in aduersis: Ibidē. et d. circa finem. f. xxxij. tractatu. ij. c.

Omnis multitudo audit laudē dei ꝫ nō in omni multitudine est laus dei. xxxij. tracta. ij. k.

Quicqd egeris/bñ age/ꝛ laudasti deū: Ibidē n. i fi.

Sic lauda deum vt nolis male inimicis tuis. xxxix. g. circa finem.

Laudare deū tibi ꝓdest nō deo. Ibidem.

Mō laudāt dñm q̄ male credūt aut male viuūt. xlvij

Mō potest esse laus dei nisi in sanctis eius: (b.

Mā q̄ male viuūt nō eū laudant: quia ꝛ si p̄dicant lingua: blasphemant vita: Ibidem l.

Sicut notus est per omnes terras/ita laudat⁹ p omnes terras: Ibidem.

Laudis imolatio in nobis est. xlix. y. liij. k.

Eis ꝓdest laudare deū q̄ bene viuūt. xlix. ff.

Si male viuis ꝛ bona dicis/nondū laudas: si cuz ceperis bñ viuere/meritis tuis tribuis qō bene viuis: nondum laudas: Ibidē gg.

Nec ille laudat deuz q̄ male viuit: nec ille qui quasi de suo putat esse q̄ bene viuit: vbi. s.

Laudetur deus bona voluntate: ꝛ gratuitum sit qō laudatur. liij. k. in medio.

Laudet⁹ voluntate nō necessitate: Ibidem.

Laus dei a corde ꝛ ore christiani recedere nō debet: nō vt laudet⁹ in ꝓsperis ꝛ maledicat⁹ in aduersis. liij. a. circa finem.

Mō possem laudare deum nisi mihi donaret laudare se posse. lxij. m. in fine.

Laus ex ore meo exiens pl⁹ placet deo q̄ꝫ magna victima adducta ad arā ipi⁹. lxviij. tract. ij. p.

Omnis creatura laudat deū: quoniā cū ipa ꝓsiderat⁹ laudatur deus: Ibidem. q.

Omnia laudant deū quę fecit deus p̄ter vitia q̄ nō fecit. lxviij. tract. i. g. circa finem. cxxviij. e.

Laudare deū tota die quid sit. lxx. tract. i. f.

Sup omnē laudē dei adūcere q̄d sit: Ibidem. p.

Ad laudē dei tria oportet ꝓuenire. lxxij. a.

Qui laudabūt nomē dñi. lxxij. v.

Si deficis ab amoze/deficis a laude: ꝛ semper laudas si semper amas. lxxxij. l.

Annotatio

Desinis laudare ꝺeū si ꝺesinas amare. lxxxv. ff. post
Quādo bene tibi est/lauda misericordiā (mediū. ꝺei: qñ male tibi est/ veritatē lauda. xcj. e.
Securitas laudis in laude ꝺei. xciiij. a.
Beati quantū laudāt tantū vires acq̄runt: ꝛ dulcescit quē laudant. xcix. r.
Illius aīa semp laudat ꝺn̄m quę. cij. b.
Laudari vult ꝺs: ꝛ hoc vt tu ꝓficias nō vt ille sublimetur: centesimosecundo. e.
In veritate ꝺeum lauda: quia si ꝺe tuo volueris mētieris: Ibidem. in medio.
Chr̄istū quidā laudando impediunt qui in illum vituperando sequebant. ciij. tract. iij. s. añ mediuz.
Semper a nobis laudatur ꝺeus si semper amatur: Ibidem. tractatu. iij. q.
Laudantē vidit ꝺeus quē ꝓbat amantē. ciiij. a.
Verbo ꝛ opere laudate: Ibidem. b.
Laudari in noīe sancto ꝺei q̄d sit: Ibidem.
Potest esse laus dei vera ꝛ pia vbi nō est ꝓfessio peccatoꝝ: q̄ laus multo crebrius in scripturis ꝓfessio vocat. cv. b. ante mediū.
Laudes dei sunt opa eius in p̄ceptis. cv. c.
Laudare laudē dei q̄lis sit locutio. cv. k. in fine.
Nō laudant ꝺeū sed se qui magnos se putant: quia nomē suū potꝰ p̄dicari volūt q̄z nomē ꝺn̄i. cxij. b
Ille semp laudandus est qui est: Ibidem.
Quid sit: septies in die laudē dicere. cxviij. tractatu
Quidam laudando chr̄istum a chr̄isto (xxxj. c. retrahunt. cxix. b.
Si nō laudauerint seruī ꝺn̄m/ supbi/ īgrati/ irreligiosi erunt: ꝛ nō laudādo ꝺn̄m faciunt vt seueruz sentiant. cxxxiij. a.
Si laudas/ propitiabis: si non laudas/ offendis: nec laudibus nostris ille crescit: ſ nos: Ibidem.
Quoniā nobis expedit laudare ꝺeū: iubet misericorditer vt laudemꝰ eū nō arrogāter: Ibidez in fine.
Quales sint qui laudent eū: Ibidem b.
Ideo laudandus quia bonus. cxxxiij. d. g. ī medio.
Laudem suam ꝺeus sic temperauit vt firmoꝝ esset ꝛ infirmoꝝ: Ibidem i.
Laudare ꝺebemus ꝺeū amando nō coacte: nec ꝓpposita mercede. cxxxiij. p.
A laude ꝺei nemo excusat: Nā ipm voluisse laudasse est: nec a te querit verba sed coꝛ: Ibidē. cir. fi.
Laudabis ꝺeum si transieris ad vituperationē tuā: cxl. q. in medio.
Sine fine erit laus: qz sine fine amoꝛ. cxli. p.
Vt homo se laudet/ arrogātia est: vt se ꝺeus laudet misericordia est. cxliij. a.
Qui laudare nō vult in transitu hui⁹ sęculi/ obmutescet cū venerit sęculū sęculi: Ibidem. b. in fine.
Laus flagellāt/ medicina ē vulnerāt. cxliij. d. cir. fi.
Non potes laudando ꝺeum finire: cuius magnitudo finem habere nō potest: Ibidem e.
Sicut eius magnitudinis non est finis: sic tuę laudis nō erit finis: Ibidem et k. in fine.
De operibus laudemus operantem: ꝺe conditis cōditorem: ꝺe creatura creatorē. cxliij. f.
In laudandis operibus ꝺei virtutem eius pronunciabunt: Ibidem. h.
Laus ꝺei in via te constituens ostendet tibi quid diligas: quid timeas/ q̄d appetas/ quid fugias/ q̄d eligas ꝛ quid reꝛicias. cxliij. k.
Quō oīa opera sua laudent ꝺeū: Ibidem s. t.
Expedit tibi ꝺeficere laudando ꝺeū q̄z ꝓficere laudando te. cxlv. e.
Magnū est quod laudamus: sed quo laudamꝰ adhuc infirmū est: Ibidem h.
Laudabo ꝺn̄m in vita mea q̄d sit. cxlv. i. k.
Qualis sit ista laudatio vbi q̄diu es laudas: Ibi. l.
Quare laudare ꝺebeamꝰ ꝺominū: ꝛ quę merces. cētesimo quadragesimosexto. a. in fine b.
Jō laudate ꝺn̄m qz bonū ē laudare ꝺn̄m: Ibidem. c
Lingua tua ad hoꝛā laudat: vita tua sp laudet: Ibi.
Cum ꝺeus laudatur ꝺe bono opere tuo/ opere tuo laudas ꝺeum. cxlvj. d.
Qñ ꝓficiet in nobis laudatio ꝺei: Ibidē circa finē.
Vis vt ꝺo tuo locū ꝺa decoraq̄z sit laudatio: noli bonę cantilenę tuę obstrepere malis moꝛib⁹. cxlvi. e
Aures ꝺei nō ad os sed ad coꝛ: nō ad linguā ſ ad vitam laudatoꝛis patent: Ibidem.
In laude ꝺei ꝺebet esse meditatio vitę nostrę p̄sentis: quia exultatio sempiterna futurę nostrę vitę laus ꝺei erit. cxlvij. a.
Tunc ꝺesinis laudare ꝺeū qñ a iusticia ꝛ ab eo qō illi placet declinas: Ibidem. b.
Quō celestia ꝛ terrena oīa laudēt ꝺeū. cxlviij. c.
Laudare ꝺeū in excelsis q̄d sit: Ibidem f.
Laudare ꝺeū negociū est beatoꝝ. cxlviij. g.
Sic omnia laudant ꝺeum cū considerata oīa pariūt laudem ꝺei: Ibidem k.
Charitas laudat ꝺeū: discoꝛdia blasphemat. cxlix. c
Lazarus interꝓtatur adiutus: ꝛ gerit typum eccl̄ię. lxix. i. in medio. Laz
Oꝛ sit resuscitatus a ꝺn̄o p̄sente: sed vixit et ꝺomino absente. lxx. tractatu. ij. d. Lec
Lecti noīe voluptas carnis significatur cū delectatiōe seculari: in quo requiescit animus ęger: q̄ tūc ꝓ singulas noctes lauat cū ꝛc. vi. e.
Lectus dolozis infirmitas est carnis. xl. b.
Lectus ꝓzo quiete ponitur: ꝛ significat illos q̄ quietā vitā agūt. xxxvi. tract. j. c. circa finē. xcix. n.
Erunt duo in lecto vno: vnus assumet ꝛ alⁱ relinq̄tur quid sit: Ibidem. et. cxxxij. d.
Lectio necessaria ꝛ in peregrinatione non in patria. nonagesimotertio. b.
Lenticula cibus ē ęgyptioꝝ: vnde etiā magnificat lenticula alexandrina. xlvj. e. circa finem. Le
Leo in cubili dicit in q̄ ꝛ vis ꝛ dolꝰ opat. ix. m.
Leo ponit in laude: ponitur ꝛ in vituperatiōe. xlix. ee circa. finem.
Leonis nomine ipe maioꝝ p̄nceps ꝺemonioꝝ intelligit. cij. tractatu. iij. Z.
Leones ꝛcatuli leonū qui sint. lvi. l. circa finem.
Leonū molas qñ ꝓfregerit chr̄istus. lvij. p. q.
Lepus minutum est animal ꝛ infirmū: ꝛ significat. cij tractatu. iij. y.
Lethargici somno periclitant. xxxiij. tractatu. ij. m circa finem. Let
Lętari ꝺebemꝰ in ꝺn̄o ꝛ nō in nobis: ꝛ vbi. lxv. m.
Lętet iustus in domino ꝛ nō in se: qz. lxij. m. in fine xxxj. expositione. ij. m.
Lętaboꝝ ꝛ exultabo ī te nō in voluptate sensuū. ix. c.
Cū lętari iubet cur in ꝺn̄o. xcvj. x.
Jta sp lętet coꝛ nostrū vt timeat ꝺeū. lxxxv. v.
Lętitia plena ꝛ ꝓfecta quādo erit. xcix. b.

Letitię tuę causa iustitia. xliij. c. in medio.
Cū letitia celestis z ineffabilis accepta fuerit: perit qdāmodo hūana mens z fit diuina. xxxv. q.
Letitia nō est fortis querenda sed intus. iiij. f.
Lex in greco masculini generis esse monstrat. cxviij
Or in latina lingua fęminini/in grę (tracta. xv. g.
co masculini est. lix. l. ante mediū.
Or masculinā vim hēat magl: qz regit ñ regit: Ibi.
Quid significet qō data sit qnq̄gesimo die post occisionē agni. xc. tract. ij. l. in medio.
Aliud ē esse in lege: aliud sub lege. j. b. in fine.
Cur data sit lex conscripta quę in cordibus iam scrī
Ibi lex vbi interrogatio: Ibidē. (pta erat. lvij. a
Ideo data est vt ęgrū de morbo ꝓuinceret q̄ sibi sanus videbat: vt pctā demōstraret nō vt auferret.
Lex ad hoc data est vt ꝓuinceret langui (lxxxiij. n.
dus z medicū implorare. cij. x.
Lex dñi christus. xvij. a. circa finē.
Lex in christo lex cū misericordia. xxvj. r.
Lex implet amore nō timore: xxxij. tractatu. j. b. xc.
Or impleat in noīe saluatoris nō in vi (tract. ij. in.
ribus ꝓsumentis. xl. g. in medio.
Sūt q̄ tenēt legē dei memoria z nō implēt vita: sed qui implent vita nō possunt nō tenere memoria. lviij. tractatu. ij. b.
Lex vetus ꝑmebat ꝓuincēdo de reatu: z ꝓhibendo nō saluādo. xxxj. expositione. ij. g. Cōcor. l. in fi.
Or sine verbo dei scripta nō sit. l. J.
Ptęuaricatori legis non accessit ex lege iustificatio quā lex iubet & ꝓuaricatio quā ipe fec. lxv. n. ī fi.
Lex infirmata dicit qz infirmos facit minādo pęnā nec iuuādo p gr̄az: q̄ tūc pficit cū cc. lxvij. b ī me.
Lex sine gratia sola littera est: manet ad ꝓuincendā iniqtatē nō ad dandā salutē. lxx. tractatu. j. v.
Or compet baculo belizei: z quare: Ibidem. x.
Nō potest impleri nisi p charitatē: Ibidem y.
Legē dei ille pie attēdit cui⁹ aurē inclinat hūilitas: nō cui⁹ erigit cerulcē supbia. lxxvij. c.
Jn lege veteri q̄ualebat timor/i noua amor: Ibi. e
Lex vetus z lex noua duo nomina sunt vnius rei: Ibidem in medio.
Inter legē suscitare z ponere testimoniū si intereſt:
Lex ex corde nullo modo impleri potest (Ibidē.
q̄ seruat formidine pęnę nō amore iusticię. lxxvij
b. ante medium.
Legem ꝓtereūtes qui sint. lxxxv. t.
Lex per moysen data est/gratia cc. exponitur cōtra manichęos. cxxiij. r.
Jn lege factoruz est dei iubentis iustitia: in lege fidei dei subuenientis misericordia. cxviij. tract. x. e. in
Quā sibi legē poni petat dauid /cū iusto (medio.
nō sit lex posita. cxviij. tractatu. xj. a. b.
Qui timore pęnę nō amore iusticię opus legis facit pfecto inuit⁹ facit: z iō nō amic⁹ & inimic⁹ esse ꝓbat legis: Ibidez c. Cōcor. tractatu. xvij. a. ī fi.
Ille q̄ legē meminit nec eā diligit/ reus est eo mō sicut illi iniusti qb⁹ data ē in tabulis lapideis. cxviij
Ille legē dei exq̄rit semp q̄ quā habet (tract. xj. c.
agendo exquirit pficiendo: Ibidem d.
Quare lex sit posita eis qui eā nō erant seruaturi: et quid habeat vtilitatis vt ea subintrante abundaret delictū nemo comꝑhendit nisi a dño acceperit intellectum: Ibidem e.
Legem nō custodit nisi hoc donet z adiuuet spirit⁹ viuificans. cxviij. tract. xvj. a.
Legis meditatione seruat hūilitas vt ꝓgnalis euadatur humilitas: Ibidem tract. xvij. b. in fine.
Legis meditatio nisi sit in fide quę p dilectionē operat: nunq̄ ꝓpter eam posset ad vitam beatā quispiam puenire. cxviij. tractatu. xix. d. in medio.
Lex sine ꝑmissionis gratia nō solū nō aufert: verūetiā z auget peccatū: Ibidem tracta. xxv. a
Or lege scꝑta lex naturę instaurat: augeat z firmet vt ꝓuaricantes grauiꝰ peccēt. cxviij. tract. xxij. e.
Or lex siue data in paradiso siue natura/ (vel. xxv.
liter insita siue litter. ꝑmulgata /ad hoc ꝑdest vt mittat ad legem gratię. cxviij. tractatu. xxv. g.
Or lex minetur pęnaz: quia nō potest dare iusticiā:
Oportebat vt lex daret supbis: qua (Ibidem k.
dissipata tempus fuit vt p vnigenitū filiū dei mitteret. cxviij tract. xxvi. f in medio.
Cur deus bonus eis dederit legē bonā q̄s eadez lex viuificare nō posset: nec vlla esset ex bona lege iusticia. cxviij. tract. xxvij. b. circa finem.
Ad hoc data est lex vt te ō magno ꝓuū faceret: z ad faciēdā legē vires de tuo nō habere demōstraret: ac sic inops ad gratiā ꝓfugeres: Ibidem c.
Lex dei nō diligit nisi ab his qui diligūt deū. cxviij tractatu. xxxj. b in fine.
Qui legē dei diligit etiā qō in ea nō intelligit honorat: ō nō est ei lex scādalū: Ibidem. d.
Nō data est lex q̄ posset viuificare: & q̄ ostēdit peccata peccatori. cxxix. d.
Qō fecit reū: & liberauit latoz legis: qz data est lex vt terreat ꝓstringatq̄ ī reatū: z peccata ostendat nō vt a peccatis soluat: Ibidem.
Est lex misericordię z ꝓpiriationis dei: illa fuit timoris: ista charitatis: Ibidem.
Lex charitatis dat veniā peccat: delet ꝓterita: admonet de futuris: in via nō deserit comitē: comes fit ei quē ducit in via. cxxix. d. circa finem.
Lex charitatis quę sit: Ibidem e. f.
Cur sacramēta legis moysaicę nō sint imposita credentibus ex gentibus. cxliij b.
Legē sine gr̄a nō posse opari/figurat⁹ oñdit: Ibi. c
Quō nascunt oīa opa bona cuz q̄scq̄ bñ vtit lege: sic nascunt opa mala si male vtit. lix. l. in medio.
Lex iusta ministros habeat inocētes. l. i.
Contra leges suas imperator non facit cū confessis dat indulgentiā: Ibidem.
Liban⁹ mons ē excelsas habens arbores: z intēꝑtatur candidatio: z significat sęculi dignitatem. lxxj. p. in medio. ciij. tracta. iij. t.
Fructus libani quis sit: Ibidem p.
De libro vitę deleri q̄d sit. lxviij. tract. ij. n.
Quō christus solus in mortuos liber fuit. lxxxvij. f.
Quō libere ęgit. xciij. l. m.
Utrū aliq̄d inueniat q̄ homo libera volūtate facit nō necessitate. cxxxiij. p.
Habem⁹ libex arbitriū: & ipo libero arbitrio paruz possum⁹ nisi nos adiuuet ille q̄ iubet. cxxxviij. q.
Deus homini dedit liberū arbitriū: & sine (in fine.
eo nihil est conatus eius. xxvi. o. in fine.
Vera z sana libertas hęc est. lxvij. k.
Deus quosdā liberat in occulto: quosdā in aperto. xxxvj tracta. iij. k. circa finem. xc. tract. ij. o.

Annotatio

Quare quosdã iustos liberet corporaliter ꝛ quosdã nõ.xxxiij tract.ij.t.exẽplũ.lxviij.tract.ij.c.in me.
Quomodo aliquos liberet deus propter inimicos suos.lxviij.tract.ij.c.
Tunc tibi acceptabilis est liberatio cuꝫ fuerit alteri⁹ damnatio: Ibidem.
Si quis liberat⁹ fuerit a peccatis suis/ nõ habet vn de ei dñet ꝓnceps pctõꝝ.lxxxiij.d.in fine.
Oꝛ liberamur non meriti nostri sed dei gratię est.lxx tractatu.ij.a.circa finem.
Libido ꝓsumit aiam sicut ignis vestem.lvij.t.
Lig Multi ligant nõ visco ꝫ officio.liij.k.circa finem.
Lignũ scię bõi ꝛ mali vnde dicat.lxx.trac.ij.i.i.me.
Ligni nomine christus intelligit.j.c.
Ligna syluatica paganos significant.xxx.expositi⁹ one.ij.tractatu.ij.g.xcv.in.in fine.
Ligna cãpi pedes sunt apostoloꝝ.ciij.tracta.iij.t.
Lim De limo factus est homo: ꝫ iniqui cadẽdo a iusticia limus ꝓfundi facti sũt: qbus quisqs nõ ꝓsenserit de limo suo auꝛ facit.lxviij.trac.j.d.t.circa finẽ.
Nũqd ipe limus nõ est substãtia: Ibidẽ e.f.g.ꝛc.
Ling Lingere terrã quid sit.lxxj.l. in medio.
Lingua dei qd habeat simile cũ calamo. xliij.g.k.
Lingua significat frustũ illud carnis (in medio. qõ est in oze ꝛ locutionẽ quę fit per linguã.l.v.in medio.lxvij.ff.in medio.
Lingua quomodo dicatur greca vel latina.xxxiij. tractatu.ij.e.in medio.
Lingua christi tunc adheret faucib⁹ suis.xxj.expositione.ij.g.in fine.
Linguas malas mali habent.v.f.
Lingua popularis plerũqs est doctrina salutaris. xxxij.tractatu.j.d.in fine.
Expedit eis vt linguę eoꝝ diuidãtur qui male cõspirauerunt.liij.o.
Per superbos homines diuisę sunt linguę: per humiles apostolos ꝓgregatę sunt: Ibidem.
Oꝛ in diuersitate linguaꝝ carnis vna sit lingua eccle się in fide cordis: Ibidẽ in fine.
Oẽs linguę ad vnã fidẽ ꝓcurrunt quõ oĩs varietas vestis in vnitate ꝓcordat.xliij.ꝓ.
Ut quis lingua non labat ꝛ peccet/ difficile est: ideo custodienda.xxxviij.d.
Lingua dolosa ministra est fallacię.lj.m.
Lingua tũc dicit gladius acutus.lvi.p.lxij.d.
Linguę iudęoꝝ quõ ifirmatę sint ꝫ eos.lxij.i.
Lingua adulantiũ camino compat.lxix.f.
Lingua testat qd coꝛ velit.xciij.c.in medio.
Lingua dolosa est quę habet imaginẽ ꝓsulendi ꝛ pniciem nocendi.cxix.g.circa finem.b.et.cxxiij.i.
Aduersus linguã dolosam qd apponat: Ibidem.i.
Cõtra linguã dolosam ꝛ labia iniqua parũ est agere verbis: ꝫ agendũ est exẽplis: Ibidem k.
Linguosus amat mendacia: nõ enĩ illi est voluptas nisi loqu.cxxxix.v.
Li Liquescere quid sit.cxlvij.m m.
Litteratus in arte sua potest honeste viuere.lxx.tractatu primo.t.
Litteraturam quã cognouit in cui⁹ oze tota die laus dei est quę sit: Ibidem.et.v.
Loc Cur christ⁹ loculos habuerit in terra: ꝛ ipos iudę cõmiserit.cxlvi.y.ciij.tract.iij.p.
Locus habitationis dei ꝛ locus habitationis glorię dei differunt: xxv.t.
Qõ de⁹ q ẽ vbiqꝫ nullo ꝓtineat loco.cxxiij.trac.ij.b.
Qõ nõ stet in vno loco: nec circũdãt eũ q credũt i eũ qz nõ ambit cũ vbiqꝫ sit.xlv.k.xlix.p.
Locus sanctus dei qs sit/ cũ ille sit vbiqꝫ tot⁹ ꝛ nullus eũ ꝓtineat coꝛpaliũ spacioꝝ locus.lxvij.d.
In oĩ loco p̃sens est deus.lxxiij.k.
Noli cogitare deũ in locis. ille tecum est talis qualis tu fueris: Ibidem.
Noli illũ expectare de locis: locꝰ eius tu eris si bonus si ꝓfessus inuocaueris eũ: Ibidem in fine.
Qui nos tuet in loco vitę hui⁹/ ipe post vitam istaꝫ sit locus noster.xxx.expositiõe.ij.tracta.iij.f.
Ubi nõ est qui vbiqꝫ p̃sens est.lxxv.p.
Si vis esse locus dei/ esto humilis ꝛ mãsuetus: ꝛ tu ipse efficieris quod queris.cxxxj.e.
Unũ locũ dñi oĩes credẽtes faciũt: Ibidem.
Qui vult facere locũ dño nõ de ꝓpato ꝫ de cõmuni debet gaudere: Ibidẽ f.
Tunc facis dño locum cũ illũ nõ teipm amaueris:
Locus quẽ posuit deus ascendenti quis (Ibidẽ g. sit.lxxxiij.n.
Locus noster munitus/ deus.lxx.tract.j.f.
Deus locis ꝛ regionibus omnibus tpa sua ꝛ queqꝫ disposuit.cxlviij.k.
Locꝰ aię nõ in spacio aliq est qõ forma occupat coꝛporis ꝫ i delectatiõe q se pueniſſe ad amoꝛẽ lętat.
Locus impij quis sit: ꝛ quomodo non inue/ (ix.i. niatur.xxxvj.tractatu.iij.p.
Locusta parens est bruchi.ciij.q.
Qõ significet maliciã oze lędentẽ.lxxvij.s.
Logicon grece dicit rationale latine.xxix.e
Lon Mõ modo sic longanimis ẽ de⁹ in sustinẽdo vt nũqꝫ iustus in iudicãdo.cxliij.o.in fine.
Aliqs lõge ẽ a deo nõ loco ꝫ dissimilitudine.xxxiij
Mõ coꝛpe ꝫ coꝛde.lv.c.in fine: (trac.ij.b.in me. ñ regiõe ꝫ affectiõe.lxxxiij.m.i me.xciij.b.xcix.d
Magna miseria est longe esse ab eo qui vbiqꝫ est. xcix.e.in medio.
Longe te a deo nõ facit nisi iniqtas.cxxxvij.b.in fi.
Quid taꝫ longe ab eo qui te fecit qꝫ figmentũ quod tuipse fecisti.cxxxvij.e.
Longe dicunt a se boni ꝛ mali etiam si vna catena colligant.cxxvij.i.
Quod tibi longũ videt cito est deo: subiũge te deo: ꝛ tibi cito erit.xxxvj.tractatu.j.e.
Longũ putat infirmitas qõ cito agit: Ibidem l.
Longũ est desiderio qõ cito est deo.xlj.e.
Qõ tibi longũ est/ deo breue est.lxix.l.
Non est longum dicendum quod finem habet.xc. tractatu.ij.p
Loc ꝓpie in scꝑtura dr longũ qõ est ęternũ.cxx.n.
Lon Deꝰ multis modis ꝛ p multos locut⁹ ẽ: ꝛ qd.xlix.d
Quomodo intelligat: semel locutus est deus/ cũ scriptura multifarie multisqꝫ modis olim patrib⁹ in ꝓphetis locutũ fuisse testet.xliij.f.lxj.r.
Loc inter hoies multis modis p multiformẽ creaturã locutus est: apud se semel locutus est: quia vnũ verbum genuit: Ibidẽ.s.
Quę duo audiuerit cũ semel tm locut⁹ sit: Ibidẽ t.v
Multis loquit deus in coꝛde: ꝛ magn⁹ ibi sonus in magno silentio coꝛdis.xxxviij.ꝓ.in fine.
Si nobiscũ est christus loquitur in nobis: loquit de

nobis:loquit̄ p nos:quia.lxv.b.in fine.
Ut deus loquat̄:t q̄ verax sit t omnipotens: t fallere nō possit:qz hz vnde faciat.lix.h.
Cū deus olim moysi loquebat̄ qz tpaliter loquebatur:p aliquā creaturā corpalē loquebatur: nō per substantiam suam.cxxxviii.h.
Cum loquit̄ in substātia sua/in verbo suo loqt̄:ibi.
Ut moyses noverat istā locutionē dei assumptis q/busdā corporeis creaturis fieri:ideo cōcupiuit ipsam speciē dei videre:Ibidem circa finem.
Parū est loqui verū/nisi etiā in corde ita sit.xliii.a.
Non est loquenda veritas cū christiano t mendacium cū pagano.xxv.b.circa finem.
Multi loquuntur qđ non audiunt.xlviii.tractatu.j h.quadragesimonono.d.
Difficile est cum homo loquēdi necessitatē habeat i loquēdo nō aliquid dicat qđ se dixisse nollet.xxx/
Perpende quod locuturus es: examina: (vij.d. ꝓsule interiorē ꝰitatē t sic ꝓfer ad exteriorē audito/
De discretione locutionis et silen (rem:Ibidem. tij:Ibidem.e.f.
Sic elige quod loquaris sicut eligis quo vescaris. quinquagesimoprimo.l.in fine.
Qui aliter agit q̄z loquit̄/bona loquit̄ t male iudicat.lvii.b.c.
Loqui iniquitatē aduersus deū quid sit.lxxiij.I.
Seruus dei si fieri potest/cupiat nō habere necessitatem loquēdi t docendi.cxxxix.v.x.
Ibi vnusquisq̄ se ꝓbet nō vt loquat̄ / sed vt de alio locutionis officiū exigat: Ibidem.v.in medio.
Gaudiū tibi sit in auditiōe dei: necessitas in locutione tua: Ibidem in fine.
Ab interiore audiuimus veritatē:t ad eos qui foris a nostro corde sunt loquimur: Ibidem.x.
Loqui in porta quid sit.cxxvi.t.v.
Lo Lorica ideo est / quia interioza transfigi non sinit. xxxiiii.tractatu.i.c.
Quid significet q filię loth quę cū patre inebriato concubuerūt:gentē fecerūt moabiticā.lix.l.
Loth interꝓtat declinans:t significat.lxxxij.c.i fi.
Uxor loth retrospiciens conversa est in statuam salis vt illius cōtemplatiōe homines cōdiantur t sapiant.lxxv o.ante medium.lxxxiij.d.
Lu Lubricū luxuriā designat.xxxiiii.tracta.i.k.
Inter lucernā t lumen hoc interest.cxviii.tr.xxiii.a
Sicut lucerna nō a seipsa accendit̄/ita nec aīa hūana sibi ꝓstat lucem.cix.a.in fine.
Lucerna sapiētię caro christi est de luto facta:ꝫ verbo suo lucet.cxxxviii.s.
Noīe lucernę/scꝑturę sāctę intelligūt.lj.o.añ medō.
Per luciferum/stellę omnes significantur.xcii.I.
Ut ꝓ tpibus ponat̄.cix.s.in me.ꝓcor.cxiii.tr.ij.e.
Lucri ꝓmissio est q̄si esca in muscipula.lxiiii.q.an/
Lucrū iniustum non est sine iusto damno. (te me. ci.tractatu ꝓximo.b.
Pereat mundi lucrum ne fiat animę damnum.ciij. tractatu.iiii.e.circa finem.
Lug Lugere est desiderare qđ nō habes.xxxiij.tr.ij.b.
Sūt lugentes beati in spe:t lugētes in re.lxxxv.e.e.
Lum Lumen sup nos signatū/est totū hominis (cir.fi. verū bonū: qđ nō oculis ꝫ mēte ꝓspicit̄.iiii.f.
Lumen illud vnde animę accendunt non alieno sed ꝓprio ꝓfulget: qđ ē ipa ꝰitas.vii.f.xxv.b
Non tale lumen dat deus qđ ab aliq̄ possit obtenebrari.xxvi.e.
Sicut lumen nō pōt cōfundi:sic t illuminatū ꝓfundi non sinit.xxxiij.tractatu.ij.l.circa finem.
Illumina vultum tuū super nos tc.duobus modis intelligitur.lxvi.f.
Lumen oculorū nr̄oꝝ quō nō sit nobiscū.xxxvii.p
Lumē viuentiū ē lumen immortaliū tc.lv.x.
Lumen exaltatū nullū est nisi christus:qz.cxxxij.n.
Qui voluerit esse sibi lumē ipe cadit a lūmine quo illuminatur.cxx.d.in medio.
Cur sancti luminaribus cęli cōparent̄.xciii.e.g.
De luna duę opiniōes vnde habeat lumē.x.b. Lun
Luna non vno modo obscura dici pōt.x.c.
Luna in allegoria significat ecclesiā.x.b.lxxi.I.
Ut significet carnem christi.lxxiii.p.circa finem.
Ut significet synagogam.x.g
Ut ꝓ mutabilitate poni soleat.lx.f.circa finem.
Ut significet incremēta defectusq̄ mortaliū.lxxi.g
Ut significet carnales t insipientes.lxxiii.q.
Ut significet mortalitatē carnis ꝓpter augmenta et detrimenta.lxxxviii.tracta.ij.d.
Luna noua vita noua est.lxxx.e.in medio.
Significat spūaliter ecclesiā de minimo crescentē et ista mortalitate vitę senescētē:sed vt ꝓpiquet ad solem.ciij.tractatu.iij.z.
Luna quō vrat per noctem.cxx.r.s
Quidā dicunt lunā cum obscuratur per maleficos deponi.xciii.b.
Lupoꝝ nomine phīdi et hęretici figurantur.xxxii. Lup tractatu secundo.g.
Lupus tantū vult nocere quantū leo:t si nō aufert a canib⁹ ꝓhibit⁹/nō ideo inocētioz.xciii.b.
Alia est lux quę ozitur iustis:alia q̄ iniustis.xcvi.v. Lux
Lux ista visibilis cōmunis est bonis t malis cū pecoribus:sed alia solū mūdis corde.lxvi.f.
Lux dei nihil aliud est q̄z veritas dei:qz.xlii.d.
Tunc lux spūaliter diuiditur a tenebris quando. xlvii.a.in medio.
Lux nunc̄ clarioz est q̄z in meridie.xxxvi.tract.i.b
Post lucem nō ante lucem surgendū est.cxxvi.f.g.
In luce esse nihil ꝓdest si clausi sint oculi.xxv.l.
Lucem istā quęrunt oculi carnis:lucem quę deus ē quęrūt oculi cordis.xxvi.n.circa finem.
Adian interꝓtatur declinās iudicium:et si/ Ma
gnificat.lxxxij.d.
Magnificare dīm qđ sit.xxxiii.tra.ij.f.
Ut sit magnificandus in vnū: Ibidem.g.
Magnificare deū est laudādo magnū fateri.lxxi.r.
Cur magnificare debeamus.lxix.b.
Magnitudo dei ante dies t vltra dies.xcv.d.
Si ḡr̄ magnificentiā ꝑus ḡre scītatē: cū sctificat⁹ fueris eris magnificus: Ibidem.h.in medio.
Cū de⁹ sit sp magn⁹ t magnificus: quō magnifica/
Magnitudo dei sēpi (tus ē vehemēt.ciii.tr.i.c.d terna ē: nec ab initio tpis cępit nec desinit: ibidō.c.
Magnificētia dīni quę sit.cx.c.
Nō esset valde magn⁹ dīns si ab hoīe posset expli/
Maior seruiet minori sic itelligit.(cari.cxxxiii.m.
Nemo se dicat magnū/qz sol⁹ de⁹ ma/ (cxxxvi.y
Malleū vniuersę terrę ꝓteri qđ sit. (gn⁹.lxxxv.s.
Est malū qđ nō dat de⁹ bonis:t ē bo (xcvij.e.cir.fi Mal
nū qđ nō dat malis.lv.r.in fine.

Annotatio

Mali cur hic flozeant et boni labozẽt. xxv. d. xxxvi. tractatu i d. in fine. liii. b. c.
Malos pati in ecclesia necesse est cũ qsqꝫ ꝓfecerit.
Mali sp murmurãt aduersus bonos. xxv. e. (xxv. e
Quisquis malꝰ est nõ putet neminẽ bonũ esse: Ibi.
Quicqd mali in te est de pctis tuis est. xxv. b.
Contra eos qui volunt esse mali ne sint miseri. xxxij tractatu secundo. m.
Qui malus ẽ ne miser sit ideo miꝓz qz malꝰ: ibiõ.
Malos deꝰ bene ordinat z bñ vtit. xxxvi. trac. i. m.
Quisquis malꝰ est male secũ est. xxxvi. tracta. ij. I.
Maliuoli qui sint. xxxix. c c. ante mediũ. et. xl. m.
Cur malis bene sit in hac vita z bonis male intelligere nõ potes donec intres i sanctuarium dei. xli. lz. in medio.
Oz plures mali sint qꝫ boni: exemplũ. xlvii. lz.
Quia malis bene est z bonis male multi deum incusant. xlviii. tractatu. i. a.
Quomõ mali videntur flozere ad tempus z iusti laborare: exemplo ostendit. ix. I. xxxvi. tracta. i. e. tractatu tertio lz. et. xlviii. trac. ii. c. d.
Inter malos nobis cum tolerantia viuendum est:
Tolerare malos qꝫ a bonis tolerari ma (qz. l. z. gis affectare debemus. lj. g. in fine.
Mali quid faciãt bonis: Ibidem. lz.
Cur malus maliciam ꝓponat benignitati: et iniquitatem equitati. lj. l.
Ex se quisqꝫ malus est. lij. g
Omnis malus in hoc mundo aut ideo viuit vt corrigat: aut ꝓ illũ bonus exerceat. liiii. d.
Ut malis deus parcit ꝓdest tibi ad habendam misericordiam: Ibidem. e. in fine.
Necesse est malos inueniri in omni congregatione qui bonos exerceãt. liiii. l. in me. exẽplũ. m. lv. m.
Necesse est vt malos sufferamus z ꝓficiat qõ boni sumus: Ibidem. l.
Cum scis malum esse qõ facis z tamen facis/ad inferos viuus descendis. liij. t.
Tolerem⁹ malos: sim⁹ boni: quia z nos fuimus ali quando mali. lv. x. in fine.
De malo tuo deus bene facit: quia bonum suum tibi dedit. lxi. z. circa finem.
Quantũ bonũ deus nobis ꝓstiterit de malo iudẽo
Sunt mali sed macie mali: sunt mali (rum. lxxiii. h. sed ex adipe. lxxij. I.
Deus malis bene vtitur: sicut mali bonis creaturis dei vtuntur male. lxxvij. t.
Cur mali flozeãt z boni labozent. lxxij. h. nouit dñs qui in iudicio omnia examinabit. xci. h. i.
Mali exultant quia damnanꝫ vt alieni: boni laborant qz flagellanꝫ vt filij. xci. lz.
Ideo deus omnia ista mala quę videt fieri a malis tolerat: quia. xci. l.
Per malos quandoqꝫ deus erudit bonos. lxxiii. h.
Cõtra eos qui dũ malos flozere videt z bonos opprimi/putant deũ nõ curare res humanas: aut ęq liter hñe bonos z malos: aut fauere malis. xciii. a.
Cũ mali hic flozẽt/iusti aliqñ titubãt. xlviii. tra. ij. b
Malũ pfectũ nõ nocet alteri ꝫ sibi plurimũ per cupiditatem malam. xciii. b. circa finem.
Mali multi palea est multa in area dñica sup gra
De malis hominib⁹ deꝰ (na pauca. xciii. d d. bonis multa ꝓstat bona: nec tñ fm id qõ de illis nobis ꝓstat: sed fm maliciam eoꝝ reddet eis. xciii
Sicut malis obest bonitas iustoꝝ: sic bo (m m. nis ꝓdest iniquitas impioꝝ: Ibidem. n n.
Malos separe nõ potes: tolerare nce est. xcviii. R
Inter malos boni gemũt sicut grana inter paleas: z sicut liliũ inter spinas. xcix. b.
Mali sunt spinę propter mozes: z filię propter sacramenta: Ibidem.
Qui ꝓficit z nullũ vult hominẽ pati malũ/eoipso q nõ vult aliquẽ pati ꝓficit qõ nõ ꝓfecerit: ibi. i fi.
De his qui ne malos patiantur separantur a strepitu populari/z a fluctib⁹ sęculi: vt cum paucis bonis i monasterio tanꝫ in portu quietam vitam agãt. xcix. i. lz. m.
Malus vt cognoscaf/intus ꝓbandus est. xcix. lz.
Contra eos qui sic incauto animo laudant bonos i ecclesia aut monasterio vt taceãt malos: z qui sic vituperant cęco animo malos vt taceant bonos.
Malos inueniri necesse est in omni sta (xcix. l. m. tu ecclesię. xxxvi. tracta. i. c. xcix. n. o.
Quõ deus malis opibus hominũ bene vtatur/ exẽplo ostenditur. ciii. lz. in fine.
Cum ipi mali sint vitio suo: ipe de malo eoꝝ bene facit: Ibidem. o.
Mali ferendi sunt ad tempus: quia. cxix. t.
Ut sint portandi quousqꝫ veniat finis. cxxviij. b.
Ut mixti sint bonis/nõ solũ in hoc sęculo sed z i ipa intus ecclesia: z nulli apparent mali nisi ei qui fuerit bonus. cxxviii. I.
Et licet mixti sint bonis/longe tñ sunt a se/ quõ iniquitas longe est a iusticia: Ibidem.
Malos tolerare siue scientes siue nescientes necesse est. xxxiiii. tracta. i. l.
Non sufficit malũ nõ agere nisi bonũ feceris. xxxij tractatu secundo. q.
Non sufficit declinare a malo nisi facias bonum xxxvi. tractatu tertio. I.
Qui non facit mala sed laudat/astipulatoꝝ est facti.
Mala venanf malos in interitũ non bo (xlix. a a. nos. cxxxix. y.
Malicia ꝓius vastat vnde exit. xxxiiii. tracta. i. m.
Malicia tua vt alteri non noceat fieri potest: vt aũt tibi non noceat non potest: Ibidem.
Qui non potest non habere maliciam vel odiat eã.
Maledictio quomõ sicut aqua intus. z (xxxv. f. sicut oleum in ossibus. cviii. s.
Maledictio ęterna quib⁹ opibus cõparef: Ibiõ. t.
Maledictio quandoqꝫ dicit ex maliuolo erroꝛe dicentium/nõ ex aliquo malo verboꝛum. xxxix. c c. ante medium. xl. m. in medio.
Qui iniuste maledicit/pmiũ illi reddit. cij. v. cir. fi.
Ad male faciendum nec minę te compellere: et a bono faciẽdo nec minę te terrere debẽt. xlix. b. cir. fi.
De mammona iniquitatis facere amicos quid sit. xlviii. tractatu primo. q.
Dãmonę diuitię interptantur. liii. c.
Dãmotreptus dicit puer diu sugẽs. xxx. tra. ij. m.
Danna verum panẽ cęli significans p nubes euangelicas vniuerso oꝛbi pluit. lxxvii. m.
Danasses interptatur oblitus: z significat. lix. lz. in medio. lxxix. b. in fine.
Dandata dei nõ tantũ memoꝛia sunt retinenda / ꝫ et vita. cij. d d.

Aam

Dan

Band

Mandatum dei est quod facere deus iubet: ꝓmis/
sum quod accipere. ciij. g.
Quō mandata sua deus mandauit custodiri nimis
si oē nimiū reꝓhēsione dignū est. cxviij. tra. iiij. a.
Oꝛ valde ꝓceperit ꝛ valde custodiri oporteat mā/
data dei: Ibidem. b.
Mt mandata dei siue cum legank/ siue cū memoria
recolank/ tāq̄ speculū intuendū est: Ibidem. d.
Oꝛ frustra custodiank in memoria si non custodian/
tur in vita. cxviii. tractatu. v. a.
Mandatis dei rectis ac arduis humana nō contem
perak infirmitas/ nisi ꝓueniens eius adiuuet cha
ritas: Ibidem. d.
In mādatis dei nihil mirabilius q̄/ Diligite inimi
cos vestros. cxviii. trac. vii. e. ix. d.
Qui sint a quib⁹ abscondit deus mandata sua: cum
vbiq̄ ea voluerit ꝓdicari: cū ꝛ omnib⁹ fidelib⁹ et
plurimis infidelib⁹ nota sint. cxviii. tracta. viii. d.
Oꝛ abscondantur ab eis qui non sunt incolę in ter/
ra: Ibidem. e. circa finem.
Aliud est mandata dei ꝓ infirmitatē vel ignorantiā
nō implere: aliud ab eis ꝓ superbiā declinare. cxviii.
Dona qd̄ ipe mandas: adiuua me vt fa (tra. ix. a.
ciam qd̄ cōmendas. cxviii. tract. xii. i. in medio.
Hoc poscit vt mandata quę cōcupiuit/ ꝓ eius mise/
ricordiā faciat q̄ ea mandauit. cxviii. tracta. xiii. a
Mandata dñi quō sint exquirenda: Ibidē. xiiii. b.
Alia sunt mandata alia ꝓmissa: Mādata facienda
suscepimus vt ꝓmissa accipe mereamur. cxviii.
Mādatis dei credere q̄d sit: Ibidem. (tra. xvii. f.
Quanto magis suauia sunt q̄ mandat q̄ iuuat: tan/
to magis ea scrutak amans vt cognita faciat: ꝛ fa
ciendo cognoscat: qz ꝓfecti⁹ cognoscūk cū fiunt:
Ibidem. g in fine.
Mandatum sine adiutorio dei littera est occidens.
lxvii. y. circa finem.
Mandatum charitatis quō latū nimis. cxviii. trac.
Aliud est mandata tua intellexi: aliud (xxi. f. xxii. a.
a mandatis tuis intellexi. cxviii. tracta. xxii. b.
Ad facienda mandata dei exercent maligni: a scru
tandis auocant: Ibidem. xxiiii. b.
Mandata dei cū diligank sup aurū ꝛ lapidē ꝓciosū
multū: omnis pz ipis mandatis terrena vilis est
merces. cxviii. tracta. xxvi. g.
Qui mandata dei diligit omnem viam iniquitatis
odio habet: Ibidem. b.
Mandata dei sicut sunt facienda nemo facit nisi ex
fide: q̄ ꝓ dilectionem operatur. cxviii. tr. xxvii. c. i fi.
Qui diligit/ ipse veraciter libenterq̄ custodit man
data dei. cxviii. tract. xxxi. f.
Deus mandat virtuti suę docendo: et confirmat iu/
bendo. sexagesimoseptimo ff.
Ecclesia quod manducat in corpus suū trajcit. xxx
expositione. ii. tractatu. ii. e.
Alij manducant christū ꝛ adorant: alij manducant
et saturantur. xlviii. tra. i. f. xxi. expō. lz.
Manducare iniquitatem vel iusticiā quid sit. xlviii
Mādducare cū superbis cur dauid ꝓhibeat (tra. ii. lz.
cū ꝺ etiā ad imitationē dñm fecisse legam⁹. c. l.
Mane futuram vitam significat. xlviii. tractatu. ii.
c. in fine. d. lviiii. trac. ij. J. in medio.
Oꝛ significet futurum. liij. x.
Oꝛ ꝓsperitatē hui⁹ sęculi designet. lxiiii. q. xci. e.
Oꝛ vocetur tps post hoc sęculū: cū viderimus qō in
sęculo credimus. cxlii. v.
Contra manichęos qui dicūt gentē tenebrarū ad/
uersus deū ꝓius q̄ mūdus fieret rebellasse: ꝛ il/
le timens ne regna eius hostili impetu vastarent
misit huc membra sua: substantiā suam: ꝛ miscuit
viscerib⁹ gentis tenebrarū/ ꝛ inde mūdum fabri/
Dicunt expedire homini fęne (cauit. cxl. o. p. q.
ratorem esse q̄ agricolam: Ibidem. r.
Mt panem mendicāti nō porrigāt: ne vitā quę ē in
pane quā dicunt membrū dei/ substantiā diuinā
mendicus ille accipiat ꝛ liget eā in carne sua: ibi.
Mt dicāt substātiā diuinā corruptibilē: qz. lxxx. J.
Quicquid audiť in fabulis manichęor (cir. fi. et. l.
nō nisi blasphemia est: et quędam figmenta cor/
poralium imaginum: qz. cxlvi. r.
Mansuetudo ecclesię debellat oēs inimicos suos.
Mansueti terrę qui sint. lxxv. l. (cxxxi. d.
Manus domini potestas eius dicit. xxix. J.
Man⁹ dei qñ grauet ꝛ qñ subleuet. xxxi. expō. ij. e.
Quomodo christus manus suas tota die expandis/
se legitur. lxxxvii. m.
Man⁹ dei/ verbū ei⁹ ꝛ xp̄tus. ci. tracta. ii. n.
Manus dei christus: qua aperta omnia replebun/
tur bonitate. ciii. tra. iiij. n. cviii. z. et. cxviii. tracta.
Manus dei potestas dei est: ꝛ manus (xxxij. b.
dei pluraliter filius ꝛ spūssanctus. cxviii. tracta.
Manus dei ꝛ man⁹ dexterę quid sit (xviii. a.
centesimo vicesimo. h. p.
Inter man⁹ ꝛ digitos si aliq̄d intersit. cxliii. d.
Manib⁹ exq̄rere dñz q̄d sit. lxxvi. c. cxlii. v. cxliii. q.
Ad manus facere ꝓtinet. lxxvii. ꝯ.
Manus potestatē significat. lxxii. t. lxxiiii. m.
Manū dexterę tenere quid sit. lxxii. t.
Manus significat opationem. lxxvi. c. circa finem.
Respice manus inanes si vis habere plenas. lxxv.
h. circa finem.
Manus moysi lepra conspersa ꝛ iterum mundata
quid significet. lxxiii. lz.
Manus vindictam significat. lxvii. b h. circa finē.
Mt significent opera. lxvii. J J. in medio.
Manus cur sint leuandę in oratione. lxij. n.
Manus peccatoris est opatio male suadētis. xxxv.
t. in fine. v. in medio.
Manus gentium videat qui gaudia donare di/
Mare fluctus sęculi sigt. xxiii. a. (gnat⁹ est. xlvi. c. Mar
Mt significet gentiū furorē ꝛ ꝓsecutionem. xxxii. tra
cta. ii. g. cir. fi. h. cxxxiii. t. ī me. xciij. lz. et. xcvii. g.
Mt significet hoc sęculū: quia habet amaritudinē:
habet fluctus tribulationū: tēpestates tēptatio/
nū: et pisces se deuorātes. xxxix. o. xxv. d. xxxiiii.
Mt significet corda gētiliū. xlv. g. (tracta. i. d. xlv. f
Mare hoc est salsitate amarū: ꝓcellis turbulētum
vbi boies cupiditatib⁹ puersi facti sunt: velut pi/
sces inuicem se deuorantes. lxiij. o. et. lxv. l.
Maris ꝓfundū cor est impiorū: quod tunc contur
batur. lxiij. p. in medio.
Mare cōuerti in aridam quid sit: Ibidem. et. lxv. l
Qui descendūt mare in nauibus/ facientes opera/
tiōem in aquis multis: sic intelligiť. cvi. m.
Mari magno cingitur terra: qui vocak oceanus: de
quo influit quoddā exiguū in medio terrax ꝛ fač
ista maria nobis nota q̄ nauigijs freq̄ntāť. lxxi. lz.

Man

Annotatio

Mare in amaritudine sua/gentes erāt:terrā iudaicam vndiq; circūfluebant:sed cōfirmat in virtute dei ⁊ remansit terra sitiens imbrem.lxxiij.l. concor.lxxvi.m.in fine.n.

Transitus filioꝝ israel p mare rubrū ⁊ insequentes egyptij quid figurent.lxxx.f.g.circa finem.

Mare pſecutores significat:sed deus dominat potestati eius.lxxxviii.tractatu.i.l.

Maris elationes mirabiles quę sint.xcii.m.

Quid figuret q; christus sup mare ambulauit.xcj.m.in fine.xciij.ff.

Maris plenitudo tūc cōmouetur.xcv.m.

Mare magnū ⁊ spaciosum in quo sunt reptilia:animalia pusilla cū magnis q̄d designet.ciii.tr.iiii.b

Maris extremū finis est ſeculi.cxxxviii.p.

In altitudine maris quomodo christus dimersus erat.lxviii.tractatu primo.b.v.

Maria est mulier amicta sole:⁊ luna sub pedib⁹ ei⁹

Maria ex adam:mortua est ꝓpter pec (cōcupiscentiam.cxlii.b.catum adę.xxxiiii.tracta.ij.e.in fine.

Maria magdalena q̄ solebat esse in sua fornicatiōe frontosa:frontosior facta est ad salutē.cxxv.g.et.

Quotidie pares eius sunt in turpitudine (cxl.l.z. sed nō pares in cōfessione meretrices.cxl.m.

Q; ęgra habere ibi se locum credebat/vbi medicum suum esse sciebat.lxvi.n.

Martyrem non facit pęna sed causa.xxxiiii.tracta.ij.a.in fine.m.xliij.B.

Martyres fuerunt in tormentis patientes:in cōfessione fideles:in sermōe veraces xxxix.x.circa fi.

Martyrū tormēta homines extrinsecus videbant:coronas intrinsecus nō videbant.xli.x.in medio.

Ex martyrū sanguine seges ecclesię fertili⁹ pullulauit.lviii.tracta.i.d.circa finem.cxl.dd.ee.

Q; nunq̄ tantas tribulationes carne tolerarent:nisi magnam quietem mente conciperēt.lxiii.a.

Nec potuerūt esse fortes nisi intuerent eū qui p̄us passus est:et talia sperarēt qualia in resurrectione sua ipse demonstrauit:Ibidem.

Q; exaudiebant ⁊ occidebantur:⁊ tamen ab inimicis eruebantur:Ibidem.b.

Q; alij timentes cōsentiebant:⁊ viuentes absorbebantur:alij occisi eruebantur:Ibidem.

Hoc orat vox martyrū/nō vt nō occidat inimicus sed ne timeatur inimicus:Ibidem.circa finem.

Multi martyres talia passi sunt:sed nihil sic elucet quomodo caput martyrum.lxiii c.

Parum erat dño hortari martyres verbo nisi firmaret exemplo:Ibidem.

Martyres in ecclesia summū locum tenent:⁊ apice sanctę dignitatis excellunt.lxvij.e e.in medio

In martyrio hęc tria sunt:Ibidem.

Martyrū laus est i causę bonitate/nō in pęnę acerbitate.lxviii.tractatu.i.m.

Sunt martyres veri qui ptinent ad christū:sūt alij qui moriunt ꝓ vanitate sua.lix.k.

Martyres laborauerunt inter tempestates odiorum in hoc ſeculo:nec tam corpe quod quandoq; posituri erāt:sed ipa fide piclitati sūt.lxix.a.i me.

Si martyrū natalicia volumus recte celebrare:imitari debemus eos/nō p̄cedere cōcupiscentiā.lxix.e.circa fi.

Martyres multi esse voluerūt neq; potuerunt:nulli tamen potuerūt nisi q̄ voluerūt.cxviij.tr.xxij.e.

Martyrū christi ⁊ apud hoīes ⁊ in hoc mundo nō solū non est opprobrū sed magnum est ornamentum.cxviij.tractatu.ix.c.

Vox martyrū gratulantiū de euasione periculorū/cū iam ad ꝑpetuā felicitatē puenerint.cxxij.e.f.

Martyres sancti viuificati sunt/ne amando vitam negarent vitam:et negando vitam/ amitterēt vitam.cxviii.tractatu.xx.g.

Martyrū sanguine purpurata est terra:cęlū flozet coronis martyrū:ornatę sunt ecclesię memorijs:tēpa natalibus:et crebrescūt sanitates meritis eorum.cxviij.tractatu.xxx.c.

Quanta passi sint et quare.cxxvii.c.

Q; erant ad tēpus infelices:⁊ in ęternū felices:ibi.

Inter martyres habenť etiā plures ꝓphetę:nō tamen ideo moriebanť quia christū ꝓnunciabant:⁊ quia iniq̄tatibus hominum liberius resistebant.centesimo quadragesimo.lz lz.

Propter christū/id est ꝓpter confessionē noīs christi quo christiani sumus/nemo mortuus est ante christum:Ibidem.circa finem.et.ll.

Massa candida apud carthaginē plus habet q̄ cētum quinquagintatres martyres:Horū festū agitur nono calendas septembris.xlix.l.in fine.

De mathematico cōuerso p beatū augustinū:qui secū portabat codices incēdendos:p quos fuerat Cōtra mathematicos agit.cxl.m.(incēdend⁹.lxi.⁊

Matrē habuisse christū sup terrā cur quidam negent.lx.n.circa finem.cxxvij.o.

Contra matres quę cum peperint dant nutricibus infantes nutriendos.xlix.c c.circa finem.

Maturitas ⁊ imaturitas q̄ dici soleat.cxviij.trac.

Maximianistę erexerūt maximianum (xxix.d.aduersus primianū.xxxvi.trac.ij.r.in medio.

De eorū concilio:⁊ quid in eo actū sit.Ibidē.s.cc.

Q; excludebanť a donatistis de basilicis.lvii.q.

Cōmediū dicit cōmune est.ciij.tracta.ij.J.

Mediū dicit cui p̄cipuus honor exhibeť.cviii.⁊

In medio est quicq̄d est oīb⁹ cōmune:⁊ quod nō ē i medio/quasi in priuato est.lxxv.p.in medio

Illud in medio est qō paria habet spacia ad omnes fines:ita deus medius esse dicit:equaliter omnibus consulens.xlv lz.

In medio populi nō suscipientis suscipiamus misericordiam dei.xlvij.i.lz.

Mediatorem esse inter deū ⁊ hoīem q̄d sit.xxix.c.circa finem.

Cur christus mediator dei ⁊ hominū.xc.tracta.secundo.b.in medio.

Q; sit mediator inter duos:et quomodo. cētesimo tertio.tractatu quarto.b.

Ideo mediator factus est:quia.cxxxiiii.b.

Medicina morbos non nouit.i.e.in fine.

Medicinę duo sunt officia.vij.b.

Medicus crudelis est qui exaudit ⁊ parcit vulneri et putredini.xxxiii.tracta.ij.s.

Q; ferro armetur contra vulnus non contra hominem.xxxiiii.tracta.ii.m.in medio.

Mō curat q̄d a phrenetico audiat/sed quomodo cō ualescat.xxxv.t.in medio.

Magna est gloria medici quando ex desperatione conualescit egrotus. quadragesimoseptimo.d. in medio.

Principaliū sententiarum

Ad hoc amat ęgrotū vt faciat sanū: Ibidem.e.
Ad prior bibit amarū calicē/ne trepidet cui sana nō sunt viscera.xlviii.tracta.i.p.circa finem.
Medico omnipotēti nihil est insanabile.lviii.tract. secundo.lz.et centesimo secundo.g.
Melius est vt omnes sani sint q̄ vt ars medici exerceatur.cxxv.s.
Medici etsi non suscitabūt/nō ideo debent homies deserere medicinā: quia sub isto nomine supbi intelligunt medici/pollicentes hominibus salutem quam dat solus deus.lxx.tracta.i.s.
Medicus alia p̄cepta dat sanis: alia ęgrotis.lxx. tractatu secundo.b.in medio.
Medici z gigātes in hebrēo pene vno modo sonāt: et quid significent.lxxxvii.o.
Medici p fidele ministeriū opitulant saluti: viuentes curare possūt:nō mortuos excitare.lxxxvii.p
Medicus in doloriby exigit patiētiā:sed post dolores p̄mittit salutē:sic z christus.xci.a.in medio.
Cur medicus fallatur aliquādo/p̄mittens sanitatē de corpe humano.cij.g.
Medicamentum medicatum a serpente quid sit. lvij.J.circa principium.lz.q.
Medicamenta quotidiana/sunt refectiones omniū indigentiarum.cij.J.
Hoc valuit ad ęgroti medicamentū q̄ medicum occidit ęgrotus.cix.c.
Medicamenta sunt quę nobis quotidie apponuntur.cxxii.p.in fine.
Medullę/interiores sunt ipis ossibus: z significant dilectionem perfectam.lxv.s.
Mel Mel amarū est febrienti: dulce tamen et acceptabile sanitati.xviii.h.in fine.
Mel sapientia est/primatū dulcoris tenens ī escis.
Mel doctrina est sapię.cxviii.tr.xxij.g.ī fi. (lxxx.q
Per meliorē repatio fieri pōt inferioris: Ibidē.o.
Melech ī hebrēo/chor significat.lxxxvij.a.
Fieri non potest vt res deterior te faciat te meliorē. xxxij.tractatu secundo.n.
Membra Nominatis mēbris dei q̄ in nobis visibilia z corporea sunt:potētias opationū oportet intelligi.ix.
Inter mēbra multa est distātia/et tamen (n.in fi. vnum faciunt corpus.xxix.d.
Sicut in mēbris nostris diuersa sunt opa/sed sanitas vna:sic in omnib membris christi diuersa munera/sed charitas vna.xxxij.tracta.ii.v.
De membrorum concordia.cxxx.g.
Qui non est memor dei in quiete:nec in actionibus meditabitur.lxij.q.
Meminisse dei est ipius facere.lxxxvii.g.circa fi.
Quędā meminim cū odio:q̄dā cū amore.cxxxvi.x
Memoria abūdātię suauitatis dei q̄ sit.cxliii.l.
Mendici Mendici noīe quis figuretur.cvi.r.
Mendicare nihil aliud est q̄ ad hominū misericordiam viuere.cviii.p.
Mensa quando sit muscipula.lxviii.tracta.ij.b.
Mendaciū est deo contrarium:quia.v.d.
Qui tantū mentiunt p salute aut cōmodo alicuius nō malicia sed benignitate: merebunt aliquando ab omni mendacio liberari: Ibidem.
In his q̄ pfecti sunt nec ista mēdacia inueniūt. Ibi.
Aliud ē mētiri/aliud verū occultare.v.d.in medio.
Mendacioz duo sunt genera:et quę: Ibidem.
Qui ideo mentitur vt viuat:moritur anteq̄ moriatur.xxx.expositione.ij.tracta.i.l.in medio.
Justi nō mentiunt ad salutem.xxxii.tract.ij.v.
Mendaces abundare volūt societate mendacium: ne soli de mendacio erubescāt.xxxvi.tract.ij.r.
Ideo mentiunt inimici vt potentiā cuiusq̄ minuant de quo mentiuntur.lxv.h.
Mendacium iudęorum ad cōmendandā multam potentiam christi valebat.lxv.h.i.
Illi mentiuntur qui aliud lingua/aliud corde gerunt.lxxvii.n.circa finem.o.
Mendaciū dicit quicquid est contra legem z veri/
Sicut qui mendaciū loquit de suo (tatem.xci.g. loquit:ita qui loquit veritatem de deo loquitur: Solus ergo verax deus:oīs hō mendax: Ibidē.
Laborant homines loqui mendaciū/cum veritatē tota facilitate loquerent.cxxxix.r.
Mendax est omnis homo peccato suo: dono dei verax.cxv.d.e.in medio.
Mercator sine peccato z piurio vix esse pōt.lxx.tr. Mer
Non est flagitanda merces ante operā/ (i.r. tionem.xxxv.p.circa finem.
Merces nostra gratia vocatur:qz.xxxi.expōe.i.h.
Sicut nostra merita nō fecerūt vt p̄mo a bono deo crearemur:ita merita nostra nihil fecerūt vt ppetua salus nobis a dño mitteretur.xliii.i.
Cum videris qō tibi p merita tua quę mala fuerūt nō debebatur nisi suppliciū/agnoscis quid per gratiam christi tibi donetur.xlix.h h.in fine.
Ut mereremur nihil boni ęgimus.lxij.m.
Merita nostra non sunt nisi dei dona.xcviii.J.in fine.cxviii.tracta.vii.c.in fine.cij.lz.
Omnia tua merita dei sunt dona.cxliii.o.
Meridies/sempiternum significat:qz.liii.r..
Meridies ęstū p̄secutionum significat.xc.tracta.i. g.in medio.tractatu.ij.e.
Quomodo merum si mixtum.lxxiij.m.
Messes duę:et quę.lxiiii.s.t.
Mesopotamia a dauid succensa/interp̄tatur eleuata vocatio:et mundū significat.lix.c. Mes
Mille apud grecos quę dicantur.lxvii.y. Mil
Militares cū timeri volunt ab agricolis/timere habent maiorem potestatem.cxxxvi.c.
Ministrare christo quid sit.c.M.
Ministri dei quomō sint ignis vrens.cij.tractatu i.x.in fine.tractatu.ij.b.in fine. Min
Mirabilia dei omnia narrat qui credens visibilib ad intelligenda inuisibilia trāsitū facit.ix.b.in fi. Mir
Mirabilia dei q̄ fecit/multa sunt: z cur viluerint. xxxix.n.in medio.
Deus qui facit mirabilia in corpibus/potest facere mirabiliora in moribus.lxvij.e.in fi.
Quid mirabilius inter omnia mirabilia dei.lxx.tractatu secundo.d.
Ut faciat mirabilia solus:licet sancti fecerint/nō tamen sine deo.lxxvi.lz.circa finem.
Multo maiora mirabilia sūt q̄ christ totum mundū a morte sēpiterna erexit q̄ vt ħ mortuos resuscitauit.nonagesimoseptimo.a.in fine.
Mirabilia nulla sunt sine formidine.cv.m.
Nihil est in creatura qō non sit mirabile si vnumquodq̄ non vsu sed ratione metiamur.cxvij.tractatu.xxvij.A.

Annotatio

Tanto mirabilior est res quęcȝ quanto absentiores habet causas: ⁊ vtrum ab earū scrutatione homo sit reuocandus: Ibidem. b.

Utrū quędā sint mirabilia magna quę faciat deꝰ solus: ⁊ multa mirabilia facit p angelos ⁊ homines.

Mortuis deus facit mirabilia duobꝰ (cxxxv. f. modis. lxxxvii. n.

Maximū miraculum christi qȝ fuerit. lxv. g.

Quotquot miracula facta sunt siue a p̄cedentibus siue a cōsequentibꝰ idē ipe dñs fecit qui fecit ⁊ p̄sentia sua. xc. tracta. i. a. circa finē.

Miracula dñi assiduitate viluerūt. xc. trac. ii. J.

Ne multi optantes miraculoꝝ potentiā nō humilitatis imitationē: ceciderunt: Ibidem. lz.

Non temptemus dñm dicentes: si ad te ptinemus/ miracula faciamus qualia sancti fecerūt: Ibidem

Cū sint quotidiana miracula dei maiora/ memoriā fecit mirabiliū suoꝝ reseruās oportune inusitata ꝓdigia/ quę nō infirmitas hominis nouitati intēta meminerit. cx. o.

Hoc miraculū maxime attētis cordibus inhęrebit quod assiduitas non vile fecerit: Ibidem.

Cum miracula illa in populo veteri p̄sentia fierent: non sine futurorū significatiōe gerebantur. cxiij. tractatu primo. b. d. e.

Contra eos qui sibi quasi ꝓfecisse videant: et ideo miracula facere volunt: et putant se ad deum non pertinere si non fecerint. cxxx. f. g.

Maiora miracula videtur petrus fecisse qȝ christꝰ: sed christus facere sine petro/ petrus nisi in christo non poterat: Ibidem. h.

Quid respondendū sit calūniantibus qui dicunt: si iustus esses/ talia miracula faceres qualia petrus: Ibidem: et. J. lz. l.

Qui facit miracula ⁊ qui non facit in corpe christi: non debet gaudere nisi de facie christi. cxxx. m.

Desiderādo miracula noli temptare deū: ibi. t. ī fi.

Miser dicit quis qñ illi subtrahit qȝ amat: ⁊ multi miseri sunt magis hūdo qȝ amant qȝ carēdo. xxvi

Qui se agnoscit in vera miseria: (g. in medio.. erit in vera fęlicitate. lxxxv. e e.

Aliud ē facere miserū: aliud deserere miserū. c. f.

Miseria: indiuidua comes ē malicię. xxxii. tr. ij. m.

Contra eos qui miscōiam dei oībꝰ peccatoribus in quibuslibet peccatis pseuerantibꝰ tm̄ credentibꝰ ita paratā esse in finē putāt/ vt nemo pereat fidelium aut iniquorum. xxxi. expositione. i. a.

Miscōię dei quō a sęculo sint. xxiij. a.

Misericordia postea circūdat quē primo p̄cessura circūdat. xxxi. expositione. ij. l. in fine.

Misericordiā quā nūc p̄rogat diligit deꝰ: ⁊ iudiciū quo id qȝ p̄rogauerit exigit. xxxii. expōe. i. a.

Mię tps modo est: iudicij tps post erit: Ibidē. m.

Deus in misericordia nō amittit iudiciū: nec in iudicio misericordiam: Ibidem. n.

Misericordia est/ vt dimittantur peccata et tribuat vita ętena: Ibidem.

Sicut deus exhibet miscōiam et iudiciū: ita et nos facere oportet. xxxii. tractatu. i. o.

Qui diligit miscōiam oportet vt exhibeat qȝ promittit. xxxii. tractatu. ij. b.

Si semp misericors deus/ nō erit iudiciū. c. q.

In accipiēdo miam nemo dormiat; ne ad reddendum male excitetur. xxxii. tract. ij. c.

Cum accepis miscōiam bene vtere vt bonā rationem reddas cū iudiciū eius venerit: Ibidem.

Mia dñi plena est terra/ non cęli: qz: Ubi supra.

Ideo mia dñi plena est terra: quia vbicȝ peccata dimittit deꝰ: quā miam cęli sparserunt: Ibidem. f.

Mia dei quędā est cęlestis quā donauit sanctis suis: quędam terrena. xxxv. g h.

Et sit magna ⁊ multiplex: quia ⁊ hanc dat bonībꝰ ac iumentis. xxxv. n. cxlv. v.

Non sic deꝰ est misericors vt iniustus sit. xxxix. J.

Miam suam in rebus prosperis mandat: sed nocte tribulationis declarat. xli. t.

Sic deum dilige misericordem vt velis eū esse ve/

Miam magnam p̄catur qui (racem. xliiii. s. in fi. magnā miseriam confitet: et quęrit paruam misericordiam qui nesciendo peccauit. l. f.

Misericordia est vt ignoscat peccāti: iustitia vt puniat peccatum. l. g.

Sic miam deus p̄rogat vt et seruet xpitatē. l. n.

Qui cū patre miseretur tui: ipe ī te clamat/ miserere mei. quinquagesimo sexto. g.

Ideo petit miscōiam quia exhibet: Ibidem.

Inuenimꝰ ⁊ christū esse miam ⁊ veritatem: miam nobis cōpatientē: xpitatē nobis tribuentē. lvi. l.

Miscōia dei quō magnificata sit vsqȝ ad cęlos. lvi. X. cvii. a. circa finem.

Non miserearis omnibꝰ qui opantur iniquitatem: duobus modis intelligitur. lviij. trac. i. n. p.

Nō potest deus misereri oīm opantiū iniquitatem q̄si blādiēs pctis: aut pctā nō eradicans: Ibiō. o

Non miserek eorum vt occidat peccata: ne occidat eos quoꝝ peccata occidit: Ibidem. y.

Mia dei ante oīa merita nostra bona p̄uēit nos: et si nihil boni inuenerit: bonū facit ⁊ iustificat cō uersum: Ibidem. v. et tra. ij. b. circa finem. et. lz.

Totum quicqd sumꝰ: misericordia dei sumus. lvij tracta. ij. lz. circa finem.

Non miseretur nisi iratscatur. lix. o. in fine.

Mia dicit quia nō attendit merita nostra deus sed bonitatē suā: vt peccata oīa nobis dimitteret: et vitam ęternam promitteret. lx. g.

Miam ⁊ veritatem multi nouunt p̄dicando: sed nō faciunt requirendo: Ibidem. circa finem.

Sic miam dei amate vt ptātē eiꝰ timeatis. lxj. v.

Mia dei quō melior sup vtas. lxij. m.

Quando ⁊ quibus suauis sit. lxviii. tract. ij. b.

Contra eos qui de mia dei impunitatem iniquitati sibi promittunt. lxxvii. o.

Miam deus diligit: qa in primo subuenit peccatori: ⁊ veritatem diligit vt credenti det qȝ promi/

Fęlix cui deus ostendit miscōiam (sit. lxxxiij. r suā: Mā ille cui ostēdit: superbire nō pōt. lxxxiiii. b.

Mia ⁊ veritas quō occurrāt sibi. lxxxiiii. n.

Miam ⁊ xpitatē amat scriptura p̄fūgere ⁊ maxime in psalmis. lxxxvii. q. lxxxviii. tra. i. b. in me. c. o.

Mia dei plus est q̄ exhibuit veritatē: qȝ potentia q̄ fecit oīa. lxxxviii. tractatu. i. lz.

Sic exhibuit miscōiam vt deleret peccata: ⁊ veritatem vt impleret p̄missa. Ibi. r. in medio.

Quomodo deus miscōiam suam non dispergat a christo. lxxxviii. tractatu. ij. b.

Miam annunciare mane quid sit. xci. e.

Principaliū sentētiarū

Contra eos qui misericordiā dei tantū ad se/ nō ad alios extendi volunt. xciij. k.
Deus diligit misc̄oiam: & diligit t iudiciū. xcviii. h.
Misc̄oia dei quomodo ęterna. xcix. r.
Nemo sibi ad ipunitatē blādiatur de misc̄oia dei: quia est t iudicium. c. a. d. concor. cxi. c. in fi.
Deꝰ nec in bonitate mię pdit iudicij seueritatē: nec i iudicādo cū seueritate amittit mię bonitatē. c. a.
Cur misc̄oia iudicio ꝓponatur: Ibidem. et. b c.
Misc̄oiam deꝰ mō exhibet: et quibus. cij. q.
Quę sit plena t pfecta misericordia: Ibidem.
Non sic est misericors deꝰ vt nō sit iustꝰ. cij. y. in fi.
Mia dei ꝓtegit pc̄ores quō cęlū terrā. cij. t.
Misc̄oia dei vna est qua nemo sine deo beatus esse potest in ęternū: altera quę miseris vsq; in finē sęculi exhibet. cv. b. in medio.
Utrū misc̄oia dei sit defutura his qui damnabūt: nō q ex ea dānatiōe liberent: sed vt eis aliqualit mitigetur pęna: Ibidem.
Misc̄oia dei nō est ad tempus: quia ideo est misericordia eius sup hoies vt viuant in ęternū. cvi. b.
Mia t veritas / cur sępius i scripturis iungāt. cxij tracta. i. h. circa finem. cxvi. a. cxviij. tract. xix. c.
Misericordia t veritas vtrūq; est in christo: et pręter christum nusq; est. cxviij. tracta. ij. e.
Indebita dei misericordia sanat debita nostra miseria. cxviii. tracta. v. d. in medio.
Ut tempus misc̄oię dei non sit sine iudicio: nec iudicij erit sine misc̄oia. cxviii. trac. xxix. f. in medio.
Quō in ęternū misc̄oia dei quā sanctis suis largit/ cū in ęternū miseri nō erunt: t ideo in ęternum misericordia non indigebunt. cxxxv. a. in medio.
Ad mīam dei illi ptinent qui a miseria liberant: nec eius mię fuisse intelligam⁹ facere cęlū t terram: & bonitatis. cxxxv. e.
Misericors t miserator dñs est i his quib⁹ veniam dedit: t i his quib⁹ nondum dedit. cxliii. o.
Misericordia eius magna in hoc est/ q diem vitę i certum fecit: Ibidem. p.
Miserationes dei sunt sup omnia opa eius: non su/
Nulla est mia in te a te in al (per opa tua: Ibi. q.
terum/ nisi eā tibi deus donet. lxxvi. h. circa finē.
In mala causa ñ debem⁹ miſeri pauperi. xxxii. tr. i. o.
Misc̄oiam t veritatē abscondere q̄d sit. xxxix. z.
Cum misertus fueris alicuius/ debes subuenire si potes. lj. lr. circa finem.
Misero ꝓbenda est misericordia: quia nō opus est misc̄oia sursum vbi nullꝰ est miser. lvi. x.
Misc̄oia nō nisi miseri ē necessaria. lxxiii. lr. i fi.
In oi mīa pditor nihil laudam⁹ nisi mirabilia dei.
Mīam facere potes iusto tm̄ in (lxxviii. trac. i. f.
corpalib⁹: cui si defuerint supplementa a te: nō de/
Fac mīam iniquo/ non tanq̄ (erunt a deo. cij. r.
iniquo: Ibidem circa finem. et. s.
Mō tā miserek q̄ iusto miserek ꝓpter aliq̄ō cōmodū tpale: q̄ ille nō miserek q̄ miserek hoi ūq̄: Ibiō. t
Mō est aliud vinculū charitatis quo pducamur in hac vita ad patriam/ q̄ misericordia. cij. v. circ. fi.
Quis generali noīe oīs misericordia dicatur q̄ misero subuenis: interest tū vbi non impendis sumptum pecunię/ sed ignoscēdo q̄ quisquis i te pecçauit. cxi. d.
In facienda misericordia/ nemo alienus esse putandus ē ab eo q̄ diligit ꝓximū. cxviij tra. viij. d. i fi.
Si manū porrigas/ nec corde mifeart: nihil feciſti: Si corde mifeart: etiā si ñ hēas q̄ porrigas manu/ acceptat deus. cxxv. f. in fine.
Melius est vt nullus sit miser q̄ vt tu facias misericordiā: Mā qui optat esse miseros vt faciat misericordiam: crudelē habet mīam: Ibidem. s.
Per opa misericordię vincit inimicus: q̄ duobus fit modis. cxliij. lr.
Misericordia quō superaltet iudiciū: Ibidem. l.
In alio nō potest esse misericors qui in se crudelis ē.
Ut pater miserit filiū ꝓpter mi (c. f. circa finem.
seriam inopū t gemitū pauperū. xi. a. circa finem. Mit
Mō mitterek q̄ erigeret nisi cecidissemus. xxvi. b.
Moab gens nata est de filiabus loth: quę cū patre Mo
inebriato cōcubuerūt: t significat. lix. l.
Ut interpret ex patre: q̄ō i malo nō intelligit meli⁹ nisi cum historia ipa cogitetur. lxxxii. c.
Modus dicit q̄ō satis est. cxviij tra. iiij. a. in fi.
Quid significet q moyses cineres vituli sparsit in Moy
aquā t dedit populis bibere. lxxiii. m.
Moyses fuit minister veteris testamēti: t prophęta noui. lxxix. a.
Ut nō fecerit psalmū qui ei inscribit: sed hoc factū est alicui⁹ significationis grā. lxxix. a in fi. o. i fi.
Utrū sacerdos erat: an maior sacerdote. xcvij. m.
Quid significet q nō intrauerit terrā ꝓmissionis q̄ intrabat regnum cęlorum: Ibidem. q.
Ex moyse intellige oēs iustos t sanctos. cij. r.
Ut p fidei titubatione hac sola pęna mulctatus sit q ad eam terram ad quam ꝓp'm ipe ducebat non intrauerit: non a regno gratię exclusus. cv. p.
Molas leonū quō ꝓfregerit christus. lvii. p. q. Mol
Molēdinum mundum significat. xxxvi. trac. i. c. et
Quō intelligat: Erunt duę in mola: vna (. xcix. n.
assumetur alia relinquet: Ibidem. et. cxxxii. d. e.
Non ois molestia iniuria est. cxlv. y.
Monachus interpretatur vnus solus. cxxxij. b. Mon
Monachi vnde p̄mo appellati sint. cxxxii. c.
Tam sunt enim monachi falsi q̄ clerici falsi et fideles falsi: Ibidem. d.
Monasterium portui cōparatur: vbi etsi scopuli non sunt: naues tamen quādoq; in se inuicem colliſę confringuntur. xcix. J. circa finem.
Contra eos qui ad monasteriū nullū hominē malum admittere volunt: vt cum paucis bonis eis bene sit. xcix. lr.
Cōtra eos qui sic bonos in monasterio incauto animo cōmendant vt malos taceant: et qui sic vituperant cęco aio malos vt taceāt bonos. xcix. l m.
Contra eos qui monasteria intrant vt neminem patiantur malū: t cū ibi malos inuenerint amittētes sustinentiā fiant desertores sācti ꝓpositi: t rei voti redditi/ vitupio alios ab ingressu retrahāt: ibi. m.
Nemo positus in monasterio dicat: recedo de monasterio: Neq; soli qui in monasterio sunt/ pertinent ad regnum cęlorum: et illi qui ibi non sunt: ad deum non pertinent. lxxv. o.
Mons in greco fęminini: in latino masculini generis est. sexagesimo septimo. v.
Mons dei mons pinguis mons coagulatus quis sit: Ibidem.
Montis nomine christus significat. x. A.

Qᵗ significet ꝑternam habitationem.xliij.B.
Qᵗ significet altissimam iusticiam.xxiij.a.
Mons sanctus/ecclesia est christi.xlii.d.xlvii.b.
Mons dñi ꝑparatus in cacumine montium quis sit.xlv.g.lxvii.v.
Mons ⁊ montes christus.xlvii.c.
Mons ⁊ mõtes non aliud sunt sed hoc ꝑm.lxvii.b.
Mons sine quõ distillauerit a facie dei: Ibidem.
Mons de quo lapis prȩcisus est sine manibus ꝙs sit.iii.b.in fine.xcviii.t.
Mons quo ascendemus/spiritualis quędam ꝫlsitudo est.cxix.B.
Montes dicunt multũ excelsa loca terrȩ.cxxvi.lz
Montes sion magni sunt ⁊ ꝓfecti.cxxxii.o.
Montes dei sunt ꝓdicatores magni.xxxv.lz.
Qᵗ sint magni ⁊ spũales viri ī eccla.xxxix.lz.lxvii.v
Qᵗ dicantur ꝓdicatores humiles in se:excelsi ī deo. lxiiii.p.lxvii.g.
Montes montẽ portãdo gloriosi sunt.lxvij.x.
Qᵗ sint excellẽti sctitate eminẽtes in ecclesia: ⁊ quõ ipi pacẽ suscipiãt.lxxi.d.e.cxxiiii.f.in medio.b.
Montes ȩterni:sunt ꝓdicatores veritatis qui ꝑmo excipiũt lucem:⁊ a luce quam suscipiunt vestitur terra.lxxv.f.g.cxxiiii.f.in fine.g.
Montiũ nomine significantur ꝫlsitudines angelorum.lxxxix.B.
Montium altitudines quę sint.xciiii.lz.
In summis montiũ scripturarũ diuinarũ auctores intelligere conuenit/in quib⁹ christus est firmamentum:quia.lxxi.p.
Montes sunt magni ꝓdicatores in ecclesia.ciii.tractatu secundo.e.in medio.f.
Montes tumores sunt terrarum/⁊ spũales significant:nec repugnat vt qui sunt montes sint ⁊ conualles: Ibidem.b i.
Qᵗ dicantur homies magni ⁊ sancti:nec tñ ꝓsumẽdũ est in ipis:qz.cxx.c.cxxiii.f.in fine.
Mõtes in circũitu hierusalẽ ꝙs significẽt.cxxiiii.e f
Montes cũ in bono accipiunt raro ⁊ difficile inuenitur quin statim dñm additum inuenias/ne spes remaneat in montibus: Ibidem.g.
Montes dei tales sunt vt si ꝛc. Ibidem. J.
Quõ de montib⁹ deus ꝓducat fęnũ ⁊ herbam seruituti hominum.ciii.tracta.iii.l m.cxlvi.v.
Montes boni/magnitudo spũalis: montes mali/tumor superbię.xcvii.g.in fine.
Montes quõ fluant vt cęra ꝛc.xcvi.lz.
Quomõ fumigent ad tactum dñi.ciii.tracta.iiii.p. circa finem.cxliii.s.
Montiũ nomine persecutores ecclesię/qui cum sęuiebant ascendebãt:sed placati/facti sunt campi.
Montes rigari de supioribus (ciii.tracta.ij.g. quid sit.ciii.tractatu tertio.lz.
Quãdo scriptura loquitur de montib⁹ malis cur non eis addat dominũ.cxxiiii.b.
Mõtes naufragosi q̃ sint.xxxv.l m.cir.fi.cxxiiii.b.
Montes dicunt heretici ⁊ supbi: Ibidem.et.x.a.
Montes transferri in cor maris quid sit.xlv.g.
Mõtes sęculi turbati sunt ꝓ mõtes dei:ibi.b.cir.fi.
Mor Omnis morbus animę habet in scripturis medicamentũ suum.xxxvi.tractatu.i.d.circa finem.
Mortem crucis quę magna abominatio erat christus non attulit:sed hic de maledicto ꝑmi homis ꝓpagatam inuenies in ligno suspendit.xxxvii.⁊
Qᵗ vera morte ꝙ carni mortali debebaꝫ mortu⁹ sit/vt ad nos vera vita ꝙueniret: Ibidem.
Pro his qui mortem in suo corpe timẽt christus in cruce dicebat:de⁹ ꝛc.xxi.expõe.ii.c.post medium.
Quomõ recte dicit/mortuus est hõ: cũ caro ipius nõ aia moriatur:sic recte dicimus mortu⁹ ẽ christus:etsi diuinitas ei⁹ non moriaꝫ.xl.d.in medio.
Christus mortalis erat/sed nõ de peccato suscepit pnã nostrã ⁊ ideo soluit culpã nostram.l.m.in fi.
Qᵗ fuerit mortis interfector:quia magꝫ in illo mors mortua fuit ꝙ ipe in morte.lj.b.
Qᵗ mors alterius valeat ad vitã alteri⁹.lvii.a.
Mors non occidit dominũ sed ipe occidit mortẽ. lxiii.f.in medio.
Qᵗ voluntate nõ necessitate ꝼm carnẽ mortuus sit
Ibi mortuus est christus vbi es tu mo (lxvii.p. riturus:exẽplo te docuit qd nõ timeres ⁊ qd sperares.lxx.tractatu secundo.l.in fine.
Nisi a nobis sumeret carnem mortalem mori non posset:qz verbũ nõ moriꝫ: diuinitas non moritur.
Mortem carnis non cõditionis necessitate sed miserationis volũtate suscepit.lxxxvii.e
Inter mortuos quõ sol⁹ christ⁹ liber fuerit: Ibiõ.f.
Christi a cęteris mortuis discretio: Ibidem.g.
Mori oẽs timemus:mortuus est christus ne mori timeremus:cxxv.e.in medio.
Si donauit impũs mortem suam/quid seruat iustꝰ nisi vitam suam.cxlviii.b.
Christus ꝑ id qõ homo erat mortuus est deus: et ꝑ id qõ deus erat excitatus est homo:⁊ resurrexit et ascendit in cęlum.cxxx.p.
Qᵗ prior particeps factus sit mortalitatis nostrę vt nos efficeremur participes immortalitatis eius.
Mors a serpente seminata est.lxxiii.f. (cxlvi.p.
Mortis nomie peccatũ dicit: qõ cõtempta diuina lege committitur.vi.d.in fine.
Mors non nisi de peccato est: et ideo mors peccatum dicitur.xxxiii.tracta.ii.e.in medio.
Jam nõ hic moriturus esset homo/nisi deus illum percussisset.lxviij.tractatu.ij.l.
Mortalitas inest ꝓpter peccatum: ꝼm illud Apostoli.l.m.lxxxv.y.
Mors a peccato hominis nata est.lj.b.
Mortis timorem deus fecit ꝓpter disciplinam.xc. tractatu secundo.f.in medio.
Nihil moritur nisi mortale.xxvi.e.
Mori necesse est:⁊ nemo vult quod necesse est.xxx. expositione.ij.tractatu.i.m.
Mori qñ vẽit nemo resistere põt necvitare.xlvii.n
Mortẽ ois homo videbit:nisi ille qui ꝑ mortalib⁹ mortuus est,lxxxviii.tractatu secundo.b.
De qua morte eripuerit de⁹ aias nras.cxiiii.f.
Nihil morte fortius.cxxi.v.
Cur non sit timenda mors.xlviii.tracta.i.lz.
Cum sapientes videant mori: quõ nõ videt interi/
Modo cum morte contẽdimus: (tus:Ibidem.p et qñ nulla erit a morte contentio.lxiiii.f.in med.
Mortem patiẽter feramus illius exem (lxv.r. plo qui licet peccato nullo esset debitor etiã ipi⁹ fuit exitus mortis.lxvij.⁊.in fine.
Veniente morte moritur omnis ętas.cxxvii.r.
Mos nostra mors carnalis quasi somn⁹ est.cxxix.l.

Mortis diē cur nobis de⁹ fecerit incertū.cj.tra.j.p.
Ideo abscondit ne nobis aliquid de futuro ꝓmit/
tamus.xxxiiii.tract.i.p.in fine.
Sola mors certa ⁊ hora mortis incerta.xxxviii.ɔ.
Quo fugies ne moriaris/ certus erit dies mortis.
lxxij.l.in fine.
Mortificare hominē videre potes:quare mortifice
tur nescis:sed solus deus hoc nouit.xliij.m.in fiñ.
Mors optima quę sit.lxvij.q.circa finem.r.
Mors pio vndecūq; sit bona est.cxlviii.o.in meō.
Siue inde siue inde moriaꝝ:ḡre qualis sit qui mo/
ritur:quo post mortē iturus est non vnde de vita
exiturus:Ibidem.
Mors quā timent hoies separatio est aię a corpo/
re:mors vera quā non timent est sepatio animę a
deo:⁊ plerūq; dū timent hoies istā/incidunt in il/
lam.xlviii.tracta.ij.b.
Mortem sempiternā time/et p̄sentem non timebis.
lxiii.l.in medio.
Mors vera est ire in ꝓfundū pctī.lviii.tracta.i.y.
Mors vera est damnatio cū diabolo: mortis vm/
bra est hęc mortalitas.xliii.m.in fine.
Mortis nomine diabolus intelligiꝫ/ non quia ipse
mors est:sed qz p illū mors:⁊ ad eū ptinētes mor
tem habent pastorem.xlviii.tracta.ij.b
Mors est ipa lętitia in ꝓfruendo cū quisq; adipisci/
tur quod ꝑdite concupiuit.ix.h.
Mors peccatorū quō dicaꝫ pessima/cū sceleratorū
quādoq; videaꝫ esse optima.xxxiii.tract.ij.y.z.
Mors peccatoꝝ pessima/ intelligēda est fm animā
nō fm corpus:Ibidē.z.in fi.et.xlviii.tr.i.q.i fi.
Peior est mortuus luxuriose viuens/ q̄ moriendo
luxuriam finiens.xxxvii.y.
Infideles oēs ⁊ iniqui mortui sunt corde licet cor/
pore viuant.lxx.tractatu.ii.d.
Per mortuos intelligunt infideles sicut per viuos
fideles.cxviii.tractatu.vii.a.
Mortui sęculi qui sint:⁊ quomō christus non erat
mortuus sęculi.cxlii l.
Utrum in his quę in suis post mortē cuiusq; cōtin/
gunt:vilus mortuos tangat dolor.cviii.m.
Mors pecoꝝ ⁊ p̄mitiuorū ęgypti quid significet.
lxxvii.s.in fine.cxxxiiii.r.circa finem.x.y.
Mortalia etiā viuorū corporū est:morticina nō di/
cūtur nisi mortuorum.lxxviii.e.
Creaturā subditā opę inuisibili creator mouet: nec
eius substātia in aliq̄d corpale et temporale cōuer
titur.lxxvii.d.in medio.
Mor⁹ inq̄etus ē donec veniat ad locū suū.xxix.m.
Mulier longe:libido ꝓpe.l.c.in medio.
De muliere deꝑhensa in adulterio quam dominus
absoluit.l.j.cij.q.
Multiplicatio multis modis dicit.cxxxvii.b.
Cum multę sint multiplicationes terrenę/fęlicior ē
filiorum:Ibidem.
Multiplicatio in anima nō cōtinue virtutē signifi/
cat:sed aliqñ egestatis ē nō vbertatis:Ibidem.j
et pś.iiii.f.circa finem.
Multiplicitas perit:⁊ singularitas in sanctis tene/
Mundus dicit hęc fabrica quā (tur.iiii.g.in fi.
videm⁹ ⁊ peccatores q̄ diligūt mūdū.xxxiiii.tr.i.e
Mundi nomine amatores mundi significant.xxx.
expositione.ij.trac.iii.a.circa finem,liij.d.lxxvj
f.cxxxvi.L.in medio.
Mundus quasi rota voluitur:⁊ amatores suos con
terit.xxxvi.tractatu.i.c.
Sunt qui etiā de actionib⁹ mūdi non recedūt:ꝑ ta/
men ibi alij bene alij male opantur:ibiō.et.xcix.n
Mundus mari comparatur:quia.xxxix.o.
Mundus amarus est salsitate:turbulentus tempe/
state:sęuiens fluctibus ꝓsecutionū.lxv.l.o.
Ut sit amaritudine plenus.lxxxv.b.
Mundus hic quasi magna quędā dom⁹ est.cxvij.
Mundus dicit cęlum ⁊ terra ⁊ homi (trac.x.a.
nes mali.cxli.r. Qō auctoritatibus ꝓbatur.s.et
Quare iusti cū ipi sint in mundo non di/ (cxlii.y.
cantur mundis.cxli.r.
Qua ratione dicta quędam munda et immunda in
lege.cxli.a.et.xlvi.a.
Judęis q̄dā dicta sunt immūda in figura.cxxv.b.
Quō omnia munda mundis ⁊c.:Ibidem.
Absurdū ē credere tūc nō immūdū fieri hominē cū
manducat:⁊ tūc immundū fieri si vomat:ibidē.i
Mundiciā nostrā interiorē requirit deus:q̄ si fuerit
necesse ē vt foris oia munda sint.cxxv.f.
Quę munera modo velit deus.xliii.b b.in medio.
Munera accipe quid sit.xxv.l2.
Munera dei partim tpalia sūt atq; terrena: partim
ęterna ⁊ cęlestia.xxxv.g.
Contra murmuratores in religione.cxxxii.o.
Muscipula occulta est occulta cogitatio.ix.J.
Qui
Ut significet insidias.ix.m.circa finem.
In muscipula sua diabolus posuit errorē ⁊ terrorē.
xxx.expositione.ij.tractatu.i.k.
Muscipula corruptionis q̄d sit.xxxiij.tra.i.l.m.
Muscipulas suas quib⁹ diabolus tendat:⁊ vbi.xc.
trac.i.c.in me.d.et tracta.ij.d.
Omnia mutaꝫ p̄ter deum.cxxi.l2.
Mut
Deus mutat opa sua nō cōsiliū suū.cxxxi.q.
Ut mutaremur in peius:nostra iniquitas fuit:vt in
melius non nostra iusticia sed gratia dei p̄stat.
lxviii.tractatu.i.b.
Non omnis mutatio culpanda est.lix.b.
Na
Natus ē christus ante tempa:⁊ quō.xcii.i.
Pręter viculū cōcupiscētię carnalis nat⁹ ē
christ⁹ sine masculo ex v̄gie ꝓcipiēte ō spiri
tusancto.quinquagesimo.m.
Solus esse innocens infans potuit qui de opere in
adam non est natus:Ibidem in fine.
Nō est natus in tpe de patre:ꝑ quem facta sunt tem
pora.cix.s.in medio.
Ut in tpe natus sit ex vtero quo masculus non ac/
cessit:⁊ ante luciferū:quia noctu nat⁹ est:Ibidez
Ut natus sit octauo calendas ianuarias qñ iā dies
incipiūt crescere:ꝓpter mysterium.cxxxii.n.
Nō cōditionis necessitate natus est christus/ sed vt
nos de ꝓditiōe necessitatis liberaret.lvi.g.in fine.
Ut natus sit de v̄gine tanq; in solitudine.cxlii.b.
Ut solus de v̄gine nasceret:similitudine ostenditur
cj.trac.i.l2.in fine.
Nō omne qō nascit cōcipitur.vij.l.
Nemo nascitur nisi trahens pęnā: trahēs meritum
Nō nō solū nascit ex viscerib⁹ (pęnę.l.L.in me.
sed ⁊ nascitur in viscerib⁹.lvii.f.
Nis nat⁹ ex adā traducē iniquitatis pęnāq; pecca/
ti secū portat morti deputat⁹.lxi.g.in medio.

Annotatio

Quisquis nascit ex adã/ nascit damnatus de damnato: z addidit male viuẽdo sup adam. cxxxij. m.
Cũ nascit puer cur fleat z nõ rideat. cxxv. o. in fi.
Ad hoc ꝙsq; nascit vt succedat et excludat eos qui ꝓcesserũt. lxij. p. circa fi. lxv. l. in fine.
Ad hoc nati sunt qui succederẽt vt qui genuerãt de/
Ubi quis nascit ipius terrę vel (cederent. xxvi. p.
regiõis vel ciuitatis linguã discit z moribus imbuitur ac vita. lxiiii. h.
Nathanael cũ esset legispitus cur nõ sit assumptus ad discipulatũ christi. lxv. d.
Nz nulla natura sit deo contraria. v d.
Omnis natura inq̃ntum natura est esse cogitur. vij. m. circa finem.
Nobis natura est qõ ꝑmo hoĩ pęna fuit. xxxvii. d.
Naturę ipę substãtię dicuntur. lxviii trac. i. f.
Nt oẽs naturę p deũ factę sint: Ibidem. g.
Nauis tua coz tuum. xxxiii. tractatu. i d.
Nt nauigemus per quoddã stagnum huius sęculi: sed vẽtus z ꝓcellę nõ desunt. xxv. d.
In naui oẽs sum⁹: alij opant alij portant: simul oẽs in tẽpestate piclitant z in portu saluant. cvi. g. ĩ fi/
Naues ecclesias intelligimus: guberna/ (ne. m.
toz est christ⁹ in ligno crucis suę citi. tra. iiii. d. i fi.
Sępe naues in portu grauius piclitant q̃s in mari. xcix. I. circa finem. m.
Nauta qui pdidit quo tendat quãto est ĩ gubernanda naui agilioz z efficaciox tanto piculosius eam sic gubernat vt ad naufragiũ pducat. xxxi. expõe
Nebulã velut cinerẽ spargere quid sit. (). c. circa fi. cxlvii. h h. Vide etiam ibidem. b.
Necessitates nostrę vnde saluari volumus animas nostras quę sint. xxx. expõe ii. tractatu. i. m. n.
Ferenda est oĩs necessitas p quã ꝓpetranda est aliqua iniquitas. lxvij. I.
Neũ negat ꝙ putat sibi placere iniq̃tatẽ. lii. l. ĩ medo.
Negocium dictum est quod negat ocium. lxx. tractatu primo. s. in medio.
Negociũ nõ põt eẽ sine fraude. xxxiii. tractatu. ij. n
Negociatio si sit peccatum. lxx. tractatu. i. r.
Si liceat negociatoz cari⁹ vendere q̃s emerat: ibi.
Negociatio vix pagit sine peccatis: z quibus: ibi.
Si malus fuero nõ negociatio mihi facit (cir. finẽ. sed iniquitas mea: Ibidem in fine.
Negociatio in greca lingua ab actu dicit: inde negociatores quasi actuosi: ex eo qõ agũt/ ꝓsumũt/ laudant opa sua: z ideo non pueniũt ad gratiã dei quam laudat psalmista: Ibidem. s.
Negociatio in aliꝰ libris dr̃ ifatura: z q̃re: Ibidẽ. t.
Negocium pambulans in tenebris quid sit. xc. tractatu primo. g. in medio.
Neptalim dilatatio mea interꝓtat: z sigt. lxvii. e e.
Neptunus de⁹ maris. xxvi. q. cxiii. tracta. ij. e.
Nequitia consummata quę sit. vij. g.
Ita deus nescire dicit quomõ ars non nouit vitia. xxxiiii tractatu secundo. b.
Nycticoraz auis est amans noctẽ/ in parietinis habitans: z significat ꝓdicatorẽ quẽlibet inter eos qui ceciderũt. ci. tractatu. i. I.
Quomodo figuret christum: Ibidem. l.
Nidus ad tẽpus congeritur: z significat fidem ecclesię. lxxxiii. h. i.
Nimis/ in cõsuetudine latini sermonis dici solet qõ plus est q̃s debet: cui contrarium est parum. cvij. z et. cxviii tractatu. iiii. a.
Si omne nimiũ ꝑm verã greco:ũ z latino:ũ nobilem sententiam reꝓhẽsione dignũ est/ cur de⁹ ꝓcepit mãdata sua custodiri nimis. cxviii. tract. iiii. a.
Nimis/ in litteris sacris z in quotidianis nostris sermonib⁹ ꝓ valde poni solet: Ibidẽ. b. f. et. tr. xiii. c.
Ninive euersa in malo ędificata ẽ in bono. l. n. ĩ me.
Nix cinis z crystallũ congruas habent oppositas similitudines: lanã nebulã z panẽ: z quare. cxlvii.
Niuẽ dare sicut lanã quid sit: Ibidem. g g. (b. c.
Nobiles multi in sęculo elegerũt pauꝑtatẽ z nobilitatem in christo. cxlix. r. circa finem.
Nocendi voluntatẽ apud se quisq; malus hz: vt autem posset nocere non habet nisi desup detur ei. xxix. h. i. xxxvi. tracta. ii. d in fine.
Nocendi potestas dispensatione dei ꝑmittitur ĩ alium ad pęnã: in aliũ ad ꝓbationẽ: in aliũ ad coro.
Nocendi cupiditatẽ homo z diabo (nam. xxix. h.
lus habere põt ꝓpriam: potestatẽ aũt non habet nisi deus dederit. xxxii tract. ii. l.
Inde nocebitur ei vnde nocere quisq; conat. xxxiiij tractatu ꝑmo. l. in fine.
Nemo malꝰ ꝙ nõ sibi ꝓꝰ noceat: Ibidẽ. m. xxxvi. tractatu. ii. b. post medium.
Si tantũ nocere posset diabolus quantũ vellet: aliquis iustoz aut fideliũ in terra nõ remaneret. lxi.
Homo duobus modis nocet quantũ in (v. in me.
ipo est: aut faciendo miserũ: aut deserendo miserum. centesimo. f.
Sibi ꝓius nocet qui vult aliꝰ nocere: Ibidẽ in fi.
Diabol⁹ nulli nocet nisi ꝑmissus a deo. c. p.
Nocendi cupiditas sola remanet malis: sed vt noceat datur potestas. clii. tra. iiii. l.
Quõ nulli nocet ꝙ sibi nõ parcit. cxxxix. e.
Noe qui arcam rexit in diluuio rectores ecclesiarũ significat. cxxxii. f.
Si tu quęris nomen dei/ quęrit z ipe nomen tuũ: si tu neglexeri nomẽ dei/ delet z ipe nomẽ tuũ. xci. d
Nomen christi fama eius est: z qõ ꝑmo paruũ mõ magnum factum est. xcviii. g.
Nihil melius inuenit q̃s nomẽ dñi: iõ ꝓfitẽdũ. liii. l.
Nomẽ dñi locũdũ amãtib⁹ sup oẽs locũditatef. li. v
Nomẽ nõ ꝓꝑe s ꝓꝑe id qõ sigt nomẽ est. ix. f.
Nomẽ impioꝝ delebit: Ibidem. d. in medio.
Habem⁹ noĩa quędã apud deũ vt nouerit deus nomina nostra. cxlvi. m.
Nosse dei quid sit. i. e in fi. cxli. g. in fi.
Nos⁹ sic nosci qz cognoscẽtes facit. xxxvi. tra. i. a.
Quõ nouerit occulta cordis z requirat. xliii. n
Alia est noticia dei alia hominis. xlix. v.
Nẽ nouit nr̃⁹ qõ creauit: z añq̃ creauerat: ibi. cir. fi.
In noticia dei quõ sint futura z ꝓterita: Ibidem. x
Utrũ omnia nouerit dñs. lij. e. f.
Nz nouerit oĩa z ordinauit. lxx. tract. ij. h.
Cũ oĩa nouerit quõ ꝙdã dicit se nõ nouisse. c. l.
Christus quadã noticia nouit peccatũ: et quadam noticia nõ nouit. cxviii. tracta. xvii. I. in medio.
Seipsum nosse quẽadmodũ hõ sibi debet innotescere nõ oĩm hominũ ẽ: Ibidem tracta. viij. e.
Quomõ notus deus esse nõ possit nisi ei qui in iudea fuerit. lxxv. a.
Noti christi quõ longe facti sint. lxxxvij. k.

Nox Nox mortalitatē carnis significat. xvij. a.
Nox significet aduersitatem sęculi. i. b. in fine. et. xxi. expositione. i. a. xli. f. t.
Nox significet cęcitatē huius sęculi: aut mentiū ignorantiam. xlviii. tractatu. ij. c. d.
Nox significet tenebras p̄sentis sęculi. lxxvi. d.
Nox significet ignorantiā mentis. xc. tr. i. g. et. tr. ij. e
Nox significet tristiciā tribulatiōis. xci. e. et. cxxxij. b
Noctis nomine p̄sens tēpus designat. c. p.
Nox significet humilitatē nostrę mortalitatis. cxvij. tractatu. xv. f.
Quō nox facta sit illi q̄ iustificatiōes dei exquisiuit: Nox media/ḡuiosa tribulatiōis: ibi. tr. xvi. d (ibi. b
Nox quō illumineť in delitijs nostris. cxxxviii. s.
Nō illumineť vt dies: Ibidem. v.
Nox seruire debet diei nō nocti dies. lxx. tract. i. q.
Nox quomō nocti annunciet scientiā. xvij. f. lxxiii. p. cxx. r. in medio.
Nou Nouacula acuta quę res supfluas tollit quid significet. xxxiiii. tractatu. i. m. in fine. lj. lz.
Noui semp esse debemus. cxxxi. a. in fine.
Quę sint nouissima ⁊ antiq̄ ḡ nouit dōs. cxxxviii. g
Nub Nubere licet p̄ius cp̄ voueas: superbire nunq̄ licet. lxxv. o. post medium.
Virgo si nupserit nō peccat: sctīmonialis si nupserit christi adultera reputabitur. lxxxiii. e.
In nuptijs ecclesię cōiuncta sunt verbum ⁊ caro in thalamo vteri virginalis. xliiii. c.
Nubes generaliter dicūť ꝓphetę siue boni siue mali. decimo. f. xvij. c.
Nubes apostolos ⁊ doctores christi significāt. xxxv Ij. p. in me.. xlv. l. lxvii. lz. lz. in medio.
Nubes dicunť p̄dicatores veritatis vnde de⁹ coruscat miraculis: tonat p̄ceptis. lvi. x.
Nubes etiam dicanť cęli ꝓpter fulgorē veritatis: nec tñ equari possunt dño. lxxxviii. tractatu. i. g.
Nubes in quibus christus venit q̄ sint. xcv. n.
Nubes ⁊ caligo in circūitu dei. xcvi. f.
Colūna nubis in qua loquebať deus q̄d significet.
Nubes quō ascēsus cęli. ciii. trac. i. p. (xcviii. n.
Mandabo nubib⁹ ne pluāt sic intelligiť: Ibidem. q
Nubes dicunť p̄dicatores veritatis: qz habēt intus terrorē ⁊ splendorē. lxxvi. m. lxxvii. m. xcvi. i. ciii.
Nubes suscitari ab extremo terrę quid (tracta. i. p. sit. cxxxiii. r. v.
Num Deus nō sic numerat quō tu. cii. b b.
Omnes secū regnaturos: oēs aggregandos corpori vnigeniti sui numeratos habet deus ⁊ numerat eos: qui indign⁹ est nec nūerabiť. cxlvi. m.
Ille qui numerat multitudinē stellarū numerari nō potest. cxlvi. o.
Quicq̄d numerať nūero nūerať: numeri nō potest esse numerus: Ibidem.
Si possit intelligi numerus sine numero. xxxviii. lz
Est numerus ⁊ sup numerū: ⁊ supnumerarij qui dicantur. xxxix. p. cxlvi. m.
Sup numerū multiplicari quid sit. cxxviii. b i me.
Numerus singularis p plurali pōiť. lxxxij. b. i me.
Nūer⁹ pluralis p singlari poniť. cviij. r.
Nūer⁹ tnari⁹ trinitatē ī dicat. ciii. tr. iii. c. et. pō. vi. b
Numer⁹ quaternarius q̄d significet: ibi. et. cxxxvii v. circa finem. et. vi. b.
De mysterio nūeri quinarij. xlix. lz. m. in fi. cxlvij. n.
De numero septenario ⁊ eius significatiōe. lxxviij. o. in fine. cl. b. c. in fine. cxviii. tractatu. xxxi. c.
De mysterio numeri octonarij. vi. a.
In numero denario lex figurať. cl. c. in fine.
Nūer⁹ duodenari⁹ pfectionē significat. lix. c. in me.
Qt numerus duodenari⁹ magnū cōtineat sacramētum. lxxxvi. f. xc. tractatu. i. lz. ciii. tr. iii. c. et. cviii. i
Numerus duodenarius est numer⁹ pfectoꝝ: et q̄re. xlix. I. circa finem. m. in fine. n.
Numerus quindenari⁹ cōcordiā significat duorū testamentoꝝ. cl. a. lxxxix. f.
Numerus quadragenarius indicat integritatē sęculorū. xciii. o. cl. c. et vñ ꝓstet. cx. a. circa finem.
De significatione numeri quinq̄genarij. cx. a. circa
Cur nūerū q̄nq̄genariū in quadra- (finem. et. cl. b.
ginta ⁊ decem dñs partitus sit. cl. c.
Quid significeť in numero decē ⁊ septē. xlix. m.
De numero septenario. cxlvij. b.
Qt in numero septuaginta ⁊ octoginta annorū qui simul sunt centū ⁊ q̄nq̄ginta spūale aliquid inua-
Nūerus septuaginta annoꝝ capti- (tur. lxxxix. f
uitatis israel q̄d figuret. cxi. a. circa finem. cxv. d
Numer⁹ cētesim⁹ ⁊ quinq̄gesim⁹ cur triplū habeat quinquagenariū. cl. c. xlix. l. m.
Numerus millenarius pfectionē significat. ciiii. g.
Murus christi dicit plębs de gētib⁹. xliii. m. i me. Mu
Mutus oculoꝝ est hypocritę ⁊ simulati. xxxiiii. tra. ij. lz. circa finem.
Obedire non debet patri filius in ea re sola Obe
si ⁊c̄. lxx. tractatu. i. b.
Omnis inobedientia culpať in cōparatiōe filioꝝ Ionadab: Ibidem. et. d. in medio.
Nihil tam expedit homini cp̄ obedire. lxx. tra. ij. b.
Obedientē de⁹ voluit esse hominē nō p̄dicētē. ibi. i.
Sola obediētia tenet palmā: sola inobediētia inue-
Obedientię ꝓmissionē /nō audi- (nit pęnā: Ibi. tio sed temptatio ꝓbat. lxxvii. b.
Custodienda est obediētia vt ꝓcipiať sapiētia: ⁊ p-
cepta sapia nō deserať obediētia. cxviii. tr. xxij. b.
Obliuio nō cadit ī deū. ix. g. xij. a. et cxviij. tr. xv. a
Cōtra eos q̄ obseruāt ꝓximos vt arguāt/nō vt imi- Ob
tenť. lv. m. et. xl. m.
Non ꝓpter se sed ꝓpter te christus audiuit opprobrium. lxviii. tracta. i. q. r. circa finem.
Opprobriū est qđ obijcit inimicus: et quō illud expectauerit christus: ibiđ. tracta. ij. d. e.
Cur eccl̄ia petat opprobriū auferri cū poti⁹ inde p-
ueniat ad coronā. cxviij. tr. ix. c. xij. g. Et quale sit illud opprobrium: Ibidem. b.
Opprobria pati necesse est. cxxij. l. m. ⁊c̄.
Obstinationē de⁹ nō facit instigādo aut inspirando sed deserēdo. lxxvij. x.
Occasus christi passio fuit. ciii. tracta. iii. ꝓ. o. c.
Cur de⁹ occidi ꝓmiserit filiū suū ab iniqs. lxi. z.
Nemo aīam suā occidere dz ꝓ salute alteri⁹. v. d. in
Se ꝑus occidūt in aīa q̄ alios occidere volūt (me.
Nō min⁹ fuit occidere christ (in corpe. xxxvi. tra. ij. c
stū māib⁹ cp̄ tradere ad occidēdū. lvi. o. p. et. lxiii. d
Qui occiderit inocētē iiq̄ facit: ⁊ q̄re ꝑ ꝓmiserit de⁹.
Aut occide iniqtatē aut occidet ab iniqtate. (lxi. y.
Occidat aliena iniqtas tuā carnē/ dū seruet (lxij. f.
Qđ ociū negat quantū (vitas aīam tuā. lxxix. g.
mali sit. lxx. tracta. i. s. in medio.

Oculus quãdo turbet aut extinguatur. xxx. expositione. ij. tractatu. ij. d. xxxvi. tracta. i. k.
Leua oculos tuos semp in deũ vt firmet sup te oculos suos. xxxi. expositione. ij. l.
Oculi dñi nõ solũ sup iustos/sed etiam sup faciẽtes malum. xxxiij. tractatu. ij. s. in fine. t.
Tria turbãt oculũ carnis: sic z oculũ cordis. xxxix. z
Oculi carnis fenestre sunt mentis. xli. g. in fine.
Non sunt figẽdi in pulchritudinẽ carnis alienę: nec sint de puersa simplicitate securi. l b. c.
Oculũ ira turbat: odiũ extinguit. vi. f. liiii. g. cir. fi.
Oculi christi quõ defecerit sperando in deũ. lxviii.
Si tollant oculi carnis miser dicit: si p (tract. i. l.
dat ds oculos mẽt felix appellat: ibi. tr. ij. i. cir. fi.
Oculi christi languẽtes p̃ inopia q̃ sint. lxx. vii. l.
Oculos dei nemo vitare potest. xciii. q. in fine.
Ante oculos habere quid sit. c. b.
Quos oculos dauid auerti petit ne videant vanitatem. cxviii. tractatu. xij. c. d.
Oculoꝝ vox ẽ desideriũ oꝛonis. cxviii. trac. xx. c.
Deus qõ misericorditer occultat: misericordit differt. xxxvi. tractatu primo. b.
Occulta filij quę sint. ix. a e. in fi. o. et cix. y. circa fi.
Octaua/die iudicij aut ęternitatẽ significat. vi a b
Quomõ deus odiat. v. d. (xi. a. xxxvii. b.
Alias iustus iniustum q̃ iniustus iustũ odit. xxxvi. tractatu. ij. a. in medio.
Inique odit q̃ bona sibi volẽtẽ odit. xxxvii. z.
Eris deo amicus si oderis iniqtatẽ quã odit. xliiii. s
Odium sic differt ab ira. liiii. g.
Cum cępit timere hõ ne oderit quẽ diligebat mortẽ timet z illã qua anima occiditur: Ibidem h.
Si nihil cuiq̃ noceas z sic odio habearis. tũc grat odiris. lxviii. tractatu i. l.
Nt mundus odio habeat malos non gratis: z odio habeat bonos gratis. m.
Ubicũq̃ legunt in scripturis in homines odia sanctoꝝ odia fuisse vitioꝝ intelligas. lxxviii. n. in fiñ.
Odiũ pctõꝝ similes nos facit deo. lxxxiiii q.
Debes odisse qõ deꝰ odit si amas illum. xcvi s.
Odire debes ꝑuaricatores nõ homines. c. b. cxviij tractatu vicesimoquarto. a.
Sicut pij gratis amant christũ: ita impij grat odeOdiũ est crimẽ maximũ chri (runt. cviii. a. in fi.
stũ psequẽt q̃uis sit volũtaria pęna patiẽt: ibi. f
Qui nos ꝓterea oderũt qz seruimus deo/nõ aliud q̃ deũ oderũt: z tõ inimici eius sunt. cxxxviii. J J
Odire pfecto odio quid sit: Ibidem. lz lz.
Securi odimꝰ in malis maliciã z diligamus naturam. cxxxix. b. in fine.
Bonus odor christi oẽs fideles. xxi. expositiõe. ii b
Bono odore christi saluũ fieri hominẽ nõ est incredibile: pire bono odore q̃ ratio sit. xliiii. y. xcii. d.
Officiũ nostrũ non officio sed fine pensandum est. cxviii. tractatu duodecimo. c d.
Og interptat pclusio: z significat. cxxxiiii. z. cxxxv.
Olla tribulationẽ significat. lix. l. (lz in me.
Oleum significat spũalem lęticiã. xxii. b. in fine.
Cur nõ patiat esse sub aqua. xxix. m.
Oleũ visibile est in signo/oleũ inuisibile in sacramento. quadragesimoquarto. t.
Oleũ significat linguã adulatoꝝ. lxix. f. et. cxl. t. 3.
In oleo faciẽ exhilarescere q̃d sit. ciii. trac. iii. s.
Oleũ significat pacẽ z charitatẽ. cxxvii. p
Oleũ in vasis q̃d sit. cxl. t cxl. p.
Nt significet gr̃iatiõꝝ ꝓpr̃ nitorẽ z splẽdorẽ. cxlvii. o
Oliua solet eẽ i oleastro: oleaster i oluã nunq̃ inse/
Onagri/agrestes asini sunt: z significãt (rit. lxxij. b
gentes. ciii tractatu tertio. e.
Onus christi quomõ leue sit onus. lxvij o.
Nt deus opatur verbo hoc manu: z qõ manu/ hoc verbo. xviii. e. ci. tr. ij. n. et. cxviii. tra. xviii. a. in fi.
Quicq̃d opat deꝰ p nos/nos videmur opari: ille totũ sine nobis/nos sine illo nihil opamur. xxx. expositione. ij. tractatu. i. d. circa finem.
Nt eadem sint opa filij z spiritussancti sicut z patris. xxxii tractatu secundo. d.
Quę opa dicit pater filio cum omnia opera patris p filium facta sint. xliii. f.
Nt omnia opa in verbo dei: Ibidem.
Opa dñi cur timẽda sint nõ amãda. lxv e. k. i medio.
Deus opatur quietus. xcij. a.
In opibꝰ dei nõ suspiceris laborẽ. ciii. tra. i. J.
Opa dei magnificata z in sapiẽtia facta quę sint: ibidem tracta. iii. d. d. et tract. iiii. b. c.
Non aliud opatur pater aliud filius: aut aliter pater/aliter filius: qz z eadem facit z similiter facit. cviii. v. in medio.
Deus nõ opatur manibus vt homo: Ibidem. 3.
Opa dei quõ constituta sint. cx. b. circa finem.
Opus dei quõ cõfessio z magnificentia: Ibidem. c.
Si nõ oparet deus/nihil omino de mũdi elemẽtis siue de genitoribꝰ siue de seminibus nasceretur. cxviii. tracta. xviij b. in fine.
Si opa dei cõprehẽdere non possumus/inconcusse credere debemus. cxxxiiii. o.
Nt nõ opet necessitate coactus vt homo: Ibidem.
Nt opera quę dicunt ante fidem q̃uis videant hominibus laudabilia inania sint: exemplum. xxxi. expositione prima. c.
Quid de quoq̃ homine etiam malo operatur nisi amor: Ibidem. d.
Opera non sunt bona q̃diu non de radice bona ꝓcedunt: Ibidem. g.
Opibus malis nihil debet nisi damnatio: et bonis nil nisi regnum ceiorum. xxxi. expõe. i. b.
Impius etsi opa bona videat facere: nec bona vocanda sunt: qz ex eo qõ nõ opat bñ/ipiꝰ ẽ: Ibidẽ. J
Nemo iactet opa sua bona ante fidẽ: et nemo sit piger in opibus bonis accepta fide: Ibidem. in fi.
Cum opa nostra sint ex fide quia ex fide viuimus: quõ oĩa opa dei dicunt in fide. xxxii. trac. i. l.
Oparius non accipit mercedẽ nisi opere perfecto. xxxv. p. circa finem.
Summũ opus hoĩs est laudare deũ. xliii. lz.
Opera tua si non fuerint laus dei/incipis teipsum amare: Ibidem.
Opera iusticię quę sint. xlix. p.
Nt solum in hac vita sint necessaria: Ibi. t. in me.
Opus ẽ vt tua opera de charitate ꝓcedant. lj. n.
Digne debemus opari/z in luce non i nocte. lxij. q.
Si bona opa facis vt glorificeris hoc (in medio. ꝓhibet deus: si ideo vt glorificetur deus ꝗ iussit. sexagesimoquinto. c in medio.
Gratia dei opatis non viribus tuis: Ibidem. e.
Omnia quę visibiliter opamur/nõ tantũ hominibꝰ

sed etiam deo placere debent: nec omnia quę deo placent etiam hominibus possunt quę videre non possunt. lxvii. a. in medio.

Nullum opus bonū est cuius non sit in mente cogitatio: Ibidem in fine.

Opus bonum fieri debet delectatione iusticię: non formidine pęnę: Ibidem. l.

Ea sola opera bona dicenda sunt quę fiunt per dilectionem. sexagesimoseptimo. J J.

Hęc necesse est vt antecedat fides: qm̄ nullus opat̄ p dilectionē dei nisi p̄us credat in deū: Ibidem.

Opa recta nō sunt etiam si recta videant̄ si nō fiant recto corde. lxxvii. b. post medium.

Omne opus rectū amor ꝛ timor ducit. lxix. g. ante medium.

Qui opantur bonum p̄ter ecclesiam nō eis ꝓdest: quia nō habent nidum. lxxxiii. h.

Opera bona i vera fide catholica ꝛ in societate vnitatis ecclesię sunt facienda: Ibidem. J.

Opa bona ꝛ honesta parit necessitas. lxxxiii. l. circa finem.

Opus misericordię ꝓdest in diuite ꝛ in paupere: in diuite ex voluntate et opere: in paupe ex sola voluntate. octogesimoquinto. d.

Opera misericordię cessabūt vbi nulla est miseria. lxxxv. ff. lxxxiii. l. cir. fi. lxxxvi. n. xcii. b.

Omnia opa nostra bona vnū est charitatis: qz tunc recte fiūt cū ad hūc finē dirigunt̄. lxxxix. o.

Parū est qui opantur opus bonū cum tristicia: qui cū hilaritate faciūt bene opantur. xci. f.

Nisi formaret te de⁹ ad opa bona /nō nosceres nisi opera tua mala. xci. g.

Opus bonū non multū laborat: malum opus laborem habet. nonagesimosecundo. b.

Oparius doloſus non solū mercedē non accipiet/ ſ et pęnam inueniet. xciii. s. circa finem.

Quomodo opetur homo qō ipe nō opatur. cxviij. tractatu tertio. b.

Non tantū si opus bonū est qō facimus/ sed pręcipue si bonū est ꝓpter quod facimus cogitemus. cxviii. tractatu duodecimo. c.

Si opari ꝓpter ipam laudem humanam vanitas: quanto vanius ꝓpter adipiscēdā pecuniam ꝛ huiuscemodi: Ibidem. d.

Propter ipam salutē talem nō debem⁹ opari bona sed poti⁹ ꝓpter illā quā speram⁹ ęternā: ibidē. e

Cui⁹ rei ꝓtēplatiōe opemur occultū est: ideo dominus monuit ne ꝓpter laudes hoīm /nec ꝓpter cętera opa nostra faciamus: Ibidem. h.

Qm̄ opus bonū qō lex imperat fit timore pęnę nō amore iusticię: seruiliter fit non liberaliter. cxviij.

Omnia opa bona vel mala/ a cogi/ (trac. xvii. a. tatione' ꝓcedunt. cxviii. trac. xxiiii. d.

Quando opetur dextera vel qm̄ sinistra manus nr̄a

Opa nr̄a bōa magt̄ dei st̄ q̄ nr̄a. cxxxvij. x. (cxx. o

In omni ope malo labor est: ꝛ omne opus malū cogitatū mēdaciū ducē habet. cxxxix. r. in medio.

Noli te putare aliquid opari inq̄ntū mal⁹ es: auerte te ab ope tuo ad opus illius qui fecit te/ ipe formet: ꝛ qō tu exterminasti reformet. cxlij. p.

Opiri impietate ꝛ iniq̄tate q̄d sit. lxxij. b. in medio.

Nemo optat qō hz in arbitrij ptāte. cxviii. tr. iiii. c.

Or Ora finis est vestimenti: ꝛ significat. cxxxij. l.

Christus exquo homo infirmus ex hoc orauit patrem. vicesimonono. c.

Oro christi quō in sinū suū ꝓuertat̄. xxxiij. tra. ij. g

Christus ſm qō verbum est non orat sed exaudit: Ibidem. et. lxxxvii. c.

Pro illo nullus orat qui pro omnibus interpellat. xxxvi. tractatu. ij. t. circa finem.

Ad h̄ orauit christ⁹ vt doceret te orare. lvi. g. in fine.

Oro nō est nisi indigentiū. xxvi. n. xxix. p.

Pro q̄b⁹ sit orādū ꝛ ꝓ ꝙs. xxx. expōe. ij. tra. iij. a

Gratis deum ora: Ibidem. c.

Inde orabit ad te omnis sanctus: quia. xxxi. expositione. i. k. in medio. et. ij. g.

Ubi oras ibi exaudiris ꝛ ibi brificar̄. xxxiii. tr. ij. b.

Tunc in oone gaudemus/ qm̄. xxxiiii. trac. ij. b.

In vno homine quandoq; vtrūq; cōtingit vt orando longe fiat nubilo carnis/ ꝛ ꝓ̄quet luce veritatis: Ibidem.

Orare clauso ostio q̄d sit. xxxv. d. cxli. c. d.

Si nō vis intermittere orare/ noli intermittere desiderare. tricesimoseptimo. n.

Oratio nostra intra nos est. xli. v.

Orationes h̄ opantiū celeri⁹ exaudiunt̄. xlii. l. i fi.

Orationis duę alę: Ibidē.

Orek deus vt p̄stet qō iubet. lxiii. b. in fine.

Multi in ꝓncipio cōuersiōis suę feruēter orāt: postea languide: postea frigide: postea negligenter q̄si securi sint. lxv. x.

Vere tibi oranti intendit de⁹ qm̄ ipsum quęris: non quando p ipm aliud quęris. lxxvi. b. in medio.

Inter orationes: noxias habere cogitationes/ grande malum est. lxxxv. l.

Cū oras deo loq̄ris: cū legt̄ de⁹ tibi loq̄t̄: ibi. cir. fi.

Non orat deū qui aliud orat p̄ter ipm. lxxxv. l.

Quid sit orandū ꝛ quō: Ibidē. m.

Orantib⁹ deus aliq̄n nō dat ad voluntatē vt exaudiat ad salutem. lxxxv. n. xc. tractatu. ij. J.

Si vis vt orationē tuā audiat ꝓcipiat de⁹/ fige tu in corde tuo legem ipius. octogesimoquinto. p.

Oro sctō ad h̄ bñficij dilatione ꝛ tribulationū aduersitate repellitur vt. octogesimoseptimo. r. i me.

Ab orantib⁹ de⁹ auertit faciē nō exaudiendo qō volūt qm̄ sibi nesciūt ñ expedire qō petūt. lxxxvii. v

Si nō oraueritis spem nō habebitis: si aliter oraueritis q̄ christus docuerit/ nō exaudiemini. ciii. tr.

Quantū valeat oratio sanctor̄ ꝓ (i. b b. in medio. alior̄ apud deū: exemplum. cv. m. in fine.

Nō est iusta oratio nisi p christū: ꝛ q̄ nō fit p christū nō solū nō pōt delere pctū ſ etiā ipa fit in pctm̄. centesimo octauo. b.

Oratio dñica ad vias dñi pertinet. cxviii. tra. iii. d.

Nō min⁹ orat̄ si null⁹ verbor̄ son⁹ reddat̄. ij. b.

Siue cū voce carnis/ siue cū silētio ozem⁹/ ad deum corde clamamus. cxviij. trac. vicesimonono. a.

Orandi tps qm̄ melius esse consueuerit: Ibidem. e.

Orandū est poti⁹ affectib⁹ q̄ clamozib⁹. cxix. s.

Oratio omnia penetrat: dirupit omnia vt ꝓueniat ad aures dei. centesimo vicesimonono. a.

Quisquis orauerit deū p̄ter templū dei nō exaudit̄ ad salutē ęternā etiā si exaudiatur ad salutem temporalem. centesimo tricesimo. a. in medio.

Ille in templo dei orat qui orat i pace ꝛ vnitate ecclesię: Ibidem.

Annotatio

Quis locus vbi adorandus sit deus. cxxxvij. d.
Sonū orationis multi habere possunt: vocem non possunt. cxxxix. M.
Oratio pure directa de corde fideli/tanq̄ dcara sācta surgit incensum. cxl. g. in fine.
Oratio dñica fidelib⁹ dat ⁊ etiam pfectis. cxlii. J.
Jdeo oranti aliquando non dat deus / ne obsit qđ
Oro nostra gemitū habet. cxlviij. a. (dat. cxliiii. ⁊
Oratio beati augustini quam post singulos sermones dicere consueuit. l. p.
Ordinē suū quēq; res perit. xxix. m.
Oreb siccitas interpt̄at: ⁊ significat. lxxxij. d.
Organa dicunt omnia instrumenta musicor̄/q̄bus tā obtinuerit cōsuetudo vt organa ꝓprie dicant ea que follibus inflantur. lvi. t. cl. J.
Organa suspēdere in salicib⁹ qđ sit. cxxxvi g. h. o.
Os dei est eloquiū eius quod fecit ad nos in reuelationibus sanctorum pluribus ⁊ testamēt̄ duobus. cxviij. tractatu. vi. b. in fine.
Ori non est ponendū claustrū ꝓtinētiq̄ / q̄ ostiū. cxl. i
Propter q̄s ori ponēda sit custodia. xxxviij. e.
Os nō est apiendū ꝓtra insipientē. xxxviii. y
Quale os nostrū replet gaudio cxxv f. b
Quō qđ intrat in os nō coinquinat hominē / sed q̄ de ore ꝓcedunt. cxxv. b. i. lz.
Custodi os cordis a muto ⁊ innocens eris: Jbidē. l
Ossum qđ vulgo dicit latine os dicit: nō ab eo qđ sunt ora / sed ab eo qđ sunt ossa cxxxviii. a a
Ossum animę absconditū quale sit: Jbidem. b b.
Ossa significant animę fortitudinem. vi. C. circa finem. xxxi. expositione. i. lz.
Ossa significent virtutē: que tunc inueterascūt cū ⁊c. xxxi. expositione secunda d.
Ossa sint firmamenta fideliū que frangi non possunt. xxxij. tractatu. ij. x. cxxiiii. tractatu. i. p
Ossa significent fortes ecclesię: que tunc cōturbātur quando ⁊c. xxx. expōe. ii. tractatu. ij. f.
Ossa christi discipulos significant: que tunc dispsa sunt quando. xxi. expōe. ij. g. in medio.
Ossa tunc confringuntur quando fortes ecclesię tribulationibus cedunt. xli. x.
Ossa frigi in frixorio qđ sit. ci. tracta. i. f. h. in fi.
Ossiū noie spūales intelligunt. xliii. q. in medio.
Ostium porte initiū significat fidei qua saluamur. xxxiii tractatu. i. J. tracta. ij. b. in fine.
Ostium cordis duas habet valuas: cupiditatis ⁊ timoris. centesimo quadragesimoprimo. d.
Oues oi ōtōsq; ⁊ ascēdētes ō lauacro q̄ sint. xciii. m
Oues nō solum homines beati / sed etiam angelicę creaturę spiritus dicuntur. viii. e.
Sunt oues in inferno quib⁹ pastor mors est: sunt ⁊ in cęlo/quib⁹ pastor vita est. xlviii. trac. ij. b. cir. fi.

Pa
p Aganus bene viuēs: patentibus oculis est in tenebris. xxv l.
Palearū noie iniq̄ significātur. vi. f. cir. fi.

Pal
Palma altitudinem significat. xci. n.
Pallor dei. ciiii. lz. in medio.
Palpebrę dei operationem ⁊ apertionem scripturarum significant. x. e. in fine.
Palpebrę christi mortē ⁊ resurrectionē signt. ibi. g.

Pan
Panis angelor̄ tō fact⁹ ē panis hoim. cxxxiiii. b.
Ut panē angelor̄ manducaret hō: creator hominū factus est homo. cix. M.
Panis est verbum dei: qō nunq̄ ad ore tuū discedit. xxxvi. tracta. iii. e. xc. tracta. ij. J. in fine.
Panis lachrymarū quis sit: ⁊ quō die ac nocte co
Panis cordis iusticia. xlviii. tractatu (medat. xli. f
ij. lz. in medio. xlix. ⁊. post medium.
Panis quotidianus quō sit noster: quē petēdo nobis quotidie dat deus. lv. i. in medio.
Christus cur de quinq̄ panibus tot milia satiauerit: ⁊ ō lapidib⁹ ñ fec̄ panes cū esuriret. xc. tr. ij. J.
Panē animę nō comedere quid sit. ci. trac. i. g.
Panis e terra ducit cū christ⁹ p carnē seruor̄ suor̄
Panis iste visibilis stoma/ (p̄dicet. ciii. trac. iii. r.
chū ventrēq; ꝓfirmat: panis cordis cōfirmat cor hominis: Jbidem. s. in medio.
Panem doloris māducare qđ sit. cxxxviij. d. xli. f.

Par
Parabola qđ sit. xlviii. tr i h. cir. fi. lxviii (cxxvi. lz
Jn paradiso nihū deest qō delectat. (tra. i. s. cir. fi.
lxx. tract. ij. i. circa finem. xxxix. v in fine.
Jn parabolis que dicunt rerū similitudies / rebus de quib⁹ agitur cōparantur. lxxvij. a. in fine. d.
Quō ptices erimus vnius simplicis multi/inexplicabile est. cxlvi. p.
Nec efficeremur ptices diuinitatis nisi ipe deus mortalitatis nostrę princeps fieret. cxviii. tr. xvi. e.
Particeps dei est qsq; ei adhęret. cxviij. tractatu
Paruuli babylonię q̄ sunt: ⁊ quō eli (xvi. a. xix. c.
dendi ad petrā. cxxxvi. p. in medio.
Parū / dici solet qō minus ē q̄ decet. cviii. ⁊. cxvij
tractatu quarto a.
Paralyticus submissus per tectum ante dominū quos significet. xxxvi. tracta. iii. c.
Ubi parturientē audis/fętum expecta. xlvii. g.
Ne homines in mundo faciāt sibi ptes: sed pares electorum deus. lxxij. v. in medio.
Paries dealbatus quid sit. xcv. c.
Parietinę que dicantur. ci trac. i. J.
Deus ideo parcit vt corrigaris: non vt in malignitate permaneas. centesimo. d.
Ne parcendo velit ad pęnitentiā adducere cij. y.
Vide ne dū parcas carni tuę aia pereat. cij. v in fi.
Nec ipso q̄ deus parcit impio p impunitatē eū elatum facit vt altius in foueā cadat. xciii. y. cir. fi.

Pas
Qō in hebręo verbo dicit pascha latine tranſit⁹ dicitur. cxxxviii i. in fi. cxl. J J. in medio.
Ne nō interpretur passionem sed transitum. cxx f.
Pascamus christū bene viuendo (lxviii. tra. i. b.
⁊ pascet i ęternū nob viuere donādo. cxxvij. x. i fi.
Contra eos q̄ inde se pascere volūt vñ offendūt de
Pascat te q̄ fecit te. lxi. p. (um cxxviij. g.
Passeris noie qđ figuret. x. a. in me. cxxiiii. b. in fi.
Quotiens pascha celebrat totiens christus immolatur xxi. expositione. ij. a.
Pastor infideliū mors est: fideliū vita. xlviii. tract. ij. b e. circa finem.
Passer quando inueniat sibi domum. lxxxiii. b.
Passer solitarius in tecto qđ significet. ci. trac. i. J.
Pal significet christum: Jbidem. l.
Christus nulli parcebat in verbo vt essent postea q̄bus parceret in iudicio. xciij. m. in medio.
Passeres nidificantes in cedris libani quos significent. ciii. tractatu. iij v. x.
Oportet passerē ē pēnatū ☧tutib⁹ ⁊ p̄cepti oi. x. a
Dei⁹ pr̄ cū pr̄ ēnō ē illud qō ē filii⁹: qz pr̄ nō ad se ē

Pat

ad filiū dicit: ad se aūt de⁹ dicit. lxviii. tract. i. f.
Pater christi pater ē ⁊ dñs: pater formę dei: dominus formę serui. cxxxviii. c. in medio.
Talibus pupillis deus fit pater quibus mortuus pater hic mundus. ix. n. in medio. o.
Qui sint patres corā quib⁹ fecit deus mirabilia: et quibus nō vult esse similes posteros. lxxvij. i.
Sicut antiqui iniqui patres sunt p̄sentiū: ⁊ qui mō iniqui/patres sunt posteroꝝ iniquorū: ita patres iustoꝝ antiqui patres: ⁊ iusti q̄ modo sunt/patres sunt eoꝝ qui futuri sunt. xlviii. tracta. ij. n.
Pater orphanoꝝ ⁊ iudex viduaꝝ quō de⁹. lxvij. c.
Pater infideliū est diabolus: non creando (in. fi. sed imitando. xliii. m.
Cur ei sit renūciandū. xliij. aa. circa finem.
Paternitas tua tibi ex prole creuit. xliij. e e.
Pater me⁹ ⁊ mater mea dereliquerūt me ⁊c. sic intelligitur de christo. xxvi. p. q.
Patremfamilias esse quid sit. cxx. b.
Patria nostra terrena ⁊ cęlestis in hoc differūt. lxij p. circa finem.
Valde odit patriā qui putat sibi bene esse dū pegrinatur. xciii. b h. post medium.
Pati Passio dñi quid ostēdat nobis. clviii. a. circa finē.
Adhuc patit christ⁹ nō in carne sua in q̄ ascendit ad cęlū: ꝫ ī carne fidel' q̄ adhuc laborat in tra. cxij. c.
Quicq̄d passus est christus homo non potest dici nō passus est deus: qz deus erat hominē assumendo ꝫ nō est mutat⁹ in hominē: exēplū. cxxx. p.
Quicq̄d verbū passum est/in carne passum est: ibi.
Passio christi ne obliuiscamur qō factū ē: semel in memoria nostra oīm anno fit. xxi. expositiōe. ij. a
Christus quanta patiat ⁊ quare: Ibidem. e. f. Quę passus sit. g. h.
Pro quibus passus sit: et quis fructus passiōis ei⁹:
Prior te passus est improbū qui non (Ibidem. i. habuit quare pateret. xxx. tracta. iii. k. circa finē.
Non erat causa patiendi capiti nisi vt corpori p̄beretur exemplum: quia voluntate passus est nō necessitate. xxxiiii. tractatu. ij. a.
Qō passus ē christ⁹ patit eccl'ia: quia quod patitur caput patiūtur ⁊ membra. xl. l.
Patere ī christo: quia tanq̄ peccauit in infirmitate tua christus. xxxvij. q.
Christus passus est dignus p indignis vt ⁊c. l. l2.
Nisi passus esset/salui esse nō possem⁹. lv. q. lxix. e.
Non solū cōsiderandū est q̄d passus sit p te: ꝫ q̄s. lviii. tractatu primo. n. in fine.
Passio christi maxime p̄dicat. lxiii. a.
Passus est: quia voluit nō inuitus: sed martyres etiam si noluerint patiebantur. lxviii. tractatu. i. c.
Christus passus est inter manus iudeoꝝ qō ē passus cū sup aq̄s ambularet. lxviii. tractatu. i. b.
Cū pati venerat cur puniuit per quem passus ē. ibidem tractatu secundo. l.
Passio christi opus est dei ⁊ op⁹ iudeoꝝ. xciii. m m.
Jō oīa mala pati voluit vt cōsolaret patiētes. xci. i
Passus ē quicq̄d pati debuit ex volūtate nō ex peccati necessitate. lxxxvi. g.
Qt oēs passiōes repletę erant in capite: sed restant adhuc implēdę in corpe ꝫm apostolū: Ibidem.
Christus nō timebat pati/tertio die resurrecturus. nonagesimotertio. c c.
Passionē suā christ⁹ aguit: qz nō pateret nisi ei placeret. cliii. tractatu. iii. p.
Qt in nobis patiat ⁊ nos in illo. lxij. b.
Cur qō nobis de passiōe christi bonū p̄stitū est non imputetur iudę vel iudeis. lxv. i. lxi. z.
Passiōes martyrū ad carnē nō ad locum fidei peruenerunt. xc. tracta. i. m.
Qui dicit: inique patior qō patior/illū iniquū facit cuius iudicio patitur: se aūt iustum qui inique patitur. lxxiiii. i. xxxi. expōc. ij. m. in medio. n.
Contra eos qui dū patiuntur nō se iniustos negāt: tū iustiores illis se dicūt q̄ nihil patiunt et inuste viuūt. lxx. tracta. i. n. xxxvi. tracta. i. d. in medio.
Nihil magnū est pati si peccasti: sed ꝓter deū pati magnū est: iō ille prior passus ē vt ⁊c. lxviii. tr. i. q
Cū pateris nō tribuas insipiētię sed consilio dei ad medicinam. lxiii. n.
Patimur supiores aliqñ q̄s nouim⁹ peiores. lxv. p
Cur mali ⁊ pctōres hic qñq̄ nō patiant. lxiii. n.
Quicq̄d pateris cogita qz p̄ior passus ē christ⁹. lx. d
Si es in mēbris christi q̄cq̄d pateris ab eis q̄ nō sūt in mēbris christi deerat passiōibus christi ⁊ additur mensurā implens/nō supfundēs. lxi. c.
Quicquid passi sunt ꝓphetę ⁊ iusti a sanguine abel vsq̄ ad sanguinē zacharię appositū est supra christū: qz p̄cesserūt tanq̄ membra caput: Jbidē. d.
Jdeo intolerabiliter pateris qz nō venit tibi in mētem q̄d p te ptulerit christ⁹. liiii. n. xxxvi. tra. ij. q.
Nō hęc q̄ pateris mala/sunt mala: sed tibi patienti hęc sūt mala/a deo iusta sunt ⁊ bona. cij. f.
Qui longe est a passiōe videat ne longe⁊ a sctis. lv.
Qō pateris transit: qō accepturus es si (d. cir. fi. nem non habebit. xlviii. tract. ij. l. in fine.
Quid quisq̄ maleficus passus est legib⁹ qō non p̄tulit martyr in confessione. xxxvij. c. in fine.
Nihil patimur ī hac vita nisi ex illa morte quā meruimus primo peccato: Jbidem. d.
Qt homo intrinsec⁹ patiat mala sua: ⁊ extrinsec⁹ cogitur pati aliena. xxxvij. p. in fine.
Jn passione discernenda est causa nō pęna. xxxiiii. tractatu. ij. a. in fine. m. lxviii. tract. i. m.
Aliud est pati iniuriā: aliud ē pati tribulationē: aut pęnā aut molestiā: aut supplicīū. cxlv. y.
Cum hęretici patiunt ex iussionib⁹ p̄incipū/nō sūt de eoꝝ numero q̄ iniuriā patiunt: Jbidem. z.
Qō patiunt iusti merito suo ⁊ iusto dei iudicio patiuntur oēs p̄ter christū. cxliii. o o. circa finem.
Ad patiēda oīa mala hui⁹ sęculi confortetur cor vestrū: nō dicit diligentib⁹ mundū sed sperantib⁹ in dño. xxx. tractatu. ij. l2. in fine.
Multi patiunt in ecclesia cā hūanę glorię. xliij. o.
Jn passiōe iustoꝝ/pauor ⁊ spes. xxx. expōe. ij. tr. i.
Non est opus patiētia vbi nihil mali pate/ (c. d. ris. xxxi. expōe. ii. i. in fine. xci. a.
De patiētia dei ad peccatores vt cōuertant. xxxiij.
Qis patiētia dulcis ē deo. xlij. f. cir. fi. (tra. i. m.
Utrū pauebat christ⁹ moriturꝰ. xxx. expōe. ij. tr. i. b
Pauimēto adhęrere q̄d sit. cxvij. tra. x. a. b.
Paulus ap'ls oīm lapidantiū stephanū/vestimenta seruat vt oīm manib⁹ lapidaret. cxlvii. l2 l2. ī fi. Pau
De naufragio nudus exijt ⁊ diues. cxxiii. n.

Annotatio

Licet ex psecutore factus sit ꝓdicator/ abundantiorem tamen gratiam cōsecutus est in oīni labore ꝯ ceteri apostoli. cxxx. i.

De eo qō ei datus fuit angelus sathanę ꝛc. Ibi. k.

Multo plura ꝯ fecerat ꝛ quasi auar⁹ exactor cum vsuris recepit quod dedit. tricesimosexto tractatu secundo. e.

Or occisus sit inimic⁹ christi vt viuat discipul⁹. xliij q. in medio.

Paulus quomodo beniamin adolescentulus. lxvii. dd. ee.

Al ꝓstrat⁹ erectus sit ad obediēdum q̄ inflāmatus erat ad persequendum. lxix. d. circa finem.

Al erat primus peccator antecedens omnes/ nō tē pore sed malignitate. septuagesimo. tractatu. i. a. in medio.

Al nō ex aliq̄ iactātia sibi nomē pmutauit/ ꝙ ꝓpter mysterium. lxxij. d.

Paup Christus vbi se pauperauit ibi nos ditauit. ci. tractatu. i. b. in fine.

Christus quomō pauper ꝛ dolens. lxviii. tractatu secundo. o.

Ad pauptatē summā deuenit qñ formā ꝑui induit. lxviii. trac. i. e

Pauptas christi diuitię nr̄e sunt. xl. c.

Paup vt quid fact⁹ sit ꝛ ad qd viuat. cxxiij. c.

Nō solū paup est q̄ nō habet pecuniā: sed i eo q̄s pauper est quo indiget. cxxv. q. in medio.

Paup dei in animo est non in seculo. cxxxi. y.

Pauperis nomine quis significetur. cvi. r.

Sūt paupes q̄ iō edūt vt saturent. xxi. expositione secunda. A.

Per paupes intellige humiles. xlviii. tractatu. i. e.

Pauperi nihil ꝓdest si eget facultate ꝛ ardet cupiditate. lj. p. q.

Paupę patrimoniū sanitas: ibidem. q.

Sūt quidā qui facili⁹ oīa sua paupib⁹ distribuunt: ꝯ ipi pauperes dei fiant. lxxi. c.

Non sunt paupes dei ꝙ diuites sui q̄ nō sunt hūiles sed supbi: ibidem.

Paupes ꝛ filij paupę q̄ sint. lxxi. f.

Pauperem cui non erat adiutor liberare a potente quid sit. lxxi. m. in medio.

Pauperes spiritu qui sint. lxxiii. v.

Paupes ꝛ inopes dei qui sint. xciij. l.

Pax Pax vinculū est sanctę societatis: cōpago spūalis: edificiū de lapidibus viuis. cxlix. b.

Pax plena et pfecta qñ erit. cxliii. m. octogesimo quarto. l.

De laude pacis. cxlvii. s.

Pax quid boni agat in ista pegrinatione mortalitatis nostrę: Ibidem. T.

Qñ pax plena erit in vno homine tunc erit plena in omnibus ciuibus. cxlvii. b b.

Cum odiētibus pacem pacificum esse q̄d sit. cētesimo decimonono. T.

Qui pacem amant christū amant: nec sunt pacifici qui de vno duo faciunt: Ibidem. v.

Pax hierusalē quę sit. cxxi. f.

Fiat pax in virtute tua sic intelligit: Ibidem. v.

Pax ꝓdicanda est propter fratres ꝛ proximos nostros: nō ꝓpter cōmodū temporale. cxxi. y.

Pax nulla est sine charitate. cxxvij. p.

Pax vocatur magnū bonū. cxxvij. v. circa finem.

Qui pacem sibi ꝓmittit secur⁹ inuadit. xxx. expositione. ij. tracta. i. k. circa finem.

Pax nostra christus: illū ergo sequaris. xxxiii. tractatu secundo. r.

Pax vera neq̄ tranquillitas: in ista vita erit: Ibi.

Non est pax in hac vita: in celo nobis promissum ē quod in terra quęrimus. quadragesimoctauo tractatu secundo. h. in fine.

Pax super pacem quid sit. septuagesimoprimo. a. circa finem.

Pax alio nomine ipa iusticia appellatur. septuagesimoprimo. d.

Cur excellentes in ecclesia paci debeant vigilāti intentione consulere: Ibidem.

Cur pacem temporalem habeant mali. septuagesimosecūdo. g. in fine. h.

Quomodo incipias habere pacem cum domio. septuagesimoquinto. d.

Qualis sit pax futura et ęterna. septuagesimoquinto. e. circa finem.

Pax est vbi nullum est bellum: vbi nulla contradictio: vbi nihil resistit: quę hic haberi non potest. octogesimoquarto. l.

Pacem non habebis si iusticiam non amaueris. lxxxiij. n.

Pax prior ē possessio: possessio hereduz: ꝛ quę pax super israel. cxxiij. o.

Nō amant pacē q̄ diuidūt vnitatē: Ibidem.

Pec De⁹ pctā nr̄a nō sinit nos ipunita habere. cxxxvij. t. in medio.

Pctōres deus occidit cum per supbiam qua intumescūt amittūt gr̄am q̄ viuūt. cxxxviij. hh.

Qualiter in vanitate accipiant ciuitates suas: Ibi.

Qis pctōr ꝛeberet accusatiōe pcti sui corrigi: defensiōe duplicat qō ꝓfessiōe posset auferri: ꝛ plerūq̄ alijs pctis vult munit⁹ esse propter illa q̄ cōmisit. cxxix. l.

Contra eos qui dum peccant si latuerint negant: si ꝛephensi defendūt: ꝛ aut deū aut fortunā vel fatū accusant. cxl. m. n. et. vij. m. xxxi. expositione. ij f. b. xl. k. xcj. c.

Cōtra eos q̄ dū peccāt nō se ꝙ gētē tenebraꝝ dicūt peccasse. cxl. o. p.

In hoc q̄ in gētē tenebraꝝ refūdūt. i deū refundūt: Ibidem. q.

Inuenies te pctōrē cū in scripturis sanctis fuerī cō tēplat⁹ quantūcūq̄ ꝓfeceris. cxl. p. a a. et. cxlij. i.

Pctōr multa sūt genera: ꝛ q̄s pctōres de⁹ humiliet vsq̄ ad terrā. cxlvi. r

Profundū in quod veniens pctōr ꝓtēnit quale sit. cxlij. t. et. cxxix. b.

Quos pctōres dispdet de⁹. cxliij. cc.

Pctm tuū sit añ te vt nō sit añ deū: ꝛ tu noli eē añ te vt sis ante deū. cxxij. d. circa finē. xliij. s. circa fi.

Pctā nō habent substātiā ꝙ inopiā ꝛ egestatē. cxxiij m. lxviij. trac. i. g.

Qō acquirīt qui pctō videt esse sbstātia: sed hoc nō acquirīt. cxxiij. n

Cū a pctō se q̄s ꝓtinet ꝑ timorē/ fit ꝓsuetudo iusticię ꝛ iā incipit hō iuste viuere: nō quia timet pęnas:

sed quia amat ꝛternitatē. cxxvij. g. circa finem.
Pctōres quō fabricēt sup dorsum iusti. cxxviij. h
Cum omnes sint peccatores: quia nemo sine peccato: omnibus timendus est gladius: quia dominus iustus concidet ceruices peccatorum. centesimo vicesimooctauo. k.
Quor pctōr ceruices ꝯcidet deus. Ibidem l.
Cōsensio ad peccatū alteri⁹ tuū fit pctm̄. cxxix. f
Quę sint pcta grauia ⁊ valde maiora: ⁊ q̄ minora sine q̄bus vita ista nō agit. cxxix. g
Or pcta minuta ingentē faciāt aceruū: Ibidem. et cxviij. trac. iij. d
Qđ filij peccauerī cū pāib⁹ i q̄r lūbis erāt qñ illi in ęgypto erāt. cv. h.
Pcta ignorātię meli⁹ accusant vt pereāt q̄ excusāt vt maneant ⁊c. Ibidem i. in fine.
Pctōres scꝑtura appellare ꝯsueuit valde iniquos ⁊ grādib⁹ pctōr sarcinis oneratos: Ibidem. l. i fi.
Pcta parentū nō reddunt ei q̄ fuerit mutat⁹ i christo: ⁊ cępit esse nō fili⁹ iniquor: nec imitatus mores malorum. cviij. k
Quale peccatū iudęi nō habuissent si eis christ⁹ locutus nō fuisset. cix. i. cxviij. tracta. iij. e.
Si dixerimus quia peccatum non habemus ⁊c. nō propter arrogantiam deuitandam dictū ē sed ꝓpter veritatem fatendam. centesimo decimooctauo. tractatu secundo. a.
Qui se dicit nō habere pctm̄ cū credat se hīe pctm̄: foris se fingit humilez/intus amplectitur vanitatez: nec in ore nec in corde habet veritatē: Ibi. b.
Ostendit q̄ qui ambulāt in vijs dñi ⁊ nō operātur pctm̄: nō tn eē sine pctō: Ibidem c. et tracta. iij. a
Pctm̄ qđ habitat in nobis quādo opat in nob: tunc nos id nō opamur quando ⁊c. cxviij. tracta. iij. b.
Quid opet peccatum nolētibus nobis nisi ⁊c. Ibi.
Quę pcta peram⁹ nob dimitti: vtrū q̄ nos opamur quando peccati cōsiderijs obedimus: an ipsa cōsideria/quę nos nō opamur sed quod habitat in nobis pctm̄: Ibidem c.
Peccatum vię non tribuitur quod a deuiante committitur: sed in via fidei ꝓ nō peccātibus habētur quibus pcta non imputant: Ibidem.
Qui peccat timore pęnę non amore iusticię iniustus facit: ⁊ mallet nō esse iusticia cuius amicus nō est. cxviij. tractatu. xi. c. ps̄. xxxij. tractatu. j. b.
Pcta oīa p gratiā dimittūt: nō solū quę sine lege verumetiam quę in lege commissa sūt. centesimo decimooctauo. tracta xxv. a.
Nullū ē nisi in lege pctm̄: Ibidem. b. c.
De sententia apostoli: qui sine lege peccauerūt/sine lege peribunt: ⁊ quicūq̄ in lege peccauerunt/per legem iudicabunt: Ibidem c.
De opinione illor qui dicūt illos pire q̄ sine lege peccauerūt: ⁊eos q̄ in lege peccauerūt tātū iudicari nō perire: sed per pęnas transitorias purgandos ꝓpter fidei fundamentū: Ibidem d.
Pcti originalis vinculo etiā puulos obnoxios teneri/auctoritate ostēdit. cxviij. tractatu. xxv. f.
Peccādi voluntas tunc apparet quando impunitas sperat: cū pęna credit secutura latēter viuit: viuit tamen: Ibidem k.
Charitas peccare timet etiā si sequat impunitas: qr pctm̄ ipm̄ reputat pęnā: Ibi. in fi.
Pcta q̄ fuerūt ꝛelectamēta hoī peccāti sunt instrumenta dño punienti. vij. k. in fine.
Pctōr tria sūt genera. viij. f. in medio.
Qui peccat/meritū mortis habet. xxix. g.
Sine pctō christ⁹ solus venit q̄ nos pctōres inuenit. xxx. expositiōe. ij. tractatu. i. f.
Ad peccandū ne q̄sumas de dei misericordia. xxxi.
Qui tegunt pcta sua/nudantur. (expositiōe. i. a. xxxi. expositione. ij. e. in fine.
Pctōr multa sunt genera: ⁊ nō esse pctōrem difficile est. xxxij. tract. ij. z. circa finem.
Christ⁹ pctm̄ nō habuit nec in verbo dei nec in actis nec in ipo corpe. xxxiij. tract. ij. c.
Pctm̄ qñ insit ⁊ qñ regnet. xxxv. f. cxviij. tract. iij. b l. c. in fine. lxij. f. circa finem. lxxv. e.
Pcta q̄dā sūt pęna pcti. exēplū. vi. f. ix. i. xxxv. m. v
Pctōr nō sic nō erit q̄si oīno nō erit: ⁊ q: ad (lvij. t nullos vsus esse poterit. xxxvi. tractatu. i. m.
Pctōr quō habeat hic locū suū: Ibidem.
Ali ꝛelicta christo nisi de corpe/qđ est eccl̄ia. xxi. expositiōe. ij. c. xxxvij. f. q.
Quō legitur habuisse pcta qui pctm̄ nō fecit. xl. K. circa finem.
Peccati putorem non sentit nisi qui habet sanū animę olfactum. xxxvij. i.
Pro pctō curā gerere qđ sit. xxxvij. y.
Peccata oīa aut cupiendo aut timendo cōmittūtur: ideo succensa igne ⁊ suffossa dicunt vt a vultu dei pereant. xxxviij. c. lxxix. g.
Si peccata magna q̄ cauisti vide ne arena obruaris xxxix. aa. lxvi. m.
Peccatū nō eēt si puniendū nō eēt. xliij. s. in međ.
Nihil grauius peccatori ęgro q̄ medici sui interfectio. xlv. e. circa finem.
Peccatū p̄mi hominis ad experimentū cauēdi nobis debet valere nō ad imitationē peccandi. quadragesimoseptimo. lz. in medio.
Peccator quia non patitur statim deum vltorem: vult eū habere participē ⁊ tanq̄ corruptum iudicem q̄dę socium. xlix. dd.
Quia se modo non videns placet sibi: ideo displicebit ⁊ sibi ⁊ deo: Ibidem ee.
Oīnis peccator mō pcta sua in dorso suo ponit: ponat ergo ante se q̄ nō vult esse ante deū: Ibidem et. l. h. q. in fine. c. d.
Qui sciētes peccāt/molestū qđē est ⁊ nimis piculosū: ⁊ certe exitiale. l. a. in fine. et. lxviij. tract. ij. h
Cōtra eos qui sibi sāctos ꝓponūt vt peccēt: nō imitando sanctitatē sed ruinā. l. c
Pctm̄ cū ꝛesperatiōe certa mors est. l. e.
Grauis⁹ ē peccare sciēter q̄ ignorāter: Ibidē. f. in fi.
Peccatū nō potest esse impunitus: punias ergo tu ne puniat deus. l. g. in fine. lviij. tracta i. o.
Multi sunt quos peccare non pudet agere pęnitētiam pudet. l. i. in fine.
Etiam ipsis imputant peccata qui de ventre matris nihil tale fecerunt. l. l.
Peccata impunita esse nō pñt etiā illor q̄b⁹ ignoscit deus. l. n. et. lviij. tractatu. i. n
Cōmissū peccatū nō ꝛefendat: quia. l. p.
De peccato deus aliquando corripit in isto seculo

cui ignoscit in futuro seculo: Ibidē.r.añ mediuz.
Peccatū qō tibi non displicet in filio tuo dissoluto: iuste postea sentiet dei seueritatē.l.z.
Cur quidā dū peccāt arbitrant deo placere quod faciunt.liij.b.in medio.
Ex pctis minimis nascunt maiora / ꝓbat ex ẏbo sa
Pctā sic ꝓnectunt pctis vt nō solū (lomonis.liij.c sint vincula sed criniculi z flagella.lvij.e.
Peccatores quomodo dicant alienati a vulua: z errare ab vtero.lvij.f.g.
Pctā ꝑmo delectant z postea cōsūgūt.lvij.x.
Cum quis defendit peccata sua / magnā iniquitatez operatur: quia.lviij.tractatu.i.p.
Sit pctm̄ tuū añ te qō nō vis eē añ deū.xliij.s.cir/
Nullus peccatum potest dici bonum: (ca finem. quia.lvij.a.lviij.tractatu.i.p
Chriſt⁹ nō peccauit z pēnas dabat.lxviij.tract.i.n
Oz fuerit pctōz susceptor nō cōmissor: Ibidem.p.
Peccatores duo hñt genera: sed generale (lxxxv.f nomē est peccator.lxx.tracta.i.b.in medio.
Aliud ē peccare necessitate: aliud in abūdātia.lxxij.i
Quisq; peccat cupiditate inferiorū: z robozat charitate superiorz.lxxiij.g.
Nō satis ē recedere a peccatis nisi etiā semp illa ante te sint ꝓ recordationē vt tibi displiceāt / exēplo pauli z dauid.lxxv.l.m.
Omnia pctā duę res faciunt in homine: cupiditas et amor. septuagesimonono.g
Peccata ligno / fęno z stipulę cōpant.lxxx.o.xxix.l.
Ea peccata parentū nō pertinent ad filios quę faciunt parentes natis iam filijs.lxxxiij.f
Usqadeo tibi nō obest pctm̄ pzis tui si te mutaueris vt nec ipi pzi tuo obsit si se mutauerit: Ibidem.
Inter peccatores sine pctō solus chriſtus.lxxxvij.f
Sine pctō nēo / sine iniqtate oēs eē pñt.lxxxviij.tr. ij.b.in medio.
Aliud ē peccare ignoranter: aliud scienter.xc.tractatu.i.g.tractatu.ij.e.
Omne pctm̄ mendacij est: qz q̄ peccat / ō suo peccat.
Pctōres fęno compant.xcj.k.in medio. (xcj.g.
Ut peccet hō sibi sufficit: vt iustificet nō sufficit nisi ab illo iustificet q̄ sol⁹ ē iust⁹.xcviij.b.in medio.
Utrum grauius peccent hoies spe venię: an desperatione.cj.tractatu.i.o.
Oz ꝑ pctōz indulgētiā nō fecerit de⁹ securos peccā/
Qui pctōz indulgentiā ꝓmi/ (tes: qz: Ibidem.p. sit: crastinū diē nō promisit: Ibidem.
Pctm̄ originale in quo quisq; natus est manet sup eū q̄ nō credit ī vnigenitū filiū dei.cj.tract.i.q
Pctōz remissio solutio est.cj.trac.ij.c
Nō sit añ oc̄los tuos delectatio p̄teriti pctī: ꝙ sit añ
Post pctōz remissionē cur (te dānatio pctī.cij.c adhuc remaneat peccādi infirmitas: Ibidem.g.
Illi pctā vt restem trahūt q̄.cxxx.b.cxxxix.l
Quędā pctā sūt coopta: q̄dā tecta: z quędā abolita. xxxi.expositione.ij.b
Pecora cāpi significāt ī carnis voluptate gaudēteſ.
Oz significent indoctos z simplices: tamen (viij.f fidem habentes.cxxxiij.y
Oz significent greges dei.cxlvi.z
Ꝓpter pecuniā multi perierunt.cxxxi.x
Contra eos qui vt augeant pecuniam perdunt fidē. cxxiij.m.in medio.n.circa finem.
Cur pecunia sit rotunda.lxxxiij.c
Pellican⁹ in solitudine nili fluminis ęgypti nascit: z in solitudine habitat: z significat p̄dicatorē iter gentiles.cj.tractatu.i.J. Pd
Quę de pellicano scripta legunt quō chriſto conuenīt q̄ suo sāguine nos viuificauit: Ibidem R.
Pellis mortalitatē carnis significat.ciij.tracta.j R
Oz significet diuinā scripturā z auctoritatē diuini verbi dispensatā nobis ꝑ mortales: q̄b⁹ mortuis eius dē dispēsatiōis fama extēdit: Ibi.l.m.et tra.ij.b
Deus ꝑ pēnā exhibet gratiā.xxxviij.z. Pen
Pēnā ꝑmi boīs oēs nobiscū portam⁹.lvij.y.cir.fi.
Añ pēnā malorz videt iust⁹ / ꝓficit: Ibidem z
Pēna futura duas habet species.lvij.s.t
Est z hic quędā pēna pctōz occulta ꝑter istas tpales q̄ dei iudicio dispensant multis ad ꝓbationez multis ad dānationē: Ibidem s.
Pēna pctōz est exęcatio mentis: Ibidem t.v
Nō boni in pēnis malorz nō malis eorz ꝙ bonis dei iudicijs delectent: sed mali contristant si quos nō diligūt correctos pēnas euasisse vident.lxxviij.n
Deꝰ nō patit pēnitētię dolorē nec in aliquo fallit vt velit corrigere in quo errauit: ꝙ quō homo cū pēnitet mutare vult quod fecit / sicvbi audis qz pēnitet mutationē ipam spera.cxxxi.q
Cū mutat opa sua p̄ immutabile ꝓsiliū suū / ꝓpter ipaz nō ꝓsiliū ꝙ opis mutationē pēnitere dr: Ibidē.
De pēnitētia vide.cv.s.cix.v.et.cxviij.trac.xv.a
Dis quē pēnitet aliqd secū rixat.xxxiij.trac.ij.r.in medio.
Est modo pēnitētia nō frustra ꝙ in iudicio non erit. xxxvi.tractatu.i.d
Qui mō nolūt agere fructuosam / in inferno agent infructuosaz.xlviij.trac.ij.d.in medio.lvij.y.cir.fi.
Modo est pēnitendū cū fructus est pēnitentię.xlix.h.in fine.lj.o.circa finem.
Qui de incerto pēnitentiā ęgerunt / certā miſericordiam meruerūt.l.n.
Quē pēnitet punit seipm̄.lviij.trac.i.o.
In inferno sempiterna est pēnitētia z nulla sal⁹ pēnitentię.lxxij.R.in fine.
Cōtra eos q̄ dicūt disciplinā morescz hūani generi correptōi dādo hoībus pēnitentię locū / ꝓmittendo impunitatē delictorz si ꝓuerti fuerint.cj.tr.j.n.o.p
Cū audis hoiem pēnitere pctōz suorz / tā reuirit: cū audis ꝓfitēdo ꝓferre ꝓsciam / tā de sepulchro educt⁹ ē: ꝙ nōdū solut⁹: z a q̄b⁹ soluēd⁹.cj.trac.ij.c.
Pennę ventorz dei q̄ sint.ciij.tract.j.r.
Pēnę aiarz ẏtutes sūt z opa bona recte facta: Ibi.t
Pēnę colūbę deargētatę cui⁹ casus: z q̄d significet.
Pēnę ligatę on⁹ facūt: nec hz eas auis (lxvij.n.o.r tāc̄z suas q̄bus volare nō pōt.xliij.i.in fine.lix.i
Pēnę vētorz q̄ sint z q̄d significēt.xvij.c.cxxxvii.d.
Quę sunt pennę aię q̄b⁹ volat in directū.cxxxviii.p
Percussio dūi quę sit.lxviii.trac.ij.l.
Deus sic pcutit putredinē facinoris vt sanet dolorem vulneris.l.n.circa finem. Per
Qui nō gemit pegrin⁹ / nō gaudebit ciuis.cxlviij.d
Fideli hoi z pegrino ī seculo nulla ē iocūdior recordatio q̄ ciuitatis vnde pegrinat.cxlv.a
Nusq; est pegrin⁹ q̄ ꝓdidit oīa: Ibidem in fine.

Principaliū sentēciarū

Aliqñ cū pegrinat hō inter meliores viuit q̄z in patria sua forte viueret: nō sic est in patria celesti vbi
Multi peregrinant ⁊ nō gemūt: (oēs boni. cxix. n
quia redire ptēnūt: Ibidem o.
Sic corp⁹ pegrinat loc: ita aia affectiōib⁹. cxix. r.
Peregrinatiōis nr̄e causa peccatū est. cxxxvi. a.
Peregrin⁹ est omis hō in hac vita. lv. l.
Amara est pegrinatio cui dulcis est patria. lxxxv. p.
Perf Perfectio nr̄a ipa nr̄a est hūilitas. cxxx. v.
Illi perfecti sunt qui. cxxxvij. l. in medio.
Perfectio ⁊ pgressus ad pfectionē differūt. v. e.
Ille perfectus est qui. vij. c.
Perfectus quisq̄ cogitet nō tam qō habet qō nō ē
q̄z qō nō habet ⁊ est. xxxvij. h. k. l. m.
Perfectionē hic nemo habere potest. xxxvij. v.
Aliter hic nō possis esse pfectus nisi scias te hic non
esse posse pfectū. xxxvij. x.
Perfectio nostra christus est. liij. a.
Hec ē pfectio nr̄a vt ad christū pueniam⁹. lvi. c.
Nihil sic impedit pfectionē quō superbia. lvij. trac. ij. e
Nemo se pfectū arbitret. lxix. k. et. lxxxij. e. in fine.
Or cuiq̄ rei ipfectę necc̄arij sit vt pficiat. cij. l.
Multi nō periclitari sūt q̄diu maloꝝ⁹ se nō iunge
Pericula nostra dulciorē nobis fa (rent. cxxxi. g.
ciunt liberantem. xciij. ff. in fine.
De sanctę perpetuę passiōe. xlvij. n. in fine.
Perse Homo pſequit vt corp⁹ occidat: diabol⁹ p hominē
pſequit vt aiam illaqueet. cxlj q.
Illi q̄ nos vel apte seruiendo vel occulte insidiando
pſequūtur/nihil conant q̄z vitā nostram pducere
ad terram. cxlij. k.
Si mortu⁹ ē diabol⁹/mortuę sūt pſecutōes. cxxvij. t
Or semper boni persecutionē passi sint malorum ab
initio mundi. cxxvij. b.
Ideo omis malus pſequit bonū quia illi nō consen
tit in malū. cxxvij. c. h.
Cum mali persequūtur bonos/exercere possunt nō
oppzimere: quia. cxxvij. b
Quomodo gratis persecuti sint pncipes seculi chri
stianos. cxvij. tractatu. xxxi. a.
Persecutio ecclesię triplex. ix. m.
Dispensatione diuina pmittit in aliū ad pbationes:
in aliū ad coronā. exemplū. xxix. h. i.
Nō sentit pſecutiōes ai in eccl'ia q̄ nō pficit: Ibi. k.
Persecutiones modo nō sunt: etsi nō impator⁹ cer
te mali pñi. xxx. expositiōe. ij. tract. j. k. circa finē.
Maxime christiani q̄ nolūt bñ viuere pſequūtur ec
clesiā: Ibidem tract. ij. g. et. tract. iij. b
Qui sint q̄ nos pſequūt. xxxiij. tract. j. e.
Multi habētes bonā causam faciūt pſecutiones: et
habentes malā causam patiunt persecutionem.
xxxiij. tractatu. ij. m. in medio.
In persecutione non ventiles pęnam sed causam:
Ibidem a. in fine. m. in fine. xlij. a.
Persecutio iniqui te facit purgatū/illum reū. xxxvj
tractatu. ij. b. post mediū.
Qui alios in corpore persequit/pr⁹ in anima mo
riuntur: Ibidem c.
Persecutio nō sp in malo intelligit: ⁊ significat pſe
Or duplex sit pſecutio fidelīū: (cte seq̄. xxxvij. t.
apta ⁊ occulta: ⁊ q̄ sit piculosior. xxxix. a. b
Nō nos pſequit nisi mors. lj. b.
Persecutor ablaturus est tpalia sed nō sempiterna:
Ibidē. k. in fine. et. lv. v.
Or nō desint pſecutiōes eccl'ię etiā tpe pacis. liij. l.
Or graviores pſecutiōes faciant q̄ lōge facti sūt a sā
ctis: ⁊ ficti sbintrāt: qz nō tāq̄z alieni deuitāt. lv. m
Qō gravior ⁊ piculosior modo sit pſecutio pie viuē
tibus q̄z olim martyribus. lxix. b
Persecutiōis tpa in eccl'ia distincta sunt. lxix. e
Persecutor⁹ duo sunt genera. lxix. f.
Sicut martyres pſecutionē passi sūt corpalē: ita nos
in quātacūq̄z pace simus/necesse est vt persecuti
onē patiamur spiritualem. lxix. k. circa finem.
Persecutio inimicorū cessit ad honorē eccl'ię. xxvi.
Or pncipes seculi dupliciter pſecuti sint (m. in fine
martyres. xc. tract. j. i. tract. ij. e.
Multi sūt fortes cū aptas pſecutiōes patiūt ab ho
minib⁹: ⁊ cū occulta diaboli pſecutiōe feriunt pu
tāt se nō coronari a christo. xc. trac. i. b.
Est pſecutor bon⁹ nō hoīs ⁊ pcti. c. l. exēplū h. in fi.
Perseuerare vsq̄z in finē/a deo donat. lxv. o
Nō est magnū pseuerare nisi inter mol'estias ⁊ tem
ptatiōes ⁊ scandala cc. liij. a. circa finem.
Perseuerantia ad virtutē ptinet. cxxxix. o.
Cū puerso puerteris: ita est si cū cępis esse puer⁹ ti
bi de⁹ puer⁹ eē videt cū tu mutat⁹ sis ñ ille. lxxij. g
Pedes dñi qui sint. cxl. k. xc. tract. ij. m.
Pedes aię nō mouet ad ruinā nisi supbia: ad ābulā Pet
dū ⁊ ad pficiendū charitas mouet. cxx. o.
Pedes tui tūc stabūt si pseuerauerit in xpo. cxxxi. n.
Pedes ne sectēt errorē a deo auertūt. cxvij. tr. xvi. b
Pes animę amor. ix. i.
Pes superbię quid sit. xxxv. v. cxx. o.
Pedē tingere in sanguine quid sit. lxvij. bb.
Pedes aię tūc cōmouent. xxxvij. v. lxxij. g. lxxiij. b
Pedes animi affect⁹ nri sūt. xciij. b. in medio.
Pestilentia quid sit ⁊ quid significet. j. b.
Pedes tui charitas tua: duos ergo habeto pedes.
xxxij. tractatu. ij. k.
Quę petere debeamus a deo. cxxxvij. g. Pet
Qui pl⁹ petierit q̄z ei debetur/⁊ quod ei debet amit
tet. cxvij. tract. xj. b. in fine.
Deus ꝓpitius negat quod male petim⁹: ⁊ irat⁹ dat
petenti qō male petit. xxvi. g. in fine.
Ipsum pete qui fecit omia: ⁊ ab illo habebis oīa q̄
fecit. xxxij. tract. j. n. in medio.
Petitio cordis ⁊ carnis differūt. xxxvi. tract. j. g
Nihil petas a deo p̄ter ipm deū. xxxix. l. in medio.
Nō debemus petere aliq̄d fixū ⁊ quod nobis deus
scit expedire. liij. g. in medio.
Or fideles multa petant ꝑm seculum sed non exau
diuntur. lix. g. in medio.
Ab oīpotēte cū petitis/aliq̄d magnū petite: nō q̄lia
petūt q̄ nōduz crediderūt: aut q̄ donant malis: ⁊
quę seruat bonis. lxij. p.
Dare vult deus: sed nō dat nisi petenti ne det nō ca
pienti. centesimosecundo. o.
Petrā puerti in stagna aquar̄ q̄d sit. cxij. b.
Petra dom⁹ est fulicę in mari. cij. tr. iij. x. post me.
Or sit refugiū herinacijs ⁊ lepor⁹. y. in medio.
Petrus cur q̄ antea beatus/voc'et sathanas. xxxix. c
lv. q. cxxxvij. ee. cxxvi. g. lxij. r. in medio. lxix. e.
Non ideo negauit christū quia christus hoc prędi
xit: sed quia timuit. cxl. hh.
Quid sigt q̄ petro dr̄: Occide ⁊ māduca. cxxiij. g.

Annotatio

centesimotertio.tractatu tertio.c.
Petrus aplus figurā gessit eccliē.cviij.a.
Petrus nolens moztuus est sed volens cozonatus. xxx.expositione.ij.tracta.i.c.
Quid significz qsup mare ābulauit.xxxix.o.liij.f.n
Oz ante tēptationē p̄sumēdo ignozabat se ꝙ negando didicit se.xxxvi.trac.i.a.cir.finē.lvij.trac.i.b
Quia ter negauit dñm timēdo:ter interrogatur confitendo.xc.tractatu.ij.m.
In petris multē vna petra audiť.cij.tract.iij.I.
Pb Petrus nō solū dimisit quicqd habuit:sed etiā quic quid habere cupiebat: Ibidem v.circa finem.
Oz totū mūdū dimiserit z totū mūdū accepit: Ibi.
Pharao dissipatio interptat:z significat.cxxiij.y
De pharisęo z publicano exponiť pabola.xxxi.expositione secunda.c.
Phi vñ dicāt:z cur inimici sint chriſti.viij.b.cir.fi.
Philistijm interptantur cadentes potione:z significant.lxxxij.c.ante mediū.
Pi Pilat⁹ ī eo q occiderit chriſtū aliq̄ntū pticeps fuit: ꝙ in comparatione iudęoz multo ipe innocētioz.
Nō psequēdo flagellauit dñm sed (lvi.o.lxiij.d. eoz furozi satisfacere volēs:vt vel sic mitescerent z desinerent velle occidere: Ibidem.
Pinguedo animę ḡ sit.lxij.p.
Quid significet piscatio discipl'oz ab passionē chriſti z qd post resurrectionē.xlix.l.lxiij.o.circa finē
Piscina q̄ndā porticib⁹ clausa:z q vn⁹ sanabať/ qd significet.cij.x.et.lxxxij.n.post me.lxx.tract.i.v
Pisces maris curiosos significant.viij.f.
Pla Nemo placere studeat ꝓpter se sed ꝓpter charitatē. centesimo vigesimoprimo.x.in fine.
Qui sibi placet/magnus sibi videť:ꝙ qui sibi placet stulto hoī placet:quia ille ipe stultus est cum sibi placeat solus.cxxij.d.in medio.
Sol⁹ secur⁹ placet q̄ deo placet:z ille placet deo cui placuerit de⁹: Ibidem.et.xxxij.tractatu.i.a.
Displicere sibi deus nō potest:placeat z tibi vt placeas illi: Ibidem d.
Nihil tā optandū est hoīb⁹ q̄ vt eis placeant ḡ debent imitari.cxviij.tractatu.xij.d.
Superbi placere volunt in conspectu hominū:humiles in occulto vbi de⁹ videt.ps̄.xviij.l.
Qui placet deo qui intus videt non timet displicere vbi hoīes vident.xxv.f.in fine.
Deus tibi placet si rect⁹ fueris.xliij.r.in fine.
Displiceat in teipso tibi iniquitas tua z placebit tibi creatura ipius: Ibidem.s.
Placere in regiōe viuoz q̄d sit.cxiij.g.
Si tibi placueris/displicebis deo.xlj.p.
Tunc incipis placere deo dum in te odis qō displicet deo.lviij.tractatu.i.o.
De decem plagis ęgyptiozum:z quid significent. cliij.p.q.r.lxxvij.r.s.t.
Plagę nomine tota ista vita significať.cxxij.i.k.
Platea de verbo greco a latitudine nomen accepit. cxviij.tracta.x.f.circa finem.
Plaudere manibus quid sit.xlvi.c.xcvij.g.
Multi plangunt filios si moziank z non plangnnt si peccant.tricesimoseptimo.y.
Plu Pluere laqueos sup pctōres q̄d sit.x.f.
Cur pluat de⁹ ī mari z ī tra aliq̄n nō pluit.cxlviij.n.
Pluuia grāz dei significat:z cur voluntaria.cxxxij.n z quō infirmatum deus perficiat.lxvij.f.I medio: b in medio.i.xlv.l.circa finem.
Nō pluuiā accuset ager q̄ spinas germinat.lxxij.o.cir.
Pomoz custodia q̄d significet.lxxviij.e. (finē. Po
Pondera gemina sunt:z quid sit pondus.xxix.m.
Populus grauis quis sit.xxxiij.tract.ij.k.
Populus quomodo oues sunt.xciij.m.
Populus de singulis nō singuli de populo:quia ex singulis hoibus populus ꝓstat.cv.s.
In porta p̄dicare q̄d sit.cxxvi.t.v. Por
Porta moztis z portę sion q̄ sint.ix.b.
Duodecim portę bierusalē q̄ sint.lxxxvi.f.
Porta dei est confessio.xcix.q.
Non portant inuicem onera sua nisi qui habēt charitatem.centesimo vigesimonono.e.f.
Portio viuoz deus est vnde semper viuant.centesimo decimooctauo.tract.xvi.a.
Porcina pro immūdicia ponit.xvi.b.circa finem.
Possessio dei eris vt colaris ab eo:z ipe erit possessio tua vt colas eū.cxlv.r. Pos
Res alienę possidēt cū superflua possidenť.cxlvij.s.
Quō ecclia sit possessio dei.cxxxi.d.circa finem.
A possessiōe rei puatę cur abstiere debeam⁹:aut ab amoze si nō possum⁹ a possessiōe.cxxxi.f.
In re quā quisq̄ puatus possidet necesse est vt superbus sit: Ibidem.h.
Possidet z possidēt a nob⁹ de⁹:z totū ꝓpt nos.xxxij tracta.ij.q.in me.xxxiij.trac.i.n.in fi.xxxvi.tra
Ille possidet q̄ cūq̄ habet qui (ctatu.i.f.in fine. est dñs rex suaz:qui cupiditate tenēť possessus ē nō possessoz.xlviij.tract.i.c.in medio.
Vere oīa possident qui creatoz omniū adhęrent: Ibidem tractatu.ij.g.in fine.
Dei sūt q̄ possides:dei sūt q̄ ñ possides.xlix.t.cir.fi.
Aliud ē possidere dei:aliud possidere hoīs: Ibidē.v
Chriſt⁹ postulat ꝓ nob ſm hūanitatē.ij.b.
Potentiā angeloz oīnis homo desiderat:sed iusticiam angeloz nō amat.xcv.h.in medio. Pot
Potentiā z iusticiā dei vsq̄ in altissima annunciare quid sit.lxx.tracta.ij.f.
Potentia chriſti maxime apparuit in lazari resuscitatione.sexagesimoquinto.g.i.
Potens nō est nisi iusticia.lxi.o.in fine.
Nō sic potestatez dei timeas vt de misericordia desperes.lxj.v.
Potestas iniqua sub ptāte dei est: Ibidē in me.
Qui dat tantā ptātē de ptāte hz ęqtatē.lxi.x.
Nō ē ptās nisi a deo sic itelligiť.xxxij.tracta.ij.k.
Potestatē nocēdi nō dat deus desuper sed pmittit. xxvi.q.xxix.b.i.
Si potentia dei operatoria rebus subtrahať/intereunt.cxviij.tractatu.xviij.b.in fine.
Sic ordinauit deus ecclesiā suam vt oīnis potesta s ordinata in sęculo habeat honoꝛem z aliquādo a meliozibus.exemplū.cxxiij.k.
Aliquādo potestates bonę sunt z timēt deū:aliquādo nō timēt deū:ꝙ semp eis obtēperandū est nisi vbi veniť ad causam chriſti: Ibidem.l.
Potentatus nostri qui sint.xix.b.
Potentiū ruinę quotidianę crebzescūt:z cadētib⁹ illis sępe ḡ siti sūt quos nemo quęsiuisset nisi ad talia refugia ꝓfugissent.xlv.c
Op⁹ ē potentē eē ꝙ in bonitate nō ī malicia.li.b.

Per potentiā dānādoꝝ q̄ q̄q̄ deus exercet discipli/
nam liberandoꝝ.lxxiii.b.
Potestas iniqua nihil posset nisi desuper egredere/
tur iussio: Ibidem circa finem.
Prauicordius quis sit.cxlvi.i.
Prec Precedendo christū sathanas es: sequēdo discipu/
lus eris.xxxiiij.tractatu.i. J. in medio.
Qui p̄cedere deū volunt/cozrigi nolunt.lv.q.lxix.e
Precingere q̄d sit: z q̄d significet p̄cingere foztitu/
Jdeo p̄cingunt maxime hoies vt (dine.xcij.e.f.
ad opandū sint ꝓmptiozes.cviij.s. in fine.
Rogād⁹ ē de⁹ vt det ipe q̄ p̄cepit.cxviij. trac. iij.c
Cōtra eos q̄ putāt hoc solo nos ad faciendā iusticiā
diuinit⁹ adiuuari q̄ dei p̄cepta nob in noticia p/
ferunt: vt ea cognita tā sine gr̄a dei solis nr̄e volū
tatis viribꝫ impleant: Ibidem.
Precepta dei.x. ita distinguūt vt tria i vna tabla ad
deū: septē i alia ad ꝓximū ptineāt.xxxij.trac.i.g
Qz amoze nō timoze impleant: Ibidem.
Precepta dei implent in noīe saluatoꝛis nō in viri/
bus p̄sumentis.xl.g. in medio.
Sūma p̄cepta q̄e accipiunt spirituales non pos
sunt accipere carnales.xliij.q. in medio.
Nō preciperet deus si impossibile esse iudicaret vt
hoc ab homine fieret.lvi.a.in fine.
Si considerans infirmitatē tuā deficis sub p̄cepto:
confoztare exemplo: Ibidem.
Quicquid in p̄cepto difficile est/leue est amāti.lxvij
Cur p̄cepit dominus adę absti (o.circa finem.
nere a re bona.lxx.tractatu.ij. J.
Discussa p̄cepta aut oīa eadē iueniunt: aut vix aliq̄
in euāgelio q̄e nō dicta sint a ꝓphet: p̄cepta ea/
dē: sacramēta nō eadē: pmissa nō eadem.lxxiij.c.
Vbi p̄ceptū ibi iudicium.lxxx.e.in fine.
Qui p̄dam vult de quo/p̄da efficietur magno.lxiij
Pred o.in medio.et cxxiij.o.
Qui p̄destinati sūt ad salutē/ipi vocāt ad pgnitētiā.
Sunt quidā ita p̄destinati vt no (cxlvij.gg.et.ij.
uerint dn̄s q̄ ptineant ad cozp⁹ ei⁹.xc.tra.ij.e.i fi.
Predestinationē dei qua nos p̄destinauit ante mū/
di ꝓstitutionē nemo tollet.xxxij.tract.ij.l.cir.finē
Si eris p̄da hoīm/tā diabolo p̄da es.cxxxi.x.
Predestinatio nostra nō in nobis facta ē: 6 in occul/
to apud ipm in cui⁹ p̄sciētia est: tria ꝙ reliq̄ i no
bis sunt: vocatio/iustificatio z glorificatio.cl.f.
Predicatozes loquūt fort/dn̄s int⁹ ędificat.cxxvi.t
Predicatoꝛ taꝫ diu dī bon⁹ donec obiurget vitia.
Etsi mal⁹ est qui tibi loquit: nō tñ ma/ (cxxvij.c
lus est quē loquit sermonē: Ibidem.d.
Si facit q̄ p̄dicat z tu nō facis: in ignē/ tu in regnū
ille: si nō facit q̄ tibi dicit z piter facit mala q̄ fact
z dicit bona q̄ nō facit/piter in ignē fgnū ardebit:
Predicatoꝛ quando faciat locū dn̄o (Ibidem f.
z quādo ipse sit locus dn̄o.cxxxi.e.
Apls excudit solū p̄dicātes falsitatē nō eos qui lin
gua veritatem: in pectoze falsitatē habentes chri
stum annunciant.cxv.a.
Tales p̄dicantes nō credunt q̄ loquūtur: z ideo re
probati sunt: licet sint vtiles alijs: Ibidem.
Sicut qui verum q̄ p̄dicant non credunt: z illi qui
vex q̄ credunt nō loquūtur: ita fidelis predica/
toꝛ: nec anteq̄ credat loquit: nec cū crediderit ta/
Nō perfecte credunt qui quod (cet: Ibidem b.
credūt p̄dicare nolunt: Ibidem c.
Predicatoꝛ hūiliari pōt ab eis q̄ vitati p̄tradicunt
nō ipa veritas quā credit z loquit: Ibidem.
Predicatozes quō debeant ascendere z descēdere.
Predicatoꝛ cur precabit auditozes ꝓ se (cxix.e.f
facere oratione.xxxi.expositione.i.a.
Helius in barbarismo intelligit q̄ in disertitudine
auditozes deserat.xxxvi.tractatu.iij.f.
Predicatozes mali dicendo bona nō obsunt audito
ribus: Ibidem.s.
Predicatoꝛ vt vera dicat audiat q̄e dicat: z cuꝫ sta
tuerit tacere/incipit nō audire.xxxviij.f.
Det q̄ habet vt mereat accipe q̄ nō habet: Ibidē
Predicatozes ascendant vt erigant magnos: descē/
dant vt nutriant puos.xliij.x. in medio.
Predicatozes pctōzes deus ꝓhibet.xlix.p.
Predicatoꝛ qui dictoꝛ est z nō auditoꝛ/alteri ꝓdest
sibi nocet: Ibidem.et.xlviij.tractatu.i.b.
Qz bona q̄ p ipm p̄dicāt ꝓpicit post se.xlix.aa.
Predicatoꝛ malus opat aliq̄ aliq̄d boni: z si nō fa/
ctis suis saltē verbis dei.lj.e.m.in fine.
Predicatoꝛ quicquid boni dicit z veri/ dei est q̄ di
cit z de deo dicit: si forsan aliq̄d aliud dicit q̄ di/
cere nō debuit/hō dixit z sub deo dixit.lv.n.
Predicare veritatē nihil est si coꝛ a lingua dissenti/
at.lvij.p.lxvi.q circa finem.
Tūc p̄dicat recte verbū veritatis si auctoꝛitas du/
oꝝ testamentoꝝ nō relinquit.lxvij.o.
Predicatio dei p̄ter eccl'iam inanis est.lxxij.x.in fi.
Quantūcūq̄ existāt excellentes p̄dicatozes verita/
tis z p miracula foztes/mortuos in coꝛde sine gr̄a
dei suscitare nō possunt.lxxxvij.p.circa finem.
Predicatoꝝ tria sunt genera.cj.tracta.j.i.in medio.
Pregnātes z lactātes aiē q̄ sint.xcv.n.xxxix.gg. Pre
Prelati multi liganꝫ affectu non cupiditate: volare
nō possunt ꝓpter officium implendum: non ꝓpter
paruū meritum.liij.k. in fine.
De p̄latoꝝ periculis.cvj.g.m.
De⁹ quō p̄scia sua facit q̄ futura tā fecit.cv.s.
In p̄scientia dei quō etiā sūt q̄ futura sunt.xlix.v.x Prel
Qz p̄sciuit pctōzes etiā in vter' matrū.lvij.f.
Sic p̄sens est deus vbiq̄ vt vbiq̄ sit tot⁹.xcix.e.
De nulla re est p̄sumendū: nec de ipsa nostra iusti/
cia.lvij.tractatu.i.f.
Pręsūptio hūani generis in duobus eē solet.xlvij
Pręsūptio tua sit de⁹.lxxv.e.in fi. (tract.i.m.n
Preuaricatozes quomodo in greco dicant.cxvij. Prey
tractatu.xxiij.e.xxv.a.
Quō p̄uaricatozes sint oēs peccatozes terre/cū vbi
nō est lex nō sit p̄uaricatio: Ibidem.
Quomodo psalmista nō sit contra Apostolū in hac
sententia.cxvij.trac.xxv.b.c.
Qui sint p̄uaricatozes terre: Ibidem e.
Qz ad illā p̄uaricationez etiam paruuli reputentur
ꝓpter originalis pcī vincula in sikitudine p̄uari/
Tāto manifestioꝛ ē p̄uaricatio (catiōis adę. Ibi.
z pcī mioꝛ excusatio: quāto legī maioꝛ cognitio:
Preuaricatio nō est vbi nō est lex.lxx. (Ibidē.
tractatu.j.b.circa finem
Qui dicāt̄ p̄uaricatozes.c.b.et.cij.x. post mediū
De pmiano epo carthaginēsi: z de examinatiōe cau Pri
se sue in ꝓcilio.xxxvi.tract.ij.r.in medio.t.
Qz cū oīb⁹ sibi adhęrētib⁹ excōicat: Ibidem.r.

Annotatio

Primogenita nostra quę sint. cxxxiiij.r.
Occidere ꝑmogenita magna pęna est: Ibidem.
Primogenita occidere ab hoīe vsq; ad pecꝰ qd sit:
Principes coniuncti psallentibus (Ibidem y.
apostoli sunt. lxvij. cc. et ee.
Principes populoꝝ sunt ꝓncipes gentiū cōgregati cum deo abraam. xlvi. k.
Oñ ꝓncipiū cū deo: vel qō ꝓncipiū: vel quō cū illo ꝓncipiū: qñquidē ꝛ ipe ē ꝓncipiū. cix. n.
Necū ꝓncipiū in die ꝛrut' tuę qd sit: Ibidē p. q.
Cū sit ꝓncipiū pater deꝰ q ꝛ filiꝰ: ꝛ filiꝰ ꝓncipiū: nō tamē duo: ꝙ vnū ꝓncipiū: Ibidem q.
Pro Qui non ꝓbat/nō ꝓficit. lxix. f. in medio.
Probationis effectus fructū suū habet. lv. c
Problemata grēce q̄ ꝓpositiones appellant q̄stiōes sūt hītes aliqd qō disputatiōe soluēdū sit. lxxvij
Prodigia q̄ dicant. xly. o. lxx. tract. i. k. (. a. ī fi. d
Nulli ꝓdesse impiū est ꝛ crudele. xcix. i.
Pros Qis q̄ ꝓficit/ascēdit: ꝙ si sic ꝓficit vt nō superbiat.
Proficere ꝛ ꝓficere int' se ꝑria sūt: vsitaciꝰ (cxxij. d
tamen ꝓfectus in bono accipit quando nō addit in qd ꝓficiatur. cxvij. tractatu. xx. a.
Cū cępit hō cogitare ꝓficere/īcipit pati linguas aduersātiū: ꝛ q̄cūq; illas nōdū passꝰ ē nō ꝓficit. cxix. g
Qui nō ꝓficit/nō videt iniq̄tates. cxix. m.
Profectus nr̄ p tēptationē fit. lx. b.
Propter eos qui ꝓfitentur quod nō sunt non perit fraternitas pia. cxxxij. d.
In oñi ꝓfessione sūt ꝓbi ꝛ reprobi: Ibidem.
Sine gr̄a dei nēo ꝑt tenere qō ꝓfitet: nec ꝓfiteri au
In oī ꝓfessiōe nō oēs iuenīūt ꝓbi (debit. cxxxij. o
nō oēs reprobi xxxvi. tract j. b. xcix. l. m. n
Ad quācūq; ꝓfessionē te conuerteris para te pati flictos: Ibidem d. et. xcix. o.
Prophetę annūciabāt christū pleni christo: ꝛ illi eū vēturū ꝓcedebāt q̄s ꝓcedētes nō deserebat. cxlij. a
Qis ꝓphetia imaginē hz futuroꝝ. cxxxi. k (in fine.
Prophetę in occulto audierunt qō in apto ꝓdicaue
In ꝓphetia bene miscent ꝓterita (rūt. cix. g
futuris. lij. c. in medio.
Propheta q̄n loquit ex ꝑsona sua/ipe dñs loquit ꝑ eū q ei indicat veritatē quā loq̄t. lvi. p. circa finē.
Nō iō fecit christꝰ aliq̄ qz ꝓphę ꝓdixerūt: ꝙ iō ꝓphę ꝓdixerūt qz ille factuꝰ erat. xcij. o.
Qui de ꝓfundo clamāt nō penitꝰ in ꝓfundo sūt: ꝙ clamor ipe eos leuat. ꝛ sūt alij ꝓfundi ī ꝓfundo. xxxix. e.
Debet q̄sq; videre ī q̄ ꝓfundo sit de q̄ clamet ad dñm
Profundū nob vita ē ista mortalis: ꝛ sp (cxxix. a.
in ꝓfundo ē hō nisi libereť ꝛ veniat ad euz qui sup oñes abyssos sedet: Ibidem.
Valde in ꝓfundo sūt q nec clamāt de ꝓfundo: ꝛ q̄le sit ꝓfundū vbi ꝛtēnit deꝰ. cxix. b. cxlij. t.
In veteri testamēto sūt ꝓmissiones tales ꝛ terrenę. cxlix. a. in nouo eternę. o. xxxv. p.
Prom Quędā ꝓmisit deꝰ ꝛ adhuc nō dedit: ꝙ credit illi ex
his q̄ dedit: ꝓ qbꝰ cōplendis etiā nobis chirographū scripturā sanctā reliquit. cxliij. y.
Qz ꝓmissiones illę terrenę in figura spiritualiter ītelligātur. cxix. p. in medio.
Promissis suis deus tempus ꝓstituit: ꝛ tempus eis quę ꝓmisit implendis. cix. a.
Qō sit ꝓmissū eiꝰ tanq̄ finale: q̄ decurrit nr̄a oñis intentio: ꝛ ad illud quo ordine veniatur nō tacuit
ꝓmittendo ꝛ ꝓnūciando: Ibidem.
Quicqd ꝓmisit indignis/ꝓmisit vt nō q̄si ex opibꝰ merces ꝓmitteret: ꝙ gr̄a a suo noīe gratꝭ det: Ibi.
Quia incredibile videbat qō ꝓmittebat (in fine.
deꝰ hoīes futuros eq̄les angelis: nō solū scripturā cū h oībus fecit vt crederent: sed fidei suę posuit mediatorem vnicū filiū suū. cix. b.
Nihil ꝓmittit qō nō reddat. xxxij. tract. ij. b
In veteri testamēto sūt ꝓmissiones rex terrenaꝝ: in nouo regni eq̄loꝝ. xxxiij. tract. i. h. in medio.
Qz ꝓmissa illa alia significabāt: Ibidem h.
Promissa sua deꝰ nō aufert ꝙ differt. xxix. d.
Rebus ipis psuasit nobis fidelē se esse promissorem ꝛ largum datorem: Ibidem e.
Tā diu ē q̄sq; ꝓmissor donec det qō ꝓmisit. xxxix. r
Perfectio ꝓmissoꝝ abstulit ꝛba ꝓmittētia: Ibidē.
Nō sic ꝓmittit deus suis ali (Cōcor. lxxij. f. in fi.
qd in eq̄lo vt deferat in terra. xl. f.
Alia ē ꝓmissio sb lege positoꝝ: alia sb gr̄a. xliij. i. cir
Oēs ꝓmissiones dei in christo firmatę sūt: (ca finē
qz in illo ipletū ē q̄cqd ꝑ salute nr̄a ꝓphetatū est.
Oēs illę ꝓmissiones pāb' factę nō pseue (lxxi. p.
raturę: figurabāt futuras, ꝓmissiones pseueraturas: licet pauci intelligebant. lxxij. c. in medio.
Cū ꝑplus iudaicꝰ expectabat ꝓmissionē terrenaꝝ et aiaduertit eā abūdare apud impios: mutauerunt pedes etꝰ tāq̄ sine cā coluisset deū. lxxij. b. lxxij. f
Cur nō eadē ꝓmissa veteris ꝛ noui testamēti: ꝛ q̄re ꝓmo terrena ꝓmitti oportebat q̄s eq̄lestia. lxxij. c
Cur oñia q̄ iudeis ꝓmissa sūt defecerūt ꝛ sint abla
Promissio dei rata est/certa/ (ta. lxxij. e. f. lxxij. d
fixa ꝛ inconcussa/fidelis ꝛ oñi dubitatiōe carēs: quę consolatur afflictos. lxxiij. a.
Nēo potentū ꝓmissiones dei corrūpit: Ibidem b.
Quę ꝓmisit deꝰ dauid/ñ abstulit ꝙ distulit. lxxxvij
Sicut verę est qō ꝓmittit/ita certum (tract. ij. e. f.
est quod minatur. xciij. p. in medio.
Ut ꝓmitterer: misericordię suę: vt exhiberet miseri
cordiā quā ꝓmisit: veritatis fuit. xcvij. c.
De qbus ꝓpe sit. xxxi. expō. ij. c. in. me. et. xxxix. ꝛ Prop
Qui sint ꝓpe vel longe a deo. lxxxiij. m.
Propinquare deo est similē illi fieri. xxxiij. trac. ij. b
Nihil ꝓpⁱ ē aię carne quā gestat. cxvij. tr. xix. g.
Ibi ꝓpinquitas vbi ꝓsensio. cxxvij. i.
Quę sit ꝓpitiatio apud deū. cxix. c. in medio.
Propitiari dī cū deꝰ ꝓpiⁱ fit ipietati. lxiij. i.
Propitiatio nō fit nisi ꝑ aliqō sacrificiū ꝛ sacerdotē
Propitius nō dicit deus nisi cū veniā (Ibidem
dat peccatis. xcvij. o. in fine.
Cui vere ꝓpiⁱ est nō solū donat pctā ne noceāt ad futura sęculū ꝙ etiā castigat ne sp peccare delectet.
Promissio dei nō perit si nō sit qui cu (xcvij. p.
stodierit testamentū eius. cxxxi. s.
Quicquid prosperuz venit/magis metuendum est. lxxxv. v. lij. g. circa finem.
In ꝓsperis nō debere extollere: exemplo admone Pros
mur. quinquagesimo. d.
Multi res aduersas timent ꝓspas nō timēt: cū piculosior sit ꝓspera animo q̄ aduersa corpi: Ibidē.
Prosperitas sęculi deceptoria ē/fluxa/caduca ꝛ mortalis. xlj. f. circa finem.
Proselyti qui sint. cxlv. bb.
Quō ꝓspiciat deꝰ de eq̄lo vt videat ꝛt. lij. e. f.

Principaliū sententiarum

Prosperitas seculi baculo arundineo cōpar. lxxxiij. f.
Prot Dominus quomodo protectio super manus extere tue. centesimo vicesimo h. p. ꝛc.
Protegi a templo dei quid sit. xxvi. i. in fine.
Semper protegi necesse est: ꝛ sine protectione dei nihil sumus. sexagesimo secundo. r.
Protectus est christus a multitudine malignantiuz protegente se deo: protegente carnem suaz ipso filio ꝛ hominē quē gerebat. lxiii. c.
Nō sic protegit deus vt quasi subleuetur ab eo quē protegit: subleuat quem protegit non onerat. ciij. tractatu. i. o. in fine.
Pro Prouerbia vulgaria hoies audiūt ꝛ prouerbia dei dormitant in eis. cxxiij. o.
Prouerbiū: Malo qđ teneo q̄ qđ spero: Ibidē.
Prouidentia dei qua creauit oīa ꝛ mundū regit: etiā ad homines ꝛ iumenta ꝛ minima quęq; extēditur. cxlv. t. v. x. cxlviij. l. m.
Nō facit peccatores ꝑ ordinat cū peccauerint. vij. k
Ad prouidentiā diuinā oīa referunt: quę stulti quasi casu ꝛ temere ꝛ nulla diuina administratione fieri putant. nono. b.
Nihil prouidentia geritur/si casibus aut fortuna regūtur hoies. xxxi. expositione. ij. h. xxxvi. tractatu.
Sūt q̄ deo nō audēt dare iniqtatē (i. d. in medio.
ꝑ auferūt ei prouidētiā: qz. xxxi. expositiōe. ij. m. n.
De his qui credūt prouidentiā dei nō pertinere ad sāctos ꝛ fideles suos in terra: sed solum ad recipiendos in cęlum. xl. e. in fine. f. h.
Cur prouidentiam dei quidam negent. lxiii. n. o. lxxij. m. circa finē. n. circa finem. p. lxxiiii. J.
Prouidentiaz dei negantes aut quia malis fauet et neminē curat/auctoritate reprimunt. lxxij. o.
Prox Oīs homo oīi homini primus ē: Nec vlla ē cogitāda longinquitas generis: vbi est natura communis. cxvij. tractatu. vij. d.
Proximū oportet oēm hoiem intelligi. xl. a. xliij. a.
Proximus tibi est cui facis miseri/ (ante mediū.
cordiam. xlvij. tractatu. i. s. in fine.
Proximus tuus ille est qui ꝛc. xxv. b.
Proximi christi quō facti sint longinq. xxxvij. r.
Pru Prudentia dicitur qua dinoscimus inter bonum et malum. lxxxij. o. in medio.
Pruina significat vitiū quo charitas primi stulticię tenebris velut nocturno frigore congelascit.
Prudens est qui sibi prospicit in futu/ (lxxvij. s.
rum. xlviii. tractatu. i. q.
Per pruinā cęleste bñficiū intelligit. cxviii. tr. xx. d
Prudens dictus est porro videns. lxxiii. z. in fine.
Psal Psallere in tympano ꝛ psalterio qđ sit. cxlix. i.
Vis psallere nō solū vox tua sonet laudes dei ꝑ opera tua pcordent cū voce tua. cxlvi. c.
Psallis deo cū in negocio nō cogitas fraudē: Ibi. d
Psallere ad gaudiū ptinet. vij. m. in fine.
In psallendo est exultatio. xxix. p.
Psallere intelligenter quid sit. xlvi. g. circa finem.
Psallere est organū assumere qđ psalterium dicit: et pulsu atq; ope manuū vocibus pcordare. lxv. c.
Psallit noi dei q̄ opar in gīa eius. lxvij. c. ꝛ. xcj. d.
Illi psallūt q̄ cū hilaritate faciūt bene. xcj. f.
Psalmor liber ḡcūq; vtilia sūt ex pphetis/ex historiis/ex lege ꝛ ex puerbiis/ptinet. in plogo. a.
Psalm⁹/cōis quidā bonę doctrinę thesaur⁹ ē: apta singulis necessaria subministrans: Ibidem.
Cur psalmor nobis p modulos aptata sint carmia:
Psalm⁹ tranqllitas ē aiarū: signifer pacis: (vbi. s.
pturbatiōes vel fluct⁹ cogitationū cohibēs. in p
Psalmus dęmones fugat/angelos ad (logo b.
adiutoriū inuitat: Ibidem.
Quid est qđ in psalmis nō discit: Ibidem c.
Psalm⁹ p̄m⁹ cur titulū nō hēat neq; nūerū. pō. i. a.
Dauid sol⁹ nouē psalmos ore pp̄o cecinit: reliq ab illis q̄ttuor p̄ncipibus sūt dicti iuxta titulor inscri
Psalmi dicunt qui cantant ad (ptionē: Ibidem.
psalteriū: ꝛ quō differant a cantico. iiij. a. lxvij. a.
Psalma est qđ psallit. iiij. c. circa finem.
Psalmor voces nostrę sūt ꝛ spūs dei. xxvi. c.
Psalm⁹ si orat/orate: si gemit/gemite: si gratulat/gaudete: si sperat/sperate: si timet/timete: oīa q̄
in eo scpta sūt/speculū nostrū sūt. xxx. expositiōe
ij. tractatu. iij. a.
Vocē christi in oibus psalmis vel psallentez vel gementē vel lętantē in spe familiarissimā habere de/
In oīb⁹ psalmis sic audiam⁹ voces (bem⁹. xlij. a.
capitis vt audiam⁹ ꝛ voces corpis. lvi. b. lviij. tra
Psalmi spiritu dei dictante dicti (ctatu. i. b. lix. a.
et conscripti sunt. lxij. a.
Quid int psalmū cāntici ꝛ cānticū psalmi int̄sit. lxvii. a
Psalmus est qđ visibili psalterio canit: Ibidem.
Cur liber voceť psalmor nō cānticor. lxvij. a. cur. fi.
In psalmis ꝛ multorū vox ē ꝛ vni⁹: ꝛ sic clamat vn⁹
tanq; oēs: quia oēs in vno sunt. lxix. a.
Accipe psalmū ꝛ dare tympanū qđ sit. lxxx. d. i me.
Cū oēs psalmi sint cāntati: ideo varios titulos accęperūt vt fastidiū leuareť. lxxxvii. a.
Cur qđā psalmi hēant titulos illor q̄ añ vl̄ post tpa
dauid fuisse legunt. cxi. a. lxiiij. a. lxx. tracta. i. b.
Psalmor ordo magni sacramēti ptinet (lxxxix. a.
secretū: ꝛ cur oēs cētū q̄nq̄ginta nūerēť. d. a. c.
Utrū oīm psalmor q̄nq; libri esse credendi sint vel
vnus. cl. d. e. et. ev. a.
Cur psalm⁹ q̄nq̄gesim⁹ sit de pęnitētia: cētesim⁹ de
misericordia ꝛ iudicio: centesim⁹ q̄nquagesimus
de laude dei in sanctis. cl. f.
Psalm⁹ cānt⁹ est nō qlibet ꝑ ad psalteriū. cxlvi. c
Utrū oēs psalmi alleluiatici habeāt i fine alleluia ꝛ
nō oēs in capite. cv. a.
Or arcana oīm titulor q̄ i psalmis sūt ꝛ ordines eorundē psalmor magna esse credere debeam⁹: nec
sicut volumus penetrare posse. Ibidem in fine.
Quorundā psalmor obscuritas in sensu latet: alior
nō latet: sed ꝛc. cxviii. tractatu. i. a
In psalmo centesimo decimooctauo singulis litteris hebręis subdunt octoni χ̄stus donec ei⁹ plenitas terminet. cxviii. tract. xxi. a. et. xxxii. d.
Psalteriū est quoddā organū cantilenę inuentū ad
Psalteriū decē chordarū quid (cantandū. cxlvi. c.
sit: ꝛ significat. cxliij. t. in fine. et. xcj. f.
Cur psalteriū solū sonos de supioribus habere ferť inter organa musicorū. in plogo c. et. xxxii. tracta.
Psalteriū decachordū dilectiōes dei (i. f. xlii. f. lvi. t
ꝛ primi significat. xxxii. expositione. i. a. g.
Psalteriū sic distinguit a cithara: ꝛ cur sp legit decē chordas hīe. xxxii. tract. i. e. lxx. tract. ij. n. lxxx. e
Psalterij noie caro christi figurat. lvi. v.
Psalteriū meū/gaudiū meū. cxxxvij. c.
Pueri discunt amare quod insusurrauerunt parentes. centesimo tricesimosexto. ꝑ.
Pu

Annotatio

Que puericia imitanda proponat.cxij.a.et quadragesimoquarto.a.xlvi.b.
Sit puericia senilis:z senectus puerilis: Ibidem.c.
Qui pueri laudent dñm: Ibidem b.c.
Aliud ē nō pugnare et eē in pace ꝙa:aliud pugnare z vincere:aliud pugnare z vinci:aliō nec pugnare sed trahi.xxxv.f.
Pugillari est pancraciū facere.lvij.b.
Pulchritudo vniuersitatꝭ nulla ex parte violat dū sua cuiqꝫ tribuūtur.vij.m.
Omnia pulchra sunt sapientia que oculis placent. xxxij.tractatu.j.J.
Pulchritudinis interiora que sint.xliij.d.
Christus pulcher in cęlo:pulcher in terra: pulcher in utero:pulcher in flagellis ꝛc. xliij.d. circa fi.
Sūma z vera pulchritudo iustitia ē: Ibidē in fine.
Pulchritudo agri quō cū dño.xlix.x.
Qui amat pulchritudinē/eligat ꝓfessionē.xcv.b.
Pulmo quid sit:z que ei⁹ opatio.cij.b.
In pulmone solet notari superbia:z sic curat.l.o.
Pulueris sion misereri quid sit.ci.t.
Puluis significat iniquos.i.d.xxxiij.tract.i.k.
Deꝰ nō punit delectatione alienę miserię.centesimo quadragesimooctauo.f.circa finem..
Cū punit/ut iudex punit eos qui legez prętereunt. v.e.in fine.
Ille tutꝰ ē punitor q̄ nō hz qō in illo puniat.l.R.
Non potest eē vt non puniatur peccatum: puniat ergo a te:aut a deo.xliij.s.in medio .et quinquagesimooctauo.tractatu primo.o.
Punire peccatorē iustū est:nō punire misericordia. sexagesimosecundo.m.
Pupillus ꝑm homies fit mortuo patre:z significat centesimo quadragesimoquinto.bb.
Puteus quando urgeat super peccatores os suuz. centesimoquadragesimosecundo.t.
Puteus interitus quis sit.liij.cc.in medio.
Putei nomie ꝓfunditas iniquitatis humanę significat.lxviij.tracta.i.v.et.tract.ij.a.in medio.

Qua Quadrū q̄cūqꝫ verteris stat nō cadit:sic debet esse christianus.lxxxvi.e.

Quādo z aliquādo aduerbia sūt tpm.cix.s.
Quasi/nō semp ad similitudinē ponit.cxxv.e
Si quasi nō adderetur/totum verū esset.xlviij.tractatu.ij.g.lxxij.q.circa finem.
Quadragesima aīi z post pascha q̄d significet.cx.a

Que Deus nō queritur ab auersis sed ipe vocat auersos vt impleat cōuersos.xxxij.tractatu.ij.d.in fine.
Noli aliquid a domino extra illum querere. xxxiij. tractatu.ij.J.
Illum quere qui deesse nuliqꝫ potest.xxxiij.tractatu.i.g.circa finem.
Aliud est querere deum:aliud ḡrere hominē.lxix.g
Quere eum qui prior quesiuit te:z sequere vocē pastoris tui:nō alieni: Ibidem.
Deus sine fine est querendus:quia sine fine est amādus.ciij.c.circa finem.
Querunt impij deum vt eo inuento non sint impij. cxviij.tractatu.i.f.
Quomodo dicanꝭ querere sapientiam qui oderunt sapientiam: Ibidem e.in medio.xxix.b.
Quod difficilius queritur solet dulcius inueniri.cē tesimotertio.tracta.ij.a.

Persecutores nō querunt animā nisi vt perdant.centesimoquarto.tract.i.f.
Anima christi vel cuiuslibet duobus modis querit scilicet ad imitandum z ad perdendum.xxxvij.s. xxxix.bb.lxix.c.cxli.o.in fine.
Quomodo:verbum est admirantis z non intelligentis.xxxiij.tractatu.i.d.tractatu.ij.b.

Ra Rab meretrix ecclesiā ex gentibus prefigurat.octogesimosexto.b.
Radix pes est arboris:z significat charita/
Ubi radix nostra/ibi z vita nostra. (tem.nono.i. xxxvi.tractatu.i.e.et tractatu.iij.k.
Radix nostra/charitas nostra: fructus nostri/opera nostra ꝛc.li.n.xlviij.tractatu.ij.c.
In radice vigor: fructus et opulentia ꝛc. quadragesimooctauo.tractatu.ij.d.
Rhānus spinaꝫ genꝰ ē:z significat.lvij.x.y.
Christus nō solum nō rapuit sed etiam quod de rapina habebat/hoc se euacuauit vt ad nos veniret.lxviij.tractatu.i.n.
Nō rapinā fecit sed rapinā recepit: Ibidem.
Raptor pecuniā inuenit z iusticiā pdit.lxi.p.
Nō licet rapere aliena.ciij.r.
Raptor maior ideo te querit quia inuenit raptorez minorem.cxxij.o.
Ranarū nomine arrepticij idolorꝫ significant.xlv.l
Or loquacissima sit vanitas.lxxvij.s.

Rec Recedere a deo quid sit.xxxiij.tract.ij.h.
Recedit a te deus cū tu recedis ab eo.xcix.e.

Red Memo recordatur nisi quod in presentia nō est positum.triceſimoseptimo.b.
Reddere redditionē supbis quid sit.xciij.p.
Ille solus redimere potuit qui se sub peccato vendere non potuit.cxxix.o.
Gaude re redemptū:sed nondum re:spe securꝰ esto. xxxvij.d.circa finem.
Si nō redimit christus/nullus homo redempturus est.xlviij.tractatu.i.m.in medio.
Ipsa redemptio clamat nostrā captiuitatem.septuagesimo.tractatu.ij.b.

Rel Memo redimit nisi a captiuitate: Ibidem c.
Redemptorem tuū nemo fallit/nemo circumuenit: nemo ꝑmit:z quale p̄cium dederit. cij.i.in fine.
Reductiones nostre due sunt:z que.lxx.trac.ij.k.in medio.l.m.n.
Refectio nostra diuturna/refectio est.lxij.g.in medio.cxxij.q.lxxxiij.k.cira finem.cxxvii.v.
Refrigerij ꝓpter quietē dicit.lxv.q.in fine.
Refugium dei cur altissimum sit.xc.tractatu.i.n.in medio :tractatu.ij.f.
Sunt quedam refugia vbi nō est virtus: quo quisq̄ magis infirmatur cū fugerit ꝙfirmet.xlv.l.

Re Dominus factus est locus refugij adę qui prius erat metus fugę.lxx.tract.i.f.

Reg Deus non sic regit cęlestia vt deserat terrena:trigesimosecundo.tractatu.i.f.circa finem.
Deus quos nō regit frangit.xlvij.p.in fine.
Or regat obedientes/pterat resistētes.lviij.trac.i.a.
Rectus ē deus z ideo illi distortū nō ꝙrdat.xxxi. expositione.ij.n.cxlvi.i.et.lxxvii.b.post mediū.
Cur non ita dici possit /recti renibus sicut recti corde.septimo.b.in medio.
Rectus ille est cui nihil displicet quod fecit deus.

Principaliū sentētiarū

xxxii.tractatu.i.c.circa finem.
Recti corde sunt qui sequūtur in hac vita voluntatem dei.xxxv.s.xliiii.r.lxiii.n.
Tunc rectum est cor quando cē.l.r.lxxvij.n.pᵒ me.
Si omnes recti corde laudabuntur / damnabuntur peruersi corde.lxiii.o.
Tunc quisq; rectus est cū cē.lxx.tr.i.n.cxi.b.cir.fi.
Qui sint recticordes.xciii.aa.bb.et.cxxiiii.b.c.
Esto recto corde ꝛ spꝰ tibi de dño erit lętitia.xcvi.x.
Tunc rectus eris quando.cxlii.f.cir.fi.cxliiii.b b.
Regis nomīe filius solet in scꝑtura appellari.v.b.et xliiii.f.q.in fine.lxxi.b.
Reges a regēdo dicuntur: ꝛ nō regit qui non corrigit: ꝛ quid regere debeant.xliiii.r.cir.fi.lxvii.s.
Timeant reges regē vt agnoscant regē: nō qui aufert regnum mūdi ꝟ q̄ dat regnū cęlox.xlvii.f.
Qᵗ iudęi qui dixerūt se regē habere cęsarē nō peccauerunt: sed qz regē chr̄istū habere noluerūt.lv.b. in fine.lvii.d.
Qᵗ regem suum crucifigēdo etiam eum regem gentium fecerūt.lviii.trac.i.a.lxiii.f.
Rex virtutū quis sit.lxvii.l.
Discernere regem sup colūbam deargētatā q̄d sit. sexagesimoseptimo.s.
Esto rex terrę ꝛ erit tibi terribilis deus: rege terram et eris rex terrę.lxxv.q.in medio.
Rex in omni gente prior est.cxxxiiii.y.in medio.
Ille malus rex est q̄ intercludit vitā ad deū: Ibi.ꝛ.
Reges quanto sunt in maiore fęlicitate terrena / tanto magis humiliari deo debent.cxxxvij.lz.
Reges chr̄istiani quō ligati sint cōpedibus: ꝛ nobiles eorum in vinculis ferreis.cxlix.q.r.cē.
Regna terre quō dicanꝰ inclinata.xlv.l.
Regnū cęlorū tanti valet quantū habes.xlix.q.y. circa finem.
Contra eos qui quantūcūq; male viuāt pollicētur sibi regnū cęlorū ꝓpter cē.xxix.l.lxxx.o.p.
Regnū cęlorum chr̄istus vęnale habet: ꝛ quo p̄cio comparetur.xciii.JJ.et.cxi.b. in medio. cii.r.in fine.cxxv.p.
Terrenū regnum iudęorum vmbra erat regni cęlestis.cxix.p.in medio.
Non est regina quę a sinistris est.xliij.p.
Multū relinquit qui etiā relinquit quod habere cupiebat.ciii.tractatu.iii.v.
Renes nostros quando deus possideat.cxxxviii.y.
Repelli a deo quid sit.cxvij.trac.v.d.
Ille iustus est reprehēsor qui non habet quod in illo reprehendatur.l.k.
Pro requie ętterna labor ętternus subeundus esset. xxxvi.tractatu.ij.p..xciij.JJ.
Respicere dei quid sit.xxxij.tracta.ij.r.
Respectus p dilectione poni solet.lxv.v.in meō.
Respondere vocāti dño quid sit.cj.trac.ij.e.
Restis peccata significat.cxxx.b.cxxxix.l.
Resurrectio chr̄isti p̄nunciat.xxix.n.
Ideo in matutino resurrexit ꝛ tertio die vt.xxix.p.
Sicut chr̄istus resurrexit tertia die: ita ꝛ nos in fine sęculi.xxxiij.tractatu.ij.b.in fine.
Qō in resurgēte capite monstratū est hoc omnia mēbra sperent.xxvi.e.circa finem.xxix.o.lxv.a.
Resurrectio chr̄isti vitam nouam significat.xxxiij. tractatu.ij.l.in medio.
Qz vera caro chr̄isti resurrexit q̄a caro mortua erat
Qz resurrexerit diluculo / ex verbis (xlix.f.in me. ꝓphętę ostenditur.lvi.v.lviij.trac.ii.J.in fine.
Cur resurgēs apparuerit solū discipulis: ꝛ crucifixꝰ apparuit oīnibus.lxv.g.
Nullꝰ mortuus resurrexit ꝓpria virtute nisi chr̄istꝰ:
Chr̄istus resurrexit occultus ꝛ appa / (qz.lxv.g. ruit manifestus.lxv.i.in medio.
In chr̄isto p̄mo resurrexim⁹:qz.lxx.trac.ij.l.in fine.
Qz resurrexit p̄mo ꝛ nos i illo: ꝟ adhuc i spe: Ibi.m
Cur resurrexerit cū cicatricibus.lxxiij.g.circa finē.
Resurrectio chr̄isti fides ē chr̄istianox.cxx.f.cir.fi.
Unꝰ resurrexit iam non moriturus.cxxvi.m.
Quia resurrexit a mortuis in vigilia matutina: hoc sperāmꝰ in nob futurꝫ qō p̄cessit in dño.cxxix.i.n
Resurrexit sed qō in eo mortuū est: (circa finem. spiritus illius nunc̄ mortuus est: Ibidem.
In hoc resurrexit qō a te accępit: nō eīm resurgeret nisi mortuꝰ esset.cxxix.k.
Cur post resurrectionē suā noluerit statim agnosci.
Resurrectio dñi ostendit nobis vitā quā (cxlvij.z. accępturi sumus.cxlviij.a.
Oēs resurgemꝰ:sed mali ad pęnā/boni vt sequātur caput suū.cxxvi.m
Nemo resurgit nisi mortuꝰ fuerit.cj.tract.ij.f.in fi.
In resurrectione perficiemur ꝟm animaz ꝛ ꝟm corpus.lxxxviij.tractatu.ij.d.in medio.
In nulla re chr̄istianę fidei tā ꝓtentiose cōtradicitur q̄ in resurrectione carnis: Ibidem circa finē.
In resurrectione nō quęrit̄ successor:qz ibi non erit ncessor.xliij.k.
De qualitate carnis post resurrectionē.lxij.g.
Retributionis triplex distinctio.xxxvij.z.
In retributiōe tria ꝓsiderāda sūt q̄/q̄d ꝛ cui: Ibidē Ret
Homo retribuit deo mala pro bonis; ꝛ ille retribuit bona pro malis: Ibidē d.cxv.e.
Qd̄ retribuis:nō sibi ꝟ tibi ꝓderit:tibi seruaꝰ.cij.e.
Nō vult deꝰ de tuo aliq̄d sibi retribui: ꝟ de suo:quō agricola de terra quā seminauit: Ibidem.
Retributiōis sex sūt differentię.cviij.c.
Cū ante fidē nō debeāt hoī nisi mala p malis: deus tamen per indebitā gratiam retribuit bona p malis.cxviij.tract.vij.a.in fine.
Retro respicere q̄d sit: ꝛ cur retro respicere ꝓhibeamur.lxix.l.circa finē.et.lxxxiij.d.e.lxxv.o.
Rigatio ad interioza pertinet: ꝛ significat fletū vsq; Ri ad cordis intima.vi.e.circa finem.
Rotę noīe orbiculus terrax appellaꝰ.lxxvi.m.in fi. Ro
Ros hermon gratiā dei significat.cxxxij.m.
Ruminare quid sit.cxlj.a.
Sabbatū cordis nobis deꝰ indicit quod malus habere nō potest quale sit.xcj.b. Sab
Judęi nō celebrāt nisi sabbati signū.xxxvij l.in fine.
Quarta ꝛ q̄nta sabbati q̄d sigt.xcij.d.e.lxxx.c.
Sabbati recordatio quid sit.xxxvij.b.
Quę sit p̄ma ꝛ scōa sabbati.cl.a.et.xlvij.a.
Sabellij error quis sit.v.b.
Uolūtarie sacrificare deo quid sit.liij.k.
Sacrificiū vespertinū q̄d significet.cxl.g. Sac
Sacrificiū iustitię quale sit.iij.e.
Sacrificium aaron ꝛ melchisedech sic differebant. xxxiij.tract.i.e.

Annotatio

Cur deus quę prius voluit sacrificia / postea noluit
Cur sacrificia iudęoꝝ modo ablata (xxxix.r.
sint ꝛ perierunt: Ibidem s.
Sacrificiū qđ deo debem⁹/int⁹ habem⁹ si volum⁹.
Sup qb⁹ sacrificijs nō arguat dⁿ⁹. xlix.s. (xlj.v.
Sacrificiū laudis a nobis quęrit deus non aliunde
Oīne sacrificiū gratuitū gratia (Ibidē y.et.liij.k.
datum: Ibidem y.circa finem.
Qꝛ sacrificia illa vetera p̄nūciantia erant vnū salu/
tare sacrificiū. xlix.t.l.y.
Alię sūt ptes sacrificioꝝ aliud holocaustū. lxv.r.
Sacrificiū est hūilitas cordis nr̄i. l.y.circa fi. cxxx.e
Antiqs cū eēnt oīa cōia sacramenta/nō cōis oībus
erat gratia: q̄ sacramēto⁹ xp⁹ est. lxxvij.b.cir.fi.
Sacramēta noui testamēti dāt salutē:sacramēta ve
teris testamenti p̄miserunt saluatorem. lxxiij.c.
Sacramēta ecclesię boni ꝛ mali cōmunia habent: ꝑ
charitatē mali hꝫ nō possūt. ciij. tr.i.n
In sacramēt̄ cur p⁹ adhibeat ignis ꝛ post exorcis/
mi ignē veniat ad baptismū. lxv.q.in medio.
Quaꝝ rerū signa sūt in sacramentis/ipę res sūt in il
la pfectiōe vitę ęternę: Ibidem.
In oībus sacramētis hęretici sunt cū christo: sed
nō in charitate. liij. y. xxj. expositiōe. ij. b. in me.
Sacramēta sumētes nō ponant spem suam in hoīe
cuius cor videre nō possunt. x.o.
Qꝛ ad eos pueniāt q̄ cū fide accipiūt etiā si talis sit
p quē accipiūt qualis iudas fuit: Ibidem e.
Sacerdos a sanctificādo dicit. xliij. r. circa finem.
Talem oportet esse sacerdotē vt quod popul⁹ p se
apud deū non valuerit/ipe p populo mereat qđ
poposcerit impetrare. xxxvi. tract. ij. t. in medio.
Christus ꝼm quid sit sacerdos. cix.t.
Cur sit sacerdos ꝼm ordinē melchisedech ꝛ non ꝼm
ordinem aaron: Ibidem. v. in medio.
Per sacerdotes veteris testamenti oēs sanctos et
vnū verū sacerdotē christū oportet itelligi. xcviii
Christus exist̄it a deo missus p nobis sacer/ (m.n.
dos: assūpsit a nobis qđ offerret dño. lxiiij. J.
Ihe sacerdos ꝛ victima/ oblator ꝛ oblatio: Ibiđ. lz
Saccus significat velamentū peccatorum ꝛ tristici/
am mortalitatis. xxix.b.circa finem.s.
Qꝛ significet carnez christi. xxi. expositione. ij. o. et
lxviij. tractatu. i.s. circa finem.
Sag Sagittę ardentes ꝛ sagittę potentis acutę cum car/
bonibus vastatorijs q̄ sint. vij. lz. cxix. i. cxxiij. J
Sagittare rectos corde in obscura luna (cxxxix.s.
quid sit. x.a. in fine. c. lxxiij. p. circa finem.
Sagittę dei pęnam ꝛ vindictam animi ac corpis q̄
hic necesse est pati significant. xxxvij.e.
Significat etiam verba dei: Ibidem.
Sūt sagittę bonę/sūt ꝛ malę/ ꝛ quę. lvi. p
Sagittę paruuloꝝ quę sint. lvi. q. lxiij. i.
Sagitta p⁹ pcutit ꝯ ad vuln⁹ vēire p̄uideat. lxiij. e
Sagittare in occultis immaculatū quid sit: Ibidē.
Sagittaꝝ noīe verba euāgelistaꝝ figurāt. lxxvi. m.
Sagitta volans p diem quę sit. xc. tr. i. g. i. trac. ii. e.
Sagittis dei amor exercitat/nō iterit⁹ cōpat. cxix. i
Nemo pulchrius sagittat ad amorem ꝯ qui verbo
sagittat: Ibidem in fine.
Sagittę de arcu excutiuntur: ꝛ quanto fortior ex/
cusserit/tanto longius vadit. cxxvi. o.
Sal Saliuę saporem significant. lix. c. circa finem.
Saliua christi qđ significet. xxxiij. tracta. i. J. circa
finem. et tractatu secundo. v.
Salices ligna sunt infructuosa/nascentia super flu/
mina babylonis: ꝛ significāt. cxxxvi. g. h. o.
Salmana/ vmbra cōmotiōis iterp̄tat: ꝛ significat.
Est q̄dā salus in dextera q̄dā in sinistra. (lxxxij. o.
Multi saluant sibi ꝑ nō deo. xcvij. b. (cxxxvii. s.
In nullo homine salus nisi in vno filio hominis: nō
p̄pter id qđ suscepit ex te ꝑ p̄pter id qđ seruauit ex
Cū sal⁹ aię fit dⁿ⁹/iuste viuit. xxxiiij. tr. i. f. (se. cxlv. n
Saluari dextera dei quid sit. lix. g.
Nemo saluus esset nisi deus sanaret. lxvij. t. in fi.
Saluus factus de iniqtate tua/pati necesse est iniq/
tates alioꝝ inter quos viuis. lxx. tractatu. j. b.
Nemo sibi vsurpet q̄ saluum faciat: quia domini
est salus: Ibidem. q.
Ad salutē nemo sibi idone⁹ ē: qz pfecta sal⁹ iustitia.
Quā salutē optatus sit deus i medio terrę (lxxi. n.
ante secula. septuagesimotertio. l.
Salutaris noster christus. cxxxi. z. cv. e. t. in medio
Idē p̄batur testimonijs scripturaꝝ. lxxxiij (lxix. b.
b. i. lxvi. b. xlix. b b. xxxix. y. xlij. lz. l. t. xi. a. in fine.
Salomon interp̄tatur pacificus: ꝛ significat. lxxi. a.
Saltus p̄ pie quid sit. cxxxi. lz. in fine.
Optime ęgit misericordia dei vt quicqđ boni p sa/
lomonē dictū ē deo tribueret/peccatum autē ho/
minis homini. cxxvi. b.
Quid mirum quod in populo dei cecidit salomon
cum adam in paradiso ꝛ angelus cecidit de cęlo:
Qꝛ in figura veri salomonis ędifica/ (Ibidem.
uerit templum dñi ꝛc. Ibidē.
Si christus se samaritanū negaret/ nos periremus. Sam
Samarites custos interp̄tat: ꝛ signifi/ (cxxxvi. lz.
cat christū. xxx. expositiōe. ij. tract. j. b. circa finē
Quid significet q̄ sanson cū vxorē du/ (cxxv. t.
ceret/leonē discerpsit. lxxx. b. ante mediū.
Quid figuret q̄ caudas vulpiū colligauit. lxxx. k. in
Sanitas pfecta mortalitate transacta fiet (medio. Sam
cxlvi. i. lv. h. cxxv. r. in medio.
Sanitas cordis tūc erit pfecta cuz ꝛ corpis repatio
implebit q̄ p̄missa est: Ibidem i. in fine. et. l. x.
Quod facile sanat nō multū cauet. vi. c. in fine.
Deus sanat oīno quēlibet languidum: sed nō sanat
Deus sanauit in christo mortem (inuitnz. cij. b
carnis quam portauit. xxix. n.
Sanitas bul⁹ vitę bñ intelligētib⁹ nō est vticq̄ sani/
Sanitas in compatiōe futurę sani/ (tas. xxxvij. d
tatis est mozbus: Ibidem e, in fine.
Illa vera sanitas q̄ est imortalis. xxxvij. n.
Aliud est sanitas corpis: aliud stupor corpis: aliud
imortalitas corpis. lv. h.
Sanitas ęgritudinē nō habet: sed quādo tangit et
molestat dolet: Ibidem.
Nemo est insanabilioz eo qui sibi sanus videt. lvij.
tractatu. ij. h. in fine.
Nō est hic vera sanitas corporis: quia portat infir/
mitas vbiq̄ tfectiua: Ibidem q.
Sanctificari nomē dei quō dicat cū semp sit sanctū.
ciij. tractatu. i. c.
Sanctuariū dei quid sit. xlj. k. in medio.
Nō ideo sanctimoniū malū est qz inueniunt sancti/
moniales indisciplinate ꝛ curiose agentes/ loquē
tes quę non oportet. xcix. o.

Principaliū sententiarum

Sāguis christi ꝓciū est mūdi.xcv.e.cxxi.c.in fine.
In sāguine pcōzis lauare manꝰ q̄d sit.lvij.z.
Viri sanguinū qui sint.lviij.tract.i.d.et.liij.dd
Sanguis cur pluraliter ponat: ⁊ q̄d significet.l.v.
Qui fundāt sanguinē spūaliter:ibi.d d. (liiii.d d.
Quid sit populū longe fieri /aut appropinquare sā/
Sap Inꝭ sapiētiā ⁊ sciētiā aliq̄d distat.cxxxv.i (ctis.lv.b
Sapientia dei stans dicit ꝓpter.cxxxviii.h.cir.fi.
Sapiētię species qualis sit.cxlvi.s.
Sapiētia vbiq̄ est:⁊ lōge ē a malis:q̄ vbiq̄ sūt.ibi.
Sapiētia dei attingit a fine vsq̄ ad finē:⁊ vtrum sit
Sic se omnibꝰ exhibet ⁊ inte/ (mobilis.cxlvii.f f.
gra est:⁊ casta est omnibus.xxxiij.trac.ii.f.
Sapientiā multi hūt in labijs ⁊ nō ī corde.xlviii.tr.
Sapientiā quidā quā odiūt ḡrūt vt inflenꝭ: (i.g.
quęrūt sermōibꝰ: odiūt moribꝰ.ciii.tr.iii.⁊.i fiñ.
Quicq̄d a deo factū est in sapientia ⁊ p sapientiam
factum est: Ibi.d d.in fine.tractatu.liij.b.
Qui cognoscunt sapientiā / lucē habent sapientiā:
qui nō cognoscūt habēt tñ artificē sapientiā cum
sint ipi detenti in sapientia: Ibidem tracta.iiii.b
Multi sunt q̄ sapiētię sunt ꝓcipes ⁊ sapientes vo/
cantur:multi eiꝰ exptes stulti nominanꝭ: Ibiō.
Sapientia in qua oīa facta sunt vbi sit:quo sensu
attingaꝭ; quo oculo videaꝭ:quo studio quęraꝭ: q̄
merito possideaꝭ.ciij.tractatu.iiii.c.
Sit sapia sine supbia:nec hūilitas sine sapia.cxij.c.
Ad altitudinē sapię nemo ꝓuenire pōt ni/ (in fine.
si p humilitatem obediētię.c.xviii.trac.xxij.b.
Multi sunt qui dicta sapiētię studiosissime inq̄rūt:
sed eam in doctrina non in vita habere volunt ⁊c.
cxviii.tractatu.xxix.b.Cōcordat trac.i.e.cir.fi.
Qui sibi sapiam voluerit arrogare stultꝰ est: sit hu/
milis vt veniat sapiētia ⁊ illumiet eū. cxxvi.e.i fi.
Quid significet q̄ sara diu sterilis senex concepit et
Sar Sarcina christi leuat:alia sarcina (peperit.cxij.g.
pmit:christi sarcina pennas hz:alia pōdus.liv.i.
Sat Ille saturaꝭ qui christū imitaꝭ.xxi. expositione se/
cunda.k.cxxxi.v.
Saturitas animę hic ⁊ in futuro q̄ sit lxij.p.
Quid satiet animā humanā.cii.m.in medio.
Non satiatur modo:quia.cii.p.
Saul Saul nō est electus a dño ad pmanēdū: sed fm du
rum cor populi ⁊ malū datus est ad correptionē/
non ad vtilitatem.quinq̄gesimoꝑmo.a.
Quid significet q̄ dauid in regno successurum per/
sequebatur: Ibidem.et.lvi.d.e.
Saul interpꝛaꝭ petitio: ⁊ sigt mortē.lj.b.et.xvi.a.
Quid figuret q̄ psequendo dauid occidit sacerdo/
tes:⁊ ciuitates eoꝝ subuertit.lj c.
Qꝛ non ad vitam sed ad mortē tēpalis regni figurā
Sc Scabellum dei quid sit.xcviii. (gerebat.liii.a.
lz.l.et.cix.g.lz
Scandalū iuxta iter q̄d sit.cxxxix.m.cxli.l.m.
Inter scandala vnum est remedium.xxx.expositio/
ne secūda tractatu secūdo.b.in fine.
Scientia dei quō mirificetur ex nobis.cxxxviii.m.
ciii.tractatu.i.c.d.in fine.
Schismata hinc facta sunt.xxv.f.
Scutū ideo ē qꝛ tela inimicoꝝ excipit.xxxiij.tr.i.c.
Nō parua ps sciētię ē scienti ꝓiungi.xxxvi.tra.ij.b
Scutū/vanā significat p̄sumptionē.xlv.o.cir.fi.p.
Scandalum ponere aduersus filium matris quid
sit.xlix.c c.in medio.
Deꝰ scire dicit q̄ dono suo nos scire facit.lij.e. cir/
ca finem.f.lxviii.tracta.i.s.tracta.ij.g.in fine.
Sicimam diuidere quid sit.lix.i.cvij.a in fine.
Scapulę vtrū dicanꝭ ptes corpis circa regionē cor/
dis a posterioribus dorsi/an ab anterioribꝰ pecto
ris.lxvij.o.et.xc.tractatu.i.e.ij.d.in fine.
Tota scientia hominis hęc est.lxx.tracta.i.a.in me.
Contra eos qui negant scientiam ī excelso.lxxii.m.
circa finem.n.circa finem.o.
Omnia scit qui charitatem scit.lxxix.b. circa finem.
Scutum dei est veritas eius.xc.tractatu.i.f.
Sculptilia quę dicantur. xcvi.m.
Scientię plenitudo est charitas.xcviii.d.
Non cuiuslibet scientię sed plenitudo scientię legis
vtilis est homini: Ibidem.e.
Scientia quō destruaꝭ in beata vita.ciij.trac.iii.d.
Quędā aliquatenꝰ sciunt:⁊ vt magꝭ magisq̄ sciank
nō immerito scienda poscunt.cxviii.tract.viij.E.
Tūc vtilis erit scientia cū ⁊c. Ibidem tract.xvij.c.
Multi q̄ eos nō delectat sciunt:⁊ quax rerū habēt
cognitionē nō habent suauitatem: Ibidem.d.
Scala iacob ⁊ ascēdētes ⁊ descēdētes ī ea q̄d signi/
ficent.cxix.d.e.f.xliiii.x.
Scandala de duobus timenda sunt.cxx.r.
Nihil scit pater q̄ nō sciat filiꝰ/ licet quodā locuti/
onis genere filiꝰ aliq̄d nescire dicaꝭ.xxxvi.tra.i.a.
Deus omnia sciuit quę fecit:et vbi sciuit anteq̄ fa/
ceret.lxi.s.in medio.
In scripturis sanctis ꝓfunda sunt mysteria:q̄ ad ꝫ Scr
absconduñ ne vilescāt:ad hoc quęruñ vt exerce/
ant:ad hoc aperiuñ vt pascant.cxl.a.
Quicquid de qualibet diuina pagina exculpiꝭ/non
habet finem nisi charitatem: Ibidem.b.
Si nusq̄ apta esset nō pasceret:si nusq̄ occulta/ nō
exerceret.cxl.c.in medio.
Scripta philosophoꝝ tam diu videnꝭ aliquid esse
donec cōparenꝭ auctoritati euangelicę.cxl.c c.
In scriptura diuina nihil puersum est: obscurū aūt
est nō vt tibi negeꝭ/ ꝫ vt exerceat acceptuꝫ.cxlvi.
Quare sic loqui voluerit per quędam quasi (q.r.
caligines similitudinum.cxlvii.c.
Scriptura sancta a spiritusancto diuinitus est in/
spirata. In ꝓfatione.q.
Aliqñ loquiꝭ ex ꝑsona capitis:aliqñ ex ꝑsona corpo
ris.cxxxviii.b.xxi.expō.ij.c.xxxvij.f.xxxix.b.xl.a
In vna sententia verbū ꝓteriti temꝑis ponit ꝓ fu/
turo.iij.c.in medio.xliii.f.in medio.
Tribuit personę dei q̄ in nobis facit.iii.c.in fine.
Cur variet subito de ꝑsona in ꝑso/ (lii.e.in me.f.
nam.iiii.b.xxxi.expō.ij.b.xliiii.i.lxxvii.d
Qꝛ sępe vtatur iūctura cōiunctionis cum sententia
nō ꝓcesserit cui sequens annectatur.iiii.c.
Non optat vt veniat sed cernit q̄ venturū sit ma/
lis.v.f.xxxiiii.tracta.i.. J.k.in fine.
In scripturis multis ⁊ varijs similitudinibus eadē
res sępe insinuatur.viii.a.
A scripturarū fide incipient qui cupiunt ad dei no/
ticiam peruenire.viii c.in medio.
In omni scripturarū allegoria hec regula tenenda
est vt p sentētia p̄sentis loci cōsidereꝭ q̄ p simi/
litudinem dicitur.viii.f.in fine.
Eadem scriptura ꝓ suo cuiusq̄ merito peccatori ē

pluuia laq̃oꝝ: ꝛ iusto pluuia vbertatis infusa. x. f.
Nõnulla verba scripturarũ obscuritate sua hoc ꝓ/ fuerũt q̃ multas intelligẽtias pepererũt. xviii. f.
Qñ ponat genus fẽminiñ ꝓ neutro. (in medio. xxvi. g. cxviii. tractatu. xv. J.
Quę videꝯ optare inimicis nõ maliuolẽtię votũ ẽ/ sed enũciatio pęnę illoꝝ. xxvii. a. et. lj. i. in fine.
Qñ recte intellecta nõ solũ piclitantẽ a piculo libe/ ret/ ꝙ ꝛ dimersũ a ꝓfundo eleuet. xxxi. expõe. i. c
Cũ dubitatiue loq̃ꝯ/ nõ significat visionẽ ꝓp̃ę cui certũ est/ ꝙ sm eos qui monenꝯ. pꝫ. ij. d.
In scriptis philosophoꝝ licet optima inueniãtur p̃cepta morum ꝛ disciplinę/ humilitas tamẽ non inuenitur. xxxi. expositione. ij. h. in medio.
Qñ scriptura sacra vtꝯ repetitione sententię. xxxij. tracta. ij. l. xxxv. d. xxxvi. tracta. i. e. xxxvij. b.
Qñ ea quę in veteri testamento scripta legunꝯ etiã aliquid figurent. xxxiii. tracta. i. c.
In scriptura sacra ideo mutanꝯ vel nomina vel syl/ labę/ vt ad mysterij significatõnẽ excitemur. xxx/ iij. tracta. i. b. tracta. ii. b. pꝫ. li. f. lix. b.
Qñ aliq̃n ex persona vnius loquatur. xxxvii. g.
Scriptura fit certa in alia lingua q̃ erat ambigua ĩ alia/ cũ exponat sequentẽ lingua p̃cedẽs. xxxviij
In scripturis sanctis sunt quędã delitię (a. in fine. sanctę ꝛ bonę quę nõ sunt in auro/ in epulis/ ĩ luxu/ ria ꝛc. xxxviii. c. in medio.
Omnia quę in scripturis p̃dicta sunt/ partim facta cognoscimus/ partim futura speramus: cuncta ta men cõplebuntur. xxxix. a. lxii. a.
Nihil vnq̃ fefellerũt: ꝛ nihil dixerũt aut aliter acci/ dit q̃ dixerũt. xxxix. ff. in fine. b b. circa finem. xliii. o. lxvii. y.
Omnis inscriptio litterarũ diuinarũ aliquid innuit intelligentibꝫ: ꝛ nõ tantũ auditorẽ: verũetiam co gnitorem desiderat. xliij. a.
In scriptura vna eadẽq̃ res ideo multis modis di citur/ vt modo ipo dicendi ꝓpter fastidiũ varieꝯ: ꝙ ꝓpter concordiã vna teneatur. xlvi. a.
Qđ q̃ ĩ scripturis ꝓphetata sũt/ mõ cõpleꝯ. xlvii. b.
Omnia scripta diuina salubria sunt bene intelligen/ tibus: piculosa his q̃ volũt ea ad sui cordis puer/ sitatem detorquere. xlviij. tracta. i. a.
Deus noluit taceri qđ voluit scribi. l. b.
Ad hoc quidã scripturas dei inspiciunt vt peccent: et faciant qđ displicet deo. l. c.
Cur cõmemoret peccata iustorum: Jbidem. b.
Qñ sępe numerũ pluralẽ ꝓ singulari ponat: et vult poti⁹ minus latine q̃ min⁹ ꝓprie loqui. l. v.
In scripturis multa latebant quę hęreticorũ quę/ stionibus agitata intellecta sunt. liij. ꝓ.
In scripturis dura quędã videbanꝯ cũ obscura es/ sent/ sed exposita mollita sunt: ꝛ facta sunt iacula.
Non vndecũq̃ datꝯ similitudo in (liij. a a. b b. scripturis: laudatꝯ res ipa/ sed tantum inde simili/ tudo trahitur. lvij. b.
Cur modo ex ꝑsona capitis ꝛ modo ex ꝑsona cor/ poris loquatur. liij. b. lvij. tract. i. b.
Sicut omnia q̃ in scripturis sacris p̃dicta vsq̃ ad hodiernũ diem venerunt: sic ꝛ quę restant euẽtu/ ra sunt. sexagesimo sexto. p.
Sive quę de serpente/ vel quę de aquila referunꝯ/ sive sit fama hominũ potius q̃ veritas/ veritas tamen in scripturis est. lxvi. q.
In scꝑtura de se tãq̃ ꝺ alio scꝑtores loquũtꝯ. lxvij. l
In scripturis repetitio firmamentũ est sententię/ nõ appetitus loquacitatis. lxviii. d. lxiii. f. xciij. f.
Omnia quę diuinit⁹ scripta sunt ad chꝛistũ referun/ tur: vnde qꝛ ꝓpter eos q̃ in terra sunt scripta sunt: ipe in terrã venit vt in se mõstraret ipleri. lxxi. p.
Sive loquaꝯ ex ꝑsona capitis/ sive corꝑis/ vna vox est. lxxiij. e. xc. tractatu. ij. c.
Sic se habet obscuritas scripturarũ: difficile est vt vnũ pariãt intellectum: quicũq̃ tamen intellect⁹ exierit op⁹ ẽ vt regulę fidei ꝓgruat. lxxiij. m. ĩ fi.
Cur in multis locis dicat aliquid quod in re gesta non inuenitur: aut aliter esse inuenitur. lxxvij. r. lxxi. a. ciij. l. r. cxij. b.
Non imꝑecaꝯ mala malis ꝙ ꝓdicit. lxxviij. b. o. cir ca finem. et. cvij. F.
Narrat futura quasi iam facta. lxxxiii b. circa finẽ. E. cxij. e. cxxv. n.
Qñ partem ꝓ toto ponere soleat. lxxxvij. m.
Scripturę sacrę litterę sunt dei ad nos missę de cę/ lo: ꝛ ad beneviuẽdũ nos exhortãtes. ꝛc tra. ij. b.
Ad hoc clauduntur quędam sacramenta scriptura/ rum non vt denegenꝯ/ sed vt pulsantibus aperian tur. xciij. a. et. ciii. tractatu. iij. b.
In scripturis quędã ita audiẽda sunt vt si vera sint cõgruãt: si falsa/ nõ teneantur. ci. tra. i. k. cij. M.
Quid significet q̃ dñs scripsit legem in lapide ꝛ di/ gito scribebat in terra. cij. q.
Scriptura sacra est quasi speculũ. ciii. trac. i. e.
Qr cõpareꝯ pelli: quia. Jbiꝺ. k. l. et tracta. ij. b.
Superioza scripturę quę sint: Jbidem. m. n. et tra ctatu secundo. b. in medio.
Ad scripturarũ intellectũ per p̃dicatores verbi ve/ ritatis ascendiꝯ. ciij. tractatu. i. p.
In scripturis vna res non semper eandẽ significa/ tionem habet. ciij. tra. iij. b b.
Qr rei inanimatę tribuat operationẽ rei animatę. ciij. k. centesimo quinto. k.
Qr ponat contentũ ꝓ cõtinente. cv. q.
Scripturas dei alij scrutanꝯ quia malũt docti eẽ q̃ iusti: alij nõ q̃ iam recte viuant: sed vt sciant quẽ/ admodũ viuere debeant. cxviij. tracta. i. d.
Qui ideo scripturas scrutantur vt aliud ex ipis iue niant ꝛ acquirant q̃ deũ/ non ex toto corde exq̃/ runt deum: Jbidem. E.
Qui scripturã diligit etiã qđ ĩ ea nõ ĩtelligit hono/ rat: ꝛ qđ ei sonare videꝯ absurde/ se potius nõ in/ telligere ꝛ aliquid magnũ ibi latere indicat. cxvij
Sęculũ ꝛ ęternũ si differant ob id (trac. xxxi. d. qđ in greco scriptũ est: ꝛ qd sit sęculũ sęculi. ciij. e in fi. f. cv. b. in me. cvi. b. cxviii. tra. xij. e. cxxxv. a
Sęculi noie nõ semp hoc sęculũ sed ęternitas signi/
Sęculũ ꝓ ęterno ꝛ ęternũ ꝓ sęcu (ficatur. cxxx. y. lo cur quandoq̃ ponatur. lxxxix. b. xcii. J. in fine.
Sęculũ sęculi quid sit. lxxi. r. in fine.
In sęculo et si dulcia quędam sint sed cum amari/ tudine digeruntur. li. v.
Ab hoc sęculo nemo corde auertitur nisi diuino libe ratus auxilio: exemplum. cxij. d.
Sęculum q̃ diu voluiꝯ intelligas punctũ: qꝛ. xxx. expositione. ij. trac. i. g. in fine.
Sicut ꝓ postera securitas in terrores impellit/ ita oꝛ

dinata sollicitudo securitatē parit.cxlvij.d.
Securitas nusq̄ añq̄ ad christū ꝙuenias.lv.a.
Nusq̄ est securitas in ista vita nisi in spe promisso/
rum dei.xcix.l2 circa finem.
Sessio christi eius est humiliatio in passione.cxxvi
h.i centesimo tricesimooctauo.d.
Aliꝫs locis intelligit sessio in honore iudicādi: aliꝫs
locis humilitatem ostendit.cxxvi.h.
Sessio hominis est quando se humiliat in pēniten/
tia: surgit remissis peccatis qñ erigit in spem vitę
ęternę.cxxxviij.d.
Aliquādo sedet homo corde vbi nō est corpe: et ali/
qñ corpe q̄uis non corde.xxv.g
Sed Sedes dei sancta quę sit.xlvi.h.in medio.
Sedere diligentiā ꝛ assiduitatē significat.xlix.c c.
Sedem suam christꝰ modo habet ī nobis.lxxxviij.
Sedes christi/ omnes in (tractatu.i.e.in medio
quibus regnat deus: Ibiō.tracta.ij.d.
Si vis esse sedes dei para locū in corde tuo vbi se/
deat: ꝛ quę sit sedes dei.xcij.h.
Sedes dei est cōscientia pioꝝ: ita tñ.xlv.k.
Sedes dei templum eius.cxxxvij.d.
Nemo iniquus sedet cum deo: quia nō habet sedē
iniquitatis deus.xciij.g g.
Sedes dei anima iusti.xcvi.f.circa fi.cxxi q.
Si vis esse sedes dei purga te a terra.cxvi.l
Sedes dei eris si fueris ī te sciētię plenitudo.xcviij.
Christi sedentis ad dexteram pa (c.circa finem.d.
tris mirabile mysterium.cix.h.
Sedes dicunt quos greci thronos appellāt: ꝛ quō
intelligāt vt ipę sedes sedeant.cxxi.p.
Oꝝ ipi iusti sint sedes: ꝛ habeant sedes: ꝛ in hierusa
lem sedebunt sedes: Ibidem.q.
Quō deus seducat iniquos.cvi.p.
Secon interpretatur temptatio oculorum: qui tunc oc
cidit quando.cxxxiij.3.cxxxv.k.in medio.
Selmon interpretat vmbra: ꝛ significat.lxvii.t.v.
Sem Semina nostra opera sunt misericordię.cxxv.p.et
cxx.a.i medio.cxi.b.
Ubi seminet q̄d seminet ꝛ q̄d metatur.cxxv.p.
Si in fletu seminamus in gaudio metem⁹: exemplo
rustici quē deterret imber vel vent⁹: Ibidem.r.s
Ex hoc qui seminat seminare semē suū ꝛc. exponitur.
Semen seruoꝝ christi quō possidebit (cxxviij.a.
ciuitatem dei.lxviij.tracta.ij.q.in medio.
Semen iusti reliquię eius sunt: qō tunc in benedi/
ctione erit.xxxvi.tractatu.iij.b.
Semen impioꝝ sunt opa eoꝝ: quod tūc perit
quia fructum non habet: Ibidem.l.
Semitę nostrę p̄cepta dei sunt cxxxix.m.cxli.J.
Quę sunt semitę quas cognouit dñs.cxli.g.
Omnis semita via est: nō oīs via semita: quia se/
mitę vitę sunt angustę.cxli h.
Semitas nras declinare a via dei q̄d sit.xliii.m.
Semp aliquando intelligit q̄s diu hic viuit: aliqñ
ęternum.cxviij.tracta.xi.d.xij.e.
Senectus ecclesię quę sit.xci.m.in medio.
Sen Seniores ꝛ iuniores ad se inuicē dicunt: etsi neuter eoꝝ
senili accessit ętati.cxviij tracta.xxij.e.
Senectus christi quę ex vetustate vocatur quę sit.
lxx.tractatu.i l.circa finem.
Senectus ꝛ senium sic distinguunt apud grecos.
Sententiā tam in reos dicere (Ibiō.trac.ij.e.
q̄ innocentiū⁹ inflictam iure ab eis summouere
sacerdotes nō tantūmodo p̄cepto sed uoluntatis ꝛ di
uinę legis impulsu debent.xxxvi.trac.ij.k.
Ubi nō est sensus/ recte aliqs absens eē dicit.xcix.e
Sepulchra patētia q̄ sint.v.f.xiii.a.in fine. Sep
Non est cogitandū vbi sepelias corpus sed vbi ma/
neat spūs male agētis.xlviij.tracta.i.v.
Qui ad sepulchra tollūt panē ꝛ merū vt ibi inuocēt
nomina mortuoꝝ/ ventri suo seruiūt nō spiritui⁹.
Non oēs sic sequunt deū vt cō (Ibidem in fine. Seq
uertantur ꝛ credant.xxxiij.trac.i.J.in fine.
Si sequeris christū non tibi p̄speritates seculi pro/
mittas: p dura ipe ambulauit sed magna promi/
sit.xxxvi.tractatu.ij.p.
Seq debem⁹ christū non p̄cedere.xxxix.c c.lv.q.in
medio.lxij.r.in medio.
In serpente maxime astutia viget ꝛ dolus nocendi Ser
ideo serpit.cxxxix.h.
Serpentes vitia tua sunt.xli.c.
Serpentis caput obseruare quid sit: ꝛ quō ipse ob/
seruet calcaneū nostrū.ciij.trac.iiij.e.in me.J.
Serpentis astutia contra incantatorem.lvij h.i.k.
Quō cum vetustate grauatur depo/ (l.lxvi.q.
nat pellem ꝛ offert omnia membra ꝓuidēti dum/
modo caput integre seruet.lvii.m.
Serpens exaltat⁹ in eremo: ꝛ serpens moysi deuo/
rans magorum serpētes q̄d significēt.lxxiii.f.k.ī
Sermo dei tō bis acut⁹: qz.cxlix.n. (fi.et.m.
Sermo dei qñ habeat in lingua ꝛ qñ ī manu: Ibi.o.
Sermones dñi quō molliti ꝛ quō iacula.liij.b b.
Sermones laudare in deo quid sit.lv.J.
Seruiendū est dño spontanee et ex animo non ad
oculum.lxx.tractatu.i.c.
Seruire dēm⁹ deo tā ī ꝓsper⁹ q̄s in aduersis.ibi.q.
Seruo expedit esse sub dño ꝛ sub p̄cepto.ibi.tr.ij.i.
Cum omnis seruitus amaritudine sit plena/ ꝛ con/
ditione obligati qui seruiunt/ in seruitute dñi non
erit gemitus nec murmur nec indignatio.xcix.B.
Libera fuit⁹ vbi charitas nō necessitas fuit.ibiō.
Seruum te charitas faciat: qz libex te xpitas fec.ibi.
Bñ christo seruis si seruis q̄b⁹ christ⁹ fuit.cili.tr.
Seruitutē debet oīs creatura creatori: quā (iij.m
cum exhibet libera est: hanc accipiens a dño grati
am vt ei nō necessitate sed volūtate debeat.cxv.f
Quō simus serui dñi.cxxij.f.
Oꝝ simus serui ꝓpter creationē ꝛ filij p adoptionē.
Quid sit q̄ serui habent oculos in manus (Ibiō.b.
dñi donec misereatur: Ibidem.i.l2.
Cum christo iubente seruis homini/ non illi seruis
sed illi qui iussit.cxxiij.l2.
Christus nō fecit de seruis liberos/ sed de malis ser
uos bonos seruos: Ibidem.
Si dñs cęli seruiuit indignis sicut medicus ęgrotis
quanto magis homines seruire debent dño etiā
malo ꝛ potestati iniquę: Ibidem.l.
De seuero episcopo.xcv.a.
Sicut/ aliquando ad similitudinē/ aliquando ad p/
prietatem refertur.cxxv.e.
Sider⁹ vnde noīa imposita legant.xciii.d. Sid
Non ideo sunt colenda quia inde aliqua similitu/
do ducta est ad significationē sanctorum.ibi.e.f.
Quid significet q̄ quarta die formata legūt.xciij.e
Sicut sidera pagūt itinera sua in cęlo nec mouētur

iniurijs ⁊ criminationibus hominū: sic et sancti facere debent. xciii. g. et. ȝ.

Sil Deus mō silet a iudicio non a p̄cepto. xxxiij. tract. ij. l. circa finem. xxxvi. tract. i. d. xlix. g. r. d d.

Silētiū cordis frig⁹ est charitatis. xxxvii. n. añ me.

Sim Similitudines in quocūq; loco scripturarū fuerint circūstantia sui exponunt. ciii. tra. iii. b b. in meō.

Similitudines dantur de rebus mortalibus ad significandam rem immortalem. cij. n.

De quacūq; creatura silitudo ducta fuerit ad creatorem tu intellige similitudinē ⁊ adora artificem

Similitudines quę dant in scri (creaturę. xciii. f. pturis si inueneri veras crede: si nō inueneris nisi dici fama/nec valde credas: res ipa forte ita ē/forte nō est: tibi tñ pficit ad salutem similitudo. lxvi.

Qr de rebus nō laudandis traban (q. in medio. tur ꝝm quendā modū nōnullę similitudines. lvii.

Simile ⁊ equale si differant. xlix. c. (b. in me.

Ille similis est deo qui ꝛc. lxx. tracta. ij. g.

Homo voluit querse similis esse deo ⁊ factus est similis pecori: Jbidem. i. circa finem.

Hō in q̄ similis vel dissimilis sit deo. lxxv. d.

Sicut multis similis esse voluit christus in humilitate/ita in claritate cū venerit nemo illi silis erit.

Qr silitudine vel dissimilitudine accedi/ (lxxxij. a. mus aut recedimus a deo. xciii. b. et. xcix. d.

Ad similitudinē suam christus nos inuitat q̄ p dissimilitudinē recesseramus a deo. xciii. c.

Simonē magū plus delectabat potētia apostolor̄ q̄ iustitia christianor̄: ideo emere volebat qđ vendere disponebat. cxxx. f.

Simulatio est iniquitas. lxiij. g.

Simulatores ecclesię sibi congregant iniquitatem nō ecclesię/dū ecclesię secreta calūniose conside/

Sympsalma quid sit. iiii. c. in fine. (rāt. xl. l.

Qr p simulacra quę grece appellant idola/quo nomine iam vtimur p latino intelligantur dęmonia.

De simulacror̄ vanitate. cxiii. tra. (cxxxv. c. in me.

Qr dānenk: ⁊ interptatiōes eor̄: Jbi. e. (ij. b. c. d.

Sin Sina interptat mādatū: et significat. lxvij. y. in me.

Qr interpter mensura: ⁊ significat. xxxvii. ȝ. in fine.

Audito noie synagogę/noli cōtinue detestari quasi interfectorem domini. lxxij. d.

Synagoga generali nomine omnis cōgregatio appellatur. lxxiii. a. lxxviii. c.

Qr ꝓpie dicta sit cōgregatio populi israel: et qualis israel: Jbidem. et. lxxvii. c.

Quis ⁊ ecclesia dicta sit nostram tamen apli nunq̄ synagogam dixerunt. lxxxi. a. lxxxij. a.

Synagoga potentiū ꝯgregatio est supbor̄. lviii. ȝ.

Christus quō fuerit singularis ante passionē: ⁊ post passionē multiplicatus. cxl. JJ. k l.

Sinistra nostra vita est tpalis. cxxxvi. t. et. cxliii. ȝ.

Contra eos qui de sinistra faciūt dexterā: Jbiđ. v.

Nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua sic intelligitur. cxx. l. o. cxxxvi. t.

Sinistra eius sub capite meo quid sit. cxx. m.

In sinistra el⁹ diuitię ⁊ gloria quō sint: Jbidem. n.

Sinistra cur p̄benda sit pcutienti te: Jbidē in fine.

Sinus dei quis sit. cix. s.

Sinus pro secreto et occultis poni solet. lxxviij. o. in fine. xxxiij. tractatu. ij. g.

Sion Sion speculatio interptatur: ⁊ significat ecclesiam. ij. b. lx. g. l. ȝ. lxiij. e. cxxviii. m. cxxxij. o.

Sion i. mons est: ⁊ a meridie p̄ri⁹ aquilonī. xlvij. c. d.

Sion et hierusalem eadem est ciuitas. lxxi. f.

Sion quasi patria est iudęorū: sed vera sion ecclesia est christianorum. lxxv. d. lxxvii. ȝ. ante medium.

Sion terrena vmbram gestauit cęlestis. lxxxvi. c.

Qt significet omnē animā fidelē. xcviii. e.

Quid sit ędificare sion. cj. tra. i. l. v. cij. n.

Sion quō eterna ⁊ quō captiua. cxxv. d.

Syria interptat sublimis: ⁊ significat. lix. c.

Sisara gaudij exclusio interptat: ⁊ figurat. lxxxij. d

Nihil sitit christus nisi bona opa nr̄a. xxxiij. tra. ij. Sit

Sitire quid debeam⁹. xli. e. (f. lxi. l.

Qui sitit in isto sęculo/in futuro satiabitur. lxij. e.

Sūt q̄ sitiūt ⁊ nō deo: ipm desideriū sitis est: Jbiđ.

Sicut caro sitit aquam istam/sic anima sitit fōtem sapientię: Jbidem. ☞.

Qui deo sitiunt vndiq; debent sitire et anima ⁊ car

Nisi quis sitiat p̄mo in isto malo in quo (ne. lxij. b. est/nunq̄ puenit ad bonū qō est deus: Jbidem. k

Sobal interptat vana vetustas: ⁊ significat. lix. c. So

Socrus dicit mater spōsi: et figurat synagogam iudęorum. quadragesimoquarto. m.

Sol quos nō vrat per diem. cxx. r. s. Sol

Sol iusticię q̄b⁹ oriat aut occidat. ciii. tr. iii. ⁊. lvij. v

Nec ideo est adorandus quia aliquādo in scripturis christū significat. ciii. trac. iii. ⁊. x. b. circa finem.

Sol cognouit occasum suū q̄d sit. cij. trac. iii. ꝯ. c c.

Cum sole pmanere ⁊ ante lunā qnid sit. lxxi. g.

Solis noie tpa designant. lxxi. g. r.

Qt significet spūales ⁊ sapientes. lxxij. q.

Sol ꝓpto ⁊ manifesto ponit. xvij. g. in me. h.

Sub sole nō ē q̄cq̄d visibile nō est. xxxvij. o. in me.

Sol p̄rius vestit mōtes q̄ terrā. xxxv. l.

Sol non occidat sup iracundiam vestram: duobus modis intelligi potest. xxv. c. e.

Sol quō fact⁹ sit in ptātē dieī ⁊c. cxxxv. J. circa fini.

Sicut sunt solacia carnis: sic sunt ⁊ aīę. lxij. l. in me.

Somnus venit ad oculos a requie tēpor̄. cxxxi. J Som

Somnus p mortę poni solet. iij. c.

Ideo de⁹ donauit somnum corpi quo reparant mē bra corpis vt possint vigilātē aīaȝ sustinere. lxij. d

Somniū pauperē diuitē facit: euigilatio pauperē. lxxv. b. lxxij. q. circa finem. cxxxi. J.

Qui sōniū indicant cur quasi addant. xlvij. tr. ij. g.

Sonor̄ tria sunt genera/voce/flatu ⁊ pulsu: ⁊ significant mentē/spm̄ ⁊ corpus. d. l. Son

Sonus ap̄lorum tō in omnē terrā exiuit vt tu in cęlum intres. xvij. g.

Audito nomine sortiū non debemus sortilegos q̄rere. xxx. expositione. ij. tracta. ij. n. Sor

Sors non aliquid mali est: sed res est in dubitatiōe humana: diuinā indicans voluntatē: Jbidem.

Sortis noie gratia dei qua saluati sum⁹ appellatur: quia in sorte nō est electio sed volūtas dei: Jbiđ.

Sortes ex p̄missione dei partes hęreditatis vocātur quę populo sunt distributę. lxvii. q.

Sortilegi cur nō sint ꝓsulēdi. lxx. tra. i. r. circa fi.

Christus etsi fil⁹ hois: tñ speciosus p̄ filijs homi/ Spec num. ciii. tractatu p̄imo. e.

Christus quō speciosus sit qui legitur nō habuisse speciem nec̄ decorem: Jbidem. f. g.

Species domus cui⁹ spolia diuidunt q̄ sit. lxvij. m

Christ⁹ cur speciosꝰ p̄ filijs hoim ñ p̄ āgelis.xliij.b
Specula dr̄ vbi ponunt custodes.cij.trac.ij.d.
Speculari est prospicere vel conspicere: vel intēde/re vt videas.xcviii.e.in medio.
Que spectacula vanda sint christiano vt a spectaculis vanis retrahatur.xxxix.n.
Spectare si vis est spectaculū: Ibidē.o.xxxviij.y.
Aliud fit in spectaculis mundi q̄ in spectaculis dei.
Post spectacula eūtes corrigite arguēdo: (xxxix.q
psolamini alloquendo: exēplū p̄bete bñ viuen/
Spectacula sunt vanitates t insanię (do.l.a.
mendaces xxxix.L.W.
Sūt spectacula q̄dā appetēda t q̄dā fugiēda.lxxx.r
Sper Sperant in deū qui cognoscūt nomē eiꝰ.ix.f.
Sperant solum bona.iij.e.in medio.
In dño nō sperat q̄ inter malos titubat.xxv.f.
Cur sperandū sit in deo nec in aliqua re/ nec in homine.xxx expositione.ij.tracta.i.l.in fine.tractatu.ij.m.et p̄s.ix.f.circa finem.
Ille sperat qui bonā cōsciam gerit.xxxi expōe.i.e.
Sperandū est in misc̄dia dei non in meritis non de virtute nō de fortitudine.xxxij.tracta.ij.x.
Quisquis nō sperat in dño miser est: t quis sit q̄ nō sperat in dño.xxxiij tracta ij.m.in fine.
De nullo viuēte ē desperādū xxxvi. tract ij.i.cir.fi.
Licet iusti iustos imitent/non tamen sperant nisi in dño.tricesimonono.k.
Cur sperare debeat homo auxiliū a deo non de se.
Nihil aliud speres in hac vita nisi (xlvi l.in me.
laborem:tribulationē t tēptationē.xlviij.tra.ij.g.
In futurꝫ sperant quicūq̄ sperant.lxi.o.in medio.
Quō christus legat defecisse sperādo in deū.lxviij.
Supsperare etsi minus vsitate cōpo/ (tracta.i.k.
sitū sit verbū ex greco/tū implet veritatis interp̄/tandę necessitatem.cxviii.tractatu.xiii.d.et trac.xx.b.xx.b.in fine.
Securi speram⁹ in xpō dei q̄ fallere nō pōt.cxxix.
Sperare in dño a custodia matutina (b.in fine.
quid sit cxxix.i.k.
Cpisti sperare exquo resurrexit dñs: noli dēficere sperare vsq̄ ad noctē: Nā si non vsq̄ ad noctem speraueris delet q̄ speraueras: Ibidem.l.
Quid sit sperare vsq̄ ad noctem: Ibidem.m.
Israel cur speret in dño: Ibidem.n.
Spes Qui mō est spes tua erit res tua.cxlv.r.
Spes iniquoꝝ mortalis est caduca fragilis transitoria t inanis.xxxvi.tracta.i.f..
Spes quę i deo est posita nō pfundit.xxxvi.tr.ij.b
Spes impioꝝ p̄sens est fluxa t falsa:pioꝝ futura ē certa et vera.liij.J.
Spes nostra sic factus est christus.lx.c.
Spes christianoꝝ quę sit.lxij.g.lxv.a.
Spes nostra ancoꝝ cōparat.lxiiii.e.in me.
Or deus sit spes omniū finiū terrę:nō vnius anguli/nec orientis vel occidentis.lxiiii.o.
Cur spes nostra deus a iuuentute nō a puericia vel ab infantia.lxx.tractatu.i.J.
Qui de corruptibilibus p̄sumpserūt spes illoꝝm corrūpet:nr̄a xpo spes tunc erit res.lxxiii.b.
Tam diu vocat spes quę fidei succedit/ q̄ diu non videtur quod speratur.xci a.
Spes in qua humilitate consoletur hominē.cxviij tractatu quindecimo.b.c.d.
Spes nostra tā certa est q̄si res iā pfecta sit.cxxiij.b
Quō spe salui facti sim⁹ p christū.cxxv.b.in med̄.
Nō sp malū ē nō hr̄e spem.cxxix.m. (lxvij.t.in fi.
Spinę significāt peccatores.cij.tra.iii.y.lvij.x. Spi
Spina significat cōscientiā peccati.xxxi.expōe.i.k et expositione secunda.e.
Omnis homo qui spiritū suum sequit superbꝰ est: subde g̃ spi ̃ tuū vt capias spiritū dei.cxli.f.
Spūs dei bonꝰ deducet me in terrā rectā: qz spūs meus malus deducit me i terrā puersam.cxlij.t.
Quare modo quibꝰ dat spiritussanctus non loquā/tur omniū linguis sicut p̄rius.cxlvij.a a.
Qō tunc faciebat vnꝰ homo accepto spiritusancto hoc modo vnitas facit vt linguis omnibꝰ loquatur.xviij.b.in medio.cxxx.f.
Spūssanctꝰ cur in linguis venerit: Ibi.b.cir. p̄nci.
Spiritussanctus non est creatura: quia ipe est creator.xxxii.tractatu secundo.d.
Ad donū spūssancti ptinet si tibi displiceat malum
Spūs rectus spūssanctus et spi (quod feciſti.l.s.
ritus p̄incipalis quid sit: Ibidem.t.
Spūs quō dicat scrutari etiā p̄funda dei.lij.f.
Spūssanctꝰ est patris et filij spūs.lxvij.z.
Spūs p̄incipū supbi sunt spūs: t quid sit auferre spiritum p̄incipum.lxxv.q.
Spūs ñ sūt āgeli: ē cū mittūt fiūt angeli.ciii.tr.i.x
Spūs spūales significat: Ibidem.z.
Spiritus hominū superbia eoꝝ:qui cum aufertur quō in puluerem cōuertent: Ibi.tracta.iiii.o.
Spūsctūs quō arguet mūdū de pctō: d̄ iusticia t de iudicio.cix.J.in fine.
Splendoꝝ sanctoꝝ quid sit.cix.r.
Noli sic spoliare vestitum vt vestias nudum.xxxvi Spo
tractatu secūdo.t.in medio.
Spolia dicūt q̄ victi hostibꝰ detrahūt.lxvij.m.in
Christus quō se dicat sponsum t spōsam. (medio
xxx.expositione.ij.tractatu.i.d.lxxiiii.e.in med̄.
Spōsus christꝰ ē: t spōsa ecclesia.xliii.c.xviij.a.d
Sponsa nō amabit nisi cū facta fuerit vxor:qz fieri potest vt alius sponset t alibꝰ ducat vxorē.cxxij.g
Stare pseuerantiā dicit.cxxiii.a.in fi.
Illi stare dicunt qui in mandatis dei pseuerant fide Sta
non ficta:spe firma t charitate sincera.cxxxiij.b.
Stare christi quid sit cix.e.lxxxi.b. (circa fi.
Stare in scripturis assiduitatē designat.i.b.xxxv.f
Stather pōderis genꝰ est habens quattuor drachmas.cxxxvij.v.in medio.
Deo numerare stellas nō puto esse magnū/cum et Ste
hoc homines conati sint.cxlvi.l.
Sunt stellę lumina quędam in ecclesia consolantia noctem nostram: Ibidem.m.
Stellaꝝ noīe ecclesię pticulares īsinuāt.viij.c.i fi.
Non stellarū necessitate sed p meritis suis quisq̄ agitur.lxxij.p.
Stellę tūc cadūt spūaliter d̄ cęlo cū.xciii.g.
Stephanus martyr sęuiebat in iudęos ore: corde diligebat:ideo nō ē victa charitas in eo.cxxxij.lz
Stephanus corona interp̄tat:humiliter lapidatus sed sublimiter coronatus.lviij.tra.i.d.in me.
De stercore eleuare pauperē t collocare cum p̄ncipib⁹ tē q̄d sit.cxij.cxl.e e.in medio.
Stillicidia ecclesię quę sint.lxiij.r.circa finem. St.
Strati nomine aliquid terrenū significatur in quo

Annotatio

anima infirma in hac vita requiescit: quod tūc versatur in infirmitate cum. xl. i. lxij. q.

Sub Quō cōfiteamur vnius substātię esse patrem et filium ⁊ spiritumsanctum. lxviii. trac. i. f

Qⁿ tanta sit ibi substantię societas vt equalitatem admittat: pluralitatē non admittat. ibidē circa fi.

Qⁿ disci nō possit nisi delectet. cxviii. trac. xvij. d.

Su Omnis superbus fictus ⁊ mendax. cxxxix. r. cxxi. n.

Supbia vitiū est maximū: quia caput est omnium

Maximū supbię genus est de (vitiorum. xviii. k bonis dei se sup alterum extollere. xxxi. expositione secunda. c. cxxx. J.

Supbia est radix ⁊ pes peccati. xxxv. v.

Inde solū puniendus est diabolus quia sola superbia lapsus est: et ideo inuidet stanti: qz comes superbię inuidentia. lviii. trac. ij. e.

Omnia vitia in male factis timenda sunt: superbia ī bene factis plus metuenda est: Jbidem.

Comphendi in supbia ex maledicto ⁊ mendacio q̄d sit. lviii. tractatu secundo. d. f. h.

Supbia est velle similis esse deo. lxx. tract. ij. g.

Superbi sunt quibus parū est quia mala faciūt: sed et peccata sua defendunt. xciij. p.

Superbus quis sit. xciij. v.

Sic odit deꝰ supbos vt ei magis placeat humilitas in male factis q̄z supbia in bñ factis: Jbidem. x.

Supbꝰ eoipso q̄ se altū putat / cadit. xciij. y. circa fi.

Superbia vana granditate tumens nō sinit hominem ambulare p artam viam christi. cxij. a.

Sic supbia p̄sumit ita hūilitas p̄fitet. cxxi. o. in fi.

Omnis superbus se attendit: ⁊ magnus sibi videtur qui sibi placet. cxxij. d. in medio.

Supbi quare abundent: Jbidem. m.

Supbi supiores se putant omnibꝰ hominibꝰ / cum sint p iniq̄tatē inferiores oibꝰ. cxxiij. a.

Supportātes inuicē in dilectiōe / exponit. xcix. J.

Sur Surgere ante lucē quid sit. cxxvi. e. in fine. f. g.

Surgite post q̄z sederitis q̄d sit. ibi. h. i. l. et. cxxxvij

Surrectio exaltationē significat. cxxvi. b. (d.

Sus Non sic te suscipit deus quō infantē: aut ęgrum suscipit mater vel medicus. xlv. m.

Christus se suscitauit. lxxxv. c c.

Quod in seipso agit hoc de alijs quisq̄ suspicatur. cxvij. tractatu duodecimo. h.

Jdeo dat suspitionibus locus: quia. Jbidem.

Hoc pcliui⁹ suspicat homo in altero quod sentit in seipso: Jbidem circa finem.

Cōtra suspitiōis malū hoc remediū ē: Jbidem. J.

Non sustinet nisi qui nondū accepit quod promissum est. cxxix. h. in medio.

Qui sustinentiā pdidit effeminatus est et perdit vigorem. xxvi. t. circa finem.

Sustinendo dñm babebis eum: Jbidem.

Sustine dñm viriliter age ⁊ sustine. sic intelligitur. xxix. k. circa finem.

La t Abernaculū est p̄ria res belli: q̄uis p habitatione sempiterna accipiat. xiij. a.

Qⁿ significet dispensationem incarnatiōis christi. xviij. a. g. h. circa medium. xc. trac. ij. g

Tabernaculū / pegrinantiū est ⁊ quodāmodo militantium: ⁊ aduersus hostes pugnantiū est: et significat. xxvi. g. xxix. a. xxx. tra. iij. f. et. cxxxi. i. in Tabernaculi abscōditū q̄d sit. xxvi. k. cir. fi. (me.

Tabernaculum dei est ecclesia eius ī terra. xli. l. i fi.

Tabernaculum dei homines sunt fideles: et quid ī illo mirabile: Jbidem. k.

Cū audis tabernaculū / bellū intellige. xlij. d. cir. fi.

Tabernaculū dei est aīa fidelis: q̄ō tūc sanctificat.

Hęretici diuidentes se a tabernaculis dei (xlv. l. sibi tabernacula posuerūt. cxlvi. p.

Thabor mons / veniens lumen interp̄tatur: ⁊ fīgt. lxxxviij. tractatu. i. n.

Deus modo tacet a iudicio non a doctrina. xxxiij. Tac tractatu. ij. l. xxxvi. tractatu. i. d.

Modo tacet a p̄cepto nō tacet a suplicio. lxxiij. i.

Non tacet vindicta qui tacet verbo. xciij. (in me. r. centesimo. d. xlix. d d.

Christus tacuit in passione: non taciturus in iudicio. xxxvii. t. lxxxij. a. in fine.

Thanis mandatū hūile interp̄tat. lxxvij. l. ī me. t. Ta

Tangz / nō negat ⁊ ostēdit p̄rietatē. cxxv. e.

Tardare quō deus dicatur. lxix. l.

Tardioza sunt oīa frigidioza. cxlvij. f f. in me.

Tharsis quibus nominibus appelletur: ⁊ significat superbiam gentium. xlvij. g.

Tau littera in grecis numerozū notis trecentos significat: in q̄ nūero crucē signū est. lxvij. bb. cir. fi.

Taurozum nomine hęretici ⁊ superbi significant. liij. p. lxvij. g g. cvi. q.

Tegat deus peccata tua non tu. xxxi. expositione secunda. b. exemplum. c. e. in fine.

Tpantia dī q̄ libidines refrenam⁹. lxxxij. o. ī me. Tem

Tempestas aquę quosdam demergit fm carnem: quosdam fm spiritū. lxviij. trac. i. b. v.

Tempestas in circūitu iudicātis q̄lis erit. xlix. i.

Tempestiuum et intempestiuum quid dici soleat. cxviij. tractatu. xxix. d.

Templū dei violat q̄ vnitatē violat. x. e

Templū regis ipa est ecclesia / cōstructū viuis ex lapidibus. xliii. d d. circa finem.

De reędificatione tēpli post septuaginta annos: et de eius significatione. lxiij. a. cxi. a

Qⁿ iterū deiectū sit post mortē christi: quia fabricatū erat in imagine futuri corpis dñi. lxiij. b.

Templum dei sanctū mirabile est / non in structura sed in iusticia. lxiij. M.

Quare iudęi accusabant christū de blasphemia dicentes eum dixisse / Soluā templum hoc / et non soluite / sicut christus dixerat. lxv. b. post medium

Templum dei pollui quid sit. lxxviij. d.

Templū dei est anima quieta ⁊ iusta. xciij. b.

Templū dei quale sit: et ex quibus lapidibus ędificetur. cxxx. a. cxxxvij e.

Quid significet q̄ de templo christus eięcit vendētes et ementes. cxxx. b. f

Templum salomonis vmbra erat ī qua demōstraretur q̄ vētuꝝ erat: ⁊ iō illud iā cecidit: Jbiō. c.

Templū dei nō tantū singuli ꝺ ⁊ oēs simul sī. cxxxi

Tēptat vos deꝰ sic intelligit. v. c. vi. a. post (e. in fi

Tēptatiōes aī ñ sētit q̄ ñ p̄ficit. xxix. l. (me. xxv. a.

Diabolus totū corpus christi sicut ⁊ christū duobꝰ modis tēptat scz erroze ⁊ kroze. xxx. expo. ij. tr. i. l

In tēptatōe se q̄sq̄ agnscit q̄lis sit. xxxvi. tra. i. a

De temptatione nostra deus non accipit scientiam sed ostendit: Jbidem circa finem. et. lv. x.

Oīnis temptatio p̄batio est ⁊ fructū habet. lv. c.

Ibi tēptat inimicus vbi pfectio est. lv. x.
Nemo sibi inotescit nisi tēptat⁹. lx. b. añ medium.
Qui tēptatori dat potestatē ipe tēptato ꝓbet miseri-
cordiā: qz ad mensurā ꝑmittit temptare diabo-
lus. lxi. v. in medio.
Omis ptinens ad christū necesse est tēptatiōib⁹ va-
Tēptare tantū diabolus sinit (rūs agitari. lxij. s
quantū expedit ꝑficientibus. lxiij. a. in fine.
Duę sūt tēptationes ꝗbus abūdat hec vita: scilicet
Qui nō temptat nō ꝓbat: t (ignis t aqua. lxv. q
ꝗ nō ꝓbatur nō ꝓficit. lxix. f. in medio.
Tēptatio christi nostra est doctrina. xc. a.
Alia est temptatio quę fit ignorantibus: alia quę sci
entibus. xc. tractatu. i. g
Ideo temptatus est christus ne vincat a temptato-
re christianus. xc. tractatu. ij. a
Si ille nō vinceret temptatorē quō tu discerес cum
temptatore pugnare: Ibidem i.
Aliquando qui temptantur tradunt occulto merito
suo in man⁹ tēptatoris. c. p
Tēptare nō audet diabolus nisi ꝑmissus: t ptās ei
dat aut ad dānandos impios: aut ad probādos
pios. ciij. tract. iij. aa. et tractatu. iiij. f
Temptatio malis ē vt ignis fęno: bonis tāq̄ ignis
auro. ciij. tractatu. iij. aa. in fine.
Tēptatiōes repūt: ꝙ caue ne surrepāt. ciij. tr. iiij. d.
Quattuor sūt tēptatiōes ex ꝗb⁹ nos dē liberat/cui
ꝓfitēt sue miseratiōes: Prima ē errōr t famis.
cvi. d. i. Secunda est difficultatis vincendarum
concupiscentiarum: Ibidem e. k. Tertia tędiū t
fastidiū verbi dei: Ibidem f. l. Quarta ē tēpestat
t periculoz in gubernādis ecclesijs: Ibidē g. m
Contra bas quattuor temptationes sunt quattuor
exclamatiōes/quattuor liberatiōes/quattuor mi
serationū dei ꝓfessiōes: Ibidem h
In temptationē introire t exire ꝗd sit. cxx. v
Quō tota vita nostra sit tēptatio. cxxij. k
Tēptatio oculoz nō ē nisi mēdaciū oculoz. cxxxiiij.
Melius est temptari t ꝓbari ꝙ non (z. in medio.
temptari t reprobari. cxliij. d. in fine.
Dūi tēptatio tripertita ꝗd significet. viii. f. in medio
Tempus opportunū vel tēpis plenitudo est qū ma-
nifestat gratia christi. xxxi. expositione. i. k. in me-
dio. expositione. ij. g
Tempus beneplaciti ꝙle sit. lxviij. tractatu. i. t
Duo tempora modo distinguūtur: misericordię sci
licet t iudicij. c. a. ꝛc.
Dē tēpus in hoc tpe tō venit vt nō sit: qz. cj. tra. ij. lz
Tempus triplex: ante legem: sub lege t sub gratia.
ciij. tract. iij. g. circa finem.
Cōtra eos ꝗ dicūt fęlicioza fuisse tpa prioza ꝙ cum
venit christus. cxxxvi. m. n
Duo tpa sunt: vnū qō nūc est in tēptationib⁹: alterū
qō erit in securitate ꝛc. cxlviij. a.
Ten Tenebrę exteriozes vel interiozes ꝙ sint. vi. f.
Tenebrę significant peccata. vii. m. in fine. xxv. b.
xxvi. r. xxx. tractatu. iij. a. circa finem.
Tenebrę significāt pctōres. xxxiij. tractatu. i. e. et.
liij. d. circa finem.
Qz designēt ignorantiā: Ibidem K
Qz figurent infideles. lxxxvii. r.
Tenebrę pinguiozes sunt vmbrę. cxix. p. in fine.
Qui tenebrēt tenebras suas quas de⁹ nō tenebrat.
Tenebrę noctis quando ita sint vt (cxxxviii. t
lumen eius. Ibidem x. y
Tenebrę nō natura sed voluntate. cxliii. e
Terrę noīe stabilitas in tco significat. j. d
Terra dicit ꝗcꝗd infra spirituale hoīem est. ij. c
Terra ꝙsi finis est rex: qz vltimū ē elemētū. ix. n
Qō significet peccatorem. x. e
Terra viuentiū et morientiū sic differūt. xxvi. t.
Terra domini est ecclesia eius: ipsam rigat t colit.
xxxvi. tractatu. i. f.
Terra viuoz̄ est regnū sanctoz. xxxvi. tractatu. ij.
n. tractatu. iij. l. circa finem. o. circa finem.
Terrę noīe tęsigt ecclesiā ex gētib⁹. xxxix. s. in me.
Qō significet gentē iudęoz. xlv. g. xlvi. l.
Terram tunc cōmouet t turbat deus. lix. e. lxvii. f.
g. h. et octogesimoprimo. d.
Inferioza terrę sunt terrenę cupiditates. lxij. v
Melius est carne ambulare super terrā ꝙ cupidita-
te ire sub terra: Ibidem.
Terra nostra tūc dat fructū suū cū. lxvi. n
Terra repromissiōis si semp duratura esset nō esset
figura sed res. lxxij. e. circa finem.
Terra quō liquescat t tęfluat. lxxiiij. g
Terrę noīe figurat hūilitas hoīm. lxxxix. b
Terra ꝙ spiritualiter fundata sit. xcij. c
Est orbis terrarū qui non commouebitur: t est orbis
terrarū qui cōmouebit. xcij. d. g
Terram cōmoueri quid sit. xcviii. c
Quō terra restituta sit christo. xcvi. b. c. d. e
Quid tęsignet ꝙ terrā repromissiōis noui hoīes et
duo tantū veteres intrauerūt. cj. tract. ij. p
Terra quō ꝓducat spiritualiter fęnum iumentis: t
herbā seruituti hoīm. cij. r. ciij. tract. iij. l. vsqꝫ. r
Terra vtr̄ habeat vllū exitū: t vtrū stabilitatem oc
cultā sup quā fundet. ciij. trac. iij. i. z
Qō significet eccl'iam: t quę sit firmitas eius super
quā fundata est: Ibidem z. et tract. ij. c
Terra quō spūalit̄ educat panē. ciij. tract. iij. r
Quō repleta sit possessiōe dei: Ibidē ee. et trac. iiij.
In tra mortētiū spes mea de⁹ in tra (c. in medio
viuētiū portio mea: Ibidē. tract. iiij. c. in fine
Terra repromissionis fluens lacte t melle ꝗd figu-
rabat. ciij. b. et. cv. n
Terra quō dicat interfecta in sanguinib⁹. cv. q.
Quō mota sit a facie dei. cxij. tract. i. b
Quō de⁹ dederit eā filijs hominū. cxiii. tract. ij. b.
Quō fūdata dicat t ꝑmanere in sęculū sęculi. cxvij
Quō firmata sit sup aqs cū gra (trac. xxi. b. in me.
uior videat/vt ñ portari aqs ꝙ aqs portare pos⁹
Terrā spiritualiter firmari super (credat. cxxxv. b
aquas quid sit: Ibidem i.
Terrigenę sūt filij terrę. xlviii. trac. i. d
Quomodo terribilis deus. lxv. lz
Thesaur⁹ in abyssis significat secretū dei. xxxii. tr. ij.
In thesauro paupex dulcissima requies (h. in fi.
t vera securitas. xxxvi. trac. ij. m. in fine.
Thesaur⁹ tuus meritū tuū. xxxvi. trac. iij. g. cir. fi.
Thesaurizare filijs t hęredib⁹ stultuz esse ꝓbat. Tes
xxxviii. p. q. r. et. xlvij. trac. j. r. s.
Testa ante ignē mollis t post ignem fortis/quid si-
gnificet. xxi. expositione. ij. g. in fine.
Testamentū vet⁹ vocat qz ꝑ nouū abolet. ciij. f.
Mō humana suspitiōe ꝙ aplico testimonio t ꝓphe-

tico declarat: omnia q̄ in testamēto veteri gerebā/tur figurā esse noui. cxiii. tract. i. a. d. e

Quō duo testamēta fm Ap̄lm ostendant in duob⁹ filiis abrae: vtrūq; tū a deo. cxix. p.

Qz gratia noui testamēti in veteri lege velabat et in euangelio reuelabat/ figuraliter ostendit. cxliij. b

Testamentū in scripturis nō illud solū dicit qō non valet nisi testatorib⁹ mortuis ꝟ oīe pactū z placitū testamentū vocat. lxxxii. c

Testimoniū legis eis q̄ lege nō vtunt testimoniuz ē quo ꝓuincant puniēdi: his ꝟo q̄ ea legitime vtuntur testimoniū est quo demonstrat ad quē liberandi cōfugere debeāt pctōres. lxxvii. e. in fine.

Testimonia dei sunt quibus quātū nos diligat/ nobis ꝓbare dignat. cxviii. tract. vi. c.

Testimonia grece dicunt martyria: quo ꝟbo iā vti/mur ꝓ latino: ita vt testes martyres appellemus. cxviii. tract. ix. b. xiiii. d. xx. g

Quę sint mirabilia testimonia dei: z vtrū debeam⁹ hominē ab eoz scrutatione reuocare: an potiꝰ vt sedulo id agat/ exhortari. cxviij. tract. xxvii. b

Testimonia dei custodiunt dum nō negant: qz hoc est martyrū officiū: Ibidem. xxxi. f.

Testimoniū israel quid sit. cxxi. n. o

Qñ de⁹ iudex ē: aliꝰ testꝫ q̄ ꝓscia tua ñ erit. xxxvij. t.

Ideo solꝰ dñs ē timēdus. xxxii. tract. ij. i. l.z. (in fi.

Ti Non timeat homo quod non habet in potestate deuitare. xlviii. tractatu. i. R

Cur timere debeamus in hac vita. lj. o

Qui nō timet nō est immortalitate iudutus sed sensu exutus. lv. h. in medio.

Qui nō timēt nec boies sūt. lxiii. R. in fine.

Eū timere debet hō a quo factus ē hō: Maz q̄ sup boies ē time: z boies te nō terrebūt. lxij. l. i me.

Timor dei aperit aures. lxv. t.

Abaiore timore minora ꝓtēnim⁹: z maiore eternitatis cupiditate oīa tpalia fastidim⁹. lxviij tract. i. c

In veteri testamento deus timebat (circa finem. ꝓpter promissa carnalia. lxxxiii. m.

Timor est in iocunditate. lxxv. v

Timere in nocte z in die q̄d sit. xc. tract. i. g. et tract.

Sic time deum vt speres in misericordia (ij. e. eius. cxlvi. p.

Misi a timore incipiat homo deum colere non perueniet ad amorē. cxlix. s

Qui timendo nō facit mala: mallet facere si liceret: nondū amat. xxxii. tracta. i. h. et. cxlix. s.

Timor dñi castus vel seruilis q̄s sit. xviii. b. b

Timor est duplex: exempluz de duabus matronis: q: aliter timet adultera virū suū: aliꝰ casta. cxviii tractatu. ij. f. et tracta. xxxi. b. in fine. et. cxxvii. b

Timor in p̄senti vita est nō in futura. cxviii. tr. xix. b

Timore pfigere carnes q̄d sit. cxviii. tract. xxv. b

Timor quo nō amat iusticia ꝫ timet pena/ seruilis est: qz carnalis est: z ideo nō configit carnē sicut timor castus: quē foras mittit charitas: Ibidem k

Quō itelligat: Ecce sic benedicet hō q̄ timet dñm: vxor tua ꝛc. cū multi timētes dñm nolint habere vxores: aut vxores steriles habēt: z illi qui nō timēt deū abūdant filiis ꝛc. cxxvii. b. c. d.

Alius est timor dñi sanctus permanens: alius quez foras mittit charitas. cxxvii. g.

Cū p timorē se ꝓtinēt boies a pcō fit cōsuetudo iusticię: z incipit qō durū erat amari/ z dulcescit de⁹:

Timor castꝰ venit de amore: ille (Ibidem in fine. nōdū castꝰ q̄ timore pene facit q̄d bōi facē. cxxvij. i. i fi

Timor castꝰ est q̄ facit timere amissionē vultus dei: etiā si oibus bonis abūdare posset. cxxvii. k.

Tympanū fit de corio siccato z extento: z significat carnis domationē. lxvii. cc. circa finē. et. lxxx. d. in

Tympanū q̄d sit z q̄d figuret. cxlix. i. et. cl. b (me.

Qz significet carnē christi. xxxiij. tracta j. i. cir. finē.

Tyrꝰ lingua hebrea dī sors: qō angustia (trac. ij. k siue tribulatio interꝓtat. lxxxij. c. in me.

Cōtra eos q̄ mēdaces titulos potētis ponūt in possessione ne ipam inuadat aliqs potēs. xxi. expōe.

In titulo psalmi pēdet oīs ihūs q̄ cantat: (ij. o. sicut si q̄s in domꝰ fronte cognoscit qō p̄fixuz est securus intrabit: nec cum intrauerit errabit. liii. a.

In titulis psalmoz cur aliquando (lv. a. lviii. a ab exp̄ssiōe rex gestaz recedat: z aliquid dicitur qō in hystoria nō inuenit. lix. b.

Titulus crucis christi tribꝰ linguis scriptꝰ cur corrūpi nō poterat. iv. b. lvi. e. lvii. d. lviii. a

Tollere ꝓprie q̄d dicat. lxxi. J. To

Tolerantia q̄ patiētia/ q̄ sustinētia/ q̄ longanimitas dicit nō ē nisi i malis. xxxi. expositiōe. ij. i. in fine

Tonsio pectoris obtritio est cordis. xxxi expositione. ij. c. in medio.

Topazion lapidē ꝓhibēt multū eē ꝓciosū: z significat cxviii. tractatu. xxvi. g. To

Non sine causa quidam psalmi pro torcularibꝰ inscribuntur. cxxxvi. n.

Torcularia significant ecclias z ꝟbū dei. viii. a

Qz significent martyria. viii. a in fine.

In torculari fructuosa est ꝓssura: z significat pressuram quā sancti patiunt. lv. d. in medio.

In torculari tria sunt: lacus: ꝓlum z fiscinę: z significant. octogesimo. a. b. lxxxiii. a.

In torcularibus gemitus est nō sine spe. lxxxiii. g

Torrens dicit aqua veniens cum impetu: z significat misericordiā dei ad rigādū spantes i eū. xxxv. r

Qz significet hereticos z seculi tumultꝰ. lvii. r

Torrētes ꝓprie dicunt fluuij q̄ estate deficiūt: aquis autē hyemalibꝰ inundant z currūt licet trāslate ꝓ fluuio ponātur: z designāt. lxxiii. n

Qō significet ꝓfluxionē mortalitatis hūane. cix. t.

Qō figurent ꝓsens seculū. cxxiii. R.

De torrente in via bibere q̄d sit: Ibidem.

Torrens in austro quid designet. cxxv. p. in fine.

Tradi in aias tribulantiū q̄d sit. xxvi. s. Tra

Si pater tradidit filiū z filius seipm iudas q̄d fecit. lxv. i. xciii. m m.

Deus tradit quē deserit. cxviii. tracta. xxvi. c.

Transiliendo cāta: z cātādo trāsili. xxxviii. a. lxi. a

Transitus christi z noster hinc ad patrem quis sit. lxviii. tractatu. i. b. circa finem.

Trāsire in affectū cordis q̄d sit. lxxii. l.z.

Trāsire christi q̄d sit. cix. e. cxxxviij. i. in fi. cxl. ij.

Tremor nō est nisi de ꝓscientia delictoz. xlvii. f. Tre

Melior est tremor humilitatis q̄ ꝓfidētia superbię. ciii. tractatu. liij. p.

Tribulatio medicamētū ē salutis. xxi. expōe. ij. c. i fi. Tri

In tribulatiōe boni fiūt meliores sicut aur: Ibi. d.

Tribulatio dolorē habet. xxx. expōe. ij. tracta. ij. c.

Plus tribulant iusti q̄ iniusti. xxxiii. tract. ij. v

Principaliū sententiarum

In tribulatõe quę maxime cogitare debeat christianus.xxxiiii.tractatu.ij.d

Salus cū tribulat fortis/nullū habet in cõscientia solaciū.xxxvi.tract.ij.h.in fine.J.in ꝓncipio.

Monuit te christus quid facias quando occurrit tibi tribulatio.xxxvij.t.circa finem.

Tribulatio indicat vtę gratis ꝺs deū colat ꝛ ꝯntuꝫ.

Nulla maior est tribulatio ꝙ̃ cõscientia (xliii.J delictoꝝ.quadragesimoquinto d.e

Ad hoc ꝓmittit deꝰ fieri tribulationē.xlix.ꝫ

Opus est tribulatiõibus erudiri in isto ſeculo: ꝛ tribulari nõ possumꝰ nisi ab eis qui longe fiunt a sã

Per ꝯles tribulet diabolꝰ: Jbidem e. (cxis.lv.c

Si putas te nõ habere tribulatiões nonduꝫ cępisti esse christianus: Jbidem.

Grauiores tribulationes fiunt a falsis fratribus:qꝫ vitari nõ possunt.lv.n

Maxime tribulatiões nõ oriũt aduerſ9 eccl̃iam nisi ab eis q̃ lege male vtunt:qõ figuralit ostẽdit.lix.l

Tribulationes/dei flagella sunt corrigẽtis ne sit sententia punientis.lxv.p.in fine.

Tribulatio qñq; vtilis est ꝛ necessaria.lxv.s.

Nõ ꝓficit tribulatio si mẽtis ꝓuitas nõ corrigat.

Quid sit in tribulatione inquirere deũ: (lxxiii.J. quid sit manibꝰ inquirere deũ ꝛc.lxxvi.c.d

Quãdo hic bene est tribulatio est.lxxxv.p.

In tribulationibus tecum est deus si tecũ fuerit fides eius.xc.tracta.ij.o

Christus tribulatur quãdocũq; aliquis in eius corpore tribulatur.cj.tractatu.i.e

Multũ interest vtrũ inuenias tribulationẽ:an inuenias a tribulatiõe.cxxxvi.e.In vtraq; tñ rogandus est deus.xlv.e.xlix.ꝛ.

Quis sit q̃ tribulationẽ inuenit.cxxxvii.p.

Tribulatio nõ inuenit nisi q̃ later.lxxxiii.f

Tribus alio noīe dici possunt curię sed nõ ꝓpꝛie: has habuit populꝰ israel duodecim iuxta numerum filiorum iacob.cxxi.l

Sũt tribꝰ diaboli:sũt ꝛ tribus dñi: Jbidem m.

Tri Qꝛ trinitas vnus sit deus manifeste ostẽdit verbo. v.b.xxxij.tractatu.ij.d.et.l.t.

Quõ vnius sit substantię.lxviij.tract.i.f.circa ꝓnci.

Tanta est ibi substantię societas vt ꝙualitatem admittat nõ pluralitatẽ: Jbidẽ circa finem.

Tris Tristicię tuę causa peccatũ est.xlij.c

Tristicia ꝛ doloꝛ sic differũt.xlij.g.

Melioꝛ est tristicia iniqua patiẽtis ꝙ̃ lętícia iniqua facientis.lvi.r.circa finem.

Tristari voluit christus imminẽte passiõe vt ostenderet infirmoꝝ ꝓsonã.ciij.tract.lij.p

Sic assũp sit tristiciã veram quõ carnẽ veram.xciij. cc.et.xxi.expositiõe.ij.c

Cõtristatus est vt te ꝓsolaret.xxxi.

Tristis est anima mea vsq; ad (expositiõe.ij.p. mortẽ ꝛc.exponit.xciii.aa in fine.cc.c.J.

Thꝛoni gręce/ sedes sũt honorabiles latine.cxxi.p

Tu Tuba ductilis malleo ꝓducit:ita ꝛ christianũ coꝛi deũ ꝓssuraꝝ plagis extẽdit.xxxij.trac.ij.h.cir.fi.

Tubę ductiles ꝛ tubę corneę quę sint.xcvii.e.f.

Tunica dñi inconsutilis q̃d significet.xxi.expõe.ij.

Quõ christꝰ turris fortitudinis (h.ante mediũ.

Turtur tũc inuenit nidũ vbi (a facie inimici.lx.d. ponat pullos suos.lxxxij.b.i.

V Vacęę noīe plębs iudęoꝝ figuratur. ciij.tractatu.iij.g.in medio. Vac

Vaccę dicuntur animę seductiles.liij.p.in medio.lxvii.gg.cvi.q

Vallis noīe hũilitas ꝛsignat.lix.c.circa finem. Val

Valles ꝛ conualles collibus ꝛ montibus contraria figura opponũtur.ciij.tractatu.ij.h

Vallis lachꝛymaꝝ q̃d sit.lxxxiii.et.cxix.a.b

Vallis locꝰ trę ẽ ꝛpſſ9: ꝛ significat.cxx.a.cxxvi.k.

Vanitas dicit in comparatione cuiusdã semꝑ pmanentis ꝛ nũq; deficientis veritatis.cxliii.p. Van

Vanitas ꝛ veritas contraria inter se differũt.cxviii

Quõ ꝓpheta petat oculos suos auer (tracta.xii.a ti ne videant vanitatẽ/ cũ omnis creatura subiecta sit vanitati/ ꝛ omnia vanitas: Jbidem.

Qꝛ in spe qua speramꝰ nos adhęsuros veritati ſbiecti simus vanitati.cxviii.tract.xii.b

A qua vanitate petat auerti oculos suos: Jbi.c.d.e

Quõ vanitas omnis hõ viuẽs.xxxvij. o

Vanitatẽ obseruat q̃ timẽdo mori mẽtit.xxx.expositione.ij.tractatu.i.l

Vanitatẽ obseruat q̃ in alia re q̃ ꝙ̃ in dño spat: Jbi.i fi.

Vasa mortis quę sint.vii.k.in medio. Vas

Vasa diaboli omnes iniqui:qui credentes facti sunt vasa christi.lviii.tractatu.i.e

Vis vastatoꝝ plus ipe vastat vitio suo.lxxvii.s

Velamẽ sup faciez moysi q̃d ꝛsignet:ꝛ qñ auferet. Vel

Velociter dei tale est vt velocius nihil (lxiiii.k sit.xliiii.g.circa finem.

Velocitas ipa q̃d sit:ꝛ qꝛ vbiq; sit nõ i pte.cxlvii.ff.

Velocioza sunt omnia feruẽtioza:ꝛ omnia frigida tardioza: Jbidem in medio.

Vellus gedeonis ꝛc.q̃d significet.xlv.l.in medio.

Si in christo erãt duę volũtates (lxxi.b.cxxxvii.l an vna.xxxi.expõe.ij.p.in me.et.xxxii.tract.i.b.

Volũtas dei tantũ a volũtate hoīs quantũ deus di Nõ potest dispar esse volũ- (stat ab hoīe: Jbidẽ. tas quoꝝ vna est diuinitas: Jbidem in medio.

Voluntas dei est lex eius:quę nunq; de corde iusti recedit.xxxvi.tractatu.iij.e

Nõ vult deꝰ vt pecces: Nã ꝓhibet: tamẽ si peccaueris:nõ putes hominẽ fecisse quod voluit:ꝛ deo accidisse quod noluit:cx.b.circa finem.

Volũtas dei causa est oim q̃ fecit cxxxiiii.o

Homo nõ solũ in domo sua nec in agro suo ꝙ nec in carne sua vel in spiritu suo implet omnia quę vult: sed deus omnia quęcũq; voluit fecit: Jbidẽ q.

Volũtas dei/in eccl̃ia sua/ in ꝓdicatoꝝ ꝛ plębiꝰ suis implet tanq; in cęlo ꝛ in terra.cxxxiii.t

Quicq̃d hic acciderit ꝓtra volũtatẽ nostrã/nõ venit nisi de voluntate dei.cxlviii.p

Volũtas dei bõa ꝓcedit nostrã bonã volũtatẽ.v.g.

Voluntas bona dicitur charitas.xxxvi. (in fine. tractatu.ij.m.in medio.

Volũtas bona vacare nõ potest: Jbidem.

Ut hõ velit viã dñi/ab ipo dño gressꝰ et9 dirigunt:

Volũtas q̃ est in corde recto paꝛ a dño (Jbidẽ o. fide ꝓcedẽte q̃ accedit ad deũ directuꝫ vt fiat correctum.lxxvii.h.ante finem.

Voluntas vult ꝛ orat vt velit: Jbidem g

Tũc te coniunxisti volũtati dei si.cxl.v

Deus non tam attendit nostrã voluntatem ꝙ̃ vtilitatem.xxxii.tractatu.i,a.in fine.

Quicquid vis ⁊ non potes / factum deus computat. lvii. e. et. xciii. b.
Deꝰ discutit q̃d q̃cq̃ voluerit nõ q̃d potuerit. lxi. z.
Volũtatẽ deus attendit nõ facultatẽ. lxxxiij. c
Voluntatẽ intus bonã cozonat deus vbi nõ inuenit facultatẽ. ciij. tractatu. i. bb.
Tunc voluntas ꝓ facto computatur quando faciẽdi voluntas discernit. cxxv. k. circa finem.
Volũtas qñ dicit calida vel frigida: Jbidẽ p. cir. fi.
Volũtates nr̃e nõ sũt sbiectę sideribus. lxxii. p.
Volũtaria ozis sacrificia sũt laudis in ꝓfessiõe charitatis: nõ timoze necessitatis. cxvij. tracta. xxij. d
Uen Venatozibus dare ⁊ vestire eos reꝓhendit a dño: ⁊ imꝓbat ante oculos oñipotentis. cxlix. l. De quo etiã. cxlvii. e. in medio.
Qui venatozi dat res suas nõ hoi dat sed arti neqssimę: ⁊ h̃ in illo amat in q̃ nequissimꝰ. cij. s.
Venantes significant persequentes: qui dulcedinẽ huius vitę posuerunt in muscipula. cxxij. p
Si liceat carꝰ vendere merces q̃s emeras. lxx. tr. i. r.
Venenũ aspidũ doluz significat. xij. a. in fine.
Venter duo significat. xxi. expositiõe. i. a. circa fi.
Venter christi infirmos ecclię significat. xxi. expositione. ij. g. in medio.
Venter ꝓ inferiozibus ponit. xxx. expositione. ij tractatu. ij. d. in fine.
Venter ꝓ memozia poni solet. xvi. b. post mediũ
Oz significet carnales in ecclesia. xliij. q.
Ventus significat temptationẽ. i. d. xxxiij. tracta. i. k. et. tractatu. ij. k. lxxxij. e.
Ventus quid sit: ⁊ q̃ significet velocitatẽ verbi dei.
Quia ventus flat sentis: qua cau (ciij. tractatu. i. r
sa flet vel ꝛ quo thesauro rationis educꝰ / nescis cxxxiiii. r. v. in fine.
Uẽtoz noie aię designt. xvii. c. ciij. tr. i. s. cxxxvii. d
Uer Ver nouellos in fide significat. lxxij. q. in fine.
Verbũ diuinũ põt vna intelligi. vij. a. in medio.
Verbũ dei in cozde liberat a laqueo: liberat a via p̃ua: liberat a lapsu. xxxvi tract. ij. m. in medio.
Verba dei excitãt amozẽ ⁊ dolozẽ. xxxvij. e.
Verbũ dei vt cibus est colligendũ ⁊ reseruandus ꝓ tempoze instanti. xlj. t.
Quõ verbũ sit ꝛ deo: ⁊ oñia per ipm. xliij. e
Oz sit sine initio ⁊ sine fine vnũ verbũ. Jbidem f.
In verbo dei erat quicq̃d factumꝰ erat deꝰ in creatura: nec eẽt in rebꝰ nisi esset in verbo: Jbidẽ. cir. fi.
Verba dei coꝛ trãsfigũt ⁊ amozẽ excitãt. xliij. q.
Verbũ totũ hoiez suscepit ⁊ totꝰ hõ factꝰ ẽ xp̃i. lvi
Verba tua inuenianꝝ in vita tua. lvii. e. in fi. (g.
Verba inquoꝛ tũc ꝓualent sup iustos. lxiij. h.
Verbum sic erat in homine vt homo verbo in vnã christi psonã copularet. lxvij. x. in medio.
Qõ hõ xp̃o tanq̃ coꝛpus lumini accessit. lxvij. t.
Verbũ cur caro factũ sit. c. e.
Verbũ ⁊ caro nõ vtrũq̃ vnũ: pr̃ ⁊ xp̃i vtrũq̃ vnũ: christus ⁊ eccl̃a vtrũq̃ vnũ. q. tractatu. j. d.
Verbũ dei sagitta est / quia ꝓcutit: ⁊ pluuia est quia rigat. lxxvi. m. post medium.
Verbum asperum mittit in laqueos venantium. xc tractatu. i. d. et tractatu. ij. d.
Verbũ dei in ꝓncipio apud deũ nõ hz syllabas nec tpa ẽ, ꝓpt̃ nos descẽdit ad ꝓticulas sonoꝛ nostrorum. cii. tractatu. iiij. a.

Verba signoꝛ quõ accipienda sint. ciij. p.
Ut caꝛe possemꝰ xp̃o dei apud deũ patrẽ / dedit ali q̃d inspiciendũ: ⁊ aliq̃d credẽdũ: aliq̃d post videMõ possũt custodiri ꝓ obedientiã nisi (dũ. cix. o. videant ꝓ intelligentiã. Jbidem d. in fine.
Verbũ xp̃itatis auferri ꝛ oze vsq̃q̃q̃ q̃d sit. cxviii.
In xp̃o xp̃itatis annũciando ⁊ audiẽ (tract. xiii. c do labor est. xxxij. tractatu. ij. a.
Verba dei sic possumꝰ custodire si. cxviii. tr. xxij. f.
Verbũ qõ erat in p̃ncipio lumẽ ẽ / lucerna nõ est: qz lucerna creatura est. cxviii. tract. xxiii. a.
Quale sit xp̃o qõ ita dr̃ vt lucerna sit: Jbidem b
Qõ sit xp̃um fidei: in quo nos vult permanere christus vt cognoscamus veritatẽ. cxxiii. c.
Verbũ nõ est mutatũ in hominẽ: hõ in illo mutatus est vt melioꝛ fieret q̃s erat: non vt in ipam sbstãtiã
Ad xp̃o dei ꝓtinet nõ esse (xp̃i ꝓuertereꝝ. cxxx. p in parte ⁊ vbiq̃ esse ꝓ seipm. cxlvii. ff
Utrum habeat motum: Jbidem.
Verbo dei in oi motu suo oia deseruiũt. cxlviii. o
Veritas immoꝛtalis est / ⁊ incõmutabilis: qz est illõ Veri xp̃o qõ erat in p̃ncipio apud deũ. cxxiii. c
Nõ est hõ veraꝛ nisi in quo loquit deꝰ. cviii. b.
Veritatẽ annũciare ꝓ noctẽ q̃d sit. xcj. c.
Veritas quõ p̃parabit in cęlis. lxxxviii. tract. i. c.
Veritas dei quõ in circũitu eiꝰ eẽ dr̃: Jbi. lz. in me.
Veritas de terra oꝛit duobꝰ mõis itelligit. lxxxiiii.
Quando verũ dicit nõ est qõ con (o. p. q. in p̃n°. tradicat. lxx. tractatu. i. r. in fine.
Veritas quõ vsq̃ ad nubes. xxxv. i. et. lvi. x.
Veritas non tacet / nõ labijs clamat / vociferatur ex coꝛde. lvii. b. in medio.
Veritas oñibus supeminens ẽ. xxxiii. tr. ij. f. in me.
Oz nec quadra nec rotũda nec lõga: ⁊ vbiq̃ p̃sis ẽ si coꝛdis oculꝰ ad eã pateat. xxx. expõe. ij. trac. i. g.
Veritates multę dici possunt ab vna veritate qua illustrantur animę sanctę. xi. a.
Verũ dr̃ si hoc dicit qõ est. v. d.
Aliud est veꝛ tacere: aliud falsũ dicere: Jbi. in me.
Veritas dei ẽ qz nõ fallit reddere q̃ ꝓmisit. lx. g.
Vermis de carne sine concubitu nascit: sic ⁊ christꝰ de maria. xxj. expositione. ij. e.
Veritas occultari potest ad tempus: vinci non potest. lxj. o. in fine.
Anima mala recedens a luce veritatis quia ipsa non videt deum: putat se nõ videri a deo. lxiij. g. cir. fi.
Verticem capilli perambulantiũ in delictis suis conquassare quid sit. lxvij. p.
Uestimenta christi / sua sunt sacramenta: quę tũc diuiduntur quando. xxi. expositione. ij. b. Uesti
Qõ significẽt sanctos ⁊ electos eius ⁊ totam ecclesiam. xliij. y.
Uestitus reginę ecclesię / sunt sacramenta doctrinę in varijs linguis: Jbidem p.
Uestis christi dealbata significat ecclesiam oñi macula peccati mundatam. l. o. in fine. cxlvij. gg.
Uestimentũ animę est coꝛpus: quod tunc veteraſcit quando. cj. tractatu. ij. o.
Deum vestiri luce sicut vestimento quid sit. centesimotertio. tractatu. ij. b. d.
Uestis sacerdotalis quid figurabat. cxxxij. l.
Uespera fit quãdo sol occidit: ⁊ significat. xxix. p.
Uespera p̃teritũ significat. liij. x. lvij. tract. i. r.

Principaliū sentētiarū

Qō significet tribulationē ſeculi.lxiiij.q.
Ueſpera p fine ponit:xcij.b.in fine.ciij.trac.iii.h
Uetuſtatē tuā chriſtus excutit.exēplū.cij.n
Uię malorum hominū plenę ſunt laboze ⁊ miſeria. decimotertio.b.
Uia dñi angusta eſt laboranti ſed amanti lata . xxx. expoſitiōe.ij.tract.j.n.tract.ij.a.in medio.
In via deus iuſtū inſtruit:non vt hęreat ſed ne aberret.xxxi.expoſitione.ij.k.
In via ſumus : ⁊ omnia quibus vtimur in hac vita ſic eſſe debent quomodo viatori ſtabulū.xxxiij. tractatu.i.g.in fine.cxxii.l.
Uię peccatorum tunc fiunt tenebrę ⁊ lubricum: cuꝫ Ibidem. K.
In via quibuſdam eſt proſperitas ⁊ in peruentione infelicitas:alijs labor in via:⁊ in quentione felicitas.xxxvi.tractatu.i.J.
In via chriſti non tibi proſperitatē ſeculi promittas nam ⁊c. Ibidem tract.ij.p.in ꝓncipio et in fine.
Non eſt ſequendū malos p vias latas pditionis:qz vię late mortiferę ſunt. xxxix.i.l.
Uia noſtra venit ad homines/inuenit errantes/vocauit ad ſe ambulantes: Ibidem y.circa finem.
Qui male agūt ⁊ viā ſeculi eligūt/mors paſtor ē eis: q̄ eligūt viā dei/vita paſtor ē eis.xlvii. trac.ij.b.
Quę ſit via quam optamus cogno- (c.e.in fine. ſcere in terra.lxvi.g.
Uiam nobis chriſtus mōſtrauit ⁊ in viā collocauit: nec in via nos dimittet.lxx.tracta.ij.c.poſt meō.
Uia dei in ſancto quę ſit.lxxvi.k.
Aliud ē ꝛeduci in viā:aliud ꝛeduci in via.lxxxv.t.
Uia fortitudinis dei quę ſit.cj.tractatu.ij.f.
Uię occultę q̄s notas fecit dñs moyſi q̄ ſint .cij.x.
Nō eſt certior via dñi q̄ fides q̄ iuſtus viuit.cxvij.
Nō dixit in quo exercet iunior memo (tracta.ij.c riā ſuā:ſed in quo corrigit viā ſuā:qz nullo modo dicenda eſt via correcta q̄diu eſt vita peruerſa.
Uiā ſuam nemo p ſe corrigere (cxvij.tracta.v.a. poteſt niſi deo regente ⁊ faciēte: Ibidē.d.circa fi.
Uia teſtimoniorū dei chriſtus ē.cxvij.tracta.vi.c
Quō oēs vię dei veritas cū in alio loco dr: Uniuerſe vię dñi miſericordia ⁊ ꝛitas.cxviii.tract.xxix.
Uię iuſtorum ad hoc ſunt in con- (h.et.xxiiii.b. ſpectu dñi vt.cxviii.tract.xxxi.g.
Uia ętna ñ niſi xp̄s ē q̄ ē vita ętna.cxxxviii.ll.ī me.
Uia differt a ſemita:⁊ q̄ via ipę ⁊ vię.cxlj.b.
Uia nr̄a charitas ē:⁊ ñ ābulāt ī ea niſi hūiles: Ibi ī
Uia q̄ ingrediebar chriſtus eſt: Ibidem l.
Uia pcōr quā diſpdet dñs q̄ ſit.cxlv.cc.
Uitia ex nobis ⁊ ex noſtra voluntate habem⁹: ⁊ vitia nō ſunt ſubſtantia.lxviij.tractatu.i.g.in fine.
Uid Uidere chriſti /reſpectū gr̄ę ſuę ſignificat.xxxi.expoſitione.ij.a.in medio.
Uidere dei eſt punire pctā: Ibidem b.in medio.
Quō de⁹ videat ſup filios hoīm ſi ſit intelligēs ⁊c.
Eſt quedam viſio miſerantis corꝺis (lij.e.f. non punientis.xxxij.tractatu.ii.r.
Aīs videt de⁹ q̄s homo: Ibidem s.in.fi.cxlj.c.
Uidere dei aīaduertere eſt.xliiii.s.poſt mediū.
Uidere deus dr cū facit videre.lviii.tract.i.h.
Ideo vidiſti me vt videꝛē te.lxii.l.
Qui videt deū/in ipo lętek a q̄ fact⁹ eſt.cxlix.e
Eſt quędā viſio huius temporis quę modo eſt p fidem:altera quę futura eſt per ſpeciem: Ibidē
Quiſquis charitatē habet/deum videt: Ibidem.
Prius videndus eſt deus per fidē:poſtea p ſpeciē: quod figuraliter dominus moyſi dixit:poſteriora mea videbis.cxx.f.g.
Tunc homo eſt quādo videt eū qui eſt:⁊ vidēdo eū qui eſt fit ⁊ ipe p modulo ſuo vt ſit.cxxi.n.
Qō videre nondū potes crede vt videre merearis. cix.q.circa finem.
Uis deū videre/ pus ꝓfitere pctā tua.lxxv.d.
Fide videt pcul: nā oculis vix añ pedes vidē⁹.
Sicut oculis iſta corpa ſic deus (lxiii.z.in fine. mente attendit ⁊ videt.xcix.c.in medio.
Para vnde videas q̄ amas añq̄ videas: Ibi.in fi.
Qō nō videm⁹ credam⁹: vt credēdo videre mereamur.lviii.tract.i.lz.
Si qui nolint videre vnde poſſint cadere / ꝓponendi ſunt magni qui ceciderūt .l.b.c.in me.
Uide ſecur⁹ ſi nō habes vnde moueart: Ibi.in fi.
De⁹ nō niſi ato videri pōt:nec tū ita vt anim⁹ vide-
Nō videt ab iniquis ſed mane cū (ri poteſt.xlj.b nox iniquitatis tranſierit.v.c.
Qz pżes nō viderint deū facie ad faciē fm q̄ eſt: q̄a viſio facie ad faciē liberatis in reſurrectione reſer-
Olim nō p ſubſtantiā ſed p aliquaz (uatur.xliii.e creaturā corpalē viſus eſt moyſi.cxx.viii.b
Qō moyſes nouerit iſtā viſionē dei aſſūptis q̄buſdā corporeis creaturis fieri:ideo petiuit amica q̄dā familiaritate ei⁹ maieſtatē videre: Ibi.circa finē.
De eo q̄ dñs ait moyſi: Faciem meā nō videbis: ē ponā te ſupra petrā ⁊c. Ibidem i.lz.l.
Chriſtus fm formā dei qua equalis eſt patri/inuiſibilis eſt ſicut pater: Ibidem i.
Uiſionē illā quā ꝓmiſit dilectoribus ſuis/impij in iudicio nō videbunt.xlviii.tract.j.i.
Cū vnus deus videt/trinitas videt:⁊ viſio ipa tribuit nobis beatitudinē:⁊ nihil intereſt inter viſionem filij ⁊ patris.lxxxiii.i.poſt medium.
Qō boni poſt iudiciū a viſione formę hominis pergant ad viſionē formę dei.lxxv.bb.
Patris ⁊ filij nō poteſt ſeparī viſio:quia: Ibidem.
Uiſio dei tota ē merces beatorum.xc.tract.ij.q.
Uiſio dei eſt vita eterna.cix.r.
Qui nō vident videant:⁊ qui vident cęci fiant/ſic ītelligit.lxxx.e. in fine.
Uidua dicit oīs anima quę ſe intelligit deſertam oīni auxilio niſi ſolius dei.cxxxi.t.
Tota eccl'ia vna vidua ē: Ibidē ī medio.et.cxlv.bb
Ut in vigilijs ſanctis citharę pellerent ⁊c eccl'ia /au Uig guſtin⁹ in chriſti noīe ęgit.xxxij.tracta i.e.
Nō vigilares in te niſi oriret lux tua q̄ te ⁊ ſomno excitaret.lxij.d.in medio.
Uigilias anticipare quid ſit.lxxvi.f.
Uigilia noctis tres habet horas.lxxxix.d.
Uigilia matutina finis ē noctis:⁊ ſignificat.cxxix.i.
Hoc eſt nō vinci vt charitas nō vincat ab inimicis. Uin
Chriſt⁹ pus mortēs vicit diabolū vt te (cxxxij.k doceret cū diabolo dimicare.cxxiij.i.circa finez.
In chriſto vincim⁹ q̄ in nobis victi ſum⁹.cij.k.
Chriſtus p nobis mundū vicit:nō armato milite ē irriſa cruce.lxij.x.
Eorū qui vincunt duo ſunt genera.xxxiiij.tract.j.i.
Uincula ferrea vel aurea q̄ ſint.cxlix.r.in fine.s.

Annotatio

Vindicari vis christiane: nōdū vindicatus est chri/
stus. xxx. tractatu. iij. k. circa finem.
Necesse est vt vindicet iniustus/siue vt cōuertat se:
siue se nō ꝙuertat: si se ꝙuerterit hocipm illo vin/
dicat q perit iniquitas. xxxvi. tract. ij. b.
Ois vindicta dei ira dī: & aliqñ ad hoc vindicat vt
pficiat: aliqñ vt dānet. lviij. tract. ij. f. in medio.
Deus vindicat in pcōres duobus modis. lxxviij. l.
Vindictā suā dē differt. lxxvij. l. in medio.
Quō scīt petāt vindictā de occisorib⁹ suis. lxxviij. m
Cū hō iust⁹ t hō mal⁹ de inimicis suis volūt a dño
vindicari vnde discernātur: Ibidem n.
Quia nō vindicat de⁹ in malis ideo quidā murmu/
rant. xciij. k.
Deus vindicat nō irascens & ꝓpit⁹: qz cē. xcviij. p.
Oz vindicet ꝓpit⁹ in oēs affectiōes sanctor: Ibiō.
Vindicta ꝓcedit qz iustū ē: & videas vtr (p. q. r. s.
ne sit in te qō vindicet t vindica. cij. q.
Eum qui se vult vindicare deus destruit vt non illi
dimittantur peccata sua. cij. v.
Vindicta fieri debet aīo dilectiōis nō vltiōis: Ibi.
Qui vindicari desiderat/glozīā querit. cxi. d. in fine
Sācti quō vindictā faciāt in nationib⁹. cxlix. p.
Vinea dñi est ecclesia. ciij. tractatu. i. q. lxvi. a
Oz significet populū iudaicū. lxxix. e. f.
Vinū compunctiōis quid sit. lix. f.
Est vinū errozis t vinū impietatis t vinū superbū.
lxviij. tractatu. i. s. in fine.
Vinū spirituale qō vere lętificat coz hominis quale
sit. ciij. tractatu. iij. r. in fine. s. circa finem.
Vir Viri sanguinuz q dicanť. lviij. dd. lviij. tractatu. i. d.
cxxxviij hh. in medio.
Virga pcōr sup sortē iustor qd significet. cxxiiij. l
Virga virtutis christi est regnū potētię et⁹ (l. m.
qua regit in virga ferrea. cix. l. p.
Virga hęreditatis christi quę sit. lxxiij. f.
Virga moysi versa in serpentē quid figuret: Ibidē.
et. m. post medium.
Virga directionis dei q̄ sit. xliij. r. circa finem.
Virga dei regit spirituales/cōterit carnales. xliij. s
Virga ad gregē ouiū baculus ad grandiozes filios
Sūt virgines extra templū re/ (pertinet. xxij. a
gis quę nisi adducanť in templū regis sponso pla
cere nō possunt. xliij. dd. in fine. ee.
Quę sint quinqz virgines fatuę: t quę prudentes.
xlix. R. n. cxlvij. n. o.
Virgo iā dicata de etsi habeat cętera q̄ ornāt ipaz
virginitatē: nihil ꝓdest si sit corpe integra/ mēte
corrupta si ebriosa si superba t litigiosa: quę omnia
deus damnat. lxxv. o. circa finem.
Melior est maritata humilis q̄z virgo superba: t si re/
spexerit ad nuptias/dānať: qz iā ante recesserat:
Virginitatē corpis pauci in eccl̄ia (Ibidē in fine.
habēt: & virginitatē cordis oēs fideles habent:
quę tūc corrūpit si. xc. tractatu. ij. n. in fine.
Virginē hęreticā p̄cedit mulier catholica: Ibidem
Melior est humile coniugiū q̄z superba ꝟginitas: qz
nihil ꝓdest integra caro mēte corrupta. xcix. o. in
Paucoz est virginitas in carne: oīm (medio.
debet esse in corde. cxlvij. n.
Virginitas carnis corpus intactuz: virginitas cor/
dis fides incorrupta: Ibidē.
Virtus salutis nostrę q̄ sit. cxxxix. o.
Alia est virtus christi qua subiecit gentes iugo suo:
alia est sicuti est virtus dei t sapiētia dei in lumie
ꝓpetuo incōmutabilis veritatis. cix. p.
Alia virtus virtutis eius: alia est virtus infirmita/
tis suę: Ibidem q. circa finem.
Oz virtutes agēdę vitę nostrę q̄ttuor describāť: scz.
Oz a virtutibus actionis ibimus in vir (lxxxiij. o.
tutē contemplationis: Ibidem.
Virt⁹ ipa ab eo regit eiqz militat a q dar. lxvij. l. ī fi.
Deficiat in te virtus tua vt maneat in te virtus chri
sti. lxx. tractatu. i. l. circa p̄ncipiū et finem.
Virtus nostra nō est ęterna: alioq̄n lapsi nō essem⁹:
sed eius ptícipes efficiemur in cuius virtute nos
erim⁹ fortes: ille in sua ꝟtute dñať in ęternū. lxv. n
Vita est in voluntate dei nō in viri⁹ aut meritī no/
Oz vita bona nō sufficiat ad salutez (stris. xxix. o. Vit
sine fide. xxxi. expositiōe. i. b.
Vitā oēs nō tñ bonā oēs hāe volūt. xxxiij. tr. ij. p
Ad vitā istā tpalē de⁹ sbuenit: alij inde alij inde: vitā
ęternā nō dat nisi de⁹ de se. xxxiij. trac. i. g. in me.
Vita cuiusq̄ lōgissima est q̄si aura matutina. xxxvi
Qualis de vita ista exieris: talis red/ (tractatu. i. l.
deris alteri vitę: Ibidem.
Qui vitam nō ponit nisi delitias quotidianas/labo
rabit in ętternum t viuet in finem. xlviij. trac. i. o
Vita ista moz dicēda est. xlviij. tract. ij. b.
Vita sanctor modo abscondita est cū christo in deo
quō radix tempore hyemis in terra cē. ix. i. xxxvi
tract. i. e. tracta. iij. R. et. xlviii. tract. ij. c.
Vita nra dilectio est: t odiū mors. liiii. b
Ille annūciat deo vitam suā q̄ ꝓfitet q eū viuere fe/
Falsa est vita impior: nō em viuūt sed (cit. lv. p
viuere sibi videnť. lvij. y. in medio.
Habem⁹ duas vitas: Unā in q̄ sum⁹: alterā quā spe
ram⁹: tolera ī q̄ es: t habeb quā nōdū habes. lx. c
Multę sunt vitę humanę: sed vnā vitā ꝓmittit de⁹:
t non illam dat nobis ꝓpter merita nostra sed ꝓ/
pter misericordiam suam. lxij. m.
Vitę duę sunt: animę scz t corpis: Sicut vita corpo
ris aia: ita vita aīę deus. lxx. tract. ij. d.
In hac vita duo sunt cauenda. lxxiij. a.
Vita ista qualibet redundans felicitate multos fal/
lit: deus neminem: Ibidem.
Vita infideliū nox est: vita fideliū dies. lxxvi. d
Vitā talē desidera q̄ nō habet finē. xc. tract. ij. p.
Vita hoīs longa nihil ē ad ętternitatē. xcj. i. in me.
Vita vetus ex adam trahiť: vita noua in christo for
mať. xcvij. a.
Vita vitę mortal⁹ spes ēvitę īmortalis. ciij. tra. liii. q
Si vita nra ibi est vbi ē veritas vita ē: nō ē vita nra
sub sole vbi est nisi vanitas. cxviii. tract. xii. a. i fi.
Ipa em sine vllo additamēto dicit vita: nec intelli/
git nisi ętterna t beata quando nihil potero time
re ne moziar: Ibidem. xix. d.
Vita ista stabulū est itinerantiū/nō habitatio cōma
nētiū. cxxii. l. Et cōcor. xxxiiii. tract. i. g. in fine.
Vita nra pfecta nō ē nisi illa q̄ ꝓmittit. cxlv. k. ī me.
Quō sit alia vita. cxlvii. d.
Quale sit negociū ociosū illi⁹ vitę: Ibidem e.
Nemo potest fieri idoneus vitę futurę qui se ad illā
modo nō exercuerit. cxlviii. a.
Nemo incipit bene viuere nisi a fide. cxxxiij. x.
Hocipm qō iuste viuit inquantū pōt hō iuste viue/

Principaliū sententiarum

re:non meriti hūani est ꝑ hūificij diuini .cix.a.i fi.
Qui sibi tribuūt nō gr̃e dei q̃ hū viuūt iā nō benevi uūt quātacūq; bona opa facere videanť.lxxi.c.
Quid sit pie viuere in christo.luij.l.lv.e.in fine.
Viuendū ē inter malos cū tolerātia: q̃ cū mali eē/ mus cū tolerantia virerūt boni inter nos.l.t.
Perfecti nō ħ viuūt nisi ꝓ alios:q̃ vita tūc i ege/ state infirmať:qñ.xxx.expsitiōe.ij.tract.ij.e.
Magna hominū t vsitata puersitas quia cuz debe ant ipi viuere ꝑm voluntatē dei deū volūt viuere ꝑm voluntatē suam.xlvij.tract.i.a.
Viuens ꝑm viam christi nō solū a paganis ꝙ etiaz a falsis christianis insanire dicať: Ibidē.tracta.ij.e
Nō viuificať nisi q̃ mortuū fuerit.xl.e.
Vitulus libani christū significat.xxvij.a.in fine.
Quid sit vitulū nouellū cornua ꝓducere t vngulas. lxvij.tractatu.ij.p.in medio.

Vul Vulcanus deus ignis.cxlij.tracta.ij.e.
Vulpes solent habere tales foueas vt ex vna parte intrēt t ex alia pte exeant:t significāt.lxxx.k.l.
Vulpes dolosos t volucres supbos significant .xc.
Vulpes dicūť reges sęculi.lxij.v.i me. (tract.ij.k
Vulnus sub regimine medici sanať: sub regimine vul nerati celať.xxxi.expositone.ij.c.in fine.
Vulnera christi q̃.lxvij.tractatu.ij.l.in medio.
Vultus dei est demonstratio sua .xlv.k. in fine.

Vm Vmbra fit a lumine t corpe:t intelligiť defensaculū ab ęstu ꝯcupiscentiarū carnaliū.lxvij.t.
Vmbra mortis quę sit.lxxxvij.h in fine.
De⁹ vngiť a deo t oleo spirituali .xliij.t

Vn Vnctū audis/christū itelligе:nec in aliquo alibi vn gebanť reges t sacerdotes nisi in regno iudęoruz vnde venturū erat christi nomen: Ibidem.
Vnctio lapidis apud ꝑiarchas christū ꝛsignabat.
Vnguētū a capite descendens in barbā (xliij.v. aarō t i ora vestimēti ei⁹ q̃d significet.cxxxij.i.k.l
Vngere caput quid sit.cxl.t.
Or olim duę ꝓpone vngebanť/ reges scilicet t sacer/ dotes:t quare.xxvi.d cxlix.g.
Vnctio cur modo ad oēs christiāos ptineat.xxvi.d
Vnanimes sunt vnū sentiētes.lxvij.d.
Vnitas christianoꝝ vnus est homo.xxix.g.
Vnitas seruat charitatē.xxx.expōe.ij.tra.ij.a.in fi.
Propter vnitatē corpis christi oīes hoies vn⁹ ho mo sumus.cij.tractatu.j.b.
Quātę gr̃ę sit vt christ⁹ vbluerit esse vn⁹ nobiscum: qui cum patre vnum est.cxlij.d.
Vnicornes significant supbos.xxi.expōe.ij.b.in fi.
Vnicornij recte intelliguнť q̃z firma spes est in vnū deū.lxxvij.z.in medio.
Vnicornis aliquando superbiam aliquādo exalta/ tionē vnitatis significat.xcj.m.

Vo De⁹ vocat pctōres multis modis.cij.y.
Vocatio nō meritoꝝ nostroꝝ ꝙ beniuolentię t mise ricordię dei est.v.g.
Vox christi vox nostra:t vox nostra ipi⁹ est.lxij.b. in fine.lxij.a.in medio.
Ad hoc vox est ꝓter q̃d ediť vox.lxxvi.b.
Vox est animi diffusi lętitia quantū potest exꝑmen tis affectū nō sensū comphēdentis.xcix.b.
Vox corpalis audiť:spūalis intelligiť.v.b.
Vox aię tuę est innocentia.cij.b.in fine.
Vox ꝓprie aiatoꝝ est t viuoꝝ.cxxxix.n.
Volucres quę nō habitant nisi sup montes/spūalis corda significant.cij.tracta.ij.f.
Or significēt supbos.xc.tract.ij. R.et.vij.f.
Voracib⁹ comes ē adulatio t oīb⁹ malis.xij.a.i fi.
In te est q̃d voueas t reddas.lv.t.in fi.v.
Qui sint qui vouēt t nō reddunt: t qui sint qui red/ dunt votum in hierusalem.lxiiij.f.
In votis reddēdis hęc distinctio est.lxv.r. in meō.
Quis quod potest voueat t reddat: non sitis pigri ad vouendū:nō tm̃ virib⁹ vr̃is ꝝplebitis.lxxv.n.
Quędam sunt vota omniū:quędā sunt ꝓpria t sin/
Quisq; q̃d vouere voluerit (gulorum: Ibidem.
voueat:illud attēdat vt q̃d vouerit reddat: Ibi.o
Post votū nemini de monasterio recedere licet: ibi.
Quia audisti reddite non vis vouere: ergo vouere volebas nō reddere:imo vtrūq; fac: vnum sit ex pfessiōe tua:aliud ex ꝓfessiōe tua pficiek:ibi.i fi.
Magis est vouere nō pati nuptias q̃z castitatē con iugalem:quia tc̃.lxxxiii.E.
Vota distincta t reddenda deo quę sint .xciij.e.
Quę vota reddēda sint deo:et vbi.cxv.g.
Memo ꝓsumat suis viribus reddere quod vouerit.
Qui te hortať vt voueas ipse te adiuuat (cxxxi.c. vt reddas: Ibidem.
Hoc oēs vouim⁹ deo vt templū ei⁹ simus.cxxxi.d.
Debet impiger esse anim⁹ vt voueat t reddat/ne cū se minus idoneū putat ad reddendū piger sit ad vouendū:nunq; enim reddet si de suo se putauerit
Vsq; duobus modis accipitur (redditurū.cxxxij.c Vſ
in scripturis.xiii.a.cxij.c.
Vsq;quaq; q̃d significet.cxvij.tr.iiii.b.s. et.xij.c.
Vstio scandalū est.cxx.r.s.
Vsuram cōmittit qui plus expectat q̃z dedit.xxxvi
Sis vsurarius dei: Ibidem.g. (tracta.ij.f.
Vsura quando dicať esse in platęis.liij.r
Illa vsura peior est,q̃ exigit dānatōis supplicīū:ibi.
Lur noīe vsurę peccata significentur.lxxi.n.
Uterus matris nostrę quis sit cxxxviii.z. Vt
Deus qñ suscipiat nos de vtero matris: Ibidē.t.
Utinā vbi audis/ vocem optātis agnosce:t agnita voce optantis depone supbiā ꝓsumentis.cxvij.
Uter in pruina q̃d sit.cxvij.tra.xx.d. (tract.ij.c.
Uxor christi sicut vitis abundās q̃ sit.cxxvii.n. Vx
Uxor nō ē dimittēda nisi fornicationis cā.cxlix.t.
Viri volentes vxores suas dimittere/ t ad eccliā cōfugientes/artius colligantur: Ibidem.v.

Za Zabulon habitaculū fortitudinis interꝑtať. et significat.lxvij.e e.
Zacheus statura breuis erat/ ꝙ ope magn⁹.

Ze Zel⁹ christi ē pseq̃ iniq̃tates.lxviii.tr.i.r. (cxxvij.a
Zeli nomine exactio castitatis intelligiť/ ne aīa legē dñi sui cōtēnat/t a deo suo fornicando desperet. lxxvij.g.in medio.cxvij.trac.xxvij.b.
Zeb lupus: zebee victima lupi interꝑtať.lxxxij.d.
Zelus dei amoris est nō liuoris.cxvij. tract.xxvij b.tractatu.xxx.c.in fine.
Zelum habere sine scientia quid sit.xxx.expositiōe

Zi Ziph vicus quidā erat:cui⁹ (ij.tractatu.i.f.cxlii.f.
habitatores ziphęi ꝓditores dauid apud saul: et interꝑtātur florentes.liii.a.in fine.b.
Zizania illa ꝓprie dicunť quę nascunť in similitudīs frumentoꝝ:t significant.lxiiii.s.cxlix.d.

Finis annotationum.

926874

c 4861

colorchecker DIGITAL SG
DCSG - UBU # MX - 7181
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
x-rite
mm
0
1
2
3
4
5
6